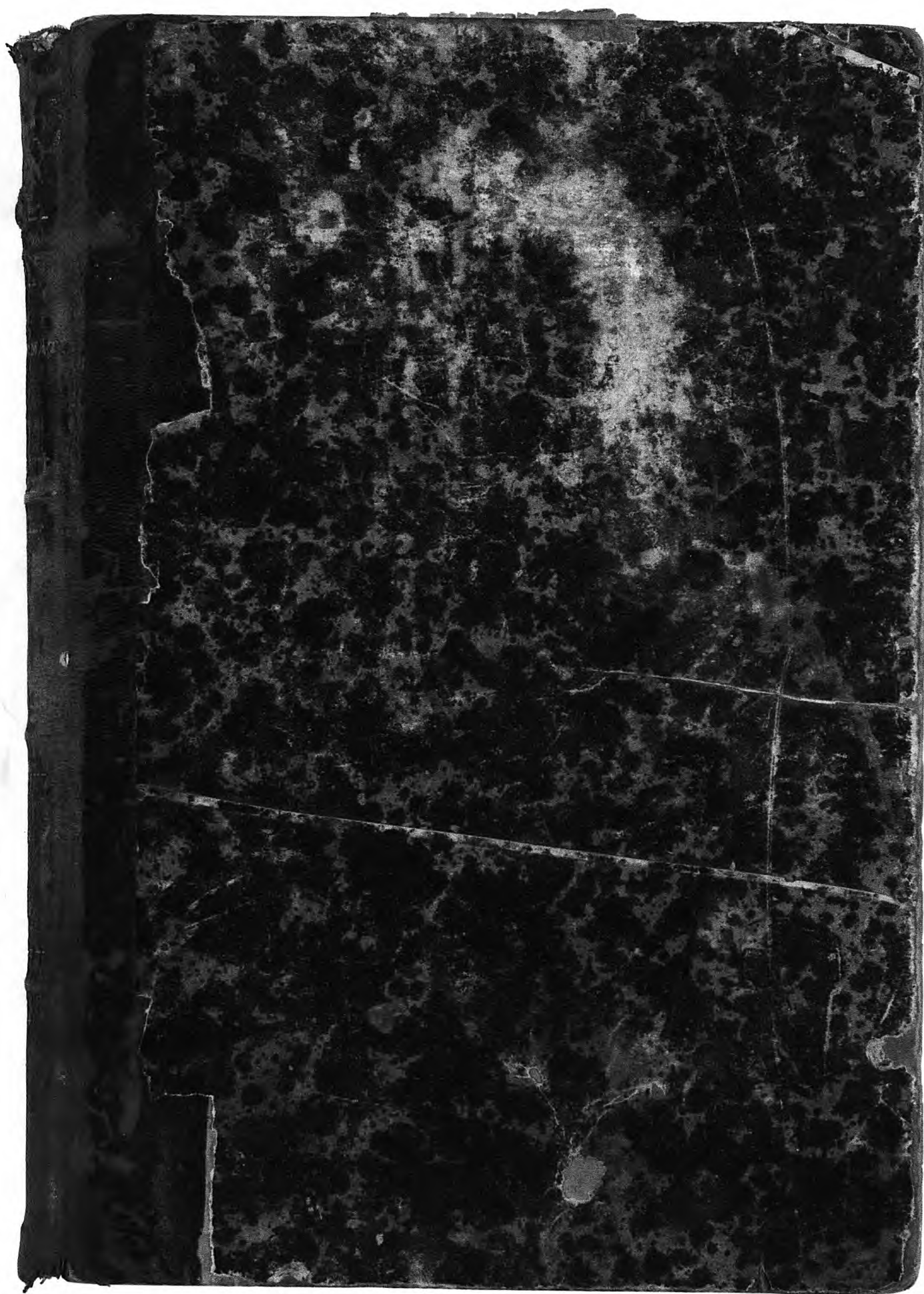

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

Αριθ. είσ. 6235/67

№ αγοράς

Δωρεά
Καρπολάκη Χρυσάνθη

Εκμ. 01229

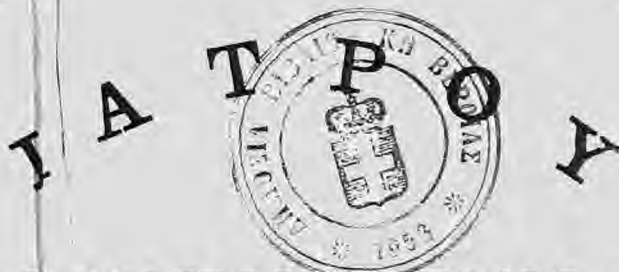

ΔΙΑΝΟΜΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ

ΔΩΡΕΑΝ

ΤΟΥ Α' ΤΟΥΤΟΥ
ΤΕΤΧΟΥΣ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΚΑΙ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΥΠΟ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ

ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΝ ΕΚΔΟΣΙΝ
ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΤΟΥΤΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΟΣ
ΑΝΤΙΛΑΒΕΝ Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΙΕΥΘΥΝΕΙΣ
ΤΩΝ ΕΚΛΕΚΤΩΝ ΜΥΣΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1890

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΑΔΟΝ ΕΞ ΟΚΤΩ ΜΕΓΑΛΩΝ

ΛΕΠΤΑ

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ καθ' ἐκάστην ἐν ταῖς ὁδοῖς πώλησις τῶν

ΙΑΤΡΟΥ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΩΝ

θα ἐνεργῇται ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ διὰ τοῦ Κεντρικοῦ Πρακτορείου τῶν Ἐφημερίδων, καὶ ταῖς ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ διὰ τῶν ὑποπρακτορείων αὐτοῦ. Ὅπου δὲ δὲν ὑπάρχουσι τοιαῦτα δύνανται οἱ βουλόμενοι νὰ προμηθεύωνται φύλλα εἴτε διὰ τῶν κ. κ. ἀνταποκριτῶν τῶν «Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων», εἴτε δι' ἀπευθείας ἀποστολῆς ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις διευθύνσεως τῶν «Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων», προαποστέλλοντες αὐτῇ ἔστω καὶ **δραχμὴν μίαν ἀντίτιμον 20 φυλλαδίων**. Ἐπίσης καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ θα πωλῇται ἕκαστον φυλλάδιον πρὸς **λεπτὰ 25**, προστιθεμένων λεπτῶν 3 διὰ ταχυδρομικὰ τέλη.

ΘΑ ΕΥΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΘΑ ΠΩΛΩΝΤΑΙ

ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ

ΓΡΑΦΕΙΩ ΤΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ

είον ἀριθ. 10.

Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΙΑΤΡΟΥ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΙΩΣΗΦ Ο ΒΑΛΣΑΜΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'

Τὸ ὄρος τῆς βροντῆς.

Ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Ρήνου, εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων λευγῶν ἀπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς πόλεως Οὐόρμς, πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἀποπηγάζει ὁ μικρὸς ποταμὸς Σέλτς ἀρχεται ἡ ἄλυσις βουνῶν, τῶν ὁποίων αἱ ἀνώμαλοι ράχεις φαίνονται κατευνόμεναι πρὸς βορρᾶν, ὡς ἀγέλη βουβάλων ἐκπεφοβισμένων, ἥτις φεύγουσα, κινεῖται ἐντὸς τῆς ὁμίχλης.

Βλέπει ὁ θεοῦς τὰ ὄρη ταῦτα, οἱ πρόποδες τῶν ὁποίων ἐκτείνονται ἐπὶ τόπου τινὸς σχεδὸν ἐρήμου, καὶ ὑπολαμβάνει ὅτι ἀποτελοῦν οἰονεὶ συνοδίαν, ὅτι εἶνε παροδὶα κατὰ τινα τρόπον ἢ θεραπείας ἐνός, τοῦ ὑψηλοτέρου μεταξὺ τῶν. Φέρουσι ἑκάστον καὶ ὄνομα ἴδιον, πεποιημένον ἐκ τοῦ σχήματός του, ἢ ἐπὶ τῆς μυθολογικῆς ιστορίας του. Τοῦτο λέγεται «Καθέδρα τοῦ Βασιλέως»· ἐκεῖνο «Πέτρα τῆς Ἀγριορροδωνιάς»· τὸ ἄλλο «Ἰεράκων Σκόπελος»· τὸ παρέκει «Ὁρεως Κερθασία». Τὸ δ' ἀπ' ὅλα ὑψηλότερον καὶ παρὰ πᾶν ἄλλο ἐκτενῶς πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀναδιδόμενον, τοῦ ὁποίου τὸ γρανιτικὸν μέτωπον στέφεται ἀπὸ ἐρείκια, εἶναι τὸ «Ὄρος τῆς Βροντῆς».

Ὅταν ἐπέρχεται ἡ ἐσπέρα καὶ συμπυκνοῖ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν σκιὰν τῶν δρυῶν, ὅταν αἱ θήσκουσαι τοῦ δύνοντος ἡλίου ἀκτῖνες χρυσαῖζουσιν τοὺς ὑψικαρήνους βράχους τῶν γιγάντων ἀδελφῶν αὐτῶν, τότε νομίζεις ὅτι σιωπῇ καταβαίνει βῆμα πρὸς βῆμα ἀπὸ τὰς μεγαλοσχήμενας ἐκείνας ὁδοὺς τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὴν πεδιάδα, καὶ ὅτι χεῖρ τις ἀόρατος, ἀπειρὰ χεῖρ, ἀναπεταγμένη ἀπὸ τὰς πλευρὰς αὐτῶν τῶν βαθμίδων τὸν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κυκνοειδῆ πέπλον ἐφ' οὗ λαμπυρίζουσιν οἱ ἀστέρες, ἵνα ἐξαπείλῃ ἐπὶ τοῦ κόσμου τοῦ βεβαρημένου πλέον ἀπὸ τὸν θόρυβον τῆς ἡμετέρας καμάκτου. Τὰ πάντα τότε μεταβαίνουσιν ἀνεπαίσθητως ἐκ τῆς

πρὸς τὸν ὕπνον· τὰ πάντα ἀποκοιμίζονται, καὶ οὐδ' εἰς γῆν οὐδ' εἰς αἰθέρα πλέον φωνή. Τὰ πάντα ἡρεμούν.

Μόνος ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιγῆς ταύτης ὁ ρυαξ, τὸν ὅποιον προανερέραμεν, μόνος ὁ Σελσβαχ, ὡς τὸν ὀνομαζοῦσιν οἱ ἐντόπιοι, ἐξακολουθεῖ τῇ μυστηριώδη του ροῇ ὑπὸ τὰς ἐλαττας τῆς ὄχθης· καὶ μολονάτι οὐδ' ἡμέρα αὐτὸν ἐμποδίζει οὐδὲ νύξ, ἐπειδὴ ἀνάγκη πᾶσα νὰ γυθῇ αὐτὸς ἐντὸς τοῦ Ρήου, ὅστις εἶνε ἡ αἰωνιότης του, μολονάτι, λέγομεν, οὐδὲν τὸν ἐμποδίζει, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ νὰ ρέῃ, τόσον εἶνε λεία ἡ ἄμμος τῆς κοίτης του, τόσον εὐλύχιστοι οἱ καλάμοί του, καὶ αἱ πέτραι αἱ παρὰ τὰ ρεῖθρα καὶ ἐν τοῖς ρεῖθροις του ἵνε κεκαλυμμένοι ἀπὸ βρύα καὶ ἐμπέτριά ρυτὰ, τόσον βελουδοειδῆ καὶ ἀπαλά, τόσον παχέα καὶ μαλακά, ὥστε ἀπὸ τὸ Μόρσχειμ ὅπου ἄρχεται, μέχρι τοῦ Φράβεγ-χείμ, ὅπου λήγει, δὲν ἀναπέμπει τὸν ἐλαχιστον ψιθυρισμόν.

Ὀλίγον ὑπερβαίνει τῆς πηγῆς του, μεταξὺ Ἀλβισχειμ καὶ Κίχειμ Πόλκανδ, ὑπαρχει ὁδὸς τις σκοιὰ εἰς τὸ ἀπότομον πρηνές ἐσκαμμένη, καὶ ἀπὸ βαθεῖς ἐγκεκαρχαμμένη ἀλλοκακί, τοὺς ὁποίους σχηματίζουν οἱ τρεχοὶ τῶν ἀμαξῶν· ἀγεί δὲ αὕτη εἰς Δανεμρέλσην. Ἀλλ' ἄρῃ διαβῆς τὴν Δανεμρέλσην καὶ ἐξακολουθήσης ὁδεύων, ἡ ὁδὸς καταντᾷ ἀτραπὸς πλέον, ἔπειτα καὶ ἡ ἀτραπὸς αὕτη καθίσταται ἀτραπὸς τέσσαρες, ἐξαλείφεται κατ' ὀλίγον, χάνεται, καὶ ζητεῖς ματαίως ὑπὸ τὰ ρήματά σου ἄλλο τι εἰμὴ τὸν ἀθεώρητον κτηνὸν τοῦ «Ὁ-ρους τῆς Βροντῆς», ἡ μυστηριώδης τοῦ ὁποίου κορυφή, ἐφ' ἧς συνεχῶς ἐπισκήπτει ὁ θεὸς κεραυνός (ἐξ οὗ ἐλήφθη καὶ ἡ ὀνομασία), κρύπτεται ὀπισθεν ζωνῆς ἀπὸ δένδρα θαλερά ὡς ὀπισθεν τείχους ἀδιαπεράστου.

Τῶνόντι, ὅταν ὁ ὁδοιπόρος ρθασῇ ὑπὸ τὰ ὡς τὰς ἡρῶς τῆς τραχιάς Δωδώνης καταπυκνω ἐκεῖνα δένδρα, δύναται νὰ ἦναι ὑπερβέβαιος ὅτι τελείως δὲν τὸν διακρίνει ὀρθόκλημος ἀνθρώπου ἐκ τῆς πεδιάδος, ἔστω καὶ ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ· ὅσον καὶ ἂν ἀποτελῇ ὁ ἵππος τοῦ κρότον, ἔστω κατακορτωμένος ἀπὸ κωδωνίσκους, ὡς οἱ ἡμίονοι τῶν Ἰσπανῶν, δὲν θέλει ἀκουσθῇ, ὁ ἐλάχιστος ἦχος, ὅσον καὶ ἂν ἦνε λαμπρὰ ἡ ἀποσκιεὺς του, ἔστω καὶ ἐκ πορφύρας καὶ χρυσαίου, οὐδεαῖα ἀκτὺς χρυσαίου ἢ πορφύρας δὲν θέλει βέβαια διακιντῆσαι τὸ φύλλωμά· τόσον ἡ δασύτης τοῦ δρυμῶνος ἐκείνου πνίγει τὸν θόρυβον, τόσον τὸ συνηρερές τῆς σιγῆς ἀποσβεσνύει τὰ στιλπνότερα τῶν χρωμάτων.

Ἀκόμη καὶ σήμερον ὅτε τὰ ἀγριότερα ὄρη κατέστησαν ἀπλάτ σκοπιαὶ τῶν περιγηγητῶν, ἀκόμη καὶ σήμερον ἡ μοναξία αὕτη φοβίζει τὸν ἀνθρώπον, καὶ τόσον ἀξιοσέβαστον ἀποκαλίσταται τὴν περιοχὴν ἐκείνην, ὥστε εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν ἐκ τῆς μαγικῆς ζώνης, πρὸς μακρυτάν, ὅτι κατοικῶν καὶ ἐκεῖ ἀνθρώπιναι γεννηταὶ ψυχαί, μόλις φαίνονται οἰκίσκοι τινὲς πενχροὶ ἐμπροσθοφυλακαὶ τῶν πλησίων χωρίων.

Οἱ τ' ἀποπλανημένα ταῦτα στεγασματα κατοικοῦντες εἰνὶ μυλωθροί, οἵτινες ἀφῆλθον μετὰ φοιδορότητος τὴν ποταμὸν ν' ἀλέθῃ τὸν σῖτόν των εἰς ἄλευρόν· τὸ ὅποιον μετακομίζουσιν εἰς Ροκκεγγάουσεν καὶ εἰς Ἀλσάκιον, ἢ ποιμένες, ὁδηγοῦντες τὰ ποίμνια των εἰς τὸ βουνὸν νὰ βοσκῇσιν, τρομάσσει, καὶ αὐτοὶ οἱ σκύλοι των, εἰς τὸν αἰφνίδιον παταγον αἰωνοβίου τι-
της, ἧτις πίπτει ἐκ τοῦ γήρατος εἰς τὰ ἄγνωστα τοῦ δρυμῶνος

Ἐπιτροπαράδοτα περὶ τοῦ τύπου τούτου διηγήματα εἶνε ὅλα πέν-
τελεον ἀτρόμητοι τῶν ἐντοπίων ἠκούσθησαν λέγοντες, ὅτι ἡ ἀτρα-

πός, ἥτις χάνεται ἐντὸς τῶν χαμοδένδρων τοῦ βουνοῦ, πολλοὺς διαβάτας, ἄλλως τε καλοὺς χριστιανοὺς, τοὺς ἀπεπλάνησεν ἐκ τοῦ λιμένος τῆς σωτηρίας.

Ἰσως δὲ μεταξύ τῶν σημερινῶν κατοίκων τῆς χώρας ἐκείνης ὑπάρχει τις ἀκούσας ἀπὸ τὸν πατέρα ἢ τὸν προπάτορά του τὴν ἱστορίαν, ἣν θέλομεν πειραθῇ νὰ διηγηθῶμεν σήμερον καὶ ἡμεῖς.

Τὴν 6 Μαΐου 1770, καθ' ἣν ὥραν τὰ ὕδατα τοῦ μεγάλου ποταμοῦ λαμβάνουσι ροδεδεραντίνην χροιάν, ὅτε δηλαδή πρὸς ἅπαν τὸ Ρηνικὸν ὁ ἥλιος καταβάνει ὀπισθεν τῆς βελονοειδοῦς αἰχμῆς τοῦ κωδωνοστασίου τῆς μητροπόλεως τοῦ Στρασβούργου, αἰχμῆς κοπτούσης αὐτὸν εἰς δύο ἡμισφαίρια πυρός, ἀνὴρ τις ἐκ Μαγεντίας ἐρχόμενος, ἀροῦ διέβη τὰς κωμοπόλεις Ἀλσατίον καὶ Κίρχεϊμ. Πόλανδ, ἐράνη πέραν τοῦ χωρίου Δανιμρέλσης, ἠκολούθησε τὴν ἀτραπὸν, ἐνὸςω διεκρίνετο ἡ ἀτραπὸς, ἐπειτα, ἀροῦ ἐλάβη πᾶν ἔχνος τρίθου, κατέβη ἐκ τοῦ ἵππου του καὶ λαβὼν αὐτὸν ἀπὸ τὸν χαλινὸν ἐπορεύθη εὐθέως καὶ τὸν ἔδεσεν εἰς τὴν τυχεύσαν πρῶτην ἐλάτην τοῦ ἀγρίου δάσους.

Τὸ ἄλογον ἐχρεμέτισε μὲ ἀνησυχίαν τὸ δάσος ἐνόμισεσεν ὅτι ἐξεπλάγη ἐκ τοῦ ἀσυνήθους ἐκείνου θορύβου.

— Κελά, Τζιρίτ, καλὰ ἀναπαύσου, ταλαίπωρε, καὶ σὺ πλέον. Σὺ τοῦλάχιστον μετὰ δρόμον δώδεκα λευγῶν ἐφθάσες τὸ τέρμα τῆς ὁδοῦ σου.

Καὶ ἐπειράθη ὁ ὁδοιπόρος νὰ διαπεράσῃ διὰ τοῦ βλέμματος τὰ ἐνδότερα δρυμῶνος, ἀλλ' ἤδη εἰς τοσούτον εἶχε συμπυκνωθῇ ἡ σκιά, ὥστε ἄλλο πλέον δὲν διέκρινε τις εἰμὴ σώματα μελανὰ ἐπὶ σωμάτων ἄλλων μελανότερων.

Μετὰ τὴν ἀνωρελῇ κατοπτεῖαν ταύτην ὁ ὁδοιπόρος ἐστράφη ἐκ νέου πρὸς τὸ ζῶον, τὸ ἀραβικὸν τοῦ ὁποίου ὄνομα καὶ τὸ γένος ἐσήμαινε καὶ τὴν ὠκυποδιὰν ὁμοῦ, καὶ λαβὼν μὲ τὰς δύο χεῖρας τὸ κατω τῆς κεφαλῆς τοῦ ἵππου ἐπλησίασε τοὺς ἀχνίζοντας μυκτῆρας τοῦ ζώου εἰς τὸ στόμα του.

— Ἐχε ὑγείαν, καρτερικὸν μου ζῶον, ἐπρόσθεσεν ἂν πλέον δὲν σ' ἐπαινῶω ποτέ, ἔχε ὑγείαν.

Καὶ ὁ λόγος οὗτος συνωδεύθη ἀπὸ βλέμμα γοργόν, τὸ ὁποῖον ὁ ὁδοιπόρος περιέριπεν, ὥσπερ ἐφοβεῖτο μὴ ἠκούσθῃ, ἢ ὥσπερ ἐπιθύμει νὰ ἠκούετο.

Ἔσειε τὴν μεταξώδη του χαίτην ὁ ἵππος, ἔκρουσε διὰ τοῦ ποδὸς τὴν γῆν, καὶ ἐχρεμέτισε τὸν χρεμετισμὸν, τὸν ὁποῖον ἐξέβαλλε ποτὲ εἰς τὰς ἐρήμους τῆς πατρίδος του, ὅσακις ἠσθάνετο τὴν προσέγγισιν λέοντος.

Ὁ ὁδοιπόρος τώρα ἐτίναξε μόνον τὴν κεφαλὴν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω μειδιδῶν, ὥσπερ ἔλεγε.

— Τῶνόντι, Τζιρίτ ἡ προκίσθησις δὲν σὲ ἀπατᾷ· ἐδῶ ὑπάρχει ὁ κίνδυνος.

Καὶ τότε, ἀποφασισμένος βεβαίως ἐκ προμελέτης νὰ μὴ ἀποκρούσῃ παντελῶς τὸν κίνδυνον αὐτόν, ὁ ἀπότομος ἄγνωστος ἐξήγαγεν ἐκ τῶν ἐμπροσθεν τοῦ ἐρίππιου του θηκῶν δύο πιστόλια πολυτελῆ, καὶ διὰ τοῦ ἐλικὸς τοῦ ραβδιδίου των ἀπέσυρε τὴν γόμωσίν των· πρῶτον τὸ βύσμα καὶ τὴν σφαίραν, καὶ ἐπειτα τὴν πυρίτιδα, ἣν κατεσχόρπισεν εἰς τὸ χορτῶδες ἔδαφος.

Τούτου γενομένου ἔθεσε πάλιν τὰ πυροβόλα εἰς τὰς θήκας των.

Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο. Ὁ ὁδοιπόρος ἔφερε περὶ τὴν ὀσφύν του σπαθὴν μὲ λαβὴν χυλιδίνην· ἐξεκόμωσε λοιπὸν τὸν ζωστῆρά της, ἐτύλιξεν αὐτὸν περὶ τὴν σπαθὴν, ἔθεσεν αὐτὴν οὕτως ὑπὸ τὸ ἐρίππιον καὶ τὴν ἔδεσε διὰ τοῦ ἀναβελῆως, εἰς τρόπον ὥστε ἡ αἰχμὴ της νὰ βλέπῃ πρὸς τὰ ὀπισθεν τοῦ ἵππου, ἢ δὲ λαβὴ πρὸς τὸν ὦμον αὐτοῦ.

Ἀφοῦ δὲ καὶ ταῦτα ἐπληρώθησαν, ὁ ὁδοιπόρος ἐτίναξε τὸν κονιορτὸν τῶν ὑποδημάτων του, ἀφῆρεσε τὰ περιχειρίδιά του, ἐσχάλισεν εἰς τοὺς κόλπους τῶν φορεμάτων του, καὶ εὐρὺν μικρὸν ψαλίδιον καὶ μαχαιρίδιον μὲ λαβὴν κερατίνην, ἀπέρριψεν αὐτά, τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, ὑπεράνω τῶν ὤμων του, πρὸς τὰ ὅπισθεν, χωρὶς καὶ νὰ περπατήσῃ ποῦ πίπτουσι.

Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ καὶ δι' ἐσχατὴν φορὰν ἔφερε τὴν χεῖρα ἐντὸς τῆς χαιτης τοῦ Τζιρίτ, ἀφοῦ ἀνέσπασεν ὡς διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὸ στῆθος του ἑλὴν τὴν διασταλαίν, ἣν ἠδύνατο νὰ λάβῃ, ὁ ὁδοιπόρος ἠρεύνθησεν ἐπὶ ματαίῳ νὰ εὕρῃ οἰανδὴποτε ὁδόν, ἀλλὰ μὴ ἰδὼν οὐδεμίαν εἰσῆλθεν εἰς τὸ δάσος.

Καίρὸς τῶρα, νομίζομεν, νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ἀνγνωστας ἀκριβοστέραν τινὰ ἰδέαν περὶ τοῦ ὁδοιπόρου, τὸν ὁποῖον τοῖς κατεδείξαμεν, καὶ ὁ ὁποῖος μέλλει μέγα νὰ παίξῃ μέρος εἰς τὴν σειρὰν τῆς ἱστορίας ἡμῶν.

Ὁ ἵππευς, ὅστις ἀφοῦ ἐπέξευσεν εἰσεχώρησεν εἰς τὸ δάσος, ὡς οὐδὲν ἀναλογισάμενος τοὺς κινδύνους, ἐφαίνετο ἀνὴρ τριάκοντα ἢ τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν, ἀναστήματος ὀλίγον ὑπεράνω τοῦ μετρίου, ἀλλὰ σώματος τοσοῦτον ἀξιαγαστοῦ τὸν σχηματισμόν, ὥστε ἐνόμιζες ὅτι ἔβλεπες ὀρθαλμοφανῶς κυκλοφοροῦσαν εἰς τὰ λυγηρά καὶ στιβαρά του μέλη τὴν εὐρωστίαν καὶ τὴν δεξιότητα. Ἐφόρει εἶδος ρεδιγγότας ὁδοιπορικῆς ἀπὸ μαῦρον βελούδον, μὲ κομβιοδόχας χρυσᾶς, ὑπὸ δὲ τὰ κατώτατα κομβία τῆς ρεδιγγότας ταύτης διεκρίνοντο αἱ δύο περικέντητοι ἄκραι μακροῦ ἐσωκαρδίου. Τὰ σκέλη του ἐνέδυε λευκὸν πανταλόνιον δερμάτινον, κολλητὸν ἐπ' αὐτῶν ταῦτα καὶ οἱ πόδες του, ἡ κομφότης τῶν ὁποίων ἐμαντεύετο καὶ ἐξῶθεν τῶν μελανοστίλπνων ὑποδημάτων των, ἠδύνατο ἀληθῶς νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς πρωτότυπον εἰς τοὺς ἀγαλματοποιούς.

Περὶ δὲ τοῦ προσώπου του, εἶχεν ἑλὴν ἐκείνην τὴν εὐμεταβλησίαν τῶν μεσημβρινῶν φυσιογνωμιῶν, ἀλλ' ἦτο κέντρον ἐξάκσιον ἀνδρικότητος καὶ λεπτότητος ὁμοῦ. Ὅποτεν τὸ βλέμμα του, βλέμμα δυνάμενον νὰ εἰκονίσῃ τὰ αἰσθήματα, προσηλῶτο αὐτὸ ἐπὶ σοῦ, ἐνόμιζες ὅτι ἐξηκόντιζε δύο ἀκτῖνας φωτός, δύο ἀκτῖνας μέχρι τῶν ἐγκάτων σου παρεισδουσάς, μέχρι τῶν ἐνδομύχων σου. Αἱ μελαγχροιναὶ του παρειαὶ ἦσαν κεκαυμέναι ἀπὸ ἥλιον φλογερώτερον βεβαίως τοῦ ἰδικοῦ μας· ἐφαίνετο δὲ τοῦτο ἐκ πρώτης ὀψεως. Τέλος πάντων, τὸ στόμα του ἦτο μέγα, ἀλλὰ κανονικὸν καὶ ὠραῖον· ὡσάκις ἠνοίγετο, διέκρινες ἐν αὐτῷ σειρὰν ὀδόντων λαμπρῶν, οἵτινες, διὰ τὴν μελαγχροινότητα τοῦ προσώπου, ἐφαίνοντο λευκότεροι παρ' ὅσον ἦσαν. Ὁ ποὺς ἦτο μακρὸς, ἀλλὰ λεπτὸς· ἡ χεὶρ μικρά, ἀλλ' εὐσαρκος.

Μόλις ὁ τοῦ ὁποίου τὴν εἰκόνα ἐσχεδιάσαμεν ἔκαμε δέκα βήματα ἐντὸς τῶν μελανῶν ἐλατῶν, καὶ ἰδοὺ ἤκουσε βήματα ταχέα πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἀφῆκε δεδεμένον τὸν ἵππον του. Ἐκ πρώτης προσβολῆς ἐκινήθη νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκεῖσε, ἀλλὰ πάλιν ἐκρατήθη· μὴ δυνηθεὶς ὅμως νὰ ὑπερникήσῃ τὸν πόθον τοῦ νὰ μάθῃ τί ἐγείνεν ὁ Τζιρίτ, ἀνυψώθη ἐπὶ τοὺς ταρσοὺς τῶν ποδῶν, ἠκόντισε τὸ βλέμμα του διὰ τινος ἀραιώματος, τὸ ὁποῖον ἀπετέλουν τὰ δένδρα, καὶ εἶδε.

Χεὶρ ἄορατος, λύσασα τὸν χαλινόν, ἀπήγαγε τὸν ἵππον.

Τὸ μέτωπον τοῦ ἀγνώστου συνωρνώθη ἑλαφρῶς καὶ μειδίαμα συνέσπασε τὰς παρειάς του, καὶ τὰ χεῖλη του τὰ ζωγραφίστα.

Ἐπειτα ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του πρὸς τὸ κέντρον τοῦ δρυμῶνος κατευθυνόμενος.

Διὰ τινα εἰσέτι λεπτά τὸ ἐξωτερικὸν λυκρόφως διὰ τοῦ φυλλώματος κατ-
ερχόμενον ὠδήγησε τὴν πορείαν του, ἀλλὰ πάρχυτα ἐκλείψασα καὶ ἡ ἀσθενὴς
αὕτη ἀνταύγεια ἀφῆκεν αὐτὸν εἰς νύκτα τοσοῦτον παχυλήν, ὥστε παύσας τοῦ
νὰ βλέπῃ ποῦ ἔβαλλε τὸν πόδα καὶ φοβούμενος μὴ ἀποπλανηθῇ, ἐστάθη.

— Αἶ, εἶπε γεγонуῖα τῇ φωνῇ. Ἠμπόρεσα καὶ ἦλθα ἕως εἰς Δανεμφέλσην,
διότι ἀπὸ Μαγεντίαν ἕως ἐκεῖ ὑπάρχει μία ὁδὸς· ἡμπόρεσα κ' ἐπῆγα ἀπὸ Δα-
νεμφέλσην εἰς τὸν Μελανὸν Θαμνώνα καὶ ἦλθα ἕως ἐδῶ, μολονότι οὔτε ὁδὸς
ἐν τῷ μεταξύ ὑπάρχει οὔτε ἀτραπός, ἀλλ' ἔβλεπα μακρόθεν τὸ δάσος καὶ
ὠδηγούμην· τώρα ὁμως, ἀνάγκη πᾶσα νὰ σταθῶ πλέον· δὲν διακρίνω οὐδὲ τὸν
δακτυλὸν μου.

Μόλις οἱ λόγοι οὗτοι προεφέρθησαν εἰς διάλεκτον γαλλικὴν ἐξ ἡμισείας καὶ
ἐξ ἡμισείας σικελιωτικῇ, καὶ ἰδοὺ ἀνέτειλεν αἰφνης φῶς εἰς ἀπόστασιν πεντή-
κοντα σχεδὸν βημάτων ἀπὸ τοῦ ὁδοιπόρου.

— Εὐχαριστῶ, εἶπε· τώρα καί· ἄς προχωρῇ λοιπὸν αὐτὸ τὸ φῶς καὶ θέλω
τὸ ἀκολουθεῖ.

Πάρχυτα τὸ φῶς προεχώρησε χωρὶς τελείως νὰ φαίνεται ταλαντευόμενον ἢ
πᾶλλον, ἀλλ' εὐθὺ καὶ ἤρεμον ὡς τὰ φαντασιώδη ἐκεῖνα φλόγια, ἀτινα εἰς τὰ
θέατρά μας βάλλουσιν εἰς κίνησιν κανονικὴν διὰ μηχανισμοῦ, ὅσακις ἀπαιτῇ
ἡ σκηνὴ ὑπερφυσικὴν τινα παράστασιν.

Ὁ ὁδοιπὸρος ἐπροχώρησεν ἕτερα ἑκατὸν βήματα, ἔπειτα τῷ ἐφάνη ὡς εἰ
ἤκουσε πλησίον τῶν ὧτων του ψιθυρισμόν.

Καὶ ἀνεσκίρτησε.

— Μὴ στραφῆς τελείως, εἶπε μία φωνὴ δεξιόθεν, ἢ ἐτελείωσες !

— Καλά, ἀπεκρίθη ἀπαθῶς ὁ ἀτρόμητος ὁδοιπὸρος.

— Μὴν ὁμιλῆς τελείως, εἶπε μία φωνὴ ἀριστερόθεν, ἢ ἠφανίσθης !

Ὁ ὁδοιπὸρος ἔκαμε νεῦμα καταφατικὸν χωρὶς λέξιν νὰ προσφέρῃ.

— Ἄν ὁμως φοβῆσαι, ἐπρόσθεσε τρίτη τις φωνὴ ἐναρθρος καὶ ὡς ἀπὸ τὰ
σπλάγχνα τῆς γῆς ἐξερχομένη, στρέψε πρὸς τὰ ὀπίσω· ἐκ τούτου θὰ ἐννοήσω-
μεν ὅτι ἡλλαξες γνώμην, καὶ ἀφήνεσαι ἐλεύθερος νὰ ἐπιστρέψῃς ὅθεν ἦλθες.

Ὁ ὁδοιπὸρος ἐποίησε μόνον χειρονομίαν τινα καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του.

Τόσον σκοτεινὴ ἦτον ἡ νύξ καὶ πυκνὸν τὸ δάσος, ὥστε, μ' ὅλον τὸ φῶς, τὸ
ὁποῖον προεπορεύετο, ὁ ὁδοιπὸρος ἐσκόνταπτε συνεχῶς. Μίαν περίπου ὥραν
ᾤδευσε τὸ φῶς καὶ αὐτὸς τὸ ἠκολούθει χωρὶς λέξιν νὰ προσφέρῃ, χωρὶς τὸ ἐλά-
χιστον νὰ δείξῃ σημεῖον φόβου.

Αἰφνιδίως ἐκλείπει τὸ φῶς.

Ὁ ὁδοιπὸρος εὐρίσκειτο ἔξω τοῦ δάσους. Ἀνύψωσε τοὺς ὀφθαλμούς . . . διὰ
τοῦ θολωμένου οὐρανοῦ ἐμάρμαιρον ἀστέρες τινές.

Οἱ πόδες του εὐρέθησαν περιπεπλεγμένοι μεταξύ ἑρειπίων.

Πάραυτα παγετῶδες πρᾶγμα τι προσεκολλήθη ἐπὶ τῶν μηνίγων του καὶ
ἔφραξε τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἐκτοτε δὲν εἶδε πλέον οὔτε τὸ σκότος.

Ἡσθάνθη ὅτι ἔδесαν περὶ τὴν κεφαλὴν του πλατεῖαν τινα ταινίαν ὕγρην.
Βέβαια αὐτὸς ἦ ἐν γνώσει ἦτο τῶν πραγμάτων, ἢ συνεννοημένος, διότι δὲν
ἔδειξε κάμμίαν ἀντίστασιν, ἐνῶ ἔδενον τοιοιτοτρόπως τοὺς ὀφθαλμούς του.
Μόνον ἔτεινε τὴν χεῖρα σιωπηλῶς, ὡς ἤθελε ποιήσῃ τυφλὸς ζητῶν ὁδηγόν.

Ἡ χειρονομία αὕτη κατενοήθη, διότι ἀμέσως συνέλαβε τοὺς δακτύλους τοῦ
ὁδοιπόρου χεῖρ κρυερὰ, ξηρὰ καὶ ὀστεωδῆς.

Καὶ αὐτὸς μὲν ἠσθάνθη ὅτι ἡ λιπόσαρκος αὐτῇ χεὶρ, ἥτις ἤψατο τῆς ἰδικῆς τοῦ ἦτο χεὶρ σκελετοῦ· ἀλλὰ καὶ ἡ χεὶρ, ἃν εἶχε τὴν αἴσθησιν τῆς ἀφῆς, ἤθελε γνωρίσει ὅτι ἡ τοῦ ὀδοιπόρου δὲν ἔτρεμε τελείως.

Τότε ὁ ὀδοιπόρος ἐγνώρισεν ὅτι τὸν ἀπήγαγον βιαίως ἕως πῆγεις ἑκατόν. Ἐκεῖ ἡ χεὶρ ἀφῆκε τὴν ἰδικήν του, ἡ ταινία ἔγεινεν ἀνάρπαστος ἐκεῖ ἐκ τοῦ μετώπου του, ὁ ἀγνώριστος ἐστάθη. Εὐρίσκετο εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ «Ὁ-
ρους τῆς Βροντῆς.»

B

Ο ὦν.

Ἐν τῷ μέσῳ περιοχῆς τινος ὑπαίθρου, ἣν ἐσχημάτιζον διασπορά δένδρα, ση-
μῦναι ἀρχαιόταται, φαλακρά ἐκ τοῦ πολλοῦ γήρατος, ἀνυψοῦτο ἡ κατωτάτη
μόνον ὀροφὴ ἐνὸς ἐκ τῶν ἐρειπωμένων τὴν σήμερον πύργων ἐκείνων, τοὺς
ὁποίους κατὰ καιρὸν διέσπειρον εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τοὺς
σταυροφορικοὺς πολέμους, οἱ φρουδικοὶ καλούμενοι αὐθένται ἢ τιμαριῶται.

Τὰ προαύλια ἦσαν περὶ τεταρτεμένα διὰ πολυδαϊδάλων ἀναγλυφῶν, σχη-
ματίζουσῶν στοὰς μικρὰς διὰ τὰ ἀγάλματα· ἀλλὰ ταῦτα, ἀντὶ νὰ ἴστανται
εἰς τὰς θέσεις των, κατέκειντο κολοβά παρὰ πόδας τοῦ τοίχου, ἄνθη δὲ ἄγρια
καὶ πετραῖα φυτὰ συνεπυκνοῦτο ἐντὸς τοῦ κοίλου τῶν στοῶν, αἱ γοτθικαὶ τῶν
ὁποίων κορυφαί, ἐφθαρμέναι ἐκ τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἐρημώσεως, διεγράφοντο
ὡς ἄτακτοι σειραὶ ὀδόντων ἐπὶ τοῦ αὐχμῶδους οὐρανοῦ.

Ὅταν ὁ ὀδοιπόρος ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς· εὐρέθη ἀπέναντι τῶν βαθμίδων
τοῦ δευτέρου προπυλαίου, ὑγρῶν καὶ ἀπὸ βρύα κεκαλυμμένων. Ἐπὶ τῆς πρώ-
της τῶν βαθμίδων τούτων ἴστατο ὄρθιον τὸ σκελετώδες τὴν χεῖρα φάντασμα,
τὸ ὅποιον τὸν ὠδήγησεν ἕως ἐκεῖ.

Μακρὸν σουδαρίον ἐκάλυπτεν αὐτὸ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ὑπὸ τὰς πτυ-
χὰς τῆς ὀθόνης ἡκτινοβόλου· οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ ἡ λιπόσαρκος
τοῦ χεὶρ, τεταμένη πρὸς τὸ ἐνδότερον τῶν ἐρειπίων. κατὰ τινὰ τρόπον εἰδεί-
κνυε πρὸς τὸν ὀδοιπὸρον ὡς τέρμα τῆς ὁδοῦ μίαν αἴθουσαν, τῆς ὁποίας τὸ ἐν-
δότερον, ἕνεκα τοῦ ὕψους τῆς, δὲν ἐφαίνετο· τί ἐμπεριείχεν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν θό-
λων τῆς μόνον τῶν ἐφθαρμένων ἐπαλλεν ἡ ἀναλαμπὴ φωτὸς ὑποκάφου καὶ
μυστηριώδους.

Ὁ ὀδοιπόρος ἐκλινε τὴν κεφαλὴν ἐν σχήματι συγκαταθέσεως. Τὸ φάντασμα
ἀνέβη βραδέως καὶ ἀθροῦδως τὰς βαθμίδας μίαν πρὸς μίαν καὶ ἐπροχώρησε
πρὸς τὰ ἐρείπια· ὁ ἄγνωστος τὸ ἠκολούθησε διὰ τοῦ αὐτοῦ ἡσυχίου καὶ σο-
βαροῦ βήματος, ἄλλως τε οἰκείου εἰς αὐτόν, ἀνέβη μίαν πρὸς μίαν καὶ αὐτὸς
τὰς ἑνδεκα βαθμίδας, τὰς ὁποίας ἀνέβη τὸ φάντασμα, καὶ εἰσῆλθε.

Τότε ἐκλείσθη ὀπισθεν μετὰ κρότου μεγάλου καὶ ἡχηροῦ, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ
τοῦτος ἐκ γαλκοῦ, ἡ θύρα τοῦ καθολικοῦ προπυλαίου.

Εἰς τὴν εἴσοδον κυκλοτεροῦς τινος αἰθούσης, ὑπὸ τριῶν φωτιζομένης λαμ-
πτήρων διαχεόντων φῶς πρασινοειδές, τὸ φάντασμα ἐστάθη.

Δέκα βήματα μακρὰν ἐστάθη καὶ ὁ ὀδοιπόρος.

— Ἀνοιξὸν τοὺς ὀφθαλμούς, εἶπε τὸ φάντασμα.

— Βλέπω, ἀπεκρίθη ὁ ἄγνωστος.

Καὶ τὸ φάντασμα, ἀνασπᾶσαν ἐκ τῆς ὀθόνης τοῦ διὰ χειρονομίας δυσκαμ-
πτου καὶ ἀγερώχου ἀμφίστομον σπάθην, ἐκρούσεν αὐτὴν ἐπὶ ὀρειχαλκίνης στή-
λης, ἥτις ἀπέδωκε μεταλλικὸν τινὰ ἦχον.

Πάραυτα περὶ τῆς αἰθούσης ἀνεσηκώθησαν αἱ πλάκες τοῦ ἐδάφους καὶ φαν-
τάσματα ἀναρίθμητα, ὅμοια τοῦ πρώτου, ἀνεστήθησαν, κρατοῦντα ἀνὰ χεῖρας
ἑκαστον ἀμφίστομον σπάθην· ἔλαβον δὲ ὅλα θέσιν ἐπὶ τινῶν κυκλικῶν βαθμί-
δων, ἐπὶ τῶν ὁποίων, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐχύνετο τὸ φῶς τὸ ὑποπράσινον τῶν
τριῶν λαμπτήρων, καὶ ὅπου τὰ φαντάσματα ταῦτα, ὡς ὁμοσύσια μὲ τὰς πέ-
τρας διὰ τὴν ψυχρότητα καὶ ἀκίνησίν των, ἦσαν ἀπαράλλακτα μὲ ἀγάλ-
ματα ἰστάμενα ἐπὶ τῶν ὑποβάθρων αὐτῶν.

Ἐκαστον τῶν ἐμψύχων τούτων ἀγαλμάτων ἐφαίνετο ὡς ἀλλοκότως πως
ἀναγεγλυμμένον ἐπὶ τοῦ μελανοῦ ἐμπετάσματος, τὸ ὅποιον κατεκάλυπτε τοὺς
τοίχους.

Ἐπτά θρονία ἦσαν τεθειμένα πρὸ τῆς πρώτης βαθμίδος καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐκά-
θηντο ἑξ φαντάσματα, ὡς νὰ ἦσαν αὐτὰ ἀρχηγοί. Ἐν τῶν θρονίων ἔμενε κενόν.

Ὁ εἰς τὸ μεσαίτατον θρονίον καθήμενος ἠγέρθη.

— Πόσοι ἦμεθα ἐδῶ, ἀδελφοί; ἐρωτᾷ στραφεὶς πρὸς τοὺς συνεδριάζοντας.

— Τριακόσιοι, ἀπήντησαν τὰ φαντάσματα διὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φωνῆς
ἥτις ἐβρόντησεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἔπειτα ἐν ἀκαρεὶ σχεδὸν ἐβραχύσθη ἐπὶ τοῦ
πενθίμου ἐμπετάσματος τῶν τοίχων.

— Τριακόσιοι, ἐπανέλαβεν ὁ πρόεδρος, καὶ ἑκαστος ἡμῶν ἀντιπροσωπεύει
χιλιάδας δέκα ἐταίρων· τριακόσια ξίφη τρεῖς μαχαίρων μυριάδας παράγοντα.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν ὀδοιπὸρον:

— Διατί προσῆλθες; τὸν ἠρώτησε.

— Ἵνα ἴδω τὸ φῶς, ἀπήντησεν αὐτός.

— Αἱ πρὸς τὸ ὄρος τοῦ πυρὸς ἀτραποὶ τραχεῖαι εἰσὶ καὶ δύσβατοι· δὲν προ-
βεῖσαι νὰ περιπέσης ἐν αὐταῖς;

— Οὐδὲν φοβοῦμαι.

— Ἀλλ' ἀφοῦ ἀπαξ ἐν μόνον βῆμα χωρήσης πρὸς τὰ ἐμπρός, οὐκ ἐξεστὶ σοι
πλέον ἐπιστρέφει πρὸς τὰ ὀπίσω. Σκέψου.

— Ὅταν φθάσω εἰς τὸ τέρμα, τότε μόνον θέλω πλέον σταθῆ.

— Καὶ εἶσαι ἔτοιμος νὰ λάβῃς τὸν ὄρκον;

— Ὑπαγόρευσόν μοι αὐτόν.

Ἀνῆγειρε λοιπὸν τὴν χεῖρα ὁ πρόεδρος, καὶ διὰ φωνῆς πανδήμου, βραδυ-
τάτης, ἐπρόφερε τὰς λέξεις τὰς ἐφεξῆς:

«Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ, ὀρκισθῆτι ὅτι θέλεις συντρίβει πάν-
τα ὕλικὸν δεσμόν συνδεδεόντά σε εἰσέτι μετὰ πατρός, μητρός, ἀδελφῶν, συγγενῶν,
φίλων, ἐρωμένων, βασιλέων, εὐεργετῶν, καὶ οἰουδὴποτε ὄντος, πρὸς ὃ ὑπεσχέ-
θης πιστῶν, ὑπακοήν, χάριν ἢ ἐκδούλευσιν».

Ὁ ὀδοιπόρος ἐπανέλαβε μετὰ φωνῆς στερεᾶς τὰς λέξεις ὅσας τῷ ὑπηγό-
ρευσεν ὁ πρόεδρος, ὅστις, μεταβάς εἰς τὴν δευτέραν παράγραφον τοῦ ὅρκου,
ἐπρόσθεσε, μὲ τὴν αὐτὴν βραδύτητα καὶ ὑψηγορίαν:

«Ἀπὸ ταύτης τῆς στιγμῆς ἀπολύεσαι τοῦ ὅρκου, ὃν δῆθεν ἔδωκας πρὸς τὴν
πατρίδα καὶ πρὸς τοὺς νόμους. Ὅμως λοιπὸν ὅτι θέλεις ἀποκαλύψει εἰς τὴν

νέαν ἀρχήν, ἣν παραδέχεσθαι, πᾶν ὅ,τι εἶδες ἢ ἐπραξες, ἀνέγνωσες ἢ ἤκουσες, ἐμαθες ἢ ἐμάντευσες, προσέτι καὶ ὅτι θέλεις ἐρευνᾶ καὶ κατοπτρεῖ καὶ αὐτὰ μὴ ὀρατὰ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς».

Ὁ πρόεδρος ἐσιώπη, καὶ ὁ ἄγνωστος ἐπανάλαβε τὰς λέξεις, ὥς ἤκουσε.

«Τίμα, σέβου τὸ Τοφάνειον¹ Ἰδωρ¹, ἐπρόσθεσεν ὁ πρόεδρος μετὰ τὸν αὐτὸν τόνον φωνῆς· τίμα, σέβου αὐτὸ ὡς τὸ μόνον δραστήριον, ἀσφαλές καὶ ἀναγκαῖον μέσον δι' οὗ καθαρίζεται ἡ γῆ· αὐτὸ θανατώνει ἢ ἡλιθιοὺς τοὺς ζητοῦντας νὰ ἐξευτελίσωσι τὴν ἀλήθειαν ἢ ν' ἀποσπάσωσιν αὐτὴν ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν».

Ἐγὼ ἂν ἦτο ὁ ἄγνωστος δὲν ἤθελε ποτὲ ἐπαναλάβει πιστότερον τοὺς λόγους τούτους· ὁ πρόεδρος ἐπρόσθεσε :

«Φεῦγε τὴν Ἰσπανίαν, φεῦγε τὴν Νεάπολιν, φεῦγε πᾶσαν γῆν ἐπάρατον κατὰ βάλλει τὸν πειρασμὸν τοῦ νὰ ἐκμυστηρευθῇς τι ἐκ τῶν ὧσων ἴδης καὶ ἀκούσῃς, διότι οὐδ' ὁ κερκυρὸς αὐτὸς ἐνσκήπτει μετὰ τοσοῦτον τάχος μετ' ὅσον θέλεις καταθῆσαι ἐν παντὶ τόπῳ ἡ ἀόρατος μαχαίρα».

«Ζῆθι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος».

Μ' ὄλην τὴν εἰς τοὺς τελευταίους λόγους ἀπειλὴν δὲν παρετηρήθη ἐπὶ τὴν μορφὴν τοῦ ἀγνωστοῦ ἢ ἐλαχίστη συγκίνησις· ἀλλὰ ἐπρόφερε καὶ αὐτοὺς μετὰ τόσην γαλήνην ὥσιν ἐδειξε κατ' ἀρχάς.

— Θέσατε τώρα, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ πρόεδρος, θέσατε ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ δοκίμου τούτου τὸ ἱερὸν διάδημα.

Δύο φαντάσματα ἐπλησίασαν πρὸς τὸν ἄγνωστον, καὶ ἐκλινεν αὐτὸς τὴν κεφαλὴν. Τὸ ἐν ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ μετώπου του ταινίαν οὐρανόχρου μετὰ γράμματα ἐπ' αὐτῆς ἀργυρᾷ συμπεπλεγμένα μετὰ τὴν μορφήν τῆς Παναγίας· τὸ ἄλλο ἔδесεν ὀπισθεν τὰς δύο ἄκρας ἐπὶ τοῦ αὐχένος τοῦ δοκίμου.

Ἐπειτα τὰ φαντάσματα ἀπεμακρύνθησαν καὶ ἀφῆκαν αὐτὸν ἐκ νέου κατὰ μόνον εἰς τὸ μέσον.

— Τί ζητεῖς; ἠρώτησεν ὁ πρόεδρος.

— Τρία τινά, ἀπεκρίθη ὁ δοκίμος.

— Ὅποιον;

— Τὴν χεῖρα τὴν σιδηρᾶν, τὴν ρομφαίαν τὴν πυρίνην, τὰς πλάστιγγας τὰς ἀδαμαντίνας.

— Καὶ διατί τὴν χεῖρα τὴν σιδηρᾶν;

— Ἵνα καταπνίξω τὴν τυραννίαν.

— Καὶ διατί τὴν ρομφαίαν τὴν πυρίνην;

— Ἵνα κατατροπώσω πᾶν ἀνάθαρτον ἐκ τῆς γῆς.

— Καὶ διατί τὰς πλάστιγγας τὰς ἀδαμαντίνας;

— Ἵνα σταθμίσω τὰς τύχας τῆς ἀνθρωπότητος.

— Καὶ εἶσαι ἕτοιμος νὰ ὑποστῇς τὰς δοκιμασίας;

— Τὰ πάντα εἶναι ἕτοιμος νὰ ὑποστῇ ὁ ἰσχυρός.

— Τὰς δοκιμασίας! ἀνέκραξαν διάφοροι φωναί.

— Στρέψε εἰς τὰ ὀπίσω, εἶπεν ὁ πρόεδρος.

1. Aqua tofana, δηλητήριο ἐπινοηθὲν εἰς Νεάπολιν κατὰ τὸν 18^{ον} αἰῶνα. Ἦτο δὲ τοῦ ὕδατος τι διαφανές, διαυγές ὡς τὸ ὕδωρ, ἀσμικὸν καὶ ἀνούσιον, κατασκευασμένον ἀπὸ ἀρσενικῶν ἡμικρῶν καὶ μετὰ ἄλλας ὕλας ἐμποδίζουσα; νὰ τὸ διακρίνη τις. Ὅλιγοι μόνον σταγόνες ἔφερον τὸ θάνατον, κατακυριεύοντα βραδείως καὶ ἄνευ τῶν συνήθων συμπτωμάτων. Ἡ ἀνακάλυψις καὶ κατασκευὴ τοῦ δηλητηρίου τούτου ὀφείλοντο εἰς ἰταλίδα τινὰ ὀνομαζομένην Τοφάνα, καὶ ἀποθανούσαν ἐν ἔτει 1730.

Ὁ ἄγνωστος ὑπήκουσε καὶ εὐρέθη κατὰ πρόσωπον ἀνθρώπου τινὸς ὡχροῦ ὡς ὁ θάνατος, δεδεμένου χεῖρας καὶ πόδους καὶ ἔχοντος ἐπὶ τῶν χειλέων φίμωτρον.

— Τί βλέπεις; ἠρώτησεν ὁ πρόεδρος.

— Ἦ ἓνα ἐγκληματίαν, ἢ ἓν θῦμα.

— Ἐνα προδότην βλέπεις. Αὐτός, ἀροῦ πρῶτον ἔδωκε τὸν ὄρκον, τὸν ὁποῖον ἔδωκες τώρα καὶ σύ, ἐφάνέρωσε τὸ μυστικὸν τῆς τάξεως.

— Λοιπὸν ἐγκληματίας.

— Βέβαια. Καὶ ὁποῖος ποινῆς κρίνεις αὐτὸν ἔνοχον;

— Θανάτου.

Καὶ τὰ τριακόσια φαντάσματα ἐπανάλαβον:

— Θάνατον!

Πάραυτα ὁ κατὰδικος, καὶ τοὶ παντὶ σθένει καὶ μετ' ἀπελπισίας ἀντιπλαίων, ἀπήχθη πρὸς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης· ὁ ὁδοιπόρος τὸν εἶδε σπαίροντα καὶ σφαδάζοντα ὑπὸ τὰς χεῖρας τῶν δημίων του· ἤκουσε τὴν φωνὴν του συρίζουσιν διὰ τοῦ ἐμποδίου, τὸ ὁποῖον ἀπετέλει ἐπὶ τοῦ στόματός του τὸ φίμωτρον. Ἐν ξιφίδιον ἐξήστραψεν, ὡς ἀντανακλασθέντος ἐπ' αὐτοῦ ἐν εἰδῇ ἀστραπῆς τοῦ φωτός τῶν λαμπτήρων, ἔπειτα ἤκουσθη καταφερόμενος κτύπος τις πλαδαρός, καὶ ὁ ψόφος σώματος πεσόντος βχρέως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀντήχησεν ὑποκόφως καὶ ἀπαισίως.

— Δίκαιον! εἶπεν ὁ ἄγνωστος, στραφεὶς πρὸς τὸν φρικαλέον κύκλον τῶν περιεστώτων, οἱ ἀδδηφάγοι τῶν ὁποίων ὀφθαλμοὶ ἐνετρύφησαν ὑπὸ τὰ σουδάρια εἰς τὸ θέαμα ἐκεῖνο.

— Οὕτω λοιπόν, εἶπεν ὁ πρόεδρος, συνκινεῖς εἰς τὴν τιμωρίαν, ἥτις ἐξετελέσθη;

— Ναί, ἂν ὁ τιμωρηθεὶς ὑπῆρξε τῶνόντι ἔνοχος.

— Καὶ προπίνεις ὑπὲρ τοῦ θανάτου παντὶς ὅστις, ὡς αὐτόν, ἤθελέ ποτε προδώσει τὰ μυστήρια τῆς ἱερᾶς ἐταιρείας;

— Προπίνω.

— Οἶονδῆποτε ποτόν;

— Οἶονδῆποτε.

— Φέρετε τὸ ποτήριον, εἶπεν ὁ πρόεδρος.

Ἐπλησίασε τότε πρὸς τὸν δόκιμον εἰς τῶν δύο δημίων καὶ τῷ ἐπρόσφερε πόμα τι κόκκινον καὶ χλιαρὸν ἐντὸς ἀνθρωπίνου κρανίου, προσκεκολλημένου ἐπὶ ποδὸς ὀρειχαλκίνου. Ὁ ἄγνωστος ἔλαβε τὸ ποτήριον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ δημίου, καὶ ὑψώσας αὐτὸ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του:

— Προπίνω, εἶπεν, ὑπὲρ τοῦ θανάτου παντὸς ἀνθρώπου προδώσαντος τὰ μυστήρια τῆς ἱερᾶς ταύτης ἐταιρείας.

Καὶ καταβιβάσας ἔπειτα τὸ ποτήριον εἰς τὰ χεῖλη του, ἐκένωσεν αὐτὸ μέχρι τῆς τελευταίας ρανίδος καὶ τὸ ἀπέδωκεν ἀπαθῶς πρὸς τὸν προσφέροντα αὐτῷ.

Ψιθυρισμὸς ὑπόδηλος θαυμασμοῦ διέτρεξε μετὰξὺ τῶν περιεστώτων, καὶ τὰ φαντάσματα ἐφάνησαν ὡς εἰ ἔβλεπον τὸ ἓν πρὸς τὸ ἄλλο ὑπὸ τὰ ὀνόματά των.

— Κάλισσα, εἶπεν ὁ πρόεδρος. Τὸ πυροβόλον.

Ἐπλησίασε δὲ πρὸς τὸν πρόεδρον ἓν φάντασμα κρατοῦν διὰ τῆς μιᾶς μὲν χειρὸς πιστόλιον, διὰ τῆς ἄλλης δὲ σφαιρίδιον μολύβδινον καὶ πυρίτιδα ὅση ἦν ἀρκετή.

Ὁ δόκιμος κατεδέχθη μόλις νὰ στρέψῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς του πρὸς ταῦτα.

— Ὑπόσχεσαι λοιπὸν παθητικὴν ὑπακοὴν εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην ἑταιρίαν ; ἡρώτησεν ὁ πρόεδρος.

— Ναί.

— Καὶ ἂν ἀκόμη ἡ ὑπακοὴ αὕτη ὥφειλε νὰ ἐκπληρωθῇ ἐπὶ σὲ τὸν ἴδιον ;

— Ὁ ἐνταῦθα εἰσερχόμενος δὲν ἀνήκει πλέον εἰς ἑαυτόν, ἀλλ' εἰς τὴν ὁλομέλειαν.

— Λοιπὸν, οἰανδήποτε καὶ ἂν λάβῃς παρ' ἐμοῦ διαταγὴν θέλεις ὑπακούσει;

— Θέλω ὑπακούσει.

— Ἀμέσως ;

— Ἀμέσως.

— Ἀδιστακτως.

— Ἀδιστακτως.

— Λάβε τὸ πυροβόλον τοῦτο καὶ γέμισον αὐτό.

Ὁ ἄγνωστος ἔλαβε τὸ πιστόλιον, ἔχυσεν εἰς τὸν σωλῆνα τὴν πυρίτιδα, τὴν ἐπάτησε δι' ἐνὸς βύσματος, ἔρριψεν ἔπειτα ἐν τῷ σωλῆνι καὶ τὸ σφαιρίδιον, ἐξησφάλισε καὶ αὐτὸ διὰ δευτέρου βύσματος, καὶ τέλος ἔβαλε καὶ τὸ ἐμπύρευμα.

Ὅλοι οἱ ἀπαίσιτοι κάτοικοι τοῦ παραδόξου καταλύματος ἐκείνου τὸν παρετήρουν μετὰ γνωσθῶδους σιγῆς, μὴ διακοπτομένης εἰμὴ ἀπὸ τὴν βοὴν τοῦ ἀνέμου πλήττοντος τὰς γωνίας τῶν στοῶν τοῦ θόλου.

— Τὸ πυροβόλον ἔτοιμον, εἶπε μετὰ ψυχρότητος ὁ ἄγνωστος.

— Εἶσαι βέβαιος ὅτι εἶνε γεμισμένον ; ἡρώτησεν ὁ πρόεδρος.

Μειδιάμα διέστειλε τότε τὰ χεῖλη τοῦ δοκίμου· ἀνέσυρε λοιπὸν ἐκ νέου τὸ ραβδίον τοῦ πιστολίου ἐκ τῆς ἀκτηρίδος αὐτοῦ, ἔβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ στόμιον τοῦ σωλῆνος, καὶ τὸ ἀφῆκε νὰ καταβῇ μόνον του ἕως εἰς τὸ γέμισμα. Ἐξεῖχε τέσσαρας δακτύλους.

Ὁ πρόεδρος προσέκλινεν ὡς πεποιθώς.

— Ναί, εἶπε, τῶντι εἶνε γεμισμένον, καὶ καλῶς μάλιστα.

— Τώρα, τί μέλλει γενέσθαι ; ἡρώτησεν ὁ ἄγνωστος.

— Ἀνάσυρε τὴν σκανδάλην.

Ὁ ἄγνωστος ἀνέσυρε τὴν σκανδάλην τοῦ ὅπλου, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς βαθείας σιωπῆς, ἥτις σινώδευε τὰς διακοπὰς τοῦ διαλόγου, ἠκούσθη ὁ τριγμός, ὃν ἀπετέλεσεν ἡ πυροσφόρος μηχανὴ ἀναβιβαζομένη.

— Τώρα, ὑπέλαβεν ὁ πρόεδρος, στήριξον τὸ στόμιον τοῦ ὅπλου ἐπὶ τοῦ μετώπου σου.

Ὁ δόκιμος ὑπήκουσεν ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου δισταγμοῦ.

Ἡ σιγὴ ὑπῆρξε τότε μεταξὺ τῶν περιεστώτων βαθυτέρα παρὰ ποτε· ἐνόμιζέ τις ὅτι οἱ λαμπτήρες ὠχρίασαν· τὰ φαντάσματα ταῦτα ἦσαν τῶντι φαντάσματα, διότι κανὲν δὲν εἶχεν ἀναπνοήν.

— Πῦρ ! ἀνέκραξεν ὁ πρόεδρος.

Ἡ σκανδάλη ἔπεσεν, ἡ πέτρα ἐσπινθηροβόλησεν ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι χάλυθος· ἀλλὰ μόνη ἤναψεν ἡ πυρίτις τῆς ἐστίας, καὶ οὐδεμία ἐκπυρσοκρότησις δὲν συνώδευσε τὴν στιγμιαίαν αὐτῆς ρλόγα.

Κραυγὴ ἐκπλήξεως ἀνεπέμφθη ἀφ' ὧλων τὰ στήθη, καὶ ὁ πρόεδρος ἀκουσίως πῶς ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν ἄγνωστον.

Πλὴν δύο μόνον δοκιμασίαι δὲν ἐφάνησαν βέβαια ἀρκεταὶ εἰς τινὰς τῶν περικοπῶν, τοὺς αὐστηροτέρους δηλαδή, οἱ ὅποιοι καὶ ἀνεφώνησαν :

- Τὸ ξίφος, τὸ ξίφος.
- Τὸ κρίνετε ἀναγκαῖον ; ἡρώτησεν ὁ πρόεδρος.
- Ναί, ναί, τὸ ξίφος, ἐπανελάθον αὐταὶ φωναί.
- Φέρετε λοιπὸν τὸ ξίφος, εἶπεν ὁ πρόεδρος.
- Εἶνε ἀνωφελές, ἐπανελάθεν ὁ ἄγνωστος κινῶν τὴν κεφαλὴν περιφρονητικῶς.
- Πῶς εἶνε ἀνωφελές ! ἀνέκραξαν οἱ περιεστῶτες.
- Ἀνωφελές, βέβαια, ὑπέλαθεν ὁ δόκιμος μετὰ φωνῆς, ἥτις ἐκάλυπτεν ὅλας τὰς ἄλλας φωνάς· ἀνωφελές ἐπαναλαμβάνω λέγων ὑμῖν, διότι χάνετε στιγμὰς πολυτίμους.
- Τί λέγεις ; εἶπεν ὁ πρόεδρος.
- Λέγω ὅτι γνωρίζω ὅλα σας τὰ μυστήρια· ὅτι αὐταὶ αἱ δοκιμασίαι, εἰς τὰς ὁποίας με καθυποβάλλετε εἶνε παίγνια παιδαριώδη, ἀνάξια τοῦ νὰ ἐπασχολῶσι τὰς στιγμὰς ἀνθρώπων ἄλλα ἐχόντων εἰς τὴν κεφαλὴν, σπουδαίωτερα. Λέγω ὅτι ὁ φονεὺς ἐκεῖνος ἄνθρωπος δὲν ἀπέθανε· λέγω ὅτι τὸ αἷμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπία ἦτον οἶνος ἐγκεκλεισμένος εἰς ἀσκὸν πεπατημένον ἐπὶ τοῦ στήθους του καὶ κεκρυμμένον ὑπὸ τὰ φορέματά του· λέγω ὅτι ἡ πυρίτις καὶ τὸ σφαιρίδιον τοῦ πιστολίου τούτου ἐπесαν ἐντὸς τῆς ἀκτηρίδος καθ' ἣν στιγμὴν ἀνέσυχεν τὴν σκανδαλὴν, ἐπειδὴ τότε ἐβλήθη εἰς κίνησιν ἡ δικλὴς διὰ τῆς ὁποίας αὐτὰ κατεβροχθίσθησαν. Λάβετε λοιπὸν τὸ ἀνίσχυρον ὄπλον σας, καλὸν νὰ τρομαζῇ ἀνθρώπους ἀνάνδρους. Ἀναστήθητι πτώμα ψευδές, ἀναστήθητι, καὶ οὐδεὶς τῶν ἰσχυρῶν φοβεῖται ἐκ τῶν τοιούτων.
- Τρομερὰ κραυγὴ ἀνεδόθη καὶ οἱ θόλοι ἀντήχησαν.
- Γνωρίζεις τὰ μυστήρια μας ! ἀνέκραξεν ὁ πρόεδρος· τίς λοιπὸν εἶσαι ; Εἰσαί τις ἐκ τῶν Βλεπουτῶν ! ἢ εἶσαι προδότης τίς ;

1. Βλέποντες (Voyants) ὠνομάζοντο οἱ Γνωστικοὶ λεγόμενοι, καὶ τινες αἰρετικοὶ ὡς ὄθην πλείοντον τῶν ἄλλων πεφωτισμένοι. Εἰς δὲ τὴν Παλαιὰν Γραφήν Βλέπων εἶνε συνώνυμον τοῦ Προφήτη (Ὥδε Βασιλ. Α', Κεφ. θ', παράγρ. 18). Ἐνταῦθα δὲ ὑποδηλοῦνται οἱ μεμνημένοι εἰς τὴν πολυβύλλητον Φράγχα Μασσονίαν, τὴν ὁποίαν ἀπλοῦστεροι τῶν ἡμετέρων Φαρμασωνιαν ἀποκαλοῦσιν. Ἡ Φράγχα Μασσονία ὑπῆρχεν ἑταιρία μυστικῆ διασωζομένη μέχρι τῆς σήμερον, καὶ ἀπὸ παντοίων βαθμῶν, ἐπαγγελμάτων, θρησκειῶν καὶ ἔθνων ἀνθρώπους συντιθεμένη. Τὸ ὄνομα Φραγμασσόνος σύγκειται ἐκ τῶν λέξεων Franc, (ἀδούλωτος) καὶ Magon (τέκτων ἢ κτίστης). Πολλοὶ συνέγραφαν περὶ τῆς καταγωγῆς τῆς ἑταιρίας ταύτης. Κατὰ τὰς βασιμωτέρας δὲ πιθανολογίας αὕτη ἐπήγαγεν ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χρόνους τῆς εἰδωλολατρείας. Ὑπὸ τὸ σχῆμα σωματείου τινὸς τεκτόνων, Διονυσιαστῶν ὀνομαζομένων καὶ σέξιν ἐχόντων μετὰ τοῦ ἱερατείου διὰ τῆς μυστικῆς, διεσπάρη εἰς τὴν Αἴγυπτον, Ἑλλάδα, Μικρὰν Ἀσίαν, Φοινίκην, οἰκοδομοῦσα εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς τόπους τεμένη λατρείας, κατὰ τινος τύπου συμβολικοῦ καθιερωμένης. Ἐκ τῆς Τύρου, ὅπου ἀνήγειρεν αὕτη ναὸν εἰς τὸν Ἑρακλῆν καὶ εἰς τὴν Ἀσάτην, θεῶν τῶν Σύρων καὶ Φοινίκων, τὸ σωματεῖον τῶν Διονυσιαστῶν προσεκλήθη εἰς Ἱερουσαλὴμ ἵνα οἰκοδομησῇ καὶ ἐκεῖ, εἰς τὸ αὐτὸ σχέδιον, τὸν ναὸν τοῦ Σολομώντος. Ἐκεῖ αὐτὸ ἐσχηματίσθη ἐντελέστερον ὑπὸ τὸ ὄνομα Χασδαίται, καὶ οὗτοι λοιπὸν εἶνε ἡ ἑταιρία τῶν Φράγχα Μασσόνων ὁποία ὑπῆρχεν ὅτε μετεβιβάσθη ἐκ τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἐκαστος τῶν Ρωμαϊκῶν λεγόντων διετήρει ἐν γυμνάσιον ἀρχιτεκτονικῆς. Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν τῆς κατακτήσεως τῆς Ἰουδαίας, τὰ γυμνάσια ταῦτα παρεδόθησαν τὰ μυστήρια τῶν Χασδαίων καὶ ἔφερον αὐτὰ εἰς ὅλην τὴν αὐτοκρατορίαν. Ἐκ τῶν λειψάνων τῶν γυμνασίων τούτων ἐσχηματίσθησαν αἱ μεταβατικαὶ ἢ ὁδοιπορικαὶ ἐκείναι συνοδεῖαι τῶν τεκτόνων, οἵτινες, κατὰ τὸν μεσαῖωνα, ῥηκοδόμησαν τὰς ἐκκλησίας καὶ ὅλα τὰ μνημεῖα τῆς γοθικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἅτινα σώζονται εἰσὶ κατὰ μέγα μέρος ἐφ' ὅλης τῆς Εὐρώπης. Περὶ τὸν ὀγδοὺν αἰῶνα μία τῶν συνοδεϊῶν αὐτῶν μετέβη εἰς Ἀγγλίαν, ἐσύστησεν ἐκεῖ τὸ κέντρον τῆς, καὶ διέμεινε μέχρι τοῦ ἔτους 1700, καθ' ἣν ἐποχὴν παρεδόχθη ἐντὸς αὐτῆς καὶ ἀνθρώποις μὴ κατέχοντας τὴν τέχνην τοῦ οἰκοδομεῖν. Ἐκτοσε μετετράπη τὸ σύστημα εἰς ἑταιρίαν πολιτικὴν σκοπὸν ἔχουσαν, ἥτις καὶ διεσπάρη καὶ εἰς τὰς ἐκτὸς.

Ἐκ τῆς ἑταιρίας τῶν Φράγχα Μασσόνων ἀπεπήγαγε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐσχάτου αἰῶνος πλη-

— Τίς εἶσαι ; ἠρώτησαν ὁμοθυμαδὸν τριακόσιοι φωναί, ἐνῷ ταῦτοχρόνως εἴκοσι ρομφαῖαι ἤκτινοβόλησαν εἰς τὰς χεῖρας τῶν πλησιεστέρων φαντασμάτων, ἅτινα διὰ τακτικῆς τινος κινήσεως, ὡς νὰ συνίστων φάλαγγα ἐξησκημένων στρατιωτῶν, κατεβίβασαν αὐτάς καὶ τὰς συνεκέντρωσαν κατὰ τοῦ στήθους τοῦ ἀγνώστου.

Ἄλλ' αὐτός, μειδιῶν καὶ ἀτάραχος, ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν, καὶ τινάξας τὴν κόμην του τὴν ἄπαστον κόνεως¹ καὶ κρατουμένην διὰ μόνης τῆς ταινίας, ἣν εἶχον δεδεμένην περὶ τὸ μέτωπόν του,

— *Ego sum qui sum*, εἶπεν ὁ ἔστιν, Ἐγὼ εἰμὶ ὁ ὢν.

Ἐπειτα περιέφερε τὰ ὄμματά του ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου περιτειγίσματος τοῦ στενὰ πανταχόθεν περιστοιχοῦντος αὐτόν. Εἰς τὸ κυριαρχικὸν τοῦτο βλέμμα αἱ ρομφαῖαι κατέπεσον πρηνεῖς διὰ κινήσεων ἀνίσων.

— Ἀφρονα λόγον ἐπρόφερες, εἶπεν ὁ πρόεδρος· καὶ δὲν γνωρίζεις βέβαια ὅλην αὐτοῦ τὴν βαρύτητα διὰ τοῦτο τὸν ἐπρόφερες.

— Ἀπεκρίθην ὅ,τι ἔπρεπε ν' ἀποκριθῶ, εἶπε.

— Καὶ λοιπὸν πόθεν ἔρχεσαι ; ἠρώτησεν ὁ πρόεδρος.

— Ἐρχομαι ὅθεν ἔρχεται τὸ φῶς.

— Κατὰ τὰς πληροφορίας ἐντοσούτω τὰς ὁποίας ἔχομεν ἔρχεσαι ἀπὸ Σουηδίας.

— Ὁ ἐρχόμενος ἀπὸ Σουηδίας δύναται νὰ ἔρχεται καὶ ἀπὸ Ἀνατολῶν, ἀνέκραξεν ὁ ξένος.

— Δὲν σὲ γνωρίζομεν· εἰπέ μας τίς εἶσαι ;

— Τίς εἰμὶ ; . . . Ἔστω, ὑπέλαβεν ὁ ἀγνώστος, σὰς τὸ λέγω, ἀφοῦ ὑποκρίνεσθε ὅτι δὲν με ἐνοεῖτε πρότερον ὅμως θέλω νὰ σὰς εἶπω ἐγὼ τίνες εἰσθε σεῖς.

Τὰ φαντάσματα ὅλα ἐρρίγησαν καὶ αἱ ρομφαῖαι ἀπετέλεσαν κλαγγὴν μεταβιβαζόμεναι ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς των χειρὸς εἰς τὴν δεξιάν καὶ ἀνεγειρόμεναι ἐκ νέου πρὸς τὸ στήθος τοῦ ἀγνώστου.

σμονὴ ἄλλων μυστικῶν ἑταιριῶν, ὡς ἡ τῶν Τεμενιστῶν (Templiers)· ἡ τῶν Περφωτισμένων (Illuminés) κτλ. κτλ.

Ἡ ἑταιρία τῶν Φράγκ Μασόνων ἔχει καταστήματα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζει loges (δωμάτια) διεσπαρμένα καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην καὶ φανερά τὴν σήμερον εἰς τὰ ἐλεύθερα Κράτη, κρύφια ὅμως εἰς τὰ δεσποτικά. Τὸ 1822 ἐξέδθη στατιστικὴ, καθ' ἣν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν ἐνεργείᾳ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δωματίων ἀνέβαινεν εἰς τρεῖς περίπου χιλιάδας.

Ἡ Φράγκ Μασονία καλῶνται τὰς ἀρχάς της καὶ τὸν σκοπὸν ὑπὸ σύμβολα. Καὶ εἰς μὲν τοὺς μαθητάς (apprentis) λέγει μεταφορικῶς, ὅτι θέλουν συνετελέσει πρὸς ἀνοικοδόμησιν τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, καὶ ὅτι ἔργον αὐτῶν θέλει εἶσθαι τὸ νὰ λοάζωσι τὰς εἰδικὰς τεργάστους πέτρας· πρὸς τοὺς συντρόφους (compagnons), ὅτι ἐπεβλήθη αὐτοῖς τὸ νὰ τελειοποιήσωσι τὰς κυβικὰς πέτρας διὰ τοῦ κανόνος, διὰ τοῦ διαβήτου, διὰ τοῦ ὀρθογωνίου καὶ διὰ τῆς στάθμης. Εἰς δὲ τοὺς μαγιστοράς, (maîtres) μανθάνει πῶς ὁ Ἰσραὴλ Ἀβὶ, ἀρχιτέκτων τοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἐθανατώθη προδοθεὶς αἰσχροῦς ὑπὸ τριῶν συντρόφων, πρὸς τοὺς ὁποίους ἠρνήθη μίαν αὐξήσιν μισθοῦ, διότι δὲν ἐλχε ν' εἰσέλτῃ τελεῖωσει ὁ καιρὸς των.

Τὴν σήμερον, κυρίως οἱ Φράγκ Μασόνοι δὲν καταδιώκονται πλέον, διότι αἱ πολιτικαὶ ἰδέαι, τὰς ὁποίας προέβητο ἡ Φράγκ Μασονία νὰ καταστήσῃ δημοσίας ἐπιδραματοποιήθησαν κατὰ μέγα μέρος· ἐσκίασε δηλαδὴ τὴν κατὰπληξιν ἣν ἄλλοτε ἐπροξένουν ἐπὶ τῶν λαῶν οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ πάπαι, διδάσας εἰς τοὺς λαοὺς τὰ δικαιώματά των. Ὅθεν τὴν σήμερον τὰ δωμάτια τῶν Φράγκ Μασόνων κατέστησαν συνεντευκτήρια ἀπλῶν συνδιαλέξεων φιλανθρωπίας καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης καὶ συναρρωγῆς· πρᾶγμα δηλονότι ἀπλοῦν καὶ ἀβλαβέστατον. Σ. τ. Μεταφρ.

1. Γνωστὸν ὅτι κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ὑπῆρχε συρμὸς νὰ πᾶσιν ἄνδρες καὶ γυναῖκες τὴν κόμην των διὰ κόνεως τινος (πούδρας) πρὸς καλλωπισμὸν Σ. τ. Μ.

Πρῶτον ὑπέλαβεν ὁ ξένος τείνων τὴν χεῖρα πρὸς τὸν πρόεδρον, σὺ ὅστις μοι ὁμιλεῖς, σὺ ὅστις νομίζεις σεαυτὸν Θεόν, ἐνῷ εἶσαι Πρόδρομος μόνον, σὺ ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν σουηδικῶν συνεδρίων, θέλω σοὶ εἶπει τ' ὄνομά σου, διὰ ν' ἀποβῇ περιττὸν νὰ σοὶ εἶπω καὶ τὰ τῶν ἄλλων. Σουέδεμβουργ, οἱ ἄγγελοι, οὔτινες συνδιαλέγονται ἐπιστηθίως μετὰ σοῦ, δὲν σοὶ ἀπεκάλυψαν ὅτι ὁ τὸν ὁποῖον ἐπερίμενες ἐβλήθη καθ' ὁδόν;

— Τῷόντι, ἀπεκρίθη ὁ πρόεδρος ἀνεγείρων τὸ ὀθνίον του ἵνα βλέπῃ καλῆτερον τὸν πρὸς αὐτὸν ὁμιλοῦντα, μὲ τὸ εἶπον.

Καὶ ὁ ἀναστείλας τὸ ὀθνίον του, καὶ τοι ἐναντίον τῶν διατεταγμένων τῆς εταιρίας, εἶδειξε πρόσωπον σεβάσμιον καὶ γενειάδα λευκὴν γέροντος ὀγδοηκονταετοῦς.

— Αὐτός, ὁ πρὸς τ' ἀριστερά σου, ἐπανελάβεν ὁ ξένος, εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ δωματίου, προεδρεύων εἰς τὴν Καληδονίαν. Χαίρετε, μὴ λόρδε, ἂν τὸ αἷμα τοῦ πάππου σας ζῇ καὶ ἐν ὑμῖν, ἡ Ἀγγλίς δύναται νὰ ἐλπίσῃ ὅτι τὸ ἀπεσβεσμένον φῶς της θέλει ἐπαναλάμβει.

Τὰ ξίφη ἐπεσαν ἄλιν' ὁ θυμὸς ἤρχισε νὰ παραχωρῇ τόπον τῇ ἐκπλήξει.

— Ἀ! σεῖς εἴσθε, πλοίαρχε! ἐξηκολούθησεν ὁ ἀγνωστος ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ἐσχατον ἀρχηγόν, καθήμενον ἀριστερόθεν τοῦ προέδρου καὶ εἰς ποῖον λιμένα ἀφῆσατε τὴν ὠραίαν σας ναῦν, τὴν ὁποίαν δὲν διεκρίνετε ἀπὸ ἐρωμένην; Ἀξιόλογον πλοῖον ἐκείνη ἡ φρεγάτα σας, ἡ *Πρόνοια*, πῶς; Ἐπειτα εἶνε καὶ φερώνυμος, διότι αὐτὴ θέλει φέροι τὴν εὐδαιμονίαν εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν ἐπὶ τὰ δεξιὰ τοῦ προέδρου:

— Τώρα καὶ πρὸς σέ, εἶπε, Προφῆτα τοῦ Ζουρίχ¹ ἐλθέ, θεώρησόν με καλῶς εἰς τὸ πρόσωπον, σὺ ὅστις ἐτελειοποίησας μέχρι μαντικῆς τὴν φυσιογνωμικὴν ἐπιστήμην, καὶ εἰπὲ ὑψηλῇ τῇ φωνῇ ἂν ἐκ τῶν χαρακτήρων τῆς ὄψεως δὲν ἐμάντευσες τὴν ἀποστολήν μου.

Ὁ πρὸς τὸν ὁποῖον δὲ ταῦτα ἀπευθύνοντο ὠπισθοδρόμησε κατὰ ἓν βῆμα.

— Αἶ, ἐξηκολούθησε νὰ λέγῃ ἀποταθεὶς πρὸς τὸν γείτονά του, αἶ, ἀπόγονε σὺ τῶν Πελασγῶν, πρόκειται ν' ἀποσοβῇθῳ καὶ δεῦτερον οἱ Μαυριτανοὶ ἐκ τῆς Ἰσπανίας. Τὸ πρᾶγμα εὐκόλον, ἂν οἱ Καστιλλιανοὶ² δὲν ἔχασαν διὰ παντὸς τὴν σπάθην τοῦ Σίδ³.

Ὁ πέμπτος ἀρχηγὸς ἔμεινεν ἄφωνος καὶ ἀκίνητος· ἐνόμιζες ὅτι ἡ φωνὴ τοῦ ἀγνώστου τὸν μετέβαλεν εἰς λίθον.

— Πρὸς ἐμέ δέ, ὑπέλαβεν ὁ ἕκτος ἀρχηγός, ὑποπτευθεὶς μήπως δὲν τὸν ἐγνώρισεν ὁ ξένος, δὲν λέγεις τίποτε καὶ πρὸς ἐμέ;

— Ναί, θὰ εἶπω καὶ πρὸς σέ, εἶπεν ὁ ἀγνωστος προσηλώσας ἐπ' αὐτοῦ ἐν ἐξ ἐκείνων τῶν βλοσυρῶν βλεμμάτων, ἅτινα εἰσέδυσεν εἰς τὰς καρδίας ὄλων· ἔχω νὰ σέ εἶπω ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τὸν Ἰούδαν. Πρόσμεινε.

Ὁ πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπετείνετο κατέστη ὠχρότερος τοῦ σουδαρίου του· διεχύθη δὲ εἰς τὸ συνέδριον ψιθυρισμὸς ἀπορίας. Διατί ὁ δόκιμος νὰ προσάψῃ τοιαύτην διαβολὴν εἰς τὸν ἀρχηγὸν ἐκεῖνον!

— Ἐλησμονήσας τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Γαλλίας, εἶπεν ὁ πρόεδρος.

1. Ἡ πρωτίστη τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλβετίας.

2. Ἡ Καστίλλια ὑπάρχει ἐπὶ τῆς Ἰσπανίας· φημίζονται οἱ κάτοικοί της διὰ τὴν ἀνδρίαν των, ὡς οἱ ἡμέτεροι Σπαρτιάται Σ. τ. Μετ.

3. Διαδόχτος πολεμιστῆς Ἰσπανός, καθυποτάξας τοὺς Μαυριτανούς περὶ τὰ 1070.

— Ἐκεῖνος δὲν εἶνε παρὼν μεταξὺ ἡμῶν, ἀπήντησεν ὁ ξένος ἀγερῶχος. καὶ σὺ, ὅστις ἐπιφέρεις τὴν παρατήρησιν, τὸ γνωρίζεις, διότι ἰδοὺ καὶ τὸ θρόνιον τοῦ κενόν. Μάθετε λοιπὸν ὅτι δὲν ὑπάρχει παγὶς διὰ τὸν βλέποντα εἰς τὰ σκότη, τὸν ἐνεργοῦντα ἐναντίον τῶν στοιχείων καὶ τὸν ζῶντα ἀκουσίως τοῦ θανάτου.

— Εἶσαι νέος, ὑπέλαθεν ὁ πρόεδρος καὶ ὁμιλεῖς μὲ τόνον ἐξουσίας, τόνον Θεοῦ. Ἀλλὰ σκέψου καλῶς ἢ τόλμη τοὺς ἀμαθεῖς μόνον καὶ εὐμεταβλήτους ἐκφοβίζει.

Μειδίσμα ἐσχάτης περιφρονήσεως διεχύθη ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ ξένου.

— Ὅλοι εἰσθε εὐμετάβλητοι, εἶπεν, ἀφοῦ χωρὶς ἐμοῦ δὲν δύνασθε νὰ πράξετε οὐδέν· ὅλοι ἀμαθεῖς. ἀφοῦ δὲν ἐγνωρίσατε τίς ἐγὼ εἶμαι, ἐνῷ ἐγὼ ἐξ ἐναντίας γνωρίζω ὅλους ὑμᾶς. Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι ἔχει πέρασιν πλησίον σας καὶ ἡ τόλμη· ἀλλὰ τί τὴν θέλει τὴν τόλμην ὁ τὰ πάντα δυνάμενος!

— Τὰ πάντα δυνάμενος; δὸς μας λοιπὸν δεῖγμα τῆς παντοδυναμίας ταύτης, νὰ πιστεύσωμεν.

— Τίς σὰς συνεκάλεσεν ἐνταῦθα; ἠρώτησεν ὁ ἀγνωστος μεταβὰς ἐκ τοῦ ἐρωτᾶσθαι εἰς τὸ ἐρωτᾶν.

— Τὸ ὑπέρτατον Συνέδριον.

— Βέβαια, εἶπεν ὁ ξένος στραφεὶς πρὸς τὸν πρόεδρον καὶ πρὸς τοὺς πέντε ἀρχηγούς, δὲν συνήλθετε χωρὶς τινος σκοπόν, ὁ μὲν ἐκ Σουηδίας, ὁ δὲ ἐκ Λονδίνου, ὁ δὲ ἐκ Νεοβοράκου τῆς Ἀμερικῆς, ὁ δὲ ἐκ Ζυρίχης τῆς Ἑλβετίας, ὁ δὲ ἐκ Μαδρίτης τῆς Ἰσπανίας, ὁ δὲ ἐκ Βαρσοβίας καὶ οἱ ἄλλοι σεῖς ὅλοι ἐκ περάτων τῆς γῆς (ἐξηκολούθησεν ἀποτεινόμενος καὶ πρὸς τὸ πλῆθος) δὲν συνήλθετε χωρὶς τινος σκοπόν, μὲ φαίνεται, εἰς τὸ ἀγιαστήριον τῆς φοβερᾶς ἡμῶν πίστεως.

— Ὅχι βέβαια, ἀπήντησεν ὁ πρόεδρος, συνήλθομεν ἵνα ὑποδεχθῶμεν τὸν θεμελιώσαντα τὸ μυστηριώδες κράτος τῶν Ἀνατολῶν, τὸν ἐνώσαντα τὰ δύο ἡμισφαίρια τῆς γῆς εἰς μίαν πίστιν κοινήν, τὸν συμπλέξαντα τὰς χεῖρας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐν ἀδελφότητι.

— Ὑπάρχει κανὲν σημεῖον ἐκ τοῦ ὁποίου θέλετε γνωρίσει αὐτὸν ἀδιστακτως;

— Ναί, εἶπεν ὁ πρόεδρος, καὶ ὁ Θεὸς κατηξίωσε νὰ μοὶ τὸ ἀποκαλύψῃ διὰ τῶν ἀγγέλων του.

— Σὺ μόνος λοιπὸν τὸ γνωρίζεις;

— Ἐγὼ μόνος.

— Δὲν τὸ ἐξεμυστηρεύθης ποτὲ εἰς ἄλλον τινά;

— Εἰς κανένα ἐπὶ γῆς.

— Εἰπέ το ὑψηλῇ τῇ φωνῇ . . . εἰπέ το.

Ὁ πρόεδρος ἐδυσκολεύετο.

— Εἰπέ το, ἐπανελάθεν ὁ ξένος μὲ τόνον προστακτικόν· εἰπέ το, διότι ἡ στιγμή τῆς ἀποκαλύψεως ἰδοὺ ἔφθασε.

— Θέλει φέρεי ἐπὶ τοῦ στήθους του, εἶπεν ὁ ἀνώτατος ἀρχηγός, πέταλον ἀδαμαντοκόλλητον, καὶ ἐπ' αὐτοῦ θέλουν σπινθηροβολεῖ τὰ τρία πρῶτα γράμματα συνθήματος, τὸ ὁποῖον μόνος ἐκεῖνος γνωρίζει.

— Καὶ ὅποια εἶναι τὰ γράμματα ταῦτα;

— L. P. D.

Ὁ ξένος ἤνοιξε πάραυτα τὴν ρεδιγγόταν καὶ τὸ ἐσωκάρδιόν του, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐκ λεπτοῦφους βαπτίστας χιτῶνός του ἔλαμψεν ὡς ἄστρον πύρινον τὸ ἀδαμάντινον πέταλον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἠκτινοβόλουν τὰ ἐξ ἀνθρώκων συντεθειμένα τρία ταῦτα γράμματα.

— ΕΚΕΙΝΟΣ! ἀνεβόησεν ὁ πρόεδρος περίφοβος· εἶνε αὐτός ἐκεῖνος!

— Ὁ τὸν ὁποῖον ἡ οἰκουμένη προσδοκᾷ, εἶπον ἐκπληκτοὶ οἱ ἀρχηγοί.

— Ὁ μέγας Κόπτης! ἐψιθύρισαν τριακόσαι ὁμοῦ φωναί.

— Αἱ! ἀνέκραξεν ὁ ξένος μετὰ θριάμβου, μὲ πιστεύετε τώρα λέγοντα ὑμῖν καὶ ἐκ δευτέρου, Ἐγὼ εἰμὶ ὁ ὦν;

— Ναί, εἶπον τὰ φαντάσματα προσπεσόντα.

— Πρόσταξον, δέσποτα, ἀνέκραξεν ὁ πρόεδρος καὶ οἱ πέντε ἀρχηγοὶ μὲ τὸ πρόσωπον πρὸς τὴν γῆν κεκλιμένον· πρόσταξον καὶ ὑπακούσωμεν.

Γ.

L. P. D.

Διεχύθη τότε σιγὴ ἀπόλυτος, καθ' ἣν ὁ ἀγνωστος ἐφάνη συνάπτων τὰς ιδέας αὐτοῦ. Ἐπειτα εἶπεν·

— Ἀρχοντες, ἀφετε τὰς ρομφέας μὴ βαρύνωσι τοὺς βραχίονας ὑμῶν ἐπὶ ματαίῳ· καὶ δότε μοι προσοχήν, διότι εἰς ὀλίγας λέξεις θέλω σᾶς ἐκθέσει πολλά.

Ἡ προσοχὴ ἐδιπλασιάσθη.

— Τῶν μεγάλων ποταμῶν ἡ πηγὴ πάντοτε σχεδὸν ὑπάρχει θεία, καὶ διὰ τοῦτο μένει καὶ ἀγνωστος· ὡς ὁ Νεῖλος, ὡς ὁ Γάγγης, καὶ ὡς ὁ Ἀμαζόνιος, γνωρίζω μὲν ποῦ κατευθύνομαι, πόθεν δὲ ἔρχομαι ἀγνοῶ. Τὸ μόνον διασωζόμενον εἰς τὴν μνήμην μου εἶνε, ὅτι καθ' ἣν ἡμέραν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ψυχῆς μου ἠνεώχθησαν εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων, εὗρέθην εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν Μεδίνην, ἡ ἐντὸς τῶν κήπων τοῦ Σαλααῦμ.

Οὗτος ἦτο σεβάσμιός τις γέρων, τὸν ὁποῖον ἠγάπων ὡς πατέρα μου, πλὴν δὲν ἦτο βέβαια πατήρ μου· διότι μ' ἐπεριποιεῖτο μὲν μετὰ φιλοστοργίας πολλῆς, ἀλλὰ μοὶ ὠμίλει μὲ σέβας. Τρίς τῆς ἡμέρας ἀπεμακρύνετο ἀπ' ἐμοῦ, διὰ νὰ μὲ πλησιάσῃ εἰς ἄλλος γέρων, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα δὲν δύναμαι νὰ προσφέρω ἀνευ εὐγνωμοσύνης μετὰ φόβου ἠνωμένης. Ὁ σεβάσμιος αὐτὸς γέρων, δοχεῖον τιμαλφῆς πάσης ἀνθρωπίνης μαθήσεως, διδασκὴς παρὰ τῶν ἐπὶ τὰ ὑπεράτων πνευμάτων ὅλα ὅσα μαθαίνουσιν οἱ ἀγγελοὶ διὰ νὰ κατανοῶσι τὸν Θεόν, ὀνομάζεται Ἀλτοτάς· οὗτος ὑπῆρξεν ὁ παιδαγωγός μου καὶ ὁ διδάσκαλος· εἶνε δὲ ἔτι καὶ τώρα ὁ φίλος μου, φίλος ἀξιοσέβαστος, διότι ὅσῃν ἡλικίαν ἔχῃ ὁ πρεσβύτερος μεταξὺ σᾶς, ἐκεῖνος ἔχει διπλασίαν.

Ἡ πανηγυρικὴ αὕτη διάλεκτος, τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐκεῖνα σχήματα καὶ ἡ πνευματέμφορος καὶ σοβαρὰ ἐνταυτῷ φωνὴ τοῦ λαλοῦντος, ἀπετέλεσαν ἐπὶ τῆς ὁμηγύρεως ἐντύπωσιν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες συνοδεύονται ἀπὸ ρίγος.

Ὁ ὁδοιπόρος ἐξηκολούθησεν·

— Ὅταν ἔγινα δεκαπενταετής, ἤμην εἰσηγημένος εἰς τὰ κυριώτερα μυ-

1. Πόλις τῆς Ἀραβίας ὅπου ὑπῆρχεν ὁ τάφος τοῦ Μωάμεθ.

στήρια τῆς φύσεως. Ἐγνώριζα τὴν βοτανικὴν, ὄχι τὴν περιωρισμένην ἐκείνην ἐπιστήμην, τὴν ὁποίαν πᾶς φιλομαθὴς ἀρύεται ἐκ τῆς γωνίας μόνης τῆς ὁποίας κατοικεῖ εἰς τὸν κόσμον· ἐγὼ ἐγνώριζα τὰ ἐξηκοντάκις χίλια γένεα τῶν φυτῶν ὅσα ὑπάρχουσιν ὑπὸ τὴν ὑφήλιον. Ἐγὼ, ὅπότεν ὁ διδάσκαλός μου ἐπέθετε τὰς χεῖρας του ἐπὶ τοῦ μετώπου μου καὶ κατεβίβαζεν ἐν τῶν κεκλεισμένων ὀφθαλμῶν μου μίαν ἀκτῖνα τοῦ ἐπουρανίου φωτός, ὑπερφυσικὴν τινα ὄρασιν ἀναγκαστικῶς προσποκτῶν, ἐβύθιζα τὰ βλέμματά μου ὑπὸ τὰ ὕδατα τῶν θαλασσῶν, καὶ διήρουν εἰς τάξεις τὰ ὑπερφυῆ καὶ ἀπείραστα βλαστήματα, ἅτινα κυματοῦνται καὶ σαλεύουσιν ὑποκώφως ἀνά μέσον τοῦ λασπώδους ὕδατος τοῦ πυθμένος, κατακαλύπτοντα διὰ τῶν γυγαντωδῶν τῶν κλάδων τὰ λίχνα ὅλων ἐκείνων τῶν φρικωδῶν κατὰ τὴν θέαν καὶ σχεδὸν ἀκατανοήτων κατὰ τὸ σχῆμα τεράτων, τὰ ὁποῖα ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπινος δὲν εἶδε πώποτε, καὶ τὰ ὁποῖα ἤθελέ τις εἶπει ὅτι ἐλησμόνηται καὶ αὐτός ὁ Θεός.

Πρὸς τοῦτοις ἐσπούδασα καὶ ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου, ζώσας τε καὶ νεκράς. Κατεῖχα ὅλας τὰς διαλέκτους, αἵτινες λαλοῦνται ἀπὸ τὸν πορθμὸς τοῦ Ἑλλησπόντου ἕως εἰς τὸν Μαγγελάνειον.¹ Ἀνεγίνωσκα τὰ μυστηριώδη ἐκεῖνα ἱερογλυφικά, ἅτινα εἶνε ἐγκεχαραγμένα ἐπὶ τῶν ἐκ γρανίτου βελῶν, τὰς ὁποίας ὀνομάζουσι πυραμίδας. Συμπεριελάμβανα ὅλας τὰς ἀνθρωπίνους γνώσεις, ἀπὸ τοῦ Σαγχνιαθῶνος² μέχρι τοῦ Σωκράτους, ἀπὸ τοῦ Μωϋσέως μέχρι τοῦ ἁγίου Ἰερωνύμου,³ ἀπὸ τοῦ Ζωροάστρου⁴ μέχρι τοῦ Ἀγρίππα.⁵

Ἐμαθα τὴν ἱατρικὴν, ὄχι μόνον εἰς τὸν Ἱπποκράτην, εἰς τὸν Γαληνόν καὶ εἰς τὸν Ἀβερρυνέ,⁶ ἀλλὰ καὶ συνάρρει τοῦ μεγάλου αὐτοῦ διδασκάλου ὅστις ὀνομάζεται φύσις. Ἐνεβάθυνα εἰς τὰ μυστήρια τῶν Κοπτῶν καὶ Δρουσῶν. Συνέλεξα τοὺς σπόρους τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς σπόρους τοὺς ὀλεθρίους Ἡδυνάμην, ὅταν ὁ σιμὸν⁷ καὶ ἡ καταιγὶς διέβαινον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου, ἥδυνάμην νὰ σκορπίσω ἐντὸς τῆς πνοῆς αὐτῶν σπέρματα ἀγνωστά πρὸ ξενούντα μακρὰν ἐμοῦ τὸν θάνατον ἢ τὴν ζωὴν, εἰς τόπους τοὺς ὁποίους κατηρώμην ἢ ὑψολόγουν καὶ πρὸς τοὺς ὁποίους ἔστρεφα τὸ πρόσωπόν μου θυμοειδὲς ἢ ἱλαρόν.

Ἐν τῷ μέσῳ τοιούτων σπουδῶν, τοιούτων ἐργασιῶν καὶ τοιούτων ὁδοποριῶν ἔφθασα εἰς τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας μου.

Ἐρχεται μίαν ἡμέραν ὁ διδάσκαλός μου καὶ μ' εὕρισκε εἰς τὸ μαρμαρ

1. Πορθμός καὶ οὗτος μεταξύ τοῦ ἄκρου τῆς νοτίου Ἀμερικῆς καὶ τῶν νήσων τῆς γῆς τοῦ Περ

2. Ἀρχαιότατος διαδόχος ἱστορικός, Φοινὴς τὴν πατρίδα, κατὰ τινες μὲν ζήσας εἰς τοὺς χρόνους τῆς Σιμεράμιδος, κατ' ἄλλους δὲ ἐπὶ Γεδεών, ἀρχόντος Ἰσραὴλ, ἥτοι ὀλίγον καιρὸν πρὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου.

3. Ἐκκλησιαστικὸς πατὴρ γεννηθεὶς ἐν ἔτει 331 εἰς Δαλματίαν. Οὗτος, παρεκτός τῶν διαφόρων συγγραμμάτων, μετέφρασε καὶ ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ εἰς τὸ λατινικὸν τὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα Βουλγὰ Παλαίαν Γραφήν.

4. Φιλόσοφος καὶ ἀστρολόγος διαδόχος, ζήσας ἐπὶ Νινού βασιλέως τῶν Ἀσσυρίων, 400 πρὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου.

5. Ἰατροφιλόσοφος γερμανὸς ἀποθανὼν ἐν ἔτει 1535. Ἐνησχολήθη πολὺ εἰς τὴν μαγείαν καὶ ἀστρολογίαν, ὥστε ἐκλήθη ὑπὸ τῶν μαθητῶν του Τρισμέγιστος.

6. Εἰς τῶν περιφημοτέρων σοφῶν ἀράδων, γεννηθεὶς εἰς Κορδοῦνην τῆς Ἰσπανίας κατὰ τὸ 18^{ον} αἶώνα. Ὑπῆρξε Καδδὸς καὶ ἱμάτης τῆς Μαυριτανίας καὶ μετέφρασε τὸν Ἀριστοτέλην ἐν ὅλῳ. Ἀφῆκε διάφορα συγγράμματα μαθηματικῶν, ἱατρικῆς καὶ φιλοσοφίας.

7. Ἀνεμὸς καυστικὸς πνέων εἰς τὰ ἐνδοτέρα τῆς Ἀφρικῆς. Σ. Τ. Μ.

νον σπήλαιον, ὅπου διέτριβα κατὰ τὸν μέγαν καύσωνα τῆς ἡμέρας. Βλέπω τὸ πρόσωπόν του καὶ ἦτο σπουδαῖον καὶ ἐνταυτῷ ἱλαρόν... Ἐκράτει εἰς χεῖρας μίαν φιάλην.

— Ἀσσεράτ, μοι λέγει, σοὶ εἶπα πολλάκις ὅτι εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τίποτε δὲν γεννᾶται καὶ τίποτε δὲν ἀποθνήκει· ὅτι ἡ κοίτις τῶν νηπίων καὶ ὁ νεκροκράββατος εἶνε ἀδελφοί· ὅτι ἐλλείπει μόνον εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ φῶς ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον δύνανται νὰ τὸν καταστήσῃ ὅμοιον μετὰ τὸν Θεόν. διότι δι' αὐτοῦ τοῦ φωτός ἤθελε βλέπει τὰς παρελθούσας του ὑπάρξεις, καὶ ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀποκτήσῃ αὐτὸ θέλει αἰσθανθῇ ἐαυτὸν ἀθάνατον ὡς εἶνε ὁ Θεός. Σὲ τὸ ἔλεγα; Ἰδοὺ λοιπὸν εὗρηκα τὸ ποτὸν τὸ διαλύον τὰ σκότη· τῶρα μένει νὰ εὕρω καὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀποδιώκει τὸν θάνατον. Ἀσσεράτ, ἐγὼ χθὲς ἔπια τὸ ἐλλείπον ἐκ τῆς φιάλης ταύτης· πῖε καὶ σὺ τὸ ὑπόλοιπον σήμερον.

Μ' ὄλην μου τὴν ἄκραν ἐμπιστοσύνην καὶ τὸ βαθύτατον σέβας μου πρὸς τὸν σοφώτατον διδάσκαλόν μου ἡ χεὶρ μου ἐκυριεύθη ἀπὸ τρόμον ὅταν ἔλαβα τὴν φιάλην, τὴν ὁποίαν μοι ἐπαρουσίασεν ὁ Ἀλτοτάς, ὡς πρέπει νὰ ἐκυριεύθη ἀπὸ τρόμον καὶ ἡ χεὶρ τοῦ Ἀδάμ, ὅταν ἔλαβε τὸ μῆλον, τὸ ὅποιον τοῦ προσέφερεν ἡ Εὐα.

— Πῖε, μοι λέγει μειδιδῶν.

Ἐπια.

Τότε ἐπέθεσε τὰς χεῖράς του ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, ὡς συνήθως ἐποίει ὁσάκις ἤθελε νὰ μοι χαρίσῃ πρὸς στιγμὴν τὴν διπλὴν ὄρασιν.

— Κοιμήσου, μοι λέγει, καὶ ἐνθυμοῦ.

Πάραυτα ἀποκοιμοῦμαι. Ἐνυπνιαζομαι τότε ὅτι ἐκοιτώμην ἐπὶ σωροῦ ξύλων εὐόσμων σαντάλου καὶ ἀλόης· ἄγγελος δὲ τις, ὅστις διέβαινε, φέρων ἐξ Ἀνατολῶν πρὸς Δυσμὰς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, ἤγγισε διὰ τῆς ἀκρας τῆς μιᾶς πτέρυγός του τὰ ξύλα καὶ ἰδοὺ ἤναψαν. Ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος! ἀντὶ νὰ μὲ κυριεύσῃ φόβος, ἀντὶ νὰ δειλιάσω ἐκ τῆς φλογὸς ταύτης, ἐξηπλώθην ἡδυπαθῶς ἐν τῇ μέσῃ τῶν πυρίνων ἐκείνων γλωσσῶν, ὡς ἄλλος φοῖνιξ ἀρυόμενος ζῶν νέαν ἐκ τῆς πηγῆς πάσης ζωῆς.

Τότε πᾶν ὅ,τι ὑπῆρχεν ὕλη ἐν ἐμοὶ ἐξηλείφθη, ἔμεινεν ἡ ψυχὴ μόνη, διασώζουσα τὸ σχῆμα τοῦ σώματος, ἀλλὰ διαφανὴς μὴ ὑποκειμένη εἰς ἀφήν, ἐλαφροτέρα τῆς ἀτμοσφαίρας, ὅπου ζῶμεν καὶ ὑπεράνω τῆς ὁποίας ἀνυψώθη. Τότε, καθὼς ὁ Πυθαγόρας ἐνθυμεῖτο ὅτι παρευρέθη εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τρωάδος,¹ ἐνθυμήθη καὶ ἐγὼ τὰς τριάκοντα καὶ δύο ὑπάρξεις εἰς τὰς ὁποίας ἔζησα.

Εἶδα διαβαίνοντας ἔμπροσθέν μου τοὺς αἰῶνας, ὡς σειρὰν ὑπὸ τὰ διάφορα ὀνόματα, ἅτινα ἔφερα ἀπὸ τῆς πρώτης μου γεννήσεως μέχρις ἐκείνης τοῦ τελευταίου μου θανάτου· διότι γνωρίζετε, ἀδελφοί μου, καὶ τοῦτο εἶναι ἐν τῶν κυριωτέρων κεφαλαίων τῆς πίστεώς μας, αἱ ψυχαί, αἱ ἀπειράριθμοι αὐταὶ ἀπόπνοιαί τῆς θεότητος, αἵτινες εἰς ἐκάστην αὐτῆς ἀναπνοὴν ἐξέρχονται ἐκ τοῦ στήθους τοῦ Θεοῦ· αἱ ψυχαὶ πληροῦσι τὸν ἄέρα, τάσσονται εἰς ἱεραρχίας πολυπληθεῖς, ἀπὸ τῶν ἐξοχωτέρων μέχρι τῶν ψυχῶν τῶν ὑποδεεστέρων, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὅστις, τὴν στιγμὴν τῆς γεννήσεώς του, ἀνα-

1. Γνωστὸν ὅτι ὁ Πυθαγόρας ἐφρόνει τὴν μετεμψύχωσιν· ἔλεγε λοιπὸν τῶντι ὅτι παρευρέθη εἰς τὸν πρὸ ἐνός περίπου αἰῶνος Τρωϊκὸν πόλεμον, ἀλλ' ἐντός τοῦ σώματος τοῦ Ἀρχιλόχου. Σ. Τ. Μ

πνέει, τυχαίως ἴσως, μίαν τῶν προϋπαρχουσῶν τούτων ψυχῶν, ἀποδίδει πάλιν αὐτὴν ὅταν ἀποθάνῃ εἰς νέον στάδιον καὶ εἰς μεταμορφώσεις διαδοχικάς.

Ὁ δὲ ταῦτα λέγων μετὰ τοσαύτης ὠμίλει πεποιθήσεως, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀνυψοῦντο πρὸς τὸν οὐρανὸν μὲ βλέμμα τοσοῦτον ὑπερφυές, ὥστε εἰς τὴν περιόδον ταύτην, τὴν περιλαμβάνουσάν ὅλον αὐτοῦ τὸ δόγμα, διεκόπη ὑπὸ ψιθυρισμοῦ γενικοῦ δηλοῦντος θαυμασμὸν βαθύν. Ἡ ἐκπληξὶς ἔδωκε τόπον τῷ θαυμασμῷ, ὡς καὶ ὁ θυμὸς εἶχε δώσει τόπον τῇ ἐκπλήξει.

— Ὅταν ἐξύπνησα, ἐξηκολούθησα λέγων ὁ πεφωτισμένος¹, ἡσθάνθην ὅτι ἤμην πλέον παρὰ ἄνθρωπος, κατενόησα ὅτι ἤμην σχεδὸν Θεός.

Τότε ἀπεφάσισα ν' ἀφιερῶσω, ὅχι μόνον τὴν ἐνεστώσάν μου ὑπαρξίν, ἀλλὰ καὶ ὅλας τὰς ἄλλας ὑπάρξεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας θέλω εἰσέτι ζῆσει εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὴν ἐπαύριον, ὡς εἰ ἐμάντευσεν ὁ Ἀλτοτάς τὴν ἀπόφασίν μου, ἦλθε πρὸς ἐμέ καὶ μοι εἶπεν·

— Ἡ μήτηρ σου, υἱέ μου, ἀπέθανε τίκτουσά σε πρὸ εἰκοσιν ἐνιαυτῶν· εἰκοσιν ἔτη τὴν τήμερον ἔν ἐμπόδιον ἀνυπερέβλητον δὲν ἀφήνει τὸν ἐνδοξόν σου πατέρα νὰ σοὶ δώσῃ γνωριμίαν· θέλωμεν ὁσονούπω ἐπαναλαβεῖ τὰς περιγηγῆσεις μας· μεταξὺ τῶν ὧν ἄνθρώπων ἀπαντήσωμεν θέλει ὑπάρχει καὶ ὁ πατήρ σου· θέλει σὲ ἀσπασθῇ, πλὴν σὺ δὲν θέλεις μάθει ὅτι σὲ ἡσπάσθη.

Τὰ πάντα λοιπὸν εἰς ἐμέ, ὡς εἰς τοὺς παρὰ Κυρίου ἐκλεκτούς, ὤφειλον νὰ τελεσθῶσι μυστηριωδῶς· καὶ τὸ παρελθόν μου, καὶ τὸ παρόν μου, καὶ τὸ μέλλον μου.

Ἀπεχαιρέτισα τὸν μουφτὴν Σαλαατμ ὅστις μὲ νυλόγησε καὶ μ' ἐνέπλησε δώρων· καὶ συγκατελέχθημεν εἰς τὸ κερβάνιον τὸ ἀναχωροῦν διὰ Σουέζ.

Συγχωρεῖτέ με, ἄρχοντες, ὅτι ἡ ἐνθύμησις αὕτη μὲ συγκινεῖ· μίαν ἡμέραν, πεθασμῶς τις ἀνὴρ μὲ ἀσπάζεται, καὶ ἀγνοῶ ὅποιον ρῖγος παραδόξον μὲ διετάραξεν ὅλον ὅταν ἡσθάνθην τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας αὐτοῦ τοῦ ἀνδρός.

Ἦτον ὁ σερίφης τῆς Μέκκας, ἡγεμὼν μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος. Παρευρέθη εἰς μάχας ἑκατόν, καὶ δι' ἐνὸς μόνου τοῦ βραχίονός του κινήματος ἐκλίνα τὰς κεφαλὰς τριῶν μυριάδων ἀνδρῶν διὰ μίας. Ὁ Ἀλτοτάς ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπόν του διὰ νὰ μὴ συγκινηθῇ, ἴσως διὰ νὰ μὴ τὸν ἴδω, καὶ ἐξηκολούθησαμεν τὸν δρόμον μας.

Ἐβυθίσθημεν εἰς τὴν Ἀσίαν· ἀνέβημεν τὸν ποταμὸν Τίγριν· ἐπεσεκέφθημεν τὴν Παλμύραν, τὴν Δαμασκόν, τὴν Σμύρνην, τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν Βιέννην, τὸ Βερολίνον, τὴν Δρέσδην, τὴν Μόσχαν, τὴν Στοκχόλμην,

1. Περὶ τῆς λέξεως ταύτης, γαλλιστὶ Illuminés, ἴδου τί ἀπαντῶμεν εἰς Ἑγκυκλοπαιδικὸν τι λεξικόν — Περφωτισμένοι ὀνομάζοντο μυστικῆς τινος ἐταιρίας συστηθεῖσα ἐν ἔτει 1776 ὑπὸ Ἀδάμ Βαϊσάουπ (Adam Weishaupt) καθηγητοῦ τῶν τυπικῶν τῆς ἐκκλησίας εἰς Ἰγγολστάδτ τῆς Βαυαρίας. Αὕτη εἶχε σκοπὸν τὴν ἐνωσιν ὅλων τῶν ἀνθρώπων δι' ἐνὸς μόνου καὶ τοῦ αὐτοῦ δεσμοῦ νὰ διεγερῇ τὸν ἔρωτα τῆς σοφίας καὶ ἀρετῆς, νὰ τὸν συνεισφέρῃ εἰς τὴν ἡθικὴν τελειοποίησιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ νὰ προσυλλάξῃ τὴν κοινωνίαν ἀπὸ πάσης καταδυναστεύσεως ἀλλοτρίας. Τὸ σύστημα διηρθεῖτο εἰς τρεῖς κλάσεις· εἰς κατηγουμένους, εἰς φραγκμασσόνους, δι' οὓς ὑπῆρχε καὶ βιβλίον περὶ τοῦ συντάγματος, καὶ εἰς μεμνημένους. Τὸ 1785, ἡ Παναρικὴ κυβερνήσις διέταξε τὴν ἀμείων διάλυσιν τῆς ἐταιρίας.

τὴν Πατρούπολιν, τὸ Νεοβόρακον, τὸ Βουένος Ἀύρες, τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, τὸ Ἀδεν· ἔπειτα εὐρεθέντες πάλιν σχεδὸν εἰς τοὺς τόπους ἐκ τῶν ὁποίων ἐξεκινήσαμεν, ἀφίχθημεν εἰς τὴν Ἀβυσσινίαν, κατέβημεν τὸν Νεῖλον, ἐπλεύσαμεν εἰς Ρόδον, ἔπειτα εἰς Μελίτην· εἰς εἴκοσι λευγῶν ἀποστασιν ἀπὸ τῆς νήσου ταύτης ἦλθεν ἕν πλοῖον εἰς προὔπαντήσιν μας, καὶ δύο ἱππῶται τοῦ Τάγματος χαιρετίσαντές με καὶ ἀσπασθέντες τὸν Ἀλτοτάς, μᾶς ὠδήγησαν ἀμφοτέρους μετὰ θριάμβου εἰς τὸ παλάτιον τοῦ μεγάλου μαγίστου Πίντου¹.

Πλὴν μ' ἐρωτᾶτε, ἄρχοντες, πῶς ὁ Ὀθωμανὸς Ἀσσαράτ ἔτυχε τοσοῦτον λαμπρᾶς ὑποδεξιῶσεως μετὰξὺ ἀνθρώπων, οἵτινες ὑπάρχουσι ὠρισμένοι νὰ ἐξολοθρεύωσι τοὺς ἀπίστους. Ὁ Ἀλτοτάς, χριστιανὸς καθολικὸς καὶ ἱππότης καὶ αὐτὸς τῆς Μελίτης, εἰς ἐμὲ δὲν ἀνέφερεν ἄλλο εἰμὶ περὶ ἐνὸς Θεοῦ παντοδυνάμου, παγκοσμίου, διαχύσαντος τὴν γενικὴν ἁρμονίαν εἰς τὸ σύμπαν, καὶ δόσαντος εἰς αὐτὸ τὰ ὠραῖα καὶ μέγα ὄνομα Κόσμος.

Τέλος πάντων αἱ περιοδεῖαί μου ἐπερατώθησαν· ἄλλ' ἡ θέα ὧν αὐτῶν τῶν πόλεων, τῶν καὶ κατὰ τὸ ὄνομα καὶ κατὰ τὰ ἦθη τοσοῦτον διαφόρων, δὲν μοι ἐπροξένησε τὸν ἐλάχιστον θαυμασμόν· διότι ἐμπρὸς εἰς τὰ ὅμματα τὰ ἰδικά μου κἀνὲν πράγμα ὑπὸ τὸν ἥλιον δὲν ἐφαίνετο νέον· διότι εἰς τὸ διάστημα τῶν τριάκοντα καὶ δύο ὑπάρξεων, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἤδη ἐζησα, ἐπεσκέφθη τὰς αὐτὰς ἐκεῖνας πόλεις· τὸ μόνον προξενήσάν μοι ἐντύπωσιν τινα ὑπῆρξεν ἡ μεταβολὴ τὴν ὁποίαν εἶδα μετὰξὺ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες τὰς κατοικοῦν.

Τότε ἐπέταξα ἐν πνεύματι ὑπεράνω τῶν πραγμάτων καὶ ἠκολούθησα τὸ βῆμα τῆς ἀνθρωπότητος. Εἶδα ὅτι ὅλα τὰ πνεύματα ἔτεινον πρὸς τὴν πρόσδον, ὅτι ἡ πρόσδος ἔφερε πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Εἶδα ὅτι ὅλοι οἱ προφῆται, ὅσοι ἐφάνησαν διαδοχικῶς, ἐστάλησαν παρὰ Κυρίου, ἵνα ὑποστηρίξωσι τὸ κλονούμενον βῆμα τῆς ἀνθρωπότητος, ἥτις, ἀναχωρήσασα τυφλὴ ἐκ τῆς κοιτίδος τῆς, ποιεῖ καθέκαστον αἰῶνα καὶ ἕν βῆμα πρὸς τὸ φῶς.

Οἱ αἰῶνες εἶναι αἱ ἡμέραι τῶν λαῶν.

Εἶπα τότε κατ' ἐμαυτὸν ὅτι τόσα πράγματα ἐξάστια δὲν μοι ἀπεκαλύφθησαν βέβαια διὰ νὰ τὰ ἐνταφιάσω ἐντός ἐμοῦ· ὅτι εἰς μάτην τὰ βουνὰ ἐγκλείουσι τὰς χρυσορρύτους αὐτῶν φλέβας, καὶ εἰς μάτην ὁ ὠκεανὸς κρύπτει τοὺς μαργαρίτας του· διότι ὁ μεταλλευτὴς ὁ ἐπίμονος διατρυπᾷ τὸ βουνόν καὶ εἰσχωρεῖ ἐν αὐτῷ· διότι ὁ δῦτης κατέρχεται εἰς τὰ βάθη τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ διὰ τοῦτο καλῆτερον ἦτο, ἀντὶ νὰ μιμηθῶ τὸν ὠκεανὸν καὶ τὸ βουνόν, νὰ μιμηθῶ τὸν ἥλιον, δηλαδὴ ν' ἀποτινάξω τὰς λάμψεις μου ἐπὶ τοῦ κόσμου.

Ἐννοεῖτε λοιπὸν τώρα, ὅτι δὲν ἔρχομαι ἐξ Ἀνατολῶν διὰ νὰ ἐκπληρώσω ἀπλᾶ δόγματα μασσονικά, ἀλλ' ἔρχομαι διὰ νὰ σᾶς εἰπω· Ἀδελφοί, λάβετε τὰς πτέρυγας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀετοῦ, ὕψωθῃτε ὑπεράνω τοῦ κόσμου τούτου, ἔλθετε μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ὅπου ὁ Σατὰν ἔφερε τὸν Ἰησοῦν καὶ ρίψατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν βασιλείων τῆς γῆς.

Οἱ λαοὶ σχηματίζουσιν ἄπειρόν τινα φάλαγγα· κατὰ διαφόρους γεννηθέντες ἐποχὰς καὶ δι' ἐλιγμοὺς παντοίους, κατετάχθησαν ἕκαστος εἰς τὴν ἀρμοδίαν θέσιν καὶ μέλλουν μὲ τὴν σειρὰν των νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν σκοπὸν

1. Pinto de Fonseca, μέγας μαγίστρω τοῦ τάγματος τῆς Μελίτης ἀποθανὼν ἐν ἔτει 1773, εἰς ἡλικίαν ἐννεήκοντα καὶ δύο ἐτῶν. Ἡ βασιλεία του ὑπῆρξεν εἰς Μελίτην ἐποχὴ ἀουσιῶν καὶ ἀταξίας.

δι' ὃν ἐπλάσθησαν. Μαλονότι φαίνονται ἀναπαυόμενοι, αὐτοὶ προβαίνουν καὶ ἂν τύχη δὲ νὰ παλιμποδίσωσι, μὴ νομίσητε ὅτι ὀπισθοδρομοῦν, ἀλλ' ἀναλαμβάνουν ὁρμὴν διὰ νὰ ὑπερπηθῶσι πρόσκομμά τι ἢ νὰ συντρίψωσιν ἀντίστασιν τινα.

Ἡ Γαλλία εἶναι ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ τῶν ἐθνῶν· δότε αὐτῇ εἰς χεῖρας ἓνα φανόν. Ὁ φανὸς οὗτος καὶ θαδῖον ἂν ᾦναι, ἡ φλόξ ἣτις θέλει καταναλώσει αὐτὸ θέλει ἀποβῇ σωτήριος, ἐπειδὴ θέλει φωτίσει τὸν κόσμον ὅλον.

Διὰ τοῦτο ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Γαλλίας ὑπάρχει ἐνταῦθα ἀπὼν· ἴσως ἐπαλιμποδίσεν ἀπέναντι τῆς ἀποστολῆς του . . . χρειάζεται ἄνθρωπος οὐδέποτε παλιμποδίζων ἀπέναντι οὐδενὸς ἐμποδίου . . . ἀπέρχομαι εἰς τὴν Γαλλίαν ἐγὼ ὁ ἴδιος.

— Ἀλλ' εἶσαι εἰς τὴν Γαλλίαν, ὑπέλαβεν ὁ πρόεδρος.

— Ναί, εἶναι ἡ οὐσιωδέστερα θέσις . . . ταύτην θέλω καθέξει ὁ ἴδιος· εἶναι τὸ κινδυνωδέστερον ἔργον . . . ἐγὼ τὸ ἀναλαμβάνω.

— Λοιπὸν γνωρίζεις τί διατρέχει εἰς Γαλλίαν; ὑπέλαβεν ὁ πρόεδρος.

Ὁ πεφωτισμένος ἐμειδίασε.

— Γνωρίζω, διότι τὰ προητοίμασα ἐγὼ αὐτὰς· ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Γαλλίας κυβερνᾷ τὴν σήμερον εἰς βασιλεὺς γέρων, δεισιδαίμων, διεφθαρμένος καὶ ὀλιγώτερον ἐτοιμόρροπος παρ' ὅσον εἶναι ἡ μοναρχία του.

Ὀλίγα πλέον ἔτη μέλλει νὰ ζήσῃ. Ἀνάγκη νὰ λάβωμεν τὰ ἀρμόδια μέτρα, ὥστε τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου του νὰ ἤμεθα ἑτοιμοὶ. Ἡ Γαλλία εἶναι ἡ κλεῖς τοῦ θάλου τῆς οἰκοδομῆς· νὰ ἐκρίζωσιν τὴν πέτραν ταύτην καὶ ἔξ' ἑμυριάδης χειρῶν, αἵτινες εἰς ἓν νεῦμα τῆς ἀνωτάτης Συνόδου τίθενται εἰς ἐνέργειαν, καὶ ἰδοὺ τὸ μοναρχικὸν οἰκοδόμημα κατηδαφισμένον· καὶ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν θέλει κηρυχθῇ ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν δὲν ὑπάρχει πλέον βασιλεὺς, οἱ ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης, οἱ στερεώτερον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτῶν καθεζόμενοι, θέλουν αἰσθανθῇ τὴν ζάλην ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν, καὶ ἂν αὐτῶν θέλουν ὁρμήσει ἐντὸς τῆς ἀβύσσου, τὴν ὁποίαν θέλει σκάψει ἡ μεγάλη αὕτη πτώσις τοῦ θρόνου τοῦ ἀγίου Λουδοβίκου.¹

— Σὺ γινώθι, σεβασμιώτατε διδάσκαλε, διέκοψεν εἰπὼν ὁ ἀρχηγὸς ὅστις ἴστατο δεξιόθεν τοῦ προέδρου, καὶ τὸν ὅποτον διέκρινέ τις ὡς Ἑλβετὸν ἐκ τῆς προφορᾶς του τῆς ὀρεινῆς γερμανικῆς· βέβαια ἐν τῇ σοφίᾳ του τὰ πάντα προεμελέτησας.

— Τὰ πάντα, ἀπήντησε λακωνικῶς ὁ μέγας Κόπτης.

— Καὶ ὅμως, ἃς μὲ συγχωρήσῃ ὁ σεβασμιωτάτός μοι διδάσκαλος ὅτ τὴν ὁμιλῶ τοιουτοτρόπως· ἄλλ' εἰς τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν μας, εἰς τὰ βᾶθη τῶν κοιλάδων μας καὶ εἰς τὰς ὄχθας μας ἡμεῖς εἰμεθα συνειθισμένοι νὰ ὁμιλῶμεν μὲ τὴν αὐτὴν ἐλευθερίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ὁμιλεῖ ἡ πνοὴ τοῦ ἀνέμου καὶ τῶν ὑδάτων ὁ ψιθυρισμός· καὶ ὅμως, ἐπαναλαμβάνω λέγων, ἐγὼ νομίζω ὅτι ὁ κκίρὸς δὲν εἶναι ἀρμόδιος, διότι ἰδοὺ ἐτοιμάζεται τι συμβᾶλλον τὰ μέγιστα πρὸς τὴν ἀναγέννησιν καὶ παγίωσιν τῆς γαλλικῆς μοναρχίας. Εἶδα, ἐγὼ ὅστις ἀξιούμαι τῆς τιμῆς τοῦ νὰ ὁμιλῶ πρὸς ὑμᾶς, σεβασμιώτατε διδάσκαλε, εἶδα μίαν θυγατέρα τῆς βασιλίσσης τῆς Αὐστρίας²

1. Οὗτοις ἐπωνομάζετο ὁ θρόνος τῆς Γαλλίας.

2. Τῆς Μαρίας Θηρεσίας ἐνοῦε' ἡ θυγάτηρ αὐτῆς Μαρία Ἀντωνιέττα ἐνυμφεῖθ' ἐν ἔτει 1770 τὸν πρωτότοκον ἔγγονον τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας, βασιλεύσαντα ὑπὸ τὸ ὄνομα Λουδοβίκου ΙΣΤ'. Σ. Τ. Μ.

πορευομένην μετὰ μεγάλης πομπῆς εἰς τὴν Γαλλίαν, διὰ τὴν ἐνώση τὸ αἷμα τῶν δεκαεπτὰ Καισάρων μὲ τὸ τοῦ διαδόχου τῶν ἐξήκοντα καὶ ἐνὸς βασιλέων· καὶ οἱ τετυφλωμένοι λαοὶ ἠγάλλοντο, ὡς συμβαίνει πάντοτε εἰς αὐτούς, ὡς αἰεὶ χαλαρώσῃ τις ὀλίγον ἢ ἐπιχρυσώσῃ τὸν ζυγὸν τῶν. Ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν λέγων ἐν ὀνόματί μου καὶ ἐν ὀνόματι τῶν ἀδελφῶν μου, ὅτι δὲν μὲ φαίνεται ἀρμοδία ἡ στιγμή.

Ἐκαστος τῶν περιεστώτων ἐστράφη ἐκστατικὸς πρὸς τὸν μετὰ τῶν αὐτῶν ἀταραξίας καὶ εὐτολμίας ἀπαντῶντα εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ μεγάλου μαγίστου.

— Λάλει, ἀδελφέ, εἶπεν ὁ μέγας Κόπτης, χωρὶς νὰ δείξῃ δυσἀρέσκειαν· ἂν ἡ γνώμη σου ᾖ ὁρθή, νὰ τὴν ἀκολουθήσωμεν, πῶς ὀχι; Ἡμεῖς, οἱ παρὰ Θεοῦ ἐκτελεγμένοι, δὲν ἀποβάλλομεν κἀνέναν· ἡμεῖς δὲν θυσιάζομεν ποτέ τὸ συμφέρον κόσμου ὁλοκλήρου εἰς τὸν γαργαλισμὸν τῆς φιλαυτίας ἡμῶν.

Καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλβετίας ἐξηκολούθησε λαλῶν ἐν τῷ μέσῳ βαθυτάτης σιωπῆς.

— Εἰς τὰς μελέτας μου, σεβασμιώτατέ μοι μάγιστρο, ἐπέισθην περὶ μιᾶς ἀληθείας· ὅτι πάντοτε ἡ φυσιογνωμία τῶν ἀνθρώπων ἀποκαλύπτει εἰς τὸν ὀφθαλμόν, ὅστις γνωρίζει τὴν ἀναγινώσκῃ ἐν αὐτῇ, τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας τῶν. Ὁ ἀνθρώπος συνθέτει τὸ πρόσωπόν του, ἰλαρύνει τὸ βλέμμα του καὶ δίδει εἰς τὰ χεῖλη του μειδίαμα· ὅλαι αὗται αἱ τῶν μυῶν ἐνέργειαι εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν του· ἀλλ' ὁ καθολικὸς τύπος τοῦ χαρακτῆρος του κυριαρχεῖ πάντοτε καὶ εἶνε εὐαναγνώστος καὶ ἀναμφίλεκτος μαρτυρία τῆς καρδίας· τὸ πρόσωπον προδίδει τὴν ψυχὴν. Ἐχει καὶ ἡ τίγρις δειλεαστικὰ μειδίαματα καὶ ὄψεις μελιχίους· ἀλλὰ πάντοτε διακρίνεται ὡς τίγρις ἐκ τοῦ μετώπου τῆς τοῦ χαμηλοῦ, ἐκ τῶν παρειῶν τῆς τῶν προεχουσῶν, ἐκ τοῦ ἰνίου τῆς τοῦ ὑπερμέτρου, ἐκ τοῦ συνοφρυώματός τῆς τοῦ αἰμοχαροῦς. Ὁ σκύλος, σκυθρωπάζει καὶ αὐτός, δεικνύει τοὺς ὀδόντας του καὶ κακίζει· ἀλλ' ἐκ τοῦ ὄμματός του τοῦ ἡμέρου καὶ εἰλικρινούς, ἐκ τῆς μορφῆς του τῆς νοήμονος, ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς του τῆς φιλοφρονητικῆς, φαίνεται ὅτι εἶναι θεραπευτικὸς καὶ φίλος. Ὁ Θεὸς ἔγραψεν ἐπὶ τῆς ὄψεως παντὸς πλάσματος τὸ ὄνομά του καὶ τὴν ιδιότητα. Οὕτω λοιπὸν ἀνέγνωσα καὶ ἐγὼ εἰς τὸ μέτωπον τῆς νεανίδος, ἥτις μέλλει νὰ βασιλεύσῃ εἰς τὴν Γαλλίαν, τὸ φιλότιμον, τὴν γενναιοψυχίαν καὶ τὴν ἀξιάγαστον ἐκείνην καλοκάγαθίαν τῶν κορῶν τῆς Γερμανίας· ἀνέγνωσα ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ νεανίου, ὅστις θέλει γίνεαι νυμφίος τῆς, τὴν γαλήνην, τὴν χριστιανικὴν πραότητα καὶ τὸ λεπτομερές πνεῦμα ἀνθρώπου παρατηρητοῦ. Πῶς λοιπὸν λαὸς τις, καὶ μάλιστα ὁ γαλλικὸς, ὅστις τὸ μὲν κακὸν λησμονεῖ πάντοτε, τὸ δὲ καλὸν ποτέ, (καὶ παράδειγμα ὅτι ἕνεκα τριῶν ἀγαθῶν βασιλέων του, τοῦ Καρόλου Μάγνου, τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου καὶ τοῦ Ἑρρίκου Δ', ἐπροσπάτευσεν εἰκοσι βασιλεῖς μαλθακοὺς ἢ ὁμούς)· πῶς, λέγω, λαὸς τοιοῦτος, αἰετοὶ ἐλπίζων καὶ μηδέποτε ἀπελπιζόμενος, εἶναι δυνατόν νὰ μὴν ἀγαπήσῃ μίαν βασιλίσσαν νέαν, ὡραίαν καὶ ἀγαθὴν, ἕνα βασιλεῖα πρᾶον, ἐπεικῇ καὶ καλὸν κυβερνήτην, καὶ μάλιστα μετὰ τὰς ἀσωτείας ἐκείνας καὶ ἀθλιότητας, τὰς ὁποίας ἐγνώρισαν ἐπὶ τῆς δυναστείας τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ', ὅτε ἐβασίλευον αἱ Πομπαιδοῦρ¹ καὶ αἱ Δουβαρρύ², καὶ ὁ βασιλεὺς δημοσίᾳ παρεδίδοτο

1. Madame de Pompadour, ἐρωμένη τοῦ βασιλέως, ἥτις εἶχε τόσην ἐπίρροον ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε ἐκυβέρνησε τὴν Γαλλίαν ἐπὶ δεκαοκτὼ ἔτη. Ἀπέθανε τὸ 1764.

2. Madame du Barry, τοιαύτη τις ὑπῆρξε καὶ αὕτη· ἀλλ' ἔζησε μέχρι τοῦ ἔτους 1793, ὅτε

εἰς τὰς ἀσελγείας του ! Δὲν θέλει τώρα εὐλογῆσαι ἡ Γαλλία ζεῦγος ἡγεμόνων πρωτότυπον τῶν ἀρετῶν τὰς ὁποίας προεξέθεσα καὶ τὰ μέγιστα δίδον ἐχέγγυα περὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης ; Ἴδου ἡ βασιλόπου Μαρία Ἀντωνιέττα διαβαίνει τὰ σύνορα· τὸ τέμενος καὶ ὁ θάλαμος ὅπου θέλουν τελεσθῇ οἱ γάμοι παρασκευάζονται εἰς Βερσαλλίας·¹ εἶναι αὐτὴ στιγμὴ ἀρμοδία, ὥστε ν' ἀρχήσωμεν ἐκ τῆς Γαλλίας καὶ διὰ τὴν Γαλλίαν τὸ τῆς ἀναμορφώσεως ἔργον ; Συγχωρήσατέ με, σεβασμιώτατέ μοι δέσποτα, ἀλλ' ὅ,τι ἐφρόνουν εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς ἔκρινα χρέος μου ἀπαραίτητον νὰ τὸ καθυποβάλω εἰς τὴν ἀλάνθαστον σοφίαν ὑμῶν.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ τὸν ὁποῖον ὁ ἀγνωστός εἶχεν ὀνομάσει ἀπόστολον τῆς Ζυρίχης ἐπροσκύνησε, καὶ προσέχων εἰς τὸν κολακευτικὸν ψιθυρισμὸν τῶν συναινέσεων τῆς ὀλομελείας, ἐπρόσκεινε τὴν ἀπόκρισιν τοῦ μεγάλου Κόππου, ὅστις καὶ διαδεχθεὶς ἀμέσως τὸν λόγον εἶπεν·

— Ἄν σύ, ἐνδοξότατε ἀδελφέ, ἀναγινώσκῃς τὰς φυσιογνωμίας, ἐγὼ ἀναγινώσκω τὸ μέλλον. Ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα εἶναι ὑπερῆφανος· εἰς τὴν πάλην θέλει ἰσχυρογνωμῇ καὶ οὕτως ἀπωλεσθῇ ἐκ τῶν προσβολῶν μας. Ὁ βασιλόπου Λουδοβίκος Αὐγούστος εἶναι ἀγαθὸς καὶ ἐπιεικής, εἰς τὴν πάλην θέλει ἐξασθενῆσαι καὶ ἀπωλεσθῇ ὡς ἡ σύζυγός του καὶ μετὰ τῆς συζύγου του· ἀλλὰ θέλουν ἀπωλεσθῇ ἕκαστος διὰ τῆς ἐναντίας ἀρετῆς ἢ τοῦ ἐναντίου ἐλαττώματος. Ταύτην τὴν στιγμὴν ἔχουν πρὸς ἀλλήλους ἀμοιβαίαν ὑπόληψιν· ἡμεῖς δὲν θέλομεν τοὺς ἀφήσει καιρὸν ν' ἀγαπηθῶσι, καὶ ντὸς ἐνὸς ἔτους θέλουν μισήσει ἀλλήλους. Ἀλλὰ τίς ἡ χρεια, ἀδελφοί, συ-ἐκέψωμεν πρὸς τὸ νὰ μάθετε πόθεν ἔρχεται τὸ φῶς, ἐνῷ αὐτὸ τὸ φῶς, ἀπασκαλύθη εἰς ἐμέ ; ἐνῷ ἐγὼ ἔρχομαι ἐξ Ἀνατολῶν, ὀδηγούμενος, ὡς οἱ ποιημένους, ἀπὸ τὸν ἀστέρα τὸν ἀναγγέλλοντα τὴν δευτέραν ἀναγέννησιν ; Αὐριον ἀναλαμβάνω τὸ ἔργον καὶ διὰ τῆς συνάρσεως ὑμῶν σὺς ζητῶ εἰκοσι ἔτη πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ· εἰκοσι ἔτη ἀρκοῦν ἐὰν βαδίσωμεν ἡνωμένοι καὶ ἰσχυροὶ πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπόν.

— Εἰκοσι ἔτη ! ἐψιθύρισαν διάφορα φαντάσματα, εἶνε πολὺ.

Ὁ μέγας Κόπτης ἐστράφη πρὸς τοὺς ἀνυπομόνους αὐτοῦς.

— Ναὶ βέβαια, εἶπεν, εἶνε πολὺ διὰ τὸν φανταζόμενον ὅτι δύναται τις νὰ καταλύσῃ ἓν σύστημα πραγμάτων μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν, μὲ τὴν ὁποίαν καταστρέφει ἓνα βασιλεῖα διὰ τῆς μαχαίρας τοῦ Ἰακώβου Κλήμεντος,² ἢ διὰ τῆς καλαμογλυφίδος τοῦ Δαμιανού.³ Μωροί, τῇ ἀληθείᾳ !... ἡ μάχαι-

τὸ δικαστήριον τῶν ἐπαναστατῶν τὴν κατεδίκασεν εἰς τὸν διὰ λαϊμητόμου θάνατον.

1. Πόλις πλησίον τῶν Παρισίων, ὅπου ὑπάρχουν τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας.

2. Jacques Clément, καλόγηρος δομινικανός, ὅστις ἀφοῦ ἔγινε καὶ ἱερεὺς συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ φονεύσῃ τὸν Ἑρρίκον Γ' τῆς Γαλλίας, ὡς φίλον τῶν διαμαρτυρουμένων. Ἐνθαρρυνθεὶς πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου του καὶ παρακινήθεις ὑπὸ τῆς δουκίσσης δὲ Μομπανσιέ, τῆς ὁποίας τὸν ἀδελφὸν δούκα τῆς Γκιζης, εἶχε δολοφονήσει ὁ Ἑρρίκος, παρουσιάσθη εἰς τὸν βασιλεῖα καὶ τῷ ἐνεγείρισε μίαν ἐπιστολήν. Ἐνῷ δὲ ὁ βασιλεὺς ἀνεγίνωσκε, τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κάτω κοιλίαν διὰ μαχαίρας· ἀλλ' ἐφονεύθη αὐτοστιγμὴ καὶ ὁ φονεὺς λαβὼν μυρίας πληγὰς ἀπὸ τοῦ σωματοφύλακος (1589). Ἀκολούθως καθιερώθη ὡς ἅγιος, καὶ ἡ εἰκὼν του ἐτέθη εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῶν Παρισίων. Σ. Τ. Μ.

3. Οὗτος δὲ (Damiens) ὑπῆρχε πρότερον ὑπὸ τῆς τοῦ ἐν Παρισίοις φροντιστηρίου τῶν Ἰησοῦ-τῶν, ἔπειτα ἐτιμωρήθη διὰ τι ἔγκλημα, τὸ ὁποῖον ἔπραξεν. Ἐν ἔτει 1757 συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ φονεύσῃ τὸν Λουδοβίκον ΙΒ' τῆς Γαλλίας καὶ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν δεξιὰν πλευρὰν διὰ καλαμογλυφίδος, ἀλλ' ἡ πληγὴ ὑπῆρξεν ἀκίνδυνος· ὁ δολοφόνος συνελήφθη καὶ ἐθανατώθη, ἀφοῦ πρότε-

ρα, ναί, θανατώνει τὸν ἄνθρωπον· ἀλλ' ὁμοιάζει τὴν κοπίδα τοῦ κηπουροῦ, ἥτις κόπτει ἓνα κλάδον διὰ νὰ βλαστήσῃ δέκα ἄλλοι ἐκ τοῦ στελέχους· εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐνταφιασθέντος βασιλικοῦ πτώματος ἀναφύεται εἰς Λουδοβίκος ΙΙ', τύραννος μωρὸς· εἰς Λουδοβίκος ΙΔ', δεσπότης νοήμων· εἰς Λουδοβίκος ΙΕ', εἰδωλὸν ποτιζόμενον ἐκ τοῦ αἵματος καὶ τῶν δακρύων τῶν λατρευτῶν του, ὡς ἐκεῖναι αἱ τερατώδεις θεότητες τὰς ὁποίας εἶδα εἰς τὰς Ἰνδίας, κατασυντριβούσας μὲ μονότονόν τι μείδιγμα τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παῖδιά, ἅτινα ρίπτουσι στεφάνους ὑπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ ἄρματος των. Ἄ! πολὺ σὰς φαίνονται εἴκοσι ἔτη διὰ νὰ ἐξαλείψῃ τις τὸ ὄνομα βασιλεὺς ἀπὸ τὴν καρδίαν τριάκοντα μυριάδων ἀνθρώπων, οἵτινες ἀκόμη χθὲς ἐπρόσφερον εἰς τὸν Θεὸν τὴν ζωὴν τῶν τέκνων των, ἀντὶ τῆς ζωῆς τοῦ νεαροῦ βασιλέως Λουδοβίκου ΙΕ'. Ἄ! νομίζετε εὐκόλῳ πράγμα τὸ νὰ καταστήσῃ τις εἰς τὴν Γαλλίαν ἀποτρόπαια ἐκεῖνα τὰ κρίνα¹, ἅτινα, μαρμαίροντα ὡς οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ, τρυφηλὰ ὡς ἡ εὐδία τοῦ ἄνθους, τὸ ὅποιον ἀναπολοῦσιν, ἔφερον ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον χιλιετηρίδα τὸ φῶς, τὴν εὐεργεσίαν καὶ τὴν νίκην εἰς τῆς οἰκουμένης τὰ πέρατα. Δοκιμάσατε λοιπόν, ἀδελφοί μου, δοκιμάσατε νὰ σὰς ἴδω² ὄχι εἴκοσι ἔτη, ἀλλ' ἓνα αἰῶνα ὁλόκληρον σὰς δίδω ἐγώ.

Εἰσαθε διεσκορπισμένοι, τρέμοντες, ἀγνοούμενοι μεταξὺ ὑμῶν· ἐγὼ μόνος γνωρίζω ὅλα τὰ ὀνόματά σας· ἐγὼ μόνος σταθμίζω, πρὸς τὸ ν' ἀποτελέσω εἰς ἓν ὅλον, τὰς διηρημένας ἱκανότητας ἐκάστου ὑμῶν· ἐγὼ μόνος διατρέχω τὴν ἄλυσιν, ἥτις σὰς ἐνώνει εἰς ἓνα μέγαν σύνδεσμον ἀδελφικόν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, φιλόσοφοι, οἰκονομολόγοι, ἰδεολόγοι, θέλω, μετὰ εἴκοσιν ἔτη, αἱ ἀρχαὶ τὰς ὁποίας ψιθυρίζετε χαμηλῇ τῇ φωνῇ εἰς τὰ βαθύτερα μέση τῶν οἰκίων σας, τὰς ὁποίας γράφετε μὲ ὄμμα ἀνήσυχον εἰς τὴν σκιά τῶν παλαιῶν σας πύργων· τὰς ὁποίας ἐμπιστεύεσθε ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον μὲ τὴν μάχαιραν ἀνὰ χεῖρας, ἵνα πλήξητε δι' αὐτῆς τὸν προδότην ἢ ἄφρονα, ὅστις τολμήσῃ νὰ ἐπαναλάβῃ τοὺς λόγους σας ὑψηλότερα ἀφ' ὅσον τοὺς προφέρετε ὑμεῖς· θέλω, τὰς ἀρχὰς ταύτας, νὰ τὰς κηρύξετε στεντορείως εἰς τὰς ἀγυῖας, νὰ τὰς ἐκδώσῃτε εἰς τὸ φῶς, νὰ τὰς διασκορπίσῃτε εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, δι' ἀποστολῶν εἰρηνικῶν, ἢ ἐπὶ τῆς αἰχμῆς τῶν λογχῶν πεντακοσίων χιλιάδων στρατιωτῶν, οἵτινες θέλουν ἀνορθωθῇ ὑπέρμαχοι τῆς ἐλευθερίας, ἔχοντες τὰς ἀρχὰς ταύτας γεγραμμένας ἐπάνω εἰς τὰς σημαίας των· θέλω, τέλος πάντων, σεῖς, οἵτινες ἐτρέματε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πύργου τοῦ Λονδίνου³, οἱ ἄλλοι, εἰς τὸ ὄνομα τῶν εἰρκτῶν τῆς ἱεροκρίσις⁴, κ' ἐγὼ εἰς τὸ ὄνομα ἐκείνης τῆς Βασίλισσας⁵, τὴν ὁποίαν πορεύομαι τώρα νὰ περιφρονήσω, θέλω

ρον ἔκασταν τὴν δεξιάν του χεῖρα διὰ βραδέος πυρὸς· τὸν καθυπέβαλον δὲ καὶ εἰς ἄλλας στρεβλώσεις ὁμοιότητας. Σ. τ. Μ.

1. Τὰ κρίνα ἦσαν μέχρι τοῦ ἔτους 1830 ἔμβλημα τῶν μοναρχῶν τῆς Γαλλίας, διὰ τοῦτο καὶ ἡ σημαία τοῦ ἔθνους ἦτο κατάλευκος. Τρία πέταλα κρίνου συνδεμένα, τὸ μὲν μεσαῖον ἀνορθούμενον, τὰ δὲ ἄλλα δύο προσκλινῶν δεξιῶθεν καὶ ἀριστερῶθεν, ἀπετέλουν τὸ ἔμβλημα. Σ. τ. Μ.

2. Φυλακὴ ὀχυρὰ εἰς Λονδίνον, ὅπου καθείρχθησαν καὶ ἔλαβον θάνατον διάφορα διάσημα εἰς τὴν ἱστορίαν πρόσωπα. Πρὸ τινῶν ἐτῶν ἔγινε παρανάλωμα τοῦ πυρὸς.

3. Δικαστήριον ἐκκλησιαστικὸν συστηθὲν ἀπὸ τοῦ Πάπας περὶ τὸ ἔτος 1210 ἵνα ἐξετάζῃ τὴν συνείδησιν τῶν ὑπόπτων αἰρέσεως. Αἱ ἐπιβαλλόμεναι εἰς τοὺς ἐνόχους ποιναὶ ἦσαν ἀπάνθρωποι, ὡμαί, ἀνιλεῖσθαι καὶ περιεκυκλοῦντο ὑπὸ μυστηρίου καταγθόντου. Διήκασε τὸ ἐξαιλέστατον δικαστήριον αὐτὸ εἰς τὴν Ἰσπανίαν μέχρι τῶν ἐσχάτων καιρῶν. Σ. τ. Μ.

4. Καὶ αὕτη ὀχυρὰ φυλακὴ ἐντὸς τῶν Παρισίων, πολιορκηθεῖσα ἐν ἔτει 1789 ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ κατεδαφισθεῖσα ἐκ θεμελίων. Τὴν σήμερον εἰς τὴν θέσιν τῆς ὑπάρχει πλατεῖα καὶ ἐν τῷ μέσῳ

νὰ γελάσωμεν ἀπὸ οἶκτον καταπατοῦντες τὰ ἐρείπια τῶν φρικωδῶν αὐτῶν εἰρηκτῶν, ἐφ' ὧν θέλουσιν χορεύει αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα σας. Ὅλα ταῦτα λοιπὸν διὰ νὰ γίνωσι πρέπει πρότερον ν' ἀποθάνῃ ὁχι ὁ μονάρχης, ἀλλ' ἡ μοναρχία, πρέπει πρότερον νὰ καταφρονηθῇ πᾶσα θρησκευτικὴ ἐξουσία, πρέπει πρότερον νὰ λησμονηθῇ ἐντελῶς πᾶσα ἱεραρχία κοινωνικὴ, νὰ μὴ ὑπάρχουν δηλαδὴ ὑποδεέστερα μέλη εἰς τὴν κοινωνίαν, νὰ ἐξοντωθῶσι τέλος πάντων πρότερον οἱ ἀριστοκρατικοὶ βαθμοὶ καὶ νὰ διανεμηθῶσι τὰ κτήματα τῶν αὐθεντῶν. Ζητῶ εἰκοσι ἔτη διὰ νὰ καταστρέψω ἕνα κόσμον παλαιὸν καὶ νὰ οἰκοδομήσω ἐπ' αὐτοῦ ἕνα κόσμον νέον, εἰκοσι ἔτη, δηλαδὴ εἰκοσι δευτερόλεπτα τῆς αἰωνιότητος, καὶ σεῖς λέγετε ὅτι εἶνε πολὺ!

Διαρκῆς θόρυβος θαυμασμοῦ καὶ συναϊνέσεως διεδέχθη τὴν ὁμίλιαν τοῦ σκυθρωποῦ προφήτου· ἐφαίνετο πραγματικῶς ὅτι ἀπῆλυσεν ὅλην τὴν συμπάθειαν τῶν μυστηριωδῶν αὐτῶν ἐντολοδόχων τοῦ εὐρωπαϊκοῦ φρονήματος.

Ὁ μέγας Κόπτης ἐνετράφησε πρὸς στιγμὴν εἰς τὸν θρίαμβόν του· ἔπειτα, ὅταν εἶδεν αὐτὸν ἀναμφίλεκτον, ἐπανέλαβε :

— Τώρα, ἀδελφοί, νὰ ἴδωμεν· τώρα ὅτε ἀφασιοῦμαι, τώρα ὅτε πορεύομαι νὰ διακυβεύσω τὴν ζωὴν μου ὑπὲρ τῆς παγκοσμίου ἐλευθερίας, τί θέλετε πράξει σεῖς πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ, διὰ τὸν ὅποιον παρ' οὐδὲν τι θέμεθα καὶ ζωὴν καὶ περιουσίαν καὶ ἐλευθερίαν; εἰπῆτέ μοι τί θέλετε πράξει; Τοῦτο ἦλθα νὰ σᾶς ἐρωτήσω.

Τοὺς λόγους τούτους διεδέχθη ἀπόλυτος, γνοφώδης σιγὴ· ἄλλο δὲν ἔβλεπέ τις εἰς τὴν σκυθρωπὴν ἐκείνην αἰθουσαν εἰμὴ φαντάσματα ἀκίνητα, βεβυθισμένα εἰς τὴν σαβαρὰν μελέτην, ἥτις ὤφειλε νὰ κλονίσῃ εἰκοσι θρόνους.

Οἱ ἑξ ἀρχηγοὶ ἀπεσπάρθησαν ἐκ τῶν ὁμίλων καὶ μετὰ τινων λεπτῶν σύσκεψιν ἐπλησίασαν πρὸς τὸν ὑπέρτατον ἀρχηγόν.

Ὁ πρόεδρος ὁμίλησε πρῶτος.

— Ἐγώ, εἶπεν, ἀντιπροσωπεύω τὴν Σουηδίαν. Ἐν ὀνόματι τῆς Σουηδίας λοιπὸν προσφέρω, πρὸς καταστροφὴν τοῦ θρόνου τοῦ Βάσα¹, τοὺς μεταλλουργούς, οἵτινες ἀνήγειρον αὐτὸν τὸν θρόνον, καὶ περιπλέον ἑκατὸν χιλιάδας σκούδων ἀργυρῶν.

Ὁ μέγας Κόπτης ἐξήγαγε τὸ σημειωματάριόν του καὶ ἐνέγραψε τὴν προσφορὰν ταύτην.

Τότε ἔλαβε τὸν λόγον ὁ πρὸς τ' ἀριστερὰ τοῦ προέδρου.

— Ἐγώ, εἶπεν, ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὰ Συνέδρια τῆς Ἰρλανδίας καὶ Σκωτίας, δὲν δύναμαι νὰ ὑποσχεθῶ τίποτε ἐν ὀνόματι τῆς Ἀγγλίας· μάλιστα θέλομεν τὴν ἔχει ἐχθρὰν μας διάπυρον· ἀλλ' ἐν ὀνόματι τῆς πτωχῆς Ἰρλανδίας, ἀλλ' ἐν ὀνόματι τῆς ἀπόρου Σκωτίας, ὑπόσχομαι μίαν συνεισφορὰν ἀπὸ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ τρεῖς χιλιάδας καρωνῶν² κατ' ἔτος.

Καὶ ὁ ὑπέρτατος ἀρχηγὸς ἔγραψε καὶ ταύτην τὴν προσφορὰν πλησίον τῆς πρώτης.

— Σὺ δέ; εἶπε πρὸς τὸν τρίτον ἀρχηγόν.

αὐτῆς στήλῃ μεταλλικὴ καλουμένη ἡ Ἰουλιανὴ (la colonne de Juillet), ἐφ' ἧς ὑπάρχουσι ἐγκεχαράγματα τὰ ὀνόματα τῶν πεσόντων ἡρώων εἰς τὴν ἐφοδόν. Σ. τ. Μ.

1. Ἡ οἰκογένεια τῶν Βάσα ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Σουηδίαν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1523 μέχρι τοῦ 1654. Ὁ πρῶτος Βάσας ἦτο ἄπλοῦς αὐθέντης, ὅστις, διεγείρας ἐπανάστασιν, ἐκτρώθη ἀντιβασιλεὺς καὶ ἀκολούθως βασιλεὺς.

2. Ἀργυροῦν νόμισμα τῆς Ἀγγλίας (crown) ἴσον κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς μὲ πέντε σελίνια.

— Ἐγώ, ἀπεκρίθη αὐτός, ἡ ρωμαλεότης καὶ στιβαρὰ τραχύτης τοῦ ὁποίου ἐπιδίδοντο καὶ ὑπὸ τὸ ὄχληρόν φόρεμα τῶν μεμνημένων, ἐγὼ ἀντιπροπεύω τὴν Ἀμερικὴν, τῆς ὁποίας πᾶς λίθος, πᾶν δένδρον, πᾶσα σταγὼν ὕδατος, πᾶσα ρανὶς αἵματος ἀνήκει εἰς τὴν ἐπανάστασιν. Ὅσον ἔχωμεν χρήματα, θέλομεν δίδει· ὅσον ἔχωμεν αἷμα, θέλομεν τὸ χύνει· μόνον δὲν δύναμεθα νὰ πράξωμεν τίποτε ἂν πρότερον δὲν κατασταθῶμεν ἐλεύθεροι. Διηρημένοι, διαμελισμένοι, ἀριθμημένοι ὡς ἡμεθα τὴν σήμερον, παριστῶμεν ἀπεραντον ἄλυσιν, πλὴν τῆς ὁποίας οἱ κρῖνοι εἶνε κεχωρισμένοι· ἐχρειάζεται χεῖρ τις στιβαρὰ νὰ συναρμώσῃ τὰ δύο πρῶτα τμήματα καὶ τ' ἄλλα συναρμολογῶνται ἔπειτα ἀφ' ἐαυτῶν. Ἀφ' ἡμῶν λοιπόν, σεβασμιώτατε μαγίστῳ, πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἀρχή. Ἄν θέλῃς νὰ καταστήσῃς τοὺς Γάλλους ἐλευθέρους τῆς βασιλείας, κατὰστησον πρότερον ἡμᾶς ἐλευθέρους τῆς ζήνης δεσποτείας.

— Τοῦτο καὶ ἔσεται, ἀπήντησεν ὁ μέγας Κόπτης· σεῖς θέλετε ἐλευθερωθεῖ οἱ πρῶτοι, καὶ ἡ Γαλλία θέλει σὰς βοηθήσει. Ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς ὅλας τὰς διαλέκτους· «Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε». Προσμεῖνατε λοιπόν. Διὰ σὰς τοῦλάχιστον, σὲ δίδω λόγον, ἀδελφέ, ὅτι δὲν θέλει παρέλθῃ καιρὸς πολὺς.

Ἐπειτα ἐστράφη πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλβετίας.

— Ἐγώ, εἶπεν αὐτός, δὲν δύναμαι ἄλλο νὰ ὑποσχεθῶ εἰμὶ τὴν προσωπικὴν μου συνεισφοράν. Τὰ τέκνα τῆς δημοκρατίας μας εἶναι πρὸ πολλοῦ σύμμαχοι τῆς γαλλικῆς μοναρχίας· τῇ πωλοῦν τὸ αἷμά των καὶ ὡς πιστοὶ ὀφειλέται θέλουν τῇ παραδώσει τῷ πωληθέν. Πρῶτον ἤδη, σεβασμιώτατέ μοι μαγίστῳ, αἰσχύνομαι ὅτι εἰμεθα εἰς τὰς συνθήκας μας πιστοί.

— Δὲν βλέπεις, εἶπεν ὁ μέγας Κόπτης θέλομεν νικήσῃς ἄνευ τούτων καὶ ἀκουσίως τούτων. Λέγε, ἀντιπρόσωπε τῆς Ἰσπανίας.

— Ἐγώ, εἶπεν αὐτός, εἰμαι πτωχός, ἔχω μόνον τρεῖς χιλιάδας ἀδελφῶν νὰ δώσω· ἀλλ' αὐτοὶ θέλουν συνεισφέρει ἕκαστος χίλια διστηλα κατ' ἔτος. Ἡ Ἰσπανία εἶναι τόπος ὀκνηρός, ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἡξεύρουν μόνον νὰ κοιμῶνται ἐπὶ κοίτης θλίψεων, ἀρκεῖ νὰ κοιμῶνται.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ Κόπτης. Σὺ δέ ;

— Ἐγώ, ἀπεκρίθη ὁ πρὸς τὸν ὅποιον ἀπευθύνετο, ἐγώ, ἀντιπροσωπεύω τὴν Ρωσσίαν καὶ τὰ Πολωνικὰ συνέδρια. Οἱ ἀδελφοί μας εἶνε δυσηρεστημένοι πλούσιοι ἢ πτωχοὶ δούλοι, μοχθοῦντες ἀδιακόπως καὶ κακοθανατοῦντες. Διὰ τοὺς δούλους δὲν δύναμαι τίποτε νὰ ὑποσχεθῶ, διότι δὲν ἔχουν καὶ τίποτε, οὐδ' ἡ ζωὴ των αὐτὴ τοὺς ἀνήκει· ὑπόσχομαι ὅμως διὰ τρεῖς χιλιάδας πλουσιῶν εἴκοσι λουδοβίκια δι' ἕκαστην κεφαλὴν κατ' ἔτος.

Ἦλθον ἔπειτα καὶ οἱ λοιποὶ βουλευταί· ἕκαστος αὐτῶν ἀντεπροσώπευεν ἡ μικρόν τι βασιλείον, ἡ μεγάλῃν τινα ἡγεμονείαν, ἡ πτωχὴν τινα ἐπικρατείαν· ἕκαστος εἶπε τὴν προσφοράν του εἰς τὸν ὑπέρτατον ἀρχηγόν, ὅστις, ἀφοῦ κατέγραψεν ὅλας ὑπεχρέωσεν ἅπαντας νὰ ὀρκισθῶσιν ὅτι θέλουν φυλάξει τὴν ὑπόσχεσίν των.

— Τώρα, εἶπεν ὁ μέγας Κόπτης, τὸ σύνθημα, τὸ ὅποιον ἐμφαίνουσι τὰ τρία γράμματα δι' ὧν ἐγνωστοποιήθην εἰς ὑμᾶς πρέπει νὰ διασκορπισθῇ ἀπὸ περᾶτων μέχρι περᾶτων τῆς γῆς. Ἐκαστος τῶν μεμνημένων ὀφείλει νὰ φέρῃ τὰ τρία ταῦτα γράμματα, ὅχι μόνον ἐντὸς τῆς καρδίας του, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς καρδίας του· διότι ἡμεῖς, ὑπέρτατος μαγίστῳ τῶν συνεδρίων τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, διατάσσομεν τὴν καταστροφὴν τῶν κρίνων. Τοῦτο διατάσσω ὑμῖν, ἀδελφέ τῆς Σουηδίας, ἀδελφέ τῆς Σκωτίας, ἀδελφέ

τῆς Ἀμερικῆς, ἀδελφὲ τῆς Ἑλβετίας, ἀδελφὲ τῆς Ἰσπανίας, ἀδελφὲ τῆς Ρωσσίας, ἀδελφοί, *LILIA PEDIBUS DESTRUERE*.¹

Γενικὴ ἐπευφημία τὸν ρόχθον ὁμοιάζουσα τῆς θαλάσσης ἐβόησεν εἰς τὸ βάθος τοῦ ἀντρου, καὶ ἐξετάθη ὡσεὶ αὖρα ἀπόγειος εἰς τὰς φάραγγας τοῦ βουνοῦ.

— Τώρα λοιπόν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ Μαγίστορος, ἀπέλθετε, εἶπεν ὁ ἀνώτατος ἀρχηγός, ἀφοῦ ὁ ἀλαλαγμὸς κατηνάσθη, εἰσέλθετε κατὰ τὰξιν εἰς τὰ ὑπόγεια, ἅτινα ἀπολήγουσιν εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ «Ὁρους τῆς Βροντῆς»· καὶ οἱ μὲν διὰ τοῦ ποταμοῦ, οἱ δὲ διὰ τοῦ δάσους, οἱ δὲ λοιποὶ διὰ τῆς κοιλάδος, διασκορπισθῆτε πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Θέλετε μ' ἐπανίδει μίαν ἄλλην φορὰν τὴν ἡμέραν τοῦ θριάμβου ἡμῶν. Προσέλθετε!

Τοῦτον δὲ τὸν ἐπίλογον ἐτελείωσε διὰ χειρονομίας μασσονικῆς, τὴν ὁποίαν ἠνόησαν μόνοι οἱ ἑξ μεγάλοι ἀρχηγοί, ὥστε ἔμεινον αὐτοὶ πλησίον τοῦ μεγάλου Κόπτου μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν μεμυημένων ὄλων.

Τότε ὁ ὑπέρτατος ἀρχηγός ἔλαβε κατὰ μέρος τὸν Σουεδεβόργ.

— Σουεδεβόργ, πῶ εἶπεν, εἶσαι τῷντι θεϊμπνευστος ἀνθρώπος καὶ ὁ Θεὸς σοὶ ἀπονέμει χάριν διὰ τῆς φωνῆς μου. Ἀπόστειλον τὰ χρήματα εἰς τὴν Γαλλίαν κατὰ τὴν διεύθυνσιν, τὴν ὁποίαν θὰ σοὶ δώσω.

Ὁ πρόεδρος προσεκύνησε ταπεινῶς καὶ ἀπεμακρύνθη ἐκπληκτος.

— Χαῖρε, γενναϊότατε Φάϊρφαξ, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ μέγας Κόπτης, εἶσαι τῷντι ἄξιος ἀπόγονος τοῦ πάππου σου. Σύστησόν με εἰς τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Οὐάσιγκτων² εἰς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν σου πρὸς ἐκεῖνον.

Ὁ Φάϊρφαξ προσεκύνησεν ὡσαύτως καὶ ἀπῆλθε κατόπιν τοῦ Σουεδεβόργ.

— Ἐλθέ, Πῶλ Ἰὼν, εἶπεν ὁ Κόπτης πρὸς τὸν Ἀμερικανόν, ἐλθέ, διότι ὠμίλησες ἐξαίρετα· περιέμενα τοῦτο ἀπὸ σέ. Σὺ θέλεις ἀναδειχθῆ εἰς τῶν ἡρώων τῆς Ἀμερικῆς. Ἔστω ἐτοίμη καὶ ἡ πατρίς σου καὶ σὺ εἰς τὸ πρῶτον σημεῖον.

Καὶ ὁ Ἀμερικανός, φρίσσων ὡς ὑπὸ τὴν πνοὴν θεοῦ τινος, ἀπῆλθε καὶ οὗτος.

— Σὺ δέ, Λαθάτερ³! ἐξηκολούθησε λέγων ὁ ἐκλεκτός· ἄφες τὰς θεωρίας πλεόν, διότι ἰδοὺ ὁ καιρὸς τῶν ἔργων ἤγγικε. Μὴ σπούδαζε πλεόν τί ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος, ἀλλὰ τί δύναται εἶναι. Ὑπαγε· ἄλλοιμονον εἰς τοὺς ἀδελφούς σου, οἵτινες κινηθῶσιν ἐναντίον ἡμῶν· ἡ ὀργὴ τοῦ λαοῦ, ὀργὴ Θεοῦ, θέλει τοὺς φανῆ, ἔσο βέβαιος!

Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλβετίας προσεκύνησε τρέμων καὶ ἀνεχώρησε.

— Αἰ, Σιμέν, εἶπεν ἔπειτα ὁ Κόπτης ἀποταθείς πρὸς τὸν λαλήσαντα ἐν ὀνόματι τῆς Ἰσπανίας. Ἐχεις ζῆλον, πλὴν ὄχι καὶ τόλμην. Ἡ πατρίς σου κοιμάται, λέγεις· ἀλλὰ κοιμάται, διότι δὲν τὴν ἐξυπνᾷ κανεῖς. Ὑπαγε, ἡ Καστιλία εἶναι καὶ ἔσεται πάντοτε ἡ πατρίς τοῦ Σιδ.

1. Τῷντι τὰ τρία γράμματα L. P. D. ἦσαν τὸ σύνθημα τῆς ἑταιρίας τῶν Πεφωτισμένων. μεθερμηνευμένα ταῦτα Ἑλληνιστὶ μετατρέπονται εἰς Κ. Π. Α., τοῦτέστι, *Κρίτα Ποσὶν Ἀφανίσαι*. Ἐννοεῖται δὲ ὑπὸ τὴν λέξιν *κρίτα* ἡ γαλλικὴ μοναρχία, ἣτις εἶχεν, ὡς εἴπομεν ἤδη καὶ ἄλλαχού, σύμβολον αὐτῆς τὸ ὑπὸ τοιοῦτον ὄνομα ἀνθος. Σ. τ. Μ.

2. Εἰς τὴν θεμελιωτὴν τῆς δημοκρατίας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς· πρόσωπον ἱστορικώτατον.

3. Οὗτος ἦν ὁ διαβόητος συγγραφεὺς τοῦ περὶ φυσιογνωμικῆς συστήματος.

Προσῆλθε δὲ καὶ ὁ τελευταῖος· ἄλλὰ μόλις ἐπροχώρησε τρία βήματα καὶ ὁ Κόπτης ἔνευσεν αὐτῷ νὰ σταθῇ.

— Σὺ, Σκίεφορτ, ἀντιπρόσωπε τῆς Ρωσσίας, ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς θέλεις προδῶσαι τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος σου, πλὴν καὶ θέλεις παύσει τοῦ ζῆν ἐντὸς ἐνὸς μηνός.

Ὁ βουλευτὴς οὗτος τότε ἐγονυπέτησεν· ἄλλ' ὁ μέγας Κόπτης τὸν ἀνήγειρε διὰ νεύματος ἀπειλητικοῦ, καὶ ὁ καταδικασθεὶς ἐξῆλθε μὲ κλονούμενον βῆμα.

Μεῖνας δὲ τότε μόνος ὁ ἑξαλλος ἀνὴρ, τὸν ὁποῖον εἰσηγάγομεν εἰς τὸ δράμα τοῦτο ἵνα παραστήσῃ τὸ κυριώτερον πρόσωπον, ἐθεώρησε τὰ πέριξ αὐτοῦ, καὶ ἰδὼν τὴν αἰθουσάν τῆς ὑποδεξιώσεως ἐρήμην καὶ σιωπηλὴν, ἐκόμβωσε τὴν ρεδιγγόταν του, τὴν ἀπὸ μαῦρον βελουδὸν μὲ χρυσοκεντήτους κομβιοδόχας, ἐστερέωσε τὸν πτόν του ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ἀπέσυρε τὸ κλεῖθρον τῆς ὀρειχαλκίνης θύρας ἣτις εἶχε κλεισθῇ ὀπισθέν του, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὰς φάραγγας τοῦ ὄρους, ὡς εἰ τῷ ἦσαν αὐταὶ ἐγνωσμένοι πρὸ πολλοῦ, ἔπειτα, φθάσας εἰς τὸν δρυμῶνα, χωρὶς κἀνένα ὁδηγὸν οὐδὲ φῶς, διεπέρασεν αὐτὸν ὡς εἰ ὠδηγεῖτο ὑπὸ ἀοράτου χειρός.

Ἐξελθὼν εἰς τὴν ἀντίθετον τοῦ δάσους ἄκρην, ἐζήτησε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν ἵππον του, καὶ μὴ ἰδὼν αὐτὸν ἠκροάσθη· τῷ ἐφάνη δὲ ὅτι ἤκουσε χρεμετισμόν. Ἐσύριξε τότε ὁ ὁδοιπὸρος ἰδιότροπον συριγμόν διὰ τοῦ στόματος, καὶ ἰδοὺ μετὰ τίνα στιγμὴν ἐφάνη εἰς τὴν σκιὰν ὁ Τζιρίτ, προσερχόμενος μετὰ σπουδῆς ὡς κύων εὐπειθῆς καὶ χαρίεις. Ὁ ὁδοιπὸρος ἵππευσεν ἐλαφρότατα ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἀμφότεροι ἐχάθησαν πάραυτα ἐντὸς τοῦ ζοφεροῦ θαμνῶνος ὅστις ἐκτείνεται μεταξὺ Δανεμφέλης καὶ τῆς κορυφῆς τοῦ «Ὀρους τῆς Βροντῆς.»

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

ΙΑΤΡΟΥ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΙΩΣΗΦ Ο ΒΑΛΣΑΜΟΣ

Α'

Ἡ καταιγίς.

Ὅκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν σκηνὴν τὴν ὁποίαν διηγῆθημεν, τὴν πέμπτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν σχεδόν, ἐξήρχετο ἀπὸ Πονταμουσσῶνα, πολίχνιον κείμενον μεταξὺ Νανσοῦ καὶ Μὲτζ εἰς τὴν Γαλλίαν, ἄμαξα, συρομένη ὑπὸ τεσσάρων ἵππων, ὁδηγουμένων ἀπὸ δύο δρομεῖς· ἡ ἄμαξα αὕτη ἐστάθη καὶ μετήλλαξεν ἐκεῖ τοὺς ἵππους τῆς· ἀλλὰ μόλις ἐξευξε τοὺς νέους ἐτέθη ἀμέσως πάλιν καθ' ὁδὸν διὰ Παρισίους, μ' ὅλας τὰς προσκλήσεις γυναικὸς τινος ξενοδόχου, ἥτις ἐκ τῆς θύρας τοῦ καταστήματός τῆς ἐξήντηλσεν ὅλην τὴν ρητορίαν τῆς πρὸς τὸ νὰ εἰσάξῃ εἰς τὴν τράπεζάν τῆς τοὺς βιαστικούς ὁδοιπόρους.

Οἱ τέσσαρες ἵπποι, οἵτινες ἔσυρον τὴν ἄμαξαν αὐτὴν, μόλις ἐκρύβησαν μετὰ τοῦ βαρέος ὀχήματός των ὀπισθεν τῆς γωνίας ἣν ἐσχημάτιζεν ὁ δρόμος, καὶ εἰκοσὰς παιδίων καὶ γυναικαρίων φιλοπεριέργων, ἅτινα εἶχον περικυκλώσει τὴν τέθριππον ἐκείνην μηχανήν, ἐνῶ ἴστατο μεταλλάζουσα τοὺς ἵππους τῆς, ἐπέστρεφον ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια μὲ σχήματα καὶ ἐπιφωνήματα διαδηλοῦντα καὶ εἰρωνεῖαν καὶ θαυμασμὸν βαθύν.

Διατὶ εἰρωνεῖαν καὶ θαυμασμὸν βαθύν;

Διότι ποτὲ ἐπὶ ζωῆς των δὲν εἶδον παρομοίαν τινὰ ἄμαξαν νὰ διαβῇ ἐκ τῆς παρὰ τὴν πόλιν των γεφύρας τοῦ περιρρέοντος ποταμοῦ Μοσέλλα. Ποτὲ δὲν εἶδον παρομοίαν ἀλλόκοτον ἄμαξαν· εἶδον πολλὰς ἄλλας περιέργους, ἐκείνας, παραδείγματος χάριν, τὰς ὁποίας εἶχον οἱ θαυματοποιοὶ οἱ μετακομίζοντες ἀπὸ τόπου εἰς τόπον τερατῶδη φαινόμενα ὡς ζῶα μὲ δύο κεφα-

λὰς καὶ ἄρκτους χορευούσας, ἀλλ' ἡ ἄμαξα αὕτη ἦτο πάλιν ἄλλο ἀφ' ὅ, τι φαντάζεται τις.

Οἱ ἀναγνώσται μας, οἵτινες κατὰ καλὴν τύχην δὲν εἶδον τὸ ὄχημα τοῦτο, ἅς μᾶς συγχωρήσωσι νὰ τοῖς τὸ περιγράψωμεν.

Ἦτο ἐν σώμα ὑπερμέγεθες, οὐρανόχροον τὴν ἐξωτερικὴν βαφὴν καὶ φέρον ἀμφοτέρωθεν, εἰς τὰς πλευράς του, ἐν I καὶ ἐν B συμπεριπεπλεγμένα τεχνη-ἐντως καὶ κομψῶς, καὶ ἐσταμμένα διὰ διαδήματος, ὅποσον φέρουσιν οἱ ἔχον-τες τίτλον βαρόνου. Ἀλλὰ δὲν εἶχε κἀνὲν παράθυρον ἦτο κατὰκλειστος πανταχόθεν ἡ ἄμαξα. Πρῶτον.

Δεύτερον διηρεῖτο ἐσωτερικῶς εἰς δύο μέρη ὧν τὸ μὲν ἐμπρόσθιον, τρις μικρότερον τοῦ ὀπίσθιου, ἦτο κατεσκευασμένον εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀνοίγη-ται καθ' ὅλον του τὸ πρὸς τ' ἀπέναντι τοῦ δρόμου πρόσωπον.

Τὸ διάφραγμα, τὸ ὅποσον διεχώριζεν ἐσωτερικῶς τὴν ἄμαξαν εἰς δύο μέρη, εἶχεν ἐπ' αὐτοῦ δύο παράθυρα. Τὰ παράθυρα ταῦτα ἦσαν κεκλεισμένα τρι-πλῶς· πρῶτον διὰ παραπετασμάτων ἐκ μουσελίνης λευκῆς, εὐχρήστων πρὸς τὸν κατοικοῦντα πρὸς τὸ ὀπίσθιον μέρος ... μὴν ἐρωτᾶτε τίς ἦτον αὐτός· δεύτερον δι' ὕαλων, καὶ τρίτον — ἵνα μὴ συντρίβωνται σὶ ὕαλοι — διὰ πλέγ-ματός τινος δικτυωτοῦ, σιδηροῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστήριζον τὴν ῥάχιν των οἱ εἰς τὸ ἐμπρόσθιον τοῦ ὀχήματος μέρος καθήμενοι.

Παρεκτός τῶν δύο παραθύρων τούτων, ἄλλα δὲν εἶχε τὸ ὀπίσθιον μέρος δι' αὐτῶν δὲ καὶ μόνων ἐφωτίζετο. Εἰσῆρχετο δὲ ὁ ἄνθρωπος ἀνωθεν, διὰ τινος ἐστεγασμένης ὀπῆς.

Τώρα, φαντάσθητε τὴν τέθριππον αὐτὴν ἄμαξαν νὰ ἔχῃ ἀνωθεν μίαν κα-πνοδόχην σιδηρᾶν, ἐξέχουσαν τοῦ στεγασμάτος τῆς ἑνὰ πόδα καὶ ἐκφέ-ρουνσαν καπνὸν λευκόν, ἄλλοτε κυανοειδῆ, ἀναβαίνοντα ἐν σχήματι στήλης καὶ ἀραιούμενον ἔπειτα εἰς ἀτμώδη κύματα, ἐνούμενα μετὰ τοῦ κονιορτοῦ, τὸν ὅποσον ἄφηνεν ὀπισθεν τῆς ἡ τέθριππος τρέχουσα με' ὅλην τὴν ὁρμήν.

Ἐν τοιοῦτον φαινόμενον εἰς τὰς ἡμέρας μας ἤθελε νομισθῇ ὡς νέα τις ἐφεύρεσις, εἰς τὴν ὁ μηχανικὸς συνεδύασε τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ με' τὴν ἰσχύϊν τῶν ἵππων.

Καὶ πολὺ μάλλον οἱ θεαταὶ ἤθελον πεισθῇ εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο, ἐπειδὴ τὸ ὑπὸ τεσσάρων ἵππων καὶ δύο δρομέων προηγούμενον τοῦτο ὄχημα ἠκολουθεῖτο καὶ ἀπὸ ἑνὸς μόνου ἵππου, ὅστις ἦτο δεδεμένος ὀπισθεν καὶ ἔτρεχε καὶ αὐτὸς κατόπιν. Ὁ ἵππος οὗτος, ὅστις ἐκ τῆς μικρᾶς καὶ κυρτῆς του κεφαλῆς, ἐκ τῶν ποδῶν του τῶν ἰσχυρῶν, ἐκ τοῦ στενοῦ στήθους του, ἐκ τῆς πυκνῆς του χαίτης καὶ ἐκ τῆς λαμπούσης του οὐρᾶς ἐφαίνετο προ-δῆλως ὅτι εἶχε τὸ γένος ἀραβικόν, ἦτον ἐπισεσαγμένος ἐντελὴς· ἐκ τούτου δὲ εἰκάζετο, ὅτι μεταξὺ τῶν μυστηριωδῶν ὁδοιπόρων, οἵτινες ἦσαν ἐγκε-κλεισμένοι εἰς τὴν κιβωτὸν ἐκείνην τοῦ Νῶε, ὑπῆρχέ τις ἴσως, ὅστις ἐλάμ-βανε τὴν ἡδονὴν τῆς ἵππασίας καλπάζων παρὰ τὴν ἄμαξαν ὁσάκις εὐη-ρεστέτο.

Εἰς Πονταμουσσῶνα, ὁ δρομεύς, ὅστις καθωδήγησε τὴν τέθριππον ἕως ἐκεῖ, ἔλαβεν, ἀντὶ τῆς διωρισμένης καὶ δικαίας πληρωμῆς, τὴν διπλασίαν· ἀλλ' ἀπὸ ποῦ τὴν ἔλαβεν; Ἀπὸ μίαν χεῖρα λευκὴν καὶ μυώδη, ἣτις ἐξῆλθεν ἀναμέσον τῶν δύο δερματίνων παραπετασμάτων, ἅτινα ἐκλείον τὸ ἐμπρό-σθιον μέρος τῆς ἁμάξης τόσον σχεδὸν ἐρμητικῶς, ὅσον καὶ τὰ ἐκ μουσελί-νης παραπετάσματα ἐκλείον τὰ παράθυρα τοῦ ἐσωτερικοῦ διαφράγματος. Ὁ

δρομεύς, ἔκθαμβος τότε, ἀφήρεσε τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του ἀμέσως καὶ εἶπεν :

— Εὐχαριστῶ, αὐθέντη.

Καὶ μία φωνὴ ἤχησεν ἀπήντησε γερμανιστί, γλῶσσα τὴν ὁποίαν καταλαμβάνουν εἰσέτι εἰς τὰ περίξ τοῦ Νανσύ, μολονότι δὲν τὴν ὁμιλοῦν πλέον·

— *Schnell ! schnell !*

Ὁ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον εἰς τὴν διάλεκτον τῶν ἀναγνωστῶν μας·

— Ἐλίγωρα ! ἀκόμη ἑλιγρότερα !

Οἱ ἀμαξηλάται καταλαμβάνουν σχεδὸν ὅλας τὰς διαλέκτους ὅταν οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους τοὺς ἀπευθύνῃ τις, συνοδεύονται καὶ ὑπὸ μουσικῆς μεταλλικῆς, ἐξ ἧς τὸ γένος τοῦτο (πράγμα ἄλλως τε πασίγνωστον εἰς τοὺς ὁδοιπόρους) καθηδύνεται τὰ μέγιστα. Ὅταν λοιπὸν εἶδον τοῦτο οἱ δύο νέοι δρομεῖς, οἵτινες ἐκεῖθεν διεδέχθησαν τοὺς προτέρους, ἔπραξαν πᾶν ὅ,τι ἡδυνήθησαν, ἵνα διαρκέσῃ ἐπὶ μακρὸν ὁ καλπασμὸς μεθ' οὗ ἐξεκίνησαν, μετὰ τινα ὥραν· ἐβράδυνε μὲν ὅπως οὖν τὸ βᾶδισμα τῶν ἵππων, πλὴν πάντοτε ἐπροχώρει τὸ ὄχημα δύο λεύγας καὶ ἡμίσειαν ἕως τρεῖς κατὰ πᾶσαν ὥραν.

Περὶ τὴν ἐβδόμην ἐσταμάτησαν εἰς τὸ χωρίον Ἅγιος Μιχαὴλ ἥτο ἀνάγκη ν' ἀλλαχθῶσι πάλιν ἵπποι καὶ δρομεῖς· ἡ αὐτὴ ἐκείνη λοιπὸν χεὶρ ἐξήλθε διὰ τῶν παραπετασμάτων καὶ ἡ αὐτὴ ἐκείνη φωνὴ ἐπανελάθε τὴν αὐτὴν ἐκείνην διαταγὴν.

Περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἡ παράδοξος ἀμαξα διήγειρε καὶ ἐκέισε τὴν αὐτὴν περιέργειαν, τὴν ὁποίαν καὶ εἰς Πονταμουσσῶνα· ἡ προσεγγίζουσα μάλιστα νῦξ συνέτεινεν εἰς τὸ νὰ φανῇ ἐδῶ τὸ πρᾶγμα ἔτι πλέον φαντασματικόν.

Μετὰ τὸ χωρίον Ἅγιος Μιχαὴλ ἀρχεται τὸ βουνόν. Εἰς τὸν ἀνήφορον λοιπὸν οἱ ὁδοιπόροι ἐβᾶδιζον ἐξ ἀνάγκης βραδέως· ὥστε παρῆλθεν ἡμίσεια ὥρα ἕως ὅτου διατρέξωσι μόλις ἔν τέταρτον λεύγης.

Ὅταν ἀνέβησαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἀνηφόρου, οἱ δρομεῖς ἐστάθην διὰ ν' ἀνασάνωσι μίαν στιγμὴν οἱ ἵπποι των, καὶ οἱ ὁδοιπόροι, οἱ εἰς τὸ ἐμπορόσιον τῆς ἀμαξῆς μέρος καθήμενοι, ἡδυνήθησαν τότε, παραμερίσαντες ἔνθεν καὶ ἔνθεν τὰ δερμάτινα παραπετάσματα, νὰ ἐκτείνωσι τὸ βλέμμα των πρὸς ὀρίζοντα ἀρκετὰ εὐρύχωρον, ἀλλὰ τὸν ὅποτον ἤρχιζον νὰ σκεπάζωσι αἱ ἀναθυμιάσεις τῆς ἐσπέρας.

Ὁ καιρὸς, ὅστις ἦτο αἰθριὸς καὶ θερμὸς μέχρι τῶν τριῶν ὥρων μετὰ μεσημβρίαν, κατέστη πνιγρὸς πρὸς τὸ ἐσπέρας. Σύννεφον λευκόν, ἐρχόμενον ἀπὸ δυσμῶν καὶ φαινόμενον ὡς εἰ συνώδευε τὴν ἀμαξαν ἐκ προμελέτης, ἠπεῖλει αὐτὴν ὅτι ἡδύνατο νὰ τὴν καταφθάσῃ πρὶν αὕτη ἀφίχθῃ εἰς Βαρλεδούκην, ὅπου οἱ ἀμαξηλάται ἐφρόνουν νὰ σταθῶσιν ἵνα περάσωσι τὴν νύκτα.

Ὁ δρόμος, ὀριζόμενος ἀφ' ἐνὸς μέρους ὑπὸ τοῦ ὄρους, ἀφ' ἐτέρου ὑπὸ πετρώδους τινὸς κρημνοῦ, καὶ καταντῶν πρὸς κοιλάδα τινὰ εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας ἐβλεπέ τις τὴν ὀφιοειδῆ πορείαν τοῦ ποταμοῦ Μεύσου, τόσον ἀπότομος ἦτο εἰς τὴν κατωφέρειαν, ὥστε ἦτο κινδυνῶδες νὰ καταβῇ τις αὐτὸν μετὰ σπουδῆς· διὰ τοῦτο καὶ οἱ δρομεῖς, ὅταν ἐκ νέου ἔβαλον τοὺς ἵππους καθ' ὁδόν, ἀφῆκαν αὐτοὺς νὰ βαδίζωσι μετὰ φρονήσεως.

Τὸ σύννεφον ἐντοσούτῳ ἐπροχώρει ἀκαταπαύστως· καὶ ἐπειδὴ ἦτο πεπυκνωμένον καὶ ἰσχυρόν, καὶ ἐξύριζε τὴν γῆν χαμηλότατα, ἐτυλίσσοντο περὶ

αὐτὸ αἱ ἀναθυμιάσεις τὰς ὁποίας ἀνέπεμπεν ἡ γῆ, καὶ ἐξηπλοῦτο καὶ ἐξηπλοῦτο. Λοιπὸν, ἔβλεπες καὶ προώθει ἐντὸς τῆς ἀπαισίας του ἐκείνης λευκότητος ὅλα τ' ἄλλα κυανοειδῆ νεφύδρια, ἅτινα ἐξήτουν νὰ τεθῶσιν ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου, ὡς πλοῖα ἐν ὧρα ναυμαχίας.

Πάραυτα, ὡς ἐκ τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ συννέφου εἰς τὸν οὐρανόν, αἱ τελευταῖαι ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἀπεκλείσθησαν· διεχύθη δὲ ἐπὶ τῆς γῆς λαμψὲς φαιοειδὴς καὶ σκυθρωπή· καὶ τὰ φύλλα, τὰ τρέμοντα χωρὶς νὰ διατρέχῃ εἰς τὸν αἰθέρα ἡ ἐλαχίστη ἀνέμου πνοή, ἔλαβον τὸ μελανοειδὲς ἐκεῖνο χρῶμα, τὸ ὁποῖον ἐνδύονται ὑπὸ τοὺς πρώτους πέπλους τῆς σκιάς, ἥτις ἐπέρχεται μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.

Αἰφνιδίως κατηροτρίωσε τὸ νέφος ἀστραπή, ὁ οὐρανὸς διεσχίσθη εἰς ῥόμβους πυρὸς, ὥστε ὁ περίφοβος ὀφθαλμὸς εἰσέδυσεν εἰς τὰ ἀκαταμέτρητα βάθη τοῦ στερεώματος, τὰ ἔμφλογα ὡς ὁ ἄδης.

Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν βροντὴ ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον ἀντικρουσθεῖσα καὶ ἐλθοῦσα μέχρις ἄλλους τινός, μικροῦ καὶ ἀραιοῦ, τὸ ὁποῖον διέτεινεν ἡ ὁδός, ἐκλόνισε καὶ αὐτὴν τὴν γῆν, καὶ μετ' αὐτὴν τὸ μέγα σύννεφον ἔτρεξεν ὡς μανιώδης ἵππος.

Ἡ ἄμαξα ὅμως ἐβάδιζεν ἀδιακόπως, ἐξακολουθοῦσα ν' ἀναδιδῇ τὸν καπνὸν ἐκ τῆς ἐστίας της· μόνον, ἀντὶ ὁ καπνὸς οὗτος νὰ ᾔναι μαῦρος, ὡς ἦτο κατ' ἀρχάς, κατέστη λεπτὸς καὶ παικιλόχρους.

Ἐν τούτοις ὁ οὐρανὸς ἐσκοτίσθη ὡς κατὰ μικροὺς τιναγμούς· καὶ τότε ἡ κατὰ τινὰ τρόπον ἐστεγασμένη ἀεροδόχη, ἥτις ἀνταπεκρίνετο μὲ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἀμάξης, ἐκοκκίνισεν ὡς εἰ ἦναψαν ἐντὸς πυρ. Ὡς φαίνεται, ὁ κάτοικος τῆς γαστρὸς τοῦ ὀχήματος ἐκείνου, ξένος εἰς τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα, ἐλάμβανε τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα κατὰ τῆς νυκτός, ἵνα μὴ διακοπῇ τελείως εἰς τὴν ἐργασίαν του· διότι ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἐργάζετο αὐτός.

Ἡ ἄμαξα εὐρίσκειτο εἰσέτι ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ, ἥτις ἐξηκολούθει νὰ ᾔναι ἐπίπεδος εἰς ἀρκετὸν διάστημα· μόλις δὲ ἤρχισε τὸν κατήφορον, καὶ δευτέρᾳ βροντῇ, σφοδρότερα τῆς πρώτης καὶ πληρεστέρα μεταλλικῶν ἀναπάλσεων, ἀπέσπασαν ἀπὸ τὰ νέφη τὴν βροχὴν, ἥτις εἰς τὴν ἀρχὴν ἔπιπτε κατὰ σταγόνας χονδράς, πάραυτα ὅμως μετεβλήθη εἰς ραγδατὸν ὑετόν, ἐν εἴδει ἀκοντίων ριπτομένων ἐξ οὐρανοῦ μὲ ὀρμὴν.

Οἱ δρομεῖς ἐφάνησαν συμβουλευόμενοι μεταξὺ των καὶ τὸ ὄχημα ἐστάθη.

— Αἶ, τί κάμνετε; ἠρώτησεν ἡ αὐτὴ ἐκείνη φωνή· ἀλλὰ τῶρα ὠμίλησε γαλλιστὶ καὶ μὲ ἐξαίρετον προφορὰν.

— Τί νὰ κάμωμεν, αὐθέντη· ἐρωτοῦμεν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον ἂν πρέπη νὰ προχωρήσωμεν, εἶπον οἱ ἀμαξηλάται.

— Πρῶτον μὲν, μὲ φαίνεται ὅτι ἐμὲ πρέπει νὰ ἐρωτήσητε περὶ τούτου καὶ ὄχι τὴν ἰδικὴν σας γνώμην, ὑπέλαβεν ἡ φωνή. Ἐμπρός!

Καὶ εἰς τὴν φωνὴν ταύτην ὑπῆρχε τόνος προσταγῆς τοσοῦτον ἰσχυρῆς καὶ ἀμεταθέτου, ὥστε οἱ δρομεῖς ὑπήκουσαν, καὶ τὸ ὄχημα ἤρχισε νὰ κυλίεται ἐπὶ τοῦ κατηφόρου τοῦ βουνοῦ.

— Δόξα σοι ὁ Θεός! ἐπανελάθεν ἡ φωνή· καὶ τὰ δερμάτινα παραπετάσματα, ἅτινα πρὸς στιγμὴν εἶχον ἀνεωχθῇ ἐξ ἡμισείας, κατέπεσαν ἐκ νέου μεταξὺ τῶν ὁδοιπόρων καὶ τῶν ὑποζυγίων, ἅτινα ἔσυρον αὐτούς.

Ἄλλ' ἡ ὁδός, ἥτις ἦτο φύσει πηλώδης καὶ ὑγρὰ, ὡς ἐνεπλήσθη ὕδατος

καὶ ἐκ τῶν χειμάρρων τῆς βροχῆς, οἵτινες ἐπιπτον ἀπὸ τὸν οὐρανόν, κατέστη αἰφνιδίως τοσοῦτον ὀλισθηρὰ, ὥστε οἱ ἵπποι ἤρπουντο νὰ προχωρήσωσιν.

— Αὐθέντη, εἶπεν ὁ πλησιέστερος τῶν δύο δρομέων, εἶναι ἀδύνατον πλέον νὰ προχωρήσωμεν.

— Διατί; ἠρώτησεν ἡ γνωστὴ φωνή.

— Τὰ ἄλογα δὲν περπατοῦν· γλιστροῦν· ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ.

— Πόσον εἶναι μακρὸν ἀπ' ἐδῶ ὁ σταθμός, ὅπου θὰ τ' ἀλλάξωμεν;

— Ἄ! εἶναι πολὺ μακρὸν, αὐθέντη· τέσσαρας ἀκόμη λεύγας.

— Ἔστω! βάλε λοιπὸν εἰς τ' ἄλογά σου πέταλα ἀργυρὰ, καὶ θὰ ἴδῃ πῶς θὰ περπατοῦν, εἶπεν ὁ ξένος ἀνοίγων τὸ παραπέτασμα καὶ ἐγχειρίζων πρὸς τὸν δρομέα τέσσαρα σκουδα, ἄξιας ξη φράγκων ἑκάστον.

— Εἶσθε πολὺ καλός, εἶπεν ὁ δρομεὺς δεχόμενος τὰ σκουδα εἰς τὴν πλατεῖάν του παλάμην καὶ χύνων αὐτὰ ἐντὸς τοῦ εὐρυχώρου ὑποδήματός του.

— Ὅχι πῶς ὁ αὐθέντης σου ὀμιλεῖ, εἶπεν ὁ δευτέρως δρομεὺς, ὅστις ἀκούσας τὸν ἀργυροῦν ἦχον, τὸν ὅποτον ἀπετέλεσαν τὰ σκουδα χυνόμενα ἐν τὸς τοῦ ὑποδήματος, ἐπεθύμητε νὰ μὴ μείνῃ καὶ ὁ δυστυχὴς αὐτὸς ἐκτὸς συνομιλίας τοσοῦτον οὐσιώδους.

— Ναί· λέγει τάχα ὁ αὐθέντης νὰ προχωροῦμεν.

— Διατί, φίλε μου, ἐρωτᾷς τοῦ λόγου σου; Μήπως ἔχεις τίποτε νὰ ἐναντιωθῇς; εἶπεν ὁ ὁδοιπóρος μετὰ φωνῆς ἡπίας μὲν, ἀλλὰ στερεᾶς, καὶ σημαινούσης: πρόσεξε καλὰ μὴ ἀντιτείνῃς εἰς τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην.

— Ὅχι, αὐθέντη τί!... ἐγὼ τάχα;... ἀμὴ τ' ἄλογα εἶναι ὅπου δὲν προχωροῦν· νά, παρτήρησε...

— Καὶ τί τὰ φορεῖς λοιπὸν τὰ πτερινιστήρια εἰς τὰ ὑποδήματά σου! διὰ τὴν εὐμορφίαν; εἶπεν ὁ ὁδοιπóρος.

— Τὰ πτερινιστήρια μὴ βλέπεις ἡ αὐθεντιά σου· εἰς τὴν κοιλίαν νὰ τοῦ τὰ χώσω, πάλιν βῆμα δὲν θὰ κάμουν περισσότερον. Ἐγώ, νὰ με καύσῃ φωτιά ἀνίσως...

Ὁ δρομεὺς δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ τὴν ἄρὰν ταύτην· τὸν λόγον τοῦ διέκοψε σμερδαλέα ἐκλαμψὶς καὶ πάταγος φοβερός κεραυνοῦ.

— Διαβολόκαϊρος, μωρὲ παιδί! εἶπεν ὁ πτωχὸς δρομεὺς. Ἐ, τὰ βλέπεις τώρα, αὐθεντικό!... νά, τὸ ἀμάξι τώρα περπατεῖ μονάχο του· πέντε λεπτὰ ἀκόμη καὶ θὰ τρέχῃ γλιγωρότερα παρ' ὅσον θέλωμεν. Παναγία σῶσε! νά, οἱ τροχοὶ τρέχουν τὸν κατήφορο, χωρὶς νὰ ἡμποροῦμεν νὰ τοὺς βαστάξωμεν.

Καὶ ὧντως, ἡ βαρυτάτη ἀμαξία, ὠθοῦσα πρὸς τὰ πρόσω τὰ ὀπίσθια τῶν ἵππων, μὴ δυναμένων πλέον νὰ ἐμποδίσωσιν αὐτήν, διὰ τὴν ὀλισθηρότητα τῆς γῆς ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐβαδίζει, ἔλαβε ταχύτητα, καθόσον ἐπολλαπλασιάζετο διὰ τῶν προστιθεμένων βαρυτήτων ἡ ὁρμή, καὶ πάραυτα ἡ σφοδρότης τῆς κινήσεως ὑπῆρξεν ἀκαθεκτὸς πλέον.

Οἱ ἵπποι κατέστησαν καὶ αὐτοὶ δυσήνιοι ἐκ τοῦ πόνου, καὶ ἐβλεπες τὸ ὄχημα καὶ ἐχύνετο ὡς βέλος ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ κατηφόρου, παρεκτρεπόμενον πρὸς τὸ βάραθρον.

Τότε ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἀμάξης, ὄχι μόνον ἡ φωνή, ἀλλὰ καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ὁδοιπóρου.

— Ἀδέξιε ἄνθρωπε! ἀνέκραξε, σὺ ἀπόψε θὰ μᾶς θανατώσης ὅλους! ἀριστερὰ τὰ ἡνία! ἀριστερὰ!

— Ἐ! αὐθεντικό, ἤθελα νὰ ἦσουν ἡ εὐγενία σου εἰς τὸν τόπο μου καὶ νὰ σέ ἰδῶ, εἶπεν ὁ δρομεὺς ἐν ἀμηχανίᾳ προσπαθῶν ἀνωφελῶς νὰ χαλιναγωγῇ τὰ ζῶα.

— Ἰωσήφ, ἠκούσθη τότε κατὰ πρῶτον ἀνακράζουσα φωνὴ γυναικεία, Ἰωσήφ, ἰ βοήθειαν! βοήθειαν! Ἄ! Παναγία μου! Παναγία μου!

Πραγματικῶς, ὁ κίνδυνος ἦτο ὀφθαλμοφανής, τρομερώτατος. καὶ ἡ πρὸς τὴν Θεομήτορα ἐπίκλησις αὕτη ἦν εὐλογωτάτη. Ἡ ἄμαξα, παρασυρομένη εἰσέτι ἐκ τῆς ἰδίας τῆς βαρύτητος, καὶ μὴ διευθυνομένη πλέον ἀπὸ ἡνίοχον διευθύνοντα στιβαρῶς τοὺς ἵππους, ἐξηκολούθει τρέχουσα πρὸς τὸν κρημνόν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ ἐφαίνετο ἀπὸ τοῦ νῦν κρεμάμενον τὸ ἓν ἐκ τῶν δύο ἐμπροσθίων ὑποζυγίων· τρεῖς ἀκόμη κύκλους ἂν ἐλάμβανον οἱ τροχοί, καὶ ἵπποι, καὶ ἄμαξα, καὶ δρομεῖς καὶ ὅλοι κατεκρημνίζοντο, ἐγίνοντο θοίμματα, ἤφηνίζοντο κατὰ κράτος. Ὅρμα λοιπὸν ὁ ὁδοιπόρος ἐκ τῆς ἁμαξῆς καὶ εὐρίσκεται παρευθὺς ἐπὶ τῶν ὀπισθίων τοῦ πλησιεστάτου ἵππου — τὸν ὁποῖον καὶ ἀποκαλοῦσι πηδάλιον, — ἀρπάζει τὸν ἐπ' αὐτοῦ καθήμενον δρομέα ἐκ τοῦ περιλαίμιου τοῦ φορέματός του καὶ ἐκ τῆς ζώνης του, τὸν ἀνυψώνει ὡς παιδίον, τὸν πετᾷ δέκα βήματα μακρὰν, ἐπὶ τοῦ δρόμου, πηδᾷ ἐπὶ τοῦ ἐπιπίου, εἰς τὴν θέσιν του, λαμβάνει τὰ ἡνία εἰς τὰς χεῖρας, καὶ με φωνὴν τρομερὰν·

— Ἀριστερὰ, φωνάζει πρὸς τὸν ἐμπροσθέν του δεύτερον δρομέα, ἀριστερὰ ἦ... νά, τὴν ἔλαβες· σοὺ καίω τὰ μυαλά!

Ἡ προσταγὴ ἔλαβεν ἀποτελεσμα μαγικόν· ὁ δρομεὺς, ὅστις ὠδήγει τοὺς δύο ἐμπροσθίους ἵππους, καὶ ὅστις ἤκουσε καὶ τὰς φωνὰς τοῦ δυστυχοῦς συναδέλφου του, κατέβηκεν ὑπερανθρώπους δυνάμεις, καὶ τέλος πάντων κατῆλθε, βοηθούμενος τὰ μέγιστα καὶ ὑπὸ τοῦ ὁδοιπόρου, νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἵππους ἄλλην διέθυνσιν, πρὸς τὸ μέσον δηλαδὴ τοῦ δρόμου· ἡ ἄμαξα μολταταῦτα ἐκυλίετο πάντοτε με ταχύτητα καὶ κρότον ἴσον βροντῆς.

— Νά, καλπάζουν οἱ ἵπποι! ἀνέκραξεν ὁ ὁδοιπόρος, νά, καλπάζουν! Ἄν ἀποκάμῃς περὶ ἐπ' αὐτὸ ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ σέ καὶ τῶν ἵππων σου!

Ὁ δρομεὺς ἐνόησε ὅτι ἡ ἀπειλὴ ἡδύνατο εὐκολώτατα νὰ πραγματοποιηθῇ, λοιπὸν ἐδιπλασίασε τὰς δυνάμεις του, καὶ τὸ ὄχημα ἐξηκολούθησε νὰ κατέρχεται με φρικτὴν ὁρμήν. Ἄν τὸ ἔβλεπέ τις διαβαίνειν εἰς τὰ σκότη τῆς νυκτός, με τὴν τρομερὰν του ἐκείνην βοήν, με τὴν ὑπόπυρον καπνοδόχην του, καὶ με τοὺς πεπνιγμένους ἐκείνους ἀλαλαγμούς του, θὰ ἔλεγεν ὅτι εἶναι καταχθόνιον ἄρμα, ἄρμα δαιμόνων τῆς κολάσεως, συρόμενον ἀπὸ ἵππους φαντασματικούς καὶ καταδικασμένον ὑπὸ λαίλαπος.

Ἄλλ' οἱ ὁδοιπόροι, διαφυγόντες τὸν ἓνα κίνδυνον, ἐνέπεσον εἰς ἄλλον. Τὸ ἡλεκτρικὸν σύννεφον, τὸ ὁποῖον ἐπεκτείνεται ἐπὶ τῆς κοιλάδος, εἶχε πτέρυγας καὶ κατέβαινε καὶ αὐτὸ με τὴν αὐτὴν ταχύτητα τῶν ἵππων. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀνῆγειρε πρὸς τ' ἄνω ὁ ὁδοιπόρος τὴν κεφαλὴν, ὅσας τις μάλιστα διέσχισε τὴν νεφέλην ἢ ἀστραπήν, καὶ εἰς τὴν ἔκλαμψιν ἐκείνην ἠδύνατό τις νὰ διακρίνῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἀνησυχίαν, τὴν ὁποίαν καὶ δὲν ἐζήτηε νὰ κρύψῃ, διότι κἀνεὶς, ἐκτός τοῦ Θεοῦ, δὲν ἦτον ἐκεῖ ἵνα τὸν ἴδῃ. Αἰφνιδίως, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ἄμαξα ἐφθάσε πλέον πρὸς τὸ τέλος τοῦ κατηφόρου καὶ ἐξηκολούθει ἐκ τῆς διαρκούσης ὁρμῆς τῆς ὠθήσεως νὰ κυλίε-

ται ἐπὶ γῆς ὅπως οὖν ἐπιπεδωτέρας, ἢ βιαία μετατόπισις τοῦ ἀέρος, μίξε τοὺς δύο ἠλεκτρισμούς, ἡ νεφέλη διεσχίσθη μὲ πάταγον τρομερόν, ἐξῆλθον δι' αὐτῆς καὶ ἀστραπή καὶ βροντὴ ταῦτοχρόνως. Πῦρ κατ' ἐμὲν ἰώδες, ἔπειτα ὑποπράσινον, ἔπειτα λευκόν, κατεκάλυψε τοὺς ἵππους. ὁπίσθιοι ἀνωρθώθησαν καὶ ἔκρουον τὸν ἀνεμον διὰ τῶν ἐμπροσθίων τῶν ἀναπνέοντες μετὰ θορύβου τὸν ἐμπλεων θείου ἀέρα· οἱ δὲ ἐπίσθιοι κατέπεσον ὥς εἰ ἐξέλιπεν ἡ γῆ ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν· ἀλλ' εὐθὺς σὺν ἀνηγέρθη πάλιν ὁ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθητο ὁ δρομέυς, καὶ, αἰσθανθεὶς ἐκόπησαν τὰ σχοινία τοῦ ἐκ τοῦ τιναγμοῦ, ἔλαβε τὸν μετ' αὐτοῦ κανον καὶ ἔγινεν ἄφαντος εἰς τὰ σκότη· ἡ ἀμαξία ἐξ ἄλλου μέρους, ἀφούλισθη δέκα εἰσέτι βήματα, ἐστάθη προσκρούσασα ἐπὶ τοῦ πτώματος κεραυνοβοληθέντος ἵππου.

Ὅλον τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο συνῶδεύετο ὑπὸ φωνῶν ὀδυνηρῶν, τὰς ὁ ἐξέβαλεν ἡ ἐντὸς τοῦ ὀχήματος γυνή.

Καὶ διέτρεξε στιγμή συγχύσεως ἀλλοκότου, καθ' ἣν οὐδεὶς ἐγνώριζεν αὐτοῦ ἂν ἦτο νεκρὸς ἢ ζῶν. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ὁδοιπὸρος ἔφερε τὰς χεῖρας τῶν μελῶν τοῦ σώματός του, ἵνα ἴδῃ ἂν εἶνε αὐτὸς ὁ ἴδιος.

Εἶδεν ὅτι δὲν ἔπαθέ τι· ἀλλ' ὅτι ἡ γυνή του ἦν λιπούμενος.

Μολοντί ὁ ὁδοιπὸρος ὑπωπτεύθη τοῦτο, διότι τὰς κραυγὰς, αἵτινες ἤκουοντο ἐκ τοῦ ἐμπροσθίου μέρους τῆς ἀμαξίας, διεδέχθη σιγὴ βαθυτάτη· ἔσπευσε μολοντοῦτο νὰ παρέλξῃ τὰς βοηθείας του εἰς τὴν ὀδυρομένην γυναικα, ἀλλὰ μόλις ἀφίππευσε καὶ ἔτρεξεν εἰς τὰ ὀπισθεν τοῦ ὀχήματος.

Ἐκεῖ ἵστατο ὁ ὥρατος ἀραβικὸς ἵππος, περὶ οὗ ἀνεφέρομεν, περιδεῆς θυγὴρ καὶ μὲ τὰς τρίχας ἀνωρθωμένας καὶ σαλευούσας, ὥς εἰ ἦσαν ζῶντες. Προσεπάθησε καθ' ὁδὸν νὰ συντρίψῃ τὸ σχοινίον, δι' οὗ ἦτο δεδεμένος ἐπὶ κρίκου τῆς ὀπισθίας θύρας τοῦ ὀχήματος, καὶ εἰς τὴν δύναμιν, ἣν ἐβάλλε πρὸς τοῦτο, ἡ θύρα ὅλη ἐκλονεῖτο· πλὴν μὴ δυνηθεὶς ν' ἀποσπῇ, ἔμεινεν ἐπὶ τέλους ἡσυχος, μὲ τὸ ὄμμα ἀπλανὲς καὶ τὸ στόμα πλήρες ὡς καταπεπληγμένος καὶ κατακυριευμένος καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν φρίκη καταιγίδος. Ὅταν δὲ ὁ κύριός του, συρίζων τὸν οἰκεῖον αὐτῷ συριγμῷ, ἐπλησίασε καὶ ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ἵνα τὸν θωπεύσῃ, ὁ ἵππος ἀνεπήδησε καὶ ἀφῆκε χρεμετισμόν, ὥς εἰ δὲν τὸν ἀνεγνώρισε.

— Ἰδοὺ πάλιν ὁ δαιμονισμένος αὐτὸς ἵππος, εἶπε γογγύζουσα ἐντὸς ἀμαξίας μία φωνή· ὁ διάβολος νὰ τὸ πάρῃ, τὸ κατηραμένον αὐτὸ ζῶν μ' ἀφήνει ἡσυχον, παρὰ κλονίζει ὅλον τὸν τοῖχόν μου.

Ἐπειτα ἡ φωνὴ αὕτη, μετὰ διπλασίας δυνάμεως ἀνέκραξεν ἀραβιστὸν ἀνυπομονησίας καὶ ἀπειλῆς :

— Ναὶ γκουλλάκ ὀργκοὺτ σαακὲτ χαφρίτ !¹

— Μὴ, διδάσκαλε, ὀργίζεσαι κατὰ τοῦ Τζιρίτ, εἶπεν ὁ ὁδοιπὸρος τὸν ἵππον, τὸν ὁποῖον ἔδεσεν εἰς τὸν ὀπίσθιον τροχόν τῆς ἀμαξίας· ἐφορᾷ τὸ δυστυχὲς ζῶν καὶ διὰ τοῦτο· τῇ ἀληθείᾳ, δὲν ἦτον ὀλίγον τὸ κακόν.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ὁ ὁδοιπὸρος ἤνοιξε τὴν θύραν ἐκείνην, τὴν ὅπως κατεβίβασε τὸ ἀνάβαθρόν της, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀμαξίαν καὶ ἐκλείσθη ἐν αὐτῇ.

1. Σοὶ λέγω, κάθου ἡσυχά, διάβολε !

Β'

Ἀλτοτάς.

Ὁ ὁδοιπόρος εὐρέθη ἀπέναντι γέροντός τινος ἔχοντος τὰ μὲν ὄμματα λευκόφαια, τὴν δὲ ρίνα καμπύλην καὶ τὰς χεῖρας τρεμούσας, πλὴν ἐνεργητικᾶς. Ὁ γέρων οὗτος ἦν βεθυθισμένος ἐντὸς εὐρυχώρου τινὸς θρονίου· καὶ τὴν μὲν δεξιὰν χεῖρα ἐστήριζεν εἰς ὀγκῶδές τι χειρογράφον ἐπὶ μεμβράνης, ἐπιγραφόμενον: *Ἡ Κλεις τοῦ Σπουδαστηρίου*, ὅπερ καὶ ἐφαίνετο ἀναγινώσκων, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς ἐκράτει ἐξαφριστήριον ἀργυροῦν.

Ἡ στάσις αὕτη, ἡ ἐνασχόλησις, τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο, τὸ πλήρες ρυτίδων ἀμετακινήτων, καὶ τοῦ ὁποίου μόνον τὸ στόμα καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐφαίνοντο ὅτι ἔζων, τὸ σύνολον τέλος πάντων τοῦτο, τὸ ὅποτον βεβαίως εἰς τὸν ἀναγνώστην θέλει φανῇ παραδόξον, ἦτο ἀναμφιδόλως συνηθέστατον εἰς τὸν ξένον, διότι οὔτε βλέμμα καὶ ἐρρίψε περιὶ αὐτόν, μολανότι ἡ ἀποσκευὴ τοῦ μέρους τούτου τῆς ἀμάξης ἤξιζε τὸν κόπον.

Τρεῖς τοῖχοι, — ἐνθυμεῖσθε ὅτι ὁ γέρων ὠνόμαζε τοίχους τὰς πλευρὰς τοῦ ὀχήματος — τρεῖς τοῖχοι λοιπόν, πλήρεις θηκῶν, περιεχουσῶν βιβλία, περιέκλειον τὸ θρόνιον τοῦ ἀλλοκότου αὐτοῦ γεροντίου· ὑπεράνω δὲ αὐτῶν ὑπῆρχον θέσεις, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔβλεπέ τις πλῆθος φιαλῶν, βαυκαλέων καὶ κυτίων, ἐξησφαλισμένων διὰ τῶν ἰδίων μέσων δι' ὧν ἐξασφαλίζουσι τὰ ὕαλινα σκεύη ἐντὸς τῶν πλοίων, ἵνα μὴ πίπτωσιν ἐκ τῆς δονήσεως, ἣν ἔδιδεν εἰς αὐτὰ ἡ τῆς ἀμάξης κίνησις.

Ὅσακις ὁ γέρων εἶχεν ἀνάγκην νὰ λάβῃ τι ἐκ τῶν θέσεων ἐκείνων, ἐκύλιε τὸ θρόνιον τοῦ πρὸς τὸ μέρος εἰς ὃ ἤθελε νὰ πλησιάσῃ, καὶ διὰ τινος μηχανισμοῦ, ὅστις εὐρίσκετο εἰς τὰς πλευρὰς τῆς καθέδρας καὶ τὸν ὅποτον μόνος ἐκίνει, ἀνυψοῦτο εὐκόλως ἢ ἐταπεινοῦτο, καὶ ἔφθανον αἱ χεῖρές του εἰς τὸ ἀπαιτούμενον.

Ὁ θάλαμος — ἃς ὀνομάσωμεν οὕτω τὸ διαμέρισμα ἐκεῖνο τοῦ ὀχήματος — εἶχε μῆκος ὀκτὼ ποδῶν, πλάτος ἑξ, καὶ ὕψος ἑξ. Κατέναντι τῆς θύρας, παρεκτὸς τῶν φιαλῶν καὶ τῶν ἀποστακτηρίων, ἐφαίνετο καὶ κάμιнос ἀνημμένη, μὲ τὸ κάλυμμά της, μὲ τὸ φυσιτήριόν της καὶ μὲ τὰς ἐσχάρας της· ἐχρησίμευε δὲ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἡ κάμιнос εἰς τὸ νὰ πυροῦται ἐν αὐτῇ χωνευτήριον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔβραζε μίγμα τι· τοῦ μίγματος τούτου λοιπὸν ἡ ἐξάτμησις ἦτο ὁ ἐξερχόμενος ἐκ τῆς καπνοδόχης μυστηριώδης καπνός, ὅστις ἐκίνει τὸν γενικὸν θαυμασμόν πανταχοῦ ὅπου διέβαινε τὸ ὄχημα.

Προσέτι, μεταξὺ τῶν φιαλῶν, τῶν ναρθηκίων, τῶν βιβλίων καὶ τῶν χαρτίνων κυτίων, ἅτινα ἦσαν διεσπαρμένα χαμαὶ ἐν ἀταξίᾳ ἀξία ζωγράφου, ἔβλεπες καὶ πυράγρας ὀρειχαλκίνας, καὶ ἀνθρακας βουτηγμένους ἐντὸς διαφόρων ὕδρων, καὶ δοχεῖον μέγα μὲ ὕδωρ, καὶ ἐπὶ τῆς ὀροφῆς κρεμάμενα διὰ κλωστῶν δεμάτια χόρτων πολυειδῶν, τῶν μὲν φαινομένων ὅτι συνήχθησαν προσφάτως, τῶν δὲ ὅτι τὰ ἔδρεψαν πρὸ ἐνὸς αἰῶνος.

Καὶ ἡσθάνεσο ἐκεῖ ὁσμήν ὀξεταν, τὴν ὁποίαν ἐντὸς χημικοῦ τινος ἐργαστηρίου, ὀλιγώτερον γελοίου, ἤθελες ὀνομάσαι εὐωδίαν.

Καθ' ἣν στιγμὴν εἰσῆρχετο ὁ ὁδοιπόρος, ἐκύλισεν ὁ γέρων τὸ θρόνιον τοῦ

μέ θαυμαστήν ἐπιτηδειότητα καί εὐκινησίαν, πρὸς τὴν κάμινον, καί ἤρχισε νὰ ἐξαφρίζῃ τὸ μίγμα τοῦ μετὰ προσοχῆς, ἥτις μετείχε σεβασμοῦ· πλὴν, ὡς διαταραχθεὶς ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ὀδοιπόρου, κατεβίβασε πρῶτον διὰ τῆς δεξιᾶς χεὶρός πρὸς τοὺς ὀφθαλμούς του τὸν σκουφόν του, τὸν ἀπὸ βελουδον μαῦρόν ποτε, ὅστις ἐκάλυπτε τὴν κεφαλὴν του μέχρι τῆς κάτω ἄκρας τῶν ὠτίων, καί ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξέφευγον ἀραιοὶ τινες βόστρυχοι μαλλίων στυλ-πνῶν, ὡς νήματα λεπτὰ ἐξ ἀργύρου, ἔπειτα δὲ ἀπέσυρε, δι' ἐπιδειξιότητος ἀξι-οσημειώτου, τὸ κράσπεδον τοῦ μακροῦ φορέματός του ἀπὸ τοὺς τροχοὺς, ἀλ-τινες ὑπῆρχον ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς καθέδρας, διότι εἰς ἐξ αὐτῶν ἐπάτει αὐτό. Τὸ φόρεμα τοῦτο ἦτο ἐκ μεταξῆς, ἐνδοθεν παραγεμισμένον διὰ βράμβακος, ὡς τὰ ἐφαπλώματα· πλὴν ἡ δεκαετὴς χρῆσις αὐτοῦ τὸ μετέβαλεν εἰς ῥάκος μὴ ἔχον οὔτε χρῶμα, οὔτε σχῆμα, οὔτε τέλος, οὔτε ἀρχήν.

Ὁ γέρον ἐφαίνετο δυσχερῶς διακείμενος· ἐνῶ ἐξήφριζε τὸ μίγμα τοῦ ἀνέ-συρε ταυτοχρόνως τὸ φόρεμά του γογγύζων θυμοειδῶς:

— Ἐφοβήθη τὸ κατηραμένον ζῶον! ἐφοβήθη! ἀκούεις! καί τί ἐφοβήθη τάχα; τί εἶχε νὰ φοβηθῇ; Ἐσείεν ἀκαταπαύστως τὴν θύραν μου, ἐκλόνισε τὸ καμινιόν μου, καί ἔχυσε τὸ ἐν τέταρτον τοῦ ἀλεξητηρίου μου μέσα εἰς τὴν φωτιά. Ἀσσαράτ! διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! ἀφῆσέ το εἰς τὴν πρώτην ἔρημον ὅπου θὰ περάσωμεν· δός του τὴν ἐλευθερίαν του νὰ ὑπάγῃ νὰ χαθῇ.

Ὁ ὀδοιπόρος ἐμειδίασε.

— Πρῶτον μὲν, διδάσκαλε, εἶπε, δὲν ἔχομεν πλέον νὰ περάσωμεν ἐρήμους, διότι εἴμεθα εἰς τὴν Γαλλίαν· καί δεύτερον, δὲν τὸ λέγει ἡ καρδιά μου νὰ ἐγκαταλείψω τοιοῦτοτρόπως ἕνα ἵππον χιλίων λουδοβικίων ἀξίας, ἡ μᾶλλον ἀνεκτίμητον, ἐπειδὴ κατὰγεται ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Ἀλ-Βοράκ¹.

— Χίλια λουδοβίκια! χίλια λουδοβίκια, σοὶ τὰ δίδω ὅποταν θέλῃς τὰ χίλια λουδοβίκιά σου, ἢ τὸ ἀντίτιμόν των. Εἰξεύρεις τώρα τί ζημίαν μ' ἔκα-μεν ὁ ἵππος σου; ὑπὲρ τὸ ἐν ἑκατομμύριον, παρεκτὸς τῶν ἡμερῶν ὑπάρξεως, τὰς ὁποίας ἐστερήθην.

— Καί τί ἔκαμεν ὁ πτωχὸς ὁ Τζιρίτ, τί ἔκαμε;

— Τί ἔκαμε, τί ἔκαμεν, ἀκόμη ὀλίγα λεπτὰ καί τὸ ἀλεξητήριον ἐμελλε νὰ βράσῃ, χωρὶς οὔτε ρανίς νὰ μοῦ φύγῃ, πρᾶγμα τὸ ὅποτον εἶνε ἀληθές ὅτι δὲν ἀναφέρουν οὔτε ὁ Ζωροάστρης οὔτε ὁ Παράκελσος, πλὴν ὁ Βόρρης² τὸ συνιστᾷ πολὺ.

— Αἶ, καλὰ! διδάσκαλε, ἀκόμη ὀλίγα δευτερόλεπτα καί τὸ ἀλεξητή-ριον θὰ βράσῃ.

— Ναί, θὰ βράσῃ! κύτταξε, Ἀσσαράτ, νομίζει τις ὅτι... δὲν εἰξεύρω τί κατάρξα!... ἡ φωτιά μου σβύνει, δὲν ἔμπορῶ νὰ καταλάβω τί πρᾶγμα πίπτει ἀπὸ τὴν καπνοδόχην μου.

— Ἐγὼ εἰξεύρω τί πρᾶγμα πίπτει ἀπὸ τὴν καπνοδόχην, ὑπέλαβεν ὁ μα-θητῆς γελῶν· εἶνε νερόν.

— Πῶς; νερόν! νερόν! λοιπὸν ἐχάθησαν οἱ κόποι μου ὅλοι ἐπὶ ματαίῳ!

1. Ὁνομα, τὸ ὁποῖον δίδουσιν οἱ Ὀθωμανοὶ εἰς τὸν ἵππον ἢ εἰς τὴν λευκὴν ἡμίονον ἐφ' ἧς ἱπ-πεύσας ὁ Μωάμεθ μετέβη ἐκ τῆς Μέκκας εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἀρχέσαντος πρὸς τὴν ὀδοποιρίαν ταύτην τοῦ ἐνὸς δεκατημορίου τῆς νυκτός. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τούτου ζώου, κατὰ τὴν δοξασίαν των, ἱππεύσε καί ὁ Ἀδραάμ, καί ὁ Ἰσαὰκ καί οἱ ἐνιενήκοντα ἐννέα προφῆται, καί ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν, ὁ Μωάμεθ θέλει φανῇ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἵππου.

2. Ἀλχημιστής.

ἐλάβη τὸ ἀλεξιτήριόν μου ! πρέπει τώρα νὰ ἐξαναρχήσω· ὡς νὰ ἔχω ἐγὼ καιρὸν νὰ χάνω ! Θεέ μου, Θεέ μου ! ἀνέκραξεν ὁ γέρον σοφὸς ἀνυψῶν τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν μὲ ἀπελπισίαν, νερόν ; καὶ τί νερόν, Ἀσσαράτ ; τί εἶδος νεροῦ ;

— Νερόν καθαρὸν, διδάσκαλε, τοῦ οὐρανοῦ νερόν· βρέχει ραγδαίως ἔξω, δὲν τὸ ἡσθάνθης ;

— Καὶ αἰσθάνομαι ἐγὼ τίποτε ὅταν ἦμαι εἰς τὸ ἔργον ; Νερόν !... λοιπὸν τῶντι νερόν εἶνε !... Ὡ ! Ἀσσαράτ, ἀλλ' εἶσαι καὶ σὺ ἓνας ἄνθρωπος ! Σὲ λέγω ἔξ τῶρα μῆνας, ὁ δυστυχής, σὲ λέγω νὰ φέρῃς νὰ βάλουν μίαν μίτραν ἐπάνω εἰς τὴν καπνοδόχην μου... Τώρα ἔξ μῆνας ! τί λέγω ; ἓνα χρόνον. Καὶ σὺ ! τίποτε δὲν σὲ μέλλει... ἐνῶ δὲν ἔχεις ἀλλήν ἐργασίαν παρὰ αὐτήν ; σὺ εἶσαι νέος. Τί συμβαίνει τώρα ἐξ αἰτίας τῆς ἀμελείας σου ; σήμερον ἡ βροχὴ, αὐριον ὁ ἀνεμος, μοῦ συγχίζουν ὅλους τοὺς λογαριασμούς μου, φθείρουν πᾶσαν ἐργασίαν μου· καὶ ὅμως ἀνάγκη πᾶσα νὰ σπεύσω ἐγὼ· δὲν ἔχει ἐδῶ ἀναβολάς... γνωρίζεις πολὺ καλὰ ὅτι ἡ ἡμέρα μου ἡγγικε, καὶ ἂν εὐρεθῶ ἀνέτοιμος τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἂν ἀκόμη ἕως τότε δὲν ἐπανεύρω τὸ ζωτικὸν ἀλεξιτήριόν μου, σ' ἀφήνει ὑγείαν ὁ σοφός, σ' ἀφήνει ὑγείαν ὁ πολυμαθής Ἀλτοτάς ! Ὁ ἑκατοστός μου χρόνος ἀρχεται τὴν 15 Ἰουλίου, εἰς τὰς ἑνδεκα ὥρας τῆς νυκτὸς ἀκριβέστατα, καὶ λοιπὸν πρέπει ἕως τότε νὰ ἔχω τὸ ἀλεξιτήριόν μου ἑτοιμον ἐντελῶς.

— Ἀλλὰ μὲ φαίνεται, διδάσκαλε, εἶπεν ὁ Ἀσσαράτ, ὅτι ἔμαθες καὶ τὸ κατασκευάζεις...

— Βέβαια καὶ ἔμαθα. Ἐκαμα ἤδη ἀρκετὰς δοκιμὰς δι' ἀπορροφήσεως· ἡ ἀριστερά μου χεὶρ, ἥτις εἶχε παραλυθῇ, ἐπανέλαβεν ὅλην τῆς τὴν ἐλαστικότητά· ἔπειτα, τώρα κερδίζω καὶ τὸν καιρὸν, τὸν ὁποῖον ἔχανα νὰ καθήμαι νὰ γευματίζω, τώρα δὲν ἔχω ἀνάγκην πλέον νὰ τρώω, εἰμὶ τὰς δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας μίαν φορὰν· λαμβάνω ἐν τῷ μεταξύ ἐν κοιλίᾳ μου ἐκ τοῦ ἀλεξιτηρίου μου, καὶ μοιλονότι ἀκόμη εἶνε ἀτελές, μὲ ὑποστηρίζει, βλέπεις. Ὡ ! ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι πιθανότατα μόνον ἐν φυτὸν νὰ μοὶ λείπῃ πλέον, μόνον ἐν φύλλον ἴσως διὰ νὰ γίνῃ τὸ ἀλεξιτήριόν μου ἐντελές ! ὅτι ἴσως ἑκατοντάκις ἐπεράσαμεν, ἑκατοντάκις, χιλιάκις πλησίον τοῦ φυτοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἴσως καὶ τὸ κατεπατήσαμεν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἱππῶν μας, ὑπὸ τοὺς τροχοὺς τῆς ἀμαξίας μας, Ἀσσαράτ, ἐν φυτὸν περὶ οὗ ἀναφέρει ὁ Πλίνιος καὶ τὸ ὁποῖον ἀκόμη δὲν εὗρον οἱ σοφοί, ἡ μάλλον δὲν τὸ ἀνεγνώρισαν ἀκόμη, διότι τίποτε δὲν χάνεται ἐπὶ τῆς γῆς ! Νὰ σὲ εἶπω· νὰ ἐρωτήσης περὶ τοῦ ὀνόματός του τὴν Λωρεντίαν, τὴν ὥραν καθ' ἣν κατέχεται ἀπὸ τὰς ἐκστάσεις τῆς μὴ λησμονήσης· ἤκουσες ;

— Ναί, διδάσκαλε, μένει ἡσυχος· θὰ τὴν ἐρωτήσω.

— Ἐν τοσοῦτῳ, εἶπεν ὁ σοφὸς μετὰ στεναγμοῦ βαθέος, ἰδοὺ καὶ ταύτην τὴν φορὰν ἐλάβησαν εἰς μάτην οἱ κόποι μου· δὲν ἐπέτυχεν τὸ ἀλεξιτήριον· τώρα μὲ χρειάζονται πάλιν, ὡς ἡξεύρεις, τεσσαράκοντα ἡδὴ ἡμέραι διὰ νὰ φέρω τὰ πράγματα εἰς τὸν βαθμὸν τὸν ὁποῖον τὰ εἶχα φέρεи σήμερον. Πρόσεξε, Ἀσσαράτ, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐγὼ χάσω τὴν ζωὴν, θὰ πάθεις καὶ σὺ, τοῦλάχιστον, ἀλλήν τὴσιν ζημίαν. . . Ἀλλὰ τί κρότος εἶνε αὐτός ; Περιπατεῖ ἡ ἀμαξία ;

— Ὅχι, διδάσκαλε, βροντᾷ ὁ οὐρανός.

— Βροντᾷ ;

— Ναί, μάλιστα πρό μικροῦ ὀλίγον ἔλειψε νὰ θανατωθῶμεν ὅλοι μας, ὅλοι· ἐγὼ πρό πάντων· εἶναι ἀληθές ὅτι τὰ φορέματά μου εἶναι μεταξωτὰ καὶ τοῦτο μ' ἐπροφύλαξε.

— Τί λέγεις! αἶ, βλέπεις τώρα, εἶπεν ὁ γέρον κτυπῶν τὸ γόνυ του, τὸ ὁποῖον καὶ ἀντήχησεν ὡς εἴ ἦτο κόκκαλον κενόν, βλέπεις τώρα, Ἀσπαράτ, τί παρ' ὀλίγον νὰ πάθω μὲ τὰ παιδαριώδη σου πράγματα; ν' ἀποθάνω ἐκ τοῦ κεραυνοῦ, νὰ θανατωθῶ ὡς κτήνος, ἀπὸ μίαν φλόγα ἡλεκτρικὴν, τὴν ὁποῖαν ἠδυνάμην, ἂν εἶχα καιρόν, ν' ἀναγκάσω νὰ καταβῇ μέσα εἰς τὸ καμίνιόν μου καὶ νὰ βράσῃ δι' αὐτῆς ἡ χύτρα μου· δὲν φθάνει ὅτι ἐκτίθεμαι εἰς ὅλους τοὺς κινδύνους, ὅσοι προέρχονται ἐκ τῆς ἀνεπιτηδειότητος ἢ ἐκ τῆς κακίας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ μ' ἐκθέτεις καὶ σὺ εἰς τοὺς προερχομένους ἐξ οὐρανοῦ, τοὺς ὁποῖους καὶ δύναται κάνεις ν' ἀποφύγῃ πολὺ εὐκολώτερον;

— Συγχωρήσατε, διδάσκαλε, ἀλλὰ δὲν μ' ἐξηγήσατε ἀκόμη...

— Πῶς! δὲν σοὶ ἀνέπτυξα τὸ περὶ βελονῶν σύστημά μου, τὸν ἡλεκτρογυγόν, τὸν ὁποῖον κατεσκεύασα ἐν σχήματι πετάσματος ἀπ' ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔχουσι τὰ παιδιὰ καὶ ἀφήνουν εἰς τὸν ἀέρα; Ὅταν ἐπιτύχῃ τὸ ἀλεξιτήριόν μου θέλω σοὶ τὰ ἐπαναλάβει· ἀλλὰ τώρα, ἔννοεῖς, δὲν ἔχω καιρόν.

— Λοιπὸν, διδάσκαλε, στοχάζεσαι ὅτι δύναταί τις νὰ οἰκονομήσῃ τὸν κεραυνόν;

— Ὅχι μόνον νὰ τὸν οἰκονομήσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν διευθύνῃ ὅπου θέλῃ. Ἄφες νὰ ἰδῇς σύ, ἄφες νὰ ἰδῇς μίαν ἡμέραν, ὅταν παρέλθῃ καὶ ἡ δευτέρα μου πεντηκονταετηρίς καὶ ἀρχήσω πλέον τὴν τρίτην μου μὲ ἡσυχίαν, νὰ ἰδῇς τί ἔχω νὰ κάμω ἐγὼ· θὰ βάλω εἰς τὸν κεραυνὸν χαλινόν ἀπὸ χάλυβα καὶ θὰ τὸν ὀδηγῶ μὲ ὁσὴν εὐκολίαν ὀδηγεῖς σὺ τώρα τὸν Τζιρίτ. Ἐντοσοῦτῃ πρόσταξε νὰ βάλουν εἰς τὴν καπνοδόχην μου μίαν μίτραν, σὲ παρακαλῶ, Ἀσπαράτ.

— Ὅθ' βάλουν, θὰ βάλουν· μέινε ἡσυχος.

— Ὅθ' βάλουν! Ὅθ' βάλουν! πάντοτε χρόνου μέλλοντος· ὡς εἰ νὰ εἶχομεν τὸ μέλλον οἱ δύο μας συντροφικόν. ὦ! τί δυστύχημα νὰ μὴν ἔννοῶμαι ὅταν ὀμιλῶ! ἀνέκραξεν ὁ σοφὸς ταλαντευόμενος ἐπὶ τοῦ θρονίου του καὶ συγκλῶθων τὰς χεῖράς του μὲ ἀπελπισίαν. Μείνε ἡσυχος, μὲ λέγει!... Μείνε ἡσυχος, ἐνῷ ἐντὸς τριῶν μηνῶν, ἂν δὲν ἔχω τελειωμένον τὸ ἀλεξιτήριόν μου, τετέλεσται τὸ πᾶν δι' ἐμέ. Ἀλλ' ἄφες νὰ περάσω τὴν δευτέραν πεντηκονταετηρίδα μου, νὰ ἐπαναλάβω τὴν νεότητά μου, τὴν ἐλαστικότητα τῶν μελῶν μου, τὴν εὐκίνησίαν μου, καὶ νὰ ἰδῇς ἂν ἔχω πλέον τὴν ἀνάγκην κάνενός. Τότε πλέον δὲν θὰ μὲ λέγει κάνεις; θὰ σοὶ κάμω τοῦτο, θὰ σοὶ κάμω τὸ ἄλλο, ἀλλὰ θὰ λέγω μόνος μου: Ἐκαμα!

— Τὸ δὲ ἄλλο, διδάσκαλε, τὸ μέγα μας ἔργον; ἔκαμες τίποτε;

— ὦ! νὰ ἤξευρα ὅτι θὰ κατασκευάσω καὶ τὸ ἀλεξιτήριόν μου μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν, μὲ τὴν ὁποῖαν εἶμαι βέβαιος ὅτι δύναμαι νὰ κατασκευάσω ἓνα ἀδάμαντα...

— Λοιπὸν τῶνόντι, διδάσκαλε, εἶσαι βέβαιος;

— Ἀναμφιβόλως, ἀφοῦ κατεσκεύασα ἤδη.

— Κατεσκεύασες;

— Ἰδοῦ, κύτταξε νὰ τὸν ἰδῇς.

— Ποῦ;

— Ἐκεῖ, δεξιὰ, μέσα εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ἀγγεῖον, αὐτοῦ, αὐτοῦ.

Ὁ ὁδοιπὸρος ἤρπασε μετὰ σφοδρᾶς περιεργείας τὸ ρηθὲν δοχεῖον· ἦτο δ' αὐτὸ μικρὸν ποτήριον ὑάλινον, λεπτὸν καθ' ὑπερβολήν, τοῦ ὁποίου ὅλος ὁ πυθμὴν ἦτο κεκαλυμμένος ὑπὸ κόνεως, μὴ διακρινομένης διὰ τῆς ἀφῆς ὡς ἐκ τῆς λεπτότητος, καὶ προσκολλημένη πέριξ τοῦ ποτηρίου ἐσωτερικῶς.

— Σκόνῃ ἀδάμαντος! ἀνέκραξεν ὁ νέος ἀνὴρ.

— Ἀδάμαντος σκόνῃ, βέβαια· καὶ εἰς τὸ μέσον. . . παρατήρησε καλά.

— Ναί, ναί, ἓνας ἀδάμας χονδρὸς ἴσα μ' ἓνα κεχρί.

— Χονδρὸς, ψιλὸς, ὁ ὄγκος δὲν σημαίνει τίποτε, βαθμηδὸν θὰ ἐνώσωμεν ὅλην αὐτὴν τὴν σκόνην, θὰ κάμωμεν ἀπὸ ἓνα κεχρί, ἓνα κόκκον κανναβίδος· ἔπειτα πίσσον (μπιζέλι)· ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ! φίλτατε Ἀσσαράτ, πρὸς ἀνταμοιβὴν καὶ σύ, φέρε νὰ βάλουν εἰς τὴν καπνοδόχην μου μίαν μίτραν καὶ νὰ στήσουν καὶ ἐν ἀλεξικέραυνον ἐπὶ τῆς ἀμάξης, διὰ νὰ μὴ πίπτουν τὰ νερὰ μέσα εἰς τὰ καμίνιόν μου, καὶ νὰ κουρεύεται ὅπου ἀλλοῦ θέλῃ ὁ κεραυνός!

— Ναί, ναί, μέινε ἥσυχος.

— Πάλιν! πάλιν! αὐτὸ τὸ αἰώνιον μέινε ἥσυχος μὲ κατεσκότισε πλέον. Νεότης! μωρὰ νεότης! νεότης πλήρης οἰήσεως! ἀνέκραξεν ὁ γέρων μὲ γέλωτα θρηνώθη, ἐκ τοῦ ὁποίου ἠνεώχθη τὸ κενὸν ὀδόντων στόμα του καὶ κατεσκάφησαν ἔτι μάλλον αἱ βραθεὶς του ὀφθαλμοί.

— Διδάσκαλε, εἶπεν ὁ Ἀσσαράτ· ἡ φωτιὰ σου σβύνει, τὸ χωνευτήριόν σου ψυχραίνεται· τί ἔχει μέσα;

— Παρατήρησε.

— Ὁ νέος ἀνὴρ ὑπήκουσεν, ἤνοιξε τὸ χωνευτήριον καὶ εὗρεν ἐντὸς αὐτοῦ τεμάχιον ἀνθρακος ἀπεκρυσταλλωμένου, ἴσου μὲ μοσχοκάρυον.

— Ἀδάμας! ἀνεφώνησεν· ἀλλ' εὐθύς ἔπειτα: Ναί, ἐπρόσθεσεν, ἀλλὰ πλήρης κηλίδων, ἀτελής, οὐδὲν ἀξίζων.

— Διότι ἔσθυσεν ἡ φωτιὰ μου, Ἀσσαράτ, διότι δὲν εἶχε μίτραν ἢ καπνοδόχην μου, βλέπεις!

— Αἶ, διδάσκαλε, μὲ συγχωρεῖς, εἶπεν ὁ νέος ἀνὴρ στρέφων καὶ ἐπανα-στρέφων τὸν ἀδάμαντά του, ὅστις ὅτε μὲν ἔρριπτε ζωηρὰς ἀντανakλάσεις φωτός, ὅτε δ' ἔμενε σκετινός· μὲ συγχωρεῖς, διδάσκαλε, ἀλλὰ καιρὸς πλέον νὰ φαῖς τίποτε διὰ νὰ στηριχθῇ ὀλίγον καὶ ὁ στόμαχος.

— Εἶνε ἀνωφελές· ἐγὼ μάλιστα εἶνε δύο ὥραι, ἀφοῦ ἔπικ ἐν κοχλιάριον ἐκ τοῦ ἀλεξιτηρίου μου.

— Ἀπατάσαι, διδάσκαλε, τὸ ἔπιες σήμερον τὸ πρῶτ' εἰς τὰς ἑξ'.

— Αἶ, καὶ τώρα τί ὥρα εἶνε;

— Πλησιάζουν ὀκτώ καὶ ἡμίσεια τῆς ἐσπέρας.

— Τί λέγεις! ἀνέκραξεν ὁ σοφὸς γέρων συναπτῶν τὰς χεῖρας, ἰδοὺ καὶ ἄλλη ἡμέρα χαμένη τοῦ κακοῦ, εἰς τὸν ἄερα ὅπως διόλου· ἀλλ' ἐσμικρόνθησαν αἱ ἡμέραι λοιπὸν; δὲν σύγκεινται ἀκόμη μὲ φαίνεται ἀπὸ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας;

— Ἄν δὲν θέλῃς νὰ φάῃς, κοιμήσου τοῦλάχιστον, διδάσκαλε, ὀλίγην ὥραν.

— Ἄς ἦναι λοιπόν· ἄς κοιμηθῶ δύο ὥρας· ἀλλὰ δύο ὥρας μόνον, παρατήρησε τ' ὠρολόγιόν σου· μετὰ δύο ὥρας νὰ ἔλθῃς νὰ μ' ἐξυπνήσης.

— Σὲ δίδω λόγον.

— Βλέπεις, Ἀσσαράτ, ὅσakis πηγαίνω νὰ κοιμηθῶ, εἶπεν ὁ γέρων μὲ τόνον μειλίχιον φωνῆς, ἔχω πάντοτε ἓνα κάποιον φόβον, μὴ ἦναι αὐτὸς ὁ

ὑπνος μου ὁ αἰώνιος. Νὰ ἔλθῃς νὰ μ' ἐξυπνήσῃς, πῶς ; Μὴ με τὸ ὑπόσχεσαι μόνον, κάμε ὄρκον.

— Σοὶ ὁμνῶ, διδάσκαλε.

— Μετὰ δύο ὥρας ;

— Μετὰ δύο ὥρας.

Ἐνῷ ταῦτα ἐλέγοντο, ἰδοὺ ἀκούεται ἔξω, εἰς τὴν ὁδόν, κρότος ὡς εἰ ἵππου καλπάζοντος. Ὁ κρότος οὗτος συνωδεύθη καὶ ὑπὸ κραυγῆς, ἥτις ἐδήλου ἀνησυχίαν καὶ θαυμασμόν ἐνταυτῷ.

— Τί τρέχει πάλιν ; ἀνέκραξεν ὁ ὁδοιπὸρος ἀνοίγων παρευθὺς τὴν θύραν καὶ πηδῶν ἐπὶ τοῦ μεγάλου δρόμου, χωρὶς τελείως νὰ πατήσῃ πρότερον ἐπὶ τῆς καταβάθρας.

Γ'

Λωρεντία Φελικιάνη.

Ἴδου τί συνέβη ἐκτὸς τοῦ ὀχήματος, ἐνῷ εἰς τὸ ἐνδότερον αὐτοῦ συνδιελέγοντο ὁ ὁδοιπὸρος καὶ ὁ σοφός.

Εἶπομεν ὅτι εἰς τὸν κρότον τοῦ κεραυνοῦ, ὅστις ἐνσκήψας τοὺς μὲν ἐμπροσθίους ἵππους κατέβαλε, τοὺς δὲ ὀπισθίους ἀνήγειρεν ὀρθίους, ἡ γυνή, ἥτις ἐκάθητο εἰς τὸ ἐμπροσθεν μέρος τῆς ἀμάξης, ἐλιποθύμησεν.

Ἐμείνει λοιπὸν ἱκανὴν ὥραν ἐστερημένη τῶν αἰσθήσεων τῆς ἑπειτα, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐπειδὴ ἡ λιποθυμία προήλθεν ἀπὸ τὸν φόβον τῆς μόνου, ἡ γυνὴ συνήλθεν εἰς ἑαυτήν.

— ὦ Θεέ ! εἶπε, μὲ ἀφήκαν ἐδῶ κατὰμονον, χωρὶς τὴν παραμικρὰν βοήθειαν, καὶ δὲν ὑπάρχει καμμία ψυχὴ ἀνθρωπίνῃ διὰ νὰ λάβῃ δι' ἐμὲ οἶκτον !

— Κυρία μου, εἶπε φωνὴ τις δειλὴ, εἶμαι ἐγώ, ἂν ἐντοσοῦττω δύναμαι νὰ σὰς χρησιμεύσω εἰς τίποτε.

Εἰς τὴν φωνὴν ταύτην, ἥτις ἀντήχῃσε πλησιέστατα τοῦ ὠτίου τῆς, ἡ νέα γυνὴ ἀνηγέρθη καὶ προβαλοῦσα τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς χεῖρας διὰ τῶν δερματίνων παραπετασμάτων τοῦ ὀχήματος, εὐρέθη ἀπέναντι νεανίου, ὅστις ἴστατο ὀρθίος ἐπὶ τοῦ ἀναβάθρου.

— Ἡ εὐγενεῖα σας, κύριε, μοὶ ὠμιλήσετε ;

— Μάλιστα, κυρία, ἀπήντησεν ὁ νεανίας.

— Καὶ μοὶ προσφέρετε τὴν βοήθειάν σας ;

— Μάλιστα.

— Καὶ πρῶτον τί συνέβη ;

— Κυρία μου, ἔπεσε κεραυνὸς σχεδὸν ἐπάνω σας, καὶ ἐσύτρινε τὰ σχοινία τῶν ἐμπροσθίων ἵππων, οἵτινες καὶ ἔφυγον τρέχοντες μετὰ τοῦ δρομέως ὅστις ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν.

Ἡ γυνὴ παρετήρησε περίξ τῆς τὰ μέγιστα ἀνήσυχος.

— Καὶ . . . ὁ ἄλλος ἐκεῖνος, ὅστις ὠδήγει τοὺς ὀπισθίους ἵππους, ποῦ εἶνε ; ἐρωτᾷ.

— Εἰσῆλθε, κυρία, εἰς τὴν ἀμαξάν.

— Δὲν ἔπαθε τίποτε ;

— Τίποτε.

— Εἰσθε βέβαιοι ;

— Τοῦλάχιστον ἐπήδησεν ἐκ τοῦ ἵππου του ὡς νὰ μὴν εἶχε τίποτε.

— Ἄ! δόξα σοι ὁ Θεός!

Καὶ ἡ γυνὴ ἐστέναξε μετὰ πλειοτέρας ἐλευθερίας.

— Καὶ ποῦ εἴσθε ἡ εὐγενεία σας, κύριε, κ' εὐρέθητε ἐδῶ εἰς ὄραν, καθ' ἣν ἔχω τόσην χρείαν τῆς βοηθείας σας;

— Κυρία μου, εὐρέθην ἐν τῷ μέσῳ τῆς καταϊγίδος καί, διὰ νὰ προφυλαχθῶ, κατέφυγα εἰς ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ σκοτεινὸν σπήλαιον, τὸ ὅποτον ἔγινεν ἀπὸ τὰς ἀνασκαφὰς τῶν μεταλλουργῶν, ὅτε ἰδοὺ βλέπω τρέχουσιν με ἀκράτητον ὁρμὴν τὴν ἀμαξάν σας. Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισα ὅτι οἱ ἵπποι σας ἀφηνίασαν, ἀλλ' ὅταν ἐπλησίασατε, διέκρινα ὅτι ἐξ ἐναντίας ὠδηγοῦντο ἀπὸ χειρὰ στιβαρὰν· ἔπεσε τότε ὁ κεραυνὸς μ' ἕνα κρότον τοσοῦτον τρομερόν, ὥστε ἐνόμισα ὅτι ἐκεραυνοβολήθην κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος, καὶ ἔμεινα διὰ τινὰς στιγμὰς πραγματικῶς ἐμβρόντητος. Ἀλλ' αὐτὰ ὅλα, κυρία μου, τὰ εἶδα ὡς εἰς ὄνειρον.

— Τότε λοιπόν, δὲν εἴσθε βέβαιος ἂν ἐκεῖνος ὅστις ὠδήγει τοὺς ὀπισθίους ἵππους ἦνε τῶντί ἐντὸς τῆς ἀμαξῆς.

— ὦ! μάλιστα, κυρία μου, τί λόγος! ὅταν τὸν εἶδα εἰσερχόμενον ἤμην πολὺ καλὰ εἰς τὰς αἰσθήσεις μου πλέον.

— Κυττάξετε, σὰς παρακαλῶ, διὰ νὰ βεβαιωθῇτε ἂν ἀκόμη ἦνε μέσα.

— Πῶς νὰ κυττάξω;

— Ἀκροασθεῖτε ἂν τῶντί ἦνε θ' ἀκούσετε δύο φωνὰς διαφόρους.

Ὁ νεανίας ἐπήδησεν ἐκ τοῦ ἀναβάθρου εἰς τὸ ἔδαφος, ἐπλησίασεν εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ ὀπισθίου διαμερίσματος τοῦ ὀχήματος καὶ ἠκροάσθη.

— Μάλιστα, κυρία, εἶπεν ἐπιστρέφων, εἶνε μέσα.

Ἡ νέα γυνὴ τότε ἔκαμε διὰ τῆς κεφαλῆς κίνημα, ὡς εἰ ἔλεγεν ὅτι ἔχει καλῶς· ἀλλ' ἔμεινε μετὰ τὴν κεφαλὴν ἐστηριγμένην ἐπὶ τῆς χειρὸς της, ὡς βεβουθισμένη εἰς βαθυτάτην συλλογὴν.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔλαβεν ὁ νεανίας καιρὸν νὰ τὴν παρατηρήσῃ.

Ἦτο νέα εἰκοσιτριῶν μέχρις εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν, τὸ πολὺ· ἡ ὄψις της μελαγχροινὴ, ἀλλὰ μελαγχροινότητος ὥραιότερας καὶ τῶν πλέον ροδοκρίνων χρωμάτων. Οἱ ἀθάνατοι κυανοὶ ὀφθαλμοὶ της, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀναγεγειμένους πρὸς τὸν οὐρανὸν ὡς εἰ τὸν ἠρώτα, ἔστιλβον ὡς δύο ἀστέρες, αἱ δὲ μελαναὶ τρίχες τῆς κόμης της ἔπιπτον εἰς βοστρύχους ἐβένιους ἐπὶ τοῦ ἐρατεινοῦ της λαιμοῦ.

Αἰφνδῶς ἐφάνη ὡς εἰ ἔλαβε τὴν ἀπόφασίν της.

— Κύριε, λέγει πρὸς τὸν νεανίαν, ποῦ εἰμεθα;

— Εἰμεθα, κυρία μου, ἐπὶ τοῦ δρόμου τοῦ ἀπὸ Στρασβούργου εἰς Παρισίους.

— Καὶ εἰς ποῖον μέρος τοῦ δρόμου;

— Δύο λεύγας μακρὰν τῆς Πιερρεφίτης.

— Τί εἶνε ἡ Πιερρεφίτη αὕτη;

— Εἶνε μία κωμόπολις.

— Καὶ μετὰ τὴν Πιερρεφίτην τί εὐρίσκει τις;

— Τὴν Βαρλεδούκην.

— Εἶνε πόλις;

— Μάλιστα, κυρία.

— Πολυάνθρωπος;

— Ἐχει τέσσαρας ἢ πέντε χιλιάδας ψυχῶν, με φαίνεται

— Ὑπάρχει ἐδῶ καμμία ὁδὸς πλαγία, διὰ τῆς ὁποίας δύναται κάνεις νὰ φθάσῃ εἰς Βαρλεδούκην πλέον ταχύτερα παρὰ διὰ τοῦ μεγάλου δρόμου;

— Ὅχι, κυρία· ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν γνωρίζω κάμμیان.

— Κρίμα! ἐψιθύρισεν ἡ νέα χαμηλῇ τῇ φωνῇ, καὶ ἀπεσύρθη πάλιν εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ ὄχématος.

Ὁ νεανίας περιέμεινε μίαν στιγμὴν ἵνα ἴδῃ ἂν ἡ γυνὴ τὸν ἐρωτήσῃ τι ἀκόμη, ἀλλὰ βλέπων ὅτι ἐκείνη εἰσώπα, ἔκαμε βήματά τινα ἵν' ἀπομακρυνθῇ.

Τὸ κίνημα τοῦτο τὴν ἀπέσπασεν τῶν σκέψεών της, ὡς φαίνεται, διότι ἔκυψε πάλιν μετὰ προθυμίας πρὸς τὰ ἔμπροσθεν τοῦ ὄχématος, καὶ :

— Κύριε, νὰ σὰς εἰπῶ, ἀνέκραξεν.

Ὁ νεανίας ἐπέστρεψε.

— Προστάξατε, εἶπε πλησιαζὼν ἐκ νέου.

— Ἀκόμη κάτι τι θὰ σὰς ἐρωτήσω, παρακαλῶ.

— Λέγετε, κυρία μου.

— Ὅπισθεν τῆς ἀμάξης, ὑπῆρχε δεδεμένος ἐν ἄλογον;

— Μάλιστα, κυρία.

— Εἰν' ἐκεῖ ἀκόμη;

— Ὅχι, κυρία· ὁ εἰσελθὼν εἰς τὰ ὀπισθεν τοῦ ὄχématός σας τὸ ἔλυσεν καὶ ἔπειτα τὸ ἔδεσεν εἰς τὸν τροχὸν τῆς ἀμάξης.

— Δὲν ἔπαθε τίποτε οὐδὲ τὸ ἄλογον αὐτό;

— Δὲν πιστεύω.

— Πρέπει νὰ εἰξεύρετε ὅτι εἶνε ἐν ζῶον πολὺ ἀκριβὸν καὶ τὸ ἀγαπῶ καθ' ὑπερβολὴν· ἐπεθύμουν νὰ τὸ ἐβλεπα ἡ ἰδία ἂν δὲν ἔπαθε τίποτε· ἀλλὰ πῶς νὰ καταβῇ κάνεις μετὰ τόσην λάσπην!

— Τώρα, κυρία μου, νὰ σὰς τὸ φέρω ἐγὼ νὰ τὸ ἴδῃτε, εἶπεν ὁ νεανίας.

— ὦ! καί, θὰ μὲ ὑποχρεώσετε πολὺ· ἂν δὲν σὰς προξενῇ κόπον...

Ὁ νεανίας ἐπλησίασε τὸν ἵππον, ὅστις ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἔχρε- μέτισε.

— Μὴ φοβεῖσθε, ὑπέλαβεν ἡ γυνὴ, εἶνε ἡμερον ὡς ἄρνιον.

Καὶ χαμηλώσασα τὴν φωνήν :

— Τζιρίτ! Τζιρίτ! ἀνέκραξε.

Βεβαίως τὸ ζῶον ἐγνώρισε τὴν φωνὴν ταύτην, ὡς φωνὴν τῆς δεσποίνης του, διότι ἔτεινε παρευθὺς τὴν νοήμονα κεφαλὴν του καὶ τοὺς ἀχνίζοντας μυκτῆράς του πρὸς τὰ ἔμπροσθεν τοῦ ὄχématος.

Ἐν τῇ μεταξὺ τούτῳ ὁ νεανίας τὸ ἔλυσεν.

Ἀλλ' ἅμα ὁ ἵππος ἤσθάνθη ὅτι τὸ σχοινίον του ἐκρατεῖτο ἀπὸ ἀδεξίους χεῖρας, ἀπεσπάσθη δι' ἐνὸς τιναγμοῦ καὶ ἐπήδησε πάραυτα εἰκοσι βήματα μακρὰν τῆς ἀμάξης.

— Τζιρίτ! ἐπανάλαβεν ἡ γυνὴ μετὰ τὴν ἡπιωτέραν τῆς φωνήν, ἐδῶ Τζιρίτ! ἐδῶ;

Ὁ ἄραψ ἐτίναξε τὴν ὠραίαν του κεφαλὴν, ἀνέπνευσε θορυβῶδως, καὶ ἀναλαβὼν βαδισμα ὑπερήφανον, ὡς εἰ ἡκολούθει χρόνον μουσικῆς, ἐπλησίασε πρὸς τὰ ἔμπροσθεν τοῦ ὄχématος.

Ἡ γυνὴ προέτεινε τὸ ἥμισυ τοῦ σώματός της ἀπὸ τὰ δερμάτινα παρα- πετάσματα, καὶ :

— Ἐλα, ἔλα, Τζιρίτ, ἔλα! εἶπε.

Καὶ τὸ ζῶον, ὑπήκουον, προσῆλθε καὶ προέτεινε τὴν κεφαλὴν του εἰς τὴν χεῖρα, ἥτις ἐτείνετο ἵνα τὸ θωπεύσῃ.

Ἀρπάσασα τότε διὰ τῆς χειρὸς ταύτης τῆς ραδινῆς τὴν χαίτην τοῦ ἵππου, καὶ διὰ τῆς ἄλλης στηριχθεῖσα ἐπὶ τοῦ ὀχήματος, ἡ νέα γυνὴ ἐπήδησεν εἰς τὸ ἐφίππιον μετὰ τὴν αὐτὴν ἐλαφρότητα τὴν ὁποίαν — διηγοῦνται οἱ Γερμανοὶ εἰς μυθῶδη τινὰ ἄσματά των — ἔχουσι τὰ φαντάσματα, ἅτινα ὀρχοῦνται ἐπὶ τῶν ὀπισθίων τῶν ἵππων, κρατούμενα ἀπὸ τὰς ζώνας τῶν ὁδοιπόρων.

Ὁ νεανίας ὤρμησε πρὸς αὐτήν, ἀλλ' ἡ νέα τὸν διέκοψε διὰ σχήματος ἐπιτακτικοῦ.

— Ἀκούσατε, τῷ εἶπε· μολονότι νέος, ἡ μάλλον, ἐπειδὴ εἰσθε νέος, πρέπει νὰ ἔχετε καὶ αἰσθήματα φιλόφρονος. Μὴν ἐναντιωθῆτε λοιπὸν εἰς τὴν φυγὴν μου. Φεύγω ἕνα, τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ, ἀλλ' ἐγὼ πρὸ πάντων εἰμαι τέκνον πιστὸν τῆς ἀγίας τῷ Χριστοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ θὰ ἔχανα τὴν ψυχὴν μου ἂν ἔμενα πλείοτερον πλησίον του· αὐτὸς εἶνε ἄθεος καὶ νεκρομάντης, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ φέρῃ εἰς συναίσθησιν διὰ τοῦ κεραυνοῦ, τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἐξεσφενδόνισεν ἐφ' ἡμῶν. Εἴθε τοῦτο νὰ τὸν φέρῃ εἰς μετάνοιαν. Εἰπέτέ μου αὐτοῦς μου τοὺς λόγους, καὶ ἐστὲ εὐλογημένος παρὰ Θεοῦ πατρός, διὰ τὴν ὁποίαν μοὶ ἐχορηγήσατε βοήθειαν. Σὰς ἀφῆναι ὑγείαν!

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐλαφρὰ ὡς οἱ ἄτμοι, οἵτινες κυματοῦνται ὑπεράνω τῶν λιμνῶν, ἀπεμακρύνθη καὶ πάραυτα ἐγένετο ἀφαντος ἐπὶ τοῦ Τζιρίτ, φεύγοντος ὡς εἰ δὲν ἐπάτει ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῆς ταχύτητος.

Βλέπων αὐτὴν φεύγουσαν, ὁ νεανίας ἔβαλε κραυγὴν ἀκούσιον ἐκπλήξεως καὶ θαυμασμοῦ.

Ἡ κραυγὴ δὲ αὕτη ἦτον ἡ ἀντηχήσασα εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς ἀμάξης, καὶ εἰς τὸ ἀκουσμα τῆς ὁποίας ὤρμησεν εὐθὺς ἔξω ὁ ὁδοιπόρος.

Α'

Γιλιθέρης.

Εἶπομεν ὅτι εἰς τὸ ἀκουσμα τῆς κραυγῆς ἐκείνης ὤρμησεν ὁ ὁδοιπόρος ἐκτὸς παρευθὺς.

Ἀμα ἐξῆλθεν, ἔκλεισε πρότερον τὴν θύραν μετὰ προσοχῆς, καὶ ἔρριψε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰ πέραξ μετ' ἀνησυχίας.

Πρῶτον ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον ἀπῆντησαν τὰ βλέμματά του, ὑπῆρξεν ὁ νεανίας ἐκεῖνος· ἵστατο δὲ αὐτὸς ὄρθιος καὶ τεθορυβημένος. Ἀστραπή, ἥτις ἔλαμψε κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, τῷ ἐπέτρεψε νὰ τὸν παρατηρήσῃ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν· ὁ δὲ τρόπος οὗτος τοῦ παρατηρεῖν ἐφαίνετο οἰκειότατος πρὸς τὸν ὁδοιπόρον ὁσάκις ἐπαρουσιάζετο ὑπὸ τὰ βλέμματά του αὐτὸν ἢ ἀντικείμενόν τι ἀγνωστον.

Ὁ νεανίας οὗτος ἦτο δεκαεξαετής ἢ δεκαεπταετής μόλις, κοντός, ἀδύνατος καὶ νευρώδης· οἱ μέλανές του ὀφθαλμοί, τοὺς ὁποίους προσήλωνε τολμηρῶς ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου ἐλκύοντος τὴν περιέργειάν του, ἐστεροῦντο γλυκύτητος, ἀλλὰ δὲν ἦσαν καὶ ἁμοιοὶ θελήτρου· ἡ ἰσχνὴ καὶ τοξοειδὴς ρίς του, τὰ λεπτά του χεῖλη καὶ τὰ πρόέχοντα τῶν παρειῶν του μῆλα ἐδήλουν πονηρίαν καὶ περίσκεψιν, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου ἐφαίνετο θρασὺς τὴν βουλήν καὶ ἀπότολμος ἐκ τῆς προπετείας τῆς στρογγύλης αὐτοῦ σιαγόνης.

— Σεῖς ἐφωνάξετε, πρὸ ὀλίγου;

— Μάλιστα, κύριε, ἐγὼ, ἀπῆντησεν ὁ νεανίας.

— Καὶ διατί ἐφωνάξετε ;

— Διότι . . .

Καὶ ὁ νεανίας ἐσιώπησεν ὡς ἀναποφάσιτος.

— Διότι ; ὑπέλαβεν ὁ ὁδοιπóρος.

— Κύριε, εἶπεν ὁ νεανίας, δὲν ἦτον εἰς τὸ ἐμπροσθεν διαχώρισμα τῆς ἀμάξης μία κυρία ;

— Ναί.

Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Βαλσάμου ἠτένισαν πρὸς τὴν ἀμαξάν, ὡς εἰ ᾔθελον νὰ διατρυπήσωσι τὴν παχύτητα τῶν πλαγίων αὐτῆς.

— Δὲν ἦτον εἰς τὰ ἐλαστικὰ λωρία, ἐπὶ τῶν ὁποίων τὸ ὄχημα ἀναπαύεται, δεδεμένος ἓνας ἵππος ;

— Ναί, ἀλλὰ τί διάβολον ἔγινε ; ποῦ εἶνε ;

— Κυριέ μου, ἵππευσεν ἐπ' αὐτοῦ ἡ κυρία καὶ ἀνεχώρησεν.

Ὁ ὁδοιπóρος οὐδὲ φωνὴν ἐλαχίστην ἀφῆκεν, οὐδὲ λέξιν ἐπρόφερε, μόνον ἐπήδησε πρὸς τὰ ἐμπροσθεν τοῦ ὀχήματος, ἔσυρε τὰ δερμάτινα παραπετάσματα . . . καὶ ἀστραπή, ἥτις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐπορφύρωσε τὸν οὐρανόν, τὸν ἔπεισεν ὅτι τὸ ὄχημα ἦτο κενόν.

— Ὡ! νὰ ἴδῃ ὁ διάβολος ! ἀνέκραξε μετὰ μνηκθμοῦ ὁμοίου μὲ τὴν βροντὴν, ἥτις συνῴδευσε τὴν φωνὴν του. Ἐθεώρησεν εἴτα περίξως εἰ ζητῶν τρόπον τινὰ ἵνα τὴν κυνηγήσῃ· πλὴν δὲν ἤργησε νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἦτον ἀδύνατον.

— Μὲ αὐτοὺς τοὺς ἵππους νὰ κυνηγήσῃ κάνεις τὸν Τζιρίτ, εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ κυνηγᾷ χελῶνν μίαν δορκάδα . . . Ἀλλὰ θὰ μάθω ποῦ εἶνε, φθάνει νὰ ἔχω . . .

Ἐφερε παράυτα μὲ ἀγῶνα ἀνυπομονησίας τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον του, ἐξήγαγε μικρὸν χαρτοφυλάκιον καὶ τὸ ἤνοιξε. Ἐντὸς μιᾶς τῶν θηκῶν τοῦ χαρτοφυλακίου τούτου ὑπῆρχε χαρτίον διπλωμένον, καὶ ἐντὸς τοῦ χαρτίου βόστρυχος ἀπὸ μαύρας τρίχας.

Εἰς τὴν θέαν τῶν τριχῶν αὐτῶν, τὸ πρόσωπον τοῦ ὁδοιπóρου ἐγαληνίασεν ἐκ νέου, καὶ ἐφάνη ὅτι καθησύχασεν, κατ' ἐπιφάνειαν τοῦλάχιστον.

— Αἶ, εἶπε φέρων τὴν μίαν τῶν χειρῶν πρὸς τὸ μέτωπον καὶ ἀπομάξας ἀφρονον ἰδρώτα δι' αὐτῆς· αἶ, ἂς ἦνε· καὶ δὲν σὰς εἶπε τίποτε ὅταν ἀνεχώρησε ;

— Μάλιστα, κύριε, μὲ εἶπε.

— Τί σὰς εἶπε ;

— Νὰ σὰς εἶπω ὅτι δὲν σὰς ἀφῆσεν ἀπὸ μῖσος, ἀλλ' ἀπὸ φόβον· ὅτι ἐκείνη ἦτο καλὴ χριστιανή, ἐνῶ ὑμεῖς, ἐξ ἐναντίας . . .

Καὶ ὁ νεανίας ἐδίσταζε.

— Ἐνῶ ἐγώ, ἐξ ἐναντίας ; ἐπανελάβεν ὁ ὁδοιπóρος.

— Δὲν ἤξεύρω ἂν πρέπη νὰ σὰς τὸ εἶπω . . . ὑπέλαβεν ὁ νεανίας.

— Εἰπῆτε, εἰπῆτε . . . τί λόγος !

— Ἐνῶ ὑμεῖς ἐξ ἐναντίας, εἰσθε λέγει, ἓνας θεὸς καὶ ἓνας δυσσεβής, πρὸς τὸν ὁποῖον ἠθέλησεν ἀπόψε ὁ Θεὸς ν' ἀποδείξῃ τὴν ὀργὴν του· ὅτι ἐκείνη, λέγει, ἐγνώρισεν ὅτι κὺτὸ ἦτον ὀργὴ τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶθε, εἶπε, καὶ ὑμεῖς νὰ τὸ γνωρίσετε.

Μειδίαμα περιφρονήσεως διέστειλε τὰ χεῖλη τοῦ ὁδοιπóρου.

— Ἄλλο τίποτε δὲν σὰς εἶπεν ; ἠρώτησε.

— Τίποτε ἄλλο.

— Ἄς ᾔνε λοιπόν· ἄς ἀλλάξωμεν ὁμιλίαν.

Καὶ ἐξηλείφθησαν τότε ἀπὸ τοῦ μέτωπον τοῦ ὁδοιπόρου καὶ τὰ τελευταῖα ἴχνη τῆς προτέρας ἀνησυχίας καὶ δυσχερείας του.

Ὁ νεανίας ἐθεώρει ὅλα τὰ ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἀντανακλώμενα αἰσθήματα ταῦτα τῆς ψυχῆς, μὲ περιέργειαν ἐξ ἧς εἰκάζετο ὅτι καὶ αὐτὸς κατεῖχε μέχρι τινὸς βαθμοῦ τὴν φυσιογνωμικὴν ἐπιστήμην.

— Τώρα, εἶπεν ὁ ὁδοιπόρος, πῶς ὀνομάζεσθε, νέε μου φίλε, ἡ εὐγενεία σας;

— Γιλβέρτης, κύριέ μου.

— Γιλβέρτης, τίποτε ἄλλο; ἄλλ' αὐτό, μὲ φαίνεται, εἶνε ὄνομα βαπτιστικὸν καὶ ὄχι τὸ οἰκογενειακόν σας.

— Τὸ οἰκογενειακόν μου ὄνομα εἶνε αὐτό, κύριε.

— Λοιπόν, φίλτατε κύριε Γιλβέρτη, ἡ θεία Πρόνοια βέβαια σας ἐθεσεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μου διὰ νὰ μὲ ἐξάξετε ἀπὸ ἑνα περισπασμόν.

— Προστάξτε, κύριε· ὅ,τι περᾶ ἀπὸ τὸ χέρι μου...

— Θέλετε τὸ κάμει, εὐχαριστῶ. Πάντοτε, εἰς τὴν ἡλικίαν σας, ἀγαποῦν οἱ νέοι νὰ ᾔνε ὑποχρεωτικοὶ χωρὶς ἄλλο συμφέρον παρὰ ἀπὸ μόνην τὴν ἡδονὴν τοῦ νὰ ὑποχρεοῦν τοὺς ἄλλους· ἐγὼ ὅμως δὲν θέλω σας ζητήσῃ πράγματα δύσκολα· ἤθελα μόνον νὰ μ' ἐδεικνύετε κάμμίαν στέγην διὰ νὰ περάσω τὴν νύκτα ταύτην.

— Μάλιστα, νὰ σας δεῖξω· πρῶτον ὑπάρχει ἐκεῖνος ἐκεῖ ὁ βράχος, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ἐστάθην διὰ νὰ προφυλαχθῶ ἀπὸ τὴν καταιγίδα.

— Ὁ βράχος· πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ ὁδοιπόρος· ὅμως ἐγὼ ἤθελα προτιμήσῃ τίποτε ἄλλο πρᾶγμα... κανένα· σπῖτι, ὅπου νὰ ὑπάρχῃ κάμμία καλὴ τράπεζα καὶ κάμμία κλίνη ἀναπαυτική.

— Αὐτὸ ὅμως εἶνε δυσκολώτερον.

— Δυσκολώτερον, ἔ; Ὅα εἰμεθα ἴσως πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὸ χωρίον τὸ πλησιέστερον εἰς αὐτὰ τὰ μέρη...

— Ἀπὸ τὴν Πιερρεφίτην;

— Ἄ! Πιερρεφίτην τὸ λέγουν;

— Μάλιστα, κύριε· ἀπ' ἐδῶ θὰ ἀπέχει μίαν λεύγαν καὶ ἡμίσειαν σχεδόν.

— Μίαν λεύγαν καὶ ἡμίσειαν, ὃ ἐστὶ, μὲ αὐτὴν τὴν νύκτα, μὲ αὐτὸν τὸν καιρόν, καὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς δύο μόνον ἵππους, θὰ κάμωμεν δύο ὥρας. Νὰ ἰδοῦμεν, φίλε μου, συλλογίσου, συλλογίσου καλὰ... ἐδῶ εἰς τὰ πέριξ, δὲν ὑπάρχει κάμμία κατοικία;

— Ὑπάρχει ὁ πύργος Ταβερνέϋ, ἕως τριακόσια βήματα τὸ πολὺ ἀπέχων;

— Αἶ, λοιπόν!... εἶπεν ὁ ὁδοιπόρος.

— Τί; ἠρώτησεν ὁ νεανίας ἀνοίγων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπόρως πως.

— Καὶ δὲν μὲ τὸ ἐλέγετε ἐξ ἀρχῆς;...

— Ἄλλ' ὁ πύργος Ταβερνέϋ δὲν εἶνε, κύριε, ξενοδοχεῖον.

— Κατοικεῖται αὐτὸς ὁ πύργος ἀπὸ ἀνθρώπους;

— Βέβαια, κατοικεῖται.

— Ποῖος τὸν κατοικεῖ;

— Ποῖος τὸν κατοικεῖ! ὁ βαρόνος δὲ Ταβερνέϋ.

— Καὶ τί πρᾶγμα εἶνε αὐτὸς ὁ βαρόνος δὲ Ταβερνέϋ;

— Εἶνε ὁ πατὴρ τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεάδος, κύριε.

— Καὶ τοῦτο βέβαια εὐχάριστον, εἶπε μειδιῶν ὁ ὁδοιπόρος· ἄλλ' ἐγὼ σας ἐρωτῶ τί εἶδους ἄνθρωπος εἶνε ὁ βαρόνος;

— Εἶνε, κύριέ μου, ἓνας γέρων αὐθέντης, ἐξήκοντα ἢ ἐξήκοντα πέντε ἐτῶν ἡλικίας, ὅστις ἦτο, καθὼς λέγουν, πλούσιος ἓνα καιρόν.

— Ναί, καὶ τῶρα θὰ ἔγινε πτωχός· αὐτὴ εἶνε ὁλων αὐτῶν ἡ ἱστορία. Φίλε μου, νὰ μὲ ὀδηγήσης, σὲ παρακαλῶ, εἰς τοῦ βαρόνου δὲ Ταβερνέυ, ἕλα νὰ ζήσης.

— Εἰς τοῦ βαρόνου δὲ Ταβερνέυ; ἀνέκραξεν ὁ νεανίας σχεδὸν μετὰ φόβου.

— Τί! Δὲν θέλεις νὰ μοὶ προσφέρῃς αὐτὴν τὴν ὑπηρεσίαν;

— Ὅχι, κύριε, διὰ τοῦτο, ἀλλὰ...

— Τί;

— Δὲν θὰ θελήσῃ νὰ σὲ δεχθῇ.

— Δὲν θὰ θελήσῃ νὰ δεχθῇ ἓνα εὐγενῆ, ὅστις ἀπεπλανήθη εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου, ἐν καιρῷ νυκτός; ὅστις ἔρχεται νὰ τοῦ ζητήσῃ φιλοξενίαν; Δὲν μὲ λέγεις λοιπὸν ὅτι αὐτός ὁ βαρόνος σου εἶνε ἓνας ἱπποπόταμος;

— Ξεύρω κ' ἐγώ! εἶπεν ὁ νεανίας μὲ τόνον φωνῆς δηλούσης: «Μὴ σὲ μέλει, κύριε, καὶ δὲν ὁμοιάζει μὲ ἱπποπόταμον».

— Δὲν βλάπτει, εἶπεν ὁ ὁδοιπóρος, θὰ ριψοκινδυνεύσω· θὰ τὸν ἰδῶ.

— Αἶ, κύριέ μου, προσέξτε εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Πᾶ! ἀπήντησεν ὁ ὁδοιπóρος. Ὅσον ἱπποπόταμος καὶ ἂν ᾔην ὁ βαρόνος σου, ζωντανὸν βέβαια δὲν θὰ μὲ φάγῃ.

— Ὅχι· ἀλλὰ θὰ σὲ κλείσῃ ἴσως ἔξω τῆς θύρας του.

— Τότε κ' ἐγὼ τὴν σπῶ· ἀρκεῖ μόνον, φίλε μου, νὰ μὲ τὴν δείξης ἢ εὐγενεὶά σου...

— Ἐγὼ σὲ τὴν δεικνύω, κύριε.

— Δεῖξέ μου λοιπὸν τὸν δρόμον.

— Μάλιστα, ὀρίσατε.

Ὁ ὁδοιπóρος ἀνέβη ἐκ νέου εἰς τὴν ἐμπροσθίαν κατατομὴν τοῦ ὀχλήματος καὶ ἔλαθεν ἐκεῖθεν μικρὸν φανόν.

Ὁ νεανίας ἤλπισεν ἐπὶ στιγμὴν, ὅτι ὁ ὁδοιπóρος, ἴν' ἀνάψῃ τὸν φανόν, ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ ὀπισθεν τῆς ἀμαξίας, καὶ οὕτως θὰ ἔβλεπε διὰ τῆς θύρας τί ὑπῆρχεν ἐκεῖ μέσα. Ἀλλ' ὁ ὁδοιπóρος οὔτε κἂν ἐπλησίασε πρὸς τὸ μέρος αὐτό· ἔδωκε μόνον τὸν φανὸν ἐσβεσμένον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Γιλβέρτη, ὅστις τὸν παρετήρησε πανταχόθεν, ἔπειτα εἶπε·

— Τί θέλετε νὰ τὸ κάμω αὐτὸ τὸ φανάρι;

— Νὰ φέγγῃς κ' ἐγὼ νὰ ὀδηγῶ τοὺς ἵππους.

— Ἀλλὰ τὸ φανάρι εἶνε σβυσμένον.

— Δὲν βλάπτει, τὸ ἀνάπτωμεν.

— Ἀ! θὰ ἔχετε φῶς εἰς τὸ ὀπισθεν τῆς ἀμαξίας.

— Καὶ εἰς τὸν κόλπον μου, ἀπεκρίθη ὁ ὁδοιπóρος.

— Ἀλλ' εἶνε δύσκολον ν' ἀνάψῃ κἀνείς ὕσκαν μὲ αὐτὸν τὸν βροχερὸ καιρόν.

Ὁ ὁδοιπóρος ἐμειδίασε.

— Ἀνοιξε τὸ φανάριον, εἶπεν·

Ὁ Γιλβέρτης ὑπήκουσε.

— Βάλε τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς σου ὑπεράνω τῶν δύο μου χειρῶν.

Ὁ Γιλβέρτης ὑπήκουσεν ἐκ νέου· ἔβλεπε δὲ ὅλας ταύτας τὰς προπαρασκευὰς μὲ ἄκραν περιέργειαν. Ὁ Γιλβέρτης δὲ ἐγνώριζεν ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄλλος τρόπος νὰ ἀνάψῃ τις πῦρ παρεκτός τοῦ χαλικοῦ καὶ χαλυβός.

Ὁ ὁδοιπὸρος ἐμειδίασε διὰ τὴν ἀπορίαν ταύτην τοῦ νεανίου, ἄλλως τε φυσικωτάτην, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν μόνον ὀλίγοι χημικοὶ ἐγνώριζον τὸ φωσφόρον, καὶ ἐφύλαττον τὸ μυστικὸν τοῦτο διὰ τὴν ἰδίαν τῶν χρῆσιν.

Ὁ ὁδοιπὸρος μετέδωκε τὴν μαγικὴν φλόγα εἰς τὴν θρυαλλίδα τοῦ κηρίου του, ἔπειτα ἔκλεισεν ἐκ νέου τὴν θήκην καὶ ἔβαλεν αὐτὴν εἰς τὸν κόλπον του.

Τοῦ νεανίου τὰ ὄμματα ἐκολλήθησαν πλέον ἐπὶ τῆς πολλῆς τιμῆς ἀξίας πυροφόρου ἐκείνης μηχανῆς, καὶ βεβαίως ἔδιδεν ὅ,τι ἂν τὸν ἐζήτουν ἀντί τοιούτου θησαυροῦ.

— Τώρα ὅτε ἀπεκτήσαμεν πλέον φῶς, ἔχεις εὐχαρίστησιν νὰ μοῦ γίνῃς ὁδηγός; ἠρώτησεν ὁ ὁδοιπὸρος.

— Ὅρισατε, κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

Καὶ ὁ νεανίας ἐπροχώρησεν, ἐνῶ ὁ σύντροφός του, λαβὼν τὸν ἕνα ἵππον ἐκ τοῦ χαλινοῦ, ἔσυρε κατόπιν τὸ ὄχημα.

Ὁ καιρὸς ἐπομένως εἶχε γίνεи ὑποφερτότερος· ἡ βροχὴ εἶχε παύσει σχεδὸν καὶ ἡ καταιγὶς ἀπεμακρύνετο γογγύζουσα.

Ὁ ὁδοιπὸρος ἠσθάνθη πρῶτος τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν συνομιλίαν.

— Φαίνεται, φίλε μου, ὅτι γνωρίζεις καλὰ αὐτὸν τὸν βαρόνον δὲ Ταβερνέυ.

— Μάλιστα, κύριε· ἀφοῦ ἀνετράφην μέσα εἰς τὸν οἶκόν του.

— Εἶνε συγγενής σου, ἴσως;

— Ὁχι, κύριε.

— Κηδεμών σου;

— Ὁχι.

— Αὐθέντης σου;

Ὁ νεανίας ἐρίγησεν εἰς τὴν λέξιν αὐθέντης καὶ ἐρύθημα ζωηρὸν ἔβαψε τὰς συνήθως ὠχρὰς του παρειάς.

— Δὲν εἶμαι, κύριε, δοῦλος, εἶπε.

— Τέλος πάντων θὰ εἶσαι κατι τι, βέβαια.

— Εἶμαι υἱὸς ἐνὸς πακτωτοῦ, ὅστις πρὸ χρόνων ἡγόραζε τὰ προϊόντα τῆς ἐξοχῆς τοῦ βαρόνου· ἡ μήτηρ μου ἐγαλακτοτρόφησε τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα.

— Ἐκατάλαβα· θὰ κατοικεῖς ἐκεῖ μέσα ὡς ἀδελφὸς ὁμογάλακτος τῆς νέας αὐτῆς· ὑποθέτω ὅτι ἡ θυγάτηρ τοῦ βαρόνου εἶνε νέα.

— Δεκαεξαετής, κύριε.

— Καὶ πῶς ἔτυχε νὰ εὐρεθῇς ἐδῶ ἔξω εἰς τὸν δρόμον, μὲ αὐτὸν τὸν καιρὸν;

— Δὲν ἤμην, κύριε, εἰς τὸν δρόμον, ἀλλ' ὑποκάτω ἀπὸ ἕνα βράχον, ὅστις ἐπεκτείνεται κατὰ τὸ μήκος τῆς ὁδοῦ.

— Καὶ τί ἔκαμνες ὑποκάτω ἀπὸ τὸν βράχον;

— Ἀνεγίνωσκα.

— Ἀνεγίνωσκες;

— Μάλιστα.

— Τί βιβλίον ἀνεγίνωσκες;

— Τὸ Κοινωνικὸν Συμβόλαιον τοῦ Ρουσσώ.

— Ποῦ τὸ ἦρξας αὐτὸ τὸ βιβλίον; εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ βαρόνου ἴσως; ἠρώτησε.

- Ὁχι, κύριε, τὸ ἡγόρασσα.
- Ποῦ τὸ ἡγόρασες ;... εἰς τὴν Βαρλεδούκην ;
- Ὁχι, ἀπέρασεν ἀπ' ἐδῶ ἕνας ἀπ' αὐτούς, οἵτινες γυρίζουν εἰς τὰ χωρία καὶ πωλοῦν βιβλία, καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸ ἡγόρασσα.
- Καὶ τίς σέ εἶπεν ὅτι τὸ Κοινωνικὸν Συμβόλαιον εἶνε καλὸν βιβλίον ;
- Τὸ εἶδα μόνος μου, κύριε, τὸ ἀνέγνωσα.
- Διὰ νὰ τὸ γνωρίσης ὡς καλὸν πρέπει νὰ ἀνέγνωσες ἄλλα κακὰ, ἀλλέως πῶς ἠδύνασο νὰ τὸ διακρίνης ;
- Βέβαια, ἀνέγνωσα καὶ κακὰ.
- Καὶ ποῖα ὀνομάζεις βιβλία κακὰ ;
- Κακὰ βιβλία, μυθιστορίας τινάς· ἐκείνην, ἣτις ἐπιγράφεται ὁ « Σοφᾶς », « τὰ κατὰ Νανζαίον καὶ Νεαδάμην », καὶ ἄλλα τοιοῦτου εἶδους.
- Ποῦ διάβολον τὰ ἡῦρες αὐτὰ τὰ βιβλία ;
- Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ βαρόνου.
- Καὶ πῶς τὰ προμηθεύεται αὐτὰ τὰ βιβλία ὁ βαρόνος εἰς ἕνα τόπον τοιοῦτον ; αὐτὰ εἶνε νεοφανῆ.
- Τοῦ τὰ στέλλουν ἐκ Παρισίων.
- Πῶς, ἂν αὐτὸς ἦνε, ὡς λέγεις, πτωχός, ρίπτει τὰ χρήματά του εἰς τοιαῦτα ἐπουσιώδη πράγματα !
- Δὲν τ' ἀγοράζει, τοῦ τὰ δίδουν.
- Ἄ ! τοῦ τὰ δίδουν.
- Μάλιστα, κύριε.
- Καὶ ποῖος τοῦ τὰ δίδει ;
- Ἕνας φίλος του, ἕνας μεγάλος αὐθέντης.
- Ἕνας μεγάλος αὐθέντης καὶ γνωρίζεις τ' ὄνομα αὐτοῦ τοῦ μεγάλου αὐθέντου ;
- Ὀνομάζεται δούξ Ρισελιέ.
- Πῶς, ὁ γέρον στρατάρχης !
- Μάλιστα, μάλιστα, ὁ στρατάρχης· οὕτως ἤκουσα τῶντι καὶ τὸν εἶπαν.
- Ἀλλ' ὑποθέτω ὅτι αὐτὰ τὰ βιβλία δὲν τ' ἀφίνει βέβαια ὑπὸ τὰ βλέμματα τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεᾶδος.
- Ἐξ ἐναντίας, κύριε, ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεᾶς τὰ βλέπει καθ' ἡμέραν ἐμπρός της.
- Καὶ εἶνε τῆς ἰδίας γνώμης μὲ σέ καὶ ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεᾶς, ὅτι ταῦτα εἶνε βιβλία κακὰ ; ἡρώτησε μειδιδῶν πονήρως ὁ ὁδοιπόρος.
- Ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεᾶς, κύριε, δὲν τ' ἀναγινώσκει, ἀπήντησε ξηρῶς ὁ Γιλβέρτης.
- Ὁ ὁδοιπόρος ἐσιώπησε μὲν πρὸς στιγμήν, ἀλλ' ἀκουσίως τὸν ἐκίνησεν εἰς πολλὴν περιέργειαν ἡ συνομιλία τοῦ παραδόξου φύσεως νεανίου ἐκείνου· παραδόξου, διότι κατεῖχε τοῦ καλοῦ συνάμα καὶ κακοῦ· καὶ ἄκρας συστολῆς, καὶ σπανίας ἐνταυτῷ ἀτολμίας.
- Καὶ διατί νὰ τ' ἀναγνώσῃς αὐτὰ τὰ βιβλία, ἀφοῦ ἐγνώριζες ὅτι ἦσαν κακὰ ; ἐξηκολούθησεν ἐρωτῶν ὁ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀσσαράτ ἀποκαλούμενος ὑπὸ τοῦ σοφοῦ γέροντος.
- Διότι ὅταν τὰ ἤνοιγα κατὰ πρῶτον, δὲν ἐγνώριζα τί περιεῖχον.
- Καὶ ὁμως ἐβλεπες ἔπειτα παρευθός.
- Ἐβλεπα.

- Καὶ ἐντοσσύτῳ ἐξηκολούθεις τὴν ἀνάγνωσίν των ;
- Ἐξηκολούθουν.
- Διατί λοιπόν ;
- Διότι μ' ἐμάνθανον πράγματα, τὰ ὅποια δὲν ἐγνώριζα.
- Καὶ τὸ Κοινωνικὸν Συμβόλαιον ;
- Μὲ μανθάνει πράγματα, τὰ ὅποια προησθάνομην καὶ πρὶν ἔτι αὐτὸ πέσῃ εἰς τὰς χεῖράς μου.
- Ὅποια τάχα πράγματα ;
- Ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶνε ἀδελφοί· ὅτι αἱ κοινωνίαι εἶνε διοργανωμέναι κακῶς, ἐπειδὴ ὑπάρχουν εἰς αὐτὰς ὑποτελεῖς ἢ δοῦλοι· καὶ ὅτι μίαν ἡμέραν ὅλοι θέλουν γενῆ ἴσοι.
- Ἀ ! ἄ ! εἶπεν ὁ ὁδοιπóρος.
- Καὶ διέτρεξε στιγμή τις σιωπῆς, καθ' ἣν Γιλβέρτης καὶ ὁ σύντροφός του ἐξηκολούθησαν νὰ περιπατοῦν· ὁ μὲν ὁδοιπóρος σύρων τὸν ἵππον ἐκ τοῦ χαλινοῦ, ὁ δὲ Γιλβέρτης κρατῶν εἰς χεῖρας τὸν φανόν.
- Ἐχéis λοιπὸν κλίσιν πολλὴν εἰς τὸ νὰ μανθάνῃς ; εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὁ ὁδοιπóρος.
- Μάλιστα, κύριε, ἡ μεγαλητέρα μου ἐπιθυμία εἶνε αὕτη.
- Καὶ τί ἤθελεις νὰ ἐμάνθανες ; νὰ ἰδοῦμεν...
- Ὅλα, εἶπεν ὁ νεανίας.
- Καὶ διατί θέλεις νὰ μάθῃς ;
- Διὰ νὰ ὑψωθῶ.
- Ἔως ποῦ ;
- Ὁ Γιλβέρτης ἐδίστασε ν' ἀποκριθῇ. Ἐφαίνετο προδήλως ὅτι εἶχε κατὰ νοῦν ὁ νεανίας ἓνα σκοπὸν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ σκοπὸς ἦτον ἀναμφιβόλως τὸ μυστικόν του, τὸ ὅποτον δὲν ἤθελε νὰ φανερώσῃ.
- Ἔως ἐκεῖ ὅπου δύναται νὰ φθάσῃ ὁ ἄνθρωπος, ἀπεκρίθη.
- Ἀλλ' ἐσπούδασες τοῦλάχιστον τίποτε, κάμμιαν ἐπιστήμην ;
- Τίποτε· πῶς θέλετε νὰ σπουδάσω ἐπιστήμην, ἀφοῦ δὲν εἰμαι πλούσιος καὶ κατοικῶ εἰς Ταβερνέῦ, εἰς ἓνα τόπον ἔρημον !
- Πῶς ! δὲν παρεδόθης ὀλίγα κἂν μαθηματικά ;
- Ὅχι.
- Φυσικὴν ;
- Ὅχι.
- Χημείαν ;
- Ὅχι. Μόνον ν' ἀναγινώσκω καὶ νὰ γράφω ἔμαθα· πλὴν θὰ μάθω ἐγὼ καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ ἄλλα.
- Πότε ;
- Μίαν ἡμέραν.
- Τίνι τρόπῳ ;
- Δὲν ἠξεύρω· ἀλλὰ θὰ τὰ μάθω.
- Περὶεργος νέος ! . . . ἐψιθύρισεν ὁ ὁδοιπóρος.
- Καὶ τότε . . . ἐψιθύρισεν ὁ Γιλβέρτης λαλῶν καθ' ἑαυτόν.
- Τότε ; . .
- Μάλιστα.
- Τί ;
- Τίποτε.

Ἐντοσούτῳ ὁ Γιλβέρτης καὶ ὁ ἀνὴρ πρὸς τὸν ὁποῖον ἐχρησίμευεν ὡς ὁδηγὸς ἐβάδιζον πρὸ ἐνὸς τετάρτου σχεδόν· ἡ βροχὴ εἶχε παύσει ὀλοτελῶς, καὶ ἡ γῆ ἤρχιζε μάλιστα ν' ἀναδίδῃ τὴν καλὴν ἐκείνην εὐωδίαν, ἥτις ἐπεται ἐν ὥρᾳ ἀνοιξέως.

Ὁ Γιλβέρτης ἐφαίνετο σύννους.

— Γνωρίζετε, λέγει αἰφνιδίως, γνωρίζετε, κύριε, τί πρᾶγμα εἶνε ἡ καταιγίς;

— Βέβαια γνωρίζω.

— Ὑμεῖς γνωρίζετε;

— Ἐγώ, βέβαια.

— Καὶ γνωρίζετε τί πρᾶγμα εἶνε ἡ καταιγίς; γνωρίζετε τί προξενεῖ τὸν κεραυνόν;

Ὁ ὁδοιπὸρος ἐμειδίασε καὶ εἶπε·

— Γεννᾶται ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν δύο ἡλεκτρισμῶν τοῦ ἡλεκτρισμοῦ τὸν ὁποῖον ἔχει τὸ σύννεφον καὶ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ τὸν ὁποῖον ἔχει ἡ γῆ.

Ὁ Γιλβέρτης ἐστέναξε.

— Δὲν καταλαμβάνω, εἶπε.

Ἴσως ὁ ὁδοιπὸρος εἶχε τὴν διάθεσιν νὰ κάμῃ εἰς τὸν πτωχὸν νεανίαν μίαν ἐξηγήσιν εὐληπτοτέραν, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν, κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν ἔλαμψεν ἐν φῶς διὰ μέσου τῶν φύλλων.

— Ἀ! ἄ! εἶπεν ὁ ἄγνωστος, τί εἶν' ἐκεῖ;

— Εἶνε ὁ πύργος Ταβερνέυ.

— Ἐφθάσαμεν λοιπόν;

— Ἰδοὺ ἡ θύρα δι' ἧς ἐμβαίνουν αἱ ἄμαξαι.

— Ἀνοιξέ την.

— ὦ! κύριέ μου, ἡ θύρα τοῦ πύργου Ταβερνέυ δὲν ἀνοίγει μὲ τόσην εὐκολίαν.

— Ἀλλὰ τί λοιπὸν εἶνε αὐτὸ τὸ Ταβερνέυ σου! μήπως εἶνε κἀνένα φρούριον; Κτύπα, κτύπα.

Ὁ Γιλβέρτης ἐπλησίασεν εἰς τὴν θύραν, καὶ μὲ τὸν δισταγμὸν τῆς δειλίας ἐκρούσεν ἄπαξ.

— ὦ! ὦ! εἶπεν ὁ ὁδοιπὸρος, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, φίλε μου, δὲν θὰ σὲ ἀκούσουν ποτέ· κτύπα δυνατά.

Τφόντι, ὁ κτύπος τοῦ Γιλβέρτη δὲν ἐφαίνετο νὰ ἀπετέλεσεν οὐδέν. Τὰ πάντα ἔμενον σιωπηλά.

— Ἀναλαμβάνετε ἡ εὐγενεῖά σας τὴν εὐθύνην; εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Μὴ φοβεῖσαι, τὴν ἀναλαμβάνω.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἐδίστασε πλέον· ἀφῆκε τὸ πλῆκτρον καὶ ἔλαβε τὸ σύρμα τοῦ κώδωνος, ὅστις ἀφῆκεν ἤχον δυνάμενον ν' ἀκουσθῇ εἰς μίαν λεύγην ἀπόστασιν.

— Νὰ σὲ εἰπῶ, ἂν καὶ τώρα δὲν ἀκούσῃ ὁ βαρόνος σου, πρέπει νὰ εἶνε κωφός, εἶπεν ὁ ὁδοιπὸρος.

— Ἀ! ἰδοὺ ὁ Μαὼν γαυγίζει, εἶπεν ὁ νεανίας.

— Ὁ Μαὼν! ὑπέλαθεν ὁ ὁδοιπὸρος· εἶνε σκύλος, ὅστις ἔχει τοιοῦτον ὄνομα; Βέβαια ὁ βαρόνος σου τὸ ἔκαμεν ἀπὸ φιλοφροσύνης πρὸς τὸν φίλον του δοῦκα Ρισελιέ.

— Δὲν καταλαμβάνω, κύριε, τί λέγετε.

— Τὸ Μαῶν εἶνε πόλις ὅπου ὁ στρατάρχης ἔκαμεν ἀνδραγαθήματα· τὴν κατέκτησεν ἐκεῖνος.

Ὁ Γιλβέρτης ἐστέναζεν ἐκ δευτέρου.

— Φεὺ ! κύριέ μου, πόσον εἶμαι ἀμαθής ! πόσα πράγματα δὲν γνωρίζω ! εἶπε.

Οἱ δύο οὗτοι στεναγμοὶ ἔδωσαν εἰς τὸν ξένον νὰ ὑπονοήσῃ ὅτι ὁ νεανίας αὐτοῦ ἐπασχεν ἀπὸ ὀδύνας ἡθικὰς· ἀπὸ πόθον ἀπολαύσεως πράγματός τινος ὑψηλοτέρου τῆς θέσεώς του, πόθον ἂν ὅχι ἀπηλπισμένον, τοῦλάχιστον κεκρατημένον, τεθαμμένον εἰς τὰ βαθύτατα τῆς καρδίας του, καὶ κατατῆκοντα αὐτήν.

Ἦκούσθησαν βήματα.

— Τέλος πάντων, εἶπεν ὁ ξένος.

— Εἶνε ὁ γέρω Γεώργης, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

Ἡ θύρα ἠνεώχθη· ἀλλ' εἰς τὴν θέαν τοῦ ξένου καὶ τῆς ἀλλοκότου ἀμαθίας του, ὁ γέρω Γεώργης ἐξεπλάγη· ἐνόμιζεν ὅτι εἰς μόνον τὸν Γιλβέρτην ἤρχετο ν' ἀνοίξῃ· ὅθεν ἐκινήθη νὰ κλείσῃ ἐκ νέου τὴν θύραν.

— Νὰ ἔχωμεν καλὸν ἐρώτημα, εἶπεν ὁ ὁδοιπóρος· στάσου, ἀδελφέ, ἡμεῖς ἐρχόμεθα διὰ ἐδῶ, δὲν ἀρμύζει νὰ μᾶς κλείῃς τώρα τὴν θύραν εἰς τὸ πρόσωπον.

— Ἐγώ, κύριέ μου, δὲν εἰξεύρω... ἐγὼ πρέπει πρῶτον νὰ τὸ εἰπῶ εἰς τὸν κύριον βαρόνον, ὅτι ἦλθαν ξένοι, καὶ ἂν ἐκεῖνος ἀγαπᾷ...

— Δὲν εἶνε χρεῖα νὰ εἰπῇς εἰς τὸν κύριον βαρόνον τίποτε. Τώρα παρουσιάζομαι ἀμέσως καὶ μὲ βλέπει· ἂν δὲν τοῦ ἀρέσω, τὸ κακὸν ἰδικόν μου· ἀλλὰ νὰ ἦσαι βέβαιος ὅτι ἀπ' ἐδῶ μέσα δὲν φεύγω, ἂν πρῶτον δὲν ζεσταθῶ, νὰ στεγνώσω καλὰ καλὰ, καὶ νὰ πῶ καὶ κάμμιὰ. Ἦκουσα ὅτι ἐδῶ εἰς τὰ πέριξ κάμνουν κρασί ἐξαίρετον· τοῦ λόγου σου δὲ θὰ τὸ ἔχεις καὶ δοκιμασμένον, πῶς; εἶνε τφόντι καθὼς τὸ λέγουν.

Ὁ γέρω Γεώργης, ὁ δυστυχής, ἀντὶ νὰ δώσῃ ἀκράσιν, ἐπειράθη ν' ἀντισταθῇ· πλὴν εἰς μάτην, διότι ὁ ὁδοιπóρος εἶχεν ἤδη σύρει τοὺς δύο ἵππους καὶ κατόπιν τὴν ἀμαξάν ἐντὸς τῆς αὐλῆς, ἐνῶ ὁ Γιλβέρτης ἐκλείεν ὀπισθεν τὴν θύραν δι' ἧς εἰσῆλθον· ταῦτα δὲ πάντα ἐγένοντο ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ. Ὁ κύρ Γεώργης τότε, ἰδὼν ὅτι ἡ νίκη ἐκλινεν ἀποφασιστικῶς πρὸς τὸ μέρος τοῦ ξένου, ἔκρινεν ἐπάναγκες νὰ τρέξῃ ν' ἀναγγείλῃ τὴν ἡττάν του αὐτοπροσώπως· δώσας λοιπὸν πῦρ εἰς τοὺς γεροντικούς του πόδας, ὤρμησε πρὸς τὸν οἶκον φωνάζων μὲ ὄσσην δύναμιν εἶχον οἱ πνεύμονές του :

— Σοφιά ! Σοφιά !

— Τί Σοφιά φωνάζει αὐτός ; ἠρώτησεν ὁ ξένος, ἐξακολουθῶν νὰ προχωρῇ πρὸς τὸν πύργον μὲ τὴν αὐτὴν ἀταραξίαν.

— Ἡ Σοφιά, κύριε ; ὑπέλαβεν ὁ Γιλβέρτης μὲ τρόπον ἐλαφρόν.

— Ναί, ἡ Σοφιά, αὐτὴ τὴν ὁποίαν φωνάζει ὁ γέρω Γεώργης, τί πρᾶγμα εἶνε ;

— Εἶνε, κύριε, ἡ θαλαμηπόλος τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεάδος.

Ἐν τούτοις, εἰς τὰς κραυγὰς τοῦ γέρω Γεώργη, ἐφάνη ὑπὸ τὰ δένδρα ἐν φῶς, διαχέον τὰς λάμπεις αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ προσώπου νεανίδος χαριεστάτης.

— Τί θέλεις, γέρω Γεώργη ; ἠρώτησεν ἡ νέα· διατὶ ἡ ταραχὴ αὐτῇ ;

— Ὑλίσωρα, Σοφιά, ὕλίσωρα, ἀνέκραξεν ἡ τερετίζουσα φωνὴ τοῦ γέροντος· τρέξε νὰ εἰπῇς εἰς τὸν αὐθέντην ὅτι ἕνας ξένος, ὅπου εὐρέθη ἔξω εἰς

τὸν δρόμον μὲ τὴν βροχή, ζητεῖ ν' μείνῃ ἀπόψε ἐδῶ, νὰ τὸν φιλοξενήσωμεν.

Ἡ Σοφία ἀμέσως ἐστράφη μὲ βῆμα ἐλαφρὸν πρὸς τὸν πύργον, καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ ἐχάθη ἐκ τῆς ὁράσεως.

Περὶ δὲ τοῦ γέρω Γεώργη, τῶρα ὅτε αὐτὸς εἶδεν ὅτι ὁ ξένος δὲν ἐμελλε νὰ παρουσιασθῇ αἰφνηδινῶς ἐνώπιον τοῦ βαρόνου, ἡσύχασε πλέον· ἐστάθη καὶ ἀνέσανε.

Πάραυτα ἡ ἀποσταλεῖσα πρεσβεῖα ἔσχε τὸ ἀποτέλεσμά της, διότι ἰδοὺ ἠκούσθη φωνὴ δύστροπος καὶ ἐπιτακτικὴ ἥτις, ἀπὸ τὸ κατώφλιον τῆς θύρας τοῦ πύργου καὶ ἐκ τοῦ ὕψους τεσσάρων ἢ πέντε βαθμίδων, αἰτνες ἦγον πρὸς αὐτὴν τὴν θύραν, βαθμίδων φαινομένων ὑπὸ τὰ δένδρα τῆς διόδου, ἔλεγε μὲ τόνον ὅχι τόσον φιλόξενον·

— Ἕνας ξένος;... Καὶ ποῖος εἶνε αὐτός; Ὅταν κἀνεῖς παρουσιάζεται εἰς ἓνα μέρος λέγει τ' ὄνομά του, τοῦλάχιστον.

— Αὐτὸς εἶνε ὁ βαρόνος; ἠρώτησε τὸν γέρω Γεώργη ὁ πρόξενος ὅλων τούτων τῶν ἀνησυχιῶν.

— Αὐτὸς εἶνε. ὦ! κύριέ μου, εἶπεν ὁ πτωχὸς ἄνθρωπος μετὰ θλίψεως· ἀκούετε τώρα, τί ἐρωτᾷ;

— Ἐρωτᾷ τ' ὄνομά μου... αὐτό, νομίζω, δὲν ἠρώτησε;

— Μάλιστα· καὶ ἐγώ... νὰ λησμονήσω τόσῃ ὥραν νὰ σὰς ἐρωτήσω!

— Φώναξε, εἶνε ὁ βαρόνος Ἰωσήφ ὁ Βάλασμος, εἶπεν ὁ ὀδοιπόρος· ἔχομεν τὸν αὐτὸν τίτλον καὶ οἱ δύο καὶ ἴσως τοῦτο τοῦλάχιστον παρῶν ὅπως οὖν τὸν αὐθέντην σου.

Ὁ γέρω Γεώργης ἀνῆγγειλε τ' ὄνομα ἀναλαβὼν ἱκανὸν θάρρος διὰ τὸν τίτλον, τὸν ὅποιον εἶχεν ὁ ἀγνωστος.

— Λοιπὸν, πολὺ καλὰ, εἶπε ταχέως ἡ φωνή· ἄς ὀρίσῃ, ἀφοῦ μάλιστα εἶνε καὶ μέσα... Ὅρίσατε, κύριε, καπιάσετε, παρακαλῶ ἀπ' ἐκεῖ... ἀπ' ἐκεῖ... ἀπ' ἐδῶ... ἦ, καλὰ.

Ὁ ξένος ἐπροχώρησε μὲ βῆμα γοργόν, ἀλλὰ φθάσας εἰς τὴν πρώτην βαθμίδα ἔλαθε τὴν περιέργειαν νὰ στραφῇ, ἵνα ἴδῃ ἂν τὸν ἠκολούθει καὶ ὁ Γιλβέρτης.

Ε'

Ὁ βαρόνος δὲ Ταβερνέϋ.

Μολοντί ὁ Γιλβέρτης προειδοποίησε τὸν παρουσιασθέντα ὑπὸ τὸ ὄνομα βαρόνος Ἰωσήφ ὁ Βάλασμος περὶ τῆς χρηματικῆς ἀνεχείας τοῦ βαρόνου δὲ Ταβερνέϋ, ἠπόρησε δὲ καὶ αὐτὸς ὅταν εἶδε πόσον κατωτέρα τοῦ μετρίου καὶ πενιχρὰ σχεδὸν ἦτο ἡ διαμονὴ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἐντοσούτῳ ὁ Γιλβέρτης ὠνόμαζεν ἐμφαντικῶς πύργον· εἰς τὴν Γαλλίαν, ὑπὸ τὴν λέξιν πύργος ἐννοεῖται πολυτελεῖς τις οἶκος ἐξοχικός, λαμπρὸς καὶ κατὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ κατὰ τὰ ἐπιπλα καὶ κατὰ τὴν περὶ αὐτὸν φυτείαν.

Ὁ οἶκος τοῦ βαρόνου δὲ Ταβερνέϋ, ἀπὸ ἓν πᾶνωμα μόνον συγκείμενος, ἐσχημάτιζε τετράγωνον ἐπίμηκες, εἰς τὰς ἄκρας τοῦ οὐοῦ ἀνυψούντο ἐν σχήματι πυργίσκων δύο οἰκίδια· πράγματα χωρὶς κανόνα· μολοντοῦτο, εἰς τὸ ὅχρον τῆς σελήνης φέγγος, τὸ ὅποιον κατήρχετο διὰ τῶν διασχισθειῶν

ὑπὸ τῆς ἀνεμοζάλης νεφελῶν, δὲν ἐστερεῖτο καὶ παντάπασι χάριτός τινος τὸ σύνολον τοῦ οἰκοδομήματος. Εἶχε τι ζωγραφικόν.

Ἐξ παράθυρα εἰς τὰ χαμηλά, δύο παράθυρα εἰς ἕκαστον πυργίσκον, πρὸ τῆς θύρας ἐν πόδιον ἀρκετὰ εὐρύχωρον, πλὴν τοῦ ὁποίου αἱ βαθμιδές, ὡς διεξευγμέναι, ἐσχημάτιζον μικροὺς κρημνοὺς εἰς ἕκαστην συναρμογὴν τῶν πλακῶν, ἰδοὺ τὰ παρουσιασθέντα εἰς τὰ βλέμματα τοῦ ξένου πρὶν αὐτὸς ἀναβῇ εἰς τὸ κατώφλιον, ὅπου, ὡς εἶπομεν, περιέμενεν ὁ βαρόνος, φορῶν κοιτωνίτην, καὶ κρατῶν ἀνὰ χεῖρας ἐν κηροπήγιον ἀνημμένον.

Ὁ βαρόνος δὲ Ταβερνεύ ἦτο γερόντιον ἐξήκοντα ἢ ἐξήκοντα πέντε ἐτῶν, ζωηρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς, μέτωπον ὕψηλόν πλὴν φεύγον πρὸς τὰ ὀπίσω· ἐφόρει εἰς τὴν κεφαλὴν φενάκην ἀθλιεστάτην, τῆς ὁποίας ὁ ἐπὶ τοῦ μαρμαρίου τῆς ἐστίας λύχνος εἶχε καταφάγει ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὅσους βοστρεγχοὺς ἐσεβάσθησαν οἱ τοῦ ἑρμαρίου μῦς. Ἐκράτει δὲ ἀνὰ χεῖρας καὶ τραπεζομάνδηλον προβληματικὸν τὴν λευκότητά· τοῦτο ἐσήμαινεν ὅτι ἡτοιμάζετο ἵνα καθήσῃ εἰς τὴν τράπεζαν, καθ' ἣν στιγμὴν ἀνηγγέλθη αὐτῷ ὁ ξένος.

Ἐπὶ τῆς παμπονήρου μορφῆς του, κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἐζωγραφεζέτο διπλῇ τις ἔμφασις, ἄλλως τε εὐδιάγνωστος· ἡ πολιτικὴ ἀπῆτει νὰ μειδιάσῃ πρὸς τὸν ἄγνωστον ξένον του· ἀλλ' ἡ ἐνόχλησις, τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο ἐσωτερικῶς, μετέλλαξε τὴν ἐπίδειξιν ταύτην εἰς μορφασμὸν τινα γελοῖον, τοῦ ὁποίου ἡ σημασία ἔτεινεν ὀφθαλμοφανῶς πρὸς τὴν σκυθρωπότητα καὶ κατῆφειαν· εἰς τρόπον ὥστε ἡ φυσιογνωμία τοῦ βαρόνου δὲ Ταβερνεύ, ὡς ἐφωτίζετο ἀπὸ τὰς τρεμούσας λάμπεις τοῦ ἀνὰ χεῖρας του κηροπήγιου, καὶ ἐποικίλλετο ἐκ τῆς σκιάς τῶν ἐξεχόντων τοῦ προσώπου χαρακτηριστῶν, τὸν παρίστα δυσευδίστατον ἄνθρωπον, ἀσχημάτατον αὐθέντην.

— Ἐμπορῶ, κύριέ μου, νὰ μάθω, εἶπεν, εἰς ποῖον εὐτυχὲς περιστατικὸν χρεωστῶ τὴν εὐχαρίστησιν τῆς παρουσίας σας ;

— Ἀλλὰ, κύριέ μου εἰς τὴν καταιγίδα, ἣτις ἐτρόμαξε τοὺς ἵππους μου, καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ κατασπάσῃ τὴν ἄμαξάν μου. Εἶχα μαζῇ μου δύο δρομεῖς· ὁ εἰς ἔπесεν ἐκ τοῦ ἵππου, ὁ ἄλλος ἔφυγε μ' ἐκείνον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθητο· εὐρέθη λοιπὸν ἐκεῖ. κατὰ καλὴν τύχην, ἕνας νέος, καὶ αὐτὸς μ' ἔδειξε τὸν δρόμον, ὅστις ἄγει πρὸς τὸν πύργον σας, διαβεβαιώσας με περὶ τῆς ἐγνώσμενης ἀγαθῆς φιλοξενίας σας.

Ὁ βαρόνος ἀνύψωσε τὸ κηροπήγιόν του ἵνα φωτίσῃ πλείοτέραν ἑκτασιν γῆς, καὶ ἰδῇ, ἂν εἰς αὐτὴν τὴν ἑκτασιν ἐφαίνετο τὸ ζῶον ὅπερ τῷ ἐπροξένησε τὸ εὐτυχὲς περιστατικόν, ὡς εἶπε πρὸ ὀλίγου.

Ὁμοίως καὶ ὁ ὁδοιπόρος παρετήρησε περίξ του μήπως ἰδῇ ἂν πραγματικῶς ἀπεμακρύνθη ὁ νέος ὁδηγός του.

— Καὶ γνωρίζετε, κύριέ μου, πῶς ὀνομάζεται αὐτός, ὅστις σας ἔδειξε τὸν πύργον μου ; ἠρώτησεν ὁ βαρόνος δὲ Ταβερνεύ, ὡς εἰ ἐπιθυμῶν νὰ μάθῃ τοῦτο, ἵνα ἐκφράσῃ ἔπειτα πρὸς ἐκείνον τὴν εὐγνωμοσύνην του.

— Ἐνας νέος, Γιλβέρτης. . . ναι, Γιλβέρτην μὲ εἶπεν ὅτι τὸν λέγουν.

— Ἀ! ἃ! ὁ Γιλβέρτης· δὲν τὸν εἶχα οὔτε διὰ τὸ τοιοῦτον ἱκανόν· ἕνα ὦμό κορμί. . . Ἀ! ὁ Γιλβέρτης λοιπόν, ὁ φιλόσοφος Γιλβέρτης!

Ἐκ τῆς χαλάζης ταύτης τῶν ἐπιθέτων, προφερθέντων μάλιστα καὶ θυμοειδῶς πως, ὁ ξένος ἐνόησεν ὅτι ὀλίγη συμπάθεια ὑπῆρχε μεταξύ τοῦ δεσπότη καὶ τοῦ ὑποτελοῦς του.

— Τέλος πάντων, εἶπεν ὁ βαρόνος, μετὰ τινα σιγὴν οὐχ ἥττον ὑποδηλοτέραν τῶν λόγων του, ὀρίσατε μέσα, κύριε.

— Συγχωρήσατέ με, κύριέ μου, νὰ οἰκονομήσω πρότερον πουθενὰ τὴν ἀμαξάν μου, ἐπειδὴ περιέχει πράγματα ἀρκετὰ ἀκριβὰ.

— Γέρω Γεώργη! ἀνεφώνησεν ὁ βαρόνος, γέρω Γεώργη! κύτταξε, οἰκονόμησε τὴν ἀμαξάν τοῦ κυρίου βαρόνου, τράβιξε τὴν ὑποκάτω ἀπὸ τὸ παράπηγμα· εἶνε μέρος σκεπαστὸν ὥπως οὖν, καὶ πάντοτε ἐκεῖ θὰ εἶνε καλῆτερα παρὰ εἰς τὸ μέσον τῆς αὐλῆς· ὅσον διὰ τ' ἄλογα, δὲν ἔχομεν νὰ τοῖς δώσωμεν νὰ φάγουν, πλὴν, ἀφοῦ δὲν εἶνε ἰδικὰ σας, ἀλλὰ τῶν δρομέων, δὲν μᾶς μέλει τίποτε.

— Κύριέ μου, εἶπεν ὁ ὁδοιπόρος μὴ ὑπομένων πλειότερον, ἂν σὰς διδῶ ἐνόχλησιν πολλήν, καθὼς ἤρχισα τώρα νὰ πιστεύω...

— ὦ! τί λόγος, κύριε. δὲν πρόκειται δι' αὐτό, διέκοψε μετὰ πολιτικῆς ὁ βαρόνος, ἐνόχλησιν δὲν με δίδεται τὴν παραμικράν· ἀλλ' ἡ εὐγενεὶά σας ἐκ τοῦ ἐναντίου θὰ ὑποφέρετε ἀπόψε ἐνόχλησιν· ἐγὼ σὰς τὸ προλέγω.

— Ἐξ ἐναντίας, κύριέ μου, πιστεύσατε ὅτι θὰ σὰς εἶμαι εὐγνώμων πάντοτε.

— ὦ! κύριέ μου, εἶπεν ὁ βαρόνος ὑψώνων ἐκ νέου τὸ κηροπήγιόν του, ἵνα ἐκτείνῃ τὸν κύκλον τοῦ φωτὸς πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὁ Ἰωσήφ Βάλσαμος, συμβουλοῦμενος ὑπὸ τοῦ γέρω Γεώργη, ὠδήγει τὴν ἀμαξάν του, καὶ περιπλέον ἐνδυναμόνων τὴν φωνήν, καθ' ὅσον ὁ ξένος του ἀπεμακρύνετο. ὦ! κύριέ μου, μὴ νομίσητε ὅτι ἐγὼ δὲν τὸ γνωρίζω· τὸ Ταβερνέυ εἶνε ἀθλία διαμονή, καὶ πενιχροτάτη πρὸ πάντων.

Ὁ ὁδοιπόρος ἦτο ἤδη ἐνησυχολημένος καὶ δὲν ἠδύνατο ν' ἀποκριθῇ· ἐβλεπε ποῦ ὑπῆρχε μέρος ὑπὸ τὸ παράπηγμα, ὥπως οὖν ἀσφαλέστερον, ἵνα θέσῃ τὴν ἀμαξάν του· ἀφοῦ δὲ τὴν οἰκονόμησεν, ὅσον ἠδύνατο καλλίτερον, ἐνεχείρισεν εἰς τὸν γέρω Γεώργη ἓν λουδοβίκιον χρυσοῦν καὶ ἐπανῆλθε πρὸς τὸν βαρόνον.

Ὁ γέρω Γεώργης ἔβαλε τὸ λουδοβίκιον εἰς τὸν κόλπον του, πεπεισμένος ὅτι ἦτο ἀπλοῦν νόμισμα εἰκοσιτεσσάρων σολδίων, καὶ εὐχαριστῶν τὴν καλὴν του τύχην ἐξ ὅλης ψυχῆς,

— Τελείως, κύριέ μου, δὲν συμμερίζομαι τὴν γνώμην σας κατὰ τοῦτο· ἀδίκως καταφρονεῖτε τόσον τὸ κτήμά σας πῶς!... εἶπεν ὁ Βάλσαμος προσκλινὼν ἐνώπιον τοῦ βαρόνου, ὅστις πρὸς μόνην ἀπόδειξιν ὅτι ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν, ὠδήγησε τὸν ξένον του, κινῶν τὴν κεφαλὴν, διὰ τινος μεγάλου καὶ ὑγροῦ ἀντιθαλάμου, ψιθυρίζων μεμψιμοίρως πῶς:

— Καλὰ, καλὰ, εἰςεύρω τί λέγω ἐγὼ· κατὰ δυστυχίαν, γνωρίζω ἕως πόσον βαρεὶ τὸ πουργί μου· πράγματα πολὺ περιωρισμένα. Ἄν ἦσθε Γάλλος, κύριε βαρόνε· ἀλλ' ἡ γερμανικὴ προφορὰ σας δεικνύει ὅτι δὲν εἴσθε, μολονότι τὸ ἰταλικόν σας ὄνομα... Πλὴν δὲν σημαίνει αὐτὸ τίποτε· ἂν ἦσθε, λέγω, Γάλλος, τὸ ὄνομα Ταβερνέυ ἤθελε σας φέρεῖ εἰς τὴν μνήμην χρόνους σπανίας πολυτελείας... ὅταν ἤθελαν νὰ εἰπουν Ταβερνέυ, ἔλεγαν ὁ Πλούσιος.

Ὁ Βάλσαμος ἐνόμισε κατ' ἀρχὰς ὅτι ἡ φράσις αὕτη ἔμελλε νὰ τελειώσῃ μ' ἓνα στεναγμόν, πλὴν ἠπατήθη.

— Φιλόσοφος ἄνθρωπος, εἶπε κατὰ διάνοιαν.

— Ἄπ' ἐδῶ, κύριε βαρόνε, ἀπ' ἐδῶ, ἐξηκολούθησεν ὁ βαρόνος ἀνοίγων τὴν θύραν τοῦ ἐστιατορίου. Αἶ, γέρω Γεώργη, φέρε, κένωσε τὸ φαγητόν· κάμε

πλέον καὶ σύ, ὡς νὰ ἦσουν ἑκατὸν θεράποντες, ὁ μόνος καὶ ὁλομόναχος.

Ὁ γέρω Γεώργης ἔσπευσε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν κύριόν του.

— Κύριέ μου, αὐτὸν μόνον τὸν δοῦλον ἔχω, εἶπεν ὁ Ταβερνεύ, καὶ με ὑπηρετεῖ ἀθλιέστατα. Ἀλλὰ δὲν ἔχω τοὺς τρόπους νὰ ἀποκτήσω καὶ ἄλλον. Ὁ ἀνόητος αὐτὸς εἶνε πλησίον μου εἴκοσι τῶρα χρόνους καὶ ὁβολὸν δὲν ἤγγισεν ἀκόμη ἀπὸ τοὺς ἐτησίους μισθοὺς του· καὶ τὸν δίδω καὶ τρώγει μίαν τροφήν... σχεδὸν ἀναλόγως τῆς προκοπῆς του... Εἶνε ἄνθρωπος κοῦφος, τῶρα θὰ ἰδῇτε!

Ὁ Βάσκαμος ἐξηκολούθησε τὴν σειρὰν τῶν θεωριῶν του.

— Ἀσυνεῖδητος! εἶπε καθ' ἑαυτὸν· ἀλλ' ἴσως θέλει νὰ δειχθῇ τοιοῦτος κατ' ἐπιτήδευσιν.

Ὁ βαρόνος ἔκλεισε τὴν θύραν τοῦ ἐστιατορίου, καὶ τότε μόνον, χάρις εἰς τὸ κηροπήγιόν του, τὸ ὁποῖον καὶ ἀνύψωσεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς, ὁ ὁδοιπόρος ἠδυνήθη νὰ παρατηρήσῃ τὸ δῶμα ἐκεῖνο, καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν.

Εἶδε λοιπὸν εὐρύχωρον αἴθουσαν, ἥτις ὑπῆρξε, φαίνεται, κατὰ καιρὸν, ὁ καθολικὸς θάλαμος μικροῦ τινος ἀγροκηπίου, τὸ ὁποῖον ὁ ἰδιοκτῆτης αὐτοῦ εὐηρεστήθη ν' ἀνυψώσῃ ἀναξίως εἰς βαθμὸν πύργου· τόσον δὲ σπάνια ὑπῆρχον ἐν αὐτῇ τῇ αἰθούσῃ τὰ ἐπιπλα, ὥστε ἐκ πρώτης ὀψεως τὴν ἐνόμιζέ τις κενὴν ὅλως διόλου. Ὀλίγαι καθέδραι ἀχυρόπλεκτοι μὲ ράχεις ἀπὸ ξύλου σκαλιστόν, ὀλίγαι χαλκογραφίαι, περιστῶσαι μάχας καὶ περικυκλωμέναι ἀπὸ πλαίσια ἐκ ξύλου μαύρου βερνικωμένου, ἐν ἐμαῖον ἀπὸ ξύλου δρυὸς κατὰ μαυρον ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ τῆς παλαιότητος, ἰδοὺ ὁλος ὁ εὐπρεπισμός. Εἰς τὸ μέσον ἴστατο μία μικρὰ τράπεζα στρογγύλη, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἄχνιζε τρουβλὸν περιέχον περδίκια μὲ λαχανικά.

Ὁ οἶνος ὑπῆρχεν ἐντὸς φιάλης γλαστρίνου μὲ κοιλίαν πλατεῖαν· τὰ ἀργυρὰ σκευῆ, πράγματα τετριμμένα, μαυρισμένα, κτυπημένα εἰς διάφορα μέρη, συνετίθεντο ἀπὸ τρία παρόψια, ἐν ποτήριον καὶ μίαν ἀλατοθήκην. Τὸ τελευταῖον τοῦτο σκεῦος ἦτο πολυτιμότερον καὶ ἐπεξεργασμένον διὰ τέχνης ἐξαισίας· ὥστε μεταξὺ τῶν ἄλλων πραγμάτων τῆς τραπέζης ἐφαίνετο ὡς ἀδάμας μεταξὺ χαλίκων, μηδεμίαν ἐπίδειξιν ἐχόντων.

— Ἰδοὺ, κύριε, λάβετε, εἶπεν ὁ βαρόνος προσφέρων καθέδραν πρὸς τὸν ξένον, τοῦ ὁποίου τὸ ἐξεταστικὸν βλέμμα δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν του. Ἀ! τὴν ἀλατοθήκην μου παρατηρεῖτε· σὰς ἀρέσκει· εἶνε ὥρατια δουλευμένη μὲ φιλοκαλίαν πολλήν· βλέπατε, τὸ βλέμμα σας ἔπεσεν εἰς τὸ μόνον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἐδῶ ἀξίον νὰ παρουσιάσῃ τις εἰς ἕνα ἄνθρωπον. Κύριέ μου, σὰς εὐχαριστῶ διὰ τοῦτο ἐξ ὅλης μου ψυχῆς· ἀλλ' ὅχι, ἀπατῶμαι· ἔχω καὶ ἄλλο ἕνα πρᾶγμα πολύτιμον κ' ἐκεῖνο, σὰς βεβαιῶ! τὴν θυγατέρα μου ἐνωῶ.

— Τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα; εἶπεν ὁ Βάσκαμος.

— Τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα, εἶπεν ὁ βαρόνος ἐκθαμβος, διότι ὁ ξένος ἐγνώριζε τὰ τοῦ οἴκου του, καὶ ἐπιθυμῶ μάλιστα νὰ σὰς παρουσιάσω εἰς τὴν ἰδίαν. Ἀνδρεάς! Ἀνδρεάς! ἔλα, κόρη μου, μὴ φοβεῖσαι, ἔλα μέσα.

— Ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι, ἀπεκρίθη φωνή τις γλυκεῖα καὶ εὐηχος καὶ συγχρόνως νεανίης ἀναστήματος ἀμαζονείου καὶ λαμπρᾶς καλλονῆς ἐνεφανίσθη εἰς τὴν θύραν μ' ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὅχι καὶ μ' εὐτολμίαν.

Ὁ Ἰωσήφ Βάσκαμος, μολονότι ἦτον ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες κατέχουσιν εἰς ὕψηλόν βαθμὸν τὴν τέχνην τοῦ νὰ κρατῶσιν ἑαυτὸν, ὡς ἤδη

τὸν ἐγνωρίσαμεν, μολοντοῦτο δὲν ἡδυνήθη εἰς τὴν θέαν τῆς θεϊκῆς ἐκείνης καλλονῆς νὰ μὴ προσκλίνῃ τὴν κεφαλὴν.

Τῷόντι, ἡ Ἀνδρεᾶς δὲ Ταβερνέϋ, ἥτις ἐνεφανίσθη ὡς ἵνα ἐπιχύσῃ χρυσίον καὶ πολυτέλειαν ἐφ' ὅλων τῶν ἀντικειμένων ὅσα τὴν περιεκύκλουν, εἶχε τὴν κόμην μελίχρυσον, στίλβουσιν ἐπὶ τῶν κροτάφων αὐτῆς καὶ ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ· οἱ μαῦροι ὀφθαλμοὶ τῆς, λαμπρότατοι καὶ γλαφυρότατοι, ἐθεώρουν τὸν ἀγνωστον μὲ προσήλωσιν ὀφθαλμοῦ· ἀλλ' ἡ γλυκύτης τοῦ βλέμματός των ἦτο κάτι τι ἀπερίγραπτον. Τὸ κοράλλινον στόμα τῆς ἐσχημάτιζε χαριέστατον τόξον· αἶμα ἐνόμιζες ὅτι ἔσταζεν ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς· ἐξαίσιαί τὴν λευκότητα χεῖρες, χεῖρες χυταί, ἀρχαῖκαί τὸν σχηματισμὸν προσηρῶντο πρὸς βραχίονας ἀπαράδειγματίστους τὴν λευκότητα καὶ τελειότητα· ἔβλεπες τὸ ἀνάστημά τῆς τὸ λυγρὸν καὶ ἐνταυτῷ εὐπαγές κ' ἐνόμιζες ὅτι ἐθεώρεις ὠραῖόν τι ἀγαλμα θεᾶς, ἀγαλμα, τὸ ὅποτον, ὡς ἐκ θαύματος, ἔλαβεν αἰφνιδίως ζωὴν· ἄφες πλέον τὸν πόδα τῆς, πόδα ἐπικυρτόν, ὥστε ὁ τῆς Ἀρτέμιδος κυνηγέτιδος δὲν ἦτο βέβαια κομψότερος τοῦ ἰδικοῦ τῆς ἐπεριεπαίτει καὶ ἠπόρεις πῶς ἰσορροπεῖ τὸ σῶμα ἐπὶ τοιοῦτου ποδὸς μικροτάτου καὶ ἐλαφροτάτου· τέλος πάντων ὁ ἱματισμὸς τῆς, μολοντότι ἀπλουστάτος, τόσον ὑπῆρχεν ἀρμόδιος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὸ ὅλον τοῦ σώματός τῆς, ὥστε ἀπὸ τῆς βασιλείσης τὴν ἱματιοθήκην ἐὰν ἐλάμβανέ τις μίαν ἐνδυμασίαν, ἴσως κατὰ πρώτην προσβολὴν ἡ βασιλικὴ ἐνδυμασία ἤθελε φανῇ ὀλιγώτερον κομψὴ καὶ ὀλιγώτερον πλουσία παρὰ τὴν ἀπλὴν ἐκείνην στολὴν τῆς νεάνιδος.

Ὅλαι αἱ ἐξαίσια αὐταὶ λεπτομέρειαι ἐξέπληξαν τὸν Βάλαμον ἐν ἀκαρεΐ· ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέϋ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐστιατόριον μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν τὸν ἐχαιρέτισεν, εἶδε καὶ ἐξηκριβώσε τὰ πάντα· ἀλλὰ καὶ τοῦ γέροντος βαρόνου δὲν διέφυγεν αὐδεμία τῶν ἐντυπώσεων, τὰς ὁποίας ἐπροξένησεν εἰς τὸν ξένον ἡ θυγάτηρ του, τὸ κέντρον αὐτὸ τῶν τοσούτων ἐντελειῶν.

— Ἐχετε δίκαιον, εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὁ Βάλαμος στρεφόμενος πρὸς τὸν βαρόνον, ἡ δεσποσύνη εἶνε ἀνεκτιμήτου τῷόντι καλλονῆς.

— Κύριέ μου, μὴν ἀπευθύνετε τόσον ἔπαινον πρὸς τὴν δυστυχῇ Ἀνδρεάδα, εἶπεν ἀφελῶς ὁ γέρον βαρόνος, ἐπειδὴ δὲν εἶνε πολὺς καιρὸς, ἀφοῦ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ σχολεῖον, καὶ δύναται νὰ πιστεύσῃ εἰς ὅσα τῆς εἰπῆτε. Ὅχι ὅτι φοβοῦμαι μὴ γίνῃ φιλάρεσκος· ἐξ ἐναντίας, κύριέ μου, δὲν εἶνε παντελῶς τοιαύτη, καί, ὡς καλὸς πατήρ τῆς, καταγίνομαι ἤδη νὰ τῆς ἐμπνεύσω αὐτὸ τὸ προτέρημα, ἐπειδὴ εἶνε τὸ κυριώτερον ὄπλον πάσης γυναικός.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐκοκκίνησεν.

— Ἐδίδαξαν ποτὲ τὸ τοιοῦτον εἰς τὴν δεσποσύνην, ἐνόσφ ἦτον εἰς τὸ σχολεῖον; ἠρώτησε τὸν βαρόνον ὁ Ἰωσήφ Βάλαμος γελῶν.

— Κύριέ μου, ἐπανελάβεν ὁ βαρόνος, ἐγὼ ἔχω ἰδέας τινὰς διόλου ἰδικὰς μου, ὡς παρετηρήσατε ἴσως μέχρι τοῦδε καὶ μόνος σας. Πᾶς ἄνθρωπος, γινώριζετε ὅτι ἔχει ἴδιον σύστημα ἰδεῶν.

Ὁ Βάλαμος προσέκλινε τὴν κεφαλὴν, ὡς εἰ παρεδέχετο τοῦτο.

— Ὅχι, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ γέρον βαρόνος· δὲν θέλω νὰ μιμηθῶ ἐγὼ ἐκείνους τοὺς γονεῖς, οἵτινες λέγουν εἰς τὴν κόρην των· φανοῦ σεμνὴ, ἀκράδαντος, τυφλῇ. Ἀκούεις ἐκεῖ τοὺς ἀνοήτους! Νὰ ψαλιθίζουν τὰ περὰ τοῦ τέκνου των, νὰ τοῦ ἀφαιροῦν ὅλα του τὰ ὅπλα καὶ νὰ τὸ παρουσιάζουν ἔπειτα ἀπέναντι γιλιῶν ἀντιπάλων ὀπλισμένων ἀπὸ τὴν κορυφὴν ἕως εἰς τὰ

νύχια, ὡς ἀστακοῦς. "Ὁχι, ὄχι· ποτέ! Δὲν θέλω ἐγὼ τοῦτο εἰς τὴν Ἀνδρεάδα μου· θὰ τὴν ἰδῇτε ἐκείνην, μολονότι ἀνατρέφεται εἰς Ταβερνέῦ, εἰς μίαν φυλακὴν ὡσὰν αὐτὴν, θὰ τὴν ἰδῇτε.

Μολονότι καθ' ὅλα συνάδων μὲ τὸ φρόνημα τοῦ βαρόνου ὡς πρὸς τὸ Ταβερνέῦ του, ὁ Βάλασμος ἔκρινε πρέπον νὰ δειξῇ διὰ σχήματός τινος σιωπηλοῦ ὅτι δὲν ἦτο δὲ ἀθλιὸν ὡς τὸ ἔλεγε.

— Καλέ, τί, κύριέ μου! ὑπέλαβεν ὁ γέρον ἀποκρινόμενος εἰς τὸ σχῆμα τῆς φυσιογνωμίας τοῦ Βαλσαμοῦ· εἶνε ἐκ τῆς ἀκρας καλωσύνης σας· ἀλλῶς δὲν γνωρίζω ἐγὼ τὸ Ταβερνέῦ τί ἐστί; Ἀλλ' ὅ,τι καὶ ἂν ἦνε, καὶ ὅσον μακρὰν καὶ ἂν ἤμεθα ἀπ' ἐκείνων τὸν ἀκτινοβόλον ἥλιον τὸν ὅποιον ὀνομάζουν Βερσαλλίας¹, ἡ θυγάτηρ μου θέλει γνωρίσει τὸν κόσμον, τὸν ὅποιον ἐγνώρισα κ' ἐγὼ ἕνα καιρόν· καὶ τόσον καλὰ μάλιστα τὸν ἐγνώρισα! Ἐχὼ τόσῃν πείραν, τόσας ἀναμνήσεις!... Πλὴν χρεωστῶ, κύριέ μου, νὰ σας ὁμολογήσω καὶ τοῦτο· τὸ σχολεῖον ἐπέφερε πολλὴν βλάβην· τὸ σχολεῖον αὐτὸ διηυθύνετο ἀπὸ καλογραφίας, μὲ καταλαμβάνετε... Ἐκαμὼν καὶ τὴν κόρην μου, ἄλλο νὰ σας τὸ λέγω· καὶ τὸ περίεργον ὅτι ἡ κόρη μου εἶνε ἡ μόνη μαθήτρια, ἥτις ἐκλεξεν ἐκ τῆς διδασκαλίας των πᾶν ὅ,τι καλόν, ἀκολουθήσασα τὸ γράμμα τοῦ εὐαγγελίου. Στοχασθῆτε, βαρόνε μου, δυστύχημα, ἡ εὐγενεία σας!

— Ἡ δεσποσύνη εἶνε ἕνας ἄγγελος· τοῦτο φαίνεται· ἀπήντησεν ὁ Βάλασμος, καὶ ἀληθινά, κύριέ μου, δὲν θαυμάζω δι' αὐτὰ τὸ ὅποιον μὲ λέγετε.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐχαιρέτισε τὸν βαρόνον εἰς σημεῖον εὐχαριστήσεως καὶ συμπαιθείας, ἐπειτα ἐκάθισεν, ὡς τὴν διέταξεν ὁ πατὴρ τῆς, διὰ νεύματος τῶν ὀφθαλμῶν.

— Καθήσατε, βαρόνε, εἶπεν ὁ Ταβερνέῦ, καὶ ἂν πεινᾷτε, φάγετε. Εἶν' ἕνα φαγητὸν ἀθλιέστατον, τὸ ὅποιον ἐκάθισε κ' ἔκαμεν αὐτὸ τὸ ζῶον, ὁ γέρω Γεώργης, ὁ προκομμένος μας.

— Περδικία! καὶ ὀνομάζεται ἀθλιέστατον αὐτὸ τὸ φαγητόν; εἶπε μειδιδῶν ὁ ξένος· ἀλλὰ, βαρόνε, μὲ συγχωρεῖτε· συκοφαντεῖτε τὴν τράπεζάν σας διόλου ἀδίκως. Περδικία Μάϊον μῆνα! εἰς τὰ κτήματά σας τὰ ἐκυνήγησαν;

— Ἐγὼ κτήματα! πρὸ πολλοῦ ἤδη καιροῦ ὅσα καὶ ἂν εἶχα, καὶ ἐν ἀληθείᾳ ὁ δυστυχὴς μου πατὴρ μοῦ ἀφῆκεν ἄρκετά, ὅλα τὰ ἔκαμα χρήματα, τὰ ἔφαγα, τὰ ἐχώνευσα. Ω! χάρις τῷ Θεῷ, δὲν ἔχω πλέον οὔτε μίαν σπιθαμὴν γῆς, δὲν ἔχω πλέον. Αὐτὸς ὁ ἀκαμάτης, ὁ Γιλβέρτης, ὅστις δι' ἄλλο δὲν εἶναι ἱκανὸς παρὰ διὰ ν' ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ ὀνειρεῖται ὅ,τι τοῦ καταβῇ, αὐτὸς ἐκλεψε, δὲν ἠξεύρω ἀπὸ ποῦ, ἕνα τουρέκι, καὶ μᾶς φέρει καθημερινῶς κυνήγι· παγαίνει καὶ κυνηγᾷ εἰς τὰ ξένα χώματα· καμμίαν ἡμέραν θὰ τὸν πιάσουν καὶ θὰ τὸν στείλουν εἰς τὸ κάτεργον, ὦ! ἀφευκτα, καὶ δὲν θὰ ζητήσω τελείως νὰ τὸν λυτρώσω· ἐγὼ μάλιστα ἐπεθύμουν νὰ μοῦ ἐπάστρευεν ἀπ' ἐδῶ τὸν τύπον. Ἡ Ἀνδρεὰς ὅμως ἀγαπᾷ τὸ κυνήγι καὶ διὰ τοῦτο καὶ μόνον τὸν ἀφίνω νὰ κουρεύεται.

Ὁ Βάλασμος παρετήρησε τὸ ὥραϊον πρόσωπον τῆς Ἀνδρεάδος, πλὴν δὲν ἀνεκάλυψεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἐλαχίστην ἀμυχήν, τὴν ἐλαχίστην συγκίνησιν, τὴν ἐλαχίστην σκιὰν ἐρυθρήματος.

1. Ἐκεῖ ὁπῆρχεν ἡ ἀλλή καὶ ἐπομένως ὁ γαλλικὸς πολιτισμὸς καθ' ὅλην τὴν λαμπρότητα.

Ἐκάθησε λοιπὸν εἰς τὴν τράπεζαν μεταξύ αὐτῆς καὶ τοῦ βαρόνου, καὶ ἡ νέα τῷ ἔθελε, χωρὶς νὰ φανῇ τελείως ὅτι ἠσθάνετο ταραχὴν τινὰ διὰ τὴν πτωχείαν τῆς τραπέζης των, ἐκ τοῦ φαγητοῦ, τὸ ὅποιον ἐπρομήθευσε μὲν εἰς Γιλβέρτης, ἐμαγειρεύσε δὲ εἰς γέρω Γεώργης, ἐκατηγόρησε δὲ τοσοῦτον ὁ βαρόνος.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ, ὁ ταλαίπωρος γέρω Γεώργης, εἰς τὸν ὅποιον δὲν διέφυγε λέξις ἐκ τῶν ὧσων εἶπεν ὁ Βάσκαμος ἐπαινετικὰ δι' αὐτὸν καὶ διὰ τὸν Γιλβέρτην, προσέφερε τρυβλία μὲ ὕψος παραπονετικόν, τὸ ὅποιον ὅμως εἰς ἕκαστον ἐγκώμιον τοῦ βαρόνου περὶ τῶν προσφερομένων, μετεβάλλετο παρευθὺς εἰς θοισαμβόν.

— Νὰ μὴ βάλῃ κἄν, ὁ Χθλιος ἀλάτι ὅσον ἐχρειάζεται! ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος, ἀφοῦ κατέφαγε τὰς δύο πτέρυγας ἑνὸς περδικίου, τὸ ὅποιον ἡ θυγατέρα του ἔθεσεν ἐντὸς τοῦ τρυβλίου τοῦ ἐπὶ λιπαροῦ στρώματος λαχανικῶν. Ἄνδρεᾶς, κόρη μου, θέσε τὴν ἀλατοθήκην πλησίον τοῦ κυρίου βαρόνου.

Ἡ Ἄνδρεᾶς ὑπήκουσεν ἐκτείνασα τὸν βραχίονά της μετὰ χάριτος μεγίστης. — Ἀ! κύριε βαρόνε πάλιν τὴν ἀλατοθήκην μου θαυμάζετε, εἶπεν ὁ Ταβερνέυ.

— Ὅχι, κύριέ μου, τώρα ἠπατήθητε, ὑπέλαβεν ὁ Βάσκαμος· ἐθαύμαζα τὴν χεῖρα τῆς δεσποσύνης.

— Ἀ! ὦραϊά! εὐγε! αὐτὸ πάλιν ἦτον ὅλως διόλου Ρισελιακόν! Ἄλλ' ἀφοῦ, βαρόνε, τὴν κρατεῖτε εἰς χεῖρας τὴν πολυθρύλλητον αὐτὴν ἀλατοθήκην, παρκτηρήσατέ τὴν ὀλίγον μετὰ προσοχῆς, νὰ ἰδῆτε πόσῃ ἐργασίαν ἔχει ἐπάνω. Αὐτὴν τὴν εἶχε παραγγείλει ὁ Ἀντιδασιλεὺς εἰς τὸν ἐξαίρετον ἐκείνον χρυσοχόν, τὸν Λουκᾶν. Παριστάνει, βλέπετε, ἔρωτας γυμνοὺς καὶ σατύρους καὶ βακχίδας ὁμοῦ· εἶναι ὀλίγον ἄσμενα, πλὴν εἶναι ὠραιότατα ἐπεξεργασμένα.

Ὁ Βάσκαμος τότε κατὰ πρῶτον παρετήρησεν ὅτι τὰ ἐπὶ τῆς ἀλατοθήκης τορεύματα, μολοντί ἐξαίσια τῶντι τὴν καλλιτεχνίαν, ἦσαν ὅχι ἄσμενα, ἀλλ' ἄσελγέστατα. Καὶ ἐθαύμασε τότε ὁ ξένος ἔτι μᾶλλον διὰ τὴν ἀδιαφορίαν τῆς Ἀνδρεᾶδος, ἥτις, κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ πατρός, τῷ εἶχε προσφέρει τὸ δοχεῖον ἐκεῖνο, χωρὶς τελείως νὰ συνοφρυωθῇ, καὶ ἐξηκολούθει δὲ νὰ τρώγῃ χωρὶς οὐδὲ νὰ ἐρυθριάσῃ.

Ἄλλ' ὁ βαρόνος ἐνόμιζε τις ὅτι προέθετο νὰ ξέσῃ ὅλον ἐκεῖνο τὸ παρθενικόν της χρῶμα, τὸ ὅποιον ἐκάλυπτε τὴν θυγατέρα του, καὶ ἤρχισε νὰ καταδεικνύῃ μίαν πρὸς μίαν τὰς λεπτομερείας τῶν τορνευμάτων ἐκείνων, μ' ὅλας τὰς προσπαθείας τοῦ Βασιλέμου τοῦ ν' ἀλλάξῃ τὴν ὁμιλίαν.

— Τρώγετε, βαρόνε, τρώγετε, εἶπε τέλος πάντων ὁ Ταβερνέυ· τρώγετε, διότι ἄλλο ἀπ' αὐτὸ τὸ φαγητὸν δὲν ἔχομεν, σὰς τὸ προλέγω. Ἴσως νομίζετε ὅτι τώρα θὰ ἰδῆτε τὸ ψητὸν καὶ ἐπομένως τὰ ἐπιδόρπια· μὴ ἔχετε τοιαύτας προσδοκίας, διότι θὰ εὐρεθῆτε ἠπατημένος.

— Μὲ συγχωρεῖτε, πάτερ μου, ὑπέλαβεν ἡ Ἀνδρεᾶς μὲ τὴν συνήθη ψυχρότητά της· ἀλλ' ἂν ἡ Σοφία ἤκουσε καλὰ τί της εἶπα, ἔχει νὰ μᾶς φέρῃ ἐν ζυμαρικόν, τὸ ὅποιον τὴν ὠδήγησα ἐγὼ νὰ κατασκευάσῃ· εἶναι πρᾶγμα τὸ ὅποιον γίνεται εἰς τὴν στιγμὴν.

— Σὺ τὴν ὠδήγησες! Ὁδήγησες ἡ εὐγενεῖά σου συνταγὴν φαγητοῦ εἰς τὴν Σοφίαν, εἰς τὴν θαλαμηπόλον σου! ἡ θαλαμηπόλος σου μαγειρεύει καὶ φαγητά! Ἄλλο πλέον, κόρη μου, δὲν μᾶς λείπει παρὰ νὰ ἐμβαίνης εἰς τὸ μαγειρεῖον καὶ μόνῃ σου. Ἦκουσες ποτὲ νὰ ψῆσουν διὰ τὸν βασιλέα

φαγητὸν ἡ δούκισσα δὲ Σιατοροῦ ἢ ἡ κυρία δὲ Πομπαδούρ ; Ἐξ ἐναντίας ὁ βασιλεὺς ἐμαγείρευσε πολλάκις δι' ἐκείνας σφογγάτα μὲ αὐγά . . . Ὑπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ ! νὰ βλέπω εἰς τὸν οἶκόν μου γυναῖκας νὰ ἐμβαίνουν εἰς τὸ μαγειρεῖον ! . . . Βαρόνε, σὺ παρακαλῶ, συγχωρήσατε τὴν κόρην μου, συγχωρήσατέ την.

— Ἀλλὰ, πάτερ μου, τέλος πάντων εἶναι χρεῖα νὰ φάγωμεν, εἶπεν ἡ σύγχως ἡ Ἀνδρεᾶς. Καὶ ἀνυψώσασα τὴν φωνήν : Σοφίᾳ, ἐπρόσθεσε, δὲν ἔγεινεν ἀκόμη ;

— Μάλιστα, δεσποσύνη, ἀπεκρίθη ἡ νεανίς, ἰδοῦ.

Καὶ προσκομίσασα ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἡ θαλαμηπόλος πλακούντα ὀρεκτικωτάτην ἀναπέμποντα εὐωδίαν.

Δὲν τρώγω νὰ μοῦ τρυπῶν τὴν μύτην, εἶπεν ὁ Ταβερνεύ θυμοειδῶς, καὶ ἐνταυτῷ λαβὼν τὸ τρυβλίον τοῦ τὸ ἐσύντριψε.

— Τρώγει ὁ κύριος, ἴσως, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς μετὰ ψυχρότητος.

Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν πατέρα της,

— Γνωρίζετε, εἶπε, πολὺ καλὰ ὅτι μόνον δεκάκεπτά τρυβλία μοῦ ἔμειναν πλεόν, ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια ἔχω ἐκ τῆς μητρὸς μου.

Καὶ τοῦτο εἰπούσα, ἔκοψε τὸ ἀχνίζον πλακούντιον, τὸ ὅποιον ἡ εὐεϊδης θαλαμηπόλος Σοφίᾳ εἶχε παραθέσει εἰς τὴν τράπεζαν.

ΣΤ'.

Ἀνδρεᾶς δὲ Ταβερνεύ.

Ἀφθονον ὕλην περιεργείας εὕρισκεν ὁ Ἰωσήφ Βάλαμος εἰς τὰ καθέκαστα τῆς οἰκογενείας, ἥτις τὸν ἐφιλοξένει, οἰκογενείας παραδόξου, ἐρήμου καὶ καταμόνου εἰς τὴν γωνίαν ἐκείνην τῆς γῆς.

Μόνῃ ἡ ἀλατοθήκη τῷ παρίστα μίαν ὁλόκληρον φθσιν τοῦ χαρακτήρος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, τὸν χαρακτήρα τοῦ βαρόνου δὲ Ταβερνεύ, ὑφ' ὅλας τὰς φάσεις αὐτοῦ.

Καὶ φαντασθῆτε λοιπὸν μετὰ πόσης προσοχῆς παρατῆρει τὸ πρόσωπον τῆς Ἀνδρεᾶδος, ὅταν εἶδεν αὐτὴν νὰ περιφέρῃ τὴν αἰχμὴν τοῦ μαχαίριου τῆς ἐπὶ τῶν ἀργυρῶν ἐκείνων ἀνθρωπαρίων τῆς ἀλατοθήκης . .

Εἴτε ἐκ περιεργείας ἀπλῆς, εἴτε ἀπὸ ἄλλο τι αἰσθημα φερόμενος ὁ Βάλαμος, ἐθεώρει τὴν Ἀνδρεᾶδα μὲ τόσην σταθερότητα, ὥστε δις ἢ τρίς ἐντὸς δέκα λεπτῶν τὸ πολὺ, τὰ βλέμματα τῆς νεανίδος συνήντησαν τὰ ἰδικά του. Κατ' ἀρχὰς ἡ ἀθῶα καὶ σεμνοτάτη νέα ὑπέστη τὸ ἀλλόκοτον ἐκεῖνο βλέμμα, χωρὶς νὰ συγχισθῇ ἄλλὰ τέλος πάντων, τοιαύτη κατήντησεν ἡ προσήλωσίς του, ἐνῷ ὁ γέρων δὲ Ταβερνεύ ἔκοπτε διὰ τῆς αἰχμῆς τοῦ μαχαίριου τὸ ἀριστούργημα τῆς Σοφίας, ὥστε ἤρχισε νὰ τὴν κυριεύῃ θέρμη ἀνυπομονησίας, ἥτις καὶ ἀνεβίβασεν ὅλον τὸ αἷμά της εἰς τὰς παρειάς.

Παρατηρήσασα τέλος πάντων ὅτι μεγάλως ἐταράσσεται ἐκ τοῦ σχεδὸν ὑπερφυσικοῦ βλέμματος τοῦ ξένου, ἐδοκίμασε νὰ ἀψηφίσῃ αὐτὸ καὶ πρὸς τοῦτο ἤρχισεν αὕτη νὰ παρατηρῇ τὸν βαρόνον διὰ τοῦ μεγάλου καὶ γλαφυροῦ τῆς ὀφθαλμοῦ καὶ ὅχι ἐκεῖνος αὐτήν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ, καὶ τὸ βλέφαρόν της, ἐμπλησθὲν ἐκ τοῦ μαγνητικοῦ ὕδατος, τὸ

ὅποιον ἀνέδιδε τὸ διάπυρον ὄμμα τοῦ ξένου, ἐταπεινώθη βαρὺ καὶ περιδεές, καὶ δὲν ἀνηγέρθη πλέον εἰμὴ μετὰ φόβου.

Ἐντοσούτω, ἐνῷ ἐλάμβανε χώραν μεταξὺ τῆς νεανίδος καὶ τοῦ μυστηριώδους ὁδοιπόρου, ἡ σιωπηλὴ αὕτη πάλῃ, ὁ γέρον βαρόνος ἔγρυζεν, ἐγόγγυζεν ἐντὸς τῶν ὀδόντων του καὶ ἐβλασφήμει, ἡ τέλος πάντων ἐλάμβανε διὰ τῶν δακτύλων του καὶ ἔσφιγγε τὸν γυμνὸν βραχίονα τοῦ δυστυχοῦς γέρω Γεώργη, ὅστις, κατὰ κακὴν του τύχην, εὐρέθη ἰσχυόμενος πλησίον, καθ' ἣν στιγμήν ὁ νευρικός ἐρεθισμὸς τοῦ αὐθέντου του, παρῶξινεν αὐτὸν εἰς τὸ νὰ συλλάβῃ καὶ σφίγῃ κάτι τι, ὡς εἰ κρέας, μὲ τοὺς δακτύλους του.

Ἀφεύκτως καὶ ἡ Σοφία ὀλίγου δεῖν νὰ πάθῃ, τὰ αὐτά, ὅτε οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ γηραιοῦ βαρόνου, κατὰ πρώτην φοράν ἀναμφιβόλως, ἔπεσαν ἐπὶ τῶν χειρῶν τῆς νεαρᾶς θαλαμηπόλου.

Ὁ γέρον Ταβερνέυ ἐλάτρευε τὰς ὠραίας χεῖρας· ὅσας παραφορὰς ἔκαμεν ἐπὶ νεότητός του ὅλαι προήλθον διὰ χεῖρας ὠραίας.

Παρατηρήσατε, εἶπε, τί εὐμορφα δακτυλά ἔχει αὕτη ἡ διαβόλισσα! Πόσον ὠραῖον σχῆμα ἔχουν τὰ νύχια τῆς, τί λαμπρὸν ποῦ θὰ ἦτο, ἂν τὰ ξύλα τὰ ὅποια σχίζει, αἱ φιάλαι τὰς ὁποίας καθαρίζει καὶ αἱ χύτραι τὰς ὁποίας τρίβει, δὲν ἐφθείρον τὸ κέρατόν των· ἐπειδὴ, Σοφιά, πρέπει νὰ ἔξυρῃς, ὅτι αὐτό, τὸ ὅποιον βλέπεις εἰς τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων σου, εἶναι κέρατον, κόρη μου.

Ἡ Σοφία, ἥτις μέχρι τοῦδε δὲν ἤκουε τὸν αὐθέντην τῆς νὰ τῇ ἀπευθύνῃ τοιούτου εἰδους ἐπαίνους, ἐθεώρει αὐτὸν μὲ ἑλαφρὸν μειδίαμα, ἐμφαίνον θαυμασμὸν μᾶλλον ἢ σεμνοτυφίαν.

— Μὴ σε μέλη ἐσένα, κόρη μου, εἶπεν ὁ γέρον βαρόνος, μαντεύων τί συνέβαινεν εἰς τὴν καρδίαν τῆς ἐρωτοπονήρου θεραπαινίδος. Σὲ συμβουλεύω νὰ ἦσαι πάντοτε σερπετή, ἐλευθερῇ.

— Ὡ! μολονότι πρέπει, κύριε Βάλασμε, νὰ ἡξεύρετε ὅτι αὕτη ἡ ταλαίπωρος δὲν εἶναι ὡσὰν τὴν κυρίαν τῆς ἀπ' ἐκεῖ, σεμνή· ἐξ ἐναντίας, ἀπὸ ἑνα καὶ δύο ἐγκώμια ἡ Σοφία δὲν ἰδρῶνει παντελῶς.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Βαλσάμου ἐστράφησαν ἀμέσως πρὸς τὴν θυγατέρα τοῦ βαρόνου, καὶ εἶδεν ἐπὶ τοῦ ὠραίου τῆς Ἀνδρεάδος προσώπου ἐξωγραφημένην ἐσχάτην τινὰ καταφρόνησιν διὰ τοὺς λόγους τοῦ πατρὸς τῆς. Τότε ἔκρινε πρέπον νὰ δώσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν μορφὴν του ἐμφασιν συναδουσαν μὲ τὴν τοῦ προσώπου τῆς φιλοτίμου νεανίδος· πράγμα, τὸ ὅποιον αὕτη παρετήρησε, καὶ βέβαια εὐηρεστήθη, διότι ἡτένισε πρὸς τὸν ξένον μὲ ὀλιγωτέραν αὐστηρότητα, ἢ μᾶλλον μὲ ὀλιγωτέραν ἀνησυχίαν παρ' ὅσον μέχρι τοῦδε.

— Πιστεύετε, κύριέ μου, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρον βαρόνος φέρων τὸ ἀντίστροφον τῆς χειρὸς του ὑπὸ τὴν σιαγόνα τῆς Σοφίας, τὴν ὁποίαν, ὁ ἀνθρώπος εἶχε τὸ ἑσπέρως ἐκεῖνο τὴν διαθέσιν καὶ καλὰ νὰ τὴν εὕρῃ κατὰ πάντα πολυθέλητηρον, πιστεύετε ὅτι καὶ ἡ νέα αὕτη ἦτον εἰς τὸ σχολεῖον, καθὼς καὶ ἡ θυγάτηρ μου, καὶ ὅτι σχεδὸν ἔλαβε καὶ αὕτη ἀνατροφὴν; Διὰ τοῦτο καὶ δὲν λείπει στιγμήν ἀπὸ τὸ πλευρόν τῆς δεσποίνης σας. Σὰς λέγω μία ἀφοσίωσις, τὴν ὁποίαν, ἂν ἔβλεπαν αὐτοὶ οἱ φιλόσοφοι, οἵτινες ὑποστηρίζουν ὅτι καὶ τὰ πλάσματα ταῦτα ἔχουν ψυχὴν, ἤθελον χαμογελάσει ὑποκάτω ἀπὸ τὰ γένειά των ἀπὸ χαράν.

— Κύριε, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς μὲ τόνον δυσαρρεσκείας, ἡ Σοφία δὲν λείπει

στιγμὴν ἀπὸ πλησίον μου, ὅχι διότι αὐτὴ ἔχει πρὸς ἐμὲ ἀφροσύνην, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐγὼ τὴν διατάσσω νὰ μὴν ἀπομακρύνεται ποτέ.

Ὁ Βάλαμος ἀνήγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς του ἐπὶ τῆς Σοφίας, ἵνα ἴδῃ τί ἀποτέλεσμα ἔκαμνον οἱ μέχρι προπετείας ὑπερήφανοι ἐκεῖνοι λόγοι τῆς δεσποίνης τῆς. Παρετήρησε λοιπόν, ἀπὸ σπασμόν τινα τῶν χειλέων τῆς νεάνιδος, ὅτι δὲν ἐφαίνετο ἀναισθητοῦσα πρὸς τὰς ταπεινώσεις, τὰς ὁποίας ἠναγκάζετο νὰ ὑπομένῃ ὡς ἐκ τῆς δουλικῆς θέσεώς της.

Πλὴν τὸ αἶσθημα τοῦτο ἐνεφανίσθη ὡς ἀστραπὴ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς θαλαμηπόλου καὶ πάραυτα ἐξηλείφθη· στραφεῖσα δὲ πρὸς τὰ ὀπισθεν ἵνα κρύψῃ ἱσως ἐν τῆς δάκρυ, προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ἓν παράθυρον τοῦ ἐστιατορίου, βλέπον πρὸς τὴν αὐλήν. Τὰ πάντα ἐνδιέφερον τὸν Βάλαμον, διότι καὶ αὐτὸς ἐφαίνετο ὅτι εἶχε σκοπὸν τινα ἰδιοτελεῖ μεταξὺ τῶν ξενιζόντων αὐτῶν· τὰ πάντα, λέγομεν, τὸν ἐνδιέφερον· ὅθεν ἠκολούθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ του τὸ βλέμμα τῆς Σοφίας, καὶ τῇ ἐφάνη ὅτι ἐξώθεν τοῦ παραθύρου, εἰς ᾧ προσηλώθη ἡ θαλαμηπόλος, διεκρίνετο πρόσωπον ἀνδρός.

— Τῇ ἀληθείᾳ, εἶπε κατὰ διάνοιαν, τὰ πάντα εἰς τοῦτον τὸν οἶκον εἶναι περίεργα· ἕκαστος ἔχει καὶ τὸ μυστήριόν του, καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ παρέλθῃ μία ὥρα καὶ θὰ μάθω καὶ τὸ τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεάδος. Ἦδη γνωρίζω τὸ τοῦ βαρόνου καὶ ἐμάντευσά το τῆς Σοφίας.

Ἐφάνη λοιπὸν σύννους ὁ ξένος πρὸς στιγμὴν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ γέροντος βαρόνου.

— Βυθίζεσθε εἰς σκέψεις καὶ ἡ εὐγενεία σας; τῇ λέγει· ἐννόησα! τοῦλάχιστον, ἀγαθὲ φίλε, ἔπρεπε νὰ τὰς ἀφήσετε διὰ τὴν νύκτα εἰς τὴν κλίνην. Ἡ σκέψις εἶναι πρᾶγμα κολλητικόν, καὶ μὲ φαίνεται ὅτι τὸ μίasma αὐτῆς τῆς ἀσθενείας ὑπάρχει ἐδῶ μέσα. Νὰ σὰς μετρήσω τῶντι πάσους σκεπτικῶν ἔχομεν. Πρῶτον, τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα, σκεπτικὴν· ἡ Σοφία, σκεπτικὴ· βάλετε τώρα καὶ αὐτὸν τὸν ἀκαμάτην, ὅστις στιγμὴν δὲν παύει νὰ σκέπτεται, ἐννοῶ αὐτὸν ὅστις ἐσκότῳσε τὰ περδίκια, τὰ ὁποῖα βέβαια ἐσκέπτοντο καὶ αὐτὰ καὶ διὰ τοῦτο ἤυρε τὴν ὥραν καὶ τὰ ἐσκότῳσε...

— Τὸν Γιλβέρτην λέγετε; ἠρώτησεν ὁ Βάλαμος.

— Ναί, ἀδελφέ! ἕνας φιλόσοφος, σὲ λέγω... τί ἔχει νὰ κάμῃ ἐμπρὸς τοῦ ὁ γέρω Γεώργης μου! Ἀληθινά, εἶπα φιλόσοφος, μὴ τύχη καὶ εἴσθε τοῦ μέρους των; ὦ! σὰς τὸ προλέγω, ἂν ᾔσθε τοῦ μέρους των εἶμαι ἐχθρὸς σας, καὶ νὰ τὸ ᾔξεύρετε...

— Ὅχι, κύριέ μου, μήτε φίλος των εἶμαι, μήτε ἐναντίος των· ἀπεκρίθη ὁ Βάλαμος.

— Τόσον τὸ καλῆτερον, αὐτὸ νὰ τὸ χαίρεσθε! Εἶνε ζῶα ἀπεχθέστατα, τὰ ὁποῖα ἔχουν περισσότερον φαρμάκι μέσα των παρ' ὅσον εἶναι ἀπ' ἐξω δυσειδῆ. Κάθηνται καὶ καταπολεμοῦν τὴν μοναρχίαν μὲ τὰ γνωμικὰ των! Τὴν σήμερον εἰς τὴν Γαλλίαν δὲν βλέπετε πλεον τοὺς ἀνθρώπους νὰ γελοῦν, παρὰ νὰ ἀναγινώσκουν· καὶ τὴν ἀναγινώσκουν; κἄτι φράσεις, ὥσαν παραδείγματα· χάριν! Ἰπὸ κυβέρνησιν μοναρχικὴν εἶνε, λέγει, δυσκολώτατον νὰ ὑπάρξῃ ἐνάρκτος ὁ λαός· καταλαβετε γινώσιν ἡ εὐγενεία σας· καὶ κἄτι ἄλλα κουροφέξαλα. Ἡ ἀληθὴς μοναρχία εἶνε, λέγει, μέσον ἐπινοηθὲν πρὸς τὸ νὰ διαφθείρῃ τὰ ἥθη τῶν λαῶν καὶ νὰ καθιστᾷ αὐτοὺς ἀνδράποδα· ἡ ἕνα ἄλλο. Ἄν ἡ ἐξουσία, λέγει, ἐδόθη εἰς τοὺς βασιλεῖς παρὰ Θεοῦ, οἱ βασιλεῖς λοιπὸν εἶναι, λέγει, ὡς ἐπιδημία καὶ μάστιγες ἐπὶ τοῦ

ἀνθρωπίνου γένους. Ἀκούετε ἡ εὐγενεῖα σας ! Λαὸς ἐνάρετος ! ... Αἶ, λαὸς ἐνάρετος, πολὺ καλὰ... αἶ, τί ἐβγήκεν ἀπ' αὐτό; σὰς παρακαλῶ. Ἀλλοῖμονον ! τὰ πάντα πηγαίνουν εἰς τὸ χειρότερον, καὶ τοῦτο, ἀφότου ἢ Αὐτοῦ Μεγαλειότης συνωμίλησε μετὰ τοῦ κυρίου Βαλταίρου καὶ ἀνέγνωσε τὰ βιβλία τοῦ κυρίου Διδερότου.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ὁ Βάσκαμος ἐνόμισεν ἐκ νέου ὅτι εἶδε τὴν αὐτὴν ἐκείνην αὐχμηρὰν μορφήν ἐμφανιζομένην ὀπισθεν τῶν ὁσίων. Ἀλλ' ἔγενεν ἄφαντος εὐθύς, καθὼς προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπ' αὐτῆς.

— Μήπως ἡ δεσποσύνη εἶνε τῶντι φιλόσοφος ; ἡρώτησε μειδιῶν ὁ Βάσκαμος.

— Δὲν γνωρίζω τί πράγμα εἶνε ἡ φιλοσοφία, ἀπήντησεν ἡ Ἀνδρεάς. Γνωρίζω μόνον ὅτι ἀγαπῶ τὰ σοβαρὰ πράγματα.

— Τὰ σοβαρὰ ! ἀνέκραξεν ὁ γέρον βαρόνος· καὶ γίνεται πράγμα σοβαρώτερον ἀπὸ τὸ νὰ ζῇ κἀνεὶς καθὼς πρέπει ! νὰ χαίρεται τὴν ζωὴν του !

— Ἀλλά, μὲ φαίνεται, ἡ δεσποσύνη δὲν λέγει ὅτι ἀποστρέφεται τὴν καλὴν ζωὴν ;... εἶπεν ἐρωτηματικῶς πῶς ὁ Βάσκαμος.

— Κατὰ τὰς περιστάσεις, κύριε, ἀπήντησεν ἡ Ἀνδρεάς.

— Νὰ πάλιν ἓνας λόγος ἀνόητος ! εἶπεν ὁ γέρον βαρόνος. Πιστεύετε, κύριε, ὅτι αὐτὸν τὸν ἴδιον λόγον μὲ τὸν εἶπε καὶ ὁ υἱός μου ἀπαράλλακτα ;

— Ἀ, ἔχετε υἱόν, κύριε βαρόνε ; ἡρώτησεν ὁ Βάσκαμος.

— Ναί, κύριέ μου, κατὰ δυστυχίαν, ἔχω ἓνα υἱόν· ἔχω... ἓνα ἀντικώμητα δὲ Ταβερνιέ. ὁπολοχαγὸν εἰς τοὺς χωροφύλακας τοῦ Δελφίνου ! ἓνα παιδί θησαυρόν !...

Ὁ βαρόνος ἐπρόφερε τὰς τρεῖς τελευταίας λέξεις συσφίγγων τοὺς ὀδόντας ὡς εἰ ᾔθελε νὰ μασσήσῃ πᾶσαν συλλαβὴν.

— Σὰς συγχαίρω, κύριε, ἀπήντησεν ὁ Βάσκαμος προσκλίνων.

— Μάλιστα, ἀπήντησεν ὁ γέρον, ἄλλος φιλόσοφος. Ν' ἀκούσετε ἰδέας ! Δὲν μ' ἔλεγε τὴν προχθὲς ὅτι θὰ ᾔτο δίκαιον ν' ἀπελευθερωθοῦν οἱ μαῦροι δούλοι ! « — Ἀμὴν ζάχαριν, τότε ! τὴν λέγω· ἐγὼ τὸν καφέν μου τὸν πίνω μὲ ζάχαριν, καὶ πολλὴν μάλιστα, καθὼς καὶ ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' . »

« — Πατέρα μου, ἀποκρίνεται, κάλλιον νὰ μὰς λείψῃ ἡ ζάχαρη παρὰ νὰ βλέπωμεν νὰ πάσχῃ ἓν ὁλόκληρον γένος . »

— Ἐν ὁλόκληρον γένος πιθήκων, τὸν λέγω· καὶ πάλιν πολλὴν τιμὴν τοὺς ἔκαμνα νὰ τοὺς παρομοιάζω μὲ πιθήκους. Ἡξεύρετε τί γυρίζει τότε καὶ μὲ λέγει ; Εἰς τὴν ζωὴν μου, αὐτὸ τὸ παιδί ἔχει χαμένην ὡς φαίνεται τὴν κεφαλὴν του... γυρίζει καὶ μὲ λέγει, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἴμεθα ἀδελφοί ! Ὅριστε· ἐγὼ τῶρα ἀδελφός ἐνός Χαμπαίσου !

— Ὡ εἶπεν ὁ Βάσκαμος· τὸ πράγμα πλέον καταντᾷ εἰς μάκρος πολὺ.

— Πῶς σὰς φαίνεται ! ἴδετε ἐγὼ τί τύχην ποῦ τὴν εἶχα εἰς τὰ παιδιὰ μου ! Σὰς λέγω δά... ἡ κόρη μου ἓνας ἄγγελος καὶ ὁ υἱός μου ἓνας ἀπόστολος Θεοῦ ! Πλὴν βλέπω, κύριέ μου, ὅτι τελείως δὲν πίνετε... Τὸ κρασί μου εἶνε ἀθλιέστατον.

— Ἐξ ἐναντίας, τὸ εὐρίσκω ἐξαίρετον, εἶπεν ὁ Βάσκαμος παρατηρῶν τὴν Ἀνδρεάδα.

1. Τίτλος, τὸν ὁποῖον ἔφερε ποτὲ ὁ νόμιμος διάδοχος τοῦ θρόνου τῆς Γαλλίας· ἡ δὲ σύζυγος αὐτοῦ ἐλέγετο Δελφίνη. Ἐνταῦθα ὑπαινίσσεται τὸν Λουδοβίκον ΙΕ'.

— Ἐξαίρετον τὸ εὐρίσκετε αὐτὸ τὸ κρασί; λοιπὸν ἡ εὐγενεία σας φιλόσοφος εἴσθε, βέβαια, ἀφοῦ τὸ εὐρίσκετε ἐξαίρετον αὐτὸ τὸ κρασί! Προσέξτε, τώρα θὰ βάλλω τὴν κόρην μου νὰ μᾶς κάμνη μίαν διδασχὴν. Πλὴν τί λέγω διδασχὴν! οἱ φιλόσοφοι δὲν ἔχουν κάμμιν θρησκείαν. Καὶ ὅμως ἦταν τόσον εὐκολον πρᾶγμα τὸ νὰ ἔχη κανεὶς μίαν θρησκείαν! ἐπίστευαν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸν Βασιλέα του, καὶ ἰδοῦ. Τὴν σήμερον διὰ νὰ μὴ πιστεύουν οὔτε εἰς τὸν ἕνα, οὔτε εἰς τὸν ἄλλον, κάθονται καὶ μανθάνουν τόσα πράγματα, ἀναγινώσκουν τόσα βιβλία! Ἀδελφέ, ὅπως τὰ κῆρες τὰ πράγματα ἄφες τα καὶ ἄς τρέχουν. Εἰς τὸν καιὸν μου, τοῦλάχιστον, ἐμάνθανεν ὁ κόσμος πράγματα εὐχάριστα· νὰ παίξῃ καλὰ τὸ χροτοπαίγιον φουσιῶ, τὸ βιριβί, τόσα ἄλλα ὠραῖα παιγνίδια! νὰ κτυπᾷται μὲ χάριν μὲ τὸ σπαθί ἐναντίον τῶν διαταγμάτων τῆς κυβερνήσεως· νὰ μαδᾷ τὰς μεγάλας δεσποίνας, χρηματικῶς ἐννοῶ, καὶ νὰ τὸν μαδοῦν ἔπειτα καὶ αὐτὸν αἱ θεατρίναι· ἰδοῦ ἡ ἱστορία μου· αὐτὴν τὴν ζωὴν ἐπέρασα. Ὅλη ἡ περιουσία μου ἔπασσε μέσα εἰς τὸ θέατρον· καὶ τοῦτο εἶνε τὸ μόνον, τὸ ὅποτον μὲ λυπεῖ· ὅτι ἀφοῦ ἐξοδεύσαι πλέον τὸ ἰδικόν του ἕνας ἄνθρωπος, δὲν εἶνε ἄνθρωπος. Μὲ βλέπετε ἐμένα ἐδῶ ὅπου σὰς ὁμιλῶ; φαίνομαι ὅτι ἐγήρασα, πῶς; Αἶ, καλὰ! διατὶ ἐγήρασα! διότι πλέον δὲν βροντῶ· διότι ζῶ τραβηγμένος ἀπὸ τὸν κόσμον, ἐδῶ, εἰς μίαν γωνίαν· διότι πλέον ἡ περρούκᾶ μου ἐφχώθη καὶ τὸ φόρεμά μου ἔγινε γοθικόν· ἄλλ' ἰδέτε καὶ τὸν φίλον μου τὸν στρατάρχην, ὅστις ἔχει φορέματα νέα καὶ περρούκας, αἵτινες ἀστράπτουν· ὅστις κατοικεῖ εἰς Παρισίους καὶ ἔχει διακοσίων χιλιάδων λιτρῶν εἰσόδημα ἐτήσιον... Ἐκεῖνος; εἶνε ἀκόμη παληκαράκι! ρωμαλέος, εὐθυμός, ἐκσταθής! Δέκα χρόνους μεγαλειότερος ἀπ' ἐμέ, φίλε μου, δέκα σωστός!

— Τὸν κ. Ρισελιὲ θὰ ἐννοεῖτε...

— Τὸν κ. Ρισελιὲ, βέβαια.

— Τὸν δοῦκα;

— Τὸν δοῦκα· ὄχι βέβαια τὸν καρδινάλιον· τὸν δοῦκα. Ὁ καρδινάλιος... ἐκεῖνα εἶνε παλαιότερα· ἀλλὰ πάλιν ἐκεῖνα. Ὅμως ὁ καρδινάλιος δὲν ἔκχευε ποτὲ ὅσα ἔκχευεν ὁ ἀνεψιός του· δὲν ἐδύσταζε πολὺν κερδόν.

— Καὶ ἀπορῶ, κύριέ μου, ὅτι ὕστερον ἀπὸ τόσους φίλους ἰσχυροῦς, τοὺς ὁποίους φαίνεται ὅτι ἔχετε, εἴσθε μακρὰν ἀπὸ τὴν αὐλήν.

— Ὡ! εἶμαι μακρὰν προσωρινῶς· ὅμως κάμμιν ἡμέραν θὰ ἔμβω πάλιν, εἶπεν ὁ γέρον βρόνος ἐξακοντίσας πρὸς τὴν θυγατέρα του παρὰδοχον βλέμμα. Τὸ βλέμμα τοῦτο ὁ Βάλαμος τὸ ἀνῆρπασε καθ' ὁδόν.

— Τοῦλάχιστον, εἶπεν ὁ Βάλαμος, ὁ κύριος στρατάρχης θὰ εὖνοε, βέβαια, τὸν υἱόν σας καὶ θὰ τὸν προβιάζει...

— Ποῖον, τὸν υἱόν μου! ὁ ἄνθρωπος τὸν ἔλαθεν εἰς ἀπέχθειαν.

— Τὸν υἱόν ἐνός φίλου του εἰς ἀπέχθειαν;

— Καὶ ἔχει μέγα δίκαιον.

— Τί λέγετε!

— Διάβολε, ἕνα φιλόσοφον ἐκεῖ! Τὸν βδελύσσεται ὡσὰν τὰς ἀμαρτίας του.

— Ἀλλὰ μὴ σὰς μέλη καὶ ὁ Φίλιππος δὲν τὸν βδελύσσεται ἐκεῖνον ὀλιγώτερον, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς μὲ ἀκραν ἀταραξίαν. Σήκωσε τὴν τράπεζαν, Σοφία!

Ἡ θεραπαινὶς τότε, ἀποσπασθεῖσα ἐκ τῆς πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἔσπεινε νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν διαταγὴν.

— Ἄ! εἶπεν ὁ βαρόνος στεναζών, ἓνα καιρὸν ἐμέναμεν εἰς τὸ τραπέζι, ἕως εἰς τὰ δύο μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Τότε δηλαδὴ εἴχαμεν καὶ ἐτρώγαμεν! τότε δηλαδὴ, καὶ ἀφοῦ ἀπετρώγαμεν, ἐπίναμεν ἀκόμη. Ἀλλὰ κάθησε, καὶ τώρα καὶ πίνει, πίνει λάκκρον νὰ σὲ ἰδῶ... Ἀληθινά, Σοφία, φέρε μας, κόρη μου, μίαν φιάλην βυσσινάδα... ἀγκαλὰ δὲν ἤξεύρω καὶ ἂν μὰς ἔμεινε καὶ ἀπ' αὐτό.

— Φέρε, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς πρὸς τὴν Σοφίαν, ἥτις ἐφάνη περιμένουσα τὴν διαταγὴν τῆς δεσποίνης τῆς καὶ οὕτω νὰ ὑπακούσῃ καὶ εἰς τὴν τοῦ βαρόνου. Ὁ βαρόνος ἐξηπλώθη τότε ὑπτίως ἐντὸς τοῦ θρανίου του, καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς κεκλεισμένους ἀνέπεμπε στεναγμοὺς γελοιῶδους μελαγχολίας.

— Αὐτὰ λοιπὸν μὲ τὸν στρατάρχην Ρισελιέ, ἐπανάλαβεν ὁ Βάσκαμος, ὅστις ἐφαίνετο εὐδιάθετος νὰ μὴν ἀφήσῃ τελείως τὴν συνομιλίαν νὰ διακοπῇ.

— Αὐτὰ, εἶπεν ὁ Ταβερνέϋ.

Καὶ ἤρχισε νὰ ὑποτονθορίζῃ ἥχόν τινα, καὶ τοῦτον μελαγχολικόν, ὡς οἱ στεναγμοὶ του.

— Ἀλλ' ἂν πρὸς τὸν υἱὸν σας ἔλαβεν ἀπέχθειαν, ἐπειδὴ εἶναι φιλόσοφος, ἐξηκολούθησεν ὁ Βάσκαμος, πρὸς ὑμᾶς ὅμως ἔπρεπε νὰ διατηρήσῃ τὴν παλαιὰν φιλίαν· ἐπειδὴ, μήπως καὶ ὑμεῖς εἰσθε ὡς ὁ υἱὸς σας;

— Φιλόσοφος; ὄχι, δόξα τῷ Θεῷ!

— Ἐπειτα θὰ ἔχετε βέβαια καὶ ἐκδουλεύσεις... Ὑπῆρξατε ποτὲ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλέως;

— Δεκαπέντε χρόνους. Ἐγὼ ὑπῆρξα ὑπασπιστὴς τοῦ στρατάρχου· ἡμεθα μαζὴ εἰς τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Μαὼν· εἴμεθα φίλοι... σταθῆτε νὰ ἰδῆτε ἀπὸ πότε εἴμεθα φίλοι... ἀπὸ τὴν διαβόητον ἐκείνην πολιορκίαν τοῦ Φιλιψβούργου, δηλαδὴ εἰς τὰ 1742 ἢ 43· αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ.

— Ἄ! ἦσθε, καί, καί, εἶπεν ὁ Βάσκαμος· ἦσθε τῶντι εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Φιλιψβούργου... Ἦμην κ' ἐγώ.

Ὁ γέρων ἀνεσκίρτησεν ἐπὶ τοῦ θρανίου του καὶ παρετήρησε τὸν Βάσκαμον κατὰ πρόσωπον μὲ ὀφθαλμοὺς ἐκθαμβούς.

— Μὲ συγχωρεῖτε, λέγει πρὸς τὸν ξένον, ἀλλὰ ποίαν ἡλικίαν ἔχετε, παρακαλῶ;

— Ὡ! ἐγὼ δὲν ἔχω ἡλικίαν, εἶπεν ὁ Βάσκαμος τείνων τὸ ποτήριόν του ἵνα χύσῃ ἐντὸς αὐτοῦ τὸ βυσσινάπι ἢ ὠραία τῆς Ἀνδρεάδος χεῖρ.

Ὁ γέρων βαρόνος ὑπέλαβεν ὅτι ὁ Βάσκαμος ἤθελε τρόπον τινὰ νὰ κρύψῃ χρόνους του.

— Συγχωρήσατε νὰ σὰς εἰπῶ, κύριέ μου, τῷ λέγει, ὅτι δὲν φαίνεσθε νὰ ἔχετε τὴν ἡλικίαν στρατιώτου τοῦ Φιλιψβούργου. Ἀπὸ τῆς πολιορκίας ἐκείνης εἶναι τώρα εικοσιεὶς χρόνοι, καὶ ἡ εὐγενεία σας, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, δὲν ἔχετε περισσότερα τῶν τριάκοντα ἐτῶν, τὸ πολὺ.

— Αἶ! καὶ ποῖος δὲν ἔχει τὴν σήμερον τριάκοντα ἐτῶν ἡλικίαν; εἶπεν ὁ ὀδοιπὸρος ραθύμως πως.

— Τί σημαίνει ποῖος δὲν ἔχει τὴν σήμερον τριάκοντα ἐτῶν ἡλικίαν; ἐγὼ δὲν τὴν ἔχω ἀνέκραζεν ὁ γέρων, ἐπειδὴ μοῦ προσετέθησαν ἐπάνω εἰς ταῖς πλάταις ἄλλοι τόσοι, κατὰ δυστυχίαν.

Ἡ Ἀνδρεὰς παρετήρει τὸν ξένον μετὰ προσηλώσεως τοιαύτης, ὡς εἰ ὑπῆρχεν εἰς αὐτὸν ἐλκυστικόν τι ἀκαταμάχητον. Τῶντι, εἰς πᾶσαν στιγμὴν ὁ παραδόξος αὐτὸς ἄνθρωπος παρίστατο εἰς αὐτὴν καὶ ὑπὸ νέαν ὄψιν.

— Ἀλλὰ μήπως, κύριέ μου, ἀπταῖσθε, εἶπεν ὁ γέρον βαρόνος, μήπως ἐκλαμβάνετε τὸ Φιλιψβούργον ἀντὶ ἄλλης τινὸς πόλεως; Ἡ εὐγενεία σας, τὸ πολὺ πολὺ νὰ ἦσθε τριακονταετής' ψεύματα, Ἀνδρεᾶς;

— Τῶνόντι, ἀπεκρίθη ἡ κόρη, καὶ ἐπειράθη μὲν ἐκ νέου νὰ ὑποστῇ τὸ ἰσχυρὸν τοῦ ξένου βλέμμα, πλὴν πάλιν δὲν ἠδυνήθη.

— Ὅχι, ὄχι, εἶπεν ὁ Βάλασμος· ἤξεύρω ἐγὼ τί λέγω· καὶ λέγω τὰ πράγματα ὡς εἶνε. Ἐγὼ σὰς ὁμιλῶ περὶ τῆς περιφήμου πολιορκίας τοῦ Φιλιψβούργου, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ κ. δούξ Ρισελιὲ ἐρόνευσεν εἰς μονομαχίαν τὸν ἐξάδελφόν του, πρίγκηπα Λίξεν. Ὁ διαξιφισμὸς ἔλαθε χώραν ἐπὶ τοῦ μεγάλου δρόμου, εἰς τὴν ἐκ τῆς τάφρου ἐπιστροφὴν των· ἐκεῖ εἰς τὸ πλάγιον τῆς ὁδοῦ ταύτης, πρὸς τ' ἀριστερά, τὸν διεπέρασε διαμπᾶξ διὰ τοῦ ξίφους του. Ἐγὼ διέβαινα ἐκεῖθεν, καθ' ἣν ὥραν ὁ πρίγκηψ Δυοπόντων τὸν ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας του ψυχορραγοῦντα. Ἐκάθητο εἰς τὰ χεῖλη τῆς διώρυγος, ὁ δὲ δούξ Ρισελιέ, ἐκεῖ παριστάμενος ἀκόμη, καὶ αὐτός, ἐσφόγγιζεν ἡσυχῶς τὸ ξίφος του.

— Εἰς τὴν ζωὴν μου, κύριε, ἀνέκραξεν ὁ γέρον βαρόνος, ἐγὼ μένω ἐκπληκτός. Ταῦτα συνέβησαν τῶνόντι ἀπαράλλακτα.

— Ἡκούσατε καὶ ἄλλους νὰ τὰ διηγοῦνται; ἠρώτησεν ἡσυχῶς ὁ Βάλασμος.

— Ἥμην παρών, εἶχα τὴν τιμὴν νὰ παρευρίσκωμαι ὡς μάρτυς τοῦ κ. στρατάρχου, ὅστις τότε δὲν ἦτον ἀληθινὰ στρατάρχης, πλὴν δὲν σημαίνει τίποτε.

— Σταθῆτε, σταθῆτε, σὰς παρακκλῶ, εἶπεν ὁ Βάλασμος θεωρῶν ἀσκαρδαμυκτὶ τὸ βαρόνον.

— Τί;

— Τότε δὲν ἐφέρετε, νομίζω, στολὴν λοχαγοῦ;

— Μάλιστα.

— Ἦσθε εἰς τὸ τάγμα τῶν εὐζώνων ἱππέων τῆς βασιλείσης, οἵτινες ἔπeson εἰς Φοντενοᾶ.

— Καὶ εἰσθε καὶ εἰς Φοντενοᾶ, ἡ εὐγενεία σας; ἠρώτησεν ὁ βαρόνος ἐνασμενιζόμενος.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ἡσυχῶς ὁ Βάλασμος, εἰς Φοντενοᾶ ἐγὼ ἤμην ἀποθαμμένος.

Ὁ γέρον βαρόνος ἐσύλωσεν ἐκθάμβως τοὺς ὀφθαλμούς του, ἡ Ἀνδρεᾶς ἐρρίγησεν, ἡ Σοφία ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

— Διατὶ λέγετε... ἐξηκολούθησεν ὁ Βάλασμος, ἐφέρετε τὴν στολὴν τῶν εὐζώνων ἱππέων· τὸ ἐνθυμοῦμαι ὡς νὰ ἦτο αὕτη ἡ ὥρα. Σὰς εἶδα διαβαίνων· ἐκρατεῖτε τὸν ἵππον σας καὶ τὸν ἵππον τοῦ στρατάρχου, ἐνῷ αὐτὸς ἐμονομάχει. Σὰς ἐπλησίασα καὶ σὰς ἠρώτησα τὸ [αἴτιον τῆς μονομαχίας ταύτης· μὲ τὰ εἶπετε λεπτομερῶς.

— Ἐγὼ!

— Ἡ εὐγενεία σας, βέβαια, ἡ εὐγενεία σας, ὁ ἴδιος. Τώρα σας ἐνεθυμήθην καλὰ· τότε εἴχετε τὸν τίτλον ἱππότου, καὶ μάλιστα σὰς ἔλεγαν ἱπποτίσκον.

— Τί διάβολο! ἀνέκραξεν ὁ Ταβερνέϋ ἔμπλεως θαυμασμοῦ.

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην, ὅτι δὲν σας ἐγνώρισα ἀμα σὰς εἶδον. Ἀλλ' οἱ

χρόνοι ἀλλάζουν τόσον τὸν ἄνθρωπον ! Αἰ, εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ στρατάρχου Ρισελιέ ! φίλτατε βαρόνε !

Καὶ ὁ Βάσκαμος, ἀφοῦ ἀνύψωσε τὸ ποτήριόν του, τὸ ἔπινε μέχρι τελευταίας ρανίδος.

— Ἡ εὐγενεῖα σας μὲ εἶδετε !... ἐμέ, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ! ὕπελαβεν ὁ γέρον βαρόνος. Ἀδύνατον !

— Σας εἶδα, εἶπεν ὁ Βάσκαμος.

— Εἰς τὸν δρόμον τὸν μεγάλον ;

— Εἰς τὸν δρόμον τὸν μεγάλον.

— Νὰ κρατῶ τοὺς ἵππους ;

— Νὰ κρατῆτε τοὺς ἵππους.

— Εἰς τὴν στιγμὴν τῆς μονομαχίας ;

— Ἐνῷ ὁ πρίγκιψ ἀπέδιδε τὴν ἐσχάτην πνοήν ! σας εἶπα.

— Ἀλλ' ἡ εὐγενεῖα σας λοιπὸν εἶσθε πεντηκονταετής ;

— Εἶμαι ὅσον χρειάζεται διὰ νὰ λέγω ὅτι σας εἶδα τότε ἰδίως ὀφθαλμοῖς.

Ὁ βαρόνος ἀφῆκε πλέον τὸ σῶμά του νὰ πέσῃ ὑπτίον ἐπὶ τοῦ θρόνου μὲ σχῆμα τοσαύτην ὑποδηλοῦν ἀμηχανίαν νοός, ὥστε ἡ Σοφία δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτα.

— Ἀλλ' ἡ Ἀνδρεάς, ἀντὶ νὰ γελάσῃ καὶ αὐτὴ ὡς ἡ Σοφία, ἐβυθίσθη εἰς σκέψεις βαθυτάτας, ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς πεοσηλωμένους ἐπὶ τῶν τοῦ Βαλσάμου.

Ἦθελε δὲ τις νομίσαι ὅτι αὐτὸς περιέμενεν, ὅτι προεῖδε τὴν στιγμὴν ταύτην· διότι ἡγέρθη αἰφνιδίως καὶ ἔριψε δύο ἢ τρεῖς ἐκλάμψεις τοῦ διαπύρου βλέμματός του ἐπὶ τῆς νεανίδος· αὕτη δὲ ἐρρίγησεν ὡς εἰ ἐχύθη ἐπ' αὐτῆς ρεῦμα ἡλεκτρικόν. Οἱ βραχίονές της ἐτεντώθησαν, ὁ λαϊμός της ἐκάμφθη, ἐμειδίασεν, ἀκουσίως της πρὸς τὸν ξένον, ἔπειτα ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς.

Ὁρθίος αὐτὸς πάντοτε, ἤγγισε τοὺς βραχίονάς της· ἡ νεανὶς ἐρρίγησεν ἐκ νέου.

— Καὶ ὑμεῖς, δεσποσύνη, τῇ λέγει, πιστεύετε ὅτι ψεύδομαι, λέγων ὅτι παρευρέθην εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Φιλιππούργου ;

— Ὅχι, κύριε, ἐγὼ σας πιστεύω, ὑπετραύλισεν ἡ Ἀνδρεάς μετὰ κόπου καὶ ἀγῶνος δεινοῦ.

— Καλὰ ! ὡς φαίνεται λοιπὸν ἐγὼ θὰ ἔχασα τὰ λογικά μου. Μὲ συγχωρεῖτε ! ἐκτὸς ἂν ὁ κύριος ᾔνοι κανένας βρυκόλακας, καρμμία σκιά !

Ἡ Σοφία ἐστύλωσεν ἐπὶ τοῦ ξένου μετ' ἀπορίας τὸ βλέμμα.

— Τίς ἡξεῖρε, εἶπεν ὁ Βαλσάμος, μὲ τόνον φωνῆς τοσοῦτον σοβαρόν, ὥστε ἡ θεραπεινὴς ἤρχισε νὰ κυριεύηται ὑπὸ φόβου.

— Ὅχι, σας παρακαλῶ, κύριε βαρόνε, ἐπανάλαβεν ὁ γέρον, ὅστις ἔβαλε κατὰ νοὺν ἀνυπερθέτως νὰ φέρῃ τὸ πρᾶγμα εἰς φῶς. Ἐχετε ἡ εὐγενεῖα σας περισσότερα τῶν τριάκοντα ἐτῶν ; τῇ ἀληθείᾳ, δὲν φαίνεσθε οὔτε τόσον.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Βάσκαμος, μὲ πιστεύετε ἂν σας εἶπω τι, ὅχι τόσον εὐκολοπίστευτον ;

— Τί νὰ σας εἶπω, εἶπεν ὁ γέρον κινῶν τὴν κεφαλὴν πονήρως πως—ἐν-τούτοις δὲ ἡ Ἀνδρεάς ἤκουε μετὰ πάσης προσοχῆς.—Εἶμαι ὀλίγον δυσκολόπιστος· ἐγὼ σας τὸ προλέγω.

— Τότε λοιπὸν εἶνε περιττὸν νὰ μ' ἐρωτᾷτε, ἀφοῦ τὴν ἀπόκρισίν μου δὲν θὰ τὴν ἀκούσετε.

— Αἶ, καλὰ ! ἄς ᾔνε, πιστεύω, σὺ πιστεύω· ἰδοὺ· ἡὐχαριστήθητε τῶρα ;

— Ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν, κύριέ μου, λέγων σὰς ὅ,τι καὶ πρότερον σὺ εἶπα· ὅχι μόνον σὺ εἶδα, ἀλλ' ἀκόμη καὶ σὺς ὠμίλησα εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Φιλιππούργου.

— Λοιπὸν θὰ ᾔσθε τότε παιδί μικρὸν ;

— Βέβαια.

— Θὰ ᾔσθε τεσσάρων ἢ πέντε χρόνων, τὸ πολὺ ;

— Ὅχι· τί λέγετε ! ἤμην σκράντα ἐνὸς χρόνων.

— Χάχ ! ἄχ ! ἄ ! ἀνέκραξεν ὁ γέρων βαρόνος, καγγαζὼν ὅλαις δυνάμεισιν, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου ἡ Σοφία ἀνταπεκρίνετο ὡς ἡχῶ εἰς τοὺς καγγασμούς του.

— Ἐγὼ σὺς τὸ εἶπα, κύριέ μου, ἰδοὺ· εἶπε σοβαρῶς ὁ Βάλαμος· δὲν μὲ πιστεύετε.

— Ἀλλὰ πῶς, σὺς παρακαλῶ, ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ πιστεύσῃ μὲ τὰ σωστά του !... καλὲ δὲν βαρύνεσθε !... Δώσατέ μοι λοιπὸν μίαν ἀπόδειξιν.

— Τί ἀπόδειξιν νὰ σὺς δώσω, υπέλαθεν ὁ Βάλαμος· χωρὶς τελείως νὰ παραχθῇ· τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπλούστατον, φανερώτατον. Εἶχα, εἶνε ἡ ἀλήθεια, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν σκράντα ἐνὸς χρόνων ἡλικίαν, ἀλλὰ δὲν σὺς λέγω ὅτι ἤμην καὶ τότε ὁ ἄνθρωπος ὅστις εἶμαι τῶρα.

— Χάχ ! ἄ ! ἐκατάλαθα· ἐδῶ καταντοῦμεν εἰς τῶν εἰδωλολατρῶν τὰς δοξασίας, ἀνέκραξεν ὁ γέρων βαρόνος. Δὲν ὑπῆρξε θαρρῶ, ἕνας φιλόσοφος Ἕλληνας—αὐτοὶ οἱ ξεμυαλισμένοι οἱ φιλόσοφοι ὑπῆρξαν ἐν τοσούτῳ εἰς κάθε καιρόν !— δὲν ὑπῆρχε, νομίζω, ἕνας φιλόσοφος Ἕλληνας, ὅστις δὲν ἔτρωγε τὰ κουκκιά, ἐπειδὴ ἔλεγεν ὅτι ἔχουν μέσα ψυχὰς, καθὼς καὶ ὁ υἱός μου λέγει ὅτι οἱ αἰθίοπες ἔχουν ψυχὴν καὶ ἐκεῖνοι. ... αὐτοῦ τοῦ φιλοσόφου γνώμη, νομίζω, δὲν εἶνε καὶ αὐτό, τὸ ὁποῖον μὲ εἶπατε ; Πῶς τὸν ἔλεγα. ... πῶς διὰ βολον...

— Τὸν Πυθαγόραν θὰ ἐννοεῖτε, εἶπεν ἡ Ἀνδρείας.

— Ἀ, ναί, τὸν Πυθαγόραν, τὸ ἔμαθα καὶ αὐτὸ ὅταν ἤμην μαθητής, εἰς τοὺς Ἰησοῦϊτας... ὁ πατήρ Πόρειος, ὁ διδάσκαλός μου, μὲ εἶχε βάλει καὶ ἕκαμα στίχους λατινικοὺς ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ θέμα, μαζὶ μ' ἕνα ἄλλον συμβαθητήν μου, τὸν Ἀρουνέτην, διὰ νὰ ἰδῇ ποῖος θὰ τοὺς κάμῃ καλυτέρους. Ἐνθυμαῖμαι μάλιστα ὅτι οἱ ἰδικοὶ μου στίχοι τοῦ ἤρσαν ἀσυγκρίτως περισσότερον. Πυθαγόρας, ναί, ναί.

— Αἶ καλὰ ! πόθεν ἠξεύρετε ὅτι δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ Πυθαγόρας ; ἠρώτησεν ὁ Βάλαμος, μὲ ἄκραν ἀπλότητα.

— Πιθανὸν νὰ ᾔσθε ὁ Πυθαγόρας ἡ εὐγενεία σας, εἶπεν ὁ γέρων βαρόνος, πλὴν, τέλος πάντων, ὁ Πυθαγόρας δὲν ἦτο βέβαια εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Φιλιππούργου. Τοῦλάχιστον ἐγὼ δὲν τὸν εἶδα ἐκεῖ.

— Εἰς τοῦτο δὲν ἐναντιοῦμαι, εἶπεν ὁ Βάλαμος· ἀλλ' εἶδετε ὅμως ἐκεῖ τὸν ἀντικείμενον Ἰωάννην δὲ Βαρρῶ, τοῦ τάγματος τῶν Μελανῶν Σωματοφυλάκων, πῶς ;

— Ναί, ναί, ἐκεῖνον τὸν εἶδα... καὶ σὺς βεβαίῳ ἐκεῖνος δὲν ἦτο φιλόσοφος, μολονότι καὶ αὐτὸς δὲν τὰ ἔτρωγε τὰ κουκκιά πατέ, παρεκτός ἂν

δὲν εὔρισκε νὰ φάγῃ ἄλλο τι. Ποῖος τρώγει κουκκιά, ὅταν ἔχῃ ἄλλα φαγητὰ τρυφηλότερα!

— Ἄς ᾔναι λοιπόν! Ἐνθυμεῖσθε ὅτι τὴν ἐπαύριον τῆς μονομαχίας τοῦ δουκὸς Ρισελιέ, ὁ Βαρρὼ εἶχε διορισθῇ νὰ παραφυλάττῃ τὴν τάφρον ὁμοῦ μὲ τὴν εὐγενεῖαν σας;

— Τὸ ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα.

— Διότι δὲν σὰς διέφυγε βέβαια ἐκ τῆς μνήμης, ὅτι κατὰ πάσαν ἐβδόμην ἡμέραν ἐπήγαινον καὶ ἐτοποθετοῦντο ἐκεῖ αὐτὰ τὰ δύο τάγματα τῶν Μελανῶν Σωματοφυλάκων καὶ τῶν εὐζώνων ὁμοῦ.

— Ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀκριβέστατα; λοιπόν!

— Λοιπόν, ἐπιπταν τὰ βόλια κατ'ἐκεῖνο τὸ ἐσπέρας ὡσὰν χάλαζα, καὶ ὁ Βαρρὼ ἦτο κατηρῆς· σὰς πλησιάζει καὶ σὰς ζητεῖ ἐκ τοῦ ταμβάκου σας, τὸν ὅποιον καὶ τοῦ ἐπροσφέρατε μέσα εἰς μίαν ταμβακοθήκην χρυσῇν.

— Ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν ὑπᾶρχεν ἡ εἰκὼν μιᾶς γυναικὸς;

— Ἐξαίρετα, μιᾶς γυναικὸς. Ὁκρῶ ὅτι ἀκόμη τὴν βλέπω· μία ξανθή... δὲν ἦτο μὲ φαίνεται;

— Ὡ, διάβολε! τῶνόντι, εἶπεν ὁ γέρον βαρόνος τεθορυβημένος. Ἀἱ, ἔπειτα.

— Ἐπειτα, ἐξηκολούθησεν ὁ Βάλαμος, ἐνῶ αὐτὸς ἔφερε τὴν χεῖρά του μὲ τὸν ταμβάκον διὰ νὰ ροφήσῃ καὶ ἤρχιζε νὰ τὸν ροφᾷ πάλιν μὲ ἡδονήν, αἰφνης μία σπάθη τοῦ κόπτει σύρριζα τὸν λαιμόν.

— Ναί, κατὰ δυστυχίαν; εἶπεν ὁ βαρόνος· ναί, τὸν πτωχὸν τὸν Βαρρὼ!

— Ἰδοὺ λοιπόν, κύριε, ὅτι καὶ σὰς εἶδα καὶ σὰς ἐγνώρισα εἰς Φιλιψβούργον, εἶπεν ὁ Βάλαμος, ἔπειδὴ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἤμην ὁ Βαρρὼ· ἐγὼ ὁ ἴδιος καὶ ὅχι ἄλλος.

Ὁ βαρόνος ἔπεσεν εἰς τὴν καθέδρην του ὑπτίως, ἐπτοημένος, ἢ μᾶλλον καταπεπληγμένος.

— Ἀλλ' αὐτὰ, κύριέ μου, εἶνε μαγεῖας πράγματα! ἀνέκραξεν· ἂν ἐξεῖτε πρὸ ἐκατὸν χρόνων, βέβαια σὰς ἔκαιον ζωντανόν. Κύριε ἐλέησον! μὲ φαίνεται ὡς νὰ ἤρχισα νὰ ὁσπραίνομαι ἐδῶ ὁσμήν βρυκολάκκου, κρεμασμένου ἀνθρώπου, πῶς νὰ τὸ πηραστήσω δὲν ἠξεύρω.

— Κύριε βαρόνε, εἶπε μειδιῶν ὁ Βάλαμος, ἕνας ἀληθὴς μάγος δὲν ἀφίνει οὔτε νὰ τὸν κρεμάσουν ποτέ, οὔτε νὰ τὸν καύσουν· αὐτὸ σκεφθῆτέ το, παρακαλῶ· οἱ ἀνόντοι, οἱ ψευδεῖς μάγοι, χάνουν τὴν ζωὴν των εἰς τὴν ἀγγόνην ἢ εἰς τὴν πυράν. Πλὴν μὲ τὴν ἀδειάν σας ν'ἀφήσωμεν ἀπόψε τὴν ὁμιλίαν ἕως ἐδῶ, διότι ἰδοὺ καὶ ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέυ ἤρχισε νὰ νυστάζῃ. Φαίνεται ὅτι δὲν τὴν εὐχαριστοῦν τελείως συνομιλῆαι τοιαῦται, περὶ μαγείας δηλαδὴ καὶ μεταφυσικῆς.

Ἡ Ἀνδρεὰς τῶνόντι, καταδαμασθεῖσα ὑπὸ τινος δυνάμεως μυστηριώδους καὶ ἀνυπερβλήτου, εἶχε τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην πρὸς τὰ ἔμπρὸς καὶ ἐκίνει αὐτὴν ἀβρῶς, ὡς ἄνθος εἰς τὸν κάλυκα τοῦ ὁποίου ἐνέσταξε ρανὶς βαρεῖα δρόσου ἐωθινῆς.

Ἀλλ' εἰς τὰς τελευταίας τοῦ ξένου λέξεις κατέβαλε δύναμιν ἔν' ἀπωθήσῃ τὴν ἰσχυρὰν ἐπιρροὴν ὑγροῦ τινος καταβαρύνοντος αὐτήν· ἐτίναξε λοιπόν ἀπαξ τὴν κεφαλὴν της. ἀνηγέρθη, καὶ κατ'ἀρχὰς μὲν κλονουμένη, ἔπειτα δὲ ὑποστηριζομένη ὑπὸ τῆς Σοφίας, ἐξῆλθε τοῦ ἐστιατορίου.

Ταῦτοχρόνως σχεδὸν ἐξηλείφθη καὶ ἡ μορφή, ἥτις ἐφαίνετο προσκεκο-

λημένη ἔξωθεν τῶν ὑάλων, καὶ τὴν ὁποίαν πρὸ ἱκανῆς ἤδη ὥρας ἐγνώρισε πλέον ὁ Βάσκαμος, ὅτι ἦτον ἡ τοῦ Γιλβέρτου.

Μετὰ τινα στιγμήν, ἠκούσθη ἡ Ἀνδρεὰς κρούουσα μετὰ δυνάμειος πολλῆς τὸ κλειδοκὺμβάλόν της.

Ὁ Βάσκαμος τὴν ἠκολούθησε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐνῷ διήρχετο τὰ ἐστιατόριον κλονουμένη.

— Ἀγῶμεν, εἶπεν ὁ ξένος θριαμβευτικῶς, ἀφοῦ ἡ νεανίς ἐξῆλθεν· ἐγὼ δύναμαι τώρα νὰ εἰπῶ ὡς ὁ Ἀρχιμήδης : Εὕρηκα !

— Τίς εἶνε ὁ Ἀρχιμήδης ; ἠρώτησεν ὁ γέρον βαρόνος.

— Ἕνας ταλαίπωρος πολυμαθής, ἕνας σοφός, τὸν ὅποιον ἐγνώρισα πρὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν ἑκατὸν πενήντα χρόνων, εἶπεν ὁ Βάσκαμος.

Z

Εὔρηκα.

Ἀλλὰ ταύτην πλέον τὴν φοράν, εἴτε διότι ἡ κομπορημοσύνη, ἐφάνη εἰς τὸν γέροντα βαρόνον ὑπερβολικῇ, εἴτε διότι δὲν τὴν ἤκουσε καλῶς, εἴτε τέλος πάντων διότι τὴν ἤκουσε καὶ ἤρχισε νὰ συλλογίζηται, ὅτι καλὸν θὰ ἦτο ἂν ἔλειπεν ἐκ τοῦ οἴκου του ἐκεῖνο τὸ ἐσπέρας τοιοῦτος ἀλλόκοτος ξένος, συνώδευσε τὴν Ἀνδρεάδα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, ἕως οὗ ἡ κόρη ἐχάθη ἐκ τῆς θέας του· ἔπειτα, ὁπότεν ὁ ἦχος τοῦ κλειδοκὺμβάλου της τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι αὕτη ἐνησχολεῖτο εἰς τὸ παρκαείμενον δωμάτιον, εἶπεν εἰς τὸν Βάσκαμον, ἂν εὐηρεστεῖτο, νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὴν πλησίον πόλιν.

— Ἐγώ, τοῦ εἶπεν, ἔνα ἀθλιὸν ἵππον, ὅστις πιθανὸν καὶ νὰ σκάσῃ, πλὴν πάντοτε θὰ βρσταῇ ἕως νὰ φθάσωμεν· ἐκεῖ τοῦλάχιστον θὰ εὑρετε μίαν κλίνην ὑποφερτὴν διὰ νὰ ἀναπαυθῆτε. Ὅχι, ὅτι εἰς Ταβερνέῦ δὲν ἔχομεν ἕνα θάλαμον περισσότερον καὶ ἕνα στῶμα διὰ νὰ ἀναπαυθῇ τις, ἀλλ' ἐγὼ τὴν φιλοξενίαν τὴν θέλω νὰ προσφέρηται καθὼς τὴν ἐννοῶ. Ἡ καλὰ καλὰ ἡ διούλου τίποτε, ἰδοὺ ἡ γνώμη μου.

— Τότε λοιπὸν μὲ ἀποπέμπετε, εἶπεν ὁ Βάσκαμος κρύπτων ὑπὸ μειδί-
σμα τὴν ὑσαρέσκειάν του. Μὲ αὐτὸ τοῦ ἀποδεικνύετε ὅτι σὰς ἐνοχλῶ.

— ὦ !... Θεὸς φυλάξοι ! ἐξ ἐναντίας, ἐγὼ σὰς τὸ λέγω, φίλτατέ μοι κύριε, ἐπειδὴ ἐπιθυμῶ ν' ἀναπαυθῆτε. Ἐδῶ ἂν σὰς κρατήσω, γνωρίζω ὅτι θὰ περάσετε μίαν νύκτα πολὺ ἀσχημον. Τί λόγος ! νὰ σὰς ἀποπέμψω ! ἐνῷ μάλιστα ἡ συναναστροφή σας μοῦ εἶνε, τῇ ἀληθείᾳ, τόσοσιν εὐάρεστος.

— Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ συναναστροφή μου σὰς εἶνε εὐάρεστος, μή με βιάζε-
τε νὰ σηκωθῶ τώρα, καθὼς εἶμαι κουρασμένος, νὰ τρέχω ἔφιππος, ἐνῷ ἡδυνά-
μην νὰ ἐξαπλώσω ὀλίγον τὰ μέλη μου ἐπάνω εἰς ἕνα στῶμα. Τέλος πάν-
των, μὴ καταφρονεῖτε τόσοσιν τὴν μετριότητα τοῦ οἴκου σας, ἂν θέλετε κ' ἐγὼ
νὰ μὴ πιστεύσω ὅτι σὰς εἶμαι ὀχληρός.

— ὦ ! ἀφοῦ τὸ πρᾶγμα ἔχει οὕτω, εἶπεν ὁ γέρον βαρόνος, κοιμηθῆτε λοι-
πὸν εἰς τὸν πύργον, μέινετε ἐδῶ· ἔπειτα, ζητήσας τὸν γέρον Γεώργη διὰ τῶν
ὀφθαλμῶν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν εἰς μίαν γωνίαν : Ἐλα ἐδῶ σὺ, γεροκεφάλαι, ζῶν !
τῷ εἶπε.

Ὁ γέρον Γεώργης ἐπροχώρησε βήματ' αἰνὰ δειλῶς.

— Κούνησε δὲ λιγάκι τὰ σκέλη σου ; Ἐκείνη ἀκούσας τί λέει ; εἶπε τὸ κόκκινο δωματίον καλὸν, διὰ τὸ προσφέρει κἀνέως ἀπόψε εἰς τὴν εὐγενεῖάν σου ;

— Βέβαια καὶ εἶπε, ἀπεκρίθη ὁ γέρον ὑπηρέτης· δὲν πλαγιάζει εἰς αὐτὸ ὅσκις ἔρχεται ἐδῶ ὁ κ. Φίλιππος ;

— Εἰμπορεῖ, βέβαια, νὰ ᾔνε καλὸ δι' ἕνα φαρμακτικόν, ὅστις ἔρχεται καὶ περνεῖ τρεῖς μῆνας πλησίον ἐνὸς πατρὸς ἀφανισμένου, πλὴν πολλὰ κακὸ δι' ἕνα πλούσιον αὐθέντην, ὅστις ἔχει ὑπὸ τὰς διαταγὰς του μίαν ἄμαξάν τέθριππον.

— Σὺ βέβαιον, κύριε βαρόνε, εἶπεν ὁ Βάλαμος, ὅτι θὰ ᾔνε πολὺ καλόν.

Ὁ γέρον οἰκοδεσπότης ἔκαμε διὰ τοῦ προσώπου του σημεῖον, ὡς εἰ ἔλεγεν ἀλλοίμονον ! γνωρίζω ἐγὼ τὴν κατάστασίν της. Ἐπειτα, ὑψώσας τὴν φωνήν :

— Δεῖξε λοιπὸν εἰς τὴν εὐγενεῖάν σου τὸ κόκκινον δωματίον, ἀφοῦ θέλει ἀνυπερθέτως ν' ἀκούῃ ἄλλοτε Ταβερνέου καὶ νὰ ρίπτῃ πέτραν ὀπίσω του. Λοιπὸν, κύριε, ἀπόφασιν... ἀπόψε μένετε ἐδῶ.

— Ἐδῶ, μάλιστα.

— Ἀλλὰ, σταθῆτε... ὑπάρχει ἕνας τρόπος.

— Ποῖος ;

— Νὰ μὴ κάμει τὸν δρόμον ἔφιππος.

— Τὸν δρόμον ἀπ' ἐδῶ ἕως εἰς τὴν Βαρλεδούκην.

Ὁ Βάλαμος περιέμενε ν' ἀκούσῃ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τῆς νέας ταύτης προτάσεως.

— Δὲν ἔφεραν ἐδῶ τὴν ἄμαξάν σας ἀλλοῦ τοῦ ταχυδρομείου ;

— Ἀναμφιβόλως· ἐκτὸς ἂν τὴν ἔσυρεν ὁ Σατανᾶς.

— Ἀλλὰ, νὰ σὰς εἶπω, δὲν εἶπε καὶ τοῦτο παράξενον, διότι δὲν με φαίνεται νὰ τὰ ἔχετε πολὺ κακὰ μαζὶ τῆς.

— Σὺς εὐχαριστῶ διὰ τὴν τιμὴν, δὲν εἶμαι ἄξιος τοσαύτης.

— Ἄς ᾔνε δὲ λοιπὸν τὰ ἄλλα, τὰ ὅποια ἔφεραν τὴν ἄμαξάν σας, ἡμποροῦν βέβαια καὶ νὰ τὴν πάρουν.

— Ὅχι· δὲν ἡμποροῦν, ἐπειδὴ ᾔσαν τέσσαρα καὶ τώρα εἶνε δύο μόνον. Ἡ ἄμαξά μου εἶνε βαρυτάτη καὶ οἱ ταχυδρομικοὶ ἵπποι πρέπει καὶ νὰ κοιμηθοῦν.

— Λοιπὸν εἶνε ἀδύνατον. Αἶ, ἀπόψε λοιπὸν θὰ κοιμηθῆτε ἐδῶ.

— Τὸ ἐπιθυμῶ, διὰ τὸ σὰς ἴδω καὶ αὔριον τὸ πρωτὸν. Θέλω νὰ σὰς ἀποδείξω τὴν εὐγνωμοσύνην μου.

— Μάλιστα, ἐνῶ σὰς εἶπε καὶ εὐκολώτατον τοῦτο.

— Πῶς ;

— Ἀφοῦ τὰ ἔχετε τόσον καλὰ μὲ τοὺς διαβόλους, ἡμπορεῖτε νὰ τοὺς παρακαλέσετε καὶ νὰ μοῦ δείξουν τὸν φιλοσοφικὸν λίθον.

— Ἄν τὸν ἠθέλατε, τρώνει μὲ τὰ σωστά σας...

— Τὸν φιλοσοφικὸν λίθον ! διαβόλε ! καὶ ἔχει λόγον ! ἀκούεις, ἂν τὸν ᾔθελα μὲ τὰ σωστά μου !

— Τότε λοιπὸν νὰ σὰς διευθύνω ἐγὼ διὰ τοῦτο εἰς ἕνα, ὅστις δὲν εἶνε ὁ διάβολος.

— Εἰς ποῖον ;

— Εἰς ἐμέ, ὡς λέγει καὶ ὁ Κορνέλιος, δὲν ἐνθυμούμαι ἀληθινὰ εἰς ποῖαν τραγῳδίαν του, τὴν ὁποίαν μοῦ ἀπήγγειλεν ἐκ στήθους, θὰ εἶνε τώρα ὡς

ἐκατὸν χρόνοι ἔκτοτε, ἐνῷ διεβαίνομεν μίαν ἡμέραν ἐκ τῆς Νέας Γεφύρας, εἰς Παρισίους.

— Γέρω Γεώργη! παλαιάνθρωπε, τί κάμνεις! ἀνέκραξεν ὁ γέρων βαρόνος, ὅστις ἤρχιζε νὰ θεωρῇ τὴν συναναστροφὴν ταύτην ὡς ἐπικίνδυνον εἰς ταύτην προκεχωρημένην ὥραν καὶ μ' ἓνα παρόμοιον ἄνθρωπον, — δὲν ἀκούεις ὅτι σοῦ ὁμιλῶ! εὗρε γλίσγωρα ἓνα κηρί καὶ φέρε εἰς τὸν κύριον ἐδῶ.

Ὁ γέρω Γεώργης ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ, καὶ ἐνῷ ἀνεζήτει τὸ κηρίον (ἀναζήτησις τόσον ἀτυχῆς ὅσον καὶ ἡ τοῦ φιλοσοφικοῦ λίθου) ἔκραξε ταυτοχρόνως καὶ τὴν Σοφίαν ν' ἀναβῇ πρώτη εἰς τὸν κόκκινον θάλαμον καὶ ν' ἀνοίξῃ τὰ παράθυρά του διὰ ν' ἀερισθῇ ὀλίγον.

Ἡ Σοφία ἀφῆκε τὴν Ἀνδρεάδα μόνην, ἡ μᾶλλον ἡ Ἀνδρεὰς ἡὐχαριστήθη τὰ μέγιστα ὅτι παρουσιάσθη ἡ εὐκαιρία αὕτη καὶ ἀπέπεμψε τὴν θαλαμηπόλον τῆς· εἶχεν ἀνάγκην νὰ σκεφθῇ.

Ὁ βαρόνος ἐκαληνύκτισε τὸν Βάλαμον καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν κοιτῶνά του.

Ὁ Βάλαμος ἐξήγαγε τὸ ὀρολόγιόν του, διότι ἐνθυμεῖτο τὴν ὑπόσχεσιν, ἣν εἶχε δώσει εἰς τὸν Ἀλτοτάς. Εἶχον ἤδη παρέλθει δύο ὥραι καὶ ἡμίσεια, ἀντὶ δύο μόνον ὥρων, ἀφ' στιγμῆς ὁ σοφὸς γέρων ἀπεκοιμήθη. Τριᾶκοντα λεπτὰ λοιπὸν ἐχάθησαν ἐπὶ ματαίῳ. Ὅθεν ἐρωτᾷ τὸν γέρω Γεώργη ἂν ἡ ἄμαξα ἦτο πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ μέρος.

Ὁ γέρω Γεώργης ἀπεκρίθη ὅτι πρέπει νὰ ἦτον ἀκόμη ἐκεῖ, ἐκτὸς ἂν ἔτρεχε μόνη τῆς.

Ἡθέλησε τότε ὁ Βάλαμος νὰ μάθῃ τί ἀπέγεινεν ὁ Γιλβέρτης.

Ὁ γέρω Γεώργης τὸν ἐβεβαίωσε ὅτι ὁ Γιλβέρτης ἦτον ὀκνηρὸς πολὺ καὶ ὅτι θὰ ἐπῆγε νὰ κοιμηθῇ πρὸ μιᾶς τοῦλάχιστον ὥρας.

Ὁ Βάλαμος ἐξῆλθε διὰ νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν Ἀλτοτάς καὶ νὰ τὸν ἐξυπνήσῃ, ἀφοῦ ὅμως πρῶτον ἐσπούδασε τὴν τοπογραφίαν τοῦ δρόμου, ὅστις ἦγε πρὸς τὸν κόκκινον θάλαμον.

Ὁ δὲ Ταβερνέυ εἶπε τῶνόντι τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν, καθὼς ἀφεώρα τὴν λιτότητα τοῦ θαλάμου αὐτοῦ· τὰ ἐπιπλά του δὲν ἦσαν κατ' οὐδὲν τιμαλφέστερα τῶν ἄλλων δωματίων τοῦ πύργου.

Μία κλίνη ἐκ ξύλου δρυός, τὸ ἐφάπλωμα τῆς ὁποίας ἦτο ἐξ ὑφάσματος δαμασκηνοῦ πρασίνου ἀποκιτρινωθέντος, καθὼς καὶ τὸ περιστρώμα· μία τράπεζα ἐξ ξύλου δρυός ἐπίσης, μὲ πόδας στρεπτούς· μία μεγάλη ἐστία λιθόκτιστος, χρονολογουμένη ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ', (1640), καὶ τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ εὐτρεπίσῃ ὁπωσοῦν τὸ πῦρ ἐν ὄρῳ χειμῶνος, ἀλλ' ἡ ὁποία, ἐν ἐλλείψει πυρός, ἐν ὄρῳ θεροῦς, ἦτο οἰκτρά, γυμνὴ ἀπὸ πυροστάτας, γυμνὴ ἀπὸ ἐργαλεῖα πυραγρετικά, γυμνὴ ἀπὸ καυσόξυλα, πλήρης ὅμως παλαιῶν ἐφημερίδων· ἰδοὺ τὰ ἀντικείμενα τῶν ὁποίων ἔμαλλεν ὁ Βάλαμος νὰ γίνῃ κάτοχος πανευτυχῆς διὰ μίαν ὄλην νύκτα.

Ἄς προσθέσωμεν καὶ δύο καθέδρας καὶ ἓν ἐρμάριον ἐξ ξύλου ἀπλοῦ, βεβαμμένου διὰ χρώματος λευκοφαίου, μὲ γεγλυμμένα ἐπ' αὐτοῦ φατνία.

Ἐνῷ ὁ γέρω Γεώργης κατεγίνετο νὰ τακτοποιήσῃ ὁπωσοῦν τὰ τοῦ θαλάμου αὐτοῦ, ἀερισθέντος ὑπὸ τῆς Σοφίας, ἥτις καὶ ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ὁ Βάλαμος ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ Ἀλτοτάς, τὸν ὁποῖον ἐξύπνησε.

Διαβαίνων ἐξῶθεν τῆς θύρας τῆς Ἀνδρεάδος, ἐστάθη ν' ἀκροασθῇ. Ἡ Ἀνδρεὰς, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἐστιατορίου, παρετήρησεν ὅτι ἐξησθένει

βαθμηδὸν ἡ μυστηριώδης ἐπιρροή, τὴν ὁποῖαν ἐνήργει ἐπ' αὐτῆς ὁ ξένος. Ἵνα δὲ διασκεδάσῃ καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν διαλογισμὸν τῆς, εἶχε καθίσει πρὸ τοῦ κλειδοκυμβαλίου.

Οἱ ἤχοι τοῦ ὀργάνου ἔφθασαν μέχρι τῶν ἀκοῶν τοῦ Βάλαμου διὰ τῆς κεκλεισμένης θύρας.

Εἶπομεν ὅτι ὁ Βάλαμος ἵστατο ἔξωθεν τῆς θύρας ταύτης.

Μετὰ τινα στιγμήν, ἀρχίζει καὶ αὐτὸς καὶ κάμνει διὰ τῶν χειρῶν σχήματ' αἰνὰ περιφερῆ, ἐν αἷδι ἐξορκισμοῦ καὶ ἦσαν βέβαια ἐξορκισμοί, διότι, κυριευθεῖσα ἡ νέα ἀπὸ νέαν ἀλλοίωσιν ψυχῆς, παρομοίαν ἐκείνης τὴν ὁποῖαν καὶ πρότερον εἶχεν αἰσθανθῇ, ἔπαυσε βαθμηδὸν καὶ βραδέως νὰ κρούῃ, ἀφῆκε τὰς χεῖράς τῆς, αἵτινες ἔπεσον ἀδρανεῖς καὶ ἄττονοι εἰς τὰ γόνατά τῆς, καὶ ἐστράφη πρὸς τὴν θύραν βραδέως καὶ δυσκάμπτως, ὡς σῶμα ὑπεῖκον εἰς ξένην ἐπενέργειαν καὶ ἐκπληροῦν πράγματα μὴ ὑπαγορευόμενα ἐκ τῆς ἰδίας καὶ ἐλευθέρως προαιρέσεως.

Ὁ Βάλαμος ἐμεδίᾳσεν εἰς τὸ σκότος, ὡς ἂν εἰ διετρύπησεν ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ τὴν κεκλεισμένην θύραν καὶ εἶδεν ἐντὸς τοῦ θαλάμου.

Βεβαίως τοῦτο ἦτο πᾶσα ἡ ἐπιθυμία τοῦ Βαλαμου καὶ ἐμάντευσεν ὅτι ἡ ἐπιθυμία αὕτη ἐξεπληρώθη· διότι, ἐκτείνας τὴν ἀριστεράν του χεῖρα καὶ εὐρών ὑπὸ τὴν χεῖρα ταύτην τὸ κορυφαῖον δρύφακτον τῆς κλίμακος, ἀνέβη πρὸς τὸν ἐρυθρὸν του θαλάμον.

Καθόσον ἀπεμακρύνετο, ἡ Ἀνδρεᾶς ἀπέστρεφε πάλιν τὸ πρόσωπον καὶ ὅλον τὸ σῶμα ἐκ τῆς θύρας, διὰ τῆς αὐτῆς ἐκείνης βραδείας καὶ δυσκάμπτου κινήσεως καὶ ἐπανήρχετο εἰς τὸ κλειδοκύμβαλόν τῆς. Ὡστε, ὅταν ὁ Βάλαμος ἔφθασεν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἀναβάθρας, ἤκουσε τοὺς πρώτους ἤχους τοῦ διακοπέντος καὶ ἐπαναλαμβανομένου ἐξ ἀρχῆς μέλους. Ὁ Βάλαμος εἰσῆλθεν εἰς τὸν θαλάμον τὸν ἐρυθρὸν καὶ εἶπεν εἰς τὸν γέρω Γεώργη ὅτι ὅλα εἶχον καλῶς καὶ ν' ἀπέλθῃ.

Ὁ γέρω Γεώργης, ὁ δυστυχὴς ὑπηρέτης, ἦτο προθυμώτατος καὶ συνειθισμένος νὰ ὑπακούῃ εἰς ἕν νεῦμα. Μολοντοῦτο, ἀφοῦ ἔκαμε ἐν βῆμα πρὸς τὸ μέρος τῆς θύρας, ἐστάθη.

— Αἰ! τὸν ἐρωτᾷ ὁ Βάλαμος.

Ὁ γέρω Γεώργης ἔχωσε τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον τοῦ φορέματός του, ἠρεύνησεν εἰς τὰ βαθύτατα τοῦ ἀθροῦστος αὐτοῦ κόλπου, πλὴν δὲν ἀπεκρίνετο.

— Ἐχεις νὰ μὲ εἴπῃς τίποτε; ἠρώτησεν ὁ Βάλαμος πλησιάζας πρὸς αὐτόν.

Ὁ γέρω Γεώργης ἐφάνη τεταραγμένος, κατέβαλε περισσοτέραν ἔτι δύναμιν εἰς τὴν ψηλαφοῦσαν χεῖρά του, καὶ σύρας ἔπειτα αὐτὴν ἐκ τοῦ κόλπου.

— Θέλω, κύριέ μου, νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι βέβαια ἀπόψε θὰ ἐκάμετε λάθος, ἀπεκρίθη.

— Τί λάθος, φίλε μου; εἶπεν ὁ Βάλαμος.

— Ἐνομίσατε ὅτι ἦτον εἰκοσιτεσσάρι τὸ νόμισμα ὁποῦ μοῦ ἐδώσατε, ἐνῶ ἦτο χρυσοῦν νόμισμα εἰκοσιτεσσάρων λιτρῶν.

Καὶ ἀνοίξας τὴν χεῖρα ἔδειξε λουδοβίκιον νεόκοπον καὶ στιλπνότατον.

Ὁ Βάλαμος παρετήρησε τὸν γηραιὸν ὑπηρέτην μετὰ θαυμασμοῦ, μὴ ἐλπίζων ὅτι εἶνε ὑπαρκτὸν πρᾶγμα ἡ εὐθύτης εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

— Εὖγε! εἶπε.

Καὶ ψηλαφῆσας εἰς τὸν κόλπον του, ἔθεσε καὶ δευτέρον λουδοβίκιον πλησίον τοῦ πρώτου, ἐντὸς τῆς παλάμης τοῦ θεράποντος.

Ἡ χαρὰ τοῦ γέρω Γεώργη εἰς τὴν θεὰν τῆς λαμπρᾶς μεγαλοδωρίας ταύτης ὑπῆρξεν ἀπερίγραπτος. Ὁ ἄνθρωπος εἶχε τοῦλάχιστον εἴκοσι ἔτη νὰ ἴδῃ χρυσίον εἰς τὰς χεῖράς του.

Δὲν τὸ ἐπίστευεν· ὁ Βάλασμος ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ πάλιν ἐκ τῆς χειρὸς του τὰ νομίσματα καὶ νὰ τὰ ρίψῃ ὁ ἴδιος εἰς τὸν κόλπον τοῦ γηραιοῦ ὑπηρέτου. Οὕτω τὸν κατέπεισε πλέον ὅτι ὁ θησαυρὸς ἐκεῖνος ἦτο ἰδικὸς του.

Προσκλίνει λοιπὸν εὐσεβάστως καὶ κινεῖται ν' ἀναχωρήσῃ ὀπισθοβατῶν, ὅτε ὁ Βάλασμος τὸν ἐρωτᾷ,

— Εἰπέ μοι, σὲ παρακαλῶ, τί συνηθίζετε ἐδῶ τὸ πρῶτ·

— Ὁ κ. δὲ Ταβερνεύ ἐξυπνᾷ, κύριέ μου, πολὺ ἀργά· ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεὰς σηκώνεται πάντοτε ἑνωρίς.

— Τί ὤραν;

— Εἰς τὰς ἑξ.

— Ποῖος κοιμᾶται ἀπ' ἐπάνω ἀπ' αὐτὸν τὸν θάλαμον;

— Ἐγώ, αὐθέντη.

— Καὶ ὑποκάτω;

— Κανεῖς· εἶνε ὁ πρόδομος ὑποκάτω ἀπ' ἐδῶ.

— Εὐχαριστῶ· πῆγαινε τώρα.

— Καληνύκτα, αὐθέντη.

— Καληνύκτα. Ἄ, ἀκουσε, ἀληθινά· πρόσεχε, παρακαλῶ, νὰ ἦνε ἡ ἄμαξα μου εἰς ἀσφάλειαν.

— Ὡς πρὸς αὐτό, αὐθέντη, μένετε ἡσυχος.

— Ἄν ἀκούσης τίποτε κρότον μέσα, ἢ ἴδῃς κανένα φῶς, μὴ φοβηθῇς τελείως. ἸΚάθηται ἓνας γέρων ὑπηρέτης, τὸ ὅποιον ἔχω μαζὴ μου, ἀνίσχυρος ὁ δυστυχὴς ἀπὸ τὸ πολὺ γῆρας. Σύστησε καὶ εἰς τὸν κ. Γιλβέρτην νὰ μὴ τύχῃ καὶ τὸν ταραξῇ· εἰπέ του πρὸς τούτοις, σὲ παρακαλῶ, αὐριοι τὸ πρῶτ· νὰ μὴ φύγῃ, διότι ἔχω νὰ τοῦ ὁμιλήσω κάτι τι. Τὰ ἐνθυμεῖσαι ὅλα αὐτά, φίλε μου;

— Ὡ! τί λόγος, αὐθέντη! μὴ φροντίζετε παντελῶς. Ἀλλὰ μᾶς ἀναχωρεῖτε λοιπὸν τόσον ὀγλίγωρα;

— Νὰ ἰδοῦμεν, εἶπεν ὁ Βάλασμος μειδιῶν. Μολοντοῦτο. διὰ τὸ καλῆτερον, πρέπει αὐριοι τὸ ἐσπέρας νὰ εὑρεθῶ εἰς Βαρλεδούκην.

Ὁ γέρω Γεώργης ἐξέβαλε τότε στεναγμὸν ὑπομονῆς, ἔρριψε τελευταῖον βλέμμα ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐπλησίασε πρὸς τὴν ἐστίαν τὸν ἀνὰ χεῖρας λύχνον, ἵνα μεταδῶσῃ τὸ πῦρ εἰς τὰ ἐν ἑλλείψει καυσοξύλων χαρτιά, ἅτινα ὑπῆρχον ἐν αὐτῇ, καὶ νὰ θερμάνῃ ὅπως οὖν τὸν μέγαν καὶ ὑγρότατον ἐκεῖνον θάλαμον.

Ἄλλ· ὁ Βάλασμος τὸν ἐμπόδισεν.

— Ὅχι, ὅχι, τῷ λέγει· ἄφες αὐτάς τὰς παλαιὰς ἐφημερίδας, ἄφες τας, ὡς εἶνε· ἂν δὲν ἔχω ὕπνον, πιθανόν νὰ διασκεδάσω ἀναγινώσκων.

Ὁ γέρω Γεώργης προσέκλινε ταπεινῶς καὶ ἀπῆλθεν.

Ὁ Βάλασμος ἐπλησίασε πρὸς τὴν θύραν καὶ ἠκρασθή τὰ τοῦ γηραιοῦ θεράποντος βήματα, ὑπὸ τὰ ὅποια ἔτριζεν ἡ ἀναβάθρα. Πάραυτα τὰ βήματα ἠκούσθησαν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του· ὁ γέρω Γεώργης εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνά του.

Τότε ὁ Βάλασμος ἐπορεύθη πρὸς τὸ παράθυρον.

Κατέναντι τοῦ παραθύρου του, πρὸς τὴν ἐτέραν πτέρυγα τοῦ οἴκου, ὑπῆρχεν ἀνώγειον μικρὸν μὲ παραπετάσματα, πλὴν κακῶς συντηρησμένον, μὲ φῶς

ἐντός. Ἦτο τὸ δωμάτιον τῆς Σοφίας. Ἡ νεανίς ἀφῆρεσε τὸ στηθομάνδληόν της καὶ ἐξεκόμενον βραδέως τὴν ἐσθῆτά της. Πολλάκις ἤνοιξε τὸ παράθυρόν της καὶ ἔκυψε νὰ ἴδῃ εἰς τὴν αὐλήν.

Ὁ Βαῖσκαμος τὴν παρετῆρει μὲ περιεργοτάτην προσοχὴν τοιαύτην ὅποιαν δὲν ἠθέλησεν ἀναμφιβόλως νὰ καταβάλλῃ εἰς τὸ δεῖπνον.

— Παραδοξὸν πόσον ὁμοιάζει ! εἶπε καθ' ἑαυτόν.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν τὸ φῶς τοῦ ἀνωγαίου ἐσβέσθη, μολοντί ἡ ἐν αὐτῷ κατοικοῦσα κατεκλίθη.

Ὁ Βαῖσκαμος ἔμεινεν ὄρθιος, στηριγμένος ἐπὶ τοῦ τοίχου.

Τὸ κλειδοκυμβάλον ἤκουετο εἰσέτι κρουόμενον.

Ὁ ξένος ἐφάνη ἀκροώμεν ἂν μὲ τοὺς ἤχους τοῦ ὄργάνου ἡναῦτο καὶ ἄλλος θόρυβος. Ἐπομένως, ἀφοῦ ἐβεβαιώθη καλῶς ὅτι μόνῃ ἡ ἀρμονία ἡγρύνει ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς σιγῆς, ἤνοιξε τὴν θύραν του, τὴν ὅποιαν εἶχε κλείσει ὁ γέρω Γεώργης, κατέβη τὴν κλίμακα μετὰ προσοχῆς, καὶ ὤθησεν ἡσύχως τὴν θύραν τοῦ θαλάμου τῆς Ἀνδρεάδος· ἡ θύρα ἐστράφη ἀθουρόπως ἐπὶ τῶν τετριμμένων στροφῶν της.

Ἡ νεανίς δὲν ἤκουσε τίποτε, ἀλλὰ περιέφερε τὰς ἐρατεινάς της χεῖρας, τὰς ὡς ὁ ἀλάστρος λευκὰς, ἐπὶ τῶν ἀποικτρινωμένων ἐλεφαντοκοκκάλων τοῦ ὄργάνου· ἀπέναντι αὐτῆς ὑπῆρχε μέγας καθρέπτης, τὰ χρυσώματα τοῦ ὁποίου ἦσαν ἐκλεπισμένα, ὅλα σχεδόν, ἐκ τῆς παλαιότητος.

Τὸ μέλος, τὸ ὅποτον ἡ νεανίς ἐπαίζεν, ἦτο μελαγχολικόν· ἀλλὰ δὲν ἦτο καὶ μέλος· μᾶλλον ἀπλὰι προσκρούσεις ἀρμονικαί. Βεβαίως ἡτοσχεδιάζεν, ἐμελέτα ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου τὰς ἀναμνήσεις τοῦ νοῦς της ἢ τὰ ὄνειρα τῆς φαντασίας της. Ἰσως τὸ πνεῦμά της, τὸ τοσοῦτον μελαγχολῆσαν ἐκ τῆς εἰς Ταβερνέῦ διαμονῆς, ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ἐνστίγμην ἐν ἀπουσίᾳ, ἰσως περιεπλανᾶτο εἰς τοὺς εὐρυτάτους καὶ συσκίους κήπους τοῦ σχολείου της, εἰς Νανσύ, κήπους ἐντός τῶν ὁποίων ἀδιαλείπτως περιεφέροντο αἱ φαιδραὶ συμμαθητρίαι της. Ὅπως ἂν ἔχῃ, τὸ ἄσκοπον καὶ ἡμίλειστον βλέμμα της ἀπευθύνετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν εἰς τὸν ἀπέναντί της σκιερὸν καθρέπτην ὅστις ἀντηνᾶλλα ὅσον σκότος δὲν ἠδύνατο νὰ καταδιώξῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ μεγάλου ἐκείνου θαλάμου τὸ φῶς τοῦ μόνου κηρίου τοῦ ὁποῖον, ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου τεθειμένου, ἐφώτιζε τὴν μουσουργόν.

Ἐκ διαλειμάτων ἔπαυε κρούουσα· ἀνεπόλει τὸ παραδοξὸν ὄραμα τῆς ἐσπέρας ἐκείνης, καὶ κατὰ συνέπειαν, τὰς ἐξ αὐτοῦ ἐντυπώσεις της. Πρὶν δ' ἔτι ἡ διάνοιά της ἐννοήσῃ τί τέλος πάντων ἦτο τοῦτο, ἡ καρδιά της συνεκινεῖτο καὶ εἰς τὰ μέλη της διέτρεχε λεπτὸν τι ρίγος. Αἰφνιδίως τὸ σῶμά της ὅλον ἐταράχθη ὥσει τὴν ἀέρισε, τὴν ἡγγισεν ἐξεπιπολῆς, πρᾶγμα τι ζωτανόν.

Καὶ ἰδοὺ καθ' ἡν στιγμήν ἐπειρᾶτο νὰ κατανοήσῃ τὰς ἐξάλλους συναίσθησεις ταύτας, αἰσθάνεται ἐκ νέου. Φρίσσει ὅλον τὸ σῶμά της, ὡς ὑπὸ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος περιχυθέν, οἱ ὀφθαλμοὶ της καθαρίζονται, ἡ διάνοιά της στερεοῦται, ὡς εἰπεῖν, καὶ διακρίνει ἐντός εἰς τὸν καθρέπτην μίαν κίνησιν.

Ἦτον ὡς ἐκ τῆς θύρας τοῦ ἐστιατορίου, ἥτις ἡνοίγετο ἀθουρόπως.

Ὅπισθεν τῆς θύρας ἐφάνη μία σκιά.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐφρίζεν, οἱ δάκτυλοί της ἀπώλεσαν τὰς θέσεις των ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἀπεπλανήθησαν.

Καὶ ὁμοίως ἡ ὀπτασία, τὴν ὁποίαν ἐβλεπεν, ἦτο πρᾶγμα φυσικώτατον.

Ἄλλ' εἰς τὸ σκότος, ὅθεν ἤρχετο ἡ σκιά, δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ ἀμέσως τίνος ἦτο.

Τοῦ πατρὸς τῆς, δὲν ἦτο βεβαίως, τῆς Σοφίας, οὔτε. Τοῦ γέρω Γεώργη... τφόντι ὁ γέρω Γεώργης, πρὶν ἔτι κατακλιθῆ, δὲν ἔτυχεν ἄρ' αὖ γε ποτὲ νὰ περιέλθῃ τὰ δωμάτια, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἐστιατόριον διὰ ὑπηρεσίαν τινα; Τοῦτο συνέβαινε, συνεχῶς μάλιστα, καὶ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν, ὁ πιστὸς καὶ διακριτικὸς ὑπηρετὴς δὲν ἐπροξένει τὸν ἐλάχιστον θόρυβον.

Ἄλλ' ἡ νεανὺς ἐβλεπε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς, ὅτι δὲν ἦτο κανεὶς ἐκ τῶν τριῶν αὐτῶν.

Ἡ σκιά ἐπλησίασε μὲ βῆμα ἀθόρυβον, βαθμηδὸν διακρινομένη ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐν τῇ μέσῳ τοῦ σκότους. Ὅταν δὲ ἐφθασεν εἰς τὸν κύκλον, τὸν ὁποῖον περιεχάσκει τὸ φῶς, ἡ Ἀνδρεὰς ἐγνώρισε τὸν ξένον, φοβερὸν ἀληθῶς διὰ τὴν ὠχρότητα τοῦ προσώπου του καὶ τὴν ἀπὸ μαῦρον βελούδου ρεδιγ-γύταν, τὴν ὁποίαν ἐφόρει.

Πρότερον ὁ ξένος ἐφόρει ἄλλο φόρεμα, ὁλομέταξον, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ἀφῆκε διὰ τινὰ μυστηριώδη ἀναμφιβόλως αἰτίαν.

Ἐζήτησε τότε ἡ νεανὺς ν' ἀποστραφῇ, νὰ φωνάξῃ.

Ἄλλ' ὁ Βάσκαμος ἔτεινε τὰς χεῖρας του πρὸς τὰ ἔμπροσ, καὶ ἡ κόρη ἔμεινεν ἀκίνητος.

Μολοντοῦτο, συνάψασα ὅλας τὰς δυνάμεις αὐτῆς.

— Κύριε, εἶπε, κύριε!... διὰ τὸν Θεόν, τί θέλετε;

Ὁ Βάσκαμος ἐμεῖδ' αὖτις, ὁ καθρέπτης ἐπανελάβε τὴν παράστασιν ἐκείνην τῆς μορφῆς του, καὶ ἡ Ἀνδρεὰς ἤνοιξε τὸ στόμα, ὡς εἰ ἀπερρόφησεν αὐτὴν ἀκορέστως.

Πλὴν ὁ ξένος δὲν ἀπεκρίθη λέξιν.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐπειράθη ἐκ νέου ν' ἀνεγερθῇ, πλὴν δὲν ἠδυνήθη· δυνάμεις ἀκαταμάχητος, νάρκωσις, ἥτις δὲν ἐστερεῖτο καὶ χάριτος, τὴν καθήλωσαν ἐπὶ τῆς ἑδρας τῆς· τὰ δὲ ὄμματά τῆς ἦσαν προσηλωμένα ἀσκαρδαμυκτὶ ἐπὶ τοῦ μαγικοῦ καθρέπτου.

Τὸ νέον αἰσθημα τοῦτο τὴν ἐπτόησεν· ἠσθάνθη ὅτι ἀπέκειτο ὅλη εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, καὶ ὁ ἀνθρώπος οὗτος τίς ἦτο;... ξένος.

Κατέβαλε πᾶσαν δυνάμιν, ἵνα κραζῇ βοήθειαν· ἤνοιξε τὸ στόμα τῆς, ἀλλ' ὁ Βάσκαμος ἤπλωσε τὰς δύο του χεῖρας ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ οὕτω δὲν ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς νεανίδος ἡ ἐλάχιστη φωνή.

Ἐμεινε λοιπὸν ἡ Ἀνδρεὰς ἀναυδος· τὸ στήθος τῆς ἐνεπλήσθη θερμῆς τινὸς ἀποπληκτικῆς, ἀναβάσης βραδέως μέχρι τοῦ ἐγκεφάλου τῆς, ἀναπτυσσομένης ἐν εἰδὲι ἀτμοῦ.

Ἡ νεανὺς δὲν εἶχε πλέον οὔτε δυνάμιν, οὔτε θέλησιν· ἀφῆκε τὴν κεφαλὴν νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐφάνη εἰς τὸν Βάσκαμον ὡς εἰ ἤκουσεν ἐλαφρόν τινα θόρυβον πρὸς τὸ πρᾶθρον· στρέφεται ἀμέσως καὶ διακρίνει ἀμυδρῶς ἐν πρόσωπον ἀπομακρυνόμενον ἔξωθεν τῶν ὁδῶν.

Συνοφρυοῦται εἰς τὴν θέαν ταύτην· καὶ τὸ παράδοξον, ἡ αὐτὴ ἐκείνη παρὰστασις τῆς φυσιογνωμίας του ἀντικατωπτρίσθη καὶ εἰς τὸ τῆς νεανίδος πρόσωπον.

Τότε στραφεὶς πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα, ἐχαμήλωσε τὰς δύο χεῖρας, τὰς ὁποίας

διετῆρει εἰσέτι τεταμένως ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς της, τὰς ἀνύψωσε πάλιν, ὡς εἰ τὴν ἠυλόγει, τὰς ἐταπεινώσε πάλιν, καὶ ἐπιπροσθέας εἰς τὸ διάστημα δευτερολέπτων τινῶν στήλας βαρυτάτας ἡλεκτρισμοῦ ἐπ' αὐτῆς,

— Κοιμήσου! τῇ εἶπεν.

Ἐπειτα, ἐπειδὴ ἡ νεανὺς ἐπάλαιεν εἰσέτι ἀσθενῶς κατὰ τοῦ φίλτρου :

— Κοιμήσου! ἐπανελάθεν ὁ ξένος δεσποτικῶς. Σὲ προσταῶ νὰ κοιμηθῇς!

Ἐκτοτε τὰ πάντα ὑπεχώρησαν εἰς τὴν μόνιμον ταύτην θέλησιν.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐστήριξε τὸν ἀγκῶνα ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἔθεσε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς χειρὸς καὶ ἀπεκοιμήθη.

Ἐπομένως ὁ Βάλασμος ἐξῆλθεν ὀπισθοβατῶν, ἐκλείσε τὴν θύραν ὀπισθέν του, καὶ ἠκούσθη ἀναβαίνων ἐκ νέου τὴν ξυλίνην κλίμακα, ἥτις ἦγε πρὸς τὸν θάλακμόν του.

Ἀμα ἡ θύρα τοῦ ἐστιατορίου ἐκλείσθη, ἡ μορφή, τὴν ὁποίαν ὁ Βάλασμος ἐνόμιζεν ὅτι διέκρινεν ἔξωθεν τῶν ὑέλων τοῦ παραθύρου, ἐνεφανίσθη πάλιν.

Ἦτο ἡ τοῦ Γιλβέρτου.

Η'

Ἐλξίς.

Ὁ Γιλβέρτος, ὅστις διὰ τὴν ταπεινὴν του θέσιν ἦτο ἀπαράδεκτος εἰς τὴν ἐστίαν Ταβερνέυ, κατεσκόπευσε τὸ ἐσπέρας ἐκεῖνο ὅλα τὰ πρόσωπα, ἅτινα ἐσυγχώρει ὁ βαθμός, τὸν ὁποῖον κατεῖχον, νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν συναναστροφὴν.

Εἶδε καθ' ὅλον τὸ δεῖπνον τὸν Βάλαμον μειδιῶντα καὶ χειρονομῶντα. Παρατήρησε τὴν προσοχὴν δι' ἧς τὸν ἐτίμα ἡ Ἀνδρεὰς τὴν ἀνήκουστον εὐπροσηγορίαν τοῦ βαρόνου, τὴν προθυμοτάτην θεραπείαν τοῦ γέρω Γεώργη.

Ἀκούσθως, ὅτε ἠγέρθησαν πλέον' ὅλοι τῆς τραπέζης, ἐκρύφθη ἐντὸς πυκνώματος ἐκ πασχαλειῶν καὶ χιονανθέμων, φοβηθεὶς μήπως ἡ Σοφία τὸν παρατηρήσῃ ὅταν θὰ ἐκλείε τὰ παράθυρα ἢ θ' ἀνέβαινεν εἰς τὸ δωμάτιόν της, καὶ τὸν ταραξῇ οὕτως εἰς τὴν κατοπτεῖαν του.

Τῷόντι, ἡ Σοφία ἐξεπλήρωσε τὰ χρέη της ὅλα, ἀλλ' ἀφῆκεν ἀνοικτὸν ἐν τῶν παραθύρων τοῦ θαλάμου, ἐν ᾧ ὑπῆρχε τὸ κλειδοκύμβαλον, ἐπειδὴ τὰ κλειθρα αὐτοῦ δὲν συνηρμόζοντο καλῶς.

Τοῦτο ὁ Γιλβέρτος τὸ ἐγνώριζεν, ὅθεν ἔμεινεν ἐκεῖ κεκρυμμένος, μέχρις οὗ ἡ θεραπαινὶς ἀναχωρήσῃ, ἵνα ἐπαναλάβῃ ἑαυτὸς τὰς παρατηρήσεις του.

Τὰς παρατηρήσεις του λέγομεν ἴσως ἡ λέξις αὕτη φανῇ εἰς τὸν ἀναγνώστην ἀσαφές. Τί παρατηρήσεις ἠδύνατο ὁ Γιλβέρτος νὰ κάμῃ; δὲν ἐγνώριζεν αὐτὸς τὸν πύργον τοῦ Ταβερνέυ μὲ ὅλα τὰ καθέκαστα αὐτοῦ, ἀφοῦ ἀνετράφη ἐκεῖ; δὲν ἐγνώριζε τοὺς κατοικοῦντας αὐτὸν καθ' ὅλας τιν τὰς φάσεις, ἀφοῦ δεκαεπτὰ ἢ δεκαοκτὼ ὁλόκληρα ἔτη τοὺς ἔβλεπε καθ' ἐκάστην;

Ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ἐσπέρας ὁ Γιλβέρτος εἶχε σκοποὺς ἄλλους ἢ νὰ παρατηρήσῃ ἀπλῶς; δὲν κατεσκόπευε μόνον, περιέμενεν.

Ἀφοῦ ἡ Σοφία ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου, ἀφῆσασα ἐκεῖ τὴν Ἀνδρεάδα, ἀφοῦ ἐκλείσε πρότερον βραδέως καὶ ραθυμῶς τὰς θύρας ὅλας καὶ τὰ παράθυρα, περιεφέρθη ὀλίγον εἰς τὸ κηπᾶριον, ὡς εἰ περιέμενεν ἐκεῖ τινά· ἀφοῦ ἔρριψεν

ἀπανταχοῦ βλέμματα κλοπιμαῖα, ἀφοῦ τέλος πάντων ἔκαμε καὶ αὐτὴ ὅ,τι ἔκαμε καὶ ἐμελλεν εἰσεῖν νὰ κάμῃ καὶ ὁ Γιλβέρτης, ἀπῆλθεν εἰς τὸ δωματίον τῆς.

Ὁ Γιλβέρτης, ὡς εἰκάζει πᾶς τις στηριγμένος ἐπὶ τοῦ στελέχους δένδρου τινοῦ, ἀκίνητος, συνεσταλμένος, μόλις πνέων, παρετήρησεν ὅλα τὰ κινήματα τῆς Σοφίας, ἔπειτα, ἀφοῦ αὕτη ἀπῆλθεν, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι ἐφωτίσθη τὸ παρὰ θυρον τοῦ ἀνωγείου τῆς, ἔτρεξεν ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν του πρὸς τὸ παρὰ θυρον τοῦ θαλάμου, ὅπου ἐκάθητο ἡ Ἀνδρεᾶς μετὰ νωχελείας πλησίον τοῦ κλειδοκουμβάλου, ἐστάθη ἐκεῖ, εἰς τὸ σκότος, καὶ περιέμενε, χωρὶς ἴσως οὐδ' αὐτὸς νὰ γνωρίζῃ τί περιμένει, ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τῆς νεάνιδος.

Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν στιγμήν εἰσῆλθεν εἰς τὸν θαλαμον ὁ Βάσκαμος.

Ὁ Γιλβέρτης ἐρρίγησεν εἰς τὴν θέαν ταύτην, καὶ τὸ διάπυρόν του ὄμμα συνεκεντρώθη ἐπὶ τῶν δύο προσώπων τῆς σκηνῆς, ἣν ἤδη εἰκονίσαμεν.

Αὐτὸς ἐνόμισεν ὅτι ὁ Βάσκαμος ἐπῆναι τὴν Ἀνδρεᾶς περὶ τῆς πρὸς τὸ μουςουργεῖν περινοίας τῆς, ὅτι αὐτὴ τῷ ἀπεκρίνετο μὲ τὴν συνήθη ψυχρότητα τῆς ὅτι ὁ ξένος ἐξηκολούθει νὰ τῇ πλέκῃ ἐγκώμια μειδιδῶν, ὅτι ἡ νέα διέκοψε τὴν μουςουργίαν τῆς, ἢ ἀποκριθῇ εἰς τὸν ξένον, καὶ τέλος νὰ τῷ δώσῃ τὴν ἄδειαν ν' ἀπέλθῃ.

Ἐθαύμασε μὲ πόσῃ χάριν ἐκεῖνος ἀπήρχετο. Ἀφ' ὅλην τὴν σκηνήν, τὴν ὁποίαν ὁ Γιλβέρτης ἐνόμιζεν ὅτι ἠννόησε, πραγματικῶς δὲν ἠννόησέ τι, διότι ἡ ἀλήθεια τῆς σκηνῆς ταύτης ἦτον ἡ σιωπὴ.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἠδυνήθη ν' ἀκούσῃ τίποτε· εἶδε μόνον χεῖλη καὶ βραχίονας κινουμένους. Πῶς, ὅσῳ καλὸς παρατηρητῆς καὶ ἂν ὑποθεθῇ, ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὑπῆρχε μυστήριόν τι εἰς πράγματα φυσικώτατα κατὰ τὸ φαινόμενον;

Ἀφοῦ ὁ Βάσκαμος ἀνεχώρησεν, ὁ Γιλβέρτης ἔμεινεν, ὅχι πλέον παρατηρητῆς, ἀλλὰ προσκυνητῆς ἐκστατικὸς ἀπέναντι τῆς Ἀνδρεᾶδος, θελξίνουσάτης εἰς τὴν νωχελὴ ἐκείνην θέσιν τῆς· δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ διακρίνῃ ὅτι ἡ νεᾶνις ἐκοιμάτο. Ἐστάθη ἀκόμη ὀλίγα λεπτὰ εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, ὅπως βεβαιωθῇ καλῶς ὅτι ἡ ἀκίνησία τῆς ἦτον ὕπνος. Ἐπειτα, ἀφοῦ ἐπέισθη περὶ τούτου θετικῶς, ἡγέρθη κρατῶν τὴν κεφαλὴν διὰ τῶν δύο του χειρῶν, ὡς ἄνθρωπος φοβούμενος μὴ ἐκραγῇ ὁ ἐγκέφαλός του ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἰδεῶν, αἵτινες τὸν κατέπληττον, καὶ ἀπὸ ἀκαριαίαν ἀπόφασιν κατακυριεύθεις ἀνεφώνησεν :

— ὦ! τὴν χεῖρά τῆς! μόνον νὰ πλησιάσω τὰ χεῖλη μου πρὸς τὴν χεῖρά τῆς. Θάρρος, Γιλβέρτη! θάρρος! ἰδοὺ καιρός!...

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ὤρμησεν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ δώματος ὅπου εὐρίσκετο ἡ Ἀνδρεᾶς.

Ἀλλὰ μόλις ἡ θύρα ἠνεώχθη ἀθορύβως, ὡς καὶ ὅτε εἰσῆλθεν ὁ Βάσκαμος, μόλις εὐρέθη ἐνώπιον τῆς νεάνιδος, χωρὶς οὐδὲν ἐμπόδιον νὰ ὑπάρχῃ πλέον ἐν τῷ μεταξύ, καὶ ἐννόησεν ἀμέσως ὅλην τὴν βαρύτητα τοῦ τολμήματός του· αὐτός, ὁ Γιλβέρτης, ὁ υἱὸς ἐνὸς πακτωτοῦ καὶ μιᾶς χωρικῆς, αὐτὸς ὁ δειλός, ἂν ὅχι αἰδήμων νεανίας, ὅστις μόλις ἐκ τῆς ταπεινῆς του σφαίρας ἐτόλμησε νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς ὑπερῆφάνου καὶ ἀγερώχου κόρης, νὰ ἐγγίσῃ τῶρα τὰ χεῖλη του ἐπὶ τοῦ κρασιπέδου τῆς ἐσθῆτος, ἢ ἐπὶ τῆς ἄκρας τῶν δακτύλων τῆς ἀποκεκοιμημένης ταύτης μεγαλειότητος, ἥτις

ἡδύνατο, ἂν ἐξύπνα, νὰ τὸν κεραυνοβολήσῃ δι' ἐνὸς καὶ μόνοι βλέμματός της! Εἰς τὴν ιδεάν ταύτην διεσκηδάσθη ὁ μεθυστικός καπνός, ὅστις εἶχεν ἀναβῆ εἰς τὴν κεφαλὴν του. Ἰσταται λοιπὸν εἰς τὸν οὐδὸν τῆς θύρας καὶ στηρίζεται ἐπ' αὐτοῦ, διότι ἐφοβήθη μὴπως δὲν δυνηθοῦν νὰ τὸν ὑποβασταζώσιν οἱ κλονούμενοι πόδες του.

Ἄλλ' ἡ σύννοια ἥ ὁ ὕπνος τῆς Ἀνδρεάδος (διότι οὐδ' ὁ Γιλβέρτης ἐγνώριζε βεβαίως ἂν ἡ νεανίς κοιμᾶτο ἢ ἐσκέπτετο) τὸσον ὑπῆρχε βαθύς, ὥστε δὲν ἐκινήθη αὐτὴ τελείως, μολονότι πρέπει νὰ ἔφθανον μέχρι τῶν ἀκοῶν της οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ Γιλβέρτου, τοὺς ὁποίους αὐτὸς εἰς μάτην ἐπροσπάθει νὰ καταπνίξῃ ἐντὸς τοῦ στήθους του· ἐστάθη μίαν στιγμὴν ὄρθιος, πνευστιῶν· ἡ νεανίς δὲν ἐκινεῖτο.

Τόσον ὠραία ἦτο ὡς ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς χειρός της, μὲ τὰ μακρὰ της ἐκείνα μαλλία, τὰ διεσκορπισμένα ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ τῶν ὤμων της, ὥστε ἡ θερμὴ τοῦ νέου· ἡ καταβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ φόβου, ἀλλ' ὄχι καὶ ἀποσθεσθεῖσα, ἀνέλαθε πάλιν· ἠσθάνετο εἶδος μέθης, λαίμαργίας νὰ ἐγγίσῃ ἀντικείμενόν τι ἐγγίζον αὐτὴν· ἔκαμε λοιπὸν πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα νέον βῆμα.

Τὸ ἔδαφος ἔτριξεν ὑπὸ τὸν ἀθέβαιον πόδα του· εἰς τὸν κρότον αὐτὸν περιέχυσε τὸ μέτωπον τοῦ νεανίου ἰδρώς, ἀλλ' ἡ Ἀνδρεὰς ἐφάνη ὡς εἰ δὲν ἤκουσεν αὐτόν.

— Κοιμάται, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Γιλβέρτης. ὦ, εὐτύχημα! κοιμάται.

Ἄλλ' ἀφοῦ ἐπροχώρησε τρία βήματα, ὁ Γιλβέρτης ἐστάθη ἐκ νέου, ὡς εἰ ἐφοβήθη ἀπὸ πραγμάτων· ἦτο δὲ τοῦτο ἡ ἀναλαμπὴ τοῦ λύχνου, ὅστις πλησιάζων νὰ σθεσθῇ, ἀπέδιδε τὰς ὑστάτας, τὰς παλλούσας ἐκείνας μαρμαρυγὰς, αἵτινες προηγούνται τῆς παντελοῦς σκοτίας.

Ἐντοσούτῳ εἰς τὸν οἶκον δὲν ἤκούετο ὁ ἐλάχιστος θόρυβος, ἡ ἐλαχίστη πνοή· ὁ γέρω Γεώργης κατακλίθη καὶ βεβαίως ἀπεκοιμήθη μέχρι τοῦδε. Τὸ φῶς τῆς Σοφίας ἦτο ἐσθασμένον.

— Θάρρος, εἶπε.

Καὶ ἐκ νέου ἐπροχώρησε.

Παράδοξον! τὸ ἔδαφος πάλιν ἔτριξε καὶ ἡ Ἀνδρεὰς δὲν ἐταράχθη παντελῶς.

Ὁ Γιλβέρτης ἠπώρησε διὰ τὸν ἀλλόκοτον αὐτὸν ὕπνον· ἐφοβήθη σχεδόν.

— Κοιμάται ἐπανελάβε κατακυριευμένος ὑπὸ τῆς διανοητικῆς εὐμεταβλησίας ἐκείνης, ἥτις εἰκοσάκις τοῦ λεπτοῦ μετατρέπει τὴν ἀπόφασιν τῶν ἐραστῶν, καθὼς καὶ τῶν ἀνάνδρων· πᾶς δὲ μὴ ισχύων νὰ κρατῇ ἑαυτοῦ, ἀνάνδρος βεβαίως καὶ οὗτος εἶνε πρέπον ν' ἀποκαλεσθῇ. Κοιμάται, Θεέ μου! Θεέ μου!

Ἄλλ' ἐν τῇ μέσῳ τῆς θερμῶν τῶν δισταγμῶν τούτων, ἐν τῇ μέσῳ τῶν παντοίων φόβων του καὶ ἐλπίδων, ὁ Γιλβέρτης ἐπροχώρει πάντοτε, ὥστε εὗρεθῃ εἰς ἀπόστασιν δύο βημάτων ἀπὸ τῆς Ἀνδρεάδος. Ἐκτοτε, ἐνόμισες ὅτι ἐνέπεσεν εἰς μαγαζάν· καὶ ἂν ἤθελε νὰ φύγῃ ἦτο πλέον ἀδύνατον, ἀφοῦ ἀπαξ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἐλκτικὸν κύκλον τοῦ ὁποίου κέντρον ὑπῆρχεν ἡ νεανίς· ἠσθάνθη ὡς εἰ τῇ ἐδέθησαν αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες, καὶ ἔπεσε γονυκλινής.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἔμεινεν ἀκίνητος, ἀναυδὸς· ἀγαλμα τὴν ὑπελάμβανε τις. Ὁ Γιλβέρτης ἔλαβε τὸ κράσπεδον τῆς ἐσθῆτός της διὰ τῶν δύο του χειρῶν καὶ κατησπάσθη αὐτό.

Ἐπειτα ἀνῆγειρε τὴν κεφαλὴν βραδέως, ἀπνευστί διὰ κινήσεως εὐθείας· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐζήτησαν τοὺς τῆς Ἀνδρεάδος.

Εὖρον αὐτοὺς τρισμεγίστους, ἀκινήτους, καὶ ὅμως ἡ Ἀνδρεὰς δὲν ἔβλεπεν.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν εἴξευρε πλέον τί νὰ φαντασθῇ ἵστατο ἐκπληκτος. Τῷ ἐπῆλθε πρὸς στιγμήν ἡ τρομερὰ ἰδέα μὴ ἡ νέα ἀπέθανε· καὶ διὰ νὰ βεβαιωθῇ περὶ τούτου ἔλαβε τὴν χεῖρά της· ἦτο χλιαρὰ καὶ ἡ ἀρτηρία ἐκτύπα ἡρέμα. Ἀλλ' ἡ χεὶρ τῆς Ἀνδρεάδος ἔμεινεν ἀκίνητος εἰς τὴν τοῦ Γιλβέρτου. Τότε αὐτὸς ὑπέλαθεν, ὡς ἦτο παράφωρος ἐκ τῆς ἀπαλῆς ἐπαφῆς καὶ συνθλίψεως ταύτης, ὅτι ἡ Ἀνδρεὰς ἔβλεπεν, ὅτι ἠσθάνετο καὶ ἐμάντευε τὸν ἀπονενοημένον τοῦ ἔρωτα· ἐνόμισεν, ὁ πτωχός, ὁ τετυφλωμένος ἐραστής, ὅτι ἡ κόρη ἐπερίμενε τὴν ἐπίσκεψίν του ταύτην, ὅτι ἡ σωπὴ της ἦτο συγκαταθέσις, ἡ ἀκίνησίς της συναίνεσις.

Ἀνήγειρε τότε τὴν χεῖρα τῆς Ἀνδρεάδος ἐπὶ τῶν χειλέων του, καὶ ἀπέθεσεν ἐπ' αὐτῆς φίλημα διακαές.

Ἡ Ἀνδρεὰς φρίσσει καὶ ὁ Γιλβέρτης παρατηρεῖ ὅτι ἡ κόρη τὸν ἀπωθεῖ.

— "ὦ! ἐχάθην! ἐψιθύρισεν ἐγκαταλείπων τὴν χεῖρά της καὶ κρούων τὸ μέτωπον κατὰ τοῦ ἔδαφους.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἀνηγέρθη ὡς εἰ τὴν ἔστησεν ἐπὶ τῶν ποδῶν της ἐλαττήριον· οἱ ὀφθαλμοὶ της δὲν ἐταπεινώθησαν πρὸς τὸν κατακείμενον Γιλβέρτην, τὸν ἐμβρόντητον ἐκ τῆς ἐντροπῆς καὶ τοῦ δέους, τὸν μὴ ἔχοντα δύναμιν οὐδὲ νὰ ἐπικαλεσθῇ, οὐδὲ νὰ ἐλπίσῃ συγγνώμην πώποτε.

Ἀλλ' ἡ ὑψυχὴν κόρη καὶ ὑψηλῆς, ὡς εἰ παρεσύρετο ὑπὸ μυστικῆς τινος δυνάμεως πρὸς ἀόρατον σκοπόν· ἤγγισεν ἀκροβιγῶς, ἄνευ συναίσθησews τὸν ὦμον τοῦ Γιλβέρτου, ἐπροχώρησε καὶ ἐξηκολούθησε βαδίζουσα πρὸς τὴν θύραν μὲ ἀγῶνα πολύν.

Αἰσθανθεὶς αὐτὴν ἀπομακρυνομένην, ὁ Γιλβέρτης ἀνηγέρθη ἐπὶ τῆς μιᾶς χειρός, ἐστράφη μετὰ βραδύτητος, καὶ τὴν ἠκολούθησε διὰ τοῦ ἐκθαμβοῦ ὀφθαλμοῦ του.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐπροχώρει πάντοτε πρὸς τὴν θύραν· τὴν ἤνοιξε, διῆλθε τὸν ἀντιθάλαμον, καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν κλίμακα.

Ὁ Γιλβέρτης, ὠχρός καὶ τρέμων, τὴν ἠκολούθησε συρόμενος ἐπὶ τῶν γονάτων του.

— "ὦ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν· νὰ ἰδῇς ὅτι θὰ ἡγανάκησας τόσον ἐναντίον μου, ὥστε δὲν κατεδέχθη οὐδὲ νὰ μοὶ τὸ ἀποδείξῃ· τώρα θὰ πορεύεται νὰ εὔρῃ τὸν γέροντα βαρόνον καὶ νὰ τῷ διηγηθῇ τὸ αἰσχρὸν μου τόλμημα, ὥστε αὐριοὺν θὰ διωχθῶ ἀπ' ἐδῶ, ὡς τὸ ἔσχατον τῶν ἀνδραπόδων!

Ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἦτο πιθανόν ν' ἀποβληθῇ ἐκ Ταβερνέῦ κατεσπαράχθη ἡ καρδιά τοῦ δυστυχοῦς νεανίου· ἔμελλεν οὕτω νὰ πύσῃ τοῦ νὰ βλέπῃ ἐκείνην, ἥτις ἦτο τὸ φῶς του, ἡ ζωὴ του, ἡ ψυχὴ· ἡ ἀπελπισία αὕτη τὸν ἐμψυχώνει· ἀνεγείρεται εἰς τοὺς πόδας του καὶ ὁρμᾷ πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα.

— "ὦ! ἡμαρτον, δεσποσύνη, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! ἡμαρτον, ἐψιθύρισεν.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐφάνη ὡς εἰ δὲν τὸν ἤκουσεν· ἐπροχώρησε, πλὴν δὲν εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ πατρός της.

Ὁ Γιλβέρτης ἀνέπνευσεν ὀλίγον.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἔθεσε τὸν πόδα ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος τῆς κλίμακας, ἔπειτα ἐπὶ τῆς δευτέρας.

— "ὦ! Θεέ μου! Θεέ μου! ἐψιθύρισεν ὁ Γιλβέρτης· ποῦ πηγαίνει ἀπὸ ἐκεῖ! αὕτη ἡ κλίμαξ ἄγει πρὸς μόνον τὸν κόκκινον θάλαμον, εἰς τὸν ὁποῖον κατοίκησεν ὁ ξένος, καὶ εἰς τὸ ἀνώγειον τοῦ γέρω Γεώργη. Ἄν ἐζήτηι τὸν

γέρω Γεώργη, ἤθελε μάλλον κράξει, ἤθελε σημαίνει τὸ κώδωνα. Λοιπὸν ὑπάγει... Ὡ εἶνε ἀδύνατον! ἀδύνατον! ἀδύνατον!

Καὶ ὁ Γιλβέρτης, εἰς μόνην τὴν ὑπόνοιαν ὅτι ἡ Ἀνδρεᾶς ἐπορεύετο νὰ εὕρῃ τὸν Βάλαμον, συνέσφιγγε σπασμωδικῶς τὰς πυγμὰς του.

Ἀπέναντι τῆς θύρας τοῦ ξένου, ἡ νεάνις ἐστάθη.

Μαργαρίται ψυχροῦ ἰδρώτος ἐφάνησαν ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ Γιλβέρτου. Ἀκολουθήσας τὴν νεάνίδα ἕως ἐκεῖ, ἐκρατήθη ἀπὸ τὸ δρύφακτον τῆς κλίμακος ἵνα μὴ κρημνισθῇ. Ὅ, τι ἔβλεπε καὶ ὅ, τι ὑπέθετε τῷ ἐφάνετο δεινόν, τερατῶδες.

Ἡ θύρα τοῦ Βαλαμοῦ ἦτο ἡμικλειστός· ἡ Ἀνδρεᾶς τὴν ὥθησε χωρὶς ποσῶς νὰ τὴν κρούσῃ. Τὸ ἐξελθὼν φῶς διεχύθη ἐπὶ τῶν εὐγενῶν καὶ ἀγγελικῶν τῆς χαρκτηήρων, καὶ ἔλαμψαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς οἱ μεγάλοι καὶ ὀρθάνοικοι.

Εἰς τὸ μέσον τοῦ θαλάμου διέκρινεν ὁ Γιλβέρτης τὸν ξένον ὄρθιον, μὲ τὸ ὄμμα ἀπλανές, τὸ μέτωπον συνωφρωμένον καὶ τὴν χεῖρα τεταμένην ἐν σχήματι ἐπιταγῆς. Ἐπειτα ἡ θύρα ἐκλείσθη.

Ὁ Γιλβέρτης ἡσθάνθη τὰς δυνάμεις του ἐκλείπουσας. Ἡ μία τῶν χειρῶν του ἀφῆκε τὸ δρύφακτον τῆς κλίμακος, ἡ ἄλλη ἀνῆλθε πρὸς τὸ κατὸν μετώπον του· ἐστράφη περὶ ἑαυτὸν ὡς τροχὸς ἀμάξης ἐξελθὼν ἐκ τοῦ ἄξονος, καὶ ἔπεσε ζαλισμένος ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς πέτρας τῆς πρώτης βαθμίδος, ἔχων εἰσέτι τὸ ὄμμα προσηλωμένον ἐπὶ τῆς θύρας ἐκείνης τῆς ἐπαράτου, δι' ἧς ἀπέδρα πᾶσα ὀνειροπόλησις ἐπὶ τὸ παρελθόν, καὶ πᾶσα εὐδαιμονία ἐπὶ τὸ ἐνεστὸς, καὶ πᾶσα ἐλπίς ἐπὶ τὸ μέλλον.

Θ'

•III βλέπουσα.

Ὁ Βάλαμος ἐπροχώρησεν ἐνώπιον τῆς νεάνιδος εἰσερχομένης εἰς τὸν κοῖτῶνά του κατὰ γραμμὴν εὐθεΐαν, σταθερὰ εἰς τὸ βαδισμὸς τῆς ὡς εἰδῶλον δι' ἐλατηρίου κινούμενον.

Ἐκπληξιν ἤθελε προξενήσῃ ἡ τοιαύτη θέα πρὸς πάντα ἄλλον ἄνθρωπον· ὁ Βάλαμος ὅμως παρετήρει αὐτὴν ὡς πρᾶγμα ἀπλούστατον.

— Σ' ἐπρόσταξα νὰ κοιμηθῇς, εἶπε· κοιμᾶσαι;

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἐστέναξε, πλὴν δὲν ἀπεκρίθη λέξιν. Ὁ Βάλαμος, ἐπλησίασε πρὸς αὐτὴν καὶ τῇ ἐπέχυσε μεγαλητέραν ποσότητα ῥευστοῦ.

— Σὲ προστάζω νὰ ὁμιλήσῃς! τῇ λέγει.

Ἡ νεάνις ἐρρίγησεν.

— Ἦκουσες τί σοὶ εἶπα; ἠρώτησεν ὁ ξένος.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἔνευσεν ὅτι ἤκουσε.

— Πῶς λοιπὸν δὲν ὁμιλεῖς;

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἔφερε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν λαιμόν της, ὡς εἰ ἤθελε νὰ δείξῃ ὅτι δὲν δύναται νὰ διέλθῃ ἡ φωνὴ διὰ τοῦ λάρυγγος.

— Καλὰ! κάθησον ἐκεῖ, εἶπεν ὁ Βάλαμος.

Τὴν ἔλαβεν ἐκ τῆς ἰδίας χειρός, ἣν ὁ Γιλβέρτης εἶχε φιλήσει πρὸ μικροῦ, ἀνευ γνώσεώς της, καὶ μόνῃ αὕτῃ ἡ ἐπαφὴ ἐπέφερεν εἰς τὴν νεάνίδα τὸ

αὐτὸ ῥίγος, τὸ ὁποῖον ἡσθάνθη καὶ ὅτε πρό τινος στιγμῆς τῇ κατέβη ἐπ' αὐτῆς ἄνωθεν τὸ δραστηριώτατον ῥευστόν.

Ἡ κόρη, ὀδηγουμένη ὑπὸ τοῦ Βαλσάμου, ἔκαμε τρία βήματα ὀπισθοβατοῦσα καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ μιᾶς καθέδρας.

— Τώρα, τῇ λέγει, βλέπεις;

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Ἀνδρεᾶδος διεστάλησαν, ὥς εἰ ἤθελον νὰ συνάψωσιν ἐντὸς αὐτῶν ὅλας τὰς φαινὰς ἀκτῖνας, αἵτινες ὑπῆρχον διεσκορπισμέναι ἐντὸς τοῦ θαλάμου, ὑπὸ δύο φωτιζομένου κηρίων.

— Δὲν σὲ λέγω νὰ ἰδῇς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Βάλσαμος· μὲ τὴν ψυχὴν βλέψον.

Καὶ αὐτὰς ὑποκάτωθεν χρυσακεντήτου κοιτωνίου ραβδίδιον χαλύβδινον, ἔθεσε τὴν ἄκραν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἀσπαίροντος στήθους τῆς νεάνιδος.

Αὕτη ἀνεπήδησεν, ὥς εἰ διεπέρασε τὰς σάρκας τῆς καὶ εἰσεχώρησε μέχρι τῆς καρδίας ἀκόντιον πύρινον· ἀμέσως οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐκλείσαν.

— Ἀ, τώρα ναί, εἶπεν ὁ Βάλσαμος· τώρα ἀρχίζεις νὰ βλέπης, αἱ;

Ἡ νεῆνις ἔκαμε νεῦμα καταφατικόν.

— Καὶ θὰ ὁμιλήσεις, αἱ;

— Ναί, ἀπήντησεν ἡ Ἀνδρεάς.

Ἀλλ' εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς μὲ σχῆμα πόνου ἀνεκλαλήτου.

— Τί ἔχεις; ἠρώτησεν ὁ Βάλσαμος.

— ὦ! πονῶ πολύ!

— Διατί πονεῖς;

— Διότι μὲ ἀναγκάζεις νὰ βλέπω καὶ νὰ ὁμιλῶ.

Ὁ Βάλσαμος ἀνήγειρε δις ἢ τρίς τὰς χεῖρας ὑπεράνω τοῦ μετώπου τῆς Ἀνδρεᾶδος, ὥς εἰ ἀπεδιώξε μέρος τοῦ ῥευστοῦ, δυναμένου ἐκ τῆς πολλῆς πυκνώσεως νὰ ἐπιφέρῃ καὶ ἔκρηξιν εἰς αὐτό.

— Πονεῖς ἀκόμη; ἠρώτησεν.

— Ὀλιγώτερον, ἀπήντησεν ἡ νεῆνις.

— Καλὰ· παρατήρησε λοιπὸν τώρα· ποῦ εὕρισκεςαι;

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Ἀνδρεᾶδος ἔμειναν σταθεροί· ἡ μορφή τῆς ὅμως ἐσκυθρώπασε καὶ ἐφάνέρωσε θαυμασμὸν βαθύτατον.

— Εἰς τὸν κόκκινον θάλαμον, ἐψιθύρισεν ἡ νεῆνις.

— Μετὰ τίνος;

— Μετὰ σοῦ, ἐξηκολούθησε φρυάττουσα.

— Τί ἔχεις;

— Φοβοῦμαι! ἐντρέπομαι!

— Τί; δὲν εἴμεθα συμπαθητικῶς ἠνωμένοι;

— Εἴμεθα.

— Δὲν γνωρίζεις ὅτι σὲ ἔφερά μὲ σκοποὺς ἀθώους καὶ ἀνεπιλήπτους;

— ὦ! ναί, τφόντι, εἶπεν ἡ κόρη.

— Καὶ ὅτι σὲ σέβομαι ὡς ἀδελφὴν, ἀπαράλλακτα;

— Ναί, τὸ γνωρίζω.

Καὶ ἡ μορφή τῆς ἱλαρύνθη, ἔπειτα δ' ἐταράχθη ἐκ νέου.

— Κἄτι μὲ κρύπτεις, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Βάλσαμος. Δὲν μοι δίδεις τὴν ἐντελῆ συγγνώμην σου;

— "Οχι, διότι βλέπω... ἂν εἰς ἐμὲ δὲν κάμνης κἀνένα κακόν, θέλεις ὅμως δι' ἐμοῦ νὰ κάμης εἰς ἄλλους.

— Πιθανόν, ἐφιθύρισεν ὁ Βάλαμος· πλὴν μὴ φρόντιζε τελείως περὶ τούτου, ἐπρόσθεσε προστακτικῶς.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐπανελάβε τὴν συνήθη τῆς μορφῆν.

— Εἰς τὸν οἶκον κοιμῶνται ὅλοι·

— Ἀγνοῶ, εἶπεν ἡ νέα.

— Παρατήρησε.

— Πρὸς ποῖον μέρος νὰ παρατηρήσω;

— Πρῶτον πρὸς τὸ μέρος τοῦ πατρός σου Ποῦ εἶνε αὐτὸς αὐτὴν τὴν ὥραν;

— Εἶνε εἰς τὸν κοιτῶνά του.

— Καὶ τί κάμνει;

— Κοίτεται εἰς τὴν κλίνην.

— Κοιμάται;

— "Οχι, ἀναγινώσκει.

— Τί ἀναγινώσκει;

— Ἐν ἀπὸ τὰ βιβλία ἐκεῖνα τὰ κακὰ, τὰ ὅποια θέλει ν' ἀναγινώσκω κ' ἐγώ.

— Καὶ ὅμως σὺ δὲν τ' ἀναγινώσκεις;

Ἡ μορφὴ τῆς Ἀνδρεὰδος ἔδειξεν ὑπεροψίαν εὐγενῆ.

— "Οχι, ἀπεκρίθη.

— Καλὰ. Ἐκεῖθεν λοιπὸν εἴμεθα ἡσυχοί. Παρατήρησε τώρα πρὸς τὸ μέρος τῆς Σοφίας, εἰς τὸ δωμάτιόν της.

— Εἶνε σκοτεινὰ εἰς τὸ δωμάτιόν της.

— Καὶ ἔχεις χρεῖαν φωτός διὰ νὰ ἴδωσιν οἱ ἰδικοί σου ὀφθαλμοί;

— "Οχι, ἀρκεῖ νὰ προσταῇ.

— Βλέπον! προσταῶ.

— Ἀ! τώρα βλέπω!

— Αἶ;

— Ἡ Σοφία εἶνε μὲ τὰ νυκτικά της· ἀνοίγει ἡσύχως τὴν θύραν τοῦ δωματίου της· καταβαίνει τὴν κλίμακα.

— Καλὰ. Ποῦ ὑπάγει;

— Ἐστάθη εἰς τὴν θύραν τῆς αὐλῆς· ἐκρύφθη ὀπισθεν τῆς θύρας, παραμονεύει, προσμένει κάποιον.

Ὁ Βάλαμος ἐμειδίασε.

— Μήπως, λέγει πρὸς τὴν νεάνίδα, μήπως περιμένει σέ;

— "Οχι.

— Ἴδου λοιπὸν τὸ οὐσιωδέστερον. Ὅταν μία νέα ἦνε ἐλευθέρα τοῦ πατρός καὶ τῆς θαλαμηπόλου της, ἄλλο τι δὲν ἔχει νὰ φοβῆται παρεκτὸς ἂν ἔχη...

— "Οχι, εἶπεν ἡ νέα.

— Ἀ! ἄ! ἀποκρίνεσαι εἰς τὴν ιδέαν μου πρὶν ἔτι τὴν ἐκφρασθῶ;

— Τὴν βλέπω ἐγὼ τὴν ιδέαν σου.

— Λοιπὸν δὲν ἔχεις ἐραστὴν;

— Ἐγώ; εἶπεν ὑπεροπτικῶς ἡ νεανίς.

— Τάχα παράδοξον εἶνε; Νέα εἶσαι, εἶνε τὸ μόνον φυσικὸν πρᾶγμα.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Ἡ καρδιά μου εἶν' ἐλευθέρη, εἶπε μετὰ θλίψεως.

Καὶ τοιαύτη ἐκάλλυνε τὸ πρόσωπόν της ἔμφασις ἀγνότητος καὶ σεμνότητος παρθενικῆς, ὥστε ὁ Βάσσαμος ἐψιθύρισε πλήρης χαρᾶς:

— Κρίνον! μαθήτρια! βλέπουσα!

Καὶ συνήψε τὰς χεῖρας του ἐν σχήματι ἀγαλλιάσεως καὶ εὐχαριστίας, ἔπειτα ἐπανελθὼν πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα:

— Ἄλλ' ἂν σὺ δὲν ἀγαπᾷς, κανένα. ἐξηκολούθησε λέγων, ἄλλοι ἴσως σὲ ἀγαποῦν;

— Ἀγνοῶ, εἶπεν ἡ νεῆνις μετὰ σεμνότητος.

— Πῶς ἀγνοεῖς, ἀπεκρίθη ὁ Βάσσαμος κακίζων· ζήτησε νὰ ἰδῇς! Ὅταν ἐγὼ ἐρωτῶ θέλω ἀπάντησιν.

Κα ἤγγισεν ἐκ δευτέρου τὸ στηθος τῆς κόρης διὰ τῆς ἄκρας τοῦ χαλυβδίου ραβδιδίου του.

Ἦνευξινς συνωφρυνθὴ πάλιν, ἀλλ' ὥς ἀπὸ πόνον ἐλαφρότερον τοῦ προλαβότος.

— Ναί, ναί, βλέπω, εἶπε· φθάνει καὶ θὰ μὲ θανατώσῃς.

— Τί βλέπεις; ἠρώτησεν ὁ Βάσσαμος.

— ὦ! ἄλλω, δὲν ἠμπορῶ, ἀπεκρίθη ἡ Ἀνδρεάς.

— Τί βλέπεις, σὲ λέγω;

— Ἐνα νέον βλέπω, ὅστις, ἀφότου ἦλθα ἐκ τοῦ σχολείου μὲ ἀκολουθεῖ, μὲ κατασκοπεύει, ἔχει τὰ ὄμματά του προσηλωμένα ἐπ' ἐμοῦ, ἀλλὰ πάντοτε κρυφίως μου.

— Καὶ τίς αὐτός ὁ νέος; τίς εἶνε;

— Δὲν βλέπω τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ μόνον τὸ ἔνδυμά του· εἶνε ἔνδυμα προστύχου σχεδὸν ἀνθρώπου.

— Καὶ ποῦ εἶνε;

— Κάτωθεν τῆς κλίμακος· πάσχει, κλαίει.

— Διατί δὲν βλέπεις τὸ πρόσωπόν του;

— Τὸ ἔχει κρυμμένον εἰς τὰς χεῖράς του.

— Παρατήρησε διὰ τῶν χειρῶν του· διαπέρασέ τας.

Ἡ Ἀνδρεὰς κατέβαλέ τινα δύναμιν.

— Ὁ Γιλθέρτης! ἀνέκραξεν. ὦ! καλὰ ἔλεγα ὅτι ἦτο ἀδύνατον.

— Τί ἀδύνατον;

— Βέβαια, πῶς ἤθελέ ποτε τολμήσει αὐτός... ν' ἀγαπήσῃ ἐμέ, ἀπήντησεν ἡ νεῆνις μὲ τόνον τὴν μεγίστην δηλοῦντα ὑπεροψίαν.

Ὁ Βάσσαμος ἐμειδίασεν ὡς ἄνθρωπος γνωρίζων τί ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος καὶ εἰδὼς ὅτι δὲν ὑπάρχει διάστασις, τὴν ὁποίαν ἀδυνατεῖ ἡ καρδιά νὰ ὑπερβῇ καὶ ἂν ἄβυσσος ὑπάρχῃ ἐν τῷ μεταξύ,

— Καὶ τί κάμνει κάτω εἰς τὴν κλίμακα;

— Περίμενε καὶ ἀφαιρεῖ τὰς χεῖρας ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του· λαμβάνει τὸ δρύφακτον τῆς κλίμακος, ἀνορθοῦται, ἀναβαίνει.

— Ποῦ ἀναβαίνει;

— Ἐδῶ.

— Ἐδῶ;

— Ναί, ἀλλ' ἀνωφελῶς· δὲν θὰ τολμήσει νὰ εἰσέλθῃ.

— Διατί δὲν θὰ τολμήσει νὰ εἰσέλθῃ;

— Διότι φοβεῖται, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς μὲ μειδίαμα καταφρονήσεως.

— Πλὴν θὰ προσέξῃ ν' ἀκούσῃ.

— Βέβαια, ἐπλησίασε τὸ οὖς εἰς τὴν θύραν καὶ ἀκροᾶται.
 — Μήπως δὲν τὸ ἤθελες αὐτό;
 — Ναί, ἐπειδὴ ἤμπορεῖ ν' ἀκούσῃ ὅ,τι λέγω.
 — Καὶ εἶνε αὐτὸς ἄνθρωπος ἱκανὸς νὰ σὲ προδώσῃ, ἐνῷ μάλιστα σὲ ἀγαπᾷ;

— Ναί, εἰς μίαν στιγμὴν θυμοῦ ἡ ζηλοτυπίας... ὦ! ναί, εἰς μίαν τοιαύτην στιγμὴν ἤμπορεῖ τὸ πᾶν νὰ τολμήσῃ.

— Τότε λοιπόν, ἄς τὸν ἐκφορτωθῶμεν, εἶπεν ὁ Βάλσαμος.

Καὶ ὤδευσε μετὰ κρότου πρὸς τὴν θύραν.

Βέβαια δὲν ἐσήμανεν ἀκόμη ἡ ὥρα τῆς ἀνδρείας τοῦ Γιλβέρτου, διότι ὁ νεανίας, εἰς τὸν κρότον τῶν βημάτων τοῦ Βαλσαμοῦ, φοβηθεὶς μὴ τὸν εὕρωσιν ἐκεῖ, ὤρμησεν ἐπὶ τοῦ πρανοῦς δρυφάκτου τῆς κλίμακος, ὡς ἐφ' ἵππου, καὶ ἀφῆσας τὸ σῶμά του ἐγλίστρησε μέχρι τῆς γῆς.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἀφῆκεν ἐλαφρὰν κραυγὴν φόβου.

— Παῦσε τοῦ νὰ βλέπῃς ἐκεῖσε, εἶπεν ὁ Βάλσαμος ἐπιστρέφων πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα. Εἶνε πράγματα ἀνάξια προσοχῆς οἱ τῶν χυδαίων ἔρωτες. Εἰπέ μοι περὶ τοῦ βαρόνου δὲ Ταβερνέϋ· θέλεις νὰ μ' εἴπῃς;

— Θέλω ὅ,τι σὺ θέλῃς, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς μετὰ στεναγμοῦ.

— Λοιπὸν ὁ βαρόνος εἶνε πολὺ πτωχός;

— Πτωχότατος.

— Εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ μὴν ἔχῃ τοὺς τρόπους νὰ σοὶ χορηγῇ τὴν ἐλαχίστην ψυχαγωγίαν;

— Τὴν ἐλαχίστην.

— Καὶ λοιπὸν, θὰ στενοχωρεῖσαι ἐδῶ, εἰς αὐτὸν τὸν πύργον.

— Πολύ.

— Ἀποβλέπεις εἰς ὑψηλὰ; εἰς τιμὰς, δόξας;

— Ὅχι.

— Ἀγαπᾷς τὸν πατέρα σου;

— Ναί, εἶπεν ἡ νεανὶς μετὰ δισταγμοῦ σχεδόν.

— Μὲ φαίνεται μολοντοῦτο, ὅτι χθὲς τὸ ἐσπέρας εἶδα νέφος τι δυσαρρεσκείας εἰς αὐτὴν τὴν στοργὴν σου, ὑπέλαβεν ὁ Βάλσαμος ὑπομειδιῶν.

— Εἶμαι δυσαρρεστημένη ἐναντίον του, διότι κατεδαπάνησεν ἀπερισκέπτως ὅλην τὴν περιουσίαν τῆς μητρὸς μου, ὥστε τὴν σήμερον ὁ δυστυχὴς Ἐρυθρόοικος μένει ἄσημος στρατιωτικὸς, καὶ δὲν δύναται νὰ φέρῃ πλέον τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας μας ἐπαξίως.

— Τίς εἶνε ὁ Ἐρυθρόοικος;

— Ὁ ἀδελφός μου Φίλιππος.

— Καὶ διατί τὸν ὀνομάζεις Ἐρυθρόοικον;

— Διότι Ἐρυθρὸς Οἶκος ὀνομάζετο ἕνας πύργος μας, καὶ ἡ οἰκογένειά μας ἔφερεν αὐτὸ τὸ ἐπίθετον μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ πάππου μου· ἔκτοτε ὀνομάσθημεν Ταβερνέϋ.

— Καὶ ἀγαπᾷς τὸν ἀδελφόν σου;

— ὦ! πολὺ, πολὺ!

— Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο;

— Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο.

— Καὶ διατί ν' ἀγαπᾷς αὐτὸν μὲν τόσον περιπαθῶς, τὸν δὲ πατέρα σου μετὰ ψυχρότητος;

— Διότι ὁ ἀδελφός μου ἔχει καρδίαν εὐγενῆ κα εἶνε ἱκανός, μυρίας ζωάς, ἂν εἶχε, νὰ θυσιάσῃ αὐτὰς δι' ἐμέ.

— Ἐνῶ ὁ πατήρ σου ;

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐσιώπησε.

— Δὲν ἀποκρίνεσαι ;

— Δὲν θέλω ν' ἀποκριθῶ.

Βεβαίως ὁ Βάλασμος δὲν ἔκρινεν εὐλογον νὰ παραβιάσῃ τὴν θέλησιν τῆς νεάνιδος. Ἀλλως τε ἴσως καὶ ἐγνώριζεν ἤδη περὶ τοῦ βαρόνου πᾶν ὅ,τι ἤθελε νὰ μάθῃ περὶ αὐτοῦ.

— Καὶ ποῦ εἶνε τώρα ὁ ἱππότης Ἐρυθρόοικος ;

— Ὁ Φίλιππος ; ποῦ εἶνε ;

— Ναί.

— Εἶνε εἰς τὸ Στρασβοῦργον μετὰ τοῦ τάγματός του.

— Τὸν βλέπεις ταύτην τὴν στιγμὴν ;

— Ποῦ νὰ τὸν ἰδῶ ;

— Εἰς τὸ Στρασβοῦργον.

— Δὲν τὸν βλέπω.

— Γνωρίζεις τὴν πόλιν ;

— Ὁχι.

— Ἐγὼ τὴν γνωρίζω· ἐλθέ νὰ τὸν ἀναζητήσωμεν ὁμοῦ καὶ οἱ δύο· θέλεις ;

— Μετὰ χαρᾶς.

— Μὴ εἶνε εἰς τὸ θέατρον ;

— Ὁχι.

— Μὴ εἶνε εἰς τὸ καφενεῖον τῆς Πλατείας μετὰ τῶν ἄξιωματικῶν ;

— Ὁχι.

— Μὴ ἐπέστρεψε εἰς τὸν κοιτῶνά του ; Σὲ προστάζω νὰ ἰδῇς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀδελφοῦ σου.

— Δὲν βλέπω τίποτε. Θαρρῶ ὅτι δὲν εἶνε πλέον εἰς Στρασβοῦργον.

— Γνωρίζεις τὸν δρόμον ;

— Ὁχι.

— Δὲν βλάπτει· ἐγὼ τὸν γνωρίζω· ἄς τὸν ἀκολουθήσωμεν. Μὴ εἶνε εἰς Σαβέρνην ;

— Ὁχι.

— Μὴν εἶνε εἰς Σαβρούκ ;

— Ὁχι.

— Μὴν εἶνε εἰς Νανσού ;

— Σταθῆτε, σταθῆτε !

Ἡ νεάνις ἐφάνη προσέχουσα· ἡ καρδία τῆς ἔπαλλε σφοδρῶς.

— Βλέπω ! βλέπω ! ἀνακραζει μετὰ φωνῆς πλήρους χαρμονῆς. ὦ ! Φιλιππέ μου, ποθητέ, τί εὐτυχία !

— Τί τρέχει ;

— Ἀδελφέ μου ! ἐξηκολούθησε λέγουσα ἡ Ἀνδρεὰς, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ὁποίας ἐξήστραπτον ἀπὸ χαράν.

— Ποῦ εἶνε ;

— Διέρχεται ἑφιππος μίαν πόλιν, τὴν ὁποίαν γνωρίζω κάλλιστα.

— Ὁποίαν ;

— Τὸ Νανσού ! τὸ Νανσού ! ἐκεῖ ὅπου ἦτο τὸ σχολεῖόν μου.

— Εἶσαι βεβαία ὅτι εἶνε ἐκεῖνος :

— ὦ! ναί, οἱ φανοὶ ἐν μέσῳ τῶν ὑποίων εὐρίσκεται φωτίζουσι τὸ πρόσωπόν του.

— Φανοί; εἶπεν ὁ Βάλαμος μετὰ θαυμασμοῦ. Τί φανοί;

— Κάθεται ἐφ' ἵππου, ἐφ' ἵππου! πλησίον ἐνὸς λαμπροῦ δίφρου καταχρύσου...

— Ἄ! ἄ! εἶπεν ὁ Βάλαμος ὡς εἰ ἐννοεῖ καὶ τίς εἶνε μέσα εἰς τὸν δίφρον;

— Μία νέα. ὦ! πόσον εἶνε μεγαλοπρεπής! πόσον χαριτόβρυτος! πόσον ὠραία! ὦ παράδοξον πᾶγμα, μὲ φαίνεται ὅτι αὐτὴν τὴν γυναῖκα τὴν εἶδα καὶ ἄλλοτε· ὄχι, ὄχι, ἀπατῶμαι· ἡ Σοφία τῆς ὁμοιάζει πολὺ.

— Ἡ Σοφία ὁμοιάζει μὲ αὐτὴν τὴν γυναῖκα, τὴν τοσοῦτον μεγαλοπρεπῆ καὶ ὠραίαν, ὡς λέγεις;

— Ναί! ναί! ἀλλὰ καθὼς ὁ ἱσμος ὁμοιάζει τὸ κρῖνον.

— Περίμενε νὰ ἴδωμεν τί τρέχει αὐτὴν τὴν ὥραν εἰς Ναυσό;

— Ἡ νέα, ἥτις κάθεται μέσα εἰς τὸν δίφρον, κύπτει ἐκ τῆς θυρίδος καὶ κάμνει νεῦμα πρὸς τὸν Φίλιππον νὰ πλησιάζῃ· αὐτὸς ὑπακούει, πλησιάζει, καὶ ἀφαιρεῖ τὸ κάλυμμά του εὐσεβῶς.

— Δύνασαι ν' ἀκούσῃς τί θὰ εἰποῦν;

— Θὰ ἀκροασθῶ, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς νεύουσα πρὸς τὸν Βάλαμον νὰ σιωπήσῃ, ὡς εἰ ᾔθελε νὰ μὴ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῆς ὁ ἐλάχιστος θόρυβος.

— Ἀκούω! ἀκούω! ἐψιθύρισεν ἡ νεανίς.

— Τί λέγει λοιπὸν ἡ νέα, ἥτις κάθεται ἐντὸς τοῦ δίφρου;

— Προστάζει τὸν Φίλιππον, χαμογελῶσα γλυκύτατα πρὸς αὐτόν, νὰ ἐπιταχύνῃ τὸ βαδισμα τῶν ἵππων. Λέγει ὅτι πρέπει ἡ συνοδία τῆς νὰ ᾔναι ἐτοιμὴ αὐριον τὸ πρωὶ εἰς τὰς ἑξ, διότι ἐπιθυμεῖ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας νὰ σταθῇ.

— Ποῦ νὰ σταθῇ;

— Τοῦτο τὴν ἐρώσῃ καὶ ὁ ἀδελφός μου. ὦ! Θεέ μου! εἰς Ταβερνέυ θέλει νὰ σταθῇ. Θέλει, λέγει νὰ ἴδῃ τὸν πατέρα μου. ὦ! μία τοιαύτη ἡγεμονίς, νὰ καταλύσῃ εἰς ἓνα οἶκον τοσοῦτον πενιχρόν... Πῶς θὰ κάμωμεν, χωρὶς σκεύη ἀργυρά, χωρὶς σχεδὸν ὀθόνας.

— Ὅσον δι' αὐτὸ, ἡσύχει καὶ τὰ οἰκονομοῦμεν.

— ὦ! εὐχαριστῶ! εὐχαριστῶ!

Καὶ ἡ νεανίς, ἥτις ἀνηγέρθη ἐξ ἡμισείας, ἐπανετίσθη ἐκνευρισμένη ἐπὶ τῆς καθέδρας καὶ ἀναδίδουσα στεναγμὸν βαθύν.

Ὁ Βάλαμος τότε τὴν ἐπλησίασε, καὶ, μεταβαλὼν διὰ μαγνητικῶν χειρονομιῶν τὴν διεύθυνσιν τῶν ἡλεκτρικῶν ρευμάτων, ἀπέδωκε τὴν ἀνάπausιν τοῦ ὕπνου εἰς τὸ ὥρατον ἐκεῖνο σῶμα, τὸ προσκλινὲς ἐκ τῆς ἀτονίας καὶ εἰς τὴν ὑπνοδαρτὴ ἐκείνην κεφαλὴν, τὴν πίπτουσαν ἐπὶ τοῦ ἀσθμαίνοντος στήθους ἐκ τῆς ναρκώσεως.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐράνη τότε ὡς εἰ ἀνεπαύθη, ἀνάπausιν τελείαν καὶ ἐπανορθωτικὴν.

— Ἀνάλαβε δυνάμεις, τῇ λέγει ὁ Βάλαμος θεωρῶν αὐτὴν μετὰ βλοσυρᾶς ἐκστάσεως· μετ' ὀλίγον θὰ λάβω πάλιν χρεῖαν ὅλου σου τοῦ διορατικοῦ.

Ἐπιστήμη! ἐξηκολούθησεν αὐτὸς νὰ λέγῃ μετὰ θρησκευτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ· σὺ μόνη δὲν ἀπατᾷς! εἰς σὲ λοιπὸν τὸ πᾶν νὰ θυσιάζῃ ὁ ἄνθρω-

πος χρεωστεῖ. Τώρα, ἡ κόρη αὕτη εἶνε ὡραία· ὡραιότητα, Θεέ, εἶνε ἡ κόρη! Ὁ ἄγγελος οὗτος εἶνε ἀγνός, ἀγνότατος! καὶ τοῦτο δὲ ὑπάρχει γνωστὸν εἰς Σέ, τὸν πλάσαντα τοὺς ἀγγέλους καὶ τὰς γυναῖκας! Ἀλλὰ τί πρὸς ἐμέ ἡ καλλονὴ τὴν ὦραν ταύτην; τί πρὸς ἐμέ ἡ ἀθωότης; Εἰς ταῦτα ἐγὼ βλέπω, εἰς ταῦτα ἐγὼ ἀναζητῶ μίαν ἀπλὴν, μίαν μόνην πληροφορίαν. Ἀποθανήτω πᾶν πλάσμα, ὅσον εὐείδες, ὅσον ἀγνόν, ὅσον ἐντελές καὶ ἂν ᾖ, ἀρκεῖ τὰ χεῖλη του νὰ λαλῶσιν! Ἀποθανήτωσαν ὅλου τοῦ συμπαντος αἱ τερπωλαί, ὃ ἔρως, ἡ περιπάθεια, ἡ ἔκστασις, ἀρκεῖ ἐγὼ νὰ ὀδεύσω μὲ βήμα πεφωτισμένον καὶ ἀσφαλές! Καὶ τώρα, ὦ νεᾶνις, τώρα ὅτε δυνάμει τῆς ἀμετατρέπτου θελήσεώς μου ὀλίγαι στιγμαὶ ὑπνου σοὶ ἀπέδωκαν τόσας δυνάμεις ὅσας ἤθελες λάβει ἂν εἰκοσι ἔτη ἐκάθευδες, ἐξύπνα πλέον, ἡ μάλλον ὄχι, βυθίσθητι ἐκ νέου εἰς τὸν διορατικόν σου ὕπνον. Ἐχὼ εἰσέτι χρεῖαν τῆς λαλιᾶς σου· θέλεις τώρα λαλήσει καὶ περὶ τῶν ἐμῶν.

Καὶ ἐκτείνας ἐκ νέου ὁ Βάσκαμος τὰς χεῖρας πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα, ἠνάγκασε τὴν νεάνίδα ν' ἀνορθωθῇ ὡς ὑπὸ πνοὴν τινα ἀπειροδύναμον.

Ἐπειτα, ὅτε τὴν εἶδεν ἐτοίμην καὶ ὑπείκουσαν, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου τοῦ χαρτίου διπλωμένον εἰς τέσσαρα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν ἐγκλειστος εἰς βόστρυχος μαλλίων, ὡς τὸ πτερὸν τοῦ κόρακος. Τὰ ἀρώματα, δι' ὧν ὁ βόστρυχος ἦτο ραντισμένος εἶχον καταστήσει τὸ χαρτίον διαφανές.

Ὁ Βάσκαμος ἔθεσε τὸν βόστρυχον εἰς τὴν χεῖρα τῆς Ἀνδρεάδας.

— Βλέψον, τῇ εἶπε.

— ὦ! πάλιν, εἶπεν ἡ νεᾶνις ἀγωνιωδῶς. ὦ! μή, μή! φθάνει πλέον· ἀφες με ἡσυχον· πονῶ πολύ.— ὦ! Θεέ μου! Θεέ μου! ἤμην τόσον ἀναπαυμένη! ἡσθανόμην τόσον καλὰ τὸν ἑαυτὸν μου!

— Βλέψον! ἀπήντησεν ὁ Βάσκαμος θέτων ἀδυσωπήτως τὴν ἀκραν τοῦ χαλυβδίνου ραβδιδίου τοῦ ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς νεάνιδος.

Ἡ Ἀνδρεὰς συνέκλωσε τὰς χεῖράς της· ἐπειράθη νὰ ὑπεκφύγῃ τὴν τυραννίαν τοῦ δοκιμαστοῦ. Εἰς τὰ χεῖλη της ἀνέβη ἀφρός, ὡς πάλαι ποτὲ εἰς τὰ τῆς Πυθίας καθημένης ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τρίποδος.

— ὦ! βλέπω, βλέπω, ἀνεφώνησε μὲ ἀπελπισίαν νενικημένης θελήσεως.

— Τί βλέπεις;

— Μίαν γυναῖκα.

— Ἀ! ἐψιθύρισεν ὁ Βάσκαμος μὲ ἀγρίαν χαρὰν· λοιπὸν ἡ ἐπιστήμη δὲν εἶνε λέξις κενὴ ὡς ἡ ἀρετὴ! Ὁ Μέσμερ λοιπὸν ἐνίκησε τὸν Βρούτον! Ἀς ἴδωμεν· εἰκόναςέ μου αὐτὴν τὴν γυναῖκα, διὰ νὰ γνωρίσω ἂν εἶδες καλῶς.

— Μελαγχροινὴ, ὑψηλὴ ὀφθαλμοὶ κυανοὶ, μαλλίᾳ μαῦρα, βραχίονες χυτοί.

— Τί κάμνει;

— Τρέχει, πετᾷ ὡς νὰ τὴν ἔλαβε καὶ φεύγῃ πτερόπους ἕνας ἵππος μεγαλοπρεπῆς, καθυγρός ἐκ τοῦ ἰδρώτος.

— Πρὸς ποτὸν μέρος φεύγει;

— Πρὸς ἐκεῖ, πρὸς τὰ ἐκεῖ, εἶπεν ἡ νεᾶνις δεικνύουσα πρὸς δυσμὰς.

— Εὐρίσκεται εἰς δρόμον ἐπάνω;

— Ναί.

— Εἰς τοῦ Σαλὸν τὸν δρόμον;

— Ναί.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ Βάσκαμος· εὐρίσκεται εἰς τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον καὶ ἐγὼ

θέλω ἀκολουθήσει. Πηγαίνει εἰς Παρισίους ὡς καὶ ἐγώ· καλὰ, θὰ τὴν εὕρω εἰς Παρισίους. Ἀναπαύθητι τώρα, εἶπε πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα λαμβάνων ἐκ τῶν χειρῶν τῆς τὸν βόστρυχον, τὸν ὁποῖον εἰσέτι αὕτη ἐκράτει.

Οἱ βραχίονες τῆς Ἀνδρεάδος ἐπανεπέσον ἀκίνητοι κατὰ μῆκος τοῦ σώματος τῆς.

— Τώρα, εἶπεν ὁ Βάσσαμος, ἐπίστρεψον εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἔκαμεν ἐν βῆμα πρὸς τὴν θύραν· ἀλλ' οἱ πόδες τῆς, ὡς ἐκνευρισμένοι ὑπὸ κόπου ἀνεκκαλήτου, δὲν ἴσχυον νὰ τὴν ὑποστηρίξωσιν· ἐκλονοῦντο.

— Ἀνάλαβε δύναμιν καὶ πορεύου, ὑπέλαβεν ὁ Βάσσαμος καλύψας αὐτὴν διὰ νέας ἐπιχορηγήσεως ρευστοῦ.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἀπειμιμήθη ρωμαλέον ἵππον, ὅστις καταβάλλει ἀπηλπισμένον σθένος ἵνα ἐκπληρώσῃ τὴν θέλησιν τοῦ κυρίου του, καὶ δεινὴ δὲ ἔστω ἡ θέλησις αὕτη.

Περιεπάτησεν.

Ὁ Βάσσαμος ἤνοιξε τὴν θύραν, καὶ ἡ Ἀνδρεὰς, κοιμωμένη πάντοτε, κατέβη βραδέως τὴν κλίμακα.

I

Σοφία

Ὁ Γιλβέρτης διήλθεν ὅλην τὴν ὥραν, καθ' ἣν διήρκεσεν ἡ εξέτασις τῆς Ἀνδρεάδος, εἰς ἀγωνίας ἀνεκκαλήτους. Κεχωσμένος ὑπὸ τὸ κοῖλωμα τῆς κλίμακος, διότι δὲν ἐτόλμα πλέον ν' ἀναβῇ μέχρι τῆς θύρας καὶ ν' ἀκροασθῇ τὴν συνδιάλεξιν, ἥτις ἐγένετο ἐντὸς τοῦ ἐρυθροῦ θαλάμου, ἦν ἔρμαιον ἀπελπισίας, ἥτις ἀναμφιβόλως ἠπεῖλει καὶ ν' ἀποτελέσῃ ἐκρηξιν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον.

Ἡ ἀπελπισία αὕτη προήρχετο ἐκ τῆς συναισθήσεως ὅτι ἦτο ἀδύνατος καὶ ταπεινός. Ὁ Βάσσαμος ἦτο ἄνθρωπος ἀπλούς, ἔστω (διότι ὁ Γιλβέρτης, ὡς φιλόσοφος, δὲν ἐπίστευε τὰς μαγείας). Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἦτο ἰσχυρός, ὁ Γιλβέρτης ἀσθενής, ἐκεῖνος ἄνδρεϊος, οὗτος ἀτολμος. Εἰκοσάκις ἀνηγέρθη ἵνα ἀναβῇ ἐκ νέου, μὲ σκοπὸν νὰ συμπλακῇ μετὰ τοῦ ξένου χρεῖας τυχοῦσης. Εἰκοσάκις οἱ πόδες του κατελήφθησαν ὑπὸ τρόμου [καὶ ἐκάμφθησαν, ὥστε ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα ἐπὶ τέλους.

Τότε τῷ ἐπῆλθε ἰδέα τις· νὰ εὕρῃ δηλαδὴ ἀναβάθραν τινά, τὴν ὁποίαν ὁ γέρω Γεώργης, ὅστις ἦτο καὶ μάγειρος ἐνταυτῷ καὶ θαλαμηπόλος καὶ κηπουρός, μετεχειρίζετο ὁσάκις ἤθελε νὰ στυλώσῃ τοὺς ἰάσμους καὶ τὰ αἰγοκλήματα τῶν τοίχων, καὶ ν' ἀναβῇ ἔξωθεν τοῦ παραθύρου τῆς Ἀνδρεάδος, καὶ εὐχαριστήσῃ τέλος τὴν διακαῇ περιέργειάν του.

Διέρχεται τὸν ἀντιθάλαμον, φθάνει εἰς τὴν αὐλὴν καὶ τρέχει πρὸς τὸ μέρος, ἐν ᾧ ἔβλεπε συνήθως τὴν ἀναβάθραν, κατακειμένην παρὰ πόδας τοῦ τοίχου. Ἀλλ' ἐνῷ ἔκυπτεν ἵνα τὴν ἀνεγείρῃ, τῷ ἐφάνη ὡς εἰ ἤκουσε θόρυβόν τινα ἐλαφρὸν πρὸς τὸ μέρος τοῦ οἴκου· στρέφεται πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Τὸ βλέμμα του τότε τὸ διεσταλμένον ἐνόμισεν ὅτι ἐντὸς τῆς σκιᾶς εἶδε διαβατὶνον διὰ τοῦ ζοφεροῦ τετραγώνου τῆς ἀνεωγμένης θύρας στήμα ἀνθρώπινον,

ἀλλὰ τόσον ταχύ, τόσον σιωπηλόν, ὥστε ἐφαίνετο μᾶλλον φαντάσματος παρὰ θνητοῦ ζῶντος.

Ἀφίνει χαμὰ πάλιν τὴν ἀναβάθραν καὶ προχωρεῖ μὲ καρδίαν πάλλουσιν πρὸς τὸν πύργον.

Ὑπάρχουσι φαντασίαι τινές προληπτικαὶ ἐκ φύσεως· τοιαῦται δὲ συνήθως εἶνε αἱ ἀνθρωπότεραι καὶ αἱ μᾶλλον ἐξημμέναι· εὐκολώτερον παραδέχονται τὸν μῦθον παρὰ τὸν ὀρθόν λόγον· τὰ φυσικὰ πράγματα αὐταὶ τὰ εὐρίσκουσιν ὡς χυδαῖα πολὺ ἀρέσκονται· εἰς τὰ δάση τὰ πυκνὰ καὶ συνηρεφῇ, ἐπειδὴ οἱ σκοτεινοὶ τῶν θάλαι κατοικοῦνται, ὡς φαίνεται, ἀπὸ ἐναέριαι πνεύματα. Οἱ ἀρχαῖοι, οἵτινες ὑπῆρξαν μεγάλοι ποιηταί, ὠνειροπόλουν τὰ τοιαῦτα ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ. Μόνον, ἐπειδὴ ὁ ἥλιος ἐκείνων, ἐστὶ διαπύρου φωτός, τοῦ ὁποίου ἡμεῖς μόνον τὴν ἀντανάκλασιν, ὡς εἰπεῖν, ἔχομεν· ἐπειδὴ, λέγομεν, ὁ ἥλιος ἐκείνων ἀπέβαλλε τὴν ἰδέαν τῶν μορμολυκείων καὶ φαντασμάτων, ἐπλασαν ἀντ' αὐτῶν τὰς χαλρέςσας Δρυάδας, καὶ τὰς Ὀρειάδας τὰς πτερόποδας.

Ὁ Γιλβέρτης, τέκνον νεφελώδους χώρος, ἥς αἱ ἰδέαι γεννῶνται πενθιμώτεραι, ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν ὀπτασίαν τινα. Μ' ὄλην τὴν δυσκολοπιστίαν του, τῷ ἐπῆλθεν ἤδη κατὰ νοῦν ὁ λόγος τῆς γυναικὸς τοῦ Βαλσάμου, καθ' ἣν στιγμὴν αὐτὴ ἐφευγεν· ὁ γόης οὗτος, δὲν ἠδύνατο ἀρά γε νὰ ἐπικαλεσθῇ δαιμονίον τι πονηρόν, ἀφοῦ καὶ τὸν ἀγγέλον τῆς ἀγνότητος αὐτὸν εἶχε τὴν ἰσχὺν νὰ παρσύρῃ πρὸς τὸ κακόν·

Μυλαταῦτα, ὁ Γιλβέρτης εἶχε πάντοτε δευτέρον τινα διαλογισμόν, ἰσχυρότερον τοῦ πρώτου· ὅτι ὁ Βαλταῖρος εἰς τὸ φιλοσοφικόν του λεξικόν λέγει τοὺς βρυκόλακας ἀνύπαρκτα πράγματα.

Τοῦτο τῷ ἔδωκεν ὀλίγον θάρρος· ἀλλὰ ταῦτοχρόνως καὶ φόβον ἄλλου εἶδους, φυσικώτερον βεβαίως, πλὴν καὶ μεγάλητερον.

Ἄν τῷόντι εἶδὲ τινα διαβαίνοντα ἐκ τῆς θύρας, θὰ ἦτο ζωντανὸς ἄνθρωπος, καὶ μάλιστα ἐνδιαφερόμενος τὰ μέγιστα νὰ κατοπτρεύσῃ τὰ τοῦ οἴκου.

Ὁ φόβος του τῷ ἔλεγε, μὴ ἦτο ὁ κ. δὲ Ταβερνέυ· ἡ συναίσθησις του, μὴ ἦτο ἄλλος τις·...

Παρατηρεῖ εἰς τὸ ἀνώγειον· εἶπομεν ὅτι τὸ φῶς τῆς Σοφίας ἦτο ἐσβεσμένον, καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀντανάκλασις δὲν ἐξήρχετο διὰ τῶν ὕλων τοῦ παραθύρου τῆς. Οὐδεμίαν πνοή, οὐδεὶς θόρυβος, οὐδὲν φῶς εἰς ὅλον τὸν οἶκον, ἐκτὸς εἰς τὸν θάλαμον τοῦ ξένου. Παρκατρεῖ, προσέχει ν' ἀκούσῃ, ἀλλὰ μὴ βλέπων οὐδ' ἀκούων τίποτε πλέον, ἀναλαμβάνει τὴν ἀναβάθραν του, πεπεισμένος τώρα ἐντελῶς ὅτι ἠπατήθη ἡ ὄρασις του, ὡς ὑπόκειται εἰς τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου ἡ καρδία πάλλει βιαίως, καὶ ὅτι ἡ ὀπτασία ἐκείνη ἦτο μᾶλλον διακοπὴ τῆς ἰδιότητος τοῦ βλέπειν, ὡς τεχνικῶς εἰπεῖν, ἡ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας τῶν ὀπτικῶν ὀργάνων.

Ἐνῷ ἔχετε τὴν ἀναβάθραν καὶ ἔβαλλε τὸν πόδα ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος, ἡ θύρα τοῦ Βαλσάμου ἠνεώχθη καὶ ἐκλείσθη πάλιν, ἵνα διέλθῃ ἡ Ἀνδρεάς, ἥτις κατέβη ἀνευ φωτός καὶ ἀνευ κρότου, ὡς εἰ τὴν ὠδήγει καὶ ὑπεστήριζεν ὑπεράνθρωπός τις ἰσχύς.

Οὕτως ἡ Ἀνδρεάς διήλθε πλησίον του, καὶ τὸν ἡγγισαν μάλιστα τὰ φορέματά της ἀκροθιγῶς εἰς τὸ σκότος· ἀλλ' ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον της.

Ὁ κ. δὲ Ταβερνέυ ἐκοιμήτο, ὁ γέρω Γεώργης κατεκλίθη, ἡ Σοφία εὐρίσκετο εἰς τὸ τῆς ἄλλης ἀκρας ἀνώγειον, ἡ θύρα τοῦ Βαλσάμου ἐκλείσθη, ἄρα ὁ νεανίας δὲν ἐφοβεῖτο μὴ τὸν ἐννοήσῃ τις.

Τρέχει λοιπὸν κατόπιν τῆς Ἀνδρεάδος. Αὕτη διήλθε τὸν ἀντιθάλαμον καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ εὕρισκετο τὸ κλειδοκύμβαλόν της.

Ὁ Γιλβέρτος τὴν ἀκολουθεῖ μὲ καρδίαν ἐσπαραγμένην. Πλὴν μολονότι ἡ θύρα ἔμεινεν ἀνεωγμένη, ἐστάθη αὐτὸς ἕως ἐκεῖ. Ἡ Ἀνδρεὰς ἐπορεύθη καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ σκίμποδος, ὅστις ἴστωτο πλησίον τοῦ ὀργάνου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἤναπτεν εἰσέτι τὸ κηρίον.

Ὁ Γιλβέρτος κατέσχιζε τὸ στήθος διὰ τῶν ὀνύχων του. Πρὸ ἡμισείας ὥρας εἰς τὸν αὐτὸν ἐκείνον τόπον εἶχεν ἀσπασθῇ τὰ κράσπεδα καὶ τὴν χεῖρα τῆς νέας, χωρὶς αὕτη νὰ δείξῃ τὴν ἐλαχίστην ὀργήν· εἰς τὸν αὐτὸν ἐκείνον τόπον εἶχεν ἐλπίσει, εἶχε λογισθῇ εὐδαίμων! Βεβαίως ἡ συγκατάθεσις τῆς νεαμίδος προήρχετο ἀπὸ διαφθορὰν ἐκ τῶν ἀποκρύφων ἐκείνων, τὰς ὁποίας ὁ Γιλβέρτος ἀπήντησεν εἰς τὰς μυθιστορίας, δι' ὧν ἀπηρτιζετο ἡ βιβλιοθήκη τοῦ βαρόνου Ταβερνέ, ἡ ἀπὸ φυσικὸν τινα ὀργασμὸν πρὸς τὰ ἀκόλαστα, ὑφ' οὗ τινες ἐνίοτε κυριεύονται· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀνέγνωσεν ὁ νέος εἰς βιβλία τινὰ περὶ φυσιολογίας.

— Καὶ ἂν οὕτως ἔχῃ, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Γιλβέρτος ταλαντευόμενος μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὑποθέσεων, ἂν ὁ ἄγγελος ρίπτῃ εἰς τὸν ἀέρα τὸν χιτῶνα τῆς ἀγνότητος, ὡς ὠφεληθῶμεν τοῦλάχιστον καὶ ἡμεῖς τῆς εὐκαιρίας.

Ὅμως λοιπὸν ὁ νέος μὲ ἀπόφασιν ἐντὺς τοῦ δώματος. Ἀλλ' ἐνῶ διέβαινε τὸ κατωφλίον ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ σκότος μία χεὶρ καὶ τὸν ἀρπάζει δυνατὰ ἐκ τοῦ βραχίονος.

Ὁ Γιλβέρτος ἐστράφη περίφοβος· ἐνόμισεν ὅτι ἐξεκόλλησεν ἡ καρδιά του ἐκ τοῦ στήθους.

— Ἄ! τὴν πλὴν σὲ κρατῶ! Ἀναιδέστατε! τῷ ἐσύριζεν εἰς τὸ οὐς θυμῶδης φωνῇ ἀρνῆσου καὶ τώρα, νὰ σὲ ἰδῶ, ἀρνῆσου ὅτι τὰ ἔχεις μαζὺ τῆς συμφωνημέναι, ἀρνῆσου ὅτι ἐρωτεύεσθε...

Ὁ Γιλβέρτος ἠσθάνθη ἑαυτὸν λιποψυχοῦντα· ὥστε οὐδὲ ν' ἀσπασθῇ τὸν βραχίονα ἐκ τῆς χειρὸς, ἥτις ἐκράτει αὐτὸν ἔλαβε τὴν δύναμιν, μολονότι δὲν ἦτο καὶ τόσῳ κρατερᾷ, φαντασθῆτε πόσον δύναται νὰ πιέσῃ ἡ χεὶρ μιᾶς νέας, τῆς Σοφίας, τέλος πάντων· διότι ἡ κρατήσασα τοιουτοτρόπως τὸν Γιλβέρτον ἦτο αὐτή.

— Ἐ, τώρα, τί θέλεις πάλιν; ἠρώτησεν οὗτος χαμηλῇ τῇ φωνῇ καὶ μὲ ἀνυπομονησίαν.

— Ἄ! νὰ φωνάξω ἐπιθυμεῖς, ὡς φαίνεται· δυνατὰ νὰ ὁμιλήσω ἀγαπᾶς, εἶπεν ἡ Σοφία γεγωνοῦσα τῇ φωνῇ. Τί θέλω πάλιν!

— Σιώπα, διάβολε, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτος συσφίγγων τοὺς ὀδόντας καὶ ὠθῶν τὴν Σοφίαν πρὸς τὸν ἀντιθάλαμον. *

— Ἐλα λοιπὸν! ἔλα ἔξω νὰ ἐξηγηθῶμεν!

Τοῦτο ἐπεθύμει καὶ ὁ Γιλβέρτος, διότι ἀκολουθῶν τὴν Σοφίαν ἀπεμακρύνετο ἐκ τῆς Ἀδρεάδος.

— Πᾶμε, πᾶμε ἔξω, ὡς ἦνε, εἶπεν ὁ νεανίας.

Προχωρεῖ λοιπὸν ἡ Σοφία ἐκτὸς τοῦ κηπαρίου καὶ αὐτὸς τὴν ἀκολουθεῖ· ἡ θαλαμηπόλος ἔκλεισε τὴν θύραν.

— Ἀλλ' ἂν τώρα, εἶπεν ὁ Γιλβέρτος, ἂν τώρα ὑπάγῃ ἡ δεσποσύνη εἰς τὸν κοιτῶνά της νὰ κοιμηθῇ καὶ σὲ ζητήσῃ καὶ δὲν σὲ εὔρῃ;

— Τὴν ἔννοιαν τῆς δεσποσύνης ἔχω αὐτὴν τὴν ὥραν! Ἐσένα ἐγὼ θέλω νὰ ὁμιλήσω, ἐσένα.

— Βρὲ παιδί, ἔλα εἰς τὰ λογικά σου· ἄφες καὶ τὰ λέμε αὖριον· νὰ μὴ σὲ ζητήσῃ ἡ δεσποσύνη, κ' ἡξεύρεις πόσον εἶνε αὐστηρά!

— Ἄς κοπιᾷσῃ νὰ ᾔνε αὐστηρά, καὶ μάλιστα τώρα μ' ἐμέ!

— Σοφία, ἄφες σὲ λέγω· αὖριον, ναί... σέ, δίδω λόγον.

— Εὐμορφον λόγον τὸν ἔχεις! Νὰ ἄνθρωπος νὰ βάλῃ κάνεις βάσιν εἰς τὸν λόγον του! Δὲν μοῦ ὑπεσχέθης ὅτι θὰ μὲ περιμένῃς σήμερον, εἰς τὰς ἑξ, πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἑρυνθοῦ Οἴκου; ποῦ ἦσαν λοιπόν; Πρὸς τὸ ἀντιθετον μέρος, βέβαια· ἀφοῦ ἔφερες σὺ τὸν ὁδοιπόρον ἀπὸ ἐκεῖ. Αἱ ὑποσχέσεις σου καὶ τοῦ πνευματικοῦ τὸν ὁπαῖον εἶχοντες εἰς τὸ σχολεῖον! Οὕτω κ' ἐκεῖνος· μὰς ὑπέσχετο ὅτι ὅσα τοῦ ἐξωμολογούμεθα ἤθελον μένει, ἔπειτα ἐπήγαγε καὶ τὰ ἐκένωνεν ὅλα εἰς τὴν ἡγουμένην.

— Σοφία, συλλογίσου ὅτι ἡμποροῦν νὰ σὲ ἀποβάλλουν ἂν ἰδοῦν...

— Ναί, ἐμέ θ' ἀποβάλλουν, κ' ἐσένα θὰ σ' ἀφήσουν, ἡξεύρεις! τὸν κύριον ἑραστήν τῆς δεσποσύνης...

— Διὰ ποῖαν αἰτίαν θ' ἀποβάλλουν ἐμέ; δὲν ὑπάρχει κάμμία ἀφορμή.

— Ἀληθινά, δὲν ὑπάρχει κάμμία! θὰ τοῦ καλοφανεῖ τοῦ κυρίου βαρόνου ν' ἀκούσῃ ὅτι κάμνεις τὸν ἔρωτα εἰς τὴν θυγατέρα του! Λέγεις νὰ ᾔνε τόσο φιλόσοφος κ' ἐκεῖνος;

Ὁ Γιλβέρτης ἠδύνατο διὰ μιᾶς μόνης λέξεως ν' ἀποδείξῃ εἰς τὴν Σοφίαν ὅτι, ἂν αὐτὸς ἦτο πταίστης, ἡ Ἀνδρεᾶς ὅμως ἦτο πάντῃ ἀθώα. Μόνον ἂν τῇ διηγεῖτο ὅτι, εἶδεν, ὅσον ἀπίστευτοι καὶ ἂν ἦσαν, ἤθελεν ἡ Σοφία, χάρις εἰς τὴν καλὴν ἐκείνην ἰδέαν τὴν ὁποῖαν αἱ γυναῖκες ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας, τῷ πιστεύει βεβαίως. Ἀλλ' ἀνεχαίτισε τὸν νέον πρὸς τοῦτο συλλογισμὸς τις βαθύτερος. Τὰ περὶ τῆς Ἀνδρεᾶδος ἦσαν πράγματα ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα πλουτίζουν ἕνα νέον, καὶ ἀπὸ ἔρωτος θησαυρούς, ἂν ὁ νέος αὐτὸς ἐπιποθῇ τοιούτους, καὶ ἀπὸ ἄλλους θησαυρούς ὑλικωτέρους καὶ θετικωτέρους, ἂν προτιμᾷ ἐκείνους.

Οἱ θησαυροὶ, τοὺς ὁποῖους ὁ Γιλβέρτης ἐπεπόθει, ἦσαν οἱ τοῦ ἔρωτος ἀγνοῦ καὶ ἀσπίλου. Ἐσκέφθη ὅτι ὀλιγώτερον ἀξία προσοχῆς ἦτο ἡ ὁργὴ τῆς Σοφίας ἢ ἡ ἀπόλαυσις τῆς Ἀνδρεᾶδος. Ἐπροτίμησε λοιπόν ν' ἀποσιωπήσῃ τὰ παράδοξα συμβεβηκότα τῆς νυκτός.

— Αἶ, λοιπόν θέλεις νὰ ἐξηγηθῶμεν; πολὺ καλὰ, ὡς ἐξηγηθῶμεν, λέγει ὁ νέος πρὸς τὴν θαλαμηπόλον.

— Ναί, ναί, ἀνέκραξεν ἡ Σοφία· ἀλλὰ πράγματι καθὼς εἶπες, δὲν εἶνε ἐδῶ θέσις· πηγαίνωμεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου.

— Εἰς τὸ δωμάτιόν σου! ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης περιδεῶς· ἀδύνατον.

— Διὰ τί;

— Εἰμπορεῖ ἐκεῖ νὰ ἔλθῃ κανεὶς καὶ νὰ μὰς εὕρῃ καὶ τοὺς δύο.

— Μάλιστα, ὑπέλαθεν ἡ Σοφία μὲ μειδίαμα καταφρονήσεως· ποῖος θὰ ἔλθῃ νὰ μὰς εὕρῃ, ἡ δεσποσύνη; Τρόντι, ἀρχόντά μου, εἶδες! πρέπει νὰ μὲ ζηλεύῃ ὡς ἀντερᾶστριάν της, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε εὐκολον μόνον ν' ἀναβῇ. Καλὴ τύχη ὅμως, ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων τὰ μυστικά γνωρίζονται, δὲν εἶνε φόβος νὰ κάμουν τίποτε κακόν. Ἄ! λοιπόν ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεᾶς ζηλεύει τὴν Σοφίαν! Ποτὲ δὲν ἤλπιζα νὰ λάβω τόσην τιμὴν!

Καὶ ἡ θαλαμηπόλος ἀφῆκε γέλωτα βεβιασμένον, τρομερὸν ὡς τὸν μυκηθμόν τῆς τρικυμίας, γέλωτα, ὅστις κατετάρταξε τὸν Γιλβέρτον πολὺ πλειότερον ἢ ἂν ἤκουεν ὕβριν ἢ ἀπειλήν.

— Ὅχι, ὅτι τάχα φοβοῦμαι τὴν δεσποσύνην, ἀλλὰ διὰ σέ φοβούμενος μάλλον τὸ εἶπα.

— Ἄ! ναί, εἶδες! Καὶ δὲν μέ εἶπες τσακίς, ὅτι ὅπου δὲν ὑπάρχει κακὸς δὲν ὑπάρχει καὶ φόβος; Δὲν μέ λές ὅτι οἱ φιλόσοφοι εἶνε ἰησούται κάποτε! Ὅμως αὐτὸ τὸ ἤκουσα καὶ ἀπὸ τὸν πνευματικὸν τοῦ σχολείου μας πρὶν τὸ ἀκούσω ἀπὸ σέ διὰ τοῦτο ὡς φαίνεται πηγαίνεις καὶ εὐρίσκεις τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα διὰ νυκτός. Ἐλα! ἔλα! μὴ μέ κάμνεις καὶ ὁμιλῶ εἰς τὴν ζωὴν σου... πηγαίνωμεν.

— Σοφία! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης τρίζων τοὺς ὀδόντας.

— Αἶ, τί! εἶπεν ἡ νεάνις, ἔπειτα;

— Ξεύρω ἐγώ!

Καὶ ἔνευσεν ἀπειλῇ.

— ὦ! σιγά! μὴ σε μέλη καὶ δὲν σέ φοβοῦμαι παντελῶς· μίαν φοράν μ' ἐκτύπησες, πλὴν τὸ ὑπέφερα, ἐπειδὴ μ' ἐζήλευες· ἐνόμιζες ὅτι εἶχα καὶ ἄλλον ἐραστήν· τότε μέ ἠγάπα. Σήμερον ὅμως τόλμησε ἂν ἡμπορήσῃ. σήμερον ὅτε οὐ ἀγαπᾷς ἄλλον!

— Καὶ τί τάχα θὰ κάμεις; εἶπεν ὁ Γιλβέρτης ἀρπάζων τὴν νεάνίδα ἐκ τῆς χειρός.

— ὦ! θὰ φωνάξω διὰ νὰ ἔλθῃ ἡ δεσποσύνη καὶ ἐρωτήσῃ μέ τί δικαίωμα, κύριε, δίδεις εἰς τὴν Σοφίᾳ πρᾶγμα, τὸ ὅποτον ταύτην τὴν στιγμήν εἰς μόνην ἐκείνην χρεωπτεῖς; Ἄφες με, διὰ τὸ καλὸν ὅπου σοῦ θέλω.

Ὁ Γιλβέρτης ἀφῆκε τὴν χεῖρα τῆς Σοφίας. Ἐπειτα, λαβὼν τὴν ἀναβάθραν τοῦ καὶ σύρας αὐτὴν μετὰ προσοχῆς, τὴν ἔστησεν ἔξωθεν τοῦ πυργίσκου, εἰς τρόπον ὥστε ἔφθανε μέχρι τοῦ παραθύρου τῆς θαλαμῆδος.

— Ἰδὲ τί θὰ εἰπωίως τόσον ἡ τύχη, εἶπεν ἡ νεάνις· αὐτὴν τὴν ἀναβάθραν τὴν εἶχες βέβαια διὰ νὰ σκαλώσῃς εἰς τὸν θάλαμον τῆς δεσποσύνης, καὶ τώρα θὰ χρησιμεύσῃ διὰ νὰ καταβῇ ἀπὸ τὸ ἄνωγει τῆς Σοφίας. Δὲν μοῦ κάμνει ὀλίγην τιμὴν καὶ τοῦτο.

Βλέπουσα ἡ Σοφία ὅτι ὑπερίσχυεν, ἔσπευσε πρὸς τὸν θρίαμβον μὲ τὴν βίαν ἐκείνην τὴν συνήθει εἰς τὰς γυναῖκας· βίαν ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας νικῶνται πολλάκις ἐπὶ τέλους, ἐκτὸς ἂν ᾗνε ἀνώτεροι εἰς τὸ καλὸν ἢ εἰς τὸ κακόν.

Ὁ Γιλβέρτης ἐγνώρισε τὸ ἐπισφαλὲς τῆς θέσεως τῆς νέας· διὸ τὴν παρηκολούθει συνάπτων ὅλας τοῦ τὰς δυνάμεις καὶ προπαρασκευαζόμενος εἰς πάλιν τὴν ὁποίαν προεμάντευε.

Καὶ πρῶτον μὲν, ὡς φρόνιμος, ἐβεβαιώθη περὶ δύο τινῶν πραγμάτων.

Τὸ πρῶτον (τοῦτο ἐνῶ διέβαινεν ἔμπροσθεν τοῦ παραθύρου), ὅτι ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέυ ἐκάθητο εἰσέτι εἰς τὸν θάλαμον τοῦ κλειδοκουμβάλου.

Τὸ δεύτερον (τοῦτο ἅμα εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Σοφίας), ὅτι ἡ δύνατο ἀκινδύνως, καὶ εὐκολώτατα νὰ διασκελίσῃ τὸ παράθυρόν της καὶ νὰ πατήσῃ ἐπὶ τῆς ἔξωθεν ἐρειδομένης ἀναβάθρας.

Τὸ δωμάτιον τῆς Σοφίας, κατὰ τὴν ἀπλότητα, δὲν διέφερε τῶν ἄλλων διαμερισμάτων τοῦ οἴκου.

Θὰ ἐχρησίμευεν ὡς σιταποθήκη· μολοντοῦτο ἡ ἀσχημία. τῶν τοίχων ὑπῆρχε κεκαλυμμένη διὰ χαρτίου ἐμπετάσματος στακτοχρόου, μὲ σχεδιογραφήματα πράσινα. Κλίνη ἀπλοῦς καὶ ἀπλοῦς, καὶ εἰς τινὰ γλάστραν, πλησίον τοῦ παραθύρου, μέγιστον γεράνιον, ἰδοὺ ὅλα τὰ ἐπιπλά. Πρὸς τοῦτοίς, ἡ Ἀν-

δρεᾶς εἶχε δώσει εἰς τὴν Σοφίαν καὶ μέγα κιβώτιον, τὸ ὅποτον τῇ ἐχρησίμευε καὶ ὡς ἱματισθῆκη καὶ ὡς τράπεζα.

Ἡ Σοφία ἐκάθισεν εἰς τὴν ἄκραν τῆς κλίνης, ὁ Γιλβέρτης ἐπὶ τῆς γωνίας τοῦ κιβωτίου.

Ἀναβαίνουσα τὴν κλίμακα ἡ Σοφία εἶχε πραυνθῆ. Κυρία ἑαυτῆς κατασταθεῖσα ἀνέλαβεν ἰσχύν. Ὁ Γιλβέρτης ἀπ' ἐναντίας ὅλος τρέμων ἔτι ἐκ τῶν ἀνωτέρω συμβάντων, δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀταραξίαν του, ἀλλ' ἠσθάνετο μάλλον, ὅτι προσέβαλλε τὸ ὑπ' ὀργῆς.

Διέτρεξε τότε σιγῇ καθ' ἣν ἡ Σοφία ἀπήνυθε τῷ Γιλβέρτῃ ὄμμα διαπυρον καὶ θυμῶδες.

- Αὐτὰ λοιπὸν, τῷ λέγει ἄγαπᾶς τὴν δεσποσύνην, ἐμὲ δὲ ἀπατᾶς;
- Ποῖος σέ εἶπεν ὅτι ἀγαπῶ ἐγὼ τὴν δεσποσύνην; ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης.
- Ἐ; ἀφοῦ πηγαίνεις καὶ τὴν εὐρίσκεις κρυφίως.
- Ποῖος σέ εἶπεν ὅτι ἐκείνην πηγαίνω καὶ εὐρίσκω;
- Ποῖον λοιπὸν ἐζητεῖς; Τὸν μάγον;
- Ἴσως! γνωρίζεις ὅτι θέλω νὰ μανθάνω ἔχω τὴν φιλοτιμίαν.
- Μάλιστα! δὲν λές ὅτι τὸν ἐζήλευσες!
- Τφόντι, τὸν ἐζήλευσα, τὸ ἴδιον εἶνε ἐζήλευσα τφόντι τὰς γνώσεις του.

— Ἐλα, ἔλα, εἰς τὴν ζωὴν σου! ἡμεῖς τώρα φιλονεικοῦμεν διὰ πράγματα καὶ ὄχι διὰ λέξεις. Ἐμένα πλέον μὲ παραιτεῖς, αἱ;

- Τί λόγος, σέ παραιτῶ; Εἶσαι πάντοτε ἡ φιλτάτη μου.
- Τότε λοιπὸν διατί ν' ἀπομακρύνεσαι ἀπ' ἐμέ;
- Διότι ὁσάκις σέ πλησιάζω, θέλεις ἔπειτα νὰ μ' ἐπιπλήτῃς.
- Βέβαια, καὶ ἔχω δίκαιον νὰ σ' ἐπιπλήττω, ἀφοῦ συναπαντώμεθα μόνον καὶ τίποτε περισσότερον.

— Γνωρίζεις ὅτι εἶμαι φιλέρημος πολὺ ὅτι ἀγαπῶ τὴν μοναξίαν.

— Ναί, καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἀγαποῦν τὴν μοναξίαν ἀναβαίνουν πρὸς αὐτὴν μὲ ἀναβάναν... Μὲ συγχωρεῖς, αὐτό... τώρα πρῶτην φορὰν τὸ μανθάνω.

Ἐως ἐδῶ ἡ νίκη ἔκλινε πρὸς τὸ μέρος τῆς Σοφίας.

— Ἐλα, ἔλα, εἰπέ το καθαρά· ὁμολόγησε, Γιλβέρτη, ὅτι δὲν μὲ ἀγαπᾶς πλέον, ἢ ὅτι μᾶς ἀγαπᾶς καὶ τὰς δύο ταῦτοχρόνως.

— Ἐστῶ! καὶ ἂν αὐτὸ συνέβαινε, τφόντι, ὡς λέγεις, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, τί θὰ ἔλεγες;

— Θὰ ἔλεγα ὅτι εἶνε πράγμα παρὰ φύσιν.

— Ὅχι πράγμα παρὰ φύσιν, ἀλλὰ πλάνη.

— Τῆς καρδίας σου;

— Τῆς κοινωνίας μας. Ὑπάρχουν ἔθνη, ὡς εἰξεύρεις, εἰς τὰ ὅποια οἱ ἄνδρες ἡμποροῦν νὰ παίρνουν ἐπὶ τὰ γυναῖκας.

— Ναί, ἀλλ' ἐκεῖνοι δὲν εἶναι χριστιανοί, ἀπήντησεν ἡ Σοφία μὲ ἀνυπομονησίαν.

— Δὲν σέ λέγω ὅτι εἶνε χριστιανοί, εἶνε φιλόσοφοι· ὑπέλαβεν ὁ Γιλβέρτης ὑπερηφάνως.

— ὦ! λοιπὸν, κύριε φιλόσοφε, ἀγαπούσατε νὰ κάμω κ' ἐγὼ καθὼς ἡ εὐγενεία σας, νὰ ἔχω καὶ δεῦτερον ἐραστὴν;

— Δὲν σ' ἐμποδίζω τελείως· δὲν εἶμαι τόσο ἀδικος, τόσο τύραννος,

ὥστε νὰ προστάξω τὴν καρδίαν σου νὰ διατίθεται ὅπως ἐγὼ θέλω . . . ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ὁποίαν ἀκούεις νὰ λέγουν, ἡ ἱερὰ ἐλευθερία εἶνε αὐτό· τὸ νὰ ἔχη κανεὶς ὅλην τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς βουλήσεως . . . "Ἄν σὺ θελήσῃς ν' ἀλλάξῃς, παραδείγματος χάριν, ἔρωτα, ἐγὼ δὲν ἔμπορῶ τελείως νὰ σ' ἐμποδίσω, ἀφοῦ ἡ καρδία σου τὸ θέλει· ἀλλάξε ἔρωτα.

— "Ἄ! ἀνέκραξεν ἡ Σοφία· βλέπεις ὅτι δὲν μὲ ἀγαπᾷς;

Εἰς τὴν λογομαχίαν διέπρεπεν ὁ Γιλβέρτης πολὺ, ὅχι ὅτι συνεβαδίζε πάντοτε μὲ τὴν λογικὴν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο παραδοξολόγος. Ἐπειτα ὅσον ὀλίγα καὶ ἂν ἤξευρε, πάντοτε ἤξευρε πλείοτερα τῆς Σοφίας. Ἡ Σοφία ἀνέγνωσε μόνον ὅτι τερπνὸν ὁ Γιλβέρτης ὁμως ἀνέγνωσεν ὅχι μόνον ὅτι τερπνόν, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὠφέλιμον.

Λογομαχῶν λοιπὸν ὁ Γιλβέρτης ἤρχιζε ν' ἀποκτᾷ βαθμὴδὸν τὴν ἀταραξίαν, ἣν ἔχανεν ἡ Σοφία.

— Ἐχστε μνήμην, κύριε φιλόσοφε; ἔρωτᾷ ἡ Σοφία δι' εἰρωνικοῦ μειδιάματος.

— Ἐνίστε, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ἐνθυμεῖσαι τί μὲ εἶπες ὅταν ἦλθα ἀπὸ τὸ σχολεῖον πρὸ πέντε ἡδὴ μηνῶν, μετὰ τῆς δεσποσύνης;

— Ὅχι, ἐνθύμησέ μου το.

— Μὲ εἶπες. Ἐγὼ εἶμαι πτωχός! Τοῦτο δὲ τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεγινώσκομεν ὁμοῦ τὴν μυθιστορίαν «τὰ κατὰ Νανζαίον», ὑποκάτω ἀπὸ ἓνα θόλον τοῦ παλαιοῦ πύργου, τοῦ ἐρειπωμένου.

— Καλὰ, αἱ!;...

— Ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν ἔτρεμες ὅλος.

— Πιθανόν· εἶμαι φυσικὰ ἥπιος πολὺ, πλὴν προσπαθῶ ὅλαις δυνάμεσι νὰ διορθωθῶ καὶ ἀπὸ τὸ ἐλαττωμα αὐτό, ὡς καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα μου ὅλα.

— Ὡστε, ἀφοῦ διορθωθῇς ἀπὸ τὰ ἐλαττώματά σου ὅλα, εἶπε γελῶσα ἡ Σοφία, θὰ γίνῃς τέλειος!

— Τοῦλάχιστον θὰ ἔχω δύναμιν ἡθικὴν περισσύτεραν, διότι ἡ γνῶσις γεννᾷ τὴν δύναμιν.

— Καὶ ποῦ τὸ ἀνέγνωσες αὐτό, παρακαλῶ;

— Τί σὲ μέλλει; Νὰ ἰδοῦμεν λοιπὸν τί σοῦ ἔλεγα ὑπὸ τὸν θόλον;

Ἡ Σοφία ἤρχισε νὰ ἐννοῇ ὅτι βαθμὴδὸν παρεχῶρει τὴν νίκην εἰς τὸν συνδιζλεγόμενον.

— Ἀς ἦνε λοιπὸν! μ' ἔλεγες τότε. Ἐγὼ εἶμαι πτωχός ὁ ταλαίπωρος· καμμία ψυχὴ δὲν λαμβάνει πρὸς ἐμέ συμπάθειαν, ἀγνοοῦν ὅτι ὑπάρχει καὶ εἰς ἐμέ κἄτι τι, ἐδῶ καὶ ἐκτυποῦσες τὸ στήθος σου.

— Ἐχεις λάθος, Σοφία· ἂν ὅταν σοῦ ἔλεγα αὐτὰ ἐκτυποῦσα ποῦ διὰ τῆς χειρός μου δὲν πρέπει νὰ ἦτον ἐπὶ τοῦ στήθους μου, βεβαίως, ἀλλ' ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. Ἡ καρδία τί ἄλλο εἶνε παρὰ μία ἀντλία καταθλιπτική, ἥτις εἰς ἄλλο δὲν χρησιμεύει παρὰ νὰ σπρώχνῃ τὸ αἷμα νὰ φεύγῃ πρὸς τὰ ἄκρα τοῦ σώματος. Ἰδοῦ, ἀνέγνωσε εἰς τὸ «Φιλοσοφικὸν λεξικόν» τὴν λέξιν Καρδία, νὰ ἴδῃς ἡ καρδία τί πρᾶγμα εἶνε.

Καὶ ὁ Γιλβέρτης ἀνωρθώθη μὲ ὑπεροψίαν. Ὁ ταπεινὸς ἐνώπιον τοῦ Βαλσάμου κατέστη οἰηματίας ἐνώπιον τῆς Σοφίας.

— Ἐχεις δίκαιον, Γιλβέρτη, τὴν κεφαλὴν σου τῶνόντι πρέπει νὰ ἐκτυποῦσες. Λοιπὸν ἔλεγες κτυπῶν τὴν κεφαλὴν σου· ἐδῶ μὲ μεταχειρίζονται

ὥσάν κανένα σκύλον, χειρότερα καὶ ἀπ' αὐτὸν ἀκόμη τὸν Μαών. Ἐγὼ τότε ἐστράφη καὶ σὲ εἶπα ὅτι εἶχαν ἄδικον νὰ μὴν ἔχουν πρὸς σὲ συμπάθειαν, καὶ ὅτι ἂν ἦσουν ἀδελφός μου ἤθελα σὲ ἀγαπᾶν πολὺ. Μὲ φαίνεται ὅτι αὐτὸ σὲ τὸ εἶπα ἀπὸ τὴν καρδιά μου. Ἀλλ' ἴσως ἡπατώμην· δὲν ἀνέγνωσα τὸ «Φιλοσοφικὸν λεξικόν».

— Τί κρῖμα, Σοφία, τί κρῖμα!

— Ἦνοιζες τότε τὰς ἀγκάλας σου πρὸς ἐμέ. «Σοφία, μὲ εἶπες, καὶ σὺ ὀρφανὴ καὶ ἐγὼ ὀρφανός· ἡ ταυτότης τῶν συμφορῶν μας μᾶς συνδέει ἀδελφικῶς· ἄς ἀγαπώμεθα λοιπὸν, φίλη μου, ὡς ἀληθινοὶ ἀδελφοί, καὶ ἐτι στενότερα· διότι, ἐὰν ἤμεθα πραγματικοὶ ἀδελφοί, δὲν θὰ ἀγαπούμεθα ὡς ἐπιθυμῶ νὰ μὲ ἀγαπᾷς. Καὶ ἔκυψες καὶ μὲ κατησπασίθης.

— Πιθανόν. Πράγμα τὸ ὅποιον γίνεται.

— Λοιπὸν ἐσυλλογίζεσο τότε τί ἔλεγες;

— Ἀναμφιβόλως. Πάντοτε ὁ ἄνθρωπος συλλογίζεται τί λέγει τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁμιλεῖ.

— Σήμερον ἔχω πέντε μηνῶν ἡλικίαν περισσότερον· ἔμαθα πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν ἤξευρα· ἐνόησα ὅτι εἶνε καὶ ἄλλα πολλὰ, τὰ ὁποῖα δὲν ἤξευρα. Τέλος πάντων, σήμερον σκέπτομαι διαφορετικῶς.

— Λοιπὸν εἶσαι ἕνας ψεύστης, ἕνας ἀπατεῶν, ἕνας ὑποκριτής! ἀνέκραξεν ἡ Σοφία παροργιζομένη.

— Ὅσον εἶνε ψεύστης, ὑποκριτής καὶ ἀπατεῶν καὶ ἕνας πενηγητής, τὸν ὅποιον ἐρωτοῦν εἰς τὸ βάθος κοιλάδος τινὸς τί στοχάζεται περὶ τῆς θέας, τὴν ὁποίαν ἔχει ἐνώπιόν του, καὶ ἔπειτα τοῦ ἀπευθύνουν πάλιν τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν καὶ ἀφ' οὗ ἀναβῇ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ, τὸ ὅποιον ἡμπόδιζε τὸν ὀρίζοντά του. Ὁ ὀφθαλμός μου ἠνοιχθῇ εἰς εὐρυχωρότερον ὀρίζοντα, ἰδοῦ.

— Ὡστε λοιπὸν δὲν θὰ μὲ νυμφευθῇς;

— Δὲν σὲ εἶπα ἐγὼ ποτὲ ὅτι θὰ σὲ νυμφευθῶ, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης.

— Καλὰ! Καλὰ! ἄς ἦνε, ἀνέκραξεν ἡ νεανίς μὲ ἀδμονιάν· ὁμῶς, νὰ ἦσουν δὲ καὶ τίποτε καλῆτέρός μου, δὲν θὰ μὲ ἐμελλε· ἀλλὰ τί Σοφίᾳ τοῦ Χαίρετη, τί Σεβαστὸς Γιλβέρτης! Τάχα δὲν εἶμεθα ταιριαστοί;

— Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶνε ταιριαστοί, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης· ἰδοῦ μόνον τί συμβαίνει· ἡ φύσις, ἡ ἡ ἀνατροφή, τοὺς χαρίζουν διαφόρους δυνάμεις, παντοίας ἐνεργείας· ὅσον λοιπὸν αἱ δυνάμεις αὗται ἢ αἱ ἐνεργεῖαι ἀναπτύσσονται, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, τόσον οἱ ἄνθρωποι ἀπομακρύνονται ἀπ' ἀλλήλων.

— Ὅπου θὰ εἶπῃ, ἐπειδὴ τώρα καὶ σὺ ἔχεις δυνάμεις καὶ ἐνεργείας πλέον ἀνεπτυγμένας ἀπὸ τὰς ἰδικάς μου, ἀπομακρύνεσαι ἀπὸ ἐμέ.

— Φυσικῶς βλέπω, Σοφία, ὅτι δὲν ἤρχισες ἀκόμη νὰ ὁμιλῇς μὲ τὴν λογικὴν, ὅμως ἐννοεῖς καὶ καταλαμβάνεις.

— Ναί, ναί! ἀνέκραξεν ἡ νεανίς μὲ ἀγανάκτησιν, ἐννοῶ καὶ καταλαμβάνω· καταλαμβάνω τῶνόντι.

— Αἶ, νὰ ἰδοῦμεν λοιπὸν τί καταλαμβάνεις;

— Τί καταλαμβάνω; Καταλαμβάνω ὅτι εἶσαι ἕνας ἄνθρωπος χωρὶς χαρακτήρα.

— Πιθανόν· εἰς αὐτὸ δὲν ἐναντιοῦμαι. Πολλοὶ γεννῶνται κακοὶ ἐκ φύσεως, ἀλλ' ἡ παιδεία, ἡ πρὸς τὰ καλὰ κλίσις, τοὺς διορθώνει. Ὁ Ρουσσώ ὁ

ἴδιος ἐγεννήθη μὲ ἐνστικτα κακὰ· μολοντοῦτο διορθῶθη. Τὸ αὐτὸ θὰ κάμω καὶ ἐγώ. Ὡσάν τὸν Ρουσσώ.

— Κύτταξε, κύτταξε τί ἀνθρώπον ἐπῆγα καὶ ἠγάπησα ! εἶπεν ἡ Σοφία.

— Μὲ ἠγάπησες, λέγεις ; ἀλλὰ στάσου, φίλη μου, νὰ ἰδοῦμεν ἂν αὐτὸ ἦνε τῷόντι καθὼς τὸ λέγεις, ὑπέλαβε ψυχρῶς ὁ Γιλβέρτης. Μὲ ἠγάπησες ἡ σοῦ ἡρεσα ; Ἀκουσεῖ στάσου. Σὺ ἐξῆλθες ἀπὸ τὸ σχολεῖον τοῦ Νανσύ· εἰς τὸ Νανσύ ἄλλο δὲν ἐβλεπες παρὰ καλογήρους, οἵτινες σοῦ ἐπροξενούσαν γέλωτα, καὶ στρατιωτικούς, οἵτινες σοῦ ἐπροξενούσαν φόβον. Ἐπειτα ἤλθες· ἡμεθα καὶ οἱ δύο νέοι, καὶ οἱ δύο ἄθωοι, καὶ οἱ δύο μὲ τὸν πόθον νὰ παύσωμεν τοῦ νὰ ἡμεθα πλέον τοιοῦτοι. Ἡ φύσις ὠμιλοῦσεν εἰς τὰς καρδίας μας μὲ τὴν ἀνυπέρβλητον ἐκείνην ἐπιταγὴν της. Εἰς τὰς φλέβας ἐνὸς νέου ὑπάρχει κατὶ τι, τὸ ὁποῖον ἀνάπτει ἀμέσως ὁσάκις γεννᾶται ἐπιθυμία τις εἰς τὴν ψυχὴν· μία ἀνησυχία, τῆς ὁποίας τὸ ἱατρικὸν ζητεῖ κανεὶς εἰς τὰ βιβλία, ἀλλ' αὐτὰ μᾶς κατασταίνουν ἔτι πλέον ἀνησυχούς. Ἐν τοιοῦτον βιβλίον, ἐνθυμεῖσαι, Σοφία ; ἐν τοιοῦτον βιβλίον ἀνεγνώσαμεν καὶ ἡμεῖς καὶ εὗρομεν τὴν λέξιν μυστικοῦ τινος, τὸ ὁποῖον ἕως τότε μᾶς ἦτο ἀγνωστον. Ἡ λέξις αὕτη, κατὰ τὸ διάστημα ἐνὸς μηνὸς ἢ δύο, ἦτον «Εὐδαιμονία». Ἐνα μῆνα ἢ δύο ἐζήσαμεν ζωὴν ἀνθρώπων αἰσθανομένων τῷόντι τί ἐστὶ ζῆν. Καὶ διότι λοιπὸν ὑπῆρξαμεν εὐδαιμόνες μὲ ἀμοιβαίαν μας συγκατάθεσιν, πρέπει τώρα νὰ γίνωμεν καὶ αἰώνως δυστυχεῖς μὲ ἀμοιβαίαν μας συγκατάθεσιν πάλιν ; Βέβαια !.. τοῦ λόγου σου τώρα μοῦ ζητεῖς αὐτό. Καὶ τότε, ποῦ λοιπὸν ἡ ἀνεξαρτησία, ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου ;

— Τώρα αὐτὰ ὅλα τὰ ὁποῖα μὲ λέγεις ; εἶνε φιλοσοφία ; ἠρώτησεν ἡ Σοφία.

— Νομίζω, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης.

— Νὰ τὴν χαρῆς τύμπανον τὴν φιλοσοφίαν σου. Ἀκούεις ἐκεῖ ! Τότε λοιπόν, διὰ σὰς τοὺς φιλοσόφους δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον κανένα πρᾶγμα ἱερόν.

— Ὑπάρχει· πῶς δὲν ὑπάρχει ! ὁ ὀρθὸς λόγος.

— Ὁ ὀρθὸς λόγος. Καὶ ἐγώ, ἥτις εἶχα σκοπὸν νὰ ζήσω κόρη τιμία...

— Ἀργὰ πλέον τὸ ἐσυλλογίσθης, φίλη μου.

Ἡ νεᾶνις ὠχρίασεν, ἠρυθρίασεν, ὥσπερ ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν πᾶσαν ρανίδα τοῦ αἵματός της τροχὸς περιστρεφόμενος.

— Καὶ τοῦλάχιστον εἰς τοὺς ἰδικούς σου ὀφθαλμούς δὲν εἶμαι ἐγὼ σήμερον κόρη τιμία ; δὲν μὲ εἶπες παρηγορῶν με ὅτι πάντοτε λογίζεται ἀμίαντος πᾶσα νέα, ἥτις φυλάττει σταθερὰν πίστιν, πρὸς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἡ καρδιά της ἐξέλεξε ;

— Πολὺ καλὰ, ἀλλ' ἐγὼ δὲν θέλω νὰ πάρω ποτὲ γυναῖκα.

— Δὲν θέλεις νὰ πάρῃς ποτὲ γυναῖκα ;

— Ὅχι, βέβαια· ἐγὼ θὰ γίνω ἀνθρώπος τῆς ἐπιστήμης, φιλόσοφος ἀνθρώπος. Ἡ ἐπιστήμη ἀπαιτεῖ νὰ ἔχη τις τὸ πνεῦμα κατὰμονον, ἡ δὲ φιλοσοφία τὸ σῶμα.

— Νὰ κεφαλαιῇ καὶ δὲν τὰς βράζετε νὰ πίνετε τὸ ζουμί των !.. Νὰ σὲ εἰπῶ ; εἶσαι ἓνας ἀνθρώπος οὐτιδανός, καὶ τῇ ἀληθείᾳ, μὲ φαίνεται ὅτι ἐγὼ εἶμαι χιλιᾶκις καλλιτέρα σου. Ὡ ! σὲ βεβαιῶ !

— Ἐν βραχυλογίᾳ, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης ἀνεγειρόμενος· ματαίως χάνομεν τὴν ὥραν μας, σὺ μὲν εἰς τὸ νὰ μοὶ λέγῃς ὕβρεις, ἐγὼ δὲ εἰς τὸ νὰ τὰς ἀκούω. Βιπέ μοι, διατί μὲ ἠγάπησες ! διότι αὐτὸ σὲ ἤρεσε· ψεύματα ;

Βεβαιώ, μέ ἤρεσε.

Λοιπὸν! ἐπειδὴ ἤρεσεν εἰς τὴν εὐγενεῖάν σου ἓνα πρᾶγμα καὶ τὸ ἔκαμες, εἶνε τώρα δίκαιον νὰ καταστήσης ἐμέ δυστυχῆ;

Ἀκουσά τί κάθηται καὶ λέγει ὁ πετεινόμυαλος, ἀληθινά! Πιστεύει ὅτι ἠφανίσθη ἐξ αἰτίας τοῦ καὶ ἔπειτα προσποιεῖται ὅτι δὲν μέ φοβεῖται παντελῶς!

— Νὰ φοβηθῶ! ἐγώ! σέ νὰ φοβηθῶ! Καλέ, Σοφία! καλέ, φίλη μου, δὲν κάμνεις τὸν σταυρόν σου! Καὶ τί τάχα εἰμπορεῖς νὰ μοῦ κάμης; Εἰς μέγαλον παραλογισμόν σέ φέρει, βλέπω, ἡ ζηλοτυπία.

— Ἡ ζηλοτυπία! ἐγὼ ζηλοτυπιᾶν! εἶπε μετὰ πυρετώδους γέλωτος ἡ νεανίς· αἱ εἰς πόσῃ ἀπάτῃ εὗρίσκεσαι, ἂν νομίζης ὅτι ἐγὼ σέ ζηλεύω. Καὶ τί θὰ σοῦ ζηλεύσω, σέ παρακαλῶ; Ὑπάρχει ἐδῶ εἰς τὰ περίχωρα κάμμία νέα εὐμορφὴ ὥσάν ἐμέ; Μόνον αἱ χεῖρές μου ἂν εἶχαν τὴν λευκότητα τῶν χειρῶν τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεάδος, καὶ θὰ τὴν ἀποκτήσουν μίαν ἡμέραν, ὅταν πλέον παύσω νὰ ἐργάζωμαι, δὲν θὰ ἤμην ἴσα μέ τὴν δεσποσύνην ὠραία; Τὰ μαλλιά μου, παρατήρητε μαλλιά (καὶ ἡ νεανίς ἔλυσε τὴν ταινίαν ἥτις ἐκράτει τὴν κόμην τῆς δεδεμένην) τὰ μαλλιά μου ἡμποροῦν νὰ μέ σκεπάσουν ὅλην ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ὡς μανδύας. Ἐχὼ ἀνάστημα ραδινόν, μέσσην τὴν ὁποίαν ἀγκαλιάζω μέ τὰ δύο μου χέρια (καὶ ἡ Σοφία ἀπέδειξεν ἐνταυτῷ τὸ πρᾶγμα πειραματικῶς τὰ δόντια μου... θαρρεῖς ὅτι βλέπεις μαργαριτάρια (καὶ πλησιάζασα πρὸς μικρὸν κάτοπτρον, ὅπερ εἶχεν ἀνηρτημένον πλησίον τοῦ προσκεφαλαίου τῆς παρετήρησε τοὺς ὀδόντας αὐτῆς). Ὅσαίς θέλω νὰ χαμογελάσω εἰς κἀνένα καὶ νὰ τὸν κυττάξω μ' ἓνα τρόπον τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἠξεύρω, τὸν βλέπεις καὶ κοκκινίζει, καὶ τρέμει, καὶ τὰ χάνει! τὰ χάνει! Σὺ εἶσαι ὁ πρῶτός μου ἐραστής, εἶνε ἡ ἀλήθεια· ἀλλὰ δὲν εἶσαι καὶ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδειξα πόσον εἶμαι ἐρωτότροπος. Αἱ, ταλαίπωρε! ἐξηκολούθησεν ἡ νεανίς φοβερωτέρα τὴν ὄψιν διὰ τοῦ διακεκομμένου γέλωτός τῆς ἀφ' ὅσον ἐφαίνετο εἰς τὰς ἐμπαθεῖς τῆς ἀπειλᾶς, γελᾶς! Σὲ βεβαιῶ, κύτταξε νὰ μὴ μέ ἀναγκάσης νὰ σοῦ κηρύξω πόλεμον φανερόν· μὴ μέ βιάσης νὰ ὑπερπηδήσω τὰ στενὰ ὄρια, εἰς τὰ ὅποια μέ κρατεῖ ἀκόμη, δὲν ἠξεύρω ποῖα ἄμυδρά ἐνθύμησις τῶν νουθεσιῶν τῆς μητρός μου, δὲν ἠξεύρω ποῖα μονότονος ἐντολὴ, ἥτις ὑπάρχει εἰς τὴν προσευχὴν τὴν ὁποίαν μ' ἐμάθαν νὰ λέγω ἀπότου ἤμην παιδίον. Ἄν ἀπαξ ἀφίσω κατὰ μέρος τὴν αἰδῶ, πρόσεξε, Γιλβέρτη, πρόσεξε· ἔπειτα, δυστυχῆ, δὲν θὰ θρηνεῖς μόνον διὰ σέ, ἀλλὰ καὶ διὰ συμφορᾶς, αἵτινες θὰ προκύβουν καὶ δι' ἄλλους.

— Εὖγε! τώρα ναί, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, τώρα σ' ἐπήνεσα ἀπὸ ψυχῆς, σέ βεβαιῶ, Σοφία· ἔλαβες ἐνώπιόν μου ἓνα καπνοῖον ὕψος· μ' ἔφερες δὲ καὶ νὰ συμπεράνω ἓνα πρᾶγμα.

— Τί πρᾶγμα;

— Ὅτι ἂν αὐτὴν τὴν ὥραν συγκατένευα ἐγὼ νὰ σέ νυμφευθῶ...

— Αἱ, τί;

— Μὲ φαίνεται ὅτι ἤθελα ἀκούσει τὸ ὄχι ἀπὸ τὰ χεῖλη σου.

Ἡ Σοφία ἐφάνη σύννους· ἔπειτα, μέ τὰς χεῖρας σπασμωδούσας καὶ τοὺς ὀδόντας τρίζοντας,

— Ναί, εἶπε, θαρρῶ τῷόντι, Γιλβέρτη, ὅτι ἔχεις δίκαιον· θαρρῶ αὐτὴν τὴν στιγμήν κ' ἐγὼ ὅτι ἀρχίζω ν' ἀναβαίνω τὸ βουνόν, τὸ ὁποῖον προεῖπες· θαρρῶ ὅτι κ' ἐγὼ βλέπω ἐκτεινόμενον τὸν ὀρίζοντά μου· θαρρῶ ὅτι κ' ἐγὼ

εἶμαι προωρισμένη νὰ γίνω καὶ τί· καὶ ἀληθινὰ, θεωρῶ ὡς πολὺ ἀσήμαντον πρᾶγμα τὸ νὰ γίνῃ τις σύζυγος ἐνὸς ἐπιστήμονος ἢ ἐνὸς φιλοσόφου. Τώρα, Γιλβέρτη, διατκέλισε τὸ παράθυρον καὶ κατὰ βάθ' διὰ τῆς ἀναβάθρας· πρόσεξε νὰ μὴ 'πέσης κάτω καὶ σπάσης τὴν κεφαλὴν σου, μολονότι ἀρχίζω νὰ πιστεύω ὅτι, ἂν συνέβαινε τὸ τοιοῦτον, μέγα εὐτύχημα θὰ ἦτο καὶ διὰ τοὺς ἄλλους, καὶ διὰ σέ ἴσως τὸν ἴδιον.

Καὶ ἡ νεῖς στρέψασα τὴν ράχιν πρὸς τὸν Γιλβέρτην, ἤρχισε νὰ ἐκδύηται ὡς νὰ μὴ ἦτο κἀνεὶς παρὼν.

Ὁ Γιλβέρτης ἔμεινε πρὸς στιγμὴν ἀκίνητος, ἀναποφάσιτος, ἀμφίρρηπτος, διότι ὡς ἡρεθίσθη τοιουτοτρόπως ἡ Σοφία ἀπὸ τὴν ποιήσιν τῆς ὀργῆς καὶ ἀπὸ τὴν φλόγα τῆς ζηλοτυπίας, ἦτο ἀληθῶς πλάσμα δελεαστικώτατον. Ἀλλ' εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Γιλβέρτου ὑπῆρχε σκοπὸς τις ἀκράδαντος· νὰ διακόψῃ τὴν μετὰ τῆς θαλαμηπόλου σχέσιν. Ἡ Σοφία ἠδύνατο νὰ γίνῃ προσκομὴ εἰς τοὺς ἔρωτάς του καὶ εἰς τὰς φαντασιοπληξίας του. Ἐκρατήθη λοιπόν.

Μετὰ τινα λεπτὰ, ἡ Σοφία, μὴ ἀκούουσα πλέον τὸν ἐλάχιστον θόρυβον ὀπισθὲν τῆς, ἐστράφη, ὁ κοιτῶν τῆς ἦτο κενός.

— Ἐφυγεν! ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτήν, ἔφυγε!

Πυρεύεται πρὸς τὸ παράθυρον καὶ βλέπει· τὰ πάντα ἦσαν σκοτεινά, πᾶν φῶς ἀπεσβέσθη.

— Ἀρὰ γε ἡ δεσποσύνη Ἀνδρέας! εἶπεν ἡ Σοφία.

Τότε ἡ νεῖς κατέβη τὴν κλίμακα ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν, ἐπλησίασε πρὸς τὴν θύραν τοῦ θαλάμου τῆς δεσποίνης τῆς, καὶ ἠκροάσθη.

— Καλὰ, εἶπε· κοιμάται· ἐπλάγιασε μόνη τῆς. Αὐριοι νὰ ἰδοῦμεν. ὦ! θὰ τὸ μάθω ἐγὼ ἂν τὸν ἀγαπᾷ· μὴ σε μέλη καὶ τὰ μανθάνω ἐγὼ!

ΙΑ'

Θαλαμηπόλος καὶ δέσποινα.

Ἡ Σοφία ἐπέστρεψεν εἰς τὸν κοιτῶνά της εἰς κατὰστασιν πάντῃ ἀλλοίαν τῆς προτέρας· ἡ ἀναλγησία, τὴν ὁποίαν ἔδειξεν ἀπέναντι τοῦ Γιλβέρτου, ἦτο ἐπίπλαστος. Ἐκαμε τῶνόντι ἐπίδειξιν ἀμεριμνησίας καὶ αὐταρεσκείας ἐρωτιαδῆς, πλὴν εἰς πάντα ταῦτα ὑπῆρχεν ἀπλὴ καυχησιολογία, πρὸς οὐδὲν ἄλλο συντείνασα, εἰμὴ νὰ παραστήσῃ αὐτὴν ἐπικίνδυνον καὶ διεφθαρμένην. Ἡ Σοφία ἦτο νέκ, φαντασίας φύσει ἀκολάστου, πνεύματος διαφθαρέντος ἐκ τῶν κακῶν βιβλίων, ἅτινα ἀνέγνωσε· λοιπὸν ὁ συνδυασμὸς τῆς φαντασίας καὶ τοῦ πνεύματος ἐπέφερον ἔξωψιν εἰς τὰς διακαεῖς αἰσθήσεις τῆς· ἀλλ' ἡ ψυχὴ τῆς δὲν ἦτο ξηρά· καὶ ἂν ἡ μεγίστη φιλοτιμία τῆς, ἴσχυεν ἐνίοτε νὰ ἀμφοδισῇ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, τὰ δάκρυα ταῦτα, τὰ μετὰ βίας ἀπαντῶμενα, ἐπέστρεφον εἰς τὴν καρδίαν τῆς, χολοιβόρα, ὡς σταλαγμοὶ μολύβδου ἀναλελυμένου.

Μία δὲ μόνη φανέρωσις τῆς ἦτο ἀληθῶς ὑπόδηλος καὶ πραγματικὴ· τὸ μειδίωμα ἐκεῖνο, τὸ πλῆρες περιφρονήσεως, δι' οὗ ἀπῆντησεν εἰς τὰς πρώτας τοῦ Γιλβέρτου ὕβρεις· αὐτὸ τῶνόντι ὑπέδειξεν ὅλας τῆς καρδίας τῆς τὰς ἀλγυθόνας! Ἀναμφιβόλως, ἡ Σοφία ἦτο κόρη χωρὶς ἀρχάς, πλὴν συνησθάνετο

τὴν ἀξίαν τῆς θυσίας τῆς. Ἡ ἀδιαφορία καὶ ὁ ἐγωϊσμός τοῦ Γιλβέρτου τὴν ἐξουδένωσαν ἐνώπιον τῶν ἰδίων τῆς ὀφθαλμῶν. Ἐτιμωρήθη αὐστηρῶς διὰ τὸ πταίσμά της, καὶ ἡσθάνθη δριμύν τὸν πόνον τῆς τιμωρίας ταύτης, ἀλλ' ἀνωρθώθη ὑπὸ τὴν μάστιγα, καὶ ὤμοσε καθ' ἑαυτὴν ν' ἀνταποδώσῃ τῷ Γιλβέρτῳ ἂν ὅχι ὅλον, τοῦλάχιστον μέρους τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖον τῇ ἐπροξένησε.

Νέα, εὐρωστος, πλήρης χυμοῦ ἀγροτικοῦ, νεμομένη τὸ πλεονέκτημα ἐκεῖνο τοῦ λησμονεῖν, πλεονέκτημα πολύτιμον πρὸς πάντα, ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ διατάσῃ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν, ἡ Σοφία ἀπεκοιμήθη εὐκόλως, ἀφοῦ πρότερον κατέστρωσε τὸ σχέδιον τῆς ἐκδικήσεώς της. συνεργεῖα τῶν δαιμόνων ὅλων, οὔτινες τὴν κατηξίουσαν τῆς τιμῆς νὰ κατοικῶσιν ἐντὸς τῆς μικρᾶς τῆς καρδίας, τῆς δεκαεπταετοῦς.

Ἄλλως τε καὶ ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέῦ τῇ ἐφαίνεται ἐπίσης πλειότερον μάλιστα ἔνοχος τοῦ Γιλβέρτου. Κόρη εὐγενής, ποτισμένη ἀπὸ τὰς ἀριστοκρατικὰς προλήψεις, πλήρης ἐπάσσεως, ἥτις εἰς τὸ σχολεῖον, ἐν Νανσύ, ὠμίλει πρὸς μὲν τὰς πριγκιπίσσας εἰς τρίτον πρόσωπον, πρὸς δὲ τὰς δουκίσσας μὲ τὴν ἀντωνυμίαν ὑμεῖς, πρὸς τὰς μαρκησίας μὲ τὸ σὺ, πρὸς δὲ τὰς ἄλλας κόρας οὔτε λέξιν, ἐν ἀγαλμα, κατ' ἐπιφάνειαν ψυχρότατον, εὐαίσθητον ὅμως ὑπὸ τὴν μαρμαρινὴν φολίδαν του, νὰ καταντήσῃ, τὸ ὑπερήφανον αὐτὸ ἀγαλμα, νὰ δεχθῇ σύζυγόν του τίνα: ἓνα χωρικὸν Πυγμαλῖωνα, ἓνα Γιλβέρτην! Ὅποια μικροπρέπεια! ὁποῖος περιγέλως!

Ἀνάγκη νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ Σοφία, διὰ τῆς λεπτῆς ἐκείνης αἰσθήσεως, δι' ἧς ἡ φύσις ἐπροίκισε τὰς γυναῖκας, ἡ Σοφία, μόνον κατὰ νοῦν ἐβλεπεν ὅτι ἦτο κατωτέρα τοῦ Γιλβέρτου, καθ' ὅλα τ' ἄλλα ὅμως ὅτι ὑπερεῖχεν. Ἄνευ τῆς νοητῆς κυριαρχίας ταύτης, ἣν ὁ ἐραστής ἀπῆλυσεν ἐπ' αὐτῆς διὰ τῶν πενταετῶν ἡ ἐξαετῶν του ἀναγνώσεων, κατεβιβαζέτο πολὺ παραδεδομένη εἰς ἓνα χωρικόν· αὐτὴ, ἡ θαλαμηπόλος ἐνὸς βαρόνου ἐκ πεπτωκότος.

Αὕτῃ λοιπὸν κατεβιβαζέτο, ἀλλὰ πόσω μᾶλλον ἡ δέσποινά της, ἐὰν παρεδόθη πραγματικῶς εἰς τὸν Γιλβέρτην;

Ἡ Σοφία ἐσκέφθη ὅ,τι, ἂν διηγείτο εἰς τὸν κ. δὲ Ταβερνέῦ ὅ,τι ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν, ἢ μᾶλλον ὅτι τῇ ἐφάνη ὅτι ἀνεκάλυψε πραγματικῶς, δὲν θὰ ἐπραττε καλῶς. Πρῶτον, ὡς ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ κ. δὲ Ταβερνέῦ, ὅστις ἐμελλεν ἰσως γελῶν νὰ δώσῃ εἰς τὸν Γιλβέρτην ἐν τῇ δύο ραπίσματα καὶ ἐπειτα νὰ τὸν διώξῃ, τὸ πολὺ καὶ δεύτερον, ὡς ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Γιλβέρτου, ὅστις ἤθελεν εὑρεῖ τὴν ἐκδίκησιν ταύτην πάντῃ μικροπρεπῇ καὶ οἰκτρᾷ.

Ἀλλὰ νὰ κάμῃ τὸν Γιλβέρτην νὰ πονέσῃ ἐκ τῶν πόνων τῆς Ἀνδρεάδος, νὰ λάβῃ δικαίωμα ἐπ' ἀμφοτέρων, νὰ τοὺς ἴδῃ ὡχρῶντας καὶ ἐρυθριῶντας ὑπὸ τὸ βλέμμα της, αὐτῆς, ταπεινῆς θαλαμηπόλου, νὰ κατασταθῇ αὕτῃ δέσποινα ἀπόλυτος, ὥστε νὰ στεναξῇ, ἰσως ὁ Γιλβέρτης εἰς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ καιροῦ, καθ' ὃν ἡ χεὶρ, τὴν ὁποίαν αὐτὸς κατεφίλει, ἦτο μόνον κατ' ἐπιφάνειαν χονδροειδής· ἰδοὺ τί ἀνεπτέρωσε τὴν φαντασίαν καὶ καθήδυνε τὴν χαιρεκακίαν της· ἰδοὺ τί τῇ ἐφάνη πραγματικῶς λυσιτελέστερον· ἰδοὺ τί ἐνέκρινεν ἐπὶ τέλους.

Ἐπομένως ἀπεκοιμήθη.

Περὶ τὴν πρῶταν ἐξύπνησε, δροσερά, ἐλαφρά, εὐδιάθετος. Καὶ πρῶτον ἐνησχολήθη εἰς τὸν εὐπροεπισμὸν τῆς μίαν ὥραν ἄκριβως. διότι διὰ νὰ διαλύσῃ

μόνον τὰ μακρὰ τῆς μαλλία, πᾶσα ἄλλη χεὶρ, ὀλιγώτερον ἐπιδεξία τῆς ἰδικῆς τῆς, ἢ πλειότερον λεπτομερῆς, θὰ ἐχρειάζετο βεβαίως διπλασίαν ὥραν. Ἡ Σοφία παρηγόρησε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ἐντὸς τῆς τριγώνου ἐκείνου ὕλου, τὴν ὁποῖαν ὠνομάσαμεν ἑνωτέρω καθρέπτην· οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς τῇ ἐφάνησαν ὠρσιότεροι παρὰ ποτε· ἐξηκολούθησεν ὅμως τὸν ἐνοπλισμὸν τῆς· ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μετέβη εἰς τὸ στόμα· τὰ χεῖλη τῆς δὲν ὠχρίασαν παντελῶς, ἀλλ' ἦσαν στρογγύλα ὡς τὸ κεράσιον ὑπὸ τὴν σκιά τῆς ρινὸς τῆς, ρινὸς λεπτῆς, ὀλίγον ἀναγεγειρμένης· ὁ τράχηλός τῆς, δι' ὃν κατέβαλλε τὴν μεγίστην φροντίδα ἵνα μὴ κατασπάζεται αὐτὸν ὁ ἥλιος, ἦτο λευκὸς ὡς τὸ κρῖνον, τὸ δὲ στήθος τῆς, δὲν ὑπῆρχε πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον πλουσιώτερον· τὴν ὁσφύ τῆς... λιγυρότης θελξινουστέρᾳ... ποτέ.

Τὰ κάλλη ταῦτα βλέπουσα ἡ Σοφία κατενόησεν ὅτι εὐκόλως ἠδύνατο νὰ ἐμπνεύσῃ ζηλοτυπίαν εἰς τὴν Ἀνδρεάδα. Παρατηρεῖτε ὅτι δὲν ἦτο, ἡ δυστυχής, παντάπασι διεφθαρμένη. ἀφοῦ τὴν ἐθλίβεν ἡ ἰδέα ὅτι ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνιὺ ἡγάπα ἰσως τὸν Γιλβέρτην.

Οὕτω λοιπὸν ὠπλισμένη φυσικῶς καὶ ἠθικῶς, ἤνοιξεν ἡ Σοφία τὴν θύραν, ὡς τὴν εἶχε διατεταγμένην ἡ δέσποινα τῆς νὰ πράττῃ ὁσάκις ἐβλεπεν ὅτι μέλοι τῆς ἐβδόμης δὲν ἀνηγείρετο τῆς κλίνης.

Μόλις εἰσέρχεται εἰς τὸν κοιτῶνα ἡ Σοφία καὶ ἰσταται.

Ἡ Ἀνδρεάς, ὡρὰ καὶ τὸ μέτωπον ἔχουσα κάθυρον ἐξ ἰδρωτός, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔπλεον αἱ τρίχες τῆς ὠχρίας κόμης τῆς, ἔκειτο ἐξηπλωμένη ἐπὶ τῆς κλίνης, μόλις ἀναπνέουσα καὶ μετακινουμένη ἐνίοτε εἰς τὸν βαρὺν τῆς ὕπνον, ὡς εἰ ἡγωνία καθεύδουσα.

Αἱ σινδόνες τῆς ἦσαν τετυλιγμέναι, συνεπτυγμέναι ὑπὸ τὸ ἡμίγυμνον σῶμά τῆς, τὸ ὁποῖον οὐδ' ἐσκέπαζον ἐντελῶς· ἐν τῇ ἀταξίᾳ ἐκείνῃ, τὴν προδίδουσαν τὸ παραχῶδες τῆς ψυχικῆς καταστάσεώς τῆς, ἐστήριζε τὴν μίαν τῶν παρειῶν ἐπὶ τοῦ βραχίονός τῆς, τὴν δὲ χεῖρα εἶχεν ἐπὶ τοῦ μαρμαρόεντος στήθους τῆς.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἡ ἐκ διαλειμμάτων διακοπτομένη ἀναπνοή τῆς ἐξεβάλλετο εἰς ρόχον ἀλγεινόν, καὶ τότε ἤκουέ τις οἰμωγὴν τινα ἀναρθρον.

Ἡ Σοφία τὴν ἐθεώρησεν ἐπὶ τινα στιγμὴν ἐν σιωπῇ καὶ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, ὡς εἰ συνησθάνθη ὅτι δὲν ὑπῆρχε καλλονὴ ἱκανὴ ν' ἀντιπαραβληθῇ μὲ τὴν τῆς Ἀνδρεάδος.

Ἐπειτα ἐπροχώρησε πρὸς τὸ παράθυρον καὶ ἤνοιξε τὸ δύφρακτον.

Χεῖμαρρος φωτὸς ἀμέσως ἐνέπλησε τὸν κοιτῶνα, καὶ ἰδοὺ ἐταράχθησαν ἐλαφρὰ τὰ ἰοειδῆ βλέφαρα τῆς κοιμωμένης ἐκ τῆς ἐπενεργείας τῆς ἐκλάμψεως.

Ἡ Ἀνδρεάς ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θελήσασα ν' ἀνεγερθῇ, τοιαύτην ἠσθάνθη ἔκλυσιν καὶ πόνον συνάμα, τοσοῦτον δριμύν, ὥστε ἐπανάπεσεν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου τῆς ἀφίσασα κραυγὴν.

— Τί ἔχετε, δεσποσύνη! τί ἐπάθατε! ἀνέκραζεν ἡ Σοφία.

— Τί ὦρα εἶνε; εἶνε ἄργα; ἠρώτησεν ἡ Ἀνδρεάς τρίβουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς.

— Πολὺ ἄργα· ἡ δεσποσύνη ἐξυπνᾷ σήμερον μίαν ὥραν ὑστερώτερον παρὰ τὸ σύνηθες.

— Δὲν ἤξεύρω, Σοφία, τί ἔχω, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς παρατηροῦσα περίξ τῆς, ἵνα βεβαιωθῇ καλῶς ποῦ εὕρίσκετο. Αἰσθάνομαι κόπωσιν... ὡς νὰ ἦνε κατακερματισμένον τὸ στήθος μου.

Ἡ Σοφία, πρὶν ἀποκριθῇ, προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπ' αὐτῆς.

— Δὲν εἶνε τίποτε, θὰ ἐκρώσεν ἴσως ὀλίγον ἡ δεσποσύνη ἀπόψε.

— Ἀπόψε ! ἀπήντησεν ἡ Ἀνδρεὰς μετὰ θαυμασμοῦ. Ὡ ! ἐπρόσθεσε παρατηροῦσα τὴν ἀταξίαν τῶν φορεμάτων της, ἐνδυμένη ἀπεκοιμήθη ; Πῶς γίνεται ;

— Ἐεὐρώ κ' ἐγώ ! εἶπεν ἡ Σοφία. Πῶς γίνεται, τφόντι !

— Χθὲς τὸ ἑσπέρας... δὲν ἐνθυμοῦμαι, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς λαμβάνουσα τὸ μέτωπον εἰς τὰς δύο της χεῖρας. Τί μοι συνέβη ; μὴ δὲν ἔχω τὰς φρένας μου ; Καὶ ἀνεκάθησε παρατηροῦσα καὶ πάλιν περίξ αὐτῆς. Ἐπὶ τέλους.

— Ἀ ! ναί, εἶπεν, ἐνθυμοῦμαι, χθὲς, τόσον ἤμην κουρασμένη, τόσον ἐξητλημένη ; ἤσθανόμην τὰς δυνάμεις μου... ἐκ τοῦ καιροῦ ἴσως ἐκείνου τοῦ ἀχρείου ἔπειτα...

Ἡ Σοφία ἐδειξε διὰ τοῦ δακτύλου τὰ στρώματα τῆς κλίνης της, ἄτινα, μ' ὅλην τὴν ἀταξίαν των, δὲν ἦσαν ἀνασηκωμένα, ἀλλ' ὅπως ἐτέθησαν ἀπ' ἀρχῆς.

Ἐμεῖνε λοιπὸν ἀκίνητος καὶ ἐβλεπεν αὐτὰ συλλογιζομένη τὸν ξένον ἐκεῖνον, ὅστις χθὲς τὸ ἑσπέρας τὴν ἐθεώρει μὲ τρόπον τοσοῦτον ἀλλόκοτον.

— Ἐπειτα ;... ἐπανελάθεν ἡ Σοφία, ὡς δῆθεν νὰ ἐνδιαφέρετο διὰ τὴν ἀνησυχίαν τῆς δεσποίνης της, καὶ ἐζήτησεν ἡ δεσποσύνη νὰ ἐνθυμηθῇ.

— Ἐπειτα, ὑπέλαθεν ἡ Ἀνδρεὰς, ἀπεκοιμήθη ἐπάνω εἰς τὸν σκίμποδα τοῦ κλειδοκυμβάλου μου. Ἀπ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, τίποτε πλέον δὲν ἐνθυμοῦμαι. Φαίνεται ὅτι ἀνέβη εἰς τὸν κοιτῶνά μου σχεδὸν ἀποκοιμισμένη καὶ ἔπεσα ἐπὶ τῆς κλίνης καθὼς εὕρισκόμην.

— Τοῦλάχιστον ἄς μ' ἐφωτίζετε, δεσποσύνη, εἶπεν ἡ Σοφία μὲ ἐτοιμότητα· θαλαμηπόλος σας δὲν εἶμαι ;

— Φαίνεται ὅτι δὲν τὸ ἐσυλλογίσθην, ἡ ἐβαρυνόμην, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς μὲ ἀπλότητα εἰλικρινῆ.

— Ἀ, τὴν ὑποκρίτριαν ! ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτὴν ἡ Σοφία. Ἐπειτα δ' ἐπρόσθεσεν :

— Ἀλλ' ἡ δεσποσύνη λοιπὸν ἐκάθησε πολὺ ἀργὰ εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, πρὶν ἀκόμη ὑπάγῃ εἰς τὸν κοιτῶνά της νὰ κοιμηθῇ, ἐγὼ ἤκουσα θόρυβον κάτω, καὶ κατέβην...

Ἐνταῦθα ἡ Σοφία ἐσιώπησεν, ἐλπίζουσα νὰ συναρπάσῃ ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς Ἀνδρεάδος κίνησιν τινα, μὀρφασμὸν τινα ἢ ἐρύθημα· ἀλλ' ἡ δέσποινα τῆς ἔμεινεν ἀτάραχος, καὶ διὰ τοῦ διαυγοῦς τῆς μορφῆς τῆς καθρέπτου ἡδυνάτο τις νὰ διακρίνῃ καὶ ὅλην τῆς τὴν ψυχὴν.

— Κατέβην, ἐπανελάθεν ἡ Σοφία.

— Αἱ ! ἠρώτησεν ἡ Ἀνδρεὰς.

— Αἱ ! ἡ δεσποσύνη δὲν ἐκάθητο πλέον εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἀνώρθωσε τὴν κεφαλὴν, ἀλλ' ἦτο ἀδύνατον ν' ἀναγνώσῃ τις ἐπὶ τῶν ὥραιων της ὀφθαλμῶν ἄλλο εἰμὴ θαυμασμόν.

— Παράδοξον ! εἶπεν ἡ νεανίς.

— Σὰς βεβαιῶ, ἐπρόσθεσεν ἡ θαλαμηπόλος.

— Δὲν ἤμην εἰς τὸν θάλαμον τοῦ κλειδοκυμβάλου ! καὶ ἐν τούτοις δὲν ἐπῆγα ἄλλου· δὲν ἐκινήθην ἀπ' ἐκεῖ παντελῶς.

— Μὲ συγχωρεῖτε, δεσποσύνη, ἔχετε λάθος, εἶπεν ἡ Σοφία.

— Καὶ ποῦ ἤμουν λοιπόν ;

— Ἡ εὐγενεία σας, δεσποσύνη, ἡξεύρετε, ἡξεύρω ἐγὼ ποῦ ἦσθε, εἶπεν ἡ Σοφία ἀναστέλλουσα τοὺς ὤμους.

— Νομίζω ὅτι ἔχεις λάθος, Σοφία, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς μετὰ μεγίστης γλυκύτητος. Ἐγὼ δὲν ἐσηκώθην καθόλου ἀπὸ τὸν σκίμποδά μου. Μόνον ἐνθυμοῦμαι κάπως ὅτι εἶχα αἰσθανθῇ ὀλίγον ψυχρός, ὅτι τὰ γόνατά μου ἦσαν κομμένα καὶ ὅτι περιπατοῦσα μετὰ κόπου πολλοῦ.

— Ὡ! εἶπεν ἡ Σοφία χλευαστικῶς· ὅταν ἐγὼ εἶδα τὴν δεσποσύνην, περιπάτει πολὺ καλᾶ.

— Μὲ εἶδες;

— Μάλιστα, σὰς εἶδα.

— Ἀλλὰ πρὸ ὀλίγου εἶπες ὅτι δὲν ἦμην μέσα εἰς τὸν θάλαμον τοῦ κλειδοκυμβάλου.

— Ἀλλὰ δὲν σὰς λέγω ὅτι σὰς εἶδα μέσα εἰς τὸν θάλαμον τοῦ κλειδοκυμβάλου, σὰς εἶδα ἔξω.

— Ποῦ ἔξω;

— Εἰς τὸν πρόδομον, πλησίον τῆς κλίμακος.

— Ἐμέ! ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεᾶς.

— Μάλιστα, μάλιστα, τὴν εὐγενεῖάν σας· λέγετε δὲ νὰ μὴ σὰς γνωρίζω! εἶπεν ἡ Σοφία μετὰ γέλωτος ἀβελτηρίαν ὑποδηλοῦντος πλαστήν.

— Ἐντοσοῦτῳ εἶμαι βεβαία ὅτι δὲν ἐκινήθην ἐκ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ὑπέλαβεν ἡ Ἀνδρεᾶς ἀνερευνῶσα ἀφελῶς τὰς ἀναμνήσεις της.

— Κ' ἐγὼ πάλιν εἶμαι βεβαία, εἶπεν ἡ Σοφία, ὅτι εἶδα τὴν δεσποσύνην εἰς τὸν πρόδομον. Μάλιστα εἶπα, (ἐπρόσθεσε διπλασιάζουσα τὴν προσοχήν) μήπως ἦσθε ἔξω εἰς τὸν κήπον καὶ ἐπεριπατοῦσατε. Ἦτον εὐμορφὴ ἡ νύκτα χθές, ἔπειτα ἀπὸ τὴν βροχήν. Εἶνε εὐχάριστον νὰ περιπατῇ κανεὶς τὴν νύκτα· ὁ ἀέρας εἶνε δροσερώτερος, τὰ ἄνθη ἀναδίδουν γλυκυτέραν εὐωδίαν, ψεύματα, δεσποσύνη;

— Ἀλλ' ἐγὼ τὴν νύκτα δὲν ἐξέρχομαι καὶ μάλιστα μόνη, εἶπε μειδιῶσα ἡ Ἀνδρεᾶς· φοβοῦμαι.

— Ὅταν ὅμως εἶνε καὶ ἄλλος κανεὶς μαζὶ σας, ὑπέλαβεν ἡ Σοφία, δὲν φοβεῖσθε, βέβαια.

— Καὶ μὲ ποῖον ἄλλον θέλεις νὰ ἐξέλθω εἰς τὸν κήπον; εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς μακρὰν τοῦ νὰ ὑποθέσῃ ὑστεροβουλίαν τινὰ ἐκ τῶν ἐρωτήσεων τῆς θαλαμηπόλου της.

Ἡ Σοφία δὲν ἔκρινε φρόνιμον νὰ ἐξηγηθῇ περισσύτερον. Ἐφοβήθη τὴν ἀταραξίαν τῆς δεσποίνης· ἀταραξίαν, τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἐξελάμβανεν ὡς ὑποκρισιν βαθυτάτην.

— Λοιπόν, δεσποσύνη, λέγετε ὅτι τῶρα πάσχετε; ὑπέλαβεν ἡ θαλαμηπόλος.

— Ναί, τφόντι, πάσχω πολὺ, ἀπήντησεν ἡ Ἀνδρεᾶς· τὰ γόνατά μου εἶνε κομμένα, αἰσθάνομαι ἀτονίαν, καὶ πόθεν προέρχεται αὕτη ἀγνοῶ. Χθὲς δὲν ἔκαμα τίποτε ἔκτακτον. Μήπως ἀρρωστήσω!

— Δὲν εἶνε τίποτε! εἶπεν ἡ Σοφία· ἐνίστε κυριεύεται κανεὶς ἀπὸ θλίψεις τινάς...

— Καὶ τί ἐκ τούτου, ὑπέλαβεν ἡ Ἀνδρεᾶς.

— Τί ἐκ τούτου! αἱ θλίψεις αὗται ἀποτελοῦν εἰς τὸ σῶμα ὅ,τι ἀποτελεῖ καὶ μία μεγάλη κούρασις. Ἐρωτήσατε ἐμὲ δι' αὐτά.

— Καί ἔχεις καί σὺ θλίψεις, Σοφία;

Τὴν δ' ἐρώτησιν ταύτην ἀπηύθυνεν ἡ Ἀνδρεάς μετ' ὀλιγωρίαν, καὶ σχεδὸν περιφρονητικῶς· ὥστε ἡ Σοφία διηρηθίσθη νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ νῆμα τῆς προτέρας ὁμιλίας.

— Ἐγώ, βέβαια, δεσποσύνη, κ' ἐγὼ τὰς θλίψεις μου.

Ἡ Ἀνδρεάς κατέβη μετὰ νωχελείας ἐκ τῆς κλίνης, καὶ ἀρχίσασα νὰ ἐκδύεται ἵνα ἐνδυθῇ πάλιν ἔπειτα,

— Καὶ εἰπέ μοί τας λοιπὸν, εἶπε.

— Τοῦτο καὶ εἶχα σκοπὸν νὰ κάμω εἰσερχομένη σήμερον εἰς τὸν κοιτῶνά σας διὰ νὰ σὰς ἐξυπνήσω... Ἦθελα νὰ σὰς εἰπῶ...

Καὶ διεκόπη.

— Νὰ μ' εἴπῃς τί; Τί ἔχεις, Σοφία; σὲ βλέπω τεταραγμένην!

— Μὲ βλέπετε τεταραγμένην, καθὼς κ' ἐγὼ βλέπω κατακόπον τὴν εὐγενεῖαν σας· ἀναμφιβόλως πάσχομεν καὶ αἱ δύο.

Τὸ πάσχομεν καὶ αἱ δύο δὲν ἤρесе τελείως εἰς τὴν Ἀνδρεάδα· λοιπὸν συνωφρυνθὴ ἡ ἀριστοκρατικὴ νεανίς καὶ ἀνέκραξεν,

— Ἀ!

Ἀλλ' ἡ Σοφία ὀλίγον ἐξεπλάγχθη ἐκ τοῦ ἐπιφωνήματος, μολονότι ὁ τόνος δι' αὐτὸ προεφέρθη ἦτο τοιοῦτος, ὥστε νὰ τὴν πτοήσῃ.

— Ἀποῦ ἡ δεσποσύνη μὲ παρακινεῖ, λοιπὸν νὰ ἐξηγηθῶ, εἶπε.

— Ἀκούω, ἀπήντησεν ἡ Ἀνδρεάς.

— Ἐγώ, δεσποσύνη, ἐπιθυμῶ νὰ ὑπανδρευθῶ, ἐξηκολούθησε λέγουσα ἡ Σοφία.

— Πά! εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς... καὶ σὺ ἀκόμη δὲν ἐτελείωσες τὰ δεκαεπτὰ, καὶ ἔχεις εἰς τὸν νοῦν σου τὰ τοιαῦτα!

— Ἀλλὰ καὶ ἡ δεσποσύνη εἶνε μόλις δεκαεξαέτις, μὲ φαίνεται.

— Ἐ, λοιπὸν;

— Λοιπὸν δὲν ἔρχεται καὶ εἰς τὸν νοῦν τῆς δεσποσύνης αὐτῇ ἡ ἰδέα, ἐνίοτε;...

— Πόθεν τάχα τὸ συμπεραίνεις; ἠρώτησε μετὰ σοβαρότητος ἡ Ἀνδρεάς.

Ἡ Σοφία ἤνοιξε τὸ στόμα νὰ προφέρῃ αὐθαδείαν τινα, ἀλλ' ἐγνώριζε τὴν Ἀνδρεάδα· ἤξευρεν ὅτι ἡ ὁμιλία ἤθελε διακοπῇ ἀμέσως, ἐνῶ ἀκόμη δὲν ἐξήχθη ἐξ αὐτῆς τίποτε, καὶ κατέπιε λοιπὸν τὸν λόγον, ὃν εἶχεν ἔτοιμον.

— Δὲν σὰς λέγω... βέβαια, τί ξεύρω καὶ ἐγὼ τί ἔχει εἰς τὸν νοῦν τῆς ἡ δεσποσύνης! ἐγὼ εἶμαι μία χωρική· ἐγὼ πηγαίνω κατὰ τὴν φύσιν.

— Κατὰ τὴν φύσιν... παραδοξὸς λόγος!

— Διατί παράδοξος λόγος! δὲν εἶνε τάχα φυσικὸν πρᾶγμα τὸ ν' ἀγαπᾷ κανεὶς ἓνα ἄνθρωπον καὶ νὰ ποθῇ νὰ τὸν ἀγαπᾷ κ' ἐκεῖνος;

— Πιθανόν· λοιπὸν;

— Λοιπὸν! ἀγαπῶ κ' ἐγὼ ἓνα!

— Καὶ σὲ ἀγαπᾷ καὶ αὐτός;

— Νομίζω.

Ἡ Σοφία εἶδεν ὅτι ἡ ἀμφιβολία εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἦτο ἄκαιρος· ὅτι ἐχρειάζετο μᾶλλον ἡ βεβαίωσις.

— Δηλαδή, τί λέγω νομίζω; εἶμαι βεβαία, προσέθεσεν.

— Εὐγέ σου· βλέπω ὅτι καλὰ ἐκασχολεῖσαι εἰς Ταβερνέυ.

— Αἶ, δεσποσύνη, ἐγὼ εἶμαι μία νέα πτωχή, ἔπρεπε νὰ φροντίσω διὰ

Ἀριθμὸς 14.

τὴν ἀποκατάστασίν μου μόνη μου· ἡ εὐγενεία σας θὰ ἔχετε βέβαια συγγενεῖς πλουσίους, οἵτινες φροντίζουν διὰ σᾶς, ἐγὼ ὅμως δὲν ἔχω οὔτε συγγενεῖς, ὥστε νὰ περιμένω τίποτε ἀπ' ἐκείνους.

Ἐπειδὴ δὲ ταῦτα πάντα ἐφαίνοντο πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα ἀπλούστατα, ἐλησμόνησεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν τόνον, μὲ τὸν ὅποιον προεφέρθησαν αἱ ἀνοίκειαι ἐκεῖναι λέξεις· ὑπερίσχυσε, βλέπετε, ἡ φυσικὴ καλοκάγαθία τῆς εὐγενοῦς νέας.

— Λοιπὸν, εἶπε, ποῖος εἶνε αὐτός, μὲ τὸν ὅποιον θέλεις νὰ συζευχθῇς;

— ὦ! ἔνας τὸν ὅποιον γνωρίζει ἡ δεσποσύνη, εἶπεν ἡ Σοφία, προσα-
τενίσασα τοὺς δύο τῆς λαμπροῦς ὀφθαλμοῦς ἐπὶ τῶν τῆς Ἀνδρεάδος.

— Ἐγὼ τὸν γνωρίζω;

— Καλλίστα.

— Καὶ ποῖος εἶνε; λέγε, εἶμαι ἀνυπόμονος.

— Φοβοῦμαι μήπως δὲν φανῇ ἀρεστὴ πρὸς τὴν δεσποσύνην ἡ ἐκλογή μου.

— Πρὸς ἐμέ μήπως δὲν φανῇ ἀρεστὴ;

— Μάλιστα.

— Λοιπὸν φαίνεται, ὅτι οὐδὲ σὺ ἔχεις πρὸς αὐτὸν ὑπόληψιν.

— Ὅχι, τάχα δι' αὐτό...

— Ἐ, λοιπὸν! λέγε ἀφρόδως, οἱ αὐθένται ἔχουν χρέος νὰ ἐνδιαφέρονται περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῶν ἀνθρώπων των ὅσοι τοὺς ὑπηρετοῦν πιστά· ἐγὼ ἀπὸ σὲ εἶμαι εὐχαριστημένη.

— Εἶμαι εὐγνώμων διὰ τὴν ἀγαθὴν σας αὐτὴν προαίρεσιν.

— Λοιπὸν λέγε γρήγορα· ἄφες καὶ μὲ κομβόνης ὕστερον.

Ἡ Σοφία συνῆψεν ὅλας τῆς τὰς δυνάμεις καὶ ὅλην τῆς τὴν ὀξύδερκειαν.

— Τὸν Γιλβέρτην, εἶπε.

Καὶ ἐξεπλάγη ἡ θαλαμηπόλος ὅτι ἡ Ἀνδρεὰς δὲν συνωφρυνώθη παντελῶς.

— Τὸν Γιλβέρτην, τὸν μικρὸν υἱὸν τῆς τροφῆς μου;

— Μάλιστα! δεσποσύνη, ἐκεῖνον.

— Τί λέγεις! μὲ αὐτὸν θέλεις νὰ συζευχθῇς;

— Μάλιστα, δεσποσύνη, μὲ αὐτόν.

— Καὶ σὲ ἀγαπᾷ αὐτός;

Ἡ Σοφία ἐνόμισεν ὅτι ἤγγικεν ἡ στιγμή τῆς κρίσεως.

— Μὲ ἀγαπᾷ, μὲ, τὸ εἶπε χιλιάκις.

— Νυμφεύσου τὸν λοιπὸν! εἶπεν ἡσύχως ἡ Ἀνδρεὰς· δὲν βλέπω νὰ ὑπάρχῃ κἀνὲν ἐμπόδιον. Σὺ, συγγενεῖς δὲν ἔχεις· ἐκεῖνος εἶνε ὀρφανός, εἴθε ἐλεύθεροι καὶ οἱ δύο καὶ κύριοι τοῦ ἑαυτοῦ σας.

— Βέβαια, ὑπετραύλισεν ἡ Σοφία ἐκστατικὴ ὅτι εἶλεπε τὰ πράγματα τοσοῦτον παρὰ τὴν προσδοκίαν τῆς.

— Λοιπὸν ἡ δεσποσύνη συναινεῖ...

— Ἐξ ὅλης ψυχῆς· μόνον εἴθε πολὺ νέοι ἀκόμη καὶ οἱ δύο.

— Θὰ ζήσωμεν πλειότερον καιρὸν ἡνωμένοι· τόσον τὸ καλλίτερον.

— Ἀλλὰ δὲν ἔχετε περιουσίαν οὔτε ὁ εἷς οὔτε ὁ ἄλλος.

— Ἐργαζόμεθα καὶ ζῶμεν.

— Καὶ τί ἔργον θὰ κάμνει ἐκεῖνος, ὅστις διὰ τίποτε δὲν εἶνε ἱκανός;

Ἐδῶ ἡ Σοφία δὲν ἐκρατήθη πλέον· ἐξήντηλσε πᾶσαν ὑπόκρισιν.

— Ἄς μὲ συγχωρήσῃ ἡ δεσποσύνη νὰ τῆς εἰπῶ ὅτι πολλὰ κακὴν καὶ ἐσφαλμένην ιδέαν ἔχει περὶ τοῦ Γιλβέρτου, ἀπεκρίθη.

— Ἀναμφιβόλως, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς, εἶνε ἕνας ὀκνηρὸς, ἕνας ἀκαμάτης !
— ὦ ! δεσποσύνη, ἔχετε λάθος· ἐκεῖνος πάντοτε ἀναγινώσκει· στιγμὴν δὲν ἀφίνει τὸ βιβλίον ἀπὸ τὰς χειρὰς του.

— Ἐνας δούτροπος, ἐξηκολούθησε λέγουσα ἡ Ἀνδρεάς· τίποτε δὲν κάμνει μετὰ προθυμίας.

— Τοῦλάχιστον διὰ τὴν δεσποσύνην δὲν ἐφάνη ποτὲ τοιοῦτος, εἶπεν ἡ Σοφία.

— Δηλαδή ;

— Δηλαδή, ὁσάκις ἡ δεσποσύνη τοῦ εἶπε τίποτε, ἀμέσως ἐξεπλήρωσε μὲ προθυμίαν τὸ θέλημά της· τὸν διατάσσετε νὰ πηγαῖν εἰς τὸ κυνήγι· ἔ!... δὲν φέρει πάντοτε εἰς τὴν τράπεζαν πουλιά ;

— Ἐγὼ τὸν διέταξα ποτὲ νὰ κυνηγήσῃ !

— Καὶ διὰ ποῖον λοιπὸν κάμνει ἐνίοτε πέντε ὥρων δρόμον διὰ νὰ εὕρῃ ἕνα πουλί ;

— Τῇ ἀληθείᾳ, ποτὲ δὲν ἔδοσα τὴν παραμικρὰν προσοχήν.

— Εἰς τὰ πουλιά ὅπου φέρνει... εἶπε χαριεντιζομένη ἡ Σοφία.

Ἡ Ἀνδρεάς ἤθελεν ἴσως γελάσει εἰς τὸ ὀξύμωρον τοῦτο νεανίευμα, οὐδ' ἤθελε μαντεύσει τὴν εἰς τοὺς σαρκασμοὺς τῆς θαλαμηπόλου ὑποκειριμμένην χολήν, ἂν τὸ πνεῦμά της ἦτο εἰς τὴν συνήθη κατὰστασίν του. Ἀλλὰ τὰ νεῦρά της ἐπαλλον, ὡς αἱ χορδαὶ ὀργάνου, τὸ ὅποτον ἀπέκαμε πληττόμενον. Εἰς πᾶσαν βούλησιν τοῦ νοός της, εἰς πᾶσαν κίνησιν τοῦ σώματός της ἔπρεπε νὰ προηγηθῶσι φρικιάσεις νευρικαί. Ἡ ἐλαχίστη τοῦ νοός της ἀντίληψις ὑπῆρχε πρὸς αὐτὴν δυσκολία δυσπέραστη, τὴν ὁποίαν ὅμως ἔπρεπε νὰ νικήσῃ.

— Δὲν μὲ λέγεις ὅτι ὁμιλεῖς σήμερον μὲ αἰνίγματα ! Τί σημαίνουν αὐτά ; ἠρώτησεν ἡ Ἀνδρεάς ἐμψυχωθεῖσα αἰφνηδίως καὶ ἀναλαβοῦσα μετ' ἀνυπομονησίας ὅλην τὴν ἀγγίνοιαν ὅσῃν ἡ νάρκωσις τὴν ἐμπόδιζε νὰ μεταχειρίζεται, ἀφότου ἤρχισεν ἡ σκηνὴ αὕτη.

— Ἐγὼ αἰνίγματα δὲν ἤξεύρω, εἶπεν ἡ Σοφία· τὰ αἰνίγματα τὰ γνωρίζουν αἱ μεγάλαι δέσποιναι. Ἐγὼ εἶμαι μία κόρη πτωχή, καὶ λέγω ἀπλούστατα ἐκεῖνο τὸ ὅποτον εἶνε.

— Καὶ τί εἶνε, νὰ ἰδοῦμεν τί εἶνε ;

— Ἡ εὐγενεία σας συκοφαντῆτε ἀδίκως τὸν Γιλβέρτην, ἕνα νέον, ὅστις τί δὲν κάμνει διὰ νὰ σὰς εὐχαριστήσῃ ! Ἰδοὺ τί εἶνε.

— Κάμνει τὸ χρέος του, ὡς ὑπρέτης, ἔπειτα ;

— Ἀλλ' ὁ Γιλβέρτης δὲν εἶνε ὑπρέτης, δεσποσύνη· πρέπει νὰ συλλογισθῇτε ὅτι δὲν ἔχει μισθόν.

— Εἶνε υἱὸς ἐνὸς τῶν παλαιῶν πακτωτῶν μας· τὸν τρέφομεν, τοῦ παρεχωρήσαμεν θέσιν καὶ κατοικεῖ· ἀντὶ τῆς κατοικίας καὶ τῆς τροφῆς, τὴν ὁποίαν τοῦ προσεφέρομεν, τί μὰς ἀνταποδίδει ; Ἀλλ' ὥς ἦνε, ὥς ζηλίζεται· ποῖος τὸν βλέπει ; ποῖος τὸν προσβάλλει καὶ τὸν ὑπερασπίζεσαι μὲ τόσῃν ζέσῃ ;

— ὦ ! τὸ γνωρίζω, ὅτι ἡ δεσποσύνη δὲν τὸν προσβάλλει παντελῶς, εἶπεν ἡ Σοφία μὲ μειδιάμα εἰρωνικώτατον, — ἐξ ἐναντίας μάλιστα.

— Ἰδοὺ καὶ ἄλλος λόγος, τὸν ὅποτον δὲν ἐννοῶ.

— Δὲν ἐννοεῖτε, διότι, βέβαια, δὲν θέλετε νὰ τὸν ἐννοήσετε.

— Ἀκουσε· φθάνουν οἱ λόγοι ἕως ἐδῶ, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς μετ' ἀδημονίας, ἀπαιτῶ νὰ ἐξηγηθῇς· τί θέλεις νὰ εἴπῃς ;

— Τὸ ὅ,τι θέλω νὰ εἰπῶ, βέβαια ἡ δεσποσύνη τὸ γνωρίζει καλῆτερον ἀπὸ ἐμέ.

— Δὲν γνωρίζω τίποτε, μάχης δὲν εἶμαι νὰ μαντεύω τὰ αἰνίγματα σου, οὐδὲ καιρὸν ἔχω. Ζητεῖς τὴν συναίνεσίν μου εἰς τὸ νὰ νυμφευθῇς, αὐτὸ δὲν ἐζήτησες;

— Μάλιστα, δεσποσύνη, αὐτὸ ἐζήτησα, καὶ σὰς παρακαλῶ, νὰ μὴ συνερισθῇτε τελείως ὅτι ὁ Γιλβέρτης ἀγαπᾷ ἐμέ.

— Καὶ τί μὲ μέλει ἂν ὁ Γιλβέρτης σὲ ἀγαπᾷ ἢ δὲν σὲ ἀγαπᾷ; Μὲ μέλει τίποτε; Νὰ σὲ εἰπῶ Σοφίᾶ, κατήντησες ὀχληρὰ πλέον, ὦ!

Ἡ Σοφία ἀνυψώθη ἐπὶ τῶν μικρῶν της ποδῶν, ὥσπερ πατεινάριον ἐπὶ τῶν ὀνύχων του. Ὁ πρὸ τσακύτης ἤδη ὥρας κικραττημένος θυμὸς της ἐξέσπασε τέλος πάντων.

— Αὐτὸν τὸν λόγον, δὲν πηγαίνετε νὰ τὸν εἰπῇτε καὶ εἰς τὸν Γιλβέρτην, νὰ τὸν ἀκούσῃ;

— Τί λόγον! τί Γιλβέρτην! τί κάθισαι τώρα καὶ μοῦ φλυαρεῖς! Ποῖος ὁμιλεῖ ποτὲ τοῦ Γιλβέρτου σου; Δὲν μὲ ἀφήνεις εἰς τὴν ἡσυχίαν μου! Εἶσαι τρελλή, καθὼς βλέπω.

— Ποῖος ὁμιλεῖ τοῦ Γιλβέρτου! ἂν δὲν τοῦ ὁμιλῇτε πλέον, βέβαια δὲν πρέπει νὰ ἐλάθετε πρὸ πολλοῦ καιροῦ αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἐπροχώρησε πρὸς τὴν Σοφίαν καὶ κατεκάλυψεν αὐτὴν σύσσωμον διὰ βλέμματος ἐμφαντικωτάτης ὑπεροφίας.

— Τώρα μίαν ὥραν περιστρέφεται διὰ τινὰ αὐθαδῆ λόγον, καὶ τὸν ἀναμασσεῖς. Εἶπέ τον! Εἶπέ τον νὰ τελειώνωμεν. Θέλω νὰ τὸν εἰπῇς.

— Ἐγώ... εἶπεν ἡ Σοφία αἰδουμένη ὀπωσούν.

— Λέγεις ὅτι ἐγὼ ὁμιλῶ μὲ τὸν Γιλβέρτην.

— Μάλιστα, δεσποσύνη, τὸ λέγω.

Διήλθε τότε τῆς διανοίας τῆς Ἀνδρεᾶδος ἡ ἰδέα, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλῆς ὥρας ἐνόμιζεν ἀπαράδεκτον.

— ὦ, τὴν ἀνόητον! ἰδέ, ἰδέ, ζηλοτυπεῖ ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ! ἀνέκραζεν ἡ νεᾶνις, ἀφήσασα παρατεταμένον γέλωτα. Καλέ, Σοφίᾶ μου! καλέ, ἡσύχασε, φίλη μου, ἡσύχασε καὶ ἐγώ, ὅχι μόνον δὲν βλέπω τελείως τὸν Γιλβέρτην σου, ἀλλ' οὐδὲ τὰ 'μάτια του ἡξεύρω νὰ σ' εἰπῶ τί χρῶμα ἔχουν!

Καὶ ἡ Ἀνδρεᾶς διετέθη νὰ συγχωρήσῃ ἐξ ὅλης καρδίας τὴν θαλαμηπόλον της, ἀνακαλύπτουσα εἰς αὐτὴν ὅχι πλέον αὐθαδεῖαν, ἀλλ' ἀνοησίαν.

Ἡ Σοφία ὅμως ἦτο ἀμετάτρεπτος! Ἐθεώρει ἑαυτὴν προσβεβλημένην.

— Τὸ πιστεύω, ὑπέλαβε βέβαια, πῶς θὰ τὸν γνωρίζετε, ἀφοῦ μόνον τὴν νύκτα τὸν βλέπετε.

— Πῶς; εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς, ἥτις ἤρχισε μὲν νὰ καταλαμβάνῃ, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ βεβαιωθῇ ὀριστικῶς.

— Λέγω ὅτι δὲν εἶνε, βέβαια, δυνατόν νὰ γνωρίζετε τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Γιλβέρτου ἀκριβῶς, ἀφοῦ ἡ συνάντησις γίνεται διὰ νυκτός.

— Ἐξηγήσου ἀμέσως! εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς κάτωχρος.

— Ἐξηγοῦμαι ἐγώ, ἐξηγοῦμαι, εἶπεν ἡ Σοφία ἀθυροστομήσασα ἐξ ὀλοκλήρου... ἀπόψε τὴν νύκτα εἶδα μὲ τὰ 'μάτια μου τὰ ἴδια...

— Σιῶπα καὶ μὲ φωνάζουν κάτω, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς.

Τῷ ὄντι, μία φωνὴ ἔκραζεν ἐκ τοῦ ὑπὸ τὸ παράθυρόν της ἀνθῶνος.

— Ἀνδρεᾶς! Ἀνδρεᾶς!

— Εἶπε ὁ κύριος πατήρ σας, εἶπεν ἡ Σοφία, μετὰ τοῦ ξένου, ὅστις ἀπόψε ἐκοιμήθη ἐδῶ.

— Κατέβα καὶ εἶπε ὅτι δὲν ἤμπορῶ ν' ἀποκριθῶ· εἶπε ὅτι πάσχω, ὅτι αἰσθάνομαι κόπωσιν, καὶ ἐπέστρεψε διὰ νὰ δώσω πέρας ὅποτον ἀρμόζει εἰς τὴν ἀλλόκοτον αὐτὴν συνδιάλεξιν.

— Ἀνδρεᾶς! ἀνέκραξεν ἐκ νέου ὁ βράχνης, ὁ κ. Βάλαμος ἐπιθυμεῖ μόνον νὰ σὲ καλημερίσῃ.

— Τρέξε, σὲ λέγω, ὑπέλαβεν ἡ Ἀνδρεᾶς, δεικνύουσα τὴν θύραν πρὸς τὴν Σοφίαν, μὲ σχῆμα βασιλίσσης.

Ἡ Σοφία ὑπήκουσεν, ὡς ὑπήκουον εἰς τὴν Ἀνδρεᾶδα ὅταν αὐτὴ διέτασσε, χωρὶς νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὴν διαταγὴν, ἀλλ' ἀγερῶχος.

Μόλις ἡ Σοφία ἀπῆλθεν, ἡ Ἀνδρεᾶς ἠσθάνθη τι ἀλλόκοτον· ἐνῶ εἶχε στερεὰν ἀπόφασιν νὰ μὴ ἐμφανισθῇ, παρυσύρθη ὑπὸ ἀνωτέρας τινὸς δυνάμεως ἀκαταμαχίτου πρὸς τὸ παραθύρον, τὸ ὅποτον ἀφῆκεν ἡμιανεωγμένον ἢ θαλαμηπόλος.

Εἶδε λοιπὸν τὸν Βάλαμον, ὅστις τὴν ἐχαιρέτα ταπεινῶς, προσηλὼν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ προσώπου της.

Ἡ νεανίς ἐκλονίσθη... ἐκρατήθη δ' ἐκ τοῦ παραθύρου ἵνα μὴ χάσῃ τὴν ἰσορροπίαν καὶ πέσῃ.

— Καλὴ σας ἡμέρα, κύριε, ἀπήντησε πρὸς τὸν Βάλαμον.

Ἐπρόφερε δὲ τὰς λέξεις ταύτας, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Σοφία, ἥτις κατέβη ἵνα εἴπῃ εἰς τὸν βράχνη, ὅτι ἡ θυγάτηρ του δὲν ἦτον εὐδιάθετος νὰ ἐμφανισθῇ, ἔστη ἐκπληκτος καὶ μὲ τὸ στόμα κεκηνός, ἀποροῦσα τί νὰ συμπεράνῃ διὰ τὴν αἰφνίδιον ταύτην μεταβολὴν τῆς διαθέσεως τῆς δεσποίνης της.

Καὶ ἰδοὺ ἐγκατέλιπον τὴν Ἀνδρεᾶδα αἱ δυνάμεις της καὶ ἔπεσεν ἐν ἀτονίᾳ ἐπὶ καθέδρας τινος παρακειμένης.

Ὁ Βάλαμος ἐν τοσούτῳ τὴν ἐθεώρει ἔτι.

IB

Τὴν ἡμέραν.

Ὁ ξένος εἶχεν ἐξυπνήσει πολὺ ἑνωρίς, ἵνα ρίψῃ ἐν βλέμμα εἰς τὴν ἀμαξαν καὶ μάθῃ πῶς διήλθεν ὁ Ἀλτοτάς.

Ὅλοι εἰς τὸν πύργον ἐκοιμῶντο εἰσέτι, παρεκτός τοῦ Γιλβέρτου, ὅστις, κεκρυμμένος ὀπισθεν τῶν κιγκλίδων θαλάμου τινός, τὸν ὅποτον ἐκατοίκει, παρὰ τὴν θύραν τῆς εἰσόδου, κατώπτευσεν μετὰ περιεργείας ὅλας τὰς πράξεις καὶ τὰ διαβήματα τοῦ Βαλσάμου.

Ἀλλ' ὁ Βάλαμος, ἀφοῦ πρῶτον ἐκλείδωσεν καλῶς τὴν θύραν, ἀπεμακρύνθη τοῦ Ἀλτοτά, πρὶν ἔτι ὁ Γιλβέρτος τὸν προφθάσῃ εἰς τὴν αὐλήν.

Ἐπανερχόμενος δὲ ὁ ξένος εἰς τὸν πύργον, ἠπόρησε διὰ τὴν μεταβολὴν, τὴν ὁποίαν ἡ ἡμέρα ἐπέφερεν εἰς τὴν εἰκόνα, ἥτις χθὲς τὴν νύκτα τῷ ἐφάνη τοσούτον σκυθρωπή.

Ἡ μικρὰ ἐκείνη οἰκοδομή, ἡ ἐρυθρόλευκος, διότι ἦτο ἐκτισμένη ἀπὸ πέτρας λευκοειδεῖς καὶ τοῦβλα, ὑπῆρχεν ἐστεμμένη ἀπὸ ἄλλος συκομορεῶν

καὶ ὑπερμεγέθων ψευδεθένων, οἱ μοσχοβόλοι τῶν ὁποίων βότρους κατέπιπτον ἐπὶ τῆς στέγης της, καὶ περιέστεφον τοὺς δύο αὐτῆς πυργίσκους ἐν εἰδῇ παγχρύσων διαδημάτων.

Πρὸς τὸ ἄκρον τοῦ ἀνθῶνος, πλησίον τοῦ πύργου, ὑπῆρχε δεξαμενὴ ὕδατος τριάνοντα ποδῶν τὸ μήκος καὶ τόση τὸ εὖρος, πέριξ τῆς ὁποίας ὑπῆρχε πλατὺ ἀνδρῶν χλοηφόρον καὶ χαμηλὴ τις ἔπειτα φραγὴ ἀπὸ χαμαϊάκτας ἡνθισμένης· μετὰ δὲ ταῦτα, πρὸς τὸ βάθος, ἡμποδιζέτο ὁ ὀρίζων διὰ τῆς δεινροστοιχίας τῆς εἰσόδου, τῆς ἀπὸ καστανέας ὑψηλᾶς συγκειμένης καὶ λεύκας, καὶ ζωννουόσης τὴν δεξαμενὴν, καθ' ὅσον προεχώρει πρὸς τὰ ἐδῶ διὰ τῶν ἀνοιγομένων βραχιόνων της, μέχρις οὗ συνήπτοντο οἱ βραχίονες οὗτοι μετὰ τῶν δύο πυργιοφόρων πτερύγων τῆς οἰκοδομῆς.

Ἀπὸ δὲ τῶν πτερύγων τούτων ἤρχιζε τότε ἀμφοτέρωθεν ἄλλη δεινροστοιχία ἐκ σφενδάμων, πλατάνων καὶ φιλυρῶν, ἀναβαίνουσα μέχρι δάσους τινὸς πυκνοῦ, ἀσύλου πλησμονῆς μικρῶν στρουθίων, τῶν ὁποίων τὰ ἐκθινὰ τερεττίσματα ἤκούοντο μέχρι τοῦ πύργου.

Ὁ Βάσιλαμος λοιπὸν διηυθύνθη ἀριστερὰ τῶν δεινροστοιχιῶν τούτων καὶ μετὰ εἰκοσι βημάτων ἀπόστασιν εὗρέθη εἰς εὐθαλῆ τινα τόπον βρύνοντα ρόδων καὶ συριγγίων, τὰ ὁποῖα, καταβραχύντα χθὲς ἐκ τοῦ ὑετοῦ, ἀνέπεμπον τὰς ἡδίστας τῶν ἀποπνοιῶν.

Ἐκεῖ, ὑπὸ περικύκλους λυγαριῶν ἐξηκοντίζοντο αἰγοκλημάτων ἀνθη καὶ ἱασμα, μακρὰ δὲ στοιχᾶς ἀπὸ ἱριδᾶς ἐξετείνετο συμπεφυμέναις μετὰ χαμοκεράσων, μεχρισοῦ ἔχανετο ὑπὸ δεινρῶν ἢ τινα, εἰς ὃν ἐβόλεpes καὶ συμπεριπλέκοντο μίγδην καὶ βάτοι καὶ ἄλλοι ἀκανθώδεις θάμνοι, δαψιλεῖς εἰς ἀνθη λευκὰ καὶ ροδοειδῆ.

Ὁ Βάσιλαμος ἀνέβη τοιοῦτοτρόπως μέχρι τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους τοῦ ὑπ' ὧψιν γηλόφου. Καὶ ἰδοὺ βλέπει ἐκεῖ τὰ ἐρείπια οἰκοδομῆς μεγαλοπρεποῦς, ἐκτισμένης ἀπὸ πυρίτας λίθους. Ἐσώζετο δὲ εἰσέτι μόνον τὸ ἥμισυ πύργου, ἐν τῷ μέσῳ παμμεγέθους σωροῦ πετρῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰλίσσοντο ὑφ' ἑρποντες μακροὶ πλόκαμοι κισσοῦ καὶ ἀγριᾶδος, τέκνα φιλέρημα τῆς καταστροφῆς, ἃτινα ἡ φύσις ἔθεσεν ἐπὶ τῶν ἐρείπίων, ἵνα καταδεικνύῃ εἰς τὸν ἀνθρώπον, ὅτι καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἐρείπια ὑπάρχουσι γόνιμα.

Οὕτω θεωρούμενον τὸ κτῆμα τῶν Ταβερνέϋ, καὶ τοι μὴ ἔχων ἔκτασιν εἰμὴ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ στρεμμάτων, δὲν ἐστερεῖτο οὔτε ἀξιοπρεπείας οὔτε χάριτος. Ἡ οἰκία ὁμοιάζε σπήλαιον, ἐξ ἐκείνων τῶν ὁποίων τὴν προσπέλασιν στολιζει ἡ φύσις διὰ τῶν ἀνθέων σχοίνων καὶ βράχων, τοὺς ὁποίους μορφώνει κατὰ τὴν ιδιότροπον πολλάκις φαντασίαν της, πλὴν τῶν ὁποίων ἡ ἐξωτερικὴ φαλακρότης πτοεῖ καὶ ἀπώθει τὸν ἀποπλανημένον ὁδοιπόρον, τὸν ζητοῦντα ἄσυλον πρὸς διανυκτέρευσιν εἰς ὑπεσκαμμένους σκοπέλους.

Ἐνῶ ὁ Βάσιλαμος μετὰ περίπατον ὁλοκλήρου ὄρας ἐπέστρεφεν ἐκ τῶν ἐρειπίων πρὸς τὸν κατοικημένον οἶκον, βλέπει τὸν βαρόνον, ὅστις παραχώσας τὸ ἰσχνόν του σῶμα ἐντὸς πλατέος κοιτωνίτου, ἐξ ὑφάσματος μὲ ἀνθογραφήματα πολυποίκιλα, ἐξήρχετο τοῦ οἴκου διὰ πλαγίας τινὸς θύρας, καὶ διέτρεχε τὸν κήπον καθορίζων καθ' ὁδόν, τὸ γερόντιον, ὅ,τι ρόδον εὗρισκεν ἔχον περιττόν τι φύλλον.

Σπεύδει λοιπὸν ὁ Βάσιλαμος πρὸς συνάντησίν του.

— Κύριε βαρόνε, τῷ λέγει, μὲ εὐγένειαν τοσοῦτω μᾶλλον περιζήτητον, διότι ἤδη ἐνεβάθυνε ἐντελέστερον εἰς τὴν παρελθούσαν εὐπορίαν τοῦ φιλοξε-

νήσαντος αὐτόν — συγχωρήσατε νὰ σὰς ζητήσω συγγνώμην, ἐνῷ ταῦτοχρό-
νως σὰς προσφέρω τὸ σέβας μου. Ὡφείλα νὰ περιμείνω πρῶτον ὑμᾶς νὰ
καταβῆτε, ἀλλ' ἐκ τοῦ παραθύρου μου μ' ἐγοήτευσεν ἡ θεὰ τοῦ κτήματός
σας, καὶ παρεκινήθη νὰ καταβῶ καὶ ἴδω ἐκ τοῦ πλησίον τὸν ὥρατον αὐτὸν
ἀνθῶνα καὶ τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐκεῖνα ἐρείπια.

— Ἡ ἀλήθεια, κύριέ μου, εἶνε ὅτι τὰ ἐρείπια ταῦτα δὲν δύναται τις νὰ
τὰ εἴπῃ ἀσήμαντα, ἀπῆντησεν ὁ βαρόνος, ἀφοῦ πρότερον ἀπέδωκε τὰς φι-
λοφρονησεις του πρὸς τὸν Βάσκαμον. Τοῦλάχιστον αὐτὸ εἶνε τὸ ὥραιότερον
πρᾶγμα ἐκ τῶν ὧν ἔχομεν εἰς Ταβερνέυ.

— Ἦσαν πύργος; ἡρώτησεν ὁ δαιμόριος.

— Μάλιστα, πύργος· ὁ πύργος μου, ἢ μάλλον ὁ πύργος τῶν προπατόρων
μου· τὸν ἔλεγον Οἶκον Ἐρυθρόν, καὶ ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἡμεῖς ὠνομαζόμεθα
Ἐρυθρόοικοι, καθὼς καὶ Ταβερνέυ ἐνταυτῷ. Εἰς τὰ ἐνδεικτικὰ τοῦ βαρονά-
του μας ἀναφερόμεθα Ἐρυθρόοικοι. Ἀλλὰ, κύριέ μου, μάταιον νὰ ἀναπολῇ
τις πράγματα μὴ ὑπάρχοντα πλέον.

Ὁ Βάσκαμος προσέκλινεν ὡς παραδεχόμενος ταῦτα.

— Ἦθελα, κύριέ μου, μάλιστα νὰ σὰς ζητήσω συγγνώμην, ἐξηκολούθησε
λέγων ὁ βαρόνος, ὅτι ὁ οἶκός μου εἶνε λιτὸς πολὺ, ἀλλὰ σὰς τὸ προεῖπα.

— Κύριέ μου, ἐπέρασα ἐξαίρετα.

— Καλέ! ἐξαίρετα! εἶπεν ὁ βαρόνος. Σπίτι θὰ τὸ εἴπῃ κανεὶς αὐτό;
μία φωλιὰ, τὴν ὁποίαν ἤρχισαν οἱ ποντικοὶ νὰ εὐρίσκουν καλὴν, ἀφότου
αἱ ἀλώπεκες, αἱ σαῦραι καὶ οἱ ὄφεις τοὺς ἐδίωξαν ἀπὸ τὸν ἄλλον πύργον,
τὸν κρημνισμένον. Ἀ! ἀληθινά, κύριε, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ βαρόνος, ὑμεῖς,
ὅστις γνωρίζετε καὶ ἀπὸ μαγικά, δὲν μοῦ ἀνορθοῦτε δι' ἐνὸς ἐξορκισμοῦ
τὸν παλαιὸν μας πύργον; τὸν Ἐρυθρόν μας Οἶκον; μὴ λησμονήσετε ὅμως
νὰ κάμετε πάλιν ἰδικήν μου καὶ τὴν δύο χιλιάδων στρεμμάτων γῆν, τὴν
ὁποίαν εἴχομεν εἰς τὴν κυριότητά μας. Ἀλλὰ βαζῶ στοίχημα, ὅτι ἀντὶ
νὰ περάσῃ αὐτὸ ἀπὸ τὸν νοῦν σας, ἀπεκοιμήθητε... ἀγκαλά... ἀπεκοιμήθητε,
λέγω... ὁ Θεὸς ἤξεύρει τί ἐτραβήξατε εἰς μίαν κλίνην... ἐλεεινὴν, ἀθλι-
στάτην κλίνην... μίαν ὅλην νύκτα!

— ὦ! κύριε βαρόνε...

— Καλά! καλά! πρᾶγμα τὸ ὁποῖον φαίνεται· ἐγὼ τὴν κλίνην αὐτὴν τὴν
γνωρίζω· κοιμάται ὁ υἱός μου ὁσάκις ἔλθῃ.

— Σὰς βεβαιῶ, κύριε βαρόνε, ἡ κλίνη... τί ἔχει; εἶνε ἐξαίρετος. Ἐν τού-
τοις, ἐγὼ ἀμυχανῶ διὰ τὰς τόσας πρὸς ἐμὲ φιλοφροσύνας σας· ἐπεθύμουν ἐξ
ὅλης ψυχῆς νὰ σὰς ἐδίδα δειγμα τῆς εὐγνωμοσύνης μου· ἂν ἦτο δυνατόν νὰ
σὰς γίνω χρήσιμος εἰς τίποτε...

Ὁ γέρων, ὅστις πάντοτε ἡγάπα νὰ χαριεντίζεται, ἐπανελάθε πάλιν:

— Ἀ, ἰδοὺ! εἶπε δεικνύων πρὸς τὸν ξένον τὸν γέρω Γεώργη, ὅστις ἔφερα
κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ποτήριον ὕδατος καθαροῦ ἐπὶ τιμαλφοῦς τινος τρυ-
βλίου· θέλετε καλητέραν εὐκαιρίαν ἀπ' αὐτὴν, ἀφοῦ ἔχετε τὴν εὐγενῆ προ-
θυμίαν νὰ μὲ ἀμταμείψετε; Μεταβάλλετε αὐτὸ τὸ νερὸν εἰς κρασί, ἀλλὰ
κρασί ἐκλεκτόν, Βουργουνδιακόν τοῦλάχιστον· ἃς εἶνε καὶ Χιαμπερδικόν...
καὶ σὰς βεβαιῶ, ταύτην τὴν στιγμὴν, μεγαλητέραν εὐχαρίστησιν ἀπὸ αὐτὴν
δὲν ἦτο ποτὲ δυνατόν νὰ μοὶ προζενήσῃτε.

Ὁ Βάσκαμος ἐμειδίασεν· ὁ γέρων βαρόνος ἐξέλαθε τὸ μεϊδιάμα ὡς ἀνικα-
νότητα· ἔλαθε τὸ ποτήριον καὶ ἔπιε τὸ περιεχόμενον ἀπνευστί.

— Ἐξαίρετον ποτόν, εἶπεν ὁ Βάλαμος. Τὸ νερόν εἶνε τὸ εὐγενέστερον τῶν στοιχείων, βαρόνε· πρὶν κατασκευασθῇ ἡ γῆ, ὕδατα τὴν κατεκάλυπτον, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπ' αὐτῶν. Ἐπειτα εἶνε καὶ δραστηριώτατον· διατρύπτει τὴν πέτραν, καὶ ἴσως μίαν ἡμέραν ἰδωμεν ὅτι διαλύει καὶ αὐτὸν τὸν ἀδάμαντα.

— Τί λέγετε ! εἶπεν ὁ βαρόνος· ἀγαπάτε λοιπὸν νὰ συμπίετε μετ' ἐμοῦ ; Εἶνε πολὺ ἐντελέστερον ἀπὸ τὸ κρασί μου· καὶ ἔχω ἀφθονον, χάρις τῷ Θεῷ ! Δὲν εἶνε ὡς τὸ βυσσινάπι.

— Ἄν, κύριε βαρόνε, ἐπροσθέτετε πλησίον τοῦ ποτηρίου σας καὶ ἓν ἄλλο δι' ἐμέ, ἴσως ἤθελα δυνηθῇ ἐκ τῆς φιλοφροσύνης σας ταύτης νὰ πορισθῶ τρόπον τινά, ἵνα σας γίνω ὠφέλιμος.

— Ἀληθινά !

— Παραγγεῖλατε νὰ φέρουν καὶ εἰς ἐμέ, παρακαλῶ, ἓν ποτήριον καθαρῷ ὕδατος.

— Γέρω Γεώργη, ἤκουσες ; εἶπεν ὁ βαρόνος.

— Ὁ γέρω Γεώργης ἀπῆλθε μὲ τὴν συνήθη του προθυμίαν.

— Πῶς, εἶπεν ὁ βαρόνος στραφεὶς πρὸς τὸν ξένον του, πῶς ! τὸ ποτήριον τὸ νερόν, τὸ ὁποῖον πίνω καθὲς πρωτὶ, εἶνε δυνατόν λοιπὸν νὰ ἔχῃ ιδιότητας ἢ δυνάμεις, περὶ ὧν οὐδεμίαν ἰδέαν εἶχα μέχρι τοῦδε ! Λοιπὸν τώρα δέκα χρόνους ἐξήσκουν ἀλχημείαν, χωρὶς νὰ τὸ εἰξεύρω ;

— Τί ἐκάμνετε ὑμεῖς μέχρι τοῦδε, ἀγνοῶ, ἀπήντησεν ὁ Βάλαμος μετὰ σοβαρότητος· ἀλλ' ἐγὼ βέβαια γνωρίζω τί κάμνω.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν γέρω Γεώργη, ὅστις ἐξεπλήρωσε τὴν διαταγὴν μὲ θαυμασίαν ταχύτητα :

— Εὐ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, εἶπε.

Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον διὰ τῶν δύο χειρῶν ἀνύψωσεν αὐτὸ μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἐθεώρησε μετὰ προσοχῆς τὸ ἐν τῷ κρυστάλλῳ περιεχόμενον, ὅπου εἰς τὸ λαμπρὸν τῆς ἡμέρας φῶς ἐπεπόλαζον μαργαρίται καὶ ἐνέτρεχον ραβδόειδεις ἀντανεκλάσεις ἰώδεις καὶ ἀδαμαντῶδεις.

— Εἶδες, εἶδες τί θαυμάσια πράγματα βλέπει κἀνεῖς μέσα εἰς τὸ νερόν !!! εἶπεν ὁ γέρω βαρόνος. Διάβολε ! διάβολε !

— Θαυμάσια τῶνόντι, κύριε βαρόνε, ἀπήντησεν ὁ ξένος· τοῦλάχιστον εἰς αὐτὸ τὸ νερόν βλέπω σήμερον πράγματα ὅχι τόσο ἐνκαταφρόνητα.

Καὶ ὁ Βάλαμος ἐφάνη διπλασιαζὼν τὴν προσοχήν, ἐνῶ ὁ βαρόνος ἀπ' ἐτέρου ἠκολούθει αὐτὸν ἀκουσίως διὰ τῶν βλεμμάτων, ὁ δὲ γέρω Γεώργης κεχηνώς, ἐξηκολούθει τείνων πρὸς τὸν ξένον τὸ τρυβλίον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔφερε τὸ ποτήριον.

— Αἶ, τί εἶδετε, εἶπεν ὁ βαρόνος ἀστεϊζόμενος ἔτι περισσότερον. Ἐξεύρετε ὅτι εἶμαι ἀρκετὰ ἀνυπόμονος ; καμμίαν κληρονομίαν δι' ἐμέ, κανένα νέον Ἐρυθρὸν Οἶκον, νὰ ἔλθω πάλιν ὀλίγον εἰς τὰ σωστά μου ;

— Κάτι σήμερον θὰ σὰς ἔλθει.

— Καμμία ἀποπληξία, μήπως ἦνε...

— Ὅχι, ἀλλὰ μία ἐπίσκεψις· κάποιος σὰς ἔρχεται σήμερον τὸ πρωτὶ.

— Λοιπὸν, ὡς φαίνεται, ἡ εὐγενεία σας θὰ εἴπετε εἰς κανένα νὰ ἔλθῃ ἐδῶ νὰ σὰς ἐνταμώσῃ καὶ τὸν περιμένετε. Δὲν ἐκάματε καλῶς, κύριέ μου, δὲν ἐκάματε καλῶς. Νὰ ἔξυρετε ὅτι περδίκια δὲν μὰς ἔμειναν ἀλλὰ διὰ σήμερον· προσέξτε.

— Ἐγώ, κύριε, βαρόνε, σὰς ὁμιλῶ σπουδαίως, ὑπέλαβεν ὁ Βάλασμος· λάβετε τὰ μέτρα σας· αὐτὴν τὴν στιγμήν ἔρχεται εἰς Ταβερνεύ κάποιος.

— Μὲ τὰ σωστά σας! καὶ ποῖος; Ἰδέτε, παρακαλῶ, ἰδέτε καλὰ, ἀγαπητὴ φίλε, διότι—ἀγκαλὰ θὰ τὸ ἐπαρατηρήσατε ἐκ τῆς ὀλίγον ὀξυθύμου ὑποδοχῆς, τὴν ὁποίαν ἔκαμα καὶ πρὸς ὑμᾶς—ὅσον δι' ἐμέ, δὲν ἀγαπῶ πολὺ πολὺ τὰ ποδαρικά εἰς τὸν οἶκόν μου. Παρατηρήσατε καλὰ, φίλτατε λεκανομάντη, παρατηρήσατε λεπτομερέστερον τὸ πρᾶγμα, ἂν σὰς ἦναι δυνατόν.

— Ὅχι μόνον δυνατόν εἶναι, ἀλλὰ καὶ (σὰς τὸ λέγω διὰ νὰ μὴ νομίζετε ὅτι σὰς ὑποχρεόνω παρὰ πολὺ) εὐκολώτατον.

Καὶ ὁ Βάλασμος ἐπανεφέρει τὸ ἐταστικόν του βλέμμα εἰς τὸ λεπτὸν ὀπαλλιδῶδες στρώμα, τὸ ὁποῖον ἐκυματοῦτο ἐντὸς τοῦ ποτηρίου.

— Αἱ, βλέπετε τίποτε; ἠρώτησεν ὁ βαρόνος.

— Ἐξαίρετα.

— Τότε λοιπόν, λέγε, ἀδελφέ, λέγε ν' ἀκούσωμεν.

— Ἐρχεται πρὸς ὑμᾶς ὑποκείμενον πολὺ σημαντικόν.

— Ὅμιλεῖτε σωστά! καὶ αὐτὸ λοιπὸν τὸ σημαντικόν ὑποκείμενον ἔρχεται ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, χωρὶς κἀνείς νὰ τὸ προσκαλέσῃ;

— Εἶνε αὐτοπρόσκλητον. Τὸ συνοδεύει ὁ υἱός σας.

— Ὁ Φίλιππος;

— Ὁλος καὶ ὅλος.

Ἐγκαυθὼς ὁ βαρόνος ἔδειξε χαριεντισμὸν σκωπτικώτατον.

— Χάχ! ἂ! εἶπεν, ὁ υἱός μου μοῦ τὸ κουβαλεῖ... Λέγετε ὅτι αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον μοῦ τὸ κουβαλεῖ ὁ υἱός μου;

— Μάλιστα, βαρόνε, τὸ εἶπα.

— Καὶ λοιπόν, γνωρίζετε καὶ τὸν υἱόν μου;

— Τὸν υἱόν σας; καθόλου.

— Καὶ ὁ υἱός μου, ποῦ εἶναι αὐτὴν τὴν στιγμήν;

— Ἡμίσειαν ὥραν, ἐν τέταρτον ἴσως μακράν.

— Ἀπ' ἐδῶ;

— Ἀπ' ἐδῶ.

— Τί κάθεσθε καὶ λέγετε, κύριέ μου; ὁ υἱός μου εἶνε εἰς τὸ Στρασβοῦργον, ὑπηρετεῖ ἐκεῖ, εἰς τὴν φρουράν, καί, παρεκτός ἂν λιποτακτήσῃ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον σὰς δίδω λόγον ὅτι δὲν θὰ κάμῃ ποτέ, εἶνε ἀδύνατον νὰ φέρῃ ἐδῶ κἀνένα ἄλλον μαζὶ τοῦ.

— Καὶ ὁμως κάποιον φέρει, εἶπεν ὁ Βάλασμος, ἐξακολουθῶν νὰ βλέπῃ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου.

— Καὶ αὐτὸς, τὸν ὁποῖον φέρει, ἠρώτησεν ὁ βαρόνος, εἶνε ἀνὴρ ἢ γυνή;

— Εἶνε, βαρόνε, μία κυρία, μία μεγάλη δέσποινα. Ἄ! ἰδοῦ, ἰδοῦ...

— Τί; τί;

— Περίεργον ἀληθὲς!

— Τί πρᾶγμα;

— Θὰ κάμετε, ἀγαπητὲ βαρόνε, καλὰ ν' ἀπομακρύνετε ἀπ' ἐδῶ τὴν μικράν σας θεραπαινίδα, αὐτὴν τὴν μικράν διαβόλισσαν, ὡς τὴν εἶπατε, ἥτις ἔχει κέρατον ἐπὶ τῆς ἀκρας τῶν δακτύλων.

— Καὶ διατὶ νὰ τὴν ἀπομακρύνω;

— Διότι τὸ πρόσωπόν της εἶνε ἀπαράλλακτον μὲ τὸ πρόσωπον αὐτῆς τῆς κυρίας, ἥτις ἔρχεται.

— Καὶ λέγετε ὅτι αὐτὴ ἡ κυρία εἶνε μία μεγάλη δέσποινα, καὶ ἔπειτα προσθέτετε ὅτι ὁμοιάζει ἀπαράλλακτα μὲ τὴν Σοφίαν; ἀλλὰ παρατηρεῖτε ὅτι πίπτετε εἰς ἀντίφασιν.

— Καὶ ἀπίθανον σὰς φαίνεται νὰ ὁμοιάζῃ μία ὑπηρέτρια μὲ μίαν κυρίαν; Δὲν εἶχα ἀγοράσει ἐγὼ εἰς τὰ 28 πρὸ Χριστοῦ, μίαν δούλην, ἥτις τόσο ὁμοιάζει μὲ τὴν βασίλισσαν Κλεοπάτραν, ὥστε μ' ἐγίναν προτάσεις νὰ τὴν ὑπάγω εἰς τὴν Ρώμην διὰ νὰ παραστήσῃ πρόσωπον εἰς τὸ δράμα τοῦ θριαμβοῦ τοῦ Ὁκταβίου;

— Ἐκατάλαβαν· πάλιν τὰ ἴδια, ἐπανελάθεν ὁ γέρον βαρόνος.

— Ἐπειτα, ἐγὼ σὰς λέγω ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον εἶνε, καὶ ὑμεῖς ἄλλως τε εἴσθε κύριος· ἐμὲ δὲν μὲ μέλει τελείως· κάμετε ὅ, τι ἀγαπᾶτε.

— Ἐ, πολὺ καλὰ, ἡ Σοφία ὁμοιάζει μὲ αὐτὴν τὴν κυρίαν· τί βλάπτει τοῦτο;

— Βλάπτει. Ὑποθέσατε ὅτι ἦσθε βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, πρῶγμα τὸ ὅποιον δὲν σὰς ἐπέυχουμαι, ἢ ὁ Δελφῖνος, οὐδ' αὐτὸ σὰς τὸ ἐπέυχουμαι παντελῶς· σὰς ἤρεσκε τὰ ἐβλέπετε μεταξὺ τῶν ὑπηρετῶν ἐνός οἴκου, εἰς τὸν ὅποιον πηγαίνετε, ἕνα τοῦ ὁποίου ἡ μορφὴ νὰ ἦν ἀπαράλλακτος μὲ τὴν ἰδικὴν σὰς, ἐνῷ θὰ εἴσθε βασιλεὺς;

— Διάρθω! ἰδοὺ δῖλημμα ἰσχυρότατον· ὃ ἐστὶ, κατὰ τὸν λόγον σὰς...

— Ἡ ὑψηλοτάτη καὶ κραταιοτάτη δέσποινα, ἥτις ἔρχεται, ἡμπορεῖ νὰ δυσαρεστηθῇ ἂν ἴδῃ τὴν ζωντανὴν εἰκόνα τῆς νὰ φορῇ χωρικὸν μεσοφούτσον καὶ ἔν σθηθομάνδριον ἀπὸ χονδρειδέστατον παννίον.

— Ἄς ἦνε δά! εἶπεν ὁ βαρόνος γελῶν πάντοτε, ἃς ἔλθῃ ἐκεῖνη ἡ ὥρα καὶ οἰκονομοῦμεν τὸ πρῆγμα. Οὕτω λοιπὸν! θὰ ἴδῃ τὸν υἱόν μου, τὸν Φίλιππον, ἔξαφνα· νὰ μοῦ ξεστρυπώσῃ χωρὶς κἀμμίαν προειδοποίησιν, χωρὶς καὶ νὰ φωνάξῃ ἀρχήτερα «τόπον!», καθὼς τοῦλάχιστον φωνάζουν οἱ βασιτᾶζοι.

Καὶ ὁ βαρόνος ἤρχισε νὰ γελᾷ δυνατώτερα.

— Βλέπω δὲν σὰς εὐαρεστεῖ ἡ πρόρρησίς μου, εἶπεν ὁ Βάλασμος μετὰ σοβαρότητος. Χαίρομαι· ἀλλ' ἂν ἐγὼ ἤμην εἰς τὴν θέσιν σὰς, φίλτατέ μοι βαρόνε...

— Ἐ, ἂν ἦσθε εἰς τὴν θέσιν μου, τί;

— Θὰ ἔδιδον διαταγὰς τινὰς, θὰ ἐλάμβανον μέτρα τινὰ.

— Ἀληθινά;

— Σὰς βεβαιῶ.

— Ἄς ἦνε δά, ἃς ἔλθῃ ἐκεῖνη ἡ ὥρα.

— Ἡ ὥρα ἦλθε.

— Σὰς παρακαλῶ, μὲ τὰ σωστά σὰς λοιπὸν μὲ τὰ λέγετε αὐτά;

— Κύριέ μου, σὰς ὁμιλῶ μετὰ πάσης σπουδῆς, εἶπεν ὁ Βάλασμος· ἂν θέλετε νὰ ὑποδεχθῆτε ἐπαξίως τὸ ὑποκείμενον, τὸ ὅποιον καταξιόι ὑμᾶς τῆς ἐπισκέψεώς του δὲν ἔχετε νὰ χάνετε οὔτε λεπτόν.

Ὁ βαρόνος ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Ἀκόμη ἀμφιβάλλετε; εἶπεν ὁ Βάλασμος.

— Κύριέ μου, ἀπήντησεν ὁ γέρον βαρόνος, τί νὰ σὰς εἰπῶ! εἶμαι πολὺ δυσκολόπιστος εἰς τὰ τοιαῦτα...

Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν στιγμὴν ὁ βαρόνος ἐστράφη πρὸς τὸ παράθυρον τῆς θυγατρὸς του, ἵνα τῇ γνωστοποιήσῃ τὴν πρόρρησιν τοῦ ξένου των, καὶ ἔκραξεν:

— Ἀνδρεάς! Ἀνδρεάς!

Γνωρίζομεν πῶς ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ πατρὸς της, καὶ πῶς τὸ μαγευτικὸν βλέμμα τοῦ Βαλσάμου τὴν ἔσυρεν ἀκουσίως πρὸς τὸ παραθύρον.

Ἡ Σοφία ἔστατο ἐκεῖ, θεωροῦσα μετὰ θαυμασμοῦ τὸν γέρω Γεώργη, ὅστις τῇ ἔκαμνε νεύματα, καὶ ἐζήτηε νὰ ἐννοήσῃ τί ἤθελε νὰ τῇ εἴπῃ.

— Εἶνε αὐτὰ πράγματα νὰ τὰ πιστεύῃ κἀνεὶς τόσον εὐκολα, ἐπανελάθεν ὁ βαρόνος, ἐκτὺς ἂν τὰ ἴδῃ μὲ τὰ ῥαβδία τοῦ!...

— Λοιπὸν στραφῆτε, ἀφοῦ θέλετε νὰ ἴδῃτε μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς σας, εἶπεν ὁ Βάλσαμος τείνων τὴν χεῖρα πρὸς τὴν δειροστοιχείαν, εἰς τὸ ἄκραν τῆς ὁποίας ἐφάνη ἐρχόμενος ἐπιπρὸς τις δι' ὅλης τῆς δυνατῆς ὁρμῆς· ἡ δὲ γῆ ἀντήχει ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἵππου.

— ὦ! ὦ! ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος, ἰδοὺ τῳόντι...

— Ὁ κύριος Φίλιππος! ἀνέκραξεν ἡ Σοφία ἀνυψουμένη ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν της.

— Ὁ μικρὸς μας ὁ αὐθέντης, εἶπεν ὁ γέρω Γεώργης μὲ γρυλλισμὸν χαρᾶς.

— Ὁ ἀδελφός μου! ἀδελφός μου! ἀνεφώνησεν ἡ Ἀνδρεάς, τείνουσα πρὸς αὐτὸν ἐκ τοῦ παραθύρου τὰς χεῖρας.

— Ὡς φαίνεται, θὰ εἶνε ὁ υἱός σας, κύριε βαρόνε; ἠρώτησεν ἀφελῶς ὁ Βάλσαμος.

— Ὁ υἱός μου! ἀπήντησεν ὁ βαρόνος ἐκπληκτος.

— Αἶ, καλὴ ἀρχή, εἶπεν ὁ Βάλσαμος.

— Λοιπὸν, βέβαια, εἴσθε λεκανομάντης; ἠρώτησεν ὁ βαρόνος.

Μειδιάμα θριαμβοῦ διέστειλε τὰ χεῖλη τοῦ ξένου.

Ὁ ἵππος ἐν τούτοις ὁλονέν, ἤρχετο πᾶρχυτα ἐπλησίασεν, ὥστε ἐφάνη ἀποσταῶν ἰδρωτὸς καὶ περικεκαλυμμένος ἀπὸ ἀτμώδη τινα ὑγρασίαν· ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στομίου τῆς δειροστοιχείας καὶ ἀκόμη ἔτρεχε. Καὶ ἰδοὺ πηδᾷ ἐξ αὐτοῦ νεαρός τις ἀξιωματικὸς, καταβορβορωμένος καὶ μὲ τὸ πρόσωπον ἐρυθρὸν ἐκ τῆς ταχύτητος τοῦ δρόμου, καὶ προσελθὼν κατασπαζεται τὸν πατέρα του.

— Ἀ! διάβολε! ἔλεγεν ὁ βαρόνος ὡς εἰ διασεισθεὶς διὰ τὴν δυσκολοπιστείαν του. Ἀ! διάβολε!

— Ναί, πάτερ μου, ἔλεγεν ὁ Φίλιππος βλέπων εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ γέροντος ἐλαφρὰν ἔμφασιν δισταγμοῦ. Ἐγὼ τῳόντι εἰμαι! ἐγὼ ὁ ἴδιος!

— Βέβαια εἶσαι ὁ ἴδιος, ἀπήντησεν ὁ βαρόνος· τί διάβολο! τῳόντι εἶσαι σύ! Ἀλλὰ πῶς τοῦτο;

— Πάτερ μου, εἶπεν ὁ Φίλιππος, μεγάλη τιμὴ ἐπεφυλάσσετο διὰ τὸν οἶκόν μας.

Ὁ γέρον ἀνώρθωσε τὴν κεφαλὴν.

— Ἐρχεται εἰς Ταβερνέῦ λαμπρά, περιδοξὸς ἐπίσκεψις· ἐντὸς μιᾶς ὥρας θὰ ἔχωμεν ἐδῶ τὴν Μαρίαν Ἀντωνιέτταν, ἀρχιδούκισσαν τῆς Αὐστρίας καὶ δελφίνην τῆς Γαλλίας.

Ὁ γέρον βαρόνος ἐστράφη καὶ παρετήρησε τὸν Βάλσαμον μὲ τόσην ταπείνωσιν ὅσον σαρκασμὸν καὶ εἰρωνείαν τῷ ἔδειξε πρότερον.

— Συγγνώμην, κύριε, τῷ εἶπε.

— Κύριε βαρόνε, ὑπέλαβεν ὁ Βάλσαμος χαιρετῶν τὸν Ταβερνέῦ, σὰς

ἀφίνω μετὰ τοῦ κυρίου υἱοῦ σας· ἔχετε καιρὸν πολὺν νὰ ἰδωθῆτε καὶ θὰ ἔχετε νὰ εἰπῆτε μεταξύ σας πολλὰ.

Καὶ ὁ Βάλαμος ἀφοῦ πρῶτον ἐχαιρέτισε τὴν Ἀνδρεάδα, ἥτις ὅλη περιχαρὴς διὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ ἀδελφοῦ της ἔτρεχεν εἰς προϋπάντησιν αὐτοῦ, ἀπῆλθε νεύων πρὸς τὴν Σοφίαν καὶ τὸν γέρω Γεώργη, οἵτινες βεβαίως ἠνύνησαν τὸ νεῦμα, διότι ἠκολούθησαν εὐθὺς τὸν ξένον καὶ ἐχάθησαν μετ' αὐτοῦ ὑπὸ τὴν δεινροστομίαν.

ΙΓ'

Φίλιππος δὲ Ταβερνεύ.

Ὁ Φίλιππος δὲ Ταβερνεύ, ἱππότης Ἐρυθρόοικος, δὲν ὁμοιάζε καθόλου πρὸς τὴν ἀδελφὴν του, μολονότι ὡς ἀνὴρ ἦτο ἐπίσης ὠραῖος, ὅσον ἐκείνη ὡς γυνή. Τφόντι, οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶχόν τι γλυκὺ καὶ ὑπερήφανον ἐνταῦτφ, τὸ προσωπὸν του ἦτο ἀρμονικόν, αἱ χεῖρες του ἐξαίσιαι, ὁ ποὺς αὐτοῦ ποὺς γυναικίος, ἡ μέση ραδινὴ—νέος δηλαδὴ, τὸν ὅποτον ἡδύνατό τις δικαίως νὰ ὀνομάσῃ χαριέστατον.

Καθὼς εἰς ὅλους τοὺς διακεκριμένον ἔχοντας πνεῦμα, ἡ ζωὴ, ὡς ἀποκαθιστῶσιν αὐτὴν πρὸς αὐτοὺς οἱ ἄνθρωποι, φαίνεται ἐνοχλητικὴ, οὕτω καὶ εἰς τὸν Φίλιππον παρετήρεις ἐπὶ τῆς μορφῆς του θλίψιν, ἥτις ὅμως ἀπέειχε τοῦ νὰ ἦναι σκυθρωπότης. Ταύτης δὲ ἴσως τῆς θλίψεως ἀπόρροια ἦτο ἡ ἡπιότης τοῦ χαρκατηρὸς του· διότι ἀνευ τῆς περιπτώσεως ταύτης, ἤθελεν εἰσθαί φῦσαι ἀγέρωχος, οὐδόλως εὐπροσήγορος. Ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ συζῇ μετὰ τῶν πτωχῶν καὶ τῶν πλουσίων ἐν γένει ὡς πράγματι ὅμοιος μὲ τοὺς μὲν καὶ δικαιοῦματι ὅμοιος μὲ τοὺς δέ· ἡ ἀνάγκη αὕτη, λέγομεν, ἔκαμπε τὴν φύσιν του, φύσιν, τὴν ὁποίαν ὁ οὐρανὸς ἐπλάσε τραχεῖαν, δεσποτικὴν καὶ εὐερέθιστον. Πλὴν πάντοτε ὁ λέων, ὅσον καὶ ἂν ἐξημερωθῇ, διατηρεῖ εἰς τὴν πρᾶότητα καὶ ὀλίγην ὑπεροψίαν.

Μόλις ὁ Φίλιππος κατησπάσθη τὸν πατέρα, καὶ ἡ Ἀνδρεάς, ἀποσπασθεῖσα ἐκ τῆς μαγνητικῆς ἀτονίας της ὡς ἐκ τῆς χαρᾶς, τὴν ὁποίαν τῇ ἐπροξένησεν ἡ ἔλευσις τοῦ ἀδελφοῦ, ἔτρεξεν, ὡς εἰπομεν, καὶ ἐχύθη περὶ τὸν τράχηλον τοῦ νεανίου.

Συνωδευθὴ δὲ ὁ ἀδελφικὸς ἐναγκαλισμὸς οὗτος ἀπὸ λυγμοὺς μαρτυροῦντας ὁπόσῃν ἡ ἀσπίλος κόρη ἠσθάνετο ἀγαλλίασιν ἐκ τῆς θέας ἐκείνης.

Ὁ Φίλιππος ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς Ἀνδρεάδος καὶ τὴν τοῦ πατρὸς του καὶ ἔσυρεν ἀμφοτέρους εἰς τὸ ἐστιατόριον, ἐν ᾧ ἔμειναν μόνοι.

—Ὁ πατὴρ δὲν ἐπίστευσεν ἀκόμη, ἡ ἀδελφὴ μου ἀπορεῖ, εἶπεν ἀφοῦ ἔβαλε καὶ τοὺς δύο νὰ καθήσωσι πλησίον του. Ὅμως εἶνε ὑπερβέβαιον· ἀκόμη ὀλίγα λεπτά, καὶ ἡ δέσποινα Δελφίνη θὰ εἶνε εἰς τὸν πενιχρὸν μας οἶκον.

—Πρέπει μὲ κάθε τρόπον νὰ τὴν ἀποτρέψωμεν· καλέ, τί λόγος! ἐδῶ νὰ ἔλθῃ ἡ Δελφίνη! ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος· Ἰσα Ἰσα, ἀτιμαυόμεθα διὰ παντός καὶ ἔμπερδεύομεν. Ἄν ἡ δέσποινα Δελφίνη ἔρχεται ἐδῶ νὰ εὕρῃ δεῖγμα τῆς Γαλλικῆς εὐγενείας, τὴν κλαίω, ἀληθινὰ τὴν κλαίω. Ἀλλὰ πῶς συνέβη, δὲν μὲ λέγεις, πῶς συνέβη νὰ ἐκλέξῃ τὸν οἶκόν μας;

—Ὡ εἶνε ἱστορία ὁλόκληρος, πάτερ μου.

— Ἱστορία ὁλόκληρος ἐπανελάθεν ἡ Ἀνδρεάς, διηγήθητι αὐτήν, διηγήθητι.

— Ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν ν' ἀκούσῃ ἓνας, ὅστις λησμονεῖ ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε πατὴρ καὶ προστατὴς μας, θὰ πέσῃ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ γονυκλινής.

Ὁ βαρόνος ἐκρέμασε τὰ χεῖλη του ὡς ἄνθρωπος, ὅστις ἀμφιβάλλει ἂν ὁ ὑπέρτατος διαιτητὴς ἀνθρώπων τε καὶ πραγμάτων καταδέχεται ποτὲ νὰ ρίψῃ τὸ βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ν' ἀναμιχθῇ εἰς τὰς ὑποθέσεις του.

Βλέπουσα ἡ Ἀνδρεάς ὅτι ὁ Φίλιππος ἦτο περιχαρὴς, δὲν ἐμερίμνα αὐτὴ τελείως, ἀλλὰ σφίγγουσα τὴν χεῖρά του ὡς εἰ τὸν ἡὐχαρίσται διὰ τὴν ὁποίαν ἔφερε καλὴν εἰδήσιν καὶ διὰ τὴν χαράν, ἣν ἐφαίνετο αἰσθανόμενος, ἐψιθύριζε.

— Τὸν ἀδελφόν μου! τὸν καλόν μου ἀδελφόν!

— Τὸν ἀδελφόν μου, τὸν καλόν μου ἀδελφόν! ἐπανελάθεν ὁ βαρόνος. τὴν παρατηρεῖς; ἔχει δὲ χαράν δι' αὐτό, τὸ ὁποῖον ἔπεςε εἰς τὸ κεφάλι μας!

— Ἀλλὰ δὲν βλέπετε, πάτερ μου, ὅτι ὁ Φίλιππος εἶνε εὐθυμότατος;

— Ὁ κύριος Φίλιππος... ἐκεῖνον βλέπετε; τὸν ἐνθουςῶδη; ἐρώτα ἐμέ, ὅστις μετρῶ, κατὰ δυστυχίαν ἢ κατ' εὐτυχίαν, τὰ πράγματα καλῶς, εἶπεν ὁ Ταβερνέυ ρίπτων βλέμμα τεθλιμμένον ἐπὶ τῆς διασκευῆς τῆς αἰθούσης του· καὶ τί! καὶ τί νὰ ἰδῇς! ὅλα μας εἶνε ἀθλιέστατα. Κατὰ τί νὰ χαρῶ! Δὲν βλέπω, δὲν βλέπω...

— Τώρα, πάτερ μου, νὰ σὰς εἰπῶ τὰ πράγματα πῶς ἠκολούθησαν, εἶπεν ὁ νεανίας καὶ νὰ σὰς ἰδῶ ἔπειτα.

— Ἐ, λέγε λοιπὸν νὰ ἰδοῦμεν, λέγε, εἶπεν ὁ μεμφίμοιρος γέρων.

— Ναί, ναί, Φίλιππε, εἰπέ μας, ἐπρόσθεσεν ἡ Ἀνδρεάς.

— Γνωρίζετε ὅτι ἤμην εἰς τὸ Στρασβοῦργον δι' ὑπηρεσίαν. Ἐμάθαι δὲ βέβαια ὅτι ἡ βασίλισσα εἰσῆλθεν εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τοῦ Στρασβοῦργου.

— Καὶ μανθάνει ποτὲ κάνεις εἰς αὐτὴν τὴν ἐρημίαν τίποτε; εἶπεν ὁ Ταβερνέυ.

— Λοιπὸν ἡ βασίλισσα, ὑπέλαθεν ἡ Ἀνδρεάς, εἰσῆλθε διὰ τοῦ Στρασβοῦργου...

— Ναί· ἐπεριμέναμεν λοιπὸν ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἐπὶ τῶν ὀχυρωμάτων, καὶ μία βροχή!! ἐστάζαμεν. Δὲν ἐγνωρίζαμεν ἀκριβῶς κατὰ ποίαν ὥραν ἐμελλε νὰ φθάσῃ ἡ δέσποινα Δελφίνη. Μὲ στέλλει ὁ ταγματάρχης μου νὰ προχωρήσω ἀρκετὸν δρόμον, μήπως ἴδω τὴν βασιλικὴν συνοδίαν, καὶ ἅμα τὴν γνωρίσω νὰ ἐπιστρέψω νὰ τὸν εἰδοποιήσω. Προχωρῶ λοιπὸν ἕως μίαν ὥραν. Ἐξαφνα, εἰς τὴν γωνίαν ἐνὸς δρόμου, βλέπω ἐνώπιόν μου τοὺς πρῶτους ἱππεῖς, οἵτινες προηγούντο τοῦ βασιλικοῦ ὀχήματος. Ἀνταλάσσω λέξεις τινὰς μετ' αὐτῶν διὰ νὰ βεβαιωθῶ περὶ τῶν πραγμάτων, ὅτε, ἰδοὺ ἡ Αὐτῆς βασιλικὴ ὑψηλότης προβάλλει τὴν κεφαλὴν ἐκ τοῦ θυριδίου τῆς ἀμάξης καὶ ἐρωτᾷ τίς ἤμην. Φαίνεται ὅτι μ' ἐφώνησαν νὰ στραφῶ· ἀλλ' ἐγώ, βιαζόμενος νὰ ἐπιτρέψω ὅσον τάχιστα πρὸς τὸν ταγματάρχην μου, ὅστις μὲ ἀπέστειλε, καὶ νὰ φέρω πρὸς αὐτὸν τὴν εἰδήσιν, ἀνεχώρουν μ' ὅλην τὴν ὁρμὴν τοῦ ἱππου. Ὁ κόπος ὅλος, τὸν ὁποῖον ὑπέφερα ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἐξ ὁλοκληρουῦς ὥρας, τί ἔγινεν! ἐγὼ ἠπόρησα!

— Καὶ ἡ δέσποινα Δελφίνη; ἠρώτησεν ἡ Ἀνδρεάς.

— Εἶνε νέα ὡς σύ, ὠραία ὡς ὅλοι οἱ ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ, εἶπεν ὁ ἱππότης.

— Δὲν μὲ λέγεις, Φίλιππε... εἶπεν ὁ βαρόνος δισταζών.

- Τί, πάτερ μου ;
- Ὁμοιάζει ἡ Δελφίνη μὲ κένενα ἐκ τῶν ὄσων γνωρίζεις ;
- Ἐκ τῶν ὄσων γνωρίζω ἐγώ ;
- Ναί.
- Κάνεις δὲν ἡμπορεῖ νὰ ὁμοιάζῃ μὲ τὴν δέσποιναν Δελφίνην, ἀνέκραξεν ὁ νεανίας ἐνθουσιωδῶς.
- Κάνεις, κένεις ;... συλλογίσου καλὰ.
- Ὁ Φίλιππος ἐσυλλογίσθη.
- Ὅχι, εἶπε.
- Στάσου... ἡ Σοφία, παραδείγματος χάριν ;
- ὦ! τῶνόντι; παρὰδοξόν ! ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος μετὰ θαυμασμοῦ. Τῶνόντι, ἡ Σοφία, ἔχει ὁμοιότητα τινὰ μετὰ τῆς Αὐτῆς βασιλικῆς ὑψηλότητος. Ἀλλὰ ! τί ἔχει νὰ κάμῃ ! δὲν ὑπάρχει σύγκρισις ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς μιᾶς ἕως τοῦ βᾶθους... Ὁ Σοφία τώρα ! Ἀλλὰ πόθεν τὸ ἐμάθατε αὐτό, πάτερ μου ;
- Τὸ ἔμαθα, μὲ τὸ εἶπεν ἕνας λεκανομάντης.
- Ἐνας λεκανομάντης ! εἶπεν ἐκθαμβὸς ὁ Φίλιππος.
- Ναί, ὅστις ἐνταυτῷ μοὶ προσεῖπεν ὅτι θὰ ἔλθῃς.
- Ὁ ξένος ; ἠρώτησε δειλῶς ἡ Ἀνδρεάς.
- Ὁ ξένος ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος, ὅστις ἦτο πλησίον σας, τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἔφθασα, καὶ ὅστις ἀπῆλθεν ἅμα ἐπλησίασα διὰ νὰ μᾶς ἀρήσῃ νὰ συνομιλήσωμεν ἐλευθέρως ;
- Ναί, ἐκεῖνος, ἀλλὰ τελείωσε τὴν διήγησίν σου, Φίλιππε, τελείωσέ την.
- Ἴσως ἠθέλαμεν κάμει καλῆτερα, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς, ἂν προητοιμαζόμεθα, διὰ νὰ μὴ χάνωμεν καιρόν.
- Ἀλλ' ὁ βαρόνος τὴν ἐκράτησεν ἐκ τῆς χειρός.
- Ὅσον περισσότερον προετοιμασθῇς, τόσον γελοιωδέστεροι θὰ φανῶμεν Ἐξακολουθεῖ, Φίλιππε, ἐξακολουθεῖ.
- Ἐπιστρέφω λοιπὸν εἰς Στρασβοῦργον, διδῶ τὴν ἀγγελίαν, εἰδοποιεῖται ἀμέσως ὁ διοικητής, ὁ κ. δὲ Σταινβίλλ, ὅστις καὶ τρέχει παρευθύς. Ἀκόμη δὲν ἔφθασεν εἰς τὰ ὀχυρώματα ὁ διοικητής καὶ ἤρχισαν νὰ κρούουν τὰ τύμπανα, ὅτε ἰδοὺ ἐμφανίζεται μακρόθεν ἡ βασιλικὴ συνοδία. Τρέχομεν ἀμέσως ὅλοι πρὸς τὴν πύλην τοῦ Κέχλου, διότι ἐκεῖθεν ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ ἡ Αὐτῆς βασιλικὴ Ὑψηλότης. Ἐγὼ ἤμην πλησίον τοῦ διοικητοῦ.
- Πῶς τὸν εἶπες τὸν διοικητὴν ; ὑπέλαβεν ὁ βαρόνος· κ. δὲ Σταινβίλλ ;
- Ἐγὼ ἐγνώρισα ἕνα Σταινβίλλ...
- Ἐχει τὴν ἀδελφὴν του ὁ κ. δὲ Σουασώλ, ὁ ὑπουργός.
- Ἀ, αὐτός εἶνε ἡ ἐξακολουθεῖ, ἐξακολουθεῖ, εἶπεν ὁ βαρόνος.
- Ἡ δέσποινα Δελφίνη, ὡς νέα, φαίνεται, ἀγαπᾷ τὰ νεαρὰ πρόσωπα διότι, ἀντὶ νὰ διδῇ προσοχὴν εἰς τὰ προσαγορεύματα τοῦ κυρίου διοικητοῦ, προσήλωνεν ἐπ' ἐμοῦ τὰ βλέμματά της ἐγὼ ἤμην ὀλίγον ὀπίσω τὸ σέβας πάντοτε...
- Μὲ φαίνεται, εἶπεν ἡ Δελφίνη δεικνύουσά με, ὁ κύριος... δὲν εἶνε ὁ ἀποσταλὴς πρὸς προϋπάντησίν μου ;
- Μάλιστα, δέσποινα, ἀπήντησεν ὁ κ. δὲ Σταινβίλλ.
- Πλησιάσατε, κύριε, μὲ λέγει ἡ Αὐτῆς βασιλικὴ Ὑψηλότης.
- Πλησιάζω.
- Πῶς ὀνομάζεσθε ; μ' ἐρωτᾷ μὲ γλυκυτάτην φωνή.

— Ἰππότης δὲ Ταβερνεύ Ἐρυθρόοικος, ἐπήντησα τραυλίζων σχεδόν.

— Σημειώσατε αὐτὸ τὸ ὄνομα, παρακαλῶ, εἶπεν ἡ δέσποινα Δελφίνη ἀποταθεῖσα πρὸς ἡλικιωμένην κυρίαν, ἥτις μὲ εἶπον ἔπειτα ὅτι ἦτο ἡ κόμισσα δὲ Λαγγερχάουσεν, ἡ παιδαγωγὸς τῆς, καὶ ἡ ὁποία ἔγραψε παρευθὺς τῶντι τὸ ὄνομά μου ἐπὶ τοῦ σημειωματαρίου τῆς.

— Ἐπειτα στραφείσα ἡ Αὐτῆς βασιλικὴ Ὑψηλότης πρὸς ἐμέ :

— Ἄ ! κύριε, εἶπε, πόσον ὑπέφερα ἐκ τοῦ ἀθλίου αὐτοῦ καιροῦ ! Τῇ ἀληθείᾳ, ἐλέγχω ἐμαυτὴν βλέπουσα ὅτι δι' ἐμὲ ὑπεφέρατε τοσοῦτον.

— Πόσον εὐγενὴς εἶνε ἡ δέσποινα Δελφίνη ! τί λόγοι εὐπροσῆγοροι ! ἀνέκραζεν ἡ Ἀνδρεὰς συνάπτουσα τὰς χεῖρας.

— Διὰ τοῦτο καὶ τοὺς ἐχάραξα εἰς τὴν μνήμην μου λέξιν πρὸς λέξιν, εἶπεν ὁ Φίλιππος, χωρὶς νὰ μοῦ διαφύγῃ οὔτε ἡ προσφορά, οὔτε τὸ ὕψος τοῦ προσώπου τῆς, ἐνῶ τοὺς ἐπρόφερον ὅλα, ὅλα, ὅλα τὰ διετήρησα.

— Εὐγέ σου ! εὐγέ σου ! ἐπιθύρυσεν ὁ βαρόνος μὲ παραδουζὸν μειδίαμα, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐμάντευέ τις εὐκόλως καὶ τὴν πατρικὴν φιλαυτίαν καὶ τὴν κακὴν ιδέαν, ἣν αὐτὸς εἶχε περὶ τῶν γυναικῶν ἐν γένει, ἔστωσαν καὶ βασιλίσσαι. Ἐξακολουθεῖ, υἱέ μου, ἐξακολουθεῖ.

— Καὶ σὺ τί τῆς ἀπεκρίθης ; ἠρώτησεν ἡ Ἀνδρεὰς.

— Δὲν ἀπεκρίθην λέξιν ἔκλινα μόνον ταπεινότατα μέχρι τοῦ ἐδάφους, καὶ ἡ δέσποινα Δελφίνη διῆλθε.

— Πῶς ! δὲν ἀπεκρίθης τίποτε ; ἀνέκραζεν ὁ βαρόνος.

— Ἀγαθὲ πᾶτερ, μοῦ ἔλειψεν ἡ φωνή. Ὅλη μου ἡ ψυχὴ ἦλθε καὶ ἐμαζεύθη ἐντὸς τῆς καρδίας μου, ἥτις ἔπαλλε σφοδρῶς.

— Ἀκούεις ! εἰς τὴν ἡλικίαν σου ἐγώ, ὅταν παρουσιάσθην εἰς τὴν πριγκιπέσσαν Λεξίνσκαν, παραδείγματος χάριν, ἂν δὲν εὕρισκα λόγους νὰ τῆς εἰπῶ !

— Τὴν ιδιὴν σας, πᾶτερ μου, ἀγγίνοιαν ἂν κτύχουν νὰ ἔχω ! εἶπεν ὁ Φίλιππος προσκλίνων εὐσεβάτως.

Ἡ Ἀνδρεὰς τῷ ἔσφιγξε τὴν χεῖρα.

— Ἄμα ἀνεχώρησεν ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Φίλιππος, ἐπέστρεψα διὰ νὰ ἀλλάξω, διότι πραγματικῶς ἦσαν τὰ φορέματά μου εἰς ἐλλειπὴν κατὰστασιν καθυγρα καὶ γεμάτα ἀπὸ βόρβορον.

— Τὸν ταλαίρωρόν μου τὸν ἀδελφόν ! ἐπιθύρυσεν ἡ Ἀνδρεὰς.

— Ἐν τούτοις, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Φίλιππος, ἡ δέσποινα Δελφίνη κατέλυσεν εἰς τὸ δημαρχεῖον καὶ ἐδέχετο ἀκεῖ τὰ συγχαρητήρια τῶν κατοικῶν. Μετὰ ταῦτα τῇ ἀνηγγέλθη ὅτι ἡ τράπεζα ἦτο ἐτοίμη καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸ γεῦμα.

— Εἰς τῶν φίλων μου, ὁ ταγματάρχης μας, ὅστις καὶ μὲ ἔστειλε πρὸς τὴν Αὐτῆς Ὑψηλότητα, μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι ἡ πριγκίπισσα πολλὰκις ἐστράφη καὶ εἶδε πέρα ὡς εἰ ἐζήτηι τινὰ μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν, οὔτινες παρίσταντο εἰς τὸ γεῦμά της.

— Δὲν βλέπω, εἶπεν ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης, ὕστερον ἀφοῦ δὶς καὶ τρίς ἐπανάλαβε τὴν ἔρευναν διὰ τῶν βλεμμάτων, δὲν βλέπω τὸν νέον ἐκεῖνον ἀξιωματικόν, ὅστις ἐστάλη προὔπνυντήσιν μου σήμερον τὸ πρωί. Δὲν τῷ εἶπον ὅτι ἐπεθύμουν νὰ τὸν εὐχαριστήσω ;

Ὁ ταγματάρχης ἐπροχώρησε τότε, καί :

— Δέσποινα, τῇ εἶπεν, ὁ ὑπολοχαγὸς κύριος δὲ Ταβερνεύ ἐπορεύθη ν'

ἀλλάξῃ φορέματα, ἵνα παρουσιασθῇ εὐσχημονέστερον πρὸς τὴν Ὑμετέραν βασιλικὴν Ὑψηλότητα.

— Μετὰ μίαν στιγμὴν εἰσέρχομαι καὶ ἐγώ· μόλις παρήλθον πέντε λεπτά, ἀφότου εἰσῆλθον εἰς τὴν αἵθουσαν καὶ ἰδοὺ ἡ Δελφίνη μὲ παρατηρεῖ.

— Μοὶ νεύει ἀμέσως νὰ πλησιᾶσω· προσέρχομαι πρὸς αὐτήν.

— Κύριε, μοὶ λέγει, θὰ ἦτο δι' ὑμᾶς δυσχερὲς νὰ μὲ συνοδεύσητε εἰς Περσίους;

— ὦ! ὑψηλοτάτη δέσποινα! ἀνέκραξα, ἐξ ἐναντίας τοῦτο ἤθελον θεωρήσει ὡς ὑπέρτατον εὐτύχημα· ἀλλ' εὐρίσκομαι ἐν ὑπερρίᾳ, εἰς τὴν φρουρὰν τοῦ Στρασβούργου, καί...

— Καί;...

— Δηλαδή, ὑψηλοτάτη, ἡ προθυμία μόνη μοὶ μένει.

— Εἰς ποῖον ὑπάγεσθε;

— Εἰς τὸν στρατιωτικὸν διοικητὴν.

— Καλά... Τοῦ ὁμιλῶ ἐγώ.

— Μοὶ ἔκαμε νεῦμα διὰ τῆς χειρὸς, καὶ ἀπεσύρθη.

— Τὸ ἐσπέρας πλησιάζει πρὸς τὸν διοικητὴν.

— Κύριε, τῷ λέγει, ἐπεθύμουν νὰ εὐχαριστήσω μίαν μου φαντασιοπληξίαν.

— Διατάξατε, δέσποινα, καὶ ἡ φαντασιοπληξία ὑμῶν θὰ θεωρηθῇ παρ' ἐμοῦ ὡς διαταγή.

— Ἐξεφράσθην κακῶς εἰποῦσα ὅτι φαντασιοπληξίαν ἐπεθύμουν νὰ εὐχαριστήσω· εὐχὴν νὰ ἐκπληρώσω ὥφειλον νὰ εἶπω.

— Εὐχὴν; καὶ τοῦτο ἱερώτερον... Προστάξατε.

— Ἰδοὺ! νύχθηθον τὸν πρῶτον Γάλλον, οἰσodήποτε καὶ ἂν ἦναι, τὸν ὁποῖον ἀπαντήσω θέτουσα τὸν πόδα ἐπὶ τῆς γῆς τῆς Γαλλίας, νὰ τὸν παραλάβω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου καὶ ν' ἀποκαταστήσω εὐτυχὴ καὶ αὐτὸν καὶ τὴν οἰκογένειάν του, ἂν ἐντοσοῦτ' ἀπόκηται εἰς τοὺς ἡγεμόνας ν' ἀποκαταστήσωσι τινὰ εὐτυχῇ.

— Βεβαίως· οἱ ἡγεμόνες εἶνε οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ τίς λοιπὸν εἶνε ὁ εὐτυχής; νὰ ἐμφανισθῇ πρῶτος εἰς τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα;

— Ὁ κ. δὲ Ταβερνέϋ Ἑρυθρόκοικος, ὁ νέος ἐκεῖνος ὑπολοχαγός, ὅστις ἦλθε καὶ σὰς ἀνήγγειλε τὴν ἀφίξίν μου.

— Ἀξιοζήλευτος ἀληθῶς ὁ κ. δὲ Ταβερνέϋ! Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν φανῇ ἡμῖν τὸ εὐτύχημά του ἐπίφθονον, δὲν θέλομεν παντελῶς ζητῆσαι νὰ τὸν διαταράξωμεν· εἶνε ἐκ τῶν τῆς φρουρᾶς, ἀλλὰ τὸν ἐξαίρουμεν· εἶνε ἐκ τῶν τοῦ στρατοῦ, ἀλλὰ τὸν ἀπολύομεν· ὁ κ. δὲ Ταβερνέϋ θ' ἀναχωρήσῃ ταύτοχρόνως μετὰ τῆς Ὑμετέρας Ὑψηλότητος.

— Καὶ ὄντως, τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης ἀνεχώρει ἐκ τοῦ Στρασβούργου, λαμβάνω διαταγὴν νὰ ἱππεύσω καὶ συνοδεύσω αὐτήν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης δὲν ἔλειψα πλέον ἐκ τοῦ θυριδίου τοῦ ὀχὴματός της.

— Ἐ! Ἐ! εἶπεν ὁ βαρόνος μὲ τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο μειδιάμαξ του· Ἐ! Ἐ! θὰ ἦτο παράδοξον, ἀλλ' ἀδύνατον, ὅχι βέβαια.

— Τί, πάτερ μου; εἶπεν ἀφελῶς ὁ νεανίας.

— Τίποτε, κατὶ συλλογίζομαι, εἶπεν ὁ βαρόνος, κατὶ συλλογίζομαι Ἐ! Ἐ!

— Ἀλλὰ Φίλιππε, δὲν εἶπες ἀκόμη, ὑπέλαβεν ἡ Ἀνδρέας, πῶς ἡ δέσποινα Δελφίνη ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ εἰς Ταβερνέῦ.

— Περίμενε· γὰρ τὸ ἐσπέρας, περὶ τὰς ἑνδεκα τῆς νυκτός, ἐφθάσαμεν εἰς Νανσύ, καὶ διήλθομεν τὴν πόλιν μετὰ φανῶν. Μὲ κράζει ἡ Δελφίνη :

« — Κύριε δὲ Ταβερνέῦ, μὲ λέγει, ὡς ἐπισπεύσωμεν τὸ βῆμα.

« Νεῦω παρευθεῖς τὴν συνοδείαν ὅλην, ὅτι ἡ Δελφίνη ἐπεθύμει νὰ προχωρῶμεν ταχύτερον.

« — Ἐπιθυμῶ ν' ἀναχωρήσω αὐριον πολὺ πρῶτ', ἐπρόσθεσεν ἡ Δελφίνη.

« — Ἐπιθυμεῖ ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης νὰ παρεκτείνωμεν αὐριον τὸν σταθμόν ; ἠρώτησα.

« — Ὅχι, ἀλλὰ θέλω νὰ σταθῶ καθ' ὁδόν.

« — Εἰς τὸν λόγον τοῦτον ἤρχισε νὰ ταράσῃ τὴν καρδίαν μου προαίσθησις τις.

« — Καθ' ὁδόν ; εἶπα.

« — Μάλιστα, ἀπήντησε ἡ Αὐτῆς βασιλικὴ Ὑψηλότης.

« Ἐσιώπησα.

« — Δὲν ἐμαντεύσατε ποῦ θέλω νὰ σταθῶ ; ἠρώτησε μειδιῶσα.

« — Ὅχι, δέσποινα.

« — Θέλω νὰ σταθῶ ὀλίγον εἰς Ταβερνέῦ.

« — Θεέ μου ! ἀνέκραξεν καὶ πρὸς τί ;

« — Διὰ νὰ ἴδω τὸν πατέρα σας καὶ τὴν ἀδελφὴν σας.

« — Τὸν πατέρα μου ! τὴν ἀδελφὴν μου !... καὶ ἔμαθεν ἡ Ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης...

« — Μάλιστα ἐπληροφόρηθην ὅτι κατοικοῦν εἰς ἀπόστασιν διακοσίων περίπου βημάτων ἀπὸ τῆς ὁδοῦ μας. Ὅταν διαβαίνωμεν ἐκεῖθεν, διατάξατε, παρακαλῶ, νὰ σταθοῦν.

« Ἰδρῶς μὲ περιέχυσε ψυχρὸς ἔσπευσα παρευθὺς νὰ εἶπω πρὸς τὴν Αὐτῆς βασιλικὴν Ὑψηλότητα, (καὶ ἐννοήσατε πλέον πόσον ἔτρεμα ὁμιλῶν) :

« — Δέσποινα, ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς μου δὲν εἶνε ἄξιος νὰ ὑποδεχθῇ ἡγεμόνιδα καὶ τοιαύτην μάλιστα.

« — Διατί ; ἠρώτησεν ἡ Δελφίνη.

« — Δέσποινα, εἰμεθα πτωχοί.

« — Καλλίτερον, εἶπεν ἡ δεξιῶσις θὰ γενῇ βεβαίως εὐλικρινεστέρᾳ καὶ ἀπλοϊκότερα. Ὅσον ἄπορον καὶ ἂν ᾔηται τὸ Ταβερνέῦ, θὰ ἔχει βέβαια πάντοτε νὰ προσφέρῃ ἕν ποτήριον γάλακτος, εὐπρόσδεκτον πρὸς φίλην, ἥτις ἐπιθυμεῖ νὰ λησμονήσῃ πρὸς στιγμήν ὅτι εἶνε ἀρχιδούκισσα τῆς Αὐστρίας καὶ Δελφίνη τῆς Γαλλίας.

« — ὦ ! ὑψηλοτάτη, ἀπήντησα προσκλίνων... Καὶ τίποτε ἄλλο δὲν εἶπον· τὸ σέβας μου ἀπέκοψε τὸν λόγον.

« Ἠλπιζα μὴ λησμονήσῃ τὸν σκοπὸν τῆς τοῦτον, μὴ ἡ φαντασία τῆς αὐτῆς διασκεδασθῇ σήμερον τὸ πρῶτ', ὡς ἐκ τοῦ ἀνοικτοῦ ἀέρος τῆς ὁδοῦ· πλήν τίποτε. Εἰς τὸν εἰς Πονταμουσῶνα σταθμόν μας ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης μ' ἐρώτησεν ἂν ἤμεθα πλησίον τοῦ Ταβερνέῦ, καὶ ἠναγκάσθη ν' ἀποκριθῇ ὅτι μόνον τρεῖς λεύγας ἀπέχομεν πλέον.

« — Δὲν ἔχεις πνεῦμα ; τί νὰ σὲ κάμω κ' ἐγώ ! ἀνέκραξεν ὁ βαρὸν εἶχες πνεῦμα !

« — Ἐνόμιζες ὅτι ἡ Δελφίνη ἐμάντευσε τὴν ταραχὴν μου.

ἐκρά-
ν. Τὸ

Ἀριθμὸς 16.

— Μὴ φοβεῖσθε καθόλου μοι εἶπε, δὲν θὰ διατρίψω πολὺ· πλὴν καὶ νὰ ὑποφέρω, καθὼς μὲ ἀπειλεῖτε, θὰ ἔλθωμεν ἰσα ἰσά· πρέπει κ' ἐγὼ νὰ σὰς ἀποδώσω ὅ,τι ὑπεφέρετε δι' ἐμὲ εἰς τὴν ἐν Στρασβούργῳ ἐισοδόν μου.

Εἰς λόγους λοιπὸν τοσοῦτον χαρίεντας πῶς εἶνε δυνατόν κάνεις ν' ἀντιτείνῃ; εἰπάτέ μοι σὰς πορακαλῶ, πάτερ μου.

— ὦ! εἶνε ἀδύνατον, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς· ἡ Αὐτῆς βασιλικὴ Ὑψηλότης, μὲ τὴν προσήνειαν τὴν ὁποῖον δεικνύει, θὰ εὐχαριστηθῇ μὲ μόνον τ' ἀνθὴ μου καὶ μ' ἐν ποτήριον ἐκ τοῦ γάλακτός μου, ὡς εἶπε.

— Ναί, κυρία μου, ἀλλὰ δὲν θὰ εὐχαριστηθῇ, νὰ σὲ χαρῶ, τελείως ἀπὸ τὰς καθέδρας μου, ἐπειδὴ θὰ τῆς σπᾶσουν τὰ κόκαλα, ἂν θελήσῃ νὰ καθίσῃ· οὔτε ἀπὸ τὰ κολοκύθια, τὰ ὁποῖα θὰ βλέπει τριγύρω της καὶ θὰ μελαγχολῇ. Τί διάβολο! τί διάβολο μὲ αὐτὰς τὰς φαντασιοπληξίας! Ἐ, ἐπροκόψαμεν· ἀξιόλογα πάλιν, καθὼς βλέπω, θὰ κυβερνηθῇ ἡ Γαλλία ἀπὸ μίαν γυναῖκα, ἥτις ἔχει φαντασιοπληξίας. Ἡ καλὴ ἡμέρα φαίνεται ἀπὸ τὸ πρῶτ.

— Ἀλλὰ, πάτερ μου, ἀρμόζουν τώρα ταῦτα εἰς μίαν ἡγεμονίδα ἥτις μᾶς τοσοῦτον!

— Ἦτις μὲ ἀτιμάζει, δὲν λέγει... Μᾶς τιμᾷ! μᾶς τιμᾷ! ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος. Ποῦς τὴν σήμερον συλλογίζεται τοὺς Ταβερνεύ; Κάνεις. Το ὄνομα τῆς οἰκογενείας κοιμᾶται ὑπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ Ἐρυθροῦ Οἴκου· ἐγὼ ἤλπιστα νὰ τὸ ἐκθάψω μίαν ἡμέραν, ἀλλὰ νὰ τὸ ἐκθάψω εἰς ὦραν κατὰλληλον μὲ ἄλλον τρόπον, ἀξιοπρεπῆ· τώρα... Ἰδοὺ ἐπῆγε νὰ μοῦ τὸ ἀναστήσῃ, μὲ τὰς ἀνοησίας του, ὁ υἱός μου· καὶ πῶς νὰ μοῦ τὸ ἀναστήσῃ; κατασκοπισμένον, εὐτελές, ἐλεεινόν! Αὐριον νὰ ἰδῇς εἰς τὰς ἐφημερίδας, αἵτινες ζητοῦν τὸ γελοῖον μὲ τὸ κηρί, αὐριον νὰ τὰς ἰδῇς πόσα θὰ φλυαροῦν διὰ τὸ Ταβερνεύ μας. Εἰς τὸν διάβολον! μία ἰδέα μοῦ ἔρχεται!

Ὁ βαρόνος ἐπρόφερε τὸν τελευταῖον λόγον μὲ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε ἐτράμαξαν αἱ δύο νεαραὶ ψυχαί, αἵτινες τὸν ἤκουον.

— Τί πάτερ; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Τί, τί, τώρα βλέπετε τί! Καλὸν εἶνε νὰ γνωρίζῃ κάνεις ἀπὸ ἱστορίαν· ὁ δοῦξ τῆς Μεδιάνας διὰ ν' ἀσπασθῇ μίαν βρασίλισσαν, ἐπυρόλησε τὸ παλάτιόν του· καὶ δὲν ἔμπορῶ ἐγὼ τώρα νὰ δώσω φωτιά εἰς ἓνα παλαιόσπιτον διὰ νὰ λυτρωθῶ ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν μιᾶς Δελφίνης. Ἄς ἔλθῃ, καὶ βλέπομεν.

Αἱ δύο νεαραὶ ψυχαὶ μόνον τὰς τελευταίας λέξεις ἠδυνήθησαν ν' ἀκούσωσι· ἔβλεπον τὸν γέροντα πατέρα των μὲ ἀνησυχίαν.

— Ἄφες νὰ ἔλθῃ πρῶτον, ἐπανελάθεν ὁ Ταβερνεύ.

— Καὶ δὲν θ' ἀργήσῃ, πάτερ μου, ἀπήντησεν ὁ Φίλιππος. Ἐγὼ ἦλθα διὰ πλαγίας ὁδοῦ ἀπὸ τὸ δάσος τῆς Πιερεφίτης διὰ νὰ προφθάσω ὀλίγα λεπτὰ γρηγορώτερα ἐντὸς ὀλίγου θὰ φανῇ.

— Τότε λοιπὸν μὴ χάνωμεν καιρόν, εἶπεν ὁ βαρόνος.

Καὶ εὐκίνητος, ὡς νέος εἰκοσαετής, ὁ γέρον ἐξῆλθεν, ὤρμησεν εἰς τὸ μαρεῖον, ἤρπασεν ἐκ τῆς ἐστίας ἓνα δαυλὸν ἀνημμένον καὶ τρέξας πρὸς τοὺς τῆνας, τοὺς πλήρεις χόρτων ξηρῶν κπὶ ἄλλης ὕλης εὐφλέκτου, ἐπλησίασε μακρὺν τὸ πῦρ, ὅτε ἰδοὺ ὁ Βάλαμος ὀπισθέν του τὸν ἀρπάζει ἐκ τοῦ πύου.

ἦτ' ἰδὲ κάμνετε, βαρόνε; τῷ λέγει ἀποσπῶν τὸν δαυλὸν ἀπὸ τὰς χειρας γέροντος· μὴ νομίζετε ὅτι ἡ ἀρχιδούκισσα τῆς Αὐστρίας εἶνε ὡς οἱ

πρωτοστάτορες¹ ἐκεῖνοι, οἵτινες εἰς ὁποιοδήποτε οἶκον ἐπαρουσιάζοντο τοσοῦτον τὸν ἐμίζινον, ὥστε ἐπρωτίμα τις νὰ τὸν κατακαύσῃ παρὰ νὰ τοὺς ἀφήσῃ νὰ πατήσωσιν ;

Ὁ γέρον ἔμεινεν ἀκίνητος, ὠχρός, τρέμων, οὐδὲ μειδιῶν πλέον κατὰ τὴν συνήθειαν. Ὁ ἄνθρωπος ἐξήντησεν ὅλας τοὺς δυνάμεις, ἵνα λάβῃ τὴν φοβεράν ταύτην ἀπόφασιν· ἀπόφασιν, ἥτις θὰ μετέβηεν εἰς πενίαν παντελῆ τὴν ἐτι ὑποφερτὴν του μετριότητά· τοῦτο δὲ χάριν τῆς ἀξιοπρεπείας του, τοῦλάχιστον καθὼς αὐτὸς ἐνόει τὴν ἀξιοπρεπείαν.

— Ἦσυχάσατε, κύριε, ἡσυχάσατε, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Βάλαμος· σπεύσατε μάλλον ν' ἀφαιρέσετε τὸ οἰκιακὸν αὐτὸ φόρεμα καὶ νὰ ἐνδυθῇτε εὐπρεπέστερον· μόλις θὰ προρῆσθε. Ὅταν ἐγνώρισα εἰς τὴν πολιορκίαν Φιλιψοῦργου τὸν βρόνον δὲ Ταβερνέῦ, ἦτο μεγάλостαιυρος τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου. Ὑπὸ τὸ παράσημον δ' ἐκεῖνο δὲν ὑπάρχει, κατ' ἐμὴν ἰδέαν, στολὴ μὴ ἀποκαθισταμένη καὶ πλουσία καὶ ὅσον γίνεται κομψή.

— Ἀλλὰ, κύριέ μου, ὑπέλαβεν ὁ Ταβερνέῦ, ἐν τοσοῦτῳ ἡ Δελφίνη τώρα θὰ ἰδῇ ὅ,τι ἐντροπύμην καὶ σεῖς ὁ ἴδιος νὰ ἰδῇτε· τί δυστύχημα ! τί δυστύχημα !

— Μείνατε, βρόνε, ἡσυχος, καὶ τόσον θὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν της εἰς ἄλλα πράγματα, ὥστε τελείως δὲν θὰ παρατηρήσῃ ἂν ὁ οἶκός σας ἦναι νεόδμητος ἢ παλαιός, πενιχρός ἢ πολυτελής. Φανῆτε ὑμεῖς φιλόξενος, ὡς ἀρμόζει εἰς εὐγενεῖς, καὶ μὴ σας μέλῃ. Τί θὰ κάμουν οἱ ἐχθροὶ τῆς Ὑψηλότητός της (καὶ δὲν ἔχει ὀλίγους) ἂν οἱ φίλοι της καίωσι τοὺς πύργους διὰ νὰ μὴ τὴν δεχθῶσιν ὑπὸ τὴν στέγην των ; Ἐκί νομίζετε ὅτι θὰ μείνουν αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ ἀτιμώρητοι ; Ὅθ' ἰδῇτε· πᾶν πρᾶγμα ἔρχεται μὲ τὴν σειρὰν του.

Ὁ κ. δὲ Ταβερνέῦ ὑπήκουσε μὲ τὴν ὑπομονὴν ἐκείνην, τῆς ὁποίας ἔδωκεν ἤδη καὶ ἄλλο δεῖγμα, καὶ ἐπορεύθη νὰ εὔρῃ τὰ τέκνα του, ἅτινα ἀνήσυχα διὰ τὴν ἀπουσίαν του, ἀνεζήτουν αὐτὸν πανταχοῦ.

Περὶ δὲ τοῦ Βαλσάμου, οὗτος ἀπεμακρύνθη ἡσυχῶς ἵνα τελειώσῃ ἔργον τι, τὸ ὁποῖον ἤρχισε.

ΙΑ'

Μικρία Ἀντωνιέττα Ἰωσηφίνη, ἀρχιδούκισσα τῆς Αὐστρίας,

Ὁ Βάλαμος ὁρθῶς εἶπεν ὅτι καίριος δὲν ἔμενε πλέον. Ἠκούσθη αἰφνιδίως ἐπὶ τῆς συνήθως εἰρηνικῆς ὁδοῦ, ἥτις ἦγεν ἐκ τοῦ μεγάλου δρόμου πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ταβερνέῦ, κρότος πολὺς ἀμαξῶν, φωνῶν καὶ ἵππων.

Ἐφάνησαν τότε τρεῖς ὀχήματα, ὧν τὸ πρῶτον ἦτο πλήρες χρυσωμάτων καὶ ἀναγλύφων μυθολογίας παριστάντων· πλὴν μ' ὅλην τὴν πολυτέλειαν ταύτην, τὸ πρῶτον τοῦτο ὄχημα δὲν ἦτο ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων κεκαλυμμένον ἀπὸ κονιορτῶν καὶ βόρβορον. Ἐστη λοιπὸν πλησίον τῆς μεγάλης θύρας, τὴν ὁποίαν ἐκράτει ἀνεωγμένην ὁ Γιλβέρτης, οἱ στυλωμένοι τοῦ ὁποίου ὀφθαλμοὶ καὶ ὁ σπασμωδικὸς τρόμος ἐδήλουν τὴν ζωηρὰν τοῦ νεανίου συγκίνησιν εἰς τὴν θέαν τοσοῦτων μεγαλοπρεπειῶν.

¹ Conuértables οἱ ἄλλως κοινώσαντο. Εἰς τὰς μεγάλας παρατάξεις ὁ πρωτοστάτωρ ἐκράτει ἀνεωγμένην τὴν σπάθην τοῦ βασιλέως, ἔχαιρε δὲ καὶ τὰς πρώτας τιμὰς μετ' αὐτόν. Τὸ ἄξιωμα τοῦτο κατηργήθη ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΓ' (1601—1643).

Ἐρχονται τότε καὶ τάσσονται πλησίον τοῦ πρώτου ὀχήματος εἰκοσιν ἵπποις νέοι καὶ πάγχρυσοι, καὶ ἰδοὺ καταβαίνει ἐξ αὐτοῦ ὑποβασταζομένη ὑπ' ἀνδρὸς τινος μελανὰ ἐνδεδυμένου, καὶ ἔχοντος ὑπὸ τὸ ἐνδυμὰ του ἐν σχήματι Χ τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ Τάγματος, νέα δεκαπεντέτις ἡ δεκαεξέτις, ἡ κόμη τῆς ὁποίας ἦν ἀναδεσμεμένη δι' ἀπλουσιώτου τρόπου.

Ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα — διότι ἦτο αὕτη — μετέβαινεν εἰς Γαλλίαν μετ' ἡμέραν καλλονῆς, φήμην, ἥτις δὲν προηγεῖτο πάντοτε ὁσάκις ξέναι ἡγεμονίδες ἤρχοντο νὰ συμμερισθῶσι τὸν θρόνον τῶν βασιλέων τοῦ θρόνου τούτου.

Δύσκολον ἦτο νὰ λάβῃ τις ἰδέαν περὶ τῶν ὀφθαλμῶν της, μὴ ὄντων μὲν πραγματικῶς ὠραίων, πλὴν λαμβανόντων ὁσάκις ἤθελεν ὅλας τὰς ἐμφάσεις, μάλιστα δὲ τὰς δύο τοσοῦτον ἀντιθέτους ἐκείνας, τῆς ἡπιότητος καὶ τῆς ὑπεροφίας· ἡ ρις αὐτῆς ἦτο εὐχαρις, τὸ ἄνω χεῖλος της ὠραῖον, τὸ κάτω ὁμῶς, ὡς ἀριστοκρατικὴ κληρονομία τῶν δεκαεπτὰ Καيسάρων, ἦτο παχὺ πολὺ καὶ προεῖχεν, ἐνίοτε δὲ καὶ κατέπιπτεν, ὥστε δὲν ἐφαίνετο ἀρμόζον καλῶς εἰς τὸ εὐεῖδές ἐκεῖνο πρόσωπόν της, εἰμὴ μόνον ὅτε ἐδείκνυν ἀγανάκτησιν. Ἡ ὄψις της ἦτον ἐξαισία· ἐβλεπες τὸ αἶμα καὶ διέτρεχεν ὑπὸ τὴν λεπτήν της ἐπιδερμίδα της ὕψην· τὸ στῆθος, ὁ λαιμός, οἱ ὠμοὶ της, ἀξιάγαστα ἀληθῶς· αἱ χεῖρές της βασιλικαί. Δύο εἰδῶν βαδίσματα εἶχε· τὸ μὲν — διότι τὸ ἐλάμβανεν — ἦτον εὐπαγές, στερεόν, εὐγενές, ὀλίγον ἐπισπασμένον· τὸ δὲ — τὸ ἀφελές της — ἄβυσσόν, ἀμφιρρεπές, ταλαντώδες καὶ θωπευτικόν. Οὐδέποτε γυνὴ ἔκαμνε τὴν ὑπόκλισιν ἐκείνην τοῦ χαιρετισμοῦ μετ' ὅσῃν χάριν αὕτη. Οὐδέποτε βασιλισσα ἀπηύθυνε νεῦμα προσαγορεύσεως μετ' ὅσῃν ἐπιτήδευσιν. Ἀπαξ μόνον κάμπτουςα τὴν κεφαλὴν πρὸς δέκα ἀνθρώπους, ἰσταμένους ἐνώπιον αὐτῆς, ἀπένειμεν εἰς ἕνα ἕκαστον ὅ,τι τῷ ἀνῆκε, διὰ τῆς μίσεως καὶ μόνῃς ταύτης ὑποκλίσεως.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα εἶχε τὸ ἀπλῆς γυναικὸς βλέμμα της, τὸ ἀπλῆς γυναικὸς μειδιάματά της, καὶ ἀπλῆς γυναικὸς περιχαροῦς μάλιστα· ἀπεφάσισεν, ἂν τὸ πρᾶγμα ἦτο δυνατόν, νὰ μὴ κατασταθῇ πλέον Δελφίνη καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ἐπὶ τοῦ προσώπου της ἐβασιλευεν ἡ ἡπιωτέρα γαλήνη, τοὺς ὀφθαλμοὺς της ἐνεψύχου ἡ χαριεσττέρα εὐμένεια. Ἐφόρει ἐσθῆτα μεταξωτὴν κατάλευκον, καὶ αἱ περικαλλεῖς της γυμναὶ βραχιόνες ὑπεβάσταζον τηβεννίδα ἀπὸ καταπύκνους δαντέλλας.

Μόλις ἐπῆλθεν εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἐστράφη νὰ βοηθήσῃ νὰ καταβῇ μία τῶν ἐπιτίμων της κυριῶν, τὴν ὁποίαν τὸ προδεδωκὸς τῆς ἡλικίας ἐπεβαρύνεν ὀλίγον· ἔπειτα ἀρνηθεῖσα τὴν χεῖρα, τὴν ὁποίαν τῇ προσέφερεν ὁ μελανὰ ἐνδεδυμένος κύριος, ἐπροχώρησεν, ἐλευθέρα, ἀναπνέουσα τὸν ἀέρα καὶ στρέφουσα περίξ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὡς εἰ ἤθελε νὰ μὴ τῇ διαφύγῃ ἐκ τῆς ὁράσεως οὐδ' ἡ λεπτοτέρα τῶν τέρψεων, τὰς ὁποίας τῇ ἐχόρηγει ἡ σπανία ἐκείνη ἐλευθερία της.

— ὦ! τί ὠραῖον μέρος, τί δένδρα ὠραῖα, τί τερπνὸς οἰκίσκος εἶπε. Πόσον θὰ ἦναι κἀνεὶς εὐτυχὴς χαίρων τὸν καλὸν αὐτὸν ἀέρα, ὑπὸ τὰ δένδρα ταῦτα, τὰ ὅποια κρύπτουν τόσον τὸν ἀνθρώπον!

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἰδοὺ ἐμφανίζεται ὁ Φίλιππος δὲ Ταβερνέϊ, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς Ἀνδρεᾶδος· αὕτη στακτόχρουν φοροῦσα ἐσθῆτα μεταξωτὴν, καὶ τὴν μακρὰν της κόμην ἔχουσα διεσκευασμένην ἐν σχήματι ψιαθίων, ἐστηρίζετο εἰς τὸν βραχίονα τοῦ βαρόνου, ἐνδεδυμένου ὠραῖον φόρεμα ἐκ βελούδου κυανοῦ, λεῖψανον παλαιᾶς λαμπρότητος. Ἐννοεῖται ὅτι

τῇ συστάσει τοῦ Βαλσάμου, ὁ βαρόνος δὲν ἐλησμόνησε νὰ φορέσῃ καὶ τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου.

Ἄμα εἶδεν ἡ Δελφίνη τοὺς προσερχομένους, ἔστη παρευθὺς.

Συνηθοίσθη δὲ περίξ τῆς νεαρᾶς πριγκίπισσας ὅλη της ἡ αὐλή· ἀξιωματικοί, κρατοῦντες τοὺς ἵππους των ἐκ τοῦ χαλινοῦ, αὐλικοὶ ἀνὰ χεῖρας τὰ καλύμματα ἔχοντες, στηριζόμενοι οἱ μὲν εἰς τοὺς βραχίονας τῶν δὲ καὶ ὑποψιθυρίζοντες.

Ὁ Φίλιππος δὲ Ταβερνέϋ ἐπλησίασε πρὸς τὴν Δελφίνην, ὡχρὸς ἐκ τῆς συγκινήσεως καὶ πλήρης μελαγχολικῆς τινος εὐγενείας.

— Δέσποινα, εἶπεν, ἄρᾳ γε εὐδοκεῖ ἡ Ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης ὅπως ἀξιωθῶ τῆς τιμῆς νὰ τῇ παρουσιάσω τὸν κ. βαρόνον δὲ Ταβερνέϋ Ἑρυθροίκον, ἀτέρα μου, καὶ τὴν δεσποινίδα Κλαίρην Ἀνδρεάδα δὲ Ταβερνέϋ, ἀδελφὴν μου;

Ὁ βαρόνος προσέκλινε ταπεινότατα, ὡς ἄνθρωπος, ὅστις γνωρίζει τίνι τρόπῳ χαιρετοῦν τὰς βασιλίσσας. Ἡ Ἀνδρεὰς ἀνέπτυξεν ὅλην τὴν χάριν τῆς κομψῆς ἐκείνης συστολῆς, ὅλην τὴν τὰ μέγιστα εὐπρόσδεκτον ἐκείνην προθυμίαν τοῦ εἰλικρινοῦς σεβασμοῦ.

Ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα παρετήρησε τοὺς δύο νέους, καὶ ἄναμιμνησκομένη τί τῇ εἶπεν ὁ Φίλιππος περὶ τῆς πτωχείας τοῦ πατρὸς των, ἐμάντευε τὴν ἀμνηχανίαν των.

— Δέσποινα, εἶπεν ὁ βαρόνος μετὰ φωνῆς πλήρους ἀξιοπρεπείας, ἡ Ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης ὅλως ἀνέλπιστον προξενεῖ τιμὴν εἰς τὸν πύργον Ταβερνέϋ· τοιοῦτον ταπεινὸν καταλύμμα ἦτον ἀνάξιον νὰ ὑποδεχθῇ τοιαύτην εὐγένειαν καὶ καλλονήν.

— Γνωρίζω ὅτι εἶμαι εἰς τὸν οἶκον παλαιοῦ στρατιώτου τῆς Γαλλίας, ἀπήντησεν ἡ Δελφίνη· ἡ αὐτοκράτειρα Μαρία Θηρεσία, ἥτις ἔκαμε πολλὰς μάχας, μὲ εἶπεν ὅτι εἰς τὴν πατρίδα σας, οἱ πλουσιώτεροι δόξης εἶνε πάντοτε σχεδὸν οἱ πτωχότεροι χρημάτων.

Καὶ ἔτεινε μὲ χάριν ἀνέκφραστον τὴν ὥραίαν χεῖρά της πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα, ἥτις ἡσπασθὲν αὐτὴν γονυπετοῦσα.

Ὁ βαρόνος ἐν τούτοις, ὁ βαρόνος, ὁ σκεπτόμενος πῶς ἤθελον οἰκονομηθῇ τὰ πράγματα, διηνεκῶς ἐσυλλογίζετο ποῦ θὰ εὐρεθοῦν ἔδραϊ τοῦλάχιστον, ἵνα καθίσῃ τόσος κόσμος.

Ἄλλ' ἡ Δελφίνη τὸν ἀπήλλαξε τῆς ἀμνηχανίας ταύτης.

— Κύριοι, εἶπε, στραφείσα πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῆς συνοδίας της, δὲν ἐπιθυμῶ οὔτε τῆς ὑπηρεσίας σας νὰ κάμω χρῆσιν, οὔτε εἰς τὰς τέρφεις μου νὰ συμμεθέξητε. Ἀλλὰ περιμένετε, σὰς παρακαλῶ, ἐδῶ, καὶ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἐπιστρέφω Φιλιππὶν Λαγγερχάουσεν, ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ, εἶπε γερμανιστὶ πρὸς τὴν γυναῖκα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἐβοήθησε νὰ καταβῇ ἐκ τοῦ ὀχήματος. Ἀκολουθήσατέ μας, κύριε, καὶ ὑμεῖς, προσέθεσεν ἀποταθεῖσα πρὸς τὸν μελανά ἐνδεδυμένον ἄνδρα.

Ἦτο δ' αὐτὸς τριακοντούτης μόλις, ἀπλῶς, πλὴν μετὰ κομψότητος ἐξαιρετικῆς ἐνδεδυμένος· εὐεῖδῃς τὸ πρόσωπον· τοὺς τρόπους χαρίεις.

Ἐστάθη ἀμέσως, ὡς ἐν παρατάξει, καὶ ἡ πριγκίπισσα διέβη ἐνώπιόν του.

Ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα παρελάβεν ἐκ δεξιῶν της τὴν Ἀνδρεάδα καὶ ἔνευσεν εἰς τὸν Φίλιππον νὰ ἔλθῃ πλησίον τῆς ἀδελφῆς του.

Περὶ δὲ τοῦ βαρόνου, οὗτος ἔλαβε θέσιν πλησίον τοῦ κυρίου, τὸν ὅποιον

ἡ Δελφίνη κατηξίωσε τῆς τιμῆς νὰ τὴν συνοδεύσῃ· βεβαίως θὰ ἦτο αὐτός σημαντικὸν ὑποκείμενον.

— Οὕτω λοιπόν, κύριε . . . εἰσθε ἐκ τῶν Ταβερνέυ τῶν Ἐρυθροίκων, εἶπεν ὁ μελανὰ ἐνδεδυμένος κύριος πρὸς τὸν γηραιὸν βαρόνον, κτυπῶν τὸν μεσαῖον δάκτυλον αὐτοῦ με ἀδιαφορίαν καθόλου ἀριστοκρατικὴν ἐπὶ τοῦ ἐκ δαντέλλας ἀγγλικῆς μεγαλοπρεποῦς χιτῶνός του, πρὸς τὸ στήθος, ὡς εἰ ἀπετίνασσε μὲρίον τι κονιορτοῦ.

— Παρκαλῶ πρῶτον : Κύριε ν' ἀποκρίνωμαι πρὸς ὑμᾶς ἢ Ἰψηλότατε ; ἠρώτησεν ὁ βαρόνος, με ὅχι ὀλιγωτέραν ἀδιαφορίαν.

— Ὅχι, λέγετέ με ἀπλῶς : *Πρίγκιψ*, ἀπήντησεν ὁ μελανὰ ἐνδεδυμένος κύριος—ἢ μᾶλλον Ἰπέρτιμε Δύριε, ἂν ἀγαπᾶτε.

— Λοιπόν, ὑπέρτιμέ μοι κύριε, μάλιστα, εἰμαι ἐκ τῶν Ταβερνέυ Ἐρυθροίκων ὅλος καὶ ὅλος, εἶπεν ὁ βαρόνος με τὸ αὐτὸν ἀστεῖον ὕψος, ἀνευ τοῦ ὁποῦ σπανίως ὠμίλει.

Ὁ ὑπέρτιμος δὲ κύριος, ὡς πεπρoικισμένος διὰ τοῦ διαγνωστικοῦ ἐκείνου, ὅπερ κατέχουσιν οἱ μεγιστᾶνες ὅλοι, ἐνόησε πᾶραυτὰ ὅτι εἶχεν ἐνώπιόν του ἄνθρωπον ἄνωτερον τοῦ ἀπλοῦ ἐξουχικοῦ ἀρχοντίσκου.

— Καὶ καθ' ὅλον τὸ καλοκαίρι κατοικεῖτε ἐθῶ ; ἐξηκολούθησεν ἐρωτῶν.

— Χειμῶνα καὶ καλοκαίρι, ἀπήντησεν ὁ βαρόνος, ἀνυπομόνως προσδοκῶν τὴν ὥρην νὰ τελειώσωσιν αἱ ὀχληραὶ αὐταὶ ἐρωτήσεις, καὶ συνοδεύων ἐκάστην ἀπόκρισιν διὰ βαθείας ὑποκλίσεως.

Καὶ ὁ Φίλιππος δέ, ἀνήσυχος, ἐστρέφετο συνεχῶς πρὸς τὸν πατέρα του.

Ἦγγιζεν ἡ στιγμή νὰ καταδειχθῇ ὁ οἰκὸς των καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν πενιχρότητα.

Ἐνῶ ὁ γέρον βαρόνος ἔτεινε μετὰ συντριβῆς τὴν χεῖρα πρὸς τὸ ἔρημον θεραπόντων κατώφλιόν των, ἰδοὺ στρέφεται πρὸς αὐτὸν ἡ Δελφίνη λέγουσα :

— Συγχωρήσατε, κύριε, νὰ καθίσωμεν ἔξω κληήτερον. Τόσον εὐφρόσυνον σκιὰν ἀποτελοῦν τὰ δένδρα ταῦτα, ὥστε προθύμως ὅλην μου τὴν ζωὴν ἤθελον διέλθει ὑπ' αὐτά. Ἐβαρύνθη τὰ μέγαρα, τοὺς θαλάμους· τῶρα δεκαπέντε ἡμέρας ἀδικόπως με ὑποδέχονται ἐντὸς θαλάμων, ἐνῶ τόσον ἀγαπῶ τὸν ἀνοικτὸν ἄερα, τὴν σκιὰν τῶν δένδρων, τὰς εὐωδίας τῶν ἀνθέων !

Ἀποταθεῖσα δὲ εἶτα πρὸς τὴν Ἀνδρέαδαν :

— Θὰ διορίσετε, δεσποσύνη, νὰ με φέρουν ὑπὸ τὰ ὠραιὰ ταῦτα δένδρα ἐν ποτήριον γάλακτος ;

— Ἰψηλοτάτη, εἶπεν ὁ βαρόνος ὠχρίων, εἶνε τολμηρὸν νὰ προσφέρῃ τις πρὸς Ὑμᾶς τοιοῦτον λιτὸν πρόγευμα.

— Σᾶς βεβαιῶ, κύριε, τὸ προτιμῶ παντὸς ἄλλου· γάλα καὶ αὐγὰ πρόσφατα ! τὰ ἀγαπῶ πολὺ. Γάλα καὶ αὐγὰ ἔτρωγα πάντοτε εἰς Σχοεμβρουνὸν εἰς τὸ πρόγευμά μου.

Αἰφνιδίως, ἰδοὺ παρουσιάζεται ὁ γέρω Γεώργης περιχαρὴς καὶ ὑπερήφανος με στολὴν ἐπισήμου ὑπηρετοῦ, στολὴν μεγαλοπρεπῆ, κρατῶν ἀνὰ χεῖρας χειρόμακτρον. Ἐρχεται λοιπόν καὶ ἵσταται ἐνώπιον ἀναδενδράδος ἐξ ἰάσμων, ἧτις πρό τινος ἔθελγε τὴν Δελφίνην νὰ κατευθύνῃ πρὸς αὐτὴν τὸ βήμα.

— Ἡ τράπεζα ἐτοίμη ! εἶπεν ὁ γέρω Γεώργης με τόνον φωνῆς καὶ με σέβας. τὸ ὅποιον δυσκόλως ἤθελέ τις πειραθῇ νὰ περιγράψῃ.

— Ἡ τράπεζα ! καὶ πότε ἡτοιμάσθη ! Δὲν μὲ λέγετε, ἀνέκραξεν ἡ πριγκίπισσα γελῶσα, ὅτι εὐρίσκομαι εἰς οἶκον μαγικόν !

Καὶ ἀμέσως ἔτρεξε μάλλον ἢ ἐβάδισε πρὸς τὸ μασχοβόλον ἐκεῖνο λίκνον.

Ὁ βαρόνος ἀνήσυχος ἵνα ἴδῃ τί κατῴρθωσεν ὁ γέρω Γεώργης, ἀφῆκε — μολονότι ἐναντίον τῆς ἐθιμοταξίας — τὸν μελανὰ ἐνδεδυμένον κύριον, καὶ ἔσπευσε κατόπιν τῆς Δελφίνης.

Ὁ Φίλιππος καὶ ἡ Ἀνδρεὰς παρετήρουν μετὰ θαυμασμοῦ καὶ παλμῶν καρδίας, ἀποροῦντες τί συνέβαινεν.

Ἡ Δελφίνη ἄμα φθάσασα ὑπὸ τὰς χλοερὰς ἀψίδας ἐκείνας ἔβαλε φωνὴν ἐκπλήξεως.

Ὁ βαρόνος, ὅστις ἔφθασεν εὐθὺς κατόπιν τῆς, ἀνέδωκε στεναγμὸν εὐχαριστήσεως.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἀφῆκε τὰς χεῖρας αὐτῆς καὶ ἔπeson, ὡς εἰ ἔλεγε :

— Ἀλλὰ πῶς τοῦτο !! Κύριε ἐλέησον !!

Ἡ νεαρὰ Δελφίνη παρετήρησε διὰ τῆς ἀκρας τοῦ ὀφθαλμοῦ ὅλα τὰ παντομικὰ ταῦτα σχήματα· καὶ εἶχε μὲν πνεῦμα ἱκανὸν νὰ συμπεράνῃ τὸ μυστήριόν των, πλὴν ἐπρόλαβεν ἡ καρδία καὶ ἐμάντευσεν.

Ὑπὸ πλοκάμους δαφιλεῖς φυτῶν κισσοειδῶν ἀναμειγμένων δι' ἰσάμων καὶ αἰγοκλημάτων ἀνθηρῶν, οἱ ὀζῶδεις τῶν ὁποίων κλώνες ἐξηκόντιζον ἀπειραρίθμους κλάδους καταπύκνους, ὑπῆρχε τῷ ὄντι ἐστρωμένη τράπεζα ὡρεϊδῆς, λαμπροτάτη καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν ἐπ' αὐτῆς ὀθονῶν — δαμασκηνῶν τὴν ποιότητα — καὶ κατὰ τὰ σκεῦη πάντων ἐξ ἀργύρου ἐπιχρύσου καὶ διαφόρων τορνευμάτων.

Ὑπῆρχον ἐπ' αὐτῆς παροψίδες διὰ συνδαιτυμόνας δέκα.

Ἡ προσοχὴ τῆς Δελφίνης ἔπese κατὰ πρῶτον ἐπὶ τῶν παρκατεθειμένων ἐδεσμάτων. Ἦσαν ὅλα σπάνια, πλὴν καὶ ὅλως νέας καὶ παραδόξου κατασκευῆς· δηλαδὴ παρποὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ βεβρασμένοι διὰ ζακχαίρεως καὶ ἄλλα παντοειδῆ καὶ παντὸς τύπου γλυκύσματα· διπυρῖται ἐκ τῶν μικρῶν ἐκείνων τοῦ Χαλεπίου, πορτοκάλια τῆς Μελίτης, λεμόνια καὶ κίτρα ἀνήκουστα τὸ μέγεθος· ὅλα δὲ ταῦτα τεθειμένα ἐντὸς ἐρυθρῶν δοχείων.

Τέλος πάντων ἐντὸς τσεσάρων θαυμασίων φιαλῶν πελεκητῶν περσικῆς κατασκευῆς, μὲ σχεδιογραφίας ἐπ' αὐτῶν γεγλυμμένας, ἡκτινοβόλουν τσεσάρων εἰδῶν οἶνοι, καταγωγῆς εὐγενεστάτης, ἀντανεκλῶντες τὰς χοριάς, ὅσας ἀποτελεῖ ὁ ἀνθραξ καὶ τὸ τοπάζιον.

Ὑπῆρχε δὲ ἐκεῖ καὶ τὸ γάλα, τὸ ὅποιον ἐζήτησεν ἡ Δελφίνη, ἐντὸς προχύης ἐξ ἀργύρου ἐπιχρύσου.

Παρετήρησεν ἡ Δελφίνη πέραξ τῆς καὶ εἶδεν ὅτι ὅλοι ἦσαν ὠχροί, ἐκστατικοί.

Καὶ ἡ ἰδία αὐτῆς ἀκολουθία ἐφαίνετο θαυμάζουσα, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς τέρψεως, ἦν ἀπετέλουν εἰς τὴν ὄρασιν τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα ἀντικείμενα· δὲν ἦν νόον ὅμως τίποτε, ἀλλ' οὐδ' ἤθελον νὰ ἐννοήσωσιν τι.

— Λοιπὸν ὡς φαίνεται, μ' ἐπεριμένετε, κύριε ; ἠρώτησεν ἡ Δελφίνη τὸν βαρόνον δὲ Ταβερνέυ.

— Ἐγώ, δέσποινα ! ὑπετραύλισεν ὁ βαρόνος, ὁ δυστυχής.

— Βεβαίως αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν ἡτοιμάζονται ἐντὸς δέκα λεπτῶν· καὶ δὲν εἶνε οὔτε δέκα λεπτὰ ἀφότου ἤλθομεν.

Τὴν φράσιν δὲ ταύτην ἐπέρανε στραφεῖσα πρὸς τὸν γέρω Γεώργη καὶ ἰδοῦσα αὐτὸν ὡς εἰ ἔλεγεν :

— Ἐπειτα μ' ἕνα ὑπηρέτην !

— Δέσποινά μου, ἀπήντησεν ὁ βαρόνος, ἐπερίμενα τῶντι τὴν βασιλικὴν Ὑμῶν Ὑψηλότητα· ἢ μάλλον, προειδοποιήθην περὶ τῆς ἐλευσέως της.

Ἡ Δελφίνη ἐστράφη πρὸς τὸν Φίλιππον.

— Λοιπὸν θὰ σὰς ἔγραψεν ὁ κύριος.

— Ὅχι, δέσποινά μου.

— Ἀλλὰ δὲν ἤξευρε, κύριε, κανεὶς ὅτι εἶχα σκοπὸν νὰ ἔλθω εἰς τὸν πύργόν σας, οὐδ' ἐγὼ ἡ ἰδία σχεδόν, διότι ἔκρυπτα καὶ ἀπὸ τὸν ἐαυτὸν μου τὸν ἴδιον τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην, φοβουμένη μὴ σὰς προξενήσω τὴν ἀμνηχανίαν, τὴν ὁποῖαν σὰς προξενῶ. Ἐγὼ μόνις τὴν παρελθούσαν νύκτα τὸ εἶπον, κύριε, εἰς τὸν υἱόν σας, ὅστις ὁμῶς διέμεινε πλησίον μου μέχρι πρὸ μιᾶς ὥρας· καί, βεβαίως, δὲν θὰ ἔφθασεν εἰμὴ ὀλίγα μόνον λεπτὰ πρὸ ἐμοῦ.

— Τῶντι, δέσποινά μου, ἐν τέταρτον τῆς ὥρας μόνις.

— Τότε λοιπὸν, Ἀνεράιδες ἔχετε ἐδῶ καὶ κατώρθωσιν αὐταὶ ὅλα ταῦτα :

— Δέσποινά μου, εἶπεν ὁ βαρόνος προσφέρων θρόνιον πρὸς τὴν πριγκίπισσαν, δὲν ἔχομεν ἐδῶ Ἀνεράιδας, ἀλλ' ἔχομεν...

— Ἀλλ' ἔχομεν ; ... τί ; ἠρώτησεν ἡ πριγκίπισσα βλέπουσα ὅτι ὁ βαρόνος ἐδίσταζεν.

— Ἐνα μάγον ἔχομεν, καὶ μᾶς τὰ κατορθώνει.

— Ἐνα μάγον ! ἀλλὰ πῶς ;

— Οὐδ' ἐγὼ ἤξεύρω, δέσποινα· τί ἐστὶ μαγεία δὲν εἶχα γνωρίσει μέχρι τοῦδε· πλὴν ἀναντιρρήτως εἰς αὐτὸν βεβαίως χρεωστῶ σήμερον τὴν χάριν τοῦ ὅτι ὑποδέχομαι ὅπως οὖν εὐπρεπῶς τὴν Ὑμετέρην βασιλικὴν Ὑψηλότητα, εἶπεν ὁ βαρόνος.

— Ἀφοῦ λοιπὸν τὸ πᾶν ἔχει οὕτω, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγίσωμεν οὐδὲν ἄρ' ὅσα ὑπάρχουσιν ἐδῶ παρκατεθειμένα. Τὸ πρόγευμα τοῦτο εἶνε ἔργον μαγικαῖας· ἐπομένως οὐδ' ὁ ὑπέρτιμος κύριος, — ἐπρόσθεσεν ἡ πριγκίπισσα στραφεῖσα πρὸς τὸν μελανὰ ἐνδεδυμένον — δύναται νὰ κόψῃ τὸ πλακοῦντιον αὐτὸ τοῦ Στρακθούργου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἡμεῖς βεβαίως δὲν τρώγομεν. Ἀλλ' οὐδὲ σύ, φίλη μου, εἶπε πρὸς τὴν παιδαγωγὸν της· πρόσθεξε μὴ ἐγγίσης αὐτὸν τὸν οἶνον τῆς Κύπρου, ἀλλὰ πρᾶξε ὡς ἐγώ.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἡ Δελφίνη ἔχυσεν ἐκ φιάλης τρογγύλης ὡς σφαίρας καὶ μὲ λαϊμὸν μακρότατον, μέγα ποτήριον ὕδατος ἐντὸς χρυσῆς τινος κύλικος.

— Τῶντι, ὑπέλαβεν ἡ Ἀνδρεὰς μετὰ φρίκης· ἔχει μέγα δίκαιον ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης.

Ὁ Φίλιππος ἔτρεμε σύσσωμος· ἐξεπλήσσετο, ὡς ἀγνοῶν τί διέτρεξεν ἀπὸ τῆς χθῆς· καὶ ὅτε μὲν ἐθεώρει τὸν πατέρα του, ὅτε δὲ τὴν ἀδελφὴν, προσπαθῶν ὅπως μαντεύσῃ ἐκ τῶν βλεμμάτων αὐτῶν ὅ,τι δὲν ἐμάντευον οὐδ' ἐκεῖνοι.

— Ἀντιθαίνομεν εἰς τὰ δόγματα τῆς ἀγίας ἡμῶν πίστεως, ἐπρόσθεσεν ἡ Δελφίνη, καὶ ὁ κύριος καρδινάλιος θεωρεῖ τοῦτο ὡς ἀμάρτημα.

— Ἀ ! δέσποινά μου, εἶπεν ὁ κύριος Καρδινάλιος, ἡμεῖς οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἡγεμόνες δὲν διαφέρομεν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ὅσας πρόκειται νὰ πιστεύσῃ τις, ὅτι ὁ Θεὸς δύναται νὰ παροργισθῇ διὰ φηγητά, τὰ ὁποῖα

εἰσέρχονται εἰς τὸ στόμα. Ἐπομένως, ὅσοι γόητες εἶναι ἱκανοὶ νὰ παραθέσουν τόσα καλὰ πράγματα, ἀντὶ νὰ μᾶς παρακινήσουν νὰ τοὺς καταναύσωμεν εἰς τὴν πυράν, κάλλιον αὐτοὺς μὲν χαίρειν ἑώμεν, τὰ δὲ φαγητὰ τῶν τὰ τρώγομεν.

— Μὴ ἀστείξεσθε, ὑπέρτιμέ μοι κύριε, εἶπεν ὁ βρόνος· σὰς διδῶ λόγον τιμῆς ὅτι παραίτιος ὄλων τούτων εἶνε μάγος, καὶ ἀπὸ τοὺς φοβεροῦς. Αὐτὸς μοὶ προεῖπε καὶ τὴν ἔλευσιν τῆς Αὐτῆς Ὑψηλότητος μίαν ὥραν πρότερον, καθὼς καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ μου.

— Μίαν ὥραν πρότερον;

— Μίαν μόλις ὥραν, μάλιστα Ὑψηλοτάτη.

— Καὶ ἐπρορβάζετε ἐντὸς μιᾶς ὥρας νὰ ἐτοιμάσετε τὴν τράπεζαν ταύτην; νὰ συναΐξετε, ἀπὸ τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου ἐπ' αὐτῆς ὅλους τοὺς καρπούς; νὰ φέρετε ἐδῶ τοὺς οἴλους τοῦ Τοκαίου, τῆς Κωνσταντίας, τῆς Κύπρου καὶ τῆς Μελάχας; Τότε λοιπόν, κύριε, καὶ ὑμεῖς εἰσθε πλειότερον μάγος παρ' ὅσον εἶνε ὁ μάγος σας.

— Ὅχι, δέσποινά μου, ἰδική του ἐνέργεια ἦτο καὶ τοῦτο.

— Πῶς! ἰδική του ἐνέργεια;

— Ἰδική του ὁ ἴδιος ἐνήργησε καὶ ἐξεφύτρωσεν ἀπὸ τὴν γῆν ὅλη αὐτὴ ἡ τράπεζα μὲ τὰ ἐπ' αὐτῆς παρατεθειμένα.

— Τῶνόντι; ἠρώτησεν ἡ πριγκίπισσα.

— Σας διδῶ λόγον τιμῆς ἀνθρώπου εὐπατρίδου, ἀπήντησεν ὁ βρόνος.

— Περιέργον! ἀνεφώνησεν ὁ καρδινάλιος ἐγκαταλείπων συβαρῶς τὸ τρυβλίον του, ἐγὼ μέλαι τοῦδε ἐνόμιζα, κύριε, ὅτι ἀστείξεσθε.

— Ὅχι, ὑπέρτιμέ μοι κύριε, ὁμιλῶ σπουδαίως.

— Καὶ ἔχετε λοιπόν εἰς τὸν οἶκόν σας ἕνα μάγον, ἀληθῆ μάγον;

— Ἀληθῆ, ἀληθέστατον!... τόσον ὥστε φοβοῦμαι ὅτι καὶ τὸ χρυσίον ὄλων τῶν σκευῶν τούτων εἶνε πρᾶγμα εἰδικῆς κατασκευῆς.

— Μήπως γνωρίζει τὸν φιλοσοφικὸν λίθον, ἀνέκραξεν ὁ καρδινάλιος μὲ ὀφθαλμοὺς ἐκλάμψαντας ὑπὸ περιεργείας, ἀπεδεικνυσάσης ζηλοτυπίαν τεχνίτου πρὸς ἕτερον τεχνίτην.

— ὦ! ἰδέτε τὸν κύριον καρδινάλιον, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα. ἰδέτε τὸν πόσον φαίνεται ὅτι ματαίως ἐζήτησε καὶ ἡ ὑπερτιμότης του, ἐφ' ὅλης του τῆς ζωῆς νὰ ἐφεύρῃ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα.

— Ὁμολογῶ εἰς τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα, ἀπήντησεν ἡ ὑπερτιμότης του, ὅτι οὐδὲν μ' ἐνδιαφέρει τόσον, ὅσον τὰ ὑπὲρ φύσιν. Κατ' ἐμέ, δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα περιεργότερον ἀπὸ τὰ φυσικῶς ἀδύνατα.

— Ἀ! καὶ δὲν μὲ λέγετε ὅτι τυχαίως ἐρευνῶσα ἀνεκάλυψα τὴν ἀδυναμίαν σας, κύριε καρδινάλιε! εἶπεν ἡ Δελφίνη. Ἐντασούτῳ, κύριε ἐλέησον! καὶ οἱ μεγάλοι ἄνδρες αὐτοὶ ἔχουσιν ἕκαστος τὸ μυστήριόν του! οἱ διπλωμάται μάλιστα. Γνωρίσατε λοιπόν, κύριε καρδινάλιε, ὅτι κ' ἐγὼ γνωρίζω ἀπὸ μαγείας, καὶ πολὺ μάλιστα· ὥστε ἐνίοτε καὶ μαντεύω πράγματα, ἂν ὅχι μὴ δυνατὰ, ἂν ὅχι ὑπὲρ φύσιν, τοῦλάχιστον... ἀπίστευτα.

Τοῦτο βεβηλῶς ἦν αἰνιγμα, πλὴν αἰνιγμα πρὸς μόνον τὸν καρδινάλιον καταληπτόν· ὁ ἄνθρωπος ἐφάνη προδήλως ὅτι ἐνέπεσεν εἰς ἀμυχανίαν.

Εἰς ἀμυχανίαν. Τὰ γλυκύτατα τῆς Δελφίνης ὄμματα ἐξετόξευσαν κατ' αὐτοῦ, ἐνῶ τοῦ ὁμίλει, μίαν ἐκ τῶν ἀστραπῶν ἐκείνων, αἵτινες προσηγγέλον ὅτι εἰς τὴν ψυχὴν της, ἐγεννᾶτο θύελλα.

Ἀριθμὸς 17.

Πλὴν τὴν ἀστραπὴν ταύτην δὲν ἠκολούθησε βροντή· ἡ Δελφίνη ἐκρατήθη.

— Σᾶς παρακαλῶ, κύριε Ταβερνέϋ, εἶπε, διὰ νὰ γίνῃ ἡ σκηνὴ ἐντελής, δεῖξατέ μου αὐτὸν τὸν μάγον σας. Ποῦ εἶνε; μὴπως τὸν ἔχετε μέσα εἰς κἀνὲν ἀπ' αὐτὰ τὰ λεμόνια;

— Δέσποινά μου, τὰ δαιμόνια τρώντι νὰ τὸν πάρουν, ἀπεκρίθη ὁ βαρόνος, ὅχι ἐγὼ ἐκεῖνον, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐμὲ καὶ ὅλον ὁμοῦ τὸν οἶκόν μου πιστεύω ὅτι εἶνε ικανὸς νὰ βάλῃ μέσα εἰς ἓν ἀπ' αὐτὰ τὰ λεμόνια.

— Τῇ ἀληθείᾳ, μοῦ διεγείρετε τὴν περιέργειαν, εἶπεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα· ἐπιθυμῶ ἀφύκτως νὰ τὸν ἶδω.

Ὁ τόνος, δι' οὗ ἐλέγχθησαν οἱ λόγοι οὗτοι, καὶ τοὶ συνωδευόμενοι δι' ὅλου τοῦ θελητήρου, τὸ ὅποιον ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα ἐγνώριζε νὰ περιβάλλῃ τοὺς λόγους τῆς, δὲν ἐπέτρεπεν τὴν ἐλαχιστὴν ἀναβολήν. Ὁ βαρόνος, ὅστις ἴστατο ὁρθὸς μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς του ἵνα ὑπηρετῇ τὴν Δελφίνην, ἠνόησεν τοῦτο πρερυθεύς. Ὅθεν ἐνευσεν ἀμέσως πρὸς τὸν γέρω Γεώργη, ὅστις ἀντὶ νὰ ὑπηρετῇ, ἐθεώρει τοὺς λαμπροὺς δαιτυμόνας, ὡς εἰ μόνη ἡ θεία αὐτῶν νὰ τὸν ἀπεζημίωαν διὰ τὰς εἰκοσαετεῖς τοῦ ἀμίσθους ἐκδουλεύσεις.

Ἀνῶσθωσι λοιπὸν οὗτος τὴν κεφαλὴν:

— Ὑπάγε νὰ εἴπῃς εἰς τὸν βαρόνον Ἰωσήφ Βάλσαμον. εἶπεν ὁ Ταβερνέϋ, ὅτι ἡ Αὐτῆς βασιλικὴ Ὑψηλότης ἡ δέσποινα Δελφίνη, ἐπιθυμεῖ νὰ τὸν ἶδῃ.

Ὁ γέρω Γεώργης ἀπήλθεν.

— Ἰωσήφ Βάλσαμον! παραδοξὸν ὄνομα! εἶπεν ἡ Δελφίνη.

— Ἰωσήφ Βάλσαμος! ἐπανελάθε σύννοος ὁ καρδινάλιος· με φαίνεται ὅτι αὐτὸ τὸ ὄνομα τὸ γνωρίζω.

Καὶ παρήλθον πέντε λεπτὰ χωρὶς κἀνεὶς νὰ διαταράξῃ τὴν ἐπικρατήσαν σιγὴν.

Αἰφνης ἡ Ἀνδρεὰς ἐρρίγησεν· ἤκουσεν αὐτὴν, πρὶν ἔτι φθάσῃ εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἄλλων, βῆμα προβαίνον ὑπὸ τὰ φύλλα.

Οἱ κλάδοι παρεμερίσθησαν, καὶ ἰδοὺ ἐμφανίζεται ἐνώπιον τῆς Μαρίας Ἀντωνιέττης Ἰωσήφ ὁ Βάλσαμος.

ΙΕ'

Μαγεία.

Ὁ Βάλσαμος προσέκλινε ταπεινῶς, ἀλλ' εὐθὺς σχεδὸν ἀνορθώσας τὴν πλήρη εὐφυΐας καὶ ζωηρότητος κεφαλὴν του, προσήλωσε τὸ γλαφυρὸν του ὄμμα, καίτοι μὲ σέβας, ἐπὶ τῆς Δελφίνης, καὶ ἐπεριέμενεν ἐν σιωπῇ ἵνα τῷ ἀπευθύνῃ αὐτὴ τὸν λόγον.

— Ἄν εἰσθε ὑμεῖς ὁ περὶ τοῦ ὁποίου μοὶ ἀνέφερον ὁ κ. δὲ Ταβερνέϋ, εἶπεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα, πλησιάζατε, κύριε, νὰ ἴδωμεν ὁποίου εἶδους πράγματα εἶνε οἱ λεγόμενοι μάγοι.

Ὁ Βάλσαμος ἔκαμε νέον βῆμα καὶ προσέκλινε καὶ πάλιν.

— Ἐπαγγέλεσθε τὸν προφήτην, κύριε, εἶπεν ἡ Δελφίνη θεωροῦσα τὸν Βάλσαμον μετὰ περιεργείας πλειοτέρας ἰσως παρ' ὅσην διειτιθετο νὰ ἐπιστήσῃ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ πίνουσα τὸ γάλα τῆς διὰ μικρῶν ροφημάτων.

— Δὲν ἐπαγγέλλομαι τὸν προφήτην, δέσποινα, εἶπεν ὁ Βάλσαμος· ὅμως προφητεύω.

— Ἀνετράφημεν εἰς θρησκείαν ξένην προλήψεων, εἶπεν ἡ Δελφίνη, καὶ τὰ μόνυ μυστήρια, εἰς τὰ ὅποια πιστεύωμεν μέχρι τοῦδε εἶνε τὰ τῆς καθολικῆς ἡμῶν ἐκκλησίας.

— Εἶνε ἀναμφιβόλως ἱερὰ καὶ ἅγια τὰ μυστήρια ταῦτα, εἶπεν ὁ Βάλσαμος μετὰ συβαρωτάτης κατανύξεως. Ἀλλ' ἰδοὺ ὁ κ. καρδινάλιος δὲ Ροάν, ὅστις θὰ εἴπῃ εἰς τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα, καὶ τοὶ ἐκκλησιαστικὸς ἡγεμόνων, ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα μυστήρια, ἅξια σεβασμοῦ καὶ ἑστῶσαν καὶ ἐξωτερικὰ.

Ὁ καρδινάλιος ἐταράχθη· δὲν εἶπεν εἰς κανένα τὸ ὄνομά του, δὲν ἀνέφερεν αὐτὸ οὐδεὶς, καὶ ὅμως ὁ ἄγνωστος οὗτος τὸ ἤξευρεν.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα παρετήρησε τοῦτο· μολαταῦτα ἐξηκολούθησε :

— Τοῦλάχιστον, κύριε, ὁμολογήσατε ὅτι τὰ τῆς ἐκκλησίας εἶνε τὰ μόνυ ἀναντιρρήτα.

— Δέσποινά μου, ἀπήντησεν ὁ Βάλσαμος πάντοτε μὲ τὸ αὐτὸ σέβας, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν αὐτὴν εὐτολίμειαν, πολὺ πλησίον τῆς πίστεως ὑπάρχει ἡ βεβαιότης.

— Ὅλίγον σκοτεινὰ ὁμιλεῖτε, κύριε μάγε, καὶ ἐγὼ εἶμαι μὲν κατὰ τὴν καρδίαν καλὴ γαλλίς, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀγχίνουαν ὄχι ἀκόμη, καὶ δὲν καταλαμβάνω εὐκόλως τὰς λεπτότητας τῆς γλώσσης· εἶνε ἀληθὲς ὅτι, ὡς μεῖναι, ὁ κ. δὲ Βιέβρης θέλει μοὶ διδάξῃ ὅλα ταῦτα, ἀλλ' ἐντοσούτῳ εἶμαι ἡναγκασμένη νὰ σῶ· παρακαλέσω νὰ ἦσθε πρὸς ἐμὲ ὀλιγώτερον αἰνιγματικὸς, ἂν θέλετε νὰ σῶς ἐννοῶ.

— Ἐγὼ δέ, εἶπεν ὁ Βάλσαμος κινῶν τὴν κεφαλὴν μετὰ μελαγχολικοῦ μειδιήματος, ἐξαιτοῦμαι παρὰ τῆς Ὑμετέρας Ὑψηλότητος τὴν ἀδειαν νὰ μείνω σκοτεινός. Τὰ μέγιστα ἤθελον λυπηθῇ ἂν ἐβιαζόμην νὰ φανερώσω πρὸς τοιαύτην ἐξοχὸν περιγίπισσαν μέλλον τὸ ὅποιον, ἴσως δὲν θὰ ἦτο διόλου κατὰ τὰς εὐχὰς αὐτῆς.

— Ω! ὦ! ταῦτο εἶνε ἔτι σοβαρότερον, εἶπεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα· ὁ κύριος ζητεῖ νὰ κεντήσῃ τὴν περιέργειάν μου ἐλπίζων ὅτι θέλω ἀπαιτήσῃ παρ' αὐτοῦ νὰ μοὶ εἴπῃ τὸ μέλλον μου.

— Ἐξ ἐναντίας, δέσποινά μου, μὴ γένοιτο ποτὲ ν' ἀναγκασθῶ εἰς τοῦτο, εἶπεν ὁ Βάλσαμος μετὰ ψυχρότητος.

— Τυφόντι, ὑπέλαβεν ἡ Δελφίνη γελῶσα· ἐπειδὴ ἠθέλατε τότε εὐρεθῇ εἰς ἀμνηνίαν τί νὰ εἴπητε βεβαίως.

Πλὴν ὁ γέλως τῆς Δελφίνης ἐσβέσθη χωρὶς ν' ἀπομνηθῇ αὐτὸν οὐδεὶς τῶν περσιωτῶν αὐλικῶν της. Ὅλοι, ὅσοι εὐρίσκοντο ἐκεῖ παρόντες, εὐρίσκοντο ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ παραδόξου αὐτοῦ ἀνθρώπου, ὅστις κατέστη πρὸς στιγμὴν τὸ κέντρον τῆς γενικῆς προσοχῆς.

— Δὲν εἶνε αὕτῃ ἡ αἰτία ; εἶπητε εἰλικρινῶς, προσέθεσεν ἡ Δελφίνη.

Ὁ Βάλσαμος προσέκλινε χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ.

— Καὶ ὅμως ὑμεῖς αὐτὸς δὲν προεῖπετε τὴν εἰς Ταβερνέϋ ἔλευσίν μου ; ὑπέλαβεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα μ' ἐλαφρὰν ἀνυπομονησίαν.

— Μάλιστα, δέσποινα, ἐγὼ ὁ ἴδιος.

— Πῶς συνέβη αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, κύριε δὲ Ταβερνέϋ ; ἠρώτησεν ἡ Δελ-

φίνη, ἥτις ἤρχισε νὰ αἰσθάνηται τὴν ἀνάγκην ν' ἀναμιχθῇ καὶ ἄλλη τις φωνὴ εἰς τὸν ἀλλόκοτον διάλογον, τὸν ὁποῖον μετενόησε μὲν ὅτι ἐπροκάλεσεν, ἀλλὰ δὲν ἤθελε καὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ ἡμιτελῆ.

— Δέσποινά μου, εἶπεν ὁ γέρον βαρόνος, συνέβη ἀπλούστατα· ὁ κύριος ἐδῶ παρετήρησε μόνον ἐντὸς ποτηρίου μὲ νερόν.

— Τφόντι; ἠρώτησεν ἡ Δελφίνη ἀποτεινομένη πρὸς τὸν Βάλαμον.

— Μάλιστα, δέσποινα, ἀπήντησεν οὗτος.

— Λοιπὸν ἐντὸς τοῦ νεροῦ ἀναγινώσκετε τὴν σολομωνικὴν σας; Τὸ νερὸν τοῦλάχιστον εἶνε πρᾶγμα ἀθώοτατον, πρᾶγμα καθαρὸν· εἶθε νὰ ἦσαν ὡς αὐτὸ καὶ οἱ λόγοι σας.

Ὁ καρδινάλιος ἐμειδίσεν.

Ὁ βαρόνος δὲ Ταθερνέυ ἐπλησίασε καὶ εἶπεν:

— Ἡ δέσποινα Δελφίνη παρατηρῶ ὅτι οὐδόλως ἔχει ἀνάγκην τῶν μαθημάτων τοῦ κυρίου δὲ Βιέθρης.

— ὦ! φίλτατε βαρόνε, εἶπεν ἡ Δελφίνη περιχαρῶς, μὴ μὲ κολακεύετε δὲ τόσον, ἢ μᾶλλον κολακεύετε με δικαιότερον, ὁ λόγος τὸν ὁποῖον εἶπον, μὲ φαίνεται ὅτι μετριωτάτην ἐφανέρωνεν ἀγχίνουαν. Ἀλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν κύριον.

Καὶ ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα ἐστράφη πρὸς τὸν Βάλαμον, πρὸς τὸν ὁποῖον τὴν ἔσυρεν ἀκουσίως ἀνυπέρβλητός τις ἰσχύς, ἀπαράλλακτα ὡς ἐνίοτε παρασυρόμεθα εἰς μέρος, εἰς ὃ μᾶς περιμένει συμφορὰ.

— Ἄν ἀνεγνώσατε τὸ μέλλον διὰ τὸν κύριον ἐντὸς ἐνὸς ποτηρίου ὕδατος, εἶπε πρὸς αὐτόν, πῶς δὲν δύνασθε καὶ δι' ἐμὲ νὰ κάμετε τὸ αὐτὸ ἐντὸς μιᾶς φιάλης;

— Δύναμαι, δέσποινα, εἶπεν ὁ Βάλαμος.

— Λοιπὸν διατὶ πρὸ ὀλίγου ἐδυσκολεύεσθε;

— Διότι, δέσποινά μου, τὸ μέλλον εἶνε ἀβέβαιον, καὶ ἂν παρετήρουν δυστυχίαν τινά...

Ὁ Βάλαμος διεπόη.

— Ἐ, λέγετε, λέγετε, εἶπεν ἡ Δελφίνη.

— Ἦθελον, ὡς ἡξιώθην τῆς τιμῆς καὶ πρὸ ὀλίγου νὰ σᾶς εἶπω, ἤθελον μετανοῇσι ὅτι ἐλύπησα τὴν Ὑμετέραν βασιλικὴν Ὑψηλότητα.

— Μὲ ἐγνωρίζετε πρότερον, ἢ τώρα κατὰ πρῶτον μὲ βλέπετε;

— Ἐλαβον τὴν τιμὴν νὰ ἴδω τὴν Ὑμετέραν βασιλικὴν Ὑψηλότητα νήπιον εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς της, πλησίον τῆς μεγαλειότητος μητρὸς αὐτῆς.

— Εἶδετε τὴν μητέρα μου;

— Ἠξιώθην τῆς τιμῆς ταύτης· τὴν εἶδα μεγαλειότητα καὶ εἶνε κραταῖα τφόντι βασίλισσα!

— Αὐτοκράτειρα, κύριε.

— Ἠθέλησα νὰ εἶπω βασίλισσα, κατὰ τὴν καρδίαν δηλαδὴ καὶ κατὰ τὸν νοῦν, μολονότι...

— Κύριε! ἔχομεν καὶ παρασιωπήσεις! καὶ μάλιστα προκειμένου λόγου περὶ τῆς μητρὸς μου! εἶπεν ἡ Δελφίνη ὑπεροπτικῶς.

— Αἱ μεγαλήτεραι καρδίαι ἔχουσι τὰς ἀδυναμίας των, δέσποινα, καὶ μάλιστα ὁσάκις πιστεύουσιν ὅτι πρόκειται περὶ τῆς εὐτυχίας τῶν τέκνων των.

— Ἐλπίζω, εἶπεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα, ὅτι ἡ ἱστορία δὲν θέλει ἀναγράψει διὰ τὴν Μαρίαν Θηρεσίαν οὐδεμίαν ἀδυναμίαν.

— Διότι βέβαια ἡ ἱστορία δὲν θέλει ποτὲ μάθει περιστατικὸν τι γνωστὸν εἰς μόνην τὴν αὐτοκράτειραν Μαρίαν Θηρεσίαν, εἰς τὴν Ὑμετέραν βασιλικὴν Ὑψηλότησα καὶ εἰς ἐμέ.

— Ἐχομεν κἀνὲν μυστικὸν οἱ τρεῖς ἡμεῖς μόνοι, κύριε; εἶπε μειδιῶσα ἀγερώχως ἡ Δελφίνη.

— Οἱ τρεῖς ἡμεῖς μόνοι, δέσποινα, ἀπήντησεν ἡσύχως ὁ Βάλλσαμος· ναί, οἱ τρεῖς ἡμεῖς μόνοι.

— Εἰπατέ μοι λοιπὸν τὸ μυστικὸν αὐτό, κύριε, νὰ ἰδῶμεν.

— Ἄν τὸ εἶπω, μυστικὸν φανερωμένον, δὲν εἶνε πλέον μυστικόν.

— Δὲν βλάπτει, εἰπατέ το.

— Τὸ ἐπιθυμῶ λοιπὸν ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης;

— Τὸ θέλω.

Ὁ Βάλλσαμος προσέκλινεν.

— Ὑπάρχει εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Σχοενθρούνου, εἶπεν, ἓν δωμάτιον, τὸ ὁποῖον ὀνομάζουν Σαζώνειον, ἕκκα τῶν μεγαλοπρεπῶν ἀργιλλοπλάστων δοχείων, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ἐντὸς αὐτοῦ.

— Μάλιστα, ὑπάρχει, εἶπεν ἡ Δελφίνη. Ἐπειτα;

— Αὐτὸ τὸ δωμάτιον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἰδιαίτερου οἴκου τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος τῆς Αὐτοκρατειρας Μαρίας Θηρεσίας.

— Ναί.

— Ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ δωματίου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, γράφει τὰς ἰδιαίτερας αὐτῆς ἐπιστολάς.

— Ναί.

— Ἐπὶ λαμπρᾶς τινος τραπέζης, τὴν ὁποίαν ἐδώρησε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Φραγκίσκον Α' ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΕ'.

— Μέχρι τοῦδε ὅσα εἶπατε εἶνε, κύριε, ἀληθῆ, πλὴν δύναται νὰ τὰ γνωρίζῃ καὶ ὁ κόσμος ὅλος.

— Ἄς εὐαρεστηθῇ ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης νὰ λάβῃ ὀλίγην ὑπομονήν. Μίαν ἡμέραν τὸ πρωὶ, περὶ τὰς ἑπτὰ, ἡ αὐτοκράτειρα δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐγερεθῇ τῆς κλίνης· ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο διὰ τινος θύρας πρὸς ὑμᾶς μόνην γνωστῆς, διότι μεταξὺ τῶν ὑψηλοτάτων θυγατέρων τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος τῆς αὐτοκρατειρας, ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης ἔχαιρε τὴν πλειοτέραν ἀγάπην.

— Ἀκολουθῶς κύριε;

— Πλησίαζε ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης πρὸς τὴν τράπεζαν. Τοῦτο βέβαια τὸ ἐνθυμεσθε ὑψηλοτάτη· εἶνε πέντε ἀκριβῶς ἔτη ἔκτοτε.

— Ἐξακολουθήσατε.

— Πλησιάζει ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης πρὸς τὴν τράπεζαν· ἐπ' αὐτῆς ὑπῆρχεν ἐπιστολὴ ἀνοικτή, τὴν ὁποίαν εἶχε γράψῃ ἡ αὐτοκράτειρα ἀπὸ τῆς χθὲς.

— Λοιπὸν;

— Ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης λοιπὸν ἔκυψε καὶ ἀνέγνωσεν τὴν ἐπιστολὴν αὐτήν.

1. Σύζυγος τῆς Μαρίας Θηρεσίας καὶ πατὴρ τῆς Μαρίας Ἀντωνιέττας.

Ἡ Δελφίνη ἠρυθρίασεν ἐλαφρῶς.

— Καὶ ἀφοῦ τὴν ἀνέγνωσεν ὅλην, δυσαρεστηθεῖσα βεβαίως ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης διὰ τινὰ φράσιν, ἔλαβε τὸν κάλαμον, καὶ διὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς χειρὸς...

Ἡ Δελφίνη ἐφάνετο ἀνυπόμονος καὶ ἀγωνιώσα. Ὁ Βάσκαμος ἐξηκολούθησεν :

— Ἀπέσβυσε τρεῖς λέξεις.

— Καὶ αὐταὶ αἱ τρεῖς λέξεις ὅποῃαι ἦσαν ; ἀνέκραξε μετὰ προσπαθείας ἡ Δελφίνη.

— Ἦσαν αἱ πρῶται λέξεις, δι' ὧν ἤρχιζεν ἡ ἐπιστολή.

— Δὲν σὰς ἐρωτῶ ἐγὼ εἰς ποίαν θέσιν εὐρίσκοντο, ἀλλὰ τί ἐσήμαινον ;

— Ἀπεδείκνυσαν οἰκειότητά τινα ἀνάρμοστον, βεβαίως, πρὸς τὸ ὑποκείμενον, εἰς τὸ ὅποιον ἀπευθύνετο ἡ ἐπιστολή· ἰδοὺ ἡ ἀδυναμία, τὴν ὁποίαν εἶπον ὅτι ἔλαβεν, ἀπαξ τοῦλάχιστον ἐπὶ ζωῆς τῆς, ἡ μεγαλειότης μὴτηρ Ὑμῶν.

— Καὶ ἐνθυμεῖσθε λοιπόν, κύριε, αὐτὰς τὰς λέξεις ;

— Τὰς ἐνθυμοῦμαι.

— Ἡμπορεῖται νὰ μοὶ τὰς εἴπητε ;

— Μάλιστα.

— Εἰπέτέ τας.

— Ὅχι κρυφίως ;

— Ὅχι, φανερὰ εἰπέτέ τας.

— Ποθεῖτή μου φίλη.

Ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα ἐδάγκασε τὰ χεῖλη τῆς ὠχρίῶσα.

— Τώρα, εἶπεν ὁ Βάσκαμος, ἐπιθυμεῖ ἡ Ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης νὰ τῇ εἴπω καὶ πρὸς ποίαν ἀπευθύνετο, ἡ ἐπιστολή αὕτη ;

— Ὅχι, ἀλλὰ νὰ μοὶ τὸ γράψετε.

Ὁ Βάσκαμος ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ σημειωματάριον χρυσοῦν ἔχον κλειθρὸν, ἔγραψεν ἐφ' ἐνὸς τῶν φύλλων αὐτοῦ λέξεις τινὰς διὰ μολυβδίδος ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου, ἐξέσχισε τὸ φύλλον ἐκεῖνο, καὶ προσέφερεν αὐτὸ πρὸς τὴν πριγκίπισσαν, προσκλίνων εὐσεβῶς.

Ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα ἔλαβε τὸ χαρτίον, τὸ ἐξεδίπλωσε καὶ ἀνέγνωσε :

« Ἡ ἐπιστολή ἀπευθύνετο πρὸς τὴν ἐρωμένην τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου ΙΕ', τὴν κυρίαν μαρκησίαν δὲ Πομπαδούρ. »

Ἡ Δελφίνη ἀνήγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ προσήλωσεν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, τοῦ τοσοῦτον εὐκρινεῖς προσφέροντα λόγους, τοῦ τοσοῦτον καθαρὰν καὶ ἀτάραχον ἔχοντος τὴν φωνήν, τοῦ ποιοῦντος ἐνώπιόν τῆς ἐδαφιαίας σχεδὸν ὑποκλίσεις καὶ ὅμως δεσπίζοντος αὐτῆς βαθμηδόν.

— Ὅλα ταῦτα, κύριε, εἶνε ἀληθῆ, τῷ λέγει καὶ ἀγνοῶ μὲν τίνι τρόπῳ ἐπληροφορήθητε ταῦτα, ἀλλ' ἐπεὶ οὐδέποτε ἐψεύσθην, ἐπαναλαμβάνω γεγονυῖα τῇ φωνῇ ὅτι ταῦτα εἶνε ἀληθῆ.

— Λοιπόν, ἄς μοὶ δώσῃ τώρα τὴν ἀδειαν ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης ν' ἀπέλθω, ἄρκουμένη ἐκ μόνου τοῦ ἀθῶου τούτου δείγματος τῆς ἐπιστήμης μου.

— Ὅχι, ὄχι, κύριε, υπέλαβεν ἡ Δελφίνη κεντηθεῖσα ἤδη· ὅσον πολυμαθέστερον σὰς βλέπω, τόσοον περισσότερο προθυμοποιούμαι ν' ἀκούσω τὸ πεπρωμένον μου. Μέχρι τοῦδε περὶ τοῦ παρελθόντος μόνον μοὶ ὁμιλήσατε· ἐγὼ τὸ μέλλον σὰς ζητῶ.

Ἡ περιγίπνησσα προέφερε τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις μετὰ ταράχην ψυχῆς, τὴν ὁποίαν ματαιῶς προσεπάθει νὰ κρύψῃ πρὸς τοὺς ἀκροατάς της.

— Εἶμαι ἕτοιμος, εἶπεν ὁ Βάλαμος· ἐνταῦτοις παρακαλῶ καὶ πάλιν τὴν Ὑμετέραν βασιλικὴν Ὑψηλότητα νὰ μὴ με βιάζῃ παντελῶς.

— Κύριε, ποτὲ δὲν ἐπανελάθον δις τὴν λέξιν· «Θέλω» καὶ ἐντοσοῦτο ἐνθυμεῖσθε ὅτι τὴν εἶπον ἤδη ἀπαξ.

— Ἀφήσατε λοιπόν, δέσποινα, νὰ κάμω πρότερον τὰς παρατηρήσεις μου, εἶπεν ὁ Βάλαμος ἱκετευτικῶς, καὶ ἐξ αὐτῶν θέλω γνωρίσει ἂν δύναμαι νὰ διακοινώσω εἰς τὴν Βασιλικὴν Ὑμῶν Ὑψηλότητα τὴν πρόορσιν.

— Καλὴν ἢ κακὴν, τὴν θέλω, ἀκούετε, κύριε; ὑπέλαθεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα μετὰ αὐξουσάν ταράχην. «Ἄν εἴνε καλὴ, δὲν θὰ σὰς πιστεύσω· θὰ ἐκλάβω ὅτι ζητεῖτε νὰ με κολακεύσητε· ἂν εἴνε κακὴ, θὰ κὴν θεωρήσω ὡς ὀδηγόν μου, καὶ ὁποιαδήποτε καὶ ᾖ ἦνε, σὰς προϋπόσχωμαι, νὰ σὰς ὀφείλω εὐγνώμοσύνην. Λοιπὸν ἐμπρός.

Ἡ περιγίπνησσα προέφερεν τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις μετὰ τόνον φωνῆς μὴ ἐπιδεχόμενον οὔτε ἀντίρρῃσιν, οὔτε ἀναβολὴν.

Ὁ Βάλαμος ἔλαβε τὴν στοργγύλην ἐκείνην φιάλην, ἥτις εἶχε τὸν στενὸν καὶ μικρὸν λαϊμόν, καὶ ἔθεσεν αὐτὴν ἐφ' ἐνὸς χρυσοῦ δισκαρίου.

Οὕτω φωτισθὲν τὸ ὕδωρ ἠκτινοβόλησεν ἀντανεκλάσεις ὑπεζάνθους, αἰτίνες, ἐνωθεῖσαι μετὰ τὰς μαρμαρυγὰς, τὰς ὁποίας ἀνέπεμψε τὸ χρυσοῦν σκεῦος, ἐφάνησαν προσφέρουσαι εἰς τὰ προσεκτικὰ τοῦ μάγου ὄμματα σημασίαν τινά.

«Ὅλοι ἐσιώπων.

Ὁ Βάλαμος ἀνύψωσε τὴν κρυσταλλίνην φιάλην, καὶ ἀφ' οὗ τὴν παρετήρησεν ὀλίγον μετὰ προσοχῆς, ἀπέθεσε πάλιν αὐτὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης κινῶν τὴν κεφαλὴν.

— Αἶ; ἠρώτησεν ἡ Δελφίνη.

— Δὲν ἤμπορῶ ἀὐμιλήσω, εἶπεν ὁ Βάλαμος.

Καὶ ἰδοὺ τὸ πρόσωπον τῆς περιγίπνησσης ἔλαβε παράστασιν τινὰ σημαίνουσαν ὀφθαλμοφανῶς.

«Μὴ σὲ μέλη καὶ ἔξυρῶ ἐγὼ πῶς ἀναγκάζω καὶ ὀμιλοῦν ὅσους ἐπιμένουν νὰ σιωπῶσι».

— Διότι δὲν γνωρίζετε νὰ μοι εἰπητε τίποτε; ὑπέλαθεν ἡ Δελφίνη ὑψηλῇ τῇ φωνῇ.

— Ὑπάρχουσι, δέσποινά μου, πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν πρέπει τις ποτὲ νὰ λέγῃ εἰς τοὺς ἡγεμόνας τῶν λαῶν, εἶπεν ὁ Βάλαμος μετὰ τόνον φωνῆς ὑποδηλοῦντα ὅτι εἶχε στερεὰν ἀπόφασιν ν' ἀντιτείνῃ καὶ εἰς αὐτὴν ἔτι τὴν διαταγὴν τῆς Δελφίνης.

— Ὅποταν μάλιστα, ὑπέλαθεν ἡ περιγίπνησσα, τὰ πράγματα ταῦτα, ὡς εἶπον, ἐξηγουῦνται διὰ τῆς λέξεως τίποτε.

— Σὰς βεβαιῶ, δέσποινα, δὲν εἴνε αὕτῃ ἡ αἰτία, ἥτις μ' ἐμποδίζει· ἐξ ἐναντίας.

Ἡ Δελφίνη ἐμειδίασε περιφρονητικῶς.

Ὁ Βάλαμος ἐφαίνετο ἐν ἀμνηχανίᾳ· ὁ καρδιναλίος ἤρχισε νὰ γελάῃ πρὸς αὐτὸν εἰρωνικῶς, καὶ ὁ γέρον Ταθερνέῦ ἐπλησίασε λέγων μετὰ χαριεντισμοῦ:

— Αἶ, αἶ, ἐκατάλαθα· ὁ μάγος μου ἐξεθίμανε πλέον. ἔχασε τὰς δυνάμεις του· δὲν ἐβάσταζε πολλὴν ὥραν. Τώρα ἄλλο πλέον δὲν μένει, παρὰ νὰ

ἰδωμεν ὅλα ταῦτα τὰ χρυσᾶ τῆς τραπέζης σκεύη νὰ μεταβληθῶσιν εἰς ἀμπελόφυλλα, καθὼς εἰς τὸν μῦθον ἐκείνον τὸν ἀραβικόν.

— Ἀληθῶς, θὰ ἐπρωτίμων, ὑπέλαθεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα, ἀπλᾶ φύλλα ἀμπέλου, παρ' ὅλα τὰ σκεύη ταῦτα, ἅτινα ὁ κύριος κατέστρωσε ἐδῶ, διὰ νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιόν μου.

— Δέσποινα, ἀπεκρίθη ὁ Βάλασμος ὡχρὸς· εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐνθυμηθῆτε ὅτι δὲν ἐζήτησα ἐγὼ τὴν τιμὴν αὐτὴν.

— Καὶ δὲν ἦτο δὲ διόλου δύσκολον νὰ μαντεύσητε ὅτι ἤθελα ζητήσαι βεβαίως νὰ σὰς ἰδῶ, ἀφοῦ ἔβλεπα ὅλα ταῦτα!

— Συγχαρήσατέ τον, δέσποινά μου, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς μὲ ταπεινὴν φωνήν· ἐνόμισεν ὅτι ἤθελεν εὐαρεστηθεῖν, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἔπραξε.

— Σὰς λέγω δὲ καὶ ἐγὼ ὅτι ἔσφαλιν, ὑπέλαθεν ἡ περιγίπισσα εἰς τρόπον ὥστε μόνος ὁ Βάλασμος καὶ ἡ Ἀνδρεὰς, νὰ τὴν ἀκούσῃ. Δὲν ἔπρεπε, διὰ ν' ἀνυψωθῇ αὐτός, νὰ ταπεινώσῃ ἕνα γέροντα· ἔπειτα, ἀφοῦ μία Δελφίνη τῆς Γαλλίας θέλῃ νὰ πῇ ἐκ τοῦ γλαστρίνου ποτηρίου ἐνὸς εὐγενοῦς, δὲν βιάζον αὐτὴν ποτὲ νὰ πῇ ἐκ τῆς χρυσῆς κύλικος ἐνὸς ἀγύετου.

Ὁ Βάλασμος ἀνωρθώθη φρουάττων, ὡς εἰ τὸν ἐδάγκασεν ἔχιδνα.

— Δέσποινα, εἶπε μετὰ φωνῆς τρεμούσης ἐκ τῆς ὀργῆς εἶμαι ἕτοιμος νὰ γνωστοποιήσω ὑμῖν τὸ πεπρωμένον, ἀφοῦ τυφλῶς μὲ ἀναγκάζετε τοσοῦτον.

Ὁ Βάλασμος πρόφερε τὰς λέξεις ταύτας μετὰ τόνου τοσοῦτον ἐντόνου καὶ ἀπειλητικοῦ ἐνταυτῷ, ὥστε οἱ παρεστῶτες ὅλοι ἠσθάνθησαν διαχεόμενον εἰς τὰς φλέβας των ψυχὸς πικετώδης.

Ἡ νεαρὰ ἡγεμονίς ὠχρίασεν ὀφθαλμοφανῶς.

Μὴ τὸν ἀκούσῃ, κόρη μου, εἶπεν ἡ γραῖα κυρία πρὸς τὴν Μαρίαν Ἀντωνιέτταν, εἰς γερμανικὴν διάλεκτον.

— Ἀφήσατέ την ν' ἀκούσῃ· ἠθέλησε νὰ μάθῃ, ἃς μάθῃ λοιπόν, ἀπήντησεν ὁ Βάλασμος μὲ τὴν αὐτὴν διάλεκτον.

Οἱ δὲ λόγοι οὗτοι, ὡς εἰς ξένην ἀπχγγελθέντες διάλεκτον, καὶ ὑπ' ὀλίγων μόνον ἐννοηθέντες, προσέθεσαν πλείοτερον μυστήριον εἰς τὴν περίστασιν.

— Ὅχι, ὄχι, εἶπεν ἡ Δελφίνη ἀνθισταμένη εἰς τὴν προτροπὴν τῆς γηραιᾶς κχιδωγῶς τῆς, ἃς ὁμιλήσῃ. Τώρα, ἂν τῷ εἶπω νὰ σιωπῇ, θὰ νομίση ἴσως ὅτι φοβοῦμαι.

Ὁ Βάλασμος ἤκουσε τοὺς λόγους αὐτοὺς, καὶ μειδίαμα σκυθρωπὸν ἐφάνη ἐπὶ τῶν χειλέων του.

— Καλὰ εἶπον ἐγὼ, ἐψιθύρισε καθ' ἑκυτόν, καλὰ εἶπον ὅτι ἡ εὐτολμία τῆς εἶνε θρασυδειλία μᾶλλον.

— Λέγετε, εἶπεν ἡ Δελφίνη· λέγετε, κύριε.

— Λοιπόν ἡ Ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης θέλει ἀνυπερθέτως νὰ ὁμιλήσῃ;

— Κύριε, ὅταν ἀποφασίσω τι, τὸ ἀποφασίζω.

— Ἐστω λοιπόν, ἀλλὰ πρὸς Ὑμᾶς μόνην, εἶπεν ὁ Βάλασμος.

— Πρὸς ἐμὲ μόνην, πολὺ καλὰ, εἶπεν ἡ Δελφίνη. Νὰ ἰδωμεν τί ἄλλην ἀκόμη πρόφασιν θὰ μᾶς εὔρῃ. Ἀπέλθετε.

Καὶ διὰ σχήματος δηλοῦντος ὅτι ἡ διαταγὴ αὕτη ἦν γενικὴ, ἀπεμακρύνθησαν ὅλοι.

— Ἐντοσούτῳ, κύριε, εἶτε κατ' ἕνα τρόπον εἶτε κατ' ἄλλον, εἶπεν ἡ Δελφίνη στραφεῖσα πρὸς τὸν Βάλασμον, ἰδοὺ ἀπηλάσαστε ἰδιαιτέρως ἀκροάσεως. Δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ σκοπὸς σας;

— Δέσποινα, μὴ θέλετε νὰ μὲ παροργίζετε, ὑπέλαβεν ὁ ξένος· ἐγὼ εἶμαι ἀπλοῦν ὄργανον, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς μεταχειρίζεται πρὸς ὁδηγίαν σας. Ὁργισθῆτε μᾶλλον κατὰ τῆς εἰμαρμένης, διότι ἡ εἰμαρμένη δύναται νὰ σᾶς συνερισθῇ, νὰ σᾶς ἐκδικηθῇ — ἂν θέλῃ — αὐτὴν καὶ μόνην κακίστατε. Μετ' ἐμοῦ ὅμως . . . τί πταίω ἐγὼ ἂν, παραινούμενος νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὰ βουλευμάτῃ της, βραδύνω καὶ ἀποφεύγω ὅσον τὸ δυνατόν νὰ γίνω ἀπαίσιος ἄγγελος συμφορῶν; ἴδατε πόσον ἐδυσκολεύθην· ἴδατε ὅτι παντοιοτρόπως ἀντέτεινα τόσον, ὥστε νὰ διεγείρω τὴν κατ' ἀδυναμίαν τῆς Ὑμετέρας βασιλικῆς Ὑψηλότητος.

— Λοιπὸν, ὡς φαίνεται, συμφορὰς ἔχετε νὰ μοὶ προφητεύσητε; εἶπεν ἡ Δελφίνη πραϋνθεῖσα διὰ τῶν ταπεινῶν ἐκφράσεων τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς κατ' ἐπιφάνειαν ὑποταγῆς αὐτοῦ.

— Ναί, δέσποινά μου, συμφορὰς, καὶ μεγάλας.

— Νὰ μοὶ τὰς εἴπητε ὅλας.

— Θὰ δοκιμάσω.

— Λοιπὸν λέγετε.

— Ἐρωτᾷτέ με.

— Πρῶτον εἰπῆτέ μοι, θὰ ζήσῃ ἡ οἰκογένειά μου ἐν εὐτυχίᾳ;

— Ποία οἰκογένειά σας; ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἀφίνετε, ἢ ἐκείνη, ἥτις σᾶς περιμένει;

— Ἐννοῶ τὴν ἀληθῆ μου οἰκογένειαν· τὴν μητέρα μου Μαρίαν Θηρεσίαν, τὸν ἀδελφόν μου Ἰωσήφ, τὴν ἀδελφὴν μου Καρολίαν.

— Ἐκεῖνοι ἐκ τῶν συμφορῶν σας δὲν θέλουν πάθει.

— Λοιπὸν αὐταὶ αἱ συμφοραὶ ἀποβλέπουν ἐμὲ μόνην;

— Ὑμᾶς καὶ τὴν νέαν ὑμῶν οἰκογένειαν.

— Δὲν δύνασθε νὰ μοὶ εἴπητε ὁποῖου εἶδους συμφοραὶ θὰ εἶνε αὐταὶ;

— Δὲν δύναμαι.

— Ἡ βασιλικὴ τῆς Γαλλίας οἰκογένεια σύγκειται ἀπὸ τρεῖς πρίγκιπας, ὡς γινώριζετε, εἶπεν ἡ Δελφίνη.

— Μάλιστα.

— Τὸν δοῦκα τοῦ Βερρύ, τὸν κόμητα τῆς Προβιγγίας καὶ τὸν κόμητα τοῦ Ἀρτουά.

— Ἐξαίρετα.

— Ποία θέλει εἶσθαι ἡ τύχη τῶν τριῶν αὐτῶν πρίγκιπων;

— Θὰ βασιλεύσουν καὶ οἱ τρεῖς.

— Δὲν θ' ἀποκτήσω λοιπὸν ἐγὼ τέκνα, καὶ ὡς φαίνεται, ὁ θρόνος, θέλει μεταβιβασθῇ ἀπὸ ἀδελφοῦ εἰς ἀδελφόν;

— Τέκνα θ' ἀποκτήσετε.

— Λοιπὸν, δὲν θὰ εἶνε Ἰσως ἄρρενα;

— Μάλιστα· θ' ἀποκτήσετε μεταξὺ τῶν τέκνων σας καὶ δύο υἱούς.

— Ἄλλ' ὡς φαίνεται θ' ἀποθάνουν.

— Θὰ λυπηθῆτε διὰ τὸν πρῶτον ὅτι ἀπέθανε, θὰ λυπηθῆτε διὰ τὸν δεύτερον ὅτι ἔζησε.

— Θὰ μὲ ἀγαπᾷ ὁ σύζυγός μου;

— Θὰ σᾶς ἀγαπᾷ.

— Πολύ;

— Ὑπερμέτρως!

— Καὶ εἰς ποίας συμφορὰς εἶνε ποτὲ δυνατόν νὰ ἐμπέσω, σὰς ἐρωτῶ, ἀφοῦ θὰ χαίρω καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ συζύγου μου καὶ τὴν ὑποστήριξιν τῆς οἰκογενείας μου;

— Θὰ τὰ χάσῃτε ἀμφότερα.

— Θὰ μοὶ μείνῃ τοῦλάχιστον ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ὑποστήριξις τοῦ λαοῦ.

— Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ὑποστήριξις τοῦ λαοῦ!... εἶνε ὁ ὠκεανὸς ἐν ὧρα γαλήνης... εἰδετε, δέσποινά μου, τὸν ὠκεανὸν ἐν ὧρα τρικυμίας;...

— Ἀγαθεργοῦσα διηνεκῶς, εὐεργετοῦσα τὸν κόσμον ἀκαταπαύστως θέλω ἐμποδίσαι τὴν τρικυμίαν νὰ διεγερθῇ, ἢ, ἂν ποτε διεγερθῇ, θὰ διεγερθῶ μετ' αὐτῆς καὶ ἐγώ.

— Ὅσον ὑψηλότερον εἶνε τὸ κύμα, τόσον βαθύτερα καὶ ἡ ἄβυσσος, τὴν ὁποῖαν αὐτὸ σκάπτει.

— Θὰ μοὶ μείνῃ ὁ Θεὸς βοηθός.

— Ὁ Θεὸς δὲν σώζει κεφαλὴν, τὴν ὁποῖαν αὐτὸς κατεδίκασεν.

— Τί λέγετε, κύριε! δὲν θὰ εἶμαι βασίλισσα;

— Θὰ εἴσθε βασίλισσα, βεβαίως, πλὴν εἴθε νὰ μὴν ἐγίνεσθε ποτέ!

Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐμειδίασεν ὑπεροπτικῶς.

— Ἀκούσατε, κυρία, ὑπέλαθεν ὁ Βάσσαμος, καὶ ἐνθυμηθῆτε.

— Ἀκούω, εἶπεν ἡ Δελφίνη.

— Παρετηρήσατε, ἐξηκολούθησεν ὁ προφήτης, ποῖαν ζωγραφίαν παρίστανον οἱ τοῖχοι τοῦ πρώτου θαλάμου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκοιμήθητε εἰσερχομένη εἰς τὴν Γαλλίαν;

— Μάλιστα, κύριε, ἀπήντησεν ἡ Δελφίνη φρυάττουσα.

— Ποῖαν ζωγραφίαν παρίστανον;

— Μίαν σφαγὴν ὅταν ὁ Ἡρώδης διέταξε νὰ θανατώσῃ τὰ ἄθωα παιδιά.

— Ὁμολογήσατε ὅτι αἱ ἀπαίσiai μορφαὶ τῶν σφαγιαστῶν ἐκείνων ἐμειναν ἐντυπωμέναι εἰς τὴν μνήμην τῆς Ὑμετέρας βασιλικῆς Ὑψηλότητος.

— Τωόντι, κύριε, ἐντύπωσιν μοὶ ἐπροξένησεν ἡ ἀγριότης των.

— Χθὲς δέ, Ὑψηλοτάτη, εἰς τὴν καταιγίδα ἐκείνην, δὲν παρετηρήσατε τίποτε;

— Ὁ κεραυνὸς συνέτριψε ἀριστερὰ μου ἓν δένδρον, τὸ ὁποῖον ἔπεσε καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ κατασυντρίψῃ τὸ ὄχημα ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὕρισκόμην.

— Ὅλα ταῦτα εἶνε οἰωνοί, εἶπεν ὁ Βάσσαμος μετὰ φωνῆς βαρείας.

— Κακοὶ οἰωνοὶ ἄρα γε;

— Δύσκολον μὲ φαίνεται νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ τις ἄλλῳ.

Ἡ Δελφίνη ἀφῆκε διὰ μίαν τὴν κεφαλὴν νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ στήθους της ἔπειτα, ἀνορθώσασα αὐτὴν μετὰ τινα σύννοιαν καὶ σιωπὴν, ἠρώτησε:

— Καὶ τίνι τρόπῳ θέλει ἀποθάνει ὁ σύζυγός μου;

— Χωρὶς κεφαλὴν.

— Τίνι τρόπῳ θέλει ἀποθάνει ὁ κόμης Προβιγγίας;

— Χωρὶς πόδας.

— Τίνι τρόπῳ ὁ κόμης Ἀρτουᾶ;

— Χωρὶς αὐλὴν.

— Ἐγὼ δέ;

— Ὁ Βάσσαμος ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Λέγετε... εἶπεν ἡ Δελφίνη, τὸ ἀπαιτῶ...

— Εἶπα ὅσα ἡδυνάμην νὰ εἰπῶ.

— Ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμιλήσητε ἀφοῦ θέλω ἐγώ ! ἀνέκραξεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα μετὰ μεγίστης ὀργῆς.

— Μὴ, δέσποινά μου, φθάνει πλέον, φθάνει...

— ὦ ! εἰπέτε !... ἐπανελάθεν ἡ Δελφίνη.

— Ἀδύνατον, δέσποινά μου, ἀδύνατον !...

— Εἰπέτε, κύριε, ἐπρόσθεσεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα μὲ τόνον ἀπειλῆς· εἰπέτε, ἡ θέλω ὑπολάβει ὅτι καὶ ὅλα τ' ἄλλα ὅσα εἶπατε ἦσαν φλυαρίαι. Καὶ προσέξατε ... δὲν περιγελοῦν τόσον εὐκολὰ τὴν θυγατέρα τῆς Μαρίας Θηρεσίας, γυναικός... ἥτις κρατεῖ εἰς χεῖρας τὴν ζωὴν τριάκοντα μυριάδων ψυχῶν.

Ὁ Βάλαμος ἔμεινε σιωπηλός.

— Ἀ, ἐνόησα· δὲν ἤξεύρετε πλέον ἄλλο τίποτε, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα ἀναστέλλουσα τοὺς ὤμους καταφρονητικῶς· ἡ μάλλον, ἐξηντλήθη πλέον ὅλη ἡ φαντασία σας, καὶ δὲν ἐπινοεῖ ἄλλο ψεῦδος.

— Σὰς λέγω, δέσποινα, ὅτι τὰ πάντα ἐπίσταμαι, ὑπέλαθεν ὁ Βάλαμος, καὶ ἀφοῦ ἀνενδύτως τὸ ἀπαιτεῖτε...

— Ναί, τὸ ἀπαιτῶ...

Ὁ Βάλαμος ἔλαβε τὴν φιάλην, πάλιν ἐντὸς τοῦ χρυσίνου δισκαρίου, ἔπειτα ἔθεσεν οὕτως αὐτὴν ἐντὸς τινος σκοτεινῆς ὀπῆς, τὴν ὁποίαν πρὸς τὸ βάθος τῆς ἀναδενδράδος ἐσχημάτιζον διάφοροι λίθοι τεχνητοὶ ἐν σχήματι μικροῦ ἀντρου. Ἀρπάσας δ' ἔπειτα τὴν ἀρχιδούκισσαν ἐκ τῆς χειρὸς τὴν ἔσυρεν ὑπὸ τὴν ὑπόζοφον σκιὰν ἐκείνην.

— Εἰσθε ἐτοίμη ; λέγει πρὸς τὴν πριγκίπισσαν, τὴν ὁποίαν ἐτάραξεν ὁπωσοῦν διὰ τοῦ βιαίου ἐκείνου κινήματός του.

— Ναί.

— Γονατίσατε λοιπόν, γονατίσατε, καὶ θέλετε οὕτως εὐρεθῆ εἰς θέσιν νὰ ἱκετεύητε τὸν Θεὸν ὅπως λυτρώσῃ ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ τρομεροῦ τέλους, τὸ ὅποτον θὰ σᾶς παρουσιασθῇ.

Ἡ Δελφίνη ὑπήκουσε μηχανικῶς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τῶν γονάτων.

Ὁ Βάλαμος ἤγγισε διὰ τοῦ ραβδίου του τὴν κρυσταλλίνην σφαίραν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐσχεδιογραφηθῇ ἀναμφιβόλως παρὰστασίς τις δεινὴ καὶ φοβερά.

Ἡ Δελφίνη ἐπειράθη νὰ ἐγερθῇ, ἀλλ' ἐκλονίσθη, ἔπεσε πάλιν, ἀφῆκε κραυγὴν τρομεράν, ἐλιποθύμησε.

Τρέχει ὁ γέρων Ταβερνέυ καὶ εὐρίσκει τὴν πριγκίπισσαν ἀναίσθητον.

Μετὰ τινα λεπτὰ συνέρχεται εἰς ἑαυτήν.

Φέρει τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ μετώπου της, ὡς πράττουσιν οἱ θέλοντες νὰ ἐνθυμηθῶσι πράγμα τι διαφεύγον τὴν μνήμην.

Ἐπειτα ἐξαίφνης :

— Τὴν φιάλην ! ἀνακραῖζει μὲ φωνὴν τὸν μέγιστον διαδηλοῦντα τρόμον, τὴν φιάλην !

Λαμβάνει ἀμέσως ὁ γέρων Ταβερνέυ τὴν φιάλην, ἣν παρουσιάζει πρὸς τὴν Δελφίνην. Τὸ ὕδωρ ἦτο καθαρώτατον, οὐδ' ἡ ἐλαχίστη σκιὰ ἐφαίνετο ἐν αὐτῷ.

Ὁ Βάλαμος εἶχεν ἀπέλθει.

ΙΣΤ'

Ὁ βαρόνος εὐελπὶς περὶ τοῦ μέλλοντός του

Πρῶτος ὅστις παρετήρησε τὴν λιποθυμίαν τῆς Δελφίνης ὑπῆρξεν, ὡς εἴπομεν, ὁ βαρόνος δὲ Ταβερνέϋ· διότι αὐτός, ὡς ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀνήσυχος περὶ τῶν ἐπηρεϊδῶν τοῦ μάγου, ἵστατο προσεκτικώτατος. Λοιπὸν ἤκουσε τὴν κραυγὴν, τὴν ὁποῖαν ἀφῆκεν ἡ Δελφίνη, εἶδε καὶ τὸν Βάλαμον φεύγοντα δρομαίως, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔσπευσε ἀμέσως νὰ χορηγήσῃ βοήθειαν.

Πρῶτος λόγος τῆς Δελφίνης ἦτο νὰ δείξωσι τὴν φιάλην· δεῦτερος, νὰ μὴ βλάψωσι καθόλου τὸν μάγον.

Καὶ ἦτο καιρὸς νὰ διατάξῃ τοῦτο, διότι ὁ Φίλιππος δὲ Ταβερνέϋ ἤδη ἐχύθη ὡς λέων ὠρυόμενος εἰς τὰ τοῦ Βαλσάμου ἴχνη· ἀλλ' ἡ φωνὴ τῆς πριγκιπίσσης τὸν ἐκράτησε.

Τότε ἡ ἐπίτιμος κυρία, τὴν ὁποῖαν εἶχε μετ' αὐτῆς, τὴν ἐπλησίασε καὶ τῇ ἀπηύθυνεν ἐρωτήσεις· τινὰς γερμανιστί· ἀλλ' ἡ δέσποινα Δελφίνη οὐδὲν ἀπήντησεν εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας, ἥ ὅτι ὁ Βάλαμος δὲν ὑστέρησε κατ' οὐδὲν πρὸς τὸ εἰς αὐτὴν ὀφειλόμενον σέβας· μόνον, ὡς φαίνεται, ἐκοίτασεν ἐκ τῆς ὁδοπορίας, ἡ ἐφοβήθη ἐκ τῆς χθεσινῆς καταιγίδος, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡσθάνθη παραχλὴν νευρικήν.

Αἱ ἀποκρίσεις δὲ αὗται διερμηνεύθησαν καὶ εἰς τὸν κύριον δὲ Ροάν, ὅστις περιέμενε ἐξηγήσεις, χωρὶς ὅμως νὰ τολμᾷ νὰ ζητήσῃ αὐτός ὁ ἴδιος.

Εἰς τὴν αὐλὴν ἀρχοῦνται εἰς μίαν μόνην ἀπάντησιν, καὶ αὐτὴν ἡμίσειαν· λοιπὸν καὶ ἡ τῆς Δελφίνης ἀπάντησις δὲν ἠὲ χαρίστησε μὲν ποσῶς, ὅλοι ἐν-τοσούτῳ ἐφάνησαν ὡς εὐχαριστηθέντες. Πλησιάζει τότε ὁ Φίλιππος.

— Δέσποινα, λέγει πρὸς τὴν Δελφίνην, ὀφείλω νὰ ὑπακούσω εἰς τὰ προσταγ-ματα τῆς Βασιλικῆς· Ὑμῶν Ὑψηλότητος· ἔρχομαι μετὰ μεγίστης μου θλί-ψεως νὰ τῇ ὑπενθυμίσω ὅτι παρῆλθεν ἡ ἡμίσεια ὥρα, καθ' ἣν εἶχε σκοπὸν νὰ διατρίψῃ ἐνταῦθα, καὶ οἱ ἵπποι εἶνε ἔτοιμοι.

— Μάλιστα, κύριε, εἶπε ποιήσασα χαριέστατον σχῆμα, ἔμπλεον νωχ-λείας, ὡς ἐκ τοῦ νοσώδους τῆς καταστάσεώς της, πλὴν μετέβαλα γνώμην. Δὲν ἔχω δυνάμεις νὰ ὁδοιπορήσω τὴν στιγμὴν ταύτην... Ἄν ἐκοιμώμην ὀλί-γην ὥραν, μὲ φαίνεται ὅτι θ' ἀνέκτων δυνάμεις ἀναπαυομένη.

Ὁ βαρόνος ὠχρίασεν.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐθεώρησε τὸν πατέρα της μὲ ἀνησυχίαν.

— Γνωρίζει ἡ Ὑψηλότης Ὑμῶν πόσον ἀνάξιον Αὐτῆς εἶνε τὸ κατάλυμα τοῦτο, ὑπετραύλισεν ὁ βαρόνος δὲ Ταβερνέϋ.

— ὦ! σὰς παρακαλῶ, κύριε, ἀπήντησεν ἡ Δελφίνη μὲ φωνὴν γυναικὸς ἐκνευρισμένης, νὰ ἀναπαυθῶ μόνον ὀλίγον καὶ τὰ πάντα θὰ εἶνε λίαν καλὰ.

Τότε ἡ Ἀνδρεὰς ἔσπευσε νὰ ἐτοιμάσῃ τὸν κοιτῶνά της.

Ὁ κοιτῶν οὗτος δὲν ἦτο μεγαλύτερος οὐδ' εὐπρεπέστερος τῶν ἄλλων ἴσως, ἀλλὰ πάντοτε εἰς θάλαμον ἐνῶ κατοικεῖ νεᾶνις ἀριστοκράτις, ὡς ἡ Ἀνδρεὰς, ἔστω καὶ πτωχή, ὡς αὕτη, ὑπάρχει τι τέρπον τὴν ὄρασιν ἄλλης γυναικός.

Ἐκαστος τότε ἔσπευσε νὰ προσφέρῃ τῇ Δελφίνῃ τὰς ὑπηρεσίας του· ἀλλ' αὕτη, μελαγχολικῶς ὑπομειδιῶσα, ἔνευσε διὰ τῆς χειρός, ὡς μὴ εἶχε τὴν δύ-ναμιν νὰ ὁμιλήσῃ, ὅτι ἐπεθύμει νὰ τὴν ἀφήσωσιν ἐκεῖ μόνην.

Καὶ ἰδοὺ ἀπεμακρύνθησαν ἐκ δευτέρου ἅπαντες.

Ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα ἠκολούθησεν ἕνα ἕκαστον διὰ τῶν βλεμμάτων, μέχρις οὐ ἐχάθησαν εἰς τὰ δένδρα καὶ ἡ τελευταία οὐρὰ παντός ἐνδύματος καὶ τὸ τελευταῖον κράσπεδον πάσης ἐσθῆτος· ἔπειτα σύννους ἐστήριξε τὸ ὦχρόν μετώπον ἐπὶ τῆς ὠραίας τῆς χειρός.

Δὲν ἦσαν τῶντοι ἀπασισιώτατοι οἱ αἰώνοι, οὔτινες συνώδευσαν αὐτὴν εἰς Γαλλίαν;

Ὁ θαλάμος ἐκεῖνος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κατέλυσεν εἰς Στρασβούργον, τὸ πρῶτονμέρος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπάτησεν ὁ ποὺς αὐτῆς εἰς τὴν γῆν, ἐν ἧ ἐμέλλε νὰ βασιλεύσῃ, νὰ παριστᾷ ἐν ζωγραφίᾳ τὴν σφαγὴν τῶν ἀθῶων· εἶτα ἡ γθεσινὴ καταιγίς, καθ' ἣν συνετρίβη πλησίον τοῦ ὀχήματός τῆς μέγα δένδρον ἐκ τοῦ κεραυνοῦ· τέλος πάντων καὶ αἱ προρρήσεις τοῦ παραδόξου ἐκείνου ἀνθρώπου, καὶ ἡ μυστηριώδης ἐκείνη ὀπτασία, τὴν ὁποίαν ὅμως ἡ Δελφίνη ἀπεφάσισε νὰ μὴν ἐκμυστηρευθῇ εἰς κανένα οὐδέποτε!

Μετὰ παρέλευσιν δέκα περίπου λεπτῶν, ἐπιστρέφει ἡ Ἀνδρεᾶς, ὅπως ἀναγγεῖλῃ ὅτι ὁ κοιτὼν ἦν ἕτοιμος. Ἀφῆκαν δὲ οἱ αὐλικοὶ τὴν νεάνίδα νὰ παρευθῇ ἐλευθέρως πρὸς τὴν Αὐτῆς Ὑψηλότητα, ὡς ἡ διαταγή, ἣν εἶχε δώσει ἡ Δελφίνη, νὰ μὴ ἐξετείνετο μέχρις αὐτῆς.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἔμεινε διὰ τινὰς στιγμὰς ὀρθία ἐνώπιον τῆς πριγκιπίσσης, μὴ τολμῶσα νὰ τῇ ὁμιλήσῃ· τοσοῦτον βεβυθισμένη ἐφαίνετο εἰς τὰς σκέψεις τῆς ἡ Αὐτῆς βασιλικῆς Ὑψηλότης.

Τέλος πάντων ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα ἀνεγείρει τὴν κεφαλὴν καὶ ποιεῖ πρὸς τὴν Ἀνδρεᾶδα διὰ τῆς χειρὸς νεῦμα νὰ ὁμιλήσῃ.

— Ὁ κοιτὼν τῆς Ὑψηλοτάτης εἶνε ἕτοιμος εἶπεν ἡ κόρη· τὴν παρακαλοῦμεν μόνον ἱκετικῶς...

Ἡ Δελφίνη δὲν ἀφῆκε τὴν νεάνίδα νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν αὐτῆς.

— Ὑπερευχαριστῶ, δεσποσύνη, τῇ εἶπε. Κράξατε, σὲ παρακαλῶ τὴν κόμησσαν Λαγγερχάουσεν, καὶ ὁδηγήσατέ μας εἰς αὐτόν.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ὑπήκουσεν· ἡ γρατὰ ἐπίτιμος κυρία προσῆλθε μετὰ προθυμίας.

— Δός μου τὸν βραχίονά σου, καλὴ μου Βριγίττη, νὰ στηριχθῶ, εἶπεν ἡ Δελφίνη γερμανιστί, διότι τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἔχω δυνάμεις οὐδὲ νὰ περιπατήσω.

Ἡ κόμησσα ὑπήκουσεν.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἔκαμε ταῦτοχρόνως κίνησιν τινα ἵνα τὴν βοηθήσῃ.

— Ἐννοεῖτε λοιπόν, δεσποσύνη, τὰ γερμανικά; ἠρώτησεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα.

— Μάλιστα, ὑψηλοτάτη δέσποινα, ἀπήντησεν γερμανιστί ἡ Ἀνδρεᾶς, τὰ ὁμιλῶ δὲ καὶ ὀλίγον.

— Ἐξαίρετα! ἀνέκραξεν ἡ Δελφίνη περιχαρής. ὦ! πόσον καλὰ ἦλθε τὸ πρᾶγμα! πόσον συνάδαν μὲ τοὺς σκοπούς μου!

Ἡ Ἀνδρεᾶς δὲν ἐτόλμησε βεβαίως νὰ ἐρωτήσῃ τὴν Αὐτῆς Ὑψηλότητα ὅποιοι ἦσαν οἱ σκοποὶ αὐτῆς, καὶ τοι· διακαῶς ἐπιποθοῦσα νὰ πληροφορηθῇ τοῦτο.

Ἡ Δελφίνη ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τῆς κυρίας δὲ Λαγγερχάουσεν καὶ ἐπροχώρησε μικροῖς βήμασιν, ὡς εἰ τὰ γόνατά τῆς νὰ ἐκάμποντο ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ σώματος.

Ἐνῶ ἐζήρχετο τοῦ πυκνώματος ἐκείνου τῶν δένδρων, ἀκούει τὴν φωνὴν τοῦ κ. δὲ Ροᾶν λέγοντος:

— Ἀλλὰ πῶς, κύριε δὲ Σταινβίλλ, θέλετε νὰ ὁμιλήσετε πρὸς τὴν Αὐτῆς

Βασιλικὴν Ὑψηλότητα, ἐνῶ, σὰς λέγω, ὅτι ἔχομεν διαταγὴν πάντη ἀλλοίαν;
— Εἶνε ἀνάγκη, σὰς εἶπον, ἀπεκρίθη ὁ διοικητὴς μετὰ φωνῆς στερεᾶς,
καὶ εἶμαι πεπεισμένος ὅτι θὰ μὲ συγχωρήσῃ.

— Ἀλλὰ, κύριέ μου, ἀγνοῶ, τῇ ἀληθείᾳ, ἂν πρέπη...

— Ἀφήσατε, ἀφήσατε τὸν διοικητὴν μας νὰ προσέλθῃ, κύριε δὲ Ροᾶν, εἶπεν ἡ Δελφίνη ἐμφανιζομένη ὑπὸ τὴν εἰσοδὸν τῆς ἀναδεδραδὸς, ὡς ὑπὸ θαλερὰν ἀψίδα θμιαμβευτικὴν πλησιάζατε, κύριε δὲ Σταινβίλλ.

Ἐκαστος δὲ τότε ὑπήκουσεν ἐνώπιον τοῦ προστάγματος τῆς Μαρίας Ἀντωνιέτης, καὶ παρεμέρισαν ὅλοι, ἵνα διέλθῃ ὁ γυναικάδελφος τοῦ πανσθενοῦς ὑπουργοῦ, ὅστις κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐκυβέρνηε τὴν Γαλλίαν.

Ὁ κ. δὲ Σταινβίλλ παρετήρησε περίξ του ὡς εἰ ἤθελε νὰ εἶπῃ μυστικόν. Ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα ἠννόησεν ἀμέσως ὅτι ὁ διοικητὴς εἶχε τι ἰδιαίτερον νὰ τῇ ἀναφέρῃ· ἀλλὰ καὶ πρὶν ἔτι ἀποδείξῃ ὅτι ἐπεθύμει νὰ τὴν ἀφιναν μόνην μετὰ τοῦ κ. δὲ Σταινβίλλ, ἕκαστος εὐρέθη ἀπομεμακρυσμένος.

— Ἐπιστολὴ ἐκ Βερσαλλιών, δέσποινα, εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὁ κ. δὲ Σταινβίλλ, παρουσιάζων πρὸς τὴν Δελφίνην ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν μέχρι τοῦδε ἐκράτει κεκρυμμένην ἐντὸς τοῦ χρυσοκεντήτου πύλου του.

Ἡ Δελφίνη ἔλαβεν αὐτὴν καὶ ἀνέγνωσε τὴν ἐπιγραφὴν.

«Πρὸς τὸν κύριον βαρὸνον δὲ Σταινβίλλ, διοικητὴν Στρασβούργου.»

— Ἀλλ' ἀπευθύνεται πρὸς ὑμᾶς, κύριε, καὶ ὄχι πρὸς ἐμέ, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα. Ἰδέτε λοιπόν, ἀνοίξατε καὶ εἰπατέ μοι ἂν γράφῃ τι περὶ ἐμοῦ.

— Ἡ ἐπιγραφὴ τῶνόν τι δέσποινα, εἶνε ἐν ὀνόματί μου, ἀλλὰ παρατηρήσατε ὅτι ἐπὶ τῆς γωνίας ταύτης ὑπάρχει τὸ σημεῖον, περὶ οὗ συνεννοήθημεν μετὰ τοῦ γαμβροῦ μου κυρίου δὲ Σιουασώλ, σημείου δηλοῦντος ὅτι ἡ ἐπιστολὴ εἶνε διὰ τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα.

— Ἀ! τῶνόν τι σταυρός· δὲν τὸν εἶχον ἰδεῖ· ὁότε μοι λοιπόν.

Ἡ πριγκίπισσα ἠνοιξε τὴν ἐπιστολήν καὶ ἀνέγνωσε τὰ ἑξῆς:

«Ἡ ἐπίσημος εἰσαγωγὴ τῆς κυρίας Δουβαρὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως περιτοιχισμένου ὑπὸ τῆς αὐλῆς ἀπεφασίσθη, καὶ θὰ λάβῃ χώραν ἐὰν εὐρεθῇ ἡ ἀνάδοχος κυρία, ὑφ' ἧς ὀδηγουμένη ὀφείλει νὰ παρουσιασθῇ, κατὰ τὴν ἐθιμοταξίαν. Ἐλπίζομεν εἰσέτι νὰ μὴ εὐρεθῇ τοιαύτη τις κυρία. Ἀλλ' ὁ ἀσφαλέστερος τρόπος τοῦ νὰ μὴ λάβῃ χώραν ἡ εἰσαγωγὴ αὕτη εἶνε νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἔλευσιν αὐτῆς ἡ αὐτῆς βασιλικὴ Ὑψηλότης ἢ δέσποινα Δελφίνη. Ὅταν φθάσῃ εἰς Βερσαλλίας ἡ Βασίλ. αὐτῆς Ὑψηλότης οὐδεὶς πλέον θὰ τολμήσῃ νὰ προτείνῃ τοιαύτην ἀτασθαλίαν.»

— Πολὺ καλὰ! εἶπεν ἡ Δελφίνη, χωρὶς οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην νὰ φανερῶσιν ταραχὴν, οὐδὲ νὰ φανῇ ὅτι ἡ ἀνάγνωσις τῇ ἐπροξένησεν αἰσθησίν τινα.

— Ἐχει εὐχαρίστησιν ἡ ἀναπαυθῇ ἡ Ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης; ἠρώτησεν ἡ Ἀνδρᾶς μετὰ συστολῆς.

— Ὅχι, εὐχαριστῶ, δεσποσύνη, εἶπεν ἡ ἀρχιδούκισσα· ὁ ἀνοικτὸς ἀὴρ μὲ ὠφέλησε· ἰδέτε πόσον καλὰ ἀνέλαβα τὰς δυνάμεις μου.

Καὶ ἀφήσασα τὸν βραχίονα τῆς κομήσεως ἔκαμε βήματά τινα μετὰ τὴν αὐτὴν εὐκίνησιαν, ὡς εἰ δὲν τῇ συνέβη οὐδὲν πρὸ ὀλίγου.

— Τοὺς ἵππους μου νὰ ἐτοιμάσωσιν, εἶπεν ἡ ἀναχωροῦμεν.

Ὁ κ. δὲ Ροᾶν ἐστράφη ἐκθαμβὸς πρὸς τὸν κ. δὲ Σταινβίλλ, ὡς εἰ τὸν ἠρώτα πόθεν ἡ αἰφνιδία αὕτη μεταβολή.

— Ἡ Αὐτοῦ βασιλικὴ Ὑψηλότης ὁ Δελφίνος ἀνυπομονεῖ, ἀπήντησεν ὁ διοικητὴς εἰς τὰ οὗς τοῦ καρδινάλιου.

Τὸ δὲ ψεῦδος τοῦτο μὲ τὴν ἐν ἐμέθῃ ἐπιτηδειότητα, ὥστε ὁ κ. δὲ Ροὰν ἐξέλαθεν αὐτὸ ὡς ἀθυροστομίαν τοῦ διοικητοῦ, καὶ πεισθεὶς ἠρκέσθη εἰς τοῦτο.

Περὶ δὲ τῆς Ἀνδρεάδος, ὁ πατὴρ αὐτῆς τὴν ἐδίδαξεν ὅτι πρέπει νὰ σέβηται τὰς ἰδιοτροπίας πάσης ἐστεμμένης κεφαλῆς, διὸ δὲν ἐξεπλάγη ἡ νεανίς ἐκ τῆς αἰφνιδίας μεταβολῆς τῆς Μαρίας Ἀντωνιέττης· ὅθεν καὶ ἡ Δελφίνη στραφεῖσα πρὸς αὐτήν, καὶ παρατηρήσασα ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς νηνεμίας γλυκυτάτην :

— Εὐχαριστῶ, δεσποσύνη, τῇ εἶπεν· ἄκρως εὐηρεστήθην ἐκ τῆς φιλοξενίας σας.

Καὶ ἀποταθεῖσα πρὸς τὸν βαρόνον :

— Κύριε, ἐπρόσθεσε· μάθετε ὅτι ἀναχωροῦσα ἐκ Βιέννης ἠυχήθην, τὸν πρῶτον Γάλλον, τὸν ὁποῖον ἀπαντήσω, νὰ τὸν καταστήσω εὐτυχῇ. Ὁ Γάλλος λοιπὸν αὐτός, εἶνε ὁ υἱός σας... Πλὴν δὲν ἀρκεῖ τοῦτο μόνον· θέλω καὶ τὴν δεσποσύνην... πῶς ὀνομάζεται, κύριε, σας παρακαλῶ, ἡ θυγάτηρ σας ;

— Ἀνδρέας, Ὑψηλοτάτη δέσποινα, Ἀνδρέας.

— Λοιπὸν θέλω καὶ τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα νὰ καταστήσω ἐπίσης εὐτυχῇ...

— ὦ ! Ὑψηλοτάτη, ἐψιθύρισεν ἡ νεανίς.

— Ναί, θέλω νὰ τὴν συμπαραλάβω μεταξὺ τῶν ἐπιτίμων μου δεσποινίδων· νομίζω ὅτι εἰμεθα πρὸς τοῦτο ὅσον ἀπαιτεῖται ἀρμόδιοι, τί λέγετε, κύριε ; ἐπρόσθεσεν ἡ Δελφίνη στραφεῖσα πρὸς τὸν Ταβερνέ.

— ὦ ! Ὑψηλοτάτη, ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος, τοῦ ὁποίου πᾶσα ὀνειροπόλησις ἐπραγματοποιεῖτο διὰ τοῦ λόγου, τὸν ὁποῖον ἀπηύθυνεν ἡ πριγκίπισσα ὡς πρὸς τοῦτο εἰμεθα ἡσυχαι· διότι μᾶς λείπουν μὲν τὰ πλούτη, ὅχι ὅμως καὶ τὰ συστατικὰ τοῦ γένους... μολοντοῦτο... ἡ ὑψηλὴ αὐτὴ εὐτυχία...

— Εἰσθε ἀξιοὶ αὐτῆς... Ὁ ἀδελφός θὰ ὑπερασπίζῃ τὸν βασιλεῖα εἰς τὰς ἐκστρατείας, ἡ ἀδελφὴ θὰ ὑπηρετῇ τὴν Δελφίνην εἰς τὰ ἀνάκτορα· ὁ πατὴρ θὰ παρέχῃ εἰς μὲν τὸν υἱὸν νοθεσίας περὶ πίστεως, εἰς δὲ τὴν θυγατέρα περὶ ἀρετῆς... ἰδοὺ θὰ ἔχῃ δύο ἀξίους θεράποντας· τί λέγετε, κύριε ; ἐξηκολούθησεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα ἀποταθεῖσα πρὸς τὸν νεανίαν, ὅστις ἀμέσως προσέπεσε γονυκλινῆς, καὶ εἰς τὰ χεῖλη τοῦ ὁποίου ἐξέπνευσεν ἡ φωνὴ ἐκ τῆς συγκινήσεως.

— Πλὴν... ὑπετραύλισεν ὁ βαρόνος, ὅστις πρῶτος ἠδυνήθη νὰ συνάψῃ τὰς ἰδέας του.

— Ἐννοῶ, εἶπεν ἡ Δελφίνη· ἀνάγκη νὰ ἐτοιμασθῇτε πρότερον διὰ τὴν ὁδοιπορίαν, πῶς ;

— Τφόντι, δέσποινά μου, ἀπεκρίθη ὁ Ταβερνέ.

— Πολὺ καλὰ, ἀλλὰ δὲν πιστεύω νὰ θέλετε πολλὴν ὥραν διὰ τοῦτο.

Καὶ ἐπειδὴ ἐξωγραφῆθη ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς Ἀνδρεάδος καὶ τοῦ Φιλίππου, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν τοῦ βαρόνου, μεῖδιμα λυπηρόν, ὡς εἰ προσεβλήθη ἡ φιλοτιμία τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῶν λέξεων τούτων τῆς Δελφίνης.

— Δὲν πιστεύω προσέθεσεν ἡ πριγκίπισσα, νὰ θέλετε πολλὴν ὥραν, ἀφοῦ βλέπω τὴν μεγάλην προθυμίαν σας διὰ νὰ μὲ εὐαρεστήσητε. Ἀλλὰ, σταθῇτε· σας ἀφίνω ἐδῶ ἐν τῶν ὀχημάτων μου, καὶ μὲ προφθάνετε. Κύριε διοικητά, παρακαλῶ, πλησιάζατε.

Ὁ διοικητὴς ἔσπευσε πάραυτα.

— Ἀφίνω ἐν τῶν ὀχημάτων μου εἰς τὸν κύριον δὲ Ταβερνέυ, τὸν ὅποιον παραλαμβάνω μετ' ἐμοῦ εἰς Παρισίους, ὁμοῦ μὲ τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα, εἶπεν ἡ Δελφίνη. Διορίσατέ τινα ὅπως συνοδεύσῃ τὸ ὄχημα αὐτὸ καὶ παραστήσῃ αὐτὸ παντοῦ ὡς ἀνήκει εἰς τὴν συνοδίαν μου.

— Εὐθύς, δέσποινά μου, ἀπήντησεν ὁ βαρόνος δὲ Σταινβίλλ καὶ πάραυτα ἀνεφώνησε :

— Κύριε δὲ Βωσίρ !

Καὶ ἰδοὺ παρουσιάζεται μετὰ μεγίστης προθυμίας νέος τις εἰκοσιτεσσάρων ἢ εἰκοσιπέντε ἐτῶν, μὲ ζωηροτάτους ὀφθαλμούς καὶ μὲ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ἀνὰ χεῖρας.

— Νὰ κρατήσητε ἐν ὄχημα διὰ τὸν κ. δὲ Ταβερνέυ, εἶπεν ὁ διοικητὴς, καὶ νὰ συνοδεύσητε αὐτὸ καὶ ὁ ἴδιος.

— Προσπαθήσατε νὰ μᾶς φθάσητε, εἶπεν ἡ Δελφίνη· σὰς δίδω τὴν ἀδειαν, εἰ δυνατόν τοὺς δύο σταθμούς νὰ τοὺς κάμετε ἓνα.

Ὁ βαρόνος καὶ τὰ τέκνα του ἀπένειμαν τότε πρὸς τὴν πριγκίπισσαν μυρίας ὅσας εὐχαριστίας.

— Ἡ βιαία ἀναχώρησις αὕτη, κύριε, ἠρώτησεν ἡ Δελφίνη, θὰ εἶνε ἴσως πολὺ κοπιώδης δι' ὑμᾶς ;

— Εἴμεθα εἰς τὰς προσταγὰς τῆς Ὑμετέρας Ὑψηλότητος, ἀπήντησεν ὁ βαρόνος.

— Ἐχετε ὑγείαν ! ἔχετε ὑγείαν ! εἶπεν ἡ Δελφίνη μετὰ μεριμνάδας. Κύριοι ! εἰς τὰ ὀχήματά σας ἕκαστος !... Κύριε Φίλιππε, ἱππεύσατε.

Ὁ Φίλιππος ἡσπασθὴ τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς του, ἐνηγκαλίσθη τὴν ἀδελφὴν του καὶ ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ ἵππου.

Μετὰ δέκα λεπτά, ἐξ ὅλης τῆς ἀκολουθίας ἐκείνης, τῆς πολυκρότου καὶ τυφωνώδους, ἄλλο δὲν ἔμενεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πύργου Ταβερνέυ, εἰμὴ εἰς μόνον ἄνθρωπος, καθήμενος ἐπὶ τοῦ τέρμονος τῆς θύρας, ὅστις, ὡχρὸς καὶ λυπημένος, ἠκολούθει μὲ ὄμμα ἀκόρεστον τὰς τελευταίας σειρὰς τοῦ κοινοῦ τοῦ, τὸν ὅποιον μακρόθεν ἀνέμιζον οἱ ὠκύποδες ἵπποι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.

Ὁ ἄνθρωπος δὲ οὗτος ἦτο ὁ Γιλβέρτης.

Ἐν τούτοις, ὁ βαρόνος, μόνος μετὰ τῆς Ἀνδρεάδος μείνας, δὲν ἠδυνήθη εἰσέτι νὰ ἀναίξῃ τὸ στόμα, νὰ προφέρῃ λέξιν. Παράροζον ἀληθῶς ἦτο τὸ θέαμα, τὸ ὅποιον παρέστη τότε εἰς τὸν πρόδομον τοῦ πύργου.

Ἡ Ἀνδρεάς, ἐσταυρωμένος ἔχουσα τὰς χεῖρας, ἀνεπόλει τὸ πλῆθος τῶν ἀπροσδοκῆτων, ἀέλπτων, ἀνηκούστων τῆς ἡμέρας ἐκείνης συμβάντων, τῶν αἰφνιδίως διαταραζάντων τὴν γαλινιαίαν τῆς ζωὴν, καὶ ἐξελάμβανεν αὐτὰ ὡς ὄνειρα.

Ὁ βαρόνος ἐμάδα τὰς ψυχὰς του ὀφρὺς ἐκ τοῦ μέσου τῶν ὁποίων ἀνεπῆδων μικραὶ τρίχες καμπυλοειδεῖς, ἡ ἐξεκόλλα τὰς πτυχὰς τοῦ χιτῶνός του ἐπὶ τοῦ στήθους.

Ἡ Σοφία, ἔχουσα τὴν ράχιν ἐπὶ τῆς θύρας ἐστηριγμένην, παρετῆρει τοὺς κυρίου τῆς.

Ὁ γέρω Γεώργης, μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας καὶ τὸ στόμα κεχηνός, ἔβλεπε τὴν Σοφίαν.

Ὁ βαρὼνος ἠγέρθη πρῶτος.

— Ἰδέ, ἰδέ, ἰδέ τὸν κρεμασμένον πῶς ἦλθε καὶ μοῦ ἐστάθηκεν ἐκεῖ δά,

ὥσαν ἄγαλμα, ἰδέ, ἰδέ!... Ἄ! χαμένο κορμί, ἐλησφόνησες ὅτι ἔξω κáθηται ὀλομόναχος καὶ προσμένει ὁ ξένος ἄνθρωπος, ὁ ὀξίωματικός, τὸν ὅποτον ἀφῆκεν ἡ περιγίπισσα;

Ὁ γέρω Γεώργης ἔκαμεν ἐν ἐκ πλαγίου πῆδημα, ἐσταύρωσε τὸν ἀριστερὸν πόδα ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἔτρεξε πρὸς τὰ ἔξω κλονούμενος.

Μετὰ τινα στιγμὴν ἰδοὺ αὐτὸς ἐπανέρχεται.

— Αὐθέντη, λέγει, ὁ ὀξίωματικός εἶν' ἐκεῖ κάτω.

— Τί κάμνει ἐκεῖ κάτω;

— Ἔχει τὸ ἄλογόν του καὶ τρώγει τὰ σπαθόχορτα.

— Ἄφες' ἄς τρώγῃ. Καὶ τὸ ἀμάξι;

— Τὸ ἀμάξι εἶνε εἰς τὴν δεινδροστοιχίαν.

— Ἐτοιμον; ἐξευγμένον;

— Ἐξευγμένον μὲ τέσσαρα ἄλογα. Τί ζῶα εὐμορφα, αὐθέντη, τί ζῶα εὐμορφα! τρώγουν ταῖς ρηδισαῖς τοῦ ἀνθρώπου.

— Τὰ ἄλογα τοῦ βασιλέως ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ τρώγουν ὅ,τι θέλουν.

Ἀληθινά, καὶ ὁ μάγος τί ἔγινε;

— Ὁ μάγος, αὐθέντη, ἔφυγε.

— Ἐφυγε; καὶ ἀφῆκε τὴν τράπεζαν καθὼς ἦτο! εἶπεν ὁ βαρόνος· δὲν τὸ πιστεύω ποτέ. Φαίνεται ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ, ἢ θὰ στείλῃ κά' ἓνα ἀντ' αὐτοῦ.

— Δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ, εἶπεν ὁ γέρω Γεώργης, ἐπειδὴ ὁ Γιλβέρτης τὸν εἶδε καὶ ἔφυγε μὲ τὸ ἀμάξι του.

— Ὁ Γιλβέρτης τὸν εἶδε καὶ ἔφυγε μὲ τὸ ἀμάξι του! ἐπανελάθεν ὁ βαρόνος σύννου.

— Μάλιστα, αὐθέντη.

— Ἐν τούτοις, αὐτὸς ὁ ἀχαμάτης ὁ Γιλβέρτης δὲν εἶνε πρᾶγμα, τὸ ὅποτον νὰ μὴ παρατηρήσῃ. Πῆγαινε νὰ ἐτοιμάσῃς τὰ πράγματα ν' ἀναχωρήσωμεν.

— Εἶνε ὅλα ἔτοιμα, αὐθέντη.

— Πῶς εἶνε ὅλα ἔτοιμα!

— Μάλιστα, εἶνε ἔτοιμα· εὐθὺς καθὼς ἤκουσα τὴν διαταγὴν τῆς ὑψηλοτάτης Δελφίνης, ἔτρεξα εἰς τὸν θάλαμον τοῦ κ. βαρόνου καὶ ἐσύναξα εἰς ἓνα δέμα ὅλα τὰ φορέματα.

— Ἀλλὰ πῶς φυτρώνεις ἐκεῖ ὅπου δὲν σὲ σπεύρουν, αἶ, ἀνότητε!

— Ἐγώ, αὐθέντη, ἐνόμισα ὅτι ἤθελα σὰς εὐχαριστήσῃ προλαμβάνων τὴν διαταγὴν σας.

— Τὰ μυαλά σου!!! Ἐλα, βοήθησε τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα.

— Εὐχαριστῶ, πάτερ μου, ἔχω τὴν Σοφίαν.

Ὁ βαρόνος ἐβυθίσθη ἐκ νέου εἰς σκέψεις.

— Ἀλλὰ, ζῶον τετράποδον, εἶπε πρὸς τὸν γέρω Γεώργη, ἓνα πρᾶγμα ὑπάρχει ἐδῶ, τὸ ὅποτον μὲ φαίνεται ἀδύνατον!

— Τί πρᾶγμα εἶνε, αὐθέντη μου;

— Καὶ νὰ μὴ τὸ συλλογισθῇς κἂν ἐσύ! ἔγκυαλὰ τί συλλογίζεσαι ποτέ καὶ θὰ συλλογισθῇς καὶ τοῦτο!

— Τί αὐθέντη;

— Μὲ φαίνεται ἀδύνατον νὰ φύγῃ ἡ Αὐτῆς βασιλικὴ Ὑψηλότης καὶ νὰ μὴν ἀφήσῃ τίποτε εἰς τὸν κ. δὲ Βωσίρ, τίποτε δῶρον ἐννοῶ, ἢ ὁ μάγος, νὰ μὴ δώσῃ μίαν λέξιν κἂν εἰς τὸν Γιλβέρτην.

Ἀριθμὸς 19.

Εν Ἀθήναις, Γραφεῖον ὁδὸς Πραξιτέλειου ἀγῶν. 10.

Ἐν τούτοις εἰς τὴν αὐλὴν ἠκούσθη ἑλαφρὸς τις συριγμός.

— Αὐθέντη, εἶπεν ὁ γέρω Γεώργης.

— Τί τρέχει;

— Κράζουν.

— Ποῦς κράζει;

— Ὁ κύριος ἐκεῖνος, ὁ ἀξιωματικός.

— Ὁ ἀξιωματικός;

— Μάλιστα, καὶ ὁ Γιλβέρτης... εἶνε καὶ ἐκεῖνος ἔξω καὶ τριγυρίζει ὡσὰν νὰ εἶπῃ τίποτε.

— Αἶ, πῆγαινε λοιπὸν νὰ ἰδῇς τί θέλουν... κάθου καὶ βλέπε με.

Ὁ γέρω Γεώργης ὑπήκουσε μὲ τὴν συνήθη του σπουδὴν.

— Πάτερ μου, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς πλησιάζουσα πρὸς τὸν βαρόνον, ἐννοῶ τί πᾶς ἀπασχολεῖ αὐτὴν τὴν ὥραν. Ἀλλὰ γνωρίζετε ὅτι ἔχω ἕως τριάκοντα χρυσὰ λουδοβίκια καὶ τὸ ὥρατον ἐκεῖνο ὥρολόγιον, τὸ ἀδαμαντοκόλλητον, τὸ ὁποῖον ἐδῶρην εἰς τὴν μητέρα ἡ Βασίλισσα Μαρία Λεξίνσκα.

— Ναι, παιδί μου, καὶ πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ βαρόνος· ἀλλὰ φύλαξέ τα, φύλαξέ τα νὰ κόψῃς μίαν ἐσθῆτα διὰ τὴν ἡμέραν τῆς εἰσαγωγῆς σου ἐνώπιον τοῦ βασιλέως... Περὶ χρημάτων ἡ φροντίς εἶνε ἰδική μου· μὴ σέμνελῃ, εὐρισκομεν. Σιωπή, ἰδοὺ ὁ γέρω Γεώργης.

— Αὐθέντη, ἀνέκραξεν ὁ γέρω Γεώργης εἰσερχόμενος καὶ κρατῶν εἰς τὴν μίαν μὲν τῶν χειρῶν ἐπιστολὴν εἰς δὲ τὴν ἄλλην χρυσὰ τινὰ νομίσματα· αὐθέντη, ἰδοὺ τί ἄφησεν ἡ Δελφίνη δι' ἐμέ, δέκα λουδοβίκια, αὐθέντη! δέκα λουδοβίκια!

— Αὐτὴ δέ, ἀνότη, ἡ ἐπιστολὴ τὴν ὁποίαν κρατεῖς;

— Ἀ! αὐτὴ ἡ ἐπιστολὴ εἶνε, αὐθέντη, διὰ σᾶς· εἶνε τοῦ μάγου.

— Τοῦ μάγου;

— Μάλιστα· τὴν ἄφησεν εἰς τὸν Γιλβέρτην ὅταν ἀνεχώρησε.

Καλὰ τὸ ἔλεγα ἐγὼ· ἄλλη φορὰ, κτῆνος ὅταν σοῦ ὀμιλῶ ἐγώ, νὰ μὲ ἀκούῃς. Δός μοι τὴν ἐπιστολήν.

Ὁ βαρόνος ἤρπασε τὴν ἐπιστολήν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ γέρω Γεώργη, τὴν ἤνοιξεν ἐν βίᾳ καὶ ἀνέγνωσε τὰ ἐξῆς χαμηλῇ, τῇ φωνῇ:

« Κύριε βαρόνε, ἂν ἡ στιγμὴς ἤγγισε τὰ σκεύη ἐκεῖνα τῆς τραπέζης ἡ βασιλικὴ χεὶρ τῆς ὑψηλοτάτης Δελφίνης, τὰ σκεύη ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς ὑμᾶς· φυλάξατε λοιπὸν αὐτὰ ὡς κειμήλιον ἱερὸν, καὶ ἐνθυμεῖσθε ἐνίοτε τὸν φιλοξενηθέντα ὑφ' ὑμῶν καὶ ὅπως εὐγνώμονα

« ΙΩΣΗΦ ΒΑΔΣΑΜΟΝ. »

— Γέρω Γεώργη! ἀνεφώνησεν ὁ βαρόνος μετὰ τινὰ σκέψιν.

— Αὐθέντη!

— Εἰπέ μοι εἰς τὴν Βαρλεδούκην ὑπάρχει χρυσοχόος τις καλός;

— Μάλιστα, αὐθέντη, ἐκεῖνος ὅστις ἐκόλλησε τὸ ἀργυροῦν ποτήρι τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεᾶδος.

— Καλὰ, Ἀνδρεᾶς κόρη μου, βάλε κατὰ μέρος τὸ ποτήριον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔπιεν ἡ Βασιλικὴ Αὐτῆς Ὑψηλότης, καὶ τὰ λοιπὰ ὅλα πάρετα εἰς τὸ ὄργανον. Καὶ σύ, χαμένε, τρέξε ὑγίωνα εἰς τὸν οἶνον καὶ πῆγαινε τοῦ εὐκατοῦδου, ὅστις κἀθηται ἔξω, πῆγαινέ του τὸ καλῆτερον κρασί, τὸ ὁποῖον μᾶς ἀπέμεινε

— Μία φιάλη μόνη ἀπέμεινε, αὐθέντη, εἶπεν ὁ γέρω Γεώργης.

— Αἶ, μία φιάλη μόνη μᾶς χρειάζεται.

Ὁ γέρω Γεώργης ἀπῆλθεν.

— Αἶ, Ἀνδρέας, κόρη μου, εἶπεν ὁ βαρόνος, καρδιά, παιδί μου, καρδιά, Πηγαίνομεν εἰς τὴν αὐλὴν· ἐκεῖ κάτω ὑπάρχουν πολλοὶ τίτλοι κεναί, πολλὰ μοναστήρια μὲ ἀπειρα κτήματα πρὸς παραχώρησιν, καμπόσα τάγματα, χωρὶς ταγματάρχας, οὐκ ὀλίγαι ἀκαλλιέργηται γαῖαι· θὰ πέρῃ καὶ εἰς τὸν ἰδικόν μας κλῆρον τίποτε. Ἡ αὐλὴ εἶνε πρᾶγμα λαμπρόν, μία περιοχὴ, τὴν ὅποιαν φωτίζει ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ὁ ἥλιος. Πρόσεξε νὰ εὕρισκῃσαι πάντοτε πρὸς τὸ μέρος ὅπου λάμπει περισσότερον· σὺ, κόρη μου, ἔχεις κάλλος. Ἐμπρός, παιδί μου, ἔμπρός.

Ἡ Ἀνδρέας ἐξῆλθε τότε καὶ αὕτη, ἀφοῦ πρότερον προσέφερε τὸ μέτωπον πρὸς ἀσπασμὸν εἰς τὸν πατέρα της.

Ἡ Σοφία ἔτρεξε κατόπιν αὐτῆς.

— Αἶ! ποῦ εἶσαι; γέρω Γεώργη, ζῶν μετὰ τὰ μεγάλα τ' αὐτιά! ἀνεφώνησεν ὁ Ταβερνέυ ἐξερχόμενος τελευταῖος, κύτταξε νὰ προσφέρῃς ὅ,τι ἐπιθυμεῖ ὁ κύριος ἀξίωματικός.

— Εὐθύς, ἀφέντη, ἀπεκρίθη ὁ γέρω Γεώργης ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ οἴνου.

— Ἄς τρέξω ἐγὼ τώρα, εἶπεν ὁ βαρόνος πορευόμενος πρὸς τὸν θαλαμὸν του, ἐσπευσμένοις βήμασιν, ὥς τρέξω νὰ διορθώσω τὰ χαρτιά μου. . . . Νὰ φύγωμεν μίαν ὥραν ἀρχήτερα ἀπὸ τὴν ἀθλίαν αὐτὴν φωλιὰ Ἀκούεις, Ἀνδρέας; Τέλος πάντων φεύγομεν ἀπὸ τὸ Ταβερνέυ, καὶ φεύγομεν ἀπὸ τὴν μεγάλην του· μάλιστα θύραν. Τί ἐξαιρετός ἀνθρωπος ἐντασοῦτω αὐτός ὁ μάγος! Ἀληθινά, ἔρχεται τοῦ ἀνθρώπου νὰ γίνῃ δεισιδαίμων χωρὶς νὰ θέλῃ. — Μὰ, κακόμοιρε γέρω Γεώργη, μὰ δὲν κάμνεις δὲ καὶ σὺ, μὰ δὲν κάμνεις τίποτε! Δύο ὥρας ἔκαμε νὰ φέρῃ τὸ κρασί! . . . Κουνήσου δά, κακόμοιρε, κουνήσου δά! — Λοιπόν, κόρη μου Ἀνδρέας. . . .

— Ἦτον, αὐθέντη, σκοτεινὰ. Ἔως νὰ τὴν εὕρω εἶδα κ' ἐπαθα' ψηλαφῶντας τὴν ἐγύρευν· δὲν ὑπῆρχε πλέον κανένα ἀλειμματοκέρι εἰς τὸ σπιτί.

— Πῶς;

— Τ' ἀλειμματοκέρια τάχα. . .

— Τ' ἀλειμματοκέρια. . . ἔ, πήγαινε δά, πήγαινε, εἶπεν ὁ βαρόνος, ἴσα ἴσα τὰ ἐφέραμεν ὅλα μας.

ΙΖ

Τὰ εἰκοσιπέντε Λουδοβίκα τῆς Σοφίας.

Ἐπιστρέψασα ἐν τούτοις εἰς τὸν θαλαμὸν της ἡ Ἀνδρέας ἐπέσπευδε τὰς ἐτοιμασίας τῆς ἀναχωρήσεως. Ἡ Σοφία ἔδωκε χεῖρα βοηθείας εἰς τὰς ἐτοιμασίας ταύτας μετὰ προθυμίας, ἥτις διεσκέδασεν ἀμέσως τὸ νέφος τὸ σηματοῖσθαι μετὰ αὐτῆς καὶ τῆς δεσποίνης της ἀπὸ τῆς πρωΐης σκηνῆς.

Ἡ Ἀνδρέας παρετήρει τὴν θεραπαινίδα ἐργαζομένην διὰ τοῦ ἄκρου τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἐμεδίκα βλέποντα ὅτι ἀπέβαινε περιττὸν νὰ τῇ εἴπῃ ὅτι τὴν ἐσυγχώρει.

— Εἶνε κατὰ βάθος καλὴ νέα, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν, πιστὴ, εὐγνώμων, μό-

νον ἔχει καὶ αὐτὴ τὰς ἀδυναμίας της, καθὼς πᾶς ἄνθρωπος ἐπὶ γῆς. Ἄς ζαλίζεται πλέον!

Καὶ ἡ Σοφία ἄλλως τε δὲν ἦτο ἐκ τῶν θεραπαινίδων ἐκείνων ἐξ ὧν διαφεύγει ἡ ἔμφασις τῆς φυσιογνωμίας τῶν δεσποτῶν αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ παρετήρει τὴν αὐξοῦσαν εὐμένειαν, ἥτις ἐζωγραφίζετο ἐπὶ τοῦ ὠραίου καὶ γαληνιαίου προσώπου τῆς Ἀνδρεάδος.

— Πόσον εἶμαι ἀνόητη! ἔλεγε καθ' ἑαυτήν· ὀλίγον ἔλειψε νὰ συγχισθῶ μὲ τὴν δεσποσύνην ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ... τοῦ Γιλβέρτη. Νὰ συγχισθῶ μὲ τὴν δεσποσύνην, ἐνῷ τῶρα μὲ παίρνει μαζὴ της εἰς Παρισίους, ὅπου ὅστις καὶ ἂν ἐπῆγεν ἔκαμε πάντοτε τὴν τύχην του.

Εἶνε δύσκολον νὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὴν αὐτὴν καταφέρειαν δύο συμπάθειαι, νὰ κυλῶνται τοιοῦτοτρόπως ἡ μία πρὸς τὴν ἄλλην καὶ νὰ μὴ συναντηθῶσι παντελῶς, ἢ συναντηθεῖσαι ἅπαξ, νὰ μὴ ἀσπασθῶσιν ἀλλήλας.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἔκαμε τὸ πρῶτον βῆμα.

— Βάλε τὰς δαντέλλας μου εἰς ἐν κιβώτιον χωριστόν, εἶπεν.

— Εἰς ποῖον, δεσποσύνη, κιβώτιον; ἠρώτησεν ἡ θαλαμηπόλος.

— Ἐξούρ κ' ἐγώ;... Δὲν μὰς εὐρίσκεται κἀνὲν κιβώτιον;

— Ἐγὼ ἐγὼ ἔνα, ἐκεῖνο τὸ ὅπουτον ἡ δεσποσύνη μοὶ ἐχάρισε· τὸ ἔχω εἰς τὸν κοιτῶνα μου, σταθῆτε νὰ τὸ φέρω.

Καὶ ἡ Σοφία ἔτρεξεν εἰς τὸν κοιτῶνά της διὰ νὰ φέρῃ τὸ κιβώτιον μετὰ τσαύτης προθυμίας, ὥστε ἔκαμε τὴν Ἀνδρεάδα νὰ λησμονήσῃ τὰ παρελθόντα.

— Ἀλλ' ἐγὼ αὐτὸ σοὶ τὸ ἐχάρισα, εἶπεν εἰς τὴν Σοφίαν ἅμα ἐπέστρεψεν· ἐγὼ σοὶ τὸ ἐχάρισα, καὶ εἰπορεῖ τώρα νὰ τὸ χρειασθῇς.

— Τί πειράζει! ἂν ἡ δεσποσύνη ἔχῃ μεγαλητέραν ἀνάγκην ἀπὸ ὅσν ἔχω ἐγώ... τί λόγος! τέλος πάντων, ἰδικόν της πάντοτε δὲν ἦτο;

— Ὅταν κἀνεὶς ἔχῃ σκυπὸν νὰ ὑπανδρευθῇ ὑπέλαβεν ἡ Ἀνδρεὰς, αὐτὰ τὰ πράγματα χρειάζονται. Λοιπὸν, σὺ μᾶλλον ἔχεις πλειοτέραν ἀνάγκην αὐτοῦ. Κράτησέ το.

Ἡ Σοφία ἠρρυθρίασεν.

— Εἰς σὲ χρειάζονται τὰ τοιαῦτα, ἐξηκολούθησε λέγουσα ἡ Ἀνδρεὰς, διὰ νὰ φυλάξῃς μέσα τὴν προῖκά σου.

— ὦ! δεσποσύνη, εἶπεν ἡ Σοφία περιχαρῶς κινουσα τὴν κεφαλὴν, διὰ τὴν ἰδικὴν μου προῖκα μὴ σὰς μέλη, καὶ δὲν θὰ χρειασθῇ πολὺν τόπον.

— Διὰ τί; Ἐγώ, Σοφία, ἂν ὑπανδρευθῇς θέλω νὰ σὲ ἶδω εὐτυχῇ, πλουσίαν μάλιστα.

— Πλουσίαν!

— Ναί, βέβαια πλουσίαν, ἀναλόγως ἐννοῶ.

— Λοιπὸν ἡ δεσποσύνη μοῦ ἔχει κἀνένα μεγάλον ἀγρονόμον διὰ νὰ μοῦ δώσῃ διὰ σύζυγον;

— Ὅχι, ἀλλὰ σοῦ ἔχω μίαν προῖκα.

— Ἀληθινά, δεσποσύνη;

— Ἡξέυρεις, τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ἔχω εἰς ἓνα μου κομβόδεμα;

— Μάλιστα, δεσποσύνη, εἰκοσιπέντε λουδοβίκια χρυσά.

— Αἶ, αὐτά, Σοφία, τὰ εἰκοσιπέντε λουδοβίκια εἶνε ἰδικὰ σου.

— Εἰκοσιπέντε λουδοβίκια. Ἀλλ' αὐτὰ εἶνε ὁλόκληρος περιουσία, ἀνέκραξεν ἡ Σοφία μετὰ χαρμονῆς.

— Ἀληθινά, τὰ νομίζεις τόσον πολλά; χαίρομαι λοιπόν· τόσον τὸ καλῆτερον.

— Καί τί; τῶντί μοι τὰ χαρίζει ἡ δεσποσύνη τὰ εἰκασιπέντε λουδοβίκια;

— Σοὶ τὰ χαρίζω

Ἡ Σοφία ἔδειξε κατὰ πρῶτον ἐκπληξιν, εἶτα συντριβὴν καὶ εἶτα δάκρυα ἐπλημμύρησαν τοὺς ὀφθαλμούς της, δραξαμένη δὲ τῆς χειρὸς τῆς Ἀνδρεάδος κατησπάσθη αὐτήν.

— Τότε λοιπόν ὁ σύζυγός σου θὰ μείνῃ εὐχαριστημένος; εἶπεν ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέυ.

— Βέβαια, καὶ θὰ ὑπερευχαριστηθῇ, εἶπεν ἡ Σοφία· τοιαῦτα πράγματα ποῦ τὰ ἡλιπίζεν ἐκεῖνος ἀπ' ἐμέ!

Καὶ ἤρχισε τότε νὰ σκέπτηται ὅτι ὁ Γιλβέρτης δὲν ἤθελεν αὐτὴν ὡς σύζυγον, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ἐφοβεῖτο μὴ περιπέσωσιν εἰς πτωχείαν, τῶρα δὲ ὅτε αὐτὴ ἦτο πλουσία, ἐμελλεν ἴσως νὰ φανῇ ποθεινότερα πρὸς τὸν φιλόδοξον νεανίαν. Ἀπεφάσισε λοιπόν νὰ τρέξῃ χωρὶς ἀναβολὴν πρὸς τὸν Γιλβέρτην καὶ νὰ τῷ προσφέρῃ τὴν μικρὰν περιουσίαν, ἣν τῇ ἔδαψίλευσεν ἡ γενναιοδωρία τῆς Ἀνδρεάδος, πεπεισμένη ὅτι ἐμελλεν οὕτω νὰ ἐμπλήσῃ αὐτὸν εὐγνωμοσύνης καὶ ἀποτρέψῃ ἐκ τοῦ κινκοῦ. Ἡ πτωχὴ Σοφία ἦτο ἀληθῶς γενναία τὴν ψυχὴν. Ἰσως δυσμενὲς τις ἀναγνώστης σχολιάσῃ τὸ πρᾶγμα· ἴσως εἴπῃ ὅτι ὑπὸ τὴν γενναιοδωρίαν ταύτην τῆς θαλαμηπόλου ὑπῆρχε κεκρυμμένον μικρὸν τι σπέρμα ἀλαζυνείας, ἡ ἀκουσία τις ἐπιθυμία νὰ ταπεινώσῃ καὶ αὐτὴ ἐκεῖνον, ὅστις τὴν ἐταπείνωσεν.

Ἀλλ' εἰς ἀπάντησιν τῶν τοιούτων ὑπονοιῶν, σπεύδομεν νὰ προσθέσωμεν ὅτι, ἡμεῖς τοῦλάχιστον, εἰμεθα ὑπερβέβαιοι ὅτι τῆς Σοφίας ἡ καλοβουλία κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ἦτο πολὺ ἰσχυροτέρα τῆς κακοβουλίας.

— Ἡ πτωχὴ κόρη! εἶπε στενάχασα· νὰ καθίσῃ τώρα νὰ θυσιασθῇ, ἐνῶ ἐλευθέρᾳ θὰ ἦτο τόσον ἀφροντίς, τόσον εὐτυχής!

Ἡ Σοφία ἤκουσε τὰς λέξεις ταύτας καὶ συνεκινήθη. Ἐξ αὐτῶν ἐφαντάσθη ἡ κενόδοξος νεανίς, ὅτι, ἂν ἐπορεύετο εἰς Παρισίους μετὰ τῆς δεσποίνης της, θ' ἀπέκτα ἀφεύκτως καὶ αὐτὴ μεταξωτὰς ἐσθῆτας, καὶ ἀδάμντας, καὶ τρίχαπτα λεπτοῦφῃ, καὶ ἔρωτας, πράγματα, τὰ ὅποια μολοντοῦτο ἡ Ἀνδρεάς, ἥτις ἐφρόνει ὡς εὐδαιμονέστερον πάντων τὸν ἥμερον βίον, διόλου δὲν ἐνόησε διὰ τῶν φράσεών της ἐκεῖνων.

Καὶ ἐν τούτοις ἡ Σοφία ἀπέστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς ἐκ τῶν λαμπροτήτων αὐτῶν, καὶ ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἰδέαν της.

— Αἶ, εἶπε, καὶ ἐδῶ εἶμαι εὐτυχής, ἴσως πτωχικὰ μὲν, ὅμως ἡσυχά.

— Συλλογίσου καλὰ, παιδί μου.

— Ναί, δεσποσύνη, θὰ συλλογισθῶ.

— Θὰ κάμῃς πολὺ φρόνιμα· γίνου εὐτυχής, καθὼς ἐννοεῖς σὺτὴν εὐτυχίαν, ἀλλὰ πρόσεξε νὰ μὴ κάμῃς κάμμίαν τρέλλαν.

— Ἐχετε δίκαιον, δεσποσύνη· ὦ! ὑπῆρξα τῶντί τρελλή, μάλιστα καὶ ἑπταίσα πολὺ μάλιστα πρὸς ὑμᾶς· ἀλλ' ἡ δεσποσύνη μὲ συγχωρεῖ ὅταν κάνεις ἀγαπᾷ...

— Λοιπόν, τῶντί, ἀγαπᾷ τὸν Γιλβέρτην πραγματικῶς;

— Μάλιστα, δεσποσύνη· τὸν... ἡγάπησα πλέον, εἶπεν ἡ Σοφίαν.

— Ἀπίστευτον! εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς· μειδιῶσα καὶ τί τοῦ ἡῦρες καλὸν καὶ

ἡγάπησες ἓνα τοιοῦτον νέον; Νὰ τὸν ἰδῶ ἐγώ· ἔχω περιέργειαν· νὰ τὸν παρατηρήσω καλὰ, αὐτὸν τὸν κύριον Γιλβέρτην, ὅστις καίει τόσον τὰς καρδίας, νὰ ἰδοῦμεν τί καλὸν τοῦ εὐρίσκει κάνειϊς.

Ἡ Σοφία παρετήρησε τὴν Ἀνδρεάδα μετὰ τελευταίου τινὸς δισταγμοῦ. Τί ἄρα γε νὰ υπέκυπτον οἱ λόγοι ἐκεῖνοι τῆς Ἀνδρεάδος; Ἦσαν τάχα ὑποκρισία, βαθυτάτη ὑποκρισία, ἢ προήρχοντο ἐκ τῆς τελείας ἀωότητός της;

Πιθανὸν ἢ Ἀνδρεάς νὰ μὴ παρετήρησε ποτὲ καλῶς τὸν Γιλβέρτην, ἐσκέπτετο κατὰ διάνοιαν ἢ Σοφία· πιθανὸν ἢ δέσποινά της νὰ μὴν ἔρριψε ποτὲ ἐπὶ τοῦ Γιλβέρτου βλέμμα προσεκτικόν, ὁ Γιλβέρτης ὅμως βεβαίως ἠτένιζε πρὸς τὴν δέσποινά της.

Ἰνα λάβῃ δ' ἐντελεστέραν γνῶσιν περὶ τῶν διατρεχόντων, πρὶν πορευθῆναι νὰ προτείνῃ τὰ κατὰ νοῦν εἰς τὸν ἐραστήν της, ἐρωτᾷ πάλιν:

— Καὶ θὰ ἔλθῃ, δεσποσύνη, καὶ ὁ Γιλβέρτης, μαζὶ μας εἰς Παρισίους;

— Τί νὰ τὸν κάμωμεν ἐκεῖ τὸν Γιλβέρτην; εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς.

— Νὰ τὸν ἔχωμεν, νὰ...

— Καὶ ὁ Γιλβέρτης δὲν εἶνε ὑπηρέτης; ὁ Γιλβέρτης εἰς ἓνα οἶκον τῶν Παρισίων... τί δύναται νὰ κάμῃ!... Οἱ ὀκνηροὶ τοῦ Ταβερνέυ μας, Σοφία μου, ὁμοιάζουν τὰ μικρὰ πτηνὰ, τὰ ὅποια κἀθηνται καὶ κελαδοῦν ἐπάνω εἰς τοὺς κλώνους τοῦ μικροῦ κήπου καὶ εἰς τοὺς φραγμούς τοῦ περιβολίου. Ὅσον πτωγὴ καὶ ἂν ᾔῃαι ἡ γῆ, εὐρίσκουν κατὶ τι νὰ τρέφωνται. Ἀλλ' ἓνας ὀκνηρὸς εἰς Παρισίους ἔχει ἐξοδα, καὶ ποῖος τὸν θέλει χωρὶς κανὸν ὄφελος;

— Ὅμως ἂν τὸν ὑπανδρευθῇ; ὑπετραύλισεν ἡ Σοφία.

— Ἄν τὸν ὑπανδρευθῇ, τότε, Σοφία μου, κἀθησκι μαζὶ τοῦ εἰς Ταβερνέυ, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς μετὰ φωνῆς ἀταράχου, καὶ φυλάττεται πλέον τὸν οἶκόν μας, τὸν ὅποιον ἡγάπα τόσον ἡ μακαρίτις ἡ μήτηρ μου.

Ἡ Σοφία ἔμεινε κατὰπληκτος· εἰς τοὺς λόγους πλέον ἐκείνους τῆς Ἀνδρεάδος προδήλως παρετήρησε τὴν ἀδιαφορίαν τῆς καρδίας τῆς δεσποίνης της.

Ἡ Ἀνδρεάς ἐγκατέλειπε τὸν Γιλβέρτην εἰς Ταβερνέυ, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην θλίψιν· ἐγκατέλειπεν εἰς ἄλλην ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον, χθὲς ἀκόμη τὸ ἐσπέρας, εἶχε τιμῆσαι διὰ τῆς φιλίας της. Ἀκατανόητον πρᾶγμα!

— Βέβαια, εἶπε καθ' αὐτὴν ἡ Σοφία, αἱ εὐγενεῖς νεάνιδες θὰ τὸ ἔχουν νὰ εἶνε τοιαῦτα πάντοτε· παρετήρησα τοῦτο καὶ εἰς τὸ σχολεῖον· ἐκεῖ ἔβλεπες ὀλίγας λύπας βαθείας, ἀλλὰ ραδιουργίας ἐρωτικᾶς ὡς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου.

Ἡ Ἀνδρεάς, ὡς φαίνεται, ἐμάντευσε πόθεν προήρχετο ὁ δισταγμὸς τῆς Σοφίας· ἢ τοῦτο ἐμάντευσεν, ἢ ὑπέθεσεν ὅτι ἡ θαλαμηπόλος της εὐρίσκειτο ἀμφιρρέπουσα μεταξὺ τῆς φιλοδοξίας τῶν παρισινῶν τέρψεων καὶ τῆς γλυκαίας καὶ ἀταράχου μετριότητος τοῦ πύργου Ταβερνέυ... τί νὰ ἐκλέξῃ.

— Σοφία, τῇ λέγει μετὰ πραότητος φωνῆς· πρέπει, παιδί μου, νὰ σκεφθῇς καλὰ, διότι ἐδῶ ἐξαρτᾶται ἡ μέλλουσα τύχη σου. Ἔχεις μίαν ὥραν καιρόν. Ἀποφάσισε. Μία ὥρα εἶνε ὀλίγη, βεβαίως, ἀλλὰ σὺ γνωρίζω ὅτι εἶσαι εἰς τὰς σκέψεις σου ταχεῖα· ἢ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου, ἢ μετὰ τὸν σύζυγόν σου· ἢ ἐμὲ ἢ τὸν Γιλβέρτην. Ὑπανδρευμένη γυναῖκα ἐγὼ δὲν θέλω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου, σοὶ τὸ λέγω· δὲν μ' εὐχαριστεῖ ἡ θαλαμηπόλος μου νὰ μεριμνᾷ περὶ τῶν οἰκιακῶν της πραγμάτων.

— Ἀλλὰ μίαν μόνην ὥραν, δέσποινα! ὑπέλαβεν ἡ Σοφία· μίαν μόνην ὥραν!

— Μίαν· δὲν μένει καιρός.

— Ἄς ἦναι λοιπόν!

— Κάμε γρήγορα, σύναξε ὅλα μου τὰ φορέματα, καθὼς καὶ τὰ τῆς μητρὸς μου, τὰ ὅποια σέβομαι ὡς ἱερά, ὡς γνωρίζεις, καὶ ἐπίστρεψε νὰ μὲ εἰπῇς τί ἀπεφάσισες. Ὅποιαδῆποτε καὶ ἂν ἦνε ἡ ἀπόφασίς σου, λάβε τα ὡς προῖκα· ἂν ἔλθῃς μετ' ἐμοῦ, εἶνε οἱ μισθοὶ τῆς διетуῶς σου ὑπηρεσίας.

Ἡ Σοφία ἔλαβε τὸ χρηματόδεμα ἐκ τῶν χειρῶν τῆς Ἀνδρεάδος καὶ ἐφίλησεν αὐτό.

Τρέχει εἶτα, καταβαίνει ταχέως τὴν κλίμακα, διέρχεται τὴν αὐλὴν καὶ φεύγει ὑπὸ τὴν δειδροστοιχίαν τῆς εἰσόδου.

Ἡ Ἀνδρεὰς τὴν εἶδεν ἀπομακρυνομένην καὶ εἶπε καθ' ἑαυτήν:

— Τρελλή! ἐνῶ ἡδύνατο νὰ γίνῃ εὐτυχής! Τόσον λοιπόν γλυκὺς εἶνε ὁ ἔρως!

Μετὰ τινα λεπτά, ἡ Σοφία ἔφθασεν εἰς τὸν οἰκίσκον τοῦ Γιλβέρτου, καὶ σταθεῖσα ἐξώθεν τοῦ παραθύρου ἔκρουσε τὰς ὑάλους διὰ τῶν δακτύλων τῆς.

Ὁ Γιλβέρτος ἦτο ἐκεῖ εἶχεν ἐστραμμένην τὴν ράχιν αὐτοῦ πρὸς τὸ παράθυρον, τὸ βλέπον ὑπὸ τὴν δειδροστοιχίαν, ἄγνωστον δὲ εἰς τί κατεγίνετο· ἐτάραττε κατὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ θαλάμου του.

Εἰς τὸν χρότον, ὃν ἀνέδωκαν οἱ δακτύλοι τῆς Σοφίας ἐπὶ τῆς ὑάλου, ἀφῆκεν ὁμέσως, ὡς κλέπτης ὅστις συλλαμβάνεται ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸ ἔργον, εἰς τὸ ὅποτον ἦν ἐνησχολημένος, καὶ ἐστράφη ταχύτερον ἀφ' ὅτι ἤθελε τὸν κινήσει χολύθδινον ἐλατήριον.

— Ἄ! εἶπεν, εἶσαι σύ, Σοφία;

— Ναί, ἐγὼ πάλιν, ἀπήντησεν ἡ νεανίς διὰ τῶν ὑάλων μὲ φωνὴν ἔντονον, ἀλλὰ μειδιῶσα.

— Καλὸ 'ς τὴν Σοφία, τί θέλεις; εἶπεν ὁ Γιλβέρτος πορευόμενος ὅπως ἀνοίξῃ τὸ παράθυρον.

Ἡ Σοφία κατανυγεῖσα ἐκ τῆς ἡμέρου ταύτης ὑποδοχῆς, ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς οὐὸν Γιλβέρτην, ὅστις ἔλαβεν αὐτὴν καὶ νῆν ἐσφregξε.

— Αἶ, εἶπε καθ' ἑαυτήν ἡ κόρη, καλὰ σημεῖα δὲν ἔχει νὰ κουνηθῶ ἀπ' ἐδῶ ἔχε ὑγείαν, Παρίσι.

Ἐκαμὲ δὲ τὴν σκέψιν ταύτην ἡ Σοφία καὶ ἐστέναξε μόνον.

Παρατηρεῖτε πόσον ἀξιεπαινος, τῇ ἀληθείᾳ ἦν κόρη αὐτὴ!

— Ἐμαθες εἶπεν ἡ νεανίς στηριζομένη ἐπὶ τοῦ παραθύρου διὰ τῶν ἀγκῶνων αὐτῆς, ἔμαθες ὅτι φεύγουν πλέον ἀπὸ τὸ Ταβερνέ;

— Τὸ ἔμαθα, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτος.

— Ἐμαθες ποῦ πηγαίνουν;

— Εἰς τὸ Παρίσι.

— Καὶ ἔμαθες καὶ ὅτι μὲ παίρνουν κ' ἐμένα μαζὶ τῶν;

— Ὅχι, αὐτὸ δὲν τὸ ἤξευρα.

— Αἶ, τί λές;

— Αἶ, τί λέγω... σὲ συγχαίρομαι ἂν αὐτὸ σ' εὐχαριστῇ.

— Πῶς εἶπες; πῶς εἶπες; ἠρώτησεν ἡ Σοφία.

— Εἶπα, ὅτι ἂν ἔχῃς καὶ σὺ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ὑπάγῃς μαζὶ τῶν εἰς τὸ Παρίσι, σὲ συγχαίρομαι ὅτι ἀπήλυσες ὅ,τι ἐπεθύμεις.

— Ἐπεθύμουν... κατὰ τὰς περιστάσεις, ὑπέλαβεν ἡ Σοφία.

— Ὅ ἐστὶ; .. τί σημαίνει κατὰ τὰς περιστάσεις;

— Ἐννοῶ, ὅτι ἐξαρτᾶται ἀπὸ σέ νὰ ἐπιθυμῶ ἢ ὄχι τὴν ἀναχώρησίν μου ἀπὸ τὸ Ταβερνέϋ.

— Δὲν καταλαμβάνω, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ παραθύρου εἰς τρόπον ὥστε τὰ γόνατά του ἤγγιζον τοὺς βραχίονας τῆς Σοφίας· οὕτω δὲ ἠδύναντο νὰ ἐξακολουθῶσι τὴν συνομιλίαν των κεκρυμμένοι ἐξ ἡμισείας ὀπισθεν σωροῦ κισσαμπέλων περιπεπλεγμένων διὰ καπουκίνων περὶ τὴν κεφαλὴν των.

Ἡ Σοφία ἔρριψε πρὸς τὸν Γιλβέρτην βλέμμα εὐπαθές. Ἀλλ' ὁ Γιλβέρτης ἔκαμε διὰ τοῦ λαιμοῦ καὶ τῶν ὤμων του σχῆμα, δηλοῦν, ὅτι ὅσον ἡνύησεν ἐκ τῶν λόγων τῆς τόσο καὶ ἐκ τοῦ βλέμματος.

— Καλὰ... Λοιπὸν θέλεις νὰ σοῦ ἐξηγηθῶ τὰ πάντα; ἄκουσε λοιπὸν, εἶπεν ἡ Σοφία.

— Ἀκούω, εἶπε ψυχρῶς ὁ Γιλβέρτης.

— Ἡ δεσποσύνη μὲ λέγει νὰ ὑπάγω μαζὺ τῆς εἰς τὸ Παρίσι.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ἐκτὸς ἄν...

— Ἐκτὸς ἄν; ἐπαλέαθεν ὁ νεανίας.

— Ἐκτὸς ἄν εὐρὼ νὰ ὑπανδρευθῶ ἐδῶ.

— Λοιπὸν, καὶ καλὰ θέλεις νὰ ὑπανδρευθῇς; εἶπεν ἀπαθῶς ὁ Γιλβέρτης.

— Ναί, τώρα μάλιστα, ὅπου ἔχω καὶ χρήματα ἰδικά μου, ὑπέλαβεν ἡ Σοφία.

— Ἀ! ἔχεις καὶ χρήματα; ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης φλεγματικῶς.

— Πολλὰ χρήματα, Γιλβέρτη.

— Ἀληθινά;

— Ναί.

— Καὶ πῶς ἔγινεν αὐτὸ τὸ θαῦμα;

— Μ' ἐπροίκησεν ἡ δεσποσύνη.

— Μέγα εὐτύχημα· σέ συγχαίρομαι εἰλικρινῶς.

— Ἰδέ, εἶπεν ἡ νεανίς χύουσα ἐκ τῆς μιᾶς χειρὸς τῆς εἰς τὴν ἄλλην τὰ εἰκοσιπέντε λουδοβίκια.

Καὶ ταῦτα λέγουσα καὶ πράττουσα παρατήρει τὸν Γιλβέρτην μὴ ἀνακαλύψῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ἀκτῖνα τινα χαρᾶς, ἢ τοῦλάχιστον ἐπιθυμίας. Ὁ Γιλβέρτης ὅμως οὐδ' ἐταράχθη.

— Ἀἱ... δὲν εἶνε ὀλίγα!

— Καὶ στάσου ἀκόμη νὰ ἰδῇς, ἐξηκολούθησε λέγουσα ἡ Σοφία· ὁ κύριος βαρόνος τώρα πάλιν θὰ γίνῃ πλούσιος, ὡς πρῶτα. Σκοπεῖουν νὰ κτίσουν πάλιν τὸν Ἐρυθρὸν Οἶκον καὶ νὰ στολίσουν τὸ Ταβερνέϋ.

— Τὸ πιστεύω.

— Καὶ τότε ὁ πύργος θὰ χρειασθῇ ἀνθρώπων νὰ τὸν φυλάττῃ.

— Ἡ δεσποσύνη λοιπὸν θὰ διορίσῃ...

— Ἐκατάλαβα ἡ δεσποσύνη θὰ διορίσῃ οἰκοφύλακα τοῦ πύργου τὸν εὐτυχὴ σύζυγον τῆς Σοφίας, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μὲ εἰρωνείαν, ἥτις δὲν διέφυγε τὴν λεπτὴν τῆς Σοφίας ἀκοήν. Προσεβλήθη ἡ κόρη, ἀλλ' ἐκρατήθη· δὲν ἀπέδειξέ τι.

— Καὶ αὐτὸν τὸν εὐτυχὴ σύζυγον τῆς Σοφίας, Γιλβέρτη, ὑπέλαβεν ἡ νεανίς, δὲν τὸν γνωρίζεις σὺ ἄρα γε;

— Ποῦς εἶνε; ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης.

— Δὲν ἤξεύρω τί ἔπαθες... ἡ σὺ ἐγίνες ὅμως διόλου χωρὶς πνεῦμα, ἡ ἐγὼ δὲν ἐξηγοῦμαι, ἀνέκραξεν ἡ κόρη ἀρχίζουσα νὰ ἀνυπομονῇ καὶ δυσανασχετῇ.

— Σ' ἐννόησα, σ' ἐννόησα, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης· μὲ λέγεις τάχα νὰ γίνω σύζυγός σου· δὲν λέγεις αὐτό;

— Αὐτὸ λέγω, μάλιστα.

— Καὶ ἐνῷ ἐγίνες πλουσία, ἔσπευσεν εἰπὼν ὁ Γιλβέρτης, τρέφεις πάλιν δι' ἐμέ τὸν αὐτὸν σκοπὸν! τῇ ἀληθείᾳ σοὶ εἶμαι εὐγνώμων ἀπὸ ψυχῆς.

— Ἀληθινά;

— Ἀληθινά.

— Αἶ, λοιπὸν! εἶπεν ἡ ἄδολος νεανίς, φέρε τὸ χέρι σου.

— Ἐγώ;

— Μὲ θέλεις, πῶς;

— Δὲν θέλω ἐγὼ τίποτε.

Ἡ Σοφία ἠνώρθωσε τὸν αὐχένα.

— Νὰ ἔξυρξ, εἶπεν, πῶς εἶσαι ἓνας κακός, ἓνας ἀσυνειδητός ἀνθρώπος, καὶ σὲ βεβαιῶνω θὰ σὲ κρίνῃ ὁ Θεός. Ἄν ἐγὼ σὲ ἀγαποῦσα ἀκόμη, καὶ ἂν εἰς αὐτό μου τὸ τελευταῖον κίνημα μ' ἐπαρακινούσεν ἔρως καὶ ὄχι φιλοτιμία ἀπλῆ, ἤθελες μοῦ σπαράξαι τὴν καρδίαν αὐτὴν τὴν στιγμὴν. Ἀλλὰ, χάρις τῷ Θεῷ, ἠθέλησα νὰ μὴν εἰποῦν ὅτι ἡ Σοφία, ἐπειδὴ ἐγίνε πλουσία, ἄφησε τὸν Γιλβέρτην. Τώρα πλέον, Γιλβέρτη, κλωστή ἦταν κ' ἐκόπηκε· μεταξὺ μας πλέον ἐτελείωσαν ὅλα.

Ὁ Γιλβέρτης ἔκαμε σχῆμα ἀδιαφορίας.

— Νὰ ἤξευρες ἀθλίε, νὰ ἤξευρες τί θυσίαν ἀπεράσιμα ἐγὼ νὰ κάμω ἐξ αἰτίας σου! Ἐγώ, ἡ ὁποία γνωρίζεις πόσον εἶμαι ἐλευθέρα, πόσον ἀγαπῶ τὴν ἀνεξαρτησίαν, πλείοτερον καὶ ἀπὸ σὲ τὸν ἴδιον, ἴσως, ν' ἀποφασίσω ἐγὼ νὰ ταφῶ ἐδῶ εἰς τὴν ἐρμημίαν, ἐνῷ μὲ κραῖζει τὸ Παρίσι! τὸ Παρίσι, ὅπου ἐγὼ ἡμπορῶ νὰ εὕρω λαμπρὸν στάδιον, νὰ εὕρω ἓνα θεατρὸν! Καὶ ν' ἀποφασίσω νὰ προκρίνω τί; νὰ μείνω ἐδῶ· νὰ βλέπω χρόνον καιρὸν αὐτό σου τὸ ψυχρὸν, τὸ ἀπαθέστατον πρόσωπον, ὅπισθεν τοῦ ὁποίου κρύπτονται τόσαι ἀθλίαι καὶ ἐλεειναὶ ιδέαι! Αὐτὸ ἦτο μεγάλη θυσία, τὴν ὁποίαν ἔκαμα διὰ σέ· ὅμως δὲν τὸ ἐγνώρισες· καλὰ... θὰ τὸ μετανοήσης. Θὰ θαγκάσης ἐσὺ τὰ δάκτυλά σου... ὄχι ὅτι θὰ λυπηθῇς ὅτι μ' ἔχασες, ἀλλ' ἐπειδὴ θὰ τρέμης μὴ σε προξενήσω κακόν, ἐνῷ θὰ περνᾷ ἀπὸ τὸ χέρι μου νὰ σὲ βλάψω, καὶ θὰ κοκκινήσης ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν σου, ὅταν ἴδῃς ποῦ μὲ ἀνύψωσεν ἡ σημερινή σου αὐτὴ καταφρόνησις... Ἐγὼ ἠδυνάμην νὰ γίνω πάλιν τιμία κόρη· τί νὰ σὲ κάμω ὅτι δὲν εὐρέθῃ ἓνα χέρι φιλικόν νὰ μὲ κρατήσῃ εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου ὅπου κλίνω, ὅπου γλιστρῶ. ὅπου πηγαίνω νὰ χαθῶ. Ἐφώναξα ἐγὼ ἡ πτωχή: Τρεῖστε, πιάσατέ με καὶ σὺ τί ἔκαμες; μ' ἐσπρωξες ἀκόμη βαθύτερα. Ἴδου λοιπὸν κατακυλιόμαι, καταπιπτω, χάνομαι. Ὁ Θεὸς νὰ σὲ κρίνῃ. Ἐχε ὕγιαν, Γιλβέρτη, ἔχει ὕγιαν.

Καὶ ἡ μεγαλόφωνη κόρη ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν ἀνευ ὀργῆς, ἀνευ ἀγανακτήσεως· ἔδειξε μόνον πόσον γενναία ψυχὴν εἶχε.

Ὁ Γιλβέρτης ἔκλεισεν ἡσυχῶς τὸ παράθυρόν του καὶ εἰσῆλθεν ἐκ νέου εἰς τὸν οἰκίσκον του, ἐπανέλαβε δὲ τὸ μυστηριῶδες ἐκεῖνο ἔργον, ἀπὸ τὴν ἐξασκησιν τοῦ ὁποίου διεκόπει ὡς ἐκ τῆς παρουσίας τῆς Σοφίας.

ΙΗ'

Ἀποχαιρετισμὸς πρὸς τὸ Ταβερνέϋ.

Προτοῦ ἐπιστρέψῃ παρὰ τῇ δεσποίνῃ της, ἡ Σοφία ἔστη ἐπὶ τῆς κλίμακος, ἵνα κατασιγάσῃ τὰς τελευταίας ῥομὰς τῆς ὀργῆς, ἥτις ἐγόγγυζεν ἐντὸς τοῦ στήθους αὐτῆς.

Ὁ βαρόνος τὴν ἀπῆντησεν ἀκίνητον συλλογιζομένην, τὴν μὲν σιαγόνα ἐντὸς τῆς χειρὸς στηρίζουσαν, τὰς δὲ ὀφρὺς ἔχουσα συνεσπασμένας, καὶ μ' ὄλην δὲ τὴν βίαν τοῦ ἵνα ἐτοιμάσῃ τὰ πράγματα τοῦ ὅσον τάχιστα, ἰδὼν αὐτὴν εἰς τὴν θελξινουστάτην ἐκείνην θέσιν, ἔκυψε τὸ γερόντιον καὶ τὴν ἐφίλησεν· ἔπραξεν ὡς θὰ ἔπραττεν ὁ Ρισελιέ κατὰ τὴν τριακονταετῇ ηλικίαν του.

Ἀποσπασθεῖσα ἐκ τῶν σκέψεών της ἡ Σοφία ἀπὸ τοῦ νεανίσκου τοῦτο τοῦ βαρόνου, ἀνέβη ἐν τάχει τὴν λοιπὴν κλίμακα καὶ ἔσπευσεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς Ἀνδρεάδος, ἥτις ἔκλειε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐν κιβώτιον.

— Αἱ! εἶπεν ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέϋ, ἀπεφάσις;

— Ἀπεφάσις, ἀπεκρίθη ἡ Σοφία μετὰ σταθερότητος.

— Λοιπόν, θὰ νυμφευθῇς;

— Ὁχι, δὲν νυμφεύομαι· ἐξ ἐναντίας.

— Τι λέγεις! καὶ ὁ τόσος ἔρως λοιπόν;

— Θὰ τὸν παραβῶ ποτὲ μὲ τὰς τόσας καλωσύνας τῆς δεσπισύνης πρὸς ἐμέ; ἐγὼ εἶμαι καὶ εἶμαι καὶ θὰ εἶμαι ἰδική σας διὰ παντός. Τὴν δέσποινα, τὴν ὅποιαν ἔχω, τὴν γνωρίζω, ἐνῶ τὸν δεσπότην, τὸν ὁποῖον θὰ βάλω ἐπάνω εἰς τὸ κεφάλι μου, ἔξυρῶ κ' ἐγὼ τί διάβολος θὰ τύχῃ.

Ἡ Ἀνδρεὰς εὐηρεστήθη διὰ τὴν ἐκφράσιν ταύτην τῆς Σοφίας· δὲν ἤλπιζε ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τῶν χειλῶν της τοιοῦτον λόγον φρόνιμον. Ἐντοσούτῳ ἠγνόει βεβαίως, ὅτι ἡ Σοφία ἠκολούθει αὐτὴν ἐπειδὴ ἔβλεπε τὸ ἀναπόφευκτον.

Ἐμειδίασεν ἡ Ἀνδρεὰς εἰς τὴν εὐφρόσυνον ἰδέαν, ὅτι εὗρεν ἀνθρώπινον πλάσμα, καλῆτερον ἢ ὅσον ἠλπιζεν.

— Εὐγε Σοφία! ἔσο βεβαία ὅτι δὲν θὰ μετανοήσῃς ποτὲ ὅτι ἐστηρίχθης εἰς ἐμέ. Ἐμπιστεύσου μοι τὸ μέλλον σου· ἂν ποτε εὐτυχῇσω μάθε ὅτι θὰ λάβῃς καὶ σὺ μέρος ἐκ τῆς εὐτυχίας μου.

— ὦ! ἐτελείωσε ἐγὼ ἔκκαμα πλέον τὴν ἀπόφασίν μου, θὰ ἔλθω.

— Χωρὶς κάμμιαν λύπην;

— Κἀμμίαν· ἔρχομαι τυφλῶς.

— Ὁχι τυφλῶς, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μοι εἴπῃς μίαν ἡμέραν ὅτι μὲ ἠκολούθησες τυφλῶς καὶ ὅτι μεταμελεῖσαι.

— Ἄν μεταμεληθῶ ποτέ, εἰς κἀνένα δὲν θὰ ρίψω τὸ πταῖσμα παρὰ εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν μου· μέινετε κατὰ τοῦτο ἥσυχος.

— Λοιπόν, ἐξηγήθῃς καὶ μὲ τὸν φίλον σου, τὸν ὁποῖον ἠθέλεις νὰ νυμφευθῇς, ἐξηγήθῃς καὶ περὶ τούτου;

Ἡ Σοφία ἠρυθρίασεν.

— Ἐγώ; εἶπε.

— Ναί, σὲ εἶδα καὶ τοῦ ὠμιλοῦσες.

Ἡ Σοφία ἐδάγκασε τὰ χεῖλη της. Ὑπῆρχεν εἰς τὸν καιτῶνά της ἕν πα-

ράθυρον παράλληλον πρὸς τὸ τῆς Ἀνδρεάδος, καὶ ἤξευρεν ὅτι ἐκ τοῦ παραθύρου ἐκείνου ἐφαίνοτο τὸ τοῦ Γιλβέρτου.

— Τοῦ ὠμίλησα, μάλιστα, ἀπήντησεν ἡ Σοφία.

— Καὶ λοιπὸν τοῦ εἶπες ;...

— Τοῦ εἶπα, ὑπέλαθεν ἡ Σοφία ἐπανελθοῦσα εἰς τὰς πρώτας ὑπονοίας της, ὅτι μεταξύ Ἀνδρεάδος καὶ Γιλβέρτου δὲν ὑπῆρχε σχέσις τις, τοῦ εἶπα ὅτι δὲν τὸν θέλω.

Πετρωμένον ὡς φαίνεται ἦτον, ἀμφοτέραι αἱ νεάνιδες, ἡ μὲν ὡς ὁ ἀδάμας καθαρὰ, ἡ δὲ πρὸς τὸ κακὸν ρέπουσα, νὰ μὴ συνενοηθῶσι ποτέ.

Ἐν τούτοις, ὁ βαρόνος ἐσύναξε πάντα τ' ἀναγκαιοῦντα αὐτῷ· μεταξύ τῶν τελευταίων ἀντικειμένων, ἅτινα ἐφρόντισε νὰ συμπαραλάβῃ ἐβλεπέ τις παλαιότατον ξίφος, αὐτὸ ἐκεῖνο, ὅπερ ἔφερεν εἰς τὴν μάχην τοῦ Φοντενοῦ, ἀποδεικτικά τινα ἐπὶ μεμβράνης, ἐντὸς τῶν ὑποίων ἐγίνετο δῆλον ὅτι εἶχε τὸ δικαίωμα ν' ἀναβαινῇ εἰς τὰς ἀμαξας τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, ἕνα φάκελλον τῆς ἐπισήμου « Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως », καὶ τινὰς ἐπιστολὰς ἰδιαιτέρας. Ἐκράτει δὲ ὅλα ταῦτα ὑπὸ μάλης, ὡς ἄλλος φιλόσοφος Βίας, καὶ ἐπορεύετο ἔξω.

Ὁ γέρω Γεώργης, ὅστις ἔφερεν ἐπὶ τῶν νώτων κιβώτιον σχεδὸν εὐκαιρον ἐφαίνοτο ὥσει ἐκάμπτετο ὑπὸ τὸ βάρος ἐκεῖνο.

Εὐρον εἰς τὴν δεινροστοιχίαν τὸν κύριον ἀξιωματικόν, ὅστις, ἐνῶ προητοιμάζοντο ἀπεστράγγισε τὴν φιάλην μέχρι τελευταίας ρανίδος.

Ὁ πειρασμός εἶχε παρατηρήσει τὴν λεπτὴν μέσην καὶ τὴν στρογγύλην κνήμην τῆς Σοφίας, καὶ δὲν ἔπαυε νὰ τριγυρίζῃ ἀπὸ τὴν δεξαμενὴν τοῦ ὕδατος, μέχρι τῆς καστανέας ἵνα ἐπανάδῃ τὴν χαριεστάτην αὐτὴν δρομαδὸν νόμφνην, ἥτις μόλις εἶχε φανῇ κ' ἐχάθη πάλιν ἀναμέσων τῶν δένδρων.

Ὁ κ. δὲ Βωσίρ, οὕτως εἵπομεν ἤδη ὅτι ὠνομάζετο ὁ κύριος ἐκεῖνος, ἀπεσπάρθη ἐκ τῆς προσηλωσεως του διὰ τῆς προσκλήσεως, τὴν ὁποίαν τῷ ἀπὸ θυνοῦν ὁ βαρόνος ἵνα κραζῇ καὶ φέρουν τὴν ἀμαξάν πλησιέστερον. Ἐπηήθησε λοιπὸν πάραυτα, ἐχαίρεισε τὸν κ. Ταβερνέυ, καὶ διέταξε διὰ φωνῆς ἐντόνου τὸν ἀμαξηλάτην νὰ εἰσέλθῃ ὑπὸ τὴν δεινροστοιχίαν.

Ἡ ἀμαξά εἰσῆλθεν.

Ὁ γέρω Γεώργης ἀπέθεσεν ἐπὶ τῶν ὀπισθίων αὐτῆς τὸ κιβώτιον μετ' ἀνέκφραστον χαρὰν ἠνωμένην μετ' ὑπεροφίας.

— Ἀ ! θ' ἀναβῶ καὶ εἰς ὄχημα βασιλικόν, ἐπιθύρῃσε καθ' ἑαυτὸν ὁρμηθεὶς ὑπὸ νυγμοῦ ἐπάρσεως καὶ νομίσας ὅτι δὲν τὸν ἤκουε κανεὶς.

— Θ' ἀναβῆς, καλέ μου φίλε, θ' ἀναβῆς εἰς τὰ ὀπίσθια, ὑπέλαθεν ὁ Βωσίρ μετ' αἰδίσματα συναινέσεως.

— Πῶς, πάτερ μου ; λαμβάνετε μαζὺ σας καὶ τὸν γέρω Γεώργη ; εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς καὶ τίς λοιπὸν θὰ μείνῃ νὰ φυλάττῃ τὸν πύργον ;

— Τίς θὰ μείνῃ ; ὁ φιλόσοφος, ὁ ἀκαμάτης μας.

— Ὁ Γιλβέρτης ;

— Βέβαια, δὲν ἔχει ἕνα τουφέκι ;

— Ἀλλὰ τί θὰ τρώγῃ ;

— Τουφέκι ἔχει, ἄς κτυπᾷ καὶ ἄς τρώγῃ ἄκοῦς τί θὰ τρώγῃ ! Νά... ἐδῶ ὑπάρχουν κίχλαις καὶ κόσσυφοι πολλοί, ἄς κυνηγᾷ.

Ἡ Ἀνδρεάς ἐστράφη καὶ εἶδε τὴν Σοφίαν, ἥτις ἐγέλα.

— Γελᾷς ! τὸν πτωχόν ! ἀπονη καὶ σύ, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς.

— ὦ ! εἶνε, νὰ ἔζυρετε, πολὺ ἐπιτήδειος· ἐκεῖνον θὰ λυπηθῶ ; Μὴ σὰς μέλη, δεσποσύνη, ἀπήντησεν ἡ Σοφία, καὶ ἐκεῖνος δὲν ἀποθαίνει τῆς πείνας.

— Νὰ τοῦ ἀφήσωμεν τοῦλάχιστον, πατέρας μου, ἐν ἡ δυο λουδοβίκια, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς πρὸς τὸν βαρόνον.

— Καλέ ! δύο λουδοβίκια ! Θὰ τὸν χαλάσωμεν περισσότερον· ἔχει ἔξυρεις, ὀλίγα ἐλαττώματα καὶ θὰ τοῦ προσθέσωμεν καὶ ἄλλα.

— Ὅχι δᾶ, ὄχι δᾶ, πρέπει νὰ τοῦ δώσωμεν κατὶ τι.

— Αἶ, τοῦ στέλλομεν τίποτε, ἂν ἰδοῦμεν ὅτι φωνάζει.

— Μείνατε, δεσποσύνη, ἡσυχῇ, εἶπεν ἡ Σοφία, καὶ δὲν φωνάζει ἐκεῖνος. Ναί, τὸν ἤυρατε !

— Ἄς ἦνε, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς, ἄφες του τρεῖς ἡ τέσσαρας πιστόλας.

— Καὶ τὰς δέχεται .

— Δὲν τὰς δέχεται ; τόσον ὑπερήφανος λοιπὸν εἶνε αὐτὸς ὁ κύριος Γιλβέρτης σου ;

— ὦ ! χάρις τῷ Θεῷ, δὲν εἶνε πλέον Γιλβέρτης μου· τὸ λέγετε ὡς νὰ ἦτο ἰδικός μου ;

— Ἐ, εἶπεν ὁ Ταβερνεύ, ἵνα δώσῃ πέρας εἰς τὰς ματαιολογίας ταύτας, ἐκ τῶν ὁποίων προσεβαλλετο ὁ ἐγωϊσμός του, ἔ, ἀφήσατε τώρα τὸν κ. Γιλβέρτην νὰ κουρεύεται, τὸ ὄχημα μᾶς περιμένει, κόρη μου Ἀνδρεᾶς, ἔμβαινε, ἔμβαινε !

Ἡ Ἀνδρεᾶς τότε ἀπεχαιρέτησε διὰ τοῦ βλέμματός τὸν μικρὸν τῶν πύργων καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν βαρεῖαν ὁδοπορικὴν ἐκείνην ἄμαξαν.

Ὁ κύριος δὲ Ταβερνεύ ἐκάθισε πλησίον τῆς· ὁ γέρω Γεώργης, τὴν μεγαλοπρεπῆ του στολὴν, τὴν ἐπίσημον εἰσέτι φορῶν, καὶ ἡ Σοφία, ἥτις ἐνόμιζεν ὅτι οὐδέποτε ἐγνώρισε τὸν Γιλβέρτην, ἀνέβησαν ἐπὶ τῆς ἑδρας τοῦ ἡνιόχου, ὅστις μετέβη ἐφ' ἐνὸς τῶν ἐξευγμένων ἵππων.

— Ἀλλ' ὁ κ. ἀξιωματικὸς ποῦ θὰ καθίσῃ ; ἠρώτησεν ὁ Ταβερνεύ.

— Ἐγώ, κύριε βαρόνε, θὰ σὰς συνοδεύσω ξιππος, ἀπεκρίθη ὁ δὲ Βωσιρ ἀκοντίσας τὸ βλέμμα πρὸς τὴν Σοφίαν· αὕτη δὲ ἠρυθρίασεν ἐκ τῆς ἀγαλλιάσεως, ὅτι τόσον ταχέως ἀντικατέστησεν εἰς τὴν θέσιν ποταποῦ τινος χωρικοῦ, κύριον τοσοῦτον κομψὸν τοὺς τρόπους.

Πάραυτα ἡ ἄμαξα ἐκλονίσθη ἐκ τῶν δυνάμεων τεσσάρων ρωμαλέων ἵππων καὶ τὰ δένδρα τῆς δενδροστοιχίας, τῆς τοσοῦτον γνωστῆς εἰς τὴν Ἀνδρεᾶδα, ἤρχισαν νὰ φεύγωσιν ἀμφοτέρωθεν καὶ νὰ χάνωνται ἐν πρὸς ἐν θλιβερῶς κλίνοντα τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν ἀπηλιώτην ἀνεμον, ὡς εἰ ἀπέδιδον τὸν τελευταῖον ἀποχαιρετισμὸν πρὸς τοὺς ἀναχωροῦντας καὶ ἐγκαταλείποντας αὐτὰ κυρίους τῶν. Ἀφίχθησαν εἰς τὴν ἐξωτάτην θύραν.

Ὁ Γιλβέρτης ἴστατο ὀρθίος, ἀκίνητος εἰς τὸν οὐδὸν τῆς θύρας ταύτης. Ἀνὰ χεῖρας τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του κρατῶν δὲν ἐβλεπε, καὶ ὁμῶς ἐθεωρεῖ τὴν Ἀνδρεᾶδα.

Αὕτη δὲ, κύπτουσα ἐκ τοῦ ἀντιθέτου θυριδίου τοῦ ὀχήματος ἐζήτηι νὰ ἴδῃ, ὅσον τὸ δυνατόν πλειοτέραν ὥραν, τὸν φίλτατον οἰκὸν τῆς.

— Σταθῆτε ὀλίγον, ἔκραζεν ὁ κ. δὲ Ταβερνεύ πρὸς τὸν ἀμαξηλάτην.

Ἐκράτησε δ' οὗτος τοὺς ἵππους.

— Αἶ, λογιώτατε σύ, εἶπεν ὁ βαρόνος πρὸς τὸν Γιλβέρτην, τώρα πλέον ποῖος τὴν χάριν σου ! Ἰδοῦ, θὰ μείνης πλέον ὁλομόναχος, ὡς φιλόσοφος ἀληθής· ἔργον κανέν, ἐπιπληξιν κάμμιαν ἀπὸ κανέν. Πρόσεχε τοῦλάχιστον

νὰ σβύνης τὸν λύχον ὅταν κοιμᾶσαι, διὰ νὰ μὴ πᾶθωμεν τίποτε, καὶ ἔχε τὴν φροντίδα σου καὶ διὰ τὸν Μάων, τὸν σκύλον.

Ὁ Γιλβέρτης προσέκλινε χωρὶς ν' ἀποκριθῇ. Ἐνόμιζεν ὅτι τὸ βλέμμα τῆς Σοφίας ἔπιπτεν ἐπ' αὐτοῦ ἀνυπόφορον· ἐφοβεῖτο μὴ ἀρθῶσιν αἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς νεάνιδος καὶ διακρίνωσιν ἐπ' αὐτοῦ εἰρωνεῖαν καὶ θρίαμβον· φόβος πολλὴν σχέσιν ἔχων, μὲ ἐκείνον, ὃν αἰσθάνεται τις ὅταν κινδυνεύῃ νὰ ἐγγίσῃ ἐπὶ σιδήρου πετυρακτωμένου.

— Ἐμπρός, ἡνίοχε! ἀνέκραξεν ὁ κ. δὲ Ταβερνέυ.

Ἡ Σοφία ὁμῶς δὲν ἐγάλασεν, ὡς ἐφοβεῖτο ὁ Γιλβέρτης· μάλιστα πολὺ ἡγωνίσθη ἵνα δυνηθῇ νὰ μὴ ἐλσεινολογήσῃ γεγонуῖα τῇ φωνῇ τὸν πτωχὸν νέον, τὸν ὅποιον ἐγκατέλιπον τοιαυτοτρόπως χωρὶς φαγητόν, χωρὶς μέλλον, χωρὶς παρηγορίαν· ἵνα διασκεδάσῃ τὸν θλιβερόν αὐτὸν διαλογισμόν ἢ κόρη ἐστράφη καὶ εἶδε τὸν κ. δὲ Βωσίρ, καθήμενον μετὰ χάριτος καὶ ἀρρενωπὸν ἐπὶ τοῦ ἀνησυχου καὶ ἀκσθέκτως στρεφοδινῶντος ἵππου τοῦ.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ Σοφία ἔβλεπε τὸν δὲ Βωσίρ, δὲν ἠδυνήθη νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ὁ Γιλβέρτης εἶχε τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ προσηλωμένους ἐπὶ τῆς Ἀνδρεάδος.

Ἀλλ' ἡ Ἀνδρεὰς δὲν ἔβλεπεν οὐδ' ἐκείνη διὰ τῶν καθύργων ἐκ τῶν δακρύων ὀφθαλμῶν τῆς· δὲν ἔβλεπεν ἄλλο τι ἢ τὸν οἶκον, ἐν ᾧ ἐγεννήθη καὶ ἐν ᾧ ἀπέθανεν ἡ μήτηρ τῆς.

Τὸ ὄχημα ἐχάθη. Ὁ Γιλβέρτης, ὁ καὶ μέχρι τοῦδε μικρότατόν τι σημαίνων πρὸς τοὺς ὁδοιπόρους, ἤρχιζε νὰ καθίσταται παρ' αὐτοῖς μηδὲν πλέον.

Ὁ Ταβερνέυ, ἡ Ἀνδρεὰς, ἡ Σοφία καὶ ὁ γέρω Γεώργης, ἅμα ἐξῆλθον ἀπαξ ἐκ τῆς θύρας τοῦ πύργου, εἰσῆλθον εἰς κόσμον νέον.

Ἐκαστος διελογίζετο ἴδιον διαλογισμόν.

Ὁ βαρόνος ἐσκέπτετο ὅτι εἰς Βαρδελοῦκην θὰ εὖρῃ εὐκόλως νὰ δανεισθῇ πέντε ἢ ἑξὶ χιλιάδας φράγκων ἀντὶ τῶν χρυσῶν τοῦ Βαλσάμου σκευῶν.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐψιθύρισε ἐντὺς τῶν χειλέων τῆς σύντομον προσευχὴν τὴν ὁποίαν τῇ ἐδίδασκεν ἡ μήτηρ αὐτῆς πρὸς ἀποδίωξιν τοῦ δαίμονος τῆς ὑπερηφανείας καὶ φιλοδοξίας.

Ἡ Σοφία ἔκλειε τὸ στηθομάνδηλόν τῆς, τὸν ὅποιον ὁ ἀὴρ ἀνήγειρεν ὀχι βεβαίως ὅσον ἐπεθύμει ὁ κ. δὲ Βωσίρ.

Ὁ γέρω Γεώργης ἐμέτρα εἰς τὸ βάθος τοῦ κόλπου τοῦ τὰ δέκα λουδοβίγια τῆς βασιλείσεως καὶ τὰ δύο λουδοβίγια τοῦ Βαλσάμου.

Ὁ κ. δὲ Βωσίρ ἔτρεχε καλπαζων.

Ὁ Γιλβέρτης ἔκλεισε τὴν μεγάλην θύραν τοῦ πύργου Ταβερνέυ, τὰ δύο φύλλα τῆς ὁποίας ἐστέναξαν, κατὰ τὸ σύνθηρες, ὡς πᾶσχοντα ἀπὸ ἑλλειψίν ἐλαίου.

Ἐτρεξε δὲ τότε πρὸς τὸν μικρόν του θάλαμον, καὶ σύρας τὴν ἀπὸ ξύλον δρυὸς σκευσθήκην τοῦ εὖρεν ὀπισθεν αὐτῆς ἐν κομβόδεμα φορεμάτων. Ἐπέραςε τὸ κομβόδεμα τοῦτο εἰς τὰ ἄκρα τῆς βακτηρίας του, ἔπειτα πλησιάσας πρὸς τὴν κλίνην ἀνήγειρε τὸ ἀχυρόστρωμά τῆς καὶ ἔλαβε κάτωθεν αὐτοῦ χαρτίον διπλωμένον. Τὸ χαρτίον τοῦτο περιεῖχεν ἐν σκουδῶν ἀξίας φράγκων ἑξ, σκουδῶν στιλπνὸν καὶ νεόκοπον. Μόλις τὸ νόμισμα τοῦτο ἠδυνήθη ὁ Γιλβέρτης νὰ οἰκονομήσῃ κατὰ τὸ διάστημα τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν ἰσως.

Ἀνοίγει τὸ χαρτίον, θεωρεῖ τὸ σκουδῶν ἵνα βεβαιωθῇ καλῶς ὅτι δὲν παρήλλαξε τελείως, καὶ θέτει αὐτὸ εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ πανταλονίου του, ἐντὸς τοῦ χαρτίου πάλιν.

Ὁ Μαὼν ἔκλαιε τρανῇ τῇ φωνῇ, ἀνησυχῶν καθ' ὅλον τὸ μήκος τῆς ἀλύσεως, εἰς τὴν ἦτο προσδεδεμένος· τὸ δυστυχὲς ζῶον ἐθλιβέτο βλέπον ὅτι τὸ ἐγκατέλειπον ἀλληλοδιαδόχως ὅλοι του οἱ φίλοι. ἐμάντευε δὲ ὅτι καὶ ὁ Γιλβέρτης ἡτοιμαζέτο νὰ πράξῃ τὸ αὐτό.

— Σιώπα, κραζεὶ ὁ Γιλβέρτης, σιώπα, Μαὼν.

Ἐπομένως, ὡς μειδιάσας εἰς τὸν κατ' ἀντίθεσιν παραλληλισμὸν ὅστις διήλθε τῆς φαντασίας του:

— Δὲν μ' ἐγκατέλειψαν εἶπεν, ὥσάν κανένα σκύλον; διατὶ νὰ μὴν ἐγκαταλείψῃ τις καὶ σὲ ὥσάν κανένα ἄνθρωπον;

Σκεφθεὶς δ' ἔπειτα:

— Ἐμὲ ὅμως ἐγκατέλειψαν ἐλεύθερον, τοῦλάχιστον, ἐλεύθερον νὰ ζητήσω πόρον ζωῆς ὅπως εὐχαριστοῦμαι. Λοιπὸν, δίκαιον εἶνε Μαὼν, νὰ κάμω κ' ἐγὼ πρὸς σὲ ὅ,τι ἔκαμην πρὸς ἐμέ· δὲν θέλω νὰ σὲ ἀδικήσω.

Τρέξας δὲ καὶ λύσας τὴν ἀλυσιν τοῦ Μαὼν.

— Ἰδοὺ εἶσαι ἐλεύθερος, εἶπε· ζήτησε τώρα καὶ σὺ πόρον ζωῆς ὅπως τὸν ἐννοεῖς.

Ὁ Μαὼν ὤρμησε πρὸς τὸν οἶκον, τοῦ ὁποίου εὗρε τὰς θύρας κεκλεισμένας, ἔπειτα ἔτρεξε πρὸς τὰ ἐρείπια, καὶ τέλος κατέστη ἀφαντος ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Γιλβέρτου· ἐχώθη ἐντὸς τῶν κλάδων.

— Καλῶς, εἶπεν ὁ νεανίας, νὰ ἰδοῦμεν τώρα ποῖος ἔχει περισσότερον ἐνστικτον φυσικόν, ὁ σκύλος ἢ ὁ ἄνθρωπος.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Γιλβέρτης ἐξῆλθε διὰ τῆς μικρᾶς θύρας, τὴν ὁποίαν ἐκλείδωσεν ἔπειτα καλῶς, καὶ τῆς ὁποίας τὸ κλειδίον ἔρριπεν ὑπεράνω τοῦ τοίχου μέχρι τῆς δεξαμενῆς τοῦ ὕδατος, μὲ τὴν ἐπιδειξιότητα ἐκείνην, ἣν ἔχουσιν οἱ χωρικοὶ εἰς τὸ ρίπτειν πέτραν.

Ἐπειδὴ μολοντοῦτο ἡ φύσις, ἡ μονότονος εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν αἰσθημάτων, εἶνε ποικίλη εἰς τὴν διαδήλωσιν αὐτῶν, ὁ Γιλβέρτης, ἀναχωρῶν ἐκ Ταθερνέϋ ἡσθάνθη ὁμοίον τι μὲ ἐκεῖνο, ὅπερ ἡσθάνθη καὶ ἡ Ἀνδρεάς.

Ἡ μόνη διαφορά, ὅτι τὸ τῆς Ἀνδρεάδος ἦτο ἡ λύπη τοῦ παρελθόντος, τὸ δὲ τοῦ Γιλβέρτου, ἡ ἐλπίς τοῦ μέλλοντος.

— Ἐχε ὑγείαν, εἶπε στραφεὶς ἵνα ἴδῃ καὶ τελευταῖον τὸν μικρὸν πύργον τοῦ ὁποίου ἐφαίνετο ἡ ἀπὸ τὰ φύλλα τῶν συκομορεῶν καὶ τὰ ἄνθη τῶν ἐβένων στεφομένη στέγη· ἔχε ὑγείαν, οἶκε, ὅπου τοσαῦτα ὑπέφερα, ὅπου ὅλοι μὲ κατεφρόνουν, ὅπου μ' ἔρριπτεν ἓνα κομμάτι ψωμί λέγοντες ὅτι τὸ ἔκλεπτα· φεύγω! ἔσο ἐπάρκτος. Ἡ καρδίκα μου σκιρτᾷ ἀπὸ χαρὰν καὶ αἰσθάνετα· ἐαυτὴν ἐλευθέραν ἀφότου δὲν μὲ περικλείουν οἱ τοῖχοι σου· ἔχε ὑγείαν, φυλακὴ! ἔχε ὑγείαν, ἄδη, ἄντρον τυράννων, ἔχε ὑγείαν διὰ παντός ἔχε ὑγείαν!

Καὶ μετὰ τὴν ἀρὰν ταύτην, τὴν ὀλιγώτερον πάσης ἄλλης ποιητικὴν ἴσως, ἀλλ' ὅχι καὶ ὀλιγώτερον ἐντονον, ὁ Γιλβέρτης ἔτρεξεν εἰς τὰ ἴχνη τοῦ ὀχήματος, τοῦ ὁποίου ὁ θόρυβος ἀντήχει εἰσέτι μακρόθεν.

18'

Τὸ σκοῦδον τοῦ Γιλβέρτου.

Μετὰ δρόμον ταχὺν ἡμισείας ὥρας, ὁ Γιλβέρτης ἐξέβαλε κραυγὴν χαρᾶς ἀνεκάλυψε προπορευόμενον εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς τετάρτου τῆς λεύγης τὸ ὄχημα τοῦ βαρόνου, ὅπερ ἀνέβαινε σιγὰ πάλιν τὰ πλευρὰ ὁρους τινός.

Ἡσθάνθη δὲ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ Γιλβέρτης νυγμὸν ἀλαζονείας ἡδονικόν, ὅτι αὐτὸς διὰ μόνων τῶν μέσων τῆς νεότητος, τῆς σωματικῆς ρώμης καὶ εὐφυΐας του κατώρθωσεν ὅ,τι κατώρθουν ἄλλοι διὰ τοῦ πλούτου, τῆς δυνάμεως καὶ ἀριστοκρατίας των.

Τότε τῶντι ἡδύνατο δικαίως ὁ κ. δὲ Ταθερνέυ νὰ ὀνομάσῃ τὸν Γιλβέρτην φιλόσοφον, ἂν ἐβλεπεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μὲ τὴν βακτηρίαν ἀνὰ χεῖρας καὶ μὲ τὸ δέμα τῶν φορεμάτων του ἐπὶ τῶν νώτων, νὰ μετᾷ τὴν γῆν διὰ ταχέων διασκελισμῶν, νὰ κόπῃ τὸν μέγαν δρόμον, ἵνα οἰκονομήσῃ βήματα, καὶ ἰστάμενον εἰς πᾶσαν ἀνωφέρειαν ὡς εἰ ἔλεγεν ὑψηλοφρόνως πρὸς τοὺς ἵππους :

— Ἰδοὺ σὰς προφθάνω, ἰδοὺ καὶ σὰς περιμένω.

Φιλόσοφος ! ὦ ! ναί, βεβαίως καὶ ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν πραγματικῶς τοιοῦτος, ἂν φιλοσοφίαν ὀνομάζουσι τὴν καταφρόνησιν πάσης τροφῆς καὶ πάσης εὐχερείας. Βεβαίως δὲν ἦτο συνειθισμένος εἰς ζωὴν μαλθακὴν, ἀλλ' ὁ ἔρως ὀλίγους καθιστᾷ μαλθακοὺς ἄρα γε !

Λοιπὸν, δίκαιον μᾶς φαίνεται νὰ εἰπώμεν, ὅτι τὸ θέαμα ἐκεῖνο ἦτο ὠραῖον, ἀξίον τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἦν πατήρ παντὸς πλάσματος ἐνεργητικοῦ καὶ εὐφυοῦς : εἰς νέος νὰ τρέχῃ πλήρης κοινοῦτοῦ καὶ ὅλος καταπόρφυρος νὰ τρέχῃ μίαν ἢ δύο ὥρας, μέχρις οὐ καταφθᾷ τὸ ὄχημα, καὶ ν' ἀναπαύηται εὐφροσύνως ὅταν οἱ ἵπποι ἀπέκαμνον πλέον ! Ὁ Γιλβέρτης, ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐνέπνεε θαυμασμὸν ἀληθινὸν πρὸς τὸν δυνάμενον νὰ τὸν ἀκολουθῇ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς, ὡς ἡμεῖς τὸν ἀκολουθοῦμεν καὶ τίς οἶδεν, ἂν καὶ αὐτὴ ἡ ὑπερήφανος Ἀνδρεᾶς δὲν ἤθελε καμφθῇ τὴν καρδίαν εἰς τὴν θέαν του, καὶ ἂν ἡ ὀλιγωρία τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἀπέδειξε διὰ τὴν ὀκνηρίαν του δὲν ἤθελε μεταβληθῇ εἰς ὑπόληψιν ὅτι ἦν τοσοῦτον ἀκάματος ;

Ἡ πρώτη ἡμέρα παρήλθε τοιουτοτρόπως. Ὁ βαρόνος ἐστάθη μάλιστα μίαν ὅλην ὥραν εἰς Βαρλεδούκην, ὥστε ὁ Γιλβέρτης ἔλαθε καιρὸν ὃχι μόνον νὰ καταφθᾷ αὐτόν, ἀλλὰ καὶ νὰ προχωρήσῃ. Ὁ Γιλβέρτης περιέφερε τὴν πόλιν ὅλην, διότι εἶχεν ἀκούσει ὅτι ἐμελλον νὰ σταματήσωσιν εἰς τὸ ἐργαστήριον χρυσοχόου τινός : εἴτα ὅταν εἶδεν ἐρχόμενον τὸ ὄχημα, ἐχώθη ὀπισθεν δένδρων τινῶν καὶ ἀφοῦ τὸ ὄχημα διέβη, ἤρχισε πάλιν νὰ ἱχνηλατῇ αὐτὸ ὡς πρότερον.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας, ὁ βαρόνος ἐπρόφθασε τὰς ἀμαῶς τῆς Δελφίνης εἰς τὸ μικρὸν χωρίον Βριλλιοῦ, οἱ κάτοικοι τοῦ ὁποίου, συναθροισθέντες ἐπὶ τινος λόφου, ἀνέδιδον μακρόθεν φωνὰς χαρᾶς καὶ εὐχὰς εὐδαιμονίας ὑπὲρ τῆς μελλούσης βασιλικῆς νύμφης.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἔφαγε καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰμὴ ὀλίγον ἄρτον, τὸν ὁποῖον ἐπρὸς μὲν ἐβόησε ἀπὸ τοῦ Ταθερνέυ, ἔπιεν ὁμῶς ἀφθονον ὕδωρ ἀπὸ λαμπρόν τι ρυάκιον, τὸ ὁποῖον διέτεμεν τὴν ὁδόν, καὶ τοῦ ὁποίου τὰ ρεῖ-

θρα τόσον ἦσαν διαυγῆ, δροσερὰ καὶ περικνoσμημένα ἀπὸ σισύμβρια καὶ νύμφαια κίτρινα, τὰ ὕδατῶδη φυτά, ὥστε, κατ' αἰτήσιν τῆς Ἀδρεάδος, τὸ ὄχημα ἔστη, καὶ ἡ κόρη, καταβᾶσα μονη ἔλαθεν ἐκ τοῦ ὕδατος ἐκείνου καὶ ἔπλε διὰ τῆς χρυσῆς κύλικος, ἣν μετεχειρίσθη καὶ ἡ Δελφίνη, τὸ μόνον σκεῦος, τὸ ὁποῖον ὁ βερόνος ἐφύλαξε, χάρις εἰς τὰς παρακλήσεις τῆς θυγατρὸς του.

Κεκρυμμένος ὀπισθεν μιᾶς τῶν πτελεῶν τῆς ὁδοῦ, ὁ Γιλβέρτης παρετήρησε ταῦτα πάντα.

Ὅθεν, ἀφοῦ οἱ ὁδοιπόροι ἀπεμακρύνθησαν, ὁ Γιλβέρτης ἐπροχώρησε κατ' εὐθείαν εἰς τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο μέρος, ἐστήριξε τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ μικροῦ γηλοφου, εἰς ὃν εἶδε τὴν Ἀνδρεάδα νὰ πατῇ, καὶ ἔπλε ὕδωρ διὰ τοῦ κοίλου τῆς χειρὸς του, ὡς ἄλλος Διογένης, ἐκ τῶν αὐτῶν ναμάτων, ἐξ ὧν ἐποτίσθη καὶ ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέυ.

Ἐπειτα, ἀφοῦ ἐδρoσίσθη ἐπανάλαβε τὸν δρόμον του.

Ἐν μόνον πρᾶγμα ἐπροξένει εἰς τὸν Γιλβέρτην ἀνησυχίαν· νὰ μάθῃ δηλαδὴ ἂν ἡ Δελφίνη ἐμελλε νὰ καταλύσῃ καθ' ὁδὸν ἵνα κοιμηθῇ.

Ἄν ἡ Δελφίνη κατέλυε, τὸ ὁποῖον ἦτο καὶ πιθανώτατον, διότι μετὰ τὸν κάματον, τὸ ὁποῖον εἶπεν ὅτι ἠσθάνετο εἰς Ταβερνέυ, βεβαίως θὰ εἶχεν ἀνάγκην ἀναπαύσεως· ἂν, λέγομεν, ἡ Δελφίνη κατέλυε καθ' ὁδὸν, θὰ ἦτο καλὸν διὰ τὸν Γιλβέρτην. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἐμελλον ἀφύκτως νὰ σταματήσωσιν εἰς Σαῖν-Διζιέ. Δύο ὥρων ὕπνος ἐντὸς ἀχυρῶνός τινος ἤθελεν ἐξαρκέσει, ὥστε νὰ ἐπαναλάβωσιν ὅλην τὴν ἐλαστικότητά των τὰ σκέλη του, ἅτινα ἤρχιζον ἤδη νὰ σκληρύνωνται· εἶτα, ἀφοῦ ἀπελάμβανεν ὕπνου δύο ὥρων, ἡδύνατο νὰ ἐπαναλάβῃ πάλιν τὴν πορείαν του καὶ νὰ περιπατήσῃ καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἡσύχοις βήμασι, καὶ οὕτω, μέχρι τῆς πρωίας κερδίσῃ πρὸ τῶν ὀχημάτων πέντε λεύγας ἢ ἑξ. Δεκαοκταετῆς τις ὧν περιπατεῖ τόσον καλὰ! τὴν νύκτα μάλιστα, ὥραϊαν νύκτα ἐξ ἐκείνων τοῦ μηνὸς μαΐου!

Ἐρχεται τὸ ἑσπέρας, ἔρχεται καλύπτον τὸν ὀρίζοντα διὰ τῆς βαθυηδὸν ἐπεκτεινομένης σκιᾶς μέχρι τοῦ δρόμου, τὸν ὁποῖον ὁ Γιλβέρτης ὠδεύει. Μετ' ὀλίγον δὲν διακρίνει ἄλλο ἐκ τοῦ ὀχήματος τῶν ὁδοιπόρων εἰμὴ τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον διέχεεν ἀριστερόθεν ὁ φανὸς των, φῶς τοῦ ὁποῖου ἡ ἀντανάκλασις, ὁμοιάζεν φάντασμα λευκὸν τρέχον ἀδιακόπως, ὡς εἰ κυνηγούμενον πρὸς τὰ ἄκρα τῆς ὁδοῦ.

Ἡ νύξ προχωρεῖ. Διέτρεζαν μέχρι τοῦδε οἱ ὁδοιπόροι λεύγας δώδεκα, ὅθεν ἔφθασαν εἰς τὸ χωρίον Κόμβλας.

Τὰ ὀχήματα ὅλα ἐσταμάτησαν πρὸς στιγμὴν. Ὁ Γιλβέρτης ἦν ἑξαλλος ἐκ τῆς χαρᾶς! Βεβαίως εἶχε τὸν Θεὸν βοηθόν. Πλησιάζει λοιπὸν ἵν' ἀκούσῃ τὴν φωνὴν τῆς Ἀνδρεάδος. Χώνεται ὀπισθεν τοῦ παραστάτου μεγάλης τινος θύρας, καὶ ἐκεῖθεν βλέπει τὴν νεάνίδα εἰς τὴν λάμψιν τῶν φανῶν, καὶ τὴν ἀκούει ἐρωτᾶσαν τί ὥρα εἶνε... Μία φωνὴ ἀπεκρίθη: ἑνδεκα.

Ὁ Γιλβέρτης κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν δὲν ἦτο καταβεβλημένος παντελῶς, καὶ ἡδύνατο, ἐὰν τῷ προσέφερέ τις θέσιν ἐντὸς τινος ὀχήματος, νὰ τὴν ἀποποιήθῃ ὑπερῆφάνως.

Βλέπετε, εἰς τοὺς πυριφλέκτους ὀφθαλμοὺς τῆς φαντασίας τοῦ νέου ἤρχισεν ἤδη νὰ ἐμφανίζεται ἡ χρυσῆς ἡ τηλαυγὴς πόλις τῶν Βερσαλλιδῶν, ἡ πόλις τῶν εὐπατριδῶν καὶ βασιλέων. Πλησίον δὲ τῶν Βερσαλλιδῶν, ἡ ζοφερά, μελανὴ καὶ ἀπέραντος πόλις τῶν Παρισίων· οἱ Παρίσιοι ἡ πόλις τοῦ λαοῦ.

Ὅλον τὸ χρυσίον τῶν μεταλλείων τοῦ Περού ἐὰν ἐδιδέ τις εἰς τὸν Γιλβέρτην, δὲν ἤθελε βεβαίως τὸν πείσει νὰ προτιμήσῃ αὐτό, ἀντὶ τῶν λαμπρῶν τούτων ὀνείρων του.

Δύο τινὰ τὸν ἀπέσπασαν τῆς ἐκστάσεώς του· ὁ κρότος τὸν ὁποῖον ἀπετέλεσαν αἱ ἄμαξαι κινήθεισαι ἐκ νέου πρὸς ἀναχώρησιν, καὶ κτύπημα σφοδρὸν, τὸ ὁποῖον ἤσθάνθη σκοντάψας ὡς ἐκ τοῦ σκύτους ἐπὶ τινος ἀρότρου λησμονημένου ἐν τῇ μέσῃ τῆς ὁδοῦ.

Ἐπειτα καὶ ὁ στόμαχος τοῦ νέου ἤρχιζε ν' ἀναζητῇ τροφήν.

— Κατ' εὐτυχίαν, ἔλεγεν ὁ Γιλβέρτης, ἔχω χρήματα, εἶμαι πλούσιος.

Γνωρίζομεν ὅτι ὁ Γιλβέρτης εἶχε τῶνόντι... ἐν σκουῶδον!

Ἐβαδίζον ἐντοσούτῳ αἱ ἄμαξαι· ἐβαδίσαν μέχρι τοῦ μεσονύκτιου. Τὸ μεσονύκτιον ἔφθασεν εἰς Σαῖν-Διζιέ. Ἐκεῖ ἤλπιζεν ὁ Γιλβέρτης νὰ σταματήσει μέχρις οὗ ἐξημερώσῃ.

Ὁ Γιλβέρτης εἶχε διανύσει δεκαεξὶ λεύγας ἐντὸς δώδεκα ὥρων.

Ἐκάθισεν ἐπὶ τῶν χειλέων λάκκου τινος, ἔξωθεν τῆς κωμοπόλεως.

Ἀλλὰ μόνον μετέλλαξαν τοὺς ἵππους εἰς τὸ Σαῖν-Διζιέ, καὶ ἰδοὺ ὁ Γιλβέρτης ἀκούει ἐκ νέου τὸν ἦχον τῶν κωδωνίων τῶν νέων ἵππων βαθμηδὸν ἀπομακρυνομένων. Οἱ περίβλεπτοι ὁδοιπόροι μάλιστα ὀλίγην τροφήν ἔλαβον μεταξὺ μυρίων φανῶν καὶ ἀνθέων καὶ ἐξεκίνησαν.

Ὁ Γιλβέρτης ἀνεκάλεσε πάσας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ. Ἀνέστη πάλιν ἐπὶ τῶν ποδῶν του μετὰ πεισμονῆς τοσοῦτον ἰσχυρᾶς, ὥστε ἐλησμόνησεν ὅτι πρὸ δέκα μάλιστα λεπτῶν αἱ πόδες του ἐκάμπτοντο ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ σώματος του.

— Καλὰ, εἶπε, καλὰ! σεῖς ἀναχωρεῖτε! Τώρα στέκομαι κ' ἐγὼ ὀλίγον εἰς Σαῖν-Διζιέ, ν' ἀγοράσω ὀλίγον ψωμί καὶ ὀλίγον χοιρινὸν πᾶχος, νὰ πῶ καὶ ὀλίγον κρασί, καὶ με πέντε σολδία ὅλα ὅλα, τὰ ὅποια θὰ ἐξοδεύσω δι' ὅλα αὐτὰ νὰ ἰδῇτε ὅτι θὰ χορτάσω καλῆτερα ἀπὸ σᾶς, «αὐθένται τύραννοι!»

Τῶνόντι, ὡς εἶπε, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ὀχημάτων εἰσῆλθε καὶ αὐτὸς εἰς Σαῖν Διζιέ, ἀφοῦ δ' ὀλόκληρος ἡ συνοδεία ἀπῆλθεν ἤρχιζον νὰ κλείωσι τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν.

Ὁ φιλόσοφος μας διακρίνει ξενοδοχεῖόν τι εὐπρεπές· ὑπηρετρίας στολισμένας, θεράποντας μὲ τὰ κυριακὰ τῶν φορέματα καὶ μὲ ἄνθη εἰς τὰς κομμοδόχους τῶν, μολονότι ἦτο μία ὥρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον· παρετήρησεν ἔπειτα ἐπὶ μεγάλων τρυβλίων ἀργιλλοπλάστων, πεποικιλμένων δι' ἀνθέων ζωγραφιστῶν, διάφορα πουλερικά, ἀποδεκατισμένα ἐκ τῶν ὀδόντων τῆς πειναλέας βασιλικῆς συνοδείας.

Καὶ ἰδοὺ εἰσέρχεται οὗτος ἐλευθέρως, ἐνῶ ἡτοιμαζόντο νὰ κλείωσι, καὶ ἀμέσως μεταβαίνει εἰς τὸ μαγειρεῖον.

Βλέπει ἐκεῖ τὴν ξενοδόχον ἐπαγρυπνοῦσαν περὶ πάντων καὶ μετρῶσαν τὴν ἀπολαβὴν τῆς.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, μὲ δίδετε, σᾶς παρακαλῶ, ὀλίγον ψωμί καὶ ἕνα κομμάτι χοιρομέρι·

— Χοιρομέρι, παιδί μου, δὲν ἔμεινεν, ἀπεκρίθη ἡ ξενοδόχος. Θέλεις νὰ σὲ δώσω ἕνα κομμάτι ὀρνιθα;

— Ὅχι· σᾶς ἐζήτησα χοιρομέρι, διότι ἡ ὀρεξίς μου ἤθελε χοιρομέρι· ὀρνιθα δὲν μοῦ ἀρέσει.

Ἀριθμὸς 21

— Μοῦ κακοφαίνεται, μικρέ μου, εἶπεν ἡ ξενοδόχος, ὅτι δὲν ἔχω νὰ σὲ εὐχαριστήσω. Ἀλλὰ πίστευσε, ἐπρόσθεσεν ἡ γυνὴ ὑπομειδιῶσα, ὅτι δὲν θὰ πληρώσης ἀκριβώτερα διὰ τὴν ὄρνιθα. Πάρε, θὰ σὲ δώσω, 'μισήν' ἄς ᾔνε, σὲ δίδω μίαν ὁλόκληρον, διὰ δέκα σολδία, καὶ θὰ ἔχῃς νὰ τρώγῃς καὶ αὐριον. Ἐνομίζαμεν ὅτι ἡ Αὐτῆς βασιλικὴ Ὑψηλότης θὰ ἐσταμάτα εἰς τὸν οἶκον τοῦ κ. διοικητοῦ καὶ ὅτι θὰ ἐξοδεύομεν εὐκόλως εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς τᾶ φαγητᾶ μας, ἀλλὰ μόνον πῶς ἐπέρασε καὶ τώρα ὅλα θὰ τὰ πετᾷ ζῶμεν, τί θὰ τὰ κάμωμεν ;

Τώρα νομίζουν οἱ ἀναγνώσταί μας ὅτι ὁ Γιλβέρτης, ἀφοῦ ἀπαξ ἔτυχε τοιαύτης λαμπρᾶς εὐκαιρίας καὶ τόσον καλοκαγάρθου ξενοδόχου, δὲν θ' ἀποφύγῃ τὴν μόνην περίστασιν νὰ γεμίσῃ καλῶς τὴν κοιλιάν του· ἀλλ' ἂν νομίζουν τοῦτο, φαίνεται ὅτι δὲν ἐγνώρισαν εἰσέτι καλῶς τὸν χαρακτῆρα τοῦ νεαροῦ φιλοσόφου μας.

— Εὐχαριστῶ, στρέφεται πρὸς τὴν ξενοδόχον καὶ λέγει, εἰς ἐμέ εἶνε περιττὰ· ἐγὼ εὐχαριστοῦμαι μὲ πολὺ ὀλίγα πράγματα· ἐγὼ οὔτε κἀνέναν πρίγκιψ εἶμαι, οὔτε θεράπων τρυφηλοῦ τινος αὐθέντου.

— Τότε λοιπὸν παιδί μου, ναί... πάρε εἶπεν ἡ ἀγαθὴ γυνὴ, καὶ 'πήγαινε εἰς τὸ καλόν'· 'πήγαινε' δὲν θέλω νὰ μοῦ δώσῃς τιποσὲν.

— Ἀλλ' οὔτε ψωμοζήτητης εἶμαι, κυρία, εἶπεν ὁ τεταπεινωμένος Γιλβέρτης. Ἐγὼ ἀγοραζῶ πρᾶγμα καὶ πληρώνω.

Καὶ ὁ Γιλβέρτης, ἵν' ἀποδείξῃ ἐμπράκτως τὸν λόγον του, ἔχωσε μεγαλοπρεπῶς τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ πανταλονίου του, ἥτις ἐβυθίσθη μέχρι τοῦ ἀγκῶνος.

Ἀλλ' εἰς φάτην ἀνεζήτησε καὶ ἐπανεζήτησε ὥχιρῶν ἐντὸς τοῦ εὐρυχώρου τοῦ ἐκείνου κόλπου· δὲν εὗρεν ἄλλο εἰμὴ τὸ χαρτίον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε τὸ ἐξάφρακτον σκουδόν· μόνον τὸ χαρτίον· τὸ δὲ σκουδόν ; τὸ σκουδόν εἶχε καταφάγει τὸ παμπάλαιον καὶ τετριμμένον ἐκεῖνο περιτύλιγμά του, ἐκ τῆς πολλῆς ὀδαιοπρίας· εἶτα διετρύπησε καὶ τὸ θυλάκιον τοῦ πανταλονίου. ὡς σπασθὲς ἐκ τῆς παλαιότητος, καὶ τέλος διηλθε διὰ τῶν σκελῶν τοῦ πανταλονίου, καὶ ἔπεσε τίς οἶδε ποῦ ; εἰς τὴν ὁδόν· ἴσως ἐκεῖθενθ' ἔκυψε νὰ πῇ ὕδωρ· καὶ ἐν τῇ εὐφροσύνῃ του ἐκείνη δὲν τὸ ᾔσθάνθη.

Ὁ ταλαιπωρὸς νέος ἐπλήρωσε ἕξ φράγκα, δι' ὀλίγον ὕδωρ, τὸ ὅποῖον ἔλαβε διὰ τοῦ κοίλου τῆς χειρὸς του. Ὅταν ὁ Διογένης ἐφιλοσόφει ὅτι ἀνωφελεῖ τὰ ξύλινα πινάκια, ἐκεῖνος τούλάχιστον δὲν εἶχεν οὔτε κόλπους νὰ τῷ τρυπηθῶσιν, οὔτε σκουδὸν κανὲν νὰ τῷ χαθῇ.

Ἡ ὥχρότης, ὁ τρόμος, ἡ ἐντροπὴ τοῦ Γιλβέρτου συνεκίνησαν τὴν καρδίαν τῆς ἀγαθῆς γυναικός. Ἄλλος τις εἰς τὴν θέσιν της θὰ ἐθριάμβευεν βλέπων ὅτι ἐτιμωρήθη τοσοῦτον ἐγκαίρως ὁ ὑπερήφανος· ἀλλ' αὕτη ἐλυπήθη ἰδοῦσα ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ νεανίου ἐζωγραφισμένην βαθυτάτην λύπην.

— Ἀκουσε, παιδί μου, τῷ λέγει, φάγε ἀπόψε ἐδῶ καὶ κοιμήσου, καὶ ἔπειτα αὐριον, ἂν ἔχωμεν καλὸν ἔημέρωμα, καὶ ἔχῃς εὐχαρίστησιν νὰ ἐξακολουθήσῃς τὸν δρόμον σου, ἀναχωρεῖς.

— Ὡ βέβαια, βέβαια ! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ὅχι αὐριον, ἀλλ' ἀμέσως, χωρὶς νὰ χάνω καιρόν, πρέπει ν' ἀναχωρήσω.

Καὶ ἀναλαβὼν τὸ δέμά του, χωρὶς νὰ δώσῃ ἀκρόασιν εἰς τὰ λεγόμενα τῆς

Ξενοδόχου φιλόξενα, ὥρμησεν ἐκτὸς τοῦ οἴκου ἵνα κρύψῃ εἰς τὸ σκότος τὴν ἐντροπὴν καὶ τὴν λύπην του.

Ἡ θύρα τοῦ Ξενοδοφείου ἐκλείσθη ἐκ νέου· τὸ τελευταῖον φῶς τῆς κωμοπόλεως ἀπεσθῆσθαι, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ σκύλοι, ὡς κεκοπιακότες ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἔπαυσαν τοῦ νὰ γαυγίζωσιν.

Ὁ Γιλβέρτης ἔμεινε μόνος, κατὰμονος εἰς τὸν κόσμον· διότι οὐδεὶς ὑπάρχει ἐπὶ γῆς μεμονωμένος τοσοῦτον, ὅσον ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἀπεχωρίσθη καὶ τοῦ τελευταίου του ὁβολου, μάλιστα ὅταν ὁ τελευταῖος ὁβολὸς οὗτος ἦτο ὁ μόνος, τὸν ὁποῖον ἀπέκτησε μετὰ τετραετεῖς οἰκονομίας!

Ἡ νύξ ἦτο σκοτεινὴ. Τί ποιητέον; Νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω, νὰ ἐρευνήσῃ ἵνα εὕρῃ τὸ σκοῦδόν του; ἡ ἀναζήτησις δὲν προϋπέσχετο ἐπιτυχίαν, πρῶτον· δεύτερον, ἤθελε τότε ἀπωλέσῃ ὀλατελῶς, ἢ τοῦλάχιστον ἐπὶ μέγα διάσπημα, καὶ τὰ προπορευόμενα ὀχήματα.

Ἀποφασίζει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του, καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν ὁδόν. Ἐμπρός! Ἀλλὰ μόλις προχωρεῖ μίαν λεύγαν καὶ ἡ πείνα τὸν κατακυριεύει· ἡ πείνα, ἥτις εἶχε πρὸς ὦραν διακοπὴ ἐκ τῆς ἡθικῆς αὐτοῦ ἀγωνίας. Ἐπανῆλθε λοιπὸν αὕτη, καὶ ἐπανῆλθε παρὰ ποτε δεινότερα, ἀφοῦ ὁ δρόμος ἐκεῖνος ὁ ταχὺς ἤρχισε νὰ θέτῃ πάλιν εἰς κίνησιν βικίαν τοῦ αἵματός τοῦ δυστυχούς.

Ἐπομένως, ταῦτοχρόνως μετὰ τῆς πείνης, ἡ ἀδελφὴ τῆς ἡ κόπως ἤρχισε νὰ ἐξασθενῇ τὰ μέλη τοῦ Γιλβέρτου.

Ἐν συντόμῳ, μετὰ δυνάμειος ἀνηκούστου, καταφθάνει πάλιν τὰ ὀχήματα. Ἀλλ' ἤθελέ τις εἰπεῖ ὅτι τὰ πάντα συνώμωσαν κατὰ τοῦ ταλαιπώρου νέου, οἱ ὁδοιπόροι, εἰς ὁποιοδήποτε μέρος ἐστάθμευσαν, τὸ ἔπραττον ἵνα μεταλλάξωσι τοὺς ἵππους· καὶ τόσον δὲ ταχέως μετεηλάσσοντο οἱ ἵπποι, ὥστε μόλις ἐλάμβανε πέντε λεπτῶν ἀνεσιν ὁ πτωχὸς μας φιλόσοφος εἰς τὸν πρῶτον σταθμόν.

Καὶ ὅμως ἡγέρθη πάλιν καὶ ἐπανελάβε τὸ βῆμα. Ἦρchiζεν ἡ αὐγὴ νὰ ὑποφώσκῃ εἰς τὸν ὁρίζοντα. Ὁ ἥλιος εἶτα ἀνέτειλεν ὑπεράνω μακρὰς σειρᾶς ἀτμῶν δι' ὅλης τῆς δόξης καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας μονάρχου· προϋπέσχετο δὲ μίαν ἐκ τῶν φλογερῶν ἡμερῶν ἐκείνων τοῦ Μαΐου, αἵτινες ἐπαναφέρουσι τὸ θέρος δύο μῆνας προῖμώτερον. Πῶς ὁ Γιλβέρτης τὰ ὑπομείνῃ τὸν καύσωνα τῆς μεσημβρίας;

Τῷ ἦλθε πρὸς στιγμὴν ἡ ἐξῆς παρηγόριος πρὸς τὴν φιλαυτίαν του ἰδέα· ὅτι καὶ ἵπποι, καὶ ἄνθρωποι, καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸς ἐκηρύχθησαν ἐναντίον του. Ἀλλ' ὡς ἄλλος Αἰῶς ὁ Ὀϊλέως, ἔδειξε τὸν γρόνθον τῆς χειρὸς του πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ μόνον ὅτι δὲν εἶπεν ὡς ἐκεῖνος, «ἀέκητι θεῶν φυγέειν», καθότι πλειότερον εἶχεν ἀποστηθίσει τὸ Κοινωνικὸν του Συμβόλαιον παρὰ τὴν Ὀδύσσειαν.

Ἀλλ' ἦλθε στιγμὴ, καθ' ἣν ὁ Γιλβέρτης ἐγνώρισε τὸ ἀνεπαρκὲς τῶν δυνάμεων του καὶ τὸ δύσκολον τῆς θέσεως αὐτοῦ. Καί, τῇ ἀληθείᾳ, δὲν ἦτο εὐκαταφρόνητος ἡ δεινὴ πάλῃ, ἥτις ἐλάμβανε χώραν εἰς τὸν νέον, πάλῃ τῆς ψυχῆς μετὰ τοῦ σώματος· τῆς φιλοτιμίας τοῦ πνεύματος μὲ τὴν ἀσθένειαν τῶν μελῶν.

Καταβάλλει τελευταίαν τινα δύναμιν, τρέχει, ἀνακαλύπτει ἐκ νέου μακρόθεν τὰ ὀχήματα κυλινδούμενα ἐντὸς νέφους κονιορτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του, οἱ πυρροὶ ἐκ τοῦ αἵματος, τὸ ὁποῖον ἀνέβη εἰς αὐτούς, βλέπουν τὸν κο-

νιορτὸν ἐκεῖνον ὑπὸ φανταστικὸν ὅλως σχῆμα· ὁ θόρυβος τῶν ἀμαξῶν ἀντήχει εἰς τὰς ἀκοάς του μετὰ τῶν κτύπων τῶν κροτάφων του. Τὸν ἐβλεπες, μὲ τὸ στόμα ἀνοικτόν, μὲ τὸ βλέμμα ἀπλανές, μὲ τὴν κόμην κεκολλημένην ἐπὶ τοῦ μετώπου του ἐκ τοῦ ἰδρώτος, καὶ ἐνόμιζες ὅτι ἐθεώρεις αὐτόματόν τι, αὐτόματον τεχνικόν, ἀνθρωπίνως μὲν ἐκτελοῦν κινήσεις, ἀλλὰ ἀνευ τῆς εὐκαμψίας ἐκείνης τῆς φυσικῆς εἰς τὸν ἔμψυχον ἄνθρωπον.

Ἀπὸ τῆς χθὲς εἶχε περιπατήσει εἰκοσιν ἢ εἰκοσιδύο λεύγας· τέλος πάντων ἔφθασεν ἡ στιγμή, καθ' ἣν αἱ πόδες του κατεκόπησαν· οἱ ὀφθαλμοὶ του δὲν ἔβλεπον πλέον, τὰ ὧτά του δὲν ἤκουον· ἐνόμιζεν ὅτι ἡ γῆ ἐκλονεῖτο καὶ ἐστρέφετο περὶ αὐτόν· ἠθέλησε νὰ φωνάξῃ, πλὴν δὲν εἶχε φωνήν· ἠθέλησε νὰ στηριχθῇ, αἰσθανθεῖς, ὅτι ἐπλησίαζε νὰ πέσῃ, ἐζήτησεν εἰς τὸν ἀέρα βακτηρίαν, ὡς ὑπὸ παραζάλης καταληφθεῖς.

Ἀνακραυγάζει τέλος πάντων· εὖρε δίοδον εἰς τὸν λαρυγγά του ἐσχάτη φωνὴ ἀπελπισίας, ἐστράφη πρὸς τοὺς Παρισίους ἢ μᾶλλον πρὸς τὸ μέρος εἰς ὃ ἐνόμιζεν ὅτι ἔκειντο οἱ Παριῖοι καὶ ἀφῆκε σειρὰν ἀρῶν τρομερῶν κατὰ τῶν νικητῶν τῆς καρτερίας του. Ἀρπάσας εἴτα τὰς τρεῖς κεφαλῆς του δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, ἐστράφη ἄπαξ ἡ δις περὶ ἑαυτόν, ἔπεσεν εἰς τὸ μέσον τοῦ μεγάλου δρόμου μὲ τὴν συναίσθησιν, καὶ ἐπομένως παρηγορίαν, ὅτι, ὡς ἄλλος τις ἀρχαῖος ἥρως, ἐπάλασε μέχρι τελευταίας στιγμῆς.

Ἐπεσε πρῶτον ἐπὶ τῶν γονάτων, ἔπειτα ἐξηπλήθη διατηρῶν εἰσέτι συνεσφιγμένους τοὺς γρόνθους του.

Εἴτα οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκλείσθησαν, οἱ μῦς του ἐχαλάρωθησαν· Ἀπώλεσε τὰς αἰσθήσεις ἐκ τοῦ ἐκνευρισμοῦ.

— Αἱ!!! ἀκοὺς τοῦ λόγου σου, αἱ! τόπον! ἀνέκραξε πρὸς αὐτὸν φωνὴ βραγχώδης, καὶ αὐτοχρόνως ἠκούσθη πάταγος μάλιστα.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἤκουσε.

— Μωρέ, διὰ τὸν Θεόν!!! ἰδέ, ἰδέ τὸν διάβολον· θὰ τὸν πατήσω, θὰ τὸν κάμω θρύμματα! τόπον! τόπον!

Καὶ συνωδεύθη ἡ δευτέρα αὐτῇ ἐκφώνησις διὰ μαστιγώσεως κατὰ τοῦ κοιτωμένου.

Ἡ ἄκρα τῆς μαστιγῆς περιέζωσε τὴν μέσην τοῦ Γιλβέρτου, ἴσως δὲ καὶ τῷ ἐπέφερεν ὅχι ὀλίγον πόνον, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἡσθάνθη τίποτε· ἔμεινεν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἵππων· ἐξώρμων δ' οὗτοι ἐκ πλαγίου τινὸς δρόμου ἀπολήγοντος εἰς τὸν μέγαν, μετὰξὺ Θιεβλεμόντου καὶ Βωκλερέ, τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἔθιπτεν ὁ Γιλβέρτης, ἐν τῇ παραφορᾷ του ἐκείνῃ, οὔτε εἶδεν οὔτε ἡσθάνθη τὸν κίνδυνον.

Φωνὴ τότε τρομερὰ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ὀχήματος φεύγοντος ἐκ τῆς ὁρμῆς τῶν ἵππων ὡς πτερόν ἐν ὥρᾳ τυφῶνος.

Ὁ ἀμαξηλάτης κατέβαλε πᾶσαν δύναμιν, ἀλλὰ δὲν ἴσχυσε νὰ ἀναχαιτίσῃ τὸν πρῶτον ἵππον, ὅστις ἐπήδησεν ὑπεράνω τοῦ Γιλβέρτου. Τοὺς δύο ἄλλους ὅμως, ὡς πλησιεστέρους ἐκράτησε.

Καὶ ἰδοὺ γυνὴ τις ἐξέρχεται κατὰ τὸ ἥμισυ ἐκ τοῦ θυριδίου τοῦ ὀχήματος. καί: Θεέ μου, ἀνακραεῖ μετὰ φόβου, τὸν ἐπατήσαμεν τὸν δυστυχῆ;

— Μητ' ἐγώ, σὲ βεβαιῶ, κυρά, δὲν ἤξεύρω τί τοῦ ἐκάμαμεν, ἀπεκρίθη ὁ ἀμαξηλάτης προσπαθῶν νὰ διακρίνῃ τι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κοινορτοῦ, τὸν ὅποιον ἀνήγειρον αἱ πόδες τῶν ἵππων του· φοβοῦμαι πολὺ ὅτι τὴν ἐπαθε.

— Ἀ, τὸν ἀνόητον, ἂ, τὸν ἄθλιον νέον ! Κράτησε, κράτησε τοὺς ἵππους, σταμάτησε !

Καὶ ἀνοίξασα τὸ θυρίδιον ἡ ὁδοιπόρος ἐπήδησεν ἐκ τῆς ἀμαξίας.

Ταῦτοχρόνως σχεδὸν ἐπήδησε καὶ ὁ ἀμαξηλάτης, ὅστις ἀμέσως ἐπειράθη νὰ σύρῃ ἐκ τῶν τροχῶν τὸ σῶμα τοῦ Γιλβέρτου, τὸ ὅποτον ἐνόμιζε νεκρὸν καὶ κατεσπαραγμένον.

Καὶ ἡ ὁδοιπόρος ὡσαύτως τὸν ἐβοήθησεν ὅσον τῇ ἐπέτρεπον αἱ δυνάμεις τῆς.

— Μωρέ, ὄχι ! ἀνέκραξεν ὁ ἀμαξηλάτης, νὰ τον· δὲν ἔπαθε τίποτε· μήτε δὲν ἐξεγδάρθηκε.

— Ὅμως ἔχασε, φαίνεται, τὰς αἰσθήσεις.

— Ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ Ἰσως, κυρά. Νὰ τὸν βάλωμεν εἰς τὴν ἄκρη τοῦ δρόμου καὶ νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸν δρόμον μας, ἀφοῦ, κυρά, βιάζεσθε νὰ φθάσωμεν.

— Τί λέγεις ! καὶ ν' ἀφήσωμεν αὐτὸν τὸν δυστυχῆ εἰς αὐτὴν τὴν κατὰ-στασιν ! δὲν γίνεται.

— Πά ! ἀμ'· τί ἔχει ! δὲχ' ἔχει τίποτε· σιγὰ σιγὰ ἐκεῖνος νοιώθει μονάχος του· ἄφες τον.

— Ὅχι, ὄχι. Τόσον νέος ὁ πτωχός ! Θὰ εἶναι κἀνένανς μαθητῆς, ὅστις ἐδραπέτευσεν καὶ ἐπῆρε τοὺς δρόμους ὅπου φθάσῃ· κἀνένανς μαθητῆς, τίς ἤξεύρει τινὸς φροντιστηρίου. Ἴδὲ πόσον εἶναι ὠχρός· νὰ τὸν ἀφήσωμεν ἐδῶ, νά, θ' ἀποθάνῃ. Ὅχι, ὄχι· σήκωσέ τον καὶ βάλε τον μέσα εἰς τὸ ὄχημα, εἰς τὸ κάθισμα τὸ ἀπέναντί μου.

Ὁ ἀμαξηλάτης ὑπήκουσεν. Ἡ γυνὴ ἀνέβη πάλιν εἰς τὴν ἀμαξαν. Ὁ Γιλβέρτης ἀπετέθη ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ μαλακοῦ προσκεφαλαίου τοῦ ἐμπροσθίου καθίσματος τῆς ἀμαξίας μετὰ τὴν κεφαλὴν ἐστηριγμένην εἰς μίαν τῶν ἐπίσης μαλακῶν πλευρῶν τοῦ ὀχήματος.

— Ἐμπρὸς τώρα, ἐξηκολούθησε λέγουσα ἡ ὁδοιπόρος, ἐμπρὸς καὶ ἐχάσαμεν τ' ὀλιγώτερον δέκα λεπτά· κέρδισέ τα καὶ θὰ σοὶ δώσω ἕν δεκάφρακτον.

Ὁ ἀμαξηλάτης ἐκροτάλισε τὴν μάστιγα ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, καὶ οἱ ἵπποι, οἵτινες ἐγνώριζον τὸ ἀπειλητικὸν αὐτὸ σημεῖον, ἤρχισαν ἐκ νέου νὰ πρέχωσι καλπάζοντες.

Κ'

Ὁ Γιλβέρτης παρηγορεῖται.

Ὅταν ὁ Γιλβέρτης συνῆλθεν εἰς τὰς αἰσθήσεις του, μετὰ τινά δηλαδὴ λεπτά, ἐξεπλάγη ἰδὼν ὅτι κείτο ἐξηπλωμένος σχεδὸν ἐπὶ τῶν ποδῶν γυναικὸς τινος, ἥτις ἔβλεπεν αὐτὸν μετὰ προσοχῆς.

Ἦτο δ' αὐτὴ νέα εἰκοσιτετραέτις, εἰκοσιπενταέτις τὸ πολὺ, μετ' ὀφθαλμοῦς μεγάλους καὶ στακτόχρους, ῥίνα ἀνάστυτον, παρειὰς μελάγχρους ὡς ἐκ τοῦ μεσημβρινοῦ ἡλίου· τὸ μικρὸν τῆς στόμα εἶχε γλαφυρότητα τινά ὅλως ἰδιότυπον, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπὶ τῆς ἐλευθέρως καὶ παιδρᾶς φυσιογνωμίας τῆς ἐφαίνετο πανουργίας καὶ περισκέψεως χαρακτήρ. Ὀραιότεροι βραχί-

ονες τῶν ἰδικῶν της· εἰς τὸν κόσμον δὲν ὑπῆρχον βεβαίως· ἤδη ὅμως ἦσαν ἐντεθημένοι εἰς χειρίδας βελούδου ἰοχρόου μὲ κομβία χρυσοῦ. Αἱ πολυκύμαντοι πτυχαὶ τῆς μεταξοῦφου ἐσθῆτός της, τῆς στακτοχρόου καὶ μὲ κλάδους μεγάλους, σχεδὸν ἐπλήρουν ὅλην τὴν ἀμαξάν.

Ἀφοῦ ὁ Γιλβέρτης, ὅχι δι' ὀλιγωτέρας ἐκπλήξεως παρετήρησεν ὅτι εὗρίσκετο ἐντὸς ἀμάξης συρομένης μετὰ πάσης ὀρμῆς ὑπὸ τριῶν ταχυδρομικῶν ἵππων, ἡ δὲ φυσιογνωμία τῆς κυρίας ἐκείνης ἦτον ἱλαρὰ καὶ ἐδήλου συμπάθειαν, ἤρχισε νὰ θεωρῇ αὐτὴν μετρίστου ἐβεβαιώθη καλῶς ὅτι δὲν ὠνειρεύετο.

— Αἶ! μικρὲ μου φίλε, εἶπεν ἡ κυρία μετὰ τινὰ σιγὴν, πῶς εἶσαι; καλῆ-τερα, δὲν ἀμφισβῆλλω.

— Ποῦ εἶμαι; ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης· φράσις ἥτις ἀπαντᾶται συνεχῶς εἰς τὰς μυθιστορίας· διότι εἰπομεν ὅτι ὁ φιλόσοφος μας ἀνέγνωσε τοιαύτας· ὅθεν ἐνθυμήθη αὐτὴν καταλλήλως.

— Εἶσαι καλὰ, εἰς μὲρος ἀσφαλές, μικρὲ μου, μέινε ἡσυχος περὶ τούτου, ἀπήντησεν ἡ κυρία διὰ προφορᾶς ὥς εἰ κατήγετο ἐκ τῶν μεσημβρινῶν τῆς Γαλλίας μερῶν. Ὅμως ὀλίγον ἔλειψε πρὸ ὀλίγου νὰ σᾶς καταπατήσῃ ἡ ἀμαξία μου. Πῶς συνέβη νὰ κοίτεσαι τοιοῦτοτρόπως εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου;

— Ἀδυναμία μὲ εἶχε κυριεύσει, κυρία μου.

— Ἀδυναμία! Καὶ πόθεν προήλθε;

— Εἶχα περιπατήσῃ πολύ.

— Καὶ πρὸ πολλοῦ ὁδοιπορεῖς;

— Ἀπὸ χθὲς· εἰς τὰς τέσσαρας μετὰ μεσημβρίαν, ἀκατάπαυστα.

— Καὶ πόσον δρόμον ἔκαμες ἀπὸ χθὲς;

— Δεκαεξὲς περίπου, δεκαεπτὰ λεύγας.

— Ἐντὸς δώδεκα ἢ δεκατεσσάρων τὸ πολὺ ὥρων;

— Ἀλλ' ἔτρεχα.

— Καὶ ποῦ ἐπήγαινες;

— Εἰς Βερσαλλίας, κυρία μου.

— Ἐρχεσαι δέ;

— Ἀπὸ Ταβερνέυ.

— Ποῦ κεῖται αὐτὸ τὸ Ταβερνέυ;

— Εἰν' ἑνὰς πύργος μετὰ Πιερρεφίτης καὶ Βαρλεδούκης.

— Ἀλλὰ μόλις θὰ ἔλαβες καιρὸν νὰ γευματίσῃς· πῶς ἔκαμες;

— Ὅχι μόνον καιρὸν δὲν ἔλαβα κυρία μου, ἀλλ' οὐδὲ τὰ μέσα εἶχα.

— Πῶς;

— Ἐχασα καθ' ὁδὸν τὰ χρήματά μου.

— Δὲν ἔφαγες ἀπὸ χθὲς! καὶ πῶς λοιπόν...

— Ὅταν ἔφυγα μόνον, ἐπῆρα ὀλίγον ψωμί.

— Ταλαίπωρον παιδί! καὶ διατὶ νὰ μὴ ζητήσῃς ἀπὸ πούθεν νὰ σὲ δώσουν νὰ φάγῃς τίποτε;

— Ὁ Γιλβέρτης ἐμειδίασεν ὑπερηφάνως.

— Διότι εἶμαι ὑπερήφανος, κυρία μου.

— Ὑπερήφανος! πολὺ καλὰ, ἀλλ' ὅταν κἀνεῖς ἀποθνήσκει τῆς πείνης...

— Καλλίον ν' ἀποθάνῃ παρὰ νὰ ἐξευτελισθῇ.

— Ἡ γυνὴ παρετήρησε τὸν φιλόσοφον μετὰ θαυμασμοῦ.

— Ἀλλὰ τίς λοιπὸν εἶσαι ὁ τοιαῦτα ἔχων φρονήματα; ἠρώτησε.

— Εἶμαι ὀρφανός.

— Καὶ ὀνομάζεσαι ;

— Γιλβέρτης.

— Γιλβέρτης, ἄλλο ;

— Ἄλλο τίποτε.

— Περίεργον ! εἶπεν ἡ γυνὴ ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον ἔκθαμβος.

Ὁ Γιλβέρτης παρετήρησε ὅτι ἐπροξένει αἰσθησιν, καὶ ἡγαλλία σφόδρα ὅτι παρίστα πρόσωπον Ρουσώ.

— Δὲν ἦτο φίλε μου, τῆς ἡλικίας σου ἀκόμη νὰ τρέχῃς πεζὺς μεγάλους δρόμους ἐπανελάβεν ἡ νεαρὰ γυνή.

— Μὲ εἶχαν ἀφήσει μόνον εἰς ἓνα παλαιὸν πύργον, τὸν ὁποῖον ἐγκατέλειψαν διὰ παντός οἱ κυριοὶ του. Λοιπὸν δὲν ἠμπόρουν ἐγὼ νὰ κάθηναι ἐκεῖ ἐγκατέλειψα κ' ἐγὼ τὸν πύργον.

— Χωρὶς σκοπόν ;

— Ἡ γῆ εἶνε μεγάλη, καὶ λέγουν ὅτι ὑπὸ τὸν ἥλιον ὑπάρχουν τόποι πολλοὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους.

— Ἐννοῶ, εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ κυρία· τίς ἠξεύρει; θὰ εἶνε νόθος τις υἱός, ὅστις χαίρει ἐγκαταλείπων τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του.

— Καὶ ἔχασες, λέγεις τὰ χρήματά σου ; ἠρώτησεν ὑψηλῇ τῇ φωνῇ.

— Μοῦ ἔπεσαν, δὲν ἠξεύρω ποῦ.

— Ἦσαν πολλὰ ;

— Ἐνα σκουῖδον ἀξίας φράγκων ἑξ, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, μὲ ἐντροπὴν ὅτι ὠμολόγει τὴν πενίαν του· πλὴν ἐσκέφθη ὅτι ἂν ἔλεγε πολλὰ ἠδύναντο νὰ ἐκλάβωσιν ὅτι ἐκλεψεν ἱσως αὐτὰ καὶ διὰ τοῦτο ἀπέφευγε τοιοῦτοτρόπως· — ὅμως μ' ἔφθαναν τόσα.

Ἐξ φράγκα καὶ σ' ἔφθαναν διὰ μίαν ὁδοιπορίαν τοσοῦτον μακράν ; Πρῶτον μὲν ψωμίον μόνον νὰ ἡγόραζες μόλις σοὶ ἐξήρκουν διὰ δύο ἡμέρας. Ἀκούεις ἓνα σκουῖδον ἀπὸ Βαρλεδούκην εἰς Παρισίους ! Ἀπὸ Βαρλεδούκην δὲν εἶπες ὅτι ἀνεχώρησες ;

— Μάλιστα.

— Δηλαδὴ ἐξήκοντα, ἐβδομήκοντα λευγῶν διάστημα μοὶ φαίνεται ;

— Ἐγὼ, κυρία μου, δὲν ἐμέτρησα τὰς λεύγας. Εἶπα μόνον ὅτι ἀνάγκη νὰ μεταβῶ ἐκεῖ.

— Ἀ ! τὸ τρελλὸν παιδί ! καὶ λοιπὸν ἐξεκίνησες διὰ Βερσαλλίας ;

— Ἀλλὰ, τί νομίζετε ; ἔχω πόδας δυνατούς.

— Ὅσον δυνατοὶ καὶ ἂν ἦνε κουράζονται· τὸ εἶδες πραγματικῶς.

— Ὡ ! δὲν ἐκουράσθησαν οἱ πόδες μου, ἀλλὰ μ' ἔλειψεν ἡ ἐλπίς.

— Τφόντι, μὲ φαίνεται ὅτι εὕρισκεσο εἰς μεγάλην ἀπελπισίαν ὅταν σὲ ἀπηντήσαμεν.

Ὁ Γιλβέρτης ἐμειδίασε πικρῶς.

— Καὶ τί ἔχεις ; ἐκτύπας, ὡς φαίνεται, τὴν κεφαλὴν σου, ἐμάδεις τὰς τρίχας σου...

— Νομίζετε ; ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης ἐν ἀμηχανίᾳ.

— Τί νομίζω ! εἰμαὶ βεβαία· ὡς ἐκ τούτου δὲν θὰ ἤκουσες καὶ τὸν κρότον τῆς ἀμάξης.

Ὁ Γιλβέρτης ἐσκέφθη ὅτι θὰ ἐτιμᾶτο ἔτι μάλλον ἂν διηγεῖτο πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Μυστικῇ τις νύξιν τῷ ἔλεγεν ὅτι ἡ θέσις του ἦτο ἱκανὴ νὰ ἐμπνεύσῃ συμπάθειαν, καὶ μάλιστα εἰς μίαν γυναῖκα.

- Τφόντι, εἶπεν, ἡ ἀπελπισία μου ἦτο μεγίστη.
- Καὶ διατί; ἠρώτησεν ἡ γυνή.
- Διότι δὲν ἤμποροῦσα πλέον ν' ἀκολουθῶ ἐν ὄχημα κατόπιν τοῦ ὁποίου ἔτρεχα.
- Ἀληθινά! εἶπεν ἡ νεαρὰ γυνὴ μειδιῶσα· καὶ δὲν μὲ λέγεις ὅτι εἶσαι ὁ ἥρως ὁλοκλήρου ἱστορίας! Ὑπάρχει ἔρωσ εἰς ὅλα ταῦτα;
- Ὁ Γιλβέρτης δὲν εἶχεν εἰσέτι τὴν δύναμιν νὰ μὴ ἐρυθριᾷ εἰς τοιαύτας περιπτώσεις.
- Καὶ ποῖον ὄχημα ἦτον αὐτό, μικρὲ μου Κάτον: δύνασαι νὰ μοὶ εἴπης;
- Ἐν ὄχημα ἐκ τῶν συνοδευόντων τὸ τῆς Δελφίνης.
- Πῶς! τί λέγεις; ἀνίκραξεν ἡ νέα· καὶ ἡ Δελφίνη λοιπὸν ὁδοιπορεῖ πρὸ ἡμῶν;
- Βέβαια.
- Ἐγὼ τὴν ἐνόμιζα εὐρισκομένην μόλις εἰς τὸ Νανσύ. Δὲν τῇ ἀποδίδουν λοιπὸν τιμὰς καθ' ὁδόν;
- Μάλιστα, κυρία, ἀλλ' ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης βιάζεται.
- Βιάζεται ἡ Δελφίνη! τίς σοὶ τὸ εἶπε;
- Τὸ συμπεραίνω.
- Τὸ συμπεραίνει;
- Μάλιστα.
- Καὶ πόθεν ὁ συμπερασμός αὐτός;
- Πόθεν; διότι εἰς τὴν ἀρχὴν εἶπεν ὅτι θὰ μείνῃ ν' ἀναπαυθῇ εἰς τὸν πύργον Ταβερνέϋ δύο ὥρας ἢ τρεῖς.
- Αἶ, καὶ ἔπειτα;
- Ἐπειτα μόλις ἔμεινε τρία τέταρτα τῆς ὥρας.
- Γνωρίζεις ἂν τῆς ἔφεραν κάμμιαν ἐπιστολὴν ἐκ Παρισίων;
- Εἶδα μίαν ἐπιστολὴν εἰς χεῖρας ἐνὸς κυρίου μὲ φορέματα χρυσοκέντητα.
- Καὶ εἶπαν καθόλου τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ κυρίου;
- Ὁχι, τὸ ὄνομά του δὲν τὸ ἤκουσα, ὅμως γνωρίζω ὅτι ἦτο ὁ διοικητὴς τοῦ Στρασβούργου.
- Ὁ κ. δὲ Σταινβίλλ, ὁ γυναικάδελφος τοῦ κ. δὲ Σιουασώλ. Κρίμα! Κάμε ἀμαξηλάτη, γληγωρότερα, ὅσον ἠμπορεῖς.
- Καὶ ἰδοὺ ὁ ἀμαξηλάτης ἀπήντησεν εἰς τὴν διαταγὴν ταύτην διὰ κροταλισμοῦ σφοδροῦ τῆς μαστιγῆς του, οἱ δὲ ἵπποι, αἵτινες καὶ πρὸ τούτου ἐκάλπαζον, ἔλαβον ὁρμὴν ἀστραπῆς.
- Οὕτω λοιπόν, ὑπέλαβεν ἡ κυρία, ἡ Δελφίνη βαδίζει πρὸ ἡμῶν;
- Μάλιστα, κυρία.
- Ἀλλὰ θὰ σταθῇ βέβαια ν' ἀριστήσῃ, εἶπεν ἡ γυνὴ ὡς εἰ ὠμβλεῖ καθ' ἑαυτήν, καὶ τότε προχωρῶμεν ἡμεῖς, ἐκτὸς ἂν ἀπόψε... Ἐσταμάτησε τὴν νύκτα πουθενά!
- Ἐστάθη εἰς Σαίν-Διζιέ.
- Τί ὤραν;
- Εἰς τὰς ἑνδεκα, σχεδόν.
- Θὰ ἐδείπνησε. Λοιπόν, βεβαίως καὶ θ' ἀριστήσῃ! Ἀμαξηλάτα, ποία εἶνε ἡ πρώτη ὁπωσοῦν σημαντικὴ πόλις, τὴν ὁποίαν θ' ἀπαντήσωμεν καθ' ὁδόν;
- Τὸ Βιτρώ, κυρία.

- Καὶ πόσον ἀπέχομεν ;
- Τρεῖς λεύγας.
- Ποῦ θ' ἀλλάξωμεν τοὺς ἵππους ;
- Εἰς Βωκλερέ.

— Καλὰ. Ἐμπρός, καὶ ὅταν ἰδῇς σειρὰν ὀχημάτων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπέ μοι τα.
'Ενῶ ταῦτα διημοιοῦντο μεταξύ τῆς κυρίας καὶ τοῦ ἀμαξηλάτου, ὁ Γιλβέρτης ἐκυριεύθη ἐκ νέου ὑπὸ τῆς ἀδυναμίας του· ὅταν δὲ ἡ ὁδοιποροῦσα εἶδεν ὅτι ὁ νέος ἦτο ὠρὸς καὶ εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς κλειστούς :

— "Α ! τὸ ταλαίπωρον παιδί, εἶπε, πάλιν, ὡς φαίνεται, ἐκυριεύθη ἐκ τῆς ἀτονίας. Εἶδες ! κ' ἐγὼ ἡ ἀπρόσεκτος, νὰ τὸ ἔχω τόσῃν ὥρᾳ νὰ μοῦ ὀμιλῇ, ἐνῶ ἀποθνήσκει τῆς πείνης καὶ διψῆς, καὶ νὰ μὴ τοῦ δώσω νὰ φάγῃ ἢ νὰ πῖν τίποτε !

Καὶ ἐξήγαγεν ἡ κυρία ἀφ' ἐνὸς τῶν θυλακίων, ἅτινα ὑπῆρχον ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν τοῦ ὀχήματος, μικρὰν φιάλην ἐκ πελεκητοῦ κρυστάλλου, ἐκ τοῦ πώματος τῆς ὁποίας ἐκρέματο δι' ἀλύσεως χρυσῆς μικρὸν ποτήριον ἐξ ἀργύρου ἐπιχρῶσου.

— Πιε ὀλίγον κρασί τῆς Κόστας, εἶπε πληρώσασα τὸ ποτήριον καὶ τίνασσα αὐτὸ πρὸς τὸν Γιλβέρτην.

Ὁ Γιλβέρτης ἔδραξεν αὐτὸ μετὰ προθυμίας· ἀρὰ γε, διότι ἡ χεὶρ, ἥτις τὸ ἐπρόσπερεν ἦτο ὠραία, ἦ διότι ἡ ἀνάγκη τοῦ στομάχου ἦν ἤδη πλέον κατεπείγουσα ἢ εἰς Σαῖν-Διζιέ ;

— Τώρα, ναί, εἶπεν ἡ κυρία· φάγε τώρα ἓνα κουλλοῦρι, καὶ μετὰ μίαν ὥραν, ἢ δύο τὸ πολὺ, προγευματίζεις καλῆτερα.

— Εὐχαριστῶ, κυρία, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

Καὶ ἔφαγε τὸ προσφερθέν, ἔπινε δὲ καὶ τὸν αἶνον.

— Εὖγε· τώρα λοιπόν, εἶπεν ἡ κυρία, εἰπέ μοι, ἂν δηλαδὴ μὲ κρίνῃς ἀξίαν τῆς ἐμπιστοσύνης σου, εἰπέ μοι τί συμπέρον εἶχες ν' ἀκολουθῇς ἐκεῖνο τὸ ὄχημα, τὸ ὁποῖον εἶπες ὅτι ἀπετέλει μέρος τῆς συνοδίας τῆς δεσποίνης Δελφίνης ;

— Ἰδοῦ, κυρία μου εἰς δύο λέξεις ἡ καθαρὰ ἀλήθεια, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης. Ἐκατοίκουν εἰς τὸν πύργον τοῦ κυρίου βαρόνου δὲ Ταβερνέυ, ὅτε χθὲς ἰδοῦ ἔρχεται ἐκεῖ ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης, καὶ διατάττει τὸν κ. δὲ Ταβερνέυ νὰ τὴν συνοδεύσῃ εἰς Παρισίους. Ὁ κ. δὲ Ταβερνέυ ὑπήκουσεν. Ἐπειδὴ δ' ἐγὼ εἰμαι ὀρφανός, δὲν ἐπρόσεξε κανεὶς εἰς ἐμέ, καὶ μὲ ἄρτησαν ἐκεῖ καταμόνον, χωρὶς χρήματα, χωρὶς τροφήν. Εἶπα κ' ἐγὼ τότε, ἂ ! σεῖς ὅλοι πηγαίνεσθε εἰς Βερσαλλίας μὲ ἐξαιρέτους ἵππους καὶ μὲ ὠραία ὀχήματα, ἀλλὰ κ' ἐγὼ θὰ ἔλθω εἰς Βαρσαλλίας πεζός, μὲ τοὺς δεκαοκταεταῖς μου πόδας· μὲ τοὺς πόδας μου μόνον, θὰ προφθάσω δ' ἐκεῖ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν θὰ φθάσετε καὶ σεῖς μὲ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὀχήματά σας. Κατὰ δυστυχίαν, αἱ δυνάμεις μου μ' ἐπρόδωσαν, ἢ μάλλον ἡ τύχη ἠθέλησε νὰ μὲ καταπολεμήσῃ πανταχόθεν. Ἄν δὲν ἔχανα τὰ χρήματά μου, ἤθελα φάγει· καὶ ἂν ἐγὼ τὴν περασμένην νύκτα ἔτρωγα, σήμερον τοὺς ἐπρόφθυνα πάλιν ἀφύκτως.

— Μεγάλη σου ἡ καρτεροψυχία ! ἀνέκραξεν ἡ γυνὴ· σὲ βεβαιῶ, καλέ μου φίλε, εἶσαι ἀπαράδειγματιστος. Νομίζω ὅμως ὅτι κατὰ πρᾶγμα ἀκόμη δὲν ἔμαθες.

— Τί πρᾶγμα ;

— Ὅτι εἰς Βαρσαλλίας μὲ μόνην τὴν καρτεροψυχίαν εἶνε ἀδύνατον νὰ ζήσῃ κἀνείς.

— Πηγαίνω εἰς Παρισίους.

— Ὡς πρὸς αὐτό, οἱ Παρίσιοι ὁμοιάζουν τὰς Βαρσαλλίας πολὺ.

— Ἀλλὰ, κυρία μου, ἂν κἀνείς δὲν ζῇ μὲ τὴν καρτεροψυχίαν, ζῇ μὲ τὴν ἐργασίαν ἐργάζομαι.

— Τώρα ναί, ἀπεκρίθη καλᾶ. Ἀλλὰ νὰ ἐργασθῇς εἰς τί; Αἱ χεῖρές σου δὲν εἶνε βλέπω, χεῖρες βαναύσου ἀχθοφόρου.

— Σπουδάζω, κυρία, σπουδάζω.

— Καὶ μὲ φαίνεται δὲν εἶσαι διόλου ἄμοιρος σπουδῆς.

— Τῷ ὄντι δὲν εἶμαι διόλου ἄμοιρος σπουδῆς, ἐπειδὴ ἂν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης ἐνθυμηθεὶς τὸ τοῦ Σωκράτους.

— Καὶ δύναμαι, μικρὲ μου φίλε, χωρὶς νὰ φανῶ ἀδιάκριτος, νὰ σ' ἐρωτήσω τί εἶδος ἐπιστήμης ἠθέλεις προτιμῆσαι νὰ σπουδᾷς;

— Κυρία μου, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, μὲ φαίνεται ὅτι ἡ καλῆτέρα ἀφ' ὅλης τὰς ἐπιστήμης εἶν' ἐκείνη διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ γίνῃ ἐπιωφελέστερος πρὸς τοὺς ὁμοίους του. Ἐξ ἄλλου τόσον μὲναιμὸν πρᾶγμα εἶνε ὁ ἄνθρωπος, ὥστε, ὀφείλει νὰ σπουδᾷ τὸ μυστήριον τῆς ἀδυναμίας του, διὰ νὰ ἐννοήσῃ οὕτω καὶ τὸ τῆς δυνάμεώς του. Θέλω μίαν ἡμέραν νὰ μάθω, διὰ ποίαν αἰτίαν ὁ στόμαχός μου, ἐμπόδισε τοὺς πόδας νὰ μὲ ὑποστηρίξουν σήμερον· τέλος πάντων νὰ γνωρίσω, ἡ ἰδίᾳ ἄραγε αὕτῃ ἀδυναμία τοῦ στομάχου ἀνεβίβασεν εἰς τὴν κεφαλὴν μου καὶ ἐκείνην τὴν ἀδυναμίαν, τὴν θερμὴν, τὸν μελάνον ἐκείνον καπνόν, ὅστις μοὶ ἐπέφερε τὴν σκοτοδινίαν;

— Ἄ! βλέπω ὅτι θὰ γίνῃς ἰατρός ἐξαίρετος, καὶ νομίζω ὅτι καὶ ἤδη ὁμιλεῖς θαυμάσια περὶ ἰατρικῆς. Μετὰ δέκα ἔτη, ὑπόσχομαι, ἂν ἀσθενήσω, νὰ προσκαλέσω μᾶλλον σὲ παρὰ πάντα ἄλλον νὰ μὲ ἐπισκεφθῇ.

— Θὰ προσπαθῶ νὰ κατασταθῶ ἀξίος τῆς τιμῆς ταύτης, κυρία μου, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

Ὁ ἀμαξηλάτης ἐσταμάτησεν. Ἐφθασεν εἰς τὸν σταθμὸν καὶ δὲν εἶδε πορευομένην οὐδεμίαν ἄμαξαν.

Ἡ νεκρὰ γυνὴ ἠρώτησε· τῇ εἶπον λοιπὸν ὅτι ἡ Δελφίνη διέβη ἐκεῖθεν πρὸ ἐνὸς τετάρτου καὶ ὅτι ἔμελλε νὰ σταματήσῃ εἰς Βιτρώ, ἵνα μεταλλάξῃ ἵππους καὶ προγευματίσῃ.

Νέος ἀμαξηλάτης ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ ὀχήματος.

Ἡ ὁδοιπὸρος τὸν ἀφῆκε νὰ ἐξέλθῃ πρῶτον ἐκ τοῦ χωρίου, ἔπειτα, ἀφοῦ ἔφθασεν εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπὸ τοῦ τελευταίου οἴκου:

— Ἀμαξηλάτα, τῷ εἶπεν, εἶσαι ἀξίος νὰ φθάσῃς τὰ ὀχήματα τῆς δεσποίνης Δελφίνης;

— Εἶμαι.

— Πρὶν νὰ φθάσῃς εἰς Βιτρώ;

— ὦ! διάβωλε! πρὶν νὰ φθάσῃς εἰς Βιτρώ! ἐκεῖνα πηγαίνουν πολὺ γρήγορα.

— Αἶ, καὶ δὲν ἠμποροῦμεν ἡμεῖς νὰ τρέξωμεν καλπάζοντες;

Ὁ ἀμαξηλάτης ἐστράφη καὶ παρετήρησεν αὐτὴν.

— Ἐλα, ἔλα, σφίγξε τὰ ζῶά σου! τῷ λέγει.

— Νὰ μὲ τὸ ἔλεγες κἂν, κυρία, ἀρχήτερα, εἶπεν ὁ ἀμαξηλάτης, τώρα θὰ ἤμεθα ἓνα τέταρτον λεύγης πλέον ἐμπρός.

— Λάβε αὐτό τὸ ἐξάφραγκον πρὸς τὸ παρόν, καὶ κάμε νὰ κερδήσωμεν ὁσὴν ὦραν ἐχάσαμεν.

Ὁ ἀμαξηλάτης ἐκλινε πρὸς τὰ ὀπίσω, ἡ νεαρὰ κυρία πρὸς τὰ ἐμπρός, αἱ χεῖρες των ἤψαντο ἀλλήλας, καὶ τὸ ἐξάφραγκον μετέβη ἀπὸ τὴν τῆς ὁδοιπόρου εἰς τὴν τοῦ ἀμαξηλάτου.

Τῆς ἀνταλλαγῆς ταύτης ἡ βρούτης ἐπέπεσεν εὐθὺς ἐπὶ τῶν ἵππων, οἵτινες καὶ κατέστησαν ἀμέσως ποδάνεμοι.

Ἐνῷ πρὸ ὀλίγου μετελλάζοντο οἱ ἵπποι εἰς τὸν σταθμόν, ὁ Γιλβέρτης κατέβη καὶ ἔπλυνε τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας εἰς κρήνην τινά. Προσάπεκτησαν δὲ ὡς ἐκ τούτου κάλλος ἀρκετὸν αἱ χεῖρες αὐτοῦ καὶ τὸ πρόσωπον ὡς ἐπίσης καὶ ἡ κόμη του, ἥτις ἦτο λαμπρά, τὴν ἐλείανε δὲ καὶ διὰ τοῦ ὕδατος.

— Ἀληθινά, εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ γυνή, δὲν θὰ εἶνε ἄσχημος αὐτός ὁ νέος νὰ γίνῃ ἱατρός.

Καὶ ἐμειδίσασεν ἐνατενίσασα τὸν Γιλβέρτην.

Ὁ Γιλβέρτης τότε ἠρυθρίασεν, ὡς εἰ ἠννόητε τί ὤθησε τὴν συνοδοιπόρον του νὰ μειδίσῃ.

Ἀπρὸ δὲ ὁ μετὰ τοῦ ἀμαξηλάτου διάλογος ἐτελειώσεν, ἡ ὁδοιπόρος ἐπανῆλθεν εἰς τὸν Γιλβέρτην, τοῦ ὁποῖου αἱ παραδοξολογίαι, αἱ ἀπότομοι φράσεις καὶ τὰ γνωμικὰ πολὺ τὴν ἔτερπον.

Ἀπὸ κειροῦ εἰς κειρὸν διεκόπτετο ἐν τῷ μέσῳ καγχασμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐξέβαλλε ὅτε ἤκουεν ἀπάντησιν τινὰ ὀζουσαν φιλοσοφίας, καὶ ἔκυπτεν πρὸς τὰ ἔμπροσθεν τοῦ ὀχήματος ἵνα ἴδῃ. Συνέβαινε τότε ἡ ὁ βραχίων της νὰ ἐγγίσῃ τὴν περὶαν τοῦ Γιλβέρτου, ἡ τὸ στρογγύλον γόνυ της νὰ προσψύσῃ τὴν πλευράν του, καὶ ἡ ὥρεια ὁδοιπόρος τὴν μεγίστην ἀπελάμβανε ψυχγωγίαν βλέπουσα τὸν μέλλοντα ἱατρὸν ἐφ' ἑνὸς νὰ ἐρυθρίῃ, καὶ ἐφ' ἑτέρου νὰ κύπτῃ τὴν κεφαλὴν.

Μίαν περίπου λεύγην διήνυσεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Αἶφνης ἡ νεαρὰ κυρία ἀφίνει φωνὴν χαρῆς καὶ ῥίπτεται κατὰ μέτωπον πρὸς τὸ ἔμπροσθεν καθίσμα, ἀλλὰ μετὰ τοσούτης ἀπερίσκεψίας, ὥστε ἐκάλυψε τὸν καθήμενον Γιλβέρτην ὅλον διὰ τοῦ σώματός της.

Εἶχε διακρίνει μακρόθεν τὰ ὀχήματα τῆς βασιλικῆς συνοδίας ἀναβαίνοντα μετὰ κόπου μεγάλην ἀνωφέρειν· ὅλοι δὲ οἱ ἐπιβάται ἠκολούθουν πεζοί, ὅπως ἐλαφρωθῶσιν αἱ ἀμαξαὶ μέχρις οὐ ἀνκῶσιν οἱ ἵπποι εἰς τὴν κορυφήν.

Ὁ Γιλβέρτης ἀπηλλύχθη ἐκ τῆς πολυπύχου ἐσθῆτος, ἥτις τὸν εἶχε κατακαλύψει, ἐξέβαλλε καὶ οὗτος τὴν κεφαλὴν ὑπὸ μίαν μασχάλην, καὶ ἐγονάτισεν ὡσάυτως ἐπὶ τοῦ ἔμπροσθεν καθίσματος, προσπαθῶν μὲ ὀφθαλμούς διαπύρους νὰ διακρίνῃ τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνέῦ μεταξὺ ὅλων ἐκείνων τῶν πυγμαίων, οἵτινες ἀνέβαινον τὴν ἀνωφέρειαν.

Τῷ ἐφάνη ὅτι διέκρινε τὴν Σοφίαν ἐκ τῆς καλύπτρας της.

— Ἰδοὺ, κυρία, εἶπεν ὁ ἀμαξηλάτης, τώρα τί κάμνομεν;

— Νὰ τοὺς περάσωμεν.

— Νὰ τοὺς περάσωμεν· αὐτό, κυρία, δὲν γίνεται ποτέ. Τὴν Δελφίνην δὲν τὴν περνοῦν.

— Διατί;

— Διότι εἶνε ἀπηγορευμένον. Διὰ βολὴ, νὰ περάσῃ κάνεις τ' ἄλογα τοῦ βασιλέως! Ἰσα, ἴσα μὲ στέλλουν εἰς τὸ κάτεργον ἀνακυλᾶ.

— Ἀκουσε, φίλε μου, κάμε ὅ,τι δύνασαι, ἀλλ' ἀνάγκη πᾶσα νὰ τοὺς περάσωμεν.

— Λοιπὸν δὲν εἴσθε καὶ ἡ εὐγενεία σας ἐκ τῶντῃς συνδίας; ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης, ὅστις μέχρι τοῦδε ἐξελάμβανε τὸ ὄχημα τῆς νεαρᾶς γυναικὸς ὡς βασιλικὸν ἐπίσης, καθυστερήσαν, καὶ διὰ τοῦτο ἡ κυρία ἐβιάζετο νὰ προφθάσῃ τοὺς ἄλλους ὅσον τάχιστα, ὥστε νὰ φθάσῃ καὶ αὕτη εἰς τὴν γραμμὴν.

— Ἡ φιλομαθεία εἶνε πρᾶγμα καλόν, ἀπήντησεν ἡ νεαρὰ γυνή, ἀλλ' ἡ φιλοπραγμοσύνη κάκιστον.

— Σὲς ζητῶ συγνώμην, κυρία μου, ἀπεκρίθη ὁ Γιλβέρτης ἐρυθριῶν.

— Αἶ! τί κάμνομεν; ἠρώτησεν ἡ ὁδοιπόρος τὸν ἀμαξηλάτην.

— Αἶ, τί θὰ κάμωμεν... θὰ τοὺς πάρωμεν τὸ κατόπιν ἕως τὸ Βιτρώ, καὶ ἐκεῖ, ἂν ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης σταματήσῃ, ζητοῦμεν τὴν ἄδειαν, καί, ἂν μᾶς τὴν δώσουν, περνοῦμεν ἔμπρός.

— Ναί, ἀλλὰ θὰ ἐρωτήσουν ποία εἶμαι, καὶ ὅταν μάθουν... Ὅχι, ὄχι, αὐτὸ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γίνη· εὖρε κανένα ἄλλον τρόπον.

— Κυρία, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, μὲ συγχωρεῖτε νὰ δώσω κ' ἐγὼ τὴν γνώμην μου:

— Λέγετε νὰ ἰδοῦμεν· πῶς ὄχι, φίλε μου;

— Δὲν ἔμποροῦμεν διὰ κανενὸς πλαγίου δρόμου, ὅστις νὰ φέρῃ εἰς Βιτρώ, νὰ περάσωμεν τὴν Δελφίνην, χωρὶς οὐδὲ νὰ λείψωμεν καθόλου τοῦ ὀφειλομένου σεβασμοῦ;

— Καλὰ λέγετε τὸ παιδί, ἀνέκραξεν ἡ νεαρὰ γυνή. Ἀμαξηλάτα, δὲν ὑπάρχει ἐδῶ σιμὰ κανέναν πλαγίον δρόμον;

— Διὰ ποῦ:

— Δι' ὅπου θέλεις, φθάνει ν' ἀφήσωμεν τὴν δέσποιναν Δελφίνην ὀπίσω μας.

— Ἀ! τῶντι εἶπεν ὁ ἀμαξηλάτης, ὑπάρχει ἐδῶ εἰς τὰ δεξιὰ μας τὸ πέρασμα τῆς Μαρόλλης, ἡ ὁποία εἶνε γύρω τοῦ Βιτρώ, ἔπειτα ἔγχείνεται εἰς τὸν μεγάλον δρόμον, πλησίον τοῦ χωρίου Λασσωσέας.

— Εὖγε! ἀνεφώνησεν ἡ γυνή· αὐτὸ εἶνε νὰ τὸ φῶς!

— Πλὴν, εἶπεν ὁ ἀμαξηλάτης, ἡ κυρία γνωρίζει ὅτι ἂν κάμω αὐτὸν τὸν γύρον εἶνε ἄλλος τόπος δρόμος, καὶ τ' ἄλλα...

— Φθάσε σύ εἰς Λασσωσέαν πρὶν τῆς Δελφίνης καὶ λάβε δύο λουδοβίκια χρυσά.

— Δὲν ἔχει καθόλου φόβον ἡ κυρία μὴ τύχῃ καὶ σπᾶσῃ τὸ ὄχημά της;

— Δὲν ἔχω καθόλου φόβον. Ἄν τὸ ὄχημα σπᾶσῃ ἱππεύω καὶ ἐξακολουθῶ τὸν δρόμον.

Καὶ στραφεῖσα ἡ ἀμαξα πρὸς τὰ δεξιὰ, ἀφῆκε τὸν μεγάλον δρόμον, εἰσῆλθεν εἰς πλαγίαν τινὰ ὁδόν, βαθείας ἔχουσαν αὐλακας, ὡς ἐκ τῶν τροχῶν τῶν χωρικῶν ἀμαξῶν, καὶ ἠκολούθησε μικρὸν τι ρυάκιον μὲ θοὰ ὕδατα, τὸ ὁποῖον χύνεται ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ Μάρνου, μεταξὺ τῶν χωρίων Λασσωσέας καὶ Μυτιγνίου.

Ὁ ἀμαξηλάτης ἔπραξεν ὡς ὑπεσχέθη· κατέβαλε πᾶσαν δύναμιν νὰ συντρίψῃ μὲν εἰ δυνατόν τὸ ὄχημα, πλὴν καὶ νὰ φθάσῃ.

Εἰκοσάκις ἐσκόνταψεν ἡ ἀμαξα ἰσχυρῶς, εἰκοσάκις ὁ Γιλβέρτης ἐτινάχθη ἐπὶ τῆς συνοδοιπόρου του, εἰκοσάκις ἡ συνοδοιπόρος ἐρρίφη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Γιλβέρτου.

Ἡ οἰκειότης γεννᾶται ταχέως ἐκ τῶν συγκρούσεων, τὰς ὁποίας ἐπιφέρει

μία ἄμαξα βαδίζουσα οὕτω καὶ ἐκ τῆς ἐν αὐτῇ μοναξίας· μετὰ δύο ὥρων τοιοῦτον χορόν, ὁ Γιλβέρτης ἐνόμιζεν ὅτι ἀπέκτησε τὴν σχέσιν τῆς συνοδοιπόρου του πρὸ δέκα ἐτῶν· καὶ ἡ γυνὴ δὲ ἐκείνη ἠδύνατο νὰ ὀρκισθῇ, ὅτι ἐγνώριζε τὸν Γιλβέρτην ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ.

Περὶ τὴν ἐνδεκάτην ἐξῆλθον τέλος πάντων εἰς τὸν μεγάλον δρόμον τὸν ἀπὸ Βιτρυ εἰς Σαλόν. Διέβη τότε ταχυδρόμος τις, ὅστις ἐρωτηθεὶς ἀπεκρίθη ὅτι ἡ Δελφίνη ὄχι μόνον κατέβη εἰς Βιτρυ νὰ προγευματίσῃ, ἀλλὰ καὶ ὡς κεκοπιακυῖα πολὺ, ἐμελλε νὰ ἡσυχάσῃ ἐκεῖ ἐπὶ δύο ὥρας. Ἐπρόσθεσε δὲ ὁ ταχυδρόμος ὅτι τὸν ἀπέστειλλον εἰς τὸν πλησίον σταθμόν, ἵνα εἴπῃ εἰς τοὺς ἐπιτετραμμένους τὰ τῆς ὁδοιπορίας νὰ ἔχωσι τοὺς ἵππους ἐτοιμοὺς περὶ τὴν τρίτην ἢ τετάρτην μετὰ μεσημβρίαν.

Ἡ εἰδήσις αὕτη ἐνέπλησε χαρᾶς τὴν ὁδοιπόρον. Ἐδῶκε λοιπὸν εἰς τὸν ἄμαξηλάτην τῆς τὰ δύο λουδοβίκια, καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν Γιλβέρτην:

— Ἄ! τώρα πλέον καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ σταθῶμεν νὰ γευματίσωμεν εἰς τὸν πλησίον σταθμόν.

Ἄλλ' ἦτο, ὡς φαίνεται, πεπρωμένον τοῦ Γιλβέρτου νὰ μὴ γευματίσῃ οὐδ' ἐκεῖ.

ΚΑ'

Νέον πρόσωπον.

Ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς ἀνωφερίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήρχετο μετὰ κόπου ἡ ἄμαξα, διεκρίνετο μακρόθεν τὸ χωρίον Λασσωσέα, ὅπου ἡ ὁδοιπόρος μας ἐμελλε νὰ μεταλλάξῃ τοὺς ἵππους τοῦ ὀχήματός της.

Τὸ χωρίον Λασσωσέα ἦν τερπνότερον τὴν ὄψιν· συνέκειτο ἀπὸ οἰκίσκους καλαμοσκεπᾶστους, ὅλους σχεδὸν κειμένους, κατὰ τὴν προαίρεσιν τῶν ἰδιοκτητῶν, ἐπὶ τοῦ δρόμου, εἰς τὰς ἐσχάτιας ἐνὸς δάσους. Ἐρρεε δὲ ἐκεῖθεν καὶ ρυάκιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἕκαστος οἰκίσκος εἶχε πρὸ τῆς θύρας του ἔριμμένην μικρὰν γέφυραν ἐκ σανίδων, ἵνα διαβαίνωσιν οἱ κατοικοῦντες.

Πρὸς τὸ παρόν, τὸ περιεργότερον τοῦ μικροῦ καὶ κομποῦ χωρίου ἦν εἰς τὰ βλέμματα τοῦ διαβάτου ἀνὴρ τις ἰστάμενος εἰς τὸν ἥλιον, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δρόμου ὡς εἰ ἀνωτέρα τις διαταγὴ τὸν εἶχε καρφώσει ἐκεῖ· κατέτριβε δ' οὕτως τὴν ὥραν του ὅτε μὲν κατοπτέων πρὸς τὰ κάτω τοῦ μεγάλου δρόμου, ὡς εἰ κατεσκόπευε τινα, ὅτε δὲ νὰ ἐποφθαλμιᾷ ὠραῖόν τινα ἵππον στακτόχρουν καὶ βαθυχαίτην, ὅστις, προσδεδεμένος δι' εἰς τὸ παρᾶθρον ἐνὸς τῶν ἀγροτικῶν ἐκείνων οἰκίσκων, ἐκτύπα τὰς σανίδας μὲ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὡς ἀνυπόμονος. Ἐφαίνετο δὲ ἐκ τοῦ ἐριπίου του καὶ τῆς λοιπῆς ἀποσκευῆς, ὅτι τὸ ζῶον αὐτὸ ἀνῆκεν εἰς τινα ὁδοιπόρον καταβάντα ἴσως εἰς τὸ χωρίον πρὸς στιγμὴν. καὶ μέλλοντα ὅσον οὐπω ν' ἀπέλθῃ ἐκ νέου, μετὰ βραχείαν ἀνάπαυσιν.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ὁ ξένος, βαρυνόμενος νὰ κατοπτεύῃ ματαίως τὴν ὁδόν, ἐπλησιαζεν εἰς τὸν ἵππον καὶ παρετήρει αὐτὸν μὲ ὄμμα εἰδήμων, ἀποτολμῶν νὰ φέρῃ ἐμπείρως καὶ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν ὀλοστρογγύλων ὀπισθίων τοῦ ζώου, ἢ νὰ ψηλαφῇ μὲ τὰ δάκτυλα τῶν δακτύλων του τοὺς λεπτοὺς αὐτοῦ πόδας. Ἀφοῦ δὲ διέρευγεν τὸ λάκτισμα, τὸ ὁποῖον εἰς πᾶσαν χειρακίαν ἀπέδιδεν ὁ ἀνυπόμονος ἵππος, ἐπανήρχετο ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος εἰς τὴν προτέραν σκο-

πιάν του καὶ ἐνητένιζε περιέργως πρὸς τὸν δρόμον πάλιν, ὅστις ὅμως ἦτο πάντοτε ἔρημος.

Τέλος πάντων, μὴ βλέπων τινὰ ἐρχόμενον, κτυπᾷ τὸ παράθυρον τοῦ ἀγροτικοῦ οἰκίσκου, ἔξωθεν τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν ὁ ἵππος προσδεδεμένος.

— Αἱ! δὲν εἶν' ἐδῶ κανεὶς! φωνάζει.

— Ποῖος κτυπᾷ; ἐρωτᾷ ἔσθωθεν φωνὴ ἀνδρική καὶ ταῦτοχρόνως ἀνοίγεται τὸ παράθυρον.

— Ἀκουσον, κύριε, εἶπεν ὁ ξένος, ἂν ἦνε τὸ ἀλογόν σου διὰ πώλημα, εὐρέθη ἀγοραστής.

— Τὸ ἀλογο δὲν εἶνε διὰ πώλημα· βλέπεις ὅτι δὲν ἔχει κανένα δεμάτι ἄχυρα εἰς τὴν οὐράν¹⁾, εἶπε κλείων ἐκ νέου τὸ παράθυρον, τὸ ὅποτον ἠνοιξεν ἀνθρωπὸς τις σχεδὸν χωρικός.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη φαίνεται ὅτι δὲν νύχρηστος τὸν ξένον, διότι ἤρχισε νὰ κτυπᾷ ἐκ νέου τὸ παράθυρον.

Ἦτο δ' οὗτος ἀνὴρ τεσσαρακοντούτης περίπου, ὑψηλὸς καὶ εὐρωστος, τὴν ὄψιν ἐρυθρὰς, τὸ γένειον ἔχων ἀκανθῶδες, τὰς χεῖρας τυλῶδεις καὶ τραχείας· περιεκύκλουν ὅμως αὐτὰς χειρὶδες ἀπὸ δαντέλλας. Εἰς τὴν κεφαλὴν ἐφόρει πῖλον μὲ χρυσᾷ ταινίᾳς περιερραμέναις· ἐφόρει δ' αὐτὸν πλαγίως, ὥς οἱ ἀζιωματικοὶ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ οἱ θεράποντες διὰ νὰ ἐκπιάσῃσι τοὺς Παρισινούς.

Ἐκτύπησε λοιπὸν τὸ παράθυρον ἐκ δευτέρου· τὸ κτυπᾷ ἐκ τρίτου, ἔπειτα ἐξεντλήσας τὴν ὑπομονήν·

— Εἰξεύρεις, κύριε, ὅτι δὲν ἔχεις καμμίαν εὐγένειαν ἐπάνω σου, εἶπε, καὶ ὅτι ἂν δὲν ἀνοίξης τὸ παράθυρόν σου τώρα, σοῦ τὸ στέλλω μέσᾳ κοιμᾶτια;

Τὸ παράθυρον ἠνοίχθη εἰς τὴν ἀπειλὴν ταύτην καὶ ἰδοὺ ἀνεφάνη τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο πρόσωπον.

— Ἀλλὰ σὲ λέγουν ἀνθρώπε τοῦ Θεοῦ! σὲ λέγουν, τὸ ἀλογο δὲν εἶνε διὰ πώλημα, ἀπήντησε πάλιν ὁ χωρικός. Τί διαβόλο! τί ἄλλο θέλεις νὰ σ' εἰπῶ!

— Τί ἄλλο θέλω νὰ μ' εἰπῇς... σὲ λέγω κ' ἐγὼ ὅτι ἔχω χρεῖαν ἐνὸς ζώου.

— Ἄν ἔχης χρεῖαν ἐνὸς ζώου, πῆγαινε εἰς τὸ ταχυδρομεῖον νὰ ζητήσης. Ἐχει ἐκεῖ ἀμμία ἐξηνταεὶς, ὅλα ἀπὸ τὸν σταῦλον τὸν βασιλικόν, διὰ τὴν χρῆσιν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος· διάλεξε τὸ καλῆτερον. Ἀμῆ; τί νὰ σ' εἰπῶ κ' ἐγώ; Αὐτὸ ἐδῶ τὸ ἀλογο ἄφες το, καὶ ἐκεῖνος ὅστις τὸ ἔχει, ἄλλο δὲν ἔχει παρ' αὐτὸ καὶ τὸ χρειάζεται.

— Ἐχει δὲν ἔχει ἄλλο, ἐγὼ θέλω αὐτό.

— Δὲν τὸ ἀρπάζεις! ἔνα ἀλογο ἀραβικό!

— Αἱ, ἂν ἦνε ἀραβικόν, τόσον τὸ καλῆτερον· τὸ ἀγοράζω.

— Πάλιν τὸ ἀγοράζει! Σὲ λέγω, δὲν εἶνε διὰ πώλημα, δὲν εἶνε διὰ πώλημα· δὲν τὸ πωλεῖ ἐκεῖνος ὅστις τὸ ἔχει· πῶς θέλεις νὰ σὲ τὸ εἰπῶ;

— Ἀλλὰ τίνας εἶνε αὐτὸ τὸ ἀλογο;

— Πολλὴν περιέργειαν, βλέπω, τὴν ἔχεις.

— Καὶ σύ, πολλὴν μυστικότητά! τί τάχα σημαίνει πῶς θὰ μ' εἰπῇς τίνας εἶνε;

1. Συνειθίζουσιν εἰς τὰ χωρία τῆς Γαλλίας νὰ δένωσιν εἰς τὴν οὐρὰν τῶν πρὸς πώλησιν ζώων δαμάτιον μικρὸν ἀγύρυν.

— Εἶνε ἐνός, ὅστις ἦλθε καὶ κατέλυσεν εἰς τὸ 'σπίτι μου' ὀρίστε ! τὸ βλέπει αὐτὸ τὸ ζῶον καλῆτερα ἀπὸ παιδί.

— Θέλω νὰ τοῦ ὁμιλήσω αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

— Κοιμάται τώρα.

— Ἄνδρας εἶνε ἢ γυναῖκα ;

— Γυναῖκα.

— Ἄς ᾔνε· εἰπέ λοιπὸν εἰς αὐτὴν τὴν γυναῖκα, ὅτι ἂν ἔχη χρεῖαν ἀπὸ πέντε χιλιάδας φράγκα, τῆς τὰ δίδουν ἀντὶ τοῦ ἀλόγου της.

— Τί λές ! τί λές ! εἶπεν ὁ χωρικός ἐκθαμβος μὲ τὰ σωστά σου ἀξίζει τόσα ! διάβολε !! πέντε χιλιάδες φράγκα !

— Πρόσθεσε, ἂν ἀγαπᾷς, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐπιθυμεῖ τὸ ζῶον αὐτό.

— Ὁ βασιλεὺς ;

— Ὅλος καὶ ὅλος.

— Ὅχι δά ! μὴ τύχη καὶ εἶσαι ἡ αὐθεντία σου ὁ βασιλεὺς ;

— Ὅχι, ἀλλὰ τὸν ἀντιπροσωπεύω.

— Ἀντιπροσωπεύεις τὸν βασιλέα ! εἶπεν ὁ χωρικός ἀφαιρῶν τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς.

— Κάμε, κάμε, φίλε μου, καὶ ὁ βασιλεὺς εἶνε πολὺ βιαστικός.

Καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἔτριψε πάλιν πρὸς τὴν ὁδὸν βλέμμα κατὰσκοπον.

— Καλὰ λοιπὸν ! ὅταν ἡ γυναῖκα ἐξυπνήσῃ, εἶπεν ὁ χωρικός, μέινε ἥσυχος καὶ τῆς τὸ λέγω.

— Καί, ὅμως δὲν ἔχω ἐγὼ καιρὸν νὰ τὴν περιμένω νὰ ἐξυπνήσῃ.

— Αἶ, τί νὰ σοῦ κάμω κ' ἐγώ !

— Τί νὰ μοῦ κάμῃς ! ἐξύπνα την.

— ὦ ! πράγμα ὅπου δὲν γίνεται ποτέ.

— Λοιπὸν τώρα τὴν ξυπνῶ ἐγώ. Περίμεινε, περίμεινε.

Καὶ ὁ ἀποκαλὼν ἐαυτὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, ἐπροχώρησεν ἵνα κτυπήσῃ τὸ ὑπεράνω αὐτοῦ παράθυρον τῆς πρώτης ὀροφῆς τοῦ οἰκίσκου, διὰ μακρᾶς τινας μάστιγος γέ λαβὴν ἀργυρᾶν, εἰς σχῆμα μῆλου, τὴν ὁποῖαν ἐκράτει.

Πλὴν μόλις ἀνύψωσεν τὴν χεῖρα, καὶ πρὶν ἔτι ἐγγίσῃ τὸ παράθυρον κατεβίβασεν αὐτὴν, ἐπειδὴ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην στιγμὴν παρετήρησεν ἐρχομένην μίαν ἄμαξαν, συρομένην ὑπὸ τριῶν ἵππων ἐκνενευρισμένων ἀπὸ τὴν κόπῳσιν.

Ἐγνώρισεν εὐθὺς ὁ ξένος τὸ ὄχημα ἐκ τῶν ἐπ' αὐτοῦ κοσμημάτων, καὶ ἔτρεξεν ἀμέσως πρὸς συνάντησιν μετὰ σπουδῆς.

Ἦτο τὸ ὄχημα τοῦτο αὐτὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔφερε τὴν ὁδοιπόρον, τὸν ἄγγελον, ὅστις ἔσωσεν ἐκ τῆς ὁδοῦ τὸν Γιλβέρτην.

Ἰδὼν ὁ ἄμαξηλάτης τὸν ἀνθρώπον αὐτὸν νὰ κάμνῃ νεύματα, καὶ ἀγνοῶν ἂν οἱ ἵπποι τοῦ ἡλελον δυνηθῇ νὰ φθάσωσι μέχρι τοῦ ταχυδρομείου, ὥς ἦσαν κατὰσκοποι πλέον, ἐσταμάτησε μετὰ πάσης χαρᾶς.

— Τήγκα μου ! Τήγκα μου ! ἀνεφώνησεν ὁ ξένος, τέλος πάντων ἔφθασες ! Καὶ καλῶς την, καὶ καλῶς την.

— Καλημέρα, Ἰωάννη, ἀπήντησεν ἡ διὰ τοῦ ἀλλοκότου ὀνόματος ἐπικληθεῖσα ὁδοιπόρος· τί κάθσαι καὶ κάμνεις ἐδῶ ;

— Παραδόξος ἐρώτησις, τί κάθσαι νὰ κάμνω ἐδῶ ; σὲ περιμένω.

Καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ ἀναβάθρου τῆς ἄμαξης, καὶ διὰ τοῦ

θυριδίου ἐνηγκαλίσθη τὴν νεαρὰν γυναῖκα μὲ τοὺς μακροὺς τοῦ βραχίονας καὶ τὴν κατεφίλησε.

Βλέπει λοιπὸν αἰφνηδῶς τὸν Γιλβέρτην, ὅστις μὴ γνωρίζων οὐοῦ εἶδους σχέσεις εἶχον τὰ δύο ταῦτα ὑποκείμενα, ἅτινα εἰσηγάγομεν εἰς τὴν σκηνὴν, ἔκαμε σκυθρωπὸν τινα μορφασμὸν, πολὺ ὁμοιάζοντα μὲ τὸν τοῦ κυνὸς ὅταν τῷ ἀρπάξῃ τις ἀπὸ τοὺς ὀδόντας κόκκαλον.

— Πᾶ ! λέγει ὁ ἄγνωστος, καὶ ποῖος εἶνε ἡ εὐγενεία του ;

— Ἄφες τον, εἶν' ἓνας μικρὸς φιλόσοφος, ὅστις μ' ἔκαμε κ' ἐγέλασα ἀπεκρίθη ἡ δεσποσύνη Τήγκκα, μικρὸν φροντίζουσα ἂν πειραχθῇ ἢ εὐχαριστηθῇ ὁ προστατευόμενος αὐτῆς ἀπὸ τὴν φράσιν ταύτην.

— Καὶ ποῦ τὸν ἤρεις ;

— Εἰς τὸν δρόμον. Ἄλλ' ἄφες τώρα αὐτὰ καὶ ἔχομεν ἄλλα νὰ εἰπομεν σπουδαιότερα.

— Τῶντι, ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ, ὃν ἀπεκάλεσεν ἡ ὁδοιπόρος Ἰωάννην. Αἱ ! ἡ γρατὰ μας κόμησσε δὲ Βεάρν ;

— Ἐτελείωσε.

— Πῶς, ἐτελείωσε ;

— Δηλαδὴ θὰ ἔλθῃ.

— Θὰ ἔλθῃ ;

— Ναί, ναί, ναί, εἶπεν ἡ δεσποσύνη Τήγκκα κατανεύουσα ταῦτοχρόνως καὶ τὴν κεφαλὴν.

Αὕτη ἡ συνομιλία δ' ἐξηκολούθει νὰ λαμβάνῃ χώραν ἐκ τοῦ ἀναβάθρου καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς ἀμάξης.

— Τί τῆς εἶπες λοιπόν ; ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης.

— Τῆς εἶπα ὅτι ἤμην ἡ θυγάτηρ τοῦ δικηγόρου τῆς, κυρίου Φλαγεότου, ὅτι συνέβη νὰ περνώ ἀπὸ Βερδουὺνον καὶ ἐπεφορτίσθην νὰ τῆς ἀναγγεῖλω, ἐκ μέρους τοῦ πατρός μου, ὅτι ἡ ὑπόθεσις τῆς πηγαίνει ἐμπρός.

— Αὐτὸ μόνον ;

— Βέβαια, τί ἄλλο ; ἐπρόσθεσα μόνον ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ὑπόθεσις τῆς πηγαίνει ἐμπρός, εἶνε ἀνάγκη ἀναπόφευκτος νὰ ἔλθῃ εἰς Παρισίους αὐτοπροσώπως.

— Καὶ τότε τί ἔκαμε ;

— Ἦνοιξε καλὰ καλὰ τὰ μικρά της 'μάτια, καὶ 'μάτια ὡσὰν τῆς γάτας, ἔλαθεν δρᾶκα ἐκ τῆς ταμβακοθήκης τῆς, εἶπεν ὅτι ὁ κ. Φλαγεότος εἶνε ἀξίολογος ἀνὴρ, καὶ διέταξε νὰ ἐτοιμάσωσι τὰ πρὸς ἀναχώρησίν της.

— Εὖγε, Τήγκκα μου ! εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ἦσαι ὁ ἑκτακτος παντοῦ ἀπεσταλμένος μου. Τώρα, τί κάμνομεν ; προγευματίζομεν ;

— Ναί, ναί, νὰ προγευμασίωμεν, διότι καὶ αὐτὸς ὁ δυστυχὴς νέος ἀποθνήσκει τῆς πείνης, ἀλλὰ γλίσωρα ὅσον τὸ δυνατόν.

— Διὰ τί ;

— Διότι ἔρχεται ὀπίσω μας.

— Ποῖος, ἡ γρατὰ, τὴν ὁποίαν εἶπες ; ἡ κόμησσε δηλαδὴ ; Δὲν βαρύνεσαι ! ἡμεῖς, δύο μόνον ὥρας ἀρχήτερα νὰ φθάσωμεν, μὰς ἀρκοῦν διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὸν κύριον δὲ Μωπεῦ.

— Ὅχι, καλέ, ἡ Δελφίνη.

— Τί λέγεις ! καὶ ἡ Δελφίνη εἶναι ἀκόμη εἰς Νανσύ :

— Εἶνε εἰς Βιτρώ.

- Εἰς Βιτρώ ! τρεῖς λεύγας μακρὰν ἀπ' ἐδῶ ;
- Βέβαια.
- Διάβολε, τότε τὸ πρᾶγμα ἀλλάσσει ! Ἐμπρός, ἀμαξηλάτη, ἔμπρός !
- Ἡ ἀμαξά τότε ἀνεχώρησε, φέρουσα τὸν ὁδοιπόρον ἱσταμένον ἐπὶ τοῦ ἀναβάθρου αὐτῆς· μετὰ πέντε λεπτά ἐστάθη πρὸ τοῦ ξενοδοχείου τοῦ ταχυδρομείου.
- Γρήγορα, γρήγορα, εἶπεν ἡ Τήγκα, μπριζόλαις, μίαν ὄρνιθα, αὐγά βαρυστά, μίαν φιᾶλην κρασί βουργονδιακόν, ψωμί καὶ φεύγομεν ἀμέσως.
- Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία, εἶπεν ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἵπποστασίου προχωρήσας εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας του· ἂν θ' ἀναχωρήσετε ἀμέσως, πρέπει ν' ἀναχωρήσετε μὲ τὰ ἰδικά σας ἄλογα.
- Πῶς μὲ τὰ ἰδικά μας ἄλογα ; εἶπεν ὁ Ἰωάννης πηδήσας βαρέως εἰς τὴν γῆν ἐκ τοῦ ἀναβάθρου.
- Βέβαια· ἐννοῶ δηλαδὴ μὲ αὐτὰ τὰ ἰδία, τὰ ὅποια σὰς ἔφεραν.
- Τί κάθεται καὶ λέγεις ! εἶπεν ὁ ἀμαξηλάτης· ἐγὼ ἔχω τῶρα ὅπου κάμνω τοὺς δύο σταθμοὺς ἕνα· δὲν παρατηρεῖς τὰ πτωχὰ ζῶα εἰς τί κατὰστασιν εὐρίσκονται !
- Τφόντι, εἶπεν ἡ Τήγκα, εἶνε ἀδύνατον πλέον αὐτὰ τὰ ταλαίπωρα νὰ προχωρήσουν.
- Ἀλλὰ διὰ ποίαν αἰτίαν δὲν μᾶς δίδεις νέους ἵππους ; ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης.
- Διότι δὲν ἔχω.
- Καὶ διατί νὰ μὴν ἔχης ; ἔπρεπε νὰ ἔχης... Ὁ νόμος διαλαμβάνει...
- Κύριε, ὁ νόμος μὲ ὑποχρεοῦ νὰ ἔχω δεκαπέντε ἵππους εἰς τὸν σταυλόν μου.
- Αἶ, λοιπόν ;
- Λοιπὸν ἐγὼ ἔχω δεκαοκτώ.
- Αἶ, ἔχεις δεκαοκτώ. Ἐγὼ θέλω μόνον τρεῖς, δὸς μοι λοιπὸν.
- Δὲν ἔχω, σὰς λέγω, λείπουν ὅλοι.
- Καὶ οἱ δεκαοκτῶ ;
- ὦ, νὰ πάρῃ ὁ διάβολος, νὰ πάρῃ, ναί ! ἐβλασφήμησεν ὁ ὁδοιπόρος.
- Ἀντικόμη ! ἀντικόμη ! ἀνεφώνησεν ἡ νεαρὰ γυνή.
- Ἠσύχασε, Τήγκα μου, ἡσύχασε καὶ δὲν μὲ παίρνει ἐμένα τόσο ἐν-κυλά ὁ θυμός, ἐπειδὴ ὅταν μὲ πάρῃ... εἶπεν ὁ καυχηματίας· ἔπειτα διακοπὴς : — Καὶ πότε ἔρχονται λοιπὸν τὰ ζῶά σου ; ἠρώτησεν ἀποταθεὶς πρὸς τὸν κύριον τοῦ ἵπποστασίου.
- Ξεύρω κ' ἐγώ, εὐγενέστατε, πότε ἔρχονται ; τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς ἀμαξηλάτας· μίαν ὥραν ἀκόμη θὰ κάμουν, δύο... ξεύρω κ' ἐγώ ;
- Ἡξεύρεις, εἶπεν ὁ ἀντικόμης Ἰωάννης κλίνων τὸν πῖλόν του ἐπὶ τοῦ ἁριστεροῦ ὠτίου καὶ τείνων τὸν δεξιόν του πόδα, ἡξεύρεις ἢ δὲν ἡξεύρεις ὅτι δὲν χορατεύω ;
- Ἀλλὰ τί θέλετε νὰ σὰς κάμω ; Τί νὰ σὰς κάμω ; εἰπέτε μου.
- Εἰπὲ νὰ ζεύξουν τρεῖς ἵππους εἰς τὸ ὄχημά μου, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ἡ γρήγορα τὰ χαλοῦμεν.
- Κοπιάσετε, κύριέ μου, εἰς τὸν σταῦλον, καὶ ἂν εὔρετε ἕνα μόνον ζῶον ἐγὼ νὰ σὰς τὸ δώσω νὰ σὰς ὑπάγῃ χωρὶς καμμίαν πληρωμὴν.
- Ἀ, παμπόνηρε ! ἀλλὰ ἂν εὔρω ἐκεῖ ἐξήντα ;

— Εἶνε τὸ αὐτό, ὡς νὰ μὴν εὐρίσκατε κανένα, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἐξήντα αὐτὰ εἶνε τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος.

— Λοιπὸν ;

— Λοιπὸν, θέλω δηλαδὴ νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι ἐκεῖνα δὲν δίδονται μὲ ἀγώγιον.

— Καὶ διατί λοιπὸν τὰ ἔχεις ἐδῶ καὶ καθονταί ;

— Εἶνε διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ὑψηλοτάτης Δελφίνης.

— Ἀκούεις ἐκεῖ ! ἐξήντα ἄλογα νὰ βρωμολογοῦν, κ' ἐγὼ νὰ μὴν ἔχω κανένα !

— Ἐ ! καταλαμβάνετε . . .

— Δὲν καταλαμβάνω ἄλλο, παρ' ὅτι εἰμαι βιαστικός, θὰ φύγω.

— Λυποῦμαι πολὺ . . .

— Καί, — ἐξηκολούθησεν ὁ ἀντικόμης οὐδόλως προσέξας εἰς τὴν διακοπὴν, ἣν ἐπέφερεν ὁ κύριος τοῦ ἵπποστασίου — ἐπειδὴ ἡ δέσποινα Δελφίνη μόλις θὰ εἶνε ἐδῶ ἕως τὸ βράδυ . . .

— Αἶ, τί ; . . . εἶπεν ὁ κύριος τοῦ ἵπποστασίου ἐκπληκτός.

— Τὰ ἄλογα, τὰ ὅποια θὰ πάρω, θὰ ἐπιστρέφουν πρὶν ἀκόμη ἔλθῃ ἡ δέσποινα Δελφίνη ; λοιπὸν τὰ παίρνω.

— Καὶ πῶς, κύριε, ἀνέκραξεν ὁ πτωχὸς ἄνθρωπος, ἠθέλατε ποτὲ τολμήσαι ; . . .

— Ἀκούεις ἐκεῖ, ἂν ἠθελὰ τολμήσαι ! εἶπεν ὁ ἀντικόμης εἰσερχόμενος ὑπὸ τὸ παραπήγμα τῶν ἵππων ὅχι θὰ ἐντραπῶ στάσου νὰ ἰδῇς !

— Ἀλλὰ κύριε . . .

— Τι ἄλλα, κύριε, καὶ ξεκύριε, ἐγὼ μόνον τρία θὰ πάρω. Δὲν σοῦ ζητῶ ὅκτ' ἄλογα, ὡς οἱ πριγκίπες, μολονότι εἶχα καὶ αὐτὸ τὸ δικαίωμα ἂν ἠθελὰ . . . τοῦλάχιστον ὡς ἐκ τῆς ἀγχιστείας . . . ἀλλ' ὅχι, τρία μόνον μὲ φθάνουν.

— Οὔτε ἓνα δὲν θὰ πάρῃς, εὐγενέστατε, ἀτέκραξεν ὁ κύριος τοῦ ἵπποστασίου ὁρμήσας μεταξὺ τῶν ἵππων καὶ τοῦ ξένου.

— Μωρὲ τετράποδον, εἶπεν ὁ ἀντικόμης ὠχρίων ἐκ τοῦ θυμοῦ, ἡξεύρεις ποῖος εἰμαι ἐγὼ ;

— Ἀντικόμη, ἀνέκραξεν ἡ φωνὴ τῆς Τήγκας, ἀντικόμη, διὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ ! ἀποφύγετε τὰ σκάνδαλα !

— Ἐχεις δίκαιον, καλὴ μου Τήγκα, ἔχεις δίκαιον. Ἀλλὰ ποῦ σὲ πιάνουν ἀπὸ τὸν λαιμό ! . . .

Ἐπειτα ἀφρὺ ἐσκέφθη ὀλίγον :

— Ἄς ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὰ λόγια, εἶπεν ἔργα νὰ ἰδοῦμεν.

Καὶ στραφεὶς τότε πρὸς τὸν κύριον τοῦ ἵπποστασίου διὰ τοῦ εὐπροσηγοροτέρου ὕφους :

— Ἄκουσον, ἀγαθὲ φίλε, τῷ λέγει, νὰ ἓνας τρόπος νὰ λυτρωθῇς τοῦ λόγου σου ὅλος διόλου ἀπὸ τὴν εὐθύνην.

— Πῶς ; ἠρώτησεν ὁ κύριος τοῦ ἵππου δισταζὼν εἰσέτι, μ' ὅλην τὴν εὐπροσηγορίαν τοῦ ξένου του.

— Τοῦ λόγου σου μὴν κάμῃς τίποτε, κάθησε μόνον καὶ βλέπε· ἐγὼ μόνος λύω τὰ ἄλογα καὶ τὰ παίρνω· ἰδοὺ, παραδείγματος χάριν, ἐκεῖνα τὰ τρία ἐκεῖ εἶνε ἀπαράλλακτα τὸ ἓν μὲ τὸ ἄλλο.

— Πῶς, δηλαδὴ, τὰ παίρνετε ;

— Τὰ παίρνω, νά... τὰ παίρνω.

— Αἱ καὶ αὐτὸ θὰ εἶπῃ ὅτι γλυτόνω ἐγὼ ἀπὸ τὴν εὐθύνην ;

— Βέβαια, διότι δὲν τὰ ἔδωκες ἐσύ... σοῦ τὰ ἐπῆραν.

— Σὰς λέγω εἶνε ἀδύνατον, ἀδύνατον.

— Ἐλα, ἔλα παληκάρια ! ποῦ ἔχετε τὰ λωσιὰ των, τὰ χαλινάρια ;

— Παιδιά, ἀφήσετε· κάνεις νὰ μὴν κινηθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν του ! ἀνεφώ-
νησεν ὁ κύριος τοῦ ἵπποστασίου πρὸς τοὺς δύο ἢ τρεῖς ἱπποκόμους, οἵτινες
περιεφέροντο εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ὑπὸ τὰ παραπήγματα, εἰς ᾗ ἦσαν προσδε-
δεμένοι οἱ ἵπποι.

— Ἀ ! αὐτὸ κάμνετε σεῖς ; καλὰ, καλὰ ! τώρα βλέπετε

— Ἰωάννη ! μὴ, νὰ μὲ χαρῆς, Ἰωάννη μου ! ἀνέκραξεν ἡ Τήγκα, ἥτις
διὰ τῆς ἡμικηνεωγμένης μεγάλης θύρας ἔβλεπε καὶ ἤκουε πᾶν ὅ,τι συνέβαι-
νεν εἰς τὴν αὐλὴν τῶν σταύλων. Ἠσύχασε, ἀφῆσέ τους· εἰς τὸ παζεῖδι
κάνεις ὅλα πρέπει νὰ τὰ ὑπομένῃ

— Ὅλα τὰ ἔξέρω κ' ἐγώ, ὅχι ὅμως καὶ τὴν ἀργοπορίαν, εἶπεν ὁ Ἰωάν-
νης μὲ τὸ λαμπρότερόν του φλέγμα. νὰ περιμένω ἀπ' αὐτὰ τὰ κινῶδαλα, θὰ
νυκτωθῶμεν· κάμνω λοιπόν κ' ἐγὼ τὴν δουλειά μου.

Καὶ ἐνώσας τὴν πρᾶξιν μὲ τοὺς λόγους, ὁ Ἰωάννης ἐξεκρέμασεν ἐκ τοῦ
τοίχου τρεῖς ἀποσκευὰς καὶ ἐπέθεσεν αὐτὰς ἐπὶ τῶν νώτων τριῶν ἱππῶν.

— Ἀφες, Ἰωάννη, νὰ μὲ χαρῆς, ἀνέκραξεν ἡ Τήγκα συνάπτουσαι τὰς χεῖ-
ρας, νὰ μὲ χαρῆς, ἄφες !

— Θέλεις νὰ φθάσωμεν ἐκεῖ ποῦ θὰ φθάσωμεν, ἢ ὅχι ; εἶπεν ὁ ἀντικόμης
τριῶν τοὺς ὀδόντας.

— Θέλω, βέβαια, νὰ φθάσωμεν ! Ἄν δὲν φθάσωμεν ἐγάρησαν ὅλα.

— Αἱ, λοιπόν, ἄφες με νὰ κάμω ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἐγὼ γνωρίζω.

Καὶ ὁ ἀντικόμης χωρίσας ἐκ τῶν ἄλλων ἱππῶν τοὺς τρεῖς, τοὺς ὁποίους
ἐξέλεγε, καὶ οἵτινες δὲν ἦσαν βεβαίως οἱ χειρότεροι, ὤδενσε πρὸς τὴν ἀμα-
ξαν σύρων αὐτοὺς κατόπιν του.

— Κυττάζετε καλὰ, κύριε, συλλογισθῆτε καλὰ, ἀνεφωνεῖ ὁ κύριος τοῦ
ἵπποστασίου ἀκολουθῶν τὸν Ἰωάννην, εἶνε ἐγκλημα καθιστώσεως ἢ κλοπῇ
τῶν ἱππῶν αὐτῶν.

— Δὲν τοὺς κλέπτω, ἀνότης ! τοὺς κλέπτω ἐγὼ ; τὴν παίρνω δανει-
κούς, ἰδοὺ. Κιὰ ! μωρὲ μαυράκια μου, κιὰ !

Ὁ κύριος τοῦ ἵπποστασίου ὤρμησεν εἰς τὰ ἡνία· ἀλλὰ πρὶν ἐγγίση τὴν
χεῖρα ἐπ' αὐτῶν, ὁ ξένος τὸν ἀπώθησε βαρβάρως.

— Ἀδελφέ μου ! ἀδελφέ μου, ἀνέκραξεν ἡ δεσποσύνη Τήγκα.

— Ἀ εἶνε ἀδελφός της, ἐφίθύρισεν καθ' ἑαυτὴν ὁ Γιλβέρτης ἀναπνεύσας
εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀχήματος.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἠνοιχθῇ ἀντικρὺ τῆς θύρας τοῦ ἵππο-
στασίου, εἰς τὴν ἀπέναντι πλευρὰν τῆς ὁδοῦ, ἐν παράθυρον· ἐνεφανίσθη δὲ
ἐξ αὐτοῦ κύπτουσα ἐξαίσια κεφαλὴ γυναικός, λίαν πεφοδισμένη ἐκ τοῦ θο-
ρύβου, τὸν ὅποιον ἤκουσεν.

— Ἀ ! ἡ εὐγενεία σας, κυρία, εἰσθε ; εἶπεν ὁ Ἰωάννης ἀλλάζας εὐθύς
ὁμιλίαν.

— Πῶς, ἐγὼ ! εἶπεν ἡ νεαρὰ γυνὴ μὲ κακὴν προφοράν.

— Ἐξυπνήσατε ; χαίρομαι. Μοῦ πωλεῖτε τὸν ἵππον σας ;

— Τὸν ἵππον μου ;

— Μάλιστα, δὲν εἶνε ἰδικός σας ἐκεῖνος ὁ ἵππος ὁ στακτόχρους, ὁ ἀραβικός; Σὺ εἶπον ὅτι προσφέρω πέντε χιλιάδας φράγκα.

— Ὁ ἵππος μου, κύριε, δὲν εἶνε διὰ πώλημα, εἶπεν ἡ νεαρὰ γυνὴ κλειδουοῦσα ἐκ νέου τὸ παράθυρον.

— Δὲν σοῦ τὸ εἶπα ἐγὼ, ἀπὸ παντοῦ σήμερον ἀποτυχία, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, μήτε νὰ μοῦ πωλήσουν θέλουν, μήτε νὰ μοῦ δανείσουν μὲ τὸ ἀγῶγι ὅ,τι κάμνη. Ὅμως δὲν βλάπτει! καὶ τὸν ἀραβικὸν ἵππον τὸν παίρνω ἂν δὲν μοῦ τὸν πωλοῦν, καὶ τοὺς μεκλεμβουργικοὺς αὐτοὺς τοὺς κάμνω ἄνω κάτω, ἂν δὲν μοῦ τοὺς δανείζουν. Καταίβα, Πατρίκ, ἔλα νὰ μοῦ δώσης ἓνα χέρι, νὰ ζεύσωμεν.

Ὁ ὑπηρετὴς τοῦ ὁδοιπόρου ἐπήδησεν ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ ἐδωλίου τοῦ ὀχήματος εἰς τὴν γῆν.

— Πιάσε ἐδῶ, εἶπεν ὁ Ἰωάννης πρὸς τὸν ὑπηρετὴν.

— Ἐλᾶτ' ἐδῶ, μωρὲ παιδιὰ, ἀνέκραξεν ὁ κύριος τοῦ ἵπποστασίου πρὸς τοὺς ἀνθρώπους του, αὐτοὺς ἐδῶ ὅ,τι θέλει θὰ μᾶς κάμῃ;

Καὶ ἰδοὺ ἔτρεξαν δύο ἵπποκόμοι πρόθυμοι.

— Ἰωάννη, ἀντικόμη! ἐκραύγαζεν ἡ Τήγνα ὀδυρομένη ἐντὸς τῆς ἀμάξης, τὴν ὁποίαν ματαίως προσεπάθει ν' ἀνοίξῃ, καλὲ ἐτρεῖλθης; μὲ αὐτοὺς τῶρα θὰ πιασθῇ; θὰ μᾶς σκοτώσουν ὅλους ἐδῶ νὰ!

— Ποῦτος θὰ σκοτώσῃ! καὶ δὲν τοὺς σκοτόνωμεν ἡμεῖς προτῆτερα! Εἰμεθα τρεῖς μὲ τρεῖς. Ἐλα, ἔξω τοῦ λόγου σου, κύριε φιλόσοφε, ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς πρὸς τὸν Γιλβέρτην, ὅστις δὲν ἐκινεῖτο τελείως ἐκ τῆς γωνίας τοῦ τόση ἦν ἡ κατάπληξις αὐτοῦ. Καταίβα, παιδί μου, καταίβα! καὶ κάμε καὶ σὺ ὅ,τι ἡμπορῇς. Ζύλο πιάσε, πέτρας πάρε, γροθιαῖς, ὅ,τι ξεύρης καλῆτερον. Καταίβα δᾶ, τί διάβολο! θαρρεῖ κανεὶς ὅτι βλέπει ἀγαλμα ἀγίου ὕψινον νὰ κάθηται μὲ δεμένα χέρια.

Ὁ Γιλβέρτης ἠτένισε μὲ ὄμμα ἀνῆσυχον καὶ ἱκετευτικὸν ἐνταυτῷ πρὸς τὴν προστατρίαν του, ἥτις καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν ἐκ τοῦ βραχίονος.

Ὁ κύριος τοῦ ἵπποστασίου ἐκραύγαζεν ἰσχυρῶς, σύρων πρὸς τὸ μέρας του τοὺς ἵππους, τοὺς ὁποίους ὁ Ἰωάννης ἔσυρεν ἀφ' ἐτέρου. ἔλαβε δὲ χώραν ἐκεῖ συμπλοκὴ ἵππων καὶ ἀνθρώπων διαρκέσασα ἰκανὰ λεπτά.

Καὶ ἡ πάλη αὕτη ὤφειλε νὰ λάβῃ καὶ τέλος. Ἀποκαμῶν πλέον ὁ ἀντικόμης Ἰωάννης νὰ σύρῃ καὶ νὰ τὸν σύρουν, καταφέρει πρὸς τὸν ὑπερασπιστὴν τῶν ἵππων εἰς ἐπιλογον γροθοκόπημα τοσοῦτον βαρὺ ἐπὶ τῆς κεφαλῇς, ὥστε ὁ δυστυχὴς ἐπροχώρησε μὲ βήματα κλονούμενα, καὶ πεσὼν ἐκυλίσθη ἐντὸς λάκκου, ὅστις ὑπῆρχεν εἰς τὴν αὐλὴν πλήρης ὑδάτων βορβορωδῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν χηνῶν καὶ τῶν νησσῶν, αἵτινες ἐξανέστησαν ἐπτοημέναι.

— Βοήθειαν! ἀνέκραξε, τρέξτε! τὸν φονέα! τὸν φονέα!

Ἐν τούτοις ὁ ἀντικόμης, ὡς εἰ ἐγνώριζε πόσον πολύτιμοι ἦσαν αἱ στιγμαὶ ἐκεῖναι, ἔσπευδε νὰ ζεύξῃ ὅσον τάχος.

— Βοήθειαν! τρέξτε! τὸν φονέα! βοήθειαν! ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως! ἐξηκολούθησε κραζὼν ὁ κύριος τοῦ ἵπποστασίου πρὸς τοὺς δύο ἵπποκόμους αἵτινες ἵσταντο ἐκεῖ ἐμβρόντητοι.

— Τίς κραζει βοήθειαν ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως! εἶπεν αἰφνιδίως ἀνῆλθις εἰς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, τίς εἰσαρμήσας μέχρι τῆς αὐλῆς τοῦ ἵπποστασίου ἐφιππος, αὐτὸς ὁ ἵππος ἦν πλήρης ἰδρωτός ἀφρώδους.

— Ὁ κ. Φίλιππος δὲ Ταβερνέυ, ἐπιθύρῃσεν ὁ Γιλβέρτης συσπειρούμενος
έον παρὰ ποτε εἰς τὸ βάθος τοῦ ὄχληματος.

Ἡ Τήγα, τῆς ὁποίας τὴν ἀγγίνοιαν οὐδὲν διέφευγεν, ἤκουσε τ' ὄνομα
τοῦ νεκροῦ ἱππέως, καὶ ἔλαθεν ὑπὸ σημείωσιν τοῦτο.

ΚΒ

Ὁ ἀντικόμης Ἰωάννης.

Ὁ νεκρὸς ὑπασπιστὴς τῶν σωματοφυλάκων τοῦ Δελφίνου, διότι ἦτο αὐτὸς
τοῦ, ἐπήδησεν ἐκ τοῦ ἵππου εἰς τὴν θέαν τῆς θορυβώδους σκηνῆς, ἥτις
ἤρχιζε νὰ συναθροίζῃ περὶ τὸ ἱπποστάσιον ὅλας τὰς γυναῖκας καὶ
παιδιά τοῦ χωρίου Λασιωσέας.

— Ἄμα ὁ κύριος τοῦ ἱπποστασίου εἶδε τὸν Φίλιππον, ἔτρεξε, καὶ ἔπεσεν
τοὺς πόδας τοῦ ἀνελπίστου τούτου προστάτου, ὃν ἡ θεία Πρόνοια βε-
λῶς ἀπέστειλλε.

— Κύριε ἀξιωματικέ, ἀνέκραξεν ἰδέτε κατὰστασιν !

— Τί τρέχει ; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος· τί συμβαίνει ;

— Ζητοῦν διὰ τῆς βίας νὰ πάρουν τοὺς ἵππους τῆς Αὐτῆς βασιλικῆς
ψηλότητος, τῆς δεσποίνης Δελφίνης.

Ὁ Φίλιππος ἔτεινε τὸ οὖς ὡς ἄνθρωπος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀναγγέλεται τι
ἱστεινόν.

— Καὶ τίς εἶνε οὗτος, ὅστις ζητεῖ νὰ τοὺς λάβῃ ; ἠρώτησε.

— Ἰδοῦ, ἡ εὐγενεῖα του, εἶπεν ὁ κύριος τοῦ ἱπποστασίου καὶ ἔδειξε τὸν
तिकόμητα Ἰωάννην.

— Ἡ εὐγενεῖα του ; ἐπανελάθεν ὁ Φίλιππος ἐρωτηματικῶς.

— Ναί, μάλιστα, ἐγώ, εἶπεν ὁ ἀντικόμης, βεβαίως τοὺς πείρω.

— Ἀπατάσθε, εἶπεν ὁ Ταβερνέυ κινῶν τὴν κεφαλὴν, εἶνε ἀδύνατον ὁ κύ-
ρις ἀπ' ἐδῶ, ἡ δαιμονισμένος εἶνε ἢ δὲν εἶνε εὐγενής.

— Ἡ γενναϊότης σας ἀπατάτε εἰς ἀμφοτέρα, κύριε ὑπασπιστά, εἶπεν
ἁντικόμης· χάρις τῷ Θεῷ, καὶ τὰ λογικὰ μὲς τὰ ἔχομεν καὶ ἀπὸ τὰ ὀχ-
τα τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, κατέδημεν ὅπως ἀναβῶμεν ἐκ νέου.

— Καὶ πῶς, ἄνθρωπος ἔχων τὰς φρένας σώας καὶ ὀδηγούμενος διὰ τῶν
αἰσῶν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, τολμᾷ νὰ ἐπιθέσῃ χεῖρα ἐπὶ τῶν ἵππων
Δελφίνης ;

— Πρῶτον, ἐδῶ ὑπάρχουν ἐξήντα ἵπποι, ἡ Αὐτῆς βασιλικῆς Ὑψηλότη-
τος θὰ χρειασθῇ ; ὁκτώ· λοιπόν, λέγετε εἰς τοὺς τρεῖς ἵππους, τοὺς
οἰοῦς ἐπῆρα κατὰ τύχην, νὰ συμπέσουν καὶ ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους θὰ
παχειρισθῇ ἡ δεσποῖνα Δελφίνη ;

— Ὑπάρχουν τφόντι ἐδῶ ἐξήντα ἵπποι, εἶνε ἀληθές, εἶπεν ὁ νεανίας·
ἴσης δὲ ἀληθές εἶνε καὶ ὅτι ἡ Αὐτῆς βασιλικῆς Ὑψηλότητος μόνον ὁκτώ
εἰσάζεται· πλὴν τί σημαίνει ; ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐξήντα ἵπποι, ἀπὸ τοῦ πρῶ-
του μέχρι τοῦ τελευταίου, εἶνε τῆς Ὑψηλότητος, καὶ δὲν δύνασθε ἡ εὐγε-
νας νὰ διακρίνετε ποῖοι τῆς εἶνε περιττοί.

— Καὶ ὅμως ἰδοῦ ἐγὼ διέκρινα τοὺς περιττοὺς· εἶνε αὐτοὶ οἱ τρεῖς, καὶ
ὅς πέρνω. Ὅχι, τί ; πεζὸς θέλετε νὰ πηγαίνω λοιπόν ἐγώ, ἐνῷ τόσα

κνώδαλα, ἄπλοϊ θεράποντες, θὰ πηγαίνουν μὲ τέσσαρας ; Ἀκούεις ἐκεῖ ! ὡς βάλουν καὶ αὐτοὶ ὡς ἐγὼ ἀπὸ τρεῖς εἰς κάθε ὄχημά των, καὶ πάλιν θὰ ἔχουν ν' ἀλλάζουν ὅσους θέλουν.

— Κύριε, ἂν θεράποντες τῆς Αὐτῆς βασιλικῆς Ὑψηλότητος, ὀδηγοῦνται διὰ τεσσάρων ἵππων, εἶπεν ὁ Φίλιππος ἐκτείνων τὸν βραχίονα πρὸς τὸν ἀντικόμητα, ὡς εἰ τῷ ἔδιδε νὰ ἐννοήσῃ ὅτι κακὰ τὰ ἔβαλε, τοιαύτη εἶνε ἡ διαταγὴ τοῦ βασιλέως, νὰ ὀδηγοῦνται αὐτοὶ διὰ τεσσάρων ἵππων. Εὐαρεστηθῆτε λοιπόν, κύριε, νὰ διατάξῃτε τὸν θαλαμηπόλον σας νὰ ἐπιστρέψῃ τοὺς ἵππους τούτους ἐκεῖ ὅθεν τοὺς ἐλάβατε.

Οἱ λόγοι οὗτοι προσφέρθησαν ἐντόνως μὲν πλὴν καὶ μὲ πολλὴν εὐπροσηγορίαν· καὶ ὤφειλέ τις ν' ἀπαντήσῃ εἰς αὐτοὺς μ' εὐγένειαν, ἐκτὸς ἂν ἦτο οὐτιδανὸς εἰς τὸν ἔσχατον βαθμόν.

— Ἰσως, φίλτατέ μοι κύριε ὑπασπιστά, θὰ εἴχατε δίκαιον νὰ ὀμιλῇτε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἀπεκρίθη ὁ ἀντικόμης, ἂν ἦτο τῆς δικαιοδοσίας σας νὰ ἐπιστατῇτε εἰς τὰ ζῶα ταῦτα· ἀλλὰ δὲν ἤκουσα ἀκόμη ὅτι οἱ σωματοφύλακες τοῦ Δελφίνου ὑψώθησαν εἰς τὸ ἀξίωμα ἱπποκόμων· λοιπόν κλείσατε τοὺς ὀφθαλμούς, εἰπέτε εἰς τοὺς ἀνθρώπους σας νὰ κάμουν τὸ αὐτό, καὶ σᾶς ἀφίνω ὑγίαν.

— Ἐχετε λάθος, κύριε· χωρὶς οὐδὲ νὰ ὑψωθῶ, οὐδὲ νὰ ταπεινωθῶ εἰς τὸ ἀξίωμα ἱπποκόμου, ταύτην τὴν στιγμὴν ἐνεργῶ ἐντὸς τῶν καθηκόντων μου, διότι ἡ δέσποινα Δελφίνη μὲ ἀποστέλλει ἡ ἰδίᾳ πρὸς αὐτῆς ἵνα ἐπιθεωρήσω τοὺς σταθμούς της.

— Τότε ἀλλάσσει τὸ πρᾶγμα, ἀπήντησεν ὁ Ἰωάννης· ἀλλὰ συγχωρήσατε, κύριε ἀξιωματικέ, νὰ σᾶς εἶπω, ὅτι κρῖμα εἰς τὸν βαθμόν σας νὰ ἐκπληροῦτε τοιαῦτα χρέη, καὶ ἂν ἡ νέα μας δέσποινα ἤρχισεν ἀπὸ τῶρα νὰ περιποιοῖται τοιοῦτοτρόπως τὸν στράτόν...

— Πρεὶ τίνος ὀμιλεῖτε μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον κύριε ; διέκοψεν ἐρωτήσας ὁ Φίλιππος.

— Ἐ! περὶ τίνος ὀμιλῶ ! περὶ τῆς Αὐστριακῆς· περὶ τίνος ἄλλου ;

Ὁ νεανίας κατέστη ὠχρὸς ὡς ὁ λαιμοδέτης αὐτοῦ.

— Τολμᾶτε, κύριε, νὰ προσφέρετε... ἀνέκραξε.

— Ὅχι μόνον τολμῶ νὰ προσφέρω, ἀλλὰ τολμῶ καὶ νὰ θέσω εἰς πρᾶξιν, εἶπεν ὁ Ἰωάννης. Πατρίκ, πέρασε ἀπ' ἐδῶ, νὰ ζευξωμεν, καὶ δρόμον, ἐπειδὴ δὲν μᾶς ἔμεινε καιρὸς.

Ὁ Φίλιππος ἤρπασε τὸν πρῶτον ἵππον ἐκ τοῦ χαλινοῦ.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Φίλιππος δὲ Ταβερνέῦ διὰ τῆς ἡσύχου φωνῆς του δὲν μὲ κάμνετε τὴν χάριν νὰ μ' εἰπῇτε τίς εἴσθε ; παρακαλῶ.

— Ἀγαπᾶτε νὰ τὸ μάθετε ;

— Πολύ, σᾶς παρακαλῶ !

— Λοιπόν, εἰμαι ὁ ἀντικόμης Ἰωάννης Δουβαρρό.

— Πῶς ! εἴσθε ὁ ἀδελφός ἐκείνης...

— Μάλιστα, ἐκείνης, ἥτις εἶνε ἱκανὴ νὰ σᾶς ρίψῃ νὰ σαπήσετε εἰς τὴν φυλακὴν τῆς Βαστίλλης, ἀξιωματικέ μου, ἂν προσθέσετε ἀκόμη μίαν ἀντιλογίαν.

Καὶ ὁ ἀντικόμης ἀνέβη εἰς τὴν ἄμαξαν.

Ὁ Φίλιππος ἐπλησίασεν εἰς τὸ θυρίδιον αὐτῆς.

— Κύριε ἀντικόμη Ἰωάννη Δουβαρρύ, λέγει, κάμετέ μοι, παρακαλῶ, τὴν τιμὴν νὰ καταβῆτε.

— Ἀλλὰ, φίλε μου, δὲν ἔχω καιρὸν, εἶπεν ὁ ἀντικόμης, πρέπει νὰ φεύγω.

Καὶ ἐπειράθη νὰ κλείσῃ τὸ θυρίδιον.

— Μετὰ ἐν λεπτὸν ἀκόμη ἂν δὲν καταβῆτε, κύριε, ἐπανελάθεν ὁ Φίλιππος ἐμποδίζων διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸ θυρίδιον νὰ κλεισθῇ, σὰς δίδω τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου ὅτι σὰς διατρύψω διαμπᾶξ διὰ τοῦ ξίφους τούτου, καταβῆτε.

Καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἐλευθέρας οὔσης, ἔσυρε τὸ ξίφος του ἐκ τῆς θήκης.

— ὦ! χαρὰ ἐστὴν αὐθάδειαν! ἀνέκραξεν ἡ Τήγκα· ἦλθεν ὡς δολοφόνος! Ἄφες τ' ἄλογά τους, Ἰωάννη, ἄφες τους νὰ τὰ χαίρωνται.

— Ἄ! ἔχομεν καὶ ἀπειλὰς, εἶπεν ὁ ἀντικόμης τρίζων τοὺς ὀδόντας καὶ ἀρπάζων καὶ αὐτὸς τὸ ξίφος του, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀποτεθειμένον ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου καθίσματος.

— Καὶ ἀπειλὰς καὶ ἔργα, ἂν ἐν ἀκόμη λεπτὸν ἀντιτείνης, ἤκουσας, εἶπεν ὁ νεανίας ἀφίνων εἰς τὸν ἄερα συριγμὸν διὰ τοῦ ὄπλου του.

— Δὲν θὰ ξεकुλλήσωμεν ἀπ' ἐδῶ αἰωνίως, εἶπεν ἡ Τήγκα εἰς τὸ οὖς τοῦ Ἰωάννου, ἂν δὲν πιάσης αὐτὸν τὸν ἀξιωματικὸν μὲ τὸ καλόν.

— Οὔτε ἀπὸ καλὰ παίρνω, οὔτε ἀπὸ κακὰ ἐγώ, προκειμένου περὶ τῶν καθηκόντων μου, εἶπεν ὁ Φίλιππος προσκλίνων εὐγενῶς, διότι ἤκουσε τὴν συμβουλὴν τῆς νεαρᾶς γυναίκος· συστήσατε μᾶλλον εἰς τὸν κύριον νὰ ἐνδώσῃ, ἢ θ' ἀναγκασθῶ, ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως, τὸν ὁποῖον ἀντιπροσωπεύω, ἢ νὰ τὸν θυσιάσω, ἂν συγκατανεύσῃ νὰ μονομαχήσωμεν, ἢ νὰ τὸν θέσω ὑπὸ κράτησιν, ἂν ἐναντιωθῇ.

— Καὶ ἐγὼ σὰς λέγω, ὅτι θέλετε καὶ δὲν θέλετε θὰ πάρω τ' ἄλογα καὶ θὰ φύγω, ἐκραύγασε παράφορος ἐκ τῆς ὀργῆς ὁ ἀντικόμης, πηδήσας ἐκτὸς τῆς ἀμαξίας καὶ σύρας ταῦτοχρόνως τὸ ξίφος του.

— Θὰ ἴδωμεν τώρα, κύριε, εἶπεν ὁ Φίλιππος λαμβάνων θέσιν ἀμυντικὴν καὶ προτείνων τὸ ξίφος αὐτοῦ. Εἰσθε ἔτοιμοι;

— Κύριε ὑπασπιστά, εἶπεν ὁ ἐνωμοτάρχης, ὅστις εἶχεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Φιλίππου ἐξ στρατιώτας τῆς βασιλικῆς συνοδίας, κύριε ὑπασπιστά, προσταῆζατε νὰ...;

— Σεῖς, κύριε, εἶπεν ὁ ὑπασπιστής, μὴ κινηθῆτε παντελῶς ἀπὸ τὴν θέσιν σας· αὕτη εἶνε ὑπόθεσις προσωπικὴ· ἀφορᾷ ἐμὲ μόνον· ἐμπρός, κύριε ἀντικόμη, εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σας.

Ἡ δεσποσύνη Τήγκα ἔβλεπεν ἐν τούτοις κραυγὰς ὀξείας, ὁ δὲ Γιλβέρτης ἤθελε κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ ἀμαξία νὰ ἦτο βαθεῖα ὡς φρέαρ, ὅπως κρυφθῇ ὅσον τὸ δυνατόν βαθύτερον.

Ὁ Ἰωάννης ἤρξατο πρῶτος τῆς προσβολῆς. Ἦτο ἐπιδεξιώτατος εἰς τὸ ὄπλον, τὸ ὁποῖον ὅμως ἀπαιτεῖ πλειοτέραν προσοχὴν παρὰ φυσικὴν ἰκανότητα.

Ἀλλ' ἡ ὀργὴ ὑφ' ἧς κατεῖχετο ὁ ἀντικόμης τῷ ἀφῆρει μέγα μέρος τῶν δυνάμεών του. Ὁ Φίλιππος ἐξ ἐναντίας, ἔπαιζε τὸ ξίφος του μ' ἐλευθερίαν, ὡς εἰ ἐπρόκειτο περὶ ἀπλῆς ἀσκήσεως.

Ὁ ἀντικόμης ἀπέφευγεν, ἐπροχώρει, ἐπήδα δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ, ἐκραύγαζε διασκελιζόμενος ὡς οἱ στρατιωτικοὶ τῆς ξιφασκίας διδάσκαλοι.

Ὁ Φίλιππος, ἐξ ἐναντίας μὲ τοὺς ὀδόντας συνεσφιγμένους καὶ τὸ ὄμμα

δισταλμένον, στερεὸς καὶ ἀκίνητος ὡς ἄγαλμα, ἔβλεπε καὶ προσέλαμβανε ὅλας τὰς κινήσεις ταύτας.

Ὅλοι οἱ πέριξ ἐσιώπων καὶ ἐθεώρουν ἀλλήλους· καὶ ἡ Τήγκα ὁμοίως.

Ὁ διαξιφισμὸς διήρκει πρὸ δύο ἢ τριῶν λεπτῶν, καὶ ὅμως εἰς οὐδὲν ἀπέβησαν καὶ αἱ κραυγαὶ καὶ τὰ στρατηγήματα καὶ αἱ παλινδρομίαι τοῦ ἀντικόμητος. Ὁ Φίλιππος ἐν συντόμῳ, ὅστις βεβαίως ἐσπούδαζε τὸν τρόπον τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, δὲν εἶχε διασκελισθῇ εἰσέτι.

Αἰφνης ὁ ἀντικόμης Ἰωάννης ἀναπηδᾷ πρὸς τὰ ὀπίσω ἐκβάλλων κραυγὴν.

Ταῦτοχρόνως δὲ ἡ χειρὶς τοῦ χιτῶνός του ἐφάνη βεβαμμένη εἰς αἷμα, καὶ ρανίδες ταχέως ἐρρευσαν κατὰ μῆκος τῶν δακτύλων αὐτοῦ.

Ὁ Φίλιππος διετρώπησε τὸν κάτω βραχίονα τοῦ ἀντιπάλου του, ἐνῶ εἴτετι ν' ἀποκρούσῃ αὐτόν.

— Ἐπληγώθητε, κύριε, τῷ λέγει.

— Τὸ αἰσθάνομαι, νὰ πάρῃ ὁ διάβολος, ναί, τὸ αἰσθάνομαι! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης ὠχρίων καὶ ἀφίνων τὸ ξίφος ἐκ τῶν χειρῶν του.

Ἐκυψε τότε ὁ Φίλιππος, ἔλαβε τὸ ξίφος ἀπὸ χαμαὶ καὶ τὸ ἀπέδωκεν εἰς τὸν ἀντιπάλον.

— Λάβετε, κύριε, τῷ εἶπε, καὶ ἄλλοτε μὴ κάμνετε τοιαύτας ἀπερισκεψίας.

— Ἀκούεις νὰ μὴ κάμνω τοιαύτας ἀπερισκεψίας! τὰς κάμνω ὅμως καὶ τὰς πληρώνω! εἶπεν ὁ ἀντικόμης θυμοειδῶς. Ἐλα, Τήγκα μου, ἔλα γρήγορα, νὰ μὲ χαρῇ: ἔλα, ἐπρόσθεσεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν ἀδελφὴν του, ἥτις ταυτοχρόνως εἶχε πηδῆσῃ ἐκ τοῦ ὄχηματος καὶ ἐσπευδε πρὸς βοήθειαν του.

— Σημειώσατε, κυρία μου, εἶπεν ὁ Φίλιππος ἅμα εἶδε τὴν γυναῖκα, ὅτι τὸ δυσάρεστον τοῦτο δὲν προήλθε τελείως ἐξ ἐμοῦ· καὶ τὰ μέγιστα, σὰς βεβαιῶ, θλίβομαι, ὅτι ἠναγκάσθην νὰ σύρω τὸ ξίφος ἐνώπιον μιᾶς κυρίας.

Καὶ προσκλίνας ὁ νέος ἀπῆλθε.

— Ἀπόξευζον αὐτοὺς τοὺς ἵππους, φίλε μου, καὶ ὀδήγησέ τους εἰς τὴν θέσιν των, εἶπεν ὁ Φίλιππος πρὸς τὸν κύριον τοῦ ἵπποστασίου.

Ὁ Ἰωάννης ἔδειξε τότε τὸν γρόνθον τῆς χειρὸς του πρὸς τὸν Φίλιππον· οὗτος δὲ ἀνέστειλε τοὺς ὤμους.

— Ἄ! ἰδοῦ... ἀνέκραξεν ὁ κύριος τοῦ ἵπποστασίου, ἰδοῦ μοῦ ἐπιστρέφουν ἴσα ἴσα τρία ἄλογα. Κούρτη! ἔ, Κούρτη! ζεῦξε παρευθὺς αὐτὰ τ' ἄλογα εἰς τὸ ὄχημα τῆς εὐγενείας του.

— Ἀλλά, κύριε... εἶπεν ὁ φέρων τοὺς ἵππους.

— Ἐλα τώρα, ἐμπρός, ἐμπρός, εἶπεν ὁ κύριος τοῦ ἵπποστασίου, ὁ αὐθέντης εἶνε βιαστικός. Ἰδοῦ, εὐγενέστατε, προσέθεσεν ὁ δυστυχὴς κύριος τοῦ ἵπποστασίου, ἡσυχάσατε, ἰδοῦ. ἐτελείωσε ἡ δουλειά σας ἰδοῦ, φθάνουν ἄλογα.

— Ἄ! τώρα ἤρξαν νὰ φθάσουν τ' ἄλογά σου, ἐγόγγυσεν ὁ Δουβαρρὺ· τώρα, ἀφοῦ ἐχάσαμεν ἡμίσειαν ὥραν καὶ περιπλέον.

Καί, κρούων τὸν πόδα κατὰ γῆς, ἐθεώρει τὸν βραχίονά του τὸν διατρυπηθέντα διαμπαῖ, τὸν ὁποῖον ἡ Τήγκα ἔδενε διὰ τοῦ μανδηλίου της.

Ἐν ταύτοις ὁ Φίλιππος, ἀναβὰς ἐκ νέου εἰς τὸ ἵππον, ἔδιδε τὰς διαταγὰς του ὡς εἰ δὲν διέτρεξέ τι.

— Πηγαίνωμεν, ἀδελφέ μου, πηγαίνωμεν, ἔλεγεν ἡ Τήγκα σύρουσα τὸν Δουβαρρὺ πρὸς τὸ ὄχημα.

— Καὶ ὁ ἀραβικός μου; εἶπε· τὸ ἄλογον ἐκεῖνο τὸ στακτόχρουν;... Ἄς ἦνε δᾶ, ἄς ζαλιζεται πλέον! ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἶνε δι' ἐμὲ ἀποφράς!

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀμαξαν.

— Αἶ, τώρα εἶνε ὅπου θὰ βλασφημήσω! εἶπε παρατηρήσας τὸν Γιλβέρτην· τώρα δὲν θὰ ἤμπορῇ κανεὶς οὐδὲ νὰ ξαπλώσῃ.

— Κύριέ μου, εἶπεν ὁ νεανίας, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς προξενήσω τὴν παραμικρὰν ἐνόχλησιν.

— Ἄφες τον, νὰ μὲ χαρῆς, Ἰωάννη, εἶπεν ἡ Τήγκα, ἄφες τον τὸν μικρὸν φιλόσοφον, νὰ ζῆς.

— Ἄφες τον! τί διάβολο καὶ αὐτός! ἄς ἀναβῇ ἐπάνω! ἄς πᾶγῃ ἀπ' ἐξω νὰ καθίσῃ.

Ὁ Γιλβέρτης κατηρυθρίασε.

— Κύριε, ἐγὼ δὲν εἶμαι κἀνέννας ὑπηρέτης νὰ καθίσω ἀπ' ἐξω, ἀπεκρίθη.

— Εἶδες τὸν εὐγενέστατον! εἶπεν ὁ Ἰωάννης εἰρωνικῶς.

— Ἀφήσατέ με νὰ καταβῶ καὶ καταβαίνω.

— Ἐ! διαβόλε, ὀρίστε, καταβήτε, ὦρα σας καλή, ἀνέκραξεν ὁ Δουβαρρὺ· ἀκούεις ἐκεῖ!

— Ὅχι, κάθισε, κάθισε, μὴ σε μέλῃ, εἶπεν ἡ Τήγκα λαβοῦσα τὸν νεανίαν ἐκ τοῦ βραχίονος, κάθισε ἀντικρὺ μου, καὶ τοιουτοτρόπως δὲν ἐνοχλεῖται ὁ ἀδελφός μου τελείως.

Καὶ κύψασα εἰς τὸ οὖς τοῦ ἀντικόμῃτος,

— Γνωρίζει αὐτὸν ὅστις σὲ ἐκτύπησε, τῷ εἶπε.

Λάμπεις χαρὰς ἐξήστραψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀντικόμῃτος.

— Αἶ, ἄς ἦνε, ἄς καθίσῃ λοιπόν. Καὶ πῶς τὸν λέγουν;

— Φίλιππον δὲ Ταβερνέυ.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν διέβαιναν ὁ νεαρός ἀξιωματικὸς ἐφιππος πλησίον τοῦ ὀχήματος.

— Ἄ! κατευόδιον, κομφέ μου κύριε, ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης, αὐτὴν τὴν ὥραν ποιὸς σᾶς κρατεῖ, ὅμως ὁ καθεὶς θὰ ἔλθῃ μὲ τὴν σειράν του.

— Ὅποτεν ἀγαπᾷτε εἶμαι, κυριέ μου, ἕτοιμος εἰς τὰς διαταγὰς σας, ὑπέλαβεν ὁ Φίλιππος ἀπαθῶς.

— Ναί, ναί, ὅποτεν ἀγαπῶ, κύριε Φίλιππε δὲ Ταβερνέυ, ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης, πειρώμενος νὰ ἐξιχνιάσῃ, ὅποιον ἀποτέλεσμα ἐπροξενεῖ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ νεανίου τὸ οὕτως ἀπροσδοκῆτως προφερόμενον ὄνομα αὐτοῦ.

Καὶ ὄντως, ὁ Φίλιππος ἀνῶρθωσε τὴν κεφαλὴν μὲ ζωηρὰν ἐκπληξιν, ἡνωμένην μετ' ἀνησυχίας τινός· ἀλλὰ καθησυχάσας ἐν τῷ ἔμῃ καὶ ἀφαιρέσας τὸ κάλυμμά του μετὰ πάσης ἱλαρότητος καὶ εὐμενείας,

— Καλὸν κατευόδιον, κύριε Ἰωάννη Δουβαρρὺ, εἶπε.

Καὶ τὸ ὄχημα ἐξεκίνησε μετὰ τάχους.

— Νὰ πάρῃ ὁ διάβολος! εἶπεν ὁ ἀντικόμῃς ἄλλους μορφασμὸν ποιῶν, καψὺ Τήγκα μου, πεινῶ τρομερά, τὸ 'ξεύρης;

— Εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν καταβαίνομεν καὶ εὐρίσκομεν κἀνένα ἱατρὸν, ἐνῷ αὐτός ὁ νέος θὰ προγευματίζει, ἀπήντησεν ἡ Τήγκα.

— Ἄ! τφόντι, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, δὲν ἐπρογευματίσαμεν. Ὅσον δι' ἐμέ, οἱ πόνοι μου ἔκοψαν τὴν ὄρεξιν· ἐγὼ μόνον διψῶ πολὺ.

— Πίνεις ὀλίγον κρασί τῆς Κόστας;

— Ἐχεις; καὶ δὲν μὲ τὸ λές! Δός μοι, βέβαια.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ἂν μὲ συγχωρήτε, νὰ σᾶς κάμω μίαν παρατήρησιν.

— Τί ;

— Τὰ ποτὰ ὅλα τὰ πνευματώδη βλάπτουν πολὺ εἰς τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν εὐρίσκεσθε.

— Ἀληθινά ;

Καὶ στραφεὶς ἔπειτα πρὸς τὴν Τήγκα·

— Δὲν μὲ λέγεις ὅτι ὁ φιλόσοφος σου εἶνε ἰατρός ; ἡρώτησεν ὁ ἀντικόμης.

— Ὅχι, κύριε, δὲν εἰμαι ἰατρός· ἂν ὁ Θεὸς θέλῃ, θὰ γίνω ἰσως μίαν ἡμέραν, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης· ἀλλ' ἀνέγνωσα εἰς ἓν βιβλίον περὶ θεραπευτικῆς τῶν ἐν πολέμῳ, ὅτι τὸ πρῶτον πρᾶγμα, τὸ ὅποιον πρέπει ν' ἀπαγορεύσῃ εἰς τοὺς πληγωμένους, εἶνε νὰ μὴ τοὺς ἀφήνουν νὰ πίνωσιν οὔτε πνεύματα, οὔτε κρασί, οὔτε καφέν.

— Ἀ! τὰ λέγει αὐτὰ τὸ βιβλίον; Λοιπὸν ἄς λείπῃ τὸ κρασί τῆς Κόστας.

— Μόνον, ἂν ὁ κ. ἀντικόμης εἶχεν εὐχαρίστησιν νὰ μοι δώσῃ τὸ μανδηλιόν του, ἤθελα τὸ βρέξαι εἰς ἐκεῖνο τὸ ρυάκιον, νὰ περιτυλίξῃ τὸν βραχίονά του διὰ τοῦ ὕγρου μανδηλίου, καὶ ἤθελεν αἰθανθῇ πολλὴν ἐλάφρωσιν.

— Ναί, ναί, φίλε μου, εἶπεν ἡ Τήγκα· πῆγαινε, πῆγαινε· στασου, ἀμαξηλάτῃ! ἀνέκραξεν.

Ὁ ἀμαξηλάτης ἐκράτησε τοὺς ἵππους· ὁ Γιλβέρτης κατέβη καὶ ἐπορεύθη νὰ βρέξῃ τὸ ρινόμακτρον τοῦ ἀντικόμητος ἐντὸς τοῦ μικροῦ ρυακίου.

— Τώρα αὐτὸ τὸ παιδί θὰ μᾶς ἐμποδίζῃ νὰ ὀμιλῶμεν, εἶπεν ὁ Δουβαρρύ.

— Ὅμιλοῦμεν τὰ πατοῦ!, ἀπήντησεν ἡ Τήγκα.

— Νὰ σὲ εἰπῶ, μ' ἔρχεται νὰ φωνάξῃ τὸν ἡνίοχον νὰ τραβήξῃ ἐμπρὸς καὶ νὰ τὸν ἀφίσῃ ἐκεῖ μὲ τὸ μανδηλί μου μαζῇ.

— Ὅχι δᾶ, τὸν κακόμοιρον, ὅχι δᾶ· δύναται νὰ μᾶς γίνῃ ὠφέλιμος.

— Εἰς τί ;

— Ἐως τώρα μ' ἔδωκεν ἄρκετὰ οὐσιωδεστάτας πληροφορίας.

— Περὶ τίνος ;

— Περὶ τῆς Δελφίνης· καὶ προτῆτερὰ ἀκόμη τὸν εἶδες ; μᾶς εἶπε τὸ ὄνομα τοῦ ἀντιπάλου σου.

— Αὔ, καλὰ! ἔστω, ἄς μείνῃ!

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ Γιλβέρτης ἐπανήρχετο κρατῶν τὸ κάθυγρον μανδηλίον.

Τῷ ὄντι, πολὺ ἐμετρίασε τοὺς πόνους τοῦ ἀντικόμητος ἡ ἐπίθεσις τοῦ ὕγρου ὑφάσματος περὶ τὸν πάσχοντα βραχίονα.

— Καλὰ τὸ ἔλεγε· σὲ βεβαιῶ, αἰσθάνομαι μεγάλην ἀνακούφισιν· ἄς συνομιλήσωμεν λοιπὸν τώρα, εἶπεν ὁ ἀντικόμης.

Ὁ Γιλβέρτης ἔκλεισε μὲν τοὺς ὀφθαλμούς, ἤνοιξε δὲ τὰ ὦτα· ὅμως ἡπατήθη εἰς τὴν προσδοκίαν του. Ἡ Τήγκα ἀπήντησεν εἰς τὴν πρότασιν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς διὰ τῆς ἐνθέρμου διαλέκτου, ἣτις τὰ μέγιστα ἀπέλπιδε τὰς ἀκοὰς τῶν Παρισίων, μὴ διακρινόντων εἰς τὴν χυδαίαν τῶν προδιγκιανῶν ὀμιλίαν, εἰμὴ ῥέγγχος παχυστόμων συμφώνων κυλινδουμένων ἐπὶ φωνηέντων μουσικῶν.

Ὅσον καὶ ἂν κατεῖχε τὴν δύναμιν νὰ κρατῇ ἑαυτοῦ, ὁ Γιλβέρτης δὲν κατίσχυσε ν' ἀποκρύψῃ σχῆμά τι πείσματος, τὸ ὅποιον δὲν διέφυγε τὴν προ-

1. Χυδαία διάλεκτος τῶν κατοίκων τῆς νοτίου Γαλλίας.

σοχήν τῆς Τήγκας· ὅθεν αὐτή, ἵνα τὸν παρηγορήσῃ, τῷ ἀπηύθυνε μεί-
διᾶμα εὐχαρι.

Ἐκ τοῦ μειδιάματος δὲ τούτου ὁ Γιλβέρτης ἐνόησεν ὅτι ἐφείδον-ο αὐτοῦ·
τοῦ σκώληκος ἐκείνου τῆς γῆς νὰ φειδωνται! Ἐπομένως ὁ Γιλβέρτης ἔλα-
βεν ὑπὸ σημείωσιν καὶ ἄλλο τι κολακευτικόν· ὅτι ἔμεινε δηλ. εἰς τὴν ἀμα-
ξαν ἀκουσίως τοῦ ἀντικώμητος·—ἀκουσίως ἐνός ἀντικώμητος, ἐνός ἀνθρώ-
που εὐνοουμένου ὑπὸ τοῦ βασιλέως!

Καὶ ἂν ἡ Ἀνδρεᾶς τὸν ἔβλεπεν εἰς τὸ ὥραϊόν ἐκεῖνο ὄχημα!

Ὁ μικρὸς μας φιλόσοφος ἐνεπλήσθη τύφου.

Τὴν Σοφίαν οὐδὲ καὶ τὴν ἐσυλλογίσθη.

Ὁ ἀδελφὸς καὶ ἡ ἀδελφὴ ἐν τούτοις ἐξηκολούθουν τὴν συνομιλίαν των.

—Να! ἀνέκραξεν αἰφνης ὁ ἀντικώμης κύπτων ἐκ τοῦ θυριδίου τῆς ἀμάξης
καὶ βλέπων πρὸς τὰ ὀπίσω.

—Τί; ἠρώτησεν ἡ Τήγκα.

—Ὁ ἀραβικὸς ἵππος ἔρχεται κατόπιν μας.

—Ποῖος ἀραβικὸς ἵππος;

—Ἐκεῖνος, τὸν ὅποτον ἐζήτησα ν' ἀγοράσω.

—Καὶ τὸν ἵππευε μίᾳ γυνή, εἶπεν ἡ Τήγκα. Κύτταξε, κύτταξε... Χαρὰ
'ς τὴν καλλονὴν ὅπου ἔχει!! Δὲν εἶδα ἀκόμη τόσῃν ὠραιότητᾳ!

—Ὁμιλεῖς περὶ τῆς γυναικὸς ἢ περὶ τοῦ ἀλόγου;

—Περὶ τῆς γυναικὸς.

—Φώναξέ την, Τήγκα, φώναξέ την· ἐγὼ ἂν τὴν φωνάξω ἴσως θὰ φο-
βηθῇ... Πέντε γιλιάρικς φράγκων τὰ ἔδιδε δι' αὐτὸ τὸ ἄλογον.

—Καὶ δι' αὐτήν, ἡ ὁποία τὸ ἵππευε; ἠρώτησεν ἡ Τήγκα γελῶσα.

—Ὅλην μου τὴν περιουσίαν τὴν ἔδιδε... Φώναξέ την, φώναξέ την.

—Κυρία! ἀνεφώνησεν ἡ Τήγκα, κυρία!

Ἄλλ' ἡ βοῶπις νέκ, περικεκαλυμμένη διὰ μανδύου λευκοῦ, καὶ τὸ μέ-
τωπον ἔχουσα κεκαλυμμένον διὰ πύλου σταντοχοροῦ με πτερὰ μακρά, διέβη
ὡς μέλος τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ ἀνακράζουσα:

—Ἀδάντι! Τζιρίτ! ἀδάντι!

—Εἶπε Ἰταλῆς, εἶπεν ὁ ἀντικώμης· τρώντι ὥραϊον πλάσμα· ἂν δὲν εἶχα
τὸ χέρι εἰς αὐτὴν τὴν κατὰστασιν, θὰ ἐπῆδον ἐκ τοῦ ὀχήματος καὶ θὰ
ἔτρεχα κατόπιν της.

—Τὴν γνωρίζω ἐγὼ αὐτήν, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

—Ὁμίλει καλὰ! καὶ δὲν με λίγεις λοιπὸν ὅτι ὁ μικρὸς αὐτὸς χωρικός
σου εἶνε ὁ ἀστυνόμος αὐτῶν τῶν μερῶν! ὅλον τὸν κόσμον τὸν γνωρίζει.

—Καὶ πῶς τὴν λέγουν; ἠρώτησεν ἡ Τήγκα.

—Τὴν λέγουν Λωρεντίαν.

—Καὶ τί πρᾶγμα εἶνε αὐτή;

—Εἶνε ἡ γυναῖκα τοῦ μάγου.

—Τίνος μάγου;

—Τοῦ βαρόνου Ἰωσήφ Βαλσαμου...

Ἡ ἀδελφὴ καὶ ὁ ἀδελφὸς ἐθεώρησαν ἀλλήλους.

Καὶ ἡ μὲν ἐφαίνετο ἐρωτῶσα:

—Ἐκαμα καλὰ ὅτι τὸν ἐκράτησα;

Ὁ δὲ ὡς εἰ ἀπήντα:

—Σὲ βεβαιῶ, καλὰ ἔβλαψες τρώντι.

ΚΓ'

Ἡ κόμησας Δουβαρρύ

Ἄς μᾶς ἐπιτρέψωσιν ἤδη αἱ ἀναγκῶσαι ν' ἀρίσωμεν τὴν δεσποσύνην Τήγκαν καὶ τὸν ἀντικόμητα Ἰωάννην ὀχουμένους ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, τῆς ἀγούσης πρὸς τὴν πόλιν Σκλόν, καὶ νὰ εἰσάγαγωμεν αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον ἄλλης τινος γυναικός, ἐκ τῆς αὐτῆς ἐκείνης οἰκογενείας.

Τὰ ἐν Βερσαλλίαις ἀνάκτορα διηρῶντο εἰς διαφόρους κατοικίαις, ὁ δὲ βασιλεῦς κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους Λουδοβίκος ΙΕ' εἶχε, πρὸ ἐνὸς περίπου ἔτους, ἐγκαθιδρυμένην τὴν ἐρωμένην του κυρίαν κόμησσαν Δουβαρρύ, εἰς μίαν τῶν κατοικιῶν τούτων· εἰς αὐτὴν ἐκείνην, εἰς ἣν εἶχε κατοικήσει πρότερον καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ δέσποινα Ἀδελαΐς.

Ἡ βασιλικὴ ἐταίρα, μὲ τοὺς ἀνέτους καὶ ἐλευθέρους τρόπους της, μὲ τὸν χαρακτήρα της τὸν φιλόγελων, μὲ τὰς πολυθρόνους φαντασιοπληξίας της, μετεμόρφωσε τὸ σιωπηλὸν ἐκεῖνο μέγαρον εἰς κόσμον ταραχώδη, ἑκαστος τοῦ ὁποῦ κατοικῶς δὲν ἦτο εὐπρόσδεκτος εἰμὴ ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ νὰ κινήται πολὺ καὶ νὰ γελᾷ πολὺ.

Καὶ ἰδοὺ, δὲν παρήρχετο ἡμέρα, καθ' ἣν νὰ μὴ ἐκδοθῇ ἐκ τοῦ φιλευθύμου καταλύματος ἐκείνου ἡ διαταγὴ τις περὶ ἐορτῆς, ἡ σημεῖον περὶ ἐκστρατείας πρὸς τέρψιν καὶ ψυχαγωγίαν ἀπλῆν εἰς τὰ περίχωρα.

Τὸ παραδοξότερον δὲ φαινόμενον τῆς μεγαλοπρεποῦς κλίμακος, ἥτις ἦγε πρὸς τὴν κατατομὴν ἐκείνην τῶν ἀνακτόρων, ἦν ἡ ἀπίστευτος συρροὴ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἀπὸ πρωῒας (δηλαδὴ ἀπὸ τῆς ἐνάτης) ἀνήρχοντο πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς γυναικός, ἥτις ἠύνοετο ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἐσταλισμένοι καὶ περιλωμπεῖς, καὶ θάμβος κατεῖχε τὸν παρατηρητὴν εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ὅλοι οἱ διδάσκαλοι οὗτοι καὶ περιβλεπτοὶ κύριοι ἐπορεύοντο ἵνα καθίσωσι ταπεινῶς εἰς ἓνα ἀντιθάλαμον, ἔμπλεον μὲν ἀξιοπεριέργων ἀντικειμένων, ὡς ἐπίπλων, σκευῶν καὶ κοσμημάτων, πλὴν ὡς οὐδὲν θεωρούμενον ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ εἰδῶλον, τὸ ὁποῖον ὅλοι οὗτοι οἱ ἐκλεκτοὶ συνέρρεον ἵνα λατρεύσωσιν εἰς τὸ ἐνδότερον, ὡς αὖτε εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων.

Τὴν ἐπιούσαν λοιπὴν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν διέτρεξεν εἰς τὸ ἵπποστάσιον τοῦ μικροῦ χωρίου Λασσωσέας ἡ σκηνὴ τὴν ὁποίαν καὶ διηγῆθημεν, περὶ τὴν ἐνάτην τῆς πρωῒας, τὴν ὥραν δηλαδὴ τὴν καθιερωμένην, ἡ Ἰωάννα δὲ Βωθερνιέρ, ἡ κατόπιν δεσποσύνη Λὰνζ καὶ τέλος πάντων κόμησσα Δουβαρρύ, ἐλέω Ἰωάννου Δουβαρρύ, ἐξηγεῖτο τῆς κλίνης της· ἐφόρει δὲ πολὺπτυχον ἐσθῆτα ἐκ μουσαελίνης λευκῆν μὲ κεντήματα, ἐσθῆτα λεπτόνητον, πρωῒνην ἐσθῆτα, ἣν συνειθίζε νὰ ἐνδύηται πρὶν ἔτι κτενισθῇ καὶ ὑπὸ τὴν ἀτμώδη τῆς ὁποίας δαντέλλαν διέκρινεν ὁ φιλήδονος ὀφθαλμὸς τὰς ὀλοστρυγύλους κνήμας της καὶ τοὺς ἀλαθαστρίνους βραχίονας της. Ἐξεγείρετο ἐκ τῆς κλίνης της, δὲν λέγομεν ὁμοίαν μὲ τὴν Ἀφροδίτην, ἀλλὰ βεβαίως ὥραιότεραν τῆς Ἀφροδίτης, διὰ πάντα, προτιμῶντα τὴν ἀλήθειαν παρὰ τὰ μυθώδη πλάσματα.

Κόμη μελίχρουςος, ἐξαισιῶς βοστρυχομένη φυσικῶς, ἐπιδερμὶς ὡς ἀτλάζιον λευκὴν μὲ φλέβας κυανοειδεῖς, ὀφθαλμοὶ ποτὲ μὲν μακρασμῶδει, ὅτε δὲ πλήρεις ζωῆς, στόμα μικρὸν, ροδοκόκκινον, ὡς εἰ τὸ ἐζωγράφισέ τις διὰ γρα-

φίδος ἐμβεβαμμένης εἰς τὴν καθαροτέραν κοχενίλλην, καὶ τὸ ὁποῖον ἀνοιγόμενον ἀπεκάλυπτε διπλὴν σειρὰν μαργαριτῶν· λακκίσκους παντοῦ, λακκίσκους εἰς τὴν σιαγόναν, εἰς τοὺς δακτύλους· λαίμους πεπλασμένους καθ' ὑπὸδειγμα τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου, εὐλυγισία ἐχίδνης, εὐσαρκία ὅσον δύναται ἐντελής, ἰδοὺ τί ἡτοιμάζεται ἡ κυρία Δουβαρρὺν· κατὰδειξεν εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς, οἵτινες εἶχον τὴν εἰσὺδον εὐθύς μετὰ τὴν ἐξέγερσιν ἐκ τοῦ ὕπνου, τὴν πρωτὴν· ἰδοὺ τί ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ὁ ἐκλεκτός τῆς νυκτός, δὲν καθυστέρει ἐν τούτοις νὰ θαυμάζῃ καὶ εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ὡς οἱ λοιποί, ἵνα μὴ χάσῃ οὐδὲν ἐκ τῶν ψυχίων τῆς τραπέζης αὐτοῦ.

Πρὸ τινος ἤδη ὥρας ἡ βασιλικὴ εὐνούμενη δὲν ἐκοιμᾶτο πλέον. Τὴν ὁγδόην εἶχε σημάνει ὁ κώδων, ὥστε νὰ ἐπιτρέψωσιν εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, τὸν πρωτόν αὐτῆς λάτριν, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κοιτῶνά της. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον, πρωτόν διὰ πυκνῶν παραπετασμάτων, εἶτα δὲ δι' ἀραιότερων, ὁ ἥλιος, ὁ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν φαεινόςτατος, εἰσεχώρησε καὶ ἐνθυμηθεὶς τὰς μυθολογικὰς του ἐπιτυχίας τὰς ἀρχαίας ἐκείνας, ἦλθε ν' ἀσπασθῇ τὴν χαριτόβρυτον ταύτην νύμφην, ἥτις, οὐ μόνον δὲν ἐφευγεν, ἀλλ' ἡ Δάφνη, τὸν ἔρωτα τῶν ἀθανάτων, ἀλλ' ἐνηνθρωπίζετο ἐνίοτε εἰς βαθμὸν, ὥστε νὰ προσδέχεται εὐμενῶς καὶ τὸν τῶν θνητῶν γηγενῶν.

Οὕτε μελανότης λοιπὸν παρετηρεῖτο οὔτε δισταγμός τις εἰς τοὺς ὡς φωστῆρας λάμποντας ἐκείνους ὀφθαλμούς, οἵτινες ὑπομειδῶντες ἠρεύνων αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς ἐντὸς μικροῦ τινος κατόπτρου προχείρου, ὅλου περιχύρου, καὶ περιπετοιικημένου διὰ μαργαριτῶν· διὸ καὶ τὸ λυγρὸν αὐτὸ σῶμα, τοῦ ὁποῖου ἐπειράθημεν νὰ δώσωμεν ἰδέαν τινά, ἐκυλίσθη ἐκ τῆς κλίνης, ἐφ' ἧς ἀνεπαύθη καὶ ἐνανουρίσθη ὑπὸ τῶν γλυκυτέρων ὀνείρων, ἐκυλίσθη, λέγομεν, μέχρις οὐ ἐπάτησαν οἱ χαριέστατοι τὴν μικρότητα πόδες αὐτοῦ ἐπὶ μικροῦ τάπητος ἐκ διφθέρας λευκοῦκτιδος καὶ ἰδοὺ ἀμέσως εὐρέθησαν μεταξὺ δύο χειρῶν κρατουσῶν πέδιλα συρτά, μαλακώτατα, κομψότατα, τιμαλφέστατα.

Ἐνῶ δὲ τὸ γοητευτικὸν τοῦτο ἄγαλμα ἀνωρθοῦτο, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἔμψυχον ἀποκαθιστάμενον, ἔρριπτον ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ βαρύντιμον ἐφ' ἐστρίδα ἀπὸ δαντέλλας ἐξαισίας· ἔπειτα ἔθεσαν εἰς τορνευτοὺς πόδας, τοὺς πρὸς στιγμὴν ἐξεληθόντας ἐκ τῶν σανδαλίων των, περικνημίδας ροδοβαφεῖς ἐκ μεταξὺς τοσοῦτον λεπτουφροῦς, ὥστε δὲν διεκρίνοντο ἐκ τῆς ἐπιδερμίδος τὴν ὁποίαν περιέβαλλον.

— Καμμίαν ἀκόμη εἶδουν ἀπὸ τὴν Τήγκαν; ἠρώτησε τὸ πρωτόν τὴν θαλαμηπόλον της.

— Καμμίαν, κυρία μου, ἀπεκρίθη αὕτη.

— Οὐτε ἀπὸ τὸν ἀντικόμητα Ἰωάννην;

— Οὐτε καὶ ἀπ' αὐτόν.

— Ἀρὰ γε ἡ Βίσκη νὰ ἔλαβες;

— Ἐπῆγκαν σήμερον τὸ πρῶν νὰ ἐρωτήσωσι τὴν ἀδελφὴν τῆς κυρίας κομῆσσης.

— Καὶ καμμίαν λοιπὸν ἐπιστολήν;

— Καμμίαν, κυρία μου.

— Ὡ πόσον εἶνε δυσάρεστον νὰ περιμένῃ τις ποιουτρόπως, εἶπεν ἡ κόμησσα μετὰ χαριεστάτου μορφασμοῦ· δὲν θὰ ἐφευρεθῇ ποτὲ τρόπος νὰ λαμβάνῃ τις εἰδήσεις ἐξ ἀποστάσεως ἐκατὸν λευγῶν ἐντὸς ἐνὸς λε-

πτοῦ! Ἄ! τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλοίμονον εἰς ὅσους πέσουν σήμερον τὸ πρωὶ εἰς τὴν ὀργὴν μου... Ὡς εἶμαι στενοχωρημένη!... Εἰπέ μοι, πῶς εἶνε ἔξω ὁ ἀντιθάλαμος; περιμένουν ἀρχετοί;

— Καὶ ἀμφιβάλλει ἡ κυρία κόμησσα;

— Ἀκούεις ἀμφιβάλλω! ἡξεύρεις, Χρυσῇ, ὅτι ἡ Δελφίνη ἔρχεται, ἐπλησίασε, καὶ δὲν εἶνε διόλου παρὰ ξένον ν' ἀφήσουν ἐμὲ ἐξ ἑφθα κατὰ μέρος καὶ νὰ τρέξουν ὅλοι πρὸς αὐτὸν τὸν ἥλιον; Ἐγώ, δὲν εἶμαι ἄλλο εἰμὴ ἂν ἄστρον μικρόν, πτωχὸν ἄστρον. Ἀλλὰ λέγε μοι, ποιοὶ εἶνε ἔξω.

Ὅλοι ὁ κ. δ' Αἰγιλλών, ὁ κ. πρίγκιψ δὲ Σουβίζ, ὁ κ. δὲ Σκρτίν, ὁ κ. πρόεδρος δὲ Μωπεού.

— Ὁ δὲ κ. δούξ δὲ Ρισελιέ, δὲν εἶνε;

— Δὲν ἐφάνη ἀκόμη.

— Οὔτε σήμερον οὔτε χθές! Βλέπεις, Χρυσῇ, τί σέ εἶπα πρὸ ὀλίγου; φοβεῖται μὴ προσκρούσῃ. Νὰ σταίλῃς τὸν ἀγγελιαφόρον μας, εἰς τὸ μέγαρον Ἀννόβερ, νὰ ἐρωτήσῃ μήπως ὁ δούξ εἶνε ἀσθενής.

— Εἰς τὰς διαταγὰς σας. Ὅλους ὁμοῦ ἐπιθυμεῖ νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ ἡ κυρία κόμησσα, ἡ ἰδιαιτέρως ἔκαστον;

— Ἐκαστον ἰδιαιτέρως. Ἐχω νὰ ὁμιλήσω εἰς τὸν κύριον δὲ Σκρτίν· εἰσάγαγέ τον μόνον.

Μόλις ἡ διαταγὴ διεβιάσθη ὑπὸ τῆς θαλαμηπόλου τῆς κομήσσης εἰς ὑψηλὸν τινα θεράποντα ἱσταμένον ἔξωθεν εἰς τὸν πρόδομον, ὅστις ἦγεν ἐκ τῶν ἀντιθαλάμων εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς κομήσσης, καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστυνόμος παρουσιάσθη, μελανὰ ἐνδεδυμένος ἱμάτια, μετριάζων τὴν σκυθρωπότητα τῶν στακτοχόρων βλεμμάτων του καὶ τὸ δυσκίνητον τῶν λεπτῶν του χειλέων διὰ μειδιάματος χαριστάτου.

— Καλημέρα, ἐχθρὲ μου, εἶπε χωρὶς νὰ στραφῇ τελείως πρὸς αὐτὸν ἡ κόμησσα· διότι τὸν εἶδεν ἐντὸς τοῦ καθρέπτου της.

— Ἐχθρὸς σας ἐγώ, κυρία μου;

— Ἐχθρὸς μου, βέβαια. Κατ' ἐμέ, ὁ κόσμος διαιρεῖται εἰς δύο τάξεις ἀνθρώπων· εἰς φίλους καὶ εἰς ἐχθρούς. Ἀδιαφόρους ἐγὼ δὲν θέλω νὰ ἡξεύρω, ἢ μᾶλλον τοὺς θεωρῶ ὡς ἐχθρούς μου καὶ αὐτούς.

— Καὶ δικαίως, κυρία μου. Ἀλλ' εἰπέτε μοι, σὰς παρακαλῶ, πῶς, μ' ὅλην τὴν ἐγνωσμένην ἀφοσίωσίν μου πρὸς ὑμᾶς, μὲ κατατάσσετε εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν;

— Πῶς; Διότι ἀφίνετε νὰ τυποῦνται, διανέμονται, πωλοῦνται καὶ διαβιβάζονται εἰς τὸν βασιλέα πλήθος ποιημάτων, σατυρῶν καὶ λιθέλλων ἐναντίον μου. Αὐτὸ εἶνε κακία, ἀσυνειδησία, ἀνοησία!

— Καὶ μήπως, κυρία μου, πταίω ἐγὼ εἰς ὅλα ταῦτα;...

— Μάλιστα, κύριε, πταίετε σὰς, διότι γνωρίζετε αὐτὸν τὸν ἀχρεῖον, ὅστις τὰ κάμνει.

— Ἄν ἦτο, κυρία μου, εἰς μόνος, πολὺ εὐκόλον ἦθελεν εἶσθαι νὰ τὸν στείλωμεν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Βασιλῆην, νὰ χάσῃ ἐκεῖ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, μέχρις οὗ χάσῃ καὶ τὸ τῶν ὀφθαλμῶν.

— Τώρα καί· οὕτω μ' εὐχαριστεῖτε, κύριε δὲ Σκρτίν.

— Λοιπόν, κυρία μου, ἂν ἤμην ἐχθρὸς σας, ἤθελα ποτὲ σὰς ὁμιλεῖ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον;

— Ἄς ἦνε δ᾽· πιστεύω ὅτι εἰσθε φίλος μου. Σᾶς βεβαίῳ, τοῦτο πολὺ μὲ χαρριοποιεῖ, κύριε δὲ Σαρτίν· πλὴν ἓνα πρᾶγμα ἐκώμη μὲ ἀνησυχεῖ.

— Τί πρᾶγμα, κυρία μου;

— Ὅτι εἰσθε καὶ μὲ τοὺς Σιουασώλ φίλος.

— Ἀλλὰ γνωρίζετε, κυρία μου . . . ὅτι ὁ κ. δὲ Σιουασώλ εἶνε πρωθυπουργός· λοιπόν, ὅταν μὲ δίδῃ μίαν διαταγὴν, ἐγὼ εἶμαι ὑπόχρεος νὰ τὴν ἐκπληρῶ.

— Ἄ! καὶ λοιπόν, ἂν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ σᾶς δώσῃ τὴν διαταγὴν ν' ἀφήσετε νὰ μὲ κατατρέξουν, νὰ μὲ καταπολεμήσουν, νὰ μὲ κατασπαράξουν, ὑμεῖς θὰ βλέπετε ἐκείνους, οὔτινες θὰ μὲ κατατρέχουν, θὰ μὲ καταπολεμοῦν, θὰ μὲ θανατόνουν, καὶ θὰ σιωπᾶτε! Εὐχαριστῶ.

— Δηλαδή, σταθῆτε, παρακαλῶ, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν ὅστις καὶ ἔλαβε ταῦτοχρόνως τὴν ἐλευθερίαν νὰ καθίσῃ, χωρὶς νὰ δυσαρεστηθῇ ἐκ τοῦ κινήματος τούτου ἡ βασιλικὴ εὐνοούμενη, διότι τὸ πᾶν ἦτο ἐπιτετραμμένον εἰς τὸν ὑπὲρ πάντα ἄλλον γνωρίζοντα ὅ,τι διέτρεχεν εἰς τὸ Κράτος τῆς Γαλλίας·—πρὸ τριῶν ἡμερῶν, τί ἐπραξα ὑπὲρ ὑμῶν;

— Μὲ προειδοποιήσατε ὅτι ἀπεστάλῃ ταχυδρόμος ἵνα ἐπισπεύσῃ τὴν ἔλευσιν τῆς Δελφίνης.

— Λοιπὸν κίνημα ἐχθροῦ ἦτο αὐτό;

— Δι' αὐτὸ πολὺ καλὰ, ἀλλ' εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἐπιστήμου εἰσχωγῆς μου ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, εἰς τὴν ὁποίαν γνωρίζετε πόσῃ φιλοτιμίαν καταβάλλω, τί μέρος ἔλαβετε ὑπὲρ ἐμοῦ;

— Ὅσον τὸν δυνατόν προσεπάθησα...

— Κύριε δὲ Σαρτίν... δὲν εἰσθε εἰλικρινής.

— Ἄ! κυρία μου, ~~μὲ~~ ἀδικεῖτε πολὺ. Ποῦτος, σᾶς παρακαλῶ, ἀνεκάλυψε μέσα εἰς ἓν οἶνονπωλεῖον, καὶ ἐντὸς μάλιστα δύο ὥρων, ἅψ' ἴς στιγμῆς μοὶ τὸ εἶπατε, ποῦτος ἀνεκάλυψε τὸν ἀντικώμητα Ἰωάννην, τὸν ὅποιον ἐχρειάζεσθε διὰ νὰ τὸν στείλετε, δὲν εἰξεύρω ποῦ, ἢ μάλλον ἡξεύρω ποῦ;

— Λοιπὸν πρέπει νὰ μὲ ἀφήσετε νὰ χάσω τὸν γαμβρόν μου, ἓνα συγγενὴ τέλος πάντων τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τῆς Γαλλίας;

— Ἐντεούτῳ, κυρία μου, παρετηρήσατε ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶνε ἐκδουλεύσεις.

— Ναί, δὲν σᾶς λέγω... μέχρι τριῶν ἡμερῶν, μέχρι προχθές· ἀλλὰ χθές, τί ἐκάματε χθές δι' ἐμέ; ἐκάματε τίποτε;

— Χθές, κυρία μου!

— ὦ! συλλογισθῆτε, συλλογισθῆτε· θὰ συλλογιζέσθε ἕως τὸ ἑσπέρας. Χθές ἦτο ἡμέρα διὰ νὰ φανῇτε ὑποχρεωτικός καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους· ἦτο ἡ σειρά των.

— Κυρία μου, δὲν σᾶς ἐννοῶ.

— ὦ! ἐννοῶ ἐγώ. Σταθῆτε, ἀποκριθῆτέ μοι· τί ἐκάματε χθές;

— Τὸ πρωτὶ ἢ τὸ ἑσπέρας;

— Πρωτὸν τὸ πρωτ.

— Τὸ πρωτ, κυρία μου, εἰργάσθην, κατὰ τὸ σῶνθεος.

— Μέχρι ποίας ὥρας εἰργάσθητε;

— Μέχρι τῆς δεκάτης.

— Ἐπειτα;

— Ἐπειτα ἔστειλα καὶ προσεκάλεσα εἰς γεῦμα ἓνα φίλον μου ἐκ Λυών, ὅστις ἐστοιχημάτισε νὰ ἔλθῃ εἰς Παρίσιους, χωρὶς ἐγὼ νὰ μάθω ὅτι ἐρ-

χετσι, καὶ τὸν ὁποῖον ἐντοσούτῳ περιέμενεν εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς πόλεως εἰς τῶν ὑπηρετῶν μου.

— Μετὰ δὲ τὸ γεῦμα ;

— Μετὰ τὸ γεῦμα ἔστειλα εἰς τὸν ἀστυνόμον τῆς Αὐτοῦ Μαγαλειότητος τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας πληροφορίαν εἰς ποῖον μέρος ν' ἀνακαλύψῃ ἓνα διαβόητον κλέπτην, τὸν ὁποῖον ἀνεζήτηι πρό καιροῦ.

— Καὶ ποῦ ἦτο κρυμμένος ;

— Εἰς τὴν Βιέννην.

— Λοιπὸν δὲν ἐκτελεῖτε τὸ καθήκον σας μόνον εἰς Παρισίους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ξένας αὐλὰς ;

— Μάλιστα, ὅσας δὲν ἔχω ἀσχολίας, κυρία μου.

— Καλὰ, λαμβάνω τοῦτο ὑπὸ σημείωσιν. Καὶ ἀφοῦ ἀπελύσατε τὸν ταχυδρόμον, τὸν ὁποῖον εἶπατε, τί ἐκάματε ;

— Ἐπῆγα εἰς τὸ θέατρον.

— Νὰ ἰδῇτε τὴν ὡραίαν ἡθοποιόν, τὴν Γουϊμάρδ; Ὁ πτωχὸς ὁ δὲ Σουβιζ!! εἶναι ἀξιοβρῆντος, τῇ ἀληθείᾳ !

— Ὅχι, ἀλλὰ διὰ νὰ διατάξω νὰ συλλάβουν ἓνα διαβόητον βλαντιοτόμον, τὸν ὁποῖον ἄρῃα εἰς τὴν τύχην του, ἐνόσφ δὲν ἠνόχλει εἰμὴ τοὺς πλουσίους κτηματίαις, πλὴν ἐσχάτως ἔλαβε τὴν αὐθάδειαν νὰ ἐπιθέσῃ τὴν χεῖρα καὶ εἰς μεγάλους ἀρχοντας.

— Ἐλαβε, λέγετε, τὴν αὐθάδειαν; εἶπατε μᾶλλον τὴν ἀνεπιτηδεύτητα, κύριε ἀστυνόμε; καὶ μετὰ τὸ θέατρον ;

— Μετὰ τὸ θέατρον ;

— Ναι. Τοῦτο βεβαίως εἶνε ἀδιακρίσια, πῶς ;

— Ὅχι. Μετὰ τὸ θέατρον... Σταθῆτε νὰ ἐνθυμηθῶ.

— Ἀ! φαίνεται ἐχάσατε τὸ μνημονικόν.

— Ὅχι, σταθῆτε. Μετὰ τὸ θέατρον... Ἀ! ναί !

— Αἶ...

— Κατέβην, ἡ μᾶλλον ἀνέβην εἰς τὸν οἶκον γυναικὸς τινος, ἡ ὁποία ἐδέχετο χαρτοπαίκτης εἰς τὰ δωμάτιά της, καὶ τὴν ὠδήγησα μάλιστα ὁ ἴδιος εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Φορλεβέκ.

— Μὲ ἰδικὴν τῆς ἀμαξίαν ;

— Ὅχι, ἐλάβομεν ἀμαξίαν ἀγοραίαν.

— Ἐπειτα ;

— Πῶς, ἔπειτα ! τὰ εἶπα ὅλα.

— Ὅχι, δὲν τὰ εἶπατε ὅλα.

— Ἀνέβην πάλιν εἰς τὴν ἀμαξίαν μου.

— Καὶ ποῖον ἠῦρετε ἐντὸς τῆς ἀμάξης σας ;

— Ὅχι, δὲ Σαρτὶν ἠρυσθίασεν.

— Ἀ! ἀνεφώνησεν ἡ κόμησσα κροτοῦσα τὰς μικρὰς τῆς χεῖρας, λοιπὸν ἤξιώθη τῆς τιμῆς νὰ κάμῃ ἓνα ἀστυνόμον νὰ ἐρυθριάσῃ !

— Ἀλλὰ κυρία μου, ὑπετραύλισεν ὁ δὲ Σαρτὶν.

— Ὅχι, ἀφήσατε, ἀφήσατε νὰ σὰς εἰπω ἐγὼ τίς ἦτο ἐντὸς τῆς ἀμάξης, ἐπανελάβην ἡ ἑταίρα; ἦτο ἡ δούκισσα δὲ Γραμμόντ.

— Ἡ δούκισσα δὲ Γραμμόντ ! ἀνέκραξεν ὁ ἀστυνόμος.

— Μάλιστα, ἡ δούκισσα δὲ Γραμμόντ, ἥτις ἤθελε νὰ σὰς παρακαλέσῃ νὰ τὴν εἰσαγάγῃτε εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως.

— Σὺς βεβαιῶ, κυρία μου, ἀνέκραζεν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν ταρασσόμενος ἐπὶ τῆς καθέδρας του, δὲν μένει ἄλλο παρὰ νὰ σὺς παραδῶσω τὸ χαρτοφυλάκιόν μου. Δὲν εἶμαι πλέον ἐγὼ ἀστυνόμος, ἀλλ' ὑμεῖς.

— Τφόντι, κύριε δὲ Σαρτίν, δὲν ἐκάματε λάθος ἔχω κ' ἐγὼ τὴν ἀστυνομίαν μου· λοιπὸν προσέχετε. Ναί! ναί! ἡ δουκίσσα δὲ Γραμμόντ, ἐντὸς ἀγοραίας ἀμάξης κατὰ τὸ μεσονύκτιον μετὰ τοῦ κυρίου ἀστυνόμου, καὶ νὰ βαδίζῃ μάλιστα καὶ ἀργὰ ἡ ἀγοραία ἀμαξα! Ὅθεν, ξεύρετε τί κάθημαι κ' ἐγὼ παρευθεὺς καὶ κάμνω;

— Ὅχι, ἀλλὰ τρέμω. Κατ' εὐτυχίαν ἦτο ἡ ὥρα προκεχωρημένη.

— Καὶ τί σημαίνει τοῦτο; μάλιστα ἡ νύξ εἶνε ἡ ὥρα τῆς ἐκδικήσεως.

— Αἶ, καὶ τί ἐκάματε; ἄς ἴδωμεν.

— Καθὼς ἔχω μυστικὴν ἀστυνομίαν ἰδικήν μου, ἔχω καὶ ἰδικόν μου σύλλογον φιλολόγων· πλῆθος παιδαρίων φρικτῶν, ρυπαρῶν, τί ἤμπορουν νὰ κάμουν οἱ σκώληκες, τὰ πειναλέα... φοροῦν τὰ ταλαίπωρα!

— Ὡς φαίνεται δὲν τοῖς διδότε νὰ χορταίνου καλὰ;

— Ἐπίτηδες τὸ κάμνω· ἂν ἐχόρταιναν θὰ ἐχόνδρυναν αἱ κεφαλαί των, ὡς τοῦ κυρίου δὲ Σουβίζ· θὰ ἐπάχυναν καὶ τὸ πάχος ἀπορροφᾷ τὴν χολήν· τοῦτο εἶνε ἀποδεδειγμένον.

— Ἐξακολουθεῖτε, φρίττω ὅλος.

— Ἀνεπόλησα λοιπὸν κατὰ τὸν νοῦν ὅλας τὰς κακίας, τὰς ὁποίας ἀφίνετε νὰ διαπράττουν ἐναντίον μου αἱ περὶ τὸν δὲ Σιουασώλ. Τοῦτο μ' ἐπείραζεν· ὅθεν ἔδωσα κ' ἐγὼ εἰς τοὺς Ἀπόλλωνάς μου τὰ ἐξῆς θέματα: Πρῶτον, τὸν κ. δὲ Σαρτὶν ἀναλαβόντα πρόσωπον κηδεμόνος καὶ ἐπισκεπτόμενον ἐπὶ τῆς τετάρτης ὁροφῆς ἐνὸς οἴκου, ἐν τόπῳ καλουμένῳ ὁδὸς Ἐηροδένδρου, μίαν ἀθῶαν καὶ ἀγνὴν νεάνίδα, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἐντρέπεται νὰ μετρᾷ, τὴν τριακοστὴν ἐκάστου μηνός, τὴν ποταπὴν καὶ ἐλεινὴν ποσότητα τριακοσίων φράγκων.

— Κυρία μου, ἀλλ' ἀμαυροῦτε, σὺς βεβαιῶ, μίαν πράξιν ἐξ ἐναντίας ἀξιοσέβαστον.

— Τὰ ἀξιοσέβαστα δὲν ἀμαυροῦνται, κύριε. Δεύτερον τὸν κ. δὲ Σαρτὶν, μεταμορφούμενον εἰς ὅσιον πατέρα, καὶ εἰσερχόμενον εἰς τὴν ἐν ὁδῷ Ἀγίου Ἀντωνίου μονὴν καλουμένην τῶν Καρμηλιτῶν· μονὴν γυναικῶν.

— Κυρία μου, ἦλθον εἰδήσεις ἀπὸ τὴν εἰς Ἀνατολὴν μονὴν τοῦ τάγματός των, διὰ τοῦτο τὰς ὠδήγουν εἰς τὰς ἐναρέτους αὐτὰς μοναχάς.

— Εἰδήσεις! ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν! Τρίτον τὸν κ. δὲ Σαρτὶν μεταμορφούμενον εἰς ἀστυνόμον καὶ διασχίζοντα τοὺς δρόμους ἐν καιρῷ νυκτός, δι' ἀγοραίας ἀμάξης, μετὰ τῆς δουκίσσης δὲ Γραμμόντ.

— Αἶ κυρία μου, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν, ἐκπληκτος, τοσούτον κακῶς λοιπὸν διερμηνεύεται ὅ,τι μοὶ ἐπιβάλλουσι τὰ καθήκοντά μου!

— Ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς ἀφίνετε τοὺς ἄλλους καὶ διερμηνεύουσιν ἐπίσης κακῶς ὅ,τι μοὶ ἐπιβάλλουσι τὰ ἰδικά μου καθήκοντα. Τώρα, τώρα, περιμεῖνατε ἀκόμῃ ὀλίγον.

— Λέγετε.

— Οἱ πεινασμένοι μου λοιπὸν ἐμβῆκαν εἰς τὸ ἔργον μὲ τὰ σωστά των, καὶ ἐκάθισαν καὶ σοὺ ἐσύνησαν, καθὼς ὅταν ἦσαν εἰς τὸ σχολεῖον, διηγήματα, στιχουργήματα, δράματα, ὅ,τι θέλετε! ἔλαβα σήμερον τὸ πρῶτ' ἐν ἐπίγραμμα σκωπτικόν, ἐν ἁσματίον καὶ μίαν μικρὰν κωμωδίαν.

Ἀριθμὸς 25

— Νὰ ζῆτε !

— Σὰς βεβαιῶ, καὶ εἶνε καὶ τὰ τρία φωτιὰ μοναχῇ. Θὰ τὰ φιλοδωρήσω σήμερον εἰς τὸν βασιλέα, καθὼς καὶ τὸ νέον Πάτερ ἡμῶν, τὸ ὅποιον ἀφίστατε νὰ κυκλοφορῇ ἐναντίον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ δημοσίου. Τὸ νέον Πάτερ ἡμῶν... τὸ γνωρίζετε ;

« Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν Βαρσαλλίαις, ὀνειδισθῆτω τὸ ὄνομά σου ὡς εἰκός, κλονεῖται ἡ βασιλεία σου, οὐκέτι γίγνεται τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον, οὐ ἐστέρησαν ἡμᾶς αἱ γυναῖκες σου, δὸς ἡμῖν σήμερον, καὶ ἄφες τοῖς βουλευτηρίοις, τοῖς τὰ συμφέροντά σου θεραπεύουσι, τὰ ὀφειλήματα αὐτῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς πωλοῦσιν αὐτὰ ὑπουργοῖς σου. Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς σαυτὸν εἰς τὸν πειρασμὸν τῆς Δουθεαρῦ, ἀλλὰ ρῆσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ διαβόλου σου ἐκείνου τοῦ καγκελαρίου. Ἀμήν ».

— Καὶ ποῦ τὸ ἀνεκαλύψετε πάλιν αὐτό ; εἶπεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν, συνάπτων τὰς χεῖρας μὲ οἰμωγὴν ἐκ βαθέων.

— Κεὶ τί ! μήπως ἐγὼ τὰ ζητῶ ; μοὶ τὰ φέρουν· καθ' ἐκάστην μοὶ στέλλουν δύο τρία τοιαῦτα, τὰ ἐπιτυχέστερα δηλαδὴ. Ἐγὼ μάλιστα ἐνόμιζα μήπως ὑμεῖς αὐτοὶ ἐλαμβάνετε τὴν καλωσύνην νὰ μοὶ πέμπητε τὰ φιλοδωρήματα ταῦτα.

— ὦ ! κυρία μου...

— Καὶ διὰ τοῦτο, αὐριοῦ καὶ ἐγὼ θὰ σὰς ἀνταμείψω· θὰ σὰς στείλω τὸ ἐπίγραμμα, τὸ ἀσματίον καὶ τὴν κωμωδίαν, περὶ ὧν σὰς ὠμίλησα.

— Δὲν δύναιμι καὶ τώρα νὰ τὰ ἴδω ;

— Ὅχι, τώρα δὲν κάμνει, ἐπειδὴ πρέπει πρῶτον νὰ διανεμηθοῦν εἰς τὸ δημόσιον. Ἐπομένως εἶνε καὶ συνήθεια, πρῶτον ὅλος ὁ κόσμος νὰ λαμβάνῃ εἰδῆσιν περὶ ἐνὸς πράγματος, καὶ ἔπειτα νὰ τὸ μανθάνῃ καὶ ἡ ἀστυνομία. ὦ ! σὰς λέγω θὰ σὰς προξενήσουν πολλὴν τέρψιν, πολλήν· θὰ τὰ ἴδῃτε. Ἐγὼ ἐγελοῦσα σήμερον τὸ πρῶτ' ὅταν τὰ ἀνέγνωσα, ἐγελοῦσα μίαν ὥραν ὁλόκληρον, σὰς βεβαιῶ μ' ἐπόνεσεν ἡ καρδία μου. Ἄν ἐρωτᾶτε διὰ τὸν βασιλέα, ἀπέκτησε παθος σχεδὸν εἰς τὴν καρδίαν ἀπὸ τὸν πολὺν γέλωτα. Δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν καὶ ἤργισε νὰ φανῇ σήμερον.

— Ἐγὼ εἶμαι ἡφανισμένος, ἀνέκραξεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν πλῆττων τὴν φωνάκην του δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν.

— Ὅχι, τίποτε, καλέ ! τί ἡφανισμός ! σὰς ἔκαμαν τραγοῦδι· τί ἄλλο ! Μήπως ἐγὼ ἡφανίσθην ὅταν μοῦ ἔκαμαν κ' ἐμέ... πῶς τὸ ἔλεγαν ; τὸ τραγοῦδι τῆς ὠραίας Βουρβουαῖας ; Ὅχι. Πεισμώνω, χολοσκῶ μόνον, τίποτε περισσότερον· διὰ τοῦτο καὶ ἐπιθυμῶ τώρα νὰ πεισμώσουν ὀλίγον καὶ ἄλλοι. Ἄ ! τοὺς χαριεστάτους στίχους ! Τόσον ἡυχαριστήθην, ὥστε εἶπα καὶ ἐπρόσφεραν εἰς τοὺς φιλολογικοὺς μου αἰλούρους κρασί ἄσπρον, καὶ τώρα θὰ ᾄνε ὅλοι τοὺς μεθυσμένοι, στουππί.

— Ἄ ! κόμησσα ! κόμησσα !

— Τὸ ἐπίγραμμα μάλιστα ! σταθῆτε νὰ ἴδῶ ἂν ἐνθυμοῦμαι...

— Ναί, ναί, σὰς παρακαλῶ.

— Σταθῆτε :

Γαλλία, χρόνοι θλιβεροί !

Γυνὴ τὸ σκῆπτρόν σου φορεῖ.

Ἐάν θεός τις οὐ παρῇ,

Δυστύχημα ἰδοὺ ἔαρ' ἔτι !

— Ἄλλ' ὄχι, τί λέγω ἐγώ ! αὐτό εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀφίσσατε ὑμεῖς νὰ
υκλοφορήσῃ ἐναντίον μου. Ὑπάρχουν τόσα, ὥστε συγχίζεται κανεὶς. Περι-
εínaτε, περιμεínaτε, ἰδοὺ·

Νέον ἐφευρέθη κοσμητικόν,
Ἐν νερόν πρὸς χρῆσιν τῶν γυναικῶν.
Εἰς τοὺς μυροπώλας ὅσοι ποθοῦν
Πρέπει ὅσον τάχος ν' ἀπευθυνθοῦν
Θὰ ἰδοῦν ἀπ' ἐξω ζωγραφιστήν
Σφαιρικὴν φιάλην καλῶς κλειστήν.
Ἦτις ἔχει μέσα τὸν Μωπεοῦ,
Τὸν Τερραί, Βωτίνην, ὀργὴν Θεοῦ,
Τὸν Σαρτὶν πρὸς τούτοις, ὅλους σωστοὺς
Καὶ ἐπιτηδείους καὶ γελαστοὺς.
Κ' ἔχει δὲ κ' ἐπάνω γραπτόν·
ΞΥΔΙ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΚΑΕΠΤΩΝ.

— Ἄ ! σκληροτάτη, λέοντα ὠρυώμενον εἰσθε ἱκανὴ νὰ μὲ καταστήσητε.
— Ἄς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὸ ἄσμάτιον· ὁμιλεῖ ἡ κυρία δὲ Γραμμόντ·

Καλὲ κύρ Ἀστυνόμε, ἐμὲ μὲ παρετρέψατε.
Κάπως κ' ἐγὼ γιὰ ζῶ, ἔς τὸν βασιλεῖα τρέξετε.
εἰπῆτέ του τὸ πρᾶγμα καὶ μέγαν μισθὸν ἔξετε

— Κυρία ! κυρία ! ἀνέκραξεν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν ἐμπλεως θυμοῦ.
— ὦ ! ἡσυχάσατε, ἡσυχάσατε, εἶπεν ἡ κόμησσα, ἀκόμη δέκα χιλιάδας
ντίτυπα μόνον ἐτύπωσα. Ἄλλ' ἡ κωμωδία εἶνε ἀπ' ὅλα πλέον ἀντάξιον.
Ὁκείνην πρέπει ν' ἀκούσετε.

— Λοιπὸν ἔχετε ἰδικόν σας τυπογραφεῖον ;
— Λαμπρὰ ἐρώτησις. Καὶ μήπως ὁ κ. Σιουασώλ δὲν ἔχει ;
— Κακὰ θὰ τὴν ἔχει ὁ τυπογράφος σας.
— Ναί ! δὲν δοκιμάζετε τὸ κατὰστημα εἶνε ἀπ' ὀνόματί μου.
— Τί ἀποτρόπαια πράγματα ! Καὶ ὁ βασιλεὺς γελαῖ εἰς ὅλας τὰς αἰσχρο-
τητας ταύτας ;

— Ὁ βασιλεὺς ! καὶ ὁ βασιλεὺς ἐφευρίσκει μάλιστα τὰς ὁμοιοκαταλη-
ίας, ὡσάκεις ἐμπίπτουσιν οἱ αἰλουροὶ μου εἰς ἀπορίαν.

— Ἐνῷ γνωρίζετε πόσον ἐγὼ ὑπηρετῶ τὰ συμφέροντά σας, ὑμεῖς μὲ πε-
ποιεῖσθε τοιουτοτρόπως ;

— Γνωρίζω ὅτι μὲ προδίδετε.
— Ἡ δούκισσα δὲ Γραμμόντ εἶνε ὅλη Σιουασώλ ἀπὸ κορυφῆς μέχρι
ὀύχων· ἐκείνη θέλει τὸν ὀλεθρόν μου· καὶ σεῖς, μετ' αὐτῆς !

— Μὲ κατέλαβεν ἐξαίφνης, ἀπροπαράσκευον, σὰς ὁμνύω.
— Λοιπὸν τὸ ἀνωμολογεῖτε, ὅτι εἰσθε μετὰ τῆς κυρίας δὲ Γραμμόντ ἐν
αιρῷ νυκτός, εἰς μίαν ἄμαξαν ;

— Ἀνάγκη πᾶσα.
— Καὶ διατί νὰ μὴ μὲ τὸ εἴπητε ;
— Δι' αὐτὸ ἦλθα.
— Ἦλθετε δι' αὐτό ! τὸν πονηρόν !
— Σὰς δίδω λόγον τιμῆς !
— Στοιχηματίζω ὅ,τι θέλετε

— Τέλος πάντων ἐπικαλοῦμαι τὸ ἔλεός σας, εἶπεν ὁ ἀστυνόμος πίπτων γονυκλινής.

— Κάμνετε πολὺ καλᾶ.

— Τὴν εἰρήνην μεθ' ὑμῶν, πρὸς Θεοῦ, κόμησσε, τὴν εἰρήνην μεθ' ὑμῶν.

— Πῶς ! ἔχετε φόβον ἀπὸ πέντε ἐξ ποταποῦς στίχους, σεῖς ἓνας ἀνθρώπος... ἓνας ὑπουργός !

— Ἄ ! ἂν ἦσαν μόνον οἱ στίχοι...

— Ὑμεῖς, ὅταν ἀφίνετε νὰ κυκλοφορῇ τὸ κατ' ἐμοῦ ἄσμάτιον, δὲν συλλογίζεσθε παντελῶς ὅτι θὰ μοὶ ἐπροξένει ἱκανὰς στιγμὰς ἀθυμίας ; εἰς ἐμέ, ἧτις εἶμαι καὶ γυνή.

— Εἰσθε βασιλίσσα.

— Ναί, βασιλίσσα μὴ παρασταθεῖσα ἐπισήμως.

— Σὰς κάμνω, κυρία μου, ὅρκον, ὅτι ποτὲ δὲν σὰς ἔκαμα κακόν.

— Ναί, ἀλλ' ἀφίνετε τοὺς ἄλλους νὰ μοῦ κάμνουν.

— Νὰ σὰς κάμνουν ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον.

— Ἔστω, ἄς τὸ ἐπιστεύσω.

— Πιστεύσατέ το.

— Λοιπόν, τώρα πρόκειται νὰ κάμνητε ὅλως τὸ ἐναντίον τοῦ κακοῦ· πρόκειται νὰ κάμνητε τὸ καλόν.

— Βοηθήσατέ με καὶ ὑμεῖς, καὶ ἀφεύκτως θέλω τὸ κατορθῶσαι.

— Εἰσθε ὑπὲρ ἐμοῦ, ναὶ ἢ ὄχι ; θέλω νὰ τὸ γνωρίζω.

— Ναί.

— Ἡ ἀφοσιώσίς σας θέλει ἐκταθῇ μέχρι τῆς ἐπισήμου εἰσαγωγῆς μου ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ;

— Ἡ ἀφοσιώσίς μου εἶνε τοσαύτη, ὥστε μόνη σας θὰ ζητήσετε νὰ θέσετε ὅρια εἰς αὐτήν· θὰ τὸ ἴδῃτε.

— Προσέξατε καλῶς· τὸ τυπογραφεῖόν μου εἶνε ἑτοιμον, ἐργάζεται ἡμέραν καὶ νύκτα· ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρων οἱ ἀλλουροὶ μου θὰ πεινάσουν, καὶ ὅταν πεινοῦν δαγκάνουν κακᾶ.

— Εἰς τὸ ἐξῆς θὰ σωφρονισθῶ. Τί ἐπιθυμεῖτε ;

— Ἐπιθυμῶ τίποτε νὰ μὴν ἀνατραπῇ ἐκ τῶν ὤρων μηχανευθῶ.

— ὦ ! ὅσον ἀφορᾷ ἐμέ· σὰς τὸ ὑπόσχομαι.

— Τί εἶνε αὐτὸ πάλιν τὸ ὅσον ἀφορᾷ ἐμέ· αὐτὸ δὲν μοῦ κτυπᾷ καλὰ εἰς τὸ αὐτί, εἶπεν ἡ κόμησσε κτυπῶσα τὸν πόδα· εἶνε λόγος ὅστις μυρίζει ἀπὸ ἑλληνικά, ἀπὸ φοινικικά· ἤξεύρετε πόσον κακὴν πίστιν ἔδειξαν οἱ Καρχηδόνιοι εἰς τὰς διενέξεις των μετὰ τὴν Ρώμην· τοιοῦτου εἵδους μὲ φαίνεται καὶ αὐτὸς ὁ λόγος σας.

— Σὰς βεβαιῶ, κόμησσε...

— Δὲν ἔχει κόμησσε καὶ ἀντικόμησσε, ὁμιλεῖτέ μοι καθαρώτερα, μὲ ὀλιγωτέραν διπλωματίαν· αὐτὰ εἶνε ὑπεκφυγαί. Θὰ φαίνεσθε ὅτι δὲν ἐνεργεῖτε σεῖς τίποτε, καὶ ὁ κ. δὲ Σιουασὼλ ἐν τοσούτῳ θὰ προχωρῇ. Αὐτὰ, σὰς εἶπα, εἰς ἐμέ δὲν περνοῦν, ἀκούετε ; Ἡ ἐξ ὀλοκλήρου θ' ἀφοσιωθῇτε εἰς ἐμέ, ἢ τίποτε. Ἡ μοῦ παραδίδετε τοὺς περὶ τὸν Σιουασὼλ δεσμευμένους χεῖρας καὶ πόδας, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην ἰσχύν, ἐλεεινούς, ἢ σὰς δένω ἐγώ, σὰς ἀφανίζω, σὰς ἐξολοθρεύω. Καὶ προσέξατε· πρὸς τοῦτο δὲν θὰ λάβω μόνον ὡς ὅπλον τὴν σάτυραν· σὰς προειδοποιῶ ὅτι ἔχω καὶ ἄλλα ὅπλα.

— Μὴ ἀπειλήτε τοιουτοτρόπως, κυρία μου, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν, ὅστις

κατέστη σύννους· διότι καθὼς κατήντησεν ἡ ἐπίσημος αὐτῇ εἰσαγωγή, εἶνε πρᾶγμα πολὺ δυσκατόρθωτον.

— Τὸ κατήντησε εἶνε λέξις ἁρμοδία τῷ ὄντι· κατήντησε, διότι ἐπέφεραν ἐμπόδια.

— Ναί, κατὰ δυστυχίαν, ἐπέφεραν πολλά.

— Δύνασθε νὰ τὰ καταστήσετε ἐκποδῶν;

— Μόνος ἐγώ; μᾶς χρειάζονται ἄλλοι ἑκατόν.

— Τοὺς εὐρίσκομεν.

— Χρήματα ἐν ἑκατομμύριον!

— Τοῦτο ἀφορᾷ τὸν Τερραί!

— Ἡ συναίνεσις τοῦ βασιλέως.

— Τὴν λαμβάνω.

— Δὲν θὰ τὴν δώσῃ ποτέ.

— Σᾶς λέγω τὴν λαμβάνω.

— Καὶ ἔπειτα, ὕστερον ἀπὸ ὅλα ταῦτα, θὰ λάβετε χρεῖαν καὶ ἀναδόχου, διὰ νὰ σᾶς εἰσαγάγῃ.

— Ἀναζητεῖται ἤδη μία τοιαύτη.

— Ματαίως· ὑπάρχει, κυρία μου, συνωμοσία ἐναντίον σας.

— Εἰς Βερσαλλίας;

— Εἰς Βερσαλλίας· καμμία τῶν κυριῶν δὲν συγκατετέθη, διὰ νὰ δείξωσιν ὅτι εἶνε πισταὶ πρὸς τὸν κύριον δὲ Σιουασώλ, πρὸς τὴν κυρίαν δὲ Γραμμόντ, πρὸς τὴν Δελφίνην, τέλος πάντων, πρὸς τὴν συμμορίαν τῶν ἐπιδεικνυόντων σεμνότητα ὑπερβολικὴν.

— Τὴν συμμορίαν τῶν σεμνατόφων, εἶπέτε μὲ μίαν λέξιν. Αἶ, καλὰ· αὐτοὶ θ' ἀναγκασθοῦν ν' ἀλλάξουν ὄνομα, ἂν ἀριθμῶσι μεταξὺ τῶν καὶ τὴν κυρίαν δὲ Γραμμόντ. Μικρὰ εἶνε σᾶς φαίνεται ἡ συμφορά των;

— Εἰς μάτην εἰσθε ἰσχυρογνώμον, εἰς μάτην κοπιάζετε, πιστεύσατέ με!

— Προσεγγίζω εἰς τὸν σκοπὸν μου καὶ μὴ σᾶς μέλῃ.

— Ἀ! δι' αὐτὸ ἴσως ἐπέμψατε τὴν ἀδελφὴν σας εἰς Βερδοῦνον;

— Δι' αὐτό. Ἀ! λοιπὸν τὸ γνωρίζετε καὶ αὐτό, εἶπεν ἡ κόμησσα μετὰ δυσαρεσκείας.

— Ἐ! μήπως δὲν ἔχω κ' ἐγὼ νομίζετε τὴν ἀστυνομίαν μου; εἶπεν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν γελῶν.

— Καὶ τοὺς κατασκόπους σας;

— Καὶ τοὺς κατασκόπους μου!

— Ἐντὸς τοῦ οἴκου μου;

— Ἐντὸς τοῦ οἴκου σας.

— Εἰς τοὺς σταύλους μου, κύριε, ἢ εἰς τὰ μαγειρεῖά μου;

— Εἰς τοὺς ἀντιθαλάμου σας, εἰς τὴν αἴθουσαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑποδέχεσθε, εἰς τὸ τιμόνιον, τὸ κατὰ μόνας δωμάτιόν σας, εἰς τὸν κοιτῶνά σας, ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιόν σας.

— Ἀληθῶς! λοιπὸν, ὡς πρῶτον ἐχέγγυον τῆς συμμαχίας σας, ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα, εἶπέ μοι, ὅποιοι εἶνε αὐτοὶ οἱ κατασκόποι μου;

— Ἀ! κόμησσα, αὐτὸ μόνον δὲν γίναται· δὲν θέλω ἐγὼ ἐξ αἰτίας μου νὰ συγχισθῇτε μὲ τοὺς φίλους σας.

— Τότε λοιπὸν, πόλεμον· εἰμεθα ἐχθροὶ ἀδιάλλακτοι.

— Ἐχθροὶ ἀδιάλλακτοι, μέχρι λόγων δηλαδὴ· τὸ λέγουν τὰ χεῖλη.

— Καὶ τὰ χεῖλη καὶ ἡ καρδία μου πηγαίνετε, δὲν θέλω πλέον νὰ σὰς ἴδω.
— Ἀλλ' εἰπέτε μοι, σὰς παρακαλῶ, κυρία κόμησσα' εἰπέτε μοι, δύναμαι νὰ διακονίσω εἰς κἀνέναν ποτὲ ἐν μυστικόν... τοῦ Κράτους ;

— Ἐν μυστικόν τοῦ κοιτῶνός μου.

— Αὐτὸ κ' ἐγὼ ἤθελα νὰ εἶπω· τὸ Κράτος σήμερον εἶνε αὐτὸς ὁ κοιτῶν.

— Δὲν ἤξεύρω· ἐγὼ θέλω τὸν κατὰσκοπόν μου.

— Τί θὰ τὸν κάμετε ;

— Τί θὰ τὸν κάμω ; θὰ τὸν διώξω.

— Ἀποβάλλατέ τους τότε ὅλους τῆς οἰκίας σας !

— Τί εἵπετε ; εἰζεύρετε, κύριε, ὅτι αὐτὸς ὁ λόγος εἶνε βαρὺς ;

— Βαρὺς, πλὴν ἀληθέστατος. Διὰ νὰ μὴν ἔχετε, κυρία μου, κατασκόπους, πρέπει ὅλους νὰ τοὺς ἀποβάλετε· ἄλλως τε εἶνε ἀδύνατον νὰ κυβερνηθῇ τὸ Κράτος· δὲν δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν. Ὑμεῖς εἰσθε ἐξαίρετος πολιτική, δὲν τὸ παρατηρεῖτε ;

Ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἐστήριξε τὸν ἀγκῶνα ἐπὶ τινος τραπέζης.

— Τφόντι, ἔχετε δίκαιον, εἶπεν, ἅς ἀφίσωμεν αὐτά. Λοιπόν, ὑπὸ ποίας συμφωνίας συμμαχοῦμεν ;

— Λέγετε πρώτη ὑμεῖς· εἰσθε ὁ νικητής.

— Πλὴν καὶ μεγαλόψυχος, ὡς ἄλλη Σεμίραμις. Τί θέλετε ;

— Νὰ μὴ ἀναφέρετε ποτὲ εἰς τὸν βασιλέα, ὅτι ἔκαμαν ἀναφοράς πρὸς αὐτὸν διὰ τὰ ἄλεια, ἀναφοράς εἰς τὰς ὁποίας ὑπεσχέθητε τὴν ὑποστήριξίν σας, προδότρια !

— Ἐστὼ· λάβετε τὰς ὅλας, τὰς ἔχω εἰς ἐκείνην ἐκεῖ τὴν θήκην.

— Λάβετε καὶ ὑμεῖς εἰς ἀνταλλαγὴν τὴν ἀναφορὰν ταύτην τῶν Πατρικίων τοῦ Κράτους, ἐναντιουμένων εἰς τὸ περὶ ἐπισήμου εἰσαγωγῆς σας ζήτημα.

— Καὶ τὴν ἀναφορὰν ταύτην ἐπεφορτίσθητε ὑμεῖς νὰ ἐγχειρίσθητε εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα ; ...

— Μάλιστα.

— Καὶ νὰ τὴν ἐνεργήσετε ὑμεῖς ;

— Ναί.

— Καλῶς, ἀλλὰ τώρα τί θὰ εἰπῇτε ;

— Θὰ εἶπω ὅτι τὴν ἐνεχείρισα. Οὕτω κερδίζετε καιρόν, δι' ὑμᾶς, ἥτις εἰσθε τόσον ἐπιδεξία διπλωμάτις, ὁ καιρὸς εἶνε μέγα κέρδος.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἠνοίχθησαν τὰ δύο τῆς θύρας φύλλα καὶ κλητὴρ τις εἰσῆλθε κράζων :

— Ὁ βασιλεὺς !

Οἱ δύο σύμμαχοι ἔσπευσαν νὰ κρύψωσιν ἕκαστος τὸ ἐνέχυρον αὐτοῦ καὶ ἐστράφησαν ἵνα χαιρετίσωσι τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, τὸν Λουδοβίκον δέκατον πέμπτον.

ΚΑ'

Ὁ Βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΕ'.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', εἰσῆλθε μὲ τὴν κεφαλὴν ὑψιτενῇ, μὲ βῆμα στερεόν, μὲ ὄμμα περιχαρὲς καὶ μὲ χεῖλη μειδιῶντα.

Ἐπὶ τῆς πορείας του, παρετῆρει τις διὰ τῆς θύρας, τῆς ὁποίας ὑπῆρχον ἀνευγμένα ἀμφότερα τὰ φύλλα, διπλὴν γραμμὴν κεφαλῶν αὐλικῶν, προσκλι-
νῶν, πρὸ τινος καιροῦ πολὺ μᾶλλον προθύμων ἢ σήμερον, ἵνα προσφέρωσι τὰ
σεβάσματά των· ἐπὶ τῇ ἀφίξει δηλαδὴ, τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἐδρά-
τοντο τῆς εὐκαιρίας νὰ προσφέρωσι τὰ σεβάσματά των εἰς δύο ταῦτοχρό-
νως ἐξουσίας. . .

Αἱ θύραι ἐκλείσθησαν ἐκ νέου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐνευσεν νὰ μὴ τὸν
ἀκολουθήσῃ τις εὐρέθῃ μόνος μετὰ τῆς κομήσεως καὶ τοῦ κ. δὲ Σαρτίν.

Ἀφίνομεν κατὰ μέρος τὴν θαλαμηπόλον καὶ μικρὸν τινα παῖδα αἰθίοπα,
τὸν ὅποιον εἶχεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἡ βασιλικῆς εὐνοουμένη· τὰ δύο
ταῦτα οἰκιακὰ πρόσωπα θεωροῦνται ὡς εἰ δὲν ὑπῆρχον.

— Καλημέρα, κόμησσα, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀσπάζόμενος τὴν χεῖρα τῆς
κυρίας Δουβαρρύ. Δόξα τῷ Θεῷ, σὰς βλέπω δροσερὰν ὡς νὰ μὴ ἡγέρθητε
ἐκ τοῦ ὕπνου! — Καλημέρα, Σαρτίν. Ὡς καὶ ἐδῶ ἐργάζεσθε; Ὡ! τί πλη-
θος ἐγγράφων! Μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ! Ὡ! κόμησσα! πόσον
ώραία εἶνε ἡ κρήνη ἐκείνη!

Καὶ μὲ τὴν εὐμετάβλητον καὶ ταχέως ἀνιεμένην περιέργειάν του, προσ-
ῆλθωσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ γιγαντώδους τινὸς σκεύους, ἐπεξειρ-
γασμένου κατὰ σινικὸν τρόπον, ὅπερ ἦν τοποθετημένον, ἀπὸ τῆς χθὲς μόλις,
εἰς μίαν τῶν γωνιῶν τοῦ κοιτῶνος τῆς κομήσεως πρὸς στολισμόν.

— Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ἡ κυρία Δουβαρρύ, εἶνε, ὡς βλέπετε, κρήνη
τῶντι. Τὸ ὕδωρ, ὅποταν τις στρέψῃ τὸν κρουνόν, ὅστις ὑπάρχει ὀπισθεν,
κάμνει νὰ κελαδοῦν πληθὺς πτηνῶν ἀργιλλοπλάστων καὶ νὰ κολυμβῶσιν
ἰχθύες ὕαλινοι· ἔπειτα ἀνοίγουσι μόναι των αἱ θύραι τοῦ Σινικοῦ ναοῦ καὶ
ἐξέρχονται δι' αὐτῶν κατὰ γραμμὴν διάφοροι μανδάρτινοι.

— Εὐμορφον τῶντι σκεῦος, εἶπε πρὸς τὴν κόμησσαν ὁ βασιλεὺς.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν διέβη πρὸ τῶν συνδιαλεγομένων ὁ μικρὸς αἰθίοψ,
ἐνδεδυμένος διὰ τοῦ φαντασιώδους ἐκείνου τρόπου, δι' οὗ ἐνέδυσεν τότε εἰς
τὰ θέατρα πάντα ἥρωα ἀφρικανόν· ἐφόρει δηλαδὴ, εἰς μὲν τὴν κεφαλὴν
κίθαριν μικρὰν μὲ πτερὰ εὐθέα, κλίνουσαν πολὺ πρὸς τὸ οὖς, περὶ δὲ
τὸ στήθος κοιτωνίτην χρυσοκέντητον, ὅστις ᾤφινε γυμνοὺς τοὺς ἐβενώ-
δεις βραχίονάς του, περισκελίδα ἐκ μετὰξης λευκῆς, μέχρι γονάτων κατα-
βαίνουσαν, καὶ ζώνην ζωηροτάτην χρωμάτων, ἥτις, κρατοῦσα τὴν περισκε-
λίδα, συνηπτεν αὐτὴν πρὸς ἐσωκάρδιον χρυσοκέντητον καὶ τοῦτο· ἐπὶ
τῆς ζώνης δὲ ταύτης ἦν ἐμπεπηγμένη καὶ μάχαιρα μικρὰ μὲν, ἀλλ' εὐρεῖα
καὶ ἀδαμαντοκόλλητος.

— Διάβου! καὶτι μεγαλοπρεπὴς εἶνε σήμερον ὁ Ζαμόρ! ἀνέκραξεν ὁ βα-
σιλεὺς.

Ὁ μικρὸς αἰθίοψ ἔστη ἐνώπιον καθρέπτου νὰ παρατηρήσῃ ἑαυτόν.

— Μεγαλειότατε, μίαν χάριν ἔχει νὰ σὰς ζητήσῃ.

— Κυρία κόμησσα, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', μειδιῶν ὅσον τὸ δυνατόν
διὰ περισσοτέρας ἱλαρότητος, πολὺ φιλόδοξος μοὶ φαίνεται ὁ Ζαμόρ.

— Διατί, μεγαλειότατε;

— Διότι ἀπενείμετε καὶ εἰς αὐτὸν τὴν αὐτὴν χάριν, τὴν ὁποίαν ἦτο ποτὲ
δυνατὸν νὰ ἐπιποθήσῃ.

— Ποῖαν;

— Αὐτὴν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἀπενείμετε καὶ εἰς ἐμέ.

- Δὲν σὰς ἐννοῶ, μεγαλειότατε.
- Ὅτι τὸν κατεστῆσατε δούλόν σας.
- Ὁ κ. δὲ Σαρτὶν προσέκλινε μειδιῶν καὶ δάκνων ἐνταῦτ' αὖ τὰ χεῖλη του.
- ὦ! Μεγαλειότατε, εἰσθε χαριέστατος, εἶπεν ἡ κόμησσα. Καὶ κύψασα εἶτα εἰς τὸ οὖς τοῦ βασιλέως :
- Γαλλία, Γαλλία, τρελλαίνομαι διὰ σέ! τῷ εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ.
- Ὁ Λουδοβίκος τότε ἐμειδίασε.
- Αἰ! εἶπε, καὶ τί θέλετε τώρα διὰ τὸν Ζαμόρ ;
- Τὸν μισθὸν τῶν πολυχρονίων καὶ πολυαριθμῶν ἐκδουλεύσεών του.
- Ἀλλὰ μόλις εἶνε δωδεκαετής.
- Τῶν πολυχρονίων καὶ πολυαριθμῶν ἐκδουλεύσεών του εἰς τὸ μέλλον ἐννοῶ.
- Χαχ! ἄχ! ἄ!
- Πῶς, Μεγαλειότατε! πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ὁ κόσμος συνειθίζει νὰ βραβεύῃ δι' ὑπηρεσίας παρελθούσας· καὶρός πλέον ν' ἀρχίσῃ νὰ βραβεύῃ καὶ δι' ὑπηρεσίας μελλούσας· οὕτω θὰ εἶνέ τις τοῦλάχιστον βέβαιος ὅτι δὲν θ' ἀνταμειφθῇ δι' ἀχαριστίας.
- Λαμπρὰ ἰδέα, εἶπεν ὁ Βασιλεὺς· πῶς τὴν εὐρίσκετε κ. δὲ Σαρτὶν ;
- Μεγάλως θὰ ἐσύμφερεν ἡ πραγματοποίησις αὐτῆς εἰς πᾶσαν πιστὴν ἀφοσίωσιν· ὅθεν τὴν ὑποστηρίζω, Μεγαλειότατε.
- Τέλος πάντων, κόμησσα, τί ζητεῖται διὰ τὸν Ζαμόρ ;
- Γνωρίζετε, Μεγαλειότατε, τὴν εἰς Λυκιέννας ἐξοχὴν μου.
- Ἦκουσα μόνον περὶ αὐτῆς.
- Δὲν σὰς πταίει κανεὶς· ἐγὼ χιλιάκις σὰς προσεκάλεσα νὰ ἔλθῃτε.
- Φιλότατη κόμησσα, γνωρίζετε τὴν ἐθιμοταξίαν· ὁ βασιλεὺς μόνον ὅταν εὐρίσκηται εἰς ὁδοιπορίαν δύναται νὰ κοιμηθῇ εἰς ἄλλα παρὰ τὰ βασιλικά ἀνάκτορα.
- Διὰ τοῦτο λοιπὸν κ' ἐγὼ ἔρχομαι σήμερον νὰ σὰς ζητήσω τὴν χάριν ὑπὲρ τοῦ μικροῦ μου αἰθίοπος. Καθιδρύομεν τὰς Λυκιέννας εἰς ἐξοχὴν βασιλικὴν, καὶ ἐνομάζομεν διοικητὴν αὐτῆς τὸν Ζαμόρ.
- Τοῦτο, κόμησσα, θὰ ἐφαίνετο παρῳδία.
- Ἀγαπῶ πολὺ, Μεγαλειότατε, ἐκείνην τὴν ἐξοχὴν.
- Ὅτ' ἴδης πόσον τότε θὰ κατακραυγάζουν οἱ ἄλλοι διοικηταί
- Ἄς κατακραυγάζουν! θὰ φωνάζουν, θὰ σιωπήσουν.
- Ναί, πλὴν τώρα θὰ κατεκραύγαζον δικαίως.
- Ἔστω! κατεκραύγασαν τσακίς ἀδίκως. Ζαμόρ, πέσε ἀμέσως γονυκλινὴς καὶ εὐχαρίστησον τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα.
- Καὶ διατί νὰ μ' εὐχαρίστησῃ ; ἠρώτησεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.
- Ὁ αἰθίοψ ἐγονυπέτησεν.
- Διὰ τὴν ἀνταμοιβήν, τὴν ὁποίαν σοὶ δίδει, ὅτι ἀνήγειρες τὴν οὐρὰν τῆς ἐσθῆτός μου καὶ διὰ τοῦτο ἐξηλοτύπησαν ὅλοι αἱ σεμνότυφοι κυρίαί τῆς αὐλῆς.
- Ἀληθῶς, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' παρατηρῶν τὸν αἰθίοπα, εἶνε ἀποτρόπαιος, ὁ ταλαίπωρος.
- Καὶ ἀφῆκε παρατεταμένον γέλωτα.
- Σήκω πλέον, Ζαμόρ, εἶπεν ἡ κόμησσα· διωρίσθης.
- Πλὴν, ἀληθινά, κυρία...

— Ὡς πρὸς τὰς ἀναγγελτηρίους ἐπιστολάς περὶ τῶν διπλωμάτων του καὶ λοιπῶν, ἀφήσατε τὴν φροντίδα εἰς ἐμέ· ὑμεῖς δέ, Μεγαλειότατε, δὲν ἔχετε ἄλλο νὰ πράξητε ἢ νὰ ἔλθητε εἰς Λυκιέννας, χωρὶς τελείως νὰ προσκρούσητε εἰς τὰ καθεστῶτα. Ἀπὸ τῆς σήμερον, ὦ βασιλεῦ μου, προστίθεται καὶ ἄλλη βασιλικὴ ἐξοχὴ εἰς τὰς πολυαρίθμους σας.

— Λέγε μοι τώρα, δὲ Σαρτίν, γνωρίζεις κἀνένα τρόπον νὰ τῇ ἀρνηθῇ τις τίποτε;

— Ὑπάρχει, Μεγαλειότατε, ἴσως ὁ τρόπος, πλὴν εἰσέτι δὲν εὗρέθη.

— Καὶ ἂν ποτέ, Μεγαλειότατε, εὗρεθῇ, ἐγὼ σὰς ὑπόσχομαι ἀπὸ τοῦ νῦν, ὅτι τὴν ὥραιαν ταύτην ἀνακάλυψιν θὰ τὴν κάμῃ ὁ κύριος δὲ Σαρτίν.

— Πῶς λέγετε τοῦτο, κυρία; ἠρώτησεν ὁ ἀστυνόμος ὅπως περιδεῆς.

— Ἀκούσατε, Μεγαλειότατε· πρὸ τριῶν ἡδὴ μηνῶν ζητῶ ἀπὸ τὸν κύριον δὲ Σαρτίν κάτι, ἀλλὰ ματαίως. ματαίως!

— Καὶ τί ζητεῖτε; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς.

— ὦ! τὸ γνωρίζει πολὺ καλᾶ.

— Ἐγώ, κυρία, σὰς ὁμνῶ...

— Ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας αὐτοῦ; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς.

— Ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας... ἡ αὐτοῦ ἢ ἐκείνου, ὅστις θέλει τὸν διαδεχθῇ.

— Κυρία, ἀνέκραξεν ὁ κ. Σαρτίν. σὰς βεβαιῶ μὲ θέτετε εἰς ἀμνηχανίαν.

— Τί τοῦ ζητεῖτε;

— Νὰ μοῦ εὕρῃ ἓνα μάγον.

Ὁ δὲ Σαρτίν ἀνέστανε.

— Διὰ νὰ τὸν κάμῃτε τί; εἶπεν ὁ βασιλεὺς· νὰ τὸν καύσητε; ὦ! τώρα εἶνε καύσων πολὺς· περιμένετε νὰ ἔλθῃ ὁ χειμῶν.

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, νὰ τὸν καύσω, ἀλλὰ νὰ χρυσώσω τὸ μαγικόν του ραβδίδιον.

— Μήπως, κόμησσαι, σὰς ἐπροφῆτευσεν καμμίαν συμφοράν, ἢ ὅποια μολοντοῦτο δὲν σὰς ἐπῆλθε;

— Ἐξ ἐναντίας, Μεγαλειότατε, μοὶ ἐπροφῆτευσεν μίαν εὐτυχίαν, ἥτις καὶ μοὶ ἐπῆλθε.

— Πῶς! καὶ ἐπῆλθεν ὅπως τὴν προεμάντευσεν; ἀκριβῶς;

— Σχεδόν.

— Διηγήθητέ μοι λοιπὸν τὸ πρᾶγμα, κόμησσαι, πῶς συνέβη, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐξακλούμενος εἰς τὸ βάθος θρόνιου τινός καὶ μὲ προφορὰν ἀνθρώπου, ὅστις δὲν εἶνε βέβαιος ἂν ἐκ τῆς διηγήσεως διασκεδάσῃ ἢ πλήξῃ.

— Θὰ σὰς τὸ διηγηθῶ, ἀλλὰ εἰς ἐνταμωθεὴν, ἥτις δικαίως ὀφείλεται εἰς τὸν μάγον αὐτόν, θὰ συνεισφέρει καὶ ἡ Μεγαλειότης Ὑμῶν, τὰ ἡμίση τοῦλάχιστον...

— Καὶ τὸ ὅλον, εἰμαι πρόθυμος· λέγετε νὰ ἴδωμεν.

— Καὶ τὸ ὅλον· ἰδοὺ λόγος τῶντι βασιλικός.

— Λοιπὸν, λέγετε καὶ σὰς ἀκούω.

— Ἀρχίζω ἀμέσως. Ἦτο μίαν φοράν...

— Βλέπω ὅτι ἡ διήγησις ἀρχεται ὡς τὰ παραμῦθια.

— Καὶ παραμῦθι τῶντι φαίνεται· θὰ ἀκούσετε ἀπίστευτα πράγματα.

— Ἄ! τόσον τὸ καλῆτερον· πολὺ μοὶ ἀρέσουν αἱ γοητεῖαι. Λοιπὸν ἦτο μίαν φοράν;...

Ἀριθμὸς 26.

— Μάλιστα, ἦτο μίαν φορὰν μία πτωχὴ κόρη, ἥτις κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν εἶχεν οὔτε θεράποντας, οὔτε δῖφρον, οὔτε αἰθίοπα, οὔτε ψιττακόν, οὔτε πιθηκόν.

— Οὔτε βασιλέα, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

— ὦ! Μεγαλειότατε.

— Καὶ τί ἔκαμνεν αὐτὴ ἡ κόρη;

— Ἔτρεχε.

— Πῶς, ἔτρεχε;

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε, ἔτρεχεν εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων, πεζῇ δηλαδὴ, ὡς ἀπλῇ, ἀπλουστάτῃ θνητῇ. Ἔτρεχε δὲ λέγω, καὶ ὄχι ἐπεριπάτει, διότι ἐφημιζέτο διὰ τὴν ὠραιότητά της, καὶ ἐφοβεῖτο μήπως ἡ ὠραιότης τῇ προξενήσῃ κακόν τι.

— Καὶ δὲν μὲ λέγετε ὅτι ἦτο ἄλλη Λουκρητία, αὐτὴ ἡ κόρη; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς.

— Γνωρίζετε, Μεγαλειότατε, ὅτι ἀπὸ τό... δὲν εἰξεύρω ποῖον ἔτος ἀπὸ κτίσεως τῆς Ρώμης, δὲν ὑπῆρξαν πλέον Λουκρητῖαι εἰς τὸν κόσμον.

— ὦ! προσέξατε, κόμησσε, μὴ γίνετε καὶ ὑμεῖς σοφῇ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς· μοὶ φέρετε τὴν ἱστορίαν εἰς τὸ μέσον;

— Ὅχι, μὴ φοβεῖσθε· ἂν ἤθελον νὰ φανῶ πολυμαθής, θὰ ἔλεγον καὶ τὴν χρονολογίαν, ψευδῇ μὲν, πλὴν πάντοτε ἤθελον σὺς εἶπαι μίαν.

— Προσέξατε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς· ἀξοκολουθεῖτε.

— Λοιπὸν ἔτρεχεν, ἔτρεχε λοιπὸν, ἔτρεχε λοιπὸν ἡ κόρη ἡ πτωχή... διέβαινεν ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Κεραμεικοῦ, ὅτε παρατηρεῖ αἰφνης ὅτι κάποιος τὴν ἀκολουθεῖ.

— Ἀ! διαβόλε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς· καὶ λοιπὸν τότε ἐστάθη.

— Μάλιστα! θὰ σὺς σταθῇ! Ὅμως παρατηρῶ, Μεγαλειότατε, ὅτι πολλὴν κακὴν ἰδέαν ἔχετε περὶ τῶν γυναικῶν. Φαίνεται ἐκ τούτου ὅτι μόνον μαρκεσίαις γνωρίζετε, δουκίσσας καί...

— Καὶ παιγνηπίσσαις, πῶς;

— Νὰ εἶπω ὄχι πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, δὲν τὸ κάμνω ποτέ. Ἀλλ' ὅ,τι μάλιστα ἐφόβιζε τὴν κόρην, ἦτο ἡ πολλὴ ὁμίχλη, ἥτις ἐπιπτε καὶ ἥτις βραθυρὰν ἐπυκνοῦτο περισσότερο.

— Σαρτίν, εἰξεύρεις τί πράγμα γεννᾷ τὴν ὁμίχλην;

Ὁ ἀστυνόμος ἐταράχθη, διότι δὲν ἐγνώριζε τί ν' ἀποκριθῇ εἰς τὴν αἰφνιδίαν ἐρώτησιν τοῦ βασιλέως.

— Ὅχι, σὺς βεβαιῶ, Μεγαλειότατε.

— Λοιπὸν οὐτ' ἐγὼ εἰξεύρω, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'. Ἐξοκολουθεῖτε, φιλάττη κόμησσε.

— Δρόμον λοιπὸν ἡ κόρη, ἐξοκολουθεῖ νὰ φεύγῃ ταχύτερον, ἔρχεται εἰς τὴν πλατεῖαν, ἥτις ἔχει τὴν τιμὴν νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ὅτε αἰφνιδίως ὁ ἄγνωστος, ὅστις τὴν ἠκολούθει, καὶ ἐκ τῆς καταδιώξεως τοῦ ὁποίου ἠλπιζεν ὅτι ἐλυτρώθη, παρουσιάζεται ἀπέναντι αὐτῆς. Αὐτὴ φωνάζει.

— Ὡς φαίνεται, θὰ ἦτο ἄσχημος.

— Ἐξ ἐναντίας, Μεγαλειότατε, ἦτο ὠραῖος νέος, εἰκοσιοκτὼ ἐτῶν τὸ παλὺ, μὲ μεγάλους ὀφθαλμούς, εὐήχον φωνήν.

— Καὶ ἡ ἡρώς σας τὸν ἐφοβήθη; Ἄ! κόμησα, ἀλλὰ πολὺ περιδεῆς θὰ ἦτο ἡ κόρη.

— Ἐμετριάσθη ὁ φόβος της ἀρκετῶς, Μεγαλειότατε, ὅτε τὸν εἶδε καλῆ-
τερον. Ἐντοσούτῃ ἡ θέσις της ἦτον ἐπισφαλής· χάρις εἰς τὴν πυκνὴν ἐκεί-
νην οἰμίχλην, ἂν ὁ ἀγνώστος εἶχε κακοὺς σκοποὺς, δὲν ἠδύνατο ἡ κόρη νὰ
ἐλπίσῃ βοήθειαν· συνάψασα λοιπὸν τὰς χεῖρας:

«— ὦ! κύριε τῷ εἶπε, μὴ, σὰς παρακαλῶ, μὴ μοὶ κάμετε κακόν»

— Ὁ ἀγνώστος ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν μὲ μεδίσμα χαριέστατον.

«— Μάρτυς μου ὁ Θεός, εἶπεν, ὅτι δὲν ἔχω τοιοῦτον σκοπὸν.

«— Λοιπὸν τί θέλετε ἀπὸ ἐμέ;

«— Μίαν ὑπόσχεσιν νὰ μοὶ δώσῃς.

«— Καὶ τί δύναμαι νὰ σὰς ὑποσχεθῶ;

«— Νὰ μοὶ ἐκπληρώσῃς τὸ πρῶτον ζήτημα, τὸ ὁποῖον θὰ σοὶ κάμω
ὅταν...

«— Ὅταν, διέκοψεν ἡ κόρη περίεργος.

«— Ὅταν γενῇς βασίλισσα».

— Καὶ τί ἔκαμε τότε ἡ κόρη;

— Ἐκείνη, Μεγαλειότατε, ἐνόμιζεν ὅτι δὲν τὴν ὑπεχρέουσι καὶ ὑπεσχέθη.

— Καὶ ὁ μάγος;

— Ἐγένετο ἀφαντος.

— Καὶ ὁ κ. δὲ Σαρτὶν ἀρνεῖται νὰ σὰς εὑρῇ τὸν μάγον; Ἐχει ἄδικον.

— Δὲν ἀρνοῦμαι, Μεγαλειότατε· δὲν δύναμαι.

— Ἄ! κύριε ἀστυνόμε, ἰδοὺ λέξις, ἥτις δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ μέσα εἰς
τὸ λεξικὸν τῆς ἀστυνομίας, εἶπεν ἡ κόμησα.

— Κυρία, τὸν ἀναζητοῦμεν· διώρισα ἀνθρώπους.

— Ἄ! μάλιστα, ἡ καθιερωμένη φράσις.

— Ὅχι, εἶπε ἡ ἀλήθεια. Ἀλλὰ, μήπως μᾶ; ἐδύσατε καὶ ἀρκετὰς ἐνδεί-
ξεις διὰ νὰ τὸν ἀνακαλύψωμεν;

— Πῶς! δὲν σὰς ἐδωσα ἀρκετὰς ἐνδείξεις; Σὰς λέγω εἶνε νέος, ὠρετός, με-
λαγχρινός, μὲ κόμην μακρὴν, ὀφθαλμοὺς μεγαλοπρεπεστατούς, φωνὴν εὐκχοῦ.

— Διαβόλε! πῶς τὸν περιγράφετε, κόμησα. Σαρτὶν, πρόσεξε, δὲν θέλω
νὰ τὸν εὑρῇς αὐτὸν τὸν κύριον.

— Ἐχετε ἄδικον, Μεγαλειότατε, διότι μίαν ἀπλὴν πληροφορίαν θὰ τοῦ
ζητήσω.

— Περὶ ὑμῶν λοιπὸν πρόκειται;

— Μάλιστα, περὶ ἐμοῦ.

— Καὶ τί ἄλλο ἔχετε νὰ τὸν ἐρωτήσητε; ἰδοὺ ἡ πρόρρησις τοῦ ἐξε-
πληρώθη.

— Νομίζετε ὅτι ἐξεπληρώθη;

— Ἀναμφιβόλως. Εἰσθε βασίλισσα.

— Σχεδόν.

— Λοιπὸν, τί ἄλλο θὰ τὸν ἐρωτήσητε;

— Τί ἄλλο; Νὰ μοὶ εἰπῇ πότε αὐτὴ ἡ βασίλισσα θὰ εἰσαχθῇ ἐπισήμως.
Δὲν ἀρκεῖ μόνον τὴν νύκτα νὰ βασιλεύῃ τις, Μεγαλειότατε, πρέπει ὀλίγον
καὶ τὴν ἡμέραν.

— Τοῦτο δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν μάγον, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΒ' προθέτων
τὰ χεῖλη, ὡς ἄνθρωπος βλέπων ὅτι ἡ οἰκία καταντᾷ δυσχερὴς.

- Καὶ ἀπὸ ποῖον λοιπὸν ἐξαρτᾶται ;
- Ἀπὸ ὑμᾶς τὴν ἰδίαν.
- Ἀπὸ ἐμέ ;
- Βεβαίως. Εὐρετε μίαν ἀνάδοχον.
- Μεταξὺ τῶν σεμνοτύφων αὐτῶν κυριῶν τῆς αὐλῆς σας ! Ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης γνωρίζει πολὺ καλὰ ὅτι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον· ὅλοι αὐταὶ εἶναι πωλημένοι εἰς τοὺς Σιουασώλ, εἰς τοὺς Πρασλίνοους.
- Πάλιν τὰ αὐτά. Εἴπομεν, νομιζῶ, κόμησσα, μεταξύ μας νὰ μένωσι κατὰ μέρος αἱ τοιαῦται ὁμιλίαι.
- Ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν ὑπεσχέθην τοῦτο, Μεγαλειότατε.
- Αἶ, καλὰ, σὰς θέτω λοιπὸν ἐν ζήτημα.
- Ποῖον ;
- Ν' ἀφήσητε αὐτούς, τοὺς ὁποίους ἀνεφέρετε, νὰ μένουν ὅπου εὐρίσκονται, καὶ νὰ μένετε καὶ ὑμεῖς ὅπου εὐρίσκεσθε. Πιστεύσατε, κόμισσα, ὅτι τὴν καλλητέραν θέσιν τὴν κατέχετε ὑμεῖς.
- Τὸ πτωχὸν ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν ! τὸ πτωχὸν ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν !
- Κόμησσα, σὰς παρακαλῶ, μεταξύ μας νὰ λείψῃ ἡ πολιτικὴ.
- Ἔστω, ἀλλὰ δὲν θὰ μ' ἐμποδίσετε, βεβαίως, νὰ ὁμιλῶ μόνη μου περὶ πολιτικῶν.
- ὦ ! μόνη σας, ὅσον θέλετε.
- Ἡ κόμησσα τότε ἤπλωσε τὴν χεῖρα πρὸς κἀνιστρόν τι πλῆρες καρπῶν, ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ δύο πορτοκάλια καὶ ἤρχισε νὰ ρίπτῃ αὐτὰ ἐναλλὰξ ἐντὸς τῶν χειρῶν της.
- Πέτα, Πρασλίνε, πέτα, Σιουασώλ, εἶπε, πέτα, Πρασλίνε, πέτα, Σιουασώλ !
- Τί καμνετε ! ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς.
- Θέτω εἰς πρᾶξιν τὴν ἀδειαν, τὴν ὁποίαν ἔλαβον παρὰ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος. Παίζω τὸ ὑπουργεῖον.
- Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰσέρχεται ἡ Χρυσὴ καὶ λέγει λέξεις τινὰς εἰς τὸ οὖς τῆς δεσποίνης της.
- ὦ ! βεβαίως, ἀνέκραξεν αὐτὴ.
- Τί τρέχει ; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς.
- Ἡ Τήγκα, Μεγαλειότατε, ἦλθεν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας της καὶ ἐξαίτεται νὰ προσφέρῃ τὰ σεβάσματά της πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα.
- Ἄς ἔλθῃ, ἄς ἔλθῃ ! Τῶντι τέσσαρας ἡμέρας ἢ πέντε, ἡσθάνομην ὡς μὰς ἔλειπε κἀτι χωρὶς νὰ ἡξεύρω τί ἦτο.
- Εὐχαριστῶ, Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ Τήγκα εἰσερχομένη.
- Ἐπειτα, πλησιάσασα πρὸς τὸ οὖς τῆς κομήσσης,
- Ἐτελείωσε, τῇ εἶπε.
- Ἡ κόμησσα ἀφῆκεν ἐλαφρὰν κραυγὴν χαρᾶς.
- Τί συνέβη ; ἠρώτησεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.
- Τίποτε, Μεγαλειότατε· ἡ χαρὰ μου ὅτι τὴν ἐπαναβλέπω...
- Κ' ἐγὼ ἐπίσης, ἔχω πολλὴν εὐχαρίστησιν. Καλῶς ἦλθες, Τήγκάκι μου, πῶς ἐπέρασες ;
- Μὲ συγχωρεῖ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης νὰ εἶπω δύο λέξεις πρὸς τὴν ἀδελφὴν μου ; ἠρώτησεν ἡ Τήγκα.

— Ναί, ναί, παιδί μου, εἶπέ, ὅ,τι ἔχεις νὰ εἴπῃς, καί ἐν τούτοις ἐγὼ μανθάνω παρὰ τοῦ δὲ Σαρτίν πόθεν ἔρχεσαι.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἵνα ἀποφύγῃ τὴν ἐρώτησιν ταύτην, εὐαρεστείσθε νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃτε μίαν στιγμὴν ἀκροάσεως ;

— Περὶ τίνος πράγματος ;

— Περὶ πραγμάτων τίνος τὰ μέγιστα σπουδαίου, Μεγαλειότατε.

— Ὀλίγιστος ὅμως καιρὸς μοὶ μένει, κύριε δὲ Σαρτίν, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἀπὸ τοῦ νῦν χασμώμενος.

— Δύο μόνας λέξεις... Μεγαλειότατε.

— Λοιπὸν ;

— Αὐτοὶ οἱ βλέποντες, αὐτοὶ οἱ πεφωτισμένοι, αὐτοὶ οἱ θαυματοποιοί.

— Δὲν τοὺς ἀφίνετε τοὺς ἀγύρτας ! Δότε τοὺς διαβατήρια τερατουργῶν, καὶ ἅς φεύγουν, νὰ μὴ ἔχωμεν πλέον φόβους.

— Μεγαλειότατε, τολμῶ νὰ ἐπιμείνω λέγων πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ὅτι τὰ πράγματα εἶνε σοβαρώτερα ἅφ' ὅτι ὑποτιθενται. Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀνοίγονται καὶ νέα συνέδρια μασσωνίας. Ἦδη πλέον, Μεγαλειότατε, δὲν εἶνε ἀπλὴ ἑταιρία, ἀλλὰ κατήντησεν αἵρεσις, αἵρεσις τὴν ὁποίαν ἐγκλοπύονται ὅλοι οἱ ἐχθροὶ τῆς μοναρχίας· οἱ ἰδεολόγοι, οἱ ἐγκυκλοπαίδισταί, οἱ φιλόσοφοι. Τὸν κ. δὲ Βολταῖρον ἐτοιμαζόνται νὰ ὑποδεχθῶσι μετὰ μεγάλων τιμῶν.

— Τὸν Βολταῖρον ! ἐκεῖνος ἔσθυσεν, ἀποθνήσκει.

— Ἐκεῖνος, ὦ ! ὄχι, ὄχι, Μεγαλειότατε, δὲν εἶνε τόσον μικρόνους.

— Ἐξωμολογήθη.

— Εἶνε πανουργία.

— Ἐνεδύθη ἔνδυμα καλογηρικόν.

— Εἶνε ἀσέβεια, περιφρόνησις εἰς τὰ θεῖα. Ὅλοι αὐτοί, Μεγαλειότατε, ἐνεργοῦν, γράφουν, ὁμιλοῦν, συνεισφέρουν χρήματα, ἀνταποκρίνονται, ραδιοῦργοῦν, ἀπειλοῦν. Ἀπὸ τινος μάλιστα λέξεις, διαφυγούσας τὰ χεῖλη τινῶν συναδέλφων των, φαίνεται ὅτι περιμένουσιν κατ' αὐτὰς ἓνα ἀρχηγόν.

— Καλὰ ! ὅταν λοιπὸν ἔλθῃ αὐτός ὁ ἀρχηγός, φρόντισε, δὲ Σαρτίν, νὰ τὸν συλλάβῃς καὶ τὸν φυλακίσῃς εἰς τὴν Βασιλίαν, ἰδοῦ.

— Μεγαλειότατε, αὐτοὶ ἔχουν ἰσχυρὰ μέσα· ἔχουν ταμεῖον πλούσιον.

— Μέσα ἰσχυρὰ ! μήπως ἔχετε ὀλιγώτερα ὑμεῖς ; ὁ ἀστυνόμος μεγάλου Κράτους ;

— Μεγαλειότατε, ἀπήλαυσαν παρ' Ὑμῶν τὴν ἐξωσιν τῶν Ἰησουϊτῶν τὴν τῶν φιλοσόφων ἔπρεπε νὰ ζητήσῃσι μάλλον.

— Πάλιν, βλέπω, μ' ἤρχισες μὲ τοὺς κονδυλομαχαιράδαις σου.

— Μεγαλειότατε, τὰ κινδυνωδέστερα κονδύλια εἶνε ἐκεῖνα, τὰ ὅποια κόπτονται διὰ τῆς καλαμογλυφίδος τοῦ Δαμιανοῦ.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ὥχρισσε.

— Αὐτοὶ οἱ φιλόσοφοι, τοὺς ὁποίους ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης περιφρονεῖ, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κ. δὲ Σαρτίν.

— Αἶ ; λοιπὸν.

— Εἶνε ἐκεῖνοι, οἵτινες θέλουν καταλύσει τὴν μοναρχίαν.

— Καὶ πόσον, κύριε, καιρὸν χρειάζονται πρὸς τοῦτο ;

Ὁ ἀστυνόμος ἐθεώρησε τὸν Λουδοβίκον ΙΕ' μὲ ὀφθαλμοὺς ἐκθάμβους.

— Ἀλλὰ, Μεγαλειότατε, δύναμαι νὰ προγνώρισω τοῦτο; δεκαπέντε ἔτη, εἴκοσιν ἔτη, τριάκοντα, ἴσως.

— Λοιπόν, ἀγαπητέ μοι, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', μετὰ δεκαπέντε ἀκόμη ἔτη ἐγὼ δὲν θὰ ὑπάρχω· ὅθεν πήγαивε νὰ τὰ λέγῃς αὐτὰ εἰς τὸν διαδοχόν μου.

Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐστράφη πρὸς τὴν κυρίαν Δουβαρρύ.

Ἦθελε δέ τις νομίσαι, ὅτι αὕτη περιέμενε τὴν στιγμὴν ταύτην.

— ὦ! Θεέ μου, ἀνέκραξεν ἡ εὐνοουμένη μετὰ βαθέος στεναγμοῦ· καλέ, τί μοι λέγεις, Τήγκα!

— Ναί. ἀλήθεια· τί λέγει, τί λέγει; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς· σὰς βλέπω καὶ τὰς δύο λυπημένας.

— Ἀ! Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ κόμησσα, ν' ἀκούσητε...

— Ὁ δυστυχὴς ἀδελφός μας!

— Ὁ πτωχὸς ὁ Ἰωάννης μας!

— Καὶ τώρα, θὰ τοῦ τὸ κόφουν;

— Ἐλπίζουν ἀκόμη νὰ μὴ φθάσουν ἕως ἐκεῖ.

— Νὰ τοῦ κόφουν! τί νὰ τοῦ κόφουν; ἠρώτησεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

— Τὸ χέρι του, Μεγαλειότατε.

— Νὰ τοῦ κόφουν τὸ χέρι τοῦ ἀντικόμητος! διὰ νὰ τὸ κάμουν τί;

— Τὸν ἐκτύπησαν, Μεγαλειότατε.

— Τὸν ἐκτύπησαν! εἰς τὸ χέρι! καὶ τόσον βαρέως τὸν ἐκτύπησαν;

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε, μάλιστα. Τί συμφορὰ! ὦ!

— Καὶ ποῦ; εἰς καμμίαν συμπλοκὴν; τίς ἤξεύρει εἰς ποῖον πάλιν μέρος κακόν!...

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, ἐπὶ τοῦ μεγάλου δρόμου.

— Καὶ πῶς συνέβη τὸ πρᾶγμα;

— Πῶς συνέβη τὸ πρᾶγμα, ἐζήτησαν νὰ τὸν δολοφονήσουν.

— Τὸν ταλαίπωρον τὸν ἀντικόμητα! ἀνέκραξεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ὅστις ὀλίγον μὲν συμπόνοι τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' ὑπεκρίνετο ἐπιτηδειότατα ὅτι τοὺς συμπονεῖ, ὁσάκις εὐηρεστεῖτο, νὰ τὸν δολοφονήσουν! ἂ! τὸ πρᾶγμα εἶνε σοβαρόν, πῶς;... Σαρτίν;

Ὁ κ. δὲ Σαρτίν, πολὺ ὀλιγώτερον παρὰ τὸν βασιλέα ἀνήσυχος, κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ πολὺ πλειότερον τεταραγμένος κατὰ βάθος, ἐπλησίασε πρὸς τὰς δύο ἀδελφάς.

— Εἶνε δυνατόν νὰ συνέβη ταιοῦτον δυστύχημα, κυρία μου; ἠρώτησε μετὰ προσπαθείας.

— Δυνατώτατον, κατὰ δυστυχίαν, κύριε, εἶπεν ἡ Τήγκα με ὀρθῶδες ὕφος.

— Νὰ τὸν δολοφονήσουν!... Καὶ πῶς;

— Ἐξ ἐνέδρας.

— Ἐξ ἐνέδρας... Τί λέγετε! ἀλλὰ, δὲ Σαρτίν, ἀγαπητέ φίλε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, μὲ φαίνεται, ὅτι τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σας.

— Διηγηθῆτέ μοι, σὰς παρακαλῶ, τὰ πράγματα, κυρία, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν. Πλὴν, σὰς παρακαλῶ, χωρὶς νὰ τὰ μεγαλοποιήσητε ὀρμηκῶς ἐκ τῆς δικαίας ἀγανακτικῆς σας κατὰ τοῦ ἐνόχου. Ὅσον δικαιότεροι εἴμεθα, τόσον αὐστηρότεροι θέλομεν φανῆ· τὰ ἐγκλήματα, θεωρούμενα ἐκ τοῦ πλησίον καὶ μὲ ὄμμα ψυχρόν, χάνουσι πολλὰκις μέγα μέρος βαρύτητος.

— ὦ! δὲν μὲ τὰ εἶπον ἄλλοι, ἀνέκραξεν ἡ Τήγκα, ἀλλὰ τὰ εἶδα μὲ τοὺς ἰδίους μου ὀφθαλμούς.

- Αἶ, νὰ ἰδῶμεν, τί εἶδες μὲ τοὺς ἰδίους σου ὀφθαλμούς, φοβερὴ Τήγκα!
- Εἶδα ὅτι ἀνθρώπος τις ὤρμησε κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου, τὸν ἐδίκασε νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς τὸ ξίφος του, καὶ τὸν ἐπλήγωσε βαρέως.
- Μόνος ἦτον αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος; ἠρώτησεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν.
- Μόνος! εἶχεν ἄλλους ἔξ μαζῇ του.
- Ἄ! τὸν ταλαίπωρον τὸν ἀντικόμητα! εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀκαταπαύστως ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς προσηλωμένους πρὸς τὴν κόμησσαν, ἵνα κρίνῃ ἀκριβῶς τὸν βαθμὸν τῆς λύπης της καὶ ἀναλόγως φανῇ λυπούμενος καὶ αὐτός. Τὸν ταλαίπωρον τὸν ἀντικόμητα! νὰ βιασθῇ ἐξ ἀνάγκης νὰ μονομαχήσῃ!
- Καὶ ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς εἶδεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῆς κομήσσης ὅτι αὕτη δὲν ἡστέλλετο τελείως
- Καὶ νὰ πληγωθῇ! προσέθεσε μὲ φωνὴν κλαυθμηράν.
- Ἀλλὰ διὰ τίνα λόγον συνέβη ἡ ρῆξις; ἠρώτησεν ὁ ἀστυνόμος, πειρώμενος πάντοτε νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν εἰς τὰς περιστροφάς, τὰς ὁποίας ἐκείνη ἐποίει ἵνα τῷ διαφύγῃ.
- Διὰ τὸ τίποτε, κύριέ μου, διὰ τὸ τίποτε! Ἴππους ἤθελε νὰ πάσῃ ὁ ἀντικόμης ἀπὸ ἑν ταχυδρομεῖαν, καὶ δὲν τοὺς ἄφηναν, ἐνῶ ἐκεῖνος ἐβιάζετο νὰ μὲ φέρῃ εἰς τὴν ἀδελφὴν μου, πρὸς τὴν ὁποίαν εἶχον ὑποσχεθῇ νὰ ἔμειν ἐδῶ σήμερον τὸ πρωί.
- Ἄ! εἶνε πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ ἐκδίκησιν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, τί, δὲ Σαρτίν;
- Τὸ πιστεύω, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ ἀστυνόμος, καὶ δι' αὐτὸ θὰ πληροφωρηθῶ καλῶς. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὅστις τὸν ἐκτύπησε, κυρία μου; τί εἶδους ἀνθρώπος εἶνε; τί ἐπαγγέλματος;
- Ἐπαγγέλματος; εἶνε στρατιωτικός, ἓνας ἀξιωματικός τῆς Δελφινείου σωματοφυλακῆς, νομίζω. Τὸ ὄνομά του, ὀνομάζεται Παθερνέϋ, Φαθερνέϋ, Ταθερνέϋ, ἂ, ναί, ναί, Ταθερνέϋ.
- Κυρία μου, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν, αὐρίον θὰ κοιμηθῇ εἰς τὴν φυλακὴν τῆς Βαστίλλης.
- Τίποτε, εἶπεν ἡ κόμησσα, ἥτις μέχρι τοῦδε ἐφύλαττε διπλωματικὴν σιωπὴν, τίποτε δὲν τοῦ κάμνουν.
- Πῶς! τίποτε δὲν τοῦ κάμνουν; εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Διατί, σὰς παρακαλῶ, δὲν θὰ τοῦ κάμουν τίποτε; ἀκούεις! πρέπει νὰ τὸν φυλακίσουν, νὰ μάθῃ ἄλλοτε. Γνωρίζετε ὅτι δὲν ὑποφέρω τελείως τοὺς στρατιωτικούς.
- Ἐγὼ σὰς λέγω, Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ κόμησσα μὲ τὴν αὐτὴν διαβεβαίωσιν, ἐγὼ σὰς λέγω, ὅτι δὲν θὰ τοῦ κάμουν τίποτε αὐτοῦ, ὅστις ἐζήτησε νὰ θυσιάσῃ τὸν κ. Δουβαρρῦ.
- Ἄ! τί λόγος, κόμησσα, ὑπέλαβεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', τί σημαίνει τοῦτο; θέλω νὰ ἐξηγηθῇτε.
- Τί σημαίνει; Ὅθι εὗρεθοῦν ἀνθρώποι νὰ τὸν ὑπερασπισθοῦν.
- Ποῖος θὰ τὸν ὑπερασπισθῇ;
- Ἐκεῖνος, διὰ τῆς προτροπῆς τοῦ ὁποίου ἔκαμε τὴν πράξιν.
- Καὶ αὐτὸς ὅστις τὸν προέτρεψε θὰ τὸν ὑπερασπισθῇ ἐναντίον ἡμῶν; Χάχ! ἂ! εἶπατε ἓνα λόγον, κόμησσα, ἓνα λόγον, σὰς βεβαίῳ!...
- Κυρία, ὑπετραύλισεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν, ὅστις παρετῆρει ὅτι προσήγγιζε καταιγὶς καὶ εἰς μάτην ἐζήτει κατ' αὐτῆς στέγην.

— Ἐναντίον σας, ναί, ἐναντίον τῆς Μεγαλειότητός σας δὲν ἔχει χάχ! αἱ τί; μήπως ὑμεῖς ἔχετε ἐξουσίαν τινὰ ἐδῶ;

Ὁ βασιλεὺς προεῖδε τὴν καταιγίδα, ἣν παρέτρησε καὶ ὁ κ. δὲ Σαρτὶν κατερχομένην, καὶ ἠτοιμάσθη καταλλήλως.

— Αἱ, τώρα!... εἶπε, τώρα!... θὰ τὸ κάμωμεν καὶ αὐτὸ πολιτικὸν ζήτημα· μία ἀθλία ἐκεῖ μονομαχία, θὰ εἰπώμεν ὅτι ἔχει τὰς ἀφορμὰς τῆς εἰς τὸν ἄλλον κόσμον!...

— Ἀ! βλέπετε; εἶπεν ἡ κόμησσα· ἀπὸ τώρα μ' ἐγκαταλείπετε· μία δολοφονία, ἐγένεν ἀπλὴ μονομαχία, τώρα ὅτε ἤρχισατε νὰ καταλαμβάνετε πόθεν μᾶς προῆλθε.

— Αἱ, δὲν σὰς τὸ εἶπα; ἰδοὺ! ὑπέλαβεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἀνοίγων τὸν κρουὸν τῆς κρήνης, τὰ καταρρεύσαντα τῆς ὁποίας ὕδατα ἔβησαν εἰς κίνησιν τὰ ἐλατήρια, καὶ τὰ πτηνὰ ἤρχισαν νὰ κελαδῶσιν καὶ οἱ ἰχθύς νὰ κολυμβοῦν, καὶ οἱ μανδαρίνοι νὰ προβαίνωσι κατὰ γραμμήν.

— Ἀγνοεῖτε τῶντι πόθεν ἡ προσβολὴ αὕτη; ῥώτησεν ἡ κόμησσα παίζουσα μὲ τὰ ὦτα τοῦ Ζαμὸρ, ὅστις ἐκάθητο παρὰ τοὺς πόδας τῆς.

— Σὰς βεβαίῳ δὲν γνωρίζω, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

— Δὲν συμπεραίνετε;

— Σὰς ὀρκίζομαι, ὄχι. Σεῖς δέ, κόμησσα!

— Ἐγὼ γνωρίζω, καὶ τώρα νὰ σὰς εἰπῶ, μολονότι εἶμαι βεβαία ὅτι δὲν θὰ τὸ μάθετε τώρα κατὰ πρῶτον.

— Κόμησσα, κόμησσα, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ἐπιχειρῶν νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀξιοπρέπειάν του, καταλαμβάνετε ὅτι ἐξελέγγετε ὡς ψευδόμενον τὸν βασιλέα;

— Μεγαλειότατε, ἴσως τῶντι εἶμαι ὀλίγον αὐθάδης, ἀλλ' ἂν νομίζετε ὅτι θέλω ἀφήσει ἡσύχως τὸν κ. δὲ Σιουασώλ νὰ θανατώσῃ τὸν ἀδελφόν μου...

— Αἱ, ἰδοὺ! ὁ κ. δὲ Σιουασώλ εἶνε ἡ αἰτία, εἶπεν ὁ βασιλεὺς μετ' ὀργῆς, μὴ περιμένων καθόλου ν' ἀκούσῃ τὸ ὄνομα τοῦτο προφερόμενον, ὄνομα τὸ ὁποῖον πρὸ δέκα λεπτῶν ἐφοβεῖτο μὴ ἴδῃ ἀναμειγνυόμενον εἰς τὴν συνουσίαν.

— Αἱ, Μεγαλειότατε, ἂν Ὑμεῖς ἀποφεύγετε νὰ γνωρίσητε ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ ἀσπονδότερος ἐχθρὸς μου, ἐγὼ ὅμως τὸ βλέπω φανερά, διότι οὕτε νὰ κρύψῃ τὴν ἐχθρὰν του τοῦλάχιστον φροντίζει.

— Ἀπὸ τὸ νὰ ἐχθαίρῃ τις ἕνα, μέχρι τοῦ νὰ θέλῃ νὰ τὸν δολοφονήσῃ ὑπάρχει μέγα διάστημα, φιλότατη κόμησσα.

— Διὰ τοὺς Σιουασώλ, ὅλα εἶνε πλησιέστατα.

— Ἀ! ἀγαθὴ φίλη, πάλιν πολιτικὸν ζήτημα τὸ κατεστήσαμεν.

— Καλέ, Θεέ μου! παρατηρήσατε, κύριε δὲ Σαρτὶν, ἂν δὲν ἦνε νὰ σκῆ κανεὶς ἀληθινά!

— Πῶς! πῶς! ἂν, σὰς παρακαλῶ, αὐτὸ τὸ ὁποῖον πιστεύετε...

— Πιστεύω ὅτι δὲν μὲ ὑπερασπίζεσθε, ἰδοὺ ἡ ἀλήθεια· ἀκριβῶς αὐτὸ εἶνε· καὶ ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλ' εἶμαι βεβαία καὶ ὅτι μ' ἐγκαταλείπετε, ἀνέκραζεν ἡ κόμησσα περιαλγής.

— Ὡ! μὴ δυσχεστεῖσθε, κόμησσα, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'. Ὅχι μόνον δὲν σὰς ἐγκαταλείπω, ἀλλὰ θὰ σὰς ὑπερασπισθῶ, καὶ πολὺ μάλιστα.

— Πολύ;

— Τόσον, ὥστε πολὺ κακὰ ἀποτελέσματα θὰ ἔχῃ ἐκεῖνος, ὅστις ἐκτύπησε τὸν πτωχὸν τὸν ἀντικόμητα.

— Ναί, καταλαμβάνω τί θὰ γίνῃ· θ' ἀφανίσετε ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς τὸ ὄργανον, καὶ ἔπειτα... πάλιν νέκν φιλίαν στενήν.

— Δὲν εἶνε δίκαιον νὰ τιμωρηθῇ μόνος ἐκεῖνος, ὅστις κατειργάσθη τὸ πταίσμα, αὐτὸς δηλαδὴ ὁ κ. Ταβερνεύ;

— Ἀναμφιβόλως, τὸ δίκαιον εἶνε αὐτό, ἀλλ' εἶνε δίκαιον, τίποτε ἄλλο· αὐτὸ τὸ ὅποῖον κάμνετε δι' ἐμὲ ἤθέλετε τὸ κάμει καὶ δι' ἑνα ἔμπορον, παραδείγματος χάριν, τὸν ὅποῖον ἐτόλμησε νὰ κτυπήσῃ εἰς τὸ θέατρον εἰς στρατιώτης. Ἐγὼ ἤδη σὰς τὸ λέγω· δὲν θέλω νὰ με περιποιηθῇτε ὡς τὸν τυχόντα. Ἄν πρὸς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἀγαπάτε, δὲν κάμνετε τι πλείοτερον ἄφ' ὅ,τι κάμνετε εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀδιαφόρους, προτιμῶ μᾶλλον νὰ ζήσω τὸν μονήρη καὶ ἀσημον βίον τῶν τελευταίων· αὐτοὶ τοῦλάχιστον δὲν ἔχουν ἐχθροὺς νὰ ζητοῦν νὰ τοὺς δολοφονήσουν.

— Ἄ! κόμησσα, κόμησσα, εἶπε θλιβερῶς ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ἔτυχε δὲν ἡξερῶ πῶς, νὰ ἐξυπνήσω μίαν ἡμέραν εὐδιάθετος, εὐθυμος, φαιδρός!... ἰδοὺ, κατεστήσατε αὐτὴν σκυθρωπήν! ἔφυγεν, ἐπέταξε!

— Νοστιμώτατος εἶσθε, ἀληθῶς! Λοιπὸν ἡ ἰδική μου εἶνε δι' ἐμὲ εὐχάριστος, ἀφοῦ κατασφάζουν τοὺς συγγενεῖς μου!

Ὁ βασιλεὺς, μ' ὅλον τὸν ἐνδόμυχον φόβον, ὃν τῷ ἐνέπνεεν ἡ περὶ αὐτὸν γογγύζουσα καταιγίς, δὲν ἡδυνήθη νὰ μὴ μειδιάσῃ ὅτε ἤκουσε τὴν λέξιν· κατασφάζουν.

Ἡ κόμησσα ἡγέρθη ἔμπλεως θυμοῦ.

— Ἄ! ἰδοὺ τίνι τρόπῳ με συλλυπεῖσθε! εἶπε.

— Ἐ! ἔ! ἄκουσον, ἄκουσον μὴ θυμῶνῃς.

— Θυμῶνῶ! θέλω νὰ θυμῶσω, μάλιστα.

— Ἐχεις ἀδικον· μειδιῶσα εἶσαι ὡραιότατη, ἐνῶ θυμωμένη ἀσχημίζεις πολὺ.

— Τί με μέλει; με μέλει νὰ ἦμαι εὐμορφή, ἐνῶ καὶ εὐμορφή ἀφοῦ εἰμαι γίνομαι θῦμα χιλίων ράδιουργιῶν;

— Ἐλθετε, κόμησσα, ἔλθετε· ἀφήσατε κατὰ μέρος...

— Ὅχι, πρέπει νὰ ἐκλέξητε· ἢ ἐμὲ ἢ τὸν καλὸν σὰς Σιουασώλ.

— Φίλη καλλονή, ἀδύνατον νὰ ἐκλέξω· ἀμφότεροι μοὶ εἶσθε ἀναγκαῖοι.

— Τότε λοιπὸν, σὰς προσκυνῶ.

— Ἀναχωρεῖτε;

— Ἀναχωρῶ· ἀφίνω στάδιον ἐλεύθερον εἰς τοὺς ἐχθροὺς μου. ὦ! ἐγὼ θ' ἀποθάνω τῆς λύπης, ἀλλ' ὁ κ. δὲ Σιουασώλ ἔσ' εὐχαριστηθῇ, καὶ τοῦτο ἀρκεῖ διὰ νὰ σὰς παρηγορήσῃ.

— Αἶ, καλὰ! ἐγὼ σὰς ὁμνῶ, κόμησσα, ὅτι ὁ Σιουασώλ δὲν εἶνε ἐχθρὸς σὰς, παντελῶς, μάλιστα φίλος σὰς. Εἶνε, σὰς βεβαιῶ, ἄνθρωπος μὲ χαρακτηριστῆρα, ἐπρόσθεσεν ὁ βασιλεὺς εἰς τρόπον ὥστε νὰ τὸν ἀκούσῃ καλῶς καὶ ὁ κ. δὲ Σαρτὴν προφέροντα τὰς τελευταίας λέξεις.

— Ἀνθρώπος μὲ χαρακτηριστῆρα; Σὰς βεβαιῶ, Μεγαλειότατε, με κάμνετε νὰ γελῶ. Ἀνθρώπος μὲ χαρακτηριστῆρα καὶ ἔπειτα προστάζει νὰ δολοφονοῦν τοὺς ἀνθρώπους.

— ὦ! εἶπεν ὁ βλασιλεὺς, ἀλλ' ἀκόμη ἀγνοοῦμεν.

— Καὶ ἔπειτα, ἀπετόλμησε νὰ εἶπῃ καὶ ὁ ἀστυνόμος δὲν δύναται τις

Ἀριθμὸς 27

νὰ βασισθῇ εἰς μίαν ξιφομαχίαν, διότι τόσον διερεθίζεται τις τὴν στιγμήν ἐκείνην...!

— Ἀ! ἀ! ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα· καὶ ὑμεῖς ἀκόμη, κύριε δὲ Σαρτίν;

Ὁ ἀστυνόμος ἐπαλινδρόμησεν ἀπέναντι τῆς ὀργῆς τῆς κομήσσης.

Διέτρεξε τότε στιγμή τις σιωπῆς ὑποκόφου καὶ ἀπειλητικῆς.

— Παρατηρεῖς τώρα, Τήγκα, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς καταπληξέως, παρατηρεῖς τί μάς ἔκαμες;

Ἡ Τήγκα ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ θλίψεως προσπεποιημένης.

— Θὰ συγχωρήσει, εἶπε, θὰ συγχωρήσει ὁ βασιλεὺς, ἂν ἡ λύπη ἀδελφῆς πρὸς πασχόντα ἀδελφὸν ὑπῆρξεν ἰσχυροτέρα τῆς ψυχικῆς ἀνοχῆς, ἣν ὀφείλει νὰ ἔχῃ πᾶς ὑπῆκοος ἐνώπιον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

— Τὸν διάβολον! δὲν ὠμίλησεν ἄττημα· εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ βασιλεὺς.

Αἶ, ἔλθετε πλέον, κόμησσα, ἄς λείψῃ πᾶσα μνησικακία πλέον.

— Μεγαλειότατε ἐγὼ δὲν μνησικακῶ τελείως... Ἀλλ' ἀπέρχομαι εἰς Λυκιέννας, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Βουλόγνην.

— Ποῦ; εἰς τὴν θάλασσαν; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς.

— Ναί, Μεγαλειότατε, νὰ φύγω ἀπὸ τόπον, εἰς τὸν ὅποτον ὁ βασιλεὺς φοβεῖται τὸν ὑπουργόν του.

— Κυρία! εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' προσβληθεῖς.

— Λοιπὸν, Μεγαλειότατε, διὰ νὰ μὴ λείψῃ ἔτι πλειοτέραν ὥραν τὸ σέβας μου πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, δότε μοι τὴν ἄδειαν ν' ἀπέλθω.

Ἡ κόμησσα ἠγέρθη, παρατηροῦσα διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ ὀφθαλμοῦ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ κινήματός της.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐξέβαλε τὸν συνήθη του στεναγμόν, τὸν σημαίνοντα:

— Μ' ἐξάλισατε, σὰς ἐβαρύνθη!

Ἡ Τήγκα ἐμάντευσε τὴν ἔννοιαν τοῦ στεναγμοῦ καὶ ἠννόησεν ὅτι ἦτο κινδυνῶδες διὰ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς νὰ παρατείνῃ παραίτηρῶς τὴν ἐρίδα.

Ἐκράτησε λοιπὸν τὴν ἀδελφὴν της ἐκ τῆς ἐσθῆτος αὐτῆς, καὶ πορευθεῖσα πρὸς τὸν βασιλέα:

— Μεγαλειότατε, εἶπεν, ἡ μεγάλη ἀγάπη τῆς ἀδελφῆς μου πρὸς τὸν πτωχὸν ἀντικόμητα, πολὺ τὴν παρέφερε... ἐγὼ ἔπταισα, ἐγὼ, καὶ ἔρχομαι νὰ διορθώσω τὸ πταῖσμα... Τίθεμαι εἰς τὸν βαθμὸν τῆς πλέον ταπεινῆς ὑπηκόου τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος· ἐξαιτοῦμαι παρ' ὑμῶν δικαιοσύνην πρὸς τὸν ἀδελφόν μου· δὲν ἐνοχοποιῶ κανένα· ἡ σύνεσις τοῦ βασιλέως θὰ διακρίνῃ ἀφεύκτως τὸν πταίσαντα.

— Κύριε ἐλέησον! τί σὰς λέγω καὶ ἐγὼ, τὴν δικαιοσύνην βεβαίως· ναί, ἀλλὰ τὴν δικαιοσύνην... τὴν δικαίαν δικαιοσύνην. Ἄν ἀνθρώπος τις δὲν ἔπραξεν ἔγκλημα, νὰ μὴ τὸν ἐνοχοποιῶν ὡς αὐτουργὸν αὐτοῦ τοῦ ἐγκλήματος· ἂν ἔπραξεν αὐτὸ τῷ ὄντι, νὰ τὸν τιμωροῦν.

Καὶ ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' παρετήρει τὴν κόμησσαν ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα, πειρώμενος νὰ συλλέξῃ ἐκ νέου, εἰ δυνατόν, τὰ ψυχία τῆς παιδραῖς πρωίας, ἣν προὑποσχέθη εἰς ἐαυτὸν, καὶ ἦτις ἀπέληγεν οἰκτρῶς.

Τόσῳ δὲ εὐπροσῆγορος ἦτο ἡ κόμησσα, ὥστε ἐλάμβανεν οἶκτον διὰ τὴν ἀκηδῖαν ταύτην τοῦ βασιλέως, ἀκηδῖαν ἣτις τῷ ἐπρωξένει χαλάρωσιν ψυχῆς παντοῦ ἐνθα εὗρίσκετο, ἐκτὸς πλησίον της.

Ἐστράφη λοιπὸν ἐξ ἡμισείας, διότι ἤδη εἶχεν ἀρχίσει νὰ προχωρῇ πρὸς τὴν θύραν, καί:

— Μήπως κ' ἐγὼ σὰς λέγω, μήπως κ' ἐγὼ σὰς ζητῶ ἄλλο τι; εἶπε μὲ ἐπαφρόδιτον ἀνεξικακίαν· ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ καταγελοῦν τὰς ὑπονοίας μου, ὅταν ἐκφράζω αὐτάς.

— Αἱ ὑπόνοιαι σὰς, κόμησσαι, εἶνε δι' ἐμέ ἱεραί, ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς· ἅς μεταβληθῶσιν ὀλίγον εἰς βεβαιότητα καὶ βλέπετε. Πλὴν... τῶντι... ὁ καλῆτερος τρόπος θὰ ᾔτο αὐτός...

— Ποῖος, ὑψηλότες;

— Νὰ κραξοῖν ἐδῶ τὸν κ. δὲ Σιουασῶλ.

— "ὦ! γνωρίζει ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ὅτι ἐδῶ δὲν ἔρχεται. Δὲν καταδέχεται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δωματίον τῆς φίλης τοῦ βασιλέως. Ἡ ἀδελφὴ τοῦ ὅμως δὲν τοῦ ὁμοιάζει· ἐκείνη... τὸν Θεὸν παρακαλεῖ διὰ νὰ ἔρχεται.

Ὁ βασιλεὺς ἤρχισε νὰ γελά.

— Ὁ κ. δὲ Σιουασῶλ ἀπεμιμεῖτο ὡς πιθηκὸς τὸν ὑψηλότετον Δελφῖνον, ἐξηκολούθησεν ἡ κόμησσαι, ἐνθαρρυνθεῖσα ἐκ τοῦ γέλωτος τοῦ βασιλέως. Φοβούνται μὴ προσκρούσωσιν.

— Ἡ αὐτοῦ Ὑψηλότης ὁ Δελφῖνος, κυρία κόμησσαι, εἶνε θρησκευτικὸς εἰς τὰ τοιαῦτα.

— Καὶ ὁ κ. δὲ Σιουασῶλ εἶνε ταρτοῦφος εἰς τὰ τοιαῦτα, ὑποκριτής, Μεγαλειότης.

— Σὰς λέγω, ἀγαπητὴ φίλη, ὅτι τώρα θὰ λάβετε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ τὸν ἰδῆτε ἐδῶ· θὰ τὸν παρακαλέσω. Ἐχει ὑπηρεσίαν καὶ πρέπει νὰ ἔλθῃ· τὸν παρακινεῖ καὶ ἐξηγεῖται ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Τήγκας, ἥτις ἔγινεν αὐτόπτης μάρτυς τῶν πραγμάτων. Παραβάλλομεν τὰ πραγματά, ὡς συνηθίζουν τώρα νὰ λέγουν εἰς τὰ Ἀνάκτορα· τί λέγετε καὶ ὑμεῖς, κυρίε δὲ Σαρτίν; Ἀς κραξοῦν λοιπὸν τὸν κ. δὲ Σιουασῶλ.

— Ἀς φέρον καὶ εἰς ἐμέ τὸν πιθηκὸν μου, Χρυσή· τὸν πιθηκὸν μου, ἤκουσες! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσαι.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους, τοὺς ἀπειθυνομένους πρὸς τὴν θαλαμηπόλον, ἥτις διηυθέτει τὰ τοῦ καλλωπισμοῦ τοῦ δωματίου, καὶ ἀντιγχεύονται μέχρι τοῦ ἀντιθαλάμου, ἐπειδὴ προσφέρθησαν καθ' ἡν στιγμὴν ἤνοιγετο ἡ θύρα ἐνώπιον τοῦ κλητῆρος, ὅστις ἀπεστάλῃ εἰς τοῦ κ. δὲ Σιουασῶλ, φωνή τις διακοπτομένη ἀπήντησε:

— Ὁ πιθηκὸς τῆς κυρίας κομήσσης, θὰ εἶμαι βεβαία ἐγὼ· ἰδοὺ με, τρέχω εἰς τὰς προσταγὰς τῆς, ἰδοὺ με!

Καὶ παρουσιάζεται ἀνδράριον, κυφὸν μὲν, ἀλλὰ μεγαλυπρέπεια ἐνδεδυσμένον.

— Ὁ δούξ τῆς Τρέομης! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσαι δυσανασχετοῦσα, ἀλλὰ δὲν προσεκάλεσα ὑμᾶς, δούξ.

— Κυρία μου, ἐζητήσατε τὸν πιθηκὸν σὰς, εἶπεν ὁ δούξ προσκλινών ταῦτοχρόνως πρὸς τὸν βασιλέα, πρὸς τὴν κόμησσαι καὶ πρὸς τὸν κ. δὲ Σαρτίν, καὶ ἐπειδὴ μεταξύ αὐλικῶν δὲν εἶδα ἀσχημότερον πιθηκὸν ἀπὸ ἐμέ ἔσπευσα νὰ ἔλθω.

Καὶ ὁ δούξ ἐγέλασε δεικνύων τοὺς ὀδόντας τοῦ ἐκείνου, τοὺς τοσοῦτον μεγάλους, ὥστε ἡ κόμησσαι δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ γελάσῃ καὶ αὐτὴ.

— Νὰ μείνω λοιπὸν; ἠρώτησεν ὁ δούξ, ὡς εἰ ἄπασα ἡ φιλοδοξία τοῦ ἐξηρτάτο ἐκ τῆς εὐνοίας ταύτης.

— Ἐρωτήσατε τὸν βασιλέα, ὅστις εἶνε ὁ κύριος ἐνταῦθα, κύριε δούξ.

Ὁ δούξ ἐστράφη πρὸς τὸν βασιλέα με ὕψος ἱκετευτικόν.

— Μείνατε, δούξ, μείνατε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, βλέπων μετὰ χαρᾶς ὅτι συνηθροίζετο περὶ αὐτὸν πᾶν ὅ,τι ψυχαγωγικόν.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ ἐν ὑπηρεσίᾳ κλητὴρ ἤνοιξε τὴν θύραν.

— Ἀ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς μ' ἐλαφρὰν δυσαρέσκαιαν, τόσον ταχέως ἔφθασεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ;

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ κλητὴρ, ἀλλ' ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης ὁ Δελφίνος. ἐπιθυμεῖ νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα.

Ἡ κόμησσα ἀνεσκίρτησεν ἐκ χαρᾶς, διότι ἤλπισεν ὅτι ὁ Δελφίνος θὰ ἤρχετο ἴσως εἰς τὸν θάλαμόν της· ἀπόδειξις ὅτι ἤθελε τὴν φιλίαν της· ἀλλ' ἡ Τήγκα, ἥτις εἰς ὅλα ἦν βαθύνους συνωφρυνώθη.

— Καὶ λοιπόν; ποῦ εἶνε ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς.

— Εἰς τὰ δωμάτια τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος. Περιμένει ἐκεῖ.

— Πεπωμένον εἶνε στιγμήν νὰ μὴ μένω ἥσυχος, ἐγόγγυσεν ὁ βασιλεὺς.

Ἀλλ' εἶτα σκεφθεὶς ὅτι διὰ τῆς συναναστροφῆς τοῦ Δελφίνου θὰ ἀπέφυγεν ἐπὶ τινὰ ὥραν τοῦλάχιστον τὴν μετὰ τοῦ κ. δὲ Σιουασώλ σκηνὴν μετέβαλε γνώμην.

— Πηγαίνω, εἶπε, πηγαίνω. Χαίρετε, κόμησσα. Ἰδέτε πόσον εἶμαι ἀθλιος, πόσον με βασανίζουν!

— Ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἀπέρχεται, ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα, ἐνῷ τώρα θὰ ἔλθῃ ὁ κ. δὲ Σιουασώλ.

— Σὴς λέγω, δούλος χειρότερος τοῦ βασιλέως δὲν ὑπάρχει. Ἀ! ἂν αὐτοὶ οἱ κύριοι φιλόσοφοι ἤξευραν τί ἐστὶ νὰ ἦνέ τις βασιλεὺς, καὶ μάλιστα βασιλεὺς τῆς Γαλλίας!

— Ἀλλὰ, Μεγαλειότατε, μείνατε....

— ὦ! Δὲν δύεαμαι νὰ ἀφήσω τὸν Δελφίνον νὰ περιμένῃ. Δὲν ἀκούετε τὸν κόσμον, ὅτι μόνον τὰς θυγατέρας μου ἀγαπῶ;

— Τέλος πάντων, τί νὰ εἰπῶ εἰς τὸν κ. δὲ Σιουασώλ;

— Εἰπέτε του νὰ ἔλθῃ νὰ μ' εὔρῃ εἰς τὰ δωμάτιά μου.

Καὶ διὰ νὰ ἀποφύγῃ πᾶσαν ἄλλην ἐρώτησιν, ὁ βασιλεὺς ἠσπάσθη τὴν χεῖρα τῆς κομήσσης, φρουαττούσης ὑπὸ θυμοῦ, καὶ ἀπῆλθε σπεύδων, ὡς ἐσυνήθιζεν, ὡς αἰεὶ ἐφοβεῖτο μὴ ἀπωλέσῃ τὸν καρπὸν νίκης τινός, τὴν ὁποίαν ἐκέρδιζε διὰ δόλου, καθ' ὁλοκληρίαν χυδαίου.

— ὦ! πάλιν μὰς ἐξέφυγεν, ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα κρούουσα τὰς χεῖρας της μετὰ πεισμονῆς.

Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς δὲν ἤκουσε τὴν ἐκφώνησιν ταύτην. Ἡ θύρα ἐκλείσθη ὅπισθεν αὐτοῦ, ἐνῷ ἐκεῖνος διήρχετο τὸν ἀντιθάλαμον λέγων:

— Εἰσέλθετε, κύριοι, εἰσέλθετε. Ἡ κόμησσα εἶνε πρόθυμος νὰ σὰς δεχθῇ θὰ τὴν εὔρετε μόνον λυπημένην διὰ τὸ δυστύχημα, τὸ ὅποτον συνέβη εἰς τὸν Ἰωάννην, τὸν ταλαίπωρον.

Οἱ αὐλικοὶ παρετήρησαν ἀλλήλους μετὰ θαυμασμοῦ. Ἐγνόουν τί δυστύχημα συνέβη εἰς τὸν ἀντικόμητα.

Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἤλπισαν ὅτι ἴσως ἀπέθανεν.

Ἐσχημάτισαν λοιπὸν ὅλοι τὴν μορφήν των συμφώνως τῇ περιστάσει. Οἱ παιδρότεροι κατέστησαν σκυθρωπότεροι, καὶ εἰσῆλθον.

ΚΕ'

Ἡ αἴθουσα τῶν Ὁρολογίων.

Εἰς εὐρύχωρόν τινα αἴθουσαν τῶν εἰς Βερσαλλίας ἀνακτόρων, ἥτις ἀποκαλεῖται «Αἴθουσα τῶν Ὁρολογίων», νεανίας τις ροδοκόκκινος, μὲ ὀφθαλμοὺς συμπαθητικοὺς μὲ συμπεριφορὰν χυδαίαν ὥπως οὖν, περιεφέρετο ἔχων τοὺς μὲν βραχίονας σχεδὸν κρεμαμένους, τὴν δὲ κεφαλὴν κεκυφταίν. Ἐφαίνεται δὲ δεκαεξαετής ἢ δεκαεπτεετής.

Εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ ἡκτινοβολοῖ ἐπὶ τοῦ ἰσχυροῦ βελούδου τοῦ ἐνδύματος τοῦ πέταλον ἀδαμαντοκόλλητον, καὶ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ αὐτοῦ ὤμου κατήρχετο ταινία κυανῇ, εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁποίας ἐκρέματο σταυρὸς πίπτων ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ἀτλαζίου τοῦ ἀργυροκεντήτου ἐσωκαρδίου του πρὸς τὸ ἀριστερὸν ἰσχίον.

Ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ ἀνακαλύψῃ τις ἐκ τοῦ σοβαροῦ ἄμα δὲ καὶ προσηνοῦς, τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἄμα καὶ ἱλαροῦ προσώπου ἐκείνου, τὸν τύπον τῶν Βουρβόνων τοῦ πρώτου κλάδου, τύπον τοῦ ὁποίου παρίστα αὐτὸς τὴν ζωηροτέραν μὲν εἰκόνα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀκριβεστέραν ὑπῆρχεν ἐπὶ τῶν χαρκατήρων του ὑπερβολή τις.

Τῷνόντι· ὁ Λουδοβίκος Αὐγουστος, δούξ τοῦ Βερρύ, ὁ Δελφίνος τῆς Γαλλίας τότε ὢν, καὶ εἰτα βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΣΤ', εἶχε τὴν βουρβονικὴν εἰκόνα μακρυτέραν καὶ πλεον ἄετοιδῇ παρὰ τοὺς τῆς γενεᾶς του· τὸ μέτωπόν του, τὸ ὀλίγον τι πεπιεσμένον, ἔφευγε πρὸς τὰ ὀπίσω πλείοτερον τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ' καὶ ἡ διπλῇ σιαγὼν τοῦ πάππου του τόσῳ πολὺ ἐχαρακτηρίζετο καὶ εἰς αὐτόν, ὥστε μ' ὄλην τὴν τότε ἰσχύνητά του, ἡ σιαγὼν ἀπετέλει τὸ τρίτον σχεδὸν τοῦ προσώπου του.

Περιπλέον, ὁ βηματισμὸς του ἦτο βραδὺς καὶ ἀδέξιος· εἶχεν ἀνάστημα σύμμετρον, ἀλλ' ἐφαίνετο στενοχωρημένος εἰς τὰς κινήσεις τῶν ποδῶν καὶ τῶν ὤμων. Μόνοι οἱ βραχίονες, καὶ μάλιστα οἱ δάκτυλοί του, ἐνέφαινον εὐκινήσιαν, εὐλυγισίαν καὶ δύναμιν, ἥ, μᾶλλον εἰπεῖν, παρίστων τὰ μέλη ταῦτα τὴν φυσιογνωμίαν ἐκείνην, ἥτις εἰς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους ἦν γεγραμμένη ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἐπὶ τοῦ στόματος καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν.

Ἐβιμάτιζε λοιπόν, ὡς εἶπομεν, ὁ Δελφίνος, ἐν σιωπῇ εἰς τὴν Αἴθουσαν ταύτην τῶν Ὁρολογίων, — τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἐντὸς τῆς ὁποίας, πρὸ ὀκτώ ἐτῶν, ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐνεχείρησεν εἰς τὴν κυρίαν δὲ Πομπαιδοῦρ τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, τὴν ἐξοστρακίζουσιν ἐκ τοῦ βασιλείου τοὺς ἰησουίτας, — καὶ διατρέχων τὴν ἔκτασιν αὐτῆς ἐσκέπετο.

Ἐβαρύνθη ἐν τούτοις νὰ περιμένῃ, ἢ μᾶλλον νὰ ἀνακουχῇ κατὰ διάνοιαν τὸν διαλογισμὸν, ὅστις τὸν ἀπησχόλει, καὶ ἤρχισε νὰ περιεργάζεται ἐν πρὸς ἐν τὰ περικοσμηθῆντα τὴν αἴθουσαν Ὁρολόγια, καὶ νὰ ὑπομειδῇ βλέπων, ὡς ὁ Κάρολος Ε', τὰς ἀναποφεύκτους διαφορὰς. τὰς ὁποίας ἔχουσι πάντοτε μεταξύ των οἱ ὠροδεικταὶ τῶν ἀκριβεστέρων χρονομέτρων, ἀπόδειξις παράδοξος πλὴν καὶ σαφῆς τῆς ἀνομοιότητος τῶν ὕλικῶν πραγμάτων, ὅσα ἡ κανονίζει ἢ καὶ δὲν ἐκάνονισε ποτὲ ἡ χεὶρ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἰσταται αἰφνης ἐνώπιον τοῦ μεγάλου Ὁρολογίου, τὸ ὁποῖον εὗρίσκετο, καὶ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης, εἰς τὴν αὐτὴν

θέσιν ἔνθα καὶ σήμερον· σημειοὶ δὲ ἡ ἐξαίσιος ἐκείνη μηχανὴ καὶ τὰς ἡμέρας, καὶ τοὺς μῆνας, καὶ τὰ ἔτη, καὶ τὰς φάσεις τῆς σελήνης, καὶ τὴν πορείαν τῶν πλανητῶν, καὶ τέλος ὅσα ἐνδιαφέρουσιν αὐτὴν τὴν ἄλλην πολὺ ἐξαισιωτέραν ἐκείνης μηχανῇν, τὴν καλουμένην ἄνθρωπος, προκειμένου περὶ τῆς βαθμύδου αὐτοῦ πορείας ἐκ τῆς ζωῆς πρὸς τὸν θάνατον.

Ὁ Δελφῖνος παρετῆρει μὲ βλέμμα φίλου τῶν τοιούτων τὸ ἀείπουτε κινήσαν τὸν θαυμασμόν του ὥρολόγιον ἐκεῖνο· ἔκυπτεν ὅτε μὲν δεξιόθεν, ὅτε δὲ ἀριστερόθεν, ἵνα παρατηρήσῃ τοῦτον ἡ ἐκείνου τὸν τροχόν, τοῦ ὁποίου οἱ ἐν σχήματι βελονῶν λεπτῶν ὀξεῖς ὀδόντες ἔδακνον ἄλλο τι ἐλατήριον, ἔτι λεπτότερον. Εἶτα, ἀφοῦ παρετῆρει τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ὥρολογίου, ἤρχιζε πάλιν νὰ παρατηρῇ αὐτὸ κατὰ μέτωπον, καὶ ν' ἀκολουθῇ διὰ τοῦ βλέμματός τὴν κατὰ στιγμὰς κίνησιν τοῦ ταχυέργου δεικτοῦ, ὅστις σημειοὶ τὰ δευτερόλεπτα, ὅμοιος μὲ τὰς μυίας ἐκείνας τοῦ ὕδατος. αἵτινες τρέχουσιν ἐπὶ τῶν νεκρῶν ὕδατων μὲ τὰ μικρὰ τῶν σκέλη, χωρὶς οὐδὲ νὰ ρυτιδῶσιν κἄν τὸ ρευστὸν κρύσταλλον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀδιακόπως σπενδύουσιν.

Ἀπὸ τῆς θέας λοιπὸν ταύτης μέχρι τῆς μνήμης τοῦ διατρέχοντος χρόνου, τὸ διάστημα ὑπῆρχε βραχύ. Ὁ Δελφῖνος ἐνεθυμήθη ὅτι περιέμενεν ἐκεῖ πρὸ πολλῶν δευτερολέπτων. Εἶνε δὲ ἀληθές ὅτι καὶ πλῆθος ἄλλων τοιούτων μορίων χρόνου ἀφῆκε νὰ παρέλθωσι, προτοῦ λάβῃ τὴν τόλμην νὰ ἀγγείλῃ τῷ βασιλεῖ ὅτι περιέμενεν αὐτόν ἐκεῖ.

Αἶφνης ἡ βελὸν, ἐφ' ἧς ὁ νεκρὸς πρίγκιψ εἶχε προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς, ἐσταμάτησε.

Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἀμέσως στιγμὴν, ὡς διὰ μαγείας, οἱ χαλκίνοι τροχαὶ ἔπαυσαν τὴν περιστροφὴν των, οἱ χαλύβδινοι ἄξονες ἀνεπαύθησαν εἰς τὰς ἀδαμαντinas ὀπὰς των καὶ βαθεῖα σιγὴ ἀπεκατέστη εἰς τὴν μηχανὴν ταύτην, ἐν ἣ πρὸ ὀλίγου ἐμυρμηκία τσαούτη κίνησις καὶ θόρυβος.

Ἡ μηχανὴ ἐσταμάτησε, τὸ ὥρολόγιον ἐξέπνευσε.

Τίς οἶδεν; ἄμμου μόριον λεπτόν, ὡς ἡ κόνις, ἥτις ἀνέρχεται πρὸς τὸν ἥλιον, εἰσῆλθῃ εἰς τὸν ὀδόντα κύκλου τινός, ἡ ἀπλῶς τὸ δαιμόνιον τῆς θαυμασίας μηχανῆς ἀνεπαύθη κεκοπιακὸς ἐκ τῆς ἀενάου κινήσεως αὐτοῦ;

Εἰς τὴν θέαν τοῦ αἰφνιδίου τούτου θανάτου, τῆς κεραυνώδους ἀποπληξίας ταύτης, ὁ Δελφῖνος ἐλησμόνησε τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἦλθε καὶ τὴν καθ' ἣν ὦραν περιέμενε· πρὸ πάντων ἐλησμόνησεν ὅτι ἡ ὦρα δὲν ἀποτελεῖται εἰς τὸ σύμπαν διὰ τοῦ χρότου εὐήχου κώδωνος, οὐδ' ἐμποδίζεται ἡ πορεία αὐτῆς ἐπὶ τῆς κατωφερείας τῶν χρόνων διὰ τῆς στιγμιαίας ἀκινήσεως μεταλλικῆς τινός μηχανῆς, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ νὰ σημειοῦται ἐπὶ τοῦ ἀτελευτήτου ὥρολογίου τοῦ ὑπάρχοντος πρὸ πάσης κοσμογονίας καὶ ὑπάρχοντος καὶ μετὰ πάσαν συντέλειαν, ὡς κινουμένου διὰ τοῦ αἰωνίου καὶ ἀμεταβλήτου δακτύλου τοῦ ἀπειροδυνάμου Θεοῦ.

Κατὰ πρῶτον λοιπὸν ἤνοιξε τὴν ὑάλινον θύραν τοῦ τεμένους, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπνωττε τὸ δαιμόνιον τῆς κινήσεως, καὶ εἰσῆγαγε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἵνα ἴδῃ τὰ πράγματα πλησιέστερον.

Τὸν ἐμπόδισεν ὅμως κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς παρατηρήσεις του τὸ κρεμάμενον μέγα ἐκεῖνο ρυθμότροχον.

Εἰσάγει λοιπὸν μετ' ἄκρας προσοχῆς τοὺς δακτύλους του, τοὺς ἐπιδιζητάτους, ὡς παρεστήσαμεν, διὰ τῆς χαλκίνης ὀπῆς, καὶ καταβιβάζει τὸ ρυθμότροχον.

Πλὴν ματαίως ἡδυνήθη οὕτω ὁ Δελφίνος νὰ παρατηρήσῃ καλῶς τὸ ἐσωτερικόν καὶ ἐξετάσῃ πανταχόθεν, ἀλλὰ τὸ αἷτιον τῆς ληθαργίας δὲν ἐφαίνετο.

Ὑπέθεσε τότε ὁ πρίγκιψ, μὴ ὁ ἐπὶ τῶν ὥρολογίων τῶν ἀνακτόρων, ἐλησμόνησε νὰ τανύσῃ αὐτό, καὶ τοῦτου ἕνεκα ἐσταμάτησε. Ἐλάβε λοιπὸν τὸ ἐπὶ τοῦ υποβάθρου τοῦ κρεμάμενον κλειδίον, καὶ ἤρχισε νὰ τανύσῃ τὰ ἐλατήρια διὰ τρόπου ἀνθρώπου εἰδήμονος τῶν τοιοῦτων. Πλὴν, μετὰ τρεῖς σποράς, ἡμποδίσθη νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω· ἀπόδειξις ὅτι ἡ μηχανὴ ἐβλάβη, ἀφοῦ τὸ ἐλατήριον δὲν ἐνήργει πλέον.

Ἐξάγει ὁ Δελφίνος ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ μικρὸν μαχαίριδιον, καὶ διὰ τῆς αἰχμῆς αὐτοῦ ἐγγίζει ἓνα ἐκ τῶν τροχῶν. Διεχύθη τότε ψιθυρισμός τις διαρκέσας μόλις ἡμισυ δευτερόλεπτον, εἶτα τὸ πᾶν εἰσήγησε.

Ἡ ἀδιαθεσίᾳ τοῦ ὥρολογίου κατήντα σπουδαία.

Ἦρχισε λοιπὸν ὁ Λουδοβίκος διὰ τῆς αἰχμῆς τοῦ μαχαίριδιου τοῦ ν' ἀποσυνθέτῃ διάφορα τῆς μηχανῆς τμήματα, τῶν ὁποίων τὰς ἑλικὰς ἔταξε μετ' ἐπιστάσεως ἐπὶ τινος σκευοθήκης.

Ἐπειτα, ὠθούμενος ἐκ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ του, ἐξηκολούθει ν' ἀποσυνθέτῃ τὴν πολὺπλοκον μηχανὴν, ἐπισκοπῶν καὶ τοὺς κρυφιοτέρους καὶ μυστηριώδεστέρους αὐτῆς μυχοὺς.

Αἰφνης ἀναδίδει φωνὴν χαρᾶς· ἀνεκάλυψεν ὅτι μία ἑλιξ, ἀποτελοῦσα ἐνέργειαν καταθλιπτικὴν, μὴ προσκολλημένη καλῶς ἐντὸς τοῦ κοιλίου, ὅστις προσεδέχετο αὐτήν, ἐχλάρου ἐν ἐλατήριον, καὶ τοῦτο ἡμπόδιζε τὸν κύριον τροχὸν νὰ περιστρέφεται.

Ὅθεν ἔσφιγγεν ἀμέσως τὴν ἑλικὰ.

Εἶτα, διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς κρατῶν ἓνα τροχόν, διὰ τῆς δεξιᾶς δὲ τὸ μαχαίριδιον αὐτοῦ, εἰσῆγαγε πάλιν τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν θήκην τοῦ ρυθμοτροχοῦ.

Μέχρι τοῦ σημείου τούτου εἶχε φέρει τὸ ἔργον. Ἦδη ἦν βεβουθισμένος εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ μηχανισμοῦ, ὅτε ἡ θύρα ἠνεώχθη καὶ φωνὴ τις ἀνέκραξεν! — Ὁ βασιλεὺς!

Ἀλλ' ὁ Λουδοβίκος δὲν ἤκουσεν εἰμὴ τὸ μελωδικὸν τικ-τάκ, τὸ προαχθὲν διὰ τῆς χειρὸς του, ὡς ὁ κύππος καρδίᾳς τὴν ὁποίαν ἐπιδέξις ἱατροῦ ἐπαναφέρει εἰς τὸ ζῆν.

Ὁ βασιλεὺς παρετήρησε πανταχοῦ καὶ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς δὲν ἡδυνήθη νὰ ἴδῃ τὸν Δελφίνον, τοῦ ὁποῦ μόνον οἱ πόδες ἐφαίνοντο ἐκτός, ἡ δὲ κεφαλὴ καὶ ἡ ράχις ἦσαν κεκρυμμέναι ὑπὸ τὸ χάσμα τῆς θήκης.

Πλησιάζει λοιπὸν ὁ βασιλεὺς μειδιῶν, καὶ κρούσας ἐλαφρῶς διὰ τῶν δακτύλων τὸν ὦμον τοῦ ἐγγόνου αὐτοῦ :

— Τί διάβολον κάμνεις αὐτοῦ ; τὸν ἠρώτησε.

Ὁ Λουδοβίκος ἀπεσύρθη ταχέως μὲν, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλης τῆς ἀπαιτουμένης προφυλάξεως, ἵνα μὴ βλάβῃ καθόλου τὸ ὥρατον σκεῦος τοῦ ὁποῦ ἐπεχειρίσθη τὴν ἐπιδιόρθωσιν.

— Ὡς βλέπετε, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ νεανίας ἐρυθραῖων ἐξ αἰδοῦς, ὅτι κατελήφθη εἰς τὴν ἐνασχόλησιν ἐκείνην, διεσκέδαζα μέχρις οὗ ἔλθετε.

— Ναί, διεσκέδαζες νὰ μοῦ ἀφανίσῃς τὸ πρᾶγμα. Ὡραία διασκέδασις!

— Ἐξ ἐναντίας, Μεγαλειότατε, τὸ ἐπιδιόρθωσα. Ὁ πρῶτος καὶ κύριος τῶν τροχῶν δὲν εἰργάζετο, ἐμποδίζετο ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἑλικὰ, τὴν ὁποίαν

παρατηρεῖ ἐκεῖ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης. Ἐσφιγξα τὴν ἑλικά, καὶ τώρα πηγαίνει λαμπρά.

— Ἀλλὰ θὰ φθίρῃς τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν σου, νὰ βλέπῃς ἐκεῖ μέσα. Κατ' ἐμὲ δὲν ἔβανα τὴν κεφαλὴν μου εἰς τοιαύτην σφηκιάν, ἂν μοὶ ἔδιδαν ὅλους τοῦ κόσμου τοὺς θησαυρούς.

— Ἀ! ὄχι, Μεγαλειότατε. Ἐγὼ γνωρίζω ἀπὸ τοιαῦτα' συνήθως μόνος μου διαλύω, διευθετῶ πάλιν καὶ καθαρίζω τὸ ἐξαίσιον ὥρολόγιον, τὸ ὅποιον ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης μοὶ ἔδωρῆσατο, καθ' ἣν ἡμέραν ἤμην δεκατετραετής.

— Ἔστω, ἀλλ' ἄφες πρὸς τὸ παρὸν τὴν μηχανικὴν σου. Θέλεις νὰ μοὶ εἴπῃς τίποτε;

— Ἐγώ, Μεγαλειότατε; εἶπεν ὁ νεανίας ἐρυθρίων.

— Δὲν μοὶ ἀνῆγγειλες ὅτι μ' ἐπερίμενες;

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ Δελφίνος καταβιβάζων τοὺς ὀφθαλμούς.

— Λοιπόν, τί μὲ θέλεις; λέγε. Ἄν δὲν ἔχῃς τίποτε νὰ μοὶ εἴπῃς, ἀναχωρῶ διὰ τὴν ἐξοχὴν Μαρλύ.

Καὶ ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐκινήθη ἀμέσως νὰ ἐξέλθῃ κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτοῦ.

Ὁ Δελφίνος ἀπέθεσε τὸ μαχαίριδιον καὶ τὸν τροχόν του ἐπὶ τινος καθέδρας· τοῦτο δὲ ἐδήλου ὅτι πραγματικῶς εἶχε τι οὐσιῶδες νὰ εἴπῃ πρὸς τὸν βασιλέα, ἀφοῦ διέκοπτε τὴν περισπούδαστον ἐκείνην ἐργασίαν του.

— Μήπως θέλεις χρήματα; ἠρώτησε προθύμως ὁ βασιλεὺς. Ἄν ἦνε τοῦτο, περίμενε, τώρα σοὶ στέλλω.

Καὶ ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν.

— ὦ! ὄχι, Μεγαλειότατε ἀπεκρίθη ὁ νεαρὸς Λουδοβίκος· ἔχω ἀκόμη χίλια σκουδὰ ἐκ τῆς μηνιαίας μου ἐπιχορηγήσεως.

— Τί οἰκονόμος! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς, καὶ πόσον καλῶς μοὶ τὸν ἀνέθρεψεν ὁ κ. δὲ Λαβοκνιῶνος! Τῇ ἀληθείᾳ, νομίζω ὅτι τῷ ἔδωκεν ἴσα ἴσα ὅλας τὰς ἀρετάς, τὰς ὁποίας ἐγὼ δὲν ἔχω.

Ὁ νεανίας τότε κατέβαλε μέγα σθένος καθ' ἑαυτόν, καί·

— Μεγαλειότατε, εἶπεν, εἶνε ἀκόμη πολὺ μακρὰν ἡ δέσποινα Δελφίνη;

— Αἶ καλὰ! δὲν τὸ γνωρίζεις καὶ σὺ καθὼς καὶ ἐγώ;

— Ἐγώ; ἠρώτησεν ὁ Δελφίνος ταραχθεὶς.

— Βεβαίως; γθὲς δὲν ἀνέγνωσαν εἰς ἀμφοτέρους μας τὴν ἔκθεσιν τῆς ὁδοιπορίας της; Τὴν παρελθούσαν δευτέραν θὰ διέβαινεν ἀπὸ τὸ Νανσύ· τώρα πρέπει ν' ἀπέχῃ ἐκ Παρισίων τεσσαράκοντα περίπου λεύγας.

— Δὲν νομίζει ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, ἐξηκολούθησεν ὁ Δελφίνος, ὅτι ἡ δέσποινα Δελφίνη προχωρεῖ πολὺ βραδέως;

— Διατί; διατί; εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐξ ἐναντίας, νομίζω ὅτι ὡς γυνὴ καὶ ἀφοῦ μάλιστα τῇ προσφέρουν καθ' ὁδὸν τιμὰς καὶ παρατάξεις, προχωρεῖ πολὺ ταχέως· διανύει τοῦλάχιστον δέκα λεύγας εἰς δύο ἡμέρας.

— Μεγαλειότατε, εἶνε ὀλίγον εἶπεν ὁ Δελφίνος μετὰ δειλίας.

Ὁ βασιλεὺς ἐνέπιπτεν ἀπὸ θαυμασμοῦ εἰς θαυμασμὸν ἀνακαλύπτων εἰς νέον ἀνυπομονησίαν τοιαύτην, πρᾶγμα τὸ ὅποιον δὲν ἐπίστευε.

— ὦ! εἶπε μετὰ σκωπτικοῦ μειδιάματος, καὶ κἄτι πολλὴν βίαν τὴν ἔχεις, κύριε;

Ὁ Δελφίνος ἠρυθρίασε πλέον παρὰ ποτέ.

— Σὺς βεβαίῳ, Μεγαλειότατε, ὑπετραύλισε, δὲν προέρχεται ἐκ τῆς αἰτίας, ἣν ὑποθέτετε.

— Καὶ διατί νὰ μὴ προέρχεται ἀπὸ τὴν αἰτίαν αὐτήν; Πῶς; εἶσαι δεκαεξαετής. ἡ πριγκίπισσα φημίζεται ὡς εὐειδής· βεβαίως ὀφείλεις νὰ ἀνυπομονῇς. Λοιπὸν ἡσυχασον καὶ ἡ Δελφίνη σου θάναται ἐντὸς ὀλίγου.

— Μεγαλειότατε, δὲν ἠδύνατο νὰ συντομεύσῃς τὰς παρατάξεις αὐτὰς κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν τῆς; ἠρώτησεν ὁ Δελφίνος.

— Ἀδύνατον. Μάλιστα εἰς τρεῖς πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας ὤφειλε νὰ μείνῃ ὥρας τινάς, δὲν ἠθέλησε διόλου νὰ σταματήσῃ.

— Τότε λοιπὸν ἡ ὁδοιπορία αὐτὴ θὰ διαρκέσῃ αἰωνίως. Καὶ ἔπειτα συμβαίνει καὶ ἐν ἄλλῳ. Μεγαλειότατε, ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ ὁ Δελφίνος μετὰ συστολῆς.

— Τί; λέγε νὰ ἰδῶμεν!

— Νομίζω ὅτι ἡ ὑπηρεσία ἐνεργεῖται πλημμελῶς, Μεγαλειότατε.

— Πῶς; ποία ὑπηρεσία;

— Ἡ ὑπηρεσία τῆς ὁδοιπορίας.

— Τί κάθῃσαι καὶ λέγεις! Ἐστειλα τριάκοντα χιλιάδας ἵππων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἐξήκοντα ὄχηματα, τριάκοντα δίφρους, ἄγνοῶ πόσας ἀμαξάς· ἂν ἔθετέ τις ἀμαξάς, δίφρους, ὄχηματα καὶ ἵππους κατὰ σειρὰν θὰ ἐσχημάτιζε γραμμὴν κατ' εὐθείαν ἀπὸ Παρισίους μέχρι Στρασβούργου. Πῶς λοιπὸν πιστεύεις ὅτι μὲ ὅλην τὴν πομπὴν ταύτην ἡ ὑπηρεσία ἐνεργεῖται πλημμελῶς;

— Ἐστω! Μεγαλειότατε. μ' ὅλας τὰς καλοκαγαθίας ταύτας τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, εἰμαι σχεδὸν ὑπερβέβαιος ὅτι σὺ εἶπον· μόνον δὲν μετεχειρίσθην ἱσως τὴν κατάλληλον λέξιν, καὶ ἀντὶ νὰ εἴπω ὅτι ἡ ὑπηρεσία εἶνε πλημμελῶς διωργανωμένη εἶπον ὅτι ἐνεργεῖται πλημμελῶς.

Ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἀνῶρθωσε τὴν κεφαλὴν καὶ προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν τοῦ Δελφίνου. Ἦρχισε νὰ ἐννοῇ ὅτι ὑπὸ τὰς ὀλίγας λέξεις τῆς Βασιλικῆς Ὑψηλότητος ὑπεκρύπτοντο πολλὰ.

— Τριάκοντα χιλιάδας ἵππων, ἐπανελάθεν ὁ βασιλεὺς, τριάκοντα δίφρους, ἐξήκοντα ὄχηματα, δύο τάγματα στρατιωτῶν μόνον καὶ μόνον δι' αὐτὴν τὴν ὑπηρεσίαν... Σὺς ἐρωτῶ, κύριε, ἀφοῦ εἶσαι καὶ λογιώτατος, εἶδες ποτὲ ἄλλην Δελφίνην νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν Γαλλίαν μετὰ παρομοίας πομπῆς;

— Σύμφημι, Μεγαλειότατε, ὅτι αὕτη γίνεται βασιλικῶς καὶ ὡς ἐπίσταται νὰ πράττῃ αὐτὰ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης· ἀλλ' αὕτη ἐσύστησε καλῶς ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἵπποι, τὰ ὄχηματα καὶ λοιπὰ ἀποστέλλονται ἀποκλειστικῶς πρὸς χρῆσιν τῆς Δελφίνης καὶ τῆς συνοδίας τῆς;

Ὁ βασιλεὺς ἠτένισε πρὸς τὸν Λουδοβίκον τρίτην ἤδη φορὴν· δυσδιάγνωστός τις ὑποψία ἤρξατο νὰ κατατρύχῃ τὴν καρδίαν του· μὴ ἐνθύμησις μόλις προσψάδουσα τὸ ἀντιληπτικόν του ἔκριψεν ἀπαύγασμά τι εἰς τὸ πνεῦμά του· καὶ συγκεχυμένη δέ τις ἀναλογία μεταξὺ τῶν ὅσων ἤκουσε παρὰ τοῦ Δελφίνου καὶ δυσαρρεσκείας τινος, τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸ ὀλίγου ὑπομείνει, διήλθε τοῦ νοός του.

— Τί ἐρώτησις εἶνε πάλιν αὕτη! εἶπεν ὁ βασιλεὺς· βέβαια ὅλα ταῦτα ἐστάλησαν διὰ μόνην τὴν δέσποιναν Δελφίνην, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα σοὶ λέγω ὅτι τάχιστα θὰ τὴν ἔχομεν· ἀλλὰ διατί μὲ βλέπεις κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; — ἐπρόσθεσε μὲ φωνὴν ἔντονον, ἥτις ἐφάνη πρὸς τὸν Δελφίνον

Ἀριθμὸς 28.

ἀπειλητικὴ—μήπως εὐρίσκεis διασκέδασιν νὰ σπουδαζῃς καὶ τοὺς χαρακτη-
ρας τοῦ προσώπου μου, ὡς τὰ ἐλατήρια τῶν μηχανῶν σου;

Ὁ Δελφῖνος, ὅστις ἤνοιγε τὸ στόμα διὰ νὰ ὁμιλήσῃ, εἰσώπησεν αἰφνης
εἰς τὴν ἀποστροφὴν ταύτην.

— Ἐ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς μετὰ τόνου, μὲ φαίνεται ὅτι ἄλλο τίποτε δὲν
ἔχεις νὰ μοὶ εἴπῃς, πῶς;... Τώρα ἡὐχαριστήθης, δὲν εἶνε ἄληθές;... Ἡ
Δελφίνη σου ἔρχεται, ἡ ὑπηρεσία της εἶνε καθὼς τὴν ἠθελες, εἶσαι πλούσιος
ὡς ὁ Κροῖσος, ἐκ τῶν ἰδίων σου· τὰ πάντα ἔχουσι κάλλιστα. Τώρα λοιπόν,
ὅτε τίποτε πλέον δὲν σε ἀνησυχεῖ, κάμε μου τὴν χάριν νὰ βάλῃς πάλιν τὸ
τὸ ὀρολόγιόν μου εἰς τὴν τάξιν του.

Ὁ Δελφῖνος δὲν ἐκινήθη παντελῶς.

— Ἡξεύρεις, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' γελῶν, ὅτι μοὶ ἔρχεται ἡ ἰδέα νὰ
σοὶ δώσω τὸ ἀξίωμα πρώτου ὀρολογιοποιοῦ τῶν ἀνακτόρων; ὁμοῦ μὲ χρη-
ματικὴν ἐπιχορήγησιν, ἐννοεῖται.

Ὁ Δελφῖνος ἐκλινε τὴν κεφαλὴν, καί, δειλιάσας ἐκ τοῦ βλέμματος τοῦ
βασιλέως, ἔλαβε πάλιν ἐκ τῆς καθέδρας τὸ μαχαίριδιον καὶ τὸν τροχόν.

Ἐν τούτοις, ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐπλησίαζε βαθμηδὸν πρὸς τὴν θύραν.

— Τί διάβολον ἠθελεν αὐτὸ τὸ παιδί νὰ εἴπῃ μὲ τὴν πλημμελῶς ἐνε-
ργουμένην ὑπηρεσίαν του, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ βασιλεὺς παρατηρῶν εἰσέτι
τὸν ἔγγονον αὐτοῦ. Αἶ, ἐνόησα· ἰδοὺ ἀπεφύγαμεν καὶ ἄλλην ἀκόμη χάλ-
ζαν· εἶνε δυσκρεστοίτεροι.

Καὶ ὄντως, ὁ Δελφῖνος, ὁ συνήθως ὑπομονητικώτατος, ἐκτύπα διὰ τοῦ
ποδὸς τὴν γῆν ὡς κακίζων.

— Θεολόουν τὰ πράγματα, ἐψιθύρισε γελῶν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ἃς φεύ-
γωμεν μίαν ὥραν γρηγορότερα.

Ἀλλ' αἰφνης, ἐνῶ ἤνοιγε τὴν θύραν, εὐρίσκει ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τὸν κ.
δὲ Σιουασὼλ βεβαίαν ποιοῦντα ὑπόκλισιν ἐνώπιόν του.

ΚΣΤ'

Ὁ κυκεὼν τῆς πολυαρχίας.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ὀπισθοδρόμησε κατὰ ἓν βῆμα εἰς τὴν ἀπροσδόκητον
συνάντησιν τοῦ νέου προσώπου, τὸ ὅποιον ἤρχετο ν' ἀναμιχθῇ εἰς τὴν ἐξο-
δὸν αὐτοῦ.

— Ἀ! εἶδες! εἶπε καθ' ἑαυτὸν, αὐτὸν τὸν εἶχα λησμονήσει. Καλῶς μὰς
ἦλθε λοιπόν· τώρα τὸν κάμνω καὶ μοῦ πληρόνει τὰς ἀκηδίας, ὅσας οἱ ἄλλοι
αὐτοὶ μοὶ ἐπροξένησαν.

— Ἀ! ἦλθετε! ἀνέκραξε. Σὰς εἶχα μηνύσει, σὰς τὸ εἶπον;

— Ναί, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη μὲ ψυχρότητα ὁ πρωθυπουργός, μάλι-
στα ἐνεδύμην νὰ ἔλθω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα ὅτε μοὶ ἀνηγ-
γέλθῃ ἡ διαταγή.

— Ἐχει καλῶς. Ἐχω νὰ σὰς ὁμιλήσω περὶ σπουδαίων, ἤρξατο λέγων ὁ
Λουδοβίκος ΙΕ', συνοφρυούμενος ἵνα φοβήσῃ τὸν ὑπουργόν του.

Πλὴν, κατὰ κακὴν τοῦ βασιλέως τύχην, ὁ κ. δὲ Σιουασὼλ ἦτο ἐκ τῶν ἀν-
θρώπων τοῦ βασιλείου τῶν ὀλιγώτερον φοφοδεῶν· δὲν ἐδειλία τόσον εὐκόλως.

— Κ' ἐγώ, ἅπαντ'αὖ καὶ οὗτος προσκλίνων, ἔχω σπουδαῖα νὰ καθυποβάλω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα.

Καὶ ταυτοχρόνως ὁ πρωθυπουργὸς ἀντήλλαξε βλέμμα συνειδητοῦ μετὰ τοῦ ἐξ ἡμισείας ὀπισθεν τοῦ ὥρολογίου κεκρυμμένου Δελφίνου.

Ὁ βασιλεὺς ἀπέμεινε μὲ τὴν χαράν.

— Ἐννόησα, εἶπε καθ' ἑαυτόν· ἐνέπεσα εἰς παγίδα, ἀδύνατον τῶρα νὰ φύγω.

— Ἐμάθετε, ἔσπευσεν ὁ βασιλεὺς νὰ εἴπῃ—ἵνα καταφέρει πρῶτος τὴν προσβολὴν εἰς τὸν ἀνταγωνιστὴν του—ἐμάθετε ὅτι ὀλίγον ἔλειψε νὰ δολοφονήσουν τὸν δυστυχῆ ἀντικύμηντα Ἰωάννην;

— Δηλαδή ὁ ἀντικύμης Ἰωάννης ἐπληρώθη εἰς τὸν κάτω βραχίονα. Περὶ τούτου ἤρχομαι νὰ ὁμιλήσω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα.

— Ἐννοῶ διὰ νὰ προλάβετε τὴν φήμην.

— Διὰ νὰ προφθάσω, πρὶν τὸ πρᾶγμα σχολιασθῇ, Μεγαλειότατε.

— Λοιπὸν εἰσθε, κύριε, ἐν γνώσει τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς μὲ ὕψος ὑπόδηλον.

— Τὴν γνωρίζω κάλλιστα.

— Ἄ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς, λοιπὸν καλὰ μοὶ τὸ ἔλεγον.

Ὁ κ. δὲ Σιουασώλ ἔμεινεν ἀπαθής.

Ὁ Δελφίνας ἐξηκολούθει νὰ στρέφῃ μίαν ἔλικα, πλὴν, καίτοι ἔχων κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν, δὲν ἄφινε νὰ τῷ διαφύγῃ λέξις ἐκ τῶν λεγομένων.

— Νὰ σὰς εἰπῶ πῶς συνέβη τὸ πρᾶγμα, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Εἶνε πεπεισμένη ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, ὅτι αἱ πληροφορίες, τὰς ὁποίας ἐπὶ τούτου ἔλαβεν, εἶνε ἀλάνθαστοι; ἠρώτησεν ὁ δὲ Σιουασώλ.

— Ὡ! ὅσον δι' αὐτὸ...

— Ἀκούομεν λοιπὸν, Μεγαλειότατε.

— Ἀκούομεν; ἐπανελάθεν εἰπὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του μετέβησαν ἀπὸ τοῦ ὑποκλινούσης δὲ Σιουασώλ πρὸς τὸν προσεκτικὸν Δελφίνον· καὶ τί καινὸν μεταξὺ τῆς Αὐτοῦ Ὑψηλότητος καὶ τῆς ἐρίδος ταύτης;

— Ἐνδιαφέρει καὶ τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ, ἀπευθύνων ὑπόκλισιν πρὸς τὸν Δελφίνον, καθότι περιπλέκεται ἐνταῦθα καὶ ἡ δέσποινα Δελφίνῃ.

— Περιπλέκεται καὶ ἡ δέσποινα Δελφίνῃ! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς μετὰ φρίκης μυστικῆς.

— Ἀναμφιβόλως αὐτό, βασιλεῦ, τὸ ἀγνοεῖτε; λοιπὸν κακῶς ἐπληροφόρησαν τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα.

— Ἡ δέσποινα Δελφίνῃ καὶ ὁ Ἰωάννης Δουβαρρύ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἰδοὺ πράγματα περίεργα. Λέγετε, λέγετε, κύριε δὲ Σιουασώλ, σὰς παρακαλῶ, καὶ πρὸ πάντων μὴ ἀποσιωπήσετε τίποτε, οὐδ' ἂν ἡ Δελφίνῃ ἡ ἰδία ἐπλήγωσε διὰ τοῦ ξίφους τὸν Δουβαρρύ.

— Μεγαλειότατε, ὅχι ἡ δέσποινα Δελφίνῃ ἡ ἰδία, εἶπεν ὁ Σιουασώλ, διὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε ἀταραξίας, ἀλλ' εἰς τῶν ἀξίωματικῶν τῆς συνοδίας τῆς.

— Ἄ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀναλαβὼν τὴν σοβαρότητα του, εἰς τῶν ἀξίωματικῶν, ἐκ τῶν γνωστῶν σὰς, βεβαίως πῶς, κύριε δὲ Σιουασώλ;

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, ἐγὼ καθόλου δὲν τὸν γνωρίζω, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸν γνωρίζῃ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης· ἂν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἐνθυμῇται ὅλους τοὺς καλοὺς αὐτῆς ὑπηρέτας· εἶνε ἀξίωματικὸς τις, τοῦ ὁποίου

τὸ ὄνομα, εἰς τὸ ἄτομον δηλαδὴ τοῦ πατρὸς του, ἠκούσθη καὶ εἰς Φιλίππου ἑοῦργον, καὶ εἰς Φοντενοῦ, καὶ εἰς Μαῶν. Ταβερνέϋ Ἑρυθρόοικος, καλεῖται οὗτος.

Ὁ Δελφίνος ἠθέλῃ τις εἶπει ὅτι ἀνέπνευσε τὸ ὄνομα τοῦτο μετὰ τοῦ ἀέρος τῆς αἰθούσης, ἵνα διατηρήσῃ αὐτὸ καλῆτερον εἰς τὴν μνήμην του.

— Ἑρυθρόοικος! εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', βεβαίως μοὶ εἶνε γνωστὸν αὐτὸ τὸ ὄνομα. Αἶ, καὶ διατί νὰ κτυπηθῇ μετὰ τὸν Ἰωάννην, τὸν ὁποῖον ἐγὼ εὖνοῶ; Διότι τὸν εὖνοῶ ἐγώ, ἴσως... ζηλοτυπίαί μωραί, πῶς; ἀρχαὶ δυσαρρεσκειῶν, στάσεις κομματικαί;

— Μεγαλειότατε, μετὰ ἀξιοῖτε τῆς ἀκροάσεώς σας; εἶπεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐνόησεν ὅτι ἄλλος τρόπος δὲν ὑπῆρχεν ἵνα λυτρωθῇ ἐκ τοῦ πρωθυπουργοῦ του, εἰμὴ ἀποδεικνύων ὅτι κατελήφθη ὑπ' ὀργῆς.

— Σὺς λέγω, κύριε, ὅτι ἐνταῦθα βλέπω τὰ πρῶτα σπέρματα συνεννοήσεως ἐναντίον τῆς ἡσυχίας μου, καταδρομὴν διωργανωμένην κατὰ τῆς οἰκογενείας μου.

— Αἶ! Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ, διότι ὑπερησπίσθη τὴν δέσποιναν Δελφίνην, νόμφην τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, εἰς ἀξιοτίμους νέας ὑποπίπτει εἰς τὴν δυσαρρεσκίαν Ὑμῶν;

Ὁ Δελφίνος ἀνωρθώθη καὶ ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

— Ἐγώ, εἶπεν, ὁμολογῶ ὅτι εἶμαι εὐγνώμων πρὸς αὐτὸν τὸν νέον, διότι ἐξέθεσε τὴν ζωὴν του εἰς κίνδυνον διὰ μίαν πριγκίπισσαν, ἥτις, ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν, θὰ εἶνε σύζυγός μου.

— Ἐξέθεσε τὴν ζωὴν του εἰς κίνδυνον, ἐτραύλισεν ὁ βασιλεὺς διὰ ποῖον λόγον;

— Διὰ τὸν λόγον, ὑπέλαβεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ, ὅτι ὁ κ. ἀντικόμης Ἰωάννης Δουβαρρύ, ὅστις ἐσπευδὲς πολὺ εἰς τὴν ὁδοποιρίαν του, ἐζήτησε νὰ λάβῃ τοὺς ἵππους τῆς δεσποίνης Δελφίνης, εἰς τὸν σταθμόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης ἐπεριμένετο, καὶ τοῦτο ἵνα φθάσῃ βεβαίως αὐτὸς ταχύτερον.

Ὁ βασιλεὺς ἐδάγκασε τὰ χεῖλη του καὶ ἤλλαξεν ὄψιν· διέκρινεν ὡς ἀμυδρόν τι φάντασμα ἐπαπειλοῦν αὐτὸν τὴν ἀναλογίαν, ἥτις, εἰπομεν, ὅτι τὸν ἀνησυχεῖ καὶ πρὸ ὀλίγου.

— Δὲν εἶνε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δυνατόν νὰ γίνῃ· αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ἐγὼ τὴν γνωρίζω· κακῶς σὰς ἐπληροφόρησαν περὶ αὐτῆς, δούξ, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἵνα κερδίσῃ καιρόν.

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, δὲν ἐπληροφόρησαν ἐμὲ κακῶς, καὶ ὅ,τι ἀξιούμαι τῆς τιμῆς νὰ λέγω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, εἶνε ἡ καθαρὰ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια. Ὁ κ. ἀντικόμης Ἰωάννης Δουβαρρύ προσέβαλε τὴν δέσποιναν Δελφίνην ζητήσας νὰ λάβῃ δι' ἑαυτὸν τοὺς πρὸς ὑπηρεσίαν τῆς ἵππους, καὶ ἤδη τοὺς ἀπῆγε διὰ τῆς βίας, ἀφοῦ μετεχειρίσθη κακῶς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ ἱπποστασίου, ὅτε ἰδοὺ ἐνεφανίσθη ὁ κ. ἱππότης Φίλιππος δὲ Ταβερνέϋ, τὸν ὁποῖον εἶχε προπέμψῃ ἡ Αὐτῆς Βασιλικὴ Ὑψηλότης, καὶ μετὰ πολλοὺς λόγους εὐγενεῖς καὶ μελιχίους...

— ὦ! ὦ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς ὡς εἰ δὲν ἐπίστευε.

— Καὶ μετὰ πολλοὺς εὐγενεῖς καὶ μελιχίους λόγους, ἐπαναλαμβάνω λέγων Ὑμῖν, Μεγαλειότατε...

— Ναί, καί μαρτυρῶ καί ἐγὼ περὶ τούτου, εἶπεν ὁ Δελφίνος.

— Πῶς! γνωρίζετε καὶ ὑμεῖς αὐτὸ τὸ περιστατικόν; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Δελφίνον μετὰ θαυμασμοῦ.

— Τὸ γνωρίζω κάλλιστα, Μεγαλειότατε.

Ὁ κ. δὲ Σιουασώλ ἐχαροποιήθη καὶ προσέκλινε πρὸς τὸν Δελφίνον μετ' εὐγνωμοσύνης.

— Εὐαρεστεῖται ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης νὰ ἐξακολουθήσῃ; εἶπεν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης θέλει βεβαίως δώσει πλείοτέραν πίστιν εἰς τὸν λόγον τοῦ σεβαστοῦ αὐτῆς υἱοῦ παρὰ εἰς τὸν ἰδικόν μου.

— Ναί, Μεγαλειότατε, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Δελφίνος, χωρὶς ὅμως ν' ἀποδείξῃ πρὸς τὸν ὑπουργόν, διὰ τὸν ζῆλον μεθ' οὗ αὐτὸς ὑπερησπίζετο τὴν ἀρχιδούκισσαν, τὴν εὐγνωμοσύνην ἧς ἦτα ἄξιος ὁ κ. δὲ Σιουασώλ.

— Ναί, Μεγαλειότατε, ἐγνώριζα ταῦτα πάντα, καὶ εἶχον ἔλθει ἐπὶ τούτῳ ἵνα εἰπῶ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα ὅτι ὁ κ. Δουβαρρὺ, οὐ μόνον προσέβαλε τὴν δέσποιναν Δελφίνην, παρενοχλῶν τὴν ὑπηρεσίαν της, ἀλλὰ καὶ ἀντέτεινε βιαίως εἰς ἓνα ἀξιώματικόν τοῦ τάγματός μου, ὅστις ἐξελήφθη τὸ χρέος τοῦ παρατηρῶν αὐτῷ πόσον ἄτοπος ἦτον ἡ πράξις του.

Ὁ βασιλεὺς ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν διστακτικῶς.

— Αὐτὰ πρέπει ν' ἀποδειχθοῦν, νὰ ἴδωμεν ἂν ἔχωσιν οὕτω, εἶπε.

— Εἶνε ἀποδεδειγμένα, Μεγαλειότατε, ἐπρόσθεσεν ἡπίως ὁ Δελφίνος, καὶ ὡς πρὸς ἐμὲ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία οὐδεμία ὁ κ. Δουβαρρὺ ἐπέθεσε τὴν χεῖρα εἰς τὸ ξίφος.

— Πρῶτος; ἠρώτησεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', εὐτυχῆς ὅτι τῷ προσεφέρθη εὐκαιρία νὰ ἐξισώσῃ τὴν πάλην.

Ὁ Δελφίνος ἠρρυθρίασε καὶ ἐστράφη πρὸς τὸν κ. δὲ Σιουασώλ, ὅστις βλέπων αὐτὸν ἀποροῦντα ἔσπευσεν εἰς βοήθειαν.

— Τέλος πάντων, Μεγαλειότατε, εἶπε, τὰ ξίφη διεσταυρώθησαν μεταξύ δύο ἀνθρώπων, ἐξ ὧν ὁ μὲν προσέβαλεν, ὁ δὲ ὑπερησπίζετο τὴν Δελφίνην.

— Ναί, καλῶς, πλὴν τίς ἦτον ὁ πρωταίτιος τῆς πάλης; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς. Ἐγὼ τὸν Ἰωάννην τὸν γνωρίζω, εἶνε ἄκακος ὡς ἄρνιον.

— Ὁ πρωταίτιος, κατ' ἐμὲ τοῦλάχιστον, εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις ἔπαισε πρῶτος, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Δελφίνος μετὰ τὴν συνήθη πραότητα του.

— Εἶνε πράγμα ὀλίγον σκοτεινόν, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ὁ πρωταίτιος ἐκεῖνος, ὅστις ἔπαισε πρῶτος... ἐκεῖνος, ὅστις ἔπαισε πρῶτος... ἀλλὰ νὰ ἴδωμεν... καὶ ἂν αὐτὸς ὁ ἀξιώματικὸς ἐφάνη προπέτης.

— Προπέτης! ἀνέκραξεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ, προπέτης εἶνέ τις ποτὲ ἐνώπιον ἀνθρώπου, ὅστις ζητεῖ ν' ἀπαγάγῃ διὰ τῆς βίας τοὺς ἵππους τῆς Δελφίνης; Εἶνε δυνατόν αὐτό, Μεγαλειότατε;

Ὁ Δελφίνος δὲν ἐπρόσθεσεν λέξιν, ἀλλ' ὥχρισεν.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' εἶδε τὴν διπλὴν ταύτην ἐναντιότητα.

— Θυμῶδες, θέλω νὰ εἰπῶ, ἐπρόσθεσεν ἵνα μετριάσῃ τὸ προλαβόν ἐπίθετον.

— Καὶ ἔπειτα, ὑπέλαβεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ δρᾶττων ἐκ τοῦ παλινδρομικοῦ τούτου βήματος τοῦ βασιλέως τὴν εὐκαιρίαν, ἵνα προχωρήσῃ αὐτὸς κατὰ ἐν βῆμα, ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης γνωρίζει ὅτι ποτὲ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑποπέσῃ εἰς πταίσμα πᾶς, ὅστις ὑπηρετεῖ μετὰ ζήλου τὸν βασιλέα του.

— Καί... τί ἤθελα ἐγὼ νὰ εἰπῶ; ... ἂ, ἀλλὰ πῶς ἐμάθατε σεῖς, κύριε,

τὸ συμβὰν τοῦτο, ἠρώτησε τὸν Δελφίνον ὁ βασιλεὺς χωρὶς οὐδὲ νὰ χάσῃ ἐκ τῆς ὄψεως τὸν κ. δὲ Σιουασώλ, ὅστις τόσῳ κατεπλάγχθη ἐκ τῆς αἰφνιδίας ταύτης ἐρωτήσεως, ὥστε μ' ὅλην τὴν δύναμιν, ὅσην κατέβαλε ἵνα κρύψῃ τὴν ἀμνηχανίαν του, ἐπροδόθη.

— Διὰ μίαν ἐπιστολῆς, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Δελφίνος.

— Ἐπιστολῆς ἀπὸ ποῖον ;

— Ἀπὸ τινος ἐνδιαφερόμενον περὶ τῆς δεσποίνης Δελφίνης καὶ εἰς τὸν ὁποῖον βεβαίως ἐφάνη παράδοξον νὰ τὴν προσβάλλωσι.

— Ἐνόησα, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, πάλιν μυστήρια, πάλιν μυστικαὶ ἀλληλογραφίαι, πάλιν συνωμοσίαι. Ἐρχισαν πάλιν νὰ συνεννοοῦνται διὰ νὰ μὲ βασανίσουν, καθὼς εἰς τὸν καιρὸν τῆς κυρίας δὲ Πομπαδούρ.

— Ἄλλ' ὅχι, Μεγαλειότατε, ὑπέλαβεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ· τὸ πρᾶγμα ἤδη εἶνε ἀπλούστατον, ἔγκλημα καθοσιώσεως δευτέρας τάξεως. Ἐφαρμόζεται ποινὴ νόμιμος εἰς τὸν ἔνοχον, καὶ ἰδοὺ τὸ πᾶν τελειώνει.

Εἰς τὴν λέξιν ποινὴ, ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐνόησε πάραυτα ὅτι εἶδεν ἐνώπιόν του τὴν κόμισσαν ν' ἀνεγείρηται μανιώδης, καὶ τὴν Τήγκαν μὲ τὰς τρίχας ὠρθωμένας· εἶδε τὴν οἰκιακὴν εἰρήνην ἀφιπταμένην, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐπεποθήσεν ἐφ' ὅλης του τῆς ζωῆς, χωρὶς οὐδέποτε νὰ τὸ ἀπολαύσῃ, οὐδὲ τὴν ἐσωτερικὴν διχόνοιαν ἐμφανιζομένην μὲ τοὺς ὄνυχάς της τοὺς καμπύλους ἐν σχήματι ἀρπάγης καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς της τοὺς ἐρυθροὺς καὶ ὀξειδηκότας ἐκ τῶν δακρύων.

— Ποινὴ νὰ ἐφαρμοσθῇ, ἀνεφώνησε, χωρὶς πρότερον ν' ἀκούσω ἀμφοτέρω τὰ μέρη, χωρὶς πρότερον νὰ γνωρίζω ποῖος ἔχει δίκαιον ! Εὐχῆ ! ὥραίαν πρότασιν μοὶ κάμνετε τῇ ἀληθείᾳ, κύριε δούξ ! εἰς ὥρατον λαβύρινθον μὲ παρασύρετε !

— Ἀλλὰ, Μεγαλειότατε, τίς θὰ σεβασθῇ εἰς τὸ ἐξῆς τὴν δέσποιναν Δελφίνην, ἂν δὲν δοθῇ αὐστηρὸν παράδειγμα εἰς ἐκεῖνον, ὅστις πρῶτος τὴν προσέβαλε ;

— Βεβαίως, προσέθεσεν ὁ Δελφίνος, θὰ ἐγεννᾶτο μέγα σκάνδαλον, Μεγαλειότατε.

— Παράδειγμα, σκάνδαλον, εἶπεν ὁ βασιλεὺς. ὦ ! δὲν μ' ἀφίνετε ! καὶ δώσατε λοιπὸν ἐν παράδειγμα εἰς πᾶν σκάνδαλον γεννώμενον περὶ ἡμᾶς νὰ διαλύσω τὴν ζωὴν μου ὑπογράφων καταδίκας· μολονότι δὲν ὑπογράφω καὶ ὀλίγας, χάρις τῷ Θεῷ, καὶ σήμερον !

— Ὅταν εἶνε ἀνάγκη, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ.

— Βασιλεῦ μου, ἱκετεύω τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα... εἶπεν ὁ Δελφίνος.

— Πῶς : δὲν σοὶ φαίνεται ὅτι ἐτιμωρήθη ἄρκετὰ μὲ τὴν πληγὴν τὴν ὁποῖαν ἔλαβε ;

— Ὅχι, βασιλεῦ μου, διότι ἠδύνατο καὶ αὐτὸς νὰ πληγώσῃ τὸ κ. δὲ Ταβερνέυ.

— Καὶ εἰς τοιαύτην λοιπὸν περίστασιν τί θὰ ἐζητεῖτε, κύριε δὲ Σιουασώλ ;

— Θὰ πᾶς ἐζήτουν τὴν κεφαλὴν του.

— Ἀλλὰ τί περισσότερο ἔκαμαν εἰς τὸν κ. δὲ Μογγομερύ, ὅταν ἐθανάτωσε τὸν Ἑρρίκον Β' ; εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

— Εἶχε θανατώσει τὸν βασιλέα ἐξ ἀπροσεξίας, Μεγαλειότατε, ἐνῶ ὁ κ. Δουβαρρὺ προσέβαλε τὴν Δελφίνην μὲ πρόθεσιν νὰ τὴν προσβάλλῃ.

— Ὑμεῖς δέ, κύριε, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', στρεφόμενος πρὸς τὸν Δελφίνον, ζητεῖτε καὶ ὑμεῖς ὡσαύτως τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀντικόμητος Ἰωάννου;

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, δὲν εἶμαι διόλου ὑπὲρ τῆς θανατικῆς ποινῆς, ἐκ συστήματος· τοῦτο ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης τὸ γνωρίζει, ἐπρόσθεσεν ἡπίως ὁ Δελφίνος. Ἀρκούμαι τὴν ἐξορίαν του νὰ σὰς ζητήσω μόνον.

Ὁ βασιλεὺς ἐφρύαζεν.

— Ἐξορίαν διὰ μίαν ἔριν ἐντὸς ἐνὸς ξενοδοχείου! Λουδοβίκε, πολὺ αὐστηρὸς εἶσαι, μ' ὅλας τὰς φιλανθρωπικὰς ιδέας σου. Εἶνε ἀληθές ὅτι μᾶλλον εἶσαι μαθηματικὸς παρὰ φιλόανθρωπος, καὶ οἱ μαθηματικοί...

— Εὐαρεστηθῆτω νὰ τελειώσῃ τὸν λόγον ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης.

— Οἱ μαθηματικοὶ θυσιάζουσι τὸ πᾶν εἰς τοὺς ὑπολογισμούς των.

— Βασιλεῦ, εἶπεν ὁ Δελφίνος, δὲν ἔχω πάθος προσωπικὸν κατὰ τοῦ κυρίου Δουβαρρύ.

— Κατὰ τίνος λοιπὸν ἔχεις πάθος;

— Κατὰ τοῦ προσβαλόντος τὴν δέσποιναν Δελφίνην.

— Εἶδες, εἶδες ἀγάπην συζύγου πρὸς σύζυγον! ἀνέκραξεν εἰρωνικῶς ὁ βασιλεὺς. Καλὴ τύχη, ὅτι δὲν πιστεύω τόσον εὐκόλως εἰς τὰ τοιαῦτα. Βλέπω ἐγώ, βλέπω μὲ ποῖον ἐδῶ τὰ ἔχετε καὶ πρὸ πάντων βλέπω ἕως ποῦ ζητεῖτε νὰ μὲ ὠθήσετε μὲ τὰς ὑπερβολὰς σας αὐτάς.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ, μὴ νομίζετε ὅτι τελείως μεγαλοποιούμεν τὰ πράγματα, τὸ δημόσιον, τῇ ἀληθείᾳ, εἶνε ἀγανακτισμένον κατὰ τοσαύτης προπετείας.

— Τὸ δημόσιον! Ἄ! ἰδοὺ καὶ ἄλλο τέρας, τὸ ὁποῖον πλάττετε, ἢ μᾶλλον μοῦ πλάττετε. Τὸ δημόσιον· ἀκούω ἐγὼ ποτὲ τὸ δημόσιον, ὅταν μὲ λέγῃ διὰ τῶν λιβελλογράφων του, σατυριστῶν του καὶ ἄσματοποιῶν του, καὶ χιλίων ἐκεῖ τριβόλων του, ὅτι μὲ κλέπτουν, ὅτι μὲ χορεύουν εἰς τὰ δάκτυλά των, ὅτι μὲ προδίδουν; Ποτέ. Τοὺς ἀφίνω νὰ φωναῖζον καὶ γελῶ. Μιμηθῆτέ με λοιπὸν καὶ σῆς· ἀκούεις! κλείετε τὰ ὦτά σας, καὶ ὅταν βαρυνθῇ πλέον νὰ φωναῖζῃ, τὸ δημόσιόν σας θὰ παύσῃ νὰ φωναῖζῃ. — Αἶ, ἐνόησα! ἰδοὺ πάλιν, μοῦ ἀπευθύνετε τὸν χαιρετισμόν, τὸν ὁποῖον συνειθίζετε ὡσάκκις εἰσεθε δυσαρεστημένους. Ἰδοὺ ὁ Λουδοβίκος μοῦ κάμνει τὸν μορφασμόν του, ὅστις τῷ εἶνε οἰκτός, ὡσάκκις δὲν εὐχαριστεῖται. Παράδοξον, ἀληθὲς! νὰ μὴ δύνανται νὰ κάμνουν καὶ δι' ἐμὲ ὅ,τι κάμνουν διὰ τὸν ἔσχατον τῶν ἀνθρώπων· νὰ μὴ θέλουν νὰ μὲ ἀφίσουν νὰ ζήσω καὶ ἐγώ, καθὼς εὐχαριστοῦμαι· νὰ μισοῦν πάντοτε πᾶν ὅ,τι ἐγὼ ἀγαπῶ· ν' ἀγαποῦν πάντοτε πᾶν ὅ,τι ἐγὼ μισῶ! Καλέ, εἶμαι εἰς τὰς φρένας μου ἢ μὴ τὰς ἀπόλεσα; Εἶμαι ἐδῶ ὁ κυρίαρχος, ἢ δὲν εἶμαι;

Ὁ Δελφίνος ἔλαβε τὸ μαχαιρίδιόν του καὶ ἐπανῆλθε πρὸς τὸ ὥρολόγιον, τὸ ὁποῖον ἐπεσκεύαζεν· ὁ δὲ κ. δὲ Σιουασώλ ἐποίησε βαθεῖαν ὑπόκλισιν ὡς ἐν ἀρχῇ.

— Ἰδοὺ! σιωποῦν! δὲν μοῦ ἀποκρίνονται. Ἀλλὰ λέγετε, ἀποκριθῆτέ μοι κατὰ τι, διὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ!... Σεῖς, ὡς φαίνεται, ζητεῖτε νὰ μὲ προπέμψητε μίαν ὥραν ἀρχήτερα εἰς τὸν τάφον, μὲ τοὺς λόγους καὶ μὲ τὰς ἀποσιωπήσεις σας, μὲ τὰ εὐτελῆ σας μίση καὶ τοὺς μικροὺς σας φόβους!

— Ἐγὼ δὲν μισῶ τὸν κ. Δουβαρρύ, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Δελφίνος μειδίων.

— Καὶ ἐγώ, Μεγαλειότατε, δὲν τὸν φοβοῦμαι, εἶπεν ὑπερηφάνως ὁ κ. δὲ Σιουασώλ.

— Νὰ σὰς εἶπω ; ὅλοι ἐδῶ εἰσθε κακεντρεχέστατοι, ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς ἐπιδεικνύων θυμὸν, μολονότι κατὰ βάθος ἄλλο τι δὲν ἠσθάνετο εἰμὴ πείσμα. Θέλετε νὰ κατασταθῇ ὁ μῦθος τοῦ Αἰσώπου· νὰ μὲ περιγελᾷ ἔπειτα καὶ ὁ ἐξαδελφός μου, ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας, ὅτι ἐπραγματοποίησα τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως Πετώτου, κατὰ τὴν μυθιστορίαν ἐκείνου τοῦ χαμένου, τοῦ Βολταίρου. Ὅμως δὲν θὰ τὸ ἐπιτύχετε, σὰς τὸ προλέγω. Ὅχι, δὲν θὰ αἰσθανθῇτε τὴν χαρὰν αὐτὴν. Ἐννοῶ τὴν τιμὴν μου, καθὼς ἐγὼ τὴν ἐννοῶ, καὶ θέλω τὴν φυλάξει, καθὼς ἐξεύρω ἐγὼ καὶ ὄχι ἄλλος κανεὶς.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Δελφίνος μὲ τὴν ἀνεξάντλητον ἠπιότητά του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀδιάσειστον του ἐπιμονήν, ζητῶ συγγνώμην παρὰ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τῆς τιμῆς Ὑμῶν, ἀλλὰ περὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς δεσποίνης Δελφίνης, ἥτις προσεβλήθη.

— Ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης ἔχει δίκαιον, Μεγαλειότατε· μίαν λέξιν ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος καὶ οὐδεὶς θέλει ἐπαναλάβει πλέον τὸ τοιοῦτον.

— Ἀλλὰ διατί λέγετε ἐπαναλάβει ; Ποῖος ἐπραξέ τι καὶ θέλει τὸ ἐπαναλάβει ἄλλος τις ; Τὸν Ἰωάννην βλέπετε ; ὁ Ἰωάννης εἶνε ἀνόητος, ἀλλὰ δὲν εἶνε τελείως κακός.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ, ἄς τὸν ὑπολάβωμεν ὡς ἀνόητον, Μεγαλειότατε, καὶ ὡς ἀνόητος ἄς ζητήσῃ συγγνώμην παρὰ τοῦ κ. δὲ Ταβερνιέ.

— Σὰς λέγω, ἀνέκραξεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ὅτι αὐτὰ δὲν εἶνε ὑπόθεσις ἰδική μου· ὁ Ἰωάννης εἶνε ἐλεύθερος ἂν θέλῃ νὰ ζητήσῃ συγγνώμην, ἢ νὰ μὴ ζητήσῃ· δὲν εἶνε ἰδική μου ὑπόθεσις, ἄς κάμῃ ὅ,τι θέλει.

— Ἀλλ' ἂν τὸ πρᾶγμα μείνῃ τοιοιτοτρόπως ἐγκαταλειμμένον εἰς τὴν τύχην του, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ προεῖπω εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ὅτι θὰ προξενήσῃ θόρυβον πολύν.

— Ἀς προξενήσῃ καὶ θόρυβον πολύν· ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς. Ἀς προξενήσῃ τόσον πολύν θόρυβον, ὥστε νὰ κωφαθῇ μᾶλλον καὶ νὰ μὴν ἀκούω πλέον τὰς μωρίας σας.

— Λοιπόν, ἀπήντησεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ μὲ τὴν ἀδιάσειστον ψυχρότητα του, ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης μοὶ δίδει τὴν ἀδειαν νὰ δημοσιεύσω ὅτι ἀπέδωκε δίκαιον εἰς τὸν κ. Δουβαρρύ ;

— Ἐγὼ ! ἀνέκραξεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ἐγὼ ! νὰ ἀποδώσω εἰς κανένα δίκαιον, προκειμένου περὶ τοιαύτης ὑποθέσεως σκοτεινῆς ὡς ἡ κόλασις ! Ἐγὼ βλέπω ὅτι σεῖς ζητεῖτε νὰ μὲ κάμειτε σήμερον ἐκτὸς ἐμαυτοῦ. ὦ ! προσέξατε, δούξ, καλῶς... Λουδοβίκε, καὶ εἰς σὲ τὸ λέγω, πρόσσε μὴ μὲ συγχίζετε τόσον... Σκέφθητι καλῶς τί σοὶ λέγω, διότι ἐβαρύνθην πλέον, ἔφθασα εἰς τὴν ἀκμὴν, δὲν εἰμπορῶ. Χαίρεται, κύριοι, μεταβαίνω εἰς τὰς θυγατέρας μου, καὶ ἐκεῖθεν διασώζομαι φεύγων εἰς Μαρλύ, ὅπου θὰ λάβω ἴσως ὀλίγην ἡσυχίαν, ἂν σεῖς πάλιν δὲν ἔλθῃτε κατόπιν μου.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἐνῶ ὁ βασιλεὺς δὴρπύνετο πρὸς τὴν θύραν, ἀνοίγεται αὕτη καὶ παρουσιάζεται εἰς τὸ κατώφλιον κλητὴρ τις.

— Βασιλεῦ, εἶπεν, ἡ Αὐτῆς Βασιλικῆς Ὑψηλότης, ἡ δέσποινα Λουδοβίκη,

περιμένει εἰς τὴν στοάν νὰ χαιρετίσῃ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ἀναχωροῦσα.

— Ἀναχωροῦσα! εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' τεθορυβημένος· καὶ ποῦ ὑπάγει;

— Ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης, εἶπεν ὅτι ἔλαβε παρὰ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος τὴν ἄδειαν ν' ἀπέλθῃ ἐκ τῶν ἀνακτόρων.

— Ἐνόησα, ἰδοὺ καὶ ἀλλαι ζάλαι! Τὰ ἰδικά της πάλιν ἐκείνη· τὰς εὐλαθείας της. Τῇ ἀληθείᾳ δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος δυστυχέστερος ἐμοῦ!

Καὶ ἐξῆλθε περιπατῶν μετὰ σπουδῆς.

— Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης μᾶς ἀφίνει ἄνευ ἀπαντήσεως, εἶπεν ὁ πρωθυπουργὸς πρὸς τὸν Δελφίνον· τί νομίζει ἡ Ὑμετέρα Βασιλικὴ Ὑψηλότης;

— Ἀ! ἰδοὺ κτυπᾷ, εἶπεν ὁ νεαρὸς πρίγκιψ, ἀκροώμενος μετὰ χαρᾶς, εἴτε ἐπιτετηδευμένης, εἴτε πραγματικῆς, τοὺς κτύπους τοῦ ὥρολογίου του βληθέντος ἐκ νέου εἰς κίνησιν.

Ὁ πρωθυπουργὸς ἐσκυθώπασε καὶ ἐξῆλθεν ὀπισθοβατῶν ἐκ τῆς Αἰθούσης τῶν Ὁρολογίων, ἐν ᾗ ἀφῆκε τὸν Δελφίνον κατὰμονον.

ΚΖ'

Ἡ δέσποινα Λουδοβίκη.

Ἡ πρεσβυτέρα τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως περιέμενε τὸν πατέρα της εἰς τὴν μεγάλην στοάν, τὴν καλουμένην Στοάν Λεβρούνου, εἰς τὴν αὐτὴν ἐκείνην, εἰς ἣν ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' πρόπτερος τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ', ὑπεδέχθη ἐν ἔτει 1683 τὴν δόγην Ἰμπεριάλιν καὶ τοὺς τέσσαρας γενοῦνσίους γεροῦσιαστὰς, οἵτινες ἀφίχθησαν ἵνα ζητήσωσι συγγνώμην ἐκ μέρους τῆς δημοκρατίας τῶν.

Εἰς τὴν ἄκραν τῆς στοᾶς ταύτης, τὴν ἀντίθετον δηλαδὴ ἐκείνης τῆς ὁποίας θὰ εἰσῆρχετο ὁ βασιλεὺς, ἴσταντο δύο ἢ τρεῖς κυρίαί ἐπίτιμοι, μὲ περίλυπον ὄφρος.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἔφθασε καθ' ἣν στιγμὴν ἤρχιζον νὰ σχηματίζονται διάφοροι ὅμιλοι ἐντὸς τοῦ προδόμου· καθότι ἤδη διεδόθη ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων ἡ εἰδησις τῆς ἀποφάσεως ἣν ἔλαβεν αὐτὴν ἐκείνην τὴν πρωτὰν ἡ πρίγκιπessa θυγάτηρ τοῦ βασιλέως.

Ἡ δέσποινα Λουδοβίκη, ἡγεμονίς μεγαλοπρεπῆς τὸ ἀνάστημα καὶ βασιλικὴ τὸ κάλλος, τῆς ὁποίας ὅμως τὸ ἀγνὸν μέτωπον συνωφροῦς ἐνίοτε μελαγχολία, ἥς ἡγνοεῖτο ἡ αἰτία, ἡ δέσποινα Λουδοβίκη, λέγομεν, ἐνέπνεε σέβας εἰς ὅλην τὴν αὐλήν, ὅτι ἐξήσκει τὰς αὐστηροτέρας ἀρετὰς, τὴν εὐλάβειαν μάλιστα ἐκείνην, τὴν πρὸς τὰς ἀνωτέρας τοῦ βασιλέως ἀρχάς, τὰς ὁποίας πρὸ μιᾶς ἡδὴ πεντηκονταετηρίδος δὲν ἐτίμων πλέον εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰμὴ ἐκ συμφέροντος ἢ φόβου.

Σημειώσατε δέ, ὅτι καὶ εἰς αὐτὴν ἔτι τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ὁ λαὸς εἶχεν ἀπωλέσει ὀλοτελῶς τὴν πρὸς τοὺς αὐθέντας του ἀγάπην, — αὐθέντας του δὲ εἴπομεν, διότι τότε δὲν ἔλεγον ὑψηλοφώνως τυράννους, — τὴν κόρην αὐτὴν τοῦ βασιλέως τὴν ἡγάπων ὅλοι. Αἰτία δὲ τούτου ἦν ὅτι ἡ ἀρετὴ της δὲν ἦτο σκυθρωπὴ καὶ ἀγρία, ἀλλ' ἤρεμος καὶ προσηνής· παρετήρουν πάν-

τοτε ὅτι ἡ νέα ἐκείνη εἶχε καρδίαν ἀγαθὴν· τοῦτο δὲ τὸ ἐξεδήλου αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ καθ' ἐκάστην δι' οὐκ εὐαριθμῶν ἀγαθοεργῶν, ἐνῶ πάντα τὰ λοιπὰ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας μέλη, σκάνδαλον μόνον ἐδείκνυσαν.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐφοβεῖτο τὴν θυγατέρα του διὰ τὸν ἀπλοῦν λόγον ὅτι εἶχε πρὸς αὐτὴν ὑπόληψιν. Ἐνίοτε μάλιστα καὶ ἐκαυχᾶτο εἰς τὴν Λουδοβίκην του· ὅθεν καὶ εἰς μόνην αὐτὴν μεταξὺ τῶν τέκνων του συνεστέλλετο ν' ἀπευθύνῃ τοὺς σκωπτικούς ἐκείνους χλευασμούς, ἢ τὰς κοινὰς του οἰκισκὰς ἐκφράσεις καὶ ἐνῶ τὰς λοιπὰς τρεῖς θυγατέρας του — Ἀδελαΐδα, Βικτωριαν καὶ Σοφίαν — ἐπωνόμαζε Λοκκην, Σχίφην καὶ Γραιλλην, τὴν Λουδοβίκην ὅμως ἀπεκάλει Δέσποιναν.

Ὅχι, ὅτι ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἠγάπα τὴν θυγατέρα του. Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' μόνον ἐαυτὸν ἠγάπα, ὡς γνωστόν. Ἀλλ' ἐπρωτίμα αὐτὴν τῶν λοιπῶν τέκνων του.

Εἰσελθὼν εἰς τὴν στοὰν εὗρε τὴν πριγκίπισσαν μόνην, ἰσταμένην εἰς τὸ μέσον αὐτῆς, καὶ στηριζομένην ἐπὶ τραπέζης τινὸς ἐκ φολίδος κυανοῦ καὶ ἱασιπιδος αἰμοχρόου.

Ἦτο μελανὰ ἐνδεδυμένη ἡ ὥραια τῆς κόμης ἐκρύπτετο ὑπὸ δαντέλλας πυκνᾶς· τὸ μέτωπόν της ἦτο ὀλιγώτερον σοβαρόν, πλειότερον ὅμως περίλυπον τοῦ συνήθους. Δὲν ἔβλεπε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν οὐδὲν τῶν περὶ αὐτὴν, ἐνίοτε μόνον περιέφερε τοὺς μελαγχολικούς της ὀφθαλμούς ἐπὶ τῶν ἀμφοτέρωθεν τῶν τοίχων εἰκόνων τῶν βασιλέων τῆς Εὐρώπης, ἐπὶ κεφαλῇς τῶν ὁποίων διέλαμπαν αἱ τῶν προπατόρων της, ἀνάκτων τῆς Γαλλίας.

Τὸ μέλαν ἐνδύμα ἦτο συνήθης ἱματισμὸς τῶν ἡγεμονίδων, ὅσας εὐρίσκοντο ἐν ὁδοιπορίᾳ· ἐκκλύπε λοιπὸν αὐτὸ τὰ μακρὰ ἐκεῖνα θυλάκια, τὰ ὅποια ἔφερον ἐτι αἱ γυναῖκες κατὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν λαμβάνει χώραν ἡ διήγησις ἡμῶν, ὡς εἰς τοὺς χρόνους τῶν οἰκοκυράδων, βασιλισσῶν. Ταύτας δὲ λαμβάνουσα ὡς παράδειγμα καὶ ἡ δέσποινα Λουδοβίκη, εἶχεν ἐξηρημαμένον ἐκ τῆς ζωῆς τῆς ὁμαθῆν μικρῶν κλειδίων διὰ κρίκου χρυσοῦ συνημμένων. Αἱ κλειδῆς αὗται ἦσαν τῶν κιθωτίων καὶ τῶν σκευοθηκῶν της.

Συννοια κατέλαθε τὸν βασιλέα ὅταν εἶδε τὴν σιγὴν, τὴν προσοχὴν μάλιστα, μεθ' ἧς περιέμενον οἱ ἀφροσῶτες τὸ ἀποθησόμενον τῆς σκηνῆς ταύτης.

Ἀλλὰ πόσον μακρὰ ἦν ἡ στοὰ, ὥστε ἠδύναντο οἱ θεαταὶ νὰ διαμένωσιν εἰς τὰ δύο ἄκρα αὐτῆς, χωρὶς κατ' οὐδὲν νὰ παρενοχλῶσι τοὺς δύο μας ἡθοποιούς, ἂν μὲ; ἐπιτρέπεται νὰ δώσωμεν πρὸς στιγμὴν τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἰς τὴν θυγατέρα του. Οἱ ἀφροσῶτες ἔβλεπον· τοῦτο ἦτο δικαίωμα τῶν· δὲν ἤκουον ὅμως· τοῦτο ἦτο χρέος τῶν.

Ἡ πριγκίπισσα ὤδευσε βήματά τινα εἰς συνάντησιν τοῦ βασιλέως, καὶ λαβούσα τὴν δεξιάν του ἡσπᾶσθη αὐτὴν μετὰ σεβασμοῦ.

— Ἀναχωρεῖς ἤκουσα, δέσποινα; τῇ εἶπεν ἐρωτηματικῶς ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'. Ποῦ; ἀπέρχου εἰς Πικαρδίαν;

— Ὅχι, βασιλεῦ, ἀπήντησεν ἡ πριγκίπισσα.

— Ἀ! λοιπὸν ἠννόησα, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀνυψῶν τὴν φωνήν, ἀπέρχου εἰς Νοαρμουτιέρους, ἵνα προσκυνήσῃς.

— Ὅχι, βασιλεῦ, ἀπήντησεν ἡ Λουδοβίκη, ἀναχωρῶ εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Καρμηλιτῶν τοῦ Σαιντ-Δενῆ, τοῦ ὁποίου δύναμαι, ὡς σὰς εἶνε γνωστόν, νὰ κελυσθῶ ἡγουμένησα.

Ἐρρίγησεν ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ τὸ πρόσωπόν του διέμεινε γαλήνιον· ἡ καρδία του μόνον διαταράχθη.

— ὦ! ὄχι, εἶπε, μή, κόρη μου· θὰ μὲ ἀφήσῃς διὰ παντός· ὄχι, μή! εἶνε ἀδύνατον αὐτό.

— Πρό πολλοῦ, πάτερ μου, τὸ ἀπεφάσισα, καὶ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης μοι ἔδωκε τὴν ἀδειαν, μὴ λοιπόν, πάτερ μου, ἀντιτείνετε, σὺς ἰκετεύω.

— Ἔδωκα, ναί, τὴν ἀδειαν αὐτήν, ἀλλ' ἀφοῦ πρῶτον, ὡς ἐνθυμίσαι, προσεπάθησα νὰ σὲ ἀποτρέψω. Τὴν ἔδωκα, διότι ἤλπισα πάντοτε ὅτι ἡ καρδία σου θὰ συνετρίβeto τὴν στιγμήν τῆς ἀναχωρήσεως· ὅτι ἤθελε μεταμεληθῇ. Ὅχι, κόρη μου! δὲν δύνασαι νὰ κατακληθῇς ἐντὸς μονῆς· τὰ ἦθ' ἐκεῖνα τὰ παλαιά, ἄφες τὰ ἐκεῖνα πλέον παρῆλθον εἰς μονὰς σήμερον εἰσέρχονται ὅσοι ἔχουν θλίψεις ἢ πάσχουν ἀπὸ καταδρομῆς τῆς τύχης. Ἀλλ' ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας νὰ ᾔνε πτωχή... δὲν γίνεται ποτέ... ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν τὸ βλέπω· θλίψεις νὰ ἔχῃ... καὶ ἂν εἶχε, δὲν πρέπει τοῦτο νὰ γίνῃ εἰς τὸν κόσμον φανερόν, μοι φαίνεται.

Ὁ λόγος καὶ ἡ διάνοια τοῦ βασιλέως ἀνυψοῦντο, καθόσον προσεχώρει εἰς τὴν παράστασιν προσώπου βασιλέως καὶ πατρός, παράστασιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιδίδει κάλλιστα πᾶς ἡθοποιός, ὅταν ἀφ' ἐνός ἐμπνέται ὑπὸ ὑψηλοφροσύνης καὶ ἀφ' ἐτέρου ὑπὸ λύπης.

— Βασιλεῦ, εἶπεν ἡ Λουδοβίκη παρατηροῦσα τὴν συγκίνησιν τοῦ πατρός καὶ κατανυγομένη καὶ αὐτὴ βαθύτερον, ὅσῳ σπικνίως ἐρρίνετο ἡ συγκίνησις αὐτῇ εἰς τὸν ἐγωιστὴν Λουδοβίκον ΙΒ', πλὴν δὲν ἀπέδειξε μολοντοῦτο τὴν θέσιν τῆς ψυχῆς της. Βασιλεῦ, μὴ ἐξασθενεῖτε τὴν καρδίαν μου ἐκφραζόμενός μοι τὴν φιλοστοργίαν ὑμῶν. Ἡ θλίψις μου, δὲν εἶνε θλίψις κοινὴ καὶ ἰδοὺ διατὶ οὐδὲ ἡ ἀπόφασίς μου συνάδει μὲ τὰς συνηθείας τοῦ αἵωνος τούτου.

— Λοιπόν ἔχεις θλίψεις, ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς μὲ ἐκλαμψὶν οἴκτου. Θλίψεις! σὺ, ταλαίπωρον παιδί!

— Ὁδυνηράς, μεγίστας, βασιλεῦ, ἀπήντησεν ἡ Λουδοβίκη.

— Καὶ πῶς, κόρη μου, νὰ μὴ μοι τὸ εἴπῃς;

— Διότι εἶνε ἐξ ἐκείνων τῶν θλίψεων, τὰς ὁποίας δὲν δύναται νὰ θεράπευσῃ ἀνθρώπινος χεῖρ.

— Οὐτε βασιλέως;

— Οὐτε βασιλέως Μεγαλειότατε.

— Ἀλλ' οὐτε πατρός;

— Οὐτε, Μεγαλειότατε, οὔτε.

— Καὶ ὅμως, Λουδοβίκη μου, σὺ εἶσαι εὐσεβὴς καὶ ἀντλεῖς τόσῃν δυνάμειν ἐκ τῆς θρησκείας.

— Ὅχι, ὅσῃν ἤθελον, βασιλεῦ, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα ἀναχωρῶ εἰς μίαν μονήν, διὰ νὰ εὕρω ἐκεῖ περισσοτέραν. Ἐν τῇ σιγῇ, ὁ Θεὸς λαλεῖ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου· ἐν τῇ μοναξίᾳ ὁ ἀνθρώπος λαλεῖ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Θεοῦ.

— Ἀλλ' ἡ θυσία, τὴν ὁποίαν ζητεῖς νὰ προσφέρῃς εἰς τὸν Θεὸν εἶνε ἀπειρος· εἶνε τσαούτη, ὥστε δὲν ὑπάρχει ἀμυθὴ ἀνταξία αὐτῆς. Ὁ θρόνος, παρακαλῶ, τῆς Γαλλίας δὲν περιέχει σεβασμίαν σκιάν ἐπὶ τῶν τέκνων ὅσα περὶ αὐτὸν ἐκτρέφονται; δὲν σὲ ἀρκεῖ ἡ σκιά αὐτῆς;

— Ἡ σκιά τοῦ κελλείου εἶνε ἔτι παχυλοτέρα, πάτερ μου· ἐπιχέει δρόσον εἰς τὴν καρδίαν, ἀνάψυξιν καὶ εἰς τοὺς ἰσχυροὺς καὶ εἰς τοὺς ἀσθενεῖς· καὶ

εἰς τοὺς ταπεινοὺς καὶ εἰς τοὺς ὑπερηφάνους, καὶ εἰς τοὺς μεγάλους καὶ εἰς τοὺς μικροὺς.

— Μὴ ὑπολαμβάνεις ὅτι διατρέχεις κίνδυνον τινά; Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, Λουδοβίκη μου, ἔχεις τὸν βασιλέα ὑπέρμαχον.

— Μεγαλειότατε, ὁ Θεὸς ὑπέρμαχος ἐν πρώτοις εἶη τῷ βασιλεῖ!

— Ἐπαναλαμβάνω, Λουδοβίκη μου, λέγων σοι, ὅτι σὲ πλανᾷ ζήλος ὑπερβαίνων τὸ μέτρον. Τὸ νὰ προσεύχηται τις εἶνε καλόν, ἀλλ' ὅχι νὰ προσεύχεται ἀκαταπαύστως. Σὺ, ἡ τόσον καλοκάγαθος, σὺ, ἡ τόσον εὐσεβής, τί χρεῖαν ἔχεις τῆς προσευχῆς;

— Ὅσον καὶ ἂν προσευχηθῶ εἶνε ὀλίγον, ὦ πατέρ μου! ὅσον καὶ ἂν προσευχηθῶ εἶνε ὀλίγον, ὦ βασιλεῦ μου, ὀλίγον εἶνε πρὸς τὸ νὰ διασκεδασθῶσιν αἱ δυστυχίαι, αἵτινες ἐπικεῖνται ἐφ' ἡμῶν! Αὐτὴ ἡ ἀγασθότης τῇ ὁποίᾳ μοὶ ἐδῶρσεν ὁ Θεός, αὐτὴ ἡ καθαρότης, τὴν ὁποίᾳ τῶρα εἰκοσιν ἔτη καταβῆλῃ πᾶν σθένος νὰ ἀγνίζω ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, πολὺ φοβοῦμαι ὅτι δὲν ἀποτελεῖ εἰσέτι τὸ μέτρον τῆς ἀγνότητος καὶ ἀθωότητος, τὸ ἀναγκαῖον εἰς τὸ θῦμα ἐξίλασμού.

Ὁ βασιλεὺς ὡπισθοδρόμησε κατὰ ἓν βῆμα, καὶ ἀτενίσας πρὸς τὴν Λουδοβίκην μετὰ θαυμασμοῦ:

— Ποτὲ ἄλλοτε δὲν μοὶ ὠμίλησες τοιουτοτρόπως, εἶπε. Πλανᾷσαι, ἀγαπητή μου κόρη! ὁ ἀσκητικὸς βίος σὲ παραφέρει.

— ὦ! βασιλεῦ, μὴ ἀποκαλεῖτε διὰ τοιούτου κοσμικοῦ ὀνόματος μίαν ἀφοσίωσιν, τὴν ἀληθεστέραν καὶ μᾶλλον εἰπεῖν ἀναγκαιοτέραν παρὰ πᾶσαν ἄλλην, ὁποῖαν προσέφερε ποτε γυνὴ ὑπήκουσ πρὸς τὸν βασιλέα της καὶ θυγάτηρ πρὸς τὸν πατέρα εἰς περιστάσεις κατεπειγουσάς. Βασιλεῦ, ὁ θρόνος σας, τοῦ ὁποίου τὴν προστατευτικὴν σκιάν μοὶ προσεφέρετε ὑψηλοφρόνως πρὸ ὀλίγου, βασιλεῦ, ὁ θρόνος σας κλονεῖται ὑπὸ τὰς προσβολάς, τὰς ὁποίας ὑμεῖς μὲν δὲν αἰσθάνεσθε ἔτι, ἀλλ' ἐγὼ τὰς προβλέπω ἀπὸ τοῦ νῦν. Ὑποσκάπτεται τι βαθύ, ὡς ἄβυσσος βαθύ, εἰς τὴν δύνανται αἰφνης νὰ καταβροχθισθῇ ἡ μοναρχία. Σὺς εἶπον ποτὲ, Μεγαλειότατε, τὴν ἀλήθειαν;

Ἡ δέσποινα Λουδοβίκη παρετήρησε περὶ αὐτὴν ἵνα ἴδῃ μήπως δύνανται νὰ τὴν ἀκούσωσι, καὶ βεβαιωθεῖσα ὅτι ἅπαντες εὐρίσκοντο εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν, ἐξηκολούθησε:

— Λοιπὸν ἐγὼ τὴν γνωρίζω, ἐγὼ ἥτις ὑπὸ τὸ ῥάσον καλογραίας εἰκοσάκις ἐπεσκέφθην τὰς σκοτεινὰς ὁδοὺς, τὰς πειναλέας καλύβας, τὰς πλήρεις αἱμαγῶν ἀγυῖας. Εἶδον λοιπὸν, βασιλεῦ μου, εἶδον εἰς τὰς ὁδοὺς ταύτας, εἰς τὰς ἀγυῖας, εἰς τὰς καλύβας, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἀποθνήσκουσι τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους τὸν χειμῶνα, τῆς δίψης καὶ τοῦ καύσωνος τὸ θέρος. Αἱ ἐξοχαί, τὰς ὁποίας ὑμεῖς, βασιλεῦ μου, δὲν βλέπετε, διότι ὑμεῖς πηγαίνετε ἀπὸ Βαρσαλλίας εἰς Μαρλὺ καὶ ἀπὸ Μαρλὺ εἰς Βερσαλλίας μόνον, αἱ ἐξοχαί δὲν ἔχουν πλέον, ὅχι διὰ νὰ θρέψωσι λαοὺς, ἀλλὰ σπῶρον διὰ νὰ γονιμοποιηθῇ ἡ γῆ, ἥτις καταρρασθεῖσα καὶ αὐτὴ, ἀγνοῶ ὑπὸ τίνος ἐχθρικής δυνάμεως, καταβροχθίζει τὸν σπῶρον καὶ δὲν τὸν ἀποδίδει. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, οἱ στερούμενοι τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, γυγγυλίζουν ὑποκώπως, διότι φῆμαι δυσδιάνγνωστοι διατρέχουσιν ἐναέριοι εἰς τὸ λυκαυγές, διὰ νυκτός, μαχαίρας ἀναφέρουσιν καὶ ἀλύσεις καὶ ἄλλας τυραννίας, καὶ εἰς τοὺς λόγους τούτους ἐξυπνοῦν, παύουν νὰ κλαίουν καὶ ἀρχίζουν ν' ἀγαχακτοῦν. Αἱ βουλαὶ ἐξ ἄλλου μέρους ζητοῦν τὸ ἐξελεγκτικὸν δικαίωμα διὰ τὸ ζη-

τοῦν ; διὰ νὰ δύνανται νὰ σᾶς λέγωσι φανερώς ὅ,τι τώρα λέγωσι μυστικῶς μεταξύ των . — Βασιλεῦ, κακὰ βαδιζεις ! ἡ σωσόν μας ἡ σωζόμεθα μόνοι . — Οἱ στρατιωτικοὶ σκαπτοὺν διὰ τοῦ ἀχρήστου ξίφους των μίαν γῆν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐγκυμονεῖται ἡ ἐλευθερία, ἣν οἱ ἐγκυκλοπαίδισται ἐνέσπειραν πλήρως χερσίν. Οἱ λογογράφοι — πῶς ταῦτα πάντα γίνονται ἂν αἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἀνθρώπων δὲν ἤρχιζον ν' ἀνοίγωνται εἰς πράγματα, ἅτινα πρότερον δὲν ἔβλεπον ! — οἱ λογογράφοι γνωρίζουν ὅ,τι κακὸν προξενούμεν τὴν αὐτὴν ὥραν, καθ' ἣν τεκταίνομεν αὐτό, καὶ τὸ λέγουν εἰς τὸν λαόν, ὅστις τώρα ἐσχατῶς συσπᾷ τὰς ὀφρῦς, ὡσᾷς βλέπῃ διαβαίνοντας τοὺς αὐθέντας του. Ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης νυμφεύει τὸν υἱὸν αὐτῆς. Εἰς ἄλλους καιροὺς, ὁπότε ἡ βασιλίσσα Ἀννα τῆς Αὐστρίας ἐνύμφευε τὸν ἰδικόν της, ἡ πόλις τὸν Παρισίων προσέφερε δῶρα εἰς τὴν πριγκίπισσαν Μαρίαν Θηρεσίαν. Σήμερον, ἐξ ἐναντίας, ὅχι μόνον ἡ πόλις σιωπᾷ, ὅχι μόνον ἡ πόλις δὲν προσφέρει τι, ἀλλ' Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἀναγκάζεται ν' αὐξήσῃ τοὺς φόρους, διὰ νὰ πληρώσῃ τὰ ὀχήματα, δι' ὧν προσκομίζεται μία κόρη τοῦ Καίσαρος πρὸς ἕνα υἱὸν τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου. Ὁ ἱερός κλῆρος ἐσυνείθιζε πρὸ πολλοῦ ἤδη νὰ μὴ παρακαλῇ πλέον τὸν Θεόν, ἀλλ' αἰσθάνεται ὅτι αἱ γαῖαι διενεμήθησαν ὅλαι, ὅτι τὰ προνόμια ἐξηντλήθησαν ὅλα, ὅτι τὸ ταμεῖον πάσχει ἐξ ἀνεχειας, διὸ ἐπανῆλθεν εἰς τὰς προσευχὰς καὶ παρακαλεῖ τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ὀνομάζει εὐτυχίαν τοῦ λαοῦ ! Τέλος πάντων, Μεγαλειότατε, ἐξ ἐμοῦ περιμένετε νὰ σᾶς εἰπῶ ὅ,τι βλέπετε καὶ ὑμεῖς ὁ ἴδιος, μετὰ τοσαύτης μάλιστα πικρίας, ὥστε εἰς οὐδένα ἀναφέρετε ποτὲ λέξιν ! Οἱ συναδελφοί μας, οἱ βασιλεῖς, οἵτινες ἄλλοτε μᾶς ἐζήλευον, οἱ συναδελφοί μας, ἀποστρέφουσι τὸν πρόσωπόν των ἀφ' ἡμῶν ἤδη. Αἱ τέσσαρες θυγατέρες Σας, βασιλεῦ, αἱ θυγατέρες τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας ! αἱ τέσσαρες θυγατέρες Σας ἔμειναν ἀνυμφοί, ἐνῷ ὑπάρχουν εἰκοσι πρίγκιπες εἰς τὴν Γερμανίαν, τρεῖς εἰς τὴν Ἀγγλίαν, δεκαεὶ εἰς τὰ ἀρκτῶα βασίλεια, παρεκτός των συγγενῶν μας τῶν Βουρβόνων τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Νεαπόλεως, οἵτινες μᾶς λησμονοῦν ἢ ἀποστρέφουσι καὶ αὐτοὶ ἀφ' ἡμῶν τὸ πρόσωπόν των ὡς οἱ ἄλλοι. Τῆς Περσίας ὁ Σάχης ἤθελεν ἴσως μας ἐπιθυμήσῃ, ἂν δὲν ἤμεθα θυγατέρες βασιλέως χριστιανοῦ. ὦ ! δὲν ἐννοῶ τὸν ἑαυτὸν μου, πάτερ μου ! πάτερ μου, ἐγὼ δὲν μεμψιμοιρῶ· ἐγὼ εἶμαι εὐτυχής, διότι ἰδοὺ εἶμαι ἐλευθέρα, διότι εἰς κανένα τῶν τῆς οἰκογενείας μου δὲν εἶμαι ἀναγκαῖα, διότι προσφεύγω εἰς τὸν βίον τὸν μοναστικόν, εἰς τὴν θείαν μελέτην καὶ τὴν ταπεινῶσιν, ἵνα ἱκετεύσω τὸν Θεόν ν' ἀποτρέπῃ ἀπὸ κεφαλῆς Ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ ἀνεψιοῦ μου, τὴν τρομερὰν καταιγίδα, ἣν ἀκούω γογγύζουσαν εἰς τὸν οὐρανὸν τοῦ μέλλοντος.

— Κόρη μου, ἀγαπητὸν μου τέκνον, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ὁ φόβος σοὶ παριστᾷ τὸ μέλλον αὐτὸ πολὺ τρομερώτερον ἀφ' ὅτι εἶνε.

— Βασιλεῦ, βασιλεῦ, εἶπεν ἡ Λουδοβίκη, ἐνθυμήθητι τὴν εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἡγεμονίδα, τὴν προφῆτιν ἐκείνην καὶ βασιλόπαιδα. Προέλεγε καὶ αὐτὴ, ὡς ἐγὼ τώρα, εἰς τὸν πατέρα καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς της ὅτι πόλεμος, ὅτι καταστροφὴ ἐπαπειλεῖται καὶ πυρκαϊά· καὶ ὁ πατὴρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ της ἐγέλων εἰς τὰς προρρήσεις της· τὰς ἀπεκάλουν μωρίας. Μὴ με περιποιεῖσθε κ' ἐμὲ τώρα ὡς ἐκείνην. Προεῖξατε, ὦ πάτερ μου ! Σκεφθῆτε, ὦ βασιλεῦ μου !

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας καὶ ἀφῆκε τὴν κεφαλὴν νὰ κλίνη ἐπὶ τοῦ στήθους του.

— Κόρη μου, εἶπε, μοὶ ὁμιλεῖς μὲ αὐστηρότητα· αἱ δυστυχίαι διὰ τὰς ὁποίας μὲ ἐλέγχεις προέρχονται ἐξ ἐμοῦ λοιπόν;

— Μὴ γένοιτο, ὦ πατέρ μου, νὰ διέλθῃ τῆς φαντασίας μου διαλογισμὸς τοιοῦτος ποτέ· προέρχονται ἐκ τοῦ αἵματος εἰς τὸν ὅποιον ζῶμεν. Παρασύρῃσθε καὶ Ὑμεῖς ὅπου ὅλοι παρασυρόμεθα. Ἀκούσατε, βασιλεῦ μου, πόσον ὁ λαὸς χειροκροτεῖ εἰς τὰ θέατρα ὅταν τὴν παραμικρὰν ἀκούσῃ ἔννοιαν κατὰ τῆς βασιλείας· παρατηρήσατε τὸ ἑσπέρας, μετὰ πόσης φαιδρότητος καταβιβάζει ὁ καλὸς κόσμος ἀπὸ τὰς κλίμακας τῶν θεωρείων εἰς ὁμίλους μικροῦς, ἐνῶ ἡ μεγάλη μαρμαρίνη ἀναβάθρα, δι' ἧς ἡμεῖς ἀνερχόμεθα πρὸς τὰ βασιλικά θεωρεῖα, μένει ἐρήμη καὶ σκυθρωπή. Βασιλεῦ, ὁ λαὸς καὶ οἱ αὐλικοὶ τῶρα ἐπυνήθισαν καὶ διασκεδάζουσι καὶ ἔννευ ἡμῶν· καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ σκυθρωπαζουσιν ὅπου ἡμεῖς παρούσιασθῶμεν. Φεῦ! ἐξηκολούθησεν ἡ πριγκίπισσα μετὰ μελαγχολίας θελξινουστάτης. φεῦ! ἀθλία νεολαία περικαλλής! ταλαίπωρε, ὦρατε κόσμε! ἐρῶσθε! τραγωδεῖτε! εὐθυμεῖτε! εὐδαιμονεῖτε! Ἐγὼ ἐδῶ σὰς ἠνόχουν, ἐνῶ ἐκεῖ θὰ σὰς φανῶ χρήσιμος. Ἐδῶ, κατεπνίγετε τοὺς περιχαρεῖς σας γέλωτας, φοβούμενοι μὴ μοι ἀπερέσκετε· ἐκεῖ, ἐκεῖ, θὰ προσεύχεσθε, ὦ! θὰ προσεύχεσθε ἐξ ὅλης ψυχῆς, ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, ὑπὲρ τῶν ἀνεψιῶν μου, ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τῆς Γαλλίας, ὑπὲρ ἡμῶν ὅλων, τέλους πάντων, τοὺς ὁποίους ἀγαπῶ, μὲ ὅλην τὴν ζῆσιν καρδίας, τὴν ὁποίαν οὐδὲν εἰσέτι πάθος δὲν ἐξησθένησε.

— Κόρη μου, εἶπεν ὁ βασιλεὺς μετὰ σοβαρὲν σιωπῇ, σὲ παρακαλῶ μὴ φύγῃς καὶ μὲ ἀφήσῃς, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν μάλιστα· μοὶ ἐσπάραξες τὴν καρδίαν σὲ βεβαίῳ.

Ἡ Λουδοβίκη ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ πατρός της, καὶ προσηλώσασα μετὰ στοργῆς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἐπὶ τῆς εὐγενοῦς φυσιογνωμίας τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ':

— Ὅχι, εἶπεν, ὄχι, πατέρ μου· μίαν ὥραν πλέον δὲν μένω εἰς αὐτὸ τὸ ἀνάκτορον. Ὅχι· καιρὸς προσευχῆς. Αἰσθάνομαι ἐν ἐαυτῷ τὴν δύναμιν νὰ ἐξαγοράσω διὰ τῶν δακρύων μου ὅλας τὰς τέρψεις, ὅσας ἀκόμη ἰχνηλατεῖτε, ὑμεῖς, ὁ ἔτι νέος, ὑμεῖς, ὁ καλὸς πατήρ, ὑμεῖς, ὁ γνωρίζων νὰ συγχωρῇ καὶ νὰ οἰκτείρῃ

— Μείνε μεθ' ἡμῶν, Λουδοβίκη μου, μείνε μεθ' ἡμῶν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς θλίβων τὴν θυγατέρα εἰς τὰς ἀγκάλας του

Ἡ πριγκίπισσα ἀνένευσε διὰ τῆς κεφαλῆς.

— Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, εἶπε περιλύπως· καὶ ἀπροσπαυμένη ἐκ τοῦ βασιλικοῦ ἐναγκαλισμοῦ. Χαίρετε, πατέρ μου! Εἰπον σήμερον πράγματα, ἅτινα πρὸ δέκα ἡδὴ ἐνιαυτῶν ἐβάρυνον τὴν καρδίαν μου. Τὸ φορτίον μὲ κατέπνιγε. Χαίρετε· εἶμαι περιχαρής. Ἰδέτε, χαμογελῶ· σήμερον μόνον ἠσθάνθην τί ἐστὶν ἀγαλλίασις. Δὲν λυποῦμαι ὅτι ἀφίνω τίποτε.

— Οὐδ' ἐμὲ ὅτι ἀφίνεις, κόρη μου;

— ὦ! Ὑμᾶς ἤθελον λυπηθῇ, ἂν δὲν ἐμελλον ποτὲ πλέον νὰ σὰς ἴδω· πλὴν θὰ ἔρχεσθε ἐνίστε εἰς Σαίντ-Δεντ· δὲν θέλετε μὲ λησμονήσῃ ὁλοτελῶς.

— ὦ! ποτέ, ποτέ!

— Μὴ μαλάσσεται, βασιλεῦ, εἰς τοσοῦτον ἡ ψυχὴ σας, μὴ ὑπολάβωσιν

οἱ περὶ ἡμᾶς ὅτι αὐτὸς ὁ χωρισμὸς θὰ ἦτο διαρκής. Αἱ ἀδελφαὶ μου δὲν γνωρίζουσιν εἰσέτι τίποτε, νομίζω τοῦλάχιστον εἰς μόνας τὰς γυναῖκας τῆς ὑπηρεσίας μου ἐγνωστοποιήθη τὸ πρᾶγμα. Ἦδη πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν προητοιμαζόμεν, καὶ ἐπιποθῶ διακαῶς νὰ μὴν ἀντηχήσῃ ὁ θόρυβος τῆς ἀναχωρήσεώς μου εἰμὴ μετὰ τὸν θόρυβον τῶν βαρεῶν θυρῶν τοῦ Σαϊντ-Δενῆ. Ὁ τελευταῖος οὗτος θὰ μὲ ἐμποδίσῃ ν' ἀκούσω τὸν πρῶτον.

Ὁ βασιλεὺς ἀνέγνωσεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς θυγατρὸς του ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἦτο ἀκράδαντος. Ἄν δὲ ἡ Λουδοβίκη ἀφ' ἐνὸς ἐφοβεῖτο τὴν ἐκρηξιν τῶν ὀλολυγμῶν, ἵνα μὴ κλονισθῇ ἡ ἀπόφασίς της, ὁ βασιλεὺς ἐφοβεῖτο τοῦτο πολὺ πλέον, ἵνα μὴ πειραχθῶσι τὰ νεῦρά του.

Εἶτα, ἐκεῖνος ἤθελε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Μαρλύ, καὶ ἂν εἰς Βερσαλλίας τὸν κατεκυρίευσεν πολλὴ λύπη, ὑπῆρχε βεβαίως κίνδυνος μὴ ἀναβληθῇ ἡ ὁδοιπορία του.

Τέλος πάντων, ἐσυλλογίζετο καὶ ὅτι πλέον δὲν ἐμελλεν, ὡς ἄν τις ἐξήρχετο ἀπὸ κρασιπάλῃν τινά, ἀνοικεῖαν καὶ εἰς βασιλέα καὶ εἰς πατέρα, ν' ἀπαντᾷ τὸ σοβαρὸν καὶ κατηφές αὐτὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον τῷ ἐφαίνετο ὡς ἐπίπληξις διὰ τὸν ἀμέριμνον καὶ ὀκνηρὸν βίον, ὃν αὐτὸς διῆγε.

— Λοιπὸν, ἀφ' οὗ πλέον τὸ θέλεις ἀνενδύτως, ἄς γίνῃ, τέκνον μου, εἰπεῖ δέχθητι μόνον τὴν εὐχὴν τοῦ πατρὸς σου, τὸν ὁποῖον πάντοτε κατέστησας ἐντελῶς εὐτυχῇ.

— Τὴν δεξιάν σας μόνον, πάτερ μου, νὰ τὴν ἀσπασθῶ, καὶ δότε μοι κατὰ διάνοιαν τὴν πολύτιμόν σας εὐχὴν.

Πρὸς τοὺς γνωρίζοντας τὴν ἀπόφασιν τῆς Λουδοβίκης τὸ θέαμα τοῦτο ἦν μέγα καὶ πάνδημον· νὰ βλέπωσι τὴν εὐγενῆ αὐτὴν ἡγεμονίδα, εἰς πᾶν βῆμα τῆς νὰ προχωρῇ πρὸς τοὺς ἀπεικονισμένους προπάτορας αὐτῆς, οὔτινες ἐκ τοῦ βάθους τῶν χρυσῶν πλαισίων των, ἐνομιζέ τις ὅτι τῇ ἀπένειμον εὐχαριστίας, ὡς πορευομένην ζῶσαν ἔτι νὰ εὕρῃ αὐτοὺς εἰς τοὺς τάφους των!

Εἰς τὴν θύραν, ὁ βασιλεὺς ἐχαιρέτισε τὴν θυγατέρα του, εἶτα ἐπέστρεψεν εἰς τὰ βήματά του χωρὶς νὰ προσφέρῃ λέξιν.

Ἐκολούθησε δὲ αὐτὸν ἡ Αὐλή, ὡς ἀπῆται ἡ ἐθιμοταξία.

ΚΗ'

Ἡ Λόκη, ἡ Σχίφφη καὶ ἡ Γραίλλη.

Κατηθύνθη δ' ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ δωμάτιον τῶν Ἀποσκευῶν, ἔνθα συνήθως εἰσῆρχετο πρὸ τοῦ κυνηγίου ἢ τοῦ περιπάτου. ἵνα διέλθῃ στιγμὰς τινὰς καὶ δώσῃ τὰς ἀναγκάίας διὰ τὴν προκειμένην ἐκδρομὴν διαταγὰς.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἔμεινεν οὕτω κατὰμονος, ἐξηκολούθησε νὰ ὀδεύῃ διὰ τοῦ προδρόμου, πρὸς ὃν ἠνοίγετο ἡ θύρα τῶν θαλάμων τῶν θυγατέρων του. Φθάσας ἀπέναντι τῆς θύρας ταύτης καὶ ἰδὼν αὐτὴν κεκλεισμένην διὰ καταπετάσματος ἔστη, πρὸς στιγμὴν καὶ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Μίαν μόνην κόρην ἀπῆλαυσα καλὴν, ἐψιθύρισε καὶ ἀνεχώρησε καὶ αὕτῃ.

Φωνῶν τότε ἐκρηξίς ἀπήντησε πρὸς τὸν λόγον τοῦτον, τὸν οὐχὶ τόσῳ κολακευτικὸν διὰ τὰς λοιπὰς τῶν θυγατέρων του. Τὸ καταπέτασμα ἀνηγέρθη, καὶ

ἰδοῦ αἱ τρεῖς κόραι προβάλλουσι τὰς κεφαλὰς κράζουσαι ταῦτοχρόνως μετὰ δυσαρρεσκείας πρὸς τὸν Λουδοβίκον ΙΕ΄ :

— Σὺς εὐχαριστοῦμεν, πάτερ, σὺς εὐχαριστοῦμεν.

— Ἄ ! σὺ εἶσαι, Λόκη ; εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν πρεσβυτέραν, — δηλαδὴ εἰς τὴν δέσποιναν Ἀδελαΐδα. — Αἶ, θέλετε δυσαρρεστηθῆ, θέλετε μὴ ἐγὼ εἶπα τὴν ἀλήθειαν.

— Τώρα ; εἶπεν ἡ δέσποινα Βικτωρία, τώρα θὰ τὸ μάθωμεν ; δὲν γνωρίζομεν ἡμεῖς, Μεγαλειότατε, ὅτι πάντοτε ἐπρωτιματε τὴν Λουδοβίκην ;

— Λοιπὸν χαίρω, ὅτι δὲν τὸ ἠκούσατε κατὰ πρώτην φοράν.

— Ἀλλὰ διατί εἰς τὴν Λουδοβίκην αὐτὴν τὴν προτίμησιν ; ἠρώτησεν ἡ Σοφία μὲ ὀξεῖαν φωνήν.

— Διότι ἡ Λουδοβίκη δὲν μὲ βασανίζει, ἀπήντησεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ΄.

— Ὡ ! μὴ σὺς μέλη, καὶ θέλετε ἰδεῖ τί ἔχει ἐκείνη νὰ σὺς προξενήσῃ, εἶπεν ἡ Σοφία μὲ τόσῃ χολῇ, ὥστε ἐπέσυρε τὴν ἰδιαιτέραν προσοχὴν τοῦ βασιλέως.

— Τί ἔχει νὰ μοι προξενήσῃ ; Λέγε, Γραίλλη, νὰ ἴδωμεν. Μήπως ἡ Λουδοβίκη, ἀναχωροῦσα, σοὶ ἐνεπιστεύθη τίποτε ἰδιαιτέρως ; Τοῦτο μοι φαίνεται ἀπίθανον, ἐπειδὴ δὲν εἶδα νὰ σὲ ἀγαπᾷ πολὺ.

— Μὲ ἀγαπᾷ δὲν μὲ ἀγαπᾷ, διὰ τοῦτο κ' ἐγὼ εἰξεύρω εἰς ποίαν θέσιν τὴν ἔχω, ἀπήντησεν ἡ Σοφία.

— Καλὰ ! κάμετε ὅτι θέλετε φαγωθῆτε, ἂν θέλετε, ἐμὲ φθάνει ν' ἀφίενε τὴν συχον, νὰ ἴδωμεν νὰ βάλωμεν μίαν τάξιν εἰς αὐτὸ τὸ βασίλειον τῶν Ἀμαζόνων, καὶ κάμετε σεῖς μεταξύ σας ὅτι θέλετε. Ἀλλὰ τί λοιπὸν ἔχει νὰ μοι προξενήσῃ ἡ Λουδοβίκη ; Ἐκείνη ἡ πτωχὴ νὰ προξενήσῃ ποτὲ κακὸν εἰς ἐμέ ;

— Ἐκείνη ἡ πτωχὴ ! εἶπον ἡ Βικτωρία καὶ ἡ Ἀδελαΐς, μεταβάλλουσαι τὰ χεῖλη των κατὰ δύο διαφόρους τρόπους.

— Ἀκούσατε λοιπὸν, πάτερ μου, νὰ σὺς τὸ εἶπω.

Ὁ Λουδοβίκος ἐξηπλώθη ἐπὶ μεγάλου θρόνου, κειμένου πλησίον τῆς θύρας, ἵνα ἔχῃ εὐκόλον τὴν ἐξοδὸν ὅποταν ἤθελε.

— Διότι ἡ δέσποινα Λουδοβίκη, ἀπήντησεν ἡ Σοφία, πειράζεται ὀλίγον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δαίμονος, ὅστις ἐσκανδάλιζε καὶ τὴν ἡγουμένησσαν τοῦ μοναστηρίου τῶν Σιελλῶν, καὶ τώρα ἀναχωρεῖ εἰς τὸ μοναστήριον, διὰ νὰ κάμῃ ἐκεῖ πειράματα καὶ αὐτὴ.

— Ἐλα, ἔλα, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ΄, ἄφες τὴν ἀδελφὴν σου κατὰ μέρος ἐκείνη εἶνε κατὰ τὴν ἀρετὴν ἀνεπίληπτος. Ὁ ἔξω κόσμος, ὅστις τίποτε δὲν ἀφίνει ἀπαράτρητον καὶ ἀσχολίαστον, δὲν εἶπε ποτὲ περὶ ἐκείνης τίποτε, καὶ εὐρέθης τώρα σὺ.

— Ἐγὼ ;

— Ναί, σὺ.

— Ἀλλ' δὲν λέγω ἐγὼ τίποτε περὶ τῆς ἀρετῆς της, εἶπεν ἡ Σοφία δυσαρρεστηθεῖσα· εἰς ἄκρον ἐκ τοῦ τόνου μεθ' οὗ ἐπρόφερεν ὁ πατὴρ της τὸ σὺ, ἐκείνο, μάλιστα κατὰ τὴν ἐπαναλήψιν· λέγω ὅτι θέλει κάμει πειράματα ἀπλῶς.

— Λοιπὸν τί πειράματα ; πειράματα χημείας δηλαδὴ ; ἢ θέλει μάθει νὰ κατασκευάζῃ μαχαίρας, ἢ τροχίλια τῶν καθεδρῶν, ἢ νὰ παίζῃ τὸ τύμπανον ; ἢ μάθῃ τί κακὸν ἐκ τούτου ;

— Πολιτικὴν θέλει παίξει, ἰδοῦ.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐταράχθη.

— Πολιτικὴν εἶπες ;

— Πολιτικὴν· θὰ σπουδάσει φιλοσοφίαν, θεολογίαν· θὰ ἐξακολουθήσει νὰ ὑπομνηματίζῃ τὸ παπικὸν *Μονογενές*· εἰς τρόπον ὥστε, ἐντὺς τῶν κυβερνητικῶν θεωριῶν καὶ μεταφυσικοθεολογικῶν συστημάτων της, θὰ φανῶμεν ἀσήμαντα τῆς οἰκογενείας μέλη αἱ ἄλλαι ἡμεῖς...

— Καὶ τί σὰς μέλει σὰς, ἂν ἡ ἀδελφή σας θέλει μὲ τὰ τοιαῦτα νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν παράδεισον ; ἀπήντησεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', οὐκ ὀλίγον ἐκτεταγμένος μολοντοῦτο διὰ τὴν ἀναφοράν, ἣτις ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν διανοητικῶν τῆς Γραβίλλης καὶ τῆς πολιτικῆς διατριβῆς, ἣν ἡ Λουδοβίκη ἀπήγγειλεν ἀναχωροῦσα. Μὴ φθονεῖτε τὴν ἀγιωσύνην της ; Κάμνετε κακὰ· δὲν πρέπει, ἂν, θέλετε, νὰ ἦσθε καλαὶ χριστιαναί.

— Ποῖος φθονεῖ τὴν ἀγιωσύνην της ; εἶπεν ἡ Βικτωρία· ἄς ὑπάγῃ ὅπου ἀγαπᾷ· εἰξεύρω μολοντοῦτο ὅτι ἐγὼ δὲν τὴν ἀκολουθῶ.

— Οὐτ' ἐγώ, ἐπρόσθεσεν ἡ Ἀδελαΐς.

— Οὐτ' ἐγώ, εἶπεν ἡ Σοφία.

— Σεῖς ; ἠρώτησεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

— Μάλιστα, ἡμεῖς, ἀπεκρίθησαν καὶ δύο ἄλλαι ἀδελφαί.

— Θὰ ἰδῇτε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ὅτι καὶ ἐκείνη προέκρινε τὸν παράδεισον διὰ νὰ μὴ συναπαντηθῇ μετὰ τῶν οἰκείων της, οὐδ' εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

Ὑπολαβοῦσα τότε ἡ πρεσβυτέρα τῶν τριῶν ἀδελφῶν, εἶπεν ἵνα ἐγγίσῃ καιρίως τὸν πατέρα ἀποτελειομένη πρὸς τὰς ἄλλας.

— Ἀλλὰ διατί δὲν λέγετε εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὴν ἀληθῆ αἰτίαν τῆς ἀναχωρήσεως τῆς Λουδοβίκης ;

— Αἶ, λέγε σύ, νὰ τὴν ἀκούσωμεν τὴν ἀληθῆ αἰτίαν.

— Ἡ ἀληθὴς αἰτία εἶνε ὅτι δὲν ἤθελε νὰ ἰδῇ εἰσαγόμενα ἐπισήμως εἰς τὰς συναναστροφὰς τῶν ἀνακτόρων πρόσωπα νέα.

— Ἀ, ναί, αὐτὸ τῶντι ἦτον, εἶπον αἱ ἄλλαι δύο.

Ὁ βασιλεὺς ἐδάγκασε τὰ χεῖλη του.

— Ἀληθῶς ; εἶπεν ἡ Σοφία, καὶ ἔπειτα ;

— Αἶ, καὶ ἔπειτα... λοιπὸν προέκρινε νὰ μὴ εὗρεθῇ παρούσα εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς κυρίας κομῆσεως Δουβαρρύ.

— Ἀπατάσθε ! εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

— ὦ ! Μεγαλειότατε, εἰμεθα ὑπερβέβαιαι, ἀνέκραξαν ταῦτοχρόνως καὶ αἱ τρεῖς ἀδελφαί.

— Τί ἀκούω ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Ἀ ! αὐτὰ λοιπὸν ! Ἡ οἰκογένειά μου συνωμοτεῖ κατ' ἐμοῦ. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἡ εἰσαγωγὴ αὕτη δὲν δύναται τώρα νὰ γίνῃ. Διὰ τοῦτο λοιπὸν αἱ θυγατέρες μου λείπουν παντοτε ἀπὸ τὰ δωμάτια των, ὡς αἱ θελήσῃ τις νὰ τὰς ἐπισκεφθῇ. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ὡς αἱ ζητηθῶσιν, ὡς αἱ παρακληθῶσιν νὰ δώσωσι ἀκρόασιν κάμνουν τὸν κωφόν.

— Πότε ἐκάμαμεν τὸν κωφόν ; ἠρώτησεν ἡ Ἀδελαΐς.

— Τὸν ἐκάμαμεν· δὲν ἐνθυμεῖσθαι ; εἰς τὴν δεσποσύνην Ἰωάνναν Βωδερνιέρου, εἶπεν ἡ Σοφία.

— Ὅχι, ἔσφαλες, εἰς τὴν δεσποσύνην Λάγγου, εἶπεν ἡ Βικτωρία.

Ὁ βασιλεὺς ἀνηγέρθη ἔμπλεως θυμοῦ· τὸ πρᾶον συνήθως καὶ πρῶτον του

ὄμμα ἐξηκόντισεν ἔκλαμψιν ὀργῆς φοβεράς. Καί αἱ τρεῖς αὐτοῦ θυγατέρες ἐταπεινώσαν τοὺς ὀφθαλμούς των περιδεεῖς.

— Εἶχον λοιπὸν δίκαιον, ὅταν ἔλεγον ὅτι ἡ καλῆτέρα τῶν θυγατέρων μου ἀνεχώρησε.

— Βασιλεῦ, εἶπεν ἡ Ἀδελαῖς, ἡ Μεγαλειότης Σας δὲν μᾶς περιποιεῖται ὡς ἔπρεπε· καὶ κυνάρια ἂν ἤμεθα, δὲν θὰ μᾶς μεταχειρίζεσθε οὕτω.

— Βεβαίως καὶ σὰς πρέπει· χειρότερα παρὰ κυνάρια· οἱ κύνες μου, τοῦλάχιστον ὅταν ἔρχωμαι μοῦ σείουν τὴν οὐράν των, μὲ κολακεύουν· οἱ κύνες εἶνε οἱ ἀληθέστεροί μου φίλοι. Ἄς ὑπάγω νὰ εὕρω καλλίτερον ἐκείνους· νὰ ἴδω πῶς ἔχουσιν ἡ Καρλόττα μου, ἡ Βελφίλλη μου καὶ ὁ Πανουργιάς μου. Τὰ ταλαίπωρα τὰ ζῶα! Τ' ἀγαπῶ ἐκεῖνα βεβαίως, καὶ τ' ἀγαπῶ δίκαιως· ἐκεῖνα τοῦλάχιστον ποτὲ δὲν ἐγαύγησαν μίαν Ἀλήθειαν μέσα εἰς τὸ πρόσωπόν μου.

Ὁ βασιλεὺς ἐξῆλθε ἡγανακτισμένος· ἀλλὰ μόλις ἔκαμε τέσσαρα βήματα ἐντὸς τοῦ ἀντιθαλάμου, καὶ ἰδοὺ ἤκουσε τὰς τρεῖς αὐτοῦ θυγατέρας ἀδούσας ἐν ἥχορῳ:

Φεῦ! τὸ ἄθλιον Παρίσι
Τίς θὰ τὸ παρηγορήσει;
Ὅλ' οἱ νέοι, ὅλ' αἱ νέαι
Θρηνηδοῦν Ἄχ! ἄ!
Ἡ πολυαγαπημένη
Τοῦ κύρ Βλάση ἐρωμένη
Πάσχει, καὶ κακά,
Κακά,
Κακά,
Κακά.
Εἶνε, λέγουν, εἰς τὸ στῶμα!
Ἄχ! ἄχ! ἄχ! ἄχ! ἄχ! ἄ!

Τοῦτο δ' ἦτον ἡ πρώτη στροφή κωμωδίας τινὸς δημοσιευθείσης κατὰ τῆς κυρίας Δουθαρρύ, στροφή ἐπικυκλοφοροῦσα εἰς τὰς ἀγυῖας ὑπὸ τὸν τίτλον: *Ἡ ὡραία Βουρβουναία*.

Ὁλίγον ἔλειψε νὰ ἐπιστρέψῃ, ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πολὺ θὰ ἐξημιῶντο αἱ δέσποιναι θυγατέρες του· ἐν τούτοις ἐκρατήθη· ἐξηκούθησε νὰ περιπατῇ κραζῶν ἵνα μὴ ἀκούῃ,

— Κύριε λοχαγὲ τῶν λαγωνικῶν, αἶ, κύριε λοχαγὲ τῶν λαγωνικῶν!

Ὁ δὲ ἀξιωματικός, πρὸς ὃν ἀπευθύνετο τὸ παράδοξον ἐπίθετον, ἔσπευσε παραιτα.

— Ἀνοιξατε τὸ δωμάτιον τῶν σκυλῶν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Ω! Μεγαλειότατε, ἀνέκραξεν ὁ ἀξιωματικὸς τρέχων ἐνώπιον τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ', σταθῆτε, σταθῆτε, Μεγαλειότατε.

— Τί συμβαίνει! τί; εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἱσταμένος ἐπὶ τοῦ κατωφλίου.

— Συγχωρήσατε, εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς, συγχωρήσατε, Μεγαλειότατε, τὴν προθυμίαν μου ταύτην, ἀλλὰ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ εἰσέλθῃ πρὸς τὸ παρὸν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ δωμάτιον τῶν κυνῶν του.

— Διατί; δὲν εἶνε ἀκόμη ἐν τάξει, ὡς φαίνεται... ἔστω! τὸν Πανουργιάν φέρετε μόνον, νὰ ἴδω.

— Ὁ Πανουργιάς, Μεγαλειότατε, ἔχει τώρα δύο ἡμέρας νὰ φάγῃ καὶ νὰ πῇ, καὶ φοβοῦνται μὴ ἐλύσσαξε.

— Ὁ Πανουργιᾶς νὰ λυσάξῃ! καλὰ ἔλεγα ὅτι εἶμαι ὁ δυστυχέστερος τῶν ἀνθρώπων. Νὰ καὶ ἄλλη συμφορὰ!

Ὁ ἀξιωματικός ἐπὶ τῶν λαγωνικῶν ἔκρινε καθήκον του νὰ χύσῃ ἐν δάκρυ πρὸς πλειοτέραν ἐμψύχωσιν τῆς σκηνῆς ταύτης.

Ὁ βασιλεὺς διηυθύνθη πρὸς τὸ δωμάτιόν του, ἐν ᾧ τὸν περιέμενεν ὁ θαλαμηπόλος αὐτοῦ.

Οὗτος ἰδὼν τὸν βασιλέα περίλυπον, ἔστη ὀπισθεν τῆς γωνίας, ἣν ἐσχηματίζειν ἐν παράθρονον, ὡς εἰ διηυθέτει τὰ παραπετάσματα.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' χωρὶς καθόλου νὰ προσέξῃ πρὸς τὸν πιστὸν αὐτὸν ὑπηρέτην, ὅστις ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ἦν ὡς εἰ δὲν ὑπῆρχεν, — Ἄ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς ταχέα ποιῶν βήματα ἐντὸς τοῦ δωματός του· ἐξ ἐνὸς ὁ κ. δὲ Σιουασὼλ ὀλιγορεῖ περὶ τῶν θελήσεών μου· ἐξ ἄλλου ὁ Δελφίνος ἀπὸ τοῦ νῦν ἤγοισεν νὰ νομίζῃ ὅτι νέμεται τὸ ἥμισυ τῆς κυριαρχίας καὶ ὅτι θέλει ἐντελῶς κυριαρχήσῃ ἅμα ἀναβιβάσῃ εἰς τὸν θρόνον τὴν ὥραιάν του Αὐστριακὴν. Ἡ Λουδοβικὴ μὲ ἀγαπᾷ μέν, ἀλλὰ διὰ τῆς δυσσεύσεώς μου, μὲ νοθεύει καὶ ἀναχωρεῖ. Αἱ ἄλλαι μου τρεῖς θυγατέρες τοιγυθροῦν ἄμματα διὰ τῶν ὁποίων μὲ ἀποκαλοῦν κύρ Βλάσῃ. Ὁ κ. κόμης Προβηγγίας μεταφράζει τὸν ποιητὴν Λουκρήτιον ἐκ τοῦ λατινικοῦ. Ὁ κ. κόμης Ἀρτοᾶ τρέχει τὰς στενωπούς. Οἱ σκύλοι μου λυσσοῦν καὶ θέλουν νὰ μὲ δαγκάσουν. Μᾶνη ἡ πτωχὴ αὐτὴ κόμηςσα ἔμεινεν ἀγαπῶσα με. Θὰ πάρῃ λοιπὸν ὁ διαβολὸς ἐκείνους· ποὺ τὴν κατατρέχουν.

Καθίσας δ' ἔπειτα πλησίον τῆς τραπέζης, ἐφ' ἧς ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' ὑπέγραφε καὶ ἦτις εἶχε βασιτάσει τὸ βάρος τῶν τελευταίων συνθηκῶν καὶ λαμπρῶν ἐπιστολῶν τοῦ μεγάλου ἐκείνου βασιλέως.

— Τώρα ἐνόησα διατί ὅλοι οἱ περὶ ἐμὲ ἐπισπεύδουσιν τὴν ἀφίξιν τῆς Δελφίνης Νομίζουσι ὅτι ἅμα ἔλθῃ θὰ γίνω ὑποτελὴς αὐτῆς, ἢ ὅτι θὰ εἶμαι ὑπὸ τὰ νεύματα τῆς οἰκογενείας τῆς. Ἄς περιμένουν. Ἄλλ' ἐντοσοῦτώ καλὸν ν' ἀναβάλωμεν τὴν ἔλευσίν τῆς καὶ μάλιστα ἂν ἡ ἔλευσις αὕτη ἔχῃ νὰ μᾶς ἐπιφέρει νέαν ζάλην. Ἄς ζήσωμεν ὀλίγας ἀκόμη ἡμέρας ἥτιχοι, καὶ πρὸς τοῦτο ἅς τὴν παρεμποδίσωμεν καθ' ὁδόν. Ἐμελλε νὰ διαβῇ ἀπὸ Ρέν εἰς Νοαῖῶνα χωρὶς καθόλου νὰ σταματήσῃ, ὥστε νὰ φθάσῃ διὰ μίαν εἰς Κομπιέννην· λοιπὸν, ὅχι. Νὰ διατρίψῃ τρεῖς ἡμέρας εἰς Ρέν, καὶ μίαν ἡμέραν, ὅχι· μίαν μόνον; δύο ἡμέρας... τρεῖς ἡμέρας καὶ εἰς Νοαῖῶνα. Νὰ κερδίσωμεν τοῦλάχιστον 2ῆ ἡμέρας. 2ῆ ἡμέρας ἀκόμη ἀνέσεως.

Ὁ βασιλεὺς ἔλαθε τὸν κάλαμον καὶ ἀπηύθυνεν αὐτογράφως πρὸς τὸν κ. δὲ Σταινβίλλ τὴν διαταγὴν νὰ ἐμποδίσῃ δι' ἐροτῶν καὶ παραταξέων τὴν δέσποιναν Δελφίνην τρεῖς ἡμέρας εἰς τὴν πόλιν Ρέν καὶ ἑτέρας τρεῖς εἰς τὴν πόλιν Νοαῖῶνα.

Ἐγχειρίσας δὲ τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ταχυδρομὸν τῆς ἰδιαιτέρας ὑπηρεσίας του,

— Ὡς ἀστραπή, τῷ εἶπε· τρέξον ἵνα δοθῇ τὸ παρὸν διατάγμα πρὸς τὸν πρὸς ὃν ἀπευθύνεται.

Καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου καλάμου ὃν ἐκράτει ἔγραψε:

«Φιλιτάτη κόμηςσα, ἐγκαθιστώμεν σήμερον τὸν Ζαμὸρ εἰς τὴν διοίκησίν του Ἀναχωρῶ εἰς Μαρλύ. Ἀπόψε θέλω πορευθῇ εἰς Λυκιέννας, νὰ σὰς εἶπῶ διὰ στόματος πᾶν ὅ,τι ἔχω κατὰ διάνοιαν τὴν στιγμὴν ταύτην.

»H ΓΑΛΛΙΑ.»

— Λεβέλ, εἶπεν εἶτα πρὸς τὸν θαλαμηπόλον, πήγαινε τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν πρὸς τὴν κόμησσαν, καὶ φέρου καλῶς πρὸς αὐτήν, ἂν γνωρίζῃς τὸ συμφέρον σου.

Ὁ θεράπων προσεκύνησε καὶ ἐξῆλθε.

ΚΘ'

Ἡ κυρία δὲ Βεάρν.

Ὅλων αὐτῶν τῶν σκανδαλίων πρώτη αἰτία ἦν ἡ κόμησσα δὲ Βεάρν, ἥτις, ὡς εἶπεν ἡ Τήγκκα πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς, ἤρχετο ὅσον τάχιστα εἰς Παρίσιους.

Ἡ δὲ ὁδοιπορία αὐτῆς ἦτον ἐπινόησις τοῦ ἀντικόμητος Ἰωάννου, ὅστις ἦτο γονιμώτατος εἰς τοιαῦτα, ὅσας εὐρίσκετο ἐν ἀμηχανίᾳ.

Μὴ δυνάμενος νὰ εὕρῃ μεταξὺ τῶν γυναικῶν τῆς αὐλῆς τὴν ὡς μυριοπόθητον καὶ ἀναπόφευκτον ἀνάδοχον, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἰσαχθῇ ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἐπισήμως ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἔρριψε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰς ἐπαρχίας, καὶ ἰδοὺ ἀνεκάλυψεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Μεύσου ποταμοῦ, ἐντὸς οἴκου τινὸς γαθικοῦ μὲν, ἀλλ' ἄρκετὰ καλῶς διατηρουμένου, πᾶν ὅτι ἐζητεῖ.

Ἐζήτει γρατῖάν τινα διαδίκον καὶ παλαιάν τινα δίκην

Καὶ ἡ μὲν γρατῖα διαδίκος ἦν ἡ κόμησσα δὲ Βεάρν

Ἡ δὲ παλαιὰ δίκη, διαδικασία τις, ἐξ ἧς ἐξηρτᾶτο πᾶσα αὐτῆς ἡ περιουσία καὶ ἡ ὁποία ἔμενεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κ. δὲ Μωπεοῦ, τοῦ τελευταίως συμφιλιωθέντος μετὰ τῆς κ. Δουβαρρὺ, μεθ' ἧς καὶ ἀνεκάλυψεν αὐτὸς ὅτι εἶχε συγγενεῖάν τινα ἀγνωστον μέχρι τοῦδε, διὸ καὶ τὴν ἀνόμαζεν ἐξαδέλφην. Ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ ἐγνώριζε τὸ συμφέρον του. Χάρις εἰς τὴν οἰκειότητα ταύτην μετὰ τῆς βασιλικῆς εὐνοουμένης εἶχεν ὀνομασθῇ βίς Καγκελάριος, ἥτοι ἀντικαγκελάριος, ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καί, κατὰ συγκοπὴν τοῦ καγκελάριος, βίς ὑπὸ πάντων.

Ἡ κ. δὲ Βεάρν κατήγετο ἐξ οἴκου λαμπροῦ. Ἐβλεπές τις μίαν γρατῖαν ἀεικίνητον, ἰσχνήν, μορφῆς πολυγώνου, περιφέρουσάν ἀδιακόπως τὰ ὡς αἰλούρου ὀμματα τῆς ὑπὸ τὰς ψαρῆς τῆς ἑφρὺς καὶ φοροῦσα τὸν ἱματισμόν, τὸν ὅποιον ἐφόρει κατὰ τὴν νεότητά της· δηλαδὴ τὴν ἐσθῆτα τοῦ ἔτους 1740 ἐπὶ τοῦ γεροντικοῦ τῆς σώματος τοῦ ἔτους 1770.

Ἡ γρατῖα κόμησσα δὲν ἥλλαξε τὴν ἐνδυμασίαν αὐτῆς, οἰκονομίας χάριν καὶ εὐχαριστήσεως. Δὲν ἦτο ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἐρυθριῶσι διὰ τὴν πενίαν των, διότι ἡ πενία αὐτῆς δὲν προήρχετο ἐξ ἰδικοῦ τῆς πταισματος. Ἐλυπεῖτο μόνον ὅτι δὲν ἔμελλε ν' ἀρίσῃ περιουσίαν τινα ἀξίαν τοῦ οἰκογενειακοῦ ὀνόματός της εἰς τὸν υἱὸν αὐτῆς, νέον ἐπαρχιώτην, δειλὸν ὡς κορασίδα, καὶ πολὺ μᾶλλον δεδομένον εἰς τὰς ἡδύτητας τῆς ὕλικῆς ζωῆς, ἢ εἰς τὸ ν' ἀποκτήσῃ ὄνομα λαμπρόν.

Ἐμενεν ἐν τούτοις εἰς αὐτὴν τὸ καταφύγιον τοῦ νὰ λέγῃ «τὰ κτήματά μου» ἐννοοῦσα τὰ κτήματα, ἅτινα ὁ δικηγόρος τῆς διεφιλονέικει μετὰ τῆς οἰκογενείας τῶν Σκλουκιῶν· ἐπειδὴ ὅμως ἦτο γυνὴ μὲ πολλὸ πνεῦμα, ἡννόει ὅτι ἂν ἐπεχείρῃ νὰ δανεισθῇ ἐπὶ τῶν κτημάτων τῆς αὐτῶν, οὐδεὶς τοκογλύ-

φος, καὶ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὑπῆρχον εἰς τὴν Γαλλίαν πολλοὶ τοιοῦτοι τολμηρότατοι, δὲν ἤθελε συγκατανεύσει νὰ τῇ δανείσῃ ἐλαχίστην ποσότητα.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ κόμησσα Βεᾶρν, μόλις νεομένη πρὸς τὸ παρὸν εἰσόδημα τριῶν περίπου χιλιάδων φράγκων, ἔφευγε μακρὰν τῆς αὐλῆς, ἔνθα μόνον διὰ τὴν ἄμαξαν, ἥτις ἀπητεῖτο ἵνα ἐπισκέπτηται τοὺς δικαστὰς καὶ δικηγόρους, ὥφειλε νὰ ἐξοδεύῃ δώδεκα φράγκα καθ' ἑκάστην.

Ἄλλως τε, κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους αἱ δίκαι διήρκουν δύο καὶ τρεῖς γενεάς.

Εἰς τοιαύτην λοιπὸν θέσιν τὴν ἡῦρεν ἡ Τήγκα, ὑποκριθεῖσα ὅτι αὐτὴ ἦτο ἡ θυγάτηρ τοῦ δικηγόρου τῆς κ. Φλαγεότου, καὶ ὅτι αὐτὸς τὴν προσεκάλει διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς.

Ἡ κ. δὲ Βεᾶρν ἐπίστευσε τοῦτο· ὅλοι ἤμεθα εὐκολόπιστοι εἰς πᾶν ὅ, τι ἐπιθυμοῦμεν.

Ἦτο ἀπὼν τότε ὁ υἱὸς τῆς κυρίας δὲ Βεᾶρν εἰς τὸν στρατόν, ἔνθα διέτελει ὑπηρετῶν.

Ὅθεν πάραυτα μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς Τήγκας, ἡ κ. δὲ Βεᾶρν, πλήρης πεποιθήσεως ὅτι ἔφθασεν ἡ στιγμή νὰ κάμῃ δαπάνην τινὰ ὁδοιπορικὴν ἀναπόφευκτον, ἀνέβη εἰς παλαιὸν τι ὄχημα, καὶ τόσον ἐβίβασε τοὺς ἡνιόχους, ὥστε διέβη καὶ αὐτὴ ἐκ τοῦ χωρίου Λασσωσέας, μίαν ὥραν πρὸ τῆς Δελφίνης, εἰς δὲ τοὺς Παρισίους πέντε ἢ ἑξ ὥρας μετὰ τὴν ἀφίξιν τῆς ἀδελφῆς τῆς κυρίας Δουδαρρύ.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ὁδοιπόρος εἶχεν ὀλίγιστα ἐπιπλα μεθ' ἑαυτῆς, ἐπορεύθη κατ' εὐθείαν εἰς τὴν ὁδὸν «Μικροῦ Λέοντος», ἔνθα κατῶκει ὁ κ. Φλαγεότος.

Ἐλήρωσε λοιπὸν ἐκεῖ τὸν ἄμαξηλάτην τῆς καὶ τὸν διέταξε νὰ ὠδηγήσῃ τὴν ἄμαξάν τῆς εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ «Κράκτου Πετεινοῦ», ἐν ᾧ ἄγίου Γερμανοῦ τῶν Λειμόνων, ἔνθα ἐσυνήθιζε νὰ καταλύῃ ὡσάκις ἤρχετο εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

Ἀνέβη τὴν σκοτεινὴν κλίμακα, κρατουμένη διὰ σχοινίου τινὸς γρασώδους, πρὸς τὸ σπουδαστήριον τοῦ δικηγόρου τῆς.

Ὁ κ. Φλαγεότος, ὅταν ἡ ὑπρέτριά του Μαργαρίτα τῷ ἀνήγγειλε τὴν ἀφίξιν τῆς κυρίας κομῆσσης δὲ Βεᾶρν, ἤρπασεν ἀμέσως καὶ ἐφόρεσε τὴν φενάκην του, τὴν ὁποίαν τῷ εἶχον ἐκεῖ πάντοτε πρόχειρον, καὶ περιετυλίχθη τὸν κοιτωνίτην του.

Οὕτω στολισθεὶς ἐπροχώρησε μειδιῶν πρὸς τὴν θύραν. Πλὴν, καὶ τοι μειδιῶν, ἐφάνετο ἐκθαμβός· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν διέφυγε τὴν ὀξυδέρκειαν τῆς κομῆσσης, ἥτις καὶ ἀνέκραξε :

— Τί, φίλτατε κύριε Φλαγεότε ! εἶμαι ἐγώ.

— ὦ ! κυρία κόμησσα, τῶνόντι, τὸ βλέπω τῶνόντι, εἴθε ὑμεῖς καὶ πῶς συνέβη αὐτό.

Καὶ ὁ δικηγόρος, καλυπτόμενος αἰδημόνως διὰ τοῦ κοιτωνίτου αὐτοῦ ὠδήγησε τὴν κόμησσαν πρὸς δερμάτινόν τι θρονίον, κείμενον εἰς τὸ φωτεινότερον τοῦ σπουδαστηρίου μέρος, προσέχων ταῦτοχρόνως νὰ τῇ τοποθετημένη ἀρκετὰ μακρὰν ἀπὸ τὰ ἐπὶ τοῦ γραφείου του ἔγραφα, διότι ἐγνώριζεν ὅτι ἡ κόμησσα ἦτο φιλοπράγμων.

— Λέγετέ μοι λοιπὸν, κυρία μου, εἰς ποίαν περίστασιν χρεωστῶ τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο εὐτύχημα τῆς παρουσίας σας.

— Πῶς ἀπροσδόκητον· εἶπεν ἡ κόμησσα δὲ Βεάρν θέτουσα ἐπὶ τῆς ρινὸς τὰ δίοπτρά της, ἵνα ἴδῃ κάλλιον τὸν κ. Φλαγεότον.

— Ἀπροσδόκητον βεβαίως, διότι σὰς ἐνόμιζον ταύτην τὴν στιγμήν εἰς τὰ κτήματά σας, κυρία μου, ἀπήντησεν ὁ δικηγόρος μεταχειρισθεὶς τὴν λέξιν κτήματά της ἵνα κολακεύσῃ αὐτήν.

— Ἐκεῖ ἤμην τῳόντι, ἀλλ' ἔμα ἤκουσα τὴν πρόσκλησίν σας ἔσπευσα νὰ ἔλθω.

— Ἀμα ἤκούσατε τὴν πρόσκλησίν μου; εἶπεν ὁ δικηγόρος ἔκθαμβος.

— Ἀμα ἤκουσα ὅτι ἀπαιτεῖτε νὰ ἔλθω τάχιστα· δὲν μὲ ἐκράζατε;

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ κ. Φλαγεότου κατέστησαν τρισμαέγιστοι, ὡς τὰ δίοπτρα τῆς κομήσσης δὲ Βεάρν, ἐκ τοῦ θαυμασμοῦ.

— Ἐλπίζω ὅτι δὲν ἤργησα νὰ φθάσω, πῶς;

— Ἀλλὰ, κυρία μου, δὲν σὰς λέγω τὸ ἐναντίον, ἐπροφθάσατε, ναί· ἀλλὰ τί πρὸς τοῦτο;

— Πῶς, τί πρὸς τοῦτο! εἶπεν ἡ κόμησσα.

— Δηλαδή, τί θέλετε νὰ σὰς κάμω ἐγώ;

— Τί νὰ μὲ κάμετε... Εἰπέτε μοι, σὰς παρακαλῶ, συνέβησαν τίποτε νέα;

— Νέα, κυρία μου, λέγουν ὅτι ὁ βασιλεὺς μελετᾷ νὰ κάμῃ ἀναμορφώσεις τινὰς εἰς τὴν βουλὴν. Ἀλλὰ δὲν ἀγαπᾷτε νὰ πάρετε τίποτε; προσταζετε ἐλευθέρως.

— Καλέ, περὶ τῆς βουλῆς τώρα μὰς μέλει.

— Περὶ τίνος λοιπόν;

— Περὶ τῆς δίκης μου. Τὴν δίκην μου ἐγὼ ἐννόουν ἐρωτῶσα ὑμᾶς ἂν συνέβησαν τίποτε νέα.

— ὦ! ὅσον περὶ τούτου, εἶπεν ὁ κ. Φλαγεότος κινῶν λυπηρῶς τὴν κεφαλὴν, τίποτε, κυρία μου, δὲν συνέβη νέον, τίποτε, κατὰ δυστυχίαν.

— Δηλαδή, πῶς τίποτε...

— Τίποτε.

— Τίποτε. δηλαδή ἀφότου ἡ θυγάτηρ σας ἦλθε καὶ μὲ ἠύρεν. Ἐγὼ δὲν σὰς ἐρωτῶ ἂν ἀπὸ τῆς προχθῆς συνέβη τι νέον, ἀλλὰ προηγουμένως σὰς ἐρωτῶ.

— Ἡ θυγάτηρ μου, κυρία μου;

— Μάλιστα.

— Ἡ θυγάτηρ μου εἶπετε;

— Ἡ θυγάτηρ σας, μάλιστα, ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἐστείλατε.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία μου, εἶπεν ὁ κ. Φλαγεότος, ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον νὰ σὰς ἔστειλα ἐγὼ ποτὲ θυγατέρα μου.

— Ἀδύνατον εἶνε;

— Διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι δὲν ἔχω καμμίαν θυγατέρα.

— Εἰσθε βέβαιος; εἶπεν ἡ κόμησσα.

— Τί λόγος, κυρία μου, βέβαιος! ἐγὼ εἶμαι ἄγαμος.

— Καλέ, τί κάθεσθε καὶ μὲ λέγετε, ἄγαμος! εἶπεν ἡ κόμησσα.

Ὁ κ. Φλαγεότος ἤρχισε ν' ἀνησυχῇ· ὅθεν καλεῖ τὴν Μαργαρίταν νὰ φέρῃ πρὸς τὴν κόμησσαν ποτόν τι δροσιστικόν, καὶ πρὸ πάντων νὰ τὴν ἐπιμεληθῇ, ἂν ἔχῃ ἀνάγκην τινός.

— Ἡ πτωχή! εἶπε καθ' ἑαυτόν, ὡς φαίνεται προσεβλήθη τὸ λογικόν της.

— Πῶς, εἶπεν ἡ κόμησσα, δὲν ἔχετε καμμίαν θυγατέρα;

- Ὅχι, κυρία μου, δὲν ἔχω καμμίαν.
- Μίαν θυγατέρα ὑπανδρευμένην εἰς Στρασβοῦργον ;
- Καμμίαν, σὰς λέγω, κυρία μου, καμμίαν.
- Καὶ δὲν ἐπεφορτίσετε αὐτήν, ἐξηκολούθησεν ἡ κόμησσα, νὰ μοὶ εἴπῃ καθαίνουσα ὅτι ἡ ὑπόθεσίς μου πηγαίνει καλὰ ;
- Ὅχι.
- Ἡ κόμησσα ἀνεπήδησεν ἐπὶ τοῦ καθίσματός της κτυπῶσα τὰ γόνατα διὰ τῶν χειρῶν.
- Λάβετε, πῖετε ὀλίγον, κυρία κόμησσα, εἶπεν ὁ κ. Φλαγεότος, λάβετε καὶ θὰ σὰς κάμῃ καλόν.
- Καὶ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἔνευσε πρὸς τὴν Μαργαρίταν, ἣτις προσήλθε κομίζουσα δύο ποτήρια ζύθου, ἐφ' ἑνὸς δίσκου· ἀλλ' ἡ γραῖα ἀπώλεσε τὴν ψαν της, ἀπώθησε τὸν δίσκον μὲ τὰ ποτήρια, καὶ τοσοῦτον ἀποτόμως, ὥστε ἡ Μαργαρίτα, ἣτις φαίνεται ὅτι εἶχε προνόμιόν τινα ἐντὸς τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ἐπειράχθη.
- Σὰς παρακαλῶ, εἶπεν ἡ κόμησσα πρὸς τὸν κ. Φλαγεότον παρατηρῶσα αὐτὸν ὑπεράνω τῶν διοπτρῶν της, ὥς ἐξηγηθῶμεν καλῆτερα.
- Νὰ ἐξηγηθῶμεν, κυρία μου, μάλιστα· στάσου, Μαργαρίτα· μὴ φεύγῃς καὶ ἴσως ἡ κυρία θέλει μετ' ὀλίγον συγκατατεθῇ νὰ πῇ· νὰ ἐξηγηθῶμεν.
- Ναί, νὰ ἐξηγηθῶμεν, κύριε Φλαγεότε, ἐπειδὴ σήμερον σὰς εὕρισκω ὀλίγον ἀκαταληπτόν· νομίζει τις ὅτι οἱ καύσωνες σὰς διατάραζαν τὸν νοῦν.
- Ἐσυχάζετε, κυρία μου, ἡσυχάζετε, εἶπεν ὁ δικηγόρος ἀπομακρυνόμενος ὀλίγον τῆς κομήσεως.
- Λέγετε ὅτι δὲν ἔχετε θυγατέρα, κύριε Φλαγεότε ;
- Δὲν ἔχω, κυρία μου, δὲν ἔχω, καὶ λυποῦμαι, σὰς βεβαιῶ, εἰλικρινῶς, ποῦ θὰ ἦτο εὐχάριστος δι' ἐμέ νὰ εἶχα τιαυτήν, ἀλλὰ δὲν ἔχω, μολονότι...
- Μολονότι ; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα.
- Μολονότι, κατ' ἐμέ, ἐπρωτίμων ἕνα υἱὸν μᾶλλον, διότι δυσκολώτερον κἀδίζου σήμερον πρὸς τὰ κακὸν τὰ ἄρρενα.
- Ἡ κυρία δὲ Βεάρν συνῆψε τὰς χεῖρας μετὰ βαθυτάτης ἀνησυχίας.
- Καλέ ! δὲν μὲ ἐκράξατε νὰ ἔλθω εἰς Παρίσιους διὰ μιᾶς ἀδελφῆς σας, νεφίως σας, ἐξαδέλφης σας, Ἰζιέρω κ' ἐγώ.
- Ὅχι, κυρία μου· διατὶ ἠθέλετε, ὅς σὰς κραξω νὰ ἔλθετε, ἐνῶ γνωρίζω ὅσον πολυέξοδος εἶνε ἡ ἐν Παρίσιους διαμονή ;
- Ἀλλ' ἡ ὑπόθεσίς μου, καλέ ;
- Ἡ ὑπόθεσίς σας... ἐπιφυλάσσομαι νὰ σὰς γραψω, ὅταν τὴν λαθῶσιν νέου ὑπ' ὅψιν οἱ δικασταί.
- Πῶς ὅταν τὴν λαθῶσιν ἐκ νέου ὑπ' ὅψιν ;
- Βεβαίως.
- Καὶ λοιπόν, δὲν τὴν ἔλαβον ἀκόμη ὑπ' ὅψιν ;
- Δὲν τὴν ἔλαβον· τοῦλάχιστον ἐγὼ δὲν ἔχω εἶδῃσιν.
- Δὲν ἔλαβον ὑπ' ὅψιν τὴν ὑπόθεσίν μου ;
- Ὅχι, κυρία μου.
- Καὶ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ τὴν λαθῶσι προσεχῶς ;
- Ὅχι, κυρία μου. ὅχι, ὦ ! Θεέ μου !
- Καὶ λοιπόν, ἀνέκραξεν ἡ γραῖα ἐγειρομένη, μὲ ἐνέπαιξαν, ὦ ! ἀχρεΐ-
της ! νὰ μὲ περιγελάσουν τοιοῦτοτρόπως !

Ὁ κ. Φλαγεότος ἀνέστειλε τὴν φανάκην αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς
λῆς τοῦ ὑποτραυλίζων :

— Πολὺ φοβοῦμαι, κυρία μου, ὅτι τῶντι σὰς ἐνέπαιξαν.

— Κύριε Φλαγεότε ! ἀνέκραξεν ἀπειλητικῶς ἡ κόμησσα.

Ὁ δίκηγός ἄνεπήδησεν ἐπὶ τοῦ καθίσματός του καὶ ἔνευσε πρὸς
Μαργαρίταν ἵνα ἐτοιμασθῇ εἰς βοήθειαν τοῦ δεσπότου της, χρείας τυχε-

— Κύριε Φλαγεότε, ἐξηκολούθησεν ἡ κόμησσα, τὴν καταφρόνησιν
δὲν θὰ τὴν ὑποφέρω ποτέ, νὰ τὸ γνωρίζετε· θὰ εὕρω τὸν ἀστυνόμου
ἐδῶ νὰ τοῦ εἶπω ν' ἀνακαλύψῃ αὐτὸν τὸν ἀχρεῖον, ὅστις μοῦ ἔκα-

ῶσεν τὴν ταύτην.

— ὦ ! εἶπεν ὁ κ. Φλαγεότος, τὸ πρᾶγμα εἶνε ἀδελφὸν πῶς θ' ἀπο-

— Νὰ τὸν εὕρω ἐγώ, καὶ νὰ τοῦ δείξω !

— Θ' ἀναγκασθῇτε νὰ κινήσετε νέαν δίκην κατ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ δικη-

Ὁ λόγος οὗτος ἀνεχαίτισε τὴν γραῖαν διαδίκον.

— Ἰδέ, ἰδέ, εἶπε· νὰ ἔλθω μὲ τόσῃ χαρᾷ !

— Ἀλλὰ τί ἦλθε καὶ σὰς εἶπεν αὐτὴ ἡ γυνή, κυρία μου ;

— Πρῶτον ὅτι τὴν ἐστείλατε ὑμεῖς.

— Τὸν διάβολον ! εἶδες πονηρίαν !

— Καὶ ὅτι τὴν ἐπεφορτίσατε νὰ μοὶ εἴπῃ ὅτι ἔλαβον ὑπ' ὄψιν οἱ
σταὶ τὴν ὑπόθεσιν μου· λοιπὸν ἀμέσως κ' ἐγὼ ἔσπευσα χωρὶς νὰ χάνω
μὲ ὅ,τι ἄμαξον ἡῶρα ἐμπρὸς μου. Λοιπὸν τίποτε ;

— ὦ ! κυρία μου ! εἶπεν ὁ κ. Φλαγεότος, τόσον μακρὰν εἰμεθα
ληφθῶμεν ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῶν δικαστῶν !

— Μὰς ἐλησμόνησαν ὁλοτελῶς, πῶς ;

— Μὰς ἐλησμόνησαν, ἡ ὑπόθεσίς σας ἔμεινε κατὰ μέρος, ἐνεταρ-
καὶ μόνον διὰ θαύματος εἴμφορεῖ... ἀλλὰ γνωρίζετε πόσον σπάνια εἶ-
θαύματα τὴν σήμερον.

— ὦ ! βεβαίως, εἶπεν ἡ κόμησσα στεναχόουσα.

Ὁ κ. Φλαγεότος ἀπήντησε δι' ἐτέρου στεναγμοῦ, ἀπομιμούμενος τὴν
κομήσσης.

— Κύριε Φλαγεότε, ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν, νὰ σὰς εἴ-
πῃ τὸ πρᾶγμα ;

— Λέγετέ μοι, κυρία μου, καὶ δύο.

— Ἐγώ, τετέλεσται, πλέον, δὲν θὰ ζήσω.

— ὦ ! ὅσον δι' αὐτό, κάμνετε ἀδικον.

— Θεέ μου ! Θεέ μου ! εἶπεν ἡ ταλαίπωρος κόμησσα, δὲν μ' ἔμεινε
δύναμις ν' ἀνθέξω.

— Καρδιά, κυρία μου, καρδιά.

— Ἀλλὰ δὲν ἔχετε νὰ μοὶ δώσετε καμμίαν συμβουλήν ;

— ὦ ! μάλιστα· νὰ ἐπιστρέψετε εἰς τὰ κτήματά σας, καὶ νὰ μὴ
σετε πλέον εἰς κανένα ὅταν ἔρχεται καὶ σὰς λέγει ὅτι ἐγὼ τὸν ἐ-
κτός ἂν σὰς δώσῃ ἐπιστολήν μου.

— Πρέπει ἀφεύκτως νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὰ κτήματά μου.

— Τὸ φρονιμώτερον, κυρία μου.

— Ἀλλὰ, πιστεύσατέ με, κύριε Φλαγεότε, ἐστὲναξεν εἰπουσα ἡ κό-
μης αὐτόν, πλέον τὸν κόσμον θὰ εἶνε ἡ τελευταία φορά, καθ' ἣν βλε-

— Εἶδες ἐκεῖ, τοὺς ἀπανθρώπους !

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

— Ἄλλ' ἔχω λοιπὸν ἐχθρούς, καὶ τοσοῦτον σκληρούς ;
— Τῶν Σαλουκίων δουλεῖς εἶνε, κυρία μου, τῶν Σαλουκίων, στοιχημα-
τίζω.

— Ὅμως πολὺ χαμερπές εἶνε τὸ κατόρθωμα, ἂν ᾔνε ἰδικόν των.

— Ναί, εἶνε μηδαμινόν, εἶπεν ὁ κ. Φλαγεότος.

— ὦ ! ἡ δικαιοσύνη, ἡ δικαιοσύνη ! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα, εἶνε, κύριέ
μου, τὸ μυθολογούμενον ἄντρον τοῦ ληστοῦ Κακοῦ.

— Διατί ; εἶπεν ὁ δικηγόρος, διότι ἡ δικαιοσύνη δὲν εἶνε πλέον ἡ αὐτή,
διότι ἀντενεργοῦν εἰς τὰ τῆς βουλῆς, διότι ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ ἠθέλησε νὰ γείνη
καγκελάριος· ἀντὶ νὰ μείνῃ πρόεδρος.

— Κύριε Φλαγεότε, πίνω τώρα.

— Μαργαρίτα, ἀνέκραξεν ὁ δικηγόρος.

Ἡ Μαργαρίτα ἐπικνήθη φέρουσα τὸν δίσκον μὲ τὰ δύο ποτήρια.

Ἡ κυρία δὲ Βεζρν ἔπινε μετὰ βραδύτητος τὸν ζυθὸν της, ἀπὸ ἐτίμησε
πρότερον τὸν δικηγόρον, συγκρούουσα τὸ ποτήριόν της μετὰ τοῦ ἰδικοῦ
του· ἐπομένως, μετὰ τινα χαιρετισμὸν περίλυπον, διηυθύνθη πρὸς τὸν ἀντι-
θάλαμον.

Ὁ κ. Φλαγεότος τὴν ἠκολούθησε μὲ τὴν φενάκην του ἀνὰ χεῖρας· Ἡ
κυρία δὲ Βεζρν ἠτοιμαζέτο νὰ καταβῇ τὴν σκοτεινὴν κλίμακα, ὅτε χεῖρ τις
ἐτέθη ἐπὶ τῆς ἰδικῆς της καὶ κεφαλὴ ἐπὶ τοῦ στήθους της.

Ἡ χεῖρ καὶ ἡ κεφαλὴ ἦσαν ἐνός τῶν γραφείων τοῦ δικηγόρου, ὅστις ἀνέ-
βαιεν ἀνὰ τέσσαρας τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακας.

Ἡ γραῖα ἐβλασφήμησεν ἐντὸς τῶν ὁδόντων της διὰ τὴν σύγκρουσιν
ταύτην, καὶ περιμαζεύετο τὴν ἐσθῆτά της ἤρχισε νὰ καταβιάζη, ἐνῶ,
ἀπ' ἐτέρου, ὁ γραφεύς, ἀναβὰς εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κλίμακας, εἶπεν ὑψηλο-
φώνως :

— Ἰδοῦ, κύριε Φλαγεότε, ἰδοῦ· εἶνε διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς κυρίας δὲ Βεζρν.

Καὶ ἔτεινε πρὸς τὸν δικηγόρον ἓν ἔγγραφον.

Ἡ γραῖα, ἃμα ἤκουσε τὸ ὄνομα της, ἀναβιάζει πάλιν πᾶσαντα, ἀπώθει
τὸν γραφεύα, σπεύδει ἐπὶ τοῦ κυρίου Φλαγεότου, καὶ πυλίσκει τὸν δικηγόρον
ἐντὸς τοῦ σπουδαστηρίου του.

— Τι ! τὸν ἐρωτᾷ ἡ γραῖα, τί γράφει αὐτοῦ μέσα, κύριε Φλαγεότε ;

— Ἀλλὰ δὲν μὲ ἀφῆσατε, κυρία, ν' ἀναγνώσω· δότε μοι, σῶς παρκαλῶ,
νὰ ἴδω καὶ νὰ σῶς εἶπω.

— Ναί, ναί, κύριέ μου, λαβετε, καὶ εἰπέτε μοι γρήγορα.

Ὁ δικηγόρος ἀνέγνωσε πρῶτον τὴν ὑπογραφήν.

— Εἶνε τοῦ εἰσαγγελέως μας, κυρίου Γιλδοῦ.

— Ἐννόησα !

— Μὲ προσκαλεῖ, ἐξηκολούθησεν ὁ δικηγόρος μὲ αὐξοῦσαν ἐκπληξιν, νὰ
ἐτοιμασθῶ νὰ δημηγορήσω τὴν τρίτην. ἐπειδὴ ἡ ὑπόθεσίς μας ἐλήφθη ὑπ'
ὄψιν παρὰ τῶν δικαστῶν.

— Ἐλήφθη ! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα σκιρτῶσα, ἐλήφθη ! Ἄ ! τώρα πλέον,
κύριε Φλαγεότε, νὰ προσέξωμεν καλὰ, δὲν ἔχει πλέον ἀστεϊσμούς.

— Κυρία μου, εἶπεν ὁ δικηγόρος, ἐάν κἀνείς εἰδῶ ἀστεϊζέται θὰ ᾔνε βε-
βαίως ὁ κ. Γιλδοῦ καὶ ὄχι ἄλλος· ἀλλ' ἐκεῖνος ἐπὶ ζωῆς του δὲν ἔστι· ἐστὶν.

— Ἀλλὰ τῶντι ἐκείνου εἶνε ἡ ἐπιστολή ; παρκτηρήσατε.

— Ἰδοῦ ἡ ὑπογραφή του, Γιλδοῦ, ἰδέτε.

— Τῳόντι!... ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν σήμερον καὶ θέλει δικασθῇ τὴν τρίτην. Λοιπὸν, κ. Φλαγεότε μου, δὲν μὲ ἠπάτησεν ἡ γυνὴ ἐκείνη, ἥτις ἤλθε καὶ μὲ πύρε.

— Φαίνεται.

— Ἀλλὰ δὲν τὴν ἐστείλατε, λέγετε, ὑμεῖς, πῶς; Εἰσθε βέβαιος ὅτι δὲν τὴν ἐστείλατε ὑμεῖς;

— Βέβαιος! ἀκούεις, ἂν ἦμαι βέβαιος!

— Καὶ τίς λοιπὸν τὴν ἐστείλει;

— Τῳόντι, ποῖος τὴν ἐστείλει;

— Διότι βεβαίως πρέπει νὰ τὴν ἐστείλει κάποιος.

— Τί νὰ ὑποθέσω κ' ἐγὼ ἀπορῶ.

— Εἶνε πρᾶγμα περιέργον. Σταθῆτε ν' ἀναγνώσωμεν ἀκόμη μίαν φορὰν, κύριε Φλαγεότε! ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν, θέλει δικασθῇ, ὑπάγει καλὰ· θέλει δικασθῇ, ἐνώπιον τοῦ προέδρου κ. Μωπεοῦ.

— Διάβολο! τῳόντι ὑπάρχει καὶ αὐτὸ γεγραμμένον;

— Βεβαίως.

— Αὐτὸ εἶνε τὸ δυσάρεστον, ἰδοὺ!

— Διὰ τί δυσάρεστον;

— Διότι ὁ Μωπεοῦ εἶνε πολὺ φίλος τῶν Σαλουκίων.

— Εἰσθε βέβαιος;

— Αὐτὸ τὸ γνωρίζει ὁ κόσμος.

— Τὴν ἐπάβαμεν λοιπὸν ἐκ νέου. Ἡ κακὴ μου τύχη.

— Μολοντοῦτο, εἶπεν ὁ κ. Φλαγεότος, πρέπει, κυρία μου, νὰ ὑπάγετε νὰ τὸν εὔρετε.

— Ἀλλὰ θὰ μὲ ὑποδεχθῇ κακῶς.

— Πιθανόν.

— Ἄ! κύριε Φλαγεότε, τί μὲ λέγετε;

— Τὴν ἀλήθειαν, κυρία μου.

— Τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ μοῦ ἀφαιρεῖτε καὶ τὸ ὀλίγον θάρρος τὸ ὁποῖον ἔχω, ἀντὶ νὰ μοῦ τὸ αὐξάνετε.

— Πλησίον τοῦ κ. Μωπεοῦ, κυρία μου, οὐδὲν καλὸν δύναται ν' ἀποβῇ δι' ὑμᾶς.

— Τόσον εἰσθε μικρόψυχος, σεῖς, ἕνας Κικέρων!

— Καὶ ὁ ἴδιος Κικέρων ἂν ἦτον θὰ ἔχανε τὴν περὶ Λιγαρίων δίκην, ἂν ἐδημηγόρει ἐνώπιον τοῦ Βερρίου καὶ ὄχι τοῦ Καίσαρος, ἀπήντησεν ὁ κ. Φλαγεότος.

— Λοιπὸν μὲ συμβουλεύετε νὰ μὴ ὑπάγω πρὸς ἐκεῖνον.

— Ὅχι, κυρία μου ὑπάγετε, εὔρετέ τον, ἀλλὰ δὲν ἐλπίζω τίποτε καλόν.

— Μὲ πολλὴν ψυχρότητα μοῦ ὁμιλεῖτε, κύριε Φλαγεότε. Ἡθελέ τις ἐκλάβει ὅτι φοβήσθε ν' ἀναδεχθῆτε αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν.

— Κυρία μου, ἀπήντησεν ὁ δικηγόρος, ἔχασα ἐπὶ ζωῆς μου ὑποθέσεις ἄλλας, αἵτινες παρῆγον πλειοτέραν ἐλπίδα.

Ἡ κόμησσα ἐστέναξεν, ἀλλ' ἀνακαλέσασα πᾶν σθένος αὐτῆς:

— Θὰ κάμω, εἶπε, πᾶν ὅ,τι δυνήθῃ θ' ἀντιπαλαίσω μέχρι τελευταίας πνοῆς. Θὰ χάσω ἴσως τὸ δίκαιόν μου, ἀλλὰ θὰ δεῖξω εἰς τοὺς δικαστὰς ὅτι εἶμαι ἀπὸ τὰς γυναῖκας ἐκείνας τὰς διασήμεους, αἵτινες σήμερον εἶνε σπάνια εἰς τὴν αὐλήν. Θὰ ἐπιμείνω μέχρι τέλους.

— Ὁ Θεός, κυρία μου, νὰ σὲ γίνῃ βοηθός, εἶπεν ὁ δικηγόρος.

— Σὲ ἀφίνω ὑγείαν, κύριε Φλαγεότε, ἐξηκολούθησεν ἡ γραῖα μελετήσατε καλῶς τὴν ὑπόθεσιν, σὲ παρακαλῶ. Δὲν ἤξεύρομεν τί θὰ ἀκολουθήσῃ.

— ὦ! κυρία μου, δὲν μεριμνῶ διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης· θὰ παρστήσω τὰ δίκαιά σας, νὰ ἦσθε βεβαία, μὲ ὅλην τὴν τέχνην· τοσοῦτω μᾶλλον καθόσον δύναται τις τὴν σήμερον νὰ κάμῃ καὶ φοβεροὺς παραλληλισμούς.

— Τι εἶδος παραλληλισμῶν, κύριε;

— Νὰ παραλληλίσῃ τὴν διαφθορὰν τῆς Ἱερουσαλὴμ, κυρία μου, μὲ τὴν τῶν Βερσαλλιῶν, παραδείγματος χάριν, νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸν θεὸν κεραυνόν...

— Κύριε Φλαγεότε, ἀνέκραξεν ἡ γραῖα, μὴ, σὲ παρακαλῶ, καταστήσετε τὴν θέσιν δεινότεραν μὴ παροργισθῶσι περισσότερον οἱ δικασταὶ καὶ τότε χανόμεθα ἀφεύκτως.

— Ἄλλ' ἢ οὕτως ἢ ἄλλως, κυρία μου, ἡ ὑπόθεσίς σας εἶνε χαμένη· τοῦλάχιστον ἀφοῦ δὲν θ' ἀπολαύσωμεν τὰ δίκαιά μας, ἅς διασπείρωμεν ζιζάνια!

— ὦ! κύριε Φλαγεότε...

— Κυρία μου, φιλόσοφοι, φιλόσοφοι νὰ γίνωμεν... νὰ βροντήσωμεν!

— ὦ νὰ σὲ ἴδω ἐμβρόντητον, ναί! εἶπε καθ' αὐτὴν ἡ κόμησσα. Ἄλλ' ἅς τρέξω εἰς τοῦ κ. δὲ Μωπεοῦ μᾶλλον· τοῦλάχιστον ἐκεῖνος δὲν εἶνε φιλόσοφος καὶ θὰ μάθῃ τις ἐκ τοῦ στόματός του τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς ν' ἀπαίτηται καὶ χρηματικὴ ἀμοιβὴ δι' αὐτήν.

Καὶ ἡ γραῖα κόμησσα ἀρῆκε τὸν κ. Φλαγεότον, ἀφοῦ ἐντὸς μιᾶς ὥρας διέτρεξεν ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος τῶν ἐλπίδων καὶ ἀπελπισιῶν.

Λ

Ὁ Βίς.

Ἡ γραῖα κόμησσα ἔτρεμε σύσσωμος πορευομένη εἰς τοῦ κ. δὲ Μωπεοῦ.

Καθ' ὁδὸν ὅμως τῇ ἐπῆλθεν ἰδέα τις καθησυχαστικὴ ὅπως οὖν ὅτι ἡ ὥρα ἦτο προκεχωρημένη καὶ ἴσως ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ δὲν ἦτο ἐν καιρῷ νὰ τὴν ὑποδεχθῇ.

Τῷόντι ἐσήμαινεν ἡ ἐβδόμη τῆς ἐσπέρας, καὶ μολονότι ὑπῆρχεν εἰσέτι φῶς τι ἡμερούσιον, ἦν μετὰ τῶν ἀριστοκρατῶν τότε συνήθεια νὰ γευματίζωσι τὴν τετάρτην μετὰ μεσημβρίαν, καὶ μέχρι τῆς ἐπομένης πρωίας δὲν ἐπελαμβάνοντο οὐδεμιᾶς ὑποθέσεως.

Ἡ κυρία δὲ Βεᾶρν, ἥτις ἄφ' ἐνὸς ἐπεπόθει διακαῶς νὰ ἐπιτύχῃ τὸν βίς καγκελάριον, ἤντησε ἄφ' ἐτέρου παρηγορίαν ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἴσως δὲν ἦτο πλέον καιρός· ἀντιλογία ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας συνεχῶς ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά ὑπαγορεύει, καὶ τὰς ὁποίας ἐννοοῦμεν μὲν, ποτὲ ὅμως δὲν θέλομεν δυνηθῇ νὰ ἐξηγήσωμεν.

Φθάσασα λοιπὸν ἔξωθεν τοῦ μεγάρου τοῦ βίς καγκελαρίου, ἡ κόμησσα εὔρε τὸν θυρωρὸν στρατιώτην συνομιλοῦντα μεθ' ἐνὸς κλητῆρος, ὅστις ἐφαίνετο ὡς εἰ τῷ διεκοίνωσέ τινα διαταγὴν. Μετὰ ταῦτα ὁ θυρωρὸς ἐπλησίασε πρὸς τὴν ἀμαξάν τῆς κ. δὲ Βεᾶρν καὶ ἠρώτησε τὸ ὄνομα τῆς προσερχομένης.

— ὦ ! εἶπεν ἀμέσως ἡ κόμησσα, γνωρίζω ὅτι εἶνε δύσκολον, ἀδύνατον ἴσως, νὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ ἴδω τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα.

— Τὸ ὄνομά σας, κυρία μου ;

— Ἡ κόμησσα δὲ Βεάρν.

— Ὅρισατε ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης εἶνε ἐπάνω, εἶπεν ὁ στρατιώτης.

— Τί εἶπατε ; ἠρώτησεν ἡ κ. δὲ Βεάρν ἐκθαμβος.

— Εἶνε ἐπάνω ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης, ἐπανελάθεν ὁ θυρωρός.

— Ἀλλὰ βεβαίως δὲν θὰ ὑποδέχεται.

— Τὴν κυρίαν θὰ τὴν ὑποδεχθῇ, εἶπεν ὁ στρατιώτης.

Ἡ κ. δὲ Βεάρν κατέβη ἐκ τῆς ἀμαξίας, ἀγνοοῦσα ἂν ἐκοιμάτο ἂν ἦ ἦτο ἔξυπνος. Ὁ θυρωρὸς ἐσήμανε δις τὸν κώδωνα, κατέβη ὁ κλητὴρ εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ ὁ θυρωρὸς ἔνευσεν εἰς τὴν κόμησσαν ὅτι ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ.

— Εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα ἀγαπάτε νὰ ὁμιλήσετε, κυρία μου ; ἠρώτησεν ὁ κλητὴρ.

— Δηλαδή, κύριέ μου, ἐπεθύμουν τὴν χάριν αὐτὴν, καὶ τοι μὴ ἐλπίζουσα νὰ ἀξιωθῶ αὐτῆς.

— Εὐαρεστηθῆτε νὰ μὲ ἀκολουθήσετε, κυρία κόμησσα.

— Ἐλεγαν τόσα κακὰ περὶ αὐτοῦ τοῦ ὑπουργοῦ ! εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ κόμησσα ἀκολουθοῦσα τὸν κλητῆρα καὶ ὅμως ἔχει ἓν μέγα προτέρημα, ὅτι δύναται τις νὰ τῷ ὁμιλήσῃ εἰς πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας. Καὶ τί ; ... ἕνας καγκελάριος !... παρὰδοξον.

Καθόσον δὲ ἐβαδίζεν ἐκυριεύετο ὑπὸ ρίγους εἰς τὴν ιδέαν ὅτι ἐμελλε νὰ παρουσιασθῇ εἰς ἄνθρωπον, τοσοῦτω μᾶλλον στρυφνὸν καὶ ἄχαριν, ὅσον ἦτο εἰς τὰ καθήκοντά του δραστήριος. Ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ κατακεκαλυμμένος ὑπὸ φενάκης εὐρυτάτης καὶ φορῶν τὸ ἐκ μελανοῦ βελούδου ἔνδυμά του, εἰργάζεται εἰς τὸ σπουδαστήριόν του ἀνεωγμένων τῶν θυρῶν.

Ἄμα εἰσῆλθεν ἡ κόμησσα ἔρριψε βλέμμα ταχύ περὶ αὐτὴν, ἀλλ' εἶδε μετ' ἀπορίας ὅτι ἦτο μόνη, καὶ οὐδεμίαν ἄλλην μορφήν, ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς τῆς καὶ τῆς τοῦ ἰσχυροῦ, κιτρίνου καὶ ἀσχρολοφανοῦς καγκελαρίου, δὲν ἀντανέκλῃτο εἰς τοὺς καθρέπτας.

Ὁ κλητὴρ ἀνήγγειλε τὴν εἰσερχομένην.

Ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ ἠγέρθη παρὰυτὰ, καὶ διὰ τῆς αὐτῆς ἐκείνης κινήσεως εὐρέθη προσπειδόμενος ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τῆς ἐστίας του.

Ἡ κ. δὲ Βεάρν ἔκαμε τὰς τρεῖς ὑποκλίσεις, αἵτινες ἦσαν κατ' ἐκείνου τοὺς χρόνους ἀναπόφευκτοι.

Ὁ ρίς καγκελάριος περιέμενε νὰ ὁμιλήσῃ ἡ κόμησσα, θωπεύων διὰ τῆς χειρὸς τὴν σιαγὸνάν του.

— Ἐξοχώτατε, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν, παρουσιάζομαι ἐνώπιον Ὑμῶν ὅπως σας ἀναφέρω ταπεινῶς σπουδαίαν τινὰ ὑπόθεσιν, ἀφ' ἧς ἐξαρτᾶται ὅλη μου ἡ περιουσία.

Ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ ἔκαμε διὰ τῆς κεφαλῆς ἐλαφρὰν τινὰ κλίσιν ὥς εἰ ἔλεγε

— Λέγετε.

— Ὅλη μου τῶντι ἡ περιουσία, Ἐξοχώτατε, ἡ μᾶλλον ὅλη ἡ περιουσία τοῦ υἱοῦ μου κινδυνεύει νὰ μᾶς ἀφαιρεθῇ ὑπὸ τῆς οἰκογενείας τῶν Σαλουκίων.

Ὁ ἀντικαγκελάριος ἐξηκολούθησε νὰ θωπεύῃ τὴν σιαγὸνάν.

— Ἀλλὰ τόσῃν ἔχω, Ἐξοχώτατε, πεποιθήσιν εἰς τὰ φιλοδίκαια αἰσθή

τα ὑμῶν, ὥστε μοιλονότι γνωρίζω τὴν μετὰ τῶν ἐναντίων μου φιλίαν τῆς
εὐερέας ἐξοχότητος. ἔσπευσα πρὸς ὑμᾶς.

Ο κ. δὲ Μωπεῦ δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ὑπομειδιάσῃ ἀκούσας ὅτι ἐπήνουν
φιλοδίκαια αἰσθήματα του.

— Κυρία κόμησσα, εἶπεν, ἔχετε δίκαιον λέγουσα ὅτι εἰμαι φίλος τῶν
λουκίων· ἀλλ' ἔχετε ἐπίσης δίκαιον καὶ νὰ πιστεύετε, ὅτι, ἀναδεχθεὶς τὸ
συγγεῖόν μου, ἀρῆκα πᾶσαν φιλίαν κατὰ μέρος. Λοιπὸν θέλω σᾶς ἀκούσει,
ὅς πάσης ἰδικιτέρας συμπαθείας, ὡς ἀρμόζει εἰς ἀνώτατον τῆς δικαιο-
της ὑπουργόν.

— Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς πολυετῇ, ἐξοχώτατε, ἀνέκραξεν ἡ γραῖα.

— Τὴν ὑπόθεσίν σας, θέλω ἐξετάσει κατὰ τὸν νόμον, νὰ ᾗσθε βεβαιά,
κολούθησεν ὁ καγκελάριος.

— Ὑπερευχαριστῶ τὴν ὡς εἰδημονεστάτην τῶν τοιούτων ἐξοχότητα
ὑμῶν.

— Νομίζω ὅτι ἡ ὑπόθεσίς σας ταχέως λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

— Τὴν προσεχῇ ἐβδομάδα, ἐξοχώτατε.

— Τώρα λοιπὸν τί ἐπιθυμεῖτε;

— Νὰ λάβητε, ἐξοχώτατε, γνῶσιν τῶν ἐνδεικτικῶν μου.

— Τὰ γνωρίζομεν.

— Ἐ, ἐξοχώτατε, ἠρώτησεν ἡ γραῖα τρέμουσα, τί σκέπτεσθε λοιπὸν;

— Περὶ τῆς ὑποθέσεώς σας;

— Μάλιστα.

— Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία.

— Περὶ τῆς ἐπιτυχίας ἐννοεῖ ὁ ἐξοχώτατος;

— Περὶ τῆς ἀποτυχίας.

— Ἐννοεῖτε, δηλαδή, ἐξοχώτατε, ὅτι θὰ τὴν ἀπωλέσω;

— Ἀναμφιβόλως; Καὶ νὰ σᾶς δώσω μίαν συμβουλήν;

— Εἰπέτε μοι, ἀπήντησεν ἡ κόμησσα ὑπὸ τελευταίας τινὸς ἐλπίδος ὑπο-
κριθεῖσα.

— Ἄν καταδικασθῇτε εἰς τὰ ἐξοδα τῆς δίκης...

— Τί, ἐξοχώτατε;

— Δηλαδή, νὰ ἔχετε ἔτοιμα χρήματα.

— Ἀλλ', ἐξοχώτατε, τότε λοιπὸν εἴμεθα ἡρατισμένοι.

— Αἶ, ἐννοεῖτε πολὺ καλᾶ, κυρία κόμησσα, ὅτι ἡ δικαιοσύνη δὲν λαμ-
νεῖ ὑπ' ὄψιν τὰ τοιαῦτα.

— Ἀλλὰ, ἐξοχώτατε, μετὰ τῆς δικαιοσύνης συμβαδίζει, μοὶ φαίνεται
ἡ εὐσπλαγχνία.

— Δι' αὐτὸν τὸν λόγον μάλιστα, παριστάνουσι τὴν δικαιοσύνην τυφλήν.

— Ἐντοσοῦτῳ, ἐξοχώτατε, μίαν συμβουλήν, νομίζω, δὲν θέλετε, μοὶ
ν ἀρνηθῇ,

— Λέγετε, κυρία μου, τί εἶδους συμβουλήν ἐννοεῖτε;

— Δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ γίνῃ καμμία διόρθωσις, νὰ ἐκδοθῇ καμμία
ὁφασίς μετριοτέρα.

— Δὲν ἔχετε γνωριμίαν μὲ κανένα ἐκ τῶν δικαστῶν; ἠρώτησεν ὁ ἀντι-
γκελάριος.

— Μὲ κανένα, ἐξοχώτατε.

— Δυσάρεστον τοῦτο! Οἱ κύριοι Σαλούκιοι ἔχουν φιλίαν μὲ τὰ τρία τέταρτα τῆς βουλῆς!

Ἡ κόμησσα ἐφρύαξε.

— Σημειώσατε ὅμως, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀντικαγκελάριος, ὅτι τοῦτο δὲν σημαίνει τίποτε, διότι ὁ δικαστὴς δὲν παρασύρεται ποτὲ ἀπὸ σχέσεις ἀτομικὰς.

Ὁ λόγος οὗτος τόσον ἦτον ἀληθής, ὅσον καὶ τὰ φιλοδίκαια αἰσθήματα. Ἐντοσοῦτῃ ἡ κόμησσα ὀλίγον ἐλειψε, νὰ λιποθυμήσῃ.

— Πλὴν πάντοτε, τὸ δίκαιον καθίσταται καθ' ὑπερβολὴν δίκαιον, ὅταν ἀπονέμεται εἰς φίλον τοῦ δικαστοῦ. Ἐπειδὴ δὲ εἶνε δίκαιον, κυρία μου, νὰ ἀπωλέσητε τὴν δίκην σας, πολὺ πιθανόν καὶ νὰ σας ἐπιβληθῶσιν ὅσον τὸ δυνατόν πλέον δυσάρεστοι συνέπειαι· τὰ ἔξοδα, παραδείγματος χάριν.

— Ἀλλ' εἶνε φρικτὸν αὐτὸ τὸ ὅποιον ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης μοὶ λέγει.

— Τὸ κατ' ἐμέ, κυρία μου, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ, καταλαμβάνετε ὅτι δὲν θέλω τελείως ἀναμιχθῆ εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα· δὲν δύναμαι νὰ συστήσω τίποτε εἰς τοὺς δικαστάς, καὶ ἐπομένως οὔτε κρίνω ἐγὼ ἐξ ἰδίων.

— Ἀλλοίμονον, ἐξοχώτατε, καλὰ ἔλεγα.

Ὁ ἀντικαγκελάριος προσήλωσε τὰ μικρὰ καὶ στακτόχροα βλέμματά του ἐπὶ τῆς γραφίας.

— Καλὰ ἔλεγα ἐγὼ. Οἱ Σαλούκιοι κατοικοῦν εἰς Παρισίους, οἱ Σαλούκιοι ἔχουν φιλίαν μετὰ τῶν δικαστῶν μου, λοιπὸν ὅ,τι θέλουν ἡμποροῦν νὰ κάμουν οἱ Σαλούκιοι.

— Ἐπειδὴ, κυρία μου, ἔχουν ὑπὲρ αὐτῶν τὸ δίκαιον· αὐτὸ εἶνε τὸ κυριώτερον.

— Πόσον σκληρὸν εἶνε, ἐξοχώτατε, ν' ἀκούῃ τις ἐκ τοῦ στόματος ἀνθρώπου ἀλυσθᾶστος, ὡς ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης, αὐτοὺς τοὺς λόγους!

— Ἀλλὰ τί θέλετε, κυρία μου; ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ σας γίνω ὠφέλιμος, πολὺ καλὰ, ἀλλὰ πῶς; Εἶνε ἀληθές ὅτι σας συλλυποῦμαι, εἶπεν ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ μὲ πλαστὸν οἶκτον, πλὴν εἶπέτε μοι τὸν τρόπον.

Ἡ κόμησσα ἠσθάνθη ρίγος ἐλπίδος ἀμυδρᾶς· ὡς εἰ ἀνεκάλυψεν ἂν οὐχὶ εἰς τοὺς λόγους, ἀλλ' εἰς τὴν διάνοιαν τοῦλάχιστον τοῦ ἀντικαγκελαρίου ἀμυδρὰν τινα εὐνοίαν.

— Ἐπομένως, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ, τ' ὄνομα τὸ ὅποιον ἔχετε, ἐν τῶν διασημοτέρων τῆς Γαλλίας, εἶνε δι' ἐμέ σύστασις ἱκανωτάτη.

— Τί μὲ ἐνδιαφέρει, ἀφοῦ θὰ ἀπωλέσω τὴν ὑπόθεσίν μου, ἐξοχώτατε.

— Τί νὰ σας κάμω· δὲν δύναμαι νὰ κάμω, κυρία μου, τίποτε.

— ὦ! Ἐξοχώτατε, εἶπεν ἡ κόμησσα κινουσα τὴν κεφαλὴν, πῶς κατήντησαν τὰ πράγματα!

— Ὡς νὰ ἐλέγατε, κυρία κόμησσα, ὑπέλαθε μειδιδῶν ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ, ὅτι εἰς τοὺς καιροὺς μας τοὺς νεανικοὺς ἐπήγαιναν καλλίτερον.

— Βεβαίως, ἐξοχώτατε· ἐγὼ τοῦλάχιστον ἀναπολῶ μετὰ πλείστης ὁσῆς χαρμονῆς τοὺς καιροὺς, καθ' οὓς ἦσθε ἀπλοὺς δικηγόρος τοῦ βασιλέως εἰς τὴν βουλὴν καὶ ἀπαγγέλλετε τὰς λαμπρὰς ἐκεῖνας ἀγορεύσεις, τὰς ὁποίας ἐγὼ, νῆα κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἠρχόμην καὶ ἐχειροκρότου μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Τί πῦρ! τί εὐγλωττία! τί ἀρετή! Ἀ! ἐξοχώτατε, κατ' ἐκεῖνους τοὺς καιροὺς βεβαίως ἤθελα κερδίσει τὴν δίκην μου.

- Διὰ τὴν καρδίαν τις, κ. κόμησσαι εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, ἀνάγκη τὴν προσφέρειν λατρείαν εἰς τὰ εἰδῶλα τῆς ἡμέρας· προσφέρετε λατρείαν εἰς αὐτά.
- Ἀλλοῖμονον, ἐξοχώτατε! λατρεία μόνη δὲν ἀρκεῖ· τὰ εἰδῶλα δὲν ἐν- οῦσι λάτρας, οὔτινες ἔρχονται πρὸς αὐτὰ μὲ τὰς χεῖρας κενάς.
- Τίς οἶδε;
- Τίς οἶδε!
- Βεβαίως· ἐδοκιμάσατε;
- ὦ! ἐξοχώτατε, πόσον εἴσθε καλοκάγαθος, ὥστε μοι ὁμιλεῖτε ὡς υἱόν.
- Ἐ, τοῦλάχιστον, κυρία κόμησσαι, εἴμεθα τῆς αὐτῆς ἡλικίας.
- Διατί τὴν μὴν ἔχω, ἐξοχώτατε, ἡλικίαν εἰκοσι ἑτῶν καὶ διατί τὴν μὴ θε ἀκόμη καὶ σήμερον δικηγόρος ἀπλοῦς! Ἡθέλετε ὑπερασπισθῆ τὴν ὕψιστον μου, καὶ οὐδὲν ἤθελον δυνήσθαι καθ' ὑμῶν οἱ Σαλούρκιοι.
- Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν, κυρία κόμησσαι, ἀπέδρα βλέπετε, μακρὰν ἡμῶν χροσθὴ ἐκείνῃ ἡλικίᾳ, εἶπεν ὁ ἀντικαγκελάριος μὲ ἐρωτότροπον μειδίαμα· ἵππὸν τώρα ἀνάγκη πάσαι τὴν καταφύγωμεν εἰς ἐκείνους, οὔτινες τὴν ἔχουν μερὸν, ἀφοῦ καὶ ὑμεῖς συνομολογεῖτε, ὅτι ἡ νεαρὰ ἡλικία ἔχῃ ἐπιρ- ῆν... Δὲν γνωρίζετε κανένα εἰς τὴν αὐλήν;
- Γνωρίζω παλαιούς τινας ἄρχοντας μεμακρυσμένους τὴν σήμερον, οἵ- νες ἤθελον ἐρυθριάσει ἂν ἐβλεπον τὴν ἀρχαίαν φίλην των... ἐπειδὴ κα- ντησος πτωχὴ. Δηλαδή, ἐξοχώτατε, εἶχα ἂν ἤθελα τὴν εἰσοδὸν εἰς τὴν λήν· ἀλλὰ πρὸς τί καλόν; Ἄ! ἂς ἀπελάμβαναι τὰς διακοσίας χιλιάδας ἔγχων μου, ἐτήσιον εἰσοδήμα, καὶ ἡθέλατε ἰδεῖ πόσον θὰ μὲ ἀνεζήτουν.
- ἔμετε, Ἐξοχώτατε, αὐτὸ τὸ θαῦμα.
- Ὁ καγκελάριος ὑπεκρίθη, ὅτι δὲν ἤκουσε τὴν τελευταίαν φράσιν.
- Ἄν ἤμην ἐγὼ εἰς τὴν θέσιν σας, εἶπε, θὰ ἐλησμονοῦν τοὺς ἀρχαίους ἰ γέροντας ἄρχοντας, καθὼς κ' ἐκεῖνοι σὰς λησμονοῦν, καὶ θὰ ἀπευθυνό- ν εἰς τοὺς νέους, οὔτινες ζητοῦν μαλιστα σήμερον τὴν παίζωσι μέρος δυ- τόν. Γνωρίζετε διόλου τὰς δεσποίνας θυγατέρας τοῦ βασιλέως;
- Ἐκεῖναι μὲ ἐλησμόνησαν.
- Ἐπειτα δὲν περνᾷ καὶ τίποτε ἀπὸ αὐτῶν. Γνωρίζετε τὸν Δελφῖνον;
- Ὁχι.
- Ἀλλὰ καὶ ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ, εἶνε ρα ὅπως ἀπασχολημένος μὲ τὴν ἀρχιδουκίσσαν του, ἥτις ὁσονοῦπω φθά- ῖ μεταξύ τῶν εὐνοουμένων τοῦ βασιλέως δὲν ἔχετε καμμίαν γνωριμίαν;
- Οὐδὲ πῶς ὀνομαζονται ἐνθυμοῦμαι πλέον.
- Τὸν κ. δ' Αἰγιλλῶνος;
- Ἐνα καλλωπιστήν, κατὰ τοῦ ὁποίου λέγονται τόσα κακὰ καὶ ἀνά- κ; ὅστις ἐκρύφθη εἰς ἕνα μύλον, ἐνῶ ἀπ' ἐξῶ οἱ ἄλλοι ἐξιφομάχουν;... πισω μου, Σατανᾶ, τοιούτους ἀνθρώπους!
- Ἀλλὰ, κυρία μου, ἀφ' ὅσα ἀκούει τις ἁδόμενα, τὰ ἡμῖν μόνον πρέ- ῖ νὰ πιστεύῃ Ἄς ἴδωμεν ἂν θὰ εὖρωμεν κανένα.
- Ἰδέτε, ἐξοχώτατε, ἰδέτε, σὰς παρακαλῶ.
- Ἀλλὰ διατί ὅχι; Ναι, τῶνόντι... Ὁχι... ναι, ναι...
- Τί, ἐξοχώτατε, τί;
- Διατί τὴν μὴν ἀπευθυνθήτε κατ' εὐθέτων εἰς τὴν κόμησσαν;
- Εἰς τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ; εἶπεν ἀνοίγουσα τὸ ριπίδιόν της.

- Μάλιστα, κατὰ βάθος εἶνε καλλίστη νέα.
- Ἀληθινά !
- Πολύ περιποιητικὴ μάλιστα.
- Ἀλλ' εἶμαι ἀπὸ οἰκογένειαν παλαιάν, ἐξοχώτατε, καὶ δὲν θὰ μὲ ἴδῃ ἴσως μὲ ὄμμα εὐμενές.
- Ἐντοσούτῳ, νομίζω ὅτε ἔχετε λάθος, κυρία κόμησσα, ἐξ ἐναντίας, ἐκείνη ζητεῖ νὰ σχετισθῇ μὲ καλὰς οἰκογενεάς.
- Πιστεύετε ; εἶπεν ἡ γραῖα ἤδη ἀμφιρρέπουσα.
- Τὴν γνωρίζετε ;
- Καθόλου, ἐξοχώτατε.
- Ἄ ! ἰδοὺ τὸ κακόν ! Ἐκείνη σημαίνει σήμερον πολὺ.
- Γνωρίζω τῷόντι ὅτι σημαίνει πολὺ, πλὴν δὲν τὴν εἶδα ποτέ.
- Οὐτε τὴν ἀδελφὴν της Τήγκαν ;
- Οὐτε.
- Οὐτε τὴν ἀλλήν της ἀδελφὴν, τὴν Βίσκην ;
- Οὐτε.
- Οὐτε τὸν ἀδελφόν της Ἰωάννην ;
- Οὐτ' ἐκεῖνον, ἐξοχώτατε.
- Οὐτε τὸν αἰθίοπα της τὸν Ζαμόρ ;
- Πῶς τὸν αἰθίοπα της ;
- Ναί, τὸν μικρόν της αἰθίοπα καὶ ἐκεῖνος σήμερον εἶναι μία ἀρχή.
- Ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου τὴν εἰκόνα πωλοῦν εἰς τοὺς δρόμους ; μία μαύρη φρίκη ;
- Ἐκεῖνος, ἐκεῖνος.
- Ἄν τὸν γνωρίζω, ἐξοχώτατε, μ' ἐρωτᾶτε ; ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα, προσβληθεῖσα εἰς τὴν ἀξιοπρέπειάν της, καὶ πῶς θέλετε νὰ τὸν γνωρίζω, τοιοῦτον πλάσμα ;
- Αἰ, βλέπω, κυρία μου, ὅτι δὲν θέλετε νὰ διατηρήσητε τὰ κτήματά σας.
- Ἀλλὰ πῶς ;
- Πῶς ; Διότι καταφρονεῖτε τὸν Ζαμόρ.
- Ἀλλὰ τί δύναται ὁ Ζαμόρ εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ;
- Δύναται νὰ σᾶς κάμῃ νὰ κερδίσητε τὴν δίκην σας, ἰδοὺ !
- Αὐτός, αὐτός ὁ μαῦρος δαυλός, δύναται αὐτό ! Καὶ τίني τρόπῳ, σᾶς παρακαλῶ ;
- Μόνον δύο λέξεις νὰ εἴπη εἰς τὴν κυρίαν του, ὅτι ἔχει εὐχαρίστησιν νὰ κερδίσητε τὴν δίκην σας, ἐτελείωσε. Γνωρίζετε τί θὰ εἴπη ἐπιρροή. Ὅ,τι θελήσῃ ἀπὸ τὴν κυρίαν του τὸ ἀποκτᾶ ἀπὸ τὸν βασιλέα.
- Λοιπὸν ὁ Ζαμόρ κυβερνᾷ τὴν Γαλλίαν ;
- Ἄ ! εἶπεν ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ κινῶν τὴν κεφαλὴν ἐν νεύματι καταφάσεως, ὁ Ζαμόρ ἔχει ἐπιρροὴν πολλήν, καὶ κάλλιον ἐπρωτίμων νὰ τὰ εἶχα κακὰ μὲ... μὲ τὴν Δελφίνην, παραδείγματος χάριν, παρὰ μὲ αὐτόν.
- Κύριε ἐλέησον ! ἀνέκραξεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν, ἂν δὲν ἤκουα αὐτὰ ἀπὸ ἑνα ἀνθρώπου, ἀξιοσέβαστον ὡς ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης, δὲν ἤθελα ποτέ πιστεύσει !
- Αὐτὰ τὰ γνωρίζει ὅλος ὁ κόσμος, κυρία μου. Ἐρωτήσατε τοὺς δούκας, καὶ πατρικίους ὅσοι ὑπάγουν εἰς Μαρλὺ καὶ Λυκιέννας, ἂν λησμονοῦν ποτέ νὰ γεμίσουν τοὺς κόλπους των ἀπὸ ζακχαρικά διὰ τὸ στόμα καὶ μαρ-

γαρίτας διὰ τ' αὐτία τοῦ Ζαμόρ. Ἐγὼ ὁ ἴδιος, ὅστις σὰς ὀμιλῶ, ἐγὼ ὁ καγκελάριος τῆς Γαλλίας, ἡξεύρετε εἰς τί κατεγινόμεν ὅταν ἤλατε; ἔγραφα τὸ διάταγμα δι' οὗ ὁ Ζαμόρ διορίζεται διοικητής.

— Διοικητής;

— Μάλιστα, τῶν Λυκιεννῶν.

— Δηλαδή λαμβάνει τὸν αὐτὸν τίτλον δι' οὗ ἀντημείφθη καὶ ὁ κ. κόμης δὲ Βεάρν μετὰ εἰκοσαετείς ἐκδουλεύσεις;

— Ὅταν ἔγινε κ' ἐκεῖνος διοικητής τοῦ Βλουᾶ; μάλιστα, ἀπαράλλακτα.

— Τί ἀτοπήματα! ἀνέκραξεν ἡ γραῖα· ἀλλ' ἐτελεύτησε λοιπὸν ἡ μοναρχία;

— Τοῦλάχιστον ἀσθενεῖ βαρέως, κυρία κόμης· μολοντοῦτο, γνωρίζετε ὅτι ἀπὸ ἑνὸς ἀσθενῆ, ὅστις πνέει τὰ λείσθια, ἀποσποῦν ὅ,τι δύνανται.

— Βεβαίως, βεβαίως· ἀλλὰ πῶς νὰ τὸν πλησιάζωμεν τώρα τὸν ἀσθενῆ αὐτόν;

— Ἡξεύρετε τί ἔπρεπε νὰ κάμετε διὰ νὰ γίνετε εὐπρόσδεκτος πρὸς τὴν κυρίαν Δουβαρρύ;

— Τί;

— Νὰ κάμετε κἀνένα τρόπον, ὥστε νὰ φέρετε ὑμεῖς τὸ δίπλωμα πρὸς τὸν αἰθίοπα της.

— Ἐγώ!

— Αὐτὸ θὰ ἦτο πράξις ἀγία!

— Πιστεύετε, ἐξοχώτατε; εἶπεν ἡ κόμης· ἔκπληκτος.

— Εἶμαι ὑπερβέβαιος, μόνον...

— Τί;... ὑπέλαβεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν.

— Δὲν γνωρίζετε κἀνένα ἐκ τῶν περὶ αὐτήν;

— Ὑμᾶς, ἐξοχώτατε.

— Ἀ! ἐμέ...

— Ὑμᾶς.

— Δὲν γίνεται... ἐγώ.

Ὁ κύριος δὲ Μωπεῦ ἤρχισεν ἐκ νέου νὰ θωπεύῃ τὴν σιαγόνα του, ὡς εἰ ἐσκέπτετο τρόπον τινά, ὅτε ἰδοὺ ὁ κλητὴρ ἀναγγέλλει:

— Ὁ κ. ἀντικόμης Ἰωάννης Δουβαρρύ.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας, ὁ καγκελάριος ἐκρότησε τὰς χεῖρας εἰς σημεῖον ἐκπλήξεως, καὶ ἡ κόμης ἐπεσεν ἐπὶ τινος εὐρυχώρου θρόνου με παλμοὺς ἐλπίδος καὶ ἀπελπισίας.

— Λέγετε, κυρία μου, ὅτι δὲν ἔχετε τύχην, εἶπεν ὁ καγκελάριος. Ἀ! κόμης, κόμης, τὸν Θεὸν ἐξ ἐναντίας ἔχετε ὑπέρμαχόν σας.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν κλητὴρα, χωρὶς νὰ δώσῃ εἰς τὴν δυστυχῆ γραῖαν τὸν καιρὸν νὰ συνέλθῃ πρότερον ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς της,

— Ἀς εἰσέλθῃ εἶπε.

Ὁ κλητὴρ ἀπῆλθε, μετὰ μίαν δὲ στιγμὴν ἐπέστρεψεν ὀδηγῶν τὸν ἤδη γνωστὸν μας Ἰωάννην Δουβαρρύ, ὅστις εἰσῆλθε μὲ βῆμα στερεὸν καὶ τὴν χεῖρα δεδεμένην.

Μετὰ τὰς συνήθεις ὑποκλίσεις, ἡ μὲν κόμης δὲ Βεάρν ἠγέρθη ἔμπλεως τρόμου καὶ δισταγμοῦ, ἵνα λάβῃ ἀδειαν ν' ἀπέλθῃ· ὁ δὲ καγκελάριος τὴν ἔχαιρέτισε διὰ νεύματος ἐλαφροῦ τῆς κεφαλῆς, ὡς εἰ τῇ ἔλεγεν ὅτι ἐτελείωσεν ἡ μεταξὺ των ὀμιλία.

— Μὲ συγχωρεῖτε, ἐξοχώτατε, εἶπεν ὁ ἀντικόμης· κυρία μου, μὲ συγχωρεῖτε ὅτι σὰς ἀνησυχῶ· δύο μόνον λέξεις, κυρία μου, ἔχω νὰ εἰπῶ πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα, ἐὰν εὐαρεσθῇται, καὶ ἀπέρχομαι ἀμέσως.

Ἡ κόμησσα λοιπὸν ἐκάθησεν ἐκ νέου, χωρὶς νὰ περιμεῖνῃ νὰ τὴν παρακαλέσωσι πλείοτερον· ἡ καρδιά της ἦτο ἔμπλεως χάριτος καὶ ἑπαλλεν ἐξ ἀνυπομονησίας.

— Μήπως σὰς ἐμποδίζω, κύριε ; ὑπετραύλισεν ἡ κόμησσα.

— Ὅχι, ὄχι· καθόλου, κυρία μου. Δέκα μόνον λεπτά θὰ ἀπασχολήσω ἐκ τοῦ πολυτίμου καιροῦ τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος. Ἦλθον νὰ κάμω μίαν ἀγωγὴν.

— Ἀγωγὴν ; ἠρώτησεν ὁ καγκελάριος τὸν κ. Δουβαρρῦ.

— Μ' ἐπλήγωσαν, ἐξοχώτατε, μ' ἐπλήγωσαν ! Ἐννοεῖτε· τὰ τοιαῦτα δὲν πρέπει κανεὶς ν' ἀμελῇ. Νὰ μᾶς ἐξευτελιζοῦν, νὰ μᾶς ἐκτραγωδοῦν καὶ νὰ μᾶς στιγματίζοῦν, ὑπομονή ! τοῦλάχιστον ζῇ κανεὶς μ' ὅλα ταῦτα, ἀλλὰ καὶ νὰ μᾶς σφάζουν ! ἀληθῶς, αὐτὸ εἶνε θάνατος.

— Ἐξηγηθῆτε, κύριε, εἶπεν ὁ καγκελάριος, ὑποκρινόμενος φρίκην.

— Μάλιστα, ἐξοχώτατε. Ἀλλὰ μήπως διακόπτω τὴν ὁμιλίαν τῆς κυρίας ;

— Ἡ κυρία κόμησσα δὲ Βεάρν, εἶπεν ὁ καγκελάριος, παρουσιάζων τὴν γρατῖαν πρὸς τὸν κ. ἀντικόμητα Ἰωάννην Δουβαρρῦ.

Ὁ Δουβαρρῦ ὠπισθοδρόμησεν μετὰ χάριτος, ἵνα ὑποκλιθῇ, καὶ ἡ κόμησσα ἐπίσης ἔπραξε τὸ αὐτό· ἐχαίρεισθησαν λοιπὸν ἀμφότεροι μὲ τὴν αὐτὴν ἐθιμοταξίαν, ἣν ἤθελον τηρήσει ἂν εὕρισκοντο εἰς τὴν αὐλήν.

— Μετὰ τὴν εὐγενεῖαν σας, κύριε ἀντικόμη, εἶπεν ἡ γρατῖα.

— Μὴ γένοιτο, κυρία κόμησσα, νὰ τολμήσω τοιοῦτον ἀτόπημα.

— Σὰς παρακαλῶ, κύριε ἀντικόμη, ἀρχήσατε ὑμεῖς, ἀρχήσατε· ἐγὼ ἦλθον δι' ὑπόθεσιν χρηματικὴν, ἐνῷ ὑμεῖς δι' ὑπόθεσιν ἀφορῶσαν τὴν τιμὴν, ὅθεν φυσικῶς τῇ λόγῳ εἰς ὑμᾶς ὑπάρχει ἡ πλείοτέρα ἀνάγκη.

— Λοιπὸν ἔστω, θὰ ὠφελῇθῃ τῆς εὐγενεῖς σας ἀδείας.

Καὶ τότε διηγήθη τὰ διατρέξαντα πρὸς τὸν καγκελάριον, ὅσους ἤκουσεν αὐτὸν μετὰ σοβαρότητος.

— Ἀλλὰ χρειάζεσθε μάρτυρας, εἶπεν ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ μετὰ τινὰ στιγμὴν σιωπῆς.

— Εὕρισκω, ἐξοχώτατε· μάρτυρας ἔχω.

— Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἰς ἐξ αὐτῶν, ἐξοχώτατε, εἶπεν ἡ κόμησσα.

— Ὑμεῖς, κυρία ! εἶπεν ὁ καγκελάριος.

Ὁ ἀντικόμης ἔμεινεν ἔκθαμβος.

— Τὸ συμβᾶν αὐτό, εἶπεν ἡ κόμησσα, δὲν ἠκολούθησεν εἰς τὸ χωρίον Λασσωσέα ;

— Μάλιστα, κυρία.

— Εἰς τὸν σταθμὸν τῶν ἵππων ;

— Μάλιστα.

— Λοιπὸν εἶμαι μάρτυς. Ἐγὼ διῆλθον ἐκ τοῦ χωρίου ἐκείνου δύο ὥρας μετὰ τὸ συμβᾶν, καὶ ἤκουσα ὅλους τοὺς κατοίκους νὰ τὸ διηγοῦνται.

— Σὰς εἶμαι εὐγνώμων, κυρία μου, εἶπεν ὁ ἀντικόμης, ἀλλὰ προσέξατε ! Ἄν οἱ Σιουασὼλ ἴδωσιν ὅτι μὲ ὑπερασπίζετε, δύνανται νὰ σὰς κάμουν νὰ μεταννοήσετε.

— Καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον, προσέθεσεν ὁ καγκελάριος, ὅσον ἡ κυρία κόμησσαι ἔχει αὐτὴν τὴν ὄραν μίαν δίκην, τῆς ὁποίας ἡ ἐκθασίς εἶνε πάρα πολὺ ἀμφίβολος.

— Ἄ! ἐξοχώτατε, εἶπεν ἡ γραῖα, φέρουσα τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἀπὸ ἀθύσσου εἰς ἀθύσσον κατακοιμηνίζομαι.

— Στηριχθῆτε ὀλίγον, κυρία κόμησσαι, ἐπὶ τοῦ κυρίου, εἶπεν ὁ καγκελάριος, καὶ θὰ εὑρετε βραχίονα ἰσχυρόν.

— Ἐγὼ ἓνα μόνον ἔχω, εἶπεν ὁ Δουβαρρῦ, πλὴν γνωρίζω τινὰ ἔχοντα δύο, καὶ ὅστις σὰς τοὺς προσφέρει ἀμφοτέρους.

— Τφόντι, κύριε ἀντικόμη, ἀνέκραξεν ἡ γραῖα, δὲν ἀστεῖξοσθε παντελῶς;

— Τί λόγος, κυρία μου! ἐκδουλεύουσιν ἀντὶ ἐκδουλεύσεως· ἐγὼ δέχομαι τὴν ἰδικὴν σας, λοιπὸν ὀφείλω καὶ ἐγὼ νὰ σὰς προσφέρω τὴν ἰδικὴν μου.

— Πῶς νὰ σὰς εὐχαριστήσω, κύριε;

— Λοιπὸν, κυρία μου, ἐγὼ ἐντεῦθεν παρεύομαι εἰς τῆς ἀδελφῆς μου· εὐαρεστεῖσθε νὰ λαβετε καὶ ὑμεῖς θέσιν ἐντὸς τοῦ δῖφρου μου;

— Χωρὶς καμμίαν αἰτίαν, χωρὶς καμμίαν προτοίμασίαν; ὦ! κύριε, δὲν τολμῶ.

— Αἰτίαν, κυρία μου. ἔχετε, εἶπεν ὁ καγκελάριος· ἐμβάλλων εἰς τὴν χεῖρα τῆς κομήσσης τὸ δίπλωμα τοῦ Ζαμβρ.

— Κύριε καγκελάριε, εἶπεν εἰσθε ὁ ἐπίκουρος Θεὸς μου. Κύριε ἀντικόμη, εἰσθε τὸ ἄνθος τῶν εὐγενῶν τῆς Γαλλίας.

— Εἶμαι εἰς τὰς προσταγὰς σας, ὑπέλαβεν ὁ ἀντικόμης, δεικνύων τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν κόμησσαν, ἥτις καὶ ἐξῆλθεν, ὡς εἰ εἶχε πτέρυγας.

— Σὰς ἀπονέμω εὐχαριστίας, ἀντὶ τῆς ἀδελφῆς μου, εἶπε χαμηλοφώνως ὁ Ἰωάννης πρὸς τὸν κ. δὲ Μωπεοῦ, εὐχαριστῶ, ἐξαδελφε. Ἀλλὰ δὲν ἐπαίξα καλὰ τὸ μέρος μου; εἰπέτε μοι!

— Ἐξαίρετα, εἶπεν ὁ Μωπεοῦ. Πλὴν νὰ διηγηθῆτε ὡσαύτως πόσον καλὰ ἐπαίξα καὶ ἐγὼ τὸ ἰδικόν μου. Μὴ λησμονήσετε. Ἐντοσοῦτῳ προσέξατε καλῶς· ἡ γραῖα ἔχει πνεῦμα πολὺ.

Καὶ ἀπεχαιρετίσθησαν μεθ' ὅλης τῆς ἐθιμοταξίας.

Εἰς τὴν αὐλὴν περιέμενε μεγαλοπρεπέστατος δῖφρος βασιρικῶ φέρων ἐμβλήματα. Ἡ κόμησσαι εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν πλήρης ἀλαζονίας. Ὁ Ἰωάννης ἐνευσε πρὸς τὸν ἡνίοχον, καὶ ἐξεκίνησαν.

Μετὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ βασιλέως ἐκ τοῦ κοιτῶνος τῆς κυρίας Δουβαρρῦ καὶ μετὰ συναναστροφὴν τινα βραχεῖαν τῆς βασιλικῆς ἐρωμένης μετὰ τῶν αὐλικῶν, εἶχε μείνει μόνη μετὰ τῆς Τήγας καὶ τοῦ ἀδελφοῦ της, ὅστις δὲν ἐνεφανίσθη ἐξ ἀρχῆς, ἵνα μὴ ἀναγκασθῇ νὰ δεῖξῃ τὴν πληγὴν του, ἥτις ἦτον ἐλαφροτάτη πραγματικῶς.

Ἐκρίθη λοιπὸν μεταξὺ τῶν τριῶν εὐλογον, νὰ μὴ μεταβῇ ἡ κόμησσαι εἰς Λυκιέννας, ὡς εἶπεν εἰς τὸν βασιλέα, ἀλλὰ ν' ἀπέλθῃ εἰς Παρισίους, ἔνθα εἶχεν ἐν ὁδῷ Βαλοᾶ μικρόν τι μέγαρον, χρησιμεῦον ὡς καταλύμα εἰς τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας της, ὅσας τις προσεκάλει αὐτὰ ἐκεῖσε ὑπόθεσις τις κατεπείγουσα.

Λοιπὸν ἡ κόμησσαι ἐπορεύθη ἐκεῖσε, ἔμεινεν εἰς τὸν θάλαμον, ἔλαβεν βιβλίον καὶ περιέμενεν.

Ἐν τούτοις ὁ ἀντικόμης ἐνήργησε τὰ ἀπαιτούμενα, καὶ ἰδοὺ ἐσήμαινεν

εἰς Παρισίους ἡ ἐβδόμη καὶ ἡμίσεια τῆς ἐσπέρας ὥρα, ὅτε αὐτὸς εἰσήγαγε τὴν κόμησσαν δὲ Βεᾶρν εἰς τὸν οἶκον τῆς ἀδελφῆς του.

— Συγχωρήσατε, κυρία, εἶπεν ὁ ἀντικόμης ἀφίνων τὴν γραίαν εἰς τὴν αἴθουσαν, συγχωρήσατε νὰ εἰδοποιήσω τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ περὶ τῆς τυχῆς ἧτις τὴν περιμένει.

— ὦ! κύριε ἀντικόμη, εἶπεν ἡ κόμησσα, δὲν ἐπεθύμουν καθόλου νὰ τῆς ταράξω τὴν ἡσυχίαν.

Ὁ Ἰωάννης ἐπλησίασεν εἰς τὸν Ζαμόρ, ὅστις κατεσκόπευεν ἐκ τοῦ παραθύρου τοῦ προδόμου τὴν ἀφίξιν τοῦ ἀντικόμητος, καὶ χαμηλοφώνως τῷ ἔδωκε διαταγὴν τινα.

— ὦ! πόσον χαριέστατος εἶνε αὐτὸς ὁ μικρὸς αἰθίοψ! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα. Εἶνε τῆς κυρίας ἀδελφῆς σας;

— Μάλιστα, κυρία μου· εἶνε ἐκ τῶν εὐνοουμένων της, εἶπεν ὁ ἀντικόμης.

— Νοστιμώτατος! ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα.

Κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν στιγμὴν ἠνεύχθησαν ἀμφοτέρω τὰ πτερὰ τῆς θύρας τοῦ θαλάμου, καὶ θεράπων τις εἰσήγαγε τὴν κόμησσαν δὲ Βεᾶρν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν, ἔνθα συνήθως ὑπεδέχτο ἡ κ. Δουβαρρὺ.

Ἐνῶ δὲ ἡ διάδικος παρετήρει ἔν πρὸς ἔν στενάζουσα τὰ πολυτελῆ ἐπιπλα τοῦ κομφοστατοῦ ἐκείνου δώματος, ὁ Ἰωάννης Δουβαρρὺ ἐπορεύθη ἵνα εὕρῃ τὴν ἀδελφὴν του.

— Εἶνε ἐκείνη; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα.

— Ὅλη καὶ ὅλη.

— Δὲν γνωρίζει ἀκόμη τίποτε;

— Τίποτε· διόλου τίποτε.

— Ὁ δὲ βίς;

— Κάλ्लιστα· τὰ πάντα ὑπὲρ ἡμῶν, ἀδελφὴ μου.

— Λοιπὸν φύγε, φύγε νὰ μὴ ἐννοήσῃ ἡ γραία τίποτε, ὅτι ὁμιλοῦμεν ὧραν πολλήν.

— Ναί, ναί, διότι εἰξεύρεις καὶ πόσον εἶνε παμπόνηρη; τῆς ὀργῆς! Ποῦ εἶνε ἡ Τήγχα;

— Εἰς τὰς Βερσαλλίας ἔμεινε, δὲν τὸ ἤξεύρεις;

— Μήπως ἔλθῃ ἔξαφνα καὶ τὴν ἴδῃ ἡ γραία;

— Τῆς τὸ εἶπα, τῆς τὸ ἐσύστησα.

— Ἐλα, ἔλα, ἔξελθε, πριγκίπησσα.

Ἡ κ. Δουβαρρὺ ὤθησε τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνός της καὶ εἰσῆλθε.

Μετὰ τὰς ἀμοιβαίας ὑποκλίσεις τῆς ἐθιμοταξίας ἡ κ. Δουβαρρὺ εἶπεν:

— Ἦδη, κυρία μου, ἀπέδωκα πολλὰς εὐχαριστίας εἰς τὸν ἀδελφόν μου, ὅτι μοὶ ἐπροξένησε τὴν τιμὴν τῆς ἐπισκέψεώς σας· σὰς εἰμαι ὑπερευγνώμων, κυρία κόμησσα.

— Καὶ ἐγώ, κυρία μου, ὑπέλαβε περιχαρῶς ἡ γραία διάδικος, ἀγνοῶ ὁποῖας νὰ μεταχειρισθῶ λέξεις, ἵνα ἐκφράσω ὅλην μου τὴν εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν χαριεστατήν ὑποδεξίωσιν ὑμῶν.

— Εἶνε καθήκόν μου, κυρία, ἐπανελάθεν ἡ κόμησσα Δουβαρρὺ, νὰ προσφέρωμαι προθύμως εἰς τὰς διαταγὰς μιᾶς κυρίας ὡς ὑμεῖς, καὶ νὰ θεωρῶ ὡς εὐτύχημα τὸ νὰ δυνηθῶ νὰ τῇ φανῶ κατὰ τι χρήσιμος.

Μετὰ δὲ τὰ τρία ταῦτα προσαγορεύματα, τὰ ἀναπόφευκτα κατὰ τὴν

ἐθιμοταξίαν τῶν χρόνων ἐκείνων, ἡ κόμησσα Δουβαρρὺ ἔδειξε πρὸς τὴν κ. δὲ Βεᾶρν καθέδραν, λαβοῦσα καὶ αὕτη ἐτέραν.

ΛΑ΄

Τὸ δίπλωμα τοῦ Ζαμὸρ.

— Κυρία, εἶπεν ἡ εὐνοουμένη πρὸς τὴν γραῖαν κόμησσαν, λέγετε, σᾶς ἀκούω.

— Συγχώρησον, Ἰωάννα, εἶπεν ὁ ἀντικόμης Δουβαρρὺ πρὸς τὴν ἀδελφὴν του μείνας ὄρθιος· ἡ κυρία δὲν ἤλθε νὰ σοὶ ζητήσῃ χάριν τινά· ἐξ ἐναντίας, ὁ κ. καγκελάριος τὴν ἐπεφόρτισε δι' ἀποστολῆς τινος πρὸς ὑμᾶς.

Ἡ κυρία δὲ Βεᾶρν ἔρριψε βλέμμα πλήρες εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τοῦ Ἰωάννου, καὶ ὥρεξε πρὸς τὴν κόμησσαν τὸ διάταγμα ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ βίς καγκελαρίου, ἐν τῷ ὁποίῳ καθίστατο ἡ ἐξοχὴ τῶν Λυκιεννῶν βασιλικὸν ἀγροκήπιον, καὶ ὁ Ζαμὸρ διοικητὴς αὐτοῦ.

— Λοιπὸν ἐγὼ εἶμαι ἡ πρὸς ὑμᾶς ὑπόχρεως, κυρία μου! εἶπεν ἡ κόμησσα, ἀφοῦ ἔρριψε βλέμμα ἐπὶ τοῦ διπλώματος· καὶ θὰ ἐλογιζόμην εὐτυχής, ἂν μοὶ προσεφέρετο εὐκαιρία ἵνα φανῶ καὶ ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς εὐάρεστος...

— ὦ! κυρία μου, ἡ εὐκαιρία ὑπάρχει πρόχειρος, ἀνέκραξεν ἀμέσως ἡ διάδικος γραῖα μὲ προθυμίαν, ἥτις νῦν χάριστησε τὰ μέγιστα τοὺς συνεννοημένους ἀδελφούς.

— Τίτιν τρόπον, κυρία μου· εἰπέτε, σᾶς παρακαλῶ.

— Ἀφοῦ εἶχατε τὴν καλωσύνην νὰ εἴπητε, ὅτι δὲν σᾶς εἶνε κυρία μου, ἄγνωστον τ' ὄνομα τῆς οἰκογενείας μου...

— Τί λόγος! ἄγνωστον! ἡ οἰκογένεια Βεᾶρν!

— Λοιπὸν ἴσως ἤκούσατε, κυρία μου, ὅτι ὑπάρχει διαφορά τις διὰ τὰ κτήματά μου.

— Δὲν εἶνε αὐτὰ, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐγείρουν ἀξιώσεις οἱ κύριοι Σαλούκιοι, νομίζω;

— Ναί, κατὰ δυσσυχίαν, κυρία μου.

— Ναί, ναί, γνωρίζω αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, εἶπεν ἡ κόμησσα· ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης, προχθὲς τὸ ἐσπέρας, δὲν ἐνθυμοῦμαι πῶς συνέπεσε νὰ ἀναφέρῃ περὶ αὐτῶν ἐντὸς τοῦ οἴκου μου πρὸς τὸν ἐξαδελφόν μου, τὸν κύριον δὲ Μωπεῦ.

— Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης! ἀνέκραξεν ἡ γραῖα, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἀνέφερε περὶ τῆς ὑποθέσεώς μου;

— Μάλιστα, κυρία κόμησσα.

— Καὶ τίτιν τρόπον ἀνέφερε, σᾶς παρακαλῶ;

— Ἀλλοίμονον, κυρία κόμησσα! ἀνέκραξεν ἡ Δουβαρρὺ κινουσα τὴν κεφαλὴν.

— Ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐλπίς καμμία ἴσως; ἠρώτησεν ἡ γραῖα ἀγωνιώσα.

— Νὰ σᾶς εἴπω, κυρία μου, τὴν ἀλήθειαν, τφόντι φοβοῦμαι πολύ.

— Τὸ εἶπεν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης;

— Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ρητῶς δὲν τὸ εἶπε, διότι εἶνε πλήρης φρονήσεως καὶ προσοχῆς, ἀλλ' ἐφαίνετο ὅτι ἐθεώρει αὐτὰ τὰ κτήματα ὡς ἀνήκοντα πλέον εἰς τοὺς Σαλούκίους.

— ὦ! Θεέ μου, Θεέ μου, κυρία μου, ἂν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐγνώριζεν αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, ἂν ἤξευρεν ὅτι τὸ πρᾶγμα πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀπαίτησιν ἑνὸς χρέους, τὸ ὅποτον ὑπάρχει πληρωμένον... ναι, κυρία, πληρωμένον· αἱ διακόσιαι χιλιάδες φράγκων ἀποδόθησαν. Ναὶ μὲν δὲν ἔχω τὰ ἐνδεικτικά, ἀλλ' ἔχω ἠθικὰς ἀποδείξεις, καὶ ἂν ἦτο δυνατόν ἐγὼ μόνῃ μου νὰ παραστήσω τὴν ὑπόθεσίν μου εἰς τοὺς δικαστάς, ἤθελον ἀποδείξει κατ' ἐπαγωγὴν...

— Κατ' ἐπαγωγὴν; διέκοψεν ἐρωτήσασα ἡ Δουβαρρύ, ἥτις δὲν ἐνόει μὲν οὐδὲν ἐκ τῶν ὅσα ἔλεγεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν, ἐδείκνυε μολοντούτο, ὅτι δίδει τὴν μεγίστην προσοχὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν.

— Μάλιστα, κυρία μου, κατ' ἐπαγωγὴν νὰ τοὺς τὸ ἀποδείξω.

— Αἱ κατ' ἐπαγωγὴν ἀποδείξεις εἶνε δεκταί, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Ἀληθῶς, κύριε ἀντικόμη, εἶνε δεκταί; ἀνέκραξεν ἡ γραῖα.

— Μὲ φαίνεται, ἀπήντησεν ὁ ἀντικόμης δεικνύων τὴν σοβαρωτάτην πεποιθῆσιν.

— Κατ' ἐπαγωγὴν λοιπὸν ἤθελον ἀποδείξει εἰς τοὺς δικαστάς, ὅτι αὕτη ἡ ὁμολογία τῶν διακοσίων χιλιάδων φράγκων, τὰ ὅποια μὲ τοὺς τόκους τῶν σήμερον ἀνέβησαν εἰς ἑκατομμύριον καὶ περιπλέον, αὕτη, λέγω, ἡ ὁμολογία, ἥτις χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1406, πρέπει βεβαίως νὰ ἐπληρώθῃ ὑπὸ τοῦ Γούη Γάστωνος Δ', κόμητος δὲ Βεάρν, ἀποθανόντος ἐν ἔτει 1417, ἐπειδὴ ὑπάρχει γεγραμμένον διὰ χειρὸς του εἰς τὴν διαθήκην του: «Ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ θανάτου μου, οὐδὲν πλέον ὀφείλω εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἔτοιμος νὰ παρουσιασθῶ ἐνώπιον Θεοῦ».

— Λοιπὸν; εἶπεν ἡ κόμησσα Δουβαρρύ.

— Λοιπὸν, κυρία μου, παρατηρεῖτε, ἀφοῦ λέγει ὅτι τίποτε πλέον δὲν ὀφείλεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐννοεῖ βεβαίως καὶ ὅτι ἐξώφλησε μὲ τοὺς Σαλουκίους. Ἄνευ τούτου, ἤθελον εἶπει: ὀφείλω 200,000 φράγκων, καὶ ὅχι νὰ εἶπῃ: οὐδὲν ὀφείλω.

— Ἀναμφιβόλως θὰ τὸ ἔλεγε, διέκοψεν ὁ Ἰωάννης.

— Ἀλλὰ δὲν ἔχετε ἄλλην τινὰ ἀπόδειξιν;

— Ἀλλὴν παρὰ τὸν λόγον τοῦ Γάστωνος Δ'; Ὅχι, κυρία μου· ἀλλ' αὐτὸς εἶνε ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον ὠνόμαζον τότε Ἀνεπίληπτον... τὸν ὠνόμαζεν ὁ κόσμος.

— Ἐνῷ ἄφ' ἐτέρου οἱ ἀντίδικοί σας ἔχουν τὴν ὁμολογίαν του ἔγγραφον;

— Μάλιστα, κυρία μου, ἔχουν τὴν ὁμολογίαν, καὶ τώρα ἡ ὁμολογία μᾶς ἔρριπεν εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ σκότος.

Ἡ κυρία δὲ Βεάρν ὤφειλε μᾶλλον νὰ εἶπῃ εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ φῶς, ἀλλ' ἐκείνη ἔβλεπε τὰ πράγματα κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς θεωρίαν.

Οὕτω λοιπὸν, κυρία μου, εἴσθε πεπεισμένη, ὅτι ἡ ὀφειλὴ τῆς οἰκογενείας σας ἔπρὸς τὴν τῶν Σαλουκίων ἀπετίσθη, ἐξωφλήθη; εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

Τί λόγος! κύριε ἀντικόμη, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν ὀλοπρόθυμος, εἶμαι πεπεισμένη.

— Καλὰ πλὴν! ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα στρεφόμενη πρὸς τὸν ἀδελφόν της, ἤξεύρεις, Ἰωάννη, ὅτι αὕτη ἡ ἐπαγωγὴ, ὡς λέγει ἡ κυρία δὲ Βεάρν, ἀλάσσει ὀλωσδιόλου τὴν φάσιν τῶν πραγμάτων;

— Ὀλωσδιόλου, τφόντι, ὑπέλαβεν ὁ Ἰωάννης.

— Δηλαδὴ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἐξηκολούθησε λέγουσα ἡ κόμησσα· αὐτὸ εἶνε

ὀφθαλμοφανές· ἡ διαθήκη τοῦ Γάστωνος Δ', λέγει ρητῶς : οὐδὲν πλεόν ὀφείλων πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

— "Ὅχι μόνον σφέστατον εἶνε, ἀλλὰ καὶ λογικώτατον, εἶπεν ὁ Ἰωάννης. Δὲν ὀφείλει πλεόν οὐδὲν εἰς τοὺς ἀνθρώπους· ἄρα τοὺς ἐπλήρωσε πᾶν ὅ,τι τοὺς ὤφειλε.

— Ἄρα τοὺς ἐπλήρωσε βεβαίως, ἐπανέλαθεν ἡ κυρία Δουβαρρῦ.

— Ἄ! κυρία μου, διατί νὰ μὴν εἰσθε ὑμεῖς ὁ δικαστής μου! ἀνέκραξεν ἡ γραῖα κόμησσα.

— Κυρία μου, ἰδοὺ τί νὰ κάμετε, εἶπεν ἡ Δουβαρρῦ πρὸς τὴν Βεάρν.

— Ναί, ναί, Ἰωάννα, ἐπρόσθεσεν ὁ ἀντικόμης, συμβούλευσε, συμβούλευσε τὴν κυρίαν κόμησσαν.

— Νὰ μοὶ κάμψτε τὴν τιμὴν, ἐπανέλαθεν ἡ Δουβαρρῦ, νὰ ἔλθετε μίαν ἡμέραν νὰ μὲ εὕρετε εἰς Λυκιέννας· καὶ ἐπειδὴ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης μοὶ κάμνει τὴν χάριν νὰ ἔρχεται ἐκεῖ συνεχῶς νὰ μὲ εὕρισκῃ...

— Ναί, ἀδελφὴ μου, εἶπεν ὁ Ἰωάννης ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν Δουβαρρῦ, ἀλλὰ πρέπει νὰ συμπέσῃ τὸ πρᾶγμα. Ὑπόθεσε ὅτι δὲν ἔρχεται ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς μίαν ἐβδομάδα, ἓνα μῆνα· ἡ δίκη τῆς κυρίας κομήσσης δὲ Βεάρν θὰ συζητηθῇ τὴν δευτέραν ἢ τὴν τρίτην.

— Τὴν τρίτην, κύριε ἀντικόμη, εἶπεν ἡ γραῖα.

— Καὶ σήμερον ἔχομεν παρασκευὴν βράδῳ.

— ὦ! τότε λοιπόν! εἶπεν ἡ κυρία Δουβαρρῦ μετὰ προθυμίας, ἄλλως πῶς πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν;

— Πῶς νὰ κάμωμεν; ἐπρόσθεσεν ὁ ἀντικόμης, φαινόμενος ὅτι ἐνέπεσεν εἰς συλλογισμοὺς βαθεῖς, πῶς διαβόλον!

— Νὰ ἦτο τρόπος νὰ μ' ἐδίδεν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης εἰς Βερσαλλίας ὀλίγων στιγμῶν ἀκρόασιν; εἶπεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν μετὰ συστολῆς.

— ὦ! εἶνε ἀδύνατον!

— Μέσω τῆς προστασίας σας, κυρία μου.

— ὦ! ἡ προστασία μου τίποτε δὲν σημαίνει· ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης δὲν θέλει ποτὲ ν' ἀκούσῃ πράγματα δικαστικά· κατ' αὐτὰς μάλιστα, ὅτε εἶνε ἀπησχολημένος ἐξ ὁλοκλήρου εἰς μίαν μόνην ὑπόθεσιν.

— Τὴν τῶν βουλῶν; ἠρώτησεν ἡ κυρία Βεάρν.

— Ὅχι, τὴν τῆς εισαγωγῆς μου ἐνώπιον τῆς αὐλῆς.

— Ἄ! εἶπεν ἡ γραῖα διαδίκος.

— Διότι γνωρίζετε ἴσως, κυρία, ὅτι μ' ὅλην τὴν ἐναντιότητα τοῦ κ. δὲ Σιουασώλ, μ' ὅλας τὰς ραδιοιουργίας τοῦ κ. Πρασλίνου, καὶ μ' ὅλας τὰς προσπάθειάς τῆς κυρίας δὲ Γραμμόντ, νὰ προσαικειωθῇ αὐτὴ, ὁ βασιλεὺς ἀπεφάσισε νὰ εἰσαχθῇ.

— Δὲν τὸ ἤξευρα τοῦτο, κυρία μου, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν.

— ὦ! ὁ βασιλεὺς τὸ ἀπεφάσισεν, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Καὶ πότε, κυρία μου, θὰ λάβῃ χώραν ἡ εισαγωγὴ αὕτη;

— Κατ' αὐτὰς.

— Ἰδοὺ... ὁ βασιλεὺς θέλει νὰ γενῇ τὸ πρᾶγμα πρὸ τῆς ἐλεύσεως τῆς δεσποίνης Δελφίνης, ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ συμπαραλάβῃ τὴν ἀδελφὴν μου εἰς τὰς ἐορτάς, αἵτινες θὰ δοθοῦν εἰς Κομπιέννην, εἶπεν ὁ ἀντικόμης.

— Ἄ! ἐννοῶ. Καὶ λοιπόν ἡ κυρία ἠτοίμασεν ὅλα τ' ἀπαιτούμενα διὰ τὴν εἰσαγωγὴν; εἶπε μετὰ δειλίας ἡ κόμησσα.

— Βεβαίως. Ἡ κυρία βαρόνη δ' Ἀλοννύ, γνωρίζετε τὴν κυρίαν βαρόνην δ' Ἀλοννύ;

— Ὅχι. κύριέ μου. Ἀλλοίμονον! κἀνένα πλέον δὲν γνωρίζω· τώρα εἴκοσι χρόνους εἶμαι μακρὰν τῆς αὐλῆς.

— Μάλιστα· ἡ κυρία βαρόνη δ' Ἀλοννύ θὰ γενῇ ἡ ἀνάδοχος τῆς. Πόσα καλὰ δὲν ἔκαμεν εἰς τὴν καλὴν αὐτὴν βαρόνην ὁ βασιλεὺς· τὸν σύζυγόν τῆς τὸν ἔκαμε κλειδοῦχόν του, τὸν υἱόν τῆς σωματοφύλακά του, μὲ ὑπόσχεσιν νὰ τὸν προιδάσῃ εἰς βαθμὸν ὑπασπιστοῦ· ἡ βαρωνία τῆς ἀνυψώθη εἰς κομητάτον, καὶ τὸ ἐσπέρας τῆς εἰσαγωγῆς θὰ τῇ μετρηθοῦν ἐξήκοντα χιλιάδες φράγκων. Λοιπὸν δὲν βλέπει τὴν ὥραν καθ' ἑκάστην βιάζει τὸ πρᾶγμα.

— Ἐννοεῖται, εἶπεν ἡ κόμησσα δὲ Βεᾶρν μὲ χαρίεν μειδίαμα.

— Ἀλλὰ! κατὶ σκέπτομαι, ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης.

— Τί; ἠρώτησεν ἡ κυρία Δουβαρρύ.

— Τί δυστύχημα! προσέθηκεν ἀναπηδήσας ἐπὶ τῆς καθέδρας του, τί δυστύχημα νὰ μὴ συναντήσω ὁκτὼ ἡμέρας προτῆτερα τὴν κυρίαν κόμησσαν εἰς τοῦ ἐξαδέλφου μας, τοῦ βίς καγκελαρίου!

— Διατί τάχα;

— Διατί! τότε δὲν ἠθέλαμεν ἔχει ἀκόμη κάμμιαν μετὰ τῆς βαρόνης συμφωνίαν.

— Δὲν σὲ ἔννοῶ, εἶπεν ἡ κυρία Δουβαρρύ.

— Δὲν μὲ ἔννοεῖς;

— Ὅχι.

— Στοιχηματίζω ὅμως ὅτι ἡ κυρία μὲ ἔννοεῖ.

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην, κύριε, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ συμπεράνω...

— Πρὸ ὁκτὼ ἡμερῶν δὲν εἶχες ἀκόμη ἀνάδοχον.

— Ναι.

— Αἱ! ἡ κυρία, — ἴσως τολμῶ πολὺ;

— Ὅχι, κύριε ἀντικόμη, λέγετε.

— Ἡ κυρία θὰ σοὶ ἐχρησίμευε· καὶ ὅ,τι τώρα θὰ ἔκαμεν, ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν κυρίαν δ' Ἀλοννύ, θὰ τὸ ἔκαμεν πρὸς τὴν κυρίαν κόμησσαν.

Ἡ διαδίκος γραῖα ἠνοιξε καλῶς τοὺς ὀφθαλμούς.

— ὦ! εἶπε.

— Ἀ! νὰ ἡξεύρατε, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰωάννης, μὲ πόσῃ καλοκαγαθίαν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης τῇ ἀπένειμεν ὅλας τὰς εὐνοίας ταύτας! Αὐθορμήτως, χωρὶς νὰ τῷ ζητήσῃ τίποτε. Ἀμα τῷ εἶπον ὅτι ἡ βαρόνη δ' Ἀλοννύ εὐηρεστεῖτο νὰ γενῇ ἀνάδοχος τῆς Ἰωάννας, «Δόξα τῷ Θεῷ, εἶπε, ἐβαρύνθη ὅλας αὐτὰς τὰς κυρίας, αἵτινες εἶνε, ὡς φαίνεται, πλέον υπερήφανοι ἀπὸ ἐμέ.» Κόμησσα, νὰ μοὶ παρουσιάσητε τὴν κυρίαν αὐτήν, σὰς παρακαλῶ. Ἐχει κάμμιαν δίκην, κάμμιαν ὑπόθεσιν ἐκκρεμῇ, ἔχει νὰ λάβῃ ἀπὸ κἀνένα χρεωκόπον;...

Τὰ βλέμματα τῆς κομῆσσης ἐμεγεθύνθησαν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

— Μόνον, ἐπρόσθεσεν, ὁ βασιλεὺς, ἐν πρᾶγμα μὲ λυπεῖ.

— Ἀ! ἐν πρᾶγμα λυπεῖ τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα.

— Μάλιστα, ἐν μόνον, ἐν μόνον πρᾶγμα μὲ λυπεῖ, ὅτι ἐπροτίμων νὰ εἶχεν ἡ ἀνάδοχος τῆς κυρίας Δουβαρρύ κἀνὲν ὄνομα ἱστορικόν.

— Τὸ ἀληθές εἶνε, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν, ὅτι δ' Ἀλλονύ... δὲν ἤκουσα ποτὲ αὐτὸ τ' ὄνομα ἀναφερόμενον πουθενά.

— Καλὴ οἰκογένεια, μολοντοῦτο, εἶπεν ἡ κόμησσα Δουβαρρύ· διέπρεψε καὶ αὐτή.

— Ἀ! ἀνέκραξεν αἰφνιδίως ὁ Ἰωάννης ἀναπηδήσας ἐπὶ τοῦ καθίσματος του.

— Τί τρέχει! τί εἶνε; εἶπεν ἡ Δουβαρρύ, μόλις καὶ μετὰ βίας κρητοῦσα τὸν γέλωτα ἀπέναντι τῶν κινήσεων τοῦ ἀντικόμης.

— Ἐγκυλώθη ἴσως ὁ κύριος πουθενά; ἠρώτησεν ἡ γρῆτα.

— Ὅχι, ἀπήντησεν ὁ Ἰωάννης, ἀνακαθίσας ἐκ νέου, μίαν ἰδέαν μοι ἐπέληθε.

— Τί ἰδέα; εἶπεν ἡ κόμησσα γελῶσα, τόσον καταπληκτικὴ εἶνε;

— Θὰ εἶνε κάμμία καλὴ ἰδέα, βεβαίως, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν.

— Λαμπρά, κυρία μου!

— Λέγε την λοιπόν.

— Μόνον, μία ἀκόμη δυσκολία ὑπάρχει.

— Ποῖα δυσκολία;

— Ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ τὴν βάλωμεν εἰς πρᾶξιν αὐτὴν τὴν ἰδέαν.

— Τοῦλάχιστον νὰ τὴν ἀκούσωμεν.

— Θὰ λυπηθῇ πολὺ.

— Ποῦτος; λέγε ἀδελφὲ ἀντικόμη, λέγε.

— Ἐσκέφθην, ἂν ἔλεγε κἀνείς μὲ καλὸν τρόπον εἰς τὴν κυρίαν δ' Ἀλλονύ αὐτὸ τὸ ὅποσον εἶπεν ὁ βασιλεὺς περὶ τοῦ ἱστορικοῦ ὀνόματος.

— ὦ! ὄχι! θὰ τὸ πάρη κατακαρδὰ, ἡ δυστυχής.

— Τφόντι, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν.

— Αἶ, δὲν γίνεται, τφόντι, δὲν γίνεται εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

Ἡ γρῆτα ἐστέναξε.

— Κρίμα, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ ἀντικόμης, ὡς εἰ ὠμίλει καθ' ἑαυτόν, τὰ πράγματα θὰ ἤρχοντο ἐξαίρετα. Ἡ κυρία, ἥτις ἔχει ἔν ὄνομα λαμπρὸν καὶ εἶνε γυνὴ μὲ ἔξοχον πνεῦμα ἠδύνατο ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν κυρίαν δ' Ἀλλονύ. Οὕτω καὶ τὴν δίκην ἐκέρδιζε, τὴν ὁποίαν ἔχει, καὶ ὁ κύριος υἱὸς της ἤθελε προβιβασθῇ εἰς βαθμὸν ὑπασιπιστοῦ τοῦλάχιστον, ἔπειτα ἤθελεν ἀποζημιωθῇ καὶ δι' ὅσα ἐξώδευσε διὰ νὰ ἔρχεται εἰς Παρισίους διὰ τὴν δίκην της αὐτῆς. Κρίμα! αἶ, ὑπομονή!

— Τφόντι! κρίμα τφόντι! εἶπε καὶ ἡ κ. δὲ Βεάρν· τῇ ἐξέφυγε τῆς δυστυχχοῦς ὁ λόγος ἐκ τῶν χειλέων εἰς τὴν νέαν ἀπελπισίαν.

Τὸ ἀληθές εἶνε, ὅτι καὶ οἰοσθήποτε ἄλλος εἰς τὴν θέσιν της θὰ εἶχε τοὺς αὐτοὺς παλμούς.

— Τώρα ἐπὶ ματαίῳ λυπεῖς τὴν κυρίαν κόμησσαν, εἶπεν ὁ Δουβαρρύ πρὸς τὸν ἀδελφόν της· πράγματα τὰ ὅποια δὲν γίνονται, καλλίον νὰ μὴ λέγωνται. Δὲν ἦτο καλλίτερον τφόντι νὰ τῇ ἔλεγον ἀπλῶς ἐξ ἀρχῆς, ὅτι πρὶν παρουσιασθῶ ἐπισήμως εἰς τὸν βασιλέα δὲν δύναμαι νὰ τῷ ζητήσω τίποτε.

— ὦ! νὰ ἦτο τρόπος ν' ἀνεβάλλετο ἡ δίκη μου!

— Μόνον ὅκτῳ ἡμέρας ν' ἀνεβάλλετο, εἶπεν ὁ ἀντικόμης.

— Ναί, ὅκτῳ ἡμέρας μόνον, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν· ἐντὸς ὅκτῳ ἡμερῶν ἡ εἰσαγωγή τῆς κυρίας κομῆσσης θὰ ἦτο τετελεσμένη.

— Ναί, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς μετὰ ὅκτῳ ἡμέρας θὰ ἦνε εἰς Κομπιέννην, εἰς

τὰς ἐορτάς, αἵτινες θὰ δοθοῦν ἐκεῖ διὰ τὴν ἀφίξιν τῆς Δελφίνης. Καὶ ἤξεύρεις ὅτι ἀφοῦ ἀπαξ ἔλθῃ πλέον ἢ Δελφίνη...

— Καλὰ λέγεις, καλὰ λέγεις, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, πλὴν...

— Τί;

— Στάσου, σὲ παρακαλῶ μίαν ἄλλην ιδέαν.

— Τί πρᾶγμα, κύριε, τί πρᾶγμα; εἶπεν ἡ διαδίκος γραῖα.

— Μὲ φαίνεται, ναί, ὅχι... ναί... ναί, ναί!

Ἡ κυρία δὲ Βεάρν ἐπανελάμβανε μὲ ἀγῶνα ψυχῆς τὰ μονοσύλλαβα τοῦ ἀντικόμητος.

— Ἀκούσατε, εἶπεν αὐτός.

— Ἀκούομεν.

— Ἡ εἰσαγωγή σου εἶνε ἀκόμη πρᾶγμα μυστικόν, πῶς;

— Μυστικόν βεβαίως· μόνη ἡ κυρία...

— ὦ! μένετε ἡσυχος! ἀνέκραξεν ἡ γραῖα διαδίκος.

— Ἡ εἰσαγωγή σου λοιπὸν εἶνε πρᾶγμα μυστικόν. Ἀγνοοῦν οἱ ἐκτός ὅτι νῦρες ἀνάδοχον.

— Ναί, τὸ ἀγνοοῦν, διότι ὁ βασιλεὺς θέλει νὰ προξενήσῃ αἰφνιδιον κρότον ἢ εἰδησις.

— Αὐτὸ εἶνε... τώρα τὸ νῦραμεν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ διεστάλησαν, τὰ ὦτα ἠνεώχθησαν. Ὁ Ἰωάννης ἐπλησίασε τὴν ἑδραν τοῦ πρὸς τὰς ἄλλας.

— Ἡ κυρία κόμησσα ἀγνοεῖ ἐπίσης ὅτι μέλλεις νὰ εἰσαχθῇς, καὶ ὅτι νῦρες ἀνάδοχον.

— Βεβαίως θὰ τὸ ἠγνόουν ἂν δὲν τὸ ἤκουον ὑπὸ ὕμης.

— Ὁ κόσμος ἀγνοεῖ ὅτι μᾶς ἐπεσκέφθητε· λοιπὸν ἀπέναντι τοῦ κόσμου καὶ ὑμεῖς δὲν γνωρίζετε τίποτε. Ζητεῖτε νὰ παρουσιασθῇτε εἰς τὸν βασιλέα ἵνα τοῦ ὁμιλήσῃτε.

— Ἀλλὰ τὸ ἠκούσατε· ἡ κυρία κόμησσα λέγει ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν θὰ συγκατατεθῇ νὰ μοὶ δώσῃ ἀκρόασιν.

— Ὑμεῖς ζητεῖτε νὰ ὁμιλήσῃτε εἰς τὸν βασιλέα ἵνα τῷ εἴπητε ὅτι εὐαρεστείσθε νὰ γίνετε ἀνάδοχος τῆς ἀδελφῆς μου. Μὲ ἐννοεῖτε. Δηλαδή, δὲν ἔχετε κἀμμίαν εἰδησιν ὅτι εὐρέθη ἄλλη ἀνάδοχος. Ζητεῖτε λοιπὸν νὰ ὁμιλήσῃτε εἰς τὸν βασιλέα, καὶ τῷ λέγετε ὅτι γίνεσθε ἀνάδοχος τῆς κομῆσσης. Ὅταν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης μάθῃ τ' ὄνομά σας, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ σᾶς ὑποδεχθῇ, θὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ, θὰ σᾶς ἐρωτήσῃ κατὰ τί δύναται νὰ σᾶς φανῇ χρησιμος. Τυτὲ ἀμέσως ὑμεῖς φέρετε ἐν τῷ μέσῳ τὴν δίκην σας. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης διδὲι ἀκρόασιν, συνιστᾷ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὰ δικαστήρια, καὶ ἰδοὺ ἡ δίκη σας. τὴν ὅποιαν νομίζετε χαμένην, κερδίζεται.

Ἡ κυρία Δουβαρνὺ εἶχε προσηλωμένα τὰ διάπυρα βλέμματα τῆς ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς γραῖας δὲ Βεάρν, ἥτις πιθανὸν ἐμάντευσεν ἴσως παγίδα εἰς ὅλα ταῦτα.

— ὦ! ἐμὲ τὴν δυστυχῇ, εἶπε, πῶς θέλετε ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης...

— Ἐνας ἄλλος τρόπος, εἶπεν ὁ ἀντικόμης.

Ἡ γραῖα ἔτεινε πάλιν ἀνυπομόνως τὸ οὖς ἵν' ἀκούσῃ τὸν ἄλλον τρόπον.

— Σὺ, Ἰωάννα, ἔχεις στενὴν φιλίαν μετὰ τῆς κυρίας δ' Ἀλοννύ, πῶς;

— Ναί, ἔχω φιλίαν!...

— Δὲν τῆς λέγεις ἐλευθέρως ὅτι δὲν πρέπει νὰ σὲ εἰσάξῃ αὐτὴ;

— Τὸ λέγω, διατί ὄχι!

— Ἐννοεῖται ὅτι δὲν θὰ ὑπάγῃς νὰ τῆς εἴπῃς φανερὰ ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶπε δι' αὐτὴν ὅτι δὲν εἶνε πρώτης τάξεως εὐγενής. Ἀλλ' ἔχεις πνεῦμα· τῆς εὐρίσκεις μίαν ἄλλην πρόφασιν.

— Αἶ, ἔπειτα; ἠρώτησεν ἡ Ἰωάννα.

— Αἶ, ἔπειτα! ἀναδέχεται ἀμέσως ἡ κυρία δὲ Βεᾶρν τὸ πρᾶγμα, καὶ τοῦλάχιστον ἀπολαμβάνει τὰ ἐκ τῆς ἐκδουλεύσεως ταύτης ὠφελήματα ἡ κυρία κόμησσα.

Ἡ γραῖα ἐρίγησεν. Ἐνταῦθα πλέον ἡ προσβολὴ ἦν ἄμεσος. Ἡ γραῖα δὲν εὕρισκε πλέον ὑπεκφυγὴν.

— Μολοντοῦτο ἐπενόησε μίαν τοιαύτην.

— Δὲν ἐπεθυμοῦν, εἶπε, νὰ δυσαρεστηθῇ ἡ κυρία αὐτῇ· εἰδεύετε ὅτι μεταξὺ τῶν οἱ καθὼς πρέπει ἀνθρώποι ἔχουσι καθήκοντά τινα.

Ἡ κ Δουβαρρὺ ἔκαμε σχῆμα ἀδημονίας, τὸ ὁποῖον κατηύνασεν ὁ ἀδελφός τῆς δι' ἐνός νεύματος.

— Σημειώσατε, κυρία μου, εἶπεν ὁ ἀντικόμης. ὅτι ἐγὼ δὲν σὰς παρακινῶ τελείως. Ἔχετε εἰς τὰ δικαστήρια μίαν δίκην, ὡς ὅλος ὁ κόσμος δύναται νὰ ἔχῃ· ἐπιθυμεῖτε νὰ τὴν κερδίσητε, πρᾶγμα φυσικόν. Ὑπάρχουν πολλὰ δοδόμενα ὅτι θέλετε τὴν ἀπωλέσει· τοῦτο σὰς ἀπελπίζει· ἐρχομαι ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀπελπισίας σας, ἀπὸ συμπάθειαν πρὸς ὑμᾶς κινούμενος· λαμβάνω μέρος εἰς τὴν ὑπόθεσίν σας, ὡς νὰ ἦτο ἰδική μου, ζητῶ κἀνένα τρόπον διὰ νὰ τῆς δώσωμεν μίαν διεύθυνσιν καλὴν, ἐνῶ ἡ διεύθυνσις τῆς σήμερον εἶνε κακίστη. Ἐπταίσα· λοιπὸν ἂς ἀφήσωμεν αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν.

Καὶ ὁ Ἰωάννης ἀνηγέρθη.

— ὦ! κύριε ἀντικόμη, ἀνέκραξεν ἡ γραῖα παρατηροῦσα μετ' ἀνεκφραστοῦ παραχῆς ὅτι ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ γίνωσιν ἐχθροὶ τῆς καὶ οἱ μέχοι τοῦδε ἀδιάφοροι Δουβαρρὺ· ὦ! κύριε ἀντικόμη, ἐξ ἐναντίας, τὸ γνωρίζω, καὶ εἶμαι εὐγνώμων διὰ τὴν εὐμένειάν σας!

— Δι' ἐμέ, κυρία μου, ὑπέλαβεν ὁ Ἰωάννης μὲ ἀδιαφορίαν τὴν ὁποίαν ὑπεκρίθη θαυμασίως, καταλαμβάνετε ὅτι ὀλίγον μὲ μέλει ἂν ἡ ἀδελφὴ μου εἰσαχθῇ ὑπὸ τῆς κυρίας δ' Ἀλοννύ, ὑπὸ τῆς κυρίας δὲ Πολαστρῶνος, ἢ ὑπὸ τῆς κυρίας δὲ Βεᾶρν.

— Βεβαίως, κύριέ μου.

— Μόνον ἰδοὺ· δὲν ἤθελον τὰ τόσα εὐεργετήματα τοῦ βασιλέως ν' ἀπονεμηθῶσιν εἰς ἀνθρώπους ματαίους, ἢ μᾶλλον ἰδιοτελεῖς.

— Πλὴν, ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα δὲ Βεᾶρν, πιθανώτατον νὰ μὴ παραχωρήσῃ ἡ κυρία δ' Ἀλοννύ τὸ δικαίωμα τῆς εἰς ἄλλον.

— Δὲν βλάπτει, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ὑμεῖς θέλετε φανῇ πάντοτε πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα ὡς προθύμως σπεύδουσα ἐνώπιον τῆς ἀνάγκης του, καὶ θέλετε οὕτως ἢ ἄλλως ἀπολαύσει τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτοῦ.

— Ἀλλ' ἂν ἡ κόμησσα δ' Ἀλοννύ, σὰς παρακαλῶ, ἐδέχθη τὸ προτεινόμενον, ἀφίνει ἐκείνη πλέον εὐκαιρίαν τοσοῦτον λυσιτελεῖ νὰ διαφύγῃ τῶν χειρῶν τῆς; Καὶ ἀφοῦ ἐκείνην ἐμπλήσῃ ὁ βασιλεὺς διὰ τῶν εὐεργετημάτων του...

— ὦ! ἡ καλωσύνη τοῦ βασιλέως δι' ἐμέ ἦν ἀνεξάντλητος, κυρία, εἶπεν ἡ Δουβαρρὺ.

— Ἀ! ἀνέκραξεν ὁ ἀντικόμης, ὁποῖος κεραινὸς θὰ πᾶσῃ ἐπὶ τῶν κε-

φαλῶν τῶν Σαλουκίων! μοῦ ἐκάθηντο εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι.

— Βεβαιώητε, ἂν ἐγὼ προσέφερον τὰς ἐκδουλεύσεις μου πρὸς τὴν κυρίαν, ὑπέλαβεν ἡ γραῖα κόμησσα βαθμηδὸν κινουμένη πλείοτερον πρὸς τὸ νὰ ἐκπληρώσῃ τέλος πάντων αὐτὴ τὸ τῆς ἀναδόχου ἔργον, δὲν ἤθελον τὸ κάμει χάριν τῆς αἰσίας ἐκθάσεως τῆς δίκης μου· διότι τέλος πάντων αὐτὴ ἡ δίκη θεωρεῖται τὴν σήμερον ὑπὸ πάντων ὡς χαμένη. λοιπὸν εἶνε πολὺ δύσκολον αὐρίον νὰ κερδιθῇ.

— Φθάνει ὁ βασιλεὺς νὰ θελήσῃ, ἀπήντησεν ὁ ἀντικόμης.

— Νὰ σὲ εἶπω, ἀντικόμη; εἶπεν ἡ βασιλικὴ εὐνοουμένη, εἶμαι καὶ ἐγὼ μὲ τὴν γνώμην τῆς κυρίας.

— Πῶς; ἀνέκραξεν ὁ ἀντικόμης ὑπερμεγεθύνας τὸ βλέμμα του.

— Θὰ ᾔτο ἀξιοπρεπέστερον διὰ τὴν κυρίαν, ἡ δίκη της νὰ λάβῃ τὸν φυσικὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον βαδίζει. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς θὰ φανῇ πάντοτε μεγαλόδωρος, εἶμαι ὑπερβεβαία. Ἐκεῖνος, καθὼς μάλιστα διακρίνεται σήμερον μὲ τὰς βουλὰς του, εἶνε πιθανόν νὰ μὴ θελήσῃ νὰ μετατρέψῃ τὴν πορείαν τῆς δίκης ταύτης, ἀλλ' ἀντὶ τούτου δύναται ν' ἀποζημιώσῃ ἀφύκτως τὴν κυρίαν δὲ Βεάρν.

— Πῶς νὰ τὴν ἀποζημιώσῃ; ἠρώτησεν ὁ ἀντικόμης.

— Νὰ τὴν ἀποζημιώσῃ· δύσκολον τὸ νομίζεις νὰ τῇ προσφέρῃ, παραδείγματος χάριν, ἓν βασιλικὸν δῶρον ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων;

— Ἐγὼ καὶ ἓνα υἱόν, εἶπεν ἡ κόμησσα δὲ Βεάρν.

— Τόσον τὸ καλῆτερον, ἰδοὺ, εἶπεν ἡ Δουβαρρὺ.

— Πιστεύετε, κυρία μου, ἠρώτησεν ἡ γραῖα, νὰ γίνῃ τίποτε διὰ τὸν υἱόν μου;

— Σὺς τὸ ἐγγυῶμαι ἐγὼ, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, σὺς ἐγγυῶμαι τοῦλάχιστον, τοῦλάχιστον, νὰ τὸν ἰδῇτε ὑπασπιστὴν εἰς τὸ τάγμα τῶν σωματοφυλάκων.

— Ἐχετε ἄλλους συγγενεῖς; ἠρώτησεν ἡ εὐνοουμένη.

— Ἐνα ἀνεψιόν.

— Εὐρίσκομεν καὶ διὰ τὸν ἀνεψιὸν μίαν θέσιν.

— Λοιπὸν, κυρία μου, εἶπεν ἡ Δουβαρρὺ, τί ἀποφασίζετε; Θέλετε νὰ ὀμιλήσω πρὸς τὸν βασιλέα;

— Ἀξιώσατέ με αὐτῆς τῆς τιμῆς, ἀπήντησεν ἡ διαδίκος ὡχρὰ διὰ τὴν ὑποχρέωσιν ἣν ἀνελάμβανεν.

— Ἀπόψε λοιπὸν, κυρία μου, εἶπεν ἡ εὐνοουμένη, καὶ ἀνηγέρθη ἐκ τῆς καθέδρας της. Ἐλπίζω ὅτι ἀπῆλαυσα τὴν περισπούδαστόν μοι φιλίαν σας.

— Τὴν φιλίαν μου; τὴν φιλίαν ἐμοῦ τῆς ταπεινῆς; εἶπεν ἡ κ. δὲ Βεάρν· τόσον, κυρία μου, πολὺτιμος μοὶ φαίνεται ἡ ὑμετέρα μάλιστα φιλία πρὸς ἐμέ, ἀπήντησεν ἡ γραῖα ἐπαναλαμβάνουσα τὰς ὑποκλίσεις της, ὥστε τῇ ἀληθείᾳ, ὄνειρον νομίζω ὅτι βλέπω.

— Ἀς ἀνακεφαλαιώσωμεν τὰ πράγματα, εἶπεν ὁ ἀντικόμης, θέλων νὰ στερεώσῃ τὸ προκείμενον. Πρῶτον ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων ὡς ἀποζημιώσεις τῆς δίκης, τῶν ὁδοιποριῶν, τῶν ἐξόδων τῶν δικηγόρων, κτλ.

— Μάλιστα, κύριε.

— Βαθμὸν ὑπασπιστοῦ διὰ τὸν νεαρὸν κόμητα, τὸν υἱόν σας.

— Εὐγνωμονῶ.

— Καὶ τίνα θέσιν δι' ἓνα ἀνεψιόν, πῶς;

— Καὶ πότε θὰ λαβῶ τὴν τιμὴν νὰ σὺς ἐπανίδω, κυρία κόμησσα; ἠρώτησεν ἡ γραῖα διαδίκος.

— Ἀδύριον τὸ πρῶτ, ἡ ἄμαξά μου θά ἦνε εἰς τὰς διαταγὰς σας, κυρία. θά σὰς μεταφέρῃ εἰς Λυκιέννας, ὅπου θά εὕρισκεται καὶ ὁ βασιλεὺς.

— Συγχωρῆσατε νὰ σὰς συνοδεύσω, εἶπεν ὁ Ἰωάννης προσφέρων τὸν βραχίονα πρὸς τὴν κόμησσαν.

— ὦ! κυριέ μου, δὲν ἐπεθύμουν νὰ σὰς δώσω τὸν κόπον αὐτόν, εἶπεν ἡ γραῖα. Μείνατε, σὰς παρακαλῶ.

Ὁ Ἰωάννης ἐπέμεινε.

— Τοῦλάχιστον μέχρι τῆς κλιμακῆς.

— Ἀφοῦ ἀνενδότης τὸ θέλετε.

Καὶ ἔλαβε τὸν βραχίονα τοῦ ἀντικόμης.

— Ζαμὸρ! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα.

Ὁ Ζαμὸρ ἔσπευσε.

— Νὰ φέρουν εἰς τὴν κυρίαν μέχρι τοῦ περιστυλίου, καὶ νὰ φέρουν ἐκεῖ τὴν ἄμαξαν τοῦ ἀδελφοῦ μου.

Ὁ Ζαμὸρ ἔτρεξεν εὐθύς.

— Τῇ ἀληθείᾳ, κυρία μου, ἀπορῶ πῶς ν' ἀπαντήσω εἰς τὴν τόσῃν σας εὐγένειαν.

Καὶ αἱ δύο γυναῖκες ἀντήλλαξαν τελευταίαν ὑπόκλισιν.

Φθάσας εἰς τὴν κλίμακα ὁ ἀντικόμης Ἰωάννης ἀφῆκε τὴν χεῖρα τῆς κ. δὲ Βεᾶρν καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἀδελφὴν του, ἐνῶ ἡ διαδίκος γραῖα κατέβη μεγαλοπρεπῶς τὰς μεγαλοσχήμους ἐκείνας βαθμίδας.

Ὁ Ζαμὸρ προηγεῖτο ὀπισθεν τοῦ Ζαμὸρ ἠκολούθουν δύο θεράποντες, φέροντες λυχνίας, κατόπιν ἡ κ. δὲ Βεᾶρν, καὶ μετ' αὐτὴν καὶ ἕτερος θεράπων κρατῶν τὴν οὐχὶ πολὺ μακρὰν οὐρὰν τῆς ἐσθῆτός της.

Ὁ ἀδελφὸς καὶ ἡ ἀδελφὴ παρετήρουν, ἐκ τοῦ παραθύρου, ἵνα ἀκολουθῶσαι μέχρι τοῦ διφρου της διὰ τοῦ βλέμματός τὴν πολύτιμον αὐτὴν ἀνάδοχον, τὴν μετὰ τὸσαύτης μερίμνης ἀναζητηθεῖσαν καὶ μετὰ τὸσαύτης δυσκολίας εὐρεθεῖσαν.

Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἡ κ. δὲ Βεᾶρν ἔφθασεν εἰς τὸ περιστύλιον, ἰδοὺ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν ἓν ὄχημα, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπήδησεν ἐκτὸς νεαρὰ γυνή.

— Αἱ! κυρὰ Τήγκα! ἀνέκραξεν ὁ Ζαμὸρ ἀνοίγων ὑπερμέτρως τὰ παχέα του χεῖλη· καλησπέρα, κυρὰ Τήγκα!

Ἡ κ. δὲ Βεᾶρν ἔμεινε μὲ τὸν ἕνα τῶν ποδῶν της ἐναέριον· ἀνεγνώρισεν ὅτι ἡ νένηλος αὕτη ἦτο ἐκείνη, ἥτις τὴν ἐζήτησεν ὑπὸ τ' ὄνομα θυγατρὸς τοῦ κ. Φλαγεότου.

Ὁ ἀντικόμης Ἰωάννης ἤνοιξε μετὰ σπουδῆς τὸ παράθυρον καὶ ἐποίει νεύματα ὅλας δυνάμει πρὸς τὴν ἀδελφὴν του, ἀλλ' ἐκείνη δὲν τὸν ἔβλεπεν.

— Ἦλθεν ἐδῶ αὐτὸ τὸ παιδάριον, ὁ Γιλβέρτης; ἠρώτησεν ἡ Τήγκα τοὺς θεράποντας, χωρὶς νὰ ἴδῃ τὴν γραῖαν· κόμησσαν.

— Ὁχι, κυρία, ἀπήντησεν εἰς ἐξ αὐτῶν· δὲν ἐφάνη.

Τότε δέ, ἀνυψώσασα τοὺς ὀφθαλμούς, εἶδεν ἡ Τήγκα τὸν Ἰωάννην νεύοντα πρὸς αὐτήν.

Ἀκολουθεῖ τὴν διεύθυνσιν τῆς χειρὸς του, τεινύσας πρὸς τὴν δὲ Βεᾶρν, καὶ ἀναγνώριζε τὴν κυρίαν αὐτήν, ἔπειτα ἀφίνει κραυγὴν, καταβιβάζει τὸ σκιαδιδόν της καὶ ὁρμᾷ εἰς τὸν πρόδομον ἵνα κρυφθῇ.

Ἡ γραῖα ὁμῶς ἔδεν ἀπέδειξε καθόλου ὅτι παρετήρησεν αὐτήν, ἀλλ' ἀνέβη εἰς τὸ ὄχημα, καὶ εἶπεν εἰς τὸν ἡνίοχον τὴν θέσιν τοῦ καταλύματός της.

ΑΒ'

Ο βασιλεὺς ἀνεῖ.

Ἐν τούτοις ὁ βασιλεὺς εἶχεν ἀπέλθει, ὡς προέλεγεν, εἰς τὴν ἐξοχὴν Μερλύ, καὶ περὶ τὴν τρίτην μετὰ μεσημβρίαν διέταξε νὰ τὸν ὀδηγήσωσιν ἐκεῖθεν εἰς Λυκιέννας.

Ὑπέθετεν ὅτι ἡ κυρία Δουβαρρὺ, κατὰ τὸ γραμματίον, τὸ ὁποῖον τῷ ἐπέστειλεν, ἦν ἐκεῖ καὶ τὸν περιέμενε.

Φθάσας λοιπὸν εἰς Λυκιέννας ἐθαύμασε πολὺ μὴ εὐρὼν εἰμὴ τὸν Ζαμόρ, πολλὰ ὀλίγην ἀποκτήσαντα ὑπερηφάνειαν διὰ τὸν νέον διοικητικὸν προβιβασμόν του, τὸν εὖρε παίζοντα μὲ τὸν ψιττακὸν καὶ ἀποσπῶντα τὰ πτερὰ του, τὸ δὲ πτηνὸν ἐζήτει νὰ τὸν κτυπήσῃ διὰ τοῦ ράμφους του.

Οἶαν εἶχον ἀντιζήλιαν ἡ κόμησσα Δουβαρρὺ μετὰ τοῦ κ. δὲ Σιουασώλ, τὴν αὐτὴν καὶ ὁ Ζαμόρ μετὰ τοῦ ψιττακοῦ.

Ὁ βασιλεὺς εἰσῆλθεν εἰς θάλαμόν τινα καὶ ἀπέπεμψε τὴν συνοδίαν του.

Εἶχεν ἔλθει καὶ ἄλλοτε εἰς Λυκιέννας, ἀλλὰ νύκτα δὲν ἔμεινεν εἰμὶ τῶρα κατὰ πρῶτον.

Ἐρωτᾷ λοιπὸν τὸν Ζαμόρ :

— Εἰς τὸν κῆπον εἶνε ἡ κυρία κόμησσα ;

— Ὅχι, δέπουτα, εἶπεν ὁ Ζαμόρ.

— Λοιπὸν θὰ ἦνε εἰς τὰ ψάρια ;

Εἶχον σκάψει λάκκον εὐρύχωρον ἐπὶ τοῦ ὄρους, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔχυσαν διὰ μεγίστης δαπάνης τὰ ὕδατα τοῦ ὑδραγωγείου, καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἔρριψαν τοὺς ὠραιότερους ἰχθύς τῆς λίμνης τῶν Βερσαλλιδῶν.

— Ὅχι, δέπουτα, ἀπήντησεν ἐκ νέου ὁ Ζαμόρ.

— Ποῦ λοιπὸν εἶνε :

— Εἰς Παρισίους, δέπουτα.

— Πῶς, εἰς Παρισίους !... Δὲν ἦλθεν ἡ κόμησσα εἰς Λυκιέννας ;...

— Ὅχι, δέπουτα, ἀλλ' ἔστειλε τὸν Ζαμόρ.

— Τί νὰ κάμῃ ὁ Ζαμόρ ;

— Νὰ περιμένῃ τὸν βασιλέα.

— Χάχ ! ἄ ! ἀνεφώνησεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', εἰς σὲ ἐπεφόρτισαν νὰ μὲ ὑποδεχθῇ. Ἐξαίρετα, τὴν συναναστροφὴν τοῦ Ζαμόρ... Εὐχαριστῶ, κυρία κόμησσα, εὐχαριστῶ.

Καὶ ὁ βασιλεὺς ἀνηγέρθη ὀλίγον προσβληθείς.

— ὦ, ὄχι, εἶπεν ὁ μικρὸς αἰθίοψ, ὁ βασιλεὺς δὲν θὰ ἔχῃ τὴν συναναστροφὴν τοῦ Ζαμόρ.

— Διατί ;

— Διότι ὁ Ζαμόρ θὰ φύγῃ.

— Καὶ ποῦ θὰ ὑπάγῃ ;

— Εἰς Παρισίους.

— Λοιπὸν θὰ μείνω μόνος. Ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ χειρότερον. Καὶ τί πηγαίνει νὰ κάμῃς εἰς Παρισίους ;

— Νὰ εὐρῶ τὴν κυρίαν Βαρρὺ καὶ νὰ τῆς εἶπω ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶνε εἰς Λυκιέννας.

— Ἄ! ἄ! λοιπὸν ἡ κόμησσα σ' ἐπεφόρτισε νὰ μοὶ τὸ εἶπης;

— Ναί, δέποτα.

— Καὶ δὲν εἶπε καὶ τί νὰ κάμω ἐντοσούτῳ μεχρικοῦ ἔλθῃ;

— Εἶπε νὰ κοιμηθῇς.

— Τῶνόντι, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ βασιλεὺς, δὲν θὰ κάμω ἄσχημα· φαίνεται ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ ταχέως· τίς οἶδε; τίποτε αἰφνηδίαν ἐκπληξιν θὰ μοὶ ἐτοιμάσῃ.

Καὶ ὑψώσας τὴν φωνήν:

— Πήγαινε λοιπὸν γρήγορα, καὶ φέρε τὴν κόμησσαν... Ἄλλὰ πῶς θὰ ὑπάγῃς;

— Θὰ καθίσω ἐπάνω εἰς τὸ μεγάλο ἄλογο, τὸ ἄπρο ἄπρο, μὲ ταῖς κόκκινες φούνταις.

— Καὶ εἰς πόσῃν ὥραν παγαίνει εἰς Παρισίους τὸ ἄπρο ἄλογο;

— Πηγαίνει, εἶπεν ὁ αἰθιοπίσκος, δὲν ἤξεύρω εἰς πόσῃν ὥραν, ὅμως πηγαίνει γλίσγωρα, γλίσγωρα. Τὸν Ζαμὸρ τὸν ἄρέσει νὰ πηγαίνῃ γλίσγωρα.

— Ἐνόησα· ἄ! καὶ τοῦτο εὐτύχημα ὅτι τὸν Ζαμὸρ τὸν ἄρέσει νὰ παγαίνῃ γρήγορα.

Καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸ παράθυρον ἵνα ἴδῃ τὸν Ζαμὸρ ἀναχωροῦντα.

Ὑψηλὸς τις θεράπων τὸν ἀνεβίβασεν εἰς τὸν ἵππον, καὶ ὁ μικρὸς αἰθίοψ ἐξεκίνησε μετὰ πάσης σπουδῆς ἐπὶ τοῦ γιγαντώδους ζώου καλπάζοντος.

Ἀφοῦ ὁ βασιλεὺς ἔμεινε μόνος, ἠρώτησε τὸν ὑψηλὸν ἐκείνον θεράποντα ἂν ὑπῆρχε εἰς Λυκιέννας ἀξιοθέατόν τι νέον.

— Ὑπάρχει, ἀπήντησεν ὁ ὑπηρέτης, ὑπάρχει, Μεγαλειότατε, ὁ κ. Βουχῆρος, ὁ διάσημος ζωγράφος, ὅστις ζωγραφίζει τὸ μέγα σπουδαστήριον τῆς κυρίας κομῆσεως.

— Ἄ! ὁ Βουχῆρος, εἶνε ἐδῶ ὁ πτωχός, αὐτός, ὁ Βουχῆρος; εἶπεν ὁ βασιλεὺς μετ' εὐχαριστήσεως· καὶ ποῦ, εἶπες, ἐργάζεται;

— Εἰς τὸ σπουδαστήριον· ἐπιθυμεῖ ἴσως ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης νὰ τὴν ὀδηγήσω;

— Ὅχι, εἶπεν ὁ βασιλεὺς· ἐπιθυμῶ νὰ ὑπάγῃ νὰ ἴδῃ τὴν λίμνην μὲ τοὺς ἰχθῦς. Δός μοι ἓν μαχαίριον.

— Ἐν μαχαίριον, Μεγαλειότατε;

— Ναί, καὶ ἓν ψωμίον.

Ὁ θεράπων ἐπέστρεψε, φέρων ἐφ' ἑνὸς τρυβλίου ἰαπωνικῆς κατασκευῆς ἄρτον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦν ἐμπεπηγμένον μακρόν τι καὶ κοπτερόν μαχαίριον.

Ὁ βασιλεὺς ἔνευσε πρὸς τὸν θεράποντα νὰ τὸν συνοδεύῃ, καὶ διηυθύνθῃ περιχαρῶς πρὸς τὴν λίμνην.

Ὑπῆρχεν εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον προπατορικὴ συνήθεια νὰ ῥίπτωσιν ἄρτον εἰς τοὺς ἐν τῇ ὕδατι ἰχθῦς· ἦσαν δ' οὗτοι ἐκ τοῦ εἶδους τῶν κυπρίνων. Ὁ Λουδοβίκος ΙΔ', ὁ μέγας βασιλεὺς, διεσκέδαζεν εἰς τοῦτο καθ' ἑκάστην.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐκάθισεν ἐφ' ἑνὸς προχώματος κεκαλυμμένου ὑπὸ βρύων, ἔχων ἐνώπιον αὐτοῦ θέαν λαμπροτάτην.

Καὶ πρῶτον ἔβλεπεν ἐκεῖθεν τὴν μικρὰν ἐκείνην λίμνην, μὲ τὰς ἀνθηράς τῆς ὄχθας· πέραν δ' αὐτῆς, τὸ χωρίον, κείμενον μετὰξὺ δύο λόφων, ὧν ὁ μὲν, ὁ πρὸς δυσμὰς, ἀνυψοῦται ἀπότομος· εἰς τρόπον ὥστε οἱ καλαμοσκέπαστοι οἰκίσκοι, τοὺς ὁποίους φέρει ἐπὶ τῶν πλευρῶν του, ὁμοιάζουσιν ὡς τὰ παίγνια ἐκεῖνα τῶν παιδίων, ἅτινα ἐμβάλλουσιν ἐντὸς θήκης πλήρους χόρτων.

Παρέκει, τοὺς θριγκοὺς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ, τὰς γιγαντώδεις κλίμακας τῆς, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τῆς ἀπεράντους ἀνθοθυσιάνους· μακρότερον, τοὺς κυανοειδεῖς γηλόφους τῶν μικρῶν χωρίων Σωνουᾶ καὶ Κορμελλιῶν, καὶ τέλος οὐρανὸν ροδόχρουν καὶ φαῖόν, περικλείοντα ταῦτα πάντα, ὥσανει μεγαλοπρεπὲς θόλος ἐκ χαλκοῦ.

Ὁ καιρὸς ἦτο θυελλώδης, τὰ φύλλα τῶν δένδρων ἐφαίνοντο μελανὰ ἐπὶ τῆς γλυκείας τῆν θαλερότητα γλότης τῶν πεδιάδων· τὸ ἥρεμον ὕδωρ παρίστα ἐπιφάνειαν ὁμαλήν, ὡς εἰ ὑπῆρχεν ἐπ' αὐτοῦ διακεχυμένον ἔλαιον· ἐνίστε μόνον ἐταράσσετο ἑλαφρὰ κατὰ μέρη, ὅτε δηλαδὴ ἀπὸ τὰ γλαυκὰ τῆς λίμνης βάρη, ἰχθύς τις, ὅμοιος μὲ φύλλον ἀργύρου, ἀνῆρχετο ὥσει βέλος ἰν' ἀρπάσῃ τὴν μυτιὰν τῶν ἑλῶν, τὴν σύρουσαν τοὺς μακροὺς αὐτῆς πόδας ἐπὶ τοῦ ὕδατος.

Καὶ τότε μεγάλοι κύκλοι ἐπιφανείας ὕδατος τρέμοντες ἠνοίγοντο καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν περιφέρειαν καὶ ἀντικατώπτριζον ὅλην τὴν λίμνην διὰ κύκλων ἀναμεμιγμένων μὲ κύκλους μελανούς.

Ἐβλεπέ τις πρὸς τούτοις ἐπὶ τῶν ὀχθῶν ἀναδυόμενα τὰ ρύγχη τῶν ἀφῶνων ἰχθύων, οἵτινες, βέβαιαι ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἀπῆντων οὐδὲ τὸ ἀγκίστρον οὐδὲ τὸν κάμακα, ἤρχοντο νὰ ἐκμυζήσωσι τὰ κρεμάμενα ἐπὶ τοῦ ὕδατος τριφύλλια, καὶ νὰ ἰδῶσι, διὰ τῶν ἀπλανῶν καὶ βλακωδῶν τῶν ὀφθαλμῶν, ἅτινα νομίζει τις ὅτι στεροῦνται ὁράσεως, νὰ ἰδῶσι τὰ μικρὰ ἐκεῖνα σαυρίδια τὰ στακτόχροα καὶ τοὺς πρασίνοὺς βατράχους. οἵτινες ἐπήδων μεταξὺ τῶν βύρλων.

Ὅταν δὲ ὁ βασιλεὺς, ὡς ἀνθρωπὸς ὅστις γνωρίζει πῶς δύναται τις νὰ καταναλώσῃ τὴν ὥραν του, παρατήρησεν ὑφ' ὅλας τὰς φάσεις τὴν ἀποψιν ταύτην, καὶ ἐμέτρησε τοὺς οἴκους τοῦ χωρίου καὶ τὰ μακρόθεν φαίνόμενα, ἔλαβε τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ τρυβλίου, τὸ ὅποῖον εἶχον ἀποθέσει πλησίον του καὶ ἤρχισε νὰ τὸν κόπτῃ εἰς ψυχία.

Ἦκουσαν οἱ ἰχθύς τὸν τρίζον, ὃν ἀπετέλεσεν ἡ μάχαιρα ἐπὶ τοῦ ἄρτου, καὶ ἔσπευσαν πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, ὡς ἐσυνείθιζον νὰ σπεύδωσι πρὸς τὸν τροφοδότην των.

Ἦρχισε λοιπὸν ὁ βασιλεὺς νὰ ρίπτῃ τὰ ψυχία, ἅτινα κατ' ἀρχὰς μὲν ἐβυθίζοντο, εἶτα δὲ ἀνέβαινον ἐκ νέου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς λίμνης, διεφιλονεικοῦντο ὀλίγην ὥραν, ἔπειτα αἰφνιδίως διελύοντο, καὶ διὰ μιᾶς ἐχάνοντο.

Τῶντι, δὲν ἦτο ἀξιοκαταφρόνητον τὸ θέαμα, νὰ βλέπῃ τις ὅλα ἐκεῖνα τὰ ψυχία ὠθούμενα ὑπὸ στομάτων ἀφανῶν καὶ ταρασσόμενα ἐπὶ τοῦ ὕδατος, μετρίσῃ κατεβροχιζόντο διὰ παντός.

Ἐντὸς ἡμισείας ὥρας ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης, ἥτις ἔλαβε τὴν ὑπομονὴν νὰ κόψῃ ἑκατὸν τμήματα ἄρτου σχεδόν, ἀπῆλαυσε τὴν τέρψιν νὰ μὴ βλέπῃ ἐπὶ πλέον οὐδὲν ἐξ αὐτῶν.

Ἐκτοτε ἤρχισε νὰ κυριεύῃ τὸν βασιλέα πληγίς· ἀλλ' ἐνεθυμήθη ὅτι ἡδύνατο ἴσως νὰ εὕρῃ διασκέδασιν τινα, καὶ τοι ὑποδεεστέραν τῆς πρώτης, εἰς τὸν ζωγράφον Βουχῆρον.

Διηυθύνθη λοιπὸν πρὸς τὸν θάλαμον ἔνθα ὁ ζωγράφος εἰργάζετο.

Ἦδη εἶχον προειδοποιήσῃ τὸν Βουχῆρον ὅτι ἐμελλε νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ ὁ βασιλεὺς. Λοιπὸν ἐτίναξεν ὀλίγον τὰ φορέματά του, διώρρωσε τὸν χιτῶνά του, καὶ ἤρχισε νὰ ὁμαλύνῃ τὰς χροιάς ἐρωτιδεῶς τινος γυμνοῦ, τὸν ὅποῖον

παρίστα κλέπτοντα ἐκ ποιμενίδος τινὸς ἐν ῥόδῳ. Ἡ χεὶρ τοῦ ζωγράφου ἔτρεμεν, ἡ καρδία του ἔπαλλεν.

— Ἀ! κύριε Βουχῆρε, τῷ λέγει, πόσον ἰσχυρὰν ὁσμὴν τереβενθίνης ἀποφέρειτε!

Εἶπε καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς.

Ὁ πτωχὸς ζωγράφος, μολοντί ἐγνώριζε πόσον ὀλίγον ἤξευρεν, ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' νὰ ἐκτιμᾷ τὴν ζωγραφικὴν, ἤλπιζε πάντοτε ν' ἀκούσῃ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ βασιλέως λόγους ἐνθαρρυντικούς, ὅθεν ὀλίγον ἔλειψε νὰ πᾶσῃ ἐκ τῆς κλίμακος, ἐφ' ἧς εἰργάζετο, ὡς ἐκ τῆς λύπης του.

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐν τοσούτῳ παρετήρησε τ' ὥρολόγιόν της. Ἦτο ἡ ἐβδόμη. Εἰσῆλθε τότε εἰς τὸ δωματίον τῆς Δουβαρρῦ, ἔπαιξε μὲ τὸν πίθηκον, ἀπῆύθυνε λέξεις τινὰς πρὸς τὸν ψιττακόν, καὶ ἔφερεν εἰς τὸ μέσον πᾶν ὅ,τι περιεργον ἐκ τῶν κοσμημάτων ὅσα παρεῖχεν ὁ καλλωπισμὸς τοῦ δωματίου ἐκείνου.

Ἀφοῦ ἐνύκτωσεν, ἐπρόσταξε ν' ἀνάψωσι φῶς. Ἐπομένως εἶπε νὰ ἔχωσιν ἐτοίμους τοὺς ἵππους του μετὰ ἐν τέταρτον.

— Ἐν τέταρτον ἀκόμη, ἐπρόσθεσε καθ' ἑαυτόν, καὶ ἂν δὲν ἔλθῃ στιγμὴν πλέον δὲν περιμένω.

Καὶ ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' καθίσας ἐπὶ τοῦ σοφᾶ, ἀπεκοιμήθη μετ' ὀλίγον ἀπέναντι τῆς ἐστίης, ἐνῶ εἶχε τὰ βλέμματα προσηλωμένα ἐπὶ τοῦ ὥρολογίου, παριστάντος κυανοῦν ἐλέφαντα, ἐφ' οὗ ἐκάθητο σουλτὰνα ροδόχρους.

Μετὰ τὴν παρέλευσιν δὲ τοῦ ἐνὸς τετάρτου, ἦλθεν ὁ ὑπηρετὴς ἵνα τῷ εἴπῃ ὅτι οἱ ἵπποι ἦσαν ἐτοιμοί, καὶ ἰδὼν αὐτὸν καθεύδοντα τὸν ἀφῆκεν. Ἐκ τούτου προέκυψεν ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐξυπνήσας μόνος, εἶδεν ἐνώπιόν του καθημένην τὴν κυρίαν Δουβαρρῦ καὶ βλέπουσαν αὐτὸν μὲ ὄμματα διεσταλμένα. Ὁ Ζαμὸρ ἵστατο εἰς τὴν γωνίαν τῆς θύρας περιμένων τὴν πρώτην διαταγὴν.

— Ἀ! ἦλθατε, κόμησσα, εἶπεν ὁ βασιλεὺς μείνας μὲν εἰς τὴν θέσιν εὐρίσκετο, πλὴν ὅπως οὐκ ἀνακαθίσας.

— Ἦλθα, βεβαίως, Μεγαλειότατε, καὶ πρὸ πολλῆς ὥρας μάλιστα, εἶπεν ἡ κόμησσα.

— Ὡ! δηλαδὴ πρὸ πολλῆς ὥρας....

— Σὰς βεβαιῶ! θὰ ἦνε μία ὥρα τὸ ὀλιγώτερον. Ὡ! τί καλὰ ποῦ κοιμάται ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης!

— Ἐβαρύνθην, κόμησσά μου, νὰ κάθῃμαι χωρὶς τὴν συναναστροφὴν σου καὶ μὲ ἐπῆρεν ὁ ὕπνος. Ἐπειτα τόσον κακῶς κοιμοῦμαι τὴν νύκτα! Εἰξεύρεις ὅτι ἡτοιμαζόμην νὰ φύγω;

— Ναί, εἶδα τοὺς ἵππους σὰς, Μεγαλειότατε, ἐξευγμένους.

Ὁ βασιλεὺς παρετήρησε τὸ ὥρολόγιον.

— Ὡ! τί βλέπω! δέκα καὶ ἡμίσεια, εἶπε· λοιπὸν ἐκοιμήθην τρεῖς ὥρας σχεδόν.

— Τρεῖς ὥρας, βασιλεῦ· εἰπέτε τώρα ὅτι δὲν κοιμάται κανεὶς καλὰ εἰς Λυκιέννας.

— Τφόντι, ἐκοιμήθην ὥρατα! Ἀλλὰ τί διάβολον βλέπω ἐκεῖ; ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς ἰδὼν τὸν Ζαμὸρ.

— Τὸν διοικητὴν τῶν Λυκιενῶν, Μεγαλειότατε.

— Ἀκόμη δά, ἀκόμη δά, εἶπεν ὁ βασιλεὺς γελῶν καὶ πῶς νὰ φορέσῃ

τὴν στολὴν τοῦ διοικητοῦ πρὶν διορισθῇ ἐπισήμως· καλὰ, στηρίζεται, βλέπω, εἰς ἓνα λόγον μου ἀπλοῦν!

— Μεγαλειότατε, ὁ ἀπλοῦς σας λόγος εἶνε ἱερός, καὶ ὅλοι οἰκόμενοι νὰ στηρίζωμεθα εἰς αὐτόν. Ἀλλ' ὁ Ζαμὸρ ἔχει τι πλεόν παρὰ τὸν ἀπλοῦν λόγον σας, ἢ μᾶλλον ὀλιγώτερον παρὰ τὸν ἀπλοῦν σας λόγον· ἔχει, βασιλεῦ, τὸ δίπλωμά του.

— Πῶς;

— Μοὶ τὸ ἔστειλεν ὁ βῆς καγκελάριος· ἰδοὺ αὐτό. Τώρα δὲν τοῦ λείπει ἄλλο τι παρὰ ὁ ὅρκος, τὸν ὁποῖον ὀφείλει νὰ δώσῃ εἰς ὑμᾶς· ἄς σας δώσῃ λοιπὸν ἀμέσως καὶ αὐτὸν τὸν ὅρκον.

— Πλησιάζατε, κύριε διοικητά, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

Ὁ Ζαμὸρ ἐπλησίασεν· ἐφόρει τφόντι στολὴν διοικητοῦ, καθ' ὅλην τὴν ἐντέλειαν προσηρμοσμένην ἐπὶ τοῦ ἀναστήματός του· ἐκρέτει δὲ καὶ ὑπὸ μᾶλῃς τρισμέγιστον πῖλον τρίκωχον.

— Καὶ εἰξεύρει νὰ δώσῃ τοῦλάχιστον ὅρκον; εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Ὡ! βεβαίως· δοκιμάσατε, Μεγαλειότατε.

— Πλησίασε κατὰ τὴν τάξιν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς θεωρῶν περιέργως τὸ μελανὸν ἐκεῖνο ξοανίδιον.

— Γονάτισε, εἶπεν ἡ κόμησσα.

— Δὸς μοι τὸν ὅρκον, ἐπρόσθεσεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

Τὸ παιδίον ἔθεσε τὴν μίαν τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ στήθους του, τὴν ἄλλην ἔτεινεν εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν:

— Ὁμνῶ πίστιν καὶ ὑποταγὴν εἰς τὸν κύριόν μου καὶ εἰς τὴν κυρίαν μου· ὁμνῶ νὰ ὑπερασπισθῶ μέχρι θανάτου τὴν ἐξοχὴν τῆς ὁποίας μοὶ ἐνεπιστεύθη ἡ διοίκησις, καὶ μᾶλλον νὰ γλύψω μέχρι τοῦ τελευταίου ὅλα τὰ δοχεῖα τῶν γλυκυσμάτων ὅσα ὑπάρχουσιν ἐντὸς τοῦ πύργου, παρὰ νὰ παραδοθῶ, ἂν προσεβαλλόμην ἀπὸ ἐχθρόν τινα.

Ὁ βασιλεὺς ἤρχισε νὰ γελά, καὶ διὰ τὴν σύνθεσιν τοῦ ὅρκου, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν σοβαρότητα, μεθ' ἧς ἀπήγγειλεν αὐτόν ὁ Ζαμὸρ.

— Ἀπέναντι τοῦ ὅρκου σας, κύριε διοικητά, ὑπέλαβε μετὰ σοβαρότητος καὶ ὁ βασιλεὺς, ἀπονέμω καὶ ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς τὴν ἀνωτάτην ἰσχύν, νὰ ἀρχετέ ἐπὶ παντός κατοικοῦ τοῦ αἰθέρος, τῆς γῆς, τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ πυρὸς τοῦ πύργου τούτου.

— Εὐχαριστῶ, δέποτα, εἶπεν ὁ Ζαμὸρ ἀνεγειρόμενος.

— Τώρα λοιπόν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, πῆγαινε νὰ δείξῃς τὴν στολὴν σου εἰς τὸ μαγειρεῖον, καὶ ἄφες μας ἐδῶ ἡσύχους. Πῆγαινε.

Ὁ Ζαμὸρ ἐξῆλθεν.

Ἐνῶ δ' ὁ Ζαμὸρ ἐξήρχετο διὰ τῆς μιᾶς θύρας, ἡ Τήγκα εἰσῆρχετο διὰ τῆς ἐτέρας.

— Ἀ! ἰδοὺ καὶ ἡ Τηγκαῖά μας. Καλησπέρα Τήγκα μου.

Ὁ βασιλεὺς ἔσυρεν αὐτὴν ἐπὶ τῶν γονάτων του καὶ τὴν ἡσπάσθη.

— Νὰ μ' εἴπῃς τὴν ἀλήθειαν τώρα σύ, τῇ εἶπεν.

— Ἀ! προσέξτετε καλῶς, Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ ἀδελφὴ τῆς Δουβαρρύ, δὲν θὰ ἐπιτύχητε παντελῶς. Τὴν ἀλήθειαν... τώρα πρώτην φορὰν ἐπὶ ζωῆς μου ἤθελα ἐγὼ τὴν προφέρει· ἀλλ' ἂν θέλετε τὴν ἀλήθειαν νὰ μάθετε, ἀποκνηθῆτε πρὸς τὴν Ἰωάνναν· ἐκείνη δὲν ψεύδεται ποτέ.

— Τφόντι, κόμησσα; δὲν τὸ ἤλπιζα.

- Γαλλία, μὲ προσβάλλεις, εἶπεν ἡ Δουβαρρὺ πρὸς τὸν βασιλέα.
- Ποῦ ἦσο λοιπόν ;
- Εἰς Παρισίους.
- Αὐτὸ τὸ γνωρίζω, ἀλλὰ νὰ κάμῃς τί εἰς Παρισίους ;
- Ἐπῆγα εἰς τὸν οἶκόν μου, ἐν ὅδῳ Βαλοᾶ.
- Καλῶς, ἀλλὰ τὴν ἀνάγκην.
- Τὴν ἀνάγκην... διὰ νὰ ἔλθῃ νὰ μ' εὕρῃ ἡ ἀνάδοχος μου.
- Ἡ ἀνάδοχος σου ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς μετὰ μορφασμοῦ, τὸν ὅποιον δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ· καὶ τί ! μήπως δὲν ἐβαπτίσθης ἀκόμη ;
- Τῶνόντι, Μεγαλειότατε, δὲν ἐβαπτίσθην ἀκόμη εἰς τὴν μεγάλην κο-
λυμβήθραν τῶν Βερσαλλιῶν.
- Ἐχεις ἄδικον· εἰδωλολάτριν ἦσο πολὺ καλὴ.
- Τί ἐννοεῖτε, Μεγαλειότατε ; γνωρίζετε καλὰ τὴν παροιμίαν· «Θέλει τις
ὁ,τι δὲν ἔχει.»
- Εἰς τρόπον ὥστε θέλομεν τώρα καὶ ἡμεῖς μίαν ἀνάδοχον.
- Καὶ τὴν ἔχομεν, βασιλεῦ.
- Ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη καὶ ἀνέστειλε τοὺς ὧμους.
- Πολὺ μοὶ ἀρέσκει, βασιλεῦ, αὐτὸ σας τὸ κίνημα· μοὶ ἀποδεικνύει ὅτι
ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης μεγάλως θὰ ἐλυπεῖτο ἂν ἐβλεπεν ὅτι δὲν ἔγεινεν ἡ
χάρις τῶν κυριῶν Γραμμόντ, Γεμενέου καὶ λοιπῶν γυναικαρίων τῆς αὐλῆς.
- Τί εἶπατε ;
- Βεβαίως, συμμαχεῖτε μὲ ὅλας αὐτάς.
- Συμμαχῶ ;... Κόμησσα, μάθετε καὶ ἀπ' ἐμὲ καὶ τι· ὁ βασιλεὺς δὲν
συμμαχεῖ ποτὲ εἰμὴ μετὰ βασιλέων.
- Εἶνε ἀληθές, ἀλλ' ὅλοι σας οἱ βασιλεῖς εἶνε φίλοι τοῦ κ. δὲ Σιουασώλ.
- Ἄς ἐπανεέλθωμεν εἰς τὴν ἀνάδοχόν σας, κόμησσα.
- Καὶ ἐγὼ προτιμῶ αὐτό, Μεγαλειότατε.
- Λοιπὸν ἤθελες δὲν ἤθελες τὴν κατασκευάσας ;
- Δὲν τὴν κατεσκευάσσα, ἀλλὰ τὴν εὖρον κατεσκευασμένην, καὶ τί κα-
τασκευῆς ! εἶνε μία κόμησσα δὲ Βεάρν, οἰκογενεῖας πριγκίπων βασιλευ-
σάντων κατὰ καιροῦς. Πῶς σὰς φαίνεται ;
- Κόμησσα δὲ Βεάρν ; εἶπεν ὁ βασιλεὺς μετὰ θαυμασμοῦ· κόμησσα δὲ
Βεάρν μίαν μόνην γνωρίζω· μίαν, ἥτις πρέπει τὴν σήμερον νὰ κατοικῇ εἰς
τὴν πόλιν Βερδοῦνον.
- Εἶνε αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ· ἦλθεν ἐπίτηδες.
- Καὶ στέργει νὰ σὲ εἰσάξῃ αὐτὴ ;
- Στέργει λέγει ;
- Καὶ πότε ;
- Αὐριον εἰς τὰς ἑνδεκα θὰ τὴν τιμήσω δι' ἰδιαιτέρας ἀκροάσεως, καὶ
ταῦτοχρόνως, ἂν ἡ αἵτησις δὲν εἶνε ἀδιάκριτος πολὺ, θὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ
βασιλέως νὰ διορίσῃ τὴν ἡμέραν τῆς· λοιπὸν θέλετε τῆς τὴν διορίσει ὅσον τὸ
δυνατὸν ἐγγυτάτην· ἔχει οὕτω, κύριε Γαλλία ;
- Ὁ βασιλεὺς ἤρχισε νὰ γελᾷ, ἀλλ' οὐχὶ γέλωτα εἰλικρινῇ.
- Βεβαίως, βεβαίως, εἶπε φιλῶν τὴν χεῖρα τῆς κομήσσης.
- Ἄλλ' αἶφνης :
- Αὐριον εἰς τὰς ἑνδεκα ! ἀνέκραξεν.
- Ἀναμφιβόλως, τὴν ὥραν τοῦ προγεύματος.

- Ἀδύνατον, καλή μου φίλη.
 — Πῶς, ἀδύνατον!
 — Δὲν θὰ προγευματίσω ἐδῶ· ἐπιστρέφω εἰς Βερσαλλίας.
 — Τί συμβαίνει πάλιν; εἶπεν ἡ κ. Δουβαρρὺ αἰσθανομένη τὸ ψῆχος ἀναβατῖνον μέχρι τῆς καρδίας της. Ἀναχωρεῖτε, Μεγαλειότατε;
 — Ἐξ ἀνάγκης, φιλότατη κόμησσαι· ἔδωσα τὸν λόγον μου εἰς τὸν Σαρτίν, ὅστις μὲ περιμένει δι' ἐργασίαν τινὰ κατεπεύγουσαν. Ἐχω νὰ ὑπογράψω πολλά.
 — Ὅπως ἀγαπᾶτε, Μεγαλειότατε· ἀλλὰ τοῦλάχιστον θὰ δειπνήσετε ἐλπίζω.
 — ὦ! ναί, θὰ δειπνήσω πρῶτον... ναί, καὶ πεινῶ μάλιστα· θὰ δειπνήσω.
 — Εἰπὲ νὰ ἐτοιμάσουν, Τήγκα, ἀνεφώνησεν ἡ κόμησσαι πρὸς τὴν ἀδελφήν της, ἀπευθύνουσα βλέμμα συνεννοήσεως.
 Ἡ Τήγκα ἐξῆλθεν.
 Ἡ βασιλεὺς εἶδε τὸ νεῦμα ἐντὸς καθρέπτου τινός, καὶ μολονότι δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ ἐννοήσῃ, ἐμάντευσεν ὅτι παρσκευάζετό τι.
 — Ἀλλ' ὄχι, ὄχι, εἶπεν· οὔτε νὰ δειπνήσω ἐδῶ δύναμαι. Πρέπει ὅσον τάχιστα νὰ φύγω. Ἐλησμόνησα ὅτι σήμερον ἦτο σάββατον.
 — Λοιπόν, ἔστω! πηγαίνω νὰ εἴπω νὰ φέρουν τοὺς ἵππους.
 — Ναί, φίλον κάλλος.
 — Τήγκα!
 Ἡ Τήγκα παρουσιάσθη.
 — Τοὺς ἵππους τοῦ βασιλέως, εἶπεν ἡ κόμησσαι.
 — Ἀμέσως, ἀπήντησεν ἡ Τήγκα μειδιῶσα.
 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκ νέου.
 Μετὰ τινὰ στιγμὴν ἠκούσθη ἡ φωνὴ της κρᾶζουσα εἰς τὸν ἀντιθάλαμον:
 — Τοὺς ἵππους τοῦ βασιλέως.

ΔΓ'

Ὁ βασιλεὺς διασκεδάζει.

Χαρὰν αἰσθανόμενος ὁ βασιλεὺς κρυφίαν ὅτι κατάρθωσε καὶ τὴν κόμησσαι νὰ τιμωρήσῃ, διότι τὸν ἠνάγκασε νὰ περιμένῃ, καὶ ταῦτοχρόνως νὰ διασωθῇ ἐκ τῶν ἀνιῶν τῆς εἰσαγωγῆς, διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν.

Ἡ Τήγκα ἐπέστρεψεν.

— Αἱ! εἶδες τοὺς θεράποντάς μου; ὠμίλησες;

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, δὲν εἶδα κανένα τῶν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος εἰς τοὺς ἀντιθαλάμους.

Ὁ βασιλεὺς προσέβη μέχρι τῆς θύρας.

— Οἱ θεράποντες! ἀνέκραξεν.

Ἀλλὰ δὲν ἀπεκρίθη οὐδεὶς· τόσον ἄφωνος ἦν ὁ πύργος, ὥστε οὐδ' ἡχώ ἠκούσθη τοῦλάχιστον.

— Τίς διάβολος θὰ ἐπίστευεν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἐπανερχόμενος εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ὅτι εἶμαι ὁ ἕγγονος τοῦ εἰπόντος: «Ὀλίγον ἔλειψε νὰ περιμείνω!»

Πορεύεται τότε πρὸς τὸ παράθυρον καὶ τὸ ἀνοίγει.

Ἀλλὰ καὶ ἔξω τὰ πάντα ἦσαν ἔρημα· οὐδ' ἵπποι, οὐδ' ἡνίοχοι, οὐδὲ φύλακες. Μόνῃ ἡ νύξ παρίστατο εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν ψυχὴν του καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν γαλήνην καὶ μεγαλοπρέπειαν, διαυγαζομένη ὑπὸ σελήνης θαυμασίας, δι' ἧς ἐφαίνοντο τρέμοντας, ὡς θάλασσα κυματουμένη, αἱ κορυφαὶ τῶν δένδρων τοῦ δάσους Σιατοῦ, καὶ ἀνεπήδων μυριάδες ψηγμάτων χρυσῶν ἐντὸς τῶν ρείθρων τοῦ Σηκουάνα, ποταμοῦ, ἡ μᾶλλον ὀφείως γιγαντώδους καὶ νωγελοῦς, τοῦ ὁποίου τοὺς ἐλιγμοὺς ἡδύναντο τις ν' ἀκολουθήσῃ ἐκεῖθεν διὰ τοῦ ὄμματός ἀπὸ Βουγιβᾶλ μέχρι Μεσωνῶν, τουτέστιν εἰς πέντε λευγῶν στροφᾶς καὶ ἀντιστροφᾶς.

Ἐπὶ πάντων δὲ τούτων, ἡ ἀηδὼν ἐπέχυνεν ἐν τῶν ἐξαισίων της ἐκείνων ᾠσμάτων, ἅτινα μόνον τὸν μάϊον μῆνα ἀκούει τις, ὡς εἰ αἱ μελιστάλακτοι φωναὶ τοῦ πτηνοῦ τούτου νὰ μὴ εὕρισκον φύσιν ἄξιαν αὐτῶν, εἰμὴ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἔαρος, αἵτινες καὶ ὡς ταχέως. φεῦ! παρέρχονται.

Ὅλη δ' αὖτη ἡ ἀρμονία οὐδὲν ἀπετέλει πρὸς τὸν Λουδοβίκον ΙΕ', βασιλέα πολὺ ὀλίγον ρεμβώδη, πολὺ ὀλίγον ποιητὴν, πολὺ ὀλίγον καλλιτέχνην, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ὀλικώτατον ἀνθρώπων.

— Ἀκουσε νὰ σὲ εἶπω, κόμησσα, εἶπε μετὰ πεισμονῆς, πρόσταξε, σὲ παρκαλῶ. Τί διάβολον, ὁ ἀστεϊσμὸς αὐτοῦς πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τέλος.

— Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ἡ κόμησσα μετὰ τὴν ἐπαφροδίτον ἐκείνην· δυσαρέσκειαν, δι' ἧς πάντοτε σχεδὸν ἐπετύγχανε, δὲν εἰμαι ἐγὼ ἡ ὁποία διατάσσω ἐδῶ.

— Ἀλλ' ἐντοσούτῳ δὲν εἰμαι οὔτε ἐγὼ βεβαιῶς, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

— Παρατήρησε τίνα τρόπον ὑπακούομαι.

— Δὲν εἰσθε οὐδ' Ὑμεῖς, οὐδ' ἐγώ, Μεγαλειότατε.

— Τίς λοιπὸν; μήπως εἶσαι σύ, Τήγκα;

— Ἐγώ, — ἀπεκρίθη ἡ νεαρὰ γυνή, ἥτις ἐκάθητο πρὸς τὴν ἑτέραν ἄκραν τοῦ θαλάμου, — μόλις καὶ μετὰ βίας δύναμαι νὰ ὑπακούω, πολὺ μᾶλλον νὰ διατάσσω.

— Ἀλλὰ τίς λοιπὸν εἶνε ἐδῶ ὁ κύριος;

— Τίς εἶνε ὁ κύριος; εἶνε ὁ κύριος διοικητής.

— Ὁ κύριος Ζαμόρ;

— Ἐννοεῖται.

— Τφόντι, λοιπὸν σημαίνατε νὰ φανῇ κανεὶς.

Ἡ κόμησσα ἔτεινε τὴν χεῖρα μετὰ νωχελείας χαριτοβρύτου, ἔλαβε σχοινίον μεταξόπλεκτον, ἀπολήγον εἰς βάλανον ἐκ μαργαριτῶν καὶ ἐσήμανε.

Εἰς τὸν ἀντιθάλαμον εὕρισκετο εἰς θεράπων, μεμυημένος, ὡς φαίνεται, καὶ αὐτός· ὅθεν ἐνεφανίσθη.

— Τὸν διοικητὴν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Ὁ διοικητής, ἀπήντησεν εὐσεβάστως ὁ ὑπηρέτης, ἀγρυπνεῖ ἐπὶ τῶν πολυτίμων ἡμερῶν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος.

— Ποῦ εἶνε;

— Περιπολεῖ.

— Περιπολεῖ; ἐπ' ἀνέλαθεν ὁ βασιλεὺς.

— Μετὰ τεσσάρων ἀξιωματικῶν, ἀπήντησεν ὁ θεράπων.

— Ὡς ἄλλος Μαλποροῦγος, ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα.

Ὁ βασιλεὺς δὲν ἡδυνήθη νὰ κρατήσῃ μειδίαμα.

— Νόστιμον τφόντι, εἶπε· ἀλλ' αὐτὸ δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ ζεύσωμεν τοὺς ἵππους.

— Βασιλεῦ, ὁ κ. διοικητὴς ἐκλείδωσεν τοὺς σταύλους φοβούμενος μὴ κρυφθῇ εἰς αὐτοὺς κακοποιοὺς τις.

— Ποῦ εἶνε οἱ ἡνίοχοί μου.

— Εἰς τὸ κατάλυμά των, βασιλεῦ.

— Τί κάμνουν;

— Κοιμῶνται.

— Πῶς! κοιμῶνται;

— Ὡς διετάχθησαν.

— Ὑπὸ τίνος;

— Ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ.

— Ἀλλ' αἱ θύραι; εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Ποῖαι θύραι, Μεγαλειότατε;

— Αἱ θύραι τοῦ πύργου.

— Εἶνε κλειδωμέναι.

— Λοιπὸν ζητήσετε τὰ κλειδιά.

— Τὰ κλειδιά, βασιλεῦ, τὰ ἔχει ὁ διοικητὴς εἰς τὴν ζώνην του.

— Ἴδου τφόντι πύργος καλῶς προφυλαγμένος. Διάβολε! ὁποῖα τάξις.

Ὁ θεράπων ἀπήλθεν ἰδὼν ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν τῷ ἀπηύθυνεν ἄλλην ἐρώτησιν.

Ἡ κόμησσα Δουβαρρύ, ἐξηπλωμένη ἐπὶ τινος θρονίου εὐρυχώρου, ἀνεμάσσωσα διὰ τῶν χειλέων ὠραῖόν τι ρόδον, πλησίον τοῦ ὁποίου τὰ χεῖλη της ἐφαίνοντο κοράλλινα.

— Σταθῆτε, Μεγαλειότατε, εἶπε μετὰ τοῦ μειδιάματος ἐκείνου τοῦ μαρσμῶδους, σᾶς λυποῦμαι· στηριχθῆτε εἰς τὸν βραχίονά μου καὶ ὑπάγωμεν νὰ εὐρωμεν τὰ ἀπαιτούμενα. Τήγκα, φέξε.

Ἡ Τήγκα ἐξῆλθε πρώτη, ὡς ἐμπροσθοφυλακὴ, ἕτοιμος ν' ἀναγγεῖλῃ τὸν ἐλάχιστον κίνδυνον, ἂν παρουσιαζέτο τοιοῦτος. Εἰς τὴν καμπὴν τοῦ πρώτου διαδρόμου προσέβαλλε τοὺς ράθωνας τοῦ βασιλέως εὐάρεστος ὁσμή, ἱκανὴ καὶ τὸν δυσκολώτερον νὰ σαγηνεύσῃ κοιλιόδουλον.

— Τί μυρίζει, κόμησσα; εἶπεν ὁ βασιλεὺς σταθείς.

— Μυρίζει, Μεγαλειότατε, τὸ δαῖπνον. Ἐνόμιζα ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔμελλε νὰ μὲ ἀξιώσῃ τῆς τιμῆς νὰ δειπνήσῃ εἰς Λυκιέννας, καὶ ἔλαβα τὰ κατάλληλα μέτρα.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ἀνέπνευσε δις ἢ τρίς τὴν γαστριμαργικὴν εὐωδίαν, σκεπτόμενος καθ' ἑαυτόν, ὅτι ὁ στόμαχος πρό τινος ἤδη ἤρχισε νὰ τῷ δηλοῖ σημεῖα ὑπάρξεως· ὅτι ἔμελλε νὰ παρέλθῃ τοῦλάχιστον ἡμίσεια ὥρα μεχρισοῦ ἐξυπνήσωσιν οἱ ἡνίοχοι, ἐν τέταρτον μεχρισοῦ ζευχθῶσιν οἱ ἵπποι, δέκα λεπτὰ μεχρισοῦ φθάσει εἰς Μαρλύ· ὅτι εἰς Μαρλύ, ἔνθα δὲν περιεμένετο, δὲν θὰ εὕρισκεν εἰμὴ τὸ τυχόν. Ἀνέπνευσε λοιπὸν καὶ ἐκ τρίτου τὴν δελεαστικὴν ὁσμήν, καὶ ὁδηγῶν τὴν κόμησσαν ἔστη ἐνώπιον τῆς θύρας τοῦ ἐστιατορίου.

Δύο παροψίδες ἐφαίνοντο ἀποτεθειμέναι ἐπὶ μιᾶς τραπέζης λαμπρῶς πεφωταγωγμένης καὶ πολυτελέστατα παρσκευασμένης.

— Διάβολε, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ἔχεις καὶ καλὸν μάγειρον.

— Μεγαλειότατε, σήμερον προσεπάθησε καὶ αὐτὸς ὁ δυστυχὴς νὰ δείξῃ

ὅλην του τὴν ἱκανόνητα, ἵνα τύχη τῆς ἐπευφημίας τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος. Εἶνε ἱκανὸς νὰ κόψῃ τὸν λαϊμόν του, ἂν ἴδῃ ὅτι ματαίως ἐκοπίασεν.

— Ἀληθῶς ! τὸ πιστεύετε ; εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

— Εἶχε μάλιστα ἐν σφογγάτον ἀπὸ αὐγὰ φασιανοῦ, Μεγαλειότατε, εἰς τὸ ὅποιον πολὺ ἐστηρίζετο....

— Σφογγάτον ἀπὸ αὐγὰ φασιανοῦ ! ὦ ! τρελλάινομαι διὰ τὸ σφογγάτον ἀπὸ αὐγὰ φασιανοῦ.

— Ἰδέτε λοιπὸν τί δυστύχημα !

— Λοιπὸν, κόμησσαι, ἄς μὴ λυπήσωμεν τὸν μάγειρόν σου, εἶπεν ὁ βασιλεὺς γελῶν, καὶ ἴσως ἐνῷ ἡμεῖς θὰ δειπνῶμεν ἐπιστρέφει ἐκ τῆς περιπολίας του καὶ ὁ ἄρχων Ζαμὸρ.

— Ἄ ! Μεγαλειότατε, ἰδοὺ λαμπρὰ ἰδέα, εἶπεν ἡ κόμησσαι, μὴ δυναμένη νὰ κρίνῃ τὴν ἀγαλλίασίν της ὅτι ἐκέρδισε τὸ πρῶτον τοῦτο βῆμα. Ἐλθετε, Μεγαλειότατε, ἔλθετε.

— Ἀλλὰ τίς θὰ μᾶς ὑπηρετῇ εἰς τὴν τράπεζαν ; εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ματαίως ἀναζητῶν θεράποντά τινα.

— Ἄ ! βασιλεῦ μου, εἶπεν ἡ Δουβαρρύ, μήπως ὁ καφές σου εἶνε ἀνάξιος ὧμων ὅταν τὸν προσφέρω ἐγώ ;

— Ὅχι, κόμησσαι, καὶ μάλιστα ὅταν τὸν πῖνετε ὑμεῖς.

— Λοιπὸν, ἔλθετε, Μεγαλειότατε, ἔλθετε.

— Δύο παροψίδες μόνον ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς· πῶς ; ἡ Τήγκαι ἐδείπνησε ;

— Βασιλεῦ μου, δὲν ἐτολμήσαμεν ἄνευ ρητῆς ἀδείας τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος.

— Δὲν βαρύνεσθε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, λαμβάνων ἐξ ἄλλης τινὸς τραπέζης ἐκεῖ πλησίον κειμένης τρίτην παροψίδα καὶ θέτων αὐτὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ φαγητοῦ. Ἐλα, Τηγκάκη μου, κάθησε ἐκεῖ ἀντικρὺ μας.

— ὦ ! Μεγαλειότατε... εἶπεν ἡ Τήγκαι.

— ὦ ! ναί, κάμε μας τώρα τὴν ταπεινοτάτην καὶ εὐπειθεστάτην ὑπήκοον, ὑποκρίτρια καὶ σύ. Καθίσατε, κόμησσαι, ἀπ' ἐδῶ, πλησίον μου. Πόσον χαριέστατον εἶνε τὸ πρόσωπόν σου κατὰ κράταρον !

— Τώρα πρώτην φορὰν παρατηρεῖτε τοῦτο, κύριε Γαλλία ;

— Τί νὰ σᾶς εἰπῶ ! ἐσυνείθισα νὰ σᾶς βλέπω μόνον κατὰ μὲτωπον. κόμησσαι.— Ἄ ! ὁ μάγειρός σου εἶνε ἀριστοτέχνης, τί λαμπρὸς καραβιδόζωμος !

— Λοιπὸν ἔκκαμα καλὰ ὅτι ἀπέπεμψα τὸν ἄλλον ;

— Κάλλιστα.

— Τότε λοιπὸν, Μεγαλειότατε, ἀκολουθήσετε τὸ παράδειγμά μου καὶ ὑμεῖς· βλέπετε ὅτι ἀπέβη εἰς τὸ καλλίτερον.

— Δὲν σᾶς ἐννοῶ.

— Ἐγὼ ἀπέπεμψα τὸν Σιουασώλ μου, ἀποπέμψατε καὶ Ὑμεῖς τὸν ἰδικόν σου.

— Κατὰ μέρος τὴν πολιτικὴν, κόμησσαι· δότε μοι, παρακαλῶ, τὸν οἶνον ἐκεῖνον τῆς μαδέραις.

Ὁ βασιλεὺς ἔτεινε τὸ ποτήριόν του· ἡ κόμησσαι ἔλαβε μίαν φιάλην καὶ ἔχυσεν οἶνον εἰς τὸν βασιλέα.

Ἡ πίσις τῶν δακτύλων τῆς ἐρασμίας οἰνοχόου ἐπὶ τοῦ κρυσταλλίνου δοχείου ἐλεύκανεν αὐτοὺς, πορφύρωσας τοὺς ὄνυχας.

- Ἀργὰ ἀργὰ χύνετε, κόμησσα, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.
 — Διὰ νὰ μὴ ταραχθῇ τὸ ποτόν, Μεγαλειότατε ;
 — Ὅχι, ἀλλὰ διὰ νὰ βλέπω ἱκανὴν ὥραν τὴν χεῖρά σας.
 — Ἀ! βλέπω, Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ κόμησσα, γελῶσα, ὅτι ἀπόψε ἐδόθητε εἰς νέας ἀνακαλύψεις.
 — Σᾶς βεβαιῶ, τὸ ἤσρατε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἀναλαμβάνων κατ' ὀλίγον τὴν εὐδιαθεσίαν του. Ἐπεθύμουν νὰ ἐλησμόνουν ἀπόψε ὅτι εἶμαι βασιλεὺς.
 — Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ κόμησσα τείνουσα φιάλην πλήρη Καμπανίτου οἴνου παγωμένου πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδοὺ ὕδωρ ἐκ τοῦ ποταμοῦ τῆς Λήθης.
 — Ἐκ τοῦ ποταμοῦ τῆς Λήθης, κόμησσα ; εἰσθε βεβαία ;
 — Βεβαιότατη, Μεγαλειότατε, μαὶ τὸ ἔφερεν ὁ ταλαίπωρος ὁ Ἰωάννης ἀπὸ τὸν ἄδην, ὅπου κατέβη τὰ τρία τέταρτα τοῦ δρόμου.
 — Κόμησσα, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀνυψῶν τὸ ποτήριον· προπίνω εἰς τὴν εὐτυχὴ ἀνάρρωσίν σου, ὅμως ἀφήσατε κατὰ μέρος τὰ πολιτικά, σᾶς παρακαλῶ.
 — Τότε λοιπόν, δὲν ἤξεύρω πλέον τί νὰ λέγω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα· ἐκτὸς ἂν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, ἥτις διηγεῖται τόσον καλά, μᾶς διηγήθῃ καμμίαν ἱστορίαν.
 — Ὅχι ἱστορίαν, ἀλλὰ στίχους τινάς.
 — Στίχους...! ἀνέκραξεν ἡ Δουβαρρύ.
 — Ναί, στίχους...! Θαυμάζετε ;
 — Ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης δὲν ἡγάπα ποτὲ τοὺς στίχους.
 — Καὶ δικαίως ! διότι εἰς πᾶσαν ἑκατοντάδα χιλιάδων στίχων, οἵτινες καθ' ἡμέραν τεχνουργοῦνται, αἱ ἐννεήκοντα χιλιάδες εἶνε ἐναντίον μου.
 — Καὶ λοιπόν, οἱ στίχοι τοὺς ὁποίους ἔχει ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης εἶνε ἐκ τῶν δέκα χιλιάδων, αἵτινες εὐρίσκουσι χάριν ἐνώπιον Αὐτῆς ;
 — Ἀπευθύνονται πρὸς ὑμᾶς, κυρία κόμησσα.
 — Πρὸς ἐμέ ;
 — Ναί.
 — Καὶ τίνος εἶνε ;
 — Τοῦ κυρίου Βολταίρου.
 — Καὶ ἐπεφόρτισε τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα ;...
 — Ὅχι, ἀλλ' ἐστάλησαν κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν Ὑψηλότητά σου.
 — Λοιπὸν ν' ἀκούσωμεν, βασιλεῦ μου.
 Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐξεδίπλωσε μικρόν τι χαρτίον καὶ ἀνέγνωσε :

Θεὰ τῶν ἡδονῶν καὶ μήτηρ τῶν χαρίτων,
 Πῶς εἰς τὰς ἱλαράς σου μιγνύεις ἑορτάς
 Ἀγλὺν ὑποφῶν καὶ χόλον ἐγθροτήτων,
 Κ' ἰδοὺ τὸν Ὀδυσσεῖα νὰ βλάβῃς μελετᾶς;

Αὐτὸν ὡς τιμαλφὴ τὸν βλέπει ἡ πατρίς του,
 Ὁ Ἀγαμέμνων χεῖρα τὸν ἔχει δεξιάν.
 Ἔνεκα τῶν βουλῶν καὶ τῆς πολιτικῆς του,
 Ὁ Ἕλλην τὴν Τρωάδα πτοεῖ τὴν κραταίαν.

Δούλωνε τοὺς θεοὺς, θέλε διὰ τοῦ κάλλους
 Βασίλισσα νὰ ᾔσαι πασῶν τῶν καρδιῶν,
 Κ' εἰς μέθην γλυκασμῶν κ' εὐθύμους νοὸς σάλους
 Δρέπει, θεά, τὰ ρόδα τῶν ἡδυπαθειῶν.

Πρόσδεξαι τὴν εὐχὴν αὐτὴν μας, ὦ Παφία,
Εἰπὲ τὸν Ποσειδῶνα νὰ παύσῃ τὴν ὀργήν.
Ἴδού ὁ Ὀδυσσεὺς πλανᾷ ἐν τρικυμίᾳ,
Διὰ καταδρομῆς σου ὦ ! δὸς τὸν ἀρρωγὴν.

Ὁ Λαερτιάδης παῖς, ὁ ἥρως ὁ μέγας,
Ὁ πρὸς τοὺς Τρωαδίτας τοσοῦτον φοβερός,
Ἀκίνδυνος αὐτὸς ὑπάρχει πρὸς τὸ κάλλος,
Ἐκτός ὅταν προσπίπτῃ στενάζων θλιβερός.

— Ἀναμφιβόλως, βασιλεῦ μου, εἶπεν ἡ κόμησσα πειραχθεῖσα μᾶλλον ἐκ τοῦ ποιηματίου ἢ εὐγνωμονοῦσα πρὸς τὸν γράψαντα, ἀναμφιβόλως, ὁ κ. Βολταῖρος ἐπιχειρεῖ ν' ἐπισύρῃ τὴν εὐνοίαν τῆς Μεγαλειότητός σας.

— ὦ ! ματαίως, χάνει τοὺς κόπους, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' εἶνε ἕνας ταραξίας ἱκανὸς τὸ πᾶν ν' ἀνατρέψῃ εἰς Παρισίους, ἂν ἐπέστρεφεν. Ἄς πορευθῇ εἰς τοῦ φίλου του, τοῦ ἐξαδέλφου μου Φριδερίκου Β' τῆς Πρωσσίας. Μὰ ἀρκεῖ ὁ Ρουσσώ. Ἐντοσοῦτω, κόμησσα, λάβετε τοὺς στίχους αὐτοὺς καὶ μελετήσατέ τους καλῶς.

Ἡ κόμησσα ἔλαβε τὸ χαρτίον, τὸ ἐτύλιξεν εἰς σχῆμα προσανάμματος, καὶ ἀπέθεσεν αὐτὸ πλησίον τοῦ τρυβλίου τῆς.

Ὁ βασιλεὺς τὴν παρετήρει πρᾶττουσαν τοῦτο.

— Μεγαλειότατε, ὀλίγον οἶνον τοῦ Τοκαίου, εἶπεν ἡ Τήγκα.

— Εἶνε ἐκ τῶν οἰνοθηκῶν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, προσέθεσεν ἡ κόμησσα· λάβετε, βασιλεῦ, μετὰ πίστεως.

— ὦ ! ἐκ τῶν οἰνοθηκῶν τοῦ αὐτοκράτορος, εἶπεν ὁ βασιλεὺς· ἄλλος κἀνεὶς δὲν ἔχει παρὰ ἐγώ.

— Ἀλλ' εἶνε ἐξ ἐκείνου, τὸν ὅποιον ἔχετε· μοῦ τὸν ἔστειλεν ὁ οἰναποθηκάριος σας.

— Πῶς ! διὰ τῶν χρημάτων σας ;

— Ὅχι, ἀλλὰ διαταγῆς μου.

— Ἐξαίρετα· δὲν ἐσυλλογίσθην... τὸν ἔχω τόσον ρηχόν !

— ὦ ! κύριε Γαλλία...

— Ὁ κύριος Γαλλίας ἄλλην εὐφυῖαν δὲν ἔχει εἰμὴ τοῦλάχιστον ἐκείνην τοῦ νὰ σὲ λατρεύῃ, κόμησσα, ἐξ ὅλης ψυχῆς.

— Ἀ ! βασιλεῦ ! διατί νὰ μὴ ᾔσθε τῶντι ἀπλοῦς τις κύριος Γαλλίας καὶ οὐδὲν ἄλλο !

— Κόμησσα, κατὰ μέρος τὰ πολιτικά.

— Ἐπιθυμεῖ καφὲν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ; ἠρώτησεν ἡ Τήγκα.

— Βέβαια.

— Καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ τὸν ἐπικαύσῃ μόνος του ὁ Μεγαλειότατος, κατὰ τὸ σῶνθες ; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα.

— Ἄν ἡ κυρία οἰκοδέσποινα συγκατατίθεται.

Ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἀνηγέρθη.

— Ποῦ πηγαίνετε, κόμησσα ;

— Νὰ σὰς ἐτοιμάσω τ' ἀπαιτούμενα, βασιλεῦ μου.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἐξαπλούμενος ἐπὶ τῆς καθέδρας του ὡς ἀνθρωπος ὅστις ἀποφαγν καὶ ἀποπιὼν διάκειται εὐδιαθέτως.

Ἡ κόμησσα ἔφερεν ἐπὶ ἀργυροῦ πυράννου μικρὰν τινα θερμορρόνην περιέχουσαν τὸν καφὲν ζέοντα· ἐπομένως ἀπέθεσεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως διακάριον

φέρων κύλικα χρυσήν καὶ μικρὸν τι φιάλιον ἐκ κρυστάλλου τῆς Βοημίας. Πρὸς τούτοις ἔθεσε καὶ παρὰ τὸ δισκάριον μικρὸν προσάνναμμα χάρτινον.

Ὁ βασιλεὺς, μ' ὄλην τὴν βαθεῖαν προσοχήν, ἦν κατέβαλλε συνήθως πρὸς τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἐμέτρησε τὴν σάκχαρίν του, ἔχυσεν ὅσον ἤθελε καφέν, καὶ ἐπομένως ἔχυσεν ἐπ' αὐτοῦ ἐλαφρῶς ἐκ τοῦ φιαλίου τὸ ἱκανὸν οἶνόπνευμα, τὸ ὁποῖον καὶ ἔμεινεν ἐπιπολάζον. Ἐλαβεν εἶτα τὸ χάρτινον προσάνναμμα, ἔτεινεν αὐτὸ πρὸς ἐν τῶν κηρίων τῆς τραπέζης Ἰν' ἀνάψῃ, καὶ μετέδωκε τὴν φλόγα εἰς τὸ ποτὸν τῆς Μόκας. Ἀκολουθῶς ἔρριψε τὸ χαρτίον ἐντὸς τοῦ πυραύνου, ὅπερ ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός.

Μετὰ πέντε λεπτὰ ἔρρόφα ὁ βασιλεὺς τὸν καφέν του μὲ τὴν ἡδονὴν τελείου κοιλιοδούλου.

Ἡ κόμησσα τὸν ἀφῆκε πίνοντα, ἀλλ' εἰς τὴν τελευταίαν ἀπορρόφησιν.

— Ἀ! Μεγαλειότατε, ἀνέκραξεν ἀνάψατε τὸ οἶνόπνευμα τοῦ καφέ σας μὲ τοὺς στίχους τοῦ κυρίου Βολταίρου· κάκιστος οἰωνὸς διὰ τοὺς Σιουασὼλ!

— Δὲν μὲ λέγεις ὅτι εἶσαι διάβολος αἰσθητός! εἶπε γελῶν ὁ βασιλεὺς.

Ἡ κόμησσα ἀνηγέρθη.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν, ἐπιθυμεῖτε νὰ ἴδωμεν ἂν ὁ διοικητὴς ἐπέστρεψεν;

— Ὁ Ζαμὸρ δηλαδὴ; Τί νὰ τὸν κάμωμεν;

— Δὲν θὰ ὑπάγετε εἰς Μαρλύ, Μεγαλειότατε;

— Ἐχete δίκαιον, εἶπεν ὁ βασιλεὺς δυσανασχετῶν ὅτι ἔμελλε νὰ διαταραχθῇ εἰς τὴν ἀνάπαυσιν, ἧς ἀπελάμβανεν. Ἄς ὑπάγωμεν λοιπόν, ἃς ὑπάγωμεν νὰ ἴδωμεν.

Ἡ κ. Δουβαρρὺ ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Τήγκαν νεῦμα, ἡ δὲ νεάνις ἐξῆλθεν.

Ὁ βασιλεὺς ἐξῆλθε πρὸς ἐξερεύνησιν, ἀλλ' οὐχὶ πλέον μὲ τὴν αὐτὴν ὡς προλαβόντως ἀκηδίδαν. Οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι λέγουσι ὅτι ἡ ἀμαυρὰ ἢ ροδόχρους βαφὴ ὑφ' ἣν ὁ ἄνθρωπος παρατηρεῖ τὰ περὶ αὐτὸν ἀντικείμενα, ἐξαρτᾶται σχεδὸν πάντοτε ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ στομάχου.

Ἐπειδὴ λοιπόν καὶ τῶν βασιλέων ὁ στόμαχος δὲν διαφέρει ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, ἡ τῶν ὑπηκόων των, ἐκτὸς ὅτι εἶνε ὀλίγον ἀσθενέστερος, μεταδίδεται καὶ παρ' αὐτοῖς ἡ τοῦ στομάχου εὐεξία εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος· ὅθεν κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ἦν εὐθυμὸς ὅσον ἐπιτρέπεται εἰς βασιλέα.

Μόλις ὤδευσε δεκάδα βημάτων ἐντὸς τοῦ διαδρόμου, καὶ νέα εὐωδία ἀρωματικὴ προσέβαλεν αὐτόν.

Θύρα τις, πρὸς χαριέστατον ἄγρουσα θάλαμον, διὰ κυανοῦ ἐμπετασμένου ἀτλαζίου μὲ ἀνθη ἐπ' αὐτοῦ τεχνητά, ἠνεώχθη, καὶ ἐφάνη πρὸς τὸ βάθος, διὰ μυστηριώδους πεφωτισμένου σέλαος, ὁ παστὸς πρὸς τὸν ὁποῖον, πρὸ δύο ἡδὴ ὥρων, ἔτεινον τὰ διαβήματα τῆς μαγίσσης.

— Αἱ! Μεγαλειότατε, εἶπεν αὕτη, φαίνεται ὅτι ὁ Ζαμὸρ δὲν ἦλθεν εἰσέτι, ὅτι μᾶς ἔχουν κλειδωμένους, καὶ ἐκτὸς ἂν πηδήσωμεν ἀπὸ τὰ παράθυρα...

— Περιτυλιγμένοι μὲ τὰ σινδόνια τῆς κλίνης; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ κόμησσα μὲ ἐπαφρόδιτον μειδίαμα, χρῆσιν, μὴ κατὰχρησιν.

Ὁ βασιλεὺς ἠνοιξε τὰς ἀγκάλας γελῶν, ἡ κόμησσα ἀφῆκε τὸ λαμπρὸν ρόδον αὐτῆς ἐκ τῶν χειρῶν· τὸ δὲ ἄνθος πεσὼν ἐπὶ τοῦ τάπητος ἐφυλορόησε.

ΛΔ'

Βολταῖρος καὶ Ρουσσώ.

Ὡς παρετηρήσαμεν, ὁ κοιτῶν τοῦ βασιλικοῦ πύργου εἰς Λυκιέννας ἦν θαῦμα πολυτελείας καὶ εὐπρεπείας.

Πρὸς ἀνατολὰς καίμενον, τόσον ὀρμητικῶς ἐκλείετο διὰ τῶν κεχυσμένων παραθυροφύλλων καὶ παραπετασμάτων, ὥστε ὁ ἥλιος δὲν εἰσεχώρει ποτέ, ἂν πρότερον δὲν τῷ ἐπιτρέπετο κατὰ μικρὸν ἡ εἴσοδος, ὡς εἰς αὐλικόν.

Τὸ θέρος ἀέριζον αὐτὸ ἀόρατα φουσερὰ εἰς ἀένναον καὶ σιγαλέαν ὑποβαλλόμενα κίνησιν.

Ἐσήμεινεν ἡ δεκάτη τῆς πρωίας, ὅτε ὁ βασιλεὺς ἐξῆλθε τοῦ κυανοῦ θαλάμου. Ὅθεν περιέμενεν ἔξω εἰς τὴν μεγάλην αὐλὴν ἀπὸ τῆς ἐννάτης ὅλη ἡ βασιλικὴ θεραπεία.

Ὁ Ζημόρ, μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἔδιδεν, ἡ προσεποιεῖτο ὅτι ἔδιδε διαταγὰς. Ὁ βασιλεὺς ἔβαλε τὸν ἑνα ὀφθαλμὸν εἰς ὀπὴν τινα τοῦ παραθύρου, καὶ παρετήρησεν ὅλας ταύτας τὰς ἐτοιμασίας.

— Ἀλλὰ, κόμησσαι, δὲν θὰ προγευματίσωμεν σήμερον; ἡρώτησεν ἡ θέλετε νὰ μὲ ἀποπέμψητε νῆστιν;

— Μὴ γένοιτο, νῆστιν! ἀπήντησεν ἡ κόμησσαι· ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι ἠθέλατε, Μεγαλειότατε, ν' ἀπέλθητε εἰς Μαυρὺ μετὰ τοῦ κ. δὲ Σαρτίν.

— Καὶ δὲν ἔρχεται μᾶλλον νὰ μ'εὔρῃ ἐδῶ ὁ κ. δὲ Σαρτίν; εἶνε τόσοσιν σιμά.

— Πιστεύσατε, Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ κόμησσαι μειδιδῶσα, ὅτι τὴν αὐτὴν ιδέαν συνέλαβον καὶ ἐγὼ πρὶν ἔτι ἀκούσω ὑμᾶς.

— Ἡ πρωία σήμερον εἶνε τόσοσιν ὠραία! εἶνε ἀμαρτία νὰ καθίσῃ τις τῶρα νὰ ἐργασθῇ· ἔλθετε νὰ προγευματίσωμεν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Καὶ ὅμως. Μεγαλειότατε, θὰ σᾶς ζητήσω πρότερον ὑπογραφὰς τινὰς, δι' ἐμέ.

— Περὶ τῆς κ. δὲ Βεάρν;

— Ναί, καὶ νὰ μοὶ ὀρίσετε καὶ τὴν ἡμέραν.

— Τὴν ἡμέραν!

— Καὶ τὴν ὥραν ἀκόμη.

— Τὴν ὥραν;

— Τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς εἰσαγωγῆς μου.

— Σὲ βεβαιῶ, κόμησσαι, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, δὲν κατέβαλες εὐκαταφρονήτους πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν ταύτην κόπους. Διόρισε λοιπὸν τὴν ἡμέραν μόνῃ σου.

— Μεγαλειότατε, ὅσον τάχιστα.

— Λοιπὸν ἔτοιμα τὰ πάντα;

— Ναί.

— Ἐμαθες νὰ κόμης τὰς τρεῖς ὑποκλίσεις τῆς ἐθιμοταξίας.

— Ἐννοεῖται· τῶρα πρὸ ἐνὸς χρόνου ἐξασκοῦμαι εἰς αὐτάς.

— Ἐχεις ἐτοιμὴν τὴν ἐσθῆτά σου;

— Ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρων ἐτοιμάζεται.

— Ἐχεις τὴν ἀνάδοχόν σου;

— Ἐντὸς μίσης ὥρας θὰ ἦνε ἐδῶ.

- Λοιπόν, κόμησσα, νὰ κάμωμεν μίαν συμφωνίαν.
- Τί εἶδους συμφωνίαν ;
- Σὺ μὲν νὰ μὴ μοὶ ἀναφέρῃς ἄλλοτε περὶ τῆς ἔριδος ἣτις διέτρεξε μεταξὺ τοῦ ἀντικόμητος Ἰωάννου καὶ τοῦ βαρόνου Ταβερνέϋ.
- Λοιπὸν θυσιάζομεν τὸν ἀντικόμητα, τὸν ταλαίπωρον ;
- Σὲ βεβαίῳ !
- Ἄς ᾔνε πλέον... Ἔ, τὴν ἡμέραν ;
- Μεθαύριον.
- Τὴν ὥραν ;
- Εἰς τὰς δέκα τῆς νυκτός, κατὰ τὸ σύνθηες.
- Τὸν λόγον σας, Μεγαλειότατε.
- Τὸν λόγον μου.
- Λόγος βασιλικός ;
- Εἰς τὴν τιμὴν μου.
- Τὴν χεῖρά σου ἐδῶ, Γαλλία.

Ἡ κ. Δουβαρρὺ ἔτεινε πρὸς τὸν βασιλέα τὴν χαριτόβρυτον μικράν της χεῖρα, ὃ δὲ βασιλεὺς ἀφῆκε τὴν ἰδικήν του ἐν αὐτῇ.

Τὴν πρώτην ἐκείνην ἐφάνη πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐν Λυκιένναις λίαν περιχαρής, ὥς ὑποχωρήσας μὲν εἰς μίαν αἵτησιν, κερδίσας δὲ ἑτέραν· περιπλέον διὰ τὴν πρώτην εἶχε σχεδὸν ἀποφασίσει πρὸ πολλοῦ, διὸ καὶ δὲν τῇ ἐφάνη καθόλου βαρεῖα. Λοιπὸν ἔδειξε τὴν μεγίστην γεναιοδωρίαν· ὑπεσχέθη ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων εἰς τὸν Ἰωάννην, ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ τὰ λάβῃ καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὰ Πυρηναῖα ἢ εἰς τὴν Ὠθέωνην καὶ τὰ σπαταλήσῃ, ἀρκεῖ νὰ φανῇ εἰς τὰ ὄμματα τῶν Σιουασὼλ ὅτι ἐξωρίσθη.

Ἐδωκεν εἰς τοὺς πτωχοὺς χρυσὰ νομίσματα πολλὰ, πλακούντια εἰς τοὺς ἰχθῦς τῆς λίμνης, καὶ εὐφημίας πρὸς τὰς ζωγραφίας τοῦ Βουχέρου.

Ἐπρογευμάτισε δὲ καὶ μὲ ὄρεζιν πολλήν.

Ἐν τούτοις ἐσήμενον ἡ ἐνδεκάτη. Ἡ κόμησσα, ἐνθ' ὑπηρετεῖ τὸν βασιλέα εἰς τὴν τράπεζαν, ἔρριπτε ταῦτοχρόνως καὶ κλοπιμαῖα βλέμματα πρὸς τὸν βραδύτατον κατ' αὐτὴν ὠροδείκτην.

Εἶχεν εἶπει ὁ βασιλεὺς ὅτι, ἂν ἡ κ. δὲ Βεᾶρν ἔλθῃ, νὰ τὴν εἰσάξωσιν εἰς τὸ ἐστιατόριον· ἀνέλπιστος ἐπιεικεία.

Τὴν ἐνδεκάτην καὶ τέταρτον ἀκούεται εἰς τὴν αὐλὴν ὁ κρότος ἵππου. Ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἀνηγέρθη ἀμέσως καὶ ἔσπευσεν εἰς τὸ παράθυρον.

Εἶδε δὲ πηδῶντα ἐκ τοῦ ἐφιππίου τὸν ταχυδρόμον τοῦ ἀντικόμητος Ἰωάννου.

Ἡ κόμησσα ἐρρίγησεν· ἄλλ' ἐπειδὴ ὤφειλε νὰ κρύψῃ τὴν ἀνησυχίαν της, ἵνα διατηρήσῃ τὸν βασιλέα εἰς τὴν εὐδιαθεσίαν του, ἐπέστρεψε καὶ ἐκάθισε πλησίον αὐτοῦ.

Μετὰ μίαν στιγμὴν εἰσῆλθεν ἡ Τήγκα κρατοῦσα ἀνὰ χεῖρας γραμματίον.

— Τί εἶνε αὐτό, μεγάλη καὶ φοβερά Τήγκα ; ἐρωτικὴ ἐπιστολή ; εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε, βλέπετε ;

— Καὶ ὑπὸ τίνος ;

— Ὑπὸ τοῦ πτωχοῦ ἀντικόμητος.

— Ἀληθῶς ;

— Ἰδέτε.

Ὁ βασιλεὺς ἀνέγνωσε τὴν γραφὴν, καὶ φοβηθεὶς μὴ γίνεταί ἐν τῷ γραμματίῳ λόγος πάλιν περὶ τοῦ συμβάντος τῆς Λασιώσεως,

— Καλὰ, καλὰ, εἶπεν ἀπωθὼν αὐτὸ διὰ τῆς χειρός, ἀρκεῖ.

Ἡ κόμησσα ἐκάθητο ὡς ἐπὶ ἀκανθῶν.

— Μήπως εἶνε δι' ἐμέ τὸ γραμματίον; ἠρώτησεν.

— Ναί, διὰ σέ εἶνε.

— Μὲ συγχωρεῖ ὁ βασιλεὺς;

— Ἀνάγνωσέ το, ἀνάγνωσε. Ἡ Τήγκα ἐντοσούτῳ θὰ μοὶ διηγηθῇ τὸν μῦθον τοῦ κυρ Κόρακος.

Καὶ σύρας τὴν Τήγκαν μεταξὺ τῶν δύο του γονάτων, ἤρχισε νὰ ᾄδῃ διὰ τῆς πλέον παρατόνου φωνῆς τοῦ βασιλείου του, καθὼς ἔλεγεν ὁ Ρουσσώ.

Χάνω τὸν καλὸν μου δοῦλον
Καὶ μοῦ πάει, πάει, πάει!

Ἡ κόμησσα ἀπεσύρθη πλησίον παραθύρου τινὸς καὶ ἀνέγνωσε:

«Μὴ περιμένῃς τὴν παληόγρηα· εὗρε πρόφασιν ὅτι ἐκὰν χθὲς τὸ ἐσπέρας εἰς τὸν πόδα, καὶ καθῆται κλεισμένη εἰς τὸ δωμάτιόν της. Εἰπέ χιλίας ὅσας εὐχαριστίας εἰς τὴν Τήγκα διὰ τὴν χθελινὴν καλὴν της ἀφίξιν, διότι ἐκ τούτου καὶ μόνου προέρχονται ταῦτα· ἡ γραῖα μάγισσα τὴν ἐγνώρισε, καὶ ἰδοὺ κατεστράφησαν ὅλα μας τὰ σχέδια.

«Ὁ Θεὸς ἡγάπα τὸν μικρὸν ἐκείνον ψωμοζήτην, τὸν Γιλβέρτην, καὶ τὸν ἐχάσαμεν, διότι ἐκεῖνος εἶνε ἡ πρώτη αἰτία τῆς ἀποτυχίας μας ταύτης· νὰ τὸν εὕρω θὰ τοῦ στραγγαλίσω τὸν λαιμόν. Μὴ σε μέλῃ.

«Ἐν συντόμῳ. Ἐλθέ ὅσον τάχιστα εἰς Παρισίους, ὅπου ἀνάγκη νὰ σκεφθῶμεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὡς καὶ πρίν.

•ΙΩΑΝΝΗΣ•

— Τί τρέχει; εἶπεν ὁ βασιλεὺς παρατηρήσας ὅτι ἡ κόμησσα ὠχρίασεν αἰφνιδίως.

— Τίποτε, Μεγαλειότατε, περὶ τῆς υγείας τοῦ ἀδελφοῦ μου...

— Εἶνε καλῆτερα;

— Καλῆτερα, εἶπεν ἡ κόμησσα. Εὐχαριστῶ, Μεγαλειότατε. Ἄλλ' ἰδοὺ εἰσέρχεται εἰς τὴν αὐλὴν μία ἄμαξα.

— Ἡ κόμησσά μας, βεβαίως.

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, εἶνε ὁ κ. δὲ Σαρτίν.

— Διὰ τοῦ; εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰδὼν ὅτι ἡ κόμησσα ἐπορεύετο πρὸς τὴν θύραν.

— Σὰς ἀφίνω, βασιλεῦ, μετὰ τοῦ κ. δὲ Σαρτίν, ἐγὼ δὲ μεταβαίνω εἰς τὸ καλλυντήριόν μου.

— Καὶ ἡ κυρία δὲ Βεάρν;

— Ὅταν ἔλθῃ, Μεγαλειότατε, θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σὰς εἰδοποιήσω, εἶπεν ἡ κόμησσα καταθλῶσα τὸ γραμματίον εἰς τὸ βάθος τοῦ κόλπου τῆς μικρᾶς της ποδιάς.

— Λοιπὸν, κόμησσα, μὲ ἀφίνετε; εἶπεν ὁ βασιλεὺς μὲ στεναγμὸν μελαγχολίας.

— Μεγαλειότατε, σήμερον εἶνε κυριακὴ καὶ ἔχετε νὰ δώσετε ὑπογραφάς... τίς οἶδε πόσῃ πάλιν πλησμονήν!...

Καὶ προσελθοῦσα πρὸς τὸν βασιλέα ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὰς ζωνὰς τῆς παρειάς· ὁ δὲ Λουδοβίκος ἰεὺς ἄφηκεν εἰς ἑκάστην αὐτῶν παχύστομον φίλημα. Μετὰ ταῦτα ἡ εὐνοουμένη ἐξῆλθεν.

— Εἰς τὸν διάβολον καὶ αἱ ὑπογραφαί, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔρχονται νὰ τὰς ζητοῦν! Νὰ βλασφημήσῃ κἀνεὶς ἐκεῖνον, ὅστις ἐφεῦρε τὰ χαρτοφυλάκια, καὶ τοὺς ὑπουργούς, καὶ τὸν πάπυρον τὸν βασιλικόν!

Μόλις ὁ βασιλεὺς ἐπρόφερε τὴν ἀρὰν ταύτην καὶ ἰδοὺ εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν του ὁ ὑπουργὸς μετὰ τὸ χαρτοφυλάκιον διὰ θύρας ἐτέρας ἐκείνης ἐξ ἧς ἐξῆλθεν ἡ κόμησσα.

Ὁ βασιλεὺς ἄφηκε δεύτερον στεναγμόν, μελαγχολικώτερον τοῦ πρώτου.

— Ἄ! καλῶς ἦλθατε, κύριε δὲ Σαρτίν, εἶπεν· εἰσθε τῷντι ἀκριβέστατος!

Ἡ φράσις αὕτη προσεφέρθη μετὰ τοιαύτης προφορᾶς, ὥστε ἀδύνατον ἦτο νὰ διακρίνῃ τις ἂν ἦτον ἔλεγχος ἢ ἐγκώμιον.

Ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἠνοιξε τὸ χαρτοφυλάκιον καὶ ἠτοιμάσθη νὰ ἐξαγάγῃ τὰ ἔγγραφα του.

Τότε ἠκούσθη ἐπὶ τῆς ἄμμου τῆς αὐλῆς ὁ θόρυβος τῶν τροχῶν ὀχήματος.

— Περίμενε, Σαρτίν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

Καὶ ἔτρεξε πρὸς τὸ παράθυρον.

— Πῶς! εἶπε, φεύγει ἡ κόμησσα;

— Ὡς φαίνεται, Μεγαλειότατε.

— Καὶ δὲν περιμένει λοιπὸν τὴν κυρίαν δὲ Βεάρν;

— Φοβοῦμαι, Μεγαλειότατε, ὅτι ἐβαρύνθη νὰ τὴν περιμένῃ καὶ πηγαίνει εἰς ἀναζήτησίν της.

— Ἄλλ' ἐπρόκειτο μολοντοῦτο νὰ ἔλθῃ σήμερον τὸ πρωί.

— Μεγαλειότατε, εἶμαι σχεδὸν βέβαιος ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ.

— Τί συνέβη; γνωρίζεις νὰ μ' εἴπῃς;

— Συνέβη, Μεγαλειότατε, ὅτι συμβαίνει εἰς ὅλα τοῦ κόσμου τὰ πράγματα δυσκολίαι.

— ὦ, τὴν πτωχὴν τὴν κόμησσαν! εἶπεν ὁ βασιλεὺς, μὴ δυνάμενος ὁμῶς νὰ κρύψῃ καὶ χαρὰν τι ἐκλάμψασαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του.

— Καὶ τὸ κακὸν εἶνε, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν, ὅτι ἂν ἡ κυρία κόμησσα δὲν εἰσαχθῇ πρὸ τῆς ἐλεύσεως τῆς δεσποίνης Δελφίνης, τὸ μόνον πιθανόν μὴ εἰσαχθῇ ποτὲ πλέον.

— Τὸ μόνον πιθανόν, τῷντι. Πολὺ εὐλαβῇ, πολὺ σεμνὴν τὴν λέγουσιν τὴν νόμφνην μου, εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Τὴν ταλαίπωρον τὴν κόμησσαν!

— Βεβαίως, ὑπέλαβεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν, μεγάλην θὰ προεβλήσῃ λύπην πρὸς τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ νὰ μὴ εἰσαχθῇ, πλὴν καὶ ἀπὸ πολλὰς μερίμνας θὰ ἀπολυτρώσῃ τοῦτο τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα.

— Λέγεις, Σαρτίν;

— Ἀναμφιβόλως· τοῦλάχιστον θὰ ἐλαττωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν φθονερῶν, τῶν ἀκριτομύθων, τῶν σατυριστῶν, τῶν κολάκων καὶ τῶν ἐφημεριδογράφων. Ἄν ἡ κυρία Δουβαρρὺ, Μεγαλειότατε, εἰσῆγετο, θὰ ἐπέφερε δαπάνην ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων δι' ἐκτάκτους ὑπαλλήλους ἀστυνομικούς.

— Ἀληθῶς! τὴν ταλαίπωρον τὴν κόμησσαν! καὶ ὁμῶς τὸ ἐπιθυμεῖ πολὺ.

— Τότε λοιπὸν ἄς διατάξῃ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, καὶ οἱ πόθοι τῆς κομῆσεως θὰ ἐκπληρωθοῦν.

— Τί μὲ λέγεις, Σαρτίν; ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς. Μὲ τὰ σωστά σου, δύ-

ναμαι ἐγὼ ν' ἀναμιχθῶ εἰς τοιαῦτα πράγματα ; Δύναμαι νὰ υπογράψω διατάγματα διὰ τοῦ ὁποίου νὰ φαίνωμαι εὐπροσῆγορος πρὸς τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ ; Σὺ λοιπόν, Σαρτίν, σὺ ἄνθρωπος μὲ εὐφυΐαν, μὲ συμβουλευεῖς νὰ κάμω τοιαύτην πράξιν ἐπίσημον διὰ νὰ εὐχαριστήσω μίαν φαντασιοπληξίαν τῆς κομῆσεως ;

— Ὡ ! ὦχι, Μεγαλειότατε. Ἐγὼ καθόλου δὲν παρακινῶ. Ἐγὼ εὐχαριστοῦμαι, λέγων μόνον, ὡς ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης. Τὴν ταλαίπωρον τὴν κόμησσαν !

— Μολονότι, εἶπεν ὁ Βασιλεὺς, δὲν εἶνε καὶ τόσον ἀπηλπισμένη ἀκόμη ἡ ὑπόθεσις τῆς. Σὺ, Σαρτίν, βλέπεις τὰ πάντα κατὰ τὸ χρῶμα τοῦ ἐνδύματός σου. Παράδοξον τὸ ἔχεις ν' ἀλλάξῃ πάλιν γνώμην ἢ κυρία δὲ Βασίλν ; Ἀκόμη νὰ ἴδωμεν ἡ δέσποινα Δελφίνη πότε θὰ φθάσει ! Ἐως οὐ νὰ ἔλθῃ εἰς Κομπιέννην χρειάζονται τέσσαρες ἡμέραι, καὶ ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν πόσα δὲν δύνανται νὰ κατορθωθῶσιν ! Ἐ, θὰ ἐργασθῶμεν, κύριε δὲ Σαρτίν, σήμερον ;

— Τρεῖς υπογραφὰς μόνον, Μεγαλειότατε.

Καὶ ὁ ἀστυνόμος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου τὸ πρῶτον ἔγγραφον.

— Ὡ ! ὦ ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς, μίαν καταδίκην !

— Ναί, Μεγαλειότατε.

— Καὶ κατὰ τίνας ; Κατὰ τοῦ Ρουσσώ ; τοῦ φιλοσόφου Ρουσσώ ; καὶ τί ἔκαμε ;

— Τὸ σύγγραμμά, τὸ ὁποῖον ὀνομάζει *Κοινωνικὸν Συμβόλαιον*... Μεγαλειότατε. Ἐν μέγα σκάνδαλον.

— Καὶ τώρα θέλετε νὰ τὸν ρίψετε εἰς τὴν Βαστίλλην ;

— Μᾶς ταρασσεῖ τὸ πᾶν, Μεγαλειότατε.

— Καλέ, τί, ταρασσεῖ ! δὲν ἀφίνετε ! ν' ἀρχίσῃ πάλιν ὁ κόσμος νὰ κατακραυγάζῃ... Ἐπειτα δὲν τοῦ εἶχομεν δόσει, νομίζω ἀδειαν, νὰ διαμνήνῃ ἐλευθέρως εἰς Παρισίους ;

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε, ἀλλὰ μὲ συμφωνίαν νὰ μὲνῃ ἡσυχος.

— Καὶ τώρα τί κάμνει ;

— Ἐφόρεσε μίαν ἐνδυμασίαν ἀρμενικὴν καὶ ἐπανέλαβε τὰ αὐτά. Ἐπομένως τὸν ὑπεχρεώσαμεν ν' ἀφήσῃ τὴν ἐνδυμασίαν ταύτην· τὴν ἀφήκεν, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ τὸ ἔργον του. Συχνάζει εἰς τὸ καφενεῖον τὸ καλούμενον τῆς Ἀντιβασιλείας, ὅπου παίζει καθ' ἑσπέραν τὸ ζατρίκιον καὶ συνάζει ἐκεῖ τριγύρω του ἕνα κόσμον θεατὰς, ἀλλὰ τοὺς ἔχει ἀκροατὰς τοῦ μᾶλλον.

— Δὲν βαρύνεσαι, Σαρτίν ! Οἱ Παρισινοί, βλέπω, εἶνε μωρότεροι παρ' ὅσον τοὺς ἐνόμιζα· ἀφνὲς τοὺς νὰ διασκεδάζουν, ὥστε νὰ μὴ μᾶς κωφαίνουν μὲ τὰς κραυγὰς των ὅτι ὑποφέρουν δυστυχίαν.

— Ναί, Μεγαλειότατε, ἀλλ' ἂν μίαν ἡμέραν τὸν ἴδωμεν νὰ βάλλῃ ὀμιλίας, καθὼς εἰς Λονδίνον ;

— Ἄ ! τότε θὰ εἶχομεν μίαν βᾶσιν· τότε ἠθέλομεν ἐνεργήσῃ μὲ τὸν λόγον.

Ὁ ἀστυνόμος εἶδεν ὅτι ἡ κράτησις τοῦ Ρουσσώ ἦτο μέτρον τοῦ ὁποίου ὁ βασιλεὺς ἐπεθύμει νὰ μὴ ὑπέχῃ τὴν εὐθύνην, καὶ ἠδιαφόρει· διὸ καὶ δὲν ἐπέμεινε πλείοτερον.

— Τώρα Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν, πρόκειται καὶ περὶ ἄλλου τινὸς φιλοσόφου.

— Πάλιν ; ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς δυσανασχετῶν· ἀλλὰ [δὲν θὰ ἔχωμεν λοιπὸν ποτὲ μὲ αὐτοὺς τελειωμόν ; Ποῖος πάλιν εἶνε αὐτός];

— Ὁ Βολταίρος.

— Ἐπανήλθε καὶ αὐτὸς εἰς σὴν Γαλλίαν ;

— Δὲν ἐπανήλθε, Μεγαλειότατε, ἀλλ' ἔχει πολλοὺς ὁπαδοὺς. Θέλουν κατ' αὐτὰς νὰ ἰδρῦσωσιν εἰς τιμὴν τοῦ ἀνδριάντα.

— Ἐφιππον, καθὼς εἰς τοὺς πολεμικοὺς ;

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, καὶ ὅμως εἶνε περίφημος πορθητὴς πόλεων.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἀνέστειλε τοὺς ὧμους.

— Μεγαλειότατε, δὲν ἐφάνη, σὰς βεβαιῶ, ὁμοίος τοῦ ἀπὸ τὸν καιρὸν Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ. Ἐχει πανταχοῦ τὸ πνεῦμά του, πανταχοῦ εἰσχωρεῖ· οἱ μεγαλῆτεροι ἄρχοντες τοῦ βασιλείου ἡμῶν γίνονται λαθρέμποροι τῶν βιβλίων του· τὰ εἰσάγωσι κρυφίως. Προχθὲς συνέλαβα ὁκτώ κιβώτια πλήρη, ὧν τὰ δύο ἀπευθύνοντο πρὸς τὸν κ. δὲ Σιουασώλ.

— Γράφει νόστιμα καὶ διὰ τοῦτο.

— Γράφει νόστιμα, Μεγαλειότατε, ἀλλ' ἰδέτε ὅτι κάμνουν δι' αὐτὸν ὅ,τι δὲν κάμνουν διὰ τοὺς βασιλεῖς. Συνεισφέρουσι διὰ νὰ ἰδρῦσωσιν εἰς τιμὴν τοῦ ἀνδριάντα.

— Εἰς τοὺς βασιλεῖς, κύριε δὲ Σαρτίν, δὲν ἰδρύνουν ἀνδριάντας, ἀλλὰ τοὺς ἰδρύνουσιν οἱ βασιλεῖς μόνοι των. Καὶ τίνα ἐπεφόρτισαν διὰ τὸ λαμπρὸν αὐτὸ τεχνούργημα ;

— Τὸν Πιγάλην, Μεγαλειότατε· ἀπῆλθε μάλιστα εἰς Φερνέῦ ἵνα σχεδιάσῃ ἐκεῖ τὸ πρωτότυπον. Ἐν τούτοις αἱ συνδρομαὶ καταφθάνουσι πανταχόθεν. Ἐξ χιλιᾶδες σκούδων ὑπάρχουσι μέχρι τοῦδε· καὶ σημειώσατε, Μεγαλειότατε, ὅτι μόνοι οἱ περὶ τὰ γράμματα καταγιγνώμενοι δύνανται νὰ προσφέρωσι συνδρομὴν παντός ἄλλου δὲν γίνεται δεκτὴ. Μία προθυμία, εἰς ἐθνουςιασμὸς ἀπαράδειγματίστος ! Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ρουσσὼ ἐπρόσφερε δύο χρυσὰ λουδοβίκια.

— Αἱ ! καὶ τί θέλεις τώρα νὰ κάμω ἐγώ ; εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'. Ἐγὼ ἄνθρωπος περὶ τὰ γράμματα καταγιγνώμενος δὲν εἶμαι, ὅθεν κατὰ τί μὲ ἀφορῶσιν αὐτά ;

— Εἶχον, Μεγαλειότατε, σκοπὸν νὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σὰς προτείνω τὴν κατὰπαισιν αὐτοῦ τοῦ σκανδαλοῦ.

— Πρόσεξε καλᾶ, Σαρτίν, μήπως ἀντὶ τότε νὰ τοῦ στήσωσιν ἀνδριάντα χαλκοῦν τοῦ στήσωσι χρυσοῦν. Ἄφες τοὺς, ἄφες νὰ κάμουν ὅ,τι θέλουν. Εὐμορφον σῶμα καὶ θὰ τὸ ἀπεικονίσωσι καὶ ἐπὶ χαλκοῦ !

— Τότε λοιπόν, ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ πρᾶγμα.

— Ἐπιθυμῶ· δηλαδή, Σαρτίν, νὰ συνεννοηθῶμεν καλῶς· ἡ λέξις ἐπιθυμῶ δὲν εἶνε ἡ κατάλληλος. Ἦθελον ἀναμφιβόλως ταῦτα πάντα νὰ ἐμποδισθῶσι, ἀλλ' εἶνε πρᾶγμα ἀδύνατον. Παρῆλθον οἱ καιροί, καθ' οὓς ἡ βασιλεία ἠδύνατο νὰ εἴπῃ πρὸς τὸ φιλοσοφικὸν πνεῦμα, ὡς ὁ Θεὸς πρὸς τὴν θάλασσαν. Μὴ περαιτέρω. Τώρα νὰ κραυγάζῃ κἀνείς, χωρὶς κἀνὲν ἀποτέλεσμα, νὰ καταβιδάζῃ τὴν μᾶστιγα, χωρὶς νὰ εὕρισκῃ σῶμα νὰ κτυπᾷ, δὲν κάμνει ἄλλο παρὰ νὰ καταδεικνύῃ τὴν ἀδυναμίαν του. Καλῆτερον ν' ἀποστρέφῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὡς νὰ μὴν ἔβλεπε.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν, ἂν δὲν τιμωροῦμεν τοὺς ἀνθρώπους, ἃς κατα-

στρέψωμεν τὰ μέσα, τοῦλάχιστον. Ἰδέτε μίαν καταγραφὴν συγγραμμάτων, διὰ τὰ ὅποια εἶνε ἐπ'ἀνάγκης νὰ κινηθῇ ἄγωγή· διότι τὰ μὲν προσβάλλουσι τὸν θρόνον· τὰ δὲ τὴν ἐκκλησίαν· τὰ μὲν εἶνε στασιαστικά, τὰ δὲ ἀντιθεησκευτικά.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἔλαβε τὴν καταγραφὴν καὶ ἀνέγνωσε μετὰ φωνῆς νωχελοῦς :

«Τὸ Ἱερὸν Μίσμα, ἡ Φυσικὴ Ἱστορία τῆς δεισιδαιμονίας. — Σύστημα τῆς φύσεως, ἡ Νόμοι τοῦ φυσικοῦ καὶ ἠθικοῦ κόσμου, — ὁ Θεὸς καὶ οἱ Ἄνθρωποι. — Ὁμιλία περὶ τῶν θαυμάτων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. — Ὁδηγία τοῦ Καπουκίνου δὲ Ραγούζης πρὸς τὸν μοναχὸν Πεδοῦκλόσον, ἀνχωροῦντα διὰ τὸν Ἅγιον Τάφον.»

Ὁ βασιλεὺς δὲν εὗρίσκετο εἰς τὸ τέταρτον τῆς καταγραφῆς καὶ ὅμως ἀφῆκεν ἐκ τῶν χειρῶν του τὸ χαρτίον· ἡ συνήθως γαλήνιος μορφή του ἔλαβεν ἑξῆλλον ἔμφρασιν λύπης καὶ ἀθυμίας. Δι' ἱκανὰς στιγμὰς ἔμεινε σιωπηλὸς καὶ σύννους.

— Σαρτίν, ἐψιθύρισεν· θὰ διεγείρωμεν ὁλόκληρον κόσμον· ἄλλοι ἄς πειραθῶσι.

— Δὲν θέλει τὴν ἡσυχίαν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης; εἶπεν ὁ ἀστυνόμος.

— Τὴν ἡσυχίαν, ἐννοεῖται· ἐγὼ ἀπὸ τοὺς φιλοσόφους σου ἄλλο πρᾶγμα δὲν ζητῶ· δὲν ζητῶ ἄλλο ἐγώ, ἀπὸ τοὺς ἐγκυκλοπαιδιστὰς σου, ἀπὸ τοὺς θαυματουργοὺς σου, ἀπὸ τοὺς πεφωτισμένους σου, ἀπὸ τοὺς ποιητὰς σου, ἀπὸ τοὺς οἰκονομολόγους σου, ἀπὸ τοὺς Γραμματεῖς αὐτοῦς ὁλοῦς καὶ Φαρμακείους, οὔτινες οὔτε ἡξεύρω πόθεν ξεφυτρώνουν, μυρμηκιάζουν, γράφουν, κοάζουν, συκοφαντοῦν, ὑπολογίζουν, διδάσκουν, κρυγάζουν! Ἄς τοὺς στεφανώσουν, ἄς τοὺς στήσουν ἀνδριάντας, ἄς τοὺς κτίσουν τεμένη λατρείας· φθάνει ἐμέ ν' ἀφήσουν ἡσυχον.

Ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἠγέρθη, ἔχαιρέτισε τὸν βασιλέα, καὶ ἐξῆλθε ψιθυρίζων ἐντὸς τῶν ὁδόντων του :

— Ἀγαθὴ τύχη! ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ κύκλου τῶν νομισμάτων μας : Κύριε, σῶζε τὸν βασιλέα.

Τότε ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', μείνας μόνος, ἔλαβε κάλαμον καὶ ἔγραψε πρὸς τὸν Δελφίνον.

«Μοὶ ἐζήτησες νὰ ἐπισπεύσω τὴν ἀφίξιν τῆς δεσποίνης Δελφίνης· θέλω νὰ σοὶ παρέξω τὴν εὐχαρίστησιν ταύτην.

«Διατάσσω νὰ μὴ τὴν ἀπασχολήσωσι καθόλου εἰς Νοκιδῶνα· ἐπομένως, τὴν πρῶτον τῆς τρίτης θὰ ᾔνη εἰς Κομπιέννην.

«Τὴν δεκάτην ἀκριβῶς θὰ μεταβῶ ἐκεῖσε καὶ ἐγὼ αὐτός, δηλαδὴ δεκαπέντε λεπτὰ πρὸ ἐκείνης.»

— Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, εἶπεν, ἀπολυτροῦμαι καὶ τῆς ἀνοήτου αὐτῆς εἰσαγωγῆς; ἥτις μοῦ καταταραννέει τὸ πνεῦμα πλέον παρ' ὅσον ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Ρουσσώ, καὶ ὅλοι οἱ φιλόσοφοι ὑπάρχοντες καὶ ὑπάρχοντες, καὶ ἄς κάμουν ἔπειτα καλὰ μετὰξὺ τῶν ἡ κόμησσαι, ὁ Δελφίνος καὶ ἡ Δελφίνη.

Καὶ περιχαρὴς, ὅτι ἐποίησεν οὕτως ἐκποδῶντὴν δυσκολίαν, βέβαιος ὅτι οὐδεὶς ἤδη ἠδύνατο νὰ τὸν ἐλέγξῃ ὅτι ἡμπόδισεν ἡ πύκλυνε τὴν εἰσαγωγὴν περὶ τῆς ἐγένετο πολὺς λόγος ἐν Παρισίοις, ὁ βασιλεὺς ἀνέβη εἰς τὸν δώρον του καὶ ἀνεχώρησε διὰ Μαρλύ, ἐνθα τὸν περιέμενεν ἡ αὐλή του.

ΛΕ'

Ἀνάδοχος καὶ ἀναδεκτὴ.

Τὴν ταλαίπωρον τῶντι τὴν κόμησσαν ! ἔτρεχεν αὐτὴ ἐν τούτοις ὡς ψυχὴ ἐν ἀγωνίᾳ πρὸς τοὺς Παρισίους.

Ἡ Τήγκα, κατὰπληκτος καὶ αὐτὴ διὰ τὴν προτελευταίαν παράγραφον τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἰωάννου, ἔκρυπτεν εἰς ἓν τῶν δωματίων τοῦ πύργου τῶν Λυκιενῶν τὴν λύπην καὶ ἀνησυχίαν τῆς, καταρωμένη τὴν ὀλεθρίαν ιδεάν ὅτι ἔλαβε τὸν Γιλβέρτην ἐκ τοῦ δρόμου.

Καθ' ὁδὸν ἡ Δουβαρρὺ ἀπήντησε τὸν ἀντικόμητα, ὅστις τὴν περιέμενε μετὰ πλμῶν ἀνησυχίας.

Ἀνέβη λοιπὸν τότε εἰς τὴν ἀμαζάν τῆς, καὶ ἤρχισε νὰ τῇ διηγητῇ ἐν ἐκτάσει τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ γραμματίῳ, τὸ ὅποιον τῇ ἔπεμψεν εἰς Λυκιέννας.

— Καὶ τώρα, ποῦ κατοικεῖ αὐτὴ ; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα.

— Κατοικεῖ εἰς τὴν ὁδὸν « Ἀγίου Γερμανοῦ, » εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Κράκτου Πετεινοῦ.

— Δεινὴ θὰ συμβῇ σκηνή.

— Αὐτῆς τῆς ιδέας εἰμαι κ' ἐγώ. Θέλεις νὰ ἔλθω μαζὺ σου ; νὰ τῆς ταῖς βρέξω, ἂν παρουσιασθῇ ἀνάγκη ;

— Ὅχι, πρόσεξε ! τότε πλέον ὅλα καταστρέφονται καὶ δὲν μένει ἡ ἐλαχίστη ἐλπίς.

— Ὅμως ἐκεῖνον τὸν νέον ἔχω νὰ σοῦ τὸν κάμω ! νὰ μοῦ πέσῃ μόνον εἰς τὰ χέρια ! ὅσον παλαιόνει ἐν χρέος τόσον αὐξάνουσι καὶ οἱ τόκοι του ! ἔχω νὰ τοῦ δώσω ξύλον !

— Ἄφες τώρα τὸν νέον, τὴν γρατὰν νὰ ἴδωμεν ἡμεῖς, ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα.

— Λοιπὸν, ἄλλο περὶ αὐτῆς δὲν ἔχω νὰ σέ εἰπω, πήγαινε.

Καὶ ὁ Ἰωάννης κατέβη ἐκ τῆς ἀμαξῆς.

— Καὶ ποῦ θὰ με περιμένῃς ; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα.

— Εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ξενοδοχεῖον θὰ ζητήσω νὰ μοῦ φέρουν μίαν φιάλην οἴνου τῆς Ἰσπανίας, καὶ ἂν χρειασθῇ βοήθειαν, φώναζε καὶ μὴ σέ μέλῃ.

— Ἐμπρός, ἀμαξηλάτα, ἀνέκραζεν ἡ κόμησσα.

— Εἰς τὴν ὁδὸν « Ἀγίου Γερμανοῦ τῶν Λειμώνων, » ἐπρόσθεσεν ὁ ἀντικόμης ἀποταθεὶς ὡσαύτως πρὸς τὸν ἡνίοχον.

Μετὰ δεκαπέντε λεπτὰ ἡ ἀμαξα ἐσταμάτησεν ἐνώπιον τῆς θύρας τοῦ ξενοδοχείου, καὶ ἡ κόμησσα, καταβᾶσα, εἰσῆλθεν εὐθὺς εἰς τὸ κατὰστημα, ἐνθα εὐρούσα τὸν ξενοδόχον,

— Ἡ κυρία δὲ Βεάρν ; ἠρώτησεν.

— Ἡ κυρία δὲ Βεάρν εἶνε ἀσθενής, κλινήρης, καὶ δὲν δέχεται ἐπισκέψεις.

— Ἐπειδὴ μάλιστα εἶνε κλινήρης, εἶπεν ἡ κόμησσα, ἦλθα κ' ἐγὼ νὰ μάθω τί καμνεῖ.

Καί, ἐλαφρὰ ὡς πτηνόν, ἀνέβη ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ τὴν κλινάκα.

— Κυρία, κυρία, ἀνέκραζεν ἡ ξενοδόχος, παραβιάζουν τὴν θύραν σας.

— Τίς ; ἠρώτησεν ἡ γρατὰ διαδίκως ἐκ τοῦ βάλθους τοῦ θαλάμου τῆς.

— Ἐγώ, εἶπεν ἡ κόμησσα ἐμφανιζομένη αἰφνιδίως εἰς τὸ κατώφλιον, με
φυσιογνωμίαν καταλληλοτάτην διὰ τὴν περίστασιν.

— Ἡ κυρία κόμησσα ἐδῶ! ἀνέκραξεν ἡ γραῖα διάδικος ὠχρίῳτα.

— Μάλιστα, φιλοτάτη κόμησσα· μεγάλως, σὰς βεβαιῶ, ἐλυπήθην διὰ τὴν
συμφοράν, τὴν ὁποίαν ἤκουσα αὐτὴν μάλιστα τὴν στιγμὴν ὅτι σὰς ἐπῆλθε.
Διηγηθῆτέ μοι, σὰς παρακαλῶ, πῶς συνέβη τὸ πρᾶγμα;

— Ἀλλά, κυρία μου, δὲν τολμῶ νὰ σὰς εἰπω νὰ καθίσητε εἰς αὐτὸ τὸ
ἄθλιον δωμάτιον.

— Δὲν βλέπτε; γνωρίζω ὅτι εἰς Τουραίνην ἔχετε λαμπρὰν ἐξοχὴν.

Ἡ κόμησσα ἐκάθισε.

— Φαίνεσθε ὅτι πάσχετε πολὺ, κυρία, εἶπε.

— Δεινῶς πάσχω, κυρία μου.

— Εἰς τὸν δεξιὸν πόδα; Ἀλλὰ πῶς, σὰς παρακαλῶ, ἐκάητε εἰς τὸν
πόδα;

— Ἐκράτουν, κυρία μου, τὴν θερμορρόην με καφέν βραστόν, ὅτε μοὶ διέ-
φυγεν ἡ λαβὴ καὶ ἡ θερμορρόη ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὸν πόδα μου.

— Τί φρίκη!

Ἡ γραῖα ἐστέναξεν.

— ὦ! ὑπέφερα, ὑπέφερα! Ἀλλὰ τί τὰ θέλετε, κυρία μου; ὅταν θὰ
ἔλθουν τὰ δυστυχήματα, ἔρχονται ὅλα ὁμοῦ.

— Ἡξεύρετε ὅτι ὁ βασιλεὺς σὰς περιέμενε σήμερον τὸ πρωί;

— Μὴ μοι τὸ λέγετε, κυρία μου, καὶ μοὶ διπλασιάζετε τὴν ἀπελπισίαν.

— Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης διόλου δὲν νύχταριστήθη ἐκ τῆς ἀπουσίας σας.
Ποῦ εἶνε λοιπὸν ἡ κυρία δὲ Βεάρν; ἔλεγε καὶ ἐπανελάμβανε.

— Ἀλλὰ μὲ δικαιολογεῖ, με φαίνεται ἡ ἀσθενεία μου, καὶ ἔχω πάντοτε
σκοπὸν νὰ ζητήσω ταπεινῶς συγγνώμην παρὰ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος.

— Δὲν σὰς εἶπα τοῦτο διὰ νὰ σὰς προξενήσω τὴν ἐλαχίστην λύπην, εἶπεν·
ἡ Δουκαρρὺ, ἀλλὰ μόνον ἠθέλησα νὰ σὰς παραστήσω πόσον ἡ Αὐτοῦ Μεγα-
λειότης ἐπόθει τὴν παρουσίαν σας.

— Παρατηρεῖτε τὴν κατάστασίν μου, κυρία μου.

— Ἀναμφιβόλως· ὅμως νὰ σὰς εἰπω ἐν πρᾶγμα;

— Μάλιστα, κυρία μου, καὶ δύο· τιμὴ δι' ἐμέ.

— Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι τὸ δυστύχημα αὐτὸ σὰς συνέβη ἐκ τῆς μεγάλης
συγκινήσεως, τὴν ὁποίαν ἤσθάνθητε.

— ὦ! δὲν σὰς λέγω τὸ ἐναντίον, εἶπεν ἡ γραῖα διάδικος· τῷόντι συνε-
κινήθην πολὺ ἐκ τῶν τιμῶν, δι' ὧν εὐηρεστήθητε νὰ με ὑποδεχθῆτε, κυρία
μου, εἰς τὸν οἶκόν σας.

— Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄλλο τι.

— Ἄλλο τί; σὰς βεβαιῶ, κυρία μου, ὅχι· τοῦλάχιστον ἐγὼ τὸ ἄγνοῶ.

— ὦ! μάλιστα, μάλιστα! μία συνάντησις...

— Ἐγώ, δηλαδή, ἔκαμα κἄμμίαν συνάντησιν;

— Ναί, ἐνῷ ἐξήρχεσθε ἐκ τοῦ οἴκου μου.

— Δὲν συνητηθήην, κυρία μου, με κανέναν. Ἐγὼ ἐκαθήμην ἐντὸς τοῦ δι-
φρου τοῦ κυρίου ἀδελφοῦ σας.

— Πρὶν ἀναβῆτε εἰς τὸν δῖφρον.

Ἡ γραῖα ἐφάνη προσπαθοῦσα νὰ ἐνθυμηθῇ.

— Εἰς τὴν αὐλήν... δὲν ἐνθυμεῖσθε;

Ἡ γραῖα ὑπεκρίθη ἔτι μεγαλειτέραν σύννοιαν.

— Καλέ, δὲν εἰσήρχετο εἰς τὴν αὐλήν, καθ' ἣν στιγμήν ὑμεῖς ἐξήρχεσθε, ὑπέλαβεν ἡ Δουβαρρύ μὲ μειδίαμα καὶ ἀνυπομονησίαν ταυτοχρόνως, δὲν εἰσήρχετο κἀνεῖς;

— Ἐχω, κυρία μου τὸ δυστύχημα νὰ μὴν ἐνθυμοῦμαι.

— Μία γυνή... Ἀ! τὴν πλεον ἐνθυμήθητε βεβαίως.

— Τόσον μύψ εἶμαι, κυρία μου, ὥστε εἰς δύο βημάτων ἀπόστασιν δὲν διακρίνω τίποτε. Φαντασθῆτε λοιπόν...

— Εἶνε τοῦ διαβόλου αὐτὴ ἡ γραῖα, εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ κόμησσα. Προσοχὴ ἐδῶ χρειάζεται! ὄχι πονηρίας, διότι μὲ νικᾷ.

— Λοιπόν, ἀφοῦ δὲν τὴν εἶδατε αὐτὴν τὴν κυρίαν, νὰ σᾶς εἰπῶ ἐγὼ ποῖα ἦτο.

— Αὐτὴ ἡ κυρία, ἥτις εἰσήρχετο, ἐνῶ ἐγὼ ἐξήρχόμην;

— Μάλιστα. Ἦτον ἡ ἀνδραδέλφη μου, ἡ δεσποσύνη Δουβαρρύ.

— Ἀ! ἡ ἀνδραδέλφη σας! Πλὴν ἐπειδὴ δὲν τὴν εἶχον ἰδεῖ ἄλλοτε...

— Μὲ συγχωρεῖτε.

— Τὴν εἶδα;

— Ναί, καὶ συνωμιλήσατε μάλιστα.

— Μὲ τὴν δεσποσύνην Δουβαρρύ;

— Μὲ τὴν δεσποσύνην Δουβαρρύ. Ἀλλ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὠνομάζετο δεσποσύνη Φλαγεότου.

— Ἀ! ἀνέκραξεν ἡ γραῖα διάδικος, ἡ ψευδὴς ἐκείνη δεσποσύνη Φλαγεότου, ἥτις ἤλθε καὶ μ' ἔκαμε νὰ ταξιδεύσω, ἥτο ἡ κυρία ἀνδραδέλφη σας;

— Ὅλη καὶ ὅλη, κυρία μου.

— Τὴν ὁποῖαν ἔστειλαν...

— Ἐγὼ τὴν ἔστειλα.

— Διὰ νὰ μὲ περιπαίξῃ...

— Ὅχι, ἀλλὰ διὰ νὰ σᾶς γίνῃ ὠφέλιμος, καθὼς καὶ ὑμεῖς πρὸς ἐμέ.

Ἡ γραῖα κόμησσα συνέσπασε τὰς δασείας καὶ ψαράς της ὀφρῦς.

— Ἀλλὰ νομίζω, εἶπεν, ὅτι ματαίως ἐκοπίσασμεν.

— Μήπως σᾶς ὑπεδέχθη κακῶς ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ;

— Ἐξ ἐναντίας...

— Ἀκούσατε, κυρία δὲ Βεάρν, νὰ ὁμιλήσωμεν σπουδαίως.

— Σᾶς ἀκούω, κυρία.

— Ἐκάητε εἰς τὸν πόδα τῶντι;

— Ἴδου τὸ βλέπετε μὲ τοὺς ἰδίους σας ὀφθαλμούς.

— Πολὺ ἐκάητε;

— Τρομερά.

— Δὲν ἤμπορεῖτε, μ' ὅλην αὐτὴν τὴν πληγὴν, νὰ κάμετε ὅ, τι δυνατόν ἵνα ὑπάγωμεν ὁμοῦ δι' ἀμάξης εἰς Λυκιέννας, καὶ νὰ σταθῇτε ἓνα λεπτὸν ὀρθία ἐνώπιον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, εἰς τὸν θαλαμὸν μου;

— Ἀδύνατον, κυρία μου, νὰ τὸ φαντασθῶ μόνον λιποθυμῶ.

— Πολὺ δεινὴ λοιπὸν θὰ ἦνε ἡ πληγὴ σας!

— Δεινотάτη, κυρία μου, ὦ!

— Καὶ τίς θεραπεύει; τίς σᾶς ἰατρεύει;

— Ἐχω μίαν ἀλοιφὴν ἰδικήν μου, καὶ αὐτὴν βάζω ἐπάνω.

— Δὲν μοι τὴν φέρετε νὰ τὴν ἴδω;

- Εἶνε ἐκεῖ, ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἰς αὐτὸ τὸ δοχεῖον.
- Τὴν ὑποκρίτριαν ! εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ κόμησσα· ὅλα τὰ προητοίμασεν. Εἶνε τῆς ὀργῆς καὶ τῆς κατάρας ! ἀλλὰ νὰ ἴδωμεν τὸ τέλος.
- Ἐχω, κυρία μου, καὶ ἐγὼ ρευστόν τι, εἶπεν ὑψηλοφώνως ἡ κόμησσα, πολὺ ἱαματικόν διὰ τοιοῦτου εἵδους πληγᾶς. Ἐχετε εὐχαρίστησιν νὰ σᾶς χύσω ὀλίγον ;
- Μετὰ πάσης χαρᾶς, κυρία μου. Ἀλλὰ τὸ ἐφέρατε μαζὶ σας ;
- Ὅχι· ἀλλὰ σᾶς τὸ στέλλω...
- Σᾶς εἶμαι εὐγνώμων ἀπὸ καρδίας.
- Ἦθελα ὁμῶς πρῶτον νὰ ἴδω καὶ τὴν κατάστασιν τῆς πληγῆς.
- Ἡ γραῖα τότε :
- ὦ ! ὄχι, κυρία μου, ἀνέκραξε· τί λόγος ! γίνεται ποτὲ νὰ σᾶς παρουσιάσω τοιοῦτον θέαμα !
- Ἐ, τὴν ἐσυνέλαβα ! εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ Δουβαρρῦ.
- Μὴ σᾶς μέλη, ἐγὼ εἶμαι συνειθισμένη ἀπὸ πληγᾶς.
- Ἀλλὰ, κυρία μου, ὄχι δᾶ, τί λόγος ! ὑμεῖς !
- Ὅταν πρόκηται, κυρία μου, περὶ σωματικῆς θεραπείας τοῦ πλησίον μας, μένει κατὰ μέρος πᾶσα εὐπρέπεια.
- Εἶπε καὶ ἀμέσως ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν πόδα τῆς γραίας κομήσεως, ὃν εἶχε ἐξηπλωμένον ἐπὶ μιᾶς καθέδρας.
- Ἡ γραῖα ἔβαλε φωνὴν δεινὴν ἄλγους, μολονότι ἡ Δουβαρρῦ μόλις τὴν ἤγγισεν.
- Ἰδέ, ἰδέ πόσον θαυμάσια παίζει τὸ μέρος τῆς ! ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτὴν ἡ βασιλικὴ εὐνοουμένη.
- Πάει, ἐχάθηκα, εἶπεν ἡ γραῖα. Ἄ ! κυρία μου, πόσον ἐτρόμαξα τὴν χεῖρά σας !
- Καὶ ἔπεσεν ὑπὲρ αὐτὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς δύνοντας καὶ ὅλη ὥχρά, ὡς εἰ ἐλιποθύμει.
- Ἐπιτρέπετε, κυρία ; ἐξηκολούθησεν ἡ Δουβαρρῦ.
- Ἐλεύθερα, κυρία, ἐλεύθερα, εἶπεν ἡ γραῖα μετὰ φωνῆς ἐκλείπουσης.
- Ἡ κόμησσα Δουβαρρῦ δὲν ἀπώλεσε καιρὸν· ἀπέσυρε τὴν πρώτην καρφίδα τῶν ταινιῶν, αἵτινες περιετύλισσον τὸν πόδα, ἔπειτα ἐξετύλιξε τὸν ἐπίδεσμον...
- Ἐξεπλάγη δὲ βλέπουσα ὅτι ἡ γραῖα δὲν ἀνθίστατο.
- Ἀφαιρεῖ τὸ λινὸν τέλος πάντων πτύγμα, καὶ βλέπει ἀληθῶς πληγὴν, πελιδνὴν καὶ αἱματόεσσαν. Ἐνώπιον τῆς τρανῆς ταύτης μαρτυρίας εἰσίων τὰ πάντα. Ἡ κυρία δὲ Βεᾶρν ἤτο πιθανὸν νὰ εἶδε καὶ ἐγνώρισε τὴν Τήγκα· πλὴν καὶ οὕτως ἀνυψοῦτο εἰς τὸν ἡρωϊσμόν, ὃν ἔδειξαν ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἡ Πορκία, ἡ Μούκιος ὁ Ἀριστερόχειρ· καὶ ἐκεῖνοι ἐκάθησαν ἐκουσίως εἰς παρομοίας περιτάσεις.
- Ἡ Δουβαρρῦ τότε πλέον ἐσιώπησε καὶ ἐθαύμασεν· ἡ γραῖα συνελθοῦσα ἔδειξεν εὐγενῆ θράσυν. Τὸ στακτόχρουν ὄμμα τῆς παρετῆρει ἀσκαρδαμυκτὶ τὴν πρὸ τῶν ποδῶν τῆς γονυκλινῆ κόμησσαν.
- Ἡ κυρία Δουβαρρῦ ἐπέθεσε πάλιν τὸ πτύγμα ἐπὶ τῆς πληγῆς, μετὰ τὴν ἐλαφρότητα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ χεὶρ πάσης γυναικὸς περιποιημένης

τραυματιάν, ἐπανάφερεν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου τὸν πόδα τῆς ἀσθενοῦς, καὶ καθήσασα πλησίον τῆς,

— Τώρα ἐγνώρισα τῶνόν τι, κυρία μου, τὴν βαρύτητα ὑμῶν. τῇ εἶπε. Σὰς ζητῶ συγγνώμην ὅτι ἐξ ἀρχῆς δὲν σὰς μετεχειρίσθην ὡς ἤρμοζεν εἰς γυναῖκα ὡς ὑμεῖς. Τί ἀπαιτεῖτε διὰ νὰ μοὶ κάμετε τὴν τιμὴν νὰ μὲ εἰσαγάτε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ἐπισήμως εἰς Βερσαλλίας;

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς γραίας ἐξήστραψαν.

— Θέλω πρῶτον, εἶπε μὲ στερεὰν φωνήν, νὰ μοὶ ὑποσχεθῇτε τὰς διακοσίας χιλιάδας φράγκων.

— Ἄλλ' ἂν κερδίσητε καὶ τὴν δίκην σας θὰ γίνουν τότε τετρακόσαιο χιλιάδες φράγκων.

— Ὅχι, ἐπειδὴ θεωρῶ τὰς ἄλλας διακοσίας χιλιάδας ὡς ὀφειλὴν τῶν Σαλουκίων πρὸς ἐμέ. Αὐτὰς δὲ ὡς εὐτύχημα ὀφειλόμενον εἰς τὴν ἀξιοτιμὴν μοι γνωριμίαν σας.

— Λοιπὸν διακοσίας χιλιάδας φράγκων, κυρία μου, ἔστω. Ἄλλο;

— Ἐχω ἓνα υἱόν· θέλω νὰ τὸν ἴδω μὲ βαθμὸν ἀνταξίον τοῦ γένους του. Νὰ τὸν ἴδω συνταγματάρχην μέχρι τοῦ ἐλευσομένου ἔτους.

— Ἀλλὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ συστηθῇ νέον τάγμα· ἀπαιτοῦνται λοιπὸν ἑξοδα· ποῖος θὰ τὰ κάμῃ;

— Ὁ βασιλεὺς. Ἄν ζητήσω ἐγὼ νὰ τὰ κάμω, φεύγουν ἀμέσως αἱ διακόσαιο χιλιάδες φράγκων, τὰς ἑποίας μὲ δίδετε σήμερον, καὶ τότε τί κάμνομεν; μένω πάλιν ἐγὼ πτωχὴ ὡς εἶμαι τώρα.

— Ἄν ὑπολογίσετε καλῶς, τότε τὰ φράγκα γίνονται ἑξακόσαιο χιλιάδες.

— Τετρακόσαιο, ἂν υποθέσωμεν ὅτι διὰ τὸ τάγμα ἀπαιτοῦνται διακόσαιο· μολονότι ποτὲ δὲν συμποσοῦνται εἰς τόσα.

— Ἐστω· θὰ γίνῃ καὶ τοῦτο.

— Ἐχω ἀκόμη νὰ ζητήσω ἀπὸ τὸν βασιλέα νὰ μοὶ ἐπιστραφῇ ἡ ἀμπελος, τὴν ὁποίαν εἶχον εἰς Τουραινήν· πρὸ ἑνδεκα χρόνων τὴν ἔλαβον οἱ βασιλικοὶ μηχανικοὶ διὰ τὴν διώρυγα, τὴν ὁποίαν κατεσκεύασαν.

— Καὶ δὲν σὰς τὴν ἐπλήρωσαν;

— Ναί, ἀλλὰ εἰς τὴν ἡμίσειαν τιμὴν.

— Νὰ πληρωθῇτε λοιπὸν καὶ διὰ τὴν ἀμπελὸν σας ἐκ νέου. Ἐχετε ἄλλο;

— Μὲ συγχωρεῖτε. Πάσχω ἀπὸ ἑνδεῖαν χρημάτων, ὡς θὰ συμπεραίνετε βεβαίως. Χρεωστῶ εἰς τὸν κ. Φλαγετόν σχεδὸν ἑννέα χιλιάδας φράγκων.

— Ἐννέα χιλιάδας!... ἀλλὰ τί νὰ γίνῃ! ὑπομονή, σὰς δίδω καὶ αὐτάς· ἐξ ἰδίων μου ὅμως. Ἐλπίζω ὅτι εὐχαριστεῖσθε πλέον.

— Εἶνε καὶ ἕν ἄλλο.

— Τί ἄλλο;

— Ὅτι δηλαδὴ μοὶ λείπει ἓν φόρεμα, διὰ νὰ παρουσιασθῶ ἐνώπιον τῆς αὐλῆς...

— Ἐπρονόησα δι' αὐτό, κυρία μου· χθές, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν σας, διώρισα νὰ σὰς ἐτοιμάσουν ἓν φόρεμα, τὸ ὅποιον θὰ ἔχετε αὐριον τὴν μεσημβρίαν.

— Ἀλλὰ δὲν ἔχω καὶ ἀδάμαντας νὰ φορέσω.

— Οἱ ἀδαμαντουργοὶ Βαίμερ καὶ Βοσσάγγης θὰ σὰς ἀποστείλουν αὐριον, ἀντὶ ἀποδείξεως ἰδιογράφου μου, ὁλόκληρον στολισμὸν ἐξ ἀδαμάντων, διακοσίων χιλιάδων φράγκων ἀξίας, στολισμὸν τὸν ὅποιον θὰ τοῖς ἐπιστρέψετε μεθ' αὐτόν.

— Κάλιστα. Τώρα, κυρία μου, τὸ διάταγμα περὶ διορισμοῦ τοῦ υἱοῦ μου ;

— Θὰ σὰς τὸ ἐγχειρίσιον ὁ βασιλεὺς.

— Τὰ δ' ἐξοδα τῆς συστάσεως τοῦ τάγματος ;

— Τὸ διάταγμα θὰ τὰ ὑπαινίσσεται.

— Περὶ δὲ τῆς ἀμπέλου μου ;

— Πόσον τιμᾶται ἡ ἀμπελος αὕτη ;

— Τέσσαρα στρέμματα, πρὸς ἑξ̄ χιλιάδας φράγκων τὸ στρέμμα. Ἡ γῆ ἐκείνη ἦτο εὐφωρισμένη, κυρία μου.

— Τώρα σὰς διδω μίαν ὁμολογίαν δώδεκα χιλιάδων φράγκων καὶ δώδεκα, τὰς ὁποίας σὰς ἐπλήρωσεν ἡ κυβέρνησις ὅταν ἔλαβε τὴν ἀμπελον, γίνονται εἰκοσιτέσσαρες.

— Μάλιστα.

— Λάβετε λοιπὸν τὸ μελανοδοχεῖον καὶ γράψατε, παρακαλῶ, πρῶτον ὁμεῖς.

Ἡ γραῖα ἔσυρε τὴν τράπεζαν πλησίον τῆς κλίνης τῆς, ἠτοίμασε τὸν χάρτην, ἔλαβε τὸν κάλαμον καὶ περιέμενε νὰ τῇ ὑπαγορεύσῃ,

Ἡ κ. Δουβαρρὺ ἤρξατο :

«Μεγαλειότατε, ἡ χαρὰ, ἣν αἰσθάνομαι ὅτι βλέπω τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα ὑποδεχομένη τὴν προσφορὰν μου τοῦ νὰ γενῶ ἡ ἀναδοχος τῆς ἀγαπητῆς μου φίλης, κυρίας κομῆσεως Δουβαρρὺ... μ' ἐνθαρρύνει νὰ καθικετεύσω τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ὅπως μὲ καταξιώσῃ βλέμματος εὐμενοῦς, ὅταν παρουσιασθῶ αὐρίον εἰς Βερσαλλίας, κατὰ τὴν ἀδειαν Αὐτῆς. Κολακεύομαι δέ, βασιλεῦ, ὅτι ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης θὰ μὲ τιμῇ δι' ἀγαθῆς δεξιώσεως, ἐπεριδομένη εἰς τὴν οἰκογένειάν μου, ἕκαστος τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς ἔχουσιν τὸ αἷμα αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἐστεμμένων κεφαλῶν τοῦ κραταιοῦ Ὑμῶν γένους.»

— Ὑπογράψατε τώρα, παρακαλῶ.

Ἡ κόμησσα δὲ Βεάρν ὑπέγραψεν :

«ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, ΕΥΦΗΜΙΑ, ΡΟΔΟΛΦΗ
ΚΟΜΗΣΣΑ ΔΕ ΒΕΑΡΝ».

Ἡ γραῖα ἔγραφε διὰ χειρὸς στερεᾶς· οἱ χαρακτῆρές τῆς ἦσαν μεγάλοι, ὅσον τὸ πλάτος ἡμίσεος ἀντίχειρος καὶ μὲ ἀριστοκρατικὴν πλησμονὴν ἄνορθογραφιδῶν.

Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσε, δὲν ἀφῆκεν ἐκ τῶν χειρῶν τὸ ἐγγραφόν τῆς, ἀλλ' εὐθὺς διεβίβασε τὸν κάλαμον, τὸν χάρτην καὶ τὸ μελανοδοχεῖον εἰς τὴν Δουβαρρὺ ἵνα γράψῃ καὶ αὐτὴ, ὡς καὶ ἔγραψεν, ὁμολογίαν εἰκοσι καὶ μιᾶς χιλιάδων φράγκων, ὧν δώδεκα πρὸς ἀποζημίωσιν τῆς ἀμπέλου καὶ ἑνὲς ὡς ἀμοιβὴν τοῦ δικηγόρου κυρίου Φλαγετόου.

Ἐπειτα ἔγραψε καὶ μικρὰν τινα ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς μνησθέντας ἀδελφὰν τοῦ πατρὸς, παρακαλοῦσα αὐτοὺς νὰ παραδώσῃαι τῷ ἐπιφέροντι ἀκέραιον τὸν τιμαλφῇ στολισμὸν τὸν καλούμενον Δουδοβέκιον, ὡς προελθόντα ἐκ τῆς πριγκιπίσσης Λουδοβίκης, τῆς θείας τοῦ Δελφίνου, ἥτις τὸν εἶχε πωλήσει διὰ τὰς ἐλεημοσύνας τῆς πρὸς τοὺς πτωχοὺς.

Τούτων οὕτω πληρωθέντων, ἡ ἀναδοχος καὶ ἡ ἀναδεκτὴ ἀντήλλαξαν τὰ ἐγγραφα τῶν.

— Τώρα, εἶπεν ὁ κυρία Δουβαρρύ, ἀποδειξάτέ μοι ὅτι τῶντι σᾶς ἔχω φίλην μου, φιλότατη κόμησσαι.

— Ἐξ ὅλης ψυχῆς, κυρία.

— Εἶμαι βεβαία ὅτι ἂν ἔλθητε νὰ μείνετε εἰς τὸν οἶκόν μου, ὁ βασιλικὸς ἱατρὸς κύριος Τρογγίνος θὰ σᾶς ἱατρεύσει ὅσον τάχιστα. Ἐλθετε λοιπόν· θὰ δοκιμάσετε ταύτοχρόνως καὶ τὸ ρευστόν, τὸ ὅποιον ἔχω, καὶ εἶνε, σᾶς βεβαιῶ, πολύτιμον.

— Ἐρχομαι, κυρία μου· σᾶς εἶμαι μάλιστα εὐγνώμων· ἔρχομαι, εἰς τὰς πέντε θὰ εἶμαι εἰς Λυκιέννας. Ἰδοὺ τὸ ὥρολόγιον σημαίνει μίαν.

— Δὲν ἔρχεσθε τώρα μετ' ἐμοῦ;

— Ἐγὼ καὶ νὰ τελειώσω... Εἰς τὰς πέντε.

— Ἐπιτρέπετε νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς τρεῖς ὁ ἀδελφός μου νὰ σᾶς λάβῃ εἰς τὴν ἰδικήν του ἄμαξιν;

— Μάλιστα.

— Λοιπὸν σᾶς περιμένω· χαίρετε, φιλότατη ἀνάδοχε!

— Χαίρετε, φιλότατη ἀναδεκτή.

Καὶ οὕτως ἀπεχωρίσθησαν· ἡ γραῖα ἔκειτο πάντοτε ἐπὶ τῆς κλίνης, μετὸν πόδα ἐξηπλωμένον ἐπὶ τῶν προσκεφαλαίων, παρακειμένης τινὸς καθέδρας.

Καταβαίνουσα ἡ Δουβαρρύ διήλθε πρὸ τῆς μεγάλης αἰθούσης τοῦ ξενοδοχείου, ἔνθα εἶδε τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς καθήμενον πλησίον τραπέζης, ἐνώπιον δύο φιαλῶν οἴνου.

Ἄμψ δὲ οὗτος παρετήρησε τὴν Δουβαρρύ, ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς καθέδρας του καὶ ἔσπευσε πρὸς αὐτήν.

— Αἶ! τῇ λέγει.

— Αἶ! ἐνίκησαμεν, ἀλλ' ἀκριβὲς πολὺ ἡγοράσαμεν τὴν νίκην!

— Τὴν ἔχομεν τὴν ἀνάδοχον;

— Ναί, ἀλλ' ἀντὶ ἐνὸς ἑκατομμυρίου φράγκων σχεδόν.

— Τί λέγεις!

— Ναί.

— Ἀ! τὴν διαβόλισαν! ἄ! τὴν γραῖαν μάγισσαν!

— Εἶνε ἓνας Σατανᾶς τρομερός! Πρότεχε ἐντοσοῦτῳ μήπως ἀλλάξῃ πάλιν γνώμην· ἔσο ἕτοιμος νὰ μοὶ τὴν φέρῃς εἰς Λυκιέννας· εἰς τὰς τρεῖς ἔρχεσαι καὶ τὴν εὐρίσκεις, ἕως εἰς τὰς πέντε θὰ ἦσθε ἐκεῖ. Δὲν θὰ ἡσυχάσω ἂν πρότερον δὲν τὴν κλειδώσω.

— Δὲν τὸ κουνῶ ἀπ' ἐδῶ, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Ναί, κ' ἐγὼ τώρα τρέχω νὰ προετοιμάσω τὰ ἀπαιτούμενα.

Καὶ σπεύσασα εἰς τὸ ὄχημά της:

— Εἰς Λυκιέννας! ἀνέκραξεν. Αὖριον θὰ εἶπω εἰς Μαρλύ.

— Τὸ λέγω δᾶ! εἶπε κατ' ἐκυτὸν ὁ Ἰωάννης παρατηρῶν τὸ ὄχημα ἀναχωροῦν· μὴ σε μέλη καὶ κάμποσον ἀκριβὲς στοιχίζομεν τῆς Γαλλίας!... Δὲν τιμᾷ τοῦτο ὀλίγον τοὺς Δουβαρρύ.

ΛΣΤ'

Ἡ πέμπτη συνωμοσία τοῦ στρατάρχου Ρισελιέ.

Ὁ βασιλεὺς ἐν τούτοις εὐρίσκετο εἰς Μαρλύ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐλῆς του.

Τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ἐσπέρας τῆς συνεντεύξεως, ἣν προεξεθέσαμεν, καὶ δύο ὥρας ἄφ' ἧς ἡ κυρία δὲ Βεάρν, πιστῶς πλέον τὴν ὑπόσχεσιν αὐτῆς τηρήσασα, κατέλυσεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς κυρίας Δουβαρρύ, ὁ βασιλεὺς ἐχαρτοπαίζεν εἰς τὸν Κυανοῦν λεγόμενον Θάλαμον.

Καὶ ἐξ ἀριστερῶν τοῦ μὲν ἐκάθητο ἡ δούκισσα δ' Αἰένου, ἐκ δεξιῶν δὲ ἡ πριγκίπισσα Γεμενάς.

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐφαίνετο συλλογιζόμενος ἄλλα παρὰ τὸ προκείμενον, διό καὶ ἔχασεν ὀκτακόσια λουδοβίκια χρυσᾶ· ἔπειτα διατεθεὶς πρὸς τὰ σπουδαῖα ἐκ τῆς ζημίας ταύτης, — καθότι ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ὡς ἄξιός ἀπόγονος Ἑρρίκου τοῦ Δ', ἀγάπα νὰ κερδίζῃ πάντοτε — ἠγέρθη περὶ τὴν ἐνάτην, καὶ πορευθεὶς πλησίον παραθύρου τινὸς ἤρξατο συνομιλίαν μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ πρώην καγκελαρίου του, Μαλεζέρβ τὸ ὄνομα.

Ὁ κ. δὲ Μωπεοῦ, ὅστις ταυτοχρόνως συνωμίλει μετὰ τοῦ κ. δὲ Σιουασώλ εἰς ἓν ἄλλο παράθυρον, ἀπέναντι, ἔρριπτον ἀνήσυχά βλέμματα πρὸς τὸν συνδιαλεγόμενον βασιλέα.

Πέριξ τῆς ἐστίας ἐκάθηντο αἱ δέσποιναί· Ἀδελαΐς, Σοφία καὶ Βικτωρία, μετὰ τῶν ἐπιτίμων κυριῶν τῶν καὶ ἄλλων εὐγενῶν γυναικῶν τε καὶ ἀνδρῶν.

Αἱ κυριώτεραι τῶν γυναικῶν ἦσαν αἱ κυρίαι δὲ Γραμμόντ, δὲ Γεμενάς, δὲ Σιουασώλ, δὲ Μιρεπουᾶ καὶ δὲ Πολαστρῶνος.

Καὶ διηγεῖτο λοιπὸν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἡ δέσποινα Ἀδελαΐς μίαν ἱστορίαν περὶ ἐπισκόπου τινός, τὸν ὁποῖον κατέστησαν ἔκπτωτον κατ' ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας, περιορίσαντες αὐτὸν καὶ ἐντὸς τοῦ οἴκου του. Ἡ ἱστορία δὲ αὕτη, τὴν ὁποίαν κρίνομεν ἀνωφελὲς νὰ ἐπαναλάβωμεν, ἦτον οὐκ ὀλίγον σκανδαλώδης, εἰς τὰ χεῖλη μάλιστα μιᾶς βασιλόπαιδος· ἀλλ' εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὰ ἦθη ὑπῆρχον τοιαῦτα.

— Ἐντασοῦτῳ, εἶπεν ἡ δέσποινα Βικτωρία, αὐτὸς ὁ ἐπίσκοπος ἦτο ἐγκαθιδρυμένος ἐδῶ, ἐν τῷ μέσῳ μας, πρὸ ἐνὸς μηνὸς μόλις· τίς νὰ μᾶς ἔλεγε ποτέ!...

— Καὶ εἰς χειρότερα ἀκόμη συναντήματα θὰ ἐκτεθῶμεν ἐντὸς τοῦ οἴκου τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Γραμμόντ, ἂν εἰσαχθῶσι ποτὲ οἱ οὐδέποτε εἰσαχθέντες καὶ ἐπιθυμοῦντες τοῦτο διακαῶς.

Ὅλη ἡ ὁμήγυρις ἐνόησε πῶς ἔτεινον οἱ λόγοι οὗτοι.

— Κατ' εὐτυχίαν, ἄλλο εἶνε τὸ θέλομεν καὶ ἄλλο τὸ δύνασαι· ψεύματα, δούκισσα; εἶπεν ἀναμιχθεὶς εἰς τὴν συνομιλίαν μικρόσωμός τις ἀνὴρ, ἐβδόμηκοντα τεσσάρων ἐτῶν ἡλικίαν μὲν ἔχων, ἀλλὰ μόλις πεντηκοντούτης φαινόμενος· τόσον κομψὸν ἦτο τὸ ἀνάστημά του, τόσον στερεὺς ὁ ποὺς αὐτοῦ, τόσῳ ζωηρὰ οἱ ὀφθαλμοὶ του, τόσῳ λευκὴ ἡ ἐπίδερμίς καὶ ἡ χεὶρ του ὥρατα!

— Ἄ! ἰδοὺ πάλιν ὁ κ. Ρισελιὲ ἦλθε νὰ κάμῃ ἔφοδον εἰς τὴν ἀτυχῇ μας τὴν συνομιλίαν, ὡς ἔκαμε καὶ εἰς τὸ Μαῶν! εἶπεν ἡ δούκισσα. Ἀκόμη, κύριε δούξ, εἰμεθα ὀλίγον παληκάκια, ὡς φαίνεται.

— Ὅλίγον μόνον, κυρία μου! Ἄ! σὰς βεβαιῶ, μὲ ἀδικεῖτε· εἰπέτε μᾶλλον ὅτι εἰμεθα καὶ πολὺ.

— Ἐστω λοιπὸν· ἀλλὰ μὴ με διακόπτετε τούλάχιστον· διηγοῦμαι ἱστορίαν.

— Νὰ σὰς διακόψω! μὴ γένοιτο! Νὰ σὰς διακόψω, ἐνῶ τὸ μόνον πιθανόν εἶνε νὰ λέγετε κακὸν περὶ τίνος τῶν φίλων μου; ἀπαγε! ἐξ ἐναντίας, σὰς ἀκούω μὲ ὅλα τὰ ὦτα, ὅσα εἰσέτι μοὶ ἔμειναν.

Αἱ περιστάσαι ἐπλησίασαν τότε ἔτι μάλλον πρὸς τὴν δούκισσαν.

Ἡ κ. δὲ Γραμμὸντ ἠκόντισε βλέμμα πρὸς τὸ παράθυρον, ἵνα βεβαιωθῇ ἂν ὁ βασιλεὺς ἵστατο ἐκεῖ εἰσέτι. Ἴστατο τῶντι ἐκεῖ εἰσέτι· ἀλλὰ καὶ τοι συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ κ. Μαλεζέρβ, ἔρριπτεν ἐκ διαλειμάτων τὰ βλέμματα ἐπὶ τῶν συνομιλούντων, διὸ τὸ βλέμμα του διεσταυρώθη μετὰ τῆς κ. δὲ Γραμμὸντ.

Ἐκ τούτου ἐδειλίασεν ὀλίγον ἡ δούκισσα, πλὴν ἤρχισε πλέον τὴν ὁμιλίαν τῆς καὶ ὤφειλε νὰ ἐξακολουθήσῃ.

— Γνωρίζετε λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ἡ κ. δὲ Γραμμὸντ ἀποτεινομένη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς τρεῖς βασιλόπαιδας, ὅτι κυρία τις, — τ'ὄνομα, καὶ ἂν δὲν εἴπωμεν δὲν βλάπτει μὲ φαίνεται, πῶς; — κυρία τις λοιπὸν ἐπεθύμησε κατ' αὐτὰς νὰ μᾶς ἴδῃ, ἡμᾶς, τὰς ἐκλεκτὰς παρὰ Κυρίου, τὰς ἐνθρονισμένας ἐν τῇ δόξῃ ἡμῶν, διὰ τὸ ὅποιον διακρῆγνυνται ἀπὸ ζηλοτυπίας.

— Νὰ μᾶς ἴδῃ, ποῦ; ἠρώτησεν ὁ δούξ.

— Πού; εἰς Βερσαλλίας, εἰς Μαρλὺ καὶ εἰς Φονταίνεβλώ.

— Καλὰ, καλὰ, καλὰ, ἐνόησα.

— Ἡ κυρία αὕτη μόνον εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως ἠξιώθη τῆς τιμῆς νὰ παρακαθήσῃ, πλὴν εἰς τὰς συναναστροφάς μας δὲν εἶχε πατήσῃ ποτέ

— Καὶ τὸ ὄνομα τῆς;

— Τὸ ὄνομα εἶπομεν ὅτι δὲν τὸ λέγομεν.

— Ἀλλὰ διὰ νὰ μᾶς ἴδῃ εἰς Βερσαλλίας, εἰς Μαρλὺ καὶ εἰς Φονταίνεβλώ, εἶπεν ὁ κ. Ρισελιὲ ἀφρονον ταμβάκον ροφήσας, ἀνάγκη νὰ εἰσαχθῇ.

— Βεβαίως· διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐκίνησε καὶ πάντα λίθον.

— Στοιχηματίζω ὅτι τὸ κατώρθωσεν, ἢ θὰ τὸ κατορθώσῃ, εἶπεν ὁ δούξ· ὁ βασιλεὺς εἶνε πόσον καλοῦργαθος.

— Κατὰ δυστυχίαν διὰ νὰ εἰσαχθῇ τις δὲν ἀρκεῖ μόνῃ ἡ ἀδεια τοῦ βασιλέως, ἀνάγκη νὰ εὐρεθῇ καὶ ἐκεῖνος ὅστις θὰ σὰς εἰσάξῃ.

— Ναί, βεβαίως, εἶπεν ἡ κ. Γεμενέας, μία ἀνάδοχος, λόγου χάριν.

— Καὶ τὸ κοκὸν εἶνε ὅτι δὲν εὐρίσκει τόσον εὐκόλα ὁ καθείς αὐτὴν τὴν ἀνάδοχον, εἶπεν ἡ κ. δὲ Μιρεπουᾶ· παραδειγμα ἡ ὥραία Βουρβονναία, ἣτις ζητεῖ μίαν τοιαύτην καὶ δὲν εὐρίσκει.

Καὶ ἤρχισε νὰ ὑποτονθορίζῃ:

Ἡ ὥραία Βουρβονναία
πάσχει καὶ κακὰ.

— Ἀ! κυρία μαρεσχιᾶλη, κυρία μαρεσχιᾶλη, εἶπεν ὁ δούξ δὲ Ρισελιέ, ἀφήσατε δὲ ὅλον τὸν μισθὸν τοῦ διηγήματος τῆς εἰς τὴν κυρίαν δούκισσαν.

— Λέγετε, λέγετε, δούκισσα, εἶπεν ἡ δέσποινα Βικτωρία· μὴ ἀφήσετε τὴν διήγησιν τώρα ὅτε μᾶς ἐκινήσατε τὴν περιέργειαν.

— Νὰ τὴν ἀφήσω! ἐξ ἐναντίας θὰ τῆς τὴν διηγηθῶ μέχρι τέλους. Ζητεῖ λοιπὸν μίαν ἀνάδοχον καὶ τέλος πάντων εὐρίσκει μίαν. Ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε, λέγει τὸ Εὐαγγέλιον. Εὐρίσκει μίαν, ἀλλ' ὅποιαν! Μίαν καλὴν γυναῖκα ἐπαρχιώτισσαν. Τὴν ἐπῆρεν ἀπὸ τὰς κλώσσας τῆς, τὴν εἶπε πῶ πῶ, τὴν ἐκανέκευσε, τῆς ἐπρομήθευσε τὰ παπὰ ὅσα χρειάζονται.

— Ἀλλ' εἶνε φορικτὸν τὸ πρᾶγμα, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Γεμενέας.

— Νὰ ἴδῃτε. Αἰφνης ἡ ἐπαρχιώτις, ἀφοῦ ἐκανακεύθη καλὰ καλὰ καὶ ἐστολίσθη, πίπτει ἀπὸ τὴν κλίμακα τοῦ οἴκου τῆς...

— Καί ; εἶπεν ὁ κ. δὲ Ρισελιέ.

Καί... τὸν πόδα σπᾶ
ἀκρα συμφορά !

Εἶπεν ἡ δούκισσα, προσθέσασα ἐκ τοῦ προχείρου δύο στίχους εἰς τοὺς ἀνωτέρω τῆς μαρεσιχιάλης δὲ Μιρεπουᾶ.

— Εἰς τρόπον ὧστε, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Γεμενέας, ἡ εἰσαγωγὴ πῶς ἀπέγινε ;

— Ὡχετο, ἀπέπτη πᾶσα ἐλπίς.

Ἡ δούκισσα διεκόπη ἀποτόμως ὡς ἀπαντήσασα δεύτερον τοῦ βασιλέως βλέμμα.

— Ἀληθῶς, αὐτὴ ἡ κυρία, ἡ ἐπαρχιώτις, ἤξιζε νὰ τῆς προσφέρῃ λατρείαν πᾶσα εὐγενὴς ψυχὴ, ἐπανέλαθεν ἡ κυρία δὲ Γεμενέας.

— Καλὰ, ἀλλ' ἂν ξετρυπώσῃ τώρα κάμμιαν ἄλλην ἀνάδοχον αὐτῇ, ἥτις ἔχει τὸν πόθον τοῦ νὰ εἰσαχθῇ ;

— Ὡ ! δὲν ὑπάρχει φόβος τοιοῦτος· αἱ ἀνάδοχοι δὲν εὐρίσκονται τόσον εὐκολα.

— Ἐννοεῖται ! εἶπεν ὁ δούξ φαγὼν ἐν ἐκ τῶν ζακχαρωτῶν ἐκείνων τῶν θαυματουργῶν τὴν ἐνέργειαν, καθότι ἤδετο τότε ὅτι εἰς αὐτὰ ὤφειλε τὴν αἰώνιον του νεότητα.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν, ὁ βασιλεὺς ἐκινήθη νὰ πλησιάσῃ πρὸς τοὺς συνομιλοῦντας. Ἐκαστος δὲ αὐτῶν ἐσίγησε.

Καὶ ἰδοὺ ἡ καθαρὰ καὶ γνωστὴ τοῦ βασιλέως φωνὴ ἀντήχησεν ἐντὸς τοῦ θαλάμου.

— Καλὴν νύκτα, κυρίαι μου, καλὴν νύκτα σας, κύριοι.

Ἐκαστος παρευθὺς ἀνωρθώθη, καὶ εἰς τὴν στοὰν ἔγινε μεγάλη κίνησις.

Ὁ βασιλεὺς ἐπροχώρησε βήματα τινα πρὸς τὴν θύραν, ἔπειτα στράφεις καθ' ἣν στιγμήν ἦτο ἑτοιμος νὰ ἐξέλθῃ :

— Ἀληθῶς, εἶπεν, αὖριον θὰ ἔχομεν εἰς Βαρσαλλίας εἰσαγωγὴν.

Ὁ λόγος οὗτος ὑπῆρξε κεραυνὸς διὰ τὴν ὁμήγυριν. Ὁ βασιλεὺς περιέφερε τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ ὁμίλου τῶν γυναικῶν, αἵτινες ὠχρίων βλέπουσαι ἀλλήλας.

Ἐπειτα ἐξῆλθε χωρὶς νὰ προσθέσῃ ἄλλο τι.

Ἀλλὰ μόλις διέβη τὸ κατώφλιον τοῦ θαλάμου μετὰ τῶν πολυαριθμῶν εὐγενῶν τῆς ὑπηρεσίας του καὶ ἄλλων ἀξιωματικῶν, καὶ ἔκρηξις φωνῶν ἠκούσθη μετὰ τῶν βασιλοπαίδων καὶ τῶν ἄλλων, οἱ οἱ ἔμειναν καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του.

— Εἰσαγωγὴν ! ὑπετραύλισεν ἡ δούκισσα δὲ Γραμμόντ πελιδνὴ καθισταμένη. Τί ἐννοεῖ ἀρά γε ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης διὰ τοῦ λόγου τούτου ;

— Αἶ, δούκισσά μου, εἶπεν ὁ δὲ Ρισελιέ, τὴν σήμερον αἱ ἱατροὶ τόσον εὐκολα θέτουν εἰς τὸν τόπον των τοὺς πόδας, αἵτινες σποῦν !

Ὁ κ. δὲ Σιουασώλ ἐπλησίασε πρὸς τὴν δούκισσαν δὲ Γραμμόντ, τὴν καὶ ἀδελφὴν του, καὶ τῇ ἔσφιγγε τὸν βραχίονα ὡς εἰ τὴν ἔλεγεν : « ὀλιγώτερα λόγια ! » ἀλλ' εἰς μάτην ἡ δούκισσα δὲν τὸν ἤκουσε.

— Ἀτοπον καὶ ἀπὸ τὰ μεγαλήτερα ! ἀνέκραξεν ἡ δούκισσα.

Τρόντι, μέγα ἀτόπημα ! ἐπανέλαθεν ἡ κυρία δὲ Γεμενέας.

Ὁ κ. δὲ Σιουασώλ εἶδεν ὅτι ματαία ἡ παρουσία του, διὸ ἀπεμακρύνθη.

— Ὡ ! δέσποινά μου, ἀνέκραξεν ἡ δούκισσα, ἀπαιτιομένη πρὸς τὰς

θυγατέρας τοῦ βασιλέως, ὅμως πλέον ἔχομεν τὴν μόνην καταφυγὴν. Ὑμεῖς, αἱ πρῶται τοῦ βασιλείου κυραὶ, ἠθέλατε ποτὲ ὑποφέρει νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν συναναστροφὴν μας μία γυνή, τὴν ὁποῖαν οὐδ' αὐταὶ αἱ θαλαμηπόλοι μας θὰ ἐδέχοντο;

Ἄλλ' αἱ περιγίπισσαι, ἀντὶ ν' ἀποκριθῶσιν ἔκλιναν περιλύπως τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.

— Δέσποιναι μου, διὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! ἐπανελάθεν ἡ δούκισσα.

— Ὁ βασιλεὺς εἶνε κύριος, εἶπεν ἡ δέσποινα Ἀδελαΐς στενάξασα.

— Ἐχει δίκαιον, εἶπεν ὁ δούξ δὲ Ρισελιέ.

— Καὶ τότε λοιπὸν ὅλη ἡ αὐλὴ τῆς Γαλλίας παραγκωνίζεται, ἀνέκραξεν ἡ δούκισσα. Ἀ! κύριοι, πόσον ὀλίγον ἀληθῶς φροντίζετε περὶ τῆς τιμῆς τῶν οἰκογενειῶν σας!

— Κυραὶ. εἶπεν ὁ κ. δὲ Σιουασὼλ πειρώμενος νὰ γελάσῃ, ἐπειδὴ βλέπω ὅτι τὰ πράγματα καταντοῦν εἰς συνωμοσίαν, δότε μοι τὴν ἀδειαν ν' ἀπέλθω ἐγὼ μετὰ τοῦ κ. δὲ Σαρτίν. Ὑμεῖς δέ, κύριε δούξ; ἐπρόσθεσεν ὁ πρωθυπουργὸς ἀποταθείς πρὸς τὸν Ρισελιέ.

— ὦ! ἐγὼ μένω! ἐγὼ μένω, ἀπήντησεν ὁ δούξ, διότι τρελλαίνομαι διὰ τὰς συνωμοσίας. Ἐγὼ θὰ μείνω.

Ὁ κ. δὲ Σιουασὼλ καὶ ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἀπῆλθον. Ἠκολούθησαν δὲ τὸ παράδειγμα τῶν καὶ ὀλίγοι τινὲς ἄνδρες, οἵτινες ἦσαν ἐκεῖ παρόντες.

Πλησίον τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως ἔμειναν πλέον μόναι αἱ κυραὶ δὲ Γραμμόντ, δὲ Γεμενέας, δ' Αἰένου, δὲ Μιρεπουθ, δὲ Πολαστρῶνος, καὶ ὀκτὼ ἡ δέκα ἄλλαι κυραὶ, καὶ αὐταὶ ἔχθροὶ ἄσπονδοι τῆς εἰσαγωγῆς τῆς Δουβαρρύ.

Ὁ δούξ δὲ Ρισελιέ ἦν μετὰ τῶν ὁ μόνος ἀνὴρ.

— Ἐγὼ ἀντιπροσωπεύω τὴν θυγατέρα μου κόμησσαν δ' Ἐγμόντου· ἐμπρός, κυραὶ μου, ἐμπρός! εἶπεν.

— Ἀκούσατε, ὑπέλαθεν ἡ δούκισσα δὲ Γραμμόντ· ὁ βασιλεὺς, ὡς εἶπον αἱ δέσποιναι, εἶνε κύριος ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς εἴμεθα κυραὶ εἰς τοὺς οἴκους μας.

— Τί ἐννοεῖτε;

— Ἐννοῶ νὰ μὴν ἔλθῃ καμμία ἐξ ἡμῶν τὴν ἐσπέραν τῆς εἰσαγωγῆς.

— Τφόντι, τφόντι! ἀνέκραξαν διάφοροι κυραὶ.

— ὦ! δέσποιναι μου, εἶπε τότε ἡ δούκισσα ἀποτεينوμένη πρὸς τὰς θυγατέρας τοῦ βασιλέως· ὦ! νὰ ἐδίδετε εἰς τὴν αὐλὴν τὸ λαμπρὸν τοῦτο παράδειγμα ὑμεῖς πρῶται! ὁποῖαν τιμὴν ἤθελε διασώσει ἡ Γαλλία!

— Ἀλλὰ φαντασθῆτε πόσον θὰ δυσηρεστεῖτο ὁ βασιλεὺς! εἶπεν ἡ Σοφία.

— Τίποτε, τίποτε, ὑπέλαθεν ἡ δούκισσα δὲ Γραμμόντ· μάλιστα τούναντι· ἤθελε σὰς θαυμάσει εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του. Ἐχει πόσον εὐγενῆ ψυχὴν! Ἐπειτα μήπως μόναι ὑμεῖς θὰ λείπετε! θὰ λείπωμεν ὅλοι, ὅσαι εἴμεθα ἐδῶ.

— Ὅλοι! ἀνέκραξαν αἱ κυραὶ.

— Ναί, ὅλοι, ἐπρόσθεσεν ὁ Ρισελιέ.

— Εἴσθε λοιπὸν καὶ ὑμεῖς σύμφωνος, κύριε δούξ; ἠρώτησεν ἡ Ἀδελαΐς.

— Συμφωνότατος, δέσποινα μου, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο μάλιστα ζητῶ τὸν λόγον.

— Λέγετε, λέγετε, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Γραμμόντ.

— Νὰ ἐπιληφθῶμεν τοῦ πράγματος μεθοδικῶς, εἶπεν ὁ δούξ· δὲν ἀρκεῖ

μόνον νὰ φωνάζωμεν «ὄλαι! ὄλαι», πολλοὶ πολλὰκις ἀνέκραξαν μετ' ἐνθουσιασμοῦ «ναί, ναί,» καὶ ἔπειτα δὲν ἔκαμαν τίποτε· μάλιστα ἀφῆκαν εἰς τὸ μέσον ἓνα ἢ δύο πιστούς. Δὲν ἐπεθύμουν νὰ πάθω τοῦτο καὶ πέμπτην, ὅπως τὸ ἔπαθα τέσσαρας ἤδη φορὰς ἐπὶ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' καὶ ἐπὶ τῆς Ἀντιβασιλείας.

— Τί λόγος! κύριε δούξ! εἶπεν ἡ δούκισσα δὲ Γραμμόντ.

— Τί λόγος, δούκισσά μου; λόγος βασιμώτατος. Ὑμεῖς μισεῖτε πλείοτερον τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι πλέον ὑπεύθυνος ἀπὸ ὑμᾶς.

— Σεῖς ὑπεύθυνος, δούξ; ἠρώτησεν ἡ μαρσεσχιάλη δὲ Μιρεπουᾶ.

— Ἐννοεῖται, καὶ πολὺ μάλιστα· πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν δὲν ἐπάτησα εἰς Λυκιέννας, πρὸ τεσσαρῶν ἡμερῶν δὲν ἐπάτησα εἰς Βερσαλλίας· τόσον ὥστε χθὲς ἡ κόμησσαι ἔστειλε νὰ μάθῃ ἂν ἤμαι ἀσθενής, καὶ γνωρίζετε τί ἀπήντησαν οἱ ὑπηρέται μου; ὅτι ἐξ ἐναντίας εἶχα κάλλιστα εἰς τὴν ὑγείαν μου. Μολοντοῦτο παραχωρῶ τὰ δικαιώματά μου εἰς τὴν κυρίαν δούκισσαν δὲ Γραμμόντ· ἵδεν εἶμαι φιλόδοξος· ναί, δούκισσα, σὰς ἀφήνω ὅλας τὰς τιμὰς, αἵτινες θὰ προκύψουν ἐκ τῆς καλῆς ἐκβάσεως τοῦ πράγματος. Σεῖς ἐκινήσετε τὰ πράγματα, εἰς ὑμᾶς ἀνήκει ἡ ἀρχιστρατηγία.

— Μετὰ τὰς δεσποίνας, εἶπεν εὐσεβάστως ἡ δούκισσα.

— ὦ! ἡμεῖς... ἀφῆσате νὰ λάβωμεν μέρος παθητικόν, εἶπεν ἡ Ἀδελαῖς. Ἡμεῖς πηγαίνομεν αὐριοι νὰ ἴδωμεν τὴν ἀδελφὴν μας Λουδοβίκην εἰς Σαίντ-Δενῆ· ἐκείνη θὰ μᾶς κρατήσῃ ἐκεῖ, ἰδοὺ· δὲν ὑπάρχει νομίζω οὐδεμία ἀφορμὴ παρεξηγήσεως.

— ὦ! οὐδεμία ἀναμφιβόλως, εἶπεν ὁ δούξ.

— Ἐγὼ πάλιν, εἶπεν ἡ δούκισσα δὲ Γραμμόντ, πηγαίνω νὰ ἴδω τὰ κτήματά μου εἰς Σιαντελοῦπον.

— Εὐγε! ἀνεφώνησεν ὁ δούξ· ἀξιόλογα.

— Ἐγὼ, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα δὲ Γεμενέας, ἔχω ἐν τῶν τέκνων μου ἄρρωστον, καὶ δὲν ἐξέρχομαι ἐκ τοῦ οἴκου.

— Ἐγὼ, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Πολαστρῶνος, εἶμαι ἀπόψε ἀδιάθετος, καὶ πολὺ πιθανὸν αὐριον νὰ πέσω κλινήρης, ἂν ὁ ἱατρὸς δὲν μὲ φλεβοτομήσῃ.

— Ἐγὼ δέ, εἶπε μεγαλοπρεπῶς ἡ μαρσεσχιάλη δὲ Μιρεπουᾶ, δὲν πηγαίνω εἰς Βερσαλλίας διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν πηγαίνω. Δὲν εἶμαι κυρία ἐμαυτῆς;

— Καλὰ, καλὰ, εἶπεν ὁ Ρισελιέ, ὅλα αὐτὰ εἶνε λογικώτατα, ἀλλὰ χρειάζεται νὰ δοθῇ καὶ ὅρκος.

— Τί ὅρκος νὰ δοθῇ;

— Βεβαίως, εἰς τὰς συνωμοσίας ὀρκίζονται πάντοτε οἱ ἄνθρωποι· καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι οὐδὲν πλείοτερον ἀποβαίνει ἐκ τοῦ ὅρκου, ἀλλὰ τοιαύτη πάντοτε εἶνε ἡ τάξις. Λοιπὸν νὰ ὀρκισθῶμεν!

Καὶ τείνας τῇ χειρὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁμηγύρεως τῶν γυναικῶν εἶπε μεγαλοπρεπῶς:

— Ὁμνύω!

Ὅλαι αἱ γυναῖκες ἐπανάλαβον τὴν λέξιν, ἐξαιρουμένων τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως, αἵτινες ἤδη εἶχον ἀπέλθει κρυφίως.

— Τώρα τετέλεσται, εἶπεν ὁ δούξ· ἀφοῦ δοθῇ ὁ ὅρκος εἰς τὰς συνωμοσίας, ἄλλο πλέον τίποτε δὲν μένει.

— ὦ ! τί ἀπελπισία ! φαντασθῆτε νὰ εὐρεθῇ μόνη εἰς τὴν αἰθουσαν τῆς δεξιώσεως, ἀνέκραξεν ἡ κυρία δὲ Γραμμόντ.

— Αἶ ! εἶπεν ὁ δούξ· ἐξορίαί μου μυρίζουν μεταξύ μας.

— Νὰ μᾶς ἐξορίσουν, κύριε δούξ ! εἶπεν ἡ κυρία δὲ Γεμενέας· ἀλλὰ τότε ἡ αὐλή ; δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον. Συλλογισθῆτε ὅτι περιμένεται ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας· ποίους θὰ ἴδῃ ; Μεθαύριον ἔρχεται ἡ δέσποινα Δελφίνη, ποίους θὰ τῆς δεῖξωσι ; Καὶ ἔπειτα δὲν ἐξορίζεται ποτὲ μία ὁλόκληρος αὐλή· ἐκλέγουν ἐν τῷ μεταξύ.

— Γνωρίζω ὅτι ἐκλέγουν ἐν τῷ μεταξύ, εἶπεν ὁ δούξ, καὶ μάλιστα συμπίπτει πάντοτε νὰ ἡμαί ἐγὼ εἰς ἐκ τῶν ἐκλεγομένων· διότι τετράκις ἤδη, κυρίαί μου, ἔπесен ὁ κληρὸς εἰς ἐμέ...

— ὦ ! εἶπεν ἡ κυρία δὲ Γραμμόντ· ἂν κάνεις θυσιασθῇ, θὰ ἡμαί ἐγὼ βεβαίως.

— ὦ ὁ αὐτάδελφός σας κ. δὲ Σιουασώλ, ἐπρόσθεσεν ὁ δούξ· προσέξατε καλῶς, δούκισσα.

— ὦ ! ἂν θὰ πάθωμεν, θὰ πάθωμεν ὅλοι μας, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Γεμενέας ἀνεγειρομένη· ἐλπίζω ὅτι ὅλοι θὰ τηρήσομεν πιστῶς τὸν λόγον· δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία.

— Καὶ μάλιστα λόγον ἔνορκον, εἶπεν ὁ δούξ.

— Ἐπειτα, δὲν ἐποίησεν εἰσέτι ἐκποδὼν ἡ κυρία Δουβαρρὺ ὅλα τὰ ἐμπόδια, ὑπέλαθεν ἡ δούκισσα δὲ Γραμμόντ. Αὐριον ἴσως θὰ χρειασθῇ εἰς Βερσαλλίας ἀκόμη τρία πράγματα.

— Ποτα ;

— Ὁ κομμωτής, ἡ ἐσθής, καὶ εἰς δίφρος.

— Ἐ, καὶ δὲν τὰ ἔχει ;

— Μόλις εἰς τὰς δέκα θὰ τ' ἀποκτήσῃ... εἰς τρόπον ὥστε ὁ βασιλεὺς θὰ βαρυνθῇ νὰ τὴν περιμένη, θὰ διαλύσῃ τὴν συναναστροφὴν, καὶ οὕτως ἡ εἰσαγωγὴ θὰ ἀναβληθῇ εἰς τὸν μῆνα, ὅστις δὲν ἔχει σάββατον, ἕνεκα τῆς ἀφιξέως τῆς Δελφίνης.

Γενικὴ ἐπευφήμησις διεδέχθη τὸ λαμπρὸν τοῦτο ἐπείσοδιον τῆς συνωμοσίας· ἀλλ' ἡ κυρία δὲ Μιρεπουᾶ καὶ ὁ δούξ δὲ Ρισελιέ, καὶ τὰ χειροκροτοῦντες ἰσχυρότερον τῶν ἄλλων, ἀντήλλαξαν μεταξύ των βλέμμα συνεννόσεως.

Οἱ δύο οὗτοι ἦσαν οἱ γεροντότεροι αὐλικοί.

Τὴν ἐνδεκάτην, ὅλοι οἱ συνωμόται ὤδουν τὸν δρόμον τῶν Βερσαλλιῶν καὶ τοῦ Ἀγίου Γερμανοῦ, ὑπὸ λαμπρῆς φωτιζόμενοι σελήνης.

Ἀλλ' ὁ δούξ Ρισελιέ ἔλαθε κρυφίως ἓνα ἵππον, καὶ ἐνῶ ὁ δίφρος του, κεκλεισμένα ἔχων τὰ θυρίδια, ἔτρεχε μετὰ τῶν ἄλλων πρὸς τὰς Βερσαλλίας, αὐτὸς ἔσπευδεν εἰς Παρισίους διὰ πλαγίας ὁδοῦ.

ΛΖ'

Οὐδὲ κομμωτής, οὐδ' ἐσθής, οὐδὲ δίφρος.

Δὲν ἦτο μεγαλοπρεπὲς τὸ νὰ εἰσέλθῃ ἡ Δουβαρρὺ εἰς τὴν αἰθουσαν τῆς εἰσαγωγῆς ἐκ τοῦ θαλάμου τῆς ἐρχομένης, διό ἔκρινεν ἀξιοπρεπέστερον δι'

αὐτὴν ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ Παρισίων καὶ νὰ ἔλθῃ ἐκεῖθεν εἰς τὰ ἐν Βερσαλλίαις ἀνάκτορα.

Ἐξεκίνησε λοιπὸν διὰ Παρισίους μετὰ τῆς κομήσεως δὲ Βεάρν, ὑπὲρ ἰατρικῆς τῆς πληγῆς τῆς ὁποίας ἔκαμε μυρία ὄσα, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν ἐν ὁδῷ Βαλοῦ οἶκόν της τὴν ἑνδεκάτην πρὸ μεσημβρίας.

Ὅλοι οἱ συγγενεῖς τῆς βασιλικῆς εὐνοουμένης καὶ ὑπηρετῶν αὐτῆς κατεγίνοντο εἰς τὰς προετοιμασίας μετὰ πάσης σπουδῆς.

Τὴν τετάρτην μετὰ μεσημβρίαν φθάνει ὁ Ἰωάννης Δουβαρρὺ ἀσθμαίνων, ἀσχολαρκνῆς καὶ περιχαρῆς.

— Αἰ! τὸν ἔρωτᾷ ἡ κόμησσα.

— Αἰ; ὅλα ἐτοιμάζονται.

— Ὁ κομμωτής;

— Εὐρον εἰς τὸ ἐργαστήριόν του τὴν Χρυσὴν. Εἴμεθα καθ' ὅλα σύμφωνοι. Τοῦ ἔχωσα εἰς τὴν φούκταν ἐν ὁμόλογον πεντήκοντα λουδοβίκων χρυσῶν. Θὰ ἔλθῃ νὰ δειπνήσῃ ἐδῶ εἰς τὰς 22 ἀκριβῶς· περὶ τούτου λοιπὸν εἴμεθα ἡσυχοί.

— Ἡ δ' ἐσθῆς;

— Ἡ ἐσθῆς θὰ γίνῃ τέρας τεράτων. Εὐρον τὴν Τήγκα εἰς τῆς ραπτρίας· εἰκοσιεὶς τεχνίτριαι κάθονται καὶ κεντοῦν ἐπάνω τὰ μαργαριτάρια, ταινίας καὶ λοιποὺς στολισμούς. Ἔως εἰς τὰς 22 θὰ ᾄδῃ ἐτοιμὴ καθ' ὅλα.

— Εἴσαι βέβαιος, Ἰωάννη; δι' ὄνομα Θεοῦ, μὴ τύχῃ καὶ πάθωμεν τίποτε...

— Μὴ σέ μέλη.

— Ὁ δὲ διφρος;

— Ὡ! ὅσον διὰ τὸν διφρον, ἔγινε καὶ τι ἐξαίσιον· τὸν ἔχομεν μέσα εἰς ἐν χαμόγειον μὲ θερμάστραν, διὰ νὰ στεγνώσῃ τὸ βερνίκι· ἀλλὰ νὰ ἰδῇς ἓνα πρᾶγμα! Ὁ διφρος τῆς Δελφίνης ἐμπρὸς εἰς τὸν ἰδικόν σου δὲν εἶνε τίποτε. Ἐθαλα κ' ἐξωγράφισαν εἰς τὰ πλάγια, ἅφ' ἑνὸς μέρους δύο περιστέρια νὰ φιλοῦνται, ἅφ' ἑτέρου μίαν καρδίαν, τὴν ὁποίαν διατρυπᾷ βέλος. Εἰς τὸ μέρος ὅπου τὸν ἔχω ἐμαζεύθη κόσμος πολὺς νὰ τὸν βλέπῃ.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰσῆλθεν ἡ Τήγκα καὶ ἡ Χρυσὴ καὶ ἐπεβεβαίωσαν τὴν ἀγγελίαν τοῦ Ἰωάννου, ὅτι ὅλα ἐτοιμάζονται καὶ μάλιστα ἐξαίσιως.

— Εὐχαριστῶ, ἀξιά μου ὑπασπίστρια, εὐγέ σας, εἶπεν ἡ κόμησσα.

— Ἰωάννα, εἶπεν ὁ ἀντικόμης, οἱ ὀφθαλμοί σου εἶνε ὀλίγον κουρασμένοι· δὲν θὰ κάμῃς ἄσχημα νὰ κοιμηθῇς μίαν ὥραν.

— Νὰ κοιμηθῶ! δὲν βαρύνεσαι! Ἐγὼ θὰ κοιμηθῶ τὴν νύκτα, μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν μου· καὶ θὰ κοιμηθῶ ὕπνον τόσον γλυκύν, ὅσον πολλοὶ τῶν τῆς συναναστροφῆς δὲν θὰ ἀπολαύσουν.

Καὶ ὄντως, ἀντὶ νὰ κοιμηθῇ κατὰ τὴν προτροπὴν τοῦ ἀνδραδέλφου της, ἡ κ. Δουβαρρὺ, τὴν πέμπτην ἢ ἕκτην ὥραν τῆς ἑσπέρας ἔκαμεν ἐν λουτρὸν ἀπὸ γάλα· ἔπειτα, τὴν ἕκτην παρέδωκεν ἑαυτὴν εἰς τὰς θαλαμηπόλους της, μεχρὶ τοῦ ἔλθῃ ὁ κομμωτής..

Ἡ κόμμις τῆς κεφαλῆς καὶ σήμερον εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἀπαιτεῖ πολλὴν προσοχὴν καὶ ὑπομονήν, ἀλλὰ καὶ τότε ἀπῆτει ἀσυγκρίτως πλειοτέραν.

Διὰ νὰ πλεχθῶσι τὰ ὠρατὰ ἐκεῖνα μαλλία εἰς εἶδος ψαθίων, νὰ ἀνα-

σταλθῶσι περίξ μεταξωτοῦ τινος προσκεφαλιδίου, νὰ τυλιχθῶσιν ἐπὶ ὑποστηρικμάτων ἐξ ὀστέων λεπτῶν φαλαίνης, νὰ διακοσμηθῶσιν ἀπὸ λίθους τιμαλφεῖς, μαργαρίτας καὶ ἄνθη, νὰ πασθῶσι κατὰ τὸν συρμὸν τοῦ καιροῦ ἐκείνου διὰ τῆς λευκῆς ἐκείνης κόνας, τῆς χιόνα ὁμοιάζουσας ἐπιπεσοῦσαν· εἶτα νὰ κατασταθῶσι ταῦτα πάντα ἁρμονικὰ, ἡ ὄψις τοῦ προσώπου, οἱ ἀδάμαντες, οἱ μαργαρίται, τὰ πάγχροα καὶ πολυποίκιλα ἄνθη, ἐχρειάζετο χεῖρ ὄχι μόνον μεγάλου τεχνίτου, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπου τὰ μέγιστα ὑπομονητικοῦ.

Διὰ τοῦτο, ὡς φαίνεται, κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς, μόνοι μεταξὺ τῶν ἄλλων βιομηχάνων οἱ κουρεῖς ἔφερον σπάθην.

Σημαίνει ἡ ἕκτη, ὁ κομμωτῆς εἰσέτι δὲν ἐφάνη· εἶτα ἡ ἕκτη καὶ ἡμίσεια, εἶτα ἐπτά παρὰ τέταρτον. Τίποτε.

Σημαίνει ἡ ἐβδόμη. Ὅσοι ποτὲ περιέμενον εἰς παρομοίαν τινὰ περίστασιν, γνωρίζουσιν ἐκ πόσων δευτερολέπτων σύγκειται πᾶν τέταρτον τῆς ὥρας.

Ἀποστέλλουν ὑπηρέτην τινὰ εἰς τοῦ κομμωτοῦ. Ἐπιστρέφει ὁ ὑπηρέτης λέγων ὅτι ὁ κ. Λουβίνος — ὁ κομμωτῆς τῆς αὐλῆς ὠνομάζετο κύριος Λουβίνος — ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ οἴκου του διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τῆς κυρίας Δουβαρρύ, καὶ ἂν εἰσέτι δὲν ἔφθασε θὰ ἦτο ἀφύκτως καθ' ὁδόν.

— Τίς ἤξεύρει τινὰ δυσκολίαν θὰ ἀπήντησε διὰ νὰ εὕρῃ ἄμαξαν καλὴν, καὶ διὰ τοῦτο ἀργοπορεῖ, εἶπεν ὁ ἀντικόμης.

— Ἐν τούτοις, ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα, ἃς φορέσω τὴν ἐσθῆτά μου μεχρὶσοῦ ἔλθῃ ὁ κ. Λουβίνος, καὶ ἔχομεν ἀκόμη καιρόν· ἡ εἰσαγωγὴ θὰ γίνῃ τὰς δέκα· τώρα ἀκόμη εἶνε ἐπτά· μᾶς μένουν τρεῖς ὥραι· ἀφάιρεσε μίαν ἕως ὅτου φθάσωμεν εἰς Βερσαλλίας, δύο ὥραι. Τήγκα! τὴν ἐσθῆτά μου... Ποῦ εἶνε ἡ Τήγκα; ἡ ἐσθῆς μου ποῦ εἶνε;

— Δὲν τὴν ἔφεραν ἀκόμη, εἶπεν ἡ Χρυσή, καὶ ἡ δεσποσύνη Τήγκα ἐξῆλθε πρὸ δέκα λεπτῶν, νὰ τὴν φέρῃ μόνη της.

— Ἀ! εἶπεν ὁ ἀντικόμης, ἀκούω κρότον ἀμάξης· θὰ ἦν ὁ διφρὺς μας, βεβαίως.

Ὁ ἀντικόμης ἠπατάτο· ἦτο ἡ Τήγκα, ἥτις ἔφθασε μετ' ἄκρας σπουδῆς ἐρ' ἀμάξης.

— Ἡ ἐσθῆς μου! ἐνέκραξεν ἡ κόμησσα.

— Τί! δὲν τὴν ἔφεραν ἀκόμη; ἠρώτησεν ἡ Τήγκα ἀσχολοφανῆς.

— Ὅχι.

— Ὡ! αἱ, τώρα θὰ τὴν φέρουν· ἡ ράπτρια, τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἔφθασα εἰς τὸν οἶκόν της, τὴν εἶχε λάβει, μὲ εἶπαν μαζὶ της νὰ τὴν φέρῃ.

— Ἰωάννη, εἶπεν ἡ Δουβαρρύ, δὲν θὰ κάμῃς κακὰ νὰ στείλῃς τοῦλάχιστον διὰ τὸν διφρον.

— Ναί, ναί, ἀπήντησεν ὁ Ἰωάννης· καὶ ἀνοίξας τὴν θύραν: Ἄς ὑπάγῃ ἕνας, ἀνέκραξε, νὰ εἰπῇ νὰ φέρουν ἐδῶ τὸν διφρον, μὲ τοὺς νέους ἵππους, ὥστε νὰ τὸν ἔχωμεν ἔτοιμον.

Ὁ τὴν ἐπιταγὴν ταύτην λαβὼν ὑπηρέτης ἀνεχώρησεν· εὐθὺς δ' ἐπειτα ἠκούσθη ἀναχωρῶν μετὰ τάχους ἐντὸς ὁχήματος.

Ἐν τούτοις ὁ Ζαμὸρ ἐμφανίζεται κρατῶν ἀνὰ χεῖρας ἐπιστολήν.

— Τί εἶνε; ποίος σοῦ τὴν ἔδωκεν αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν; τὸν ἠρώτησεν ἡ κόμησσα.

— Ἐνας ἄνθρωπος τὴν ἔφερε καὶ μοῦ τὴν ἔδωκεν, ἀπήντησεν ὁ μικρὸς αἰθιώψ.

— Πῶς, ἓνας ἄνθρωπος; τί εἶδους ἄνθρωπος;
— Ἐνας ἐπάνω εἰς τὸ ἄλτογο.
— Καί διατί νὰ τὴν δώσῃ εἰς σέ;
— Διότι ὁ Ζαμὸρ εὗρέθη εἰς τὴν θύραν.
— Δὲν ἀναγινώσκεις, κόμησσα, ἀλλὰ χάινεις τὴν ὄραν σου νὰ τὸν ἐρωτᾷς;
— Ναί, τφόντι, εἶπεν ἡ κόμησσα καὶ συνέτριψε τὴν σφραγίδα τῆς ἐπιστολῆς.

Εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρώτων στίχων ἔβαλε κραυγὴν τρομερὰν καὶ ἔπεν σεν ὑπτία εἰς τὴν καθέδραν τῆς.

— Οὐδὲ κομμωτῆς, οὐδ' ἐσθῆς, οὐδὲ διφρος! ἀνέκραξεν.

Ἡ Τήγκα ἔσπευσε πρὸς τὴν κόμησσαν, ὁ ἀντικόμης ὤρμησε πρὸς τὴν ἐπιστολήν.

Βεβαίως, ἡ γραφὴ ἦν γυναικίος.

«Κυρία, ἔγραφεν ἡ ἐπιστολή, προσέξατε καλῶς· ἀπόψε οὐδὲ κομμωτὴν θὰ εὔρετε, οὐδὲ ἐσθῆτα, οὐδὲ διφρον.

» Ἐλπίζω ἡ παρούσα εἰδοποίησις νὰ φθάσῃ ἐν καιρῷ.

«Δὲν λέγω τίς εἰμαι. Μαντεύσατέ με, ἂν εὐαρεστήσῃ νὰ γνωρίσετε μίαν φίλην εἰλικρινή».

— Ὡ! νὰ πάρῃ ὁ διάβολος! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης. Ἀλλὰ τί ἔγινεν ὁ Λουβίνος, ὁ ἀπάνθρωπος καὶ αὐτός, νὰ τὸν εὔρω θὰ τὸν παγῶ ὁλοζώντανον· εἶνε ἐπὶ τὰς ὥραι καὶ ἡμίσεια καὶ δὲν ἐφάνη. Ὡ! νὰ τὸν πάρουν χίλιοι μύριοι διάβολοι, νὰ τὸν πάρουν, ναί!

Καὶ ὁ Δουβαρρὺ ἐνέπηξε τὰς χεῖρας εἰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του καὶ τὰς ἔσυρεν ἀνηλεῶς.

— Ἡ ἐσθῆς εἶνε τὸ κακόν, ἡ ἐσθῆς! εἶπεν ἡ Τήγκα. Ὅσον διὰ κομμωτὴν εὐρίσκομεν κανένα ἄλλον πλέον.

— Ναί, ποῖον κομμωτὴν θὰ εὔρῃς! ἀλλοίμονον! Κανένα ἀπ' αὐτοὺς τοῦ δρόμου! ὦ! νὰ πάρῃ ὁ διάβολος, ὦ! νὰ μὴ φθάσῃ ὁ κατηραμένος!...

Ἡ κόμησσα ἐν τούτοις ἐσιώπα μέν, ἀλλ' ἐξέφερε στεναγμοὺς τόσον θλιβερούς, ὥστε αὐτὸς ὁ Σιουασὼλ ἂν τὴν ἤκουε θὰ ἐμαλίσσαστο.

— Αἶ, νὰ μὴ χάνωμεν τὰς στιγμάς, αἱ ὁποῖαι μᾶς μένουν, εἶπεν ἡ Τήγκα. Νὰ ἰδοῦμεν νὰ εὔρωμεν κανένα κομμωτὴν, νὰ ἐπιστρέψωμεν καὶ εἰς τῆς ραπτρίας νὰ μάθωμεν τέλος τί ἔγινεν ἡ ἐσθῆς.

— Οὐδὲ κομμωτῆς! ἐπιθύρυσεν ἡ κόμησσα ἡμιθανὴς σχεδόν, οὐδ' ἐσθῆς! οὐδὲ διφρος!

— Τφόντι, ἐπέφερον ὁ Ἰωάννης· ἀλλὰ νὰ μὴ φανῇ τοῦλάχιστον ὁ διφρος! Ὡ! ἐδῶ βεβαίως ὑπάρχει συνωμοσία· αὐτό, κόμησσα, νὰ τὸ ἡξεύρῃς. Καὶ ὁ προκομμένος σου ὁ Σαρτὶν τί κάμνει; ποῦ εἶνε νὰ συλλάβῃ τοὺς αὐτουργοὺς; Ἀ! δὲν θὰ τοὺς ἴδω νὰ τοὺς στέλλῃ ὁ Μωπεοῦ εἰς τὴν ἀγχόνην! δὲν θὰ τοὺς ἴδω νὰ τοὺς καίουν ζωντανούς!

— Ἰδὲ συμφορὰν! εἶπεν ἡ Δουβαρρὺ ἀναλογίσασα τὴν δεινότητα τῆς θέσεώς της μετὰ πλειοτέρας προσοχῆς. Καὶ αὐτοί, οἵτινες ἐκέρδισαν τὸν Λουβίνον εἶνε ἄνθρωποι πλούσιοι, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἱκανοὶ ν' ἀπομακρύνουν ἐκ Παρισίων ὅλους τοὺς καλητέρους κομμωτάς. Δὲν θέλω ἐγὼ νὰ φέρω τετράποδα νὰ μοῦ διορθώσουν τὴν κόμην μου... Ἀλλ' ἡ ἐσθῆς μου! πτωχή μου ἐσθῆς!... Καὶ ὁ διφρός μου! ὁ καινουργῆς! ὅστις θὰ τὰς ἔκαμνε ὅλας τῶν νὰ σκάσουν ἀπὸ τὴν ζηλοτυπίαν!...

Ὁ ἀντικόμης δὲν ἀπεκρίνετο εἰς ταῦτα λέξιν, ἀλλὰ μόνον περιέφερε τὰ ὄμματά του ἀγρία, ἐπήγαιεν, ἤρχετο ἐντὸς τοῦ θαλάμου, ἐκτύπα τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν τοῖχον, ἡ ὁσάκις ἀπὸ τὰ σκεῦός τι ἡ ἐπιπλὸν συνέτριβεν αὐτὸ εἰς τμήματα, ἔπειτα, ἔὰν τὰ τμήματα ταῦτα τῷ ἐφαίνοντο εἰσέτι εὐμεγέθη, συνέτριβεν αὐτὰ εἰς ἔτι μικρότερα.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς θορυβώδους ταύτης σκηνῆς, ἥτις διεσχορπίσθη ἐκ τοῦ δωματίου ἐκείνου εἰς τοὺς ἀντιθαλάμους καὶ ἐκ τῶν ἀντιθαλάμων κάτω εἰς τὴν αὐλὴν, ἐνῶ οἱ ὑπηρεταὶ ὅλοι ἠπόρουν ποῖαν πρῶτον νὰ ἐκτελέσωσι διαταγὴν, ποῦ πρῶτον νὰ τρέξωσι, νεανίας τις καταβαίνει ἀπὸ δίτροχον ἀμάξιον, διέρχεται τὸ κατώφλιον τῆς ἐξώθυρας, διέρχεται τὴν αὐλὴν καὶ σπεύδει πρὸς τὴν κλίμακα, δι' ἧς καὶ ἀνέρχεται ἐξωθεν τοῦ θαλάμου, ἐνθα εὐρίσκετο ἡ κόμησας μετὰ τοῦ ἀντικόμης καὶ τῆς Τήγκας. Κρούει δ' ἐλαφρῶς καὶ μετὰ πλείστης συστολῆς τὴν θύραν.

Σιγῇ ἄκρα διεχύθη τότε. Τόσον ἦσαν ὅλοι προσεκτικοὶ καὶ προσδοκῶντες, ὥστε οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ ἐρωτήσῃ τοῦλάχιστον τίς ἦτο.

— Μὲ συγχωρεῖτε, εἶπεν ἄγνωστος τις φωνή· ἀλλ' ἐπεθύμουν νὰ εἰπω ἓνα λόγον πρὸς τὴν κυρίαν κόμησας Δουβαρρύ.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ Ἰωάννης ἤνοιξε τὴν θύραν.

— Τί τρέχει; εἶπε.

— Κύριέ μου, εἶπεν ὁ ἄγνωστος νεανίας, ἐπεθύμουν νὰ προσφέρω τὰς ἐκδουλεύσεις μου εἰς τὴν κυρίαν κόμησας Δουβαρρύ, ἥτις νομίζω ἀπόψε σκοπεύει νὰ παρευρεθῇ εἰς τελετὴν.

— Καὶ τί εἶδους ἐκδουλεύσεις θὰ τῇ προσφέρετε; ἠρώτησεν ὁ ἀντικόμης.

— Εἶμαι κομμωτής, κύριέ μου.

— Ἄ! εἶπεν ὁ ἀντικόμης ριφθεὶς περὶ τὸν τράχηλον τοῦ νεανίου. Εἰσθε κομμωτής. Ὅρισατε μέσα, φίλε μου, δρίσατε μέσα.

— Ἐλθετε, κύριέ μου, ἔλθετε, εἶπεν ἡ Τήγκα λαβοῦσα τὸν νεανίαν μετὰ προθυμίας ἐκ τῆς χειρὸς.

— Κομμωτής! ἀνέκραξεν ἡ Δουβαρρύ ἀνεγείρουσα πρὸς τὸν οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμούς. Κομμωτής! Ἀγγελος παρὰ Θεοῦ. Ὁ Δουβίνος, κύριε, σὰς ἔστειλε;

— Δὲν μὲ ἔστειλε, κυρία μου, κανεὶς· ἀλλ' ἀνέγνωσα εἰς μίαν ἐφημερίδα ὅτι ἐμελλεν ἡ κυρία κόμησας νὰ εἰσαχθῇ ἀπόψε εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ εἶπα καθ' ἑαυτόν: Ἴδού περίστασις· ἂν συνέβαινε ἡ κυρία κόμησας νὰ μὴν ἔχῃ κομμωτήν, πρᾶγμα τὸ ὅποτον εἶνε μὲν ἀπίθανον, ἀλλ' ὄχι καὶ ἀδύνατον, τῇ προσφέρω ἐγὼ τὰς ὑπηρεσίας μου.

— Πῶς ὀνομάζεσθε; εἶπεν ἡ κόμησας ὀλίγον ψυχρανθεῖσα.

— Λεονάρδος, κυρία μου.

— Λεονάρδος; δὲν εἰσθε γνωστός.

— Δὲν εἶμαι ἀκόμη. Ἄλλ' ἂν ἡ κυρία δεχθῇ τὰς ἐκδουλεύσεις μου αὐριον θὰ γίνω πασίγνωστος.

— Μ! μ! εἶπεν ὁ Ἰωάννης· ὁ λόγος εἶνε ὅτι διαφέρει κόμμωσις κεφαλῆς ἀπὸ κόμμωσιν κεφαλῆς.

— Ἄν ἡ κυρία δὲν ἐμπιστεύεται εἰς τὴν ἱκανότητά μου, εἶπεν ὁ νεανίας, ἀναχωρῶ ἀμέσως.

— Τὸ κακὸν εἶνε ὅτι δὲν ἔχομεν νὰ χάνωμεν καιρὸν εἰς δοκιμὰς, εἶπεν ἡ Τήγκα.

— Καὶ διατί δοκιμάς ! ἀνέκραξεν ὁ νεανίας κυριευθεὶς ἐξ ἐνθουσιασμοῦ, ἀφοῦ ἐκαθῆσε πλησίον τῆς κυρίας Δουβαρρύ. Γνωρίζω καλῶς ὅτι ἡ κυρία θὰ ἐπισύρῃ ὅλων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς τριχοστασίας τῆς κεφαλῆς της. Σὰς βεβαιῶ λοιπόν, ὅτι ἀφ' ἧς στιγμῆς ἠτένισα πρὸς τὴν κυρίαν, ἐπενόησα ἐν εἶδος κεκρυφάλου, ὅστις ἀφεύκτως θὰ προξενήσῃ τὸ λαμπρότερον ἀποτέλεσμα.

Καὶ ὁ νεανίας ἔκαμε τότε τεχνικὴν τινὰ χειρονομίαν δεξιοτάτην, ὥστε ἡ μὲν κόμησσα συγκαιτεῖται νὰ συναινέσῃ, ὁ δὲ Ἰωάννης καὶ ἡ Τήγκα ἐνεπλήσθησαν ἐλπίδος.

— Ἀληθῶς ! εἶπεν ἡ κόμησσα, ἔκθαμβος διὰ τὴν εὐχέρειαν τοῦ νεανίου.

— Θὰ ἰδεῖτε, κυρία μου ! πρῶτον πάντων ὅμως πρέπει νὰ ἴδω τὴν ἐσθῆτά σας, διὰ νὰ ἔχῃ ἀρμονίαν μὲ αὐτὴν ὁ στολισμὸς τῆς κεφαλῆς σας.

— ὦ ! τὴν ἐσθῆτά μου ! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Δουβαρρύ, ποῦ εἶνε τώρα ἡ ἐσθῆς μου !

Ὁ Ἰωάννης ἐκτύπησε διὰ τῆς χειρὸς τὸ μέτωπον.

— Τῶνόντι ! εἶπε, τῶνόντι ! — Κύριέ μου, σκευωρία ἐξελεστάτη !... μὰς ἔκλεψαν καὶ τὴν ἐσθῆτα καὶ τὴν ράπτριαν ! ὅλα, ὅλα ! — Τήγκα ! νὰ ζῆς, Τήγκα ! Νὰ ἔτρεχες ἄλλην μίαν φορὰν νὰ ἴδῃς εἰς τὴν ράπτριαν !...

— Σὰς λέγω ἐκείνη ἔλαβε τὴν ἐσθῆτα καὶ ἔφυγε διὰ νὰ ἔλθῃ εἰδῶ.

— Ἀλλοίμονον ! εἶπεν ἡ κόμησσα ἀναστρεφόμενη ἐπὶ τῆς καθέδρας της, ἀλλοίμονον ! Τί μοὶ χρησιμεύει τώρα ὁ κομμωτής, ἀνευ ἐσθῆτος !

— Ἀλλὰ σημαίνει ὁ κῶδων τῆς θύρας, εἶπεν ὁ ἀντικόμης.

Ἡ Τήγκα ἔτρεξεν εἰς τὸ παράθυρον ὅπως ἴδῃ.

— Εἶνε ἕνας καὶ κρατεῖ ἐν κένιστρον.

— Ἐν κένιστρον ; ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα.

— Ναί, τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν θυρωρόν.

— Τρέξε, Ἰωάννη, τρέξε διὰ τὸν Θεὸν νὰ ἴδῃς !

Ἐξώρμησε τότε ὁ Ἰωάννης ὡς μανιώδης, ἐπρόσθασε πάντας τοὺς ὑπηρέτας καὶ ἤρπασε τὸ κένιστρον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ θυρωροῦ. Ἀφαιρεῖ εὐθὺς λευκὸν μανδήλιον, τὸ ὁποῖον ἦν ἠπλωμένον ἀνωθεν τοῦ περιεχομένου, ἐμβάλλει τὴν χεῖρα πρὸς τὸ βᾶθος καὶ ἀφίνει κραυγὴν χαρᾶς.

Τὸ κένιστρον περιεῖχε μίαν ἐσθῆτα ἀξιοθαύμαστον, ἐξ ἀτλαζίου κινεζικοῦ, μὲ ἀνθη ἐπ' αὐτοῦ ἐξέχοντα καὶ μὲ δαψιλεῖς δαντέλλας ἐκ τῶν βαρυτιμωτάτων.

— Μία ἐσθῆς ! μία ἐσθῆς ! ἀνέκραξεν ἡ Τήγκα συγκροτοῦσα τὰς χεῖρας.

— Μία ἐσθῆς ! ἐπανέλαβεν ἡ κυρία Δουβαρρύ μὲ χαρὰν ἱκανὴν νὰ τῇ ἐπιφέρῃ τοὺς σπασμούς, τοὺς ὁποίους ὀλίγον ἔλειψε νὰ τῇ προξενήσῃ ἡ προβοῦσα τῆς λύπης.

— Τίς ἦτον ἐκεῖνος ὅστις τὴν ἔφερεν ; ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης τὸν θυρωρόν.

— Μία γυνή, κύριε.

— Ἀλλὰ ποία γυνή ;

— Δὲν τὴν γνωρίζω.

— Ποῦ εἶνε ;

— Ἐφυγε ! ἀφῆκε τὸ κένιστρον εἰς τὸ κατώφλιον καὶ μοῦ ἐφώνησε : Δός το εἰς τὴν κυρίαν κόμησσαν ! ἔπειτα ἀνέβη εὐθὺς εἰς τὴν ἀμαζαν μὲ τὴν ὁποίαν ἦλθε καὶ ἔφυγε ὡς ἀστραπή.

— Τί μᾶς μέλει; εἶπεν ὁ Ἰωάννης τὴν ἐσθῆτα τὴν ἔχωμεν, ἰδοὺ τὸ κυριώτερον.

— Ἐλα, ἔλα, ἀνέβα, ἀνέκραζεν ἡ Τήγκα, καὶ ἡ Ἰωάννα ἔχει μεγάλην ἀνυπομονησίαν.

Ἀνέβησαν τότε ἀμφότεροι ὅσον τάχιστα καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν θάλαμον τῆς κομῆσης μετὰ σπουδῆς.

— Κύτταξε, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, κύτταξε, ἰδέ, θαύμασε, ἐξ οὐρανοῦ μᾶς ἀπεστάλη.

— Ἀλλὰ δὲν θὰ ἐφαρμόζεται ἰσως εἰς τὸ σῶμά μου, ἐπειδὴ δὲν ἔγινε δι' ἐμέ. Κρῖμα! τί δυστύχημα! καὶ εἶνε τόσο ὠραία, τφόντι.

Ἡ Τήγκα ἔλαθεν ἀμέσως τὰ μέτρα.

— Τὸ αὐτὸ μῆκος, εἶπεν, ὁ αὐτὸς γύρος τῆς μέσης.

— Ἰδέ ὕψοςμα, εἶπεν ὁ ἀντικόμης.

— Μυθῶδη πράγματα νομίζει τις ὅτι βλέπει! εἶπεν ἡ Τήγκα.

— Παράδοξον! εἶπεν ἡ κόμησσα.

— Αὐτὸ σημαίνει, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ὅτι ἔχεις μὲν ἐχθροὺς μεγάλους, ἀλλ' ἔχεις ταύτοχρόνως καὶ φίλους, οἵτινες σοὶ εἶνε τφόντι ἀφωσιωμένοι.

— Ἀλλὰ πῶς τὸ ἔμαθον οἱ φίλοι μας αὐτοί, ἔστω εἶχομεν τοιούτους! εἶπεν ἡ Τήγκα. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἔγινε ὡς διὰ μαγείας.

— Ἄς ἔγινε καὶ ὡς διὰ διαβόλου, ἀνέκραζεν ἡ κόμησσα· ὀλίγον μὲ μέλει, σὲ βεβαιῶ· φθάνει, ἂν ᾔηνε τφόντι ὁ διάβολος φίλος μου, νὰ μὲ βοηθήσῃ νὰ καταβάλω τοὺς Γραμμόντ· ποτὲ ἀληθινὰ δὲν θὰ ᾔηνε τόσο διαάβολος, ὅσον εἶνε αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι!

— Τώρα, εἶπεν ὁ ἀντικόμης, ἐνόησα τὰ πράγματα καλῆτερον.

— Τί ἐνόησες;

— Τώρα ἐμπορεῖς καὶ μετὰ πάσης ἐμπιστοσύνης ν' ἀφήσῃς νὰ διορθώσῃ τὴν κόμην σου ὁ κύριος.

— Διατί;

— Ἐννοεῖται! ὁ κύριος ἀπ' ἐδῶ ἐστάλη ἀπὸ τὸν ἴδιον φίλον, ὅστις σοὶ ἔστειλε τὴν ἐσθῆτα.

— Ἐγὼ! εἶπεν ὁ Λεονάρδος μὲ ἀφελῆ ἐκπληξιν.

— Ἐλα! ἔλα! εἶπεν ὁ Ἰωάννης, εἰς τὴν ἐφημερίδα μόνον τὸ ἀνέγνωσες καὶ ἤλθες! πῶς; Αὐτὰ, φίλε μου, δὲν τὰ πιστεύουν.

— Σὰς βεβαιῶ ὅτι εἶπα τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν, κύριε ἀντικόμης.

— Ὁμολογήσατέ λοιπόν, εἶπεν ἡ κόμησσα.

— Κυρία μου, ἰδοὺ ἡ ἐφημερίς· τὴν ἔχω ἀκόμη εἰς τὸν κόλπον μου· τὴν ἔφερα διὰ νὰ σχηματίσω διὰ τοῦ χαρτίου τῆς βοστρύχους.

Καὶ ὁ νεανίας ἐξέβαλε τφόντι ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ ἐφημερίδα, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐγίνετο λόγος περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς κομῆσης Δουδαρρύ.

— Λοιπόν, μὴ χάνωμεν καιρόν, εἶπεν ἡ Τήγκα· ἰδοὺ σημαίνουν αἱ ὀκτώ.

— ὦ! ἔχωμεν καιρόν, εἶπεν ὁ κομμωτής· χρειάζεται εἰς τὴν κυρίαν κόμησάν μία ὥρα ἕως ὅπου νὰ ὑπάγῃ.

— Ναί, ἂν εὐρωμεν ἄμαξαν, εἶπεν ἡ κόμησσα.

— Ὁ διφρος τφόντι! εἶπεν ὁ Ἰωάννης· νὰ μὴ φανῇ ἀκόμη αὐτὸ τὸ ζῶον, ὁ ὑπηρέτης, τὸν ὅποιον ἔστειλα εἰς ἀναζήτησίν του! — ὦ! ἰδοὺ αὐτὸς κατὰ τὴν φωνήν... — Ἀ! ποῦ εἶνε ὁ διφρος;

— Ἀ! κύριε ἀντικόμης! ἀνέκραζεν ὁ ὑπηρέτης, ὁ διφρος τῆς κυρίας,

διευθύνετο ἐδῶ, ὅτε ἰδοὺ παρουσιάζονται τέσσαρες, ρίπτουν κάτω τὸν ἡνίοχον, παίρνουν αὐτοὶ τοὺς χαλινούς καὶ μετὰ πάσης σπουδῆς ἀπαγάγουσι τὸν δῖφρον. Τοὺς ἔχασα εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Νικαίου.

— Ἰδοὺ! ἐγὼ καλὰ προεμάντευα, εἶπεν ὁ Ἰωάννης. — Τώρα;

— Ἀλλ' αὐτὸ πλέον καταντᾷ κακούργημα! ἀνέκραξεν ἡ Τήγχα. Καὶ τώρα, Ἰωάννη, τί κάμνεις;

— Τί νὰ κάμω; τί θέλεις νὰ κάμω;

— Νὰ εὕρῃς τὸν δῖφρον; θέλεις νὰ βιασθῶμεν νὰ καταφύγωμεν εἰς αὐτὰς τὰς βρομερὰς ἀμάξας, τὰς ἀγοραίας; Δὲν ἐμπορεῖ ἡ Ἰωάννα νὰ ὑπάγῃ εἰς Βερσαλλίας μέσα εἰς αὐτὰς τὰς παληοκιθωτοὺς.

— Πά! εἶπεν ὁ ἀντικόμης, ἐκεῖνος ὅστις κατευνάζει τὰ κύματα τῆς θαλάσσης, ὅστις χορηγεῖ εἰς τὰ μικρότερα τῶν ἐντόμων τροφήν, ὅστις ἀποστέλλει ἕνα κομμωτὴν τοιοῦτον, ὅποιος εἶνε ὁ κύριος Λεονάρδος, καὶ μίαν ἐσθλὴν ὡς αὐτήν, δὲν θὰ μᾶς ἀφήσῃ βεβαίως εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου δι' ἑλλειψιν ἀμάξης.

— Ἀλλὰ! δὲν ἀκούεται, νομίζω, κρότος ἀμάξης; εἶπεν ἡ Τήγχα.

— Καὶ μάλιστα ἐσταμάτησεν ἔξωθεν τῆς θύρας μας, ὑπέλαβεν ὁ ἀντικόμης.

— Ναί, ἀλλὰ δὲν εἰσέρχεται εἰς τὴν αὐλὴν μας, εἶπεν ἡ κόμησσα.

— Δὲν εἰσέρχεται, λοιπὸν ἐκεῖνη εἶνε, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

Καὶ ὁρμήσας πρὸς τὸ παράθυρον τὸ ὅποιον ἤνοιξε·

— Τρέξτε, παιδιὰ! τρέξτε! Νὰ ἰδοῦμεν ποῖος ἔφερε τὴν ἀμαξάν! νὰ μάθωμεν...

Οἱ ὑπηρέται ἔτρεξαν σωρηδόν, πλὴν εἰς μάτην. Εὗρον μόνον ἔξω τῆς θύρας ἕνα δῖφρον διὰ λευκοῦ ἐμπεπετασμένον ἀτλαζίου καὶ ἐζευγμένον εἰς δύο λαμπροὺς ἵππους.

Ἀλλ' ὁ ἀμαξηλάτης ἀπῆλθεν· εἰς μόνον ἄνθρωπος πρόστυχος ἐκράτει τοὺς ἵππους ἐκ τῶν χαλινῶν. Οὗτος εἶχε λάβει παρὰ τοῦ ὀδηγήσαντος μέχρις ἐκεῖ τὸν δῖφρον ἐξ φράγκα δι' ἀμοιβὴν ἵνα κρατήσῃ πρὸς στιγμὴν τοὺς χαλινούς.

Τότε ὁ Ἰωάννης εἰσήγαγε τὸν δῖφρον ἐντὸς τῆς αὐλῆς, ἐκλείσε τὴν θύραν, τὴν ἐκλείδωσε καὶ ἔλαβε τὸ κλειδίον.

Εἵτα ἀνέβη εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ καλλωπισμοῦ, ἔνθα ὁ κομμωτὴς ἠτοιμάζετο νὰ δώσῃ εἰς τὴν κόμησσαν τὰ πρῶτα δείγματα τῆς ἐπιστήμης του.

— Κύριε! ἀνέκραξεν ἀρπάζων τὸν Λεονάρδον ἐκ τοῦ βραχίονος, ἂν δὲν μᾶς φανερώσῃς τ' ὄνομα τοῦ προστάτου μας αὐτοῦ, σοῦ ὁμνῶ εἰς τὴν τιμὴν μου...

— Πεσεῖξτε, κύριε ἀντικόμη, διέκοψεν εἰπὼν μετὰ φλέγματος ὁ νεανίας· πολὺ δυνατὰ μοῦ σφίγγετε τὸν βραχίονα· γνωρίζετε ὅτι μ' εἶνε ἀναγκαῖος διὰ νὰ διορθώσω τὴν κόμην τῆς κυρίας κομῆσσης· ἔπειτα δὲν ἔχομεν καὶ ὄραν πολλὴν νὰ χάωμεν· ἰδοὺ σημαίνουν ὀκτὼ καὶ ἡμίσεια.

— Ἄφες τον, Ἰωάννη, ἄφες τον! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα.

Ὁ Ἰωάννης ὑπήκουσε, διηυθύνθη πρὸς τινὰ καθέδραν καὶ ἐκάθισε.

— Θαῦμα! εἶπεν ἡ Τήγχα· θαῦμα! ἡ ἐσθὴς νομίζει τις ὅτι ἐκόπη ἐπάνω σου... ἕνα δάκτυλον μόνον εἶνε πρὸς τὰ ἐμπρὸς μακρυτέρα ἀφ' ὅσον χρειάζεται! ἀλλ' αὐτὸ διορθόναται εὐκόλως ἐντὸς δέκα λεπτῶν.

— Ὁ δὲ δῖφρος, πῶς εἶνε;... εἶνε νὰ παρουσιασθῇ; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα.

— Κομφότατος . . . ἐμβῆκα καὶ τὸν εἶδα καὶ ἐντός, ἀπήντησεν ὁ Ἰωάννης· εἶνε ἐμπεπετασμένος διὰ λευκοῦ ἀτλαζίου καὶ ἀρωματισμένους διὰ ροδελαίου.

— Δόξα τῷ Θεῷ! ἀνέκραξεν ἡ Δουβαρρὺ· ἔ, τώρα πλέον, κύριε Λεονάρδε, ἐμπρός· ἂν ἐπιτύχετε, ἐκάματε τὴν τύχην σας.

Ὁ Λεονάρδος ἤψατο ἀμέσως τῆς κεφαλῆς τῆς κομήσεως, καὶ εἰς τὴν πρώτην ἄρσιν καὶ κάθισιν τοῦ κτενίου εἶδειξε τὴν ἑξοχὸν τέχνην αὐτοῦ.

Ταχύτητα, φιλοκαλίαν, ἐξαισίαν ἀκρίβειαν, ἀρμονίαν τῶν ἠθικῶν με τοὺς φυσικοὺς χαρακτῆρας, τὰ πάντα ἐνὶ λόγῳ ἀνέπτυξεν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς οὐσιωδεστάτης ταύτης ἐργασίας.

Ἐντὸς τριῶν τετάρτων, ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἐξῆλθεν ἐκ τῶν χειρῶν του ἐρατεινότερα τῆς θεᾶς Ἀφροδίτης, ὡς ὀλιγώτερον μὲν ἐκεῖνης γυμνή, οὐχ ἦττον ὁμῶς ὡραία.

Ἀφ’ οὗ ἀποπεράτωσεν ὁ κομμωτὴς τὸ ἀκροσφαλέστατον ἔργον καὶ ἐζήτησε ὕδωρ ἵνα πλύνῃ τὰς χεῖράς του, ἡτοιμάσθη ν’ ἀναχωρήσῃ.

— Ἄ! κύριε, τῷ εἶπεν ὁ ἀντικόμης, πρέπει νὰ γνωρίσης, ὅτι ὅσον εἶμαι εἰς τὴν ἐχθρότητά μου ἐπίμονος, τόσῳ καὶ εἰς τὴν φιλότητα. Ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι τώρα θὰ εὐαρεστηθῇς νὰ μοῦ εἴπῃς τίς εἶσαι.

— Σὺς τὸ εἶπα, κύριε ἀντικόμη, εἶμαι ἓνας νέος, Λεονάρδος ὀνομαζόμενος, ὁ ὁποῖος ἀρχίζω τώρα τὴν τέχνην μου.

— Τώρα ἀρχίζεις τὴν τέχνην σου! Εἶσαι τέλειος εἰς τὴν τέχνην.

— Εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ἦσθε μόνος σεῖς ὁ κομμωτὴς μου, κύριε Λεονάρδε, εἶπεν ἡ κόμησσα παρατηροῦσα τὸ πρόσωπόν της ἐντὸς μικροῦ καθρέπτου προχείρου, καὶ θὰ σὲ δίδω ὅσάκις μοῦ διορθώνεται τὴν κόμην, διὰ τινὰ ἐορτὴν ἢ τελετὴν, πεντήκοντα λουδοβίκια. Τήγκα, μέτρησε εἰς τὸν κύριον ἑκατὸν λουδοβίκια διὰ τὴν πρώτην αὐτὴν φορὰν. Τὰ πεντήκοντα εἶνε περιπλέον.

— Καλὰ τὸ εἶπα, κυρία μου, ὅτι τώρα θὰ γείνη τ’ ὄνομά μου πασίγνωστον.

— Ἀλλὰ μόνην τὴν ἰδικήν μου κόμην θὰ διορθώνετε καὶ οὐδεμιᾶς ἄλλης.

— Τότε, κυρία μου, φυλάξате τὰ ἑκατὸν σας λουδοβίκια, εἶπεν ὁ Λεονάρδος· ἐγὼ θέλω νὰ ἦμαι ἐλεύθερος· ἐγὼ εἰς αὐτὴν μου τὴν ἐλευθερίαν χρεωστῶ τὴν τιμὴν ὅτι σήμερον σὲ διόρθωσα τὴν κόμην. Ἡ ἐλευθερία εἶνε τὸ πρῶτον ἀγαθὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

— Κἄποιοι φιλόσοφος θὰ ἦνε καὶ αὐτός! εἶπεν ὁ Δουβαρρὺ ἀνυψῶν ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν. Καλὲ ἰδέτε, σεῖς, ἀνθρώπους, ἰδέτε, σεῖς! Κύριε Λεονάρδε, πολὺ καλὰ, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ θυμώσω μαζὶ σας· λάβετε τὰ ἑκατὸν σας λουδοβίκια καὶ φυλάξετε τὸ μυστικόν σας καὶ τὴν ἐλευθερίαν σας. Καταβαίνετε, κόμησσα, καταβαίνετε καὶ εἶνε ὦρα.

Ἡ τελευταία αὕτη φράσις ἀπηυθύνθη πρὸς τὴν κόμησσαν δὲ Βεάρν, ἣτις εἰσῆλθε κεκοσμημένη καὶ αὐτή, ἀλλ’ ὡς ξύλον, τὸ ὁποῖον ἐνέδυσέ τις. Ἐκάθητο μέχρι τοῦδε εἰς τὸν θάλαμόν της ἀναμένουσα νὰ τὴν καλέσωσιν ὅταν ἐφθάνεν ἡ ὦρα.

— Ἐ, ἐμπρός, ἐμπρός! εἶπεν ὁ ἀντικόμης· κρατήσατε καλὰ τὴν κυρίαν κόμησσαν δὲ Βεάρν, νὰ καταβῇ τὴν κλίμακα· προσέξατε νὰ μὴ πονέσῃ καθόλου, σὺς πνίγω ὅλους! — εἶπε πρὸς τοὺς θεράποντας.

Ἐνθ’ ὁ Ἰωάννης ἐπετῆρει τὴν κατάβαιν ταύτην, ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἐστράφη περὶ αὐτὴν ἵνα ἴδῃ τί ἀπέγινεν ὁ Λεονάρδος.

Ὁ Λεονάρδος ἐγίνεν ἀφαντος.

— Πα! ἀλλ' ἀπὸ ποῦ ἔφυγεν αὐτός; ἐψιθύρισεν ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἔκθαμβος.

— Ἀπὸ ποῦ ἔφυγεν; ἀπὸ τὴν ὁροφὴν, τίς οἶδεν; ἡ τὸ ἔδαφος ἐτρύπησε. Τώρα κόμησά μου, πρόσεχε καλὰ τὸν κεκρύφαλόν σου μήπως ἔξαφνα μεταβληθῇ εἰς πλακούντιον ἀπὸ κίχλας παραγεμισμένον, μήπως ἡ ἐσθῆς σου γενῇ ὕψασμα ἀράχνης, ἡ μήπως φθάσωμεν εἰς Βερσαλλίας μέσα εἰς καμμίαν κιθωτὸν σαθράν, συρομένην ἀπὸ δύο ποντικούς ἀντὶ ἱππων.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ ἀντικόμης Ἰωάννης ἀνέβη τελευταῖον καὶ αὐτὸς εἰς τὸν δῖφρον, ἐνῶ ἤδη εἶχε λαβεῖν θέσιν ἡ κυρία κόμησας δὲ Βεᾶρν καὶ ἡ ὀλβία ἀναδεκτὴ αὐτῆς.

ΛΗ'

Ἡ εἰσαγωγή.

Τὰ ἐν Βερσαλλίαις ἀνάκτορα ἦσαν, εἰσὶ καὶ ἔσονται περικαλλῆ ὡς πᾶν ὅ,τι μέγα.

Τὰ βρύα καταβιβρώσκουσιν ἤδη τὰς διεξευγμένας τῶν πέτρας· κατὰ-κείνται ἐξαρθρωμένοι ἐντὸς τῶν ξηρῶν δεξαμενῶν τῶν οἱ μολύβδινοι, χάλκινοι καὶ μαρμαρίνοι τῶν θεοί· λυσίσκομα ἀναβαίνουσι πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ κανονικῶς περικεκομμένα δένδρα τῶν δενδροστοιχιῶν τῶν, πλὴν πάντοτε, καὶ εἰς αὐτὰ τῶν τὰ ἐρείπια θὰ παρέχουσι θέαμα πομπῶδες καὶ καταπληκτικὸν πρὸς τὸν φιλόσοφον ἢ πρὸς τὸν ποιητὴν, ὅστις ἐκ τοῦ μεγάλου καὶ μέσου τῶν παραθύρου ρίψῃ τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν πέριξ αἰωνίων ὀριζόντων, ἀφοῦ προλαβόντως παρετήρησε τὰς ἐφημέρους ἐκεῖνας λαμπρότητας.

Οὐχ ἦττον ὅμως ἔπρεπε νὰ παρατηρήσῃ τις ἐν τῇ δόξῃ τῶν τὰ ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιδῶν. Ἐπρεπε νὰ παρατηρήσῃ αὐτὰ καθ' ἣν ἐποχὴν ὀλόκληρος λαὸς ἀοπλος ἔμενεν εἰς ὠρισμένην ἀπόστασιν ὑπὸ λαοῦ ἐτέρου, λαοῦ στρατιωτῶν πανστίλπνων, μέχρι τῶν κεχυσμένων δρυφάκτων, ἅτινα περικυκλοῦσι τὴν μεγάλην ἐκείνην αὐλήν· καθ' ἣν ἐποχὴν ὅλα τὰ παράθυρα ἐκεῖνα πεφωτισμένα ὥσανεὶ οἰκοδομήματος μαγικοῦ, ἔβριθον θεατῶν ἀκτινοβολούντων ἐξ ἀδαμάντων, ἀνθράκων καὶ σαπφείρων, θεατῶν τοὺς ὁποίους ὅλους ἔκαμπε τὸ νεῦμα ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου, ὡς κάμπτει ὁ ἄνεμος ἀγρὸν πλήρη στάξεων χρυσῶν ἀνემιγμένων μὲ λευκάνθεμα, μήκωνας πορφυροῦς, κυάνους οὐρανοχρόους.

Ω! καί· τὰ ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιδῶν ἦσαν περικαλλῆ, ὁπόταν μάλιστα ἐξέπεμπον δι' ὅλων τῶν θυρῶν τῶν ταχυδρόμους πρὸς ἀπάσας τὰς αὐλὰς τῆς Εὐρώπης, καὶ ὁπόταν οἱ βασιλεῖς, οἱ ἡγεμόνες, οἱ ἄρχοντες, οἱ ἀξιωματικοί, οἱ ἐπὶ παιδεῖα διακρινόμενοι τοῦ ἐξευγενισμένου κόσμου ἐπάτουν ἐπὶ τῶν πλουσίων ταπήτων τῶν καὶ τῶν πολυτίμων ψηφοθετημάτων.

Ἀλλὰ πρὸ πάντων ὅταν ἐστολίζοντο διὰ μεγάλην τινὰ τελετὴν, τὰ ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιδῶν παρῆχον καὶ εἰς τὰ ψυχρότερα πνεύματα ἰδέαν ἀκριβῆ τῶν θαυμασίων, ἅτινα δύναται νὰ παρᾶξῃ ἡ φαντασία καὶ ἱκανότης τοῦ ἀνθρώπου.

Τοιαῦτα τελεταὶ ἐγένοντο εἰς τὴν ὑποδοχὴν πρέσβεώς τινος, ἡ καὶ ἀπλοῦ τινος εὐγενεῖς, ὅτε εἰσήγετο κατὰ πρῶτον εἰς τὸν βασιλεῖα.

Οὕτω τὰ ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιδῶν ἤνοιξαν ὅλας τῶν τὰς φωτοπεριχύ-

τους θύρας, ἤναψαν ὅλους τοὺς πολυελαίους των, ἐξήγαγον εἰς τὸ φῶς ὅλας τὰς λαμπρότητας των διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς κυρίας Δουβαρρύ. Ὁ λαὸς τῶν περιέργων, λαὸς πεινῶν, λαὸς οἰκτρὸς, ἀλλὰ, τὸ παραδοξόν! ἐπιλήσμων τῆς πενίας καὶ πείνης του εἰς τὴν θεάν τῶν μεγαλοπρεπειῶν ἐκείνων, συνέρρευσε καὶ κατέκλυσεν ὅλην τὴν πλατεῖαν τοῦ στρατῶνος καὶ ὅλην τὴν πρὸς τοὺς Παρισίους λεωφόρον. Τὰ ἀνάκτορα ἐξέχυνον φῶς δι' ὅλων τῶν παραθύρων των, καὶ αἱ ἐντὸς αὐτῶν πολυελαίοι λυχνίαὶ ὁμοιάζον μακρόθεν ἀστέρας πλέοντας ἐντὸς κονιορτοῦ χρυσοῦ.

Ὁ βασιλεὺς ἐξῆλθε τῶν θαλάμων του τὴν δεκάτην ἀκριβῶς. Ἦτο ἐστολισμένος πλέον παρὰ τὸ σῦνηθες, αἱ δαντέλλαι του δηλαδὴ ἦσαν πλουσιώτεραι, καὶ μόνον αἱ πόρπαι τῶν σανδάλων του ἐξετιμῶντο ἐνὸς ἑκατομυρίου φράγκων.

Εἶχε προειδοποιήσει αὐτόν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν περὶ τῆς συνωμοσίας, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῆς χθὲς συνωμολόγησαν αἱ ζηλότυποι κυρίαι τῆς αὐλῆς· διὸ τὸ μέτωπόν του ἦτο σύννουν· ἔτρεμε μὴ ἴδῃ ἄνδρας μόνον ἐντὸς τῆς στοᾶς.

Ἄλλ' ὑπερευχαριστήθη ὅταν, ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς βασιλείσσης, ἔνθα κυρίως ἐτελοῦντο αἱ εἰσαγωγαί, παρετήρησεν ἐντὸς νεφέλης δαντελλῶν καὶ κεφαλῶν πεπασμένων διὰ κόνεως, ἐφ' ὧν ἐμυρμηκίων οἱ ἀδάμαντες, πρῶτον τὰς τρεῖς αὐτοῦ θυγατέρας, εἶτα τὴν μαρσεσχιάλην δὲ Μιρεπουᾶ, ἥτις χθὲς τὸ ἑσπέρας ἤγειρε τοσοῦτον θόρυβον· τέλος πάντων τὰς παραχοποιούς πᾶσας, αἵτινες ὤμοσαν νὰ μείνωσιν εἰς τοὺς οἴκους των, καὶ ὅμως ἦλθον καὶ ἔλαβον τὴν πρωτοκαθεδρίαν.

Ὁ κ. δούξ δὲ Ρισελιὲ ἔτρεχεν ὡς ἀρχιστράτηγος ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην καὶ ἔλεγεν αὐταῖς :

— Ἀ! ἐδῶ εἰσθε καὶ σεῖς, ἐπίσκοποι!

Ἦ,

— Πῶς τὸ ἤξευρα ὅτι δὲν θὰ ἐπιμείνετε!

Ἦ, εἰς ἄλλην πάλιν,

— Τί σὰς ἔλεγα χθὲς περὶ τῶν συνωμοσιῶν ἐν γένει;

— Ἀλλὰ καὶ σεῖς, κύριε δούξ; ἀπεκρίνοντο αἱ κυρίαι.

— Ἐγὼ ἀντεπροσώπευον τὴν θυγατέρα μου, ἀντεπροσώπευον τὴν κόμησάν δ' Ἐγμόντ. Ζητήσατέ την, νὰ ἰδῇτε· βλέπετε ἐδῶ που τὴν Σεπτιμανήν; Μόνη ἐκείνη ἐκράτησε τὸν λόγον τῆς· ἐκείνη, ἡ κυρία δὲ Γραμμόντ, καὶ ἡ κυρία δὲ Γεμενέας· εἰς τρόπον ὥστε καταλαμβάνω τί μοὶ μαγειρεύεται. Ἀὐρίον θὰ μὲ δεχθῇ ἡ ἐξορία, πέμπτην φορὰν, ἢ ἡ φυλακὴ τῆς Βαστίλλης, τετάρτην φορὰν. ὦ! νὰ σὰς εἰπῶ, δὲν θὰ συνωμώσω ποτὲ πλέον, τετέλεσται.

Ὁ βασιλεὺς παρουσιάσθη. Διεχύθη ἄκρα σιγὴ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ἠκούσθη νὰ σημάνῃ ἡ δωδεκάτη, ἡ ὥρα ἡ πάνδημος. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης περιεκυκλοῦτο ὑπὸ πλήθους αὐλικῶν. Πλησίον Αὐτῆς ἦσαν πεντήκοντα σχεδὸν εὐπατρίδαι.

Ὁ βασιλεὺς παρετήρησεν εὐθὺς ὅτι ἡ κυρία δὲ Γραμμόντ, ἡ κυρία δὲ Γεμενέας καὶ ἡ κυρία δ' Ἐγμόντ ἔλλειπον ἐκ τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης ὁμηγύρεως.

Πλησιάζει πρὸς τὸν κ. δὲ Σιουζσώλ, ὅστις ὑπεκρίνετο ἀταραξίζιν παντελεῖα καὶ ἀδιαφορίαν.

— Δὲν βλέπω τὴν κυρίαν δούκισσαν δὲ Γραμμόντ, τῷ λέγει, βέροισας

— Βασιλεῦ, ἀπήντησεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ, ἡ ἀδελφή μου εἶνε ἀσθενής, καὶ μ' ἐπεφόρτισε νὰ προσφέρω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα τὰς ταπεινοτάτας ὑποκλίσεις της.

— Δυστύχημα! εἶπεν ὁ βασιλεὺς· καὶ ἔστρεψε τὰ νῶτα πρὸς τὸν κ. δὲ Σιουασώλ.

Στραφεὶς ἀπήντησε κατὰ πρόσωπον τὸν περιγίπνησα δὲ Γεμενέας.

— Καὶ ἡ κυρία περιγίπνησα δὲ Γεμενέας, εἶπε, ποῦ εἶνε; Δὲν τὴν ἐφέρατε, πρίγκιψ;

— Ἦτο ἀδύνατον, Μεγαλειότατε· ἡ πρίγκιπα εἶνε ἀσθενής· εἰσῆλθα εἰς τὸν θαλάμον της καὶ τὴν εὗρον κλινήρην.

— Δυστύχημα! δυστύχημα! εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Ἄ! ἰδοὺ ὁ μαρεσχιᾶλος. Καλὴ ἐσπέρα, δούξ.

— Βασιλεῦ, εἶπεν ὁ γηραιὸς αὐλικὸς προσκλίνας μὲ εὐλυγισίαν νεανίσκου.

— Δὲν εἴσθε ἀσθενής καὶ ὑμεῖς; εἶπεν ὁ βασιλεὺς ὑψηλοφώνως ὥστε νὰ τὸν ἀκούσωσιν οἱ κύριοι Σιουασώλ καὶ Γεμενέας.

— Ὅσακις, βασιλεῦ, ἀπήντησεν ὁ δούξ δὲ Ρισελιέ, πρόκειται ν' ἀξιωθῶ τοῦ εὐτυχήματος νὰ ἴδω τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ἔχω καλλίστα εἰς τὴν ὑγείαν.

— Ἀλλὰ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς παρατηρῶν περίξ του, ἡ θυγάτηρ σας, ἡ κυρία δ' Ἐγμόντ, πῶς δὲν εἶνε ἐδῶ ἀπόψε;

Ὁ δούξ, παρατηρήσας ὅτι τὸν ἤκουον, ἔλαβε τόνον βαθυτάτης θλίψεως.

— Φεῦ! Μεγαλειότατε, ἡ δυστυχὴς μου θυγάτηρ ἐστερήθη τῆς τιμῆς νὰ ἔλθῃ νὰ προσφέρῃ τὸ βαθύτατον σέβας της πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, καὶ ἀπόψε μάλιστα· εἶνε ἀσθενής, βασιλεῦ, ἀσθενής...

— Δυστύχημα! εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Ἀσθενής! ἡ κυρία δ' Ἐγμόντ, ἡ λαμπροτέρα τῆς Γαλλίας ὑγεία! Δυστύχημα, δυστύχημα!

Καὶ ὁ βασιλεὺς ἀφῆκε τὸν Ρισελιέ, ὡς εἶχεν ἀφήσει καὶ τοὺς κυρίους Σιουασώλ καὶ Γεμενέας.

Εἶτα περιῆλθε τὴν αἰθουσαν χαιρετῶν πρὸ πάντων τὴν κυρίαν δὲ Μιρεπουᾶ, ὅλην περιχαρῇ.

— Ἰδοὺ ἡ τιμὴ τῆς προδοσίας, εἶπεν ὁ Ρισελιέ εἰς τὸ οὖς της· αὐριοῦν ὑμεῖς ἢ ἀ πληρωθῆτε τιμῶν, ἐνῶ ἡμεῖς!... νὰ τὸ συλλογίζωμαι μόνον φρίττω.

Καὶ ὁ δούξ ἐστέναξε.

— Ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς μὲ φαίνεται, δὲν εἶσθαι παρακάτω, ἀφοῦ σᾶς βλέπω ἀπόψε ἐδῶ... Δὲν εἴχατε συνωμόσει καὶ ὑμεῖς;...

— Διὰ τὴν θυγατέρα μου, κυρία μαρεσχιᾶλη, διὰ τὴν πτωχήν μου τὴν Σεπτιμανήν! Ἰδοὺ αὕτη ὑπέπεσεν ὑπὸ τὴν δυσμένειαν τοῦ βασιλέως, διότι ἔμεινε πιστή... Ἀλλὰ, μαρεσχιᾶλη, δὲν σᾶς φαίνεται ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶνε ἀπόψε ὀλίγον ἀνήσυχος;

— Ἐννοεῖται! ἔχει τὸν λόγον του.

— Τί συμβαίνει; σᾶς παρακαλῶ.

— Εἶναι δέκα καὶ τέταρτον.

— Ἄ! τρώντι καὶ ἀκόμη ἡ κόμησσα δὲν ἐφάνη. Μαρεσχιᾶλη, νὰ σᾶς εἶπω ἓνα λόγον;

— Λέγετε.

— Ἐχω ἓνα φόβον.

— Τίνα φόβον;

— Μήπως συνέβη τίποτε δυσάρεστον εἰς τὴν πτωχὴν κόμησάν. Ὑμεῖς πρέπει νὰ τὸ γνωρίζετε.

— Διατί πρέπει ἐγὼ νὰ τὸ γνωρίζω;

— Ἀναμφιβόλως. . . διότι ὑμεῖς ἐπλέετε εἰς τὴν συνωμοσίαν ἕως εἰς τὸν λαϊμόν.

— Τφόντι, δούξ, εἶπεν ἡ μαρσεσχιάλη, νὰ σὰς ἐξομολογηθῶ . . . καὶ ἐγὼ ἔχω αὐτὸν τὸν φόβον, τὸν ὁποῖον ἔχετε καὶ ὑμεῖς.

— Ἡ φίλη μας ἡ διούκισσα εἶνε κακὸς ἀνταγωνιστής, ὅστις καὶ φεύγων κτυπᾷ, ὡς οἱ ἀρχαῖοι Πάρθοι. Ἰδέτε τὸν κ. Σιουασὼλ πόσον εἶνε ἀνήσυχος, μολονότι προσπαθεῖ νὰ ὑποκριθῇ τὸν ἀμέριμον· δὲν δύναται νὰ σταθῇ εἰς ἓνα μέρος, ἀλαταπαύστως ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους πρὸς τὸν βασιλέα. Εἰπέτε μοι, κἄτι πρέπει αὐτοὶ νὰ κατῴρθωσαν δὲν μὲ λέγετε;

— Δὲν γνωρίζω, δούξ, ἀλλὰ συμμερίζομαι καὶ ἐγὼ τὴν γνώμην σας.

— Ἀλλὸ τί δηλαδὴ ἠθέλησαν νὰ κάμουν;

— Νὰ βραδύνουν τὰ πράγματα, κύριε δούξ, καὶ γνωρίζετε ὅτι πάντοτε ἡ ἀναβολὴ εἶνε καλόν. Πιθανόν νὰ συμβῇ αὐριον μία σύμπτωσις, καὶ τότε μένει πλέον ἡ εἰσκαγωγὴ τῆς κυρίας Δουβαρρῦ . . . καὶ ἴσως διὰ παντός. Ἴσως ἡ Δελφίνη φθάσῃ εἰς Κομπιέννην αὐριον, ἀντὶ νὰ φθάσῃ, ὡς ἦτο πρότερον διατεταγμένον, μετὰ τέσσαρας ἡμέρας. Κερδίζουσι λοιπὸν τὴν αὐριον, καὶ ἔχει ὁ Θεός! . . .

— Μαρσεσχιάλη, ἤξεύρετε ὅτι ὁ μῦθός σας νομίζει τις ὅτι εἶνε ἀληθής; Βλέπω καὶ δὲν ἔρχεται· νὰ ἰδῆτε ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ!

— Καὶ ἰδέτε τὸν βασιλέα πόσον ἀνησυχεῖ· ἰδέτε.

— Τρίτην τῶρα φορὰν πλησιάζει πρὸς τὸ παράθυρον. Βεβαίως ἡ καρδιά τοῦ βασιλέως πάλλι σφοδρῶς τὴν στιγμὴν ταύτην.

— Καὶ νὰ ἰδῆτε μετ' ὀλίγον ἀκόμη!

— Πῶς μετ' ὀλίγον;

— Ἀκούσατε. Δέκα καὶ εἴκοσι ἐσήμανον;

— Ναί.

— Τώρα δύναμαι νὰ σὰς τὸ εἶπω.

— Τί;

Ἡ μαρσεσχιάλη παρετήρησε πέριξ· εἶτα χαμηλοφώνως:

— Δὲν θὰ ἔλθῃ, εἶπεν.

— Ἀ! ἀλλ' αὐτό, κυρία μαρσεσχιάλη, εἶνε πολὺ.

— Πολύ! Φρικτότατον· καὶ νὰ ἰδῆτε τί κακὰ ἀποτελέσματα θὰ ἔχῃ. . . νὰ ἰδῆτε ὅτι θὰ προκαλέσῃ δίκην, καὶ δίκην ἐγκληματικὴν. . . εἶνε ἐγκλημα καθοσιώσεως. Οἱ Σιουασὼλ εἶπον: ἡ τοῦ ὑψους ἢ τοῦ βάθους.

— Δὲν ἔκαμαν φρόνιμα.

— Τί τὰ θέλετε; ἡ ἐχθροπάθεια τοὺς ἐτύφλωσεν.

— Ἰδοὺ τί θὰ εἶπῃ νὰ μὴ κυριεύεται τις ἀπὸ ἐχθροπάθειαν· νὰ ᾔηεν ὡς εἴμεθα ἡμεῖς, κυρία μαρσεσχιάλη.

— Ἰδοὺ, πάλιν ὁ βασιλεὺς πλησιάζει πρὸς τὸ παράθυρον.

Καὶ ὄντως, ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', σκυθρωπός, ἀγωνιῶν, ἐπλησίασε πρὸς τὸ παράθυρον καὶ ἐστήριξε τὸ μέτωπον αὐτοῦ ἐπὶ τῶν δροσερῶν ὑάλων.

Ἐν τούτοις ἡκούετο καθ' ὅλην τὴν αἰθουσαν ψιθυρισμὸς ὁμιλιῶν ὡς ὁ

τῆς βροχῆς πιπτοῦσης ἐπὶ φύλλων. Ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ μετέβαινον ἐκ τοῦ ὥρολογίου πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ἐκ τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ ὥρολόγιον.

Σημαίνει ἡ δεκάτη καὶ ἡμίσεια· ὁ δὲ μεταλλικός ἦχος διεχύθη μετὰ φρίκης ἐντὸς τῆς εὐρυχώρου αἰθούσης, καὶ βαθμηδὸν ἐξέπνευσε.

Πλησιάζει πρὸς τὸν βασιλέα ὁ κ. δὲ Μωπεῦ :

— Ὡραῖος καιρὸς, Μεγαλειότατε, εἶπε μετὰ συστολῆς.

— Λαμπρός, λαμπρός. Τί λέγετε ὑμεῖς περὶ τούτων, κύριε δὲ Μωπεῦ ;

— Περὶ ποίων, Μεγαλειότατε ;

— Περὶ τῆς βραδύτητος·— ἄ ! τὴν ταλαίπωρον τὴν κόμησαν !

— Μήπως εἶνε ἀσθενής, Μεγαλειότατε ;

— Καλὰ, νὰ ᾔηνε ἀσθενής ἡ κυρία δὲ Γραμμόντ, νὰ ᾔηνε ἀσθενής ἡ κυρία δὲ Γεμενάς, νὰ ᾔηνε ἀσθενής ἡ κυρία δ' Εὐγμόντ, ἀλλὰ καὶ ἡ κόμησσα ἀσθενής, καταντᾷ ἀπίστευτον πλέον τὸ πρᾶγμα.

— Βασιλεῦ, γνωρίζει ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ὅτι αἱ σφοδραὶ συγκινήσεις πολλάκις βλάπτουσι, καὶ ἡ χαρὰ τῆς κομῆσης ἦτο τοσαύτη !

— Ἀ ! τετέλεσται, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' κινῶν τὴν κεφαλὴν, τετέλεσται· τώρα πλέον δὲν θὰ ἔλθῃ.

Μολοντί ὁ βασιλεὺς προέφερε τὰς τελευταίας λέξεις χαμηλοφώνως, τοσαύτη ἐβασίλευεν εἰς τὴν αἰθουσαν σιγῇ, ὥστε τὸν ἤκουσαν πάντες σχεδὸν οἱ παρεστῶτες.

Ἀλλὰ μόλις ἔλαβον καιρὸν νὰ τὰς ἀντιληφθῶσι κατὰ διάνοιαν, καὶ ἰδοὺ ἀντήχησεν εἰς τὴν αὐλὴν κρότος μέγας ἁμαξῶν.

Ὅλων τὰ μέτωπα συνεκινήθησαν, ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ συνηρωτήθησαν. Ὁ βασιλεὺς ἀφῆκε τὸ παράθυρον, καὶ διευθυνθεὶς πρὸς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης ἐσταμάτησεν ἐκεῖ, ἵνα εἶδῃ διὰ τῆς θύρας ἐξω εἰς τὴν στοάν.

— Πολὺ φοβοῦμαι μὴ ἔφθασε δυσάρεστός τις εἰδησις, εἶπεν ἡ μαρεσχιάλῃ εἰς τὸ οὖς τοῦ δουκός, ὅστις ὑπεμειδίασεν ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ.

Ἀλλ' αἶφνης τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως ἱλαρύνθη, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔλαμψαν.

— Ἡ κυρία κόμησσα Δουβαρρύ ! ἀνήγγειλεν ὁ κλητὴρ πρὸς τὸν αὐτάρχη. Ἡ κυρία κόμησσα δὲ Βεάρν !

Τὰ δύο ταῦτα ὀνόματα ἐπέφερον εἰς ὅλων τὰς καρδίας παλμοὺς διαφόρους. Σωρεῖα αὐλικῶν ἀκαταμαχῆτως ὠθουμένων ἐκ τῆς περιεργείας προεχώρησαν πρὸς τὸν βασιλέα.

Ἡ κυρία δὲ Μιρεπουᾶ, ἥτις εὐρέθη ἡ πλησιεστέρα πρὸς τὸν Λουδοβίκον ΙΕ' :

— ὦ ! πόσον ὠραία ! πόσον ὠραία ! ἀνεφώνησε συνάπτουσα τὰς χεῖρας ὡς ἐνώπιον εἰκόνας.

Ὁ βασιλεὺς ἐστράφη καὶ ἐμειδίασε πρὸς τὴν μαρεσχιάλην, εὐχαριστηθεὶς διὰ τὴν ἐπιφώνησίν της.

— Δὲν εἶνε γυνή, εἶπεν ὁ δούξ δὲ Ρισελιέ, εἶνε ἄγγελος.

Ὁ βασιλεὺς ἀπηύθυνε τὸ ἄλλο ἥμισυ τοῦ μειδιάματός του πρὸς τὸν γηραιὸν αὐλικόν.

Καὶ ὄντως, οὐδέποτε ἡ κόμησσα ἔδειξε τόσην καλλονήν, οὐδέποτε τόσῳ γλυκαῖαν ἔκφρασιν μορφῆς, οὐδέποτε ὕψος τοσοῦτον συμπαθές, βλέμμα τοσοῦτον σεμνόν, ἀνάστημα τοσοῦτον εὐγενές, συμπεριφορὰν τοσοῦτον χαριτόβρυτον, οὐδέποτε, ἐνὶ λόγῳ, δὲν παρουσιάσθη τοσοῦτον κάλλος εἰς τὴν λαμπρὰν ἐκείνην αἰθουσαν τῶν παραστάσεων.

Ἀγγελόμορφος, πλουσία τὸν στολισμόν, ἀνευ ὅμως ἀλαζονείας, πρὸ πάντων ἀμίμητος τὴν τριχοστασίαν, ἡ κόμησά προεχώρει κρατουμένη ἐκ τῆς χειρὸς ὑπὸ τῆς κυρίας δὲ Βεάρν, ἥτις μ' ὅλους τοὺς δριμεῖς τοῦ ποδὸς τῆς πόνους, δὲν ἐχώλαινεν παντελῶς, οὐδὲ συνέσπα τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου τῆς, τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶναι ὅτι ὑπέφερε μαρτύριον.

Ὁλος ὁ κόσμος εἶχε προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν προσερχομένων. Παράδοξος θέα!

Ἡ γραῖα αὕτη κυρία εἶχε τοὺς ὤμους γυμνοὺς, ὡς ἦν τοῦ συρμοῦ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς νεότητός της, τὸν κεκρύφαλον ὕψηλόν ἕως ἑνα πόδα· οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν μεγάλοι καὶ βαθεῖς, καὶ ἐστιλβον ὡς ὑάλινοι ὑπὸ τὴν κοιλοότητά των, τὸ βάδισμά της βάδισμα σκαλετοῦ· ἡδύνατό τις νὰ τὴν ἐξομωῇ μὲ εἰκόνα τοῦ παρεληλυθότα χρόνου χειραγωγούσα τὸν ἐνεστώτα.

Ἡ ξηρὰ καὶ ψυχρὰ αὕτη ἀξιοπρέπεια τὴν σεμνὴν καὶ ἐπαφρόδιτον ταύτην χάριν ὀδηγοῦσα, ἐνέπλησε θάμβους τὸ μέγα πλῆθος τῶν παρευστώτων.

Τόσον ἡ ἀντιπαράθεσις ἦν ζωηρά, ὥστε ἐφάνη εἰς τὸν βασιλέα, ὅτι ἡ κυρία δὲ Βεάρν τῷ προσέφερε τὴν ἐρωμένην του νεαρωτέραν, δροσερωτέραν, περιχαρεστέραν παρὰ ποτε.

Διό, καθ' ἣν στιγμήν, κατὰ τὴν ἐθιμοταξίαν, ἡ κόμησά ἐκλινε τὸ γόνυ ἵνα ἀσπασθῇ τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως, ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' τὴν ἤρπασεν ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ τὴν ἀνήγειρε διὰ μιᾶς μόνης λέξεως, ἥτις ἦν ἡ ἀνταμοιβὴ τῶν ὧν αὕτη πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν ὑπέφερεν.

— Εἰς τοὺς πόδας μου, κόμησά! εἶπεν ὁ βασιλεὺς· ἀστείχεσθε!... Ἐγὼ μᾶλλον ὤφειλον καὶ ἐπεθύμουν νὰ προσπέσω εἰς τοὺς ὑμετέρους.

Εἶτα ὁ βασιλεὺς ἤνοιξε τὰς ἀγκάλας, ὡς ἦν διατεταγμένον· ἀλλ' ἀντὶ νὰ προσποιηθῇ μόνον ὅτι ἀσπάζεται, ἡσπάσθη πραγματικῶς.

— Κυρία, εἶπεν εἶτα εἰς τὴν δὲ Βεάρν, ἔχετε περικαλλεστάτην ἀναδεκτήν· ἀλλὰ καὶ αὕτη ἔχει εὐγενεστάτην ἀνάδοχον, τὴν ὁποίαν καὶ ἐπαναβλέπων εἰς τὴν αὐλήν μου ὑπερυχαριστοῦμαι, σὰς βεβαίω.

Ἡ γραῖα κυρία προσεκλίνατο.

— Πηγαίνετε νὰ χαιρετίσετε τὰς θυγατέρας μου, κόμησά, εἶπε χαμηλοφώνως πρὸς τὴν Δουβαρρύ, καὶ δείξατε εἰς αὐτάς ὅτι γνωρίζετε νὰ κάμνετε τὸ σχῆμα τῆς ὑποκλίσεως, ὡς πρέπει. Ἐλπίζω δὲ ὅτι θὰ εὐχαριστηθῆτε ἐκ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὅποιον, θὰ σὰς ἀποδώσουν αὐτό.

Αἱ δύο κυραὶ ἐξηκολούθουν νὰ βαδίζωσιν ἐν τῷ μέσῳ μεγάλου διαστήματος κενοῦ, τὸ ὅποιον ἐσχηματίζετο περὶ αὐτάς, καθόσον ἐπροχώρουν· πλὴν θὰ ἔλεγέ τις, ὅτι τὸ κενὸν αὐτὸ διάστημα ἐπληροῦτο διὰ φλογῶν καιουσῶν προσερχομένων ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τῶν πέριξ ὀμμάτων.

Αἱ τρεῖς θυγατέρες τοῦ βασιλέως, βλέπουσαι τὴν Δουβαρρύ πλησιάζουσιν πρὸς αὐτά, ἀνηγέρθησαν ὡς μηχαναὶ καὶ τὴν περιέμενον.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' παρετῆρει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων προσηλωμένους ἐπὶ τῶν θυγατέρων του, ὡς εἰ ἔλεγεν αὐταῖς ὅτι πρέπει νὰ δείξωσιν ἀκραν φιλοφροσύνην.

Αἱ βασιλόπαιδες, συγκινηθεῖσαι ὅπως οὖν, ἀπέδωκαν τὸν χαιρετισμόν πρὸς τὴν Δουβαρρύ, ἥτις προσέκλινε πολὺ χαμηλότεραν, παρ' ὅσον ἦν διατεταγμένον ὑπὸ τῆς ἐθιμοταξίας, πρᾶγμα τὸ ὅποιον εὐνέστησε τὰ μέγιστα καὶ τόσον ἔκαμψε τὰς ἡγεμονίδας, ὥστε ἡσπάσθησαν αὐτήν, ὡς ὁ βασιλεὺς, ἐκ καρδίας· τοῦτο δὲ ἰδὼν ὁ πατήρ των, νῦν χαριστήθη τὰ μάλα.

Ἐκτοτε ἡ ἐπιτυχία τᾶς κομήσεως κατέστη θρίαμβος πλέον, καὶ ὅσοι τῶν παρεστώτων ἦσαν βραδυκίνητοι ἢ ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων ἐπιδέξιοι, μολὶς μετὰ μίαν ὥραν εὖρον καιρὸν νὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν βασιλίσσαν τῆς τελετῆς ἵνα τῇ προσφέρωσι τὰς ὑποκλίσεις των.

Ἡ βασιλικὴ ἐρωμένη ἐδέχθη τὴν φιλοφρόνησιν ἀπάντων, ἰλαρὰ καὶ εὐπροσήγορος, ὥς εἰ ἐλησμόνει τὰς ὑπ' αὐτῶν τεκταινομένας ἐναντίον της σκευωρίας. Εἰς τὴν μεγαλόψυχον δὲ ταύτην εὐμένειαν δὲν ὑπῆρχεν οὐδεμία ἐπιτήδευσις, διότι ἡ καρδιά της, ἐμπλησθεῖσα χαρᾶς, δὲν εἶχε θέσιν ἵνα δώσῃ χώραν καὶ εἰς αἰσθημὰ τι ἐχθροπαθές.

Ὁ κ' δὲ Ρισελιὲ δὲν ἦτον ἀπλῶς καὶ ὥς ἔτυχε νικητῆς ἐν Μάων· ἀλλ' ἐγνώριζε πῶς νὰ πράττῃ καὶ εἰς πάσας τὰς περιστάσεις. Ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἀδέξιοι αὐλικοὶ ἴσταντο, ἐνόσφ διήρκουν οἱ χαιρετισμοὶ καὶ περιέμενον τὴν ἐκβασιν τοῦ πράγματος, ἵνα θυμιάσωσιν εἴτα τὸ εἶδωλον, ὃ δούξ ἐπορεύθη καὶ ἔλαβε θέσιν ὀπισθεν τῆς καθέδρας τῆς κομήσεως, καί, ὅμοιος μὲ τὸν τοῦ ἵππικου ὁδηγὸν ἐκεῖνον, ὅστις τρέχει εἰς τὸ πεδῖον καὶ τοποθετεῖται εἰς ἐκατὸν πήχεων ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ στρατοῦ, ἵνα ἐκεῖ περιμένῃ τὸν ἐλιγμὸν μιᾶς γραμμῆς, ἡ ἄκρα τῆς ὁποίας ὀφείλει ἄκριβῶς νὰ φθάσῃ μέχρις αὐτοῦ καὶ ὄχι περαιτέρω, ὃ δούξ περιέμενε τὴν Δουβαρρί, καὶ ὤφειλεν ἀναποφεύκτως νὰ εὐρεθῇ πλησίον της ἀνευ κόπου. Ἡ κυρία δὲ Μιρεπουᾶ, ὡσαύτως γνωρίζουσα πόσον εὐστοχος ἦτον ὁ φίλος της ἐν τῷ πολέμῳ, ἐμιμήθη τὸ τέχνασμά του, καὶ ἀνεπαισθητῶς ἐπλησίασε τὸν σκίμποδά της πρὸς τὸν τῆς κομήσεως.

Ἡ συναναστροφή τότε ὅλη διηρέθη εἰς ὁμίλους, καὶ πανταχοῦ λόγος ἄλλος δὲν ἐγίνετο, εἰμὴ περὶ τῶν χαρίτων τῆς κυρίας Δουβαρρί.

Ἡ κόμησσα, ὥς ἐπερείσθη εἰς τὸν ἔρωτα τοῦ βασιλέως, εἰς τὴν περιχαρῇ ὑποδεξίωσιν τῶν δεσποινῶν θυγατέρων του, καὶ εἰς τὴν βαρύτητα τῆς ἀναδόχου της, περιέφερε τοῦ λοιποῦ μὲ ὀλιγώτεραν δειλίαν τὸ βλέμμα της ἐπὶ τῶν περὶ τὸν βασιλέα ἱσταμένων αὐλικῶν, καὶ ἐζήτηε μεταξὺ τῶν γυναικῶν τίνες ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἐχθραὶ της.

Παρουσιάζεται τότε ἐνώπιόν της σῶμά τι σκιερὸν, ὃ δούξ Ρισελιέ.

— Ἄ! κύριε δούξ, εἶπεν, ἐδῶ λοιπὸν ἔπρεπε νὰ ἔλθω διὰ νὰ σὰς ἴδω, τέλος πάντων.

— Διατί, κυρία μου; ἠρώτησεν ὁ δούξ.

— Διότι νομίζω παρῆλθον ὀκτὼ ἡμέραι, καθ' ἃς οὔτε εἰς Βερσαλλίας ἐφάνητε, οὔτε εἰς Παρισίους, οὔτε εἰς Λυκιέννας.

— Προπαρεσκευαζόμεν, κυρία μου, εἰς τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σὰς ἴδω ἀπόψε ἐνταῦθα, ἀπήντησεν ὁ γέρον αὐλικός.

— Καὶ πῶς! προβλέπετε ὅτι θὰ ἔλθω;

— Ἥμην βέβαιος.

— Ἀληθῶς! Σὰς βεβαίω, δούξ, ἀγνοῶ τί εἶδους ἄνθρωπος εἴσθε· νὰ ἦσθε βέβαιος, καὶ νὰ μὴ τὸ εἰπῇτε εἰς ἐμέ, τὴν φίλην σας, ἐνῶ ἐγὼ δὲν ἐγνώριζα τίποτε, καὶ ἀνησύχουν.

— Πῶς, κυρία μου, δὲν ἐγνώριζετε ὅτι ἐμέλλετε νὰ ἔλθῃτε;

— Καθόλου. Ἥμην σχεδὸν ὥς ὁ Αἰσωπος ὅταν ἀξιώματικὸς τις τὸν ἐσταμάτησε καθ' ὁδόν· «Ποῦ ὑπάγεις; τῷ εἶπε. — Δὲν ἤξεύρω, ἀπῆντησεν ὁ μυθοποιός. — Ἄ δὲν ἤξεύρεις! λοιπὸν ἐμπρός, εἰς τὴν φυλακὴν. — Βλέπεις ὅτι τῷ φόντι δὲν ἤξευρα ποῦ ἐπήγαίνα.» Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς ἐμέ,

δούξ· ἡδυνάμην νὰ πιστεύσω ὅτι θὰ ἀνεχώρουν εἰς Βερσαλλίας, ἀλλὰ δὲν ἤμην καὶ βεβαία, ὥστε νὰ εἶπω ἀφεύκτως θὰ ἀναχωρήσω. Ἰδοὺ, διατὶ μεγάλως ἠθέλετε μὲ ὑποχρεώσει ἂν ἤρχεσθε νὰ μὲ εὑρετε... ἀλλὰ... τώρα πλέον θὰ ἔρχεσθε, πῶς;

— Κυρία μου, εἶπεν ὁ Ρισελιέ χωρὶς νὰ φανῇ ὅτι διόλου ἐταράχθη ἐκ τῆς ἀστειότητος ταύτης, δὲν ἐννοῶ διατὶ δὲν ἦσθε βεβαία ὅτι ἐμέλλετε νὰ ἔλθητε.

— Νὰ σὰς ἐξηγηθῶ σαφέστερον διότι πανταχόθεν μοῦ ἔστησαν παγίδας.

Καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν δοῦκα, ὅστις ἐν τούτοις δὲν ἐταράχθη τελείως ἐκ τῆς φράσεως.

— Παγίδας! τί λέγετε! δηλαδὲ πῶς;

— Πρῶτον μοῦ ἐκλεψαν τὸν κομμωτὴν μου.

— ὦ! ὦ! τὸν κομμωτὴν σας;

— Μάλιστα!

— Διατὶ νὰ μὴ ἀπευθυνθῇτε ἀμέσως πρὸς ἐμέ; θὰ σὰς ἔστελλον ἓνα καλλίστον—ἀλλ' ἄς ὁμιλοῦμεν σιγώτερ, σὰς παρακαλῶ— θὰ σὰς ἔστελλον ἓνα ἐξαίρετον κομμωτὴν, ἓνα θησαυρόν, τὸν ὁποῖον δὲν ἤξεύρω ποῦ ἐπῆγε καὶ ἐξετρώπωσεν ἡ κυρία δ'Εγμόντ, ἓνα θαυμάσιον κουρέα, πολὺ ἀνώτερον τῶν βασιλικῶν κομμωτῶν, τὸν μικρόν μου Λεονάρδον.

— Λεονάρδον! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Δουβαρρῦ.

— Ναί, ἓνα νέον λεπτόν, ὅστις διορθώνει τὴν κόμην τῆς Σεπτιμανῆς μου, ἡ ὁποία τὸν ἔχει κρυφὴν χαράν, μήπως τῆς τὸν πάρῃ ἄλλος κανεῖς. Μολοντοῦτο δὲν ἔχετε δίκαιον νὰ παραπονῆσθε κυρία μου, ἡ κόμη σας εἶνε ἐξαισιῶς διορθωμένη· καί, τὸ παραδόξον, ὅτι τὸ σχῆμά της ὁμοιάζει παρὰ πολὺ μὲ τὸ σχῆδιον τὸ ὁποῖον ἡ κυρία δ'Εγμόντ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν ζωγράφον Βουχῆρον νὰ γράψῃ ἐπίτηδες δι' αὐτὴν, διὰ νὰ ἔλθῃ οὕτω καλλωπισμένη εἰς τὴν συναναστροφήν της ἀπόψε. Κατὰ δυστυχίαν, ἡ πτωχὴ Σεπτιμανὴ ἠσθένησε καὶ ἔμειναν ὅλα εἰς τὸ μέσον.

Ἡ κόμησσα ἐταράχθη καὶ παρετήρησε τὸν δοῦκα μετὰ πλειοτέρας ἔτι προσηλώσεως· ὁ δούξ ὅμως διετηρήθη πάντοτε ἀπαθέστατος.

— Ἀλλὰ μὲ συγχωρεῖτε, κόμησσα, σὰς διέκοψα ἐλέγετε ὅτι σὰς ἔστησαν παγίδας;...

— Ναί, ἀφοῦ μοῦ ἐκλεψαν τὸν κομμωτὴν μου, ἀφῆρσαν καὶ τὴν ἐσθῆτά μου, μίαν ὠραιότητα ἐσθῆτα.

— ὦ! τί ἀσυνειδησία! ἀλλ' ἔμειναν βλέπω μὲ τὸ φαρμάκι των, ἐπειδὴ καὶ αὕτῃ ἡ ἐσθῆς τὴν ὁποίαν φορεῖτε εἶνε ἀξιοθαύμαστος, τῇ ἀληθείᾳ... τί ὕψωμα! εἶνε κατασκευῆς κινεζικῆς, μοῦ φαίνεται, μὲ ἄνθη ἐπάνω τεχνητά, ὡς νὰ ἦσαν φυσικά... Αἶ, καλὰ! ἂν ἀπευθύνεσθε εἰς ἐμέ, ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ σας, ὡς πρέπει νὰ κάμνετε εἰς τὸ ἐξῆς, θὰ σὰς ἔστελλον τὴν ἐσθῆτα, τὴν ὁποίαν ἡ θυγάτηρ μου διώρισε καὶ τῆς ἐτοίμασαν διὰ τὴν εἰσαγωγὴν, καί, σὰς βεβαιῶ, τόσον ὁμοιάζει μὲ αὐτὴν, τὴν ὁποίαν φορεῖτε, ὥστε νομίζει τις ὅτι εἶνε ἡ ἰδίᾳ.

Ἡ κυρία Δουβαρρῦ ἤρπασεν ἀμφοτέρας τοῦ δούκῃ τὰς χεῖρας, διότι ἤρχισε νὰ ἐννοῇ τίς ἦτον ὁ ἐξαγαγὼν αὐτὴν ἐκ τῆς δεινῆς ἐκείνης ἀμηχανίας.

— Γνωρίζετε, κύριε δούξ, τῷ εἶπεν, ἐντὸς τίνος δίφρου ἦλθον;

— Ὅχι! ἐντὸς τοῦ ἰδικοῦ σας, βεβαίως.

— Δούξ, μοῦ εἶχον ἀφαίρεισαι καὶ τὸν δίφρον μου, ὅπως μοῦ ἀφῆρεσαν καὶ τὴν ἐσθῆτα καὶ τὸν κομμωτὴν μου.

— Τί μὲ λέγετε ! καὶ λοιπὸν διὰ τίνος δίφρου ἦλθατε ;

— Εἰπέτεν μοι σεις πρότερον πῶς εἶνε ὁ δίφρος τῆς κυρίας δ'Εγμόντ ;

— Ἀλλὰ μὲ φαίνεται, ὅτι διώρισε δι' ἀπόψε ἓνα δίφρον ἐμπετασμένον διὰ λευκοῦ ἀτλαζίου. Πλὴν δὲν ἐπρόφθασαν νὰ ζωγραφήσωσιν ἐπ' αὐτοῦ τὸν θυρεὸν τῆς.

— Διὰ τοῦτο ἀντὶ θυρεοῦ εἶχεν ἐξωθεν ἓν ἀπλοῦν ρόδον· ἓν ρόδον ζωγραφίζεται τάχιστα, ἐνῶ οἱ θυρεοὶ τῶν οἰκογενειῶν Ρισελιὲ καὶ δ'Εγμόντ εἶνε πολὺπλοκοὶ καὶ ἀπαιτοῦν καιρὸν. Δούξ, εὐγέ σας· εἰσθε τῶντι ἀξιολάτρευτος ἄνθρωπος.

Καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ὁ δὲ γέρων αὐλικὸς λαβὼν αὐτὰς τὰς ἔφερεν ἐν σχήματι προσώπειου ἐπὶ τοῦ προσώπου του, καὶ τὰς κατεφίλει ὡς ἦσαν τρυφεραὶ καὶ εἰώδει.

Αἰφνιδίως αἱ χεῖρες αὗται ἐκυριεύθησαν ὑπὸ σπασμοῦ.

— Τί ἐπᾶθατε ; ἠρώτησεν ὁ γέρων παρατηρῶν πέριξ του.

— Δούξ. . . εἶπεν ἡ κόμησσαι μὲ ἄπορον ὄμμα.

— Τί ;

— Ποῖος εἶνε αὐτός ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖ κάτω, πλησίον τοῦ κυρίου δὲ Γεμενέας ;

— Ἐκεῖνος ἐκεῖ, ὁ φορῶν στολὴν ἀξιωματικοῦ Πρώσπου ;

— Ναί.

— Τίς οἶδεν ; ἴσως εἶνε κἀνένας ἀπεσταλμένος τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας, ὅστις ἦλθεν νὰ τιμήσῃ τὴν εἰσαγωγὴν σας.

— Μὴ ἀστειζέσθε, δούξ· αὐτός ὁ ἄνθρωπος ἦλθε καὶ ἄλλοτε εἰς Γαλλίαν, πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν· αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἐγὼ τὸν ζητῶ πρὸ πολλοῦ, χωρὶς ποτὲ νὰ δυνηθῶ νὰ τὸν εὕρω· ἐγὼ αὐτὸν τὸν γνωρίζω.

— Ἀπατάσθε, κόμησσαι· εἶνε ὁ κόμης Φοῦνιξ, ἓνας ξένος, ὅστις ἀφίχθη χθὲς μόλις ἢ προχθὲς.

— Ἰδέτε, ἰδέτε, δούξ, πῶς μὲ παρατηρεῖ.

— Ἀλλ' ὅλος ὁ κόσμος σας παρατηρεῖ, κυρία μου· εἰσθε τόσοσιν περικαλλῆς !

— Μὲ χαιρετᾷ, βλέπετε ;

— Ὅλος ὁ κόσμος θὰ σας χαιρετίσει, ἂν εἰσέτι δὲν σας ἐχαιρέτισαν ὅλοι.

Ἀλλ' ἡ κόμησσαι, ὑπὸ παραδόξῳ κατακυριευθεῖσα ἀμηχανίας, δὲν ἤκουε τοὺς κολακευτικοὺς λόγους τοῦ δουκὸς· διὸ καὶ προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσα ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τῆς, ἀφῆκεν, ὡς ἀκουσίως, τὸν μετὰ τοῦ ὁποίου συνδιελέγετο καὶ ἐπροχώρησε βήματά τινα πρὸς τὸν ἄγνωστον.

Ὁ βασιλεὺς, ὅστις εἶχεν ἀδιακόπως ἐστραμμένην ἐπ' αὐτῆς τὴν προσοχὴν του, παρετήρησε τὸ κίνημα τοῦτο· ὑπέλαβεν ὅτι ἐζήτει αὐτὸν ἡ κόμησσαι, ἵνα τῷ εἴπη τι, καὶ ἐπειδὴ ἱκανὴν ἤδη ὥραν ἐτήρησε τὴν πρέπουσαν ἀπομάκρυνσιν ἀπ' αὐτῆς, ἐπλησίασε τέλος ἵνα τὴν συγχαρῇ.

— Μεγαλειότατε, τῷ εἶπεν ἡ κόμησσαι, τίς εἶνε ὁ Πρώσπος· αὐτὸς ἀξιωματικός, ὅστις ἔχει ἐστραμμένα τὰ νῶτα πρὸς τὸν κ. δὲ Γεμενέας ;

— Αὐτός, ὅστις μὰς βλέπει; ἠρώτησεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

— Ναί, ἀπήντησεν ἡ κόμησσα.

— Μαὶ τὸν συνιστᾷ ὁ ἐξαδελφός μου, βασιλεὺς τῆς Πρωσίας... θὰ ἦνε κἀνένας φιλόσοφος ὡς αὐτός. Προσεκάλεσα καὶ αὐτὸν ἀπόψε νὰ γενῇ μάρτυς τοῦ λαμπροῦ θριάμβου σου.

— Ἀλλὰ τ' ὄνομά του, Μεγαλειότατε;

— Ὀνομάζεται, μὲ φαίνεται — ὁ βασιλεὺς ἐσκέφθη ὀλίγον — ἂ! ναί, ὁ κόμης Φοϊνιξ.

— Αὐτός εἶνε! ἐψιθύρισεν ἡ Δουβαρρὺ εἶνε αὐτός ὁ ἴδιος.

Ὁ βασιλεὺς ἔστη ἀκόμη ὀλίγον ἵνα δώσῃ καιρὸν εἰς τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ νὰ τῷ ἀπευθύνῃ καὶ ἄλλην τινὰ ἐρώτησιν, ἂν εἶχεν ἄλλ' ἰδὼν ὅτι ἐσιώπα.

— Κυρίαι, εἶπεν ἀνυψώσας τὴν φωνήν, αὐρίον φθάνει εἰς Κομπιέννην ἡ δέσποινα Δελφίνη. Ἡ Αὐτῆς Βασιλικὴ Ὑψηλότης θὰ δεξιωθῇ τὴν μεσημβρίαν ἀκριβῶς· ὅλαι αἱ κυρίαι, ὅσαι εἶνε εἰσηγμέναι, θὰ πορευθῶσιν εἰς προϋπάντησίν της, ἐκτὸς ἐκείνων, αἵτινες ἀσθενοῦσι· διότι ἡ ὁδοιπορία προξενεῖ κούρασιν, καὶ ἡ δέσποινα Δελφίνη δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ γενῇ πρόξενος ἐπαυξήσεως τῆς ἐλαχίστης ἀδιαθεσίας.

Ὁ βασιλεὺς προέφερε ταῦτα παρατηρῶν μετὰ σοβαρότητος τὸν κ. δὲ Σιουασώλ, τὸν κ. δὲ Γεμένεας καὶ τὸν κ. Ρισελιέ.

Διεχύθη δὲ τότε περὶ τὸν βασιλέα ἔντρομος σιωπὴ. Ἡ ἔννοια τῶν βασιλικῶν λόγων ἠγνωσθῇ ὑπὸ πάντων ἐξέφραζον δυσμένειαν.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ κυρία Δουβαρρὺ, ἥτις ἴστατο εἰσέτι πλησίον τοῦ βασιλέως, ἐξαιτούμαι Ὑμῖν χάριν ὑπὲρ τῆς κυρίας κομήσεως δ' Ἐγμόντ.

— Καὶ διατί; σὰς παρακαλῶ.

— Διότι εἶνε ἡ θυγάτηρ τοῦ κυρίου δαυκὸς Ρισελιέ, καὶ ὁ κ. Ρισελιέ εἶνε ὁ εἰλικρινέστερος φίλος μου.

— Ὁ Ρισελιέ;

— Εἶμαι βεβαία, Μεγαλειότατε.

— Ὅπως ἀγαπᾶτε, κόμησσα, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

Καὶ πλησιάσας πρὸς τὸν δαῦκα, τοῦ ὁποίου τὴν ὄρασιν δὲν διέφυγεν οὐδ' ἡ ἐλαχίστη κίνησις τῶν χειλέων τῆς κομήσεως, καὶ ὁ ὁποῖος εἶχεν ἂν ὄχι ἀκούσει, τοῦλάχιστον μαντεύσει, τί αὐτὴ εἶπεν.

— Ἐλπίζω, φίλτατε δούξ, εἶπεν, ὅτι ἡ κόμησσα δ' Ἐγμόντ ἔως αὐρίον θὰ ἔχει καλῶς τὴν υγίαν.

— Ἀναμφιβόλως, Μεγαλειότατε. Καὶ ἀπόψε ἀκόμη ἠδύνατο νὰ ἔχῃ καλῶς, ἂν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης τὸ ἐπεπόθει.

Καὶ ὁ Ρισελιέ προσέκλινεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Ἐκυψε τότε ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ οὖς τῆς κομήσεως καὶ τῇ εἶπε κρυφίως μίαν λέξιν.

— Βασιλεῦ, ἀπήντησεν ἡ κόμησσα μεθ' ὑποκλίσεως συνοδευθείσης ὑπὸ μειδιάματος ἐρατεινοτάτου, εἶμαι εὐπειθεστάτη ὑμῶν ὑπῆκοος.

Ὁ βασιλεὺς ἐχαιρέτισε τὴν ὁμήγουριν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια.

Μόλις διηλθε τὸ κατώφλιον τῆς αἰθούσης, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς κομήσεως ἐρρίφθησαν περιδεέστεροι παρὰ ποτε πρὸς τὸν ἀλλόκοτον ἄνθρωπον, ὅστις ἐπέσπερε τοσοῦτον τὴν προσοχὴν της.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, ὡς καὶ πάντες οἱ ἄλλοι, εἰς τὴν ἐξοδὸν τοῦ βασιλέως· ἀλλὰ καὶ τοι προσκλίνων διετήρησεν ἐπὶ τῆς μορφῆς αὐτοῦ ἐξαλλὸν ἐμφασιν ὑπερφηφείας καὶ σχεδὸν ἀπειλῆς. Εἶτα, ἅμα ὁ

Λουδοβίκος ΙΕ' ἐξῆλθε, διασχίσας αὐτός τὸ πλῆθος προσῆλθε πρὸς τὴν Δουδαρρύ.

Ἡ κόμησσα ὠθουμένη καὶ αὐτὴ ὑπὸ περιεργείας ἀκαταμαχίτου, ἐπροχώρησεν ἐν βῆμα πρὸς αὐτόν. Εἰς τρόπον ὥστε ὁ ξένος, ἐνῶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ἐνώπιόν της εἰς σχῆμα χαιρετισμοῦ, ἠδυνήθη καὶ νὰ τῇ εἴπῃ χαμηλοφώνως, χωρὶς οὐδεὶς ἄλλος νὰ τὸν ἀκούσῃ,

— Μὲ γνωρίζετε, κυρία;

— Μάλιστα, κύριε, εἰσθε ὁ προφήτης μου, τὸν ὅποιον ἀπήντησα εἰς τὴν πλατεῖαν Λουδοβίκου ΙΕ'.

Ὁ ξένος ἀνήγειρε τότε ἐπὶ τῆς γυναικὸς τὸ διαυγὲς καὶ σταθερόν του βλέμμα.

— Αἶ, κυρία μου, ψεῦδος ἦτο ὅτε σὰς προεῖπα ὅτι σὰς ἐπιφυλάσσετο νὰ γενῇτε βασιλίσσα τῆς Γαλλίας;

— Ὅχι, κύριε, ἡ πρόρρησις ὑμῶν ἰδοὺ σχεδὸν ἐπληρώθη. Ὅθεν εἶμαι καὶ ἐγὼ ἐτοιμὴ τώρα νὰ τηρήσω τὴν πρὸς ὑμᾶς ὑπόσχεσίν μου. Λέγετε, κύριε, τί ἐπιθυμεῖτε;

— Ὁ τόπος ἐδῶ δὲν εἶνε καταλληλὸς διὰ τοῦτο, ἄλλως τε δὲν ἔφθασεν εἰσέτι καὶ ὁ καιρὸς νὰ σὰς προτείνω τὸ ζήτημα, τὸ ὅποιον σκέπτομαι.

— Θὰ μὲ εὑρετε πρόθυμον νὰ ἐκπληρώσω τὸ ζήτημα αὐτὸ εἰς ὅποιονδῆποτε καιρόν.

— Δύναμαι εἰς πάντα καιρόν, εἰς πάντα τόπον, καὶ εἰς πάσαν ὥραν νὰ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, κυρία;

— Σὰς δίδω ὑπόσχεσιν.

— Εὐχαριστῶ.

— Ἀλλ' ὑπὸ ποῖον ὄνομα θὰ παρουσιασθῇτε; ὑπὸ τὸ ὄνομα κόμης Φοῖνιξ;

— Ὅχι, ἀλλ' ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰωσήφ Βάλασαμος.

— Ἰωσήφ Βάλασαμος — ἐπανελάβεν ἡ κόμησσα, ἐνῶ ὁ μυστηριώδης ξένος ἀνεμινύετο ἐκ νέου εἰς τὸ πλῆθος — Ἰωσήφ Βάλασαμος! ἔχει καλῶς! δὲν θὰ τὸ λησμονήσω.

ΑΘ'

Κομπιέννη.

Τὴν ἐπαύριον, ἡ Κομπιέννη ἐξύπνησεν ἄσμενος καὶ περιχαρής, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἡ Κομπιέννη δὲν ἐκοιμήθη παντελῶς τὴν νύκτα ἐκείνην.

Ἀπὸ τῆς χθὲς ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου διέθεσε τὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ καταλύματά της, καὶ ἐνῶ οἱ ἀξιωματικοὶ ἐλάμβανον γνῶσιν τῶν διαφορῶν μερῶν, οἱ προὔχοντες, ἐκ συμφώνου μὲ τοὺς ἀνθρώπους τῆς κυβερνήσεως, ἠτοίμαζον τὴν πόλιν διὰ τὴν ὑψηλὴν τιμὴν, ἣν ἐμελλεν αὕτη νὰ λάβῃ.

Ἀψίδες θριαμβοῦ θαλαραὶ, πυκνώματα ρόδων καὶ πασχαλεῶν, ἐπιγραφαὶ λατινικαί, γαλλικαὶ καὶ γερμανικαί, ἔμμετροι καὶ πεζαί, ἀπησχόλησαν τὴν ἀστυνομίαν τοῦ τόπου μέχρι πρωίας.

Κορασίδες λευκοενδεδυμένοι, οἱ μελανοφόροι δῆμαρχοι, οἱ στακτόχροοι

τὸν ἱματισμὸν Φραγκισκανοὶ μοναχοί, ὁ κλῆρος τὰ λαμπρότερα τῶν ἱερῶν ἀμφίων τοῦ φορέων, οἱ στρατιῶται καὶ ἀξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς τὰς νέας στολὰς τῶν ἐνδεδυμένοι, ὅλοι ἐτέθησαν εἰς τὰς καταλλήλους θέσεις, ὅλοι ἡτοιμάσθησαν νὰ κινηθῶσιν ἅμα ἀναγγελθῇ ἡ τῆς προγκιπίσεως ἀφίξις.

Ὁ Δελφίνος, ὅστις ἀπὸ τῆς χθὲς τὸ ἑσπέρας ἀνεχώρησεν ἐκ Βερσαλλιών, ἔφθασεν ἀγνώστως τὴν ἐνδεκάτην τῆς νυκτός, μετὰ τῶν δύο τοῦ ἀδελφῶν. Τὴν δὲ πρωΐαν ἱππεύσας, καὶ φέρων στολὴν ἀπλοῦ πολίτου, καὶ ὑπὸ τοῦ κόμητος Προβιγγίας καὶ τοῦ κόμητος δ' Ἀρτουᾶ, τοῦ μὲν δεκαπενταετοῦς, τοῦ δὲ τρισκαίδεκαετοῦς ἀκολουθούμενος, προέβην εἰς προὔπαντησιν τῆς Δελφίνης πρὸς τὴν ὁδὸν ἀφ' ἧς αὕτη ἔμελλε νὰ διέλθῃ.

Ἀναγκαῖον νὰ εἰπωμεν ὅτι τὴν ἰδέαν ταύτην δὲν συνέλαβεν ὁ νεαρὸς πρίγκηψ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν ὁ παιδαγωγὸς τοῦ κ. Λαβοκνιδῶνος, ὅστις διετάρχη ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ' νὰ ἐρμηνεύσῃ εἰς τὸν σεβαστὸν τοῦ μαθητῆν ὅλα τὰ καθήκοντα, ἅτινα τῷ ἐπέβαλλον αἱ εἰκοσιτέσσαρες ὥραι, αἵτινες ἔμελλον νὰ διατρέξωσιν.

Ὁ κ. δὲ Λαβοκνιδῶνος ἔκρινε λοιπὸν ἀρμόδιον, ὅτι ὁ δοῦξ τοῦ Βερρῦ—ὁ Δελφίνος,—ἵνα ὑποστηρίξῃ καθ' ὅλα τὴν τιμὴν τῆς μοναρχίας, ὧφειλε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγμα τῶν βασιλέων τῆς γενεᾶς τοῦ Ἑρρίκου τοῦ Δ', Λουδοβίκου ΙΓ', Λουδοβίκου ΙΔ' καὶ Λουδοβίκου ΙΕ', οἵτινες ἠθέλησαν ν' ἀναλύσωσι μόνον τῶν, ἀνευ τῆς ἀπάτης, τὴν προξενούσιν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν οἱ στολισμοὶ τὴν μελλόνουμφον αὐτῶν· καθότι, ὡς ἐν ὁδοιπορίᾳ εὐρεῖσκιμένη διέκειτο πάντοτε ὀλιγώτερον προητοιμασμένη εἰς τὸ νὰ ὑποστῇ τὴν παρατήρησιν τοῦ μέλλοντος νυμφίου τῆς.

Ὑπὸ ταχυπόδων φερόμενοι ἵππων διήνυσαν τρεῖς ἢ τέσσαρας λεύγας ἐντὸς ἡμισείας ὥρας. Ὁ Δελφίνος ἀνεχώρησε σκυθρωπὸς καὶ οἱ δύο τοῦ ἀδελφοῦ παιδρῶι. Τὴν ὁγδόην καὶ ἡμίσειαν ἐπέστρεφον εἰς τὴν πόλιν. Ὁ μὲν Δελφίνος σκυθρωπὸς ὡς ἀνεχώρησεν, ὁ κόμης Προβιγγίας κατηφὴς σχεδόν, ὁ δὲ κόμης δ' Ἀρτουᾶ μόνος εὐθυμὸς ὡς ἦτο καὶ τὴν πρωΐαν.

Ὁ Δελφίνος ἦν ἀνήσυχος μήπως ἡ τοῦ κόμητος Προβιγγίας κατήφεια καὶ ἡ τοῦ κόμητος δ' Ἀρτουᾶ παιδρότης προήρχοντο ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς αἰτίας, ὅτι εὗρον ἀμφοτέρωι τὴν Δελφίνην περικαλλῇ, καὶ ὁ μὲν ἐξήλοτύπει, ὁ δὲ ὑπερευχαριστεῖτο.

Εἰς τὸ μέγα τοῦ δημαρχείου τῆς Κομπιέννης ὠρολόγιον ἐσήμαινεν ἡ δεκάτη, ὅτε ὁ σκοπὸς εἶδεν ἀνοσιβιζομένην ἐπὶ τοῦ κώδωνοστασίου τοῦ χωρίου Κλαῖβαι τὴν λευκὴν σημαίαν, ἣν ἐδόθη διαταγὴ ν' ἀναπετάσωσιν, ἅμα ἰδῶσι μακρόθεν τὴν Δελφίνην ἐρχομένην.

Ἀμέσως ἐσήμανεν ὁ κώδων τῆς ἀγγελίας, σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἀπήντησεν εἰς κανονοβολισμὸς ἐκ τῆς πλατείας τοῦ φρουρίου.

Τὴν αὐτὴν δὲ στιγμήν, ὡς εἰ δὲν περιέμενεν εἰμὴ τὴν ἀγγελίαν ταύτην, ὁ βασιλεὺς εἰσῆλθεν εἰς Κομπιέννην ἐπὶ δίφρου ὑπ' ὀκτὼ συρομένου ἵππων, διὰ τῆς διπλῆς πειρᾶς τῶν ὑπασπιστῶν του, καὶ παρακολουθούμενος ὑπὸ πλήθους ἀπείρου ἀμαξῶν τῆς αὐλῆς αὐτοῦ.

Οἱ χωροφύλακες καὶ οἱ δραγόνοι ἤνοιγον καλπάζοντες ἔφιπποι τὸ πλῆθος τοῦ περιέργου λαοῦ.

Ἐκατὸν δίφροι τέθριπποι, κατέχοντες τὸ διάστημα μιᾶς περίπου λεύγης, ἐκόμεζον τετρακοσίας γυναῖκας καὶ ἄλλους τόσους κυρίους ἐκ τῶν εὐγενεστέρων τῆς Γαλλίας. Αἱ δὲ ἑκατὸν αὗται ἀμαξαὶ προηγούντο ὑπὸ ἱπποδα-

τῶν, ραβδούχων, ἀκολούθων, πάσης τάξεως θεραπόντων. Οἱ εὐγενεῖς τοῦ βασιλικοῦ οἴκου ἦσαν ἐφιπποί, καὶ ἐσχημάτιζον στρατιὰν καταστίλπον, λάμπουσιν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κανιορτοῦ, ὃν διήγειρον οἱ πόδες τῶν ἵππων· ἐνόμιζέ τις ὅτι ἔβλεπε ρεῦμα χρυσοῦν μεμιγμένον μετὰ πτερῶν, μετὰξής καὶ βελούδου.

Ἐσταμάτησαν ὀλίγον εἰς Κομπιέννην, εἶτα ἀναλαβόντες τὸ βῆμά των ἐξήλθον ἐκ τῆς πόλεως μετὰ μεγαλυπρεποῦς βραδύτητος, ἵνα προχωρήσωσι μέχρι τοῦ προσδιωρισμένου ὁρίου· ἦτο δ' αὐτὸ σταυρὸς τεθειμένος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, πρὸς τὸ ὕψος τοῦ χωρίου Μαγνύ.

Ὅλη ἡ νεολαία τῆς Γαλλίας περιεκύκλου τὸν Δελφίνον· ὅλοι οἱ γέροντες εὐγενεῖς εὐρίσκοντο πλησίον τοῦ βασιλέως.

Ἐξ ἄλλου μέρους προσήρχετο καὶ ἡ Δελφίνη πρὸς τὸ προσδιωρισμένον ὅριον, μεχρισοῦ ἀμφοτέρω· αἱ συνουδίαι συνηντήθησαν.

Ἀμέσως ὅλαι αἱ ἀμαξίαι ἐκενώθησαν. Ἀμφοτέρωθεν κατέβη τὸ πλῆθος τῶν αὐλικῶν, δύο μόνον δῖφοι ἦσαν εἰσέτι πλήρεις· ὁ μὲν, ὁ τοῦ βασιλέως, ὁ δὲ, ὁ τῆς Δελφίνης.

Τὰ θυρίδιον τοῦ δῖφρου τῆς Δελφίνης ἠνεώχθη, καὶ ἡ νεαρὰ ἀρχιδούκισσα ἐπήδησεν ἐλαφρὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Μετὰ τοῦτο ἡ πριγκίπισσα ἐπροχώρησε πρὸς τὴν βασιλικὴν ἀμαξίαν.

Ἄμα ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' εἶδε τὴν νύμφην του, διέταξε ν' ἀνοίξωσι τὸ θυρίδιον τοῦ δῖφρου, καὶ κατέβη καὶ αὐτὸς μετὰ προθυμίας.

Ἡ δέσποινα Δελφίνη τόσον εὐστόχως ἐμέτρησε τὸν βηματισμὸν τῆς, ὥστε καθ' ἣν στιγμήν ὁ βασιλεὺς ἔθετε τὸν πόδα ἐπὶ τῆς γῆς, αὕτη ἐγонуπέται ἐνώπιόν του.

Ὁ βασιλεὺς ἔκυψεν, ἀνήγειρε τὴν πριγκίπισσαν καὶ τὴν κατησπάσθη μετὰ στοργῆς, καὶ τοι ρίψας ἐπ' αὐτῆς ἐποφθαλμιάσιν, ἥτις τὴν ἠνάγκασε νὰ ἐρυθρίασθαι ἀκουσίως.

— Ὁ ἄρχων Δελφίνος! εἶπεν ὁ βασιλεὺς δεικνύων πρὸς τὴν Μαρίαν Ἀντωνιέτταν τὸν δοῦκα τοῦ Βερρύ, ὅστις ἴστατο ὀπισθὲν τῆς χωρὶς αὕτη νὰ τὸν ἴδῃ, τούλαχιστον ἐπισήμως.

Ἡ Δελφίνη ἔκαμε χαιρετισμὸν τινα χαριέντα, τὸν ὁποῖον ὁ Δελφίνος τῇ ἀντέδωκεν ἐρυθρίων καὶ αὐτός.

Ἐπειτα, μετὰ τὸν Δελφίνον, ἦλθον οἱ δύο τοῦ ἀδελφοί, καὶ μετ' αὐτοὺς αἱ τρεῖς τοῦ βασιλέως θυγατέρες.

Ἡ δέσποινα Δελφίνη ἀπηύθυνε φράσιν χάριεσαν δι' ἕκαστον τῶν δύο πριγκίπων καὶ δι' ἑκάστην τῶν τριῶν πριγκίπισσῶν.

Τούτων οὕτω πληρουμένων, ἡ κυρία Λουδοβίκου ἴστατο μὲ παλμοὺς ἐγκαρδίου ὀρθία ὀπισθεν τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως. Θὰ ἐγίνετο ἄρα γε λόγος περὶ αὐτῆς; ἢ θὰ τὴν ἐλησμόνου.

Μετὰ τὴν παράστασιν τῆς δεσποίνης Σοφίας, τῆς μικροτέρας δηλαδὴ τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως, διέτρεξε στιγμή τις σιωπῆς, καθ' ἣν ὅλων αἱ ἀναπνοαὶ ἐσταμάτησαν.

Ὁ βασιλεὺς ἐμεινεν ἀμφιρρέπων, ἡ δὲ Δελφίνη ἐφάνη καὶ αὕτη περιμένουσά τι περὶ τοῦ ὁποίου ἦν προειδοποιημένη.

Ὁ βασιλεὺς ἔρριψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πέραν αὐτοῦ, καὶ ἰδὼν τὴν κόμησσαν πλησίον του, τὴν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρός.

Ἀμέσως ἔκαμον θέσιν ὅλοι οἱ παρεστώτες. Ὁ βασιλεὺς εὗρέθη εἰς τὸ μέσον τοῦ κύκλου τῆς Δελφίνης.

— Ἡ κυρία κόμησσαι Δουβαρρὺ, εἶπεν ἡ καλλίστη φίλη μου.

Ἡ Δελφίνη ὠχρίασεν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς ἀνεφάνη μειδίαμα χαριέστατον.

— Εἶνε ἀληθῶς εὐτυχής, ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, εἶπεν, ὅτι ἔχει μίαν φίλην τοσοῦτον πολυθέλητρον, καὶ ἡ ὁποία τῶντι εὐμοιρεῖ τῶν προσόντων τοῦ νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν θερμότεραν συμπάθειαν.

Ὅλοι τότε ἐστράφησαν καὶ εἶδον ἀλλήλους μετὰ θαυμασμοῦ. Ἦν ἀναμφίβολον ὅτι ἡ Δελφίνη ἠκολούθει τὴν ἐρμηνείαν τῆς αὐλῆς τῆς Αὐστρίας, καὶ πιθανώτατον μάλιστα νὰ ἐπρόφερε τὰς ἰδίας λέξεις, τὰς ὁποίας τῇ ὑπηγόρευεν ἡ Μαρία Θηρεσία.

Ὁ κύριος δὲ Σιουασὼλ ἐνόμισεν ὅτι ἦν καιρὸς νὰ παρουσιασθῇ καὶ οὗτος· ἐπροχώρησε λοιπὸν· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἔκαμε νεῦμα διὰ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὰ τύμπανα ἀμέσως ἐκρούσθησαν, καὶ αἱ σάλπιγγες ἀντήχησαν, καὶ τὸ πυροβόλον ἐβρόντησεν.

Ὁ βασιλεὺς ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς νεαρᾶς ἡγεμονίδος, ἵνα ὀδηγήσῃ αὐτὴν εἰς τὸν δῖφρόν του. Αὕτη προσῆλθεν οὕτω διαβάσας ἔμπροσθεν τοῦ κ. Σιουασὼλ. Εἶδεν αὐτὸν ἢ ὄχι, ἀδύνατον νὰ εἰπωμεν· τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε, ὅτι οὔτε διὰ τῆς χειρὸς οὔτε διὰ τῆς κεφαλῆς δὲν ἔκαμε τὸ ἐλάχιστον σχῆμα χαιρετισμοῦ πρὸς αὐτόν.

Καθ' ἣν στιγμήν δὲ ἡ περιγκίπισσα εἰσῆλθεν εἰς τὸν δῖφρον τοῦ βασιλέως, οἱ κώδωνες τῆς πόλεως ἠκούσθησαν ὑπεράνω τοῦ πολυκρότου ὅλου ἐκείνου θορύβου.

Ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἀνέβη καὶ αὕτη περιχαρὴς εἰς τὸν δῖφρόν της. Ἡ δὲ συνοδία ἐκίνησεν ὅλη πρὸς τὴν Κομπιέννην.

Τότε καὶ ὁ ἀντικόμης Ἰωάννης Δουβαρρὺ ἐπλησίασε πρὸς τὸ θυρίδιον τοῦ δῖφρου τῆς κομήσεως, καὶ

— Ἡξεύρεις, Ἰωάννα, τῇ εἶπε δεικνύων αὐτῇ διὰ τοῦ δακτύλου ἓνα ἱππέα, ὅστις συνδιελέγετο πρὸς ἓνα τῶν δῖφρων τῆς συνοδίας τῆς Δελφίνης, ἡξεύρεις τίς εἶνε αὐτὸς ὁ νέος;

— Ὅχι, εἶπεν ἡ κόμησσαι· ἀλλὰ γνωρίζεις καὶ σὺ τί ἀπήντησεν ἡ Δελφίνη εἰς τὸν βασιλέα ἐπὶ τῆς παραστάσεώς μου;

— Ἀφες αὐτὰ τώρα. Ὁ νέος ἐκεῖνος εἶνε ὁ κ. Φίλιππος δὲ Ταβερνέ.

— Ἐκεῖνος ὅστις σὲ εἶχε πληγώσει;

— Ἐκεῖνος. Καὶ γνωρίζεις τίς εἶνε ἡ λαμπρὰ ἐκείνη νέα μετὰ τῆς ὁποίας συνομιλεῖ!

— Ποία; ἐκείνη ἡ νέα ἡ ὠχρὰ καὶ μεγαλοπρεπής;

— Ναί, τὴν ὁποίαν βλέπει αὐτὴν τὴν στιγμήν ὁ βασιλεὺς, καὶ τῆς ὁποίας, ὡς φαίνεται, ἐρωτᾷ τὸ ὄνομα ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν Δελφίνην.

— Ἐ! τίς εἶνε;

— Εἶνε ἡ ἀδελφὴ του.

— Ἀ! ἀνεφώνησεν ἡ κυρία Δουβαρρὺ.

— Ἀκουσον, Ἰωάννα, ἀγνοῶ διατί, ἀλλὰ μὲ φαίνεται ὅτι ὅσον δίκαιον ἐγὼ ἔχω νὰ μὴ βλέπω μὲ καλὸν ὄμμα τὸν ἀδελφόν, τὸ αὐτὸ καὶ σὺ διὰ τὴν ἀδελφήν.

— Δὲν βαρύνεσαι!

— Ἀκουσον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σὲ λέγω ἐγώ. Ἐντοσοῦτφ θὰ ἔχω διη-
νεκῶς τὴν προσοχὴν μου ἐπὶ τοῦ νέου.

— Καὶ ἐγὼ ἐπὶ τῆς νεάνιδος, ἂν θέλῃς.

— Σιωπὴ! εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ἰδοὺ ἔρχεται ὁ φίλος μας δούξ Ρισελιέ.

Τῶντι, ὁ δούξ προσήρχετο κινῶν τὴν κεφαλὴν.

— Τί τρέχει, φίλτατε δούξ; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα χαριέστατα πρὸς
αὐτὸν προσμειδιῶσα· νομίζω ὅτι δὲν σὰς βλέπω τόσο εὐθυμον.

— Κόμησσα, εἶπεν ὁ δούξ, δὲν σὰς φαίνεται ὅτι τῶντι ὅλοι εἰμεθα σο-
βαροὶ ὅσον δὲν ἔπρεπεν εἰς τὴν παροῦσαν χαροποιὰν περίστασιν; Ἐγὼ ἐν-
θυμοῦμαι, ὅτε ἐξήλθομεν εἰς προὔπαντησιν τῆς περιγίπσισης μητρὸς τοῦ
ἄρχοντος Δελφίνου, ἡμεθα πολὺ πλέον εὐθυμοὶ. Διατί ἄρα γε; διότι τότε
ἡμεθα ἰσως νεώτεροι;

— Ὅχι, εἶπε φωνὴ τις ὀπισθεν τοῦ δουκός, ὅχι, φίλτατε κύριε δούξ,
ἀλλὰ τότε ἡ μοναρχία ἦν ὀλιγώτερον γραῖα παρὰ τώρα.

Ὅλοι ὅσοι ἤκουσαν τὸν λόγον τοῦτον ἐρίγησαν. Ὁ Ρισελιέ ἐστράφη καὶ
εἶδε γέροντά τινα εὐπατρίδην, κομψὸν τὴν ἐνδυμασίαν, ὅστις ἔθετεν ἐπὶ
τοῦ ὤμου αὐτοῦ τὴν χεῖρα μὲ μειδίαμα μισανθρώπου.

— Τί βλέπω! ἀνέκραξεν ὁ δούξ, ὁ βαρόνος δὲ Ταβερνέϋ, κόμησσα, εἰς
τῶν παλαιότερων φίλων μου, δι' ὃν ἐξαιτοῦμαι ὅλην ὑμῶν τὴν εὐμένειαν· ὁ
βαρόνος δὲ Ταβερνέϋ ὁ Ἐυθρόοικος.

— Εἶνε ὁ πατήρ των! εἶπον ταῦτοχρόνως ὁ ἀντικόμης Ἰωάννης καὶ ἡ
κόμησσα, κύπτοντες ἀμφότεροι ὅπως χαιρετίσωσι.

Καὶ χαιρετίσαντες οἱ δύο γέροντες εὐπατρίδαι τὴν κόμησσαν καὶ τὸν
ἀντικόμητα, ἐπροχώρησαν ἀμφότεροι πρὸς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἄμαξαν,
περιχαρεῖς ὅτι συνηντήθησαν μετὰ τοσαύτην ἀπουσίαν.

— Αἶ, ἠρώτησεν ὁ ἀντικόμης, νὰ σοὶ εἰπῶ καὶ τὸ ἄλλο, φίλη μου;
οὔτε διὰ τὸν πατέρα δὲν συνέλαθα ἰδέαν καλὴν.

— Τί δυστύχημα, εἶπεν ἡ κόμησσα νὰ χάσωμεν ἐκεῖνον τὸν νέον, τὸν
Γιλβέρτην! θὰ ἐμυθιάναμεν τὰ πάντα παρ' αὐτοῦ, διότι ἀνετράφη εἰς τὸν
οἶκόν των...

— Μὴ σὲ μέλη καὶ τὸν εὐρίσκομεν, τώρα ὅτε δὲν ἔχομεν ἄλλην ἀμμίαν
ἐνασχόλησιν.

Τῇ ἐπαύριον, ἀφοῦ τὴν νύκτα ἐκείνην κατέλυσαν εἰς Κομπιέννην, αἱ δύο
αὐλαὶ ἐξεκίνησαν μίγδην πρὸς τοὺς Παρισίους, βάρσθρον χαῖνον ὀφείλον νὰ
καταβροχθίσῃ ἅπαντας αὐτούς.

Μ'

Ἡ προστάτρια καὶ ὁ προστατευόμενος.

Καιρὸς νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν Γιλβέρτην, τοῦ ὁποίου ἐμάθομεν μόνον
τὴν φυγὴν καὶ οὐδὲν ἄλλο.

Ὁ φιλόσοφος μας, ἀφότου ἔμαθεν εἰς τὸ χωρίον Λασωσσέας τὸ ὄνομα τῆς
προστατρίας του, ἐψυχράνθη τὰ μέγιστα πρὸς αὐτήν, διότι πολλάκις εἰς Τα-
βερνέϋ ἤκουσε τὸν γέροντα βαρόνον κατηγοροῦντα τὴν ἐρωμένην τοῦ βασιλέως

κυρίαν Δουβαρρὺ ἐνώπιον τῆς Ἀνδρεάδος. Δὲν ἤθελε δὲ βεβαίως νὰ συμμερισθῇ ὁ Γιλβέρτης τὴν γνώμην τοῦ βαρόνου, ἂν ἤκουε τὴν Ἀνδρεάδα ἀντικρούουσαν αὐτήν, ἀλλ' ἔβλεπεν ἐξ ἐναντίας ὅτι ἡ Ἀνδρεὰς συνεφώνει πρὸς ταῦτα μετὰ τοῦ πατρὸς της. Ἐπειτα καὶ τὸ ὄνομα τῆς Δουβαρρὺ ἦτο ἐν γένει εἰς τὴν Γαλλίαν μισητόν. Τέλος πάντων, τὰ μάλιστα πείθον τὸν Γιλβέρτην ὅτι κατὰ τοῦτο ὁ βαρόνος εἶχε δίκαιον, ἦν ὅτι πολλάκις ἤκουσε καὶ τὴν Σοφίαν λέγουσαν :

— Ἀχ! νὰ ἤμην ἐγὼ ἡ Δουβαρρὺ!

Καθ' ὅλην τὴν ὁδοπορίαν ἀπὸ Λασωσσέας μέχρι Βερσαλλιδῶν, ἡ Τήγκα διελογίζετο ἄλλα σπουδαιότερα παρὰ τὸν Γιλβέρτην, καὶ διὰ τοῦτο ὀλίγον ἐπρόσεξεν εἰς τὴν ἀπέναντι αὐτῆς μεταβολὴν τοῦ νέου. Ἐφθασεν εἰς Βερσαλλίας οὐδὲν ἄλλο σκεπτομένη εἰμὴ τίνι τρόπῳ ἡδύνατο ν' ἀποβῇ ὅσον τὸ δυνατόν αἰσιωτέρα πρὸς τὸν ἀδελφόν της ἢ πληγὴ τὴν ὁποίαν τῷ ἐπροξένησε τὸ ξίφος τοῦ Φιλίππου.

Ὁ Γιλβέρτης, μόλις εἰσῆλθεν εἰς τὴν λαμπρὰν ἐκείνην πόλιν καὶ ὁ θαυμασμός τὸν ὁποῖον ἠσθάνθη εἰς τὴν θέαν τῶν μεγαλοπρεπειῶν ἐκείνων ἀπεδίωξε πάντα ἄλλον διαλογισμόν αὐτοῦ. Ἐνώπιον τῶν ἀνακτόρων ἐξεπλάγη, ἠσθάνθη τὴν ταπεινότητά του, εἶδε τὴν πενιχρότητα τῶν ἐνδυμάτων του πλησίον τοῦ χρυσοῦ τῆς στολῆς τῶν βασιλικῶν θεραπόντων, καὶ τὰ βήματά του ἐκλονίσθησαν ὅταν ἐπάτησεν ἐπὶ τῶν λείων ἐκείνων ψηφοθετημάτων δι' ὧν ἦσαν ἐστρωμέναι αἱ στοαί.

Τότε ἐνόησεν ὅτι τῷ ἦτον ἀναπόφευκτος ἡ βοήθεια τῆς προστατρίας του. Τὴν ἐπλησίασε λοιπὸν ὅπως ἰδῶσιν οἱ φύλακες ὅτι ἤρχετο μετ' αὐτῆς.

Γνωρίζομεν ὅτι τὸ κατάλυμα τῆς κυρίας Δουβαρρὺ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων ἦτο διαμέρισμα λαμπρόν, ἔνθα πρότερον κατώκει ἡ δέσποινα Ἀδελαΐς. Τὰ χρυσά, τὰ μάρμαρα, τὰ ἀρώματα, οἱ τάπητες, οἱ λεπτοῦφεῖς ἐκεῖνοι ἱστοὶ κατεμέθυσαν ἐκ πρώτης ὄψεως τὸν Γιλβέρτην. φύσιν φιλήδονον ἐξ ἐνστίκτου, πνεῦμα φιλοσοφικόν ἐκ προαιρέσεως, τόσῳ δὲ προσηλωμένον εἶχε τὸν νοῦν εἰς ὅτι, ἔβλεπεν, ὥστε καὶ ἄφου τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸ δι' αὐτὸν προσδιορισθὲν μέρος, ἔβλεπεν ἐνώπιόν του ὅσα οἱ ὀφθαλμοὶ του παρετήρησαν.

Τέλος πάντων συνέρχεται εἰς ἑαυτὸν καὶ βλέπει ὅτι εὐρίσκετο εἰς μικρόν τι δωμάτιον ὑπὸ τὰς κεράμους τῆς στέγης, ἔνθα τῷ εἶχον παρατεθειμένον ἔν τρυβλίον μὲ ζωμόν, μέρος ψητοῦ ἀρνίου καὶ μικρόν τι ἄγγος περιέχον αὐγόγαλα, ὑπηρέτης δέ τις, ὁ κομίσας ταῦτα πάντα, τῷ εἶπε μὲ τόνον αὐθέντου:

— Κάθισε ἐδῶ!

Εἶτα ὁ ὑπηρέτης ἀπῆλθε καὶ τὸν ἀφῆκε μόνον.

Ἐν τούτοις, ἐνῶ ὁ Γιλβέρτης ἔτρωγε τὸ λιτὸν τοῦτο γεῦμα, — λιτὸν παραβαλλόμενον μὲ τὴν τροφήν, ἣν ἐλάμβανον οἱ λοιποὶ ὅλοι κάτοικοι τῶν ἀνακτόρων, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν φιλόσοφόν μας τρυφηλότατον, — ἡ Τήγκα, ὡς ἐνθυμεῖσθε, εἰσῆλθεν εἰς τῆς ἀδελφῆς της, τῇ εἶπε κρυφίως ὅτι ἐξεπλήρωσε τὴν πρὸς τὴν κυρίαν δὲ Βεάρν ἀποστολήν της, καὶ τῇ ἐκοινοποίησε γεγυνυῖα τῇ φωνῇ τὸ συμβὰν εἰς τὸν ἀδελφόν της ἐν τῷ ἱπποστασίῳ τοῦ χωρίου Λασωσσέας.

Ἀναβαίνουσι μετ' ὀλίγον εἰς τοῦ Γιλβέρτου καὶ τῷ λέγουσιν ὅτι ἡ δεσποσύνη Τήγκα τὸν ἐζήτει· ἔλαβε λοιπὸν τὸν πῖλόν του, τὸν ἔψηξεν, ὅπως ἡδύνατο, ἐσύγκρινε διὰ λοῦου βλέμματος τὸ φόρεμά του τὸ τετριμμένον μὲ τὸ νέον φόρεμα τοῦ θεραπόντος, ὅστις ἦλθε καὶ τὸν προσεκάλεσε, καὶ

κατέβη ὅλος ἐρυθρὸς ἐκ τῆς ἐντροπῆς ὅτι ἦσαν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν ἀνάρμοστα τὰ ἐνδύματα τοῦ μὲ ἐκεῖνα τῶν ἄλλων.

Ἡ Τήγκα κατέβη ταῦτοχρόνως μετὰ τοῦ Γιλβέρτου εἰς τὴν αὐλήν· ἀλλ' αὕτη μὲν διὰ τῆς μεγάλης κλίμακος, οὗτος δὲ διὰ ξυλίνης τινὸς καὶ ἀποκέντρον.

Ἐκεῖ περιέμενε, ἅμαξά μὲ τέσσαρας θέσεις, ὧν τὰς δύο ἐμπροσθίας μετεχειρίσθη ἡ Τήγκα τὴν μὲν δι' ἑαυτήν, τὴν δὲ δι' ἕν κιβώτιον τὸ ὁποῖον τῇ ἔφερον καὶ ἕν μικρὸν κυνάριον· εἰς τὰς ἄλλας δύο θέσεις ἐκάθισεν ὁ Γιλβέρτος καὶ ἀνὴρ τις, ὁ ἐπιστάτης τῆς δεσποσύνης Τήγκας, ὀνομαζόμενος κ. Γράγγης.

Ὁ Γιλβέρτος ἔσπευσε νὰ καθίσῃ ὀπισθεν τῆς Τήγκας, ἀξιοπρεπείας χάριν. Ὁ ἐπιστάτης ἄνευ δυσκολίας τινός, διότι οὔτε καὶ ἐσυλλογίσθη τὸ πρᾶγμα, ἔλαβε θέσιν ὀπισθεν τοῦ κιβωτίου καὶ τοῦ σκύλου.

Ἀφοῦ ἐξηλθον τῆς πόλεως στρέφεται ὀλίγον ἡ Τήγκα πρὸς τὰ ὀπισθεν καὶ ἐρωτᾷ :

— Αἰ ! κύριε φιλόσοφε, πῶς σὰς ἐφάνησαν αἱ Βερσαλλίαι ;

— Λαμπραί, κυρία, ἀλλὰ φεύγομεν λοιπόν ;

— Ναί, ὑπάγομεν εἰς τὸν οἶκόν μας τώρα.

— Δηλαδή, κυρία, εἰς τὸν οἶκόν σας, εἶπεν ὁ Γιλβέρτος.

— Αὐτὸ ἐνοῶ, βεβαίως. Θὰ σὰς παρουσιάσω καὶ εἰς τὴν ἀδελφὴν μου, καὶ νὰ προσπαθήσετε νὰ τῇ φανῇτε ἀρεστός, διότι ἀπὸ αὐτὴν σήμερον ἐξαρτῶνται οἱ μεγαλητέροι τῆς Γαλλίας ἄρχοντες. Ἀληθῶς, κύριε Γράγγη, νὰ εἰπῇτε νὰ κάμουν μίαν ἐνδυμασίαν διὰ τὸν νέον αὐτόν.

Ὁ Γιλβέρτος ἠρυθρίασε μέχρι τῶν ὠτων.

— Ποίου εἶδους ἐνδυμασίαν, κυρία ; ἠρώτησεν ὁ ἐπιστάτης· τὴν κοινὴν τῶν ὑπηρετῶν σας ;

Ὁ Γιλβέρτος ἐγένετο ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

— Τῶν ὑπηρετῶν ! ἀνέκραξεν ἀκοντίσας πρὸς τὸν ἐπιστάτην βλέμμα ἀγριώτατον.

Ἡ Τήγκα ἐγέλασε.

— Ὅχι, ἀλλὰ παραγγέλλετε καὶ τοῦ κάμνουν... Σὰς λέγω ἀκολουθῶς· συλλογίζομαι κατὶ, διὰ τὸ ὁποῖον θέλω πρῶτον νὰ λάβω καὶ τὴν γνώμην τῆς ἀδελφῆς μου. Μόνον νὰ φροντίσετε, ὥστε ἡ ἐνδυμασία αὕτη νὰ ᾔη ἐτοίμη ταῦτοχρόνως μὲ τοῦ Ζαμόρ.

— Πολὺ καλὰ, κυρία.

— Γνωρίζεις τὸν Ζαμόρ ; ἠρώτησεν ἡ Τήγκα τὸν Γιλβέρτον.

— Ὅχι, κυρία, ἀπήντησεν ὁ νεανίας, δὲν ἔλαβα αὐτὴν τὴν τιμὴν.

— Εἶνε ἕνας μικρὸς, τὸν ὁποῖον θὰ ἔχῃς σύντροφον, ἕνας, ὅστις μέλλει νὰ διορισθῇ διοικητὴς Λυκιεννῶν. Προσπάθησε νὰ λάβῃς τὴν φιλίαν τοῦ· εἶνε καλῆς ψυχῆς ὁ Ζαμόρ κατὰ βάθος, καὶ ἅς ἔχῃ καὶ τοιοῦτον χρῶμα.

Ὁ Γιλβέρτος ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἐρωτήσῃ ὁποίου χρώματος ἦτον ὁ Ζαμόρ, ἀλλ' ἐφοβήθη μὴ τὸν ἐλέγξῃ πάλιν ἡ Τήγκα ὡς φιλοπράγμονα.

— Θὰ προσπαθῶ, ἀπήντησε μετὰ μειδιάματος πλήρους ἀξιοπρεπείας.

Ἀφίκοντο εἰς Λυκιέννας. Ὁ φιλόσοφος εἶδε τὰ πάντα· τὴν δενδρόφυτον ὁδόν, τοὺς συσκίους ἐκείνους λόφους, τὸ μέγα ὕδραγωγεῖον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἐπίδειξιν ἔργου ρωμαϊκοῦ, τοὺς δασοφύλλους καστανεῶνας, καὶ τέλος

τὴν μεγαλοπρεπῆ θέαν, ἣν τὰ παρέχουσιν αἱ πεδιάδες καὶ δάση, ἅτινα στολιζοῦσι τὰς δύο τοῦ Σηκουάνα ὀχθας.

— Αὐτὴ λοιπὸν εἶνε ἡ ἐξοχή, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Γιλβέρτης δι' ἣν τοσαῦτα ἐδαπάνησεν ἡ Γαλλία, κατὰ τὰ λεγόμενα τοῦ κυρίου βαρόνου δὲ Ταβερνέυ!

Κύνες περιχαρεῖς, ὑπηρέται ὀλοπρόθυμοι σπεύδοντες εἰς προὔπαντησιν τῆς Τήγκας διέκοψαν τὸν Γιλβέρτην ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀριστοκρατικῶν καὶ φιλοσοφικῶν του σκέψεων.

— Ἦλθεν ἡ ἀδελφὴ μου ; ἠρώτησεν ἡ Τήγκα.

— Ὅχι, κυρία, ἀλλὰ περιμένεται.

— Ὑπὸ τίνος ;

— Ὑπὸ τοῦ καγκελαρίου, ὑπὸ τοῦ κυρίου ἀστυνόμου, καὶ ὑπὸ τοῦ κυρίου δουκὸς δ' Αἰγιλλῶνος.

— Καλὰ ! τρέξατε ἀμέσως καὶ ἀναίξατέ μου τὸ κινεζικὸν δωμάτιον· ἐπιθυμῶ νὰ ἴδω τὴν ἀδελφὴν μου πρῶτη ἐγώ· ἅμα ἔλθῃ τὴν εἰδοποιεῖτε ὅτι τὴν περιμένω ἐκεῖ, ἠκούσατε ; — Ἀ ! Σουλβία ! ἐξηκολούθησεν ἡ Τήγκα ἀποταθεῖσα εἰς νέαν τινὰ θαλαμηπόλον, ἥτις προσῆλθεν ἵνα λάβῃ τὸ κιβώτιον καὶ τὸν μικρὸν σκύλον· δὸς τὸ κιβώτιον καὶ τὸν Μιζαμπούφ εἰς τὸν κ. Γράγγην, καὶ ὁδήγησε τὸν μικρὸν μου φιλόσοφον νὰ εὕρῃ τὸν Ζαμόρ.

Ἡ δεσποσύνη Σουλβία παρετήρησε περὶ τῆς, ἵνα ἴδῃ ἀναμφιδόλως περὶ τίνος ζώου τῇ ἔλεγεν ἡ Τήγκα· ἀλλὰ τὰ βλέμματά της ὥς καὶ τὰ τῆς κυρίας της ἀνεπαύθησαν ταύτοχρόνως ἐπὶ τοῦ Γιλβέρτου· ἡ Τήγκα ἔκαμε νεῦμα ὅτι ἐννοεῖ τὸν νεανίαν.

— Ἐλα, τῷ εἶπεν ἡ Σουλβία.

Ὁ Γιλβέρτης, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκθαμβος, ἠκολούθησε τὴν θαλαμηπόλον, ἐνῷ ἡ Τήγκα, ἐλαφρὰ ὥς πτηνόν, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον διὰ τινος πλαγίας θύρας.

Ἄνευ τοῦ προστακτικοῦ τόνου δι' οὗ ἡ Τήγκα ὠμίλησε πρὸς τὴν Σουλβίαν, ὁ Γιλβέρτης θὰ ἐξελάμβανεν αὐτὴν μᾶλλον ὥς μεγάλην κυρίαν ἢ ὥς θαλαμηπόλον· καὶ ὄντως, ἐκ τῆς ἐνδυμασίας της μᾶλλον ὠμοίαζε πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα ἢ τὴν Σοφίαν. Ἐλαβε λοιπὸν αὕτη τὸν Γιλβέρτην ἐκ τῆς χειρός, ἀφ' οὗ τῷ ἀπηύθυνε χαρίεν μεδίδια, διότι οἱ λόγοι τῆς δεσποσύνης Τήγκας ἐδήλουν περὶ τοῦ νεήλδους ἂν οὐχὶ εὖνοιαν, τοῦλάχιστον διαθέσιν εὐτράπελον.

Ἡ Σουλβία ἦτον εὐμήκης νέα, γλαυκῶπις, κρινόλευκος, μὲ τὰς παρειὰς ἐλαφρῶς ραδιζούσας, τὴν κόμην πυρόξανθον. Τὸ λεπτὸν τῆς στόμα, οἱ κατὰλευκοὶ τῆς ὀδόντες, ὁ στρογγύλος βραχίων της ἐνέπνευσαν εἰς τὸν Γιλβέρτην συγκινήσιν ἡδονικὴν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες δὲν διαφεύγουσι τὴν προσοχὴν τῶν γυναικῶν· παρετήρησε λοιπὸν τοῦτο ἡ δεσποσύνη Σουλβία καὶ ἐμεδίδιασε.

— Πῶς ὀνομάζεσθε, κύριε ; τὸν ἐρωτᾷ.

— Γιλβέρτης, δεσποσύνη, ἀπήντησεν ὁ νεανίας μὲ φωνὴν ἀρκετὰ γλυκεῖαν.

— Λοιπὸν, κύριε Γιλβέρτη, τώρα θὰ γνωρισθῇτε μετὰ τοῦ ἀρχοντος Ζαμόρ.

— Τοῦ διοικητοῦ τῶν Λυκιεννῶν ;

— Μάλιστα, τοῦ διοικητοῦ, ὅλου καὶ ὅλου.

Ὁ Γιλβέρτης ἔσυρε τὰς χειρίδας τοῦ φορέματός του ὅσον τὸ δυνατόν χαμηλότερα, ἔψηξε τὸ ἐνδυμὰ τοῦ διὰ τῆς μιᾶς του χειρὶδος, καὶ ἔλαβεν ἀνὰ χεῖρας τὸ μανδύλιον αὐτοῦ. Ἐδεδίκα ὅτι ἐμελλε νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον

ὑποκειμένου τοσοῦτον σημαντικοῦ, ἀλλὰ τὸν ὑπεστήριζεν ἡ ἀνάμνησις τοῦ λόγου τῆς Τήγκας, ὅτι ὁ Ζαμὺρ ἦτο καλῆς ψυχῆς κατὰ βάθος.

Ἡ Σουλβία ἤνοιξε τὴν θύραν ἀντιθαλάμου τινὸς πολυτελοῦς, ἐνθα ἐφάνη καθήμενος ἐπὶ θρόνου εὐρυχώρου, μὲ τοὺς πόδας συνεσταυρωμένους καὶ σχεδὸν κεχωσμένους ὑπὸ προσκεφάλαια χρυσοκέντητα ὁ ἄρχων Ζαμὺρ, τὸν ὅποιον ἡμεῖς μὲν ἤδη γνωρίζομεν, ὁ δὲ Γιλβέρτης κατὰ πρῶτον ἔτρωγε δὲ ὁ Ζαμὺρ ζακχαρικά.

Φαντασθῆτε τὴν ἐκπληξιν τοῦ φιλοσόφου εἰς τὴν αἰφνιδίαν ταύτην ἐμφάνισιν τοῦ ὑποψηφίου διοικητοῦ Λυκιεννῶν.

— ὦ! ἀνεφώνησε παρατηρῶν μετ' ἀπορίας τὴν παράδοξον μορφήν, διότι κατὰ πρῶτον ἐπὶ ζωῆς του εἶδε καὶ αἰθίοπα, ὦ! ὦ! τί εἶνε αὐτό;

Ὁ Ζαμὺρ, οὐδὲ τὴν κεφαλὴν κἂν ἀνήγειρεν, ἀλλ' ἐξηκολούθει νὰ ροκανίσῃ τὰ ζακχαρικά του, ἀνακυλίων τὰ στρογγύλα καὶ λευκὰ ὀμματα του ἐν τῇ ἡδονῇ, ἣν ἀπετέλει εἰς τὸ στόμα του ἡ γλυκύτης.

— Αὐτός, ἀπεκρίθη ἡ Σουλβία, εἶνε ὁ κ. Ζαμὺρ.

— Αὐτός; εἶπεν ὁ Γιλβέρτος ἐκπληκτός.

— Βεβαίως, ὑπέλαβεν ἡ Σουλβία γελῶσα ἀκουσίως διὰ τὴν τροπὴν, ἣν ἐλάμβανεν ἡ σκηνὴ αὐτῇ.

— Ὁ διοικητής; ἐξηκολούθησεν ὁ Γιλβέρτης, αὐτὸς ὁ πύθηκος, διοικητῆς Λυκιεννῶν; Ἀστείζεσθε, δεσποσύνη! θέλετε νὰ μὲ περιγελάσετε.

Εἰς τὰς λέξεις τούτας ὁ Ζαμὺρ ἀνωρθώθη δεικνύων τοὺς ὡς χάλαζαν λευκοὺς ὀδόντας του.

— Ἐγὼ διοικητής, εἶπεν, ὅχι ἐγὼ πύθηκος.

Ὁ Γιλβέρτης περιέφερεν ἀπὸ τοῦ Ζαμὺρ πρὸς τὴν Σουλβίαν βλέμμα, κατ' ἀρχὰς μὲν ἀνήσυχον, εἶτα δὲ θυμῶδες, ὅτε εἶδε τὴν νεάνιδα νὰ γελά.

Ὁ Ζαμὺρ, σοβαρὸς καὶ ἀπαθὴς ὡς βραχμάνος Ἰνδός, ἔχωσεν ἐκ νέου τὴν ὡσεὶ πιθήκου μελανὴν του χεῖρα ἐντὸς μεταξωτοῦ τινος σακκιδίου, τὸν ὅποιον ἐκράτει, καὶ ἔλαβε νὰ ροκανίσῃ νέα ζακχαρικά.

Κατ' ἐκείνην τὴν σπιγμὴν ἠνεώχθη ἡ θύρα, καὶ εἰσῆλθεν ὁ κ. Γράγγης ἀκολουθούμενος ὑφ' ἐνὸς ράπτου.

— Ἰδοὺ, εἶπεν ὁ κ. Γράγγης δεικνύων τὸν Γιλβέρτην, λαβετε τὸ μέτρον του· καθὼς σὰς εἶπα νὰ τοῦ τὸ πάρετε.

Ὁ Γιλβέρτης ἔστη ἵνα λάβωσι τὰ μέτρα τοῦ σώματός του· ἐν τούτοις δὲ ἡ Σουλβία καὶ ὁ κ. Γράγγης συνωμίλουν εἰς τὸ βάθος τοῦ θαλάμου· ἡ νεανίς, εἰς πᾶσαν λέξιν, τὴν ὁποίαν τῇ ἔλεγεν ὁ ἐπιστάτης, ἐγέλα ἀπὸ καρδίας.

— Ἀ! θὰ γίνῃ νοστιμώτατος, εἶπεν ἡ Σουλβία· καὶ θὰ ᾔνε καὶ ὁ πῖλος, τὸν ὅποιον θὰ φορῇ, μυτερός, καθὼς τοῦ Σγανκρέλλη εἰς τὴν κωμωδίαν τοῦ κυρίου Μολιέρου;

Ὁ Γιλβέρτης δὲν περιέμενε ν' ἀκούσῃ τὴν ἀπάντησιν, ἀλλ' ὤθησε παράυτα τὸν ράπτην, καὶ δὲν συγκατετέθη κατ' οὐδένα τρόπον νὰ σταθῇ πλέον. Ἐνόησεν ὅτι τὸν ἐνέπαιζον.

— Δὲν βλέπεις, εἶπεν ὁ ἐπιστάτης πρὸς τὸν ράπτην, μὴ τὸν στενοχωρεῖτε· ἐκ τῶν ὧσων ἐλάβατε δύνασθε, νομίζω, ἐπάνω κατὰ νὰ καταλάβετε;

— ὦ, βεβαίως, ἀπεκρίθη ὁ ράπτης· ἔπειτα αὐταὶ αἱ ἐνδυμασίαι ὧσόν καὶ ἂν ᾔναι πλατεῖαι, δὲν βλέπουν. Θὰ τοῦ τὰ κάμω φαρδύα.

Ἐν τούτοις ἡ δεσποσύνη Σουλβία, ὁ ἐπιστάτης καὶ ὁ ράπτης ἀνεχώρησαν, ἀφήσαντες τὸν Γιλβέρτην κατὰμονον μετὰ τοῦ μικροῦ αἰθίοπος, ὅστις ἐξη-

κολούθει νὰ ροκανίζῃ τὰ ζαχαρικά του καὶ ἀναकुλίῃ τὰ λευκά του ὀμματα.

Ὅποια αἰνίγματα διὰ τὸν δυστυχῆ Γιλβέρτην, ὅποιοι φόβοι, ὅποιος μάλιστα σπαραγμός καρδίας διὰ τὸν φιλόσοφον, ὅστις ἐβλεπεν, ἡ ἐνόμιζεν ὅτι βλέπει τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειάν του προσβεβλημένην πλειότερον ἐνταῦθα ἢ εἰς Ταβερνέϊ !

Ἐν τούτοις ἐπειράθη νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν Ζαμὸρ· ὑπέθεσεν ὅτι ἦτο οὗτος ἴσως ἰνδὸς τις πρίγκηψ, ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀπαντήσῃ ἀναγινώσκων διαφόρους μυθιστορίας τοῦ χρόνου ἐκείνου.

Ἄλλ' ὁ ἰνδὸς πρίγκηψ, ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ, διηυθύνθη ἀπέναντι καθρέπτου τινὸς ἵνα θαυμάσῃ ἐν αὐτῷ τὴν μεγαλοπρεπῆ του στολήν. ἔπειτα καθίσας ἐπὶ μιᾷς καθέδρας ἐχούσης εἰς τοὺς πόδας τροχίλια, ὥθησεν αὐτὴν ἰσχυρῶς διὰ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ περιήλθεν οὕτως δωδεκάκις σχεδὸν τὸν ἀντιθάλαμον, διὰ ταχύτητος, ἥτις ἀπεδείκνυνε ὅτι πολλὴν ἔκαμεν ὁ μικρὸς πείραν εἰς τὴν εὐφυᾶ ταύτην σωμαστικάν.

Αἰφνης ἀκούεται ἤχος μικροῦ κώδωνος. Ὁ Ζαμὸρ ἀφίνει τὴν καθέδραν του καὶ σπεύδει ἐντὸς τοῦ ἀντιθαλάμου πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἤκούσθη ὁ ἤχος.

Ὁ Γιλβέρτης τότε ἠθέλησε καὶ οὗτος νὰ ἐξέλθῃ διὰ τῆς αὐτῆς θύρας· ἐπροχώρησε βήματ' αἰνὰ πρὸς τὸν ἐξῶθεν αὐτῆς ὑπάρχοντα διαδρόμον, ἔφθασε δηλαδὴ εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ, ἀλλ' ἰδὼν ἐκεῖσε μυρίους θεράποντας λαμπρῶς ἐνδεδυμένους, θαυμάσιους καὶ αὐθάδεις, ἡσθάνθη ρίγος εἰς τὰς φλέβας του καὶ ψυχρὸν ἰδρῶτα ἐπὶ τοῦ μετώπου, καὶ ἐπανεῖλθεν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον.

Μία διέτρεξεν ὥρα τοιοῦτοτρόπως· ὁ Ζαμὸρ δὲν ἐφάνη πλέον οὐδ' ἡ Σουλβία· ὁ Γιλβέρτης ἐπήνυχτο ἐξ ὅλης ψυχῆς νὰ ἴδῃ ἀνθρωπίνην τινὰ μορφήν, ἔστω καὶ τὴν τοῦ καταράτου ράπτου, ὅστις εἶχεν ἔλθει ἵνα τῷ κατασκευάσῃ, τίς οἶδε τίνα γελαιοῶδη ἐνδυμασίαν.

Μετὰ παρέλευσιν μιᾷς ὥρας, ἡ θύρα δι' ἧς εἰσῆλθεν ἠνέωχθη καὶ ἰδοὺ παρουσιάσθη εἰς θεράπων ὅστις τῷ εἶπε !

— Πράσσετε.

ΜΑ'

Ὁ ἀκούσιος ἱατρός.

Ὁ Γιλβέρτης δυσαρέστως ὑπήκουσεν εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ θεράποντος, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπρόκειτο διὰ τὸ καλὸν του ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ.

Ἡ δεσποσύνη Τήγκα ἐκάθισεν εἰς τὴν τράπεζαν. Ὅτε δὲ ὁ φιλόσοφος Γιλβέρτης εἰσῆλθῃ πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν ἡῦρε τρώγουσαν μὲ μεγάλην ὀρεξιν, παρετήρησε μὴ ἦτο καὶ δι' αὐτὸν ἐτοιμὴ παροψὶς τις. Περιμένει νὰ τῷ εἴπῃ ἡ Τήγκα νὰ καθῇ, ἀλλ' οὐδὲ καθέδραν τῷ προσέφερεν.

Ἐρρίψε μόνον ἐπ' αὐτοῦ ἐν βλέμμα, καὶ ροφήσασα ποτῆριον οἶνου.

— Αἶ, τῷ εἶπε, κύριε ἱατρέ, πῶς τὰ ἐπήγατε μὲ τὸν Ζαμὸρ ;

— Πῶς τὰ ἐπήγα ;

— Ναί, βεβαίως, ἐλπίζω ὅτι συνοικειώθητε.

— Πῶς θέλετε νὰ συνοικειωθῶ μὲ ἐν τοιοῦτον ζῶον, τὸ ὅποιον δὲν βγάζει λέξιν ἐκ τοῦ στόματός του, καὶ ὅταν κάνεις τῷ ὁμιλῇ ἀναकुλίει μόνον τὰ ὀμματα του καὶ δεικνύει τοὺς ὀδόντας του !

- Τί με λέγετε ! τόσον λοιπόν στρυφνός εἴσθε εἰς τὴν φιλίαν !
- Ἡ φιλία, κυρία μου, ἀπαιτεῖ ἰσότητα.
- Λαμπρόν ἀξίωμα ! εἶπεν ἡ Τήγκα τρώγουσα ἀκαταπαύστως. Καὶ λοιπόν δὲν φρονεῖτε ὅτι εἴσθε ἴσος με τὸν Ζαμόρ ;
- Δηλαδή, ὑπέλαβεν ὁ Γιλβέρτης, δὲν φρονῶ ὅτι ἦνε αὐτὸς ἴσος με ἐμέ.
- Ὅμιλεῖτε καλὰ ! εἶνε νουστιμώτατος ! εἶπεν ἡ Τήγκα ὡς εἰ ὠμίλει καθ' ἑαυτήν.

Στραφεῖσα δ' εἶτα πρὸς τὸν Γιλβέρτην, τοῦ ὁποίου παρατήρησε τὴν ἔπαρσιν ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἀπεικονισμένην,

— Λοιπόν, κύριε δόκτορ, ἐπρόσθεσε, δυσκόλως δίδετε τὴν καρδίαν σας, πῶς ;

— Δυσκολώτατα, κυρία.

— Καὶ λοιπόν ἡπατώμην κολακευομένη ὅτι ἤμην κ' ἐγὼ φίλη σας, καὶ ἐκ τῶν καλῶν μάλιστα.

— Ἐχω πολλὴν κλίσιν ἰδιαιτέρως πρὸς ὑμᾶς, κυρία, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης με τραχύτητα. — Ἀλλὰ...

— Ἄ ! σὰς εἶμαι εὐγνώμων διὰ τὴν ἐξαίρεσιν· καὶ πόσος καιρὸς χρειάζεται διὰ νὰ δυνηθῇ τις ν' ἀπολαύσῃ ὅλην σας τὴν εὖνοιαν, κύριε ἀκατάδεκτε ;

— Πολὺς καιρὸς, κυρία· ὑπάρχουν μάλιστα ἄνθρωποι, οἵτινες, ὅ,τι καὶ ἂν κάμνουν, δὲν θὰ τὴν ἀπολαύσουν ποτέ.

— Ἄ ! διὰ τοῦτο λοιπόν, ἀφοῦ δεκαοκτὼ ἔτη ἐζήσατε εἰς τὸν οἶκον τοῦ βαρόνου δὲ Ταβερνέῦ, ἄνευ λύπης, τὸν ἀφήσετε διὰ μιᾶς. Οἱ Ταβερνέῦ δὲν ἠτύχησαν, ὡς φαίνεται, νὰ σὰς εὐρεστήσουν. Πῶς ;

Ὁ Γιλβέρτης ἠρυθρίασε.

— Δὲν ἀποκρίνεσθε ; τὸν ἠρώτησεν ἡ Τήγκα.

— Τί νὰ σὰς ἀποκριθῶ, κυρία ; τί ἄλλο παρ' ὅτι πᾶσα φιλία καὶ πᾶσα ἐμπιστοσύνη πρέπει νὰ δίδετε πρὸς τοὺς ἀξιούς αὐτῆς.

— Ἄ ! καὶ λοιπόν οἱ Ταβερνέῦ δὲν ἐφάνησαν ἀξιῶν οὐδὲ τῆς φιλίας σας, οὐδὲ τῆς ἐμπιστοσύνης ;

— Ὅχι ὅλοι των, κυρία.

— Καὶ τί σὰς ἔκαμον ἐκεῖνοι ἐξ αὐτῶν, οἵτινες δὲν ἔλαβον τὸ εὐτύχημα νὰ ἐπισύρῳσιν τὴν ἀγάπην σας ;

— Δὲν μοῦ ἔκαμον τίποτε οἱ ἄνθρωποι, δὲν ἔχω, κυρία, κἀνὲν παράπονον.

— Αἶ, ἐνόησα, εἶπεν ἡ Τήγκα· βλέπω ὅτι οὐδ' ἐμὲ κρίνει ἀξίαν τῆς ἐμπιστοσύνης του ὁ κύριος Γιλβέρτης. Καὶ ὁμως ἐπόθουν αὐτὴν τὴν ἐμπιστοσύνην διακαῶς· τὸ κακὸν εἶνε ὅτι ἀγνοῶ τοὺς τρόπους δι' ὧν ἡδυνάμην νὰ τὴν ἀπολαύσω.

Ὁ Γιλβέρτης ἀνεμάσσησε τὸ κάτω χεῖλός του.

— Ἐν συντόμῳ, αὐτοὶ οἱ Ταβερνέῦ δὲν ἡδυνήθησαν νὰ σὰς εὐαρεστήσωσιν, ἐπρόσθεσεν ἡ Τήγκα με περιέργειαν, τῆς ὁποίας τὸν σκοπὸν ὁ Γιλβέρτης ἐμάντευσε. — Ἀλλὰ δὲν με λέγετε τί ἐκάμνετε πλησίον των ;

Ὁ Γιλβέρτης εὐρέθη εἰς ἀμηχανίαν, διότι οὐδ' αὐτὸς ἤξευρε τί ἔπραττεν εἰς Ταβερνέῦ.

— Κυρία, εἶπε τέλος πάντων, ἤμην... ἤμην ἄνθρωπος τῆς ἐμπιστοσύνης των.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας προφερθεῖσας μάλιστα με τὸ φιλοσοφικὸν φλέγμα

τὸ χαρακτηρίζον τὸν Γιλβέρτην, ἡ Τήγκα ὑπὸ τοιούτου ἐκυριεύθη γέλωτος, ὥστε ἔπεσεν ὑπτία ἐπὶ τῆς καθέδρας τῆς.

— Δὲν πιστεύετε; εἶπεν ὁ Γιλβέρτης συνοφρυούμενος.

— Ὁ Θεὸς φυλάξοι! Πῶς δὲν πιστεύω; Ἀλλ' ἡξεύρεις, φίλε μου, ὅτι εἶσαι τρομερός, καὶ ὅτι δὲν δύναται τις νὰ σοῦ πάρῃ ἓνα λόγον; Ἐγὼ ἐρωτῶ διὰ νὰ μάθω τί ἄνθρωποι εἶνε αὐτοὶ οἱ Ταβερνέυ, ὅχι διὰ κακόν, καθόλου, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τὸ καλόν σου· ἐννοῶ νὰ λάβω ἐκδίκησιν παρ' αὐτῶν διὰ σέ.

— Ἐγὼ δὲν θέλω ἐκδίκησιν, καὶ ἂν θελήσω ἐκδικουμαι μόνος μου.

— Πολὺ καλὰ, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἔχομεν μετὰ τῶν Ταβερνέυ μίαν ἔριν, λοιπὸν συμμαχοῦμεν.

— Ἀπατάσθε, κυρία· ἡ ἰδική μου ἐκδίκησις διαφέρει τῆς ἰδικῆς σας πολὺ, διότι ὑμεῖς μὲν ἐχθρεύεσθε ἐν γένει τοὺς Ταβερνέυ, ἐγὼ δὲ τρέφω πρὸς αὐτοὺς παντοίων εἰδῶν ἀντιπαθείας καὶ συμπαθείας.

— Καὶ ὁ κ. Φίλιππος δὲ Ταβερνέυ, λόγου χάριν, κατατάσσεται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀντιπαθειῶν ἢ συμπαθειῶν σας;

— Ὁ κύριος Φίλιππος μῆτε καλὸν μοῦ ἔκαμε ποτέ, μῆτε κακόν. Μοὶ εἶνε ἀδιάφορο, αὐτὸν οὔτε τὸν ἀγαπῶ, οὔτε τὸν ἐχθρεύομαι.

— Καὶ λοιπὸν δὲν θὰ μαρτυρήσεις ἐνώπιον τοῦ κυρίου δὲ Σιουασὼλ ἐναντίον τοῦ κυρίου Φιλίππου;

— Περὶ τίνος πράγματος;

— Περὶ τῆς μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου μονομαχίας του.

— Περὶ τῆς μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ σας μονομαχίας του, ἂν προσεκαλούμην νὰ μαρτυρήσω, θὰ ἔλεγον ὅ,τι ἡξεύρω.

— Καὶ τί ἡξεύρει;

— Τὴν ἀλήθειαν.

— Νὰ ἀκούσωμεν τί ὀνομάζεις ἀλήθειαν; Ἡ λέξις ἀλήθεια εἶνε πολὺ ἐλαστική.

— Ὅχι, ποτέ πρὸς ἐκείνους, οἵτινες γνωρίζουν νὰ διακρίνωσι τὸ καλὸν ἐκ τοῦ κακοῦ, τὸ δίκαιον ἐκ τοῦ ἀδίκου.

— Ἐννοῶ.—Τὸ καλὸν εἶνε ὁ κ. Φίλιππος δὲ Ταβερνέυ.—τὸ κακὸν εἶνε ὁ κ. ἀντικόμης Δουβαρρῦ.

— Μάλιστα, κυρία, κατ' ἐμὴν γνώμην καὶ ἐν τῇ συνειδήσει μου, τοῦλάχιστον.

— Ἰδέτε ἄνθρωπον, τὸν ὅποιον ἔλαβας ἐκ τοῦ μέσου τοῦ δρόμου! εἶπεν ἡ Τήγκα· ἰδοὺ ἡ ἀνταμοιβὴ τὴν ὁποίαν μοῦ κάμνει, διότι μοῦ ὀφείλει τὴν ζωὴν.

— Ἀπλᾶδῇ, κυρία, ὅτι δὲν σὰς ὀφείλω τὸν θάνατον.

— Εἶνε ἔν καὶ τὸ αὐτό.

— Μὲ συγχωρεῖτε· διαφέρει πολὺ.

— Πῶς;

— Δὲν σὰς ὀφείλω τὴν ζωὴν· ἐκρατήσατε τοὺς ἵππους σας διὰ νὰ μὴ μοῦ τὴν ἀφαιρέσουν, ἰδοὺ τί ἐκάματε· καὶ μάλιστα ὅχι ὑμεῖς, ἀλλ' ὁ ἀμαξηλάτης.

Ἡ Τήγκα παρετῆρει ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν μικρὸν λόγιον, τὸν τοσοῦτον ἀκραδαντον.

— Ἐγὼ ἤλπίζα, εἶπεν ἱλαρύνουσα τὸ μειδίαμά της καὶ τὴν φωνήν, νὰ εὕρω πλειοτέραν φιλαφροσύνην εἰς ἓνα, μετὰ τοῦ ὁποίου συνωδοιπόρησα, εἰς ἓνα

νέον, ὅστις ἤξευρε τόσον καλὰ, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ὁδοῦ, νὰ εὕρισκῃ τὴν χεῖρα μου ὑφ' ἑν προσκεφάλαιον καὶ τὸν πόδα μου ἐπὶ τοῦ γόνατός του.

Τόσον δ' ἐπαφρόδιτος ἦτον ἡ Τήγκα ταῦτα λέγουσα, ὥστε ὁ Γιλβέρτης ἐλησμόνησεν εὐθὺς καὶ τὸν Ζαμόρ, καὶ τὸν ράπτην, καὶ τὸ πρόγευμα, εἰς ὃ ἐφρόντισαν νὰ τὸν προσκαλέσωσιν.

— "Ε! ἔ! τώρα μάλιστα! τώρα σὲ ἐπαναβλέπω ὡς σὲ εἶχον γνωρίσει, εἶπεν ἡ Τήγκα λαμβάνουσα τὴν σιαγόνα τοῦ Γιλβέρτου ἐντὸς τῆς χειρός της. Θὰ κατηγορήσῃς τὸν Φίλιππον δὲ Ταβερνέϋ, πῶς;

— "Ὡς πρὸς τοῦτο, ὄχι, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης. Ποτέ!

— Ἀλλὰ διατί; ἄ, πείσμων!

— Διότι ὁ κ. ἀντικόμης Ἰωάννης ἔχει ἄδικον.

— Καὶ πῶς ἔχει ἄδικον; σὰς παρακαλῶ.

— Ἐπειδὴ προσέβαλε τὴν Δελφίνην. Ἐνῶ ἐξ ἐναντίας ὁ κ. Φίλιππος...

— Τί;

— Εἶχε δίκαιον νὰ τὴν ὑπερασπισθῇ.

— Ἀ! μὲ τὸ μέρος τῆς Δελφίνης εἶσαι καὶ σύ, ὡς φαίνεται.

— Ὅχι, ἀλλὰ μὲ τὸ μέρος τῆς δικαιοσύνης.

— Γιλβέρτη, εἶσαι δαιμονισμένος! σιώπα, νὰ μὴ σὲ ἀκούσουν ἐδῶ μέσα ὅτι ὁμιλεῖς τοιουτοτρόπως.

— Τότε λοιπὸν παύσατε νὰ μὲ ἐρωτᾶτε.

— Ἀλλὰ λοιπόν.

Ὁ Γιλβέρτης προσέκλινε εἰς σημεῖον συναίνεσεως.

— Αἱ, παιδάκι μου, ἠρώτησεν ἡ νεαρὰ γυνὴ μὲ τόνον αὐστηρὸν φωνῆς· τί ἔχεις σκοπὸν νὰ κάμῃς ἐδῶ μέσα ἂν δὲν θέλῃς νὰ ἦσαι εὐπροσῆγορος;

— Εὐπροσῆγορος θὰ γίνω ὅταν λέγω ἄλλα ἅψ' ὅ,τι μὲ ὑπαγορεύει ἡ συνείδησις;

— Ἀλλὰ ποῦ 'ς τὸν ἰδιόβουλον πηγαίνεις καὶ τὰς εὕρισκεις αὐτὰς τὰς μεγάλας καὶ φοβερὰς λέξεις;

— Τὰς εὕρισκω εἰς τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔχει πᾶς ἄνθρωπος νὰ μένῃ πιστὸς εἰς τὴν συνειδήσιν του.

— Πά! εἶπεν ἡ Τήγκα, ὅταν κἀνεῖς ἦνε ὑπὸ αὐθέντην, πᾶσα εὐθύνη ἀνάγεται εἰς τὸν αὐθέντην του.

— Ἐγὼ αὐθέντην δὲν ἔχω, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Καὶ κατ' αὐτὸ τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον κρατεῖς οὐδὲ αὐθέντισαν δὲν θ' ἀποκτήσῃς ποτέ, ταλαίπωρε, εἶπεν ἡ Τήγκα ἀνεγειρομένη μετὰ ραθυμίας. Πλὴν ἄς σοὶ ἐπαναλάβω τὴν ἐρώτησίν μου. Τί σκοπεύεις νὰ κάμῃς ἐδῶ;

— Ἐγὼ ἐνόμιζα, ὅτι ἤρκει νὰ ἤμην ὠφελίμος εἰς τίποτε καὶ ἡδυνάμην νὰ μὴ ἦμαι ταῦτοχρόνως καὶ εὐάρεστος.

— Ἀπατῶμαι ἀπὸ ὠφελίμους ἀνθρώπους ὁ κόσμος εἶνε γεμάτος· ἄλλους δὲν θέλομεν· ἔχομεν τούτους!

— Λοιπὸν δὲν μὲ χρειάζεσθε, φεύγω.

— Φεύγεις;

— Βεβαίως· μήπως ἐγὼ ἐζήτησα νὰ ἔλθω πλησίον σας; Λοιπὸν εἶμαι ἐλεύθερος.

— Ἐλεύθερος! ἀνέκραξεν ἡ Τήγκα, ἥτις ἤρχισε νὰ θυμῶνῃ διὰ τὴν ἀντίστασιν ταύτην, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἦτο συνηθισμένη. Δὲν εἶσαι τελείως ἐλεύθερος.

Ὁ Γιλβέρτης συνέσπασε τὰς ὀφρῦς.

— Ἐλα. ἔλα, εἶπεν ἡ νεαρὰ γυνὴ παρατηρήσασα ἐκ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ φιλοσόφου ὅτι δὲν ἐστερεῖτο εὐκόλως τῆς ἐλευθερίας του. Ἐλα, ν' ἀγαπήσωμεν καλῆτερα! Εἶσαι νέος εὐειδής, ἐνάρετος· δὲν θέλω νὰ τὰ χαλάσω μαζὶ σου. Μόνον, σὲ παρακαλῶ, φύλαξε τὸν πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἔρωτά σου.

— Βεβαίως, θὰ τὸν φυλάξω, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ναί, πλὴν ἄλλως ἐννοῶ ἐγὼ νὰ φυλάξης αὐτὸν τὸν ἔρωτα· ἐννοῶ νὰ τὸν φυλάξης διὰ τὸν ἑαυτὸν σου· νὰ μὴ τὸν θέσης εἰς πρᾶξιν ἐντὸς τῶν ἀντιθαλάμων μας.

— Μ! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Δὲν ἔχει μ! διότι δὲν εἶσαι δὲ καὶ τόσον πάνσοφος, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ σὲ δώσῃ καὶ μία γυνὴ κἀνένα πλέον μάθημα· καὶ πρῶτον μὲν, ἀξίωμα πρῶτον· ὅταν κἀνείς σιωπᾷ, δὲν ψευδεταί· ἐνθυμοῦ τοῦτο.

— Ἀλλ' ἂν μ' ἐρωτήσωσι;

— Τίς θὰ σ' ἐρωτήσῃ; Τρελλὸς εἶσαι, φίλε μου! ποῖος ἡξεύρει ἂν ὑπαρχῇ εἰς τὸν κόσμον; ποῖος ἄλλος ἐκτὸς ἐμοῦ; Ἀκόμη, βλέπω, δὲν ἀπέμαθες ὅλα τὰ μαθήματα, μικρὲς μου φιλόσοφε. Τὸ εἶδός σου εἶνε μολοντοῦτο σπανιώτατον. Πρέπει νὰ τρέξῃ τις εἰς τοὺς δρόμους καὶ νὰ ρίψῃ πέτρας εἰς ὅσα κλαδιά ἀπαντᾷ διὰ νὰ εὕρῃ τοὺς ὁμοίους σου. Θὰ μείνης μαζὶ μου, θὰ μείνης, καὶ μὲ τὸν καιρὸν μεταβάλλεσαι, δὲν ἀμφιβάλλω, εἰς τέλειον αὐλικόν.

— Ἐγὼ ἀμφιβάλλω, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης.

Ἡ Τήγκα ἀνέστειλε τοὺς ὤμους· ὁ Γιλβέρτης ἐμειδίασε.

— ὦ, μεταβάλλεσαι, μεταβάλλεσαι, ὑπέλαθεν ἡ Τήγκα· μόνον εἰς τρία ὑποκείμενα ἀπαιτεῖται νὰ φανῇς εὐάρεστος.

— Δηλαδὴ;

— Δηλαδὴ, εἰς τὸν βασιλέα, εἰς τὴν ἀδελφὴν μου καὶ εἰς ἐμέ.

— Καὶ διὰ νὰ φανῶ εὐάρεστος τί ὀφείλω νὰ κάμω;

— Εἶδες τὸν Ζαμόρ; ἠρώτησεν ἡ νεαρὰ γυνὴ ἀποφεύγουσα ν' ἀπαιτήσῃ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν ἐρώτησιν.

— Τὸν αἰθίοπα τὸν μικρόν; εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μὲ ἐσχάτην καταφρόνησιν.

— Ναί, τὸν μικρόν αἰθίοπα.

— Αἶ, τί κοινὸν μεταξύ ἐμοῦ καὶ ἐκείνου;

— Προσπάθησε, φίλε μου, νὰ ὑπάρξῃ κοινὴ μεταξύ σας ἡ τύχη του. Ἐκεῖνος ὁ αἰθίοψ, τὸν ὅποιον βλέπεις ἐκεῖ, ἔχει δύο χιλιάδων φράγκων εἰσοδήματα. Θὰ διορισθῇ διοικητὴς Λυκιενῶν, καὶ ὅσοι τώρα γελοῦν διὰ τὰ χονδρὰ παχέα χεῖλη καὶ διὰ τὸ χρώμα του, τότε θὰ τὸν προσκυνοῦν.

— Ὅχι ὅμως καὶ ἐγὼ, κυρία, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Διατί! εἶπεν ἡ Τήγκα, καὶ δὲν ἔχουν οἱ φιλόσοφοι τὴν γνώμην ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶνε ἴσοι;

— Ἀλλὰ διὰ τοῦτο κ' ἐγὼ δὲν θὰ προσκυνήσω ποτὲ τὸν Ζαμόρ.

Ἡ Τήγκα ἐδάγκασε τὰ χεῖλη ὅτι προσεβλήθη διὰ τῶν ἰδίων τῆς ὕπλων.

— Καὶ λοιπὸν δὲν θέλεις ν' ἀνυψωθῇς πλειότερον ἀφ' ὅσον εἶσαι; τὸν ἠρώτησε.

— Ἐξ ἐναντίας, θέλω ν' ἀνυψωθῶ ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ἰατρός, μὲ φαίνεται, εἶπες ὅτι ἐπεθύμεις νὰ γενῇς.

— Ἐπιθυμῶ τφόντι αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα, διότι καθίσταται τις ὠφέλιμος εἰς τοὺς ὁμοίους του.

— Λοιπὸν ἔσο ἱατρός.

— Πῶς ;

— Νὰ γίνῃς ἱατρός, καὶ τοῦ βασιλέως μάλιστα.

— Ἐγώ ! ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης· καὶ δὲν ἔχω οὐδὲ τὰς πρώτας κὰν ἀρχὰς τῆς ἱατρικῆς !... Κυρία, μὲ περιπαίζετε.

— Καὶ μήπως ὁ Ζαμὸρ γνωρίζει τὴν τέχνην τοῦ διοικεῖν ; καὶ ὅμως διορίζεται ἰδιοικητὴς Λυκιενῶν καὶ θὰ ἔχει ὅλας τὰς ἀνηκούσας τιμὰς.

— Ἐννοῶ, ἐννοῶ, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μετὰ πικρίας· ἓνα μόνον ἔχετε γελωτοποιῶν, δὲν σὰς ἀρκεῖ. Ὁ βασιλεὺς ἀνιᾷ· χρειάζονται δύο.

— Ἰδὲ τον πάλιν, ἀνέκραξεν ἡ Τήγκα, ἰδὲ τον πῶς ἐκρέμασε τὴν μούρην του. Τῇ ἀληθείᾳ, δὲν θὰ σοῦ πηγαίνει ἀσχημα, καθὼς ἔχεις τώρα κωμωμένον τὸ πρόσωπόν σου, δὲν θὰ σοῦ παγαίνει διόλου ἀσχημα ἡ φενάκη εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ὁ μυτερός πῖλος εἰς τὴν φενάκην· τότε τουλάχιστον ἀντὶ νὰ ᾔσῃς ὡς τώρα ἀσχημος θὰ ᾔσῃς κωμικός.

Ὁ Γιλβέρτης συνέσασε καὶ δεύτερον τὰς ὀφρὺς.

— Αἶ, τί λέγεις ; εἶπεν ἡ Τήγκα, δὲν θέλεις νὰ δεχθῇς τὴν θέσιν ἱατροῦ τοῦ βασιλέως, ἀφοῦ ὁ κ. δοῦξ τῆς Τρέσμης ἐξαιτεῖται τὸν τίτλον πιθήκου τῆς ἀδελφῆς μου ;

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἀπεκρίθη, ἡ δὲ Τήγκα ἐνθυμηθεῖσα τὸ γνωμικὸν ὅτι «ὁ σιωπῶν καταφάσκει».

— Εἰς ἀπόδειξιν, τῷ λέγει, ὅτι ἀρχονται ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ σ' εὐνοοῦν, εἰς τὸ ἐξῆς θὰ τρώγῃς μετὰ τοῦ Ζαμὸρ.

— Ἐγώ ;

— Βεβαίως· μοὶ φαίνεται ὅτι ἀρμόζει νὰ συντρώγῃσιν ὁ ἰδιοικητὴς καὶ ὁ ἱατρός τοῦ βασιλέως εἰς τὴν αὐτὴν τράπεζαν. Πήγαине λοιπὸν νὰ συμπάγῃς μετ' αὐτοῦ, ἂν θέλῃς.

— Δὲν πεινώ, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης.

— Πολὺ καλὰ, εἶπεν ἡ Τήγκα· τώρα δὲν πεινᾷς, ἀλλ' ἀπόψε θὰ πεινάσῃς.

Ὁ Γιλβέρτης ἀνένευσεν.

— Ἄν ὄχι ἀπόψε, αὐριον τουλάχιστον, μεθαύριον. Πήγαине, πήγαине πλησίον τοῦ ἀρχοντος Ζαμὸρ, καὶ πύσσεχε νὰ ᾔσῃς ὑπήκοος, νὰ μάθῃς νὰ εὐγνωμονῇς. Ἡξεύρεις ὅτι δὲν εἶναι ἀσχημα καὶ ἡ τράπεζα, τὴν ὁποίαν στρώνουν διὰ τὸν Ζαμὸρ ; Πήγαине, καί... ὑπακοή, διότι ἔχομεν ἐδῶ ἀνθρώπους, οἵτινες γνωρίζουν νὰ παιδεύουν τοὺς ἀπειθεῖς, ἐπρόσθεσεν ἡ Τήγκα μετὰ σοβαρότητος.

Ὁ Γιλβέρτης ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἔμεινε σύννους.

Ὁ ὑπρέτης, ὅστις τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸ ἐστιατόριον τῆς Τήγκας, περιέμενεν ἔξωθεν. Ἐλάβε λοιπὸν ἐκ νέου τὸν νεανίαν καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς ἔτερον θάλαμον, ἐν ᾧ ἐκάθητο ὁ Ζαμὸρ εἰς τράπεζαν τινα καὶ ἐγευματίζεν.

Ὁ Γιλβέρτης ἐκάθισε μὲν πλησίον του, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ τὸν βιάσῃσι καὶ νὰ τρώγῃ.

Ἐσήμερον ἡ τρίτη ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἀνεχώρησε διὰ Παρισίους. Ἡ Τήγκα, ἥτις ὤφειλε νὰ πορευθῇ κατόπιν εἰς συνάντησίν της, ἔδωκε τὰς ἀναγκαῖας περὶ τοῦ φιλοσόφου διαταγὰς. Νὰ τῷ δίδωσιν ὅσα ἤθελε γλυκίσματα ἂν ἐφαίνετο ἥσυχος· νὰ τὸν φοβερίζωσι, μάλιστα δὲ καὶ νὰ τὸν φυλακίζωσιν, ἂν ἐξηκολούθει νὰ δεικνύῃ δυστροπίαν.

Τὴν τετάρτην ἐκόμισαν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Γιλβέρτου πληρεστάτην

ένδυμασίαν, ἀπαράλλακτον, μὲ τὴν ὁποίαν φέρει εἰς τὴν κωμωδίαν τοῦ Μολιέρου ὁ «Ἀκούσιος Ἰατρός»· πῖλον μυτερόν, φανάκην, ἐσθῆτα καὶ ἐπενδύτην μελανόν. Προσέθεσαν δὲ εἰς ταῦτα τὴν περιδερίδα, τὴν ραβδὸν καὶ τὸ ὀγκώδες βιβλίον του.

Ὁ ὑπηρέτης ὅστις ἔφερε πάντα ταῦτα τῷ ἔδειξεν αὐτὰ ἐν πρὸς ἐν ἑρμηνεύων τὴν χρῆσιν των. Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἀπέδειξε καθόλου ἀντίστασιν.

Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθε καὶ ὁ κ. Γράγγης.

— Νομίζω, τῷ εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ὅτι οἱ ἱατροὶ ἐκείνου τοῦ καιροῦ ἐφόρουν εἰς τὴν ζώνην καὶ ἐν μελανοδοχείον, καθὼς καὶ ἐκράτουν ἀνὰ χεῖρας ἕνα μικρὸν κύλινδρον ἐκ χάρτου λευκοῦ.

— Τῷ πάντι, ἔχει δίκαιον, εἶπεν ὁ κ. Γράγγης πρὸς τὸν ἄλλον ὑπηρέτην· πάχαινε νὰ τῷ εὕρῃς ἐν μικρὸν μελανοδοχείον.

— Καθὼς καὶ χαρτί καὶ κονδύλι, ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης. Ἐπιθυμῶ νὰ φορῶ τὴν ένδυμασίαν μὲ ἐντέλειαν.

Ὁ ὑπηρέτης ἐξῆλθεν ἀμέσως ἵνα ἐκπληρώσῃ τὰ διατεταγμένα. Προσέτι ἐπετράπη ἵνα εἰδοποιήσῃ τὴν δεσποσύνην Τήγκαν περὶ τῆς ὥς ἐκ θαύματος προθύμου συναινέσεως τοῦ Γιλβέρτου.

Ἡ Τήγκα νῦχαραστῆθη τοσοῦτον, ὥστε ἔδωκεν εἰς τὸν ὑπηρέτην μικρὸν βαλάντιον περιέχον ὀκτὼ σκούδα, ἵνα διαβιδάσῃ αὐτὰ εἰς τὸν ἄξιον ἱατρόν.

— Εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ἀφοῦ τῷ ἐνεχειρίσθησαν τὰ χρήματα ταῦτα, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ πράγματα, ἅτινα ἐζήτησε πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ένδυμασίας. Ἀφήσατέ με τώρα μόνον διὰ νὰ ένδυθῶ.

— Ἀλλὰ κάμε γρήγορα, τῷ εἶπεν ὁ κ. Γράγγης, διὰ νὰ σὲ ἴδῃ καὶ ἡ δεσποσύνη πρὶν ἀναχωρήσῃ διὰ Παρισίους.

— Ἡμίσειαν ὥραν, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης· ἡμίσεια ὥρα μὲ ἀρκεῖ.

— Καὶ τρία τέταρτα ἂν θέλετε, κύριε δόκτορ, εἶπεν ὁ κ. Γράγγης ἐξερχόμενος τῆς θύρας τοῦ Γιλβέρτου καὶ κλαίων αὐτήν, ὥς εἰ θύραν θαλάμου ἐνέχοντος θησαυρόν.

Ὁ Γιλβέρτης ἐπλησίασεν ἡρέμα πρὸς τὴν θύραν ταύτην, ἠκροάσθη ὅπως βεβαιωθῇ ὅτι τὰ βήματα ἀπεμακρύνοντο, ἐπομένως ἔσπευσε πρὸς τὸ παράθυρον· ἦτο δὲ τοῦτο ὕψηλόν μέχρι ποδῶν δεκαεπτὰ ὑπεράνω τῶν καταπύκνων δένδρων τῆς δεινροστοιχίας, ἥτις ἐξετείνεται κάτωθεν.

Ὁ Γιλβέρτης ἔσχισε τὴν μακρὰν ἐσθῆτά του εἰς τρία, ἔδωσε τὰς λωρίδας ταύτας τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, ἀφῆκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸν πῖλον καὶ πλησίον αὐτοῦ τὰ ὀκτὼ σκούδα, καὶ ἔγραψε·

«Κυρία,

• Πρώτιστον τῶν ἀγαθῶν εἶνε ἡ ἐλευθερία. Τὸ ἱερώτερον τῶν καθηκόντων τοῦ ἀνθρώπου εἶνε τὸ νὰ διαφυλάττῃ αὐτήν. Ὑμεῖς μὲ δυναστεύετε, λοιπὸν καὶ ἐγὼ ἀπολυτροῦμαι.

• ΓΙΛΒΕΡΤΗΣ •

Ὁ Γιλβέρτης ἐδίπλωσε τὸ γραμματίον, τὸ ἐπέγραψε πρὸς τὴν Τήγκαν, ἔδωσε τὴν ἄκραν τοῦ σχοινίου του ἐφ' ἐνὸς τῶν στουφῶν τοῦ παραθύρου, καὶ λαβόμενος κατῆλθε μέχρι τῆς κορυφῆς τῶν δένδρων, ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἔσπευσε μετὰ πάσης ταχύτητος πρὸς τὸ δάσος τῆς Βιλλεδαβρίας.

Ὅτε μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἦλθον νὰ τὸν ζητήσωσιν, ἦτον ἤδη ἀρκετὰ μακρὰν.

ΙΑΤΡΟΥ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΙΩΣΗΦ Ο ΒΑΛΣΑΜΟΣ

Α

Ὁ γέρων.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ δημόσιον δρόμον, μήπως τὸν κυνηγοῦν, ἀλλ' ἀπὸ δάσος εἰς δάσος ἔφθασεν εἰς δρυμῶνά τινα ἄγριον, ὅπου τέλος ἐσταμάτησε. Διήνυσε περὶ τὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν λεύγαν ἐντὸς τῶν τριῶν τετάρτων τῆς ὥρας.

Ὁ φυγὰς παρετήρησε πέριξ καὶ εἶδεν ὅτι ἦτο κατάμονος. Ἡ μοναξία τῷ ἐνέπνευσε θάρρος. Ἐπειράθη λοιπὸν νὰ πλησιάσῃ πρὸς δρόμον τινά, ὅστις κατὰ τοὺς συμπερασμούς του ὤφειλε νὰ φέρῃ ἴσως εἰς Παρισίους.

Ἄλλ' ἰδὼν ἵππους ἐξερχομένους ἐκ τοῦ χωρίου Ροκεγκούρτ μὲ ἱππεῖς ἐπ' αὐτῶν, κιντρίνας φέροντας στολάς, ἀπεσύρθη ἐκ νέου ὑπὸ τὰ δένδρα.

— Ἄς μείνω, εἶπε, καλλίον ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτῶν τῶν καστανεῶν ἂν μὲ ζητοῦν, ἐκεῖνοι θὰ μὲ γυρεύουν εἰς τοὺς μεγάλους δρόμους. Ἀπόψε ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον καὶ ἀπὸ δάσους εἰς δάσος πλησιάζω πρὸς τοὺς Παρισίους καὶ ἄπαξ εἰς Παρισίους... λέγουν ὅτι ἡ πόλις εἶνε μεγάλη, ἐγὼ εἶμαι μικρός, ἐκεῖ μέσα θὰ μὲ χάσουν.

Τοσούτῳ δὲ μάλλον ἐξαίρετος τῷ ἐφάνη ἡ ἰδέα, ὅσον ὁ καιρὸς ἦτον ὠραιότατος, τὸ δάσος κατάσκιον ἢ γῇ πλήρης χλόης. Αἱ ἀκτῖνες ἡλίου θερμοῦ καὶ διαλαίποντος, ὅστις ἤρχισε νὰ χάνεται ὀπισθεν τῶν λόφων τοῦ χωρίου Μαρλύ, εἶχον στεγνώσει τὰ χόρτα, ἢ γῇ ἀνέδιδε τὰς ἡδύστας ἐκείνας ἐαρινὰς ἀποπνοίας, αἵτινες μετέχουσι καὶ τῆς ἀνθοσμίας καὶ τῆς ἡδυπνοίας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν παρέχουσιν ἐν γένει τὰ φυτὰ εἰς τὴν ὁσφρησιν.

Ἦτο ἡ ὥρα, καθ' ἣν ἡ σιγὴ καταπίπτει σοβαρὰ μὲν πλὴν καὶ τερπνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὅστις καὶ ἐρχίζεται ἔκτοτε νὰ σκιαζηται· ἡ ὥρα, καθ' ἣν τὰ ἀνθη συσπληγόμενα κατακλείουσιν ἐντὸς τοῦ κάλυκός των τὸ ἀποκοιμημένον ἔντομον. Αἱ πάγχρυσοι καὶ βομβυζούσαι μυῖαι ἐπανεργάζονται ἐντὸς τῶν ὀπῶν τῶν δρυῶν, ἐνθα τὸ ἄσυχόν των· τὰ πτηνὰ μεταδκίνουσιν ἄφωνα ἐντὸς τῶν φύλλων, ἐνθα δὲν ἀκούεται τι εἰμὴ ὁ ταχύς τῶν πτερύγων των θρούς· τὸ μόνον δὲ ἄσμα, τὸ ὁποῖον εἰσέτι διαρκεῖ, εἶνε ὁ ἔντονος συριγμός τοῦ κοσσύφου καὶ τὸ δειλὸν κελᾶδημα τοῦ πετρίτου.

Τὰ δάση εἰς τὸν Γιλβέρτην ἦσαν οἰκεία· ἐγνώριζε τοὺς θορύβους καὶ τὰς σιωπὰς των· λοιπὸν ἐβυθίζεται ἀφρόως ἐντὸς αὐτῶν, ἀνέπνεε τὸν ἐλεύθερον καὶ καθαρὸν ἀέρα των· ἠσθάνετο ὅτι καὶ πάλιν ἐθιχάμθευσεν, ὡς στωικός, διαφυγὼν τὰς παγίδας ὅσας στήνονται πρὸς τὰς τῶν θνητῶν ἀδυναμίας. Τί τὸν ἐμελλεν ἂν δὲν εἶχε φαγητόν, οὐδὲ χρήματα, οὐδ' ἄσυχον, δὲν εἶχε τὴν φιλότιμην ἐλευθερίαν του; δὲν ἦτο κύριος ἐαυτοῦ;

Ἐξηπλώθη λοιπὸν παρὰ πόδας τοῦ κορυοῦ καστανέας τινὸς γιγαντώδους, κλίνην παρεχούσης μαλακὴν μεταξὺ τῶν βραχιόνων δύο ριζῶν τῆς χονδροῦν ἀπὸ βρύα παχύτατα κεκαλυμμένων, καὶ βλέπων τὸν οὐρανόν, ὅστις ὑπεμεῖδία πρὸς αὐτόν, ἀποκοιμήθη.

Τὸν ἐξύπνησαν τὰ κελᾶδήματα τῶν στρουθίων· μόλις ἐχάραζεν ἡ αὐγὴ. Ἀνεγερθεὶς ἐπὶ τοῦ ἀγκυῶνός του, τοῦ πονέσαντος ἐκ τῆς προσψύσεως τοῦ σκληροῦ ξύλου, ὁ Γιλβέρτης εἶδεν εἰς τὸ κυανόχρουν λυκαυγὲς τῆδε κάκεισε τρέχοντας, μὲ τὰ ὦτα κρεμασμένα, λευκοὺς λαγυδαίς, καὶ ὑπὸ τινι δενδρостоιχίαν μίαν δορακάδα, ἥτις ἴστατο περιεργος καὶ ἐβλεπε τὸ ἀγνωστον αὐτὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον ἔκειτο ἐξηπλωμένον ὑφ' ἑν δένδρον, τὸν Γιλβέρτην δηλαδὴ.

Ἀφοῦ ὁ Γιλβέρτης ἀνηγέρθη, ἠσθάνθη ὅτι ἐπείνα, διότι ἐνθυμούμεθα ὅτι δὲν ἠθέλησε χθὲς νὰ γευματίσῃ μετὰ τοῦ Ζακόρ· εἰς τρόπον ὥστε, ἀφότου ἔλαβε τὸ ὑπὸ τὰς κεράμους τῶν ἀνακτόρων τῶν Βερσαλλιῶν προαριστον ἐκεῖνο, δὲν ἔφαγεν ἄλλα τι.

Ἐξήτησεν ἀγρίου καρπούς, ὡς εὖοισκε συνεχῶς εἰς τὰ ἄλλα δάση, τὰ περὶ τὸ Ταβερνιέ, πλὴν ἐκτός ἐστι δὲν ἦτον ἡ ἐποχὴ, ἀλλ' οὐδ' ὑπῆρχον ἐνταῦθα ἐκ τῶν δένδρων ἐκεῖνων.

— Τὸ καλῆτερον εἶνε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, καθ' ἑαυτόν, νὰ πορευθῇ κατ' εὐθείαν εἰς Παρισίους. Δὲν πιστεύω ν' ἀπέχουν ἐντεῦθεν τρεῖς λεύγας ἢ τέσσαρας, πέντε τὸ πολὺ· πέντε λεύγας ἐντὸς δύο ὥρων τὰς διανύω. Τί βλάπτει νὰ ὑποφέρῃ τις δύο ὥρας, ὅταν ᾔηνε βέβαιος ὅτι θὰ παύσουν πλέον ὅλα του τὰ δεινὰ μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτοῦ τοῦ διαστήματος! Εἰς Παρισίους ὅλοι ἔχουν ψωμί καὶ ὅταν ἴδῃ ἕνα νέον τίμιον καὶ φιλόπονον ὁ πρῶτος τεχνίτης τὸν ὁποῖον ἀπαντήσῃ θὰ μοὶ προσφέρει βεβαίως ἕνα κομμάτι ψωμί ἀντὶ τῆς ἐργασίας μου. Ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας εἰς Παρισίους εὕρισκει τις τὸν ἄρτον τῆς ἐπιούσης· τί ἄλλο θέλω; Οὐδὲν ἄλλο, ὅρκει πᾶσα ἐπιούσα νὰ μὲ μεγαλύνῃ, νὰ μὲ ἀνυψοῖ, καὶ πλησιάζῃ... εἰς τὸν σκοπὸν τὸν ὁποῖον προεθέμην.

Ὁ Γιλβέρτης ἐδιπλασίασε τὸ βῆμα· ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸν δημόσιον δρόμον, ἀλλ' ἔχασε τὴν διεύθυνσίν του.

Περιεπλανήθη εἰς τὰ δάση ὥραν ἱκανήν, ἀνέβαινεν εἰς τὰ ὕψηλὰ δένδρα, ἐβλεπε πέριξ, ἀλλὰ πάντοτε αἱ Βερσαλλίαι ἦσαν ἔτι πλησίον του.

Τὴν πέμπτην καὶ ἡμίσειαν ἀνεκάλυψε τὸν ποταμὸν Σηκουάναν, καὶ πέραν,

εἰς τὸν ὀρίζοντα, μέγαν σωρὸν οἰκων, μὲν διακοινομένων, ἐντὸς τῆς πρωΐνης ὁμίχλης· ὑπέθεσεν ὅτι ἦσαν οἱ Παρίσιοι, ἔτρεξε πρὸς τὰ ἐκεῖ, καὶ τότε μόνον ἐσταμάτησεν, ὅτε πλέον μικροῦ δεῖν νὰ χάσῃ τὴν πνοὴν ἐκ τοῦ ἀσθματος.

— Ἐδῶ, εἶπε θεωρῶν περίξ του, δὲν εἶνε πρέπον νὰ ἔχῃ τις ἐντροπήν. Ἀφεύκτως, τώρα θὰ ἀπαντήσω κἀνέναν ἐργάτην ἐξ ἐκείνων, οἵτινες πορεύονται εἰς τὰ χωράφια μ' ἓνα μεγάλο κομμάτι ψωμί ὑπὸ τὸν βραχίονα. Θὰ τοῦ εἶπω: — «Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶνε ἀδελφοὶ καὶ ἐπομένως χρεωστούν νὰ συμβοηθῶνται. Κρατεῖς, βλέπω, ψωμί περισσότερον ἅφ' ὅσον σέ ἀναγκαιοῦ, ὅχι μόνον διὰ τὸ πρόγευμα, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλην τὴν ἡμέραν, ἐνῶ ἐγὼ ἀποθνήσκω τῆς πείνης.» Καὶ τότε θὰ μοὶ δώσῃ τὸ ἥμισυ τῆς τροφῆς του.

Ἡ πείνα κατέστησε τὸν Γιλβέρτην ἔτι μάλλον φιλόσοφον, καὶ ἐξηκολούθει λοιπὸν τὰς νοεράς του σκέψεις.

— Τῶνόντι, ἔλεγεν, ὅλα δὲν εἶνε κοινὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τῆς γῆς! Ὁ ἢ Θεός, ἀνεξάντλητος αὕτη πηγὴ ὅλων τῶν πραγμάτων, μήπως ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ ὅχι εἰς ἐκείνον τὸν ἄερα, ὅστις γονιμοποιεῖ τὴν γῆν, ἢ τὴν γῆν, ἥτις γονιμοποιεῖ τοὺς καρπούς; Ὅχι, ἀλλὰ τινὲς ἐκ τῶν ἀνθρώπων κατεκράτησαν τοὺς τόπους· ἐνώπιον ὅμως τοῦ Θεοῦ, καθὼς καὶ ἐνώπιον τοῦ φιλοσόφου, οὐδεὶς ὑπάρχει ἰδιοκτητῆς, ἀλλὰ πᾶς ὅστις ἔχει, ἔλαβε παρὰ Θεοῦ, ἄρα εἶνε ὀφειλέτης πάντοτε πρὸς τὸν Θεόν.

Καὶ ὁ Γιλβέρτης ἀνεύκακα κατὰ διανοίαν καὶ πάλιν τοὺς διαλογισμοὺς αὐτοὺς, διαλογισμοὺς οἵτινες κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦσαν μὲν συγκεχυμένοι καὶ ἀόριστοι, ἀλλ' ἤρχισαν ὅμως ἔκτοτε νὰ κυματῶνται εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ἀνθρώπων, ὡς αἱ νεφέλαι ἐκείναι, τὰς ὁποίας ὁ ἀνεμὸς συσσωρεύει πρὸς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μέρος, ἕως ἐπὶ τέλους ἐκραγῇ ἐξ αὐτῶν δεινὴ καταιγίς.

— Ἄνθρωποι τινες, ἐξηκολούθει διαλογιζομένου ὁ Γιλβέρτης, ἐνῶ συγχρόνως ἠκολούθει τὴν ὁδὸν του, ἄνθρωποι τινες κατακρατοῦν δυναστικῶς δι' ἐκυτοὺς πράγματα ἀνήκοντα εἰς ὅλους ἐν γένει. Κεὶ λοιπὸν! Ἄ!... καὶ λοιπὸν πρέπει οἱ ἄλλοι ὅλοι ἄνθρωποι ν' ἀρπάζουν καὶ αὐτοὶ δυναστικῶς ἀπὸ τὰς χεῖράς των τὰ κατακρατούμενα καὶ νὰ μὴ τοὺς ἀφήνουν νὰ διατηροῦν εἰμὴ μόνον ὅσα ἐξ αὐτῶν ἀνήκουν εἰς τὴν μερίδα των. Ἄν ὁ ἀδελφός μου, ὅστις ἔχει ψωμί καὶ τοῦ περισσεύει, δὲν θέλῃ νὰ δώσῃ καὶ εἰς ἐμὲ ἓν μέρος, Ἄ!... τοῦ τὸ παίρνω τότε μὲ τὴν βίαν, μιμούμενος κατὰ τοῦτο τὸν νόμον, ὅστις ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ζώων, καὶ ὁ ὅποιος εἶνε ἡ πηγὴ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς ἰσονομίας, καθότι παράγεται ἐκ τῶν φυσικῶν ἀναγκῶν. Ἐκτός ὅμως ἂν ὁ ἀδελφός μου εἴπῃ: «Αὐτὸ τὸ μέρος τὸ ὅποιον ζητεῖς εἶνε τὸ μέρος τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων μου», τότε ἀλλάσσει... ἢ ἂν μοῦ εἴπῃ: «Εἶμαι ἰσχυρότερός σου, καὶ λοιπὸν θὰ τρώω καὶ αὐτὸ τὸ περισσότερον, ἔστω καὶ ἂν φωνάζῃς».

Ταῦτα δὲ διαλογιζόμενος ὁ Γιλβέρτης ἔφθασεν εἰς μέρος τι τοῦ δάσους ἀδενδρῶν, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οὐοῦ ὑπῆρχε μικρά τις βάλτος ἐρυθρὰ ἔχουσα τὰ ὕδατα καὶ περικυκλωμένη ἀπὸ καλὰμους καὶ νύμφαια, ἢ χόρτα ἐνυδρᾶ.

Ἐκεῖ δὲ πλησίον, ἐπὶ στελέχους κατακειμένου, παρητήρησε καθήμενον γέροντά τινα φυσιογνωμίας ἱλαρᾶς καὶ ἐφρούς. Εἶχεν ὁ γέρων ἐκεῖνος πλησίον του ἓν κιβώτιον πρασινοβαφές, πλήρες φυτῶν νεοσυλλέκτων, ἐκράτει δὲ καὶ εἰς τὰς χεῖράς του τμήμα ἄρτου, τὸ ὅποιον κατακόπτων ἔτρωγε, ρίπτον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ψυχίον τι πρὸς μικρὰ στρουθία, σπίνους ὡς ἐπὶ

τὸ πλεῖστον, ἄτινα πετῶντα ἐκ τῶν πέριξ δένδρων ἤρπαζον τὰ ψυχία καὶ πάλιν ἔφευγον πλήρη χαρμονῆς.

Ἐπομένως, ἐνθ' ὃ γέρων παρετήρει τὰ στρουθία ταῦτα μὲ ὀφθαλμὸν ἡρεμον καὶ ζωηρὸν ἄμα, ἔχωνε καὶ ἐκ διαλειμμάτων τὴν χεῖρα ἐντὸς μανδηλίου βυμβρακεροῦ μὲ πλινθία κόκκινα, ἐξῆγεν ἕν κερασσιον, καὶ τὸ ἔτρωγε μετὰ τοῦ ἄρτου του.

— Ἀ! τὴν ἐπέτυχα, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης παραμερίσας τὰ κλαδία καὶ προχωρήσας τέσσαρα βήματα πρὸς τὸν ἐρημίτην.

Ἀλλὰ μόλις ἐπλησίασεν εἰς τὸ τέταρτον τῆς ἀποστάσεως, καὶ διακρίνας τὸ πρῶτον καὶ γαλήνιον ἦθος τοῦ γέροντος, ἐστάθη ὁ νέος καὶ ἀφῆρεσε τὸν πῖλον αὐτοῦ.

Β'

Ὁ βοτανιστής.

Ὁ Γιλβέρτης μετὰ τινα δισταγμὸν ἀπεφάσισε νὰ πλησιάσῃ. Ἦνοιξε λοιπὸν τὸ στόμα νὰ ὁμιλήσῃ, πλὴν εὐθὺς τὸ ἔκλεισε πάλιν, χωρὶς νὰ προσφέρῃ λέξιν. Τῷ ἐφάνη ὅτι ἐζητεῖ ἐλεημοσύνην, καὶ ὅχι ὅτι ἀπῆτει δικαίωμα, ὡς προλαβόντως ἐσκέπτετο.

Ὁ γέρων παρετήρησε τὴν δειλίαν ταύτην, καὶ ἐφάνη ὡς εἰ ἐνεθαρρύνθη.

— Θέλεις τίποτε νὰ μὲ εἴπῃς, φίλε μου; εἶπεν ὑπομειδιῶν καὶ ἀφῆνων τὸν ἄρτον τοῦ ἐπὶ τοῦ στελέχους.

— Μάλιστα, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης.

— Τί ἐπιθυμεῖς;

— Παρατηρῶ, κύριε, ὅτι ρίπτετε τὸ ψωμί εἰς τὰ πτηνὰ, ὡς νὰ μὴν ὑπῆρχε γεγραμμένον ὅτι τὰ πετεινὰ τὰ τρέφει ὁ Θεός.

— Βεβαίως, τὰ τρέφει ὁ Θεός, εἶπεν ὁ ξένος· ἀλλ' ἡ χεὶρ τῶν ἀνθρώπων εἶνε ἕνας ἀπὸ τοὺς τρόπους, τοὺς ὁποίους μεταχειρίζεται δι' αὐτὸ τοῦτο. Ἄν θέλῃς μὲ τοὺς λόγους σου νὰ μ' ἐλέγξῃς, ἔχεις ἀδικον, διότι ποτέ, εἰς ἕνα δάσος ἔρημον εἶτε εἰς ἕνα δρόμον πολυάνθρωπον, δὲν χάνεται ἕν ψυχάλον ψωμίον, τὸ ὅποιον ρίψῃ τις. Ἐδῶ μὲν τὸ συναζοῦν τὰ πτηνὰ, ἐκεῖ δὲ οἱ πτωχοί.

— Ἐντοσούτῳ, κύριέ μου, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης συγκινηθεὶς ἐκ τῆς ἡπίας καὶ κατανυκτικῆς τοῦ γέροντος φωνῆς, μολοντί ἐδῶ εὐρισκόμεθα εἰς δάσος, γνωρίζω τινὰ φθονοῦντα τὴν τύχην τῶν μικρῶν αὐτῶν πτηνῶν· δηλαδὴ ἰκάνον νὰ τὰ διώξῃ καὶ νὰ λάβῃ αὐτὸς τὰ ψυχία ἐκεῖνα ἐκ τοῦ ράμφους των.

— Πεινᾷς ἴσως, φίλε μου; ἀνέκραξεν ὁ γέρων.

— Πεινῶ, καὶ πολὺ, κύριέ μου, πεινῶ, καὶ ἂν ᾔνε μὲ τὴν ἀδειάν σας...

Ὁ γέρων ἤρπασε τὸν ἄρτον μετὰ συμπαθείας ὀλοπροθύμου. Ἀλλὰ κυριευθεὶς εἶτα ὑπὸ σκέψεως αἰφνιδίας, ἠτένισε πρὸς τὸν Γιλβέρτην βλέμμα βλοσυρώτατον.

Μὴ τὸν ἐνέπαιζεν ὁ νεανίας; διότι δὲν ἐφαίνετο καθόλου πένης· αὐδὲ σκληραγωγημένος· ἐξ ἐναντίας, ὁ χιτῶν τοῦ ἦτο λευκός, αἱ χεῖρές του τρυφεραί.

Ὁ Γιλβέρτης ἐνεβάθυνεν εἰς τὸν δισταγμὸν τοῦ γέροντος.

— Κύριε, εἶπε, δώδεκα μόνον ὥρας ἂν δὲν φάγῃ τις πεινᾷ, ἐγὼ δὲ εἰκοσι-
τέσσαρας τώρα ὥρας δὲν ἔφαγον τίποτε.

Ἡ ἀλήθεια τῶν λόγων τοῦ νεανίου ἐφαίνετο τρανῶς ἐκ τῆς συγκινήσεως
τῆς μορφῆς του, ἐκ τῆς τρεμούσης του φωνῆς, ἐκ τῆς ὠχρότητος τοῦ
προσώπου του.

Ἐπαυσε λοιπὸν ὁ γέρον τοῦ νὰ διατάζῃ, καὶ τείνας τὴν χεῖρα προσέφερε
πρὸς τὸν νεανίαν καὶ τὸν ἄρτον τοῦ καὶ τὸ μανδήλιον μὲ τὰ κεράσια.

— Εὐχαριστῶ, κύριε, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης ἀπωθὼν ἐλαφρῶς τὸ μαν-
δήλιον, εὐχαριστῶ μόνον ψωμί μὲ ἄρκει.

Καὶ κόψας αὐτὸ εἰς δύο τμήματα ἔλαβε τὸ ἥμισυ, τὸ δ' ἄλλο ἥμισυ
ἀπέδωκεν· ἔπειτα ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ χόρτου, εἰς τριῶν βημάτων ἀπόστασιν
ἀπὸ τοῦ γέροντος, ὅστις τὸν παρετήρει μετὰ θαυμασμοῦ αὖξοντος.

Τὸ γεῦμα διήρκεσεν ὀλίγην ὥραν· ἐννοεῖται. Τὸ ψωμίον ἦτον ὀλίγον καὶ
ἡ ὄρεξις τοῦ Γιλβέρτου πολλή. Ὁ γέρον δὲν τὸν διετάραξε διὰ τῆς ἐλαχί-
στης λέξεως, ἀλλ' ἐξηκολούθει νὰ τὸν περιεργάζηται διὰ βλεμμάτων λοζῶν,
ἐνῶ κατ' ἐπίδειξιν ἐξήταζε τὰ ἐν τῷ κιβωτίῳ του φυτὰ.

Ἰδὼν μολοντοῦτο τὸν Γιλβέρτην πλησιάζοντα πρὸς τὸ βαλτώδες ὕδωρ,
ἀνέκραξε μετὰ προθυμίας,

— Μὴ πίνης, νέε, ἀπὸ αὐτὸ τὸ νερόν· εἶνε μεμιασμένον ἐκ τῆς σήψεως
τῶν νεκρῶν φυτῶν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, καὶ ἐκ τῶν ὠν τῶν βατρά-
χων, ἅτινα ἐπιπολαζοῦσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Λάβε μᾶλλον ὀλίγα κεράσια,
ἂν θέλῃς ὀλίγον νὰ δροσισθῇς. Λάβε, λάβε, σὲ παρακαλῶ· διότι, παρατηρῶ,
ὅτι δὲν εἶσαι τελείως ἀδιάκριτος συνδαιτυμῶν.

— Τφόντι, κύριε, πολὺ ἀποφεύγω νὰ γίνωμαι ὀχληρὸς εἰς τοὺς ἀνθρώ-
πους. Χθὲς μάλιστα εἰς Βερσαλλίας καὶ τὸ ἀπέδειξα.

— Ἄ! ἔρχεσαι ἀπὸ τὰς Βερσαλλίας; εἶπεν ὁ ξένος παρατηρῶν τὸν
Γιλβέρτην.

— Μάλιστα, ἀπήντησεν ὁ νεανίας.

— Πλουσία πόλις, εἶπεν ὁ γέρον· ἐκεῖ πρέπει τις ἢ πολὺ πτωχὸς νὰ ᾔνη,
ἢ πολὺ ὑπερήφανος διὰ νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνης.

— Εἶμαι καὶ τὰ δύο, κύριε.

— Θὰ ἐσυγχίσθης ἴσως μὲ τὸν αὐθέντην σου, ἠρώτησε μετὰ συστολῆς
ὁ ξένος.

— Κύριέ μου, ἐγὼ αὐθέντην δὲν ἔχω κἀνένα.

— Φίλε μου, αὐτὴ ἡ ἀπάντησις, εἶπεν ὁ ξένος καλύπτων τὴν κεφαλὴν,
μὲ συγχωρεῖς, ἀλλ' εἶνε πολὺ ὑπερήφανος.

— Καὶ ὅμως εἶνε ἀκριβεστάτη.

— Ὅχι, νέε μου, διότι ἕκαστος εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἔχει τὸν κύριόν
του, καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ σοβαρῶς ὅτι δὲν ἔχει κύριον.

— Πῶς;

— Πῶς; βεβαίως! γέροντες ἢ νέοι, ὅλοι ἐν γένει ὑπείκομεν εἰς ἀνώτερόν
τι. Οἱ μὲν εἰς ἀνθρώπους, οἱ δὲ εἰς ἀρχάς.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης· τότε λοιπὸν ἐγὼ ὑπείκομαι εἰς ἀρχάς. Εἰς
τοῦτο συμφωνῶ. Αἱ ἀρχαί, οἱ μόνοι κύριοι, τοὺς ὁποίους πᾶς ἀνθρώπος λογι-
κὸς δύναται νὰ ὁμολογήσῃ ἀνευθριάστως.

— Καὶ ὁποῖαί τινες εἶνε αἱ ἀρχαί σου; νὰ ἴδωμεν. Μὲ φαίνεσαι, φίλε
μου, πολὺ νέος εἰσέτι, ὥστε νὰ ἔχῃς ἀρχὰς ἀπὸ τοῦ νῦν ἐδραίας.

— Κύριε, γνωρίζω ὅτι οἱ ἄνθρωποι ὅλοι εἶνε ἀδελφοί· ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἅμα γεννώμενος, συμβάλλεται εἰς ὑποχρεώσεις πρὸς τοὺς ἀδελφούς του. Γνωρίζω ὅτι ὁ Θεὸς ἔθηκεν ἐν ἐμοὶ ἀξίαν τινὰ ὁποιαδήποτε, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ᾔηνε, καὶ ὅτι καθὼς ἐγὼ γνωρίζω τὴν ἀξίαν τῶν ἄλλων, οὕτως ἔχω τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτῶ, ὥστε καὶ οἱ ἄλλοι νὰ γνωρίζουν τὴν ἰδικήν μου, ἂν δηλαδὴ δὲν τὴν ἀνυψῶνω ὑπὲρ τὸ πραγματικὸν αὐτῆς. Ἐνόσω λοιπὸν δὲν πράττω ἀδικόν τι ἢ ἀτιμὸν ἔργον, ἔχω δικαίωμα ν' ἀπαιτῶ ἐν μέρος ὑπολήψεως, καὶ ἂν ὡς ἀπλοῦς μόνον ἄνθρωπος θεωρηθῶ.

— Ἀ! ἄ! εἶπεν ὁ ξένος, ἐσπούδασες καθόλου;

— Ὅχι, κύριε, κατὰ δυστυχίαν· ἀλλὰ μόνον ἀνέγνωσα τὴν Ὀμιλίαν περὶ ἀνισότητος τῶν τάξεων, καὶ τὸ Κοινωνικὸν Συμβόλαιον. Ἐξ αὐτῶν τῶν δύο βιβλίων ἔμαθα πᾶν ὅ,τι γνωρίζω, ἴσως δὲ καὶ πᾶν ὅ,τι ὀνειροπολῶ.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ νεανίου πῦρ ἐξέλαμψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ ξένου. Ἐποίησε δὲ διὰ τῆς χειρὸς αὐτοῦ κινήσιν τινα τοσοῦτον βιαίαν, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ συντρίψῃ ἐν ξηρὰνθεμον ἐξέχον τοῦ κιβωτίου.

— Καὶ αὐταὶ λοιπὸν εἶνε αἱ ἀρχαί σου;

— Θὰ ἔχετε ἴσως ἐναντίας ὑμεῖς, ἀλλ' αὐταὶ εἶνε τοῦ Ρουσσώ.

— Ἀλλὰ τὰς ἐννοεῖς! ἤθελα νὰ γνωρίζω, νέε μου φίλε.

— Νομίζω τοῦλάχιστον ὅτι τὰ γαλλικὰ τὰ ἐννοῶ· καὶ μάλιστα ὅταν ᾔηνε καθαρὰ καὶ ποιητικὰ...

— Παρατηρεῖς λοιπὸν ὅτι δὲν ἐννοεῖς οὐδ' αὐτά; εἶπε μειδιῶν ὁ γέρον, διότι ἂν δὲν ᾔηνε ποιητικὰ, τὰ ὁποῖα σοὶ λαλῶ, τοῦλάχιστον εἶνε καθαρὰ. Ἐγὼ σὲ ἐρωτῶ ἂν αἱ φιλοσοφικαὶ σου μελέται, σὲ ἔφερον εἰς θέσιν νὰ κατανοήσῃς τὴν βᾶσιν τῆς οἰκονομίας ταύτης τοῦ συστήματος τοῦ...

Ὁ ξένος ἐσιώπησεν ἐρυθριῶν σχεδόν.

— Τοῦ Ρουσσώ; ἐξηκολούθησεν ὁ νεανίας. ὦ! κύριέ μου, ἐγὼ δὲν ἐσπούδασα τὴν φιλοσοφίαν εἰς πανεπιστήμιον, ἀλλ' ἡ ἰδία φύσις μου εἶπε κατὰ τινα τρόπον ὅτι τὸ Κοινωνικὸν Συμβόλαιον εἶνε βιβλίον τφόντι ἀξίολογον καὶ ὠφέλιμον.

— Ἀγνοεῖς ὅλη δι' ἓνα νέον, κύριέ μου· ἄνθος πικρὸν καὶ ὀλίγον εὖοσμον πρὸς μίαν φαντασίαν ἑαρινήν, εἶπεν ὁ γηραιὸς ξένος μετὰ περιλύπου γλυκύτητος.

— Τὰ δυστυχήματα ὠριμάζουσι τὸν ἄνθρωπον πρωτίτως, κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, καὶ ὅσον περὶ φαντασίας, ὅταν αὐτὴ ἀφελῇ εἰς τὸν φυσικὸν της ροῦν, πολλάκις φέρει εἰς κακόν.

Ὁ ξένος ἤνοιξε τοὺς ἡμικλείστους ὀφθαλμούς του.

— Τί ὑπαινίττεσαι μὲ αὐτοὺς τοὺς λόγους; ἠρώτησεν ἐρυθριῶν.

— Τίποτε, κύριε! ὁμιλῶ ἀπλῶς.

— Ὅχι, σὲ παρακαλῶ, τίνα ὑπαινίττεσαι;

— Ἀλλὰ κἀνένα, σὲς βεβαιῶ.

— Φαίνεται ὡς νὰ ἐμελέτησες πολὺ τὸν φιλόσοφον Ρουσσώ, δὲν ὑπαινίττεσαι λοιπὸν τὸν βίον του εἰς τὸν λόγον τὸν ὁποῖον προεῖπες;

— Τὸν βίον του τὸν ἄγνοῶ, ἀπήντησεν ἀφελῶς ὁ Γιλβέρτης.

— Τὸν ἄγνοεῖς; — Ὁ ξένος ἐστέναξε. — Νὰ ἤξευρες, νέε, πόσον δυστυχὴς εἶνε!

— Ἀδύνατον! ὁ Ρουσσώ δυστυχὴς! τί λέγετε! ἓνας ἄνθρωπος, ὅστις ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν εἰς τὴν εὐτυχίαν τῶν ἀνθρώπων!

— Βλέπω τῶντι ὅτι δὲν τὸν γνωρίζεις· ἀλλ' ὥς ὁμιλήσωμεν μάλλον περὶ σοῦ, φίλε μου, ἂν ἔχῃς εὐχαρίστησιν.

— Προτιμῶ νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τοῦ προκειμένου, κυριέ μου, διότι ὅσον περὶ ἐμοῦ... ἐγώ, τί; ἐγώ εἶμαι τίποτε.

— Ἴσως δὲν εἶνε τοῦτο, ἀλλὰ δὲν μὲ γνωρίζεις καὶ φοβεῖσαι νὰ ἐμπιστευθῇς εἰς ἓνα ξένον τὰ κατὰ σέ.

— ὦ! σὰς βεβιαῶ ὅχι, διότι τί δύναμαι νὰ φοβηθῶ ἀπὸ ὁποιονδήποτε τοῦ κόσμου, ἀφοῦ δυστυχέστερος, ἢ ὅσον εἶμαι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γενῶ; Ἐνθυμηθῆτε πῶς παρουσιάσθην πρὸς ὑμᾶς· μόνος, πένης καὶ λιμώτων.

— Καὶ ποῦ ἐπαρεύεσο;

— Εἰς Παρισίους. Εἰσθε Παρισινός, κύριε; ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ναί, δηλαδὴ ὅχι.

— Ναὶ καὶ ὅχι; ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης μειδιῶν.

— Ὅλιγον ἀγαπῶ νὰ ψεύδωμαι, καὶ ὅμως εἰς πᾶσαν στιγμὴν παρατηρῶ ὅτι ἡ γλῶσσά μου προτρέχει τοῦ νοῦς. Εἶμαι Παρισινός, ἂν Παρισινοὶ λέγωνται οἱ κατοικοῦντες εἰς Παρισίους πρὸ πολλοῦ καὶ ζῶντες ὅπως ζῶσιν εἰς τὴν πόλιν ταύτην· ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἐκεῖ γεννημένος. Διατί, νέε μου, ἠρώτησες;

— Ἐσκέρθη, ἂν κατοικῇτε εἰς Παρισίους θὰ ἴδετε βεβαίως τὸν κ. Ρουσσώ.

— Ναὶ τὸν βλέπω τῶντι ἐνίοτε.

— Ὅταν διαβαίνει ἐκ τοῦ δρόμου θὰ τὸν παρατηροῦν ὅλοι, πῶς; θὰ τὸν θαυμαζοῦν, θὰ τὸν δεικνύουν μὲ τὸν δάκτυλον ὡς εὐεργέτην...

— Ὅχι, ἀλλὰ μόνον τὰ παιδία, παρakinούμενα ἀπὸ τοὺς γονεῖς των, τὸν πετροβολοῦν.

— Ἄ! τί λέγετε! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μετὰ περιαλγοῦς ἐκπλήξεως· πλὴν θὰ ἦνε ἄνθρωπος πλούσιος.

— Πλούσιος, δηλαδὴ ἐνίοτε δὲν ἡξεύρει οὐδ' ἐκεῖνος ποῦ θὰ εὕρῃ νὰ γευματίσῃ, καθὼς σήμερον τὸ πρωὶ δὲν ἡξεύρες, νέε. οὐδὲ σὺ περὶ τοῦ ἑαυτοῦ σου.

— Ἀλλ' ἔστω καὶ πτωχός, θὰ τὸν σέβεται ὁ κόσμος, θὰ τὸν ἀκούῃ μετὰ βαθυτάτης ὑπολήψεως.

— Τὸ ἐσπέρας ὅταν ἀποκοιμᾶται ἀγνοεῖ ἂν αὐριον τὸ πρωὶ θὰ ἐξυπνήσῃ εἰς τὴν φυλακὴν τῆς Βασιλλίης.

— ὦ! πόσον λοιπὸν θὰ μισῇ τοὺς ἀνθρώπους!

— Οὐδὲ τοὺς ἀγαπᾷ, οὐδὲ τοὺς μισεῖ, ἀλλὰ τοὺς ἀηδίασεν, ἰδοῦ.

— Νὰ τὸν κακοπεριποιοῦνται τόσον, καὶ αὐτός νὰ μὴ τοὺς μισῇ! ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης, τοῦτο δὲν μοῦ χωρεῖ εἰς τὸν νοῦν.

— Ὁ Ρουσσώ ὑπῆρξε πάντοτε ἐλεύθερος, κύριε· ὁ Ρουσσώ ὑπῆρξε πάντοτε ἰσχυρός ἢ ἑαυτοῦ, διότι ἐστηρίχθη εἰς ἑαυτὸν καὶ μόνον· ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ ἐλευθερία ἀποκαθιστῶσι τοὺς ἀνθρώπους πρᾶγους καὶ ἀγαθοὺς· μόναι ἢ δουλεῖαι καὶ ἡ ἀσθένεια ἀποκαθιστῶσι τοὺς κακοὺς.

— Ἰδοὺ διατί ἠθέλησα καὶ ἐγὼ νὰ μείνω ἐλεύθερος, εἶπε μετ' ἐπάρσεως ὁ Γιλβέρτης, ἐφανταζόμην αὐτά, τὰ ὅποια μὲ λέγετε.

— Καὶ μέσα εἰς τὴν φυλακὴν ἀκόμη εἶνε κανεὶς ἐλεύθερος, φίλε μου, εἶπεν ὁ ξένος· ὑποθέτω, ὅτι αὐριον ὁ Ρουσσώ φυλακίζεται εἰς τὴν Βαστίλ-λην, πρᾶγμα τὸ ὅποῖον θὰ τοῦ συμβῇ ἀφύκτως· πάλιν θὰ γράφῃ μὲ ὅλην τὴν προτέραν ἐλευθερίαν, ἢ ἂν δὲν γράφῃ, αἱ ἰδέαι τοῦ ὅμως θὰ ἦνε πάντοτε αἱ αὐταί. Τὸ κατ' ἐμέ, ποτέ δὲν ἐπίστευσα ὅτι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου συνίσταται εἰς τὸ νὰ πράττῃ ὁ ἄνθρωπος ὃ τι θέλει, ἀλλ' εἰς τὸ νὰ μὴ

ἡμπορὴ οὐδεμία δύναμις ἀνθρωπίνη νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ πράττῃ ὅ,τι αὐτὸς δὲν θέλει.

— Καὶ σὰς παρακαλῶ, κύριε, ὁ Ρουσσὼ τὸν εἶπε καὶ αὐτὸν τὸν λόγον ;

— Μοὶ φαίνεται, εἶπεν ὁ ξένος.

— Ὅχι βεβαίως εἰς τὸ Κοινωνικὸν Συμβόλαιον. . .

— Ὅχι, ἀλλ' εἰς νέον τι σύγγραμμα, καλούμενον : *Σκέψεις ἐνδὸς ἐρημίτου*.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μετὰ ζήσεως, νομίζω, ὅτι συμφωνοῦμεν εἰς ἓνα πρᾶγμα.

— Εἰς ποῖον ;

— Ὅτι ἀμφοτέροι ἀγαπῶμεν καὶ θαυμάζομεν τὸν Ρουσσὼ.

— Σὺ, νέε, ἀγνοῶ τί κάμνεις, ἀλλ' εἶσαι εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν εὐκόλως τις ὑποπίπτει εἰς ἀπάτας.

— ὦ ! δύναται τις ν' ἀπατᾶται περὶ πραγμάτων, ἀλλ' ὅχι περὶ τῶν ἀνθρώπων.

— Ἀλλοίμονον ! κατόπιν θέλεις ἰδεῖ ὅτι περὶ τῶν ἀνθρώπων μάλιστα ἀπατᾶται τις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Ὁ Ρουσσὼ εἶνε ἴσως ὀλίγον δικαιοτέρος τῶν ἄλλων ἀνθρώπων· ἀλλὰ, πιστευσέ με, ἔχει καὶ ἐκεῖνος τὰ ἐλαττώματά του καὶ μεγάλα μάλιστα.

Ὁ Γιλβέρτης ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν ὡς εἰ ἦτο καθόλου ἐναντίας ἰδέας.

— Ἀλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ προκείμενόν μας, εἶπεν ὁ ξένος. Γνωρίζω ὅτι ἀφῆκες εἰς Βερσαλλίας τὸν αὐθέντην σου.

— Καὶ ἐγὼ δέ, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ἐγὼ ὅστις σὰς ἀπεκρίθην, ὅτι δὲν ἔχω κανένα αὐθέντην, ἡδυνάμην νὰ προσθέσω ὅτι ἂν ἤθελα εἶχα καὶ ἓνα αὐθέντην, διασημότερον μάλιστα, ἀλλ' ἀπεποιήθην τὴν θέσιν· μίαν θέσιν τὴν ὅποιαν ἄλλοι δὲν ἠξεύρω τί θὰ ἔκαμναν διὰ ν' ἀποκτήσουν.

— Τί εἰδους θέσις ἦτο ;

— Ἐπρόκειτο νὰ χρησιμεύσω ὡς ἀντικείμενον διασκεδάσεως εἰς τὰς ὥρας τῆς ἀνίας μεγάλων τινῶν ἀρχόντων· ἀλλ' ἐσκέφθην ὅτι νέος ὢν καὶ δυνάμενος νὰ σπουδᾶσω, δὲν ἔπρεπε νὰ χάνω τὸν πολύτιμον καιρὸν τῆς νεότητος, προσβάλλων τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀνθρώπου.

— Ἐκαμες πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ ξένος· καὶ τί ἐπεθύμεις νὰ ἐγίνεσο διὰ τῆς σπουδῆς ;

— Ἰατρός, κύριε.

— Ἰατρός ; τὸ στάδιον εἶνε ὥρατον καὶ εὐγενές, ἀλλ' εἰς τὴν ἱατρικὴν δύο δρόμοι ὑπάρχουσι, δυσὶν θατέρον ἐκλέγουσιν, ὅσοι ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν τέχνην ταύτην, ἢ τὴν ἀληθῆ ἐπιστήμην, ἣτις ὑπάρχει μετριοφρων καὶ μαρτυρικὴ, ἢ τὴν ἀγυρτείαν, ἣτις ὑπάρχει ἀναιδὴς καὶ ἐπίχρυσος. Νέε, ἂν ἀγαπᾷς τὴν ἀλήθειαν, ἀποκαταστήθῃτε ἱατρός· ἂν ἀγαπᾷς τὴν ψευδῆ ἐπίδειξιν, γίνου ἱατρός.

— Ἀλλὰ χρειάζονται χρήματα πολλὰ, διὰ νὰ σπουδᾷ τις ;

— Βεβαίως χρειάζονται χρήματα· πολλὰ ὅχι, ἀλλὰ χρειάζονται.

— Ἐν τούτῳ, ὑπέλαβεν ὁ Γιλβέρτης, ὁ Ρουσσὼ, ὅστις κατέχει πᾶσαν μάθησιν, ἐσπούδασε, χωρὶς νὰ ἐξοδεύσῃ τίποτε.

— Τίποτε ! ὦ ! νέε, εἶπεν ὁ γέρον μετὰ θλιβεροῦ μειδιάματος, τίποτε ἀποκαλεῖς τὸ ὅ,τι ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν ἀνθρώπον πολυτιμότερον ; τὴν ἀπλότητα, τὴν ὑγείαν, τὸν ὕπνον ! ἰδοὺ ἀντὶ τίνων πραγμάτων ἐξηγόρασεν ὁ φιλόσοφος σου τὰ ὀλίγα, ὅσα ἔμαθε.

— Τὰ ὀλίγα ! ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης.

— Βεβαίως· ἐρώτησον περὶ αὐτοῦ καὶ θ' ἀκούσης.

— Καὶ πρῶτον μὲν εἶνε μουσικὸς μέγας.

— ὦ! μουσικὸς μέγας! διότι ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΕ' ἐτραγώδησε περιπαθῶς τὸ *Χάνω τὸν καλὸν μου δοῦλον*, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ὁ Λαοικὸς Μάντις εἶνε καλὸν μελόδραμα.

— Εἶνε μέγας βοτανιστής. Παρατηρήσατε τὰς ἐπιστολάς του, ἐκ τῶν ὁποίων ὀλίγας τινὰς μόνον σελίδας, καὶ ταύτας κολοβάς, ἡδυνήθηεν νὰ προ-
μηθευθῇ ὑμεῖς πρέπει νὰ τὰς γνωρίζετε, ἀφοῦ συνάζετε φυτὰ εἰς τὰ δάση.

— ὦ πολλοὶ νομίζονται βοτανισταὶ καὶ ὅμως δὲν εἶνε εἰμὴ ἀπλοὶ χορ-
τολόγοι.

— Ὑμεῖς δὲ τί εἰσθε;... χορτολόγος ἢ βοτανιστής;

— ὦ! χορτολόγος ταπεινότατος καὶ ἀμαθέστατος ἀπέναντι τῶν θαυ-
μασίων αὐτῶν τοῦ Θεοῦ, ἅτινα ἀποκαλοῦνται φυτὰ καὶ ἄνθη.

— Ὁ κύριος Ρουσσώ γνωρίζει τὰ λατινικά;

— Πολὺ ὀλίγον.

— Καὶ ὅμως ἀνέγνωσα εἰς τινὰ ἐφημερίδα ὅτι μετέφρασεν ἀρχαῖόν τινα
συγγραφέα, τὸν Τάκτιον.

— Διότι ἠθέλησεν ὅλα νὰ τὰ ἐπιχειρισθῇ, ἀλλὰ τὸ λέγει καὶ μόνος εἰς
τὸν πρόλογόν του, ὅτι δὲν κατέχει τὴν λατινικὴν. Ὅχι, ὅχι, ἀγαθὲ νέε, δὲν
ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐγκυκλοπαιδικὸς εἰς τὸν κόσμον· καὶ ὅστις θελήσῃ νὰ
γενῇ τοιοῦτος πάντοτε σχεδὸν χάνει· ἐκ τοῦ βάθους δὲ, τι προσποκτᾷ ἐκ
τῆς ἐπιφανείας. Πολλὰ νερὰ μᾶς φαίνονται λίμναι, διὰ τὴν ἔκτασιν τὴν
ὁποίαν κατέχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅμως δοκιμάζεις νὰ πλεύσῃς ἐντὸς
αὐτῶν διὰ τινος σκάφους καὶ τὸ σκάφος εὐρίσκει πυθμένα.

— Δοιπὸν καθ' ὑμᾶς ὁ Ρουσσώ εἶνε ἄνθρωπος ἐπιπόλαιος;

— Ναί, ἴσως ἔχει ἐπιφάνειαν πλατυτέραν παντὸς ἄλλου ἀνθρώπου,
πλὴν βάθος!

— Καὶ ὅμως πολλοὶ θὰ ἐλογίζοντο, μοὶ φαίνεται, πανευτυχεῖς ἂν εἶχον
τὴν αὐτὴν μὲ ἐπιφάνειαν ἐκεῖνον.

— Ἐμὲ ἴσως ὑπαινίττεσθε; ἠρώτησεν ὁ ξένος μετὰ τοσαύτης ἡπιότητος,
ὥστε ὁ Γιλβέρτης συνεστᾷ.

— Ἄ! ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ! ἀνέκραξεν ὁ νεανίας· ἐνῶ εἶνε δι' ἐμὲ τόσον
γλυκεῖα ἡ συναναστροφή σας, δύναται ποτὲ νὰ φερθῇ τόσον ἀχαρίστως
πρὸς ὑμᾶς;

— Καὶ κατὰ τί σὰς εἶνε ἡ συναναστροφή μου εὐάρεστος; νὰ ἴδωμεν·
διότι δὲν πιστεύω ποτὲ νὰ θελήσετε νὰ μὲ κολακεύετε δι' ἓνα κομμάτι
ψωμί καὶ ὀλίγα κεράσια, τὰ ὁποῖα σὰς ἐπρόσφερα.

— Ὅχι βεβαίως. Ἐγὼ δὲν κολακεύω δι' ὅλους τοῦ κόσμου τοὺς θησαυ-
ροὺς· ἀλλ' ἀκούσατε· εἰσθε ὁ πρῶτος, ὅστις μοῦ ὁμιλεῖτε χωρὶς ἀλαζονείαν,
ἀλλὰ μετὰ καλοκάγαθίας· ὥς ὁμιλοῦν πρὸς ἓνα νέον καὶ ὅχι ὥς ὁμιλοῦν
πρὸς παιδίον. Μολονότι εἰμεθα διαφόρου γνώμης περὶ τοῦ Ρουσσώ, ὑπάρχει
ὁπισθεν τῆς προότητός σας ὑψηλόν τι πρᾶγμα θέλγον τὸν νοῦν μου δι'
ὑμᾶς. Μὲ φαίνεται, ὅταν λαλῶ μαζῇ σας, ὅτι εὐρίσκω εἰς πλοῦσίον τινα
θάλαμον, τὰ παράθυρα τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι κεκλεισμένα, καὶ ὅμως μ' ὅλον
τὸ σκότος διακρίνω τὰς μεγαλοπρεπείας του. Ἀπὸ σὰς ἐξαρτᾶται ν' ἀφήσετε
νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ὁμιλίαν σας μία ἀκτίς φωτός, καὶ ἀμέσως θὰ θαμ-
βωθοῦν οἱ ὀφθαλμοί μου.

— Ἀλλὰ καὶ σύ, νέε μου φίλε, ὁμιλεῖς μὲ τρόπον ὥστε ὅστις σὲ ἀκούσῃ θὰ συμπεράνῃ ὅτι δὲν εἶνε ἡ διαγωγὴ σου ὅποια μοὶ παρέστησες αὐτήν.

— Κύριέ μου, εἶνε πρώτη φορά, καὶ ἐγὼ δὲ ὁ ἴδιος ἀπορῶ διὰ τὰς ὁποίας μεταχειρίζομαι λέξεις· σὰς εἶπα μερικὰς τῶν ὁποίων μόλις ἐγνώριζα τὴν ἔννοιαν· τὰς ἤκουσα καὶ τὰς ἀπήντησα εἰς τὰ βιβλία, ἅτινα ἀνέγνωσα κατὰ καιρούς, πλὴν δὲν τὰς ἐννοοῦσα.

— Καὶ ἀνέγνωσες πολλὰ βιβλία;

— Πολλὰ· πλὴν πρέπει νὰ ἐπαναλάβω τὴν ἀνάγνωσίν των.

Ὁ γέρον ἠτένισε πρὸς τὸν Γιλβέρτην μετὰ θαυμασμοῦ.

— Ναί, ἀνέγνωσα πᾶν ὅ, τι ἔπесен εἰς τὰς χεῖράς μου, καλὰ καὶ κακὰ βιβλία· δὲν εἶχα κἀνένα νὰ μὲ συμβουλεύῃ ποῖα ν' ἀναγινώσκω καὶ ποῖα ὄχι, ἢ ποῖα νὰ ἐντυπώνω εἰς τὴν μνήμην μου καὶ ποῖα νὰ λησμονῶ! . . . Ἀλλὰ μὲ συγχωρεῖτε, κύριε· ἐλησμόνησα ὅτι ἂν ἡ συναναστροφή σας ἦνε δι' ἐμὲ πολύτιμος, ἡ ἰδική μου ὅμως δὲν ἔχει τὴν αὐτὴν ἀξίαν· ἐσυλλέγετε χόρτα καὶ ἐγὼ ἴσως σὰς ἐμποδίζω.

Ὁ Γιλβέρτης ἐκινήθη ν' ἀπέλθῃ, καὶ τοι δικαιοῦμενος τοῦ νὰ κρατηθῇ. Ὁ γέρον τὰ στακτόχροα καὶ μικρὰ τοῦ ὁποίου ὅμματα ἦσαν προσηλωμένα ἐπ' αὐτοῦ, ἐφαίνετο ὡς εἰ ἀνεγίνωσκεν εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς καρδίας τοῦ νέου.

— Ὅχι, ὄχι, εἶπεν· ὁ νάρθηξ μου εἶνε πλήρης σχεδόν, καὶ μόνον ὀλίγων βρύων ἔχω ἀκόμη ἀνάγκην· μ' εἶπον ὅτι πρὸς αὐτὰ τὰ μέρη εὐρίσκονται ὥρτια τριχόφυλλα.

— Ἀ, τριχόφυλλα θέλετε; εἶπεν ὁ Γιλβέρτης· εἶδα ἐδῶ πρὸ ὀλίγου ἐπὶ τινος βράχου.

— Μακρὰν ἀπ' ἐδῶ;

— Ὅχι, ἕως πεντήκοντα βήματα μόλις.

— Καὶ πῶς γνωρίζεις ὅτι τὰ φυτὰ, ἅτινα εἶδες, εἶνε τριχόφυλλα;

— Ἐγεννήθην, κύριέ μου, εἰς τὰ δάση· ἔπειτα ἡ θυγατὴρ ἐκείνου, εἰς τὸν οἶκον τοῦ ὁποίου εὐρισκόμην, ἐνησχολεῖτο καὶ αὕτη εἰς τὴν βοτανικὴν· εἶχεν ἕνα χορτῶνα, καὶ εἰς τὸν κορμὸν ἐκάστου φυτοῦ ἔγραφε διὰ χεῖρός της τὸ ὄνομα τοῦ φυτοῦ. Πολλάκις παρετήρησα τὰ φυτὰ ταῦτα καὶ τὰς ἐπιγραφὰς των, καὶ μὲ φαίνεται ὅτι εἶδα ἀνάμεσα εἰς αὐτὰ, μερικὰ βρύα, τὰ ὅποια ἐγὼ δὲν ἐγνώριζα εἰμὴ ὑπὸ τ' ὄνομα χόρτα τῶν πετεινῶν, νὰ τὰ ἐπιγράψῃ ἐκείνη τριχόφυλλα.

— Καὶ αἰσθάνεσαι νὰ ἔχῃς κλίσιν πρὸς τὴν βοτανικὴν;

— Ἀ! κύριέ μου, ὁσάκις ἤκουσα τὴν Σοφίαν, — ὁσάκις λοιπὸν τὴν ἤκουα νὰ λέγῃ ὅτι ἡ κυρία της δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ φυτὸν τι εἰς τὰ πέριξ τοῦ Ταβερνέϋ, παρεκάλουν τὴν Σοφίαν νὰ προσπαθῇ νὰ μάθῃ τὸ σχῆμα τοῦ φυτοῦ ἐκείνου. Καὶ τότε πολλάκις, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἐγὼ ἤμην ὅστις ἐρωτοῦσα, ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεᾶς ἐσχεδιογράφει αὐτὸ διὰ τῆς μολυβδίδος. Ἡ Σοφία ἐλάμβανεν εὐθὺς τὸ σχεδιογράφημα καὶ μὲ τὸ εἶδιδε. Τότε ἔτρεχα εἰς τοὺς δρυμούς, εἰς τὰς πεδιάδας καὶ εἰς τοὺς θάμνους μεχρισοῦ εὐρίσκα τὸ ζητούμενον φυτὸν. Ἐπειτα, ἀφοῦ τὸ εὕρισκα τὸ ἐξερρίζωνα διὰ μικρὰς ἀξίνης, καὶ τὴν νύκτα τὸ μετεφύτευα εἰς τὸ μέσον τοῦ κήπου· εἰς τρόπον ὥστε τὸ πρῶτ', ἐνῶ ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεᾶς περιεφέρετο, ἀνέιδιδε φωνὴν χαρᾶς ἀνακραζούσα: Ἀ! παραδόξον· αὐτὸ τὸ φυτὸν τὸ ἐζητοῦσα, ἐχάλασα τὸν κόσμον, καὶ ἦτο μέσα εἰς τὸν κήπόν μας· ἰδοὺ αὐτό.

Ὁ γέρων παρετήρησε τὸν Γιλβέρτην μετὰ πλειοτέρας ἔτι προσοχῆς· ὁ δὲ νεανίας ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐρυθρίων δι' ὅ,τι εἶπε.

— Ἐξακολούθησε λοιπὸν, ὑπέλαβεν ὁ γέρων, νὰ σπουδάζῃς τὴν βοτανικὴν, αὕτη θὰ σὲ φέρῃ διὰ βραχυτέρας ὁδοῦ πρὸς τὴν ἱατρικὴν. Ὁ Θεὸς κἀνὲν πρᾶγμα δὲν ἔκαμε ἄχρηστον, πιστεύσον με, καὶ πᾶν φυτὸν θὰ λάβῃ μίαν ἡμέραν τὴν σημασίαν του εἰς τὸ βιβλίον τῆς ἐπιστήμης. Μάθε πρῶτον νὰ διακρίνῃς τὰ ἀπλᾶ, ἀκολουθῶς θὰ γνωρίσῃς καὶ τὰς ἰδιότητάς των, ὅποιαί τινες εἶνε.

— Εἰς Παρισίους, μὲ φαίνεται ὑπάρχουσι σχολεῖα;

— Καὶ σχολεῖα μάλιστα, εἰς τὰ ὅποια διδάσκεται τις δωρεάν· τὸ σχολεῖον τῆς χειρουργικῆς παραδείγματος χάριν, εἶνε ἐν τῶν εὐεργετημάτων τῆς παρούσης κυβερνήσεως.

— Θὰ ἀκολουθήσω τὴν σειράν.

— Τὸ μόνον εὐκολον, φθάνει τὰ πρὸς τροφὴν μόνον νὰ σοὶ στέλλωσιν οἱ γονεῖς σου.

— Ἀλλὰ δὲν ἔχω γονεῖς· ὅμως δὲν βλάπτει, ἐγὼ ἐργάζομαι καὶ ἐκ τῆς ἐργασίας μου πορίζομαι τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

— Ἀναμφιδύλως· ἀφοῦ μάλιστα ἀνέγνωσες τὰ συγγράμματα τοῦ Ρουσσώ, θὰ παρετήρησες βεβαίως ὅτι πᾶς ἄνθρωπος, καὶ ἡγεμόνος υἱὸς ἂν ᾔη, ὀφείλει νὰ μάθῃ μίαν τέχνην.

— Δὲν ἀνέγνωσα τὴν *Αἰμυλίον* του, διότι εἰς τὸν *Αἰμύλιον* φαίνεται ὅτι ἀναφέρει, τοῦτο πῶς;

— Ναί.

— Ἀλλ' ἤκουσα τὸν κ. δὲ Ταβερνέῦ νὰ περιγεῖται τὴν ἰδέαν αὐτὴν· εἶδες, ἔλεγεν, εἶδες! πῶς νὰ μὴ τὸ ἡξεύρω νὰ κάμω τὸν υἱόν μου λεπτοεργόν!

— Καὶ τί τὸν ἔκαμε λοιπὸν τὸν υἱόν του; ἠρώτησεν ὁ ξένος.

— Τὸν ἔκαμεν ἀξιωματικόν, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

Ὁ γέρων ἐμειδίασε.

— Τῶνόντι, εἶπεν, ὅλοι αὐτοὶ οἱ εὐγενεῖς εἶνε τοιοῦτοι· ἀντὶ νὰ μάθωσιν εἰς τὰ τέκνα των τὸ ἐπιτήδευμα διὰ τοῦ ὁποίου ζῇ τις, τὰ μανθάνουν τὸ ἐπιτήδευμα, δι' οὗ ἀποθνήσκει τις. Καὶ λοιπὸν συμβαίνει μίᾳ ἐπαναστάσει, καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς ἐπαναστάσεως ἡ ἐξορία, καὶ τότε τί κάμουν; ἀναγκάζονται νὰ φωμοζήτοῦν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, ἥ, τὸ ὅποιον εἶνε καὶ χεῖριστον, νὰ πωλήσωσι τὸ ξιφὸς των· οὐ ὅμως, ὅστις δὲν εἶσαι υἱὸς εὐγενοῦς, ἐλπίζω θὰ γνωρίζῃς μίαν τέχνην.

— Κύριε, σὰς εἶπα, δὲν γνωρίζω τίποτε· ἄλλως τε, ὁμολογῶ περιπλέον ὅτι αἰσθάνομαι ἀκαταμάχητον ἀποστροφὴν πρὸς πᾶν ἔργον τὸ ὅποιον ἀφίνει εἰς τὸ σῶμα ἵχνη σκληραγωγίας.

— Ἄ! εἶπεν ὁ γέρων, λοιπὸν εἶσαι ὀκνηρὸς;

— Ὡ! ὄχι, ὀκνηρὸς δὲν εἰμαι· διότι, μὴ με βάλετε εἰς βάνανσον ἐργασίαν καὶ δότε μου ν' ἀναγνώσω ὅσα βιβλία θέλετε μέσα εἰς ἓνα θάλαμον ὅστις μόλις νὰ φέγγῃ· θὰ ἰδῇτε ὅτι ἡμέραν καὶ νύκτα θὰ χάσω τὸ φῶς μου σπουδάζων πλὴν νὰ σπουδάζω μίαν ἐπιστήμην εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἔχω κλίσιν.

Ὁ ξένος παρετήρησε τὰς ἀπλὰς καὶ λευκὰς τοῦ νεανία χεῖρας.

— Φαίνεται ἡ φύσις σου εἶνε τοιαύτη. Αἱ διαθέσεις αὗται πολλάκις ἀποβαίνουσιν εἰς καλόν, ἀλλὰ πρέπει νὰ λάβωσι καὶ διεύθυνσιν καλὴν. Τέλος

πάντων, ἐπρόσθεσεν ὁ γέρων, ἂν δὲν ἐμβήκες ποτὲ εἰς πανεπιστήμιον, εἰς σχολεῖον ὅμως θὰ ἐμαθῇτευτες.

Ὁ Γιλβέρτης ἐκίνησεν ἀρνητικῶς τὴν κεφαλὴν.

— Γνωρίζεις ν' ἀναγινώσκης, νὰ γράφης;

— Ἡ μήτηρ μου ὅταν ἔζη μ' ἐμαθεν ὀλίγα γράμματα, ἡ δυστυχὴς μου μήτηρ! διότι βλέπουσά με ἀδυνάτου κράσεως ἔλεγε πάντοτε: «Αὐτὸ τὸ παιδί ποτὲ δὲν θὰ γενῇ τεχνίτης καλός· πρέπει νὰ γενῇ ἡ ἱερεύς, ἡ ἀνθρωπος τῶν γραμμάτων». Ὅσακις ἠνταντιούμην εἰς τὸ νὰ μελετήσω τὸ μάθημά μου, μου ἔλεγε: «Μαθε, Γιλβέρτη, ν' ἀναγινώσκης, καὶ οὕτω δὲν θὰ σχίζεις ξύλα, οὐδὲ θὰ κόπτεις πέτρας» καὶ τότε ἐφιλοτιμούμην νὰ ἐπιμελοῦμαι. Κατὰ δυστυχίαν, ὅταν ἡ μήτηρ μου ἀπέθανε, μόλις ἤξευρα ν' ἀναγινώσκω.

— Καὶ τίς σ' ἐδίδαξε νὰ γράφης;

— Μόνος μου.

— Μόνος σου;

— Ναί, μ' ἐν ραβδίον τὸ ὁποῖον πελεκούσα εἰς τὴν ἀκρὰν διὰ νὰ γίνῃ ὀξύ, ἔπειτα ἐκοσκίνιζα ἄμμον διὰ νὰ ᾔνε λεπτή καὶ ἔγραφα ἐπάνω, διότι ποῦ νὰ εὕρω χαρτί, ὁ πτωχός! Δύο ἔτη ὁλόκληρα ἐσυνήθισα νὰ γράφω τοιουτοτρόπως, πλὴν ἑκαμνα τὰ γράμματα καθὼς τὰ ἔχουν εἰς τὸν τύπον, ἐπειδὴ μόνον βιβλία ἔβλεπα καὶ ἠγνόουν μάλιστα ὅτι ὑπῆρχον καὶ ἄλλου εἶδους χαρακτῆρες· τοὺς χαρακτῆρας ὅμως τοῦ τύπου τοὺς ἀπεμιμούμην μὲ ἀρκετὴν ἐπιτυχίαν. Τέλος πάντων μίαν ἡμέραν, πρὸ τριῶν χρόνων περίπου, ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεᾶς εἶχεν ἀναχωρήσει εἰς τὸ σχολεῖον Νανσύ καὶ ἔστειλεν εἰς τὸν πατέρα της ἐπιστολήν. Τότε εἶδα κατὰ πρῶτον ὅτι ὑπῆρχον καὶ ἄλλοι χαρακτῆρες, διαφέροντες ἀπὸ ἐκείνους τοῦ τύπου. Ὁ κ. δὲ Ταβερνέϋ, ἀφοῦ ἔθραυσε τὴν σφραγίδα τῆς ἐπιστολῆς, ἔρριψε τὸ ἐπικάλυμμα, τὸ ὁποῖον ἤρπασα, καὶ ἀποσυρθεὶς εἰς τὰ ἴδια ἐνησχολήθη εἰς τὸ νὰ τὸ ἀναγνώσω· διελάμβανε δὲ τὰ ἐξῆς:

«Πρὸς τὸν κύριον δὲ Ταβερνέϋ Ἐρυθροούκον, εἰς τὸ ἐξοχικόν του ἀγροκήπιον, μέσον Πιερρεφίτης.»

— Ἐφ' ἐκάστου τῶν γραμμάτων τούτων ἔθεσα τὸ ἀντίστοιχον διὰ χαρακτῆρων τοῦ τύπου, καὶ εἶδα, ὅτι παρεκτός τεσσάρων, ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου ἐνυπῆρχον εἰς τοὺς δύο τούτους στίχους. Ἐπειτα ἀπεμιμήθην τὰ γράμματα τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεᾶδος. Ἐντὺς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀντέγραψα τὴν ἐπιγραφὴν ἐκείνην, δέκα χιλιάδας φορὰς νὰ σὰς εἶπω εἶνε ὀλίγον, καὶ οὕτως ἐσυνήθισα νὰ γράφω χειρόγραφον, ὅπως οὖν καλᾶ.

— Εὐγε! εὐγε! εἶπεν ὁ ξένος, μὲ αὐτὴν τὴν κλίσιν, τὴν ὁποίαν βλέπω εἰς σέ καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ὑπομονήν, τῶντι καὶ ἡμπορεῖς νὰ κάμῃς.

— Ἀλλ' ὑμεῖς; ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης, μὲ συγχωρεῖτε, ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς ἀναμφιβόλως θὰ ἔχετε ἐν ἐπάγγελμα. Σὰς βλέπω ἐνδεδυμένον ὥς ἐκείνους, οἵτινες εἶνε ἐπὶ τῶν δημοσίων προσόδων.

Ὁ γέρων ἐμεδίασε τὸ προσηνὲς καὶ μελαγχολικόν του μειδίαμα.

— Ἐχω κ' ἐγὼ ἐπάγγελμα, εἶπε· ναί, εἶνε ἀληθές, διότι πᾶς ἀνθρώπος ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἐν ἐπάγγελμα, ἀλλὰ τὸ ἐπάγγελμά μου, εἶνε διόλου ξένον τῶν προσόδων. Οἱ ἐπὶ τῶν προσόδων δὲν χορτολογοῦν.

— Καὶ ὑμεῖς ἐξ ἐπαγγέλματος χορτολογεῖτε.

— Σχεδόν.

— Λοιπὸν θὰ εἰσθε πτωχός.

- Εἶμαι πτωχός.
- Οἱ δίδοντες εἶνε οἱ πτωχοί, διότι ἡ πτωχεία τοὺς καθιστᾷ ἐχέφρονες, καὶ μία καλὴ συμβουλὴ ἀξίζει περισσότερον παρὰ ἓν λουδοβίκιον χρυσοῦν. Δότε μοι λοιπὸν μίαν συμβουλήν.
- "Οχι συμβουλήν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ.
- Ἄλλοτε τοὺς Παρισίους ;
- Τὸ ἐμάντευσά, εἶπε.
- Πόσα στοχάζεσθαι ὅτι σοῦ χρειάζονται διὰ τὰ ζῆς ;
- Ὡ ἐγώ ; πολὺ ὀλίγα.
- Εἶδες ἄλλοτε τοὺς Παρισίους ;
- Εἶνε ἡ πρώτη φορά· εἶδα τὴν πόλιν μακρόθεν· ἀνέβην ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἑνὸς δένδρου ὑψηλοῦ καὶ εἶδα εἰς τὸν ὀρίζοντα.
- Τότε λοιπὸν ἀγνοεῖς ὅτι πολὺ ἀκριβὰ ἔχουν τὰ τρόφιμα εἰς τὴν μεγαλόπολιν ἐκείνην.
- "Εως πόσον νὰ ἔχουν ;...
- "Ενα πρᾶγμα, παραδείγματός χάριν, τὸ ὅποιον εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀγοραῖς μετ' ἓν σολδίων, εἰς Παρισίους ἔχει τρία.
- Αἶ, καλὰ ! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, οἶκον μόνον ἂν εὕρω ὅπου νὰ ἀναπαύωμαι μετὰ τὴν ἐργασίαν, μὲ χρειάζονται διὰ τὴν ὕλικὴν ζωὴν ἑξ σολδία τὴν ἡμέραν.
- Εὖγε, φίλε μου, εὖγε ! ἀνέκραξεν ὁ ξένος. Ἴδου πῶς ἀγαπῶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἐλθέ μετ' ἐμοῦ εἰς Παρισίους καὶ θὰ σοὶ εὕρω ἀνεξάρτητον ἐπάγγελμα, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ πορίζεσαι τὰ πρὸς τὸ ζῆν.
- "Α ! κύριε ! ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης παράφορος ἀπὸ χαρᾶν.
- Εἶτα δὲ ἐπρόσθεσεν :
- Ἐννοεῖται ὅτι θὰ ἐργάζομαι πραγματικῶς, καὶ ὅτι δὲν εἶνε ἐλεημοσύνη αὐτό· τὸ ὅποιον κἀμνετε πρὸς ἐμέ.
- "Οχι, ὄχι. Ὡ ! μέινε, τέκνον μου, κατὰ τοῦτο ἡσυχος. Δὲν εἶμαι τόσοσ πλούσιος, ὥστε νὰ δίδω ἐλεημοσύνην, οὐδὲ τόσοσ μωρός, ὥστε νὰ δίδω αὐτὴν ἀπλῶς καὶ ὥς ἔτυχε.
- Τότε λοιπὸν δέχομαι τὴν προσφοράν σας μετὰ χαρᾶς, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης καὶ σὰς εὐχαριστῶ.
- Λοιπὸν ἔρχεσθαι εἰς Παρισίους μαζὶ μου ;
- Μάλιστα, ἔρχομαι. Ποῖα δὲ θὰ εἶνε τὰ πρὸς ὑμᾶς καθήκοντά μου ;
- Πρὸς ἐμέ... κἀνὲν δὲν θὰ ἔχεις καθήκον, νὰ ἐργάζεσθαι μόνον, καὶ νὰ ἐργάζεσθαι ὅσον ἔχεις εὐχαρίστησιν· θὰ ἔχῃς τὸ δικαίωμα νὰ ἦσαι νέος, τὸ δικαίωμα νὰ ἦσαι εὐτυχής, τὸ δικαίωμα νὰ ἦσαι ἐλεύθερος, ἐπίσης καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἦσαι ὀκνηρός, ἀφοῦ κερδίσῃς τὸν ἐπιούσιον ἄρτον σου. Καὶ ἀνεγείρας ὁ γέρον τὸς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν : Ὡ νεότης ! Ὡ σθένος ! Ὡ ἐλευθερία ! ἐπρόσθεσε μετὰ στεναγμοῦ.
- Καὶ εἰς τοὺς λόγους τούτους, μελαγχολία ἀνεκφράστου ποιήσεως μεστή διεχύθη ἐπὶ τῆς εὐφυστάτης φυσιογνωμίας του.
- Εἶτα ἠγέρθη, ἡστηριχθεὶς ἐπὶ τῆς βακτηρίας ἣν ἐκράτει.
- Τώρα, εἶπε μετὰ μεγαλειότητος χαρᾶς, τώρα ὅτε ἰδοὺ ἀπέκτησες ἓν ἐπάγγελμα, ἔχεις εὐχαρίστησιν νὰ γεμίσωμεν ἓνα δεύτερον νάρθηκα ἀπὸ φυτὰ ἔχω μαζὶ μου φύλλα χαρτίου στακτοχόρου διὰ νὰ βάλωμεν ἐντὸς αὐτοῦ τὰ πρῶτα... Ἄλλ' ἀλήθεια, μήπως πεινᾷς ! ἔχω ἀκόμη ψωμί.

— Καλύτερον ἂς τὸ ἀφήσωμεν διὰ τὸ δειλινόν.

— Τοῦλάχιστον, φάγε τὰ κεράσια· μάς βαρύνουν ἐπὶ ματαίῳ.

— Δότε μοι λοιπόν. πλὴν συγχωρήσατε νὰ σηκῶναι καὶ τὸν νάρθηκα ἐγώ· οὕτω θὰ περιπατῆτε πλέον ἐλεύθερα· ἐγὼ εἶμαι συνηθισμένος...

— Ἀλλὰ βλέπω, φίλε μου, ὅτι εἶσαι τυχερός· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἂν δὲν ἀπα-
τῶμαι, βίγκριον τὸ ἱερακοειδές, τὸ ὁποῖον ἀπὸ πρωίας ζητῶ ἐπὶ ματαίῳ·
καὶ ὑπὸ τοὺς πόδας σου, πρόσεξε! κεράστιον τὸ φίλυδρον. Περίμενε! Πε-
ρίμενε! μὴ τὸ ἐκριζώσης! ὦ! δὲν εἶσαι βλέπω ἀκόμη χαρτολόγος, νέε μου
φίλε· τὸ μὲν εἶνε εἰσέτι πολὺ τρυφερόν· τὸ δὲ εἰσέτι δὲν ἀνεπτύχθη. Τὸ
βίγκριον τὸ ἐκριζόνομεν εἰς τὰς τρεῖς ὥρας, ὅταν περάσωμεν ἐκ νέου ἀπ' ἐδῶ,
διὰ δὲ τὸ κεράστιον, μετὰ ὀκτῶ εἰσέτι ἡμέρας θὰ ἦνε καλὸν νὰ ἐκριζωθῇ.
Ἄλλως τε, θέλω νὰ τὸ δείξω πρὶν τὸ κόψωμεν εἰς ἓνα φίλον μου, ἄνδρα ἐπι-
στήμονα, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ἔχω κατὰ νοῦν νὰ σὲ συστήσω. Τώρα δὲ ἐλθέ
νὰ μὲ δείξης ποῦ εἶδες τὰ τριχόφυλλα.

Ὁ Γιλβέρτης προεπορεύθη· ὁ γέρων τὸν ἠκολούθησε, καὶ ἐκρύβησαν ἐντὸς
τοῦ δάσους.

Γ'

Ὁ κύριος Ἰάκωβος.

Περιχαρὴς ὁ Γιλβέρτης διὰ τὴν καλὴν τύχην, ἣτις ἔσπευδεν εἰς βοήθειάν
του ὡσάκις ἀπληπίζετο, ἔτρεχε πρὸ τοῦ γέροντος, μεχρικοῦ τὸν ᾠδήγησε
πρὸς τὰ φυτὰ, ἅτινα τῷ ὑπέσχεθη. Τῷόντι ἦσαν αὐτὰ τριχόφυλλα, καὶ ἐκ
τῶν μεγαλοπρεπεστέρων μάλιστα. Ἀφοῦ ὁ γέρων συνέλεξεν ὅσα ἤθελεν ἐξ
αὐτῶν, ἐξεκίνησαν εἰς ἀναζήτησιν καὶ ἄλλων βοτάνων.

Ὁ Γιλβέρτης ἦτο εἰς τὴν βοτανικὴν πολὺ περισσύτερον προκεχωρημένος
ἀφ' ὅσον αὐτὸς ἤλπιζε. Γεννηθεὶς εἰς τὰ δάση, ἐγνώριζεν ὡς νηπιακοῦς
τοῦ φίλου ὅλα τὰ φυτὰ τῶν δασῶν· μόνον τὰ ὠνόμαζεν ὑπὸ τὸ χυδαῖον
τῶν ὀνομα. Ὁ γέρων μολοντοῦτο τῷ ἐμάνθανεν ἤδη τὴν ἐπιστημονικὴν ἐκά-
στου ὀνομασίαν· καὶ ὅταν αὕτη ἦν δυσκολοπρόφορος, ὡς λατινικὴ οὕσα
πολλάκις ἢ ἑλληνικὴ, ὁ γέρων τῷ ἀνέλυε τὴν λέξιν μετὰ πρασιότητος ὑπο-
μονῆς καὶ ὁ νεανίας ἐνετύπωνεν αὐτὴν ἐν τῷ νῷ μετ' εὐγνωμοσύνης.

Ἐκ διαλειμμάτων ἔλεγε :

— Τί δυστύχημα, κύριέ μου νὰ μὴ δύναμαι νὰ κερδίζω τὰ ἔξ μου σολδία
συναζων οὕτω καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν βόταναι μεθ' ὑμῶν! Σὰς βεβαιῶ, ὅτι
στιγμὴν δὲν θὰ ἐσταματοῦσα διὰ νὰ λάβω ἀνεσιν· μάλιστα πολλὰ θὰ ἦσαν
τὰ ἔξ σολδία τὴν ἡμέραν· ἓνα κομμάτι ψωμί, ὡσὰν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μοῦ
ἐδώσατε τὸ πρωί, μὲ ἀρκεῖ δι' ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἐπια εἰς μίαν πηγὴν νερόν
ἐξαιρετον, ὡς ἐκεῖνο τοῦ Ταβερνέϋ, καὶ αὐτὴν τὴν νύκτα ἐκοιμήθην εἰς τοὺς
πόδας ἑνὸς δένδρου πολὺ γλυκύτερον παρὰ ἂν ἐκοιμώμην εἰς ἓνα ἀνάκτορον.

Ὁ ξένος ἐμειδίασε.

— Φίλε μου, εἶπε, θὰ ἔλθῃ ὁ χειμὼν· τὰ φυτὰ θὰ ξηρανθοῦν, ἡ πηγὴ
θὰ παγωθῇ, ὁ βορρᾶς θὰ φυσᾷ ἐντὸς τῶν γεγυμνωμένων δένδρων, ἀντὶ τῆς
ἐλαφρᾶς ταύτης αὔρας, ἣτις κινεῖ τὰ φύλλα ἀπαλῶς. Τότε θὰ χρειασθῇς
στέγην, φορέματα, πῦρ, καὶ μ' ἔξ σολδία τί πρῶτον θὰ οἰκονομήσης; δωμά-
τιον; ξύλα; ἐνδύματα;

Ὁ Γιλβέρτης ἐστέναζε, συνέλεγε νέα φυτὰ καὶ ἀπέτεινε νέας ἐρωτήσεις. Οὕτω μέγα μέρος τῆς ἡμέρας διήνυσαν περιπλανώμενοι εἰς τὰ δάση Ὡλναίου, Πλεξιπικέτου καὶ Κλαμάρτου.

Εἰς Κατιλλόνιον ὁ ξένος ἠγόρασεν ἄρτον καὶ γάλα, τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ προσέφερεν εἰς τὸν νεαρόν του σύντροφον· ἔπειτα ἔλαβον ἀμφοτέροι τὴν πρὸς Παρισίους ὁδόν.

Ἡ καρδία τοῦ νεανίου ἐπαλλεν εἰς ταύτην καὶ μόνην τὴν ἰδέαν ὅτι ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ εἰς Παρισίους· ὅτε δὲ διέκρινε τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλοτέρων δημοσίων οἰκοδομῶν τῆς πόλεως καὶ τὴν θάλασσαν ἐκείνην τῶν στεγῶν,

— ὦ ! οἱ Παρίσιοι, οἱ Παρίσιοι, ἀνεφώνησεν ἔν χαρᾷ.

— Ναί, οἱ Παρίσιοι, σωρεία οἰκιῶν, βόθρος βασιάνων, εἶπεν ὁ γέρων. Ἐφ' ἐκάστης τῶν πετρῶν, τὰς ὁποίας ἐκεῖ κάτω βλέπεις, θὰ ἔβλεπες ν' ἀναβλύζῃ καὶ ἐν δάκρῳ ἢ νὰ κοκκινίζῃ καὶ μία ρανίς αἵματος, ἂν αἱ λοιπαί, τὰς ὁποίας οἱ τοῖχοι ἐκείνοι ἐγκλείουσιν, ἠδύναντο νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐξωθεν αὐτῶν.

Ὁ Γιλβέρτης περιώρισε τὸν ἐνθουσιασμόν του. Ἄλλως τε, ἔπεσεν ὁ ἐνθουσιασμός οὗτος καὶ ἅψ' αὐτοῦ.

Εἰσῆλθον διὰ τῆς θύρας τῆς καλουμένης τοῦ Ἄδου. Ἡ λεωφόρος τοῦ προαστείου ἦτο ρυπαρὰ καὶ δυσώδης. Μετεκόμιζον πρὸς τὸ νοσοκομεῖον ἀσθενεῖς ἐπὶ φερέτρων· παιδιὰ ἡμίγυμνα ἐπαιζον εἰς τὸν βόρβορον τῆς ὁδοῦ ὁμοῦ μὲ κύνες, δαμάλεις καὶ χοῖρους.

Ὁ Γιλβέρτης ἐσκυθρῶπαζεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

— Εἰδεχθῇ σέ φαίνονται ὅλα ταῦτα. Πῶς; ἠρώτησεν ὁ γέρων. Αἶ, καλὰ, αὐτὰ δὲν εἶνε τὰ χειρότερα. Πάλιν πλουτοὶν ἐμφαίνει ἕνας χοῖρος καὶ μία δάμαλις· πάλιν εἶνε χαρὰ ἐν παῖδιον παίζον· τὸν βόρβορον ὅμως θὰ τὸν εὐρίσκῃς παντοῦ.

Καθόσον προεχώρου πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ὁ γέρων καθίστατο σιωπηλὸς καὶ σύννους. Ἦδη ἐσήμαινεν εἰς τὸ ὠρολόγιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Εὐσταθίου ἡ ὁγδόη.

— ὦ ! εἶπεν ὁ γέρων, γρήγωρα, νέε, γρήγωρα· πηγαίνομεν καὶ εἶνε ἀργά.

Ὁ γέρων ἐτάχυνε τὸ βῆμα καὶ ὁ Γιλβέρτης τὸν ἠκολούθησεν.

— Ἀλήθεια, εἶπεν ὁ ξένος μετὰ τινὰς στιγμὰς σιωπῆς τοσοῦτον ψυχρὰς, ὥστε ὁ Γιλβέρτης ἤρχισε ν' ἀνησυχῇ, ἐλησμόνησα νὰ σ' εἶπω ὅτι εἶμαι νυμφευμένος.

— Ἀ ! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ναί, καὶ ἡ σύζυγός μου, ὡς ἀληθῆς Παρισινή, τώρα θὰ θυμῶνῃ ὅτι ἐπέστρεψα ἀργά. Ἐκτὸς τούτου, ἀνάγκη νὰ σέ εἰδοποιήσω καὶ ὅτι δὲν τῆς ἀρέσουν τόσον πολὺ οἱ ξένοι.

— Μήπως θέλετε ν' ἀπέλθω, κύριε ; εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ὅχι, φίλε μου, ὅχι· σέ προσεκάλεσα νὰ ἔλθῃς εἰς τὸν οἶκόν μου· θὰ ἔλθῃς.

— Ὅπως θέλετε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ἐδῶ, ἐδῶ, πρὸς τὰ δεξιὰ· ἐφθάσαμεν.

Ὁ γέρων ἐσταμάτησεν ἐνώπιον θύρας τινός, ἐκρούσε τὸν κώδωνά της καὶ ἡ θύρα ἠνεώχθη. Ἐστράφη τότε πρὸς τὸν Γιλβέρτην, καὶ ἰδὼν αὐτὸν διστάζοντα νὰ εἰσέλθῃ :

— Ἐμβα μέσα, ἔμβα· τῷ εἶπε καὶ ἐκλείσε τὴν θύραν.

Μετὰ τινὰ βήματα ἐντὸς τοῦ σκοτέρους αὐλῆς τινος, ὁ Γιλβέρτης προσέ-

κρουσεν εἰς τὴν πρώτην βαθμίδα τῆς κλίμακος. Ὁ γέρον, ὡς γνωρίζων τὰ κατ' αὐτὴν εἶχεν ἤδη ἀναβῆ δωδεκάδα βαθμίδων.

Ὁ Γιλβέρτης τὸν προέφθασεν, ἀνέβη ὅσον ἀνέβαινε κ' ἐκεῖνος· ἐσταμάτησε ὅταν καὶ ἐκεῖνος ἐσταμάτησε.

Ἐσταμάτησαν ἐπὶ ψιᾶθης τινὸς τετριμμένης ἐκ τῆς προστρίψεως τῶν ποδῶν, ὡς κειμένης ἐπὶ τινος στενοῦ προδύμου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐβλεπον δύο θύραι.

Ὁ ξένος ἔκρουσε τὴν μίαν ἐξ αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ παρουσιάσθη γυνὴ τις πεντήκοντα πέντε ἐτῶν περίπου εἰς τὸ κατώφλιον.

— Καλησπέρα, Θερεσία· μήπως ἦλθα ἄργά; ἠρώτησεν ὁ γέρον.

— Καλὰ μ' ἔκαμες κ' ἐπείνασα, ἀπήντησεν ἡ γυνή.

— Αἶ, ὑπομονή, ὑπομονή, ἀπεκρίθη μειλίχως ὁ ξένος κλείων τὴν θύραν καὶ λαμβάνων ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Γιλβέρτου τὸν νάρθηκα, ὅστις περιεῖχε τὰ βότανα.

— Ἄ! ἐπροκόψαμεν, ἀνέκραζεν ἡ γραῖα· ἤθελες καὶ ἀνθρωπον νὰ σοῦ σηκῶνῃ τὸ κουτί! Δὲν ἠμπόρεις νὰ τὸ σηκῶνῃς μόνος σου! Ἀμή! ὁ αὐθέντης! ὡς τόσον, εὐγενέστατε κύριε Ἰάκωβε, πολλὴν ὑπερηφάνειαν μοῦ ἀπόκτησας.

— Αἶ, αἶ, σιώπα, σιώπα, εἶπεν ὁ τὸν ὁποῖον ὠνόμασεν ἡ γυνὴ Ἰάκωβον, ἀποθέτων τὰ βότανά του ἐπὶ τῆς ἐστίας.

— Πλήρωσέ τον τοῦλάχιστον νὰ πηγαίνει ἀπ' ἐδῶ μία ὥρα ἀρχήτερα, νὰ μὴν ἔχωμεν καὶ ἓνα κατὰσκοπον εἰς τὸν οἶκόν μας.

Ὁ Γιλβέρτης ὠχρίασεν ὡς νεκρὸς καὶ ὤρμησε πρὸς τὴν θύραν· ἀλλ' ὁ Ἰάκωβος τὸν ἐκράτησεν.

— Ὁ νέος δὲν ἦλθε μαζὶ μου διὰ νὰ μοῦ σηκῶσῃ τὸ κουτί, εἶπεν, ἀλλ' οὐδὲ κατὰσκοπος εἶνε, ὡς λέγεις. Τὸν προσεκάλεσα ἐγὼ νὰ ἔλθῃ.

Οἱ βραχίονες τῆς γραίης ἔπεσαν κατὰ τὸ μήκος τῶν ἰσχυίων της.

— Τὸν προσεκάλεσες! εἶπεν, ἐπροκόψαμεν!

— Ἀκουσε, Θερεσία, ὑπέλαθεν ὁ ξένος μὲ φωνὴν μειλίχιον μὲν πάντοτε, ἀλλ' εἰς τὴν ὁποίαν ἐνεφαίνετο ἡ θέλησις ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἀναψὲ τὸν λύχνον. Κάμνει ζέστην καὶ ἡμεῖς διψοῦμεν.

Ἡ γραῖα ἐξέβαλε τότε μορμυρισμὸν τινα, κατ' ἀρχὰς μὲν ἰσχυρόν, κατόπιν δὲ βαθμυδὸν ἐξασθενοῦντα. Εἶτα ἔλαθεν ἀπὸ νερθήκιόν τι ἓνα χάλυβα, τὸν χάλικα καὶ ὕσκαν, καὶ ἰδοὺ οἱ ἀναδοθέντες σπινθήρες ἤναψαν τὴν εὐφλεκτον ὕλην.

Ἐνόσφ διήρκει ὁ διάλογος, καθὼς καὶ ἐπὶ τοῦ μορμυρισμοῦ καὶ τῆς σιωπῆς, ἥτις διεδέχθη τὸν μορμυρισμόν, ὁ Γιλβέρτης ἵστατο ἀκίνητος, ἄφωνος, καὶ ὡς προσηλωμένος πλησίον τῆς θύρας· ἤρχισε δὲ νὰ μετανοῇ ἐκ βάθους ψυχῆς ὅτι διέβη αὐτήν.

Ὁ Ἰάκωβος παρετήρησε τὴν κατῆφειαν τοῦ νέου.

— Πέρασατε μέσα, κύριε Γιλβέρτη, σὰς παρακαλῶ, τῷ εἶπεν.

Ἡ γραῖα, ἵνα ἴδῃ ἐκεῖνον πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ σύζυγός της ὀμίλει μὲ τὴν ἐπιτηδευμένην ταύτην εὐπροσηγορίαν, ἔστρεψε πρὸς ἐκεῖνον τὴν κιτρίνην καὶ δύστροπὸν της μορφήν. Ὁ Γιλβέρτης παρετήρησεν αὐτὴν εἰς τὰς πρώτας ἀκτῖνας τοῦ πενιχροῦ ἀλειμματοκηρίου, τὸ ὁποῖον αὕτη ἐκράτει.

Ἡ ἐρρυτιδωμένη αὕτη μορφή, κατὰστικτος οὖσα καὶ ὡς ἐμπεποτισμένη κατὰ τινὰ μέρη χολήν· τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο, τὸ ἔχον δύο ὀφθαλμοὺς μᾶλλον

ζωηρούς παρὰ ζῶντας, μάλλον φωτεινοὺς παρὰ ζωηρούς· εἶδός τι προσηνείας ἀγοραίας, προσηνείας τὴν ὁποίαν ὅμως ἀπέδειξαν ψευδῇ ἢ φωνῇ καὶ ἡ ὑποδοχὴ τῆς γραίας, ἐνέπνευσαν ἐκ πρώτης ὀψεως εἰς τὸν Γιλβέρτην ἰσχυρὰν ἀντιπάθειαν.

Ἐξ ἄλλου καὶ ἡ γραία δὲν εὔρε παντελῶς εὐάρεστον τὴν ὥχραν καὶ εὐφυᾶ μορφήν τοῦ νεανίου.

— Καὶ ἐννοεῖται ὅτι θὰ αἰσθάνεσθε ζέστην καὶ θὰ διψᾶτε, τοῖς εἶπε. Βεβαίως νὰ περνᾷ κάνεις τὴν ἡμέραν τοῦ ὑποκάτω ἀπὸ τὴν σκιάν τῶν δένδρων, κατακουράζεται· καὶ ἔπειτα νὰ κύπτη καθε φορὰν νὰ κόπτη ἕνα χορτάρι ὅπου εὐρίσκει, εἶδες ἐργασίαν! Διότι δὲν ἀμφισβᾶλλω ὅτι καὶ ἡ εὐγενεία τοῦ θὰ χορτολογῇ· εἶνε μία τέχνη δι' ἐκείνους οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν τέχνην.

— Ὁ κύριος ἀπ' ἐδῶ, ἀπήντησεν ὁ Ἰάκωβος μὲ φωνὴν ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον ἐντονωτέραν, εἶνε ἕνας νέος χρηστός, ὅστις μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ μὲ συντροφεύσῃ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ εἰμαι βέβαιος ὅτι ἡ καλὴ μου Θηρεσία θὰ τὸν περιποιηθῇ ὡς καλὸν φίλον.

— Τὸ φαγητόν μας εἶνε διὰ δύο, ἐγόγγυσεν ἡ Θηρεσία, καὶ ὄχι διὰ τρεῖς.

— Ἐγὼ τρώγω ὀλίγον, καθὼς καὶ ὁ φίλος μου, εἶπεν ὁ Ἰάκωβος.

— Καλὰ, καλὰ, ἤξεύρω αὐτὸ τὸ ὀλίγον σου. Πρὸς γινώσκιν σου ἦτι ψωμί δὲν ἔχω περισσύτερον ἀπὸ ὅσον χρειάζεται, καὶ δὲν θὰ σοῦ καταβαίνω τώρα τρία πατώματα διὰ νὰ σοῦ ἀγοράσω καὶ ἄλλο. Ἐπειτα αὐτὴν τὴν ὥραν ἔχει κλειστὰ καὶ ὁ ψωμάς.

— Λοιπὸν καταβαίνω ἐγώ, εἶπεν ὁ Ἰάκωβος συσπῶν τὰς ὀφρὺς, ἀνοιξέ μου τὴν θύραν.

— Ἀλλὰ...

— Ἀνοιξε, σὲ λέγω!

— Αἶ, κάθισε, κάθισε, εἶπε τότε ἡ γραία. Κάθισε καὶ περνοῦμεν πλέον μὲ ὅ,τι ἔχομεν. Περάσετε μέσα.

— Κάθισε πλησίον μου, εἶπεν ὁ Ἰάκωβος πρὸς τὸν Γιλβέρτην ὀδηγήσας αὐτὸν πλησίον μικρᾶς τινοῦ τραπέζης εὐρισκομένης εἰς τὸν προσεχῆ θαλάμον καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπῆρχον δύο παρυσίδες.

Ἡ ἀποσκευὴ τοῦ θαλάμου αὐτοῦ, τοῦ στενοῦ καὶ ἰσοπλεύρου, συνέκειτο ὑπὸ δύο μεγάλων χαρτῶν γεωγραφικῶν κρεμασμένων ἐπὶ τοῦ τοίχου, δύο καθέδρας ξυλίνας, τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος τράπεζαν, καὶ ἕν κιβώτιον πλήρες περικνημίδων ἐπιδιωρωμένων.

Ὁ Γιλβέρτης ἐκάθισεν, ἡ γραία ἀπέθεσεν ἐνώπιόν του φιάλην καὶ ποτήριον.

— Δὲν θὰ καταβῇς; ἠρώτησεν ὁ Ἰάκωβος τὴν σύζυγόν του.

— Ὁχι, δὲν εἶνε ἀνάγκη, ἀπήντησε μετὰ μνησικακίας ἡ γραία. Ἦυρα μισὸ ψωμί.

Καὶ τοῦτο εἰπούσα ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸν ζωμόν.

Ὁ Ἰάκωβος ἔλαβε πρῶτος, ἔπειτα ὁ Γιλβέρτης· ἡ δὲ γραία ἔφαγεν ἐκ τῆς λοπάδος.

Καὶ οἱ τρεῖς ἐφάνησαν ἔχοντες ὀρεξιν.

Ὁ Γιλβέρτης, ὡς δειλιάσας ἐκ τῆς περὶ οἰκιακῆς οἰκονομίας ἐριδος, ἣτις εἶχε διεγερθῇ ἐξ αἰτίας του, προσεπάθει, ὅλας δυνάμεις, νὰ φανῇ ὅτι ἔτρωγεν ὀλίγον. Μολοντοῦτο ἔπιε πρῶτος τὸν ζωμόν.

Ἡ γραία ἔρριπεν ἐπὶ τοῦ κενοῦ τρυβλίου βλέμμα ὀργῆς.

— Ἦλθε κάποιος σήμερον μ' ἐζήτησεν; ἠρώτησεν ὁ Ἰάκωβος ἵνα μετατρέψῃ τὸν διαλογισμὸν τῆς Θηρεσίας.

— Ὅλος ὁ κόσμος, κατὰ τὸ σῶνθος, εἶπεν αὐτῇ. Ὑπεσχέθης εἰς τὴν κυρίαν Βουλβερῶν, τὰ τέσσαρα τετράδια της· εἰς τὴν κυρίαν Ἑσχαρῶν τοὺς δύο της ἡχους· ἔν τετράφωνον μέλος μετὰ συμφωνίας εἰς τὴν κυρίαν Πενθιέθρης. Ἀλλὰ ἦλθαν μόναι των, ἄλλαι ἔστειλαν ἀνθρώπους νὰ τὰ ζητοῦν. Ἀλλ' ὁ κύριος ἀπ' ἐδῶ ἐχορτολόγει. Ἡμποροῦσε νὰ διασκεδάζῃ καὶ νὰ ἐργάζεται ἐν ταυτῷ;

Ὁ Ἰάκωβος δὲν ἀπήντησέ τι, καὶ ὁ Γιλβέρτης ἐθαύμασε τοῦτο, διότι περιέμενεν ὅτι ὁ ξενοδόχος του θὰ ὠργίζετο. Ἀλλ' ἐπειδὴ ταύτην τὴν φορὰν προσεδάλλετο ὁ οἰκοδεσπότης μόνον, ὀλίγον ἐφρόντισε περὶ τῶν λόγων τῆς γυναικός.

Μετὰ τὸν ζῶμὸν παρετέθη μέρος βοείου κρέατος βραστοῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου κόψας ὁ Ἰάκωβος, προσέφερεν εἰς τὸν Γιλβέρτην ὀλίγον, διότι τὸν παρετήρει ἡ Θηρεσία. Εἶτα ἔλαβε καὶ δι' ἐαυτὸν ὀλίγον ἐπίσης, καὶ διεβίβασεν ἀκολούθως τὸ τρυβλίον πρὸς τὴν οἰκοδέσποιαν.

Αὕτη ἔλαβε τὸν ἄρτον, ἐξ οὗ ἔκοψε μέρος, ὥστε ὁ Ἰάκωβος ἠρυθρίασεν ἐξ ἐντροπῆς· περιέμενεν ὅμως τὴν Θηρεσίαν νὰ κόψῃ ἐκ τοῦ ἄρτου καὶ δι' ἐαυτὴν καὶ δι' ἐκείνον· εἶτα, λαβὼν τὸν ἄρτον ἐκ τῆς χειρός της.

— Κόψε, ἀγαπητέ φίλε, μόνος ὅσον ψωμί σοῦ χρειάζεται, σὲ παρακαλῶ. Φάγε ὅσον πεινᾷς. Τὸ ψωμί δὲν πρέπει νὰ διδεται μὲ τὸ μέτρον, παρὰ μόνον, εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τὸ πετοῦν.

Μετὰ τινα στιγμὴν, παρετέθησαν εἰς τὴν τράπεζαν φασόλια χλωρὰ μαγειρευμένα μὲ βούτυρον.

— Ἰδὲ πόσον εἶνε πράσινα καὶ τρυφερὰ, εἶπεν ὁ Ἰάκωβος. Εἶνε πραγματικὸν ἰδικόν μας.

Καὶ διεβίβασε τὴν λοπάδα πρὸς τὸν Γιλβέρτην.

— Εὐχαριστῶ, κύριε, εἶπεν ὁ νεανίας, ἐχόρτασα πλέον.

— Ἐκατάλαβες τὸν κύριον; ἐχόρτασε. Δὲν εὐρίσκει καλὸν τὸ φαγητόν μας. Εἰς ὅποιον δὲν ἀρέσει, ἄς εὕρῃ τὸ καλῆτερον.

— Ἐξ ἐναντίας, κυρία, τὸ εὐρίσκω ἐξαιρετόν, πλὴν ἐσυνείθισα ἐνὸς εἰδους φαγητόν μόνον νὰ τρώω πάντοτε, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης.

— Καὶ δὲν πίνετε παρὰ νερόν; ἠρώτησεν ὁ Ἰάκωβος τείνων αὐτῷ τὴν φιάλην τοῦ οἴνου.

— Νερόν μόνον, κύριε.

Ὁ Ἰάκωβος ἔχυσεν ὀλίγον οἶνον εἰς τὸ ποτήριόν του.

— Τώρα, γυναῖκα, εἶπεν ἀποθέτων τὴν φιάλην ἐπὶ τῆς τραπέζης, κύτταξε, παρακαλῶ, νὰ στρώσης εἰς τὸν νέον αὐτὸν νὰ κοιμηθῇ, διότι θὰ ἦνε κουρασμένος.

Ἡ Θηρεσία ἀφῆκε βιαίως τὴν περόνην της, καὶ προσήλωσε τὰ βλέμματά της μετ' ἐκπλήξεως πρὸς τὸν σύζυγόν της.

— Νὰ κοιμηθῇ! καλέ, ἐτρελλάθηκες; Μοῦ ἔφερες ἐδῶ ἕνα ἄνθρωπον νὰ κοιμηθῇ; Δὲν μοῦ λέγεις, ὅτι ἐγίναμεν ξενοδόχοι; Ἐγὼ δὲν στρώνω τίποτε. Φέρε μίαν ὑπηρετρίαν νὰ βάλῃς νὰ τοῦ στρώσῃ. Ἐγὼ δὲν εἶμαι ὑπηρετρία τοῦ κόσμου· φθάνει ὅτι μ' ἔκαμες ἰδικήν σου.

— Θηρεσία, ἀπήντησεν ὁ Ἰάκωβος μὲ τὴν σοδαράν του φωνήν, σὲ παρακαλῶ. Ἄκουέ με, ὅταν σοῦ ὁμιλῶ ἄκουέ με, φίλη μου. Ἀπόψε μόνον θὰ

κοιμηθῇ. Αὐτὸς ὁ νέος δὲν ἤλθε ἄλλοτε εἰς Παρισίους. Τὸν ὠδήγησα ἐγώ. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ κοιμηθῇ εἰς ξενοδοχεῖον, ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶχα ἄλλην κλίνην παρὰ τὴν ἰδικήν μου.

Ταῦτα ἀκούσασα ἡ Θηρεσία, ἥτις παρητήρει τὸν σύζυγόν της μετὰ προσοχῆς, καὶ ἡ ὁποία, ἐνῶ αὐτὸς ὠμίλει, ἐφαίνετο σπουδάζουσα τὴν κίνησιν τῶν μυῶνων τοῦ προσώπου του, ἐφάνη ἐννοήσασα ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀντιτείνῃ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ὁθεν καὶ μετέβαλεε τρόπον ἀντιστάσεως ὑπερήσπιζεν ὅθεν τὸν Γιλβέρτην, ἵνα προσβάλῃ οὕτω τὸν σύζυγόν της.

— Βάλε τον λοιπόν, εἶπε, νὰ κοιμηθῇ μέσα εἰς τὸ σπουδαστήριόν σου· τοῦ στρώνω ὅπως ἡμπορέσω σιμὰ εἰς τοὺς φακέλλους τῶν χαρτίων σου.

— Ὅχι, ὅχι, εἶπεν ὁ Ἰακώβος· τὸ σπουδαστήριον δὲν εἶνε τόπος διὰ νὰ κοιμηθῇ τις· συμβαίνει καὶ πίπτει κανένας σπινθὴρ εἰς τὰ χαρτία.

— Ναί, καὶ ξεύρεις! . . . μέγα κακὸν θὰ τὸ πάθωμεν! ἐψιθύρισεν ἡ Θηρεσία.

— Ἀλλὰ νὰ τὸν βάλωμεν νὰ κοιμηθῇ ἐπάνω εἰς τὸ πατάρι, τὸ ὁποῖον εἶνε ἀποκάτω ἀπὸ τὰ κεραμίδια. Εἶνε καλόν, ἔχει καὶ ἐν παραθύρον τὸ ὁποῖον βλέπει πρὸς τοὺς κήπους, πρᾶγμα σπάνιον εἰς Παρισίους.

— Δὲν γίνεται, δὲν γίνεται, ἀνέκραξεν ἡ Θηρεσία· ἐκεῖ ἐγὼ ἀπλὼνω τὰ ροῦχά μου.

— Δὲν βλέπτει, ἂν ἀπλῶνῃς τὰ ροῦχά σου, ὁ νέος τὰ ροῦχά σου δὲν τὰ πειράζει.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, μὴ δυνηθεῖς πλέον νὰ παραδεχθῇ ἀνέτως φιλοξενίαν, ἥτις τοσοῦτον τὸν ἐταπείνου, δὲν ἠνόχλησα ποτὲ κανένα, καὶ βεβαίως δὲν θὰ ἐνοχλήσω ἐπὶ ζωῆς μου κατὰ πρῶτον ὑμᾶς, ἐνῶ μάλιστα ὑπὴρξατε τόσον καλοκάγαθος πρὸς ἐμέ. Συγχωρήσατέ με λοιπὸν νὰ ἀναχωρήσω δι' ὅπου μὲ φωτίσει ὁ Θεός. Εἶδα πλησίον μιᾶς γεφύρας, τὴν ὁποίαν ἐπεράσαμεν ἐντὸς τῆς πόλεως, δένδρα τινά, ὑπὸ τὰ ὁποῖα ὑπάρχουσι καθίσματα ξύλινα. Σὺς βεβαιῶ, ἐγὼ κοιμοῦμαι πολὺ καλὰ, ἀνέξαπλωθῶ εἰς ἐν ἀπ' ἐκείνα τὰ καθίσματα.

— Ναί, εἶπεν ὁ Ἰακώβος, ἀλλὰ περνοῦν οἱ νυκτοφύλακες, καὶ ἂν σὲ εὕρουν, σὲ συλλαμβάνουν ὡς ἀλήτην.

— Καθὼς καὶ βέβαια θὰ εἶνε, εἶπε χαμηλοφώνως ἡ Θηρεσία ἀφαιροῦσα τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης σκεύη.

— Ἐλα, ἔλα, νέε, εἶπεν ὁ Ἰακώβος· πηγαίνωμεν ἐπάνω· ἔχει ἐν ἀχυρόστρωμα καὶ πάντοτε θ' ἀναπαυθῇς ἐπ' αὐτοῦ καλῆτερον παρὰ εἰς ἓνα καθίσμα ὑπὸ τὸν οὐρανόν.

Ὁ Γιλβέρτης ἠγέρθη καὶ ἠκολούθησε τὸν προστάτην του.

Ἡ Θηρεσία ὑπέφερε τὴν ἡτταν ἐκούσα ἄκουσα.

Δ'

Τὸ ἀνώγειον τοῦ κ. Ἰακώβου.

Ἀνέβησαν, ὁ γέρων καὶ ὁ Γιλβέρτης, διὰ στενῆς τινος κλίμακος, εἰς τὸ δωματίον, τὸ ὁποῖον ἡτοιμάσθη κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς κοιτῶν τοῦ νεανίου.

Ἦτο δὲ τοῦτο ἐλεεινόν· σχεδὸν πανταχόθεν ἀνοικτόν, ἀλλὰ προσήγγιζεν ὥρα θέρους, κατ'εὐτυχίαν. Καὶ μολοντοῦτο ὀλίγον ἔλειψε νὰ σθεσθῇ τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον ὁ κ. Ἰακωβὸς ἐκράτει εἰς χεῖρας, ὅταν ἐφθασαν εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ ἀνωγαίου.

Τὸ ἀχυρόστρωμα ἔκειτο κατὰ γῆς εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου· τῆδε καί τεισε ἦσαν ἐσκορπισμένα πλησμονὴ παλαιοχαρτῶν τετυπωμένων, καὶ εἰς μίαν γωνίαν σωρὸς βιβλίων καταξεσχισμένων ἐκ τῶν ὀδόντων τῶν μυῶν. Εἰς δύο δὲ σχοινία, δεδεμένα ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον τοίχον, ἐκρέμαντο χορεύοντα εἰς τὸν ἄερα τῆς νυκτὸς σάκκοι πλήρεις χόρτων ἀρωματικῶν καὶ ὀσπρίων καὶ διαφόρων εἰδῶν ἀσπρόρρουχα.

— Τὸ δωματίόν σου δὲν ὁμοιάζει βεβαίως μὲ δωματία τοῦ βασιλικοῦ Λουβρου, μολκαυτά μίαν νύκτα μόνον θὰ περάσῃς, καὶ ὑποφέρεται. Πρόσεξε μόνον τὸν λύχνον, μὴ τύχῃ καὶ μεταδοθῇ τὸ πῦρ εἰς τὰ χαρτία.

— Μεινετε ἥσυχος, κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

Ὁ Ἰακωβὸς ἐξῆλθε μειδιῶν, εἴτα ἐπέστρεψε πάλιν.

— Αὐριοῦν ὁμιλοῦμεν, εἶπε. Νομίζω ὅτι ἀγαπᾷς τὴν ἐργασίαν.

— Ἐξ ὅλης καρδίας, κύριε.

— Λοιπὸν αὐριοῦν. Καληνύκτα, φίλε μου, καληνύκτα.

Ὁ Ἰακωβὸς ἐξῆλθεν, ἔκλεισε τὴν θύραν ἐξωθεν, καὶ ὁ Γιλβέρτης ἔμεινε μόνος.

Κατ' ἀρχὰς ἐθαύμασεν, ἀπαρῶν, ἂν τῶντι εὐρίσκετο εἰς Παρισίους, καὶ ἂν ἡ πόλις τῶν Παρισίων ἦτο δυνατόν νὰ ἔχῃ οἴκους μὲ τοιαῦτα δωματία, ὡς ὁ ἰδικὸς του. Τὸν λύχνον ἀνὰ χεῖρας κρατῶν περιέτρεχεν ὅλας τὰς γωνίας τοῦ δωματίου καὶ ἔστη πλησίον τοῦ σωροῦ τῶν παλαιῶν βιβλίων. Εἶδε μεταξὺ αὐτῶν τινὰ, τῶν ὁποίων ἡ ράχis ἦτο καθόλου τετριμμένη καὶ τὰ φύλλα ἐξεχύνοντο ἐν μεγίστῃ ἀκαταστασίᾳ. Ταῦτα δὲν ἤγγισε παντελῶς.

Μετὰ τὰ βιβλία μετέβη εἰς τοὺς σάκκους τῶν ὀσπρίων, ἐξ ὧν οἱ πλείοτεροι ἦσαν ἐκ χαρτίου τετυπωμένου. Ἡ κεφαλὴ του προσέκρουσεν εἰς ἓνα ἐκ τῶν σάκκων τούτων. τῶν κρεμασμένων. ὡς εἴπωμεν, ἐπὶ τῶν σχοινίων, καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν ἔπεσεν· ἐξεχύθησαν δὲ τὰ ἐν αὐτῷ φασόλια ἐπὶ τοῦ ἔδαφους.

Ὡχρὸς καὶ ὀλος περίτρομος διὰ τὸ δυστύχημα τοῦτο, ὁ νεανίας ἔσπευσε νὰ συναζῇ τὰ φασόλια, καὶ νὰ θέσῃ αὐτὰ πάλιν εἰς τὸν σάκκον τῶν, μέχρι τοῦ τελευταίου.

Ἐνῶ δὲ ἡγείρετο ἵνα κρεμάσῃ πάλιν τὸν σάκκον εἰς τὴν προτέραν θέσιν του, παρετήρησε μηχανικῶς τὰ ἐπ' αὐτοῦ τετυπωμένα γράμματα καὶ ἀνέγνωσε τὰ ἑξῆς :

* Ἀλλως τε, ράπτριαι, θεραπαινίδες ἢ μικραὶ πωλητρίαι, δὲν μὲ ἤρεσαν καθόλου· ἐγὼ ἤθελα νέας καλῶν οἰκογενειῶν. Ὅχι διὰ ματαιότητα, ὅχι διὰ τὸν βαθμόν, τὸν ὁποῖον αὐταὶ ἔχουν εἰς τὴν κοινωνίαν, ἀλλὰ διότι ἡ ἐπιδερμὶς τῶν τελευταίων εἶνε τρυφερωτέρα, αἱ χεῖρες ὠραιότεραι, ὁ στολισμὸς χαριέστερος, τὸ ὕφος εὐγενέστερον, καὶ ἡ φιλοκαλία θελξινουστέρα· ἡγαπῶν τὸ σχῆμα τῆς ἐσθῆτός των, τὸν ἰδιαίτερον τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον καὶ ἐνδύονται καὶ ὁμιλοῦν. Προτίμησα πάντοτε μίαν νέαν, ἥτις νὰ ᾔνε ὀλιγωτερον μὲν ὠραία, πλὴν νὰ ἔχῃ ὅλα ταῦτα, καὶ μολονότι παρατηρῶ μόνος πόσον γελοία εἶνε ἡ προτίμησις μου αὕτη, ἐν τούτοις οὕτω εἶνε διατεθειμένη ἡ καρδιά μου».

Ὁ Γιλβέρτης ἐρρίγησε καὶ ἰδρῶς ἐφάνη εἰς τὸ μέτωπόν του. Ὅ,τι αὐτὸς

ἤσθάνετο, τοῦτο καὶ ἤρε τετυπωμένον. Τφόντι, αὐτὰ ἦν καὶ τὸ ἰδικόν του φρόνημα. Ἡ μόνη διαφορὰ. ὅτι ἡ Ἀνδρεὰς δὲν ἦτον ἡ ὀλιγώτερον ὠραία, καὶ ἐνταυτῷ εἶχε καὶ τὰ ἄλλα προτερήματα.

Λοιπὸν ὁ Γιλβέρτης ἐξηκολούθησε τὴν ἀνάγνωσιν μετὰ περιεργείας.

Μετὰ τοὺς ἀνωτέρω στίχους εἶπετο εὐάρεστός τις σκηνῇ νέου τινος μετὰ δύο κορασίδων· ἡ περιγραφὴ ἱππασίας συνωδευομένης ὑπὸ τῶν μικρῶν ἐκείνων χαριεσταίων κραυγῶν, αἵτινες ἀποκαθιστῶσι τὰς γυναῖκας ἐτι πλεόν ἀξιολατρεύτους, ἐπειδὴ προδίδουσι τὴν ἀδυναμίαν τῶν μετὰ δὲ τοῦτο περιγράφετο ὁδοιπορία, καθ' ἣν ὁ αὐτός νέος ἐκάθητο ὀπίσθεν τοῦ ἵππου μιᾶς ἐξ αὐτῶν τῶν νεανίδων καὶ ἐπέστρεφον οὕτω διὰ νυκτός εἰς τὰς οἰκίας τῶν.

Τὸ διήγημα καθίστατο βαθμυδὸν περιεργότερον. Ὁ Γιλβέρτης ἐξετίλυξε τὸν σάκκον καὶ ἀνέγνωσε τὰ ἐπ' αὐτοῦ τετυπωμένα μετὰ παλμῶν καρδίας. Ἀφοῦ δὲ ἐπεράτωσε τὴν ἀνάγνωσιν ὅλου τοῦ σάκκου, εἶδε τὸν ἀριθμὸν τῆς τελευταίας σελίδος καὶ ἐζήτησε τὴν συνέχειαν εἰς τοὺς ἄλλους, οἵτινες ἐκρέμαντο. Μετὰ λύπης του παρετήρησεν ὅτι ἐγένετο διακοπὴ, εὖρε μολονταῦτα ἐπὶ τῇ ὁκτῷ ἄλλους σάκκους, οἵτινες συνείχοντο κατὰ τὰς ἐπ' αὐτῶν σελίδας. Ἐξεκρέμασε λοιπὸν ὅλους τοὺς σάκκους, ἐκένωσε τὰ ἐν αὐτοῖς φασόλια ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἡρέμα, καὶ συνάψας πάντας κατὰ ταξιν ἐξηκολούθησε τὴν ἀνάγνωσιν του.

Ἐδῶ τὸ διήγημα ἡλλασσε. Τὰ ἀνὰ χεῖράς του νέα ἐδάφια διελαμβανον τοὺς ἔρωτας πτωχοῦ τινὸς νέου καὶ ἀγνώστου μετὰ τινος μεγάλης κυρίας.

Ἡ κυρία αὕτη εἶχε καταβῆ μέχρς αὐτοῦ, ἡ μᾶλλον αὐτός εἶχεν ἀναβῆ μέχρς ἐκείνης, καὶ ἡ μεγάλη κυρία τὸν ἐδέχθη ὡς ἴσον τῆς, τὸν ἔκαμεν ἐραστήν τῆς καὶ μύστην τῆς καρδίας τῆς.

Μολαταῦτα τὸ ὄνομα τοῦ νεανίου δὲν ἀνεφέρετο, μόνον ἡ κυρία αὕτη ὠνομάζετο κυρία δὲ Οὐαρέν.

Ὁ Γιλβέρτης ἐξηκολούθει ἀπολαύων τῆς ἡδονῆς τῆς ἀναγνώσεως, ὅτε αἰφνης ἠκούσθη ἐλαφρὸς θόρυβος· τὸ ἀλειμματοκῆριον ἐκῆν ὅλον, καὶ θερμανθέντος τοῦ χαλκίνου κηροπηγίου ἐξωλίσθησε πρὸς τὸ βάθος αὐτοῦ, καὶ οὕτω κατεκλύσθη τὸ φῶς ἐκ τοῦ ἀναλελυμένου λίπους, ἀτμός δὲ κάκσμος προσέβαλλε τοὺς ρῶθωνας τοῦ Γιλβέρτου, καὶ ἔμεινεν εἰς τὸ σκότος.

Τόσφ δὲ ταχέως ἐπῆλθεν ἡ συμφορὰ, ὥστε ὁ νεανίας δὲν ἐπρόφθασε νὰ ἐπιφέρῃ θεραπείαν τινά. Διακοπείς ἐν τῷ μέσφ τῆς ἡδονῆς του, μόνον δὲν ἔκλαυσεν. Ἀφῆκε τοὺς χαρτίνους σάκκους ἐπὶ τῶν φασολίων, ἅτινα ἔκειντο συσσωρευμένα πλησίον τῆς ἀχυροστρωμνῆς του, καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐξηπλώθη ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἀπεκοιμήθη βαθέως.

Ὅταν τὸ πρωὶ ἐξύπνησε, παρετήρησε τὸν γέροντα ξενοδόχον του εἰσερχόμενον ἡσύχως εἰς τὸ δωμάτιόν του· διότι ἦν ἀργά.

Πάρευτά ἔρριψε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν κατὰ γῆς διεσκορπισμένων ὀσπρίων καὶ ἐπὶ τῶν σάκκων τῶν χαρτίνων, τοὺς ὁποίους εἶχε μεταβάλλει εἰς φύλλα βιβλίου, ὡς ἦσαν ἐξ ἀρχῆς.

Ἀλλὰ καὶ οἱ τοῦ Ἰακώβου ὀφθαλμοὶ ἦσαν προσηλωθῆσαν ἤδη ἐπ' αὐτῶν.

Ὁ Γιλβέρτης ἔγινε καταπόρφυρος ἐκ τῆς ἐντροπῆς, καὶ χωρὶς οὐδ' αὐτός νὰ γνωρίζῃ τί ἔλεγε :

— Καλημέρα, κύριε, ὑπετραύλισε.

— Καλὴ σου ἡμέρα, φίλε μου, εἶπεν ὁ Ἰακώβος. Ἐκοιμήθης καλά ;

— Μάλιστα, κύριέ μου.

— Μὴ εἶσαι ὑπνοβάτης ;

Ὁ Γιλβέρτης ἤγνōει τί ἐστὶ ὑπνοβάτης, ἀλλ' ἠγνόησεν ὅτι περὶ τῶν διεσκορπισμένων φακολίων ἐπρόκειτο.

— Μάλιστα τὰ ἀδειασα, εἶπε μετὰ συστολῆς· ὅμως τὰ γεμίζω πάλιν.

— Καλᾶ, ἔστω· ἀλλὰ βλέπω καὶ τὸ κερί εἶνε καυμένον ὅλον.

— Χθὲς τὸ βράδυ ἐκάθισα πολλὴν ὥραν.

— Καὶ τί ἔκαμνες ;

— Ἀνεγίνωσκα. Μὲ ἤρσαν τόσοι αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἶνε γεγραμμένα ἐπάνω εἰς τοὺς σάκκους... Ἀπὸ τί βιβλίον νὰ ᾔηνε ;

Ὁ Ἰάκωβος ἔριψε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν χαρτίων ἀμελῶς καὶ εἶπεν :

— Ἀγνοῶ.

— Μυθιστορία θὰ ᾔηνε βεβαίως, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης· ὥραία μυθιστορία.

— Μυθιστορία λέγεις ;

— Μὲ φαίνεται, διότι ὑπάρχει καὶ ἐδῶ ἔρως, καθὼς καὶ εἰς τὰς μυθιστορίας.

— Ἀλλὰ βλέπω πρὸς τὰ κάτω αὐτῆς τῆς σελίδος τὴν λέξιν. « Ἐξομολογήσεις, » καὶ πιθανὸν νὰ ᾔηνε ἱστορία ἀληθῆς.

— Ὅχι, ὅχι· ὁ ἄνθρωπος ὅστις γράφει τοιοῦτοτρόπως δὲν γράφει περὶ ἑαυτοῦ. Ὑπάρχει πολλὴ ἀμεροληψία εἰς τὰς κρίσεις του.

— Νομίζω ὅτι ἀπατάσαι, εἶπεν ὁ γέρων. Ἐξ ἐναντίας ὁ συγγραφεὺς ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς τὸν κόσμον τὸ παράδειγμα, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ καταδεικνύεται πρὸς τοὺς ὁμοίους του ὅπως τὸν ἐπλασεν ὁ Θεός.

— Καὶ λοιπὸν αὐτὸς ὁ νέος, ὁ πτωχός, ὁ ἀγνώστος, ὁ ἀσήμαντος, ὁ σχεδὸν ψωμοζητῶν εἰς τοὺς δρόμους τοὺς ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ διατρέχων αὐτοὺς πεζῇ, ἦτον ὁ Ρουσσώ ; δηλαδή, ὁ ἀνὴρ ὅστις ἔμελλε μίαν ἡμέραν νὰ συγγράψῃ τὸν *Αἰμύλιον* καὶ τὸ *Κοινωνικὸν Συμβόλαιον* ;

— Ἦτον αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἢ μάλλον ὅχι, εἶπεν ὁ γέρων μετὰ μελαγχολίας ἀνεκφράστου, ὅχι, δὲν ἦτον αὐτὸς ὁ ἴδιος· ὁ συγγραφεὺς τοῦ *Κοινωνικοῦ Συμβολαίου* καὶ τοῦ *Αἰμυλίου* εἶνε ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἐψυχράνθη περὶ τοῦ κόσμου, περὶ τῆς ζωῆς καὶ περὶ τῆς δόξης· ὁ ἄλλος... ὁ ἄλλος Ρουσσώ... ὁ τῆς κυρίας δὲ Οὐαρέν εἶνε τὸ παιδίον τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὴν ζωὴν διὰ τῆς αὐτῆς ἐκείνης θύρας δι' ἧς εἰσέρχεται ἡ ροδοδάκτυλος ἡώς. Εἶνε τὸ παιδίον τὸ πλήρες ἐλπίδων καὶ χαρῶν. Ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο Ρουσσώ ἀβυσσος... τριάκοντα ἐνιαυτοὶ δυστυχίας !

Ὁ γέρων ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, ἐκρέμασε θλιβερῶς τὰς χεῖρας καὶ ἐφάνη βυθιζόμενος εἰς σκέψεις μελαγχολικὰς.

Ὁ Γιλβέρτης ἔμεινεν ἐκπληκτος.

— Οὕτω λοιπόν, εἶπεν ὁ νεανίας· τὸ συμβεβηκὸς αὐτό, τὸ μετὰ τῆς δεσποσύνης Γαλλεῦ καὶ τῆς ἄλλης, τῆς Γραφφενριέδ, εἶνε ἀληθές ; Αὐτὸς ὁ διάπυρος ἔρως πρὸς τὴν κυρίαν δὲ Οὐαρέν ὑπῆρξε τῷ ὄντι ; Καὶ ἡ ἀπόλαυσις αὕτη τῆς γυναικός, τὴν ὁποίαν ἠγάπα, ἀπόλαυσις, ἣτις τὸν ἀποκαθίστα περίλυπον ἀντὶ νὰ τὸν ἀναβιβάσῃ εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ὡς ἤλπιζε, δὲν εἶνε λοιπὸν τερψικάρδια πλάσματα τῆς φαντασίας ;

— Νέε, εἶπεν ὁ γέρων, ὁ Ρουσσώ δὲν ἐψεύσθη οὐδέποτε Ἐνθυμοῦ τί εἶχεν ὡς ἀξίωμα : « *Vitam impendere vero.* »

— Ἐγνώριζα ὅτι ἔχει τὴν φράσιν ταύτην ὡς ἀξίωμα τοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἔμαθα λατινικὰ ἀγνοῶ τί σημαίνει.

— Σημαίνει, ὅτι καὶ τὴν ζωὴν τοῦ πρέπει τις νὰ διδῇ διὰ τὴν ἀλήθειαν.

— Λοιπὸν εἶνε δυνατόν, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, εἶνε δυνατόν ἄνθρωπος ὡς ὁ Ρουσσώ, ν' ἀγαπηθῇ ἀπὸ μίαν ὥραίαν, ἀπὸ μίαν μεγάλην κυρίαν; "Ω! Θεέ μου! ἤξεύρετε ὅτι ἡ ἐλπίς αὕτη εἶνε ἱκανὴ ἐμμανεῖς νὰ καταστήσῃ τοὺς καταγομένους ὡς ἐκεῖνος ἀπὸ γένος ταπεινὸν καὶ οὔτινες ἐποφθαλμιῶσι ὑψηλότερα;

— Νέε, πρέπει ν' ἀγαπᾷς, εἶπεν ὁ Ἰακώβος· πρέπει ν' ἀγαπᾷς καί, φαίνεται, διακρίνεις ἀναλογίαν τινὰ μεταξὺ τῆς θέσεώς σου καὶ τῆς τοῦ Ρουσσώ.

Ὁ Γιλβέρτης ἠρυθρίασε· ἀλλ' ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐρώτησιν ὑπεξέφυγεν εἰπὼν·

— Ὅλοι ὅμως αἱ γυναῖκες δὲν ὁμοιάζουν μὲ τὴν κυρίαν δὲ Οὐαρέν· ὑπάρχουν μεταξὺ αὐτῶν ὑπερήφανοι, ἀλαζόνες, ἀπρόσιτοι, καὶ πρὸς ταύτας εἶνε ἀνοησία νὰ συλλαμβάνῃ τις ἔρωτα.

— Ἐν τούτοις, νέε μου φίλε, εἶπεν ὁ γέρον, παρόμοιαι εὐκαιρίαι προσεφέρθησαν πολλάκις εἰς τὸν Ρουσσώ.

— "Ω! ναί, ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐλέγετο Ρουσσώ· βεβαίως, ἂν καὶ ἐγὼ εἶχα, ὄχι πολὺ, ἀλλὰ ἓνα μόνον σπινθῆρα τοῦ πυρὸς τὸ ὅποτον ἐθέρμαινε τὸ πνεῦμα τοῦ...

— Αἶ, τί;

— Τί!

— Τί! θὰ ἔλεγον ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον γυνή, ὅσον μεγάλη καὶ ἂν ὑποτεθῇ κατὰ τὸ γένος. ἦτις νὰ μὴ συγκαταβῇ μέχρις ἐμοῦ· ἐνῷ τώρα, ὡς μὴ ὦν οὐδέν, ὡς μὴ ἔχων τὴν περὶ τοῦ μέλλοντός μου πεποιθήσιν, ὅταν θεωρῶ τὰ ὑψηλότερα θαμβοῦμαι. "Ω! νὰ ἡδυνάμην νὰ συνομιλήσω μετὰ τοῦ Ρουσσώ!

— Νὰ τοῦ εἴπῃς τί;

— Νὰ τὸν ἐρωτήσω, ἂν ἡ κυρία δὲ Οὐαρέν δὲν κατεβιβάζετο πρὸς αὐτόν, ἀντιβιβάζετο αὐτὸς πρὸς ἐκείνην; Νὰ τοῦ εἴπω: Ἄν ἡ ἀπόλαυσις αὕτη, ἦτις σὲ κατέστησε περίλυπον, δὲν σοὶ παρουσιάζετο, δὲν θὰ ἐπειρᾶσο νὰ τὴν ἀποκτήσῃς καὶ ἂν ἐπρόκειτο...

Ὁ νεανίας διεκόπη.

— Καὶ ἂν ἐπρόκειτο... ὑπέλαβεν ἐρωτηματικῶς ὁ γέρον.

— Καὶ ἂν ἐπρόκειτο ἔγκλημα νὰ πράξῃς.

Ὁ Ἰακώβος ἐβράαξεν.

— Ἡ σύζυγός μου πρέπει τώρα νὰ ἐξύπνησεν, εἶπε διακόπτων τὴν συνδιάλεξιν, καταβαίνωμεν. Ἐπειτα δὲν πρέπει νὰ χάνωμεν καὶ τὴν ὥραν μας, ἡμεῖς, ἐργατικοὶ ἄνθρωποι, εἰς λόγους ἀπλοῦς· ἐλθέ, νέε, ἐλθέ.

— Ἐχετε δίκαιον, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, μὲ συγχωρεῖτε· ἀλλ' ὑπάρχουν ἱστορίαι τινές, αἱ ὁποῖαι μὲ μεθούουν· βιβλία τινά, τὰ ὁποῖα μὲ φέρουν εἰς ἐκστάσεις· ἰδέαι τινές, αἱ ὁποῖαι σχεδὸν μὲ τρελλαίνουν.

— Πηγαίνομεν, πηγαίνομεν, ἐνόησα ὅτι εἶσαι ἐρωτόληπτος, εἶπεν ὁ γέρον.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἤρchiσε νὰ συναζῇ τὰ ὄσπρια καὶ νὰ θέτῃ αὐτὰ ἐντὸς τῶν σάκκων. Ὁ Ἰακώβος τὸν ἀφῆκε πράττοντα τοῦτο.

— Ἐννοῶ ὅτι δὲν ἀνεπαύθης ἀπόψε καλὰ, εἶπε, ἀλλὰ τέλος πάντων εἶχες πᾶν ὅ,τι σοὶ ἐχρειάζετο, καὶ ἂν ἐξύπνας πλέον ἐνωρίς, θὰ ἡσθάνεσο ἐκ τοῦ παραθύρου αὐτοῦ ὁσμὴν γλῶσς, ἥτις εἶνε καὶ τι, σὲ βεβαιῶ, διὰ τὰς δυσαρέστους ἀποφορὰς, αἵτινες μολύνουσι τὴν ἀτμοσφαῖραν τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως. Εἶδες ἐδῶ ἀπ' ἐξω ἕνα κῆπον, πόσον εἶναι ἐκτεταμένος; εἶδες τί φιλόρραι ὠραιόταται, τί ψευδέθεναι ἀνθηροί!

— Καλὰ, πράγματι εἶνε ὅλα αὐτά, ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι συνηθισμένος εἰς τὴν ἐξοχὴν, καὶ δὲν μοῦ κάμνουν ἐντύπωσιν.

— Διότι δὲν παρήλθε πολὺς καιρὸς, ἀφότου ἀφῆκες τὴν ἐξοχὴν, ἄλλως... ἄφες καὶ θὰ ἴδῃς μετὰ τινος ἡμέρας πόσον θὰ στεναῖξῃς διὰ ταῦτα... Ἀλλὰ φθάνει, φθάνει, ἄρκετὰ εἶνε αὐτὰ πλέον· πηγαίνομεν νὰ ἐργασθῶμεν.

Καὶ προηγούμενος τοῦ Γιλβέρτου ὁ Ἰάκωβος, κατέβη, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ νέου.

Ὁ γέρον ὠδήγησε τὸν ξένον του εἰς τὸν θαλάμον, τὸν ὁποῖον ἀνέφερε χθὲς τὸ ἐσπέρας ἡ γρατὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα σπουδαστηρίου.

Χρυσοαλλίδες, ὑπὸ ὁαλίνους κώδωνας, χόρτα καὶ ὀρυκτὰ ἐντὸς πινακῶν, μὲ πλάστια πέριξ ἐκ μαύρου ξύλου, βιβλία ἐντὸς βιβλιοθήκης ἐκ καρπουζύλου, τράπεζα στενὴ καὶ μακρὰ, κεκαλυμμένη διὰ τάπητος πρασίνου καὶ μαύρου, τετριμμένου ὅμως καὶ παλαιοῦ· ἐπὶ δὲ τοῦ αὐτοῦ τάπητος χειρόγραφα διάφορα ἐν τάξει ἀποτεθειμένα, τέσσαρες καθέδραι, ἄρκετὰ εὐπρεπεῖς, ἀπὸ μαύρας τρίχας, ἰδοὺ ἡ ἀποσκευὴ τοῦ σπουδαστηρίου, ὅλη καθαρὰ, στιλπνὴ, εὐτακτος, ἀλλὰ ψυχρὰ καὶ εἰς τὸ ὅμμα καὶ εἰς τὴν καρδίαν.

Προσέβαστε μικρὸν τι κλαδίριον ἐκ ξύλου ἐρυθροειδοῦς καὶ ἐπὶ τῆς ἐστίας ὠρολόγιον μικρὰς ἀξίας, καὶ ἰδοὺ ὅλος ὁ στολισμὸς τοῦ θαλάμου.

Ὁ Γιλβέρτος εἰσῆλθε μὲ σέβας· τὰ ἐπιπλα ἐκεῖνα τῷ ἐφάνησαν ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν καλὰ· τοῦλάχιστον δὲν ἦσαν καλῆτερα τούτων τὰ τοῦ πύργου Ταβερνέυ.

— Κάθισε, τῷ εἶπεν ὁ Ἰάκωβος δεικνύων πρὸς αὐτὸν δευτέραν τινὰ τράπεζαν πλησίον παραθύρου τινός, τώρα σὲ λέγω τί εἶδους ἔργον θὰ ἀναλάβεις.

Ὁ Γιλβέρτος ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ.

— Τοῦτο τὸ γνωρίζεις; ἠρώτησεν ὁ γέρον.

Καὶ ἔδειξε πρὸς τὸν Γιλβέρτην χάρτην κεχαρακωμέναν εἰς ἴσα διαστήματα.

— Γνωρίζω, ἀπήντησεν ὁ νεανίας· εἶνε χαρτὶ διὰ νὰ γράφουν ἐπάνω μουσικὴν.

— Ἐξαίρετα! ὅταν λοιπὸν ἔν ἀπὸ αὐτὰ τὰ φύλλα γεμίσω ἀπὸ σημεῖα μουσικῆς, κερδίζω δέκα σολδία. Νομίζεις ὅτι δύνασαι νὰ μάθῃς ν' ἀντιγράψῃς μουσικὴν;

— Μάλιστα, κύριε, πῶς ὄχι;

— Ἀλλὰ καταλαμβάνεις τίποτε ἀπ' αὐτὰς τὰς στιγμὰς, ἀπ' αὐτὰς τὰς μονάς, διπλὰς καὶ τριπλὰς γραμμὰς; παρατήρησε...

— Παρατηρῶ, κύριε· μὲ τὸν καιρὸν τὰ ἐννοῶ· ἰδοὺ... αὐτό, παραδείγματος χάριν, εἶνε ἕνα Φά.

— Ποῖον... νὰ ἰδῶ...

— Ἐδῶ, ἐδῶ, τοῦτο... τὸ ἐπὶ τοῦ ἀνωτάτου χαρακώματος.

— Αὐτὸ δὲ τὸ ἄλλο, τὸ μεταξὺ τῶν δύο κατωτάτων χαρακωμάτων;

— Εἶνε καὶ αὐτὸ ἕνα Φά.

— Ἡ δὲ στιγμή αὕτη, ἥτις ὑπάρχει ὑπὸ τὸ μεσαίτατον χαράκωμα μεταξὺ τοῦ διαστήματος ;

— Εἶνε *Λά*.

— Λοιπὸν βλέπω γνωρίζεις τὰ σημεῖα τῆς μουσικῆς.

— Δηλαδή, γνωρίζω τὰς φωνὰς μόνον· ἀλλὰ τὰ σημεῖα, τὰ ὅποια φανε-
ρόνουν τὰς διαρκείας τῶν φωνῶν, δὲν τὰ γνωρίζω.

— Δὲν γνωρίζεις λοιπὸν πότε λέγονται τὰ αὐτὰ σημεῖα τῶν φωνῶν ἄλ-
λοτε μὲν λευκῇ, ἄλλοτε δὲ μέλαινα, ἄλλοτε δὲ ἀργρῷ, διπλαργρῷ, τρι-
πλαργρῷ ;

— Ὡ! ναί, αὐτὸ τὸ γνωρίζω.

— Αὐτὰ δὲ τὰ ἄλλα σημεῖα :

— Αὐτό ; εἶνε μία ἀναπνοή.

— Αὐτὸ δέ ;

— Μία δίσσις.

— Αὐτὸ δέ ;

— Μία ὕφεσις.

— Καλλίστα ! Ἄ ! ἀλλὰ βλέπω ὅτι ὅλα λέγεις ὅτι τ' ἀγνοεῖς, καὶ ὅμως
περὶ ὧν ἔχεις ἰδέαν. Ποῦ ἔμαθες τὰ σημεῖα τῆς μουσικῆς ;

— Εἰς τὸν πύργον τοῦ κ. δὲ Ταβερνέῦ· ἦτο, κύριε, μία... μία νέα, ἥτις
ἐπαιζε κλειδοκώμβalon.

— Ἄ ! ναί, ἐκείνη ἡ ἰδία, ἥτις ἡγάπα καὶ τὴν βοτανικὴν ; ἠρώτησεν ὁ
Ἰάκωβος.

— Ναί, κύριέ μου· μάλιστα ἐπαιζεν ὥραϊα.

— Ἀλήθεια ;

— Ναί, καὶ ἐγὼ λατρεύω τὴν μουσικὴν.

— Καλὰ, ἀλλὰ μὲ τοῦτο μόνον δὲν μανθάνει τις τὰ σημεῖα τῶν
φωνῶν.

— Κύριε, ὁ Ρουσσὼ λέγει ὅτι ἀτελὴς εἶνε πᾶς ἄνθρωπος, ὅστις ἀπολαμ-
βάνει τὸ ἀποτέλεσμα χωρὶς νὰ τὸν μέλη νὰ ἐρευνᾷ τὴν ἀφορμὴν.

— Ναί, ἀλλ' ὁ Ρουσσὼ πάλιν λέγει, εἶπεν ὁ Ἰάκωβος, ὅτι ὁ ἄνθρωπος
τελειοποιούμενος διὰ τῆς ἐρεῦνης ταύτης, χάνει τὴν εὐθυμίαν, τὴν ἀπλό-
τητα καὶ τὴν φυσικὴν τοῦ ἀγγίχονταν.

— Τί βλάπτει ! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ἂν εἰς τὴν μελέτην εὐρίσκη ἄλλην
τέρψιν, ἴσῃ ἐκείνης τὴν ὁποῖαν δύναται νὰ χάσῃ ;

— Ὁ Ἰάκωβος ἐστράφη πρὸς τὸν νεανίαν ἐκθαμβος.

— Ἐννόησα, εἶπεν· εἰσαὶ ὄχι μόνον βοτανιστὴς καὶ μουσικός, ἀλλὰ καὶ
λόγιος, ὡς παρατηρῶ.

— Ἀλλοῖμονον ! κύριε· κατὰ δυστυχίαν οὔτε βοτανιστὴς εἶμαι, οὔτε
μουσικός, οὔτε λόγιος· γνωρίζω νὰ διακρίνω ἔν σημεῖον φωνῆς ἀπὸ ἄλλο,
καὶ ἰδοὺ τὸ πᾶν.

— Λάβε λοιπὸν καὶ δοκίμασε ν' ἀντιγράψῃς ὀλίγην μουσικὴν. Ἰδοὺ χαρ-
τίον χαρακωμένον καὶ ἔτοιμον· πρόσεχε ὅμως καλὰ, μὴ πηδᾷς ἀπὸ μίαν
φωνὴν εἰς ἄλλην.

— Μαλίσσα, κύριε, ἐπιθυμῶ νὰ κάμω ὅ,τι μὲ διατάσσετε, ἀλλὰ συγχα-
ρῆσατε νὰ σᾶς εἰπῶ, ὅτι αὐτὸ δὲν τὸ βλέπω ὡς ἐπάγγελμα καλὸν δι' ὅλην
μου τὴν ζωὴν· διότι, παρὰ νὰ γράφω μουσικὴν, τὴν ὁποῖαν οὔτε κἂν ἐννοῶ,
καλλίτερον νὰ γίνω δημόσιος γραφεύς.

— Νέε, νέε, ὁμιλεῖς χωρὶς σκέψιν, πρόσεχε. Μήπως οἱ δημόσιοι γραφεῖς τὴν νύκτα ἐργάζονται διὰ νὰ κερδίσωσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν;

— Ὅχι βεβαίως.

— Λοιπὸν, ἀκουσε τί θὰ σοὶ εἰπῶ· ἓνας ἐπιτήδειος ἀνθρώπος, δύναται, ἐντὸς δύο ἢ τριῶν ὥρῶν τῆς νυκτός, ν' ἀντιγράψῃ πέντε ἀπ' αὐτὰς τὰς σελίδας, καὶ ἔξ μάλιστα, ὅτε δυνάμει τῆς ἐξασκήσεως ἀποκτήσῃ τὴν εὐκολίαν τῆς χειρός. Ἐξ σελίδες λοιπὸν τιμῶνται τρία φράγκα, καὶ μὲ τρία φράγκα, ἓνας ἀνθρώπος ζῇ, καὶ μάλιστα σύ, ὅστις, ὡς λέγεις, ἐξαρκεῖσαι μὲ μόνον ἔξ σολδία. Ἄρα δύο μόνον ὥρας τῆς νυκτός ἂν ἐργάζεσαι, θὰ ἤμπορῃς ν' ἀκολουθῇς τὴν σειρὰν τοῦ σχολείου τῆς χειρουργικῆς, τοῦ σχολείου τῆς ἱατρικῆς καὶ τοῦ σχολείου τῆς βοτανικῆς.

— Ἄ! ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης, ἄ! σὰς ἐννοῶ, κύριέ μου, σὰς ἐννοῶ, καὶ σὰς εὐχαριστῶ ἐκ βάθους ψυχῆς.

Καὶ ὁ νεανίας ἔλαβε τὸ χαρρακωμένον φύλλον, τὸ ὁποῖον τῷ προσέφερεν ὁ γέρον καὶ ἤρchiσε νὰ γράφῃ ἐπ' αὐτοῦ.

Ε'

Τίς οὗτος ὁ κ. Ἰάκωβος;

Ὁ Γιλβέρτης εἰργάζετο μετὰ ζήλου ἐπὶ τοῦ χαρτίου τῆς μουσικῆς, ἐξ ἄλλου δὲ καὶ ὁ γέρον ἐκάθισεν εἰς ἐτέραν τράπεζαν καὶ ἤρξατο διορθῶνων φύλλα τινὰ τετυπωμένα, ὅμοια μ' ἐκεῖνα, ἅτινα ἐχρησίμευον ὡς σάκκοι τῶν ὀσπρίων.

Διέτρεξαν οὕτω τρεῖς ὥραι καὶ τὸ ὥρολόγιον ἐσήμανε τὴν ἐνάτην, ὅτε ἡ Θηρεσία εἰσῆλθε μετὰ τάχους...

Ὁ Ἰάκωβος ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν.

— Γρήγορα, γρήγορα, εἶπεν ἡ οἰκοδέσποινα, πέρασε μέσα εἰς τὴν αἰθούσαν καὶ μᾶς ἤλθεν ἓνας πρίγκηψ. Δὲν ἤξεύρω πότε θὰ τελειώσουν αὐταὶ αἱ πρίγκιπικαὶ ἐπισκέψεις. Ἀρκεῖ νὰ μὴ προσβάλλῃ καὶ αὐτόν, ὅστις εἶνε ἔξω, ἡ ἐπιθυμία νὰ προγευματίσῃ μαζὶ μᾶς, καθὼς ἔκαμε ταῖς προάλλαις ὁ δούξ τῆς Σιάρτης.

— Καὶ τίς εἶνε αὐτός ὁ πρίγκηψ; ἠρώτησεν ὁ Ἰάκωβος χαμηλῶς.

— Εἶνε ὁ πρίγκηψ δὲ Κόντη.

Ὁ Γιλβέρτης ἀκούσας τ' ὄνομα τοῦτο ἀφῆκεν ἀκουσίως ἐπὶ τοῦ χαρτίου στίγμα μελάνης, μᾶλλον πλακοῦντος σχῆμα ἔχουσαν ἀντὶ μουσικοῦ σημείου.

— Ἐνας πρίγκηψ! εἶπε καθ' ἑαυτόν.

Ὁ Ἰάκωβος ἐξῆλθε μειδιῶν ὀπισθεν τῆς Θηρεσίας, ἥτις ἐκλείσει πάλιν τὴν θύραν.

Τότε ὁ Γιλβέρτης παρατήρησε περίξ αὐτοῦ, καὶ ἰδὼν ὅτι ἦτο μόνος, ἀνωρθώθη μετ' ἀπορίας.

— Ἀλλὰ ποῦ λοιπὸν εἰμαι; ἀνέκραξε. Πρίγκηπες εἰς τὸν οἶκον τοῦ κυρίου Ἰακώβου! Ὁ κ. δούξ Σιάρτης, ἡ αὐτοῦ ὑψηλότης ὁ πρίγκηψ δὲ Κόντη εἰς τὸν οἶκον ἐνός ἐνός γραφέως!

Ἐπλησίασε πρὸς τὴν θύραν, ἵνα ἀκροασθῇ ἡ καρδιά του ἑπαλλεν. Ὡμίλει πρὸς τὸν κ. Ἰακώβον... τίς ; ὁ πρίγκηψ βεβαίως.

— Ἐπιθυμῶ νὰ σὰς λάβῶ μαζύ μου, ἔλεγε.

— Διὰ νὰ κάμω τί, πρίγκηψ μου ; ἠρώτησεν ὁ Ἰακώβος.

— Διὰ νὰ σὰς παρουσιάσω εἰς τὴν Δελφίνην. Ἰδοὺ ἄρχεται διὰ τὴν φιλοσοφίαν νέος αἰὼν, φίλτατέ μοι φιλόσοφε.

— Τὰ μέγιστα εὐγνωμονῶ, ὑψηλότατε, διὰ τὴν καλοκάγαθίαν σας ταύτην, ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον νὰ σὰς συνοδεύσω.

— Διὰ τί ; δὲν εἴσθε ὑμεῖς ὁ ἴδιος, ὅστις πρὸ ἑξ ἑτῶν συνοδεύσατε τὴν κυρίαν δὲ Πορπαδούρ εἰς Φονταίνεβλώ ;

— Τότε ἤμην κατὰ ἑξ ἑτη νεώτερος· ἀλλὰ σήμερον τὸ γῆρας μέ κατέλαβεν. Ὑποφέρω ἀπὸ τόσας ἀσθενείας !

— Ἀλλὰ καὶ μισανθρωπίαν, ὁμολογήσατε.

— Προσθέσατε καὶ τοῦτο, ὑψηλότατε. Τῇ ἀληθείᾳ, ὁ κόσμος δὲν μέ φαίνεται τόσον περιέργον πρᾶγμα, ὥστε νὰ διαταράξῃ τις τὴν ἡσυχίαν του δι' αὐτόν. Καὶ πότε, κύριε πρίγκηψ, ἔρχεται ἡ Δελφίνη ;

— Ἡ Αὐτῆς Βασιλικῇ Ὑψηλότης θὰ εἶνε μεθαύριον εἰς Σαίντ-Δενῆ.

— Μεθαύριον ;

— Μάλιστα. Θὰ ἔλθετε, θὰ ἔλθετε· τί εἶνε δύο λευγῶν ἀπόστασις ! Θὰ εἰσέλθῃ μεθ' ὅλης τῆς συνοδίας της. Λέγουν ὅτι ἡ πριγκίπισσα εἶνε μουσουργὸς ἐξαίρετος· μαθήτρια τοῦ Γλούκου !

Ὁ Γιλβέρτης, εἰς τὸ ἄκουσμα ὅτι ἡ Δελφίνη φθάνει μεθαύριον μετὰ τῆς συνοδίας της εἰς Σαίντ-Δενῆ, δὲν ἐσυλλογίσθη πλέον τι, εἰμὴ ὅτι μεθαύριον θὰ ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς Ἀνδρεάδος δύο μόνον λεύγας. Ὁ ἔξω ἀπέσβεσε τὴν περιέργειαν· τὸ δωμάτιον τῷ ἐφάνη στενόν, ἐφοβήθη μὴ διακοπῇ ἡ ἀναπνοή του· ἔτρεξε πρὸς τὸ παράθυρον, ἵνα τὸ ἀνοίξῃ, ἀλλ' εἶχε τὰ κλειθρα στερεά· ὡς φαίνεται, ἵνα μὴ ἀνοίγεται ποτέ καὶ βλέπουσιν οἱ ἀντικρὺ γείτονες τί συνέβαινεν εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ κ. Ἰακώβου.

Ὅθεν ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὴν θέσιν του.

— ὦ ! δὲν μέ μέλει πλέον νὰ ἀκροάζομαι ὀπισθεν τῆς θύρας, εἶπεν· οὔτε ἔχω πλέον περιέργειαν νὰ μάθω τίς εἶνε αὐτός, ὅστις μέ φιλοξενεῖ, αὐτὸς ὁ ἀντιγραφεὺς, τὸν ὅποιον ἕνας πρίγκηψ ὀνομάζει φίλτατον καὶ ζητεῖ νὰ τὸν παρουσιάσῃ εἰς τὴν μέλλουσαν βασίλισσαν τῆς Γαλλίας, εἰς τὴν θυγατέρα τῶν αὐτοκρατόρων, πρὸς τὴν ὁποίαν ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεὰς ὠμίλει σχεδὸν γονυκλινής. — Καὶ ὅμως ἴσως, ἂν ἀκόμη ἀκροασθῶ, μάθω καὶ ἄλλο τι περὶ τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεάδος. — Ὅχι, ὄχι, αὐτὸ εἶνε ἴδιον ἀνθρώπων ποταπῆς ἀνατροφῆς. Ὁ γέρω Γεώργης ἤκραστο διὰ τοῦ κλειθροῦ τῶν θυρῶν· ἐκείνον θὰ μιμηθῶ καὶ ἐγώ !

Καὶ ἀπομακρυνθεὶς τῆς θύρας ἔλαθεν ἀσκόπως ἐν βιβλίῳ τῶν ἐπὶ τοῦ γραφείου τοῦ κ. Ἰακώβου εὐρισκομένων.

— Αἱ Ἐξομολογήσεις, ἀνέγνωσε μετὰ χαρᾶς αἰφνιδίου, αἱ Ἐξομολογήσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἀνέγνωσα μετὰ τοσαύτης εὐχαριστήσεως ἑκατοντάδα σελίδων... Ἐκδοσις κεκοσμημένη μέ τὴν εἰκόνα τοῦ συγγραφέως, ἐξηκολούθησεν ἀναγινώσκων. — ὦ ! δὲν εἶδα ποτέ τὴν εἰκόνα τοῦ Ρουσσώ, εἶπε. Ἄς ἴδωμεν, ἄς ἴδωμεν !

Καὶ στρέψας ἐν τάχει τὸ φύλλον, τὸ ὅποιον ἐκάλυπτε τὴν εἰκονογραφίαν, παρετήρησεν αὐτὴν καὶ ἀφῆκε κραυγὴν.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν ἠνοιχθῇ ἡ θύρα· ἐπέστρεφεν ὁ Ἰακώβος.

Ὁ Γιλβέρτης παρέβαλε τὴν μορφήν τοῦ Ἰακώβου μὲ τὴν εἰκόνα τὴν ὁποίαν παρετήρει, καὶ ἄφηκε μετὰ τρόμου τὸ βιβλίον ἐκ τῶν χειρῶν του ψιθυρίζων :

— Εἶμαι εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἰακώβου Ρουσσώ !

— Αἰ, πῶς τὰ πηγαίνει ; ἠρώτησεν ὁ Ρουσσώ ἅμα εἰσελθὼν· ἀντιγράφεις μὲ εὐκολίαν ;

Καὶ ὁ γέρον ἐκυψε μειδιῶν ἐπὶ τοῦ χάρτου, ὃν εἶχεν ἐνώπιον αὐτοῦ ὁ Γιλβέρτης· ὅστις τὸν ἔβλεπε μετὰ φρίκης.

Ὁ Ρουσσώ κατενόησε τὸ αἶτιον τῆς συγκινήσεως τοῦ νεαροῦ φίλου του, καὶ εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας του ἠσθάνθη χαρὰν μεγαλητέραν πάσης ἄλλης ἐπὶ τῆς ἐνδόξου του ζωῆς.

— Δὲν εἶνε κακὰ, εἶπε· μόνον ὀλίγον πλέον ἐπιμήκη προσπάθει νὰ γίνωνται τὰ σημεῖα τῶν φωνῶν· ὁλοστρόγγυλα δὲν ἔχουσι χάριν· εἴτα αἱ οὐραὶ τῶν δὲν ἐφαρμόζονται καλῶς, ὅταν δὲν εἶνε ἡ στιγμή ὡσειδῆς... Ἰδού, ἐκεῖ, ἐλησμόνησες ἐν σημείον ἀναπνοῆς, βλέπεις ; Τφόντι, φίλε μου, εἶσαι εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἰακώβου Ρουσσώ.

— ὦ ! κύριε, θὰ μὲ συγχωρήσετε δι' ὅσας φλυαρίας εἶπον ! ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης συνάπτων τὰς χεῖρας καὶ ἔτοιμος νὰ πῆσῃ πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ φιλοσόφου.

— Ἦτο ἀνάγκη λοιπόν, εἶπεν ὁ Ρουσσώ ἀναστέλλων τοὺς ὤμους, ἦτο ἀνάγκη νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα εἰς πρίγκηψ διὰ νὰ γνωρίσῃς τὸν καταδικώμενον, τὸν δυστυχῆ φιλόσοφον τῆς Γενεύης ; Εὐτυχῆς σύ, ἀφοῦ ἀγνοεῖς τί ἐστὶ καταδρομὴ !

— ὦ ! ἂν ἦμαι εὐτυχῆς, τοῦτο προέρχεται, διότι σὰς βλέπω, διότι σὰς ἐγνώρισα, διότι εἶμαι πλησίον σας.

— Εὐχαριστῶ, τέκνον μου, εὐχαριστῶ· ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἀρκοῦσι διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου· ἀνάγκη καὶ ἐργασίας. Ἐπανάλαβε τὴν ἀντιγραφὴν σου· ἄλλ' ἄφες αὐτὸ τὸ φύλλον καὶ γράψε εἰς ἄλλο· πρὸ πάντων νὰ ἦσαι καθαρὸς εἰς τὴν γραφήν. Ἀλλὰ πῶς ἐγνώρισες ;...

Ὁ Γιλβέρτης ἔλαβε τὸν τόμον τῶν Ἐξομολογήσεων καὶ ἔδειξε πρὸς τὸν Ἰακώβον τὴν εἰκονογραφίαν.

— Ἀ ! ἐνόησα· εἶδες τὴν εἰκόνα μου, τὴν ὁποίαν διέταξεν ἡ κυβέρνησις καὶ ἔκασσαν, εἰς τὴν πρώτην σελίδα τοῦ *Αἰμυλίου* μου· διέταξε καὶ τὴν ἔκασσαν, ἀλλὰ δὲν σημαίνει τίποτε· ἡ φλόξ φωτίζει πάντοτε, εἴτε ἐκ τοῦ ἡλίου προέλθῃ εἴτε ἐκ τῶν διαταγμάτων τῆς βιβλιοκρισίας.

— Κύριε, κύριε, ἤξεύρετε ὅτι ἄλλο ἐπὶ ζωῆς μου δὲν ὠνειροπόλησα εἰμὶ τοῦτο μόνον ; Νὰ ζήσω δηλαδὴ πλησίον σας :

— Πλησίον μου, φίλε μου, δὲν θὰ ζήσης, εἶπεν ὁ γέρον, διότι δὲν δέχομαι μαθητὰς· ἀλλ' οὐδ' ἔχω, καθὼς εἶδες, τὰ μέσα νὰ τρέφω ξένον ἐπὶ καιρὸν πολὺν.

Ὁ Γιλβέρτης ἐρρίγησεν· ὁ Ρουσσώ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τῆς χειρός.

— Μολοντοῦτο, τῷ εἶπε, μὴ ἀπελπίζου. Ἀφ' ἧς στιγμῆς σὲ ἀπῆντησα σὲ σπουδάζω, τέκνον μου· ἐνυπάρχει εἰς σὲ πολὺ κακόν, ἀλλὰ καὶ καλὸν πολὺ· πάλαι μετὰ τῆς θελήσεώς σου κατὰ τῆς φύσεως· πρόσεχε πολὺ τὴν ὑπε-

ρηφάνειαν, τὸν τρώκτην αὐτὸν σκόληκα τῆς φιλοσοφίας, καὶ ἀντίγραφε μουσικὴν μετρίσοῦ ἐπιτύχης τι καλῆτερον.

— ὦ! Θεέ μου! Θεέ μου! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ὅποια περίπτωσις ἀπροσδόκητος!

— Τίποτε, τέκνον μου, τίποτε. Ἐφυγες, ἀγνοῶ πόθεν, δὲν ἠθέλησα νὰ μάθω τὸ μυστικόν σου· περιεπλανᾶσο εἰς τὰ δάση, εὗρες εἰς αὐτὰ ἓνα ἀνθρωπινον χορτολογουῦντα, ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς εἶχεν ἄρτον, σὺ δὲν εἶχες, συνεμερίσθη τὸν ἄρτον του μετὰ σοῦ· ἡγνῶσις ποῦ νὰ καταλύσης, σοὶ πρόσφερεν αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος ἄσυλον· αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος ἔπρεπεν ὡς πᾶς ἀνθρώπος νὰ ἔχῃ βεβαίως ἓν ὄνομα, τὸ ὄνομα λοιπὸν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶνε Ρουσσώ, ἰδοὺ ἀπλούστατον τὸ πρᾶγμα· καὶ σὲ λέγει λοιπὸν αὐτός, ὅτι τὸ πρῶτον τῆς φιλοσοφίας παράγγελμα εἶνε τὸ ἐξῆς· «Ἀνθρώπε, ἐξοικονομοῦ ἐκ τῶν ἐν σοί.» Λοιπὸν, φίλε μου, ἀφοῦ ἀντιγράψῃς αὐτὸν τὸν ἦχον, τὸν ὅποιον κρατεῖς, κερδίζεις τὸν ἐπιούσιον ἄρτον σου. Ἀντίγραφε τὸ μέρος σου.

— ὦ! κύριε, πόσον εἶσθε ἀγαθός!

— Περί δὲ τοῦ καταλύματός σου, ἔχε το ἐδῶ· μόνον τὴν νύκτα νὰ μὴν ἀναγινώσκῃς· ἦ, ἂν καί τις φῶς, τοῦλάχιστον νὰ ἦνε δι' ἐξόδων σου, διότι ἡ Θηρεσία μαλόνει. Τώρα πεινᾷς;

— ὦ! ὄχι, κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης ἔμπλεως συγκινήσεως.

— Μὰς ἔμεινε φαγητὸν ἀπὸ χθὲς τὸ ἐσπέρας διὰ νὰ προγευματίσωμεν· θὰ ἦνε τὸ τελευταῖον, τὸ ὅποιον κάμνομεν ὁμοῦ, ἂν καμμίαν φορὰν προσκληθῇς εἰς τὴν τράπεζάν μου.

Μετὰ τινα δὲ σιωπὴν ὁ γέρον ἐξηκολούθησεν·

— Εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν ὁδὸν ὅπου κατοικοῦμεν εὐρίσκεται ἓν μαγειρεῖον ὅπου πηγαίνουν καὶ τρώγουσιν πολλοὶ τῶν ἐργατῶν· ἐκεῖ εἶνε εὐθηνά, καὶ νὰ πηγαίνῃς καλλίτερα ἐκεῖ παρὰ ἄλλου· μάλιστα θὰ σὲ συστήσω καὶ εἰς τὸν μάγειρον. Ἐν τοσούτῳ, πηγαίνομεν νὰ προγευματίσωμεν.

Ὁ Γιλβέρτης ἠκολούθησε τὸν Ρουσσώ χωρὶς ν' ἀποκριθῇ. Τὸ πρῶτον ἦδη ἐπὶ ζωῆς κατεδικάσθη ὑπ' ἀνθρώπου· εἶνε δ' ἀληθὲς ὅτι ὁ ἀνθρώπος οὗτος ἐγεννήθη ἀνώτερος ὅλων τῶν ἄλλων.

Ἐλαθεν ὁ νεανίας ὀλίγους βλομοὺς φαγητοῦ, καὶ πάραυτα ἠγέρθη τῆς τραπέζης καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ἔργον. Ὁ στόμαχός του, ὡς συγκεκριμένος ἐκ τῶν ὧσων ἡ ψυχὴ του ἡσθάνετο κατανύξεων, δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ τροφὴν πλειοτέραν. Ὁλην τὴν ἡμέραν δὲν ἀνήγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκ τοῦ ἔργου του, καὶ πρὸς τὰς ὁκτὼ τῆς ἐσπέρας, ἀφοῦ ἔσχισε τρία φύλλα, κατῴρθωσεν τέλος ν' ἀντιγράψῃ εὐαναγνώστως καὶ καθαρῶς ἓνα ἦχον κατέχοντα τέσσαρας σελίδας.

— Δὲν θέλω νὰ σὲ κολακεύσω, εἶπεν ὁ Ρουσσώ· ἀκόμη κακὰ τὰ ἔχεις γραμμένα, πλὴν ἀναγινώσκονται· ὁ κόπος σου ἀξίζει δέκα σολδία· λάβε τα.

Ὁ Γιλβέρτης ἔλαθεν αὐτὰ προσκλίνων.

— Μέσα εἰς τὸ ἐρμάριον ἔχει ψωμί, κύριε Γιλβέρτη, τῷ εἶπεν ἡ Θηρεσία, ἥτις ἤρχισεν ὅπως οὐν νὰ μαλασσεται ἐκ τῆς προσηνείας καὶ ἀπλότητος τοῦ νέου.

— Εὐχαριστῶ, κυρία, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης· πιστεύσατε ὅτι δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ τὴν καλοκάγαθίαν σας.

— Ἰδοὺ, εἶπεν ἡ Θηρεσία τείνουσα πρὸς αὐτὸν τὸν ἄρτον.

Ὁ Γιλβέρτης ὀλίγον ἔλειψε ν' ἀρνηθῇ· ἀλλ' ἐθεώρησε τὸν γέροντα, καὶ

ἐνόησεν ἐκ τῆς παραστάσεως τῶν νοσημόνων αὐτοῦ ὀφθαλμῶν ὅτι ἠδύνατο νὰ πειραχθῇ.

— Δέχομαι, εἶπε.

Ἐπειτα ἀπεσύρθη εἰς τὸ δωμάτιόν του κρατῶν εἰσέτι ἀνὰ χεῖρας τὰ δέκα σολδία τοῦ Ἰακώβου.

— Τέλος πάντων, εἶπεν ἅμα ἀνέβη εἰς τὰ ἴδια, εἶμαι λοιπὸν κύριος ἐμαυτοῦ, δηλαδὴ ὄχι, ἀκόμη· διότι ἰδοὺ τὸ ψωμί αὐτὸ μοι ἐδόθη κατὰ χάριν.

Καὶ μολονότι ἐπείνα, ἀπέθεσε τὸν ἄρτον του ἐπὶ τοῦ παραθύρου χωρὶς νὰ τὸν ἐγγίσῃ καθόλου.

Ἐπειτα, σκεφθεὶς ὅτι διὰ τοῦ ὕπνου θὰ ἐλησμόνει τὴν πείναν του ἔσθесе τὸν λύχνον καὶ ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς ἀχυροστρωμνῆς του.

— Τὴν ἐπαύριον — ὁ Γιλβέρτης δὲν ἔκλεισεν ὄμμα καθ' ὅλην ταύτην τὴν νύκτα — τὴν ἐπαύριον ἐνεθυμήθη τὴν ἐρώτησιν ἣν τῷ ἀπέτεινε χθὲς ὁ Ρουσσώ, ἂν εἶδε τοὺς ὑπὸ τὸ παράθυρόν του κήπους. Καὶ ἐπλησίασε λοιπὸν ἵνα ἰδῇ σήμερον. Τῷόντι εἶδεν ὥραϊον κῆπον κατὰφυτον ἀπὸ δένδρα, πέραν τῶν ὁποίων ὑπῆρχεν ὁ μεγαλοπρεπὴς οἶκος τοῦ ἰδιοκτήτου.

Εἰς γωνίαν δέ τινα τοῦ κήπου ἐφαίνετο μία σκιὰς περικυκλωμένη ἀπὸ δενδρύλλια καὶ ἄνθη, τὰ παράθυρα τῆς ὁποίας ἦσαν κατὰκλειστα.

Ἐφαίνετο δὲ ὅτι τὰ παράθυρα ταῦτα ἦσαν οὕτω κατὰκλειστα πρὸ πολλοῦ καιροῦ, διότι οἱ ἐξώθεν κλώνες τῶν δενδρυλλίων καὶ τὰ κλιματοειδῆ φυτὰ ἐφαίνοντο ὡς εἰ κεκολλημένα ἐπ' αὐτῶν.

Δις ἢ τρίς ἡ πείνα παρέσυρε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Γιλβέρτου ἐπὶ τοῦ ἄρτου τὸν ὅποιον ἀπὸ τῆς χθὲς τῷ εἶχε προσφέρει ἡ Θηρεσία, ἀλλ' ὡς κύριος πάντοτε ἑαυτοῦ, καὶ τοι πεινῶν, δὲν τὸν ἤγγισε.

Ἐσήμαινεν ἡ πέμπτη, λοιπὸν ὑπέθεσεν ὅτι ἡ ἐξωτάτη θύρα τοῦ οἴκου ἥδη θὰ ἦτο βεβαίως ἀνεωχμένη· ἐπλύθη, ἐκτενίσθη, ἐκαθάρισεν τὰ φορέματά του — διότι ὁ Ἰακώβος προενόησε νὰ πέμψῃ εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ νεανίου ἀπὸ τῆς χθὲς καὶ ὕδωρ καὶ κτένιον καὶ ψῆκτραν — καὶ λαβὼν τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο τοῦ ἄρτου κατέβη.

Ὁ Ρουσσώ, ὅστις ἦτο περίεργος νὰ σπουδάσῃ τὰς ἐξεις τοῦ νεαροῦ ξένου του, ἤκουσεν αὐτὸν καταβαίνοντα διὸ πλησιάσας πρὸς τὸ παράθυρον τὸν παρεμόνευσεν.

Εἶδεν αὐτὸν ἐξερχόμενον μὲ τὸν ἄρτον ἀνὰ χεῖρας.

Τὸν ἐπλησίασε πένης τις, ὁ δὲ Γιλβέρτης ἔδωκεν εἰς τὸν πένητα τὸν ἄρτον του, ἔπειτα εἰσῆλθεν εἰς ἐνὸς ἄρτοπώλου καὶ ἠγόρασεν ἄλλον ἄρτον.

— Ἐνόησα, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ρουσσώ· τῶρα θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον καὶ θὰ πετάξουν τὰ πτωχὰ δέκα σολδία του.

Ὁ Ρουσσώ ἠπατάτο· ὁ Γιλβέρτης προχωρῶν παραιτέρω ἔτρωγεν ἐνταυτῷ καθ' ὁδὸν τὸν ἄρτον του, ἔπειτα ἐστάθη εἰς μίαν βρύσιν ὑπάρχουσαν ἐπὶ τῆς γωνίας τῆς ὁδοῦ, ἔπιεν, ἔφαγε τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἄρτου του, ἔπιε πάλιν, ἐσπογγίσει τὸ στόμα του, ἔπλυνε τὰς χεῖρας, καὶ ἐπέστρεφεν.

— Ἀληθῶς, εἶπεν ὁ Ρουσσώ, νομίζω ὅτι εἶμαι εὐτυχέστερος τοῦ Διογένους· νομίζω ὅτι εὖρον ἄνθρωπον.

Καὶ ἀκούσας αὐτὸν ἀναβαίνοντα τὴν κλίμακα, ἔσπευσε νὰ πορευθῇ ὅπως ἀνοιξῇ πρὸς αὐτὸν τὴν θύραν.

Ὅλη ἐκεῖνη ἡ ἡμέρα παρῆλθεν εἰς ἀκάματον ἐργασίαν· εἰς τρόπον ὥστε

ὁ Γιλγέρτης εἶχεν ἀντιγράψῃ μέχρι τῆς ἐσπέρας ἑπτὰ σελίδας ὁπωσοῦν ὑποφερτάς.

Ὁ Ρουσώ ἐθεώρει τὴν ἐργασίαν ταύτην τοῦ νεανίου, καὶ ὡς κριτὴς μὲν ἐξήταζεν αὐτὴν κατὰ τὴν καλλιγραφίαν, ὡς δὲ φιλόσοφος ὑπ' ἄλλην ἔποψιν.

Ὡς φιλόσοφος ἐθαύμαζε τὴν ἰσχὺν τῆς θελήσεως τοῦ νέου, ὅστις ἡδυνήθη δώδεκα ὥρας κατὰ συνέχειαν νὰ διαμείνῃ κεκυφῶς ἐφ' ἐνὸς χάρτου, τὸν ὅποιον κατεπλήρου σημείων μὴ παρεχόντων εἰς αὐτὸν ἐλαχίστην τέρψιν. Ὁ Ρουσώ λοιπὸν ἀνεγνώρισεν εὐκόλως τὸν διακαῆ ζῆλον ὅστις ἐνεφώλευεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ξένου του· ἀλλ' ἡγνύει εἰσέτι ἂν ὁ ζῆλος οὗτος προήρχετο ἀπὸ φιλοτιμίαν ἢ ἀπὸ ἔρωτα.

Μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν τῶν γεγραμμένων ἔδωκεν ὁ Ρουσώ εἰς τὸν νεανίαν τὴν ἀμοιβὴν τοῦ κόπου του.

Ὁ Γιλβέρτης ἐστάθμισεν ἐντὸς τῆς χειρὸς τὸ ἀργύριον, τὸ ὅποιον ἔλαθεν· ἦτο δ' αὐτὸ νόμισμα ἀργυροῦν εἰκοσιτεσσάρων σολδίων ἀξίας, καὶ ἔν σολδίων χωριστά. Ἐβάλε το σολδίον εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἐσωκαρδίου του, καὶ σφίγγων μετ' εὐχαριστήσεως τὸ ἕτερον νόμισμα εἰς τὴν δεξιάν, εἶπε :

— Κύριε, εἰσθε ὁ αὐθέντης μου, ἀφοῦ πλησίον σου εὗρον ἐργασίαν· μάλιστα μὲ δίδετε καὶ τὴν κατοικίαν δωρεάν. Λοιπὸν νομίζω ὅτι κακῶς θὰ μ' ἐκρίνατε ἂν δὲν σὰς ἐγνωστοποιούην τοὺς σκοποὺς μου ὅλους.

Ὁ Ρουσώ παρετήρησε τὸν νεανίαν μὲ ὄμμα περιδέες.

— Πῶς ! εἶπε, τί θέλεις νὰ κάμῃς ; ἔχεις δι' αὐριον ἄλλον τινὰ σκοπὸν παρὰ νὰ ἐργασθῇς πάλιν ;

— Μάλιστα. κύριε, δι' αὐριον ζητῶ τὴν ἀδελφάν σου, νὰ ἔχω τὴν ἐλευθερίαν μου.

— Διὰ νὰ κάμῃς τί ; εἶπεν ὁ Ρουσώ.

— Θέλω, κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, νὰ ὑπάγω εἰς Σαίντ-Δενῆ.

— Εἰς Σαίντ-Δενῆ ;

— Ναί· αὐριον θὰ φθάσῃ εἰς Σαίντ-Δενῆ ἢ δέσποινα Δελφίνη.

— Ἀ ! ἔχεις δίκαιον· αὐριον θὰ γενῇ μεγάλη παρτάξις εἰς Σαίντ-Δενῆ διὰ τὴν ὑποδεξιῶσιν τῆς δεσποίνης Δελφίνης.

— Διὰ τοῦτο λοιπὸν, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ἐγὼ διαφορετικὸν σ' ἐνόμιζα μέχρι τοῦδε, νέε μου φίλε, εἶπεν ὁ Ρουσώ· ἐγὼ ἐνόμιζα ὅτι εἶσαι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες καταφρονοῦν μάλιστα τὴν πομπὴν κυβερνήσεως ἀπολύτου.

— Ἀλλά, κύριε...

— Δὲν παρατηρεῖς ἐμὲ τοῦλάχιστον ; ἐμέ, τὸν ὅποιον λέγεις ὅτι ἐπιθυμεῖς νὰ ἔχῃς παράδειγμα ; Χθὲς ἦλθε καὶ μὲ παρεκάλεσε κάποιος πρίγκηψ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν αὐλὴν, ὅχι ὡς θὰ ὑπάγῃς σύ, ἀθλίον παιδί, διὰ ν' ἀνυψωθῇς εἰς τὴν ἀκρὰν τῶν ποδῶν καὶ νὰ ἴδῃς ὑπεράνω τοῦ ὤμου στρατιώτου τινὸς τὴν ἀμαξάν τοῦ βασιλέως διαβαίνουσας καὶ τοὺς ἔνθεν καὶ ἔνθεν στρατιώτας παρουσιάζοντας πρὸς αὐτὴν ὄπλα, ὡς παρουσιάζουσιν ὅταν διέρχωνται τὰ ἄγια, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐμφανισθῶ ἐνώπιον τῶν πριγκίπων, διὰ νὰ ἴδω τὰ μειδιάματα τῶν πριγκιπισσῶν. Ἐντοσοῦτῳ, ἐγὼ, ἐγὼ ὁ ἄσημος πολίτης, δὲν ἐδέχθην τὴν πρόσκλησιν.

Ὁ Γιλβέρτης ἔκαμε διὰ τῆς κεφαλῆς σχῆμα ἐπευφημίας.

— Καὶ διατί δὲν ἐδέχθην ; ἐξηκολούθησε λέγων μετὰ ὑπεροφίας εὐγενοῦς ὁ Ρουσώ, διότι ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ ᾔηκε διπρόσωπος· διότι ἡ χεῖρ

ἥτις ἔγραφεν ὅτι ἡ βασιλεία ἦτο κατὰχρησις, δὲν δύναται νὰ υπάγῃ ὅπως ζητήσῃ ἀφ' ἐνὸς βασιλέως τὸ ἔλεος τῆς εὐνοίας του, διότι ἐγώ, ὅστις γνωρίζω ὅτι πᾶσα πανήγυρις ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν λαὸν μέρος τῆς εὐζωίας του, ἥτις τῷ μένει ὡς υπόλοιπον, καὶ υπόλοιπον ἱκανὸν μόλις νὰ τὸν ἐμποδίσῃ νὰ ἐπαναστατήσῃ, δὲν πηγαίνω· καὶ διὰ τῆς ἀπουσίας μου ταύτης διαμαρτύρομαι κατὰ τινα τρόπον ἐναντίον τῶν πανηγύρεων αὐτῶν.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, σὰς παρακαλῶ νὰ πιστεύσῃτε ὅτι ἠνόησα πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ὑψηλὸν εἰς τὴν φιλοσοφίαν σας.

— Καλῶ, ἀλλ' ἀφοῦ δὲν θέτεις αὐτὴν εἰς πρᾶξιν, συγχώρησόν με νὰ σοὶ εἰπῶ ὅτι εἶσαι...

— Κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ἐγὼ δὲν εἶμαι φιλόσοφος.

— Τοῦλάχιστον, εἰπέ μοι, τί υπάγεις νὰ κάμῃς εἰς Σαίντ-Δενῆ;

— Κύριε, εἶνε ὑπόθεσις εἰς τὴν ὁποίαν ἐνέχετε καὶ ἄλλος, καὶ διὰ τοῦτο σιωπῶ.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη κατέπληξε τὸν Ρουσσώ· ἠνόησε τότε ὅτι ὑπῆρχεν ἐν τῇ ἐπιμονῇ του ἐκείνη μυστήριόν τι, καὶ παρετήρησε τὸν νεανίαν μετὰ θαυμασμοῦ.

— Τώρα ναί, τώρα σὲ ἠνόησα· λοιπὸν ἔχεις αἰτίαν; Τώρα ναί!

— Μάλιστα, κύριε, ἔχω αἰτίαν, καὶ αἰτίαν, ἥτις, σὰς βεβαιῶ, δὲν μετέχει τελείως τῆς παρακινήσεως, ἥτις ὠθεῖ τοὺς ἄλλους εἰς τὸ θέαμα.

— Χαίρομαι, ἡ μάλλον λυποῦμαι... λυποῦμαι, ὦ νέε, διότι τὸ βλέμμα σου εἶνε βαθύ, καὶ εἰς μάτην ζητῶ νὰ ἀνακαλύψω εἰς αὐτὸ τὴν ἀγνότητα καὶ τὴν γαλήνην τῆς νεότητος.

— Σὰς εἶπα, κύριε, ὑπέλαβεν ὁ Γιλβέρτης, ὅτι ὑπῆρξα δυστυχής, καὶ ὅτι διὰ τοὺς δυστυχεῖς δὲν ὑπάρχει νεότης. Οὕτω λοιπὸν εἴμεθα σύμφωνοι· τὴν αὐριανὴν μοῦ τὴν χαρίζετε.

— Ἔστω.

— Σὰς εὐχαριστῶ.

— Μόνον, εἶπεν ὁ Ρουσσώ, καθ' ἣν ὥραν θὰ παρατηρεῖς διερχομένην ὄλην ἐκείνην τὴν πομπήν, ἐγὼ θὰ ἀναπτύσω μίαν τῶν χορτοθηκῶν μου, καὶ θὰ διεξέλθω τὰς μεγαλοπρεπείας ὅλας τῆς φύσεως.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ὅταν ὑμεῖς ἐτρέξατε νὰ ἐπανιδῆτε τὴν δεσποσύνην Γαλλεῦ, ἀφοῦ τῆς ἐρρίψετε εἰς τὰ στήθη ἐν δέμα μικρὸν κεράσια, ἂν σὰς ἐχάριζαν τὸν κόσμον ὅλον ἡδύναντο νὰ σὰς ἐμποδίσωσι τῆς εὐχαριστήσεως ἐκείνης;

— Δαμπρά, εἶπεν ὁ Ρουσσώ· ἔχεις δίκαιον, εἶσαι νέος. Πήγαινε, τέκνον μου, εἰς Σαίν-Δενῆ.

Εἶτα, ἀφοῦ ὁ Γιλβέρτης ἐξῆλθε περιχαρής καὶ ἐκλείσει πάλιν τὴν θύραν,

— Δὲν εἶνε φιλόδοξος ὁ νέος, εἶπεν ὁ Ρουσσώ, ἀλλὰ ἐρωτόληπτος!

Ζ'

Ἡ γυνὴ τοῦ μάγου.

Καθ' ἣν στιγμήν ὁ Γιλβέρτης ἀνέβη περιχαρής εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ ἤρχθη νὰ τρώγῃ τὸν ἐν ὕδατι βεβρεγμένον ἄρτον αὐτοῦ, παρατηρῶν τὸν

ὕπὸ τὰ παράθυρά του κήπον καὶ πνέων τὰς ἀποπνοίας τῶν ἐν αὐτῶν φυτῶν, τὴν στιγμὴν ἐκείνην, λέγομεν, γυνὴ τις ἐνδεδυμένη δι' ἰδιοτρόπου φιλοκαλίας καὶ ὑπὸ μακρὸν κεκαλυμμένη πέπλον, διήλθεν ἔφιππος καὶ καλπάζουσα ἐπὶ λαμπροῦ ἵππου ἀραβικοῦ ὅλην τὴν ὁδὸν τοῦ Σαῖν-Δενῆ, δι' ἧς ἐμελλε τὴν ἐπαύριον νὰ διέλθῃ καὶ ἡ πομπώδης βασιλικὴ συνοδία. Ἀφίππευσε πρὸ τῆς μονῆς τῶν καλογραιῶν τοῦ τάγματος τῶν Καρμηλιτῶν, κειμένης ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ Σαῖν-Δενῆ, καὶ ἔκρουσε διὰ τῆς λεπτοφυοῦς χειρὸς τῆς τὸ πληκτρὰν τῆς θύρας τῆς ἐν λόγῳ μονῆς· ὁ δὲ ἵππος, τὸν ὁποῖον ἐκράτει εἰσέτι ἐκ τοῦ χαλινοῦ, κρακίνων ἀνέσκαπτε μετ' ἀνυπομονησίας τὸ χῶμα διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν.

Διαβάται τινὲς ἴσταντο μετὰ περιεργείας πλησίον τῆς ἀγνώστου· μετὰ περιεργείας, λέγομεν, διότι διήγειρε ταιούτον αἰσθημα παρ' αὐτοῖς, κατὰ πρῶτον τὸ παράδοξον τοῦ ἱματισμοῦ τῆς γυναικὸς ταύτης, καὶ εἶτα ἡ ἐπιμονὴ τῆς νὰ κρούῃ τὴν θύραν μὴ ἀνοιγομένην.

— Τί θέλετε αὐτοῦ, κυρία ; τὴν ἠρώτησεν εἰς ἐξ αὐτῶν.

— Θέλω νὰ εἰσέλθω, κύριε, καθὼς παρατηρεῖτε, ἀπήντησεν ἡ ξένη γαλλιστί, ἀλλὰ μετὰ προφορᾶς ὅπως ἰταλικῆς.

— Λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ κτυπᾶτε ἐκεῖ, διότι ἡ θύρα αὕτη μίαν φορὴν μόνον τὴν ἡμέραν ἀνοίγεται, πρὸς τοὺς πτωχοὺς, ἀλλ' ἡ ὥρα πλέον παρῆλθε.

— Καὶ τί λοιπὸν νὰ κάμω ; ἐπιθυμῶ νὰ ὁμιλήσω πρὸς τὴν ἡγουμένην, εἶπεν ἡ γυνή.

— Κτυπήσατε καλλίτερον τὸ θυρίδιον ἐκεῖ εἰς τὸ ἄκρον, ἢ σημάνατε, ἂν θέλετε, τὸν κώδωνα τῆς μεγάλης θύρας.

Ἐτερός τις διαβάτης ἐπλησίασεν.

— Ἡξεύρετε, κυρία, εἶπεν, ὅτι τώρα ἡγουμένη εἶνε ἡ Αὐτῆς Βασιλικῆ Ὑψηλότης ἡ δέσποινα Λουδοβίκη ;

— Τὸ ἡξεύρω, σὰς εὐχαριστῶ.

— Νὰ μὴ βσκαθῇ, μωρὲ παιδί, τί ἄλογο τὸ ἔχει ! ἀνέκραξε δραγόνος τις τῆς βασιλείσεως διερχόμενος καὶ αὐτὸς ἐκεῖθεν. Ἡξεύρετε ὅτι, ἂν αὐτὸ τὸ ἄλογον ἦνε νέον, ἀξίζει πεντακόσια λουδοβίκια ἔτσι, κλειστὰ τὰ μάτια !

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐπροξένησαν αἰσθησιν εἰς τὸ πλῆθος.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν μοναχὸς τις ἤνοιξε δρόμον μεταξὺ τοῦ πλῆθους τῶν περιέργων, ἐπλησίασε πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ διὰ μυστικοῦ, πρὸς αὐτὸν μόνον γνωστοῦ, ἤνοιξε τὴν θύραν, ἣν αὕτη ἔκρουεν.

— Εἰσέλθετε, κυρία, εἶπε, καὶ λάβετε μαζὺ σας καὶ τὸν ἵππον.

Ἡ γυνή, ἀνυπόμονος οὕσα νὰ σωθῇ ἐκ τῶν περιέργων βλεμμάτων τῶν συναθροισθέντων περὶ αὐτῆς, ἔσπευσε ν' ἀκολουθήσῃ τὴν συμβουλήν, καὶ εἰσῆλθε μετὰ τοῦ ζώου εἰς τὴν ἀνοικτὴν ἤδη θύραν.

Ἀφοῦ δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ παρετήρησεν ὅτι ἦτο μόνη, ἐκίνησεν ὀλίγον τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου τῆς, τὸ δὲ ζῶον ἐτινάχθη σύσσωμον, καὶ τόσον κρότον ἀπετέλεσε διὰ τοῦ τιναγμοῦ ἐκείνου, ὥστε ὅλη ἡ αὐλὴ ἀντήχησεν· καὶ ἰδοὺ παρουσιάσθη μοναχὴ τις, ἣν ἡ θυρωρὸς.

— Τί θέλετε, κυρία ; ἀνέκραξε· τίνι τρόπῳ εἰσῆλθατε διὰ τῆς θύρας ταύτης ;

— Ἐνας μοναχὸς μοῦ ἤνοιξεν ἀπ' ἐξω, ἀπεκρίθη· ἐπεθύμουν νὰ ὁμιλήσω πρὸς τὴν ἡγουμένην.

— Ἀπόψε δὲν δέχεται κανένα.

— Καὶ ὅμως μὲ εἶπον, ὅτι καθήκον τῶν ἡγουμένων εἶνε νὰ δέχωνται εἰς οἰανδήποτε ὥραν τῆς ἡμέρας εἴτε τῆς νυκτός, τὰς ἀδελφάς των, ὅσαι ἔρχονται πρὸς αὐτὰς διὰ νὰ ταῖς ζητήσωσι βοήθειαν.

— Καλὰ, ἀλλὰ ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης εἰσῆλθεν εἰς τὴν μονὴν χθὲς μόλις, καὶ μόλις ἐγκατεστάθη εἰς τὸ κατάλυμά της, καὶ ἀπόψε μάλιστα ἔχει προσκεκλημένην σύνοδον.

— Κυρία ! κυρία ! ὑπέλαβεν ἡ ξένη, ἔρχομαι ἀπὸ πολὺ μακρὰν, ἔρχομαι ἀπὸ τὴν Ρώμην. Ἐξήκοντα λεύγας διήνυσα ἔφιππος, καὶ εἶμαι κατακουρασμένη.

— Τί νὰ σὰς κάμω ! τοιαύτη εἶνε ἡ διάταξις.

— Ὅσια μου ἀδελφῇ, ἔχω νὰ ἐκμυστηρευθῶ εἰς τὴν ἡγουμένην σας πράγματα πολὺ κατεπείγοντα.

— Ἐπιστρέψατε αὖριον.

— Ἀδύνατον... δὲν δύναμαι νὰ μείνω εἰς ξενοδοχεῖον.

— Διατί ;

— Διότι δὲν ἔχω χρήματα, ὀβολόν.

Ἡ μοναχὴ παρετήρησεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἑκθαμβος τὴν πλήρη πολυτίμων κοσμημάτων καὶ κάτοχον τοσοῦτον ὠραίου ἵππου γυναῖκα, ἥτις ὠμολόγει ὅτι δὲν εἶχεν ἵνα πληρώσῃ ἐπὶ μίαν νύκτα ἐνοίκιον καταλύματος.

— ὦ ! μὴ διδετε καμμίαν προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους μου, καθὼς καὶ εἰς τὰ φορέματά μου, εἶπεν ἡ νεαρὰ γυνή· ὄχι, δὲν εἶπον ὅλην τὴν ἀλήθειαν, ἰσχυρίζομένη ὅτι δὲν ἔχω χρήματα, διότι παντοῦ ἴσως ὅπου ὑπάγω μὲ δέχονται καὶ ἐμπιστεύονται ὅταν τοὺς εἴπω ὅτι πληρόνω. Ὅχι ! ὄχι ! ἐγὼ ἦλθα ἐδῶ νὰ ζητήσω ὄχι κατάλυμα· ἀλλὰ καταφύγιον.

— Κυρία μου, δὲν ὑπάρχει αὐτὸ μόνον τὸ μοναστήριον εἰς Σαῖν-Δενή, εἶνε καὶ ἄλλα, καὶ ἕκαστον ἔχει καὶ τὴν ἡγουμένην του.

— Ναί, ναί, τὸ γνωρίζω, ἀλλὰ δὲν θέλω ν' ἀπευθυνθῶ εἰς τὴν τυχοῦσαν ἡγουμένην, ὅσια μου ἀδελφῇ.

— Νομίζω ὅτι ἀπατάσθε. Ἡ δέσποινα Λουδοβίκη δὲν ἀσχυλεῖται καθόλου περὶ τῶν ἐγκοσμίμων.

— Τί σὰς βλάπτει ; εἰπέτε της ὅτι θέλω νὰ τῆς ὁμιλήσω, καὶ βλέπομεν.

— Ἀλλά... σὰς λέγω ἔχει τῶρα σύνοδον.

— Μετὰ τὴν σύνοδον.

— Τώρα μόλις ἤρχισεν.

— Ἐμβαίνω εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ περιμένω προσευχομένη.

— Πολὺ λυποῦμαι, κυρία μου.

— Τί ;

— Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ περιμένετε.

— Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ περιμένω ;

— Ὅχι.

— ὦ ! ἡπατόμην λοιπόν ; δὲν εἶμαι λοιπὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ; ἀνέκραξεν ἡ ξένη μετὰ τοσαύτης συγκινήσεως, ὥστε ἡ μοναχὴ, μὴ τολμήσασα νὰ προβῇ περαιτέρω εἰς ἀντίστασιν, εἶπεν :

— Ἀφοῦ ἔχει οὕτω, πηγαίνω νὰ ἴδω.

— ὦ ! εἰπέτε εἰς τὴν Αὐτῆς Ὑψηλότητα, προσέθεσεν ἡ ξένη, ὅτι ἔρχομαι ἀπὸ τὴν Ρώμην· ὅτι καθ' ὁδὸν δις μόνον ἐσταμάτησα ὀλίγας στιγμὰς διὰ νὰ λάβω τὸν ἀναγκαῖον ὕπνον, εἰς Μαγεντιάν καὶ εἰς Στρασβούργον, καὶ

ὅτι τέσσαρας τώρα ἡμέρας ὁδοιπορῶ οὐδόλως ἀναπαυομένη, εἰμὴ μόνον ὅσον ἥρκει διὰ ν' ἀναλαμβάνω δύναμιν διὰ νὰ κρατῶμαι ἐπὶ τοῦ ἵππου, καθὼς καὶ τὸ πτωχὸν αὐτὸ ζῶον ν' ἀναλαμβάνῃ δυνάμεις, ὥστε νὰ μὲ κρατῇ.

— Θὰ τὰ εἶπω, ἀδελφὴ μου.

Καὶ ἡ μοναχὴ ἀπῆλθε. Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἐφάνη καὶ ἄλλη μοναχὴ ὁδηγουμένη ὑπὸ τῆς πρώτης.

— Αἴ; ἡρώτησεν ἡ ξένη, ἀνυπομονοῦσα ν' ἀκούσῃ τὴν ἀπάντησιν.

— Ἡ Αὐτῆς Βασιλικὴ Ὑψηλότης εἶπε, κυρία, ἀπήντησεν ἡ νεωστὶ ἐλθοῦσα μοναχὴ, ὅτι ἀπόψε εἶνε ἀδύνατον νὰ ὁμιλήσετε μετ' αὐτῆς, ἀλλὰ νὰ μείνετε εἰς τὴν μονήν, ἀφοῦ δὲν ἔχετε ἄστυλον. Λοιπὸν εἰσέλθετε, ἂν ἀγαπᾶτε, καὶ ἂν ἦσθε κουρασμένη πολὺ, ἡ κλίνη σας εἶνε ἐτοίμη.

— Ἀλλ' ὁ ἵππος μου;

— Φροντίζουν καὶ περὶ αὐτοῦ μείνετε ἡσυχῇ.

— Εἶνε ἡμερὸς ὡς ἀρίσιον. Ὀνομάζεται Τζιρίτ, καὶ ὅταν ἀκούσῃ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἀκολουθεῖ ὅποιονδῆποτε. Σᾶς τὸν συνιστῶ πολὺ, διότι εἶνε ζῶον θαυμασίον.

— Θὼ τὸν περιποιηθῶμεν ὅπως καὶ τοὺς ἵππους τοῦ βασιλέως.

— Εὐχαριστῶ.

— Ὁδήγησαν τώρα, ἀδελφὴ μου, τὴν κυρίαν εἰς τὸν θάλαμόν της, εἶπεν ἡ ἐτέρα μοναχὴ.

— Ὅχι εἰς τὸν θάλαμόν μου, ἀλλ' εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Δὲν ἔχω ἀνάγκην ὑπνου, ἀλλὰ προσευχῆς.

— Ἰδοὺ ἡ ἐκκλησία· εἰσέλθετε, εἶπεν ἡ μοναχὴ δεικνύουσα μικρὰν τινα θύραν πλαγίαν, ἄγουσαν εἰς τὸν ναόν.

— Καὶ πότε θὰ ἴδω τὴν κυρίαν ἡγουμένην; ἡρώτησεν ἡ ξένη.

— Αὖριον.

— Αὖριον τὸ πρῶτ;

— Ὡ! τὸ πρῶτ δὲν γίνεται.

— Διατί;

— Διότι αὖριον τὸ πρῶτ ἔχει νὰ ὑποδεχῇ ἐπίσημον ἐπίσκεψιν.

— Ὡ! τίς ἄλλος ἔχει τόσῃ ἀνάγκῃ τῆς ἐπισκέψεώς της ὅσον ἐγώ;

— Ἡ δέσποινα Δελφίνη, ἥτις αὖριον περιμένεται, θὰ μᾶς κάμῃ τὴν τιμὴν νὰ σταματήσῃ δύο ὥρας διερχομένη ἐντεῦθεν. Τοῦτο εἶνε μεγίστη εὐνοια πρὸς τὴν μονήν μας· ὥστε ἐννοεῖτε...

— Ὡ! δυστυχία! Ἐντοσοῦτῳ, εἶπεν ἡ ξένη παρατηροῦσα πέριξ μετὰ ρίγους καὶ ἀνησυχίας, εἶμαι ἀσφαλὴς ἐδῶ, ἕως ὅτου ἴδω τὴν κυρίαν ἡγουμένην.

— Πῶς ἀσφαλὴς! ἐννοεῖται· Ἐδῶ δὲν ἐμβαίνει κανεὶς. Ὁ οἶκος αὐτὸς εἶνε ἄστυλον εἰς ἐγκληματίας, πολὺ μᾶλλον εἰς...

— Δραπέτας, πῶς; εἶπεν ἡ ξένη· καλᾶ. Ὡστε λοιπὸν κανεὶς ἐδῶ δὲν ἐμβαίνει.

— Ἄνευ ἀδείας, ὅχι, κανεὶς.

— Ὡ! ἀλλ' ἂν ἐλάμβανεν αὐτὴν τὴν ἀδειαν, Θεέ μου, Θεέ μου, εἶπεν ἡ ξένη, ἐκεῖνος ὅστις ἔχει τόσῃ ἰσχύν!

— Ποῖος; ἡρώτησεν ἡ μοναχὴ.

— Κάνεις, κανεὶς.

— Αὐτὴ ἡ δυστυχὴς δὲν θὰ εἶνε εἰς τὰ λογικά της, ἐψιθύρισεν ἡ μοναχὴ.

- Τὴν ἐκκλησίαν, τὴν ἐκκλησίαν, ὑπέλαβεν ἡ ξένη.
- Ἐλθετε, κυρία, νὰ σὰς ὀδηγήσω.
- Διότι μὲ καταδιώκουν, ἐννοεῖτε γρήγορα, γρήγορα, τὴν ἐκκλησίαν.
- ὦ! ἀμεριμνεῖτε, διότι οἱ τοῖχοί μας εἶνε ἰσχυροί, εἶπεν ἡ δευτέρα μοναχὴ μειδιῶσα μετὰ συμπαθείας. Ἀλλ' ἂν ἦσθε πολὺ κουρασμένη, ἀναπαυθῆτε καλλίτερον εἰς τὴν κλίνην σας, παρὰ νὰ πονέσετε τὰ γόνατά σας ἐπὶ τῶν μαρμάρων τοῦ ναοῦ.
- Ὁχι, ὄχι, θέλω νὰ προσευχηθῶ· νὰ προσευχηθῶ, ὥστε ὁ Θεὸς νὰ ἀποδιώξῃ τοὺς καταδιώκοντάς με, ἀνέκραξεν ἡ νεαρὰ γυνὴ εἰσερχομένη εἰς τὴν θύραν, τὴν ὁποίαν τῇ ἔδειξεν ἡ μοναχὴ, καὶ τὴν ἐκείνη ἐκλείσεν ὀπισθὲν τῆς.
- Ἡ μοναχὴ, περιέργως ὡς πᾶσαι αἱ μοναχαί, περιηγήθη τὸν ναὸν ἔξωθεν, καὶ σταματήσασα εἰς ἓν παράθυρον εἶδεν ἐντὸς τὴν ἀγνωστον γυναῖκα, γονυκλινῇ ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ καὶ μετὰ κλαυθμῶν ἱκετεύουσαν.

Η'

Οἱ πολῖται τῶν Παρισίων.

Τῷ ὄντι, ὡς προεῖπεν ἡ μοναχὴ πρὸς τὴν ξένην, ἐτελεῖτο σύνοδος εἰς τὴν μονὴν· ἡ δὲ σύνοδος αὕτη σκοπὸν εἶχε τὴν σύσκεψιν δι' ὁποίου μέσου ὤφειλιν νὰ ὑποδεχθῶσιν ὅσον τὸ δυνατόν λαμπρότερον τὴν θυγατέρα τῶν Καισάρων.

Μαθοῦσα ἡ δέσποινα Λουδοβίκη ὅτι ἡ Δελφίνη ἐσκόπευε νὰ σταματήσῃ ἐπὶ τινὰς ὥρας εἰς Σαῖν - Δενή, ἀπέστειλεν ἑκτακτον εἰς Βερσαλλίας ἀπεσταλμένον καὶ τὴν ἰδίαν ἐκείνην νύκτα ἀφίχθη ἀμαξά πλήρης πολυτίμων στολισμάτων. Ἐξετιμῶντο ταῦτα ὑπὲρ τὰς ἐξακοσίας χιλιάδας φράγκων.

Διό, ἅμα διεδόθη ἡ φήμη, ὅτι ἡ πομπὴ θὰ ἐγίνετο τοσοῦτον πολυτελής, διηγέρθη εἰς ἀμετρον βαθμὸν ἡ τῶν Παρισίων περιέργεια· ὅθεν ἔσπευσαν ἀπὸ πρωίας κατὰ δεκάδας, ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας ὅλοι οἱ κάτοικοι πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἡ Δελφίνη θὰ διήρχετο.

Ὅλα τὰ εἰς Σαῖν-Δενή εὐρισκόμενα διάφορα στρατιωτικὰ τάγματα ἔλαβον τὰ ὅπλα καὶ παρετάσσοντο κατὰ διπλοὺς στοίχους, ἵνα σχηματίσωσι δρόμον ἀνεπηρέαστον ἐκ τῆς παλιρροίας ἐκείνης τοῦ λαοῦ. Οἱ μὲν ἀνέβαινον εἰς τὰ περὶ τὰς μεγάλας οἰκοδομὰς ἐδῶλια, οἱ δὲ μέχρι τῶν ἀναγλύφων, ἅτινα εὐρίσκονται εἰς τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα τῶν ἀνακτόρων. Παρετηροῦντο πανταχοῦ κεφαλαί, παιδιὰ ἐπὶ τῶν προστέγων τῶν θυρῶν, ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἰς τὰ παράθυρα, τέλος χιλιάδες περιέργων, — καταφθανόντων ἀργὰ πλέον, ὥστε νὰ λάβωσι θέσιν κατ' ἄλληλον, — ὁμοιαζόντων μύρμηκας ἀεικινήτους, ἀναρριχωμένων ἐπὶ τῶν δένδρων, ἅτινα εὐρίσκονται ἐνθεν καὶ ἐνθεν κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπὸ Σαῖν-Δενή πρὸς τὴν Μουέττην, ὅθεν ἔμελλε νὰ διέλθῃ ἡ Δελφίνη, καὶ διασκορπιζομένων ἐπὶ τῶν κλάδων.

Φαντάσθητε ἤδη τὸν Γιλβέρτην ἐντὸς τοῦ πλήθους ἐκείνου μικρὸν, μόνον, δισταζόντα, ἀγνοοῦντα τοὺς τόπους, καὶ τόσον ὑπερήφανον, ὥστε νὰ μὴ καταδέχεται ἂν νὰ ἐρωτήσῃ τινὰ διὰ τὴν ἐλαχίστην πληροφορίαν· διότι, ἀφότου ἔφθασεν εἰς Παρισίους, ἡξίου νὰ φαίνηται τέλειος Παρισινός.

Ἐπορεύετο λοιπὸν, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ποῦ, ὅπου τὸ πλῆθος ἐπορεύετο. Ἐν τούτοις ἀνάγκη νὰ μάθῃ τέλος πάντων εἰς ποῖον μέρος εὐρίσκετο. Παρετή-

ρησε παιδία τινὰ ἀναβαίνοντα ἐφ' ἐνὸς δένδρου· δὲν ἐτόλμησε ν' ἀποδυθῇ τὸ ἔνδυμά του καὶ νὰ τὰ μιμηθῇ, μολονότι ἡ καρδιά του τὸν παρεκίνει, ἀλλ' ἐπλησίασεν εἰς τὸ δένδρον. Ἄλλοι, ἀτυχεῖς ὡς αὐτόν, ἀγνοοῦντες, εἰς ὅποιαν θέσιν εὐρίσκοντο καὶ πατοῦντες καὶ οὗτοι τοὺς πόδας ἄλλων, ἢ καὶ πατούμενοι ὀπισθεν ὑπὸ ἄλλων, συνέλαβον τὴν καλὴν, ιδέαν νὰ ἐρωτήσωσι τοὺς ἐπὶ τῶν δένδρων ἀναρριχωμένους· ἔμαθον δὲ παρ' ἐνὸς ἐξ αὐτῶν ὅτι μεταξὺ τῆς μονῆς καὶ τῶν στρατευμάτων ὑπῆρχε μέγα κενὸν διάστημα.

Ἐνθαρρυνθεὶς ὁ Γιλβέρτης ἐκ τῆς πρώτης ταύτης ἀπαντήσεως, ἠρώτησε καὶ αὐτὸς ἂν ἐφαίνοντο ἅμαξαι καταφθάνουσαι.

Δὲν ἐφαίνετο ἔτι τίποτε ἕτερον εἰμὴ κονιορτὸς πολὺς εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς τετάρτου λεύγης. Τοῦτο καὶ μόνον ἐπεθύμει ὁ Γιλβέρτης νὰ μάθῃ· τὰ ὀχήματα δὲν ἐφθασαν ἀκόμη, ὡς ἐφοβήθη· ὅθεν δὲν ἐπεθύμει πλέον ἄλλο τι ἢ νὰ πληροφορηθῇ πόθεν ταῦτα θὰ διήρχοντο.

Εἰς Παρισίους, ὁπόταν τις διέρχεται πληθὺν ἀνθρώπων, χωρὶς νὰ συνάψῃ συνομιλίαν με' τινὰ ἐξ αὐτῶν, ἐκλαμβάνεται ἢ ὡς κωφός, ἢ ὡς ἄλαλος, ἢ ὡς Ἀγγλος.

Μόλις ὁ Γιλβέρτης ὀπισθοπόρῃσεν ὀλίγον ἵνα ἀποσπασθῇ ἐκ τοῦ πλήθους, καὶ ἰδοὺ ἀπαντᾷ πλησίον λάκκου τινὸς οἰκαγένειάν τινα καθήμενην ἐκεῖ καὶ προγευματίζουσαν.

Συνέκειτο δ' αὕτη ἐκ τῆς κόρης, νέας ξανθῆς, ὑψηλῆς, γλαυκώπιδος, σεμνῆς καὶ πλήρους συστολῆς.

Τῆς μητρός, σωματώδους, κοντῆς καὶ φιλογέλου γυναικὸς λευκοτάτους ἔχουσα τοὺς ὀδόντας καὶ ζωηρὰν τὴν ὄψιν.

Τοῦ πατρός, κεχωσμένου εἰς μακρότατον ἔνδυμα, μὴ ἐξερχομένου ἐκ τῆς ἱματιοθήκης εἰμὴ κατὰ πᾶσαν κυριακὴν, καὶ ὅμως τὸ ἐφόρει κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, τὸ ἔβλεπε δὲ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ.

Τῆς θείας, ὑψηλῆς, ἰσχυρῆς, ξηρᾶς καὶ ἰδιοτρόπου.

Καὶ τῆς θεραπαινίδος, ἣτις ἐγέλα ἀκαταπαύστως διότι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὁ ὑπηρέτης ἀπετέλει μέλος τῆς οἰκογενείας παρὰ τῇ ὁποίᾳ ὑπηρετεῖ. Ἦν μεγίστη ἀναλογία μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἰκιακοῦ κυνός· ἐνίοτε ἐδέρετο, πλὴν οὐδέποτε ἀπεβάλλετο.

Πάντες δὲ οὗτοι προγευματίζον.

Ὁ Γιλβέρτης παρετήρησε τὴν σκηνὴν ταύτην διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ ὀφθαλμοῦ ἥτο καθόλου νέα δι' αὐτόν. Κεκλεισμένος εἰς τὸν πύργον Ταβερνέῦ ἐκ γενετῆς του, ἐγνώριζε μὲν τί ἐστὶν ἄρχων καὶ ὑπηρέται αὐτοῦ, ἀλλ' ἠγνοεῖ παντελῶς τὰ ἦθη τῆς μεσαιᾶς τάξεως τῶν πολιτῶν.

Τῷ ἤρσαν πολὺ καὶ ἵνα λάβῃ εὐκαιρίαν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς παρατηρήσεις του, εὗρε δένδρον τι ἐκεῖ πλησίον των, ἀφῆρεσε τὸν πῖλόν του, ἐξήγαγε τὸ μανδήλιόν του, ἤπλωσεν αὐτὸ χαμαὶ ἐπὶ τῶν χόρτων, καὶ ἐκάθισε στρέφων τὸ πρόσωπον ἀλλαχοῦ.

— Ἰδοὺ ἓνας νέος προνοητικός, εἶπεν ἡ μήτηρ.

Ἡ κόρη ἠρυθρίασεν.

Ἡ κόρη ἠρυθρίασάκις ἐγένετο λόγος ἐνώπιόν της περὶ νέου τινός, πρᾶγμα τὸ ὅποιον τὰ μέγιστα ἔτερπε τοὺς γονεῖς.

— Ἰδοὺ νέος προνοητικός, ἐπανελάθεν ἡ μήτηρ.

Τφόντι· οἱ τῆς μεσαιάστᾶξεως Παρισίνοί, πρῶτον πάντων ἐφελκύνουσι τὴν προσοχὴν ἐπὶ ἐλαττώματός τινος ἢ πλεονεκτημάτος ἡθικοῦ.

Ὁ πατὴρ ἐστράφη.

— Καὶ εὐειδῆς, εἶπε.

Τὸ ἐρύθημα τῆς κόρης ἤυξησε.

— Φαίνεται ὅτι ἐκουράσθη πολὺ, εἶπεν ἡ θεραπαινίς· νὰ κουράζεται ἕνας νέος χωρὶς νὰ εἰπῇ κανεὶς ὅτι ἐσήκωνε καὶ τίποτε!

Σημειώτεον ὅτι ἡ θεραπαινίς εἶχε φέρει ἐκεῖ τὸ πρόγευμα ἐντὸς κανίστρου.

— Ὁ κνηρὸς, εἶπεν ἡ θεία.

— Κύριε, ἠρώτησεν ἡ μήτηρ ἀποταθεῖσα πρὸς τὸν Γιλβέρτην, ἀργοῦν ἀκόμη νὰ ἔλθουν τὰ βασιλικὰ ὄχηματα;

Ὁ Γιλβέρτης ἐστράφη, καὶ ἰδὼν ὅτι πρὸς αὐτὸν ἀπετείνετο ἡ ἐρώτησις ἀνηγέρθη ὀρθίος καὶ ἐχαιρέτισεν.

— Ἰδοὺ νέος εὐγενής, εἶπεν ἡ μήτηρ.

Ἡ κόρη ἔγινεν ὀλοπόρφυρος.

— Οὐτε ἐγὼ γνωρίζω, κυρία μου, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης· ἤκουσα μόνον νὰ λέγουν ὅτι εἶδαν εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς τετάρτου λεύγης κονιορτόν!

— Πλησιάζσατε, κύριε, εἶπεν ὁ πατήρ, καὶ ἂν ἀγαπᾶτε λάβετε μέρος εἰς τὴν τράπεζάν μας.

Ὁ Γιλβέρτης ἐπλησίασε. Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ἐπεινα· ἀλλὰ τῶρα χρήματα εἶχε, λοιπὸν ἔκρινεν ἄτοπον νὰ δεχθῇ τὴν προσφορὰν ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους κατὰ πρῶτον ἔβλεπεν.

— Εὐχαριστῶ, κυρίέ μου, εἶπεν, ἐπρογευματίσα.

— Ἄν ἤλθετε, κύριε, καὶ ὑμεῖς, εἶπεν ἡ μήτηρ, ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέρος διὰ νὰ ἰδῇτε τὴν παράταξιν, δὲν θὰ διακρίνετε τίποτε.

— Ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς, ὑπέλαθε μειδιῶν ὁ Γιλβέρτης, διατὶ λοιπὸν ἐλάβετε θέσιν εἰς τὸ μέρος τοῦτο;

— ὦ! ὅσον δι' ἡμᾶς, εἶπεν ἡ μήτηρ, ἀλλάσσει· ἔχομεν ἕνα ἀνεψιὸν δεκανέα, καὶ εἶνε σήμερον ἐν ὑπηρεσίᾳ εἰς τὴν σημερινὴν πομπήν.

Ἡ νεάνις κατέστη ἰόχρους ἐκ τοῦ πολλοῦ ἐρυθήματος.

— Θὰ στέκεται ἐμπρὸς εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Κυανοῦ Ταῶ· ἐκεῖ τὸν διώρισαν.

— Καὶ σὰς παρκαλῶ, ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης, ποῦ εἶνε ὁ Κυανοῦ Ταῶς;

— Ἰσα ἰσα ἀντικρὺ τοῦ μοναστηρίου τῶν Καρμηλιτῶν, ὑπέλαθεν ἡ μήτηρ· ὑπεσχέθη νὰ μᾶς κάμῃ θέσιν ὀπισθεν τῶν στρατιωτῶν του· θὰ ἔχωμεν ἐκεῖ ἕν ἐδῶλιον καὶ θὰ βλέπωμεν ἐξαίρετα.

— Ἄν ἀγαπᾶτε, κύριε, ἔλθετε μαζὶ μας καὶ ὑμεῖς, ὑπέλαθεν ὁ πατήρ.

— ὦ! κυρίέ μου, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, δὲν ἐπεθύμουν νὰ σὰς δώσω τὴν παραμικρὰν ἐνόχλησιν.

— Νᾶ! ἐξ ἐναντίας, εἶπεν ἡ μήτηρ, θὰ μᾶς βοηθήσετε νὰ ὑπάγωμεν ἕως ἐκεῖ, διότι θὰ ᾔην ὀλίγον δύσκολον μέσθαι εἰς τόσον κόσμον καὶ ἕνας μόνος ἄνδρας δὲν ἄρκει διὰ τέσσαρας γυναῖκας.

Ὁ Γιλβέρτης εἶδεν ὅτι ἡ χάρις τὴν ὁποῖαντ' ᾧ προσέφερον ἀντημείβετο, διότι καὶ αὐτὸς καθίστατο χρήσιμος, καὶ ἐδέχθη.

— Ἄς ἰδῶμεν τῶρα εἰς ποῖαν ἀπὸ ὅλας μας θὰ προσφέρῃ τὸν βραχίονά του, εἶπεν ἡ θεία.

Ὁ Γιλβέρτης προσέφερεν αὐτὸν εἰς τὴν μητέρα.

— ὦ! τὸν αὐθάδη! εἶπεν ἡ θεία.

Ἦρχισαν δὲ νὰ βαδίζωσιν. Ὁ Γιλβέρτης προεπαρεύετο, ὁ πατὴρ ἤρχετο κατόπιν, μεταξὺ τῆς ἀδελφῆς καὶ τῆς θυγατρὸς του· καὶ ὀπισθεν αὐτῶν ἡ ὑπηρετρία κρατοῦσα τὸ κἀνίστρον.

— Κύριοι, σὰς παρακαλῶ, ἔλεγεν ἡ μήτηρ μὲ τὸν ἐλεύθερόν της γέλωτα πρὸς τὸ πλῆθος· κύριοι, σὰς παρακαλῶ! κύριοι, κάμετέ μας τὴν χάριν, ὀλίγον τόπον...

Καὶ τὸ πλῆθος ἤνοιγε καὶ ἄφινε νὰ διέρχεται μετὰ τοῦ Γιλβέρτου, ὅπισθεν δ' αὐτῶν καὶ τοὺς λοιποὺς τῆς οἰκογενείας.

Ὁ Θεὸς βεβαίως ἐπεμψεν εἰς τὸν φιλόσοφόν μας τοὺς καλοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους· ἄλλως ἦτο ἀδύνατον νὰ εὕρῃ θέσιν, ὡς ἦτον ἄπειρος καὶ ἀνίκανος.

Βῆμα πρὸς βῆμα ἐπλησίασαν πρὸς τὴν πλατεῖαν τῆς Μονῆς καὶ ἐπροχώρησαν μέχρι τοῦ φραγμοῦ, ὃν ἀπετέλουν αἱ γραμμαὶ τῶν στρατιωτῶν.

Ἐκεῖ δὲ ὅταν ἐφθασαν ὁ πατὴρ τῆς οἰκογενείας ἀνυψώθη ὑπεράνω τῶν ὤμων τοῦ Γιλβέρτου, καὶ διέκρινεν εἰς εἴκοσι βημάτων ἀπόστασιν ἐξ αὐτοῦ τὸν ἀνεψιὸν τῆς γυναικὸς του, ὅστις ἔστριψε τὸν μύστακα.

Ὁ οἰκογενειάρχης ἔκαμε διὰ τοῦ πύλου του τσαυτὰ πολλὰ καὶ παράδοξα σχήματα, ὥστε ὁ δεκανεὺς, ἐπὶ τέλους τὸν παρετήρησεν, ἐφθασε πρὸς αὐτόν, καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τοὺς συστρατιώτας του νὰ κάμωσιν ὀλίγην θέσιν· πραγματικῶς οἱ στρατιῶται ἔκαμαν θέσιν, δι' ἧς παρὰ ταῦτα διήλθον ὁ Γιλβέρτης, ἡ μήτηρ, ὁ πατὴρ, ἡ ἀδελφὴ του καὶ ἡ θυγάτηρ, κατόπιν δὲ καὶ ἡ ὑπηρετρία, ἥτις διερχομένη ἀφῆκε φωνὴν φόβου καὶ διχυθύνθη μὲ ὀφθαλμοὺς ἀγρίους ἐκτὸς τῆς γραμμῆς τῶν στρατιωτῶν, πρὸς τὸ πλῆθος, ἀλλ' οὐδὲ κἀν ἐφρόντισαν οἱ κύριοί της νὰ ἐρωτήσωσι τί τῆς συνέβη.

Ἀφοῦ ἀπαξ ἐτοποθετήθησαν, ὁ Γιλβέρτης νύχαραρίστησε τὸν οἰκογενειάρχην, οὗτος δὲ τὸν Γιλβέρτην, ἡ μήτηρ ἐπειράθη νὰ τὸν κρατήσῃ, ἡ θεία τὸν προσεκάλεσε νὰ ἀπέλθῃ, καὶ ἀπεχωρίσθησαν ἵνα μὴ συναντηθῶσι πλέον.

Εἰς τὸ μέρος ἔνθα ἤδη εὐρίσκετο ὁ Γιλβέρτης δὲν ἠδύνατο νὰ προχωρήσῃ ὁ τυχών· εὐκόλως λοιπὸν προεχώρησε πρὸς μεγάλην τιὰ φιλύραν, ἀνέβη ἐπὶ πέτρας τινός, ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ χαμηλοτέρου κλάδου, καὶ ἐκεῖ περιέμενεν.

Ἡμίσειαν ὥραν μετὰ ταῦτα ἠκούσθησαν τὰ τύμπανα, ἐβρόντησε τὸ πυροβόλον καὶ ὁ μεγαλοπρεπέστατος κώδων τῆς μητροπόλεως διέχυσεν εἰς τὸν ἄνεμον τὸν πρῶτον αὐτοῦ βόμβον.

Τὰ βασιλικά ὀχήματα.

Ἀλαλαγμὸς φωνῶν βαθμηδὸν πλησιάζων προσέβαλε τὴν ἀκοὴν τοῦ Γιλβέρτου, ὅστις καὶ ἐρρίγησε σύσσωμος.

Ἐκράυαζον: Ζήτω ὁ βασιλεὺς.

Διετηρεῖτο τότε εἰσέτι ἡ συνήθεια αὕτη.

Στρόβιλος ἵππων χρεμετίζόντων, καταχρύσων, κεκαλυμμένων ὑπὸ πορφύρας διεχύθη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ· ἐκάθηντο δ' ἐπ' αὐτῶν οἱ χωροφύλακες καὶ οἱ σωματοφύλακες.

Εἶτα ἐφάνη βαρὺς τις καὶ μεγαλοπρεπὴς δίφρος.

Ὁ Γιλβέρτης παρετήρησέ τινα φέροντα ἐπὶ τοῦ στήθους πλατεῖαν ταϊνίαν κυανὴν καὶ ἔχοντα τὴν κεφαλὴν κεκαλυμμένην. Εἶδε τὴν ψυχρὰν καὶ διαπεραστικὴν λάμψιν τοῦ βασιλικοῦ βλέμματος, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ὅλων αἱ κεφαλαὶ προσέκλινον καὶ ἀπεκαλύπτοντο.

Ἐκθαμβὸς εἰς τὴν θέαν ἐκείνην, ἐλησμόνησε ν' ἀφαιρέσῃ τὸν πῖλόν του.

Εἰς τὴν ἑκστασίιν του αἰσθάνεται χεῖρα καταφερομένην σφοδρῶς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἰδοὺ τὸ κάλυμμά του ἔπεσε κατὰ γῆς.

Σπεύδει, τὸ ἀρπάζει, ἀνεγείρει τὴν κεφαλὴν, καὶ βλέπει τὸν ἀνεψιὸν τοῦ οἰκογενειάρχου, ὅτι τὸν παρετῆρει δι' εἰρωνικοῦ μειδιήματος, ἰδίῳ τοῖς στρατιωτικοῖς.

— Ὁ βασιλεὺς, τῷ λέγει, περνᾷ, καὶ δὲν βγάξεις τὸ καπέλλο σου ;

Ὁ Γιλβέρτης ὡχρίασε, παρετήρησε τὸν πλήρη κοινοῦ πῖλόν του, καὶ ἀπεκρίθη :

— Εἶνε πρώτη φορά, κατὰ τὴν ὁποίαν βλέπω τὸν βασιλέα, κύριε, καὶ ἐλησμόνησα τῶντι νὰ τὸν χαιρετίσω. Ἀλλὰ δὲν ἤξευρα...

— Δὲν ἤξευρες ; εἶπεν ὁ στρατιώτης συσπῶν τὰς ὀφρῦς.

Ὁ Γιλβέρτης ἐφοβήθη μὴ τὸν διώξωσιν ἐκ τῆς θέσεώς του, ἐξ ἧς ἔμελλε νὰ ἴδῃ τὴν Ἀνδρεάδα διαβαίνουσαν· ὁ ἔρω, ὅστις ἔβραζεν ἐν τῇ καρδίᾳ, κατηύνασε τὴν φιλαυτίαν του.

— Συγχώρησέ με, ἀδελφέ, λέγει, εἶμαι ἐπαρχιώτης.

— Καὶ ἦλθες τώρα εἰς Παρίσιους διὰ νὰ σπουδάσῃς ἴσως ;

— Ναί, κύριε, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης.

— Αἶ, καλὰ ! ἀφοῦ λοιπὸν ἔχει οὕτω, μάθε κόσμον, εἶπεν ὁ δεκανεὺς ἐμποδίζων τὴν χεῖρα τοῦ Γιλβέρτου, ὅστις ἠτοιμάζετο νὰ φορέσῃ πάλιν τὸν πῖλόν του· μάθε ὅτι καὶ τὴν δέσποιναν Δελφίνην τὴν χαιρετοῦν ὡς τὸν βασιλέα, καὶ τοὺς βασιλόπαιδας ὡς τὴν δέσποιναν Δελφίνην, καὶ τέλος πάντων, ὡς τὸ ὄχημα τοῦ βασιλέως, οὕτω χαιρετοῦν καὶ ὅσα ἄλλα φέρουσιν ἐπάνω ζωγραφημένα κρίνα. Γνωρίζεις τὰ κρίνα τί πράγματα εἶνε, ἢ πρέπει νὰ σοῦ τὰ μάθω καὶ αὐτά ;

— Τὰ γνωρίζω, τὰ γνωρίζω, κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Χαίρομαι, εἶπεν ὁ δεκανεὺς.

Τὰ βασιρικὰ ἐντοσοῦτω ὀχήματα διήλθον ἅπαντα.

Μετὰ τὰ βασιρικὰ εἶποντο τὰ τῆς βασιλικῆς συνοδίης· ὁ Γιλβέρτης παρετῆρει ταῦτα πάντα μετὰ τοσαύτης ἐκπλήξεως, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ τὸν ὑπολάβῃ ὡς ἐμβρόντητον.

Καθόσον δὲ τὰ ὀχήματα διήρχοντο κατὰ σειρὰν ἀπέναντι τῆς θύρας τῆς μονῆς, ταῦτα μὲν ἴσταντο, οἱ δὲ ἐν αὐτοῖς καθήμενοι κατέβαινον, πρᾶξις ἣτις ἐπέφερεν ἐναλλάξ στάσιν καὶ κίνησιν καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν τῶν δίφρων.

Ἐν μιᾷ τῶν στάσεων, τούτων, ὁ Γιλβέρτης ἠσθάνθη ὡς εἰ διέπερασε τὴν καρδίαν του πεφυρακτωμένος σίδηρος.

Διότι ἀπέναντι αὐτοῦ, εἰς ἓν ἐκ τῶν κρινοφόρων, ὀχημάτων τὰ ὁποῖα τῷ συνέστησεν ὁ δεκανεὺς νὰ χαιρετᾷ, διέκρινε τὴν λαμπρὰν καὶ φωταυγῇ ὕψιν τῆς Ἀνδρεάδος, λευχειμονούσης ὡς ἄγγελος, ἢ ὡς φάντασμα λευκόν.

Τὰ στήθη τοῦ νεανίου ἐκυριεύθησαν ἀπὸ αἰφνιδίου σφοδρότατον παλμόν·

ὀλίγου δεῖν καὶ θὰ ἐπιπτεν ἐκ τῆς θέσεως, εἰς τὴν ὁποῖαν ἵστατο κρατούμενος ἐκ τοῦ κλάδου τοῦ δένδρου.

Περίεργος ἡ Ἀνδρεᾶς ἵνα ἴδῃ διατί τὰ ὄχηματα ἐσταμάτησαν, ἔκυψεν ἐκ τῆς θυρίδος τοῦ ὁχήματός της, καὶ περιπλανήσασα ἐπὶ τῶν πέριξ τὰ κυανᾶ της ὄμματα ἀπήντησε τὸν Γιλβέρτην καὶ ἀνεγνώρισεν αὐτόν.

Ἐκθαμβος ἡ νεᾶνις ἐστράφη πρὸς τὸν πατέρα της καὶ ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τοῦ γέροντος πρὸς τὸν νεανίαν.

— Ὁ Γιλβέρτης ! ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος παραχθείς εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο, ὁ Γιλβέρτης ! Καὶ ποῦ εὐρέθη ἐδῶ ! Διάβωλε ! καὶ τώρα ποῖος θὰ ἔχῃ τὴν φροντίδα τοῦ Μαῶν ;

Ὁ Γιλβέρτης ἤκουσε καλῶς τοὺς λόγους ἐκείνους, καὶ πᾶραυτα ἤρχισε νὰ χαιρετᾷ μὲ σέβας τὴν Ἀνδρεάδα καὶ τὸν πατέρα της.

— Τῶνόντι ! ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος, εἶνε ἐκεῖνος ! ἐκεῖνος, τὸ σκυλί !

Ὁ βαρόνος ἐφαίνετο ἔκθαμβος τῆς Ἀνδρεάδος ὅμως ἡ μορφή, τὴν ὁποῖαν ὁ Γιλβέρτης παρετήρει ἀκορέστως, δὲν ἐνέφαινεν ἄλλο, μετὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ἀπορίαν, εἰμὴ γαλήνην καὶ ἀδιαφορίαν.

Ὁ βαρόνος κύψας ἐκτός τοῦ ὁχήματος προσεκάλεσε τὸν Γιλβέρτην διὰ νεύματος νὰ πλησιάσῃ.

Ὁ Γιλβέρτης ἠθέλησε νὰ προχωρήσῃ, ὁ δεκανεὺς ὅμως τὸν ἡμπόδισε.

— Μὲ κράζουν, εἶπεν ὁ νεανίας.

— Ποῖος σὲ κράζει ; ποῦ ;

— Νὰ... ἐκεῖ, ἀπ' ἐκεῖνο τὸ ὄχημα.

Τὰ ὄμματα τοῦ δεκανεὺς ἠκολούθησαν τὴν διεύθυνσιν τοῦ δακτύλου τοῦ Γιλβέρτου, μεχριστοῦ ἀνεπαύθησαν ἐπὶ τοῦ ὁχήματος τοῦ κ. δὲ Ταβερνέυ.

— Συγχωρήσατε, κύριε δεκανεῦ, εἶπεν ὁ βαρόνος, ἔχω νὰ εἶπω δύο λέξεις πρὸς τὸν νέον αὐτόν.

— Μάλιστα, κύριέ μου, μάλιστα, εἶπεν ὁ δεκανεὺς, καὶ τέσσαρας, ἂν ἀγαπᾶτε. — Πέρασε, κύριε... πῶς σὲ λέγουν.

— Ἔλα ἐδῶ, λογιώτατε, ἔλα ἐδῶ, εἶπεν ὁ βαρόνος πρὸς τὸν Γιλβέρτην· πῶς ἔτυχε νὰ εὐρίσκεσαι εἰς Σαῖν-Δενή, ἐνῶ ὀφείλεις νὰ μένης εἰς Ταβερνέυ ;

Ὁ Γιλβέρτης ἐχαιρέτισε καὶ δεύτερον τὴν Ἀνδρεάδα καὶ τὸν βαρόνον, καὶ ἀπήντησε :

— Δὲν ἦτο ἡ εὐχαρίστησίς μου κύριε, νὰ μείνω εἰς Ταβερνέυ, καὶ δὲν ἔμεινα.

— Πῶς δὲν ἦτο ἡ εὐχαρίστησίς σου ; ἔχεις καὶ σὺ θέλησιν δηλαδὴ ;

— Διατί ὄχι ; Ἀνθρωπος καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι ; Ἄρα ἔχω καὶ ἐγὼ θέλησιν· εἶμαι ἐλεύθερος.

— Πῶς ἐλεύθερος ! καὶ ἐλεύθερος εἶσαι σὺ !

— Βεβαίως, δὲν ὑπέταξα τὴν ἀνεξαρτησίαν μου εἰς κανένα.

— Νόστιμον ! ἀνέκραξεν ὁ Ταβερνέυ γελῶν διὰ τὸ φλέγμα τοῦ Γιλβέρτου. Καὶ πῶς ἦλθες εἰς Παρισίους... μὲ τί χρήματα ; ἐχρειάζοντο χρήματα διὰ τὴν ὁδοιπορίαν.

— Ἦλθον πεζός, ἀπήντησε λακωνικῶς ὁ Γιλβέρτης.

— Πεζός ! ὑπέλαβεν ἡ Ἀνδρεᾶς ὡς συμπονέσασα τὸν ἄθλιον.

— Καὶ τί ἦλθες τώρα νὰ κάμῃς εἰς Παρισίους ; νὰ κάμῃς τί ; ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος.

— Νὰ σπουδάσω, καὶ νὰ εὕρω καὶ ἐγὼ ἔπειτα μίαν θέσιν.

- Νὰ σπουδάσης ;
- Ἀναμφιβόλως.
- Νὰ εὕρης θέσιν ;
- Ἐννοεῖται.
- Καὶ ἐντοσούτῳ πῶς ζῆς ; Ὑψοῦταις ἴσως ;
- Νὰ ψυμοζήτησω ! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μεθ' ὑψηλοφροσύνης.
- Λοιπὸν κλέπτεις.
- Κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μὲ βλοσυρὰν ὑπερηφάνειαν, σὰς ἔκλεψα ποτὲ τίποτε ;
- Ἀλλὰ τί κάμνεις λοιπὸν καὶ ζῆς ἐδῶ, σὺ ὁ ὀκνηρός ;
- Τί κάμνω ; ὅ,τι κάμνει ἓνας μέγας, τοῦ ὁποίου προσπαθῶ νὰ ὁμοιάσω, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης. Ἀντιγράφω μουσικὴν.
- Ἡ Ἀνδρεὰς ἐστράφη πρὸς τὸν νεανίαν,
- Μουσικὴν ἀντιγράφεις ; τῷ εἶπε.
- Μάλιστα, δεσποσύνη, μουσικὴν.
- Καὶ λοιπὸν γνωρίζεις μουσικὴν ; ἐπρόσθεσεν ἡ νεανίς μὲ τόνον ὑπεροφίας, ὡς εἰ τῷ ἔλεγε : Ψεύδεσαι.
- Γνωρίζω τὰ σημεῖα, διὰ νὰ τὰ ἀντιγράφω, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης.
- Καὶ ποῦ τὰ ἔμαθες σὺ τὰ σημεῖα ; ἐπρόσθεσεν ὁ βαρόνος.
- Κύριε βαρόνε, ἀγαπῶ φυσικὰ τὴν μουσικὴν, καὶ κρυπτόμενος ὁσάκις ἡ δεσποσύνη ἔπαιζε τὸ κλειδοκύμβαλόν της, ἤκουα.
- Ἀ ! ὀκνηρέ, ὀκνηρέ !
- Ἐμαθα ἀπ' ἐξω τοὺς ἤχους πρῶτον, ἔπειτα εὗρισκα τὸ τετράδιον, ὅπου οἱ ἴδιοι αὐτοὶ ἤχοι ἦσαν γεγραμμένοι, καὶ ἐνόησα τὰ σημεῖά των.
- Τοῦ διαβόλου τὸ παιδί !
- Τὸ ἰδικόν μου τετράδιον ! ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεὰς μετ' ἀδημονίας· καὶ ἐπήγαγινε καὶ ἡγγίξας τὰ τετράδιά μου ;
- Ὅχι, δεσποσύνη, δὲν τὰ ἡγγίξα, ἀλλ' ἔμεναν ἀνοικτά, πότε ἐπάνω εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, πότε ἐπάνω εἰς κάμμιαν καθέδραν.
- Νὰ ἰδῆς, εἶπεν ὁ βαρόνος, ὅτι τώρα θὰ μὰς εἴπῃ καὶ ὅτι παίζει τὸ κλειδοκύμβαλον ὡς ἄλλος Ἀὐδὼν.
- Ἴσως θὰ τὸ ἔπαιζα τφόντι, ἂν ἐτολμοῦσα νὰ βάλω τὰ δάκτυλά μου ἐπ' αὐτοῦ.

Καὶ ἡ Ἀνδρεὰς ἔρριπεν ἀκουσίως καὶ ἕτερον βλέμμα ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ νέου, προσώπου εἰκονίζοντος .. τί ; εἶνε δύσκολον νὰ εἴπῃ τις· φανατὶ σμὸν ἀνθρώπου ἐνασμενιζομένου εἰς μαρτύριον.

Ἀλλ' ὁ βαρόνος, ὅστις δὲν ἦτο ὀξυδερκής, ὅσον ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, ἠσθάνθη νὰ τὸν κατακυριεύῃ ὀργὴ ἐπὶ τῇ ιδέᾳ, ὅτι ὁ νέος ἐκεῖνος εἶχε δίκαιον, καὶ ὅτι δὲν προσεφέρθησαν φιλανθρωπῶς, ἀφίνοντες αὐτὸν εἰς Ταβερνέῦ μὲ μόνον σύντροφον τὸν Μαῶν.

— Λοιπὸν εἶνε ἴδιον τῆς ἀνθρωπότητος νὰ ἐξάπτωνται οἱ αὐθένται, ὁσάκις ἀνθρώπος μικρὸς τοῖς ἀποδείξῃ τὴν ἀδικίαν, τὴν ὁποίαν τῷ ἔκαμνον, ὥστε...

— Ἀ ! παράνομε ! ἀνέκραξεν ὁ γέρον βαρόνος· μοῦ φεύγεις, μοῦ κάμνεις τὸν ἀλήτην, καὶ τώρα ὅτε σ' ἐρωτῶ τί κάμνεις, κάθησαι καὶ μοῦ λέγεις ἄλλα ἄντ' ἄλλων. Ἄφες καὶ νὰ ἰδῆς τί θὰ σοῦ κάμω ἐγώ, ἀχρεῖτε !

Ἡ Ἀνδρεὰς προσεπάθησε διὰ κινήματος νὰ κατευνάσῃ τὸν πατέρα της,

ἀλλ' ὁ βαρόνος ἀπέτρεψε τὴν προστατευτικὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς του καὶ ἐξηκολούθησε :

— Νὰ τοῦ εἶπω τοῦ ἀστυνόμου, νὰ σοῦ βάλῃ γινώσιν, ψωροφιλόσοφε, διότι τίς ἡξεύρει πῶς παραλύεις εἰς τοὺς δρόμους !

Ὁ Γιλβέρτης ὠπισθοχώρησε καὶ ὠχρὸς ἐξ ὀργῆς,

— Κύριε βαρόνε, εἶπε, κύριε βαρόνε, μάθετε ὅτι ἔχω εἰς Παρισίους προστατάς, οἵτινες, ὅταν ἔρχεται ὁ ἀστυνόμος σας νὰ τοὺς ἐπισκεφθῇ, τοὺ κάμνουν ἀντικάμαραν.

— Ὁμίλει καλὰ ! Κύριε ἐλέησον ! Κύριε ἐλέησον ! ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος μὲ εἰρωνικὸν θάμβος. Ἀνδρεᾶς, κόρη μου, φώναξε τὸν Φίλιππον ἀπὸ ἐκεῖ δά.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἔκυψε πρὸς τὸν Γιλβέρτην καὶ τῷ εἶπε δεσποτικῶς :

— Ἀκούσατε, κύριε Γιλβέρτη, πηγαίνετε, πηγαίνετε.

— Φίλιππε, Φίλιππε, ἀνεφώνησεν ὁ γέρον.

— Πήγαине, σὲ λέγω, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς πρὸς τὸν νεανίαν, ὅστις ἴστατο ἄλλalos καὶ ἀκίνητος ὡς ἐν ἐκστάσει.

Τὰ ὀχήματα ὅλα ἐξηκολούθουν νὰ μένωσιν ἀκίνητα· φαίνεται ὅτι ἡμποδίσθησαν μεχρικοῦ περατωθῇ προσφώνησις τις, ἣν ἀπήγγελλον εἰς ἐπήκουον τῆς Δελφίνης, κατὰ τὴν ἐν τῇ μονῇ εἰσοδὸν της.

Εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ βαρόνου ἔσπευσεν εἰς τῶν ἐφίππων ἀξιωματικῶν, ὁ Φίλιππος δὲ Ταβερνέῦ, μὲ στολὴν λοχαγοῦ.

Ὁ νεανίας ἦτο περιχαρὴς καὶ ὠραίος.

— ὦ ! ὁ Γιλβέρτης ! εἶπε μετὰ προσηνείας ἰδὼν τὸν φιλόσοφον· ὁ Γιλβέρτης ἐδῶ ! Καλημέρα, Γιλβέρτη... Τί θέλετε, πάτερ ;

— Καλημέρα σας, κύριε Φίλιππε, ἀπήντησεν ὁ φιλόσοφος.

— Τί θέλω ! ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος ὠχρὸς ἐκ τῆς ὀργῆς, νὰ καταφέρῃς κἄμποσαις διπλωρῶταις εἰς αὐτὸ τὸ κτήνος.

— Τί ἔκαμεν ; ἡρώτησεν ὁ Φίλιππος παρατηρῶν ἀλληλοδιαδόχως μετὰ θάμβους ἐξ ἐνὸς τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ βαρόνου, ἀφ' ἐτέρου δὲ τὴν ἀπάθειαν τοῦ Γιλβέρτου.

— Τί ἔκαμε, τί ἔκαμε, ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος, κτύπα σὺ ὅταν σὲ λέγω, κτύπα τον, τὸ ζῶον, νὰ μάθῃ !

Ὁ Φίλιππος ἐστράφη πρὸς τὴν ἀδελφὴν του.

— Τί ἔκαμε, δὲν μοὶ λέγεις ; τὴν ἐρωτᾷ μήπως σὲ προσέβαλεν εἰς τίποτε ;

— Ἐγώ ; ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ὅχι, Φίλιππε, εἰς τίποτε, ὄχι, ἀπήντησεν ἡ Ἀνδρεᾶς· δὲν ἔκαμε τίποτε· ὁ πατὴρ ὠργίσθη. Ὁ κ. Γιλβέρτης δὲν εἶνε πλέον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μας, λοιπὸν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πηγαίῃ ὅπου θέλῃ. Ὁ πατὴρ δὲν θέλει νὰ τὸ ἐνοήσῃ, λοιπὸν τὸν εἶδεν ἐδῶ καὶ ὠργίσθη ἐναντίον του.

— Δι' αὐτὸ καὶ μόνον ; ἡρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Μόνον δι' αὐτό, σὲ βεβαιῶ, Φίλιππε, τίποτε ἄλλο. Καὶ τώρα ὁ πατὴρ κάθεται καὶ συνερίζεται ἀνθρώπους, εἰς τοὺς ὁποίους οὐδὲ βλέμμα δὲν πρέπει νὰ καταδέχεται τις νὰ ρίπτῃ. Κύτταξε τώρα, ἀδελφέ !

Ὁ βαρόνος ἐσιώπησε κατευνασθεὶς ἐκ τῆς ὅλως βασιλικῆς ὑπεροψίας τῆς θυγατρὸς του.

Ὁ Γιλβέρτης ἐκλινε τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὴν περιφρόνησιν ἐκείνην. Κεραικὸς προσέβαλλε τὴν καρδίαν τοῦ νεανίου· θὰ ἐπροτίμα μάλλον νὰ τὸν διαπεράσῃ

ὁ Φίλιππος διὰ τοῦ ξίφους του, παρὰ ν' ἀκούσῃ τοιοῦτον λόγον ἀπὸ τὰ χεῖλη τίνος!...

Ὁλίγον ἔτι καὶ ἐλιποθύμει.

Κατ' εὐτυχίαν ἐπερατώθη ἡ ἐκφωνουμένη προσφώνησις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, καὶ τὰ ὀχήματα ἐπανελάβον τὸν βραδύν των δρόμον.

Τὸ τοῦ βαρόνου ἀπεμακρύνθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἀλλὰ τὸ ἠκολούθησαν ἡ Ἀνδρεὰς ἐξηλείφετο ὡς ἐν ὄνειρῳ.

Ὁ Γιλβέρτης ἔμεινε μόνος, ἕτοιμος νὰ κλαύσῃ, ἕτοιμος νὰ κραυγάζῃ, ἀνίκανος — τοῦλάχιστον οὕτως ἐνόμιζε — νὰ ὑποστῇ τὸ βάρος τῆς συμφορᾶς του.

Τότε χεῖρ τις ἐτέθη ἐπὶ τοῦ ὤμου του. Ἐστράφη, εἶδε τὸν Φίλιππον, ὅστις ἀφιππεύσας καὶ δώσας τὸν ἵππον αὐτοῦ εἰς στρατιώτην τινὰ ἵνα τὸν κρατῇ, ἐπέστρεψε πρὸς τὸν Γιλβέρτην μὲ γλυκύτατον εἰς τὰ χεῖλη μειδιάμα.

— Δὲν μὲ λέγεις, Γιλβέρτη, τί συνέβη; Πρῶτον, πῶς εὐρέθης εἰς Παρισίους;

Ὁ πρὸς οὗτος τρόπος ἐνεθάρρυνε τὸν νεανίαν.

— Ἀλλ' εἰς Ταβερνέϋ, κύριε, δὲν μὲ λέγετε τί θὰ ἔκαμνα; Ὅτι ἀφίνα τὰ κόκκαλά μου εἰς τὴν ἔρημον ἀπηλπισμένος, ἀμαθὴς καὶ λιμώττων.

Ὁ Φίλιππος ἐκινήθη εἰς οἶκτον ἀναλογισθεὶς τὴν ἐγκαταλείψιν ἐκείνην τοῦ νέου, ὡς ἀνελογίσθη αὐτὴν καὶ ἡ Ἀνδρεὰς.

— Ἀλλὰ καὶ εἰς Παρισίους, ταλαίπωρον παιδί, τί ἐλπίζεις, μόνος, χωρὶς προστασίαν τινά, χωρὶς πόρον ζωῆς;

— Ἀλλὰ, κύριε, ὅστις ἐργάζεται δὲν ἀποθνήσκει ποτὲ τῆς πείνης, εἰς ἓνα μέρος μάλιστα ὅπου ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἐπιθυμοῦντες νὰ μὴ κάμνουν κἀνὲν ἔργον.

Ὁ Φίλιππος συνεκινήθη ἐκ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης. Δὲν ἤλπιζε τοιαύτην ἀπὸ τοῦ Γιλβέρτην τὸν ἐνόμιζε διόλου ἄκριτον.

— Τοῦλάχιστον ἔχεις καὶ τρώγεις;

— Κερδίζω τὸ ψωμί μου, κύριε Φίλιπε· τί ἄλλο περισσότερον θέλει ἓνας ἄνθρωπος, τὸν ὅποιον ἐλέγχει ἡ συνείδησις ὅτι μέχρι τοῦδε ἔτρωγε τὸ ψωμί χωρὶς νὰ ἐργάζεται διόλου;

— Ἐλπίζω ὅτι μὲ αὐτὴν τὴν λέξιν δὲν ἐννοεῖς τὴν τροφὴν τὴν ὁποίαν ἐλάβαντες εἰς Ταβερνέϋ. Ὁ πατήρ σου καὶ ἡ μήτηρ σου ὑπῆρξαν καλοὶ ὑπηρέται τοῦ πύργου μας, καὶ ἀκόμη καὶ σὺ ἐχρησίμευες ἐκεῖ.

— Τίποτε, κύριε, τὸ χρέος μου ἔκαμνα, ὅσας μοὶ παρουσιάζετο εὐκαιρία.

— Ἀκουσον, Γιλβέρτη, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀξιωματικὸς· γνωρίζεις ὅτι πάντοτε σὲ διέκρινα ἀπὸ τοὺς ἄλλους· δικαίως, ἀδίκως, τοῦτο θὰ μὲ τὸ διδάξῃ τὸ μέλλον. Ἡ τραχύτης τῶν ἡθῶν σου μ' ἐφάνη λεπτότης, ἡ ἀγριότης σου φιλατιμία.

— Ἀ! κύριε ἱππότη, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης ἀναπνέων.

— Λοιπὸν, Γιλβέρτη, θέλω τὸ καλὸν σου.

— Εὐχαριστῶ.

— Ἦμην νέος ὡς σέ, δυστυχὴς ὡς σέ, εἰς τὴν θέσιν μου· ἐκ τούτου ἴσως προέρχεται ὅτι σ' ἐνόησα. Ἀλλ' ἰδοὺ ἡ τύχη μεδιᾷ τώρα πρὸς ἐμέ, λοιπὸν ἀφες νὰ σὲ βοηθήσω ἀφ' ὅ,τι δύναμαι, Γιλβέρτη μου, μεχρισοῦ μεδιᾶσῃ καὶ πρὸς σὲ ἡ τύχη.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, κύριε.

— Τί σκέπτεσαι τώρα νὰ κάμῃς ; ἄς ἴδωμεν· διὰ νὰ ὑποταχθῇς εἰς αὐ-
θέντην μοὶ φαίνεται δύσκολον· ἐσυνήθισες ἄλλως.

— Σκοπεύω νὰ σπουδᾶσω.

— Καλὰ, νὰ σπουδᾷς· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο χρειάζονται χρήματα.

— Χρήματα, κύριε Φίλιππε, ἔχω, κερδίζω.

— Κερδίζεις ! εἶπεν ὁ Φίλιππος μειδιῶν, ἕως πόσα δηλαδὴ κερδίζεις ;

— Εἰκοσιπέντε σολδία τὴν ἡμέραν καὶ ἡμπορεῖ νὰ κερδίζω καὶ τριάντα,
καὶ σαράντα.

— Πολὺ καλὰ, σαράντα, αὐτὰ μάλιστα σὲ ἀρκοῦν διὰ νὰ τρώγῃς.

Ὁ Γιλβέρτης ἐμειδιάσεν ἐλαφρῶς.

— Ἄκουσε, φίλε μου... ἴσως εἶμαι καὶ ἀδιάκριτος προσφέρων σοὶ τὸν
ἑαυτὸν μου εἰς ὅ,τι εἶμαι ἱκανός...

— Εἰς ἐμέ, κύριε Φίλιππε, προσφέρετε τὸν ἑαυτὸν σας ;

— Ναί, εἰς ὅ,τι μὲ κρίνῃς ἱκανόν. Δὲν καταδέχεσαι τοῦτο ;

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἀπεκρίθη.

— Οἱ ἄνθρωποι ἐγεννήθησαν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον διὰ νὰ βοηθῇ ὁ
εἰς τὸν ἄλλον, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ νέος Ἑρυθρόοικος· δὲν εἶνε ὅλοι
ἀδελφοί ;

Ὁ Γιλβέρτης ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ προσήλωσε τοὺς νοσημονεστάτους
ὀφθαλμούς του ἐπὶ τῆς εὐγενοῦς τοῦ νεανίου μορφῆς.

— Θαυμάζεις διὰ τοὺς λόγους μου τούτους ; τῷ λέγει.

— Ὅχι, κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, εἶνε λόγοι φιλοσοφικοὶ· ἀλλὰ δὲν τοὺς
ἤκουσα ἄλλοτε ἀπὸ ἀνθρώπου καθὼς ὑμεῖς.

— Ἐχεις δίκαιον, καὶ ὅμως αὐταὶ αἱ ἰδέαι εἶνε αἱ ἰδέαι τῆς ἐποχῆς μας.
Καὶ αὐτὸς ὁ Δελφίνος ἔχει σήμερον τὰς αὐτάς. Ἐλα, φίλε μου, μὴ κάμνης
εἰς ἐμέ τὸν ὑπερήφανον, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Φίλιππος· ὅ,τι σοὶ δανείσω
σήμερον θὰ μοὶ τὸ ἀποδώσῃς ὅταν εὐκολυνθῇς. Τίς οἶδεν, ἂν μίαν ἡμέραν
γενῇς ἓνας Κολθέρτης ἢ ἓνας Βωθανός.

— Ἦ ἓνας Τρογχίνος, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ἔστω. Λοιπὸν ἴδου τὸ βαλάντιόν μου, νὰ τὸ συμμερισθῶμεν.

— Εὐχαριστῶ, κύριε, εἶπεν ὁ ἀκράδαντος νεανίας, καμφοθεὶς μὲν τὴν
καρδίαν ἐκ τῆς γενναιότητος ταύτης τοῦ Φιλίππου, ἀλλὰ μὴ θέλων νὰ
συγκατανεύσῃ· εὐχαριστῶ δὲν ἔχω καμμίαν ἀνάγκην· ἀλλὰ βεβαιωθῆτε ὅτι
σὰς εἶμαι εὐγνώμων, ὥς νὰ ἐδεχόμην τὴν προσφορὰν σας.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐχαιρέτισε τὸν Φίλιππον ἐκθαμβον, καὶ ἀναχωρήσας
ἐξηφανίσθη ἐντὸς τοῦ πλήθους.

Ὁ νέος ἀξίωματικὸς περιέμεινεν ἐκεῖ ἱκανὸν διάστημα, ὥς εἰ δὲν ἠδύνατο
εἰσεῖναι νὰ πιστεύσῃ οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμούς, οὐδὲ τὰ ὦτά του· ἀλλὰ βλέπων
ὅτι ὁ Γιλβέρτης δὲν ἐφαίνετο πλέον, ἵππευσεν ἐκ νέου τὸν ἵππον του καὶ
ἐφθασεν εἰς τὴν θέσιν ἣν κατεῖχεν ἐντὸς τῶν στρατευμάτων.

I'

Ἡ Δαίμονοζομένη.

Ὅλος ὁ κρότος τῶν ὀχημάτων, ὅλος ὁ θόρυβος τῶν κωδῶνων καὶ τυμπάνων, ὅλη ἐκείνη ἡ μεγαλοπρέπεια προεχώρησε μέχρι τῆς θύρας τοῦ κελείου τῆς δεσποίνης Λουδοβίκης, καὶ ἐκεῖ εἰσῆλθεν.

Ὅταν ὁ βασιλεὺς ἀπῆλθεν, ἀφοῦ ματαίως καὶ ἀνωφελῶς προσεπάθησε καὶ ὡς πατὴρ καὶ ὡς κυρίαρχος ν' ἀνακαλέσῃ τὴν θυγατέρα του εἰς τὸν κόσμον, δηλαδὴ καὶ διὰ μειδιαμάτων καὶ διὰ παρρησιῶν ὁμοιαζουσῶν διαταγᾶς· ὅταν ἡ Δελφίνη, τὴν ὁποίαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπληξεν ἡ μεγαλοψυχία τῆς θείας της, ἐξηφανίσθη μετὰ τοῦ στροβίλου τῶν αὐλικῶν, ἡ ἡγουμένη τῆς μονῆς τῶν Καρμηλιτῶν διέταξε πάλιν καὶ κατεβίβασαν τὰ παραπαιήματα καὶ τοὺς λεπτοῦφεις ἱστοὺς τῶν θυρῶν καὶ παραθύρων, καὶ ἀφῆρεσαν ὅλους ἐν γένει τοὺς στολισμούς.

Εἶτα προσεκάλεσε τὴν θησαυροφύλακα.

— Κατ' αὐτὰς τὰς δύο ἡμέρας τῶν προπαρασκευῶν τῆς πομπῆς, τῇ εἶπεν, ἔλαβον οἱ πένητες τὰ συνήθη βοηθήματα;

— Μάλιστα, δέσποινα.

— Τοὺς ἀσθενεῖς τοὺς περιεποιήθητε ὡς καὶ τὰς ἄλλας ἡμέρας;

— Ὅλοι ἔλαβον καὶ ἐκ τοῦ ἄρτου καὶ ἐκ τοῦ οἴνου, περὶ οὗ ἔλαβον πρόνοιαν ἡ δέσποινα.

— Λοιπὸν πάντες οἱ ἐντὸς τοῦ οἴκου τούτου εἶνε εὐχαριστημένοι;

— Πάντες, δέσποινα.

Ἡ δέσποινα Λουδοβίκη ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἀνέπνευσεν ἡρέμα τὴν μωσχοβόλον δρόσον, ἥτις ἀνῆρχετο ἐκ τοῦ κήπου ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς πετέρυγος τῶν ἐσπερίων ὥρων.

Ἡ θησαυροφύλαξ ἴστατο εἰσέτι περιμένουσα μὴ εἶχε καὶ ἄλλην ἐρώτησιν νὰ τῇ ἀπευθύνῃ ἡ ἡγουμένη.

Ἀλλ' ἡ δέσποινα Λουδοβίκη, Κύριος οἶδε ποῦ εἶχε τὸν νοῦν ἐστραμμένον κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν· ἐφυλλομέτρα ἐντοσούτῳ τὰ ρόδα, ἅτινα ἀνέβαινον μέχρι τῶν παραθύρων της, καὶ τοὺς ἰάσμους, οἵτινες κατεκάλυπτον ἔξωθεν τοὺς τοίχους.

Ἀφῆνης ἡκούσθη κτύπος ποδὸς ἵππου.

— Ἐμείνε κἀνεῖς ἐκ τῶν τῆς αὐλῆς εἰς Σαίν-Δενή; ἠρώτησεν ἡ ἡγουμένη;

— Ἐμείνουν ἡ Αὐτοῦ Ὑπεριμότης ὁ καρδινάλιος δὲ Ροάν, δέσποινα.

— Καὶ εἶνε κάτω οἱ ἵπποι του;

— Ὅχι, δέσποινα, ἀλλ' εἰς τὸ συνοδικόν, ὅπου ὁ κ. καρδινάλιος θὰ διέλθῃ τὴν νύκτα.

— Λοιπὸν τί ἵππος εἶνε κάτω;

— Εἶνε ὁ ἵππος τῆς ξένης ἐκείνης γυναικός.

— Ποίας ξένης γυναικός; ἠρώτησεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη λησμονήσασα.

— Τῆς Ἰταλίδος ἐκείνης, ἥτις ἦλθε χθὲς ζητοῦσα φιλοξενίαν.

— Ἀ! τῷόντι. Καὶ ποῦ εἶνε αὕτη;

- Ἡ εἰς τὸν θάλαμόν της θά ᾔνε, ἢ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.
- Τί ἔκαμεν ἀπὸ χθές ;
- Ἀπὸ χθές δὲν ἔβαλε τίποτε εἰς τὸ στόμα της ! δὲν ἠθέλησε κατ' οὐδὲνα τρόπον νὰ φάγῃ τὸ παραμικρόν, ἀλλὰ πάντοτε προσεύχεται ἐντὺς τοῦ ναοῦ.
- Θά ᾔνε .. τίς εἶδε ; θά ἔπραξε καμμίαν μεγάλην ἀμαρτίαν ! εἶπεν ἡ ἡγουμένη συσπάσασα τὰς ὀφρῦς.
- Δὲν εἶπε, δέσποινά μου, τίποτε εἰς καμμίαν ἀπὸ ἡμᾶς.
- Τί εἰδους γυνὴ εἶνε ;
- Ὡραία· φυσιογνωμίας γλυκυτάτης καὶ ὑπερφάνου ἐνταυτῷ.
- Τὴν ὥραν τῆς πομπῆς τί ἔκαμνε ;
- Ἐκαθῆτο εἰς τὸ δωμάτιόν της πλησίον τοῦ παράθυρου, καὶ ὀπισθεν τῶν παραπετασμάτων αὐτοῦ ἔβλεπε κρυφίως καὶ μὲ ἀνήσυχον βλέμμα τοὺς προσερχομένους εἰς τὴν μονήν, ὡς νὰ ἐφοβεῖτο μὴ ᾔτο ἐχθρὸς της ἕκαστος τῶν προσερχομένων.
- Ἀ ! ὁ κόσμος πόσα δεινὰ ἔχει ! Φέρε μοι αὐτὴν τὴν γυναῖκα.
- Ἡ θησαυροφύλαξ ἐκινήθη ἵνα ἐξέλθῃ.
- Ἀλήθεια γνωρίζετε τ' ὄνομά της ; ἠρώτησεν ἡ πριγκίπισσα.
- Λωρεντία Φελικιάνη, μᾶς εἶπεν ὅτι ὀνομάζεται.
- Δὲν ἤκουσα ποτὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα, εἶπεν ἡ Λουδοβίκη μετὰ σκέψεως· Δὲν βλέπτει, φέρε μοι αὐτὴν.
- Καὶ ἡ ἡγουμένη ἐκάθισεν ἐπὶ παλαιότητας τινὸς καθέδρας ἐκ ξύλου δρυός, τετορευμένου μετὰ πλείστης καλλιτεχνίας.
- Μετὰ τινὰ στιγμήν ἐπέστρεψεν ἡ θησαυροφύλαξ ὠδηγοῦσα τὴν ξένην.
- Ἡ δέσποινα Λουδοβίκη εἶχε τὸ βλέμμα διαπεραστικόν, ὡς ὅλοι οἱ τῆς οἰκογενείας της, ὅθεν προσήλωσεν αὐτὸ ἐπὶ τῆς Λωρεντίας Φελικιάνη, ἀφ' ἧς στιγμῆς εἰσῆλθεν αὐτὴ εἰς τὸν θάλαμον. Ἀλλὰ τόσῃν παρατήρησε ταπεινότητα, τόσῃν χάριν καὶ ἐξαισίαν ὠραιότητα ἐν αὐτῇ, τόσῃν τέλος ἀθωότητα εἰς τὰ μεγάλα, παμμέλανα καὶ διακρύβεκτα ὅμματα της, ὥστε προδιετέθη ἀμέσως εὐμενῶς.
- Πλησιάζατε, κυρία, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα, λέγετε.
- Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐπλησίασε τρέμουσα ἐν ἑτὶ βῆμα καὶ ἠθέλησε νὰ χοινοπετήσῃ.
- Καὶ ἐγώ, ἐγώ ! ὦ ! δυστυχῆς, ἀνέκραξεν ἡ Λωρεντία συνάπτουσα τὰς ὠραίας της χεῖρας, τῶν ὁποίων οἱ βραχίονες ἐνόμιζέ τις ὅτι ἀνῆκον εἰς ἄγαλμα ἀρχαῖον, ἐγὼ συνέπεσα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ! καὶ τώρα κατέστην...
- Ἐξακολούθει, τέκνον !
- Ἡ Λωρεντία ἐπλησίασεν ἑτὶ μάλλον πρὸς τὴν πριγκίπισσαν, εἴτα χαμηλοφώνως καὶ ὡς εἰ ἐφοβεῖτο καὶ αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ ἐκ τοῦ λόγου, τὸν ὅποιον ὀλίγου δεῖν νὰ προφέρῃ,
- Κατέστην δαιμονιζομένη, ἐγώ, ἐγώ ! ἐψιθύρισε.
- Δαιμονιζομένη ! ἀνέκραξεν ἡ πριγκίπισσα, ἀλλὰ, κυρία, ἔχετε σώας τὰς φρένας ;
- Τὰς φρένας τὰς ἔχω σώας· ὄχι, δὲν εἶμαι τελείως φρενοβλαβής, ἀλλ' εἶνε πολὺ πιθανὸν καὶ νὰ γίνω ἂν ὑμεῖς, μ' ἐγκαταλείψητε.
- Δαιμονιζομένη ! ἐπανέλαβεν ἡ πριγκίπισσα.

— Ναι, καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἐμέ! μαύρη ζωὴ!

— Ἀλλά, συγχωρήσατε νὰ σᾶς εἶπω ὅτι δὲν βλέπω κἀνὲν τοιοῦτον σύμπτωμα εἰς ὑμᾶς· ἐξ ἐναντίας, παρατηρῶ ὅτι καὶ οἱ λόγοι σας εἶνε φρόνιμοι καὶ τὰ κινήματά σας.

— ὦ! δέσποινά μου, τὴν ζωὴν μου ν' ἀκούσετε, εἰς τὰ παθήματά μου θὰ γνωρίσετε τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων μου.

— Λέγετε λοιπὸν ὥς ἀκούσωμεν. Οἱ γονεῖς σας, οἱ φίλοι σας;

— Οἱ γονεῖς μου! ἀνέκραξεν ἡ νέα γυνὴ σταυρόνουςα τὰς χεῖρας μετὰ θλίψεως· δυστυχεῖς γονεῖς, θὰ τοὺς ἐπαινίδω ἄρα γε! Ὅσον δὲ περὶ φίλων, δέσποινά μου, προσέθεσε μετὰ πικρίας, φεῦ! μήπως ἔχω κἀνένα εἰς τὸν κόσμον!

— Ἀκουσον, τέκνον, εἶπεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη πειρωμένη νὰ θέσῃ σειρὰν εἰς τοὺς λόγους τῆς ξένης, — κατὰ σειρὰν διηγήθητι ποιοὶ ἦσαν οἱ γονεῖς σου, καὶ πῶς τοὺς ἐγκατέλειψες.

— Δέσποινά μου, πατρίς μου εἶνε ἡ Ρώμη, ἐκεῖ εἶνε οἱ γονεῖς μου ἐκεῖ καὶ ἡ οἰκία μας. Ὁ πατήρ μου κατὰγεται ἐξ ἀρχαίων εὐγενῶν· ἀλλ' ὡς ὅλοι οἱ εὐπατρίδαι τῆς Ρώμης, οὕτω καὶ αὐτός, εἶνε πτωχός. Περιπλέον ἔχω τὴν μητέρα μου καὶ ἓνα ἀδελφὸν μεγαλύτερον ἐμοῦ. Μοὶ εἶπον, ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅταν μία οἰκογένεια ἦνε ἀριστοκρατικὴ, ὡς ἡ ἰδική μου, καὶ ἔχει ἓνα υἱὸν καὶ μίαν θυγατέρα, θυσιάζεται ἡ προῖξ τῆς θυγατρὸς ἵνα ἐξαγορασθῇ τὸ ζῆφος τοῦ υἱοῦ. Παρ' ἡμῖν ὅμως θυσιάζεται ἡ θυγάτηρ αὐτὴ ἵνα λάβῃ ὁ υἱὸς βαθμὸν ὑψηλόν. Λοιπὸν διὰ τοῦτο δὲν ἔλαβα κάμμειαν ἀνατροπὴν· ὅλας τὰς προσπάθειάς των κατέβαλον οἱ γονεῖς μου, ἵνα ἐκπαίδευθῇ ὁ ἀδελφός μου, ὅστις σπουδάζει ὅπως γείνη καρδιναλῖος.

— Ἐξηκολούθει.

— Συμπεραίνετε λοιπὸν ὅτι οἱ γονεῖς μου ἐξώδευον πᾶν ὅ,τι ἡδύνατο διὰ νὰ βοηθήσωσι μόνον τὸν ἀδελφόν μου· περὶ ἐμοῦ δὲ ἀπεφάσισαν νὰ μὲ κάμωσι μοναχὴν ἀποστέλλοντές με εἰς τὴν μονὴν τῶν Καρμηλιτῶν, ἡ ὁποία εἶνε εἰς Σουβίανον.

— Καὶ τί εἶπες πρὸς ταῦτα;

— Τίποτε, δέσποινά μου, λέξιν. Ἀπὸ τῆς νεαροτέρας ἡλικίας μου οἱ γονεῖς μοὶ παρέστησαν τὸ μέλλον αὐτὸ ὡς ἀνάγκην ἀναπόφευκτον. Ἐγὼ οὔτε ἰσχὺν εἶχον, οὔτε θέλησιν. Ἄλλως τε, ποτὲ δὲν ἐζήτησαν τὴν γνώμην μου· ἀλλὰ διέτασσον, καὶ μόνον νὰ ὑπακούω ὡφείλον.

— Ἔστω, ἀλλά,

— Δέσποινά μου, ἡμεῖς αἱ Ρωμαῖαι κόραι εἰμεθα πλήρεις ἐπιθυμιῶν, ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἰσχύος. Ἀγαπῶμεν τὸν κόσμον, καθὼς οἱ κολασμένοι ἀγαποῦν τὸν παράδεισον, χωρὶς δηλαδὴ νὰ γνωρίζωμεν τί εἶνε οὗτος. Ἀλλως τε, περιστοιχούμεν καὶ ἀπὸ παραδείγματα, τὰ ὅποια ἡδύνατο νὰ μὲ καταπολεμήσωσιν ἂν μοὶ ἐπήρχετο ἡ ἰδέα ν' ἀντιτείνω, ἀλλὰ δὲν μοὶ ἦλθεν ἡ ἰδέα αὐτὴ ποτέ. Ὅλοι αἱ φίλαι, τὰς ὁποίας ἐγνώρισα, καὶ αἱ ὅποια εἶχον ἀδελφοὺς καὶ αὐταὶ ὡς ἐγώ, ἐπλήρωσαν τὸν ἴδιον φόρον πρὸς τὴν ἀνύψωσιν τῶν οἰκογενειῶν των. Λοιπὸν διατί ἐγὼ νὰ ἐξαιρεθῶ; βλέπετε ὅτι διὰ νὰ παραπονεθῶ δὲν εἶχον δικαίωμα. Ἡ μήτηρ μου, κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἐφάνη μόνον πρὸς ἐμέ πλέον φιλόστοργος, ἀλλὰ δὲν ἡδύνατο νὰ γενῇ ἄλλως.

• Τέλος πάντων, ἐφθασεν ἡ ἡμέρα τῆς δοκιμασίας μου· ὁ πατήρ μου

ἐσύναξε πεντακόσια σκουδα ρωμαϊκὰ εἰς δέμα, ἵνα πληρώσῃ δι' αὐτῶν τὴν ἐν τῇ μονῇ εἰσοδὸν μου, καὶ ἀνεχωρήσαμεν διὰ Σουβιάκον.

• Ἀπὸ Ρώμης μέχρι Σουβιάκου ἡ ἀπόστασις εἶνε ὀκτὼ μέχρι ἐννέα λευγῶν μόλις. ἀλλ' οἱ δρόμοι τοῦ ὄρους, τόσον εἶνε δύσβατοι, ὥστε πέντε ὥρας ἐβαδίζαμεν καὶ ἀκόμη τρεῖς λεύγας εἴχομεν διανύσει. Μολοντοῦτο ἡ ὁδοπορία, μ' ὅλην αὐτὴν τὴν δυσκολίαν τῆς, μὲ ἡυχάριστει. Ἐμειδίων πρὸς αὐτὴν ὡς πρὸς τὴν πανυστάτην μου εὐδαιμονίαν, καὶ καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ ἔλεγον καθ' ἑαυτὴν: Χαίρετε, δένδρα, χαίρετε, πέτραι, χαίρετε χόρτα, ἃς ἦσαν καὶ ἀπεξηραμένα. Τίς ἤξευρεν ἂν ἐκεῖ κάτω, εἰς τὴν μονήν, ὑπῆρχον χόρτα, εὐρίσκοντο πέτραι, θάμνοι, δένδρα!

• Αἰφνης, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὄνειροπολήσεών μου, ἐνῶ διηρχόμεθα ἀπὸ μικρόν τι δάσος πλήρες βράχων διχασμένων, τὸ ὄχημά μας ἵσταται, ἀκούω τὴν μητέρα μου νὰ κραυγάζῃ, βλέπω τὸν πατέρα μου κινούμενον ἵνα λάβῃ τὰ πιστόλιά του. Οἱ ὀφθαλμοὶ μου καὶ ὁ νοῦς ἐπανήλθον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὴν γῆν· παρετήρησα ὅτι ἐνεπέσαμεν εἰς χεῖρας ληστῶν.

— "ὦ! δυστυχία, ταλαίπωρον παιδί, εἶπεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη, ἥτις ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον ἐφαίνετο ἐνδιαφερομένη εἰς τὴν διήγησιν.

— Ἐντοσούτῳ, δέσποινά μου, ἐγὼ δὲν ἐφοβήθην πολὺ· διότι, εἶπον, αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι μᾶς συνέλαβον διὰ τὰ χρήματα, τὰ ὅποια εἴχομεν μεθ' ἡμῶν, τὰ δὲ χρήματα ταῦτα θὰ ἐδίδοντο διὰ τὴν εἰσοδὸν μου εἰς τὴν μονήν. Ἄν μᾶς τὰ ἀφαιροῦσαν, ἡ εἰς τὸ κοινόβιον εἰσοδός μου θὰ ἀνεβάλλετο μεχρὶς τοῦ πορισθῇ πάλιν ὁ πατήρ μου ἄλλα, καὶ ἤξευρα μετὰ πόσου κόπου ἡδυνήθη νὰ συναξῇ καὶ αὐτὰ τὰ πεντακόσια σκουδα.

• Ἀλλ' ὅτε, ἀφοῦ οἱ λησταὶ ὅλοι διεμοίρασαν τὰ χρήματα ταῦτα, ἀντὶ νὰ μᾶς ἀφήσωσι νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν ὁδὸν μας, ἐχύθησαν ἐπάνω μου, ὅτε εἶδα τὸν πατέρα μου ἀντιστάμενον πρὸς αὐτοὺς διὰ τοῦτο, καὶ τὰ δάκρυα τῆς μητρός μου ἰκετευούσης τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους νὰ μὲ ἀφήσωσι, ἠννόησα ὅτι μεγάλῃ συμφορᾷ, συμφορᾷ ἄγνωστος μὲ ἡπείλει, καὶ ἤρχισα νὰ φωναζῶ ἔλεος, ὀρμωμένη ἐκ τοῦ φυσικοῦ ἐκείνου αἰσθήματος, τὸ ὅποιον μᾶς κινεῖ πρὸς τὸ νὰ ἐπικαλούμεθα βοήθειαν καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐρήμου, ὅπου δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἐλπίς ν' ἀκουσθῇ τις.

• Χωρὶς λοιπὸν καθόλου νὰ προσέξωσιν οὐδ' εἰς τὰς κραυγὰς μου, οὐδ' εἰς τὰ δάκρυα τῆς μητρός μου, οὐδ' εἰς τὰς ἀντιστάσεις τοῦ πατρός μου, οἱ λησταὶ ἔδεσαν ὀπισθεν τὰς χεῖράς μου, καὶ ἀκοντίζοντες ἐποφθαλμιάσεις βδελυράς, τῶν ὁποίων τὴν ἔννοιαν ἐμάντευσα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, καθότι ὁ φόβος μὲ κατέστησεν ὀξυδερκεστάτην, ἤρχισαν νὰ παίζωσι κύβους, ἐπὶ τοῦ μανδυλίου ἐνὸς ἐξ αὐτῶν, τοὺς ὁποίους ἐξήγαγον ἐκ τοῦ κόλπου των.

• Ὅ,τι δὲ τὰ μέγιστα μὲ ἐφόβισεν ἦτο, ὅτι ἐπὶ τοῦ μυσταροῦ τάπητός των δὲν ἐβλεπον χρηματικόν τι ποσόν, κἀνὲν πρᾶγμα πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ὁποίου νὰ παίζωσι τὸ τυχερὸν ἐκεῖνο παίγνιον.

• Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς κυβεύσεως καὶ καθόσον οἱ κύβοι μετεβιβάζοντο ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα, ἤμην περιδεής· διότι ἠνόησα ὅτι ἐγὼ ἤμην ὁ σκοπὸς τοῦ κέρδους.

• Αἰφνης εἰς ἐκ τῶν παίζόντων ἐκβάλλει φωνὴν θριαμβοῦ καὶ ἀνεγείρεται, ἐνῶ οἱ ἄλλοι κατηρῶντο, ἐβλασφήμουν καὶ ἔτριζον τοὺς ὀδόντας· τρέχει

πρός με, μὲ ἀρπάζει εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ ἀποθέτει τὰ χεῖλη του ἐπὶ τῶν χειλέων μου.

• Μὲ σίδηρον πεφυρακτωμένον ἂν μὲ ἡγγιζέ τις δὲν θὰ ἐκραύγαζον δυνα-
τώτερα.

• ὦ ! Θεέ μου, Θεέ μου ! θανάτωσέ με μάλλον.

• Ἡ μήτηρ μου ἐσφάδαζε κατὰ γῆς ὀλοφυρομένη, ὁ πατήρ μου ἐλιποθύμησε.

• Μία μόνη πλέον μοὶ ἔμενεν ἐλπίς. Πιθανὸν νὰ ἤριζον μεταξύ των οἱ λησταί, ὡς φθονοῦντες ἐκείνον ὅστις μὲ ἐκέρδισε, καὶ μὲ φονεύσωσιν ἵνα ἐξαλειφθῇ τὸ ἀντικείμενον τῆς καταχθονίου καὶ ἀποτροπαίου ἐριδος.

• Λοιπὸν περιέμενα νὰ αἰσθανθῶ τὴν μάχαιραν ἐπ' ἐμοῦ· τὸ ἡλιπίζα, παρεκάλουν διὰ τοῦτο τὸν Θεόν.

• Αἶφνης διακρίνεται εἰς τὴν ἀτραπὸν ἀνθρωπὸς τις ἔφιππος.

• Οὗτος εἶπε μυστικόν τι πρὸς ἕνα τῶν σκοπῶν, ὅστις ἀνταλλάξας μετ' αὐτοῦ ἓν νεῦμα τὸν ἀφῆκε νὰ προχωρήσῃ πρὸς ἡμᾶς.

• Ὁ ἱππεὺς οὗτος εἶχε τὸ ἀνάστημα μέτριον, τὴν φυσιογνωμίαν ἀξιοπρεπῇ τὸ βλέμμα βλυσυρόν· προσῆλθε λοιπὸν βραδέως καὶ μὲ ἀταραξίαν ἡγεμονικὴν.

• Ὅταν ἐφθασεν ἐνώπιόν μου ἐσταμάτησεν, ἐπὶ τοῦ ἵππου εἰσέτι καθήμενος.

• Ὁ ληστής τότε, ὅστις μὲ εἶχε λάβῃ εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ ἀσπασθῇ, καὶ ὅστις ἤδη μὲ ἀπῆγεν, ἐστράφη εἰς τὸν πρῶτον συριγμόν, τὸν ὁποῖον ὁ ἱππεὺς ἀφῆκεν ἐμφυσήσας εἰς τὴν λαβὴν τῆς μάστιγός του.

• Ὁ ληστής ἀμέσως μὲ παρήτησε καὶ οἱ πόδες μου ἐπάτησαν εἰς τὴν γῆν.

• — Ἐλα ἐδῶ, εἶπεν ὁ ἀγνώστος.

• Ἐπειδὴ δὲ ὁ ληστής ἐδίσταζεν, ὁ ἀγνώστος ἐσχημάτισε γωνίαν διὰ τοῦ βραχίονός του καὶ ἔθεσε τοὺς δύο δακτύλους του διεστῶτας ἐπὶ τοῦ στήθους. Ὡς δὲ τὸ σημεῖον τοῦτο ἦν διαταγὴ ἀρχοντος μεγάλῃν ἔχοντος ἰσχύν, ὁ ληστής ἐπλησίασε πρὸς τὸν ἀγνώστον.

• Οὗτος ἐκυψε πρὸς τὸ οὖς τοῦ ληστοῦ, καὶ χαμηλοφώνως ἐπρόφερε τὴν λέξιν:

• — Μάκ.

• Μόνον ταύτην τὴν λέξιν ἐπρόφερον· εἶμαι βεβαία, διότι παρετήρουν ὅλα ταῦτα, καθὼς θὰ παρετήρη τις τὴν μάχαιραν, ἣτις ἐπικείται τῆς κεφαλῆς του· διότι ἐπρόσεχον ὡς προσέχει τις ὅταν ὁ λόγος, τὸν ὁποῖον περιμένει, μέλλει ν' ἀποφασίσῃ περὶ ζωῆς ἢ θανάτου.

• — Πενάκ, ἀπεκρίθη ὁ ληστής.

• Εἶτα, καταδαμασθεὶς ὡς λέων καὶ βρυχώμενος, ἐπέστρεψε πρὸς με, ἔλυσε τὰ σχοινία τῶν χειρῶν μου, καὶ ἐπορεύθη καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς μου, ἵνα λύσῃ καὶ αὐτούς, δεσμευμένους ὡσαύτως.

• Τότε, ἐπειδὴ τὰ χρήματά μας ἤδη ἦσαν διαμοιρασμένα, προσῆλθεν ἕκαστος τῶν ληστῶν καὶ ἀπέθεσε τὸ ἀναλογοῦν ἐπὶ τινος πέτρας. Οὐδ' ὀβολὸς δὲν ἔλειψεν ἐκ τῶν πεντακοσίων σκούδων.

• Ἐν τούτοις ἐγὼ νέαν λαμβάνουσα ζωὴν, ἐπέστρέψα εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρός καὶ τοῦ πατρός μου.

• — Ὑπάγετε τώρα !... εἶπεν ὁ ἱππεὺς πρὸς τοὺς ληστές.

• Οἱ δὲ λησταί ὑπήκουσαν, καὶ βαδίσαντες πρὸς τὸ δάσος, ἐχάθησαν μέχρι τοῦ τελευταίου.

• — Λωρεντία Φελικιάνη, εἶπε τότε ὁ ξένος ρίψας ἐπ' ἐμοῦ τὸ ὑπεράν-
θρωπον βλέμμα του, ἐξακολούθησε τώρα τὴν ὁδόν σου, εἶσαι ἐλευθέρα.

• Ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ μου ἀπέδωκαν εὐχαριστίας πρὸς τὸν ξένον, ὅστις ἐγνώριζε μὲν ἡμᾶς, ἀλλ' ἡμεῖς αὐτὸν καθόλου. Ἐπειτα αἱ γονεῖς μου ἀνέβησαν εἰς τὴν ἄμαξαν ἠκολούθησα δὲ καὶ ἐγὼ αὐτούς, ἀλλὰ μετὰ λύπης μου, διότι ἀγνοῶ ὅποια τις ἀλλόκοτος δύναμις, δύναμις, δέσποινά μου, ἀκαταμάχητος, μὲ ἔσυρε πρὸς τὸν σωτήρά μου.

• Οὗτος ἵστατο ἀκίνητος εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ὡς εἰ ἔμενεν εἰσέτι πρὸς ἐπιτήρησιν ἡμῶν.

• Τὸν παρετήρουν ὅσον ἡδυνάμην νὰ τὸν παρατηρῶ, καὶ μόνον ἀφοῦ πλέον τὸν ἔχασα ἐκ τῆς ὀψέως μου ὀλοτελῶς τότε ἐλυτρώθην τῆς στενοχωρίας ἣτις κατεῖχε τὰ στήθη μου.

• Μετὰ δύο ὥρας ἐφθάσαμεν εἰς Σουβιάκον.

— Ἀλλὰ τίς λοιπὸν ἦτον ὁ παράδοξος αὐτὸς ἄνθρωπος; ἠρώτησεν ἡ πριγκίπισσα, συγκινηθεῖσα ἐκ τῆς ἀπλότητος τῆς διηγήσεως ταύτης.

— Παρακαλῶ, ἀκούσατε εἰσέτι, δέσποινά μου, εἶπεν ἡ Λωρεντία. Φεῦ! δὲν ἐτέλειωσε κατὰ δυστυχίαν ἐνταῦθα ἡ ἱστορία μου!

— Ἀκούω, εἶπεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη.

• Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐξηκολούθησε :

ΙΑ'

Ἡ Δαιμονοζομένη.

[Συνέχεια]

— Φθάνομεν εἰς Σουβιάκον δύο ὥρας μετὰ τὸ συμβῆν ἐκεῖνο.

• Καθ' ὅλον τὸν δρόμον, ἄλλην οὐμίαν δὲν εἶχομεν, εἰμὴ περὶ τοῦ παραδόξου σωτήρος, ὅστις ἦλθεν εἰς βοήθειάν μου αἰφνης καὶ μυστηριωδῶς, ὡς ἀπεσταλμένος ἐξ οὐρανοῦ.

• Ὁ πατήρ μου, ὡς ὀλιγώτερον ἐμοῦ εὐκολόπιστος, ὑπέθετε μὴ ἦτο οὗτος ἀρχηγὸς ληστρικῆς τιнос συμμορίας, ἣτις εὐρίσκετο εἰς τὰ περίξ τῆς Ρώμης, εἰς διάφρακα διηρημένη ἀποσπάσματα, μίαν γνωρίζοντα ἀρχήν, καὶ κατὰ χεירוῦς ἐπιτηρούμενα ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἀρχηγοῦ, ὅστις, ἀπόλυτον χαίρων κυριαρχίαν ἐπ' αὐτῶν, ἀντήμειβεν, ἐτιμῶρει καὶ μετεῖχεν εἰς τὴν διανομήν τῶν λαφύρων.

• Ἀλλ' ἐγὼ, ἣτις ἐντούτοις ἐνώπιον τῆς πείρας τοῦ πατρός μου δὲν ἐγνώριζον τίποτε, ὑπήκουσα τότε εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἰδίας μου φύσεως καὶ εὐρεσκομένη ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν λυτρωτὴν μου, δὲν ἐπίστευσα, δὲν ἡδυνάμην νὰ πιστεύσω ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἦτο ληστής.

• Διὸ καὶ κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν, εἰς τὰς πρὸς τὴν Παναγίαν προσευχάς μου, ἀφίερουν ὀλόκληρον ὥραν ἵνα ἐπικαλοῦμαι τὴν χάριν τῆς Θεοτόκου ἐπὶ τοῦ ἀγνώστου λυτρωτοῦ μου.

• Ἀπ' αὐτῆς ἐκεῖνης τῆς ἡμέρας εἰσῆχθην εἰς τὸ κοινόβιον. Τὰ πρὸς τοῦτο χρήματα ὑπῆρχον, λοιπὸν ἐμπόδιον δὲν εὕρομεν οὐδέν. Ἡμῶν σκυθρωποτέρα, ἀλλὰ καὶ πλέον ὑπήκουος παρὰ ποτε. Ἰταλὶς καὶ προληπτικὴ, κατεκυριεύθη ὑπὸ τῆς ἰδέας ὅτι ὁ Θεὸς ἠυδόκει νὰ μὲ δεξιωθῇ ἄσπιλον καὶ καθαρὰν, ἀφοῦ μ' ἐλύτρωσεν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν ληστῶν ἐκείνων τοῦς

ὁποίους ἀπέστειλεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μου ὁ Σατανᾶς, ἵνα βεβηλώσωσι τὸν στέφανον τῆς ἀθωότητος, τὸν ὁποῖον μόνον ὁ Θεὸς ὤφειλε ν' ἀποσπάσῃ τοῦ μετώπου μου. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπεδόθη ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Κυρίου μου· ὅθεν συνέταξαν πρὸς τὸν σεβασμιώτατον Πάπαν αἴτησιν ἵνα ἐλαττωθῶσιν αἱ ἡμέραι τῆς δοκιμασίας μου. Τὴν αἴτησιν ταύτην ἀντέγραψα καὶ ὑπέγραψα. Ἡ Αὐτοῦ σεβασμιότης ἠυδόκησεν οὕτω νὰ ἐλαττώσῃ τὰς ἡμέρας τῆς δοκιμασίας μου· ἀλλὰ διετελοῦν ὑπὸ δοκιμασιᾶν ἐπὶ ἔνῃ ἢ δύο ἔτη· ἐγὼ ἕνα μόνον μῆνα, χάρις εἰς τὰ μέσα, τὰ ὅποια διέθεεν ὁ πατήρ μου.

«Ὅταν μοι ἀνήγγειλαν τοῦτο, οὐδὲ λύπην ἠσθάνθην οὐδὲ χαράν. Ἐνόμιζέ τις ὅτι ἤμην νεκρὰ πλέον πρὸς τὸν κόσμον, καὶ ὅτι οἱ περὶ ἐμέ ἀπετείνοντο πρὸς σκιὰν ἀπαθῆ.

«Δεκαπέντε ἡμέρας μ' ἐφύλαξαν κατὰ κλειστον, ἐπὶ τῇ φόβῳ μὴ μὲ κυριεύσῃ πνεῦμα ἐγκόσμιον. Τὸ πρῶτ' τῆς δεκάτης πέμπτης ἡμέρας, διατάσσομαι νὰ καταβῶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν μετὰ τῶν ἄλλων μοναχῶν.

«Εἰς τὴν Ἱταλίαν, αἱ ἐν τοῖς μοναστηρίοις ἐκκλησίαι εἶνε ἀνεωγμέναι εἰς πάντα κοσμικόν. Λοιπὸν ὅταν ἱεουργοῦσιν εἰς αὐτὰς ἔρχονται πολλοὶ ἀκωλύτως.

«Εἰσῆλθα εἰς τὸν ναὸν καὶ ἔλαβα τὸ στασίδιόν μου, πρὸς τὸ βάθος, ὅπισθεν διαφράγματος ἀναγκαίου, ἵνα μὴ ἀναμιγνύωνται αἱ ὁσαὶ μετὰ τῶν συνερχομένων ἔξωθεν κοσμικῶν.

«Εἶδον λοιπὸν ὑπὸ τὸν πολυέλαιον ἕνα ἄνδρα, ὅστις μετὰ τῶν ἄλλων ὄλων, προσκλινῶν ὄντων, ἵστατο μόνος ὄρθιος. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος μὲ παρετήρει, ἡ μᾶλλον μὲ κατέτρωγε διὰ τῶν βλεμμάτων του. Ἡσθάνθην τότε τὴν ἑξαλλὸν ἐκείνην καχεξίαν, ἥτις καὶ ἄλλοτε μὲ κατεκυρίευσεν· τὴν στενοχωρίαν ἐκείνην τῆς καρδίας, τὴν ὑπερφυσικὴν ἐκείνην δύναμιν, ἥτις μὲ εἴλκυεν, ὡς εἶπεν, ἐκτὸς ἐμαυτῆς, ὡς δι' ἐνὸς φύλλου χάρτου, διὰ μιᾶς σανίδος, ἥ καὶ δι' ἐνὸς πηλίνου σκεύους, εἶδα τὸν ἀδελφόν μου πολλὰκις ἐλκύοντα βελόνην διὰ σιδήρου μαγνητικοῦ.

«Φεῦ! ἀπέναντι τοιαύτης ἑλλείψεως δὲν κατίσχυσα· ἔτεινα τὸ σῶμα, ἐκλίνα τὴν κεφαλὴν πρὸς ἐκείνον, συνῆψα τὰς χεῖρας, ὡς τὰς συνάπτει τις ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ μὲ τὴν ψυχὴν ὅλην εἰς τὰ χεῖλη τῷ εἶπον :

«— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ.

«Αἱ ὁσαὶ ἀδελφαί μου μὲ παρετήρησαν μετὰ θαυμασμοῦ· ἠπόρουν πόθεν ἡ κίνησίς μου καὶ οἱ λόγοί μου· ἐστράφησαν πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν χειρῶν, τῶν ὀφθαλμῶν, τῆς φωνῆς μου. Ἀνυψώθησαν ἐκ τῶν στασιδίων τῶν ἐπὶ τῶν πυδῶν των ἵνα ἴδωσι τίς ὁ ἐν τῷ ναῷ. Ἐξηκολοῦθουν δὲ καὶ ἐγὼ νὰ παρατηρῶ πρὸς τὰ ἐκεῖ τρέμουσα.

«Ὁ ξένος ἀπῆλθε.

«Μὲ ἠρώτησαν, ἀλλὰ μόνον εἰς ἀπάντησιν ἡρυθρίασα, ὠχρίασα, ὑπετραύλισα.

«Ἀπὸ τῆς στιγμῆς, δέσποινά μου, ἐκείνης, ἀνέκραζεν ἡ Λωρεντία μετὰ σποραγμοῦ, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐνέπεσα εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Σατανᾶ.

— Εἰς ὅλα ταῦτα δὲν παρατηρῶ τι ὑπερφυσικόν. Μολοντοῦτο, ἀδελφὴ μου, ἐπρόσθεσεν ἡ πριγκίπισσα μετὰ μειδιάματος, ἡσύχασε, ἡσύχασε καὶ ἐξακολούθει.

— Βεβαίως! διότι δὲν δύνασθε νὰ ἐννοήσητε τί ἠσθάνθην.

— Τί ἡσθάνθης ;

— Ὅτι ὅλη κατεκυριεύθην ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ πονηροῦ· καρδίᾳ τε, ψυχῇ τε καὶ πνεύματι.

— Τέκνον μου, πολὺ φοβοῦμαι μήπως τὸ πνεῦμα αὐτὸ τὸ πονηρὸν εἶνε ὁ ἔρως, εἶπεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη.

— ὦ ! ἂν ἦτο ἔρως δὲν θὰ ὑπέφερν τόσον· ὁ ἔρως δὲν θὰ κατέθλιβε τόσον τὴν καρδίαν μου, οὐδὲ θὰ ἐτάρασσε ὅλον μου τὸ σῶμα ὡς ἀνεμος θυελλώδης ταράσσει δένδρον· ἂν ἦτον ἔρως, δὲν θὰ μοὶ εἰσήγαγε εἰς τὴν διάνοιαν λογισμὸν τοιοῦτον, κακὸν λογισμόν...

— Καὶ τίς ὁ κακὸς οὗτος λογισμὸς, τέκνον μου, εἰπέ.

— Ἄμα συνέλαβα τὸν λογισμὸν αὐτὸν ὥφειλον νὰ τὸν ἐξομολογηθῶ εἰς τὸν πνευματικόν μου, δὲν εἶνε ἀληθές, δέσποινά μου ;

— Ἀναμφιδόλως.

— Αἶ καλῶς ! ὁ δαίμων, ὅστις μὲ κατεκυρίευσε, μοὶ ὑπηγόρευσε κρυφίως νὰ τὸν φυλάξω ἐξ ἐναντίας μυστικόν. Ἴσως ἐκ τῶν μοναχῶν, ὅσαι ὑπῆρχον ἐκεῖ, οὐδεμία εἰσῆλθεν εἰς τὸ κοινόβιον χωρὶς ν' ἀφήσῃ εἰς τὸν κόσμον, τὸν ὅποιον ἐγκατέλιπεν, ἀνάμνησιν τινα ἐρωτικὴν. Πολλαὶ ἐξ αὐτῶν εἶχον εἰς τὴν καρδίαν των ἐναποταμιευμένον ἓν ὄνομα ψυχῆς ζωσῆς, ἐπικαλούμεναι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

• Ὁ πνευματικὸς μας ἦτο συνηθισμένος εἰς παρόμοια. Λοιπὸν ! ἐγώ, ἡ τόσον εὐλαβὴς, ἡ τόσον δειλὴ, ἡ τόσον ἀθῶα, ἐγώ, ἥτις προτοῦ νὰ κάμω τὴν ὁληθρίαν ἐκείνην ὁδοιπορίαν τοῦ Σουβιάκου, δὲν ἀντήλλαξα καθόλου λέξιν μετ' ἄλλου ἀνδρός, ἐκτὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἐγώ, ἥτις ἔκτοτε δις μόλις διεσταύρωσα τὸ βλέμμα μου μετὰ τοῦ ἀγνώστου ἀνθρώπου, ἐνόμιζα, δέσποινά μου, ὅτι ἅμα ἤθελον διακοινώσῃ τι, θὰ ὑπέθετον ὅτι κ' ἐγώ εἶχον σχέσεις ἐρωτικὰς, τὰς συνήθεις, ὡς καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι σχεδὸν μοναχαὶ τοῦ κοινοβίου μας.

— Κακὸς τῶντι λογισμὸς, εἶπεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη, ἀλλὰ πάλιν ὁ δαίμων, ὅστις παρεισάγει τοιοῦτους λογισμοὺς μόνον εἰς τὴν διάνοιαν μιᾶς γυναικὸς, τὴν ὁποίαν κατέχει, εἶνε ἀθώοτατος δαίμων. Ἐξἁκολούθει τέκνον.

— Τῇ ἐπαύριον, μὲ ζητοῦν εἰς τὸ συνεντευκτήριον. Καταβαίνω· βλέπω μίαν γείτονα τῆς ὁδοῦ Φραττίνης, εἰς Ρώμην, νέαν γυναῖκα, ἥτις ἐλυπεῖτο πολὺ ὅτι μὲ ἐστερήθη, διότι καθ' ἐσπέραν συνδιελεγόμεθα καὶ συνεψάλλομεν.

• Ὁπισθεν τῆς, πλησίον τῆς θύρας, τὴν περιέμενεν ὡς ὑπηρέτης αὐτῆς ἀνθρωπὸς τις, περιτυλιγμένος διὰ μανδύου. Ὁ ἀνθρωπὸς αὐτὸς δὲν ἐστράφη πρὸς με καθόλου· ἐγὼ ὅμως ἐστράφην πρὸς αὐτόν. Δέν μοι ἀπηύθυνε λέξιν, ἐγὼ ὅμως ἐμάντευσα τὰ κατὰ τὴν διάνοιάν του· ἦτον αὐτὸ ἐκεῖνος ὁ λυτρωτῆς μου.

• Ἡ αὐτὴ ἐκείνη ταραχὴ διεχύθη εἰς τὴν καρδίαν μου. Ἡσθάνθην καταλαμβανομένη καὶ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός ἐκείνου ἐλκυομένη.

• Ἄν δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῷ μεταξὺ ἡμῶν τὸ δρύφακτον ἀφεύκτως θὰ ἐσπευδον πρὸς αὐτόν. Εἰς τὴν σκιὰν τοῦ μανδύου τοῦ παραδόξου ἐβλεπον ἀκτινοβολισμούς, θαμβοῦντας τὰ ὄμματά μου. Εἰς τὴν ἐπίμονον σιωπὴν του ὑπῆρχον λαλιαὶ πρὸς ἐμὲ μόνην ἀκουσταί, φθόγγοι γλώσσης ἀρμονικῆς... δὲν ἤξεύρω πῶς νὰ σῶ παραστήσω αὐτούς !

• Κατέβαλα εἰς ἐμαυτὴν πᾶσαν δύναμιν, καὶ ἠρώτησα τὴν γείτονά μου τῆς ὁδοῦ Φραττίνης τίς ἦτον ὁ συνοδεύων αὐτήν.

• Δὲν τὸν ἐγνώριζε, μὲ εἶπεν. Ἦτο ἕτοιμος νὰ ἔλθῃ μαζί της ὁ σύζυγός της, ἀλλ' ἐνῶ ἦταν ἕτοιμοι ν' ἀναχωρήσωσιν εἰσῆλθε μετὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου καὶ τῇ εἶπε·

• Δὲν δύναμαι ἐγὼ νὰ σὲ συνοδεύσω εἰς Σουβάκον, ἀλλ' ἰδοὺ ὁ φίλος μου καὶ πῆγαινε μαζί του.

• Ἄλλο δὲν ἠθέλησεν ἡ γυνὴ νὰ ἐξετάσῃ, ἐκ τῆς ἀνυπομονησίας της νὰ μὲ ἴδῃ, καὶ ἀπῆλθε μόνη μετὰ τοῦ ἀγνώστου.

• Ἡ γείτων μου ἦτο γυνὴ λίαν θεοσεβής· παρετήρησεν εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ συνεντευκτηρίου ἀγαλμα περιστῶν τὴν Παναγίαν, τὸ ὁποῖον ἐφημιζετο ὡς λίαν θαυματουργόν, καὶ μὴ θελήσασα νὰ ἀναχωρήσῃ, χωρὶς πρότερον νὰ τὸ προσκυνήσῃ, ἐγονυπέτητε καὶ ἤρχισε νὰ προσεύχεται ἐνώπιον αὐτοῦ.

• Ἐν τούτοις ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος προσῆλθεν ἀθορύβως, ἐπλησίασε πρὸς με μὲ βραδέα βήματα, ἤνοιξε τὸν μανδύαν του καὶ προσήλωσε τὰ βλέμματά του πρὸς τὰ ἰδικά μου ἀσκαρδαμυκτί, βλέμματα ἀκτινας ἐξακοντίζοντα διαπύρους.

• Τὸν περιέμεινα νὰ ὁμιλήσῃ· τὸ στήθος μου ἀνέβαινε, ἀνέβαινε πρὸς τὸν λόγον του ὡς ἀναβίνει τὸ κύμα τῆς θαλάσσης· δὲν ὠμίλησεν ἐν τούτοις· ἤπλωσε μόνον ἀμφοτέρως τὰς χεῖράς του ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου πλησιάζας αὐτὰς πρὸς τὸ διαχωρίζον ἡμᾶς δρύφακτον. Πάραυτα ἔκστασις μ' ἐκυρίευσεν ἀνήκουστος· ἐκεῖνος μοὶ ἐμειδία· τῷ ἀπέδωκα λοιπὸν καὶ ἐγὼ τῷ μειδιάμα κλείουσα τοὺς ὀφθαλμούς ὡς ἐκνευρισμένη, ὡς ἐκλελυμένη. Κατὰ τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον καιρὸν, ὡς ἄλλο τι νὰ μὴ ἐπεθύμει εἰμὴ νὰ βεβαιωθῇ ἂν ἡ ἰσχύς του ἐπενήργει τῶντι ἐπ' ἐμοῦ, μὲ ἀφῆκεν εἰς τὴν κατὰστασιν ἐκείνην καὶ ἀνεχώρησε· καθόσον ἀπεμακρύνετο ἐπανελάμβανα τὰς αἰσθήσεις μου· εὐρισκόμεν ἔν τούτοις ὑπὸ τὸν παραλογισμόν ἐκεῖνον εἰσέτι, ὅτε ἡ ἐν ὁδῷ Φραττίνῃ γείτων μου, τελειώσασα τὴν προσευχὴν της, ἀνηγήρθη, μὲ ἀπεχαιρέτισε καὶ ἀπῆλθε.

• Ἐκδυομένη τὸ ἐσπέρας, ἵνα ἀναπαυθῶ εἰς τὴν κλίνην, εὗρον ὑπὸ τὸ περιστήθιον μου ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὰ ἑξῆς :

• Ἐν Ρώμῃ, πᾶς ὁ ἐρωτευόμενος μοναχῆς τιμωρεῖται διὰ θανάτου. Θὰ ἀπέδιδες ποτὲ θάνατον, εἰς τὸν πρὸς ὃν ὀφείλεις τὴν ζωήν;

• Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, δέσποινά μου, ἐνέπεσα εἰς τὴν ἐπήρειαν τοῦ δαίμονος, διότι ἐψεύσθην πρὸς τὸν Θεόν, μὴ ἐξομολογηθεῖσα εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ δαίμοιά μου ἀνεπόλει τὸν ἀνθρώπον ἐκεῖνον ἴσον αὐτῷ, ἴσως πλέον τι αὐτοῦ.

Περιδεῖς ἐκ τῶν ἰδίων της λόγων ἡ Λωρεντία διεκόπη ἵνα παρατηρήσῃ τὸ ἀποτελεσμα τῆς διηγήσεώς της ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας τῆς πριγκίπισσης.

— Ὅλα ταῦτα, τέκνον μου, δὲν εἶνε δαιμονιζόμενου πράγματα, εἶπεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη. Ἄλλ' εἶνε, ὡς σοὶ προεῖπον, πάθη ἐκ τῶν ἐγκοσμίων, ἅτινα δὲν ἐπιτρέπονται νὰ εἰσέρχωνται ἐνταῦθα, ἂν δὲν μετὰβληθῶν εἰς μετάνοιαν.

— Εἰς μετάνοιαν, δέσποινά μου! ἀνέκραξεν ἡ Λωρεντία. Καὶ πῶς! μὲ βλέπετε θρηνοῦσαν, δεομένην, μὲ βλέπετε γονυκλινῇ καὶ ἱκετεύουσαν ὑμᾶς νὰ μὲ λυτρώσητε ἐκ τῆς καταχθονίου δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, καὶ μετάνοιαν ζητεῖτε ἔτι παρ' ἐμοῦ; Φεῦ! μόνην μετάνοιαν ἔχω;... ἔχω τὰς τύψεις τοῦ συνειδότος.

— Καὶ ὅμως μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης... εἶπεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη.

— Περιμείνατε, περιμείνατε μέχρι τέλους, εἶπεν ἡ Λωρεντία, καὶ μὴ με κρίνετε με τὴν αὐστηρότητα, σὺς παρακαλῶ, δέσποινά μου.

— Ἡ συγκαταβάσις καὶ ἡ πρᾶξις εἶνε καθήκόν μου, καὶ εἶμαι ἐτοιμία εἰς ἀντίληψιν πάσης ψυχῆς πασχούσης.

— Εὐχαριστῶ! ὦ! εὐχαριστῶ! εἰσθε τῇ ἀληθείᾳ ὁ παρήγορος ἀγγε-
λος, τὸν ὅποιον ἀνεζήτην. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν κατεβαίνομεν τρεῖς τῆς ἐβδο-
μάδος· πάντοτε ὁσάκις εὐρέθην εἰς τὴν ἀκολουθίαν εὐρίσκετο ἐκεῖ καὶ ὁ
ἀγνωστος.

• Ἡθέλησα νὰ μὴ καταβῶ ἐπρυφασίσθην ὅτι ἤμην ἀσθενής! ὅταν ἔφθα-
νεν ἡ στιγμή κατέβαινον ἀκουσίως καὶ ὥς νὰ με ὦθει ἐκεῖ δύναμις
ἀνωτέρα τῆς θελήσεώς μου· τότε, ἂν δὲν εὐρίσκετο ἐκεῖ εἰσέτι, ἔμενον ἡσυ-
χος ἐπὶ τινος στιγμᾶς, ἀλλ' ὅταν ἤρχετο, καθόσον ἐπλησίαζε, καὶ ἐξωθέν
ἀκόμῃ, καὶ πρὶν τὸν ἰδῶ, τὸν ἠσθάνόμην ἐρχόμενον. Ἡδυνάμην νὰ εἶπω:
ἀπέχει ἑκατὸν βήματα, εἶνε εἰς τὸ κατώφλιον τῆς ἐξώθυρας, εἶνε ἐντὺς
τῆς ἐκκλησίας, καὶ ταῦτα χωρὶς νὰ παρατηρήσω αὐτόν· ἐπειτα, ἀφ' οὗ
ἔφθανεν εἰς τὴν θέσιν ὅπου ἐσυνήθιζε νὰ σταματᾷ, καὶ ἐπὶ τοῦ προσευχη-
ταρίου μου ἂν εἶχον προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἤμην ἀφωσιωμένη
πρὸς τὸν Ὑψιστον, οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἠγείροντο, εἰλκύνοντο πρὸς ἐκεῖνον, ἵνα
ἐπ' αὐτοῦ ἐπαναπαυθῶσι.

• Καὶ ἔτι πλέον, ὅσον καὶ ἂν παρετείνετο ἡ ἀκολουθία, στιγμήν δὲν
ἠδυνάμην τοῦ λοιποῦ, οὔτε νὰ ἀναγνώσω, οὔτε νὰ προσευχηθῶ. Ὅλη μου
ἡ διάνοια, ὅλη μου ἡ θέλησις, ἡ ψυχὴ ὑπῆρχεν ἐντὸς τῶν βλεμμάτων μου,
καὶ τὰ βλέμματά μου ἦσαν δι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ὅστις τὸ ἔβλεπον
καθαρῶς, μὲ διημφισβήτη πρὸς τὸν Θεόν.

• Κατ' ἀρχὰς τὸν παρετήρουν μὲ τινὰ φόβον· ἀλλὰ βαθμυδὸν ἤρχισα καὶ
νὰ τὸν ἀναζητῶ· τέλος πάντων ὁ νοῦς μου τὸν ἀνεζήτησε πολλάκις. Καὶ
πολλάκις, ὡς ἐν ὄνειρῳ τὸν ἔβλεπον τὴν νύκτα εἰς τὴν ὁδόν, ἣ τὸν ἤκουον
ὑπὸ τὸ παράθυρόν μου διερχόμενον.

• Παρετήρησαν τέλος αἱ συνάδελφαί μου τὴν κατάστασίν μου ἐκείνην καὶ
εἰδοποίησαν τὴν ἡγουμένην, ἥτις καὶ ἐγνωστοποίησε τὸ πρᾶγμα εἰς τοὺς
γονεῖς μου. Τρεῖς ἡμέρας πρὸ τοῦ νὰ με κείρῃσι βλέπω εἰσερχομένους εἰς τὸ
κελλεῖόν μου τοὺς τρεῖς εἰς τὸν κόσμον τοῦτον συγγενεῖς μου· τὸν πατέρα,
τὴν μητέρα μου καὶ τὸν ἀδελφόν μου.

• Ἦλθον διὰ νὰ με ἰδῶσιν ἀπλῶς, μοὶ εἶπον, ἀλλ' ἐγὼ ἀνεκάλυψα ὅτι
εἶχον ἄλλον σκοπὸν, διότι, μείνασα μόνη μετ' ἐμοῦ ἡ μήτηρ μου μὲ ἠρώ-
τησεν. Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην εἶνε εὐκολον νὰ γνωρίσῃ τις τὴν ἐπή-
ρειαν τοῦ δαίμονος, διότι, ἀντὶ νὰ τῇ ἐξομολογηθῶ τὰ πάντα, ὡς ὤφειλον,
ἠρνήθην αὐτὰ ἐπιμόνως.

• Ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ ἐνεδύομην τὸ μοναχικὸν σχῆμα, ἔφθασεν, ἀλλ' εὗρε
τὴν καρδίαν μου εἰς φοβερὰν πάλιν. Ἀφ' ἐνὸς ἐπόθουν καὶ ἀφ' ἐτέρου
ἐφοβούμην τὴν στιγμήν καθ' ἣν ὤφειλον νὰ ἀφωσιωθῶ πλέον εἰς τὸν Θεόν,
ἂν ὁ δαίμων ἀπεπειράτο ἐσχάτην τινὰ ἀπόπειραν θὰ κατέβαλεν ὅλην αὐτοῦ
τὴν δύναμιν κατὰ τὴν πάνδημον ἐκείνην ὥραν.

— Ὁ δὲ παραδοξὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος δὲν σοὶ ἔστειλε ἄλλην ἐπιστολήν;

— Ὁχι, δέσποινά μου.

— Κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ποτὲ δὲν τῷ ὠμίλησες;

— Ποτέ, εἰμὴ μόνον κατὰ διάνοιαν. Προφορικῶς ὅμως πατέ!

— Δὲν τοῦ ἔγραψες ;

— Ὡ ! ποτέ.

— Ἐξακολουθεῖ. Λοιπὸν ἔφθασεν ἡ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐνεδύεσο τὸ μοναχικὸν σχῆμα.

— Ἡλπίζα λοιπὸν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν νὰ τελειώσωσι πλέον ὅλα μου τὰ δεινὰ. Ὄταν γίνω πλέον νύμφη τοῦ Θεοῦ, ἔλεγον καθ' ἑαυτήν, ὁ Θεὸς θὰ μὲ προστατεύσει, ὡς μ' ἐπροστάτευσεν καὶ ὅταν συνελήφθην ὑπὸ τῶν ληστών. Ἐλησμόνουν ὅτι καὶ τότε ὁ Θεὸς μὲ ὑπερασπίσθη διὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου.

• Ἐντοσούτῃ ἡ ὥρα τῆς τελετῆς ἔφθασε. Κατέβην εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὠχρὰ, ἀνήσυχος, ἀλλ' ὀλιγώτερον τοῦ συνήθους τεταραγμένη· ὁ πατήρ μου, ἡ μήτηρ μου, ὁ ἀδελφός μου, ἡ γείτων μὰς ἐκείνη τῆς ὁδοῦ Φρακτίνης καὶ οἱ λοιποὶ φίλοι μὰς ἦσαν ἐκεῖ συνηγμένοι· ὅλοι οἱ χωρικοὶ τῶν πέριξ συνέρρευσαν εἰς τὴν μονήν, διότι διέτρεξε φήμη ὅτι ἤμην ὥραία, καὶ ὅταν λέγουν, ἐν θυμῷ εἶνε ὥραϊον, εἶνε εὐπροσδεκτότερον πρὸς τὸν Κύριον. Ἦρχισε λοιπὸν ἡ ἀκολουθία.

• Ἡ καρδιά μου ἐπαλλεν ἐπιθυμοῦσα νὰ περατωθῇ αὕτη τάχιστα, διότι δὲν εὐρίσκετο ἐκεῖνος εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ εἶχον ὅλας μου τὰς φρένας ἀνεπηρεάστους. Ἦδη ὁ ἱερεὺς ἔστρέφετο πρὸς με δεικνύων μοι τὸν ἐσιαυρωμένον Ἰησοῦν, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀφωσιούμεν τοῦ λοιποῦ, ἤδη ἔτεινα τὰς χεῖρας πρὸς τὸν μόνον αὐτὸν σωτήρα τῶν ἀνθρώπων, ὅτε τὸ σύνθηρ ἐκείνο ρίγος, δι' οὗ μοι προαγγελήετο ἡ ἀφίξις του, ἤρχισε νὰ διαταράσῃ τὰ μέλη μου, ὅτε ἡ κατὰθλιψις τοῦ στήθους μου, μοι ἐφάνερωσε ὅτι διήλθε τὸ κατὰφλιον τοῦ ναοῦ, ὅτι τέλος πάντων ἡ ἔλξις ἡ ἀκαταμάχητος ἐπέσυρε τοὺς ὀφθαλμούς μου πρὸς τὸ ἀντίθετον τοῦ ἱεροῦ βήματος μέρος, ὅσον καὶ ἂν προσεπάρθῃ νὰ τοὺς ἐμποδίσω.

• Ὁ καταδιώκων με ἱστατο ὀρθίος ὑπὸ τὸν ἀμβώνα καὶ μᾶλλον παρά ποτε εἶχε πρὸς με προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς.

• Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τῷ ἀνῆκον' ἀπέδρα καὶ ἀκολουθία δι' ἐμέ, καὶ τελετὴ καὶ δέσεις.

• Νομίζω ὅτι μοι ἀπηθύθουναν ἐρωτήσεις τινάς, ἀλλὰ δὲν ἀπεκρίθην. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι μὲ ἔσυρον ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ ὅτι ἐκλονοῦμην ὡς σῶμα ἀψυχόν, τὸ ὁποῖον μεταφέρουσι φέροντες αὐτὸ ἐκ τῆς βάσεως. Εἶδον ἐνώπιόν μου ψαλλίδα ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀντενάκλα ἀκτὶς ἡλιακὴ, τρώμερὰ ἀκτὶς, ἀλλ' ἡ λαμπρὴ ἐκείνη καθόλου δὲν μοι ἐτάραξε τοὺς ὀφθαλμούς. Μετὰ τινὰ στιγμὴν ἡσθάνθην τὴν ψυχρότητα τοῦ σιδήρου ἐπὶ τοῦ αὐχένος μου, πρὸς τὰς ρίζας τῆς κόμης μου, καὶ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐργαλείου ἐντὸς τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς μου.

• Μοὶ ἐφάνη ὅτι ἔπαυσαν ὅλαι μου αἱ δυνάμεις καὶ ὅτι μ' ἐγκατέλιπον· ὅτι ἡ ψυχὴ μου παρήτει τὸ σῶμα ἵνα σπεύσῃ πρὸς ἐκεῖνον, καὶ ἔπεσα ἐπὶ τῶν μαρμάρων τοῦ ἑδάφους τῆς ἐκκλησίας, ὄχι λιπόθυμος, ἀλλὰ, παράδοξον, ὡς ὑπὸ ὑπνίου κατακυριευθεῖσα. Ἦκουσα πολὺν ψιθυρισμόν, ἔπειτα ἔμεινα κωφὴ, ἀλαλος. Ἡ τελετὴ διεκόπη μετὰ φρικτοῦ θορύβου.

Ἡ πριγκίπισσα Λουδοβίκη συνῆψε τὰς χεῖρας μετὰ συμπαθείας.

— Δὲν φαίνεται λοιπὸν τώρα σαφῶς, εἶπεν ἡ Λωρεντία, ὅτι ταῦτα ἦσαν πειρασμοὶ ἐχθροῦ, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ἀντιμάχου καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ;

— Πρόσεξε, τέκνον μου, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα μετὰ τρυφερᾶς στοργῆς,

πρόσεξε, διότι νομίζω ὅτι ἀποδίδεις πράγματα φυσικώτατα εἰς ἐνεργείας ὑπερφυσικάς. Ἡ ἰδέα μου πάντοτε εἶνε αὕτη. Εἶδες τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, λοιπὸν ἐλιποθύμησες, πρᾶγμα ἀπλούστατον.

— ὦ ! δέσποινα, δέσποινα, μὴ με λέγετε αὐτό, ἀνέκραξεν ἡ Λωρεντία, ἡ τοῦλάχιστον ἀκούσατε μέχρι τέλους καὶ τότε κρίνατε. Ἄν ἦσαν τὰ πράγματα φυσικώτατα, δὲν θὰ συνειργόμην ἐκ τῆς λιποθυμίας μου μετὰ δέκα ἢ εἴκοσι λεπτά ;

— Ναί, εἶπεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη. Λοιπὸν ! δὲν ἔγινεν οὕτω ;

— Δέσποινά μου, ὅταν συνῆλθον εἰς τὰς αἰσθήσεις μου ἦτο νύξ. Πρὸ τινων λεπτῶν μὲ ἀνησύχει κινήσεις τις, ὡς νὰ μ' ἐτίνασσαν. Ἀνεγείρω τὴν κεφαλὴν, ἵνα ἴδω μήπως εὐρισκόμην εἰσέτι ὑπὸ τὸν θόλον τοῦ ναοῦ ἢ ὑπὸ τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης τοῦ κελλείου μου, ἀλλὰ τί βλέπω ; Βράχους, δένδρα, νέφη· ἔπειτα μετὰ τούτων ὅλων ἡσθάνομην χλιαρὰν πνοήν, ἥτις ἐπεχύνετο ἠδέως ἐπὶ τοῦ προσώπου μου. Ὑπέθεσα μήπως ἦτο μοναχὴ τις παρέχουσα μοι θεραπείαν, νοσηλεύουσα καὶ ἠθέλησα νὰ τὴν εὐχαριστήσω. Δέσποινά μου, ἡ κεφαλὴ μου ἀνεπαύετο ἐπὶ τοῦ στήθους ἐνὸς ἀνδρός, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτὸς ἦτο ὁ καταδιώκων με. Ἐκίνησα τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὰς χεῖρας ὅπως βεβαιωθῶ ἂν ἔζων ἡ τοῦλάχιστον ἂν ἦμην ἐξυπνος. Ἀφῆκα φωνήν. Ἥμην ἐνδεδυμένη κατὰλευκα. Τὸ μέτωπόν μου ἔσπεφε κατὰλευκος στέφανος ἀπὸ ρόδα λευκά, ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἐπιθέτουσιν εἰς τὰς νύμφας, ἢ εἰς τὰς νεκρὰς νεάνιδας.

Ἡ περιγίσισσα ἀφῆκε κραυγὴν· ἡ Λωρεντία ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν.

— Τῇ ἐπαύριον, ἐξηκολούθησεν ἡ Λωρεντία μετὰ λυγμῶν, ἐσυλλογίσθην τί ἡμέραν εἶχόμεν· ἦτο τετάρτη, καὶ λοιπὸν ἐμέτρησα ὅτι τρεῖς ἡμέρας ὁλοκλήρους εἶχον μείνει ἀναίσθητος· εἰς τὸ διάστημα τῶν τριῶν αὐτῶν ἡμερῶν ἄγνοῶ διόλου τί συνέβη.

Β'

Ὁ κόμης Φοῆνιξ.

Διεχύθη τότε ἐπὶ ὧραν ἱκανὴν σιγὴ ἀπόλυτος, καθ' ἣν ἡ μὲν ἐκ τῶν δύο γυναικῶν διετέλει βεβυθισμένη εἰς τοὺς θλιβεροὺς τῆς διαλογισμούς, ἡ δὲ εἰς τὸν εὐκατάληπτον ἡμῶν θαυμασμὸν αὐτῆς.

Τέλος πάντων ἡ δέσποινα Λουδοβίκη διέκοψε πρῶτη τὴν σιγὴν.

— Καὶ δὲν συνήργησες καθόλου εἰς τὴν ἀρπαγὴν αὐτήν ;

— Καθόλου, δέσποινά μου.

— Καὶ ἄγνοεῖς τίνι τρόπῳ ἐξῆλθες ἐκ τῆς μονῆς ;

— Παντέλως ἄγνοῶ.

— Ἐννοῶ, ἀλλὰ αἱ μοναὶ εἶνε περικλεισται, ἔχουσι φύλακας, θυρωροὺς, δρύφρακτα σιδηρὰ εἰς τὰ παράθυρα, τείχη πέριξ ἀνυπέρβλητα. Νομίζω ὅτι καὶ εἰς Ἰταλίαν εἶνε ταῦτα καθὼς καὶ εἰς Γαλλίαν· μάλιστα εἰς Ἰταλίαν εἶνε αὐστηρότεροι κανόνες.

— Τί νὰ σὰς εἶπω, δέσποινά μου, ἄγνοῶ. Δὲν ἐνθυμοῦμαι τίποτε, τίποτε!

— Ἀλλὰ τέλος πάντων, ἀφοῦ συνῆλθες καὶ εἶδες ὅτι ἦσο εἰς τὴν διά-

χρισιν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου δὲν τὸν ἡλεῖξες διὰ τὸ κίνημά του ;

— Ἀναμφιβόλως.

— Αἶ, καὶ τί ἐδικαιολογήθη ;

— Ὅτι εἶχε σφοδρὸν ἔρωτα πρὸς ἐμέ.

— Καὶ σὺ τί ἀπήντησες ;

— Ὅτι τὸν ἐφοβούμην.

— Λοιπὸν σὺ δὲν τὸν ἠγάπας ;

— Ὁ Θεὸς φυλάξοι ! ὄχι !

— Ἦσο βεβαίᾳ ;

— Δέσποινά μου, τὸ πρὸς τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν αἶσθημά μου εἶνε ἀπερίγραφτον. Ὅταν ἐκεῖνος εὐρίσκεται παρῶν, δὲν εἶμαι πλέον ἐγώ, ἀλλ' ἐκεῖνος· ὅ,τι ἐκεῖνος θέλη τοῦτο καὶ ἐγώ· ὅ,τι ἐκεῖνος διατάξῃ τοῦτο καὶ ἀμέσως πράττω· ἡ ψυχὴ μου δὲν ἔχει πλέον ἰσχύν, ὁ νοῦς μου δὲν ἔχει πλέον θέλησιν ἰδίαν· ἐν μόνον βλέμμα του ἀρκεῖ νὰ μὲ καταστήσῃ ἔρματιόν του. Ὅτε μὲν νομίζω ὅτι ἐμφυσᾷ ἔως εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας μου ιδέας, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶνε ἰδικαί μου, ὅτε δὲ πάλιν μὲ φαίνεται ὡς ν' ἀναρροφᾷ ἐκ τῶν σπλάγγνων ιδέας, τὰς ὁποίας τόσον βαθέως ἔκρυπτον, ὥστε οὐδ' ἐγὼ κἂν ἐγνώριζον ὅτι εἶχον. ὦ ! παρὰ τῆς δέσποινάς μου, ὅτι εἰς ταῦτα ὑπάρχει μαγεία.

— Παράδοξα πράγματα τφόντι, ἀν' ὅχι ὑπερφυσικά ! εἶπεν ἡ πριγκίπισσα.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀρπαγὴν σου λοιπὸν, πῶς ἔζησες μετ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ;

— Μοὶ ἐδείκνυε τὴν θερμότεραν ἀγάπην, ἀφοσίωσιν εἰλικρινεστάτην.

— Τὸν ἐνόμιζες διεφθαρμένον ;

— Δὲν πιστεύω νὰ ᾔτο διεφθαρμένος· ἐξ ἐναντίας, εἶχε τι τὸ σεβάσμιον εἰς τὴν ὁμιλίαν του, ὡς νὰ ᾔτο ἀπόστολος Θεοῦ.

— Ἐλα, ἔλα, τὸν ἀγαπᾷς, ὡμολόγησέ το.

— Ὅχι, δέσποινά μου, εἶπεν ἡ νεαρὰ γυνὴ μετὰ θλίψεως, ὄχι, καθόλου.

— Λοιπὸν διατί νὰ μὴ φύγῃς ἀπὸ αὐτόν ; πῶς νὰ μὴ προστρέξῃς εἰς τὴν διοίκησιν, πῶς νὰ μὴ ζητήσῃς τοὺς γονεῖς σου ;

— Δέσποινά μου, τόσον ἡγρύπνει ἐπ' ἐμοῦ, ὥστε ἦτον ἀδύνατον νὰ φύγω.

— Πῶς δὲν ἔγραφε ;

— Ἐμένομεν καθ' ὁδὸν εἰς οἰκίας, αἵτινες ἐνόμιζέ τις ὅτι ἀνήκον εἰς αὐτόν, διότι ὅλοι ἐκεῖ εὐρίσκοντο ὑπὸ τὰς διαταγὰς του. Πολλάκις ἐζήτησα χάρτην, μελάνην καὶ κάλαμον· ἀλλ' ἐκεῖνοι, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπειτινόμην, εἰδοποιηθέντες βεβαίως ὑπ' αὐτοῦ, δὲν μοὶ ἀπεκρίνοντο ποτέ.

— Ἀλλὰ καθ' ὁδὸν, πῶς ὁδοιπορεῖτε ;

— Κατ' ἀρχὰς διὰ ταχυδρομικῆς ἀμάρτης· ἀλλ' εἰς Μεδιόλανα εὗρημεν ὄχι πλέον ὄχημα, ἀλλ' εἶδος οἴκου κινήτου, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξηκολουθήσαμεν τὴν ὁδοιπορίαν.

— Ἀλλὰ, παρακαλῶ, ἐνίοτε θὰ ἠναγκάζετο βεβαίως νὰ σὲ ἀφίην μόνην.

— Ναί, ἀλλὰ τότε ἐπλησίαζε καὶ μ' ἔλεγε : Κοιμήσου. Ἐγὼ δὲ ἀπεκοιμήμην μεχρὶς οὗ ἐπέστρεφε.

Ἡ δέσποινα Λουδοβίκη ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν ὡς μὴ πιστεύουσα.

— Δὲν ἠθέλησες φαίνεται ποτὲ πραγματικῶς νὰ φύγῃς, ἀλλῶς θὰ τὸ κατῴρθωνες.

— ὦ ! νομίζω, δέσποινά μου, ὅτι πιθανόν... Ἀλλ' ἴσως μὲ εἶχε καὶ μαγευμένην...

— Διὰ τῶν ἐρωτικῶν του λόγων ;

— Σπανίως μοι ὠμίλει περὶ ἔρωτος, καὶ ἐκτὸς ἐνὸς φιλήματος ἐπὶ τοῦ μετώπου μου τὸ ἐσπέρας καὶ ἐτέρου τὸ πρωτῆ, πάλιν ἐπὶ τοῦ μετώπου μου, δὲν ἐνθυμοῦμαι ποσῶς νὰ μοι ἔκαμεν ἄλλην θωπείαν.

— Παράδοξον, παράδοξον ἀληθῶς ! ἐψιθύρισεν ἡ πριγκίπισσα. Ἐν τούτοις πάντοτε εἶχον ὑποψίαν.

— Σὲ παρακαλῶ, ἐπανάλαθέ μοι ὅτι δὲν τὸν ἀγαπᾷς.

— Δὲν τὸν ἀγαπῶ, δέσποινά μου.

— Ἐπανάλαθέ μοι ὅτι οὐδεὶς δεσμός γήϊνος σέ συνδέει μετ' αὐτοῦ.

— Οὐδεὶς.

— Ὅτι, ἂν ποτὲ τύχη νὰ σέ ζητήσῃ, δὲν θὰ ἔχῃ κἀνὲν δικαίωμα διὰ νὰ σέ λάβῃ.

— Κανέν !

— Ἀλλὰ πῶς ἡμπόρεσες λοιπὸν καὶ ἔφυγες ἐπὶ τέλους ἀπὸ αὐτόν ; πῶς ἦλθες ἐδῶ ; Λέγε μοι, διότι αὐτὰ εἶνε πράγματα, τὰ ὅποια σκοτίζουν τὸν νοῦν.

— Μὰς κατέλαθε καθ' ὁδόν, δέσποινά μου, προμερὰ καταιγίδος πλησίον πόλεως τινος, τὴν ὁποίαν, νομίζω, ὀνομάζουσι Νανσύ. Μὲ εἶχε λοιπὸν ἀφήσει ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὸ δευτέρον διαχώρισμα τῆς ἀμάξης καὶ νὰ ὁμιλήσῃ μετὰ τινος γέροντος, ὅστις ἐκάθητο ἐκεῖ· ἔδραξεν τότε τὴν εὐκαιρίαν, ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἵππου του καὶ ἔφυγε.

— Καὶ διατί νὰ προτιμήσῃς τὴν Γαλλίαν ἀντὶ νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς Ἰταλίαν ;

— Ἐσυλλογίσθη ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψω εἰς Ρώμην, διότι ἀφεύκτως ὁ κόσμος πρέπει ἐκεῖ νὰ μὲ ὑποθέτῃ συνένοχον τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου· ἐκεῖ τ' ὀνομά μου ἠτιμάσθη, οἱ γονεῖς μου θὰ μὲ ἀπέβαλον ἰσως. Λοιπὸν ἀπεφάσισα νὰ ἔλθω εἰς Παρισίους καὶ νὰ ζήσω ἐνταῦθα κεκρυμμένη, ἢ νὰ μεταβῶ εἰς ἄλλην τινὰ πρωτεύουσαν, νὰ μείνω δὲ ἀφανής, καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὰ βλέμματα ἐκείνου. Ὅταν ἔφθασα εἰς Παρισίους, ἡ πόλις ὅλη ἦτο συγκεκινημένη διὰ τὴν ἀναχώρησίν σας εἰς τὴν μονὴν τῶν Καρμηλιτῶν· ἕκαστος ἐγκωμιάζε τὴν εὐσέθειάν σας, τὴν πρὸς τοὺς δυστυχεῖς ἐπιείκειαν ὑμῶν, τὴν πρὸς τοὺς τεθλιμμένους συμπάθειάν σας. Ἀμέσως ἐσκέφθην δέσποινά μου, ὅτι μόνον ὑμεῖς εἰσθε ἱκανὴ καὶ νὰ μὲ ὑποδεχθῆτε καὶ νὰ μὲ προστατεύσητε, ὥς ἔχουσα ἐξουσίαν.

— Πάλιν τὴν ἐξουσίαν μοῦ ἀναφέρεις, τέκνον μου· τὴσὴν λοιπὸν δύναμιν ἔχει ὁ ἀνθρώπος αὐτός ;

— ὦ ! ἔχει μεγάλην !

— Ἀλλὰ τίς εἶνε λοιπόν ;

— ὦ ! δέσποινά μου, ἀγνοῶ παντελῶς καὶ τίς εἶνε καὶ τί εἶνε· ἤξεύρω μόνον ὅτι καὶ βασιλεὺς ἂν ἦτο πάλιν τοσοῦτον σέβας δὲν θὰ ἐνέπνεεν ὅσον αὐτός. Θεὸς ἂν ἦτο, πάλιν μὲ τὴσὴν εὐλάβειαν δὲν θὰ τὸν προσεκύνουν ἐκεῖνοι πρὸς τοὺς ὁποίους ἐμφανίζεται ;

— Ἀλλὰ τὸ ὄνομά του ; πῶς ὀνομάζεται ;

— Δέσποινά μου, ἤκουσα νὰ τοῦ ἀποδίδουν διάφορα ὀνόματα. Ἀλλὰ δύο μόνον ἔμειναν εἰς τὴν μνήμην μου. Τὸ ἓν εἶνε ἐκεῖνο διὰ τοῦ ὁποίου τὸν ἀπεκάλει ὁ γέρον, περὶ τοῦ ὁποίου σὰς εἶπον, καὶ ὅστις μὰς συνώδευεν ἀπὸ Μεδιόλανα μέχρι τοῦ δρόμου ὅπου τοὺς ἀφήκα· τὸ ἄλλο εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μόνος του ἀπέδιδεν εἰς ἑαυτόν.

— Πῶς τὸν ὠνόμαζεν ὁ γέρον ;
 — Ἀσσάρτ... δὲν εἶνε, δέσποινά μου, ἀντιχριστιανικὸν αὐτὸ τὸ ὄνομα ;
 — Αὐτὸς δὲ πῶς ὠνόμαζε τὸν ἑαυτὸν του ;
 — Ἰωσήφ Βάλαμον.
 — Ἰωσήφ Βάλαμος...
 — ὦ !... γνωρίζει ὅλον τὸν κόσμον, μαντεύει ὅλων τὰς καρδίας· ὑπῆρξε καθ' ὅλους τοὺς καιροὺς· ἔζησε καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς· ὁμιλεῖ... ὦ ! Θεέ μου ! συγχώρησον τὴν βλάβημόν του γλῶσσαν ! περὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, περὶ τοῦ Καίσαρος, περὶ τοῦ Καρόλου Μάγνου, ὡς νὰ τοὺς εἶδε, καὶ ὅμως νομίζω ὅτι ὅλοι αὐτοὶ ἀπέθανον πρὸ αἰώνων· νὰ τὸν ἀκούσετε νὰ σᾶς ὁμιλῇ περὶ τοῦ Πιλάτου, περὶ τοῦ Κατᾶφα καὶ περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ! ὡς νὰ ᾔτο παρὼν κατὰ τὴν σταύρωσίν του !

— Λοιπὸν θὰ ᾔνε κἀνένας ἀγύρτης.

— Δέσποινά μου, δὲν γνωρίζω ἐντελῶς ἴσως ὁποῖαν σημασίαν δίδουν γαλλιστί εἰς τὴν λέξιν, τὴν ὁποῖαν ἐπροφέρατε, ἀλλ' ἡξεύρω μόνον ὅτι εἶνε ἄνθρωπος ἐπικίνδυνος, τρομερός, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου τὰ πάντα ἐμπεδοῦνται· ὅστις, νομίζει τις, δὲν φέρει κἀνὲν ὄπλον, καὶ ὅμως εἶνε ὀπλισμένος· ὅστις, νομίζει τις, ὅτι εἶνε μόνος, καὶ ὅμως ἐξάγει ὑπερασπιστάς ἐκ τῆς γῆς· καὶ ταῦτα ἄνευ κόπου τινός, ἄνευ τῆς παραμικρᾶς βίας, ἀλλὰ διὰ μιᾶς μόνης λέξεως, δι' ἐνὸς νεύματος, δι' ἐνὸς μειδιάματος...

— Ἐχει καλῶς, τέκνον μου, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα· ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ᾔνε, μεῖνε ἡσυχος, καὶ θὰ σὲ ὑπερασπίσω ἐναντίον του.

— Ὑμεῖς θὰ μὲ ὑπερασπίσετε, δέσποινά μου ;

— Ναί, ἐγώ. Ἀλλὰ πλέον μὴ πιστεῦε τὰ παρὰ φύσιν πράγματα, ἅτινα βεβαίως δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ ἀποκυήματα τῆς ἀσθενοῦς σου φαντασίας. Τὰ τεῖχη τῆς μονῆς μας εἶνε ἰσχυρὰ καὶ μένε ἡσυχος. Τώρα δέ, τέκνον μου, τί σοπεύεις νὰ κάμης ;

— Ἐπιθυμῶ ν' ἀφιερῶσω, δέσποινά μου, εἰς τὴν μονὴν αὐτὴν τοὺς ἀδάμαντάς μου, καὶ νὰ μέινω ἐντὸς αὐτῆς.

Καὶ ἡ Λωρεντία ἀπέθεσεν ἐπὶ τινος τραπέζης πολύτιμα ψέλλια, τιμαλφεῖς δακτυλίου, ἕνα ἀδάμαντα μεγαλοπρεπέστατον, καὶ ἐξαίσια ἐνώτια. Ἦσαν ταῦτα ἀξίας εἴκοσι χιλιᾶδων σκούδων περίπου.

— Ἰδικὰ σου εἶνε ὅλα αὐτά ; ἠρώτησεν ἡ πριγκίπισσα.

— Εἶνε, δέσποινα, ἰδικὰ μου, διότι μοὶ τὰ ἐχάρισεν· λοιπὸν τ' ἀφιερῶνω εἰς τὸν Θεόν· ἔν μόνον ἐπιθυμῶ.

— Τί ; λέγε.

— Ὁ ἀραβικὸς του ἵππος, ὁ Τζιρίτ, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐλυτρώθην, ν' ἀποδοθῇ εἰς ἐκεῖνον, ἂν τὸν ζητήσῃ.

— Σὺ ὅμως κατ' οὐδένα τρόπον δὲν θέλεις πλέον νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς αὐτόν, πῶς, τέκνον μου ;

— Καὶ δὲν τῷ ἀνήκω καθόλου.

— Εἶνε ἀληθές, τὸ εἶπες πρότερον. Οὕτω λοιπὸν, μένεις ἐδῶ οἰκειοθελῶς, καὶ ἐξακολουθεῖς τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντά σου, ἅτινα διεκόπησαν εἰς Σουβιάκον διὰ τοῦ παραδόξου συμβεβηκότος, τὸ ὁποῖον μοὶ διηγήθης.

— Τοῦτο ἐπιθυμῶ, δέσποινά μου, καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν χάριν ταύτην γονυκλινής.

— Λοιπὸν ἡσύχει, τέκνον μου· μεῖνε μεθ' ἡμῶν καὶ σοὶ δίδω τὸν λόγον

μου ὅτι οὐδεὶς θὰ δυνηθῇ νὰ σὲ ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς ἱερᾶς ταύτης μονῆς, ἐνόσω θέλεις νὰ διατρίβῃς προσευχομένη ἐν αὐτῇ.

Ἡ Λωρεντία ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῆς προστάτιδος αὐτῆς μυρίας ὅσας ἀναπέμπουσα εὐχαριστίας.

— Ἀλλ' αἰφνης ἀνεγείρεται ἐπὶ τοῦ ἐνός της γόνατος, ἀκροάζεται, ὠχρίθ, τρέμει.

— ὦ ! Θεέ μου, λέγει, Θεέ μου ! Θεέ μου !

— Τί ; ἐρωτᾷ ἡ δέσποινα Λουδοβίκη.

— Τὸ σῶμά μου ὅλον τρέμει, παρατηρεῖτε ; ἔρχεται, ἔρχεται !

— Τίς ἔρχεται ;

— Ἐκεῖνος ! ὁ ὀρκισθεὶς τὸν ὀλεθρόν μου.

— Ὁ ἄνθρωπος αὐτός ;

— Ναί, ναί, αὐτός ὁ ἄνθρωπος. Δὲν παρατηρεῖτε πῶς τρέμουν αἱ χεῖρές μου ;

— Τφόντι, τρέμουν.

— ὦ ! ἀνέκραξεν ἡ ξένη, ὦ ! ἡ καρδιά μου, ἡ καρδιά μου ! Πλησιάζει, πλησιάζει.

— Ἀπτάσαι.

— Ὅχι, ὄχι, δέσποινά μου. Ἰδοῦ, ἰδοῦ, χωρὶς νὰ θέλω μὲ ἐλκύει, ἰδέτε, κρατήσατέ με, κρατήσατέ με.

Ἡ δέσποινα Λουδοβίκη ἤρπασε τὴν νεαρὰν γυναῖκα ἐκ τοῦ βραχίονος.

— Ἠσύχασε, τέκνον μου, ἡσύχασε· Θεέ μου ! καὶ αὐτὸς ἂν ἦνε, ἐδῶ εὐρίσκεσαι ἐν ἀσφαλείᾳ, μὴ φοβοῦ.

— Πλησιάζει ! πλησιάζει σὰς λέγω ! ἀνέκραξεν ἡ Λωρεντία ἑκπληκτος, περίφοβος, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπλανεῖς καὶ τὸν βραχίονα τεταμένον πρὸς τὴν θύραν τοῦ θαλάμου.

— Ἀνοῖα ! παραλογισμός ! εἶπεν ἡ πριγκίπισσα. Τίς ποτε εἰσέρχεται εἰς τὸν θάλαμον τῆς δεσποίνης Λουδοβίκης, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας !... Πρέπει νὰ φέρῃ ἔγγραφον ἀδειαν παρὰ τοῦ βασιλέως.

— ὦ ! ἄγνοῶ τίني τρόπῳ ἡδυνηθῇ νὰ εἰσέλθῃ, ἀλλ' εἰσῆλθεν, ἀνέκραξεν ἡ Λωρεντία, εἶμαι βεβαία, ἀναβαίνει τὴν κλίμακα... μόλις ἀπέχει ἐξ ἡμῶν δέκα βήματα... ἄ ! ἰδοῦ τον !...

Αἰφνης ἡ θύρα ἠνέωχθη· ἡ πριγκίπισσα ὠπισθοδρόμησε, πεφοβισμένη ἀκουσίως διὰ τὴν παράδοξον ταύτην συγχυρίαν.

Ἐμφανίζεται εἰς τὸ κατώφλιον μοναχὴ τις.

— Ποῖος εἶνε ; ἠρώτησεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη, τί θέλεις ;

— Δέσποινα, ἀνέκραξεν ἡ μοναχή, εἶνε ἔξω εἰς εὐγενῆς καὶ ζητεῖ νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Βασιλικὴν Ὑψηλότητα.

— Τὸ ὄνομά του ;

— Ὁ κύριος κόμης Φοῖνιξ.

— Αὐτὸς εἶνε ; ἠρώτησεν ἡ πριγκίπισσα τὴν Λωρεντίαν· γνωρίζεις αὐτὸ τὸ ὄνομα ;

— Τὸ ὄνομα δὲν τὸ γνωρίζω, ἀλλ' εἶνε ἐκεῖνος, δέσποινά μου, ὁ ἴδιος· εἶνε ἐκεῖνος.

— Τί ἐπιθυμεῖ ; ἠρώτησεν ἡ πριγκίπισσα τὴν μοναχήν.

— Ἐπιτετραμμένος, λέγει, παρὰ τῷ βασιλεῖ τῆς Γαλλίας, ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως τῆς Πρωσσίας, ἐπιθυμεῖ ν' ἀξιωθῇ τῆς

τιμῆς νὰ συνομιλήσῃ μίαν στιγμὴν μετὰ τῆς Ὑμετέρας Βασιλικῆς Ὑψηλότητος.

Ἡ δέσποινα Λουδοβίκη ἐσκέφθη ἐπ' ὀλίγον· εἶτα στραφεῖσα πρὸς τὴν Λωρεντίαν :

— Εἰσελθε εἰς τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο, τῇ εἶπεν.

Ἡ Λωρεντία ὑπήκουσε.

— Σὺ δέ, ὅσῃα μου ἀδελφὴ, ἐξηκολούθησεν ἡ πριγκίπισσα στραφεῖσα πρὸς τὴν μοναχὴν, εἰσαξὼν τὸν κύριον.

Ἡ μοναχὴ προσέκλινε καὶ ἐξῆλθε.

Ἡ δέσποινα Λουδοβίκη παρετήρησε τότε τὴν θύραν τοῦ δωματίου τῆς Λωρεντίας, ἵνα βεβαιωθῇ ὅτι ἦν καλῶς κεκλεισμένη, εἶτα ἐπιστρέψασα εἰς τὴν ἔδραν τῆς ἐκάθησεν ἐπ' αὐτῆς περιμένουσα, οὐχὶ ἄνευ συγκινήσεως, τὸ ποτέλεσμά.

II'

Ὁ κόμης Φοῖνιξ.

[Συνέχεια].

Πάραυτα σχεδὸν ἐνεφανίσθη ἡ μοναχὴ.

Ὅπισθεν αὐτῆς ἤρχετο ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον παρετηρήσαμεν τὴν νύκτα, καθ' ἣν εἰσῆχθη ἡ Δουβαρρὺ εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ ὅστις παρουσιάσθη εἰς τὸν βασιλέα ὑπὸ τ' ὄνομα κόμης Φοῖνιξ.

Ἐφερε καὶ τώρα τὴν στολὴν ἀξιωματικοῦ τῆς Πρωσσίας καὶ ἦν σοβαρὸς καὶ ἀξιοπρεπέστατος.

Καὶ πρῶτον μὲν, ἅμα ἐμφανισθεὶς, ἐχαιρέτισεν ὡς εἰκὸς τὴν πριγκίπισσαν κλινὰς τὴν κεφαλὴν, εἶτα ἀποταθεὶς ἀμέσως πρὸς αὐτὴν ὑπερηφάνως :

— Δέσποινα, εἶπεν, εὐχαριστῶ τὴν Ὑμετέραν Βασιλικὴν Ὑψηλότητα διὰ τὴν εὐμένειαν, ἥς με ἀξιοῖ. Ἀλλὰ δὲν μοὶ ἐφάνη καὶ καθόλου παράδοξος ἡ εὐμένεια αὕτη, διότι ἐγνώριζον πόσον γενναίως ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης προστατεύει πᾶν ὅ,τι δυστυχές.

— Τῶνόντι, κύριε, προσπαθῶ ὅσον ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν δυνάμεών μου, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα μεθ' ὑπερηφανίας εὐγενοῦς, διότι ἤλπιζε νὰ καταβάλλῃ μετὰ δέκα λεπτῶν συνδιαλέξιν τὸν προσελλθόντα ἀναιδῶς νὰ ἐπαινέσῃ αὐτὴν ὡς προστατεύουσαν τοὺς δυστυχεῖς, ἀφοῦ αὐτὸς κατεχρᾶτο ἐπὶ τοσοῦτον τῆς δυνάμεώς του.

Ὁ κόμης προσέκλινε καὶ πάλιν, χωρὶς νὰ δεῖξῃ ὅτι ἠννόησε τὴν ὑποκεκρυμμένην ἔννοιαν τῶν λόγων τῆς.

— Καὶ τί δύναμαι λοιπὸν νὰ πράξω δι' ὑμᾶς, κύριε ; ἐξηκολούθησεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη διὰ τοῦ αὐτοῦ εἰρωνικοῦ ὅρους.

— Τὰ πάντα, δέσποινά μου.

— Λέγετε.

— Ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης ἔδωκε, μοὶ φαίνεται, ἄσυλον εἰς γυναῖκα τινά, περὶ τῆς ὁποίας λίαν ἐνδιαφέρομαι.

— Πῶς ὀνομάζεται, κύριε, ἡ γυνὴ αὕτη ;

— Λωρεντία Φελικιάνη, δέσποινά μου.

— Καί τί εἶνε αὐτή ; Εἶνε συγγενής σας !

— Εἶνε σύζυγός μου.

— Σύζυγός σας ; εἶπεν ἡ πριγκίπισσα ἀνυψώσασα τὴν φωνὴν ὅπως ἀκουσθῇ μέχρι τοῦ δωματίου. Ἡ Λωρεντία Φελικιάνη εἶνε κόμησσα Φοίνικος ;

— Ἡ Λωρεντία Φελικιάνη εἶνε κόμησσα Φοίνικος, μάλιστα, δέσποινα, ἀπήντησεν ὁ κόμης διὰ τῆς μεγαλητέρας ἀταραξίας.

— Δὲν ἔχω, κύριε, εἰς τὴν μονὴν μου οὐδεμίαν κόμησσαν Φοίνικος, ὑπέλαβε ψυχρῶς ἡ πριγκίπισσα.

— Δηλαδή, ἴσως ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης δὲν ἐγνώριζεν εἰσέτι ὅτι ἡ Λωρεντία Φελικιάνη καὶ ἡ κόμησσα Φοίνικος εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον ;

— Ὅχι, δὲν ἐγνώριζα, ἀλλ' οὐδὲ τὸ πιστεύω ποτέ, κύριε, ἀληθῶς.

— Ἀς κράξῃ ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης τὴν Λωρεντίαν Φελικιάνη ἐνώπιόν της καὶ θὰ βεβαιωθῇ. Ζητῶ συγγνώμην παρὰ τῆς Ὑμετέρας Ὑψηλότητος ὅτι ἐπιμένω τόσον, ἀλλ' εἰμαι διὰ τρυφερῶν δεσμῶν συνδεδεμένος μετὰ τῆς νέας αὐτῆς, καὶ πιστεύω ὅτι καὶ ἐκείνη ὑποφέρει πολὺ ἐκ τοῦ χωρισμοῦ ἡμῶν.

— Πιστεύετε τοῦτο ;

— Μάλιστα εἰμαι βέβαιος, ὅσον ταπεινὸς καὶ ἄν εἰμαι.

— Ὡ ! εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ πριγκίπισσα, καλὰ ἔλεγεν ἡ Λωρεντία ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶνε πολὺ κινδυνώδης.

— Κύριε, εἶπεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη ἀνυψώσασα τὴν φωνήν, γυναῖκα, ἥτις δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν μονὴν μου, δὲν δύναμαι νὰ σας δώσω. Ἄλλοῦ θὰ ἦνε αὐτή, τὴν ὁποίαν ζητεῖτε. Κακῶς σας ἐπληροφόρησαν ὅτι εἶναι ἐδῶ, πιστεύσατέ με.

Σημειωτέον ὅτι ὁ κόμης εἰσερχόμενος ἔρριψε βλέμμα ταχὺ ἐπὶ τῶν ἐπιπλῶν ὅλων τοῦ θαλάμου ἐκείνου, παρετήρησε δέ, χωρὶς νὰ τὸ φανερῶσθαι, ἐπὶ τραπέζης τινός, τοὺς τιμαλφεῖς στολισμοὺς τῆς Λωρεντίας καὶ ἐγνώρισεν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἀκτίνων των.

— Ἄν ἡ Ὑμετέρα Βασιλικὴ Ὑψηλότητος εὐηρεστεῖτο νὰ ἐνθυμηθῇ καλῶς, ὑπέλαβεν ὁ κόμης, ἡ Λωρεντία Φελικιάνη εὐρίσκετο πρὸ ὀλίγου εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον, ἐνώπιόν της μάλιστα ἀπέθεσε καὶ τοὺς στολισμοὺς αὐτῆς ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐκείνης. Εἶτα ἀπῆλθεν.

Ὁ κόμης Φοῖνιξ ἀνῆρπασε βλέμμα, τὸ ὅποτον ἡ πριγκίπισσα ἔρριψε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ὑπῆρχε τὸ δωμάτιον, ἐντὸς τοῦ οὐοίου ἐκρύβη ἡ Λωρεντία.

— Ἀπῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο, προσέθεσεν.

Ἡ πριγκίπισσα ἠρρυθρίασεν, ἡ κόμης ἐξηκολούθησεν :

— Ὡστε, παρακαλῶ, Ὑψηλοτάτη Δέσποινα, διατάξατε αὐτὴν νὰ ἐξέλθῃ, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἀμέσως θὰ ὑπακούσῃ, μετὰ προθυμίας μάλιστα.

Ἡ πριγκίπισσα ἐνεθυμήθη ὅτι ἡ Λωρεντία ἐκλείδωσε τὴν θύραν της ἔσωθεν, καὶ ἐπομένως δὲν ἠδύνατό τις νὰ ἀναγκάσῃ αὐτὴν νὰ ἐξέλθῃ, ἐκτὸς ἂν ἡ ἰδία τὸ ἤθελε.

— Ἀλλά, εἶπεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη, μὴ δυναμένη πλέον νὰ κρατηθῇ, παρατηρήσασα ὅτι ἀνωφελῶς ἐψεύσθη ἐνώπιον ἀνθρώπου, πρὸς τὸν ὁποῖον οὐδὲν ἠδύνατο νὰ κρυβῇ, ἀλλὰ καὶ ἂν εἰσέλθῃ, τί θὰ κάμει ;

— Τίποτε, δέσποινά μου· θὰ εἶπει μόνον πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, ὡς σύζυγός μου.

Ἡ τελευταία αὕτη λέξις ἐνεθάρρυνε τὴν πριγκίπισσαν, διότι ἐνεθυμήθη τὴν ἀρνησιν τῆς Λωρεντίας ὅτε ἠρώτησεν αὐτὴν ἂν ἡγάπα τὸν μυστηριώδη ἄνθρωπον.

— Σύζυγός σας ; εἶπεν. Εἰσθε βέβαιος ;

Καὶ εἰς τοὺς λόγους τούτους ὑπεφαίνετο ἡ ἀγανάκτησις τῆς πριγκίπισσης.

— Τῇ ἀληθείᾳ ἀκούων τις τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα οὕτω ὁμιλοῦσαν, θὰ ὑπελάμβανεν ὅτι δὲν πιστεύετε εἰς τοὺς λόγους μου, εἶπε δι' εὐγενεστάτου τρόπου ὁ κόμης. Καὶ ὅμως δὲν μοὶ φαίνεται καὶ πολὺ παράδοξον ὁ κόμης Φοῖνιξ νὰ εἶνε σύζυγος τῆς Λωρεντίας Φελικιάνη, καὶ νὰ ζητῇ ἐν τῷ δικαίωματί του τὴν σύζυγόν του.

— Σύζυγόν του; πάλιν τὴν σύζυγόν του, ἀνέκραξεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη μετ' ἀνυπομονησίας· τολμᾶτε νὰ ἐπιμένετε ὅτι ἡ Λωρεντία Φελικιάνη εἶνε σύζυγός σας ;

— Μάλιστα, δέσποινα, τολμῶ νὰ ἐπιμένω, διότι αὐτὸ εἶνε καὶ ἡ ἀλήθεια, ἀπήντησεν ὁ κόμης μετ' ἀκρας ἀταραξίας.

— Τὴν ἔχετε νόμιμον σύζυγον ;

— Ἀναμφιβόλως.

— Καλέ, τὴν Λωρεντίαν;

— Τὴν Λωρεντίαν, δέσποινα, πῶς !

— Νόμιμον σύζυγόν σας ;

— Βεβαίως ! καὶ ἂν διὰ τοῦτο ἀμφιβάλλετε, σὰς βεβαιῶ, μὲ προσβάλλετε. . .

— Ἐ ! ἂν ἀμφιβάλλω ;

— Ὅθ' σὰς δείξω καὶ τὸ προικοσύμφωνόν μας, ἐν ὅλῃ τῇ τάξει καὶ ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ ἱερέως, ὅστις μᾶς ἠϋλόγησεν.

Ὁ κόμης ἤνοιξε τὸ χαρτοφυλάκιόν του καὶ ἐξετόλιζεν ἔγγραφόν τι.

— Ἰδοῦ. . . Ἐπιθυμεῖτε νὰ τὸ ἐξετάσετε μόνη ; Ὑπάρχουν ὅλα, ἡ ὑπογραφή. . .

— Ἡ ὑπογραφή, ἐπιθύρισεν ἡ πριγκίπισσα, ὡς μὴ πιστεύουσα. Ἀλλ' ἡ ὑπογραφή. . .

— Δέσποινά μου, ἡ ὑπογραφή εἶνε ἡ τοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Στρασβούργῳ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου· τὸν ἐφημέριον δὲ αὐτὸν γνωρίζει πολὺ καλὰ ὁ κύριος πρίγκιψ Λουδοβίκος καρδινάλιος δὲ Ροάν, καὶ ἂν ἡ Αὐτοῦ Ὑπερτιμότης ἦτο ἐδῶ. . .

— Κατὰ καλὴν τύχην εἶνε ἐδῶ ὁ κ. καρδινάλιος, ἀνέκραξεν ἡ πριγκίπισσα προσηλοῦσα πρὸς τὸν κόμητα βλέμματα φλόγας ἐξακοντίζοντα.

— Εἶνε ἐδῶ ; χαίρω λοιπὸν μεγάλως, δέσποινά μου, ἀπήντησεν ὁ κόμης ἐπαναθέτων τὸ ἔγγραφον μετὰ φλέγματος εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν του. Χαίρω μεγάλως, διότι ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης θὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἀδίκως ἔλαβεν ὑπονοίας περὶ τοῦ χαρακτῆρός μου.

— Ἀληθῶς ἡ ἀναισχυντία αὕτη μοῦ κινεῖ τὴν χολήν, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα κρούουσα μετὰ σφοδρότητος τὸν μικρόν της κώδωνα. Ὅσα ἀδελφῇ, ὅσα μου ἀδελφῇ !

Ἡ μοναχὴ, ἥτις πρὸ ὀλίγου εἶχεν εἰσάξει τὸν κόμητα Φοῖνικα, ἔσπευσεν εἰς τὴν πρόσκλησιν.

— Εἰπέτε εἰς τὸν ἀγγελιαφόρον μου, ἀνέκραξεν ἡ πριγκίπισσα, νὰ δώσῃ τὸ γραμματίον αὐτὸ εἰς τὸν κ. καρδινάλιον δὲ Ρωσάν, εἰς τὸ συνοδικόν, καὶ νὰ τῷ εἴπῃ καὶ προφορικῶς νὰ ἔλθῃ ἄνευ ἀναβολῆς, διότι τὸν περιμένω.

Καὶ ἐνῶ ἡ πριγκίπισσα ἔλεγε ταῦτα, ἔγραψε ταυτοχρόνως ἐν τάχει μικρὰν ἐπιστολὴν, ἣν καὶ ἐνεχείρισε πρὸς τὴν μοναχὴν.

Εἶτα προσέθεσεν χαμηλοφώνως :

— Βάλετε ἀπ' ἔξω δύο στρατιώτας, καὶ κάνεις νὰ μὴν ἐξέλθῃ ἐκ τῆς μονῆς ἄνευ ἀδείας μου· πῆγαινε !

Ὁ κόμης συνῴδευσε διὰ τῶν βλεμμάτων τὰς διαφόρους φάσεις τῆς τελευταίας ἀποφάσεως τῆς δεσποίνης Λουδοβίκης, ἥτις ἔλαβε στερεὰν ἀπόφασιν ν' ἀντιπαλαίσῃ μετ' αὐτοῦ μέχρι τέλους· ἐνῶ λοιπὸν ἡ πριγκίπισσα ἔγραφεν, αὐτὸς ἐπλησίασε πρὸς τὴν θύραν τοῦ δωματίου, ἔνθα ἦν κεκρυμμένη ἡ Λωρεντία, καὶ σταματήσας προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς θύρας, ἔτεινε τὰς χεῖρας πρὸς αὐτὴν διὰ κινήσεως μεθοδικῆς, μᾶλλον παρὰ νευρικῆς, καὶ ἐπρόφερε λέξεις τινὰς χαμηλοφώνως.

Στραφεῖσα ἡ πριγκίπισσα τὸν κατέλαβεν εἰς τὴν θέσιν ταύτην.

— Τί κάμνετε αὐτοῦ, κύριε ; τῷ εἶπε.

— Δέσποινα, ἀπήντησεν ὁ κόμης, ἐξορκίζω τὴν Λωρεντίαν Φελικιάνη νὰ ἔλθῃ ἔξω νὰ σὰς βεβαιώσῃ διὰ τῶν ἰδίων τῆς χειλέων ὅτι οὐδὲ ἀπατεῶν εἶμαι, οὐδὲ ἄτιμος.

— Πῶς, κύριε !...

— Λωρεντία! ἀνέκραξεν ὁ κόμης ἐναντίον τῆς θελήσεως τῆς πριγκίπισσης, Λωρεντία, ἐξέλθε τοῦ δωματίου, καὶ ἐλθέ ἐδῶ, ἐλθέ !

Ἄλλ' ἡ θύρα ἔμενε κεκλεισμένη.

— Ἐλθέ, σὲ λέγω, ἐλθέ ! διατάσσω ! ὑπέλαβεν ὁ κόμης.

Τότε τὸ κλειθρὸν ἐτρίξεν, ἡ κλεῖς ἐστράφη ἀφ' ἐαυτῆς καὶ ἡ πριγκίπισσα παρετήρησε μετὰ φρίκης τὴν νεαρὰν γυναῖκα ἐξερχομένην, μὲ ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τοῦ κόμητος, τὴν δὲ φυσιογνωμίαν τῆς νὰ μὴ ἐμφαίνῃ οὔτε φόβον οὔτε ἔχθραν.

— Ἀλλὰ τί κάμνεις, τέκνον μου, τί κάμνεις ; ἀνεφώνησεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη· πῶς ἐπιστρέφεις πρὸς τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, τὸν ὁποῖον μόνη σου ἐγκατέλειψες ; δὲν σὲ ἐβίασε οὐδεὶς· σοὶ εἶπον ὅτι ἐδῶ εὐρίσκεσθαι ἐν ἀσφαλείᾳ.

— Καὶ εἰς τὴν οἰκίαν μου εὐρίσκεται ὡσαύτως ἐν ἀσφαλείᾳ, δέσποινα, ἀπήντησεν ὁ κόμης.

Εἶτα στραφεῖς πρὸς τὴν νεαρὰν γυναῖκα :

— Δὲν εἶνε ἀληθές, Λωρεντία, τῇ εἶπεν, ὅτι καὶ εἰς τὴν οἰκίαν μου εὐρίσκεσαι ἐν ἀσφαλείᾳ ;

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ κόρη.

Ἐμπλεως ἀπορίας ἡ πριγκίπισσα συνῆψε τὰς χεῖρας καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς.

— Τώρα, Λωρεντία, εἶπεν ὁ κόμης μετὰ φωνῆς γλυκείας, ἀλλὰ καὶ ἐνταυτῇ ὑποδηλούσης ὕψος δεσποτικόν, τώρα μὲ διαβάλλουν ὅτι σὲ ἔλαβον διὰ τῆς βίας. Εἶπέ λοιπὸν, σὲ κακομετεχειρίσθην ποτὲ εἰς τὸ παρκαμικρόν ;

— Ποτέ, ἀπήντησεν ἡ νεαρὰ γυνὴ μετὰ καθαρᾶς καὶ ἀφόβου φωνῆς, ἀλλὰ χωρὶς νὰ συνοδεύσῃ τὴν ἀρνησιν καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης κινήσεως.

— Τότε λοιπὸν, ἀνέκραξεν ἡ πριγκίπισσα, τί σημαίνει ὅλη ἐκείνη ἡ ἱστορία περὶ ἀρπαγῆς σου, τὴν ὁποίαν μοὶ διηγεῖσθαι ;

Ἡ Λωρεντία ἔμεινε ἀφωνος· παρετήρει μόνον τὸν κόμητα ὡς εἰ περιέμενε ἐξ αὐτοῦ νὰ λάβῃ ζωὴν καὶ τὴν ἐκ τῆς ζωῆς λαλιάν.

— Ἐννοεῖς; Ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης ἐπιθυμεῖ βεβαίως νὰ μάθῃ, τίνι τρόπῳ ἐξῆλθε ἐκ τῆς μονῆς Ὁμίλει λοιπόν, Λωρεντία, εἰπέ πᾶν ὅ,τι διέτρεξεν ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐλιποθύμησας εἰς τὴν ἐκκλησίαν, μεχρὶ τοῦ ἐξυπνήσασα εὐρέθης εἰς τὸ ταχυδρομικὸν ὄχημα.

Ἡ Λωρεντία ἐσιώπα.

— Διηγῆθητι τὰ πράγματα ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ, ἐξηκολούθησεν ὁ κόμης, χωρὶς νὰ παραλείψῃς τίποτε. Σὲ προστάζω.

Ἡ Λωρεντία ἐρρίγησε σύσσωμος.

— Δὲν ἐνθυμοῦμαι τίποτε, εἶπε.

— Προσπάθησε, ἀνακάλεσε τὰς ἀναμνήσεις σου καὶ θὰ ἐνθυμηθῇς.

— Ἀ! ναί! ναί, τῶντι, εἶπεν ἡ Λωρεντία μὲ τὴν αὐτὴν μονότονον φωνήν, ἐνθυμοῦμαι.

— Λέγε!

— Ὅταν ἐλιποθύμησα, καθ' ἣν στιγμὴν ἔκειρον τὴν κόμην μου, μὲ ἡγήγησαν εἰς τὸ κελλεῖόν μου καὶ ἐκεῖ μ' ἐξήπλωσαν ἐπὶ τῆς κλίνης. Μέχρι τῆς ἑσπέρας ἡ μήτηρ μου ἔμεινε ἐκεῖ, εἰς τὸ προσκεφάλαιόν μου, καὶ ἐπειδὴ ἔβλεπον ὅτι ἀκόμη δὲν ἀνελάμβανον τὰς αἰσθήσεις μου, ἔστειλαν κ' ἐφώναζαν τὸν ἱατροχειρουργὸν τοῦ χωρίου, ὅστις παρετήρησε τὸν σφιγμὸν μου, ἔβαλεν ἓνα καθρέπτην ἐμπρὸς εἰς τὰ χεῖλη μου, καὶ, ἀφοῦ ἐπέισθη δι' ἐπισταμένης ἐξετάσεως ὅτι αἱ ἀρτηρίαι μου δὲν ἐκτυποῦσαν, οὐδὲ τὸ στόμα μου ἐξέπεμπε πνοήν, ἀπεφάνθη ὅτι ἤμην νεκρά.

— Ἀλλὰ πῶς γνωρίζεις πάντα ταῦτα; ἠρώτησεν ἡ πριγκίπισσα.

— Ἦκουσες; Ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ πῶς γνωρίζεις ὅλα αὐτά, ἐπανέλαθεν ὁ κόμης.

— Παράδοξον πρᾶγμα! εἶπεν ἡ Λωρεντία, ἔβλεπα καὶ ἤκουα· μόνον δὲν ἠδυνάμην ν' ἀνοιξω τοὺς ὀφθαλμούς, οὐδὲ νὰ λαλήσω, οὐδὲ νὰ κινηθῶ· εὐρισκόμην εἰς λήθαργον.

— Τῶντι, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα, ὁ κ. Τρογγίνος μοι διηγῆθη, ἐνθυμοῦμαι, ὅτι πολλοὶ ἔμπεσόντες εἰς λήθαργον ἐτάφησαν ζῶντες.

— Ἐξακολούθει, Λωρεντία.

— Ἡ μήτηρ μου ἡ δυστυχὴς ὠδύρετο καὶ δὲν ἤθελε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἤμην νεκρά· εἶπεν ὅτι δὲν ἀπομακρύνεται ἐμοῦ ἂν δὲν παρέλθῃ ἐκείνη ἡ νύξ καὶ ὁλόκληρος ἡ ἐπαύριον.

• Οὕτω καὶ ἔκαμεν, ἀλλ' εἰς ὅλον τὸ διάστημα τῶν τριάκοντα ἔξ ὥρων καθ' ἃς ἠγρύπνησεν ἐπ' ἐμοῦ δὲν ἵδριξα τὴν ἐλαχίστην κίνησιν, δὲν ἀνέδωσα τὴν ἐλαχίστην ἀναπνοήν.

• Ἐν τοσούτῳ ἦλθε καὶ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἔλεγε εἰς τὴν μητέρα μου ὅτι ἦτον ἁμαρτία πρὸς τὸν Θεὸν νὰ κρατῇ αὐτὴ τὸ σῶμά μου ἐπὶ γῆς, ἐνῷ ἡ ψυχὴ μου ὑπῆρχεν ἤδη εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ὑψίστου· διότι ὁ ἱερεὺς δὲν ἀμφέβαλλεν ὅτι μ' ἐδέχθη ἡ παράδεισος, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ μου ἐξῆλθε καθ' ἣν στιγμὴν ἀφωσιούμην πρὸς τὸν Κύριόν μου.

• Ἡ μήτηρ μου ὅμως τόσον ἀντέτεινε, ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ τὴν ἀφήσωσι νὰ παραφυλάξῃ εἰσέτι τὸ σῶμά μου καὶ ἄλλην μίαν νύκτα, τὴν νύκτα τῆς δευτέρας πρὸς τὴν τρίτην.

• Τὴν πρωίαν τῆς τρίτης ἡμέρας εὐρισκόμενην ἀκόμη εἰς τὴν αὐτὴν ἀναισθησίαν.

• Ἡ μήτηρ μου τότε ἀφῆκε πλέον τὸ σῶμά μου ἐκούσα ἀκουσα, διότι καὶ αἱ μοναχαὶ ὅλαι κατεβῶν ὅτι ἦτο μέγα ἀμάρτημα. Αἱ λαμπάδες ἦσαν ἀνημμέναι εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ, ὅπου κατὰ τὴν συνήθειαν, ἔμελλον νὰ μὲ ἀφήσωσι μίαν ἡμέραν καὶ μίαν νύκτα.

• Ἀφοῦ ἡ μήτηρ ἀπήχθη πλέον ἐκ τοῦ κελλείου, εἰσῆλθον αἱ σαβθανώτριαι. ἐπειδὴ δὲ ἀκόμη δὲν εἶχον λάβει τὸ σχῆμα, μ' ἐφόρεσαν ἐσθῆτα λευκὴν, ἐστεφάνωσαν τὸ μέτωπόν μου διὰ ῥόδων λευκῶν, ἔθεσαν τὰς χεῖράς μου ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους μου. ἔπειτα εἶπον :

• — Τὸ νεκροκράββατον.

• Φέρουσι τὸν νεκροκράββατον εἰς τὸν θάλαμόν μου φρικταίς δὲ τότε βαθυτάτῃ κατέλαβε τὸ σῶμά μου ὅλον, διότι πᾶς εἶπον ὅτι διὰ τῶν κεκλεισμένων μου βλεφάρων τὰ ἔβλεπα ὅλα ὡς νὰ εἶχον τὰ ὄμματα μου ὀρθάνοικτα καὶ προσηλωμένα.

• Ἦραν τὸ σῶμά μου καὶ μὲ ἀπέθεσαν ἐντὸς τοῦ φερέτρου.

• Ἐπειτα, ἀνοικτήν, χωρὶς δηλαδὴ νὰ σκεπᾶσσι τὸ φερέτρον, ἐπειδὴ ὑπάρχει τοιαύτη συνήθεια εἰς τὴν Ἱταλίαν, μὲ κατεβίθασαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ μ' ἔβαλαν ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ τεμένους μὲ λαμπάδας ἀναμμένας τριγύρω μου, καὶ μίαν εἰκόνα ἐπὶ τῶν ἐσταυρωμένων χειρῶν μου.

• Ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰσῆρχοντο εἰς τὸν ναὸν οἱ χωρικοὶ τοῦ Σουβιάκου καὶ ἐδέοντο ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς μου.

• Τὸ ἐσπέρας ἔπαυσε πλέον νὰ ἔρχεται ὁ κόσμος· ἐκλείσαν ἔσωθεν τὰς θύρας τῆς ἐκκλησίας, ἐκτὸς μίᾳ μικρᾶς, καὶ ἔμεινε πλησίον μου μία μόνη μεσόκοπος μοναχή.

• Ἐντοσούτῃ μία ἰδέα μ' ἐτάραττε καθ' ὅλον μου τὸν ὕπνον τρομερά, ὅτι αὖριον πλέον ἔμελλον νὰ μὲ θαψῶσι, καὶ ἠσθάνομην ὅτι ἤμην ζωντανὴ καὶ ὅτι θὰ ἔχανόμην, ἂν δυνάμεις τις ἀγνωστος δὲν ἤρχετο εἰς βοήθειάν μου.

• Ἦκουα τὰς ὥρας, τὰς ὁποίας τ' ὠρολόγιον τῆς ἐκκλησίας ἐσήμαινεν· ἐσήμαινε τὴν ἐνάτην, ἔπειτα τὴν δεκάτην, ἔπειτα τὴν ἑνδεκάτην.

• Πᾶς κτύπος ἀντήχει ἐντὸς τῆς καρδίας μου· ἐπειδὴ ἤκουα, φρικτὸν πρᾶγμα τῇ ἀληθείᾳ! ἤκουα οἰνοῖ τὴν ἐπικηδεῖον κωδωνοκρουσίαν μου.

• Ὅσας δυνάμεις κατέβαλλα διὰ ν' ἀποτινάξω τὸν παγετώδη ἐκείνον ὕπνον μου, διὰ νὰ συντρίψω τὰ σιδηρὰ ἐκεῖνα δεσμά, ἅτινα μ' ἐκράτουν προσδεδεμένην εἰς τὸ βάθος τοῦ νεκροκράββατου μου, ὁ Θεὸς μόνος τὰς γνωρίζει· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τέλους μ' εὐσπλαγχνίσθη.

• Κτυποῦν μεσάνυκτα.

• Εἰς τὸν πρῶτον κτύπον μοὶ ἐφάνη ὅτι ὅλον μου τὸ σῶμα ἐτινάχθη διὰ σπασμωδικῆς τιнос κινήσεως, ὁμοίως μ' ἐκείνην τὴν ὁποίαν συνήθως ἠσθάνομην ὅταν ἤρχετο πλησίον μου ὁ Ἀσσαράτ· ἔπειτα κατέλαβε τὴν καρδίαν μου ἄλλου εἶδους συγκίνησις· ἔπειτα τὸν εἶδα ἐμφανιζόμενον εἰς τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας.

— Καὶ ἠσθάνθη φόβον τότε; ἠρώτησεν ὁ κόμης Φοῖνιξ.

— Ὅχι, ὅχι, ἐξ ἐναντίας, ἠσθάνθη ἀγαλλίασιν, ἠσθάνθη χαρὰν ἑπακρον, ἔκτασιν, διότι ἤξευρα ὅτι ἤρχετο ὅπως μὲ λυτρώσῃ ἀπὸ τὸν ἐπώδυνον ἐκεῖνον θάνατον, τὸν ὅποιον τοσοῦτον ἔτρεμα. Ἦλθεν, ἦλθεν ἡρέμα πρὸς τὸ

νεκροκράββατόν μου, μ' ἐθεώρησε μίαν στιγμήν με μειδιάμα μελαγχολίας μεστόν, ἔπειτα μοι εἶπεν·

— Ἐγέρθητι καὶ περιπάτει·

·Τὰ δεσμὰ ἀμέσως τὰ δεσμὰ, ἅτινα ἐκράτουν τὸ σῶμά μου κατάκοιτον, ἐκόπησαν διὰ μιᾶς· ἅμα ἤκουσα τὴν ἰσχυρὰν ἐκείνην φωνὴν ἀνηγέρθην καὶ ἔθεσα τὸν ἓνα πόδα ἐκτὸς τοῦ νεκροκράββατου μου.

·— Αἰσθάνεσαι ἀγαλλίασιν ὅτι ζῆς; με ἠρώτησε.

·— Ἀ! ναί, ἀπεκρίθην.

·— Καλὰ! ἀκολουθεῖ λοιπόν.

·Ἡ μοναχὴ, ἥτις με παρεφύλαττεν ὡς παρεφύλαξε καὶ τόσας ἄλλας νεκρὰς, ἐξ ὧν καμμία ποτὲ δὲν νεκρανεστήθη, ἦτον ἀποκοιμισμένη εἰς ἓν στασίδιον. Διέβην πλησίον της χωρὶς νὰ τὴν ἐξυπνήσω, καὶ ἠκολούθησα ἐκείνον ὅστις δευτέραν τῶρα φορὰν μ' ἐλύτρωσεν ἐκ τοῦ θανάτου.

·Ἐφθάσαμεν εἰς τὴν αὐλὴν. Ἐπανεῖδα τὸν οὐρανὸν ἐκείνον, τὸν κατεσπαρμένον ἀπὸ ἀστρα λαμπυρίζοντα, ἅτινα δὲν ἤλπιζα ποτὲ πλέον νὰ ἐπανιδῶ. Ἀνέπνευσα τὸν δροσερὸν ἐκείνον ἀέρα τῆς νυκτός, τὸν ὅποιον δὲν ἀναπνέουσι πλέον οἱ νεκροί, ἀλλ' ὁ ὅποιος πρὸς τοὺς ζῶντας εἶνε τοσοῦτον γλυκύς.

·— Τώρα, με ἠρώτησεν ὁ λυτρωτὴς μου, πρὶν ἔτι ἐξέλθωμεν ἐκ τῆς μονῆς. ἔκλεξον μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐμοῦ. Θέλεις νὰ γείνης μοναχὴ; ἢ θέλεις νὰ με ἀκολουθήσης;

·— Νὰ σὲ ἀκολουθήσω, τῷ ἀπεκρίθην.

·— Λοιπὸν ἔρχου μετ' ἐμοῦ, μοι εἶπε καὶ δευτέραν φορὰν.

·Ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἐξώθυραν· ἦτο κλειδωμένη.

·— Ποῦ ἔχουν τὰ κλειδιά; με ἠρώτησε.

·— Τὰ ἔχει εἰς τὴν τσέπην τῆς ποδιᾶς της ἡ θυρωρὸς.

·— Καὶ ποῦ εἶνε τώρα ἡ ποδιά της αὐτῆς;

·— Ἐπάνω εἰς μίαν καθέδραν πλησίον τῆς κλίνης της.

·— Εἰσελθε εἰς τὸ κελλεῖόν της, ἀνευ τοῦ ἐλαχίστου θορύβου, πάρε τὰ κλειδιά, εὔρε μεταξὺ αὐτῶν τὸ τῆς θύρας, καὶ φέρε με το.

·Ἵπήκουσα. Ἡ θύρα τῆς θυρωροῦ δὲν ἦτο κεκλεισμένη ἔσθθεν. Εἰσῆλθα. Ἐπορεύθην κατ' εὐθείαν εἰς τὴν καθέδραν. Ἐχῶσα τὴν χεῖρα εἰς τοὺς κόλπους, εὔρον τὰ κλειδιά, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἐξέλεξα ἐκεῖνο τῆς ἐξωθύρας, τὸ ὅποιον καὶ ἔλαβα.

·Μετὰ πέντε λεπτὰ ἡ θύρα ἠνοιγέτο καὶ ἤμεθα ἔξω τῆς μονῆς.

·Τότε ἔλαβα αὐτὸν ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ ἐτρέξαμεν πρὸς τὴν ἄκραν τοῦ χωρίου. Εἰς ἑκατὸν βημάτων ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τελευταίου οἴκου μᾶς ἐπερίμενεν ἐτοιμὴ μία ἄμαξα ταχυδρομικὴ. Ἀνέβημεν εἰς αὐτὴν καὶ ἐξεκινήσαμεν με ὕλην τὴν ὁρμὴν τῶν ἵππων.

— Καὶ δὲν σὲ ἐβίασε καθόλου; δὲν σοὶ ἀπηύθυνε λόγον ἀπειλητικόν; ἠκολούθησες αὐτὸν τὸν ἀνθρώπον ἐκουσίως;

·Ἡ Λωρεντία ἔμεινε σιωπηλή.

— Λωρεντία, ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης σὲ ἐρωτᾷ ἂν μετεχειρίσθην καθόλου βίαν ἢ ἀπειλήν καὶ οὕτως ἠναγκάσθης νὰ με ἀκολουθήσης.

— Ὅχι, ὄχι, ποτέ.

— Καὶ διατί νὰ τὸν ἀκολουθήσης;

— Εἰπέ, διατί με ἠκολούθησες;

— Διότι σέ ἡγάπων, εἶπεν ἡ Λωρεντία.

Ὁ κόμης Φοῖνιξ ἐστράφη πρὸς τὴν πριγκίπισσαν μὲ μειδίαμα θριάμβου.

ΙΑ'

Ὁ καρδινάλιος δὲ Ροάν.

Τὰ ὑπὸ τὴν ὄψιν τῆς πριγκίπισσης διατρέξαντα τοσοῦτον παράδοξα ἦσαν, ὥστε ἤρχισε νὰ κλονῆται ἡ δυσπιστία της.

Ἄλλ' ὁ κόμης Φοῖνιξ δὲν ἠρέσθη εἰς ταῦτα μόνα.

— Ὑψηλοτάτη, εἶπε πρὸς αὐτὴν· ἐκ τοῦ στόματος τῆς Λωρεντίας ἔν μόνον μέρος τῆς ἱστορίας μας ἠκούσατε· διὰ νὰ βεβαιωθῇτε τελείως, καλὸν ν' ἀκούσητε καὶ τὰ ἐπίλοιπα.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν νεαρὰν γυναῖκα·

— Ἐνθυμεῖσαι, φιλοτάτη Λωρεντία, τῇ εἶπεν, ἐνθυμεῖσαι τὴν συνέχειαν τῆς ὁδοιπορίας μας, ὅταν ἐπεσκέφθημεν ὁμοῦ τὰ Μεδιόλανα, τὴν Μεγάλην Λίμνην, τὴν Ὁβερλάνδην, τὸ Ρήγιον καὶ τὸν Ρῆνον, ποταμὸν μέγα, ὅστις εἶνε ὁ Τίβερις τῆς ἀρκτώας Εὐρώπης ;

— Ναί, εἶπεν ἡ νεαρὰ γυνὴ μὲ τὴν αὐτὴν μονότονον φωνὴν της, ναί, ἡ Λωρεντία τὰ εἶδεν ὅλα αὐτά.

— Τὰ εἶδες ἐκοῦσα ἄκουσα, πῶς, τέκνον μου ; τὰ εἶδες παρασυρομένη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου· ὑποχωροῦσα εἰς ἀκαταμάχητόν τινα δύναμιν, διὰ τὴν φύσιν τῆς ὁποίας ἠπόρεις καὶ σὺ αὐτὴ· δὲν εἶνε ἀληθές ; ἠρώτησεν ἡ πριγκίπισσα.

— Διατί, δέσποινά μου, νὰ πιστεύετε τοῦτο, ἐνῶ πᾶν ὅ,τι ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης ἤκουσεν ἀποδεικνύει τὸ ἐναντίον ; Καὶ ἔπειτα, ἰδοῦ, ἂν θέλετε μίαν ἀπόδειξιν ἀκόμη πλέον ψηλαφητὴν, ἕνα μάρτυρα ὕλικόν, ἰδοῦ μία ἐπιστολὴν τῆς ἰδίας Λωρεντίας. Εἶχα ἀναγκασθῇ νὰ τὴν ἀφήσω, ἀκουσίως, μόνην εἰς Μαγεντιάν· αἱ καλὰ ! ἐθλίβετο διὰ τὴν ἀπουσίαν μου, μ' ἐπεθύμει· διότι τότε μοὶ εἶχε γράψῃ τὴν ἐπιστολὴν, τὴν ὁποίαν δύνασθε ν' ἀναγνώσητε, Ὑψηλοτάτη.

Ὁ κόμης ἐξήγαγε μίαν ἐπιστολὴν ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου του καὶ ἐνεχείρισεν αὐτὴν εἰς τὴν πριγκίπισσαν.

Ἡ πριγκίπισσα ἀνέγνωσεν·

« Ἐπίστρεψε, Ἀσσαράτ, ὅταν σὺ μοῦ λείπης, μοῦ λείπει τὸ πᾶν. Θεέ μου ! πότε θὰ ἐνωθῶ ἔμετὰ σοῦ διὰ βίου ! »

« ΛΩΡΕΝΤΙΑ. »

Ἡ πριγκίπισσα ἠνωρθώθη μὲ πυρίφλεκτον ἐκ τοῦ θυμοῦ τὸ μέτωπον, καὶ ἐπλησίασε πρὸς τὴν Λωρεντιάν κρατοῦσα τὴν ἐπιστολὴν ἀνὰ χεῖρας.

Αὕτη ἔμεινεν ἀκίνητος, ὡς εἰ δὲν τὴν εἶδε καν, οὐδὲ ἐπρόσεξεν εἰς τὴν πλησίαν τῆς· μόνον τὸν κόμητα ἐφαίνετο βλέπουσα καὶ ἀκούουσα.

— Καταλαμβάνω, εἶπεν ὁ κόμης· ἡ Ὑψηλότης Ὑμῶν ἀμφιβάλλει, καὶ θέλει νὰ μάθῃ ἂν τῶντι ἡ ἐπιστολὴ εἶνε ἰδική της. — Λωρεντία, ἀποκρίθητι, τίς ἔγραψεν αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν ;

Ἐλαβε δὲ τὸ χαρτίον, ἔβαλεν αὐτὸ εἰς τὴν χεῖρα τῆς γυναικός, ἥτις ἀμέσως ἔφερεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς καρδίας της.

— Ἡ Λωρεντία, εἶπεν ἡ νέα.

— Καί γνωρίζει ἡ Λωρεντία τί ὑπάρχει γεγραμμένον εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ;

— Ἀναμφιβόλως.

— Εἰπέ λοιπὸν εἰς τὴν περιγίπισσαν τί ὑπάρχει γεγραμμένον εἰς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν, ὥστε νὰ μὴ νομίζῃ ὅτι τὴν ἀπατῶ λέγων ὅτι μὲ ἀγαπᾷς. Εἰπέ, εἰπέ τὸ περιεχόμενον· σὲ προστάζω.

Ἡ Λωρεντία ἐφάνη ὡς νὰ ὑπέφερε κόπον· ἀλλὰ χωρὶς ν' ἀνοιξῇ τὸ γραμμάτιον οὐδὲ νὰ ρίψῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπ' αὐτοῦ, ἀνέγνωσεν·

« Ἐπίστρεψε, Ἀσσαράτ· ὅταν σὺ μοῦ λείπῃς, μοῦ λείπει τὸ πᾶν. Θεέ μου ! πότε θὰ ἐνωθῶ μετὰ σοῦ διὰ βίου ! »

» ΛΩΡΕΝΤΙΑ. »

— Δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω τίποτε ἐξ ὧν αὐτῶν, ἀνέκραξεν ἡ περιγίπισσα, ἐπειδὴ εἰς ὅλα ταῦτα ὑπάρχει ἀνεξήγητόν τι.

— Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἐξηκολούθησεν ὁ κόμης Φοϊνιζ, ὡς εἰ δὲν ἤκουσε καθόλου τὴν δέσποιναν Λουδοβίκην, ἡ ἐπιστολὴ αὕτη μ' ἔκαμε νὰ ἐπισπεύσω τὴν ἔνωσιν ἡμῶν. Ἡγάπων τὴν Λωρεντίαν ὅσον καὶ αὕτη ἐμέ. Ἡ θέσις μας ἦτον ἐπισηφαλής. Εἰς τὸν ριψοκίνδυνον βίον, τὸν ὁποῖον διάγω ὑπῆρχε πιθανώτατον νὰ μοῦ συμβῇ συμφορὰ τις· ν' ἀποθάνω, παραδείγματος χάριν, καὶ ἂν ἀπέθνησκα, ἡ περιουσία μου θὰ μετεβιβαζέτο εἰς τὴν Λωρεντίαν· διὰ τοῦτο καὶ ἅμα ἐφθάσαμεν εἰς Στρασβοῦργον ἐστεφανώθημεν.

— Ἐστεφανώθητε ;

— Ναί.

— Ἀπατᾷσαι.

— Διατί, δέσποινά μου ; εἶπε μειδιῶν ὁ κόμης· καὶ τί δύσκολον ἦτο, σὰς παρακαλῶ, νὰ νυμφευθῇ ὁ κόμης Φοϊνιζ τὴν Λωρεντίαν Φελικιάνη ;

— Ἀλλ' αὕτῃ ἡ ἰδιὰ μοι εἶπεν ὅτι δὲν εἶνε σύζυγός σας.

Ὁ κόμης χωρὶς ν' ἀποκριθῇ πρὸς τὴν περιγίπισσαν ἐστράφη πρὸς τὴν Λωρεντίαν.

— Ἐνθυμεῖσαι ποίαν ἡμέραν ἐστεφανώθημεν ; τὴν ἡρώτησε.

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ νέα, εἰς τὰς τρεῖς τοῦ μαΐου.

— Ποῦ ;

— Εἰς τὸ Στρασβοῦργον.

— Εἰς ποίαν ἐκκλησίαν ;

— Εἰς τὸν ἄγιον Ἰωάννην, εἰς τὴν μητρόπολιν.

— Σὲ ἐβίασα καθόλου νὰ μὲ στεφανώθῃς ;

— Ὅχι· μάλιστα εἶχα τόσην χαράν !

— Διότι, Λωρεντία, ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης νομίζει, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κόμης, ὅτι διὰ τῆς βίας σὲ ἔλαβον. Τῇ εἶπον ὅτι μὲ ἀποστρέφεσαι.

Τὸ σῶμα τῆς νεαρᾶς γυναικὸς ἐρίγγησε, ρίγος ἤδονης.

— Ἐγὼ νὰ σὲ ἀποστρέφωμαι ! ὦ ! ὅχι· σὲ ἀγαπῶ ἐγώ. Εἶσαι καλός, εἶσαι γενναῖος, ἔχεις τόσην ἰσχύν !

— Καὶ ἀφότου εἶσαι σύζυγός μου, εἰπέ, Λωρεντία, κατεχράσθην ποτὲ τῆς πρὸς σὲ θέσεώς μου ; Σὲ ἐκακομετεχειρίσθην ποτέ ;

— Ὅχι, μ' ἐσεβάζθης ὡς νὰ ἤμην θυγάτηρ σου, καὶ εἶμαι φίλη σου ἀσιπλος καὶ ἀκηλίδωτος.

Ὁ κόμης ἐστράφη πρὸς τὴν περιγίπισσαν, ὡς εἰ τῇ ἔλεγεν :

— Ἀκούετε ;

Κατακυριευθεῖσα ὑπὸ δέους ἡ δέσποινα Λουδοβίκη ἐπροχώρησε πρὸς

ἐσταυρωμένον τινὰ ἐξ ἐλεφαντοδόντος, ὅστις ὑπῆρχεν ἐφ' ἐνὸς τῶν τοίχων τοῦ θαλάμου, ἐπὶ βελούδου κρεμάμενος μελανοῦ, καὶ ἐκεῖ προσέπεσεν.

— Ἐπιθυμεῖ ἄλλας διαβεβαιώσεις ἢ Ὑμετέρα Ὑψηλότης; εἶπεν ὁ κόμης ἀφίνων τὴν χεῖρα τῆς Λωρεντίας.

— Κύριε, ἀνεφώνησεν ἡ πριγκίπισσα, μὴ μὲ πλησιάζετε, οὐδὲ τὴν γυναῖκα ταύτην πλέον.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἠκούσθη κρότος ἀμάρτης προσελθούσης μέχρι τῆς θύρας τῆς μονῆς.

— Ἄ! ἀνέκραξεν ἡ πριγκίπισσα, ἰδοὺ ὁ καρδινάλιος! τέλος πάντων θὰ διευκρινισθοῦν πλεיותרον τὰ πράγματα.

Ὁ κόμης Φοῖνιξ προσέκλινε, εἶπε λέξεις τινὰς πρὸς τὴν Λωρεντίαν, καὶ ἔστη περιμένων μετ' ἀκρας γαλήνης.

Μετὰ μίαν στιγμὴν ἡ θύρα ἠνεώχθη καὶ ἀνηγέλθη ὁ κ. καρδινάλιος δὲ Ροάν.

Ἐνθαρρυνθεῖσα ἡ πριγκίπισσα ἐκ τῆς παρουσίας τρίτου προσώπου, ἤλθε καὶ ἐπανελάθε τὴν ἐν τῷ θρονίῳ θέσιν τῆς λέγουσα:

— Ἄς εἰσέλθῃ.

Ὁ καρδινάλιος εἰσῆλθεν. Ἀλλὰ μόλις ἐχαιρέτισε τὴν πριγκίπισσαν καὶ παρατηρήσας τὸν Βάλακμον,

— Ἄ! σεῖς εἰσθε, κύριε! εἶπε μετ' ἐκπλήξεως.

— Γνωρίζετε τὸν κύριον; ἠρώτησεν ἡ πριγκίπισσα μετὰ νέου θαυμασμοῦ.

— Μάλιστα, εἶπεν ὁ καρδινάλιος.

— Καὶ λοιπόν, ἀνέκραξεν ἡ δέσποινα Λουδοβικὴ, εἰπέτε μας, σὰς παρακαλῶ, τίς εἶνε;

— Τὸ μόνον εὐκόλον, εἶπεν ὁ καρδινάλιος, εἶνε μάγος.

— Μάγος! ἐπιθύρῃσεν ἡ πριγκίπισσα.

— Μὲ συγχωρεῖτε, δέσποινα, εἶπεν ὁ κόμης, ἀκούσατε τὸν κ. καρδινάλιον ὅστις ἐλπίζω νὰ ἐξηγηθῇ σαφέστερον, καὶ νὰ σὰς λύσῃ ὅλας τὰς ἀπορίας.

— Τί; μήπως ὁ κύριος ἐπροφῆτευσε τίποτε καὶ εἰς τὴν Αὐτῆς Βασιλικὴν Ὑψηλότητα, καὶ διὰ τοῦτο τὴν βλέπω τεταραγμένην τοσοῦτον; ἠρώτησεν ὁ κ. δὲ Ροάν.

— Τὸ προικοσύμφωνον! τὸ προικοσύμφωνον ἀμέσως, ἀνέκραξεν ἡ πριγκίπισσα.

Ὁ καρδινάλιος παρετῆρει ἔκθαμβος, διότι ἠγνόει τί ἐσήμαινεν ἡ ἐκφώνησις αὕτη τῆς δεσποίνης.

— Ἰδοὺ αὐτό, εἶπεν ὁ κόμης παρουσιάζων τὸ ἔγγραφον πρὸς τὸν καρδινάλιον.

— Τί πράγμα; τί εἶνε αὐτό; ἠρώτησεν οὗτος.

— Κύριε καρδινάλιε, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα, πρόκειται νὰ βεβαιωθῶμεν ἂν ἡ ὑπογραφή αὕτη ᾖ ἀκριβής, καὶ ἂν τὸ ἔγγραφον αὐτὸ ᾖ ἐν τάξει.

Ὁ καρδινάλιος ἀνέγνωσε τὸ ἔγγραφον τὸ ὅποιον τῷ παρουσίασεν ἡ πριγκίπισσα.

— Μάλιστα, εἶνε προικοσύμφωνον καθ' ὅλα ἀληθῶς ἐν τάξει, καὶ ἡ ὑπογραφή εἶνε τῶντι τοῦ κ. Ρεμύ, ἐφημερίου τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου· ἀλλὰ τί ἐνδιαφέρει τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα;

— ὦ! μ' ἐνδιαφέρει πολὺ, κύριε, καὶ λοιπὸν ἡ ὑπογραφή...

— Εἶνε ἀκριβής, ἀλλὰ τίς με βεβαιῶσθαι δὲν ἐλήφθη ἀκουσίως τοῦ ὑπογράφοντος;

— Ἀκουσίως, πῶς; εἶνε πιθανώτατον, ἀνέκραξεν ἡ πριγκίπισσα.

— Καὶ ἡ συγκατάθεσις τῆς Λωρεντίας ὁμοίως, ἐλήφθη ἀκουσίως της, πῶς; εἶπεν ὁ κόμης με εἰρωνεῖαν ἀπευθυνομένην πρὸς τὴν κόμησσαν ἀπ' εὐθείας.

— Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ λέγετε, κύριε καρδινάλιε, νὰ ἔλαβε τὴν ὑπογραφὴν ταύτην ὁ κύριος; γνωρίζετε ἄρα γε;

— Τίνι τρόπῳ, δέσποινά μου; διὰ μαγείων.

— Διὰ μαγείων! καρδινάλιε, ἀπὸ τὰ χεῖλη σας ἀκούω ταῦτα.

— Ὁ κύριος ἀπ' ἐδῶ εἶνε μάγος, εἶνε· τὸ εἶπα καὶ τὸ λέγω.

— Ἀστεῖζεσθε.

— Ὅχι, δέσποινα, δὲν ἀστείζομαι, καὶ θὰ ζητήσω μάλιστα παρὰ τοῦ κυρίου μίαν ἐξήγησιν ἐνώπιόν σας.

— Ἦμην ἑτοιμος ἐγὼ νὰ ζητήσω τὴν ἐξήγησιν ταύτην παρ' ὑμῶν, κύριε καρδινάλιε, εἶπεν ὁ κόμης.

— Ἦμην ἑτοιμος ἐγὼ νὰ ζητήσω τὴν ἐξήγησιν ταύτην παρ' ὑμῶν, κύριε καρδινάλιε, εἶπεν ὁ κόμης.

— Ἐχω εὐχαρίστησιν μὴ λησμονήσετε ὅμως ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἐρωτῶν, εἶπεν ὁ καρδινάλιος μετ' ἐπαύσεως.

— Ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς, εἶπεν ὁ κόμης, μὴ λησμονήσετε ὅτι θὰ ἀποκριθῶ εἰς ὅλας σας τὰς ἐρωτήσεις, ἔστω καὶ ἐνώπιον τῆς Ὑψηλότητός Της, ἂν ἀγαπᾶτε. Ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ ἐπιθυμήσετε, εἶμαι βέβαιος.

Ὁ καρδινάλιος ἐμειδίασε.

— Κύριε, εἶπε, δύσκολον εἶνε νὰ παραστήσῃ τις εἰς τὰς ἡμέρας μας τὸ πρόσωπον μάγου. Σὰς εἶδα ἐπὶ τῆς θαυματουργίας σας· ἐπετύχατε θαυμάσιως· ἀλλὰ, σὰς προλέγω ὅτι δὲν ἔχει ὅλος ὁ κόσμος τὴν ὑπομονήν, καὶ πρὸ πάντων, τὴν γενναιότητα τῆς δεσποίνης Δελφίνης.

— Τῆς δεσποίνης Δελφίνης! ἀνέκραξεν ἡ πριγκίπισσα.

— Μάλιστα, δέσποινά μου, εἶπεν ὁ κόμης, ἔλαβα τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσθω καὶ ἐνώπιον τῆς Αὐτῆς Βασιλικῆς Ὑψηλότητος.

— Καὶ ποῖαν χρῆσιν ἐκάματε τῆς τιμῆς ταύτης, κύριε; λέγετε, λέγετε.

— Φεῦ! ὑπέλαβεν ὁ κόμης, ὅχι ὅσον ἐπεθύμουν καλὴν· ὅχι ὅσον ἠθελε... ἐπειδὴ δὲν τρέφω ἀμμύϊαν προσωπικὴν ἀπέχθειαν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα πρὸς τὰς γυναῖκας.

— Ἀλλὰ τί ἔκαμει ὁ κύριος πρὸς τὴν Ὑψηλοτάτην ἀνεψιάν μου, κύριε καρδινάλιε, δὲν με λέγετε; εἶπεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη.

— Δέσποινά μου, εἶπεν ὁ κόμης, ἔλαβα τὴν δυστυχίαν νὰ τῇ εἶπω τὴν ἀλήθειαν, ἣν ἐπιμόμως μοὶ ἐζήτησε.

— Ναί, ἀλήθειαν, τὴν ὁποῖαν τῷ ἐζήτησεν, ἀλήθειαν, ἥτις τὴν ἔκαμε νὰ λιποθυμήσῃ.

— Πταίω ἐγώ, ὑπέλαβεν ὁ κόμης, ὅτι ἡ ἀλήθεια αὕτη ἦτο τρομερὰ τοσοῦτον, ὥστε ἐπέφερε τοιοῦτον ἀποτέλεσμα δυσάρεστον; Μήπως ἐγὼ ἐζήτησα νὰ ἶδω τὴν πριγκίπισσαν; μήπως ἐγὼ ἐζήτησα νὰ με παρουσιάσωσιν εἰς τὴν Ὑψηλότητά της; Ὅχι· ἐγὼ μάλιστα ἠθέλησα νὰ τὸ ἀποφύγω· με ἐπαρουσίασαν ἐνώπιόν της, σχεδὸν διὰ τῆς βίας, ἡ Ὑψηλότης Της με ἠρώτησε σχεδὸν προστακτικῶς.

— Ἀλλ' ὁποία τις λοιπὸν ἦτο ἡ τρομερὰ αὕτη ἀλήθεια, τὴν ὁποίαν τῇ εἶπετε, κύριε ; ἤρωτήσεν ἡ πριγκίπισσα.

— Ἡ ἀλήθεια αὕτη, δέσποινα, ἀπήντησεν ὁ κόμης, εἶνε τὸ καταπέτασμα τοῦ μέλλοντος, τὸ ὁποῖον ἐγὼ διέρρηξα.

— Τὸ καταπέτασμα τοῦ μέλλοντος ;

— Ναί, δέσποινα, αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ μέλλοντος, τὸ ὁποῖον τοσοῦτον ἐρόβισε καὶ τὴν Ὑμετέραν Βασιλικὴν Ὑψηλότητα, ὥστε ἔφυγεν εἰς μίαν μακρὰν, ἵνα ἐξιλεώσῃ αὐτὸ διὰ δεήσεων καὶ δακρύων. Πταίω ἐγώ, δέσποινα, ὅτι τὸ μέλλον αὐτό, τὸ ὁποῖον ὑμεῖς προσεμαντεύσατε ὡς ἀγία, ἐγὼ προέβλεπον ὡς προφήτης ; Καὶ πταίω ὅτι ἡ δέσποινα Δελφίνη, κυριευθεῖσα ἐκ φόβου δι' αὐτὸ τὸ μέλλον, τὸ ὁποῖον τὴν ἀπειλεῖ προσωπικῶς, ἐλιποθύμησεν, ὅταν τῇ ἀπεκαλύφθῃ ;

— Τὸν ἀκούετε ; εἶπεν ὁ καρδινάλιος.

— Κύριε, ἐλέησον ! εἶπεν ἡ πριγκίπισσα.

— Ἐπειδὴ ἡ βασιλεία της ὑπάρχει καταδεδικασμένη, ἀνέκραξεν ὁ κόμης, ὡς ἡ ὀλεθριωτέρα καὶ δυστυχιστέρα πασῶν τῶν βασιλείων τῆς μοναρχίας.

— Κύριε ! ἀνεφώνησεν ἡ πριγκίπισσα.

— Ὅσον δι' Ὑμᾶς, Ὑψηλοτάτη, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κόμης, ἴσως αἱ δεήσεις σας εὐρουν χάριν ἐνώπιον Θεοῦ, ἀλλὰ δὲν θὰ ἴδωσιν οἱ ὀφθαλμοί σας οὐδὲν ἐκ τούτων, διότι θὰ εἰσθε εἰς τὰς ἀγκαλὰς τοῦ Κυρίου, ὅταν συμβῶσιν αὐτά. Δέεσθε, δέσποινά μου, δέεσθε !

Καταπτοηθεῖσα ἡ πριγκίπισσα ἐκ τῆς προφητικῆς ταύτης φωνῆς, ἣτις ἀπεκρίνετο τοσοῦτον προσφυῶς εἰς τοὺς φόβους τῆς ψυχῆς της, προσέπεσε γονυκλινῆς πρὸ τοῦ ἐσταυρωμένου, καὶ πράγματι ἤρχισε νὰ προσεύχεται μετὰ μεγάλης συντριβῆς.

Τότε ὁ κόμης, στραφείς πρὸς τὸν καρδινάλιον καὶ προηγηθεὶς αὐτοῦ πλησίον ἐνὸς παραθύρου,

— Οἱ δύο μας τώρα μεταξύ μας, κύριε καρδινάλιε' τί με ἠθέλατε ;

Ὁ καρδινάλιος ἐπορεύθη πλησίον τοῦ κόμητος. Ἦσαν δὲ τὰ πρόσωπα διατεθειμένα ἐν τῷ θαλάμῳ ἐκείνῳ ὡς ἑξῆς :

Ἡ πριγκίπισσα πρὸ τοῦ ἐσταυρωμένου, ἐδέετο μετὰ συντριβῆς, ἡ Λωρεντία ἀκίνητος, ἀφωνος, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνεωγμένους καὶ ἀπλανεῖς ἔχουσα, ὡς νὰ μὴ ἔβλεπον καθόλου, ἴστατο ὀρθία ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θαλάμου. Οἱ δύο ἄνδρες ἦσαν πλησίον τοῦ παραθύρου, καὶ ὁ μὲν κόμης ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ σιδήρου, δι' οὗ κλείονται τὰ παραθυρόφυλλα, ὁ δὲ καρδινάλιος ἦτο κατὰ τὸ ἡμῖς κεχωσμένος ὀπισθεν τοῦ παραπετάσματος.

— Τί με θέλετε ; ἐπανέλαθεν ὁ κόμης' ὁμιλεῖτε.

— Θέλω νὰ μάθω ποῖος εἰσθε.

— Ἀλλ' ὑμεῖς με γνωρίζετε.

— Ἐγώ ;

— Βεβαίως. Δὲν εἶπατε ὅτι εἶμαι μάγος ;

— Καλὰ. Ἀλλ' ἐκεῖ σὰς ἔλεγον Ἰωσήφ Βάλαμον, καὶ ἐδῶ ἀκούω νὰ σὰς ὀνομάζουν κόμητα Φοίνικα.

— Καὶ τί σημαίνει τοῦτο ; ὅτι ἀπλῶς ἡλλαξά ὄνομα, οὐδὲν ἄλλο.

— Ναί, ἀλλ' ἠξεύρετε, ὅτι τοιαῦται ἀλλαγὰι ὀνομάτων, εἰς ἄνθρωπον μάλιστα ὡς ὑμᾶς, εἶνε ἀξιαί τῆς προσοχῆς τοῦ ἀστυνόμου κ. δὲ Σαρτίν ;

Ὁ κόμης ἐχαμογέλασεν

— ὦ ! κύριε, ἰδοὺ εὐτελὲς πόλεμος, ἀνάξιος δι' ἄνδρα καταγόμενον ἐκ τῆς οἰκογενείας Ροάν ! Καὶ καταδέχεται ἡ Ὑπερτιμότης Ὑμῶν νὰ καταβῇ εἰς τοιαύτας μικρότητας ;

— Βλέπω, κύριε, ὅτι καθίστασθε σκωπτικός, εἶπεν ὁ καρδινάλιος.

— Δὲν καθίσταμαι τώρα ὁ χαρακτήρ μου εἶνε τοιοῦτος πάντοτε.

— Τότε λοιπὸν θὰ λάβω τὴν πρέπουσαν ἱκανοποίησιν.

— Δηλαδή ;

— Δηλαδή, νὰ σὰς ταπεινώσω ὀλίγον αὐτὸν τὸν τόνον.

— Δὲν σὰς ἔχω ἀξίον.

— Δὲν μ' ἔχετε ἀξίον ; Δύο μόνον λέξεις πρὸς τὴν Δελφίνην λέγω.

— Πλὴν αἱ δύο σὰς λέξεις θὰ ἔμβωσιν ἀπὸ τὸ ἐνωτίον της καὶ θὰ ἔκβωσιν ἀπὸ τὸ ἄλλο, διότι γνωρίζω εἰς ποῖον βαθμὸν ὑπολήψεως σὰς ἔχει ἡ δέσποινα Δελφίνη.

— Καὶ ἄν, κύριε ὠροσκόπε μου, σὰς στείλω ἄναυλα εἰς τὴν φυλακὴν, τότε τί θὰ μ' εἶπητε ;

— Θὰ εἰπῶ ὅτι ἄσχημα ἐκάματε, κύριε καρδινάλιε κακὸν διὰ τὸν ἑαυτὸν σας.

— Ἀληθινά ! εἶπεν ἡ Ὑπερτιμότης μὲ ἐσχάτην καταφρόνησιν. Ἀφήσατε λοιπὸν νὰ σὰς δείξω τώρα ἀμέσως, μόλις ἐξέλθω, θὰ δώσω τὴν ἀπαιτούμενὴν διαταγὴν νὰ μαθῶμεν ἐπὶ τέλους τί εἶδους ἄτομον εἶνε αὐτός ὁ βαρόνος Ἰωσήφ Βάλσαμος, κόμης Φοῖνιξ, διότι τοιοῦτον κομητάτον ἐγὼ δὲν τὸ ἤκουσα ἄλλοτε. Τοῦλάχιστον εἰς τὴν Εὐρώπῃ δὲν ὑπάρχει.

— Πῶς, κύριε, εἶπεν ὁ Βάλσαμος, δὲν ἐπληροφορήθητε περὶ ἐμοῦ παρὰ τοῦ φίλου σας κόμητος Βρετωλίου ;

— Ὁ κ. δὲ Βρετωλίου δὲν εἶνε φίλος μου.

— Δηλαδή, τώρα πλέον δὲν εἶνε, ἦτο ὅμως ἕνα καιρὸν φίλος σας, καὶ ἀπὸ τοὺς ἐπιστηθίους ; διότι εἶχατε γράψαι πρὸς αὐτὸν μίαν ἐπιστολὴν . . .

— Ποίαν ἐπιστολὴν ; ἠρώτησεν ὁ καρδινάλιος πλησιάζας περισσότερον.

— Πλησιάζατε ἀκόμη, κύριε καρδινάλιε, πλασιάζατε δὲν θέλω νὰ ὁμιλήσω δυνατὰ, διὰ νὰ μὴ σὰς βλάψω.

Ὁ καρδινάλιος ἐπλησίασεν ἔτι πλέον.

— Ποίαν ἐπιστολὴν λέγετε ; ἠρώτησε τὸν Βάλσαμον.

— ὦ ! τὴν γνωρίζετε πολὺ καλὰ.

— Ποίαν ;

— Μίαν ἐπιστολὴν, τὴν ὁποίαν ἐστείλατε ἐκ Βιέννης εἰς Παρισίους, ὅπως ματαιωθῇ τὸ συνοικέσιον τοῦ Δελφίνου.

Ὁ καρδινάλιος ἐρρίγησε.

— Καὶ πῶς αὐτὴ ἡ ἐπιστολή ; . . . ἐτραύλισεν.

— Ὅλην τὴν γνωρίζω ἐκ στήθους.

— Ὁ κ. δὲ Βρετωλίου λοιπὸν μ' ἐπρόδωσε.

— Διατί σὰς ἐπρόδωσεν ὁ κ. δὲ Βρετωλίου ;

— Διότι ὅταν τὸ συνοικέσιον αὐτὸ ἀπεφασίσθη, ἐγὼ τὴν εἶχα ζητήσῃ ὀπίσω.

— Αἶ, καὶ τί σὰς εἶπεν ;

— Ὅτι τὴν ἔκαυσε.

— Σὰς εἶπε τοῦτο, διότι τὴν εἶχε χάσει . . .

— Τὴν εἶχε χάσει ;

— Μάλιστα, τὴν εἶχε χάσει... καὶ καταλαμβάνετε ὅτι πᾶν πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον χάνετε, ἡμπορεῖ καὶ νὰ εὐρεθῇ πάλιν.

— Ὡστε, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἔγραψα πρὸς τὸν κ. δὲ Βρετωλίου ; ...

— Μάλιστα.

— Τὴν ὁποίαν μ' εἶπεν ὅτι ἔκαυσε ;

— Βεβαίωτατα.

— Καὶ ὅμως τὴν εἶχε χάσει ; ...

— Τὴν ἡῦρα ἐγώ, μάλιστα. Τὴν ἡῦρα ἐγώ, κατὰ τύχην, διαβαίνων ἐκ τῆς ἐν Βερσαλλίαις μαρμαροστρώτου αὐλῆς.

— Καὶ δὲν τὴν ἀποδόσατε εἰς τὸν κ. δὲ Βρετωλίου ;

— Θεὸς φυλάξοι ! Νὰ τὴν ἀποδώσω ! Τρελλὸς ἤμην ;

— Διατί νὰ μὴ τὴν ἀποδώσατε ; ξένον πρᾶγμα !

— Διατί ; θέλετε τὸ διατί ; Διότι ὡς μάγος, ἤξευρα ὅτι ἡ Ὑμετέρα Ὑπερτιμότης, ἐνῶ ἐγὼ θέλω τόσον τὸ καλὸν τῆς, αὐτὴ ἐξ ἐναντίας ἐπιθυμεῖ τὸν ὀλεθρὸν μου, καὶ λοιπὸν καταλαμβάνετε ; Ὅταν ἓνας ἄνθρωπος ἀσπλος, ὅστις γνωρίζει ὅτι διερχόμενος ἀπὸ δάσος τι θέλει προσβληθῇ ἀπὸ ληστὰς, εὐρῇ ἐνῶ εἰσέρχεται εἰς τὸ δάσος ἐν πιστόλιον γεμάτον...

— Αἶ...

— Αἶ ! νομίζω ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος θὰ ᾔνε ἀνόητος, ἂν ἀφήσῃ κατὰ γῆς τὸ πιστόλιον.

Ὁ καρδινάλιος, περιδεής, ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοῦ παραθύρου. Μετὰ τινα δισταγμὸν, τοῦ ὁποῖου τὰς μεταλλαγὰς παρετῆρει ὁ κόμης ἀσκαρδαμυκτὴ ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

— Ἔστω, εἶπε. Ἀλλὰ μὴ γένοιτο ποτὲ νὰ εἴπωσιν ὅτι ὁ πρίγκιψ δὲ Ροὰν ἔκλεινε τὸν αὐχένα ἐνώπιον τῆς ἀπειλῆς ἐνὸς ἀγύρτου. Καὶ ἂν ἐγάρθῃ ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, καὶ ἂν τὴν ἡῦρες σύ, καὶ ἂν ἐδείχθῃ εἰς τὴν δεσποινίαν Δελφίνην τὴν ἰδίαν· καὶ ἂν δι' αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν ἀφανισθῶ ὡς πολιτικὸς ἄνθρωπος, θὰ μένω ὅμως πιστὸς ὑπῆκοος καὶ πιστὸς πρέσβυς. Θὰ εἴπω τὸ ἀληθές, δηλαδὴ ὅτι ἔκρινα τὸν γάμον αὐτὸν ἐπιβλαβῆ πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος μου· καὶ τότε ἡ πατρίς μου ἢ θὰ μὲ ὑπερασπισθῇ ἢ θὰ μοὶ χάρισῃ τὰς συμπαθείας τῆς.

— Ἀλλ' ἂν εὐρεθῇ κάνεις, εἶπεν ὁ κόμης, καὶ εἶπη ὅτι ὁ πρέσβυς, νέος σφριγῶν, νέος ἐρωτότροπος, νέος ἔχων ὅλον τὸ θάρρος ἐπειδὴ εἶχε τὸ ὄνομα Ροὰν καὶ τίτλον πρίγκηπος, δὲν ἔγραψε ταῦτα, διότι ἐνόμιζεν ὡς ἐπιβλαβῆ πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς Γαλλίας τὴν μετὰ τῆς Αὐστρίας συγγένειαν, ἀλλὰ διότι ἰδὼν ὅτι κατ' ἀρχὰς τὸν ὑπεδέχθη ἡ ἀρχιδούκισσα Μαρία Ἀντωνέτα μετὰ πλειστην εὐγενείας, ἀλαζῶν αὐτὸς καὶ ἐπηρμένος πρέσβυς, ὑπέλαβεν ὅτι οἱ εὐγενεῖς ἐκεῖνοι τρόποι τῆς ἀρχιδουκίσσης προσήρχοντο ἀπὸ αἰσθημάτων... τρυφερώτερον τῆς ἀπλῆς εὐμεινίας, τί ᾔθελεν ἀποκριθῇ ὁ πιστὸς ὑπῆκοος, ὁ πιστὸς πρέσβυς ;

— Τὰ ἀρνέεται ὅλα, κύριε, ἀφοῦ ἀποδείξεις περὶ τούτων δὲν ὑπάρχουν.

— Ἀ ! κύριε, ἀπατάσθε· καὶ δὲν ὑπονοεῖται τοῦτο ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ψυχρότητος τῆς δεσποίνης Δελφίνης ;

Ὁ καρδινάλιος ἐφάνη δισταζών.

— Ἀ ! πρίγκηψ μου, εἶπεν ὁ κόμης πιστεύσατέ με· ἀντὶ νὰ τὰ χαλά-

σωμεν μαζή, ὥς θὰ συνέβαινε μέχρι τοῦδε ἂν δὲν εἶχα πλειοτέραν φρόνησιν, παρ' ὅσιν ὑμεῖς ἔχετε, ὥς μείνωμεν καλῆτερα φίλοι.

— Φίλοι ;

— Ναί, ναί. Φίλος διὰ φίλου σώζεται, λέγει καὶ τὸ ρητόν.

— Κύριε, δὲν περιμένω ἐκ τῆς φιλίας τὸ ἐλάχιστον.

— Ἀδικεῖτε τὸν ἑαυτὸν σας' διατί ; ἂν πρὸ δύο ἡμερῶν, ὅτε εὗρίσκεσθε εἰς Παρισίους...

— Ἐγὼ ἤμην εἰς Παρισίους πρὸ δύο ἡμερῶν ;

— Μάλιστα, μάλιστα ὑμεῖς. ὦ ! διατί αὐτὰ τὰ πράγματα νὰ τὰ κρύπτετε εἰς ἐμέ, ἐνθ' εἰμαι μάγος ; Ἀφήκατε τὴν πριγκίπισσαν εἰς Σουασῶνα, ἀφίχθητε διὰ τοῦ ταχυδρόμου εἰς Παρισίους διὰ τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ, καὶ ἤλθετε νὰ ζητήσετε ἀπὸ τοῦς ἐν Παρισίοις φίλους σας ἐκδούλευσιν, τὴν ὁποίαν σὰς ἤρνηθησαν. Μετὰ δὲ ταύτην τὴν ἀρνησιν ἐπεστρέψατε εἰς Κομπιέννην ἀπηλπισμένος.

Ὁ καρδινάλιος ἐκινδύνευε νὰ χάσῃ τὰς φρένας ἐκ τῆς ἐκπλήξεως.

— Καὶ ὁποίου εἶδους ἐκδούλευσιν ἡδυνάμην ἀπὸ σὰς ν' ἀπολεύσω, ἡρώτησεν, ἂν ἀπευθυνόμην πρὸς ὑμᾶς ;

— Τὴν ἐκδούλευσιν, τὴν ὁποίαν δύναται τις ν' ἀπολεύσῃ ἀπὸ ἀνθρώπων ὅστις κατασκευάζει χρυσόν.

— Καὶ τί με μέλει ἂν σεῖς κατασκευάζετε χρυσόν ;

— Σὰς μέλει, σὰς μέλει. Ὅταν κἀνεὶς ὀφείλῃ νὰ πληρώσῃ πεντακοσίας χιλιάδας φράγκων ἐντὸς τεσσαράκοντα ὀκτῶ ὥρων, ἀνασπεύκτως... Πεντακόσiai χιλιάδες δὲν εἶνε, νομίζω ;

— Ναί, τεσσαράκοντα,—αἶ...

— Αἶ, περιττὸς εἶνε ἓνας φίλος, ὅστις κατασκευάζει χρυσόν ; Τρέχει κἀνεὶς ἀμέσως πρὸς ἐκεῖνον, καὶ εὗρίσκει τὰς πεντακοσίας χιλιάδας, αἵτινες τοῦ χρειάζονται, καὶ τὰς ὁποίας ἀλλαχόθεν δὲν ἡδυνήθη νὰ πορισθῇ.

— Καὶ ποῦ τρέχει καὶ τὸν εὗρίσκει αὐτὸν τὸν φίλον ; ἡρώτησεν ὁ καρδινάλιος.

— Εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Κλαυδίου, πρὸς τὴν Βάλτον.

— Πόθεν γνωρίζεται ὁ οἶκός του ;

— Ἐχει ἀπ' ἔξω ἡ θύρα πλῆκτρον μίαν κεφαλὴν γρυπὸς ἐξ ὀρειχάλκου.

— Καὶ πότε δύναμαι νὰ ἔλθω ;

— Μεθαύριον, δέσποτα ἄγιε, περὶ τὴν ἔκτην ὥραν τῆς ἐσπέρας, ἂν ἀγαπάτε ἀκολουθῶς δέ...

— Ἀκολουθῶς δέ ;

— Ὅποτεν καὶ ὁσάκις εὐαρεστήσθε δύνασθε νὰ ἔρχεσθε. Ἀλλὰ... ἐγκαίρως ἐτελείωσεν ἡ συνομιλία μας' ἰδοὺ ἡ πριγκίπισσα ἐτελείωσε τὴν προσηχὴν τῆς.

Ὁ καρδινάλιος ἠττήθη δὲν ἀπεπειράθη ν' ἀντείπῃ πλειότερον, ἀλλὰ πλησιάζας πρὸς τὴν πριγκίπισσαν,

— Δέσποινα, εἶπε, ἀναγκάζομαι νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ὁ κ. κόμης Φοϊνιῆς ἔχει καθ' ὅλα δίκαιον' ὅτι τὸ ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον φέρει, εἶνε πληρέστατα ἐν τάξει, καὶ αἱ διασαφήσεις, τὰς ὁποίας μ' ἔδωκεν, εἶνε ἀκριβεῖς καὶ ἀλάνθαστοι.

Ὁ κόμης προσέκλινε χαιρετῶν.

— Τί διατάσσει λοιπὸν ἡ Ὑμετέρα Βασιλικὴ Ὑψηλότης ; ἡρώτησε.

— Ἐνα τελευταῖον λόγον ν' ἀπευθύνω πρὸς τὴν νέαν ταύτην.

Ὁ κόμης ἐκλινε καὶ δεύτερον τὴν κεφαλὴν εἰς σχῆμα συγκατανεύσεως.

— Ἐξ ἰδίας καὶ αὐτοπροαιρέτου ὑμῶν θελήσεως ἐπιθυμεῖτε νὰ ἐξέλθῃτε τῆς μονῆς ταύτης, ἀφοῦ πρότερον ἐζητήσατε καταφυγὴν εἰς αὐτήν;

— Ἡ Ὑψηλοτάτη, ὑπέλαβεν ὁ Βάλαμος, σ' ἐρωτᾷ ἂν ἐξ ἰδίας καὶ αὐτοπροαιρέτου θελήσεως ἐπιθυμεῖς νὰ ἐξέλθῃς τῆς μονῆς ταύτης, ἀφοῦ πρότερον ἦλθες νὰ εὗρῃς εἰς αὐτὴν ἄσυλον; Ἀποκριθῆτι, Λωρεντία.

— Ναί, εἶπεν ἡ νέα, ἐξ ἰδίας καὶ αὐτοπροαιρέτου μου θελήσεως.

— Καὶ τώρα, θέλετε ν' ἀκολουθήσετε τὸν συζυγόν σας, τὸν κόμητα Φοῖνικα;

— Καὶ τώρα θέλεις ν' ἀκολουθήσῃς ἐμέ; ἐπανελάβεν ὁ κόμης.

— ὦ! ναί, εἶπεν ἡ νέα.

— Τότε λοιπόν, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα, μῆτε τὸν ἕνα ἐμποδίζω, μῆτε τὸν ἄλλον, ἀφοῦ ἀμφοτέρω ἐπιποθεῖτε τοῦτο. Ἄλλ' ἂν εἰς ὅλα ταῦτα ὑπάρχῃ τι παραβαῖνον τὴν φυσικὴν τῶν πραγμάτων κατάστασιν, ὅψεται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ὁ ἐνεργὸς καὶ αἷτιος. Ὑπάγετε, κύριε κόμη Φοῖνιξ, ὑπάγε, Λωρεντία Φελικιάνη... Λάβε καὶ τοὺς ἀδάμαντάς σου.

— Ἄς μείνωσιν αὐτοί, δέσποινά μου, διὰ τοὺς πτωχοὺς, εἶπεν ὁ κόμης Φοῖνιξ· διὰ χειρὸς σας διανεμομένη ἡ ἐλεημοσύνη καθίσταται μάλλον εὐπρόσδεκτος πρὸς τὸν Θεόν. Μόνον τὸν ἵππον μου ζητῶ, τὸν Τζιρίτ.

— Ἄμα ἐξέλθετε, κύριε, ζητήσατέ τον καὶ θὰ σας τὸν δώσουν. Ὑπάγετε!

Ὁ κόμης προσεκύνησε τὴν πριγκίπισσαν καὶ προσέφερε τὸν βραχιόνα αὐτοῦ πρὸς τὴν Λωρεντίαν, ἥτις ἐστηρίχθη ἀμέσως ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐξῆλθε χωρὶς νὰ προσφέρῃ λέξιν.

— Ἄ! κύριε καρδιάλιε! εἶπεν ἡ πριγκίπισσα κινουῶσα θλιβερώς τὴν κεφαλὴν· ὑπάρχουσιν εἰς τὸν ἀέρα, τὸν ὁποῖον ἀναπνέομεν πράγματα! ... πράγματα ἀκατανόητα, ἀπαίσιμα!

ΙΕ'

Ἡ ἐπιστροφὴ ἀπὸ Σαῖν-Δενή.

Εἶπομεν ὅτι ὁ Γιλβέρτης, ἀπομακρυνθεὶς ἐκ τοῦ Φιλίππου, ἐχώθη εἰς τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ.

Ἄλλ' ἦτο κατηφὴς τώρα καὶ περίλυπος· ὁ ὑπερήφανος τῆς Ἀνδρεάδος λόγος, ἔλκος ἤνοιξεν εἰς τὴν καρδίαν του, ἔλκος, τὸ ὁποῖον οἱ ἥπιοι τοῦ Φιλίππου λόγοι δὲν ἐγλύκανον παντελῶς.

Ἡ Ἀνδρεὰς ὅμως ἠγνόει ὅτι ὑπῆρξε πρὸς τὸν Γιλβέρτην σκληρά· ἠγνόει ὅτι οἱ λόγοι τῆς ἠδύναντο νὰ ἔχωσι καλὴν ἢ κακὴν ἐπίρρουσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ υἱοῦ τῆς τροφῆς τῆς.

Ἀπ' ἐκείνης λοιπὸν τῆς στιγμῆς ὁ Γιλβέρτης οὐδ' εἰς τὰς λαμπρότητας τῆς παρατάξεως πλέον ἐπρόσβλεπεν, ἀλλ' ὥς κάπρος τραυματίας, ὥρμησε διὰ τοῦ πλῆθους καὶ ἤνοιξε πορεῖαν ἐντὸς αὐτοῦ.

Ἀφοῦ διῆλθε τὰ πικνότερα στρώματα τοῦ λαοῦ, ὁ νεανίας, ἤρχισε νὰ ἀναπνέῃ μετὰ πλειότερας εὐκολίας, καὶ παρατηρήσας περὶ αὐτὸν εἶδε τὴν πρᾶσινάδα, τὴν μοναξίαν καὶ τὸ ὕδωρ.

Χωρίς νὰ γνωρίζῃ οὐδ' αὐτός ποῦ ἐπορεύετο, ἔτρεξε μέχρι τοῦ Σηκουάνα, καὶ εὗρεθεις ἀπέναντι τῆς νήσου Σαίν-Δενή, κεκοπισακώς ὄχι τὸ σῶμα, ἀλλὰ τὸν νοῦν, ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς γλῶσσης, καὶ καλύψας τὴν κεφαλὴν δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ἤρχισε νὰ ὠρύηται μετὰ παραφορᾶς, ὡς ὁ ὠρυγμός, τὸν ὁποῖον οἱ λέοντες βάλλουν νὰ ἐξέφραζε τὴν ὀδύνην του καλλίτερα πάσης κραυγῆς καὶ λαλιᾶς ἀνθρωπίνης.

Ἵσται τοῦ αἰ ἐλπίδες κατεστράφησαν· ὅσον καὶ ἂν ἐπεριπάτησε πεζῇ, ὅσον καὶ ἂν εἶδε τοὺς Παρισίους, ὅσον καὶ ἂν ἔμαθε ν' ἀντιγράψῃ μουσικὴν καὶ νὰ κερδίῃ χρήματα, ὁ Γιλβέρτης ἦτο πάντοτε Γιλβέρτης εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῆς Ἀνδρεάδας.

Καὶ νὰ δυσαρεστηθῇ, διότι ἔλαθεν αὐτὸς τὴν τόλμην νὰ ρίψῃ ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν μουσικῶν τετραδίων τῆς!!! Ἀλλ' ἂν τὰ ἤγγιζε μόνον καὶ διὰ τῆς ἄκρας τῶν δακτύλων του; Βεβαίως, βεβαίως ἡ ἀπηνής νεανίς θὰ ἐφώναζε νὰ τὸν καύσωσι ζῶντα!

Εἰς τὰς ἀσθενεῖς καρδίας, μία ἀποτυχία, ἡ ἀπάτη ἐλπίδος, δὲν εἶνε ἄλλο εἰμὴ συμφορὰ, ὑφ' ἣν ὁ ἔρως κάμπτει τὸν αὐχένα, ὥστε ἀποῦ διέλθῃ ἀνωθεν αὐτοῦ, ν' ἀνεγείρῃ αὐτὸν πάλιν ἰσχυρότερον καὶ πλέον δύσκαμπτον. Αἱ τοιαῦται καρδίαι φανερόνουν τὸν πόνον τῶν διὰ μεμφιμοιριῶν καὶ δακρύων ἔχουσι τὴν παθητικότητα τοῦ ἀρνίου ὑπὸ τὴν μάχαιραν. Μάλιστα εἶνε καὶ κατὰ τι ἄλλο· ὁ ἔρως τῶν μαρτύρων τούτων πολλακίς αὐξάνει ἐκ τῶν βρασάνων, αἵτινες ὤφειλαν μᾶλλον νὰ τὸν ἐξαλείψωσι· φρονοῦν ὅτι ἡ προσήνεια τῶν θέλει ἐπὶ τέλους εὖρει ἀνταμοιβήν· ἡ δ' ἀνταμοιβὴ αὕτη εἶνε ὁ σκοπός, πρὸς ὃν βαδίζουσιν, εἴτε ὁμαλός εἶνε ὁ δρόμος εἴτε δύσβατος· μόνον, ἂν ὁ δρόμος εἶνε δύσβατος, ἐπιτυγχάνουσι μὲν βραδύτερα τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἀλλὰ τέλος πάντων τὸν ἐπιτυγχάνουσιν· αὐτὸ ἀρκεῖ.

Ἀλλ' αἱ ἰσχυραὶ καρδίαι διαφέρουσιν. Αὗται ὀργίζονται εἰς τὴν θέαν τοῦ ρέοντος αἵματός των, καὶ τόσον ἐξαγριοῦνται, ὥστε πλέον ἀπορεῖ τις ἂν αὗται ἔρωτα ἐγκυμονοῦσιν ἢ ἐχθροπάθειαν. Δὲν πρέπει μολοντούτο νὰ τὰς μεμφώμεθα, διότι παρ' αὐταῖς ἡ ἀγάπη καὶ τὸ μῖσος, τὰ δύο ταῦτα ἄκρα, τόσῃ ἔχουν συνάφειαν, ὥστε νομίζει τις ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀπόστασις μεταξὺ των.

Ὅθεν καὶ ὁ Γιλβέρτης ὅταν ἐξηπλώθη κατὰ γῆς ὑπὸ τὸ ἄχθος τῆς ὀδύνης του, ἐγνώριζεν ἄρα γε ἂν ἠγάπα τὴν Ἀνδρεάδα ἢ ἂν ἐμίσει αὐτήν; Ὅχι, ἔπασχεν ἀπλῶς. Μόνον, ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπομείνῃ ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἀπετίναξε τὴν ἀθυμίαν του, ἀποφασίσας νὰ ζητήσῃ ἐνεργητικωτέραν τινὰ μέθοδον.

— Αὕτη δὲν με ἀγαπᾷ, εἶπεν, εἶνε ἀληθές· ἀλλὰ βεβαίως κ' ἐγὼ δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλπίζω, ὅτι με ἀγαπᾷ. Τὸ μόνον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον εἶχον τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτῶ παρ' αὐτῆς, ἦτο νὰ με λυπῆται ὡς δυστυχὴ παλαιόντα ἐπιμόνως κατὰ τῆς κακοτυχίας μου. Αὐτὸ εἶνε ἡ Ἀνδρεάς δὲν ἐνόησε περὶ ἐμοῦ ὅ,τι ἐνόησε ὁ ἀδελφός τῆς. Ὁ ἀδελφός τῆς μ' εἶπε· Τίς οἶδεν; Ἰσως γίνῃς κάμμιν ἡμέραν ἕνας Κολβέρτης, ἢ ἕνας Βωθανός. Ἄν λοιπὸν ἐγινόμην ποτὲ τοιοῦτος περιβλεπτός ἀνθρωπος, ὁ μὲν Φίλιππος ἤθελεν ἰσως καταδεχθῇ νὰ μοὶ δώσῃ τότε τὴν ἀδελφὴν του εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς ἐπικτήτου δόξης μου, ὡς ἤθελε μοὶ τὴν δώσει καὶ εἰς ἀνταλλαγὴν τοῦ ἀριστοκρατικοῦ μου γένους, ἂν μ' ἐγέννα ἡ μήτηρ μου ἴσον αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ Ἀνδρεάς! Ὡ! ὅσον δι' ἐκείνην εἶμαι βέβαιος, ὄχι Κολβέρτης, ὄχι Βωθανός νὰ

γίνω, ἀλλὰ ἡμίθεος, πάντοτε Γιλβέρτης καὶ πάλιν Γιλβέρτης θὰ ἦμαι ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν της, διότι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον μὲ παριστᾷ πρὸς αὐτὴν εὐκαταφρόνητον, εἶνε πρᾶγμα ἀνεξάλειπτον, εἶνε πρᾶγμα, τὸ ὅποιον οὐδὲν δύναται νὰ ἐπιχρυσώσῃ, οὐδὲν δύναται νὰ καλύψῃ... εἶνε ἡ τοῦ γένους μου ποταπότης. Δηλαδή μόνον ἂν ἦμην ἀπὸ γένους ἀριστοκρατικὸν θὰ ἐφαινόμην πρὸς αὐτὴν ἄξιος τῆς δεξιᾶς της. ὦ! πλάσμα μωρὸν! ὃν χωρὶς κρίσιν! ὦ! γυνή, γυνή! ὃ ἐστὶν ἀτελὲς ἄνθρωπος!

•Βλέπεις βλέμμα λαμπρὸν, μέτωπον ἀνεπτυγμένον, μεϊδιάμα νοσημον, συμπεριφορὰν βασιλικήν· βλέπεις ἐνὶ λόγῳ τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνεύ, δηλαδή μίαν γυναῖκα, ἥτις διὰ τὸ κάλλος της σὲ φαίνεται ἄξια νὰ κυβερνήσῃ τὸν κόσμον... ἀλλ' ἀπατάσαι· αὕτη οὐδὲν ἄλλα εἶνε ἢ μία ἐπαρχιώτις πλήρης ἀριστοκρατικῶν προλήψεων. Αὕτῃ, ὅλους ἐκείνους τοὺς εὐειδεῖς νεανίας τοὺς καύφους καὶ ἐπηρμένους, οἵτινες εἶχον ὅλα τὰ μέσα διὰ νὰ μάθωσι τὰ πάντα καὶ δὲν γνωρίζουν ὅμως τίποτε, ὅλους αὐτοὺς θεωρεῖ ἴσους της εἰς αὐτοὺς μόνον προσέχει. Ὁ Γιλβέρτης εἶνε ἓνας σκύλος· ἠρώτησε, νομίζω, περὶ τοῦ Μαὼν πῶς περνᾷ, ἀλλὰ περὶ τοῦ Γιλβέρτου ποτὲ δὲν θὰ κατεδέχετο νὰ ἐρωτήσῃ.

•ὦ! ἄγνωστ' ἰσχυρὸν ὅτι εἶμαι ὅσον αὐτοὶ ἰσχυροί; ὅτι ὅποτε καὶ ἐγὼ φορέσω ἐνδύματα ὅμοια μὲ τὰ ἰδικὰ των θὰ εἶμαι ὅσον ἐκεῖνοι εὐειδής; ὅτι ἔχω καὶ κατὰ μάλιστα πλεῖστον αὐτῶν, θέλησιν ἀκράδαντον, καὶ ὅτι ἂν θελήσω...

Μεϊδιάμα τρομερὸν διέστειλε τὰ χεῖλη τοῦ Γιλβέρτου, καὶ ἀφῆκε τὴν φρᾶσιν αὐτοῦ ἡμιτελῆ.

Ἐπειτα, συσπᾶσας τὰς ὀφρὺς, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν.

Τὶ διέτροξε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν εἰς τὴν ἄσθημον ταύτην ψυχὴν; ὑπὸ τίνα ἰδέαν τρομερὰν ἐρρυτιδῶθη τὸ ὥχρον αὐτὸ μέτωπον, τὸ ἤδη ἀποκιτρινωθὲν ἐκ τῶν ἀγρυπνιῶν, τὸ ἤδη κατασκαφὲν ἐκ τῶν συλλογισμῶν; τίς θέλει μᾶς εἰπεῖ;...

Μετὰ ἡμισείας ὥρας μελέτην βαθυτάτην, ὃ Γιλβέρτης ἀνωρθώθη ψυχρὸς καὶ βλοσυρὸς· κατέβη εἰς τὸν ποταμόν, ἔπιεν ἀφθόνως, παρετήρησε περίξ του καὶ εἶδε πρὸς τ' ἀριστερὰ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ καταβαίνον ἀπὸ Σαῖν-Δενῆ.

Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ πλήθους διεκρίνοντο τὰ πρῶτα ὀχήματα βαδίζοντα βραδέως.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἐβράδυνε νὰ γνωρίσῃ καὶ μακρόθεν τὸ τῆς Ἀνδρεᾶδος.

Ὁ Φίλιππος ἐβάδιζε πλησίον αὐτοῦ ἔφιππος.

— Πρέπει νὰ μάθω ποῦ θὰ καταλύσῃ, πρέπει νὰ τὴν ἀκολουθήσω.

Ὁ Γιλβέρτης ἠκολούθησεν...

Ἡ Δελφίνη ἔμελλε νὰ δειπνήσῃ εἰς τὴν βασιλικὴν ἐξοχὴν τῆς Μουέτης μετὰ τοῦ βασιλέως, μετὰ τοῦ κόμητος Προβιγκίας καὶ μετὰ τοῦ κόμητος δ' Ἀρτουᾶ, δηλαδή μετὰ τῶν συγγενῶν της. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς, τόσον ἐλθσιμῶνισε τὰ πρέποντα, ὥστε πρυσκαλὼν τὴν δέσποιναν Δελφίνην εἰς τὸ δεῖπνον ἐκεῖνο, τῇ παρουσίᾳ σημειώσιν τῶν συνδαιτυμόνων καὶ ταῦτοχρόνως μολυβδίδα, ὅπως ἀποσβέσῃ δι' αὐτῆς ὅσους τῶν ἐγγεγραμμένων δὲν ᾔθελε.

Φθάσασα ἡ Δελφίνη εἰς τὸ ὄνομα τῆς Δουβαρρύ, δηλαδή τὸ τελευταῖον κατελήφθη ὑπὸ τρόμου ἐλαφροῦ, ἀλλὰ ἐνθυμουμένη τὰς ἐντολὰς τῆς μητρὸς

της κατέβαλε πᾶσαν δύναμιν, ὅπως μὴ ἀποδείξη τι· ἀπέδωκε λοιπὸν τὴν σημείωσιν καὶ τὴν μολυβδίδα πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ τῷ εἶπε μὲ χαριέστατον μειδίαμα, ὅτι μεγάλην ἡσθάνετο ἀγαλλίασιν βλέπουσα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἑαυτὴν εἰς τὴν σειρὰν τῶν οἰκείων τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος.

Ὁ Γιλβέρτης ἡγνῶει ταῦτα πάντα· εἰσῆλθε καὶ αὐτὸς εἰς Μουέττην βλέπων ὅτι ἐσταμάτησεν ἐκεῖ ἡ συνοδία, καὶ περιέμενε μετὰ τοῦ λοιποῦ πλήθους.

Ὁ βασιλεὺς ἔβγαλε τὴν νύμφην του καὶ συνεδεῖπνε μετὰ τῆς ἐρωμένης του· ἐφαίνετο δὲ ὑπεριδόμενος ὅτι ἡ Δελφίνη ἐφέρετο πρὸς τὴν Δουβαρρὺ καθὼς εἰς Κομπιέννην καὶ ἔτι καλλίτερον.

Ἄλλ' ὁ Δελφίνος, σκυθρωπὸς καὶ σύννοος, εὗρε πρόφασιν ὅτι ἔπασχεν ἐκ κεφαλαλγίας σφοδροτάτης, καὶ ἀπεσύρθη πρὶν ἔτι καθεσθῶσιν οἱ ἄλλοι εἰς τὴν τράπεζαν.

Τὸ δεῖπνον διήρκεσε μέχρι τῆς 11 τῆς νυκτός.

Ἐν τούτοις, οἱ τῆς συνοδίας, καὶ ἡ ὑπερήφανος Ἀνδρεᾶς μεταξὺ αὐτῶν, ἐδείπνησαν εἰς τὰς σκιαδὰς τοῦ κήπου, ὑπὸ τὴν ἀρμονίαν τῆς μουσικῆς, τὴν ὁποίαν τοῖς ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς. Καὶ ἐπειδὴ αἱ σκιαδὲς αὗται ἦσαν μικραὶ, πεντήκοντα ἄρχοντες ἐδείπνησαν ἐπὶ τραπεζῶν στρωθεισῶν ἐπὶ τῆς χλόης, ὑπηρετούμενοι ὑπὸ πεντήκοντα βασιλικῶν θεραπόντων.

Ὁ Γιλβέρτης ἔβλεπε μακρόθεν ταῦτα πάντα. Ἐνῶ δ' ἔβλεπεν ἐξήγαγε ταῦτοχρόνως ἐκ τοῦ κόλπου του καὶ τμήμα ἄρτου τὸ ὅποιον ἠγόρασε καθ' ὁδόν, καὶ ἐδείπνησε καὶ αὐτὸς ὡς οἱ ἄλλοι, προσέχων καὶ πρὸς τοὺς ἀπερχομένους.

Μετὰ τὸ δεῖπνον, ἡ Δελφίνη ἐξῆλθεν εἰς μέγα παράθυρον χαμηλὸν μετὰ τοῦ βασιλέως, ἵνα ἀπολύσῃ τοὺς τῆς συνοδίας της. Ἐκαστος διέβη κατῶθεν τοῦ παραθύρου, ὅπως χαιρετίσῃ τὸν βασιλέα καὶ τὴν Αὐτῆς Βασιλικὴν Ὑψηλότητα.

Ὅταν ἦλθε καὶ ἡ σειρὰ τοῦ κ. δὲ Ταβερνέυ καὶ τῆς οἰκογενείας του, ὁ Γιλβέρτης ἀνυψώθη ἐπὶ τῆς ἀκρᾶς τῶν ποδῶν του.

— Κύριε Φίλιππε, εἶπεν ἡ Δελφίνη, (ἐπειδὴ πρὸς ἕκαστον τῶν διερχομένων ἀπηύθυνε καὶ μίαν φράσιν χαρίεσσαν) ἔχετε τὴν ἀδειαν νὰ συνοδεύσετε τὸν κύριον πατέρα σας καὶ τὴν δεσποσύνην ἀδελφὴν σας εἰς Παρισίους.

Ὁ Γιλβέρτης ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους τοὺς φθάσαντας μέχρις αὐτοῦ ἕνεκα τῆς σιγῆς τῆς νυκτός καὶ τῆς σεβασμίας σιωπῆς τῶν ἀκουόντων καὶ βλεπόντων.

Ἡ δέσποινα Δελφίνη ἐπρόσθεσε :

— Κύριε δὲ Ταβερνέυ, δὲν δύναμαι εἰσεῖτι νὰ σᾶς ὀρίσω κατ'ἀλυσμα· ἀλλ' ἀπέλθετε μετὰ τῆς δεσποσύνης εἰς Παρισίους, μέχρις οὗ ἐγκατασταθῶ εἰς Βερσαλλίας· δεσποσύνη, μὴ με λησμονήσετε.

Ὁ βαρόνος παρῆλθε μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς του. Μετ' αὐτοὺς παρῆλθον καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἄρχοντες, πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ Δελφίνη ἀπηύθυνε καὶ ἓνα μικρὸν λόγον, ἀλλ' ὀλίγον ἐφρόντιζεν ὁ Γιλβέρτης ν' ἀκούσῃ πλέον.

Ἐτρεξε πρὸς τὸ ὄχημα τοῦ βαρόνου δὲ Ταβερνέυ καὶ ἐπλησίασεν αὐτό· ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἤρχισε νὰ προχωρῇ τοῦτο, ἐκόπη φαίνεται κἀνὲν ἐκ τῶν λωρίων, δι' ὧν ἐσύρετο ὑπὸ τῶν ἵππων, καὶ κατέβη ὁ ἀμαξηλάτης ὅπως ἐπιδιορθώσῃ αὐτό.

— Εἶνε πολὺ ἄργα, εἶπεν ὁ βαρόνος.

Βλίσθηκη Βέρσις

— Ἐχω μίαν κούρασιν, μίαν κούρασιν !... ἐπρόσθεσεν ἡ Ἀνδρεάς· τοῦλάχιστον θὰ εὐρωμεν νὰ κοιμηθῶμεν πούθενά ;

— Ἐλπίζω, εἶπεν ὁ Φίλιππος. Ἔστειλα ἀπὸ Σουασσῶνα κατ' εὐθεϊαν εἰς Παρισίους τὸν γέρω Γεώργη καὶ τὴν Σοφίαν. Τοῖς ἔδωσα μίαν ἐπιστολὴν πρὸς τινὰ φίλον μου, τὸν ὁποῖον παρεκάλεσα νὰ μᾶς παραχωρήσῃ προσωρινῶς μικράν τινα σκιᾶδα, ἐνθα κατώκει κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ μήτηρ του καὶ ἡ ἀδελφή του. Δὲν εἶνε τὸ κατάλυμα πολυτελές, ἀλλ' ἡμεῖς τώρα ἔχομεν ἀνάγκην στέγης ὁποιασδήποτε.

— Ἐπειτα, ὅ,τι καὶ ἂν ᾔνε, εἶπεν ὁ βαρόνος, πάντοτε δὲν πιστεύω νὰ ᾔνε χειροτέρα τοῦ πύργου μας.

— Ἐννοεῖται, εἶπεν ὁ Φίλιππος, μειδιῶν μετὰ μελαγχολίας.

— Θὰ ἔχω δένδρα ; ἠρώτησεν ἡ Ἀνδρεάς.

— Ναί, καὶ ὠραιότατα. Ἀλλὰ δὲν θὰ τὰ χαρῆς πολὺ, ἐπειδὴ ἅμα γενῇ ὁ βασιλικὸς γάμος, θὰ μεταβῶμεν ἄλλου· θὰ εἰσυχθῇ εἰς τὴν αὐλήν.

— Αἱ ! δειρά τὰ βλέπω ἀκόμη αὐτὰ τὰ πράγματα, ὑπέλαβεν ὁ γέρω βαρόνος. Καὶ εἶπέ μοι, Φίλιππε, εἶπες εἰς τὸν ἡνίοχον ποῦ εἶνε αὐτὴ ἡ σκιὰ ;

— Μάλιστα, πάτερ μου, ἀπήντησεν ὁ Φίλιππος.

Ὁ Γιλβέρτης ἤλπιζεν ὅτι θ' ἀκούσῃ τὴν ὁδὸν τοῦ καταλύματος αὐτοῦ, ἀλλὰ δὲν τὸ ᾔξιωθη.

— Δὲν βλάπτει, εἶπε, ἐγὼ θὰ τοὺς ἀκολουθῶ. Μιὰς μόνον λεύγης δρόμος ἔμεινεν ἀπ' ἐδῶ μέχρι τῶν Παρισίων.

Τὸ λωρίον εἶχε διορθωθῇ, ὁ ἡνίοχος ἀνέβη πάλιν ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου του, καὶ τὸ ὄχημα ἐκίνησεν ἐκ νέου.

Ἄλλ' οἱ ἵπποι τοῦ βασιλέως τρέχουν ταχέως, ὁπότεν ἡ σειρὰ δὲν τοὺς ἀναγκάζῃ νὰ βαδίζωσιν ἀργά· τόσον ταχέως, ὥστε ὑπέμνησαν εἰς τὸν Γιλβέρτην τὴν ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν Λασωσσεάν ὁδοῦ λιποθυμίαν καὶ λοιπὰ ἀπειταία.

Σπεύδει λοιπὸν κατόπιν, προφθάνει τὸ ὄχημα, ἀρπάζει αὐτὸ ὀπισθεν, καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ βᾶθρου ὅπου συνήθως ἴστανται οἱ θεράποντες καθήται ἐπ' αὐτοῦ, χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσωσιν οἱ ἐν τῷ ὀχήματι.

Οὕτως εἰσῆλθεν εἰς Παρισίους.

Ἀφοῦ διέβησαν ἀπὸ τινὰ μεγάλην πλατεῖαν, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁπρίας ὑπῆρχεν ὁ ἀνδριὰς τοῦ Λουδουβίκου ΙΔ', ἐτρέπησαν δρόμον τινὰ κατωφερῆ.

— Ἰδοὺ ἐφθάσαμεν, εἶπεν ὁ Φίλιππος.

Ἀμέσως ὁ Γιλβέρτης ἐπήδησε κάτω, καὶ παρευθεὶς πρὸς τὴν ἀντίθετον τῆς ὁδοῦ πλευρὰν κέρυβη ὀπισθεν μιᾶς γωνίας.

Ὁ Φίλιππος ἐπήδησεν ἔξω τῆς ἀμαξίας πρῶτος, ἔκρουσε τὸ πληκτρον τῆς θύρας, καὶ στραφείς ἐδέχθη τὴν Ἀνδρεάδα εἰς τὰς ἀγκάλας του ὅπως τὴν ὑποβοηθήσῃ εἰς τὴν κατάβασιν.

Ὁ βαρόνος κατέβη τελευταῖος.

— Τώρα, εἶπε, τίς οἶδε πόσην ὥραν θὰ μᾶς κρατοῦν ἐδῶ νὰ περιμένωμεν, αὐτὰ τὰ ζῶα !

— Δὲν ἐπρόφθασε νὰ εἶπῃ ταῦτα, καὶ ἰδοὺ φθάνει ὁ γέρω Γεώργης καὶ ἡ Σοφία καὶ ἀνοίγουν· οἱ τρεῖς ὁδοιπόροι εἰσῆλθον εἰς σκοτεινὴν τινα αὐλήν, καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη πάλιν.

Τότε τὸ ὄχημα καὶ ὁ ἀμαξηλάτης, μετ' ἐνὸς βασιλικοῦ θεράποντος, καθημένου πλησίον τοῦ ἀπῆλθον πρὸς τοὺς βασιλικούς σταύλους.

Ἐξωτερικῶς ὁ οἶκος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν ὁ βαρόνος μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, δὲν παρίστα τι ἀξιόλογον, ἀλλ' ὅταν ὁ φανὸς τοῦ ἀπερχομένου ὁχήματος διέβη ὑπὸ τὸν παρκαείμενον οἶκον, ὁ Γιλβέρτης ἐπρόφθασε ν' ἀναγνώσῃ ἐπ' αὐτοῦ.

«Ξενοδοχεῖον τῆς Ἑρμενονβίλλης.»

Καλά· ἀλλ' ἡ ὁδὸς πῶς ὠνομάζετο.

Ἐπορεύθη πρὸς τὴν πλησιεστέραν ἄκρην αὐτῆς, καὶ μὲ θαυμασμὸν ἄκρον εἶδεν ἐκεῖ τὴν βρύσιν ὅπου ἐσυνήθιζε νὰ πίνῃ ὁ σάκις ἐδίψα.

Ὁ οἶκος τοῦ Ρουσσῶ ἔκειτο εἰς τὴν ὁδὸν «Πλαστρίεραν.»

Προχωρεῖ βήματά τινα εἰς ὁδὸν παράλληλον ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἀφῆκε, καὶ ἰδοὺ βλέπει τὸ ἄρτοποιεῖον ὅθεν ἠγόραζε τὸ ψωμίον του.

Δισταίνει μολοντοῦτο εἰσέτι καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὴν γωνίαν τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου δρόμου· ὑψώνει ἔπειτα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀναγινώσκει :

— ΟΔΟΣ ΠΛΑΣΤΙΕΡΑ.

Λοιπὸν ἡ Ἀνδρεὰς κατῴκει εἰς ἑκατὸν βημάτων μόλις ἀπόστασιν τοῦ καταλύματός του, δηλαδὴ ὀλιγώτερον μακρὰν παρ' ὅσον ὅταν ἦτον εἰς Ταβερνέϋ.

Πορεύεται τότε κατ' εὐθεΐαν πρὸς τὴν θύραν του, σύρει τὸ μικρὸν σχοινίον, δι' οὗ ἠνοιγετο τὸ κλειθρον· κατ' εὐτυχίαν δὲν εἶχον ἔσωθεν περασμένον τὸ σίδηρον· εἰσέρχεται, εὐρίσκει τὴν κλίμακα ψηλαφητί, καὶ ἀθορύβως ἀναβαίνει εἰς τὸ ἀνώγειόν του.

Μετὰ δέκα λεπτά, ἡ κόπῳσις ἐνίκησε τοὺς διαλογισμοὺς του καὶ ἀπεκοιμήθη μὲ τὴν ἀνυπομονησίαν πότε νὰ ἐξημερώσῃ.

ΙΣΤ'

Ἡ σκιας.

Ὁ Γιλβέρτης ἐλησμόνησε νὰ καταβιδάσῃ τὸ παραπίετασμα τοῦ παραθύρου ὅταν χθὲς τὴν νύκτα ἐπέστρεψεν εἰς τὸν κοιτῶνά του καταβεβλημένος. Καὶ λοιπὸν τὴν πέμτην τῆς πρωίας ὁ ἀνατέλλων ἥλιος προσέβλεπεν αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὸν ἐξύπνησεν ἀμέσως.

Ἀνεγερθεὶς ἐκ τῆς κλίνης ἐπλύθη καὶ ἐκτενίσθη πλησίον τοῦ παραθύρου, βλέπων πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτὸ κήπους καὶ ἀναπαλῶν τὰ χθεσινά.

Ἀκούει αἰφνιδίως πρὸς τὴν σκιάδα, ἣτις διεκρίνετο ἀπὸ τοῦ παραθύρου του ἐντὸς τοῦ κήπου, ἀκούει κρότον, ὡς εἰ ἐζήτηι χεῖρ τις νὰ ἀνοίξῃ ἐν τῶν παραθύρων τῆς σκιαδος, καὶ πρὸς τοῦτο ὥθει αὐτὸ ἔσωθεν· τὸ δὲ παράθυρον ἀνθίστατο ὡς πρὸ πολλοῦ μὴ ἀνοιχθὲν καὶ ἐπομένως νοτισθὲν ἐκ τῆς ὑγρασίας.

Τέλος πάντων ὑποχωροῦσι τὰ φύλλα τοῦ παραθύρου εἰς σφοδρὰν τελευταίαν ὥθησιν, καὶ ἀνοίγονται διὰ μιᾶς καὶ μετὰ κρότου, καὶ ἐμφανίζεται νεανίης τις ὅλη ἐρυθρὰ διὰ τὴν δύναμιν ἣν κατέβαλεν.

Ἡ νεανίς αὕτη ἦτο ἡ Σοφία. Ὡς φαίνεται, ὁ ἐν ὁδῷ Κοκκερῶνος οἶκος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἰσῆλθεν χθὲς τὴν νύκτα οἱ τρεῖς ὁδοιπόροι, εἶχε τὸν κήπον αὐτοῦ ὀπισθεν τῆς ὁδοῦ Πλαστρίερας.

Τόσον ἐξεπλάγχθη ὁ Γιλβέρτης εἰς τὴν θέαν ταύτην, ὥστε ἂν ἡ Σοφία ἦτον

ὀλίγον πλησιέστερα καὶ δὲν εἶχεν ὅλην τῆς τὴν προσοχὴν πρὸς τὰ φυτὰ τοῦ κήπου, ἤθελεν ἀφεύκτως ἰδεῖ τὸν φιλόσοφόν μας, καθ' ἣν στιγμὴν αὐτὸς ἀπεσύρθη, ὅπισθεν τοῦ παραθύρου τοῦ ἵνα κρυβῇ.

Ἐκρυβή μὲν ὁ Γιλβέρτης, ἀλλὰ δὲν ἀπεμακρύνθη καὶ ἐκ τοῦ παραθύρου· ἐξ ἐναντίας ἐπλησίασε μετ' ὀλίγον ἡρέμα, καὶ διὰ τῆς μίας τῶν γωνιῶν ἐξετόξευσε τὸ βλέμμα τοῦ πρὸς τὴν σκιάδα.

Δεύτερον τῆς σκιάδος παράθυρον, τὸ ὑποκάτωθεν τοῦ πρώτου, ἠνοίχθη μετ' ὀλίγον καὶ παρουσιάσθη εἰς αὐτὸ κατάλευκον σχῆμα· ἦτο ἡ Ἀνδρεάς, ἥτις ἠγείρετο μόλις ἐκ τῆς κλίνης τῆς· ἡ Ἀνδρεάς, ἥτις τὰ νυκτικὰ τῆς ἔτι φέρουσα, ἐζήτει ὑπὸ τὴν καθέδραν τὴν πλησίον τῆς κλίνης τῆς τὸ φυγόν ἐκ τοῦ ποδὸς πέδιλόν τῆς.

Ὁ Γιλβέρτης, διὰ νὰ βλέπῃ ἐν ἀνέσει χωρὶς νὰ τὸν βλέπωσιν, ἔλαβε μίαν τῶν ἐσθῆτων τῆς Θηρεσίας, ἥπλωσεν αὐτὴν ἐπὶ σχοινίου λεπτοῦ, τὸ ὁποῖον εὐρέθη τανυσμένον καθ' ὅλον τὸ πλάτος τοῦ παραθύρου, καὶ ὑπὸ τὸ παραπέτασμα τοῦτο ἡδυνήθη νὰ βλέπῃ τὴν Ἀνδρεάδα χωρὶς νὰ φοβῆται μὴ τυχὸν τὸν παρατηρήσῃ ἐκείνη.

Ἡ Ἀνδρεάς ἔκυψε καθὼς καὶ ἡ Σοφία πρὸς τὸ παράθυρόν τῆς ἵνα ἀπολάβῃ τῶν πρωϊνῶν ἀποπνοιῶν τοῦ κήπου.

Ὁ οἶκος τοῦ Γιλβέρτου ἐπέσυρε τὰ ὄμματά τῆς, καθὼς καὶ ὅλοι ἄλλοι περὶ τὸν κήπον ἐκείνον οἶκοι. Ἐπειδὴ δὲ μόνον αἱ στέγαι αὐτῶν ἐφαίνοντο ἐκ τοῦ μέρους ὅπου ἡ Ἀνδρεάς ἵστατο, ἡ νεανὺς ἐπίστευσεν ὅτι δὲν τὴν παρατήρει οὐδὲν ὄμμα περιεργόν.

Λοιπὸν ἀφῆκε τὸ παράθυρόν τῆς ἀνοιχτόν, καὶ πλησιάσασα πρὸς τὴν ἐστίαν τοῦ κοιτῶνός τῆς, πρῶτον ἐσήμανεν μικρὸν τινα κώδωνα, ἔπειτα ἤρχησε νὰ ἐνδύεται, ἢ μᾶλλον νὰ ἐκδύεται, πρὸς τὸ βάθος τοῦ θαλάμου.

Ἦλθε πρὸς αὐτὴν μετὰ τινα στιγμὴν καὶ ἡ Σοφία, ἔλαβεν ἀπὸ πυρτᾶριόν τι ἐν κτένιον, καὶ λύσασα τὴν κόμην τῆς Ἀνδρεάδος ἤρχισε νὰ τὴν κτενίζῃ.

Τὰ μαλλίᾳ τῆς νεανίδος ἐχύθησαν τότε ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς τῶν ἀλαβαστρίνων.

Ὁ Γιλβέρτης ἔβλεπε ταῦτα ὑπὸ τὴν ἐσθῆτα τῆς γυναικὸς τοῦ Ρουσσοῦ καὶ ἐστέναζεν ἐκ βάθους ψυχῆς.

Κατὰ τύχην ἡ Ἀνδρεάς, ἐνῶ ἐκτενίζετο, ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἠτένισε πρὸς τὸ ἀνώγειον τοῦ Γιλβέρτου.

— Ναί, ναί, βλέπε σύ, βλέπε, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Γιλβέρτης· νομίζεις ὅτι θὰ μὲ διακρίνης!... Ἐγὼ ὅμως σὲ διακρίνω ἐντελέστατα.

Ὁ Γιλβέρτης ἠπατάτο· ἡ Ἀνδρεάς ἔβλεπε κατ' ἑβλεπε δηλαδὴ τὴν κυματομένην ἐκείνην ἐσθῆτα, ἥτις περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ νεανίου κρεμαμμένη ἐφαίνετο ὡς μεγάλη κίδαρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του.

Ἐδειξε λοιπὸν ἡ νεανὺς διὰ τοῦ δακτύλου τὸ παρᾶξενον ἐκεῖνο πρᾶγμα πρὸς τὴν Σοφίαν.

Ἡ Σοφία διέκοψε τότε τὸ ἔργον, καὶ τείναςα τὸ κτένιον πρὸς τὸ παράθυρον τοῦ Γιλβέρτου ἐφάνη ὡς νὰ ἠρώτα τὴν δέσποινάν τῆς ἂν περὶ ἐκείνου ὁμίλει.

Τὰ τηλεγραφικὰ ταῦτα σχήματα, ἅτινα ὁ Γιλβέρτης παρατήρει μετ' ἀγαλλιᾶσεως, εἶχον, λέγομεν, καὶ τρίτον τινα παρατηρητήν.

Ὁ Γιλβέρτης, αἰφνιδίως, ᾔσθάνθη μίαν χεῖρα ἐκπιάζουσαν βιαίως ἐκ τῆς

κεφαλῆς του τὴν ἐσθῆτα τῆς Θηρεσίας· στρέφεται ἵνα ἴδῃ τίς ἦτο, καὶ παρατηρήσας τὸν Ρουσσώ μένει ὡς κεραυνόπληκτος.

— Τὶ διαβόλον κάμνεις αὐτοῦ, λογιάτατε; ἀνέκραξεν ὁ γέρων φιλόσοφος μετὰ τινος περιεργείας ἐξετάζων προσεκτικῶς τὴν ἐσθῆτα τῆς γυναικὸς του.

Ὁ Γιλβέρτης προσεπάθησε ν' ἀποτρέψῃ τὴν προσοχὴν τοῦ Ρουσσώ ἐκ τοῦ παραθύρου.

— Τίποτε, τίποτε, τίποτε.

— Τίποτε! καὶ διατί λοιπὸν ἐκρύπτεσθαι ὑπὸ ταύτην τὴν ἐσθῆτα;

— Διὰ τὸν ἥλιον.

— Πολὺ ἀβρὰν ἔχεις τὴν ὄρασιν, νέε μου φίλε!

Ὁ Γιλβέρτης ἐτραύλισε λόγους τινάς, ἀλλὰ βλέπων ὅτι ἀνεμάσσα τὰς λέξεις ἐκρυσεν ἐπὶ τέλους τὸ πρόσωπον μεταξὺ τῶν χειρῶν του.

— Ψεύδουσαι, εἶπεν ὁ Ρουσσώ, σὲ βλέπω δὲ καὶ φοβισμένον· κατὶ κακὸν ἄρα ἔκαμνες.

Καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς αὐστηρᾶς λογικῆς ταύτης, ὁ Ρουσσώ ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον.

Ἐσπευσε τότε ὁ δειλὸς μέχρι τοῦδε Γιλβέρτης πρὸς τὸν Ρουσσώ ἀποτόλμως, ὡς ἵνα τὸν ἐμποδίσῃ.

— Ἄ! ἄ! εἶπεν αὐτὸς μετ' ὀνόματι παγώσαντα τὸ αἷμα τοῦ νεανίου· κατοικημένη εἶναι τῶρα ἡ σκιὰς ἐκείνη;

Ὁ Γιλβέρτης ἐσιώπα.

— Καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους μάλιστα φιλοπράγμονας, διότι βλέπω καὶ δεικνύουσι τὸν οἶκόν μου, ὡς νὰ τὸν γνωρίζωσιν! Ἄ, φίλε μου! ἄ, φίλε μου! ἐδῶ κατὶ τρέχει· λάβε τὸν κόπον νὰ φανῇς ἐδῶ μίαν στιγμὴν... πρόβαλε ὀλίγον εἰς τὸ παράθυρον· αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι μὰς βλέπουν καὶ κατὶ λέγουν.

Καὶ ὁ Ρουσσώ ἔσυρεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Γιλβέρτην εἰς τὸ παράθυρον, ὀλοφάνερον.

Ἦτον εὐκολὸν εἰς τὸν νεανίαν ν' ἀντιπαλαίσῃ κατὰ τοῦ γέροντος καὶ ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐπίδειξιν ταύτην, ἀλλὰ νὰ παλαίσῃ μετὰ τοῦ Ρουσσώ! μετὰ τοῦ θεοῦ του! δὲν ἡδύνατο ποτέ.

— Γνωρίζεις αὐτὰς ἐκεῖ τὰς γυναῖκας, εἶπεν ὁ Ρουσσώ, ἥ ἐκεῖναι σὲ γνωρίζουν;

— Ὁχι, ὅχι· πόθεν θὰ τὰς γνωρίζω!

— Καὶ λοιπὸν, ἀφοῦ οὐδὲ σὺ γνωρίζεις ἐκείνας, οὐδ' ἐκεῖναι σέ, πῶς δὲν παρουσιάζουσαι;

— Κύριε Ρουσσώ, καὶ ὑμεῖς εἴχατε ποτὲ μυστικὰ τῆς ζωῆς σας· λοιπὸν σὰς παρακαλῶ, ἔχω καὶ ἐγὼ ἐδῶ ἓν μυστικόν· ἀφήσατέ με.

— Ἄ! προδότα, ἀνεφώνησεν ὁ Ρουσσώ, ναί, γνωρίζω αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰ μυστικά· σ' ἔστειλαν ἐδῶ νὰ μοῦ γενῇς κατὰσκοπος. Βίδες, εἶδες τί ἔκαμα νὰ φέρω μέσα εἰς τὸν οἶκόν μου ἓνα κατὰσκοπον!

— Κατὰσκοπον! ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης μετὰ φρίκης.

— Λέγε μοι τῶρα, Ἰούδα Ἰσκαριώτη, λέγε μοι, δόλιε, ποῖαν ἡμέραν θὰ με προδώσῃς;

— Κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, με προσβάλλετε.

— Σὲ προσβάλλω, ποταπὴ ὕχεντρα, ἀνέκραξεν ὁ Ρουσσώ, σὲ προσβάλλω, ἐνῶ ἐπ' αὐτοφώρῳ σὲ συνέλαβα συνεννοούμενον διὰ νευμάτων μετὰ τῶν ἐχθρῶν

μου, καὶ παριστάνοντα εἰς αὐτούς, τίς οἶδεν; ἴσως τὸ ἀνέκδοτον σύγγραμμά μου.

— Διὰ νευμάτων νὰ τὸ παραστήσω, κύριε; Καὶ ἂν ἤμην τοιαύτης διαγωγῆς ἄνθρωπος δὲν ἀντέγραφα μᾶλλον τὰ χειρόγραφα σας, ἅτινα μένουσιν ἐπὶ τοῦ γραφείου σας ἀνοικτά;

Ὁ Ρουσσώ ἡσθάνθη τὸ ἀληθές τῶν λόγων τούτων τοῦ Γιλβέρτου· ἠννόησεν ἀμέσως, ὅτι εἶπε μίαν ἐκ τῶν ὑπερβολῶν, αἵτινες τῷ διέφευγον συνήθως εἰς τὰς στιγμὰς, καθ' ἃς κατείχετο ὑπὸ τῆς μανίας τῆς καταδιώξεως. Μετενόησε λοιπὸν ἀμέσως.

— Φίλε μου, εἶπε, μὲ συγχωρεῖς, ἀλλ' ἡ πεῖρα μὲ κατέστησεν αὐστηρὸν πολὺ· ὅλη μου ἡ ζωὴ ὑπῆρξε μαρτύριον· ὅλοι μ' ἐπρόδωσαν, ὅλοι μὲ ἀπηνήθησαν, ὅλοι μὲ παρέδωκαν, μ' ἐπώλησαν, μ' ἐβασάνισαν ὅλοι. Γνωρίζεις πολὺ καλὰ, ὅτι εἶμαι ἐξ ἐκείνων τῶν πολυθυλλήτων δυστυχῶν, τοὺς ὁποίους αἱ κυβερνήσεις παραγκωνίζουσιν ἐνώπιον τῆς κοινωνίας. Εἰς τοιαύτην λοιπὸν θέσιν διακαίμενος, νομίζω, ὅτι ἔχω δίκαιον νὰ ἦμαι φιλόπατος. Τώρα, σύ, εἶσαι πρὸς ἐμέ ὑποπτος, ἄρα πρέπει νὰ φύγῃς ἐκ τοῦ οἴκου μου.

Ὁ Γιλβέρτος δὲν περιέμενε τοιαῦτον ἐπίλογον. Αὐτός, ὁ Γιλβέρτος νὰ διωχθῇ! Καὶ νὰ διωχθῇ, ἐνῷ ἤλπιζε νὰ βλέπῃ τὴν Ἀνδρεάδα κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας, καὶ νὰ ἔχῃ καὶ τὸν Ρουσσώ ἐνταύτῳ πλησίον του! ὦ! δυστυχία καὶ ταῦτοχρόνως αἰσχος!

— Κύριε, εἶπε πρὸς τὸν γέροντα συνάπτων τὰς χεῖρας, μίαν λέξιν, παρακαλῶ, ἀκούσατε.

— Τί; ὦ! εἶνε ἐκ τῶν ἀδυνάτων, ἀνέκραξεν ὁ Ρουσσώ· οἱ ἄνθρωποι μὲ κατέστησαν διὰ τῶν ἀδικιῶν των σκληρότερον τίγρεως. Ἀνταποκρίνεσαι μετὰ τῶν ἐχθρῶν μου, λοιπὸν πῆγαινε νὰ τοὺς εὕρῃς, ἐγὼ δὲν σ' ἐμποδίζω· συνειργάσθητι ἐν τῷ σκότει μετ' αὐτῶν, εἶσαι κύριος, ἀλλ' ἐξελθε ὁμῶς ἀπὸ τὸν οἶκόν μου.

— Κύριε, αὐταὶ αἱ δύο νέαι δὲν εἶνε ἐκ τῶν ἐχθρῶν σας· εἶνε ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεὰς καὶ ἡ Σοφία.

— Τί δεσποσύνη Ἀνδρεὰς; ἠρώτησεν ὁ Ρουσσώ, διότι δις ἢ τρίς ἤδη ὁ Γιλβέρτος ἀνέφερεν αὐτὸ τὸ ὄνομα πρὸς τὸν Ρουσσώ·— αἱ! τί εἶνε αὐτὴ ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεὰς;

— Ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεὰς, κύριε, εἶνε ἡ κόρη τοῦ βαρόνου δὲ Ταβερνέυ, εἶνε, ὦ! συγχωρήσατε ὅτι κᾶθημαι τώρα καὶ σὰς λέγω τοιαῦτα πράγματα, ἀλλὰ σεῖς μὲ βιάζεστε· εἶνε ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἀγαπῶ πλειότερον παρ' ὅσον ὑμεῖς ἠγαπάτε τὴν δεσποσύνην Γαλλεῦ καὶ τὴν κυρίαν δὲ Οὐαρέν· εἶνε ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησα πεζός, χωρὶς ὀβολόν, χωρὶς ψαμίον, μεχρὶς τοῦ ἔπεσα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δρόμου ἐκ τοῦ κόπου καὶ τῆς ἀθυμίας· εἶνε ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἐπῆγα χθὲς εἰς Σαίν-Δενὴ διὰ νὰ ἴδω... μόνον καὶ μόνον δι' αὐτὴν, ἔπειτα ἔτρεξα κατόπιν τοῦ ὁχήματός της μέχρι τῆς Μουέττης, ἔπειτα πάλιν ἐκείθεν τὴν ἠκολούθησα μέχρι τῆς ὁδοῦ, ἧτις εἶνε ἐδῶ, πλησίον τῆς ἰδικῆς σας. Λοιπὸν, σήμερον τὸ πρῶτ', κατὰ τύχην, παρατηρῶ εἰς τὸν κῆπον καὶ τὴν βλέπω καταικουσάν εἰς ἐκείνην ἐκεῖ τὴν σκιάδα... Τέλος πάντων ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεὰς εἶνε ἐκείνη, διὰ τὴν ὁποίαν ἤθελα νὰ ἐγινόμην ἄλλος Τουραίνης, ἢ Ρισελιέ, ἢ Ρουσσώ.

Ὁ Ρουσσώ ἐγνώριζε τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπίστατο τὴν διαπασῶν τῶν φωνῶν αὐτῆς· ἤξευρεν ὅτι ὁ ἄριστος τῶν ὑποκριτῶν δὲν ἠδύνατο

ποτέ ν' ἀπομιμηθῇ τὴν δακρυσυστακτον λαλιάν, δι' ἧς ὁ Γιλβέρτης ἔλεγε ταῦτα, οὐδὲ τὰ περιπαθῇ σχήματα, δι' ὧν συνώδευε τοὺς λόγους του.

— Λοιπόν, τὸν ἐρωτᾷ, αὐτὴ ἡ νέα εἶνε ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεάς ;

— Μάλιστα, κύριε Ρουσσώ.

— Καὶ τὴν γνωρίζεις λοιπόν ;

— Εἶμαι ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς ἥτις τὴν ἐγαλούχῃσε.

— Λοιπὸν ἐψεύδεσο ὅτε πρὸ ὀλίγου μοι εἶπες ὅτι δὲν τὴν γνωρίζεις, καὶ ἂν δὲν ἦσαι προδότης εἶσαι ὅμως ψεύστης.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, μοῦ σπαράσσετε τὴν καρδίαν· τῇ ἀληθείᾳ ὀλιγώτερον πόνον ἠθέλατε μοι προξενήσει ἂν ἐδῶ εἰς τὸν τόπον οὗτὸν μ' ἐφνεύατε.

— Πά ! φρασεολογία, ὕψος τοῦ Διδερότου καὶ τοῦ Μαρμοντέλου. Κύριε, εἶσαι ψεύστης.

— Πεύστης ; καλὰ, λοιπὸν εἶμαι ψεύστης, εἶπεν ὁ νεανίας· ἐγὼ εἶμαι ψεύστης· ἀφοῦ δὲν καταλαμβάνετε ὁποῖου εἶδους ψεύστης !... Ἄ ! ἀναχωρῶ... ἔχετε ὑγείαν ! Φεύγω ἀπηλπισμένος καὶ ἡ ἀπελπισία μου θὰ μείνῃ βάρος εἰς τὴν συνειδησίαν σας.

Ὁ Ρουσσώ ἔτριβε τὴν σιαγόνα του παρατηρῶν τὸν Γιλβέρτην καὶ σπουδάζων τὸν νέον, ὡς πολλὴν ὁμοιότητα ἡθικὴν ἔχοντα μὲ αὐτὸν τὸν ἴδιον.

— Αὐτὸς ὁ νέος, ἔλεγε κατὰ διάνοιαν ὁ Ρουσσώ, ἦ εἶνε ἀξιώτιμος ἀληθῶς, ἦ εἶνε πανοῦργος, ὑποκριτής. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι συνωμοτοῦν κατ' ἐμοῦ, διατί ν' ἀφήσω ἀπὸ τὰς χειρὰς μου τὴν πλεκτάνην τῶν ἐχθρῶν μου ;

Ὁ Γιλβέρτης ἐπροχώρησε τέσσαρα βήματα πρὸς τὴν θύραν, καὶ τὴν χεῖρα στηρίζας ἐπὶ τοῦ κλείθρου περιέμενε τὴν τελευταίαν τοῦ Ρουσσώ λέξιν, ἂν ἤθελε δηλαδὴ τὸν ἀνακαλέσει ἡ ὄχι.

— Ἀρκοῦσι τοῦτα ἐπὶ τοῦ προκειμένου, φίλε μου, εἶπεν ὁ Ρουσσώ. Ἄν τῶντι εἶσαι ὅσον μὲ λέγεις ἐρωτόληπτος, φεῦ ! σὲ συμπονῶ, τῇ ἀληθείᾳ. Ἄλλ' ἰδοὺ ἡ ἡμέρα προέβη, χθὲς ἔχασες τὴν ἡμέραν ἐπὶ ματαίῳ· σήμερον ἔχομεν ν' ἀντιγράψωμεν ἀμφοτέρωι τριάκοντα σελίδας μουσικῆς. Ἄγωμεν, Γιλβέρτη, ἄγωμεν ἐπὶ τὸ ἔργον.

Ὁ Γιλβέρτης ἤρπασε τὴν χεῖρα τοῦ φιλοσόφου καὶ ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὰ χεῖλη του· βεβαίως βασιλεύει χεῖρ ἂν ἦτο δὲν ἤθελε πράξει τὸ αὐτό.

Προτοῦ ὅμως ἐξέλθει ὁ Ρουσσώ, ἐνῶ ὁ Γιλβέρτης πλήρης κατανύξεως ἵστατο παρὰ τὴν θύραν, ἐπλησίασεν ὁ γέρον καὶ τελευταῖον πρὸς τὸ παράθυρον καὶ ἠτένισε πρὸς τὰς δύο νεανίδας.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐλάμβανεν ἡ Ἀνδρεὰς ἐκ τῶν χειρῶν τῆς Σοφίας τὴν ἐσθῆτά της ἵνα ἐνδύθῃ αὐτήν.

Ἰδοῦσα λοιπὸν ἡ νεανὶς τὴν ὠχρὰν ἐκείνην κεφαλὴν, τὸ ἀκίνητον ἐκεῖνο σῶμα, ἀπεσῦρθη εἰς τὰ ὀπίσω καὶ διέταξε τὴν Σοφίαν νὰ κλείσῃ τὸ παράθυρον.

Ἡ Σοφία ὑπήκουσεν.

— Ἐννόησα, εἶπεν ὁ Ρουσσώ, ἡ πολιὰ μου κεφαλὴ τὴν ἐφόβισε· πρὸ ὀλίγου ὅμως ἡ μορφή τοῦ νέου δὲν τὴν ἐτάρασσεν. ὦ, μακαρία νεότης, ἐπρόσθεσεν ὁ Ρουσσώ στενάχας :

Ἡ νεότης, τῆς ἡλικίας ἔαρ !

Ἡ νεότης τοῦ ἐνιαυτοῦ !

Καὶ κρεμάσας πάλιν εἰς ἓν καρφίον τὴν ἐσθῆτα τῆς Θηρεσίας, κατέβη

μελαγχολικὸς τὴν κλίμακα, κατόπιν τοῦ Γιλβέρτου, ἀντὶ τῆς νεότητος τοῦ ὁποίου ἴσως κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν θὰ ἔδιδεν εἰς ἀντάλλαγμα καὶ τὴν φήμην του αὐτῆν, φήμην, ἥτις ἀντεσταθμίζετο μὲ τὴν τοῦ Βολταίρου, ὡς συμμεριζομένη μετ' ἐκείνου τὸν θαυμασμὸν τοῦ κόσμου ὁλοκλήρου.

ΙΖ'

Ὁ ἐν ὁδῷ Ἀγίου Κλαυδίου οἶκος.

Ἡ ὁδὸς ἁγίου Κλαυδίου, ὅπου προσεκάλεσεν ὁ κόμης Φοῖνιξ τὸν καρδινάλιον δὲ Ροάν νὰ ὑπάγῃ, εἶχε κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δύο στενωποὺς ἀδιεξόδους, μίαν δεξιόθεν καὶ μίαν ἀριστερόθεν.

Ἡ πρώτη τῶν στενωπῶν αὐτῶν, ἡ δεξιόθεν, ἐσκιάζετο ἀπὸ τῆς δεξιᾶς αὐτῆς πλευρᾶς διὰ τῶν δένδρων τοῦ κήπου μονῆς τινος γυναικῶν, τῆς καλουμένης «τῶν θυγατέρων τῆς Ἀγίας Μεταλήψεως» τὴν δὲ ἀριστερὰν τῆς ἀδιεξόδου αὐτῆς πλευρᾶς ἀπετέλει ὁ ἀμαυρὸς τοίχος οἴκου ἔχοντος τὴν πρόσφιν αὐτοῦ πρὸς τὴν ὁδὸν ἁγίου Κλαυδίου.

Ὁ τοίχος οὗτος, ὅμοιος μὲ τὸ πρόσωπον Κύκλωπος, εἶχεν ἓνα μόνον ὀφθαλμόν, ἢ ἂν θέλετε, ἓν μόνον παράθυρον· καὶ τοῦτο δὲ κιγκλιδόφρακτον, κατὰ κλειστον, κατὰ μαυρον.

Εὐθὺς ὑπὸ τὸ παράθυρον αὐτό, τὸ οὐδέποτε ἀνοιγόμενον (ἐφαίνετο δὲ τοῦτο ἐκ τῶν ἀραχνῶν, αἵτινες ἔξωθεν τὸ κατεκάλυπτον) εὐθύς, λέγομεν, ὑπὸ τὸ παράθυρον αὐτό, ὑπῆρχε θύρα σιδηρόηλος, ἥτις ἐδείκνυεν ὅχι ὅτι εἰσῆρχοντο εἰς τὸν οἶκον δι' αὐτῆς, ἀλλ' ὅτι ἡδύνατό τις νὰ εἰσέλθῃ καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸν οἶκον.

Ἄλλαι οἰκίαι εἰς τὴν ἀδιεξοδὸν ταύτην δὲν ὑπῆρχαν· δύο μόνον κατ' οἰκοί. Εἰς ἐπιδιορθωτῆς παλαιῶν ὑποδημάτων, ἐντὸς ξυλίνου τινὸς οἰκιδίου, κιθωτὸν μᾶλλον ὁμοιάζοντος, καὶ μία γυνὴ παλαιογράφος ἐντὸς ἐνὸς βαρελίου, ἀμφότεροι καλυπτόμεναι ὑπὸ τῶν δένδρων τῆς μονῆς, τὰ ὅποια ἀπὸ τῆς ἐννάτης τῆς πρωίας ἔχουνον ἐπὶ τοῦ κονιορτώδους ἐδάφους ἀφθονον δρόσον.

Τῷ ἐσπέρας, ἡ μὲν παλαιογράφος ἀπῆρχετο εἰς τὰ ἴδια, ὁ δὲ ἐμβαλλωματοῦς ἐκλείδωνε καλὰ τὸ ἀνάκτορόν του καὶ ἀνεχώρει. Τότε οὐδεὶς πλέον ἐπηγρύπνει ἐπὶ τῆς στενωποῦ ἐκείνης, ἐκτὸς τοῦ σκοτεινοῦ ὀφθαλμοῦ, ἥτοι τοῦ παραθύρου περὶ οὗ εἵπομεν.

Ἐκτὸς τῆς μνησθείσης θύρας, ὁ οἶκος τοῦ ὁποίου πειρώμεθα τὴν ὅσον τὸ δυνατόν ἀκριβεστέραν περιγραφὴν, εἶχε καὶ μίαν ἄλλην πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ ἁγίου Κλαυδίου, καὶ αὕτη ἦν ἐκείνη δι' ἧς εἰσῆρχοντο συνήθως. Ἦτο δ' αὕτη μεγάλη καὶ δι' ἀναγλυφῶν τεταρτευμένη, ἀναπαλοῦσα τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῆς ἐποχῆς τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ' (1640—1670)· ὑπῆρχε δ' ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τῶν φύλλων τῆς τὸ πλῆκτρον ἐκείνο τὸ ὀρειχάλκινον καὶ ἐν σχήματι κεφαλῆς γρυπῆς, τὸ ὅποτον ἀνέφερεν ὁ κόμης Φοῖνιξ πρὸς τὸν καρδινάλιον δὲ Ροάν, ὡς ἀλάνθαστον σημεῖον ἵνα εὕρῃ τὸν οἶκόν του.

Τὰ παράθυρα ἐβλεπον ἐντεῦθεν πρὸς τὴν βουλευσάμενον ἁγίου Λουδοβίκου, τὸ ὅποτον ἔκειτο ἐκεῖ πλησιέστατα, καὶ ἦσαν κατὰ κλειστον πρὸς τὸν πρωτὸν ἥλιον.

Οἱ Παρίσιοι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, καὶ εἰς ἐκείνην μάλιστα τὴν συνοί-

κίαν, δὲν παρείχον ἀσφάλειαν ἱκανὴν εἰς τοὺς κατοίκους· διὸ καὶ δὲν ἐφαίνετο παράδοξον τὸ νὰ ἔχωσι τὰ παράθυρα κιγκλίδας, καὶ οἱ τοῖχοι σίδηρα περονοειδῆ.

Λέγομεν δὲ ταῦτα, διότι τὸ πρῶτον πάτωμα τοῦ οἴκου μας ὠμοιάζε κατὰ πολλὰ μὲ φρούριον. Πρὸς τοὺς ἐχθρούς, ληστὰς ἢ ἐραστὰς ἀντιπαρέτασεν ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια· εἶχε, ἐκτὸς τῶν κιγκλίδων καὶ περονῶν του, εἶχε, λέγομεν, καὶ βαθυτάτην τινὰ τάφρον περικυκλοῦσαν αὐτὸν ἐκ τοῦ μέρους τοῦ βουλευθάρτου. Ἐπομένως ὁ τοῖχος εἶχεν ὕψος τριάκοντα καὶ δύο ποδῶν, ὥστε δὲν ἐφαίνοντο καθόλου τὰ ἐντὸς τῆς αὐλῆς.

Ἐνώπιον τοιοῦτου οἴκου θὰ ἴστατο τὴν σήμερον ἐκθαμβος πᾶς διαβάτης περιέργος· τότε ὅμως, κατὰ τὰ 1770, δὲν ἐπυρξίνει τὴν ἐλαχίστην ἐντύπωσιν. Ἐξ ἐναντίας, ἦτον ἀνάλογος μὲ τὴν συνοικίαν· καὶ ἂν οἱ τίμιοι καὶ φιλήσυχοι τῶν κατοίκων τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου καὶ Ἀγίου Κλαυδίου ἀπέφευγον τὰ περίξ, τοῦτο δὲν προήρχετο ἐκ τοῦ οἴκου, διότι οὐδὲν ἀπείσιον εἶχε λεχθῆ εἰσέτι περὶ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ πλησίον βουλευθάρτου, πρὸς ὃ ἔδιδεν ἐξοδὸν ἢ κακὴν ἔχουσα φήμην θύρα τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου, καθὼς καὶ ἐκ τῆς ἐκεῖσε γεφύρας τῆς καλουμένης τῶν Λαχάνων, ἥτις ἀπετέλει τότε φόβον πρὸς πάντα Παρισινόν.

Τῷ ὄντι, τὸ βουλευθάρτον ἦγεν ἐκεῖθεν πρὸς τὴν εἰρκτὴν τῆς Βασιλλῆς. Μόλις δὲ εἰς ἐνὸς τετάρτου λεύγης ἀπόστασιν ἐβλεπέ τις δέκα οἴκους· διὸ καὶ ἡ διοίκησις ἔκρινε περιττὸν νὰ ἀναρτᾷ φανούς εἰς τὸ κενὸν ἐκεῖνο μέρος, καὶ ὡς ἐκ τούτου, ἅμα ἐσήμαινε κατὰ μὲν τὸ θέρος ἡ ὀγδόη, τὸν δὲ χειμῶνα ἡ τετάρτη, ἐβλεπες ἐκεῖ ἕν χάος ὅλως ἔρημον, ἐκτὸς τῶν κλεπτῶν.

Καὶ ὅμως διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου βουλευθάρτου ἦλθε πρὸς τὴν ἐννάτην τῆς ἐσπέρας μετὰ πολλοῦ τάχους μία ἅμαξα. Ἐπὶ τῶν θυρίδων τῆς ἀμάξης ταύτης ὑπῆρχον τὰ οἰκόσημα τοῦ κόμητος Φοίνικος.

Ὁ κόμης προηγεῖτο τοῦ ὀχήματος εἰκοσι βήματα, καθήμενος ἐπὶ τοῦ Τζιρίτ· τὸ δὲ ζῶον ἐτίνασεν ἀδιακόπως τὴν μακράν του οὐρὰν πνέον τὸν ζεστὸν κονιορτὸν τοῦ μελανοῦ ἐδάφους.

Ἐντὸς τῆς ἀμάξης, κατακλείστου πανταχόθεν διὰ παραπετασμάτων, ἀνεπαύετο ἡ Λωρεντία κοιμωμένη ἐπὶ προσκεφαλαίων.

Ἡ θύρα τοῦ οἴκου, τὸν ὅποιον περιεγράψαμεν, ἠνεώχθη ὡς διὰ μαγείας εἰς τὸν κρότον τῶν τροχῶν, καὶ τὸ ὄχημα εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν. Κατόπιν ἡ θύρα ἐκλείσθη πάλιν.

Ὅλιγα ἤδη καὶ περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ οἴκου εἶνε οὐσιωδέστατον νὰ γνωρίσωμεν αὐτὸν καλῶς οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν, διότι ἔχομεν σκοπὸν πολυλάκεις νὰ τοὺς εἰσαγάγωμεν αὐτόθι.

Ἀπὸ τὴν θύραν εἰσῆρχετο εἰς αὐλὴν λιθόστρωτον, ὅπου ἡ σπάνις τῶν ἐπισκεπτομένων συνέτεινεν, ὥστε νὰ φυτρῶνωσι χόρτα.

Πρὸς τὰ δεξιὰ ὑπῆρχε τὸ ἵπποστάσιον, πρὸς τὰ ἀριστερὰ παράπηγμα διὰ τὰς ἀμάξας, πρὸς δὲ τὸ βάθος προπύλαιον ἄγον πρὸς τινὰ θύραν, εἰς ἣν ἀνέβαινε τις διὰ δύο κλιμάκων, δώδεκα βαθμίδας ἐχούσης ἐκάστης, ὥστε ἡδυνάτῃ τις νὰ ἀνέλθῃ ἀδιαφόρως εἴτε διὰ τῆς μιᾶς εἴτε διὰ τῆς ἄλλης κλίμακος.

Καὶ λοιπὸν εὗρισκες τότε, πρῶτον μέγαν ἀντιθάλαμον· ἔπειτα τὸ ἐστιατόριον, ἐνθα ὑπῆρχον βαρύτιμα σκεύη ἀργυρᾷ ἐντὸς διαφόρων θέσεων

περὶ τοὺς τοίχους, καὶ τέλος πάντων μίαν αἰθούσαν, ἥτις ἐφαίνετο ὡς νεωστί εὐπρεπισθεῖσα, ἐπίτηδες ἰσως, πρὸς ὑποδεξίωσιν τῶν εἰσερχομένων.

Ἐξερχόμενος τῆς αἰθούσης ταύτης πρὸς τὸν ἀντιθαλάμον, εὗρισκεσθαι ἀπέναντι μεγάλης τινὸς ἀναβάθρας ἀγούσης ἐπὶ τῆς πρώτης ὀροφῆς. Ἡ πρώτη αὕτη ὀροφή συνέκειτο ἐκ τριῶν θαλάμων πολυτελῶν.

Ἄλλ' ὅστις ἦτο γεωμέτρης καλός, καὶ ἐμέτρει διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὴν περιφέρειαν τοῦ οἴκου ἐκείνου, ἔπειτα δ' ἔκαμινεν ἀναλογίαν τῆς διαμέτρου, ἥ πορὶ πῶς κατεῖχε τσαυτὴν χωρητικότητα τοσοῦτον μικρὰ οἰκία.

Ἐκ τούτου δὴλον ὅτι ἐντὸς τοῦ πρώτου τούτου καὶ ἐπιφανοῦς οἴκου ὑπῆρχεν ἄλλος οἶκος δεύτερος, ἀλλ' ἀπόκρυφος καὶ εἰς μόνον τὸν κατοικοῦντα ἐγνωσμένος.

Καὶ ὄντως, ἐκτὸς τοῦ ἀντιθαλάμου, πλησίον ἀγάλματος τινος παριστάμενος τὸν Ἀρποκράτην, ὅστις ἔχων τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων ἐφαίνετο ἐπιτάττων σιωπῇ, ὡς καὶ ὑπάρχει αὐτὸς θεὸς τῆς σιγῆς, πλησίον, λέγομεν, τοῦ ἀγάλματος αὐτοῦ ἠνοίγετο διὰ μηχανισμοῦ μικρὰς τῆς θύρας κεκρυμμένη ὑπὸ τὰ ἀρχιτεκτονικὰ τορεύματα. Ἡ θύρα αὕτη ἦγε πρὸς ἀναβάθραν, ἥ δὲ ἀναβάθρα πρὸς διαδρομὴν στενὴν, ἡ δὲ στενὴ διαδρομὴ πρὸς κοιτῶνα φωτιζόμενον ὑπὸ δύο παραθύρων κυγκλιδοειδῶν. βλεπόντων πρὸς μίαν ἄλλην αὐλὴν τοῦ ἐσωτερικοῦ.

Ἡ ἐσωτερικὴ αὕτη αὐλὴ ἦτον ἡ θήκη ἥτις ἐμπεριείχε καὶ ἔκρυπτεν ἀπὸ παντὸς ὀφθαλμοῦ τὸν δεύτερον οἶκον.

Ὁ κοιτὼν πρὸς τὸν ὅποιον ἦγεν ἡ ἀναβάθρα ἦτο βεβαίως κοιτὼν ἀνδρὸς. Τὰ ἐνώπιον τῆς κλίνης καὶ ἐνώπιον τῶν καθεδρῶν καὶ τοῦ σοφῆς δάπεδα ἦσαν ἐκ τῶν πλουσιωτέρων διφθερῶν τῆς Ἰνδίας καὶ Ἀφρικῆς. Δηλαδὴ δέματα λεόντων, τίγρεων καὶ πανθῆρων, ὀλόκληρα, εἰς τὰ ὅποια ἀφῆκαν προσηρητημένην καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτὴν, μὲ τοὺς φοβεροὺς ὀδόντας τῆς, ἀντικαταστήσαντες εἰς τὸν τόπον τῶν φυσικῶν ὀφθαλμῶν ὑαλίνους, σπινθηροβολοῦντας ὡς ἂν ἦσαν πάλιν φυσικοί.

Οἱ τοῖχοι ἦσαν ἐμπεπετασμένοι διὰ σκύτους τῆς Κορδοῦνης μὲ σχεδιογραφίας ἐπ' αὐτοῦ μεγαλοπρεπεστάτας καὶ ἀρμονικὰς ἐκρέμαντο δὲ περίεξ ὡς στολισμοὶ πανοπλῖαι παντὸς εἶδους. Τί ὅπλον ἐζήτησι καὶ δὲν εὗρισκες ἐκεῖ; Ἀπὸ τοῦ τομαχάβικου τῶν ἀγρίων τοῦ Καναδά μέχρι τοῦ κριὸς τῶν Μαλαίων· ἀπὸ τοῦ ἐν σχήματι σταυροῦ ξίφους τῶν παλαιῶν ἱπποτῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ μέχρι τοῦ χανζερίου τῶν Ἀράβων· ἀπὸ τοῦ ἀρκεβουζίου, πυρροβόλου τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος, περιέρχου πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ διὰ τὰ ἐγκεκολλημένα ἐπ' αὐτοῦ μυρία ὅσα ποικίλματα ἐξ ἐλεφαντοδόντος, μέχρι τοῦ δαμασκηνοχόου τουφεκίου τοῦ δεκάτου ὀγδόου.

Ματαίως θὰ ἐζήτησι τις εἰς τὸν κοιτῶνα ἐκείνον ἄλλην τινὰ ἐξοδὸν παρὰ τὴν διὰ τῆς ἀναβάθρας. Ἰσως ὑπῆρχε καὶ ἄλλη τις, ἰσως ὑπῆρχον καὶ πολὺ αἱ ἄλλαι, ἀλλ' ἦσαν ἀφανεῖς καὶ ἀγνωστοί.

Εἰς ὑπηρετικὴν γεφυράν, εἰκοσιπενταετῆς ἢ τριακονταετῆς, ὁ μόνος τῶν ὁποίων ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν εἶδον περιφερόμενον εἰς τὸν εὐρύχωρον οἶκον, ἔκλεισε πάλιν διὰ τοῦ σιδηροῦ σύρτου τὴν θύραν δι' ἧς εἰσῆλθεν ἡ ἀμαξία, καὶ ἀνοίξας ἐπομένως τὸ θυρίδιον τοῦ ὀχήματος. ἐνῶ δ' ἠνίσχοντο ἀπελεύγυνεν ἀπαθῶς τοὺς ἵππους, ἔστυρεν ἐκ τῆς ἀμαξίας τὴν Λωρεντίαν κοιμωμένην, καὶ κρατῶν αὐτὴν ὡς παιδίον καθεῦδον εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὴν ἔφερε μέχρι τοῦ ἀντιθαλάμου· ἐκεῖ τὴν ἀπέθεσιν ἐπὶ τραπέζης κεκαλυμμένης

διὰ τάπητος ἐρυθροῦ, καὶ κατεβίβασεν ἐπὶ τῶν ποδῶν τῆς εὐσχημόνως τὸν μακρὸν καὶ λευκὸν πέπλον, ὅστις ἐκάλυπτε τὴν νεαρὰν γυναικα.

Ἐπειτα ἐξῆλθε λαβὼν ἐπτάφωτον λυχνίαν, ἣν ἦναψεν ἔξω ἐκ τῶν φανῶν τοῦ ὀχήματος.

Ἐπανελθὼν ὅμως δὲν εὗρε πλέον τὴν Λωρεντίαν· ἔγινεν ἄφαντος ἡ γυνὴ ἐκ τῆς τραπέζης ἐφ' ἧς τὴν εἶχεν ἀποθέσει κοιμωμένην.

Καὶ ἰδοὺ πῶς. Κατόπιν τοῦ θαλαμηπόλου εἶχεν εἰσέλθει ὁ κόμης Φοῖνιξ· ἔλαβε λοιπὸν μετ' ἐκείνον καὶ αὐτὸς τὴν Λωρεντίαν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ τὴν ἔφερε διὰ τῆς ἀποκρύφου θύρας καὶ τῆς μυστικῆς ἀναβάθρας εἰς τὸν κοιτῶνα τῶν ὀπλων, ἀφοῦ μετὰ προσοχῆς ἔκλεισε πάλιν ὀπισθεν τοῦ τὰς δύο θύρας.

Εἰσελθὼν εἰς τὸν κοιτῶνα ἐκείνον ὁ κόμης, ἔθλιψε διὰ τοῦ ποδὸς ἐλατήριόν τι κείμενον εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἐστίας. Πάραυτα μία θύρα, ἥτις ἦτο ἡ πρὸς τὸ βᾶθος τῆς ἐστίας πλάξ, ἠνεώχθη ἀθορύβως, καὶ ὁ κόμης, διαβάς ὑπὸ τὸ περὶ τὴν ἐστίαν μάρμαρον ἔγινεν ἄφαντος καὶ ἔκλεισε πάλιν διὰ τοῦ ποδός, ὡς ὅπου τὴν ἠνοιξε, τὴν μυστηριώδη ταύτην θύραν.

Ὅπισθεν τῆς ἐστίας εὗρε δευτέραν ἀναβάθραν, καὶ ἀφοῦ ἀνέβη δεκαπέντε βαθμίδας, ἐστρωμένης διὰ βελουδοῦ τῆς Ὑτρέχτης, εἰσῆλθεν εἰς θάλαμον οὕτινος οἱ τοῖχοι ἦσαν ἐμπεπετασμένοι δι' ἀτλαζίου ἐπικεντημένου δι' ἀνθέων τόσον ἀρίστως ἐπεξεργασμένων, ὥστε ἡδύνατό τις νὰ ὑπολάβῃ αὐτὰ ἀληθῆ.

Τὰ ἐπιπλα ἦσαν ἐπίχρυσα· δύο μεγάλαι σκευοθήκαι ἐξ ὀστράκων χελώνης μὲ ἐγκολάμματα ἐκ χαλκοῦ, ἐν κλειδοκύμβαλον καὶ ἐν καλλυντήριο ἐκ ροδοξύλου, μία ὠραία κλίνη αἰολόχρους ἐκ τῶν ἀντανακλάσεων τοῦ φωτός, δοχεῖα ἀργιλλόπλαστα ἐκ τῶν τιμαλφεστέρων, ἰδοὺ ἡ ἀποσκευὴ τοῦ θαλάμου. Καθέδραι, θρονία καὶ ἀνάκλιντρα, ὅλα συμμέτρως τεθειμένα, ἐκόσμουσαν τὸ κατοικημεν ἐκεῖνο, συγχέμενον ἄλλως τε μόνον ἐξ ἐνὸς καλλυντηρίου καὶ ἐξ ἐνὸς τιμωνίου, αὐλιζομένου πρὸς τὸν θάλαμον.

Δύο παρὰθυρα ὑπὸ πυκνῶν σκεπαζόμενα αὐλαίων ἐφώτιζον αὐτὸν τὸν θάλαμον· ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν ὥραν ταύτην ἦτο νύξ, αἱ αὐλαῖαι ἀπέβαινον περιτταί.

Τὸ τιμώνιον καὶ τὸ καλλυντήριο δὲν εἶχον κάμειαν ὁπὴν διὰ νὰ εἰσέρχεται φῶς. Ἀλλὰ φανοὶ καίοντες δι' ἐλαίου εὐώδους ἐφώτιζον αὐτὰ τὴν ἡμέραν καθὼς καὶ τὴν νύκτα· ἐπεστατοῦντο δὲ οἱ φανοὶ οὗτοι διὰ χειρῶν ἀοράτων ὡς ἀνασυρόμενοι ἐκ τῆς ὀροφῆς.

Εἰς ἐκείνον τὸν θάλαμον, δὲν ἠκούετο ὁ ἐλάχιστος θόρυβος, ἡ ἐλάχιστη πνοή· ἐνόμιζε τις ὅτι ἐκεῖ ἀπείχε πολὺ τοῦ κόσμου. Μόνον ἔλαμπε πανταχόθεν τὸ χρυσεόν, ἐμειδίῳ ἐπὶ τῶν τοίχων ἐρατειναὶ εἰκόνες καὶ ἐπιμήκη κρύσταλλα τῆς Βοημίας, ἀντανακλῶντα διὰ τῶν ἐδρῶν αὐτῶν, ὅλους τῆς ἱριδος τοὺς χρωματισμούς, ἐλαμπύριζαν ὡς ἄλλοι εὐφλογοὶ ὀφθαλμοί, ὅταν ὁ κόμης ἀποθέσας πρότερον τὴν Λωρεντίαν ἐφ' ἐνὸς διβανίου, καὶ μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τὸ τρέμον τοῦ τιμωνίου φῶς, ἐξήγαγε πῦρ ἐκ τῆς ἀργυρᾶς θήκης, ἣν τοσοῦτον εἶχε θαυμάσει ὁ Γιλβέρτης, καὶ ἦναψεν ἐπὶ τῆς ἐστίας δύο λυχνίας πλήρεις κηρίων ροδοχρῶν.

Τότε ἐπανῆλθε πρὸς τὴν Λωρεντίαν, καὶ στηρίζας τὸ ἔνα τοῦ γόνου ἐπὶ στήλης προσκεφαλαίων κειμένων χαμαὶ καὶ ἐνώπιον αὐτῆς·

— Λωρεντία! εἶπε.

Ἡ νεαρά γυνὴ εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην ἀνηγέρθη ὀλίγον ἐπὶ τοῦ ἀγκῶ-
νος, μολοντί οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἔμενον κλειστοί. Πλὴν ποσῶς δὲν ἀπεκρίθη.

— Λωρεντία, ἐπανελάβε, διὰ τοῦ συνήθους ὕπνου σου κοιμᾶσαι ἢ διὰ
τοῦ ὕπνου τοῦ μαγνητικοῦ ;

— Κοιμοῦμαι τὸν μαγνητικὸν ὕπνον, ἀπήντησεν ἡ Λωρεντία.

— Σ' ἐρωτῶ λοιπόν· δύνασαι ν' ἀποκρίνεσαι ;

— Νομίζω ὅτι δύναμαι, λέγει.

Μετὰ τινα στιγμὴν ὁ κόμης Φοῖνιξ ἐξηκολούθησε·

— Παρατήρησε εἰς τὸν θάλαμον τῆς δεσποίνης Λουδοβίκης, τὴν ὁποίαν
πρὸ τινων ἤδη λεπτῶν ἀφήσαμεν.

— Παρατηρῶ, ἀπεκρίθη ἡ Λωρεντία.

— Καὶ βλέπεις τίποτε ;

— Ναί, βλέπω.

— Εἶνε ἐκεῖ ἀκόμη ὁ καρδινάλιος δὲ Ροάν ;

— Δὲν τὸν βλέπω.

— Τί κάμνει ἡ πριγκίπισσα ;

— Προσεύχεται, ἐτοιμαζομένη νὰ κατακλιθῇ.

— Παρατήρησε εἰς τοὺς διαδρόμους καὶ εἰς τὰς αὐλὰς τῆς μονῆς βλέπεις
τὸν καρδινάλιον ;

— Ὅχι.

— Ἴδὲ εἰς τὴν θύραν μήπως εἶνε ἀκόμη ἐκεῖ ἡ ἀμαξά του.

— Δὲν εἶνε.

— Ἀκολούθησε τὴν ὁδὸν δι' ἧς ἤλθομεν ἡμεῖς.

— Αἶ, τὴν ἀκολουθῶ.

— Βλέπεις καθόλου ὀχήματα καθ' ὁδόν ;

— ὦ ! πολλά.

— Καὶ δὲν ἀναγνωρίζεις μεταξὺ αὐτῶν τὸ ὄχημα τοῦ καρδινάλιου ;

— Ὅχι.

— Πλησίασε πρὸς τοὺς Παρισίους.

— Πλησιάζω.

— Τίποτε ;

— Τίποτε.

— Πλησίασε ἀκόμη.

— Ἀκόμη... Ἀ ! νὰ τον, τὸν βλέπω.

— Ποῦ εἶνε ;

— Εἰς τὴν θύραν τῆς πόλεως· εἰσέρχεται τώρα. Ἰδοὺ· ἐστάθη μίαν στιγ-
μὴν. Εἰς θεράπων καταβαίνει ὀπισθεν τῆς ἀμαξῆς του.

— Καὶ λέγει τίποτε εἰς τὸν καρδινάλιον ;

— Κᾶτι θὰ τοῦ εἴπῃ.

— Ἀκροάσθητι, Λωρεντία. Εἶνε ἐπ' ἀναγκῆς νὰ μάθω τί θὰ εἴπῃ ὁ καρ-
δινάλιος εἰς αὐτὸν τὸν θεράποντα.

— Δὲν μ' ἐπρόσταξες ἐγκαίρως νὰ προσέξω. Ἀλλὰ περίμενε, περίμενε
ὁ θαλαμηπόλος ὁμιλεῖ πρὸς τὸν ἡνίχον.

— Τί τῷ λέγει ;

— Εἰς τὴν ὁδὸν ἀγίου Κλαυδίου, τῷ λέγει, πρὸς τὸν Βάλτον, διὰ τοῦ
βουλεβάρτου.

— Καλῶς, Λωρεντία, εὐχαριστῶ.

Ὁ κόμης ἔγραψε λέξεις τινὰς ἐφ' ἐνὸς χαρτίου, ἐδίπλωσεν αὐτὸ περὶ τινὰ μικρὰν πλάκα ἐκ χαλκοῦ, ἵσως διὰ νὰ τὸ καταστήσῃ ὡποσοῦν βαρὺ, ἐσήμανε τὸν κωδωνίσκον, ὥθησε κομβίον τι χρυσοῦν, ὑφ' ὃ ἠνεώχθη εὐθὺς ἐν στόμα ἐντὸς τοῦ ὀπίου ἐρρίψε τὸ γραμματιον. Τοῦτου δὲ καταβροχθισθέντος ἐκλείσθη πάλιν τὸ στόμα ἀφ' ἑαυτοῦ.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὁ κόμης, ὅσακις εὕρισκετο κεκλεισμένος εἰς τοὺς ἐνδοτάτους θαλάμους του, συνεννοεῖτο μετὰ τοῦ θαλαμηπόλου του Φρίτς.

Ἐπιστρέψας δ' ἔπειτα εἰς τὴν Λωρεντίαν.

— Εὐχαριστῶ, ἐπανελάθε.

— Εἶσαι λοιπὸν εὐχαριστημένος ἀπὸ ἐμέ; ἠρώτησεν ἡ νεὰ γυνή.

— Ναί, φιλότατη Λωρεντία.

— Λοιπὸν, ἀντάμειψόν με τώρα καὶ σύ.

Ὁ Βάσκαμος ἐμειδίασεν, ἐπλησίασε τὰ χεῖλη πρὸς τὰ τῆς Λωρεντίας, καὶ εὐθὺς ὅλον αὐτῆς τὸ σῶμα ἐρρίγησεν ἡδονικῶς εἰς τὴν ἡδυπαθεῖ ἐπαφῇ.

— ὦ! Ἰωσήφ! Ἰωσήφ! ἐψιθύρισεν ἡ νέα μετὰ στεναγμοῦ περιαλγούσας σχεδόν, Ἰωσήφ! παραφρονῶ ἐκ τοῦ ἔρωτός σου, παραφρονῶ.

Καὶ ἡ Λωρεντία ἤνοιξε τὰς ἀγκάλας ὅπως θλίψῃ ἐπὶ τῆς καρδίας τῆς τὸν Βάσκαμον.

ΙΗ'

Ἡ δευτὴ ὑπαρξις.

Ὁ ὕπνος.

Ὁ Βάσκαμος ἐπρόφθασε ν' ἀποσυρθῇ, καὶ οἱ δύο τῆς Λωρεντίας βραχίονες ἐνηγκαλίσθησαν τὸν ἄερα μόνον καὶ ἐπανεπέσον ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς ἐσταυρωμένοι.

— Λωρεντία, εἶπεν ὁ Βάσκαμος, θέλεις νὰ συνομιλήσῃς μετὰ τοῦ φίλου σου;

— ὦ! ναί, εἶπεν ἡ νεάνις, ἀλλ' ὁμίλει μοι συνεχῶς καὶ σύ· ἀγαπῶ τὴν φωνὴν σου τόσο!

— Πολλάκις, Λωρεντία, μ' εἶπες ὅτι θὰ ἦσο πανευτυχής, ἂν ἡδύνασο νὰ ζῆσθαι μετ' ἐμοῦ, κεχωρισμένη τοῦ ἐπιλοιποῦ κόσμου.

— Ναί, αὕτη τφόντι θὰ ἦτο ἡ μόνη μου εὐδαιμονία.

— Λοιπὸν, Λωρεντία μου, ἰδοὺ ἐπλήρωσα τὴν εὐχὴν σου. Εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον οὐδεὶς δύναται νὰ μᾶς καταδιώξῃ, οὐδεὶς νὰ μᾶς πειραξῇ· εἰμεθα μόναι, καταμονοί.

— Ἄ! χαίρω, χαίρω.

— Εἰπέ μοι ἂν αὐτός ὁ θάλαμος εἶνε τῆς ἀρεσκείας σου.

— Πρόσταξέ με νὰ ἴδω, καὶ θὰ σ' εἴπω.

— Ἰδέ!

— ὦ! τί ὠραῖος θάλαμος! λαμπρός! εἶπεν ἡ νέα.

— Λοιπὸν, σοὶ ἀρέσκει; ἠρώτησεν ὁ κόμης μετ' ἡπιότητος.

— ὦ! ναί ἰδοὺ τὰ ἀνθὴ τὰ ὅποια λατρεύω· τὰ βανιλλιανὰ μου ἡλιοτρόπια, τὰ καταπόρφυρά μου ρόδα, τὰ σινικά μου ἱάσμα. Εὐχαριστῶ, ἐρατεινὲ μου Ἰωσήφ, εἶσαι ἀγγελος!

— Κάμνω πᾶν ὅ,τι δύναμαι ἵνα σέ εὐχαριστήσω· τὸ βλέπεις, Λωρεντία μου.

— ὦ! κάμνεις χιλιάκις περισσότερα τῶν ὧσων εἶμαι ἀξία.

— Εἶσαι λοιπὸν πεπεισμένη περὶ τῆς ἀγαπῆς μου;

— Ναί.

— Ὁμολογεῖς ὅτι ὑπῆρξες πρὸς ἐμέ ἀδικος;

— Πολὺ ἀδικος! ὦ! ναί. Ἀλλὰ μὲ συγχωρεῖς;

— Θὰ σέ συγχωρήσω, ὅταν μοὶ ἐξηγήσης τὸ παραδοζὸν αὐτὸ μυστήριον, κατὰ τοῦ ὁποῖου ἀντιπαλαίω ἀφότου σέ ἐγνώρισα.

— Ἀκουσον, Βάλασαμ. Εἰς ἐμέ πρέπει νὰ μάθῃς ὅτι ὑπάρχουσι δύο Λωρεντίαι πάντῃ διαφοροὶ ἢ μία τῆς ἄλλης· ἢ μία εἶνε ἣτις σέ ἀγαπᾷ, ἢ ἄλλη ἣτις σέ ἐχθαίρει· καθὼς ὑπάρχουσιν εἰς ἐμέ καὶ δύο διαφοροὶ ὑπάρξεις· ἢ μία καθ' ἣν ἀπολαύω ὅλων τῶν ἡδονῶν τοῦ παραδείσου, ἢ ἄλλη καθ' ἣν ὑποφέρω ὅλα τὰ δεινὰ τῆς κολάσεως.

— Καὶ αὗται αἱ δύο σου ὑπάρξεις εἶνε, ἡ μὲν τοῦ ὕπνου, ἡ δὲ τῆς ἐγρηγώσεως, πῶς.

— Ναί.

— Καὶ μὲ ἀγαπᾷς μὲν ἐνῷ κοιμᾶσαι, μ' ἐχθαίρεις δὲ ἐνῷ εἶσαι ἐξυπνος.

— Ναί.

— Ἀλλὰ διατί τοῦτο;

— Δὲν ἠξεύρω.

— Πρέπει νὰ τὸ γνωρίζῃς σύ.

— Ὁχι, σέ βεβαιῶ.

— Ἐρεῦνῃσε καλά, μελέτα τὸν ἑαυτὸν σου, ἐξέτασε τὴν ἰδίαν σου καρδίαν.

— Ἀ! ναί... Τώρα ἐνόησα.

— Λέγε.

— Ὅταν ἡ Λωρεντία γρηγορῇ, ὅταν ᾔνη ἐξυπνος, ἡ Λωρεντία εἶνε ἡ Ρωμαία κόρη, εἶνε ἡ προληπτικὴ νέα τῆς Ἰταλίας· νομίζει ὅτι ἡ ἐπιστήμη εἶνε ἐγκλημα καὶ ὁ ἔρως ἀμάρτημα. Τότε αὕτη φοβεῖται τὸν σοφὸν Βάλασαμον, φοβεῖται τὸν ὥραϊον Ἰωσήφ. Ὁ πνευματικὸς τῆς τῇ εἶπεν ὅτι ἀγαπῶσα σε θὰ χάσῃ τὴν ψυχὴν τῆς, λοιπὸν θὰ σέ φεύγῃ πάντοτε, ἀδιακόπως, μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς.

— Ὅταν δὲ ἡ Λωρεντία κοιμᾶται;

— ὦ! τότε εἶνε ἄλλο πλέον πρᾶγμα· δὲν εἶνε πλέον Ρωμαία αὕτη, δὲν εἶνε πλέον προληπτικὴ, εἶνε γυνὴ ἀπλῶς. Τότε αὕτη βλέπει εἰς τὴν καρδίαν καὶ εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ Βαλασάμου· βλέπει ὅτι αὕτη ἡ καρδιά τὴν ἀγαπᾷ, βλέπει ὅτι ὁ νοῦς οὗτος μελετᾷ ἔξοχα πράγματα. Τότε καταλαμβάνει πόσον μικρὸν πρᾶγμα καὶ ἀσήμαντον εἶνε αὕτη παραβαλλομένη μ' ἐκεῖνον. Καὶ ἐπιποθεῖ νὰ ζήσῃ καὶ ν' ἀποθάνῃ πλησίον του, ὅπως αἱ μέλλουσαι γενεαὶ προφέρουσι χαμηλῇ τῇ φωνῇ τὸ ὄνομα τῆς Λωρεντίας ἐνῷ ταῦτοχρόνως θέλουν ὑψηλοφῶνως προφέρει τὸ ὄνομα τοῦ... Καλλιόστρου!

— Ὑπ' αὐτὸ λοιπὸν τ' ὄνομα πρόκειται νὰ καταστῶ περιώνυμος;

— Ναί, ναί, ὑπ' αὐτὸ τ' ὄνομα.

— Φιλτάτη Λωρεντία μου! θέλεις λοιπὸν εὐχαριστῶς νὰ κατοικήσῃς εἰς τὸ νέον τοῦτο κατάλυμα;

— Εἶνε πολὺ πλουσιώτερον τῶν ὧσων μέχρι τοῦδε μοὶ ἐπρόσφερες, ἀλλὰ δὲν μ' εὐχαριστᾷ δι' αὐτό.

— Διατί σέ εὐχαριστεῖ;
 — Διότι ὑπόσχεσαι νὰ κατοικήσης καί σὺ μετ' ἐμοῦ.
 — Ἀ! ὅταν κοιμᾶσαι, γνωρίζεις λοιπὸν ὅτι σέ ἀγαπῶ ἐμμανῶς, διαπύρως;
 Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐπλησίασε πρὸς ἐαυτὴν ἀμφοτέρω τὰ γόνατα, περιέπτυνε
 αὐτὰ διὰ τῶν βραχιόνων της, μειδίαμα δὲ ὥχρον ἐφάνη ἐπὶ τῶν χειλέων
 αὐτῆς.

— Ναί, τὸ βλέπω, εἶπε. Ναί, τὸ βλέπω, καὶ ὅμως, ἐπρόσθεσε μετὰ στε-
 ναγμοῦ, ὑπάρχει τι τὸ ὁποῖον ἀγαπᾷς πλείοτερον παρὰ τὴν Λωρεντίαν.

— Τί πρᾶγμα; ἠρώτησεν ὁ Βάλαμος μετὰ παλμοῦ.

— Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὀνειροπολεῖς.

— Εἰπὲ μᾶλλον, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ πραγματοποιήσω.

— Ἡ φιλοδοξία σου.

— Ἡ μᾶλλον ἡ εὐκλεία μου.

— ὦ! Θεέ μου! ὦ! Θεέ μου!

Ἡ καρδιά της νεάνιδος κατεθλίβη, καὶ δάκρυα σιωπηλὰ ἔρρευσαν διὰ
 τῶν κεκλεισμένων βλεφάρων της.

— Τί; τί βλέπεις; ἠρώτησεν ὁ Βάλαμος ἐστατικός διὰ τὴν φοβερὰν
 ταύτην της νέας εὐκρίνειαν, ἥτις ἐνίοτε καθίστα περιδεῆ καὶ αὐτὸν τὸν
 ἴδιον.

— ὦ! βλέπω σκότη ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων διακρίνονται φαντάσματα·
 ἐξ αὐτῶν μερικὰ κρατοῦν εἰς τὰς χεῖρας τὰς κεφαλὰς των ἐστεμμέναι, καὶ
 σὺ, εἶσαι μεταξὺ τούτων ὄλων, ὡς ἀρχιστράτηγος ἐν τῷ μέσῳ τῆς συμπλο-
 κῆς. Μὲ φαίνεται ὡς νὰ ἔχῃς εἰς τὴν ἐξουσίαν σου τὰς δυνάμεις τοῦ Θεοῦ·
 προστάξεις καὶ ὅλοι σὲ ὑπακούουν.

— Αἶ! εἶπεν ὁ Βάλαμος ἐμπλεὺς χαρᾶς, καὶ δὲν σεμνύνεσαι λοιπὸν
 ὅτι μολαταῦτα μὲ ἔχεις ἰδικόν σου;

— ὦ! εἶσαι καλὸς πολὺ καὶ θὰ γίνῃς μέγας. Ἀλλως τε, ζητῶ νὰ δια-
 κρίνω ἐμαυτὴν ἐντὸς ὅλου αὐτοῦ τοῦ κόσμου, ὅστις σὲ περικυκλοῖ, καὶ
 ὅμως δὲν φαίνομαι. ὦ! δὲν θὰ ὑπάρχω... Δὲν θὰ ὑπάρχω πλέον ἐγώ, ἐψι-
 θύρισε περιλύπως.

— Ἀλλὰ ποῦ θὰ εἶσαι;

— Εἰς τὸν τάφον.

Ὁ Βάλαμος ἐφρύαζε.

— Σὺ, Λωρεντία, εἰς τὸν τάφον ποτέ! ἀνέκραξεν ὄχι, ὄχι, θὰ ζήσωμεν
 ὁμοῦ, πλήρεις ἔρωτος ἀμοιβαίου.

— Δὲν μὲ ἀγαπᾷς.

— Δὲν σὲ ἀγαπῶ! τί λόγον εἶπες!

— Δὲν μὲ ἀγαπᾷς· τοῦλάχιστον δὲν μὲ ἀγαπᾷς ὅσον θὰ ἐπόθει τις;
 ἀνέκραξεν ἐναγκαλισθεῖσα τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἰωσήφ... ὄχι ὅσον θὰ ἐπόθει
 τις, ἐπρόσθεσε στηρίζασα ἐπὶ τοῦ μετώπου του χεῖλη φλογερά, μυριοτρόπως
 περιφερόμενα.

— Καὶ τί εἶδες εἰς ἐμέ καὶ λέγεις τοῦτο;

— Τὴν ψυχρότητα σου. Ἰδέ, ὀπισθοχωρεῖς. Μήπως σὲ καίουν τὰ χεῖλη
 μου καὶ φεύγεις τὰ φιλήματά μου τοιουτοτρόπως; Ἐλα, τὸν ἀσπασμόν...
 ὦ! δός μοι, δός μοι τὴν ἡσυχίαν μου, τὴν ἡσυχίαν, εἰς τὴν ἐνετρώφω ὅταν
 ἤμην νεανίης· δός μοι, δός μοι τὴν μονὴν μου εἰς Σουβιάκον, τὰς νύκτας τοῦ
 μεμονωμένου κελλείου μου. Καὶ δός μοι τὰ φιλήματα, ἅτινα μὲ ἐξαπέστειλες

ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς μυστηριώδους αὔρας, τῆς αὔρας τῆς ζεφυρίτιδος, τὴν ὁποίαν ἔβλεπα καθ' ὕπνου ἐρχομένην πρὸς ἐμέ, ὡς νύμφην χρυσοπτερον... Ἐβύθισε τὴν ψυχὴν μου εἰς γλυκασμούς ἐκστάσεων.

— Λωρεντία! Λωρεντία!

— ὦ! μὴ, Βάλαμε, μὴ με φεύγεις, μὴ, σέ ἱκετεύω, μὴ!... πλησίασε τὴν χεῖρά σου νὰ τὴν σφίγξω· τοὺς ὀφθαλμούς σου νὰ τοὺς φιλήσω· τέλος πάντων, εἶμαι ἡ σύζυγός σου.

— Ναί, Λωρεντία μου, εἶσαι ἡ σύζυγός μου, τὸ γλυκύ μου φῶς.

— Καὶ ὑποφέρεις νὰ διαῶ τοιοῦτοτρόπως πλησίον σου, ἀνωφελῆς, παρητημένη· ἔχεις ἔν ἄνθος ἄγνόν καὶ κατὰμονον, τοῦ ὁποίου ὁ μῶσχος σέ προκαλεῖ, καὶ σὺ ἀποδιώκεις τὴν εὐωδίαν του! Ἄ! βλέπω καταφανῶς, ὅτι πρὸς σέ εἶμαι μὴδέν.

— Ἐξ ἐναντίας, εἶσαι τὸ πᾶν, Λωρεντία μου, τὸ πᾶν, διότι σὺ ἀποτελεῖς τὴν δύναμίν μου, σὺ τὴν ἰσχύν μου, σὺ τὸν νοῦν· διότι ἄνευ σοῦ οὐδὲν πλέον θὰ ἥδυναίμην. Παῦσε λοιπὸν νὰ με ἀγαπᾷς διὰ τῆς παραφόρου ταύτης θερμωλῆς, ἥτις διαταράττει τὰς νύκτας τῶν γυναικῶν τῆς πατρίδος σου. Ἀγάπα με, ὡς ἀγαπῶ ἐγὼ σέ.

— ὦ! δὲν εἶνε ἔρως ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον σὺ τρέφεις πρὸς ἐμέ, δὲν εἶνε ἔρως. Ἐρωτα θὰ τὸν εἰπῇς αὐτόν;

— Τοῦλάχιστον, αὐτὸν τὸν ἴδιον ζητῶ καὶ ἐγὼ ἀπὸ σέ· διότι αὐτὸς μοὶ δίδει πᾶν ὅ,τι ἐπιποθῶ· διότι, ὅπως ἦμαι εὐτυχῆς, με ἀρκεῖ αὕτη μόνη ἡ κατὰστασις τῆς ψυχῆς.

— Ὅπως εἶσαι εὐτυχῆς! εἶπεν ἡ Λωρεντία περιφρονητικῶς· εὐτυχίαν αὐτὸ τὸ ὀνομάζεις;

— Ναί, διότι κατ' ἐμέ τὸ εὐτυχεῖν εἶνε τὸ νὰ ἡνέ τις περιβλεπτος, μέγας ἀνὴρ.

Ἡ Λωρεντία ἀφῆκε στεναγμὸν παρατεταμένον.

— ὦ! νὰ ἤξευρες, φιλότατη Λωρεντία, τί ἐστὶ ν' ἀναγινώσκη τις εὐκρινῶς εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων, ὥστε νὰ τοὺς καθυποτάσῃ διὰ τῶν ἰδίων ἀδυναμιῶν των!

— Ναί, πρὸς τοῦτο σοὶ χρησιμεύω, τὸ γνωρίζω.

— Ὅχι μόνον πρὸς τοῦτο. Οἱ ὀφθαλμοί σου ἀναγινώσκουσι δι' ἐμέ τὸ κεκλεισμένον βιβλίον τοῦ μέλλοντος. Εἰκοσιν ἔτη ἐδαπάνησα ἐπιμόχθως σπουδάζων, καὶ ὅσα ἂν ἔμαθα μετὰ τοσούτους ἀγῶνας εἶνε ἀθλιότητες ἐνώπιον τῶν ὅσων σὺ, ἐρασμία μου περιστερὰ, ἀθῶα καὶ ἀσπίλος, με μανθάνεις ὡσάκις θελήσῃς. Τὰ διαβήματά μου, ἐφ' ὧν τοσοῦτοι ἐχθροὶ ἀδιακόπως ρίπτουσι πλεκτάνας, σὺ τὰ φωτίζεις· σὺ τὴν διανοίαν μου, ἀφ' ἧς ἐξαρτῶνται καὶ ἡ ζωὴ, καὶ ἡ περιουσία, καὶ ἡ ἐλευθερία μου, σὺ τὴν διαστέλλεις ἀπαράλλακτα καθὼς διαστέλλεται τὸ ὅμμα τοῦ λυγκῶς βλέπον καὶ εἰς τὰ σκότη. Οἱ ὠραῖοί σου ὀφθαλμοί, κλειόμενοι πρὸς τὸ φῶς τὸ ἐπιγεῖον ἀνοίγονται πρὸς ἄλλο φῶς ὑπερφυές, ἐπαγρυπνοῦσιν ἐπ' ἐμέ. Σὺ με ἀποκαθιστᾷς ἐλεύθερον, σὺ πλούσιον, σὺ ἰσχυρόν.

— Καὶ σὺ πρὸς ἀνταμοιβὴν με κάμνεις νὰ πάσχω! ἀνέκραξεν ἡ Λωρεντία βυθισθεῖσα εἰς ἑκστάσιν ἐρωτικὴν.

Καὶ δι' ἀμφοτέρων αὐτῆς τῶν βραχιόνων περιέζωσε τὸν Βάλαμον, ὅστις, θερμανθεὶς καὶ οὗτος ἐκ τῆς φλογὸς ἐκείνης τῆς ἡλεκτρικῆς, ἀνθίστατο μὲν εἰσέτι, ἀλλ' ἀσθενῶς καὶ μόλις.

Καταβαλὼν μολοντοῦτο πᾶσαν ἰσχὺν ἀπεσπᾶσθη τῶν ἀγκαλῶν της.

— Λωρεντία ! Λωρεντία ! εἶπε, μὴ πρὸς Θεοῦ

— Πῶς μὴ ! πῶς μὴ ! ἀνέκραξεν ἡ νεῆνις, εἰμαι σύζυγός σου, δὲν εἰμαι θυγάτηρ σου. Ἀγάπα με ὡς ἀγαπᾷ σύζυγος τὴν ὁμόκοιτιν καὶ ὄχι ὡς με ἡγάπα ὁ πατήρ.

— Λωρεντία, ἐπρόσθεσεν ὁ Βάσκαμος κατακυριευθὺς καὶ οὗτος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας, ἄλλον ἔρωτα ἐκτὸς ἐκείνου, ὃν δύναμαι νὰ σοὶ παρέξω, μὴ μου ζητῆς, σὲ ἱκετεύω γονυκλινής.

— Ἀλλά, ἀνεφώνησεν ἡ νεῆνις μετὰ τὰς χεῖρας ὑψιτενεῖς καὶ ὅλη παρὰ-φορος, αὐτὸν τὸν λέγεις ἔρωτα ; ἔρωσ εἶνε αὐτός ;

— ὦ ! ναί, ναί, ἔρωσ... ἀλλ' ἔρωσ ἀγνός καὶ ἀμωμος, ὅποιον ὀφείλει τις πρὸς παρθένον.

Ἡ Λωρεντία ἔκαμε τότε κίνησιν τινα βιαίαν, καὶ εὐθὺς ἐλύθησαν οἱ μακροὶ τῆς μελανῆς τῆς κόμης πλόκαμοι. Ὁ δὲ βραχίων αὐτῆς, ὁ τοσοῦτον κρινό-λευκος καὶ ἄμα εὐρωστος, προστάθη πρὸς τὸν κόμητα σχεδὸν ἀπειλητικῶς.

— ὦ ! ἀλλὰ τί δηλοῖ τοῦτο, τί δηλοῖ τοῦτο ! εἶπεν ἡ κόρη μετὰ φωνῆς ἀποτόλμου καὶ περιπλοῦς. Διατί λοιπὸν νὰ με ἀναγκάσῃς καὶ πατρίδα νὰ ἐγκαταλείψω, καὶ ὄνομα, καὶ γονεῖς, καὶ τὰ πάντα, ἀκόμη καὶ τὸν Θεόν μου αὐτόν ; — διότι βεβαίως ὁ Θεός μου δὲν εἶνε καὶ Θεός σου ! — Αἶ ; διὰ νὰ με σύρῃς πρὸς σέ ; διὰ νὰ λάβῃς ἐπ' ἐμοῦ τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν ταύτην, ἥτις με κατέστησε δούλην σου, ἥτις ἐκ τῆς ζωῆς μου πορίζεται ζωὴν σου, καὶ ἐκ τοῦ αἵματός μου αἱμά σου ; Προσέχεις καλῶς εἰς τοὺς λόγους μου ; πρὸς τί ταῦτα πάντα ;

Ὁ Βάσκαμος ἐστέναξεν, ὡς καμφθεὶς τὴν καρδίαν ἐκ τοῦ δριμέως ἄλγους τῆς γυναικός.

— Φεῦ ! τῇ εἶπε, σὺ πταίεις ! ἡ μᾶλλον πταίει ὁ Δημιουργός, διότι ἔπλασεν εἰς σέ τὸν ἀλάσθηστον ἄγγελον, τῇ βοηθείᾳ τοῦ ὁποῦοι θέλω καθυποτάξαι τὸ σύμπαν. Διατί ν' ἀναγινώσκῃς ἐντὸς ὅλων τῶν καρδιῶν διὰ τοῦ ὕλικου περιπτύγματός των, καθὼς ἀναγινώσκει τις γράμματα ὀπισθεν ὕαλου ; Διότι, Λωρεντία, εἶσαι ὁ ἄγγελος τῆς ἀγνότητος. Διότι εἶσαι ὁ ἀδάμας ὁ ἀκηλίδωτος, διότι εἰς τὸ πνεῦμά σου οὐδὲν δύναται ν' ἀφήσῃ σκιάν· διότι ὁ Θεός, βλέπων τὴν ὠραιότητα τῆς ἀγνείας σου, εὐδοκεῖ, ὁσάκις τὸν ἐπικαλοῦμαι, ἐν ὀνόματι τῶν στοιχείων ἅτινα ἐδημιούργησεν, εὐδοκεῖ, λέγω, νὰ καταπέμψῃ τὸ ἅγιόν του πνεῦμα ἐπὶ σοῦ. Λοιπὸν, Λωρεντία μου, ἐνόσω εἶσαι παρθένος, ἄχραντος, θὰ τὰ βλέπῃς ὅλα· ὅταν ὁμως γίνῃς γυνὴ θὰ εἶσαι ἀπλὴ ὕλη μόνον· ὕλη καὶ οὐδὲν πλέον.

— Καὶ δὲν προτιμᾷς πάντων τούτων τὸν ἔρωτά μου ; ἀνέκραξεν ἡ Λωρεντία κτυπῶσα ἰσχυρῶς τὰς ἐρατεινάς τῆς χεῖρας τὴν μίαν πρὸς τὴν ἄλλην μέχρις ἐρυθρότητος· καὶ δὲν προτιμᾷς τὸν ἔρωτά μου πασῶν τῶν χιμαῖρῶν αὐτῶν τῆς διανοίας σου ; Καὶ με καταδικάζεις εἰς τὴν ἐγκράτειαν τοῦ μοναστικοῦ βίου, ἐνῶ ταύτοχρόνως με κάμνεις διὰ τῆς παρουσίας σου νὰ ἀναλύωμαι εἰς φλόγας ; Ἀ ! Ἰωσήφ, Ἰωσήφ, μεγάλην ἁμαρτίαν διαπράττεις· θὰ δώσῃς λόγον εἰς τὸν Θεόν.

— Μὴ βλασφήμει, Λωρεντία μου, ἀνέκραξεν ὁ Βάσκαμος· διότι κ' ἐγὼ πάσχω καθὼς σύ. Ἰδοὺ, ἀνάγνωσε εἰς τὴν καρδίαν μου, σὲ προστάζω, καὶ εἰπέ μοι ἂν θέλῃς ὅτι κ' ἐγὼ δὲν σὲ ἀγαπῶ.

— Ἀλλὰ τότε λοιπὸν, διατί ν' ἀντιπαλαίῃς με τὸν ἑαυτὸν σου τὸν ἴδιον ;

— Διότι θέλω νὰ σὲ ἀνυψώσω μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν θρόνον τοῦ κόσμου.

— ὦ! Βάλαμα, Βάλαμα, φρονεῖς ὅτι θὰ σοὶ παρέξῃ ποτὲ ἡ φιλοδοξία σου ὅ,τι σοὶ παρέχει ὁ ἔρως μου; ἐψιθύρισεν ἡ νεάνις.

Ὁ Βάλαμος ἐφαίνετο ταλαντευόμενος πρὸ ἱκανῆς ἡδῆ ὥρας· τέλος πάντων δὲν ἰσχυσε πλέον νὰ κρατηθῇ· ἀφῆκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν στέρνων τῆς Λωρεντίας.

— ὦ! ἀφοῦ τοσοῦτον μὲ ἀγαπᾷς, τῇ εἶπε, φείσθητί μου, φείσθητί, εἶνε κρῖμα εἰς ἐμέ.

Ἡ Λωρεντία δὲν ἤκουε πλέον· εἶχε σχηματίσει διὰ τῶν δύο της βραχιόνων περὶ τὸν ἀνδρα δεσμὸν τοσοῦτον ἀναπόσπαστον, ὥστε χαλύβδινον θὰ ἔλεγε αὐτόν, ἀδαμάντινον τὴν στερεότητα.

Τὰ χεῖλη τοῦ Βαλσάμου ἐπλησίαζον ἡδῆ διάπυρα πρὸς τὰ χεῖλη τῆς γυναικὸς!

Αἰφνης ἐπανέρχεται εἰς αὐτόν ἡ ἐνέργεια τοῦ νοός.

— Λωρεντία! ἀνακράζει· ἐξύπνησον σὲ προστάζω! ἐξύπνησον!

Πάραυτα ὁ κρῖκος, τὸν ὅποιον ὁ Βάλαμος δὲν εἶχε δυνήθῃ νὰ συντρίψῃ, ἐχαλαρώθη, οἱ βραχίονες, αἵτινες τὸν συνέθλιβον, παρελύθησαν, τὸ φλογερὸν μειδιάμα, τὸ ὅποιον ἐπλανᾶτο ἐπὶ τῶν ἡμικνησμένων καὶ στεγνῶν χειλέων τῆς Λωρεντίας, ἐξηλείφθη ἀποδιδράσκον ὡς ὑπόλοιπον ζωῆς εἰς τὴν πτέρυγα τῆς ἐσχάτης πνοῆς· τὰ κεκλεισμένα ὄμματά της ἠνεώχθησαν. αἱ ἐκχυνωθεῖσαι βλεφαρίδες της ἐνεδυναμώθησαν· ἐτίναξε τοὺς βραχίονάς της μὲ δύναμιν, ἐτανύσθη ὡς ἀναλαμβάνουσα ἐξ ἀτονίας, καὶ πάλιν ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ διθανίου, ἀλλ' ἐξυπνος πλέον.

Ὁ Βάλαμος ἐκάθητο τρία περίπου βήματα μακρὰν της, ἐστέναξε βαθεῶς καὶ ἐψιθύρισε καθ' ἐαυτόν:

— Ἀπέδρα τὸ ὄναρ! ἀπέδρα ἡ ἡδυπάθεια!

ΙΘ'

Ἡ διττὴ ὑπαρξίς.

Ἡ ἐγρήγορσις.

Μόλις ἡ Λωρεντία ἐπανέλαβε τὴν ἐνέργειαν τῶν ὀφθαλμῶν της, ἐστρεψεν αὐτοὺς περίξ της. Ἀφοῦ δὲ παρετήρησε τὰ περὶ αὐτὴν ἀντικείμενα μὲ ἀπορίαν, ἠτένισε τελευταῖον καὶ τὸν Βάλαμον. Οὗτος ἐκάθητο προσεκτικὸς πλησίον της.

— Σὺ πάλιν; ἀνέκραξεν ἡ νεάνις ὀπισθοχωροῦσα.

Καὶ ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς φρίκης ἐφάνησαν ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας της· τὰ χεῖλη της ὠχρίασαν, ὁ ἰδρῶς κατήρχετο εἰς μαργαρίτας περὶ τὴν κόμην της.

Ὁ Βάλαμος ἐσιώπα.

— Ποῦ εἶμαι; ἠρώτησεν ἡ Λωρεντία.

— Γνωρίζετε, κυρία, πόθεν ἦλθατε, εἶπεν ὁ Βάλαμος, ἐκ τούτου εἰκάζετε βεβαίως καὶ ποῦ εἰσθε

— Ναί, ἐνθυμοῦμαι τῶνόντι· καλῶς μοὶ ἀναμνησκεις ὅτι κατεδιώχην

ὑπὸ σοῦ, κατετρέχθην καὶ ἡρπαγὴν ἐκ τῶν χειρῶν τῆς Ὑψηλοτάτης δεσποίνης, τὴν ὁποίαν ἐξέλεξα προστατριά μου μεταξὺ ὑμῶν καὶ τοῦ Θεοῦ.

— Λοιπὸν εἶδετε ὅτι ὅσον μεγαλοδύναμος καὶ ἂν ἦνε ἡ δέσποινα αὕτη, δὲν ἦτο ἱκανὴ νὰ σᾶς ὑπερασπισθῇ.

— Ναί, τὴν ἐνίκητες διὰ μαγικῆς τινος ἰσχύος, ἀνέκραξεν ἡ Λωρεντία συνάπτουσα τὰς χεῖρας, ὦ ! Θεέ μου ! Θεέ μου ! λύτρωσόν με ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δαίμονος.

— Πόθεν μὲ κρίνετε, κυρία, ὡς δαίμονα ; εἶπεν ὁ Βάλσαμος ἀναστέλλων τοὺς ὤμους. Σᾶς παρακαλῶ, ἀπαξ διὰ παντός, ἄφετε πλέον τὰς δεισιδαιμονίας αὐτὰς τῆς Ρώμης, ἄφετε πλέον τὰς μωρὰς αὐτὰς προλήψεις.

— ὦ ! τὸ μοναστήριόν μου ! ποῖος θὰ μ' ἐπικναφέρῃ εἰς τὸ μοναστήριόν μου ! ἀνέκραξεν ἡ Λωρεντία.

— Εἶδες ἐκεῖ πρᾶγμα ἀξίον ἐπιποθήσεως ! τὸ μοναστήριόν της ! εἶπεν ὁ Βάλσαμος.

Ἡ Λωρεντία ὤρμησε πρὸς ἓν παραθύρον, ἤνοιξε τὰς αὐλαίας, εἶτα μετὰ τὰς αὐλαίας ἀνήγειρε τὸ κλεῖθρον· ἀλλ' ἡ τεταμένη πρὸς τὰ ἐμπρὸς χεὶρ της ἐμποδίσθη ὑπὸ τῶν σιδηρῶν κιγκλίδων καὶ τοῦ ἐπ' αὐτῶν δικτυωτοῦ συρματίου πλέγματος, ὄντος κεκαλυμμένου ὑπὸ ἀνθη φυσικὰ πολupoίικια, κρύπτοντας τοὺς σιδηροὺς τούτους ἐμφραγμούς.

— Φυλακὴ καὶ ἡ μία, εἶπεν ἡ νεᾶνις, φυλακὴ καὶ ἡ ἄλλη, προτιμωτέρα ἐκείνη δι' ἧς ἀνέρχεται τις εἰς τοὺς οὐρανούς, παρὰ ἐκείνη δι' ἧς κατέρχεται τις εἰς τὸν ἄδην.

Ἄλλ' ἔμεινεν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμνηχανίαν ὅταν εἶδε τὰ ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια.

— Ἄ ! Λωρεντία, ἂν δὲν ἦσο παιδίον, εἰς τὰ παράθυρά σου θὰ εὕρισκες ἀνθὴ μόνᾳ ἀνευ κιγκλίδων.

— Καὶ ἤμην ἐγὼ παιδίον, ὅταν μ' ἐκλείσες εἰς τὴν ἄλλην ἐκείνην φυλακὴν, τὴν θολωτὴν, μετὰ τοῦ τέρατος ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ὀνομάζεις Ἄλτοτάς ; Ὅχι, καὶ μολοντοῦτο εἶχες τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐπ' ἐμοῦ· ἦ, ἂν στιγμὴν ἔλειπες ἀπὸ πλησίον μου μοὶ ἐνεφύσας τὸν ὕπνον... ὦ ! ποῦ εἶνε τώρα ὁ ἀποτρόπαιος ἐκεῖνος γέρων, τὸν ὁποῖον φοβοῦμαι ὡς μορμούκειον ; ποῦ τὸν ἔχεις ; ἐκεῖ ; εἰς κάμμιαν γωνίαν ἴσως ; Σιωπὴ... ἄς σιωπήσωμεν ἀμφότεροι καὶ θ' ἀκούσωμεν βεβαίως τὴν ἀποτρόπαιον φωνὴν του ἐξερχομένην τῶν καταχθονίων.

— Παιδί, σὲ λέγω, εἶσαι, εἶπεν ὁ Βάλσαμος. Ὁ Ἄλτοτάς, ὁ διδάσκαλός μου, ὁ φίλος μου καὶ δευτέρός μου πατήρ, εἶνε γέρων εὐλαβέστατος· ἐν πρώτοις, αὐτὸς ποτὲ δὲν σὲ εἶδεν, οὔτε σ' ἐπλησίασεν· ἀλλὰ καὶ ἂν σὲ εἶδε καὶ σ' ἐπλησίασε, οὐδ' ἐπρόσεξε κἄν, ἐπειδὴ ἔχει τὸν νοῦν ἀπησχολημένον εἰς τὸ ἔργον του.

— Εἰς τὸ ἔργον του, ἐψιθύρισεν ἡ Λωρεντία, καὶ τὸ ἔργον του αὐτό, τί ἔργον εἶνε, δὲν μοὶ λέγεις ;

— Καταγίνεται νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ἀλεξιτήριον τῆς ζωῆς, φάρμακον ζωουργόν, τὸ ὁποῖον πρὸ ἑξ' ἡλιχάδων ἐνιαυτῶν καταγίνονται ν' ἀνακαλύψωσιν οἱ σοφώτεροι ἄνδρες.

— Σὺ δὲ τί καταγίνεσαι νὰ ἐπιτύχῃς ;

— Ἐγὼ ; τὴν τελειοποίησιν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων.

— ὦ ! τοὺς δαίμονας ! τοὺς δαίμονας τοὺς μαύρους ! εἶπεν ἡ Λωρεντία ἀνυψοῦσα τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν.

— Ἐνόησα, εἶπεν ὁ Βάλαμος ἀνεγειρόμενος· ἰδοὺ πάλιν κυριεύεσαι ὑπὸ τῆς περιοδικῆς σου ἐξάψεως.

— Ἐξάψεως ;

— Ναὶ βεβαίως· ὑπάρχει τι, Λωρεντία, τὸ ὅποιον σὺ ἀγνοεῖς· ὅτι ἡ ζωὴ σου εἶνε διηρημένη εἰς δύο ἴσας περιόδους· ἐπὶ τῆς μιᾶς εἶσαι προσηνὴς καὶ πραεὶα, ἀκούεις ἀπὸ λόγους· ἐπὶ τῆς ἄλλης παραφρονεῖς.

— Καὶ δι' αὐτὸ λοιπόν, ὡς φαίνεται, με κατακλείεις, διότι παραφρονῶ ;

— Ναί, κατὰ δυστυχίαν.

— ὦ ! ἔσο ὡμός, βάρβαρος, ἀσπλαγχνος· φυλάκιζέ με, θανάτονέ με, ἀλλὰ μὴ εἶσαι ὑποκριτής, καὶ μὴ προσποιεῖσαι ὅτι με συμπονεῖς, ἐνῶ με κατασπαράττεις.

— Ἄλλ' εἰπέ μοι, σὲ παρακαλῶ, εἶπεν ὁ Βάλαμος χωρὶς ποσῶς νὰ φανῇ δυσαρρεστηθεὶς, ἀλλὰ μάλιστα μετὰ μειδιάματος εὐμενεστάτου, κακὰ εἶσαι ἐδῶ ; κακὸν εἶνε νὰ κατοικῇ τις ἓνα εἰς θάλαμον κομψὸν καὶ εὐχερῇ ὡς τοῦτον ;

— Κιγκλιδόφρακτος, πανταχόθεν καγκελόφρακτος· σίδηρα, κλεῖθρα, ἀήρ καθόλου.

— Αἱ κιγκλίδες αὐταὶ εἶνε διὰ τὴν προφύλαξιν τῆς ζωῆς σου, Λωρεντία· τοῦτο θέλω νὰ ἐννοήσης.

— ὦ ! ἀνέκραξεν ἡ νεανίς, με θανατόνει ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἔπειτα λέγει ὅτι φροντίζει διὰ τὴν ζωὴν μου !

Ὁ Βάλαμος ἐπλησίασε πρὸς τὴν νεαρὰν γυναῖκα καὶ ἠθέλησε νὰ λάβῃ τὴν χεῖρά της φιλικῶς· ἀλλ' αὕτη ὀπισθοχωρήσασα ὡς νὰ τὴν ἤγγισεν ὄφρις,

— ὦ ! μὴ με ἐγγίξεις διόλου, εἶπε.

— Λοιπὸν με μισεῖς ; Λωρεντία.

— Ἐρώτησε τὸν καταδίκον ἂν μισῇ τὸν δῆμιόν του.

— Λωρεντία, Λωρεντία, ἐγώ, ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ γενῶ πρὸς σὲ δῆμιος, σοὶ ἀποστερῶ μέρος τῆς ἐλευθερίας σου. Ἄν σὲ ἀφῆνα νὰ φέρεσαι ὅπως ἤθελες, τί· οἶδε τί ἠδύνασο νὰ πράξης εἰς στιγμὴν παραφοράς ;

— Τί δύναμαι νὰ πράξω ; ὦ ! νὰ ἐλευθερωθῶ μίαν ἡμέραν καὶ τότε βλέπεις !

— Λωρεντία, εἶνε ἀνοίκειον νὰ φέρεσαι τοιοῦτοτρόπως πρὸς τὸν σύζυγόν σου, σύζυγον εἰς τὸν ὅποιον ἔδωκες τὴν προτίμησίν σου ἐνώπιον Θεοῦ.

— Ἐγὼ ἔδωκα ποτὲ τὴν προτίμησίν μου εἰς σέ ; ποτέ.

— Καὶ ὅμως εἶσαι ἡ σύζυγός μου.

— ὦ ! ἰδοὺ πραγματικῶς τοῦ δαίμονος τὸ κατόρθωμα.

— ὦ ! ἀθλία κεφαλὴ, μωρὰ, μωρὰ ! εἶπεν ὁ Βάλαμος μετὰ βλέμματος περιπαθοῦς.

— Ὅμως εἶμαι Ῥωμαία ἐγώ, καὶ μὴ σε μέλη ἐψιθύριεν ἡ Λωρεντία· μίαν ἡμέραν, βεβαίως, βεβαιότατα θὰ ἐκδικηθῶ.

Ὁ Βάλαμος ἐκίνησεν ἡρέμα τὴν κεφαλὴν.

— Τὸ λέγεις διὰ νὰ φοβηθῶ· δὲν εἶνε, ἀληθές, Λωρεντία ; δὲν τὸ λέγεις μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ με φοβίσῃς ; ἠρώτησεν ὁ κόμης μειδιῶν.

— Ὅχι, ὄχι, θὰ ἰδῇς· θὰ ἰδῇς.

— Τί με λέγεις, χριστιανή ; ἀνέκραξεν ὁ Βάλαμος. Ἐνῶ ἡ θρησκεία

σου παραγγέλλει ν' ἀποδίδης καλὸν ἀντὶ κακοῦ, σὺ λοιπὸν εἶσαι ὑποκριτὴς λέγουσα ὅτι πιστεύεις εἰς τὴν θρησκείαν ταύτην, καὶ ἔπειτα ἀποδίδουσα κακὸν ἀντὶ καλοῦ Ἰδὲ... ποῖον σκέπτεσαι νὰ προδώσης; ἔνα φίλον σου, τὸν εὐεργέτην σου, τὸν σύζυγόν σου.

— Τὸν σύζυγόν μου! Ἄ! χάρις τῷ Θεῷ, ποτὲ δὲν ἤγγισεν ἡ χεὶρ σου τὴν χεῖρά μου χωρὶς νὰ ἐρυθριάσω ἢ νὰ ριγίσω.

— Ἀλλὰ γνωρίζεις ὅτι πάντοτε ἀπέφυγα γενναίως τὴν πρόσφασιν ταύτην.

— Εἰς αὐτό δὲν σοὶ ἐναντιοῦμαι, εἶσαι τῷ ὄντι σώφρων, καὶ τοῦτο εἶνε ἡ μόνη τῆς συμφορᾶς μου παρηγορία. Ἀλλὰ τέλος πάντων, διατί μ' ἔχεις ἐδῶ; διατί σφενερίζεις τὴν ἐλευθερίαν μου;

— Διατί σύ, ἀφοῦ πρότερον μοὶ τὴν ἔδωκες αὐτοπροαιρέτως αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν σου, τώρα τὴν ζητεῖς ὅπως; Διατί ζητεῖς νὰ φύγῃς συνθρωπον ὅστις σὲ προστατεύει; Διατί νὰ ἐπικαλεσθῇς τὴν ὑπεράσπισιν μιᾶς ξένης ἐναντίον τοῦ ἀγαπῶντός σε; Διατί ἀπειλεῖς ἀδιακόπως τὸν μηδέποτε ἀπειλήσαντά σε; διατί τὸν ἀπειλεῖς ὅτι θὰ φανερώσῃς τὰ μυστικά του, μυστικὰ ξένα, τῶν ὁποίων ἀγνοεῖς ὁλοτελῶς τὴν βαρύτητα;

— Ὡ! εἶπεν ἡ Λωρεντία ἀποφεύγουσα ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ Βαλσάμου, πᾶς ὅστις σκέπτεται σταθερῶς ν' ἀνακτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του, πάντοτε τὴν ἀνακτᾷ, καὶ αἱ σιδηραὶ του κιγκλίδες δὲν θὰ μ' ἐμποδίσουν καθὼς δὲν μ' ἐμποδίσεν οὐδὲ ἡ κινητὴ σου ἄμαξα.

— Εἶνε στερεαὶ αἱ κιγκλίδες μου, Λωρεντία, κατὰ καλὴν σου τύχην, εἶπεν ὁ Βάλσαμος μετὰ φοβερᾶς ἀταραξίας.

— Ὁ Θεὸς θὰ μοὶ ἀποστείλῃ πάλιν καμμίαν καταιγίδα ὡς ἐκείνην εἰς Νανσύ, καὶ πίπτει κεραυνὸς εἰς τὰς κιγκλίδας καὶ τὰς κατασυντρίβει μὴ σε μέλη.

— Πίστευσέ με, παρακάλει μᾶλλον τὸν Θεὸν νὰ μὴ κάμῃ τίποτε· πίστευσέ με, ἄφες, Λωρεντία, κατὰ μέρος τὰς ρωμαντικὰς ταύτας ιδέας, σοὶ ὁμιλῶ ὡς φίλος, ἄκουε τί σοὶ λέγω ἐγώ.

— Ἀκούεις ἐκεῖ! ἀνέκραξε, νὰ μὲ ἀρπάσῃ ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ ἀπὸ τὴν ἡσυχίᾳ μου, καὶ τώρα νὰ μ' ἔγῃ ἐδῶ κατὰ κλειστον, ἕνας διάβολος! Ἄς ἐξέλθω ἀπὸ τὴν φυλακὴν σου καὶ νὰ ἰδῇς... Νὰ καθίσω καὶ ἐγὼ νὰ κηρύξω εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὅτι εἶσαι καὶ σὺ εἰς ἐκ τῶν ληστῶν ἐκείνων...

— Τόσον μὲ ὑπολήπτεσαι; ἠρώτησεν εἰρωνικῶς ὁ Βάλσαμος· ἐγὼ ληστὰς!

— Δὲν ἤξεύρω, ἀλλὰ τοῦλάχιστον εἶδα τὰ νεύματα, τὰ ὁποῖα τοὺς ἔκαμνες, καὶ ἤκουσα μίαν ἢ δύο λέξεις.

— Ἀληθινά; ἤκουσες λέξεις; εἶδες νεύματα; ἀνέκραξεν ὁ Βάλσαμος ὠχρίων.

— Ναί, ὅχι ψεύματα θὰ σοὺ εἰπῶ, εἶπεν ἡ Λωρεντία, δὲν τὰ εἶδα μὲ τὰ μάτια μου! δὲν τὰ ἤκουσα μὲ τὰ ἰδιά μου αὐτιά!

— Καλὰ, ἀλλὰ δὲν θὰ τὰ εἴπῃς ποτὲ εἰς ζωσαν ψυχὴν· θὰ τὰ φυλάξῃς εἰς τὸ πλέον ἀπόκρυφον βᾶθος τῆς μνήμης σου, ὥστε νὰ ἐξαλειφθῶσι.

— Ναί, περίμενε! Ἐγὼ τὰ εἶπα μάλιστα.

— Τὰ εἶπες! καὶ εἰς ποῖον; ἠρώτησεν ὁ Βάλσαμος.

— Εἰς τὴν πριγκίπισσαν.

— Ἄ! Ἄ! Λωρεντία, ἄκουσε καλὰ, πρόσεξε πλέον νὰ μὴ τὰ ἐπαναλάβῃς,

διότι θὰ κλειδῶσω τὰς θύρας, θ' ἀκονίσω τὰς αἰχμὰς τῶν κιγκλίδων, θ' ἀνυψώσω τοὺς τοίχους τῆς αὐλῆς ταύτης εἰς τόσον ὕψος, ὅσον εἶχον καὶ οἱ τοῦ πύργου τῆς Βαβυλῶνος.

— Ἐγὼ πάλιν σέ λέγω, Βάλασμε, ἀνέκραξεν ἡ Λωρεντία, ὅ,τι σοὶ εἶπα καὶ πρὸ ὀλίγου· ὅτι ἀπὸ πάσης φυλακῆς δύναται τις νὰ ἐξέλθῃ, ὅπου ταν μάλιστ' ὁ ἔρως τῆς ἐλευθερίας ἐνδυναμωθῇ καὶ ἐκ τοῦ μίσους πρὸς τὸν τύραννον.

— Σὲ συγχαίρω· ἐξελεθ' λοιπόν. ἀλλ' ἀκουσε καὶ τοῦτο. Ἄλλας δύο φυχὰς ἀκόμη δύνασαι νὰ ἐξέλθῃς· τὴν πρώτην, θὰ σὲ τιμωρήσω τοσοῦτον σκληρῶς, ὥστε ὅλα σου τὰ δάκρυα θὰ χυθοῦν· τὴν δευτέραν, θὰ σὲ κτυπήσω τοσοῦτον ἀπηνῶς, ὥστε δὲν θὰ μείνῃ ρανὶς αἵματος εἰς τὰς φλέβας σου.

— Θεέ μου! Θεέ μου! νὰ μὲ σφάξῃ σκέπτεται! ἀνεφώνησεν ἡ νεανὶς φθάσασα εἰς τὸν ἔσχατον παροξυσμὸν τῆς ἀγανακτικῆς, ἀποσπῶσα τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς· τῆς ἐπὶ τοῦ τάπητος καὶ σφαδάζουσα.

Ὁ Βάλασμος τὴν παρετήρησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς μετὰ θυμοῦ καὶ οἴκτου συναμα. Τέλος πάντων ὁ οἶκος ὑπέρισχυσε.

— Λωρεντία, ἀφ' αὐτῆς, ἡσύχασε, σύνελθε. Θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν μεγάλως θὰ ἐνταμειφθῇς δι' ὅσα ὑπέφερες ἢ θὰ ὑποφέρῃς εἰσέτι.

— Κατάκλειστος! κλειδωμένη! ἀνέκραξεν ἡ Λωρεντία χωρὶς ποσῶς ν' ἀκούσῃ τὸν Βάλαμον.

— Ὑπομονή

— Καὶ νὰ μὲ κτυπᾷ, λέγει!

— Αὐτὸ ἐξαορτᾶται ἀπὸ σέ.

— Ἐγὼ παρεφρόνησα ἐδῶ μέσα, παρεφρόνησα!

— Θεραπεύεσαι.

— Ὡ ρίψε με μάλλον εἰς φρενοκομεῖον! ἐγκλείσόν με εἰς ἀληθὴ εἰρκτὴν!

— Ὅχι, διότι εἶπες ὅτι θὰ μὲ προδώσῃς.

— Λοιπόν, θανάτωσέ με, ἀνεφώνησεν ἡ Λωρεντία, θανάτωσέ με νὰ τελειώσωμεν.

Καὶ ἀνεγερθεῖσα μετὰ παραφορᾶς ὥρμησε κατὰ τοῦ τοίχου ἵνα συντρίψῃ ἐπ' αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν τῆς.

Ἄλλ' ὁ Βάλαμος ἔτεινε μόνον τὴν χεῖρα πρὸς αὐτὴν καὶ ἐπρόφερον ἐνδομύχως λέξιν τινα, δι' ἣς ἐν τῷ ἅμα ἡ Λωρεντία ἐκρατήθη ἐν τῇ ὁρμῇ τῆς, καὶ ἐκλονίσθη, καὶ ἔπεσεν ἀποκεκοιμισμένη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Βαλσάμου.

Ὁ ἑξαλλος γόνις, ὅστις μολονότι δὲν ἠδυνήθη εἰσέτι τὸ ἡθικὸν τῆς γυναικὸς νὰ ἐπηρεάσῃ, καθυπέαττεν ὅμως ὀλοτελῶς τὸ φυσικόν, ἀνήγειρε τὴν Λωρεντίαν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ ἔφερον αὐτὴν ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς· τότε ἀφῆκεν ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς ἕν φίλημα, ἔσυρε τὰ περὶ τὴν κλίνην παραπετασμάτα, ἔκλεισεν εἶτα καὶ τὰ τῶν παραθύρων καὶ ἐξῆλθε.

Τὴν δὲ Λωρεντίαν ὕπνος ἐπεκάλυψεν γλυκὺς καὶ θεραπευτικὸς, ὡς ἐπικαλύπτει ὁ μανδύας μητρὸς φιλοστόργου νήπιον πολλὰ παθὸν καὶ πολὺ κλαῦσαν.

Κ'

Ἡ επίσκεψις.

Ἡ Λωρεντία δὲν εἶχεν ἀπατηθῇ προειποῦσα, ὅτι ὁ καρδινάλιος δὲ Ροάν διευθύνετο εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Κλαυδίου ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ Σαίν-Δενή. Μολονότι ὁ Βάσκαμος τῷ εἶπε νὰ μὴ ἔλθῃ παρ' αὐτῷ εἰμὴ μετὰ τὴν αὔριον, αὐτός, ἀνυπομονῶν, ἠθέλησεν ἀπόψε ἀμέσως νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν γόητα εἰς τὸ ἄντρον αὐτοῦ.

Ἀφίχθη λοιπὸν ἡ ἀμαζα τοῦ καρδινάλιου μέχρι τῆς γωνίας τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Κλαυδίου, ὅπου ἐστάθη, ἐπὶ τοῦ βουλευθάρτου, καὶ κατὰ διαταγὴν τοῦ κυρίου αὐτῆς περιέμενεν αὐτὸν κεκρυμμένη ὑπὸ τὰ δένδρα, εἰς εἴκοσι βημάτων ἀπόστασιν.

Τότε ὁ κ. δὲ Ροάν, πολιτικᾶ ἐνδεδυσμένος, προεχώρησε πεζῇ καὶ ἐλθὼν μέχρι τῆς θύρας τοῦ κόμητος Φοίνικος ἔκρουσεν αὐτήν, βεβαιωθείς ἐκ τοῦ πλήκτρου τῆς, ὅτι δὲν ἤπατατο.

Τὸ βῆμα τοῦ Φρίτς ἀντήχησεν εἰς τὴν αὐλήν· ἡ θύρα ἠνεώχθη.

— Ἐδῶ κατοικεῖ ὁ κύριος κόμης Φοῖνιξ; ἠρώτησεν ὁ πρίγκηψ.

— Μάλιστα, Ὑψηλότατε, ἀπήντησεν ὁ Φρίτς.

— Εἶνε μέσα;

— Μάλιστα, Ὑψηλότατε.

— Καλὰ, εἰδοποίησέ τον λοιπόν.

— Νὰ τῷ εἴπω ὅτι ἦλθεν ὁ ὑπέρτιμος κύριος καρδινάλιος δὲ Ροάν, δὲν ἔχει οὕτως, Ὑψηλότατε;

Ὁ καρδινάλιος ἔμεινεν ἐκθαμβος, διότι τὸν ἀνεγνώρισεν ὁ ὑπηρέτης οὗτος, ἐνῶ μάλιστα ἐφόρει πολιτικά.

— Πῶς γνωρίζεις τὸ ὄνομά μου; ἠρώτησε.

— Μοὶ τὸ εἶπε πρὸ μιᾶς στιγμῆς ὁ αὐθέντης, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡ ὑπερτιμότης ὑμῶν.

— Νεῖ, ἀλλ' ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃ αὔριον, μεθαύριον.

— Ὅχι, Ὑψηλότατε, δι' ἀπόψε μοὶ εἶπε.

— Σοὶ εἶπεν ὁ αὐθέντης σου, ὅτι ἀπόψε μὲ ἐπερίμενε;

— Μάλιστα, Ὑψηλότατε.

— Καλὰ, ἀνάγγειλέ με λοιπόν, εἶπεν ὁ καρδινάλιος θέτων ἐν διπλοῦν λουδοβίκιον εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Φρίτς.

— Λοιπὸν λάβετε, Ὑψηλότατε, τὸν κόπον νὰ μὲ ἀκολουθήσετε, εἶπεν ὁ ὑπηρέτης.

Ὁ καρδινάλιος ἔνευσε διὰ τῆς κεφαλῆς ὅτι συναινεῖ. Ὁ Φρίτς ἐπροχώρησε πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἀντιθαλάμου, φωτιζομένου διὰ μεγάλης τινὸς λυχνίας ἐξ ὀρειχάλκου ἐπιχρᾶσου φέροντος δώδεκα κηρία ὅλα ἀνημμένα, καὶ ὁ καρδινάλιος κατόπιν τοῦ ὑπηρέτου, σύννους καὶ ἐκστατικός.

— Φίλε μου, εἶπε σταθεὶς εἰς τὴν θύραν τῆς αἰθούσης, μήπως λανθάνεσαι; μήπως ὁ κύριος κόμης δὲν περιέμενεν ἐμέ, ἀλλ' ἄλλον τινά; Εἶνε ἀδύνατον νὰ περιέμενεν ἐμέ, διότι ἄγνοεῖ ὅτι ἐμελλὰ νὰ ἔλθῃ.

— Δὲν εἴσθε, μοὶ φαίνεται, ἡ Αὐτοῦ Ὑπερτιμότης ὁ καρδινάλιος ὕψηλότατος πρίγκηψ δὲ Ροάν, ἐπίσκοπος Στρασβούργου; ἠρώτησεν ὁ Φρίτς.

— Ναί, φίλε μου, εἶμαι ὁ ἴδιος.

— Τότε λοιπόν, ὕμᾱς βεβαίως περιμένει ὁ κύριος κόμης.

Καὶ ἀνάψας ἀλληλοδιαδόχως τὰ κηρία καὶ τῶν δύο ἄλλων λυχνιῶν, ὁ Φρίτς προσεκύνησε ταπεινῶς καὶ ἀπῆλθε.

Μετὰ παρέλευσιν πέντε λεπτῶν, καθ' ἃ ὁ καρδινάλιος ὑπὸ παραδόξου κατεχόμενος συγκινήσεως, παρητήρει τὴν χαριεστάτην ἐπίπλωσιν τοῦ θαλάμου ἐκείνου καὶ τὰς ὀκτὼ ἐξαισίας εἰκόνας, αἵτινες ἐκρέμαντο περὶ τοὺς τοίχους, ἀνοίγεται ἡ θύρα καὶ ἐμφανίζεται εἰς τὸ κατώφλιον ὁ κόμης Φοῖνιξ.

— Καλὴ ἐσπέρα, ὕψηλότατε, εἶπε ξηρῶς.

— Μοὶ εἶπαν, κύριε κόμη, ἀνέκραξεν εὐθύς ὁ καρδινάλιος, ὅτι μὲ ἐπεριμένατε ἀπόψε· εἶνε τοῦτο ἀληθές; μοὶ φαίνεται ἀδύνατον.

— Ζητῶ συγγνώμην παρὰ τοῦ κυρίου καρδινάλιου, ἀλλὰ τὸν περιέμενα τῳόντι, ἀπήντησεν ὁ κόμης. Ἵσως ἀμφιβάλλει, διότι βλέπει, ὅτι δὲν τὸν υποδέχομαι ὅπως ἔπρεπεν· ἀλλ' ἔφθασα εἰς Παρίσιους μόλις πρό τινων ἡμερῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἠδυνήθην νὰ διατάξω εἰσέτι καλῶς τὰ τοῦ οἴκου μου. Ἄς μὲ συγχωρήσῃ λοιπόν ἡ Αὐτοῦ Ὑπεριμότης.

— Μὲ ἐπεριμένατε! Καὶ τίς σᾶς εἰδοποίησεν ὅτι ἐρχομαι πρὸς ὑμᾶς;

— Ὑμεῖς ὁ ἴδιος, ὕψηλότατε.

— Πῶς ἐγὼ ὁ ἴδιος.

— Δὲν διατάξετε νὰ σταματήσῃ ἡ ἀμαξία σας εἰς τὴν θύραν τῆς πόλεως, τὴν πρὸς τὸ Σαῖν-Δενή;

— Ναί.

— Δὲν ἐκαλέσατε τὸν θεράποντά σας, ὅστις ἦλθεν εἰς τὸ θυρίδιον τοῦ ὀχήματος καὶ τῷ ὠμίλησάτε;

— Ναί.

— Δὲν τῷ εἶπατε: Εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Κλαυδίου, πρὸς τὸν Βάλτον, διὰ τοῦ βουλευθάρτου, λέξεις, τὰς ὁποίας αὐτὸς πάλιν διεβίβασε πρὸς τὸν ἡνίοχον;

— Ναί. Ἀλλὰ μὲ εἶδατε λοιπόν, μὲ ἤκούσατε;

— Σᾶς εἶδα, Ὑψηλότατε, σᾶς ἤκουσα, βεβαίως.

— Λοιπὸν εἰσθε ἐκεῖ;

— Ὁχι, Ὑψηλότατε, δὲν ἤμην ἐκεῖ.

— Καὶ ποῦ εἰσθε;

— Ἦμην ἐδῶ.

— Μὲ εἶδατε καὶ μὲ ἤκούσατε ἀπ' ἐδῶ;

— Μάλιστα, Ὑψηλότατε.

— Δὲν βαρύνεσθε;

— Λησμονεῖ ὁ Ὑψηλότατος ὅτι εἶμαι μάγος.

— Ἄ! τῳόντι, ἐλησμόνησα. Κύριε... πῶς πρέπει νὰ σᾶς ἀποκαλέσω; κύριον βαρόνον Βάλασμον ἢ κύριον κόμητα Φοῖνικας;

— Εἰς τὸν οἶκόν μου, Ὑψηλότατε, δὲν ἔχω ὄνομα κἀνέν· μὲ λέγουν: ΔΕΣΠΟΤΑ.

— Καλὸ κι' αὐτό! Λοιπὸν, δέσποτα, μ' ἐπεριμένατε;

— Σᾶς περίμενα.

— Καὶ ἐβάλετε πῦρ εἰς τὰς χύτρας σας τὰς χημικὰς;

— Αἱ χύτραι μου αἱ χημικαὶ πάντοτε εἶνε πυραὶ, Ὑψηλότατε.

— Καὶ μοὶ ἐπιτρέπετε νὰ τὰς ἴδω.

— Θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ ὀδηγήσω εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου τὴν Ὑμετέραν Ὑπερτιμότητα.

— Σὲ ἀκολουθῶ λοιπόν, ἀλλὰ μὲ μίαν συμφωνίαν.

— Ποίαν;

— Νὰ μὲ ὑποσχεθῇτε πρότερον ὅτι δὲν θὰ μὲ σχετίσετε προσωπικῶς μετὰ τοῦ διαδόλου Πολὺ φοβοῦμαι τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Σατανᾶν.

— ὦ! ὑψηλότετε!

— Ναί, διότι ἐνίστε... Ἐξέρω κ' ἐγώ! ἔχουν πολλὴν αὐθάδειαν ὑπὸ τὰς προσωπίδας των... οἱ διάδολοι... καθὼς τοὺς βλέπομεν καὶ εἰς τὸ θέατρον, εἰς τὰς κωμωδίας... ἀλλοίμονον εἰς τὸν δυστυχεῖ, ὅστις πᾶσι εἰς τῶν τοιαύτων προσωπιδοφόρων τοὺς αἰκισμούς!

— Ὑψηλότετε, εἶπεν ὁ Βάσκαμος μειδιῶν, οἱ ἰδικοί μου διάδολοι δὲν λησμονοῦν ποτὲ τὰ χρέη των, καὶ μάλιστα ὅταν ἔχουν τὴν τιμὴν νὰ βλέπουν ἐμπρὸς των πρίγκιπας· δὲν ὁμοιάζουν τοὺς διαδόλους τοῦ θεάτρου.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ καρδινάλιος, τώρα ναί, ἄς μεταβῶμεν εἰς τὸ ἐργαστήριον.

— Εὐαρεστεῖται ἡ Ὑμετέρα Ὑπερτιμότης νὰ μὲ ἀκολουθῇ;

— Ἐμπρὸς· μάλιστα.

ΚΑ'

Τὸ χρυσάιον.

Ὁ καρδινάλιος δὲ Ροᾶν καὶ ὁ Βάσκαμος ἀνέβησαν μικρὰν τινα κλίμακα ἀγούσαν παραλλήλως μετὰ τῆς μεγάλης πρὸς τοὺς ἐπὶ τὴν πρώτην ὀροφὴν θαλάμους· ἐκεῖ, ὑπὸ τινα θόλον, ὁ Βάσκαμος εὔρε θύραν τινα, τὴν ὁποίαν ἤνοιξε, καὶ εὐθὺς παρουσιάσθη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ καρδινάλιου σκοτεινὸς τις διάδρομος, εἰς ὃν εἰσῆλθε θαρραλέως.

Ὁ Βάσκαμος ἐκλείσει πάλιν τὴν θύραν.

Εἰς τὸν πατάγον, τὸν ὁποῖον προὔξενησεν ἡ κλεισθεῖσα θύρα, ὁ καρδινάλιος ἐστράφη καὶ εἶδε ὀπίσω του οἰοεῖ μετὰ φόβου τινός.

— Ὑψηλότετε, ἰδοὺ ἐφθάσαμεν, εἶπεν ὁ Βάσκαμος· ἄλλο δὲν μένει πλέον ἢ ν' ἀνοιξωμεν καὶ αὐτὴν τὴν ἐνώπιον ὑμῶν τελευταίαν θύραν, καὶ νὰ κλείσωμεν καὶ αὐτὴν ὀπισθέν μας· μόνον μὴ ἐκπλαγῇτε ποσῶς διὰ τὸν ἰδιότροπον ἥχον, τὸν ὁποῖον θὰ ἀφήσῃ· εἶνε σιδηρᾶ.

Ὁ καρδινάλιος, ὅστις εἶχε διαταραχθῇ καὶ ἐκ τοῦ πατάγου τῆς πρώτης θύρας, ἐξέλαθεν ὡς εὐτύχημα, ὅτι προειδοποιήθη ἐγκαιρῶς, διότι ἡ μεταλλικὴ χρέμψις τῶν στροφῶν καὶ ὁ ὀξύς ὠρυγμός τοῦ κλείθρου ἠδύναντο νὰ προσβάλωσι νεῦρα πολὺ ὀλιγώτερον τῶν ἰδικῶν του εὐαίσθητα.

Κατέβη τρεῖς βαθμίδας καὶ εἰσῆλθεν.

Εὐρύχωρον σπουδαστήριον, εἰς τὴν ὀροφὴν τοῦ ὁποῖου ἐφαίνοντο αἱ μεσόδμαι γυμναί, μέγας λαμπτήρ, βιβλία ἀρκετά, πολλὰ ἐργαλεῖα χημείας καὶ φυσικῆς, προσέβαλλον εὐθὺς τοὺς ὀφθαλμούς του.

Μετὰ τινα δευτερόλεπτα ὁ καρδινάλιος ἤσθάνθη ὅτι ἀνέπνεε μετὰ δυσκολίας.

— Τί σημαίνει τοῦτο; ἠρώτησεν· ἰδὼ πιάνεται ἡ ἀναπνοὴ τοῦ ἀνθρώ-

που, δέσποτα· περιεχύθην ἀπὸ ἰδρώτα. Τί θόρυβος εἶνε αὐτός, τὸν ὁποῖον ἀκούω;

— Ἴδου τὸ αἷτιον, ὑψηλότατε, εἶπεν ὁ Βάσιλαμος σύρων μέγα παραπέτασμα ἐξ ὑφάσματος ἐξ ἀμιάντου λίθου καὶ ἀποκαλύπτων πύραυνον εὐμέγεθες ἐκ τούβλων, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποῖου ἐσπινθηροβόλουν πλαγιόθεν δύο ὀπαί, ὡς εἰς τὸ σκότος οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ λέαντος.

Τὸ πύραυνον τοῦτο κατεῖχε τὸ κέντρον δευτέρου τινὸς δώματος διπλασίου τοῦ πρώτου, ἀλλ' ὁ πρίγκηψ δὲν ἐπρόσεξεν εἰς αὐτό, καθότι τὸν ἐμπόδιζε τὸ ἐξ ἀμιάντου παραπέτασμα.

— ὦ! ὦ! εἶπεν ὁ πρίγκηψ ὀπισθοδρομῶν, ἀλλ' αὐτὰ εἶνε τῶντι φοβερά!

— Εἶνε πύραυνον. ὑψηλότατε.

— Πύραυνον, πολὺ καλὰ, ἀλλὰ πύραυνον ἀπὸ πύραυνον διαφέρει, μὲ φαίνεται. Αὐτὸ πολὺ καταχθόνιον τὸ βλέπω· ἀληθῶς· μάλιστα ἡ ὁσμή, τὴν ὁποίαν διαχέει . . . τί ψήνεται μέσα;

— Τί ψήνεται; ἀλλ' ὅτι μοὶ ἐξήτησεν ἡ Ὑμετέρα Ὑπερτιμότης.

— Δηλαδὴ;

— Δὲν μοὶ ἐζητήσατε δεῖγμα τῆς ἱκανότητός μου; Ἐσκόπευα αὐρίον τὸ ἐσπέραις νὰ ἐπασχυληθῶ, ὥστε μεθαύριον νὰ σὰς ἔχω κατὰ τι ἔτοιμον, ἀλλ' ἤλλαξατε γνώμην, ἤλθατε σήμερον· λοιπὸν ἄμα σὰς εἶδα καθ' ὁδὸν ἐρχόμενον πρὸς τὴν οἰκίαν μου, ἤναψα τὸ πύραυνον καὶ συνέθεσα τὸ μίγμα, ὥστε ἰδοὺ βράζει, καὶ ἐντὸς δέκα λεπτῶν θὰ ἔχετε τὸ χρυσίον σας. Συγχωρήσατε ν' ἀνοίξω αὐτὴν τὴν ρινοπύλην διὰ νὰ εἰσέλθῃ ὀλίγος ἀήρ.

— Πῶς, αὐταὶ αἱ ἐπὶ τοῦ πυράουνο χροάναι . . .

— Ἐντὸς δέκα λεπτῶν θὰ μὰς δώσουν χρυσίον παρόμοιον τῶν βενετικῶν φλωρίων καὶ καλῆτερον ἀκόμη.

— Νὰ ἰδοῦμεν, ἂν ᾔνε δυνατόν.

— Μάλιστα, νὰ ἰδῇτε. Μόνον, ἂς λάβωμεν πρότερον μέτρα τινὰ ἀναπόφευκτα.

— Δηλαδὴ;

— Φορέσατε αὐτὴν τὴν προσωπίδα τὴν ἐξ ἀμιάντου, μὲ ὀφθαλμοὺς ὑαλίνους, διότι ἄλλος, τὸ πῦρ ἐκεῖνο ἐκεῖ εἶνε φλογερώτατον καὶ δύναται νὰ σὰς βλάψῃ τὴν ὄρασιν.

— Τί μὲ λέγετε! φέρετε ἐδῶ, φέρετε, καὶ ἐγὼ τὴν ὄρασίν μου τὴν προτιμῶ παρὰ τὰ ἑκατοντακισχίλια σκούδα, ἅτινα μοὶ ὑπόσχεσθε.

— Βεβαίως, ὑψηλότατε· διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ σὰς τὸ εἶπα. Ἄλλως τε οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Ὑμετέρας Ὑπερτιμότητος εἶνε καὶ ὠραῖοι καὶ ὀξυδερκεῖς.

Ὁ λόγος οὗτος εὐηρέστησεν οὐκ ὀλίγον τὸν πρίγκηπα, ὅστις ἦτο τῶντι ἀνὴρ εὐειδής, καὶ ἐσεμνύνετο πολὺ διὰ τὰ σωματικά του πλεονεκτήματα.

— Ἀ! εἶπε προσαρμόζων τὴν προσωπίδα ἐπὶ τοῦ προσώπου του, λοιπὸν λέγετε ὅτι θὰ ἰδοῦμεν χρυσίον; Πολὺ καλὰ! νὰ τὸ ἰδοῦμεν.

— Ἐλπίζω, ἐλπίζω, ὑψηλότατε.

— Ἀξίας ἑκατοντακισχιλίων σκούδων;

— Μάλιστα, ὑψηλότατε, ἴσως καὶ κατὰ περισσώτερον, διότι ἔθεσα πολὺ μίγμα.

— Τῇ ἀληθείᾳ, εἰσθε πολὺ ἐλευθέρως μάγος, εἶπεν ὁ πρίγκηψ μετὰ παλμοῦ χαρᾶς.

— Τί λόγος, ὑψηλότατε! εἰσθε πολὺ εὐγενής. Τώρα, ἀποσυρθεὶς ὀλίγον, παρακαλῶ, ἐπειδὴ θ' ἀνοίξω τὰς χροάνας.

Ὁ Βάσκαμος ἐνεδύθη βραχὺν τινα χιτῶνα ἐξ ἀμιάντου, ἤρπασε διὰ στιβαροῦ βραχιόνος πυράγραν σιδηρᾶν, καὶ ἀφῆρσε δι' αὐτῆς καλυμμά τι μεταλλινόν ἐν σχήματι πλακός, καταπόρφυρον ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ πυρός.

Τοῦ καλύμματος τούτου ἀφαιρεθέντος, ἀπεκαλύφθησαν τέσσαρες χοάναι ὁμοίμορφοι, ἐνέχουσαι αἱ μὲν μίγμα τι ἐρυθρὸν ὡς τὸ αἷμα, αἱ δὲ ὕλην τινά, ἥδη ὑπολευκανθεῖσαν, ἀλλὰ καὶ διασώζουσαν πορφυροειδῆ τινα διαφάνειαν.

— Αὐτὸ τώρα εἶνε χρυσίον; εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος χαμηλῇ τῇ φωνῇ, ὡς εἰ ἐφαθεῖτο μὴ διαταράξῃ τὸ πρὸ αὐτοῦ τελοῦμενον μυστήριον.

— Μάλιστα, ὑψηλότατε, αἱ τέσσαρες αὐται χοάναι· ἐξ αὐτῶν αἱ δύο ἐβρασάν δώδεκα ὥρας, αἱ δὲ ἄλλαι δύο ἔνδεκα. Τὸ μίγμα (τοῦτο δὲν εἶνε μυστικόν, τὸ ὁποῖον λέγω εἰς σᾶς, διότι γνωρίζω ὅτι ἀγαπᾶτε τὰ τοιαῦτα) τὸ μίγμα τότε μόνον γύνεται ἐντὸς τῆς λοιπῆς ὕλης, ὅταν ἰδῇτε ὅτι ἤρχισεν αὐτὴ νὰ βράζῃ. Ἀλλὰ... παρατηρήσατε, παρατηρήσατε... ἰδοὺ ἡ πρώτη χοάνη ἤρχισε νὰ καθίσταται ὑπόλευκος· καιρὸς νὰ μετακινωθῇ ἡ ἐν αὐτῇ ὕλη· εἶνε ἐτοιμῇ. Ἀποσυρῆτε ὀλίγον, ὑψηλότατε.

Ὁ πρίγκηψ ὑπήκουσεν ὡς εἰ τὸν διέτασσαν ἀνώτερος· ὁ δὲ Βάσκαμος, ἀφῆσας τὴν θερμανθεῖσαν ἥδη ἐκ τῆς προσψύσεως τῶν πυρῶν χοανῶν πυράγραν, ἔφερε πλησίον τοῦ πυραύνου εἶδος ἄκμονος ἔχοντος ὑπὸ τὴν βάσιν αὐτοῦ τροχίλια· ἐπ' αὐτοῦ δὲ τοῦ ἄκμονος ὑπῆρχον συνεσφιγμέναι ἐντὸς χυτηρίων σιδηρῶν ὀκτώ μήτραι κυλινδρिकाὶ τῆς αὐτῆς ὕλης χωρητικότητος.

— Τί εἶνε τοῦτο, φίλε μάγε; ἠρώτησεν ὁ πρίγκηψ.

— Τοῦτο, ὑψηλότατε, εἶνε ἡ κοινὴ μήτρα, ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ σχηματισθοῦν τὰ τεμάχια τοῦ χρυσοῦ σας.

— Ἄ! ὦ! εἶπεν ὁ πρίγκηψ, καὶ ἐδιπλασίασε τὴν προσοχήν.

Ἔστη τότε ὁ Βάσκαμος μεταξύ τοῦ ἄκμονος καὶ τοῦ πυραύνου, ἤνοιξε μέγα βιβλίον, ἀνέγνωσεν ἀφορισμὸν τινα, ἔπειτα λαβὼν γιγαντιαίαν τινὰ λαβίδα σιδηρᾶν ἵνα ἀναρπάσῃ δι' αὐτῆς τὴν χοάνην,

— Ὅθι ἦνε ἐξαιρετός ὁ χρυσός, ὑψηλότατε, εἶπε· πρώτης ποιότητος.

— Νὰ ἰδοῦμεν δά, νὰ ἰδοῦμεν... Ἀλλὰ τί; ἠρώτησεν ὁ πρίγκηψ, θ' ἀναρπάσσετε ἐκ τοῦ πυρὸς αὐτὴν τὴν χοάνην;

— Μάλιστα· καὶ ἤξούρετε; ζυγίζει πεντήκοντα λίτρας· ὦ! ὀλίγοι μεταλλοχύται, σὰς βεβαίῳ, ἔχουσι τὴν δύναμιν καὶ ἐπιδεξιότητα τῶν χειρῶν μου· σὰς τὸ λέγω διὰ νὰ μὴ φοβῆσθε διόλου.

— Ἀλλ' ἂν ἡ χοάνη θραυσθῇ...

— Μοῦ συνέβη τοῦτο μίαν φοράν, Ὑψηλότατε· ἐνθυμοῦμαι, εἰς τὰ 1399 ἑκαμνα ἐν πείραγμα μετὰ τοῦ Νικολάου Φλαμέλου· κατόπκει τότε ὁ μακαρίτης εἰς τὴν ὁδὸν τῶν Γραφείων, πλησίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Ἰσδώρου τοῦ Βοδινᾶ. Ὁ πτωχός, ὀλίγον ἔλειψε τότε νὰ χάσῃ τὴν ζωὴν του, ἐγὼ δὲ ἔχασα μερικὰς σταγόνας οὐσίας, πολὺ τιμαλφεστέρως τοῦ χρυσοῦ.

— Ἀλλὰ τί διάβολον καθήσαι καὶ μοὶ λέγεις, δέσποτά μου;

— Τί διάβολον; Σὰς λέγω τὴν ἀλήθειαν.

— Εἰς τὰ 1399;

— Βεβαίως.

— Μετὰ τοῦ Νικολάου Φλαμέλου;

— Μετὰ τοῦ Νικολάου Φλαμέλου· τὸ μυστικόν ἐπὶ εἶχα ἀνακαλύψει ἐγὼ

πρὸ πεντήκοντα ἢ ἐξήκοντα χρόνων, ἐργαζόμενος μετὰ Πέτρου τοῦ Καλοῦ τότε παλιν ἐκεῖνος δὲν εἶχε φράξει ταχέως τὴν χοάνην καὶ ἔχασα τὸν ἕνα μου ὀφθαλμόν.

— Ὁ Πέτρος ὁ Καλός; εἰς τὰ 1330; τὸν ἕνα σου ὀφθαλμόν, ἀδελφέ;

— Μάλιστα, τοῦτον ἐδῶ... Τότε ἤμην μὲ ἕνα ὀφθαλμόν.

— Καὶ τοὺς ἐγνωρίσατε λέγετε αὐτούς; Πέτρον τὸν Καλὸν καὶ τὸν Νικόλαον Φλαμέλον;

— Ὑπῆρξα τοῦ μὲν μαθητῆς, τοῦ δὲ διδάσκαλος. Ἐννοεῖται ὅτι τοὺς ἐγνωρίσα.

Καὶ ἐνθ' ὁ καρδινάλιος περίφοβος ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτὸν ἂν ἔβλεπεν ἐνώπιόν του τὸν διάβολον μάλλον ἢ κανένα τῶν συμπρακτῶρων τοῦ διαβόλου, ὁ Βάλσαμος ἐβύθισεν εἰς τὴν κάμινον τὸ μακροσκελὲς διλαβίδιον.

Ἐλαβὲ τὴν χοάνην ὁ ἀλχημιστὴς ταχέως καὶ στερεῶς, ἐβεβιωθῇ δέ, ἀνυψώσας αὐτὴν ὀλίγον, ὅτι τὴν ἐκράτει καλῶς· ἔπειτα τὴν ἀφῆρσεν ὀλοτελῶς ἐκ τοῦ πυρὸς μετ' εὐκολίας, ἂν καὶ βαρυτάτην. Πάραυτα τὰ σκέλη τοῦ διλαβίδιου κατεκοκκίνισαν. Κατόπιν ἐφάνησαν ρέοντες ἐπὶ τοῦ πεπυρακτωμένου πηλίνου σκεύους αὐλακας λευκοὶ ὡς ἀστραπαὶ ἐντὸς νεφέλης θειώδους· μετὰ ταῦτα τὰ χεῖλη τῆς χοάνης ἠμαυρώθησαν εἰς κόκκινον χροῶμα βαθύ, ἐνθ' ὃ κωνικὸν τοῦ σκεύους βάθος ἐφάνετο εἰσέτι ροδαργυροειδές. Ἐπὶ τέλους τὸ ρευστὸν μέταλλον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχε σχηματισθῇ χυλὸς τις ἰόχρους μὲ κυματισμοὺς χρυσοειδεῖς, ἐσύριξεν ἐκχυθὲν ἐκ τῆς ὑδροχόης τῆς χοάνης, καὶ μετέβη εἰς κρουνοὺς φλογόντας ἐντὸς τῆς μελανῆς μήτρας, ἐπὶ τοῦ στομίου τῆς ὁποίας παρουσιάσθη δεινὴ καὶ ἀφρόεσσα ἡ ἐπιφάνεια τοῦ χρυσοῦ, ἥτις διὰ τοῦ ψιθυρισμοῦ της θὰ ἔλεγε τις ὅτι ὑβρίζει τὸ περιέχον αὐτὴν εὐτελὲς μέταλλον.

— Τώρα καὶ τὴν δευτέραν χοάνην, εἶπεν ὁ Βάλσαμος μεταβὰς πρὸς τὴν δευτέραν μήτραν.

Καὶ ἡ δευτέρα μήτρα ἐπληρώθη ὡς καὶ ἡ πρώτη.

Ὁ ἰδρὼς ἀπέσταζεν ἐκ τοῦ μετώπου του, κατεργαζομένου ταῦτα· ὁ δὲ θεατὴς αὐτοῦ ἔκαμνε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐν τῇ σκιᾷ.

Τῶνόντι, τὸ θέαμα ἦτο λαμπρὸν διὰ τὴν ἀγριότητα καὶ φρίκην του. Ὁ Βάλσαμος, ὡς ἐφωτίζετο ἐκ τῶν μεταλλικῶν ἀναλαμπῶν, ὁμοιάζετι τινὰ τῶν κολαζομένων ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ὁ Μιχαηλάγγελος καὶ ὁ Δάντης περιέγραψαν ἀγωνιῶντες εἰς τὸν πυθμένα τῶν λεβήτων τῆς κολάσεως.

Τέλος πάντων ὁ Βάλσαμος, πληρώσας καὶ τὴν δευτέραν μήτραν,

— Θὰ ἔχομεν φύραν, εἶπεν· ἀφῆκα τὸ μίγμα καὶ ἔδρασε περισσότερον τοῦ δέοντος ἐν ἑκατοστημόριον τοῦ λεπτοῦ.

— Ἐν ἑκατοστημόριον τοῦ λεπτοῦ! ἀνέκραξεν ὁ καρδινάλιος.

— Ἀ! τί νομίζετε, ἐν ἑκατοστημόριον τοῦ λεπτοῦ εἰς τοιαύτας ἐρημικὰς ἐργασίας εἶνε πολὺ, παρετήρησεν ἀφελῶς ὁ Βάλσαμος· ἀλλ' ἐντοσοῦτῳ, κύριε πρίγκηψ, ἰδοὺ ἔχετε ἑκατὸν λίτρας χρυσοῦ ἐκ τοῦ καθαρωτέρου.

Καὶ ἀρπάσας δι' ἰσχυρᾶς διλαβίδος τὴν πρώτην μήτραν ἔρριπεν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ ὕδατος, τὸ ὅποιον ἐπάφλασε καὶ ἀνέδωκεν ἀτμὸν ἱκανὴν ὥραν, ἔπειτα τὴν ἤνοιξε καὶ ἐξήγαγε τεμάχιον χρυσοῦ ἀνεπιλήπτου, ἔχον σχῆμα κώνου ζαχάρως.

— Τώρα πρέπει νὰ περιμείνωμεν μίαν ἀκόμη ὥραν διὰ τὰς ἄλλας δύο

χοάνας, εἶπεν ὁ Βάσκαμος· ἐντοσούτῳ ἐπιθυμεῖ ἡ Ὑμετέρα Ὑπερτιμότης νὰ καθίσῃ ἢ ν' ἀναπνεύσῃ ὀλίγον καθαρὸν ἀέρα;

— Καὶ τώρα χρυσίον εἶνε αὐτό; ἠρώτησεν ὁ καρδινάλιος, χωρὶς ν' ἀποκριθῇ εἰς τὴν πρότασιν τοῦ ἀλχημιστοῦ.

Ὁ Βάσκαμος ἐμειδίασε.

— Δὲν πιστεύετε, κύριε πρίγκηψ, ὅτι εἶνε χρυσίον; εὐκόλον νὰ τὸ δοκιμάσετε· ἰδοὺ, λάβετε μίαν λυδῖαν λίθον.

— Ὅχι, ὄχι, τί λόγος! σὰς πιστεύω.

— Ὅχι, σὰς παρακαλῶ, κύριε πρίγκηψ, κάμετέ μοι τὴν χάριν νὰ βεβαιώητε ὅτι τὰ τεμάχια ταῦτα εἶνε ὄχι μόνον χρυσίον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ καθαρωτάτου, τοῦ πλέον ἀνοθεύτου.

Ὁ καρδινάλιος ἐφαίνετο συστελλόμενος νὰ καταφύγῃ εἰς αὐτὴν τὴν δοκιμὴν· ἀλλὰ καὶ ὀφθαλμοφανῶς ἐπροδίδετο ὅτι δὲν ἦτο εἰσέτι ἐντελῶς πεπεισμένος.

Ὁ Βάσκαμος λοιπὸν ἔτριψε μόνος τὰ τεμάχια ἐπὶ τῆς λυδίας λίθου καὶ ἔδειξε τὸ ἀποτέλεσμα πρὸς τὸν καρδινάλιον.

— Εἰκοσιονκτὼ καρατίων, εἶπε· τώρα νὰ γύσωμεν καὶ τὰς ἄλλας δύο χοάνας.

Μετὰ δέκα λεπτὰ αἱ διακόσιαι λίτραι χρυσοῦ εὐρίσκοντο ἐνώπιον τοῦ καρδινάλιου καὶ εἰς τὴν διαθέσιν του.

— Ἦλθατε ἐφ' ἀμάξης, κύριε πρίγκηψ, μὲ φαίνεται. Τοῦλάχιστον ἐφ' ἀμάξης σὰς εἶδον νὰ ἔρχεσθε.

— Μάλιστα.

— Δικτάσσετε νὰ φέρωσι τὴν ἀμαξίαν σας πλησίον τῆς θύρας μου; ὁ ὑπηρέτης μου μεταφέρει τὰ τεμάχια ταῦτα ἐντὸς αὐτῆς.

— Ἐκατὸν χιλιάδες σκούδων, ἐψιθύρισεν ὁ καρδινάλιος ἀφαιρῶν τὸ προσαπείον του, οἷονεὶ ὅπως ἰδῇ ἰδίους ὄμμασι τὸν πρὸ τῶν ποδῶν του χρυσόν.

— Πιστεύω, κύριε πρίγκηψ, ὅτι ἂν σὰς ἐρωτήσῃ τις πόθεν προῆλθεν ὁ χρυσός αὐτός θὰ ἔχετε πρόχειρον τὴν ἀπάντησιν.

— ὦ! θὰ τὸ εἶπω. Εἰμαι μάρτυς ὅποτεν θέλετε.

— Ὅχι, κύριε πρίγκηψ, ὄχι ποσῶς, εἶπεν ὁ Βάσκαμος· εἰς τὴν Γαλλίαν δὲν ἀγαποῦν τοὺς ἐπιστήμονας· μὴ φανερώσετε τίποτε κἀνενός. ὦ! ἂν περιοριζόμεν εἰς θεωρίας μόνον, χωρὶς νὰ κατασκευάζω πραγματικῶς χρυσόν, τότε δὲν μὲ ἔμελλε.

— Λοιπὸν εἰς τί δύναμαι καὶ ἐγὼ νὰ σὰς φανῶ χρήσιμος; εἶπεν ὁ πρίγκηψ μόλις καὶ μετὰ κόπου ἀνεγείρων ἐν τῶν παντηκονταλίτρων τεμαχίων εἰς τὰς ἀβρὰς χειρὰς του.

Ὁ Βάσκαμος ἠτένισεν αὐτὸν ἀσκαρδαμικτῇ, καί, ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου σεβασμοῦ ἤρχισε νὰ γελά.

— Πῶς! γελάτε; ἠρώτησε ὁ καρδινάλιος.

— Ἐγέλασα ὅτι ἡ Ὑμετέρα Ὑπερτιμότης μ' ἐρωτᾷ ποῖαν ἐκδούλευσιν δύναται νὰ προσφέρῃ καὶ αὐτὴ πρὸς ἐμέ.

— Δί, καὶ τί;

— Δὲν ἦτο καταλληλότερον νὰ ἐρωτήσω ἐγὼ μάλιστα ὑμᾶς τίνα ἐκδούλευσιν δύναμαι νὰ σὰς προσφέρω;

Ἡ μορφή τοῦ καρδινάλιου κατέστη σοβαρά.

— Κύριε, εἶπε, μὲ ὑποχρεώσατε, τοῦτο δὲν τὸ ἀρνοῦμαι· ἀλλ' ἂν ἡ εὐγνω-

μοσύνη τὴν ὁποίαν ὀφείλω τώρα πρὸς ὑμᾶς φρονεῖτε ὅτι πρέπει νὰ ᾔνε βαρυτέρα ἀφ' ὅσον νομίζω, δὲν δέχομαι τὸ παράπαν τὴν ἐκδούλευσίν σας· χάρις τῷ Θεῷ, εὐρίσκονται εἰσέτι ἐν Παρισίοις τοκογλύφοι ἱκανοί, ἔχω δὲ καὶ ἐγὼ ἐνέχυρα διὰ νὰ τοῖς δώσω· μόνον τὸν ἐπισκοπικόν μου δακτύλιον τιμᾶται τεσσαράκοντα χιλιάδων φράγκων.

Καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἔτεινε τὴν χεῖρά του, τὴν λευκὴν ὡς γυναικείαν, καὶ εἰς τὸν δακτύλόν του ἐσπινθηροβόλει ἀδάμας ὀγκώδης ἴσος πρὸς λεπτοκάρυον.

— Πρίγκηψ μου, εἶπεν ὁ Βάσσαμος ταπεινῶς προσκλίνων, ἐπιστεύσατε ποτὲ ὅτι εἶπα τὸν λόγον ἐκεῖνον σκοπῶν νὰ σᾶς προσβάλω! Ἀλλὰ τάχα, ἀπὸ ἓνα πρίγκηπα ὁποιοιδήποτε, ἀπὸ τὴν Ὑμετέραν Ὑπερτιμότητα παραδείγματος χάριν, ὁποίου εἶδους ἐκδούλευσιν δύναμαι νὰ περιμένω;

— Πρῶτον μὲν τὰ παρὰ τῇ αὐλῇ μέσα μου.

— Ἄλλ' Ὑψηλότατε, γνωρίζετε, ὅτι εἰς τὴν αὐλὴν δὲν χαίρεσθε σήμερον εὖνοιαν πολλήν· προτιμῶ ὡς πρὸς τοῦτο τὴν μετὰ τοῦ κ. δὲ Σιου-ασὼλ φιλίαν, μολονότι μόλις δεκαπέντε εἰσέτι ἡμέρας θὰ διατηρηθῇ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ὑπουργικὴν του θέσιν. Ἀφήσατε, ἀφήσατε, ἐγὼ δὲν θέλω κάμμιαν ἐκδούλευσιν ἀπὸ σᾶς, ἀλλ' ὁσάκις θέλετε, βλέπετε ὅτι ἔχω χρυσίον ὅσον ἐπιθυμῶ, ἔρχεσθε νὰ σᾶς δίδω. καὶ μὲ τὸ χρυσίον τὴν σήμερον ἀποκτᾶ τις πᾶν ὅ,τι θελήσῃ.

— Ὅχι πᾶν ὅ,τι θελήσῃ, ἐπιθύρῃσεν ὁ καρδινάλιος.

— Ἄ, τῷόντι ὑπέλαβεν ὁ Βάσσαμος· ἐλησμόνησα ὅτι ὁ κύριος πρίγκηψ ἐπιθυμεῖ ἄλλα τι ἢ χρυσίον· ἀγαθὸν πολὺ τιμαλφέστερον τῶν πολυτιμωτέρων πραγμάτων τῆς γῆς· ἀλλ' εἰς τοῦτο δὲν ἀναμιγνύεται ἡ ἐπιστήμη τῆς ἀλχημείας· εἶνε ἀντικείμενον τῆς μαγείας. Δοιπόν, κύριε πρίγκηψ, προστάξετε μόνον καὶ ὁ ἀλχημιστὴς γίνεται ἀμέσως μάγος.

— Εὐχαριστῶ, κύριε, δὲν ἔχω χρεῖαν ἄλλου τινὸς πράγματος, εἶπε θλιβερῶς ὁ καρδινάλιος.

Ὁ Βάσσαμος ἐπλησίασε πρὸς αὐτόν.

— Ὑψηλότατε, εἶπε, πρίγκηψ ὡς ὑμεῖς, νέος, ὠραῖος, σφριγῶν, πλούσιος, ὅστις ἔχει ὄνομα Ροάν, εἶνε δυνατόν ν' ἀπαντᾷ τοιαῦτα εἰς ἓνα μάγον;

— Διατί ὅχι;

— Διότι ὁ μάγος ἀναγινώσκει εἰς τὸ βάθος τῶν καρδιῶν, καὶ γνωρίζει ὅτι δὲν εἶνε τὸ πρᾶγμα καθὼς τὸ λέγετε.

— Δὲν ἐπιθυμῶ, βεβαίως, δὲν θέλω, κύριε, τίποτε, ἐπανέλαβεν ὁ καρδινάλιος περιδεὲς σχεδόν.

— Δὲν ἐπιθυμεῖτε; δὲν τρέφετε ἐνδομύχως ἓνα πόθον, τὸν ὁποῖον ὁμῶς νομίζετε ἀπραγματοποίητον, ἐπειδὴ εἶνε πόθος βασιλέως;

— Κύριε, εἶπεν ὁ καρδινάλιος φρυάττων, ὑπαινίττεσθε ἴσως λόγον τινὰ δὲν μοι εἶπετε καὶ εἰς τῆς πριγκιπίσσης;

— Ναί, ὕψηλότατε, τὸ ἡῦρατε.

— Ἀπατᾶσθε λοιπόν, κύριε· καὶ τότε ἡπατήθητε καὶ τώρα ἀπατᾶσθε.

— Ἐλάτε, ἐλάτε, ἐλησμονήσατε πάλιν ὅτι βλέπω ἐντὸς τῆς καρδίας σας ὅπως εἶδα καὶ τὴν ἀμαξίαν σας ἐρχομένην ἀπὸ Σαῖν-Δενὴ μέχρι τοῦ ἐδῶ πλησίον βουλεβάρτου, ὅπου τὴν ἔχετε ἀφήσει ὑπὸ τὰ δένδρα, εἰς πεντήκοντα βημάτων ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ οἴκου μου.

— Καὶ εἰπέτε μοι τίποτε, ὥστε νὰ ἐννοήσω ὅτι τφόντι ἀναγινώσκετε εἰς τὴν καρδίαν μου.

— Ὑψηλότατε, εἰς τοὺς πρίγκιπας τοῦ γένους σας, ὅλους ἐν γένει, ἀπεδείχθη ὅτι συλλαμβάνουν ἔρωτας μεγάλους καὶ κινδυνώδεις· λοιπὸν καὶ ὑμεῖς εἰσθε τέκνον τῆς γενεᾶς σας.

— Δὲν ἠννόησα τίποτε, εἶπεν ὁ καρδινάλιος.

— Ἐξ ἐναντίας, μ' ἐννοήσατε θαυμάσια. Δύναμαι πολλὰς χορδὰς νὰ ἐγγίσω τῆς καρδίας σας· ἀλλὰ πρὸς τί τὰ ἀνωφελῆ; Ἐγὼ πλήττω τὴν κυριώτεραν.

Ὁ καρδινάλιος ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν, καὶ καταβαλὼν τελευταίαν τινὰ ἰσχὺν κατὰ τῆς δυσπιστίας του ἐξήτασε τὸ σταθερὸν καὶ ἀτρόμητον τοῦ Βαλσάμου βλέμμα.

Ὁ Βαλσάμος ἐμειδία ὑπερῃπτικώτατα, ὥστε ὁ καρδινάλιος ἐταπεινώσε πάλιν τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ὡ, κάμνετε καλὰ, ὑψηλότατε, κάμνετε πολὺ καλὰ· μὴ με βλέπετε εἰς τὰ ὄμματα, διότι τόσον περισσότερον ἐμβαθύνω δι' αὐτῶν εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ψυχῆς σας· σὰς βεβαιῶ, ἡ καρδία σας εἶνε καθρέπτης, ὅστις διατηρεῖ τὸ σχῆμα τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα ἀντανεκλῶνται ἐν αὐτῇ.

— Σιωπῇ, κόμη, σιωπῇ, εἶπεν ὁ καρδινάλιος συγκεκινημένος.

— Ναί, ἔχετε δίκαιον, σιωπῇ, διότι ἡ στιγμή διὰ νὰ ἐκφρασθῇτε τοιοῦτον ἔρωτα εἰσέτι δὲν ἐσήμανεν;

— Εἰσέτι, λέγετε, δὲν ἐσήμανεν;

— Ὁχι εἰσέτι.

— Καὶ θὰ σημάνῃ λοιπὸν ποτέ;

— Ναί, θὰ σημάνῃ· ὁ ἔρωτας σας αὐτὸς ἔχει μέλλον.

— Καὶ δύνασθε νὰ μοι εἴπητε ἂν αὐτὸς ὁ ἔρωτας δὲν εἶνε ἀφροσύνη, ὡς ἐνόμιζα, νομίζω καὶ θὰ νομίζω μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἀπολαύσω διδόμενόν τι ἐλπίδος στερεᾶς;

— Πολλὰ μοῦ ζητεῖτε, Ὑψηλότατε· δὲν δύναμαι τίποτε νὰ σὰς εἴπω ἂν δὲν ἐπιθέσω τὴν χειρὰ μου ἐπὶ τῆς γυναικός, ἥτις σὰς ἐμπνέει τὸν ἔρωτα τοῦτον, ἥ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἰδίας, ἥ ἐπὶ πράγματός τινος ἀνήκοντος εἰς αὐτήν.

— Καὶ ἐπὶ τίνος πράγματος;

— Εἰς ὀλίγας τρίχας τῆς ὠραιᾶς τῆς κόμης, τῆς χρυσοειδοῦς· ὀλίγας μόνον· ἃς εἶνε πολὺ ὀλίγαι.

— Ὡ! ναί, τφόντι εἰσθε βαθὺς ἄνθρωπος! Τφόντι, ὡς εἶπατε, ἀναγινώσκετε τὰς καρδίας ὡς ἐγὼ ἐντὸς βιβλίου.

— Φεῦ! τὰ αὐτὰ μ' ἔλεγεν ἀπαράλλακτα καὶ ὁ μακαρίτης πρόππαπὸς σας, ὁ ἱππότης Λουδοβίκος δὲ Ροάν, ὁ Θεὸς ν' ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν του, ὅταν τὸν ἀπεχαιρέτων ἐντὸς τῆς Βασιλλικῆς, παρὰ τοὺς πόδας τῆς λαίμηττόμου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀνέβαινε μετὰ τοσαύτης θαρραλεότητος!

— Τὰ αὐτὰ καὶ ἐκεῖνος σὰς εἶπεν;... ὅτι εἰσθε βαθὺς ἄνθρωπος;

— Καὶ ὅτι ἀναγινώσκω εἰς τὰς καρδίας. Ναί, διότι ἐγὼ τὸν εἶχα προειδοποιήσῃ ὅτι ἔμελλε νὰ τὸν προδώσῃ ὁ ἱππότης δὲ Πρεώλτ. Δὲν μ' ἐπίστευσεν. Ὁ ἱππότης δὲ Πρεώλτ τὸν ἐπρόδωσε πραγματικῶς.

— Ὡ, τί μοῦ ἐνθυμίζετε! εἶπεν ὁ καρδινάλιος ὠχρίων.

— Σὰς ἐνθυμίζω τοῦτο διὰ νὰ σκεφθῇτε ὅτι ἀπαιτεῖται μεγάλη φρόνη-

σις, Ὑψηλότατε· δὲν εἶνε τόσον εὐκολον νὰ πορισθῇ τις τρίχας τὰς ὁποίας πρέπει νὰ κόψῃ ἐκ στέμματος βασιλικοῦ.

— Μὴ σας μέλη, κύριε, περὶ τούτου, θὰ τὰς ἔχετε.

— Καλὰ· λάβετε λοιπὸν τώρα, Ὑψηλότατε, τὸ χρυσίον σας· ἐλπίζω ὅτι δὲν διαστᾶτε πλέον παντελῶς περὶ τῆς γνησιότητός του.

— Δότε μοι κάλαμον καὶ χαρτίον.

— Νὰ τὰ κάμετε τί; Ὑψηλότατε.

— Νὰ σας δώσω ἔγγραφον ἀπόδειξιν, ὅτι ἐδανείσθην παρ' ὑμῶν 100,000 σκούδων.

— Ἐγγραφον ἀπόδειξιν, Ὑψηλότατε; καὶ τί τὴν θέλω; εἰς ἐμέ εἶνε περιττή.

— Φίλτατε κόμη, εἶπεν ὁ καρδινάλιος, ἐγὼ δανείζομαι χρήματα, ἀλλὰ δωρεὰν δὲν λαμβάνω ποτέ.

— Ὅπως ἀγαπᾶτε λοιπὸν. Λάβετε.

Ὁ καρδινάλιος ἔλαβε κάλαμον ἐκ τῆς τραπέζης καὶ ἔγραψε χαρκτηῖρας μεγάλους καὶ δυσαναγνώστους, τῶν ὁποίων ἡ ὀρθογραφία δὲν ἦτο διόλου πριγκιπικὴ. Κατόπιν ἐνεχείρισε τὸ ἔγγραφον εἰς τὸν Βάλσαμον. Οὗτος ἀμέσως τὸ ἔθεσε κατὰ μέρος.

— Δὲν τὸ ἀναγινώσκετε, κύριε;

— Διατί νὰ τὸ ἀναγνώσω; ἐγὼ τὸν λόγον τῶν Ροὰν τὸν θεωρῶ ὡς ἀσφαλέστερον ὁμολογίας.

— Κύριε κόμη Φοῖνιξ, εἶπεν ὁ καρδινάλιος, μὲ ὑπόκλινιν τὴν ὁποίαν σπανίως αὐτὸς ἔκαμνεν εἰς ἄνθρωπον, εἰσθε ἀνὴρ εὐγενής, καὶ ἂν ἀδυνατῶ νὰ καταστήσω ὑμᾶς ὑπόχρεων πρὸς ἐμέ, λογιζομαι εὐτυχής ὅτι μένω ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς.

Ὁ Βάλσαμος ἔκλινε καὶ αὐτὸς τὴν κεφαλὴν καὶ ἐσήμανε κωδωνίσκον, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν ἦχον ἔσπευσεν ὁ Φρίτς.

Ὁ κόμης τῷ εἶπε λέξεις τινὰς γερμανιστί. Ὁ Φρίτς ἔκυψε, καὶ καθὼς ἔν παιδίον θὰ ἔφερεν ἐπὶ τῶν χειρῶν του ὀκτὼ μῆλα, δηλαδὴ θὰ ἐδυσκολεύετο ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ, ἀλλ' ὅχι ἐκ τοῦ βάρους των, οὕτω καὶ αὐτὸς ἔλαβε τὰ ὀκτὼ τεμάχια χρυσοῦ ἐπὶ τῶν χειρῶν του.

— Δὲν μοι λέγετε, ὅτι αὐτὸς ὁ ἥρωας σας εἶνε ἄλλος Ἡρακλῆς! εἶπεν ὁ καρδινάλιος.

— Ναί, ἔχει ἀρκετὴν δύναμιν, ἀπεκρίθη ὁ Βάλσαμος· ἀφότου ὅμως εὐρίσκεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου εἶνε ἀληθές ὅτι τῷ δίδω καὶ πίνει καθ' ἑκάστην πρωτὴν τρεῖς σταγόνας ἀλεξιτηρίου τινός, τὸ ὁποῖον κατασκευάζει εἰς τῶν φίλων μου, σοφώτατος ἀνὴρ, ὁ δόκτωρ Ἀλτοτάς. Αὐτὸς ὁ ὑπηρέτης, τὸν ὁποῖον εἶδατε, ἐντὸς ἐνὸς ἔτους θὰ σηκῶνῃ ὅλον αὐτὸ τὸ βάρος διὰ τῆς μιᾶς μόνον χειρός.

— Παραδόξα! ἀκατανόητα πράγματα! ἐψιθύρισεν ὁ καρδινάλιος. Δύσκολον μὲ φαίνεται νὰ μὴ διακοινώσω εἰς φίλους μου μέρος τοῦλάχιστον τῶν ὧσων σήμερον εἶδον.

— Τὰ διακοινόνετε, Ὑψηλότατε, ἀπεκρίθη ὁ Βάλσαμος εἰσθε ἐλεύθερος. Ἀλλὰ σημειώσατε ὅτι τοιουτοτρόπως θὰ εὐρεθῇτε ἀναγκασμένος νὰ σβύσητε πάλιν ὑμεῖς τὰς φλόγας τῆς πυρᾶς μου, ἂν ἡ κυβέρνησις τότε ἀποφασίσῃ νὰ κατὰ τὸ σῶμά μου ὀλοζώντανον ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς Γρέβης.

Καὶ συνοδεύσας ὁ γόης τὸν ξένον τοῦ μέχρι τῆς ἐξωθύρας, τὸν ἀπεχαιρέτισεν εὐσεβάστως.

— Ἀλλὰ δὲν βλέπω τὸν ὑπηρέτην σας, εἶπεν ὁ καρδινάλιος, ποῦ εἶνε;

— Ἐφερε τὸν χρυσὸν εἰς τὸ ὄχημά σας, ὑψηλότατε.

— Καὶ γνωρίζει ποῦ εἶνε τὸ ὄχημά μου;

— Μαλιστα, ὑπὸ τὸ τέταρτον δένδρον, δεξιόθεν, ἐπὶ τοῦ βουλευθάρτου. τοῦτο τῷ εἶπον, ὑψηλότατε, ὅταν τῷ ὠμίλησα γερμανιστί.

Ὁ καρδινάλιος ἀνύψωσε τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐξηφανίσθη ἐντὸς τοῦ σκότους.

Ὁ Βάσκαμος περιέμεινε τὸν Φρίτς νὰ ἐπιστρέψῃ, εἴτα δὲ ἀνέβη εἰς τὸν οἶκόν του, κλείων τὰς θύρας ἀπάσας ὀπισθεν αὐτοῦ.

ΚΒ'

Τὸ ζωουργὸν ἀλεξιτήριον.

Ἀφοῦ ὁ Βάσκαμος ἔμεινε μόνος, ἐπορεύθη πρὸς τὴν θύραν τῆς Λωρεντίας καὶ ἠκροάσθη ἔξωθεν.

Ἡ νεάνις ἐκοιμάτο ὕπνον ἀτάραχον καὶ γλυκύν. Ἦνοιξεν ἔπειτα ὁ Βάσκαμος μίαν ὀπὴν καὶ εἶδε τὴν Λωρεντίαν διὰ τινος στιγμᾶς μετὰ γαληνιαίαν σύννοιαν. Μετὰ ταῦτα, κλείσας τὴν ὀπὴν ἐκ νέου καὶ διελθὼν τὸν θάλαμον ὃν περιεγράψαμεν, καὶ ὅστις διεχώριζε τὰ δωματία τῆς Λωρεντίας ἀπὸ τὸ σπουδαστήριον τῆς φυσικῆς, ἔσπευσε νὰ σβέσῃ τὰ πύραυλά του, ἀνοίξας κρουνὸν ὕδατος ἐκ τῆς στέγης καταβαίνοντος.

Εἴτα ἐγκλείσας μετὰ προσοχῆς ἐντὸς χαρτοφυλακίου τινὸς ἐκ μαύρου μαροκίνου τὴν ὁμολογίαν τοῦ καρδινάλιου :

— Ὁ λόγος, εἶπε καθ' ἑαυτόν, ὁ λόγος τῶν Ροάν εἶνε καλός, ἀλλὰ δι' ἐμέ μόνον· ἄλλ' ἐκεῖ κάτω πρέπει νὰ γνωρίζωσιν εἰς τί ἐξοδεύω τὰ χρήματα τῶν ἀδελφῶν.

Μόλις ἐφέλλισαν τὰ χεῖλη τοῦ τοῦς λόγους τούτους ἠκούσθησαν ἐπὶ τῆς ὀροφῆς τρεῖς κτύποι. Ἀνήγειρεν ἐν τῷ ἅμα τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπρόσθεσεν :

— ὦ ! ὦ ! ἰδοὺ ὁ Ἄλτοτὰς με κραζει.

Εἴτα, ἐπειδὴ κατεγίνετο εἰσέτι νὰ τακτοποιήσῃ προσεκτικῶς τὰ τοῦ χημικοῦ τοῦ ἐργαστηρίου, τὰ κτυπήματα ἐπὶ τῆς ὀροφῆς ἐπανελήφθησαν.

— Ἀ ! βιάζεται, καλὸν σημεῖον.

Ἐλαβε τότε ὁ Βάσκαμος μακρὰν τινα ράβδον ἐκ σιδήρου καὶ ἐκτύπησε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ὀροφήν· εἴτα ἐπορεύθη πρὸς τὸν τοίχον, ἔλαβεν κρῖνον τινὰ σιδηροῦν, καὶ διὰ τινος ἐλατηρίου ἀπεσπάσθη ἐκ τῆς ὀροφῆς καὶ κατήλθε μέχρι τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐργαστηρίου μία καταπακτὴ. Ὁ Βάσκαμος ἐπάτησεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς μηχανῆς ταύτης, καὶ εὐθὺς, διὰ τινος ἄλλου ἐλατηρίου ἀνέβη ἡ καταπακτὴ πάλιν εἰς τὴν ὀροφήν, καὶ αὐτὸς ἐπ' αὐτῆς.

Οὕτως ὁ μαθητὴς εὐρέθη ἐνώπιον τοῦ διδασκάλου.

Τὸ νέον τοῦτο κατάλυμα τοῦ γέροντος σοφοῦ, εἶχεν ἰσως ὀκτὼ ἢ ἐννέα ποδῶν ὕψος, δεκαεξὶ ποδῶν διάμετρον· ἐφωτίζετο δὲ ἀνωθεν ὡς διὰ στόματος φρέατος, ἀλλ' αἱ τέσσαρες αὐτοῦ πλευραὶ ἦσαν ἐρμητικῶς κατακλειστοί.

Ὁ γέρων ἐκάθητο πάλιν ἐπὶ τοῦ τροχιλιοφόρου θρόνου του, εἰς τὸ

κέντρον μαρμαρίνης τινὸς τραπέζης ἐχούσης σχῆμα πετάλου ἱππείου καὶ πλήρους ἀπὸ κόσμον, ἢ μάλλον ἀπὸ χάος φυτῶν, φιαλῶν, ἐργαλείων, βιβλίων, καὶ χαρτίων μὲ χαρακτῆρας ἐπ' αὐτῶν ἄλλοκότους.

Τόσῳ βυθισμένος ἦτον εἰς τὴν ἐνασχόλησίν του. ὥστε παντάπασιν δὲν διεταράχθη ὑπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Βαλσάμου.

Τὸ φῶς ἐνὸς λαμπτήρος ἀστροειδοῦς κρεμαμένου ἄνωθεν, ἐκ τοῦ κέντρου τῶν ὑάλων τῆς ὀροφῆς, διεχύνετο ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ καὶ στίλβοντος κρανίου του.

Ἐκράτει εἰς τοὺς δακτύλους του φιάλην ἐκ κρυστάλλου γαλακτοειδοῦς, τῆς ὁποίας παρετήρει μετὰ προσυχῆς τὴν διαφάνειαν, ὡς παρατηρεῖ εἰς τὸ φῶς ὡν, τὸ ὁποῖον μέλλει ν' ἀγοράσῃ ὑπηρετρία διὰ τοὺς κυρίους της.

Ὁ Βάλσαμος τὸν παρετήρησε κατ' ἄρχας ἐν σιγῇ, εἶτα μετὰ τινα στιγμὴν,

— Αἰ! λέγει, τρέχει τίποτε νέον;

— Ναί, ναί. Ἐλα, Ἀσσαράτ, εἶμαι γεμάτος χαρά· εὔρηκα, εὔρηκα!

— Τί, διδάσκαλε;

— Τί; τὸ ζητούμενον. Δὲν ἤξεύρεις τί;

— Τὸν χρυσόν;

— Τὸν χρυσόν λέγει, τὸν χρυσόν! τάχα πρᾶγμα εἶνε καὶ ὁ χρυσός!

— Τὸν ἀδάμαντα;

— Αἰ! ἀλλ' ἀντ' ἄλλων κάθῃσαι καὶ μὲ λέγεις, Ἀσσαράτ. Τάχα θὰ σοὶ ἔλεγον, ὅτι εἶμαι ὅλος χαρά, ἂν ἀνεκάλυπτα τὴν κατασκευὴν τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀδάμαντος; μεγάλα πρᾶγματα! εἶδες!

— Λοιπόν, τί ἀνεκάλυψες; μήπως τὸ ἀλεξιτήριον;

— Ναί, φίλε μου, τὸ ἀλεξιτήριόν μου, δηλαδὴ τὴν ζωὴν· τί λέγω τὴν ζωὴν, τὴν αἰωνιότητα τῆς ζωῆς.

— ὦ! εἶπεν ὁ Βάλσαμος σκυθρωπάσας, ἐπειδὴ ἐνόμιζε τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην ὡς ματαιοπονίαν· πάλιν εἰς αὐτὸ τὸ ὄνειρον καταγίνεσαι;

Ἀλλ' ὁ Ἀλτοτάς οὐδ' ἤκουσεν· ἐνητένιζε μόνον μετὰ περιπαθείας ἐρωτικῆς, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὴν ἀνὰ χεῖρας φιάλην.

— Τέλος πάντων, εἶπεν, εὔρον τὰς ἀναλογίας τῶν ποσοτήτων· ἀλεξιτήριον δαριστέας, εἴκοσι γραμμάρια· βάλσαμον τοῦ ὑδραργύρου, δεκαπέντε γραμμάρια· κατακρήμνισμα χρυσοῦ, δεκαπέντε γραμμάρια· ρητίνην τῶν κέδρων τοῦ Λιβάνου, εἴκοσιπέντε γραμμάρια.

— Ἀλλὰ μὲ φαίνεται, διδάσκαλε, ὅτι τὰ αὐτὰ σχεδὸν πρᾶγματα μετεχειρίσθης καὶ εἰς τὸ πρὸ τούτου ἀλεξιτήριον.

— Ναί, ἀλλ' ἔλειπε τὸ οὐσιωδέστερον· ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συνενόνει ὅλα τὰ ἄλλα καὶ ἄνευ τοῦ ὁποίου τὰ ἄλλα δὲν εἶνε τίποτε.

— Καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, τὸ ἡὔρες;

— Τὸ ἡὔρα.

— Εἶνε πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται;

— Ἐννοεῖται!

— Τί πρᾶγμα εἶνε;

— Πρέπει νὰ προστεθῶσιν εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ἐν τῇ φιάλῃ ταύτῃ, αἱ τρεῖς τελευταῖαι ρανίδες τοῦ ἀρτηριακοῦ αἵματος ἐνὸς μικροῦ παιδίου.

— Αἰ! καὶ ποῦ θὰ τὸ εὔρης τὸ παιδίον; εἶπεν ὁ Βάλσαμος περιφοβός.

— Μοῦ τὸ εὐρίσκεις σύ.

— Ἐγώ;

— Σὺ, βεβαίως, σὺ.

— Διδάσκαλε, δὲν εἰξεύρεις τί λέγεις.

— Πῶς! ἡρώτησεν ὁ ἀπαθέστατος γέρων λείχων μεθ' ἡδονῆς διὰ τῆς γλώσσης τὰ ἔξωθεν τῆς φιάλης, ὡς ἂν εἶδε ρανίδα τινὰ ὕδατος ἐξατμισθεῖσαν ἐκ τοῦ στομίου· πῶς!...

— Λέγεις ὅτι ἀπαιτεῖται τώρα ἐν μικρὸν παιδίον διὰ νὰ λάβῃς τὰς τρεῖς ρανίδας τοῦ ἀρτηριακοῦ αἵματός του;

— Ναί.

— Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο εἶνε ἀνάγκη νὰ θανατώσωμεν τὸ παιδίον.

— Βεβαίως, θὰ τὸ θανατώσωμεν· ὅσον εὐτραφέστερον εἶνε, τόσον καλῆτερον.

— Πρᾶγμα ἀδύνατον, εἶπεν ὁ Βάλσαμος ὑψὼν τοὺς ὤμους· ἐδῶ δὲν εἴμπορεῖ νὰ ἔχῃ τις παιδίον διὰ νὰ τὰ θανατώσῃ.

— Πά! τί λοιπὸν νὰ τὰ κάμνῃ; ἀνέκραξεν ὁ γέρων μετὰ φρικώδους ἀφελείας.

— Νὰ τὰ ἀνατρέφῃ; τί λόγος!

— Τί κάθесαι καὶ λέγεις! τί κάθесαι καὶ μοῦ λέγεις! μήπως ὁ κόσμος ἥλλαξε; Πρὸ τριῶν ἐτῶν, δὲν μᾶς ἔφερναν μικρὰ παιδία ὅσα ἠθέλαμεν; Καὶ διατί! δι' ἓνα κομμάτι ψωμί, διὰ τεσσάρων τουφεκισμῶν πυρίτιδα, ἢ διὰ μιστὴν φιάλην ρακῆς.

— Λέγεις ὅταν εἴμεθα εἰς τὸ Κόγγον, διδάσκαλε.

— Αἶ, ναί, εἰς τὸ Κόγγον, βεβαίως. Δὲν μὲ πειράζει ἂν τὸ παιδίον ᾔνε μαῦρον ἢ ἄσπρον. Ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι τότε πόσα ἤλθον καὶ μᾶς ἐπρόσφεραν, καὶ ὅλα δυναμωμένα, φιλοπαίγμονα, ἔξυπνα.

— Πολὺ καλὰ, διδάσκαλε ἀλλὰ, κατὰ δυστυχίαν, τώρα δὲν εἴμεθα πλέον εἰς τὸ Κόγγον.

— Ἄ! δὲν εἴμεθα πλέον εἰς τὸ Κόγγον; εἶπεν ὁ Ἀλτοτάς. Καὶ ποῦ λοιπὸν εἴμεθα;

— Εἴμεθα εἰς τοὺς Παρισίους.

— Εἰς τοὺς Παρισίους Ἄς ᾔνε! ὅταν ἐπιβῶμεν ἀπὸ τὴν Μασσαλίαν εἰς πλοῦτον, εἴμποροῦμεν ἐντὸς ἐνὸς καὶ ἡμίσεως μηνὸς νὰ εἴμεθα πάλιν εἰς τὸ Κόγγον.

— Ναί, διδάσκαλε, ἀλλ' ἐγὼ ἔχω εἰς τὴν Γαλλίαν ὑποθέσεις καὶ πρέπει νὰ μείνω.

— Πρέπει νὰ μείνῃς εἰς τὴν Γαλλίαν; καὶ διατί;

— Διότι ἔχω μερικὰς ὑποθέσεις.

— Ὑποθέσεις ἔχεις; σὺ; εἰς τὴν Γαλλίαν;

— Ναί, καὶ ὑποθέσεις σπουδαίας.

Ὁ γέρων ἀφῆκε γέλωτα παρατεταμένον καὶ τρόπον τινὰ οἰκτείρμονα.

— Ὑποθέσεις, εἶπεν, ὑποθέσεις εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἄ! ναί, τφόντι, ἐλησμόνησα· ἔχεις νὰ διοργανώσῃς ἐταιρίαν.

— Ναί, διδάσκαλε.

— Νὰ πλέξης συνωμοσίας;

— Ναί.

— Τέλος πάντων ἔχεις ὑποθέσεις, καθὼς ἀποκαλεῖς σὺ αὐτάς.

Καὶ ὁ γέρων ἤρχισε νὰ γελάῃ ἐκ νέου τὸν ἐπιτετηδευμένον καὶ εἰρωνικόν του γέλωτα.

Ὁ Βάλαμος ἐτήρησε σιωπὴν, ὡς συγκεντρῶν ἐν ἑαυτῷ πᾶσαν δύναμιν, ὅπως υποστῇ τὴν προσεγγίζουσαν καταιγίδα.

— Καὶ εἰς ποῖαν θέσιν εὐρίσκονται σήμερον αὐταὶ αἱ ὑποθέσεις σου ; ἃς ἴδωμεν. Εἶπεν ὁ γέρονς στραφεὶς μετὰ κόπου ἐπὶ τοῦ θρόνου του καὶ προσελθὼν τὰ μεγάλα τεφρόχροα ὄμματα τοῦ ἐπὶ τοῦ μαθητοῦ. Ὁ Βάλαμος ἠσθάνθη ὅτι τὸ βλέμμα ἐκεῖνο τοῦ γέροντος τὸν διεπέρασεν ὡς ἀκτὶς φαεινῇ.

— Εἰς ποῖαν θέσιν ; ἠρώτησε.

— Ναί.

— Ἐρρίψα τὸν πρῶτον λίθον καὶ τώρα τὸ ὕδωρ ἐθαλώθη.

— Καὶ ὅποια εἶνε ἡ ἰλὺς τὴν ὅποιαν ἀνέμιζας ;

— Ἡ ἀρίστη ἰλὺς, ἡ φιλοσοφικῇ.

— Ἀ, ἐνόησα θὰ ἐπιχειρήσῃς πάλιν νὰ κοπανίσῃς ἀέρα, φαντασίας ἀποκυήματα. Ἀκούεις τοὺς μωροὺς, οἵτινες συζητοῦν περὶ ὑπάρξεως ἢ μὴ Θεοῦ, καὶ δὲν κάθονται, καθὼς ἐγώ, νὰ πειραθοῦν νὰ γίνωσιν αὐτοὶ θεοί. Καὶ τίνας εἶνε οἱ περίφημοι φιλόσοφοι μετὰ τῶν ὁποίων ἐσυμφώνησες, ἃς ἴδωμεν ;

— Ἐγὼ ἤδη τὸν μεγαλύτερον ποιήτην καὶ μεγαλύτερον ἄθεον τῆς ἐποχῆς ταύτης· κατ' αὐτὰς περιμένεται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Γαλλίαν, ἀφ' ἧς εἶνε μέχρι τοῦδε σχεδὸν ἐξόριστος· ἐπιστρέφει διὰ νὰ γενῇ καὶ αὐτὸς μασσόνος, μέλος τοῦ συνεντευκτηρίου, τὸ ὅποιον διοργανίζω εἰς τὴν ὁδὸν Ποδεφέρου, ἐντὸς τοῦ παλαιοῦ οἴκου τῶν ἱεραυτῶν.

— Καὶ πῶς τὸν ὀνομάζεις αὐτόν ;

— Βολταῖρον.

— Δὲν τὸν γνωρίζω· αἶ, καὶ ποῖον ἄλλον ἔχεις ;

— Ὅσονούπω θὰ μὲ σχετίσουν καὶ μετὰ τοῦ μεγαλύτερου τῶν ἰδεολόγων τοῦ αἰῶνος, ἐνὸς ὅστις συνέγραψε τὸ βιβλίον ἐκεῖνο, τὸ Κοινωνικὸν Συμβόλαιον.

— Καὶ πῶς τὸν ὀνομάζεις αὐτόν ;

— Ρουσσώ.

— Δὲν τὸν γνωρίζω.

— Ἐννοεῖται ὅτι δὲν τὸν γνωρίζεις· σὺ, διδάσκαλε, ἄλλους δὲν γνωρίζεις· παρὰ Ἀλφόνσον τὸν Ι', Ραϊμόνδον τὸν Δούλλην, Πέτρον τὸν ἐκ Τολέδου, καὶ τὸν μέγαν Ἀλβέρτον.

— Διότι, βεβαίως, αὐτοὶ μόνοι οἱ ἄνδρες ἔζησαν ἀληθῶς, ἐπεὶδὴ εἶνε οἱ μόνοι οἱ ἐρευνήσαντες καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν τὸ μέγα ζήτημα τοῦ ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν.

— Διδάσκαλε, δύο τρόποι τοῦ ζῆν ὑπάρχουσιν.

— Ἐγὼ γνωρίζω ἓνα μόνον· τὸ ὑπάρχειν· ἄλλ' ἃς ἐπανεέλθωμεν εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς φιλοσόφους σου. Εἶπες ὅτι ὀνομαζονται ;

— Βολταῖρος μὲν ὁ εἰς, Ρουσσώ δὲ ὁ ἕτερος.

— Καλὰ, θὰ διατηρήσω εἰς τὴν μνήμην μου τὰ ὀνόματα ταῦτα καὶ λέγεις ὅτι χάρις εἰς αὐτοὺς τοὺς δύο...

— Θὰ δράξω τὸ ἐνεστώς καὶ καθαιρέσω τὸ μέλλον.

— ὦ ! ὦ ! φαίνεται λοιπὸν ὅτι πολὺ ζῶα εἶνε οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ἀφοῦ κυβερνῶνται ἀπὸ ἰδέας ἀπλᾶς !

— Ἀπ' ἐναντίας, διότι μάλιστα ἔχουν πνεῦμα πολὺ, ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐπιρροὴν αἱ ἰδέαι πλείοτερον παρὰ τὰ πράγματα αὐτά. Ἐπειτα ἔχω

καὶ ἄλλον συνεργὸν πρὸς τοὺς σκοποὺς μου, συνεργὸν ἰσχυρότατον καὶ τοῦτον.

— Νὰ τὸν ἀκούσωμεν.

— Ἐγὼ τὴν ἀκηδῖαν. Οἱ Γάλλοι ἐβαρύνθησαν πλέον τὴν μοναρχίαν, διότι αὕτη κυριαρχεῖ εἰς τὴν Γαλλίαν ἐπὶ δεκαῆξ ἑκατονταετηρίδας σήμερον.

— Καὶ ἐκ τούτου φρονεῖς ὅτι θὰ ἀποτινάξουν τὴν μοναρχίαν;

— Ναί.

— Καὶ τὸ πιστεύεις αὐτό;

— Ἀναμφιβόλως.

— Καὶ ὡθεῖς, ὡθεῖς καὶ σὺ τὸ πρᾶγμα;

— Ὅλαις δυνάμεσι.

— Μωρὰ κεφαλὴ!

— Πῶς;

— Καὶ τί καλὸν διὰ σέ ἂν ἡ μοναρχία καταστραφῇ;

— Δι' ἐμέ, οὐδέν· ἀλλὰ διὰ τὸν ἄλλον κόσμον ἢ εὐημερία.

— Κάθισε, κάθισε, νὰ μοι τὰ εἴπῃς σήμερον εἶμαι εὐχαριστημένος ἐκ τῆς ἐργασίας μου καὶ θέλω νὰ σέ ἀκούσω ὀλίγον. Ἐξήγησόν μοι πρῶτον πῶς θὰ ἀπολαύσῃς τὴν εὐημερίαν, καὶ κατόπιν τί πρᾶγμα εἶνε αὕτη ἡ εὐημερία.

— Πῶς θὰ τὴν ἀπολαύσω;

— Ναί, πῶς θὰ ἀπολαύσῃς τὴν εὐημερίαν τοῦ κόσμου καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς μοναρχίας, λέγε μοι.

— Ἰδοὺ πῶς! Σήμερον ὑπάρχει ἓν ὑπουργεῖον. Τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο εἶνε ὁ τελευταῖος προμαχὼν, ὅστις ὑπερασπίζεται τὴν μοναρχίαν· εἶνε ὑπουργεῖον νοσημον καὶ εὐσυνείδητον, τὸ ὁποῖον ἴσως εἴκοσιν ἀκόμη ἔτη θὰ ἡδύναται νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν κλονουμένην καὶ ἐτοιμόρροπον μοναρχίαν ταύτην· θὰ μὲ συμβοηθῇσιν καὶ ἄλλοι νὰ τὴν καταστρέψω.

— Τίνες οὗτοι οἱ φιλόσοφοί σου;

— Ὅχι· οἱ φιλόσοφοι τὸ ὑποστηρίζουν ἐξ ἐναντίας.

— Πῶς ὑποστηρίζουν οἱ φιλόσοφοι ἓν ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ὑποστηρίζει τὴν μοναρχίαν, ἐνῷ αὐτοὶ εἶνε ἐχθροὶ τῶν μοναρχιῶν; ὦ! τοὺς ἀνοήτους τοὺς φιλοσόφους, τοὺς ἀνοήτους!

— Ἄ! ἐννοῶ ὥς φαίνεται ἡ ἰδέα τοῦ διέποντος πρωθυπουργοῦ εἶνε καὶ ἰδέα ἰδικὴ των. Λοιπὸν τότε ἔσφαλα, οἱ φιλόσοφοι δὲν εἶνε ἀνόητοι, εἶνε φίλαυτοι.

— Δὲν θέλω τῶρα νὰ διαφιλονεικῶ μετὰ σοῦ τί εἶνε αὐτοί, εἶπεν ὁ Βάλσαμος ἀρχίζων νὰ πειραζέται, περὶ τούτου ἀγνοῶ· ἀλλὰ γνωρίζω μόνον, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον αὐτό, ἀφοῦ πέσῃ, ὅλοι θὰ καταβοῇσιν ἄρον ἄρον κατὰ τοῦ ὑπουργείου τοῦ διαδεχομένου τὸ πᾶν. Τὸ νέον ὑπουργεῖον θὰ ἔχῃ ἐναντίους του, πρῶτον τοὺς φιλοσόφους, καὶ δεύτερον τὴν βουλήν· οἱ φιλόσοφοι θὰ κατακραυγάζουν, ἡ βουλὴ ὁμοίως, τὸ ὑπουργεῖον θὰ καταδιώξῃ τοὺς φιλοσόφους καὶ θὰ διελύσῃ τὴν βουλήν. Τότε, καὶ διανοίξῃ καὶ ἔργῳ, θὰ διοργανισθῇ ὑπόκωφός τις ἀναθρασμός, μία ἐνότης, μία ἀντιπολίτευσις ἰσχυρογνώμων, ἐπιμονος, ἀνένδοτος, προσβάλλουσα, ὑποσκέπτουσα καὶ διασειούσα ἐν πάσῃ ὥρᾳ τὰ καθεστῶτα. Εἰς τὴν θέσιν τῶν βουλῶν θὰ διορισθῶν δικασταί, καὶ οἱ δικασταὶ οὗτοι οἱ ὑπὸ τῆς βασιλείας διορισθησόμενοι τὰ πάντα θὰ ἐνεργήσουν ὑπὲρ τῆς βασιλείας. Οὗτοι θὰ κατηγορη-

θοῦν ὡς ἀργυρώνητοι, ὡς δωροδοκούμενοι, ὡς ἀδικοί. Ὁ λαὸς θὰ διεγερθῇ, καὶ οὕτως ἡ βασιλεία θὰ ἔχῃ ἐναντίους της, τὴν φιλοσοφίαν, ἣτις εἶνε ὁ νοῦς, τὰς βουλὰς, αἵτινες εἶνε οἱ πολῖται, καὶ τὸν λαόν, ὅστις εἶνε ὁ λαός, ἥτοι ὁ μοχλὸς ὃν ἐζήτει ὁ Ἀρχιμήδης, ὁ μοχλὸς δι' οὗ δύνανται νὰ κινήθῃ ὅλη ἡ γῆ.

— Καλὰ, ἀλλ' ἀφοῦ ἀπαξ ἀναστατώσῃς τὴν γῆν, πρέπει ἔπειτα καὶ νὰ τὴν φέρῃς πάλιν εἰς τὴν προτέραν της κατάστασιν.

— Ναί, καὶ ὁ θρόνος τότε τῆς βασιλείας θὰ ὑπάρχῃ κατεδαφισμένος ἐκ τοῦ σεισμοῦ, τὸν ὁποῖον θὰ φέρῃ ἡ μετασάλευσις.

— Αἶ, ὑπόθεσε ὅτι ὁ θρόνος ἔπεσε, καὶ μετ' αὐτοῦ ἡ βασιλεία, καὶ κατερράγη, θέλω ν' ἀκολουθήσω τὰς ἀπατηλάς σου, εἰκόνας, νὰ λαλήσω τὴν ἐμφαντικὴν σου διάλεκτον· ὑπόθεσε ὅτι κατεκριμνίσθῃ ἡ σκωληκόδρωτος ἐκ τῆς σαθρότητος βασιλεία, τί θὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῶν ἐρειπίων της;

— Ἡ ἐλευθερία.

— Ἀ! λοιπὸν οἱ Γάλλοι θὰ εἶνε ἐλεύθεροι;

— Ἀναπνεύκτως τοῦτο μίαν ἡμέραν θὰ γίνῃ.

— Ὅλοι ἐλεύθεροι;

— Ὅλοι.

— Καὶ λοιπὸν τότε θὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν Γαλλίαν τριάκοντα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ἐλευθέρων;

— Ναί, θὰ ὑπάρχουν.

— Καὶ μεταξὺ τῶν τριάκοντα αὐτῶν ἑκατομμυρίων ἐλευθέρων ἀνθρώπων, νομίζεις ὅτι δὲν θὰ εὐρεθῇ οὐδεὶς ἔχων ὀλίγον περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐγκέφαλον, ὅστις εὐμορφα εὐμορφα μίαν ἡμέραν νὰ δημεύσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῶν εἰκοσιεννέα ἑκατομμυρίων ἐννεακροσίων ἐννεήκοντα ἐννέα χιλιάδων καὶ ἐννεακροσίων ἐννεήκοντα ἐννέα συμπατριωτῶν του, διὰ ν' ἀποκτήσῃ αὐτὸς μόνον ὀλίγον πλειοτέραν παρ' ὅσῃν ἔχαιρεν ἐλευθερίαν; Ἐνθυμεῖσαι ἐκεῖνον τὸν σκύλον, τὸν ὁποῖον εἶχαμεν εἰς τὴν Μεδίνην καὶ ὅστις ἔτρωγε μόνος τὸ μέρος ὅλων τῶν ἄλλων;

— Ναί, ἀλλ' ἐνθυμεῖσαι καὶ σύ, διδάσκαλε, ὅτι ἠνώθησαν μίαν ἡμέραν καὶ οἱ καλοὶ σου οἱ ἄλλοι σκύλοι καὶ κατεσπάραξαν αὐτὸν τὸν ἕνα; τὸν ἐγώτιστῃν;

— Διότι ἐλείνοι ἦσαν σκύλοι, ἂν ὅμως ἦσαν ἄνθρωποι, νὰ ἰδῇς ὅτι δὲν θὰ ἔλεγον τίποτε.

— Καὶ λοιπὸν, διδάσκαλε, τὸν νοῦν τοῦ κυνὸς τὸν κάμνεις ἀνώτερον τοῦ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου;

— Ἀφοῦ ὑπάρχουν παραδείγματα ἀναρίθμητα.

— Καὶ εἰπέ μοι κἀνὲν τοιοῦτον παράδειγμα, εἰπέ μοι κἀνὲν ν' ἀκούσω.

— Ἰδοὺ! δὲν ἦτο, μοὶ φαίνεται, εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ὁ Αὐγουστος Καῖσαρ, καὶ εἰς τοὺς νεωτέρους ἕνας κἀποῖος Ὀλιβιέρος Κρόμβελ, οἵτινες ἐδάγκασαν λαίμαργως ὁ μὲν τὸν πλακοῦντα τὸν ρωμαϊκόν, ὁ δὲ τὸν ἀγγλικόν, χωρὶς ἐκεῖνοι, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀνῆκεν ὁ πλακοῦς, νὰ εἰπωσι ἡ πράξωσί τι μέγα κατὰ τῶν ἀρπάγων;

— Ἔστω! ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι θὰ ἀναφανῇ τοιοῦτος ἄνθρωπος, αὐτὸς βεβαίως θὰ ἦνε θνητός, αὐτὸς θ' ἀποθάνῃ μίαν ἡμέραν, καὶ πρὶν ἀποθάνῃ, θὰ προξενήσῃ καλὸν καὶ εἰς αὐτοὺς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους θὰ καταδυναστεύσῃ, διότι πάντοτε θὰ μεταβάλλῃ τὴν φύσιν τῆς ἀριστοκρατίας.

ἡναγκασμένος νὰ ὑποστηριχθῇ εἰς κᾶτι τι, θὰ προτιμήσῃ τὸ ἰσχυρότερον, δηλαδὴ τὸν λαόν. Εἰς τὴν ἰσότητά, ἥτις βιάζει πρὸς τὰ κάτω θὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν πρὸς τὰ ἄνω βιάζουσαν ἰσότητά. Ἡ ἰσότης δὲν ἔχει σταθερὸν βαθμόν, ἀλλ' ἀκολουθεῖ τὸ ὕψος τοῦ ἐγκαθιστῶντος αὐτήν. Λοιπὸν, ἀναβιβάζων τὸν λαόν θὰ καθιερώσῃ ἀρχὴν ἀγνωστον καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον. Ἡ ἐπανάστασις θὰ καταστήσῃ τοὺς Γάλλους ἐλευθέρους· ἡ προστασία νέου τινὸς Αὐγούστου Καίσαρος ἢ Κρόμβελ θὰ καταστήσῃ αὐτοὺς ἴσους.

Ὁ Ἀλτοτάς ἔδειξε ταραχὴν μετακινήθεις ἐπὶ τοῦ θρόνου του.

— Ὡ! τί ἀσυλλόγιστος εἶνε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, εἶπε· ἐνασχολήθητι εἴκοσι χρόνους τῆς ζωῆς σου ν' ἀναθρέψῃς ἓν παιδίον, νὰ τὸ μάθῃς ὅ,τι γνωρίζῃς, καὶ ἐπειτα αὐτὸ τὸ παιδίον, ἀφοῦ γενῇ τριακονταετής, νὰ σὲ λέγῃ· Οἱ ἄνθρωποι θὰ γενῶσιν ἴσοι!...

— Βεβαίως, ἴσοι θὰ γίνωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου.

— Καὶ ἐνώπιον τοῦ θανάτου, μωρὰ κεφαλὴ, ἐνώπιον τοῦ θανάτου, ὅστις εἶνε ὁ νόμος παντὸς νόμου, θὰ γίνωσιν ἴσοι ποτέ, ἐνῷ ὁ μὲν ἀποθνήσκει τριήμερος μόλις, ὁ δὲ ἑκατοντούτης; Ἰσοὶ ποτέ οἱ ἄνθρωποι, ἴσοι ποτέ, ἐνόσω δὲν δύνανται κατὰ τοῦ θανάτου τίποτε! Ὡ! τὸ ζῶν, τὸ κτήνος, ἀληθινά!

Καὶ ὁ Ἀλτοτάς κατεκλίνθη ἐπὶ τοῦ θρόνου του ὑπτίως, ὅπως γελάσῃ μετὰ πλειότερας ἀνέσεως, ἐνῷ ὁ Βάλαμος, σκυθρωπὸς καὶ σύννους, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν.

Ὁ Ἀλτοτάς τὸν ἠτένισε μετὰ οἴκτου.

— Λοιπὸν, εἶπεν, ἐγὼ εἶμαι ἴσος μὲ τὸν χειρῶνακτα, ὅστις τρώγει ἓνα κομμάτι ξηρὸν ψωμί, ἴσος μὲ τὸ βρέφος, τὸ ὅποιον θηλάζει τὴν τροφὴν αὐτοῦ, ἴσος μὲ τὸν κρονόληρον γέροντα, ὅστις τρέφεται μὲ γυλὸν καὶ κλαίει τὴν ἐξαμβλυνθεῖσαν ὄρασίν του.... Ὡ! πόσον ἀθλιὸς σοφιστὴς εἶσαι, πόσον ἀθλιὸς! Νὰ μὴ συλλαγίζῃσαι ἓν μόνον πρᾶγμα, ὅτι οἱ ἄνθρωποι τότε μόνον θὰ ἦναι ἴσοι ὅταν γίνωσιν ἀθάνατοι, διότι ἀφοῦ γίνωσιν ἀθάνατοι θὰ εἶνε θεοί, καὶ μόνοι οἱ θεοὶ δύνανται νὰ εἶνε ἴσοι!

— Ἀθάνατοι! ἐπιθύρῃσεν ὁ Βάλαμος, ἀθάνατοι! χίμαιρα.

— Χίμαιρα! ἀνέκραξεν ὁ Ἀλτοτάς, χίμαιρα! ναι, χίμαιρα, καθὼς νομίζεται σήμερον χίμαιρα καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ αἵματος, χίμαιρα, καθὼς τὸ μαγνητητικὸν ρεῦμα, χίμαιρα, καθὼς πᾶν ὅ,τι ἐρευνᾶται καὶ δὲν ἀνεκαλύφθη μὲν εἰσέτι, μέλλει δὲ μίαν ἡμέραν ν' ἀνακαλυφθῇ. Ἀλλὰ σκόλλισε μετ' ἐμοῦ τὸν κονιορτὸν τῶν κόσμων, ἀνοιξε νὰ φανοῦν εἰς τὸ μέσον αὐτὰ τὰ στρώματα, ἅτινα κεῖνται τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου καὶ περιστῶσιν ἕκαστον καὶ ἓνα πολιτισμόν, καὶ ἐντὸς τῶν στρωμάτων αὐτῶν τῶν ἀνθρωπίνων, ἐντὸς τῶν βασιλείων ὅλων τῶν κατεστραμμένων, ἐντὸς ὅλων αὐτῶν τῶν σειρῶν τῶν αἰώνων, τὰς ὁποίας κόπτει ὡς φελίδας ἡ μάχαιρα τῶν μεταγενεστέρων ἐξερευνητῶν, εἰπέ μοι τί ἀναγινώσκεις; ἀναγινώσκεις, ὅτι εἰς πᾶσαν ἐποχὴν οἱ ἄνθρωποι ἐζήτησαν ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ζητῶ καὶ ἐγὼ ὑπὸ τὰ διάφορα ὀνόματα τῆς βελτιώσεως, τοῦ καλοῦ, τῆς τελειοποιήσεως. Καὶ πότε ἀνέρευνῶσιν αὐτό; Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὀμήρου, καθ' ἣν οἱ ἄνθρωποι ἔζων διακόσια ἔτη, εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν πατριαρχῶν, καθ' ἣν ἔζων ὀκτὼ αἰῶνας. Δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸ εὕρωσιν αὐτὸ τὸ καλόν, αὐτὴν τὴν βελτίωσιν, τὴν τελειοποίησιν, διότι ἂν εὕρισκον αὐτό, αὐτὸς ὁ κόσμος ὁ παρηχημακὺς,

αὐτὸς ὁ κόσμος θὰ ἦτο νεοτευχῆς καὶ ροδοδάκτυλος ὡς ἡ αὐγή. Ἐξ ἐναντίας τὴν σήμερον εἶνε ἀθλιότης, πτώμα, σκωλήκων δυσωδία. Ποθεῖνόν εἶνε ἡ ἀθλιότης; εὐμορφον εἶνε τὸ πτώμα; καλὴ εἶνε ἡ σκωλήκων δυσωδία;

— Αἶ, καλὰ! εἶπεν ὁ Βάλλασμος ἀπαντῶν πρὸς τὸν γέροντα, ὃν διέκοψε μικρὸς τις ξηρόβηξ, αἶ, καλὰ! λέγεις, ὅτι οὐδεὶς ἀκόμη ἐφεῦρεν αὐτὸ τὸ ἀλεξιτήριον τὸ ζωουργόν. Ἄλλ' ἐγὼ πάλιν σὲ λέγω, ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐφευρεθῇ τοιοῦτον πρᾶγμα. Ὁμολόγησε πρὸς Θεοῦ.

— Ἀνόητε! κάνεις δὲν τὸ ἐφεῦρεν, ἀρα δὲν θὰ τὸ ἐφεῦρη κάνεις; Τότε λοιπὸν τί λέγεις περὶ τῶν ὅσων καθημερινῶς ἀνακαλύπτονται, πρότερον ἀδυνάτων φαινομένων, ὡς ἄγνωστα; Μήπως νομίζεις, ὅτι ὅσα πράγματα ἀνακαλύπτονται εἶνε νέα; Ὁχι, ἀλλ' εἶνε πράγματα, λησμονημένα, τὰ ὅποια εὐρίσκουσιν ἐκ νέου. Καὶ διατί τὰ πράγματα ἀφ' ὧν ἀπαξ ἀνακαλυφθῶν λησμονοῦνται πάλιν; Διότι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶνε βραχεία καὶ πᾶς ἐφευρέτης δὲν προφθάνει νὰ τελειοποιήσῃ τὸ ἐφευρισκόμενον. Εἰκοσάκις ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἐφεύρωσιν ἄλλοι αὐτὸ τὸ ἰδικόν μου ἀλεξιτήριον. Νομίζεις, ὅτι ὁ ἡμίθεος ἐκεῖνος Ἀχιλλεύς, ὅστις ἦτο εἰς μόνην τὴν πτέρναν τρωτός, εἶνε μῦθος; Ὁχι, ὁ Ἀχιλλεύς ἦτο μαθητὴς τοῦ Χείρωνος, καθὼς εἶσαι σὺ μαθητὴς ἐμοῦ. Χείρων σημαίνει χειρότερος ἢ ὑπέρτερος¹. Ὁ Χείρων ἦτο σοφός τις, τὸν ὁποῖον περιστῶσιν ὑπὸ τὸ σχῆμα κενταύρου, διότι ἡ ἐπιστήμη ἐχάρισεν εἰς τὸν ἀνθρώπον αὐτὸν τὴν δύναμιν καὶ ὠκυποδίαν τοῦ ἵππου. Αἶ, καλὰ! καὶ ἐκεῖνος ὡσαύτως εἶχε σχεδὸν ἀνακαλύψει τὸ ἀλεξιτήριον τῆς ἀθνασίας. Ἰσως δὲν θὰ ἔλειπε καὶ εἰς ἐκείνον ἄλλο, παρὰ καθὼς τώρα καὶ εἰς ἐμέ, αἱ τρεῖς σταγόνες τοῦ αἵματος, τὸ ὁποῖον δὲν θέλεις νὰ μοὶ φέρῃς. Ἡ ἔλλειψις αὐτῶν τῶν τριῶν σταγόνων συνέτεινεν, ὥστε ὁ Ἀχιλλεύς νὰ μείνῃ τρωτός εἰς τὴν πτέρναν· ὁ θάνατος εὗρε πορείαν, εἰσεχώρησε. Ναί, ναι, τὸ ἐπαναλαμβάνω· ὁ Χείρων, ὁ ἐγκυκλοπαιδικὸς ἀνθρωπος, ὁ ἀνθρωπος ὁ ὑπέρτερος, ὁ Χείρων, ἄλλος δὲν εἶνε, εἰμὶ ἄλλος τις Ἀλτοτάς, ἐμποδισθεὶς ὑπ' ἄλλου τινὸς Ἀσσαράτ, ὅπως συμπληρώσῃ τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐσωζε ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα, ἀπολυτρῶν αὐτὴν ἐκ τῆς θεικῆς ἀρᾶς. Τί ἀπαντᾷς λοιπὸν πρὸς ταῦτα;

— Λέγω, ἀπεκρίθη ὁ Βάλλασμος κλονισθεὶς ὀφθαλμοφανῶς εἰς τὰς πεποῦθησεις του, λέγω, ὅτι ἔχω καὶ ἐγὼ τὸ ἔργον μου, καθὼς σὺ, ἔχεις τὸ ἰδικόν σου. Ἄς ἐνασχολῇται λοιπὸν ἕκαστος εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπιχειρήματος του, διατρέχων μόνος τοὺς κινδύνους του. Διὰ νὰ συνεργήσω μετὰ σοῦ εἰς ἔγκλημα, δὲν τὸ κάμνω ποτέ.

— Εἰς ἔγκλημα!

— Βεβαίως, καὶ τί ἔγκλημα! ἐξ ἐκείνων, διὰ τὰ ὅποια τρέχει ἔπειτα κατόπιν σου ὕλακτων ὀλόκληρος λαός· ἔγκλημα διὰ τὸ ὁποῖον σὲ ἀναβιβάζουν εἰς τὰ ἀνθρωποσφαγεῖα ἐκεῖνα, ἐκ τῶν ὁποίων δὲν ἠδυνήθη εἰσέτι νὰ διασώσῃ ἡ ἐπιστήμη σου, οὐδὲ τοὺς ὑπερτέρους τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲ τοὺς χείρονας.

Ὁ Ἀλτοτάς ἐπληξεν διὰ τῶν δύο ξηρῶν χειρῶν του τὸ μάρμαρον τῆς πρὸ αὐτοῦ τραπέζης.

— Στάσου, στάσου, εἶπε, μὴν εἶσαι εὐήθης καὶ ταῦτοχρόνως φιλάνθρωπος, διότι δὲν ἐβδελύχθην εἰς τὸν κόσμον ἄλλα ὄντα τόσον, ὅσον τοὺς τιοῦτους ἀνθρώπους. Ἐλθέ νὰ συνδιαλεχθῶμεν ὀλίγον περὶ νόμου, περὶ τοῦ

1. Εἰς τὴν διπλὴν ταύτην σημασίαν τῆς λέξεως σφάλλεται βεβαίως ὁ συγγραφεύς.

κτηνώδους καὶ ἀνοήτου νόμου, τὸν ὁποῖον συνέταξαν ζωα, καθὼς εἶσαι σύ, διότι τρέμουν διὰ μίαν σταγόνα αἵματος καὶ ἔπειτα χύνουν χαιμάρρους αἱμάτων εἰς τὰς πλατείας τῶν πόλεων, καθὼς καὶ εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης. Ἐλθέ περὶ τοῦ νόμου σου τούτου νὰ εἰπωμεν ὀλίγα, ἂν ἀγαπᾷς.

— Λέγε· σὲ ἀκούω, ἀπήντησεν ὁ Βάσσαμος.

— Ἐχεις κἀνένα κἀλαμον, κἀμμίαν μολυβδίδα διὰ νὰ κἀμωμεν μικρὸν τινα λογαριασμόν;

— Δὲν μᾶς χρειάζεται κἀλαμος, ὑπολογίζω ἐνδομύχως, λέγε.

— Ἀ!... Τώρα σὺ λέγεις... νὰ καταστρέψῃς τὸ ὑπουργεῖον, νὰ καταλύσῃς τὰς βουλὰς... νὰ τὰ κἀμῃς αὐτὰ ὅλα· ἐμβαίνουν ἔπειτα δικασταὶ παράνομοι, τοὺς κρημνίζεις δι' ἐπαναστάσεως, ρίπτεις χαμαὶ τὴν μοναρχίαν, ἀφίνεις καὶ ἐγκαθιδρύεται εἰς τὸν τόπον τῆς εἰς προστατῆς, καὶ ρίπτεις καὶ τὸν προστατὴν. Ἡ ἐπανάστασις θὰ σὲ δώσῃ τὴν ἐλευθερίαν, ἡ προστασία τὴν ἰσονομίαν. Λοιπὸν, ἀφοῦ οἱ Γάλλοι γίνωσιν ἐλεύθεροι καὶ ἴσοι, τὸ ἔργον σου πεπληρωται. Πῶς; δὲν λέγεις αὐτό;

— Ναί, αὐτὸ λέγω· καὶ τὸ βλέπεις σὺ αὐτὸ ἀδύνατον;

— Ἐγώ; ἐγὼ λέγω ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἀδύνατον πρᾶγμα κἀνέν. Τὸ βλέπεις ἐκ τῶν ἔργων μου.

— Λοιπὸν;

— Περίμενε· πρῶτον μὲν ἡ Γαλλία δὲν εἶνε ὡς ἡ Ἀγγλία, ὅπου ἔκαμαν πᾶν ὅ,τι θέλεις νὰ κἀμῃς σύ, πιθηκιστὰ· ἡ Γαλλία δὲν εἶνε γῆ ἀπονησομένη, ὅπου δύναται τις καὶ τὰ ὑπουργεῖα νὰ κρημνίσῃ, καὶ τὰς βουλὰς νὰ καταλύῃ, καὶ παρανόμους νὰ ἐγκαθιδρύῃ δικαστάς, καὶ ἀποστασίας νὰ ὑποθάλπῃ καὶ ἐπαναστάσεις ν' ἀνάπτῃ, καὶ μοναρχίας νὰ καταστρέφῃ, καὶ προστασίας νὰ ἐγκαθιδρύῃ, καὶ προστατάς νὰ παραγκωνίσῃ, χωρὶς ν' ἀναμιγνύεται κἀνέν ἄλλο ἔθνος εἰς τὰς πράξεις ταύτας. Ἡ Γαλλία εἶνε συγκεκολλημένη μετὰ τῆς Εὐρώπης, καθὼς τὸ ἦπαρ μετὰ τὰ ἐντόσθια τοῦ ἀνθρώπου. Ἐχει ρίζας εἰς ὅλους τοὺς λαούς· δοκιμάζεις ν' ἀποσπάσῃς τὸ ἦπαρ ἐκ τῆς μεγάλης ταύτης μηχανῆς, τὴν ὁποίαν ὀνομάζουσιν ἡπειρον εὐρωπαϊκὴν, ὁμῶς εἰκοσι, τριάκοντα, τεσσαράκοντα ἴσως ἐνιαυτοὶ θὰ παρέλθουν καὶ ὅλον τὸ σῶμα θὰ ταράσσεται ἀκόμη· ἀλλ' ἐγὼ ὑποθέτω εἰκοσι μόνον ἔτη, πολλὰ σὲ φαίνονται; ἀποκριθῇτι, σοφώτατε ἄνερ!

— Ὅχι, εἰκοσὶν ἔτη, δὲν εἶνε πολλὰ, εἶπεν ὁ Βάσσαμος, μάλιστα ὀλίγα.

— Αἶ, καλὰ, ἐγὼ εὐχαριστοῦμαι. Εἴκοσιν ἔτων πόλεμος, μάχη πεισματώδης, θανατηφόρος, ἀδιάκοπος, ἃς ἴδωμεν· ἐγὼ ὑπολογίζω διακοσίας χιλιάδας νεκρῶν κατ' ἔτος, καὶ δὲν εἶνε πολλοί, ὅταν πολεμοῦν ταυτοχρόνως καὶ εἰς Γερμανίαν, καὶ εἰς Ἰταλίαν, καὶ εἰς Ἰσπανίαν, τίς οἶδε! Διακόσιαι χιλιάδες ἀνθρώπων κατ' ἔτος, ἐντὸς εἰκοσι ἔτων, γίνονται τέσσαρα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων· ἂν ὑπολογίσωμεν δ' ἕκαστον ἀνθρώπον δεκαεπτὰ λίτρας αἵματος, τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον, γίνεται τὸ αἷμα... πόσον γίνεται; λογάρισε νὰ ἴδῃς· βάλε 17 πολλαπλασιαζόμενον διὰ τοῦ 4... γίνεται... τί γίνεται; ἐξήκοντα ὀκτὼ ἑκατομμύρια λίτρων αἷμα πρέπει νὰ χυθῇ διὰ νὰ φθασῃ εἰς τὸν σκοπὸν σου. Ἐγὼ σοῦ ζητῶ τρεῖς σταλαγμούς. Λέγε τώρα, τίς εἶνε ὁ ἄφρων, ὁ αἰμοχαρὴς, ὁ ὠμὸς ἐξ ἡμῶν τῶν δύο; Λέγε· δὲν ἀπαντᾷς;

— Σοὶ ἀπαντῶ, διδάσκαλε, πῶς ὅχι· τρεῖς σταλαγμοὶ αἵματος εἶνε τίποτε ἂν ἦσο βέβαιος ὅτι θὰ ἐπετύγχανες.

— Καὶ σὺ, σὺ ὅστις χύνεις ἐξήκοντα ὀκτὼ ἑκατομμύρια λίτρων, εἶσαι

βέβαιος ; λέγε· ἐγέρθητι ὀρθίος καὶ μὲ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους σου ἀποκρίθητι ἂν δύνῃσαι : «Διδάσκαλε, ναί, μὲ τὰ τέσσαρα ταῦτα ἑκατομ-
μύρια πτωμάτων ἐγγυῶμαι τὴν εὐημερίαν τῆς ἀνθρωπότητος».

— Διδάσκαλε, εἶπεν ὁ Βάλαμος πρὸς ὑπεκφυγὴν τῆς ἀπαντήσεως, ἄλ-
λας, σὲ ἱκετεύω, ἄλλας ὁμιλίας.

— Ἄ ! δὲν ἀπαντᾷς, δὲν ἀπαντᾷς, ἀνέκραξε θριαμβευτικῶς ὁ Ἀλτοτάς.

— Ὑπάρχουν δυσκολίαι, ἀναμφιβόλως, εἶπεν ὁ Ἀσσαράτ' ἄλλ' ἐπειδὴ
ὕπάρχουν δυσκολίαι δὲν πρέπει νὰ μένωμεν ἀνδρανεῖς.

— Λοιπὸν αὐτὰς τὰς δυσκολίας, ἂν ἤθελες, τὰς ἐνίκας, καὶ ταχέως
μάλιστα.

— Δὲν τὸ πιστεύω, διδάσκαλε.

— Δὲν τὸ πιστεύεις ;

— Ὅχι.

— Στάσου· πιστεύεις εἰς τὸν θάνατον ;

— Πιστεύω εἰς πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει. Ὁ θάνατος λοιπὸν ὑπάρχει.

Ὁ Ἀλτοτάς ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Ὁ θάνατος λοιπὸν ὑπάρχει, εἶπε· τοῦτο δὲν τὸ ἀρνεῖσαι ποσῶς.

— Εἶνε πρᾶγμα ἀναμφισβήτητον.

— Εἶνε πρᾶγμα ἀτελεύτητον, ἀναπόφευκτον, πῶς ;

— Ὡ ! ναί, διδάσκαλε, ἀναπόφευκτον, ἀτελεύτητον.

— Καὶ ὅσῃς βλέπης πτώμα νεκροῦ, ἰδρῶς περιχέει τὸ μέτωπόν σου,
λύπη κατακυριεύει τὴν καρδίαν σου.

— Ἰδρῶς δὲν περιχέει τὸ μέτωπόν μου, διότι ἐξφκειώθην μὲ ὅλας τὰς
ἀνθρωπίνους συμφοράς, οὐδὲ τὴν καρδίαν μου κυριεύει λύπη, διότι ὀλίγον
νομίζω τὴν ζωὴν, ἀλλ' ὅσῃς βλέπω νεκροῦ πτώμα λέγω κατ' ἐμαυτὸν :
«Θάνατε ! θάνατε ! εἶσαι ἰσχυρὸς ὡς ὁ Θεός ! βασιλεύεις κυριαρχικῶς, ὦ
θάνατε ! καὶ οὐδεὶς κατισχύει σου !»

Ὁ Ἀλτοτάς ἤκουσε τὸν Βάλαμον ἐν σιωπῇ· ἀφοῦ δὲ ὁ μαθητὴς ἔπαυσε
νὰ ὁμιλῇ, ὁ γέρον ἐρρίψε μεδιῶν ἐν βλέμμα περὶ αὐτὸν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του
ἀνεπαύθησαν πρὸς τινα γωνίαν τοῦ δώματος, ἐνθα ἐκοίτετο ἐπὶ τινων ἀχύ-
ρων ταλαίπωρος κύων τις μέλας, μείνας αὐτὸς μόνος ἐκ τῶν δύο ἄλλων
συναδέλφων του, τοὺς ὁποίους ἔφερον ὁ Βάλαμος εἰς τὸν Ἀλτοτάς, διὰ
τὰ πειράματά του.

— Λάβε τὸν σκύλον ἐκεῖνον, εἶπεν ὁ Ἀλτοτάς πρὸς τὸν Βάλαμον, καὶ
φέρε τον ἐπὶ τῆς τραπέζης ταύτης.

Ὁ Βάλαμος ὑπήκουσεν. Ἐπορεύθη πρὸς τὸν μέλανα κύνα καὶ λαθὼν
ἔφερον αὐτὸν ἐπὶ τοῦ μαρμάρου.

Τὸ ζῶον, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζέ τις ὅτι προησθάνθη τὴν τύχην του, ἤρχισε
νὰ ὀλολύζῃ καὶ νὰ τινάσσεται, μόλις ἠσθάνθη τὴν ἐπαφὴν τοῦ μαρμάρου.

— Λοιπὸν, ἀφοῦ πιστεύεις εἰς τὸν θάνατον, πιστεύεις ἀναμφιβόλως καὶ
εἰς τὴν ζωὴν· ἠρώτησεν ὁ Ἀλτοτάς.

— Ἐννοεῖται.

— Ἰδοὺ αὐτὸς ὁ σκύλος· εἶνε ζωντανός, μὲ φαίνεται, πῶς ;

— Ναὶ βεβαίως, ἀφοῦ μάλιστα φωνάζει, καὶ δέρεται, καὶ φοβεῖται.

— Τί ἄσχημον πρᾶγμα εἶνε οἱ μαῦροι σκύλοι ! ἄλλοτε νὰ φροντίσης νὰ
μοῦ φέρῃς ἄσπρους.

— Ὡὰ προσπαθήσω.

— Ἄ! λοιπὸν εἶπομεν ὅτι ὁ σκύλος οὗτος εἶνε ζωντανός! Γαύγισε, μικρό, προσέθηκεν ὁ γέρων μὲ τὸν πένθιμον γέλωτά του, γαύγισε διὰ νὰ πεισθῇ ὁ κύριος Ἀσσαράτ ὅτι εἶσαι ζωντανός.

Καὶ ἤγγισε τὸν κύνα διὰ τοῦ δακτύλου εἰς μυῶνά τινα, ὁ δὲ κύων πάραυτα ἐξέφερεν ὑλακὴν, μᾶλλον ἢ οἰμωγὴν.

— Καλὰ, φέρε τώρα τὸν κρυστάλλινον ἐκεῖνον κώδωνα· αὐτόν· σκέπασον διὰ τοῦ κώδωνος αὐτοῦ τὸν σκύλον. Ἀληθῶς ἐλησμόνησα νὰ σ' ἐρωτήσω εἰς ποῖον θάνατον πιστεύεις περισσότερον;

— Δὲν καταλαμβάνω, διδάσκαλε, τί ἐννοεῖς· πᾶς θάνατος εἶνε θάνατος.

— Πολὺ καλὰ, καὶ ἐγὼ εἶμαι σύμφωνος μετὰ σοῦ ὡς πρὸς τοῦτο. Λοιπὸν! ἀφοῦ πᾶς θάνατος εἶνε θάνατος, κένωσον, Ἀσσαράτ, τὸν κώδωνα ἐκ τοῦ ἀέρος του.

Ὁ Βάλαμος ἔστρεψε τροχὸν τινα τῆς μηχανῆς, ἐφ' ἣν ἐκάθητο ὁ κύων ὑπὸ τὸν κώδωνα, καὶ ἀπερρόφησεν ὅλον τὸν ὑπὸ τὸ κρύσταλλον ἀέρα· τὸ ζῶον, στερούμενον βαθμὴδὸν τῆς πνοῆς, κατ' ἀρχὰς ἐφάνη ἀνυσηχοῦν, εἴτα ἔστρεφεν ἔνθεν καὶ ἔνθεν τὴν κεφαλὴν, ὡς εἰ ἐζήτει τι, ἐξέσε διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν τὸ ἔδαφος, ἀνήγειρε τὸ ρύγχος, ἀνέπνευσε μετὰ κόπου καὶ θορύβου, καὶ τέλος ἔπεσεν ἄπνουν, ἐξοιδημένον, ἄψυχον.

ΚΓ'

Τὸ ἀλεξιτήριον τῆς ζωῆς.

[Συνέχεια]

— Ἴδου ὁ σκύλος νεκρὸς ἀπὸ ἀποπληξίας, πῶς; εἶπεν ὁ Ἀλτοτάς· ὥρατος θάνατος, ὅστις δὲν προξενεῖ πολὺν ἄγωνίαν.

— Ναί.

— Εἶνε νεκρός;

— Βεβαίως νεκρός.

— Σὺν νὰ μὴ σὲ βλέπω, Ἀσσαράτ, ἐντελῶς πεπεισμένον.

— Τί λόγος! ἐξ ἐναντίας.

— Μολαταῦτα, ἐγὼ θέλω νὰ τὸν θανατώσω δῖς, πρὸς πλειοτέραν σου βεβαιότητα. Ἀφαίρεσον τὸν κώδωνα.

Ὁ Ἀσσαράτ ἀφῆρεσε τὸ κρυστάλλινον ἐκεῖνο κάλυμμα, ὁ κύων δὲ ἐκινήθη ποσῶς· οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν κεκλεισμένοι, ἡ καρδιά του ἔπαυσε νὰ πᾶλλῃ.

— Λάβε τὸ μαχαίριον αὐτὸ καὶ πρόσεξε, μόνον τὸν λάρυγγά του ν' ἀφήσῃς ἀπείρακτον, τὸν δὲ σπόνδυλον διαχώρισέ τον.

— Ἔστω, ἄς σὲ ὑπακούσω.

— Καὶ ἐνταυτῷ διὰ ν' ἀποτελειώσῃς τὸ δυστυχὲς ζῶον, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἤθελεν εἰσέτι διατηρεῖ τὴν ἐλαχίστην ζωὴν, ἀπῆντησεν ὁ Ἀλτοτάς.

Ὁ Βάλαμος διεχώρισε πραγματικῶς διὰ τῆς μαχαίρας τὸν σπόνδυλον τοῦ ζώου, δύο σχεδὸν δακτύλους κατωτέρω τοῦ νοτιαίου μυελοῦ· ἡ νοίχθη δὲ πληγὴ πλατεῖα καὶ αἱματηρά.

Τὸ ζῶον, ἢ μᾶλλον τὸ πτώμα τοῦ ζώου, ἔμεινεν ἀκίνητον.

— Ἦτον ἀληθῶς νεκρὸν τὸ ταλαίπωρον ζῶον ἰδοῦ, οὐδ' ἐσάλευσεν ὑπὸ τὴν μάχαιρά σου, Ἀσπαράτ. Εἶπες ὅτι οὐδὲν κατισχύει κατὰ τοῦ θανάτου. Οὐδεὶς δύναται ν' ἀποδώσῃ τὴν ζωὴν, ἀλλ' οὐδὲ τὰ φαινόμενα κἂν τῆς ζωῆς εἰς τὸ νεκρὸν τοῦτο κτῆνος.

— Οὐδεὶς, πλὴν τοῦ Θεοῦ.

— Ναί, ἀλλ' ὁ Θεός, δὲν τὸ κάμνει οὔτε αὐτός, διότι δὲν εἶνε ἀσυνεπής εἰς τὰ διατεταγμένα του. Ὅταν ὁ Θεὸς θανατώνῃ, ἐπειδὴ αὐτὸς εἶνε ἡ ἀπειρος σοφία, ἔχει λόγον ἢ ὠφέλημά τι καὶ διὰ τοῦτο στέλλει τὸν θάνατον. Ἡ φύσις ἔχει συμφέρον ἐντὸς τοῦ θανάτου... Ἀλλὰ τί θὰ ἔλεγες, Ἀσπαράτ, ἂν αὐτὸς τώρα ὁ σκύλος ἤνοιγε τὸν ὀφθαλμὸν του καὶ σ' ἐβλεπεν;

— Θὰ ἐθαύμαζα πολὺ, διδάσκαλε, ἀπήντησεν ὁ Βάλσαμος μειδιῶν.

— Ἄ, θὰ ἐθαύμαζες πολὺ; Λοιπὸν σὲ εὐχαριστῶ!

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ γέρον ἔσυρε πλησίον τοῦ κυνὸς ἄλλην τινὰ μηχανήν, συγκειμένην ἐκ πετάλων μεταλλικῶν, διακεχωρισμένων ἀπ' ἀλλήλων διὰ τμημάτων ἐκ μαλλίνου ὑφάσματος· τὸ μέσον τῆς μηχανῆς ἐβαπτίζετο εἰς κρᾶμα τι ἐξ ὕδατος ὀξευειδοῦς, αἱ δὲ ἄκραι, ἡ αἱ πόλοι, ὡς ὀνομαζοῦσιν αὐτάς, ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ σκαφιδίου.

— Τίνα ἐκ τῶν δύο ὀφθαλμῶν θέλεις ν' ἀνοιξῇ;

— Τὸν δεξιόν.

Αἱ δύο ἄκραι τῆς μηχανῆς συνεκεντρώθησαν ἐπὶ μυῶνός τινος τοῦ λαιμοῦ τοῦ ζώου.

Πάραυτα τὸ δεξιὸν ὄμμα τοῦ κυνὸς ἠνέωχθη καὶ ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν Βάλσαμον, ὅστις καὶ ὠπισθοχώρησε περιδεής.

— Θέλεις τώρα νὰ μεταβῶμεν καὶ εἰς τὸ στόμα τοῦ ζώου;

Ὁ Βάλσαμος δὲν ἀπήντησεν, ὡς κατεχόμενος ὑπὸ θάμβους.

Ὁ Ἀλτοτάς ἤγγισεν ἄλλον τινὰ μυῶνα, καὶ ἀντὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὅστις ἔκλεισε πάλιν, ἠνέωχθη τὸ στόμα καὶ ἐφάνησαν οἱ ὀδόντες τοῦ νεκροῦ κυνὸς ἔφρισσον δὲ τὰ χεῖλη του ὡς εἰ ἐζῆ.

Ὁ Βάλσαμος δὲν κατάρθρωσε νὰ κρύψῃ τὸ δέος, τὸ ὅποιον ἡσθάνθη εἰς τὴν θέαν ταύτην.

— Παράδοξα! παράδοξα! εἶπε.

— Παρατηρεῖς πόσον μικρὸν πρᾶγμα εἶνε ὁ θάνατος; εἶπεν ὁ Ἀλτοτάς, ἀφοῦ ἐν γερόντιον ὥσάν ἐμέ, τὸ ὅποιον αὔριον ἢ μεθαύριον θὰ θερισθῇ ὑπ' αὐτοῦ, τὸν ἀσπλαγῶ ἐκ τῆς ἀπαρθεάτου ὁδοῦ του;

Καὶ βαλὼν ὄξυν καὶ αἰφνίδιον γέλωτα, νευρικόν,

— Πρόσεξε, Ἀσπαράτ, πρόσεξε, εἶπεν ἰδοῦ ὁ νεκρὸς σκύλος τώρα θὰ ἐγερθῇ καὶ θὰ σὲ καταδιώξῃ· πρόσεξε.

Τρόντι, ὁ κύων μὲ τὸν κεκομμένον λαιμόν, μὲ τὸ στόμα κεκηνὸς καὶ τὸ ὄμμα σπασμωδοῦν, ἀνηγέρθη ἐπὶ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ ποδῶν διὰ μίαν, καὶ ἔχων κρεμαμένην φοικιδῶς τὴν κεφαλὴν, ἔκαμὲ τινὰς κινήσεις ἀτάκτους.

Ὁ Βάλσαμος ἡσθάνθη ἀνορθουμένην τὴν κόμην αὐτοῦ ἰδρῶς περιέχυσε τὸ μέτωπόν του ἔσπευσε πρὸς τὴν καταπακτὴν καὶ ἡτοιμάσθη νὰ κατέλθῃ πρὸς τὰ κάτω ἐὰν ἔβλεπε νὰ ἐξηκολουθῇ ἡ καταδιώξις.

Πάραυτα τὸ πτώμα, ὡς παῦσαν νὰ ἔχῃ συγκιωνίαν μετὰ τῆς γαλβανικῆς στήλης, ἐπανεπέσεν ἀκίνητον ὡς πρότερον.

— Καὶ τοῦτο, Ἀσπαράτ, εἶπεν ὁ γέρον, διὰ νὰ μάθῃς ὅτι δύναται τις

νὰ ἐπιτύχη τὸ ποθοῦμενον, διότι ἰδοὺ τὸ πρῶτον βῆμα ἔγινε. Τί λοιπὸν μέγα πρᾶγμα εἶνε νὰ παρατείνη τις τὴν ζωὴν, ἀφοῦ τὸν θάνατον κατωρθώσαμεν ν' ἀναιρῶμεν;

— Ἀλλὰ, ἐπέφερον ὁ Βάσκαμος, δὲν εἶνε ἀκόμη βέβαιον τοῦτο· διότι ἡ ζωὴ, τὴν ὁποίαν ἔδωκες πρὸς στιγμὴν εἰς τὸ ζῶον εἶνε ζωὴ τεχνητὴ.

— Ἀς ἔχωμεν ἡμεῖς καιρὸν καὶ εὐρίσκομεν καὶ τὴν φυσικὴν ζωὴν.

— Ἦθελα νὰ γνωρίζω ἂν ἐπετυγχάνες τὴν κατασκευὴν τοῦ ζωουργοῦ ἀλεξιτηρίου σου, καὶ ἐπότιζες τὸν σκύλον τοῦτον ἐξ αὐτοῦ, θὰ ἀνέζη αὐτός διὰ παντός;

— Ἐννοεῖται.

— Καὶ ἂν ἐνέπιπτεν αὐτὸ τώρα τὸ ζῶον εἰς τὰς χεῖρας ἐνὸς ἄλλου περαματιστοῦ ὡς σέ, καὶ αὐτός ὁ πειραματιστής τὸ ἔσφαζεν; Ἐμποδίζει τὸ ἀλεξιτηρίόν σου μίαν πέτραν νὰ πέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διαβάτου τινός, μίαν σφαῖραν νὰ διατρύψῃ στρατιώτην τινὰ διαμπαξί, ἕνα ἵππον νὰ χύσῃ διὰ λακτισματος τὰ ἔντερα τοῦ ἱππέως του;

— Ἴδὲ λογικὴν! ἰδὲ λογικὴν! Ὅχι, βεβαίως· οὐδὲ τὴν πέτραν, οὐδὲ τὴν σφαῖραν, οὐδὲ τὸ λακτίσμα θὰ δύνασται ν' ἀποφύγωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἐνὸς ὅπου ὑπάρχουν πέτραι, πυροβόλα καὶ ἵπποι λακτιζόντες.

— Ἀλλὰ τοὺς νεκροὺς θὰ δύνασαι νὰ τοὺς ἀναστήσης;

— Πρὸς στιγμὴν, καί· διὰ παντός ὅμως ὅχι· ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο νὰ εὕρω πρῶτον τὸ μέρος, ὅπου κατοικεῖ ἡ ψυχὴ, πρᾶγμα πολλῶν χρόνων σπουδῆν ἀπαιτοῦν· ἀλλ' ἐμποδίζω τὴν ψυχὴν ταύτην νὰ ἐξέρχεται τοῦ σώματος διὰ τῆς ἐπιφερομένης πληγῆς.

— Πῶς;

— Κλείων ἀμέσως τὴν πληγὴν.

— Καὶ ἂν ἀκόμη διὰ τῆς πληγῆς ἐκόπη ἀρτηρία;

— Ἀναμφιβόλως.

— Ἀ, αὐτὸ χρήζει ἀποδείξεως.

— Ἀποδείξιν θέλεις; ἰδοὺ, παρατήρησε, εἶπεν ὁ γέρον.

Καὶ πρὶν ὁ Βάσκαμος προφθάσῃ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, ὁ Ἀλτοτὰς ἐκέντησεν τὸν ἀριστερὸν βραχίονα διὰ νυστερίου τινός.

Τόσον δ' ὀλίγον αἷμα ἔμενεν εἰς τὰς φλέβας τοῦ γέροντος, καὶ τόσον βραδέως ἐκυκλοφόρει τὸ αἷμα τοῦτο, ὥστε παρῆλθον ἱκαναὶ στιγμαὶ μεχρὶ σου ἀνέλθῃ εἰς τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀνῆλθε καὶ ἔρρευεν ἐκ τῆς ἀνεωχθείσης ὀπῆς.

— Ἐτρυπήθης βαθέως! εἶπεν ὁ Βάσκαμος.

— Ἀφοῦ εἶσαι ὡς ὁ Θωμᾶς δύσπιστος, ψηλάφησε λοιπὸν καὶ μάθε.

Ἐλαβε μικράν τινὰ φιάλην πλησιόθεν καὶ ἐπέσταξε ρανίδας τινὰς ἐπὶ τῆς πληγῆς.

— Παρατήρησε, εἶπε.

Τότε πρὸ τοῦ μαγικοῦ ἐκείνου ὕγρου, τὸ αἷμα ἐσταμάτησε, ἡ σὰρξ συνεσφίγγθη κλείουσα τὴν φλέβα καὶ τὸ τραῦμα κατέστη λεπτὸν ὡς κέντημα βελόνης, ὥστε ὁ ρευστὸς αὐτός ἱστός, τὸν ὁποῖον ὀνομάζομεν αἷμα, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐκχυθῇ.

— Αἶ, Ἀσσαράτ, τί λέγεις καὶ διὰ τοῦτο; καὶ αὐτὸ ἰδική μου ἀνακάλυψις εἶνε.

— ὦ, διδασκαλε, τφόντι εἶσαι ὁ πάντων ἀνθρώπων σοφώτατος.

— Δηλαδή, ἂν δὲν ἐνίκησα ὀλοτελῶς τὸν θάνατον, τῷ ἐπέφερα ὅμως καιρίαν πληγὴν. Παρατηρεῖς, νιέ μου, τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἔχει ὅσῳ εὐθραυστα· λοιπὸν θὰ καταστήσω τὰ ὅσῳ ταῦτα δυνατὰ ὡς τὸν χάλυβα. Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἔχει αἷμα, τὸ ὁποῖον ὁπόταν ἐκχυθῇ, λαμβάνει μετ' αὐτοῦ καὶ τὴν ζωὴν· θὰ ἐμποδίσω τὸ αἷμα νὰ ἐξέρχεται ἐκ τοῦ σώματος· τὸ κρέας εἶνε μαλακὸν καὶ εὐκόλως παθαίνει, θὰ τὸ καταστήσω ἰσχυρόν, ἄτρωτον· ἀλλὰ πρὸς ταῦτα πάντα ἔπρεπεν ὁ Ἀλτοτὰς νὰ ζήσῃ τριακόςια ἔτη. Λοιπὸν ! δός μοι αὐτὸ τὸ ὁποῖον σὲ ζητῶ, καὶ θὰ ζήσω χίλια. ὦ ! φίλτατε Ἀσσαράτ, τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ σέ. Ἐπίστρεφέ μου τὴν νεότητα, ἐπίστρεφέ μου τὴν ρώμην τοῦ σώματος, ἐπίστρεφέ μου τὴν ζωηρότητα τῶν ἰδεῶν, καὶ θὰ ἰδῇς ἂν θὰ φοβοῦμαι τὴν σπάθην, ἢ τὴν σφαῖραν, ἢ τὸν τοῖχον ὅστις κρημνίζεται, ἢ τὸ ζῶον, τὸ ὁποῖον δάκνει ἢ λακτίζει, ἢ κατασγίχει. Εἰς τὴν τετάρτην μου νεότητα, Ἀσσαράτ, δηλαδή πρὶν συμπληρωθῇ εἰς ἐμέ ἡ ἡλικία τεσσαρῶν ἀνθρώπων, σὲ βεβαιῶ ὅτι θὰ ἀνακαινίσω τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, καὶ τότε, πρὸς χρῆσιν ἐμοῦ τε καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τῆς ἀναγεννηθείσης, θὰ συστήσω ἕνα κόσμον χωρὶς ὑψηλοῦς πύργους ὑποκειμένους νὰ κρημνισθῶσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μας, χωρὶς πυροβόλα, χωρὶς ἵππους λακτίζοντας· διότι τότε θὰ ἐννοήσουν οἱ ἀνθρώποι ὅτι κάλλιον εἶνε νὰ ζῶσι, νὰ βαστάζωσιν ἀλλήλων τὰ βάρη, ν' ἀγαπῶνται, παρὰ νὰ κατασπαράσσονται καὶ νὰ κατασφάζονται.

— Εἶνε ἀληθές, ἢ μάλλον πιθανόν τοῦτο, διδάσκαλε.

— Λοιπὸν ; Φέρε μοι τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον σοὶ ζητῶ.

— Ἄφες ἀκόμη νὰ σκεφθῶ, διδάσκαλε, καὶ σκέφθητι καὶ σὺ αὐτός.

Ὁ Ἀλτοτὰς ἔρριψε πρὸς τὸν μαθητὴν αὐτοῦ βλέμμα ὀργῆς καὶ καταφρονήσεως.

— Ὑπαγε ! τῷ εἶπεν, Ὑπαγε ! θὰ σὲ πείσω μετὰ τινά καιρόν· ἄλλως τε τὸ ἀνθρώπινον αἷμα δὲν εἶνε τόσον ἀναπόφευκτον εἰς τὸ ἔργον μου· ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι οὐσαὶ δυνάμεναι νὰ τὸ ἀντικαταστήσωσιν. Ὑπαγε ! τὰς ζητῶ ἐγώ, τὰς εὐρίσκω. Δὲν σ' ἔχω ἀνάγκην, Ὑπαγε !

Ὁ Βάλαμος ἔκρουσε διὰ τοῦ ποδὸς τὴν καταπακτὴν καὶ κατῆλθε πρὸς τὰ κάτω ἄφωτος καὶ ἀκίνητος, ὡς καταπεπληγμένος ἐκ τῆς σοφίας τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, ὅστις τὸν ἠνάγκαζε νὰ πιστεύῃ εἰς πράγματα ἀδύνατα.

ΚΔ'

Αἱ πληροφορίες.

Τὴν νύκτα ταύτην, τὴν τοσοῦτον μακρὰν καὶ τοσοῦτον γόνιμον συμβεβηκότων, καθ' ἣν μετεφέρομεν τὸν ἀναγνώστην ἀπὸ Σαῖν-Δενῆ εἰς τὴν Μουέττην καὶ ἀπὸ τῆς Μουέττης εἰς τὴν ὁδὸν Κοκκεράνος, ἐκείθεν εἰς τὴν ὁδὸν Πλαστρίερας εἰς τὴν τοῦ Ἀγίου Κλαυδίου, τὴν νύκτα ταύτην, ἡ κυρία Δουβαρρὺ τὴν κατηνάλωσε πειραθεῖσα νὰ μορφώσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ βασιλέως κατὰ τὰς βλέψεις της, βλέψεις ὅλως νέας πολιτικῆς.

Τὸ πρῶτ' λοιπόν.

— Μεγαλειότατε, τῷ εἶπε, πῶς εὐρίσκετε τὴν δέσποιναν Δελφίνην ; δὲν εἶνε ὡραία ἀληθῶς :

— Ὀλίγον ἰσχνή.

— Εἶνε ἀκόμη νεωτάτη καὶ ἴσως διὰ τοῦτο.

— Καὶ ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέυ δὲν εἶνε ὡσαύτως νεωτάτη ; εἶπεν ὁ βασιλεὺς· σχεδὸν τὴν αὐτὴν τῆς ἀρχιδουκίσσης ἡλικίαν ἔχει καὶ ὅμως εἶδες πόσον εἶνε περικαλλής.

Ἡ Δουβαρρὺ ἐζηλοτύπησε· τοῦτο ἠννόησεν ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς ἐκφράσεως τῆς φυσιογνωμίας τῆς· ἵνα ἐπιφέρῃ λοιπὸν θεραπείαν εἰς τὴν ἐκ τῶν λόγων του προξενηθεῖσαν πληγὴν.

— Ἀλλὰ, φιλτάτη κόμησσαι, εἶπεν, ὅταν καὶ σὺ ἦσο δεκαεξαέτις, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὅλας αὐτὰς τὰς ἐνίκας.

Ἡ μικρὰ αὕτη κολακεία διώρθωσεν ὅπως οὖν τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ πάντοτε ἡ Δουβαρρὺ ἠσθάνετο τὸν νυγμὸν τῆς ζηλίας.

— Οὕτω λοιπόν, ὑπέλαβεν, ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέυ εἶνε περικαλλής ;

— Δηλαδὴ ἰσχνή, μόνον δὲν εἶνε.

— Τί καλὸν ποῦ θὰ ἦτο, Μεγαλειότατε, ἂν ἡ δέσποινα Δελφίνη ἐλάμβανε τὴν πρόνοιαν νὰ ἐκλέξῃ ὡς ἐπιτίμους τῆς κυρίας νέας καὶ ὄχι γράας !

— Αὐτὸ καὶ ἐγὼ ἔλεγα χθὲς εἰς τὸν Δελφίνον· ἀλλ' ἀδιαφορεῖ δι' αὐτό.

— Νὰ παραλάβῃ, λόγου χάριν, τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνέυ πρῶτην πασῶν, εἶπεν ἡ κόμησσαι.

— Ἀλλ' αὐτὴν, μοὶ φαίνεται, θὰ τὴν παραλάβῃ, ἀπήντησεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

— Ἀ ! τὸ γνωρίζετε αὐτό, Μεγαλειότατε ;

— Ἀλλ' ἤκουσα νὰ τὸ λέγουν.

— Εἶνε μὲ φαίνεται ἄπορος, δὲν ἔχει κατὰστασιν.

— Ναί, ἀλλ' εἶνε ἀπὸ γένους. Αὐτοὶ οἱ Ταβερνέυ Ἑρυθρόοικοι εἶνε ἀπὸ τοὺς παλαιούς εὐγενεῖς.

— Τίς τοὺς βοηθεῖ ;

— Ἀγνοῶ, ἀλλὰ κ' ἐγὼ νομίζω ὅτι, καθὼς εἶπες, εἶνε ὅπως διόλου ἄποροι.

— Τότε λοιπόν δὲν θὰ τοὺς ὑποστηρίξῃ βεβαίως ὁ κ. δὲ Σιουασώλ, διότι ἐκεῖνος δὲν τὰ σκορπίζει τόσο εὐκόλα.

— Κόμησσαι, κόμησσαι, πολιτικὰ πάλιν μοῦ ἀναφέρετε.

— Καὶ πολιτικὰ εἶνε ὅτι ὁ κ. δὲ Σιουασώλ...

— Βεβαίως, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀνεγερθεὶς ἀπῆλθε ψιθυρίζων καθ' ἑαυτόν : Τῇ ἀληθείᾳ φορτικώταται καθίστανται αἱ γυναῖκες ὅταν κυριεύωνται ὑπὸ ζηλοτυπίας.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ βασιλέως ἠγέρθη καὶ ἡ κόμησσαι καὶ μετέβη εἰς τὸ τιμῶνιόν της, ὅπου τὴν περιέμενεν ἡ Τήγκαι, ἀνυπόμονος νὰ μάθῃ τὰ νέα.

— Αἱ ! τῇ λέγει, σὲ συγχαίρομαι διὰ τοὺς θριάμβους σου· προχθὲς παρουσιάσθης εἰς τὴν Δελφίνην, χθὲς ἐκάθισες καὶ μετ' αὐτῆς εἰς τὴν τράπεζαν.

— Καὶ τί μὲ τοῦτο !

— Πῶς ; Εἰξεύρεις ὅτι περὶ τὰς ἑκατὸν ἀμάξας ἐπορεύοντο σήμερον τὸ πρῶτ' εἰς Λυκιέννας ἵνα ἀπολαύσωσιν ἐκεῖ οἱ ἐν αὐταῖς τὸ πρῶτον σου μειδίαμα ;

— Λυποῦμαι πολὺ.

— Διατί ;

— Διότι ἔχασαν τοὺς κόπους των· τὸ μειδίαμά μου σήμερον δὲν θὰ τὸ ἀπολαύσῃ κανεὶς.

- ὦ ! κόμησσαι ! τί τρέχει ;
- Εἰπέ γλήγορα νὰ μοὶ φέρουν τὴν σοκκολάταν μου, τὴν σοκκολάταν μου.
- Ἦ Τήγκα ἐσήμανε καὶ παρουσιάσθη ὁ Ζαμὸρ.
- Τὴν σοκκολάταν μου, τῷ εἶπεν ἡ κόμησσαι.
- Ὁ Ζαμὸρ ἀπῆλθε μὲ βῆμα βραδύτατον.
- Τί κάμνει αὐτός ! δὲν κινῆται, θὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ ἀποθάνω τῆς πείνης· ἑκατοντάκις μαστιγώσατέ τον ἂν δὲν τρέξῃ παρευθὺς !
- Ἐγὼ ὄχι τρέξω ! ἐγὼ διοικητής, εἶπε μεγαλοπρεπῶς ὁ Ζαμὸρ.
- Ἄ ! ἐσύ ὄχι τρέξεις ! ἐσύ διοικητής ! εἶπεν ἡ κόμησσαι ἀρπάζασαι μικρὰν τινα μάλιστα. Ἄ ! ἐσύ διοικητής ! Στάσου, στάσου, νὰ σοὺ δείξω ἐγὼ διοικητής !
- Ὁ Ζαμὸρ εἰς τὴν θέαν τῆς μαστιγῆς ἐτράπη εἰς φυγὴν μεγάλας βαλὼν φωνάς.
- Ἀλλὰ πολὺ ὠργισμένην σὲ βλέπω σήμερον, Ἰωάννα, εἶπεν ἡ Τήγκα.
- Μοὶ φαίνεται ὅτι ἔχω τὴν ἐξουσίαν νὰ ἤμαι ὅ,τι θέλω, πῶς ;
- ὦ ! ἐννοεῖται. Ἀλλ' ἐγὼ, ἀδελφὴ μου, σοὺ ἀφίνω ὑγείαν λοιπόν.
- Διατί ;
- Φοβοῦμαι μὴ με φάγῃς· ἔχεις τόσον θυμόν !
- Ἡκούσθη δὲ τότε ὅτι ἐκτύπων ἔξωθεν τὴν θύραν τοῦ τιμωνίου.
- Τίς νὰ ἦνε καὶ αὐτός ; εἶπεν ἡ κόμησσαι.
- Ὅστις καὶ ἂν ἦνε, εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ Τήγκα, θὰ τύχῃ ὑποδοχῆς θαυμασίας.
- Τίνα ; ἐμὲ θὰ ὑποδεχθοῦν κακῶς ; ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης ὠθῶν τὴν θύραν κυριαρχικῶς καὶ εἰσερχόμενος.
- Δηλαδή, καὶ σὲ τάχα εἶνε δύσκολον ; τί θὰ μὰς κάμῃς ;
- Τί θὰ σὰς κάμω... δὲν θὰ πατήσω πλέον ἐδῶ.
- Αἶ, καὶ ἔπειτα ;
- Καὶ ἔπειτα... τὸ κακὸν ἰδικόν σου.
- Αὐθαδέστατε καὶ σύ !
- Αὐθαδέστατος, ἐπειδὴ δὲν εἶμαι κόλαξ. Τί ἔχει καὶ εἶνε σήμερον τόσον θυμωμένη ; δὲν μὲ λέγεις, Τήγκα ;
- Ἄφες, ἀδελφέ, καὶ σήμερον δὲν εἵμπορεῖ νὰ τὴν πλησιάσῃ κάνεις.
- Καλὰ, καὶ ἐγὼ δὲν τὴν πλησιάζω. Καλημέρα, σοκκολάτα μου, εἶπεν ὁ Ἰωάννης λαμβάνων τὸν δίσκον· τί κάμνεις, σοκκολάτα μου ; εἶσαι καλὰ, σοκκολάτα μου ;
- Καὶ πορευθεὶς μετὰ τοῦ δίσκου πρὸς γωνίαν τινα, ἀπέθεσεν αὐτὸν ἐπὶ μικρᾷς τινοῦ τραπέζης καὶ ἐκάθισεν ἐνώπιον αὐτῆς.
- Ἐλα, Τήγκα, ἔλα σὺ κάθισε· ὅσοι εἶνε ὑπερήφανοι μένουν νηστικοί.
- Νὰ πάσχῃ κάνεις τόσον καὶ νὰ τὸν θυμῶνουν καὶ περισσότερον ! εἶπεν ἡ κόμησσαι θρηνηδῶς.
- Ἀλλὰ τί ἔχεις ; ἠρώτησεν ἡ Τήγκα πλησιάζουσα.
- Ἀμέριμνοι ! νομίζει κάνεις ὅτι δὲν τοὺς μέλει τίποτε.
- Ἀλλ' εἰπέ μας κἀν, τί εἶνε ;
- Ὁ Ἰωάννης δὲν ἐσάλεισεν ἐκ τῆς θέσεώς του· ἤλειφε μόνον ἐπὶ τοῦ ψωμίου τὸν βούτυρον.
- Μὴ στερεῖσαι χρημάτων ; ἠρώτησεν ἡ Τήγκα.

— ὦ! ὅσον δι' αὐτό, εἶπεν ἡ κόμησσα, ὁ βασιλεὺς εἶνε πιθανὸν νὰ στερηθῇ χρημάτων, ἀλλ' ἐγὼ ποτέ.

— Καὶ λοιπὸν δάνεισέ με χίλια λουδοβίκια, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ἔχω ἀνάγκην.

— Χίλια μούντζες εἰς τὴν μούρη σου! νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ δὲ τώρα κ' ἐγώ.

— Μήπως ἐπιμένει ὁ βασιλεὺς νὰ διατηρῇ τὸν Σιουασώλ; ἠρώτησεν ἡ Τήγκα.

— Μόνον αὐτό; Ἄλλα, ἄλλα χειρότερα.

— Μὴν ἠράσθη τῆς Δελφίνης ὁ βασιλεὺς;

— Ἄ! παρ' ὀλίγον νὰ τὸ εὕρῃς, ὡς ἔχη δόξαν ὁ Θεός! Ἄλλὰ κύτταξε, κύτταξε ἐκεῖνον ἐκεῖ τὸν ἀχόρταγον πῶς κάθηται καὶ χάρτει, χάρτει σοκολάτα! ὦ! εἶνε νὰ σκάσῃ κἀνείς. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἰδρώνει!

Ὁ Ἰωάννης, χωρὶς καθόλου νὰ προσέξῃ εἰς τὴν ὀπισθὲν του διαρρηγνυομένην θύελλαν, ἔκοψε δευτέραν φελίδα ἄρτου, ἤλειψε καὶ αὐτὴν διὰ βουτύρου, καὶ ἀνενέωσε τὴν σοκολάταν του.

— Ἐφοβήθης μὴν ἠράσθη ὁ βασιλεὺς τῆς Δελφίνης, ἀλλ' ἂν σοὶ ἔλεγα ὅτι ἠράσθη ἄλλης καὶ ὄχι τῆς Δελφίνης; προσέθηκεν ἡ κόμησσα.

— Τί μὲ λέγεις! εἶπεν ἡ Τήγκα ὠχρίῳσα. ὦ! αὐτὸ εἶνε κακόν.

— Κακόν καὶ ψυχρόν, προσέθηκεν ἡ κόμησσα.

— Ἄλλ' ἀφοῦ εἶνε οὕτω, ἡμεῖς, Ἰωάννα μου, ἤμεθα χαμένοι· ἔχεις καθε δίκαιον νὰ εἴσαι παρωργισμένη. Καὶ ποία εἶνε αὐτή, τῆς ὁποίας ἠράσθη ὁ βασιλεὺς;

— Ἐρώτησε τὸν ἀδελφόν σου, τὸν προκομμένον σου τὸν ἀδελφόν, ὅστις κατὰ κόρον πλέον ἐχώθη εἰς τὴν σοκολάταν, ἐκεῖνος θὰ ξεύρῃ νὰ σοῦ εἰπῇ.

Ὁ Ἰωάννης ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν.

— Ἐμένα ὁμιλοῦν; εἶπε.

— Μάλιστα, κύριε, πρὸς σὰς ὁμιλοῦμεν, εἶπεν ἡ Δουβαρρὺ εἰς τὴν εὐγενεῖάν σας. Σὰς ἐρωτῶμεν πῶς ὀνομάζεται αὐτή, ἥτις ἀπασχολεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ βασιλέως.

Ὁ Ἰωάννης, ὡς ἔχων τὸ στόμα πληρὲς, μόλις καὶ μετὰ βίας ἠδυνήθη νὰ προφέρῃ τὰς ἐξῆς τρεῖς λέξεις:

— Δεσποσύνη δὲ Ταθερνέϋ.

— Δεσποσύνη δὲ Ταθερνέϋ! ἀνέκραξεν ἡ Τήγκα. ὦ! δυστυχία, δυστυχία!

— Βλέπεις, ἀδελφή, βλέπεις! τὰ γνωρίζει καὶ ἀκόμη κάθηται καὶ τρώγει τὸν περιδρομόν! Ἀληθινά, μοῦ ἔρχεται νὰ χυθῶ καὶ νὰ τοῦ χύσω τὰ δύο του μάτια, καθὼς εἶνε καὶ πρησμένα ἀπὸ τὸν ὕπνον, τοῦ ὀκνηροῦ! Ἰδοὺ ὦρα, καὶ τώρα μόλις ἐξύπνησε!

— Ἀπατᾶσαι, εἶπεν ὁ Ἰωάννης· ἐγὼ μάλιστα ἀπόψε δὲν ἐκοιμήθην ποσῶς. Ἄν οἱ ὀφθαλμοί μου ᾔνε πρησμένοι, ὡς λέγεις, προέρχεται ἀπὸ τὴν αὐπνίαν.

— Καὶ λοιπὸν τί ἔκαμες καὶ δὲν ἐκοιμήθης ὅλην τὴν νύκτα;

— Τί ἔκαμνα; ἐρώτησέ με ἂν ἐκάθισα στιγμὴν!

— Καὶ εἰξεύρεις ποῦ εἶνε αὐτὴ ἡ νέα, ποῦ κατέλυσε, τί ἀπέγινε!

— Ποῦ εἶνε αὐτὴ ἡ νέα! ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης.

— Ναί, ποῦ εἶνε!

— Εἶνε εἰς Παρισίους!

— Εἰς Παρισίους; ... Καλὰ, ἀλλὰ ποῦ; εἰς ποῖον μέρος τῶν Παρισίων;

- Εἰς τὴν ὁδὸν Κοκκερῶνος.
- Τίς σοὶ τὸ εἶπε ;
- Ὁ ἡνίοχος τῆς, τὸ ὅποιον ἐπῆγα κ' ἐπερίμενα εἰς τοὺς βασιλικούς σταύλους, αὐτὸς μὲ τὸ εἶπε.
- Καὶ τί σ'εἶπε, νὰ ἰδοῦμεν.
- Ὅτι οἱ Ταβερνεύ ὅλοι κατέλυσαν εἰς αἶκον τινὰ μικρὸν τῆς ὁδοῦ Κοκκερῶνος, κείμενον ἐντὸς κήπου εἰς τὸ πλάγιον τοῦ ξενοδοχείου Ἑρμενον-βίλλης.
- Ἄ ! Ἰωάννη, Ἰωάννη, ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα, τώρα σὲ ἀγαπῶ, τώρα ναί. Καὶ λέγε μοι λοιπόν, πῶς ζῇ αὐτή, τίνας βλέπει, τί κάμνει ; Τῇ στέλλονται ἐπιστολαί ; Αὐτὰ ἦτο καλὸν νὰ τὰ ἐμανθάναμεν.
- Αἶ ! τὰ μαυθάνομεν καὶ αὐτά.
- Ἀλλὰ πῶς ;
- Πῶς ; αὐτὸ τὸ πῶς εἶνε τώρα τὰ δύσκολον. Ἐτυράννησα τὸν νοῦν μου περὶ τούτου κάμποσον, τυράννησε καὶ σὺ τώρα τὸν ἰδικόν σου.
- Εἰς τὴν ὁδὸν Κοκκερῶνος ; εἶπεν ἡ Τήγκα.
- Εἰς τὴν ὁδὸν Κοκκερῶνος, ἐπανελάθε μετὰ φλέγματος ὁ Ἰωάννης.
- Λοιπὸν νὰ λάβωμεν ἐκεῖ κάμμίαν οἰκίαν ὑπ' ἐνοίκιον, νὰ βλέπωμεν τίνες εἰσέρχονται εἰς τοῦ Ταβερνεύ καὶ τίνες ἐξέρχονται.
- Δὲν ἔχει καμμίαν οἰκίαν ὑπ' ἐνοίκιον, εἶπεν ὁ Ἰωάννης ἡρώτησα, ἀλλὰ ματαίως. Εἰς τὴν ὁδὸν Πλαστρίερας ὅμως ἔχει μίαν ἡ ὁδὸς Πλαστρίερας εἶνε δρόμος, τοῦ ὁποίου τὸ ὅπισθεν μέρος βλέπει ἐντὸς τῶν κήπων τῆς ὁδοῦ Κοκκερῶνος.
- Λοιπὸν, ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα, γρήγορα νὰ λάβωμεν ὑπ' ἐνοίκιον μίαν οἰκίαν εἰς τὴν ὁδὸν Πλαστρίερας.
- Ἐλήφθη ἡ οἰκία, τὴν ἔλαβα ἐγὼ ὑπ' ἐνοίκιον.
- Εὐγε, ἀριστε ἀνδρῶν ! ἀνεφώνησεν ἡ κόμησσα. Αἶ, Τήγκα, νὰ μὴ χάνωμεν καιρὸν ἄμέσως νὰ μεταβῇς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Πλαστρίερας. Καὶ νὰ βλέπῃς πλέον, νὰ παραμονεύῃς, νὰ μὴ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν μας τὸ παραμικρόν.
- Μὴ σε μέλη, μὴ σε μέλη, εἶπεν ἡ Τήγκα. Τοὺς ἵππους, τοὺς ἵππους, νὰ φεύγω.
- Τοὺς ἵππους ! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Δουβαρρῦ, σημαίνουσα τὸν κώδωνα.
- Αὐτὴ ἡ νέα, εἶπεν ἡ κόμησσα, ἀφ' οὗ διέταξε νὰ ζεύξωσιν ὅσον τάχος, αὐτὴ ἡ νέα, ὡς ἐπαρχιώτις, πρέπει, πρέπει ἀφεύκτως νὰ ἔφερει εἰς Παρισίους κανένα ἐραστήν, ἐξ ἐκείνων τῶν ἀγροίκων ν' ἀνακαλύψωμεν λοιπὸν τὸν ἐραστὴν αὐτόν, καὶ ἀμέσως νὰ τοὺς συζεύξωμεν. Ὅταν ἰδῇ αὐτὸ ὁ βασιλεὺς, θὰ ψυχρανθῇ πολὺ, διότι ἐκεῖνος βδελύσσεται τοὺς ἐπαρχιώτας ἐραστάς.
- Τί κάθησαι καὶ μοὶ λέγεις ! εἶπεν ὁ Ἰωάννης ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης προτιμᾷ χιλιᾶκις νὰ συναναστρέφεται μίαν νέαν ὑπανδρευμένην, παρὰ μίαν κόρην ἔχουσαν ἐραστήν. Ἀλλ' ἡ ἀμαξία εἶνε ἐτοίμη, προσέθηκεν.
- Ἡ Τήγκα ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ, ἀφ' οὗ ἔσφιγξε πρότερον τὴν χεῖρα τοῦ Ἰωάννου καὶ ἡσπασθῇ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς.
- Δὲν παίρνεις καὶ τὸν Ἰωάννην μαζί σου ;
- Ὅχι, ὄχι, ἀπήντησεν ὁ ἀντικόμης, θὰ ὑπάγω ἀλλοῦ. Σὺ, Τήγκα, πῆγαινε εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Πλαστρίερας καὶ μὴ σὲ μέλη. Θ' ἔλαβες εἰς

τὸ τέταρτον πάτωμα, θὰ εἶπῃς ὅτι εἶσαι ἀδελφὴ μου, ὅτι εἶσαι χήρα. Δὲν θ' ἀργήσω νὰ ἔλθω εἰς ἐπίσκεψίν σου.

Ἡ Τήγκα ἀπῆλθεν, ὁ Ἰωάννης ἐκάθισεν ἐκ νέου εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ἐρρόφησε τρίτην σοκολάταν.

Ἐν τούτοις ἡ Τήγκα ἀφίχθη μετὰ τῆς θαλαμηπόλου τῆς εἰς τὸν νέον οἶκον. Ἐνῶ δ' ἀνέβαινε διὰ στενῆς καὶ μακρᾶς τινος κλίμακος καὶ ἤδη εὕρισκετο εἰς τὴν δευτέραν ὀροφὴν, ἐστράφη ὀπισθεν αὐτῆς καὶ εἶδεν ὅτι τὴν ἠκολούθει ἐκτὸς τῆς θαλαμηπόλου τῆς καὶ ἄλλος τις.

Ἦτο ἡ γραῖα ἐνοικιάστρια, ἣτις κατῴκει εἰς τὴν πρώτην ὀροφὴν, καὶ ἀκούσασα ἔξω τὸν θόρυβον τῶν βημάτων, ἐξῆλθεν ἵνα ἴδῃ τίς ὁ ἀναβαίνων· ἠπόρησε δὲ ἰδοῦσα δύο γυναῖκας τόσον νεαρὰς καὶ τόσον εὐειδεῖς εἰς τὸν οἶκόν τῆς.

— Αἶ, κυρίαί, ἀνερώνησε, τί ἀγαπᾶτε;

— Τὴν κατοικίαν, τὴν ὁποίαν ὁ ἀδελφός μου ἔλαβε δι' ἡμᾶς ὑπ' ἐνοίκιον, κυρία μου, εἶπεν ἡ Τήγκα. Δὲν εἶνε ἐδῶ μὲ φαίνεται, ἡ Ἰωὴς ἠπατήθημεν;

— Ἀ! ἡ εὐγενεῖά σας εἰσθε; ὑπέλαβεν ἡ γραῖα· ἐδῶ εἶνε, μάλιστα, εἰν' ἐδῶ ἐπάνω, εἰς τὸ τέταρτον· ἂ! κυρία μου, τόσον νέα . . . καὶ νὰ χρεῦσете!

— Ὁ Θεός! εἶπεν ἡ Τήγκα ἀνυψοῦσα πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας.

— Ὅμως εἰς τὴν ὁδὸν Πλαστιέρας θὰ μείνετε εὐχαριστημένη, εἰμαι βεβαία· ὁ δρόμος, κυρία μου, εἶνε ἐξαιρετός, ἡσυχώτατος. Δὲν περνοῦν πολλοὶ ἀμαξαί· ἐπειτα, τὰ δωμάτια τὰ ἰδικά σας, βλέπουν πρὸς τοὺς κήπους.

— Τοῦτο καὶ ἐγὼ ἐπεθύμησα, κυρία μου.

— Ὅμως, ἀπὸ τὸν διάδρομον, ὅταν θέλετε, δύνασθε νὰ βλέπετε καὶ εἰς τὸν δρόμον, ἂν τύχῃ νὰ περνοῦν ἀπὸ κάτω κῆμμιαν φορὰν λιτανεῖται, ἡ πύθηκοι, τοὺς ὁποίους χορεύουν.

— Ἀληθινά! ὦ! τοῦτο θὰ μὲ διασκεδάζῃ πολὺ, πολὺ νὰ τὸ ἔξεύρετε, εἶπεν ἡ Τήγκα ἀναστεναζοῦσα.

— Καὶ ἐξηκολούθησε ν' ἀναβαίνει.

Ἡ γραῖα ἐνοικιάστρια τὴν ἠκολούθησε διὰ τῶν βλεμμάτων μεχρὶ τοῦ ἀνέβῃ ἐπὶ τῆς τετάρτης ὀροφῆς· ἀφοῦ δὲ ἡ Τήγκα ἔκλεισε τὴν θύραν τῆς,

— Τιμὴ νέα φαίνεται νὰ ᾔνε, εἶπεν.

Ἀμα ἔκλεισε τὴν θύραν, ἡ Τήγκα ἔτρεξεν εἰς τὰ πρὸς τοὺς κήτους παράθυρα. Ὁ Ἰωάννης δὲν τὴν ἠπάτησε. Σχεδὸν ὑπὸ τὰ παράθυρα τῆς Τήγκας εὕρισκετο ἡ σκιάς, εἰς ἣν εἶπεν ὁ ἡνίοχος ὅτι κατέλυσαν οἱ Ταβερνέυ.

Μετ' ὀλίγην ὥραν μάλιστα παρουσιάσθη εἰς ἐν τῶν παραθύρων τῆς σκιάδος ταύτης νεανίς τις, ἡ ὁποία καθίσασα ἐφαίνετο καταγινόμενη εἰς κεντήματα.

Ἡ νεανὶς αὕτη ἦτον ἡ Ἀνδρέας.

ΚΕ'

Ἐν ὁδῷ Πλαστιέρας.

Μόλις παρήλθον ὀλίγαι τινὲς στιγμαὶ ἀφ' ἧς ἡ Τήγκα παρετήρει μετὰ περιεργείας τὴν νεανίδα, ὅτε ὁ ἀντικείμενος Ἰωάννης, ἀναβὰς κατεσπευσμένως

τὰς βαθμίδας ἀνὰ τέσσαρας, ἐνεφανίσθη εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ δωματίου τῆς ὑποτιθεμένης χήρας

— Αἶ; ἠρώτησε.

— Ἄ! σὺ εἶσαι, Ἰωάννη; ἐτρόμαξα.

— Πῶς εἶσαι ἐδῶ; καλὰ;

— Καλὰ, ἐξαίρετα, βλέπει κανεὶς ἀπ' ἐδῶ, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν δὲν ἀκούει.

— ὦ! ἤθελες καὶ ν' ἀκούης! Νὰ σὲ εἰπῶ μίαν εἰδησιν νὰ θαυμάσης! Εἶδα τὸν φιλόσοφόν σου.

— Ἀληθῶς;

— Ναί, μὰ τὴν ἀλήθειαν! Ἐπερνούσα ἐδῶ ἀπ' ἔξω, ἀπὸ τὴν βρύσιν, καὶ ἐστεκόμην διὰ νὰ ἀγοράσω ἀπὸ ἑν παλαιοπωλεῖον ἐπιπλὰ τινα διὰ τὸν ἄθλιον αὐτὸν θάλαμόν σου, ὅτε αἰσθάνομαι νὰ πίπτουν ἐπάνω εἰς τοὺς πόδας μου νερά. Στρέφομαι πρὸς τὴν βρύσιν, καὶ τί νὰ ἰδῶ; τὸν καλόν σου τὸν φιλόσοφον, ὅστις ἐπαίξε μὲ τὸν κρουνὸν ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἔφευγε τὸ ὕδωρ μὲ ὀρμήν, καί, ὡς φαίνεται, στενοχωρηθὲν ἐκ τῶν δακτύλων τοῦ ὤρμησε πλαγίως πρὸς ἐμέ.

— Ὁ Γιλβέρτης, καλέ!

— Ὁ Γιλβέρτης. Ἐξέρω κ' ἐγὼ πῶς τὸν λέγεις! ὁ Γιλβέρτης. Στρέφομαι λοιπὸν πρὸς αὐτὸν θυμωμένος, τὸν γνωρίζω, μὲ γνωρίζει, προχωρῶ πρὸς αὐτόν, αὐτὸς ὀπισθοχωρεῖ, ἀνοίγω ἐγὼ τοὺς βραχίονάς μου; ἀνοίγει αὐτὸς τὰ σκέλη του, καί... ἂν τὸν πιάσης! τὸν ἔχασα μετὰ τῶν διαβατῶν καὶ ἀμαξῶν.

— Καὶ τὸν ἔχασες; τὸν ἔχασες ὀλοτελῶς;

— Ὀλοτελῶς; ἤθελες νὰ τρέχω κατόπιν του διὰ νὰ τὸν προφθάσω; Δὲν βλάπτει ὅμως· ἀρκεῖ ὅτι ἐμάθαμεν ὅτι εὐρίσκεται εἰς Παρισίους, καὶ διὰ μέσου τοῦ ἀστυνόμου ὅ,τι θέλει κανεὶς εὐρίσκει.

— ὦ! πρέπει, πρέπει ἀφεύκτως νὰ τὸν εὐρωμεν, ἐπέφερεν ἡ Τήγκα· ἡξεύρεις πόσον εἶνε ἐπικίνδυνος, ἐπειδὴ γνωρίζει τὴν ἔριν τῶν ἵππων εἰς Λασσωνίαν, καὶ δύναται νὰ καταμαρτυρήσῃ.

— Σκοπεύω, ὑπέλαβεν ὁ Ἰωάννης, ἀπ' ἐδῶ νὰ μεταβῶ ἀμέσως εἰς τοῦ κυρίου δὲ Σαρτίν, καὶ νὰ τῷ διηγηθῶ τὴν ἀνακάλυψίν μου. Ὁ κ. δὲ Σαρτίν θὰ μοὶ ἀποκριθῇ, ὅτι ἄνθρωπος ἀσκεπὴς τὴν κεφαλὴν, ὡς ἦτον ὁ φιλόσοφός σου ὅταν τὸν εἶδα, πεπατημένα ἔχων τὰ πέδιλα, καὶ πλυνόμενος ἢ παίζων εἰς τὴν βρύσιν (ἐκράτει νομίζω καὶ ψωμί εἰς τὰς χεῖράς του, τὸ ὅποῖον εἶχε βεβρεγμένον εἰς τὸ νερόν), ἕνας τοιοῦτος ἄνθρωπος ἀφεύκτως θὰ κατοικῇ πολὺ πλησίον αὐτοῦ τοῦ μέρους, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ μὰς τὸν ἀνακαλύψῃ.

— Τί νὰ κάμνῃ αὐτὸς ἐδῶ χωρὶς χρήματα!

— Τί νὰ κάμνῃ; τίς οἶδεν!

— Ἄς ᾔνε ἐντοσούτῳ ἅς προβῶμεν εἰς τὸ ἔργον. Πλησίασε εἰς τὸ παράθυρον καὶ θὰ ἰδῇς τὴν λεγόμενὴν κάθηται ἀντικρὺ πρόσεξε ὅμως νὰ μὴ σὲ παρατηρήσῃ.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐπορεύθησαν πραγματικῶς πρὸς τὸ παράθυρον μετὰ πολλῆς προφυλάξεως.

Ἡ Ἀνδρεὰς εἶχεν ἀφίσει τὸ ἐργόχειρόν της, ἤπλωσε μετὰ νωχελείας τοὺς πόδας της ἐφ' ἐνὸς θρόνιου, ἔπειτα ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς βιβλίον τι

κείμενον ἐπὶ τινος καθέδρας, πλησίον της, ἤνοιξε αὐτό, καὶ ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκη μετὰ πλείστης προσηλώσεως.

— Τί ἀρά γε ν' ἀναγινώσκη; εἶπεν ἡ δεσποσύνη Τήγκα. Κἄτι πολλὴν προσήλωσιν!

— Πρῶτον ἀναπόφευκτον ἐργαλεῖον, ἀπήντησεν ὁ ἀντικόμης, καὶ σύρας ἐκ τοῦ κόλπου του ἐν τηλεσκόπιον μικρὸν διηύθυνεν αὐτὸ πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα ἐκ τῆς κάτω γωνίας τοῦ παραθύρου.

Ἡ Τήγκα ἔβλεπεν αὐτὸν πράττοντα τοῦτο ἀνυπομόνως.

— Αἱ! εἶνε τφόντι ὠραία; ἠρώτησε τὸν ἀντικόμητα.

— Ὁραισιότατη εἶνε ὁ διαβολὸς! μία νέα ἐντελής. Τί βραχίονες! τί χεῖρες! τί ὀφθαλμοί! χεῖλη ἱκανὰ καὶ τὸν ἄγιον Ἀντώνιον αὐτὸν νὰ σκανδαλίσωσι. Πόδες, ὦ! τί πόδες οὐράνιοι!...

— Αἱ, ἐννόησα, σοὺ ἐπῆρε τὸν νοῦν! ἄλλο πλέον δὲν μᾶς ἔλλειπε παρὰ νὰ τὴν ἐρωτεύθῃ; καὶ σύ, εἶπεν ἡ Τήγκα.

— Καὶ τί νομίζεις; κακὸν θὰ ἦτο τοῦτο διὰ τὴν πτωχήν μας κόμησσαν; θὰ ἦτο θεῖον μάλιστα ἂν ἀπέκτων τὸν ἔρωτα αὐτῆς τῆς νέας.

— Ἐλα, δός μοι τὸ τηλεσκόπιον νὰ ἴδω κ' ἐγὼ καὶ ἄφες αὐτὰς τὰς φλυαρίας... Ναί, τφόντι, εἶνε ὠραία αὐτὴ ἡ κόρη, καὶ μὲ φαίνεται ἀδύνατον νὰ μὴν ἔχῃ ἐραστήν... Δὲν ἀναγινώσκει, πικρατήρησε... τὸ βιβλίον κοντεύει νὰ πέσῃ ἀπὸ τὰς χεῖράς της... Ἰδοῦ, ἰδοῦ τῆς ἔφυγε... πίπτει... ἔπεσε... Δὲν σ' ἔλεγα ἐγὼ ὅτι δὲν ἀναγινώσκει; ὄνειροπολεῖ.

— Ἡ ὄνειροπολεῖ ἢ ἀπεκοιμήθη.

— Ἀπεκοιμήθη μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοικτούς! Τφόντι, τί λαμπροὶ ὀφθαλμοί!

— Ἄν λοιπὸν ἔχῃ ἐραστήν, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ἀφεύκτως διὰ τοῦ μέσου αὐτοῦ θὰ τὸ ἀνακαλύψωμεν.

— Ναί, ἀλλ' ἂν πηγαίνῃ τὴν νύκτα μόνον καὶ τὴν εὐρίσκει;

— Διέβρισε! τφόντι, αὐτὸ δὲν τὸ ἐσκέφθην, καὶ ὅμως εἶνε τὸ οὐσιωδέστερον. Ἐσχεπτόμεθα καὶ περὶ τούτου· εὐρίσκομεν κίνενα τρόπον.

— Ἀλλὰ πόσον ἐξαίρετον εἶνε αὐτὸ τὸ τηλεσκόπιον! εἶπεν ἡ Τήγκα· σχεδὸν ἀναγινώσκω τὸ βιβλίον της.

— Ἀνάγνωσε λοιπὸν ἂν δύνασαι, ἀνάγνωσε μόνον τὸν τίτλον τῆς σελίδος. Ἴσως ἐκ τοῦ βιβλίου της μαυτεύσομεν κἄτι τι.

Ἡ Τήγκα προεχώρησε μετὰ περιεργείας, ἀλλ' ὠπισθοχώρησεν ἀμέσως βιαίως.

— Αἱ! τί τρέχει; ἠρώτησεν ὁ ἀντικόμης.

Ἡ Τήγκα τὸν ἤρπασεν ἐκ τοῦ βραχίονος.

— Παρατήρησε, ἀλλὰ μετὰ προφυλάξεως πολλῆς, ὅσης δύνασαι, παρατήρητε ποῖος εἶνε αὐτός ὁ νέος, ὅστις κύπτει ἐκ τοῦ ἀριστερόθεν ἡμῶν παραθύρου. Πρόσεξε μὴ σέ ἴδῃ.

— ὦ! ὦ! ἀνεφώνησεν ὑποκώφως ὁ ἀντικόμης Ἰωάννης, εἶνε ὁ φιλόσοφος! ὁ φιλόσοφος!

— Ὁ φιλόσοφος! ὁ Γιλβέρτης!

— Ναί, ναί!

— Καὶ τί κάμνει;

— Βλέπει πρὸς τὴν σκιάδα μὲ μεγάλην καὶ περιπαθεῖ περιέργειαν. Νὰ ἴδῃς ὅτι ὁ κατηραμένος... Ναί, ναί! αὐτὸ εἶνε, αὐτὸ εἶνε!...

— Τί :

— Βλέπει τὴν κόρην !

— Τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνεύ ;

— Ἀναμφιβόλως, ἰδοὺ ὁ ἐραστὴς ὁ ἐπαρχιώτης ἦλθεν αὐτὴ εἰς Παρισίους, ἔτρεξε κ' ἐκεῖνος κατόπιν τῆς.

— Καλὰ λέγεις, αὐτὸ εἶπε ἡ Τήγκα· φαίνεται ἐκ τῆς προσηλώσεώς του· ἰδὲ πῶς τὴν βλέπει ἀσκαρδαμυκτί ! ἰδὲ τί βλέμματα γεμάτα ἐρωτικοῦ πυρός !

— Τώρα, Τήγκα, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, περιττὸν πλέον νὰ κατασκοπεύωμεν τὴν ἐρωμένην, ὁ ἐραστὴς ἐκπληροῖ τὸ ἔργον μας.

— Πρὸς ὠφέλειάν του.

— Ὅχι, ὅχι· πρὸς ὠφέλειάν μας· Ἄφες τώρα νὰ ὑπάγω εἰς τοῦ κυρίου δὲ Σαρτίν. Ἡ τύχη βλέπω μᾶς βοηθεῖ. Ἀλλὰ πρόσεξε καλῶς, Τήγκα, μή σε ἴδῃ ὁ φιλόσοφος· ἤξεύρεις ὅτι εὐκολὰ δραπετεύει.

ΚΣΤ

Μηχανογραφία.

Ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του τὴν τρίτην μετὰ τὸ μεσονύκτιον περίπου· ἦτο μὲν κατάκοπος, ἀλλὰ καὶ νύχταριστὴς ταῦτοχρόνως ὅτι εὐηρέστησε τὸν βασιλέα καὶ τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην.

Ὁ λαὸς, ἐνθουσιασθεὶς ἐκ τῆς ἀφίξεως τῆς Δελφίνης, ἐχαίρει τὴν Αὐτῆς Μεγαλειότητα, διὰ ζητωκραυγῶν ζωηρῶν, πρᾶγμα σπάνιον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Ἐξ ἄλλου καὶ ἡ κυρία Δουβαρρὺ, τὴν ὁποίαν ὁ λαὸς ἄλλοτε δὲν ἔλειπε νὰ τὴν συρίττῃ, ὁσάκις ἔβλεπεν αὐτήν, ἀπ' ἐναντίας τὴν ἡμέραν ἐκείνην εὖρε χάριεσαν ὑποδοχὴν εἰς σειρὰς τινὰς θεατῶν, ἐπιτηδείως διασκορπισθέντων εἰς τὰς πρώτας θέσεις, ὧστε, εὐχαριστηθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἀπένειμε τὸ ἐλαφρόν του μεδίσμα πρὸς τὸν μέγαν ἀστυνόμον, πρᾶγμα δόσαν πρὸς αὐτὸν τὰς χρηστοτέρας ἐλπίδας ὅτι κατόπιν θὰ τὸν ἀντήμοιεν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης.

Ἐξῆς ἦν λοιπὸν ὁ κ. δὲ Σαρτίν περὶ τὴν μεσημβρίαν, καὶ καθήμενος εἰς τὸν κοιτῶνά του ἐδοκίμαζεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του διαφόρους φανάκας, τὰς ὁποίας τῷ εἶχον φέρει, ἵνα ἐκλέξῃ τὴν ἀρμοδιωτέραν. Ταῦτοχρόνως δὲ τῷ ἀνεγίνωσκέ τις τῶν ὑπαλλήλων του τὴν ἔκθεσιν τῶν κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα συμβάντων. Ἐνῶν ὁ ἀστυνόμος ἐδοκίμαζε τὴν ἔκτην ἤδη φανάκην, ἀναγγέλλουσι πρὸς αὐτὸν ὅτι εἶνε ἔξω ὁ ἀντικόμης Ἰωάννης Δουβαρρὺ καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ τῷ ὁμιλήσῃ.

— Ἰδοὺ, ἐσκέφθη καθ' ἑαυτὸν ὁ κ. δὲ Σαρτίν, ὁ βασιλεὺς τὸν ἔστειλε βεβαίως διὰ νὰ μοὶ διαβιβάσῃ τὰς εὐχαριστίας του. Μολαταῦτα, τίς οἶδε πάλιν ! αἱ γυναῖκες εἶνε τόσον ἰδιότροποι ! — Εἰσαγάγετε τὸν ἀντικόμητα εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἔφθασα.

Ὡς κεκμηκὼς ὁ Ἰωάννης ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καμάτων του,

ἐκάθην ἐπὶ τινος ἀναπαυτικοῦ θρόνου. Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθε καὶ ὁ ἀστυνόμος.

— Αἱ! ἀντικόμη, ἠρώτησεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν, καὶ τι πρῶτ; τί τρέχει;

— Πρῶτον, κύριε ἀστυνόμε, ὑπέλαβεν ὁ Ἰωάννης, ὅστις ἦτον ἐπιτήδειος κόλαξ, ὅσακις ἤθελε, ἦλθα νὰ σὰς συγχαρῶ διὰ τὴν τάξιν τῆς χθесινῆς παρατάξεως.

— Ἀ! εὐχαριστῶ. Ἐπισήμως ἔρχεσθε;

— Μάλιστα, ἐπισήμως, καθόσον ἀφορᾷ τὰς Λυκιένας.

— Αὐτὸ κ' ἐγὼ ἐπεθύμουν. Τοῦτο ἀρκεῖ ὁ ἥλιος μὰς ἔρχεται ἀπὸ Λυκιένας· ἐκεῖθεν ἀνατέλλει.

— Ἀλλὰ καὶ δύει ἐκεῖ, ἐνίοτε.

Καὶ ὁ ἀντικόμης ἐγέλασε μὲ τὸν φοβερὸν ἐκείνον γέλωτα, τὸν χυδαῖον μὲν, ἀλλὰ τῷ ἀποδίδοντι αὐτῷ χαρακτῆρα ἀνθρώπου καλοῦ.

— Ἀλλ' ἐκτός, κύριε ἀστυνόμε, ἐκτός τῶν συγχαρητηρίων μου, ἦλθα νὰ σὰς παρακαλέσω καὶ διὰ μίαν χάριν.

— Καὶ δύο· λέγετε· φθάνει νὰ περνοῦν ἀπὸ τὸ χέρι μου.

— Ἐλπίζω ὅτι περνοῦν, διότι... εἰπέτέ μοι πρῶτον· ὅταν χαθῇ εἰς Παρίσιους κἀνένα πρᾶγμα ὑπάρχει ἐλπίς νὰ τὸ εὕρῃ τις πλέον;

— Μάλιστα, ἀρκεῖ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα νὰ ἦνε μνηδαμινὸν ἢ σημαντικὸν πολὺ· εὐρίσκεται.

— Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα, τὸ ὅποῖον ἐγὼ ἔχασα, δὲν εἶνε τόσο σημαντικόν, εἶπεν ὁ Ἰωάννης κινῶν τὴν κεφαλὴν.

— Τί ἐχάσατε;

— Ἐχασα ἓνα νεανίαν δεκαοκταετῇ σχεδόν.

Ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἠπλώσε τὴν χεῖρα πρὸς χάρτην ἄγραφον, ἔλαβε μολυβδίδα καὶ ἔγραψε:

— Δεκαοκταετῆς. Καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ νεανίου;

— Γιλβέρτης.

— Τί ἔργον κάμνει;

— Ἔργον... ἀγνοῶ ἂν πραγματικῶς ἔχη κἀμμίαν ἐργασίαν, ἢ παραλύει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

— Πόθεν ἦλθεν;

— Ἀπὸ τὴν Λωρραίνην.

— Ποῦ εὐρίσκετο;

— Πλησίον τῶν Ταβερνέῦ· εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των.

— Καὶ τὸν ἔφεραν μαζύ των;

— Ὅχι, ἡ Τήγχα ἡ ἀδελφὴ μου τὸν εὗρεν εἰς τὸν δρόμον λιμώττοντα, τὸν ἐπῆρεν εἰς τὸ ὄχημά της καὶ τὸν ἔφερεν εἰς Λυκιένας· ἀλλ' ἐκεῖ...

— Αἱ, ἐκεῖ;

— Φοβοῦμαι πολὺ ὅτι ὁ κακοήθης κατεχράσθη τῆς φιλοξενίας.

— Ἐκλεψεν ἴσως;

— Ὅχι, ὄχι.

— Τί λοιπόν;

— Ἐφυγε μὲ τρόπον ἀλλόκοτον.

— Καὶ τώρα θέλετε νὰ τὸν ἰδῇτε

— Μάλιστα.

— Ὑποθέτετε ποῦ νὰ εὐρίσκεται;

— Τὸν ἀπήντησα σήμερον εἰς τὴν βρύσιν ἣ ὅποια εἶνε εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Πλαστριέρας, καὶ ὑποπτεύθην, σχεδὸν ἐβεβαιώθην, ὅτι πρέπει νὰ κατοικήῃ ἐκεῖ τρυγύρω. Μάλιστα ἔχω διδόμενα νὰ ὑποθέτω ὅτι γνωρίζω καὶ αὐτὴ τὴν κατοικίαν του.

— Αἰ ! ἀλλ' ἀφοῦ λοιπὸν γνωρίζετε τὴν οἰκίαν, τὸ μόνον εὐκολον νὰ τὸν συλλάβωμεν ἐντὸς αὐτῆς τῆς οἰκίας. Καὶ τί θέλετε νὰ τὸν κάμωμεν, ἀφοῦ τὸν κρατήσωμεν; Νὰ τὸν ρίψωμεν εἰς τὴν φυλακὴν, εἰς τὰ δεσμά ;

— Ὅχι, ὄχι, δὲν ἤθελα τοῦτο.

— Λέγετε, λέγετε, εἶμαι ὀλοπρόθυμος.

— Ὅχι, δὲν εἶνε τοῦτο· ἀλλ' αὐτὸς ὁ νεανίας δὲν ἤξεύρω πᾶς ἤρεσε τῆς ἀδελφῆς μου... ἰδιοτροπία... καὶ θέλει νὰ τὸν ἔχῃ μαζύ της· εἶνε νέος εὐφυής. Ἄν ἡδυνάμεθα λοιπὸν νὰ τὸν λάβωμεν καὶ νὰ τῆς τὸν στείλωμεν, χωρὶς φωνᾶς, τὸ πρᾶγμα θὰ ᾔτο εὐχάριστον.

— Δοκιμάζομεν. Δὲν ἤρωτήσατε ὑμεῖς καθόλου εἰς τὴν ὁδὸν Πλαστριέρας εἰς τίνος οἰκίαν κατοικεῖ αὐτὸς ὁ νέος ;

— Ἐροθήθην μήπως τὸ ἀκούσῃ ὁ ἴδιος καὶ ἀπέφυγα τὴν τοιαύτην ἐρώτησιν· ὅταν μὲ εἶδε πλησίον εἰς τὴν βρύσιν ἐτράπη εἰς φυγὴν ἀμέσως· ἂν ἐμάνθανεν ὅτι μοὶ ᾔτο γνωστὴ ἡ κατοικία του ἴσως θὰ τὴν ἤλλαζε.

— Ἐχετε δίκαιον. Εἰς τὴν ὁδὸν Πλαστριέρας εἶπατε· εἰς τὴν ἄκρην, εἰς τὸ μέσον, ἢ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὁδοῦ ;

— Εἰς τὸ τρίτον αὐτῆς, περίπου.

— Μείνατε ἥσυχος, τώρα ἐγὼ στέλλω ἐκεῖ ἓνα κατάλληλον ἄνθρωπον.

— Ἄ ! φίλτατε ἀστυνόμε, ἓνα ἄνθρωπον κατάλληλον ἀλλ' ὅσον κατάλληλος καὶ ἂν ᾔνε, πάντοτε θὰ ὀμιλήσῃ κατὰ τι· θὰ εἰπῇ πάντοτε κἀνένα λόγον.

— Ὅχι, προσῶς· οἱ ἰδιοκοί μου ἄνθρωποι δὲν ὀμιλοῦν καθόλου.

— Ὁ νεανίας αὐτὸς εἶνε πονηρὸς πολὺ... πολὺ πονηρὸς.

— Ἄ ! ἐννόησα· νομίζετε ἴσως καταλληλότερον νὰ ὑπάγῃ ἐγὼ μόνος ;...

— Διότι, φίλτατε ἀστυνόμε, ἐννοεῖτε, ὑπάρχουν δυσκολίαι τινές, ἐπεθύμουν ὑμεῖς ὁ ἴδιος, ἂν εἶχατε τὴν καλωσύνην...

Ὁ κ. Σαρτὶν ἐσήμανε καὶ ὁ θαλαμηπόλος του ἐνεφανίσθη.

— Εἰπέ νὰ ζεύξουν τοὺς ἵππους.

— Ἐχω ἐγὼ τὴν ἀμαξίαν μου, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Εὐχαριστῶ· προτιμῶ τὴν ἰδικήν μου· ἡ ἰδική μου δὲν ἔχει πράσινα καὶ φαίνεται ὥσπιν ἀγοραία. Ἐπειτα τὴν βάψω κατὰ μῆνα διαφορετικὰ, καὶ γίνεται διόλου ἀγνωρίστος. Ἐντοσούτῳ, ἕως ὅτου ζεύξωσι, δότε μοι τὴν ἄδειαν νὰ δοκιμάσω ἂν αὐταὶ αἱ νέαι φανάκai, τὰς ὁποίας μοὶ ἔφεραν, μοῦ πηγαίνουν.

— Μάλιστα, μάλιστα, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

Ὁ κ. δὲ Σαρτὶν ἐκάλεσε τότε τὸν κουρέα του, ὅστις εἰσῆλθε φέρων πλῆθος φανακῶν παντὸς σχήματος καὶ χρώματος. Ὁ κ. δὲ Σαρτὶν, ὡς ἀστυνόμος, ἤλλαξε πολλάκις τρεῖς καὶ τετράκις τῆς ἡμέρας μορφὰς ἵνα μὴ ἀναγνωρίζηται.

Ἐνῶ λοιπὸν ἐδοκίμαζε τὴν εἰκοστὴν τετάρτην φανάκην, εἰσέρχονται καὶ τῷ λέγουν ὅτι τὸ ὄχημα ᾔτο ἕτοιμον.

— Λοιπὸν γνωρίζετε τὴν οἰκίαν ἔξωθεν ; ἠρώτησεν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν τὸν ἀντικώμητα.

— Ἐννοεῖται ! τὴν γνωρίζω.

- Τὴν εἰσοδὸν τοῦ ;
- Πρῶτον ἀφ' ὅλα ἐξήτασα τοῦτο.
- Καὶ πῶς εἶνε ἡ εἰσοδος ;
- Περνατε πρῶτον ἀπὸ μίαν δειροστοιχίαν.
- Δειροστοιχίαν ; Εἰς τὸ τρίτον τῆς ὁδοῦ Πλαστριέρας.
- Μάλιστα, εἶνε μία θύρα παράμερος.
- Θύρα παράμερος ! Διάβουλε ! Καὶ εἰς ποῖον πάτωμα κατοικεῖ ὁ νεανίας σας ;
- Κατοικεῖ ἐπάνω, ἐπάνω, ὑπὸ τὴν στέγην, τώρα, τώρα σὰς δείχνω ἰδοὺ ἐπλησιάζαμεν εἰς τὴν βρύσιν.
- Σταμάτισε τὸ βῆμα τῶν ἵππων, ἀμαξηλάτῃ, εἶπεν ὁ κ. Σαρτίν.
- Ὁ ἀμαξηλάτης ἐμετρίασε τὸν δρόμον τοῦ ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἀνεβίβασε τὰς ὅλους τῶν θυριδιῶν.
- Ἰδοὺ, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, εἶνε αὐτὴ ἡ οἰκία, ἡ ρυπαρὰ ἔξωθεν.
- ὦ ! δυστυχία, ἀνέκραξεν ὁ ἀστυνόμος συγκροτῶν τὰς χεῖρας, ἰδοὺ τί ἐφοβούμην.
- Ἐφοβεῖσθε ; τί ἐφοβεῖσθε ;
- Εἰσθε ἀτυχῆς, κύριε ἀντικόμη.
- Ἐξηγηθῆτε, παρακαλῶ.
- Εἰς αὐτὴν, κύριέ μου, τὴν ρυπαρὰν, ὡς εἶπατε, οἰκίαν, κατοικεῖ ὁ ἐκ Γενεύης Ἰωάννης Ρουσώ.
- Ναί. Αἶ, καὶ τί μὲ τοῦτο ;
- Πῶς ; τί μὲ τοῦτο ; ἐκ τούτου συμπεραίνει τις, ὅτι δὲν ἐγίνατε ποτὲ ὑμεῖς ἀστυνόμος, καὶ ἀγνοεῖτε ὅτι εὕρισκε κανεὶς τὸν διάβολόν του, ὅταν ἔχῃ νὰ κάμῃ μὲ φιλοσόφους.
- Καλὲ τί μὲ λέγετε ! πῶς εἶνε δυνατόν ποτὲ ! ὁ Γιλβέρτης τί ζητεῖ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φιλοσόφου Ρουσώ ! πόθεν δίσκος ἐν τῇ ἐρήμῃ ;
- Ἀλλὰ δὲν μὲ εἶπατε, νομίζω, ὅτι ὁ νεανίας σας εἶνε φιλόσοφος ;
- Ναί.
- Λοιπὸν ! ὅμοιος τὸν ὅμοιον.
- Ἀλλ' ἔστω ἄς ὑποθέσωμεν καὶ ὅτι αὐτὸς κατοικεῖ εἰς τοῦ Ρουσώ.
- Πολὺ καλὰ ἄς τὸ ὑποθέσωμεν.
- Τί ἐκ τούτου ;
- Τί ἐκ τούτου ; δὲν τὸν παίρνετε τὸν νεανίαν σας.
- Διατί ;
- Διότι ὁ Ρουσώ εἶνε ἀνθρωπος πολὺ ἐπίφοβος.
- Καὶ ἀφοῦ εἶνε τοιοῦτος, πῶς δὲν τὸν στέλλετε εἰς τὰς φυλακάς ;
- Τὸ ἐπρότεινα εἰς τὸν βασιλέα προχθές. Ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε.
- Πῶς ! δὲν ἐτόλμησεν ὁ βασιλεὺς δὲν ἐτόλμησεν ;
- Ὁ βασιλεὺς ἠθέλησε ν' ἀναθέσῃ εἰς ἐμὲ τὴν εὐθύνην, ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ ὑπὲρ ἑα πλέον ἀτρόμητος ἀπὸ τὸν βασιλέα.
- Τί μὲ λέγετε !
- Ὅ,τι σὰς λέγω, διάβουλε ! ἀπὸ τοῦ φιλοσόφου Ρουσώ τὴν οἰκίαν ν' ἀρπάσῃ ἀνθρωπον κανεὶς ! Κύριε φύλαττε ! Κύριε φύλαττε !
- Τῇ ἀληθείᾳ, φίλτατέ μοι, πολὺ δειλὸς μοὶ φαίνεσθε. Ἀκούεις ἐκεῖ ! Δὲν εἶνε, καλὲ, βασιλεὺς ὁ βασιλεὺς ;
- Τῇ ἀληθείᾳ, περίεργοι εἰσθε σεῖς οἱ πολῖται ! Μὲ τὸ « Δὲν εἶνε βασι-

λεὺς ὁ βασιλεὺς ! » νομίζετε ὅτι καὶ λέγετε. Κύριε ἀντικόμη, σὰς βεβαιῶ, εὐκολώτερα θὰ ἤρπαζαν ὑμᾶς ἀπὸ τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας Δουβαρρὺ παρὰ τὸν Γιλβέρτην ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ Ρουσσώ.

— Ἀληθῶς ; εὐχαριστῶ διὰ τὴν προτίμησιν.

— Ὡ ! ναί, σὰς βεβαιῶ· ὀλιγώτεροι φωναὶ ἤθελον ἀκουσθῇ. Δὲν ἔχετε ἰδεάν πόσον εὐαίσθητον ἔχουσι τὴν ἐπιδερμίδα αὐτοὶ οἱ περὶ τὰ γράμματα καταγινόμενοι· φωνάζουν σὰν τοὺς διαβόλους· μόνον νὰ τοὺς ξύσῃ κἀνεὶς ὀλίγον κἀνουν τὸν κόσμον ἄνω κάτω, ὡς νὰ τοὺς ἐφόνευες.

— Ἀλλὰ μήπως ἀπατώμεθα ; Εἶνε ἄρα γε ἀληθές ὅτι εἰς τοῦ Ρουσσώ τὴν οἰκίαν μένει ὁ νεανίας μας ; Αὐτὴ ἡ οἰκία ἔχει τέσσαρας ὀροφάς, ὅλα ἄρα γε ἀνέκουν εἰς τὸν Ρουσσώ ;

— Δὲν πιστεύω· πιθανὸν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν νὰ κατοικοῦν καὶ ἄλλοι, ἀλλὰ λάβε το τοῦτο ὡς κανόνα ἀμετάθετον. Ὅσακις ἡ κακοτυχία προαναγγέλλεται ὡς ἐνδεχομένη, περιμένετε τὴν· ὅσακις ἡ καλοτυχία, μὴ τὴν περιμένετε. Πάντοτε, πάντοτε ἐννεμήκοντα ἐννέα κληροὶ ὑπάρχουν διὰ τὸ δυστύχημα καὶ εἰς καὶ μόνος διὰ τὸ εὐτύχημα. Ἐν τούτοις, σταθῆτε· ἐγὼ διὰ καλὸν καὶ διὰ κακὸν ἔχω μαζὶ μου μερικὰς σημειώσεις.

— Τί σημειώσεις ;

— Σημειώσεις περὶ τοῦ Ρουσσώ. Νομίζετε ὅτι κάμνει βῆμα χωρὶς νὰ τὸν ἐπιβλέπωμεν ;

— Ἄ ! ἀληθινά ! Λοιπὸν τῶντι εἶνε ἀνθρωπος ἐπικίνδυνος αὐτὸς ὁ κύριος Ρουσσώ.

— Ἐπικίνδυνος δὲν εἶνε, ἀλλὰ μᾶς κάμνει ἀνησυχίας ἕνας ἀνθρωπος τρελλὸς ὡς αὐτός, ἡμπορεῖ εἰς κάθε στιγμὴν νὰ σπᾶσῃ τὸ χεῖρ ἢ τὸ ποδᾶρι του, καὶ τότε ἀμέσως θὰ φωνάζουν ὅτι ἡμεῖς τοῦ τὰ ἐσπᾶσαμεν.

— Καὶ ἂς σπᾶσῃ λοιπὸν ἅπαξ διὰ παντός τὸ κεφάλι του, νὰ γλυτώνητε.

— Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ !

— Τί λέγετε ! ἀλλ' αὐτὰ μὲ φαίνονται ἀκατανόητα μὲ συγχωρεῖτε.

— Ὁ λαὸς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν λιθοβολεῖ τὸν ἐκ Γενεύης ἥρωα αὐτόν· ἀλλὰ θέλει νὰ τὸν λιθοβολῇ αὐτὸς μόνος· ἂν ἴδῃ ποτὲ ὅτι καὶ ἡμεῖς ἐρείψαμεν κατ' αὐτοῦ τὸν μικρότερον χάλικα εἶνε ἱκανὸς νὰ λιθοβολήσῃ καὶ ἡμᾶς.

— Περιέργον.

— Διὰ τοῦτο σὰς λέγω, προσοχή. Νὰ ἰδοῦμεν τώρα ἂν ἐπαληθεύσῃ ἡ μόνη ἐλπίς, ἥτις μᾶς μένει· δηλαδὴ μήπως δὲν κατοικεῖ εἰς τοῦ Ρουσσώ. Κρυφθῆτε εἰς τὸ βάθος τῆς ἀμαξίας.

Ὁ Ἰωάννης ὑπήκουσεν, ὁ δὲ κ. Σαρτὶν διέταξε τὸν ἀμαξηλάτην νὰ προχωρήσῃ ὀλίγον ἐτι πρὸς τὴν ὁδόν. Εἶτα ἤνοιξε τὸ χαρτοφυλάκιόν του καὶ ἐξήγαγεν ἔγγραφα τινά.

— Νὰ ἰδοῦμεν, εἶπεν, ἂν τῶντι ὁ νεανίας σὰς κατοικεῖ μετὰ τοῦ φιλοσόφου. Ἀπὸ ποίαν ἡμέραν νομίζετε ὅτι ἤλθεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν ;

— Ἀπὸ τῆς δεκάτης ἑκτῆς αὐτοῦ τοῦ μηνός.

— Τὴν δεκάτην ἐβδόμην εἶδον τὸν κ. Ρουσσώ συλλέγοντα χόρτα εἰς τὰς 23 τὸ πρωτὶ ἐντὸς τοῦ παρὰ τὸ Μευδόνιον δάσους· ἦτο δὲ μόνος.

— Ἦτο μόνος !

— Ἀκούσατε. Εἰς τὰς δύο μετὰ μεσημβρίαν, τὴν αὐτὴν ἡμέραν, συνέλεγε χόρτα εἰσέτι, ἀλλ' ἦτο μετ' αὐτοῦ καὶ εἰς νεανίας.

- Ἄ ! ἰδοῦ ! ἰδοῦ ! εἶπεν ὁ Ἰωάννης.
- Ἦτο μετ' αὐτοῦ καὶ εἰς νεανίας, ἐπανάλαβεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν· ἀκούετε ;
- Μάλιστα, μάλιστα, αὐτὸς ἦτο· βεβαίως αὐτὸς ἦτο.
- Ὁ νεανίας εἶνε ἰσχνὸς πολὺ.
- Νά το, νά το.
- Φαίνεται λιμώτων.
- Ἰδοῦ, ἰδοῦ.
- Ἀμφότεροι ἀποσπῶσι διάφορα φυτὰ ἐκ τῆς γῆς καὶ τὰ θέτουν ἐντὸς θήκης ἐκ κασιτέρου.
- Διάβολε ! μὲ πόσῃ ἀκρίβειαν ! ἀνέκραξεν ὁ ἀντικόμης.
- Ἀκόμη, προσέξατε. Τὸ ἐσπέρας ἔλαβε τὸν νεανίαν μετ' αὐτοῦ· μέχρι τοῦ μεσονυκτίου ὁ νεανίας δὲν ἐξηλθε τῆς οἰκίας.
- Κάλιστα.
- Τὴν δεκάτην ὀγδόην.— Ὁ νεανίας δὲν ἐξηλθεν ἐκ τῆς οἰκίας καὶ φαίνεται ὅτι κατέλυσεν εἰς τοῦ Ρουσσώ.
- Μία ἔτι ἐλπίς μου μένει.
- Ν' ἀκούσωμεν καὶ αὐτὴν τὴν ἐλπίδα.
- Μήπως ἔχῃ ἐντὸς τῆς αὐτῆς οἰκίας κανένα συγγενῆ του ;
- Ἄς σὰς εὐχαριστήσω καὶ κατὰ τοῦτο, ἢ μάλλον ἄς σὰς ἀπελπίσω ὁλοτελῶς. Ἀμαξηλάτα, σταμάτησε.
- Ὁ κ. δὲ Σαρτίν κατέβη. Μόλις ᾤδευσε δέκα βήματα καὶ ἀπήντησεν ἀνθρωπὸν τινα στακτόχροα φέροντα ἐνδύματα καὶ πολὺ ὑποπτον κατὰ τὸ σχῆμα. Ἄμα ὁ ἀνθρωπὸς αὐτὸς παρετήρησε τὸν ἀστυνόμον, ἀφῆρσε τὸν πτόλιν του, ἀλλὰ τὸν ἐφόρεσε πάλιν, ἵνα μὴ προδώσῃ τὸν ἔξοχον ἀξιωματικὸν ἐνώπιον τῶν διαβατῶν.
- Ὁ κ. δὲ Σαρτίν τῷ ἔκαμε νεῦμα νὰ πλησιάσῃ, καὶ ἐκεῖνος ἐπλησίασεν, ἠκροάσθη λέξεις τινας, τὰς ὁποίας ὁ ἀστυνόμος τῷ ἀπηύθυνε χαμηλοφῶνως, καὶ ἐτράπη πρὸς τὴν δενδροστοιχίαν, τὴν ἀγούσαν πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ Ρουσσώ.
- Ὁ ἀστυνόμος ἀνέβη ἐκ νέου εἰς τὴν ἀμαξάν.
- Μετὰ πέντε λεπτά, ὁ στακτόχροα ἐνδεδυμένος ἀνεφάνη καὶ ἐπλησίασε πρὸς τὸ θυρίδιον τοῦ ὀχήματος.
- Ἄς στρέψω τὸ πρόσωπον πρὸς τὸ βάθος, εἶπεν ὁ ἀντικόμης διὰ νὰ μὴ με βλέπωσιν.
- Ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἐμειδίασεν, ἤκουσε τοὺς μυστικούς λόγους τοῦ ὑπαλλήλου του, καὶ ἐπομένως τὸν ἀφῆκεν.
- Αἶ ! ἠρώτησεν ὁ ἀντικόμης.
- Αἶ ! ἀποτυχία, καθὼς σὰς προεῖπα· ὁ νεανίας σὰς, ὁ κ. Γιλβέρτης, ξενίζεται ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου Ρουσσώ· καὶ σὰς συμβουλεύω νὰ τὸν ἀφήσετε ἡσυχον.
- Νὰ τὸν ἀφήσω ;
- Ναί. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖτε νὰ ἐρεθίσετε ὅλην τὴν σφηκιὰν τῶν φιλοσόφων ἐναντίον μας, πῶς ;
- Δυστυχία, δυστυχία ! Καὶ τώρα ἡ κυρία Δουβαρρὺ ! Ποῖος νὰ τὴν ἀκούῃ ! ! !
- Τόσον πολὺ ἐπιζήτητος τῇ εἶνε ὁ Γιλβέρτης οὗτος ; ἠρώτησεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν.

- Ἀναμφιβόλως, ἀναμφιβόλως !
- Λοιπόν, ὑπάρχει καὶ ἄλλος τρόπος· προσπαθήσατε μὲ τὸ καλὸν νὰ τὸν ἐλκύσετε. Πλησιάσατε μὲ γλυκεῖς τρόπους τὸν Ρουσσώ, καὶ εὐελπιστῶ ὅτι μόνος του θὰ σᾶς τὸν παραδώσῃ.
- Τὸν Ρουσσώ ! καὶ ἰσχύουσι ποτὲ οἱ γλυκεῖς τρόποι ἐνώπιον μιᾶς ἀρκούδας σὰν αὐτόν ;
- Ἰσχύουσιν, ἰσχύουσιν· ἀκούσατε. Ὁ Ρουσσώ ἀγαπᾷ πολὺ τὰ ὠρατὰ πρόσωπα· ἡ μορφὴ τῆς κομήσεως εἶνε περικαλλεστάτη, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς δεσποσύνης Τήγκας δὲν εἶνε εὐκαταφρόνητος· δύναται ἡ κόμησσα νὰ πράξῃ θυσίαν τινὰ χάριν μιᾶς φαντασιοπληξίας ;
- Καὶ ἐκατόν, ὄχι μόνον μίαν.
- Δέχεται νὰ προσποιηθῇ ἔρωτα πρὸς τὸν Ρουσσώ ;
- Ἄν ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ.
- Μὲ φαίνεται ἐπάναγκες· ἀλλὰ διὰ νὰ σχετίσωμεν τὰ δύο αὐτὰ πρόσωπα ἀπαιτεῖται νὰ μεσολαβήσῃ τρίτον τι ὑποκείμενον. Γνωρίζετε κανένα σχετικὸν τοῦ Ρουσσώ ;
- Τὸν πρίγκηπα Κονδῆ.
- Κακόν, διότι ὁ Ρουσσώ, δὲν πιστεύει εἰς πρίγκηπας οὐδέποτε. Ἄλλον, ἄλλον· κανένα ἀνθρωπὸν ἀσήμαντον, κανένα φιλόλογον, κανένα ποιητὴν.
- Δὲν γνωρίζομεν τοιοῦτους, κατὰ δυστυχίαν.
- Ἄλλ' ἀπήντησα ἐγὼ μίαν ἡμέραν ἓνα εἰς τῆς κομήσεως· τὸν κ. Ἰουσοῦν.
- Τὸν βοτανιστὴν ;
- Ναί.
- Ἄ, ναί, τῶνόντι, ἔχετε δίκαιον· αὐτὸς ἔρχεται εἰς τὴν ἐν Τριανφ βασιλικὴν ἐξοχὴν, καὶ ἡ κόμησσα τῷ δίδει τὴν ἀδειαν νὰ συλλέγῃ χόρτα.
- Ἴδού λοιπόν· ὁ Ἰουσοῦς εἶνε μάλιστα καὶ φίλος μου.
- Ἀξιόλογα· ἤψαμεν τὴν ὁδόν.
- Σχεδὸν τὴν ἤψαμεν.
- Λοιπόν τὸν Γιλβέρτην μου τὸν ἔχω ;
- Ὁ κ. δὲ Σαρτὶν ἐσκέφθη πρὸς στιγμὴν.
- Ἐλπίζω, εἶπε· καὶ χωρὶς μάλιστα ταραχᾶς· χωρὶς πολλὰς φωνάς· θὰ σᾶς τὸν παραδώσῃ ὁ Ρουσσώ ὁ ἴδιος δεδεμένον χεῖρας καὶ πόδας.
- Νομίζετε ;
- Εἶμαι βέβαιος.
- Καὶ πρὸς τοῦτο λοιπόν τί ἀπαιτεῖται ;
- Σχεδὸν τίποτε. Γνωρίζετε ἐκεῖ τριγύρω... πρὸς τὸ χωρίον Μευδόνιον, ἢ πρὸς τὸ Μαυρὺ κανένα χέρσον τόπον ; κανὲν γήπεδον ;
- ὦ ! ἀναρίθμητα· γνωρίζω δέκα τοιαῦτα μεταξὺ Λυκιεννῶν καὶ Βουζιβάλ.
- Λοιπόν, βάλετε νὰ κατασκευάσουν ἐκεῖ μίαν... πῶς νὰ τὴν ὀνομάσω ;.. φιλοσοφοπαγίδα.
- Τί ; Πῶς εἶπατε ;
- Φιλοσοφοπαγίδα· μίαν πλεκτάνην, μὲ τὴν ὁποίαν νὰ πιάνωνται ὅλοι οἱ φιλόσοφοι.
- Καὶ πῶς γίνεται μία τοιαύτη παγίς ; τίνι τρόπῳ ; Εἶνε περίεργον.

— Ἐγὼ σὰς δίδω τὸ σχέδιον, μείνετε κατὰ τοῦτο ἥσυχος. Τώρα δὲ ἄς φεύγωμεν, ἐπεὶ δὴ μᾶς παρατηροῦν. Ἀμαξήλατα, κτύπα! Εἰς τὴν οἰκίαν.

ΚΖ

Ὁ κ. Δὲ Λαβοκνιδῶνος.

Τὰ μεγάλα τῆς ἱστορίας συμβεβηκότα εἶνε πρὸς τοὺς μυθιστοριογράφους ὅ,τι τὰ γιγαντιῶδη ὄρη πρὸς τὸν ὁδοιπόρον. Τὰ βλέπει, στρέφεται περὶ αὐτά, τὰ χαιρετᾷ διαβαίνων, ἀλλὰ δὲν τὰ διαπερᾷ.

Διὰ τοῦτο θὰ παρατηρήσωμεν ἀπλῶς, θὰ περιέλθωμεν μόνον καὶ θὰ χαιρετίσωμεν τὴν πομπὴν τελετῆν τῶν γάμων τῆς Δελφίνης ἐν Βερσαλλίαις, χωρὶς νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς τὰς λεπτομερείας, ὡς πάντῃ ἄλλοτρίας τοῦ σκοποῦ ἡμῶν.

Ἄς ἀφίσωμεν λοιπὸν τὴν τελετὴν νὰ περατωθῇ περὶ τὴν δύσιν λαμπρᾶς ἡμέρας τοῦ Μαΐου· ἄς ἀφήσωμεν τοὺς περιφανεῖς προσκεκλημένους ν' ἀποσυρθῶσιν ἐν σιωπῇ διηγουμένοι ἢ σχολιάζοντες τὰ τοῦ ἐξαισίου θεάματος, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξαν αὐτόπται, καὶ ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὰ ἡμέτερα πράγματα καὶ πρὸσωπα, ἅτινα καὶ ἱστορικῶς ἔχουσι βαρύτερά τινα.

Κεκκοπιακὸς ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς παραστάσεως, καὶ πρὸ πάντων ἐκ τοῦ γεύματος, τὸ ὅποιον ὑπῆρξε μακρόν, ἀπεσύρθη εἰς τὰ δώματά του, περὶ τὴν ἐννάτην καὶ ἀπέλυσε πάντας τοὺς παρεστῶτας, κρατήσας μόνον τὸν κ. Δὲ Λαβοκνιδῶνος, παιδαγωγὸν τῶν βασιλοπαίδων τῆς Γαλλίας.

Ὁ δούξ οὗτος, μέγας φίλος τῶν Ἰησουϊτῶν, τοὺς ὁποίους ἤλιπιζε νὰ συστήσῃ πάλιν εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ βασιλέως διὰ τῆς κυρίας Δουβαρρύ, προεχώρησε γιγαντιαίως βήμασι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ διὰ τοῦ συνοικεσίου τοῦ Δελφίνου.

Ἐντοσούτῳ ὁ κ. Λαβοκνιδῶνος ἀκούσας τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως νὰ μείνῃ, ὑπέθεσεν ὅτι ἐπρόκειτο νὰ τῷ δοθῇ τὸ συνήθως ἀπονεμόμενον δῶρον πρὸς τοὺς παιδαγωγούς, οἵτινες ἐξεπλήρωσαν τὴν ἀνατροφὴν βασιλόπαιδός τινος.

Πράγμα, τὸ ὅποιον ἐκίνησε τὸν δούκα Δὲ Λαβοκνιδῶνος, ἄλλως τε εὐαίσθητον ἄνθρωπον, εἰς νέα δάκρυα· διότι καὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ συμποσίου εἶχε τὸ ρινόμακτρόν του εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ὅπως δεικνύῃ τὴν θλίψιν, ἣν τῷ ἐπροξένει ἡ στέρνησις τοῦ μαθητοῦ του.

Ἡ πρόσκλησις τοῦ βασιλέως ἐξέφερεν ἐκ νέου τὸ ρινόμακτρον ἐκ τοῦ κόλπου του καὶ τὸ δάκρυ ἐκ τῶν ὀμμάτων.

— Ἐλθέ, καλὲ καὶ ἀγαθὲ μου Δὲ Λαβοκνιδῶνος, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἐξαπλούμενος ἐντὸς μικροῦ τινος θρονίου ἀναπαυτικοῦ· ἔλθε νὰ συνομιλήσωμεν.

— Εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἀπήντησεν ὁ δούξ.

— Κάθησε ἐδῶ, φίλτατε, κάθησε· θὰ εἶσαι κουρασμένος.

— Νὰ καθίσω, Μεγαλειότατε;

— Ναί, ἀναπαύσου, ἐδῶ, ἐδῶ.

Καὶ ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ἔδειξε πρὸς τὸν δούκα σκίμποδα θετειμένον οὕτως ὥστε τὸ φῶς νὰ πίπτῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ παιδαγωγοῦ, ὁ δὲ βασιλεὺς νὰ εὐρίσκεται εἰς τὴν σκιάν.

— Αἶ! φίλτατε δούξ, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ἰδοὺ πεπληρωμένη ὁλόκληρος ἀνατροφή.

— Ναί, Μεγαλειότατε. Καὶ ὁ Λαβοκιδῶνος ἐστέναξε.

— Ἀνατροφή τῶντι λαμπρά, ἐξηκολούθησεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

— Ἡ Μεγαλειότης Ὑμῶν εἶνε ἄκρως εὐμενής.

— Ἀνατροφή, σὲ βεβαιῶ, ἥτις σοὶ περιποιεῖ τιμὴν, δούξ.

— Μεγαλειότατε, ἡ Ὑμετέρα συγκατάθεσις.

— Μοὶ φαίνεται ὅτι ὁ Δελφίνος εἶνε εἰς ἐκ τῶν πεπαιδευμένων πριγκήπων τῆς Εὐρώπης;

— Νομίζω, Μεγαλειότατε.

— Καλὸς ἱστορικός;

— Κάλιστος.

— Γεωγράφος τέλειος;

— Ὁ ἄρχων Δελφίνος, Μεγαλειότατε, σχεδιάζει γεωγραφικοὺς πίνακας τοιούτους, ὁποίους δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχῃ ὁ καλλήτερος μαθητὴς τοῦ πολεμικοῦ σχολείου.

— Ἡξεύρει καὶ торνεύει ἐντελέστατα.

— Ἄ! Μεγαλειότατε, ὅσον διὰ τοῦτο, εἰς ἄλλον ἀνήκει τὸ συγχαρητήριον· αὐτὸ τὸ ἐδιδάχθη παρ' ἄλλου καὶ ὄχι παρ' ἐμοῦ.

— Ἔστω, καὶ παρ' ἄλλου· ἐντοσούτῳ ἡξεύρει καὶ τὴν τέχνην αὐτήν;

— Θαυμασίως μάλιστα.

— Τὴν δὲ ὥρολογιοποιαν! εἶδες ἐπιτηδεϊότητα;

— Τῶντι, ἐξαίσια!

— Πρὸ ἑξ μηνῶν ὅλα μου τὰ ὥρολόγια τρέχουσι τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου, ὡς οἱ τέσσαρες τροχοὶ ἀμάξης, χωρὶς ποτὲ νὰ συγκρουσθῶσιν. Αἶ καλὰ! μόνος τοῦ τὰ τακτοποιεῖ.

— Εἶνε ἀπαύγασμα τῆς μηχανικῆς, Μεγαλειότατε, καὶ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἐγὼ δὲν συνετέλεσα εἰς τοῦτο πῶς.

— Ναί, ἀλλὰ τὰ μαθηματικά, τὴν ναυτικήν;

— ὦ! πρὸς αὐτὰς τὰς ἐπιστήμας, Μεγαλειότατε, πάντοτε προέτρεψα τὸν ἄρχοντα Δελφίνον.

— Καὶ κατέχει αὐτάς, τῇ ἀληθείᾳ. Προχθὲς τὸ ἐσπέρας τὸν ἤκουσα συνομιλοῦντα μετὰ τοῦ κ. δὲ Λαπερούς περὶ καλωδίων, περὶ κεραίων περὶ πύκνων.

— Ὅλα πράγματα τῆς ναυτικῆς... μάλιστα, Μεγαλειότατε.

— Ἐντοσούτῳ ὅλα ταῦτα τὰ ὀφείλει εἰς σέ, φίλτατε δὲ Λαβοκιδῶνος.

— Ἡ Μεγαλειότης Ὑμῶν μὲ ἀνταμείβει ὑπὲρ τὴν ἀξίαν μου ἀποδίδουσά μοι μέρος τι, ὅσον μικρὸν καὶ ἂν ἦνε. τῶν πολυτίμων πλεονεξήματων, τὰ ὁποῖα ὁ ἄρχων Δελφίνος προσεκτήσατο ἐκ τῆς σπουδῆς.

— Τὸ ἀληθὲς εἶνε δούξ, ὅτι πιστεύω ὅτι ὁ ἄρχων Δελφίνος θὰ καταστῇ πραγματικῶς καλὸς βασιλεὺς, καλὸς κυβερνήτης, καλὸς οἰκογενειάρχης.

— Ἀληθῶς, κύριε δούξ, προσέθεσεν ὁ βασιλεὺς, νομίζετε ὅτι θ' ἀποβῇ καλὸς οἰκογενειάρχης;

— Εἶμαι πεπεισμένος περὶ τούτου, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ἀφελῶς ὁ κ. δὲ Λαβοκιδῶνος· εἶμαι πεπεισμένος, διότι ἀφοῦ ἐντὸς τῆς καρδίας τοῦ ἄρχοντος Δελφίνου ὑπάρχουσιν ἐν σπέρματι συλλήβδην ὅλαι αἱ ἀρεταί, βεβαίως ὑπάρχει καὶ αὐτή.

— Δὲν μ' ἐννόησες, δούξ, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'. Ἐγὼ σ' ἐρωτῶ ἂν θὰ ἀποβῇ καλὸς οἰκογενειάρχης.

— Μεγαλειότατε, ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἐννοῶ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα. Ὑπὸ ποίαν ἔννοιαν μοὶ ἀπευθύνει τὴν ἐρώτησιν ταύτην;

— Ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἔννοιαν, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν, βεβαίως, τὴν Παλαιὰν Γραφὴν τὴν ἀνέγνωσες, κύριε δούξ;

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε, τὴν ἀνέγνωσα.

— Λοιπὸν, γνωρίζεις τοὺς πατριάρχας, πῶς;

— Ἀναμφιβόλως, Μεγαλειότατε.

— Λοιπὸν, θὰ γενῇ πατριάρχης καλός;

Ὁ κ. δὲ Λαβοκιδῶνος ἠτένισε πρὸς τὸν βασιλέα, ὡς εἰ τῷ ἀπέτεινε τὸν λόγον ἐβραϊστί· περιφέρων δὲ τὸν πῖλον ἐντὸς τῶν χειρῶν αὐτοῦ, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη, πᾶς μέγας βασιλεὺς εἶνε πᾶν ὅ,τι θέλῃ.

— Συγχωρήσατε, κύριε δούξ, ὑπέλαβεν ὁ βασιλεὺς, παρατηρῶ ὅτι δὲν συνεννοούμεθα καλῶς.

— Καὶ ὅμως, Μεγαλειότατε, καταβάλλω πᾶσαν προσπάθειαν...

— Νὰ σὰς ἐκφρασθῶ λοιπὸν σαφέστερον, εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Εἰπέτε μοι, τὸν Δελφῖνον τὸν γνωρίζετε ὡς νὰ ᾔτο υἱὸς σας, πῶς;

— Ὡ! βεβαίως, Μεγαλειότατε.

— Τὰς τάσεις του, τὰς κλίσεις του;

— Μάλιστα.

— Τὰ πάθη του;

— Ὡ! ὅσον περὶ παθῶν, Μεγαλειότατε, τὸ πρᾶγμα διαφέρει· ἂν εἶχεν ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης πάθη, ἤθελον τὰ ἐκριζῶσαι, βεβαίως, ἀλλὰ δὲν ἔλαβον τὸν κόπον τοῦτον κατ' εὐτυχίαν· ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης δὲν ἔχει πάθη.

— Κατ' εὐτυχίαν εἶπατε;

— Καὶ βεβαίως, Μεγαλειότατε, δὲν εἶνε εὐτύχημα τοῦτο;

— Λοιπὸν, δὲν ἔχει;

— Πάθη, Μεγαλειότατε; ὄχι, ποσῶς.

— Κανέν, κανέν;

— Κάνέν, εἰμαι βέβαιος.

— Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι εἶχα δίκαιον νὰ φοβοῦμαι. Ὁ Δελφῖνος θὰ γενῇ μὲν κάλλιστος βασιλεὺς καὶ κάλλιστος κυβερνήτης, ἀλλὰ ὄχι καὶ καλὸς πατριάρχης.

— Φεῦ! Μεγαλειότατε, δὲν μὲ διατάξατε ποτὲ νὰ ὠθήσω τὸν κύριον Δελφῖνον πρὸς τὴν πατριαρχίαν.

— Καὶ ἔσφαλα μεγάλως. Ἐπρεπε νὰ συλλογισθῶ, ὅτι μίαν ἡμέραν ἔμελλε νὰ νυμφευθῇ. Ἀλλὰ, μολονότι δὲν κυριεύεται καθόλου ἀπὸ πάθη, δὲν μὲ ἀπελπίζετε μολοντοῦτο παντάπασιν.

— Δηλαδῇ;

— Δηλαδῇ φρονεῖτε, ὅτι δύναται νὰ κυριευθῇ μίαν ἡμέραν.

— Μεγαλειότατε, δὲν ὑπάρχει τοιοῦτος φόβος.

— Δὲν ὑπάρχει λέγετε;

— Τῇ ἀληθείᾳ, εἶπε μετὰ θρηνώδους φωνῆς ὁ δούξ, εἰς δεινὴν θέσιν μὲ φέρει ἡ Μεγαλειότης Ὑμῶν.

— Κύριε δὲ Λαβοκιδῶνος, ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς ὅστις ἤρχισε καὶ ν' ἀνυπομονῇ· ἐγὼ σὰς ἐρωτῶ σαφέστατα ἂν μὲ πάθη ἢ χωρὶς πάθη ὁ ἄρχων

Δελφίνος θὰ ἀποβῇ καλὸς σύζυγος. Ἀφῆνω κατὰ μέρος τὸν χαρακτηρισμὸν οἰκογενειάρχης· τὸ πατριάρχης τὸ παραλείπω.

— Ἀλλὰ, Μεγαλειότατε, δὲν γνωρίζω περὶ τούτου.

— Πῶς δὲν γνωρίζετε περὶ τούτου ;

— Δὲν γνωρίζω, Μεγαλειότατε, εἶνε πρᾶγμα, τὸ ὅποιον ἀγνοῶ.

— Ἀγνοεῖτε ! ἀνέκραξεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' μὲ βαθυτάτην ἀπορίαν· τόσον ὥστε ἐσεῖσθῃ ὅλη ἡ φενακὴ ἐπὶ τοῦ κρανίου τοῦ κ. δὲ Λαβοκιδῶνος.

— Μεγαλειότατε, ὁ ἀρχὼν Δελφίνος ἐζῆ ὑπὸ τὴν στέγην Ὑμῶν μὲ τὴν ἀθωότητα παιδίου σπουδάζοντος.

— Ἀλλὰ, κύριέ μου, αὐτὸ τὸ παιδίον δὲν σπουδάζει πλέον, αὐτὸ τὸ παιδίον νυμφεύεται.

— Μεγαλειότατε, ἤμην ὁ παιδαγωγὸς τῆς Αὐτοῦ Ὑψηλότητος...

— Ἦσθε ὁ παιδαγωγὸς του, διὰ τοῦτο λοιπὸν ὠφείλατε νὰ τὸν διδάξετε ὅ,τι ἔπρεπε νὰ διδαχθῇ.

Καὶ ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ θρονίου του ὑπτιος καὶ ἀναστέλλων τοὺς ὤμους.

— Καλὰ τὸ ὑπέθετα ἐγώ, ἐπρόσθεσε μετὰ στεναγμοῦ.

— ὦ ! Μεγαλειότατε...

— Γνωρίζετε τὴν ἱστορίαν τῆς Γαλλίας, δὲν ἀμφιβάλλω, κύριε δὲ Λαβοκιδῶνος ;

— Νομίζω, Μεγαλειότατε, τοῦλάχιστον τὸ νομίζω· ἐκτὸς ἂν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἀντιτείνῃ.

— Λοιπὸν τότε, θὰ γνωρίζετε βεβαίως καὶ τί μοὶ συνέβη τὴν νύκτα τῶν γάμων μου.

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, ἀγνοῶ.

— Κύριε ἐλέησον ! Κύριε ἐλέησον ! καὶ λοιπὸν ὑμεῖς τίποτε, ὡς φαίνονται, δὲν γνωρίζετε.

— Ταῦτα, Μεγαλειότατε, μοὶ εἶνε ἀγνωστα, τφόντι.

— Λοιπὸν ἀκούσατε καὶ ταῦτα ἵνα σὰς χρησιμεύσωσιν ὡς μάθημα διὰ τοὺς ἄλλους δύο ἐγγόνους μου.

— Ἀκούω, Μεγαλειότατε.

— Καὶ ἐγὼ ἀνετράφην, ὡς ὑμεῖς, ἀνεθρέψατε τὸν Δελφίνον, ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ πάππου μου. Εἶχον παιδαγωγὸν τὸν κύριον Βιλλερουῶ, ἀνθρωπὸν ἐξαίρετον, κύριε δούξ, ἀπαράλλακτον ὡς ὑμεῖς. ὦ ! ἂν ἄφινε νὰ συναναστρέφωμαι συχνότερα τὸν θεῖόν μου τὸν ἀντιβασιλεύσαντα ! ἀλλ' ἐξ ἐναντίας, κύριε δούξ, ἡ ἀθωότης τῶν μαθημάτων, ὡς εἶπατε πρὸ ὀλίγου, μὲ ἔκαμε νὰ ἀμελήσω τὰ μαθήματα τῆς ἀθωότητος. Ἐντοσοῦτφ νυμφεύομαι, καὶ ὅταν βασιλεὺς τις νυμφεύεται, τὸ πρᾶγμα, κύριε δούξ, εἶνε σοβαρὸν πρὸς τὸν κόσμον.

— ὦ ! βεβαίως, Μεγαλειότατε· τώρα ἤρχισα νὰ ἐννοῶ.

— Ἐρχίσατε ; ἔχω εὐχαρίστησιν. Λοιπὸν ἐξακολουθῶ. Ὁ κύριος Καρδινάλιος ἐπεθύμησε νὰ μ'ἐξετάσῃ περὶ τῶν πρὸς τὸ πατριαρχεῖν διαθέσεων μου. Αἱ πρὸς τοῦτο διαθέσεις μου ἦσαν μηδέν· τόσον ἤμην ἀπλοὺς καὶ ἀπειρος, ὥστε ὑπῆρχε φόβος μήπως τὸ σκῆπτρον τῆς Γαλλίας μεταβληθῇ ἐν ταῖς χερσὶ μου εἰς ἡλακάτην. Κατ' εὐτυχίαν ὁ κ. καρδινάλιος ζητεῖ τὴν ἐπὶ τούτου γνώμην τοῦ κ. δὲ Ρισελιέ· τὸ ζήτημα ἦτο σοβαρὸν πολὺ, ἀλλὰ καὶ ὁ κ. δὲ Ρισελιέ ἐπίστατο εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν τὴν περὶ τούτων γνώσιν,

καὶ ἰδοὺ ὅποیان λαμπρὰν ἀληθῶς ἰδέαν συνέλαβεν. Ἐξή τότε δεσποσύνη τις Λεμώρου ἢ Λεμούρου, δὲν ἐνθυμοῦμαι καλὰ, ἣτις ἔγραφεν εἰκόνας θαυμασίας, τῇ παρήγγειλαν λοιπὸν νὰ ζωγραφῇσιν μίαν σειρὰν σκηνῶν... μὲ ἐννοεῖτε ;

— Ὅχι, Μεγαλειότατε.

— Πῶς νὰ σᾶς εἶπω ; σκηνῶν ἀγροτικῶν.

— Δηλαδὴ ἐξοχικῶν ;

— Ναί, ἐξοχικῶν, ἀλλὰ καὶ καλλίτερον τῶν ἐξοχικῶν. Προκατακλυσμαῖαι, τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀδάμ.

— Τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀδάμ ;

— Φυσικά. Ἀ! τώρα ἐλπίζω ὅτι σᾶς ἔκαμα νὰ ἐννοήσετε.

— Πῶς ! ἀνέκραξεν ὁ κ. δὲ Λαβοκνιδῶνος ἐρυθρίων, ἐτόλμησαν νὰ παρουσιάσωσιν εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα...

— Καὶ σᾶς εἶπα ἐγὼ ὅτι μοὶ παρουσίασαν τίποτε ;

— Ἀλλὰ διὰ νὰ ἰδῇ τὰ τοιαῦτα ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης...

— Ἐπρεπεν ἡ Μεγαλειότης ἡ Ἐμὴ νὰ ρίψῃ ἐπ' αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμούς· τοῦτο μόνον.

— Καὶ λοιπὸν !

— Καὶ λοιπὸν ἔρριψα τοὺς ὀφθαλμούς ἐπ' αὐτῶν.

— Καί...

— Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος εἶνε ζῶον μιμητικὸν... ἐμιμήθην.

— Δὲν ἀμφιβάλλω, Μεγαλειότατε, ὅτι ὁ τρόπος οὗτος εἶνε εὐφυῆς, ἀσφαλῆς, ἐξαίρετος, ἀλλ' ἐπικίνδυνος δι' ἓνα νέον.

Ὁ βασιλεὺς παρετήρει τὸν δοῦκα μὲ τὸ μεῖδιμά του ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον θὰ ὠνόμαζέ τις κυνικὸν εἰς τὰ χεῖλη παντὸς ἄλλου.

— Ἀς ἀφήσωμεν δι' ἀπόψε τὸν κίνδυνον, εἶπε, καὶ ἄς ἰδῶμεν τί νὰ πράξωμεν.

— Πῶς νὰ πράξωμεν, Μεγαλειότατε ;

— Ἰδοῦ. Νὰ εὕρετε τὸν ἀρχοντα Δελφίνον, ὅστις δέχεται τὴν ὥραν ταύτην τὰς τελευταίας προσήσεις τῶν ἀνδρῶν, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ἡ δέσποινα Δελφίνη ἀποδέχεται τὰς τελευταίας τῶν γυναικῶν.

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε.

— Λαμβάνετε ἐν κηροπήγιον καὶ κράζετε κατὰ μέρος τὸν ἀρχοντα Δελφίνον.

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε.

— Λέγετε εἰς τὸν μαθητὴν σας ὅτι ὁ κοιτῶν του εἶνε εἰς τὴν ἄκρην τῆς καίνης στοᾶς.

— Ἦτις ὅμως εἶνε κλειδωμένη, Μεγαλειότατε, καὶ τὸ κλειδίον ἀγνοοῦμεν τίς τὸ κρατεῖ.

— Τὸ κρατῶ ἐγώ, κύριε δούξ, ἐπειδὴ πρόβλεπα τὰ πράγματα ἰδοῦ αὐτό. Ὁ κ. δὲ Λαβοκνιδῶνος ἔλαβε τὸ κλειδίον τρέμων.

— Ἡ στοὰ αὕτη, κύριε δούξ, περιέχει περὶ τὰς εἴκοσιν εἰκόνας, τὰς ὁποίας διώρισα ἐγὼ νὰ κρεμάσουν ἐκεῖ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν.

— Πολὺ καλὰ, Μεγαλειότατε.

— Μάλιστα, κύριε δούξ. Ἀσπάζεσθε λοιπὸν τὸν μαθητὴν σας, τῷ ἀνοίγετε ἔπειτα τὴν θύραν τῆς στοᾶς, τῷ δίδετε εἰς χεῖρας τὸ κηροπήγιον, τῷ εὐχεσθε καλὴν νύκτα, καὶ τῷ λέγετε ὅτι πρέπει ἕως ὅτου φθάσῃ εἰς

τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνός του, νὰ παρέλθωσιν εἴκοσι λεπτά· ἐν λεπτὸν δι' ἐκάστην εἰκόνα.

— Ἐνόησα, Μεγαλειότατε, ἐνόησα.

— Χαίρω. Καλὴν νύκτα, κύριε δὲ Λαβοκυῶνος.

— Ἐλπίζω ὅτι ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης με συγχωρεῖ...

— Νὰ σὰς συγχωρήσω, κύριε δούξ, πολὺ καλὰ· ἀλλ' ἀγνοῶ πῶς ἀφοῦ, ἂν δὲν ἤμην ἐγώ, ὥραία τῇ ἀληθείᾳ πράγματα θὰ ἐκαταφέρατε εἰς τὴν οἰκογένειάν μου.

Ἡ θύρα ἐκλείσθη ἀπελθόντος τοῦ παιδαγωγοῦ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐσήμανε καὶ ἐνεφανίσθη ὁ ἱστορικός θαλαμηπόλος τοῦ Λεβέλ.

— Τὸν καφέν μου, εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Ἀλήθεια, Λεβέλ.

— Μεγαλειότατε.

— Ἀφοῦ μοι φέρῃς τὸν καφέν, πήγαινε κατόπιν τοῦ κ. δὲ Λαβοκυῶνος, ὅστις πηγαίνει τῶρα πρὸς τὸν ἄρχοντα Δελφῖνον νὰ τῷ προσφέρῃ τὰ σέβη του.

— Ἀμέσως, Μεγαλειότατε.

— Ἀλλὰ περίμενε νὰ σοὶ εἰπῶ διατί θὰ ὑπάγῃς.

— Εἶνε ἀληθές, Μεγαλειότατε, ἀλλ' ἡ προθυμία μου πρὸς τὰ νὰ ἐκπληρῶ ὅσον τάχος τὰς διαταγὰς τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος εἶνε τοσαύτη...

— Καλὰ. Λοιπὸν ἀκολουθεῖς τὸν κ. δὲ Λαβοκυῶνος.

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε.

— Εἶνε τόσοι τεταραγμένοι, τόσοι περίλυποι, ὥστε φοβοῦμαι ὅτι θὰ μαλαχθῇ ἡ ψυχὴ του διὰ τὸν ἄρχοντα Δελφῖνον.

— Καὶ τί νὰ πράξω, Μεγαλειότατε, ἂν μαλαχθῇ;

— Τίποτε· ἔρχεσαι μόνον καὶ μοι τὸ λέγεις.

Ὁ θαλαμηπόλος ἐξῆλθε· μετὰ ἐν τέταρτον ἐνεφανίσθη.

— Λέγε μοι, λοιπόν, Λεβέλ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Μεγαλειότατε, ὁ κ. δὲ Λαβοκυῶνος ἐπροχώρησε μέχρι τῆς καινῆς στοᾶς κρατῶν τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα ἐκ τοῦ βραχίονος.

— Ἐπειτα;

— Δὲν ἐφαίνετο πολὺ συγκεκινημένος, ἐξ ἐναντίας, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐφαίνοντο περιχαρεῖς.

— Ἐπειτα;

— Ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του ἐν κλειδίον, τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν ἄρχοντα Δελφῖνον, καὶ ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης ἤνοιξε δι' αὐτοῦ τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν στοάν.

— Ἐπειτα;

— Ἐπειτα ὁ κ. δούξ ἔδωκε τὸ κηροπήγιον, τὸ ὁποῖον ἐκράτει, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἄρχοντος Δελφίνου καὶ τῷ εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ λέξεις τινάς, τὰς ὁποίας καὶ συνήρπασεν ἡ ἀκοή μου. Τῷ εἶπεν: Ὑψηλότητα ὁ νυμφικός κοιτῶν εἶνε εἰς τὴν ἄκραν τῆς στοᾶς ταύτης. Ὁ βασιλεὺς ἐπιθυμεῖ ἐντὸς εἴκοσι λεπτῶν νὰ φθάσῃτε εἰς τὴν θύραν του.

— Πῶς! ἀπήντησεν ὁ πρίγκηψ, ἐντὸς εἴκοσι λεπτῶν! Καὶ ἡ ἀπόστασις εἶνε μόνις εἴκοσι δευτερολέπτων.

— Ὑψηλότητα, ἀπεκρίθη ὁ κ. δὲ Λαβοκυῶνος, ἔδω παύει ἡ ἰδική μου ἐξουσία· μαθήματα ἄλλα δὲν ἔχω πλέον νὰ σὰς δώσω, ἀλλὰ μίαν τελευταίαν συμβουλήν· παρατηρήσατε καλῶς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοὺς τοί-

χους τῆς στοᾶς ταύτης, καὶ βεβαιωθῆτε, Ὑψηλότατε, ὅτι οὕτω θὰ δυνηθῇτε νὰ δαπανήσετε τὰ εἰκοσιν ὁμῶν λεπτά.

— Καλλίστα, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Τότε, Μεγαλειότατε, ὁ δὲ Λαβοκνιδῶνος προσεκύνησε βαθέως καὶ ἀφῆκε τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα εἰς τὴν θύραν τοῦ διαδρόμου.

— Καὶ ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης τότε εἰσῆλθε, δὲν ἀμφιβάλλω.

— Εἰσῆλθεν ἰδοῦ, Μεγαλειότατε, παρατηρήσατε τὸ φῶς ἐντὸς τῆς στοᾶς. Εἶνε σχεδὸν ἐν τέταρτον, ἀφότου περιέρχεται ἐν αὐτῇ ὁ ἄρχων Δελφίνος.

— Ἀ! ἀλλὰ τὸ φῶς ἐξέλιπεν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἀφοῦ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰς ὑάλους. Καὶ εἰς ἐμὲ ὁμοίως ἔδωκαν εἰκοσι λεπτά, ἀλλ' ἐνθυμούμαι ὅτι δὲν ἀφῆκα νὰ παρέλθωσι πέντε καὶ ἡμην εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς γυναικὸς μου. Φεῦ! κατὰ τὸν πάππον ἄρα γε καὶ ὁ ἐγγονος!

ΚΗ'

Ἡ νύξ τῶν γάμων.

Ὁ Δελφίνος ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ νυμφῶνος, ἡ μᾶλλον τοῦ ἀντιθαλάμου. ὅστις προηγείτο αὐτοῦ.

Ἡ ἀρχιδούκισσα, μακρὰν ἐσθῆτα νυκτικὴν φοροῦσα, λευκὴν, περιέμενεν ἐντὸς τῆς χρυσῆς κλίνης, αἱ στρωματὰ τῆς ὁποίας μόλις ἐπιέζοντο ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ ἐλαφροῦ σώματός της· καί, πρᾶγμα παράδοξον, ἐὰν τις παρετήρει καλῶς τὸ πρόσωπόν της διὰ τοῦ λεπτοῦ νέφους τῆς μελαγχολίας, ἥτις κατεκάλυπτεν αὐτό, θὰ διέκρινεν ἀντὶ τῆς τερψικαρδίου προσδοκίας, ὅφ' ἥς αἱ νύμφαι συνήθως κατέχονται, τρόμον νεάνιδος, ἐνδιδούσης εἰς τὴν προαίσθησιν κινδύνου τινὸς ἀγνώστου.

Παρὰ τὴν κλίνην ἐκάθητο ἡ κυρία δὲ Νοάλλης.

Αἱ ἄλλαι κυρίαι ἴσταντο πρὸς τὸ βάθος, προσέχουσαι ἔν' ἀπέλθωσιν εἰς τὸ πρῶτον νεῦμα τῆς ἐπιτίμου κυρίας, ἥτις, πιστὴ εἰς τὰ τῆς ἐθιμοταξίας, περιέμενεν ἀπαθῶς τὴν ἔλευσιν τοῦ ἄρχοντος Δελφίνου.

Ἀλλ' ὥς ἦν πεπρωμένον ὅλοι σήμερον οἱ τῆς ἐθιμοταξίας τύποι νὰ ὑποχωρήσωσιν εἰς τὸ ἐθελόκακον τῶν περιστάσεων, συνέβη ὥστε οἱ ἄρχοντες, οἵτινες ὤφειλον νὰ εἰσέλθωσι τὸν Δελφίνον εἰς τὸν νυμφῶνα, ἀγνοοῦντες ὅτι ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης, ὡς ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου ΙΕ', ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ διὰ τῆς νέας στοᾶς, περιέμενον εἰς ἄλλον ἀντιθάλαμον.

Ὁ δὲ διὰ τοῦ ὁποίου ἀφίχθη ὁ Δελφίνος ἦτο κενός, καὶ ἡ θύρα, ἥτις ἦγε πρὸς τὸν κοιτῶνα ἦν ὀλίγον ἀνεωγμένη εἰς τρόπον ὥστε ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης ἠδύνατο νὰ βλέπῃ καὶ ἀκούῃ τὰ ἐν τῷ κοιτῶνι ἐκεῖνῳ διατρέχοντα.

Ἔστη λοιπὸν καὶ παρετήρει ἐκεῖθεν κρυφίως, ἀκροώμενος.

Καὶ ἰδοῦ ἠκούσθη ἡ φωνὴ τῆς δεσποίνης Δελφίνης καθαρὰ καὶ ἀρμονικῇ, καὶ τοι ὀλίγον τρέμουσα.

— Πόθεν θὰ εἰσέλθῃ ὁ ἄρχων Δελφίνος, ἠρώτησεν ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης.

— Διὰ τῆς θύρας ταύτης, δέσποινα, εἶπεν ἡ δούκισσα δὲ Νοάλλης. Καὶ ἔδειξε τὴν θύραν, ἥτις ἦν ἀντίθετος τῆς ἄλλης ὅπισθεν τῆς ὁποίας ἴστατο ὁ Δελφίνος.

— Καί τί θόρυβοι εἶνε αὐτοὶ ἔξωθεν τοῦ παραθύρου ἐκείνου ; ἐπρόσθεσεν ἡ Δελφίνη νομίζει τις ὅτι ἀκούει θάλασσαν.

— Εἶνε ὁ θόρυβος, τὸν ὁποῖον ἀποτελοῦν οἱ ἀναρίθμητοι θεαταί, οἵτινες περιφέρονται παρατηροῦντες τὴν φωταψίαν καὶ περιμένοντες τὰ πυροτεχνήματα.

— Τὴν φωταψίαν ; εἶπεν ἡ Δελφίνη μετὰ μειδιάματος θλιβεροῦ τῶντι, ἀπόψε ἦτον ἀναγκαία, διότι ὁ οὐρανὸς εἶνε σκοτεινόςτατος· παρατηρήσατε κυρία, τὸν οὐρανόν ;

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ὁ Δελφῖνος, βαρυνθεὶς νὰ περιμένη, ὤθησεν ἐλαφρῶς τὴν θύραν, προέτεινε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διὰ τοῦ ἀνοίγματος, καὶ ἠρώτησεν ἂν ἡδύνατο νὰ εἰσέλθῃ.

Ἡ κυρία δὲ Νοάλλης ἔβαλε κραυγὴν, διότι δὲν ἀνεγνώρισεν ἀμέσως τὸν πρίγκηπα.

Ἡ δέσποινα Δελφίνη, ὡς ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων συγκινήσεων, τὰς ὁποίας ἡσθάνθη, ὑποπεσούσα εἰς τὴν νευρικὴν ἐκείνην κατὰστασιν, ἐν ἣ τὰ πάντα μᾶς τρομάζουσιν, ἤρπασε τὴν χεῖρα τῆς κυρίας δὲ Νοάλλης.

— Εἶμαι ἐγώ, δέσποινα, εἶπεν ὁ Δελφῖνος, μὴ φοβεῖσθε.

— Ἀλλὰ διατί διὰ τῆς θύρας ταύτης ; ἠρώτησεν ἡ κυρία δὲ Νοάλλης.

— Διότι, εἶπεν ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΕ', προλαβὼν καὶ αὐτὸς τὴν κυνικὴν τοῦ κεφαλὴν ἐκ τῆς μικρὸν ἀνεωγμένης θύρας, διότι ὁ κ. δὲ Λαβοκυνῶνος, ὡς ἀληθὲς ἰησοῦίτης, γνωρίζει μὲν τὰ λατινικά, τὰ μαθηματικά καὶ τὴν γεωγραφίαν, ἀλλ' οὐδὲν πλεόν.

Ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ὡς οὕτως ἀπροσδοκῆτως ἐμφανισθέντος, ἡ δέσποινα Δελφίνη κατέβη τῆς κλίνης καὶ ἵστατο ὀρθία, κεκαλυμμένη, ὡς προεῖπομεν, διὰ τῆς νυκτικῆς τῆς ἐσθῆτος ἀπὸ τοῦ λαίμου μέχρι τῶν ποδῶν.

— Ἰδοὺ, τὸ ἔλεγα ἐγώ, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', εἶνε ἰσχνή. Ὁ διάβολος ὁ Σιουασώλ ! νὰ πάῃ νὰ μοῦ ἐκλέξῃ αὐτὴν μετὰ τῶν τῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχιδουκισσῶν !

— Παρατηρεῖ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Νοάλλης, ὅτι ὅσα ἀφ' ὧν τὸ ἰδικόν μου καθήκον, ἡ ἐθιμοταξία ἐτηρήθη ἀκριβῶς· τὰ λοιπὰ ἀπέκειντο εἰς τὸν ἄρχοντα Δελφῖνον.

— Ἀναλαμβάνω ἐγώ τὴν βαρύντητα τῶν ἐλλείψεων του, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' εἶνε δὲ δίκαιον, διότι ἐγώ εἶμαι ὁ αἷτιος. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο σοβαρὰ ἡ περίστασις, ἐλπίζω, ἀγαθὴ μοι κυρία δὲ Νοάλλης, ὅτι θὰ μὲ συγχωρήσετε.

— Δὲν ἐνόησα τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα τί θέλει νὰ εἴπῃ.

— Ἀπερχόμεθα ὁμοῦ, κυρία δούκισσα, καὶ σὰς λέγω. Τώρα ἄς βάλωμεν τὰ παιδιά νὰ κατακλιθῶσιν.

Ἡ δέσποινα Δελφίνη ἀπεμακρύνθη τῆς κλίνης κατὰ ἓν βῆμα καὶ ἤρπασε τὴν κυρίαν δὲ Νοάλλης ἐκ τοῦ βραχίονος περιδεῆς.

— Ω ! παρακαλῶ, κυρία, εἶπε, θ' ἀποθάνω ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν μου.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Νοάλλης, ἡ δέσποινα Δελφίνη Σὰς παρακαλεῖ νὰ τὴν ἀφήσετε νὰ κατακλιθῇ ὡς νὰ ἦτον ἀπλὴ ἰδιώτις.

— Διάβολε ! διάβολε ! καὶ ἀπὸ ποῖον τὸν ἀκούω αὐτὸν τὸν λόγον ! ἀπὸ σὰς, κυρία Ἐθιμοταξία ;

— Μεγαλειότατε, γνωρίζω τῶντι ὅτι αὐτὸ εἶνε ἐναντίον τῶν τύπων τῆς γαλλικῆς ἐθιμοταξίας· ἀλλὰ παρατηρήσατε τὴν ἀρχιδουκισσαν...

Τῶντι, ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα ὀρθία, ὠχρά, στηριζομένη διὰ τοῦ ἐκνευρισμένου βραχίονός της ἐπὶ τῆς ράχews θρόνιου τινός, θὰ ἔλεγέ τις ὅτι παρίστα ἄγαλμα τοῦ Δέους, ἂν δὲν ἤκούετο ὁ ἐλαφρὸς τῶν ὀδόντων της βρυγμός, συνοδεύων τὸν ψυχρὸν ἰδρῶτα, ὅστις ἔρρεεν ἀπὸ τοῦ μετώπου της.

— "ὦ ! δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐνοχληθῇ ἡ Δελφίνη εἰς τοιοῦτον βαθμόν, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'. Πηγαίνομεν, δούκισσα. Ἄλλως τε, ὑπάρχουσιν εἰς τὰς θύρας κλειθρα, καὶ θὰ ᾔνε περιεργότερον.

Ὁ Δελφίνος ἤκουσε τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις τοῦ πάππου του καὶ ἠρυθρίασεν.

Ἦκουσεν αὐτὰς καὶ ἡ Δελφίνη, ἀλλὰ δὲν τὰς ἐνόησεν.

Ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΕ' ἠσπάσθη τὴν νύμφην του καὶ ἐξῆλθε σύρων ἐκ τῆς χειρὸς τὴν δούκισσαν δὲ Νοάλλης καὶ γελῶν τὸν ἐμπαικτικὸν ἐκείνον γέλωτα, τὸν πολὺ θλιβερὸν πρὸς τοὺς μὴ συμμερίζομένους τὴν εὐδιαθεσίαν τοῦ γελῶντος.

Οἱ λοιποὶ ἐξῆλθον διὰ τῆς ἐτέρας θύρας.

Οἱ δύο νέοι ἔμειναν μόνοι.

Διεχύθη τότε στιγμιαία τις σιωπή.

Τέλος πάντων, ὁ νεαρὸς πρίγκηψ ἐπλησίασε πρὸς τὴν Μαρίαν Ἀντωνιέτταν· ἡ καρδία του ἔπαλλε σφοδρῶς· ἠσθάνετο ὅτι ἐπλημμύρει εἰς τὸ στήθος, εἰς τοὺς κροτάφους, εἰς τὰς ἀρτηρίας τῶν χειρῶν τὸ ὑπὸ τῆς νεότητος καὶ τοῦ ἔρωτος ἐξαπτόμενον αἷμα αὐτοῦ.

Ἀλλ' ἐγνώριζε καὶ ὅτι ὁ πάππος του ἴστατο ὀπισθεν τῆς θύρας, καὶ τὸ κυνικὸν αὐτοῦ βλέμμα, εἰσδύον μέχρι τοῦ νυμφικοῦ παστοῦ, ἐνέπνεε δειλίαν εἰς τὸν ἄλλον τε καὶ ἐκ φύσεως δειλὸν καὶ ἀνεπιτήδειον Δελφίνον.

— Δέσποινα, εἶπε παρατηρῶν τὴν ἀρχιδούκισσαν, τί ἔχετε ; πᾶσχετε ; σὰς βλέπω ὠχράν... τρέμετε ;

— Ὑψηλότατε, ἀπήντησεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττη, τῶντι παράδοξος μὲ κατέχει ταραχή· ὁ οὐρανὸς πρέπει νὰ ᾔνε ἐξηγριωμένος πολὺ· προμηνύει καταιγίδα· ἡ καταιγὶς ἔχει τρομερὰν ἐπ' ἐμοῦ ἐπιρροήν.

— Ἀ ! ὑποθέτετε ὅτι ἐπαπειλούμεθα ὑπὸ τῆς λαίλαπος ; εἶπεν ὁ Δελφίνος.

— "ὦ ! εἶμαι βεβαία· ὅλον μου τὸ σῶμα τρέμει, παρατηρήσατε...

Καὶ ἡ δυστυχὴς πριγκίπισσα ἔτρεμε σύσσωμος ὡς ὑπὸ ἡλεκτρικῶν προσβαλλομένη τιναγμῶν.

Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ στιγμὴν, ἵνα ἐπαληθεύσωσιν αἱ προαισθήσεις αὐται, ἄνεμος σφοδρὸς, ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ὠθοῦσι θάλασσαν ἐπὶ θαλάσσης καὶ ξυρίζουσι τὰ βουνά, διεγερθεὶς ἀνέπλησε τὸν οἶκον θορύβου καὶ πατάγων.

Τὰ φύλλα, ἀποσπώμενα τῶν κλάδων, οἱ κλάδοι ἀποσπώμενοι τῶν δένδρων, τὰ ἀγάλματα ἀποσπώμενα ἐκ τῶν βάσεών των, διαρκῆς τις καὶ πολὺ ἤχος ἀλαλαγμός, ὃν ἀφῆκαν οἱ ἑκατοντακισχίλιοι θεαταί, οἵτινες εὐρέθησαν διεσπορισμένοι εἰς τοὺς κήπους τοὺς περὶ τὸ ἀνάκτορον, βοὴ πένθιμος καὶ ἀπέραντος διερχομένη τὰς στοὰς καὶ τοὺς διαδρόμους τοῦ μεγάρου, συνέθεσαν συλλήβδην κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὴν ἀγριωτέραν καὶ πενθιμωτέραν τῶν ἀρμονιῶν ὅσας ἤκουσάν ποτε ἀνθρώπων ὧτα.

Εἵτα διεδέχθη τὸν θόρυβον αὐτὸν καὶ ἀπαισία τις κλαγγή· ἡ τῶν ὕδατων, αἵτινες εἰς μυρία κερμάτια συντριβόμεναι ἔπιπτον ἐπὶ τῶν μαρμάρων τῶν

κλιμάκων καὶ τορευμάτων, ἀναδίδουσαι τὸν διακεκομμένον ἐκείνον βρυγμόν, ὅστις προσβάλλει ἀφορήτως τὰ νεῦρα, διαχεόμενος βραδέως εἰς τὸ κενὸν διάστημα.

Ὁ ἄνεμος εἰς τὴν πρώτην του ὁρμὴν ἤνοιξε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ φύλλον παραθύρου τινός, ὥς μὴ καλῶς κεκλεισμένου, καὶ ἐτίναξεν αὐτὸ κατὰ τοῦ τοίχου ὡς γιγαντώδη πτέρυγα νυκτερίου πτηνοῦ.

Παντοῦ ὅπου τὰ παράθυρα τοῦ ἀνάκτορος ἦσαν ἀνεωγμένα, τὰ φῶτα ἐσβέσθησαν ὑπὸ τῆς σφοδρᾶς καὶ αἰφνιδίου πνοῆς.

Ὁ Δελφίνος ἐπλησίασε πρὸς τὸ παράθυρον, ὅπως κλείσῃ ἴσως τὸ ἀνοιχθὲν φύλλον αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ Δελφίνη τὸν ἠμπόδισεν.

— ὦ! ὑψηλότατε, ὑψηλότατε, παρακαλῶ, εἶπε, μὴ ἀνοίξετε· θὰ σθεσθῶσι τὰ κηρία τοῦ κοιτῶνος τούτου καὶ θὰ ἀποθάνω ἐδῶ ἐκ τοῦ φόβου.

Ὁ Δελφίνος ἐσταμάτησεν.

Ἐφάνησαν διὰ τοῦ παραπετάσματος, τὸ ὁποῖον ἀπέσυρον αἱ κορυφαὶ τῶν σκιερῶν δένδρων τοῦ κήπου, κλονούμεναι καὶ συστρεφόμεναι, ὥσανεὶ ὁ βραχίον γιγαντός τινος, βραχίον ἀόρατος, νὰ ἐτίνασσε τοὺς κορμούς των ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκοτίας.

Ὅλη ἡ φωταψία ἐσβέσθη.

Ἐφάνησαν δὲ τότε εἰς τὸν οὐρανὸν λεγεῶνες καταπύκνων καὶ μελανῶν νεφῶν κυλιόμενων ἐν στροβίλῳ, ὥσανεὶ στρατικαὶ σπεύδουσαι πρὸς ἔφοδον.

Ὁ Δελφίνος ἔμεινεν ὠχρὸς ὡς ἴστατο ὄρθιος καὶ μὲ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν κλείθρων τοῦ παραθύρου. Ἡ Δελφίνη ἔπεσεν ἐπὶ τινος καθέδρας μετὰ στεναγμοῦ.

— Πολὺ φοβεῖσθε, δέσποινά μου, εἶπεν ὁ Δελφίνος.

— ὦ! ναί· ἐν τούτοις ἡ παρουσία σας μὲ ἀναπτεροῖ. ὦ! ὁποῖος τυφὼν! ὁποῖα καταιγίς, ὑψηλότατε! Ὅλη ἡ φωταψία ἀπεσβέσθη.

— Ναί, εἶπεν ὁ Δελφίνος, ὁ ἄνεμος, ὅστις ἐπικρατεῖ, εἶνε ὁ συνήθως προαγγέλλων τοὺς σφοδροτέρους τυφῶνας. Ἄν ἐξακολουθήσῃ, ἀγνοῶ πῶς θὰ κάψωσι τὰ πυροτεχνήματα.

— ὦ! ὑψηλότατε, καὶ διὰ ποῖον θὰ τὰ κάψουν; μὲ τοιοῦτον καιρὸν τίς καθηται εἰς τοὺς κήπους διὰ νὰ ἴδῃ πυροτεχνήματα; Ὅλοι βεβαίως θὰ φύγουν.

— Ἄ! δέσποινά μου, δὲν γνωρίζετε τοὺς Γάλλους μας· αὐτοὶ θέλουν πυροτεχνήματα· θὰ ἦνε λαμπρότατα ἀληθῶς, καθὼς μοὶ εἶπεν ὁ κατασκευαστής. Ἄλλ' ἰδοῦ, ἰδοῦ· παρατηρήσατε· ἤρχισαν· ἰδοῦ τὰ πρῶτα φυσίγγια ... παρατηρεῖτε;

Τῷντι, φαεινά, ὡς μικροὶ ὄφεις φλογοειδεῖς, ἐξηκοντίσθησαν πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ προειδοποιητικὰ φυσίγγια· ἀλλὰ ταῦτοχρόνως, ὥσανεὶ ὁ τυφὼν ὑπέλαβε τοὺς πυρολαμπεῖς ἐξακοντισμοὺς ἐκείνους ὡς προσβολὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ ὄβριν, ἀπήντησε διὰ μιᾶς καὶ μόνης ἀστραπῆς, ἥτις ἐνόμισέ τις ὅτι διέσχισε τὸν οὐρανὸν· ἡ ἀστραπὴ αὕτη κατῆλθεν ὀφιοειδῶς μέχρι τῶν πυροτεχνημάτων καὶ ἤνωσε τὸ κυανοειδές της πῦρ μετὰ τοῦ ἐρυθροῦ πυρὸς τῶν φυσιγίων.

— Τῇ ἀληθείᾳ, εἶπεν ἡ ἀρχιδούκισσα, εἶνε ἀσέβεια νὰ παλαίῃ τοιοῦτοτρόπως ὁ ἄνθρωπος κατὰ τοῦ Θεοῦ.

Τὰ προειδοποιητικὰ φυσίγγια ὀλίγας μόνον στιγμὰς προηγήθησαν τῆς ἀναφλέξεως τοῦ γενικοῦ πυροτεχνήματος· ὁ πυροτέχνης παρετήρησεν, ὅτι

ἦτον ἐπάναγκες νὰ σπεύσῃ, διό ἔθεσε πῦρ εἰς τὰ πρῶτα σχήματα. τὰ ὅποια καὶ ἐχαιρέτισε τὸ πλῆθος διὰ μεγάλου ἀλαλαγμοῦ χαρᾶς.

Ἄλλ' ὡς τῶντι νὰ ἀντηγωνίζετο ἡ γῆ ἐναντίον τοῦ οὐρανοῦ ὡς—καθὼς εἶπε καὶ ἡ ἀρχιδούκισσα — νὰ ἡσέβει ὁ ἀνθρώπος πρὸς τὸν Θεόν, ἡ καταιγίς, ἐκμανεῖσα, ἐκάλυψε διὰ τῆς βοῆς της τὴν ἀπειρον βοὴν τοῦ λαοῦ, καὶ ὅλοι ὁμοῦ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἀνοίξαντες κατεκρήμνισαν χειμάρρους βροχῆς ἐκ τῶν νεφῶν.

— Ὁ ἀνεμος ἀπέσβεσε τὴν φωταψίαν, ὁ ὕετός ἀπέσβεσε τὰ πυροτεχνήματα.

— Ἄ! τί δυστύχημα! εἶπεν ὁ Δελφῖνος, ἰδοὺ τὰ πυροτεχνήματα ἀπέτυχον!

— Αἱ! ὑψηλότετε, ὑπέλαβε θλιβερώς ἡ Μαρία Ἀντωνιέττη, καὶ τί ἐπέτυχεν ἀφότου ἦλθα εἰς τὴν Γαλλίαν;

— Πῶς, δέσποινά μου τί;

— Εἶδατε τὰς Βερσαλλίας;

— Βεβαίως, δέσποινά μου, πῶς; Δὲν σὰς ἀρέσουν αἱ Βερσαλλίαι ποσῶς;

— Ὡ! ναί, αἱ Βερσαλλίαι θὰ μὲ ἡυχαρίστουν πολὺ ἂν ἦσαν καὶ σήμερον ὅποια ἦσαν ὅποταν ἀφῆκεν αὐτὰς ὁ περιδοξὸς πάππος ὑμῶν Λουδοβίκος ΙΔ'. Ἄλλ' εἰς ὁποίαν κατάστασιν τὰς εὔρομεν; ἐρείπια θλιβερά. Ὡ! φυσᾶτε ἀνεμοὶ! μαίνου καταιγίς! συμπεκνοῦσθε νεφέλαι! κρύψατε ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπάντων τὴν ἀλλόκοτον ὑποδοχὴν τῆς Γαλλίας πρὸς μίαν θυγατέρα τῶν Καισάρων, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν αὕτη θέτει τὴν χεῖρα ἐντὸς τῆς χειρὸς τοῦ μέλλοντος βασιλέως αὐτῆς.

Ὁ Δελφῖνος εὐρίσκετο εἰς ὀφθαλμοφανῆ ἀμηχανίαν ὡς ἀγνοῶν τί ν' ἀποκριθῇ πρὸς τοὺς ἐλέγχους τούτους καὶ ἰδίως πρὸς τὴν ὑπέρμετρον μελαγχολίαν ταύτην, τὴν ὅλως ξένην πρὸς τὸν χαρακτήρα του ἑστέναζε μόνον.

— Σὰς λυπῶ, εἶπεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα μολονότι μὴ νομίζετε ὅτι ὀμιλεῖ ἡ ὑπεροψία μου, ὦ! ὄχι, ὄχι! οὐδὲν τοιοῦτον.

Νέα ἔφοδος, τρομεροτέρα τῆς προλαβοῦσης, ἐκλόνισεν ἐκ θεμελίων τὸ ἀνάκτορον. Ἡ πριγκίπισσα ἠγέρθη περίφοδος.

— Ὡ! Θεέ μου! εἰπέτε μοι ὅτι δὲν ὑπάρχει κίνδυνος! Εἰπέτε μοι ὅτι, καὶ ἂν ὑπῆρχε... Ἀποθνήσκω τοῦ φόβου!...

— Δέσποινά μου, δὲν ὑπάρχει κίνδυνος, πῶς κάμνετε οὕτω! Τὸ ἀνάκτορον δὲν ὑπόκειται εἰς κεραυνόν· αἱ στέγαι του εἶνε ἐπίπεδοι, δὲν ἔχουν αἰχμὴν διόλου· γνωρίζετε ὅτι τὸ ἐπίπεδον ἀποδιώκει τὸ ἡλεκτρικὸν ρεῦμα, καὶ μόνον τὰ πρὸς ὀξὺ λήγοντα τὸ ἐπισύρου.

— Δὲν ἤξεύρω τίποτε, δὲν ἤξεύρω τίποτε, ἀνέκραξεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττη.

Ὁ Δελφῖνος ἔλαβε τὴν ὡς πάγος ψυχρὰν τῆς ἀρχιδουκίσσης χεῖρα.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν, σμερδαλέα ἀστραπὴ ἐνέπλησε τὸν κοιτῶνα σελαγισμάτων πελιδνῶν καὶ ἰοχρόων· ἡ Μαρία Ἀντωνιέττη ἔβλεπε κραυγὴν καὶ ἀπώθησε τὸν Δελφῖνον.

— Ἀλλά, δέσποινά μου, τί εἶνε τέλος πάντων; τί τρέχει;

— Ὡ! εἶπεν ἡ νεανίς, μ' ἐφάνητε εἰς τὴν λάμψιν τῆς ἀστραπῆς ὡχρὸς, παραμεμορφωμένος, αἰμοσταγής, ἐνόμισα ὅτι εἶδον φάντασμα.

— Εἶνε ὡς ἐκ τῆς ἀντανεκλάσεως τοῦ θειώδους πυρός, εἶπεν ὁ πρίγκηψ, καὶ δύναμαι μάλιστα νὰ σὰς ἐξηγήσω...

Φρικαλέα βροντή, αἱ ἀναπάσεις τῆς ὁποίας παρεξετάθησαν παταγοῦσαι μεχριστὸ ἀπωλέσθησαν εἰς τὴν ἀπόστασιν, φρικαλέα βροντὴ διέκοψεν ἀποτόμως τὴν ἐπιστημονικὴν ἐξήγησιν, ἣν ὁ νεανίας ἡτοιμάζετο νὰ δώσῃ μὲ ὅλον τοῦ τὸ φλέγμα πρὸς τὴν ἐρασιμίαν νύμφην.

— Δέσποινά μου, ἡσυχάσατε, ἡσυχάσατε, εἶπε τέλος μετὰ τινα σιγὴν, θάρρος, θάρρος, σὰς παρακαλῶ ἄς ἀφήσωμεν εἰς τοὺς ἀπλοῦς ἀνθρώπους τοὺς φόβους τῶν τοιούτων. Ἡ ταραχὴ εἶνε μία τῶν ἰδιοτήτων τῆς φύσεως. Ἄν ἡ γαλήνη τῆς φύσεως δὲν μᾶς προξενῇ ἐκπληξιν, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐκπλήττῃ οὐδ' ἡ ταραχὴ αὐτῆς· ἡ γαλήνη καὶ ἡ ταραχὴ εἶνε πράγματα ἀλληλοδιαδόχα· ἡ γαλήνη ἀνατρέπεται ὑπὸ τῆς ταραχῆς, ἡ ταραχὴ καταπραῖνεται ὑπὸ τῆς γαλήνης. Τέλος πάντων, δέσποινά μου, τί τρέχει; μία καταιγίς, ἡ δὲ καταιγίς εἶνε ἐν ἐκ τῶν φυσικωτέρων καὶ συνθεστέρων φαινομένων τῆς κτίσεως. Διατί λοιπὸν νὰ πτοώμεθα;

— Εἰς μίαν ἄλλην ἡμέραν δὲν θὰ μὲ ἐπτόει καθόλου ἡ καταιγίς· ἀλλὰ νὰ συμπέσῃ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων ἡμῶν! Δὲν σὰς φαίνεται κάκιστος οἰωνὸς καὶ οὗτος πλησίον τῶν ἄλλων ἀπαισίων οἰωνῶν, οἵτινες μὲ καταδιώκουσιν, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐπάτησα εἰς Γαλλίαν;

— Τί λέγετε, δέσποινά μου; ἀνέκραξεν ὁ Δελφίνος καταληφθεὶς ἀκουσίως ὑπὸ δεισιδαίμονος φόβου· οἰωνοί;

— Ναί, φρικώδεις, αἰμοχαρεῖς!

— Καὶ εἰπετέ μοι, παρακαλῶ, τοὺς οἰωνοὺς· λέγουν ἐν γένει ὅτι κρίνω τὰ πράγματα μετὰ ψυχρότητος καὶ εὐθύτητος· ἄς ἴδωμεν μήπως εὐτυχῶς νὰ ἀνατρέψω τοὺς οἰωνοὺς αὐτούς.

— Ὑψηλότατε, τὴν πρώτην νύκτα, τὴν ὁποίαν διήγαγον ἐν Γαλλίᾳ, ἤμην εἰς Στρασβούργον· μ' ἔβαλαν νὰ κοιμηθῶ εἰς μέγαν τινὰ κοιτῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον ἤναψαν φῶτα. Παρατηρῶ τοὺς τοίχους καὶ βλέπω ἐπ' αὐτῶν τὴν ἱστορίαν τῶν Νηπίων, ἅτινα ὁ Ἡρώδης διέταξε νὰ σφαξῶσιν. Ἐφριξα παρατηροῦσα τὰς μητέρας ἐκεῖνας ὀδυρομένας, τὰ ἄθῳα ἐκεῖνα, τοὺς δημίους ἐκεῖνους... Ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα δὲν ἔκλεισα ὄμμα. Δὲν ἦτο τοῦτο οἰωνός;

— Πρὸς μίαν γυναῖκα, τῆς ἀρχαιότητος, βεβαίως, δέσποινά μου, ἀλλ' ὄχι καὶ πρὸς μίαν πριγκίπισσαν τοῦ αἰῶνος ἡμῶν.

— Ὑψηλότατε, ὁ παρὼν αἰὼν εἶνε πλήρης συμφορῶν, μοι εἶπεν ἡ μήτηρ μου, ὡς εἶνε πλήρης θεοῦ καὶ πυρὸς ὁ ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν μας οὐρανὸς οὗτος. ὦ! ἰδοὺ διατί πτοοῦμαι, ἰδοὺ διατί ἡ συντάραξις αὕτη τῆς φύσεως μοι φαίνεται ἀπαίσιος οἰωνός.

— Δέσποινά μου, οὐδεὶς κίνδυνος δύναται ν' ἀπειλῇ τὸν θρόνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναβαλόμεν· ἡμεῖς οἱ βασιλεῖς ζῶμεν ὑπεράνω τῶν καταιγιδῶν. Ὁ κεραυνὸς ὑπάρχει πρὸ τῶν ποδῶν μας, καὶ ὅταν αὐτὸς πίπτει ἐπὶ τῆς γῆς ἡμεῖς ρίπτομεν αὐτόν.

— Φεῦ! ἀλλ' ἡ πρόρρησις, ἥτις μοι ἀπηυθύνθη, ἐδήλου ἄλλο παρὰ τὸ τοιοῦτον, Ὑψηλότατε.

— Ὅποια πρόρρησις; τί ἐδήλου ἡ πρόρρησις;

— Δεινὸν καὶ ἀποτρόπαιον.

— Σὰς προεμάντευσαν τίποτε;

— Μὲ ἔφεραν εἰς θέσιν νὰ ἴδω ἰδίους ὀφθαλμοῖς.

— Νὰ ἴδῃτε;

— Ναί, εἶδον, εἶδον, καί ἡ εἰκὼν ἐκείνη ἔμεινεν ἐντετυπωμένη εἰς τὸ πνεῦμά μου, καὶ τοσοῦτον βαθέως, ὥστε ἀναλογιζομένη μόνον αὐτὴν φρίττω. Νῦν δὲν παρέρχεται χωρὶς· νὰ μοὶ παρουσιασθῇ καθ' ὕπνου.

— Δύναμαι νὰ τὴν μάθω;

— Ἀκούσατε, εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ· ἦτο μία μηχανή, ὑψουμένη ὑπεράνω τῆς γῆς ὡς δύο παράλληλοι στύλοι ὄρθιοι, ἐνοούμενοι ἐκ τῆς κορυφῆς, καὶ μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν στύλων κατήρχετο μία μάχαιρα, μία κοπίς, ἓνας πέλεκυς. Ἔβλεπον ταῦτα, καὶ παραδύον ἀληθῶς, ἔβλεπον καὶ τὴν κεφαλὴν μου ὑπὸ τὴν μάχαιραν. Ἡ μάχαιρα κατήλθε μεταξὺ τῶν δύο στύλων καὶ διεχώρισε τὸ σῶμά μου ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ἥτις ἔπεσε χαμαὶ καὶ κατεκυλίσθη. Ἴδου τί εἶδον, ὑψηλότατε, ἰδου τί εἶδον!

— Πλάσματα τῆς φαντασίας, δέσποινα, εἶπεν ὁ Δελφίνος· καὶ πρῶτον μὲν γνωρίζω ὅλα τὰ ὄργανα, δι' ὧν τελοῦνται οἱ ἀποκεφαλισμοί, τοιοῦτον ὅμως, ὅποιον περιγράφετε, δὲν ὑπάρχει· ἡσυχάσατε.

— Φεῦ! εἶπεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττη, δὲν δύναμαι ν' ἀποδιώξω τὴν φοβερὰν αὐτὴν ιδέα.. Καὶ ὅμως προσπαθῶ.

— Ἐπὶ τέλους θὰ τὴν ἀποδιώξετε, εἶπεν ὁ Δελφίνος πλησιάζων ἔτι μάλλον πρὸς τὴν σύζυγόν του· ὑπάρχει ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης πλησίον ὑμῶν φίλος ἐπιστήμιος, προστατὴς ἐνδελεχής..

— Φεῦ! ὑπέλαβεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττη κλείουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπαναπύτουσα ἐπὶ τοῦ θρονίου τῆς.

Ὁ Δελφίνος ἐπλησίασεν ἔτι πρὸς τὴν περιγίπνισσαν, μεχρικοῦ ἡσθάνθη αὐτὴν βεβαίως τὴν πνοὴν τοῦ συζύγου τῆς ἐπὶ τῆς παρειᾶς.

Κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν στιγμὴν, ἡ θύρα δι' ἧς εἰσῆλθεν ὁ Δελφίνος ἡμινηεώχθη ἐλαφρῶς καὶ βλέμμα περιεργον, φιλοπραγμον, τὸ βλέμμα τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου ΙΕ', διεπέρασε τὸν εὐρύχωρον ἐκεῖνον κοιτῶνα, τὸν ὑπὸ δύο μόνον λαμπάδων φωτιζόμενον.

Ὁ γέρων βασιλεὺς ἤνοιξε τὰ χεῖλη ἵνα ἐκφέρῃ χαμηλοφώνως ἐνθαρρυντικὴν τινα λέξιν πρὸς τὸν ἑγγονὸν αὐτοῦ, ὅτε πάταγος μέγας μετ' ἀστραπῆς ἐθρόντησεν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· ταῦτοχρόνως δὲ στήλη φλογὸς λευκῆς μετὰ μαρμαρυγῶν ὑποπρασίνων καθώρμησεν ἐνώπιον τοῦ παραθύρου, τοῦ ὁποῦ συντρίψασα τὰς ὑάλους ἀπάσας κατεκρήμνισε καὶ ἐν ἀγαλμᾷ κείμενον ὑπ' αὐτό· ἐπομένως ἀνῆλθε πάλιν ἡ λάμψις πρὸς τὸν οὐρανὸν ὅπου ἐξηλείφθη ἐν εἰδῇ μετεώρου.

Αἱ δύο λαμπάδες ἐσβέσθησαν ὑπὸ τοῦ εἰσορμήσαντος ἀνέμου, ὁ δὲ Δελφίνος, περιδεὴς καὶ ἐκθαμβος, ὠπισθοχώρησε μέχρι τοῦ τοίχου, ἐφ' οὗ καὶ ἐστήριξε τὰ νῶτα.

Ἡ Δελφίνη, λιπόθυμος σχεδόν, διηυθύνθη ἐνώπιον εἰκόνας τινος καὶ ἐκεῖ ἐγονυπέτησεν.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', τρέμων καὶ αὐτός, ἐνόμισεν ὅτι ἡ γῆ ἐπλησίαζε νὰ καταβυθισθῇ ὑπὸ τοὺς πόδας του καὶ ἀπῆλθεν, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Λεβέλ, πρὸς τὰ ἔρημα δώματά του.

Ἐν τούτοις ὁ λαὸς τῶν Βερσαλλιδῶν καὶ Παρισίων ἔφευγε μακρόθεν, ὡς σμήνος περιδεῶν πτηνῶν, ὡς ἀποσοβούμενος ἐκ τῶν κήπων καὶ ὁδῶν πρὸς πᾶσαν διεύθυνσιν ὑπὸ χαλάζης ὀρμητικῆς καταρραβδιζούσης καὶ τὰ ἄνθη τῶν κήπων καὶ τὰ φύλλα τῶν δενδροστοιχιῶν, καὶ τοὺς στάχους τῶν ἀγρῶν.

Ἡ Δελφίνη ποσσηύχετο μετὰ λυγμῶν.

Ὁ Δελφίνος παρετήρει μετὰ θλίψεως καὶ ὡς ἀναίσθητος τὴν ἐκ τῶν συντριβεισῶν ὑάλων εἰσβάλλουσαν χάλαζαν, καὶ τὸ ὕδωρ τὸ πλημμυροῦν τὸ ἔδαφος τοῦ θαλάμου.

Οὕτω παρήλθον ὥραι ἱκαναί.

Ἀλλὰ τὴν πρωτὰν ὄλον ἐκεῖνο τὸ χάος ἠφανίσθη· αἱ πρῶται τῆς αὐγῆς ἀκτῖνες, διὰ τῶν τεφροχρόων νεφελῶν περῶσαι, ἀνεκάλυπτον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τὰς ζημίας τοῦ νυκτερινοῦ τυφῶνος.

Ἀγνώριστον σχεδὸν κατέστη τὸν ἀνάκτορον τῶν Βερσαλλιῶν.

Ἡ γῆ κατέπτε τὸν ὑετὸν τῶν ὑδάτων· τὰ δένδρα ἀπερρόφησαν τὰς φλύγας τῶν κεραυνῶν· πανταχοῦ βόρβορος, λάσπη, δένδρα τεθραυσμένα, ἐκριζωμένα, ἡμίφλεκτα, κλάδοι κατακείμενοι ἐν ἀταξίᾳ.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ὅστις δὲν ἠδυνήθη ἐκ τοῦ φόβου νὰ κοιμηθῇ, ἐνεδύθη περὶ τὴν αὐγὴν ὑπὸ τοῦ Λεβέλ, ὅστις δὲν ἐγκατέλειπεν αὐτὸν διόλου καὶ ἐπανήλθε διὰ τῆς αὐτῆς ἐκείνης στοᾶς, εἰς τὴν ἐμόρφαζον ἀναιδῶς πρὸς αὐτὸν διαβαίνοντα αἱ ὑπὸ τοῦ λυκαυγοῦς μόλις φωτιζόμεναι αἰσχροὶ ἐκεῖνοι ζωγραφίαι, τὰς ὁποίας γνωρίζομεν.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' τρίτον ἤδη ἀπὸ τῆς χθῆς, ὥθησε τὴν θύραν τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου, καὶ ἐξεπλάγῃ ἰδὼν γονυκλινῇ ἐνώπιον τῶν εἰκόνων, ἀλλὰ ἀποκεκοιμισμένην, τὴν μέλλουσαν βασιλίδαν τῆς Γαλλίας, τῆς ὁποίας τὰς ἡθικὰς ὁδύνας εἶχε κατευνάσει πρὸς ὧραν ὁ ὕπνος, καὶ εἰς τῆς ὁποίας τὴν λευκὴν ἐσθῆτα ἐπέχυσε μὲ σέβας θρησκευτικὸν κυανοειδῆ τινα χροιάν τὸ μόλις ἐπανατεῖλαν φέγγος τῆς ἡμέρας.

Πρὸς τὸ βάθος τοῦ θαλάμου ἀνεπαύετο καθεύδων ἐπὶ θρονίῳ τινὸς ὁ Δελφίνος τῆς Γαλλίας, ὡχρὸς ὡς ἡ νεκρά του σύζυγος. Οἱ πόδες του ἐκολύμβων ἐντὸς λίμνης ὕδατος.

Ἡ νυμφικὴ στρωμνὴ ἦν ἀνέπαφος, ὡς τὴν ἀφῆκε χθῆς τὸ ἐσπέρας ὁ βασιλεὺς.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' συνέσπασε τὰς ὀφρὺς, καὶ ἄλγος ἡθικὸν ἀνέβη κατὰ πρῶτον ἐπὶ τοῦ μετώπου του.

Ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, ἀνέδωκε στεναγμόν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὰ δώματα του σκυθρωπότερος καὶ περιδέεστερος ἴσως ἂν ὅσον ἦτο τὴν νύκτα.

ΚΘ'

Αἱ ἐορταί.

Τὴν 10 Μαΐου, δηλαδὴ τὴν μετὰ τὴν ἐπαύριον τῆς ἀπαισίας νυκτός, καθ' ἣν ὑπὸ τοσοῦτων ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα κατελήφθη τρόμων, ἠθέλησε καὶ ὁ λαὸς τῶν Παρισίων νὰ ἐορτάσῃ τοὺς γάμους τοῦ μέλλοντος βασιλέως του. Ὅθεν ὅλον τὸ πλῆθος συνέρρευσεν εἰς τὴν πλατεῖαν τὴν καλουμένην τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ', ἔνθα ἐμελλον νὰ καῶσι νέα πυροτεχνήματα, ἅτινα εἰσὶν ἡ ἀπόλυσις πάσης δημοσίου ἐορτῆς· τὴν διασκέδασιν δὲ ταύτην οἱ Παρισινοὶ καταγελοῦν μὲν ἀλλὰ καὶ θεωροῦν ὡς ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἀνευ.

Ἡ θέσις ἦτο καταλληλοτάτη, ὡς δυναμένη νὰ παρέξῃ τόπον ἀνετον εἰς ἑξακοσίας χιλιάδας θεατῶν. Περί τὸν ἐν τῇ πλατεῖᾳ ἐφιππον ἀνδριάντα τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ' ἐστήθησαν τὰ σανιδώματα, ἐφ' ὧν παρετάχθησαν οἱ σκε-

λατοὶ τῶν πυροτεχνημάτων εἰς ὕψος δώδεκα ποδῶν ὑπεράνω τῆς γῆς, ὥστε νὰ βλέπωσιν εὐκόλως οἱ θεαταὶ πάντες.

Οἱ Παρισινοὶ συνέρρουσαν, κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτῶν, κατὰ σωροὺς καὶ κατελάμβανον τίς πρότερον τὰς καλητέρας θέσεις.

Τὰ παιδία εὗρον δένδρα, οἱ συβρώτεροι τῶν ἀνδρῶν τὰς γωνίας, αἱ γυναῖκες ἐδώλια κινήτᾳ ἢ καθέδρας ἐπὶ πληρωμῇ.

Περὶ τὴν ἐβδόμην, ἀφίχθησαν μετὰ τῶν πρώτων περιέργων λόγοι τινὲς χωροφυλάκων, πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως.

Αἱ φωναὶ τῶν γυναικῶν, οἱ γογγυσμοὶ τῶν ἀνδρῶν, αἱ μεψιμοιρίαι τῶν πωλούντων ζακχαρωτὰ καὶ πλακούντια, διότι πολλοὶ ἤρπαζον ἐκ τοῦ ἐμπορεύματος των, ἀνευ πληρωμῆς, ὅλα ταῦτα προπαρascκεύαζον ψευδῇ τινι θάρρῳ πρὸ τοῦ ἀληθοῦς, ὅστις ἐμελλε βεβαίως νὰ διαχυθῇ ἐπὶ τῆς συναθροίσεως τῶν ἐξακοσίων χιλιάδων θεατῶν εἰς τὴν πλατεῖαν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁγδόην ὥραν.

Μετ' ὀλίγον ἀφίχθησαν καὶ τὰ ὄχηματα τῶν εὐγενῶν, ὧν πολλοὶ ἦσαν προσκεκλημένοι νὰ καθέξωσι τὰ παρὰ ἄνω καὶ ἐξώστας τοῦ διοικητηρίου ὅπως ἴδωσιν ἐκεῖθεν ἀνενοχλήτως τὰ πυροτεχνήματα.

Ἄλλ' ὅμως τινὲς ἐξ αὐτῶν, ὡς στερούμενοι προσκλήσεων, κατέβησαν ἐκ τῶν ἀμαξῶν, καὶ προπορευομένων τῶν θεραπῶντων, ἠνώθησαν μετὰ τοῦ ἤδη συμπυκνωμένου πλήθους.

Ὅλοι δ' οὗτοι, στερούμενοι θέσεων καὶ ὅμως φιλοθεάμονες ἀριστοκράται, ἔσπειδον ἵνα καθέξωσι θέσιν τινὰ εἰ δυνατόν ὑψηλότεραν. Ἡ τανῦν καλουμένη Βασιλικὴ Ὁδὸς, κατεσκευάζετο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην· ὅθεν διεκόπτετο τῇδε ἀκείῃ ὑπὸ λάκκων βαθέων, περὶ τὰ χεῖλη τῶν ὁποίων ὑπῆρχον συσσωρευμένα τὰ ἐξ αὐτῶν ἐξαγόμενα χρώματα. Ἀπαντες οἱ μικροὶ οὗτοι γήλοφοι ἐβάσταζον καὶ σωρεῖαν θεατῶν, φαινομένων μεταξὺ τοῦ ἐπιλοιπού πληθους ὡς κύματα ὑψηλότερα ἐν τῷ μέσῳ ὠκεανοῦ.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, τὸ κύμα, ὠθούμενον ἀπὸ τ' ἄλλα τὰ περὶ αὐτό, κατεκρημνίζετο, καὶ οἱ περὶ αὐτὸ ἐγέλων, γέλῳτα χλεύης καὶ ἐμπαιγμοῦ.

Περὶ τὴν ὁγδόην καὶ ἡμίσειαν ἤρχισαν τὰ βλέμματα ὅλων νὰ συγκεντροῦνται εἰς τὸ σκινίδωμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐφαίνοντο ἱστάμενοι ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀστέρων οἱ ὑπόλευκοι τῶν πυροτεχνημάτων σκελετοί. Τότε δὴ καὶ ἤρχισεν ἡ κίνησις ἐκείνη τῶν ἀγκῶνων, ὡς συμπυκνωθέντος ἔτι μάλλον τοῦ πλήθους καὶ στενοχωρουμένου.

Τὰ πυροτεχνήματα ταῦτα κατεσκευάσθησαν ἐπὶ τῶν σχεδίων διασήμου τινὸς μηχανικοῦ, τοῦ Ρουγιέρου ἀμιλλωμένου μετὰ τοῦ ὁμοτέχνου αὐτοῦ Τόρρη, ὅστις κατεσκεύασε ἐκεῖνα τῶν ἐν Βερσαλλίαις φλεχθέντων πυροτεχνημάτων, ἅτινα ὅμως, ὡς παρατηρήσαμεν, ἐματαιώθησαν ὑπὸ τῆς καταιγίδος.

Τὸ σχέδιον τῶν τοῦ Ρουγιέρου ἦν τὸ ἐξῆς. Παρίστατο ναὸς τις, ὁ τοῦ Ὑμεναίου, ὑποβαταζόμενος ὑπὸ στύλων κυλοσσαίων ἐπὶ ἀνδῆρου, εἰς τὰς γωνίας τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον τεθειμένοι δελφίνες, τὸ χαῖνον τῶν ὁποίων στόμα δὲν περιέμενεν εἰμὴ τὸ σημεῖον διὰ νὰ ἐξεμέσῃ χειμάρρους φλογῶν. Ἀπέναντι δὲ τῶν δελφίνων ἴσταντο μεγαλοπρεπῶς ἐντὸς δεξαμενῶν τρισηγίστων, ἐν ἀλληγορίαις, οἱ τέσσαρες διάσημοι τῆς Γαλλίας ποταμοί· ὁ Λεῖγερ, ὁ Ροδανός, ὁ Σηκουάνας καὶ ὁ Ρῆνος, — τὸν ὁποῖον ἐπιμόνως οἱ Γάλλοι οἰκαιοποιοῦνται ὡς ἴδιον ἐναντίον πάσης ἀντιρρήσεως, — καὶ οἱ τέσσαρες

(τοὺς ποταμοὺς ἐννοοῦμεν) ἔτοιμοι νὰ ἐκχύσωσιν ἀντὶ τῶν ὑδάτων τῶν, τὸ κυανοὺν λευκόν, πράσινον καὶ ἐρυθρὸν αὐτῶν πῦρ.

Πρὸς δὲ τούτοις ὑπῆρχον καὶ ἄλλα πυροτεχνήματα μέλλοντα ν' ἀνέψωσι ταῦταχρόνως, ὡς γιγαντώδη τινὰ ἀνθοφόρα δοχεῖα τεθειμένα περὶ τὰ χεῖλη τοῦ ἀνδῆρου, πέριξ τοῦ ναοῦ τοῦ Ὑμεναίου.

Τέλος πάντων, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τούτου ναοῦ, τοῦ τοσαύτην ποικιλίαν ἔχοντος, ἀνυψοῦτο καὶ φωταδόλος πυράμις ἀπολήγουσα εἰς σφαῖραν δηλοῦσα τὴν γῆν· ἡ σφαῖρα αὕτη ἔμελλεν, ἀφοῦ ἐκλάμψη ἀθορύβως, νὰ διαρραγῇ μὲ κράτον βροντῆς, καὶ τότε νὰ διαχυθῶσιν ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν ἀέρα λυχνίαι παμπληθεῖς καὶ πολύχρουοι.

Ὅλων τούτων τὴν προπαρασκευὴν παρετήρουν οἱ Παρισινοὶ πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν καὶ ἀνυπομόνουν νὰ ἴδωσι καὶ τὸ ἀποτέλεσμα. Διὸ ὅταν παρετήρησαν ὅτι ἐπὶ τοῦ σανιδώματος τῶν πυροτεχνημάτων ἐφάνη φῶς, ἡ συγκίνησις τοῦ πλήθους ὑπῆρξε μεγίστη, τινὲς δὲ τῶν πλησιεστέρων εἰς τὸ σανιδωμὰ ὀπισθοπορήσαντες κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπέφερον κυματισμὸν ἐπεκταθέντα μέχρι τῶν ἐσχατιῶν τοῦ πλήθους.

Αἱ ἄμαξαι ἐν τούτοις ἐξηκολούθουν νὰ καταφθάνωσιν. Οἱ ἵπποι ἐστήριζον τὰς κεφαλὰς τιν ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν τελευταίων θεατῶν.

Νέου θεατῆαι προσετιθέντο ὀπισθεν τῶν ἄμαξων συμπυκνούμενοι διηνεκῶς, εἰς τρόπον ὥστε καὶ ἂν ᾔθελον ἤδη αἱ ἄμαξαι ν' ἀποσυρθῶσι, δὲν ἠδύναντο. Θόρυβος δὲ διαρκὲς ὀμιλιῶν, γελῶτων καὶ φωνῶν ἀνθρώπων δυσανασχετούντων διεχύνετο ὡς ἐκ τῆς στενοχωρίας. Καὶ ἰδοὺ ἀνέβαινον ἐπὶ τῶν ἄμαξων καὶ στρατιῶται ἄργοι, καὶ χειρώναντες καὶ ὑπηρεταί.

Οἱ φανοὶ τῶν βουλευθάρτων ἐπέχυνον μακρόθεν τὸ ἐρυθρὸν αὐτῶν φῶς ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν μυριάδων περιέργων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἤστραπτον μὲν καὶ τινες λόγχοι στρατιωτῶν, ἄλλα σπάνια, ὡς στάχυς τινὲς ἐν τῷ μέσῳ ἀγροῦ θερισμένου.

Πρὸς τὰς πλαγίας πτέρυγας τῶν νεοδημῶν οἰκῶν, οἵτινες σήμερον χρησιμεύουσιν ὡς σκευοθήκαι τοῦ στέμματος, τὰ ὄχηματα τῶν προσκεκλημένων ἐσχηματίσαν τρεῖς σειράς, ἐκτεινομένας, ἀφ' ἑνὸς μὲν, ἀπὸ τοῦ βουλευθάρτου μέχρι τοῦ Κεραμεικοῦ, ἀφ' ἑτέρου δέ, ἀπὸ τοῦ βουλευθάρτου μέχρι τῆς ὁδοῦ τῶν Ἡλυσίων, ὡσανεὶ ὅφισ τρεῖς περιεστραμμένοι.

Κατὰ τὸ μῆκος τῆς τριπλῆς ταύτης τάξεως τῶν ὀχημάτων ἐφαίνοντο περιπλανώμενοι, ὡς σκιαί ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆς Στυγός, ὅσοι τῶν προσκεκλημένων, ὡς ἐμποδιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἄμαξων τῶν πρὸ αὐτῶν προσελθόντων ἵνα πλησιάζωσι πρὸς τὴν μεγάλην θύραν, καὶ τεθυροβημένοι ἐκ τοῦ ἀλαλαγμοῦ, ἀλλὰ καὶ φοβούμενοι, αἱ γυναῖκες μάλιστα, αἵτινες ἔφερον πέδιλα καὶ ἐσθῆτας μεταξωτάς, φοβούμεναι, λέγομεν, μὴ ρυπωθῶσι πατοῦντες ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὡθοῦντο ἐκ τῶν κυματισμῶν τοῦ πλήθους, καταγελῶντος τὴν μικρομέριμναν αὐτῶν. Ἀναζητοῦντες δὲ δίοδον μεταξὺ τῶν τροχῶν τῶν ὀχημάτων καὶ τῶν ποδῶν τῶν ἵππων, ἐπροχώρουν ἐπιμόχθως μέχρι τῆς μεγάλης θύρας, τέμματος μυριοποθήτου, οἷος λιμὴν ἐν ὄρᾳ τρικυμίας.

Ἐν τῶν ὀχημάτων ἔφθασε περὶ τὴν ἐννάτην, δηλαδὴ ὀλίγα μόλις λεπτὰ πρὸ τῆς προσδιωρισμένης ὥρας διὰ τὴν ἀνάφλεξιν τῶν πυροτεχνημάτων· προσεπᾶθσε καὶ ταῦτα νὰ εὕρῃ δίοδον μέχρι τῆς θύρας τοῦ διοικητηρίου. Ἄλλ' ἡ ἀξίωσις αὕτη, ἡ καὶ ἤδη παρὰ ποτε διαμφισβητουμένη, τῶρα πλέον εἶχε καταντήσῃ, ἂν ὄχι ἀπραγματοποιήτης, τοῦλάχιστον λίαν τολμηρά.

Ἦρχισε νὰ σχηματίζεται τάξις τετάρτη ἀμαζῶν πρὸς τὰς τρεῖς πρώτας παραλληλως, καὶ οἱ ἵπποι, οἱ μέρος αὐτῆς ἀποτελοῦντες, ὡς ἐνοχλοῦμενοι ὑπὸ τῆς πληθύος, ἐξηγριῶντο καὶ ἐλακτίζον δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀφορμὴν ὥστε πολλοὶ τῶν θεατῶν καὶ ἔπαθον ἐκ τοῦ ἀπευκταίου τούτου, ἀλλ' οὐδεὶς ὁ προσέχων εἰς τοὺς παθόντας· ἡ βοή ἡ γενικὴ κατέπνιγε τὴν φωνὴν πάσης ψυχῆς ὀδυρομένης.

Κρατούμενος ἐκ τῶν ὀπισθίων τοῦ τελευταίου τούτου ὀχήματος, συνεβάδιζε κατόπιν αὐτοῦ νεανίας τις, ἀπομακρύνων πάντα ἐρχόμενον ἵνα ἐφορμῇ πρὸς κατοχὴν τῆς θέσεως, ἣν τὸ στέγασμα τῆς ἀμάξης ἠδύνατο νὰ παρέξῃ. Ἐφαίνετο δὲ ὅτι ἐφύλαττε τὴν θέσιν ταύτην δι' ἑαυτόν.

Ὅταν τὸ ὄχημα ἐσταμάτησεν, ὁ νεανίας ἦλθε πρὸς τὴν πλευράν, χωρὶς ὁμως καὶ ν' ἀποσπᾷ τὴν χεῖρά του ἐκ τοῦ ὀπισθεν μέρους. Ἦλθε, λέγομεν, πρὸς τὴν πλευράν καὶ ἠκροάσθη τὴν ὁμιλίαν τῶν ἐν τῇ ἀμάξῃ καθημένων.

Κεφαλὴ λευκοφόρου γυναικός, δι' ἀνθέων φυσικῶν κεκοσμημένη, ἔκυψεν ἐκτὸς τοῦ θυριδίου. Ἀλλ' ἀμέσως φωνή τις εἶπε πρὸς αὐτήν :

— Ἀνδρέας, κόρη μου, μὴ κύπτεις ἔξω τοιοῦτοτρόπως· ἔμβα μέσα· τώρα περνᾷ κανένas παραλυμένος καὶ δὲν τὸ ἔχει διὰ τίποτε νὰ αὐθαδεῖάσῃ νὰ σὲ φιλήσῃ· τί θὰ τοῦ κάμῃς εἰς τοιαύτην ὥραν; δὲν βλέπεις ὅτι ἡ ἀμαξά μας εἶνε μεταξὺ τόσου λαοῦ, ὡς μεταξὺ ὕδατων καὶ τί ὕδατων! βρωμερῶν ὅσον δύνασαι νὰ φαντασθῇς· νὰ προσέξωμεν νὰ μὴ βραχῶμεν τοῦλάχιστον.

Ἡ κεφαλὴ τῆς νεανίδος ἀπεσύρθη πάλιν ἐντὸς τοῦ ὀχήματος.

— Ἀλλὰ, πατέρα μου, ἀπ' ἐδῶ τίποτε δὲν βλέπομεν· τοῦλάχιστον νὰ ἐστρέφοντο ὀλίγον οἱ ἵπποι, νὰ ἔλθῃ ἡ θυρὶς ἀντικρὺ τῶν πυροτεχνημάτων!...

— Γύρισε ὀλίγον, ἀμαζηλάτη, τοὺς ἵππους, ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος.

— Εἶνε ἀδύνατον, κύριε βαρόνε, ἀπήντησεν ὁ ἡνίοχος· διὰ νὰ γυρίσω ὀλίγον πρέπει νὰ καταπατήσω δέκα ἀνθρώπους.

— Καταπάτησέ τους λοιπόν! ἀκούεις ἐκεῖ!

— Καλὲ πατέρα! καλὲ τί λέγετε! εἶπεν ἡ Ἀνδρέας.

— Κύριε ἐλέησον, μὲ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Φίλιππος.

— Ποῖος εἶνε ἡ εὐγενεία του, ὁ κύριος βαρόνος, ὅπου δὲν τὸν μέλλει νὰ καταπατήσῃ τὸν κόσμον; ἀνέκραξαν ἀπειλητικαί τινες φωναὶ μεταξὺ τοῦ πλήθους.

— Ἐγὼ! εἶμαι ἐγὼ! εἶπεν ὁ γέρον Ταβερνέῦ κύψας ἐκτὸς τῆς θυρίδος καὶ δεικνύων πρὸς τὸ πλῆθος τὴν ἐρυθρὰν ταινίαν μεγάλου ἀξιωματικοῦ, ἣν ἔφερεν ἐπὶ τοῦ στήθους.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὁ λαὸς ἐσέβετο εἰσέτι τὰς μεγάλας ταινίας· λοιπὸν ἐγόγγυσαν μὲν καὶ πάλιν οἱ περιεστῶτες, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐσίγησαν ἀφ' ἑαυτῶν.

— Περιμεῖνατε, πατέρα, νὰ καταβῶ, εἶπεν ὁ Φίλιππος, διὰ νὰ ἴδω μήπως ὑπάρχῃ τρόπος νὰ προχωρήσωμεν.

— Πρόσεξε, δι' ὄνομα Θεοῦ, Φίλιππε, μήπως πάθῃς τίποτε· ἀκούεις τοὺς ἵππους ὅτι χρεμετίζουν· ἰδὲ πῶς ἐξηγριώθησαν καὶ κτυπῶνται, εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφόν της ἡ Ἀνδρέας.

— Καταβα, κατάβα, Φίλιππε, ὑπέλαβεν ὁ βαρόνος· ἰδὲ, κύτταξε, εἰπέ νὰ μᾶς κάμουν τόπον νὰ περάσωμεν.

— Ἀ! ὡς φαίνεται, πατέρα, ἐλησμονήσατε τοὺς Παρισινούς, εἶπεν ὁ Φίλιππος. Αὐτοὶ οἱ δεσποτικοὶ τρόποι ἐπερνοῦσαν εἰς ἄλλους καιροὺς, σή-

μερον ὁμως δὲν κάμουν ἐντύπωσιν, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην· καὶ νομίζω ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖτε νὰ προσβληθῇ ἡ ἀξιοπρέπειά σας...

— Τέλος πάντων, ὑπέλαβεν ὁ βαρόνος, ὅταν αὐτὰ τὰ ἀνδράποδα μάθουν ποῶς εἶμαι...

— Πάτερ μου, ἀπήντησεν ὁ Φίλιππος μειδιῶν, καὶ ὁ Δελφίνος ὁ ἴδιος ἂν ᾔσθε δὲν ᾔθελον καθόλου ταραχθῇ δι' ὑμᾶς. Ἰδού... ἤρχισαν καὶ τὰ πυροτεχνήματα· φοβοῦμαι ὅτι δὲν θὰ κάμωμεν τίποτε.

— Κρίμα λοιπὸν εἰς τοὺς κόπους μας, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς· δὲν θὰ ἰδοῦμεν τίποτε! ἰδού.

— Ποῶς πταίει! ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος· ποῶς ἄλλος πταίει παρὰ σύ, ἡ ὁποία ἔκαμες δύο ὄρας διὰ νὰ στολισθῇς!

— Φίλιππε, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς, δὲν ἤμπορῶ νὰ στηριχθῶ εἰς τὸν βραχίονά σου καὶ νὰ μὲ φέρῃς ἐκεῖ, μεταξὺ τοῦ λοιποῦ κόσμου;

— Ἐλᾶτε, ἐλᾶτε, δεσποσύνη, ὑπέλαβον διάφοροι φωναὶ ἀνδρῶν συγκινηθέντων ὑπὸ τοῦ κάλλους τῆς Ἀνδρεάδος· ἐλᾶτε καὶ σὰς κάμνομεν θέσιν... Τί θέσιν θὰ πιάσῃς τοῦ λόγου σου! Ἐλᾶτε.

— Πηγαίνομεν; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Πηγαίνομεν, ἀπήντησεν ἡ Ἀνδρεάς.

Καὶ ἐπήδησεν ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

— Πηγαίνετε, εἶπεν ὁ βαρόνος· ἐγὼ κάθημαι ἐδῶ· ἐγὼ ἀδιαφορῶ διὰ τὰ πυροτεχνήματα· εἶδον τὰ μάτια μου πολλά.

— Λοιπὸν μένετε ὑμεῖς, προσέθεσεν ὁ Φίλιππος· καὶ ἡμεῖς δὲν ἀπομακρινόμεθα ἀπ' ἐδῶ.

Καὶ ὄντως, τὸ ἀείποτε καλοκάγαθον πλῆθος, ὅποταν δὲν ἐρεθίζῃ αὐτὸ ἀντιπαθεία τις, καὶ ἀείποτε σεβόμενον τὴν ὑψηλὴν αὐτὴν βασιλίδαν, ἥτις ἀποκαλεῖται καλλονή, ἠνέωχθη ἐνώπιον τῆς Ἀνδρεάδος καὶ τοῦ ἀδελφοῦ της, πολίτης δέ τις, κατέχων μετὰ τῆς οἰκογενείας του λίθινον ἐδῶλιον, παρεμέρισεν ὀλίγον τὴν σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα του, ὥστε νὰ εὕρῃ μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἡ Ἀνδρεάς θέσιν τινά.

Ὁ Φίλιππος ἔστη πλησίον τῆς ἀδελφῆς του, ἥτις καὶ ἐστήριξε τὴν μίαν τῶν χειρῶν της ἐπὶ τοῦ ὤμου του.

Ὁ Γιλβέρτης ἠκολούθησεν αὐτούς, καὶ σταματήσας εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων βημάτων προσήλωσεν ἐπὶ τῆς Ἀνδρεάδος τὰ ὄμματα του, τὰ ἀπληστα.

— Καλὰ εἶσαι, Ἀνδρεάς; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Ἐξαίρετα, ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις.

— Νὰ τί ἀξίζει νὰ μὴ στερηθῇ κανεὶς καλλονῆς, εἰπέ τις τῶν περιεστώτων.

— Ναί, ναί, καλλονῆς, καὶ ὁποίας θείας ἀληθῶς καλλονῆς! ἐψιθύρισεν ὁ Γιλβέρτης.

Ἡ Ἀνδρεάς ἤκουσε ταῦτα· ἀλλ' ἐπεὶ δὴ προεφέρθησαν παρὰ βαναύσου τινός, δὲν ἔδωκε προσοχήν, οὐδ' ὅσπῃ θεός τις τῶν Ἰνδῶν πρὸς πτωχόν τινα Παρίαν προσφέροντα πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἀναθήματα.

Λ'

Τὰ πυροτεχνήματα.

Μόλις ἡ Ἀνδρεᾶς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς ἔλαβον τὴν θέσιν ἐκείνην καὶ ἤρχισαν τὰ πρῶτα πυροτεχνήματα ν' ἀκοντίζωνται πρὸς τὰ νέφη ὀφιοειδῶς· μεγάλη δὲ κραυγὴ ἀνεδόθη ὑπὸ τοῦ πλήθους ὄλου, εἰς τὸ θέαμα τὸ ὁποῖον προσέφερε τὸ κέντρον τῆς πλατείας.

Τὰ πρῶτα πυροτεχνήματα ἦσαν μεγαλοπρεπῆ καὶ κατὰ πάντα ἀξία τῆς ὑψηλῆς τοῦ Ραυγιέρου φήμης. Ὁ σκελετὸς τοῦ ναοῦ ἠνάθη βαθυμηδὼν καὶ παρέστησεν ἀμέσως τὴν φεγγοβόλον αὐτοῦ πρόσοψιν. Ἠκούσθησαν τότε χειροκρατήματα. Μετ' ὀλίγον τὸ πυροτέχνημα ἐκεῖνο μετεβλήθη εἰς πῆδαι-
κας φλογῶν πολυχρῶν σχηματίζουσιν ὥσπερ καταρράκτας ὑδάτων.

Ἡ Ἀνδρεᾶς κατακυριευθεῖσα ὑπὸ θαυμασμοῦ ἐπὶ τῷ μοναδικῷ θεάματι ἐκείνῳ, οὐχὶ μόνον διὰ τὰ πυρά, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πληθὺν τῶν ἐπτακυσίων χιλιάδων θεατῶν ὠρυομένων ὑπὸ χαρᾶς ἀπέναντι ἀνακτόρου πυριφλεγούς, ἡ Ἀνδρεᾶς οὐδ' ἐζήτει ν' ἀποκρύψῃ καθόλου τὰς ἐντυπώσεις αὐτῆς.

Εἰς τριῶν βημάτων ἀπόστασιν ἀπ' αὐτῆς, κρυπτόμενος ὀπισθεν τῶν ἡρα-
κλείων ὤμων ἀχθοφόρου τινός, κρατοῦντος ἀνυψωμένον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τὸ τέκνον του, ὁ Γιλβέρτης παρετήρει τὴν Ἀνδρεᾶδα καὶ μόνην αὐτήν, ἥ καὶ τὰ πυροτεχνήματα, ἀλλὰ μόνον διότι αὕτη τὰ παρετήρει.

Τὴν ἐβλεπε κατὰ κρόταφον· ἕκαστον πυροτέχνημα ἐφώτιζε τὸ ὥραϊον αὐτῆς πρόσωπον καὶ ἐπροξένει νέον εἰς τὸν νεανίαν οἶγος· τῷ ἐφαίνετο ὅτι ὁ γενικὸς θαυμασμὸς ἐγενᾶτο ἐκ τῆς ἐρατεινῆς ὀψέως τῆς, ὅτι προήρ-
χετο ἐκ τῆς θέας τοῦ ἐξαισίου πλάσματος, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἐλάτρευεν.

Ἡ Ἀνδρεᾶς δὲν εἶχεν ἴδει ἄλλοτε οὐδὲ τοὺς Παρισίους, οὐδὲ τὸ πλῆθος, ἀλλ' οὐδὲ τὴν πομπὴν ἐορτῆς· ὅλα ταῦτα λοιπόν, ὡς πρωτοφανῆ, κατέ-
πληττον τὸ πνεῦμα τῆς νέας.

Αἰφνης ἐξέλαμψε σελαγισμὸς ζωηρὸς ὁρμήσας διαγωνίως πρὸς τὸν ποτα-
μόν· ἦτο δὲ βόμβρα, ἥς τὰ πολυποίκιλα πυρά ἡ Ἀνδρεᾶς ἐθαύμαζε πρό τινας στιγμῆς, καὶ ἦτις τέλος ἐξερράγη μετὰ φοβεροῦ πατάγου.

— Ἰδέ, ἰδέ, Φίλιππε τί ὥραία! εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς.

— Δυστυχία! ἀνέκραξεν ὁ νεανίας ἀνήσυχος καὶ χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἀδελφὴν του· τὸ τελευταῖον αὐτὸ πυροτέχνημα ἔλαβε διεύθυνσιν κακὴν·
βεβαίως παρεξέκλινε τῆς ὁδοῦ του· ἀντὶ νὰ διαγράψῃ παραβολὴν ἐχύθη ὀριζοντίως σχεδόν.

Μόλις ὁ Φίλιππος ἐξέφρασε τὸν φόβον τοῦτον, καὶ πραγματικῶς διεδόθη εἰς τὸ πλῆθος ἀνήσυχία τις θορυβώδης, στρόβιλος δὲ φλογῶν ἀνερριπίσθη ἐκ τοῦ βάθρου ἐφ' οὗ ὑπῆρχε θεθειμένη ἡ ἀνθοδέσμη, ἥτοι τὸ πυροτέχνημα, τὸ ὁποῖον συνήθως ἀνάπτεται τελευταῖον, ὡς σχηματίζον τφόντι διὰ τῶν πολυχρῶν πυρῶν αὐτοῦ δέμα ἐξ ἀνθέων. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου βάθρου ὑπῆρχε καὶ ἡ ἀποθήκη τῶν πυροτεχνημάτων, ἅτινα εἰσέτι δὲν ἐκάησαν. Κρότος ὁμοιος, ὃν θ' ἀπετέλουν ἑκατὸν ὁμοῦ βρονταί, διασταυρούμενος παν-
ταχόθεν, ἐξερράγη ἐπὶ τῆς πλατείας, καί, ὡς εἰ περιεῖχε τὸ πῦρ ἐκεῖνο σιδη-
ρᾶν τινα σφαῖραν καταστρεπτικὴν, ἀπεσόβησε τοὺς πλησιεστέρους τῶν θεα-
τῶν, ὡς αἰσθανθέντας ἀπροσδοκῆτως κατακαίόμενον τὸ πρόσωπον αὐτῶν.

— Ἀπὸ τῶρα ἔβαλαν φωτιὰ εἰς τὴν ἀνθοδέσμην ; κρῖμα ! πολὺ γλήγορα, ἀνέκραξαν οἱ ἀπώτεροι θεαταί.

— Τῷ ὄντι ὑπέλαθεν ἡ Ἀνδρεάς, πολὺ ἐνωρίς ἤναψαν καὶ τὴν ἀνθοδέσμην.

— Ὅχι, εἶπεν ὁ Φίλιππος δὲν εἶνε ἡ ἀνθοδέσμη· ἀλλὰ καὶ ἀπευκταῖον, συνέβη, καὶ θὰ ἰδῇς τῶρα τὸ πλῆθος ὅλον νὰ διασκορπισθῇ ὡς κύματα θαλάσσης καταπίπτοντα τὸ ἐν ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο. Θὰ γίνῃ πολὺ κακόν. Ἐλθέ, Ἀνδρεάς· ἀκόμη ὅλος ὁ κόσμος δὲν τὸ ἡννόησε· ἐλθέ· σπεύσωμεν εἰς τὴν ἄμαξάν μας.

— ὦ ! ἄφες, Φίλιππε, ἄφες ἀκόμη ὀλίγον νὰ ἰδῶμεν εἶνε τὸσον λαμπρὸν τὸ θέαμα !

— Ἀνδρεάς, μὴ χάνωμεν καιρὸν· ἀκολουθεῖ μοι, σοὶ λέγω. Τὸ δυστύχημα, τὸ ὅποιον ἐφοβούμην, εἶνε πραγματικόν· ἔφυγε ἐν πυροτέχνημα καὶ μετέδωκε πῦρ εἰς τὴν ἀποθήκην τῶν πυροτεχνημάτων. Ἴδε ἐκεῖ κατὰ τὸν κόσμον ἤρχισε νὰ καταπατῇται. Ἀκούεις τὰς κραυγὰς ; Δὲν εἶνε πλέον φωναὶ χαρᾶς αὐταί, ἀλλὰ φωναὶ ἀπελπησίας. Γρήγορα, γρήγορα, εἰς τὴν ἄμαξαν, κύριοι, κύριοι. κάμετε θέσιν παρακαλῶ νὰ περάσωμεν.

Καὶ ἀναρπάσας ὁ Φίλιππος ἐκ τῆς ὁσφύος τὴν ἀδελφὴν του, ἔσυρεν αὐτὴν πρὸς τὸ μέρος ἔνθα εὐρίσκετο ὁ πατὴρ του, ὅστις, ἀνήσυχος καὶ αὐτὸς καὶ προμαντεύων ἐκ τοῦ ἀλλαλαγμοῦ ὅστις ἤκούετο, ἐπικείμενον κίνδυνον, προέβαλε τὴν κεφαλὴν ἐκτὸς τῆς θυρίδος καὶ ἀνεζήτηε διὰ τῶν ὀμμάτων τὰ τέκνα του.

Ἦδη τὸ κακὸν προεχώρησε, καὶ ἡ πρόρρησις τοῦ Φιλίππου ἐπραγματοποιεῖτο. Ἡ ἀνθοδέσμη, ἐκ δεκαπεντακισχιλίων τεμαχίων συνθεθεμένη, ἐξηρῆγνυτο διασκορπιζομένη πρὸς ἀπάσας τὰς διευθύνσεις καὶ καταδιώκουσα τοὺς φιλοθεάμονας, ὡς τὰ πύρινα ἐκεῖνα βέλη, ἅτινα ἐκτοξεύουσιν εἰς τὰ ἀμφιθέατρα ἐπὶ τῶν ταύρων, ἵνα ἐρεθίσωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν μάχην.

Οἱ θεαταί, κατ' ἀρχὰς ἀπορήσαντες, εἶτα καταπλαγέντες, ὠπισθοδρόμησαν μὲ ὅλην τὴν ὀργὴν τῆς ἀπερισκεψίας ἐνώπιον τῆς ἀκαταμαχίτου ὁρμῆς ἐκατοντακισχιλίων ἀνθρώπων φευγόντων· ἄλλοι ἐκατοντακισχιλιοὶ, καταναγκασθέντες ὑπὸ τῶν πρώτων, παρέσχον τὴν αὐτὴν κίνησιν εἰς τὴν ὠπισθοφυλακὴν αὐτῶν· τὸ σανίδωμα ἤρχισε νὰ πυρπολῇται, τὰ παῖδιά ἐκραύγαζον γοερῶς, αἱ γυναῖκες, καταπιεζόμεναι, ἀνύψουν τοὺς βραχίονας αὐτῶν· οἱ χωροφύλακες ἐκτύπων δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν ἵνα ἐπιβάλωσιν εἰς τοὺς κραυγαζοντας σιωπὴν καὶ νὰ ἐπαναφέρωσι τὴν τάξιν. Ὅλα ταῦτα ἐνωθέντα συνέτεινον ὥστε τὰ ἀνθρώπινα κύματα, περὶ ὧν προεῖπεν ὁ Φίλιππος, νὰ ἐπιπέσωσιν ὡσανεὶ σίφων ἐπὶ τῆς γωνίας ἔνθα αὐτὸς εὐρίσκετο· μακρὰν λοιπὸν τοῦ νὰ προφθάσῃ τὴν ἄμαξαν τοῦ βαρρόνου, ὡς ἐσκέπτετο, παρεσύρθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ ρεύματος ἐκείνου τοῦ ἀκρατήτου, ρεύματος τοῦ ὁποίου δὲν δύναται τις νὰ δώσῃ ἰδέαν, ἐπειδὴ αἱ δυνάμεις τῶν ἀτόμων, δεκαπλασιασζόμεναι ὡς ἐκ τοῦ φόβου καὶ τοῦ ἄλγους, ἐκατονταπλασιαζόντο, διὰ τῆς προσθήκης τῆς γενικῆς ὠθήσεως.

— Κατὰ τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ὁ Φίλιππος ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν Ἀνδρεάδα ἐκ τοῦ ἐδωλίου ἐφ' οὗ αὕτη ἵστατο, ὁ Γιλβέρτης ἀφῆθη καὶ αὐτὸς εἰς τὸ κύμα, τὸ ὅποτον ὤθει ἐκείνους· ἀλλ' ἀφοῦ προεχώρησεν εἰκοσάδα βημάτων, σῶμά τι φευγόντων εἰσορμήσαν εἰς τὴν ἀριστερόθεν ὁδὸν τῆς

Μαγδαληνῆς, ἀνῆρπασε καὶ τὸν Γιλβέρτην, καὶ παρέσυρεν αὐτόν, καὶ τοὶ ἀδημονοῦντα ὅτι ἀπεχωρίζετο τῆς Ἀνδρεάδος.

Ἡ Ἀνδρεάς, ὑπὸ τοῦ Φιλίππου κρατούμενη, συνελήφθη ὑπὸ σωρείας ἀνθρώπων σπευδόντων ἵνα διαφύγῃ τὴν πρόσκρουσιν ἀμάξης τινὸς ἐξευγμένης εἰς δύο ἵππους ἀφηνιάσαντας. Ὁ Φίλιππος παρετήρησε τοὺς ἵππους τούτους ἐρχομένους κατ' αὐτοῦ μὲ τὸν ὀφθαλμοῦς ἐμπλέους πυρὸς καὶ τοὺς ρῶθωνας ἀφρώδεις. Κατέβαλε πᾶσαν δύναμιν, ἵνα ἐκτραπῇ τῆς ὁδοῦ των, ἀλλ' εἰς μάτην· εἶδεν ὀπίσθεν αὐτοῦ τὸ πλῆθος ἀνοιγόμενον, παρετήρησε τὰς ἀχνιζούσας κεφαλὰς τῶν δύο μανιωδῶν ζώων· εἶδεν αὐτὰ ὀρθούμενα, καθὼς τοὺς μαρμαρίνους ἐκείνους ἵππους, οἵτινες εὐρίσκονται εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Κεραμεικοῦ, καὶ καθὼς τὸν δοῦλον, ὅστις προσπαθεῖ νὰ καταδάμασῃ αὐτούς. Ἀφίνει λοιπὸν τὴν Ἀνδρεάδα ἀπὸ τὰς ἀγκάλας του, καὶ ἀπωθήσας αὐτήν, ὅσον ἡδύνατο ἐκτὸς τοῦ κινδύνου νὰ καταπατηθῇ, ἀρπάζει ἐκ τοῦ χαλινοῦ τὸν ἵππον, ὅστις εὕρισκετο πρὸς τὸ μέρος αὐτοῦ· τὸ ζῶον ἀνωρθώθη ἐπὶ τῶν δύο ὀπισθίων ποδῶν, ἡ δὲ Ἀνδρεάς στραφεῖσα εἶδε τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς καταπίπτοντα, καταπατούμενον· ἔπειτα τὸν ἀπώλεσε. Ἀφίνει ἡ νεᾶνις ἰσχυρὰς φωνάς, τείνει τοὺς βραχίονας πρὸς τὰ ἐκεῖ. ἀπωθεῖται, ἀναστρέφεται, καὶ ἰδοὺ μένει μόνη, ἀσθενής, φερόμενη ὥσει πτερόν, τὸ ὅποιον φυσᾷ τῇδε κάκεισε ἀκαταπαύστως σφοδρὸς ἄνεμος.

Κραυγαὶ ἐκκωφαίνουσαι, πολὺ προτιμότεραι τῶν τοῦ πολέμου, χρεμετισμοὶ ἵππων, κρότος ἀπαίσιος τροχῶν, ὅτε μὲν κατασυντριβόντων τὸ λιθόστρωτον, ὅτε δὲ τὰ πτώματα, τὸ πελιδνὸν τῶν καιομένων σανιδωμάτων πῦρ, ἡ φοβερὰ ἐκλαμψὶς τῶν ξιφῶν, ἅτινα ἐξεγύμνωσαν μανιώδεις τινὲς στρατιῶται, καὶ ὑπεράνω τοῦ αἰμοχαροῦς τούτου χάους, ὁ χαλκίνος ἀνδριὰς τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ', φωτιζόμενος ὑπὸ σελαγισμῶν ὑποζάντων καὶ ἐφορῶν τὴν σφαγὴν ταύτην, ἰδοὺ φρίκη ἱκανὴ βεβαίως νὰ διαταράξῃ τὸ πνεῦμα τῆς Ἀνδρεάδος καὶ νὰ τῇ ἀφαιρέσῃ πᾶν σθένος.

Ἡ Ἀνδρεάς ἔβαλε κραυγὴν ἀγωνίας· εἶδε στρατιώτην τινὰ ὅτι ἤνοιγε πορεῖαν μεταξὺ τοῦ πλῆθους κτυπῶν αὐτὸ διὰ τῆς σπάθης του.

Ἡ σπάθη ἔλαμψεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς της.

Συνῆψε τὰς χεῖρας, ὡς ὁ ναυαγῶν ὁπότεν κατακαλύπτῃ αὐτὸν τὸ τελευταῖον κύμα, ἀνεφώνησε: «Μνήσθητί μου, Κύριε!» καὶ ἔπεσε χαμαί.

Πᾶς ὅστις ἔπιπτε χαμαὶ ἀπέθνησκεν.

Ἀλλὰ τὴν περιδεῆ, τὴν ὑπερτάτην ταύτην φωνὴν ἤκουσάν τις, καὶ τὴν ἀνεγνώρισε, καὶ ἔσπευσε πρὸς αὐτήν. Ὁ Γιλβέρτης, τὸν ὅποιον εἶχον παρασύρει μακρὰν τῆς Ἀνδρεάδος, ἀνενδύτως ὥθων καὶ ἀντιπαλαίων ἐπλησίασε πάλιν πρὸς αὐτήν· καμφοθεὶς ὑπὸ τὸ αὐτὸ κύμα, τὸ ὅποιον εἶχε καταβροχθίσει τὴν Ἀνδρεάδα, ἀνωρθώθη, ὥρμησε κατὰ τῆς σπάθης ἐκείνης, ἥτις ἠπέιλησε τὴν Ἀνδρεάδα μηχανικῶς, ἤρπασεν ἐκ τοῦ λαιμοῦ τὸν στρατιώτην, ὅστις ἡτοίμαζετο νὰ καταφέρῃ τὸ ὄπλον καὶ τὸν ἀνέτρεψε· πλησίον τοῦ στρατιώτου ἔκειτο ἐξηπλωμένη νεᾶνις λευκὴν ἐσθῆτα φοροῦσα· τὴν ἀρπάζει καὶ τὴν ἀνυψοὶ εἰς τὰς χεῖράς του ὡς γίγας.

Ὅταν ἤσθάνθη ἐπὶ τῆς καρδίας του τὸ ἰνδαλμα αὐτό, τὴν καλλονὴν ταύτην, τὸ πτώμα αὐτὸ ἱσως, τὸ πρόσωπόν του ἐξέλαμψε μεγαλαυχίαν· αὐτὸς νὰ κατορθώσῃ τοιοῦτον ἀνδραγάθημα! αὐτός! Ἐχύθη μετὰ τοῦ φορτίου του εἰς ρεῦμα ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ὁ χεῖμαρρος βεβαίως καὶ τεῖχος ἂν ἀπῆντα ἐμπόδιον, ἡδύνατο νὰ τὸ κατακρημνίσῃ. Ὁ σωρὸς ἐκείνος τὸν

ὑπεστήριξε, τὸν ὑπεβάσταξε, τὸν μετέφερε μετὰ τῆς νεανίδος, τὴν ὁποίαν εἶχεν εἰς τὰς ἀγκάλας του· οὕτως ἐπροχώρησεν, ἢ μᾶλλον ἐκυλίσθη ἐπὶ ἀρκετὰ λεπτά. Αἰφνης ὁ χεῖμαρος ἐσταμάτησεν, ὡς συντριβὴς ἐνώπιον ἐμποδίου τινός. Οἱ πόδες τοῦ Γιλβέρτου ἐπάτησαν εἰς τὴν γῆν· τότε δὲ μόνον ἡσθάνθη τὸ βάρος τῆς Ἀνδρεάδος, ἡγείρε τὴν κεφαλὴν ἵνα ἴδῃ τὸ ἐμπόδιον, καὶ παρετήρησεν εἰς ἀπόστασιν τριῶν βημάτων τὴν οἰκοδομὴν τῆς βασιλικῆς σκευοθήκης. Ὁφείλεν ἡ σωρεία αὕτη τῶν πετρῶν ν' ἀντιτάξῃ τὸ μέτωπον αὐτῆς πρὸς τὴν σωρείαν τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων.

Εἰς τὴν στιγμήν τῆς ἀγωνιώδους ἐκείνης στάσεως, ἔλαβε καιρὸν νὰ παρατηρήσῃ τὴν Ἀνδρεάδα κοιμωμένην ὑπὸν βραθὺν ὡς ὁ θάνατος· ἡ καρδιά τῆς δὲν ἔπαλλε πλέον, οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν κεκλεισμένοι, τὸ πρόσωπον ἔλαβε τὸ χρῶμα ρόδου λευκοῦ μαρνανθέντος.

Ὁ Γιλβέρτος τὴν ἐνόμισε νεκράν. Ἐκβάλλει φωνὴν περιδεῆ, ἀποθέτει τὰ χεῖλη ἐπὶ τῆς ἐσθῆτός τῆς πρώτων. ἔπειτα ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς, εἶτα, θρασυόμενος ἐκ τῆς ἀναισθησίας τῆς, πληροῖ φιλημάτων τὸ ψυχρὸν αὐτὸ πρόσωπον, τοὺς ὑπὸ τὰ συγκεκολλημένα βλέφαρά τιν ἐξοιδημένους αὐτοῦς ὀφθαλμούς. Ἐρυθρίασεν, ἔκλαυσεν, ἐβρυχήθη ὡς λέων, ἐπειράθη νὰ ματαδώσῃ τὴν ψυχὴν του εἰς τὸ στήθος τῆς Ἀνδρεάδος ἀπορῶν ὅτι τοσαῦτα φιλήματα καὶ μάρμαρον ἤθελον θερμάνει, ἀλλὰ τὴν νεκράν του οὐδαμῶς.

Αἰφνης αἰσθάνεται ὁ Γιλβέρτος τὴν καρδίαν τῆς κόρης πάλλουσάν ὑπὸ τὴν χεῖρά του.

— Ζῇ! ἀνεκράυγασε βλέπων φεύγοντα τὸν μέλανα καὶ αἰμοχαρῆ ἐκείνον στρόβιλον καὶ ἀκούων τὰς ἀράς, τὰς κραυγὰς, τοὺς στεναγμούς, τὴν ἀγωνίαν τῶν θυμάτων. Ζῇ! τῆς ἔσωσα τὴν ζωὴν!

Ὁ δυστυχής, ὡς εἶχε τὰ νῶτα ἐπὶ τοῦ τοίχου στηριγμένα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς προσηλωμένους πρὸς τὴν γέφυραν τοῦ ποταμοῦ, δὲν παρετήρει πρὸς τὰ δεξιὰ. Πρὸς τὰ δεξιὰ, πλησίον τῶν ἀμαξῶν, τὰς ὁποίας ἐπὶ τοσαύτην ἡδὴ ὥραν ἡμποδίζον τὰ πλήθη, ἀλλ' αἵτινες, ὡς ἐπιτυχοῦσαι ἐπὶ τέλους ἀραιώσιν τινα, ἤρχισαν νὰ κινῶνται· πρὸς τὰ δεξιὰ τῶν ἀμαξῶν αὐτῶν, τῶν κυλιομένων μετὰ καλπασμοῦ, ὡς εἰ κατέλαβε γενικὴ σκοτοδίνη καὶ ἵππους καὶ ἀναβάτας, ἀπεσοβοῦντο εἰκοσι χιλιάδες δυστυχῶν καταπαταμένων, κολοβουμένων, πηρουμένων.

Ὅλοι οὗτοι ἤρχοντο πρὸς τοὺς τοίχους, κατὰ τῶν ὁποίων ἐστενοχώρου τοὺς πλησιεστέρους μέχρι θανάτου. Νέα ἔφοδος ἐπὶ τοῦ Γιλβέρτου, ἔφοδος σωμάτων, πτωμάτων, δαρμῶν.

Ἀπαυδήσας, μικροῦ δεῖν ν' ἀφήσῃ πλέον τὸ σῶμα τῆς νεανίδος, ἀλλ' ὑπὸ μυστηριώδους νεύσεως ἀναβαρυνθεὶς, συνήψεν ἐκ νέου ὅλας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις, περιέπτυσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ τῆς Ἀνδρεάδας σῶμα, καὶ ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς· ὡς εἰ ἤθελεν ἡδὴ νὰ πνίξῃ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν μέχρι τοῦδε ὑπερησπίζετο.

— Τετέλεσται, τετέλεσται,—ἐψιθύρισε μᾶλλον δάκνων παρὰ καταφιλῶν τὴν ἐσθῆτα τῆς νέας· τετέλεσται.

Εἶτα ἀνήγειρε τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν οὐρανόν, ὅπως ἐπικαλεσθῇ αὐτὸν ἵνα γενῇ ἴλεως.

Τότε δὲ παράδοξος ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν ὀπτασία.

Ὁρθιος, ἐπὶ πετρίνου τινός ἐδωλίου καὶ κρατούμενος διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἀφ' ἑνὸς κοίκου σιδηροῦ ἐγκεκολαμμένου εἰς τὸν τοίχον, ἐνῶ διὰ τῆς

Ἀριθμὸς 62

ἀρεστερὰς ἔνευεν ὥς εἰ συνήθριζε περὶ αὐτὸν στρατιᾶν ὁλόκληρον δραπέτων, ἵστατο ἀνὴρ, ὅστις βλέπων διαβαίνουσιν πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ τὴν μανιῶν ἐκείνην θάλασσαν, ἀπηύθυνεν ὅτε μὲν λέξιν τινά, ὅτε δὲ χειρονομίαν. Καὶ ἐβλεπες λοιπὸν ὅτι εἰς τὴν λέξιν, εἰς τὴν χειρονομίαν ταύτην, σπάνιοι τινες μεταξὺ τοῦ πλήθους ἔπαυον τοῦ νὰ προχωρῶσιν, ἵσταντο, ἔπειτα κατέβαλλον πᾶσαν δύναμιν ἵνα πλησιάσωσι πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐκείνον, ἀντιπαλαίοντες μετὰ τοῦ ρεύματος, τὸ ὅποιον ἤθελε νὰ συμπαρασύρῃ αὐτούς. Οὕτως, ἡ ὁμὰς αὕτη τῶν ἀνθρώπων, πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀντιπαρτασσομένη, ὥς στήλη γεφύρας διαιροῦσα τὴν διέξοδον τῶν ὑδάτων, κατῴρθασε νὰ διαίρῃ τὸ πλῆθος καὶ νὰ παραγκωνίσῃ τὰ σίφη τῶν φευγόντων.

Εἰς πᾶσαν στιγμὴν νέοι παλαισταί, φαινόμενοι ὥς εἰ ἐφύοντο ἐκ τῆς γῆς εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν ἐξάλλων λέξεων, τὰς ὁποίας ἐπρόφερον ὁ ἐπὶ τοῦ ἔδω-
 λίου ἱστάμενος, καὶ εἰς τὴν θέαν τῶν παραδόξων χειρονομιῶν αὐτοῦ, προσήρχοντο καὶ τὸν περιεκύκλουν ὥς ἐν παρατάξει.

Ὁ Γιλβέρτης, καταβαλὼν πᾶν σθένος ἀναρθῶν· εἶδεν ὅτι αὐτόθι ὑπῆρχεν ἡ σωτηρία, διότι αὐτόθι ὑπῆρχεν ἡ ἀταραξία καὶ ἡ ἰσχύς. Τελευταία ἀνάφλεξις τῶν πυρπολουμένων σπινδιωμάτων, ἀναρριπισθεῖσα ὅπως κατασβεσθῇ πλέον διὰ παντός, ἐφώτισε τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνδρός ἐκείνου.

Ὁ νεανίας ἐκβάλλει κραυγὴν θαυμασμοῦ :

— "ὦ ! ἄς ἀποθάνω, ἐπιθύρῃσεν ὁ Γιλβέρτης ἐκείνη μόνον νὰ σωθῇ ! Ὁ ἄνθρωπος οὗτος δύναται νὰ τὴν σώσῃ.

Καὶ εἰς τὴν ἐνθουσιῶδη ταύτην αὐταπάρνησιν τῆς ψυχῆς του ἀνυψώσας τὴν νεανίδα ἐπὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ·

— Κύριε βαρὺνε Βάλαμε ! ἀνέκραξε, σώσατε τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα δὲ Ταβερνέυ !

Ὁ Βάλαμος ἤκουσε τὴν φωνὴν ταύτην. ἦτις, ὥς ἡ τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς, ἀνεδίδετο ἐκ βιβλίου τοῦ πλήθους· εἶδεν ἀνυψούμενον ὑπεράνω τῶν λυσιπαιξίων ἐκείνων κυμάτων σχῆμα τι λευκόν· πηδᾷ λοιπὸν ἐκ τοῦ ἔδωλίου του χαμαὶ κραυγάζων :

— "Ὀλοι μετ' ἐμοῦ !

Καὶ οἱ περὶ αὐτὸν κατέστρεψαν πᾶν ὅ,τι τῷ ἐπέφερε πρόσκομμα.

Ἀρπάζει τὴν Ἀνδρεάδα ἐκ τῶν ἤδη ἐκλυθέντων βραχιόνων τοῦ Γιλβέρτου, τὴν λαμβάνει εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ προωθούμενος ὑπὸ κινήσεώς τινος τοῦ πλήθους, τὸ ὅποιον ἔπαυσε πλέον αὐτὸς τοῦ νὰ ἐξουσιάζῃ, ἐφυγε βασταζὼν τὴν νέαν, χωρὶς νὰ λάβῃ καιρὸν οὐδὲ τὴν καραλὴν νὰ στρέψῃ πλέον πρὸς τὰ ὀπίσω.

Ὁ Γιλβέρτης ἠθέλησε νὰ προσφέρῃ τελευταίαν τινὰ λέξιν· ἴσως ἀφοῦ ἐπεκαλέσθη τὴν ἐπὶ τῆς Ἀνδρεάδος προστασίαν τοῦ παραδόξου ἀνδρός ἐκείνου, ἤθελε καὶ νὰ τὴν ζητήσῃ δι' ἐαυτόν· ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη εἰμὴ μόνον νὰ προσκολλήσῃ τὰ χεῖλη του ἐπὶ τῶν κρεμαμμένων βραχιόνων αὐτῆς, καὶ ν' ἀποσπᾷ διὰ τῆς σπασμαδούσης χειρὸς του τμημά τι ἐκ τῆς ἐσθῆτος τῆς νέας ταύτης Εὐρυδικῆς, ἣν ὁ ἄδης τῷ ἀφῆρπασε.

Μετὰ τὸ πνύστατον αὐτὸ φίλημα, μετὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον ἀποχαιρετισμόν, ὁ νεανίας δὲν ἐπόθει ἄλλο τι ἢ τὸν θάνατον, ἀναμφισβόλως. Ὅθεν δὲν ἐπειράθη πλέον ν' ἀντιπαλαίσῃ μετὰ τῶν καταστελλόντων αὐτόν. Ἐκλείσε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ νεκρὸς σχεδόν, ἔπεσεν ἐπὶ σωροῦ νεκρῶν.

ΛΑ'

Τὸ πεδίον τῶν νεκρῶν.

Τὰς μεγάλας τρικυμίας διαδέχεται πάντοτε γαλήνη, γαλήνη ἀπαίσια μὲν, ἀλλ' ἐπανορθωτική.

Ἦσαν δύο περίπου μετὰ τὸ μεσονύκτιον· μεγάλα νέφη λευκοειδῆ ὑπεράνω τῆς πόλεως τῶν Πακισίων προχωροῦντα καὶ ὑπὸ σελήνης ἀμυδρῆς φωτιζόμενα, διευκρίνιζον τὰς ἀνωμαλίας τοῦ ὀλεθρίου γηπέδου, εἰς τοῦ ὁποίου τοὺς λάκκους ἀπήντησε τὸ φεύγον πλῆθος τὴν πτώσιν αὐτοῦ καὶ τὸν θάνατον.

Τῇδε κάκεισε, εἰς τὸ φέγγος τῆς σελήνης, τὸ ἐκ διαλειμμάτων καλυπτόμενον ὑπὸ τῶν μεγάλων ἐριοειδῶν νεφῶν, διεκρίνοντο σωροὶ πτωμάτων ἐν ἀκαταστασίᾳ. Ἐν τῇ μέσῳ τῆς πλατείας ἀνεδίδετο ἐκ τῶν λειψάνων τοῦ πυροτεχνικοῦ σаниδώματος καπνὸς κίτρινος καὶ δυσώδης, παρέχων εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ' θέαν πεδίου μάχης.

Καὶ ἐκεῖ, ἐν τῇ μέσῳ, περιεφέροντο μυστηριωδῶς καὶ μὲ βῆμα λαθραῖον, σκιαὶ τινες ἰστάμεναι, παρατηροῦσαι περὶ ἑαυτὰς, κύπτουσαι πρὸς τὴν γῆν καὶ φεύγουσαι· ἦσαν δὲ αὗται οἱ νεκροκλέπται, ὡς κόρακες ἐπιπεσόντες εἰς τὰ πτώματα· δὲν ἡδυνήθησαν νὰ γυμνώσωσι τοὺς ζῶντας καὶ ἦλθον εἰς τοὺς νεκρούς, ἀλλ' ἕτεροι συναδελφοὶ των τοὺς προέλαβον. Ἐβλέπε τις λοιπὸν αὐτοὺς ἀναχωροῦντας μετὰ δυσχερεσκείας καὶ διαφεύγοντας τὰς λόγχας τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἀπῆλθον ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ἐκτεταμένων ἐκείνων σειρῶν τῶν πτωμάτων, οἱ βαδίζοντες καὶ κινούμενοι δὲν ἦσαν οἱ κλέπται μόνον καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐξουσίας.

Υπῆρχον παρὲς τοῦτων ἄλλοι πολλοὶ κρατοῦντες φανούς, τοὺς ὁποίους θὰ ὑπελάμβανε τις ὡς περιέργους. Περιέργοι τῶνόντι ἦσαν, ἀλλ' ἀξιοδακρυτοὶ! ἦσαν οἱ συγγενεῖς, οἱ φίλοι, οἱ ἀνησυχοῦντες ὅτι δὲν ἔβλεπον ἐπιστρέφοντας τοὺς ἀδελφούς των, τοὺς φίλους των, τὰς φιλτάτας των.

Τὸ ἔσχατον τοῦτο θέαμα ἦν φρικωδέστερον τῆς καταστροφῆς αὐτῆς. Ὅποιον ἄχθος δὲν ἔβλεπες ἐξωγραφισμένον ἐπὶ τῶν ὠρχῶν, ὡς τὸ σουδάριον, προσώπων τούτων! Φαντάσθητε τὸν σπαραγμὸν ἐκείνων, οἵτινες ἀνεκάλυπτον τὸν φίλτατον νεκρόν των, καὶ τὴν κατηφῆ ἀπελπισίαν ἐκείνων, οἵτινες, ἀφοῦ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐπὶ ματαίῳ, ἔστρεφον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνησυχῶς πρὸς τὸν ποταμόν, καὶ παρητήρουν ὡς ἐμβρόντητοι τὸ μονότονον ρεῖθρον.

Διότι ἐλέγετο ὅτι ἡ ἀστυνομία ἔριψε πολλὰ πτώματα εἰς τὸν Σηκουάναν, ἵνα κρύψῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν θυμάτων τῆς ἀβουλίας τῆς.

Ὅταν, ὀλεθρία τύχη, ἀνεύρισκέ τις μεταξὺ τῶν πτωμάτων τὸν οἰκειόν του, σπαραξικάρδιοι ὀλοφυρμοὶ καὶ θρῆναι διεδέχοντο ἀμέσως τὴν πρώτην ἐντύπωσιν τῆς ἀνευρέσεως. Αἶφνης πίπτει εἰς φανὸς καὶ συντρίβεται, ὁ ζῶν χύνεται ἐπὶ τοῦ νεκροῦ, ἵνα τὸν ἀσπασθῇ καὶ τελευταῖον.

Ἀκούονται δὲ καὶ ἄλλοι θόρυβοι εἰς τὸ εὐρὺ ἐκεῖνο κοιμητήριον. Τινὲς τῶν κολοβωθέντων ἐκ τῆς πτώσεως καὶ καταπατήσεως, ἢ πληγωθέντων ὑπὸ τῆς σπάθης, βαλλουσιν ἀγωνιώδεις γόους· ἄλλοι οἰμώζουν, ὡς εἰ ἐπεκαλοῦντο βοήθειαν, καὶ τότε τρέχουν εὐθὺς οἱ ἐλπίζοντες νὰ εὕρωσιν εἰς αὐτοὺς

τὸν φίλον των, εἶτα τοὺς ἀφίνουν καὶ ἀπομακρύνονται, μὴ εὐρόντες τὸν ζητούμενον.

Εἰς τὰ ἄκρα ὅμως τῆς πλατείας, πλησίον τοῦ κήπου, διοργανίζεται δημοτικὴ τις φιланθρωπία μεταβατικὴ. Νέος τις χειρουργός, τοῦλάχιστον ἐκ τῶν περὶ αὐτοῦ ἐργαλείων φαινόμενος ὡς τοιοῦτος, διατάσσει καὶ τῷ φέρουν πανταχόθεν τοὺς πληγωμένους ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας· δένει τὰς πληγὰς των, καὶ δένων αὐτὰς τοῖς ἀπευθύνει λόγους μαρτυροῦντας μᾶλλον μῖσος πρὸς τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς προέκυψεν ἡ συμφορὰ των, παρὰ φιλανθρωπίαν πρὸς τὸν πόνον των.

Πρὸς τοὺς δύο αὐτοῦ βοηθοὺς, εὐρώστους ἄνδρας, κομίζοντας τὰ τετραυματισμένα σώματα, λέγει αὐτὸς ἀδιακόπως :

— Πρῶτον τὰς γυναῖκας, τοὺς ἄνδρας πρῶτον τοῦ λαοῦ. Θὰ τοὺς διακρίνετε εὐκόλως, διότι θὰ ᾔητε πληγωμένοι βαρύτερα, καὶ ἐκ τῆς ἐνδυμασίας των τῆς μετρίας.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους, προφερομένους μετ' ἤχου μονοτόνου κατὰ τὴν ἐμφάνισιν ἐκάστου πάσχοντος, ἀνεγείρει τὴν κεφαλὴν νέος τις ὠχρότατος κρατῶν εἰς χεῖρας δάδα καὶ ἀνερεινῶν μεταξὺ τῶν πτωμάτων. Εἶχε δὲ καὶ οὗτος ἐπὶ τοῦ μετώπου πλατεῖαν πληγὴν.

— Καὶ διατί, κύριε, λέγει οὗτος πρὸς τὸν ἱατρὸν, κάμνετε διάκρισιν μεταξὺ τῶν πασχόντων; ὅλοι δὲν πάσχουν; ὅλοι δὲν εἶνε ἄνθρωποι;

— Ὅλοι εἶνε ἄνθρωποι, ἀποκρίνεται ὁ ἱατρός, ἀλλὰ τοὺς πτωχοὺς κάνεις δὲν τοὺς περιποιεῖται, ἐνῷ τοὺς πλουσίους τοὺς ζητοῦν καὶ τοὺς θεραπεύουν. Χαμηλώσατε τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον κρατεῖτε καὶ παρατηρήσατε χαμαὶ· θὰ ἴδῃτε εἰς τοὺς ἐκατὸν πτωχοὺς μόλις ἓνα πλούσιον ἢ εὐγενῆ. Ἔως καὶ εἰς τὴν καταστροφὴν ταύτην οἱ ταλαίπωροι πτωχοὶ συνεισέφερον, ὅπως συνήθως συνεισφέρουσι, χίλια αὐτοὶ καὶ ἔν οι πλούσιοι.

— Καὶ πῶς λοιπὸν ἐμὲ δὲν ἐζήτησεν οὐδ' ἐπεριποιήθη κάνεις ἀκόμη, ἀλλ' εὐρίσκομαι μὲ τὸ μέτωπον καταπληγωμένον καὶ συντετριμμένον τὸν ἀριστερόν βραχίονα μεταξὺ ὧν τούτων τῶν ἀνθρώπων;

— Ὑμεῖς ἔχετε τὸ μέγαρόν σας... τὸν ἱατρὸν σας· ὑπάγετε εἰς τὴν οἰκίαν σας, ἀφοῦ μάλιστα οἱ πόδες σας εἶνε σῶοι καὶ περιπατεῖτε.

— Ἐγώ, κύριε, δὲν σας ἐζήτησα βοήθειαν· ἐγὼ ζητῶ τὴν ἀδελφὴν μου. νέαν ὥραϊαν, δεκαεξαετῆ, καὶ βεβαίως θανατωθεῖσαν, φεῦ! μολονότι δὲν ἦτο ἐκ τῶν τοῦ λαοῦ. Ἐφόρει λευκὴν ἐσθῆτα καὶ εἰς τὸν λαιμὸν περιδέραιον μὲ σταυρόν· μολονότι ἔχει καὶ μέγαρον ἰδικόν της καὶ ἱατρὸν, εἰπέτέ μου, δι' ἀγάπην Θεοῦ! μήπως ἴδατε, κύριε, τὴν νέαν αὐτὴν;

— Ἐγώ, κύριε, ἀπήντησεν ὁ νέος χειρουργός μὲ ὀργίλον ὕφος, διαδηλοῦντα ὅτι πρὸ πολλοῦ ἔβραζον ἐντὸς τοῦ στήθους του αἱ ἰδέαι, τὰς ὁποίας ἐξεφράσθη· ἐγὼ κύριε, κοπιᾶζω διὰ τοὺς πτωχοὺς· ἐγὼ ἀφωσιώθην εἰς αὐτοὺς μόνους πάσχοντας· παραιτῶν τὴν ἀριστοκρατίαν ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ θανάτου διὰ νὰ συντρέξω τὸν λαὸν τὸν ἄπορον, ὑπέλω εἰς τὸ αἰσθημα τῆς φιλαπτωχίας, τὴν ὁποίαν θεωρῶ ὡς οἱ ἀρχαῖοι τὰς θεάς. Ὅλη αὕτη ἡ σημεινὴ συμφορὰ προῆλθεν ἀπὸ σας· ἀπὸ τὰς καταχρήσεις σας καὶ ἀπὸ τοὺς κρότους, τοὺς ὁποίους προξενεῖτε· ὑποφέρετε λοιπὸν καὶ τὰς συνεπείας. Ὅχι, κύριε, δὲν εἶδον τὴν ἀδελφὴν σας.

Καὶ ταῦτα ἐκσφενδονίσας μετὰ πάθους κατὰ πρόσωπον τοῦ δαδοφόρου—Φιλίππου δὲ Ταβερνέϋ, ὡς ἐμάντευσεν ὁ ἀναγνώστης—ἐπανελάβε τὰς θερα-

πείας πρὸς τοὺς ἐνώπιόν του τετραυματισμένους. Τῷ εἶχον φέρεי κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν γυναῖκα, τῆς ὁποίας ἦσαν συντετριμμένοι ἀμφότεραι αἱ κνήμαι ὑφ' ἀμάξης διαβάσης ἐπ' αὐτῶν.

— Ἴδου, ἐπρόσθεσε λέγων κατόπιν τοῦ Φιλίππου ἀναχωροῦντος, ἰδοὺ κατάστασις ! Ἐκβάλλουν οἱ πτωχοὶ εἰς τὰς πανηγύρεις τὰ ὀχήματά των, ὥστε νὰ συντρίβωσι τοὺς πόδας τῶν πλουσίων ;

Ὁ Φίλιππος, ὅστις ἀνῆκεν εἰς τὴν εὐγενῆ ἐκείνην τάξιν τὴν παρασχούσαν τοὺς Λαφαγιέττας καὶ Λαμέθους, ἐκήρυξεν ὅχι ἄπαξ οὐδὲ δις, ἀλλὰ πολλάκις, τὰς αὐτὰς ἐκείνας ἀρχάς, τὰς ὁποίας ἤκουεν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ νεανίου τούτου· ἀλλ' ἰδοὺ σήμερον ἡ ἐφαρμογὴ των ἐπ' αὐτοῦ ὡς τιμωρία.

Κατάπικρος ἀπεμακρύνθη ἐκεῖθεν, ἵνα ἐξακολουθήσῃ τὴν θλιβεράν του ἀναζήτησιν· μετὰ τινα δὲ στιγμήν, ὥς παροτρυνθεὶς ὑπὸ τῆς λύπης του, ἠκούσθη ἐκφωνῶν διὰ δακρῶν :

— Ἀνδρέας ! Ἀνδρέας !

Διέβαινε κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν πλησίον αὐτοῦ μὲ κατεσπευσμένον βῆμα ἀνὴρ τις προβεβηκώς, φέρων ἐπενδύτην ἐκ μαλλίνου στακτοχρόου ὑφάσματος, καὶ διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς στηριζόμενος ἐπὶ βακτηρίας, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς κρατῶν καὶ οὗτος φῶς, δηλαδὴ κηρίον περιτετυλιγμένον εἰς χάρτην ἐλαιωμένον, ἐν σχήματι χωνίου. Ἀκούσας ὁ ἀνὴρ οὗτος τὸν Φίλιππον ὅτι ἐστέναζεν, ἐνόησεν ὅτι ἔπασχε καὶ ἐψιθύρισεν :

— Ὁ ταλαίπωρος ὁ νέος !

Καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν μὲν διηλθεν, ἀφῆκε δ' αὐτὸν ὥς θλιβόμενον καὶ τοῦτον δι' ὅ,τι καὶ ὁ ἴδιος ἐθλίβετο, ἀλλ' εἶτα μετενόησε καὶ ἐπέστρεψε πρὸς αὐτὸν ἵνα δυνηθῇ ἴσως νὰ τῷ παρέξῃ παρηγορίαν τινά.

— Κύριε, τῷ λέγει, συγχωρήσατε ὅτι ἐνώνω μὲ τὴν θλίψιν σας καὶ τὴν ἰδικὴν μου θλίψιν· ἀλλ' ὅσοι πάσχουν ἀπὸ τὰς αὐτὰς συμφορὰς ὀφείλουν νὰ ὑποστηρίζωσιν ἀλλήλους. Πρέπει πρὸ πολλοῦ νὰ ἀναζητήτῃ τὸν ἀνθρωπὸν σας, διότι τὸ φῶς σας πλησιάζει νὰ τελειώσῃ· γνωρίζετε λοιπὸν ποῦ εἶνε τὰ μέρη τῆς πλατείας, κατὰ τὰ ὁποῖα ἔγινε ἡ μεγαλειτέρα συμφορὰ ;

— Μάλιστα, κύριέ μου, τὰ γνωρίζω.

— Διότι καὶ ἐγὼ ζητῶ ἕνα ἰδικόν μου.

— Πηγαίνετε πρῶτον εἰς τὸν μεγάλον λακκόν· ἐκεῖ ὑπάρχουν ἕως πεντήκοντα πτώματα.

— Τί δυστυχία ! πεντήκοντα ! τόσα θύματα διὰ μίαν ἐορτήν !

— Τόσα θύματα ! κύριέ μου· ἔφερα μέχρι τοῦδε τὸ φῶς μου εἰς χίλια πρόσωπα, καὶ ἀκόμη τὴν ἀδελφὴν μου δὲν τὴν ἤυρα.

— Τὴν ἀδελφὴν σας ;

— Μάλιστα· ἦτο εἰς ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ μέρος. Τὴν ἔχασα πλησίον ἐνὸς ἐδωλίου· τὸν τόπον τὸν ἐπανῆυρα, ἀλλ' ἐκείνης δὲν ἀνεκάλυψα οὔτε ἶχνος. Ἐξακολουθῶ μολοντοῦτο νὰ τὴν ἀναζητῶ. Πηγαίνω τώρα καὶ πρὸς τὸ ἄλλο μέρος.

— Πρὸς ποῖον μέρος ἔτρεχε τὸ πλῆθος ;

— Πρὸς τὰ νεόκτιστα, πρὸς τὴν ὁδὸν Μαγδαληνῆς.

— Λοιπὸν ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ παρατηρήσετε.

— Ἐπαρατήρησα, κύριέ μου εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐπαρατήρησα, ἀλλὰ τὸ πλῆθος τὸ πολὺ δὲν ᾤφινε. Ἐπειτα τὸ πλῆθος ἔτρεχεν ἀπὸ ἐκεῖθεν, ἀλλὰ μία

νέα ἔχει νοῦν εἰς τοιαύτας στιγμάς, ὥστε ν' ἀκολουθήσῃ μίαν μόνην διεύθυνσιν ;

— Κύριέ μου, τὸ νὰ ἡδυνήθῃ ν' ἀκολουθήσῃ διεύθυνσιν ἄλλην ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἐλάμβανε τὸ ρεῖμα τοῦ πλήθους, εἶνε ἀπίθανον· πηγαίνω ἐγὼ πρὸς τὸ μέρος τῶν ὁδῶν νὰ ἐρευνήσω, ἔλθετε μετ' ἐμοῦ, καὶ ἴσως ἡνωμένοι ἀνακαλύψωμεν...

— Καὶ ποῖον ἔχασατε ; ἴσως τὸν υἱόν σας ;... διέκοψεν ἐρωτήσας μετὰ συστολῆς ὁ Φίλιππος.

— Ὅχι, κύριε, ἀλλ' ἓν παιδίον, τὸ ὁποῖον εἶχον σχεδὸν υἱοθετήσῃ.

— Τὸ ἀφήκατε καὶ ἤλθεμόνον ;

— Ἀλλ' ἦτο νέος δεκαοκτὼ ἢ δεκαεννέα ἐτῶν, κύριος τῶν πράξεών του· ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ, δὲν ἡδυνάμην νὰ τὸν ἐμποδίσω. Καὶ ἔπειτα ἐπρόβλεπε κανεὶς ποτὲ τὴν τρομερὰν αὐτὴν καταστροφὴν !... Ἀλλὰ τὸ θάδιόν σας ἐκάη...

— Τφόντι.

— Ἐλθετε μετ' ἐμοῦ, διὰ νὰ σὰς φέγγω ἐνταυτῷ.

— Εὐχαριστῶ· εἰσθε πολὺ καλός, ἀλλὰ θὰ σὰς ἐνοχλήσω.

— Ὡ καθόλου, διότι καὶ ἐγὼ ἀναζητῶ ἀνθρώπον. Τὸ ταλαίπωρον τὸ παιδί ! ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν ἀκριβῶς εἰς τὴν προσδιωρισμένην ὥραν, ἐξηκολούθησε νὰ λέγῃ ὁ γέρον προχωρῶν διὰ τῶν ὁδῶν. Ἀλλ' ἀπόψε εἶχον μίαν προαίσθησιν... Τὸ περιέμενα· τὰς ἑνδεκα περίπου μανθάνει ἡ σύζυγός μου ἀπὸ μίαν γειτόνισσάν τὸ κακὸν τοῦτο. Περιέμεινα μέχοι τῶν δύο μῆπως ἔλθῃ, ἀλλὰ βλέπων ὅτι δὲν ἐφαίνετο, ἐσκέφθην ὅτι θὰ ἦτο ἀπανθρωπία νὰ κοιμηθῷ ἡσυχος, χωρὶς νὰ μάθω κὰν τί ἔγινε.

— Τώρα λοιπὸν πηγαίνομεν πρὸς τὰ νεόκτιστα ; ἡρώτησεν ὁ νέος.

— Βεβαίως, ἀφοῦ λέγετε ὅτι τὸ πλῆθος ἐφευγεν ἐκεῖθεν, ἐκεῖθεν ἀφεύκτως ἔτρεξε καὶ αὐτός. Μαλίστα δὲν ἐγνώριζε οὔτε τοὺς δρόμους ἀκόμη τῶν Παρισίων, εἶχεν ἔλθει ἐσχάτως ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἓνας νέος ἀπειρος τῶν πραγμάτων... Ἰσως κατὰ πρῶτον ἦλθεν εἰς τὴν πλατεῖαν Λουδοβίκου ΙΕ'.

— Ἀ ! κύριέ μου, καὶ ἡ ἀδελφὴ μου ὡσαύτως ἦλθεν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

— Τρομερὸν θέαμα ! εἶπεν ὁ γέρον ἀποστρέψας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ σωροῦ πτωμάτων περιπεπλεγμένων.

— Καὶ ὅμως ἐδῶ πρέπει νὰ ἴδωμεν, εἶπεν ὁ νέος πλησιάζας τὸ φῶς τοῦ μετὰ προθυμίας εἰς τοὺς νεκροὺς ἐκείνους.

— Ὡ ! φρίκη μὲ κυριεύει νὰ ἴδω· φαντασθῆτε πόσον ἀπλοῦς εἶμαι· ἡ καταστροφὴ μοῦ προξενεῖ φόβον, τὸν ὅποιον δὲν δύναμαι νὰ νικήσω.

— Τὸν αὐτὸν φόβον εἶχα κ' ἐγὼ, ἀλλ' ἀπόψε τὸν ἐσυνήθισα πλέον. Παρατηρήσατε, ἰδοὺ ἓνας νέος, δεκαεξαετής, ἢ δεκαπενταετής· ἔσκασεν ὡς φαίνεται, διότι δὲν βλέπω νὰ ἔχῃ πληγὰς. Μῆπως εἶνε αὐτός, τὸν ὅποιον ζητεῖτε ;

Ὁ γέρον μετὰ τινα κόπον, ἀπεφάσισε νὰ πλησιάσῃ τὴν φῶς του.

— Ὅχι, εἶπεν, ὄχι, δὲν εἶνε αὐτός· ὁ ἰδικός μου εἶνε νεαρότερος· ἔχει μαύρην τὴν κόμην, εἶνε ὠχρός.

— Φεῦ ! ὅλοι ἀπόψε εἶνε ὠχροί, ἐπέφερον ὁ Φίλιππος

— Παρατηρήσατε, παρατηρήσατε, εἶπεν ὁ γέρον· εἰμεθα ὑπὸ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Σκευοφυλακίου. Ἰδέτε· ἰδοὺ ἔγνη τρομερὰ τῆς ἀγωνίας. Αὐτὰ τὰ αἵματα ἐπὶ τῶν τοίχων, αὐτὰ τὰ συντρίμματα τῶν σιδηρῶν κιγκλίδων,

τὰ κυματούμενα ράκη τῶν φορεμάτων ἐπὶ τῶν λογχῶν τοῦ κιγκλιδωτοῦ περιφράγματος· καὶ ἐπομένως . . . τῇ ἀληθείᾳ, δὲν ἤξεύρει τις πόθεν νὰ περάσῃ.

— Ἀπ' ἐδῶ βεβαίως θὰ ἦλθεν, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Φίλιππος.

— Τί δυστύχημα εἰς τοὺς πτωχοὺς ἀνθρώπους!

— ὦ! Θεέ!

— Τί!

— Αὐτὸ τὸ λευκὸν ράκος... ἡ ἀδελφή μου ἐφέρει λευκὴν ἐσθῆτα. Παρακαλῶ, κύριε, δότε μοι μίαν στιγμὴν τὸ φῶς σας... Ναί, ναί, τὸ κρατεῖ ἡ χεὶρ ἐνὸς νέου ἐπίσης νεκροῦ· τοιοῦτον ἦτο τὸ ὕφασμα τῆς ἐσθῆτος τῆς ἀδελφῆς μου... ὦ! Ἀνδρεάς! Ἀνδρεάς!

Καὶ ὁ νεανίας ἐβαλε κραυγὴν κλαυθμηράν, σπκραξικάρδιον.

Ἐπλησίασε τότε καὶ ὁ γέρων.

— Αὐτὸς εἶνε! ἀνεφώνησε καὶ οὗτος ἀνυψῶσας τὰς χεῖρας.

Ἡ ἀναφώνησις αὐτὴ ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τοῦ νέου.

— Ὁ Γιλβέρτης! ἀνέκραξε τότε καὶ ὁ Φίλιππος.

— Καὶ γνωρίζετε, κύριε, τὸν Γιλβέρτην;

— Τὸν Γιλβέρτην ζητεῖτε;

Αἱ δύο αὗται ἐρωτήσεις διεσταυρώθησαν ταυτοχρόνως. Ὁ γέρων ἤρπασε τὴν χεῖρα τοῦ Γιλβέρτου· ἦτο κατάψυχρος. Ὁ Φίλιππος ἤνοιξε τὸ ἐσωκάρδιον τοῦ νεανίου, παρεμέρισε τὸν χιτῶνα καὶ ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας του.

— Ἀ! ταλαίπωρε καὶ σύ! εἶπεν.

— Υἱέ μου ἀγαπητέ! ἐπρόσθεσε στενάξας ὁ γέρων.

— Ἀναπνέι! ζῇ!

— ὦ!... Πιστεύετε;

— Ζῇ, σὰς λέγω! ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος.

— Τφόντι! ἀπήντησεν ὁ γέρων. Καὶ τώρα ποῦ βοήθεια! εἶνε ἐκεῖ κάτω εἰς ἰατρός.

— ὦ! ἀπ' ἐκεῖνον μὴ περιμένετε, ἀλλ' ὅ,τι κάμωμεν νὰ κάμωμεν ἡμεῖς· πρὸ ὀλίγου τοῦ ἐζήτησα καὶ ἐγὼ ματαίως βοήθειαν.

— Ποῖος τὸ εἶπε! πρέπει νὰ χορηγήσῃ θεραπείαν εἰς τὸ παιδί μου! ἀνέκραξεν ὁ γέρων μετ' ἀγανακτήσεως. Κύριε, παρακαλῶ, βοηθήσατε νὰ ὑπάγῃ τὸν Γιλβέρτην ἕως ἐκεῖ.

— Μίαν μόνην χεῖρα ἔχω, εἶπεν ὁ Φίλιππος, διαθέσατέ την, κύριε.

— Κ' ἐγώ, μ' ὅλα μου τὰ γηρατεῖα θὰ ἀντλήσω δυνάμεις! Ἄς τρέξωμεν!

Ὁ γέρων ἤρπασε τὸν Γιλβέρτην ἐκ τῶν ὤμων· ὁ νέος ἔλαβε τοὺς δύο πόδας ὑπὸ τὸν δεξιὸν βραχίονα, καὶ ἐπροχώρησαν οὕτω μέχρι τοῦ ὀμίλου, ἐν ᾧ ἐξηκολούθει προεδρεύων ὁ χειροῦργος ἐκεῖνος.

— Βοήθειαν! βοήθειαν! ἀνεφώνησεν ὁ γέρων.

— Τοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ πρῶτον! τοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ! ἀπήντησεν ὁ ἰατρός, πιστὸς εἰς τὸ ἀξίωμα του καὶ βεβαίως ὅτι ὁσάκις ἀνεφώνει τοῦτο ἐμελλε νὰ διεγείρῃ μεταξὺ τῶν περιστοιχοῦντων ψιθυρισμὸν θαυμασμοῦ πρὸς τιμὴν του.

— Καὶ ἐγὼ ἀνθρωπὸν τοῦ λαοῦ φέρω, εἶπεν ὁ γέρων μετὰ προσπαθείας.

— Τότε λοιπὸν τὰς γυναῖκας πρῶτον, ἐπέφερεν ὁ χειρουργός· οἱ ἄνδρες ἀντέχουν περισσώτερον.

— Αἷμα μόνον νὰ τοῦ πάρετε, εἶπεν ὁ γέρων· μόνον αἷμα, καὶ δὲν θέλω ἄλλο τίποτε.

— Ἄ! σεῖς πάλιν ἤλθατε, εὐγενέστατε; εἶπεν ὁ ἰατρός παρατηρήσας τὸν Φίλιππον προτοῦ διακρίνει τὸν γέροντα.

Ὁ Φίλιππος δὲν ἀπεκρίθη. Ὁ γέρων ἐνόμισεν ὅτι ἡ ἐρώτησις τοῦ ἱατροῦ ἀπηυθύνετο πρὸς αὐτόν.

— Δὲν εἶμαι εὐγενέστατος, κύριε, εἶπεν· εἶμαι ἄνθρωπος ἐκ τῶν τοῦ λαοῦ καὶ ἐγὼ ὀνομάζομαι Ἰωάννης Ἰάκωβος Ρουσσώ.

Ὁ ἰατρός ἀφῆκε φωνὴν ἐκπλήξεως, καὶ νεύσας ἐπιτακτικῶς,

— Τόπον, εἶπε, τόπον εἰς τὸν ἄνδρα τῆς φύσεως! τόπον εἰς τὸν ὑπέρμαχον τῆς ἀνθρωπότητος! τόπον εἰς τὸν πολίτην τῆς Γενεῦς!

— Εὐχαριστῶ, κύριε, εἶπεν ὁ Ρουσσώ, εὐχαριστῶ.

— Ἐκτυπήθητε, κύριε, ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Ἐγώ, ὄχι· ἀλλ' αὐτὸς ὁ ταλαίπωρος νέος, ἰδέτε!

— Ἰδοὺ καὶ σεῖς, ἀνέκραξεν ὁ ἰατρός, καὶ σεῖς, καθὼς ἐγώ, ἀντιπροσωπεύετε τὰ δίκαια τῆς ἀνθρωπότητος.

Συγκινηθεὶς ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου θριάμβου τούτου ὁ Ρουσσώ, δὲν ἠδυνήθη ἄλλο νὰ πράξῃ εἰμὴ νὰ ψελλίσῃ λέξεις τινὰς ἀκαταλήπτους σχεδόν.

Ἐκπληκτός ὁ Φίλιππος ὅτι ἔβλεπεν ἐνώπιόν του τὸν φιλόσοφον, ὃν ἐθαύμαζεν, ἀπεσύρθη κατὰ μέρος.

Τινὲς τῶν παρεστώτων ἐβοήθησαν τὸν Ρουσσώ ν' ἀποθέσῃ τὸν εἰσέτι λιπόθυμον Γιλβέρτην ἐπὶ τῆς τραπέζης. Τότε δὲ μόνον ἔρριψεν ὁ Ρουσσώ ἓν βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἱατροῦ.

Ἦτο δὲ οὗτος νέος, τῆς ἡλικίας τοῦ Γιλβέρτου σχεδόν, ἀλλὰ διόλου οἱ χαρακτηρῆς του δὲν ἐνέφαινον τὴν νεότητά ταύτην. Ἦτο κίτρινος καὶ ἡ ἐπιδερμὶς του ἐφαίνετο μεμαραμμένη ὡς γέροντος· τὸ βλέφαρον ἐσκέπαζεν ὄμμα ὀφεις... καὶ τὸ στόμα του εἶχε σχῆμα ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον προσέβαλλον σπασμοὶ ἐπιληψίας.

Ἐχων τὰς χειρίδας τοῦ ἀνασεσυρμένους μέχρι τοῦ ἀγκῶνος καὶ τοὺς βραχίονας καταματωμένους, περίξ δ' αὐτοῦ τμήματα ἀνθρωπίνων κρεάτων καὶ μελῶν, ἐφαίνετο μᾶλλον δῆμιος, ἐξασκῶν μετ' ἐνθουσιασμοῦ, τὸ ἐπάγγλμά του, ἡ ἰατρὸς ἐκπληρῶν τὴν θλιβεράν, ἀλλ' ἱερὰν αὐτοῦ ἐπιστήμην.

Τὸ ὄνομα μολαταῦτα τοῦ Ρουσσώ τοιαύτην ἐνήργησεν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιρροήν, ὥστε ἐφάνη πρὸς στιγμὴν ἀπεχόμενος τῆς συνήθους ἀναληγησίας του· ἤνοιξε μετὰ προσοχῆς τὴν χειρίδα τοῦ Γιλβέρτου, ἐσφιγξε τὸν βραχίονα αὐτοῦ διὰ δέματος ἐκ πανίου, καὶ ἐκέντησε τὴν φλέβα. Τὸ αἷμα κατ' ἄρχας ἐξῆλθε στάγδην, ἀλλὰ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἀνεπηδήσεν καὶ ἐξέρρευεν ὡς αἷμα ζωντὸν νεότητος.

— Αἶ, αἶ, δὲν ἔχει τίποτε, εἶπεν ὁ χειρουργός· ἀλλὰ χρειάζεται πολλὴ ἐπιμέλεια, διότι τὸ στῆθός του ἐπιέσθη δυνατὰ.

— Ἄλλο δὲν μοὶ μένει παρὰ νὰ σὰς εὐχαριστήσω, κύριε, εἶπεν ὁ Ρουσσώ, καὶ νὰ σὰς ἀπονείμω πάντα ἔπαινον, ὅχι διὰ τὸ πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἀποκλειστικὸν τῆς εὐνοίας σας, ἀλλὰ διὰ τὴν πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἀφοσίωσίν σας. Οἱ ἄνθρωποι ὅλοι εἶνε ἀδελφοί.

— Καὶ οἱ εὐγενεῖς; Καὶ οἱ ἀριστοκράται; Καὶ οἱ πλούσιοι; ἠρώτησεν

ὁ χειρουργὸς μὲ βλέμμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἔλαμψεν ὁ ὀξύς ὀφθαλμός του ὑπὸ τὸ βαρὺ αὐτοῦ βλέφαρον.

— Καὶ οἱ εὐγενεῖς, καὶ οἱ ἀριστοκράται, καὶ οἱ πλούσιοι ὁπόταν παύσῃ, εἶπεν ὁ Ρουσσώ.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε εἶπεν ὁ ἱατρός, ἀλλ' ἐγεννήθην εἰς Βωδρὺ, πλησίον τοῦ Νιουκάστελ· εἶμαι Ἑλβετός, ὡς καὶ ἡμεῖς, καὶ ἐπομένως ὀλίγον δημοκράτης.

— Συμπατριώτης! ἀνέκραξεν ὁ Ρουσσώ· Ἑλβετός! Τὸ ὄνομά σας, παρακαλῶ, κύριε, τὸ ὄνομά σας;

— Ὅνομα ἄσημον, κύριε· ὄνομα ἀνθρώπου ταπεινοῦ, ἀφοσιώσαντος τὸν βίον αὐτοῦ εἰς σπουδὴν, μέχρις οὗ δυνήθῃ, ὡς ὑμεῖς, ν' ἀφοσιώσῃ αὐτὸν εἰς τὴν εὐμερῖαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ὅνομάζομαι Ἰωάννης Παῦλος Μαράτ. (Marai).

— Εὐχαριστῶ, κύριε Μαράτ, εἶπεν ὁ Ρουσσώ· ἀλλὰ φωτίζοντες τὸν λαὸν διὰ τὰ δικαιώματά του, προσέχετε μήπως τὸν παρακινεῖτε εἰς ἐκδικησιν, διότι, ἐάν ποτε ἐκδικηθῇ, σεῖς αὐτὸς θὰ φριζετε.

Ὁ Μαράτ ἐμειδίασε μειδίαμα ἀπαίσιον.

— Ἄ! νὰ ἔβλεπα τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἐπὶ ζωῆς μου, νὰ εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ ἴδω αὐτὴν τὴν ἡμέραν...

Ὁ Ρουσσώ ἤκουσε ταῦτα καὶ κατέστη περιδεὴς ἐκ τοῦ τόνου, δι' οὗ προσφέρθησαν, ὡς καθίσταται περιδεὴς ὑδριπύρος ἀκούων ἀπομεμακρυσμένην βροντήν· ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν Γιλβέρτην καὶ ἐπειράθη νὰ τὸν βαστάσῃ.

— Δύο ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, εἶπεν ὁ χειρουργός, δύο καλοὶ ἄνθρωποι νὰ βοηθήσωσι τὸν κ. Ρουσσώ.

— Ἡμεῖς! ἡμεῖς! ἡμεῖς! ἀνεφώνησαν ὁμοῦ δέκα φωναί.

Ὁ Ρουσσώ ἐξελέξατο δύο ἐξ αὐτῶν, τοὺς εὐρωστοτέρους, οἵτινες καὶ ἔλαβον τὸν νέον εἰς τὰς ἀγκάλας των.

Ἀναχωρῶν διέβη πλησίον τοῦ Φιλίππου.

— Ἰδοῦ, κύριε, εἶπεν, ἐγὼ πλέον δὲν ἔχω ἀνάγκην τοῦ φανοῦ μου· λάβετε αὐτόν.

— Εὐχαριστῶ, κύριε· εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ Φιλίππος.

Ἐλαβε τὸν φανόν, καί, ἐνῶ ὁ Ρουσσώ διηυθύνετο πρὸς τὴν ὁδὸν Πλαστιέρας, ἔνθα ἡ οἰκία του, αὐτὸς ἐπανελάμβανε τὰς ἐρεῦνας του.

— Ὁ ἄθλιος νέος! ἐψιθύριsen ὁ Ρουσσώ στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτόν ἀπομακρυνόμενον εἰς τὰς καταπεφραγμένας ὁδοὺς.

Εἶτα ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του περιδεὴς εἰσέτι, διότι ἤκούετο ἀδιαικώς ἡχοῦσα εἰς τὸ πεδῖον ἐκεῖνο τοῦ κλαυθμῶνος ἢ συριγματώδους φωνῇ τοῦ χειρουργοῦ κράζοντος:

— Τοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ! Μόνον τοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ! Ἀνάθεμα εἰς τοὺς εὐγενεῖς, εἰς τοὺς πλουσίους καὶ εἰς τοὺς ἀριστοκράτας!

AB'

Ἡ ἐπιστροφή.

Ἐνῷ διεδέχοντο ἀλλήλας αἱ μυρία αὗται καταστροφαί, ὁ κ. δὲ Ταβερνέϋ διέφυγεν ὡς ἐκ θαύματος πάντα κίνδυνον. Ἀνίκανος μὲν ν' ἀντιτάξῃ δυνάμεις πρὸς τὸν χεῖμαρον, ὅστις τὰ πάντα κατέκλυζε διὰ τῆς ὁρμῆς του, ἀλλ' ἀτάραχος καὶ ἐπιδεδίξας, ἔσχυσε νὰ κρατηθῇ εἰς τὸ κέντρον ὁμάδος τινὸς εἰσορμώσης πρὸς τὴν ὁδὸν Μαγδαληνῆς.

Ἡ ὁμὰς αὕτη ἀφῆκε μὲν περὶ τὰ ἄκρα αὐτῆς μακρὰν σειρὰν τετραυματισμένων καὶ νεκρῶν, κτυπηθέντων εἰς τὰ περιφράγματα τῆς πλατείας καὶ εἰς τὰς γωνίας τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Σκευοφυλακίου, ἀλλὰ κατῴρθωσε μόλις ταῦτα νὰ ὠθήσῃ τὸ κέντρον αὐτῆς ἐκτὸς τοῦ κινδύνου.

Πάραυτα οἱ συνιστῶντες τὸ σῶμα τοῦτο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες διεσκορπίσθησαν εἰς τὸ βουλεβάρτον, βῆλλοντες φωνὰς χαρᾶς, εὐρέθη δὲ τότε καὶ ὁ κ. δὲ Ταβερνέϋ, ὡς ἄπαντες οἱ περὶ αὐτόν, ἐκτὸς τῆς καταστροφῆς.

Ἀπίστευτον θὰ ἐφαίνετο, ἂν δὲν ἐγνωρίζομεν ἤδη τὸν ἀνάληπτον χαρακτῆρα τοῦ βαρόνου, ὅτι καθ' ὅλην τὴν δεινὴν ταύτην μεταβάσιν ὁ κ. δὲ Ταβερνέϋ μόνον περὶ ἐαυτοῦ ἐφρόντισε· μόλις δὲ εἶδεν ὅτι ἡ ἰδική του ζωὴ ἐξησφαλίσθη, τότε ἐνεθυμήθη νὰ εἴπῃ περιαλγῶς καὶ ἀνησυχῶς :

— Ἡ κόρη μου ! ἡ κόρη μου !

Καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος.

— Ὁ πτωχός ! ἐψιθύρισαν συμπαθῶς γυναῖκες τινὲς διαβαίνουσαι ἐκεῖθεν.

Καὶ ἰδοὺ ἐσχηματίσθη περὶ τὸν βζρόνον κύκλος ἀνθρώπων προθύμων νὰ τὸν συμπονέσωσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν ἐρωτήσωσι πρὸ πάντων.

Ὁ κ. δὲ Ταβερνέϋ δὲν εἶχε δημοκρατικὰς διαθέσεις, καὶ ἐπομένως δυσηρεστεῖτο ἐν τῷ μέσῳ τῶν συμπαθειῶν ἀνθρώπων, οἵτινες τὸν περιεκύκλουν· ἤνοιξε λοιπὸν τὸν κύκλον αὐτόν, ἐξῆλθε, καὶ ἄς τὸ εἴπωμεν πρὸς ἑπαινὸν του, ἐπροχώρησε βήματά τινα πρὸς τὴν πλατείαν. Ἀλλὰ τὰ βήματα ταῦτα ἦσαν ἡ ἀπερίσκεπτος ὁρμὴ τῆς πατρικῆς στοργῆς, ἥτις οὐδέποτε ἐξοντοῦται ἐξ ὀλοκλήρου. Ἀμέσως τῷ ἐπῆλθεν ἡ σκέψις, καὶ ὁ βαρόνος ἐσταμάτησε.

Ἐπκέφθη πρῶτον, ὅτι ἀδύνατον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πλατείαν Λουδοβίκου ΙΕ', ὅθεν ἐξήρχετο εἰσέτι ἄπειρος κόσμος καταπατούμενος. Εἶτα, καὶ ἂν ἔσχυεν ὡς ἐκ θαύματος νὰ εἰσέλθῃ πάλιν ἐκεῖ, πῶς θὰ εὕρισκε μεταξὺ ἑκατὸν χιλιάδων γυναικῶν μίαν γυναῖκα ; Θὰ ἐξέθετεν ἀνωφελῶς εἰς νέον κίνδυνον τὴν ζωὴν του.

Μετὰ ταῦτα ἐπήρχετο ἡ ἐλπίς, ἡ αἰγλή αὕτη ἡ χρυσίζουσα πάντοτε τὰ κράσπεδα τῆς σκοτεινοτέρως νυκτός.

— Ἡ Ἀνδρᾶς, ἔλεγεν, ἦτο μετὰ τοῦ Φιλίππου· ὁ Φίλιππος ἔχει δυνάμεις, κρατεῖ τὴν ἀδελφὴν του· ἄρα ἀντεπάλασσε κρατερῶς καὶ ἐνίκησε.

Τὸ τελευταῖον λογικὸν συμπέρασμα τοῦ βαρόνου ἦτον ὅτι ὁ Φίλιππος θὰ ἐσώθῃ μετὰ τῆς Ἀνδρεάδος καὶ θὰ τὴν ἔφερε μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης εἰς τὸν οἶκον.

Λοιπὸν ἐκίνησε καὶ αὐτὸς πρὸς τὴν οἰκίαν του. Ἀλλ' ἐνῷ εἴκοσι μόλις βήματα ἀκόμη τῷ ἀπέμενον ἵνα φθάσῃ, βλέπει τὴν Σοφίαν ἱσταμένην εἰς

τὸ κατώφλιον καὶ συνομιλοῦσαν μετὰ τινων γυναικῶν τῆς συνοικίας. Ἄμα εἶδε τὸν κύριόν της,

— Καὶ ὁ κύριος Φίλιππος ! ἀνέκραξε· καὶ ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεάς ! τί ἔγιναν !

Διότι ὅλοι ἤδη οἱ Παρίσιοι ἐγνώριζον ἐκ τῶν πρώτων, οὔτινες διεσώθησαν, τὸ ὀλέθριον γεγονός, ἐξογκωθὲν ἔτι μᾶλλον καὶ ἐκ τοῦ πανικοῦ.

— Καὶ δὲν ἦλθαν ; εἶπεν ὁ βαρόνος ἐκθαμβος.

— Ὅχι, αὐθέντη, δὲν ἐφάνησαν.

— Θὰ ἐβιάσθησαν νὰ κάμουν τὸν ἄλλον γῦρον, ὑπέλαθεν ὁ βαρόνος κυριευόμενος ὑπὸ τρόμου καθόσον τὰ συμπεράσματα τῆς λογικῆς του διελύοντο.

Ἔσθη λοιπὸν καὶ οὗτος εἰς τὴν ὁδόν, περιμένων μετὰ τῆς Σοφίας στεναζούσης, καὶ τοῦ γέρω Γεώργη ἀνατείνοντος τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν.

— Ἀ ! ἰδοὺ ὁ κ. Φίλιππος, ἀνέκραξεν ἡ Σοφία μὲ περιδεῆ φωνὴν ἀπερίγραπτον, διότι ἤρχετο τῶντι ὁ Φίλιππος μόνος, ἀσθμαίνων, ἐμπλεὺς ταραχῆς.

— Ἦλθεν ἡ Ἀνδρεάς ; ἀνέκραξε μακρόθεν πρὸς τοὺς ἱσταμένους εἰς τὴν θύραν τοῦ οἴκου των.

— Δὲν τὴν ἦρες ! ἀνεφώνησεν ὁ βαρόνος, ὠχρὸς καὶ τρέμων.

— Ἀνδρεάς ! Ἀνδρεάς ! ἀνέκραξεν ὁ νεανίας καθόσον ἐπλησίαζε· ποῦ εἶνε ἡ Ἀνδρεάς ;

— Δὲν τὴν εἶδαμεν, κύριε Φίλιππε, δὲν ἦλθεν. ὦ ! Θεέ μου ! Θεέ μου ! ὦ τὴν καλὴν μου τὴν κυρίαν, τὴν καλὴν μου τὴν κυρίαν ! ἀνέκραξεν ἡ Σοφία ὀλοφυρομένη.

— Καὶ σὺ ἐπέστρεψες χωρὶς νὰ τὴν εὔρης ; εἶπεν ὁ βαρόνος μετὰ θυμοῦ, τοσούτῳ μᾶλλον ἀδίκου, καθόσον εἶδον οἱ ἀναγνώσται μας πόσον οὗτος προσεπάθησε μὲ τὴν λογικὴν του.

Ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως ὁ Φίλιππος ἐπλησίασεν, ἔδειξε τὸ καταματωμένον πρόσωπόν του καὶ τὸν βραχίονά του τὸν συντετριμμένον καὶ κρεμάμενον ἐπ' αὐτοῦ, ὥσπερ κλάδος ἀποκεκομμένος δένδρου.

— Καλέ ! καλέ ! ἐστέναξεν εἰπὼν ὁ γέρων, ἡ Ἀνδρεάς μου ! ἡ κόρη μου ! Καὶ κατέπεσε καθήσας ἐπὶ τοῦ ἐξωθεν τῆς θύρας λιθίνου ἔδωλιου.

— Θὰ τὴν εὔρω νεκρὰν ἢ ζῶσαν ! ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος μὲ γνωφῶδες ὕφος.

Καὶ ἐξῆλθε πάλιν τρέχων καὶ ταῦτοχρόνως διορθῶν διὰ τῆς δεξιᾶς του τὸν ἀριστερόν βραχίονα, ὃν ἐναπέθεσεν εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἐσωκαρδίου του. Ὁ ἀριστερὸς βραχίον τὸν ἐμπόδιζε νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ πλῆθος, καὶ ἂν ἐκράτει πέλεκυν θὰ τὸν ἀπέκοπτεν ἐν τῷ ἄμα.

Περιῆλθε μέγα μέρος τῆς νυκτὸς ἐπὶ τῆς πλατείας Λουδοβίκου ΙΕ', ἡρεύνησε ματαίως ἐκ νέου τὰ πτώματα, ἀδύνατον ἦν ν' ἀνακαλύψῃ τὸ τῆς ἀδελφῆς του, μεχρισοῦ ἀπελπισθεῖς, ἐπέστρεψεν ἐκ νέου πρὸς τὸ λυκόφως εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός του, ἐλπίζων μὴ ἀνεφάνῃ ἡ Ἀνδρεάς.

Ἀλλὰ μακρόθεν ἰδὼν εἰσέτι ἱστάμενον εἰς τὴν θύραν των τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο πλῆθος, τὸ ὅπουτον ἀφῆκεν, ἐνόησεν ὅτι ἡ ἀδελφὴ του ἐζητεῖτο εἰσέτι ὅθεν ἔσθη.

— Αἶ, τίποτε ; ἀνέκραξε μακρόθεν ὁ βαρόνος πρὸς τὸν Φίλιππον, ἀναγνώρισας αὐτόν.

— Πῶς ! δὲν ἀνεφάνῃ ἡ Ἀνδρεάς ; ἠρώτησεν οὗτος.

— Δυστυχία ! ἀνέκραξαν ταῦτοχρόνως ὁ βαρόνος, ὁ γέρω Γεώργης καὶ ἡ Σοφία.

— Τίποτε τοῦλάχιστον δὲν ἤκουσες ; ἐλπίδα κάμμιαν τοῦλάχιστον ;

— Τίποτε.

Ὁ Φίλιππος ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ λιθίνου ἐδωλίου, ὁ δὲ βαρόνος ἔβαλεν ὠρυγμὸν ἄγριον.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐφάνη ἀμάξιον εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ, ἐπλησίασε βαρέως, καὶ ἐστάθμευσεν ἀπέναντι τῆς θύρας τοῦ βαρόνου. Διὰ τῆς θυρίδος τοῦ ὀχήματος τούτου ἐφάνη πρὸς τὸ βάθος ἡ κεφαλὴ γυναικὸς ὑπνωττούσης. Εἰς τὴν θέαν ταύτην ὁ Φίλιππος ἐτινάχθη ὀρθίος καὶ παρέτῃρσε καλῶς...

Ἡ θυρίς τοῦ ὀχήματος ἠνοίχθη, καὶ κατέβη δι' αὐτῆς ἀνὴρ τις φέρων τὴν Ἀνδρεάδα σχεδὸν νεκρὰν εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Νεκράν ! νεκράν μᾶς τὴν φέρουν, ἀνεβόησεν ὁ Φίλιππος γονυπετήσας.

— Νεκράν, ἐψιθύρισεν ὁ βαρόνος. ὦ ! τῶνόντι, κύριε, εἶνε νεκρά !

— Δὲν πιστεύω, κύριοι, ἀπήντησεν ὁ φέρων τὴν Ἀνδρεάδα, ἐλπίζω ὅτι ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέϋ εἶνε λιπόθυμος μόνον.

— ὦ ὁ μάγος, ὁ μάγος ! ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος.

— Ὁ κύριος κόμης Βάλλσαμος ; ἐψιθύρισεν ὁ Φίλιππος.

— Μάλιστα, ἐγὼ αὐτός, κύριε βαρόνε, καὶ χαίρω τὰ μέγιστα ὅτι ἀνεγνώρισα τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνέϋ μεταξύ τῶν σωματῶν ἐκείνων.

— Ποῦ ; κύριε, ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Πλησίον τοῦ Σκευοφυλακίου.

— Ναί, εἶπεν ὁ Φίλιππος, — μεταβὰς δ' εἶτα αἰφνιδίως ἐκ τῆς χαρᾶς εἰς ὑποψίαν τινα σκοτεινὴν, — ἐβραδύνατε, κόμης, νὰ μᾶς τὴν φέρετε, εἶπε.

— Κύριέ μου, ἀπεκρίθη ὁ Βάλλσαμος χωρὶς καθόλου νὰ ταραχθῇ, καταλαμβάνετε ὅτι δὲν ἤδυναμην νὰ πράξω ἄλλως. Ἦγνόνουν ποῦ κατοικεῖτε, καὶ μετέφερα τὴν δεσποσύνην ἀδελφὴν σας διὰ τῶν ἀνθρώπων μου εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας μαρκησίας δὲ Σαβινύ, μιᾶς φίλης μου, διαμενοῦσης πλησίον τῶν βασιλικῶν ἵπποστασιῶν. Τότε ὁ ἄξιός αὐτὸς νέος, τὸν ὁποῖον βλέπετε ἐκεῖ, καὶ ὁ ὁποῖός μ' ἐβοήθει νὰ φέρω τὴν δεσποσύνην... Πλησίασε, Καντουᾶ.

Ὁ Βάλλσαμος συνώδευσε τὸν τελευταῖον λόγον διὰ νεύματος, καὶ ἐξηλθε τοῦ ὀχήματος, ἀνὴρ τις φέρων στολὴν ἐπίσημον βασιλικοῦ ἀνθρώπου.

— Τότε, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Βάλλσαμος, αὐτός, ὅστις εἶνε ἐκ τῶν τῆς ὑπηρεσίας τῶν βασιλικῶν ὀχημάτων, ἀνεγνώρισε τὴν δεσποσύνην ὅτι τὴν ἔφερεν ἐν ἐσπέρας ἐκ τῆς Μουέττης εἰς τὴν οἰκίαν σας. Ἡ δεσποσύνη ὀφείλει τὴν εὐτυχὴ ταύτην συνάντησιν εἰς τὴν ἔξοχόν της καλλονήν. Τὴν ἀνεβίβασα εἰς τὸ ὄχημά μου καὶ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σας φέρω μὲ ὅλον τὸ πρῶτον σέβας μου πρὸς αὐτὴν τὴν δεσποσύνην Ταβερνέϋ, ὀλιγώτερον ἴσως πάσχουσιν παρ' ὅσον νομίζετε.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν παρέδωκε τὴν νεάνίδα, πράγματι, μὲ πολὺ σέβας, εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς τῆς καὶ τῆς Σοφίας.

Ὁ βαρόνος κατὰ πρῶτον ἤδη ἡσθάνθη ἀναβλύζον ἐκ τοῦ βλεφάρου τοῦ ἐν ἄκρῳ, καὶ ἐκθαμβὸς ἐνδομύχως διὰ τὴν εὐαισθησίαν ταύτην ἀφῆκε το ἄκρῳ νὰ ἐκχυθῇ ἀνεμποδίστως ἐπὶ τῆς ἐρρυτιδωμένης παρεῖας του. Ὁ Φίλιππος προσέφερεν εἰς τὸν Βάλλσαμον τὴν μίαν μόνον χεῖρά του.

— Κύριε, τῷ εἶπε. γνωρίζετε καὶ τὴν οἰκίαν μου καὶ τὸ ὄνομά μου. Σὰς παρακαλῶ. φέρετέ με εἰς θέσιν νὰ σὰς ἀποδείξω πόσον εἶμαι εὐγνώμων διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἐκδοῦλευσίν σας.

— Κύριέ μου, ἐξεπλήρωσα τὸ καθήκόν μου πρὸς ὑσας, ὑπέλαβεν ὁ Βάλαμος, δὲν μὲ ἐφιλοξενήσατε ;

Καὶ ταῦτοχρόνως ἐχαιρέτισεν, ὀπισθοχωρήσας συνάμα, ἴν' ἀποσυρθῇ, μὴ ἀπαντήσας εἰς τὰς προσκλήσεις τοῦ βαρόνου, ὅστις τὸν παρεκάλει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἀλλὰ στραφεῖς :

— Μὲ συγχωρεῖτε, εἶπεν, ἐλησμόνησα νὰ σὰς εἶπω τὴν διεύθυνσιν τῆς κυρίας μαρκησίας δὲ Σαβιννύ· τὸ μέγαρόν της κεῖται εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Ὁνωρίου, πλησίον τῶν Φυλλαντῶν. Σὰς λέγω δὲ τοῦτο μήπως ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέῦ ἐπιθυμῇ ν' ἀποδώσῃ πρὸς αὐτὴν τὴν ἐπίσκεψιν.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας τόση ὑπῆρχεν εὐγλωττία καὶ κοσμιότης, ὥστε ἐπροξένησαν αἰσθησιν εἰς τὸν Φίλιππον, καὶ εἰς αὐτὸν ἔτι τὸν Βαρόνον.

— Κύριε, εἶπεν ὁ γέρων, ἡ κόρη μου σὰς ὀφείλει τὴν ζωὴν.

— Τὸ γνωρίζω, κύριε, καὶ σεμνυνόμενος χαίρω ἐκ βάθους ψυχῆς, ἀπεκρίθη ὁ Βάλαμος.

Καὶ ἀκολουθοῦμενος ὑπὸ τοῦ Κοντοῦ, ἀποποιηθέντος τὸ βαλάντιον τοῦ Φιλίππου, ὁ Βάλαμος ἀνέβη πάλιν εἰς τὸ ὄχημα καὶ ἀνεχώρησε.

Τὴν αὐτὴν σχεδὸν στιγμὴν, ὥσπερ ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Βαλσάμου κατέπαυσε τὴν λιποθυμίαν τῆς νέας, ἡ Ἀνδρεᾶς ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐμεινεν ἐν τούτοις ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἔτι ἄφρων, ζαλισμένη καὶ μὲ παράφορον ὀφθαλμόν.

— Φρίκη ! ἐψιθύρισεν ὁ Φίλιππος· ὁ Θεὸς μᾶς τὴν ἀπέδωκε μὲν, ἀλλὰ φρενοβλαβῇ ἴσως !

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἐφάνη ἐννοήσασα τοὺς λόγους τούτους καὶ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν. Ἀλλ' ὅμως ἐξηκολούθει νὰ μένῃ ἄφρων καὶ ὡς ὑπὸ τινος ἐκστάσεως κατεχομένη. Ἰστατο ὀρθία, ἡ μία δὲ τῶν χειρῶν της διετηρεῖτο τεταμένη πρὸς τὴν ὁδόν, δι' ἧς ἀνεχώρει ὁ Βάλαμος.

— Ἐ, ἐλάτε, ἐλάτε, εἶπεν ὁ βαρόνος, καιρὸς καὶ νὰ ἡσυχάσωμεν πλέον. Βήτησε, Φίλιππε, τὴν ἀδελφὴν σου νὰ ἔμβωμεν.

Ὁ νεανίας ὑπεστήριξε τὴν Ἀνδρεάδα διὰ τοῦ ὕγιους βραχίονός του. Ἡ νεανίς ἐκ τῆς ἄλλης πλευρᾶς ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς Σοφίας, καὶ ὀδεύσασα, ἀλλ' ὡς κοιμωμένη, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ εἰς τὸ δώμά της. Μόλις δὲ ἤδυνήθη νὰ ὁμιλήσῃ.

— Ὁ Φίλιππος !... Ὁ πατήρ μου !... εἶπε.

— Μὰς ἀνεγνώρισε ! μὰς ἀνεγνώρισεν ! ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος.

— Βεβαίως, πῶς νὰ μὴ σὰς γνωρίσω ;... ἀλλὰ τί συνέβη ;

Καὶ ἡ Ἀνδρεᾶς ἔκλεισε πάλιν τοὺς ὀφθαλμούς, οὐχὶ τῶρα πλέον ἐκ τῆς λιποθυμίας, ἀλλ' ἐξ ὕπνου ἡσύχου καὶ ἐλαφροτάτου. Ἡ Σοφία, μείνας μόνη μετὰ τῆς Ἀνδρεᾶδος, τὴν ἐξέδωσε καὶ τὴν ἀπέθεσεν εἰς τὴν κλίνην.

Εἰσερχόμενος εἰς τὰ δώματά του ὁ Φίλιππος, εὗρεν ἱατρὸν τινα, ὃν ὁ προβλεπτικός γέρων-Γεώργης ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἔπαυσεν ἡ ἀνησυχία περὶ τῆς Ἀνδρεᾶδος. Ὁ ἱατρὸς παρετήρησε τὸν βραχίονα τοῦ Φιλίππου, καὶ εἶδεν ὅτι δὲν ἦτο συντετριμμένος, ἀλλ' ἐξηθρωμένος μόνον ἐκ τοῦ ὤμου. Τὸν ἐπίεσεν ὀλίγον μετὰ τέχνης καὶ δεξιότητος, καὶ πάραυτα τὸν ἐπανέφερεν εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ.

Μετὰ ταῦτα, ὡς ἀνήσυχος, πάντοτε ὁ Φίλιππος διὰ τὴν ἀδελφὴν του, ὠδήγησε τὸν ἱατρὸν εἰς τὸν κοιτῶνά της. Ὁ ἱατρὸς ἐψαυσε τὸν σφυγμὸν τῆς νεάνιδος, ἠκρασθή τὴν ἀναπνοὴν της καὶ ἐμειδίασεν.

— Ὁ ὕπνος τῆς ἀδελφῆς σας εἶνε ἡσυχος καὶ ἡρεμος ὡς νηπίου, εἶπε. Ἀφήσατέ την, ἱππότα μου, νὰ κοιμᾶται, χωρὶς ἄλλο τίποτε.

Ὡς πρὸς τὸν βαρόνον, ἡσυχάσας αὐτος ἀρκετὰ περὶ τοῦ υἱοῦ του καὶ τῆς θυγατρὸς του, ἐκοιμᾶτο πρὸ πολλῆς ἡδῆ ὥρας.

ΛΓ'

Ὁ Κ. Ἰουσαιώ.

Ἄν ἐπιθυμῇτε νὰ πορευθῶμεν καὶ πάλιν εἰς τὴν ἐν τῇ ὁδῷ Πλαστρίερας οἰκίαν, ἐν ἣ ὁ ἐπὶ τῆς ἀστυνομίας ὑπουργὸς κ. δὲ Σαρτίν, εἶχεν ἀποστείλει τὸν ὑπάλληλόν του, εὐρίσκομεν ἐκεῖ τὴν πρῶταν τῆς 31 Μαΐου τὸν Γιλβέρτην ἐφ' ἐνὸς στρώματος εἰς τὸν θάλαμον τῆς Θηρεσίας, καὶ περὶ αὐτὸν τὴν Θηρεσίαν καὶ τὸν Ρουσώ μὲ διαφόρους γείτονάς των παρατηροῦντας τὸ οἰκτρὸν αὐτὸ δεῖγμα καταστροφῆς, δι' ἣν εἰσέτι αἱ Παρίσιοι ὅλοι ἐφριπτον.

Ὁ Γιλβέρτης ὥρως καὶ καταιματωμένος, εἶχεν ἀνοιξοὶ τοὺς ὀφθαλμούς· ἅμα δὲ συνῆλθεν εἰς τὰς αἰσθήσεις του, ἐζήτησεν, ἀνεγερθεὶς ὀλίγον, νὰ ἴδῃ πέραξ αὐτοῦ, ὥσπερ εὐρίσκετο εἰσέτι εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ'. Κατ' ἀρχὰς ἀνησυχία μεγίστη, ἀλλ' ἀμέσως εἶτα χαρὰ μαγάλη, διεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του· ἀκολουθῶς ὁμως ἀνεφάνη πάλιν ἐπὶ τῆς μορφῆς του νέον νέφος λύπης ἐξαλειψαν τὴν χαράν.

— Πάσχεις, παιδί μου; ἠρώτησεν ὁ Ρουσώ λαμβάνων τὴν χεῖρά του μετὰ στοργῆς.

— Ὡ! ποῖος μ' ἐλύτρωσεν; ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης· ποῖος ἐφρόντισε δι' ἐμὲ τὸν πτωχὸν καὶ ἔρημον εἰς τὸν κόσμον;

— Σ' ἔσωσε, τέκνον μου, ὅτι δὲν ἦσο ἀκόμη νεκρὸς· ἐφρόντισε διὰ σέ, ἐκεῖνος ὅστις φροντίζει δι' ὅλους.

— Ἐστω! ἐγόγγυσεν εἰπούσα ἡ Θηρεσία· ἤξεύρω νὰ εἰπῶ ὅτι εἶνε πάντοτε μεγάλη ἀπερισκεψία νὰ πηγαίνῃ κάνεις εἰς τοιαύτας ὥρας ν' ἀνακατῶνεται μὲ τὸ πλῆθος.

— Ἀ! τῶνόντι, ὑπέλαβον αἱ περιστάμεναι γειτόνισσαι.

— Αἶ, κυρίαί μου, ἐπέφερεν ὁ Ρουσώ, ἀπερισκεψία δὲν ὑπάρχει ὅπου δὲν φαίνεται κίνδυνος προφανῆς, καὶ δὲν ὑπάρχει κίνδυνος προφανῆς ὅταν ὑπᾶγῃ τις νὰ ἴδῃ πυροτεχνήματα. Ὅταν δὲ συμβῇ εἰς τοιαύτην περίστασιν ἀπενκατόν τι, δὲν λέγεται τις ἀπερίσκεπτος, ἀλλὰ λέγεται κακότηχος. Ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, οἱ ὅποιοι λέγομεν αὐτά, θὰ ἐκάμαναμε τὸ ἴδιον.

Ὁ Γιλβέρτης παρετήρησε περὶ αὐτόν, καὶ ἰδὼν ὅτι εὐρίσκετο εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Ρουσώ, ἠθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ· ἀλλ' ἡ δύναμις ἦν κατέβαλε πρὸς τοῦτο ἀνεβίβασε τὸ αἷμα εἰς τὸ στόμα καὶ εἰς τοὺς ρῶθωνας του, καὶ ἔχασε τὰς αἰσθήσεις.

Ὡς προειδοποιημένος περὶ τούτου παρὰ τοῦ ἱατροῦ τῆς πλατείας Λουδοβίκου ΙΕ', ὁ Ρουσώ δὲν ἐτρόμαξε ποσῶς· περιέμενε μάλιστα νὰ ἴδῃ τὸ

σύμπτωμα τοῦτο, καὶ διὰ τοῦτο εἶχε θέσει τὸν ἀσθενῆ του ἐπὶ στρώματος μεμονωμένου καὶ ἀνευ σινδόνων.

— Τώρα, εἶπε πρὸς τὴν Θηρεσίαν, δύνασαι νὰ βάλῃς τὸ παιδί νὰ ἡσυχάσῃ.

— Ποῦ ;

— Εἰς τὴν κλίνην μου, ἐδῶ.

Ὁ Γιλβέρτης ἤκουσεν· ἡ ἄκρα ἀτονία τὸν ἡμπόδισε ν' ἀποκριθῇ ἀμέσως, ἀλλὰ καταβαλὼν πᾶσαν δύναμιν ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπεν :

— Ὅχι, ὄχι· ἐπάνω, ἐπάνω.

— Εἰς τὸ δωμάτιόν σου θέλεις ;

— Ναί, ναί, σὰς παρακαλῶ.

Καὶ ἐτελείωσε μᾶλλον διὰ τῶν ὁμμάτων ἢ διὰ τῆς γλώσσης τὴν αἴτησιν ταύτην, ὑπαγορευθεῖσαν εἰς τὸν νέον ὑπὸ αἰσθηματος ἰσχυροτέρου τῶν πόνων του. Ὁ Ρουσώ, ἀνὴρ καθ' ὑπερβολὴν εὐαίσθητος, ἐνόησε βεβαίως, διότι ἐπρόσθεσε :

— Πολὺ καλὰ, παιδί μου, νὰ σὲ μεταφέρωμεν ἐπάνω. Δὲν θέλει νὰ μᾶς διδῇ ἐνόχλησιν, εἶπε πρὸς τὴν Θηρεσίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἤρесе πολὺ τοῦτο.

Ὅθεν ἀπεφασίσθη νὰ μετακομιθῇ ἀμέσως ὁ Γιλβέρτης εἰς τὸ ἀνωγειὸν του. Τοῦτο καὶ ἐγένετο.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνέβη ὁ Ρουσώ νὰ διέλθῃ πλησίον τοῦ μαθητοῦ του τὰς στιγμᾶς, τὰς ὁποίας συνήθως ἔχανεν ἀσχολούμενας περὶ τὰ βότανα του, ὡς δὲ ἀναλαβὼν ὀλίγον ὁ νεανίας τῷ διηγῆθαι χαμηλοφώνως τὰς λεπτομερείας τῆς ὀλεθρίας, καταστροφῆς. Δὲν εἶπεν ὅμως τὴν αἰτίαν, ἥτις τὸν ὤθησε νὰ ἴδῃ τὰ πυροτεχνήματα, ἀλλ' ὅτι ἐξ ἀπλῆς μόνον περιεργείας ὤδηγῆθαι ὡς καὶ ὁ λοιπὸς κόσμος.

Ὁ Ρουσώ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποπτευθῇ ἄλλο τι, ἐκτὸς ἂν ἦτο μάντις· λοιπὸν δὲν ἔδειξε πρὸς τὸν Γιλβέρτην ἀπορίαν, ἡὐχαριστήθη εἰς ὅσα ἀπηνήτησεν εἰς τὰς ἐρωτήσεις του, καὶ τῷ συνέστησε μόνον νὰ ἔχῃ ἄκραν ὑπομονήν. Δὲν τῷ ἀνέφερεν οὔτε διὰ τὸ τμήμα ἐκεῖνο τοῦ ὑφάσματος, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς του ὁ Φίλιππος.

Αἰφνης ἀκούονται ἔξωθεν τὰ βήματα τῆς Θηρεσίας.

— Ἰάκωβε ! ἀνέκραζεν αὕτη, Ἰάκωβε !

— Τί τρέχει ;

Ἡ Θηρεσία ἐνεφανίσθη.

— Ἦλθε κάτω ὁ κ. Ἰουσιώ, εἶπεν ἡ Θηρεσία· ἔμαθεν ὅτι γῆς τὸ ἐσπέρας εἶδαν καὶ σὲ ἐκεῖ ὅπου ἔγινε τὸ κακόν, καὶ ἦλθε νὰ μάθῃ μήπως ἐπαθες τίποτε.

— Ἀ τὸν καλὸν φίλον ! εἶπεν ὁ Ρουσώ· ἐξαίρετος ἀνθρώπος, ὡς εἶνε ὅλοι, ὅσοι ἐξ ἐφύσεως ἢ ἐξ ἀνάγκης, πλησιάζουσι τὴν φύσιν, πηγὴν παντὸς ἀγαθοῦ ! Μένε, Γιλβέρτη, ἡσυχος, μὴ μετακινεῖσαι, τώρα ἔρχομαι.

— Ὅχι, εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ νεανίας.

Ὁ Ρουσώ ἐξῆλθε.

Ἀλλὰ μόλις ἔκλεισε τὴν θύραν, καὶ ὁ Γιλβέρτης, συνάψας τὰς δυνάμεις του, ἀνηγέρθη καὶ συρόμενος ἐπλησίασεν εἰς τὸν φεγγίτην, ὅθεν ἔβλεπε τὸ παράθυρον τῆς Ἀνδρεάδος.

Ἦτον ἐπιπνον εἰς νέον ἀσθενῆ ὡς αὐτὸν καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα, νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ σαίμποδος, ν' ἀνυψώσῃ τὰς ὑαλοὺς τοῦ φεγγίτου καὶ νὰ προβάλῃ· ἀλλ' ὁ Γιλβέρτης τὸ κατώρρωσεν ἐντούτοις εὐθὺς μετὰ ταῦτα, οἱ ὀφθαλμοὶ του ὕψοκτισθησαν, ἡ χεὶρ του ἐκυριεύθη ὑπὸ τρό-

μου, τὸ αἷμα ἔτρεξεν ἐκ τοῦ στόματος, καὶ ἔπεσε βαρέως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν στιγμήν ἡ θύρα τοῦ δωματίου του ἠνεώχθη ἐκ νέου, καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ρουσσώ προηγούμενος τοῦ κ. Ἰουσιώ, πρὸς δὲ ἀπηνύθουε μυριάς ὅσας φιλοφροσύνας.

— Πρόσεξε, φίλτατε, κύψε ἐδῶ... ἔχει ἀκόμη μίαν βαθμίδα, ἔλεγεν ὁ Ρουσσώ· ἐννοεῖται ὅτι δὲν εἰσερχόμεθα εἰς ἀνάκτορον.

— Εὐχαριστῶ· βλέπω καλᾶ, καὶ ἔχω ὅχι ευκαταφρονήτους πόδας, ἀπεκρίθη ὁ σοφὸς βοτανιστής.

— Αἶ, Γιλβέρτη, παιδί μου, εἶπεν ὁ Ρουσσώ παρατηρῶν πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἔκειτο τὸ στρῶμα. Ἀ!... καλὲ ποῦ εἶνε; ἐσηκώθη! ἄ, τὸν ἀθλιον.

Καὶ ἰδὼν ὁ Ρουσσώ ἠνεωγμένους τὰς ὑάλους τοῦ φεγγίτου ἡτοιμάζετο δι' ἐπιπλήξεις πατρικᾶς πρὸς τὸν νεανίαν. Ὁ Γιλβέρτης ἀνηγέρθη ὀλίγον μετὰ κόπου, καὶ προσέφωρον μόλις τοὺς λόγους του·

— Ἦθελα νὰ πάρω ὀλίγον ἄερα, εἶπε.

Νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ ὁ Ρουσσώ εἰς ταιαύτην οἰκτρὰν κατάστασιν δὲν τὸ ἔκρινεν εὐλογον.

— Τφόντι, διέκοψεν εἰπὼν ὁ κ. Ἰουσιώ, ἐδῶ μέσα κάμνει ζέστη πολλή· νὰ ἰδῶ, νέε, νὰ ἰδῶ τὸν σφυγμόν· εἰμαι καὶ ἱατρός.

— Καὶ καλῆτερός πολλῶν ἐπαγγελομένων τοῦτο, εἶπεν ὁ Ρουσσώ, διότι εἶσαι καὶ τῆς ψυχῆς ἱατρός ἐξαίρετος, καθὼς καὶ τοῦ σώματος.

— Τόσῃ τιμῇ πρὸς ἐμέ... εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μὲ ἀσθενῆ φωνήν, πειρώμενος νὰ τρυπώσῃ εἰς τὴν πτωχὴν του στρωμνήν.

— Ὁ κ. Ἰουσιώ ἐζήτησεν ἐπιμόνως νὰ σὲ ἰδῇ, εἶπεν ὁ Ρουσσώ, ἐγὼ δὲ συγκατετέθην εἰς τοῦτο μετὰ χαρᾶς. Λοιπόν, ἱατρέ, τί λέγετε περὶ τοῦ στήθους;

Ὁ δεξιώτατος ἀνατόμος ἔψαυσε τὰ ὅστα καὶ ἐζήτησε τὸν θώρακα μετὰ προσοχῆς ὅσην ἀπαιτεῖ ἡ στηθασκόπησις.

— Τὰ ἐντὸς εἶνε καλὰ, εἶπε. Ἀλλὰ τίς, φίλε μου, σὲ ἐπίεσε μὲ τόσῃ δυνάμει εἰς τὰς ἀγκάλας σου;

— Ὡ! κυριέ μου ὁ θάνατος αὐτός, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

Ὁ Ρουσσώ παρετήρει τὸν νεανίαν μετὰ θάμβους.

— Ὡ! ἐκινδύνευες, παιδί μου, ἐκινδύνευες πολὺ, ἀλλ' ὀλίγα τονωτικά, ἄερα, ἀνεσιν, καὶ ὅλα θὰ περάσουν.

— Ἀνεσιν ὅχι... δὲν ἔχω καιρὸν νὰ χάσω, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης παρατηρῶν τὸν Ρουσσώ.

— Τί εἶπεν; ἠρώτησεν ὁ κ. Ἰουσιώ.

— Ὁ Γιλβέρτης, ἀγαθὲ φίλε, εἶνε φιλεργὸς πολὺ.

— Καὶ πῶς θὰ ζήσω! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, χρειάζεται ἐργον καθημερινόν, διότι καθημερινῶς ζῶ.

— Ὡ! τί τροφὴ θὰ σοῦ χρειασθῇ! ἔπειτα τὰ ζεστὰ ποτά, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λαμβάνῃς, εἶνε μικρᾶς ἀξίας.

— Ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ᾔνε, κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ἐγὼ ἐλεημοσύνην δὲν δέχομαι.

— Εἶσαι τρελλός, εἶπεν ὁ Ρουσσώ, καὶ μεγαλόνεις τὰ πράγματα. Σὲ λέγω πρέπει νὰ πράξῃς ὡς λέγει ὁ κύριος, διότι καὶ ἀκουσίως θὰ τὸν ἔχῃς ἱατρὸν. Πιστεύεις, ἐξηκολούθησεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κ. Ἰουσιώ, ὅτι μὲ παρεκάλεσε νὰ μὴ φωνάξω ἱατρὸν;

- Διατί ;
- Διότι θὰ ἐξόδευε τότε, καὶ εἶνε φιλότιμος εἰς ἄκρον.
- Ἀλλὰ, ὑπέλαβεν ὁ κ. Ἰουσαιώ, ὅστις παρετήρει μετὰ πολλῆς περιεργείας τὴν εὐφυσὶ τούτῃ φυσιογνωμίαν τοῦ Γιλβέρτου, ὅσον καὶ ἂν ᾔην κανεὶς φιλότιμος δὲν ἔμπορεῖ νὰ κάμῃ τὰ ἀδύνατα... Νομίζεις, παιδί μου, ὅτι σὺ τώρα ἔχεις δυνάμεις νὰ ἐργασθῇς, ἀφοῦ ἐπῆγες ν' ἀνοίξῃς τὸ παράθυρον μόνος καὶ ἔπεςες ;
- Εἶνε ἀληθές, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, εἶμαι ἀσθενὴς πολὺ, τὸ γνωρίζω.
- Λοιπὸν, ἀφοῦ τὸ γνωρίζῃς, ἀναπαύσου καὶ πρὸ πάντων ἡθικῶς... Φιλοξενεῖσαι παρ' ἀνθρώπου ἐκτιμωμένου ἀφ' ὅλου τοῦ κόσμου, ἐκτὸς τοῦ ξένου, τὸν ὅποιον περιποιεῖται.
- Ὁ Ρουσσὸς εὐχαριστηθεὶς λίαν διὰ τὴν εὐγενῆ τούτῃ εὐφημίαν τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς ἔλαβε τὴν χειρὰ του καὶ τὴν ἔθλιψε.
- Καὶ ἔπειτα, ἐπρόσθεσεν ὁ κ. Ἰουσαιώ, νὰ ἴδῃς καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ πρίγκιπες ὅτι θὰ σὲ λάβουν ὑπὸ τὴν πατρικὴν προστασίαν των.
- Ἐμὲ ! ἀνέκραζεν ὁ Γιλβέρτης.
- Σέ, ταλαίπωρον θῦμα, τῆς ἐσπέρας ἐκείνης. Ὁ ἄρχων Δελφίνος μαθὼν τὴν εἰδήσιν ἔβαλε σπαραξικαρδίους γόους. Ἡ δέσποινα Δελφίνη, ἥτις ἤτοιμαζετο ν' ἀναχωρήσῃ διὰ Μαρλύ, ἔμεινεν εἰς Τριανόν, διὰ νὰ ᾔην πλησιέστερον τῶν παθόντων.
- Ἀληθινά; ἠρώτησεν ὁ Ρουσσὸς.
- Ναί, ναί, φίλτατέ μοι φιλόσοφε, καὶ ἄλλο δὲν ἀκούεις παρὰ διὰ τὴν ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν ἔγραψεν ὁ Δελφίνος πρὸς τὸν δὲ Σαρτίν.
- Δὲν ἤκουσα.
- ὦ ! μίαν ἐπιστολήν ἀφελῇ, χαιρεστάτην ! Ὁ Δελφίνος λαμβάνει δύο χιλιάδας σκουδὰ σύνταξιν κατὰ μῆνα, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς δὲν ἔφθασεν εἰσέτι καὶ ἤθελε σήμερον τὸ πρῶτ' χρήματα, περίεφερετο τεταραγμένος. Κράζει τὸν θησαυροφύλακα, τοῦ ζητεῖ, λαμβάνει ἀρκετὸν ποσόν, καὶ τὸ ἀποστέλλει ἀμέσως εἰς Παρισίους συνωδευόμενον διὰ συντόμου ἐπιστολῆς χαιρεστάτης, πρὸς τὸν κ. δὲ Σαρτίν, ὅστις καὶ ἀμέσως μοὶ τὴν ἔδειξεν.
- Ἀ ! εἶδες σήμερον τὸν κ. δὲ Σαρτίν ; εἶπεν ὁ Ρουσσὸς μετ' ἀνησυχίαν ἢ μᾶλλον δυσπιστίαν.
- Ναί, ἀπ' ἐκεῖ ἔρχομαι, ὑπέλαβεν ὁ κ. Ἰουσαιώ, προσκόπτων εἶχον νὰ τοῦ ζητήσω σπόρους τινάς· θέλω νὰ εἶπω τώρα—προσέθεσε πᾶραυτὰ ἀποφυγὼν τὴν ὁμιλίαν,—ἡ δέσποινα Δελφίνη διαμένει εἰς Βερσαλλίας πρὸς περιποίησιν τῶν ἀσθενῶν καὶ πληγωμένων της.
- Τῶν ἀσθενῶν καὶ πληγωμένων της ; εἶπεν ὁ Ρουσσὸς.
- Ναί, ὁ κ. Γιλβέρτης δὲν εἶνε ὁ μόνος παθὼν, βεβαίως· ὁ λαὸς αὐτὴν τὴν φορὰν συνεισέφερε μέρος μόνον εἰς τὴν καταστροφὴν· λέγετε ὅτι μεταξὺ τῶν κτυπηθέντων εὐρίσκονται πολλὰ σημαντικὰ ὑποκείμενα.
- Ὁ Γιλβέρτης ἤκουε μετὰ παλμῶν ψυχῆς· ἐνόμιζε κατὰ πάσαν στιγμὴν ὅτι ἔμελλε ν' ἀκούσῃ τ' ὄνομα τῆς Ἀνδρεάδος προφερόμενον ὑπὸ τοῦ περιδοξοῦ φυσιολόγου.
- Ὁ κ. Ἰουσαιώ ἀνηγέρθη.
- Ἐτελείωσε καὶ αὕτη ἡ ἱατρικὴ ἐπίσκεψις, εἶπεν ὁ Ρουσσὸς.
- Εἰς τὸ ἐξῆς ἡ ἐπιστήμη διὰ τὸν ἀσθενῆ εἶνε ἀνωφελής· ἀέρα, μετρίαν ἀσκησιν... περίπατον εἰς τὰ δάση... Ἀληθῶς... ἐλθσάμην... Τὴν

Κυριακὴν ἀπέρχομαι διὰ βοτανικὰς θεωρίας εἰς τὰ δάση τὰ περὶ τὸ Μαρλύ· τί λέγεις; εἶσαι ἱκανὸς νὰ μὲ συνοδεύσης, περιδοξέ μου συνάδελφε;

— Ὡ! ὑπέλαβεν ὁ Ρουσσώ, λέγε μάλλον ἀνάξιόν σου θιασώτην.

— Καὶ δὲν θὰ ἔκαμνες ἄσχημα ἂν μᾶς συνώδευε καὶ ὁ ἀσθενὴς σου... πᾶρε τὸν μαζύ.

— Τόσον μακράν;

— Μακράν εἶνε λέγεις; μολοντοῦτο ἔχω τὸ ὄχημά μου μέχρι τοῦ Βου-ζιβᾶλ· πηγαίνομεν, πηγαίνομεν... Οἱ βοτανισταὶ στέκονται κατὰ πᾶσαν στιγμὴν· ὁ κτυπημένος μας θὰ κρατῇ τὰ καμπὰ του καθίσματα... ἡμεῖς οἱ δύο θὰ συλλέγωμεν χόρτα, ἐκεῖνος θὰ ἀναπνέῃ ζωὴν. Εἶνε ἀληθές, μικρὲ μου;

— Πόσον ἀξιαγάπητος εἶσαι! παμφίλιτάτέ μου σοφέ, εἶπεν ὁ Ρουσσώ.

— Ἄφες· εἶνε καὶ τὸ συμφέρον μου τοῦτο· γνωρίζω ὅτι ἔχεις μεγάλην πραγματεῖαν ἐτοιμὴν περὶ βρύων· κἄτι κ' ἐγὼ ἀναζητῶ περὶ τοῦ αὐτοῦ γένους, θὰ σοῦ ζητήσω ὁδηγίας.

— Ὡ! ἐπεφώνησεν ὁ Ρουσσώ ἐκ τῆς χαρᾶς του.

— Φαντάσου, προσέθεσεν ὁ βοτανιστής, θὰ ἔχωμεν τὸ μικρόν μας πρόγευμα, σκιὰν πυκνὴν, ἀνθὴ λαμπρότατα... λοιπὸν σύμφωνοι;

— Συμφωνότατοι.

— Τὴν Κυριακὴν.

— Ἐξαίρετα. Νομίζω ὅτι εἶμαι δεκαπενταετής. Δὲν ἤξεύρεις πόσον ἀγαλ-λιῶ καὶ μὲ μόνην τὴν προσδοκίαν ταύτην! νηπιακὴν ἀληθῶς ἀγαλλιάσιν.

— Σὺ δέ, μικρὲ μου φίλε, ἐνδυνάμονε ἕως τότε τοὺς πόδας σου!

Ὁ Γιλβέρτης ὑπετραύλισεν εὐχαριστίαν τινά, τὴν ὁποίαν ὁ κ. Ἰουσιώ δὲν ἤκουσε, διότι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀμφοτέρωι οἱ βοτανολόγοι ἐγκατέλειπον τὸν Γιλβέρτην μὲ τὰς σκέψεις, μάλιστα δὲ μὲ τοὺς φόβους, αἵτινες τὸν κατέλχον.

ΛΔ

Ἡ ζωὴ ἐπανέρχεται.

Ἐντοσούτῳ, ἐνῷ ἄφ' ἐνὸς ὁ Ρουσσώ ἐνόμιζεν ὅτι ἐνέπνευσε ψυχὴν εἰς τὸν ἀσθενῆ του, καὶ ἡ Ὀηρεσία ἄφ' ἑτέρου διηγεῖτο εἰς ὅλας τὰς γειτονίσ-σας τῆς ὅτι χάρις εἰς τὸν ἰατροφιλόσοφον κ. Ἰουσιώ ὁ Γιλβέρτης εὗρίσκετο ἐκτὸς παντὸς κινδύνου· ἐπὶ τῆς γενικῆς ταύτης, λέγομεν, καθησυχάσεως τῶν περὶ αὐτόν, ὁ νέος μας διέτρεχε τὸν μέγιστον τῶν κινδύνων, ὅσους διέ-τρεξε ποτὲ ἐκ τῆς ἰσχυρογνωμοσύνης καὶ τῶν αἰώνιων του φαντασιο-πληξιῶν.

Ὁ Ρουσσώ ἀναχωρῶν ἐκλειδῶσεν ἔξωθεν τὴν θύραν τοῦ νεανίου, ὥς γνω-ρίζων αὐτὸν ἐρωτόληπτον καὶ φοβούμενος μὴ δραπετεύσῃ. Ὡς πρὸς τὸ παράθυρον δέ, δὲν ἔβλαπτεν, ἂν ἔκυπτεν εἰς αὐτό· Ἀλλὰ τὸ πατρικὴς προ-νοίας μέτρον τοῦτο, ὥς μεταβάλλον τὸ ἀνώγειον τοῦ Γιλβέρτου εἰς φυλα-κὴν, ἐνέπνευσεν ἀνέκφραστον ὀργὴν καὶ μεγάλα σχέδια εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ νέου.

Εἰς τινὰς νόας τὰ προσκόμματα καθίστανται μάλλον παραίτια ἐφευρη-

μάτων. Ὁ Γιλβέρτης ἄλλο ἤδη δὲν ἐσκέπτετο εἰμὴ τὴν Ἀνδρεάδα, νὰ τὴν ἴδῃ, νὰ βλέπῃ ἔστω καὶ μακρόθεν, τὰς προόδους τῆς ἀναρρώσεώς της.

Ἀλλ' ἡ Ἀνδρεὰς δὲν ἐφαίνετο εἰς τὸ παράθυρόν της. Μόνη ἡ Σοφία, φέρουσα τὰ φάρμακα ἐπὶ τινος τρυβλίου, ὁ δὲ Ταβερνεύ περιφερόμενος εἰς τὸ κηπάριον καὶ λαμβάνων ταμβάκον ἀρπακτικῶς, ὡς εἰ ἐξυπνήσῃ τὰς νοεράς του δυνάμεις, ἰδοὺ πᾶν ὅ,τι ὁ Γιλβέρτης ἐβλεπεν ὁσάκις ἔρριπτε τὸ διαπυρόν του βλέμμα διὰ τοῦ φεγγίτου του.

Καὶ ὅμως τὸν ἡσύχαζον ὀλίγον ταῦτα, διότι παρετήρει ἐξ αὐτῶν ὅτι ὑπῆρχεν ἀσθένεια, καὶ οὐχὶ θάνατος.

— Ἐκεῖ, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν, ὅπισθεν ἐκείνης τῆς θύρας ἡ ὀπισθεν ἐκείνου τοῦ παραπετάσματος, ἀναπνέει, στεναρίζει καὶ πάσχει ἡ νέα, τὴν ὁποίαν λατρεύω· ἡ νέα, τὴν ὁποίαν μόνον νὰ ἴδω ρέει κρουνηδὸν ἰδρῶς ἐκ τοῦ μετώπου μου καὶ τρέμω σύσσωμος· ἡ νέα, ἡ ὁποία ἔχει τὴν ζωὴν μου προσδεμένην εἰς τὴν ζωὴν της, καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἀναπνέω, διότι αὐτὴ ἀναπνέει δι' ἀμφοτέρους.

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ Γιλβέρτης καὶ ἔξω τοῦ φεγγίτου κύπτων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ πιστεύσῃ ἡ περιέργος Τήγχα ὅτι ἦν ἱκανὸς εἰκοσάκις τῆς ὥρας νὰ κρημνισθῇ, ἐλάμβανε διὰ τῶν ὀμμάτων του τὰ μέτρα τῶν θυρῶν, τῶν παραθύρων τοῦ βάθους, τῶν διαχωρισμάτων τοῦ ἀπέναντι οἴκου, καὶ ἐμελέτα ἐξ αὐτῶν τοῦ τῷ νῷ ἐν σχέδιον ἀκριβές. Ἐκεῖ, θὰ ἐκοιμᾶτο ὁ κ. δὲ Ταβερνεύ, τὸ μαγειρεῖον θὰ ἦτον ἐκεῖ, ἐκεῖ ὁ θάλαμος τοῦ Φιλίππου, ἐκεῖ τὸ δωματίον τῆς Σοφίας, ἐκεῖ, τέλος πάντων, ὁ κοιτὼν τῆς Ἀνδρεάδος, τὸ ἱερόν ἐκεῖνο, ἐνώπιον τῆς θύρας τοῦ ὁποίου ἡ δύνατο νὰ δώσῃ τὴν ζωὴν του ἵνα μείνῃ μίαν ἡμέραν γονυκλινής.

Τὸ ἱερόν τοῦτο κατὰ τὰ σχέδια τοῦ Γιλβέρτου, θὰ ἦτο μέγας θάλαμος ἰσόγειος, ἀφ' ἐνὸς ἀνοιγόμενος πρὸς ἀντιθάλαμον, ἀφ' ἑτέρου δίδων εἰσοδὸν εἰς ὁαλόφρακτον θύραν, ὑπατιθεμένου δωματίου, ἐνθα ἡ Σοφία θὰ εἶχε τὴν κλίνην της, κατὰ τοὺς συμπερασμοὺς τοῦ Γιλβέρτου.

— ὦ! ἔλεγεν ὁ τρελλὸς εἰς τὴν ἐξαψὶν τοῦ ἔρωτός του, εὐτυχὴ τὰ ὄντα ἐκεῖνα, ἅτινα περιπατοῦν εἰς τὸν κῆπον ὅπου βλέπει τὸ παράθυρόν μου καὶ τὰ ἄλλα τὰ παράθυρα τῆς ἀναβάθρας! εὐδαίμονες αὐτοὶ οἱ ἀδιάφοροι ἄνθρωποι, οἵτινες πατοῦν τὴν ἄμμον τοῦ ἀνθοκηπίου! ἐκεῖθεν πρέπει τῶνόντι ν' ἀκούουν τὴν νύκτα τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα στενάζουσαν καὶ πονοῦσαν διὰ τὰ τραύματά της.

Ὑπάρχει διάστημα πολὺ ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας μέχρι τῆς ἐκτελέσεως, ἀλλ' αἱ ἐνθουσιῶδεις φαντασίαι φέρουν τὰ πάντα πλησίον διὰ μεθόδου τινὸς ἰδιαιτέρας. Εἰς τὰ ἀκατόρθωτα εὐρίσκουν τὸ πραγματικόν· ζευγνύουν δι' ἐξαιρέτων γεφυρῶν τοὺς παταμούς, καὶ ἀναβαίνουν διὰ κλιμάκων τὰ πλέον δύσβατα τῶν ὁρέων.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας, ὁ Γιλβέρτης ἐπεθύμει μόνον καὶ οὐδὲν πλέον· ἀλλὰ κατόπιν ἐσκέφθη ὅτι οἱ εὐδαίμονες θνητοί, τοὺς ὁποίους τοσοῦτον ἐφθώνει, ἦσαν καὶ οὗτοι ἀπλοὶ ἄνθρωποι, ἔχοντες ὡς αὐτὸν πόδας, ἵνα πατῶσι τὸ ἔδαφος τοῦ κήπου καὶ χεῖρας ν' ἀνοίγωσι τὰς θύρας. Προέβη ἀκολούθως εἰς τὸ συμπέρασμα. Πρὸς ἀγαλλίασιν θὰ ἀπέλαυέ τις ἂν ἐχώνετο λαθραίως εἰς τὸν ἀπηγορευμένην ἔχοντα τὴν εἰσοδὸν οἶκον ἐκεῖνον, καὶ ἡγίχε ἰσόως τοῦ ἐπὶ τῶν δικτυωτῶν δι' ὧν διεπέρα ἐκτός ὁ ἐσωτερικὸς θόρυβος.

Παρά τῷ Γιλβέρτῃ, μόνη ἡ ἐπιθυμία ἦτο μηδέν· ἐκτέλεισις ἐχρειάζετο καὶ ἄμεσος. Ἄλλως τε, ἀνελάμβανε καὶ τάχιιστα τὰς δυνάμεις τοῦ σώματος. Ἡ νεότης εἶνε γόνιμος καὶ πλουσία. Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, ὁ Γιλβέρτος ἠσθάνθη ἐν αὐτῷ ῥώμην ὅσην οὐδέποτε, χάρις εἰς τὴν ἐρωτικὴν θέρμην του.

Ἐξήγαγε λογικῶς τὸ συμπέρασμα ὅτι, ἐπειδὴ ὁ Ρουσσὼ τὸν εἶχε κλειδώσει, ἡ μεγαλητέρα τῶν δυσκολιῶν, νὰ εἰσέλθῃ δηλαδὴ εἰς τῆς δεσποσύνης δὲ Ταβερνέυ διὰ τῆς θύρας, ἦτο νενικημένη. Τῶντι, ἡ θύρα τοῦ βαρόνου ἠνοιγέτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κοκκερῶνος· ὁ Γιλβέρτος ἦτο κεκλεισμένος εἰς οἶκον τῆς ὁδοῦ Πλαστριέρας, ἄρα ὁ Γιλβέρτος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ εἰς κάμμιαν ὁδόν· ἄρα ὁ Γιλβέρτος δὲν εἶχεν ἀνάγκην ν' ἀνοίξῃ κάμμιαν θύραν.

Ἐμμενον τὰ παράθυρα.

Τὸ τοῦ ἀνωγείου του, ἦτον ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ πόδας, εἰς τοῖχον εὐθύν. Οὐδεὶς θὰ ριφοκινδυνεύει νὰ καταβῇ, ἐκτὸς ἂν ἦτον ἀνάισθητος ὑπὸ τῆς μέθης ἢ φρενοβλαβῆς.

— Ἀχ! ἄχ! ἔλεγε δάκνων τοὺς ὀνυχάς του, αὐταὶ αἱ θύραι εἶνε ἐφεύρεσις λαμπρά, καὶ ὁ κ. Ρουσσὼ τώρα, ἕνας φιλόσοφος ἄνθρωπος, καθήτει καὶ μοῦ τὰς κλείει!... Νὰ σπάσω τὴν κλειδαριὰ! τὸ πρᾶγμα εἶνε εὐκόλουν, ἀλλὰ τότε πάλιν ἐπέταξε πᾶσα ἐλπίς νὰ γίνω πλέον ἐδῶ δεκτός... Ἐδραπέτευσα ἀπὸ Λυκιέννας, νὰ δραπετεύσω ἀπὸ τὴν ὁδὸν Πλαστριέρας, ἐπειτα νὰ δραπετεύσω καὶ ἀπὸ τοῦ Ταβερνέυ... ἀπὸ δραπέτευσιν εἰς δραπέτευσιν, θὰ καταντήσῃ κανεὶς νὰ μὴ βλέπῃ πλέον ἄνθρωπον εἰς τὸ πρόσωπον, διότι θὰ φοβεῖται μήπως ἀκούσῃ τὴν ἐπιπληξίν ὅτι εἶνε ἀχάριστος ἢ κοῦφος. Ὅχι, ὁ κ. Ρουσσὼ δὲν θὰ μάθῃ τίποτε.

Καὶ ἐπὶ τῶν ἀρροστήρων τοῦ φεγγίτου στηριζόμενος ὁ Γιλβέρτος ἐξηκολούθησε τὰς σκέψεις του.

— Διὰ τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν μου, τὰ ὅποια εἶνε φυσικὰ ἐργαλεῖα παντὸς ἐλεύθερου ἀνθρώπου, ἀρπάζομαι ἀπὸ τὰ κεραμιῖδια, καὶ, ἀκολουθῶν τὴν ὑδροδύχην, ἥτις κρατεῖ εὐθεῖαν γραμμὴν, ἐπομένως δὲ εἶνε ὁ βραχύτερος δρόμος ἀφ' ἑνὸς σημείου εἰς ἕτερον, φθάνω, ἂν δυνθῶ, εἰς τὸν κάτω φεγγίτον, ὅστις εἶνε παραλληλὸς μὲ τὸν ἰδικόν μου. Ὁ φεγγίτης αὐτὸς φωτίζει τὴν ἀναβάθραν μας. Ἄν δὲν δυνθῶ νὰ φθάσω, πίπτω εἰς τὸν κήπον αὐτό θὰ προξενήσῃ κρότον, θὰ βγοῦν ἀπὸ τοῦ βαρόνου, θὰ μὲ σηκώσουν, θὰ μὲ γνωρίσουν, καὶ ἰδοὺ ἀποθνήσκω ὥρατον θάνατον, εὐγενῇ, ποιητικόν... μὲ κλαίου· λαμπρόν, λαμπρόν!... Ἄν ὅμως φθάσω, καθὼς καὶ ἐλπίζω, ἐμβαίνω διὰ τοῦ φεγγίτου τῆς ἀναβάθρας· καταβαίνω μὲ γυμνοὺς πόδας εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, τὸ ὅποιον ἔχει καὶ αὐτὸ ἐν παράθυρον πρὸς τὸν κήπον, δηλαδὴ δεκαπέντε πόδας ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους. Πηδῶ... Νὰ πηδήσω, ἀλλὰ ποῦ ἡ δύναμις, ποῦ ἡ ελαφρότης μου ἐκείνη! Εἶνε ἀληθές ὅτι ὑπάρχει ὑποκάτω ἀναδενδράς, ἡ ὁποία φθάνει εἰς τὸν τοῖχον, καὶ ἡμπορᾷ νὰ βοηθηθῇ· καί, ἄλλ' ἡ ἀναδενδρὰς σπᾷ, καὶ νὰ με κάτω, πίπτω, ὅχι πλέον νεκρὸς εὐγενικὸς καὶ ποιητικὸς, ἀλλὰ κατασπρισμένος ἀπὸ τὸν τοῖχον, κατασχισμένος, γεμάτος ἀπὸ ἐντροπὴν, ὡς κλέπτῃς, ὅστις ἀνέβῃ νὰ κόψῃ μῆλα... ἔ! εἶνε τρομερόν. Ὁ κ. Ταβερνέυ θὰ βάλῃ τὸν θυρῶν νὰ μὲ δέιρῃ, ἡ τὸν γέρω Γεώργῃ νὰ μοῦ τραβήξῃ τὸ αὐτί. Ὅχι! νὰ, ἔχω ἐδῶ εἰκοσι σπάγους, οἱ ὅποιοι ἠνωμένοι ἀποτελοῦν ἕνα σχοινί, κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ κ. Ρουσσὼ λέγοντος: Ἀχυρον πρὸς ἄχυρον ἀποτελεῖ τὸ δεμάτιον. Παίρνω τῆς κυρίας Θηρεσίας ὅλους τοὺς σπάγους τῆς διὰ μίαν νύκτα, κάμνω κόμβους, καὶ ἀφοῦ

ἄπαξ φθάσω εἰς τὸ εὐτυχές παράθυρον τοῦ πρώτου πατώματος, δένω τὴν ἄκραν τοῦ σχοινίου μου εἰς τοὺς στροφεῖς τοῦ παρὰθυροφύλλου καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καταβαίνω εἰς τὸν κήπον.

Ἐβλήθη λοιπὸν ὁ Γιλβέρτης ἀμέσως εἰς τὸ ἔργον, συνέδεσεν ὅλους τοὺς σπάγους, ὅσους εἶχε ἵνα ἀποτελέσῃ σχοινίον, τοῦ ὁποῖου καὶ ἐδοκίμασε τὴν δύναμιν κρεμασθεὶς ἐπ' αὐτοῦ διὰ δοκοῦ τινος, διαπερώσης τὴν στέγην τοῦ δωματίου του, εἴτα, περιχαρὴς ὅτι μίαν μόνην φοράν ἐξέμεσεν αἷμα μετὰ τῶσας δυνάμεις, τὰς ὁποίας κατέβαλεν, ἀπεφάσισε τὴν νυκτερινὴν ἐκδρομὴν.

Ἦν' ἀπατήσῃ δὲ καλλίον τὸν κ. Ἰακώβον καὶ τὴν Θηρεσίαν, ὑπεκρίθη τὸν ἀσθενῆ καὶ ἔμεινε κατὰκοίτος μέχρι τῶν δύο ὥρων, καθ' ὧς ὁ Ρουσσὼ ἐξήρχετο μετὰ τὸ γεῦμά του εἰς τὸν περίπατον, καὶ δὲν ἐπέστρεφεν εἰμὴ τὸ ἐσπέρας.

Ὁ Γιλβέρτης ἀνῆγγειλεν ὅτι τὸν κατελαμβάνεν ἄκρος νυσταγμός, ὥστε ἡγνόμεν ἂν θὰ ἐξύπνα μέχρι τῆς ἐπαύριον. Ὁ Ρουσσὼ ἐχάρη διὰ τοῦτο, τοσοῦτον μᾶλλον, καθόσον ἦτο καὶ προσκεκλημένος, ἵνα δειπνήσῃ ἔξω κατὰ τὸ ἐσπέρας ἐκεῖνο.

Μόλις ὁ Ρουσσὼ ἀπῆλθεν, ὁ Γιλβέρτης ἀνέλαβε τὴν ἐργασίαν του, καὶ ἤδη ἐδιόρθωσε πλεον αὐτοῦς ἐντελώς. Παρετήρησε καλῶς τὴν ὑδροδόχην καὶ τὰς κεράμους, εἴτα ἐκάθησε καὶ κατεσκόπευε τὸν κήπον μέχρι τῆς νυκτός.

ΛΕ

Ἐναέριος μετάδοσις.

Ἦτο λοιπὸν ὁ Γιλβέρτης ἕτοιμος νὰ κάμῃ ἀπόθασιν εἰς τὸν ἐχθρικὸν κήπον, ὧς ὑπελόγιζε τὴν κατοικίαν τοῦ Ταβερνεύ, καὶ ἐκ τοῦ φεγγίτου του ἐξήταζε τὰς θέσεις μὲ τὴν βαθεῖαν προσοχὴν ἐμβριθοῦς στρατηγοῦ, ἕτοιμαζομένου εἰς μάχην, ὅτε εἰς τὸν τοσοῦτον σιωπηλὸν καὶ ἀπαθῆ ἐκεῖνον οἶκον συνέβη σκηνὴ ἐπισύρᾳσα τὴν προσοχὴν τοῦ φιλοσόφου.

Εἰς λίθος ἔπεσεν ὑπεράνω τοῦ τοίχου τοῦ κήπου καὶ ἐκτύπησε κατὰ γωνίαν τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου.

Ὁ Γιλβέρτης ἐγνώριζεν ὅτι δὲν γίνεται ἀποτέλεσμα ἄνευ αἰτίας· λοιπὸν ἤρχισε νὰ ζητῇ τὴν αἰτίαν, ἀφοῦ εἶδε τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἀλλὰ, μολονότι ἔκυψε πολὺ, δὲν ἠδυνήθη μολυντοῦτο νὰ ἴδῃ τὸν ριπτόντα ἐκ τῆς ὁδοῦ τὸν λίθον. Ἐνόησε μόνον ταχέως ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο ἐσχετίζετο μὲ τὴν ἐξῆς περίπτωσιν. Ἠνοίχθη μετὰ προφυλαξέως ἐν τῶν παρὰθύρων τοῦ ἰσογείου τοῦ Ταβερνεύ, καὶ διὰ τοῦ χάσματος τῶν δύο θυροφύλλων προέκυψεν ἡ ἐγρήγορος τῆς Σοφίας κεφαλὴ.

Πάραυτα ὁ Γιλβέρτης ἐκρύβη, χαμηλώσας ἐντὸς τοῦ ἀνωγείου, ἵνα μὴ τὸν ἴδῃ ἡ διαβολεμένη κόρη· ἐν τούτοις δὲν ἀπώλεσεν αὐτὴν οὐδὲ στιγμὴν, τὸ βλέμμα του.

Ἀφοῦ ἡ Σοφία παρετήρησε καλῶς ὅλα τὰ παρὰθυρα, μάλιστα δὲ τὴν τοῦ οἴκου των, ἐξῆλθε τῆς κρύπτης τῆς καὶ ἔτρεξε πρὸς τὸν κήπον, ἵνα ἴδῃ τὴν συναξὴν μανδῆλιά· τινὰ ἀπλωμένα εἰς τὴν ἀναδενδράδα ἵνα στεγνώσωσιν.

Ὁ λίθος εἶχε πέσει πλησίον τῆς ἀναδενδράδος, καὶ ἐφαίνετο χαμαὶ· ὁ Γιλβέρτης τὴν ἐβλεπε, καὶ ἡ Σοφία ὡσαύτως. Ἀμα ἡ θεραπαινὶς ἐπλησί-

ασεν ἐκεῖ, ὤθησε διὰ τοῦ ποδός, τὸν λίθον, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν ἔφεραν ὅπου εὐρίσκοντο τὰ μανδήλια.

Ἦπλωσε τότε τὰς χεῖρας ἵνα συναῇ τὰ μανδήλια, ἀφῆκε δὲ νὰ πέσῃ ἐν ἐξ αὐτῶν χαμαὶ· ἔκυψε νὰ λάβῃ τὸ πεσόν, ἤργισεν ὀλίγον, ἔπειτα ἠγέρθη ὁ λίθος δὲν ὑπῆρχε· τὸν ἔλαβε βεβαίως.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἐνόησεν ἔτι· ἀλλ' ὅταν εἶδε τὴν Σοφίαν νὰ ἐκλεπίσῃ τὸν λίθον ὡς εἰ ἦτο κάρυον εἰς τὰς χεῖρας καρυδοφάγου λαϊμάργου, καὶ ν' ἀφαιρῇ ἐξ αὐτῆς φύλλον χάρτου, ἐνόησεν ἀμέσως ὅτι ὁ ἀερόλιθος αὐτός, ἦτο μίᾳ ἱστορίᾳ.

Τῷ ὄντι, ὁ διάβολος! ἦτο ἐπιστολὴ αὐτῇ τὴν ὁποίαν ἡ Σοφία εὔρε περιτετυλιγμένην εἰς τὸν λίθον.

Ἡ πανοῦργος κόρη ἐξεδίπλωσεν αὐτὴν παρευθύς, τὴν ἀνέγνωσε, τὴν ἔχωσεν εἰς τὸν κόλπον τῆς, καὶ δὲν ἐφρόντισε πλέον περὶ τῶν μανδηλίων ἦσαν στεγνά.

Ἐντοσούτῳ ὁ Γιλβέρτης ἐκίνει τὴν κεφαλὴν λέγων καθ' ἑαυτόν, ὡς κατεχόμενος ὑπὸ τοῦ τυφλοῦ ἐκείνου ἐγωϊσμοῦ τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες δὲν ὑπολήπτονται τὰς γυναῖκας, ὅτι ἡ Σοφία ἦτο πραγματικῶς φύσις πονηρὰ, καὶ διὰ τοῦτο ἔκαμεν αὐτὸς πολὺ καλὰ νὰ διακόψῃ πᾶσαν σχέσιν μετὰ νέας δεχομένης ἐρωτικὰς ἐπιστολάς καὶ ὑπεράνω μάλιστα τοίχων.

Καὶ ταῦτα ἀναλογιζόμενος ὁ Γιλβέρτης, ὅστις πρὸ ὀλίγου ἔκαμε τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνον περὶ αἰτιῶν καὶ ἀποτελεσμάτων συμπέρασμα, δὲν παρετήρει ὅτι κατέκρινεν ἐν ἀποτέλεσμα, τοῦ ὁποίου ἴσως ἦτον αὐτός ἡ αἰτία.

Ἡ Σοφία εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον, εἶτα πάλιν ἐξῆλθεν ἥδη εἶχε τὰς χεῖρας εἰς τοὺς κόλπους τῆς ποδιάς τῆς, ἐξ ἧς ἔσυρε κλειδίον, διότι ὁ Γιλβέρτης τὸ εἶδε λάμψαν εἰς τοὺς δακτύλους τῆς ὡς ἀστραπὴν, καὶ πάραυτα ἔχωσεν αὐτὸ ἡ κόρη ὑπὸ τὴν μικρὰν θύραν τοῦ κήπου, ἧτις ἐχρησίμευεν ὡς εἰσόδος διὰ τὸν κηπουρὸν, κειμένην εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ τοίχου τῆς ὁδοῦ καὶ παράλληλον πρὸς τὴν μεγάλην τῶν εἰσόδων.

— Ἐνόησα! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης· γραμματάκια καὶ συνεντεύξεις. Ἡ Σοφία δὲν χάνει τὸν πολυτίμὸν τῆς καιρὸν. Ἐχει λοιπὸν ἐραστὴν ἡ Σοφία;

Καὶ ὁ Γιλβέρτης συνέσπασε τὰς ὀφρὺς του, ὡς εἰ προσεβλήθη ἰδὼν ὅτι, ἀφοῦ παρήτησε τὴν νέαν, δὲν ἔμεινεν ἡ καρδιά τῆς κενή, καθὼς ἤλπιζεν, ἀλλὰ πάλιν ἐνεπλήσθη κάλλιστα δι' ἄλλου ἔρωτος.

— Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἡμπορεῖ νὰ μοῦ ἐπιφέρῃ πρόσκομμα εἰς τὰ σχέδιά μου, ἐξηκολούθησε λέγων·— τοῦτο δὲ ἦτο πρόφασις, νὰ κρύψῃ τὴν ἀληθῆ του δυσἀρέσκειαν καὶ εἰς τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ὀφθαλμούς. — Δὲν βλέπεις, ἐπρόσθεσε μετὰ τινα στιγμὴν σιγῆς, ἔχω εὐχαρίστησιν νὰ γνωρίσω τὸν εὐτυχῆ θνητόν, ὅστις μὲ διαδέχεται εἰς τὰς εὐνοϊκὰς παραχωρήσεις τῆς δεσποσύνης Σοφίας.

Ἀλλ' ὁ Γιλβέρτης, εἰς τινὰς περιπτώσεις εἶχε κρίσιν ὅχι εὐκαταφρόνητον· ἐσκέφθη ἀμέσως ὅτι ἡ ἀνακάλυψις, τὴν ὁποίαν ἔκαμε, χωρὶς κάνεις νὰ τὸν ἴδῃ, τῷ παρεῖχεν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς Σοφίας· κατεῖχεν ἐν μυστικόν τῆς μὲ λεπτομερείας, τὰς ὁποίας δὲν ἠδύνατο ἡ κόρη ν' ἀρνηθῇ, ἐνῶ τὸ ἰδικόν του ἀπ' ἐναντίας μυστικόν μόλις ἐκείνην τὸ ὑπωπτεύετο, καὶ τοῦτο χωρὶς οὐδεμίαν τὰ ἔχη βάσιν, χωρὶς οὐδεμίαν νὰ γνωρίζῃ λεπτομέρειαν. Ὁ Γιλβέρτης λοιπὸν ἔλαβε σημείωσιν τοῦ πράγματος, ἵνα μεταχειρισθῇ αὐτὸ ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης.

Ἐν τούτοις, ἔφθασε τέλος πάντων καὶ ἡ μυριοπόθητος νύξ. Ἐν μόνον ἐφοβείτο πλέον ὁ Γιλβέρτης· νὰ μὴν ἐπιστρέψῃ ἀπροσδοκῆτως ὁ Ρουσσώ καὶ τὸν εὖρῃ ἢ ἐπὶ τῆς στέγης, ἢ εἰς τὴν ἀναβάθραν, ἢ καὶ δὲν εὖρῃ μὲν αὐτόν, εὖρῃ δὲ κενὸν τὸν θάλαμόν του, καὶ ἐφαντάζετο τὴν ὀργὴν τοῦ ἐκ Γενεύης ἀνδρὸς εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν. Ἐπενόησεν. ἵνα ἐλαττώσῃ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ πράγματος, νὰ γράψῃ πρὸς τὸν φιλόσοφον ξενοδόχον του, ὀλίγας λέξεις, τὰς ἑξῆς :

«*Ἀγαπητέ μοι καὶ περιόδουε προστάτα,*

«*Μὴ λάβετε κακὴν περὶ ἐμοῦ ἰδέαν, ἂν ἐναντίον τῆς παραγγελίας σας ἐξέρχομαι. Θὰ ἐπιστρέψω ὅσον τάχιστα, ἐκτὸς ἂν μοῦ συμβῇ τι ὅμοιον ἐκείνου τῆς πλατείας ἀλλὰ καὶ ὁμοίου τινὸς ἀπευκταίου καὶ χειροτέρου ἀκόμη τὸν κίνδυνον, ἂν ἤξευρα ὅτι θὰ διατρέξω, εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ ἐξέλθω τοῦ δωματίου μου ἐπὶ δύο ὥρας.*»

— Ἀγνοῶ τί θὰ τοῦ εἴπω ὅταν ἐπιστρέψω, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Γιλβέρτης, ἀλλὰ τοῦλάχιστον δὲν θὰ ἦνε ἀνήσυχος, οὔτε θὰ θυμώσῃ.

Ἡ ἐσπέρα ἐπῆλθε σκοτεινοτάτη. Ἐπεκράτει θερμὴ τις πνιγνρὰ, ἡ συνήθης κατὰ τοὺς πρώτους καύσωνας τῆς ἀνοιξίως· ἐπομένως ὁ οὐρανὸς ἦν νεφελῶδης, καὶ τὴν ὀγδόην καὶ ἡμίσειαν ὁ ὀξυδερκέστερος ὀφθαλμὸς δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ οὐδὲν εἰς τὸ βάθος τοῦ βαράθρου, τὸ ὅποτον ἐξήταζον ἐκ τοῦ φεγγίτου οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Γιλβέρτου.

Τότε δὲ μόνον ὁ νεανίας παρετήρησεν ὅτι ἀνέπνεε μετὰ δυσκολίας, ὅτι ἰδρωτὲς αἰφνίδιοι κατέρρεον ἐκ τοῦ μετώπου καὶ τοῦ στήθους, ἀλάνθαστα σημεῖα ἀδυναμίας καὶ ἀτονίας.

Ἡ φρόνησις τῷ ἔλεγε νὰ μὴ ριψοκινδυνεύσῃ οὕτω πάσχων εἰς κατόρθωμα, πρὸς τὸ ὅποτον ἀπητεῖτο ὅλη τῶν ὀργάνων ἡ ἀσφαλὴς ἐνέργεια, ὅχι μόνον διὰ τὴν καλὴν ἐκβασιν τοῦ ἐπιχειρήματος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν διαφύλαξιν τοῦ ἀτόμου του· ἀλλ' ὁ Γιλβέρτης δὲν ἤκουσεν οὐδὲν τῶν ὅσων τὸν συνεβούλευεν ἡ φύσις. Ἡ ἡθικὴ ἰσχὺς ὁμίλει ἐντονώτερον, καὶ ταύτην ἡκαλούθησεν ὁ νεανίας, ὡς συμβαίνει πάντοτε.

Ἐφθασεν στιγμή· ὁ Γιλβέρτης ἐτύλιξε τὸ σχοινίον εἰς δώδεκα κύκλους περὶ τὸν λαϊμόν του, ἤρχισε μὲ καρδίαν πάλλουσαν νὰ ἀναβαῖνῃ τὸν φεγγίτην του, καὶ καλῶς κρατούμενος ἐκ τοῦ ἀρμολογιστοῦ τοῦ φεγγίτου αὐτοῦ, ἔκαμε τὸ πρῶτον βῆμα ἐντὸς τῆς ὑδροδόχης κινῶν πρὸς τὸν δεξιόθεν ἕτερον φεγγίτην, ὅστις, ὡς εἶπομεν, ἐφώτιζε τὴν ἐξωθεν τοῦ δωματίου του ἀναβάθραν, καὶ ἀπείχε τοῦ πρώτου δώδεκα πόδας περίπου.

Οὕτως, ἔχων τοὺς πόδας ἐντὸς μολυβδίνου ὀχετοῦ ὀκτὼ δακτύλων πλάτους τὸ πολὺ, ὅστις, καὶ τοι κρατούμενος κατὰ διαστήματα ὑπὸ συνοχμῶν σιδηρῶν, ὑπεχώρει ὑπὸ τὰ βήματά του, ἕνεκα τῆς μαλακότητος τοῦ μολυβδίου, καὶ τὰς χεῖρας στηρίζων ἐπὶ τῶν κεράμων ἵνα διατηρηθῇ ὅσον τὸ δυνατόν πλείοτερον εἰς ἰσορροπίαν, ἀλλ' ὅχι ποσῶς ἵνα κρατηθῇ ἐκείθεν ἂν ἐπιπτε, διότι δὲν εὗρισκον οἱ δάκτυλοι λαβὴν. ἰδοὺ πῶς ἐβάδισεν ὁ Γιλβέρτης εἰς τὸ διάστημα δύο λεπτῶν δηλαδὴ δύο αἰώνων.

Ἀλλ' ὁ Γιλβέρτης δὲν ἐπτοεῖτο ὑπὸ τοῦ φόβου, καὶ τόση ἦν ἡ ἰσχὺς τῆς θελήσεως τοῦ νεανίου τούτου, ὥστε οὐδὲ κἂν ὠχρίασεν. Ἐνεθυμήθη ἰσορροπιστὴν τινα, εἰπόντα ὅτι, ἵνα βαδίσῃ τις ἐπιτυχῶς ἐπὶ στενῶν δρόμων, δὲν πρέπει νὰ παρατηρῇ τοὺς πόδας του, ἀλλὰ μόνον εἰς δέκα βημάτων ἀπόστασιν ὑπ' αὐτοῦ, οὐδὲ τὸ ὑπ' αὐτόν βαράθρον, εἰμὴ μὲ τὴν πεποίθησιν

ὅτι ἐπλάσθη διὰ νὰ ἱπταται ὑπεράνω αὐτοῦ. Ἀλλως τε ὁ Γιλβέρτης ἀπέκτησεν ἤδη καὶ τινα πρακτικότητα εἰς τοῦτο, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν εἰς διαφόρους ἐπισκέψεις του πρὸς τὴν Σοφίαν, πρὸς αὐτὴν τὴν ἰδίαν Σοφίαν, τὴν τοσοῦτον ἤδη πολυηράν, ὥστε νὰ μεταχειρίζεται κλειδιά καὶ θύρας ἀντὶ στεγῶν καὶ καπνοδόχων... Διήλθε πολλάκις βαδίζων ἐπὶ τῶν ὑδρομύλων τοῦ Ταβερνεύ, ἐπὶ τῶν δοκῶν τῆς ἀποσκελετωθείσης στέγης παλαιοῦ τινος παραπήγματος.

Ἐφθασε λοιπὸν εἰς τὸν σκοπὸν, χωρὶς καθόλου νὰ ριγῇ ὑπὸ δέους, καὶ ἀφ' οὗ ἀπαξ ἔφθασεν ἐκεῖ, κατέβη ὡς ἥρως διὰ τοῦ φεγγίτου εἰς τὴν ἀναβάθραν του.

Ἄλλ' εἰς τὴν πρώτην βαθμίδα ἔστη. Ἦκούοντο ὁμιλίας εἰς τὰ κάτω ἡ Θηρεσία καὶ διάφοροι γειτόνισσαι συνδιελέγοντο περὶ τῶν γνώσεων τοῦ κυρίου Ρουσσώ, περὶ τῆς ἀξίας τῶν βιβλίων του καὶ περὶ τῆς ἀρμονίας μουσικῆς του.

Αἱ γειτόνισσαι αὗται εἶχον ἀναγνώσει τὸ μυθιστόρημά του ἡ «Νέα Ἐλοῖσία», καὶ εὗρισκον ἄσμενον τὸ σύγγραμμα τὸ ἔλεγον ἐλευθέρως. Εἰς ἀναίρεσιν τῆς κρίσεως ταύτης, ἡ κυρία Θηρεσία ἀπεκρίνετο αὐτοῖς ὅτι δὲν ἐνόησαν τὸ φιλοσοφικὸν μέρος τοῦ ὠραίου βιβλίου τούτου. Πρὸς τὰ ὅποια αἱ γειτόνισσαι δὲν εἶχόν τι ν' ἀπαντήσωσιν εἰμὴ ὅτι «αὐτὸ πλέον δὲν τὸ ἤξεύρουν».

Ὅμοῦ μὲ τοὺς λόγους ἤκουετο καὶ ὁ σίγος κρεάτων τηγανιζομένων εἰς τὸ μαγειρεῖον· μεταξὺ δὲ ὅλου τοῦ θορύβου τούτου, τὸ τὰ μάλιστα δυσαρστήσαν αὐτὸν ἦτον ἡ ἐπίσασξις τοῦ ὀνόματός του.

— Νὰ δειπνήσω, ἔλεγεν ἡ Θηρεσία, καὶ θ' ἀναβῶ νὰ ἰδῶ μὴν τύχη καὶ θέλει τίποτε καὶ τὸ ταλαίπωρον αὐτὸ τὸ παιδί ὅπου ἔχομεν εἰς τὸ πατάρι.

Τὸ ταλαίπωρον αὐτὸ τὸ παιδί, τῷ ἐπροξένησεν ὀλιγωτέραν εὐχαρίστησιν παρ' ὅσον φόβον ἡ προμελέτη τῆς ἐπισκέψεως. Κατ' εὐτυχίαν ἐσκέφθη ὅτι ἡ Θηρεσία, ὅταν ἔμενε μόνη, συναναστρέφετο ὦραν πολλὴν μετὰ τῆς ἐνθίου κρασοφιᾶλης τῆς· ὅτι τὸ τηγανιτὸν ἐφαίνετο ὀρεκτικώτατον, καὶ ὅτι τὸ νὰ «δειπνήσω καὶ θ' ἀναβῶ» ἐσήμαινε... τὴν δεκάτην ὦραν. Δὲν ἦτο ἀκόμη ἡ ὀγδόη καὶ τρία τέταρτα. Ἀλλὰ ἦτο καὶ πιθανόν, μετὰ τὸ δεῖπνόν της, νὰ δώσῃ ἄλλην διεύθυνσιν εἰς τὰς ιδέας αὐτῆς ἡ κυρία Θηρεσία καὶ νὰ τῆς διαφύγῃ τὸ «ταλαίπωρον τὸ παιδί».

Ἐντοσούτῳ ἡ ὦρα παρήρχετο καὶ ὁ Γιλβέρτης ἐβλασφήμει, ὅτε, αἰφνιδίως, τὸ τηγανιτὸν φλογίζεται... Φωνὴ τότε ἤκούσθη μαγειρίσσης ἀμνηχανούσης διὰ τὸ τηγανιὸν της, καὶ αἱ συνομιλίας διεκόπησαν, ἐπειδὴ ἔτρεξαν ὅλαι αἱ γυναῖκες εἰς τὸ θέατρον τῆς συμφορᾶς.

Ὁ Γιλβέρτης ἐδραξατο τῆς εὐκαιρίας, κατέβη τὴν κλίμακα, ἔφθασεν εἰς τὴν πρώτην τοῦ οἴκου ὀροφὴν, χωρὶς οὐδεὶς νὰ τὸν ἰδῇ, ἐπέρασεν ἀμέσως τὸ σχοινίον του εἰς τὸν στρόφειά τοῦ παραθύρου, καὶ ἤρχισε τὴν καθόδον. Κρεμάμενος μεταξὺ παραθύρου καὶ γῆς ἤκουσε βῆμα ταχὺ ἀνθρώπου εἰς τὸν κήπον.

Ἐλαβε καιρὸν ν' ἀναβῇ ἐκ νέου πρὸς τὸ παράθυρον, ὅθεν κρατηθεὶς παρτήρει τίς ὁ παραχοπαῖς.

Ἦν ἀνὴρ τις. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἤρχετο ἐκ τῆς μικρᾶς θύρας, ὁ Γιλβέρτης ἐνόησεν ἀμέσως ὅτι βεβαίως θὰ ἦτον ὁ εὐδαίμων θνητός, ὃν περιέμεναν ἡ Σοφία.

Συνεκέντρωσε λοιπὸν ὅλην αὐτοῦ τὴν πρὸς αὐτὴν εἰς τὸν τρίβουλον, ὅστις ἀνεφύη ὑπὸ τοὺς πόδας του. Ὁ τρίβουλος οὗτος, ἐκ τοῦ ἀναστήματος, ἐξ ἀμυδρᾶς τινος ὑπονοίας, ἣν ἔδιδε τὸ κατὰ κράτος σχῆμα τῆς τρικώχου πύλου κεκαλυμμένης κεφαλῆς του, ἐκ τῆς θέσεως τοῦ τρικώχου αὐτοῦ κλίνοντος ἐπὶ τῆς γωνίας τοῦ ὠτός, φαινομένου ὅτι ὡσαύτως ἐδίδεν ἀκρόαειν, ἐφάνη εἰς τὸν Γιλβέρτῃν ὅτι ἦτο ὁ δαιμόνιος Βωσίρ, ὁ ὑπαξιωματικὸς ἐκεῖνος, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐγνωρίσθη ἡ Σοφία εἰς Ταβερνέῦ ὅτε διήλθεν ἐκεῖθεν ἡ δέσποινα Δελφίνη.

Ἀμέσως σχεδόν, εἶδε τὴν Σοφίαν ὅτι ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ οἴκου, ἐξῆλθε μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν κήπον ἀφίνουσα τὴν θύραν ἀνοικτὴν, καί, ταχέως ὡς σησοπηγίς ὅταν τρέχῃ, καὶ ἐλαφρὰ ὡς αὐτὴ κατευθύνθη πρὸς τὸ ὑαλόφρακτον φυτοκομεῖον, δηλαδὴ ἐκεῖ ἔνθα κατηύθυνεν ἤδη τὰ βήματά του καὶ ὁ κ. δὲ Βωσίρ.

Δὲν ἦτο ἡ πρώτη συνάντησις των αὐτῶν, κατὰ τὰ φαινόμενα, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ εἰς, οὗτος ὁ ἄλλος ἔδειξε τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν εἰς τὸ βᾶδισμά των.

— Τώρα δύναμαι νὰ τελειώσω τὴν καθεδόν μου, ἐσκέφθη ὁ Γιλβέρτης καθ' ἑαυτόν· διότι ἀπὸ ἡ Σοφίας δέχεται εἰς τοιαύτην ὥραν τὸν ἐραστήν της, σημαίνει ὅτι δὲν τὴν χρειάζεται πλέον κανεὶς εἰς τὸ σπῆτι δι' ὑπηρεσίαν. Καὶ λοιπόν, Θεέ μου, Θεέ μου! λοιπὸν εἶνε μόνη της ἡ Ἀνδρεία!...

Τῷ ὄντι, δὲν ἤκούετο οὐδεὶς θόρυβος, καὶ δὲν ἐφαίνετο εἰς τὰ ἰσόγεια τοῦ οἴκου εἰμὴ ἀσθενέστατον φῶς.

Πατήσας ὁ Γιλβέρτης εἰς τὴν γῆν, ἄνευ οὐδενὸς ἀπευκταίου, δὲν ἠθέλησε νὰ διέλθῃ τὸν κήπον διαγωνίως, ἀλλ' ἐβᾶδιζε πρὸς τὸν τοῖχον μέχρις οὐστάδους τινὸς δεινδρὺλλίων, διεπέρασε τὰ δεινδρὺλλια ταῦτα κύπτων, καὶ ἐφθάσε, χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσῃ τις, εἰς τὴν θύραν τὴν ὁποίαν ἡ Σοφία ἀφῆκεν ἀνοικτὴν.

Ἐκεῖθεν, καλυπτόμενος ὑπὸ τρισεγγίστου κληματταειδοῦς τινος φυτοῦ, ἀνερχομένου ὑπεράνω τῆς θύρας καὶ στεφανοῦντος αὐτὴν πλουσίως, παρετήρησεν ὅτι τὸ πρῶτον δῶμα, ὅπερ ἦν ἀντιθάλαμος ἀρκετὰ εὐρύς, ὡς εἶχε μαντεύσει, ἦν διόλου κενός. Ὁ ἀντιθάλαμος οὗτος ὡδήγει πρὸς τὸ ἐνδοτέρου τοῦ οἴκου διὰ δύο θυρῶν· ἡ μὲν ἦν κεκλεισμένη, ἡ δὲ ἀνεωγμένη· ὁ Γιλβέρτης ἐμάντευσεν ὅτι ἡ ἀνεωγμένη θὰ ἦτο ἡ θύρα τοῦ θαλάμου τῆς Σοφίας.

Εἰσῆλθε μὲ βραδέα βήματα εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον προτεινὼν τὰς χεῖρας πρὸ αὐτοῦ μὴ ὀλισθήσῃ ποῦ, διότι ὁ θάλαμος οὗτος ἦτο πάντῃ σκυτεινός.

Ἐν τούτοις εἰς τὸ βάθος διαδρόμου τινός, ἐφαίνετο θύρα τις ὑαλόφρακτος ἀντανακλῶσα ἐπὶ τοῦ φωτός τοῦ προσεχοῦς δωματός τὰ σταυροειδῆ ξύλα, ἐφ' ὧν στηρίζονται αἱ ὕψαι· ἐκ τοῦ ἔσωθεν μέρους τῶν ὕψων αὐτῶν ἐκυματοῦτο παραπέτασμα ἐκ μουσσελίνης.

Προχωρήσας ἐντὸς τοῦ διαδρόμου, ὁ Γιλβέρτης ἤκουσε λεπτὴν φωνὴν ἐντὸς τοῦ πεφωτισμένου δωματός. Ἦν ἡ φωνὴ τῆς Ἀνδρεᾶδος· ὅλον τὸ αἷμα τοῦ Γιλβέρτου ἐκυκλοφόρησεν εἰς τὴν καρδίαν του.

Πρὸς τὴν φωνὴν ταύτην ἀπεκρίνατο ἑτέρα, ἡ τοῦ Φιλίππου. Ὁ νεανίας ἠρώτα περιπαθῶς περὶ τῆς υγιείας τῆς ἀδελφῆς του. Ὁ Γιλβέρτης ἐπροχώρησε βήματά τινα καὶ ἐκρύβη ὀπισθεν στηλῆς τινός, ἐξ ἐκείνων τῶν ὡς βάρβαροι οἰασθήποτε προτομῆς χρησιμευουσῶν, καὶ τιθεμένων κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὡς στολισμὸς πλησίον τῶν θυρῶν.

Οὕτως ἐξασφαλισθεῖς, ὁ νεανίας ἤκουε καὶ ἔβλεπε σκιρτῶν ὑπὸ χαρᾶς καὶ δέους ἐνταυτῷ.

ΑΣΤ'

Ὁ ἀδελφὸς καὶ ἡ ἀδελφή.

Εἶπομεν ὅτι ὁ Γιλβέρτης καὶ ἤκουε καὶ ἔβλεπεν.

Ἔβλεπε τὴν Ἀνδρεάδα κοιτομένην ἐπὶ τῆς μακρᾶς τῆς καθέδρας, καὶ τὸ βλέμμα ἔχουσα ἐστραμμένον πρὸς τὴν θαλόφρακτον θύραν, δηλονότι κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. Ἡ θύρα αὕτη δὲν ἦτο κεκλεισμένη καλῶς, ὥστε ἡ φωνὴ ἤκουετο καθαρώς.

Μικρά τις λυχνία, ὑπὸ πλατέος σκιαδίου κεκαλυμμένη καὶ τεθειμένη ἐπὶ παρακειμένης τινος τραπέζης μετὰ διάφορα βιβλία, τὴν μόνην διάχυσιν εἰς τὴν ἡδύνατο ἡ χαριτόβρυτος ἀσθενὴς νὰ ἐπιδοθῇ, ἐφώτιζε τὸ κάτω μέρος μόνον τοῦ προσώπου τῆς δεσποσύνης δὲ Ταβερνέυ. Ἐνίοτε ὁμως, ὁσάκις αὕτη ἀνέστρέφετο ἵνα στηρίξῃ τὰ νῶτα ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου τῆς μακρᾶς τῆς καθέδρας τὸ φῶς διεχύνετο ἐπὶ τοῦ λευκοῦ τῆς μετώπου, τοῦ ὑπὸ τὴν δαντέλλαν ἀγνοτάτου.

Ὁ Φίλιππος, παρὰ πόδας τῆς αὐτῆς ἐκείνης καθέδρας καθήμενος, εἶχε τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὸν Γιλβέρτην· ἔφερε πάντοτε τὸν βραχίονά του ἐκκερμῇ καὶ ἀκίνητον ἐντὸς ἐπιδέσμου.

Σήμερον κατὰ πρῶτον ἡ Ἀνδρεὰς ἠγέρθη τῆς κλίνης, καὶ σήμερον κατὰ πρῶτον ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου του ὁ Φίλιππος. Δηλονότι οἱ δύο οὗτοι νέοι δὲν εἶχον ἰδῆ ἀλλήλους ἀπὸ τῆς ἀποφράδος ἐκείνης νυκτός· μόνον ἐμάνθανον ὁ εἰς περὶ τοῦ ἄλλου ὅτι ἡ ἀνάρρωσις ἐπροχώρει. Λοιπόν, ὡς πρὸ τινων μόλις λεπτῶν συνευρισκόμενοι, συνωμίζουν ἐλευθέρως, διότι ἐγνώριζον ὅτι ἦσαν μόνοι, καὶ ὅτι, ἂν ἤρχετο τις θὰ προειδοποιεῖτο ὑπὸ τοῦ κώδωνος τοῦ κρεμαμένου εἰς τὴν θύραν, ἣν ἡ Σοφία ἐξεληθοῦσα ἀφήκεν ἀνοικτήν. Οὗτοι ὁμως, ἐννοεῖται, ἠγνόουν τὸ περιστατικὸν τοῦτο καὶ ἐστηρίζοντο εἰς τὴν εἰδοποίησιν τοῦ κώδωνος.

Οὕτως ὁ Γιλβέρτης ἔβλεπε καὶ ἤκουε, διότι, ὡς εἶπομεν, ἐκ τῆς ἡμικλείστου θύρας ἡδύνατο καὶ τὴν ἐλαχίστην τῆς συνομιλίας λέξιν νὰ συναρπάσῃ ἡ ἀκοή του.

— Εἰς τρόπον ὥστε, ἔλεγεν ὁ Φίλιππος, τώρα δύνασαι καὶ ἀναπνέεις μετὰ πλειοτέραν ἐλευθερίαν;

— Ὡ, ναί, Φίλιππε, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τινὰ μικρὸν πόνον.

— Καὶ τὰς δυνάμεις σου πῶς τὰς αἰσθάνεσαι;

— Ὅχι ἀκόμη καλὰ· μολοντοῦτο ἐπῆγα σήμερον ἕως εἰς τὸ παράθυρον δύο φορές. Τί ὥραϊον πρᾶγμα εἶνε ὁ ἀήρ! Μὲ φαίνεται ὅτι ἀέρα μόνον νὰ ἔχῃ κάνει· καὶ ἄνθη δὲν φοβεῖται ν' ἀποθάνῃ ποτέ.

— Μολαταῦτα, λέγεις ὅτι αἰσθάνεσαι ἀκόμη ἀδυναμίαν;

— Ὡ, ναί, διότι δὲν ἦτον ὀλίγον, ἠξέυρεις;

— Αἶ, κάμε, κάμε λοιπόν νὰ γίνῃς ἐντελῶς καλὰ διὰ νὰ ἐπισκεφθῇς καὶ τὴν δέσποιναν Δελφίνην, ἥτις καθημερινῶς, ὡς μετὰ λέγουν, ἔχει τὴν εὐμένειαν νὰ ἐρωτᾷ τί κάμνεις.

— Ναί, Φίλιππε, ἐλπίζω· διότι ἡ δέσποινα Δελφίνη, τῶντι, φαίνεται πολὺ εὐμενῶς διατεθειμένη πρὸς ἐμέ.

Καὶ ἀναστραφεῖσα ἡ Ἀνδρεάς πρὸς τὰ ὀπίσω, ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἔκλεισε τοὺς ὠραίους τῆς ὀφθαλμούς.

Ὁ Γιλβέρτης προεχώρησε κατὰ ἓν βῆμα μὲ τὰς ἀγκάλας ἀνοικτάς.

— Πάσχεις, Ἀνδρεάς; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος λαβὼν τὴν χεῖρά της.

— Ναί, σπασμοί· καὶ ἔπειτα, ἐνίοτε μοῦ ἀναθαίνει τὸ αἷμα εἰς τοὺς κροτάφους καὶ τοὺς καταπολιορκεῖ· ἐνίοτε θαμβοῦνται καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ ἡ καρδία παύει νὰ παύῃ.

— ὦ! εἶπεν ὁ Φίλιππος σύννοους· ἐννοεῖται· ἀφοῦ τόσον ἔπαθες! ἐσώθης, τῇ ἀληθείᾳ, ὡς διὰ θαύματος.

— ὦ; διὰ θαύματος, Φίλιππε, τῶντι· ἦτο θαῦμα ἀληθῶς.

— Ἀλλὰ σὲ βεβλιῶ, Ἀνδρεάς, ἐξηκολούθησεν ὁ Φίλιππος πλησιάζσας ἔτι τὴν ἀδελφὴν του ἵνα δώσῃ πλείοτερον τόνον εἰς τὴν ἐρώτησιν, ἠξεύρεις ὅτι ἀκόμη δὲν ἠδυνήθην νὰ σ' ἐρωτήσω καλῶς περὶ τῆς καταστροφῆς ἐκείνης.

Ἡ Ἀνδρεάς ἠρυθρίασεν, ἐφάνη ὡς δυσαναπνευστοῦσα. Ὁ Φίλιππος δὲν παρητήρησεν, ἡ δὲν ἠθέλησε νὰ τῷ δεῖξῃ ὅτι παρητήρησε, τὸ ἐρύθημα ἐκεῖνο.

— Δὲν μοὶ διηγείσαι τίνι τρόπῳ ἐσώθης; Δὲν ἐνθυμεῖσαι τελειῶς πῶς εὐρέθης εἰς τὰς χεῖρας ἐκείνου, ὅστις σὲ ἔφερεν εἰς τὴν οἰκίαν; διότι ναὶ μὲν μὰς τὰ διηγῇ, ἀλλ' ὀλίγον σκατεῖναι.

— Ἰδοὺ! ὑπέλαβεν ἡ νεάνις· ἡμεῖς ἀπεχωρίσθημεν εἰς εἴκοσι σχεδὸν βημάτων ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Σκευοφυλακίου. Εἶδα νὰ σὲ φέρῃ τὸ πλῆθος πρὸς τὸν κῆπον τοῦ Κεοκμεικοῦ, ἐνῶ ἐγὼ ἐτέρου παρέσυρον ἐμὲ πρὸς τὴν Βασιλικὴν Ὀδόν. Σὲ εἶδα πάλιν μίαν στιγμὴν προσπαθοῦντα ματαίως νὰ ἐπανεέλθῃς πρὸς ἐμέ, σοὶ ἔτεινα τὰς χεῖρας φωνάζουσα· Φίλιππε! Φίλιππε! ἀλλ' αἴφνης μὲ ἤγειρέ τι ὡς ἀνεμοστρόβιλος· φερομένη, χωρὶς νὰ παύῃ τὴν γῆν, πρὸς τὰς σιδηρὰς κιγκλίδας, ἡσθάνομην ὅτι τὸ ρεῦμα ἐκεῖνο τῶν ἀνθρώπων μὲ παρέσυρε πρὸς τὸν τοῖχον, εἰς τὸν ὁποῖον ἤρχετο νὰ κτυπήσῃ· ἤκουσα τὰς κραυγὰς ἐκείνων, τοὺς ὁποίους συνέτριβον εἰς τὰς κιγκλίδας· ἐνόησα ὅτι κ' ἐγὼ ἐφερόμην πρὸς τὰ ἐκεῖ· τὸ ἐνόησα ἤδη, ἐνῶ ἤμην ἡμιθανής, ἐμβρόντητος καὶ τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνατείνουσα μὲ τὴν τελευταίαν λέξιν: «Μνήσθητί μου, Κύριε!», ὅτε εἶδα διαλάμψαν τὸ βλέμμα ἀνθρώπου τινὸς ὑπερέχοντος εἰς τὸ πλῆθος ὧν νὰ ἤρχεν ἐπ' αὐτοῦ.

— Καὶ αὐτὸς ἦτον ὁ κόμης Ἰωσήφ Βάλσαμος, πῶς;

— Ναί, αὐτὸς ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἐγνώρισα εἰς Ταβερνέϋ, καὶ ὁ ὁποῖος ἐκεῖ μοὶ εἶχεν ἐμφυσησεῖ εἶδος τρόμου ἀλλοκότου· τέλος πάντων, ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος ἀνθρώπος, ὅστις φαίνεται κρύπτων κατὰ ὑπερφυσικόν· ἀφοῦ, σοιλέγω, ἠλέκτρισε τοὺς ὀφθαλμούς μου διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του, τὴν ἀκοήν μου διὰ τῆς φωνῆς του· ἀφοῦ, ἀπίστευτον τῶντι! μόνον διότι ἤγγισε τὸν δάκτυλόν του ἐπὶ τοῦ ὤμου μου, ρῆγος μ' ἐκυρίευσεν ὅλην.

— Ἐξακολούθει, ἐξακολούθει, Ἀνδρεάς, εἶπεν ὁ Φίλιππος σκυθρωπαζὼν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

— Μοὶ ἐφάνη λοιπὸν αὐτὸς ὡς νὰ ἵστατο ὑπεράνω τῆς γενικῆς καταστροφῆς, ὡς νὰ εὕρισκεν ὑπέρτερον αὐτὸν καὶ μόνον, ἡ κοινὴ συμφορὰ τῶν ἀνθρώπων. Εἶδα ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν του ὅτι καὶ ἠθελε καὶ ἠδύνατο νὰ μὲ σώσῃ. Καὶ ἰδοὺ διέτρεξε παρ' αὐτοῦ εἰς ἐμέ καὶ περὶ ἐμέ κατὰ τι ἐξάλλον· μὲ ὅλον μου ἐκείνον τὸν ἐκνευρισμόν, μὲ ὅλην μου τὴν ἐκλυσιν, τὴν ἀτονίαν,

ἀνεστήθην, οὕτως εἰπεῖν, ἐνώπιον τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ὡς ἄγνωστος τις, μυστηριώδης, ἀνυπερβλήτος δύναμις νὰ μὲ ἀνύψου μέχρις αὐτοῦ ἡσθάνομην βραχιόνες, αἵτινες ἐταννύοντο διὰ νὰ μὲ ὠθήσωσιν ἐκτός τοῦ ἀπὸ σπράκας καὶ μέλη ἀνθρώπινα σχηματισθέντος βαραθροῦ ἐκείνου, ὅπου ἀνέδιδον τὴν σοφῆσιν τοῦ θανάτου τόσοι δυστυχεῖς· καὶ νὰ μὲ ἀποδώσωσιν εἰς τὴν ἀέρα, εἰς τὴν ζωὴν! "Ω! σὲ βεβαιῶ, Φίλιππε, ἐπρόσθεσεν ἡ Ἀνδρεὰς σχεδὸν ἐνθους, ὅτι τὸ βλέμμα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου καὶ οὐδὲν ἄλλο μὲ ἀνέληκας ταιουτατόπως. Ἐπρόφθασα νὰ λάβω τὴν χεῖρά του, καὶ ἐσώθην!

— Φεῦ! ἐψιθύριπεν ὁ Γιλβέρτος· μόνον ἐκείνον εἶδεν· ἐμὲ δέ, ἐμέ, ὅστις ἀπέβηκα εἰς τοὺς πόδας της, ἐμὲ δὲν εἶδε παντελῶς!

Καὶ ἐσφόγγισε τὸ ἀποστάζον ἰδρώτος μέτωπόν του.

— Οὕτω λοιπὸν συνέβη τὸ πρᾶγμα; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Ναί, μέχρι τῆς σειγμῆς, καθ' ἣν ἡσθάνθην ἐμαυτὴν ἐκτός κινδύνου· τότε, ἡ ἐπειδὴ ἡ ζωὴ μου ὅλη εἶχε συγκεντρωθῇ εἰς τὴν τελευταίαν ἰσχὺν τὴν ὁποίαν κατέβαλα, ἡ διότι πραγματικῶς ὁ τρόμος, ὑπὸ τοῦ ὁποίου κατείχονην, ὑπερέβη τὸ μέτρον τῶν δυνάμεών μου, ἐλιποθύμησα.

— Καὶ κατὰ ποίαν ὥραν συνέβη φρονεῖς ἡ λιποθυμία αὕτη;

— Δέκα λεπτὰ ἀφοῦ σὲ ἀφῆκα, Φίλιππε.

— Αὐτὸ εἶνε, ὑπέλαθεν ὁ Φίλιππος, ἥτοι μεσονύκτιον σχεδόν. Καὶ πῶς λοιπὸν μόλις τὰς τρεῖς ἡλθες εἰς τὴν οἰκίαν; Ζητῶ συγγνώμην, Ἀνδρεᾶς, διὰ τὰς ἐρωτήσεις μου· σοὶ φαίνονται γελοῖαι ἴσως, ἀλλ' ἔχω λόγους πρὸς τοῦτο.

— Εὐχαριστῶ, Φίλιππε, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς σφίγγουσα τὴν χεῖρα τοῦ ἀδελφοῦ της, εὐχαριστῶ ἂν πρὸ τριῶν ἡμερῶν μὲ ἡρώτας δὲν ἤθελον δυνηθῇ ἀκόμη νὰ σοὶ ἀποκριθῶ, ἀλλὰ σήμερον, παράδοξος θὰ σοῦ φανῇ ὁ λόγος μου, σήμερον ἡ ἐσωτερικὴ μου δύναμις εἶνε ἰσχυροτέρα, μὲ φαίνεται ὡς νὰ μοὶ λέγῃ μία θέλησις ἐξουσιάζουσα τὴν θέλησίν μου: «ἐνθυμήσου» καὶ ἐνθυμοῦμαι.

— Λέγε λοιπόν, ἀγαπητὴ μου ἀδελφὴ· λέγε, διότι εἶμαι ἀνυπόμονος. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος... σὲ ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του;

— Εἰς τὰς ἀγκάλας του; εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς ἐρυθριῶσα, δὲν ἐνθυμοῦμαι καλῶς. Μόνον γνωρίζω βεβαιῶς ὅτι μὲ ἀνέσυρεν ἀπὸ τὸ πλῆθος· ἀλλ' ἡ ἀφῆ τῆς χειρὸς του ἐπρόξενησε τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ὡς καὶ εἰς Ταβερνέϊ· μόλις μὲ ἤγγισε καὶ ἐκ νέου ἐλιποθύμησα, ἡ μᾶλλον ἀπεκοιμήθην· διότι ἡ λιποθυμία ἔρχεται μὲ ἄλγος τι, ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἡσθάνθην τὴν γλυκύτητα, ἥτις συνοδεύει τὸν ὕπνον.

— Τῇ ἀληθείᾳ, Ἀνδρεᾶς, οἱ λόγοι σου οὗτοι τόσον παράδοξοι μοῦ φαίνονται, ὥστε ἂν ἄλλος διηγεῖτο τοιαῦτα πράγματα δὲν θὰ τὰ ἐπίστευον. Ἔστω, τελείως, ἐξηκολούθησεν ὁ Φίλιππος μὲ φωνὴν προδίδουσαν ταραχὴν ψυχῆς καὶ ἀκαυσίας του.

Περὶ δὲ τοῦ Γιλβέρτου, οὗτος ἤκουεν ἀπληστώως πᾶσαν τῆς Ἀνδρεᾶδος λέξιν. Ὅσα μέχρι τοῦδε ἡ νεανίς εἶπεν, ἐγνώριζεν αὐτὸς ὅτι ἦσαν ἀληθέστατα.

— Ἀνέλαβα τὰς αἰσθήσεις, ἐξηκολούθησεν ἡ νεανίς, καὶ ἐξύπνησα ἐντὸς θαλάμου πλουσίως εὐτρεπισμένου. Εἶδον παρὰ τὸ πλευρόν μου μίαν θαλαμηπόλον καὶ μίαν κυρίαν, ἀλλὰ δὲν ἐφαίνοντο καθόλου ἀνήσυχαι, διότι ὅταν ἐξύπνησα εἶδα τὰς μορφάς των μειδιώσας εὐμενῶς.

- Καὶ γνωρίζεις τί ὦρα ἦτον Ἀνδρεάς;
- Ἐστῆμαινεν ἡμίσεια μετὰ τὸ μεσονύκτιον.
- Ὡ! ἐπεφώνησεν ὁ νεανίας ἀναπνεύσας ἐλευθέρως, πολὺ καλὰ ἐξακολούθει, Ἀνδρεάς, ἐξακολουθεῖ.

— Ἡὐχρίστησα τὰς γυναῖκας διὰ τὰς πρὸς ἐμὲ περιποιήσεις των, ἀλλὰ γνωρίζουσα τὴν ἀνησυχίαν σας, τὰς παρεκάλεσα νὰ μὲ ἀποστείλουν εἰς τὴν οἰκίαν μας ὅσον τάχιστα· μοὶ εἶπον τότε ὅτι ὁ κόμης ἐπέστρεψεν εἰς τὸ θέατρον τῆς καταστροφῆς διὰ νὰ δώσῃ νέαν βοήθειαν εἰς τοὺς παθόντας, ἀλλὰ θὰ ἐπέστρεφε ταχέως μὲ ὄχημα καὶ θὰ μὲ ἔφερον ὁ ἴδιος εἰς τὴν οἰκίαν μας. Τῷντι, τὴν δευτέραν ὥραν ἤκουσα κρότον ἀμάξης εἰς τὴν ὁδόν, ἔπειτα μ' ἐκυρίευσε πάλιν ῥίγος, ὅμοιον μ' ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἠσθάνομην εἰς τὴν πλησίαισιν τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ἔπεσα παραζαλισμένη ἐφ' ἑνὸς ἀνακλιντροῦ· ἡ θύρα ἠνοιχθῇ, ἠδυνήθην ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐκστάσεώς μου ν' ἀναγνωρίσω καὶ πάλιν τὸν λυτρωτὴν μου, ἔπειτα ἔχασα τὰς αἰσθήσεις καὶ δευτέραν φοράν. Τότε θὰ μὲ κατεβίβασαν, θὰ μὲ ἔβαλαν εἰς τὸ ὄχημα, καὶ θὰ μ' ἔφεραν ἐδῶ. Ἰδοῦ, Φιλίππε, πᾶν ὅ,τι ἐνθυμοῦμαι.

Ὁ Φιλίππος ἀνελογίστα τὸν χρόνον, καὶ εἶδεν ὅτι ἡ ἀδελφὴ του ὠδηγήθη κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ὁδοῦ «Ἱπποστασία Λούβρου» εἰς τὴν ὁδόν Κοκκερῶνος, ὡς ὠδηγήθη ἐκ τῆς πλατείας Λουδοβίκου 1ῆς εἰς τὸν ὁδόν «Ἱπποστασία Λούβρου»· σφίγξας δ' εἶτα τὴν χεῖρά της τῇ εἶπε μετὰ φωνῆς ἀνέτου καὶ θυμῆρους :

— Εὐχαριστῶ, Ἀνδρεάς, εὐχαριστῶ ὅλα ταῦτα ἀναπακρίνονται μὲ τοὺς ὑπολογισμούς μου. Θὰ ὑπάγω εἰς τῆς μαρκησίας δὲ Σεβερνὸ καὶ θὰ τὴν εὐχαριστήσω προσωπικῶς. Ἐν ἄλλο ἤθελα νὰ σ' ἐρωτήσω κατὰ δεύτερον λόγον. Ἐνθυμεῖσαι νὰ εἶδες ἐν τῷ μέσῳ τῆς καταστροφῆς γνωστόν τι πρόσωπον.

- Ἐγώ; ὄχι.
- Τὸν μικρὸν ἐκεῖνον, τὸν Γιλβέρτην, παραδείγματος χάριν;
- Τῷντι, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς ἀνακαλέσασα μετὰ τινος δυσκολίας τὰς ἀναμνήσεις της· ναί, τὴν στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐχωρίσθημεν, ἦτο καὶ αὐτὸς δέκα βῆμα περίπου μακρὰν.
- Μὲ εἶδεν, ἐψιθύρισεν ὁ Γιλβέρτης.
- Διότι, Ἀνδρεάς, ἐνῷ ἐζητοῦσα σέ, ἦσα καὶ αὐτὸν τὸν πτωχόν.
- Μεταξὺ τῶν νεκρῶν; ἠρώτησεν ἡ Ἀνδρεάς μὲ τὸ ὕψος ἐκεῖνο τῶν ἀρχόντων, ὅταν λαμβάνωσι συμπάθη περιέργειαν δι' ἓνα ὑπνῆρτην των.
- Ὅχι, ἦτο κτυπημένος μόνον· τὸν ἐπῆραν, καὶ ἐλπίζω νὰ σωθῇ.
- Ὡ! χαίρω, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς· καὶ ποῦ εἶχε κτυπήσει;
- Εἶχε πιεσθῇ τὸ στήθος του.
- Ναί, ναί, τὸ στήθος μου, Ἀνδρεάς, ἐπάνω εἰς τὸ ἰδικόν σου! ἐψιθύρισεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ἀλλὰ τὸ παράδοξον, εἶπεν ὁ Φιλίππος, διὰ τὸ ὅποιον καὶ σοῦ ἀνέφερα αὐτὸν τὸν ταλαίπωρον νέον, εἶνε, ὅτι τὸν ἤυρα νὰ κρατῇ εἰς τὴν ἀποξυλωμένην ἐκ τῆς λιποθυμίας χεῖρά του ἐν τμήμα ἐκ τῆς ἐσθῆτός σου.

- Ὡ! τῷντι; παράδοξον.
- Δὲν τὸν εἶδες κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν;
- Κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν, Φιλίππε, τόσα εἶδα πρόσωπα φρικαλέα, ὅλα κατεχόμενα ὑπὸ τοῦ φόβου καὶ τῆς ὀδύνης, πρόσωπα ἐγῶτισμοῦ,

ἀγάπης οἴκτου, ἀρχαγῆς, κυνισμού, ὥστε μοι ἐφάνη ὅτι ἔτος ὁλόκληρον ἔμεινα εἰς τὸν ἄλην. Μεταξὺ λοιπὸν ὄλων ἐκείνων τῶν μορφῶν, τὰς ὁποίας βλέπουσα ἐλόμιζα ὅτι ἐπανεβλέπον τοὺς κολασμένους εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, πιθανὸν νὰ εἶδα καὶ τὴν μορφήν τοῦ μικροῦ ἐκείνου, ἀλλὰ δὲν ἐνθυμοῦμαι καλῶς.

— Καὶ ὅμως, τὸ τμήμα ἐκεῖνο ἦτο τῶντι ἐκ τῆς ἐσθῆτός σου, Ἀνδρεᾶς, διότι ἡμεῖς τὸ παρεβάλαμεν μὲ τὴν Σοφίαν.

— Καὶ εἶπες εἰς τὴν Σοφίαν τὸ πρᾶγμα καθὼς ἦτο; ἠρώτησεν ἡ Ἀνδρεᾶς. διότι ἐνεθυμεῖτο ὅ,τι ἡ θαλαμηπόλος τῇ εἶχεν εἶπει περὶ τοῦ Γιλβέρτου εἰς Ταβερνέυ.

— ὦ! ὄχι. Ἀλλὰ τέλος πάντων τὸ τμήμα αὐτὸ εὗρέθη εἰς τὰς χεῖράς του· δὲν μὲ λέγεις πῶς συνέβη;

— Δὲν εἶνε παραδοξόν, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς μὲ ἡσυχίαν, ἐναντίαν ὅλως τῶν παλμῶν, τοὺς ὁποίους ἠσθάνετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ Γιλβέρτης, δὲν εἶνε παραδοξόν, νὰ ἦτο πλησίον μου τὴν ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν μὲ ἀνείλκυσεν, οὕτως εἶπειν, διὰ τοῦ βλέμματός του ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος καὶ νὰ ἤρπασε καὶ οὗτος τὰ φορέματά μου διὰ νὰ λυτρωθῇ ὁμοίως, καθὼς ὁ πνιγόμενος ἀρπάζεται ἀπὸ τὴν ζώνην τοῦ κολυμβιδῶτος.

— ὦ! εἶπε καθ' ἐαυτὸν ὁ Γιλβέρτης, μετὰ γνωφώδους καταφρονήσεως πρὸς τὴν ιδέαν τῆς νεανίδος· τί ποταπὴ ἐξηγήσις τῆς ἀφοσιώσεώς μου! Πῶς κρίνουν αὐτοὶ οἱ εὐγενεῖς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ! Καλὰ λέγει ὁ κ. Ρουσσώ· ἡμεῖς ἡμεῖς καλῆτεροὶ τῶν· ἡ καρδία μας εἶνε καθαρωτέρα καὶ ὁ βραχίονας μας δυνατώτερος.

Ἐνῷ δ' ἐκινεῖτο ἵνα προσηλώσῃ ἐκ νέου τὴν ἀκοὴν καὶ ἀκούσῃ τὸν διάλογον τῆς Ἀνδρεᾶδος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, ἤκουσε θόρυβον ὀπισθέν του.

— Παναγία, σῶσε! ἐψιθύρισε, κάποιος εἶνε εἰς τὸν ἀντιθάλαμον.

Καὶ ἀκούσας τὰ βήματα πλησιάζοντα πρὸς τὸν διάδρομον, ἐκρύβη εἰς δωμάτιόν τι μικρόν, τοῦ ὁποίου ἡ θύρα ἦν ὀπισθέν του κεκαλυμμένη διὰ καταπετάσματος.

— Σοφία! ποῦ εἶνε ἡ Σοφία; εἶπεν ἡ φωνὴ τοῦ βαρόνου δὲ Ταβερνέυ, ὅστις θίξας διὰ τῶν κρασπέδων τοῦ ἐπενδύτου του τὸν ὀπισθεν τοῦ καταπετάσματος Γιλβέρτην, διήλθε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τῆς θυγατρὸς του.

— Ὅ, ἦνε εἰς τὸν κήπον, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς ὅλως ἀμέριμνος. Καλὴν ἐσπέραν, πάτερ μου.

Ὁ Φίλιππος ἠγέρθη ἀπὸ σέβας φερόμενος· ὁ βαρόνος ἔνευσεν αὐτῷ νὰ καθήσῃ, καὶ λαβὼν ἀναπαυτικόν τι θρονίον ἐκάθησε πλησίον τῶν τέκνων του.

— Ἀ! παιδιά μου, εἶπεν ὁ βαρόνος, πολὺ ἀπέχει ἡ ὁδὸς Κοκκερῶνος ἀπὸ τὰς Βερσαλλίας, ὅταν, ἐν ἐλλείψει καλοῦ τινος δίσφρου τῆς αὐλῆς, ἔχη τις παλαιὰν ἄμαξαν, ὅφ' ἐνός μόνον ἵππου συρομένην· μολαταῦτα εἶδα τὴν δέσποιναν Δελφίνην, ὅπως καὶ ἂν ἔχει.

— Ἀ! ἐπεφώνησεν ἡ Ἀνδρεᾶς, καὶ λοιπὸν, πατέρα, ἔρχεσθε ἀπὸ τὰς Βερσαλλίας;

— Ναί, ἡ πριγκίπισσα ἔλαβε τὴν καλωσύνην νὰ μὲ κράξῃ μαθοῦσα τὸ δυστύχημα, τὸ ὁποῖον συνέβη εἰς τὴν θυγατέρα μου.

— Ἡ Ἀνδρεᾶς, πατέρα, εἶνε πολὺ καλῆτερος, εἶπεν ὁ Φίλιππος.

— Τὸ γνωρίζω, καὶ τὸ εἶπα καὶ εἰς τὴν Αὐτῆς Βασιλικὴν Ὑψηλότητα, ἥτις εὐηρεστήθη νὰ μοῦ ὑποσχέθῃ ὅτι, εὐθύς ὡς ἡ ἀδελφὴ σου ἀναλαβεῖ ἐντελῶς, θὰ τὴν προσκαλέσῃ πλησίον τῆς εἰς τὸ Μικρὸν Τριανόν, τὸ ὁποῖον

ἐξελέξατο πρὸς διαμονὴν τῆς καὶ διέταξε νὰ διευθετήσῃσι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς.

— Ἐγὼ ! ἐγὼ εἰς τὴν αὐλήν ! εἶπε δειλῶς ἡ Ἀνδρεάς.

— Ὅχι, κόρη μου, δὲν θὰ ἦνε ἐκεῖ αὐλή· ἡ δέσποινα Δελφίνη ἀγαπᾷ τὴν ἡσυχον ζωὴν· μάλιστα καὶ ὁ ἄρχων Δελφίνος δὲν εἶνε φίλος τοῦ παλὺ θορύβου· εἰς τὸ Τριανὸν θὰ ζοῦν οἰκογενειακῶς· μόνον ἐκ τῶν ὧσων ἐγνώρισα περὶ τῆς Αὐτῆς Ὑψηλότητος τῆς δεσποίνης Δελφίνης, αἱ μικραὶ αὐταὶ οἰκιακαὶ συναναστροφαὶ δύνανται ἐπὶ τέλους νὰ καταντήσῃσι καὶ συνεδριάσεις δικαστικαὶ ἢ ἐθνικαὶ συνελεύσεις. Ἡ πριγκίπισσα ἔχει κρίσιν πολλήν, καὶ ὁ ἄρχων Δελφίνος εἶνε ἄνθρωπος ἐμβριθέστατος, ὡς λέγουν.

— ὦ ! πάντοτε αὐλή θὰ ἦνε, ἀδελφή μου, καὶ μὴ ἀπατάσαι, εἶπε θλιβερῶς ὁ Φίλιππος.

— Αὐλή, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Γιλβέρτος μετὰ κεκρατημένης ἀδημονίας· αὐλή, δηλαδὴ ὕψος, εἰς τὸ ὅποιον ἀδυνατῶ νὰ πετάξω· βάθος, εἰς τὸ ὅποιον ἀδύνατον νὰ κρημνισθῶ. Ἐχασα τὴν Ἀνδρεάδα ! τὴν ἔχασα ! τὴν ἔχασα !

— Ἡμεῖς, ὑπέλαβεν ἡ Ἀνδρεάς πρὸς τὸν πατέρα τῆς, οὐδὲ τὴν ἱκανὴν περιουσίαν ἔχομεν διὰ νὰ κατοικήσωμεν μετὰ τοιούτων ὑψηλῶν ὑποκειμένων, οὐδὲ τὴν ἀπαιτουμένην ἀνατροφὴν. Τί θὰ καμνῶ ἐγὼ, μία πτωχὴ κόρη, μεταξὺ τῶν περιφανῶν ἐκείνων δεσποινῶν, τῶν ὁποίων μόλις εἶδον μίαν στιγμὴν τὴν ἐκθαμβοῦσαν λαμπρότητα· τῶν ὁποίων παρετήρησα τὸ μάταιον μὲν, ἀλλὰ καὶ σπινθηρίζον πνεῦμα ; Οἶμοι ! ἀδελφέ μου, πόσον εἴμεθα ἀφανεῖς, ἵνα παρουσιασθῶμεν ἐν τῷ μέσῳ ὅλων τῶν φωτῶν ἐκείνων !..

Ὁ βαρόνος συνέσπασε τὰς ὀφρῦς.

— Πάλιν τὰς αὐτὰς ἀνοησίας, εἶπε· τῇ ἀληθείᾳ, δὲν καταλαμβάνω διὰ ποίαν αἰτίαν πάντοτε τὰ παιδιὰ μου ἐθεώρησαν ὡς ταπεινὰ τὰ ἰδικὰ μου πράγματα. Ἀφανεῖς ! Τρελλή, εἶσαι, κυρία μου ; ἡμεῖς ἀφανεῖς ! Ἐνας Ταβερνέϋ Ἐρυθρόνικος, ἀφανής ! Καὶ ποῖος, σέ παρακαλῶ, θὰ διαλάμψει, ἂν δὲν διαλάμψῃς σύ ;... Περιουσίαν... Εἶδες !... ἡξεύρομεν δὲ τὰς περιουσίας τῶν τῆς αὐλῆς ! ὥς ἦνε καλὰ ὁ ἥλιος τοῦ στέμματος, ὅστις τοὺς περιχρυσώνει. Ἐχασα τὴν περιουσίαν μου, αἰ... τὴν ἔχασα... πάλιν γίνωμαι πλούσιος, εἶνε τίποτε ἄλλο ; Μήπως ἐτελείωσαν τὰ χρήματα τοῦ βασιλέως διὰ νὰ προσφέρῃ αὐτὰ εἰς τοὺς πιστοὺς τοῦ ὑπηρετᾶς ; καὶ στοχαζεσαι ὅτι θὰ ἐκοκκίνιζα καθόλου ἂν ἔβλεπε κανένα τάγμα εἰς τὸν μεγαλειότερον υἱὸν τῆς οἰκογενείας μου, ἢ καμμίαν προῖκα εἰς σέ, ἢ εἰς ἐμέ κανέν ἐτήσιον τακτικὸν εἰσοδήμα, λόχου χάριν, νὰ εὔρω μίαν ἡμέραν ὑπὸ το τραπεζομανδηλόν μου, τρώγων μετὰ τοῦ βασιλέως, ἔν ἔγγραφον ἰδιοκτησίας ἐπ' ὀνόματί μου ;... Ἐπειτα, ἀνατροφὴν... Τὴν ἀνατροφὴν τὴν ἰδικὴν σου, κόρη μου, δὲν τὴν ἔχει ἀμμία. Τί σέ λείπει ; Βίσαι εὐγενεὶς ἐξ αἱμάτων· ἔχεις φυσικὰ ὅλα τὰ καλὰ, ὅσα ἄλλαι ἔχουν πρόσκτητα· μουσικὴν γνωρίζεις, ζωγραφίζεις τοποθεσίας ἀγροτικὰς μὲ πρόβατα μέσα καὶ ἀγελάδας λαμπρότατα, τὰ ὅποια καὶ ἀγαπᾷ πολὺ ἡ δέσποινα Δελφίνη. Ἐχεις κάλλος, τὸ ὅποιον δὲν θὰ διαφύγει, βεβαίως, τὴν προσοχὴν τοῦ βασιλέως. Ἡξεύρεις καὶ ὁμιλεῖς ἐξαίρετα, πράγμα εὐάρεστον πρὸς τὸν κ. κόμητα Ἀρτοᾶ ἢ καὶ πρὸς τὸν Προβηγκίας... θὰ τοὺς τρελλάνῃς ! ὦ, χωρὶς ἄλλο, χωρὶς ἄλλο ! εἶπεν ὁ βαρόνος καγχάσας τοσοῦτον παραδοξῶς, ὥστε ἐστράφη ὁ Φίλιππος καὶ εἶδεν ἂν ὁ καγχασμὸς ἐξήρχετο ἀπὸ στόμα τῶν ὄντι ἀνθρώπων. — Θὰ τοὺς τρελλάνῃς ! ἀκούέ με, ὅταν σοῦ ὁμιλῶ.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἐταπεινώσε τοὺς ὀφθαλμούς, ὁ δὲ Φίλιππος λαβὼν τὴν χειρὰ της,

— Ἐχει δίκαιον ὁ πατήρ, εἶπεν· εἶσαι, Ἀνδρεᾶς, καθὼς λέγει δὲν εἶνε καμμία καταλληλοτέρα ἀπὸ σε διὰ νὰ εἰσαχθῇ εἰς Βερσαλλίας.

— Ἀλλὰ τότε θὰ σὲ ἀποχωρισθῶ, ὑπέλαβεν ἡ Ἀνδρεᾶς.

— Διατί θὰ μᾶς χωρισθῇ; διέκουσεν ὁ βαρόνος· αἱ Βερσαλλίαι ἔχουν τόπον νὰ κατοικήσουν ὅσοι θέλῃς.

— Ναί, ἀλλὰ τὸ Τριανὸν εἶνε μικρόν, ἐπρόσθεσεν ἡ Ἀνδρεᾶς.

— Ὅσον μικρόν καὶ ἂν ᾔη καὶ τὸ Τριανόν, πάντοτε διὰ τὸν κ. δὲ Ταβερνέυ θὰ ἔχῃ ἕνα θάλαμον· ἕνας ἀνθρώπος ὡσὰν ἐμὲ ἐγκαθίσταται πάντοτε, ἐπρόσθεσε μετὰ τινος μετριοφροσύνης.

— Μὴ σε μέλη, ἀδελφὴ μου, εἶπεν ὁ Φίλιππος, ἐγὼ δὲν ἀμφιβάλλω, δὲν φοβεῖσαι ἄλλο παρὰ μὴ σε φθονήσουν αἱ ἄλλαι...

— Ναί, Φίλιππε.

— ὦ! ὅσον δι' αὐτό, εἶπεν ὁ βαρόνος, ἄλλην λύπην νὰ μὴν ἔχῃς, ἄς σὲ φθονήσουν· θὰ τοὺς μπῇς εἰς τὸ μάτι τῶν... Γίνου δὲ καλὰ, καὶ θὰ σὲ πάρω μόνος μου νὰ σὲ παρουσιάσω εἰς τὸ Τριανόν—οὕτω μὲ διέταξεν ἡ δέσποινα Δελφίνη.

— Ἔστω, πατέρα μου.

— Ἀληθινά, ἐξηκολούθησε ὁ βαρόνος, καὶ πῶς ᾔπηγαίνεις ἀπὸ χρήματα, Φίλιππε;

— Ἄν ἔχετε, πατέρα ἀνάγκην, ὑπέλαβεν ὁ νεανίας, δὲν εὐρίσκομαι εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ σὲ προσφέρω· ἀλλὰ, ἂν ἀπ' ἐναντίας μ' ἐρωτᾷτε διὰ νὰ μοῦ δώσετε, εὐχαριστῶ, ἔχω ἀκόμη ἀρκετὰ διὰ τὰς ἀνάγκας μου.

— Αἶ! σὺ δὲ ὁ φιλόσοφος!... τὸ εἶχα λησμονήσει. Σὺ δέ, Ἀνδρεᾶς; εἶσαι καὶ σὺ φιλόσοφος καὶ δὲν ἔχεις χρεῖαν ἀπὸ τίποτε;

— Φοβοῦμαι, πατέρα μου, μὴ σὲ ἐνοχλήσω.

— ὦ! δὲν εἴμεθα πλέον εἰς Ταβερνέυ, σημείωσε. Ὁ βασιλεὺς διέταξε καὶ μοὶ ἐμετρήθησαν πεντακόσια χρυσὰ λουδοβίκια... ἀπέναντι τῆς πιστωσεώς μου, εἶπεν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης. Μόνον συλλογίσου, Ἀνδρεᾶς, κόρη μου, τί φορέματα σοῦ χρειάζονται.

— Σὲ εὐχαριστῶ, πατέρα μου, ὑπέλαβεν ἡ νεῆνις περιχαρῶς.

— Ἐννόησα! εἶπεν ὁ βαρόνος· τώρα θὰ πέσωμεν εἰς τὰ ἄκρα ἐναντία... Τώρα δὲν ᾔθελε τίποτε, τώρα εἶνε καλὴ νὰ ἀφανίσῃ τὸ βαλάντιον καὶ αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κίνας. Ἀλλὰ, μὴ σε μέλη, κόρη μου, ζήτησε, αἱ λαμπραὶ ἐσθῆτες θὰ σοῦ ἀρμόζουν ἐξαίρετα, Ἀνδρεᾶς.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, δόσας δὲ θερμὸν ἀσπασμὸν εἰς τὴν θυγατέρα του, ὁ βαρόνος ἤνοιξε τὴν θύραν θαλάμου τινὸς διαχωρίζοντος τὸν ἰδιὸν του ἀπὸ τὸν τῆς Ἀνδρεᾶδος, καὶ ἐξῆλθε λέγων:

— Ἡ κατηραμένη αὐτὴ ἡ Σοφία, ποῦ εἶνε τώρα νὰ φέξῃ!

— Νὰ τῆς σημάνω, πατέρα μου;

— Ὅχι, ἔχω τὸν γέρω Γεώργη, ὁ ὅποιος θὰ κοιμάται ἐπάνω εἰς κάμειαν καθέδραν· καλὴν νύκτα παιδί.

Ὁ Φίλιππος εἶχεν ἤδη ἐγερθῇ καὶ αὐτός.

— Καλὴν νύκτα, Φίλιππε, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς, θέλω ν' ἀναπαυθῶ ὀλίγον. Ἀπόψε κατὰ πρῶτον ὠμίλησα τόσον πολὺ μετὰ τὴν ἀσθενείαν μου. Καλὴν νύκτα, ἀγαπητὴ Φίλιππε.

Καὶ ἔδωκε τὴν χεῖρα εἰς τὸν νεανίαν, ὅστις ἡσπάσθη αὐτὴν ἀδελφικῶς, ἀλλὰ καὶ μὲ σέβας τι, διότι μεγάλως ὑπελήπτετο τὴν ἀδελφὴν του. Ἐπομένως ἀπῆλθε διελθὼν ἐνώπιον τῆς θύρας, ὅπισθεν τοῦ καταπετάσματος τῆς ὁποίας εὕρισκετο Γιλβέρτης.

— Νὰ φωνάξω, Ἀνδρεάς, τὴν Σοφία; εἶπε μακρυνόμενος.

— Ὁχι, Φίλιππε, ἐκδύομαι μόνη μου, καλὴν νύκτα.

ΛΖ'

Ὅτι προσέδεν ὁ Γιλβέρτης.

Μείνασα μόνη ἡ Ἀνδρεάς, ἀνηγέρθη ἐπὶ τῆς καθέδρας τῆς· ρίγος δὲ διεχύθη εἰς ἅπαν τὸ σῶμα τοῦ Γιλβέρτου.

Ἡ νεᾶνις ἴστατο ὀρθία· διὰ τῶν ὧς ὁ ἀλάστρος λευκῶν τῆς χειρῶν ἀπέσπα μίαν πρὸς μίαν τὰς καρφίδας, αἵτινες ἐκράτουν τὴν κόμην, ἐνῶ ὁ ἐλαφρὸς πέπλος, ὅστις ἐκάλυπτεν αὐτήν, καταρρέων ἐκ τῶν ὤμων τῆς, ἐπεκάλυπτε τὸν καθαρῶτατον καὶ χαριέστατον λαιμόν τῆς, τὸ εἰσέτι ἀσπαῖρον στῆθός τῆς καὶ τοὺς βραχιόνάς τῆς οἵτινες, νωχελῶς περὶ τὴν κεφαλὴν ἀνυψωθέντες εἰς σχῆμα κυκλοτερές, ἠνάγκασαν τὴν ὁσφύν τῆς νὰ λάβῃ ἐρατεινὴν κύρτωσιν.

Γονυκλινῆς ὁ Γιλβέρτης, πνευστιῶν καὶ βεβακχευμένος, ἡσθάνετο τὸ αἷμα πληττον σφοδρῶς τὸ μέτωπον καὶ τὸ στῆθός του. Εἰς τὰς ἀρτηρίας του ἐκυκλοφόρουν ρεῖθρα πυρός, νεφέλη φλογὸς κατέβαιναν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, βόμβος δὲ τις πρωτάκουστος καὶ πυρετώδης ἐνέπλησε τὴν ἀκοήν του· προσήγγιζεν εἰς τὴν ἀγρίου παραλογισμοῦ στιγμὴν ἐκείνην, ἥτις ἐκτραχηλίζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ βάραθρον τῆς ἀπροσύντης. Ὀλίγον ἔτι, καὶ ἀφύεκτως ὑπερέβαινε τὸ κατώφλιον τοῦ κοιτῶνος τῆς Ἀνδρεάδος ἀνακραζών·

— ὦ! ναί, εἶσαι ἀγγελόμορφος, ἀγγελόμορφος! ἀλλὰ μὴ τόσον ὑπερήφανος διὰ τὴν ὠραιότητά σου, διότι μοῦ τὴν ὀφείλεις· ἐγὼ σοῦ ἔσωσα τὴν ζωὴν! φῶς μου! φῶς μου!

Αἰφνης κόμβος τις ἀπαντηθεὶς εἰς τὴν ζώνην, ἐδυσκόλευσε τὴν Ἀνδρεάδα· ὠργίσθη, ἔκρουσε κατὰ γῆς τὸν πόδα, ἐκάθισεν ἐφ' ἐνὸς ἀνακλιντροῦ, ὥσει παρέλυσεν ὅλας αὐτῆς τὰς δυνάμεις τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ἐμπόδιον, καὶ κύψασα ἡμίγυμνος πρὸς τὸ σχοινίον τοῦ κωδωνίσκου, ἔσυρεν αὐτὸ ἀνυπομόνως.

Ὁ ἦχος οὗτος ἀνεκάλεσε τὸν Γιλβέρτην εἰς ἑαυτόν.

Ἡ Σοφία εἶχεν ἀφήσει τὴν θύραν ἀνοικτήν, ἵν' ἀκούσῃ ὅταν τὴν κρᾶξωσιν· ἡ Σοφία ἐπληρώθη. Ἔχε ὑγείαν ὀπτασίαν χρυσῇ. ἔχε ὑγείαν ἀπόλαυσις, οὐδὲν ἄλλο πλέον εἰμὴ εἰκῶν, οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ ἀνάμνησις ἀειφλεγῆς ἐν τῇ φαντασίᾳ, αἰεταλός ἐν τῇ βάθει τῆς καρδίας.

Ὁ Γιλβέρτης ἠθέλησε νὰ ὁρμήσῃ ἐκτὸς τοῦ οἴκου, ἀλλ' ὅταν ὁ βαρόνος εἰσῆρχετο εἶχε κλείσει τὴν θύραν τοῦ διαδρόμου. Ὁ Γιλβέρτης, ὅστις ἠγγόνει τὸ πρόσκομμα τοῦτο, ἔδαπάνησεν ἱκανὰς στιγμὰς μεχρὶ τοῦ τὴν ἀνοίξῃ.

Τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν εἰσῆρχετο εἰς τὸν θάλαμον τῆς Σοφίας, αὕτη ἐπέστρεφεν· ὁ νεανίας ἤκουσε τριβομένην ὑπὸ τὰ βήματα τῆς τὴν ἄμμον τοῦ κήπου. Μόλις λοιπὸν ἐπρόφθασε ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὸ σκάτος ἕως ὅτου ἡ νεᾶ-

νις διαβῆ, ἥτις κλείσασα τὴν θύραν τοῦ ἀντιθαλάμου, ἔσπευσεν εἰς τὸν διάδρομον ἐλαφρὰ ὡς πτηνόν.

Ὁ Γιλβέρτης τότε μετέβη εἰς τὸν ἀντιθαλάμον καὶ ἐπειράθη νὰ ἐξέλθῃ· ἀλλ' ἡ Σοφία, ἐνῶ ἔτρεχεν εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς δεσποίνης τῆς κραζούσας ταῦτοχρόνως : « Ἐφθασα κυρία, ἔφθασα ! νὰ κλείσω τὴν θύραν ! » ἔκλειε τὴν θύραν πραγματικῶς, καὶ ὄχι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκλείδωνε, καί, τὸ χειρότερον, ὡς ἐκ τῆς ταραχῆς τῆς, ἔβαλε καὶ τὸ κλειδίον εἰς τὸν κόλπον τῆς ποδίας τῆς.

Ὁ Γιλβέρτης λοιπόν, ἀποῦ ἀπειράθη ἐπὶ ματαίῳ, ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν κατέφυγεν εἰς τὰ παράθυρα. Τὰ παράθυρα ἐπροφυλάσσοντο ὑπὸ κιγκλίδων σιδηρῶν. Ἀποῦ πέντε περίπου λεπτὰ παρετήρησε πανταχοῦ μήπως εὕρῃ διέξοδόν τινα, ὁ Γιλβέρτης εἶδεν ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξέλθῃ.

Κατέφυγε τότε εἰς μίαν γωνίαν, ὀπισθεὶς διὰ τῆς στερεᾶς ἀποφάσεως νὰ ἀναγκάσῃ τὴν ἰδίαν Σοφίαν νὰ τῷ ἀνοίξῃ τὴν θύραν.

Ἡ θεραπαινὶς ἐντοσαύτω, ἀποῦ ἐπέφερε τὴν εὐλογοφανεστάτην πρόφασιν ὅτι ἐπορεύθη ἵνα κλείσῃ τὰς ὑάλους τοῦ ἀνθοκομείου, μὴ ὁ ἀὴρ τῆς νυκτὸς βλάβῃ τὰ ἄνθη τῆς κυρίας, ἀπετελείωσε τὴν ἀπόδυσιν τῆς Ἀνδρεᾶδος καὶ ἔθεσεν αὐτὴν εἰς τὴν κλίνην.

Εἶνε ἀληθές ὅτι διεκρίνετο εἰς τὴν φωνὴν τῆς Σοφίας ταραχὴ τις, εἰς τὰς χεῖρας τῆς λεπτὴ τις κίνησις, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς προθυμία τις ἀσυνήθης, πράγματα ἔκτακτα, μαρτυροῦντα ὑπόλοιπόν τι συγκινήσεως ψυχικῆς· ἀλλ' ἡ Ἀνδρεᾶς, πρὸς τὰ ὑψηλὰ αἰετοτε προσέχουσα, σπανίως ἔβλεπεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅταν ἔβλεπεν ἐπ' αὐτῆς, τὰ ὑποδεέστερα ὄντα ἐφαίνοντο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῆς ὡς κοινοτός. Λοιπὸν δὲν παρετήρησε τίποτε.

Ὁ Γιλβέρτης ἔβραζεν ἐκ τῆς ἀνυπομονῆσας, ἀφ' ἧς στιγμῆς εἶδεν ὅτι ἡ ἐξοδὸς τῷ ἡμποδίσθη. Ἐλευθερίαν, ἔλεγε καὶ ἐστέναζεν ἐκ βαθέων ψυχῆς.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἀπέλυσε τὴν Σοφίαν μετὰ μικρὰν τινα συνομιλίαν, καθ' ἣν ἡ θαλαμηπόλος μετῆλθεν ὅλας τὰς κολακείας θεραπαινίδος τυπτομένης ὑπὸ ἐλέγχου τινός. Ἐσκέπασε καλῶς τὴν δέσποινά τῆς ἐμπηγούσα τὰς ἄκρας τοῦ ἐφαπλώματος περὶ τὸ σῶμά τῆς, ἔμετριάσε τὸ φῶς τῆς λυχνίας, ἀνέμιξε μετὰ ζαχαρώσεως ἐντὸς τοῦ ἀργυροῦ ποτηρίου τὸ ὑποχλιανθὲν ἐπὶ τῆς ἀλαβαστρίνης ὀλονυκτίδος τῆς ὕδωρ, εἶπε διὰ τῆς γλυκυτέρας τῆς φωνῆς ἐν καλῇ νύκτι μελιστάλακτον πρὸς τὴν δέσποινά τῆς καὶ ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου πατοῦσα ἐπὶ ἄκρων ποδῶν.

Ἐξερχομένη, ἔκλεισε τὴν ὑκλωτὴν θύραν. Εἶτα, ὑποτονθορύζουσα ἁσμάτιόν τι ἵνα παραστήσῃ ὅτι τὸ πνεῦμά τῆς ἦτο ἥσυχον, διῆλθε τὸν θάλαμον καὶ προέβη πρὸς τὴν θύραν τοῦ κήπου.

Ὁ Γιλβέρτης ἐνόησε τὸν σκοπὸν τῆς Σοφίας, καὶ πρὸς στιγμὴν διελογίσθη : Τί καλῆτερον ; νὰ παρουσιασθῇ εἰς αὐτήν, ἢ νὰ φύγῃ κρύφα, ἀποῦ ἡ θεραπαινὶς ἀνοίξῃ τὴν θύραν καὶ ἐξέλθῃ εἰς τὸν κήπον ; Ἴσως τὸ τελευταῖον .. ἀλλ' ἡδύνατο ν' ἀκουσθῇ, νὰ ἐκληφθῇ ὡς κλέπτῃς, νὰ φωνάξῃ ἡ Σοφία πιάστε τον, νὰ μὴ προφθάσῃ αὐτὸς τὸ σχοινίον του, ἀλλὰ, καὶ ἂν προφθάσῃ, νὰ τὸν ἴδωσιν ἐναερίως φεύγοντα, πρᾶξις ἥτις θὰ ἐπρόδιδε τὸ κατάλυμά του καὶ ἐγέννα σκάνδαλον δυνάμενον ἀφεύκτως νὰ παρασταθῇ μέγα μέρος εἰς ἀνθρώπους τασοῦτον δυσμενεῖς, ὅπουτοι ἦσαν οἱ Ταβερνεύ πρὸς τὸν Γιλβέρτην, τὸν ταλαίπωρον.

Εἶνε ἀληθές ὅτι θὰ κατεμήνυε τότε καὶ αὐτὸς τὴν Σοφίαν, τὴν ὅποιαν θὰ

ἐξεδίωκον· ἀλλὰ τί προέκυπτεν ἐκ τούτου; θὰ ἔπραττεν ἔν κακὸν χωρὶς οὐδὲν κέρδος πρὸς ἐκδίκησιν. Ἡ ἐκδίκησις χωρὶς κέρδος ἦν διὰ τὸν Γιλβέρτην χειρότερον παρὰ κακία· ἦν ἀνοησία.

Ὅταν ἡ Σοφία ἐπλησίασεν εἰς τὴν θύραν τῆς ἐξοδοῦ, ἔνθα ὁ Γιλβέρτης τὴν κατεσκόπευεν, ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς αἰφνιδίως βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ σκοτεινοῦ αὐτοῦ μέρους ὅπου ἦν κεκρυμμένος, καὶ ἐνεφανίσθη εἰς τὴν νεάνίδα ἐντὸς ἀκ-ῖνος φωτὸς προερχομένης ἐκ τοῦ φέγγους τῆς σελήνης διὰ τῶν ὁσίων εἰσδύοντος.

Ἡ Σοφία ἐκινήθη ἀμέσως νὰ φωνάξῃ, ἀλλ' ἐξέλαβε τὸν Γιλβέρτην ἀντὶ ἄλλου τινός, καί, ἀφοῦ παρήλθε τὸ πρῶτον δέος τῆς :

— ὦ ! σὺ εἶσαι ; εἶπε, τί ἀνοησία !

— Ναί, εἶμαι ἐγώ, ὑπέλαβε χαμηλοτάτῃ τῇ φωνῇ ὁ Γιλβέρτης· μόνον νὰ μὴν ὁμιλήσῃς δι' ἐμέ δυνατώτερα, παρ' ὅσον θὰ ὁμίλεις εἰς κἀνέναν ἄλλον. Τώρα πλέον ἡ Σοφία ἀνεγνώρισε τὸν λαλήσαντα.

— Μπα ! ὁ Γιλβέρτης ! ἀνέκραξεν ἡ νεανίς.

— Σὲ παρεκάλεσα νὰ μὴ φωνάξῃς, εἶπε ψυχρῶς ὁ νεανίας.

— Καὶ τί ζητεῖς ἐδῶ, κύριε, ἐπέφερεν ἡ Σοφία θυμοειδῶς.

— Ἐνόησα, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μὲ τὴν αὐτὴν ἀταραξίαν· τώρα ἔλεγες ἐμέ ἀνόητον, καὶ ἐν τούτοις εἶσαι πλέον ἀνόητη ἀπ' ἐμέ.

— Ἐχεις, δίκαιον εἶπεν ἡ Σοφία· εἶμαι τῶντι πολὺ ἀνόητη ὅτι σ' ἐρωτῶ τί ζητεῖς ἐδῶ, ὡς νὰ μὴν ἡξεύρω...

— Αἶ, καὶ τί ζητῶ ἐδῶ ; ἂν τὸ εὔρης.

— Ἦλθες νὰ ἰδῇς κρυφὰ τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα.

— Τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα ; εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μὲ τὴν αὐτὴν ἀταραξίαν του.

— Ναί... πλὴν παλαμύδα σοῦ μυρῖζει, ταλαίπωρε...

— Ὅμιλει καλὰ !... παλαβὴ ὅπου εἶσαι !

— Ἐκεῖνο ὅπου σοῦ λέγω... καί... κύτταξε δὰ... ἔξέρω κ' ἐγώ !... ἐξηκολούθησεν ἡ Σοφία μὲ τόνον ἀπειλῆς.

— Τί ξεύρεις καὶ σὺ ; τί τάχα ;

— Ἐ...

— Ὅχι, λέγε μου, τί ;

— Πηγαίνω τώρα καὶ τὸ λέγω νὰ τί...

— Σὺ θὰ πᾶς νὰ τὸ εἰπῇς ;

— Ναί, ἐγώ· καὶ σὲ διώχνουν ἀπ' ἐδῶ ἀναυδα.

— Δὲν σ' ἔχω διὰ τίποτε.

— Δὲν μ' ἔχεις διὰ τίποτε ;

— Ὅχι, δὲν σ' ἔχω δοκίμασε, ἂν ἤμπορῃς.

— Τί γίνεται τάχα ἂν εἴπω εἰς τὴν κυρά, εἰς τὸν κ. Φίλιππον καὶ εἰς τὸν αὐθέντην ὅτι σὲ ἤρα ἐδῶ μέσα ;

— Τί γίνεται, ἰδοὺ τί γίνεται· ἐμέ, καθὼς εἶπες, δὲν θὰ μὲ διώξουν· ἐγώ, χάρις τῷ Θεῷ ! εἶμαι διωγμένος· ἀλλὰ θὰ μὲ κυνηγήσουν ὡς θηρίον ἄγριον· ἐκεῖνος ὁμως, τὸν ὁποῖον θὰ διώξουν, θὰ ἦνε ἡ Σοφία.

— Πῶς ἡ Σοφία.

— Ἀναμφιβόλως, ἡ Σοφία· ἡ Σοφία, πρὸς τὴν ὁποίαν στέλλουν πέτρας ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τοὺς τοίχους.

— Πρόσεξε καλὰ, κύριε λογιώτατε, εἶπεν ἡ Σοφία μὲ τόνον ἀπειλῆς,

εὐρέθη εἰς τὰς χεῖράς σου, ἐπὶ τῆς πλατείας Λουδοβίκου ΙΕ', ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὴν ἐσθῆτα τῆς κυράς.

— Μὲ τὰ σωστά σου !

— Τὸ εἶπεν ὁ κ. Φίλιππος εἰς τὸν πατέρα του. Καὶ δὲν ἔλαβε μὲν ἀκόμη καμμίαν ὑποψίαν περὶ τούτου, ἀλλὰ μόνον νὰ τοῦ σφυρίξῃ κἀνείς τίποτε.

— Καὶ ποῖος θὰ τοῦ σφυρίξῃ ;

— Ἐγώ... ποῖος λέγει !

— Πρόσεξε καλὰ, Σοφία ! μὴ τύχῃ τότε καὶ τοὺς σφυρίξῃ καὶ κἀνείς τίνε τρόπῳ, ἐνῷ μαζεύεις τὰ ἀπλωμένα μαντήλια, παίρνεις ἀπὸ χάμου τὰς πέτρας, τὰς ὁποίας σοῦ ρίπτουν ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τοὺς τοίχους !

— Εἶνε ψεῦμα ! ἀνέκραξεν ἡ Σοφία. — Ἐπειτα δὲ ἀναλαβοῦσα — ἀλλὰ καὶ ἀληθὲς ἂν ἦτον, εἶπε, δὲν εἶνε μέγα κακὸν νὰ δεχθῇ κἀνείς ἕνα γραμματάκι· δὲν εἶνε ἐγκλημα, καθὼς εἶνε νὰ 'μπῇ ἕνας εἰς τὸ σπίτι, ἐνῷ ἡ κυρὰ γδύνεται. Αἶ, κύριε Γιλβέρτη ! τί λέγετε περὶ τούτου ;

— Λέγω, κυρία Σοφία, ὅτι εἶνε ἐπίσης ἐγκλημα διὰ μίαν φρόνιμον νέαν ὡσὰν ἐσέ, νὰ χῶνῃς τὰ κλειδιά τοῦ σπιτιοῦ ἀποκάτω ἀπὸ τὰς μικρὰς θύρας τῶν περιβολιῶν.

Ἡ Σοφία ἐρρίγησε.

— Λέγω, ἐξηκολούθησεν ὁ Γιλβέρτης, ὅτι ἂν ἐγώ, ὁ γνωστός καὶ εἰς τὸν κ. δὲ Ταβερνέϋ, καὶ εἰς τὸν Φίλιππον καὶ εἰς τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα, ἔπραξα τὸ ἐγκλημα νὰ εἰσχωρήσω εἰς τὸ σπίτι σας, μὴ δυνάμενος ν' ἀνθέξω εἰς τὴν ἀνησυχίαν, τὴν ὁποίαν εἶχα διὰ τὴν ὑγείαν τῶν παλαιῶν μου κυρίων, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ὑγείαν τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεάδος τὴν ὁποίαν καὶ ἐπροσπάθησα νὰ διασώσω ἐκεῖ κάτω, τόσον, ὥστε μοῦ ἔμεινε, καθὼς μόνη σου τὸ ὁμολογεῖς, ἕνα κομμάτι τῆς ἐσθῆτός της εἰς τὰς χεῖράς μου· λέγω ὅτι, ἂν ἐγὼ ἔπραξα αὐτὸ τὸ συγχωρημένον ἐγκλημα νὰ ἔμβω ἐδῶ, σὺ ὅμως ἔπραξες τὸ ἐγκλημα τὸ ἀσυγχωρητὸν νὰ εἰσάξῃς ἕνα ξένον εἰς τὸ σπίτι τῶν κυρίων σου, καὶ νὰ καθήσῃς μὲ αὐτὸν εἰς τὸ ὑαλοσκεπαστον ἀνθοκομεῖον μίαν ὥραν ὁλόκληρον.

— Γιλβέρτη ! Γιλβέρτη !

— Ἄ ! ἰδοὺ λοιπὸν τί εἶνε ἡ ἀρετὴ· — τῆς κυρίας Σοφίας, ἐννοῶ, — Ἄ ! θεωρεῖς κακὸν νὰ ἦμαι εἰς τὸ δωμάτιόν σου, κυρία Σοφία, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου...

— Κύριε Γιλβέρτη !

— Πήγαίνε λοιπὸν νὰ εἰπῇς τώρα εἰς τὴν δεσποσύνην, ὅτι τὴν ἀγαπῶ· νὰ εἰπῶ καὶ ἐγὼ ὅτι λάθος· ἐγὼ ἀγαπῶ σέ· καὶ θὰ μὲ πιστεύσῃ, διότι ἔκαμες τὴν ἀνοησίαν νὰ τῆς τὸ εἰπῇς μόνη σου, ἐκεῖ κάτω, εἰς τὸ Ταβερνέϋ.

— Γιλβέρτη μου ! φίλε μου !

— Καὶ θὰ διωχθῇς, Σοφία· καὶ ἀντὶ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ Τριανόν, πλησίον τῆς Δελφίνης, μετὰ τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεάδος, ἀντὶ νὰ ζαχαρώνῃς μὲ ὠραίους καὶ εὐγενεῖς ἀρχοντας, καθὼς καὶ θὰ γίνῃ, ἂν μείνῃς εἰς ταύτην ἐδῶ τὴν οἰκίαν, ἀντὶ ὧν αὐτῶν, θὰ ὑπάγῃς νὰ εὕρῃς τὸν ἐραστὴν σου, τὸν κ. δὲ Βωσίρ, ποῖον ; ἕνα στρατιώτην, ὑπαξιωματικὸν τῆς τελευταίας τᾶξως. Ἄ ! ὁποία κατὰπτωσις, τῇ ἀληθείᾳ ! κρίμα εἰς τὴν φιλοδοξίαν τῆς δεσποσύνης Σοφίας ! Ἡ Σοφία ἐρωμένη ἑνὸς στρατιώτου !

Καὶ ὁ Γιλβέρτης ἤρχισε νὰ τραγοῦδῃ μὲ γέλωτας·

Ἕνα στρατιώτην

Εἶχα ἐραστὴν.

— Νὰ ζῆς, κύριε Γιλβέρτη, εἶπεν ἡ Σοφία, μὴ με βλέπεις μὲ αὐτὸ τὸ βλέμμα. Τὸ μάτι σου ὑαλίζει εἰς τὰ σκοτεινὰ μὲ τόσῃ κακίᾳ! Νὰ ζῆς, μὴ γελάς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Νὰ 'ξεύρης ὅτι οἱ γέλωτές σου μοῦ προξενοῦν φόβον.

— Λοιπὸν, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μὲ τόνον προστακτικόν, ἀνοιξέ μου τὴν θύραν, καὶ σιωπῇ πλέον καὶ οἱ δύο μας.

Ἡ Σοφία ἤνοιξε τὴν θύραν τρέμουσα τρόμον νευρικόν, ὡς γραῖα μόλις ὑποστηριζομένη. Ὁ Γιλβέρτης ἐξῆλθε πρῶτος ἡσύχως ὡς ὁμως εἶδε τὴν νεάνίδα ὁδηγοῦσαν αὐτὸν πρὸς τὴν θύραν τῆς ἐξόδου.

— Ὅχι, εἶπεν, ὄχι· σὺ ἔχεις τὸν τρόπον καὶ εἰσάγεις ἐδῶ τοὺς ἀνθρώπους, ἔχω καὶ ἐγὼ τὸν τρόπον μου καὶ ἐκβαίνω. Πήγαινε εἰς τὸ ἀνθοκομεῖον, πήγαινε νὰ εὕρης τὸν περιπόθητον κ. δὲ Βωσίρ, ὁ ὅποιος θὰ σέ περιμένῃ ἀνυπομόνως καὶ μείνῃ πλησίον τοῦ δέκα λεπτὰ περισσότερον ἀφ' ὅσον εἶχες σκοπὸν νὰ μείνῃς. Ἀπονέμω τὴν ἀνταμοιβὴν ταύτην εἰς τὴν σιωπὴν σου.

— Δέκα λεπτά; καὶ διατί δέκα; ἠρώτησεν ἡ Σοφία περιδεής.

— Διότι διὰ νὰ γίνω ἀφαντος ἀπαιτοῦνται τόσα· πήγαινε, δεσποσύνη Σοφία, πήγαινε· καὶ καθὼς ἡ γυνὴ τοῦ Λῶτ, τῆς ὁποίας τὴν ἱστορίαν σοὶ διηγῆθην εἰς Ταβερνέῦ, ὅτε μὲ προσεκαλεῖς νὰ συναντώμεθα εἰς τὰς θημωνίας τῶν ἀχύρων, μὴ τύχῃ καὶ στραφῇς πρὸς τὰ ὀπίσω διὰ νὰ ἴδῃς, διότι θὰ σοὺ συμβῇ κατὶ χειρότερον ἀπὸ τὸ νὰ μεταβληθῇς εἰς στήλην ἁλάτος. Πήγαινε, ἡδυπαθὴς νύμφη, πήγαινε τώρα· ἄλλο νὰ σοὶ εἰπῶ δὲν ἔχω, πήγαινε.

Ἀφ' ἐνός ἡ Σοφία, περίφοβος ὅτι ὁ Γιλβέρτης κατεῖχεν εἰς τὴν διάκρισιν αὐτοῦ ὅλον τὸ μέλλον τῆς, ἐκίνησε μὲ κεκυφύϊαν τὴν κεφαλὴν, ἡ ταλαίπωρος πρὸς τὸ μέρος πραγματικῶς τὸ ὅποιον περιέμενεν ἐν ἄκρᾳ στενοχωρίᾳ ὁ στρατιώτης Βωσίρ· ἀφ' ἐτέρου ὁ Γιλβέρτης ἐπροχώρησε πάλιν μετὰ προποχῆς μέχρι τοῦ τοίχου του, ὅπου ἦν τὸ σχοινίον, καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ κορμοῦ τοῦ κλήματος καὶ τῆς ἀναδενδράδος, ἀνῆλθεν εἰς τὸ παράθυρον τοῦ πρώτου πατώματος, ἐπομένως ἔσπευσε μετὰ σπουδῆς εἰς τὸ ἀνώγειόν του.

Εὐτυχῶς δὲν ἀπῆντησεν οὐδένα εἰς τὴν ἀνάβασιν· αἱ γειτόνισσαι ἐκοιμῶντο ἤδη· ἡ Θηρεσία ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν.

Ὁ Γιλβέρτης, ὡς ἐνθους διὰ τὴν ἐπὶ τῆς Σοφίας νίκην του, διόλου δὲν ἐδειλίασε περιπατῶν ἐπὶ τῆς ὑδροδόχης. Ἐξ ἐναντίας, ἡσθάνετο ἐν ἑαυτῷ ἱκανότητα καὶ ἐπὶ ξυραφίου νὰ περιπατήσῃ, ἔστω καὶ μίᾳς λεύγης μῆκος ἂν εἶχε τὸ ξυράφιον.

Εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁδοῦ ἦν ἡ Ἀνδρεάς.

Εἰσῆλθε λοιπὸν εἰς τὸ πατάριόν του, ἐκλείσε τὸ παράθυρον καὶ ἔσχισε τὸ πρὸς τὸν Ρουσσῶ γραμματίον, τὸ ὅποιον εὔρεν ὡς τὸ ἀφῆκεν. Ἐπομένως ἐξηπλώθη μετ' ἀγαλλιᾶσεως εἰς τὸ στρῶμά του.

Μετὰ παρέλευσιν ἡμισείας ὥρας ἡ Θηρεσία ἐφύλαξε τὸν λόγον τῆς, ἦλθεν ἔξωθεν τῆς θύρας καὶ ἠρώτησε πῶς ἄπερνᾷ.

Ὁ Γιλβέρτης ἀπεκρίθη εὐχαριστῶν, ἀλλὰ διακοπτόμενος ὑπὸ χασμημάτων, ὡς ἄνθρωπος ἔχων μεγάλην ἀνάγκην ὕπνου. Ἀνυπομονεῖ δὲ νὰ μείνῃ πάλιν μόνος, κατὰμονος εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν σιγὴν, ἐν' ἀναπολήσει τὰ ἤδη πεπραγμένα, ν' ἀναλύσῃ διὰ τῆς καρδίας, διὰ τοῦ νοός, δι' ἀπαξάπαντος ἑαυτοῦ τὰς ἀνεκλαλήτους ἰδέας τῆς ἀξιολησθητέου ταύτης ἡμέρας.

Τρόντι, πάραυτα ἐξηλείφθησαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ ὁ βαρόνος, καὶ

ὁ Φίλιππος, καὶ ἡ Σοφία, καὶ ὁ Βωσίρ, καὶ πλέον δὲν εἶδεν ἐν τῷ βάθει τῆς μνήμης του εἰμὴ τὴν Ἀνδρεάδα ἡμίγυμνον, φέρουσαν τὰς χεῖρας κυκλοτερῶς ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς, καὶ ἀποσύρουσαν τὰς καρφίδας τῶν μαλλίων τῆς.

ΛΗ'

Οἱ χορτολόγοι.

Τὴν ἐσπέραν τῆς παρασκευῆς συνέβησαν ὅσα προεδηγήθημεν, μετὰ μίαν ἡμέραν λοιπὸν ἔμελλε νὰ γενῇ εἰς τὸ δάσος τῶν Λυκεννῶν ὁ μεταξὺ τοῦ Ρουσσώ καὶ τοῦ δόκτορος Ἰουσιώ προσχεδιασθεὶς περίπατος.

Ἀδιάφορος πρὸς πάντα ὁ Γιλβέρτης, ἀφότου ἔμαθεν ὅτι ἡ Ἀνδρεὰς ἀνεχώρει προσεχῶς διὰ τὸ Τριανόν, διήγαγεν ὅλην τὴν ἡμέραν στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ ἀρμωστήρος τοῦ φεγγίτου. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, τὸ παραθύρου τῆς Ἀνδρεάδος ἔμεινεν ἡνεφγμένον, καὶ ἄπαξ ἡ δις ἐπλησίασεν ἡ νεῆνις, ἀσθενὴς καὶ ὠχρά, ἵνα ἀναπνεύσῃ ἀέρα· ὁ Γιλβέρτης εἰς τὴν θέαν τῆς ἐφαινετο ἱκετεύων τὸν Θεόν, ἄλλην εὐτυχίαν νὰ μὴ τῷ χάριση, παρὰ νὰ βλέπῃ αἰωνίως εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην τὴν Ἀνδρεάδα, νὰ μὴ τῷ λείψῃ οὐδέποτε ὁ φεγγίτης ἀκείνος, καὶ δις τῆς ἡμέρας νὰ βλέπῃ τὴν νεάνίδα ὡς τώρα τὴν ἔβλεπεν.

Ἐφθάσε τέλος ἡ ποθεινὴ κυριακὴ. Ἀπὸ τῆς παραμονῆς τὸ ἐσπέρας ὁ Ρουσσώ ἡτοιμάζετο. Τὰ φορέματά του, τὰ ὑποδήματά του... ἐχάρισε, μάλιστα καὶ ἐν ζευγος ἐμβάδων εἰς τὸν Γιλβέρτην διὰ τὴν αὐριανὴν ὁδοιπορίαν.

Τὴν πρωτὴν τῆς κυριακῆς, ὁ Ρουσσώ, ἀνυπόμονος ὡς παιδίον, εἰκοσάκις ἔκυπεν ἐκ τοῦ παραθύρου, ἵνα ἴδῃ ἂν ἡ διαβαίνουσα ἄμαξα ἦτο ἡ τοῦ κυρίου Ἰουσιώ. Τέλος πάντων εἶδεν ἐν ὄχημα ἄρκετὰ στιλπνόν, ἵππους μὲ πλουσίαν ἀποσκευὴν καὶ ἡνίοχον μεγαλοπρεπέστατον, ἐνώπιον τῆς θύρας του. Τρέχει παράνυα πρὸς τὴν Θηρεσίαν :

— Νά τον ! ἦλθε ! — Καὶ πρὸς τὸν Γιλβέρτην : — Γρήγορα, Γιλβέρτη, γρήγορα, τὸ ὄχημα μᾶς περιμένει.

— Καὶ ἀφοῦ, εἶπεν ὀξυχόλως ἡ Θηρεσία, ἀγαπᾷς τόσον τὸ ὄχημα, διατί δὲν εἰργάσθης καὶ σὺ ν' ἀποκτήσης ἓνα ἰδικόν σου, καθὼς ἔχει ὁ κ. Βολταίρος ;

— Νά τα πάλιν, εἶπε μεψιμοίρως ὁ Ρουσσώ.

— Ἀμὴ τοῦ λόγου σου λέγεις, ὅτι εἶσαι προκομμένος ἴσα μὲ ἐκεῖνον.

— Δὲν εἶπα ἐγώ, ὅτι εἶμαι ἴσος ἐκείνου, ἀνέκραζεν ὁ Ρουσσώ πειραχθεὶς· ἐγὼ λέγω... — δὲν λέγω τίποτε, ἐτελείωσε !

Καὶ ὅλη του ἡ χαρὰ ἀπέπτῃ, ὡς συνέβαινεν ὁσάκις τὸ ἐχθρικὸν τοῦτο ὄνομα ἀντήχει εἰς τὴν ἀκοὴν του. Ἀγαθὴ τύχη ! εἰσῆλθεν ὁ κ. Ἰουσιώ.

Ἦτο καταστόλιστος, νεαρὸς ὡς ἀνοιξίς... ἔφερε περικνημίδας μεταξωτὰς λευκοτάτας, λεπτοῦφαστάτας· καὶ ἐπὶ τῶν σανδάλων του πόρπας χρυσᾶς, στιλπινοτάτας. Ἀμὰ εἰσελθὼν ἐνέπλησε τὸν θάλαμον μοσχοβόλου ὁσμῆς, ἣν καὶ ἀνέπνευσε μετὰ θαυμασμοῦ ἡ Θηρεσία.

— Καὶ σὺ εἶσαι σήμερον λαμπρότατος ! εἶπεν ὁ Ρουσσώ ρίψας ἐν βλέμμα καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ του, πρὸς ἀντιπαρβολήν.

- Ἐνεδύθην λευκὰ διὰ τὸν καύσωνα, εἶπεν ὁ βοτανιστής.
- Καλὰ, ἀλλ' εἰς τὰ δάση εἶνε ὑγρασία ! Τί θὰ γενοῦν αἱ μεταξωταὶ σου περικνημίδες ἂν συλλέξωμεν χόρτα εἰς τοὺς βάλτους ;
- Ἀ, ὄχι ! δὲν πηγαίνομεν ἐκεῖ.
- Καλὰ ! Καὶ τότε λοιπὸν τὰ ἔνυδρα βρούα, θὰ τὰ ἀφήσωμεν σήμερον ;
- Μὴ σὰς μέλη περὶ τοῦτου, ἀγαπητέ μου συναδελφε.
- Νομίζει τις ὅτι ἡτοιμάσθης διὰ χορόν, διὰ κυρίας...
- Καὶ δὲν εἶνε μία κυρία καὶ ἡ κυρία Φύσις; ὑπέλαβεν ὁ κύριος Ἰουσιώ· δι' ἐν ζεύγος περικνημίδων δὲν θὰ τὴν ἔχωμεν ;

Ὁ Γιλβέρτης, μ' ὅλην του τὴν στωϊκότητα, παρατήρει τὸν κ. Ἰουσιώ μὲ ὄμμα ἐπιφθονόν. Ἀπότου εἶδε ἰέους κομπούς διαφόρους, ἔτι μάλλον περιφανέστερα ἀποκαθιστώντας διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ εὐτρεπισμοῦ τὰ φυσικὰ αὐτῶν πλεονεκτήματα, ἐγνώρισε τὴν ματαιάν ὠφέλειαν τῆς κομπούτης· καὶ ἤδη λοιπὸν ἐσκέπτετο, ὅτι αὐτὸ τὸ ἀτλάξιον, αὐτὸ τὸ βελουδόον, αὐτὴ ἡ θαντέλλα, τοῦ Ἰουσιώ ἦσαν ἱκανὰ νὰ προσθέσωσιν οὐκ ὀλίγα θέληγτρα καὶ εἰς τὸ ἄτομόν του, καὶ ὅτι ἂν οὕτως εὐπάρυον τὸν ἀπῆντα ἢ Ἀνδρεᾶς, θὰ τῷ ἔρριπτεν αὐτὴ ἐν βλέμμα..., ἀφένκτως !

Ἀνεχώρησεν τέλος οἱ βοτανισταὶ ὀχούμενοι ὑπὸ δύο ἱππων δανικοῦ γένους, καλπαζόντων.

Μετὰ μίαν δὲ ὥραν ἐπέξουσεν εἰς Βουζιβάλ, ὅπου καὶ ἔλαβον τὸν ἀριστερόθεν δρόμον τῶν Καστανεῶν.

Ὁ τὴν σήμερον ἐξαίσιος τὸ κάλλος περίπατος οὗτος ἦτο καὶ τότε ὥρατος. Αἱ φλοιοραγεῖς τὰ στελέχη, γιγάντιοι τοὺς κλώνας, φαντασιώδεις τοὺς σχηματισμοὺς καστανεαί, ἀλλαχού μὲν διὰ τῶν γονατοειδῶν ἐλιγμῶν των ἀπομιμούμενοι ὄφιν πέριξ τοῦ κορμοῦ τυλισσόμενον, ἀλλαχού δὲ ταῦρον ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ κρεουργοῦ ἀνεστραμμένον καὶ ἐξερευγόμενον αἷμα μέλαν· ἢ μὴλέα, ἢ κατάπαστος βρύων, καὶ οἱ κολοσσοὶ ἐκεῖνοι αἱ καρυαί, τὸ φύλλωμα τῶν ὁποίων μεταδίδει τὸν Ἰούνιον μῆνα ἀπὸ τοῦ κιτρινοειδοῦς πρασίνου πρὸς τὸ κυανοειδές· ἢ μοναξία ἐκεῖνη, ἢ ζωγραφικὴ ἐκεῖνη ἀνωμαλία τῆς γῆς, ἀνυψουμένης ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν γηραιῶν δένδρων εἰς κυριότητα σχεδιαζομένην ἀποτόμως ἐπὶ τοῦ γαλανοῦ οὐρανοῦ· ὅλη αὕτη ἡ εὐρωστος, χαρίεσσα καὶ μελαγχολικὴ φύσις ἐβύθιζε τὸν Ρουσσὸ εἰς ἀπερίγραφτον ἔκστασιν.

Ὡς πρὸς τὴν Γιλβέρτην, τὸν ἥσυχον μὲν· ἀλλὰ σκυθρωπόν, εἰς ταύτην καὶ μόνην τὴν ἰδέαν περιείχετο ἡ ὑπαρξίς του ὅλη : Ἡ Ἀνδρεᾶς ἀναχωρεῖ ἀπὸ ἀντικρὺ μου καὶ ἀπέρχεται εἰς Τριανόν.

Ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῆς ἀνωφειᾶς, ἣν ἀνέβαινον πεζῇ οἱ τρεῖς βοτανισταί, διεκρίνετο ἡ τετραπλευρὸς βασιλικὴ οἰκοδομὴ τῶν Λυκενιῶν. Ἡ θέα τῆς οἰκοδομῆς ταύτης, ἐξ ἧς εἶχε δραπετεύσει, μετέστρεψε τὸν ροῦν τῶν ἰδεῶν τοῦ Γιλβέρτου, καὶ ἀνέφερε τὸν νεανίαν εἰς ἀναμνήσεις ὀλίγον μὲν εὐαρέστους, ἀλλ' ἐντὸς τῶν ὁποίων δὲν εἰσεχώρει οὐδεὶς φόβος. Πραγματικῶς, ἐβάδιζεν ὀπισθεν τῶν συνοδοιπόρων του, ἔβλεπεν ἐνώπιόν του δύο προστατάς ἐπὶ τῶν ὁποίων ἄκρως ἐπερείδετο. Ὅθεν εἶδε τὰς Λυκιέννας, ὡς βλέπει ὁ ναυαγῆσας, ἐκ τοῦ λιμένος, τὸν σκόπελον ἐπὶ τοῦ ὁποίου συνετρίβη τὸ πλοῖόν του.

Ὁ Ρουσσὸς, μὲ τὸν λίγον του ἀνὰ χεῖρας, ἤρξατο ἤδη νὰ παρατηρῇ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· ὁ κ. Ἰουσιώ ὡσαύτως, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ μὲν πρῶτος

ἐζήτει φυτά, ὁ δὲ δεύτερος ἐπρόσχε μὴ λασπωθῶσιν αἱ περικνημίδες του.

— Τί ἐξαίρετον *Λεποπύδιον* ! εἶπεν ὁ Ρουσσώ.

— Θαυμάσιον, ἐπέφερον ὁ κ. Ἰουσιώ· ἀλλὰ προχωρῶμεν.

— Ἄ ! ἡ *Αυριμάχεια* ! εἶνε ὄριμος νὰ τὴν κόψῃ τις ; ἰδὲ.

— Κόψε τὴν, ἂν θέλῃς.

— Ἀλλὰ πῶς ! δὲν θὰ χορτολογήσωμεν ;

— Βεβαίως... Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἐκεῖ ἐπάνω θὰ εὕρωμεν καλῆτερα.

— Ὅπως θέλεις... Πηγαίνωμεν λοιπόν.

— Τί ὦρα εἶνε ; ἠρώτησεν ὁ κ. Ἰουσιώ. Μὲ τὴν βίαν νὰ ἐνδυθῶ ἐλημό-
νησα τὸ ὠρολόγιόν μου.

Ὁ Ρουσσώ ἔσυρεν ἐκ τοῦ κόλπου του ὀγκῶδες ὠρολόγιον ἀργυροῦν.

— Εἶνε ἐννέα, εἶπε.

— Καθήμεθα ὀλίγον ν' ἀναπαυθῶμεν ; ἠρώτησεν ὁ κ. Ἰουσιώ.

— Δὲν εἶσαι, βλέπω ἐπιτήδειος διὰ δρόμον, εἶπεν ὁ Ρουσσώ. Ἴδου τί
σημαίνει νὰ χορτολογῇ τις μὲ λεπτὰ σάνδαλα καὶ μεταξωτὰς περικνημίδας.

— Πεινῶ, καὶ ἴσως διὰ τοῦτο ἀπέκαμα.

— Πεινᾷς ; λοιπόν ἄς προγευματίσωμεν... τὸ χωρίον ἀπέχει δέκα μόλις
λεπτά.

— Δὲν εἴμεθα διὰ τὸ χωρίον, ἀλλὰ... παρατήρησε ἐκεῖ κάτω... βλέπεις
ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ ἄθροισμα τῶν δένδρων ;

Ὁ Ρουσσώ ἀνυψώθη ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῶν ποδῶν καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα ὑπε-
ράνω τῶν ὀφθαλμῶν εἰς σχῆμα σκιαδίου.

— Δὲν βλέπω, τίποτε, εἶπε.

— Πῶς ; δὲν παρατηρεῖς τὴν μικρὰν ἐκείνην χωρικὴν καλύβην ;

— Ὅχι.

— Μὲ ἓνα ἀνεμοδείκτην ἐπὶ τῆς στέγης, καὶ μὲ τοίχους ἀπὸ ἄχυρα
λευκά, καὶ ὑπέρυθρα, εἶδος σκιαδός...

— Ἄ, ναί ! ἓνας οἰκίσκος νεόδητος... Αἱ, τί ;

— Ἐκεῖ μᾶς περιμένει τὸ λιτόν προάριστον, τὸ ὁποῖον σὺ ὑπεσχέθην.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ Ρουσσώ. Γιλβέρτη, πεινᾷς ;

Ὁ Γιλβέρτης, ὅστις ἔμεινεν ἀδιάφορος ἀκροατῆς ὅλης ταύτης τῆς ὁμι-
λίας καὶ ἔκοπτε μηχανικῶς ἄνθη τῶν θάμνων,

— Ὅπως διατάξετε, κύριε, ἀπεκρίθη.

— Πηγαίνωμεν λοιπόν, ἂν θέλετε, εἶπεν ὁ κ. Ἰουσιώ· ἄλλως τε, προ-
χωροῦντες χορτολογοῦμεν ἐνταυτῷ.

— Ἄ ! συνάδελφε, συνάδελφε ! εἶπε καθ' ὁδὸν ὁ Ρουσσώ· δὲν εἶσαι,
καθὼς παρατηρῶ, ἀκάματος, ὥς ὁ ἀνεψιός σου· σὺ χορτολογεῖς ὥς ἀπλοῦς
περίεργος, ὅχι ὥς ἄνθρωπος τῆς ἐπιστήμης.

— Ἐκεῖνος εἶνε νέος. Μολοντοῦτο, ἰδοὺ διὰ νὰ μὴ παραπονῆσαι· ἰδὲ τί
λαμπρὸν *Πεντάνευρον Μόνανθον*· εἶδες ἄλλου τοιοῦτον ;

— Τῇ ἀληθείᾳ, ὅχι ! εἶπεν ὁ Ρουσσώ ὡς γοητευθεὶς. Εἰς τὸ δάσος τοῦ
Μομορέγκου ἠρεύνησα, ἀλλὰ ματαίως· εἶνε τῳόντι μεγαλοπρεπέστατον !

— Ἄ ! τὴν χαριεστάτην σκιάδα ! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ὅστις μετέβη ἐκ
τῆς ὀπισθοφυλακῆς εἰς τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν.

— Χαρίεσσα τῳόντι, εἶπεν ὁ Ρουσσώ· καὶ τί ὄνομα φέρει ἡ σκιάς αὕτη ;

— Τὴν λέγουν *Παγίδα*, εἶπεν ὁ κ. Ἰουσιώ, ἐνθυμηθεὶς τὸ ὄνομα, τὸ
ὁποῖον ἐπενόησεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν.

— Παγίδα ! παράδοξον ὄνομα.

— Ὡ ! γνωρίζεις... εἰς τὴν ἐξοχὴν δίδουν πάντοτε τοιαῦτα ὀνόματα φανταστικά.

— Καὶ τίνος εἶνε αὐτὰ τὰ χωράφια, αὐτὰ τὰ δάση, αὐτὰ τὰ κατὰ σκια μέρη ;

— Νὰ σοῦ εἰπῶ, δὲν γνωρίζω.

— Καὶ ὅμως πρέπει νὰ γνωρίζῃς τὸν ἰδιοκτῆτην, ἀφοῦ ἔρχεσαι καὶ γευματίζεις, εἶπεν ὁ Ρουσσώ ἀρχίσας νὰ συλλαμβάνῃ ὑπονοίας.

— Τὸν ἰδιοκτῆτην παντελῶς... γνωρίζω, ἂν θέλῃς, ὅλον τὸν κόσμον, διότι μ' ἔμαθαν νὰ ἔρχωμαι ἐδῶ συνεχῶς διὰ νὰ χορτολογῶ, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔλαβα περιέργειαν νὰ ἐρωτήσω εἰς ποῖον ἀνήκουν τὰ κτήματα αὐτά. Δὲν ἤξεύρω, τῇ ἀληθείᾳ, αὕτη ἡ σκιάς εἶνε τῆς κυρίας Μιρεπουᾶ, τῆς κυρίας δ' Ἐγμόντ, ἡ... δὲν γνωρίζω. ... Ἀλλὰ τὸ κυριώτερον, φίλτατέ μοι φιλόσοφε, καὶ νομίζω εἴσθε μὲ τὴν γνώμην μου, εἶνε ὅτι ὑπὸ τὴν σκιάδα ταύτην θὰ εὕρομεν καὶ ἄρτον, καὶ ὀπώρας, καὶ πλακούρντιον.

Ἡ ἀπλότης καὶ ἀγαθότης μεθ' ἧς ὁ κ. Ἰουσιῶ προέφερε τὰς λέξεις ταύτας διεσκέδασαν τὴν ἀχλύν, ἥτις εἶχε σκιάσει τὸ μέτωπον τοῦ Ρουσσώ. Ὁ φιλόσοφος ἐτίναξε τὴν κόριν τῶν ὑπόδημάτων του, ἔτριψε τὰς χεῖρας του ἐπομένως ὁ κ. Ἰουσιῶ εἰσέβη πρῶτος εἰς τὴν βρυσκαπεῖ ἀτραπὸν, ἥτις ἐξετείνετο ὀφιοειδῶς ὑπὸ τὰς καστανάς, ἀγούσα πρὸς τὸ μικρὸν ἐκεῖνον ἐρημητήριον.

Ὅπισθεν αὐτοῦ ἐβάδιζεν ὁ Ρουσσώ, ἀείποτε ἐπὶ τῶν χόρτων προσηλωμένος καὶ συλλέγων.

Μετὰ τούτους εἶπετο ὁ Γιλβέρτης, ὅστις ἐπανελάβε τὴν ὀπισθοφυλακὴν, ἀναλογιζόμενος τὴν Ἀνδρεάδα, καὶ τί μέσον νὰ μεταχεισθῇ, ὥστε νὰ τὴν βλέπῃ ὅταν αὕτη διαμείνῃ εἰς Τριανόν.

ΛΘ'

Ἡ φιλοσοφοπαγὶς.

Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, τὸν ὁποῖον ἀνέβησαν, οὐχὶ ἄνευ μόχθου, αἱ τρεῖς ἡμῶν βοτανισταί, ἡγείρετο μικρὸν στέγασμα, ἐξ ἐκείνων τῶν ἐκ ξύλου ὀλωσδιόλου ἀτορνέυτου καὶ ἀπελεκήτου οἰκοδομημένων, ὧν αἱ στῆλαι μένουσιν ὀζῶδεις, ὡς ἐξῆλθον ὑπὸ τὰς χεῖρας τῆς φύσεως, καὶ τὰ παραθύρα ἐμπετασμένα διὰ κισσῶν καὶ ἄλλων φυτῶν κληματοειδῶν. Εἰσὶ δὲ ταῦτα πάντα γνησίᾳ ἀγγλικῇ ἀρχιτεκτονικῇ, ἡ μᾶλλον τῶν Ἀγγλῶν κηπουρῶν, οἵτινες ἀπομιμοῦνται τὴν φύσιν, ἡ μᾶλλον ἐπινοοῦσιν αὐτοὶ φύσιν ἰδικὴν των, ἐξ οὗ καὶ ὁ ἰδιότυπος ἐκεῖνος χαρακτήρ, ὃν ἔχουσι καὶ τῶν κινητῶν σκευῶν των τὰ σχήματα καὶ τῶν φυτῶν, ἅτινα καλλιερگوῦν, ἢ διάπλαισις.

Οἱ τὰ κυανὰ ρόδα ἐφευρόντες εἶνε οἱ Ἀγγλοὶ, διότι ἀείποτε ἡ μεγαλητέρα ἀμιλλα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ὑπῆρξεν ἵνα ἐπινοοῦν ἀντιθέσεις εἰς πᾶσαν ἰδέαν παραδεδεγμένην. Διὰ τοῦτο μίαν ἡμέραν θὰ ἐφεύρωσι καὶ κρίνα μελανά.

Τὸ ἔδαφος τῆς ἀρεκτὰ εὐρείας, ὥστε νὰ χωρῇ μία τράπεζα καὶ εἴς καθίσματα, σκιάδος ταύτης, ἦτο ἐστρωμένον διὰ πλίνθων, ἐφ' ὧν ὑπῆρχεν

ἡπλωμένη ψιάθα· οἱ δὲ τοῖχοι ἦσαν κατεσκευασμένοι ὑπὸ μικροῦ μωσαϊκῆ διὰ χαλικίων, ἐκλελεγμένων ἐκ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, καὶ δι' ὀστράκων περιέργων ἐκ τῶν βορείων τῆς Γαλλίας παραθαλασσιῶν, ἐκ τῆς Ἀρπλῶρης καὶ τῆς Διέππης.

Ἡ ὁροφὴ ἐφαίνετο ὡς ἀνάγλυφος. Πίτυες καρποί, κορμοὶ, ἀλλόκοτα ἔχοντες σχήματα, ἀπομιμούμενοι μορφὰς εἰδεχθεστάτας σατύρων, φαύνων καὶ χιμαιρικῶν ζώων, ἐκρέμαντο ἀπαντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν ἐπισκεπτομένων τὴν σκιάδα. Περιπλέον, ἔβλεπέ τις, διὰ χρωματισμένων ὑάλων, κατὰ τὸν ἰώδη, κόκκινον ἢ κυανοῦν χρωματισμόν, τὸν ὅποιον ἐπρωτίμα, ἔνθεν μὲν τὴν πεδιάδα ἢ τὸ δάσος τοῦ Βεσινέτου ἔχοντα ὄψιν ὡς ἐν ὥρᾳ καταιγίδος, ἐκείθεν δ' ἐκλάμποντα, ὡς ὑπὸ τῇν διάπυρον πνοὴν ἡλίου θερινοῦ, ἀνωτέρω δὲ ψυχρὰ καὶ θαμβηρά, ὡς ἐν ὥρᾳ χιόνος Δεκεμβρίου.

Τὸ θέαμα τοῦτο διεσκέδασε τὸν Γιλβέρτην, ὅστις παρετήρησε δι' ὅλων τῶν ρομβοειδῶν περιωπῶν τὴν πλουσίαν δεξαμενὴν, ἥτις φαίνεται ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ λόφου τῶν Λυκιενῶν καὶ διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὀφιοειδῶς ὁ Σηκουάνας.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι θέαμα, ἐπίσης σπουδαιότατον, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Ἰουσιῶ τοῦλάχιστον, ὑπῆρχε τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐκτεθειμένον, ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκιάδος, γοητευτικώτατον πρόγευμα.

Τὸ ἐξαιρετικὸν ἀφρόγαλα τοῦ Μαρλύ, τὰ ὠραιότατα βερύκκοκα καὶ δαμάσκηνα τῶν Λυκιενῶν, τὰ θαυμαστὰ λουκάνικα τῆς Ναντέρρας, ἀχνίζοντα ἐντὸς τρυβλίου ἀργιλλοπλάστου, χωρὶς νὰ φανῇ οὐδεὶς ὑπηρέτης φέρων αὐτὰ· τὰ γελόμενα ἐκεῖνα χαμοκέρασα, ἐντὸς χαριστάτου κανίστρου ἐμπετασμένου δι' ἀμπελοφύλλων, καί, πλησίον βουτύρου ἀπεστράπτοντος ἐκ τῆς καθαρότητος καὶ νωπότητος, τὸ μέλαν ψωμίον τοῦ χωρικοῦ καὶ ὁ χροσοειδὴς ἐκεῖνος ἄρτος, ὁ ἐκ τοῦ λεπτοτέρου ἀλεύρου, ἰδοὺ τί ἠνάγκασε τὸν ἴδιον Ρουσώ ν' ἀφήσῃ φωνὴν θαυμασμοῦ, τὸν Ρουσώ αὐτόν, ὅστις ἦτο μὲν φιλόσοφος, ἀλλὰ καὶ λίχνος ἀφελής· διότι ὤσον ὀλίγον ἐφρόντιζε περὶ τῆς οὐσίας τοῦ γευστοῦ, τόσον εἶχεν ἰσχυρωτέραν τὴν γεῦσιν.

— Τί ἔκαμες, ἀδελφε! ἀνεφώνησε πρὸς τὸν κ. Ἰουσιῶ· τὸ ψωμί μόνον καὶ τὰ ὀπωρικά, νὰ τί μᾶς ἔφθανε· καὶ μάλιστα, ἂν ἤμεθα τῶντι ἀληθεῖς βοτανισταί, ἔπρεπε νὰ τρώγωμεν τὸ ψωμί μας καὶ τὰ βερύκκοκα, ἐνῶ ταῦτοχρόνως χορτολογοῦμεν, χωρὶς διακοπὴν. Ἐνθυμεῖσαι, Γιλβέρτη, τὸ πρόγευμά μου ἐκεῖ ὅπου κατὰ πρῶτον συνηντήθημεν, εἰς τὸ δάσος Πλεξιπικέτου, καθὼς καὶ τὸ ἰδικόν σου πρόγευμα;

— Μάλιστα, κύριε· ἐκεῖνο τὸ ψωμί μὲ τὰ κεράσια μου ἐφάνησαν ζάχαρι.

— Κχιτ' αὐτὸν τὸν τρόπον βεβαίως προγευματίζουσι οἱ ἀληθεῖς τῆς φύσεως ἑρασταί!

— Φίλτατέ μοι διδάσκαλε, διέκοψεν εἰπὼν ὁ κ. Ἰουσιῶ, ἔχεις ἄδικον νὰ μ' αἰτιάσαι ὡς τρυφηλόν· ποτὲ λιτότερον φαγητόν...

— ὦ! ἀνέκραξεν ὁ φιλόσοφος, πολὺ ἐξευτελίζετε τὴν τράπεζάν σας, κύριε Λούκουλλε.

— Τὴν ἰδικήν μου;... λαμβάνεσθε! εἶπεν ὁ Ἰουσιῶ.

— Τίς λοιπὸν μᾶς φιλοδωρεῖ; ὑπέλαβεν ὁ Ρουσώ μὲ μειδίαμα σημαῖνον καὶ ἀπορίαν καὶ εὐθυμίαν· τελώνια;

— Ἀνεγαῖδες μάλλον! εἶπεν ἀνεγειρόμενος ὁ κ. Ἰουσιῶ μὲ βλέμμα διευθυνθὲν πρὸς τὴν θύραν τῆς σκιάδος.

— Ἀνεραΐδες! ἀνέκραζεν ὁ Ρουσσώ μετὰ φαιδρότητος. Ἄς ᾔη καλὰ λοιπὸν διὰ τὴν φιλοξενίαν τῶν. Ἐγὼ πεινῶ τρώγομεν, Γιλβέρτη;

Καὶ κόψας ὄχι εὐκαταφρόνητον τεμάχιον ἐκ τοῦ μελανοῦ ἄρτου, μετέβιβασε τὸν ἄρτον μετὰ τοῦ μαχαιρίου εἰς τὸν μαθητὴν αὐτοῦ. Ἐπειτα, δάκνων ἐν τῷ μέσῳ τῆς παχείας ψύχας, ἤπλωσε ταυτοχρόνως καὶ ἐξέλεξε ζεύγος δαμασκηνῶν ἐντὸς τοῦ τρυβλίου. Ὁ Γιλβέρτης συνεστέλλετο.

— Τρῶγε! τρῶγε! εἶπεν ὁ Ρουσσώ, αἱ ἀνεραΐδες ἡμποροῦν νὰ πειραχθοῦν, ἀνὶ ἰδοῦν τὴν συστολὴν σου, θὰ νομίσουν ὅτι εὐρίσκεις ὅ, τι μᾶς παρέθεσαν ἀτελῆ.

— Ἡ μάλλον ἀνάξια ὑμῶν, κύριοι, ἐπεφώνησεν ἀργυρόρηχος τις φωνὴ εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς σκιαδος. Καὶ ἰδοὺ ἐνεφανίσθησαν συγκρατούμεναι ἐκ τῶν βραχιόνων δύο γυναῖκες νεαρόταται καὶ ὠραῖαι, αἰτινες, μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χεῖλη, ἔνευον πρὸς τὸν κ. Ἰουσιώ νὰ μετριάσῃ τὰς πρὸς αὐτάς ταπεινάς ὑποκλίσεις του.

Ὁ Ρουσσώ ἐστράφη, κρατῶν ἐκ μὲν τῆς δεξιᾶς χειρὸς τὸ ψωμίον του, ἐκ δὲ τῆς ἀριστερᾶς ἡμιφαγμένον δαμασκηνόν· εἶδε τὰς δύο θεάς—τοῦλάχιστον τοιαῦται τῷ ἐφάνησαν ὡς ἐκ τῆς νεότητος καὶ ὠραιότητος—τὰς εἶδε καὶ ἔμεινεν ἔκθαμβος, προσκλίνων καὶ κλονούμενος.

— ὦ! κυρία κόμησσα, εἶπεν ὁ κ. Ἰουσιώ, ὑμεῖς ἐδῶ! τί ἀπροσδόκητος εὐχαρίστησις!

— Καλημέρα, παμφίλιτατε βοτανιστά, εἶπεν ἡ μία ἐξ αὐτῶν μὲ οἰκειότητα καὶ χάριν ὅλως βασιλικήν.

— Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς παρουσιάσω τὸν κ. Ρουσσώ, εἶπεν ὁ Ἰουσιώ, λαβὼν τὸν φιλόσοφον ἐκ τῆς χειρὸς, ἥτις ἐκράτει τὸν μελανὸν ἄρτον.

Ἦδη ὁ Γιλβέρτης ἀνεγνώρισε τὰς δύο γυναῖκας· ἤνοιξε λοιπὸν μετ' ἀπορίας τοὺς ὀφθαλμούς, παρετήρησεν αὐτάς, καὶ ὠχρότατος ὡς νεκρὸς ἐστράφη πρὸς τὸ παραθυρον τῆς σκιαδος μὲ τὴν ιδέαν νὰ πηδήσῃ ἔξω.

— Καλημέρα, μικρὲ φιλόσοφε, εἶπεν ἡ ἐτέρα δέσποινα πρὸς τὸν ἐμβρόντητον Γιλβέρτην, θωπεύσασα τὴν παρειὰν του διὰ τῶν τριῶν ροδίνων τῆς δακτύλων, ἐν εἰδῇ ἐλαφροῦ ραπίσματος.

Ὁ Ρουσσώ εἶδε καὶ ἤκουσεν· ἡ ὀργὴ του ὑπερεξεχείλισεν. Ὁ μαθητὴς του δὲν ἐγνώριζε μόνον τὰς δύο θεάς, ἀλλ' ἦτο καὶ γνωστὸς εἰς αὐτάς. Ὁ Γιλβέρτης ἔμεινεν ἀναυδος.

— Δὲν γνωρίζεις τὴν κυρίαν κόμησσαν! εἶπεν ὁ Ἰουσιώ πρὸς τὸν Ρουσσώ.

— Ὅχι, ἀπήντησεν οὗτος μετ' ἀμηχανίας· νομίζω εἶνε ἡ πρώτη φορά...

— Ἡ κυρία Δουβαρρύ, προσέθεσεν ὁ Ἰουσιώ.

Ὁ Ρουσσώ ἐτινάχθη ὡς εἰ ἐπάτησεν ἐπὶ πεφυρακτωμένου σιδήρου.

— Ἡ κυρία Δουβαρρύ! ἀνέκραζεν.

— Ἐγὼ, κύριε, μάλιστα, εἶπεν ἡ νεαρὰ γυνὴ μὲ ὄλην αὐτῆς τὴν ἐρασμιότητα... καὶ χαίρω μεγάλως, ὅτι δεξιούμαι εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ βλέπω ἐκ τοῦ πλησίον ἓνα τῶν ἐξόχων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς μας.

— Ἡ κυρία Δουβαρρύ! ἐπανάλαθεν ὁ Ρουσσώ μὴ παρατηρῶν ὅτι ἡ ἀπορία του, οὕτω παρατεινομένη, καθίστατο προσβλητική... Αὕτῃ ἐκείνῃ! καὶ ἴσως τὸ πρόγευμα τοῦτο μοὶ προσφέρεται ὑπὸ τῆς ιδίας!

— Τὸ ἐμάντευσε, ἀγαπητέ μοι φιλόσοφε ὑπὸ τῆς ιδίας, ὡς καὶ ὑπὸ

τῆς κυρίας ἀδελφῆς της, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰουσιώ, ἀνήσυχος καὶ οὗτος ἐνώπιον τῆς προσεγγιζούσης τρικυμίας.

— Τῆς ἀδελφῆς της, ἥτις γνωρίζει τὸν Γιλβέρτην !

— Ἐπιστηθίως, κύριε, ἀπήντησεν ἡ δεσποσύνη Τήγκα μὲ τὴν προπέτειάν της ἐκείνην, τὴν οὐδὲ βασιλέων βρῖθος οὐδὲ φιλοσόφων, ἦθος αἰδουμένην.

Ὁ Γιλβέρτης ἐστράφη περὶ ἑαυτὸν καὶ εἶδε μὴ εὕρισκετο ὅπῃ τις ἵνα χωθῇ ἐν αὐτῇ καὶ ἀποκρυβῇ τοσοῦτον τρομερὸς ἐφαίνετο ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ κ. Ρουσσώ.

— Ἐπιστηθίως... ἐπανελάθεν ὁ φιλόσοφος· ὁ Γιλβέρτης ἐγνώριζεν ἐπιστηθίως τὴν κυρίαν, καὶ ἐγὼ δὲν ἤξευρα τίποτε ; Καὶ λοιπὸν μὲ ἐπρόδιδον, καὶ λοιπὸν μ' ἐνέπαιζον !

Ἡ Τήγκα καὶ ἡ ἀδελφὴ της ἠτένισαν ἀλλήλαις μυκτηριστικῶς.

Ὁ κ. Ἰουσιώ ἐσχίσε τὸ ἐπὶ τοῦ χιτῶνός του τρίχαπτον ἀξίας τεσσαράκοντα λουδοβικίων, ὡς ἐκ τῆς στενοχωρίας του.

Ὁ Γιλβέρτης συνῆψε τὰς χεῖρας, εἴτε διὰ νὰ ἱκετεύσῃ τὴν Τήγκα νὰ σιωπήσῃ, εἴτε διὰ νὰ παρακαλέσῃ τὸν Ρουσσώ νὰ ὑμῖλῃ εὐπρεπέστερον. Ἄλλ' ἐξ ἐναντίας, ὁ μὲν Ρουσσώ ἐσιώπησεν, ἡ δὲ Τήγκα ὠμίλησε.

— Ναί, εἶπεν· ὁ Γιλβέρτης καὶ ἐγὼ εἰμεθα παλαιοὶ φίλοι· τὸν εἶχα εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ψεύματα, μικρὰ ;... ἡ εἶσαι τόσον ἀχάριστος, ὥστε νὰ ἐλησμώνησες τὰ ζακχαριτὰ τῶν Λυκιεννῶν καὶ Βερσαλλίων ;

Ὁ λόγος αὐτοῦ ἐκορύφωσε τὴν θύελλαν· ὁ Ρουσσώ κατεβίβασε τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων του.

— Ἀ ! ᾄ ! εἶπε, παρατηρῶν τὸν νεανίαν λοξῶς· οὕτω λοιπόν, ᾄθλιε !

— Κύριε Ρουσσώ ! ὑπετραύλισεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ἰδέ, ἰδέ... νομίζει τις ὅτι πλησιάζει νὰ κλαύσῃ, ἐπειδὴ τὸν ἐχάδενσα διὰ τῆς χειρός μου, ἐξηκολούθησεν ἡ Τήγκα. Σὲ βεβαιῶ ! ποτὲ τόσῃ ἀχαριστίαν, ποτὲ δὲν τὴν περιέμενα !

— Κυρία μου !... ἐπέφερεν ὁ Γιλβέρτης ἱκετευτικῶς.

— Μικρὲ, εἶπεν ἡ κυρία Δουβαρρύ, ἐλθὲ πάλιν εἰς Λυκιέννας, ὅπου σὲ περιμένουν τὰ ζακχαριτὰ καὶ ὁ Ζαμόρ... καὶ μολοντί ἐφυγες ἐκεῖθεν μὲ τρόπον ἀλλόκοτον, πάλιν ὅμως θὰ λάβῃς καλὴν ὑποδεξίωσιν.

— Εὐχαριστῶ, κυρία, εἶπε ξηρῶς ὁ Γιλβέρτης· ὅταν ἀφήνω ἐν μέρος, εἶνε σημεῖον ὅτι δὲν εὐαρεστοῦμαι καὶ διὰ τοῦτο...

— Καὶ διατί ν' ἀποποιῆσαι τὸ εὐτύχημα, τὸ ὁποῖον σοὶ προσφέρεται ; διέκοψεν ὁ Ρουσσώ μὲ ὀξύχολον ὕφος. Ἐδοκίμασες ἤδη τὰ πλούτη, ἀκριβέ μου Γιλβέρτη, ἐμπρὸς λοιπόν ἐκ νέου· ἐξακολούθησε.

— Ἀλλὰ, κύριέ μου, ἀφοῦ σὰς λέγω... σὰς ὁμνῶ...

— Πήγαινε ! πήγαινε ! δὲν ἀγαπῶ ἀνθρώπους, οἵτινες ὑποφέρουν καὶ τὸ ψῦχος καὶ τὸν καύσωνα.

— Ἀλλὰ δὲν μὲ ἠκούσατε, κύριε Ρουσσώ.

— Ἦκουσα, ἤκουσα.

— Ἀλλ' ἐγὼ ἐδραπέτευσά ἀπὸ Λυκιέννας· μὲ εἶχαν κεκλεισμένον· ἐδραπέτευσά.

— Δόλος ! Γνωρίζω τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων.

— Ἀλλ' ἀφοῦ ἐπροτίμησα ὑμᾶς, ἀφοῦ σὰς παρεδέχθην ὡς οἰκοδεσπότην μου, ὡς προστατὴν μου, ὡς διδάσκαλόν μου.

— Ὑποκρισία.

— Ἐντοσούτῳ, κύριε Ρουσώ, ἂν εἶχα κλίσιν πρὸς τὰ πλούτη θὰ ἐδεχόμην τὴν προσφορὰν, τὴν ὅποιαν μοι κάμνουν αἱ κυρίαί.

— Κύριε Γιλβέρτη, μὲ ἀπατοῦν πολλάκις ἀπαξ, δις ὅμως ποτέ· εἶσαι ἐλεύθερος· πήγαινε ὅπου θέλεις.

— Ἀλλὰ ποῦ; Θεέ μου! ποῦ; ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης ὅλος περιαλγής, διότι ἔβλεπεν ἀπολεσθέντα διὰ παντὸς καὶ τὸ παράθυρόν του, καὶ τὴν μετὰ τῆς Ἀνδρεάδος γειτόνευσίν του, καὶ ὅλον του τὸν ἔρωτα... διότι ἐκεντῶτο ἡ φιλοτιμία του νὰ τὸν ὑποπτεύωνται ὡς προδότην· διότι ἔβλεπεν ὅτι παρεγνώριζον τὴν αὐταπάνησίν του, τὴν πολυχρόνιόν του πάλην πρὸς τὴν ὀκνηρίαν καὶ τὰς ὀρέξεις τῆς ἡλικίας του, ἅτινα κατεπολέμησε τοσοῦτον γενναίως.

— Ποῦ; εἶπεν ὁ Ρουσώ... ἰδοὺ εἰς τῆς κυρίας, ἥτις εἶνε τοσοῦτον ὠραία καὶ ἐξαίρετος δέσποινα.

— ὦ! Θεέ μου! ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης ἀποκρύπτων τὴν κεφαλὴν διὰ τῶν χειρῶν.

— Μὴ φοβεῖσαι, τῷ εἶπεν ὁ κ. Ἰουσιώ πολὺ πειραχθεὶς ὡς ἐραστὴς τῶν καλῶν τρόπων, ὅτι ὁ Ρουσώ ἐφέρετο τοσοῦτον ἀπρεπῶς πρὸς τὰς κυρίας, μὴ φοβεῖσαι· θὰ ληφθῇ πᾶσα πρόνοια περὶ σοῦ, καὶ μεῖνε βέβαιος ὅτι, πᾶν ὅ,τι χάσης, θὰ γείνη ἐνέργεια νὰ σοὶ ἀποδοθῇ.

— Βλέπεις; εἶπε μετὰ στρυφνότητος ὁ Ρουσώ, ἰδοὺ ὁ κ. Ἰουσιώ, ἓνας σοφὸς ἄνθρωπος, ἓνας φίλος τῆς φύσεως, ὁ συνένοχός σου, τέλος πάντων, προσέθεσε μειδιάσας εἰρωνικῶς, ὡς εἰ ἐμόρφαζε, σοὶ ὑπόσχεται προστασίαν καὶ τύχην ἀγαθὴν. Ἐμπιστεύητι εἰς τὸν κ. Ἰουσιώ· εἶνε ἄνθρωπος μὲ ἱκανότητα!

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Ρουσώ, ὡς μὴ δυνάμενος νὰ κρατηθῇ πλειότερον, προσεκλίνατο ἐνώπιον τῶν κυριῶν διὰ βεβιασμένου τρόπου, εἶτα καὶ ἐνώπιον τοῦ κ. Ἰουσιώ, καί, χωρὶς νὰ ρίψῃ καὶ βλέμμα πρὸς τὸν Γιλβέρτην ἐξῆλθε τῆς σκιαδός, ὡς θρηνώδης ἥρως ἀρχαίας τραγωδίας.

— ὦ! τί ἀσχημον ζῶον εἶνε ἓνας φιλόσοφος, εἶπεν ἡσύχως ἡ Τήγκα παρατηροῦσα τὸν ἐκ Γενεύης φιλόσοφον καταβαίνοντα ἢ μάλλον κατακυλιζόμενον ἐπὶ τῆς ἀτραποῦ.

— Ζήτησε τί θέλεις, εἶπεν ὁ κ. Ἰουσιώ πρὸς τὸν Γιλβέρτην διατηροῦντα εἰσέτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ κεκρυμμένον ἐντὸς τῶν χειρῶν.

— Ναί, ζητήσατε, κύριε Γιλβέρτη, ἐπρόσθεσεν ἡ κόμησσα μειδιῶσα πρὸς τὸν ἐγκαταλειφθέντα μαθητὴν.

Ἦγειρε τότε οὗτος τὴν ὠρχάν του μορφήν, παρεμέρισε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του, ὥς ὁ ἰδρὼς καὶ τὰ δάκρυα εἶχον κολλήσει ἐπὶ τοῦ μετώπου του, καὶ μὲ φωνὴν ἔντονον·

— Ἀφοῦ ἔχετε τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ προσφέρετε θέσιν τινα, εἶπεν, ἐπιθυμῶ νὰ εἰσέλθω ὡς βοηθός τοῦ κηπουροῦ εἰς τὸ Τριανόν.

Ἡ Τήγκα καὶ ἡ κόμησσα ἠτένισαν ἀλλήλας· καὶ ἡ μὲν Τήγκα, διὰ τοῦ ποδός της, ἤγγισε τὸν τῆς ἀδελφῆς της· θριαμβευτικὸν ἀπευθύνασα πρὸς αὐτὴν βλέμμα· ἡ δὲ κόμησσα ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν ὡς σημεῖον ὅτι ἐννόει κάλλιστα.

— Εἶνε δυνατόν τοῦτο, κύριε Ἰουσιώ; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα· ἐγὼ τὸ ἐπιθυμῶ.

— Ἀφοῦ ὑμεῖς τὸ ἐπιθυμεῖτε, κυρία μου, ἀπήντησεν οὗτος, γίνεται.

Ὁ Γιλβέρτης προσέκλινε τὴν κεφαλὴν, ἔφερε δὲ τὴν μίαν τῶν χειρῶν ἐπὶ τῆς καρδίας του, ὑπερπληρωθείσης ἤδη ἐκ χαρᾶς, ἀφοῦ πρότερον κατεκλύσθη ὑπὸ λύπης.

Μ'

Ἡ παραβολή.

Εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο δωμάτιον, τῶν Λυκιεννῶν, ἔνθα εἶδομεν τὸν κόμητα Ἰωάννην Δουβαρρὺ ροφῶντα, εἰς τὸ πείσμα τῆς δυσθυμίας, ὅψ' ἦς ἡ κόμησσα κατείχεται, ἀφθονον σοκκολάταν, ὁ κ. στρατάρχης Ρισελιέ ἐπρογευματίζε μετὰ τῆς κυρίας Δουβαρρὺ, ἥτις, σύρουσα ἐνταυτῷ τὰ ὄντα τοῦ Ζαμόρ, ἐξηπλοῦτο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὑπτίως καὶ νωχελῶς ἐπὶ σοφᾷ ἐξ ἀτλαζίου μ' ἐπικέντητα ἄνθη, ἐνῷ ὁ γηραλέος αὐλικὸς ἀνέπεμπεν ἐπιφωνήματα θαυμασμοῦ εἰς πᾶσαν νέαν στάσιν τῆς ἐπαφροδίτου γυναικός.

— ὦ! κόμησσα, κόμησσα! ἔλεγε μορφαῶν ὡς γραίδιον, θὰ πῆσῃ ὁ ἀνάδεσμος τῶν μαλλίων σας· κόμησσα, ἰδοὺ κατέρρευσεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς σας ἐν ἄγκυστρον. Ἄ! τὸ συρτὸν σάνδαλόν σας ἔπεσε, κόμησσα!

— Ἄ! φίλτατε δούξ, μὴ προσέχετε εἰς αὐτά, εἶπεν ἀποσπᾶσασα ἐν τῇ ἀπροσεξίᾳ τῆς τρίχας τινὰς ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ζαμόρ καὶ ἐξαπλωθεῖσα καθ' ὅλον τὸ μῆκος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου τῆς, ἡδυπαθεστέρα καὶ ὠραιότερα καὶ αὐτῆς τῆς Ἀφροδίτης ἐπὶ τῆς θαλασσίως τῆς κογχύλης.

Ὁ Ζαμόρ, ὡς πολὺ ὀλίγον εὐαίσθητος πρὸς τὰς στάσεις ταύτας, ἐπόνεσεν εἰς τὴν ἀπόσπασιν τῶν τριχῶν του καὶ ἔβαλεν ὠρυγμὸν ὀργῆς. Ἡ κόμησσα τὸν καθησύχασε λαβοῦσα ἀπὸ τῆς τραπέζης δράκκα ζακχαρωτῶν, ἅτινα ἔχυσεν ἐντὸς τῶν κόλπων του.

Ἄλλ' ὁ Ζαμόρ, ποιήσας μορφασμὸν ἀκαταδεξίας, ἀνέστρεψε τὸν κόλπον καὶ ἐκένωσε τὰ ζακχαρωτὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

— Ἄ! ἀχρεῖ! εἶπεν ἡ κόμησσα μηκύνουσα τὴν ζωγραφιστὴν κνήμην τῆς, ἡ ἄκρα τῆς ὁποίας ἔφθασε μέχρι τῶν φανταστικῶν τῶ σχῆμα ὑποδημάτων τοῦ μικροῦ αἰθίοπος.

— ὦ! μή, μή, συγχωρήσατέ τον! ἀνέκραξεν ὁ γέρων στρατάρχης· σὰς δίδω λόγον τιμῆς ὅτι εἰσθε ἱκανὴ νὰ τὸν θανατώσετε.

— Ἄ! πῶς νὰ μὴν δύναμαι νὰ θανατώσω πᾶν ὅ,τι μοὶ ἀπαρέσκει, εἶπεν ἡ κόμησσα· αἰσθάνομαι εἰς τὴν καρδίαν σκληρότητα πολλήν.

— Τί ἀκούω! εἶπεν ὁ δούξ· λοιπόν, ὡς φαίνεται, σὰς ἀπαρέσχω καὶ ἐγώ;

— ὦ! ὄχι, ὑμεῖς, ἐξ ἐναντίας· εἰσθε ὁ παλαιὸς μου φίλος, καὶ σὰς ὑπεραγαπῶ· ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ, εἰμαι βλέπετε, τρελλή.

— Θὰ εἶνε λοιπόν μία ἀσθένεια, τὴν ὁποίαν ἐκολλήσατε ἀπὸ ἐκείνους, τοὺς ὁποίους καθιστᾶτε τρελλούς!

— Προσέξατε, δούξ! μ' ἐρεθίζετε φρικτὰ μὲ τοὺς κομψοὺς αὐτοὺς λόγους σας, τῶν ὁποίων δὲν συμμερίζεσθε οὔτε λέξιν.

— Κόμησσα, κόμησσα, ἀρχίζω νὰ πιστεύω ὅχι ὅτι εἰσθε τρελλή, ἀλλ' ἀχάριστος.

— Ὅχι, δὲν εἰμαι οὔτε τρελλή, οὔτε ἀχάριστος· εἰμαι...

— Λοιπόν! ν' ἀκούσωμεν, τί εἰσθε;

- Εἶμαι θυμωμένη, κύριε δούξ.
- Ἄ ! ἀληθῶς ;
- Ἀπορεῖτε διὰ τοῦτο ;
- Ἐξ ἐναντίας, διόλου, κόμησσα, δὲν ἀπορῶ.
- Ἰδού, αὐτὰ εἶνε ἐκεῖνα, τὰ ὅποια μὲ πειράζουν, δούξ.
- Αὐτά ; ποῖα ; ἔχω τι, τὸ ὅποῖον σὰς πειράζει, κόμησσα ;
- Ἐχετε.
- Νὰ τὸ μάθω, σὰς παρακαλῶ. Εἶμαι γέρων πολὺ διὰ νὰ διορθωθῶ, καὶ ὁμῶς θὰ κατέβαλον πᾶσαν δύναμιν διὰ νὰ σὰς φανῶ ἀρεστός.
- Μὲ πειράζει, δούξ, ὅτι... κἂν δὲν ἐμάθετε τί μοῦ συμβαίνει.
- ὦ ! τὸ γνωρίζω.
- Πῶς ; γνωρίζετε τί μὲ καθιστᾷ τὴν ὥραν ταύτην ὀξύχολον ;
- Ἀναμφιβόλως· ὁ Ζαμὸρ ἔσπασε τὴν σινικὴν κρήνην.
- Μειδίαμα ἀδιόρατον ἀνέβη ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς νεαρᾶς γυναικὸς· ἀλλ' ὁ Ζαμὸρ, ὅστις ἤσθάνετο ἑαυτὸν ἔνοχον, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν μὲ ταπεινώσιν, ὥς εἰ ἐσκοτίσθη ὁ οὐρανὸς ὑπὸ συννέφων.
- Ναί, εἶπεν ἡ κόμησσα μετὰ στεναγμοῦ, ναί, δούξ, ἔχετε δίκαιον· τῷόντι αὐτὸ εἶνε. Ἀλλ' εἰσθε, σὰς βεβαίῳ, ὀξυνοῦστατος πολιτικός.
- Τὸ λέγουν, κυρία μου, ἀπήντησεν ὁ κ. δὲ Ρισελιέ μετὰ μετριοφροσύνης.
- ὦ ! ἐγὼ δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ τὸ εἰποῦν, ἀλλὰ τὸ βλέπω, δούξ. Καὶ ἤυρατε τὴν ἀφορμὴν τῆς πλήξεώς μου, οὕτω, παρευθὺς, χωρὶς οὔτε δεξιόθεν νὰ στραφῇτε, οὔτε ἀριστερόθεν· εἰσθε θαυμάσιος !
- Νομίζετε ; ἐν τούτοις δὲν εἶνε αὐτὸ μόνον τὸ αἴτιον.
- Ἄ ! ἀληθῶς ;
- Ὅχι, βεβαίως. Μαντεύω καὶ κάτι τι ἄλλο.
- Ἀληθινά ; Καὶ τί ἄλλο μαντεύετε ;
- Μαντεύω ὅτι χθὲς τὸ ἐσπέρας περιεμένατε τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα.
- Ποῦ ;
- Ἐδῶ.
- Αἶ, καὶ ἔπειτα ;
- Καὶ ἔπειτα ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης δὲν ἦλθε.
- Ἡ κόμησσα ἠρυθρίασε, καὶ ἀνεγερθεῖσα ὀλίγον ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ ἀγκῶ-
νός της.
- Ἄ ! ἄ ! εἶπεν.
- Ἐντοσοῦτῳ, ὑπέλαβεν ὁ δούξ, ἐγὼ ἔρχομαι ἐκ Παρισίων.
- Καὶ τί σημαίνει τοῦτο ;
- Ὅτι ἔπρεπε νὰ μὴ γνωρίζω τί συνέβη εἰς Βερσαλλίας δηλαδή ! καὶ ὁμῶς...
- Δούξ, φίλτατε δούξ, σήμερον εἰσθε ὅλος ἀποσιωπήσεις. Τί εὐλογία Θεοῦ ! ὅταν ἀρχίσῃ κανεὶς μίαν ὁμιλίαν τὴν τελειώνει, ἡ δὲν τὴν ἀρχίζει καθόλου.
- Ὅμιλεῖτε, κόμησσα, μὲ ὅλην σὰς τὴν ἀνάπαυσιν. Ἀφήσατε ν' ἀνα-
πνεύσω καὶ ἐγὼ ὀλίγον, τούλάχιστον. Τί ἔλεγα λοιπόν ;
- Εἶπετε... Καὶ ὁμῶς... ἐδῶ ἐσταματήσατε.
- Ἄ, ναί ! τῷόντι· καὶ ὁμῶς, ὅχι μόνον γνωρίζω ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγα-
λειότης δὲν ἦλθεν, ἀλλ' ἀκόμη μαντεύω καὶ διατί δὲν ἦλθε.

— Δούξ, πάντοτε ἔλεγον κατ' ἐμαυτὴν ὅτι πρέπει νὰ ᾔσθε μάντις, ἀλλὰ πάντοτε αἱ ἀποδείξεις μοὶ ἔλειπον.

— Τώρα λοιπὸν νὰ σὰς δώσω καὶ ἀπόδειξιν.

Ἡ κόμησσα, ἥτις ἐνδιεφέρετο εἰς τὴν συνομιλίαν ταύτην ἀσυγκρίτως πλειότερον ἀφ' ὅσον ἐφαίνετο, ἀφῆκε τὴν κεφαλὴν τοῦ Ζαμόρ, τῆς ὁποίας τὰς τρίχας ἐκτένιζον οἱ λευκοὶ τῆς δακτυλοὶ.

— Δότε μοι τὴν ἀπόδειξιν, εἶπεν.

— Ἐνώπιον τοῦ κυρίου διοικητοῦ ; ἠρώτησεν ὁ δούξ.

— Ἀφαντος γίνου, Ζομόρ ! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα πρὸς τὸν αἰθιοπίσκον, ὅστις περιχαρὴς ἐξώρμησε δι' ἐνὸς μόνου ἄλματος ἐκ τοῦ δωματίου εἰς τὸν ἀντιθάλαμον.

— Λοιπὸν, δούξ, ἐξακολουθεῖτε, κάμετέ μου τὴν εὐχαρίστησιν.

Εὐχαρίστησιν, δὲν πιστεύω, κόμησσα· ἀλλ' ἔστω, ἐξακολουθῶ. Ὁ βασιλεὺς λοιπὸν χθὲς ἐπεσκέπτετο τὸ Τριανόν.

— Τὸ μικρὸν ἢ τὸ μέγα ;

— Τὸ μέγα. Εἰς τὸν βραχίονά του ἐστηρίζετο ἡ δέσποινα Δελφίνη.

— Ἀ !

— Καί, ἡ δέσποινα Δελφίνη, ἥτις εἶνε ἐρασμιωτάτη, καθὼς γνωρίζετε... τόσους τῷ ἀπέτεινε χαριεντισμούς, ὥστε ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης, ἡ καρδία τοῦ ὁποίου εἶνε μάλαγμα, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνθέξη· εἰς τρόπον ὥστε διεδέχθη τὸν περίπατον ὁ δεῖπνος...

— Συνεδείπνησαν...

— Μάλιστα· καὶ τὸν δεῖπνον τὰ ἀθῶα παίγνια ἐκεῖνα τῆς συναναστροφῆς. Τέλος πάντων...

— Τέλος πάντων, εἶπεν ἡ κυρία Δουβαρρὺ ὡχρὰ ἐκ τῆς ἀνυπομονησίας, τέλος πάντων ὁ βασιλεὺς δὲν ἦλθεν εἰς Λυκιέννας, αὐτὸ δὲν θέλετε νὰ εἰπῇτε ;

— Ἐ, ἔ, ἔ... αὐτό· μάλιστα.

— Ἐννοεῖται, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἠῦρεν ἐκεῖ πᾶν ὅ,τι ἀγαπᾷ.

— Ὅχι, ὅ,τι ἀγαπᾷ· αὐτὸ τὸ λέγετε, ἀλλὰ δὲν τὸ φρονεῖτε, βεβαίως· πᾶν ὅ,τι τῷ ἀρέσει, εἶπέτε μᾶλλον· καὶ πάλιν...

— Πᾶν ὅ,τι τῷ ἀρέσει ; ἀλλὰ τοῦτο εἶνε χειρότερον, δούξ, ἄ ! προσέξατε... δεῖπνος, συναναστροφή, παίγνια, εἶνε πᾶν ὅ,τι χρειάζεται. Καὶ μὲ ποῖον ἔπαιξε ;

— Μὲ τὸν κ. δὲ Σιουασώλ.

Ἡ κόμησσα ἔκαμε κίνημα ὀργῆς.

— Θέλετε, κόμησσα, ν' ἀφήσωμεν πλέον αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν ; ὑπέλαβεν ὁ Ρισελιέ.

— Ἐξ ἐναντίας, κύριε δούξ.

— Εἰσθε ὅσον εὐφυῆς τσοῦτον καὶ καρτερόφυχος, κυρία μου· ἄς προσβάλωμεν λοιπὸν τὸν ταῦρον ἀπὸ τὰ κέρατα, ὡς λέγουν οἱ Ἰσπανοί.

— Ἰδοὺ παροιμία, τὴν ὁποίαν ἡ κυρία δὲ Σιουασώλ δὲν ἤθελε ποτὲ σὰς συγχωρήσει, δούξ.

— Καὶ ὅμως δὲν ὑπάρχει ἐφαρμοστέα εἰς αὐτὴν τελείως. Ἐλεγον λοιπὸν, κυρία μου, ὅτι ὁ κ. δὲ Σιουασώλ — ἀφοῦ ἀνάγκη νὰ τὸν ἀναφέρωμεν κατ' ὄνομα — ἐκάθισεν εἰς τὸ παιγνίδι καὶ μὲ τόσην τύχην, μὲ τόσην ἐπιτηδειότητα...

- Ὡστε ἐκέρδισεν.
- Ὅχι, ὥστε ἔχασεν. . . ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐκέρδισε χίλια λουδοβίκια· ἐπαίζαν πικέτον, παιγνίδι εἰς τὸ ὅποτον ὁ βασιλεὺς φιλοτιμεῖται, ἐπειδὴ τὸ παίζει πολὺ κακᾶ.
- ὦ ! τὸν Σιουασῶλ, τὸν Σιουασῶλ ! ἐψιθύρισεν ἡ Δουβαρρύ. Ἡ δὲ κυρία δὲ Γραμμόντ, ἦτο καὶ αὐτὴ, πῶς ;
- Δηλαδή, ἦτο ὡς ἀναχωροῦσα.
- Ἡ δούκισσα ;
- Ναί, κάμνει μίαν ἀνοησίαν, νομίζω.
- Ὅποιαν ;
- Βλέπουσα ὅτι δὲν τὴν κατατατρέπει πλέον κανεὶς, δυσκολεύεται· βλέπουσα ὅτι δὲν τὴν ἐξορίζουν, ἐξορίζεται ἀφ' ἐαυτῆς.
- Καὶ ποῦ ;
- Εἰς τὰς ἐπαρχίας.
- Πηγαίνει νὰ ραδιουργήσῃ.
- Ἐ ! τί θέλετε νὰ κάμῃ ; Λοιπὸν ἐνῶ ἦτο ἐτοιμὴ πρὸς ἀναχώρησιν, ἠθέλησε φυσικῶς τῷ λόγῳ ν' ἀφήσῃ ὑγείαν εἰς τὴν Δελφίνην, ἥτις, φυσικᾶ, τὴν ἀγαπᾷ πολὺ. Ἰδοὺ διατὶ ἦτο εἰς τὸ Τριανόν.
- Εἰς τὸ μέγα ;
- Ἐννοεῖται, τὸ μικρὸν δὲν ἐστρώθη εἰσέτι.
- Ἀ ! ἡ δέσποινα Δελφίνη, περιστοιχουμένη ὑφ' ὅλων αὐτῶν τῶν Σιουασῶλ, ἀποδεικνύει φανερὰ ποῖον μέρος θέλει νὰ ἐγκολπωθῇ.
- Ὅχι, κόμησσα, μὴ ἀδικίας· διότι, τέλος πάντων, αὐρίον ἡ δούκισσα ἀναχωρεῖ.
- Καὶ ὁ βασιλεὺς λοιπὸν διεσκέδασεν, ἀφοῦ ἐγὼ δὲν ἤμην ! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα μετ' ἀδημονίας, ἥτις μετεῖχε καὶ δέους.
- Τί νὰ σᾶς εἶπω ! ναί, διεσκέδασεν· εἶνε ἀπίστευτον, ἐν τούτοις, κόμησσα, τὸ ἀληθὲς εἶνε αὐτό. Νὰ ἰδοῦμεν λοιπὸν· τί συμπέρασμα ἐξάγετε ἐκ τούτων ὅλων ;
- Ὅτι εἰσθε κάλλιστα πληροφορημένοι, δούξ.
- Αὐτὸ μόνον ;
- Ὅχι. Ἐξάγω προσέτι, ὅτι δι' ὁποιοῦδήποτε τρόπου, ἀνάγκη νὰ λυτρώσωμεν τὸν βασιλέα ἀπὸ τοὺς ὄνυχας αὐτῶν τῶν Σιουασῶλ, ἡ εἰμεθα χαμένοι.
- Τί μὲ λέγετε !
- Μὲ συγχωρεῖτε, ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα. Λέγω εἰμεθα, ἀλλ' ἡσυχάσατε, δούξ, τοῦτο ἀφορᾷ τὴν οἰκογένειαν.
- Καὶ τοὺς φίλους προσέτι, κόμησσα· διὰ τοῦτο ἄφρατε, παρακαλῶ, νὰ λάβω καὶ ἐγὼ τὸ μέρος μου. Λοιπόν, λέγετε...
- Λέγω λοιπόν, εἰσθε καὶ σεῖς ἐκ τῶν φίλων μου ;
- Ἐνόμιζα, κυρία μου, ὅτι ἤδη σᾶς τὸ εἶπον.
- Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο.
- Ἐνόμιζα, ὅτι σᾶς τὸ ἀπέδειξα.
- Αἶ, ὅπως οὖν... Καὶ θὰ μὲ βοηθήσετε λοιπόν ;
- Μὲ ὅλας μου τὰς δυνάμεις, κόμησσα· ἀλλά...
- Ἀλλά, τί ;
- Τὸ ἔργον εἶνε δύσκολον, μὴ τὸ κρύπτωμεν.

- Ἀνεκρίζωτοι λοιπὸν εἶνε αὐτοὶ οἱ Σιουασῶλ ;
- Τοῦλάχιστον... εἶνε φυτευμένοι δυνατά.
- Πιστεύετε τοῦτο ὑμεῖς ;
- Τὸ πιστεύω.
- Τουτέστιν, ὅ,τι καὶ ἂν λέγῃ ὁ καλὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ὁ μυθοποιὸς Λαφονταῖνος, κατὰ τῆς δρυὸς ταύτης, οὐδ' ἄνεμος κατισχύσει, οὐδὲ καταιγίς ;
- Εἶνε μέγας νοῦς αὐτὸς ὁ ὑπουργός.
- Ἐννόησα ! ὁμιλεῖτε τῶρα καὶ ὑμεῖς, ὥς οἱ ἐγκυκλοπαιδισταί· ὑμεῖς, κύριε δούξ !
- Αἰ... τί νὰ σὲς εἶπω !...
- Ὁ κ. δὲ Σιουασῶλ εἶνε μέγας νοῦς ;
- Νομίζω.
- Ἀλλὰ εἰς τί διέλαμψε, τέλος πάντων, αὐτὸς ὁ μέγας νοῦς ! νὰ ἴδωμεν...
- Κατὰ τοῦτο, κυρία μου· κατέφερε τὰ τῶν συλλαλητηρίων καὶ τὰ τῶν Ἀγγλῶν εἰς τοιαύτην ἀκμήν, ὥστε ὁ βασιλεὺς δὲν δύναται πλέον ἄνευ αὐτοῦ.
- Τὰ τῶν συλλαλητηρίων ; ἀλλὰ διαρεθίζει τὰ συλλαλητήρια κατὰ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος.
- Βεβαίως· ἰδοὺ ἡ ἐπιτηδειότης.
- Τοὺς Ἀγγλους, αὐτοὺς τοὺς ὠθεῖ εἰς πόλεμον.
- Ἰδέτε λοιπόν· βλέπετε ; ἡ εἰρήνη θὰ τὸν κατέστρεφε.
- Δούξ, μὲ συγχωρεῖτε· αὐτὸ δὲν εἶνε νοῦς.
- Τί λοιπὸν εἶνε, κόμησσα ;
- Εἶνε ἐσχάτη προδοσία.
- Ὅταν, κόμησσά μου, ἡ ἐσχάτη προδοσία δὲν ἀποτύχῃ, εἶνε νοῦς, μοὶ φαίνεται, καὶ μέγας.
- Ἀλλὰ τότε λοιπόν, δούξ, γνωρίζω ἐγὼ τινὰ ἐπίσης ἐπιτήδειον, ὥς ὁ κ. δὲ Σιουασῶλ.
- Πᾶ !
- Ὡς πρὸς τὰ συλλαλητήρια τοῦλάχιστον.
- Καὶ εἶνε τὸ κυριώτερον πρᾶγμα.
- Διότι αὐτός, τὸν ὅποτον γνωρίζω, εἶνε ὁ αἷτιος τῆς στάσεως τῶν συλλαλητηρίων.
- Μὲ ἀνησυχεῖτε, κόμησσα.
- Δὲν τὸν γνωρίζετε, δούξ ;
- Ὅχι, σὲς βεβαιῶ.
- Καὶ ὅμως εἶνε ἐκ τοῦ γένου σας.
- Νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ γένος μου ἄνθρωπος μὲ μέγαν νοῦν ; Μήπως ἐννοεῖτε τὸν καρδινάλιον δούκα, τὸν θεῖόν μου ;
- Ὅχι· λέγω τὸν ἀνεψιόν σας δούκα Αἰγιλῶνος.
- Ἀ ! τὸν κύριον δ' Αἰγιλῶνος· τῷόντι, ἐκεῖνον, ὅστις ἐκίνησε τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Λασσαλοταίου¹. Χαριέστατος νέος· ναί, ναί, τῇ ἀληθείᾳ. Ἦτο περίστασις χαλεπωτάτη ἐκείνη ἐκεῖ. Ἰδοὺ, κόμησσα, ἰδοὺ, σὲς βεβαιῶ,

1. Βουλευθέντος τοῦ δούκῃ Αἰγιλῶνος, διοικητοῦ Βρεταννίης, νὰ ἀναγράψῃ ἐπισήμως ἐντάλματὰ τινα, ἐπηρεάζοντα τὰ προνόμια τῆς ἐπαρχίας ταύτης, τὸ συλλαλητήριον καὶ ὁ Λασσαλοταῖος οὗτος ἀντέτεινον εἰς τοῦτο δραστηρίως. Διὸ καὶ ἐβλήθη ὑπὸ κράτησιν, κατεδικάσθη ὑπὸ δικαστηρίου ἐκτάκτου. καὶ ἐξωρίσθη.

ένας νέος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὤφειλε νὰ ἀφοσιωθῇ πᾶσα γυνὴ μὲ πνεῦμα.

— Πιστεύετε, δούξ, ὅτι δὲν γνωρίζω τὸν ἀνεψιόν σας ;

— Ἀληθῶς, κυρία μου, δὲν τὸν γνωρίζετε ;

— Δὲν τὸν εἶδα ποτέ.

— Ὁ ταλαίπωρος ὁ νέος ! Τφόντι, ἀφότου ὑμεῖς ἀνεδείχθητε αὐτὸς ἐζῆσε πάντοτε εἰς τὸ βάθος τῆς Βρετάννης. Ἀλλοίμονον εἰς αὐτὸν ἂν σὰς ἰδῇ ! δὲν εἶνε συνειθισμένος εἰς τὸν ἥλιον... θὰ θαμβωθῇ.

— Πῶς ὑποφέρει τφόντι νὰ κάθεται εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ἕνας ἄνθρωπος μὲ τόσον πνεῦμα ! Πῶς δὲν ἔρχεται ἐδῶ ;

— Αἶ, κυρία μου ! θὰ ἔλθῃ πιθανόν, ἀλλὰ τίς οἶδε πότε ; ἴσως θὰ παρέλθῃ εἰσέτι μία πενταετηρίς· ἴσως εἶνε καθ' ὁδόν· ἴσως ἀπέχει διακοσίας λεύγας. ἴσως εἶνε καὶ εἰς τὰς θύρας τῶν Παρισίων.

Καὶ ὁ στρατάρχης ἐμελέτησεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς νεαρᾶς γυναικὸς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν τελευταίων του λόγων τούτων. Ἀλλ' αὕτη, ἀφοῦ ἐσκέφθη ἐπὶ στιγμὴν.

— Ἄς ἐπανέλθωμεν, εἶπεν, εἰς τὴν προτέραν ὁμιλίαν μας.

— Τφόντι, τί ἐλέγομεν ;

— Διὰ τὸν Σιουασῶλ, ὅτι ἀνάγκη νὰ τὸν ἀποπέμψωμεν.

— Δηλαδὴ νὰ τὸν ἀποπέμψῃτε, κόμησσα.

— Πῶς ! εἶπεν ἡ εὐνοουμένη τοῦ βασιλέως τόσον ἐπιθυμῶ νὰ φύγῃ, ὥστε κινδυνεύω ἂν δὲν φύγῃ ν' ἀποθάνω, καὶ δὲν θὰ μὲ δώσετε χεῖρα βοηθείας, φίλτατε δούξ ;

— Ὡ ! ὦ ! ἀνεφώνησεν ὁ Ρισελιέ σοβαρευόμενος, ἰδοὺ τί ὀνομάζομεν ἡμεῖς εἰς τὴν πολιτικὴν μας διάλεκτον σφυρηλασίαν.

— Ὡς θέλετε ἐκλάβετε καὶ ὀνομάσετε, φθάνει μόνον νὰ μοῦ ἀποκριθῇτε κατηγορηματικῶς.

— Κατηγορηματικῶς ! ἀχρεῖον ἐπίρρημα, εἰς στόμα τοσοῦτον μικρὸν καὶ χαρίεν !

— Ἀπάντησιν τὴν λέγετε αὐτὴν, δούξ ;

— Ἀπάντησιν αὐτὴν δὲν τὴν λέγω, ἀλλὰ προπαρασκευὴν ἀποκρίσεως.

— Προπαρασκευάσθη λοιπόν ;

— Σταθῇτε ὀλίγον.

— Διστάζετε δούξ ;

— Ὁχι.

— Λοιπόν !

— Ποίαν ιδέαν ἔχετε, κόμησσα περὶ τῶν παραβολῶν ;

— Ὅτι εἶνε πρᾶγμα ἀρχαιότατον.

— Τί σημαίνει ! καὶ ὁ ἥλιος εἶνε ἀρχαῖος, καὶ ἐν τούτοις ἀκόμη δὲν ἐφεύρομεν τίποτε καλῆτερον ἵνα βλέπωμεν.

— Ἐστὼ λοιπόν, ν' ἀκούσωμεν καὶ τὴν παραβολὴν· ἀλλὰ νὰ ᾔνε διαφανής.

— Ὡς ὁ κρύσταλλος, μὴ ἀμφιβάλλετε.

— Λοιπόν.

— Μὲ ἀκροᾶσθε, ὡραία δέσποινα ;

— Ἀκούω, λέγετε.

— Ὑποθέσατε, κόμησσα· — γνωρίζετε ὅτι πάντοτε εἰς τὰς παραβολὰς ὑποθέτομεν.

— ὦ! δούξ πόσον εἶσθε ὀχληρὸς!

— Ὀχληρὸς λέγετε; ποτὲ δὲν πιστεύω νὰ τὸ φρονήτε· διότι, κόμησά μου, ποτὲ, στοιχηματίζω, δὲν ἠκροάσθητε μετὰ πλειότερας προσοχῆς.

— Ἔστω, ἔσφαλα.

— Ὑποθέσατε λοιπὸν ὅτι περιφέρεσθε εἰς τὸν ἐν Λυκιέναις λαμπρὸν σας κήπον, καὶ ὅτι παρατηρεῖτε ἐξαίρετον δαμάσκηνον ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια ὀνομαζοῦν βασιλίσσας κλαυδίας καὶ τὰ ὅποια ἀγαπᾶτε τόσο, ἐπειδὴ ἔχουν χρυαῖς πορφυρώδεις, ὡς τὸ ἐρατεινὸν πρόσωπόν σας.

— Ἐμπρός, λέγετε, ἐπιτήδευε κόλαξ!

— Παρατηρεῖτε, λέγω, ἐν ἐξ αὐτῶν τῶν δαμασκήνων εἰς τὴν κορυφὴν ἐνὸς κλάδου, ὕψηλὰ· τί κάμνετε, κόμησσα;

— Σείω τὸ δένδρον!... ἀκούεις τί κάμνω!

— Ναί, σείετε τὸ δένδρον, ἀλλ' ἀνωφελῶς, διότι τὸ δένδρον εἶνε χονδρὸν καὶ ὄχι μόνον δὲν τὸ ἐκλονίσατε παντελῶς, ἀλλὰ καὶ ἐξύσατε ἐπὶ τοῦ ρυτινώδους φλοιοῦ του τὰς τρυφερωτάτας χεῖρας σας. Τί λέγετε λοιπὸν τότε; Λέγετε, ἀποστρέφουσα τὴν κεφαλὴν μὲ τὸν ἐπαφροδίτου ἐκείνου τρόπον ὅστις εἰς σας μόνην εἶνε ἴδιος καὶ εἰς τὰ ἄνθη: Θεέ μου! πόσον ἤθελα νὰ ἔρριπτα τὸ δαμάσκηνον ἐκεῖνο χαμαί!... καὶ θυμόνετε.

— Θυμὸνω βεβαίως!

— Δὲν σας λέγω ὅτι ἔχετε ἄδικον, κόμησσα.

— Ἀλλ' ἐξακολουθεῖτε, φίλτατε δούξ· ἡ παραβολὴ σας πολὺ μοῦ κινε τὴν περιέργειαν.

— Αἰφνης, ἐνῶ στρέφεσθε, ὡς εἶπον, παρατηρεῖτε τὸν φίλον σας, δούκι Ρισελιέ, ὅστις περιφέρεται καὶ αὐτὸς συλλογισμένως.

— Τί ἄρᾳ γε νὰ συλλογίζεται;

— Καὶ ἔχει ἐρώτησιν ὑμᾶς· καὶ τοῦ λέγετε λοιπὸν μὲ τὴν μελιστάλακτόν σας, τὴν ἐπαγωγὸν φωνήν...

— Ἀ! δούξ! δούξ! προσέθεσεν ἁμέσως ἡ Δουβαρρύ.

— Ἀγγελοσ!... Ἀ! δούξ! δούξ! σεῖς εἰσθε ἀνὴρ· ἔχετε δύναμιν· ἐκυριεύσατε τὸ Μζών, σείσατέ μου ὀλίγον αὐτὸν τὸν διάβολον, τὴν δαμασκήνην, νὰ πέσῃ τὸ τρισκατάρτατον αὐτὸ δαμάσκηνον· ἀληθὲς κόμησσα;

— ὦ! ναί· σεῖς ἐπροφέρατε τὰς λέξεις καὶ ἐγὼ τὰς διεννοούμεν, ἀλλὰ τί ἀποκοίνεσθε τότε σεῖς;

— Ἐγὼ τότε τί ἀπαντῶ...

— Ναί.

— Ἐγὼ ἀπαντῶ τότε... Εὐκόλον τὸ ἔχετε κόμησά μου! Μετὰ πάσῃ προθυμίᾳ· ἀλλὰ παρατηρήσατε καὶ ὀλίγον, παρατηρήσατε καὶ ὀλίγον πόσον, τὸ δένδρον αὐτὸ εἶνε στερεόν, πόσον οἱ κλάδοι του εἶνε ρυτινώδεις καὶ τραχεῖς· τέλος πάντων εἶνε χεῖρες καὶ αἱ χεῖρές μου, διαβόλε! ἃς ἔχουν καὶ πεντήκοντα ἔτη πλειότερον τῶν ἰδικῶν σας, ὑπόκεινται καὶ αὐταί!...

— Ἀ! ἀνέκραξεν αἰφνιδίως ἡ κόμησσα, καλὰ, καλὰ! ἐνόησα.

— Ἐννοήσατε; τελειώσατε λοιπὸν ὑμεῖς τὴν παραβολήν.

— Νὰ τὴν τελειώσω ἰδοῦ. Σας λέγω τότε καὶ ἐγὼ: Ἀλλὰ, κύριε δούκι, πύσατε τοῦ νὰ παρατηρεῖτε ἀδιαφόρως τὸ δαμάσκηνον· τώρα τὸ παρατηρεῖτε ἀδιαφόρως, διότι δὲν εἶνε διὰ σας· ἀλλ' ὀρεχθῆτέ το καὶ σεῖς μετ' ἐμοῦ καὶ ἂν μοῦ σείσατε τὸ δένδρον, καθὼς πρέπει, ἂν τὸ δαμάσκηνον πέσῃ, τότε

- Αἶ, τότε ;
- Αἶ, τότε τὸ τρώγομεν μαζῇ.
- Θαῦμα ! θαῦμα ! ἐκράυγασεν ὁ δοῦξ συγκροτῶν τὰς χεῖρας αὐτοῦ.
- Γίνεται ;
- Εἰς τὴν ψυχὴν μου, κόμησσε, εἰσθε ἡ μόνη ἱκανὴ νὰ τελειώσετε πα-
ραβολὰς !
- Λοιπόν, δοῦξ, θὰ σείσετε τὸ δένδρον ;
- Ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ καὶ τρισὶ ταῖς καρδίαις, κόμησσε.
- Καὶ τὸ δαμάσκηνον, δοῦξ, ἦτο τφόντι βασίλισσα Κλαυδία ;
- Ἀκόμη δὲν εἶνε βεβαιότατον τοῦτο, κυρία μου.
- Τί ἦτο λοιπόν ;
- Νομίζω μᾶλλον ὅτι ἦτο χαρτοφυλάκιον ὑπουργοῦ τὸ ἐπὶ τοῦ δένδρου
φαινόμενον.
- Λοιπόν, καὶ εἰς τοὺς δύο μας τὸ χαρτοφυλάκιον, τότε.
- ὦ ! ὄχι, εἰς ἐμέ μόνον. Μὴ ζηλοτυπήσετε, κόμησσε, αὐτὴν τὴν δερ-
ματίνην θήκην· μαζῇ μ' αὐτὴν θὰ πέσουν τόσα ἄλλα ὥραϊα πράγματα ἀπὸ
τὸ δένδρον, ἀφοῦ τὸ σείσω, ὥστε θὰ ἀπορήσετε τί πρῶτον νὰ λάβετε.
- Λοιπόν, στρατάρχα, εἰμεθα σύμφωνοι ;
- Θὰ λάβω τὴν θέσιν τοῦ κ. δὲ Σιουασώλ.
- Ἐὰν θελήσῃ ὁ βασιλεὺς.
- Καὶ μήπως δὲν θέλει ὁ βασιλεὺς πᾶν ὅ,τι ὑμεῖς θέλετε ;
- Ἴδου ὅτι ὄχι, ἀφοῦ δὲν θέλει ν' ἀποπέμψῃ τὸν Σιουασώλ του.
- ὦ ! ἐλπίζω ὅτι ὁ βασιλεὺς εὐχαρίστως θὰ ἐνθυμηθῇ τὸν ἀρχαῖόν του
σύντροφον.
- Διὰ δὲ τὸν δοῦκα Αἰγιλλῶνος... δὲν ζητεῖτε τίποτε ;
- Ὁ δοῦξ Αἰγιλλῶνος, ζητεῖ ἐκεῖνος μόνος του, μή σας μέλῃ.
- Ἐπομένως θὰ ἦσθε τότε πρωθυπουργός. Τώρα καὶ ἡ σειρὰ μου.
- Ἡ σειρὰ σας τί ;
- Νὰ ζητήσω καὶ ἐγώ.
- Ἄ, τφόντι ἔχετε δίκαιον.
- Τί θὰ μοῦ δώσετε ;
- Ὅ,τι θέλετε.
- Θέλω τὰ πάντα.
- Ἐννοεῖται.
- Τὰ ἔχω λοιπόν ;
- Καὶ ἔχει λόγον ! Ἄλλ' αὐτὰ νὰ ἦνε μόνον· μήπως καὶ μοῦ ζητῆτε
καὶ ἄλλα κατόπιν !
- Ὅχι· ἔνα ἀκόμη.
- Νὰ τὸ ἀκούσωμεν.
- Γνωρίζετε τὸν κ. δὲ Ταβερνέϋ ;
- Φίλος μου πρὸ τεσσαράκοντα ἡδὴ ἐτῶν.
- Αὐτὸς ἔχει ἓνα υἱόν ;
- Καὶ μίαν κόρην.
- Αὐτός.
- Αἶ, τί ;
- Τίποτε ἄλλο.
- Πῶς τίποτε ἄλλο ;

- Εἶνε καὶ τὸ ὅποῖον θὰ σὰς ζητήσω ἐν καιρῷ καὶ τόπῳ.
- Πολὺ καλὰ.
- Σύμφωνοι, δούξ;
- Συμφωνότατοι, κόμησσα.
- Ὑπογραφή... ὁ λόγος μας εἶνε τὸ αὐτό.
- Καὶ καλῆτερον ἀκόμη· εἶνε ὡς ὄρκος.
- Λοιπὸν τὸ δένδρον καταστρέψατέ μου.
- Ἐχω τρόπους.
- Ποίους;
- Τὸν ἀνεψιόν μου.
- Ἐπειτα;
- Τοὺς Ἰησουίτας.
- Χά! χά!
- Ἀφήσατέ με, ἀφήσατε· τὸ σχέδιον τὸ ἔχω.
- Καὶ δὲν ἤμπορῶ νὰ τὸ μάθω;
- Κόμησσα!...
- Ναί, ναί, ἔχετε δίκαιον.
- Γνωρίζετε, ὅτι τὸ μυστικόν...
- Εἶνε τὸ ἥμισυ πάσης ἐπιτυχίας· ἰδοὺ ἐτελείωσα τὴν φράσιν σας.
- Εἰσθε ἀξιολάτρευτοι.
- Ἀλλὰ θέλω καὶ ἐγὼ νὰ σείσω ὀλίγον τὸ δένδρον ἐξ ἄλλου μέρους.
- Πολὺ καλὰ, σείετε καὶ ὑμεῖς, σείετε· πάντοτε καλὸν εἶνε.
- Ἐχω καὶ ἐγὼ τὸν τρόπον μου.
- Καὶ σεῖς τὸν τρόπον σας; καὶ τὸν νομίζετε καλόν;
- Εἶμαι πληρωμένη δι' αὐτὸ τοῦτο.
- Ποῖον λοιπὸν τρόπον;
- Ἀ! θὰ ἰδῇτε, δούξ, ἡ μᾶλλον...
- Τί;
- Ὅχι, νὰ μὴν ἰδῇτε.

Καὶ ἐπὶ τῶν λόγων τούτων, προφερθέντων μὲ λεπτότητά τινά, εἰς μόνον τὸ γλυκύτατον ἐκεῖνο στόμα οἰκείαν, ἡ τρελλὴ κόμησσα, ὡς εἰ ἐπανῆλθεν εἰς αὐτήν, κατεβίβασε πάραυτα τὰ μεταξωτὰ κύματα τοῦ μεσοπορίου της, τὸ ὅποῖον εἰς τὰς διπλωματικὰς ὁρμάς της εἶχεν ἀνασυρθῆ ἀποτελέσαν ὅ,τι ἡ παλίσροια εἰς τὴν θάλασσαν.

Ὁ δούξ, ὅστις ἦτο θαλασσινός, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐγνώριζε τὰς περιπετείας τοῦ ὠκεανοῦ, ἔβαλε γέλωτας, κατησπάσθη τὰς χεῖρας τῆς κομῆσης, καὶ τέλος ἐμάντευσεν, ὁ ἀριστος περὶ τὰ τοιαῦτα μάντις οὗτος, ὅτι ἀρκετὴ ἡ συνδιάλεξις.

— Καὶ πότε κάμνετε ἀρχήν, δούξ, νὰ καταστρέφετε; ἡρώτησεν ὁ κόμησσα.

— Αὐριον. Σεῖς δὲ πότε κάμνετε ἀρχήν νὰ σείετε;

Ἠκούσθη τότε μέγας κρότος ἀμαξῶν εἰς τὴν αὐλήν, καὶ ἀμέσως φωναί:

— Ζήτω ὁ βασιλεὺς!

— Ἐγὼ, εἶπεν ἡ κόμησσα παρατηροῦσα ἐκ τοῦ παραθύρου, ἐγὼ κάμνω τώρα ἀμέσως ἀρχήν.

— Εὖγε!

— Περάσατε, δούξ, ἀπὸ τὴν μικρὰν κλίμακα καὶ περιμένετε με εἰς τὴν αὐλήν. Ἐντὸς μιᾶς ὥρας θὰ ἔχετε τὴν ἀπάντησίν μου.

ΜΑ'

Τὸ ἐλάχιστον τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ'.

Ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΕ' ἐβαρύνετο εἰς ἄκραν τὰ πολιτικά. Πολλάκις ἀπέφευγε τὰς ἐπὶ τούτων ὁμιλίας λέγων :

— Καλέ, δὲν μὲ ἀφίνετε! ἡ μηχανὴ πάντοτε θὰ ἐργάζεται ἐν ὧσ' ἐγὼ ζῶ.

Ἐπρόσεχον λοιπόν, ὅσάκις ἤθελον νὰ τῷ ἀναφέρωσι περὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ Κράτους, ἵνα τὸν εὕρισκουν εἰς τὰς εὐαρέστους αὐτοῦ στιγμὰς.

Τὰς εὐαρέστους ταύτας στιγμὰς οὐδεὶς ἄλλος, πλὴν τῆς Δουβαρρύ, ἐγνώριζε νὰ διακρίνῃ. Τόσον εἶχε συνειθίσει αὕτη τὸν βασιλέα της, ὥστε οἱ ἀλιεῖς, οἱ γνωρίζοντες τὴν θάλασσαν των, ποτὲ δὲν ἐπέβαινον εἰς τὸ σκάφος μὲ ἄσχημον καιρὸν.

Ἄλλ' ἡ παρούσα στιγμὴ ἦτο ἀρμοδιωτάτη. Ὁ βασιλεὺς ἤρχετο νὰ τὴν εὕρῃ εἰς Λυκιέννας, ἀφοῦ εἶχε χθὲς ἁμαρτήσῃ πρὸς τὴν ἐρωμένην του, καὶ προσεγνώριζεν ὅτι αὕτη θὰ τὸν ἐμάλωνεν.

Ἐν τούτοις, ὅσον εὐάλωτον καὶ ἂν ἦνε πτηνόν τι, ὑπάρχει καὶ εἰς αὐτὸ ἡ ἔνστικτος ἐκείνη γνῶσις· διὸ καὶ ὀφείλει ὁ κυνηγὸς νὰ προσέχῃ πάντοτε ὥστε ν' ἀπατήσῃ τὴν γνῶσιν ταύτην, καὶ οὕτω ν' ἀπολαύσῃ τὸ ἄγρευμα. Ἀκούσατε λοιπὸν τίνι τρόπῳ ἡ κόμησσα Δουβαρρύ ἤγρευσε τὸν βασιλέα της.

Ἐφόρει στολὴν ἀπλήν, ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτῆς μένουσα, ἀλλὰ πάντοτε ἐπαγωγόν, πάντοτε πολυθέλητρον. Δὲν εἶχε μόνον βάψῃ τὰς παρειάς της μὲ φύκος, διότι, ἂν καὶ τοῦτο ἦτο τότε τοῦ συρμοῦ, ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' εἶχε πρὸς τὸ κοσμητικὸν τοῦτο ἄκραν ἀντιπάθειαν.

Ἄμα ἀνήγγειλαν πρὸς τὴν κόμησσαν τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, ἔτρεξεν αὕτη εὐθὺς εἰς τὸ δοχεῖον, ἐν ᾧ ἐνυπῆρχε τὸ φύκος, καὶ ἤρχισε νὰ τριβῇ τὰς παρειάς της μετὰ ζέσεως, ὥστε ὁ βασιλεὺς εἶδεν ἐκ τοῦ ἀντιθαλάμου εἰς τί κατεγίνετο ἡ κόμησσα.

— Φεῦ! εἶπεν ἄμα εἰσελθὼν τὴν ἄπιστον! ψιμμουθιοῦται!

— Ἄ! καλημέρα, Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ κόμησσα χωρὶς ποσὸς νὰ μεταστραφῇ ἐκ τοῦ κατόπτρου της ἡ νὰ διακόψῃ τὴν ἐνασχόλησίν της, οὐδ' ὅταν ὁ βασιλεὺς προσῆλθε καὶ τὴν ἡσπάσθη ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ.

— Ὡς φαίνεται, κόμησσα, δὲν μὲ περιέμενες; εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Διατί, Μεγαλειότατε;

— Ἀφοῦ λερόνεις, ἀφοῦ ρυπαίνεις τοιοῦτοτρόπως τὸ πρόσωπόν σου!

— Ἐξ ἐναντίας, Μεγαλειότατε, ἤμην βεβαία ὅτι σήμερον θὰ ἡξιούμην τῆς τιμῆς νὰ ἴδω τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα.

— Ἄ! μὲ τί τρόπον μοι τὸ εἶπες, κόμησσα!

— Μὲ τί τρόπον;

— Σοβαρὰ ὡς ὁ Ρουσσὼ ὅταν ἀκούῃ νὰ παίζουσι τὴν μουσικὴν του.

— Διότι Μεγαλειότατε, ἔχω πραγματικῶς νὰ σὰς εἰπῶ κατὶ σοβαρόν.

— Ἄ! ἐνόησα, πάλιν ἐνόησα.

— Τί;

— Πάλιν ἐπιπλήξεις...

— Ἐγὼ! τί λόγος, Μεγαλειότατε!... Καὶ διατί, σὰς παρακαλῶ;

— Διότι βεβαίως δὲν ἦλθα χθὲς. Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βεροῖας

— ὦ! Μεγαλειότατε, ἐλπίζω ὅτι δὲν μὲ φρονεῖτε τόσο ἀδιάκριτον, ὥστε νὰ ἔχω τὴν ἀξίωσιν ὅτι πρέπει νὰ χαίρωμαι τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα ἐγὼ μόνη, ἀποκλειστικῶς.

— Ἰωαννὶς μου, ἐπειράχθης;

— ὦ! ὄχι, Μεγαλειότατε εἶμαι πολὺ, πολὺ πειραγμένη.

— Ἀκουσον, κόμησα· σὲ βεβαιῶ ὅτι στιγμὴν δὲν ἔλειψες ἀπὸ τὸν νοῦν μου.

— Τί μοι λέγετε!

— Καὶ ὅτι ἡ ἐσπέρα ἐκείνη μοὶ ἐφάνη ἔτος.

— Ἀλλ' ἰδοὺ πάλιν τὰ αὐτά, Μεγαλειότατε. Σὰς εἶπα ἐγὼ τοιοῦτόν τι; σὰς παρεπονέθην παντελῶς; Ἡ Μεγαλειότης Σας διέρχεσθε τὰς ἐσπέρας Ὑμῶν ὅπου εὐαρεστεῖσθε· μήπως ὀφείλετε νὰ δώσητε εἰς κἀνένα λογαριασμόν;

— Ἦσαν, κόμησα, ὅλοι οἰκιακοί· ὅλοι οἰκιακοὶ ἤμεθα.

— Μεγαλειότατε, οὐδ' ἐφρόντισα νὰ μάθω.

— Διατί τάχα;

— Διατί... διότι, Μεγαλειότατε, θὰ ἦτο τοῦτο δι' ἐμὲ πολὺ ἀπρεπές, πολὺ ἀνάρμοστον.

— Ἀλλὰ τότε λοιπόν, ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς, ἀφοῦ δὲν εἶσαι κατ' ἐμοῦ δυσαρεστημένη διὰ τοῦτο, κατὰ τί σοὺ ἔπταισα; διότι, τέλος πάντων, εἰς τὸν κόσμον τοῦτον πρέπει νὰ ἤμεθα καὶ δίκαιοι.

— Δὲν μοῦ ἔπταίσατε, Μεγαλειότατε, εἰς τίποτε.

— Ἀλλ' ἀφοῦ, λέγης, εἶσαι πειραγμένη.

— Εἶμαι, πειραγμένη, ναί, Μεγαλειότατε· ὅσον δι' αὐτό, εἶνε ἀληθές.

— Ἀλλὰ διατί λοιπόν;

— Διότι εἶμαι τὸ ἐλάχιστόν Σας...

— Σὺ, τὸ ἐλάχιστόν μου! τί λέγεις! τί λέγεις!

— Ἐγώ, μάλιστα, ἐγώ! ἡ κόμησα Δουβαρρὺ! ἡ ὥραία Ἰωάννα, ἡ χαριεστάτη Ἰωαννίς, ἡ μυριοθέλητρος Ἰωαννίσκη, ὡς λέγει ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης· μάλιστα, εἶμαι τὸ ἐλάχιστον Ὑμῶν.

— Ἀλλὰ πῶς εἶσαι τὸ ἐλάχιστόν μου;

— Πῶς εἶμαι;... δέχομαι τὸν βασιλέα μου, τὸν ἐραστήν μου, ἀφοῦ ἡ κυρία δὲ Σιουασὼλ καὶ ἡ κυρία δὲ Γραμμόντ τὸν ἐχόρτασαν.

— ὦ! ὦ! κόμησα...

— Ἐγὼ ἀγαπῶ νὰ ὁμιλῶ καθαρά· ὅ,τι ἔχω εἰς τὴν καρδίαν τὸ λέγω. Ἀκούσατε, Μεγαλειότατε· βεβαιῶν ὅτι ἡ κυρία δὲ Γραμμόντ πολλάκις σὰς παρεφύλαξεν εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ κοιτῶνός σας. Θὰ πράξω καὶ ἐγὼ τὸ ἐναντίον τῆς εὐγενεστάτης δουκίσσης· θὰ παραφυλάξω εἰς τὴν ἐξοδὸν, καὶ τὴν πρώτην Σιουασὼλ ἢ τὴν πρώτην Γραμμόντ, ἥτις μοῦ ἐμπέσῃ εἰς τὰς χεῖρας... Ἐγὼ ζεύρω!

— Κόμησα! κόμησα!

— Τί θέλετε; ἐγὼ εἶμαι γυνὴ ἀτελῶς ἀνατεθραμμένη. Εἶμαι ἡ ἐρωμένη τοῦ κυρ Βλάση, ἡ ὥραία Βουρβοναία, καθὼς γνωρίζετε.

— Κόμησα, οἱ Σιουασὼλ θὰ θελήσουν νὰ ἐκδικηθοῦν.

— Ἄς μ' ἐκδικηθοῦν δὲν μὲ μέλει παντελῶς· ἀρκεῖ νὰ μ' ἐκδικηθοῦν, ἀφοῦ τοὺς ἐξεδίκηθην.

— Θὰ σ' ἐξευτελίσουν.

- Ἐχετε δίκαιον.
- Πῶς !
- Ἐχω ἓνα τρόπον ἐξαίρετον, καὶ σπεύδω νὰ τὸν θέσω εἰς πρᾶξιν.
- Δηλαδή ; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς ἀνήσυχος.
- Φεύγω ὅθεν ἦλθα καὶ ἐτελείωσεν...
- Ὁ βασιλεὺς ἀνέστειλε τοὺς ὄμους.
- Ἄ ! δὲν τὸ πιστεύετε τοῦτο, Μεγαλειότατε ;
- Ὅχι, σὲ βεβαίωδ' δὲν τὸ πιστεύω.
- Διότι δὲν θέλετε νὰ ἐμβαθύνετε ὀλίγον. Μὲ συγγέετε μὲ ἄλλας.
- Μὲ ποίους ἄλλους ;
- Βεβαίως. Ἡ κυρία Σιατωρῶν ἤθελε νὰ ᾔνε θεῶν ἡ κυρία Πηλοδοῖρα ἤθελε νὰ ᾔνε βασίλισσα καὶ ἄλλαι ἤθελον νὰ ᾔνε πλούσιαι κραιπνὰ νὰ ταπεινῶνουν τὰς γυναῖκας τῆς αὐλῆς ὑπὸ τὰς εὐνοίας αὐτῶν. Ἐγὼ, χάρις τῷ Θεῷ ! δὲν ἔχω κἀνέν ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἐλαττώματα.
- Εἶνε ἀληθές.
- Ἐνῷ ἄφ' ἑτέρου ἔχω προτερήματα ἀπειρα.
- Καὶ τῶνόντι.
- Καὶ τῶνόντι λέγετε, ἀλλ' ἀνάθεμα ἂν φρονῆτε τὸ παραμικρὸν.
- Ὡ ! κόμησσα, κἀνεῖς δὲν εἶνε πέπεισμένος πλείοτερον ἐμοῦ περὶ τῆς ἀξίας σου.
- Ἐστῶ, λάβετε ὅμως ὑπομονήν· τὸ ὅ,τι ἔχω νὰ εἶπω δὲν ταράττει καθόλου τὴν πεποίθησίν Σας.
- Λέγε.
- Πρῶτον μὲν εἶμαι πλουσία καὶ δὲν ἔχω ἀνάγκην κἀνεός.
- Τὸ ὅποιον καὶ μὲ θλίβει ἴσως, κόμησσα.
- Δεύτερον, δὲν ἔχω οὐδὲ τὴν παραμικρὴν φιλοδοξίαν ἐκείνων τῶν κυριῶν· ὀλίγον φροντίζω διὰ τὴν δόξαν, τὴν ὁποίαν ἐκεῖναι ἐθήρευον· ἐγὼ μόνον πρᾶγμα, εἰς τὸ ὅποιον ἀπέβλεψα ἦτο, ν' ἀγαπῶ τὸν ἐραστὴν μου, πρὸ παντός ἄλλου, καὶ ὅς ἦτο ἐραστής μου αὐτός ὁ ἀρκατωλός, ἡ βασίλειος, ἀδιάφορον. Ἐγὼ, ἐὰν παύσω τοῦ ν' ἀγαπῶ, ὅς παύσουν καὶ ὅλα· τὸ θεμιτὸν μὴδέν.
- Ἐλπίζω, ὅτι ἐμεῖ δὲν ἔπαυτες ἀκόμη νὰ θεωρῆς ὡς κατὰ πλεον παρὰ μὴδέν, κόμησσα.
- Ἀφίνετε, Μεγαλειότατε, νὰ τελειώσω ;
- Λέγε, λέγε.
- Θέλω ἀκόμη νὰ εἶπω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ὅτι εἶμαι καλλίμορφος, ὅτι εἶμαι νέα, ἀκόμη δέκα χρόνους νεότητος ἔχω ἐνώπιόν μου· ὅτι σήμερον νὰ παύσω τοῦ νὰ ᾔμαι ἡ ἐρωμένη τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος θὰ θεωρηθῶ ὅχι μόνον ὡς ἡ εὐτυχεστέρα τοῦ κόσμου γυνή, ἀλλὰ καὶ ὡς ἡ τιμιωτέρα. Γελάτε, Μεγαλειότατε. Ἴδου διατί σὰς λέγω· ὅτι δὲν ἐμβαθύνετε· δὲν θέλετε νὰ συλλογισθῆτε καλῶς. Τὰς ἄλλας Σας εὐνασμένους, τὰς ἀγαπᾶτε πολὺ, βασιλεῦ μου, ὅταν τὰς ἐβχρύνεσθε, καθὼς καὶ ὁ λαὸς Σας τὰς ἐβχρύνετο, τὰς ἀπεβάλλετε, καὶ ὁ λαὸς Ὑμῶν Σας κηρύττει καταρώμενος τὴν ὑπὸ τὴν δυσμένειαν πεσοῦσαν ὡς καὶ πρὶν· ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ περιμείνω ν' ἀποπεμφθῶ. Ἐγὼ θὰ παραιτήσω τὴν θέσιν καὶ θὰ κηρύξω εἰς ὅλους, ὅτι ἐγὼ τὴν παρήτησα. Διανέμω ἀμέσως ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων εἰς τοὺς πτωχοὺς, πηγαίνω καὶ κάθημαι μίαν ἐβδομαδα εἰς μίαν μονὴν πρὸς

μετανοίαν, καὶ νὰ ἰδῇτε, ὅτι ἐντὸς μηνὸς θὰ κρεμάσουν τὴν εἰκόνα μου εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας, πλαγίως τῆς μετανουήσεως ἀγίας Μαγδαληνῆς.

— Ὡ! κόμησσα, βεβαίως δὲν ὁμιλεῖς σπουδαζούσα, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Παρατηρήσατέ με καλῶς εἰς τὸ πρόσωπον, Μεγαλειότατε, καὶ ἰδέτε ἂν σπουδαζούσα ὁμιλῶ ἢ ὄχι· ἐξ ἐναντίας, σὰς ὁμνῶ ὅτι ποτὲ ἐπὶ ζωῆς μου δὲν εἶπόν τι μετὰ πλειοτέρας σκέψεως.

— Ἰωάννα, τὴν ἐκπληροῖς αὐτὴν τὴν ἀνοησίαν. Ἀλλ' ἡξεύρεις, κυρία κόμησσα, ὅτι μοῦ κάμνεις τώρα ὥς νὰ ἐπρόκειτο περὶ ἀγορᾶς πράγμα-
τός τινος;

— Ὅχι, Μεγαλειότατε· ἤθελε εἰσεθε τοῦτο ἀληθὲς ἐὰν Σας ἔλεγον ἀπλῶς· ἐκλέξατε μεταξὺ αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ.

— Ἐνῶ;

— Ἐνῶ ἐγὼ σὰς λέγω· Σας ἀφίνω ὑγίαν, Μεγαλειότατε! — καὶ ἐτε-
λείωσα.

Ὁ βασιλεὺς ἤδη ὠχρίασεν ὑπὸ ὀργῆς.

— Βεβαίως ἐλησμονήσατε, κυρία, πρὸς τίνα ὁμιλεῖτε, καὶ προσέχετε
μήπως...

— Μήπως, Μεγαλειότατε;

— Μήπως; Σὲ στέλλω εἰς τὴν Βαστίλλην.

— Ἐμὲ θὰ στείλλετε εἰς τὴν Βαστίλλην;

— Ναί, ναί, καὶ ἐκεῖ ἡ πληθὺς εἶνε πολὺ περισσότερὰ παρὰ εἰς μίαν
μονήν.

— Ὡ! Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ κόμησσα συνάπτουσα τὰς χεῖρας, κά-
μετέ μου αὐτὴν τὴν χάριν!

— Ποῖαν χάριν;

— Νὰ μὲ στείλλετε εἰς τὴν Βαστίλλην.

— Ἀῖ;

— Θὰ σὰς ἤμην εὐγνώμων διὰ βίου.

— Πῶς;

— Ἀναμφιβόλως! Ἡ μυστικὴ μου φιλοδοξία εἶνε νὰ καταστῶ δημοτικὴ
ὥς ὁ κ. Λασσαλοταίος, ἢ ὥς ὁ κ. Βολταῖρος. Ἀλλά, πρὸς τοῦτο, χρειάζομαι
ἔχω τῆς Βαστίλλης· ὀλίγην Βαστίλλην καὶ ἰδοὺ καθίσταμαι ἡ εὐτυχέστερα
τῶν γυναικῶν. Θὰ εὕρω καιρὸν νὰ γράψω τὰ ἀπομνημονεύματά μου, τῶν
ὑπουργῶν Σας, τῶν θυγατέρων σας, καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειό-
τητος, ὥστε νὰ παραδῶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς τὸς ἐπερχομένους γενεὰς
τὰς ἀρετὰς Λουδοβίκου τοῦ Ἀγαπητοῦ· νὰ δικαιωνίσω αὐτάς. Δότε μοι τὸ
διάταγμα, Μεγαλειότατε, τὸ διάταγμα τῆς φυλακίσεώς μου. Ἰδοὺ... θὰ
σὰς φέρω ἐγὼ ἡ ἰδία κάλαμον καὶ μελάνην.

Καὶ ὤθησε πραγματικῶς πρὸς τὸν βασιλέα κάλαμον καὶ μελανοδοχεῖον
καίμενα ἐπὶ τινος τραπέζης ἐκεῖ πλησίον. Οὕτως ἀψήφηθεις ὁ βασιλεὺς
ἐσεκέρθη πρὸς στιγμήν, εἶτα ἠγέρθη.

— Πολὺ καλὰ. Χαίρετε, κυρία, εἶπε.

— Τοὺς ἵππους μου νὰ ἐτοιμάσουν! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα. Χαίρετε
Μεγαλειότατε.

Ὁ βασιλεὺς ἐπροχώρησεν ἐν βῆμα πρὸς τὴν θύραν.

— Τήγχε! ἐφώνησεν ἡ κόμησσα.

Ἡ Τήγχα παρουσιάσθη.

— Τὰ πράγματά μου, τὰ ἔπιπλα, ὅλα, ὅλα νὰ δεθοῦν δι' ὁδοιπορίαν, καὶ φεύγομεν, φεύγομεν !

— Ὁδοιπορίαν ! ἀνέκραξεν ἡ Τήγκα ἐκπληκτος πῶς ; τί συνέβη ;

— Συνέβη, ποθεινὴ μου φίλη, ὅτι ἂν δὲν ἀναχωρήσωμεν ὅσον τάχιστα, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης μᾶς στέλλει εἰς τὴν Βαστίλλην. Λοιπὸν μὴ χάνωμεν καιρόν. Κάμε, Τήγκα, γρήγορα.

Ὁ ἔλεγχος οὗτος ἔφερε τὸν Λουδοβίκον ΙΒ' εἰς συντριβὴν· ἐπέστρεψε λοιπὸν πρὸς τὴν κόμησσαν καὶ ἔλαθε τὴν χεῖρά της.

— Κόμησσα, μὲ συγχωρεῖς διὰ τὴν ὁρμὴν μου, εἶπε.

— Τῇ ἀληθείᾳ, Μεγαλειότατε, θαυμάζω ὅτι δὲν μὲ ἐφοβίζατε ὅτι θὰ μὲ στείλετε καὶ εἰς τὴν ἀγχόνην.

— ὦ ! κόμησσα !

— Βεβαιῶς. Μήπως τοὺς κλέπτας δὲν τοὺς κρεμοῦν ; Ἰδοὺ κ' ἐγὼ ἐκλεψα τὴν θέσιν τῆς κυρίας δὲ Γραμμόντ.

— Ἀκουσον, κόμησσα, νὰ εἰμεθα δίκαιοι· μὲ ἡρέθισες πολύ.

— Καὶ τώρα ;

Ὁ βασιλεὺς ἔτεινε πρὸς αὐτὴν τὰς χεῖράς του.

— Ἐπταίσωμεν καὶ οἱ δύο, τώρα καὶ οἱ δύο ἅς ζητήσωμεν ἀμοιβαίως συγγνώμην.

— Σπουδαζών, Μεγαλειότατε, θέλετε ν' ἀγαπήσωμεν ;

— Σὲ βεβαιῶ.

— Πήγαίνε, Τήγκα.

— Χωρὶς νὰ διατάξω τίποτε ; ἠρώτησεν ἡ νεαρὰ γυνὴ τὴν ἀδελφὴν της.

— Ἐξ ἐναντίας, διάταξε ὅ,τι σ' εἶπα.

— Κόμησσα.

— Ἀλλὰ νὰ περιμένομεν νέαν διαταγὴν.

Ἡ Τήγκα ἐξῆλθε.

— Λοιπὸν μὲ θέλετε ; εἶπεν ἡ κόμησσα πρὸς τὸν βασιλέα.

— Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο.

— Προσέξατε ὅμως, Μεγαλειότατε ! Ἀνεχώρουν χωρὶς νὰ σᾶς ζητήσω τίποτε. Τὸ εἶδατε. Ἄν ὅμως μείνω θὰ σᾶς ζητήσω κατ'.

— Τί ; πρέπει νὰ τὸ ἀκούσω.

— Τὸ γνωρίζει ἡ Μεγαλειότης σας.

— Ὅχι.

— ὦ, ναί, διότι ἰδοὺ μορφαίνει.

— Ν' ἀποπέμψω τὸν Σιουασώλ ;

— Αὐτό.

— Ἀδύνατον, κόμησσα.

— Τότε λοιπὸν νὰ μοῦ ἐτοιμάσουν τοὺς ἵππους.

— Ἀλλά, κακὴ κεφαλή...

— Ἡ τὸ ἔνταλμα τῆς φυλακισέως μου εἰς τὴν Βαστίλλην, ἡ τὴν ἐπιστολὴν τῆς ἀποπομπῆς τοῦ ὑπουργοῦ.

— Ὑπάρχει μέσος ὁρος, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἐπιείκειάν σας, Μεγαλειότατε· ἐννοεῖτε ν' ἀναχωρήσω χωρὶς τίποτε ἄλλο νὰ συμβῇ.

— Κόμησσα, εἶσαι γυνή.

— Κατ' εὐτυχίαν.

— Δὲν ἔχω αἰτίαν ν' ἀποπέμψω τὸν Σιουασώλ ὁ Σιουασώλ εἶνε ἀνὴρ τίμιος, καὶ οἱ τίμιοι τὴν σήμερον εἶνε σπάνιοι.

— Λοιπὸν, τί μέλλει γενέσθαι; ἀποφασίσαιτε.

— Ἀρήσκατε, κόμησσαι, νὰ στεφθῶ.

— Σὲς θίδω δέκα λεπτά. Μεγαλειότατε. Μεταβαίνω εἰς τὸν προσεχὲς θάλαμον, ὥσπερ μου τὴν ἀπάντησιν ἀπὸ τὴν οὐραν' ἰδοὺ κάλαμος, ἰδοὺ μελάνη. Ἄν ἐντὸς δέκα λεπτῶν δὲν μοῦ ἀποκριθῇτε, ἢ δὲν ἀποκριθῇτε κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου, σὰς κρίνω ὕψαιον, Μεγαλειότατε! Μὴ φροντίσετε πλέον περὶ ἐμοῦ. ἀνεχώρησα.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ἠσπασθη γελῶν τὴν χεῖρα τῆς κομήστρις, ἥτις, ἐξερχομένη, ἠκόντισε πρὸς αὐτὸν τὸ πλέον ἐπαφροδίτου τῶν μειδιαμάτων τῆς ἐπομένως ἐκλείσθη εἰς τὸν παρακαείμενον θάλαμον.

Μετὰ πέντε λεπτὰ ἐφάνη χαρτίον τι διπλωμένον εἰς τέσσαρα, προωθούμενον μετὰ τοῦ θυροφύλλου καὶ τοῦ ταπητος τοῦ ἐστρωμένου εἰς τὸν ἔδαφος.

Ἡ κόμησσαι τὸ ἤρπασεν ὁλοπρόθυμος, ἀνέγνωσε τὸ περιεχόμενον, ἔγραψε ἐν ταχει λίξεις τινὰς διὰ μολυβδοκινδύλου, καὶ ἔρριψε τὰς λίξεις ταύτας εἰς τὸν κ. Ρισελιέ, ὅστις περιφέρειτο εἰς τὴν μικρὰν αὐλὴν ἀνήτυχος.

Ὁ στρατάρχης ἐξεδίπλωσε τὸ χαρτίον, ἀνέγνωσε, καὶ τρέξας, μ' ὄλη τὴν ἐβδομηκονταετὴ ηλικίαν του, ἔφθασεν εἰς τὴν μεγάλην αὐλὴν ἐνθὺς περιέμενεν ὁ δῖρός του.

— Ἦνίχες, εἶπεν, εἰς Βερσαλλίας, ἀλλ' ὡς ἀστραπή!

Ἰδοὺ τί περιέχεν ὁ χαρτὴς ὅστις ἐρρίφθη ἐκ τοῦ παραθύρου εἰς τὸν κ. Ρισελιέ:

«Ἐσεῖσα τὸ δένδρον, τὸ χαρτοφυλάκιον ἔπεσε.»

MB'

«Ὁ βασιλεὺς ἐργάζεται μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ.

Τῇ ἐπαύριον λόγος ἐγένετο πολὺς εἰς Βερσαλλίας. Ἐπλησίαζον ἀλλήλους διὰ νευμάτων μυστηριωδῶν καὶ χειραψιῶν ὑποδήλων, ἢ ἐσταύρουν τὰς χεῖρας καὶ ἀνύψουν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν, ὡς λυπούμενοι καὶ ἀπαροῦντες.

Ὁ κ. Ρισελιέ μετὰ πολλῶν ἐκ τῆς μερίδος του, εὐρίσκετο εἰς τὸν ἀντιθάλαμον τοῦ βασιλέως, εἰς Τριανόν, περὶ τὴν δεκάτην. Ὁ κόμης Ἰωάννης κατάφορτος ἐκ χρυσοῦ καὶ περιλαμπής, συνδιελέγετο μετὰ τοῦ γέροντος στρατάρχου· ἔλεγε δὲ πράγματα χαροποιά, εἰάν τις ἔκρινεν ἐκ τῆς θυμῆρος μορφῆς του.

Περὶ τὴν ἑνδεκάτην, διήλθεν ὁ βασιλεὺς κατευθυνόμενος πρὸς τὸ δωματίον ὅπου εἰργάζεται συνήθως, ἀλλὰ δὲν ὠμίλησεν εἰς κανένα. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐβιάζετο λίαν.

Τὴν ἑνδεκάτην καὶ πέντε λεπτά, ὁ κ. δὲ Σιουασώλ κατέβη ἐκ τῆς ἀμαξίας καὶ διήλθε τὴν στοὰν κρατῶν ὑπὸ μάλης τὸ χαρτοφυλάκιόν του. Ἐπὶ τῆς διαβάσεώς του πολλὴ ἐγένετο κίνησις ἀνδρῶν ἀποστρεφόμενων, ὥστε νὰ φαίνωνται ὅτι συνομιλοῦν καὶ οὕτω νὰ μὴ χαιρετίσῃσι τὸν ὑπουργόν.

Ὁ ὑπουργὸς δὲν ἐπρόσεξεν εἰς τὰ κινήματα ταῦτα, ἀλλ' εἰσῆλθεν ἐν τῷ δωματίῳ, ἔνθα εὗρε τὸν βασιλέα φυλλομετροῦντα διάφορα ἐγγραφα συνημμένα καὶ ταυτοχρόνως λαμβάνοντα τὴν συκκολάταν του.

— Καλημέρα, δούξ, εἶπε φιλικῶς ὁ βασιλεὺς· πῶς εἰσθε σήμερον τὸ πρωτὶ ; εἰσθε εὐδιάθετος ;

— Μεγαλειότατε, ὁ κ. δὲ Σιουασὼλ ἔχει καλλίστα, ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς ἀσθενεῖ βαρέως, καὶ ἤλθε νὰ παρακαλέσῃ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα νὰ δεχθῇ τὴν παραίτησίν του. Εὐχαριστῶ τὸν βασιλέα, ὅτι μοι παρεχώρησε νὰ ὁμιλήσω πρῶτος περὶ τοῦτου καὶ νὰ τὸ ζητήσω ἐγώ. Εἶνε τελευταία εὐνοιά του πρὸς ἐμέ, δι' ἣν καὶ θὰ εὐγνωμονῶ διὰ βίου.

— Πῶς, δούξ, τὴν παραίτησίν σας ; τί σημαίνει τοῦτο ;

— Χθές, Μεγαλειότατε, ὑπεγράψατε εἰς τὰς χεῖρας τῆς κυρίας Δουβαρρύ, διάταγμα περὶ ἀποπομπῆς μου· ἡ εἰδησις αὕτη διατρέχει ἤδη ὅλην τὴν πόλιν τῶν Παρισίων καὶ τῶν Βερσαλλίων. Τὸ κακὸν ἐγένετο. Ἐν τούτοις, δὲν ἠθέλησα νὰ παραίτησω τὴν ὑπηρεσίαν προτοῦ λάβω τὸ διάταγμα μετὰ τῆς ἀδείας. Διότι, ὡς ἐπισήμως διορισθεὶς, δὲν δύναμαι νὰ θεωρηθῶ καὶ ὡς πεπαυμένος εἰμὶ δι' ἐπισήμου καλὴν πράξεως.

— Πῶς, δούξ, ἀνέκραξε γελῶν ὁ βασιλεὺς, διότι ἡ σοβαρὰ καὶ ἀξιοπρεπὴς συμπεριφορὰ τοῦ κυρίου δὲ Σιουασὼλ τῷ ἐνέπνεε σέβας μέχρι φόβου· πῶς, ὑμεῖς, ἀνὴρ τοσοῦτον ἐμβριθῆς καὶ τυπικός, ἐπιστεύσατε ποτὲ τὸ τοιοῦτον ;

— Ἀλλὰ, Μεγαλειότατε, εἶπεν ἐκθαμβος ὁ ὑπουργός, ἡ Μεγαλειότης σας ὑπέγραψε...

— Τί ὑπέγραψα ;

— Μίαν ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν κρατεῖ ἡ κυρία Δουβαρρύ.

— "Αἰ δούξ, ὑμεῖς δὲν ἐλάβετε ποτὲ ἀναγκὴν οἰκιακῆς εἰρήνης, διότι αὕτη δὲν σας ἔλειψε ποτέ· εἰσθε πανευτυχῆς !... Ἡ κυρία δὲ Σιουασὼλ εἶνε τύπος τῶν οἰκιακῆς εἰρήνης.

Πειραχθεὶς ὁ δούξ, ὅτι ὁ βασιλεὺς συνέκρινε τὴν σύζυγον αὐτοῦ μετὰ τῆς εὐνοουμένης του, συνέσπασε τὰς ὀφρὺς.

— Ἐχετε, εἶπε, Μεγαλειότατε, ὅλην ἐκείνην τὴν σταθερότητα τοῦ χαρακτῆρος, ἥτις ἀπαιτεῖται ἵνα μὴ ἀναμιγνύωμεν τὰς ὑποθέσεις τοῦ Κράτους μετὰ τὰ οἰκιακά μας.

— Σιουασὼλ, ἀκουσον· πρέπει νὰ σοὶ διηγηθῶ τὸ πρᾶγμα· εἶνε περίεργον· γνωρίζεις ὅτι ἐκεῖθεν σὲ φοβοῦνται πολὺ.

— Δηλαδή, Μεγαλειότατε, μὲ μισοῦν.

— Εἶπε καὶ τοῦτο, ἂν θέλῃς. Λοιπόν ! ἡ τρελλὴ αὕτη ἡ κόμησσα, ἡξεύρεις ὅτι μοῦ ὑπέβαλε τὸ δῖλημμα, ἥ νὰ τὴν φυλακίσω εἰς τὴν Βαστίλλην, ἥ νὰ σ' εὐχαριστήσω δι' ὅσον μέχρι τοῦδε μὲ ὑπηρέτησες ;

— Καὶ λοιπόν, Μεγαλειότατε ;

— Καὶ λοιπόν, φίλτατε δούξ, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΒ', σοβαρεύσας τὴν μορφήν αὐτοῦ, σὺ μὲ γνωρίζεις· φαίνομαι μὲν ἐνίοτε ὅτι ἐνδίδω, ἀλλ' ὅμως δὲν ἐνδίδω ποτέ. Ἄφες τὰς γυναῖκας νὰ τρώγουν τὸ γλύκισμα, τὸ ὁποῖον θὰ ρίπτω εἰς αὐτὰς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ὡς ἐγένετο πρὸς τὸν Κέρβερον· ἀλλ' ἡμεῖς, ὡς ζῶμεν ἡσυχῶς, ἀτάραχοι, αἰωνίως ὁμοῦ. Γινώριζε τοῦτο πάντοτε, δούξ. Ὅποιαδῆποτε φήμη καὶ ἂν διατρέξῃ, ὅποιανδῆποτε ἐπιστολήν καὶ ἂν ἴδῃς ἰδιόγραφον... μὴ λείψῃς σὺ νὰ ἔλθῃς εἰς Βερσαλλίας... Ἐνόςφ

ἐπαναλαμβάνω πᾶν ὅ,τι σὲ λέγω ταύτην τὴν στιγμήν, θὰ εἴμεθα καλοὶ φίλοι, καὶ μένε ἡσυχος.

Ὁ βασιλεὺς ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν ὑπουργόν, ὅστις προσεκύνησεν, οὐχὶ ἐξ εὐγνωμοσύνης, ἀλλ' οὐδὲ ἐκ μνησικακίας.

— Τώρα, φίλτατε δούξ, ἄς ἐργασθῶμεν, ἂν ἐπιθυμεῖτε.

— Εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ὑπέλαβεν ὁ Σιουα-σὼλ ἀνοίγων τὸ χαρτοφυλάκιόν του.

— Εἰπέτε μοι πρότερον, παρακαλῶ, ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν πυροτεχνημάτων.

— Θλιδερῶτατον ἀληθῶς δυστύχημα, Μεγαλειότατε.

— Καὶ τίς ὁ πταίσας;

— Ὁ κ. Βινιῶν, πρόεδρος τοῦ σωματίου τῶν πολιτῶν.

— Κατεβόησε πολὺ ὁ λαός;

— Ὡ! πολὺ, Μεγαλειότατε.

— Λοιπὸν, δὲν ἔπρεπεν ἴσως νὰ παυθῇ αὐτὸς ὁ κύριος... πῶς τὸν εἶπατε;

— Τὸ συλλαλητήριον, ἔν τῶν μελῶν, τοῦ ὁποίου ἐκινδύνευσεν ὡσαύτως εἰς τὴν καταστροφὴν ἐκείνην, πολὺ ἐγόγγυσεν· ἀλλ' ὁ εἰσαγγελεὺς Ὑμῶν Σεκιέρ, ἀγορεύσας μετὰ πλείστης εὐγλωττίας, ἀπέδειξεν, ὅτι τὸ κακὸν προ-ῆλθεν ὡς ἐκ τύχης ὀλεθρίας. Ὅλοι λοιπὸν ἐπευφήμησαν, καὶ τώρα δὲν εἶνε πλέον τίποτε.

— Τὸ καλῆτερον! Ἄς ἔλθωμεν εἰς τὰ συλλαλητήρια, δούξ... Ἀ! ἰδοὺ εἰς τί καθάπτονται ἡμῶν...

— Μοῦ καθάπτονται, Μεγαλειότατε, διότι δὲν ὑποστηρίζω τὸν κ. δ'Αἰγιλλῶνος κατὰ τοῦ κ. Λασσαλοταίου· ἀλλὰ τίνες οἱ καθάπτομενοί μου; αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἱ τυπώσαντες καὶ διαδόσαντες μετὰ θριάμβου τὴν περὶ παύσεώς μου ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος. Παρατηρήσατε, βασιλεῦ, ὅτι ὁ κ. δ'Αἰγιλλῶνος ὑπερεπήδησε τὰ ὅρια τῆς εἰς Βρετανίαν ἐξουσίας του, ὅτι οἱ ἱησουῖται ἦσαν ἐξώριστοι πραγματικῶς, ὅτι ὁ κ. Λασσαλοταῖος εἶχε δίκαιον· ὅτι Ὑμεῖς αὐτὸς, Μεγαλειότατε, ἀνεγνωρίσατε δι' ἐγγράφου δημοσίου τὴν ἀθωότητα τοῦ εἰσαγγελέως τούτου. Εἶνε δυνατόν ποτὲ ν' ἀναιρέση, καθὼς αὐτοὶ θέλουν, ὅσα εἶπεν ὁ βασιλεὺς; Ἐνώπιον τοῦ ὑπουργοῦ του, ναι· ἀλλ' ἐνώπιον τοῦ λαοῦ του!

— Ἐντοσούτω, τὰ συλλαλητήρια ἔχουν δύναμιν μεγάλην.

— Ἔχουν τρόντι δύναμιν. Πῶς θέλετε! τὰ ἐπιτιμοῦν, τὰ φυλακίζουν, τὰ κακίζουν, καὶ εἴτα τὰ κηρύττουν ἄθῳα· λαμβάνουν δύναμιν, βεβαίως. Δὲν μὲ μέλει, ὅτι ὁ κ. δ'Αἰγιλλῶνος, ἔφερεν εἰς τὸ μέσον τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Λασσαλοταίου, ἀλλὰ νομίζω, ὅτι ἔπταισεν εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, καὶ δὲν θὰ τοῦ συγχωρήσω ποτὲ τοῦτο.

— Δούξ! δούξ! τὸ κακὸν ἐγίνε πλέον... τώρα ἄς εὐρωμεν τὴν θεραπείαν του... Πῶς νὰ χαλιναγωγῇσωμεν αὐτοὺς τοὺς αὐθάδεις; ..

— Ἄς παύσωσιν αἱ ραδιουργίαι τοῦ κυρίου καγκελαρίου Σας, ἄς παύσῃ τοῦ νὰ ὑποστηρίζεται ὁ κ. δ'Αἰγιλλῶνος, καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ συλλαλητηρίου πίπτει.

— Ἀλλὰ τότε θὰ φανῶ, ὅτι ὑποχωρῶ, δούξ!

— Καὶ ὑπὸ τίνος ἀντιπροσωπεύεται ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης; ὑπὸ τοῦ κ. δ'Αἰγιλλῶνος ἢ ὑπ' ἐμοῦ;

Ὁ λόγος ἦτο δραστήριος, ὁ βασιλεὺς τὸ ἡσθάνθη.

— Γνωρίζετε, εἶπεν, ὅτι δὲν ἀγαπῶ νὰ δυσαρεστῶ τοὺς εὐρισκομένους εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου, καὶ ὅταν ἀκόμη οὗτοι συμβῇ νὰ ἀπατηθῶσιν... Ἀλλ' ἄς ἀφήσωμεν αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, διότι μὲ θλίβει, καὶ ὁ καιρὸς τὰ διορθώνει... Τὰ ἐξωτερικά μας νὰ ἴδωμεν... Μὲ λέγουν, ὅτι θὰ ἔχω πόλεμον...

— Μεγαλειότατε, ἂν θὰ ἔχετε πόλεμον, θὰ εἶνε πόλεμος δίκαιος καὶ ἀναγκαῖος.

— Μὲ τοὺς Ἀγγλοὺς... διάβολε!

— Καὶ μήπως φοβεῖται τοὺς Ἀγγλοὺς ἡ Μεγαλειότης Ὑμῶν;

— Ὡ! εἰς τὴν θάλασσαν...

— Ἀς μένη ἡσυχος ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης. Ὁ κ. δούξ Πρασλίνου, ἐξ ἀδελφός μου καὶ ὑπουργὸς ὑμῶν ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν, θὰ σᾶς εἴπῃ ὅτι ἔχει ἐξήκοντα τέσσαρα δίκροτα, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ ναυπήγησιν περιπλέον, ὑλικὸν πρὸς κατασκευὴν ἐτέρων δώδεκα ἐντὸς ἐνὸς ἔτους... Τέλος πάντων, πεντήκοντα φρεγάτας, πρώτης τάξεως, δυνάμεις σημαντικώταται κατὰ θάλασσαν. Κατὰ δὲ ξηράν, ἔχομεν καλλίτερα τούτων· ἔχομεν τὸν Φοντενοᾶ.

— Πολὺ καλὰ· ἀλλὰ διατί, φίλτατε δούξ, νὰ περιπλεχθῶ ἐγὼ τώρα μὲ τοὺς Ἀγγλοὺς; ἐν ἄλλο ὑπουργεῖον, ὀλιγώτερον ἐπιδέξιον τοῦ ἰδικοῦ σας, ἀσυγκρίτως, τὸ τοῦ ἀββᾶ Δυβουᾶ, ἀπέφυγε πάντοτε τὸν μετὰ τῆς Ἀγγλίας πόλεμον.

— Τὸ πιστεύω, Μεγαλειότατε· ὁ ἀββᾶς Δυβουᾶ ἐλάμβανε κατὰ μῆνα παρὰ τῶν Ἀγγλῶν ἐξακοσίας χιλιάδας φράγκων.

— Ὡ! δούξ.

— Ἐχω τὰς ἀποδείξεις, Μεγαλειότατε.

— Ἔστω· ἀλλὰ ποῦ βλέπετε τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου;

— Ἡ Ἀγγλία ζητεῖ ὅλας τὰς Ἰνδίας· ὅθεν ἔδωκα εἰς τοὺς ἀξιωματούχους Ὑμῶν τὰς αὐστηροτέρας, τὰς πολεμικωτέρας διαταγὰς. Ἡ πρώτη σύγκρουσις ἐκεῖ κατω θὰ δώσῃ χώραν εἰς διαμαρτυρήσεις ἐκ μέρους τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἡ σταθερά μου ἰδέα εἶνε νὰ μὴ προσέξωμεν καθόλου εἰς αὐτάς. Πρέπει ἡ κυβέρνησις τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος νὰ ἀναδειχθῇ σεβαστὴ διὰ τῆς ἰσχύος, καθὼς ἐφαίνεται διὰ τῆς διαφθορᾶς.

— Αἱ! δὲν βαρύνεσθε! εἰς τὰς Ἰνδίας τώρα! ποῖος θὰ τὸ μάθῃ; εἶνε τὸσον μακράν;

— Ὁ δούξ ἐδάγκασε τὰ χεῖλη του.

— Ὑπάρχει καὶ ἄλλη ἀφορμὴ πολέμου, πλησιεστέρα ἡμῶν, Μεγαλειότατε, εἶπε.

— Ἀκόμη; τί πάλιν;

— Οἱ Ἰσπανοὶ ἔχουν ἀπαιτήσεις ἐπὶ τῆς κατοχῆς τῶν νήσων Μαλακινῶν καὶ Φακλανδικῶν. Οἱ Ἀγγλοὶ κατεκράτουν τὸν λιμένα τοῦ Ἐγμόντου αὐθαριέτως, οἱ Ἰσπανοὶ τοὺς ἀπειδίωξαν δι' ἰσχυρὰς δυνάμεις· ἐντεῦθεν ἡ ὀργὴ τῆς Ἀγγλίας· ἀπειλεῖ δὲ τοὺς Ἰσπανοὺς ὅτι θὰ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ ἂν δὲν τὴν ἱκανοποιήσωσιν.

— Ἐ! ... καὶ ἄς κάμουν καλὰ μεταξύ των· ἀφοῦ μάλιστα οἱ Ἰσπανοὶ ἔχουν ἄδικον.

— Καὶ ἡ συγγενικὴ συνθήκη, Μεγαλειότατε; Διατί λοιπὸν ἐπεμείνατε νὰ ὑπογραφῇ ἡ συνθήκη αὕτη, ἡ συνδέουσα στενῶς ἅπαντας τοὺς Βουρβό-νους τῆς Εὐρώπης εἰς μεσότηστον πρὸς τὰς ἐπιδρομὰς τῆς Ἀγγλίας;

— Ὁ βασιλεὺς ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν.

— Μείνατε ἡσυχος, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Σιουασώλ· ἔχετε στρατὸν φοβερόν, ναυτικὸν καταπληκτικόν, ἔχετε χρήματα· ἔχω τρόπον νὰ πορισθῶ, χωρὶς νὰ κραυγάζωσιν οἱ λαοί. Ὁ πόλεμος θὰ περιποιήσῃ δόξαν εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος· περιπλέον διανοοῦμαι σχέδιόν τι ἐπεκτάσεως ὁρίων, τῆς ὁποίας καὶ προφάσεις θὰ μᾶς παρέξουν καὶ δικαιολογήματα.

— Τότε λοιπόν, δούξ, τότε λοιπόν, ἄς ἴδωμεν τὰ ἐσωτερικά μας νὰ εἰρηνεύσωμεν, διὰ νὰ μὴ ἔχωμεν τὸν πόλεμον πανταχοῦ.

— Ἀλλὰ τὰ ἐσωτερικά μας εἶνε ἡσυχά, Μεγαλειότατε, υπέλαβεν ὁ δούξ προσποιούμενος ὅτι δὲν ἐνόησε τὴν ιδέαν τοῦ βασιλικοῦ λόγου.

— Ὅχι, δούξ, ὄχι, τὸ γνωρίζετε. Ὑμεῖς μὲ ἀγαπάτε καὶ μὲ ὑπηρετεῖτε πιστῶς. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι λέγοντες ὡσαύτως ὅτι μὲ ἀγαποῦν, καὶ τῶν ὁποίων ὅμως αἱ πράξεις δὲν συμφωνοῦν καθόλου μὲ τὰς ἰδικὰς σας. Νὰ συναρμολογήσωμεν ὅλα τὰ συστήματα· ἔλα, νὰ ζῆς, δούξ, ἄς προσπαθῇσωμεν νὰ διέλθω ἡσύχως τὴν ζωὴν μου.

— Ἄν ἐξηρτάτο τοῦτο ἐξ ἐμοῦ, Μεγαλειότατε, δὲν ἤθελον μεγαλητέραν εὐτυχίαν.

— Εὖγε, εὖγε! Ἐλθετε λοιπόν νὰ γευματίσετε σήμερον μετ' ἐμοῦ.

— Εἰς Βερσαλλίας, Μεγαλειότατε;

— Ὅχι, εἰς Λυκιέννας.

— ὦ! μεγάλως μὲ θλίβει, Μεγαλειότατε, ὅτι εἰς τὴν οἰκίαν μου ἀνησυχοῦν διὰ τὴν φήμην, ἥτις χθὲς διέτρεξε. Μὲ νομίζουν ὑπὸ τὴν δυσμένειαν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος. Νὰ μὴ ὑπάγω λοιπόν νὰ τοὺς καθησυχάσω;

— Ἀλλὰ, δούξ, μήπως εἶνε ὀλιγώτερον ἀνήσυχτοι καὶ οἱ περὶ τῶν ὁποίων σας λέγω; Συλλογισθῆτε πόσον καλὰ διήλθομεν καὶ οἱ τρεῖς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ταλαιπώρου ἐκείνης μαρκησίας Πομπαδούρ.

Ὁ δούξ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀφῆκε στεναγμὸν κεκρατημένον.

— Ἡ κυρία Πομπαδούρ, εἶπεν, ἦτο γυνὴ ἔχουσα ἄκρον ζῆλον πρὸς τὴν εὐκλειαν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος· εἶχεν ὑψηλὰς ἰδέας πολιτικῆς. Ὁμολογῶ ὅτι μ' ἐσαγῆνευεν ὁ μέγας τῆς γυναικὸς ἐκείνης νοῦς. Πολλάκις, Μεγαλειότατε, ἐπεχειρίσθην μετ' αὐτῆς ὑψηλότατα σχέδια, ἅτινα ἐπενόει· ὦ! ναί, ἐσυμφωνοῦμεν πολὺ.

— Ἀλλὰ καὶ ἐκείνη ἡ εὐλογημένη ἀνεμειγνύετο δούξ, εἰς τὰ πολιτικά, καὶ ὅλος ὁ κόσμος παρεπονείτο.

— Εἶνε ἀληθές.

— Αὕτῃ ἡ σημερινὴ ἐξ ἐναντίας, εἶνε ἡμερὸς ὧν ἀρνίον. Σκέφθητι... ἀκόμη δὲν μὲ εἶπε νὰ υπογράψω ἔνταλμα οὐδὲ κατὰ τῶν σατυριστῶν αὐτῶν καὶ λιβελλογράφων. Καὶ ἐν τούτοις καθάπτονται καὶ αὐτῆς, καθὼς καθήπτοντο καὶ τῆς ἄλλης. Ἄ! δούξ, εἶνε ἀηδὶς πλέον... Ἐ, ἄς κουρεύωνται· θὰ ἔλθῃ λοιπόν νὰ τὰ συμβιβάζωμεν εἰς Λυκιέννας.

— Μεγαλειότατε, εὐαρεστήθητε νὰ διαβεβαιώσῃτε τὴν κυρίαν κόμησσαν Δουβαρρύ, ὅτι τὴν θεωρῶ ὡς γυναῖκα πολυθέλητην καὶ ἀξίαν ὅλου τοῦ ἔρωτος τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ...

— Ἄ! πάλιν ἔνα ἄλλὰ, δούξ...

— Ἀλλὰ, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κ. Σιουασώλ, ἡ πεποίθησίς μου εἶνε ὅτι, ἂν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἀναγκαιοῖ εἰς τὴν Γαλλίαν, σήμερον περισ-

σότερον ἀναγκαιοὶ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα ἓνας καλὸς ὑπουργὸς παρὰ μία πολυθέληγτρος ἐρωμένη.

— Σιωπῇ πλέον περὶ τούτων, δούξ, καὶ ὥς εἰμεθα καλοὶ φίλοι. Ὅμως κύτταξε νὰ εἰρηνεύσῃς τὴν κυρίαν δὲ Γραμμόντ, νὰ μὴ μηχανοραφῇ πλέον τίποτε κατὰ τῆς κομῆσεως· αἱ γυναῖκες θὰ μᾶς φέρουν ἕνω κάτω.

— Ἡ κυρία Γραμμόντ, Μεγαλειότατε, σφάλλει κατὰ τοῦτο μόνον· ὅτι ὑπὲρ τὸ δέον ἀγωνίζεται νὰ φανῇ ἀρεστή πρὸς Ὑμᾶς.

— Καὶ ἐξ ἐναντίας δούξ, δὲν μοὶ φαίνεται διόλου ἀρεστὴ πειράζουσα τὴν κόμησσαν.

— Ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ ἀναχωρεῖ, Μεγαλειότατε, ἡ κυρία δὲ Γραμμόντ· καὶ οὐδὲ θὰ φανῇ πλέον· ὥστε ἰδοῦ, εἰς ἐχθρὸς ἐξέλιπε.

— Δὲν ἐννοῶ τοῦτο, πολὺ μακρὰν προχωρεῖς. Ἀλλ' ἡ κεφαλὴ μου ἐσκατίσθη, δούξ· σήμερον εἰργάσθημεν ὡς ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' τῆς Κολθέρτης κατέστημεν μέγας αἰὶόν, καθὼς λέγουσι οἱ φιλόσοφοι. Ἀληθῶς, δούξ, εἰσθε καθόλου φιλόσοφος.

— Εἶμαι θεράπων τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἀπήντησεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ.

— Μὲ ὑπερευχαριστεῖς, δούξ· εἰσαι ἀνεκτίμητος ἄνθρωπος· φέρε τὸν βραχίονά σου θὰ στηριχθῶ· εἶμαι ζαλισμένος.

Ὁ δούξ ἔσπευσε νὰ προσφέρῃ τὸν βραχίονα πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα.

Ἐμάντευσεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ἐμελλε ν' ἀνοιχθῇ ἡ μεγάλη πύλη τῆς τιμῆς, ὅτι ὅλοι οἱ αὐλικοὶ ἵσταντο εἰς τὴν στοάν, ὅτι ἐμελλον νὰ τὸν ἴδωσιν εἰς τὴν ζηλωτὴν θέσιν ταύτην· ἀφοῦ τοσοῦτον ὑπέφερεν, εἶχεν εὐχαρίστησιν νὰ ὑποφέρωσι καὶ οἱ ἐχθροὶ του.

Ὁ θεράπων ἤνοιξε τῶνόντι τὴν μεγάλην πύλην καὶ ἀνήγγειλε τὸν βασιλέα πρὸς τοὺς ἱσταμένους εἰς τὴν στοάν.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' εἰσέτι συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ κ. δὲ Σιουασώλ, καὶ μειδιῶν πρὸς αὐτόν, καὶ προσθαρόνων ἐπὶ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, διήλθε τὸ πλῆθος χωρὶς νὰ προσέξῃ, ἢ χωρὶς νὰ θελήσῃ νὰ προσέξῃ πόσον ὁ Ἰωάννης Δουβαρρὺ ἦτο ὠχρὸς, καὶ πόσον ὁ κ. Ρισελιέ ἦτο ἐρυθρὸς. Ἀλλ' ὁ Σιουασώλ εἶδε καλῶς τὴν διαφορὰν ταύτην τῶν ὄψεων. Προέβη ταυνοσμένος καὶ ὑψαύχην καὶ βοώπης ἔμπροσθεν τῶν αὐλικῶν ὄλων, πλησιαζόντων ἤδη αὐτόν ὅσον ἀπεμακρύνοντο ἀπ' αὐτοῦ τὴν πρῶταν.

— Ἐκεῖ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, εἰς τὴν ἄκρην τῆς στοᾶς, περιμένετε μέ, δούξ, νὰ μεταβῶμεν ὁμοῦ εἰς τὸ Τριανόν. Ἐνθυμεῖσθε πᾶν ὅτι οὕς εἶπον.

— Τὸ ἐναποταμίευσα εἰς τὴν καρδίαν μου, ὑπέλαθεν ὁ ὑπουργός, ὡς κάλλιστα εἰδὼς ὅτι διὰ ταύτης τῆς φράσεως ἐθέριζεν ὅλους του τοὺς ἐχθρούς.

Ὁ βασιλεὺς εἰσῆλθεν εἰς τὰ δωματία του.

Ὁ κ. Ρισελιέ ἐπροχώρησε τότε ἐκτὸς τῆς γραμμῆς τῶν ἄλλων αὐλικῶν, καὶ προσελθὼν ἔσφιγξε δι' ἀμφοτέρων τῶν ἰσχνῶν αὐτοῦ χειρῶν τὴν τοῦ ὑπουργοῦ λέγων αὐτῷ :

— Πρὸ πολλοῦ γνωρίζω ὅτι οἱ Σιουασώλ ἔχουν τὴν ψυχὴν ἰσχυρότατα ἐγκεκολαμμένην εἰς τὸ σῶμα, κύριε δούξ.

— Εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ ὑπουργός, ὡς γνωρίζων τὸν ἄνθρωπον.

— Ἀλλ' αὕτη πάλιν ἡ ἀνότητος φήμη, ἐξηκολούθησεν ὁ γηραιὸς στρατάρχης. . .

— Ἀρκετὰ ἐγέλασε μὲ τὴν φήμην αὐτὴν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης, εἶπεν ὁ Σιουασὼλ.

— Ἐλεγον διὰ μίαν ἐπιστολήν...

— Ναί, κάποιον ἐγέλασεν ὁ βασιλεὺς, προσέθεσεν ὁ ὑπουργὸς ἐκτοξεύσας τὴν φράσιν ταύτην πρὸς τὸν Ἰωάννην Δουβαρρὺ ὀφθαλμοφανῶς ἐν ἀμυχῇ νύκτα ἱσταμένον.

— Ἀξιοθαύμαστος, τῇ ἀληθείᾳ! ἀξιοθαύμαστος! εἶπεν ὁ στρατάρχης στραφεὶς πρὸς τὸν κόμητα μόλις ὁ δουὺξ δὲ Σιουασὼλ ἀπῆλθε καὶ δὲν τὸν ἐβλεπε πλέον.

Ὁ βασιλεὺς ταῦτοχρόνως κατέβαινε τὴν κλίμακα κράζων τὸν ὑπουργὸν αὐτοῦ, σπεύδοντα εἰς τὴν βασιλικὴν φωνήν.

— Ἐ! Ἐ! μὰς ἐπαίξαν, εἶπεν ὁ στρατάρχης πρὸς τὸν Ἰωάννην.

— Ποῦ πηγαίνουν;

— Εἰς τὸ μικρὸν Τριανόν, νὰ μὰς γελοῦν.

— Ἀνάθεμα τὸν πατ...! ἐγόγγυσε χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὁ Ἰωάννης. Ἄ! ἐλυσμόνησα... μὲ συγχωρεῖτε, κύριε στρατάρχα.

— Τώρα καὶ ἡ σειρά μου, εἶπεν οὗτος, καὶ βλέπομεν ἂν τὸ σχέδιόν μου δὲν θὰ εὐδοκίμησῃ καλῆτερον ἀπὸ τὸ τῆς κομήσεως.

ΜΓ'

Τὸ μικρὸν Τριανόν.

Ὅτε ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' ἔκτισε τὰ ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιῶν, καὶ ἐγνώρισε τὰς ἐκ τοῦ μεγέθους τῶν δυσχερέστους συνεπειάς, ὅτε εἶδε τὰ εὐρύτατα ἐκεῖνα δώματα πλήρη φυλάκων, τοὺς ἀντιθαλάμους ἐκείνους πλήρεις αὐλικῶν, τοὺς διαδρόμους πλήρεις θεραπόντων, ἀκολουθῶν καὶ συνδαιτυμόνων, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὅτι τὰ ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιῶν ἦσαν μὲν ὅ,τι ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' ἠθέλησε νὰ γίνωσι κατοικία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὄχι καὶ κατοικία ἀνθρώπου.

Τότε ὁ μέγας βασιλεὺς, ὅστις καθίστατο ἄνθρωπος εἰς τὰς ματαιὰς δαπανωμένας στιγμὰς του, ἔκτισε τὸ Τριανόν, ἵνα λαμβάνῃ ἐκεῖ ἀνεσιν καὶ ν' ἀπακρύπτῃ ὀλίγον τὴν ζωὴν του. Ἀλλ' ἡ σπάθη τοῦ Ἀχιλλέως, ἡ βαρύνασα καὶ αὐτὸν τὸν Ἀχιλλέα, ὥφειλε νὰ φανῇ ἀφόρητος πρὸς ἓνα πυγμαῖον διάδοχον.

Τὸ Τριανόν, ἡ ἐν μικρῇ αὐτῇ ἀντιγραφῇ τῶν ἀνακτόρων τῶν Βερσαλλιῶν, ἐφάνη καὶ τοῦτο πομπῶδες πολὺ πρὸς τὸν Λουδοβίκον ΙΕ', διὸ καὶ ἔκτισεν οὗτος τὸ μικρὸν λεγόμενον Τριανόν.

Μετέβαινε δὲ τις ἀπὸ τοῦ μέγα Τριανόν, κατοικίαν δόξης τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ', εἰς τὸ Μικρόν, δι' ἐνὸς κήπου ἐξ ὀπωροφόρων δένδρων καὶ λαχανικῶν, ἐνοῦντος τὰς δύο οἰκισμοὺς διὰ γεφύρας ξυλίνης. Δι' αὐτοῦ τούτου λοιπὸν τοῦ κήπου ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ὠδήγησε τὸν κ. δὲ Σιουασὼλ εἰς τὸ Μικρὸν Τριανόν, μετὰ τὴν συνεδρίασιν, τὴν ὁποίαν περιεγράψαμεν. Ἦθελε δὲ νὰ τῷ ὑποδείξῃ τὰς βελτιώσεις, τὰς ὁποίας αὐτὸς ἐπέφερεν εἰς τὸ νέον κατάλυμα τοῦ Δελφίνου καὶ τῆς Δελφίνης.

Ὁ κ. δὲ Σιουασὼλ ἐθαύμαζε καὶ ὑπερμημάτιζε τὰ πάντα μὲ τὴν ἀγχί-

νοϊαν τελείου κύλικου ἔφινε τὸν βασιλέα νὰ τῷ λέγῃ ὅτι τὸ Μικρὸν Τριανὸν καθίσταται ὑψημέρσι ὠραιότερον καὶ τερπνότερον πρὸς κατοικίαν· ὁ ὑπουργὸς προσέθετεν, ὅτι ἡ διαμονὴ αὐτῆς πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τῶντι οἰκίᾳ ἰδιωτικῆς ζωῆς.

— Ἡ Δελφίνη, ἔλεγεν, εἶνε εἰσέτι ὀλίγον ἄγρια, ὡς ὅλαι αἱ νεαραὶ Γερμανίδες· ὁμιλεῖ μὲν καλῶς τὰ γαλλικά, ἀλλ' ἔχει πάντοτε λεπτήν τινα ξενικὴν προφορὰν, ἥτις τὴν προδίδει ὡς Αὐστριακὴν εἰς τὰ Γαλλικά ὧτα. Εἰς τὸ Τριανὸν λοιπόν, θὰ ἀκούσῃ οἰκίους μόνον, καὶ μόνον ὅταν θέλῃ θὰ ὁμιλῇ.

— Ἐπεταί ὅτι θὰ ὁμιλῇ καλῶς τότε, ἐπρόφερον ὁ βασιλεὺς.

Καθ' ὁδόν, οἱ δύο ὁδηγοὶ εὗρον εἰς λειμῶνα τινὰ τὸν ἄρχοντα Δελφίνον λαμβάνοντα δι' ἐργαλείων μαθηματικῶν τὴν ὕψωσιν τοῦ ἡλίου. Ὁ κ. δὲ Σιουαώλ προσεκύνησεν ὑποκλινέστατα, καί, ἐπειδὴ ὁ Δελφίνος δὲν ἀπήντησεν αὐτῷ, δὲν ὠμίλησεν οὐδ' αὐτός.

Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς ἀνέκραζεν κρατερὰ δυνατὰ, ὥστε ν' ἀκουσθῇ ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου του :

— Ὁ Λουδοβίκος εἶνε πολὺ σοφός· δὲν κάμνει ὅμως καλὰ νὰ κατατρίβῃ τὸ νοῦν του εἰς τὰς ἐπιστήμας τοιοῦτοτρόπως· ἡ σύζυγός του θὰ βαρύνεται, θὰ ἀνιᾷ.

— Ἐξ ἐναντίας, ὑπέλαθε φωνή τις γλυκερὰ γυναικὸς ἐξελθοῦσα ὀπισθεν θαύμου τινός.

Καὶ ὁ βασιλεὺς παρετήρησε σπεύδουσαν πρὸς αὐτὸν τὴν Δελφίνην, συνδιαλεγομένην μετὰ τινος ἀνδρός φορτωμένου χάρτας, διαβήτας καὶ μολυβδοκόνδυλα.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα, ὁ κ. Μίκ, ἀρχιτέκτων μου.

— Ἀ ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἔχετε, δέσποινα, καὶ τὴν ἀσθένειαν ταύτην ; ἀγαπᾶτε πολὺ τὰ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς :

— Μεγαλειότατε, εἶνε ἀσθένεια τοῦ γένους μου.

— Κτίρια ἐτοιμάζετε ;

— Θὰ καλλωπίσω ὀλίγον τὸν μέγαν ταῦτον περίβολον, διότι, καθὼς εἶνε σήμερον, ὅλοι ἀνιῶνται ἐντὸς αὐτοῦ.

— ὦ ! ὦ ! κόρη μου ὁμιλεῖ σιγώτερα· ἀνιᾶσθε εἰπατε ; μήπως σὰς ἀκούσῃ ὁ Δελφίνος.

— Ὁ ἄρχων Δελφίνος τὸ γνωρίζει, ὑπέλαθεν ἡ πριγκίπισσα· εἰμεθα σύμφωνοι.

— Εἶσθαι σύμφωνοι νὰ ἀνιᾶσθε ;

— Ὁχι, ἀλλὰ νὰ εὕρωμεν τρόπον νὰ εὐαρεστηθῶμεν.

— Καὶ διανοεῖται λοιπόν ἡ Ὑμετέρα Βασιλικὴ Ὑψηλότης νὰ διατάξῃ τὴν κατασκευὴν κτιρίου ; ἠρώτησεν ὁ κ. δὲ Σιουαώλ.

— Ὁχι, κύριε δούξ· τὸν περίβολον θέλω νὰ μεταβάλῃ εἰς κήπον.

— Ἀ ! ποῦ εἶνε ἐκεῖνος ὁ ταλαίπωρος ὁ Λενότρος, ὁ ἀρχιτέκτων ὅλων τούτων ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Ἦτο μέγας εἰς τὴν τέχνην του.

— Ὁ Λενότρος, Μεγαλειότατε, ἦτο μέγας δι' ὅ,τι ἤρεσκε κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἀλλὰ, δι' ὅ,τι ἀρέσκει εἰς ἐμέ.

— Καὶ τί σὰς ἀρέσκει, δέσποινα ;

— Ἡ φύσις.

— Ἀ ! καθὼς καὶ εἰς τοὺς φιλοσόφους.

— Ἡ μάλλον τοὺς Ἀγγλους.

— Μή, διὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, λέγετε τοῦτο ἐνώπιον τοῦ Σιουασώλ, διότι εὐθὺς σὺς κηρύττει πόλεμον. Τώρα σὺς παρουσιάζει τὰ ἐξηκοντατέσσαρα δίκροτα καὶ τὰς τεσσαράκοντα φρεγάτας τοῦ ἐξαδέλφου του κ. δὲ Πρασλίνου.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ Δελφίνη, θὰ διατάξω τὸν κ. Ροβέρτον νὰ μοῦ σχεδιάσῃ ἐνταῦθα ἓνα κήπον φυσικόν· ὁ κ. Ροβέρτος εἶνε ὁ μόνος ἐπιτήδειος διὰ τοιοῦτου εἵδους σχέδια.

— Τί ὀνομάζετε κήπον φυσικόν; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς. Ἐνόμιζα ἕως τώρα ὅτι τὰ εἰς τὸν περίβολον τοῦτον δένδρα, ἀνθη, καὶ ὀπωρικά, ἐξ ὧν καὶ ἐκοῦσα τώρα διαβαίνων, εἶνε φυσικά.

— Ἐκατὸν ἔτη, Μεγαλειότατε, νὰ περιπλανᾶσθε ἐνταῦθα, ἄλλο δὲν θὰ ἐβλέπατε εἰμὶ δανδροστοιχίας εὐθείας, ἢ δένδρα πολλὰ ὁμοῦ κομμένα καὶ ψαλλιδισμένα εἰς γωνίας τεσσαράκοντα βαθμῶν, καθὼς λέγει ὁ ἄρχων Δελφίνος, ἢ ὕδατα περικυκλούμενα ἀπὸ ὄχθας κανονικὰς μετὰ χλόην καὶ ἀνθη ἡμερᾶ.

— Αἶ! ἄσχημα εἶνε αὐτά;

— Δὲν εἶνε φυσικά.

— Περίεργον! ἀκούσατε ἐδῶ μίαν μικράν, ἥτις ἀγαπᾷ τὴν φύσιν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς περιχαρῶς μάλλον ἢ εὐθύμως. Νὰ ἰδοῦμεν λοιπὸν κατὰ τί θὰ μεταβάλετε τὸ Τριανόν μου.

— Εἰς ρύκας, καταρράκτας, γεφύρας, σπήλαια, βράχους, δάση, φάραγ-
γας, οἰκίσκους ἀγροτικούς, ὄρη, λειμῶνας.

— Διὰ κούκλας, ἀπ' αὐτὰς τὰς ὁποίας ἔχουν αἱ μικραὶ κόραι καὶ παί-
ζουν; εἶπεν ὁ βασιλεὺς!

— Φεῦ! Μεγαλειότατε, διὰ βασιλεῖς, ὡς ἡμᾶς, ὑπέλαθεν ἡ πριγκίπισσα χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ τὸ ἀναβάν εἰς τὰς παρειὰς τοῦ πενθεροῦ της ἐρύθημα, οὐδὲ νὰ φαντασθῇ τελείως ὅτι προεφίστευεν εἰς ἐαυτὴν πένθιμον ἀλήθειαν.

— Λοιπὸν καταστροφὴν θὰ ἐπιφέρετε εἰς τὰς περὶ τὸ Τριανὸν οἰκοδο-
μάς. Καὶ ποῦ θὰ κατοικήτουν οἱ θεράποντές σὺς; Ὅχι βέβαια εἰς τὸ ἀνά-
κτορον· μόλις εἰς αὐτὸ ὑπάρχει θέσις διὰ τοὺς δύο σὺς. Οὐδ' εἰς τὰ σπή-
λαια τοῦ κήπου. Θὰ ἔκαμνε ψύχος.

— Ἀλλὰ, Μεγαλειότατε, τὴν πλευρὰν ἐκείνην, ἥτις χρησιμεύει ὡς συγ-
κατοικητήριον θὰ διατηρήσω ἀπαράλλακτον. Ἐκείνην ἐκεῖ... παρατηρεῖτε;

— Καὶ ἡ Δελφίνη ἔδειξε πρὸς τὰ παράθυρα.

— Τί βλέπω ἐκεῖ; εἶπεν ὁ βασιλεὺς θέσας τὴν χεῖρα ὑπεράνω τῶν
ὀφθαλμῶν ἐν σχήματι σκιαδίου.

— Μία γυνή, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Σιουασώλ.

— Εἶνε, Μεγαλειότατε, μία νεανίς, τὴν ὁποίαν ἔλαβα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν
μου ἐπρόσθεσεν ἡ Δελφίνη.

— Ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέ, εἶπεν ὁ ὀξυδερκὴς Σιουασώλ.

— Ἀ! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς· ἔχετε ἐδῶ τοὺς Ταβερνέ;

— Μόνον τὴν δεσποσύνην Ταβερνέ, Μεγαλειότατε.

— Χαρμεστάτη κόρη!... Καὶ διατί τὴν ἔχετε;

— Διὰ νὰ μοὶ ἀναγινώσκῃ.

— Ἐξαίρετα, εἶπεν ὁ βασιλεὺς προσηλωθεὶς εἰς τὸ κιγκλιδωτὸν παρά-
υρον δι' οὐ ἔβλεπε μετ' ἀθωότητος καὶ χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ ὅτι τὸν

ἐβλεπον ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνεύ, ὡχρὰ εἰσέτι ἐκ τῆς ἀσθενείας τῆς.

— Πόσον εἶνε ὡχρὰ ! εἶπεν ὁ κ. Σιουασώλ.

— Ὀλίγον ἔλειψε νὰ καταπατηθῇ καὶ αὕτη, κύριε δούξ, εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς 31 Μαΐου, ὑπέλαβεν ἡ Δελφίνη.

— Ἀληθῶς ; Τὴν πτωχὴν νέαν ! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς. Αὐτὸς ὁ κ. Βιν-νιὼν ἦτο ἄξιος ἐκπτώσεως.

— Ἀλλὰ τῶρα ἡ κόρη ἀνέλαθεν ἐντελῶς, ἔσπευσε νὰ εἴπῃ ὁ Σιουασώλ.

— Χάρις τῷ Θεῷ, κύριε δούξ.

— Ἄ ! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς, φεύγει.

— Ἀνεγνώρισεν ἴσως τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα καὶ διὰ τοῦτο εἶνε πολὺ δειλὴ.

— Καὶ τὴν ἔχετε πρὸ πολλοῦ ;

— Ἀπὸ χθές, μόνις Μεγαλειότατε· εὐθὺς ὡς ἐγκατεστάθην ἔστειλα καὶ τὴν ἔκραξα.

— Πένθιμος κατοικία διὰ μίαν νεάνιδα, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ὁ κατὰ ρατος αὐτὸς Γαβριήλ, ὁ δώσας τὸ σχέδιον τῆς φυτεύσεως τοῦ μικροῦ μου Τριανόν, ἦτο πολὺ ἄβουλος νὰ μὴ συλλογισθῇ ὅτι τὰ δένδρα ὅταν θὰ λάβουν ὕψος θὰ φράξουν τὰ παράθυρα τοῦ συγκατοικητηρίου, ὥστε νὰ μὴ βλέπῃ τις τὸν δάκτυλόν του !

— Ἀλλ' ὄχι, Μεγαλειότατε· σὰς βεβαιῶ ὅτι ἐντὸς εἶνε πολὺ ὑποφερτοὶ οἱ θάλαμοι, ὑπέλαβεν ἡ Δελφίνη.

— Πῶς εἶνε τοῦτο δυνατόν ; εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Θέλετε νὰ βεβαιωθῇτε ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς ; ἐπέφερον ἡ Δελφίνη φιλοτιμουμένη νὰ δεξιωθῇ τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκόν τῆς.

— Ἔστω. Ἐρχεσαι, Σιουασώλ ;

— Μεγαλειότατε, εἶνε δύο ὧραι. Εἰς τὰς δύο καὶ ἡμίσειαν γίνεται συνεδρίασις εἰς τὸ συλλαλητήριον. Μόνις μένει καιρὸς νὰ ἐπιστρέψω εἰς Βερσαλλίας.

— Καλὰ λοιπόν ! ὕπαγε, δούξ, ὕπαγε, καὶ σείσέ μου ὀλίγον τοὺς ρασσοφόρους. Δελφίνη, δεῖξατέ μου τὰ μικρὰ καταλύματα, παρακαλῶ. Τρελλαίνομαι ἐγὼ διὰ τὰ ἐνδότερα τῶν οἰκιῶν.

— Ἐλθετε, κύριε Μίκ, εἶπεν ἡ Δελφίνη πρὸς τὸν ἀρχιτέκτονά τῆς, ν' ἀκούσωμεν καὶ τὴν γνώμην τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, ὅστις εἰς ὅλα κρίνει ἀριστα.

Ὁ βασιλεὺς προπερεύθη, ἡ Δελφίνη ἐβάδιζε κατόπιν αὐτοῦ. Ἀνέβησαν εἰς τὸ πρὸ τῆς θύρας μικρὸν πόδιον, ἔπειτα δὲ τὴν κλίμακα τὴν ἀγούσαν πρὸς τὸν διάδρομον τῶν καταλυμάτων.

— Τίς κατοικεῖ ἐδῶ ; ἠρώτησεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

— Οὐδεὶς ἀκόμη, Μεγαλειότατε.

— Βλέπω ἐν κλειδίῳ εἰς τὸ κλεῖθρον τοῦ πρώτου καταλύματος.

— Ἄ ! τῶνόντι· ἡ δεσποσύνη Ταβερνεύ διευθετεῖ σήμερον τὰ ἐπιπλά τῆς.

— Ἐδῶ ; εἶπεν ὁ βασιλεὺς δεικνύων τὴν θύραν.

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε.

— Καὶ εἶνε μέσα ; Τότε λοιπόν ἄς μὴν ἔμβωμεν.

— Ἀλλὰ τὴν εἶδα κάτω, Μεγαλειότατε, μακρὰν, εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἀγούσαν πρὸς τὰ μαγειρεῖα.

— Τότε λοιπόν, δεῖξατέ μου τὰ δώματά τῆς ὡς δεῖγμα.

— Εἰς τὰς διαταγὰς σας ὑπέλαβεν ἡ Δελφίνη.

Καὶ εἰσήγαγε τὸν βασιλέα εἰς θάλαμόν τινα, τοῦ ὁποῖου προηγέτο εἰς ἀντιθάλαμος καὶ δύο δωμάτια.

Ἐπιπλά τινα, διευθετηθέντα ἤδη, βιβλία, ἐν κλειδοκύμβαλον, ἐπέσυρον τὴν προσοχὴν τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ πρὸ πάντων μεγάλη δέσμη ἐκ τῶν ὠραιότερων ἀνθέων, ἣν ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέυ εἶχεν ἐντὸς δοχείου Ἰαπωνικοῦ.

— Ἀ! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς, τί λαμπρὰ ἀνθή! καὶ ἔπειτα, Δελφίνη, θέλετε νὰ μεταβάλετε τὸν κήπον... Ποῖος προμηθεύει εἰς τοὺς τῆς θεραπείας σας ἀνθή τοιαῦτα;... Φυλάττοσιν καὶ διὰ σᾶς;

— Τφόντι, λαμπρὰ ἀνθοδέσμη! ἐπέφερεν ἡ Δελφίνη.

— Ὁ κηπουρός, βλέπω, φροντίζει καλὰ περὶ τῆς δεσποσύνης δὲ Ταβερνέυ... Τίς εἶν' ἐδῶ κηπουρός;

— Ἀγνοῶ, Μεγαλειότατε. Ὁ κ. Ἰουσιῶ ἀνεδέχθη τὴν φροντίδα νὰ τοὺς εὕρῃ.

Ὁ βασιλεὺς παρετήρησε περιέργως τὸ κατάλυμα, εἶτα παρετήρησε πάλιν καὶ τὰ ἐκτός, τὰς αὐλὰς καὶ ἀπῆλθεν.

Ἡ αὐτοῦ Μεγαλειότης διέβη τὸν περίβολον, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Μέγα Τριανόν, ἐνθα τὸν περιέμενον αἱ ἀποσκευαὶ του, ἵνα ἐξέλθῃ εἰς τὸ κυνήγιον, ἀπὸ τῆς τρίτης μέχρι τῆς ἑκτῆς τῆς ἑσπέρας.

Ὁ Δελφίνος ἐξηκολούθει νὰ καταμετρή τὸν ἥλιον.

ΜΑ

Ἡ συνωμοσία ἀνανεοῦται.

Ἐνῷ ὁ βασιλεὺς, ἵνα ἐνθαρρύνῃ ἐντελῶς τὸν κ. δὲ Σιουασῶλ, οὐχ' ἤττον δὲ ἵνα μὴ χάσῃ τὰς πολυτίμους του στιγμὰς, περιεφέρετο εἰς τὸ Τριανόν περιμένων τὴν ὥραν τοῦ κυνηγίου, αἱ Λυκιένναι ἦσαν τὸ κέντρον τῆς ἐνώσεως συνωμοτῶν ἀσχολοφανῶν, καταφθανόντων μετὰ σπουδῆς πανταχόθεν πλησίον τῆς Δουβαρρύ, ὡς πτηνὰ, ἅτινα ὠσφράνθησαν τὴν πυρίτιδα τῶν κυνηγῶν. Πρῶτοι δὲ μετὰ αὐτῶν ἐννοεῖται ἦσαν ὁ κόμης Ἰωάννης καὶ ὁ δούξ Ρισελιέ.

Ἡ κυρία Δουβαρρύ, μετὰ τοὺς μόχθους, τοὺς ὁποῖους ὑπέστη ἐντὸς τῆς διπλωματίας της, καὶ μετὰ τὴν ἀπατηλὴν θρίαμβον, ὅστις ἐστεφάνωσε τοὺς μόχθους αὐτοὺς, ἐκοιμάτο ἡμερήσιον ὕπνον, ὅτε ὁ διφρος τοῦ Ρισελιέ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν της μὲ πάταγον καὶ τάχος λαίλαπος.

— Κυρά μου Δουβαρρύ κοιμάται, εἶπεν ὁ Ζαμὸρ χωρὶς νὰ μετασαλεύσῃ.

Ὁ Ἰωάννης ἐκόλλησε τὸν Ζαμὸρ ἐπὶ τοῦ τάπητος διὰ λακτίσματος, τὸ ὅποιον κατέφερεν ἐπὶ τῶν πλατυτέρων κεντημάτων τῆς διοικητικῆς του στολῆς. Ὁ αἰθιοπίσκος ἔβαλε τὰς φωνάς. Ἐσπευσεν ἡ Τήγκα.

— Πάλιν τὸν δέρνεις τὸν μικρόν; ἀλλὰ τί σοῦ κάμνει, κακὲ ἀνθρώπε, τί σοῦ κάμνει; εἶπε.

— Σιώπαινε, μήπως δεῖρω καὶ σέ, ἐπέφερεν ὁ Ἰωάννης μὲ ὀφθαλμοὺς σπινθηροβόλους. Τρέξε ἀμέσως νὰ ἐξυπνήσῃς τὴν κόμησσαν.

Ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐξυπνήσῃ τις τὴν κόμησσαν· αὕτη, εἰς τὰς φωνὰς τοῦ Ζαμὸρ, εἰς τὸν ὠρυγμόν, τὸν ὅπου ἀφῆκεν ὁ Ἰωάννης, ἐνόησεν

ὅτι δυστύχημά τι συνέβη, καὶ ἔτρεξε, περιτυλιχθεῖσα διὰ λευκῆς πολυπτύχου ἐσθῆτος, τὴν ὁποίαν ἐφόρει ἐν τῷ κοιτῶνί της.

— Τί τρέχει; ἠρώτησε περὶ δεῆς, διότι ἔβλεπε τὸν μὲν Ἰωάννην ἐξηπλωμένον καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ μήκος ἐπὶ ἀνάκλιντρου τινός, ἵνα κατευνάσῃ τὴν τεταραγμένην του χολήν, τὸν δὲ στρατάρχην μὴ σπεύδοντα ν' ἀσπασθῇ καὶ τὴν χεῖρά της.

— Τί τρέχει, τί τρέχει, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ἰδοὺ τί τρέχει... ὁ Σιουασὼλ μένει πάντοτε αὐτὸ τρέχει.

— Πῶς!

— Ναί, τώρα μάλιστα εἶνε καὶ ἂν ἦνε, ὁποῦ θὰ πάρῃ ὁ διάβολος! θὰ πάρῃ, καί!

— Καλέ, τί λέγει;

— Ὁ κύριος κόμης Δουβαρρὺ ἔχει δίκαιον, ὑπέλαθεν ὁ Ρισελιέ· ὁ κ. δὲ Σιουασὼλ ἐκραταιώθη τώρα μάλλον παρὰ ποτε.

Ἡ κόμησσα ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου της τὴν μικρὰν τοῦ βασιλέως ἐπιστολήν.

— Καὶ τοῦτο, εἶπε μεδιώσα.

— Τὸ ἀνεγνώσατε καλῶς, κόμησσα; ἠρώτησεν ὁ στρατάρχης.

— Ἀλλὰ... λέγετε δᾶ, κύριε δούξ, νὰ μὴν ἡξεύρω ν' ἀναγινώσκω; ἀπήντησεν ἡ Δουβαρρὺ.

— Κυρία μου, δὲν λέγω τοῦτο· ἀλλὰ.. παρακαλῶ μὲ συγχωρεῖτε ν' ἀναγνώσω καὶ ἐγώ;

— Ἀναμφιβόλως· ἰδοὺ.

Ὁ δούξ ἔλαβε τὸ ἔγγραφο, τὸ ἐξεδιπλῶσε βραδέως, καὶ ἀνέγνω:

«Αὔριον θὰ εὐχαριστήσω τὸν κ. δὲ Σιουασὼλ διὰ τὰς ὑπηρεσίας του ὕποσχομαι τοῦτο θετικῶς.

•ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ•

— Εἶνε καθαρὸν ἢ ὄχι; εἶπεν ἡ κόμησσα.

— Καθαρώτατον, ὑπέλαθεν ὁ στρατάρχης ποιήσας μορφασμόν.

— Πῶς! τί τάχα; εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Τί τάχα! αὔριον νικοῦμεν· ἀκόμη δὲν ἐχάσαμεν τίποτε.

— Πῶς αὔριον! ἀλλ' ὁ βασιλεὺς μοῦ ἔγραψε τοῦτο χθές. Ἡ αὔριον λοιπὸν ἦτο ἡ σήμερον.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία μου, εἶπεν ὁ δούξ· ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει χρονολογία, αὔριον θὰ εἶνε ἡ καθ' ἑκάστην ἡμέρα, ἥτις ἔπεται τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐπιθυμεῖτε νὰ ἴδῃτε πεπτωκότα τὸν κ. δὲ Σιουασὼλ. Ὑπάρχει, εἰς τὴν ὁδὸν «Γράγγη Βατελιέρα», ἐκεῖ πλησίον τῆς οἰκίας μου, ἐν καπηλείῳ φέρον ἐπὶ τῆς θύρας, δι' ἐρυθρῶν χαρακτήρων γεγραμμένα τὰ ἑξῆς: «Δίδομεν ἐπὶ πιστώσει αὔριον»· Αὔριον, τοῦτέστι ποτέ.

— Ἄ! ὁ βασιλεὺς μᾶς ἐνέπαιξεν! εἶπεν ὁ Ἰωάννης ἀγανακτῶν.

— Εἶνε ἀδύνατον, ἐψιθύρουν ἡ κόμησσα ὡς κεραυνόπληκτος· ἀδύνατον· τοιαύτη πανουργία εἶνε ἀναξία..

— Ἄ! κυρία μου, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης εἶνε πολὺ εὐτράπελος... εἶπεν ὁ Ρισελιέ.

— Θὰ μοῦ τὸ πληρώσῃ, δούξ, ὑπέλαθεν ἡ κόμησσα μὲ τόνον πείσμονα.

— Ἀλλὰ, κόμησσα, δὲν πρέπει νὰ κατηγορήσωμεν τὸν βασιλέα ὡς ἀπατήσαντα ἡμᾶς· ἐξ ἐναντίας, ὁ βασιλεὺς ἐξεπλήρωσιν ὅ,τι ὑπεσχέθη.

— Καλέ, δὲν μὲ ἀφίνετε ! εἶπεν ὁ Ἰωάννης ποιήσας διὰ τῶν ὤμων αὐτοῦ κίνημα βαναυσότατον.

— Τί ὑπεσχέθη ; ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα, νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Σιουασώλ.

— Νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, κυρία μου, νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ. Τφόντι, ἤκουσα ἐγὼ ὁ ἴδιος τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα νὰ εὐχαριστῇ θετικῶς τὸν δοῦκα διὰ τὰς ὑπηρεσίας του. Ἡ λέξις διαφορεῖται· ἀκούσατε νὰ σὰς εἰπῶ ἐγώ. Εἰς τὴν διπλωματίαν, ἕκαστος παραδέχεται τὴν ἔννοιαν, ἥτις τὸν συμφέρει. Ἐκλέξατε ὑμεῖς τὴν ἰδικὴν σας, ἐξέλεξε καὶ ὁ βασιλεὺς τὴν ἰδικὴν του. Τοιοῦτοτρόπως καὶ χρονολογίαν ἂν εἶχε τὸ αὐριον, πάλιν ἦτο τὸ αὐτό. Ὁ βασιλεὺς ὤφειλε, καθ' ὑμᾶς, νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του σήμερον· τὴν ἐξεπλήρωσε σήμερον. Ἐγώ, ὅστις σὰς ὀμιλῶ, ἤκουσα τοὺς εὐχαριστηρίου λόγους του.

— Δούξ, νομίζω ὅτι ἡ ὥρα δὲν εἶνε κατάλληλος δι' ἀστεϊσμούς.

— Καὶ πιστεύετε, κόμησσα, ὅτι ἀστείζομαι ; ἐρωτήσατε τὸν κόμητα Ἰωάννην.

— Ὅχι, μὰ τὴν ἀλήθειαν ! εἰμεθα μακρὰν ν' ἀστείζομεθα ἀπὸ σήμερον τὸ πρωί· νὰ βλέπῃς τὸν Σιουασώλ νὰ τοῦ γελᾷ ὁ βασιλεὺς, νὰ τοῦ ὀμιλῇ μὲ τόσῃν οἰκειότητι, καί, ἰδοὺ... τώρα ἀκόμη περιφέρονται οἱ δύο τῶν εἰς Τριανὸν συγκρατούμενοι.

— Συγκρατούμενοι ! ἐπανέλαθεν ἡ Τήγκα, ἥτις εἰσέδυσεν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἀνύψωσε τοὺς λευκοὺς αὐτῆς βραχίονας ὡς ἄλλος τύπος τῆς Νιόβης ὀδυρωμένης.

— Ἐνεπαίχθην, εἶπεν ἡ κόμησσα· ὁμως βλέπομεν... Τήγκα, πρῶτον πάντων κράτησε τὰς κυνηγετικὰς μου ἀποσκευάς, δὲν πηγαίνω !

— Ἀ ! βεβαίως, βεβαίως ! εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Σταθῆτε, ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιέ, μὴ τρέχωμεν· μὴ πείσματα... Ἀ ! μὲ συγχωρεῖτε, κόμησσα· λαμβάνω τὴν τόλμην νὰ σὰς συμβουλευῶ μὲ συγχωρεῖτε.

— Ὅχι, ὄχι, λέγετε, δούξ, λέγετε. Ἐγὼ δὲν ἔχω τὸν νοῦν μου εἰς τὴν κεφαλὴν. Σκεφθῆτε, λέγει κανεὶς, μακρὰν τῶν πολιτικῶν ἔπειτα συμβαίνει ν' ἀναμιχθῇ, καὶ ἡ φιλοτιμία τὸν κάμνει νὰ πέσῃ μὲ τὴν κεφαλὴν... Λοιπόν, ἐλέγετε...

— Ἐλεγον ὅτι δὲν εἶνε φρόνιμον νὰ φανῇτε σήμερον δυσαρεστημένη. Κόμησσα, ἡ θέσις εἶνε δύσκολος. Ἄν ὁ βασιλεὺς ἐπιμένῃ νὰ θέλῃ τοὺς Σιουασώλ, ἂν ἐγκαταλείπετε τὴν ἐπιρροὴν τῆς Δελφίνης, ἂν ἐκεῖνος σὰς ὑπεκφύγῃ, σεῖς πρέπει...

— Τί ! τί !

— Σεῖς πρέπει, τόσῳ μᾶλλον, νὰ γίνεσθε πρὸς αὐτὸν χαριεστέρα, κόμησσα. Γνωρίζω καλῶς ὅτι τοῦτο εἶνε ἀδύνατον· ἀλλὰ τὸ ἀδύνατον εἶνε σήμερον ἡ ἀνάγκη μας· λοιπὸν τὸ ἀδύνατον πράξατε.

Ἡ κόμησσα κατέστη σύννους.

— Διότι, ἐξηκολούθησε ὁ δούξ, ὑποθέσατε ὅτι ὁ βασιλεὺς παρεδέχθη τὰ ἦθη τὰ γερμανικά.

— Βεβαίως, ὑπόθεσε ὅτι σοῦ γίνεται ἐνάρετος ! ἀνεφώνησεν ὁ Ἰωάννης κατακυρτευθεὶς ὑπὸ φρίκης.

— Τίς οἶδε, κόμησσα, εἶπεν ὁ Ρισελιέ. Ὁ νεωτερισμὸς εἶνε πρᾶγμα τόσον ἐπαγωγόν !

— ὦ! ὅσον περὶ τούτου, ὑπέλαθεν ἡ κόμησσα μὲ ὕψος ἀμφίβολον, νὰ τὸ ἴδω καὶ νὰ μὴ!...

— Αἶ, εἰς τὸν κόσμον τοῦτον γίνονται καὶ πλέον παράδοξα παρὰ αὐτὰ, κυρία μου· καὶ ἡ παροιμία τοῦ διαβόλου, ὅστις ἐγένεν ἐρημίτης... Λέγω δηλαδὴ ὅτι δὲν πρέπει νὰ δεῖξωμεν ὅτι δυσαρεστούμεθα.

— Ναί, ναί, δὲν πρέπει, ἐφώνησεν ὁ Ἰωάννης.

— Ἄλλ' ὁ θυμὸς θὰ μὲ πνίξῃ.

— Τὸ πιστεύω· ἀλλ' ἄς σὰς πνίξῃ, κόμησσα, φθάνει ὁ βασιλεὺς, δηλαδὴ ὁ κ. δὲ Σιουασώλ, νὰ μὴ τὸ σκεφθῇ· πνιγῇτε ἐνώπιον ἡμῶν, ἀναπνεύσατε ἐνώπιον ἐκείνων.

— Καὶ τώρα νὰ ὑπάγω εἰς τὸ κυνήγιον;

— Πολὺ φρόνιμα θὰ κάμνατε.

— Σεῖς δέ, δούξ;

— ὦ! ἐγώ, καὶ συρόμενος κατὰ γῆς θὰ ἤρχομην.

— Λοιπὸν καὶ σεῖς ἔλθετε εἰς τὸ ἰδικόν μου ὄχημα! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα, ἵνα ἴδῃ τί ὕψος θὰ ἐλάμβανε τὸ πρόσωπον τοῦ συμμάχου τῆς.

— Κόμησσα, ὑπέλαθεν ὁ δούξ μὲ ἀκκισμὸν τινα μορφῆς καλύψαντα τὴν δυσαρεσκίαν του, θεωρῶ ὡς τοσοῦτον εὐτύχημα...

— Τὸ ἀποποιεῖσθε, πῶς;

— Ἐγώ; ὁ Θεὸς φυλάξοι! ἀλλὰ, κόμησσα! ὁ κ. δὲ Σιουασώλ θὰ μοῦ φυλάξῃ πάθος αἰώνιον.

— Τόσον καλὰ λοιπὸν τὰ ἔχετε μὲ τὸν κ. δὲ Σιουασώλ! ἀπὸ τώρα, δούξ!

— Κόμησσα! κόμησσα! θὰ περιπλεχθῶ μὲ τὴν Δελφίνην.

— Καλὰ. Θέλετε λοιπὸν ἕκαστος νὰ προσπαθῇσῃ ἀπ' ἑαυτοῦ μόνον, ἀλλὰ χωρὶς ἔπειτα νὰ μερισθῶμεν τὴν ἀπολαβὴν; ἔχετε ἀκόμη καιρὸν πρὸς τοῦτο· δὲν περιπλέχθητε παντελῶς, καὶ δύνασθε ν' ἀποσυρθῇτε ἐκ τῆς ἐταιρίας.

— Βλέπω, κόμησσα, ὅτι ἀκόμη δὲν ἐγνωρίσατε τὴν καρδίαν μου, εἶπεν ὁ δούξ ἀσπαθείς τὴν χεῖρα τῆς Δουβαρρύ. Τὴν ἡμέραν τῆς εἰσαγωγῆς σας, μ' εἶδτε παντελῶς ν' ἀδιαφορῶσω, προκειμένου νὰ εὐρεθῇ μία ἐσθῆς, εἰς κομμωτῆς, εἰς δῖπρος; βεβαιωθῇτε ὅτι καὶ σήμερον ἔχω τὰ αὐτὰ αἰσθήματα. ὦ! εἶμαι καρτερικώτερος ἀπ' ὅσον μὲ νομίζετε, κόμησσα.

— Λοιπὸν σύμφωνοι. Πηγαίνομεν ἀμφότεροι εἰς τὸ κυνήγιον, καὶ οὕτω εὐρίσκω καὶ πρόφασιν νὰ μὴ ἴδω, οὐδὲ νὰ ἀκροασθῶ, οὐδὲ νὰ ὁμιλήσω εἰς κἀνένα.

— Οὐδ' εἰς τὸν βασιλέα;

— Ὅχι εἰς τὸν βασιλέα· εἰς ἐκεῖνον ἐξ ἐναντίας θέλω νὰ εἶπω μερικὰ χαριτολογήματα, νὰ τὸν πειράξω.

— Εὖγε, αὐτὸ εἶνε τὸ φρονιμώτερον.

— Ἀλλὰ σύ, Ἰωάννη; πρέπει καὶ σὺ νὰ κάμῃς κατὶ ἔλα, σήκω ὀλίγον ἀπ' αὐτὰ τὰ προσκέφαλα ποῦ ἐπῆγες καὶ ἐχώθης πλέον, ὡς νὰ ἐτάφης ζωντανός.

— Τί θὰ κάμω ἐγώ, ἐρωτᾷτε;

— Βεβαίως, πρέπει νὰ συνεργήσῃς καὶ σὺ διὰ τινος μέσου.

— Αἶ, ἔχω κ' ἐγὼ ἕνα κατὰ νοῦν.

— Τί; ἄς ἴδωμεν.

— Ἐχω κατὰ νοῦν, δηλαδὴ συλλογίζομαι, ὅτι αὐτὴν τὴν ὥραν ὅλοι

αὐτοί, οἵτινες κάμνουν τραγούδια σατυρικά καὶ στίχους, πρέπει νὰ ᾔνε εἰς ἐνέργειαν. Πόσα βέλη νὰ μᾶς ἐκτοξεύουν αἱ ἐφημερίδες!

— Καὶ τί μὲ τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ δούξ.

— Τί μὲ τοῦτο... ἰδοὺ τί μὲ τοῦτο· συλλογίζομαι νὰ τρέξω τώρα εἰς Παρισίους καὶ ν' ἀγοράσω κἄμποσον ξαντὸν καὶ ὄχι ὀλίγην ἀλοιφήν διὰ νὰ βάλωμεν εἰς τὰ τραύματά μας. Μόνον, ἀδελφὴ μου, νὰ μοῦ δώσης χρήματα.

— Πόσα; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα.

— Ὅχι πολλά, κἄμμία διακοσαστριά ἢ τριακόσια λουδοβίκια.

— Βλέπετε, δούξ; εἶπεν ἡ κόμησσα στραφεῖσα πρὸς τὸν Ρισελιέ· ἀπὸ τώρα ἤρχισαν τὰ ἔξοδα τοῦ πολέμου.

— Αἶ, κόμησσα! ὁ σπείρων θερίζει ἔπειτα.

Ἡ κόμησσα ἀνέστειλε τοὺς ὤμους, ἠγέρθη, ἐπορεύθη εἰς τὴν ἱματιοθήκην της καὶ ἤνοιξεν, ἔλαβεν ὅσα ἐχώρουν εἰς τὴν δεξιάν της γραμματία ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ θησαυροφυλακίου, καὶ ἐνεχείρισεν αὐτὰ ἀμέτρητα εἰς τὸν Ἰωάννην, ὅστις, ἀμέτρητα ὡσαύτως τὰ ἔρριπεν εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἀναδόσας σπειρογμῶν βαρύν. Εἶτα ἀνηγέρθη ταχυζόμενος καὶ συγκλώθων τοὺς βραχίονας, ὡς εἰ ἦτο κατὰκτοπος, καὶ ὤδυσεν ἐπὶ τοῦ θαλάμου τρία βήματα.

— Ἰδοὺ, εἶπε δεικνύων τὸν δούκα καὶ τὴν κόμησσαν· αὐτοὶ τώρα οἱ ἄνθρωποι πηγαίνουν νὰ διασκεδάσουν εἰς τὸ κυνήγι, κ' ἐγὼ «τρέχα εἰς Παρισίους!» Ἐκεῖνοι θὰ βλέπουν λαμπροὺς ἵππους, ἀγγελόμορφα πρόσωπα γυναικῶν, κ' ἐγὼ τὰς εἰδεχθεῖς μορφὰς χιλίων ἐκεῖ καλαμαράδων. Τὸ λέγω δᾶ!... ἐγὼ εἶμαι ὁ σκύλος τοῦ σπιτιοῦ, ὦ! χωρὶς ἀμφιβολίαν!

— Σημειώσατε, δούξ, ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα, ὅτι μῆτε κἂν κατ' ἰδέαν θὰ φροντίσῃ δι' ἡμᾶς· θὰ ὑπάγῃ τώρα νὰ δώσῃ τὰ ἡμίσια τῶν γραμματίων μου τίς οἶδεν εἰς ποῖαν... τῆς ἀπώλειας... καὶ τὰ ἐπίλοιπα ἄνεμον τοῦ ἀνέμου. Ἰδοὺ τί θὰ κάμῃ καὶ θρηνολογεῖ τὴν μοῖραν του! ὦ! δυστυχῆ! δὲν πᾶς, δὲν πᾶς! Σὲ βεβαιῶ, σ' ἐσυγχάθηκα.

Ὁ Ἰωάννης ὑψήρσεν τρεῖς θήκας ζαχαρωτῶν, τὰς ὁποίας καὶ ἐκένωσεν εἰς τοὺς κόλπους του, ὑπέκλειψεν ἐκ τοῦ μαρμάρου τῆς ἐστίας κομψοτέχνημα γυναικὸς Σινναίας μὲ ὄμμα ἐξ ἀδαμάντων, καὶ ἀπῆλθε μὲ ὕψος ἀνθρώπου, τὸν ὅποτον σύρουν εἰς τὴν ἀγχώνην, διαρρηγνυομένης τῆς κομῆσεως ὀπισθεν αὐτοῦ.

— Εἶνε νοστιμώτατος! εἶπεν ὁ Ρισελιέ, καὶ τοι εὐχόμενος ἐνδομύχως νὰ ἔβλεπε τὸν Ἰωάννην κεραυνόπληκτον. Τὸν ἀγαπᾷτε, κόμησσα, πολὺ.

— Ὁ διάβολος... εἶνε ἕνας δαίμονας! Ἀλλ' ἔρριψε πλέον ὅλην του τὴν ἀγάπην εἰς ἐμέ... Πρέπει νὰ μοῦ τρώγῃ ὑπὲρ τὰς τριακοσίας ἢ τετρακοσίας χιλιάδας φράγκων κατ' ἔτος.

Τ' ὠρολόγιον ἐσήμανε.

— Ἡμῖσινα μετὰ μεσημβρίαν, κόμησσα, εἶπεν ὁ δούξ· κατ' εὐτυχίαν εἰσθε σχεδὸν ἐνδεδυμένη· φανήτε ὀλίγον εἰς τοὺς αὐλικούς σας, οἵτινες τὴν ὥραν ταύτην νομίζουν ὅτι ὑπάρχει ἐκλειψίς, καὶ ἀναβαίνομεν ἀμέσως εἰς τὸ ὄχημα· γνωρίζετε ποῦ θὰ γίνῃ τὸ κυνήγιον;

— Ναί, χθὲς εἶπα μετὰ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος νὰ γενῇ εἰς τὸ δάσος τοῦ Μαυροῦ.

— ὦ! βέβαιον λοιπὸν ὅτι τὸ πρόγραμμα δὲν μετέλλαξε.

— Τώρα, δούξ, ἄς ἴδωμεν τὸ ἰδικόν σας σχέδιον.

— Περὶ τοῦ πολέμου μας ἔγραψα χθὲς εἰς τὸν ἀνεψιόν μου, ἂν καὶ ἔχω προαίσθησιν ὅτι πρέπει νὰ ᾔηνε καὶ καθ' ὁδόν.

— Ὁ κ. Αἰγυλλῶνος ;

— Αὐριον ἢ μεθαύριον τὸ πολὺ θὰ ᾔηνε ἴσως ἐδῶ.

— Καὶ ἔχετε ἐλπίδας...

— Γεννᾷ, ὁ νοῦς του, κυρία μου, γεννᾷ πολὺ.

— Ἄ ! κύριε δούξ, πολὺ ἀσθενεῖς εἴμεθα... Φοβοῦμαι μήπως ὁ βασιλεὺς, διὰ νὰ μὴν ἐμπέσῃ εἰς ζάλας, δὲν θὰ στέρξῃ ποτὲ νὰ θυσιάσῃ τὸν Σιουασῶλ !

— Νὰ σὰς ἐξηγηθῶ καθαρά, κόμησσαι, τὴν ιδέαν μου ;

— Ἀναμφιβόλως.

— Αἶ, καλὰ ! εἰμαι καὶ ἐγὼ τῆς αὐτῆς γνώμης. Ὁ βασιλεὺς θὰ τὰ φέρῃ ἀπ' ἐδῶ, ἀπ' ἐκεῖ, θὰ τὰ στρίφογυρίσῃ παντοίοις τρόποις, καθὼς ἔκαμε χθὲς μὲ τὴν ἐπιστολήν, τὴν ὅποιαν σὰς ἔδωκε... διότι ἔχει πολὺ πνεῦμα ὁ βασιλεὺς... ἀλλὰ τὸν Σιουασῶλ δὲν θὰ στέρξῃ ποτὲ ν' ἀποβάλλῃ. Ἐξ ἄλλου μέρους, ὑμεῖς, δὲν πιστεύω, ὅταν ἰδῇτε τὸ πρᾶγμα ἀδύνατον, νὰ διακινδυνεύσετε νὰ χάσετε τὸν ἔρωτα τοῦ βασιλέως... δι' ἐν πείσμα.

— Αἶ ! χρειάζεται σκέψις, τφόντι.

— Ὁ Σιουασῶλ διὰ νὰ κλονισθῇ χρειάζεται θαυματουργία.

— Θαυματουργία τφόντι, ὑπέλαβεν ἡ κόμησσαι.

— Καὶ ἔκατὰ δυστυχίαν θαυματουργοὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας δὲν ὑπάρχουν, ἐπρόσθεσεν ὁ δούξ.

— Ὅχι, ἐπανέλαβεν ἡ Δουβαρρύ, ὑπάρχουν· γνωρίζω ἓνα.

— Γνωρίζετε, κόμησσαι ; θαυματουργόν ;

— Σὰς βεβαιῶ.

— Καὶ πιστεύετε ὅτι εἶνε ἱκανὸς διὰ τὴν ὑπόθεσίν μας ;

— Πιστεύω ὅτι εἶνε ἱκανὸς τὰ πάντα νὰ κατορθώσῃ.

— ὦ ! καὶ τί θαῦμα μέχρι τοῦδε ἔπραξε ; Νὰ ἐννοήσω.

— Δούξ, εἶπεν ἡ Δουβαρρύ πλησιάζασα πρὸς τὸν Ρισελιέ καὶ χαμηλώσασα ὡς ἀκουσίως τὴν φωνήν· αὐτὸς, πρὸ δέκα ἐτῶν, μὲ ἀπήντησε εἰς τὴν πλατεῖαν Λουδοβίκου ἸΕ', καὶ μοὶ εἶπεν ὅτι θὰ γαίνομαι βασιλίτσα τῆς Γαλλίας.

— Θαῦμα, τφόντι. Τότε λοιπόν, αὐτὸς ὁ ἴδιος δύναται νὰ προείπῃ καὶ εἰς ἐμὲ ἂν θ' ἀποθάνω πρωθυπουργός. Καὶ τὸ ὄνομά του ;

— Δὲν θὰ ἐννοήσετε τίποτε ἐκ τοῦ ὀνόματος.

— Ποῦ εὐρίσκεται ;

— Ἄ ! ἰδοὺ τί δὲν γνωρίζω. Εἶπεν ὅμως ὅτι θὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος νὰ μοῦ ζητήσῃ τὴν ἀνταμοιβὴν διὰ τὴν πρόρρησίν του.

— Καὶ τί ἀνταμοιβὴν τφ ἔχετε ὑποσχεθῇ ;

— Ὅ,τι μοῦ ζητήσῃ.

— Καὶ δὲν ἤλθεν ;

— Ὅχι.

— Αὐτὸ εἶνε τὸ θαυμαστότερον, κόμησσαι. ὦ ! πρέπει, πρέπει νὰ εὐρωμεν αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

— Ἀλλὰ πῶς ; αὐτὸς ἔχει δύο ὀνόματα.

— Δύο ὀνόματα... ἃς ἀρχίσωμεν κατὰ τάξιν τὸ πρῶτον ;

— Ὀνομάζεται κόμης Φοῖνιξ.

— Κόμης Φοϊνίξ! μήπως εἶνε ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον μοὶ ἐδείξατε τὴν ἡμέραν τῆς εἰσαγωγῆς σας;

— Ἐκεῖνος, μάλιστα.

— Ἐκεῖνος ὁ Πρῶστος;

— Ἐκεῖνος ὁ Πρῶστος.

— Ἄ! ἀλλὰ τότε δὲν τὸν πιστεύω ὥς μάγον. Τῶν μάγων τὰ ὀνόματα λήγουν ὥς τὰ ἰταλικά.

— Ἄλλὰ καὶ τούτου τὸ δεύτερον ὄνομα, δούξ, εἶνε ὥς ἰταλικόν: Ἰωσήφ Βάλσαμος.

— Ἄ! καλὰ. Πῶς νὰ τὸν εὐρωμεν λοιπόν;... Κάνένα τρόπον;...

— Σταθῆτε... Νομίζω ὅτι τὸν γνωρίζει κάποιος γνωστός μου.

— Καὶ τοῦτο κάλλιστον.... Ἄλλὰ, κόμησσαι, σπεύσατε ἡ ὥρα εἶνε μία παρὰ τέταρτον.

Μετὰ δέκα λεπτά, ἡ κυρία Δουβαρρὺ καὶ ὁ κ. δούξ Ρισελιέ ἔσπευδον πρὸς συνάντησιν τῶν κυνηγῶν, κατὰμονοι ἐντὸς δόφρου.

ME

Μάγου κυνηγεσία.

Μακρὰ σειρὰ ὀχημάτων ἔφραττε τὰς δενδροστοιχίας τοῦ δάσους Μαρλύ, ἔνθα ὁ βασιλεὺς ἐκυνήγει, δηλονότι ἔβλεπε νὰ κυνηγοῦν διότι ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς ζωῆς του ἔτη, ἔπαυσε τοῦ νὰ ἀναμιγνύηται εἰς τοιοῦτου εἶδους ἀσκήσεις.

Ὅσοι ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν μας ἀνέγνωσαν τὸν Πλούταρχον, θὰ ἀναμνησθῶσιν ἰσως τοῦ μαγεῖρου ἐκείνου τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου, ὅστις καθ' ἐκάστην ὥραν ἔψηνε καὶ νέον κάπρον δι' ὀβελῶν, ὥστε, μεταξὺ τῶν πέντε ἢ ἑξῆ κάπρων, οἵτινες εὐρίσκοντο ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, νὰ ὑπάρχῃ εἰς ἔψημένους εἰς τὴν ἀκμὴν του, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Μάρκος Ἀντώνιος θὰ ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν.

Οὕτω καὶ ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'. Ὅταν ἐξήρχετο εἰς τὸ κυνήγιον ἀφίνοντο εἰς τὸ δάσος δύο ἢ τρεῖς δορκάδες ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς διαφόρους ὥρας κατὰ δὲ τὴν διάθεσιν, εἰς ἣν εὐρίσκετο ὁ βασιλεὺς, ἡκολούθει τὸ πλησιέστερον ἢ τὸ ἀπώτερον ἐλελεῦ!

Ὁ Μάρκος Ἀντώνιος ὅμως ἐκυνήγει ἐν Κιλικίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας φοβεροὺς ληστές, καὶ ὄχι δορκάδας.

Ἡ Δουβαρρὺ ἐξῆλθε σκοπεύουσα ν' ἀκολουθήσῃ τὸν βασιλέα σταθερῶς, παντοῦ ἔνθα θὰ ἡκολούθει τὴν δορκάδα Ἄλλ' ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεοῦ κελεύει.

Ἐνῶ συνδιαλεγομένη πολιτικὰ ἡ κόμησσαι μετὰ τοῦ κ. Ρισελιέ ἔτρεχε κατόπιν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, τρεχούσης κατόπιν τῆς δορκάδας, βλέπει αἰφνης, εἰς πεντήκοντα βημάτων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, ὑπὸ θαυμάσιόν τι καταπέτασμα ἐκ φυλλώματος θαλεροῦ, ἀμαξίον ἀνεστραμμένον καὶ συντετριμμένον, ἐκεῖ δὲ πλησίον δύο ἵππους, ἀναμφιβόλως τοῦ ἀμαξίου, ὡς ὁ μὲν ἔτρωγε τὸν φλοιὸν δένδρου τινός, ὁ δὲ τὴν κατὰ γῆς χλόην.

Ἡ Φωνὴ τὴν ὁποίαν ἀναδίδουν οἱ κυνηγοὶ ὅταν τὸ θήρευμα πλησιάζει νὰ παραδοθῇ.

Οἱ ἵπποι τῆς κυρίας Δουβαρρύ, μεγαλοπρεπέστατον ζευγος, δωρηθέν αὐτῇ ὑπὸ τοῦ βασιλέως, εἶχον προφθάσει πάντα τὰ ἄλλα ὄχηματα, διὸ καὶ ἔφθασαν πρῶτοι ἀπέναντι τοῦ συντετριμμένου ἀμαξίου.

— Ἰδοῦ, καὶ δυστύχημα συνέβη ! εἶπεν ἡσύχως ἡ κόμησσα.

— Τῷόντι, ἀπήντησεν ὁ δούξ Ρισελιέ, μὲ τὸ αὐτὸ φλέγμα. — διότι εἰς τὴν αὐλὴν ὀλίγον συνειθίζεται ἡ εὐαισθησία. — τῷόντι, τὸ ἀμάξιον ἐγίνε θρύμματα.

— Νεκρὸς νὰ ᾔνε· ἐκεῖνος, ἐκεῖ κάτω, ἐπάνω εἰς τὰ χόρτα ; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα. Παρατηρήσατε, δούξ !

— Δὲν πιστεύω· σαλεύει, κινεῖται. Ἰδοῦ, μὰς χαιρετᾷ. Καλέ... ὁμοιάζει, κόμησσα, μὲ τὴν Αὐτοῦ Ὑπερτιμότητα τὸν πρίγκηπα Λουδοβίκον.

— Ὁ καρδινάλιος δὲ Ροάν, τῷόντι, ὅλος καὶ ὅλος ! Τί κάθεται καὶ κάμνει ἐκεῖ ; Ἄς ὑπάγωμεν μίαν στιγμὴν νὰ τὸν ἴδωμεν, εἶπεν ἡ κόμησσα.

Καὶ ἀποταθεῖσα πρὸς τὸν ἡνίοχον :

— Καμπανίτη, πλησίασε εἰς τὸ συντετριμμένον ὄχημα.

Ὁ ἡνίοχος τῆς κομῆσεως ἀφῆκεν ἀμέσως τὴν ὁδὸν καὶ ἐχώθη ὑπὸ τὸν δρυμόν.

— Εἰς τὴν ζωὴ μου, ἐκεῖνος εἶνε ! ὁ καρδινάλιος, εἶπεν ὁ δούξ.

Τῷόντι· ἦτο ἡ Αὐτοῦ Ὑπερτιμότης· ἐκοίτετο δὲ ἐπὶ τοῦ χόρτου περιμένων νὰ διέλθῃ ἐκεῖθεν γνωστός τις. Βλέπων ὅτι ἡ κυρία Δουβαρρύ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, ἀνηγέρθη.

— Τὸ βαθύ μου σέβας πρὸς τὴν κυρίαν κόμησσαν, εἶπε.

— Πῶς, καρδινάλιε, Σεῖς ;

— Ἐγὼ αὐτός, κυρία μου.

— Μήπως ἐκτυπήσατε ;

— Ὁχι.

— Καὶ πῶς συνέβη ;

— Μὴ ἐρωτᾶτε, κυρία μου· αὐτὸ τὸ ζῶον ὁ ἀμαξηλάτης μου, τὸν ὅποιον παρήγγειλα καὶ μοῦ ἔστειλαν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν... τοῦ εἶπον νὰ κόψῃ τὸν δρόμον διὰ τοῦ δάσους, διὰ νὰ προφθάσω τοὺς κυνηγούς, καὶ αὐτὸς μὲ ἀναποδογουρίζει καὶ μοῦ συντρίβει καὶ τὸ καλῆτερόν μου ὄχημα.

— Αἶ, καρδινάλιε, εὐχαριστήσατε τὸν Θεόν, ὅτι ὁ ἀμαξηλάτης σας δὲν ἦτο Γάλλος· θὰ ἐμένατε νεκρὸς, ἢ τοῦλάχιστον θὰ συνετριβόντο τὰ κόκαλά σας.

— Εἶνε ἴσως ἀληθές.

— Παρηγορηθῆτε λοιπόν.

— ὦ ! εἶμαι ἀρκετὰ φιλόσοφος, κόμησσα· μόνον ἀναγκάζομαι τώρα νὰ περιμένω, καὶ τοῦτο μὲ θανατόνει.

— Πῶς, πρίγκηψ, νὰ περιμένετε ! Ἕνας Ροάν νὰ περιμένῃ !

— Ἐξ ἀνάγκης.

— Τί λόγος ! καὶ δὲν καταβαίνω μᾶλλον ἐγὼ ἐκ τῆς ἀμάξης μου παρὰ νὰ σας ἀφήσω ἐδῶ ! Ἀναβῆτε, πρίγκηψ, ἀναβῆτε.

— Κυρία μου, σας ὑπερευγνωμονῶ, ἀλλὰ περιμένω τὸν Σουβίξ, ὅστις εἶνε ὡσαύτως εἰς τὸ κυνήγιον καὶ ὁσονούπω θὰ φανῇ ἀπ' ἐδῶ.

— Ἀλλ' ἂν ἔλαβεν ἄλλην ὁδόν ;

— Δὲν βλάπτει.

— Ὁχι, πρίγκηψ, σας παρακαλῶ.

- Εὐχαριστῶ, κυρία μου, ὄχι. Δὲν θέλω νὰ σὰς ἐνοχλήσω.
- Καρδινάλιε, ἂν δὲν ἀναβῆτε, δίδω ἀμέσως τὴν οὐρὰν τῆς ἐσθῆτός μου εἰς τὰς χεῖρας ἐνὸς τῶν θεραπόντων καὶ τρέχω τὰ δάση ὡς ἄλλη θρῦς.
- Ὁ καρδινάλιος ἐμειδίωσε, καὶ σκεφθεὶς ὅτι πλείοτέρα ἀντίστασις ἡδύνατο νὰ παρεξηγηθῇ ὑπὸ τῆς κομῆσεως, ἔσπευξε ν' ἀναβῇ εἰς τὸ ὄχημά της.
- Ὁ δούξ ἀμέσως παρεχώρησε τὴν τιμητικὴν θέσιν καὶ ἐκάθησε πρὸς τὰ ἐμπροσθεν, ὁ καρδινάλιος ἀντέτεινε, τέλος ὁ δούξ ἔμεινεν ἀκράδαντος. Πάραυτα οἱ ἵπποι τῆς κομῆσεως ἐκέρδισαν τὸν ἀπολεσθέντα χρόνον.
- Καὶ ἤρχεσθε, καρδινάλιε, διὰ τὴν διασκέδασιν τοῦ κυνηγίου; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα. Πῶς τὸ ἐπάθατε; Ὑμεῖς δὲν εὐαρεστεῖσθε εἰς τὴν διασκέδασιν αὐτήν.
- Ἐπορεύθην, κυρία μου, πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, ἵνα λάβω τὴν τιμὴν νὰ προσφέρω τὸ σέβας μου. Ἀλλὰ μοὶ εἶπον ὅτι ἔλειπεν εἰς τὸ κυνήγιον καὶ ἔτρεξα εὐθὺς πρὸς συνάντησίν του. Μοὶ συνέβη τὸ ἀπευκαταῖον τοῦτο καθ' ὁδόν, καὶ δὲν ἀπώλεσα μόνον τὴν ἀκρόασιν τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ὤφειλα νὰ εὗρεθῶ καὶ εἰς ὠρισμένην ὥραν εἰς Παρισίους, καὶ ἰδοὺ θὰ παραβῶ τὴν ὑπόσχεσίν μου.
- Φεῦ! καὶ παραβαίνει ποτὲ ὑπόσχεσιν τοιαύτην εἰς Ροάν, εἰς πρίγκηψ, εἰς καρδινάλιος; εἶπεν ἡ κόμησσα.
- Αἶ! ἀπήντησεν ὁ πρίγκηψ, ἐκτὸς ἐκ θαύματος.
- Ὁ δούξ καὶ ἡ κόμησσα παρετήρησαν ἀλλήλους· ἐνεθυμήθησαν τὴν περὶ θαυμάτων προηγουμένην ὁμιλίαν τῶν.
- Ἀληθῶς, πρίγκηψ, εἶπεν ἡ κόμησσα, εἶπατε θαῦμα... πιστεύετε εἰς τὰ θαύματα ὑμεῖς, ἐκκλησιαστικοί;
- Ἡ ἐκκλησία τὰ παραδέχεται ὡς ἄρθρον πίστεως, κυρία μου, εἶπεν ὁ καρδινάλιος προσπαθῆσας νὰ λάβῃ ὕψος εὐσεβοῦς.
- ὦ! δὲν ὁμιλῶ περὶ τῶν ἀρχαίων θαυμάτων, ἐπανέλαβεν ἡ κόμησσα, ὁμιλῶ περὶ τῶν νεωτέρων.
- Ταῦτα ὁμολογῶ ὅτι εἶνε σπανιώτερα, εἶπεν ὁ καρδινάλιος. Ἐντούτοις...
- Ἐν τούτοις, τί;
- Σὰς βεβαιῶ, εἶδον πράγματα, τὰ ὅποια, ἂν δὲν ἦσαν θαυμάσια, ἦσαν ὁμῶς ἀπίστευτα.
- Ἀληθῶς; καὶ τί εἶδατε, πρίγκηψ.
- Ἀλλ' ὠρκίσθην νὰ τὰ φυλάξω μυστικά.
- ὦ! ὦ! τὸ πρᾶγμα καταντᾷ σπουδαιότερον.
- Ὑπεσχέθην, κυρία μου.
- Ἀλλ' ἂν ὑπεσχέθητε νὰ φυλάξετε τὰς μαγείας μυστικὰς, τὸν μάγον ὁμῶς ἴσως δὲν ὑπεσχέθητε ν' ἀποσιωπήσετε.
- Ὅχι, τὸν μάγον, ὄχι.
- Λοιπὸν, πρίγκηψ, μάθετε ὅτι ὁ δούξ κ' ἐγὼ ἐξήλθομεν σήμερον πρὸς ἀναζήτησιν γόητός τινος, ὁποιοῦδήποτε.
- Ἀληθῶς;
- Εἰς τὴν ζωὴν μου.
- Λάβετε λοιπὸν τὸν ἰδικόν μου.
- Ἀληθῶς; ὦ! σὰς ὑπερευχαριστῶ. Καὶ πῶς ὀνομάζεται;
- Κόμης Φοῖνιξ.
- Ἡ Δουβαρρὺ καὶ ὁ δούξ ἠτένισαν ἀλλήλους ὠχρίωντες.

- Παράδοξον, τῇ ἀληθείᾳ ! εἶπον ἀμφότεροι.
 - Τί ; τὸν γνωρίζετε ; ἠρώτησεν ὁ πρίγκηψ.
 - Ὅχι, ἀλλὰ τὸν πιστεύετε τφόντι ὡς μάγον ;
 - Εἶνε βέβαιον, κυρία μου.
 - Συνωμιλήσατε μετ' αὐτοῦ ;
 - Ἀναμφιβόλως.
 - Καὶ πῶς τὸν ἤδρατε ; ἀλάνθαστον ; τί σὰς εἶπε ;
 - Μοὶ εἶπε... — καὶ ὁ καρδινάλιος ἐδίστασε — Μοὶ εἶπε τὴν τύχην μου.
- Τὸ μέλλον μου.
- Καὶ... τφόντι ἐμάντευσε ;
 - Δηλαδὴ μοὶ εἶπε πράγματα τοῦ ἄλλου κόσμου.
 - Καὶ δὲν ἔχει ἄλλο ὄνομα εἰμὶ μόνον αὐτό : κόμης Φοῖνιξ ;
 - Ναί, ἤκουσα νὰ τὸν λέγουν καὶ... Ἰωσήφ Βάλσαμον.
- Ἡ κόμησσα συνῆψε τὰς χεῖρας θεωροῦσα τὸν Ρισελιέ. Οὗτος ἔξεσε τὴν ἀκρὰν τῆς ρινὸς του παρατηρῶν τὴν κόμησσαν.
- Πῶς εἶνε, καρδινάλιε, πῶς εἶνε ; τὸν ἴδετε εἰς τὴν οἰκίαν του ; ἔχει ἡ οἰκία του ὁμοιότητα μὲ τὸν ἄδην ;
 - Ἐξ ἐναντίας, κόμησσα, εἶνε πολὺ φιλοκάλως νῦν τρεπισμένη ἡ οἰκία του· ὑποδέχεται δὲ καὶ μετὰ πλείστης φιλοφροσύνης καὶ εὐγενείας ὁ γόης, ἀπήντησεν ὁ καρδινάλιος δὲ Ροάν.
 - Αἶ, κόμησσα, ἐπέφερεν ὁ δούξ Ρισελιέ, ἰδοὺ καιρὸς νὰ μάθετε τὸ πεπρωμένον σας.
 - Πολὺ τὸ ἐπεθύμουν. Ποῦ τὸν εὕρσκει τις, κύριε καρδινάλιε ;
 - Τῇ ἀληθείᾳ, ὑπέλαθεν ὁ καρδινάλιος, σταθῆτε... ὄχι... ἂ, ναί... ὄχι. Κατοικεῖ εἰς τὸν Βάλτον, σχεδὸν εἰς τὴν γωνίαν τοῦ βουλευτάρτου, ὁδὸς Ἀγίου Φραγκίσκου... Ἀγίου Ἀναστασίου· ὄχι· ἐνὲς ἀγίου ὄνομα ἔχει ἡ ὁδὸς καὶ ἐκεῖ εὕρεται ἡ οἰκία του, μία οἰκία παραξενος... Ἀλλὰ δὲν ἐνθυμοῦμαι, ὁ θεράπων μου ἴσως γνωρίζει.
 - Ὁ θεράπων σας... αὐτὸς ὅστις ἀνέβη εἰς τὰ ὀπισθεν τοῦ ὀχήματός μας ; εἶπεν ὁ δούξ. Στάσου, Καμπανίτη, στάσου.
 - Καὶ ὁ δούξ ἔσυρε τὴν ταινίαν, ἥτις ἀνταπεκρίνετο μὲ τὸν μικρὸν τοῦ ἀμαξηλάτου δάκτυλον. Ὁ ἀμαξηλάτης ἐκράτησε τοὺς ἵππους.
 - Ὀλιβιέ, ἀνέκραξεν ὁ καρδινάλιος, αὐτοῦ εἶσαι ;
 - Ἐδῶ, Ὑπερτιμότατε.
 - Ποῦ εἶχα ὑπάγει ἐν ἐσπέρας, εἰς τὸν Βάλτον ;
 - Ὁ θεράπων τοῦ καρδινάλιου ἤκουεν ὀπισθέν των ὅλην τὴν συνομιλίαν, ἀλλ' ὑπεκρίθη τελείαν ἀγνοίαν.
 - Εἰς τὸν Βάλτον ; εἶπε συλλογιζόμενος.
 - Ναί, πλησίον τοῦ βουλευτάρτου.
 - Ἀ ! ἐν ἐσπέρας, ἔφερε, νομίζω, εἰς τὸ ὄχημα ἓνας ἀνθρωπος βαρὺ δέμα...
 - Πιθανόν, ἀπεκρίθη ὁ δὲ Ροάν ἀλλά, τετράποδον, τίς σὲ ἠρώτησε περὶ δέματος ;
 - Τί ἐπιθυμεῖ λοιπὸν ἡ Αὐτοῦ Ὑπερτιμότης ;
 - Τὸ ὄνομα τῆς ὁδοῦ.
 - Ὁδὸς Ἀγίου Κλαυδίου, αὐθέντα μου.
 - Κλαυδίου, ναί ! ἀνέκραξεν ὁ καρδινάλιος.

— Ὁδὸς Ἀγίου Κλαυδίου! ἐπανελάθεν ἡ κόμησσα ρίψασα πρὸς τὸν Ρισελιέ βλέμμα τοσοῦτον ὑπόδηλον, ὥστε ἐφοβήθη ὁ καρδινάλιος μὴ ἐμβαθύνωσιν εἰς τὸ μυστικόν του καὶ διέκοψε τὴν Δουβαρρὺ ἀνακράζας·

— Ἐ! κόμησσα, ὁ βασιλεὺς.

— Ποῦ!

— Ἐκεῖ κάτω, ἰδοῦ...

— Ὁ βασιλεὺς, ὁ βασιλεὺς! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα· ἀριστερόθεν, Καμπανίτη, ἀριστερόθεν, νὰ μὴ μᾶς ἴδῃ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης.

— Καὶ διατί, κόμησσα, νὰ μὴ μᾶς ἴδῃ; εἶπεν ὁ καρδινάλιος ἀσχολοφανής. Ἐγὼ, ἐξ ἐναντίας ἐνόμιζον, ὅτι μὲ ὠδηγεῖτε πλησίον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος.

— Ἀ! τφόντι, ἐπιθυμεῖτε νὰ ἴδῃτε τὸν βασιλέα;

— Ἦλθον, κυρία μου, διὰ αὐτὸ καὶ μόνον.

— Λοιπὸν τώρα! σταθῆτε, ὠδηγεῖσθε εἰς τὸν βασιλέα.

— Ἀλλ' ὑμεῖς;

— Ὅχ μείνω ἐδῶ.

— Ἀλλά, κόμησσα, δὲν ἐπεθύμουν...

— Μή σας μέλη, πρίγκηψ, σὰς παρακαλῶ· ἕκαστος ἔχει τὰς σκέψεις του. Ὁ βασιλεὺς εἶνε ἐκεῖ κάτω, ὑπὸ τὸ ἄλσος ἐκεῖνο τῶν καστανεῶν, θέλετε νὰ τῷ ὁμιλήσετε· πολὺ καλὰ· Καμπανίτη!

— Ὁ Καμπανίτης ἐσταμάτησε τὴν ἄμαξαν.

— Καμπανίτη, ἄφες νὰ καταβῶμεν, καὶ ὠδήγησε τὴν Αὐτοῦ Ὑπερτιμότητα εἰς τὸν βασιλέα.

— ὦ, κυρία μου, πῶς νὰ σὰς εὐχαριστήσω...

Καὶ ὁ καρδινάλιος ἐφίλησεν ἄβρως τὴν χεῖρα τῆς Δουβαρρὺ.

— Ἀλλ' ὑμεῖς ποῦ λοιπὸν μένετε; τὴν ἠρώτησε.

— Ἐδῶ, ὑπὸ τὰς βαλάνους αὐτάς.

— Ὁ βασιλεὺς θὰ σὰς ζητήσῃ.

— Τόσον τὸ καλῆτερον· ἐπιθυμῶ νὰ τὸν βασανίσω.

— Εἰσθε ἐρασμιωτάτη.

— Αὐτὸ μοῦ λέγει καὶ ὁ βασιλεὺς ὅταν τὸν τυραννήσω ἀρκετά. Καμπανίτη, ἀφοῦ ὠδηγήσῃς τὴν Αὐτοῦ Ὑπερτιμότητα, ἐπιστρέφεις ἀμέσως ἐδῶ.

— Χαίρετε, δούξ, εἶπεν ὁ καρδινάλιος.

— Χαίρετε, καρδινάλιε, ἀπήντησεν ὁ δούξ.

Καί, καταβιβάσαντος τοῦ θεράποντος τὴν ἀναβάθραν τοῦ ὀχήματος, ὁ δούξ κατέβη μετὰ τῆς κομήσσης, εἴτα τὸ ὄχημα ἐξεκίνησε ὠδηγοῦν τὸν καρδινάλιον πρὸς τὴν Αὐτοῦ χριστιανικωτάτην Μεγαλειότητα, τὸν βασιλέα, ὅστις περιέστρεφε πανταχόθεν τοὺς ὀφθαλμοὺς μήπως ἴδῃ τὴν κακὴν αὐτὴν κόμησσαν, ἣν ὅλοι παρετήρησαν ἐκτὸς αὐτοῦ.

Ἡ Δουβαρρὺ, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ἐστηρίχθη εἰς τὸν βραχίονα τοῦ δουκός, καὶ σύρασα αὐτὸν ὀπισθεν τῶν δένδρων·

— Ἠξεύρετε, εἶπεν, ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἐξαπέστειλε τὸν φίλτατον αὐτὸν καρδινάλιον; Ἐμάθομεν τὸ μέρος ὅπου κατοικεῖ ὁ μάγος μας.

— Καὶ εἰσθε διατεθειμένη νὰ ὑπάγωμεν πρὸς ἀνεύρεσίν του;

— Ἐννοεῖται. Μόνον...

— Τί, κόμησσα;

— Φοβοῦμαι, σὰς βεβαιῶ.

- Τί φοβεῖσθε ;
- Τὸν μάγον. ὦ ! εἶμαι πολὺ εὐκολόπιστος.
- Διάβολε !
- Σεῖς δέ ; πιστεύετε εἰς τοὺς μάγους ;
- Αἶ, ἔτυχον περιστάσεις. ... Ἐγνώρισα καὶ ἐγὼ ἓνα τοιοῦτον γόητα, ὅστις μοῦ κατῴρωσε μέγα τι.
- Ἀληθῶς δούξ ! καὶ τί ;
- Μὲ ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν.
- Καλέ, τί λέγετε !
- Λέγω, ἤμην νεκρὸς καὶ μὲ ἀνέστησε.
- Πῶς ! διηγηθῆτέ μοι, σὺς παρακαλῶ.
- Ἰδοῦ, κυρία μου. Ἦμην εἰς τὴν Βιέννην· ὅταν εἶχα ἀποσταλῆ ἐκεῖσε ὡς πρέσβυς. Μίαν νύκτα, εἰς τὸν δρόμον, κάτωθεν φανοῦ κρεμαστοῦ εἰς, μὲ διατρυπᾷ διὰ σπάθης διαμπαῖ. Ἦτο σπάθη συζύγου, πρᾶγμα δυσκολοθεράπευτον, τοῦ διαβόλου. Πίπτω. Ἐρχονται· μὲ ἐγείρουν· ἤμην νεκρὸς.
- Πῶς, ἦσθε νεκρὸς ;
- Νεκρὸς, σὺς βεβαιῶ, ἢ... σχεδόν. Διαβαίνει ἐκεῖθεν γόης τις καὶ ἐρωτᾷ τίς εἶνε αὐτός, τὸν ὅποιον πηγαίνουν νὰ θάψουν ; Τῷ λέγουν ὅτι εἶμαι ἐγώ. Διατάσσει καὶ σταματοῦν τὸ φέρετρον, σταῖζουν τρεῖς σταγόναις, ἀγνοῶ τίνας πράγματος, ἐπὶ τοῦ τραύματός μου, καὶ ἄλλαι τρεῖς εἰς τὰ χεῖλη μου. Τὸ αἷμα σταματᾷ, ἡ ἀναπνοὴ ἐπανέρχεται, οἱ ὀφθαλμοί μου ἀνοίγουν, καὶ ἰδοὺ ἱατρεύθην.
- Ἄλλ' αὐτὸ εἶνε θαῦμα Θεοῦ, ... δούξ.
- Θαῦμα διαβόλου, νομίζω ἐγώ.
- Ἐχετε δίκαιον, στρατάρχα. Ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἐβυῆθει ἓνα διαβόλου ὡς σεῖς. Καὶ ζῇ τώρα ὁ μάγος σὰς ;
- Ἀμφιβάλλω· ἐκτὸς ἂν ἦρε τὸ ἀθάνατον νερόν.
- Ἦτο γέρων ;
- Μαθουσάλας.
- Καὶ ὠνομάζετο ;
- Λαμπρόν ὄνομα διὰ μάγον· Ἀλτοτάς, κυρία μου, Ἀλτοτάς.
- Ἀλτοτάς, τῶντι ὄνομα μάγου... Δούξ, τὸ ὄχημα ἐπιστρέφει.
- Λοιπόν, ἀπόφασις ; εἰμεθα σύμφωνοι.
- Εἰς Παρίσιους, δούξ, εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Κλαυδίου.
- Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς ὅστις περιμένει ;
- Ἄς περιμένῃ· διὰ τοῦτο κ' ἐγὼ φεύγω τὸ περισσότερον. Μ' ἐτυράννησε· τώρα νὰ τοῦ δείξω καὶ ἐγὼ τοῦ κυρίου Γαλλία !
- Ἀλλὰ μήπως νομίσῃ ὅτι σὺς ὑπέκλεψε κανεῖς, κόμησσαι ;
- Θὰ τὸ νομίσῃ, ἀφοῦ μάλιστα μὲ εἶδαν καὶ μαζὺ σὰς, δούξ· ἀλλὰ τόσον τὸ καλῆτερον, ἢς τὸ νομίσῃ.
- Νὰ σὺς ἐξομολογηθῶ, κόμησσαι ; φοβοῦμαι.
- Τί ;
- Φοβοῦμαι μήπως τὸ διηγηθῆτε εἰς κανένα, καὶ θὰ μὲ περιπαίζουσιν.
- Τότε θὰ περιπαίξουσιν καὶ τοὺς δύο μας· ἀφοῦ ἦλθα μαζὺ σὰς.
- Ἔστω λοιπόν, κόμησσαι, πηγαίνωμεν.
- Πηγαίνωμεν. Καμπανίτη ! Καμπανίτη ! ἐδῶ, ὅπισθεν τῶν δένδρων,

νὰ μὴ μὰς ἴδῃ κανείς. Γερμανέ, τὸ θυρίδιον. Εὐγε. Τώρα εἰς Παρισίους, ὁδὸς Ἀγίου Κλαυδίου, εἰς τὸν Βάλλον, καί, νὰ σὰς ἴδῳ! νὰ φθάσωμεν ὡς ἀστραπή.

ΜΣΤ

Ὁ ταχυδρόμος.

Ἦτο ἡ δευτέρα μετὰ μεσημβρίαν.

Εἰς τὸν ἐν ὁδῷ Ἀγίου Κλαυδίου θάλαμον ἐκεῖνον, ἔνθα εἰσηγάγομεν ἤδη τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν, ὁ Βάλαμος ἐκάθητο παρὰ τὴν Λωρεντίαν, ἔξυπνον ὤσαν, καὶ ἐπειράτο νὰ πραύνη διὰ τῆς πειθοῦς τὸ πρὸς πάσαν ἱκεσίαν ἀμείλικτον πνεῦμά της.

Ἡ νεῆνις ἔβλεπεν αὐτὸν λοξῶς, ὡς ἡ Διδῶ τὸν Αἰνεῖαν ἔτοιμον ν' ἀπέλθῃ· δὲν τῷ ὠμίλει εἰμὴ πρὸς ὀνειδισμόν, καὶ δὲν ἔτεινε τὴν χεῖρα εἰμὴ πρὸς ἀπόθησιν καὶ ἀποστροφὴν.

Ἐκλαίεν ὅτι ἦτο πεφυλακισμένη, αἰχμαλῶτος, ὅτι οὐδὲ ν' ἀναπνεύσῃ, οὐδὲ τὸν ἥλιον νὰ χαρῇ ἡδύνατο. Ἐφθόνει τὴν τύχην τῶν ἐνδεεστέρων τῆς γῆς, τῶν πτηνῶν, τῶν ἀνθέων. Ὡνόμαζε τύραννόν της τὸν Βάλαμον.

Μεταβαίνουσα δ' εἶτα ἐκ τῶν ὀνειδισμῶν εἰς τὴν ὀργὴν κατεξέσχιζε τὰ πλούσια φορέματα, δι' ὧν ὁ Ἰωσήφ τὴν ἐνέδυνεν, ἵνα τὴν πλανᾷ, ὅπως ὑποφέρῃ τὴν μόνωσίν της.

Οὗτος ἄφ' ἐτέρου ὠμίλει πρὸς αὐτὴν ἡπίως καὶ τὴν ἐθεώρει ἐρωτικῶς. Ἐβλεπε δὲ τις ὅτι τὸ ἀσθενές, ὅσον ὀξύθυμον, ἐκείνο πλάσμα, ἐλάμβανεν ἐπιρροὴν μεγίστην εἰς τὴν καρδίαν του, ἂν ὅχι καὶ εἰς τὴν ζωὴν.

— Λωρεντία, τῇ ἔλεγε, προσφιλεστάτη κόρη, διατί τόσον ἐχθροπαθὴς πρὸς ἐμέ καὶ ἐναντία; Διατί νὰ μὴ θέλῃς νὰ ζήσης μετ' ἐμοῦ, ὅστις σὲ ἀγαπῶ μὲ ἀγάπην ἀνεκλάλητον, ὡς τὴν στενοτέραν καὶ γλυκυτέραν μου σύντροφον; Ἄν μὲ ἡγάπας δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἐπιθυμία σου ἀνεκπλήρωτος· θὰ ἦσο ἐλευθέρᾳ νὰ χαίρεσαι τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου ὡς τ' ἀνθῇ, τὰ ὅποια πρὸ ὀλίγου εἶπες, ν' ἀνοίγῃς τὰς πτέρυγας σου ὡς τὰ πτηνὰ τῶν ὁποίων τὴν τύχην ἐφθόνησες· ἂν μὲ ἡγάπας θὰ ἐπορευόμεθα παντοῦ μαζῇ· θὰ ἔβλεπες ὅχι μόνον τὸν ἥλιον, ὅστις τοσοῦτον σὲ τέρπει, ἀλλὰ καὶ τοὺς πλαστοὺς ἐκείνους ἡλίους τῶν ἀνθρώπων, τὰς συναναστροφὰς ἐκείνας, ἔνθα συχναῶς αἱ λαμπρότεραι τοῦ τόπου τούτου γυναῖκες· θὰ ὑψοφραίνεσο καὶ σὺ καὶ ἐγὼ ἐπίσης. Διατί, Λωρεντία, ν' ἀποποιῇσαι ἀπολαύσεις διὰ τὰς ὁποίας, ὡς ἡνωμένης μὲ τὴν καλλονὴν σου καὶ μὲ τὰ πλοῦτά σου, θὰ σὲ ἐφθόνουν αἱ γυναῖκες ὅλαι, ὅλαι ἐν γένει!

— Διότι μοῦ ἐμπνέεις φρίκην, ἀπεκρίθη ἡ ἀγέρωχος νέα.

Ὁ Βάλαμος προσήλωσεν ἐπ' αὐτῆς βλέμμα ὀργῆς καὶ οἴκτου.

— Ζῆθι λοιπόν, καθὼς σὺ αὐτὴ καταδικάζεσαι νὰ ζῆς, εἶπε, καὶ μὴ παραπονεῖσαι, ἡ τοσοῦτον ἀμείλικτος.

— Δὲν θὰ παραπονεθῶ καθόλου ἂν παύσης νὰ μὲ βιάζῃς νὰ σοὶ ὁμιλῶ. Μὴ παρουσιάζεσαι ἐνώπιόν μου ἢ, ὅποταν ἔρχεσαι εἰς τὴν φυλακὴν μου, μὴ μοῦ ὁμιλεῖς, καὶ θὰ κάμω ὡς τὰ δυστυχῇ ἐκεῖνα πτηνὰ τῶν νοτίων κλιμάτων, ἅτινα φυλακίζουσιν εἰς τὸ κλωβί· ἀποθνήσκουσιν ἀλλὰ δὲν κελᾷδουσιν.

Ἦ Βάλαμος κατέβαλεν ἰσχὺν ἐν ἑαυτῷ.

— Ὑπομονή, Λωρεντία, ὑπομονή, εἶπε· ἐμβάθυνε καὶ μίαν φορὰν εἰς τὴν καρδίαν μου, εἰς τὴν καρδίαν αὐτήν, ἥτις σὲ ἀγαπᾷ ὑπὲρ πάντων ἄλλων. Θέλεις βιβλία πρὸς ἀνάγνωσιν;

— Ὅχι.

— Διατί; Ἴσως διὰ τῶν βιβλίων διασκεδάξης.

— Θέλω ἐξ ἐναντίας ἐπὶ τοσοῦτον νὰ μὲ κατακυριεύσῃ ἡ πλῆξις, ὥστε νὰ ἀποθάνω.

Ἦ Βάλαμος ἐμειδίασεν, ἡ ἐπειράθη νὰ μειδιάσῃ.

— Εἶσαι ἄφρων, εἶπε· γνωρίζεις ὅτι δὲν ἀποθνήσκεις ἐνὸς ὧ εἶμαι ἐγὼ ἐδῶ καὶ σὲ νοσηλεύω καὶ σὲ ἰατρούω ἂν ἀσθενήσῃς.

— Ὡ! ἀνέκραξεν ἡ Λωρεντία, δὲν μὲ ἰατρούεις πλέον ὅταν μὲ ἰδῇς πνιγμένην εἰς τὰς κιγκλίδας τοῦ παραθύρου μου διὰ τοῦ περιτραχηλίου τούτου.

Ἦ Βάλαμος ἐρρίγησεν ὑπὸ φρίκης.

— Ὅταν, ἐξηκολούθησεν ἡ κόρη μετ' ἀδημονίας, ἀνοίξω τὸ μαχαῖρι αὐτὸ καὶ τὸ ἐμπήξω εἰς τὸ στήθος μου.

Ἦ χρός καὶ ὑπὸ ψυχροῦ ἰδρώτος περιρρέομενος ὁ Βάλαμος παρετήρησε τὴν Λωρεντίαν καὶ διὰ φωνῆς ἀπειλητικῆς:

— Ὅχι, εἶπε, Λωρεντία, ὅχι· τότε... καλὰ εἶπες· δὲν σὲ ἰατρούω πλέον... ἀλλὰ σὲ ἀνασταίνω.

Ἐβαλεν ἡ Λωρεντία κραυγὴν ἀπελπισίας· ἤγνῳε μέχρι τίνος παρετείνοντο αἱ μαγικαὶ δυνάμεις τοῦ Βαλάμου, καὶ ἐπίστευσεν εἰς τὴν ἀπειλήν του. Τοῦτο ἔσωσε τὸν Βάλαμον.

Ἐνῷ ἡ νεανὶς διελογίζετο ὀδυνηρῶς τὴν νέαν ταύτην καὶ ἀπρόοπτον ὀλωσδιόλου ἀπελπισίαν της, ἠκούσθη ὁ κωδωνίσκος, τὸν ὁποῖον ὁ Φρίτς ἐσήμαινεν ὡς αἰετὸς ἤθελε νὰ προσκαλέσῃ τὸν γύητα νὰ καταβῇ. Ὁ κωδωνίσκος ἤχησε τρίς, ταχέως καὶ ὁμοχρόνως.

— Ταχυδρόμος! ἦλθεν, εἶπε.

Μετὰ μικρὰν δέ τινα παύσιν ἤχησεν ἐκ νέου ὁ κωδωνίσκος ἀπαξ.

— Καὶ ἔχει καὶ βίαν νὰ φύγῃ ἐπρόσθεσε.

— Ἀ! εἶπεν ἡ Λωρεντία, θὰ καταβῇ! φεύγεις, τέλος πάντων!

Ἐλαβεν ὁ γύης τὴν ψυχρὰν τῆς νεανίδος χεῖρα.

— Ἀκόμη μίαν καὶ τελευταίαν φορὰν, εἶπεν· ἂς ζήσωμεν ἐν ὁμονοίᾳ· ἂς ζήσωμεν, Λωρεντία, ὡς ἀδελφοί· ἀφοῦ ἡ εἰμαρμένη μας συνέδεσεν, ἂς δεχθῶμεν τὴν εἰμαρμένην μας ὡς φίλον καὶ ὅχι ὡς δῆμιον.

Ἦ Λωρεντία δὲν ἀπεκρίθη οὐδὲ λέξιν. Τὸ ἀπλανὲς καὶ περίλυπόν της ὄμμα ἐφαίνετο ὡς εἰ ἐδίωκεν ἐντὸς τοῦ ἀπείρου ἰδέαν τινὰ ἀείποτε φεύγουσαν καὶ τὴν ὁποίαν ἀπώλεσεν ἴσως πλέον, διότι ὑπὲρ τὸ δέον ἔσπευσε κατόπιν αὐτῆς· ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς ἀκορέστως προσηλωθέντας εἰς τὸ φῶς, ἀφοῦ ἔζησαν χρόνον πολὺν ἐν τῷ σκότει, καὶ τοὺς ὁποίους τυφλώνει ὁ ἥλιος.

Ἦ Βάλαμος ἔλαβε τὴν χεῖρά της καὶ τὴν ἡσπάσθη, χωρὶς αὐτὴ νὰ δώσῃ σημεῖον ζωῆς. Ἐπομένως ἐπροχώρησε πρὸς τὴν ἐστίαν.

Πάραυτα ἡ Λωρεντία ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ληθαργίας ἐκείνης καὶ προσήλωσεν ἐπ' αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ναί, ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτὸν ὁ Βάλαμος, θέλεις νὰ ἴδῃς πόθεν ἐξέρχομαι διὰ νὰ δραπετεύσῃς, ἂν εὖρῃς ποτὲ καιρὸν.

Καὶ ἐγείρων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου του, ὡς εἰ ἐπέβαλλε καὶ εἰς αὐτὸν δύναμιν τινα καταναγκαστικὴν, ἤπλωσεν εἴτα τὴν αὐτὴν ἐκείνην χεῖρα πρὸς τὴν νεάνιδα, καὶ διὰ τόνου προστακτικοῦ, ἐκτοξεύσας ταυτόχρονως καὶ τὸ βλέμμα καὶ τὸ σχῆμα ὡς βέλος πρὸς τὸ στήθος καὶ πρὸς τοὺς ὀφθαλμούς της,

— Κοιμήσου ! εἶπε.

Μόλις ἡ λέξις αὕτη προεφέρθη καὶ ἡ Λωρεντία ἐκάμφθη ὡς ἄνθος ἐπὶ τοῦ στελέχους του· ἡ πρὸς στιγμὴν ὑπὸ ἐλαφροῦ τρόμου κυριευθεῖσα κεφαλὴ της ἔκλινε, καὶ κυλισθεῖσα ἐστηρίχθη εἰς τὸ προσκεφάλαιον τοῦ ἀνακλίντρου. Αἱ χεῖρές της, αἱ λευκαὶ καὶ ἄδρανεῖς, ἐκυλίσθησαν ὡσαύτως πρὸς τὰ πλευρά της. ἀποτελέσασαι διὰ τῆς προσψάυσεως ἐπὶ τῆς μεταξωτῆς ἐσθῆτος αὐτῆς ἐλαφρὸν θόρυβον.

Ὁ Βάλασμος ἰδὼν αὐτὴν τοσοῦτον ὡραίαν, ἐπλησίασεν, ἔκυψε, καὶ ἀπέθεσε τὰ χεῖλη του ἐπὶ τοῦ ὡραίου της μετώπου.

Τότε ἡ φυσιογνωμία της Λωρεντίας ἐφωτίσθη, ὡς πνοὴ ἐκ τῶν χειλέων τοῦ ἰδίου ἔρωτος ἐξεληύσασα καὶ ἀπεδίωξεν ἐκ τοῦ μετώπου της τὸ καλύπτον αὐτὸ νέφος. Τὸ στόμα της ἡμιγνεώχθη φρίσσον, τὰ ὀμματα της ἐθαπτίσθησαν εἰς δάκρυα τρυφῆς, καὶ ἐστέναζεν ὡς θὰ ἐστέναζαν οἱ ἄγγελοι ἐκεῖνοι, οἵτινες, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς δημιουργίας, ἐτρώθησαν ὑπὸ ἔρωτος πρὸς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Βάλασμος τὴν παρατήρησε πρὸς στιγμὴν ὡς μὴ δυνάμενος ν' ἀποσπασθῇ ἐκ τῆς παρατηρήσεως ταύτης· εἴτα δέ, ὡς ἡχῆσαντος τοῦ κωδωνίσκου ἐκ νέου, ἔτρεξε πρὸς τὴν ἐστίαν, ἔσεισεν ἐλαττήριόν τι καὶ ἐξηφανίσθη ὅπισθεν τῶν ἀνθέων.

Ὁ Φρίτς τὸν περιέμενεν εἰς τὴν αἰθουσαν μεθ' ἑνὸς ἀνθρώπου φέροντος ἱματισμὸν δρομέως καὶ μεγάλᾳ ὑποδήματα μὲ μακροὺς πτερνιστήρας. Ἡ χυδαία τοῦ ἀνθρώπου τούτου φυσιογνωμία παρίστα αὐτὸν ἀσημον, ἀλλ' ὁ σφηκλικὸς του προέδιδε πῦρ τι ἱερὸν, ὥσανεὶ μεταδιδόμενον εἰς αὐτὸν ὑπὸ διανοίας ἀνωτέρας τῆς ἰδικῆς του.

Ἡ ἀριστερὰ τοῦ χεῖρ ἐστηρίζετο ἐπὶ κοντῆς καὶ ὀζώδους μάστιγος, ἐνῷ ἡ δεξιὰ του ἀπετέλει σχήματα, ἅτινα ὁ Βάλασμος διέκρινε μετὰ βραχεῖαν τινα παρατήρησιν, καὶ ἀπήντησε πρὸς αὐτὰ ἀφώνως, τρίψας ἐλαφρῶς τὸ μέτωπόν του διὰ τοῦ λιχανοῦ.

Πάρευτα ἡ χεῖρ τοῦ ταχυδρόμου ἀνέβη πρὸς τὸ στήθος του, ἔνθα διέγραψε νέον σημεῖον, τὸ ὅποτον ἀδύνατον νὰ διακρίνη τις ἀδιάφορος ὢν, διότι ὁμοιάζε μὲ κίνημα ὅταν κομβωνώμεθα.

Εἰς τὸ τελευταῖον αὐτὸ σημεῖον, ὁ μαγίστωρ ἀπήντησε τοῦτο μόνον, ὅτι ἀφῆρεσεν ἐκ τοῦ δακτύλου του δακτύλιον, ὃν ἐφόρει. Ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ συμβόλου ὁ ἀπεσταλμένος ἔκαμψε τὸ γόνυ.

— Πόθεν ; ἠρώτησεν ὁ Βάλασμος.

— Ἀπὸ τοῦ Ρουάν, δέσποτα.

— Τί κάμνεις ;

— Εἶμαι ταχυδρόμος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κυρίας δὲ Γραμμόντ.

— Τίς σέ ἐσύστησεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της ;

— Ἡ θέλησις τοῦ μεγάλου Κόππου.

— Τί διετάχθης ἐμβαινὼν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της ;

— Νὰ μὴ ἔχω μουσικὸν κἀνὲν πρὸς τὸν μαγίστορα.

— Ποῦ πορεύεσαι ;

— Εἰς Βερσαλλίας.

— Τί φέρεις ;

— Μίαν ἐπιστολήν.

— Πρὸς τίνα ;

— Πρὸς τὸν ὑπουργόν.

— Δός μοι.

Ὁ ταχυδρόμος ἐνεχείρισε τῷ Βαλσάμῳ ἐπιστολήν, ἣν ἐξέφερεν ἀπὸ σάκκον τινὰ δερμάτινον ἐπὶ τῇ ράχῳ αὐτοῦ δεδεμένον.

— Νὰ περιμένω ; ἡρώτησε.

— Ναί... — Φρίτς !

Ὁ Γερμανὸς παρουσιάσθη.

— Κρύψε τὸν Σεβαστιανὸν εἰς τὸ μαγειρεῖον.

— Εἰς τὰς διαταγὰς σας, αὐθέντα.

— Γνωρίζει τ' ὄνομά μου ! ἐπιθύρυσεν ὁ ταχυδρόμος μετὰ φόβου μετέχοντος δεισιδαιμονίας.

— Καὶ τί δὲν γνωρίζει ! ὑπέλαβεν ὁ Φρίτς ὁδηγῶν αὐτόν.

Ὁ Βάλσαμος ἔμεινε μόνος· παρετήρησε καλῶς τὴν καθαρῶτα καὶ βαθύτατα ἐντετυπωμένην σφραγίδα τῆς ἐπιστολῆς, ἣν δι' ἱκετικῶν βλεμμάτων ἐφάνη ὅτι συνέστησε πρὸς αὐτόν ὁ ταχυδρόμος νὰ σεβασθῇ, ὅσον τὸ δυνατόν, εἴτα, βραδὺς καὶ περίσκεπτος, ἀνέβη ἐκ νέου εἰς τὸν θάλαμον τῆς Λωρεντίας καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν.

Ἡ Λωρεντία ἐκοιμᾶτο εἰσέτι. Ἐλαβε τὴν χεῖρά της, ἣν συνέσφιγξεν ἡ νεῆνις σπασμωδικῶς, εἴτα ἐφῆρμοςεν ἐπὶ τοῦ στήθους της τὴν ἐπιστολήν, ὅλως ἀνέπαφον ἔχουσαν τὴν σφραγίδα.

— Βλέπεις ; τὴν ἔρωτᾷ.

— Ναί, βλέπω, ἀπεκρίθη ἡ Λωρεντία.

— Τί πρᾶγμα κρατῶ ἀνὰ χεῖρας ;

— Μίαν ἐπιστολήν.

— Δύνασαι νὰ τὴν ἀναγνώσῃς.

— Δύναμαι.

— Ἀνάγνωσον.

Τότε ἡ Λωρεντία, κεκλεισμένους ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀσθμαίνον τὸ στήθος, ἀπήγγειλε λέξιν πρὸς λέξιν τὰ ἐξῆς, ἅτινα ὁ Βάλσαμος ἔγραψε ταῦτοχρόνως·

• Ἀγαπητὲ ἀδελφέ,

• Ὡς προέβλεπον, ἡ ἀποδημία μου θὰ μὰς ὠφελήσῃ κατὰ τι τοῦλάχιστον. Σήμερον τὴν πρωτὴν ἡμὴν εἰς τοῦ προέδρου τοῦ Ρουέν· εἶνε ἰδικὸς μας, ἀλλὰ δειλὸς. Τὸν ἐβίασα ἐπ' ὀνόματί σου. Τέλος πάντων ἀπεφάσισε, καὶ τῆς συμπτᾶξεώς του τὰ φαινόμενα θὰ παρατηρηθοῦν εἰς Βερσαλλίας ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν.

• Ἀπέρχομαι τὴν στιγμήν ταύτην εἰς Ρέννας, ἵνα κινήσω ὀλίγον τὸν Καραδεκ καὶ τὸν Λασσαλοταῖον, οἵτινες ἐνύσταξαν.

• Ὁ ἐκ Κωδεβέκης ἄνθρωπός μας εὕρίσκετο εἰς Ρουέν. Τὸν εἶδα. Ἡ Ἀγγλία δὲν ἐνδίδει παντελῶς, ἀλλ' ἐτοιμάζει ἰσχυρὰν δῆλωσιν πρὸς τὸ ἀνακτοδούλιον τῶν Βερσαλλιδῶν.

• Μὲ ἠρώτησεν ὁ Ω... ἂν ἔπρεπε νὰ γίνη... Ἐπέτρεψα. Θὰ λάβεις τὰς νέας σατύρας τοῦ Θεβενότου, τοῦ Μοράνδου καὶ τοῦ Δελίλλου κατὰ τῆς Δουδαρρύ. Εἶνε ἱκαναὶ μίαν πόλιν ν' ἀνατρέψωσι!

• Φήμη κακὴ ἔφθασεν εἰς τὰς ἀκοάς μου' δυσμένεια, λέγει, διατρέχει, εἰς τὸν ἄερα; Δὲν μοῦ γράφεις ὅμως τίποτε καὶ δὲν μὲ μέλει' γελῶ. Μολαταῦτα, μὴ με ἀφίνεις εἰς τὴν ἀμφιβολίαν καὶ ἀπάντησόν μοι στέλλων ταχυδρόμον ἐπὶ ταχυδρόμου.

Ἡ ἀπάντησίς σου πρὸς τὴν παροῦσάν μου θὰ μ' εὔρει εἰς Καῶν, ἐνθα ἔχω νὰ συνδιαλεχθῶ μέ τινας τῶν κυρίων μας.

• ΔΟΥΚΙΣΣΑ ΔΕ ΓΡΑΜΜΟΝΤ.

Ἡ Λωρεντία, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν, ἔστη.

— Ἄλλο δὲν βλέπεις; ἠρώτησεν ὁ Βάλαμος.

— Δὲν βλέπω τίποτε ἄλλο.

— Κἀνὲν Ὑστερόγραφον;

— Ὅχι, τίποτε.

Ὁ Βάλαμος, τοῦ ὁποίου τὸ μέτωπον ἱλαρύνθη, καθόσον ἀνεγίνωσκεν, ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν τῆς δουκίσσης ἐκ τῶν χειρῶν τῆς Λωρεντίας καὶ εἶπε:

— Περιέργον ἔγγραφο! πόσα δὲν θὰ μοῦ ἐπλήρωνον ἀντ' αὐτοῦ! Πῶς τολμοῦν καὶ γράφουν τοιαῦτα πράγματα! ὦ! γυναῖκες πάντοτε κατέστρεψαν τοὺς διακεκριμένους ἄνδρας. Ὁ Σιουασώλ, τὸν ὅποιον στρατὸς δλόκληρος ἐχθρῶν, κόσμος δλόκληρος ραδιούργων, δὲν ἠδυνήθη νὰ βλάψῃ, ἰδοῦ, ἀφανίζεται ἐκ τῆς ἀβρᾶς πνοῆς μιᾶς γυναικὸς. Ναί, ὅλοι ἀπολλύμεθα ἐκ τῶν προδοσιῶν ἢ ἐκ τῆς ἀδυναμίας τῶν γυναικῶν... Ἄν ἔχωμεν καρδίαν καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ μίαν μόνην εὐαίσθητον χορδὴν, ὁ ὀλεθρὸς μας εἶνε ἀφευκτός.

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ Βάλαμος ἠτένιζε δι' ἀνεκφράστου περιπαθείας τὴν Λωρεντίαν, ἀσπαίρουσαν ὑπὸ τὸ βλέμμα του.

— Εἶνε ἀληθές, αὐτὸ τὸ ὅποιον σκέπτομαι; τῇ εἶπεν.

— Ὅχι, ὅχι, δὲν εἶνε ἀληθές! ὑπέλαβεν ἡ γυνὴ διακκῶς. Σὺ τὸ βλέπεις ὅτι σὲ ὑπεργαπῶ, καὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ σὲ βλάψω, ὥς ὅλαι αὐταὶ αἱ χωρὶς κρίσιν, οὐδὲ συνειδησιν, γυναῖκες.

Ὁ Βάλαμος προσέκλινεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἐπαφροδίτου γυναικὸς, ἥτις καὶ τὸν ἐνεσπερνίσθη.

Αἰφνης ὁ κωδωνίσκος τοῦ Φρίτς κρούεται δις.

— Δύο ἐπισκέψεις, εἶπεν ὁ Βάλαμος.

Νέον κρούσμα σφοδρότατον ἐπέρανε τὴν τηλεγραφικὴν φράσιν τοῦ Φρίτς.

— Σημαντικαί! προσέθεσεν ὁ μαγίστωρ.

Καὶ ἀποσπασθεὶς ἐκ τῆς ἀγκάλης τῆς Λωρεντίας ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου, ἀφίσας τὴν νέαν κοιμωμένην εἰσέτι.

Καθ' ὁδόν, ὁ Βάλαμος ἀπήντησε τὸν ταχυδρόμον.

— Λάβε τὴν ἐπιστολὴν σου, τῷ εἶπε.

— Τί νὰ τὴν κάμω;

— Νὰ τὴν δώσης κατὰ τὴν διεύθυνσιν της.

— Ἄλλο;

— Οὐδὲν ἄλλο.

Οὗτος παρετήρησε τὸ περικάλυμμα τῆς ἐπιστολῆς καὶ τὴν σφραγίδα,

καὶ εὐρὼν αὐτὰ ἀνέπαφα, ὥς καὶ πρὶν ἐγχειρισθῶσιν εἰς τὸν μαγίστορα, διεδήλωσε τὴν χαρὰν τοῦ διὰ σχημάτων καὶ μορφασμῶν καὶ κατέστη ἀφανὴς εἰς τὸ σκότος.

— Τί δυστυχία νὰ μὴ φυλάξω τὸ αὐτόγραφον ! εἶπεν ὁ Βάλαμος, καὶ μάλιστα νὰ μὴ δύναται τις νὰ τὸ παραδώσῃ, δι' ἀσφαλῶν χειρῶν, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως !

Παρουσιάσθη τότε ἐνώπιον αὐτοῦ ὁ Φρίτς.

— Τίνες ἦλθον ; ἠρώτησε.

— Μία γυνὴ καὶ εἰς ἀνὴρ.

— Ἦλθον αὐτοὶ ἐδῶ ἄλλοτε ;

— Ὁχι.

— Τοὺς γνωρίζεις ;

— Ὁχι.

— Ἡ γυνὴ εἶνε νέα ;

— Νέα καὶ εὐειδής.

— Ὁ ἀνὴρ ;

— Ἐξήκοντα, ἐξηκονταπέντε χρόνων ἀνθρώπος.

— Ποῦ εἶνε ;

— Εἰς τὴν αἰθουσαν.

Ὁ Βάλαμος εἰσήλθε.

MZ

Δαιμόνων ἐπίκλησις.

Ἡ κόμησσα εἶχε τὸ πρόσωπον κεκρυμμένον ὑπὸ πέπλον· ὥς λαβοῦσα καὶ ἄλλο νὰ διέλθῃ ἐκ τοῦ ἐν Παρισίοις οἴκου της, ἐνεδύθη ὥς ἀπλὴ κυρία. Ἀφ' ἐτέρου καὶ ὁ δούξ, ὥς δειλότερος αὐτῆς, ἐφόρεσεν ἱματισμὸν θεράποντος μεγάλων ἀρχόντων.

— Κύριε κόμη, εἶπεν ἡ Δουβαρρύ, μὲ γνωρίζετε ;

— Μάλιστα, κυρία κόμησσα.

Ὁ Ρισελιὲ ἴστατο ὀπισθεν.

— Εὐαρεστηθῆτε νὰ καθήσητε, κυρία· καὶ ὑμεῖς, κύριε.

— Ὁ κύριος ἀπ' ἐδῶ εἶνε ὑπάλληλός μου· εἶνε ἐπιτηρητὴς εἰς τὰς ὑποθέσεις μου, εἶπεν ἡ κόμησσα.

— Ἐχετε λάθος, κυρία, ὑπέλαθεν ὁ Βάλαμος προσκλίνων· εἶνε ὁ κύριος στρατάρχης, δούξ Ρισελιὲ· τὸν γνωρίζω κάλλιστα, καὶ ἂν δὲν μὲ ἐνθυμεῖτο θὰ ἦτο ἀχάριστος.

— Πῶς ; ἠρώτησεν ὁ δούξ, ἐκπλαγείς.

— Μοὶ φαίνεται, κύριε δούξ, ὅτι πρὸς τοὺς σῶζοντας τὴν ζωὴν ἡμῶν ὀφείλομεν εὐγνωμοσύνην.

— Ἀ! ἄ ! εἶπεν ἡ κόμησσα· ἠκούσατε, δούξ ;

— Πῶς ! ἐμοῦ ἐσώσατε ποτὲ τὴν ζωὴν, κύριε κόμη ; ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιὲ ἔκθαμβος.

— Βεβαίως, κύριέ μου, εἰς τὴν Βιέννην· τὸ ἐλθισμονήσατε ; Κατὰ τὰ 1725, ὅτε ἦσθε πρέσβυς ἐκεῖσε.

— Κατὰ τὰ 1725 ! ἀλλὰ τότε, ἀγαπητέ μου κύριε, ὑμεῖς δὲν ἦσθε καὶ γεννημένοι.

Ὁ Βάλλσαμος ἐμειδίασε.

— Ἡμῖν, μὲ φαίνεται, κύριε δούξ, εἶπεν, ἀφοῦ σὰς ἀπήντησα νεκρὸν σχεδὸν μεταφερόμενον ἐπὶ φερέτρου· σὰς εἶχον διατρυπήσει τὸ στήθος διὰ σπάθης, καὶ σὰς ἔσταξα ἐπὶ τῆς πληγῆς σὰς τρεῖς σταγόνας ἐκ τοῦ ἀλεξιτηρίου μου... Ἰσα Ἰσα ἐκεῖ, ἔνθα παίζει ταύτην τὴν στιγμήν ἡ χεὶρ σὰς μὲ τὸν εὐπάρυφον χιτῶνά σας, χιτῶνα ὑπὲρ τὸ πρέπον πλοῦσιον, δι' ἑνα ἀπλοῦν ἐπιστάτην, ἡ ἐπιτηρητὴν ἰδιωτικῶν ὑποθέσεων.

— Ἀλλὰ, κύριε κόμη, ὑπέλαβεν ὁ δούξ, σεῖς μόλις εἴσθε τριάκοντα, τριακονταπέντε χρόνων τὸ πολὺ.

— ὦ ! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα βάλλουσα γέλωτας ἰδοὺ ὑμεῖς ἐνώπιον τοῦ μάγου. Πιστεύετε τώρα ;

— Εὐρίσκομαι εἰς ἀπορίαν, κόμησσα. Ἀλλὰ τότε λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ὁ δούξ ἀποταθείς ἐκ νέου πρὸς τὸν Βάλλσαμον... τότε λοιπόν, ὀνομάζεσθε...

— ὦ ! ἡμεῖς οἱ μάγοι λαμβάνομεν ὅσα ὀνόματα θέλομεν... Κατὰ τὸ 1725 ἦτο τοῦ συρμοῦ νὰ ἔχωμεν ὀνόματα ἐλληνικὰ ἢ ἀραβικὰ· πιθανὸν καὶ ἐγὼ νὰ εἶχον τότε ἐπιθετον καταλήγον εἰς οψ, εἰς ατ ἢ εἰς υς. Τούτων οὕτως ἐχόντων, εἰμαι, κυρία κόμησσα, καὶ κύριε δούξ, εἰς τὰς διατάγας σας.

— Ἡλοθμεν, κύριε κόμη, νὰ ἐρωτήσωμεν τὸ μαντεῖόν σας, καὶ ὁ στρατάρχης καὶ ἐγὼ.

— Εἶνε μεγάλη τιμὴ δι' ἐμέ, κυρία μου, ἂν μάλιστα ἔρχεσθε ἐξ ἰδίας προαιρέσεως καὶ ἐκ πεποιθήσεως.

— Ἐκ πεποιθήσεως τῶνόντι, κύριε κόμη. Ἀκόμη ἔνκαλος ὑπάρχει εἰς τὰς ἀκοάς μου ἡ πρόρρησίς σας ἐκείνη· φοβοῦμαι μόνον μήπως δὲν πραγματοποιηθῇ.

— Ποτέ, κυρία μου, δὲν λανθάνονται αἱ ἐπιστῆμαι.

— Τὸ κακὸν ὅμως εἶνε, κόμη, εἶπεν ὁ Ρισελιέ, ὅτι τὸ διάβημά μας τρέχει μέγαν κίνδυνον... Καὶ ἐδῶ δὲν πρόκειται περὶ τραύματος, τὸ ὁποῖον ἱατρεύεται διὰ τριῶν σταγόνων ἀλεξιτηρίου.

— Ὅχι, ἀλλὰ περὶ ὑπουργοῦ ταταστρεφομένου διὰ τριῶν λόγων... ὑπέλαβεν ὁ Βάλλσαμος. Ἐμάντευσα, κύριε δούξ ;

— Καλλίστα, εἶπεν ἡ κόμησσα τρέμουσα σύσσωμος. Τῇ ἀληθείᾳ, δούξ, τί λέγετε περὶ τούτων ὅλων ;

— ὦ ! κυρία μου, μὴ θαυμάζετε διὰ τόσον μικρὰ πράγματα, εἶπεν ὁ Βάλλσαμος· ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦνε, ὅταν ἴδῃ τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ καὶ τὸν Ρισελιέ τεταραγμένους, μαντεύει τὸ αἷτιον καὶ ἄνευ μαγείας.

— Διατὶ τοῦτο, κόμη, προσέθεσεν ὁ δούξ, θὰ σὰς προσφέρω λατρείαν, ἂν μοι εἴπητε τὸ ἱατρικόν.

— Διὰ τὴν ἀσθένειαν, ἥτις σὰς κυριεύει ;

— Ναὶ πάσχομεν ἀπὸ τὸν Σιουασώλ.

— Καὶ θέλετε νὰ ἱατρευθῇτε ;

— Ναί, μέγιστε μάγων, θέλομεν.

— Κύριε κόμη, δὲν θὰ μὰς ἀφήσετε εἰς τὴν ἀμηχανίαν μας ταύτην, εἶπεν ἡ κόμησσα· πρόκειται καὶ νὰ φανῇτε τῶνόντι, ὁποῖος εἴσθε.

— Κυρία μου, θὰ καταβάλω τὰς ἀσθενεῖς μου δυνάμεις ἵνα γίνω ὑμῖν

χρήσιμος· μολόντοῦτο ἐπεθύμουν νὰ μάθω ἂν ὁ κ. δούξ ἐρχόμενος ἐνταῦθα δὲν ἐσκέπτετο καὶ κατὶ ἄλλο πρὸ τούτου.

— Ὁμολογῶ ὅτι εἶχα τφόντι, κύριε κόμη. Εἰς τὴν ζωὴν μου εἶνε νοστιμότατον νὰ ἔχη τις ἓνα μάγον, τὸν ὅποιον δύναται νὰ ὀνομάζῃ καὶ κόμητα· τοῦτο δὲν βλάπτει κατ' οὐδὲν τὰς ἑξεις σας.

Ὁ Βάλαμος ἐμειδίσακεν.

— Λοιπὸν, εἶπε, ν' ἀκούσωμεν ἐπὶ φιλαλήθης· ἐλευθέρως ὁμιλήσατε. Εἴχετε κατὶ ἄλλο νὰ μ' ἐρωτήσετε.

— Εἶχον τφόντι.

— Ἄ! πανοῦργε, εἶπεν ἡ κόμησσα· καὶ εἰς ἐμὲ δὲν εἶπε τίποτε.

— Διότι εἶνε πρᾶγμα, τὸ ὅποιον εἰς μόνον τὸν κόμητα ἡδυνάμην νὰ εἴπω, καὶ πολλὰ κρυφίως μάλιστα, ὑπέλαβεν ὁ γηραιὸς στρατάρχης.

— Διατί, δούξ;

— Διότι, κόμησσα, ἡθέλατε πολὺ ἐρυθριάσει ἂν τὸ ἤκούατε.

— Ἄ! διὰ περιέργειαν εἰπέτε το, δούξ· δὲν βλάπτει ἂν ἐρυθριάσω· εἰμαι ψιμμουθιωμένη, καὶ δὲν θὰ ἀποφανῇ.

— Καλὰ τὸ λέγω ἐγώ, ἀλλὰ προσέξατε κόμησσα· πλύνω τὰς χεῖράς μου.

— Πλύνατέ τας· νὰ σὰς χύσω ἐγώ.

— Σὰς τὸ λέγω θὰ μὲ κτυπήσετε, ἂν εἴπω ὅτι ἔχω νὰ εἴπω.

— Δὲν εἶσθαι συνηθεισμένος νὰ σὰς κτυποῦν, κύριε δούξ, εἶπεν ὁ Βάλαμος πρὸς τὸν γηραιὸν στρατάρχην, ἄκρως εὐαρεστηθέντα ἐκ τοῦ προοιμίου τούτου.

— Καλὰ λοιπὸν, ὑπέλαβεν οὗτος, ἰδοὺ· μὴ πρὸς βάρος τῆς κυρίας, τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος, πῶς νὰ εἴπω;

— Πόσον ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶνε ἀνυπόφορος μὲ τὰς βραδύτητάς του! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα.

— Λοιπὸν τὸ θέλετε;

— Τὸ θέλω, μάλιστα, τὸ θέλω.

— Ἄς ριψοκινδυνεύσω. Εἶνε θλιβερόν τὸ πρᾶγμα, κύριε κόμη. ἀλλ' ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἔπαυσε νὰ ᾔη ἐπιδεικτικὸς τέρψεως. Ἡ φράσις αὕτη δὲν εἶνε ἰδική μου, κόμησσα, ἀλλὰ τῆς κυρίας δὲ Μαιντενών.

— Δὲν προσβάλλωμαι ἐκ τούτου κατ' οὐδὲν, δούξ, εἶπεν ἡ κυρία Δουβαρρύ.

— Ἀλήθεια; χαίρω λοιπὸν, καὶ χαίρω μεγάλως, διότι τώρα δύναμαι ἐλευθέρως νὰ ἐξακολουθῶ. Λοιπὸν! ὁ κ. κόμης, ὅστις κατασκευάζει τόσον θαυμασία ἀλεξιτήρια, ἡδύνατο ἄρα γε...

— Νὰ κατασκευάσω, ὑπέλαβεν ὁ Βάλαμος, κἀνὲν δυνάμενον νὰ παρέξῃ εἰς τὸν βεσιλέα τὴν ἱκανότητα τοῦ τέρπεσθαι;

— Αὐτό.

— Ἄ! κύριε δούξ, τὸ εὐκολώτερον πρᾶγμα τῆς τέχνης μας· τὸ ἄλφα μας. Ὁ τυχὼν ἀγύρτης κατασκευάζει τοιαῦτα φίλτρα.

— Δηλαδή, κἀνὲν τοιοῦτον φίλτρον, τοῦ ὁποίου ἡ ἐνέργεια νὰ ἀνταμείψῃ τὰς ἐξαιρέτους ιδιότητάς τῆς κυρίας...

— Δούξ! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα.

— Ἐ! τὸ ἐγνώριζον, κυρία μου, ὅτι θὰ δυσηρεστεῖσθε, ἀλλὰ σὰς μ' ἐδιόσατε.

— Κύριε δούξ, ὑπέλαβεν ὁ Βάλαμος, ἔχετε δίκαιον· ἰδοὺ ἡ κόμησσα

ἐρυθρίᾳ. Ἄλλ' εἶπομεν πρὸ ὀλίγου, ὅτι ἐδῶ δὲν πρόκειται περὶ τραυμάτων, καθὼς οὐδὲ περὶ ἐρώτων. Δὲν ἀπαιτεῖται φίλτρον διὰ ν' ἀπαλλάξετε τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τὸν κ. Σιουασώλ. Ὁ βασιλεὺς δεκάκις πλείοτερον ἀφ' ὅ,τι ἀγαπᾷ τὴν κυρίαν, ἢ τὴν ἡγάπα, πρᾶγμα ἀδύνατον, ὁ κ. δὲ Σιουασώλ θὰ ἔχει πάντοτε ἐπὶ τοῦ πνεύματός του τόσῃ ἐπιρροήν, ὅσην ἡ κυρία ἐπὶ τῆς καρδίας του.

— Εἶνε ἀληθές, εἶπεν ὁ στρατάρχης. Ἄλλ' ἦτο τὸ μόνον μας καταφύγιον τοῦτο.

— Φρονεῖτε ;

— Αἶ... ποῦτο ἄλλο ! εὐρίσκετε ἄλλο τι ;

— Ὡ ! νομίζω εἶνε εὐκολον.

— Εὐκολον ! αὐτοὶ οἱ μάγοι, κόμησσα, ὅλα τὰ ἔχουν πρόχειρα.

— Πῶς ὄχι, ἀφοῦ ἄλλο δὲν πρόκειται παρὰ ν' ἀποδειχθῇ εἰς τὸν βασιλέα ὅτι ὁ κ. δὲ Σιουασώλ τὸν προδίδει ; — ἐννοεῖται ὡς πρὸς τὰς θεωρίας τοῦ βασιλέως, διότι ὁ κ. δὲ Σιουασώλ δὲν φρονεῖ ὅτι προδίδει ἐνεργῶν, ὡς ἐνεργεῖ.

— Καὶ τί ἐνεργεῖ ;

— Ὑποστηρίζει, ὡς καλλίστα γνωρίζετε, τὴν στάσιν τοῦ συλλαλητηρίου κατὰ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας.

— Πολὺ καλὰ, ἀλλὰ τίνι τρόπῳ πρέπει νὰ μάθωμεν ;...

— Τίνι τρόπῳ ; μέσον ἀνθρώπων του, οἵτινες ἐμψυχόνουν αὐτοὺς ὑποσχόμενοι ἀτιμωρησίαν.

— Τίνες οἱ ἀνθρωποὶ του οὗτοι ; Ἴδου τί ἔπρεπε νὰ γνωρίζωμεν.

— Νομίζετε, παραδείγματος χάριν, ὅτι ἡ κυρία δὲ Γραμμὸντ ἀνεχώρησε δι' ἄλλο τι παρὰ διὰ νὰ ἐνθουσιάσῃ τοὺς θερμούς καὶ νὰ θερμάνῃ τοὺς δειλούς ;

— Βεβαίως δὲν ἀνεχώρησεν ἐκείνη δι' ἄλλην αἰτίαν, ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα.

— Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς ἐντοσούτῳ δὲν διαβλέπει εἰς τὴν ἀναχώρησιν ταύτην ἄλλο εἰμὴ ἀπλὴν ἀπομάκρυνσιν, εἶπεν ὁ Βάσκαμος.

— Εἶνε ἀληθές. Ἀλλὰ πῶς λοιπὸν ν' ἀποδειχθῇ εἰς τὸν βασιλέα ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ σκοπὸς τῆς κυρίας δὲ Γραμμὸντ ;

— Τὴν καταγγέλλουν.

— Ἀ ! ἂν ἦτο μόνον αὐτό, κόμη μου ! εἶπεν ὁ στρατάρχης.

— Πρέπει καὶ ν' ἀποδειχθῇ τὸ πρᾶγμα, προσέθεσεν ἡ κόμησσα.

— Καὶ ἂν ἡ καταγγελία αὕτη ἀπεδεικνύετο ἐναργῶς ὡς βᾶσιμος, πιστεύετε ὅτι ὁ κ. δὲ Σιουασώλ θὰ ἔμενεν ὑπουργός ;

— Βεβαίως ὄχι ! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα.

— Λοιπὸν ἄλλο δὲν ἀπαιτεῖται εἰμὴ νὰ ἀνακαλυφθῇ προδοσία τις τοῦ κ. δὲ Σιουασώλ, ἐξηκολούθησεν ὁ Βάσκαμος, καὶ νὰ παρασταθῇ αὕτη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ βασιλέως προφανῆς καὶ ψηλαφητῇ. Τώρα, εἰπετέ μοι : Δὲν εἶνε ὑποπτος ὁ Σιουασώλ ὅτι ὑποστηρίζει τὴν στάσιν τοῦ συλλαλητηρίου ;

— Πολὺ καλὰ, ἀλλ' ἡ ἀπόδειξις ;

— Δὲν θεωρεῖται ὅτι οἰκονομεῖ πόλεμον κατὰ τῆς Ἀγγλίας διὰ νὰ παρίσταται αὐτὸς ἀναγκαῖος εἰς τὰ πράγματα ;

— Τὸ φρονεῖν ὅλοι, ἀλλ' ἡ ἀπόδειξις ;..

— Τέλος πάντων δὲν εἶνε αὐτὸς φανερός ἐχθρὸς τῆς κομῆσεως, καὶ δὲν ζητεῖ παντοίους τρόπους νὰ τὴν ρίψῃ ἐκ τοῦ θρόνου, τὸν ὅποιον τῇ ὑπεσχέθη ;

— Ὅλα ταῦτα ἀληθέστατα, εἶπεν ἡ κόμησσα, ἀλλὰ πρέπει ν' ἀποδεί-
χθῶσιν... ὦ! ἂν ἡδυνάμην τοῦτο!

— Τί χρειάζεται πρὸς τοῦτο; μηδαμινώτατον πρᾶγμα.

Ὁ στρατάρχης ἐμειδίασε.

— Μάλιστα, μηδαμινώτατον πρᾶγμα, εἶπεν εἰρωνικῶς.

— Παραδείγματος χάριν, μία ἐπιστολή, τὴν ὁποίαν ὁ Σιουασὼλ ν' ἀπο-
στέλλῃ εἰς τινὰ ἐμπιστευμένον του, ἢ νὰ λαμβάνῃ παρ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ
Βάσσαμος.

— Μάλιστα, τίποτε ἄλλο... μικρὸν πρᾶγμα!

— Μία ἐπιστολὴ τῆς κυρίας δὲ Γραμμόντ' δὲν εἶνε ἀληθὲς, κύριε δούξ;
ἠρώτησεν ὁ Βάσσαμος.

— Μάγε μου, καλέ μου μάγε, εὐρὲ μου μίαν τοιαύτην λοιπόν, ἀνέκρα-
ξεν ἡ Δουβαρρύ, καὶ νὰ δώσω τὸν ἕνα μου ὀφθαλμόν.

— ὦ! κόμησσα τόσο ἀκριβὰ θὰ ἡγοράζατε μίαν τοιαύτην ἐπιστολήν;
Ἐγὼ νὰ σᾶς τὴν δώσω δωρεάν.

Εἶπεν ὁ Βάσσαμος καὶ ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του χαρτίον διπλωμέ-
νον εἰς τέσσαρα.

— Τί εἶνε αὐτό; ἠρώτησε καὶ ὁ δούξ.

— Ἡ ἐπιστολὴ τὴν ὁποίαν ἐπιθυμεῖτε.

Καὶ ὁ Βάσσαμος, ἐν τῷ μέσῳ τῆς βαθυτέρας σιγῆς, ἀνέγνωσεν εἰς τοὺς
ἐκθάμβους ἀκροατάς του τὴν ἐπιστολήν, ἣν γνωρίζουν ἤδη οἱ ἀναγνώσται
ἡμῶν. Καθόσον ἀνεγίνωσκεν αὐτήν, ἡ κόμησσα ἤνοιγε τοὺς μεγάλους ὀφθαλ-
μούς της καὶ ἔπαλλε σφοδρῶς.

— Διάβολε! εἶνε συκοφαντία· χρειάζεται προσοχή, ἐψιθύρισεν ὁ Ρισελιέ,
ἀφοῦ ὁ Βάσσαμος ἐτελείωσε.

— Εἶνε, κύριε δούξ τὸ καθαρὸν, ἀπλοῦν καὶ ἀπαράλλακτον τῷ πρωτο-
τύπῳ ἀντίγραφον ἐπιστολῆς τῆς κυρίας δουκίσσης δὲ Γραμμόντ, τὴν ὁποίαν
ἐπιστολήν κρατεῖ ταχυδρόμος πεμφθεὶς σήμερον τὸ πρωτὶ ἀπὸ Ρουὰν καὶ θὰ
τὴν παραδῶσι τώρα εἰς Βερσαλλίας, πρὸς τὸν δούκα δὲ Σιουασὼλ.

— ὦ! Θεέ μου! ἀνέκραξεν ὁ στρατάρχης· ἀληθὲς, κύριε Βάσσαμε;

— Πάντοτε ἀληθὲς ἐλάλησα, κύριε στρατάρχα.

— Ἡ δούκισσα ἔγραψε τοιαύτην ἐπιστολήν;

— Μάλιστα, κύριε στρατάρχα.

— Νὰ ἔλαβε τὴν μωρίαν;

— Εἶνε ἀπίστευτον, τ' ὁμολογῶ, ἀλλ' οὕτως ἔχει.

— Ἀλλὰ, κύριε κόμη, εἶπεν ὁ στρατάρχης, ἂν περιέπιπτεν εἰς χεῖράς σας
τοιαύτη ἐπιστολή, θὰ τὴν ἐκρατεῖτε βεβαίως; ἦτον ἀνεκτίμητος θησαυρός.

Ὁ Βάσσαμος ἐκίνησεν ἡρμάκα τὴν κεφαλὴν.

— ὦ! κύριε, εἶπεν, αὐτὸς ὁ τρόπος εἶνε καλὸς δι' ἐκείνους, οἵτινες ἀνοί-
γουν τὰς ζένας ἐπιστολάς διὰ νὰ μάθωσι τὰ ἐν αὐταῖς μυστικὰ... καὶ ὅχι
δι' ἀνθρώπους ὡς ἐγώ· ἡμεῖς ἀναγινώσκομεν ἐξωθεν τῶν περικαλυμμάτων...
Καὶ τί συμφέρον εἶχον ἐγὼ νὰ βλάψω τὸν κ. δὲ Σιουασὼλ καὶ τὴν κυρίαν
δὲ Γραμμόντ; Ἦλθατε νὰ μάθετέ τι παρ' ἐμοῦ... ὡς φίλοι ὑποθέτω· σᾶς
ἀποκρίνομαι λοιπόν ὡς φίλος καὶ ἐγώ. Ἐπιθυμεῖτε παρ' ἐμοῦ μίαν ἐκδού-
λευσιν, ἰδοὺ ἡ ἐκδούλευσίς μου. Δὲν ἤλθατε, φρονῶ, νὰ μοὶ μετρήσετε τὸ
ἀντίτιμον τῶν λόγων μου, ὡς κάμνουν εἰς τοὺς μάντις, οἵτινες κατοικοῦν
εἰς τὸ παρόχθιον Φερραίλλης.

— ὦ ! κύριε, κόμη, εἶπεν ἡ Δουβαρρὺ.

— Λοιπὸν ! σὰς λέγω ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶνε, καὶ φαίνεσθε ὡς νὰ μὴ μ' ἐνοήτε. Μοὶ ἐκφράζετε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ καταστρέψετε τὸν Σιουασώλ, καὶ ζητεῖτε τοὺς τρόπους· σὰς λέγω ἔνα, τὸν ἐπευφημεῖτε, σὰς τὸν προσφέρω καὶ δὲν πιστεύετε !

— Διότι βλέπετε... εἶνε πράγματα... εἶνε... κόμη, ἀκούσατε, σὰς παρακαλῶ... κύριε κόμη...

— Ἡ ἐπιστολὴ ὑπάρχει, σὰς λέγω, ἀφοῦ ἔχω τὸ ἀντίγραφον... ὑπάρχει ἡ ἐπιστολὴ.

— Ἀλλὰ τέλος πάντων, πόθεν τὸ ἐμάθατε, κύριε κόμη ; ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιέ.

— Ἀ ! αὐτὰ εἶνε τώρα... πόθεν τὸ ἐμάθα ! Ἐντὸς ἐνὸς λεπτοῦ θέλετε νὰ γνωρίσετε ὅλα ὅσα ἐγνώρισα ἐγώ, μαθητὴς ἐπιστήμων, πολὺσοφος, ζήσας τρισχίλια καὶ ἑπτακόσια ἔτη !

— Χῶχ ! ὦ ! ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιέ, ἐδῶ τὰ ἐχαλάσατε, κόμη, τὰ ἐχαλάσατε. Ἀδελφέ, λόγοι εἶνε αὐτοί ;

— Δὲν σὰς παρεκάλεσα νὰ μὲ πιστεύετε, κύριε δούξ. Ἐγὼ ἐζήτησα ὑμᾶς εἰς τὸ βασιλικὸν κυνήγιον, ἢ σεῖς ἐμέ ;

— Δούξ, ἔχει δίκαιον, εἶπεν ἡ κόμησσα. Κύριε Βάλαμα, σὰς παρακαλῶ, μὴ ἀνυπομονεῖτε.

— Ποτὲ ὁ ἔχων τὸν καιρὸν δὲν ἀνυπομονεῖ, κυρία.

— Καθὼς ἄλλοτε ὑπῆρξατε τόσον ἀγαθὸς πρὸς ἐμέ, φανήτε καὶ τώρα εἰπέτε μοι, σὰς καθικετεύω, πόθεν ἐμάθατε τὰ πράγματα, ἅτινα μᾶς εἶπατε ;

— Τὰ πράγματα, ἅτινα σὰς εἶπον, τὰ ἐμάθα, τὰ ἤκουσα ἀπὸ μίαν φωνήν. Ἴδού.

— Ἀπὸ μίαν φωνήν ! Τί εἶδους φωνήν ;

— Φωνήν, ἥτις μοι λέγει ὅσα θέλω νὰ μάθω.

— Μέγα πρᾶγμα !

— Δὲν πιστεύετε... Κύριε δούξ, δὲν πιστεύετε ;... Αἶ, πολὺ καλὰ· θὰ πιστεύετε ὅταν σὰς εἶπω τί κάμνει ταύτην τὴν στιγμὴν ὁ ταχυδρόμος, ὅστις κομίζει τὴν πρὸς τὸν κύριον δὲ Σιουασώλ ἐπιστολήν ;

— Αἶ ! τότε ἐννοεῖται, πῶς ; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα τὸν δούκα.

— Ἐγὼ, ἀνέκραξεν ὁ δούξ, θὰ πιστεύσω ὅταν ἀκούσω τὴν φωνήν· ἄλλως δὲν πιστεύω τίποτε· τὴν ἀλήθειαν.

— Θέλετε λοιπὸν ν' ἀκούσετε τὴν φωνήν, κύριε δούξ ; Κυρία, θέλετε ν' ἀκούσετε τὴν φωνήν ;

— Θέλομεν, ἀπήντησεν ὁ δούξ.

Ἡ Δουβαρρὺ ἤρχισε νὰ τρέμη.

— Εἰς ποῖαν γλῶσσαν θέλετε νὰ ὁμιλήσῃ ;

— Γαλλιστί, σὰς παρακαλῶ, εἶπεν ἡ Δουβαρρὺ, ἄλλην γλῶσσαν δὲν γνωρίζω. Ἐπειτα καὶ φοβοῦμαι εἰς ἄλλην γλῶσσαν.

Κύψας τότε ὁ Βάλαμος τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ στήθος ἐπροχώρησε πρὸς τὴν θύραν τὴν ἀγούσαν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον δι' οὗ εἰσῆρχετό τις, ὡς γνωρίζομεν, εἰς τὴν ἀναβάθραν.

— Συγχωρήσατε, εἶπε, νὰ κλείσω, διὰ νὰ μὴ ἐκτεθητε πολὺ εἰς τὰς ἐναντίας δυνάμεις.

Ἡ κόμησσαι ὠχρίασαι καὶ ἐπλησίασαι πρὸς τὸν δοῦκα, τὸν ὁποῖον καὶ ἔλαβεν ἐκ τοῦ βραχίονος.

Προσεγγίσας σχεδὸν ὁ Βάσσαμος πρὸς τὴν θύραν τῆς ἀναβάθρας, ἐξέτεινε τὸ βῆμα κατὰ τὴν διεύθυνσιν, πρὸς ἣν εὐρίσκετο ἡ Λωρεντία, καὶ ἐπρόφωρεν ἀραβιστί διὰ φωνῆς ἐντόνου τοὺς ἐξῆς λόγους :

— Φίλῃ μου !... με ἀκούεις ;... Ἄν με ἀκούης, σύρε τὴν ταινίαν τοῦ κωδωνίσκου καὶ σήμανε δὶς.

Ἐπεκράτησε σιγὴ γενικὴ ὁ Βάσσαμος περιέμενε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν λόγων του· οἱ δύο ξένοι ἔφριττον. Ὁ κωδωνίσκος ἐσήμανε τῶντι δὶς.

— Ἀφ’ οὗ με ἀκούεις, ἐξηκολούθησεν ὁ Βάσσαμος διὰ τῆς αὐτῆς ἀκαταλήπτου διαλέκτου, πῖσεν τὸ μαρμαρίνον κομβίον, τὸ ὁποῖον παριστά τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν τοῦ λέοντος ἐπὶ τῶν ἀναγλύφων τῆς ἐστίας, ἡ πλάξ θ’ ἀνοίξῃ· πέρασε διὰ τῆς πλακὸς ταύτης, διέλθε τὸν θαλάμον μου, κατέβηθι τὴν κλίμακα, καὶ ἔλθε μέχρι τοῦ θαλάμου, ὅστις εἶνε προσεχὴς εἰς αὐτὸν τὸν ὁποῖον εὐρίσκομαι.

Μετὰ μίαν στιγμὴν, θόρυβος ἐλαφρὸς, ὡς εἰ πτερύγων φαντάσματος, εἰδοποίησε τὸν Βάσσαμον ὅτι τὰ προστάγματα του ἠκούσθησαν καὶ ἐξεπληρώθησαν.

— Τί γλῶσσα εἶνε αὕτη ; εἶπεν ὁ Ρισελιὲ προσποιούμενος θάρρος· μήπως εἶνε τὰ λεγόμενα καθβαλιστικά ;

— Μάλιστα, κύριε δούξ, ἡ διάλεκτος, τὴν ὁποίαν συνηθίζομεν διὰ τὰς ἐπικλήσεις.

— Ἀλλὰ νὰ τὰ ἐννοήσωμεν καὶ ἡμεῖς· ὡς μὰς ὑπεσχέθητε.

— Ὅσα εἶπῃ ἡ φωνή, μάλιστα· ἀλλ’ ὅχι καὶ ὅσα εἶπω ἐγὼ πρὸς αὐτήν.

— Καὶ ἦλθε λοιπὸν τῶρα ὁ διάβολος ;

— Τίς σὰς εἶπε περὶ διαβόλου, κύριε δούξ ;

— Ἀλλὰ με φαίνεται ὅτι ἡ ἐπικλήσις γίνεται πρὸς μόνους τοὺς διαβόλους.

— Πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει πνεῦμα ἀνώτερον, ὃν ὑπεράνθρωπον, δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ.

— Καὶ αὐτὸ τὸ πνεῦμα τὸ ἀνώτερον, αὐτὸ τὸ ὃν τὸ ὑπεράνθρωπον. . .

Ὁ Βάσσαμος ἤπλωσε τὴν χεῖρα πρὸς τὸ ἐμπέτασμα τὸ καλύπτον καὶ ἀποκρύπτον τὴν θύραν τοῦ προσεχοῦς θαλάμου.

— Ὑπάρχει εἰς κοινωνίαν ἄμεσον μετ’ ἐμοῦ, κύριε δούξ.

— Μὰ τὴν ζώήν μου, κόμησσαι, εἰς τὴν μάχην τοῦ Λαὼν ἂν ἤμην, ἢ εἰς τὴν τοῦ Φιλιψβούργου, θὰ ἐπερνοῦσα καλλίτερα.

— Κυρία κόμησσαι, καὶ ὑμεῖς, κύριε δούξ, εὐαρεστηθῆτε, ν’ ἀκροασθῆτε, ἀφ’ οὗ ἐπιθυμῆτε ν’ ἀκούσετε, εἶπε σοβαρῶς ὁ Βάσσαμος.

Καὶ ἐστράφη πρὸς τὴν θύραν.

ΜΗ’

Φωνὴ ἀόρατος.

Διέτρεξε τότε σιγὴ ἀπόλυτος, μεθ’ ἣν ὁ Βάσσαμος ἠρώτησε γαλλιστί·

— Εἶσαι ;

— Εἰμαι, ἀπήντησε καθαρὰ καὶ ἀργηρόηχος φωνή, ἥτις διαπεράσασα

τοίχους τε καὶ θύρας ἔφθασεν εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν παρισταμένων μᾶλλον, ὥς ἦχος μετάλλου παρὰ ὧς ἀνθρωπίνη αὐδὴ.

— Διάβολε! τὸ πρᾶγμα καταντᾷ σπουδαῖον, εἶπεν ὁ δούξ· καὶ ταῦτα χωρὶς λύχνους, χωρὶς μαγικὰς παρασκευάς!

— Εἶνε φόβος, τῇ ἀληθείᾳ, ἐψιθύρισεν ἡ κόμησσα.

— Πρόσεξον καλὰ, εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου, εἶπεν ὁ Βάλαμος.

— Προσέχω.

— Εἰπέ μοι πρῶτον, πόσοι εἶνε ἐδῶ μετ' ἐμοῦ.

— Δύο.

— Ὅποιου φύλου, ὁποίου γένους.

— Εἰς ἀνὴρ καὶ μία γυνή.

— Ἀνάγνωσε εἰς τὴν διάνοιάν μου τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρός.

— Ὁ κ. δούξ Ρισελιέ.

— Τῆς γυναικός;

— Ἡ κ. κόμησσα Δουβαρρύ.

— Ἄ! ἐψιθύρισεν ὁ δούξ μέγα πρᾶγμα!

— Δηλαδή, ἐψιθύρισεν ἡ κόμησσα περιδεής, ἐπὶ ζωῆς μου παρόμοιόν τι δὲν εἶδον.

— Καλῶς, εἶπεν ὁ Βάλαμος· ἀνάγνωσον τώρα τὴν πρώτην φράσιν τῆς ἐπιστολῆς, τὴν ὁποίαν κρατῶ.

Ἡ φωνὴ ὑπήκουσεν. Ἡ κόμησσα καὶ ὁ δούξ ἐθεώρουν ἀλλήλους με ἀπορίαν ὁμοιάζουσαν πρὸς θαυμασμόν.

— Ἡ ἐπιστολή, τὴν ὁποίαν ἔγραψα καθ' ὑπαγόρευσίν σου, τί ἔγινε;

— Τρέχει.

— Πρὸς ποίαν διεύθυνσιν;

— Πρὸς δυσμάς.

— Εἶνε μακράν;

— ὦ! ναί, πολὺ μακράν, πολὺ.

— Ποῖος τὴν κρατεῖ;

— Ἐνας ἀνθρωπος με φόρεμα πράσινον· εἰς τὴν κεφαλὴν φορεῖ σκιαδίων ἀπὸ διφθέραν καὶ εἰς τοὺς πόδας ὑψηλὰ ὑποδήματα.

— Πεζὸς εἶνε ἢ ἑφιππος;

— Ἐφιππος.

— Τί ἵππον ἔχει;

— Ψαρόν.

— Ποῦ τὸν βλέπεις;

Διέτρεξε στιγμὴ σιωπῆς.

— Παρατήρησε, εἶπε δεσποτικῶς ὁ Βάλαμος.

— Εἰς μεγάλον δρόμον, με δένδρα ἀμφοτέρωθεν.

— Ἀλλ' εἰς ποῖον δρόμον;

— Δὲν ἤξεύρω, ὅλοι οἱ δρόμοι ὁμοιάζουν.

— Πῶς! δὲν ὑπάρχει κανὲν σημεῖον, κανέναν δείκτης φανερόνων τ' ὄνομα τοῦ δρόμου;

— Στάσου, στάσου· περνᾷ πλησίον τοῦ ἱππέως μία ἄμαξα καὶ ἔρχεται πρὸς ἐμέ.

— Τί εἶδον, ἀμάξης;

- Μία βαρυτάτη ἄμαξα πλήρης ἱερέων καὶ στρατιωτικῶν.
- Θὰ ᾔνε μία πατάκα, ἐψιθύρισεν ὁ Ρισελιέ.
- Δὲν φέρει ἡ ἄμαξα αὕτη καμμίαν ἐπιγραφὴν ; ἠρώτησεν ὁ Βάλσαμος.
- Ναί, φέρει, ἀπεκρίθη ἡ φωνή.
- Ἀνάγνωσε.
- Ἀναγινώσκω ἐπὶ τῆς ἀμάξης Βερσαλλίαι, με γράμματα κίτρινα, ἀποσβεσμένα σχεδόν.
- Ἄφες τὴν ἄμαξαν ταύτην καὶ ἀκολούθησε τὸν ταχυδρόμον.
- Τὸν ἔχασα.
- Διατί τὸν ἔχασες ;
- Διότι γυρίζει ὁ δρόμος.
- Γύρισε τὸν δρόμον καὶ φθάσε τον ἐκ νέου.
- Ὡ τρέχει με ὅλην τὴν ὁρμὴν τοῦ ἵππου του· βλέπει τ' ὥρολόγιόν του.
- Τί παρατηρεῖς ἀπέναντι τοῦ ἵππου ;
- Μακρὰν δενδροστοιχίαν, οἰκοδομὰς λαμπράς, μεγάλην πόλιν.
- Ἀκολούθει πάντοτε.
- Τὸν ἀκολουθῶ.
- Αἶ ;...
- Ὁ ταχυδρόμος δὲν παύει νὰ κτυπᾷ τὸν ἵππον του, ὁ ὁποῖος εἶνε κάθυγρος ἐκ τοῦ ἰδρώτος· τὰ πέταλά του κάμνουν ἐπάνω εἰς τὸ λιθόστρωτον κρότον πολύν, ὥστε στρέφονται οἱ διαβάται καὶ βλέπουν. Ἄ! ὁ ταχυδρόμος ἐμβαίνει εἰς ἕνα μακρὺν δρόμον, ὅστις προχωρεῖ κατηφορικῶς. Στρέφεται δεξιόθεν. Κρατεῖ ὀλίγον τὸ βῆμα τοῦ ἵππου του. Ἐστάθη εἰς τὴν θύραν ἐνὸς μεγάρου.
- Ἐδῶ τώρα πρέπει νὰ τὸν ἀκολουθήσης μετὰ προσοχῆς· ἤκουσες ;
- Ἡ φωνὴ ἐστέναξε.
- Ἐκουράσθης ;
- Ὡ ! ἀπέκαμα.
- Προστάζω νὰ παύσῃ ἀμέσως ἡ κούρασις.
- Ἄ !
- Αἶ, πῶς εἶσαι ;
- Εὐχαριστῶ.
- Αἰσθάνεσαι πλέον κόπον ;
- Ὅχι.
- Βλέπεις ἀκόμη τὸν ταχυδρόμον ;
- Περίμενε· ναί, ναί· ἀνέρχεται μίαν μεγάλην ἀναβάθραν λιθίνην. Προηγεῖται εἰς θεράπων ἐνδεδυμένος στολὴν κυανῇν με χρυσά. Διέρχεται μεγάλους θαλάμους πλήρεις χρυσωμάτων. Φθάνει εἰς ἕν δωματίον πεφωτισμένον. Ὁ θεράπων ἀνοίγει τὴν θύραν καὶ ἀποχωρεῖ...
- Τί βλέπεις ;
- Ὁ ταχυδρόμος προσκυνεῖ.
- Ποῖον προσκυνεῖ ;
- Περίμενε, προσκυνεῖ ἕνα ἄνθρωπον, ὅστις κάθηται εἰς ἕν γραφεῖον καὶ ἔχει τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὴν θύραν.
- Πῶς εἶνε ἐνδεδυμένος αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ;
- Ὡ ! εἶνε καλὰ ἐνδεδυμένος· ὡς διὰ χορόν.
- Φέρει κανὲν παράσημον ;

- Φέρει μίαν ταινίαν μεγάλην σταυροειδῶς.
- Τὸ πρόσωπόν του ;
- Δὲν τὸ βλέπω... Ἄ ! ἐστράφη.
- Τί φυσιογνωμίαν ἔχει ;
- Βλέμμα ζωηρόν, χαρακτηῖρας κανονικούς, ωραίους ὀδόντας.
- Ἡλικίαν ;
- Πεντήκοντα πέντε ἕως παντήκοντα ὀκτὼ χρόνων.
- Ὁ Σιουασῶλ ! ἐψιθύρισεν ἡ κόμησσα πρὸς τὸν στρατάρχη.
- Ὁ δούξ ἐποίησε διὰ τῆς κεφαλῆς κίνημα σημαίνον : Ναί, ναί, εἰν' ἐκεῖ-
νος ... ἀλλὰ πρόσεξε.
- Ἐπειτα ; διέταξεν ὁ Βάσσαμος.
- Ὁ ταχυδρόμος ἔγχειρίζει εἰς τὸν ἄνθρωπον μὲ τὴν κυανθὴν ταινίαν ...
- Εἰς τὸν δοῦκα, δύνασαι νὰ λέγῃς· αὐτὸς εἶνε δούξ.
- Ὁ ταχυδρόμος, ἐπανελάβεν ἡ εὐπειθὴς φωνή, ἔγχειρίζει εἰς τὸν δοῦκα
μίαν ἐπιστολήν, ἣν ἐξήγαγεν ἀπὸ δερμάτινόν τινα σάκκον, τὸν ὅποιον
ἔφερεν ἐπὶ τῆς ράχews του. Ὁ δούξ ἀνοίγει τὴν ἐπιστολήν καὶ τὴν ἀναγι-
νῶσκει μετὰ προσοχῆς.
- Ἐπειτα ;
- Λαμβάνει κάλαμον, ἐν φύλλον χαρτίου καὶ γράφει.
- Γράφει ! ἐψιθύρισεν ὁ Ρισελιέ. Διάβολε ! νὰ . . . αὐτὸ εἶνε τώρα νὰ
ἡξεύραμεν καὶ τί ἔγραφε ;
- Εἰπέ μοι τί γράφει, διέταξεν ὁ Βάσσαμος.
- Ἀλλὰ δὲν ἤμπορῶ.
- Διότι εἶσαι πολὺ μακράν. Ἐμβὰ εἰς τὸ σπουδαστήριον.
- Ἐμβῆκα.
- Κύψε ὑπεράνω τοῦ ὤμου του καὶ ἰδέ.
- Ἐκυψα.
- Ἀναγινώσκεις τώρα ;
- Τὸ γράψιμον εἶνε δύσκολον... ψιλὰ ψιλὰ, πελεκητά.
- Διατάσσω ν' ἀναγνώσῃς.
- Ἡ κόμησσα καὶ ὁ Ρισελιέ ἐκράτησαν τὴν ἀναπνοήν των.
- Ἀναγνώσε, ἐπανελάβεν ὁ Βάσσαμος ἐπιτακτικώτερον.
- « Περιπόθητος ἀδελφῆ »· εἶπε τρέμουσα ἡ φωνή.
- Εἶνε ἡ ἀπάντησις, ἐψιθύρισαν ὁ δούξ καὶ ἡ κόμησσα ὁμοῦ.
- « Περιπόθητος ἀδελφῆ, ἐπανελάβεν ἡ φωνή, ἡσύχασε· εἶνε ἀληθές ὅτι
συνέβη κρίσις, καὶ σπουδαία μάλιστα, ἀλλὰ διηλθε. Περιμένω τὴν αὖριον
ἀνυπομόνως, διότι αὖριον σκοπεύω νὰ λάβω πλέον κ' ἐγὼ μέτρα ἐπιθετικὰ
κατὰ τῶν ἐναντίων, καὶ ἔχω πᾶσαν ἐλπίδα περὶ ἐντελοῦς ἐπιτυχίας. Πολὺ
καλὰ, δι' ὅσον ἀφορᾷ τὸ συλλαλητήριον τοῦ Ροάν, περὶ τοῦ μυλῶρδου Ω...
καὶ περὶ τῶν σατυρῶν.
- « Αὖριον, ἀφοῦ τελειώσω τὴν μετὰ τοῦ βασιλέως ἐργασίαν μου, θὰ προσ-
θέσω εἰς τὴν παροῦσαν ὑστερόγραφον, καὶ θὰ σοὶ ἐξαποστείλω αὐτὴν διὰ
τοῦ ἰδίου ταχυδρόμου ».
- Ὁ Βάσσαμος, τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἔχων ἠπλωμένην πρὸς τὴν φωνήν,
ἐφάνετο ὡς ἀποσπῶν μετὰ κόπου ἐκάστην λέξιν αὐτῆς, ταῦτοχρόνως ὅμως
ἐσημείου διὰ τῆς δεξιᾶς διὰ μολυβδοκονδύλου τοὺς στίχους τούτους, οὓς
ἔγραφεν ὁ κ. δὲ Σιουασῶλ εἰς τὸ ἐν Βερσαλλίαις σπουδαστήριόν του.

— Ἄλλο τίποτε ; ἠρώτησεν ὁ Βάλαμος.

— Τίποτε.

— Τί κάμνει τώρα ὁ δούξ ;

— Διπλόνει εἰς δύο τὸ χαρτίον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔγραψε, ἔπειτα πάλιν εἰς δύο, καὶ τὸ κρύπτει εἰς ἓν μικρὸν χρυσοφυλάκιον κόκκινον, τὸ ὁποῖον ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ ἐνδύματός του ἀριστερᾷ.

— Ἦκούσατε ; εἶπεν ὁ Βάλαμος πρὸς τὴν ἐκπεπληγμένην κόμησσαν.

— Ἐπειτα ;

— Ἐπειτα ὁμιλεῖ εἰς τὸν ταχυδρόμον, ὅστις θέλει ν' ἀπέλθῃ.

— Τί τοῦ λέγει ;

— Τὸ τέλος μόνον τῆς φράσεως ἤκουσα. Τῷ εἶπεν : « Τὴν μίαν ὥραν, εἰς τὴν κιγκλιδωτὴν θύραν τοῦ Τριανόν ». Ὁ ταχυδρόμος προσκυνεῖ καὶ ἀπέρχεται.

— Αὐτὸ εἶνε, εἶπεν ὁ Ρισελιέ· λέγει νὰ τὸν περιμένῃ ἐκεῖ ὁ ταχυδρόμος μέχρις οὗ τελειώσῃ τὴν μετὰ τοῦ βασιλέως ἐργασίαν του, ὡς εἶπεν εἰς τὴν ἐπιστολήν.

Ὁ Βάλαμος ἔνευσε σιωπὴν.

— Τί κάμνει τώρα ὁ δούξ ; ἠρώτησε.

— Ἐγείρεται. Κρατεῖ ἀνὰ χεῖρας τὴν ἐπιστολήν, ἣ ὁποία τῷ ἐνεχειρίσθη, πορεύεται κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν κλίνην του, διέρχεται ἐκ τοῦ διαδρόμου, πιέζει ἓν ἐλατήριον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνοίγεται κιβώτιόν τι σιδηροῦν. Ρίπτει ἐντὸς τὴν ἐπιστολήν καὶ κλείει πάλιν τὸ κιβώτιον.

— ὦ ! ἀνέκραξαν ταῦτοχρόνως ὁ δούξ καὶ ἡ κόμησσα ὡχρότατοι· ὦ ! μαγεία ὑπάρχει, τῇ ἀληθείᾳ.

— Ἐμάθατε πᾶν ὅ,τι ἐπιθυμεῖτε, κυρία ; ἠρώτησεν ὁ Βάλαμος.

— Κύριε κόμη, εἶπεν ἡ Δουβαρρὺ πλησιάζουσα αὐτὸν μετὰ φόβου, μοι προσεφέρατε ἐκδούλευσιν, ἀντὶ τῆς ὁποίας θὰ ἔδιδον δέκα ἔτη ζωῆς, ἢ μάλλον, τὴν ὁποίαν ἀδύνατον νὰ πληρώσω ποτέ. Ζητήσατέ μου πᾶν ὅ,τι θέλετε.

— ὦ ! κυρία μου, γνωρίζετε ὅτι ἔχομεν μεταξὺ μας ἀνοικτὸν λογαριασμόν.

— Λέγετε, λέγετε, τί ἐπιθυμεῖτε ;

— Δὲν ἔφθασεν ἀκόμη ὁ καιρὸς.

— Ἐστω λοιπόν ! ἀλλ' ὁπόταν φθάσῃ καὶ ἑκατομμύριον ἂν ᾔνε...

Ὁ Βάλαμος ἐμειδίασεν.

— Αἱ ! κόμησσα, ἀνέκραξεν ὁ δούξ, ὑμεῖς μάλλον θὰ ἐζητεῖτε παρὰ τοῦ κόμητος ἑκατομμύριον. Πᾶς ὅστις γνωρίζει ὅσα ὁ κύριος κόμης, καὶ μάλιστα βλέπει ὅσα ἐκεῖνος, δύναται καὶ εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς ν' ἀνακαλύψῃ τὸ χρυσίον καὶ τοὺς ἀδάμαντας, καθὼς ἀνακαλύπτει τοὺς διαλογισμοὺς ἐντὸς τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων. Τὸ δυσκολώτερον πράττει καὶ τὸ εὐκολώτερον δὲν θὰ ἔπραττε ;

— Τότε λοιπόν, κόμη, εἶπεν ἡ κόμησσα, κλίνω γόνυ ὑποταγῆς ὡς ἐκ τῆς ἀπορίας μου.

— Ὅχι, κόμησσα, θὰ μὲ πληρώσετε μίαν ἡμέραν. Ἐγὼ αὐτὸς θὰ σᾶς παρέξω τὴν εὐκαιρίαν.

— Κόμη, εἶπεν ὁ δούξ πρὸς τὸν Βάλαμον, κατεπλάγην, ἐξέστην, ἐπίστευσά !

— Ὡς ὁ Θωμάς, πῶς, κύριε δούξ; Τοῦτο δὲν λέγεται πιστεύειν, τοῦτο λέγεται ὁρᾶν.

— Ὅπως θέλετε εἰπέτε το, ἀλλ' ἐπείσθην ἐνδομύχως, καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐξῆς ἀκούω περὶ μάγων, βεβαιωθῆτε, θὰ γνωρίζω νὰ ὀμιλῶ.

Ὁ Βάσκαμος ἐμειδίασε.

— Τώρα, κυρία μου, εἶπε πρὸς τὴν κόμησσαν, νὰ μοὶ δώσετε τὴν ἀδειαν...

— Τί ἐπιθυμεῖτε;

— Τὸ πνεῦμά μου ἐκουράσθη. Ἄφετε νὰ τῷ δώσω τὴν ἐλευθερίαν του διὰ μαγικῆς τινος ἐπωδῆς.

— Πολὺ καλὰ, κύριε.

— Λωρεντία μου, εἶπεν ὁ Βάσκαμος ἀραβιστί, σὲ εὐχαριστῶ· εἶσαι ἡ ἀγάπη μου· ἐπίστρεψον εἰς τὸν θαλάμον σου διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, καὶ ἔρχομαι. Ὑπαγε, πῶς μου, ὑπαγε.

— Ἀπέκαμα, ἀπήντησεν ἰταλιστὶ ἡ φωνή, μετὰ γλυκύτητος· σπεῦσον, Ἀσκαράτ!

— Ἐφθασα.

Καὶ ἠκούσθησαν τὰ βήματα ἀπομακρυνόμενα μετὰ τὸν αὐτὸν ἐκείνου ἐλαφρὸν θόρυβον.

Ἐπομένως ὁ Βάσκαμος ἀπεχαιρέτισε μετὰ σέβας, ἀλλὰ καὶ μεγαλοπρεπειᾶς ἐνταυτῷ, τοὺς ξένους του, οὗτοι δ' ἐπέστρεψαν εἰς τὸ ὄχημά των, ἔκθαμβοι καὶ ὥσανεὶ κατεχόμενοι ἀπὸ ζάλην μέθης.

ΜΘ'

Βασιλικὴ δυσμένεια.

Τὴν ἐπαύριον ἐσήμαινεν ἡ ἐνδεκάτη εἰς τὸ μέγα τῶν Βερσαλλίων ὥρολόγιον, ὅτε ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΕ', ἐξελθὼν τῶν δωματίων του, διήλθε τὴν πλησίον τοῦ θαλάμου του στοὰν καὶ ἔκραξε διὰ φωνῆς ὑψηλῆς καὶ ξηρᾶς:

— Κύριε δὲ-λα-Βριλλιέρ.

Ὁ βασιλεὺς ἦτο ὠχρὸς καὶ ἐφαίνετο τεταραγμένος· ὅσον προσεπάθει νὰ κρύψῃ τὴν ἀδιαθεσίαν ταύτην, τόσῳ καθίστατο αὕτη προφανὴς ἐκ τῆς ἀμηχανίας τοῦ βλέμματός του, οὐχ ἦττον δὲ καὶ ἐξ ἄλλων τῆς μορφῆς του ἀσυνήθων χαρακτηριστικῶν.

Πάραυτα διεχύθη σιγὴ παγερὰ εἰς τὰς τάξεις τῶν αὐλικῶν, μετὰ τῶν ὁποίων ἦν καὶ ὁ δούξ Ρισελιέ καὶ ὁ κόμης Ἰωάννης Δουβαρρῦ, ἀμφότεροι ἀτάραχοι καὶ προσποιούμενοι ἀμεριμνησίαν καὶ ἀγνοίαν.

Ὁ δούξ δὲ-λα-Βριλλιέρ ἐπλησίασε καὶ ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ βασιλέως ἐπιστολήν.

— Εἰς τὰς Βερσαλλίας, εἶνε ὁ κ. δούξ δὲ Σιουαώλ; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς.

— Μεγαλειότατε, ἀπὸ χθὲς· ἐπέστρεψεν ἐκ Παρισίων τὴν δευτέραν μετὰ μεσημβρίαν.

— Εἰς τὸν οἶκόν του εἶνε ἢ εἰς τὸ ἀνάκτορον;

— Εἶνε εἰς τὸ ἀνάκτορον, Μεγαλειότατε.

— Καλῶς, εἶπεν ὁ βασιλεὺς· δώσατέ του τὸ διάταγμα τοῦτο, δούξ.

Διαρκῆς συγκίνησις διέτρεξεν εἰς τὰς τάξεις τῶν θεατῶν, κυψάντων ὅλων καὶ κρυφοκλιούντων, ὡς οἱ στάχys ὑπὸ σφοδρὸν ἄνεμον καταιγίδος.

— Συσπᾶσας τὴν ὄφρυν αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς, ὡς εἰ ἤθελε νὰ προσθέσῃ φόβον εἰς τὴν σκηνὴν ταύτην, εἰσηλθεν ἀγερώχως εἰς τὸ σπουδαστήριόν του ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ του καὶ τοῦ ταγματάρχου τοῦ φιλοῦ ἱππικοῦ.

Ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἠκολούθησαν τὴν κ. δέ-λα-Βριλλιέρ, ὅστις, οὐχ ἦττον αὐτῶν ἀνήσυχος διὰ τὴν ἐντολὴν ἣν ἔλαβε, διήρχετο βραδέως τὴν αὐλὴν τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐπορεύετο εἰς τὰ δώματα τοῦ κ. δέ Σιουασώλ. Ἐν τούτοις δὲ αἱ συνομιλίαι ὅλαι διηγέρθησαν θρασεῖται ἢ δειλαὶ περὶ τοῦ γηραιοῦ στρατάρχου, ὑποκρινομένου μὲν ὅτι ἠπόρει πλείοτερον τῶν ἄλλων, ἀλλὰ μὴ κατορθοῦντος νὰ ὑποκρυβῇ, διότι διεγράφετο εἰς τὰ χεῖλη του μεδίαμα πονηρόν.

Ὁ κ. δέ-λα-Βριλλιέρ ἐπέστρεψε καὶ πάραυτα περιεκυκλώθη.

— Τί τρέχει ! τῷ εἶπον.

— Ἦτο διάταγμα ἐξορίας.

— Ἐξορίας ;

— Ναί.

— Βεβαίως ;

— Βεβαίωτατα, καθ' ὅλους τοὺς τύπους. Τὸ ἀνέγνωσα.

— Ἀληθῶς ;

— Νὰ σὰς εἶπω καὶ τὸ περιεχόμενον.

Καὶ ὁ δούξ δέ-λα-Βριλλιέρ ἀπήγγειλε τὰ ἑξῆς, ἅτινα τῷ ἐνετυπώθησαν, διὰ τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου μνημονικοῦ, τὸ ὁποῖον συνιστᾷ τοὺς καλοὺς αὐλικούς :

« Ἐξάδελφε ! ἀπαρεσκόμενος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σὰς ἀναγκάζομαι νὰ σὰς ἐξορίσω εἰς Καντελουῖπον, ἔνθα θὰ πορευθῇτε ἐντὺς 24 ὥρων. Θὰ σὰς ἐπέστελλον μακρύτερον, ἀνευ τῆς ἰδιαζούσης ὑπολήψεώς μου πρὸς τὴν κυρίαν δέ Σιουασώλ, τῆς ὁποίας ἡ ὑγεία μ' ἐνδιαφέρει μεγάλως. Προσέξατε μὴ με βιάσῃτε νὰ φανῶ αὐστηρότερος ».

Μακρὸς ψιθυρισμὸς διέτρεξεν ἐντὸς τοῦ ὀμίλου τοῦ περικυκλοῦντος τὸν δούκα δέ-λα Βριλλιέρ.

— Καὶ τί σὰς ἀπεκρίθη, κύριε Σκίν-Φλωρεντίνου ; ἠρώτησεν ὁ Ρισελιέ μὴ δόσας εἰς τὸν δούκα δέ-λα-Βριλλιέρ οὐδὲ τὸν νέον τίτλον οὐδὲ τὸ νέον ὄνομα κατ' ἐπιτήδευσιν.

— Μοὶ ἀπεκρίθη : « Κύριε δούξ, πέποιθα περὶ τῆς χαρᾶς σὰς ὅτι μοὶ κομίζετε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ».

— Τραχὺς ὁ λόγος, πτωχέ μου δούξ, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Πῶς θέλετε, κύριε κόμη ! τοιαύτη συμφορὰ πίπτει ἐπὶ κεφαλῆς καὶ νὰ τὴν δεχθῇ κανεὶς χωρὶς νὰ φωνάξῃ καὶ ὀλίγον !

— Καὶ τί θὰ πράξῃ ; γνωρίζετε ; ἠρώτησεν ὁ Ρισελιέ.

— Ἀλλὰ, φυσικὰ, θὰ κλίνει τὸν αὐχένα.

— Μ ! ἐμύχθισεν ὁ γηραιὸς στρατάρχης.

— Ἰδοὺ αὐτός, ἰδοὺ ὁ δούξ, ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης ὅστις κατεσκόπευεν ἐκ τοῦ παραθύρου.

— Ἐρχεται ἔδῳ ; ἠρώτησε μετὰ θυμασμοῦ ὁ δούξ δέ-λα-Βριλλιέρ.

— Τί σὰς ἔλεγα ἐγώ, κύριε Σκίν-Φλωρεντίνου ;

— Διέρχεται τὴν αὐλὴν, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰωάννης.

- Μόνος ;
- Μονώτατος, με τὸ χαρτοφυλάκιόν του ὑπὸ μάλης.
- Παράδοξον ! ἐπιθύρῃσεν ὁ Ρισελιέ· μήπως θὰ γίνει πάλιν ἡ χθεσινὴ σκητὴ ;

— Σιωπὴ καὶ με περιχύνει κρύος ἰδρώς, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης.

Μόλις ἐρρέθησαν ταῦτα καὶ ἰδοὺ ἐνεφανίσθη εἰς τὴν εἴσοδον τῆς στοᾶς ὁ δούξ δὲ Σουασώλ, ὑψαύχην, εὐτολμος, κεραυνοβολήσας δι' ἐνὸς βλέμματος ἡσυχου καὶ σταθεροῦ καὶ τοὺς ἐχθροὺς του ὁλους, καὶ τοὺς μέλλοντας νὰ κηρυχῶσι τοιοῦτοι, ἂν ἐπιπτεν ὑπὸ τὴν βασιλικὴν δυσμένειαν.

Μετὰ τὰ λαβόντα χώραν πρὸ ὀλίγου, οὐδεὶς ἤλπιζε νὰ ἴδῃ αὐτὸν ἐπιχειροῦντα τοιοῦτόν τι· ὅθεν δὲν ἐτόλμησε νὰ τῷ ἐμποδίσῃ καὶ οὐδεὶς τὴν εἴσοδον.

— Δούξ, ἀλλ' ἀνεγνώσατε καλᾶ ; ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης.

— Τί λόγος !

— Καὶ ὅμως ἔρχεται πάλιν, ἀφοῦ τῷ ἐστάλη τοιαύτη ἐπιστολή ;

— Εἰς τὴν τιμὴν μου δὲν ἤμπορῶ νὰ ἐννοήσω !

— Θὰ τὴν ρίψῃ εἰς τὴν εἰρκτὴν τῆς Βασιλλίης ὁ βασιλεὺς.

— Καὶ τί τρομερὸν τότε σκάνδαλον !

— Τῇ ἀληθείᾳ, σχεδὸν θὰ τὸν ἐλυπούμην.

— Αὐτὸς εἰσέρχεται εἰς τοῦ βασιλέως ! Ἀνήκουστον καὶ τοῦτο !

Καὶ ὅντως, ὁ δούξ, μὴ προσέξας οὐδόλως εἰς ἀντίστασιν τινα, τὴν ὁποίαν ἀπέδειξε πρὸς αὐτὸν ὁ θεράπων, ὅλως ἐκστατικὸς μείνας καὶ οὗτος, εἰσεχώρησε μέχρι τοῦ σπουδαστηρίου τοῦ βασιλέως, ὅστις ἰδὼν αὐτὸν ἀφῆκε φωνὴν ἀπορίας.

Ὁ δούξ ἐκράτει ἀνὰ χεῖρας τὸ διάταγμα τῆς ἐξορίας του, ὅπερ ἔδειξεν εἰς τὸν βασιλέα με πρόσωπον ὑπομειδιῶν.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν, ὡς ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ηὐδόκησε χθὲς νὰ με εἰδοποιήσῃ, ἔλαβον τὴν στιγμὴν ταύτην νέαν ὁμῶν ἐπιστολήν.

— Ναί, κύριε, ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς.

— Καί, ἐπειδὴ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης μοι εἶπε χθὲς εὐμενῶς νὰ μὴ θεωρῶ ποτὲ ὡς σπουδαίαν πᾶσαν ἐπιστολήν μὴ ἐνισχυομένην διὰ τοῦ ρητοῦ λόγου Αὐτῆς, ἔρχομαι νὰ ζητήσω ἐξηγήσεις.

— Ἡ ἐξήγησις, κύριε δούξ, εἶνε σύντομος, ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς. Ἡ σημερινὴ ἐπιστολὴ ἰσχύει.

— Ἰσχύει ! εἶπεν ὁ δούξ, μία ἐπιστολὴ τοσοῦτον προσβλητικὴ πρὸς ὑπὲρτερον ἀφωσιωμένον ὡς ἐμέ ;

— Οἱ ἀφωσιωμένοι ὑπηρετᾷ, κύριε, δὲν ἐνεργοῦν, ὥστε οἱ κύριοί των νὰ κάμωσι πράγματα καταγέλαστα.

— Βασιλεῦ, εἶπεν ὁ ὑπουργὸς με ἔμφασιν, ἐφρόνουν ὅτι, ὡς γεννηθεὶς πλησίον τοῦ θρόνου, κατενόουν καὶ τὴν μεγαλειότητά του.

— Κύριε, ὑπέλαβεν ὁ βασιλεὺς ἀποτόμως, δὲν θέλω νὰ σὰς ἀφήσω ὡραν πολλὴν εἰς στενοχωρίαν. Χθὲς τὸ ἐσπέρας ἐδέχθητε εἰς τὸ σπουδαστήριόν σας ταχυδρόμον τῆς κυρίας δὲ Γραμμόντ.

— Εἶνε ἀληθές, Μεγαλειότατε.

— Σὰς ἐνεχείρισε μίαν ἐπιστολήν...

— Ἀπηγορευμένον εἶνε, Μεγαλειότατε, εἰς ἀδελφὸν καὶ ἀδελφὴν νὰ ἔχουν ἀλληλογραφίαν ;

— Περιμένετε, παρακαλῶ γνωρίζω τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς.

— ὦ! Μεγαλειότατε...

— Ἰδοὺ αὐτό... ἔλαβε τὸν κόπον νὰ τὸν ἀντιγράψω ἰδιοχείρως.

Καὶ ὁ βασιλεὺς ἔδωκεν εἰς τὸν δοῦκα ἀντίγραφον ἀκριβὲς τῆς ἐπιστολῆς, ἣν οὗτος ἔλαβε παρὰ τῆς ἀδελφῆς του.

— Μεγαλειότατε!

— Μὴ ἀρνηθῆτε, κύριε· ἐκρύψατε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην εἰς τὸ μετὰ τῆς κλίνης σας καὶ τοῦ τοίχου ὑπάρχον σιδηροῦν κιβώτιον.

Ὁ δοῦξ κατέστη λευκὸς ὡς σουδάριον.

— Ὑπάρχει καὶ ἄλλο, ἐξηκολούθησεν ἀνηλεῶς ὁ βασιλεὺς· ἐγράψατε καὶ τὴν ἀπάντησιν· καὶ ταύτην προσέτι γνωρίζω. Ἡ ἀπάντησις εἶνε ἐκεῖ, εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν σας, καὶ ἄλλο δὲν περιμένετε ἵνα τὴν ἀποστείλετε, εἰμὴ ἔν ὑστερόγραφον, τὸ ὅποσον ἔχετε σκοπὸν νὰ προσθέσετε ἐξερχόμενος ἐν-τεῦθεν... Παρατηρεῖτε ὅτι εἰμαι βασιμῶς πληροφορημένος, πῶς;

Ὁ δοῦξ ἐσπόγγισε τὸ καθυγρον ὑπὸ παγετῶδους ἰδρωτός μέτωπόν του, προσεκύνησεν χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ λέξιν, καὶ ἐξῆλθε τοῦ σπουδαστηρίου κλονούμενος, ὡς εἰ προσεβλήθη ὑπὸ ἀποπληξίας. Ἄνευ τοῦ ἀνοικτοῦ ἀέρος, ὅστις διεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του ὅταν ἐξῆλθε, θὰ ἐπιπτε χαμαί.

Ἄλλ' εἶχεν ὁ ἀνὴρ οὗτος θέλησιν ἰσχυροτάτην. Ἀφοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὴν στοὰν ἀνέλαβε τὰς δυνάμεις του, καὶ διελθὼν ὑπερηφάνως τοὺς ἔνθεν καὶ ἔνθεν αὐλικούς εἰσῆλθεν εἰς τὰ δώματά του, ἵνα δέσῃ εἰς φακέλλους ἡ καύση διαφορὰ ἔγγραφα. Μετὰ δ' ἔν τέταρτον τῆς ὥρας ἀνεχώρει ἐκ τῶν ἀνακτόρων δι' ἰδίου ὀχήματος.

Ἡ πῶσις τοῦ Σιουασῶλ ὑπῆρξε κεραυνὸς διὰ τὴν Γαλλίαν ὅλην.

Τὰ συλλαλητήρια, ὡς εἰπὸντι ὑποστηριζόμενα ὑπὸ τῆς ἀνοχῆς τοῦ ὑπουργοῦ, ἐκήρυξαν ὅτι τὸ Κράτος ἔχασε τὸν ἐδραϊότερον στύλον του. Οἱ εὐγενεῖς τὸν ᾔθελον, καθὼ μέλος των ὁ κληρὸς δὲν εἶδε κἀκῶσιν ἐξ αὐτοῦ· ἡ προσωπικὴ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἀξιοπρέπεια, ὡς μέχρις ἀλαζονείας πολλὰκις ἐκτρεπομένη, παρεῖχε χαρακτήρα ἱεροπρεπῆ εἰς τὰ ὑπουργικὰ του καθήκοντα.

Ἡ τῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν ἢ φιλοσόφων λεγομένη συμμορία, ἥδη πολυάριθμος καὶ μάλιστα ἰσχυροτάτη, διότι ἐπληθύνετο ἐξ ἀνθρώπων πεφωτισμένων, πεπαιδευμένων καὶ σοφιστῶν, κατεκρῦνῃσεν μεγάλως ἰδοῦσα τὴν κυβερνήσιν διαφυγοῦσαν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ὑπουργοῦ, ὅστις ἐθυμιάζε τὸν Βολταῖρον, ἐχορήγει σύνταξιν εἰς τὴν Ἑγκυκλοπαιδείαν, καὶ ἀναπτύσσων ἐπωφελῶς διέσωζε τὰς πρᾶξεις τῆς κυρίας Πομπαδούρ, γυναικὸς ἥτις ὑπῆρξεν ἄλλος Μακίηνας πρὸς τοὺς θύοντας εἰς τὸν Ὀρμηὴν καὶ εἰς τὴν Φιλοσοφίαν.

Ἄλλ' ὑπὲρ πάντας τοὺς κατακραυγάζαντας δίκαιον εἶχεν ὁ λαός, ὅστις ἐμέμφοτο ἐπίσης τὴν ἐξώσιν ταύτην· καὶ αὐτὸς μὲν δὲν ἐνεβάθυνεν, ἀλλὰ ὡς συμβαίνει πάντοτε, ἐβλεπε τὴν προφανῆ πληγὴν.

Ὁ Σιουασῶλ, γενικῶς ἐξεταζόμενος, ἦτο κακὸς ὑπουργὸς καὶ κακὸς πολίτης· ἀλλ' ἀναφορικῶς, ἦν τύπος ἀρετῆς καὶ πατριωτισμοῦ. Ὅταν ὁ λαός, ἀπολλούμενος τῆς παίνης εἰς τοὺς ἀγρούς, ἤκουε νὰ διηγοῦνται περὶ τῶν ἀσωτειῶν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος καὶ περὶ τῶν δαπανηροτάτων φαντασιῶν τῆς κυρίας Δουβαρρύ, δὲν ἀπεσιέλλοντο πρὸς αὐτὸν διαρρήδην μὲν βιβλία καὶ φυλλάδια, ὡς τὸ ἐπιγραφόμενον Ὁ τεσσαράκοντα σκούδων ἄνθρωπος ἢ τὸ Κοινωνικὸν συμβόλαιον τοῦ Ρουσσῶ, λάθρᾳ δὲ αἱ Πρόσφατοι

Εἰδήσεις καὶ αἱ Παράξενοι ἰδέαι ἑνὸς καλοῦ πολίτου ὁ λαὸς, τότε ἐτρόμαξε μὴ περιπέσῃ πάλιν εἰς τὰς μιὰς χεῖρας τῆς εὐνοουμένης τοῦ βασιλέως, γυναικῶς ἦτον ἀξιοτίμου ἢ ἡ γυνὴ ἀνθρακῶς—ὡς εἶπε δημοσιογράφος τις, Bauveau—ἢ εἰς τὰς τῶν εὐνοουμένων, τῆς εὐνοουμένης, καὶ βεβαρυμένος ὑπὸ τοσούτων κακουχιῶν, κατεπλήττετο βλέπων τὸ μέλλον του σκοτεινότερον τοῦ παρεληλυθότος.

Ἀλλὰ τρέφων ἐξ ἑνὸς ἀντιπαθείας, ἀφ' ἑτέρου οὐδὲ συμπαθείας ἔτρεφε θερμὰς. Δὲν ἡγάπα οὐδὲ τὰ συλλαλητήρια, διότι τὰ συλλαλητήρια, οἱ φυσικοὶ οὗτοι προστάται αὐτοῦ, τὸν ἐγκατέλειψαν ἀείποτε ἀσχολούμενα εἰς ματαιὰς ἀμφισβητήσεις περὶ πρωτοκαθεδρίας καὶ εἰς μικροφιλοτιμίας· διότι, ὡς ἀπατηλῶς φωτιζόμενα ὑπὸ τοῦ ἡλίου τῆς βασιλικῆς παντοδυναμίας, ὑπέλαβον καὶ αὐτὰ ὅτι εἶνε ἀριστοκρατία τις μεταξὺ τῶν εὐγενῶν καὶ τοῦ λαοῦ.

Δὲν ἡγάπα τοὺς εὐγενεῖς, καὶ ὡς ἐξ ὀρμεμφύτου δυσμενείας πρὸς αὐτοὺς καὶ ὡς ἐκ μνησικακίας. Ἐφοβεῖτο τὴν μάχαιραν ὅσον ἐμίσει τὴν ἐκκλησίαν. Δὲν εἶχεν ἀφορμὴν νὰ συγκινηθῇ ὅτι ἔπεσεν ὁ Σιουασώλ, ἀλλ' ἤκουε τὰ παράπονα τῶν εὐγενῶν, τοῦ κλήρου, τῶν συλλαλητηρίων, καὶ ὁ θόρυβος οὗτος, προστιθέμενος εἰς τοὺς ἰδίους του γογγυσμούς, ἀπετέλει ἀλλաλαγμὸν ὅστις τὸν ἐνεθούσια.

Τοῦτο λοιπὸν παρέστησε τὴν λύπην ἐθνικὴν, καὶ περιεποίησεν εἰς τὸν κ. δὲ Σιουασώλ δημοτικότητά τινα.

Ὅλοι οἱ Παρίσιοι συνώδευσαν μέχρι τῶν θυρῶν τὸν εἰς Καντελοῦπον ἀναχωροῦντα ἐξόριστον.

Ὁ λαὸς συνέρρευσε ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἰς τὴν πορείαν τῶν ὀχημάτων· οἱ τῶν συλλαλητηρίων καὶ οἱ αὐλικοί, ὅσους δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ ἀναχωρῶν ὁ δούξ, εἰσήγαγον τοὺς δῖφρους των ἀναμέσον τῆς διπλῆς γραμμῆς, ἣν ἀπετέλει ὁ λαός, ἵνα χαιρετίσωσιν αὐτὸν διαβαίνοντα καὶ ν' ἀποχαιρετιθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ.

Ἡ μεγαλειτέρα συσσώρευσις ἐγένετο εἰς τὸν φραγμὸν τὸν λεγόμενον τοῦ Ἀδου, ὅθεν ἀρχεται ἡ πρὸς Τουρραίνην ὁδός. Τοσούτον πλῆθος πεζῶν ἐφίππων καὶ δῖφρων συνήχθη ἐκεῖ, ὥστε δι' ὧρας ἀρκετὰς ἡ κυκλοφορία κατέστη ἀδύνατος.

Ὅταν ὁ δούξ διήλθε, μετὰ δυσκολίας πολλῆς τὸν φραγμὸν, διεκρίθησαν παραπομπαὶ τοῦ ὀχήματός του δῖφροι ἐπέκεινα τῶν ἐκατόν. Αἱ ἀνευφημίαι καὶ οἱ στεναγμοὶ τὸν ἠκολούθουν εἰσέτι. Εἶχεν ὅμως ὁ Σιουασώλ ἱκανὴν εὐφυΐαν καὶ πείραν, ὥστε νὰ ἀνακαλύψῃ ὅτι ὅλος ὁ κρότος οὗτος προήρχετο ὅχι τόσον ἐκ λύπης περὶ αὐτοῦ, ὅσον ἐξ ἀμφισβολίας περὶ τῶν ἀγνώστων προσώπων, ἅτινα ἐμελλον νὰ φυτρώσωσιν ἐκ τῶν ἐρείπειών του.

Ἐφάνη τότε ἀμύξᾳ τις ταχυδρομικὴ ἐρχομένη μετ' ὀρμῆς ἐπὶ τῆς καταμέστου ἀνθρωπῶν ὁδοῦ· ἀνευ δὲ τῆς ἰσχυρᾶς δυνάμεως ἦν κατέβαλεν ὁ δρομεὺς ἵν' ἀναχαίτῃ τοὺς ἐμπροσθίους ἵππους, λευκοὺς ἐκ τοῦ κονιορτοῦ καὶ τῶν ἀφρῶν, βεβχίως θὰ συνεπλέκοντο μετ' ἐκείνους τοῦ ὀχήματος· ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἐκάθητο ὁ κ. δὲ Σιουασώλ.

Τότε ἐκ τῆς ταχυδρομικῆς ἀμύξῃς ταύτης ἔκυψε μία κεφαλὴ· ἔκυψε καὶ ὁ κ. δὲ Σιουασώλ ἐκ τῆς θυρίδος του, καὶ ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἀπαντῶσι τὸν κ. Αἰγιλλῶνος χαιρετοῦντα αὐτὸν ὑποκλινέστατα. Ἦρχετο, ὡς γνωρίζομεν, νὰ θηρεύσῃ τὴν κληρονομίαν τοῦ πεπτωκότος ὑπουργοῦ. Ὁ Σιουασώλ

ἀπεσύρθη ἀμέσως εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀχήματός του. Αἱ δάφναι του ἔλαι ἡραυρώσαν ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ.

Ἄλλὰ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην στιγμήν, πρὸς ἀνταμοιβὴν τοῦ παθήματος, παρουσιάσθη καὶ ἄλλο ὄχημα φέρον παράσημα βασιλικά· τοῦτο προσελθὼν διέβη ὡσαύτως πλαγίως τοῦ ὀχήματος τοῦ ἐξορίστου.

Εἰς μὲν τὸ πρὸς τὸ βάθος ἐδῶλιον ἐκάθητο ἡ Δελφίνη μετὰ τῆς ἐπιτίμου αὐτῆς δεσποίνης, κυρίας δὲ Νοάλλης, εἰς δὲ τὸ ἔμπροσθεν ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεᾶς δὲ Ταβερνεύ.

Ὁ ἐξορίστος, ἐρυθρὸς ὑπὸ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς δόξης, ἔτεινε τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς θυρίδος καὶ προσεκύνησεν ὑποκλινέστατα.

— Χαίρετε, δέσποινα, εἶπε μετὰ φωνῆς διακεκομμένης.

— Καλὴν ἐντάμωσιν, κύριε δὲ Σιουασώλ! ἀπήντησεν ἡ Δελφίνη μὲ μεδιάμα αὐτοκρατορικὸν καὶ μεγαλοπρεπῆ περιφρόνησιν πάσης ἐθιμοταξίας.

— Ζήτω ὁ κύριος δὲ Σιουασώλ! ἀνέκραξεν ἐνθουσιῶδης τις φωνὴ εὐθὺς μετὰ τὸν λόγον τῆς Δελφίνης.

Ἡ δεσποινὴς Ἀνδρεᾶς ἐστράφη πάραυτα πρὸς τὴν φωνήν.

— Τόπον! τόπον! ἀνέκραξαν οἱ δορυφόροι τῆς περιγίπσης, ἀναγκάζοντες τὸν ὥχρον καὶ μετὰ περιεργείας παρατηροῦντα τὰ ὀχήματα Γιλβέρτην νὰ παραταχθῇ μετὰ τοῦ ἄλλου πλήθους.

Τῶνόντι ἦτα ὁ ἥρωας μας, ὁ ἀνακράζας ἐν ὀρμῇ φιλοσοφικοῦ ἐνθουσιασμοῦ τό: «Ζήτω ὁ κύριος δὲ Σιουασώλ!»

Ν'

Ὁ δοῦξ Αἰγγελλῶνος.

Πολλοὶ τῶν ἐν Παρισίοις καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Καντελούπου φανέντες μὲ πόσωπα προσποιούμενα λύπην καὶ ἐυθυροῦς ἔχοντα τοὺς ὀφθαλμούς, ἐπέστρεφον μετ' ὀλίγον εἰς Λυκιέννας Ἰλαροὶ καὶ μειδιῶντες· τοῦτο δὲ διότι εἰς Λυκιέννας ἐκάθητο ἡδὴ ἐπὶ θρόνου δόξης, οὐχὶ πλέον θνητὴ τις, ἡ ὠραιότερα καὶ ἐρασμιωτέρα ἀπασῶν τῶν θνητῶν, ὡς ἔλεγυν οἱ αὐλικοὶ καὶ οἱ ποιηταὶ τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀλλ' ἄληθής θεὰ δαικούσα τὴν Γαλλίαν.

Ἡ κυρία Δουβαρρὺ εἶχεν ἰδιαιτέραν ἀστυνομίαν· ἡ Ἰωάννης ἐγνώριζε κατ' ὄνομα ὅλους σχεδὸν ὅσοι ἔτρεξαν τὴν πρωΐαν εἰς προπομπὴν τῆς ἀμάξης τοῦ ἐξοριζομένου ὑπουργοῦ ἡρίθμει ὅλους αὐτοὺς εἰς τὴν κόμησσαν, καὶ ὅλοι οὗτοι ἀπεκλείοντο ἀνηλεῶς ἐρχόμενοι ἵνα ἐπισκεφθῶσιν αὐτήν· ἐνῶ οἱ λοιποὶ, οἱ θαρραλέως ἀντίταχθέντες κατὰ τῆς δημοσίας γνώμης, ἀντημείβοντο διὰ τοῦ προστατευτικοῦ μειδιάματος καὶ τῆς ἐντελοῦς θεᾶς τῆς ἐπιουσίας θεότητος.

Ἀφ' οὗ ἤλθε καὶ ἀπῆλθεν ἡ πληθὺς τῶν ἐπισκεφθέντων τὴν Δουβαρρὺ ἵνα τὴν συγχαρῶσιν, ἤρχισαν αἱ ἰδιαιτέραι ὑποδεξιώσεις. Πρὸ παντός ἄλλου ἡ ἐπιούσιας θεὰ ὑπεδέχθη τὸν ἐπιούσιον ἥρωα· ἐννοεῖται.

Φαντάζονται πλέον οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν μετὰ ποίας καὶ πόσης χαρᾶς ἐπανείδον οὗτοι ἀλλήλους.

— Ἄ ὁμολογήσωμεν, εἶπεν ἡ κόμησσα, ὅτι ὁ κόμης Βάλσαμος ἡ Φοῖνιξ, ὅπως θέλετε ὀνομάσατέ τον, στρατάρχα μου, εἶνε ὁ μεγαλύτερος ἀνὴρ τῆς

παρούσης ἐποχῆς. Μεγάλως ἐσφαλλον, τῇ ἀληθείᾳ, οἱ ἀρχαῖοι, ὅτι ἔρριπτον τοὺς μάγους εἰς τὸ πῦρ.

— Ναί, ναί, εἶνε μέγας ἄνθρωπος, ἀπήντησεν ὁ Ρισελιέ.

— Καὶ ὥρατος ἄνθρωπος ἐνταυτῷ. Ἐξεύρετε ὅτι ἔλαβα συμπάθειαν πρὸς αὐτόν, δούξ;

— Φρίκη! θὰ μὲ κάμετε πάλιν νὰ ζηλοτυπήσω, εἶπεν ὁ Ρισελιέ γελῶν καὶ ἐξ ἄλλου ἀνυπομονῶν νὰ ὠθήσῃ τὴν ὁμιλίαν ὅπου αὐτὸς ἤθελε. . . Φαντασθῆτε ὅμως νὰ ἦτο αὐτὸς ὑπουργός, ἐπὶ τῆς ἀστυνεμίας, παραδείγματος χάριν... θὰ ἦτο φοβερός.

— Τὸ ἐσυλλογίσθην, ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα· ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον.

— Διατί; κόμησσα.

— Διότι θὰ ἔφερεν εἰς ἀμηχανίαν τοὺς συναδέλφους του.

— Πῶς;

— Ὡς γνωρίζων ὅλα, ὡς βλέπων ὅλα των τὰ πολιτικὰ παίγνια...

Ὁ Ρισελιέ ἠρυθρίασεν ὑπὸ τὸ ψιμμύθιον του.

— Κόμησσα, ἐπέφερεν, εὐχαρίστως ἤθελον, ἂν ἤμην συνάδελφός του, νὰ τὰ γνωρίζῃ ὅλα, καὶ νὰ σὰς δεικνύῃ μάλιστα τὰ χαρτία μου· διότι, ἐστὶ βεβαία, ὅτι θὰ ἐβλέπατε τὸν φαντεν τῆς κοῦπας πάντοτε εἰς τὰ γόνατα τῆς Κόρης καὶ εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ρήγα.

— Ἄς μὴν εἴπῃ κανεὶς ὅτι ἔχει τὴν εὐφύαν σας, φίλτατε δούξ, ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα. Ἀλλ' ἂς εἴπωμεν ὀλίγον περὶ τοῦ ὑπουργείου μας. . . Ἐπρεπε τώρα νὰ ἦεν ἐδῶ ὁ ἀνεψιός σας.

— Ὁ Αἰγιλιῶνος; ἀλλ' εἶνε; κυρία μου· ἔφθασε· καὶ μάλιστα ὑπὸ οἰωνὸν τὸν ὁποῖον, ἂν ἤμεθα Ρωμαῖοι, ἠθέλομεν ἐκλάβει ὡς ἀριστον ἡ ἀμαζία του ἀπήντησε τὴν τοῦ κ. δὲ Σιουασώλ ἀναχωροῦντος.

— Τφόντι, ἀριστος οἰωνός, εἶπεν ἡ κόμησσα... Καὶ ποῦ εἶνε;

— Ἐκρίνα φρόνιμον νὰ μὴ ἐμφανισθῇ εἰς Λυκιέννας καθ' ἣν στιγμὴν ὑπῆρχε τόσος κόσμος, διὰ νὰ μὴ δώσωμεν ἀφορμὴν εἰς τοὺς ὑπομνηματισμοὺς τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου· τὸν παρεκάλεσα νὰ μείνῃ κάτω, εἰς τὸ χωρίον, μεχρὶ τοῦ τὸν φωνάξω κατὰ διαταγὴν σας.

— Φωνάξατέ του λοιπὸν δούξ, τώρα μάλιστα ὅτε εἴμεθα καὶ ὁλομόναχοι σχεδόν.

— Μετὰ πάσης χαρᾶς, τοσοῦτῳ μᾶλλον, καθόσον εἴμεθα καὶ κατὰ πάντα σύμφωνοι μετὰξὺ μας· εἶνε ἀληθές, κόμησσα;

— Μάλιστα, δούξ, συμφωνότατοι. Προτιμάτε... τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν παρὰ τὸ ἐπὶ τῆς οἰκονομίας, πῶς; ἢ τὸ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ἐπιθυμεῖτε;

— Προτιμῶ τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν, κυρία μου· δι' αὐτοῦ δύναμαι νὰ ὠφελήσω πλείοτερον.

— Πολὺ καλῶς... Διὰ νὰ γνωρίζω πῶς θὰ ὁμιλήσω εἰς τὸν βασιλέα· με ἐνοήσατε; Ἀντιπαθείας δὲν ἔχετε;

— Πρὸς ποῖον;

— Πρὸς τοὺς συναδέλφους σας, τοὺς ὁποίους θὰ παρουσιάσῃ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης;

— Κόμησσά μου, εἶμαι ἄνθρωπος, ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ζῶσι μὲ τὸν κόσμον εὐκόλως... Συγχωρήσατε νὰ φωνάξω τὸν ἀνεψιόν μου, ἀφ' οὗ εἶνε μὲ τὴν ἀδειάν σας.

Ὁ Ρισελιέ ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον· ἡ ὥρα ἦτο περὶ λύχνων ἁφάς·

ἔνευσεν εἰς ἓνα τῶν θαρπόντων του, περιμένοντα κάτωθεν τοῦ παραθύρου καὶ πάραυτα ὁ ὑπρέτης ἔφυγε τρέχων. Ἐν τούτοις ἤρχισαν ν' ἀνέπτωσι τὰ φῶτα εἰς τὰ δώματα τῆς κομῆσεως.

Δέκα λεπτὰ μόλις παρήλθον ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ θαρπόντος καὶ ἰδοὺ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν εἰς δῖφρος. Ἡ κόμησσα ἔστρεψε μετ' ἐπιθυμίας τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ παράθυρον, ὃ δὲ δοῦξ ὑπέκλεψε τὸ κίνημά της τοῦτο καὶ τὸ ἐθεώρησεν ὡς ἐξαίρετον προγινωσκτικὸν ὑπὲρ τῶν ὑπαθέσεων τοῦ κ. δ' Αἰγιλλῶνος καὶ τῶν ἰδικῶν του ἐπομένων.

— Τὸν θεὸν τὸν νοστιμεύεται, εἶπε καθ' ἑαυτόν, τὸν ἀνεψιὸν τὸν ὀρίγεται· θὰ γίνωμεν κυρίαρχοι ἡμεῖς ἐδῶ.

Ἐνῶ ἐπτερυγίζετο ἐπὶ τῶν χιμαϊρικῶν τούτων νεφῶν, ἀκούεται ἐλαφρὸς κρότος εἰς τὴν θύραν, καὶ ἰδοὺ ἡ φωνὴ τοῦ ἐξ ἀπορρήτων θαλαμηπέλου ἀναγγέλλει τὸν δοῦκα Αἰγιλλῶνος.

Ἦτο δ' οὗτος ἐπιβλητικώτατος καὶ εὐχαῖς, πλούσιος περὶ τὸν ἱματισμόν του καὶ κομψός. Ὁ κ. Αἰγιλλῶνος εἶχε μὲν παρέλθει τὴν ἡλικίαν τῆς ζωῆς νεότητος, ἀλλ' ἦτο ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἐκαίνων, οἵτινες ὡς ἐκ τοῦ βλέμματος καὶ τῆς εὐτολμίας διατηροῦνται νέοι μέχρι τοῦ ἐσχάτου γήρατος.

Δὲν ἐνετύπωσαν αἱ διοικητικαὶ μέριμναι οὐδεμίαν ἐπὶ τοῦ μετώπου του ρυτίδα, εἶχον μόνον παρεκτείνει τὴν φυσικὴν ἐκείνην ἀμυχήν, ἥτις ὑπάρχει εἰς τοὺς πολιτικούς ἀνδρας καὶ εἰς τοὺς ποιητάς, ὡς ἀσυλὸν τῶν μεγάλων ἰδεῶν. Διετῆρει εὐθείαν καὶ ὑψιτανῇ τὴν πλήρη ὀξυνοίαν καὶ μεταγχαλῆας ὠραίαν αὐτοῦ κεφαλὴν, ὡς εἰ ἐγνώριζεν, ὅτι ἐθάρυνεν ἐπ' αὐτῆς τὸ μένος δέκα μυριάδων λαοῦ, ἀλλ' ὡς εἰ ἤθελεν ἐνταύτῃ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ βῆρος τοῦτο δὲν ἦτο ἁνώτερον τῶν δυνάμεών του.

Ὁ κ. δ' Αἰγιλλῶνος εἶχε σπανίαν τὴν ὠραιότητα γέρας· κατ' ἐκείνον τοὺς χρόνους ἐθαυμάζετο ἡ εὐσχημος κνήμη· ἡ τοῦ δοῦκὸς λοιπὸν ἦτο ὑπογραμμὸς εὐτραφείας καὶ συμμετρίας ἀριστοκρατικῆς. Ἐβλεπέ τις εἰς τὴν ἀνθρώπον αὐτὸν τὴν γλυκύτητα ἐκείνην, ἣν ἔχουσιν οἱ ποιηταί, τὴν εὐπρέπειαν, τὴν ἰδίαν εἰς τοὺς μεγάλους ἀρχοντας, καὶ τὴν λιγυρότητα, ἥτις εἶνε οἰκεία εἰς τοὺς σωματοφύλακας. Πρὸς τὴν κόμησσαν ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦν ἰδανικός τύπος τριπλοῦς· εὕρισκεν εἰς ἓν καὶ μόνον ἄτομον τρεῖς ἰδιότητες· τὰς ὁποίας ἐκ φύσεως βεβαίως θὰ ἡγάπα ἡ ὠραία αὐτῇ φιλήδονος.

Κατὰ περίπτωσιν τινα παραδόξον, ἢ μάλλον κατ' ἀλληλουχίαν περιστάσεων οἰκονομηθεισῶν ὑπὸ τῆς ἔμφρονος διεξαγωγῆς τοῦ κ. δ' Αἰγιλλῶνος, οἱ δύο οὗτοι ἥρωες τῆς κοινῆς ἀπεχθείας, ἡ τε αὐλικὴ καὶ ὁ αὐλικός, δὲν εἶχον εἰσέτι ἴδει ἀλλήλους αὐτοπροσώπως ἐντὸς τῆς αὐλῆς, μετ' ὅλα τῶν τὰ πλεονεκτήματα.

Τῶνόντι, ἀπὸ τριῶν ἡδὴ ἐτῶν, ὁ κ. δ' Αἰγιλλῶνος ἐδόθη ὅλος εἰς τὸ ἐν Βρετανίᾳ ὑπουργεῖόν του· σπανιώτατα ἀνεφαίνετο εἰς τὴν αὐλὴν, ὡς γνωρίζων, ὅτι προσήγγιζε κρίσις τις, εἴτε αἰσία, εἴτε ἀπαισία. Ἄν τὸ πρῶτον, καλόν· ἂν τὸ δεύτερον, συμφερότερον νὰ εὕρισκεται μακράν, ὥστε ν' ἀπηχωρήσῃ χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἰχνη πολλὰ καὶ νὰ δυνηθῇ οὕτω νὰ ἐξέλθῃ μετὰ τινα καιρὸν εὐκόλως ἐκ τοῦ κευθμῶνός του ὑπὸ νέαν μορφήν.

Ἄλλ' ὑπῆρχε καὶ ἄλλος τις λόγος ἰσχυρότατος· ὁ λόγος οὗτος εἶνε τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ μυθιστορήματός μας καὶ ἐν ταύτῃ ὁ οὐσιωδέστερος Ἰδοὺ αὐτός.

Προτοῦ νὰ γίνῃ ἡ κυρία Δουδαρρὺ κόμησσα καὶ νὰ ἐπιψαύῃ διὰ τῶν χει-

λέων της καθ' ἐκάστην νύκτα τὸ στέμμα τῆς Γαλλίας, ἦτο νέα καλλιμορφος, εὐχκρις καὶ πολυέραστος. Ταύτης ἤρωντο τῶντι πολλοί· ἀπόλαυσαι, τὴν ὅποιαν ἀπώλεσε διὰ παντός ἀφότου τὴν ἐφοβήθησαν.

Μεταξὺ τῶν νέων, πλουσιῶν, κραταιῶν καὶ ὠραίων ἀνδρῶν, οἵτινες ἤρᾶσθην τῆς Ἰωάννας Βωβαρνιέρου — ὡς τότε ὠνομάζετο, — μεταξὺ τῶν σιιχουργῶν, οἵτινες ἔγραφαν πρὸς αὐτὴν ἐν ὁμοιοκαταληξίᾳ τὴν λέξιν *Λαγγέλου* — ταύτῃ τῷ *Λάγγου*, πατρωνυμικόν της ἐπίθετον — μὲ τὴν λέξιν *ἀγγέλου*, συγκατηριθμῆθη μεταξὺ πᾶν πρῶτων καὶ ὁ δούξ Αἰγιλλῶνος· ἀλλ' εἴτε διότι ὁ δούξ δὲν εἰδιόζετο, εἴτε διότι ἡ δεσποσύνη Λαγγέλου δὲν ἦτο εὐκόλος, ὅσαν τὴν ὑπέθετον οἱ θηρευταὶ της, εἴτε τέλος πάντων, ἐπειδὴ ὁ αἰφνίδιος ἔρως τοῦ βασιλέως διήρесе τὰς δύο καρδίας, ἐτοιμούς νὰ συνεννοηθῶσιν, ὁ κ. δ' Αἰγιλλῶνος ἐχώνευσε καὶ στίχους, καὶ ἀκροστιχίδας, καὶ ἀνθοδέμνας, καὶ μύρα ἄφ' ἐνός· ἡ δὲ δεσποσύνη Λαγγέλου ἐκλείσεν ἄφ' ἑτέρου τὴν θύραν της. Ὁ δούξ διηυθύνθη τὴν πρὸς Βρετάννην ἄγουςαν καταπνίγων τοὺς στεναγμούς του, ἡ δεσποσύνη Λάγγου ἔστρεψε τοὺς ἰδικούς της πρὸς τὰς Βερσαλλίας, πρὸς τὸν κύριον βαρόνον Γονέσσης, τοῦτέστι πρὸς τὴν μονάρχην τῆς Γαλλίας.

Προέκυψεν ἐκ τῶν γεγονότων τούτων ὅτι, κατ' ἀρχὰς μὲν ὠλιγῶρει ἡ κυρία Δουβαρρὺ περὶ τῆς αἰφνιδίου ἐκλείψεως τοῦ δ' Αἰγιλλῶνος, ὡς φοβουμένη τὰ τῆς παρελθούσης της ζωῆς, ἀλλ' ἀκολουθῶς βλέπουσα τῆς σιωπῆς τοῦ ἀρχαίου της λάτρου, οὐ μόνον ἠπώρησεν, ἀλλὰ καὶ ἐθαύμασε, καί, ὡς εἰς θέσιν εὐρισκυμένη νὰ κρίνῃ καλῶς τοὺς ἀνθρώπους, ἔκρινεν ὅτι ὁ δούξ ἦτο τῶντι ἀνὴρ πνευματώδης.

Τὸ πλεονέκτημα τοῦτο ἦν πολὺ διὰ τὴν κόμησσαν, ἀλλὰ δὲν ἤρκει μόνον τοῦτο· ἰδοὺ ἐφθασεν ἡ στιγμή, καθ' ἣν θὰ εὕρισκεν ἱσως τὸν κ. δ' Αἰγιλλῶνος ἀνθρώπον καὶ μὲ καρδίαν ἐνταυτῷ.

Σημειωτέον ὅτι ἡ πτωχὴ δεσποσύνη Λαγγέλου εἶχε δίκαιον νὰ φοβῆται τὸ παρελθόν της. Ἡμέραν τινὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὰ τὰ ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιῶν σωματοφύλαξ τις, εὐδαίμων ἐραστὴς κατὰ καιρόν, ὡς αὐτὸς ἔλεγε, καὶ ἠτήσατο παρὰ τῆς δεσποσύνης Λαγγέλου νὰ διαφιλεύσῃ ἐκ νέου πρὸς αὐτὸν τὴν προτίραν της εὐνοίαν· οἱ δὲ λόγοι οὗτοι, καὶ τοι πάραυτα κατασιγασθέντες δι' ὑπεροψίας ὅπως βασιλικῆς, εὗρον μολοντοῦτο ἡχώ δυσμενῆ εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς σεμνοτάτης κυρίας δὲ Μαιντενών.

Εἶδον οἱ ἀνχνῶσται ὅτι εἰς ὅλην τὴν μετὰ τῆς κυρίας Δουβαρρὺ συνουμίαν του, ὁ στρατάρχης δὲν ἀνέφερε παντελῶς περὶ προτέρας σχέσεως μεταξὺ τοῦ ἀνέψιου του καὶ τῆς δεσποσύνης Λαγγέλου. Ἡ ἀποσιώπησις αὕτη τοῦ γηραιοῦ δουκός, ἀνθρώπου συνηθισμένου νὰ ἐκφράζεται τὰ δυσκολώτερα τοῦ κόσμου πράγματα, ἐπροξένει ἀπορίαν καί, ὥς τὸ εἰπωμεν, ἀνησυχίαν εἰς τὴν κόμησσαν.

Περιέμενε λοιπὸν μὲ ἀνυπομονησίαν τὸν κ. δ' Αἰγιλλῶνος ἵνα μάθῃ τέλος πάντων ποῖον ἐκ τῶν δύο· δὲν ἐγνώριζε τὰ πράγματα ὁ στρατάρχης ἢ τὰ ἐγνώριζε καὶ εἰσώπα·

Ὁ δούξ εἰσῆλθεν. Προσεκύνησε πρῶτον τὴν Δουβαρρὺ δι' ὑποκλίσεως ἐπιτηδειοτάτης, ἱκανῆς καὶ διὰ βασίλισσαν, καὶ διὰ κοινὴν αὐλικήν, εἰτα ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ θεοῦ του, ὅστις, προχωρήσας πρὸς τὴν κόμησσαν, τῇ εἶπε διὰ φιλοφρονεστάτης φωνῆς·

— Ἰδοὺ ὁ κ. δούξ Αἰγιλλῶνος, κυρία μου· ἀξιῶμαι τῆς τιμῆς νὰ σὰς

παρουσιάσω, ὅχι τὸν ἀνεψιόν μου, ἀλλ' ἓνα τῶν περιπαθεστέρων ὑπηρετών σας.

Ἡ κόμησσα παρατήρησε τὸν δοῦκα εἰς τὰς λέξεις ταύτας, καὶ παρατήρησεν αὐτὸν ὡς παρατηροῦν αἱ γυναῖκες, δηλαδὴ μὲ ὀφθαλμοὺς τοὺς ὁποίους τίποτε δὲν διαφεύγει· ἀλλὰ δὲν εἶδεν ἄλλο εἰμὴ δύο μέτωπα προσκλινῆ, καὶ δύο μορφάς, αἵτινες ἀνωρθώθησαν ἀμετάβλητοι μετὰ τὴν προσκύνησιν.

— Γνωρίζω, κύριε στρατάρχα, ἀπήντησεν ἡ Δουβαρρῦ, ὅτι ἀγαπᾶτε τὸν κ. δοῦκα· ὡς φίλος μου. Θὰ παρακαλέσω δὲ καὶ τὸν δοῦκα νὰ σας μιμῆτε εἰς πᾶν ὅ,τι πράττετε εὐάρεστον πρὸς ἐμέ, ὡς ὀφείλει ἀνεψιὸς πρὸς ἀξιοεβαστον θεῖον.

— Τοῦτο καὶ προσθέμην, κυρία μου, βεβαιωθῆτε· ἀπεκρίθη ὁ δούξ Αἰγυλλῶνος προσκλινάς ἐκ νέου.

— Νομίζω, ὑπερέφατε ἄρκετὰ εἰς Βρετάννην, εἶπεν ἡ κόμησσα.

— Ναι, κυρία μου, καὶ ἀκόμη τίς οἶδεν; ἀπήντησεν ὁ δούξ.

— Ὡ! τετέλεστοι πλέον, κύριε δούξ· ἔπειτα ἔχετε τώρα τὸν κ. Ρισελιέ καὶ μεριμνᾶτε;

Ὁ Αἰγυλλῶνος ἠτένισε πρὸς τὸν Ρισελιέ, ὡς μὴ ἐννοῶν.

— Ἀ! εἶπεν ἡ κόμησσα, παρατηρῶ ὅτι ὁ στρατάρχης δὲν ἔλαθεν εἰσέτι καιρὸν νὰ συνομιλήσῃ μεθ' ὑμῶν· βεβαίως, ἀκόμη μάλιστα ἀφίχθητε. Λοιπὸν ἀκούσατε· θὰ ἔχετε νὰ εἰπῆτε χίλια πράγματα, σας ἀφίνω μόνους, κύριε στρατάρχα. Κύριε δούξ, εὐρίσκεσθε ἐδῶ, ὡς εἰς τὸν οἶκόν σας.

Ταῦτα εἰπούσα ἡ κόμησσα ἀπῆλθεν.

Ἀπῆλθεν, ἀλλ' ὅχι μακράν· ἀπῆλθε μὲ πανουργίαν. Ὅπισθεν τοῦ δωματίου ἐκείνου ὑπῆρχεν εὐρύ τι σπουδαστήριον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου, πολλάκις ὁ βασιλεὺς, ὅταν ἤρχετο εἰς Λυκιέννας, ἐκάθητο καὶ διεσκέδαζε παρατηρῶν τὰ διάφορα περὶεργα σινικὰ ἀντικείμενα, ἅτινα εὐρίσκοντο ἐκεῖσε. Προστίμα δὲ τὸν θάλαμον τοῦτον παντὸς ἄλλου, διότι ἐντεῦθεν ἤκουεν ὅσα ἐλέγοντο εἰς τὸ παρακείμενον δῶμα.

Ἡ Δουβαρρῦ λοιπὸν ἦτο βεβαία ὅτι ἐκεῖθεν θὰ ἤκουεν ὅλην τὴν συνομιλίαν τῶν δύο δούκων, καὶ οὕτω νὰ λάβῃ μέτρα ἀνάλογα ὡς πρὸς αὐτούς.

Ἀλλ' ὁ στρατάρχης τὸ ἠννόησεν· ἐγνώριζε μέγα μέρος τῶν κρυπτῶν δωματίων παντὸς βασιλικοῦ καὶ ὑπουργικοῦ καταλύματος. Τὸ ν' ἀκούῃ ὁμιλούντων ἄλλων ἦτο ἐν ἐκ τῶν μέσων του, τὸ νὰ ὁμιλῇ ἀκουόντων ἄλλων ἦτο μία τῶν πολυβουλιῶν του.

Ἀπεφάσισε λοιπὸν, ἔτι θερμότατος ἐκ τῆς δεξιώσεως, ἣν ἡ Δουβαρρῦ ἔδειξε πρὸς τὸν Αἰγυλλῶνος, ἀπεφάσισε νὰ κρούσῃ ὅσον ἡδύνατο τὴν χορδήν, καὶ νὰ ὑπαγορεύσῃ πρὸς τὴν βασιλικὴν ἐταίραν, ἐνῶ δῆθεν ἡγνοεῖ ὅτι αὕτη ἤκουεν, ὁλόκληρον σχέδιον ἐρωτικῶν σχέσεων καὶ ταῦτοχρόνως ἐξουσίας, διπλοῦν δόλωμα ὀρεκτικώτατον πρὸς πᾶσαν καλλίμορφον γυναῖκα, καὶ μάλιστα αὐλικήν.

Ἐδείξεν εἰς τὸν δοῦκα νὰ καθήσῃ, καὶ τῷ εἶπεν:

— Παρατηρεῖτε, δούξ, σχεδὸν ἐγκατεστάθην ἐδῶ

— Μάλιστα, θεῖέ μου, τὸ βλέπω.

— Ὡτύχησα ν' ἀποκτήσω τὴν εὐνοίαν τῆς πολυθελήτρου ταύτης γυναικός, ἥτις ἐδῶ θεωρεῖται ὡς βασίλισσα, καὶ εἶνε τοιαύτη.

Ὁ Αἰγυλλῶνος προσεκλινάτο.

— Πρέπει νὰ μάθετε, δούξ, ὑπέλαβεν ὁ Ρισαλιέ, ὅτι ἡ κυρία Δουβαρρὺ μοι ὑπεσχέθη τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον.

— Ἄ! ἀνέκραξεν ὁ Αἰγιλλῶνος, χαίρω, θεῖέ μου! τῷ ὄντι σὰς ὠφείλετο τοιαύτη τιμὴ.

— Ἄν μοι ὠφείλετο ἀγνοῶ, ἀλλὰ ἐγινε πολὺ ἀργά. Ἔστω! ἅμα προχωρήσωμεν σκοπεύω νὰ φροντίσω διὰ σὰς, δούξ.

— Εὐχαριστῶ, θεῖέ μου, πάντοτε ὑπῆρξατε καλὸς συγγενής.

— Τί σὰς ἐπασχολεῖ ἤδη, ἀνεψιέ.

— Τίποτε, δὲν ἐπιθυμῶ ὅμως νὰ μοῦ ἀφαιρεθῇ ὁ τίτλος δουκὸς καὶ πατρικίου, τὸν ὁποῖον φέρω, καθὼς ζητοῦν οἱ κύριοι τοῦ συλλαλητηρίου.

— Ἐχετε ὑποστήριξιν;

— Ἐγώ; οὐδόλως.

— Λοιπὸν, ἀνευ τῆς παρούσης μεταβολῆς θὰ ἐπίπτατε;

— Θὰ ἐπίπτον καὶ αἰσχυρῶς, κύριε δούξ.

— Ἀλλὰ, πτωχέ μου Αἰγιλλῶνος, παιδί μου, ὁμιλεῖς ὡς φιλόσοφος. Τί ἐπαθεῖς; ἢ... ἔχεις δίκαιον, διότι καὶ ἐγὼ σοῦ ὁμιλῶ μᾶλλον ὡς ὑπουργὸς παρὰ ὡς θεός.

— Ἀγαθὲ μου θεῖτε, ἡ καλωσύνη σας μὲ πληροῖ εὐγνωμοσύνης.

— Σὲ παρεκίνησα νὰ ἔλθης ἀπὸ ἐκεῖ κάτω, καὶ μετὰ τοσαύτης σπουδῆς, διὰ νὰ παύξης ἐνταῦθα πρόσωπον σημαντικόν, μὲ ἔννοιαι... Νὰ ἰδῶ τὴν γνώμην σου... Τί ἰδέαν ἔχεις περὶ τοῦ προσώπου, τὸ ὁποῖον ἐπαιξε δέκα ὀλόκληρα ἔτη ὁ κ. δὲ Σιουασώλ;

— Ὅτι ἦτο λαμπρόν, θεῖέ μου.

— Λαμπρόν, νὰ ἐννοοῦμεθα! λαμπρόν ὅταν σύμφωνος μὲ τὴν κυρίαν δὲ Πομπαδούρ ἐκυβέρνηα τὸν βασιλέα καὶ ἐξώριζε τοὺς ἰησουίτας! ἀλλ' ἐλπεινὸν ὅταν ἐλθὼν ὡς ἀνόητος εἰς ἔριδα μετὰ τῆς κυρίας Δουβαρρὺ, ἥτις ἀξίζει ἑκατὸν ὡς τὴν Πομπαδούρ, κατεκρημνίσθη ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρων. Δὲν ἀπαντᾷς.

— Ἀκούω, θεῖτε, καὶ συλλογίζομαι ποῦ τείνει ὁ λόγος σας.

— Σοὶ ἀρέσκει, πῶς; ἡ πρώτη διεύθυνσις τοῦ Σιουασώλ;

— Ἀναμφιβόλως.

— Λοιπὸν, φίλτατέ μου, ἐκείνην καὶ ἐγὼ τὴν διεύθυνσιν ἀπεράσισα νὰ λάβω.

Ὁ Αἰγιλλῶνος ἐστράφη πᾶραυτα πρὸς τὸν θεῖόν του.

— Σπουδαίως ὁμιλεῖτε; εἶπε.

— Σπουδαίως! διατί;

— Νὰ γίνετε ἐραστὴς τῆς κυρίας Δουβαρρὺ;

— Ἄ! διάβολε! πολὺ πᾶρα πολὺ τρέχεις! μολοντοῦτο παρατηρῶ ὅτι μ' ἐνόησες. Ναί, ὁ Σιουασώλ ἦτο εὐτυχέστατος, ἐκυβέρνηα τὸν βασιλέα καὶ τὴν ἐρωμένην τοῦ βασιλέως! ἡγάπα, λέγουν, τὴν Πομπαδούρ ὁ Σιουασώλ... Καλὰ ἔκαμνε! διατί ὄχι;... Ἢτοι... ἄ!... δὲν σὲ λέγω... ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ γίνω ἐραστὴς, τὸ βλέπω ἐκ τοῦ ψυχροῦ σου ὑπομειδιάματος! βλέπεις μὲ τοὺς νεαροὺς σου ὀφθαλμοὺς τὸ ρυτιδωμένον μέτωπόν μου, τὰ ἰσχνὰ μου γόνατα καὶ τὴν ξηρὰν μου χεῖρα... ἦτο ὠραιότατη ἄλλοτε ἐκείνη τὴν ὁποίαν βλέπεις! Ἀλλὰ σήμερον... δὲν ἔπρεπε, τῷ ὄντι νὰ εἶπω ὅτι θὰ λάβω τὴν πρώτην διεύθυνσιν τοῦ Σιουασώλ, ἀλλὰ θὰ λάβωμεν.

— Θεῖέ μου!

— Τὸ γνωρίζω, αὐτὴ ν' ἀγαπήσῃ ἐμὲ δὲν εἶνε δυνατόν· μολοντοῦτο σοὶ τὸ λέγω . . . καὶ ἀφόβως μάλιστα, διότι δὲν δύναται αὐτὴ νὰ τὸ μάθῃ· θὰ ἡγάπων αὐτὴν τὴν γυναῖκα ὑπὲρ πᾶν ὅ,τι ποτὲ ἡγάπησα!... ἀλλὰ.

Ὁ Αἰγιλλῶνις συνωφρυνώθη.

— Ἀλλὰ;... ὑπέλαβε.

— Ἐχὼ ἓνα σχέδιον ἄριστον· αὐτὸ τὸ πρόσωπον, τὸ ὅποτον ἔνεκα τῆς ἡλικίας μου εἶνε ἀδύνατον ἐγὼ νὰ παίξω, θὰ τὸ παραχωρήσω νὰ τὸ παίξῃ ἄλλος.

— Πῶς! εἶπεν ὁ Αἰγιλλῶνις.

— Ναί, κἀνένας ἐκ τῶν ἰδικῶν μου, ἐξηκολούθησεν ὁ Ρισελιέ, ν' ἀγαπήσῃ τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ. Ξεύρεις! εἶνε δουλειά!... μία γυναῖκα, μία Ἀφροδίτη!

Καὶ ὁ Ρισελιέ ἀνύψωσε τὴν φωνήν.

— Δὲν ἔννοῶ, βεβαίως, τὸν Φρονσάκ, μὲ ἔννοεῖς; ὁ Φρονσάκ, ἓνας κακορροϊκὸς, ἀνόητος, ἓνας χαμερπής, πανοῦργος, ζῶν... Τί λέγεις, δούξ; ἀρχίζεις σύ, παιδί μου, τὴν ὑπόθεσιν;

— Ἐγὼ; ἀνέκραξεν ὁ Αἰγιλλῶνις· τρελλὸς εἶσθε, θεῖέ μου;

— Τρελλός! πῶς! καὶ ἀκόμη δὲν προσπίπτεις εἰς τοὺς πόδας τοῦ δίδοντός σοι τοιαύτην συμβουλήν! Πῶς! δὲν ἐξίστασαι ὅλος ὑπὸ χαρᾶς! δὲν παραφέρεσαι ὑπὸ εὐγνωμοσύνης! Πῶς! ἐκ μόνου τοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὅποτον ἡ κόμησσα σὲ ὑπεδέχθη, δὲν ἤναψες ὅλος... δὲν κατετρώθης ὑπὸ ἔρωτος;... Τετέλεισται, τετέλεισται! ἀνέκραξεν ὁ γέρον στρατάρχης· μετὰ τὸν Ἀλκιβιάδην, εἰς μόνος Ρισελιέ ὑπῆρξεν εἰς τὸν κόσμον, ἄλλος δὲν θὰ ὑπάρξῃ πλέον... ποτέ!

— Θεῖέ μου, ὑπέλαβεν ὁ δούξ μετὰ συγκινήσεως εἴτε πλαστικῆς, καὶ εἰς τοιαύτην περιστασίν ὑπεκρίθη αὐτὴν ἐξαισίως, εἴτε πραγματικῆς, διότι ἡ πρότασις ἐγένετο πρὸς αὐτὸν ἀπροκαλύπτως· θεῖέ μου, κατανοῶ πόσον θὰ ὠφελείσθε ἐκ τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν μοὶ προτείνετε· ὑμεῖς μὲν θέλετε κυβερνᾶ με τὴν δύναμιν τοῦ κ. δὲ Σιουασώλ, ἐγὼ δὲ θὰ εἶμαι ὁ ἐραστὴς ὁ παρέχων ὑμῖν τὴν δύναμιν ταύτην· ναί, τὸ σχέδιον εἶνε ἄξιον τοῦ εὐφυστέρου τῆς Γαλλίας ἀνδρός, ἀλλὰ συλλαβὼν αὐτὸ τὸ σχέδιον ἔν μόνον ἐλησμονήσατε.

— Τί;... ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιέ ἀνησύχως... Νὰ μὴ ἐρωτευθῇς δηλαδὴ τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ; Αὐτὸ θὰ εἴπῃς;... Τρελλέ! θεότρελλε! τριχοδεμένε! αὐτὸ θὰ εἴπῃς;

— Ὅχι, ὅχι, δὲν εἶνε αὐτό, ἀνέκραξεν ὁ Αἰγιλλῶνις, ὥς εἰ ἐγνώριζεν ὅτι οὐδ' ὁ ἐλάχιστος τῶν λόγων του δὲν ἔχανετο· ἡ κυρία Δουβαρρὺ, τὴν ὁποίαν μόλις εἶδα μίαν στιγμὴν, μοὶ ἐφάνη ἡ ὠραιότερα τῶν γυναικῶν· ἐξ ἐναντίας λοιπὸν θὰ ἡρώμην τῆς κυρίας Δουβαρρὺ, θὰ ἡρώμην αὐτῆς ἐμμενῶς· δὲν εἶνε αὐτὴ ἡ ἰδέα μου.

— Ποία εἶνε λοιπὸν ἡ ἰδέα σου;

— Ἡ ἰδέα μου εἶνε, θεῖέ μου, ἡ ἐξῆς: ἡ κυρία Δουβαρρὺ δὲν θὰ μὲ ἐρωτευθῇ ποτέ, ἐνῷ τὸ κυριώτερον τοιαύτης συμμαχίας εἶνε ὁ ἔρως. Πῶς θέλετε, ἐν τῷ μέσῳ τῆς περιλαμβοῦς ταύτης αὐλῆς, μεταξὺ τῶσων καὶ τῶσων νέων πολυθελήτρων, πῶς θέλετε ἡ χαριτόβρυτος κόμησσα νὰ ρίψῃ τὸ βλέμμα τῆς ἀποκλειστικῶς εἰς ἐκεῖνον, ὅστις στερεῖται παντὸς πλεονεκτήματος; εἰς ἄνθρωπον, ὅστις οὐδὲ νέος εἶνε πλέον, καὶ τὸν ὅποτον καταδαρῶ-

νουςι μυρία ἄχθη; τέλος πάντων εἰς ἄνθρωπον, ὅστις κρύπτεται ἀπὸ τὸν κόσμον, διότι αἰσθάνεται ὅτι τάχιστα θὰ ἐκλείψει; Θεῖέ μου, ἂν συνέβαινε νὰ γνωρίσω τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς νεότητός μου καὶ ὠραιότητος, ὅτε αἱ γυναῖκες ἠγάπων εἰς ἐμέ πᾶν ὅ,τι ἀρέσκει εἰς αὐτὰς ἐπὶ τῶν νέων, ἠδύνατο νὰ μοῦ διασώζῃ ἐλάχιστόν τι μέρος εἰς τὴν μνήμην της. Τότε θὰ εἶχον ἐλπίδα τινά· ἀλλὰ τώρα τίποτε, οὔτε παρελθόν, οὔτε παρόν, οὔτε μέλλον. Ἀφήσατε, θεῖέ μου, ἀφήσατε τὴν χίμαιραν αὐτὴν· μόνον, ἤξεύρετε τί ἐκάματε; μοῦ ἐπληγώσατε τὴν καρδίαν παραστήσας μοι τὰς ἀπείρους χάριτας...

Διαρκούσης τῆς περικοπῆς ταύτης, ἥτις ἀπηγγέθη μὲ ὕψος, τὸ ὅποῖον ὁ Μολέ¹ ἤθελε φρονήσει, ὁ δὲ Καὶν θεωρήσει ὡς ἀξίαν μελέτης, ὁ Ρισελιέ ἔδωκεν τὰ χεῖλη του λέγων καθ' ἑαυτόν :

— Μήπως ὁ διάβολος ἐμάντευσεν ὅτι ἡ κόμησσα μὰς ἀκούει; Σοῦ εἶνε ὁμως καὶ αὐτός!.. Διδάσκαλος. Προσοχὴ λοιπὸν ἐδῶ χρειάζεται καὶ μεγάλη!

Εἶχε δίκαιον ὁ Ρισελιέ· ἡ κόμησσα ἤκουε, καὶ ἕκαστος τῶν λόγων τοῦ Αἰγιλλῶνος διεπέρα μέχρι τοῦ ἐνδοτέρου τὴν καρδίαν της· ἀπῆλαυε μετὰ τρυφῆς τὴν ἡδονὴν τῆς ἐξομολογήσεως ταύτης, καὶ ἀπεγεύετο ὡσεὶ κρατίστην τὴν ἐξαίρετον εὐλάβειαν, μεθ' ἧς, καὶ ται ὁμιλῶν πρὸς στενὸν του φίλον καὶ συγγενῇ, ἐφύλαξε τὸ μυστικὸν τῆς παρελθούσης σχέσεως, ὡς φοβούμενος μὴ ἀμαυρώσῃ εἰκόνα ἀγαπωμένην εἰσέτι, ἴσως.

— Εἰς τρόπον ὥστε, δὲν μὲ ἀκούεις; εἶπεν ὁ Ρισελιέ.

— Ὡ! κατὰ τοῦτο, θεῖέ μου, ὄχι· ἐπειδὴ, κατὰ δυστυχίαν, θεωρῶ τὸ πρᾶγμα ἀδύνατον.

— Δοκίμασε τούλάχιστον!

— Ἀλλὰ πῶς;

— Τώρα εἶσαι ἐκ τῶν ἡμετέρων. . θὰ βλέπῃς τὴν κόμησσαν καθ' ἐκάστην, προσπάθησε νὰ τῆς ἀρέσῃ, ὑπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ! προσπάθησε.

— Μὲ σκοπὸν ἰδιοτελῆ; ... ὄχι ποτέ... Ἄν εἶχα τὸ δυστύχημα νὰ μὲ ἐρασθῇ τρέφοντα τοιαύτην πικρὰν ἰδέαν, θὰ ἔφρευγον μᾶλλον εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς, αἰσχυνόμενος τὸν ἰδιὸν μου ἑαυτόν!

Ὁ Ρισελιέ ἔξεσε πάλιν τὴν σιαγόνα του.

— Τὸ πρᾶγμα εἶνε κατωμένον, εἶπε καθ' ἑαυτόν, ἐκτὸς ἂν, μὰ τὴν ζωὴν μου, ὁ Αἰγιλλῶνος ἦνε τετράποδον.

Αἰφνης ἀκούεται θόρυβος εἰς τὰς αὐλὰς, καὶ τινες φωναὶ ἀνέκραξαν :

— Ὁ βασιλεὺς!

— Διάβολε! εἶπεν ὁ Ρισελιέ, δὲν πρέπει νὰ μὲ ἴδῃ ἐδῶ ὁ βασιλεὺς· φεύγω.

— Καὶ ἐγώ; ἠρώτησεν ὁ δούξ.

— Σὺ, διαφέρει· πρέπει, μάλιστα, νὰ σὲ ἴδῃ. Μείνε... μείνε... καί, διὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, πρόσσεξε μὴ μοῦ τὰ χαλάσῃς.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ρισελιέ ἀπῆλθε διὰ τῆς μικρᾶς καταβάθρας, λέγων πρὸς τὸν δούκα :

— Ἐς αὐριον.

1. Διάσημος ἠθοποιὸς τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους.

ΝΑ΄

Τὸ μερίδιον τοῦ βασιλέως.

Ἀφοῦ ὁ δοῦξ Αἰγυλλῶνος ἔμεινε μόνος, εὐρέθη κατ' ἀρχὰς ἐν ἀμυχανίᾳ ἐνόησε κάλλιστα ὅ,τι τῷ εἶπεν ὁ θεὸς του, ἐνόησε, τέλος πάντων, κάλλιστα, ὅτι, πρὸς ἄνδρα εὐφυῆ, ἐπρόκειτο εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην νὰ φανῇ εὐαίσθητος καὶ νὰ καρπωθῇ μόνος τὸ μέρος, εἰς τὸ ὅποιον ὁ γέρων στρατάρχης ἐζήτει νὰ γίνῃ συνέταρος.

Ἡ ἀφίξις τοῦ βασιλέως διέκοψε κατ' εὐτυχίαν τὴν ἐκδήλωσιν, ἣτις ἐξ ἀνάγκης θὰ προέκυπεν ἐκ τοῦ σῶφρονος ἥθους τοῦ κ. δ' Αἰγυλλῶνος· διότι ὁ στρατάρχης δὲν ἦτο ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες ἐμμένουσι πολλὴν ὥραν εἰς τὴν πλάνην.

Μείνας ὁ Αἰγυλλῶνος κατὰμονος, ἔλαβε καιρὸν νὰ σκεφθῇ.

Ὁ βασιλεὺς ἦλθε τῳόντι. Ἦδη οἱ θεράποντές του ἤνοιζαν τὴν θύραν τοῦ ἀντιθαλάμου, καὶ ὁ Ζαμὺρ ἔτρεξεν εἰς προὔπαντήσιν τοῦ μονάρχου ζητῶν αὐτῷ ζαχαρωτά, οἰκειότης πρὸς τὴν ὁποίαν, εἰς τὰς δυστρόπους στιγμὰς του, ὁ Δουδοβίκος ΙΕ' ἀπῆντα δι' ἐνὸς σκανθαρισμοῦ ἐπὶ τῆς ρινὸς τοῦ αἰθιοπίσκου, ἥ διὰ τριβῆς τῶν ὠτίων, τὰ μέγιστα δυσaréστου πρὸς τὸ ἀφρικανὸν παιδάριον.

Ὁ βασιλεὺς ἐγκατεστάθη εἰς τὸ σπουδαστήριον τῶν Σινικῶν σκευῶν· ἐβεβαιώθη δὲ ὁ Αἰγυλλῶνος, ὅτι ἡ Δουβαρρὺ δὲν ἔχασεν οὔτε λέξιν τῆς μετὰ τοῦ θεοῦ του συνομιλίας, ὅταν αὐτὸς οὗτος ἤκουσε κάλλιστα τὸν διάλογον τοῦ βασιλέως μετὰ τῆς κομήσεως εὐθύς ἐκ τῶν πρώτων λέξεων.

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐφαίνετο κατὰκοπος, ὡς ἄνθρωπος, ὅστις ἐκόμισεν ἀπειρον βάρος· ὁ Ἀτλας ὀλιγωτέραν ἀναμφιβόλως ἠσθάνετο κόπωσιν, ὅταν ἀνεπαύετο τὸ ἐσπέρας, ἀφοῦ δώδεκα ὥρας ἐκράτει τὴν σφαῖραν τοῦ κόσμου ἐπὶ τῶν ὤμων του.

Ὁ Δουδοβίκος ΙΕ', ἀφῆκε τὴν ἐταῖραν του νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, νὰ τὸν ἐπευφημήσῃ καὶ νὰ τὸν θωπεύσῃ· ἀφῆκε νὰ τῷ διηγηθῇ ἅπασαν τὴν ὥς ἐκ τῆς προπομπῆς τοῦ κ. δὲ Σιουασὼλ ἀντιστροφὴν τῶν ἀβλικῶν καὶ τοῦτο πολὺ τὸν διεσκέδασε.

Τότε ἡ Δουβαρρὺ ἐρριψοκινδύνευσεν. Ὁ καιρὸς ἦτο κατὰλληλος διὰ τὴν πολιτικὴν περιπλέον ἠσθάνετο ἡ κόμησσα ἐν ἐαυτῇ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην καὶ ἱκανότητα νὰ κινήσῃ ἐν τῶν τεσσάρων τοῦ κόσμου μερῶν.

— Μεγαλειότατε, εἶπε, κατεστρέψατε, τοῦτο κάλλιστον· καθηρέσατε, τοῦτο λαμπρόν· ἀλλὰ τώρα πρόκειται νὰ ἀνοικοδομησέτε.

— Ἐγὶνε καὶ τοῦτο, εἶπε μετὰ ραθυμίας ὁ βασιλεὺς.

— Ἐσχηματίσατε ὑπουργεῖον ;

— Ναί !

— Τόσῳ γρήγορα ; χωρὶς καὶ ν' ἀναπνεύσετε πρότερον ;

— Τί ὀλιγόμυαλοι εἶνε ὅλοι μου οἱ ἄνθρωποι !... Τελεῖα γυνή ! Πρὸ τοῦ κανεῖς ν' ἀπαβάλῃ τὸν μάγειρόν του, καθὼς ἔλεγες ἡ ἰδία προχθὴς, μήπως δὲν φροντίζει διὰ τὸν διάδοχόν του ;

— Ἐπαναλάβετε μου ἐκ νέου ὅτι κατηρτίσατε τὸ ὑπουργεῖόν σας.

Ὁ βασιλεὺς ἀνηγέρθη ὀλίγον ἐπὶ τοῦ εὐρυχώρου ἀνακλίντρου, ἐν ᾧ ἔκειτο

μᾶλλον ἐξηπλωμένος ἢ καθήμενος, χρώμενος ἀντὶ προσκεφαλαίου τὸν ὦμον τῆς ἐπαφροδίτου κομῆσης.

— Νὰ σὲ ἀκούη κανεὶς, Ἰωαννίττα, τῇ εἶπε, νὰ φροντίζης τοιουτοτρόπως, ὑπολαμβάνει ὅτι γνωρίζεις ἤδη τὸ προσωπικὸν τοῦ ὑπουργείου μου, καὶ εἶσαι ἐτοιμὴ νὰ τὸ κατακρίνης, διότι ἔχεις νὰ μοὶ προτείνης ἄλλο.

— Ἀλλὰ... ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα, δὲν μοὶ φαίνεται τοῦτο καὶ παράδοξον.

— Ἀληθῶς;... ἔχεις ὑπουργεῖον ἰδικόν σου;

— Ἀφοῦ ἡ Μεγαλειότης σας ἔχετε! ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα.

— Καλὰ! ἄλλ' ἐγώ, κόμησσα... αὐτὸ εἶνε τὸ ἔργον μου. Ν' ἀκούσωμεν τοὺς ὑποψηφίους σου...

— Ὅχι! τοὺς ἰδικούς σας εἰπέτε μοι.

— Οἱ ἰδιοὶ μου... νὰ σοῦ τοὺς εἰπῶ, νὰ λάβῃς παράδειγμα.

— Εἰς τὰ ναυτικὰ πρῶτον, εἰς τὰ ὅποια ἦτον ὁ παμφίλτατος ἐκεῖνος κ. δὲ Πρασλίνου;

— Ἀ! κόμησσα! πρᾶγμα νεοφανές· διώρισα ἓνα ἄνθρωπον ἐξαίρετον, ὅστις δὲν εἶδε ποτὲ θάλασσαν.

— Ἐλάτε δά!

— Σὲ βεβαιῶ! μία ἀνακάλυψις λαμπρά. Θὰ γίνῃ δημοτικώτατος· θὰ μὲ στεφανώσουν εἰς τὰς ἀπωτέρας τῶν θαλασσῶν—εἰς ἀνδρείκελον ἐννοεῖται.

— Ἀλλὰ ποῖον λοιπόν, Μεγαλειότης; ποῖον;

— Στοίχημα ὅτι δὲν θὰ τὸν φαντασθῇς ποτέ.

— Ἐνὰ τοῦ ὁποίου ὁ διορισμὸς σας ἀποκαθιστᾷ δημοτικόν. ... Ὅχι, τῷ ὄντι.

— Ἐνὰ ἐκ τῶν τοῦ συλλαλητηρίου, ἀγαθὴ μου φίλη... Τὸν πρόεδρον τοῦ συλλαλητηρίου τῆς Βασανσῶνας.

— Τὸν κ. Βωίνης;

— Ὅλον καὶ ὅλον... Διέβωλε, πόσον πολυμαθὴς εἶσαι!... Τοὺς γνωρίζεις αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους!

— Εἶνε ἐπόμενον, ὅλην τὴν ἡμέραν μοῦ ἀναφέρετε περὶ τοῦ συλλαλητηρίου· ὦ! ἄλλ' αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν γνωρίζει τί πρᾶγμα εἶνε τὸ κουπί!

— Τόσον τὸ καλῆτερον. Ὁ κ. Πρασλίνου ἐγνώριζε καλῶς τί πρᾶγμα εἶνε καὶ τὸ κατάρτι, ἄλλ' ἰδὲ πόσον ἀκριβῶς μοῦ ἐστοίχισε μὲ τὰς ναυπηγίας του.

— Ἀλλ' ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν, Μεγαλειότης;

— ὦ! ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν διαφέρει· ἔχω ἄνθρωπον μὲ ἐξειδικασμένας γνώσεις.

— Κένενα οἰκονομολόγον;

— Ὅχι... ἓνα στρατιωτικόν. Ἀρκεῖ ὅτι τῶρα τόσον καιρὸν μ' ἐξεκοκάλισαν οἱ οἰκονομολόγοι.

— Ἀλλ' ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν καλέ;

— Ἡσύχασε, ἡσύχασε, διόρισα ἓνα οἰκονομολόγον, τὸν Τερραί, ἐν ἀριθμητικὸν σκαλιστήριον· ἔχει νὰ σοῦ εὖρη λάθῃ εἰς ὅλας τὰς προσθέσεις τοῦ κ. δὲ Σιουεσώλ. Ἐσκόπευα νὰ διορίσω ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ἓνα ἄνθρωπον θαυμάσιον, ἀνεπίληπτον, καθὼς αὐτοὶ λέγουν· διὰ ν' ἀρέσω εἰς τοὺς φιλοσόφους.

— Ποῖον δηλαδή, τὸν Βολταῖρον;

— Σχεδόν... τὸν ἱππότην Δουμουῆ... Ἐνὰ Κάτωνα.

— Ὁφρίκη!

— Ἦτο τελειωμένον τὸ πρᾶγμα. Τὸν προσεκάλεσα, ὁ διορισμὸς τοῦ ἤτον ὑπογεγραμμένος, μοι ἀπένειμε τὰς εὐχαριστίας του· ὅτε, ὑπὸ Θεοῦ πλέον παρακινήθεις ἢ ὑπὸ διαβόλου, ἀγνοῶ, — εἰπέ το σὺ κόμησσαι, — τῷ λέγω νὰ ἔλθῃ ἀπόψε εἰς Λυκιέννας νὰ συνδειπνήσωμεν.

— Δι' ὄνομα Θεοῦ! τί φρίκη!

— Ἀλλ' ἰδοὺ πραγματικῶς τί μοι ἀπεκρίθη καὶ ὁ κ. Δουμουῆ.

— Τί! σὰς εἶπεν αὐτό;... τί φρίκη, σὰς εἶπε κ' ἐκεῖνος;

— Μὲ ἄλλας λέξεις, κόμησσαι· ἀλλὰ μοι εἶπε τέλος πάντων ὅτι τὸ νὰ προσφέρῃ τὴν θεραπείαν τοῦ εἰς τὸν βασιλέα εἶνε ὁ διακαέστερός του πόθος, ἀλλ' εἰς τὴν κυρίαν Δουβαρρύ, εἶνε ἀδύνατον.

— Ὡ τῆς ἀηδίας!

— Ἐννοεῖς, κόμησσαι, ὅτι ἔπεινα πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρά μου. διὰ νὰ λάβω τὸ διάταγμα τοῦ διορισμοῦ του, τὸ ὅποτον καὶ ἔκαμα κομμάτια χαμογελῶν ὑπομνηστικῶτατα. Ὁ καλὸς σου ἱππότης ἀπῆλθεν. Ἄν ἦτον εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' θὰ ἔρριπτε τὸν γενναϊότατον αὐτὸν κύριον εἰς κάμιαν μαύρην τρύπαν τῆς Βασίλλης, ἕως ὅτου σαπῇ. Ἀλλ' εἶμαι Λουδοβίκος ΙΕ' καὶ ἔχω ἐν συλλαλητήριον, τὸ ὅποτον μοῦ τὰς βρέχει, ἀντὶ νὰ τὰς βρέχω ἐγὼ τοῦ συλλαλητηρίου μου.

— Ἔστω. Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ κόμησσαι περιπτύσσουσαι καὶ κα-αππ-ζομένη τὸν βασιλικὸν της ἐραστὴν, εἰσθε μέγας ἀνὴρ.

— Μέγας... ν' ἀκούσωμεν καὶ τὸν κόσμον ἂν φρονῇ τὸ αὐτό. Ὁ Τερραὶ μισεῖται.

— Καὶ ποῖος δὲν μισεῖται!.. Ἐπὶ δὲ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν;

— Τὸν ἐξαίρετον Βερτίνον, τὸν ὅποτον γνωρίζεις.

— Ὅχι.

— Τὸν ὅποτον δὲν γνωρίζεις, λοιπὸν.

— Ἀλλ' εἰς ὅλους τούτους ἐγὼ οὔτε ἓνα δὲν εἶδα καλὸν ὑπουργόν.

— Ν' ἀκούσωμεν λοιπὸν τοὺς ἰδικούς σου.

— Ἐνα μόνον ἐγὼ θὰ εἶπω.

— Δὲν τὸν λέγεις; φοβεῖσαι.

— Τὸν στρατάρχην.

— Ποῖον στρατάρχην; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς μετὰ μορφασμοῦ.

— Τὸν δοῦκα Ρισελιέ.

— Ἐκεῖνον τὸν γέροντα; ἐκείνην τὴν βρεγμένην ὄρνιθα;

— Αὐτὰ δὲ εἶνε τῶρα! ὁ νικητὴς τοῦ Μαών, βρεγμένη ὄρνιθα.

— Ἐνας γέρον ἀσελγής!

— Σύντροφός σας, Μεγαλειότατε.

— Ἐνας κακοηθέστατος, ὅστις κάμνει τὰς γυναῖκας νὰ φεύγουν!

— Ναὶ τῶνόντι, ἀφότου ἔπαυσεν αὐτὸς νὰ τρέχῃ κατόπιν των.

— Ἄφες τον. νὰ σέ χαρῶ, τὸν Ρισελιέ, ἄφες τον καὶ δὲν τὸν ὑποφέρω! αὐτὸς ὁ κύριος, ὁ νικητὴς τοῦ Μαών, μὲ περιέφερεν εἰς ὅλα τὰ κακὰ μέτη τῶν Παρισίων... ὥστε κατήντησε νὰ μᾶς ἐκτραγωδῇ πλέον ὅλος ὁ κόσμος. Ποτέ, ποτέ, μὴ γένοιτο!... τὸν Ρισελιέ; ὦ! τ' ὄνομά του μόνον ἀκούω καὶ γίνομαι ἐκτὸς ἐαυτοῦ.

— Τοὺς ἀποστρέφεσθε λοιπὸν πολὺ;

— Ποίους;

— Τοὺς Ρισελιέ.

— Τοὺς βδελύσσομαι.

— Ὅλους ;

— Ὅλους. Ἰδοὺ τῆς γενεᾶς των δὲν εἶνε καὶ ὁ ὠρατός αὐτός δούξ καὶ πατρίκιος, ὁ κ. Φρονσάκ ; δεκάκις ἤδη κατέστη ἔνοχος ἀγχόνης.

— Σὰς τὸν χαρίζω· ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι Ρισελιὲ εἰς τὸν κόσμον, ἂν ἐξετάσετε.

— Ἀ ! ναί, ὁ Αἰγιλλῶνος.

— Αἶ ! δι' αὐτὸν τί θὰ εἰπῆτε ;

— Ἀς φαντασθοῦν πλέον οἱ ἀναγνώσται ἂν ἐπὶ τῶν λόγων τούτων ἦτον ὄρθιον τὸ οὖς τοῦ ἀνεψιοῦ εἰς τὸ προσεχὲς δωμάτιον.

— Δι' αὐτόν... καὶ αὐτόν ἔπρεπε νὰ τὸν μισῶ, καθὼς ὅλους τοὺς ἄλλους, ἐπειδὴ μὲ τὰ κινήματά του μοῦ διεγείρει ὅλους τοὺς φωνοκόπους τῆς Γαλλίας· ἀλλ' ἔχω ἀδυναμίαν πρὸς αὐτόν, ἀδυναμίαν ἀνίατον· εἶνε εὐτολμος καὶ τὸν νοστιμεύομαι.

— Εἶνε ἄνθρωπος μὲ πνεῦμα σπάνιον ! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα.

— Ναί, ἄνθρωπος γενναῖος, ἀξίος νὰ ὑπερασπισθῇ μὲ τόνον τὰ προνόμια τοῦ στέμματος. Ἀληθής, τῶντι, πατρίκιος !

— Ναί, ναί, ὦ ! εἶνε βεβαίότατον ! Κάμετέ τον τίποτε.

Τότε ὁ βασιλεὺς ἠτένισε πρὸς τὴν κόμησσαν σταυρόνων τὰς χεῖρας.

— Πῶς εἶνε δυνατόν, κόμησσα, νὰ μοῦ προτείνῃς τοιοῦτον πρᾶγμα, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Γαλλία ὅλη μοῦ ζητεῖ ἀπ' ἐναντίας νὰ ἐξορίσω καὶ ὑποβιάσω τοῦ βαθμοῦ τὸν δοῦκα ;

Ἐσταύρωσε τῶρα καὶ ἡ Δουβαρρὺ τὰς χεῖράς της.

— Τώρα, εἶπεν, ἐλέγατε τὸν Ρισελιὲ βρεγμένην ὄρνιθα· σὰς βεβαιῶ, εἰς σὰς μᾶλλον ἀρμόζει αὐτὸ τὸ ἐπίθετον

— ὦ ! κόμησσα...

— Ἀπεπέμψετε τοὺς Σιουασὼλ καὶ ὑπερηφανεύθητε.

— Ἐ ! ἐννοεῖται· δὲν ἦτον εὐκολον πρᾶγμα.

— Τὸ κατωρθώσατε, πολὺ καλὰ ! ἀλλὰ τώρα ὅπισθοχωρεῖτε ἀπέναντι τῶν συνεπειῶν.

— Ἐγώ ;

— Βεβαίως. Ἀποπέμπων τὸν Σιουασὼλ τί κάμνετε ;

— Δίδω ἓνα λάκτισμα εἰς τὴν ὀπίσθια τοῦ συλλαλητηρίου.

— Ἐνα δίδετε, καὶ δύο δὲν θέλετε νὰ δώσετε ; Τί εὐχὴ Κυρίου ; σηκώσετε ἀμφοτέρους σας τοὺς πόδας... τὸν ἓνα κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἐννοῶ, οὐχὶ ταῦτοχρόνως καὶ τοὺς δύο. Τὸ συλλαλητήριον ἤθελε τὸν Σιουασὼλ· εἰς κόρακας τὸν Σιουασὼλ ! Τώρα θέλει ν' ἀποβάλετε τὸν Αἰγιλλῶνος· ὁ Αἰγιλλῶνος νὰ μείνῃ !

— Νὰ μείνῃ, πολὺ καλὰ, ἂς μείνῃ· μήπως ἐγὼ τὸν ἀπέβαλα ;

— Νὰ μείνῃ, πολὺ καλὰ, ἀλλὰ νὰ μείνῃ ἀναστημένος καὶ προβιβαζόμενος μὲ τρόπον περιφανῆ.

— Ὑπουργεῖον τώρα θέλεις δι' αὐτόν ;

— Θέλω ν' ἀνταμειφθῇ ἓνας ἄνθρωπος, ὅστις σὰς ὑπερησπίσθη διακινδυνεύσας καὶ τὸν βαθμὸν του καὶ τὴν περιουσίαν του.

— Καὶ τὴν ζωὴν του· διότι καμμίαν ἡμέραν θ' ἀκούσης ὅτι τὸν ἐλιθοβόλησαν, τὸν δοῦκά σου, μετὰ τοῦ φίλου σου τοῦ Μωπεοῦ.

— Ἄν σὰς ἤκουον τώρα οἱ ὑπερασπισταὶ σας ! Εὐμορφον θάρρος τοὺς ἐμπνέετε.

— Τὸ θάρρος, τὸ ὅποιον μοὶ ἐμπνέουν καὶ ἐκεῖνοι.

— Ὡ ! μάλιστα !

— Ἀλλὰ δὲν μὲ λέγεις, κόμησσαι, πόθεν ὁ τόσος ζήλος ὑπὲρ τοῦ Αἰγιλλῶνος ;

— Ζήλος ; πρῶτον μὲν δὲν τὸν γνωρίζω· μόλις τὸν εἶδον σήμερον· σήμερον τοῦ ὠμίησα κατὰ πρῶτον.

— Ἄ ! τότε διαφέρει· τότε ὁμιλεῖς ἐκ πεποιθήσεως, καὶ σέβομαι πᾶσαν πεποιθήσιν, ὡς ποτὲ μὴ λαβὼν ἐγὼ τοιαύτην.

— Τότε λοιπόν, δότε τίποτε εἰς τὸν Ρισελιέ, ἐν ὀνόματι τοῦ Αἰγιλλῶνος, ἀφοῦ εἰς τὸν Αἰγιλλῶνος δὲν θέλετε νὰ δώσατε τίποτε.

— Εἰς τὸν Ρισελιέ ! τίποτε, τίποτε, εἰς τὸν αἰῶνα τίποτε !

— Εἰς τὸν Αἰγιλλῶνος λοιπόν, ἀφοῦ δὲν δίδετε εἰς τὸν Ρισελιέ.

— Τί ! νὰ τοῦ δώσω χαρτοφυλάκιον ὑπουργοῦ ; Αὐτὴν τὴν ὥραν εἶνε ἀδύνατον.

— Πολὺ καλὰ... ἄς ᾔνε· καὶ ἀκολουθῶς... Σκεφθῆτε ὅτι εἶνε ἄνθρωπος πολύβουλος, δραστήριος, καὶ ὅτι ὅταν ἔχετε τοὺς τρεῖς αὐτοὺς ἠνωμένους, τὸν Τερραί, τὸν Αἰγιλλῶνος καὶ τὸν Μωπεοῦ, θὰ ἔχετε τὰς τρεῖς τοῦ Κερβέρου κεφαλὰς· σκεφθῆτε πρὸς τούτοις, ὅτι τὸ νῦν ὑπουργεῖόν σας εἶνε ἀσταῖσμός, ὅστις δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ.

— Ἀπατᾶσαι, κόμησσαι· θὰ διαρκέσῃ τρεῖς μῆνας.

— Μετὰ τρεῖς μῆνας λοιπόν ἔχω τὴν ὑπόσχεσίν σας.

— Ὡ ! ὦ ! κόμησσαι.

— Ἄ ! δὲν ἔχει πλέον δεῦτερον λόγον· σιωπήσατε. Τώρα ἄς ἰδῶμεν καὶ πρὸς τὸ παρὸν τί θὰ γίνωμεν.

— Ἀλλὰ δὲν ἔχω καμμίαν ἄλλην θέσιν πρὸς τὸ παρὸν.

— Ἐχετε τὸ τάγμα τοῦ φιλοῦ ἱππικοῦ· ὁ κ. δ' Αἰγιλλῶνος εἶνε ἀξιωματικός, καὶ ἀπὸ τοὺς καλοὺς μάλιστα ! ἀληθὲς σπάθη· δότε του τοὺς ψιλούς σας ἱππεῖς.

— Ἄς ᾔνε πλέον· θὰ τοὺς ἔχῃ.

— Εὐχαριστῶ ! ἀνέκραξεν ἡ κόμησσαι ἐμπληθεῖσα χαρᾶς.

Καὶ ὁ κ. δ' Αἰγιλλῶνος ἤκουσεν ἀντηχῆσαν ἐν φίλημα ὅλως ἄγενές ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ'.

— Τώρα, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, δείπνησέ με, κόμησσαι.

— Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἐδῶ τίποτε, Μεγαλειότατε· ἔχασαι τὴν ἡσυχίαν μου μὲ τὰ πολιτικά... Οἱ ἄνθρωποι μου σήμερον ἔκαμαν λογιδρία καὶ πυροτεχνήματα, ἀλλὰ μαγείρευμα καθόλου.

— Ἐλα λοιπόν εἰς Μαρλὺ μετ' ἐμοῦ· σῆκω, πηγαίνομεν.

— Ἀδύνατον· ἡ πτωχὴ μου κεφαλὴ πλησιάζει νὰ σπάσῃ.

— Πάλιν ἡμικρανίαν ;

— Τρομεράν.

— Νὰ κοιμηθῇς λοιπόν, κόμησσαι.

— Αὐτὸ θὰ κάμω, Μεγαλειότατε.

— Ὑγίαινε λοιπόν.

— Χαίρετε, Μεγαλειότατε.

— Δὲν ὁμοιάζω τώρα ὀλίγον μὲ τὸν Σιουασὼλ; ἰδοὺ καὶ ἐγὼ ἀποπέμ-
πομαι.

— Ἀλλὰ καταφιλούμενος, ἐρταζόμενος, λατρευόμενος, εἶπεν ἡ φιλο-
παίγμων γυνή, ἥτις ἀπώθει ἐνταυτῷ ἐλαφρῶς τὸν βασιλέα πρὸς τὴν θύραν,
μεχρὶ τοῦ τὸν ἐξέβαλε γελῶντα καὶ στρεφόμενον πρὸς αὐτὴν εἰς πᾶσαν βαθ-
μίδα τῆς κλίμακος.

Ἄνωθεν τοῦ περιστυλίου ἰσταμένη ἡ κόμησσα ἐκράτει εἰς χεῖρας λυχνίαν.

— Ἀκουσον, κόμησσα, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀναβὰς μίαν βαθμίδα.

— Μεγαλειότατε;

— Λέγεις νὰ μὴ πάθῃ τίποτε ὁ στρατάρχης ὁ πτωχός;

— Πῶς;

— Ὅτι ἐπέρασεν ἀπὸ τοῦ χαρτοφυλάκιον, ἀλλὰ δὲν τὸ ἤγγισεν;

— Ἀ! τί κακίαν ποῦ τὴν ἔχετε! εἶπεν ἡ κόμησσα ἀφήσασα κατόπιν
τοῦ βασιλέως νέον γέλωτα.

Καὶ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἀπῆλθεν εὐχαριστημένος, ὅτι ἀπηύθυνε τὸν
τελευταῖο τοῦτον ψυχρόν του ἀστεϊσμόν πρὸς τὸν δοῦκα, τὸν ἐποῦν πραγ-
ματικῶς ἀπεστρέφετο.

Ὅταν ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἐπέστρεφεν εἰς τὸ δωμάτιόν της, εὔρε τὸν Αἰ-
γιλλῶνα, γονυκλινῇ ἐνώπιον τῆς θύρας, τὰς χεῖρας ἔχοντα συνημμένας καὶ
τὰ ὄμματα ἐρωπαθέστατα ἐπ' αὐτῆς. Ἡ κόμησσα ἠρυθρίασεν.

— Ἀπέτυχα, εἶπεν ἡ Αὐτοῦ πτωχὸν τὸν στρατάρχην!...

— Ὡ! τὰ γνωρίζω ὅλα, εἶπεν ὁ δούξ· ἐντεῦθεν ἀκούονται. . . Εὐχαρι-
στῶ, κυρία μου, εὐχαριστῶ...

— Νομίζω ὅτι σὰς ἤμην ὀφειλέτης τοῦτου, ἐπέφερον ἡ κόμησσα γλυ-
κέως ὑπομειδιῶσα ἀλλ' ἐγερθῆτε, δούξ, διότι ἀλλέως θὰ ὑπολάβω ὅτι ἔχετε
ὅσον πνεῦμα, τόσην καὶ ἀνάμνησιν.

— Ἐδεχόμενον τοῦτο, κυρία μου· ὡς ὁ θεὸς μου σὰς εἶπεν, εἶμαι θερά-
πων σας περιπαθέστατος.

— Καθὼς καὶ τοῦ βασιλέως αὐριον πρέπει νὰ ἐκπληρώσετε τὰ πρὸς τὴν
Αὐτοῦ Μεγαλειότητα καθήκοντά σας ἐγερθῆτε, παρακαλῶ.

Καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν χεῖρά της, ἣν οὗτος ἡσπάσθη μὲ σέβας.

Ἡ κόμησσα συνεκινήθη πολὺ, ὡς φαίνεται, διότι δὲν ἐπρόσθεσε λέξιν. Ὁ
κ. δ' Αἰγιλλῶνας ἵστατο σιωπηλὸς καὶ τετραργμένος ὡς καὶ αὐτή. Ἐπὶ
τέλους, ἀνεγείραςα τὴν κεφαλὴν:

— Τώρα, ὁ πτωχὸς ὁ στρατάρχης, εἶπε πάλιν, ἔπρεπε νὰ μάθῃ τὴν ἀπο-
τυχίαν ταύτην.

Ὁ κ. δ' Αἰγιλλῶνας ἐνόμισε τὰς λέξεις ἐκείνας, ὡς ἀδειαν ἀναχωρήσεως,
ὅθεν προσεκύνησεν ἐν' ἀναχωρήσει.

— Πηγαίνω, κυρία μου, εἶπε, κατ' εὐθείαν εἰς τὴν οἰκίαν του.

— Ὡ! δούξ, αἱ κακαὶ ἀγγελίαι πρέπει ὅσον τὸ δυνατόν βραδύτερον νὰ
δίδωνται· ἀφήσατε· μέinate τώρα νὰ συνδειπνήσωμεν.

Ὁ δούξ ἡσθάνθη ἄρωμα νεότητος καὶ ξρωτος ἀναφλέγον καὶ ἀνανεοῦν τὸ
αἷμα τῆς καρδίας του.

— Σὰς βλέπω, εἶπε, καὶ μοὶ φαίνεται, ὅχι γυναικὸς ὅτι βλέπω μορ-
φήν, ἀλλ'...

— Ἀ' ἀγγέλου, πῶς; εἶπεν εἰς τὸ οὖς του τὸ στόμα τὸ διάπυρον τῆς κο-

μήσης, ἥτις ἐπέψαυσεν αὐτὸ ἀκροθιγῶς, ἵνα τῷ ὀμιλήσῃ σιγώτερα, καὶ τὸν ἔσυρεν ἐνταυτῷ εἰς τὴν τράπεζαν.

Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ὁ κ. Αἰγυλλῶνος θὰ ἐθεωρήθῃ ὡς ὑπερευτυχής, διότι καὶ τοῦ θεοῦ του τὸ χαρτοφυλάκιον ἔλαβε, καὶ τοῦ βασιλέως τὸ μερίδιον ἔφαγε.

NB

Ἀντιθάλαμοι Ρισελιέ.

Ὁ κ. δὲ Ρισελιέ, ὡς ἅπαντες οἱ αὐλικοί, εἶχε μέγαρον εἰς Βερσαλλίας καὶ μέγαρον εἰς Παρισίους, οἶκον εἰς Μερλύ καὶ οἶκον εἰς Λυκιέννας· ἐνὶ λόγῳ κατάλυμα εἰς πάντα σταθμὸν τοῦ βασιλέως.

Πολλαπλασιάσας τοὺς τόπους τῆς διημερεύσεώς του ὁ Λουδοβίκος ΙΔ', ἐπέβαλεν εἰς πάντα εὐπατρίδην τὴν ἀνάγκην ἵνα ᾗ πολυτάλαντος.

Ὅθεν ὁ κ. δὲ Ρισελιέ, ἐπὶ τῆς πτώσεως τῶν κυρίων Σιουασὼλ καὶ Πρασλίνου ἐκατοῖκει εἰς τὸ ἐν Βερσαλλίαις μέγαρόν του, ἐνθα καὶ ἐπέστρεψεν ἀπὸ χθὲς τὸ ἐσπέρας ἐλθὼν ἐκ Λυκιεννῶν, ἀφοῦ παρουσίασε τὸν ἀνεψιόν του εἰς τὴν κυρίαν Δουβαρρύ.

Εἶχον ἰδεῖν τὸν Ρισελιέ εἰς τὸ δάσος Μαρλύ μετὰ τῆς κομήσεως, τὸν εἶχον ἰδεῖν εἰς Βερσαλλίας μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ ὑπουργοῦ, ἐγνώριζον τὴν ἰδιαιτέραν καὶ διεξοδικὴν συνδιάλεξίν του εἰς Λυκιέννας, ὅθεν ἤρκουν ταῦτα, προστιθεμένων καὶ τῶν ἀδιακρίτων λόγων τοῦ Ἰωάννου Δουβαρρύ, ἤρκουν ταῦτα, λέγομεν, ἵνα θεωρήσῃ ἡ αὐλὴ ἐπ' ἀναγκῆς νὰ σπεύσῃ ἵν' ἀπονεύμῃ εἰς τὸν κ. δὲ Ρισελιέ τὰ ὀφειλόμενα.

Προητοιμάσθη λοιπὸν πολὺ θυμίαμα ἐπαίνων, κολακειῶν καὶ πάσης θωπείας, ἵνα κατ' ἐνώπιον τοῦ στρατάρχου, ὡς εἰδώλου τῆς ἡμέρας. Ὁ Ρισελιέ ἠγνόει τὰς προετοιμασίας ταύτας, ἀλλ' ἐξηγέρθη τοῦ ὕπνου τὴν πρωτὴν τῆς ἡμέρας, εἰς τὴν ἐφθάσαμεν, μὲ στερεὰν ἀπόφασιν νὰ φράξῃ τοὺς ῥῶθωνάς του πρὸς πᾶν θυμίαμα, καθὼς ὁ Ὀδυσσεὺς τὰ ὅσα διὰ κηροῦ πρὸς τὰ ἄσματα τῶν Σειρήνων.

Δι' αὐτὸν τὸ ἀποθησόμενον ἐναπέκειτο εἰς τὴν αὖριον μόνον· τῷόντι, τὴν αὖριον θὰ ἐγνωστοποιεῖτο, δημοσιευόμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ὁ σχηματισμὸς τοῦ νέου ὑπουργείου.

Μεγάλως λοιπὸν ἠπόρησεν ὁ στρατάρχης, ὅταν, ἐξυπνήσας, ἤ μᾶλλον ἐξυπνισθεὶς ὑπὸ κρότου πολλῶν ἀμαξῶν, ἔμαθε παρὰ τοῦ θαλαμηπόλου του ὅτι αἱ αὐλαὶ τοῦ μεγάρου ἦσαν κατὰ μέστοι ἀνθρώπων, καὶ οἱ ἀντιθάλαμοι καὶ αἱ αἰθούσαι.

ὦ! χῶ! εἶπεν ἀποτελῶ κρότον, ὡς φαίνεται.

— Εἶπε πολὺ ἐνωρίς ἀκόμη, κύριε στρατάρχα, εἶπεν ὁ θαλαμηπόλος ἰδὼν τὴν βίαν τοῦ δουκὸς ἵνα λύσῃ τὰ δέματα τοῦ νυκτικῷ του σκούφου.

— Εἰς τὸ ἐξῆς, ὑπέλαβεν ὁ δούξ, ὦραι πλέον διωρισμέναι δὲν ὑπάρχουν δι' ἐμέ, ἤκουσες; τοῦτο νὰ τὸ ἐνθυμῇσαι.

— Εἰς τὰς διαταγὰς σας, γενναϊότατε.

— Τί ἀπεκρίθησαν εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους;

— Ὅτι ὁ γενναϊότατος δὲν ἐξύπνησε.

- Τοῦτο μόνον; ἀπλῶς;
- Τοῦτο μόνον.
- Ἀνόητοι! ἔπρεπε νὰ προσθέσουν ὅτι χθὲς τὸ βράδυ ἦλθα πολὺ ἀργά, ἢ μᾶλλον, ἔπρεπε... Περίμενε· ποῦ εἶνε ὁ Ραφτέ;
- Ὁ κύριος Ραφτέ κοιμάται, εἶπεν ὁ θαλαμηπόλος.
- Πῶς, κοιμάται! ἐξυπνήσατέ τον! ἀκούεις ἐκεῖ; κοιμάται!
- Ἦσυχάσατε, ἡσυχάσατε! εἶπε γέρων τις ζωηρότατος παρουσιασθεὶς εἰς τὸ κατώφλιον, ἰδοὺ ὁ Ραφτέ· τί τὸν θέλουν;
- Ὅλη τοῦ δουκὸς ἡ μεγαρρημοσύνη ἀπωλέσθη εἰς τοὺς λόγους τούτους.
- Ἄ! καλὰ τὸ ἔλεγα ἐγώ, ὅτι δὲν θὰ ἐκοιμάσσο.
- Καὶ νὰ ἐκοιμώμην τάχα, τί παράδοξον; ἀκόμη μόλις ἔφεξε.
- Ἀλλὰ, φίλτατε Ραφτέ, βλέπεις ὅτι ἐγὼ δὲν κοιμοῦμαι.
- Δι' ὑμᾶς διαφέρει· ὑμεῖς τώρα εἰσθε ὑπουργός... γίνεται ὑμεῖς νὰ κοιμάσθε;
- Ἐλα καὶ σὺ! τώρα πάλιν θὰ μοῦ ἀρχίσῃς τὰς ἐπιπλήξεις σου! εἶπεν ὁ στρατάρχης βλέπων τὸ πρόσωπόν σου εἰς τὸν καθρέπτην καὶ ποιῶν μορφασμούς· δὲν σὲ ἀρέσκει τάχα νὰ ἦμαι ὑπουργός; δὲν σὲ ἀρέσκει!
- Καὶ τί πρὸς ἐμέ; θὰ κοπιᾶτε τώρα πολὺ κ' ἔπειτα θ' ἀρρωστατε. Προκύπτει ἐκ τοῦ τούτου ὅτι τὸ Κράτος θὰ τὸ διοικῶ ἐγώ, καὶ τοῦτο δὲν εἶνε διόλου διασκεδαστικόν, γενναιότατε.
- ὦ! πόσον ἐγήρασες, κακόμοιρε Ραφτέ!
- Ἐχω ἴσα ἴσα τέσσαρας χρόνους ὀλιγώτερον ἀπὸ τὴν εὐγενεῖάν σας, γενναιότατε. ὦ! ναί, εἶμαι γέρων τῶνόντι.
- Ὁ στρατάρχης ἔκρουσε τὸν πόδα κατὰ γῆς ὡς δυσθυμήσας.
- Ἐπέρασες, εἶπεν, ἀπὸ τὸν ἀντιθάλαμον;
- Ναί.
- Ποῖος εἶνε μέσα;
- Ὁλος ὁ κόσμος.
- Τί λέγουν;
- Ἐκαστος μελετᾷ καθ' ἑαυτὸν τὸ ὅ,τι ἔχει νὰ σᾶς ζητήσῃ.
- Καλὰ· ἀλλ' ἐγὼ σ' ἐρωτῶ περὶ τοῦ διορισμοῦ μου, δὲν ἤκουσες νὰ λέγουν τίποτε;
- ὦ! προτιμῶ νὰ μὴ εἶπω τί λέγουν περὶ τούτου.
- Ἄ! χᾶ!... ἀπὸ τώρα ἤρχισαν τὰς ἐπικρίσεις;
- Καὶ τίνες; οἱ ἔχοντες τὴν ἀνάγκην σας! Φαντασθῆτε δι' ἐκείνους τῶν ὁποίων θὰ λάβετε ἀνάγκην!
- Ἄ! παραδείγματός χάριν, Ραφτέ, εἶπεν ὁ γέρων στρατάρχης ἐπιτηδευόμενος γέλωτα, ὅσοι λέγουν ὅτι μὲ κολακεύεις...
- Ἀλλὰ, γενναιότατε, εἶπεν ὁ Ραφτέ, τί διαβολὸν ἠθέλατε νὰ πάτε νὰ ζευχθῆτε εἰς αὐτὸ τὸ ἄρτρον, τὸ ὅποιον ὀνομαζοῦν ὑπουργεῖον; ἢ ἐβάρυνθητε νὰ ζῆτε ἀναπαυμένος;
- Ἀγαθὲ φίλε, ὅλα τὰ ἐγεύσθην, τοῦτο μόνον δὲν εἶχον γευθῆ.
- Γευθῆτε λοιπὸν καὶ ἀρσενικόν, ἀφοῦ καὶ τοῦτο δὲν τὸ ἐγεύσθητε ἄλλοτε. Βάλλετε ὀλίγον εἰς τὸν καφέ σας, διὰ περιέργειαν.
- Ραφτέ, εἶσαι ὀκνηρός· σὺ τώρα ἐννοεῖς ὅτι, ὡς μυστυκοσύμβουλος μου, θὰ ἔχῃς ἐργασίαν πολλήν, καὶ καρκίνοθατεῖς... ἀγκαλὰ τὸ εἶπες καὶ μόνος σου.

Ὁ στρατάρχης ἐνεδύθη ἐπιμελῶς.

— Δὸς μου ἓνα φόρεμα στρατιωτῶν, εἶπεν εἰς τὸν θαλαμηπόλον τοῦ καὶ δὸς μου καὶ τοὺς σταυρούς μου.

— Ὡς φαίνεται, ἐπὶ τῶν πολέμικῶν θὰ εἴμεθα ; εἶπεν ὁ Ραφτέ.

— Ἀλλὰ τί νὰ σ' εἰπῶ ; ναί, φαίνεται ὅτι αὕτη εἶνε ἡ ἀλήθεια.

— Ἀλλ', ἐξηκολούθησεν ὁ Ραφτέ, νὰ ἐννοήσωμεν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα· ἐγὼ τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως δὲν τὸ εἶδ'· δὲν εἶνε λοιπὸν τῆς τάξεως...

— Δὲν τὸ εἶδες, ὅπου καὶ ἂν ᾔνε θὰ τὸ ἴδῃς, ἀναμφιβόλως.

— Εἰς τὸ ἀναμφιβόλως λοιπὸν στηρίζομεθα σήμερον ;

— ὦ ! καψο-Ραφτέ, πόσον δυσάρεστος καταντᾷς γηράσκων... Εἶσαι τυπικὸς καὶ ἀκριβολόγος· ἂν τὸ ᾔξευρα, δὲν θὰ σὲ ἐπεφόρτιζα νὰ μοῦ συντάξῃς τὸν λόγον, τὸν ὅποιον ἐξεφώνησα ὅταν εἰσήχθην ὡς μέλος τῆς Ἀκαδημίας· ἐκεῖνο σ' ἔκαμε σχολαστικόν.

— Ἀκούσατε, γενναϊότατε· ἀφοῦ τώρα εἴμεθα κυβέρνησις πρέπει νὰ γίνωμεν τακτικοί... Βλέπω τῇ ἀληθείᾳ, παραδόξόν τι...

— Τί πρᾶγμα ;

— Μ' ἤυρε πρὸ ὀλίγου εἰς τὸν δρόμον ὁ κόμης δὲ-λα-Βωδραί, καὶ αὐτὸς πάλιν μοι εἶπεν ὅτι ἀκόμη τίποτε δὲν ἀπεφασίσθη διὰ τὸ ὑπουργεῖον.

Ὁ Ρισελιέ ἐμειδίασεν.

— Ὁ κύριος δὲ-λα Βωδραί ἔχει δίκαιον, εἶπεν... Ἀλλ' ἐξήλθες λοιπὸν ἤδη ;

— Καὶ ἐγένετο ἄλλῶς ; Αὐτὸς ὁ θύρυθος τῶν ἀμαζῶν μ' ἐξύπνησε πρὶν φέξῃ ὁ Θεὸς ἐνεδύθην, ἐφόρεσα καὶ ἐγὼ τοὺς σταυρούς μου, διὰ νὰ κάμω ἓνα γύρον εἰς τὴν πόλιν...

— Ἀ ! ὁ κύριος Ραφτέ ἀστείζεται μὲ ἐμέ ;

— ὦ ! γενναϊότατε, ὁ Θεὸς φυλάξοι· ἀλλὰ...

— Ἀλλὰ... τί ;

— Περιφερόμενος, ἀπήντησα καὶ ἄλλον ἓνα ἀκόμη.

— Ποῖον ;

— Τὸν ἐξ ἀπορρήτων τοῦ ἀββᾶ Τερραί.

— Αἶ !

— Αὐτὸς πάλιν μ' εἶπεν ὅτι ὁ κύριός του διωρίσθη ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν.

— ὦ ! χῶ ! ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιέ μὲ τὸ αἰώνιον του μειδίαμα.

— Τί εἰκάτε ἐκ τούτου, γενναϊότατε ;

— Εἰκάζω ἐκ τούτου ὅτι, ἂν ὁ κ. Τερραί διωρίσθη ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν, ἐγὼ δὲν διωρίσθην ἐπ' αὐτῶν καὶ ἂν ἐκεῖνος δὲν διωρίσθη ἐπ' αὐτῶν, διωρίσθην ἴσως ἐγώ.

Ὁ Ραφτέ ἔπραξε διὰ τὴν ἑαυτοῦ συνείδησιν ἄρκετά· ἦτο ἀνὴρ εὐτολμος, ἀκάματος, φιλόδοξος, εὐφύεστατος, ὅσον καὶ ὁ κύριός του, καὶ μᾶλλον ἐκείνου ὠπλισμένος, διότι ἐγνώρισεν εἰς τὸ διάστημα τεσσαράκοντα ἐτῶν ὅλα τὰ ἀσθενῆ τοῦ στρατάρχου μέρη, καὶ ἐξήσκησε πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῶν πᾶσαν πανουργίαν καὶ πᾶσαν δύναμιν. Ἰδὼν ὁ Ραφτέ τὸν κύριόν του τοσούτον πεπεισμένον, ἐπίστευσε καὶ αὐτὸς ὅτι δὲν ὑπῆρχε πλέον οὐδεὶς φόβος.

— Λοιπὸν, γενναϊότατε, κάμετε, ἐπιταχύνετε, μὴ σᾶς περιμένουν τόσο πολύ, καὶ φανῇ ὡς κακὸς οἰωνός.

— Εἰμαι ἔτοιμος· ἀλλὰ δὲν μοι εἶπες ποῖος εἶνε ἔξω, σὲ ἠρώτησα.

— Ἰδοὺ ὁ κατάλογος.

Παρουσίασε δὲ μακρὸν κατάλογον ὀνομαστικὸν πρὸς τὸν κύριον ὅστις ἀνέγνωσεν εὐχαρίστως τὰ λαμπρότερα τῶν ὀνομάτων. Ἦτο ὁ δὲν ἡ ἀριστοκρατία.

— Νὰ σοὺ ἐγινόμην δημοτικός, αἰ; Ραφτέ;

— Ἐμπόρεϊ, ζῶμεν εἰς καιρούς, καθ' οὓς γίνονται καὶ θαύματα.

— Πά! Ταβερνέϋ! εἶπεν ὁ στρατάρχης ἐξακολουθῶν τὴν ἀντιφώνησιν. Τί, ἦλθε καὶ αὐτός;

— Τίς οἶδε, ἀλλὰ σπεύσατε, στρατάρχα, εἰτέλθετε.

Καί, σχεδὸν ἐπιτακτικῶς, ὁ ἐξ ἀπορρήτων ἠνάγκασε τὸν κύριον μεταβῆ εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν.

Ὁ Ρισελιέ, ὡφείλε νὰ ὑπερευχαριστηθῇ τὸν ὑπεδέχθησαν ὅλοι μὲν οἱ ἡγεῖς ἀπονεύειν εἰς πρίγκηπα βασιλικόν· ἀλλ' ἅπασα ἡ λαμπρὴ δεξιότης καὶ ἀλλοπρόσαλλος πολιτικὴ τῆς ἐποχῆς καὶ κοινωνίας ἀπέβη ματαία πρὸς τὸν δυστυχῆ Ρισελιέ, διὰ τὸν ὁποῖον παρεσκευάζοντο γινώσκοντες, δὺς πεπτοί ἐμπαιγμοί.

Πρὸς εὐσχημοσύνην καὶ ἀπὸ σέβας φερόμενοι πρὸς τοὺς τύπους μὲν, ἐπρόσεξαν ὅλοι μὴ προσφέρωσιν ἐνώπιον τοῦ Ρισελιέ τὴν λέξιν ῥεῖον· τινές, οἱ τολμηρότεροι, μόλις τὴν λέξιν συγχωρήθησαν· ἀλλ' ὁ Ρισελιέ διέφευγε τὴν ἐπὶ τούτου ἀπαίτησιν. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτοῦ σχῆμα εὐχῆς ἀπλῆς. Ἦλθον δὴθεν ἅπαντες νὰ εὐχθῶσι μόνον.

Τινές τῶν αὐλικῶν ἐρριψοκινδύνευσαν μεταξὺ τῶν συνομιλιῶν νὰ πείσωσιν ἐπιθυμίαν τῶν τινὰ ἢ ἐλπίδα. Ὁ μὲν ἤθελε πολὺ εὐαρεστηθῇ ἂν τῷ ἐδίδοτο διοικήσεις τις πλησιέστερα εἰς τὰς Βερσαλλίας· ἀνέπεσε δὲ ὅτι συνδιελέγετο περὶ τοῦ τοιούτου μὲ ἀνδρα, ὁποῖος ὁ κ. δὲ τοσοῦτον πολὺ σημαίνοντος ἐν τοῖς πράγμασι. Ὁ δὲ ἤξιον ὅτι τρίς σμόνησεν ὁ κ. δὲ Σιουασώλ, ὁφείλων νὰ τὸν προβιβάσῃ διὰ εὐημερίαν ἢ φιλοφρονητικὴν ἐνθύμησιν τοῦ κ. Ρισελιέ θὰ ἀνεκάλει τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ Μεγαλειότητα, τῶρα μάλιστα ὅτε δὲν ὑπῆρχε πρόσκομμα ἀπέναντι τῆς εὐμενείας τοῦ βασιλέως.

— Τέλος πάντων ἑκατὸν αἰτήσεις, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἰδὲν ἀλλ' ἅπασαι κεκαλυμμέναι διὰ τέχνης ἀρίστης, προσέβαλλον τὰς λιώσας ἀκοὰς τοῦ στρατάρχου.

Ὁλίγον κατ' ὀλίγον τὸ πλῆθος ἀπεμακρύνθη· ἐν' ἀφῆσωσιν, ὡς τὸν κ. στρατάρχην εἰς τὰς σπουδαίας ἐνασχολήσεις του.

Εἰς μόνος ἔμεινεν ἐντὸς τῆς αἰθούσης. Δὲν εἶχε πλησιάσει αὐτὸν ἄλλοι, δὲν ἐζήτησε τίποτε, μάλιστα δὲν παρουσιάσθη· ἀλλ' ἀφοῦ αἱ γαῖες τῶν αὐλικῶν ἠραιώθησαν, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦλθε πρὸς τὸν μειδίαμα ἐς τὰ χεῖλη.

— ὦ! κύριε δὲ Ταβερνέϋ. εἶπεν ὁ στρατάρχης· χαίρω, χαίρω!

— Περιέμενα, δούξ νὰ πὲ συγχαρῶ, καὶ νὰ σὲ συγχαρῶ θετικῶς κρινῶς.

— Ἀληθινά! καὶ διὰ τί πρᾶγμα; ὑπέλαβεν ὁ Ρισελιέ, καθότι φύλαξις τῶν ἐλθόντων πρὸς ἐπίσκεψιν του κατέστησε καὶ αὐτὸν ἐχέμυθον καὶ μυστηριώδη.

— Ἀλλὰ διὰ τὴν νέαν ἐξίαν σας, δούξ, τὸν διορισμόν...

— Σςςςς! σιωπὴ! εἶπεν ὁ στρατάρχης· ἄλλην ὁμιλίαν· ἀκόμη τίποτε βέβαιον· φήμη μόνον διατρέχει...

— Μολαταῦτα, φίλτατέ μοι στρατάρχα, ὅλοι σχεδὸν τὸ κηρύττουν· καὶ ἰδοὺ μάλιστα οἱ θάλαμοί σου ἦσαν πλήρεις.

— Τῇ ἀληθείᾳ, ἀγνοῶ διατί.

— Ὁ! ἐγὼ γνωρίζω πολὺ καλὰ.

— Τί λοιπόν; τί τρέχει;

— Χθές, εἰς τὸ Τριανόν, ἡξιώθην τῆς τιμῆς νὰ προσφέρω τὴν θεραπείαν μου πρὸς τὸν βασιλέα. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἀνέφερε περὶ τῶν τέκνων μου καὶ ἐπὶ τέλους μοι εἶπε: «Γνωρίζετε τὸν κ. δὲ Ρισελιέ, νομίζω ἀπονεύματέ του τὰ συγχαρητήριά σας».

— Ἄ! ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης σὰς εἶπε τοῦτο; ὑπέλαβε ὁ Ρισελιέ, με μορφὴν ἐκλάμψασαν ὑπὸ ἀλαζονείας, ὥσπερ οἱ λόγοι οὗτοι ἦσαν τὸ ἐπίσημον διάταγμα, τοῦ ὁποίου ὁ Ραφτέ ὑπωπτεύετο τὴν ἀποστολὴν ἢ ἐθρῆναι τὴν βραδύτητα.

— Εἰς τρόπον ὧστε, ἐξηκολούθησεν ὁ Ταβερνέϋ, ἐσκέφθη ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶνε τελειωμένον· εἶδον καὶ τὴν συρροὴν ὄλων τῶν Βερσαλλιδῶν, καὶ πλέον, οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ, ἔσπευσα νὰ σοὶ ἀπονεύω τὰ συγχαρητήριά μου, ὑπακούων οὕτω καὶ εἰς τὸ ἰδιαίτερον πρὸς σέ αἰσθημά μου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου καὶ σοὶ συνιστῶ τὴν παλαιὰν φιλίαν μας.

Ὁ δούξ ἐκυριεύθη ὑπὸ μέθης· εἶνε ἐλάττωμα φυσικὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους· οἱ καλῆτεροι νόες δὲν δύνανται πολλάκις ν' ἀνθέξωσι. Πάραυτα παρατήρησε τὸν Ταβερνέϋ ὡς ἓνα τῶν σπουδαρχιδῶν ἐκείνων τῆς κατωτάτης τάξεως, οἰκτρῶν ἀνθρώπων ἀπομεινάντων εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐνοίας ὀπίσω πολὺ, ἀνωφελῶν καὶ ἂν προστατευθῶσιν, ἀνωφελῶν πρὸ πάντων ἐν τῇ σχέσει αὐτῶν, καὶ πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπευθύνεται ὁ ἑλεγχος, ὅτι ἐξῆλθον ἐκ τοῦ σκότους τῶν μετὰ εἰκοσιν ἔτη, ἵνα θερμανθῶσιν εἰς τὸν ἥλιον τῆς εὐμοιρίας τῶν ἄλλων.

— Ἐννοῶ τί τρέχει, εἶπεν ὁ στρατάρχης μετὰ τινος στρυφνότητος· καμία αἰτίσις πρόκειται νὰ μοῦ γίνη.

— Ἄ! ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιέ καθήσας, ἡ μᾶλλον βυθισθεὶς εἰς ἓν ἀνάκλιντρον.

— Σοὶ εἶπον ὅτι ἔχω δύο τέκνα, ἐξηκολούθησεν ὁ Ταβερνέϋ, πανοῦργος καὶ αὐτὸς καὶ τοσούτῳ μᾶλλον διαβολώτατος, καθόσον παρετήρει τὴν ψυχρότητα τοῦ ἄκρου φίλου του. Ἐχω μίαν θυγατέρα, τὴν ὁποίαν ὑπεργαπῶ, καὶ ἥτις εἶνε, σὲ βεβαιῶ, πρωτότυπον μυρίων ἀρετῶν καὶ καλλῶν. Αὕτη ἐπέτυχε θέσιν πλησίον τῆς Δελφίνης, ἥτις ἡδόκησε νὰ τὴν λάβῃ εἰς ἰδιαίτεραν ὑπόληψιν. Περὶ αὐτῆς, περὶ τῆς ὥραιάς μου Ἀνδρεάδος, δὲν σὲ λέγω τίποτε, δούξ· ὁ δρόμος τῆς ἐσχηματίσθη, ἡ τύχη τῆς εἶνε εἰς καλλίστην ὁδόν. Τὴν εἶδες, τὴν κόρην μου; Δὲν σὲ τὴν ἐπαρουσίασα; Δὲν ἤκουσες περὶ αὐτῆς νὰ λέγουν;

— Π!... δὲν ἡξείρω, εἶπε μὲ ἄκραν ἀδιαφορίαν ὁ δούξ... ἴσως.

— Ἄς ἦνε, ἐξηκολούθησεν ὁ Ταβερνέϋ· θέλω νὰ σὲ εἰπῶ ὅτι ἡ κόρη μου ἔχει θέσιν. Ἐγὼ, καταλαμβάνεις, δὲν ἔχω ἀνάγκην οὐδενός· ὁ βασιλεὺς μου ἐχορήγησε σύνταξιν, μὲ τὴν ὁποίαν ζῶ. Ἐλπίζω νὰ δυνηθῶ μίαν ἡμέραν ν' ἀνεγείρω ἐκ νέου τὸν Ἐρυθρόν μου Οἶκον, ἐνθα σκέπτομαι νὰ καταλύσω τὸ ἔσχατον γῆράς μου ἡσύχως, χάρις εἰς τὰ ἰδικά σου μέσα, καθὼς καὶ εἰς τὰ τῆς θυγατρὸς μου...

— Ἄ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ρισελιέ, ὅστις οὐδ' ἤκουε μέχρι τοῦδε, ὡς

ἀποπλανημένον ἔχων τὸν νοῦν εἰς τὴν θεωρίαν τῆς ἑαυτοῦ ἀνυψώσεως· ἀλλ' ὁ λόγος οὗτος, «εἰς τὰ μέσα τῆς θυγατρὸς μου», τῷ προσέβαλλε τὴν ἀκοήν, ὅθεν ἀνεπήδησε πάραυτα. «Α! Α! τῆς θυγατρὸς του. ... Διάβολε! αὐτὴ ἡ καλλιμόρφος κόρη τείνει νὰ ἐπισκιάσῃ τὴν καλὴν μας κόμησσαν... εἶν' ἓνας μικρὸς σκορπιός, ὅστις θερμαίνεται ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς Δελφίνης, ἵνα δαγκάνῃ τινὰ ἐκ τῶν κατοικούντων εἰς Λυκιέννας. ... Α! προσοχὴ! μὴν εἴμεθα φίλοι κακοί· ἐξ ἐναντίας, ἐπιθυμῶ νὰ γνωρίσῃ ἡ φιλάττη αὐτὴ κόμησσα, ἥτις μ' ἔκαμεν ὑπουργόν, ὅτι εἶμαι πρὸς αὐτὴν εὐγνώμων, χρεῖας τυχεύσης.

Καὶ ἀνυψώσας τὴν φωνήν:

— Ἐξακολουθεῖ, εἶπεν ὑπερηφάνως πρὸς τὸν βαρόνον δὲ Ταβερνέυ.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν, πλησιάζω σχεδὸν εἰς τὸ τέλος, ὑπέλαθεν οὗτος μὲ σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ γελάσῃ κρυφίως διὰ τὴν ἀλαζονείαν τοῦ στρατάρχου, ἀρκεῖ νὰ ἀπελάμβανε τὸ ποθοῦμενον· ἄλλο δὲν μένει παρὰ ὁ υἱός μου ὁ Φίλιππος, ὅστις φέρει μὲν ὥρατον ἐπίθετον, ἀλλ' ἵνα καταστήσῃ περιφανὲς τὸ ἐπίθετον τοῦτο ἔχει χρεῖαν τῆς εὐνοίας τινός. Ὁ Φίλιππος εἶνε νέος καλλιςτος, φρόνιμος, ἴσως περισσότερον τοῦ δέοντος περίσκεπτος· ἀλλὰ τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς στενοχώρου θέσεώς του· τὸ ἄλογον τοῦ ὁποίου οἱ χαλινοὶ ἀνασύρονται πολὺ, κύπτει τὴν κεφαλὴν, καθὼς γνωρίζεις.

— Καὶ τί πρὸς ἐμέ; ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτὸν ὁ στρατάρχης μὲ σχήματα προδῆλου ἀνυπομονησίας καὶ ἀνίας.

— Μοῦ ἐχρειάζετο, ἐξηκολούθησεν ἀπηνῶς ὁ Ταβερνέυ, κἀνένας ἀπὸ τοὺς μεγάλους, ὡς σέ, νὰ ἐνεργήσῃ, ὥστε νὰ δοθῇ εἰς τὸν Φίλιππον κἀνένας λόχος στρατιωτικὸς... Ἡ δέσποινα Δελφίνη, εἰσερχομένη εἰς τὸ Στρασβούργον τὸν διώρισε λοχαγόν, ναί, ἀλλὰ ἔχει τὸν τίτλον μόνον· ποῦ νὰ εὐρεθοῦν αἱ ἑκατὸν χιλιάδες φράγκων διὰ νὰ εὐρῇ δι' αὐτῶν κἀνένα καλὸν λόχον εἰς τάγμα τι πρηνομιοῦχον ἐντὸς τοῦ ἱππικοῦ;... Αὐτὸ ζήτησε νὰ μοῦ γίνῃ, ἄρε φίλε· αὐτὸ θέλω ἀπὸ σέ.

— Ὁ υἱός σου, εἶπεν ὁ Ρισελιέ, εἶνε ὁ νέος ἐκεῖνος, ὅστις ἔκαμε μίαν ἐκδούλευσιν, νομίζω, εἰς τὴν δέσποιναν Δελφίνην;

— Ναί, μίαν μεγάλην ἐκδούλευσιν! ἀνέκραξεν ὁ Ταβερνέυ· εἶνε αὐτὸς ὁ ἀντιταχθεὶς πρὸς τὸν Ἰωάννην Δουβαρρύ, θέλοντα νὰ λάβῃ διὰ τῆς βίας τοὺς ἵππους τῆς βασιλικῆς Ὑψηλότητός Της.

— Οὐαί! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ρισελιέ, ἴσα ἴσα δά!... οἱ ἀσπονδότεροι τῶν ἐχθρῶν τῆς κομήσεως... Ἐπρόκοψεν ὁ Ταβερνέυ. Ἐκλαμβάνει ὡς ἀφορμὰς χάριτος, τὰς ἀφορμὰς ἕνεκα τῶν ὁποίων θὰ ὑποπέσει εἰς τὴν ἐσχάτην δυσμένειαν...

— Δὲν μοῦ ἀπάντᾳτε, δούξ; εἶπεν ὁ Ταβερνέυ πειραχθεὶς ὀλίγον ἐκ τῆς σιωπῆς τοῦ στρατάρχου.

— Φίλτατε Ταβερνέυ, ὅλα αὐτὰ εἶνε ἄδύνατα, ὑπέλαθεν ὁ στρατάρχης, ἐγερθεὶς ὅπως δεῖξῃ ὅτι ἡ ἀκρόασις ἐτελείωσε.

— Ἀδύνατα; ἓνα τὸσον μηδαμινὸν πρᾶγμα ἄδύνατον; Καὶ ἀπὸ ποῦτον ἀκούω τοῦτο; ἀπὸ ἑνα φίλον παλαιόν!...

— Τί παλαιόν καὶ νέον;... Λόγος εἶνε τώρα, διότι εἴμεθα φίλοι, νὰ κάμωμεν... ὁ μὲν μίαν ἀδικίαν, ὁ δὲ μίαν κατὰχρησιν τῆς λέξεως φιλία; Εἴκοσι τώρα χρόνους οὐδ' ἡρώτησες κἀν πῶς εὐρισκόμην· δὲν ἤμην τίποτε· ἔγινα τώρα ὑπουργός, ἦλθες πλησίον μου.

— Κύριε δὲ Ρισελιέ, τώρα πράττετε ἄδικίαν, καὶ ὅχι ἂν ἐλαμβάνετε ὑπ' ὄψιν τὴν αἰτησίᾱ μου.

— Ὅχι, φίλε μου, ἐξ ἐναντίας· δὲν θέλω ἐγὼ νὰ σὲ ἀφήσω νὰ πηγαίνῃς καὶ νὰ ἔρχῃσαι ἀπὸ ἀντιθάλαμον εἰς ἀντιθάλαμον· σοῦ τὸ λέγω καθαρὰ νὰ ἐννοήσῃς ὅτι εἰμαι φίλος ἀληθής.

— Ὑπάρχει αἰτία καὶ διὰ τοῦτο μοῦ ἀρνείσαι τὴν αἰτησίᾱ μου.

— Αἰτία! ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιέ φοβηθεὶς μὴ ὑπωπευθῇ ὁ Ταβερνέϋ περὶ τῆς μεσιτείας εἰς τὸν διορισμόν· ποία αἰτία τάχα...

— Ἐγὼ ἐχθρούς...

Ὁ δούξ, ὅστις δὲν ἤθελε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ φανῇ ὅτι φεῖδεται τῆς Δουβαρρύ, ἐπειδὴ ὤφειλεν εὐγνώμοσύνῃν πρὸς αὐτήν, ὑπεκρίθη ὅτι δὲν ἐνόησε τὸν λόγον τοῦ βαρόνου, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν:

— Φίλε μου, ἐχθρόν κανένα δὲν ἔχεις, ἐγὼ ἔχω. Νὰ ἀπονεύω ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, εὐθύς καθὼς ἐφάνην εἰς τὰ πράγματα, τοιαύτας χάριτας, θὰ κατακραυγάζουν ἀμέσως ὅτι ἐξακολουθῶ τὰ τοῦ Σιουασώλ. Ἐγὼ, ἀγαπητέ, ἐπιθυμῶ ν' ἀφήσω ἴχνη τῆς πορείας μου ἐντὸς τῶν πραγμάτων. Τώρα εἰκοσιν ἔτη μελετῶ ἀναμορφώσεις καὶ προόδους· ἡ ὥρα τῆς ἐνεργείας των ἔφθασεν· αἱ χάριτες, αἱ ἀπονεμόμεναι εἰς τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον, ἠφάνισαν τὴν Γαλλίαν· θὰ προσέξω μόνῃ τῇ ἀξίᾳ ν' ἀνταμείβεται εἰς τὸ ἐξῆς. Ὅτι γράφουν καθ' ἑκάστην οἱ φιλόσοφοί μας εἶνε φανοί, τῶν ὁποίων τὴν λάμψιν δὲν θέλουν ἰδῆ ἐπὶ ματαίῳ οἱ ἰδικοὶ μου ὀφθαλμοί· ὅλη ἡ σκιὰ τῶν παρελθουσῶν ἡμερῶν διεσκεδάσθη, καὶ ἦτο καιρός, ὅπως εὐδαιμονίσῃ τὸ Κράτος... Ἐνεκα τούτου θὰ ἐξετάσω τὰς ἀξιώσεις τοῦ υἱοῦ σας, ὡς νὰ ἦτον ὁ τυχὼν πολίτης· θὰ ἐκτελέσω τὴν θυσίαν ταύτην εἰς τὰς πεποιθήσεις μου, θυσίαν ὀδυνηράν, ἀναμφιβόλως, ἀλλὰ προκειμένου νὰ ὠφεληθῶσι χιλιάδες λαοῦ. Ἰσως, παραλείπεται τὸ συμφέρον τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου... Ἄν ὁ υἱός σας, ὁ κύριος Φίλιππος δὲ Ταβερνέϋ, μοῦ φανῇ ἀξίος εὐνοίας, θὰ ἀπολαύσει τὴν εὖνοιαν, ὅχι διότι ὁ πατήρ του εἶνε φίλος μου, ὅχι διότι φέρει ὄνομα εὐγενοῦς, ἀλλὰ διότι θὰ εἶνε ἀξίος αὐτὸς καθ' ἑαυτόν. Ἴδου ἡ ὁδὸς εἰς τὴν ὁποίαν θὰ βαδίσω.

— Δηλαδή, ἰδοὺ τὸ σύστημα τῆς φιλοσοφίας σας, ὑπέλαθον ὁ γέρον βαρόνος, δάκνων τοὺς ὄνυχας ἐκ τῆς ἀδημονίας, ἐνόσφ' ἐλάλει ὁ φίλος του.

— Τῆς φιλοσοφίας μου, ἔστω, κύριε· ἡ λέξις αὕτη εἶνε ἐξαίρετος.

— Ἐξαίρετος, ἐπειδὴ μᾶς ἀπαλλάσσει τῶν δικαίων πράξεων, κύριε στρατάρχα, πῶς;

— Δὲν εἰσθε, κύριε, διόλου αὐλικός, εἶπεν ὁ Ρισελιέ μετὰ ψυχροῦ μειδιάματος.

— Οἱ ὡς ἐμὲ ἀνθρώποι μόνον τοῦ βασιλέως εἶνε αὐλικοί.

— Πά! καὶ ὡς ὑμᾶς ἀνθρώπους, κύριε, ὁ Ραφτέ· ὁ ἐξ ἀπορρήτων μου, βλέπει χιλίους τὴν ἡμέραν εἰς τοὺς ἀντιθαλάμους μου, ἀπεκρίθη ὁ Ρισελιέ· ξετροποποῦν, δὲν ἤξεύρω ἀπὸ ποῦ, ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας καὶ μοῦ ἔρχονται ἐδῶ, ἐπαλάσσει μὲ τὰ ἀγροτικά ἡθῆ των, νὰ μοῦ ἐνθυμίσουν φιλίαν, δὲν ἤξεύρω πόθεν...

— Ὡ! μὴ σας μέλη καὶ ἕνας Ἐρυθρόοικος, ὄνομα καταγόμενον ἀπὸ τοὺς σταυροφόρους, δὲν εἶνε ξυλάς, εὐγενέστατε!

Ὁ στρατάρχης ἐφάνη εὐφρεστερος τοῦ Ταβερνέϋ. Ἠδύνατο νὰ τὸν κρη-

μνίστη τοῦ παραθύρου· ἀλλ' ἡὐχαριστήθη εἰς τοῦτο μόνον, ὅτι ἀνυψώσας τοὺς ὤμους ἀπήντησε :

— Καὶ ποῦ τοὺς εἶδε, κύριέ μου, τοὺς σταυροφόρους ἢ γενεάς σας ; δὲν ἐφάνητε ὡς ἀναγόμενοι εἰς αὐτοὺς εἰμὴ ἐντὸς τοῦ συκοφαντικοῦ ἐκείνου ὑπομνήματος τῶν συλλαλητηρίων τοῦ ἔτους 1720· ἀλλὰ δὲν εἶδατε καὶ τὴν πρὸς αὐτὸ ἀπάντησιν τῶν δουκῶν καὶ πατρικίων τῆς αὐτῆς ἐκείνης ἐποχῆς. Πετάσσετε εἰς τὴν βιβλιοθήκην μου νὰ σὰς δείξῃ ὁ Ραφτέ ν' ἀναγνώσετε.

Ἐνῷ δ' ἀπέπεμπεν ὁ Ρισελιέ τὸν ἀνταγωνιστὴν του διὰ τοῦ τρόπου τοῦτου, ἀνοίγεται ἡ θύρα καὶ εἰσέρχεται τις παραχωδῶς, λέγων·

— Ποῦ εἶνε ὁ παμφίλιτος, ὁ δούξ ;

Ὁ εἰσελθὼν, ζωηρὸς καὶ ροδοκόκκινος καὶ περιχαρὴς ἀνὴρ, ἦν, ἂν τὸ εὔρετε... ὁ Ἰωάννης Δουβαρρύ. Εἰς τὴν θέαν αὐτοῦ, ὁ Ταβερνέϋ ὠπισθοδρόμησε κατὰ ἓν βῆμα, ἐκθαμβος καὶ ἐξηγριωμένος.

Ὁ Ἰωάννης εἶδε τὸ κίνημα τοῦτο, ἐγνώρισε τὸν ἀνθρωπον καὶ ἔστρεψεν ἄμέσως τὰ νῶτα.

— Ἐννόησα, εἶπεν ὁ βαρόνος ἡσύχως. Ἄς φύγῃ ν' ἀφήσω τὸν κύριον ὑπουργὸν ἥσυχον μὲ τὴν εὐγενῆ του συναναστροφὴν.

Καὶ ἀπῆλθε μὲ ὑπεροψίαν.

ΝΓ'

Ἀπογοήτευσις.

Δυσχερستهῖς ὁ Ἰωάννης ἐκ τοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὁποῖον ἀνεχώρησεν ὁ βαρόνος, ἐκινήθη κατόπιν αὐτοῦ δύο βήματα, ὥς ἵνα τὸν διακόψῃ, εἶτα ἀνέστειλε τοὺς ὤμους, ὥς μετανοῶν, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸν στρατάρχην,

— Τὸν δέξεσθε εἰς τὴν οἰκίαν σας αὐτόν ; εἶπεν.

— ὦ ! φίλτατε, ἐξ ἐναντίας, τὸν ἀποπέμπω τῆς οἰκίας μου.

— Ἡξεύρετε τί πρᾶγμα εἶνε αὐτός ;

— ὦ ! ἀφήσατε.

— Ὅχι, ἀλλ' ἡξεύρετε ;

— Εἶνε ὁ Ταβερνέϋ.

— Εἶνε ἓνας κύριος, ὅστις ζητεῖ νὰ βάλῃ τὴν κόρην του εἰς τὴν κλίνην τοῦ βασιλέως...

— Ἐλα δά !

— Αὐτός, αὐτός... ἓνας κύριος, ὅστις θέλει νὰ μᾶς ἀντικαταστήσῃ, καὶ κινεῖ πρὸς αὐτὸ τοῦτο πάντα λίθον... Ναί, ναί· ὁ Ἰωάννης ὁμως εἶνε ἐδῶ, καὶ ὁ Ἰωάννης εἶνε ἐξ ἐκείνων, οἵτινες βλέπουν.

— Τφόντι αὐτὸς ζητεῖ ; ..

— Πρᾶγμα φανερώτατον... Μέρους τοῦ Δελφίνου, φίλε μου... καὶ ἔχουν καὶ ἓνα μαχαίροφόρον μαζὶ τῶν... ἓνα πρωτοπαλήκαρον.

— Πά !

— Ἐχουν ἓνα νέον, σκυλὶ μαθημένον νὰ δαγκάνῃ τὰς κνήμες τῶν ἀνθρώπων· αὐτὸς εἶνε ἐκεῖνος ὅστις μ' ἐκτύπησε μὲ τὸ σπαθί...

— Μὲ τὸ σπαθί... λοιπὸν σὰς εἶνε προσωπικὸς ἐχθρὸς, φίλτατε κόμη ; εἶπεν ὁ Ρισελιὲ ἐπιτηδευόμενος ἐκπληξιν.

— Ναί, νὰ... αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνεχώρησεν, ὁ υἱός... εἰς τὸν σταθμὸν τῶν ἵππων· τὰ γνωρίζετε...

— Ἄ ! ἀλλ' ἰδῆτε τί θὰ εἰπῇ συμπάθεια· ἐγώ, χωρὶς νὰ γνωρίζω τοῦτο, ἀπεστράφην εἰς ὅλας τὸν τὰς αἰτήσεις· ἄ ! νὰ τὸ ἤξευρα ! δὲν θὰ τὸν ἔσταλλον ἀπλῶς ἐκεῖ ὅθεν ἦλθεν, ἀλλὰ θὰ τὸν ἐδίωκα· ἄ ! νὰ τὸ ἤξευρα !... Μείνετε ἡσυχος, κόμη· ἰδοὺ τώρα ὁ δικξιφιστὴς σας ὑπὸ τὸ κράτος μου· μὴ σας μέλη.

— Ναί, τῶνόντι, τώρα δὲν αἴθε νὰ τὸν φέρετε εἰς θεογνωσίαν, νὰ μάθῃ νὰ κυτῶ τοὺς ἀνθρώπους ὡς ληστής... ἐπειδὴ τέλος πάντων... Ἀληθῶς ! δὲν σας ἀπηύθυνα ἀκόμη τὰ συγχαρητήριά μου.

— Ναί, κόρη μου, φαίνεται ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶνε τελειωμένον.

— ὦ ! τετέλεσται... Νὰ σας ἀσπασθῶ... Θέλετε ;

— Ἐξ ὅλης ψυχῆς...

— Ὑπεφέραμεν δᾶ, ἀλλ' ἄς ᾔνε· ὅλα λησμονοῦνται· τὸ κατωρθώσαμεν ἐπὶ τέλους. Τώρα, ποῖος τὴν χάριν σας !

— Νὰ σας εἰπῶ, κόμη μου, εὐλικρινῶς, χαίρομαι τῶνόντι, ἐπειδὴ δύναμαι νὰ ὠφελήσω πραγματικῶς.

— Ἐννοεῖται· ὅμως ἦτο πολὺ πολὺ νὰ ξεύρετε διὰ τὰ συλλαλητήρια !... Ὡς γαυγίσουν !... φαντασθῆτε...

— Τί ἀκούετε ; ἀγαπᾶμαι ὑπὸ τοῦ δημοσίου ;

— Ἡ γενναιότης σας... Μ... μῆτε ὑπέρ, μῆτε κατὰ· ὁ ἄλλος... τὸν ἄλλον τὸν ἐχθρεύονται πολὺ.

— Τὸν ἄλλον ; εἶπεν ὁ Ρισελιὲ μὲ ἀπορίαν· ποῖον ; τὸν ἄλλον ;

— Ἐννοεῖται. ὦ ! Ὡς ἰδῆτε τὰ συλλαλητήρια νὰ διεγερθοῦν ὡσὰν φύλλα καὶ περσά. Τοὺς ἦλθε ἀσχημα· ὡς ἐπὶ Λουδοβικου ΙΔ'.

— Δηλαδή... ἐξηγήσατέ μου...

— Τί ἐξηγήσατέ μου, ἐνῶ ἐξηγεῖται μόνον του, ἐκ τοῦ μίσους τὸ ὅποιον τρέφουν τὰ συλλαλητήρια πρὸς αὐτόν !

— Ἄ ! εἰσθε γνῶμης ὅτι...

— Γνῶμης ; εἰμαι ὑπερβέβαιος, καθὼς καὶ ὅλη ἡ Γαλλία. Ἄλλ' ἔστω δούξ, ἐκάματε πολὺ καλὰ νὰ τὸν φωνάζετε νὰ ἔλθῃ, καθὼς εἶνε ζεστός !

— Ποῖος ;... ἀλλὰ ποῖον ἐννοεῖτε, κόμη ; κάθημαι ἐπάνω εἰς τὰ κάρβουνα ! δὲν ἐννοῶ λέξιν ἐκ τῶν ὧν μοι λέγετε.

— Καλέ, διὰ τὸν Αἰγιλλῶνος δᾶ, τὸν ἀνεψιόν σας. Νὰ τα !...

— Αἶ ! τί ;

— Αἶ ! σας λέγω ὅτι ἐκάματε καλὰ νὰ τὸν φωνάζετε.

— Ἄ ! ἐνόησα τώρα ! ἐνόησα ! Δηλαδή ὅτι θὰ μὲ συμβοηθῇ.

— Ὡς μᾶς συμβοηθήσῃ ὅλους... Ἐξεύρετε ὅτι τὰ ἐσυμφώνησαν ἀριστα μὲ τὴν Ἰωαννίτταν ;

— Ἀληθῶς ;

— Ἀριστα. Ἦδη συνωμίλησαν, ἐνῶ... τί ὧρα εἶνε ; ἀκόμη πρωτ' συνωμίλησαν, καὶ στοιχηματίζω ὅτι συνεννοοῦνται θαυμάσια.

— Εἰσθε περὶ τούτου βέβαιος !

— Πάλιν βέβαιος ! Ἡ Ἰωαννίττα, δὲν ἤξεύρω τί νὰ τῆς χάρισουν, δὲν

ἐξυπνᾷ ἐκείνη τόσοι πρωτὶ. Ἐκείνη θὰ ἐξυπνήσῃ εἰς τὰς δέκα, εἰς τὰς ἑνδεκα. Ἀγαπᾷ πολὺ τὸν ὕπνον.

— Αἶ, καὶ λοιπόν;

— Καὶ λοιπόν, σήμερον τὸ πρωτὶ, εἰς Λυκιέννας, μόλις ἦσαν ἑξ ὥραι καὶ εἶδα"ν" ἀναχωρῇ ὁ διφρος τοῦ Αἰγυλλῶνος ἀπ' ἐκεῖ.

— Εἰς τὰς ἑξ! ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιέ μειδιῶν.

— Ναί.

— Τῆς πρωίας; σήμερον τὸ πρωτὶ;

— Τῆς πρωίας, σήμερον τὸ πρωτὶ. Καταλαμβάνετε ὅτι διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ τόσοι ἐνωρίς καὶ νὰ ὑποδεχθῇ ἐκείνη εἰς τοιαύτην ὥραν τὸν ἀνεψιόν σας, πρέπει νὰ ᾔνε τρελλὴ δι' αὐτόν.

— Ναί, ναί, ὑπέλαβεν ὁ Ρισελιέ τρίβων τὰς χεῖρας· εἰς τὰς ἑξ τὸ πρωτὶ, πῶς; Ἐὖγε! Ὁ Αἰγυλλῶνος, εὖγε!

— Καὶ πρέπει νὰ ἤρχισαν ἀπὸ τὰς πέντε τὴν ὁμιλίαν... Νύκτα σχεδόν! Εἶνε, σὰς λέγω, θαῦμα θαυμάτων!...

— Θαῦμα θαυμάτων!... ἐπανελάβεν ὁ στρατάρχης· θαῦμα θαυμάτων τῶντι, ἀγαπητέ μοι κόμη!

— Καὶ ἰδοὺ σεῖς τώρα εἰσθε τρεῖς· ὡς νὰ ἐλέγομεν Ὁρέστης, Πυλάδης, καὶ ἄλλος ἓνας Πυλάδης.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἐνῶ ὁ στρατάρχης ἔτριβεν εἰσέτι περιχαρέςτατα τὰς χεῖρας του, εἰσέρχεται ὁ Αἰγυλλῶνος.

Ὁ ἀνεψιὸς ἐχαιρέτισε τὸν θεῖον μὲ ὕψος συλλυπητήριον, τὸ ὅποτον ἤρκεσε πρὸς τὸν Ρισελιέ, ἂν ὄχι νὰ τῷ διαδηλώσῃ ὅλην τὴν ἀλήθειαν, τὸ οὐσιωδέστερον ὅμως μέρος αὐτῆς, τοῦλάχιστον. Ὁ στρατάρχης ὠχρίασεν ὥσεί ἔλαβε πληγὴν θανατηφόρον· πάραυτα τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα, ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν δὲν ὑπάρχουν οὔτε φίλοι, οὔτε συγγενεῖς, καὶ ὅτι ἕκαστος ἐνεργεῖ δι' ἑαυτόν.

— Πολὺ ζῶν ἤμην! εἶπε καθ' ἑαυτόν. — Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν ἀνεψιόν. Αἶ, Αἰγυλλῶνος; ἀνέκραξε καταπνίξας βαρὺν στεναγμόν.

— Αἶ, κύριε στρατάρχα;

— Μέγα εἶνε, πολὺ εἶνε διὰ τὰ συλλαλητήρια! εἶπεν ὁ Ρισελιέ ἀναλαβὼν τὰς αὐτὰς ἐκείνας ἐκφράσεις τοῦ Ἰωάννου.

Ὁ Αἰγυλλῶνος ἤρυθρίασεν.

— Ἐμάθετε; εἶπεν.

— Ἐμαθα τὰ πάντα παρὰ τοῦ κυρίου κόμητος, ὑπέλαβεν ὁ Ρισελιέ, καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν εἰς Λυκιέννας ἐπίσκεψίν σου σήμερον τὸ πρωτὶ, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου· ὁ διορισμός σου ἐπιφέρει δόξαν καὶ θρίαμβον εἰς τὸ γένος μου.

— Πιστεύσατε, κύριε στρατάρχα, εἰς τὴν ἄκραν μου λύπην...

— Τί λύπην λέγει αὐτός; εἶπε καθ' ἑαυτόν ὁ Ἰωάννης.

— Ἡμεῖς ἐννοοῦμεθα, διέκοψεν ὁ Ρισελιέ, ἐννοοῦμεθα.

— Ἄν σεῖς ἐννοήσῃς, διαφέρει, ἀλλ' ἐγώ... Λύπην; τί λύπην;... ᾗ! ἐν- νόησα, ἐννόησα... ἐπειδὴ δὲν θὰ δημοσιευθῇ ἀμέσως τὸ ὄνομά του ὡς ὑπουργοῦ; Ναί, ναί... αὐτό, τῶντι.

— Ἄ! ὑπάρχει ἀναβολὴ δημοσιεύσεως; εἶπεν ὁ στρατάρχης ἐμψυχωθεὶς ὑπὸ ἀπροσδοκίτου ἐλπίδος, τῆς αἰωνίας ταύτης καταφυγῆς παντὸς φιλοδόξου καὶ παντὸς ἐραστοῦ.

— Ἀναβολή, μάλιστα, κύριε στρατάρχα.

— Ἀναβολή, ἐπέφερον ὁ Ἰωάννης, ἀλλ' ἐντοσούτῳ ὑπάρχει ἀμοιβή... ἀπῆλause τὴν ὥραιότεραν τῶν Βερσαλλίων στρατηγίαν.

— Ἄ! ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιέ ὑπὸ νέου τραύματος πληγωθείς, ὑπάρχει ἀμοιβή τοιαύτη ἐν τῷ μεταξύ;

— Ὁ κ. Δουβαρρὺ μεγαλοποιεῖ ἴσως ὀλίγον τὸ πρᾶγμα, εἶπεν ὁ δουξ Αἰγιλλῶνος.

— Ἀλλὰ στρατηγία, λέγουν· τί στρατηγία λοιπὸν εἶνε; νὰ μάθωμεν.

— Ἡ τῶν ψιλῶν ἱππέων τοῦ βασιλέως.

Πάλιν ὁ Ρισελιέ ἠσθάνθη τὰς παρειάς του ὠχρίσας.

— Ὡ! εἶπε μετὰ μειδιάματος δυσεξηγήτου, εἶνε τῶντι μικρὸν τοῦτο πρὸς ἄνδρα τοσοῦτον ἐράσμιον· ἀλλὰ τί νὰ κάμωμεν, Αἰγιλλῶνος, παιδί μου; ἡ ὥραιότερα τοῦ κόσμου δὲν δύναται βεβαίως νὰ δώσῃ περισσότερον ἄφ' ὅτι ἔχει, καὶ βασιλέως ἐρωμένη ἂν ὑποτεθῇ.

Τώρα ὠχρίασε καὶ ὁ Αἰγιλλῶνος.

Ὁ Ἰωάννης ἐν ταῦτοις ἐθεώρει τὰς ἐπὶ τῶν τειχῶν ζωγραφίας.

Ὁ Ρισελιέ ἐκτύπησεν ἐλαφρῶς τὸν ὦμον τοῦ ἀνεψιοῦ του καὶ εἶπε·

— Ἐν τούτοις, ἰδοὺ ὅτι θὰ προβιβασθῇς καὶ ταχέως. Σὲ συγχαίρω, δουξ.. σὲ συγχαίρω εἰλικρινῶς... Ἡ ἐπιτηδειότης καὶ ἐμπειρία σου εἰς τὸ διαπραγματεῦσθαι εἶνε ἀξίαι τῆς τύχης ἧς ἀπολαύεις... Ὑγίαινε· ἔχω ὑποθέσεις κατεπειγούσας. Μὴ λησμόνει καὶ ἐμὲ εἰς τὰς εὐνοίας σου, φίλτατε ὑπουργέ.

Πρὸς τὰ ὅποια ὁ Αἰγιλλῶνος ἀπήντησε μόνον:

— Σεῖς, εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἤμην ἐγώ, κύριε στρατάρχᾳ· ἐγώ, εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἦσθε σεῖς.

Καὶ προσκυνήσας τὸν θεῖόν του ἐξῆλθε φυλάττων τὴν φυσικὴν πρὸς αὐτὸν ἀξιοπρέπειαν. Ὁ Αἰγιλλῶνος διεσώθη ὑπὸ μίαν τῶν δυσκολωτέρων τῆς ζωῆς του περιστάσεων.

— Κάλλιστος νέος! κάλλιστος νέος! εἶπεν ὁ γέρον στρατάρχης πρὸς τὸν Δουβαρρὺ, ἅμα ἀπῆλθεν ὁ Αἰγιλλῶνος. Εἶνε ἀπλοῦς, ἀφελής, νομίζει τις ὅτι εἶνε ἀθῶα κόρη· τόσον ἀγνὰ ἔχει αἰσθήματα!

— Καὶ σὰς ἀγαπᾷ καὶ πολὺ, εἶπεν ὁ Ἰωάννης. Εἰς τὴν ζωὴν μου, περισσότερο εἶνε αὐτὸς υἱὸς σὰς παρὰ ὁ κ. δὲ Φρονσάκ.

— Τῶντι, σὰς βεβαιῶ... τῶντι, κύριε κόμῃ.

Καὶ ὁ Ρισελιέ περιεφέρετο περίξ τῆς ἑδρας του, ὡς εἰ ἐζήτει πρᾶγμα τι, τὸ ὅποιον δὲν εὗρισκε.

— Ἄ! διαβόλου κόμησσαι, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν, μὴ σε μέλη καὶ θὰ μοῦ τὸ πληρώσῃς.

— Στρατάρχᾳ, εἶπεν ὁ Ἰωάννης μετὰ πονηρίας, ἡμεῖς οἱ τέσσαρες θὰ πραγματοποιήσωμεν τὸν ραβδόδεσμον ἐκεῖνον τῶν ἀρχαίων· ἐνθυμεῖσθε; τὰ πολλὰ ραβδία, τὰ ὅποια, ὅταν συνέδεσαν ὅλα ὁμοῦ, ἦτο ἀδύνατον νὰ συντρίψουν;

— Ἡμεῖς οἱ τέσσαρες; τινες δηλαδὴ;

— Ἐννοῶ, τὴν ἀδελφὴν μου ὡς ἰσχύν, τὸν Αἰγιλλῶνος ὡς ἐξουσίαν, τὴν γενναϊότητά σας ὡς συμβουλήν, ἐμὲ ὡς ἐπαγρύπνησιν.

— Ἐξαίρετα! Ἐξαίρετα!

— Καὶ τότε ἂς ἔλθουν νὰ πειράξουν εἰς τὸ παραμικρὸν τὴν ἀδελφὴν μου! Δὲν τοὺς ἔχω ἀξίους.

— Ἐννοεῖται! εἶπεν ὁ Ρισελιέ, ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ὁποίου ἐντοσούτῳ ἔβραζεν.

— Ἄς φέρουν τότε ὅσας θέλουν ἀντεραστρίας· ψεύματα ;
 — ὦ! ἀνεφώνησεν ὁ Ρισελιέ κτυπήσας τὸ μέτωπόν του.
 — Τί ἔχετε, στρατάρχα ; ἠρώτησεν ὁ κόμης.
 — Τίποτε· εὐρίσκω θαυμασίαν τὴν περὶ συμμαχίας ιδέαν σας.
 — Εἰς τὸ Τριανόν μένει καὶ ὁ Ταβερνέϋ μαζὺ μὲ τὴν κόρην του ;
 — Ὅχι, ἐκεῖνος μένει εἰς Παρισίους· διατί ;
 — Νὰ ξεύρετε, κόμη, ὅτι εἶνε πολὺ ὠραία αὐτὴ ἡ νεανίς.
 — Ἄς ᾔνε ὅσον θέλῃ· καὶ Κλεοπάτρα νὰ ᾔτο, καὶ ὅσων τὴν ἀδελφὴν μου νὰ ᾔτο... τίποτε δὲν τὴν φοβοῦμαι, εὐθὺς καθὼς ἡμεῖς οἱ τέσσαρες συνενωθῶμεν.

— Λοιπὸν εἶπατε ὅτι ὁ Ταβερνέϋ μένει εἰς Παρισίους, εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Ὀνορίου ;

— Ὅχι· Ἀγίου Ὀνορίου, ἐγὼ δὲν σὰς εἶπα· εἰς τὴν ὁδὸν Κοκκερῶνος. Τί κάμμια ιδέα σὰς ἦλθε νὰ τὸν τιμωρήσωμεν ;

— Ἀφήσατε, κόμη· ναί, μία ταιαύτη ιδέα... ἀφήσατε.

— Εἰσθε ὁ μόνος ἄνθρωπος! σὰς ἀφίνω καὶ ἀπέρχομαι νὰ μάθω τί λέγουν καὶ εἰς τὴν πόλιν.

— Ὑγιαίνειτε, κύριε κόμη... Ἀληθῶς, δὲν μοῦ εἶπατε τὸ προσωπικὸν τοῦ νέου ὑπουργείου.

— ὦ! πτηνὰ διαβατικά ὅλοι των· ὁ Τερραί, ὁ Βερτίνος... τῇ ἀληθείᾳ, δὲν ἐνθυμοῦμαι ποῖος ἄλλος... Τέλος πάντων ὅλοι νομίσματα τοῦ Αἰγυλῶνος, τοῦ ἀληθοῦς, καὶ τοὶ ἀναβεβλημένου ὑπουργοῦ.

— Ναί, τοῦ διὰ παντὸς ἀναβεβλημένου, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ στρατάρχης ἀπειθύνων ταῦτοχρόνως πρὸς τὸν Ἰωάννην τὸ χαριέστερον τῶν μειδιαμάτων του, εἰς ἀποχαιρετισμόν.

Ὁ Ἰωάννης ἀνεχώρησεν, ἐπανῆλθε δὲ τότε ὁ Ραφτέ. Οὗτος ἤκουσε τὰ πάντα· αἱ ὑποψίαι του ὅλαι ἐπραγματοποιήθησαν. Δὲν εἶπε λέξιν πρὸς τὸν κύριόν του, ὡς κάλλιστα γνωρίζων τὰ ιδιώματα αὐτοῦ.

Δὲν ἠθέλησε νὰ κραζῇ οὐδὲ θαλαμηπόλον τινά, ἀλλὰ μόνος τὸν ἐξέδυσε καὶ τὸν ἐβοήθησε νὰ κατακλιθῇ, ἐχώθη δὲ εἰς τὴν κλίνην πάραυτα ὁ γέρων στρατάρχης ριγῶν, ὡς εἰ κατείχετο ὑπὸ παροξυσμοῦ, ἀφοῦ πρότερον κατέπιεν καταπότιον, τὸ ὅποιον ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ ἐξ ἀπορρήτων του.

Ὁ Ραφτέ ἐκλείσει τὰ παραπετάσματα καὶ ἐξῆλθεν. Ὁ ἀντιθάλαμος ἦτο κατὰ μέτρον θεράπωντων περιέργων νὰ μάθωσιν ἂν ἐγένετο τῷ κυρίῳ τῶν ὑπουργῶν. Ὁ Ραφτέ ἔλαβεν ἐκ τοῦ βραχίονος τὸν πρῶτον θαλαμηπόλον, τὸν ὅποιον ἔσυρε κατὰ μέρος.

— Πρόσεχε, τῷ εἶπε, μὴ θέλῃ τίποτε ὁ κύριος στρατάρχης, ἐπεὶ εἶνε ἀδιάθετος. Ἐλάβε σήμερον τὸ πρῶτ' δυσάρεσκειαν μεγάλην· ἠναγκάσθη νὰ φανῇ εἰς τὸν βασιλέα ἀπειθής...

— Εἰς τὸν βασιλέα ἀπειθής! ἀνέκραζεν ὁ θαλαμηπόλος περιδής.

— Ναί, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐστείλεν εἰς τὸν κύριον στρατάρχην χαρτοφυλάκιον ὑπουργοῦ, καὶ ἐπεὶ ὁ κύριος στρατάρχης ἔμαθεν ὅτι αὐτὸ ἐγένετο διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῆς Δουβαρρύ, ἀπεποιήθη τὸ χαρτοφυλάκιον! ὦ!!! πρᾶξις ἀληθῶς γενναία, καὶ οἱ Παρισινοὶ χρεωστοῦν νὰ ἐγείρουν εἰς τιμὴν τοῦ αὐθέντου ἀνδριάντα, ὅτι ἐφάνη τσοῦτον φιλόπατρις καὶ ἀνεξάρτητος· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἦτο πολὺ βαρὺ, καὶ ὁ κύριός μας ἠσθένησε· πρόσεχε μὴ θέλῃ τίποτε!

Καὶ ταῦτα τὰ ὀλίγα εἰπὼν ὁ Ραφτέ, γνωρίζων δὲ ὁποῖαν θὰ ἐλάμβανον κυκλοφορίαν, ἀπεσύρθη εἰς τὸ σπουδαστήριόν του.

Μετὰ δεκαπέντε λεπτά, αἱ Βερσαλλίαι ὅλοι ἐγνώριζον τὸν ἀνεξάρτητον χαρακτήρα καὶ τὸν γενναῖον πατριωτισμὸν τοῦ στρατάρχου, ὅστις ἐνταυτοῦ ἐκοιμάτο ὕπνον βαθὺν ἐπὶ τῆς δημοτικότητος, ἣν παρεσκεύασεν αὐτῷ ὁ θαυμασὸς ἐξ ἀπορρήτων του.

ΝΑ

Τὸ δεῖπνον τοῦ Δελφίνου.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἐξῆλθεν ἡ δεσποσύνη Ταβερνέῦ ἐκ τῶν δωμάτων της, τὴν τρίτην μετὰ μεσημβρίαν, ἵνα πορευθῇ παρὰ τῇ Δελφίνῃ, ἥτις ἐπυθιζε ν' ἀκούῃ πρὸ τοῦ δείπνου ἀνάγνωσιν.

Ὁ πρῶτος ἀναγνώστης τῆς Αὐτῆς Βασιλικῆς Ὑψηλότητος ἐβέβη, τις, δὲν ἐξήκει πλέον τὸ καθήκον τοῦτο, ὥς ἀναμιχθεὶς εἰς τὰ ὑψηλὰ πολιτικά, ἀφότου συνέβησαν διπλωματικαὶ τινες ραδιουργίαι, ἐν ταῖς ὁποίαις ἐδειξεν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ἱκανότητα.

Ἐξῆλθε λοιπὸν ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέῦ, ἵνα καταβυθυνθῇ ἐκεῖ. ἔλθει τὸ καθήκον τὴν προσεκάλει. Ἐνεκα τῆς ταχείας μετοικεσίας, δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐγκατασταθῇ ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ ἀνέσῃ εἰς τὸ Τριανόν, καθὼς οὐδ' αἱ λοιποὶ συγκάτοικοί της. Οὐδ' ἡ θεραπεία της διωργανώθη εἰσέτι, οὐδὲ τὰ ὀλίγα της ἐπιπλα διηυθετήθησαν· τὴν ἐνέδου δὲ μία τῶν θαλαμηπόλων της κυρίας δὲ Νοάλλης, τῆς ἐπιτίμου ταύτης δεσποίνης, ἣν ἡ Δελφίνη ὠνόμαζε κυρίαν ἐθιμοταξίαν, ὥς αὐστηροτάτην οὖσαν περὶ τοὺς τύπους.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐφόρει κυανὴν μεταξίνην ἐσθῆτα, περιζωννύουσαν ὀσφρὺν ὡσπερ σφηκός. Ἡ ἐσθῆς αὕτη ἠνοίγετο ἔμπροσθεν καὶ διηρεῖτο εἰς δύο, ὥστε ἐφαίνετο ὑπ' αὐτὴν μεσοφόριον ἐκ μουσελίνης μὲ τρεῖς σειρὰς ταινιῶν εὐπαρύφων· χεῖριδες βραχεῖαι, ὡσαύτως εὐπαρύφοι, ἐκ μουσελίνης κεκοσμημένης εἰς ἡμικύκλια καὶ κλιμακῆδόν διατεταγμένης ἀπὸ τοῦ ὤμου, ἀνταπεφύοντο πρὸς τὸ στηθομανδῆλον αὐτῆς, καλύπτον αἰδημόνως τὸν τραχήλον. Ἡ Ἀνδρεὰς εἶχεν ἀνάδετον ἀπλῶς τὴν κόμην διὰ ταινίας κυανῆς, ὥς ἡ ἐσθῆς της· πίπτουσα ἡ κόμη αὕτη ἐκ τῶν παρειῶν ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ καὶ τῶν ὤμων της εἰς μακροὺς καὶ πλουσίους βοστρύχους, ἥρμοζε κάλλιον ἢ ταπετρά, τὰ λοφία καὶ αἱ δαντέλλαι, ἅτινα ἐσυνηθίζοντο τότε, εἰς τὴν σιμονοπρεπῆ καὶ κρινόλευκον τῆς νεάνιδος μορφήν, ἣν οὐδέποτε ψιμυῦθιον ἢ φῦκος ἐβέβηλωσε.

Ἐνῷ ἡ Ἀνδρεὰς ἐβάδιζε περιέβαλλεν ἐνταυτῷ τὰς ὥραιας χεῖρας της εἰς περιχειρίδια ἐκ λευκῆς μετάξης, ἀδάκτυλα, εἰς δὲ τὴν ἄμμον τοῦ κήπου ἐνετυποῦντο τὰ ἄκρα τῆς ὑψηλῆς πτέρνας τῶν ὑπὸ οὐρανοχόρου ἀτλάζου κρηπίδων της.

Φθάσασα εἰς τὴν σκιάδα τοῦ Τριανόν, ἔμαθεν ὅτι ἡ δεσποινα Δελφίνη ἐξῆλθεν ἵνα περιδιαβάσῃ εἰς τὸν κήπον μετὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος της καὶ τοῦ ἀρχικηπουροῦ. Ἐν τούτοις ἠκούετο ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας ὀροφῆς ἡ βοή τοῦ τραχοῦ τοῦ τόννου, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ἄρχων Δελφίνος κατεγίνετο νὰ κατασκευάσῃ κλεῖθρον δι' ἑν κιβώτιον, πρὸς τὸ ὅποιον εἶχεν ἰδιαιτέραν ἀγάπην.

Ἀναχωρήσασα ἐκείθεν ἵνα εὕρῃ τὴν Δελφίνην, ἡ Ἀνδρεάς διήλθε τὴν πρασιὰν ἔνθα, παρὰ τὴν προεχωρημένην ἐποχὴν, ἀνθὴ ἐπιμελῶς καλυπτόμενα διὰ νυκτὸς ἀνήγειρον τὴν ὠχρανθεῖσκαν κεφαλὴν των, ἵνα δεχθῶσι τὰς προσωρινὰς ἀκτῖνας ἡλίου ὠχροτέρου αὐτῶν· καὶ ἐπειδὴ ἐπλησίαζεν ἤδη τὸ ἑσπέρας, διότι, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, τὴν ἑκτὴν μετὰ μεσημβρίαν νυκτόναι, κηπουροὶ τινες ἐνησχολοῦντο νὰ καλύψωσι διὰ κωδῶνων ὑαλίνων τὰ εὐαίσθητότερα εἰς τὸ ψῦχος φυτά.

Ἐκεῖ ἔνθα ἔστρεψε μία τῶν δεινροστοιχιῶν, βλέπει αἶφνης ἡ Ἀνδρεάς ἓνα τῶν κηπουρῶν, ὅστις, ἅμα εἶδεν αὐτὴν, ἀνηγέρθη, καὶ στήριχθεις ἐπὶ τοῦ λίσκου του ἀφῆρσε τὸν πῆλον καὶ τὴν ἐχαιρέτισε διὰ τρόπου πολὺ εὐσχημοτάτου παρ' ὅσον συνειθίζουσιν οἱ κοινοὶ κηπουροί. Παρατηρεῖ, καὶ ἀναγνωρίζει τὸν Γιλβέρτην, αἱ χεῖρες τοῦ ὁποίου ἦσαν λευκαὶ εἰσέτι ἀρκετά, ὥστε νὰ κινήσωσι τὴν ἀδημονίαν τοῦ γέροντος βερόνου Ταβερνέυ.

Ἡ Ἀνδρεάς ἠρρυθρίασεν ἀκουσίως· τῇ ἐφάνη ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Γιλβέρτου εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐγένετο κατὰ παράδοξον τῆς τύχης σύμπτωσιν. Ὁ Γιλβέρτης ἐπανέλαθε τὸν χαιρετισμὸν του, καὶ ἡ Ἀνδρεάς ἀντεχαιρέτισε χωρὶς νὰ σταματήσει.

Ἀπὸ ἐπρόχωρησεν ὀλίγον, ἡ περιέργεια πῶς ὁ νέος αὐτὸς εὗρέθη ἐκεῖ, δὲν ἀφῆκε αὐτὴν ν' ἀπομακρυνθῇ. Ἐπέστρεψε, καὶ ὁ Γιλβέρτης, ὅστις ἤδη εἶχε καταστῆ ὠχρὸς καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ ἐκολλήθη ὑπίσω της, ἐπανήλθεν εἰς τὴν ζωὴν ἐν ἀκαρεῖ καὶ ἔσπευσε νὰ πλησιασῇ πρὸς τὴν νεανίδα.

— Ἐδῶ εἶθε, κύριε Γιλβέρτη; εἶπε ψυχρῶς ἡ Ἀνδρεάς.

Μάλιστα.

— Καὶ πῶς ἔτυχε;

— Ἀλ... δεσποσύνη, νὰ ζήσωμεν τιμίως θέλομεν καὶ ἡμεῖς...

— Ἀλλ' ἡξεύρετε ὅτι ἔχετε τύχην;

— ὦ! πολλὴν τφόντι, πολλὴν, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης.

— Πῶς εἶπατε;

— Λέγω ὅτι τφόντι, καθὼς εἶπατε καὶ ὑμεῖς, ἔχω τύχην.

— Ποῖος ἐμεσίτευσε καὶ ἤλθατε εἰδῶ;

— Ὁ κ. Ἰουσσώ, ἓνας προστάτης μου.

— Ἀ! ἀνέκραξεν ἑκθαμβὸς ἡ Ἀνδρεάς, γνωρίζετε τὸν κ. Ἰουσσώ;

— Ἦτο φίλος τοῦ πρώτου μου, προστάτου τοῦ διδασκάλου μου κυρίου Ρουσσώ.

— Χαίρω ἐπιμεινάτε, κύριε Γιλβέρτη, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς ἐτοιμαζομένη ν' ἀπέλθῃ.

— Βίθε εἰς τὴν ὑγίαν σας καλήτερα, δεσποσύνη... ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης μετὰ φωνῆς τοσοῦτον τρομώδους, ὥστε εὐκόλως διέκρινέ τις ὅτι σείσμός καρδίας τὴν παρήγαγε.

— Καλήτερα; πῶς! εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς μετὰ ψυχρότητος.

— Ἀλλά... τὸ δεινὸν περιστατικὸν ἐκεῖνο...

— Ἀ! μάλιστα... εὐχαριστῶ, κύριε Γιλβέρτη, εἶμαι καλήτερα, δὲν ἦτο τίποτε.

— ὦ! ἐλυτρώθητε νὰ ξεύρετε, ἀπὸ τρομερώτατον κίνδυνον! ἐκινδύνευσεν ἡ ζωὴ σας! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης ὑπερέμπλεως συγκινήσεως.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἡ Ἀνδρεάς ἐσκέφθη ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ διακόψῃ τὴν μεθ' ἐνός κηπουροῦ καὶ ἐν πλήρει βασιλικῇ περιβόλῃ συνομιλίαν.

— Ὑγιαίνετε, κύριε Γιλβέρτη, εἶπεν ἡ νεᾶνις.

— Δὲν ἀγαπᾷ ἡ δεσποσύνη ἕνα ρόδον; ὑπέλαβεν ὁ Γιλβέρτος φρίκων καὶ ἰδῶν τι περιορεύμενος.

— Ἀλλὰ, κύριε, ἐπέφεραν ἡ Ἀνδρεάς, μοί προσφέρετε πᾶν, τὸ δικαίον
δὲν εἶναι ἰδικόν σας.

"Εκπληκτος ὁ Πιλλέρτης καὶ ἐμβρόντητος, δὲν ἀπεκρίθη αὐτῇ λέξιν. Ἐκυψε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐνῶ ἀφ' ἑνὸς ἡ Ἀνδρᾶς τὸν παρατήρει μετὰ τινος εὐχριστησεως ὅτι ἀπέδειξε πρὸς αὐτὸν τὴν ὑπεροχὴν τῆς, ἐκεῖνος δ' αὖ ἐτέρου, ἀνεγροθεὶς, ἀπέκοψεν ὁλόκληρον κλαδὸν τῆς εὐκαυθεστέρᾳ ραβδῇ αὐτοῦ, καὶ ἤρχισε νὰ μαζῇ τὰ ρόδα φύλλον πρὸς φύλλον δι' ἀταραξίας καὶ ἡσυχίας προσηνεύσεως ἐντυπωσιν εἰς τὴν νεανίδα.

Διότι ἡ Ἀνδρέας ἦσαν ἀγαθῆς ψυχῆς κατὰ βάθος, καὶ μετενόησεν ὅτι προσέβαλε τὴν φιλοτιμίαν τοῦ πτωχοῦ νέου, ἐνῷ αὐτὸς ὁ ταλαιπώρος ἐπεθύμησε νὰ δειξῇ πρὸς αὐτὴν εὐγένειαν, καὶ διὰ τοσαύτης μαλίστα προθυμίας. Ὅθεν, ὡς πράττουσιν ὅλοι ἐν γένει οἱ ὑπερήφανοι, αὐτὸς συναισθάνθη ὅτι ἡμάρτησεν κατὰ τι, ἐπαύλαθε καὶ αὕτη τὸν περίπατον τῆς, χωρὶς νὰ προσθέσῃ ἄλλην λέξιν, μολύνοντι ἔφθασεν ἴσως μέχρι τῶν χειλέων τῆς ἡ ἔκφρασις τῆς συγγνώμης.

Οὐδ' ὁ Γιλβέρτος ἐπρόσθεεν ἑτέραν λέξιν· ἀπέριψε τὴν κλάδον μὲ τὰ ἐπ' αὐτοῦ ρόδα καὶ ἐπανέλαθε τὸν λόγον· Ἄλλ' ἡνοῦτο εἰς αὐτὸν τὸν νέον ἢ ὑπερηφάνεια μετὰ τῆς πανουργίας· ἔκυψε γὰρ ἀνασκάφη βεβαιῶς, ἀλλὰ καὶ γὰρ εἶη ἐνταυτῷ ἀπομακρυνομένην τὴν Ἀνδρεάδα, ἥτις εἰς τὴν στρυφνὴν δειδροστοιχίαν τινοῦσθ' ἠδυνήθη νὰ μὴ στρέψῃ τὸ πρόσωπόν της πρὸς αὐτόν. Γυνὴ πάντοτε.

Ὁ Γλιβερίτης νυχταριστήθη διὰ τὴν ἀδυναμίαν ταύτην τῆς κόρης, τόσον, ὥστε καὶ ἐξήγαγε τὸ συμπέρασμα, ὅτι πάλιν αὐτός ὑπῆρξε νικητὴς εἰς τὴν νέαν ταυτην πάλιν.

— Εἶνε ἀσθενέστερα μου, εἶπε καθ' ἑαυτόν, καὶ θὰ λάβω ὑπεροχὴν, βεβαίως· τῶρα σεμνύνετε διὰ τὴν καλλονήν, διὰ τὸ γένος καὶ διὰ τὴν τύχην της, τὴν ὅποιαν βλέπει αὐξάνουσαν· ἐπαίρεται διὰ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτά μου, τὸν ὅποιον μαντεύει ἴσως... καὶ ὅμως τοσούτῳ μᾶλλον ὑπάρχει ποθεινὴ πρὸς τὸν πτωχὸν ἐργάτην, τὸν τρέμοντα εἰς τὴν παρουσίαν της. Ἄ! πρῶτος, ρίγος, πράγματα ἀνάξια δι' ἓνα ἀνδρά!... Ὡ! θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καὶ θὰ μοῦ πληρώσῃ ἐκείνη ὁλας αὐτάς τας ἀνανδρίας, τὰς ὁποίας μὲ ἀναγκάζει νὰ πράττω! Διὰ τῶρα ὅμως ἀρκετὸν ἔργον ἐξεπλήρωσα· ἐνίκησα τὸν ἐχθρόν... Ἐγώ. Ὅστις ἔπρεπε νὰ φανῇ ἀσθενέστερος, ἐπειδὴ εἶμαι πληγωμένος, ἐφάνην δακρύϊς ἰσχυρότερος...

Ἐπανάλαβε τὴν τελευταίαν φράσιν μετὰ χαρᾶς ἀγίας· εἶτα ἔφερε σπα-
σμοδικῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ νοήμονος μετώπου του, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀνήγειρε
τὴν ὠραίαν του μελανὴν κόμην, ἐνέπηξε ρωμαλέως τὸν λίσγον εἰς τὴν
πρᾶσιάν, ὥρμησεν ὡς δορκὰς κατὰ τὸ μήκος τῶν κυπαρίσσεων καὶ σμιλῶ-
νων, διηλθεν ἐλαφρὸς ὡς πνευτὴ ζεφύρου σωρόν τινα φυτῶν κεκαλυμμένων
ὑπὸ κώδωνας, τοὺς ὁποίους οὐδ' ἔψαυσε καθόλου, μ' ὅλην τὴν μαρινώδη
ταχύτητα τοῦ δρόμου του, καὶ ἔστη ἵνα κατωπτεύσῃ εἰς τὸ ἄκρον τῆς
διαγωνίου ἣν ἔτρεξε, κοψὰς οὕτω τὴν κυκλοτερῆ ὁδὸν τῆς Ἀνδρεάδος.

- Ἐκείθεν εἶδεν αὐτὴν τῷ ὄντι πάλιν ἐρχομένην, περίσκεπτον, τεταπεινω-
μένην σχεδόν· εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν γῆν, τὴν δὲ γεῖρα κρεμαμένην,

ἀδρανῆ, καὶ ἐπιψύχουσιν ἡρέμα τὴν ἐσθιὰ τῆς, ἥτις ἐθαύρει τὴν ἤκουσε κεκρυμμένος ὀπίσθεν τοῦ πυκνοφύτου φραγμῶνος, ὅτι ἐστέναξε δις, ὡς εἰ δαίλει καθ' ἑαυτήν. Τέλος, τοσοῦτον πλησίον τῶν δένδρων διέβη ἡ κόρη, ὥστε ὁ Γιλβέρτος ἠδύνατο, ἂν ἤπλου τὸν βραχίονα νὰ ἐγγίσῃ τὸν τῆς Ἀνδρεάδος, ὡς τὸν παρεκίνει νὰ πράξῃ ἡ θέρμη καὶ ἡ σκοτοδίνη αὐτοῦ.

Ἀλλὰ συνέσπασε τὰς ὀφρῦς, ὡς ὑπὸ ἀνάνευσιν ὁμοίαν ἀποστροφῆς, καὶ θέσας ἐπὶ τοῦ στήθους τὴν μίαν τῶν χειρῶν του,

— Πάλιν ἄνδρος, εἶπε καθ' ἑαυτόν.

Εἶτα δ' ἐπρόσθεσε χαμηλῇ τῇ φωνῇ

— Εἰνε, βλέπεις, ὠραία πολύ, καί...

Ὁ Γιλβέρτος πολλὴν ὥραν ἴσως θὰ ἔμεινεν ἀπολαύων τῆς τερπνῆς ὀπτασίας ταύτης, διότι ἡ δειροστοιχία ἦτο μακρὰ καὶ τὸ βῆμα τῆς Ἀνδρεάδος βραδυτάτον· ἀλλ' εἰς τὴν δειροστοιχίαν ταύτην ἔληγον ἄλλαι, πλάγιοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ τις αἰφνιδίως, ὡς καὶ ἐξῆλθε, κατὰ κακὴν τύχην τοῦ Γιλβέρτου, ἐξ ἐκείνης, ἀπέναντι τῆς ὁποίας ἦν κεκρυμμένος.

Ὁ ἐξελθὼν ἐνοχλητὴς ἐβαδίζε βῆμα βραδύ καὶ μεθοδικόν. Ἐκράτει τὴν κεφαλὴν ὀψιτενῇ, τὸν πῖλόν του ὑπὸ τὸν δεξιὸν βραχίονα, τὴν δ' ἀριστερὰν χεῖρα ἐστήριζεν ἐπὶ τῆς σπάθης αὐτοῦ. Ἐφόρει βελούδινον ἔνδυμα καί, ὑπεράνω αὐτοῦ, διφθέραν βαρύτιμον. Ἐφαίνετο δὲ ὡς ἄρχων μέγας.

Διέκρινε μακρόθεν ὁ ἄρχων αὗτος τὴν Ἀνδρεάδα προχωροῦσαν, καὶ βεβαίως τῷ ἦρεσε τὸ σχῆμα τῆς νεανίδος, διότι εὐθὺς ἐπέσπευσε τὰ βήματα ἵνα τὴν καταφθάσῃ.

Ἄμα εἶδεν ὁ Γιλβέρτος τὸ ἄτομον ἐκεῖνο ἐβαλεν ἀκουσίως λεπτὴν κραυγὴν καὶ ἐπέδρα, ὡς κόσσυφος ἐπτοημένος ὑπὸ τὰ χαμόκλαδα.

Ὁ ἄρχων ἐντοσούτῳ, ὄχι μόνον κατέφθασεν, ἀλλὰ καὶ διηλθεν ἐνώπιον τῆς νεανίδος, ὡς εἰ ἦτο τεχνίτης εἰς τὰς τοιοῦτου εἶδους κυνηγεσίας.

Ἀκούουσα ἡ Ἀνδρεὰς τὸ βῆμα τοῦτο ἐπὶ τοῦ βήματός της, κατ' ἀρχὰς διηυθύνθη πλάγιως, ὅπως κάμῃ θέσιν ἵνα διαβῇ ὁ ἐρχόμενος ὀπίσθεν τῆς· ἀπὸ δὲ αὐτῆς διέβη, ἐστράφη ἡ κόρη ἵνα ἴδῃ αὐτόν. Ἀλλὰ καὶ αὗτος ταυτοχρόνως ἔκλειψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς αὐτήν, καὶ οὕτω τὰ βλέμματα τῶν συνηντήθησαν· ὁ ἄρχων ἔστη μάλιστα ὀλίγον ὅπως ἴδῃ καλλίτερον, καὶ ἀπὸ εἶδεν:

— Ἄ! δεσποσύνη, εἶπε μετὰ φωνῆς φιλοφρονεστάτης, ποῦ πορεύεσθε μετὰ τὴν ταχύτητα, σὰς παρακαλῶ;

Εἰς τὴν φωνὴν ταύτην ἡ Ἀνδρεὰς ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν, καὶ διέκρινεν ὀπίσθεν, εἰς ἀπόστασιν τριακόντα βημάτων, δύο σωματοφύλακας, ἀκολουθοῦντας βραδέως· εἶδεν ἐπομένως καὶ ὑπὸ τὴν διφθέραν τοῦ ἄρχοντος, ὅστις ἀπῆλθονε τὸν λόγον τὴν εὐρεῖαν κυανὴν ταινίαν, καὶ ὡχρὰ, ὡς πτοηθεῖσα ἐκ τοῦ ἀπροσδοκῆτου συναντήματος καὶ τῆς εὐπροσηγόρου ἐρωτήσεως,

— Ὁ βασιλεὺς! εἶπεν ἡ κόρη, καὶ προσεκύνησε ταπεινότατα.

— Συγχωρήσατε, δεσποσύνη... ὑπέλαβεν ὁ Λουδοβίκος ΙΒ' πλησιάζας, ἔχω τόσον ἀτελῆ τὴν ὄρασιν, ὥστε εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ σὰς ἐρωτήσω τ' ὄνομά σας.

— Δεσποσύνη δὲ Ταβερνέυ, ἐψιθύρισεν ἡ νεῆνις, τοσοῦτον τεταραγμένη καὶ ἐντρομῆς, ὥστε μόλις ἠκούσθη.

— Ἄ! καὶ ἐξήλλατε εἰς περίπατον εἰς τὸν κήπον τοῦ Τριανόν; εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Διηυθυνόμενὴν πρὸς τὴν Αὐτῆς Βασιλικὴν Ὑψηλότητα, τὴν δέσποιναν Δελφίνην, ἥτις μὲ περιμένει, ἀπήντησεν ἡ Ἀνδρεὰς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον περίφοβος.

— Νὰ σὰς ὀδηγήσω λοιπὸν ἐγώ, δεσποσύνη, πλησίον της, ὑπέλαβεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', διότι τὴν κόρην μου πηγαίνω καὶ ἐγὼ νὰ ἐπισκεφθῶ, ἀφοῦ εἰμεθα γείτονες εἰς τὴν ἐξοχὴν· εὐαρεστήθητε νὰ δεχθῆτε τὸν βραχίονά μου. ἀφοῦ ἀκολουθοῦμεν τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἀμφοτέροι.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἡττήθη ὡς εἰ ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς της νέφος. τὸ ὁποῖον κατέβη περιδινούμενον μετὰ τοῦ αἵματος μέχρι τῆς καρδίας της. Καὶ ὄντως, τοιαύτη τιμὴ διὰ τὴν πτωχὴν κόρην, ἡ χεὶρ τοῦ βασιλέως, τοῦ πάντων κυριάρχου τούτου, τοιαύτη δοῖα δέλτος καὶ ἀπίστευτος, τοιαύτη εὐνοια ἐπιφθόνος πρὸς ἅπαντας τοὺς αὐλικούς, ἐφάνη πρὸς αὐτὴν ὡς ὄνειρον.

Ὅθεν καὶ προσεκύνησε τοσοῦτον βαθέως, ὥστε ὁ βασιλεὺς ἐνόμισεν ἐπα-
ναγκῆς νὰ χαιρετίσῃ αὐτὴν καὶ δεύτερον. Ὅποταν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἤθελε νὰ ἐνθυμηθῇ τὸν Λουδοβίκον ΙΔ', μόνον κατὰ τοὺς τρόπους τὸν ἐμιμεῖτο, μόνον κατὰ τὴν κοσμιότητα τῆς συμπεριφορᾶς, τῆς ὁποίας ἄλλως τε αἱ διατυπώσεις παρεδόθησαν ὑπὸ ἀρχαιοτέρων βασιλέων· ὑπὸ τοῦ Ἑρρίκου Δ' (1553 — 1610).

Προσέφερε λοιπὸν τὴν χεῖρά του εἰς τὴν Ἀνδρεάδα, αὕτη ἐπέθεσε τὴν καίουσαν ἄκραν τῶν δακτύλων της ἐπὶ τοῦ χειροκτίου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀμφοτέροι ἐξηκολούθησαν τὴν πρὸς τὴν σιὰδα ὁδόν, ἐνθα εἶχον εἰπεῖ εἰς τὸν βασιλέα ὅτι εὕρισκετο ἡ Δελφίνη μετὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος καὶ ἀρχινη-
πουροῦ αὐτῆς.

Δυνάμεθα νὰ διαβεβαιώσωμεν ὅτι ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ὅστις ἐν παρενθέσει δὲν ἡγάπα πολὺ νὰ περιπατῇ, ἔλαβε τὴν μακρυτέραν ὁδὸν ἵνα ὀδηγήσῃ τὴν Ἀνδρεάδα εἰς τὸ Τριανόν. Τόσον δὲ τοῦτο εἶνε ἀληθές, ὥστε οἱ δύο ἀξιωματικοί, οἵτινες ἤρχοντο κατόπιν, παρετήρησαν τὴν ἀποπλάνησιν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος καὶ ἐγόγγυσαν, διότι ἦσαν ἐνδεδεδυμένοι ἐλαφρῶς, καὶ, ὁ καιρὸς ἦν ψυχρὸς.

Ἐφθασαν ἀργά, διότι δὲν εὗρον τὴν Δελφίνην ὡς ἡλπίζον· ἡ Μαρία Ἀντωνιέττη ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν ἵνα μὴ περιμένῃ αὐτὴν ὁ Δελφίνος, ὅστις ἡγάπα νὰ δεινῶ τὴν ἐκτὴν ἢ ἐβδόμην.

Ὅθεν ἡ Δελφίνη εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἴδια κατὰ τὴν ὀρισμένην ὥραν, καὶ ἐπειδὴ ὁ Δελφίνος, ὡς ἀκριβέστατος εἰς τὰ διατεταγμένα, ἵστατο ἤδη εἰς τὸ κατώφλιον τῆς αἰθούσης ἵνα μεταβῇ ταχύτερον εἰς τὸ ἐστιατόριον, ἅμα φανῇ ὁ ἀρχιτρίκλινος, ἡ Αὐτῆς Βασιλικὴ Ὑψηλότης ἔρριπεν εὐθὺς τὸν πέπλον της εἰς τὰς χεῖρας θαλαμηπόλου τινος, ἔσπευσε μετὰ φαιδρότητας νὰ στηριχθῇ εἰς τὸν βραχίονα τοῦ Δελφίνου, καὶ ἔσυρεν αὐτὸν εἰς τὸ ἐστιατόριον.

Εὗρον τὴν τράπεζαν ἐτοίμην καὶ ἐκάθησαν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ἐνθεν καὶ ἐνθεν, ἀφίνοντες τὴν ἄνω ἄκραν ἐλευθέραν ὀλωσδιόλου, εἰς τὴν διαθέσιν τοῦ βασιλέως, ὅστις ἤρχετο ἐνίοτε αἰφνιδίως καὶ εὕρισκων αὐτοὺς τρώγοντας παρεκάθητο.

Εἰς τὴν ἄνω ἄκραν ταύτην ἦν παρατεθειμένη ἡ παροψὶς τοῦ βασιλέως, κατέχουσα τόπον πολύν· ὁ ἀρχιτρίκλινος ὁμῶς, ὡς ἀθέβαιος περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ μονάρχου, ἐξῆσκει ἐκεῖθεν τὰ τῆς ὑπηρεσίας του.

Μετὰ τὴν ἔδραν τῆς Δελφίνης καὶ τὸ διάστημα τὸ ἀναγκαῖον ἵνα κυκλοφορῶσιν οἱ θεράποντες, ἦν ἡ θέσις τῆς κυρίας δὲ Νοάλλης, ψυχροτάτης μὲν

πάντοτε, ἀλλ' ὅμως ἠναγκασμένης, ὡς ἐκ τῆς ἐπὶ τῇ τραπέζῃς ἐθιμοταξίας, νὰ δεικνύῃ ὅσιν εὐπρυσήγορον.

Παρὰ τὴν κυρίαν δὲ Νοάλλης ἐκάθητο αἱ ἄλλαι δέσποιναι, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἐν τῇ αὐλῇ θέσις τὴν ἐδίδε τῷ δικαίῳ ἢ παρεχόμενῃ τὴν χάριν νὰ συμπαραστατοῦν εἰς τὸ δεῖπνον τῶν Βασιλικῶν Αὐτῶν Ὑψηλοτήτων.

Τρεῖς τῆς ἐβδομάδος ἡ κυρία δὲ Νοάλλης συνεδεῖναι μετὰ τοῦ Δελφίνου καὶ τῆς Δελφίνης εἰς τὴν ἰδίαν τραπέζαν· ἀλλὰ τὰς ἡμέρας καθ' ἃς δὲν συνεδεῖναι ἤθελε νὰ παραστατῇ πάντοτε ἐπὶ τοῦ δείπνου, ἵνα ἐφορᾷ τὴν ἀκριβεῖαν τῶν διατυπώσεων, νὰ φαίνεται δ' ἴσως διαμαρτυρούμενη σιωπηλῶς κατὰ τῆς ἐξαίρεσεως τῶν τεσσάρων ἡμερῶν εἰς τὰς ἐπτά.

Ἀπέναντι τῆς δουκίσσης δὲ Νοάλλης, τῆς παρὰ τῆς Δελφίνης ἐπικαλουμένης «ἡ Κυρία Ἐθιμοταξία», ἐκάθητο, ἐπὶ βαθμίδος ἰσῆς σχεδόν, ὁ κ. δούξ Ρισελιέ. Καὶ αὐτὸς ἐπίσης ἦτον αὐστηρὸς ἐκτελεστῆς τῶν νενομισμένων, ἀλλὰ τοῦτου ἡ ἐθιμοταξία δὲν ἀπεφάνετο ἐναργῆς, ὡς καλυπτομένη πάντοτε ὑπὸ κομψοτάτους τρόπους, καὶ ἐνίοτε μάλιστα ὑπὸ λεπτοτάτους τὴν εὐφυῖαν ἀστεϊσμούς.

Πρόεκυπτεν ἐκ τῆς ἀντιθέσεως ταύτης, δηλαδὴ τῆς μεταξὺ τοῦ πρώτου τῶν αὐλικῶν καὶ τῆς πρώτης τῶν ἐπιτίμων δεσποινῶν, ὅτι ἡ μὲν δουκίσσα δὲ Νοάλλης ἐγκατέλειπεν ἀείποτε πᾶσαν συνομιλίαν, ὁ δὲ δούξ Ρισελιέ ἀνεῖναι ἀείποτε αὐτήν.

Ὁ στρατάρχης ἀπεδήμησεν εἰς ὅλας τῆς Εὐρώπης τὰς αὐλὰς, καὶ ἐξ ἐκάστης συνέλεξε τὸ ἅλας τῆς εὐτραπείας, τὸ ἀρμονιώτερον εἰς ἑαυτόν· διὸ καὶ θαυμάσιος ἐν τῇ διαγνώσει τοῦ καλοῦ καὶ εὐπρεποῦς, ἡπίστατο ὅποια ἀνέκδοτα δύνανται ν' ἀκουσθῶσι ἐκ μιᾶς τραπέζης ἔνθα συνεστιῶνται παῖδια, μέχρι τῆς τραπέζης τῆς κυρίας Δουβαρρύ.

Ἐτυράννει λοιπὸν ἐπὶ τοῦ δείπνου τὴν κυρίαν δὲ Νοάλλης λαλῶν εὐστόχως φιλοσοφίαν καὶ θέατρον, εὐαρεστῶν τὸν Δελφίνον διὰ τοῦ πρώτου, καὶ τὴν Δελφίνην διὰ τοῦ δευτέρου, καὶ ἐξεπλήρου τὴν αὐλὴν τοῦ μετὰ πλείστης εὐφυίας, ὅτε λέξις τις ἀποσπασθεῖσα ἐκ τῶν κάτω τῆς κλίμακος ἀνέβη μέχρι τοῦ ἡγερτοῦ θόλου, ἐπαναληφθεῖσα ὑπὸ δύο ἄλλων φωνῶν, τῆς μὲν περὶ τὰ μέσα τῆς αὐτῆς ταύτης κλίμακος, τῆς δὲ ἐπὶ τῆς κορυφῆς :

— Ὁ Βασιλεὺς !

Εἰς τὴν μαγικὴν ταύτην λέξιν, ἡ κ. δὲ Νοάλλης ἠγέρθη ἀμέσως, ὡς εἰ ἀνετίναξεν αὐτὴν ἐλαστικὸν χαλύβδιον. Ὁ Ρισελιέ ἀνηγέρθη μ' ἐμπειρίαν, ὁ Δελφίνος ἐσπόγγισε μετὰ σπουδῆς τὰ χεῖλη διὰ τοῦ χειρομάκτρου του, καὶ ἔστη ἐνώπιον τῆς θέσεως τοῦ ὄρθιος καὶ μὲ τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὴν θύραν.

Περὶ δὲ τῆς Δελφίνης, αὕτη διηυθύνθη πρὸς τὴν κλίμακα, εἰς ταχυτέραν προῦπάντησιν τοῦ βασιλέως.

NE

Αἱ τρίχες τῆς βασιλείας.

Ὁ βασιλεὺς ἐκράτει ἐπὶ τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνεύ, ἐκ τῆς χειρὸς οὗτε ἀνέβη τὴν κλίμακα· ἀφοῦ δὲ ἀνέβη, τότε μόνον τὴν ἀνέβη, καὶ μετὰ τούτων τὴν ἐχαιρέτισεν εὐπροσηγορίας, ὥστε ὁ Ρισελιὲ παρατήρησε τὰ σχήματα ἐνδοθεν τοῦ ἐστιατορίου καὶ ἠπόρησε πρὸς ποῖαν εὐδαίμονα θνητὴν ἀπευθύνοντο.

Δὲν ἤργησε νὰ τὸ μάθῃ· ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἔλαβε τὸν βραχίονα τῆς Δελφίνης, ἥτις εἶδε τὰ πάντα καὶ ἀνεγνώρισε τὴν Ἀνδρεάδα καλλίστα.

— Ἐρχομαι, κόρη μου, εἶπε πρὸς τὴν Δελφίνην ὁ βασιλεὺς, νὰ σὰς ζητήσω ἐλευθέρως δεῖπνον. Διήλθα τὸν κήπον ὅλον, καὶ καθ' ἑδὸν, ἀπὸ τῆς δεσποσύνης δὲ Ταβερνεύ, τὴν παρεκάλεσα νὰ μὲ συνοδεύσῃ.

— Τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνεύ! ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ρισελιὲ ἐκπλαγεὶς ἐκ τοῦ ἀπροσδοκίτου ἀκούσματος. Μὰ τὴν ζωὴν μου! ἔχω τυχὴν!

— Εἰς τρόπον ὥστε, ὅχι μόνον δὲν θὰ ἐκπλήξω τὴν δεσποσύνην ὅτι ἤργησεν, ἀπεκρίθη χαριέντως ἡ Δελφίνη, ἀλλὰ μάλιστα θὰ τὴν εὐχαριστήσω, ὅτι μὰς ἔφερε τὴν Μεγαλειότητά σου.

Ἡ Ἀνδρεάς, ἐρυθρὰ ὡς τὰ λαμπρὰ κεράσια, ἅτινα ἐστεφάνουν τὰ ἐν τῷ μέσῳ τῆς τραπέζης ἀνθοδόχα σκεύη, πρὸς αὐτὴν ὡμίλησε.

— Διαβόλε! τῷόντι, εἶπε ὡραία, εἶπεν ὁ Ρισελιὲ καθ' ἑαυτὸν καλὰ μοῦ τὸ ἔλεγεν ὁ πειρασμὸς ἐκεῖνος ὁ Ταβερνεύ, ὁ πατήρ της· εἶχε δίκαιον.

Ἦδη ὁ βασιλεὺς ἐκάθησεν εἰς τὴν τραπέζαν ἀφοῦ πρότερον ἀπήντησε πρὸς τὴν ὑπόκλισιν τοῦ Δελφίνου. Ὁ μοναρχὴς, ὡς ἄξιος ἐγγόνος τοῦ πάπου του κατὰ τὴν κοιλίαν, ἐτίμησε καὶ καλῶς τὰ ἐδέσματα, ἅτινα ὁ ἀρχιτρίκλινος παρέθεσεν ἐνώπιόν του ἐκ τοῦ προχείρου καὶ ὡς διὰ μαγείας.

Ἐντοσοῦτῳ, τρώγων ὁ βασιλεὺς, ὅστις εἶχε τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὴν θύραν, ἐφαίνετο ὡς εἰ ἐζήτει ποτὶ τι, ἢ μᾶλλον ἀνθρωπὸν τινα.

Τῷόντι, ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνεύ, ἥτις δὲν ἔχει προνόμιον κανέν, ὡς μὴ ὀρισθείσης εἰσέτι τῆς παρὰ τῇ Δελφίνῃ θέσεως της, δὲν εἶχεν εἰσελθεῖ εἰς τὸ ἐστιατόριον, ἀλλὰ μετὰ τὴν ταπεινὴν ὑπακλίσιν, τὴν ὅποιαν ἀπὸ θυνεν εἰς ἀπάντησιν ἐκεῖνης τοῦ βασιλέως, εἰσῆλθεν εἰς τὴν θάλαμον τῆς δεσποίνης Δελφίνης, ἥτις διὰ ἥδη ἢ τρις τὴν εἶχε προσκαλέσει νὰ ἐκτελέσῃ χρὴν ἀναγνώστου, μετὰ τὴν εἰς τὴν κλίνην κατακλινεῖν τῆς Αὐτῆς Βασιλικῆς Ὑψηλότητος.

Ἡ Δελφίνη ἐνόησεν ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀνεζήτει τὴν ὡραίαν κόρην, ἥτις τὸν συνοδεύειν εἰς τὸν περιπατόν του.

— Κύριε δὲ Κουάγνης, εἶπε πρὸς νεαρόν τινα ἀξιωματικὸν τῆς σωματοφυλακῆς, ἱσταμένον ὀπισθεν τοῦ βασιλέως, εἰσάξτε, παρακαλῶ, τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνεύ μὲ τὴν ἀδελφὴν τῆς κυρίας δὲ Νουάλλης ἀπόψε ἃς παραλειφθῇ ὀλίγον ἡ ἐθιμοταξία.

Ὁ κ. δὲ Κουάγνης ἐξῆλθε, καὶ μετὰ τινα στιγμὴν εἰσῆλκε τὴν Ἀνδρεάδα, ἥτις, ἄπορος πόθεν αἰ τοσαῦτα ἀσυνήθεις εὐνοίας, εἰσῆλθε τρέμουσα.

— Καθήσατε ἐκεῖ, δεσποσύνη, πλησίον τῆς κυρίας δουκίσσης, εἶπεν ἡ Δελφίνη.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἀνέβη μετὰ συστολῆς τὴν βαθμίδα· τόσῳ δὲ ἦτο τεταραγμένη, ὥστε ἔλαβε τὴν αὐθαδεῖαν νὰ καθήσῃ εἰς ἐνὸς ποδὸς μόνον ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ἐπιτίμου δεσποίνης.

Διὸ καὶ πάραυτα ἐδέχθη παρ' αὐτῆς βλέμμα τοσοῦτον κεραυνοβόλον, ὥστε ἡ πτωχὴ κόρη, ὡς εἰ' ἐτέθη εἰς συναφὴν μὲ λάγνηνον ἔμπλεων ἡλεκτρικοῦ ρευστοῦ, ἀπεσκίρτησε μακρὰν αὐτῆς ἀμέσως τέσσαρας πόδας τοῦλάχιστον.

Ὁ βασιλεὺς τὴν θεωρεῖ καὶ ἐμειδία.

— Τί βλέπω ἐδῶ ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ρισελιέ· καὶ χωρὶς καὶ νὰ λάβω τὸν κόπον ν' ἀναμιχθῶ, τὰ πράγματα βздίζουν μόνον τὰ κατ' εὐχὴν.

Ἐστράφη τότε ὁ βασιλεὺς καὶ παρετήρησε τὸν στρατάρχην, ἑτοιμον ὄντα νὰ ὑποστῇ τὸ βλέμμα τοῦτο.

— Χαίρετε, κύριε δούξ, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', πῶς διακείσθε μετὰ τῆς δουκίσσης κυρίας δὲ Νοάλλης ; καλῶς, δὲν ἀμφισβᾶλλω.

— Μεγαλειότατε, ὑπέλαβεν ὁ στρατάρχης, ἡ κυρία δούκισσα μὲ ἀξιοῦ ἀείποτε τῆς τιμῆς νὰ μὲ κακίζῃ ὡς ἀπερίσκεπτον.

— Διηυθύνθητε, δούξ, καὶ ὑμεῖς εἰς τὴν πρὸς Καντελοῦπον ὁδόν ;

— Ἐγώ, Μεγαλειότατε ! Ὁχι, τῇ ἀληθείᾳ· ἦτο ποτὲ δυνατόν, ἐνῷ εἶμαι ὀφειλὴς πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ἀντὶ τοσοῦτων εὐεργετημάτων τῆς πρὸς τὸν οἶκόν μου ;

Ὁ βασιλεὺς διόλου δὲν περιέμενε τὸ τοιοῦτον· ἐκεῖνος ἠτοιμάζετο νὰ ἐμπαίξῃ, ἀλλ' ἰδοὺ, ἀπήντησεν ἀπροσδόκητον φραγμὸν.

— Καὶ τί ἐπραξα, δούξ, πρὸς τὸν οἶκόν σας ;

— Ἀπένειμεν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης τὴν ἀρχηγίαν τῶν ψιλῶν τῆς ἱππέων εἰς τὸν κ. δούκα Διγιλλῶνος.

— Ναί, τῷόντι, εἶνε ἀληθές.

— Μάλιστα δὲν ἦτο μικρὰ ἡ τοιαύτη πράξις τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος· ἦτο κατόρθωμα πολιτικόν.

Εὐρίσκοντο περὶ τὸ τέλος τοῦ δείπνου· ὁ βασιλεὺς ἐσίγησεν ἐπὶ στιγμὴν, εἴτα ἠγέρθη ἐκ τῆς τραπέζης.

Πιθανὸν ὅτι τὸν περιέπλεξεν ἡ συνομιλία, ἀλλ' ὁ Ρισελιέ ἔλαβεν ἀπόφασιν νὰ προσκολληθῇ αὐτῷ. Διό, ὅτε ὁ βασιλεὺς ἤρχισε νὰ συνδιαλέγεται μετὰ τῆς κυρίας δὲ Νοάλλης, τῆς Δελφίνης καὶ τῆς δεσποσύνης δὲ Ταβερνεύ, τόσον ἐπιτηδεῖως περιστρεφεὶς πάλιν τὴν συνομιλίαν ὁ Ρισελιέ, ὅσον ἐφάνη ἐπιδέξιός, ὅτι εἰσῆχθη εἰς αὐτήν.

— Μεγαλειότατε, εἶπε, γνωρίζετε ὅτι αἱ καλαὶ ἐκβάσεις ἐνθαρρύνουν.

— Πρὸς τί τὸ λέγετε, δούξ ; διὰ νὰ μᾶς εἴπητε ὅτι εἰσθε θαρραλέος ;

— Διὰ νὰ ζητήσω παρὰ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος καὶ δευτέραν χάριν, κατόπιν ἐκείνης τῆς ὁποίας μὲ κατηξίωσεν. Εἰς τῶν καλητέρων μου φίλων, παλαιὸς θεράπων τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἔχει τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὴν χωροφυλακίαν. Ὁ νέος εἶνε ἀξιώτατος, ἀλλὰ πτωχός. Ἐλαβε παρὰ τινος ὑψηλοτάτης πριγκιπίσσης ἀξίωμα λοχαγοῦ, ἀλλὰ τῷ λείπει ὁ λόχος.

— Ἡ πριγκίπισσα εἶνε ἡ κόρη μου ; ἠρώτησεν ὁ Βασιλεὺς στραφεὶς πρὸς τὴν Δελφίνην.

— Ναί, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Ρισελιέ, καὶ ὁ πατήρ τοῦ νέου ὀνημάζεται βαρόνος δὲ Ταβερνέυ.

— Ὁ πατήρ μου!... ἀνέκραξεν ἀκουσίως ἡ Ἀνδρεάς, ὁ Φίλιππος!... διὰ τὸν Φίλιππον, κύριε δούξ, ζητεῖτε ἕνα λόχον;

Εἶτα, συσταλέσσα ὅτι ἐλησμόνησε τοσοῦτον τὴν ἐθιμοταξίαν, ὡπισθοχώρησεν ὅλη ἐρυθρὰ καὶ μὲ τὰς χεῖρας συνημμένας.

Ὁ βασιλεὺς ἐστράφη ἵνα θαυμάσῃ τὸ ἐρύθημα, τὴν συγκίνησιν τῆς χαριτοβρύτου κόρης· εἶτα ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ Ρισελιέ βλέμμα δι' οὗ ἔδειξεν εἰς αὐτὸν πόσον εὐάρεστος ἦν ἡ αἵτησίς του, ἕνεκα τῆς περιστάσεως, τὴν ὁποίαν αὕτη παρέσχε.

— Τφόντι, εἶπεν ἡ Δελφίνη, εἶνε ἐξαίρετος νέος, καὶ μάλιστα ὑπεσχέθη νὰ τῷ γίνῃ ὠφέλιμος· ἀλλὰ πόσον οἱ ἡγεμόνες εἶνε δυστυχεῖς! Ἐὰν ὁ Θεὸς τοῖς δώσῃ τὴν καλὴν θέλησιν, τοῖς στερεῖ τὸ μνημονικὸν ἢ τὴν ὀρθὴν κρίσιν· δὲν ὤφειλα νὰ συλλογισθῶ ὅτι αὐτός ὁ νέος ἦτο πτωχός, ὅτι δὲν ἤρκει μόνον τὴν ἐπωμίδα νὰ τῷ δώσω, ἀλλὰ καὶ λόχον;

— Ἀλλὰ πόθεν, δέσποινα, ἠδύνατο ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης νὰ γνωρίζῃ...

— Ὡ! τὸ ἐγνώριζον, τὸ ἐγνώριζον πολὺ καλὰ, ὑπέλαθεν ἡ Δελφίνη μὲ σχῆμα ἀναπολήσαν εἰς τὴν Ἀνδρεάδα τὸ γυμνόν, μέτριον, ἀλλὰ καὶ τερπνότατον τῆς παιδικῆς ἡλικίας τῆς οἴκου· ἀλλ' ἐγὼ ὑπέλαθα ὅτι ἔπραξα πᾶν ὅ,τι ἐχρειάζετο δώσασα ἕνα βαθμὸν εἰς τὸν Φίλιππον δὲ Ταβερνέυ... Φίλιππος, δεσποσύνη, δὲν ὀνομάζεται, νομίζω;

— Μάλιστα, δέσποινα.

Ὁ βασιλεὺς παρετήρησεν ὅλας τῶν παρεστώτων τὰς εὐγενεῖς καὶ ἱλαρὰς μορφάς· ἐπομένως ἀτενίσας πρὸς τὴν τοῦ Ρισελιέ, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶχε διαχυθῇ ἀγαλλιάσις τις, ἀπαύγασμα ἀναμφιβόλως τῆς πλησίον του ἱσταμένης γενναϊοφρονος ἡγεμονίδος,

— Ἀ! δούξ, εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ, νὰ ἰδῇς τώρα πάλιν βάσανα μὲ τὰς Λυκιέννας!

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα ἀτενῶς·

— Εἰπέτέ μοι, δεσποσύνη, ὅτι τοῦτο σὰς εὐχαριστεῖ, προσέθεσε.

— Ἀ! Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς συνάψασα τὰς χεῖρας, σὰς καθικετεύω.

— Δεδόσθω λοιπόν, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', νὰ ἐκλέξετε ἕνα καλὸν λόχον διὰ τὸν πτωχὸν αὐτὸν νέον, δούξ· καὶ ἔστω εἰς βάρος μου ἡ δαπάνη, ἂν ὁ λόχος οὗτος δὲν ἦνε ἤδη ἐξηγορασμένος.

Ἡ φιλάνθρωπος αὕτη πράξις ἐφαῖδρυνεν ἅπαντας τοὺς παρεστώτας· παρέσχεν εἰς τὸν βασιλέα οὐράνιον μειδίαμα τῆς Ἀνδρεάδος, σὲ τὸν Ρισελιέ εὐχαριστίαν ἀπὸ τοῦ ὥραιου αὐτῆς στόματος, παρὰ τοῦ ὁποίου, ἐὰν εὕρισκετο εἰς τὴν νεότητά του, θὰ ἐζήτηι κατὰ πλεῖστον ἴσως, ὡς φειδωλὸς πολὺ.

Ἦλθον τότε ἀλλεπαλλήλως τινὲς πρὸς ἐπίσκεψιν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ καρδινάλιος Ροάν, ὅστις, ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς Δελφίνης εἰς τὸ Τριανόν, ἐφοῖτα πλησίον τῆς.

Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς, καθ' ὅλην τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, πρὸς μόνον τὸν Ρισελιέ ἔδειξεν εὐνοϊκὴν διάθεσιν. Μάλιστα καὶ εὐηρεστήθη νὰ συγκαταβῇ, ὅπότεν ἐζήτησε παρὰ τῆς Δελφίνης τὴν ἀδειαν ν' ἀπέλθῃ εἰς τὰ ἀνάκτορά του. Ὁ γέρον στρατάρχης ἠκολούθει τὸν βασιλέα μετὰ παλμοὺς χαρᾶς.

Ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν δύο ἐπιτελῶν του

διήρχετο τὰς πρὸς τὸ Μέγα Τριανὸν ἀγούσας βαθυσκίους δεινροστοχίας, ἡ Ἀνδρεὰς ἀφ' ἐτέρου ἀπελύετο ὑπὸ τῆς Δελφίνης.

— Τώρα, δεσποσύνη, θ' ἀνυπομονῇτε νὰ γράψετε τὴν καλὴν ταύτην εἰδησιν εἰς Παρισίους, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα· ἔχετε τὴν ἄδειαν ν' ἀπέλθετε.

Καὶ προηγουμένη ὑφ' ἐνὸς ὑπηρέτου κρατοῦντος φανόν, ἡ νεανὺς διήλθε τὴν ἐκατόμνηχυν πλατεῖαν, ἥτις διεχώριζε τὸ ἀνάκτορον Τριανὸν ἀπὸ τοῦ συγκατοικητηρίου τῆς θεραπείας.

Πρὸ αὐτῆς ὁμῶς, ἀπὸ θάμνου εἰς θάμνον, ἐπῆδα ἐντὸς τῶν φυλλωμάτων σκιά τις, ἥτις ἠκολούθει ἕκαστον κίνημα τῆς νεανίδος μὲ σπινθηροβόλους ὀφθαλμούς. Ἦτον ὁ Γιλβέρτης.

Ἀφοῦ ἡ Ἀνδρεὰς ἔφθασεν εἰς τὸ πρὸ τῆς θύρας πόδιον καὶ ἤρξατο ἀναβαίνουσα τὰς λιθίνους βαθμίδας, ὁ ὑπηρέτης ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς ἀντιθαλάμους τοῦ Τριανόν.

Τότε καὶ ὁ Γιλβέρτης, εἰσδύσας ὑπὸ τὸ παράθυρον, μετέβη ὑπὸ τὰς αὐλὰς τῶν ἵπποστασιῶν καὶ διὰ στενῆς τινος κλίμακος καὶ ὀρθίας ἀνέβη εἰς τὸ πατάριόν του, κείμενον ἀπέναντι τῶν παραθύρων τοῦ θαλάμου τῆς Ἀνδρεάδος, εἰς τινα γωνίαν τῶν οἰκοδομῶν. Εἶδεν ἐκεῖθεν τὴν Ἀνδρεάδα κρᾶζουσάν μίαν τῶν θαλαμηπόλων τῆς κυρίας δὲ Νουάλλης, ἥτις εἶχε τὸ δωματίον τῆς εἰς τὸν αὐτὸν διαδρόμον. Ἄλλ' ὅταν ἡ θεραπαινὶς αὕτη εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς Ἀνδρεάδος, αἱ αὐλαῖαι τῶν παραθύρων κατέπεσον ὡς πέπλος ἀδιαπέραστος μεταξὺ τῶν διαπύρων ἐπιθυμιῶν τοῦ νεανίου καὶ τοῦ ἀντικειμένου τῶν ἰδεῶν τούτων.

Εἰς τὸ ἀνάκτορον δὲν ἔμενε πλέον ἄλλος εἰμὴ ὁ κ. δὲ Ροάν, μυρία ὅσα ἐπινοῶν ἴν' ἀρέσῃ εἰς τὴν δέσποιναν Δελφίνην, ἥτις ὁμῶς τὸν περιποιεῖτο μετὰ ψυχρότητος. Τέλος πάντων, φοβηθεὶς ὁ καρδινάλιος μὴ φανῇ ἀδιάκριτος, ἀφοῦ μάλιστα εἶδε καὶ τὸν ἄρχοντα Δελφῖνον ἀπερχόμενον εἰς τὰ δώματά του, ἐζήτησεν ἄδειαν παρὰ τῆς Αὐτῆς Βασιλικῆς Ὑψηλότητος καὶ ἀνεχώρησε μετὰ μυρίων ὑποκλίσεων, σέβας καὶ ἀφοσίωσιν ἐμφανισαμένων.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἀνέβαινεν εἰς τὸν διφρόν του, μία τῶν θαλαμηπόλων τῆς Δελφίνης πλησιάζει πρὸς αὐτὸν καὶ σχεδὸν εἰσελθοῦσα ἐντὸς τοῦ ὀχήματος :

— Λάβε, τῷ λέγει.

Καὶ ἐγχειρίζει αὐτῷ μικρὸν τι χαρτίον μεταξῶδες, ἡ ἐπαφὴ τοῦ ὁποῖου ἐνέπλησε ρίγους ἡδονῆς τὸν καρδινάλιον.

— Λάβε, ὑπέλαβε καὶ οὗτος ἐγχειρίσας μετὰ προθυμίας εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην βαλάντιον βαρὺ, τὸ ὅποιον καὶ κενόν, θὰ ἦτο ἀντιμι-σθία οὐχὶ εὐκαταφρόνητος.

Ὁ καρδινάλιος, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, διέταξε τὸν διφρηλάτην νὰ διευθυνθῇ πρὸς Παρισίους, καὶ ἅμα φθάσῃ εἰς τὸν φραγμὸν νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ. Καθ' ὅλον δὲ τὸν δρόμον, ἐν τῷ σκότει τοῦ ὀχήματος, ἐψηλάφει καὶ κατεφίλει ὡς ἐραστῆς τὸ ἐν τῷ χαρτίῳ περιεχόμενον.

Φθασας εἰς τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως.

— Εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Κλαυδίου, εἶπε πρὸς τὸν διφρηλάτην του.

Μετ' ὀλίγας στιγμὰς ὁ καρδινάλιος διήρχετο τὴν μυστηριώδη αὐλήν, καὶ εἰσῆρχετο εἰς τὴν μικρὰν αἴθουσαν, ἐνθα διέτριβεν ὁ Φρίτς, ὁ σιωπηλότετος εἰσαγωγεὺς.

Παρήλθον περὶ τὰ δεκαπέντε λεπτὰ μεχρικοῦ φανῇ ὁ Βάλσαμος. Τέλος

παρουσιάσθη καὶ ἐδικαιολογήθη πρὸς τὸν καρδινάλιον περὶ τῆς βραδύτητός του, εἰπὼν ὅτι προχωρημένης οὔσης τῆς ὥρας δὲν ἤλπιζε νὰ ἔλθῃ τις εἰς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ. Καὶ ὄντως, ἐπλησίαζεν ἡ ἐνδεκάτη τῆς νυκτός.

— Εἶνε ἀληθές, βαρόνε, εἶπεν ὁ καρδινάλιος, καὶ σὰς ζητῶ συγγνώμην ὅτι σὰς ἀνησυχῶ. Ἄλλ' ἂν ἐνθυμήσθε, μίαν ἡμέραν μοὶ εἶπατε ὅτι, διὰ νὰ βεβαιωθῶμεν περὶ τινων ἀποκρύφων...

— Μὰς χρειάζονται τρίχες ἐκ τοῦ ὑποκειμένου, περὶ τοῦ ὁποίου ἐλέγομεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, διέκοψεν ὁ Βάσκαμος ἰδὼν ἤδη τὸ μικρὸν χαρτίον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀπλοῦκου καρδινάλιου.

— Ἰδοὺ αὐταί.

— Ἄ ! κάλλιστα.

— Εἶνε δυνατόν, κύριε βαρόνε νὰ τὰς ἔχω πάλιν μετὰ τὸ πείραμα ;

— Μάλιστα, ἐκτὸς ἂν χρειασθῇ νὰ καοῦν... καὶ τότε...

— Ἄ, βεβαίως, βεβαίως, εἶπεν ὁ καρδινάλιος· ἐμπρὸς λοιπόν, καὶ ἐγὼ εὐρίσκω πάλιν ἄλλας. Δύναμαι νὰ περιμένω ἀπάντησιν ;

— Σήμερον εὐθύς ;

— Γνωρίζετε πόσον εἶμαι ἀνυπόμονος.

— Πρέπει νὰ δοκιμάσω πρότερον, Ὑπερτιμώτατε, καὶ σὰς λέγω.

Ὁ Βάσκαμος ἔλαβε τὰς τρίχας καὶ εὐθέως ἀνέβη εἰς τῆς Λωρεντίας.

— Ἰδοὺ θὰ μάθω λοιπόν, ἔλεγε καθ' ὁδόν, τὸ ἀπόρητον τῆς μοναρχίας ταύτης· ἰδοὺ λοιπόν θὰ μυηθῶ τὰς κρυφίας τοῦ Θεοῦ βουλάς.

Καὶ τοῦ τοίχου εἰσέτι ὑπάρχοντος ἐν τῷ μεταξῷ, πρὶν ἀνοίξῃ τὴν ἀπόκρυφον θύραν, ἀπεκοίμησε τὴν Λωρεντίαν. Ἡ νεανὺς λοιπόν τὸν ἐδέχθη μετὰ φιλήματος τρυφεροτάτου.

Ὁ Βάσκαμος ἀπεσπᾶσθη μετὰ βίας ἀπὸ τῆς ἀγκάλης τῆς. Δύσκολον εἶνε νὰ κρίνῃ τις ποῖον ἐκ τῶν δύο ἦτον ἀλγεινότερον πρὸς τὸν πτωχὸν βαρόνον· οἱ ὀνειδισμοὶ τῆς ὥραίας Ἰταλίδος, ἐνῶ αὕτη ἦτο ἐξυπνος, ἢ οἱ ἔρωτές τῆς, ἐνῶ ἐκοιμάτο.

— Κατισχύσας λοιπόν νὰ λύσῃ τὸν δεσμόν, τὸν ὁποῖον οἱ δύο ἐρατεινοὶ βραχίονες τῆς νεαρᾶς γυναικὸς ἔρριψαν περὶ τὸν τράχηλόν του,

— Φῶς μου, Λωρεντία, εἶπε θέσας τὸ χαρτίον ἐντὸς τῆς χειρὸς τῆς, δύνασαι νὰ μοῦ εἴπῃς τίνος εἶνε αἱ τρίχες αὐταί ;

Ἡ Λωρεντία ἔλαβεν αὐτὰς καὶ τὰς ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ στήθους, εἶτα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς· μολοντί οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν ἀνοικτοί, αὕτη ἔβλεπε διὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοός, ἐνόσφ' ἐκάθευδεν.

— ὦ ! εἶπεν, ἀπὸ ἡγεμονικὴν κεφαλὴν τὰ ἔκοψαν.

— Δὲν εἶνε ἀληθές ;... Κεφαλὴν εὐδαίμονα, πῶς ;

— Εὐδαίμονα ; ἢμπορεῖ...

— Πρατήρησε καλὰ, Λωρεντία μου.

— Ναί, ἢμπορεῖ νὰ ἦνε εὐδαίμων· ἀκόμη ἐπὶ τῆς ζωῆς τῆς σκιά κάμ-
μια δὲν ἐπῆλθε.

— Νυμφευμένη εἶνε ἡ ἀνυμφος ; εἰπέ μου.

— ὦ ! ἀπήντησεν ἡ Λωρεντία μετὰ γλυκυτάτου μειδιάματος.

— Πῶς ; τί ; τί ἐννοεῖ ἡ Λωρεντία μου, ἡ ἀγάπη μου ; τί ἐννοεῖ ;

— Εἶνε νυμφευμένη, ἀγγελέ μου Βάσκαμε, προσέθεσεν ἡ νεανὺς, καὶ ὅμως...

— Καὶ ὅμως ;...

— Καὶ ὅμως...

Ἡ Λωρεντία ἐμειδίασεν ἐκ νέου.

— Καὶ ἐγὼ νυμφευμένη εἶμαι, εἶπε.

— Βεβαίως.

— Καὶ ὅμως...

Ὁ Βάλασμος παρετήρει τὴν Λωρεντίαν μετὰ βαθέος θαυμασμοῦ· μολονότι ὑπνωττεν ἡ κόρη, ἐρύθημα αἰδοῦς ἡπλοῦτο ἐπὶ τοῦ προσώπου της.

— Καὶ ὅμως ; ἐπανελάθεν ὁ Βάλασμος· τελείωσε !

Ἐρριψεν ἡ κόρη ἐκ νέου τοὺς βραχίονας περὶ τὸν τράχηλον τοῦ ἐρπαστοῦ της, καί, κρύψασα τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ στήθη.

— Καὶ ὅμως εἶμαι παρθένος, εἶπε.

— Καὶ λοιπὸν ἡ γυνὴ αὕτη, ἡ ἡγεμονίς, ἡ βασίλισσα, ἀνέκραξεν ὁ Βάλασμος, καὶ τοι ὑπανδρος ;...

— Ἡ γυνὴ αὕτη, ἡ ἡγεμονίς, ἡ βασίλισσα, ἐπανελάθεν ἡ Λωρεντία, εἶνε ἄρχαντος καὶ παρθένος ὡς ἐγὼ· ἀσπιλοτέρα μάλιστα ἐμοῦ, διότι ἐγὼ ἀγαπῶ καὶ ἐκείνη ὄχι.

— ὦ ! εἰμαρμένη ! ἐψιθύρισεν ὁ Βάλασμος. Εὐχαριστῶ, Λωρεντία μου· ἔμαθον πᾶν ὅ,τι ἤθελα.

Τὴν ἡσπάζσθη, ἐρύλαξε μετ' ἄκρας προσοχῆς τὰς τρίχας εἰς τὸν κόλπον του καὶ κόψας ἐκ τῆς κόμης τῆς Λωρεντίας τινὰς ἐκ τῶν μελανῶν της τριχῶν, ἔκαυσεν αὐτὰς εἰς τὴν λυχνίαν καὶ ἔθεσε τὴν ἐκ τούτων τέφραν εἰς τὸ χροτίον, ἐντὸς τοῦτοῦ οἴου ὑπῆρχον πρότερον αἱ τρίχες τῆς Δελφίνης. Τότε κατέβη, καὶ καθόσον ἀπεμακρύνετο, ἐξύπνισε τὴν νεαρὰν γυναῖκα.

Ὁ καρδινάλιος περιέμενεν ἐμπλεως ἀνυπομονητίας καὶ ἀμφιβολίας.

— Αἰ ! κύριε κόμη ; ἡρώτησεν.

— Αἰ ! Ὑπερτιμώτατε.

— Τὸ μαντεῖον ;...

— Τὸ μαντεῖον εἶπε νὰ ἐλπίζετε.

— Τὸ εἶπε, τῶνόντι ; ἀνέκραξεν ὁ ἐκκλησιαστικὸς πρίγκιψ περιχαρῆς.

— Τοῦλάχιστον, Ὑπερτιμώτατε, τὸ μαντεῖον λέγει ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη δὲν ἀγχαῖζ τὸν σύζυγόν της. Συμπεραίνετε πλέον ἐκ τούτου.

— ὦ ! ἀνέκραξεν ὁ κ. δὲ Ροὰν μετ' εὐφροσύνης.

— Τὰς τρίχας, εἶπεν ὁ Βάλασμος, ἡναγκάσθη νὰ τὰς καύσω ὅπως λάβω τὴν ρῆσιν διὰ τῆς σποδοῦ των· λάβετε τὴν σποδὸν τὴν ἐσύναξα ὅλην με ἄκραν εὐλάβειαν, ὡς νὰ ἐτιμᾶτο ἕκαστον μούριόν της καὶ μυριάδα.

— Εὐχαριστῶ, κύριε μου, εὐχαριστῶ· ἐγὼ πλέον ἀπορῶ πῶς νὰ σὰς ἀντιπληρώσω τὰς τόσας ἐκδουλεύσεις...

— Ἀφετε ταῦτα, κύριε καρδινάλιε· ἐν μόνον σὰς συνιστῶ, νὰ μὴ ἀναμίξετε τὴν τέφραν με οἶνον καὶ τὴν πῖετε, καθὼς κάμνουν ἐνίοτε οἱ ἐρωτόληπτοι· τοῦτο διεγείρει κλίσιν τοσοῦτον σφοδράν, ὥστε δύναται νὰ καταστήσῃ ὁ ἔρως σὰς ἀνίατος, ἐνῶ ἄφ' ἑτέρου ἡ τῆς ἐρωμένης καρδίᾳ θὰ ψυχραίνεται.

— Ἄ ! Θεὸς φυλάξοι ! εἶπεν ὁ καρδινάλιος περιδεῆς σχεδὸν γενόμενος ὑπὸ τοῦ λόγου τούτου. Καλὴν νύκτα, κύριε κόμη, καλὴν νύκτα σὰς.

Μετὰ εἴκοσι λεπτά, τὸ ὄχημα τῆς Αὐτοῦ Ὑπερτιμότητος διεσταυρώθη εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ τῶν Μικρῶν Κάμπων μετὰ τῆς ἀμάξης τοῦ κ. δὲ Ρισελιέ, ἣν καὶ ὀλίγον ἔλειψε ν' ἀνατρέψῃ ἐντὸς μεγάλης τινὸς ὁπῆς, ἥτις

ὑπῆρχε παρὰ τὰ θεμέλια οἴκου νεωστὶ ἐγειρομένου. Οἱ δύο ἄρχοντες ἀνεγνωρίσθησαν.

— Αἰ! πρίγκηψ! εἶπεν ὁ Ρισελιέ μετὰ μειδιάματος.

— Αἰ! δούξ! ὑπέλαβεν ὁ καρδινάλιος κύριος Λούης δὲ Ροᾶν θέσας τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων του, ὡς εἰ ἔλεγε: «Σιωπὴ!»

Καὶ ἀπεμακρύνθησαν κατ' ἐναντίας διευθύνσεις.

ΝΣΤ

Ὁ Ρισελιέ ἐκτιμᾷ τὴν Σοφίαν.

Ὁ κ. Ρισελιέ ἐπορεύετο κατ' εὐθείαν εἰς τὸν ἐν ὁδῷ Κοκκερῶνος οἶκον τοῦ κ. δὲ Ταβερνεύ.

Ὡς ἔχοντες τὸ πλεονέκτημα τοῦ Χωλοῦ Διαβόλου, εἰσδύοντας εἰς τὸ κατάλυμα ἐκάστου κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, γνωρίζομεν πρὸ τοῦ κ. Ρισελιέ, ὅτι ὁ βαρόνος, ἀπέναντι τῆς ἐστίας του καθηήμενος καὶ τοὺς πόδας ἡπλωμένους ἔχων ἐπὶ τῆς σιδηρᾶς ἐσχάρας, εἰς τὴν ἐκαίετο λειψανόν τι δαυλοῦ, ἐνουθέτει τὴν Σοφίαν λαμβάνων καὶ ἐνίοτε μετὰ χαριεντισμοῦ τὴν σιαγὸνα τῆς, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσον τὴν ἔβλεπε χαλεπαίνουσαν πρὸς τὴν χειρονομίαν ταύτην.

Ἀρὰ γε διατὶ ἐχαλέπαινε πρὸς τὴν χειρονομίαν ταύτην ἡ Σοφία; διότι τὴν ἤθελε χωρὶς τῶν νοουθεσιῶν, ἢ διότι ἤθελε τὰς νοουθεσίας χωρὶς αὐτῆς; Τοῦτο δὲν γνωρίζομεν τῇ ἀληθείᾳ, οὐδ' ἡμεῖς.

Ὁ λόγος μεταξὺ τοῦ δεσπότη καὶ τῆς θεραπαινίδος ἦτον ὅτι, κατὰ τινὰς ὥρας τῆς ἐσπέρας, ἡ Σοφία παρήκουεν εἰς τὴν διὰ τοῦ κωδωνίσκου πρόσκλησιν τοῦ αὐθέντου τῆς, καὶ ἤρχετο μετὰ παρέλευσιν ὥρας, προφασιζομένη πάντοτε ὅτι εἶχε ὑπηρεσίαν νὰ κάμῃ ἐντὸς τοῦ κήπου ἢ ἐντὸς τοῦ ὑαλοσκεπάστου φυτοκομείου.

— Μόνον εἰς αὐτὰ τὰ δύο μέρη περιορίσθῃ βλέπω ὁ ζήλος σου, τὴν ἔλεγεν ὁ βαρόνος· τὴν λοιπὴν ὑπηρεσίαν τὴν ἡμέλησες πολὺ.

Πρὸς τοὺς ὁποίους λόγους ἡ Σοφία, στρέφουσα καὶ ἀντιστρέφουσα τὸ σῶμά της, μὲ χάριν ὅλως ἐπαφροδίτου, ἀπεκρίνετο:

— Τί νὰ σὰς κάμω κ' ἐγὼ!... ἐγὼ ἐδῶ βαρύνομαι· μοῦ ἔταξαν νὰ μ' ἐπάρουν κ' ἐμὲ εἰς τὸ Τριανόν, μὲ τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα!

Καὶ ἰδοὺ πραγματικῶς εἰς ποῖον σημεῖον ὁ κ. δὲ Ταβερνεύ ἔκρινεν ὡς καλὸν καὶ εὐσπλαγχνον νὰ θωπεύσῃ ὀλίγον τὰς παρειὰς καὶ τὴν σιαγὸνα τῆς κόρης, συμπαθειαφερῶς ὅπως ἐννοεῖται.

Ἡ Σοφία ὅμως ἐνετράφη μ' ὅλας τὰς θωπείας ταύτας, εἰς τὸ αὐτὸ θέμα, καὶ ἀποποιουμένη πᾶσαν παρηγορίαν ἐθρῆναι τὴν ἀτυχίαν τῆς.

— Ἀμὴ ψεύματα, ἔλεγε μετὰ παραπόνου, ἐκλείσθηκα πλέον μέσα εἰς τοὺς τεσσάρους σκυθρωποὺς τοίχους· συναναστροφὴν κἄμιν δὲν ἔχω, οὔτε ἄερα ν' ἀνασάνω, τίποτε· ἐνῶ ἐκεῖ... καὶ θὰ διεσκέδαζα, καὶ τὴν τύχην μου ἴσως θὰ ἔκαμνα..

— Ποῦ δηλαδὴ; ἠρώτησεν ὁ βαρόνος.

— Εἰς τὸ Τριανόν· ποῦ!... ὑπέλαβεν ἡ Σοφία· νὰ βλέπῃ κἀνεὶς κόσμον, τοῦλάχιστον, ὥραϊα πράγματα... νὰ ἰδῶ καὶ νὰ μὲ ἰδοῦν.

— ὦ! γῶ! ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος· ἀκούεις! νὰ ἰδῇ καὶ τὴν ἰδοῦν!

— Αἶ! αὐθέντη, πῶς! δὲ εἶμαι καὶ ἐγὼ γυνή, ὡς καθε ἄλλην;

— Ἄλλ' αὐτὴ δὲν παίζει, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ βαρόνος· εἶνε πουλί ἀπ' ἐκεῖνα, τὰ ὅπουα κελαδοῦν. ὦ! καὶ νὰ ἤμην νέος! καὶ νὰ ἤμην πλούσιος!

Καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ρίψῃ βλέμμα θαυμασμοῦ καὶ ἐπιθυμίας ἐπὶ τὸσάυτης νεότητος, ζωηρότητος καὶ καλλονῆς.

— Ἐλᾶτε, αὐθέντη, πλαγιάσετε· νὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ νὰ κοιμηθῶ.

— Ἡεῦρεῖς τί ἤθελα νὰ σοῦ εἰπῶ, Σοφία;

Αἰφνης ἀκούεται ὁ κωδωνίσκος τῆς ἐξώθυρας.

— Ποῖος νὰ ᾔνε αὐτὴν τὴν ὥραν; εἶπεν ὁ βαρόνος· ἔνδεκα καὶ ἡμίσεια· τρέξε, τρέξε, νὰ ἰδῇς.

Ἡ Σοφία ἐξῆλθεν, ἠνοῖξεν, ἠρώτησε τ' ὄνομα τοῦ κρούσαντος, ὅστις ἦτον ὁ στρατάρχης Ρισελιέ, καὶ εἰσερχομένη ἀφῆκε τὴν θύραν ἡμιανοικτον. Ὁ στρατάρχης διέκρινεν ὅτι ἐδραπέτευσεν ἐκτός, διὰ τῆς ἡμιανοικτοῦ θύρας, σκιὰ τις, ἀλλὰ δὲν εἶπε τίποτε· ἠκολούθησε τὴν εὐκίνητον Σοφίαν, προηγούμενην αὐτοῦ καὶ κρατοῦσαν λύχνον ἀνὰ χεῖρας.

— Εἶδες, εἶδες, εἶδες! εἶπεν ὁ στρατάρχης ὑπομειδιῶν καὶ βαδίζων κατόπιν τῆς θεραπαινίδος· καὶ ὁ κακὸς γερῶς ὁ Ταβερνεύ, μόνον περὶ τῆς κόρης του μοῦ εἶπεν.

Ὁ δούξ ἦτον ἐξ ἐκείνων, οἵτινες δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην ν' ἀτενίσωσι δις ὅπως ἴδωσι, καὶ καλῶς ἴδωσι μάλιστα. Ἡ δραπέτευσασα σκιὰ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν μὲν ἀφορμὴν νὰ διανοηθῇ περὶ τῆς Σοφίας, εἰς δὲ τὴν Σοφίαν περὶ τῆς σκιάς. Ἐμάντευσεν ὁ δούξ ἐπὶ τοῦ εὐεῖδους προσώπου τῆς νεανίδος τί ἦτο ἡ σκιὰ ἐκείνη, καὶ μόνον ἐκ τοῦ ραδινοῦ ἀναστήματος τῆς θεραπαινίδος ἐγνώρισεν ὅλον αὐτῆς τὸν χαρακτήρα καὶ τὰς ὁρέξεις.

Εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς αἰθούσης, ἡ Σοφία ἀνήγγειλεν, ὅχι ἄνευ παλμοῦ καρδίας:

— Ὁ κύριος δούξ Ρισελιέ.

Ὁφείλε κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν νὰ προξενῇ τ' ὄνομα τοῦτο αἰσθησιν. Τοιοῦτον παρήγαγεν ἀποτέλεσμα ἐπὶ τοῦ βαρόνου, ὥστε ἀνηγέσθη οὗτος πάραυτα ἐκ τοῦ θρονίου του καὶ ἐπροχώρησε κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν θύραν, ὡς μὴ δυνάμενος νὰ πιστεύσῃ τὰς ἀκοάς του. Ἀλλὰ, πρὶν ἔτι διέλθῃ τὸ κατώφλιον, διακρίνει, εἰς τὸ αὐχμηρὸν φῶς διαδρόμου, τὸν κ. δὲ Ρισελιέ.

— Ὁ δούξ!... ὑπετραύλισε.

— Ναί, ἀγαπητέ, ὁ δούξ... ὑπέλαβεν ὁ Ρισελιέ μετὰ τῆς γλυκυτέρας του προφορᾶς. Θαυμάζεις τοῦτο, μετὰ τὰ διατρέξαντα μεταξύ μας, ἀλλ' ὅμως εἶνε ἀληθέστατον· ἰδοὺ ἐγώ. Δός μοι τὴν χεῖρά σου, σὲ παρακαλῶ.

— Κύριε δούξ, τόση τιμὴ...

— Ἐχασες πλέον τὴν εὐφυίαν σου, παμφίλτατε, εἶπεν ὁ γέρον στρατάρχης δίδων τὴν ράβδον καὶ τὸν πῖλον αὐτοῦ εἰς τὴν Σοφίαν, ὅπως ἀναπαυθῇ καλῆτερον εἰς εὐρύ τι θρονίον· τὴν ἔχασες, τὴν ἔχασες, τετέλεσται· πολὺ σ' ἐξεμάτισαν τὰ γηρατεῖα... ὡς φαίνεται, ἐξεμάθες πλέον τὸν κόσμον σου...

— Μολαταῦτα, δούξ, μὲ φαίνεται, ἀπήντησεν ὁ Ταβερνεύ μετὰ συγκινήσεως, ὅτι, κατὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὅποιον μὲ ὑπεδέχθης...

— Ἀκούσον, παλαιέ μου φίλε, ἀπήντησεν ὁ Ρισελιέ εἰς τὴν ἐπίσκεψίν σου ἐκείνην, σὺ ἀφ' ἐνὸς ἐφάρθης ὡς μαθητής, ἐγὼ παλιν ἀφ' ἑτέρου ὡς σχολαστικός· ἀπὸ σοῦ μέχρις ἐμοῦ ὑπῆρχεν ἓν πᾶ μεταξύ ἐν βούνευρον.

Ἡξεύρω τί θέλεις τώρα νὰ μοῦ εἰπῇς... ἀλλὰ νὰ σέ λυτρώσω ἐγὼ ἀπὸ τὸν κόπον· θὰ μοῦ εἰπῇς καμμίαν ἀνοησίαν, ἐγὼ θὰ σοῦ ἀποκριθῶ ἄλλην... αὐτὰ τώρα δὲν εἶνε ἡ ὁμιλία μας. Ἡ ὁμιλία μας αὐτὴν τὴν ὥραν εἶνε τοῦτο... Ἡξεύρεις διατί ἔρχομαι νύκτα;

— Ὅχι, βεβίως.

— Ἐρχομαι νὰ σέ φέρω τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἐζήτηεις διὰ τὸν υἱόν σου· ὁ βασιλεὺς τοῦ διδὲι ἕνα λόγον λαμπρόν... Ἦγουν νὰ ἐμβαθύνῃς εἰς τὰ πράγματα· νὰ ἐννοήσῃς ὅτι ὅλα ἔχουν τὸν λόγον τῶν προχθὲς ἡμῶν ὑπουργῶς σχεδόν· νὰ ζητήσω ἡτο ἄδικον· σήμερον ὅμως, ὅτε ἀπεποιήθην τὸ χαρτοφυλάκιον καὶ κατέστην πάλιν ὁ ἀπλοῦς Ρισελιέ, ὡς πρότερον, θὰ ἤμην ἀνόητος ἂν δὲν ἐζήτηουν. Λοιπὸν ἐζήτησα, ἀπήλαυσα, φέρω.

— Ἀληθῶς, δούξ!... καὶ ἡ τόση καλωσύνη ἐκ μέρους σου πρὸς ἐμέ;

— Τὸ πρᾶγμα ἀπλούστατον· τὸ χρέος μου ὡς φίλος... ὁ ὑπουργὸς ἀνα-νεύει, ὁ Ρισελιέ ζητεῖ καὶ διδὲι.

— Ἄ! δούξ, μὲ καθυπεδουλώσατε· εἶσαι λοιπὸν φίλος ἀληθής;

— Τί λόγος!

— Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς, ὅστις μοῦ ἀπονέμει τοιαύτην χάριν...

— Ὁ βασιλεὺς οὕτε γνωρίζει τί ἔκαμε, ἢ μᾶλλον ἀπατῶμαι, ἴσως γνωρίζει καὶ κάλλιστα γνωρίζει.

— Δηλαδή, τί ἐννοεῖς;

— Ἐννοῶ, ἀγαθὲ φίλε, ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἔλαβε, κατὰ τὰ φαινόμενα, δυσαρέσκειαν πρὸς τὴν Δουβαρρὺ, καὶ ἴσως ἕνεκα τούτου μᾶλλον παρὰ ἕνεκα τῆς ἐπιρροῆς μου, ἀπονέμει πρὸς σέ τὴν χάριν ταύτην.

— Νομίζεις;

— Εἶμαι βέβαιος· εἶμαι ἐντὸς τῶν πραγμάτων. Γνωρίζεις ὅτι ἕνεκα τῆς διαβόλησας αὐτῆς ἀπεποιήθην τὸ ὑπουργημα.

— Ναί, τὸ ἤκουσα· ἀλλὰ...

— Δὲν τὸ πιστεύεις, πῶς; Λέγε, φίλε μου, ἐλευθέρως ὁμίλησε.

— Τί νὰ σ' εἰπῶ!... τῳόντι...

— Διότι δηλαδή μὲ ἐγνώρισες ὡς ἄνθρωπον ὃχι τὸσον ἀκριβολόγον περὶ τὰ τοιαῦτα· ὡς ἄνθρωπον χωρὶς ἐνδοιασμούς, πῶς;

— Ὅχι, ἀλλὰ διότι σ' ἐγνώρισα ὡς ἄνθρωπον χωρὶς προλήψεις, τοῦλάχιστον.

— Ἀγαθὲ φίλε, γηράσκω, καὶ αἱ ὥραιαι δὲν μὲ πλανοῦν πλέον, καθὼς ἤξευρες... Ἐπειτα, καὶ αἱ ιδέαι μου μετεβλήθησαν. Ἀλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν υἱόν σου· εἶνε ἕνας νέος καλός, αἱ;

— Μὲ τὸν Δουβαρρὺ τὰ ἔχει κάκιστα· τὸν Δουβαρρὺ, ὅστις ἦλθεν εἰς τὸν οἶκόν σου, ὅταν ἔφειγα· ἐνθυμεῖται... Τὰ ἔχει κακὰ μὲ αὐτόν.

— Τὸ γνωρίζω, καὶ ἰδοὺ διατί δὲν εἶμαι τὴν σήμερον ὑπουργός.

— Ἐλα δά! ἀπεποιήθης τὸ ὑπουργεῖον χάριν τοῦ υἱοῦ μου;

— Τώρα, νὰ σ' εἰπῶ ναί, δὲν θὰ μὲ πιστεύσῃς. Ὅχι, λοιπὸν· ἀλλ' ἀπεποιήθην τὸ ὑπουργεῖον, ἐπειδὴ αἱ ἀπαιτήσεις τῶν Δουβαρρὺ, αἵτινες ἤρχισαν ἐκ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τοῦ υἱοῦ σου, ἐμελλον νὰ καταντήσουν εἰς μυρίων εἰδῶν ὑπερβολάς.

— Καὶ τώρα λοιπὸν, τὰ ἐχάλασες μαζὶ τῶν;

— Ναὶ καὶ ὃχι· ἐκεῖνοι μὲ φοβοῦνται, ἐγὼ τοὺς ἀψηφῶ.

— Ἡρωϊκὸν τοῦτο, ἀλλ' ὃχι φρόνιμον. Ἡ κόμησσα ἔχει ἰσχύν.

- Πφ ! ἐπρόφερον ὁ Ρισελιέ, ἰσχύν !
- Τί τάχα ; δὲν ἔχει ;
- Ἐγὼ γνωρίζω τὸ ἀσθενές τῆς θέσεώς των· ἐγώ, ὄχι ἄλλος κάνεις.
- Ἄκουσον, φίλε μου· ὁ υἱός σου εἶνε καλὸς διὰ νὰ τοὺς σκαψῇ τὴν ὑπόνομον.
- Ἄ ! τὴν ἐννόησα· βοηθεῖς τὸν υἱόν μου διὰ νὰ...
- Εὖγε ! διὰ νὰ τοὺς πετάξω εἰς τὸν ἀέρα δι' αὐτοῦ... Ἄλλ' ἔχεις, βαρόνε, καὶ μίαν θυγατέρα, μὲ φαίνεται ;
- Ναί...
- Νέαν ;
- Δεκαεξαετῇ.
- Ὡραίαν ;
- Ἀφροδίτην.
- Κατοικεῖ εἰς τὸ Τριανόν ;
- Τὴν γνωρίζεις λοιπόν ;
- Διήλθον τὴν ἐσπέραν μετ' αὐτῆς καὶ ὠμίλησα περὶ αὐτῆς μίαν ὥραν ὁλόκληρον μετὰ τοῦ βασιλέως.
- Μετὰ τοῦ βασιλέως ; ἀνέκραξεν ὁ Ταβερνέ, αἱ παρειαὶ τοῦ ὁποίου ἤναψαν. Μετὰ τοῦ βασιλέως ;... ὁ βασιλεὺς ὠμίλησε περὶ τῆς θυγατρὸς μου ; περὶ τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεαδὸς δὲ Ταβερνέ ;
- Ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν ἀποσπῶνται οἱ ὀφθαλμοὶ του· ναί, ναί.
- Ἄ ! ἀλήθεια ;
- Πειράζεσαι ὅτι σοὶ τὸ λέγω ;
- Ἐγώ ;... ὄχι, βεβαίως... μάλιστα ὁ βασιλεὺς μὲ τιμᾷ μεγάλως βλέπων τὴν θυγατέρα μου... ἀλλά...
- Τί ;
- Ἴδου τί τρέχει, ὁ βασιλεὺς...
- Ἐχει ἦθι κακὰ, αὐτὸ θὰ εἰπῇς ;
- Τί λόγος ! ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης δύναται νὰ ἔχῃ ὅποιανδήποτε ἦθι εὐαρεσθῇται· δὲν εἶνε τοῦτο ἡ ὁμιλία μου.
- Τί λοιπόν ; τί σημαίνει αὐτὸς ὁ θαυμασμός σου ; ὅτι δηλαδή ;...
- Ὁ Ταβερνέ δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἀνέστειλε μόνον τοὺς ὤμους καὶ ἐβυθίσθη εἰς συλλογισμούς, ἐντὸς τῶν ὁποίων τὸν ἠκολούθησε τὸ ὀξυδερκέστατον βλέμμα τοῦ ἀπηνόους Ρισελιέ.
- Ἐννοῶ· ἐμάντευσα τί θὰ μοι εἰπῇς, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρον στρατάρχης πλησιάζας τὴν ἔδραν τοῦ πρὸς τὴν τοῦ βαρόνου· θὰ μοῦ εἰπῇτε, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐσυνήθισε πλέον εἰς τὴν διεφθαρμένην συναναστροφὴν, καὶ τὴν δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐπισύρῃ τὸν ἔρωτά του μία νέα, μὲ τόσα εὐγενῆ ἦθι, μὲ τόσην σεμνότητα, μὲ τόσην συστολήν, μὲ τόσας χάριτας, τέλος πάντων...
- Δούξ, σὲ βεβαίως, εἶσαι μέγας ἀνθρωπος.
- Διατί ;
- Διότι ἐμάντευσες ἀκριβῶς ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἐσκεπτόμην.
- Ἀλλά, τφόντι, ὡμολόγησε, βαρόνε, νὰ ζῇς ! ἐξηκολούθησεν ὁ Ρισελιέ, ὅτι εἶνε καιρὸς πλέον νὰ μᾶς ἀναγκάσῃ ὁ κύριός μας ἡμᾶς τοὺς εὐγενεῖς, ἡμᾶς τοὺς πατρικίους καὶ συντρόφους τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας, ν' ἀσπαζώμεθα τὴν βάνουσον χεῖρα μιᾶς ἐταίρας τοιοῦτου εἶδους· ὅτι εἶνε καιρὸς πλέον νὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ εἰς τὸν κύκλον ἡμῶν. Ἀφοῦ ἐπεσεν ἀπὸ τῆς Σιατωρύ, ἥτις ἦτο μαρκησία, καὶ τί μαρκησία ! εἰς τὴν Πομπαδούρ,

θυγατέρα καὶ σύζυγον τελώνου· ἔπειτα ἀπὸ τῆς Πομπαδοῦρ εἰς τὴν Δουβαρρῦ, μίαν Ἰωαννίταν ἀπλὴν, μίαν Γιαννοῦλαν, καθὼς τὴν ἔλεγον, μὴ πέσῃ πάλιν ἀπὸ τῆς Δουβαρρῦ εἰς κάμμιαν μαγειρίσαν, ἢ εἰς κάμμιαν ζυγολάτισσαν. Εἶνε πράγμα, τὸ ὁποῖον μᾶς ταπεινώνει, βαρόνε, πολὺ· ἡμεῖς, οἵτινες, φέρομεν στέμμα ἐπὶ τοῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς, νὰ προσκυνώμεν τοιαῦτα ὑποκείμενα.

— Σωστοὶ λόγοι! φρόνιμοι! ἐψιθύρισεν ὁ Ταβερνέῦ· ἐννοεῖται ὅτι ἐνεκα τούτου κατήντησεν ἡ αὐλὴ νὰ μείνῃ ἔρημος πλέων.

— Ἐννοεῖται· βασίλισσα λείπει, κυρίαί λείπουν, αὐλικοὶ λείπουν· ὁ βασιλεὺς... ὁ βασιλεὺς ἔχει τὴν σήμερον μίαν κοινὴν γυναῖκα, καὶ ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ θρόνου ὁ λαός, ἀντιπροσωπευόμενος ὑπὸ τῆς δεσποσύνης Ἰωάννας Βωδερονιέρου, μιᾶς, ἥτις ἐπῶλει ἕως χθὲς πανικὰ εἰς Παρισίους.

— Ἀλήθεια· ὅλα ἀλήθεια· καὶ ὅμως, βλέπεις...

— Σὲ βεβαίῳ, βαρόνε, εἰς τὴν ζωὴν μου σοὶ λέγω! διέκοψεν ὁ στρατάρχης, θὰ ἔκαμνε πολὺ σήμερον, καθὼς εἶνε τὰ πράγματα, ἂν εὕρισκετο γυνὴ τις μὲ πνεῦμα, προτιθεμένη νὰ βασιλεύσῃ εἰς τὴν Γαλλίαν...

— Ἐννοεῖται, ἐννοεῖται! εἶπεν ὁ Ταβερνέῦ, ἡ καρδιά τοῦ ὁποῖου ἐκτύπα ὡς δευτερολεπτοδείκτης· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν τὴν θέσιν τὴν κατέχουν.

— Γυνὴ τις, ἐξηκολούθησεν ὁ στρατάρχης, πάντῃ μὲν ἄλλοτρία τῶν βδελυρῶν ἐλαττωμάτων, τὰ ὁποῖα ἔχουν αὐταὶ αἱ ἑταίραι, νὰ κατέχῃ δὲ τὴν τόλμην ἐκείνων καὶ τὰς βλῆψεις· τοιαύτη γυνὴ τοσοῦτον ὕψηλὰ ἤθελεν ἀναβῆ, ὥστε, καὶ ἂν ἡ μοναρχία κατελύετο ποτέ, ὁ κόσμος θὰ ὀμιλεῖ ἀκόμη περὶ αὐτῆς. Ἐξεύρεις, βαρόνε, ἂν ἡ θυγάτηρ σου ἔχει πνεῦμα;

— Πολύ, καὶ κρίσιν ὀρθὴν πρὸ πάντων.

— Ὅμως εἶνε ὠραιστατέρα! Διάβολε! τί κάλλος!

— Δὲν εἶνε ἀληθές;

— Κάλλος, ἀπ' ἐκεῖνα τὰ κάλλη τὰ ὑπερθαύμαστα, τὰ ἡδυπαθέστατα, τὰ ὁποῖα τοὺς ἀνδρας τοὺς γοητεύουν· ἔπειτα ἔχει ἐνταυτῷ καὶ μίαν παρθενικὴν ἀγνότητα, ἥτις ἐπιβάλλει σέβας καὶ εἰς τὰς γυναῖκας αὐτάς... Αὐτόν τὸν θησαυρὸν πρέπει, φίλε μου, νὰ τὸν περιποιῆσαι καλὰ.

— Μὲ τὸ λέγεις, στρατάρχα, μὲ μίαν ζέσιν...

— Ἐγὼ! εἶμαι νὰ τρελλαθῶ κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος! αὔριον τὴν ἐνυμφευομένην ἂν δὲν εἶχα εἰς τὴν ράχιν τοὺς ἐδδομνηντατέσσαρας. Ἀλλὰ δὲν μοὶ λέγεις, πῶς εἶνε ἐκεῖ; εἶνε καλὰ; ἔχει ὅλας τὰς ἀναπαύσεις; τοῦλάχιστον τὴν πολυτέλειαν, ὅση ἀρμόζει εἰς ἀνθος τοσοῦτον ὥραιον;... Πρόσεξε, βαρόνε· ἀπόψε ἐπέστρεψε εἰς τὰ δώματά της χωρὶς θεραπαινίδας, χωρὶς ὀδηγοῦ μὲ ἓνα μόνον ὑπηρέτην τοῦ Δελφίνου, ὅστις ἐκράτει ἓνα φανὸν καὶ προεπορεύετο, ἥτοι πολὺ πενιχρὰ... μὲ ἐννοεῖς;

— Πῶς ἄλλως νὰ γίνῃ, δαύξ μου; γνωρίζεις ὅτι δὲν εἶμαι πλούσιος.

— Πλούσιος ἢ πτωχός, φίλε μου, ἡ κόρη σου πρέπει νὰ ἔχῃ μίαν θαλαμηπόλον, τοῦλάχιστον.

— Ὁ Ταβερνέῦ ἐστέναξε.

— Γνωρίζω, εἶπεν, ὅτι πρέπει, ἢ μάλλον ὅτι ἔπρεπε βεβαίως νὰ ἔχῃ μίαν θαλαμηπόλον...

— Ἐ! καὶ δὲν ἔχεις καμμίαν;

— Ὁ βαρόνος δὲν ἀπεκρίθη.

— Ποία εἶνε αὕτῃ ἡ εὐμορφος κόρη, ἐξηκολούθησεν ὁ Ρισελιέ, ἡ ὁποία

ἦτο ἐδῶ πρὸ ὀλίγου; εὐμορφη, μὰ τὴν ζωὴν μου καὶ πολὺ ἐξυπνος ἐνταυτῷ.

— Ναί, ἀλλὰ...

— Ἀλλὰ...

— Νὰ τί τρέχει, αὐτὴ δὲν κάμνει διὰ τὸ Τριανόν.

— Πῶς δὲν κάμνει; μάλιστα μοὶ φαίνεται ὅτι εἶνε ἐξαίρετος διὰ τοιοῦτου εἶδους θέσιν· σοῦ εἶνε μία ἄβρα ἀπ' ἐκείναις ποῦ περπατοῦν εἰς τὰ νύχια·

— Δὲν εἶδες, ὡς φαίνεται, τὸ πρόσωπόν της, δούξ;

— Ἐγώ; καὶ εἶδα ἄλλο τίποτε παρὰ τὸ πρόσωπον!

— Καὶ δὲν παρετήρησες λοιπὸν τί παρὰδοξον ὁμοιότητα ἔχει;

— Μὲ;...

— Μὲ... Συλλογίσου. Περίμενε!... Σοφία! ἔλα μέσα.

Ἡ Σοφία ἐνεφανίσθη· ἤκουεν ἔξωθεν, ἡ παμπόνηρος

ἤλθεν αὐτὴν ἀμέσως ὁ δούξ ἐκ τῶν δύο χειρῶν, καὶ ἔκλεισε τὰ γόνατά της μεταξύ τῶν γονάτων του. Ἀλλ' ἡ τολμηρὰ νεανίς δὲν εἰδείλιασε παντελῶς ἐκ τοῦ κινήματος.

— Ναί, εἶπεν ὁ γέρον δούξ, ἔχει μίαν ὁμοιότητα, τῳόντι.

— Γνωρίζεις μὲ ποῖαν... καὶ παρατηρεῖς ἐπομένως ὅτι εἶνε τῶν ἀδυνατῶν νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

— Ὅμως γίνεται οἰκονομία, βαρόνε, ἀπήντησεν ὁ γέρον στρατάρχης. Σοφία, κόρη μου, ἔρχεσσι εἰς τὸ Τριανόν.

— ὦ! ἀνέκραξεν ἡ Σοφία, καὶ ἡ ψυχὴ της ὅλη διεχύθη μετὰ προθυμίας ἐντὸς τοῦ μονοσυλλάβου ἐκείνου «ὦ!»

— Λοιπὸν, κόρη μου, νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ Τριανόν· νὰ ὑπάγῃς καὶ θὰ κάμῃς ἐκεῖ τὴν τύχην σου. Μόνον νὰ κάμῃς πρῶτα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ σὲ διορίσιν. Ἰδοῦ, βαρόνε, τί γίνεται. Σοφία, παιδί μου, πῆγαινε ἔξω· εἴσαι ὡραία σύ, κόρη μου, καὶ μὴ σε μέλῃ· πῆγαινε ἔξω...

Ἡ Σοφία ἐξῆλθε.

— Βαρόνε, προσέθεσεν ὁ στρατάρχης πλησιάζας πρὸς τὸν Ταβερνέ, ἀνάγκη νὰ στείλῃς μίαν θαλαμηπόλον εἰς τὴν κόρην σου. Ἀφοῦ μάλιστα εἶνε καὶ τόσο εὐμορφη αὐτή, τόσο τὸ καλῆτερον· ὁ βασιλεὺς ἄγαστ' τὰ εὐμορφα πρόσωπα· νὰ τὴν στείλῃς.

— Ἀλλὰ, δούξ μου, ὁμοιάζει τόσο τῆς Δελφίνης...

— Δὲν βλέπεται· νὰ τί γίνεται· ἐντὸς μιᾶς ὥρας ἡ ὁμοιότης αὕτη θὰ ἐξαλειφθῇ ὑπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Ραφτέ. Ἀκουσε ἐμέ.

— Αἶ. ἃς ἦνε λοιπὸν, ἃς ὑπάγῃ, εἶπεν ὁ Ταβερνέ.

— Ναί, τὴν παίρνω τώρα μάλιστα καὶ μαζὶ μου, ἀφοῦ εἶνε ἔξω τὸ ὄχημα, ὑπέλαθεν ὁ δούξ... Γράψε μόνον δύο λέξεις εἰς τὴν κόρην σου, βαρόνε, λέγων εἰς αὐτὴν ὅτι εἶνε ἐπάναγκες νὰ ἔχῃ μίαν θαλαμηπόλον σιμὰ της, ἡ ὁποία νὰ ὀνομάζεται καὶ Σοφία.

— Τῳόντι; νομίζεις ἐπάναγκες νὰ ὀνομάζεται καὶ Σοφία;

— Ναί, ναί.

— Ἄν ἦνε δὲ ἄλλη καμμία ἀπὸ τὴν Σοφία;

— Καμμία ἄλλη δὲν δύναται νὰ καταλάβῃ καλῆτερα ἀπὸ τὴν Σοφίαν τὴν θέσιν αὐτήν.

— Νὰ γράψω λοιπὸν ἀμέσως.

Καὶ ὁ βαρόνος ἔγραψε πάραυτα ἐπιστολὴν πρὸς τὴν θυγατέρα του, ἣν καὶ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν δούκα.

— Ἄλλ' εἶνε, δούξ, ἀπειρος καθόλου αὐτὴ ἡ νέα.

— Τὴν κάμνω ἐγὼ ἔμπειρον· μὴ σε μέλη· ἔχει πνεῦμα.

Ὁ βαρόνος ἐμειδίασε.

— Μοῦ τὴν ἐμπιστεύεσαι λοιπόν; ἠρώτησεν ὁ Ρισελιέ.

— Μὰ τὴν ζωὴν μου, δούξ, σὲ τὴν δίδω· κάμε ὅ,τι δύνασαι.

— Δεσποσύνη Σοφία, ἔλα μαζί μου, εἶπεν ὁ δούξ ἐγειρόμενος.

Ἡ Σοφία δὲν περιέμενε δευτέρον λόγον. Χωρὶς οὐδὲ τὴν συναίνεσιν τοῦ βαρόνου νὰ ζητήσῃ ἡτοίμασεν ἐντὸς πέντε λεπτῶν μικρὸν τι δέμα φορεμάτων, τὰ ὅποια θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι ἔαλειτε, καὶ ἔσπευσε πλησίον τοῦ ἀμαξηλάτου τοῦ Ρισελιέ.

Ἐχαιρέτισε τότε ὁ δούξ τὸν φίλον του, ὁ γέρων Ταβερνεύ ἐπανάλαβε τὰς πρὸς τὸν δοῦκα εὐχαριστίας του διὰ τὴν πρὸς τὸν υἱὸν του Φίλιππον ἐκδούλευσιν, καὶ οὕτως ἀπεχωρίσθησαν, χωρὶς νὰ εἰπώσῃ τι πλέον περὶ τῆς Ἀνδρεάδος.

NZ'

Μεταμόρφωσις.

Εὐνόητος ἡ χαρὰ τῆς Σοφίας! Οὐδ' ὅτε ἀνεχώρει ἐκ Ταβερνεύ διὰ Παρισίους ὑψώθη τόσον ἡ ἐρώφιλος καρδιά της. Τόσον εὐχαρὶς ἦν μετὰ τοῦ ἀμαξηλάτου τοῦ κ. Ρισελιέ, ὥστε τὴν ἐπιούσαν ἀπετέλεσε φήμην μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἡνιόχων καὶ θαλαμηπόλων παντός ἀριστοκρατικοῦ οἴκου τῶν Βερσαλλιδῶν.

Ὅτε ἔφθασεν ὁ γέρων στραταρχὴς εἰς τὸν οἶκόν του, ἔλαβεν αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τὴν ὠδήγησε μόνος ἐνώπιον τοῦ Ραφτέ, ὅστις περίμενε τὸν δοῦκα, γράφων πλῆθος ἐπιστολῶν διὰ λογαριασμὸν τοῦ κυρίου του.

— Ραφτέ, ἀνέκραξεν ὁ δούξ ἅμα παρουσιάσθῃ, παρατήρησε μίαν στιγμὴν αὐτὴν τὴν κόρην.

Ὁ Ραφτέ παρετήρησε.

— Χαριτόβρυτος, γενναϊότατε! εἶπεν ὁ ἐξ ἀπορρήτων κινήσας τὰ χεῖλη του εἰς σχῆμα θαυμασμοῦ ὑποδηλοῦντος κατὶ πλέον.

— Ναί, ἀλλ' ἡ ὁμοιότης της... περὶ τῆς ὁμοιότητός της, σὲ λέγω... κύτταξε!...

— Τυφόντι!... αἱ! διάβολε!

— Ἀλλὰ μὲ ποῖαν ὁμοιαζω; μὲ ποῖαν ὁμοιαζω; ἠρώτησεν εὐτόλμως ἡ Σοφία.

— Ποιὸ; ἠρώτησεν ὁ δούξ, τὸν ἐξ ἀπορρήτων του.

— Παράδοξον, τῇ ἀληθείᾳ! Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, τὴν τύχην της θὰ προξενήσῃ ἢ τὴν δυστυχίαν της, εἶπεν ὁ Ραφτέ.

— Τὴν δυστυχίαν της μάλλον· ἀλλὰ θὰ προσπαθήσωμεν νὰ διορθώσωμεν, Ραφτέ, τὸ πρᾶγμα· κατὰ πρῶτον, τὰ ξανθὰ μαλλιά της εἶνε εὐκόλον νὰ μεταβληθοῦν.

— Ναί, μαυρίζονται, θὰ μοῦ εἰπῇτε, γενναϊότατε.

— Πέρασε, μικρά, εἶπεν ὁ στρατάρχης, ἔλα μαζί μου νὰ σὲ διορθώσῃ ὁ κύριος· νὰ σὲ κάμῃ τὴν ὠραιότεραν καὶ τὴν πλέον δυσκολογνώριστον θαλαμηπόλον τῆς Γαλλίας.

Τρώντι, μετὰ δέκα λεπτά, ὁ Ραφτέ, διὰ βαφῆς, ἦν ὁ στρατάρχης μετεχειρίζετο δι' ἑαυτόν, κατέστησε πάραυτα τὴν ξανθὴν κόμην τῆς κόρης μελανὴν ὥς ὁ ἔθεος· ἐπομένως ἔβαψε καὶ τὰς ὀφρὺς τῆς διὰ βελόνης, ἣν ἐμαύρισεν εἰς τὸ φῶς τοῦ λύχνου. Τοιουτοτρόπως ἔδωκεν εἰς τὴν περιχαρῇ τῆς φυσιογνωμίας ζωηρότητα τινα τοσοῦτον φαντασιώδη, καὶ εἰς τὰ γοργὰ τῆς ὁμμάτης πῦρ, ὅτε μὲν δραστηκώτατον, ὅτε δὲ τοσοῦτον ὑπόζοφον, ὥστε ἐνόμιζες αὐτὴν μυθολογικὸν πλάσμα, μαγικὴν τινα νύμφην, ἐξελθοῦσαν κατ' ἐπίκλησιν διαβολικὴν ἐκ τῆς θήκης γόητος.

— Τώρα, παιδί μου, εἶπεν ὁ Ρισελιέ, ἀφοῦ ἔδωκε πρὸς τὴν ἐκθαμβὸν μικρὰν Σοφίαν καθρέπτειν, παρατήρησε πόσον εἶσαι ὠραία· βλέπεις πόσον μετεβλήθης; εἶσαι τώρα ἡ Σοφία ἢ πρὸ ὀλίγου; Τώρα πλέον δὲν φοβεῖσαι κάμμιαν βασίλισσαν, ἀλλὰ θὰ κάμης ἀνενοχλήτως τὴν τύχην σου.

— ὦ! αὐθέντη, ἀνέκραξεν ἡ νεανίς.

— Πρέπει ὅμως νὰ σὲ ὀδηγήσω. Κάθησε ἐδῶ, εἰς αὐτὸ τὸ κάθισμα, πλησίον τοῦ κυρίου Ραφτέ· ἀνοιξε καλὰ τ' αὐτιά σου καὶ ἀκούε με...

Ἡ συνδιαλέξις μετὰ τοῦ Ρισελιέ, τοῦ Ραφτέ καὶ τῆς Σοφίας διήρκεσαν ὀλόκληρον ὥραν· μετὰ δὲ ταῦτα ἔστειλεν ὁ δούξ τὴν κόρην νὰ κοιμηθῇ μετὰ τῶν λοιπῶν θεραπεινίδων του.

Ὁ Ραφτέ ἐπανάλαβε τὸ ἔργον του· ἔγραφε σχέδιον πολέμου κατὰ τῶν Ἀγγλῶν εἰς τὴν Μεσόγειον· ὁ κ. Ρισελιέ ἐπορεύθη εἰς τὴν κλινὴν του, ἀφοῦ πρότερον ἐξεφύλλισεν ἐπιστολάς τινας γνωστοποιούσας αὐτῷ περὶ παντὸς κινήματος τῶν συλλαλητηρίων τῶν ἐπαρχιῶν κατὰ τοῦ κ. δὲ Αἰγιλλῶνος καὶ τῆς φατρίας Δουβαρρύ.

Τὴν ἐπιούσαν λίαν πρωτὶ, μία τῶν ἀμαξῶν του, ἀνευ ὅμως οἰκοσήμου, ὠδήγησε τὴν Σοφίαν εἰς Τριανόν, τὴν ἀφῆκε πλησίον τῶν κιγκλίδων μετὰ τοῦ κομποδέματός της καὶ ἀπῆλθεν.

Ἡ Σοφία, ὑψιτενὲς τὸ μέτωπον, ἐλεύθερον τὸ πνεῦμα, καὶ πλήρεις ἐλπίδων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσα, ἀφοῦ πρότερον ἐπληροφορήθη, ἐπορεύθη καὶ ἔκρουσε τὴν θύραν τοῦ συγκατοικητηρίου. Ἦτο ἡ δεκάτη τῆς πρωίας, καὶ ἡ Ἀνδρεάς, ἥδη ἐξυπνήσασα καὶ ἐνδυθεῖσα, ἔγραψε πρὸς τὸν πατέρα της· ἀνῆγγελλεν αὐτῷ τὴν χθὲς τὴν νύκτα ἀπονεμηθεῖσαν εἰς τὴν οἰκογένειάν των βασιλικὴν χάριν, ἥς ὅμως ὁ Ρισελιέ, ὡς εἶδομεν, κατέστη πρῶτος ἀγγελιαφόρος παρὰ τῷ βαρὸν.

Ὅλιγα ἤδη τοπογραφικὰ εἶνε ἀναγκαῖα διὰ τὸν ἀναγνώστην. Εἰς τὸ ἀνάκτορον Τριανόν ὑπῆρχε μικρὸς τις ναὸς, ἔνθα εἰσῆρχετο τις ἐκ τοῦ κήπου ἀναβαίνων ὀλίγας τινας λιθίνους βαθμίδας. Πρὶν εἰσέλθῃ τις εἰς τὴν θύραν τοῦ ναοῦ, ἀπῆντα διξιά αὐτὴν κλίμακα, ᾗχουσαν εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα τοῦ ἀνακτόρου, τούτέστιν εἰς τοὺς θαλάμους τῶν κυριῶν τῆς θεραπείας, τοὺς ὁποίους περιεζώννουν ὥσπερ δένδρστοιχία μικρὸς διαδρόμος μὲ παράθυρα πρὸς τὸν κήπον.

Ὁ θαλάμος τῆς Ἀνδρεάδος, ἃν ἐνθυμῆσθε, εὕρισκετο ὁ πρῶτος δεξιὰ εἰς αὐτόν τοῦτον τὸν διαδρόμον. Ἦτο δ' ἄρκετὰ εὐρύχωρος· δεχόμενος πολὺ φῶς ἐκ τῆς μεγάλης αὐλῆς τῶν ἵπποστασιῶν, καὶ προηγούμενος ὑπὸ μικροῦ προθαλάμου ἔχοντος ἔνθεν καὶ ἔνθεν δύο δωμάτια.

Ὁ θαλάμος οὗτος, ἀνεπαρκὲς βεβαίως ἂν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὴν πομπὴν τῶν αὐλικῶν, ἦτον ὅμως ἀνετος καὶ εὐχάριστος ἂν ἐξητάζετο ὡς τόπος ἀναπαύσεως μετὰ τὴν τύρβην τοῦ κόσμου, ὅστις κατῴκει εἰς τὰ ἀνάκτορα.

Αὐτόθι ἡδύνατο νὰ εὕρῃ καταφυγὴν πᾶσα φιλόδοξος ψυχὴ, ὅπως χωνεύσῃ τὰς δυσχερεσίας καὶ τὰ σπλάγνατα, εἰς τὰ ὅποια ὑπέπιπτε κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας· αὐτόθι δὲ καὶ ἡδύνατο ν' ἀνακουθῇ ἐν σιγῇ καὶ μοναξίᾳ, δηλαδὴ ἐν τῇ ἀποχῇ τῶν λαμπροτήτων, πᾶσα ψυχὴ ταπεινὴ καὶ μελαγχολικὴ. Ἐνόμιζέ τις ἐκεῖ ὅτι εὕρισκετο εἰς μοναστήριον, εἰς κελλεῖον. Ὁ ἐν τῷ ἀνακτόρῳ δοῦλος εἰσῆρχετο κύριος εἰς τὸν ἐν τῷ συγκατοικητηρίῳ θάλαμον αὐτοῦ.

Αὐτόθι ἡ Ἀνδρεᾶς ἐσκέπτετο μετὰ πλειοτέρας ἐλευθερίας πνεύματος ἢ ἐντὸς τῶν πλουσιῶν αἰθουσῶν τοῦ Τριανόν, εἰς τὰ μαρμαρίνα τῶν ὁποίων ἐδάφη ἐπάτει μετὰ δειλίας, φόβῳ σχεδὸν ὁμοιζούσης. Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθέων τῆς, πλησίον τοῦ κλειδοφυλάτου, μετὰ τα γερμανικά της βιβλία, τὰ ἀληθῶς γλυκυτάτην παρέχοντα συντροφίαν, πρὸς τοὺς διὰ τῆς καρδίας ἀναγινώσκοντας, ἡ νεανίς ἐλήσμονει πάντα περισπασμόν.

— Ἐδῶ, ἔλεγεν ὅταν τὸ ἐσπέρας ἐπέστρεφε μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τῆς καὶ ἐνεδύετο τὸ πολυπτυχὸν τοῦ κοιτῶνός της λευκὸν ἔνδυμα, ἐδῶ ἔχω σχεδὸν πᾶν ὅ,τι θὰ μοὶ ἀναγκασθῇ μέχρι τοῦ θανάτου μου. Ἴσως μίαν ἡμέραν εὕρεθῶ εἰς περισσότερα πλούτη, ἀλλὰ δὲν φοβοῦμαι ποτὲ πλειοτέραν πτωχείαν. Πάντοτε δὲν θὰ μοῦ λείψουν ἄνθη, μουσικὴ, καὶ μία ὥρα καὶ σελίς πρὸς ψυχαγωγίαν ἐμοῦ, τῆς παντερήμου.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ προγευματιζῇ εἰς τὸν αἰκὸν τῆς ὁσάκις ἐπεθύμει. Ἡ χάρις αὕτη δι' αὐτὴν ἦν πολὺτιμος. Ἡδύνατο τοιοιτοτρόπως νὰ διαμένῃ εἰς τὸν θάλαμόν της μέχρι μεσημβρίας, ἐκτὸς ἂν ἡ Δελφίνη τὴν ἐζήτει δι' ἀνάγνωσιν ἢ περίπατον πρωϊνόν. Ἐνίοτε ἐξήρχετο μόνη τὴν πρωΐαν κρατούσα βιβλίον καὶ περιεφέρετο εἰς τὰ μεγάλα δάση τὰ μεταξὺ Τριανόν καὶ Βερσαλλιῶν, χωρὶς πολλάκις ν' ἀπαντήσῃ οὔτε ἄρχοντά τινα, οὔτε θεράποντα, οὔτε ἄλλον τινά. Ἐπέστρεφεν εἰς τὸ δωματίον της διὰ τὸ πρόγευμα, μετὰ δύο ὥρῶν περίπατον, μελέτην καὶ ὄνειροπολήσεις. Μικρὸν ἀνάκλιντρον, τέσσαρες καθέδραι, ἡ ἀγνὴ τῆς κλίνης, ἐκ τοῦ στρογγύλου τῆς ὁποίας οὐρανοῦ κατέπιπτον παραπετάσματα ἐκ μετρίου ὕψους, δύο δοχεῖα σινικὰ ἐπὶ τῆς ἐστίας τῆς, τράπεζα τετραγώνος με πόδας ἐξ ὀρείχαλκου, ἰδοὺ τὰ ἐπιπλα τοῦ μικροῦ τούτου κόσμου, εἰς τὰ πέρατα τοῦ ὁποίου περιώριζεν ἡ Ἀνδρεᾶς ὅλας αὐτῆς τὰς ἐλπίδας καὶ τοὺς πόθους.

Ἐλέγομεν λοιπὸν ὅτι ἡ νεανίς ἐκάθητο καὶ ἔγραφε πρὸς τὸν πατέρα της, ὅτε ἀποσπᾷ τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐλαφρὸς κτύπος ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ διαδρόμου. Ἐγείρει τὴν κεφαλὴν παρατηρήσασα ὅτι ἡ θύρα ἠνοίγετο, καὶ ἀφίνει ἐλαφρὰν φωνὴν ἀπορίας, ὅτε ἐνεφανίσθη τὸ φαίδρον πρόσωπον τῆς Σοφίας, εἰσελθούσης ἐκ τοῦ μικροῦ ἀντιθαλάμου.

NH'

Τούτων ἡ χαρά, θλίψεις ἐκείνων.

— Καλημέρα, δεσποσύνη· εἶμαι ἐγώ, εἶπεν ἡ Σοφία ποιήσασα υπόκλισιν περιχαρῇ μὲν ἀλλ' ἀνήσυχον κατὰ τι, ὡς ἐκ τῆς ἀμφιβολίας μεθ' ἧς ἔμελλε νὰ τὴν ὑποδεχθῇ ἡ Ἀνδρεάς.

— Σὺ! καὶ πῶς; ὑπέλαθεν ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέϋ ἀποθέσασα τὸν κάλαμνον.

— Ἡ δεσποσύνη μὲ ἐλησμόνησε· λοιπὸν ἔρχομαι ἐγώ...

— Ἀλλ' ἀφοῦ ἐγὼ σ' ἐλησμόνησα, ὑπῆρχεν, ὡς φαίνεται, αἰτία, καὶ διὰ τοῦτο. Ποῦτος σοῦ εἶπε νὰ ἔλθῃς;

— Ὁ κύριος βαρόνος, ἀπήντησεν ἡ Σοφία συσπᾶσασα ἐν σχήματι δυσθυμίας τὰς δύο μελανὰς τῆς ὀφρὺς, τὰς ὁποίας ὤφειλεν εἰς τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ γενναίου Ραφτέ.

— Ὁ πατήρ μου σὲ χρειάζεται εἰς Παρισίους, ἐνῷ ἐγὼ ἐδῶ δὲν σὲ χρειάζομαι... Λοιπὸν, παιδί μου, νὰ ἐπιστρέψῃς.

— ὦ! εἶπεν ἡ Σοφία, ἀλλὰ βλέπω, ἡ δεσποσύνη ἔχει καρδίαν ἀμάλακτον... Ἐγὼ ἐνόμιζα ὅτι μὲ εἶχε διὰ κατὰ τι περισσότερον... Ἀγάπα δά, προσέθεσεν ἡ Σοφία φιλοσοφικῶς, καὶ νὰ σοῦ τὸ ἀνταμείβουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον!

Καὶ τὰ ὠραῖά τῆς βλέφαρα κατέβηλον πᾶσαν δύναμιν ὅπως ἀνασύρῳσιν ἐν δάκρυ. Ἡ Ἀνδρεάς συνεκινήθη ἐκ τοῦ ἐλέγχου.

— Παιδί μου, εἶπεν, ἐδῶ ἐγὼ ξενίζομαι· καὶ κατὰ τὸ φαγητὸν καὶ καθ' ὅλα δὲν εἰμπορῶ νὰ ἐπιφορτίσω τὴν δέσποιναν Δελφίνην μὲ ἓνα στόμα περισσότερον.

— Ναί! ὥτάν νὰ εἶχα ἓνα στόμα τόσον δά!!! εἶπεν ἡ Σοφία μ' ἐρατεινότητον μειδίαμα.

— Ἔστω, Σοφία, ἐδῶ νὰ μείνης εἶνε ἀδύνατον.

— Ἐξ αἰτίας τῆς ὁμοιότητός μου; εἶπεν ἡ κόρη. Ἀλλὰ δὲν παρατηρεῖτε τὸ πρόσωπόν μου;

— Τφόντι, ἡλλαξες.

— Ἐννοεῖται· ἓνας μέγας ἄρχων, ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐνήργησε νὰ δοθῇ βαθμὸς εἰς τὸν κ. Φίλιππον, ἦλθε χθὲς εἰς τὸ σπῆτι μας, καὶ ἐπειδὴ εἶδε τὸν κ. βαρόνον λυπημένον ὅτι σὰς εἶχεν ἐδῶ, χωρὶς κάμμίαν θεραπαινίδα, τοῦ εἶπεν ὅτι τὸ μόνον εὐκόλον νὰ μεταβληθῇ ἀπὸ Ἀσπρην εἰς μαύρην. Μὲ ἐπῆρε λοιπὸν μαζῇ του, μὲ ἔθαψε, καθὼς μὲ βλέπετε, καὶ ἰδοὺ με.

Ἡ Ἀνδρεάς ἐμειδίασε.

— Τόσων λοιπὸν μὲ ἀγαπᾷς, εἶπεν, ὥστε θέλεις μὲ κάθε τρόπον νὰ κατακλεισθῇς καὶ σὺ εἰς τὸ Τριανόν, εἰς τὸ ὁποῖον εἶμαι σχεδὸν φυλακισμένη;

Ἡ Σοφία ἔρριψε βλέμμα ταχὺ μὲν ἀλλ' ἀκριβὲς εἰς τὰ περὶ αὐτὴν.

— Ὀλιγοῦ τφόντι πολὺ εἶνε αὐτὸ τὸ δωμάτιον· ἀλλὰ δὲν κάθεσθε ἐδῶ μέσα ὅλην τὴν ἡμέραν, βέβαια, εἶπεν.

— Ὅχι, βεβαίως, ἐγὼ· ἀλλὰ σὺ;

— Αἶ! ἐγὼ;

— Σὺ, ἡ ὁποία δὲν ἡμπορεῖς νὰ πηγαίνῃς πλησίον τῆς δεσποίνης Δελφίνης

εἰς τὸ ἀνάκτορον; οὐδὲ συναναστραφὴν θὰ ἔχῃς. οὐδὲ παιγνίδια, οὐδὲ περίπατον· θὰ κάθῃσαι ἐδῶ μέσῳ πάντοτε, καὶ φαντάσου πληξίν!

— Μὴ σὰς μέλῃ· εὐρίσκω καὶ ἐγὼ κένεν μικρὸν παραθυρον ποιεῖν, καὶ βλέπω μίαν ἄκρην τοῦλάχιστον αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Ὅποιος βλέπει ἡμπορεῖ καὶ νὰ τὸν ἴδῃ... Τοῦτο μὲ φθάνει· μὴ σὰς μέλει δι' ἐμέ, τὴν εὐγενεῖαν σὰς.

— Ἐπαναλαμβάνω, Σοφία, ὅχι· δὲν εἰμπορῶ νὰ σὲ δεχθῶ χωρὶς ρητὴν διαταγὴν.

— Τίνος διαταγὴν;

— Τοῦ πατρός μου.

— Αὐτὴ εἶνε ἡ τελευταία σὰς ἀπόφασις;

— Ναί, αὐτὴ.

Ἡ Σοφία ἐξήγαγε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ βαρόνου.

— Τότε λοιπόν, εἶπεν, ἀφοῦ αἱ δεήσεις καὶ ἡ ἀφοσίωσίς μου δὲν κάμνουν τίποτε, ἄς ἴδῃμεν ἂν τὸ σιγητικὸν αὐτὸ θὰ ἔχῃ περισσύτεραν ἰσχύν.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολὴν, διαλαμβάνουσαν τὰ ἑξῆς:

«Γνωρίζω, φίλτατη Ἀνδρεὰς, καὶ ἄλλοι προσέτι μοῦ ἔκαμαν τὴν παρατήρησιν, ὅτι εἰς τὸ Τριανόν δὲν ἀπολαύεις τῆς θεραπείας, τὴν ὅποιαν ὁ βαθμὸς σου ἐπιτάττει ὡς ἀπλύτως ἀναγκαίαν. Ἐχεις ἀνάγκην δύο θεραπειῶν καὶ ἑνὸς θεραπευτοῦ, καθὼς ἐγὼ ἔχω ἀνάγκην εἰσοδήματος ἐτησίου εἰκοσι χιλιάδων φράγκων ἀκριβῶς· ἀλλὰ, καθὼς ἐγὼ εὐχαριστοῦμαι μὲ μόνον χίλια φράγκα μισήτου με καὶ λαβεῖν τὴν Σοφίαν, ἥτις μόνη ἀξίζει δ' ὅποιανδήποτε θεραπείαν. Ἡ Σοφία εἶνε δοῦλος πιστός, ἔξυπνος καὶ ἄσκνος· θὰ μάθῃ εὐκόλως τοὺς τρόπους τοὺς ὁποίους ὁ τόπος ἀπαιτεῖ· θ' ἀναγκασθῇ μάλιστα ὅχι νὰ τὴν παρακινήσῃ, ἀλλὰ ν' ἀναγκαιώσῃ τὸν ζήλόν της Κρατησέ την λοιπόν, καὶ μὴ ὑπολάβῃς ὅτι ἐγὼ περὶ τὴν παραμικρὴν θυσίαν. Ἄν ὅμως ὑπολάβῃς τοῦτο, σημείωσε ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης, ὅστις ἠυδόκησε νὰ συλλογισθῇ καὶ περὶ ἡμῶν, παρετήρησεν, ἐνῶ μᾶς θεώρει (καὶ τοῦτο μοῦ ἐνεπιστεύθη ἀπὸ φίλον καλόν) ὅτι σὲ λείπει στολισμός, καθὼς καὶ εἰσαγωγή. Σκέψου ταῦτα ὡς πολλοῦ λόγου ἄξια.»

• Ὁ φιλοστοργὸς σου πατήρ. »

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη κατέβλησε τὴν Ἀνδρεάδα, ἰδοῦσαν ὅτι ἡ πτωχεία της ἐθεωρεῖτο ὡς ἐλάττωμα. Τῇ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ συντάξῃ τὸν κάλαμόν της μετὰ θυμοῦ καὶ νὰ σχίσῃ τὴν ἐπιστολὴν, ἣν εἶχεν ἀρχίσει πρὸς τὸν πατέρα της· νὰ γράψῃ δὲ μονόλογον πλήρη φιλοσοφικῆς ἀφιλοκερδείας, καὶ εἰς τὸν ὅποιον ὁ Φίλιππος θὰ ὑπέγραφεν ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ. Ἀλλ' ἐδίστασε προμαντεύσασα τὸ εἰρωνικὸν μειδίαμα τοῦ βαρόνου εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ γραφικοῦ ἁριστουργήματός της, καὶ πάλιν μετέβαλεν ἀπόφασιν. Προσέθεσε μόνον τὴν ἐφεξῆς παρὰγραφον εἰς τὰ νέα, ἅτινα ἔγραψε πρὸς τὸν πατέρα της περὶ τῶν πραγμάτων τοῦ Τριανόν:

«Πάτερ μου, ταύτην τὴν στιγμήν ἔρχασεν ἡ Σοφία καὶ τὴν δέχομαι, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σὰς· ἀλλὰ τὰ περὶ αὐτῆς γραφόμενά σὰς πολὺ μ' ἐλύττησαν. Τάχα ὀλιγώτερον γελοία θὰ εἶμαι ἔχουσα τὴν μικρὴν ταύτην χωρικὴν ὡς θαλαμηπόλον μου, παρ' ὅσον ἤμην ἄνευ αὐτῆς ἐν τῷ μέσῳ τῶν πολυτελῶν ἀρχόντων τῆς αὐτῆς; Ἡ Σοφία ἡ ἰδία θὰ λυπῇται βλέπουσά με τεταπεινωμένην, θὰ ἀδμονεῖ ὅτι ἔχει κυρίαν τοιαύτην, ἐπειδὴ οἱ ὑπηρέται καθίστανται ἀναλόγως τῆς πολυτελείας τῶν κυρίων τῶν ὑπερῆφανοι. Περὶ δὲ

τῆς παρατηρήσεως τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, πάτερ μου, συγχωρήσατε νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι ὁ βασιλεὺς τοσοῦτον εὐμειρεῖ πνεύματος, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ μεμφθῇ ἐμοῦ, ὅτι δὲν ἔχω τὰ μέσα νὰ φαίνομαι καὶ ἐγὼ μεγάλη δέσποινα· πρὸς τοῦτοίς, ὡς πεπρoικισμένος με ψυχὴν εὐγενῆ, δὲν πιστεύω ποτὲ νὰ παρετήρησεν ἢ ἐπέκρινε τὴν πενίαν μου, διότι τότε θὰ μετέβαλε αὐτὴν πάραυτα εἰς εὐπορίαν, τὴν ὁποίαν τὸ ὄνομά σας καὶ αἱ πρὸς τὸ Κράτος ὑπηρεσίαι σας θὰ παρίστων ὅλως δικαιοτάτην.»

Τοιαύτη ὑπῆρξε ἡ ἀπάντησις τῆς νεάνιδος· καὶ ὁμολογητέον ὅτι ἦτο λίαν συνετὴ ἀπέναντι τῆς πανουργίας καὶ διαφθορᾶς τῶν ὠθούντων τὴν δυστυχὴ κόρην εἰς πειρασμόν.

Ἡ Ἀνδρεὰς δὲν εἶπεν ἄλλο τι περὶ τῆς Σοφίας. Τὴν ἐκράτησεν ὥστε ἡ θαλαμηπόλος, ἔμπλεως ἐνθουσιασμοῦ καὶ χαρᾶς (καὶ ἐγνώριζεν αὐτὴ τὸ αἷτιον) ἔστησεν εὐθὺς μικρὰν τινα κλίνην εἰς τὸ δεξιᾷ τοῦ θαλάμου δωματίον καὶ κατέστη ὅσον τὸ δυνατόν μικροτέρα, ἀέριος, ὥστε νὰ μὴ καταλάβῃ θέσιν μεγάλην καὶ στενοχωρήσῃ τὴν δέσποιναν τῆς εἰς τὸ περιωρισμένον ἐκεῖνο κατάλυμα· ἐνόμιζες ὅτι ἤθελε νὰ μιμηθῇ τὸ φύλλον τοῦ ρόδου, τὸ ὁποῖον οἱ σοφοὶ τῆς Περσίας ἀφῆκαν νὰ πέσῃ ἐντὸς δοχείου πλήρους ὕδατος, πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἡδύνατο νὰ προστεθῇ τι ἐν τῷ δοχείῳ, χωρὶς νὰ ἐκχειλίσῃ τὸ περιεχόμενον.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἀνεχώρησεν εἰς Τριανὸν περὶ τὴν μίαν ὥραν. Οὐδέποτε ἦτοιμάσθη ταχύτερον οὐδὲ χαριέστερον. Ἡ Σοφία ἐφάνη θαυματουργὸς εἰς τὴν ἐπιστήμην τοῦ ἐνδύειν καὶ καλλωπίζειν.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς δεσποσύνης δὲ Ταρβερνέυ ἡ Σοφία, ὡς μείνασα κυρία τοῦ οἰκήματος, ἐξήτασεν ὅλας τὰς θέσεις. Τὰ πάντα ὑπέστησαν τὴν ἀναθεώρησίν τῆς· ἀπὸ τῶν ἐπιστολῶν μέχρι τῶν ἐλαχίστων κομποτεχνημάτων ἅτινα ὑπῆρχον εἰς τὸ σурτάριον τοῦ κατόπτρου, ἀπὸ τῆς ἐστίας μέχρι τῶν ἀπωτέρω γωνιῶν τῶν δωματίων.

Εἴτα πλέον ἐφθασε καὶ εἰς τὸ παραθύρον... βεβαίως! ἵνα ἀναπνεύσῃ ὀλίγον τὸν ἀέρα τῆς γειτονίας.

Κάτωθεν εὐρύχωρος αὐλή. ἔνθα οἱ ἵπποκόμοι ἔτριβον καὶ ἐπεμελοῦντο τοὺς καλοὺς ἵππους τῆς Δελφίνης. Ἴπποκόμοι, αἱ ποῖος γυρίζει νὰ τοὺς ἴδῃ! Ἡ Σοφία ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον.

Δεξιᾷ, σερὰ παραθύρων, εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν τοῦ παραθύρου τῆς Ἀνδρεάδος. Κεφαλαὶ τινες ἐφάνησαν εἰς αὐτά, κεφαλαὶ θεραπαινίδων καὶ ὑπηρετῶν, οἵτινες ἐπλυνον τὰ σανιδώματα. Ἡ Σοφία μετέφερε με ὑπεροψίαν τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ἄλλην ἐξέτασιν.

Ἀντικρῦ, ἐντὸς εὐρύχωρου τινὸς αἰθούσης, ἐξήσκουν μουσικοδιδασκαλοὶ διαφόρους ψάλτας καὶ μουσουργοὺς διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου. Ἡ Σοφία ἦλθεν ἐκ τῶν ψαλμωδιῶν εἰς κατάνυξιν, καὶ ἤρχισε καὶ αὐτὴ νὰ τραγῶδῃ, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἐτίνασσε τὸν κονιορτὸν τῶν φορεμάτων· ἐτραγῶδῃσε τόσον, ὥστε οἱ ἀπέναντι μουσικολογιώτατοι ἀπώλεσαν τὸν ἰδικὸν τὸν τόνον καὶ ἐψαλλον παραφῶνως.

Μετὰ τοῦτο διηυθύνθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς μικρᾶς μας εἰς τὸ ἀντικρῦ δευτέρον πάτωμα. Ὅλα τὰ παράθυρα ἦσαν κεκλεισμένα· ἦσαν ὅμως ὑπερφῶου παράθυρα.

Ἡ Σοφία ἤρχισεν ἐκ νέου νὰ τινάσῃ τὰ φορέματα· ἀλλὰ, μετὰ τινα στιγμὴν, ἐν ἐκ τῶν παραθύρων τοῦ ὑπερφῶου ἠνοιχθῇ χωρὶς νὰ ἴδῃ τις πῶς,

δι' ὁποίου τινος μηχανισμοῦ· διότι οὐδεὶς ἐνεφανίσθη εἰς αὐτό... Ἐπὶ τοῦ
σούτῳ ὁ ἄνθρωπος τῷ ἡνοίξε τὸ παράθυρον αὐτό· ὁ... ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν
ἦτο, εἶδε βεβαίως τὴν Σοφίαν... καὶ νὰ μὴ σταθῇ νὰ τὴν παρατηρήσῃ·
πολὺ αὐθάδης πρέπει νὰ ἦτον αὐτός ὁ ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦτο.

Ταῦτο διελογίσθη, τοῦλάχιστον ἡ Σοφία· ὅθεν ἵνα ἴδῃ ποῦς ἦτον αὐτός
καὶ νὰ μελετήσῃ καλῶς τὸ πρόσωπον τοῦ αὐθάδους ἐκείνου, ἐπρόσεξεν,
εὐθύς μετὰ τὸν ἐλάχιστον γύρον τῆς εἰς τὸν θάλαμον τῆς Ἀνδρεάδος, νὰ
ἐπανέρχεται πλησίον τοῦ παραθύρου, καὶ νὰ ρίπτῃ τὰ βλέμματά της πρὸς
τὸ ὑπερφῶν, δηλαδὴ πρὸς τὸν ἀνοικτὸν ἐκεῖνον ὀφθαλμόν, ὅστις τῇ προσέβα-
λε τὴν φιλοτιμίαν της, ἐπειδὴ τὴν ἐστέρει βλέμματός του, ὡς μὴ ἔχων
κόρας. Ἀπαξ τῇ ἐφάνη ὅτι παρετήρησεν ὡς εἰ ἔφυγέ τις, ἐνῶ τὴν εἶδε προσ-
ερχομένην... Τοῦτο δὲν ἦτο πιστευτόν· πῶς εἶνε δυνατόν!

Εἰς ἑτέραν στροφὴν τῆς ἐβεβαίωθη τοῦτο· τὸ βλέμμα της ἐπρόφθασε τὰ
νῶτα τοῦ δραπετοῦ.

Τότε ἡ Σοφία μετεχειρίσθη πονηρίαν, ἐκρύβη ὀπισθεν τοῦ παραπετάσμα-
τος, ἀφῆσασα τὸ παράθυρον ἡμιανοικτόν, ὥστε νὰ μὴ δώσῃ ὑποψίαν. Περιέ-
μεινε πολλὴν ὥραν· ἐπὶ τέλους ἐφάνησαν μαῦρα μαλλίαι, ἔπειτα χεῖρες δει-
λὰ ὑποστηρίζουσαι σῶμα προκύπτον μετὰ προφυλάξεως· τέλος παρουσιά-
σθη ὅλη ἡ μορφή. Ἡ Σοφία ὀλίγον ἔλειψε νὰ πῆσῃ ὑπτία· ἐκρατήθη δὲ
μόλις ἐκ τοῦ παραπετάσματος, τὸ ὅποιον ὅμως ἐσείσθη ὅλον.

Ἡ μορφή ἦτο ἡ τοῦ κυρίου Γιλβέρτου, ὅστις ἔβλεπεν ἐκ τοῦ παραθύ-
ρου του.

Παρατηρήσας ὁ Γιλβέρτης ὅτι τὸ παραπέτασμα ἐσείσθη, ἐνόησε τὴν
πανουργίαν καὶ δὲν ἐφάνη πλέον.

Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὸ παράθυρον τοῦ ὑπερφῶν ἐκλείσθη.

Ἄνευ ἀμφισβολίας, ὁ Γιλβέρτης παρετήρησε τὴν Σοφίαν· ἐξεπλάγχθη εἰς
τὴν ἀνακάλυψιν, ἐζήτησε νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς παρουσίας τῆς ἐχθρᾶς ταύ-
της, καὶ ἰδὼν ὅτι ἀνεκαλύφθη καὶ αὐτός ὁ ἴδιος, ἀπεκρύβη ἑμπλῶς ταρα-
χῆς καὶ θυμοῦ. Ἰδοὺ τοῦλάχιστον τίνι τρόπῳ ἡ Σοφία ἐξηγήσῃ τὴν σκηνὴν,
καὶ εἶχε πολὺ δίκαιον· διότι οὕτω, βεβαίως ὄφειλε νὰ τὴν ἐξηγήσῃ.

Τῷόντι, ὁ Γιλβέρτης θὰ ἐπρωτίμα νὰ ἴδῃ μᾶλλον τὸν διαβολὸν τοῦ παρὰ
τὴν Σοφίαν· ἐφοβήθη ὅτι ἡ παρουσία της θὰ ἐπιφέρῃ ἐμπόδια εἰς τοὺς
σκοπούς του. Ἡ Σοφία ἐγνώριζε τὸ αἷτιον τῆς ἐμφανισείας του εἰς τὸν κῆπον
τοῦ ἐν ὁδῷ Κοκκερῶνος οἴκου. Διὰ ταῦτα καὶ ἄλλα ὁ Γιλβέρτης ἀπεκρύβη
τοῦ παραθύρου μὲ ταραχὴν καὶ θυμόν, δάκνων τοὺς δακτύλους του.

— Τώρα, εἶπε δὲν μοῦ χρησιμεύει πλέον εἰς τίποτε ἡ ἀνακάλυψις τῶν
μυστικῶν σχέσεων τῆς θεραπαινίδος μετὰ τοῦ Βωσίρ!... Ἐκεῖ ἦτον ἄλλο,
καὶ ἐδῶ ἄλλο. Ἐδῶ τὸ πρᾶγμα ἀλλάσσει θέσιν. Ἡ Σοφία ἐκεῖ εἶχεν ἐρα-
στήν· τί μὲ τοῦτο; Τὸ κακὸν ἐγίνε, καὶ δὲν τὴν ἀποπέμπουν βεβαίως δι'
αὐτό· ἐνῶ αὐτῇ, ἂν εἴπῃ τί ἔκαμα ἐγὼ εἰς τὴν ὁδὸν Κοκκερῶνος, ἡμπο-
ροῦν μὲ τοῦτο νὰ μὲ ἀποβάλλουν ἀπ' ἐδῶ... ὥστε δὲν κρατῶ πλέον ἐγὼ τὴν
Σοφίαν, ἀλλ' ἡ Σοφία κρατεῖ ἐμέ· ὦ! μανία!

Ἡσθάνετο ὁ Γιλβέρτης ὅτι ἔμελλε ἡμέραν τινὰ νὰ συμβῇ ρῆξις μεταξὺ
αὐτοῦ καὶ τῆς θεραπαινίδος· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο νουεχῆς καὶ πολιτικός, δὲν
ἤθελε ν' ἀρχίσῃ τὸν πόλεμον πρὶν εὖρη μέσα βάσιμα παρέχοντα ἐλπίδα ἐπι-
τυχίας. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ προσποιηθῇ τὸν τεθνεῶτα, μεχρὶς τοῦ παρευ-

σιασθῇ εὐνοϊκὴ τις περίστασις· μεχριστοῦ συλλάβῃ παλιν τὴν Σοφίαν ἐπ' αὐτοφῶρῳ εἰς κίνημά τι ἔνοχον, καὶ τότε ἀμέσως ν' ἀνασθῇ ἐκ νέου.

Πρὸς αὐτὸ τοῦτο, πρόσεχε μὴ τὸν ἀπαντήσῃ ποτὲ ἡ θεραπαινὶς εἰς τὸν κῆπον καὶ κατεσκόπευε κρυφίως τὰ διαβήματά της.

Κατὰ κακὴν αὐτῆς τύχην, ἡ Σοφία ἐπρόσκοπτε πολὺ συνεχῶς εἰς πέτρας σκανδαλοῦ. Δὲν παρῆλθον ὀκτὼ ἡμέραι, καὶ ὁ Γιλβέρτης, κατασκοπεύων ἡμέραν καὶ νύκτα, διέκρινεν ἔξωθεν τῆς κιγκλιδοφράκτου θύρας τοῦ κήπου πετοφόρον πῖλον, ὅστις δὲν ἦτο ἄγνωστος πρὸς αὐτόν. Ὁ πῖλος οὗτος ἐπρόξενει εἰς τὴν Σοφίαν περισπασμοὺς ἀδιακόπους· διότι ἦτο ὁ τοῦ κυρίου Βωσίρ, ὅστις, ὡς ἀκολουθῶν τὴν αὐλήν, εἶχεν ὡσαύτως μεταναστεύσει ἐκ Παρισίων εἰς Τριανόν.

Πολὺν καιρὸν ἡ Σοφία ἐφάνη σκληρὰ, πολὺν καιρὸν ἀφῆκε τὸν κ. Βωσίρ ριγῶντα εἰς τὸ ψῦχος καὶ τηκόμενον εἰς τὸν καύσωνα τοῦ ἡλίου, καὶ ἡ ἀρετὴ της αὕτη ἐστενοχῶρει τὸν Γιλβέρτην· ἀλλ' ἐν ἐσπέρας, ὑπερβάντος ἀναμφιβόλως τοῦ κ. Βωσίρ τὰ ὄρια τῆς μιμικῆς εὐγλωττίας, καὶ ἐπιτυχόντος τέλους πάντων τὴν πειθῶ, ἡ Σοφία ἐδραξάτο τῆς εὐκαιρίας, καθ' ἣν ἡ Ἀνδρεὰς εὐρίσκετο μετὰ τῆς κυρίας δὲ Νοάλλης καὶ συνεδεῖναι μετ' αὐτῆς, κατέβη εἰς τὴν αὐλήν τῶν ἵπποκομείων, καὶ ἐπλησίασε πρὸς τὸν κ. Βωσίρ, ὅστις ἦτο ἐκεῖ καὶ συνεβοῶναι τὸν ἐπιθεωρητὴν τῶν ἵπποκομείων, φίλον του ὄντα, νὰ γυμνάσῃ Ἱρλανδικὸν τινα ἵππον.

Ἐκ τῆς αὐλῆς μετέβησαν εἰς τὸν κῆπον, καὶ ἐκ τοῦ κήπου ὑπὸ τὴν βαθύσκιον δένδροστοιχείαν, ἣτις ἄγει εἰς Βερσαλλίαις. Ὁ Γιλβέρτης ἠκολούθησε λαθραίως τὸ ἐρωτόληπτον ζεῦγος μὲ χαρὰν τίγρεις ἀνιχνεύοντος βορὰν. Ἐμέτρησε τὰ βήματά των, τοὺς στεναγμούς, ἔμαθεν ἐκ στήθους τοὺς λόγους των, ὅσους ἤκουε, καὶ πιστεύσατε ὅτι τοὺς εἶδεν εἰς θέσιν ἣν αὐτὸς ἤθελε, διότι τὴν ἐπιούσαν παρουσιάσθη ἀπόθως εἰς τὸ παραθύρον τοῦ ὑπερώου του, τραγυδῶν εὐθύμως, καὶ μὴ φοβούμενος πλέον τὴν Σοφίαν· μάλιστα ἐφαίνετο ἀψηφῶν αὐτὴν διὰ τῶν βλεμμάτων του.

Ἡ θεραπαινὶς ἴστατο πλησίον τοῦ παραθύρου καὶ ἔρραπτε τὸ χειρόκτιον τῆς δεσποίνης της· ἀκούσασα νὰ τραγυδοῦν, ἀνῆγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶδε τὸν Γιλβέρτην. Κατ' ἀρχὴν, ἐμόρφασε καταφρονητικῶς πρὸς αὐτόν, ἀλλ' ὁ νεανίας μας ὑπέστη μὲ σαρκαστικὸν μειδίαμα τὸ προπετὲς αὐτὸ ὕψος τῆς θεραπαινίδος, καὶ πόσῃν κατέβαλε τόλμην εἰς τὸ κινεῖσθαι καὶ τραγυδεῖν, ὥστε ἡ Σοφία ἔκυψε τὴν κεφαλὴν καὶ ἤρυθριασεν.

— Ἐνόησεν, εἶπεν καθ' ἑαυτὸν ὁ Γιλβέρτης· φθάνει αὐτό.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐπανέλαβε συνεχῶς τὸ αὐτὸ τέχνασμα, ὥστε ἡ Σοφία ἤρχισε νὰ τὸν τρέμῃ· κατήντησε νὰ θέλῃ νὰ τὸν ἴδῃ, νὰ τῷ ὁμιλήσῃ, ἢ ν' ἀνακουφίσῃ τὴν καρδίαν της ἐκ τοῦ βάρους τῶν ὑπούλων βλεμμάτων τοῦ νέου κηπουροῦ.

Ὁ Γιλβέρτης παρετήρησεν ὅτι ἀνεζητεῖτο. Τὸ ἐγνώρισεν ἀπὸ τὴν ἐλαφρὰν ξηρὰν βῆχα τὴν ἀντηχοῦσαν πλησίον τοῦ παραθύρου, ὡσάκκις ἡ Σοφία ἐγνώρισεν ὅτι αὐτὸς ἦτο εἰς τὸ ὑπερῶν του· ἀπὸ τὰ πῆλαια καὶ ἔλα τῆς νεανίδος ἐντὸς τοῦ διαδρόμου, ὡσάκκις ὑπέθετεν ὅτι αὐτὸς ἔμελλε νὰ καταβῇ ἢ ν' ἀναβῇ εἰς τὸ οἰκημῶν του.

Προσεποιήθη ὅτι δὲν τὴν ἠνόει· ἐξηκολούθει τοὺς ἰδίους τρόπους πρὸς αὐτήν· τὴν ἠρέθισεν εἰς τοσοῦτον βαθμόν, ὥστε ν' ἀναβῇ μίαν ἡμέραν μόνη καὶ νὰ κρούσῃ τὴν θύραν του, γνωρίζουσα ὅτι ἦτο ἐντὸς. Ἀλλ' ὁ Γιλβέρτης

ἶδε τὴν θεραπαινίδα ἐρχομένην, καὶ κλειδῶσας τὴν θύραν τοῦ δὲν ἀπεκρίθη εἰς τὰ κτυπήματά της.

Ἡ κόρη ἐντοσούτῳ ἐπέμενε νὰ τῷ ὁμιλήσῃ. Ἐσπέραν τινὰ τὸν ἀπαντᾷ εἰς τὴν θύραν τοῦ ναοῦ, τυχαίως. Τόσα σχέδια, τόσαι προμελέται, εἰς μόνον τὸν ἐξῆς διάλογον περιωρίσθησαν :

— Ἄ ! καλησπέρα, κύριε Γιλβέρτη· ἐδῶ εἰσθε ;

— ὦ ! καλησπέρα, δεσποσύνη Σοφία· πῶς ! εἰς τὸ Τριανόν ;

— Μάλιστα, πλησίον τῆς δεσποσύνης, ὡς θαλαμηπόλος της.

— Καὶ ἐγὼ ὡς συμβοηθὴς ἐδῶ τοῦ κηπουροῦ.

Ταῦτα μόνον· ἡ Σοφία ἐχαιρέτισε τὸν Γιλβέρτην, ὁ Γιλβέρτης τὴν Σοφίαν καὶ ἀπεχωρίσθησαν.

Ὁ Γιλβέρτης ἐπορεύετο πρὸς τὸ κατάλυμά του· προσεποιήθη λοιπὸν ὅτι ἠκολούθησε τὴν αὐτὴν ὁδόν· ἡ Σοφία κατέβαινεν ἐκ τοῦ συγκατοικητηρίου, ὅθεν ἐξηκολούθησε καὶ αὐτὴ τὸν δρόμον της· ἀλλ' ὁ Γιλβέρτης ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγον καὶ ἠκολούθησε λαθραίως τὴν Σοφίαν φρονῶν ὅτι ἡ κόρη ἐπορεύετο νὰ εὔρῃ τὸν κ. Βωσίρ.

Τῷόντι, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς δεινροστοιχίας Ἰστατο ἀνὴρ τις περιμένων, ἡ Σοφία ἐπλησίασεν· ἀλλ' ἦτο σκότος ἤδη καὶ ὁ Γιλβέρτης δὲν ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ καλῶς, ἂν ὁ περιμένων ἦτον ὁ Βωσίρ ἢ ἄλλος τις· ἠπόρησε μάλιστα ὅτι δὲν ἔβλεπε πτερόν εἰς τὸν πῖλον τοῦ ἀνδρός.

Ἀφῆκε λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψῃ πρότερον ἢ θεραπαινίς, εἶτα ἠκολούθησε τὸν μετὰ τοῦ ὁποίου αὕτη συνδιελέχθη μέχρι τῶν κιγκλίδων τοῦ Τριανόν.

Δὲν ἦτον ὁ Βωσίρ, ἀλλ' ἀνὴρ τις ὑλικιωμένος, ἡ μάλλον γέρων ἀρειμάτιος τὸ βᾶδισμα καὶ μεγαλοπρεπής· ὁ Γιλβέρτης προέφθασεν αὐτόν, διηλθεν αὐθαδῶς ἐνώπιόν του, καὶ ἀνεγνώρισε τὸν Ρισελιέ.

— Διάβόλε ! εἶπε καθ' ἑαυτόν· μετὰ τὸν στρατιώτην ἓνα στρατάρχην τῆς Γαλλίας ! καλὰ προβιάζετε ἡ κυρία Σοφία.

ΝΘ

Τὰ συλλαλητήρια.

Ἐνῷ ἂν ἑνὸς ὅλαι αὗται αἱ μικρότεραι ραδιουργίαι, ὑπὸ τὰς φιλύρας καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Τριανόν σπειρόμεναι καὶ φυόμεναι, παρῆγον πρὸς τὰ ζωῖα τοῦ μικροῦ τούτου κόσμου κίνησιν ἱκανήν, αἱ μεγάλαι ραδιουργίαι τῆς πόλεως, θύελλαι φοβεραί, ἤνοιγον τὰς καταπληκτικὰς τῶν πτέρουγας ὑπεράνω τοῦ ἀνακτόρου τῆς Θέμιδος, ὡς ἔγραφε μυθολογικῶς ὁ κ. Ἰωάννης Δουβαρρὺ πρὸς τὴν ἀδελφὴν του.

Τὰ συλλαλητήρια, οἰκτρὸν λείψανον τῆς ἀρχαίας τῶν Γάλλων ἀντιπολιτεύσεως, ἐνεψυχώθησαν ὑπὸ τὸν φαντασιόπληκτον Λουδοβίκον ΙΕ', ἀλλ' ἀφότου ἐπέσεν ὁ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν κ. δὲ Σιουασώλ, ἡσθάνοντο ὅτι προσήγγιζον εἰς κίνδυνον, καὶ ἡτοιμαζόντο ν' ἀντιταχθῶσι διὰ μέσων, ἰσχυρῶν ὅσον αἱ περιστάσεις ἐπέτρεπον.

Πᾶσα μεγάλη καὶ γενικὴ ταραχὴ γεννᾶται ἐξ ἀτομικῆς τιнос ἔριδος, ὡς αἱ μεγάλα πολεμικὰ μάχαι ἀρχοῦνται ἐξ ἀκροβολισμοῦ ὀλίγων τινῶν στρατιωτῶν. Ἀφότου ὁ κ. Λασσαλοταῖος, προσβάλων τὸν κ. Διγιλλῶνος ἐπρο-

σωποίησεν εἰς ἑαυτὸν τὴν πάλιν τῶν πολιτῶν τῆς τρίτης τάξεως πρὸς τοὺς τιμαριώτας, τὸ δημόσιον χρέος δὲν ἀνείχετο νὰ μεταβάλλῃ πλέον φάσιν τὸ ζήτημα.

Ὁ βασιλεὺς λοιπὸν, τὸν ὅποιον τὸ συλλαλητήριον τῆς Βρετάννης καὶ ἐν γένει τῆς Γαλλίας, εἶχον πνίξει ὑπὸ ραγδαίαν βροχὴν παραστάσεων, κατὰ τὸ πλεονάζον ἢ ἥττον εὐπειθῶν καὶ ὕκων, ὁ βασιλεὺς, διορίσας τὸν Αἰγιλλῶνος στρατηγὸν τοῦ φιλοῦ ἱππικοῦ, χάρις τῇ κυρίᾳ Δουβαρρὺ, ἐφάνη ὡς εὐνοῶν τοὺς τιμαριώτας κατὰ τῶν πολιτῶν τῆς τρίτης τάξεως.

Τοῦτο ἦτο ράπισμα, καὶ σφοδρότατον, κατὰ τοῦ συλλαλητηρίου. Τί λοιπὸν ἐμελλε νὰ πράξῃ ἤδη τὸ συλλαλητήριον; Τοῦτο καὶ ἡ αὐλὴ καὶ ἡ πόλις ἤσαν περιέργοι νὰ ἴδωσιν.

Οἱ τοῦ συλλαλητηρίου εἶνε πολύβουλοι ἄνθρωποι, καὶ πᾶν ὅ,τι πρὸς ἄλλους φέρεται ἀπορίαν, πρὸς τούτους ἦν εὐδιάλυτον. Ἐψήφισαν λοιπὸν τὰ ἑξῆς:

•Τὸ συλλαλητήριον θὰ διασκεφθῇ περὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ πρώην διοικητοῦ Βρετάννης, καὶ ἀποφανθῇ».

Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς ἐπροφυλάχθη τῆς βολῆς ταύτης, παραγγείλας εἰς τοὺς πατρικίους καὶ πρίγκηπας, ἵνα μὴ παρευρεθῶσιν εἰς οὐρανὴν περὶ τοῦ δ' Αἰγιλλῶνος διάσκεψιν· οὗτοι ὑπήκουσαν κατὰ γράμμα.

Τοῦτο ἰδὼν τὸ συλλαλητήριον ἐπραξεν ἀφ' ἑαυτοῦ· ἐξέδωκεν ἀποφασιν δι' ἧς, καταδεικνύον τὸν δούκα Αἰγιλλῶνος ὡς ἔνοχον ὑποψίας, μάλιστα δὲ καὶ πράξεων προσαπτουσῶν κηλίδας εἰς τὴν τιμὴν του, ἔπαυεν αὐτὸν ἐκ τῆς θέσεως πατρικίου, μεχρὶ τοῦ δικασθῆναι ὑπὸ τῆς βουλῆς τῶν πατρικίων, κατὰ τοὺς ρητοὺς νόμους καὶ διατάξεις τοῦ βασιλείου, οὓς οὐδὲν δύναται ἀντικαταστήσαι, καὶ ἀθωωθῆναι ἐνώπιον τῶν κατ' αὐτοῦ κατηγοριῶν καὶ ὑποψιῶν.

Ἀλλὰ τί ἐσήμαινεν ὅτι τὸ συλλαλητήριον ἀπεφάνθη ταῦτα ἐντὸς τῆς αἰσούνης του καὶ ὅτι ἐνέγραψεν αὐτὰ εἰς τὰς δέλτους του; ἔπρεπε νὰ δημοσιευθῶσι· νὰ λαβῇ γνῶσιν ὁ λαός, νὰ σκανδαλισθῇ, νὰ συρίξῃ, νὰ συνθέσῃ ἄσφαττα· τὰ πολιτικὰ ἄσφαττα ἔχουσιν μεγίστην ἰσχὺν εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν Παρισίων.

Μετὰ τὴν σύνταξιν τῆς ἀποφάσεως, τὸ συλλαλητήριον διώρισεν ἐπιτροπὴν ὥστε νὰ τυπωθῇ αὕτη, ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της. Ἐξεδόθη λοιπὸν εἰς δέκα χιλιάδας ἀντιτύπων, ὧν ἡ διανομὴ διωργανώθη ἐν ἀκαρεί.

Μετὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ἦν νόμιμον νὰ διακοινωθῶσι τὰ πεπραγμένα εἰς τὸν κατηγορούμενον, ἡ αὕτη ἐπιτροπὴ μετέβη εἰς τὸν οἶκον τοῦ κ. δ' Αἰγιλλῶνος, ὅστις εἶχε μεταβῆ πρὸ ὀλίγου εἰς Παρισίους πρὸς συνέντευξιν σπουδαιωτάτην.

Ἡ συνέντευξις αὕτη ἀπέβλεπεν ὅπως ζητήσῃ ὁ δούξ παρὰ τοῦ θεοῦ του, στοκτάρχου Ρισελιέ, ἐξήγησιν καθαρὰν τῶν πρὸς αὐτὸν αἰσθημάτων του.

Χάρις εἰς τὸν Ραφτέ, ἅπανα ἡ πόλις τῶν Βερσαλλιῶν ἔμαθε τὴν γενναίαν ἀντίστασιν τοῦ γηραιοῦ δουκὸς πρὸς τὰς διαταγὰς τοῦ βασιλέως, ἐπιθυμούντος νὰ παρχωρήσῃ αὐτῷ τὸ ὑπουργεῖον τοῦ Σιουασὼλ· καί, χάρις εἰς τὰς Βερσαλλίας, ἅπανα ἡ πόλις τῶν Παρισίων καὶ ἐπομένως ἡ Γαλλία ἅπανα, ἔμαθον τὴν αὐτὴν εἰδήσιν· ὥστε ὁ κ. Ρισελιέ, ἀπὸ τίνος ἤδη καιροῦ, ἀνυψώθη ἐπὶ στήλης δημοτικῆς, ἐνθα ἱστάμενος ἀπηύθυνε πολιτικούς μορφασμοὺς πρὸς τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ καὶ πρὸς τὸν ἴδιον φίλτατόν του ἀνεψιόν.

Ἡ θέσις δὲν ἦτο καλὴ διὰ τὸν κ. δ' Αἰγυλλῶνος, τὸν καὶ ἤδη ἀντιδημοτικώτατον. Ἐτρεχε λοιπὸν ζήτων πανταχοῦ τὸν θεῖόν του, ἵνα συνομιλήσῃ μετ' αὐτοῦ σπουδαίως· ἀλλὰ τοῦτο ἦν ἡ μόνη δυσκολία, ἀφότου ὁ στρατάρχης ἠνόησε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀνεψιοῦ. Ἐὰν δέ ποτε τὸν ἀπῆντα, ὅσον μακρόθεν ἠδύνατο, τῷ ἀπηύθυνεν μειδίαμα, καὶ ἀμέσως εἰσεχώρει μεταξὺ συνομιλούντων, ὥστε νὰ μὴ τὸν εὕρῃ κατὰ μόνας ὁ Αἰγυλλῶνος καὶ ἄρξεται τῆς ποθητῆς συνομιλίας.

Ὁ ἀνεψιὸς τέλος πάντων ἐπορεύθη κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεῖου, εἰς Βερσαλλίας· ἀλλ' ὁ Ραφτέ κατεσκόπευεν ἐκ τοῦ μικροῦ παραθύρου τοῦ σπουδαστηρίου του, πρὸς τὴν αὐλήν, καὶ εἰδοποίησε πάραυτα τὸν κύριόν του.

Ὁ δοῦξ εἰσῆλθε μέχρι τοῦ κοιτῶνος τοῦ στρατάρχου· εὗρεν ἐκεῖ τὸν Ραφτέ, ὅστις, μὲ μειδίαμα μεστὸν ἐμπιστοσύνης, εἶπεν εἰς τὸν ἀνεψιόν, ὡς εἰ ἐθεώρει αὐτὸν ὡς τέκνον τοῦ στρατάρχου γνήσιον, ὅτι ὁ θεὸς του ἔμεινεν ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα ἔξω. Ὁ κ. δ' Αἰγυλλῶνος ἐπέψαυσε διὰ τῆς χειρὸς τὴν σιαγὸνα του καὶ ἀπῆλθεν ὡς εἰ ἐπίστευσεν.

Ἐπιστρέψας εἰς τὸν οἶκόν του, ἔγραψε πρὸς τὸν στρατάρχην ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ τὸν ἴδῃ. Ὁ στρατάρχης δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀπαίτησιν. Ἄν ἀπῆντα, δὲν ἠδύνατο ν' ἀποποιηθῇ τὴν συνέντευξιν, καὶ ἂν ἔστεργεν εἰς τὴν συνέντευξιν, πῶς ἦτο δυνατόν ν' ἀποφύγῃ, ὅπως ἔλθῃ εἰς ἐξηγήσεις; Ἡσθάνετο ὅτι, ἂν συνωμίλει μετὰ τοῦ ἀνταγωνιστοῦ του, θὰ ἀπεσπᾶτο ἐκ τοῦ στόματός του ἡ συγχώρησις τις, ἡ παραχώρησις, ἐνῷ αὐτὸς δὲν ἐσυγχώρει ποτέ, οὐδὲ παρεχώρει· αἱ παραχωρήσεις πρὸς ἐχθρὸν εἶνε πάντοτε σφάλμα θανάσιμον διὰ τὴν πολιτικὴν.

Προσπειοῖθη λοιπὸν, εἰς τὴν παραλαβὴν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ κ. δ' Αἰγυλλῶνος, ὅτι ἦτο ἀπὼν ἐκ Παρισίων διὰ τινὰς ἡμέρας. Ὁ Ραφτέ, τοῦ ὁποίου ἐζήτησε τὴν περὶ τούτου συμβουλὴν, ἐγνωμοδότησεν ὡς ἑξῆς:

— Ἡμεῖς τῶρα εἰμεθα εἰς ὁδὸν τοῦ νὰ καταστρέψωμεν τὸν κ. δ' Αἰγυλλῶνος. Οἱ φίλοι μας τῶν συλλαλητηρίων ἐνεργοῦν δι' αὐτὸ τοῦτο. Ἄν ὁ κ. δ' Αἰγυλλῶνος, ὅστις ἔχει τὴν ὑπεροψίαν, δυνήθῃ πρὸ τῆς ἐκπυρσοκροτήσεως, νὰ ἐπιθέσῃ ἐφ' ὑμῶν τὴν χεῖρά του, θὰ σᾶς ἀποσπᾶσῃ ὑπόσχεσιν τινα νὰ τὸν βοηθήσῃτε ἐν περιπτώσει συμφορᾶς· ἂν δὲν στέργετε εἰς τοῦτο, ὁ κ. Αἰγυλλῶνος σᾶς κηρύττει ἀμέσως ἐχθρὸν του, ἀποδίδει τὸ κακὸν εἰς ὑμᾶς, καὶ ἀναχωρεῖ ἀνακουφισμένος, καθὼς πάντοτε ἀνακουφίζονται οἱ πᾶσχοντες, ὅποτε εὖρωσι τὴν πηγὴν τῆς νόσου των, καὶ ἃς ἔμεινε καὶ ἀθεράπευτος ἡ νόσος.

— Ὁ λόγος σου εἶνε ὀρθότατος, ὑπέλαβεν ὁ Ρισαλιέ· ἀλλὰ δὲν δύναμαι ἐγὼ νὰ μείνω αἰωνίως κρυμμένος. Πόσαι ἡμέραι χρειάζονται μέχρι τῆς ἐκπυρσοκροτήσεως;

— Ἐξ ἡμέραι, γενναϊότατε.

— Εἶσαι βέβαιος;

Ὁ Ραφτέ ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του ἐπιστολὴν μέλους τινὸς τοῦ συλλαλητηρίου· ἡ ἐπιστολὴ αὕτη περιεῖχε μόνον τοὺς ἀκολουθοῦς δύο στίχους:

• Ἐπεψηφίσθη ἡ ἀπόφασις καὶ θὰ ἐκδοθῇ τὴν πέμπτην, ἐσχάτη προθεσμία ὁρισθεῖσα ὑπὸ τῶν συναδέλφων. •

— Τότε λοιπὸν, τὸ πᾶγμα ἀπλούστατον, ὑπέλαβεν ὁ στρατάρχης. Ἐπιστρέψε εἰς τὸν δοῦκα τὴν ἐπιστολὴν του μὲ μίαν ἐπιστολὴν ἰδιόχειρόν σου, διαλαμβάνουσαν τὰ ἑξῆς:

«Κύριε δούξ, ἐμάχαστε ἴσως ὅτι ὁ κύριος στρατάρχης ἀνεχώρησεν εἰς ... κατὰ διαταγὴν τοῦ ἱατροῦ του, ἵνα ἀλλάξῃ ὀλίγον ἄερα. Ἄν ἐπιθυμῇτε νὰ ὁμιλήσητε μετὰ τοῦ κυρίου στρατάρχου, ὡς μὲ ἡξιώσατε προχθὲς τῆς τιμῆς νὰ μοὶ εἰπῇτε, δύνامي νὰ σᾶς εἰπῶ μετὰ βεβαιότητος ὅτι τὴν πέμπτην τὸ ἐσπέρας ὁ κύριος δούξ θὰ ἔχῃ ἐπιστρέψῃ ἐκ... καὶ θέλετε ἀφεύκτως τὸν εὔρει εἰς τὸν ἐν Παρισίοις οἶκόν του.»

— Αὐτὰ τῷ γράφεις. Τώρα δέ, ἐπρόσθεσεν ὁ στρατάρχης, κρύψε με πουνθενὰ σέχρι τῆς πέμπτης.

Ὁ Ραφτέ ἠκολούθησεν ἀκριβῶς τὰς ὁδηγίας ταύτας. Ἡ ἐπιστολὴ ἐγράφη καὶ ἀπεστάλη, ἡ κρύπτη εὐρέθη. Μολαταῦτα, ὁ δούξ Ρισελιέ, ὅστις ἔστυνοχωρεῖτο πολὺ, ἐξῆλθεν ἐν ἐσπέρας καὶ ἐπορεύθη εἰς Τριανόν, ἵνα ὁμιλήσῃ μετὰ τῆς Σοφίας. Δὲν ἐκινδύνευε παντελῶς, ἥ ἐνόμιζε τοῦλάχιστον ὅτι δὲν ἐκινδύνευεν, ὡς γνωρίζων ὅτι ὁ κ. δούξ Αἰγιλλῶνος εὕρισκετο εἰς Λυκιέννας.

Πρόεκυψεν ἐκ τοῦ τεχνάσματος τούτου, ὅτι καὶ ἂν ὁ Αἰγιλλῶνος ὕπαπεύθη, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ προλάβῃ τὴν συμφορὰν, ὅφ' ἣς ἠπειλεῖτο, ὡς μὴ ἀπαντήσας τὸ ξίφος τοῦ ἐχθροῦ του.

Ἡ προθεσμία τῆς πέμπτης τὸν νῦχαρίστησε· τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀνεχώρησεν ἐκ Βερσαλλιῶν, μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἔμελλε τέλος πάντων νὰ συναντήσῃ καὶ κατευνάσῃ τὸν ἀνταγωνιστὴν του. Ἡ πέμπτη ἦν, ὡς εἶδμεν, ἡ ἡμέρα καθ' ἣν τὸ Συλλαλητήριον ἐξέδωκε τὴν κατὰ τοῦ Αἰγιλλῶνος ἀπόφασιν.

Πορευόμενος ὁ δούξ εἰς τὸν ἐν Παρισίοις οἶκον τοῦ στρατάρχου, ἐντὸς ὁχήματος ἀγνωρίστου, εἶδε καθ' ὁδὸν ἀνθρώπους ἀσχολοφανεῖς, παρατηροῦντας ἔντυπον, ἀναγινώσκοντας αὐτὸ μετὰ σπουδαίων σχημάτων, καὶ συσσωρευομένους περὶ αὐτὸ ὡς μύρμηκας περὶ τεράχιον ζακχαίρας πεσὸν κατὰ γῆς.

Ἄλλ' ἐκ τούτου δὲν συνεπέρανε τίποτε· κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ὁ λαὸς πολλάκις συνεσφρεύετο τοιοῦτοτρόπως, ἐν ἀναγνώσῃ διάταγματι περὶ δασμοῦ ἐπὶ τῶν σιτηρῶν, ἢ ἀρθρον τι τῆς ἐφημερίδος τῆς Ὀλλανδίας ἢ ποιημάτιόν τι τοῦ Βολταίρου, ἢ ἀσμάτιον κατὰ τῆς Δουβαρρὺ ἢ κατὰ τοῦ δὲ Μωπεῦ.

Ὁ κ. δ' Αἰγιλλῶνος ἐπορεύθη κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ρισελιέ. Εὔρε τὸν Ραφτέ μόνον πάλιν.

— Ὁ κ. στρατάρχης, ἀπεκρίθη οὗτος, περιμένεται ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν.

Ὁ κ. δ' Αἰγιλλῶνος ἐπρότεινε νὰ τὸν περιμείνῃ.

— Ὅπως ἀγαπᾶτε, ἀλλὰ πιθανὸν νὰ μὴν ἔλθῃ μόνος. Ἐπειτα... δὲν θὰ μείνῃ ἀπόψε εἰς Παρισίους· θὰ περάσῃ μόνον ἀπ' ἐδῶ διὰ νὰ μάθῃ κανὲν νέον, καὶ ἔπειτα θ' ἀναχωρήσῃ διὰ Βερσαλλίας. Ἐπιστρέφετε λοιπόν, κύριε δούξ, εἰς τὸν οἶκόν σας, καὶ ὁ στρατάρχης ἀναβάνει διερχόμενος ἐκεῖθεν καὶ σᾶς ἐνταμόνει. Τοῦλάχιστον τοιαύτη εἶνε καὶ ἡ ἐπιθυμία του.

— Ἀκουσον, Ραφτέ, εἶπεν ὁ Αἰγιλλῶνος συνοφρυωθείς εἰς τὰς προφάσεις ταύτας τοῦ ἐξ ἀπορρήτων εἶσαι ἐντὸς τῶν μυστικῶν τοῦ θεοῦ μου ἀποκριθῆτί μοι ὡς τίμιος ἀνθρώπος. Μὲ παιζοῦν, δὲν εἶνε ἀληθές; ὁ κ. στρατάρχης ἀποφεύγει νὰ μὲ ἔδῃ. Μὴ με διακόπτῃς, Ραφτέ· πολλάκις μοὶ ἔδωκες συμβουλὰς καλὰς, καὶ ἠδυνήθην νὰ φανῶ πρὸς σέ ὅτι θὰ φανῶ καὶ πάλιν· φίλος σου ἀληθής. Εἰπέ μοι, νὰ ἐπιστρέψω τῷόντι εἰς Βερσαλλίας;

— Κύριε δούξ, εἰς τὴν τιμὴν μου, ἐντὸς μιᾶς ὥρας θὰ δεχθῆτε εἰς τὸν οἶκόν σας εἰς ἐπίσκεψιν τὸν στρατάρχην.

— Ἀλλὰ τότε λοιπόν, ὥς τὸν περιμένω καὶ ἐδῶ, ἀφοῦ λέγεις ὅτι θὰ ἔλθῃ ἀπ' ἐδῶ.

— Ἡξιώθην τῆς τιμῆς νὰ σὰς εἰπω, ὅτι ἴσως δὲν θὰ ἔλθῃ μόνος.

— Ἐννοῶ... ἔχω ὅμως τὸν λόγον σου, Ραφτέ.

Καὶ ταῦτα εἰπων, ἐξῆλθεν ὁ δούξ περίσκεπτος, ἀλλὰ τοσοῦτον εὐγενῆς καὶ χαριεῖς τὸ ἦθος, ὅσον δύσμορφος ἐφάνη ὁ στρατάρχης, ὅτε παρουσιάσθη μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀνεψιοῦ, ἐξελθὼν ἀπὸ δωματίον τι καὶ γελῶν ὡς γράτα μάγισσα.

— Δὲν ἔμαθεν ἀκόμη τίποτε, Ραφτέ; εἶπε.

— Τίποτε, γενναιότατε.

— Τί ὥρα εἶνε;

— Ἡ ὥρα δὲν σημαίνει, γενναιότατε· πρέπει νὰ περιμείνωμεν πρῶτον νὰ ἔλθῃ νὰ με εἰδοποιήσῃ ὁ ἐπιτροπὸς μας τῆς ὁδοῦ Σατελέτου. Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Συλλαλητηρίου εἶνε ἀκόμη εἰς τὸ τυπογραφεῖον.

Δὲν εἶχεν ἀκόμη τελειώσει τὸν λόγον τοῦ ὁ Ραφτέ, καὶ ἰδοὺ θεράπων τις εἰσάγει δι' ἀποκρύφου θύρας ἀνθρωπάριόν τι ρυπαρόν, δυσειδέστατον, μελαγχροινόν, ἐνὶ λόγῳ, ἕνα ἐκ τῶν γραφιάδων ἐκείνων, ἕνα ἐκ τῶν ζωντανῶν ἐκείνων καλαμών, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁ Ἰωάννης Δουδαρρὺ εἶχε ἀκραν ἀντιπάθειαν.

Ὁ Ραφτέ ἐπρόφθασε νὰ σύρῃ τὸν στρατάρχην εἰς τὸ σπουδαστήριον καὶ ἐπροχώρησε μειδιῶν εἰς συνάντησιν τοῦ ἀνθρώπου.

— ὦ ! εἰσθε ὑμεῖς, κύριε Φλαγεῶτε ! εἶπε· καλῶς ὀρίσατε.

— Δοῦλός σας ταπεινότατος, κύριε δὲ Ραφτέ· αἱ ! ἡ ὑπόθεσις ἐτελείωσεν.

— Ἐτυπώθησαν ;

— Πέντε χιλιάδες ἀντίτυπα. Μέρος αὐτῶν διατρέχουσιν ἤδη τὴν πόλιν, τὰ λοιπὰ ἠπλώθησαν νὰ στεγνώσουν.

— Τί δυστύχημα, ἀγαπητὲ κύριε Φλαγεῶτε ! πόσον σκληρόν εἶνε αὐτὸ διὰ τὴν οἰκογένειαν τοῦ κ. στρατάρχου.

Ὁ κ. Φλαγεῶτος, ὅπως ἀποφύγῃ τὴν ἀπάντησιν, δηλαδὴ τὸ ψεῦδος, ἐξήγαγε πλατυτάτην ταμθακοθήκην ἀργυρᾶν καὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτῆς ἀφθόνως.

— Ἐπομένως ; ἐξηκολούθησεν ὁ Ραφτέ· τί γίνεται τώρα ;

— Τὴν ταξίν, ἀγαπητὲ κύριε δὲ Ραφτέ· τὰ τῆς ταξέως. Ἡ ἐπιτροπὴ, ἀφοῦ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἐκτυπώσεως καὶ διανομῆς, θὰ μεταβῇ ἀμέσως ἐκ τοῦ τυπογραφείου εἰς τὸν οἶκον τοῦ κ. δ' Αἰγιλλῶνος, διὰ νὰ τοῦ κοινοποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν· καὶ ἰδέτε, κύριε Ραφτέ... εὐτυχίαν πλέον νὰ εἶπῃ κἀνείς ἢ δυστυχίαν, ὁ κ. δ' Αἰγιλλῶνος εἶνε εἰς τὸν ἐν Παρισίοις οἶκόν του, καὶ θὰ τὸν εὕρουν τώρα τὸν ἴδιον.

Ὁ Ραφτέ ἤρπασε πάραυτα τὸν ἐπὶ σκευοθήκης τινὸς σάκκον περιέχοντα δικογραφίας, ἐνεχείρισεν αὐτὸν εἰς τὸν κ. Φλαγεῶτον, καὶ τῷ εἶπεν :

— Ἰδού, κύριέ μου, τὰ ἔγγραφα τῆς δίκης, τὴν ὁποίαν σὰς εἶπον ὅτι εἶχε νὰ κινήσῃ ὁ κύριος στρατάρχης· ἔχει πᾶσαν ἐμπιστοσύνην εἰς τὰ φῶτά σας, καὶ σὰς ἀφίνει κύριον εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, ἥτις δὲν θὰ παρέξῃ εὐκαταφρόνητον ὠφέλειαν. Εὐχαριστοῦμεν περιπλέον διὰ τὰς καλὰς σας ἐκδουλεύσεις εἰς τὴν θλιθερὰν σύγκρουσιν τοῦ κ. δ' Αἰγιλλῶνος μετὰ τὸ κρα-

ταιότατον ἀληθῶς Συλλαλητήριον τῶν Παρισίων, καθὼς καὶ διὰ τὰς ἐξουσίους σας συμβουλὰς.

Καὶ διὰ τρόπου εὐγενοῦς ὤθησε πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἀντιθαλάμου τὸν Φλαγεότον, ἔμπλεων χαρᾶς διὰ τὸ βάρος τῶν δικογράφων, ἅτινα τῷ παρῆσαν.

Ἐξάγει τότε ὁ Ραφτέ τὸν στρατάρχην ἐκ τῆς φυλακῆς του καί,

— Γρήγορα, τῷ λέγει, γενναιότατε, εἰς τὸ ὄχημά σας ! Δὲν ἔχετε κερδὸν νὰ χάσετε, ἂν ἐπιθυμῆτε νὰ εὐρεθῆτε παρὼν εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς τὸν οἶκον τοῦ Αἰγιλλῶνος. Προσπαθήσατε νὰ τρέξουν ἵπποι σας ταχύτερον ἀπὸ τοὺς τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΙΑΤΡΟΥ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΙΩΣΗΦ Ο ΒΑΛΣΑΜΟΣ

Α'

"Οτι ακανθώδες τὸ ὑπουργεῖν.

Οἱ ἵπποι τοῦ κ. Ρισελιέ ἔτρεχον ταχύτερον τῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπειδὴ ὁ στρατάρχης εἰσῆλθε πρῶτος εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ κ. δ' Αἰγιλλῶνος. Ὁ δούξ ἐβαρύνθη νὰ περιμένῃ τὸν θεῖόν του, καὶ ἡτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ διὰ Λυκιέννας, ὥστε ν' ἀναγγείλῃ εἰς τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἐκηρύχθη πλέον· ἀλλ' ἅμα ἤκουσεν ὅτι ὁ στρατάρχης ἀφίκετο, ἀνέλαβε τὸ θάρρος του καὶ ἔτρεξεν εἰς προὔπαντησιν τοῦ θείου, τὸν ὁποῖον καὶ ὑπεδέχθη μετὰ πλείστης στοργῆς.

Πρὸς τὴν στοργὴν ταύτην ἀπήντησεν ὁ θεὸς δι' ἄλλης τύχης, καὶ τὸ θέαμα ὑπῆρξε συγκινητικώτατον. Ἐφαίνετο ὅμως ὁ ἀνεψιὸς ὡς ἐπισπεύδων νὰ ἔλθῃ εἰς ἐξηγήσεις, ἐνῶ ὁ θεὸς ἀνέβαλλεν αὐτὰς ὅσον ἡδύνατο, παρατηρῶν ὅτε μὲν σκευὸς τι, καὶ συμπεριφερόμενος, ὡς εἰ ἦτο κατὰκοπος.

Ὁ δούξ ἀνέκοψε τὴν ὁδὸν τοῦ θείου του, τὸν ἀπέκλεισεν ὡς εἰς φρούριον ἐντὸς μιᾶς εὐρυχώρου καθέδρας, καὶ

— Θεέ μου, τῷ εἶπεν, εἶνε ἀληθές ὅτι ὑμεῖς, ὁ εὐφρύτερος τῆς Γαλιλαίας ἀνὴρ, μ' ἐπιστεύσατε ποτὲ τόσον ἀχάριστον, ὥστε νὰ μὴ προσπαθῶ διὰ τὸ καλὸν καὶ τῶν δύο μας;

Δὲν ὑπῆρχε πλέον ὑπεκφυγὴ, ὁ Ρισελιέ ἀντιπαρετάχθη.

— Τί λέγεις, ἀνεψιέ; Ποῖος σοὶ εἶπεν ὅτι ἐπίστευσα ἐγὼ ποτὲ τὸ τοιοῦτον;

— Θεέ μου, ὁμιλεῖτε εἰρωνικῶς.

— Ἐγώ; ὄχι, σὲ βεβαιῶ· καὶ διὰ ποῖον λόγον;

— Ἀλλ' ὀφθαλμοφανῶς, θεῖε, μὲ ἀποφεύγετε· ἐνῶ ἐγὼ σὰς ἐζήτουν κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν, διὰ νὰ εἰπω οὕτω.

Ἀριθμὸς 82

— Εἰς τὴν τιμὴν μου, δὲν σὲ ἐννοῶ.

— Νὰ σὰς ἐξηγηθῶ. Ὁ βασιλεὺς δὲν ἠθέλησε νὰ σὰς διορίσῃ ὑπουργόν, καὶ ἐπειδὴ ἐγὼ ἐδέχθην τὴν στρατηγίαν τῶν ψιλῶν ἱππέων, ὑποθέτετε ὅτι σὰς ἐγκατέλειψα, ὅτι σὰς ἐπρόδωσα...

— Παιδί εἶσαι, δούξ, εἶσαι παιδί. Δὲν ἀκολουθεῖς τὸ ἔργον σου εἰς τὴν λαμπρὰν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἔχεις σήμερον; πατρίκιος δούξ, στρατηγὸς τοῦ ψιλοῦ ἱππικοῦ, ὑπουργὸς μετὰ ἓνα μῆνα!... Ἀλλὰ τί κρότος εἶνε αὐτὸς ἔξω;

— Τίποτε, ἐξακολουθεῖτε.

— Ὅχι, ἄμαξαν ἀκούω εἰς τὴν αὐλὴν.

— Ἀφήσατε, θεῖτε, μὴ διακόπτεσθε· μ' ἐνδιαφέρουν οἱ λόγοι σας πολὺ· ἐλέγατε λοιπόν;...

— Ἐλεγα, ἀνεψιέ... Ἀλλ' ἰδοὺ· βλέπετε; καλὰ ἔλεγα· ἄνθρωποι εἶνε εἰς τὸν ἀν-ιθαλαμὸν σου· δὲν εἶνε παράδοξον νὰ σοὶ φέρουν τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦ ὑπουργοῦ... Ἡ νεαρὰ κόμησσα θὰ εἰργάσθῃ ὑπὲρ σοῦ εἰς τὴν κλίνην.

Εἰσῆλθε τότε ὁ θυρωρὸς.

— Οἱ κύριοι ἀπεσταλμένοι τοῦ Συλλαλητηρίου, εἶπε μὲ ταραχὴν.

— Τοῦ Συλλαλητηρίου! εἶπεν ὁ Ρισελιέ μετ' ἀπορίας.

— Ἀπεσταλμένοι τοῦ Συλλαλητηρίου; ἐπανέλαβε καὶ ὁ Αἰγιλλῶνος. ἔδω; καὶ τί μὲ θέλουν!

— Ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως! ἀνέκραξε φωνὴ τις εἰς τὰ πέρατα τοῦ ἀντιθαλάμου.

— ὦ! χῶ! ἐψιθύρισε ὁ Ρισελιέ.

Ὁ κ. Αἰγιλλῶνος ἠγέρθη ὡχρότατος, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ κατώφλιον, ἵνα προὐπαντήσῃ ὁ ἴδιος τὰ δύο μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπισθεν τῶν ὁποίων ἐφάνησαν δύο κλητῆρες ἀτάραχοι καὶ εἰς ἀπόστασιν τινα πλῆθος ὑπηρετῶν περιτρόμων.

— Τί μὲ θέλουν; ἠρώτησεν ὁ Αἰγιλλῶνος συγκεκινημένος.

— Εἰς τὸν κ. δούκα Αἰγιλλῶνος ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶμεν; εἶπεν εἰς τὸν τῆς Ἐπιτροπῆς.

— Εἰμαι ὁ δούξ Αἰγιλλῶνος, μάλιστα, κύριοι.

Πάρευτα εἰς τὸν τῆς Ἐπιτροπῆς, προσκλίνας ταπεινῶς, ἐξέβαλλεν ἐκ τῆς ζώνης ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον καὶ ἀνέγνωσε γεγονυῖα καὶ καθαρὰ τῇ φωνῇ. Ἦτο δὲ ἡ ἀπόφασις ἡ ἐνοχοποιουσα τὸν δούκα ἐπὶ ὑποψίαις καὶ πράξεσι προσαπτούσαις κηλίδας εἰς τὴν τιμὴν αὐτοῦ, ἐνεκα τῶν ὁποίων ἐπάυετο τῆς θέσεως πατρικίου τοῦ Κράτους.

Ὁ δούξ ἤκουσε τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην, καθὼς ὁ κεραυνόπληκτος ἀκούει τὸν κρότον τῆς βροντῆς· ἔμεινε ἀκίνητος· οὐδ' ἔτεινε κἂν τὴν χεῖρα ἵνα λάβῃ τὸ ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον ἔδιδον εἰς αὐτὸν οἱ Ἐπιτροποὶ. Τοῦτο ἔπραξεν ἀντ' αὐτοῦ ὁ στρατάρχης, ὅστις, ὀρθιος ὡσαύτως, ἀλλ' ἀλκιμος καὶ ζωηρὸς, ἔλαβε τὸ χαρτίον ἐκεῖνο, τὸ ἀνέγνωσε καὶ ἀνταπέδωκε τῇ νύποκλινει εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν των:

— Δεινὸν δυστύχημα! εἶπεν ὁ Ρισελιέ· ὁποία ταπεινώσις! δὲν εἶνε πλεον πατρίκιος.

Ὁ δούξ ἐστράφη πρὸς τὸν θεῖόν του, ὡς εἰ τότε μόνον συνήλθεν ἐκ τῆς καταπλήξεως.

— Τὸ περιεμένατε αὐτό; ἠρώτησεν ὁ Αἰγιλλῶνος.

— Ποτέ! Τὸ Συλλαλητήριον νὰ προσβάλλῃ τοσοῦτον τολμηρῶς τὸν εὐνοούμενον καὶ τὴν εὐνοουμένην τοῦ βασιλέως; . . . ποτέ. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι θ' ἀφανισθοῦν.

Ὁ δοῦξ ἐκάθησε στηρίζας τὴν πυρῶδὴ του παρειάν.

— Καὶ νὰ ἴδῃς, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρων στρατάρχης ἵνα βυθίσῃ τὴν μάχαιραν καὶ πάλιν ἐντὸς τῆς πληγῆς, ὅτι, ἀφοῦ τὸ Συλλαλητήριον σὲ ρίπτει ἐκ τοῦ ἀξιώματος πατρικίου, ἐνεκα τοῦ διορισμοῦ σου εἰς τὴν στρατηγίαν τῶν ψιλῶν ἱππέων, δύναται καὶ νὰ σὲ φυλακίσῃ, νὰ σὲ καταδικάσῃ, τίς οἶδεν! εἰς τὸν διὰ πυρὸς θάνατον, ἐάν ποτε διορισθῇς ὑπουργός. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι σὲ μισοῦν, Αἰγυλλῶνος, παιδί μου· πρόσχε' τους, μὴν ἐμπιστεύεσαι.

Ὁ δοῦξ ὑπέστη τὸν δριμύτατον τοῦτον ἐμπαιγμὸν μὲ σταθερότητα ἡρωικὴν· ἡ συμφορὰ του τὸν καθίστα μέγαν· ἐτελειοποιεῖ τὴν ψυχὴν του. Ὁ Ρισελιὲ ἐξηκολούθει τρυπανίζων αὐτόν.

— Ὅμως παύων τοῦ νὰ ἴσῃσι πατρικίος, δὲν θὰ ὑπάρχῃς πλέον ἐκτεθειμένος πολὺ εἰς τὴν ἀπέχθειαν τῶν τοῦ Συλλαλητηρίου... Ἀποδημεῖς, ἡσυχάζεις ἐπὶ τινα χρόνον εἰς καμμίαν γωνίαν τῆς γῆς. Ναί, δυσκολώτερον τότε θὰ ἦνε νὰ γίνῃς πλέον ὑπουργός, ἀλλὰ... Κύριος οἶδεν... Ἄν πάλιν θέλῃς τώρα ν' ἀντιπαλαίσῃς, εἰμπορεῖς νὰ τὸ κάμῃς. Ἐχεις τὴν κυρίαν Δουβαρρύ, εἶσαι ἐπιστήθιος τῆς φίλος, δὲν εἶνε μικρὰ ἡ ὑποστήριξις...

Ὁ Αἰγυλλῶνος ἠγέρθη, χωρὶς οὐδὲ βλέμμα ὀργῆς νὰ ρίψῃ πρὸς τὸν θεῖον, ἀντὶ τοῦ μαρτυρίου, τὸ ὁποῖον ὁ γέρων τῷ ἐπέβαλλε.

— Τῷόντι, θεῖέ μου, καλὰ λέγετε, ἀπεκρίθη ἡσύχως ὁ λόγος σας ὁ τελευταῖος ἀποδεικνύει τὴν φρόνησίν σας ἐναργῶς. Ἡ κυρία κόμησσα Δουβαρρύ, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐλάβετε τὴν καλωσύνην νὰ μὲ συστήσετε διὰ τοσοῦτον πατρικῆς ἀληθῶς προθυμίας, θὰ μὲ ὑπερασπισθῇ. Χάρis τῷ Θεῷ, μὲ ἀγαπᾷ, εἶνε ἐξαιρετος γυνή, καὶ ἔχει μεγίστην ἰσχὺν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος. Εὐχαριστῶ, θεῖέ μου, διὰ τὴν συμβουλὴν σας· εἶνε ὁ λιμὴν τῆς σωτηρίας μου. Βουργιανέ, τοὺς ἵππους γρήγορα· πηγαίνομεν εἰς Λυκιέννας!

Ὁ γέρων στρατάρχης ἔβαινε μὲ τὸ μεϊδιάμα εἰς τὰ χεῖλη.

Ὁ Αἰγυλλῶνος ἐχαίρετισεν εὐσεβάστως τὸν θεῖόν του, καὶ ἐξῆλθεν ἀφήσας αὐτόν εἰς τὴν αἴθουσαν, μετανουῶντα ὅτι ἐδάγκασε μὲ τόσην λύσσαν τὴν ζωσαν καὶ εὐγενῆ σάρκα τοῦ ἀνεψιοῦ.

Πληρηγορήθη ὀλίγον τὸ ἐσπέρας ὁ γέρων στρατάρχης, ὅτε εἶδε τὴν παράφροναν χαρὰν τῶν Παρισινῶν ἀναγινωσκόντων τὰς δέκα χιλιάδας ἀντιτύπων τῆς ἐνοχυοποιήσεως τοῦ Αἰγυλλῶνος, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ στεναξῇ, ὅταν ὁ Ραφτέ τὸν ἠρώτησε τὰ διατρέξαντα. Ἐν τούτοις διηγήθη αὐτὰ πρὸς τὸν ἐξ ἀπορρήτων, χωρὶς νὰ κρύψῃ τίποτε.

— Λοιπὸν τὸ ἀντέκρουσε τὸ κακόν; ἠρώτησεν ὁ Ραφτέ.

— Ναὶ καὶ ὄχι, Ραφτέ· ἀλλὰ τὸ τραῦμα δὲν εἶνε θανατηφόρον, καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ Τριανόν ἔχομεν κἄτι καλῆτερον, τὸ ὁποῖον μετενόησα τώρα ὅτι δὲν μετεχειρίσθημεν ἀντὶ παντός ἄλλου. Ἐκυνηγῆσαμεν δύο λαγφούς, Ραφτέ... Ἐσφάλαμεν πολὺ...

— Διατί; ἂν συλλαβῶμεν τὸν καλῆτερον;

— Αἶ, φίλε μου! ὁ καλῆτερος, αὐτὸ νὰ τὸ ἐνθυμῇσαι, εἶνε πάντοτε ἐκεῖνος ὅστις ἔφυγε· καὶ ἀντ' αὐτοῦ, δίδει τις πάντοτε τὸν ἄλλον, δηλαδὴ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον κρατεῖ.

Ὁ Ραφτέ ἀνέστειλε τοὺς ὤμους· μοιλονότι δὲν εἶπε λόγον ἀσύνητον ὁ Ρισελιέ.

— Καὶ πιστεύετε τώρα, γενναιότατε, ὅτι ὁ κ. δ' Αἰγιλλῶνος θὰ τὴν γλυτώσῃ;

— Ἀνόητε! πιστεύεις νὰ τὴν γλυτώσῃ αὐτὴν ὁ βασιλεὺς;

— Ὡ! ὁ βασιλεὺς ἀνοίγει παντοῦ ἓνα δρόμον· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἐδῶ τί ἔχει νὰ κάμῃ; δὲν ἔχει ὁ βασιλεὺς νὰ κάμῃ ἐδῶ τίποτε.

— Ναί, ὁ βασιλεὺς θὰ περάσῃ, ἔπειτα θὰ περάσῃ καὶ ἡ Δουβαρρὺ, ἥτις κρατεῖ τὸν βασιλέα ἀπὸ τόσον σιμὰ... καὶ τότε, ἀπὸ ὅπου περάσῃ ἡ Δουβαρρὺ θὰ περάσῃ καὶ ὁ Αἰγιλλῶνος, νὰ ἦσαι βέβαιος. Τὸν ἤρres ἐκεῖνον, ἐνῶ. Ἀλλὰ βλέπω, Ραφτέ, ἐσένα δὲν πέρνει καθόλου τὸ κεφάλι σου ἀπὸ πολιτικὴν.

— Τοῦλάχιστον, γενναιότατε, ὁ Φλαγεότος φρονεῖ ἄλλως πως.

— Καλὰ! ν' ἀκούσωμεν. Τί φρονεῖ ὁ Φλαγεότος; καὶ πρῶτον μὲν ποῖος εἶνε αὐτός ὁ Φλαγεότος;

— Εἶνε, γενναιότατε, εἰς δικηγόρος... καὶ αὐτός.

— Λοιπὸν;...

— Λοιπὸν αὐτός ὁ Φλαγεότος διατείνεται ὅτι καὶ αὐτός ὁ βασιλεὺς ὁ ἴδιος δὲν θὰ εὕρῃ διέξοδον.

— Ὡ! ὦ! τὸν λέοντα τί πράγμα θὰ τὸν ἐμποδίσῃ, παρακαλῶ;

— Μὰ τὴν ζωὴν μου, γενναιότατε, ὁ ποντικὸς τοῦ μύθου.

— Δηλαδή ὁ κ. Φλαγεότος σου;

— Ναί, καθὼς λέγει ὁ ἴδιος.

— Καὶ τὸ πιστεύεις σύ;

— Πιστεύω πάντοτε ἐγὼ πάντα δικαστικὸν ὑποσχόμενον κακόν.

— Ἄφες νὰ μάθωμεν, Ραφτέ, τὸν τρόπον τοῦ κ. Φλαγεότου.

— Αὐτὸ πρέπει, γενναιότατε.

— Ἐλα λοιπὸν νὰ δειπνήσῃς, διὰ νὰ κοιμηθῶ... Δὲν ἤξεύρεις πόσον κακόν μοῦ ἔκαμε τὸ δυστύχημα τοῦ πτωχοῦ μου ἀνεψιοῦ. Πάντοτε θεὸς εἶνε κάνεις, Ραφτέ· ὅσον καὶ ἀνείπῃς, τὸ αἷμα νερόν δὲν γίνεται.

Ὁ κ. Ρισελιέ ἤρχισε νὰ στενάζῃ, ἔπειτα νὰ γελᾷ.

— Καὶ ὅμως ἔχετε ὅ,τι χρειάζεται διὰ νὰ γίνῃ τις ὑπουργός, τῷ εἶπεν ὁ Ραφτέ.

Β'

Ὁ Αἰγιλλῶνος ἀντεκδικεῖται.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ὁ δοῦξ Ρισελιέ εἶδε τὸν Ραφτέ εἰσερχόμενον εἰς τὸν κοιτῶνά του καὶ φέροντα μίαν ἐπιστολήν· ἀλλὰ τόσον ἀνήσυχον, ὥστε ὁ στρατάρχης τὸν παρετήρησε καὶ εἶπε:

— Τί τρέχει πάλιν, Ραφτέ;

— Κῆτι δυσάρεστον, γενναιότατε, ἔγκλειστον βεβαίως εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν.

— Πόθεν τὸ ὑποθέτεις;

— Ἡ ἐπιστολὴ εἶνε τοῦ δουκὸς Αἰγιλλῶνος.

- Ἄ! ἄ! εἶπεν ὁ δοῦξ, τοῦ ἀνέψιου μου;
- Μάλιστα, γενναιότατε! τὴν ἔφερον εἰς κλητὴρ τοῦ ἀνακτοβουλίου· μοι εἶπεν ὅτι τοῦ ἐδόθη μετὰ τὴν συνεδρίαν.
- Ὁ δοῦξ ἔτεινε τὴν χεῖρα.
- Δός μοι, εἶπε, δός μοι καὶ δὲν φοβοῦμαι.
- Σὺς προειδοποιῶ, ὑπέλαθεν ὁ ἐξ ἀπορρήτων, ὅτι ἐγχειρίζων μοι τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὁ κλητὴρ ἐγέλα θορυβωδῶς.
- Διάβολε! τί νὰ τρέχει; δός μοι νὰ ἴδω.
- Ὁ στρατάρχης συνέτριψε τὴν σφραγίδα, ἀνέπτυξε τὸ χαρτίον καὶ ἀνέγνωσε.
- Ἐ! ἔ! σὺν νὰ μὴ μοῦ ἀρέσῃ τὸ πρόσωπόν σας, κύριε στρατάρχα, εἶπεν ὁ Ραφτέ ἰστάμενος μὲ τὰς χεῖρας ὀπισθεν.
- Εἶνε δυνατόν! ἐψύθυρσεν ὁ δοῦξ ἐξακολουθῶν τὴν ἀνάγνωσιν.
- Ὁὐ συνέβη τίποτε σπουδαῖον, στοιχηματίζω.
- Σὲ βλέπω, Ραφτέ, κάπως χαρούμενον διὰ τὸ δυστύχημα.
- Χαίρω βεβαίως, διότι παρατηρῶ ὅτι δὲν ἡπατῶμην.
- Ὁ στρατάρχης ἐπανέλαβε τὴν ἀνάγνωσιν.
- Ὁ βασιλεὺς εἶνε πολὺ ἀγαθός! εἶπε μετὰ τινα στιγμὴν.
- Διορίζει τὸν κ. Αἰγγιλλῶνος ὑπουργόν;
- Καλῆτερον παρὰ ὑπουργόν.
- ὦ! τί λοιπόν;
- Ἀνάγνωσον καὶ σχολιάζε.
- Ὁ Ραφτέ ἔλαβε καὶ ἀνέγνωσε καὶ αὐτὸς τὴν ἐπιστολὴν ἥτο γεγραμμένη διὰ χειρὸς τοῦ δουκὸς Αἰγγιλλῶνος, καὶ διελάμβανε τὰ ἐξῆς:

« Φίλτατέ μοι θεῖτε,

Ἡ καλὴ σας συμβουλὴ ἔφερε καρπὸν· ἐνεπιστεύθην τὰς θλίψεις μου εἰς τὴν ἐξαίρετον ταύτην φίλην τοῦ οἴκου μας, τὴν κυρίαν κόμησσαν Δουβαρρύ, ἣτις καὶ εὐηρεστήθη νὰ καταθέσῃ ταῦτάς εἰς τοὺς κόλπους τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος. Ὁ βασιλεὺς ἡγανάκτησε διὰ τὴν ἐναντίον μου καταφορὰν τῶν κυρίων τοῦ Συλλαλητηρίου, διότι τοσοῦτον πιστῶς τὸν ὑπηρετῶ, καὶ εἰς τὸ σημερινὸν ἀνακτοβούλιον ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἀπέρριψε τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συλλαλητηρίου, καὶ μοι ἐπέτρεψε νὰ ἐξακολουθῶ διατελὼν πατρίκιος τῆς Γαλλίας.

Γνωρίζων λοιπόν, θεῖτέ μου, πόσον διακαῶς μὲ ἀγαπᾶτε καὶ ἐπιθυμεῖτε τὸ καλὸν μου, σπεύδω νὰ σᾶς ἀναγγείλω τὸ γεγονός· σᾶς ἐσωκλείω δὲ ταῦτοχρόνως καὶ ἀντίγραφον τῆς ὑπὲρ ἐμοῦ βασιλικῆς διαταγῆς, ὥστε πρῶτος ὑμεῖς λαμβάνετε τὴν εἰδησιν ταύτην.

Δέχθητε, φίλτατε θεῖτε, τὸ υἱικόν μου σέβας καὶ τὴν τρυφερωτάτην μου στοργήν, καὶ εὐαρεστήθητε ὥπως μὴ παύσητε παρέχων μοι τὴν ἀγάπην καὶ τὰς καλὰς σας συμβουλὰς.

• Ὑπογεγραμμένος ΔΟΥΞ ΑἰΓΓΙΛΛΩΝΟΣ. •

- Εἶδες εἰρωνεῖαν; εἶπεν ὁ Ρισελιέ;
- Φοβεράν! ἀπήντησεν ὁ Ραφτέ.
- Ἰδὲ σὺ τὸν βασιλέα! τὸν βασιλέα! νὰ ἐρεθίζῃ σφηκιάν!
- Χθὲς δὲν τὸ ἐπιστεύατε, ὅταν σᾶς τὸ ἔλεγα.

— Καὶ σοῦ εἶπα χθὲς ἐγὼ καθόλου ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν θὰ ἐμπέσῃ εἰς σφηκιάν; ἐγὼ σοῦ εἶπα ὅτι ὁ βασιλεὺς θὰ εὕρῃ διέξοδον νὰ διέλθῃ ἐνθ' αὐτοῦ καλὰ... Ἴδου λοιπὸν τὴν ἡύρε καὶ διήλθε.

— Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι τὸ Συλλαλητήριον ἔφαγε τὴν χυλόπητταν.

— Καθὼς κ' ἐγώ.

— Πρὸς τὸ παρὸν· νάι.

— Πρὸς τὸ παρὸν καὶ διὰ παντός! χθὲς καλὰ τὸ προησθαινόμην, σὺ ὅμως τόσον μ' ἔκαμες καὶ ἡσύχασα, ὥστε ἰδοὺ τώρα τί παθαίνομεν· τὰ βλέπεις;

— Πολὺ γρήγορα, νομίζω, χάνετε τὸ θάρρος σας, γενναιότατε.

— Κουτὸς εἶσαι, Ραφτέ· ἐγὼ ἔφαγα τὴν χυλόπητταν, καὶ σὺ μοῦ λέγεις τέτοια. Δὲν γνωρίζεις τάχα πόσον δυσάρεστον εἶνε δι' ἐμέ· αὐτὴν τὴν ὥραν θὰ ξεκαρδιζόνται ὅλοι τοὺς εἰς τὰς Λυκιένας! ὁ δούξ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς κυρίας Δουβαρρύ, φαντάσου... ἡ δεσποσύνη Τήγκα, ὁ κ. Ἰωάννης Δουβαρρύ, σκέψου... ὅλοι μέχρι τοῦ αἰθιοπίσκου, διότι καὶ αὐτὸν θὰ τὸν ἐβόλῃ νὰ κάμνῃ μομφασμοὺς ἐναντίον μου χλευαστικούς, στοιχηματίζω. Διάβολε! ἔχω, λέγει, χαρακτηῖρα ἀτάραχον· καλὰ, ἔχε ὅσον θέλῃς, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς παραφοράν.

— Εἰς παραφοράν, γενναιότατε;

— Παραφοράν, ὁ λόγος τὸ λέγει.

— Λοιπὸν, δὲν ἔπρεπε τότε νὰ πράξετε, καθὼς ἐπράξατε, ἐπέφερε φιλοσοφικῶς ὁ Ραφτέ.

— Καὶ ποῖος, λογιώτατε, μὲ παρεκίνησε; σὺ ὁ ἴδιος.

— Ἐγώ;

— Μάλιστα, σὺ, ὁ μυστικοσύμβουλος.

— Καὶ τί με μέλει ἐμέ, γενναιότατε, ἂν ὁ κ. Αἰγιλλῶνος ᾔνε ἢ δὲν εἶνε πατριώτης; σὰς ἐρωτῶ. Ὁ ἀνεψιός σας τίποτε κακὸν εἰς ἐμέ δὲν ἔκαμε, νομίζω.

— Κύριε Ραφτέ, πολὺ ἀνθαδίασες, πολὺ.

— Τώρα σαρανταεπνέα χρόνους πάντοτε αὐτό, καὶ πάλιν αὐτὸ μοῦ κοπανίζετε.

— Καὶ δὲν θὰ παύσω νὸ σοῦ τὸ ἐπαναλαμβάνω.

— Ὅχι ὅμως ἄλλους σαρανταεπνέα χρόνους· ἰδοὺ τί με παρηγορεῖ.

— Ραφτέ, τοιουτατρόπως λοιπὸν ἐγκολποῦσαι τὰ συμφέροντά μου;

— Τὰ συμφέροντα τῶν μικρῶν σας παθῶν, ὅχι, κύριε δούξ, ποτέ... Καί μιντε ἐνίοτε, μ' ὅλον σας τὸ μεγάλον πνεῦμα, μερικὰς ἀπερίσκεψίας, τὰς ὁποίας δὲν θὰ ἐσυγχώρουν οὔτε εἰς ἓνα ζωντόβολον, ὁποῖος εἶμαι ἐγώ.

— Ἐξηγηθῆτε λοιπὸν, κύριε Ραφτέ, καὶ ἂν ἔχω ἄδικον θὰ τὸ ὁμολογήσω.

— Χθὲς ἠθελήσατε νὰ λαβετε ἐκδίκησιν, ψεύματα; ἠθελήσατε νὰ ἰδῆτε μὲ τὰ μάτια σας, τὴν ταπείνωσιν τοῦ ἀνεψιοῦ σας, ἠθελήσατε. σχεδὸν σείεσθαι ὁ ἴδιος, νὰ τοῦ παρουσιάσετε τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συλλαλητηρίου, καὶ κατὰ τινὰ τρόπον νὰ μετρήσετε τοὺς παλμοὺς τοῦ θύματός σας. Λοιπὸν, κύριε στρατάρχ, τῶν τοιούτων θεαμάτων τὸ ἀντίτιμον εἶνε ἀκριβὸν· αἱ τοιαῦται τέρψεις πληρόνεται μὲ τὸ παραπάνω... Εἰσθε πλούσιος, πληρόνετε λοιπὸν τώρα!

— Τί θὰ ἔκαμνες σὺ, ἂν ἦσουν εἰς τὴν θέσιν μου, μεγάλον πνεῦμα, ν' ἀκούσωμεν.

— Ἐγώ, τίποτε... Θὰ περιέμενον χωρὶς νὰ δίδω σημεῖα ὅτι ὑπάρχω· ἀλλ' ὁ διαβόλος σὰς ἐσπρωγνε νὰ ἐρεθίσετε τὸ Συλλαλητήριον κατὰ τῆς Δουβαρρῦ, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἴδατε ὅτι ἡ Δουβαρρὺ ἤυρε τὸν κ. Αἰγιλλῶνος νεώτερον ἀπὸ σὰς.

Ὁ στρατάρχης ἐγρύλλισε πρὸς μόνην ἀπόκρισιν.

— Τὸ Συλλαλητήριον... ἐκεῖνο ἦτον ἀρκετὰ ἐμπνευσμένον ἀπὸ σὰς νὰ πράξῃ ὅ,τι ἔπραξεν· δὲν ἔπρεπε νὰ φανῇτε διόλου· μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς ἀποφάσεώς του ἐπηγαίνετε εἰς τὸν ἀνεψιόν σας καὶ τοῦ ἐπροσφέρατε τὰς ἐκδουλεύσεις σας, χωρὶς αὐτὸς καθόλου νὰ ὑποπτευθῇ ὅτι τὸν ἐχθρεύεσθε.

— Καλὰ, ἐγὼ ἔπαισα· κατὰ τοῦτο ἔπαισα· ἀλλὰ πῶς λοιπὸν νὰ μὴ μοῦ τὸ εἴπῃς πρὶν γίνῃ;

— Ἐγὼ νὰ ἐμποδίσω νὰ γίνῃ τὸ κακόν!... δι' ἄλλον κἀνένα, ὡς φαίνεται, μὲ ἐκλαμβάνετε, κύριε στρατάρχα. Λέγετε ὅτι εἶμαι κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν σας, ὅτι μὲ ἐμορφώσατε κατὰ τὰ ἰδιώματά σας, καὶ ἔπειτα!... ὦ! ἀφήσατε, σὰς παρακαλῶ!

— Λοιπὸν, μὰς ἐπαπειλεῖ τώρα κἀμμία συμφορὰ, κύριε μάντι; αὐτὸ ἤθελα νὰ ἠξέυρω.

— Βεβαίως καὶ μὰς ἐπαπειλεῖ.

— Ποία;

— Ἡ γενναιότης σας θὰ θυμώσετε, ὁ κ. Αἰγιλλῶνος θὰ λάβῃ ἐν μέτριον σύστημα, ὥστε νὰ γίνῃ δεσμὸς μεταξὺ τοῦ Συλλαλητηρίου καὶ τῆς Δουβαρρῦ· καὶ τότε... αὐτὸν μὲν θὰ ἴδῃτε ὑπουργόν, τὴν δὲ γενναιότητά σας ἐξόριστον... ἢ εἰς τὴν Βασιλῆην.

Ὁ στρατάρχης ἀνέστρεψεν ἐκ τῆς ταραχῆς του τὴν ταμβακοθήκην, τῆς ὁποίας καὶ ἐχύθη χαμαὶ τὸ ἐμπιεχόμενον.

— Εἰς τὴν Βασιλῆην! τί καθῆσαι καὶ μοῦ ψάλλεις; μήπως ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' εἶνε Λουδοβίκος ΙΔ'?

— Ὅχι· ἀλλ' ἡ κυρία Δουβαρρὺ, ὁμοῦ μὲ τὸν ἀνεψιόν σας, ἀπατελοῦν ἀμφοτέρω μίαν κυρίαν δὲ Μαιντενών, βεβαιωθῆτε.

— Ἀναγινώσκεις, βλέπω, Ραφτέ, τὰ μέλλοντα, ὑπέλαβεν ὁ στρατάρχης μετὰ μικρὰν σιγὴν· ἀλλὰ τὰ παρόντα; τί λέγεις ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ πράξωμεν;

— Ἀπὸ ἐμὲ θὰ περιμένη συμβουλὴν ὁ κύριος στρατάρχης!

— Βλέπω, Ραφτέ, ὅτι καὶ σύ, ἀνότης, καὶ σὺ αὐτὴν τὴν ὥραν μὲ περιγελάς, καθὼς ἐκεῖνοι...

— Προσέξατε, γενναιότατε· συγχέετε τὰς χρονολογίας· δὲν λέγουν πλέον ἀνότητον ἓνα ἄνθρωπον, ὅστις ἐπέρασε τοὺς σαράντα· ἐγὼ ἐπάτησα τώρα τοὺς ἐξήκονταεπτά.

— Ἔστω... ἀνάσυστέ με ἀπὸ αὐτὸ τὸ βάραθρον, καὶ... κάμε, κάμε γρήγορα!...

— Διὰ συμβουλῆς;

— Δι' ὁποιοῦδήποτε μέσου θέλης.

— Δὲν εἶνε ἀκόμη καιρὸς.

— Καλὰ λέγω ὅτι ἀστείζεσαι.

— Εἴθε νὰ ἡστυζόμην!... διότι τότε δὲν θὰ ἦτο σπουδαῖον τὸ πρᾶγμα· ἐνφ' ὅσον κατὰ δυστυχίαν συμβαίνει τὸ ἐναντίον.

— Τί λοιπὸν σημαίνει αὐτὸ τὸ δὲν εἶνε ἀκόμη καιρὸς;

— Σας λέγω δὲν εἶνε καιρὸς ἀκόμη, γενναιότατε. Ἄν εἶχε σταλῇ μέχρι τοῦδε εἰς Παρισίους ἡ ὑπὲρ Αἰγυπτίων διαταγὴ τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ σ-
σει... Θέλετε νὰ πέμψωμεν ἓνα ταχυδρόμον εἰς τὸν πρόεδρον ; τὸν κ. δ' Ἀλ-
λίστης ;

— Διὰ νὰ μᾶς ἐμπαΐξουν μίαν ὥραν ἀρχήτερα ;

— Τί φιλοτιμία γελοία, κύριε στρατάρχα ! τῇ ἀληθείᾳ, καὶ ἄξιον ἂν
εἶχατε ἐμπρὸς σας θὰ τὸν ἐκάμνατε νὰ χάσῃ τὴν ὑπομονήν... Ἀφήσατε,
ἀφήσατε λοιπὸν νὰ κάμω τὴν ἐργασίαν μου, καὶ κάμετε μόνος σας ὅ,τι
ἀγαπᾶτε... ὅ,τι σας φωτίζει ὁ Θεός.

Ὁ στρατάρχης ἐγνώριζε τὰς δυστροπίας τοῦ Ραφτέ· ἐγνώριζεν ὅτι, ὅταν
ἀπαξ ἐκυρίευσεν τὸν ἐξ ἀπορρήτων του ἡ μελαγχολία, δὲν ἠδύνατό τις πλέον
οὐτὲ διὰ πυράγρας νὰ τὸν συλλάβῃ.

— Ἔλα, μὴ θυμόνης, εἶπεν· ἂν δὲν ἐννόησα κάμειμε νὰ ἐννοήσω. Εἶσαι
περίεργος !

— Θέλετε λοιπὸν, γενναιότατε, νὰ σᾶς διαγράψω τί δρόμον πρέπει νὰ
βαδίσετε ;

— Ἀναμφιβόλως, ἀφοῦ διῆσχυρίζεσαι ὅτι μόνος μου δὲν γνωρίζω νὰ
ὀδηγηθῶ.

— Ἀκούσατε λοιπὸν.

— Ἀκούω.

— Στέλλετε εἰς τὸν κ. Ἀλλίστης, εἶπεν ὁ Ραφτέ μετὰ σκυθρωπότητος,
τὴν ἐπιστολὴν τοῦ δ' Αἰγυπτίωνος, ὁμοῦ καὶ τὸ ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως,
τὴν ὁποίαν ἐξέδωκεν ὁ βασιλεὺς ἐντὸς τοῦ ἀνακτοβουλίου. Περιμένετε νὰ
συνεδριάσῃ τὸ Συλλαλητήριον καὶ ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ τούτου· τὸ ὅποῖον καὶ
θὰ γίνῃ ἀνευ ἀναβολῆς· μετὰ δὲ ταῦτα ἀναβαίνειτε εἰς τὸ ὄχημα καὶ πορεύ-
εσθε νὰ κάμετε ἐπίσκεψιν εἰς τὸν δικογράφον σας, τὸν κ. Φλαγεότον.

— Πῶς, πῶς ! πάλιν αὐτὸν τὸν Φλαγεότον εἰς τὸ μέσον ; ἀλλὰ τί διὰ-
βολον ἀνακατεύεται εἰς αὐτὰ ἔλα αὐτός ὁ κύριος ! καὶ τί θὰ ὑπάγω ἐγὼ
νὰ κάμω εἰς τὴν οἰκίαν ἐνὸς κυρίου Φλαγεότου !

— Ἔλαθαι ἤδη τὴν τιμὴν, γενναιότατε, νὰ σᾶς εἰπῶ, ὅτι ὁ κ. Φλαγεό-
τος εἶνε δικογράφος σας.

— Αἶ ! ἔπειτα ;

— Αἶ ! ἔπειτα ;

— Αἶ ! ἔπειτα ! ἀφοῦ εἶνε δικογράφος σας τοῦ ἔχετε ἀναθέσει τὰς δίκας
σας, ὅποιανδήποτε... ὀφείλει νὰ τὰς διεξαγάγῃ... θὰ ὑπαγετε νὰ τὸν ἐρω-
τήσετε τί νέα περὶ τῶν δικῶν σας.

— Αὔριον ;

— Μάλιστα, γενναιότατε, αὔριον.

— Ἀλλ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, κύριε Ραφτέ, εἶνε ἔργον ἰδικόν σου.

— Καθόλου, καθόλου... Ναί, ὅταν ὁ Φλαγεότος ἦτο ἀπλοῦς συνήγο-
ρος, ἐπῆγαινα καὶ τὸν εὑρισκα ἐγώ, ὡς ὅμοιος τὸν ὅμοιον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπὸ
τῆς αὔριον ὁ κ. Φλαγεότος καθίσταται νέος Ἀττίλας, μᾶστιξ βασιλέων...
πιστεύσατέ με... δύναται, νομίζω, νὰ καταδεχθῇ νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τοι-
οῦτου ἀνθρώπου εἰς δαυὶ καὶ πατρίκιος καὶ στρατάρχης τῆς Γαλλίας.

— Σπουδαῖα, Ραφτέ, εἶνε αὐτὰ πάντα, ἡ παίζομεν κωμωδίαν ;

— Αὔριον, γενναιότατε, βλέπετε ἂν ᾔνε σπουδαῖα.

— Ἀλλὰ τί μοῦ συμβαίνει λοιπὸν, εἰπέ μου, εἰς τοῦ κυρίου Φλαγεότου σου ;

— Ὅχι, διότι αὖριον πάλιν θὰ μοῦ εἰπῇτε, ὅτι τὸ ἡξεύρετε καὶ σεῖς ... Σὰς ἀφίνω, γενναϊότατε. Ἐνθυμείσθε τοῦτο· ἕνα ταχυδρόμον πρὸς τὸν κ. Ἀλλίγρης ἀμέσως, καὶ μίαν ἐπισκεψίν αὖριον εἰς τὸν κ. Φλαγεότον. Ἄ! τὴν οἰκίαν του... τὴν γνωρίζει ὁ ἀμαξηλάτης· μ' ἐπῆγε τοσάκις ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος!

Γ'

Μία παλαιά μας γνώριμος.

Ἐρωτᾷ ἀναμφιβόλως ὁ ἀναγνώστης, διατί ὁ κ. Φλαγεότος, ὅστις προ-αγγέλλεται ὡς μέλλον νὰ διαδοματίσῃ πρόσωπον τοσοῦτον μέγα, ὠνομάζετο δικογράφος καὶ ὄχι δικηγόρος; ὁ ἀναγνώστης ἔχει δίκαιον· ἰδοὺ ἡ αἰτία.

Εἶχον ἐπαναληφθῇ αἱ διακοπαὶ τῶν Συλλαλητησίων πρὸ τίνος ἤδη καιροῦ, καὶ οἱ δικηγόροι ἐδημηγόρουν σπανιώτατα· ὥστε ὁ κ. Φλαγεότος, προ-ιδὼν ὅτι ἤθελεν ἰσως καταντήσῃ νὰ μὴ δημηγορῇ παντελῶς, ἠγόρασε παρὰ τίνος κυρίου Γιλδοῦ, δικογράφου, τὴν θέσιν του, ἀντὶ εἰκοσιπέντε χιλιάδων φράγκων. Τὰς εἰκοσιπέντε ταύτας χιλιάδας, ἂν ἐρωτήσετε ποῦ τὰς πῦρε, σὰς ἀπαντῶμεν ὅτι ἐνυμφεύθη τὴν δεσποσύνην Μαργαρίταν, ἣτις ἐκληρονόμησε τὴν ποσότητα ταύτην κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1770, τρεῖς μῆνας πρὸ τῆς ἐξορίας τοῦ κ. δὲ Σιουιασώλ.

Ὁ κ. Φλαγεότος πρὸ πολλοῦ διεκρίθη ὡς σταθερὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως φίλος. Ἀποῦ ἐγένετο δικογράφος, ἐδιπλασίασε τὴν ὑπὲρ αὐτῆς σφοδρότητα του, καὶ ἔνεκα τῆς σφοδρότητος ταύτης ἀπέκτησε φήμην. Ἡ φήμη ἔφθασε μέχρι τῶν ὧτων τοῦ Ραφτέ, ὁ δὲ Ραφτέ ἐσχετίσθη μετ' αὐτοῦ, ὡς ἔχων ἀνάγκην νὰ μανθάνῃ τὰ εἰς τὸ Συλλαλητήριον διατρέχοντα.

Ἀλλὰ μ' ὅλην τὴν νεόκητον φήμην του, ὁ κ. Φλαγεότος δὲν ἠθέλησε νὰ μετοικήσῃ ἐκ τῆς οἰκτρᾶς ὁδοῦ Μικρὸς Λέων Σωτήρ, εἰς τὴν ὁποίαν διέμενε καὶ πρὸ τῆς νυμφεύσεώς του.

Φαντάσθητε τὴν ἀηδίαν τοῦ Ρισελιέ, πορευομένου εἰς ταιαύτας ρυπαρὰς τῆς πόλεως τῶν Παρισίων συνοικίας!

Ἐνώπιον τῆς θύρας τοῦ κ. Φλαγεότου τὸ ὄχημα τοῦ γηραιοῦ στρατάρχου ἔστη, ἐμποδισθὲν ὑπὸ ἄλλου τινὸς ὀχήματος σταματήσαντος ὡσάυτως. Ὁ Ρισελιέ παρετήρησε γυναῖκα τινὰ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ ὀχήματος τούτου, καὶ ἐπειδὴ, μ' ὅλα τὰ ἐβδομήκοντα καὶ πέντε ἔτη του, ἦν πάντοτε προθυμότατος θεράπων τῶν κυριῶν, ἔσπευσε νὰ σύρῃ τοὺς πόδας του ἐντὸς τοῦ μελανοῦ βορβόρου τῆς ὁδοῦ, ἵνα προσφέρῃ τὴν χεῖρα εἰς τὴν κυρίαν, ἣτις κατέβαινε μόνη.

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦν κατὰ πάντα ἀποφράς διὰ τὸν στρατάρχην· ἡ καταβαίνουσα ἦτο ἰσχνὴ καὶ ἐλεινὴ κατὰ τὸ γῆρας. Ἐν τούτοις δὲν ἦτο πλέον καιρὸς ν' ἀποσυρθῇ· τὴν ἐχαιρέτισε καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὴν τὴν χεῖρά του, ἐφ' ἧς στηριχθεῖσα ἡ γραῖα κατέβη.

— Κἀπου εἶδα αὐτὸ τὸ πρόσωπον, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ρισελιέ.

Καὶ ἀποταθείς πρὸς αὐτήν:

— Ἐπᾶνω εἰς τοῦ κ. Φλαγεότου ἀναβαίνετε; καὶ ὑμεῖς;

— Μάλιστα, κύριε δούξ, ἀπήντησεν ἡ γραῖα.

— ὦ! κυρία μου, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ μὲ γνωρίζετε;

— Διὰ νὰ μὴ γνωρίζῃ τις τὸν κ. στρατάρχην δοῦκα Ρισελιέ δὲν πρέπει νὰ ᾔνε γυνή, ἀπήντησε τὸ γρατίδιον.

— Γυνὴ λοιπὸν καὶ αὐτὴ μοῦ λογαριάζεται! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ νικητὴς τοῦ Μαὼν. Καὶ ἀπηύθυνε χαριεστατὴν ὑπόκλινσιν.

— Ἀλλὰ ἐπιτρέπεται τώρα καὶ εἰς ἐμὲ ἡ τόλμη νὰ ἐρωτήσω πρὸς ποῖαν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὀμιλῶ;

— Εἶμαι ἡ κόμησσα δὲ Βεάρν, δούλη σας, ἀπήντησεν ἡ γραῖα ἀπευθύνουσα ὑπόκλινσιν ὅπως αὐλικήν.

Καὶ ταῦτα ἐντὸς τῆς σκοτεινῆς καὶ βορβορώδους αὐλῆς τοῦ κ. Φλαγεότου.

— ὦ! κυρία μου, χαίρομαι! τί λαμπρὰ σύμπτωσις! Καὶ ὑμεῖς ἔχετε καμμίαν δίκην, κυρία κόμησσα;

— Ἐ! κύριε δούξ, γνωρίζετε ὅτι ἡ δίκη μου εἶνε μία πάντοτε καὶ ἡ αὐτὴ· ἀλλ' ὅποια δίκη! εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴν ἡκούσατε...

— Ἀ, μάλιστα, μάλιστα! ἡ μεγάλη ἐκείνη δίκη... τῶντι μὲ συγχωρεῖτε. Περύργον, νὰ μοῦ φύγῃ ἀπὸ τὸν νοῦν!

— Μὲ τοὺς Σαλουκίους.

— Μὲ τοὺς Σαλουκίους, μάλιστα, μάλιστα! ἡ δίκη ἐκείνη διὰ τὴν ὁποῖαν ἔκαμαν καὶ ἓνα τραγουδάκι.

— Τραγουδάκι;... εἶπεν ἡ γραῖα δυσαρεσθηθεῖσα· τί τραγουδάκι;

— Προσέξατε, κυρία μου, ἐδῶ εἶνε μία τρύπα, μὴ παραπατήσετε! εἶνε τόσον σκοτεινὰ! Ἐδῶ εἶνε ἡ κλίμαξ· ἰδοὺ τὸ σχοινίον· κρατεῖσθε ἀπ' αὐτὸ καὶ ἀναβαίνετε.

Ἡ γραῖα ἀνέβη τὰς πρώτας βαθμίδας. Ὁ δούξ ἠκολούθει.

— Μάλιστα, ἓνα τραγουδάκι ἀρκετὰ περύργον, εἶπε.

— Ἐνα τραγουδάκι περύργον; ἐπὶ τῆς δίκης μου;...

— Δὲν τὸ εἶχατε ἀκούσει, κυρία κόμησσα;

— Ὅχι, σὰς βεβαιῶ.

— Εἶνε ἐφηρμοσμένον ἐπάνω εἰς τὸν ἦχον τῆς Βουρβονναίης· νὰ ἰδῇτε πῶς λέγει...

Αἰ! κυρία κόμησσά μου,
Τρέξτε βοήθειά μου,
Εἶμαι εἰς ἀμηχανίαν,
Μὲ κρατοῦν σφικτά.

Αὐτὰ τὰ λέγει ἡ κυρία Δουβαρρὺ, ἐννοεῖτε;

— Ἀ! πολλὴ ἡ αὐθαδεῖά των πρὸς τοιαύτην κυρίαν!...

— Αἶ, οἱ ἄσματοποιοὶ πάντοτε, κυρία μου... γνωρίζετε, δὲν σέβονται τίποτε. Θεέ! πόσον λίπος ἔχει ἐπάνω αὐτὸ τὸ εὐλογημένον τὸ σχοινί! Ἐπειτα ἀπαντᾷτε καὶ ὑμεῖς καὶ τῆς λέγετε:

Εἶμαι πείσμων, εἶμαι γραῖα,
Μία δίκη χολοσσαία
Μ' ἐδυσε· τὰ δικαῖά μου
Τίς μοῦ τ' ἀποκτᾷ;

— Ἀ! κύριε στρατάρχα! ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα... μὲ συγχωρεῖτε... δὲν προσβάλλουν τοιοῦτοτρόπως μίαν γυναῖκα, καθὼς πρέπει.

— Κυρία μου! σὰς ζητῶ συγγνώμην ἂν ἐτραγώδησα παραφώνως· ἡ αἰτία

εἶνε αὐτὴ ἡ κατηραμένη ἡ σκάλα... Ἄ! τέλος πάντων ἀνέβημεν· συγχωρήσατε νὰ περάσω ἐμπρὸς διὰ νὰ σημάνω.

Ἡ γραῖα παρεμέρισε γογγύζουσα χαμηλοφώνως κατὰ τοῦ δουκός. Ὁ στρατάρχης ἐσήμανε, καὶ ἰδοὺ ἡ κυρία Φλαγεότου, ἥτις δὲν ἔπαυσε νὰ ἦνε μαγεύρισσα καὶ θυρωρός, καὶ τοὶ σύζυγοι δικογράφου, ἔσπευσε ν' ἀνοίξῃ. Εἰσέλθόντος εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ κ. Φλαγεότου, οἱ δύο πελάται εὗρον αὐτὸν ὑπαγορεύοντα, πρὸς ἓνα τῶν γραφῶν του, λόγους πλήρεις πυρός καὶ θεοῦ κατὰ τῆς κυβερνήσεως. Τόσον ἐκίνει τοὺς βραχίονας εἰς τὴν πολιτικὴν ἀγανάκτησίν του, ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι διεξιφίζετο.

— Καλέ, τί τρέχει, κύριε Φλαγεότε; ἀνέκραζεν ἡ κόμησσα, ἡ φωνὴ τῆς ὁποίας παρεκίνησε τὸν δικογράφον νὰ στραφῇ.

— ὦ! κυρία μου, δουλός σας ταπεινότητος. Μίαν καθέδραν ἡγήγορα εἰς τὴν κυρίαν κόμησσαν δὲ Βεάρν. Ἡ εὐγενεία του σὰς συνοδεύει, κυρία μου;... ὦ! τί βλέπω! ὁ κ. δούξ Ρισελιέ εἰς τὴν πτωχικὴν μου οἰκίαν... Ἄλλην μίαν καθέδραν, Βερναρδέτε, ἄλλην μίαν.

— Κύριε Φλαγεότε, εἶπεν ἡ κόμησσα, ποῦ εὐρίσκεται ἡ δίκη μου, σὰς παρακαλῶ;

— Ἄ! κυρία μου, ἰδοὺ... διὰ σὰς εἰργαζόμην τῶρα.

— Εὐχαριστῶ, κύριε Φλαγεότε, εὐχαριστῶ.

— Καὶ διὰ τρόπον, κυρία κόμησσα, ὅστις θὰ κάμῃ κρότον.

— Μ!... προσέξατε ὁμως.

— ὦ! κυρία μου, δὲν ἔχει πλέον προσοχὴν ἐμπρὸς!...

— Λοιπὸν, ἀφοῦ ἐνασχολεῖσθε περὶ ἐμοῦ, ἃς εἶπῃ καὶ ὁ κ. δούξ.

— Κύριε δούξ, σὰς ζητῶ συγγνώμην, εἶπεν ὁ κ. Φλαγεότος· ἀλλ' εἰσθε πολὺ εὐγενὴς πρὸς τὰς κυρίας, καὶ ἐννοεῖτε...

— Μάλιστα, μάλιστα, κύριε Φλαγεότε, ἐννοεῖται.

— Τῶρα εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σας.

— ὦ! τὸ κατ' ἐμέ... γνωρίζετε διὰ ποίαν αἰτίαν ἔρχομαι.

— Διὰ τὴν δίκην, τὴν ὁποίαν προχθὲς μοῦ ἀνέθεσεν ὁ κ. Ραφτέ;

— Μάλιστα, διὰ τὴν δίκην ἐκείνην κατὰ τοῦ... διὰ τὰ... αὐτοὺς διὰ τοὺς διαβόλους... γνωρίζετε ὑμεῖς, κ. Φλαγεότε, ποίαν δίκην ἐννοῶ.

— Μάλιστα, τὴν δίκην διὰ τὰ κινήματά σας εἰς Καπενάτον.

— Εὐγε... Αἰ, τί λέγετε; θὰ τὴν κερδίσωμεν;

— Κύριε δούξ μου, αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις ἀνεβλήθη ἐπ' ἀόριστον.

— Πῶς!... καὶ διατί;

— Τοῦλάχιστον μετὰ ἓν ἔτος θὰ ἀναθεωρηθῇ.

— Ἀλλὰ τὴν αἰτίαν, σὰς παρακαλῶ;

— Αἱ περιστάσεις, κύριε δούξ, αἱ περιστάσεις... Γνωρίζετε τὴν διαταγὴν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος.

— Ναί, ἀλλὰ ποῖαν διαταγὴν; Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἐκδίδει πολλὰς.

— Ἐκείνην, ἥτις ἀκυροῖ τὴν ἰδικὴν μας.

— Πολὺ καλὰ. Λοιπὸν;

— Λοιπὸν, τῶρα καὶ ἡμεῖς, κύριε δούξ, θ' ἀπαντήσωμεν πυρπολοῦντες τὰ πλοῖά μας.

— Πῶς! θὰ πυρπολήσετε τὰ πλοῖα τοῦ Συλλαλητηρίου; Κἄπως σκοτεινὴν εὐρίσκω τὴν φράσιν σας· πρῶτον μὲν δὲν ἐγνώριζα ὅτι τὸ Συλλαλητήριον ἔχει πλοῖα.

— Ἡ ἄνω βουλὴ δὲν συγκατατίθεται ἰσῶς νὰ ἐγκρίνῃ τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως; ἠρώτησεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν, τῆς ὁποίας τὸ πνεῦμα δὲν ἀποσκόλλησε παντελῶς ἡ ὑπόθεσις τοῦ κ. Ρισελιέ.

— Χειρότερον τούτου.

— Καὶ ἡ κάτω βουλὴ συγχρόνως;

— Τοῦτο δὲν θὰ ἦτο τίποτε... Ἀμφότεραι αἱ βουλαὶ ἀπεφάσισαν νὰ μὴ ἐξετάσωσιν οὐδεμίαν δίκην, ἂν ὁ βασιλεὺς δὲν ἀποπέμψῃ πρότερον τὸν κ. δ' Αἰγιλλῶνος.

— ὦ! ἀνέκραξεν ὁ στρατάρχης συγκρούσας τὰς χεῖρας.

— Νὰ μὴ ἐξετάσωσιν οὐδεμίαν δίκην; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα συγκινηθεῖσα· οὐδὲ τὴν ἰδικὴν μου λοιπόν!

— Οὐδὲ τὴν ἰδικὴν σας, κυρία μου, οὐδὲ τοῦ κυρίου δουκός.

— Ἄλλ' αὐτὸ εἶνε παράνομον! εἶνε ἀπειθεία πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα...

— Κυρία μου, ὑπέλαθε μεγαλοπρεπῶς ὁ δικογράφος, ὁ βασιλεὺς ἐλησμόνησεν ἑαυτόν... λησμονοῦμεν καὶ ἡμεῖς ἑαυτούς.

— Κύριε Φλαγεότε, διὰ τὴν Βαστίλλην σὰς ἔχω.

— Ποῖος; ἐγώ; προθύμως, κυρία μου· θὰ ἐμβῶ τραγῳδῶν, συνωδευόμενος ὑπὸ τῶν συναδέλφων κρατούντων τὸν στέφανον τῶν μαρτύρων.

— Ἴδετε ἐνθουσιασμόν! εἶπεν ἡ κόμησσα πρὸς τὸν Ρισελιέ.

— Περὶέργον καταντᾷ τὸ πρᾶγμα, εἶπεν ὁ δούξ καθ' ἑαυτόν.

— Ἀλλὰ μὲ εἶπατε, κύριε, πρὸ ὀλίγου, ὅτι ἐνσχολεῖσθε περὶ ἐμοῦ, ὑπέλαθεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν.

— Τὸ εἶπον, μαλιστα, καὶ εἶνε ἀληθές... Εἴσθε, κυρία μου, τὸ πρῶτον τῶν παραδειγμάτων, τὰ ὅποια ἐπιφέρω εἰς τὴν διαμαρτύρησίν μου· ἰδοὺ ἡ παραγράφος ἣτις ἀφορᾷ ὑμᾶς.

Καὶ ἀρπάσας ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ γραφέως τοῦ ἀτελὲς τι ἔγγραφον, συνέσφιγξε τὴν ρινὰ του διὰ τῶν δίοπτρων καὶ ἀνέγνωσε μετ' ἐμφάσεως:

•Οἱ πόροι τῶν ἀπωλέσθησαν, ἡ περιουσία τῶν διακινδυνεύει, αἱ ἀξιώσεις τῶν κατεπατήθησαν... Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης συμπεραίνει τί πρέπει νὰ ἐζημιώθησαν... Οὕτω καὶ ὁ ὑποφαινόμενος εἶχε ἐν ἐνεργείᾳ σημαντικὴν τινα δίκην, ἀφ' ἧς ἐξηρτάτο ἡ τύχη μιᾶς τῶν πρώτων οἰκογενειῶν τοῦ Κράτους· διὰ τῶν προσπαθειῶν, διὰ τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἰκανότητός του, τολμῶ εἶπεῖν, ἡ δίκη αὕτη ᾤδευε κατ' εὐχὴν, καὶ τὸ δίκαιον τῆς Ὑψηλοτάτης καὶ κραταιοτάτης δεσποίνης Ἀγγελικῆς-Καρλόττας-Βερονίκης, κομήσσης δὲ Βεάρν, προσήγγιζε ν' ἀναγνωρισθῇ, νὰ λάμψῃ, ὅτε τὸ πνεῦμα τῆς διχονοίας... θουελλῶδες... • — Ἐως ἐδῶ ἔφθασα, κυρία μου, εἶπεν ὁ δικογράφος βρενθυσμένος, καὶ νομίζω ὅτι θὰ γίνῃ μία λαμπρὰ διαμαρτύρησις.

— Κύριε Φλαγεότε, εἶπεν ἡ κόμησσα δὲ Βεάρν, δότε μου τὰ δικόγραφα μου· δὲν θέλω· παραιτοῦμαι τῆς δίκης.

— Διατί; εἶπεν, ὁ κ. Φλαγεότος ὡς κεραυνόπληκτος.

— Δὲν θέλω, τετέλεσται.

— Πολὺ καλὰ· δός, Βερναρδέτε, εἰς τὴν κυρίαν τὰ δικόγραφα της, καὶ γράψτε καὶ αὐτὴν τὴν περίπτωσιν εἰς τὴν ἔκθεσιν· ὅτι ὁ ὑποφαινόμενος ἐπροτίμησε τὴν συνειδήσιν του παρὰ τὴν περιουσίαν του.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κόμησσα, ἔκυψε καὶ εἶπεν ὁ στρατάρχης κρυφίως εἰς τὴν κυρίαν δὲ Βεάρν, ἀλλὰ μὲ φαίνεται ὅτι δὲν ἐσκέφθητε καλῶς. Λαμ-

Θάνατε τὰ δικόγραφα σας ἀπὸ τὸν καλὸν αὐτὸν διαμαρτυρούμενον, ἀλλὰ διὰ νὰ τὰ κάμετε τί ;

— Διὰ νὰ τὰ δώσω εἰς ἄλλον δικογράφον, εἰς ἄλλον δικηγόρον, ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα.

— Ἄλλ' ἀφοῦ, ἐξηκολούθησεν ὁ στρατάρχης μυστικῶς πάλιν εἰς τὸ οὖς τῆς κομήσσης, ἀφοῦ ἀπεφασίσαν αἱ βουλαὶ νὰ μὴ ἐξετάσουν οὐδεμίαν δίκην! Μήπως ἄλλος δικηγόρος θὰ δυνηθῇ νὰ πράξῃ ὅ,τι αὐτὸς δὲν δύναται ;

— Λοιπὸν συμμαχίαν ἔχουν μεταξύ των.

— Ἐννοεῖται. Πιστεύετε τὸν Φλαγετόν τόσον ἀνόητον, ὥστε νὰ διαμαρτυρηθῇ μόνος, διὰ νὰ τιμωρηθῇ, ἔπειτα μόνος ; Ὁ θὰ πράξουν ὅλοι τοῦ οἱ συναδελφοὶ τὸ αὐτό, θὰ τὸν ὑποστηρίξουν.

— Ἄλλ' ὑμεῖς, κύριε δούξ, τί κάμνετε διὰ τὴν ἰδικὴν σας δίκην ;

— Ἐγώ, θεωρῶ τὸν κ. Φλαγετόν ὡς τιμιώτατον δικογράφον, καὶ φρονῶ ὅτι τὰ δικόγραφα μου εἰς χεῖράς του εἶνε ἀσφαλῆ, ὥς νὰ τὰ εἶχα ἐγὼ ὁ ἴδιος .. Τ'ἀφίνω λοιπὸν καὶ ἄς κἀθῇται ἔννοεῖται ὅτι ἐντοσούτῳ θὰ τὸν πληρώνω ὥς νὰ εἶχε τὴν δίκην μου ἐν ἐνεργείᾳ.

— Δικαίως λέγουν, κύριε στρατάρχα, ὅτι εἰσθε πνεῦμα γενναῖον, ἐλευθέριον ! ἀνέκραξεν ὁ Φλαγετός· θὰ διασαλπίσω ὅτι τοῦτο εἶνε ἀληθέστατον, κύριε δούξ.

— Σὰς ὑπερευγνώμονῳ, φίλτατέ μοι κύριε Φλαγεότε, ἀπήντησεν ὁ Ρισελιὲ προσκλίνων.

— Βερναρδέτε ! ἀνέκραξεν ὁ δικογράφος μετ' ἐνθουσιασμοῦ πρὸς τὸν γραφέα του, νὰ γράψῃς ἐν ἐπιλόγῳ τὸν ὀφειλόμενον ἔπαινον περὶ τοῦ στρατάρχου δὲ Ρισελιέ.

— Ὅχι, ὅχι. . . σὰς παρακαλῶ, κύριε Φλαγεότε .. ὑπέλαβεν ἀμέσως ὁ στρατάρχης· διάβολε, τί θέλετε νὰ με κάμετε ; Ἐγὼ ἐπιθυμῶ μάλιστα νὰ μένῃ μυστικὴ πᾶσα πρᾶξις μου ἀγαθὴ, ἂν δύναται τις νὰ ὀνομάσῃ τοιαύτην καὶ τὴν παροῦσαν... Αὐτὸ μὴ τὸ κάμετε, κύριε Φλαγεότε, διότι θὰ με ἀναγκάσετε ν'ἀρνηθῶ .. δὲν ἀγαπῶ νὰ κηρύττῳται ἐπὶ δωμάτων τὰ τοιαῦτά μου ἔργα... Τί λέγετε καὶ ὑμεῖς, κυρία κόμησσα ;

— Λέγω ὅτι ἡ ὑπόθεσις μου θὰ δικασθῇ... ὅτι πρέπει νὰ δικασθῇ καὶ θὰ δικασθῇ.

— Καὶ ἐγὼ σὰς λέγω, κυρία κόμησσα, ἀπήντησεν ὁ Φλαγετός με ἥθος ἀρειμάνιον καταπληξάν τὴν φιλόδικον γραίαν, ὅτι ἂν ἡ ὑπόθεσις σας δικασθῇ, πρέπει πρότερον ὁ βασιλεὺς νὰ στείλῃ τοὺς Σαλουκίους, τοὺς ψιλοὺς τοῦ ἱππεὺς καὶ εἰκοσι κανόνια εἰς τὴν αἰθούσαν τοῦ δικαστηρίου, καὶ τότε, σύμφημι.

— Φρονεῖτε λοιπὸν ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀντιπολίτευσιν αὐτὴν; ἠρώτησε χαμηλοφῶνως ὁ Ρισελιὲ τὸν Φλαγετόν.

— Ἀδύνατον, κύριε στρατάρχα· εἶνε μία περίπτωσις ἀνήκουστος· δὲν ὑπάρχει πλέον εἰς τὴν Γαλλίαν δικαιοσύνη, δηλαδὴ τὸ αὐτό, ὥς νὰ μὴ ὑπῆρχε ψωμί.

— Πιστεύετε ;

— Ὅα τὸ ἰδῆτε.

— Ἄλλὰ τότε θὰ δυσαρεστηθῇ ὁ βασιλεὺς.

— Εἴμεθα ὅλοι ἀποφασισμένοι τὰ πάντα νὰ ὑποστώμεν

— Καὶ ἐξορίαν ;

— Καὶ ἐξορίαν καὶ ὅλα, κύριε στρατάρχα· ἀκόμη καὶ θάνατον· καταγι-
νόμεθα περὶ τοὺς νόμους, ἀλλ' ἔχομεν καὶ στήθος.

Καὶ ὁ κ. Φλαγεότος ἐκτύπησεν ἀνδρείως τὸ στήθος του.

— Τφόντι, εἶπεν ὁ Ρισελιέ πρὸς τὴν γρατᾶν· πιστεύω, κυρία μου, ὅτι τὸ
ὕπουργεῖον ἄσχημα θὰ τὴν ἔχη.

— ὦ! τὸ φοβοῦμαι καὶ ἐγώ, κύριέ μου, ἀπήντησε μετὰ τινα σιγὴν ἡ
γρατᾶ, καὶ εἶνε λυπηρότατον δι' ἐμέ, ἥτις οὐδ' ἀναμιγνύομαι παντελῶς εἰς
ὅ, τι γίνεται, νὰ εὐρεθῶ ἐντὸς αὐτῆς τῆς πάλης.

— Εἰμαι τῆς ιδέας, κυρία μου, εἶπεν ὁ Ρισελιέ, ὅτι ὑπάρχει τις δυνά-
μενος νὰ σᾶς βοηθήσῃ διὰ τὴν δίκην τὴν ὁποῖαν ἔχετε· ὑπάρχει τις κρα-
ταιότατος... Ἀλλὰ θὰ θελήσῃ ἄρα γε;

— Μοὶ ἐπιτρέπετε, κύριε δούξ, νὰ σᾶς ἐρωτήσω τίς εἶνε αὐτός ὁ κρα-
ταιός;

— Ἡ ἀναδεκτὴ σας, εἶπεν ὁ δούξ.

— ὦ! ὦ! ἡ κυρία Δουβαρρὺ;

— Μάλιστα.

— Καλὰ λέγετε... τφόντι· μοῦ ἐναπνεύσατε μίαν ιδέαν.

Ὁ δούξ ἐδάγκασε τὰ χεῖλη του.

— Τι; νὰ ὑπάγετε τώρα εἰς Λυκιέννας; εἶπε.

— Ἀμέσως.

— Ἀλλ' ἡ κόμησσα Δουβαρρὺ δὲν θὰ δυνηθῇ βεβαίως νὰ κατευνάσῃ τὴν
ἀντιπολίτευσιν τοῦ Συλλαλητηρίου.

— Ἐγὼ θὰ εἴπω, ὅτι θέλω νὰ τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσίς μου, καὶ
ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ μοῦ ἀποποιηθῇ τίποτε. ὕστερον ἀπὸ τὴν ἐκδούλευ-
σιν, τὴν ὁποῖαν τῆς ἔκαμα, θὰ εἴπῃ εἰς τὸν βασιλέα ὅτι τοῦτο τὴν εὐχαρι-
στεῖ. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης θὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὸν καγκελάριον, καὶ ὁ καγ-
κελάριος ἔχει τρόπους πολλούς, κύριε δούξ... Κύριε Φλαγεότε, κάμετέ μου
τὴν χάριν διὰ καλὸν καὶ διὰ κακόν, νὰ μελετήσετε τὴν δίκην μου· θὰ
ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ταχύτερον ἀφ' ὅσον φρονεῖτε· σᾶς τὸ λέγω ἐγώ.

Ὁ κ. Φλαγεότος ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν. Ἐντοσούτω ὁ δούξ ἐσκέπτετο
καὶ τέλος πάντων ὑπέλαθεν:

— Λοιπόν, κυρία μου, ἀφοῦ πορεύεσθε εἰς Λυκιέννας, εὐαρεστήθητε νὰ
προσφέρετε τὰ ταπεινά μου σεβάσματα.

— Εὐχαρίστως, κύριε δούξ.

— Εἴμεθα καὶ οἱ δύο ὑποκείμενοι εἰς τὴν αὐτὴν συμφορὰν· καὶ ὑμεῖς
δίκην ἔχετε καὶ ἐγώ· ἂν ἐπιτύχητε ὑμεῖς, ἐπιτυχάνω καὶ ἐγώ... Περιπλέον
δύνασθαι, ἐκεῖ ὅπου πηγαίνετε, νὰ ἐκφράσετε τὴν δυσἀρέσκειαν, τὴν
ὁποῖαν αἰσθάνομαι πρὸς αὐτὰς τὰς τετραγωνικὰς τοῦ Συλλαλητηρίου κεφα-
λάς· προσθέσατε μάλιστα, ὅτι ἐγὼ σᾶς ἐσυμβούλευσα νὰ καταφύγετε εἰς
τὴν θεὰν τῶν Λυκιεννῶν.

— Δὲν θὰ λείψω, κύριε δούξ. — Χαίρετε, κύριοι.

— Ἀξιῶσατέ με τῆς τιμῆς, κυρία κόμησσα, νὰ σᾶς ὀδηγήσω μέχρι τοῦ
ὀχήματός σας. Χαίρετε, κυριε Φλαγεότε· σᾶς ἀφίνω εἰς τὰς ἀσχολίας σας...

Ὁ στρατάρχης ὠδήγησε τὴν κόμησσαν εἰς τὴν ἀμαξάν.

— Εἶχε δίκαιον ὁ Ραφρέ, εἶπεν· οἱ Φλαγεότοι θὰ φέρουν ἐπανάστασιν.
Χάρις τῷ Θεῷ τὰ ἔχω καλὰ καὶ μετὰ τὰ δύο μέρη. Εἰμαι καὶ τῆς αὐλῆς,
εἰμαι καὶ τοῦ Συλλαλητηρίου. Ἡ Δουβαρρὺ θ' ἀναμιχθῇ εἰς τὴν πολιτικὴν

καὶ θὰ πέσῃ ἀφ' ἐαυτῆς· ἂν ὅμως ἀνθέξῃ. ἔχω τὴν ἄλλην, τὴν κορασίδα τοῦ Τριανόν. Ἀναμφιβόλως ὁ Ραφτὲ εἶνε τῆς σχολῆς μου· νὰ γίνω ὑποὺργός θὰ τὸν κάμω πρῶτόν μου γραμματέα, τὸν διάβολον!

Δ'

Τὰ πράγματα περιπλέκονται.

Ἡ κυρία δὲ Βεᾶρν ἠκολούθησε κατὰ γράμμα τὴν συμβουλὴν τοῦ Ρισελιέ· μετὰ δύο ὥρας καὶ ἡμίσειαν ἀφ' ἧς τὴν ἀφῆκεν ὁ δούξ, ἡ γραῖα εὐρίσκετο εἰς τὸν ἀντιθαλαμὸν τῶν ἐν Λυκιένναις ἀνακτόρων, μετὰ τῆς συναστροφῆς τοῦ κυρίου Ζαμόρ.

Πρὸ καιροῦ δὲν εἶδον αὐτὴν εἰς τῆς κυρίας Δουβαρρύ· διὸ καὶ ἡ παρουσία της διήγειρε τὴν περιέργειαν, ὅτε ἀνηγγέλθη τ' ὄνομά της.

Ἦτο ἐκεῖ κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ὁ κ. δ' Αἰγιλλῶνος, ὅστις μακρὰν τοῦ νὰ ὑπνώττῃ ὑπὸ μανδραγόραν, ἐξηκολούθει ἀφ' ἐτέρου νὰ διαβουλεύεται μετὰ τῆς ἑταίρας τοῦ βασιλέως. Ὅταν ἡ Τήγα εἰσῆλθε νὰ ζητήσῃ ἀκρόασιν διὰ τὴν κυρίαν δὲ Βεᾶρν, ὁ δούξ ἠθέλησε ν' ἀναχωρήσῃ, ἀλλ' ἡ Δουβαρρύ τὸν ἐκράτησε.

— Μείνατε κάλλιον, μείνατε, τῷ εἶπεν· ἐπὶ παρουσίᾳ σας θὰ συσταλῇ· θὰ μοῦ ζητήσῃ ὀλιγώτερα πάντοτε τῶν ὅσων προτίθεται.

Ὁ δούξ ἔμεινεν. Ἡ κυρία δὲ Βεᾶρν εἰσῆλθεν, ἔλαβεν ἀπέναντι τῆς κομήτης καθέδραν, τὴν ὁποίαν τῇ προσέφερε, καί, μετὰ τὰ πρῶτα προσαγορεύματα,

— Δύναμαι, κυρία μου, νὰ μάθω εἰς ποίαν εὐκαταίαν αἰτίαν ὀφείλομεν τὴν εὐτυχίαν ὅτι σᾶς βλέπομεν;

— Ἄ! κυρία μου, εἶπεν ἡ γραῖα, μοῦ ἐπῆλθε μεγάλη συμφορά.

— Τί τρέχει;

— Μία εἰδησις, ἥτις θὰ λυπήσῃ πολὺ τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα.

— Λέγετε, παρακαλῶ.

— Τὰ Συλλαλητήρια.

— Ἄ! ἄ! εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὁ Αἰγιλλῶνος.

— Ὁ κ. δούξ Αἰγιλλῶνος, ἔσπευσε νὰ εἰπῇ ἡ κόμησσα παρουσιάσασα τὸν ξένον της πρὸς τὴν γραῖαν, φοβηθεῖσα μὴ προφερθῇ τις λέξις ἀκαιρος.

Ἄλλ' ἡ γραῖα κόμησσα ἦτο πονηρά, ὅσον ὅλοι ὁμοῦ οἱ αὐλικοί, καὶ λέξεις ἀκαιροὺς δὲν ἔρριπτε ποτέ, ἐκτός ἐκ προμελέτης ὅταν ἡ ἀκαιρος λέξις ἐσύμπερεν αὐτήν.

— Γνωρίζω, εἶπεν, ὅλας τὰς κακεντρεχεῖας αὐτῶν τῶν ἀγενῶν κυρίων, οἱ ὅποιοι θέλουν τάχα νὰ παραγνωρίσουν τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν καὶ τὴν ἀληθῆ ἀξίαν.

Τὸ προσαγορεύμα τοῦτο, συνοδευθὲν καὶ διὰ νέυματος ἐπιτηδείου πρὸς τὸν δούκα, ἀντημεῖφθη ὑπ' αὐτοῦ δι' ὑποκλίσεως πρὸς τὴν γραῖαν φιλόδικον, ἥτις ἠγέρθη καὶ ἀνταπέδωκεν αὐτήν.

— Ἀλλ', ἐξηκολούθησεν ἡ γραῖα, δὲν πρόκειται πλέον περὶ τοῦ κυρίου δουκός, πρόκειται περὶ ὅλου τοῦ λαοῦ· τὰ Συλλαλητήρια δὲν θέλουν νὰ ἐπιθεωρῶσι δίκας.

— Ἀληθῶς ! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἀναστραφεῖσα ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου· λοιπὸν δὲν θὰ ὑπάρχουν πλέον εἰς τὴν Γαλλίαν δικαστήρια ; Αἱ, καὶ μὲ τοῦτο... ὅποια μεταβολὴ ἀρὰ γε θὰ προκύψῃ ;

Ὁ δούξ ἐμειδίασεν. Ἡ κυρία δὲ Βεάρν ἀντὶ νὰ θεωρήσῃ τὸ πρᾶγμα ὡς ἄσπετον ἐσκυθρόωπασεν ἔτι μᾶλλον.

— Εἶνε μεγάλη συμφορὰ, κυρίᾳ μου, εἶπε.

— Πά ! ἀληθινά ; ὑπέλαθεν ἡ βασιλικὴ ἑταίρα.

— Βεβζίως, κυρία κόμησσαι, ὑμεῖς δὲν ἔχετε, κατ' εὐτυχίαν, δίκας καὶ δὲν σὰς μέλει. Ἐμὲ ἐρωτήσατε !

— Μ ! ἐφιθύρυσεν ὁ Αἰγιλλῶνος ἵνα ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῆς κυρίας Δουβαρρὺ, ἥτις καὶ ἐνόησε τὸν ὑπαινιγμόν.

— Ἀλλὰ τῶνόντι, εἶπεν ἡ ἑταίρα· τώρα ἐνθυμούμαι ὅτι ἔχετε μίαν δίκην· μίαν σημαντικὴν δίκην. Τί ἀπέγινεν ;

— Τί ν' ἀπογίνῃ ! ἀναβολή, κυρία μου, ἐπὶ ἀναβολῆς καὶ ἔσθυσαι πλέον ἀπὸ τὰ ἐξοδα.

— Ταλαίπωρη, κυρία κόμησσαι !

— Μὴν ἐρωτᾶτε, κυρία μου ! Ἐπρεπεν ὁ βασιλεὺς νὰ λάβῃ ἐπὶ τέλους δραστήρια μέτρα.

— Ἀλλὰ τὰ ἔλαβε, κυρία μου, καὶ μείνατε ἥτυχος· ἐξορίζει τοὺς κυρίους βουλευτάς, καὶ οὕτω τελειώνει καὶ αὐτὸ τὸ βασανόν.

— Ἀλλὰ πάλιν, κυρία, τὸ πρᾶγμα λαμβάνει διαστάσεις.

— Τί νὰ γίνῃ ! Γνωρίζετε ὑμεῖς ἄλλην θεραπείαν ;

Ἡ γραῖα φιλόδικος ἔχωσε τὸ πρόσωπον ὑπὸ τοὺς βοστρύχους τῆς κόμης τῆς, ὡς ὁ Καίσαρ ἐκπνέων ὑπὸ τὴν τήβεννόν του.

— Ὑπάρχει ἕνας τρόπος, εἶπε τότε ὁ Αἰγιλλῶνος, ἀλλὰ δὲν πιστεύω ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης νὰ συγκατατεθῇ.

— Ποῖος τρόπος ; ἠρώτησεν ἐκτενῶς ἡ φιλόδικος.

— Ὁ συνήθης τρόπος ἀπαλλαγῆς, τὸν ὅποιον ἔχει ἡ βασιλεία εἰς τὴν Γαλλίαν ὁσάκις στενοχωρηθῇ ὀλίγον· σχηματίζει ἀνακτοσυνέδριον, καὶ λέγει, Θέλω ! καθ' ὃν καιρὸν ἅπαντες οἱ ἀντιπολιτευόμενοι διανοοῦνται, δὲν θέλομεν.

— Ἐξαίρετος ιδέα ! ἀνέκραξεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν ἐνθουσιωδῶς.

— Ἀλλὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ διακοινωθῇ, ἐπέφερεν ὁ Αἰγιλλῶνος μὲ νεῦμα τὸ ὅποιον ἐνόησε καλῶς ἡ κυρία δὲ Βεάρν.

— Ω ! κυρία μου, εἶπεν ἡ φιλόδικος, κυρία μου ! σεῖς, ἥτις δύνασθε τοσοῦτον ἐπὶ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, ζητήσατε νὰ εἶπῃ : Θέλω νὰ ἐπιθεωρηθῇ ἡ δίκη τῆς κυρίας δὲ Βεάρν· ἄλλως τε, γνωρίζετε ὅτι εἶνε πρᾶγμα, τὸ ὅποιον μοὶ ὑπεσχέθη καὶ πρὸ πολλοῦ.

Ὁ κ. δ' Αἰγιλλῶνος ἐδάγκασε τὰ χεῖλη, ἐχαίρεισε διὰ τοῦ βλέμματός τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ, καὶ ἐξῆλθε, διότι ἤκουσεν εἰς τὴν αὐλὴν τὸν θόρυβον τοῦ βασιλικοῦ ὀρχήματος.

— Ὁ βασιλεὺς ! εἶπεν ἡ Δουβαρρὺ ἐγερθεῖσα ἵν' ἀποδείξῃ εἰς τὴν φιλόδικον ὅτι πρέπει ν' ἀναχωρήσῃ.

— Ω ! κυρία μου, διατί νὰ μὴ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ προσπέσω εἰς τοὺς πόδας τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος !

— Διὰ νὰ τοῦ ζητήσατε νὰ συγκροτήσῃ ἀνακτοσυνέδριον ; πολὺ καλὰ. ὑπέλαβεν ἡ κόμησσαι, μείνατε, σταθῆτε ἐδῶ.

Μόλις ἔλαβε καιρὸν ἡ δὲ Βεᾶρν νὰ διορθώσῃ ὀλίγον τὴν κόμην της καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς.

— "Α! εἶπεν, ἔχετε ἐπισκέψεις, κόμησα ;...

— Ἡ κυρία δὲ Βεᾶρν, Μεγαλειότατε.

— Μεγαλειότατε, δικαιοσύνην! ἀνέκραζεν ἡ γραῖα δέσποινα βαθεῖαν ἀπευθύνουσα ὑπόκλισιν.

— "Ω! ὦ! ὑπέλαθεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' μετὰ μυκτηρισμοῦ ἀκατανόητου διὰ τοὺς μὴ γνωρίζοντας αὐτόν· σὰς προσέβαλε κἀνείς, κυρία ;

— Μεγαλειότατε, δικαιοσύνην ζητῶ.

— Κατὰ τίνας ;

— Κατὰ τοῦ Συλλαλητηρίου.

— "Α!... κατὰ τῶν Συλλαλητηρίων μου ἔχετε παράπονα ; Ἐξάρετα! καμέτέ μου τὴν χάριν νὰ τοῖς βάλετε γινῶσιν. Ἐγὼ καὶ ἐγὼ κατ' αὐτῶν παράπονα, καὶ ζητῶ καὶ ἐγὼ ἀπὸ ὑμᾶς δικαιοσύνην κατ' αὐτῶν, προσέθεσε μιμούμενος τὴν ὑπόκλισιν τῆς γραίης κομῆσης.

— Μεγαλειότατε, ἀλλ' εἴθε ὁ βασιλεὺς, εἴθε ὁ κυριάρχης...

— βασιλεὺς, ναί· ὁ κυριάρχης ὅμως... ὄχι πάντοτε.

— Μεγαλειότατε, ἐκφράσατε τὴν θέλησίν Σας.

— Τοῦτο καὶ πράττω καθ' ἑσπέραν, κυρία μου· ἀλλὰ τὸ πρῶτ' ἐκφράζουν κ' ἐκεῖνοι τὴν ἰδικὴν των θέλησιν. Ἐπειδὴ λοιπὸν αἱ δύο αὗται θελήσεις εἶνε ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι πρὸς ἀλλήλας, ὁμοιοῦμεν τὴν γῆν καὶ τὴν σελήνην, αἵτινες ἀενάως τρέχουσιν ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, χωρὶς ποτὲ νὰ συναντηθῶσι.

— Μεγαλειότατε, ἡ Ὑμετέρα φωνή, ὡς κραταιά, δύναται νὰ κατακαλύψῃ ὅλας τὰς φωνασκίας τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν.

— Ἴδού ὅτι ἀπατάσθε. Ἐγὼ δὲν εἰμαι δικηγόρος· αὐτοὶ ὅλοι εἶνε. Ἄν ἐγὼ εἶπω ναί, αὐτοὶ λέγουσιν ὄχι· ἀδύνατον νὰ συνεννοηθῶμεν... Ἀ! ἂν ὅταν ἐγὼ εἶπω ναί, εὗρετε κανένα τρόπον ὑμεῖς νὰ τοὺς ἐμποδίσετε νὰ εἶπωσιν ἐκεῖνοι ὄχι, τότε σύμφημι, μὲ τὸν λόγον σας.

— Μεγαλειότατε, ἤρρα τὸν τρόπον αὐτόν.

— Εἰπέτε τον ἀμέσως.

— Σχηματίσατε ἀνακτοσυνέδριον, Μεγαλειότατε.

— Ἄλλο βᾶσανον, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἀνακτοσυνέδριον! Μὲ τὸν νοῦν σας τὸ λέγετε, κυρία ; εἶνε σχεδὸν ἐπανάστασις.

— Εἶνε τὸ μόνον μέσον νὰ εἰπῇτε ἐνώπιον τῶν ἀπειθῶν αὐτῶν, ὅτι εἴθε ὁ κυριάρχης. Γνωρίζετε, Μεγαλειότατε, ὅτι ὁ βασιλεὺς, ὅποταν ἐκφέρῃ τοιούτοτρόπως τὴν θέλησίν του, ἔχει μόνος τὸ δικαίωμα τοῦ λαλεῖν· οὐδεὶς ἀποκρίνεται. Θὰ εἰπῇτε πρὸς αὐτούς, Θέλω καὶ αὐτοὶ θὰ κλίνουν τὴν κεφαλὴν...

— Ἡ ἰδέα, ἐπέφερεν ἡ Δουκαρρύ, εἶνε ἀληθῶς πομπώδης.

— Πομπώδης, ὑπέλαθεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ὄχι· ὅμως καὶ καλή.

— Εἶνε ἐν τούτοις λαμπρόν, ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία Δουκαρρύ μετὰ ζέσεως· ἡ συνοδία, ἡ αὐλή, οἱ πατρικοί. ὅλος ὁ πολεμικὸς οἶκος τοῦ βασιλέως, ἔπειτα ἀπειρος λαός, ἔπειτα ὁ θρόνος συντεθειμένος ἀπὸ πέντε προσκεφαλαῖα μὲ κρῖνα ἐπ' αὐτῶν χρυσοκέντητα... Θὰ ἐρίνετο ὠραία παράταξις.

— Φρονεῖτε; εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀμφιρρέπων ἤδη.

— Καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς ἔνδυμα τοῦ βασιλέως, ἡ πορφύρα, ἡ μὲ διφθέρας λευκοῖκτιδος ἔσωθεν, οἱ ἀδάμαντες τοῦ στέμματος, τὸ χρυσοῦν σκήπτρον, ὅλη αὕτη ἡ λάμψις ἀρμόζουσα εἰς τοιοῦτον ἡγεμονικόν καὶ ὡραῖον πρόσωπον... ὦ! ἤθέλατε φανῆ ἀκτινοβόλος, Μεγαλειότατε.

— Πρὸ πολλῶν ἤδη χρόνων, τῶντι, δὲν εἶδεν ὁ λαὸς ἀνακτοσυνέδριον, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' μετὰ πλαστῆς νωχελείας.

— Ἀφότου εἴσθε παιδίον, Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ κυρία δὲ Βεάρν' ἡ μνήμη τῆς περιφανεστάτης ὡραιότητός Σας ἐνεχαράχθη εἰς τὰς καρδίας ὅλων.

— Πρέπει νὰ περιμείνω, νὰ ἰδῶ τί θὰ πράξει τὸ Συλλαλητήριον, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', καὶ τότε πλέον βλέπομεν.

— Τί ἄλλο περιμένετε, Μεγαλειότατε, ὕστερον ἀπὸ αὐτὴν τὴν αὐθαδεῖαν, τὴν ὁποίαν ἔπραξεν; ἠρώτησεν ἡ Δουβαρρύ.

— Τί ἔπραξε; τὰ τοῦ Αἰγυπτῶνος; ἀλλ' ἰδοὺ τ' ἀπαντήσαμεν.

— Ὅχι, ὄχι... τ' ἄλλα πάλιν, τὰ νέα, Μεγαλειότατε· ν' ἀκούσετε τὴν κυρίαν κόμησσαν... Λέγετε, κυρία, ὁ βασιλεὺς συγχωρεῖ.

— Μεγαλειότατε, οἱ κύριοι βουλευταὶ ἀπεφασισαν νὰ μὴ ἐπιθεωροῦν πλέον δίκας εἰς τὸ Συλλαλητήριον, μεχρὶσοῦ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης εὐχαριστήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις των.

— Τί μὲ λέγετε; λάθος ἔχετε, κυρία. Τὰ Συλλαλητήριά μου τοιοῦτον στασιαστικὸν κίνημα; Ἀπατάσθε.

— Μεγαλειότατε, σὰς βεβαιῶ...

— ὦ! κυρία μου, λόγος.

— Ἀλλ' ὁ δικογράφος μου, Μεγαλειότατε, σήμερον μοὶ ἐπέστρεψε τὰ ἔγγραφα τῆς δίκης μου... ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει πλέον δικαστήριον.

— Λόγος, σὰς λέγω, λόγος δοκιμῇ, ἀπειλαί.

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ βασιλεὺς περιεφέρετο τεταραγμένος.

— Βασιλεῦ, τὸν κ. δὲ Ρισελιὲ τὸν πιστεύετε, βεβαίως πλειότερον ἐμοῦ... Ἐπὶ παρουσίᾳ μου ἐπέστρεψαν καὶ εἰς αὐτὸν τὰ ἔγγραφα μιᾶς δίκης του, καὶ ἔφυγε καὶ ὁ κ. δούξ ἀγανακτῶν.

— Τὴν θύραν κρούουν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἵνα μεταβάλλῃ ὁμιλίαν.

— Εἶνε ὁ Ζαμὸρ, Μεγαλειότατε.

Ὁ Ζαμὸρ εἰσήλθε.

— Κυρία, μία ἐπιστολή, εἶπε.

— Συγχωρεῖτε, Μεγαλειότατε; ἠρώτησεν ἡ κόμησσαν... Ὁ Θεέ! ἀνέκραξεν αἰφνιδίως.

— Τί τρέχει;

— Εἶνε τοῦ κ. καγκελάρου δὲ Μωπεοῦ ἡ ἐπιστολή, Μεγαλειότατε. Μαθὼν ὅτι εἴσθε ἐδῶ μὲ παρακαλεῖ νὰ σὰς καθικετεύσω ὅπως τὸν καταξιώσετε ἀκροάσεως.

— Τί τρέχει πάλιν;

— Εἰσάξετε τὸν κ. καγκελάριον, εἶπεν ἡ Δουβαρρύ.

Ἡ κόμησσαν δὲ Βεάρν' ἠγέρθη ἵν' ἀναχωρήσῃ.

— Ἡ παρουσία σας, κυρία, δὲν ἐμποδίζει κατ' οὐδέν· μέναιτε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Καλημέρα σας, κύριε δὲ Μωπεοῦ. Τί νέα;

— Μεγαλειότατε, εἶπε προσκλίνων ὁ καγκελάριος· τὸ Συλλαλητήριον σὰς παρηνώχλει, δὲν ἔχετε πλέον Συλλαλητήριον.

- Καὶ πῶς τοῦτο; Ἀπέθανον ὅλοι τοὺς; ἔπιον ἄρσενικόν;
- Εἶθε νὰ εἶχεν οὕτω!... Ὅχι, Μεγαλειότατε, ζοῦν· ἀλλὰ δὲν θέλουν νὰ συνεδριάσωσι, καὶ δίδουν τὰς παραιτήσεις των. Τὰς ἔχω σωρόν.
- Δὲν Σᾶς εἶπον, Μεγαλειότατε, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἦτο σπουδαῖον, εἶπεν ἡ κόμησσα χαμηλῇ τῇ φωνῇ.
- Τπουδαιότατον, ἀπήντησεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' μετὰ πείσματος· Καὶ λοιπόν, κύριε καγκελάριε, τί ἐπρόσχετε;
- Ἦλθον, Μεγαλειότατε, νὰ λάβω τὰς Ὑμετέρας διαταγὰς.
- Νὰ τοὺς ἐξορίσωμεν, Μωπεῶ. αὐτοὺς ὅλους.
- Ἀλλ' ἐξοριζόμενοι, Μεγαλειότατε, μήπως θὰ ἐπιθεωροῦν τὰς δίκας τοῦ λαοῦ;
- Τοὺς ἐπιτάσσομεν νὰ ἐπιθεωροῦν δίκας... Πά! διαταγὴν ρητὴν.
- Ἄ! Μεγαλειότατε, πρέπει πλέον νὰ δειξετε θέλησιν.
- Καὶ νὰ φανῇτε καὶ κυρίαρχος, ἀφοῦ τασάκις ἐφάνητε πατήρ, ἀνέκραξεν ἡ Δουβαρρύ.
- Κυγκελάριε, εἶπε βραδέως ὁ βασιλεὺς, εἶνα τρόπον γνωρίζω πλέον εἶνε βαρὺς, ἀλλὰ δραστήριος. Θέλω νὰ σχηματίσω ἀνακτοσυνέδριον· νὰ τρομάξουν ἅπαξ διὰ παντός οἱ ἄνθρωποι αὐτοί.
- Ἄ! Μεγαλειότατε, ἀνέκραξεν ὁ καγκελάριος, ἰδοὺ ρήσεις βασιλικαί· ἢ νὰ καμφθῶσιν, ἢ νὰ συντριβῶσι!
- Κυρία, προσέθεσεν ὁ βασιλεὺς ἀποταθείς πρὸς τὴν φιλόδικον, ἂν ἡ δίκη σας τώρα δὲν ἐπιθεωρηθῇ, ἐγὼ δὲν παύω.
- Μεγαλειότατε, εἴθε ὁ μέγιστος τῶν βασιλέων τῆς γῆς.
- ὦ! ναί... εἶπον ἐν εἵδει ἡχοῦς ἡ κόμησσα, ἡ Τήγκκα καὶ ὁ καγκελάριος.
- Δὲν τὸ λέγει ὁμοῦ καὶ ὁ λαός, ἐψιθύρισεν ὁ βασιλεὺς.

Ε'

Τὸ ἀνακτοσυνέδριον.

Ἐγένετο δὲ τὸ πολυθρόλλητον αὐτὸ ἀνακτοσυνέδριον, με' ὅλην τὴν παράταξιν, ἣν ἀπήτησαν ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ βασιλικὴ πομπή, ἀφ' ἐτέρου δὲ αἱ ραδιοῦργίαι, αἵτινες ὤθουν τὸν μονάρχην εἰς τὸ πολιτικόν τοῦτο κίνημα.

Ἡ μεγάλη τοῦ ἀνακτόρου αἴθουσα ἦτο πλήρης· στρατιωτικαί, πολιτικαὶ ἀρχαί, οἱ πάντες συνηθροίσθησαν, ἀποτελοῦντες μετὰ τῶν θεατῶν ἄνω τῶν τριῶν χιλιάδων.

Ἐξῶθεν ἠκούετο ἄπειρος λαός, θορυβῶν ὡς μακρόθεν τὰ τῆς θαλάσσης κύματα.

Διεχύθη δὲ γενικὴ σιγὴ ἐντὸς τῆς αἰθούσης, ἀφοῦ ἔπαυσεν ὁ κρότος τῶν βηματίων, ἀφοῦ ἕκαστος κατέλαβε τὴν θέσιν του, καὶ ὁ βασιλεὺς, μεγαλοπρεπὴς καὶ ἐμβριθέστατος, διέταξε τὸν καγκελάριον αὐτοῦ νὰ λάβῃ τὸν λόγον.

Ὁ κ. δὲ Μωπεῶ ἦτο εὐγλωττός· τόσῳ αὐστηρὸς ὑπῆρξε πρὸς τοὺς βουλευτάς, ὥστε τῶν εὐπατριδῶν ὅλων τὰ χεῖλη ἐμειδίασαν. Ὁ βασιλεὺς διέταττε, διὰ τοῦ στόματος τοῦ καγκελαρίου, νὰ παύσῃ πᾶς περὶ τῶν κατὰ τὴν Βρετάννην λόγος. Διέταττε τὸ Συλλαλητήριον νὰ συνδιαλλαχθῶσι μετὰ

τοῦ κυρίου δουκὸς Αἰγιλλῶνος, τοῦ ὁποῦν ἡ ὑπηρεσία τὸν εὐηρέσκει· νὰ μὴ διακόψωσι πλέον τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἐπιθεωρεῖν δικας.

Ἄλλ' οἱ ταῦτα πάντα ἀκούοντες, κύριοι τοῦ Συλλαλητηρίου, ἐφαίνοντο ὁμοφώνως ἀδιάρκιστοι ἐν τῇ σιγῇ αὐτῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον προσέβαλλε τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα καὶ τὸν ἀριστοκρατικὸν σύλλογον.

Ἡ δέσποινα Δελφίνη ὠχρίασεν ὑπὸ ὀργῆς. Κατὰ πρῶτον ἤδη εὗρέθη ἐπὶ παρουσίᾳ δημοτικῆς ἀντιστάσεως· καὶ λοιπὸν ἀνελογίζετο τὴν ἰσχὺν ταύτης μετὰ ψυχροῦ ἥθους.

Ἀφίχθη εἰς τὸ ἀνακτοσυνέδριον σκοπεύουσα νὰ δείξῃ ἥθος ἀντιπολιτευομένης· ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καθόσον ἔβλεπε τὴν θρασύτητα τοῦ δημοτικοῦ στοιχείου, ἔκλινεν ἡ καρδίᾳ της πρὸς τοὺς τοῦ γένους καὶ τῆς τάξεως της, καὶ οἱ λόγοι τοῦ καγκελαρίου ἐπὶ τέλους τῇ ἐφάνησαν μιλτικοί, μ' ὅλην τὴν δριμύτητα των. Ἐνὶ λόγῳ, ἡ Δελφίνη εὗρε τὴν βασιλείαν τῆς Γαλλίας πολὺ ἀσθενῆ, τὰ δὲ Συλλαλητήρια ἰσχυρότατα.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἦτο φυσιογνωμιστής, ὡς θὰ ἦσαν ἅπαντες οἱ ἐγωῖσται, ἂν ἐνίοτε δὲν ἦσαν ταυτοχρόνως καὶ ὀκηροί. Ἐβρίφε περὶ αὐτὸν τὸ βλέμμα, ἵνα παρατηρήσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διὰ λόγων ἀρετῆς εὐγλώττων, κατὰ τὴν κρίσιν του, διερμηνευομένης θελήσεως του.

Ἡ ὠχρότης καὶ τὰ συμπιεζόμενα χεῖλη τῆς Δελφίνης ἐδήλωσαν πάραυτα εἰς αὐτὸν τί συνέβαινεν ἐντὸς τῆς ψυχῆς ἐκείνης.

Ἐστράφη εἰτα ἵνα ἴδῃ τὴν φυσιογνωμίαν τῆς περιφανοῦς τὸ κάλλος Δουβαρρύ, ὡς ἀντιστάθμισιν· ἀλλ' ἀντὶ τοῦ θριαμβευτικοῦ μειδιήματος, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζεν ὅτι θὰ ἀπῆντα ἐπὶ τοῦ προσώπου της, εἶδε σφοδρὰν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπισύρῃ τοῦ βασιλέως τὰ βλέμματα, ἵνα ἐμβατεύσῃ εἰς τὴν ἰδέαν του.

Ὁ βασιλεὺς δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ προσθέσῃ τι εἰς τοὺς λόγους τοῦ καγκελαρίου του· δὲν ἦτο τῆς ἐθιμοταξίας τοῦτο, ἀλλ' οὐδ' ἀναγκαῖον. Εἶπεν ὁμοῦς κυριευθῇ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὑπὸ δαιμονίου λόλου, καί, νεύσας διὰ τῆς χειρὸς, ἔδειξεν ὅτι ἔχει νὰ ἐμιλήσῃ.

Ὅλοι ἔμειναν ἐκθαμβοὶ ἔβλεπες τὰς κεφαλὰς τῶν τοῦ Συλλαλητηρίου καὶ ἐστραφισαν ἐκ νέου πρὸς τὸν θρόνον διὰ μιᾶς, ὡς κινεῖται γραμμὴ στρατιωτῶν ἐξησκημένων. Οἱ πρίγκιπες, οἱ πατρίκιοι, οἱ στρατιωτικοὶ ἐθλίβησαν. Ἦτο ἀδύνατον, μετὰ τὰ λεχθέντα ὥρατι ἐκεῖνα ῥήματα, νὰ μὴ φανῇ ἡ προσθήκη τῆς Αὐτοῦ χριστιανικωτάτης Μεγαλειότητος ὡς χονδροειδέστατη ἀνωφελεία. Ἀνοησία ἤθελον εἶπει, ἀνευ τοῦ πρὸς τὸν βασιλέα σεβασμοῦ των.

Εἶδες τότε τὸν κ. Ρισελιέ, ὅστις προσεποιεῖτο ὅτι ἤθελε νὰ ἱσταται μακρὰν τοῦ Αἰγιλλῶνος, καὶ ἐπλησίασε τοὺς σφοδροτέρους τῶν ἀντιπολιτευομένων βουλευτῶν διὰ τῶν βλεμμάτων του, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ διὰ τῆς μυστηριώδους ἐκείνης συνεννοήσεως τῆς διανοίας. Ἄλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ του, αὐτίνες ἤρχισαν νὰ στασιάζουν, ἀπῆντησαν τὸ γοργόν τῆς Δουβαρρύ βλέμμα. Ὁ Ρισελιέ κατεῖχεν ὑπὲρ πάντα θνητὴν τὴν πολὺτιμον ἐκείνην τέχνην τοῦ μεταβαίνειν ἀπὸ ἥθους εἰς ἥθος· διὸ καὶ ἐκ τοῦ εἰρωνικοῦ μετέβη εἰς τὸ θαυμαστικόν, καὶ ἐξελέξατο τὴν ἐπαφρόδιτον κόμησάν ὡς κέντρον μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἄκρων.

Μειδίσμα λοιπὸν συγχαρητήριον καὶ ἐρωτότροπον ἔδειξεν ὁ δούξ ὅτι ἀπηύθυνεν ἐν παρόδῳ πρὸς τὴν κυρίαν Δουβαρρύ· ἀλλ' αὕτη δὲν ἠπατήθη· τοσαύτῳ μάλλον, καθόσον ὁ γέρον στρατάρχης, ὅστις ἤδη ἤρχισε μετὰ

τῶν ἀντιπολιτευομένων ἀνταποκρίσιν διὰ νευμάτων καὶ σχημάτων. ἡ ἀγκά-
ζετο νὰ ἐξκολοιμήσῃ τὴν ἀνταποκρίσιν ταυτην, ἵνα μὴ φαίῃ ὅτι ἦτο
πραγματικῶς.

Ὁ βασιλεὺς ἐντοσούτῳ εἶπε τὰ ἐξῆς μετὰ φωνῆς ἐντόνου :

— Ἡκούσατε τὰς ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου καγκελαρίου διαγγελθείσας ὑμῖν
θειλήσεις μου. Προσέξατε λοιπὸν ὅπως ἐκπληρώσῃτε αὐτάς, ἐπειδὴ τοιαυτὴ
ὑπόχει ἡ πρόθεσις μου καὶ οὐδέποτε θὰ μεταβληθῇ!

Τὰς τελευταίας λέξεις, ἔγραψεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', μὲ πᾶταγον καὶ προ-
δρότητα κεραυνοῦ. Διὸ καὶ ἔπειν τὸ συνέδριον ἐμείνεν κεραυνόπλητον,
κατὰ γράμμα.

Ρίγος διεχύθη ἐπὶ τῶν τοῦ Συλλαλητηρίου, ὅγος τῶμου μεταδυσθὲν ἐν
ἡμέρῃ εἰς τὸ πᾶθος ὡς ὁ ἡλεκτρικὸς σπινθὴρ εἰς τὸ ἄκρα τοῦ θωμιγγαί.
Τὴν αὐτὴν ῥίγος διέβη ἀκριβῶς καὶ ἐπὶ τῶν τῆς μεριδὸς τοῦ βασιλείας. Ἡ
ἐκπληξίς καὶ ὁ θαυμασμός ὑπῆρχον ἐπὶ παντῶν τῶν μετώπων καὶ ἐντὸς
πασῶν τῶν καρδιῶν.

Ἡ Δελφίνη ἠ' ἡχρήστησεν ἡκουσίως τὸν βασιλέα δι' ἀστοκῆς διαφυγού-
σης ἐκ τῶν ὥρων τῆς ὀφθαλμῶν. Ἡ κυρία Δουβαρρὺ, ὡς ἡλεκτροσθεῖσα,
δὲν ἐκοιμήθη τοῦ νὰ μὴ ἐγερθῇ καὶ ἤθελε βεβιασμένως χειροκροτήσῃ, ἂν δὲν
ἐφοβείτο μήπως τὴν λιθοβολήσῃ ὁ λαὸς ὅταν ἐξέλθῃ. Ἡ τοῦλάχιστον μὴ
δεχθῇ τὴν ἐπιούσαν ἐκατὸν στροφῶν σιγῶν σατυρικῶν.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐθριζύευσεν. Οἱ τῶν Συλλαλητηρίων ἐκλιναν τὰ
μέτωπα μὲ τὴν αὐτὴν παντοτε ἐνότητά. Ὁ βασιλεὺς ἀνηγέρθη ἐπὶ τῶν
προσκεφαλαίων τοῦ τῶν χουσεκενητῶν. Περαιῶν ὁ ἀρχισωματοπόλαξ, ὁ
ἀρχηγὸς τῶν ὀπλῶν τοῦ βασιλικοῦ οἴκου, καὶ ἄπαντες οἱ εὐπατριδοὶ ἠγέρ-
θησαν. Τὰ τύπκνα ἐκοιμήσαν καὶ αἱ σάλπιγγες ἤχησαν ἔξω. Ὁ τοῦ λαοῦ
ψιθυρισμὸς μεταβλήθη εἰς ἀλλաλαγμόν, καταπνιγόμενον δι' ἐπιταγῆς τῶν
στρατιωτῶν καὶ χωροφυλάκων.

Ὁ βασιλεὺς διήλθεν ὑπερφυᾶς τὴν αἰθούσαν, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ
ἄλλο τι ἐπὶ τῆς πορείας εἰμὴ τεταπεινωμένους κεφαλὰς. Ὁ κ. δ' Αἰγίλ-
λῶνος προηγείτο τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, χωρὶς ὅμως νὰ φαίνεται ὅτι
βρενθυσταὶ διὰ τὴν νίκην του.

Ἐλθὼν εἰς τὴν θυρὰν τῆς αἰθούσης ὁ καγκελάριος, καὶ ἰδὼν μακρόθεν
τὸν ἄπειρον λαὸν ἐποτήθη ἐκ τῶν βλεμμάτων ἐκείνων, ἅτινα, μὲ ὅλην τὴν
ἀπόστασιν, ἔφθανον μέχρως αὐτοῦ ὡς ἀστραπαί, καὶ εἶπεν εἰς τοὺς χωροφύ-
λακας νὰ τὸν περικυκλώσωσι καλῶς.

Ὁ κ. δὲ Ρισελιὲ ἐχειρέτισεν ὑποκλινέστατα τὸν ἀνεψιὸν του δούκα
Αἰγίλλῶνος διαθκίνοντα, καὶ τῷ εἶπε :

— Δουξ, βλέπετε τὰς τεταπεινωμένας ταύτας κεφαλὰς ; προσέξατε, διότι
ἐγγίζει ἡμέρα, καθ' ἣν θ' ἀνεγεροῦν φοβερώταται !

Διέβαινε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν διὰ τοῦ διαύλου ἡ κυρία Δουβαρρὺ
μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, μετὰ τῆς στρατηγοῦ δὲ Μιρεπουᾶ καὶ ἄλλων δεσποιν-
ῶν. Ἦκουσε τὸν λόγον τοῦ γέροντος στρατάρχου, καί,

— Ὡ ! εἶπε, δὲν ὑπόχει φόβος. κύριε στρατάρχα δὲν ἡκούσατε τὸν
λόγον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ; Ὁ βασιλεὺς εἶπε, μὲ φαίνεται, ὅτι οὐδέ-
ποτε θὰ μεταβληθῇ.

— Λόγος φοβερὸς τῶνόντι, κυρία μου, ἀπήνησεν ὁ γέρων δούξ μετὰ
μειδιάματος ἄλλ' οἱ πτωχοὶ αὐτοὶ τοῦ Συλλαλητηρίου δὲν εἶδον, κατὰ

καλὴν μας τύχην, ὅτι, λέγων ὅτι οὐδέποτε θὰ μεταβληθῇ, παρητῆρει ὑμᾶς.

Καὶ ἐπέρχανε τὸν θωπευτικὸν καὶ ἀγγινοῦς τοῦτον λόγον ἀπευθύνας μίαν τῶν ἐξαιρέτων ἐκείνων ὑποκλίσεων, τὰς ὁποίας οὐδ' εἰς τὰ θεάτρα μας γνωρίζουν πλέον σήμερον νὰ μιμηθῶσιν.

Ἡ κυρία Δουβαρὺ ἦτο γυνή, καὶ ἄπειρος περὶ τὴν πολιτικὴν. Δὲν εἶδεν εἰμὴ ἀπλοῦν προσαγορεύμα εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ Ρισελιέ· ὁ Αἰγιλλῶνος ὅμως ἐνεβάρυνεν εἰς τὸ ἐπίγραμμα καὶ τὴν ἀπειλήν. Διὰ τοῦτο ἐκείνη μὲν ἀντεπρόσφερε μειδίαμα, ὁ δὲ σύμμαχός της ἐδάγκασε τὰ χεῖλη του καὶ ὠχρίασεν, ἰδὼν ὅτι διήρκει εἰσέτι ἡ μνησικακία τοῦ στρατάρχου.

Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀνακτοσυνηδρίου ὑπῆρξε πρὸς τὴν βασιλείαν αἰσιον. Πολλὰκις ὅμως αἱ μεγάλαι καταπληξεις σκοτιζοῦν μόνον κατ' ἄρχάς. καὶ ἀξιοσημείωτον φαίνεται, ὅτι μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς Ἰαλῆς τὸ αἶμα κυκλοφορεῖ ζωηρότερον καὶ ἐντονώτερον.

Τούλχιστον αὐτὴν τὴν παρητῆρησιν ἐπέφερον τρεῖς ἄνθρωποι, ἀπλούστατα ἐνδεδυμένοι, καὶ οἱ ὅποιοι, εἰς τὴν γωνίαν ἱστάμενοι τοῦ παρυθίου τῶν ἀνθέων καὶ τῆς ὁδοῦ Βαριλλερίας ὡς παρητηρηταί, ἐβλεπον ἀναχωροῦντα τὸν βασιλέα μετὰ τῆς πομπῶδους συνοδίας του.

Οἱ τρεῖς οὗτοι ἄνθρωποι εἶχον συναντηθῇ ἐκεῖτε τυχαίως.

— Κύριε, εἶπεν ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν, γέρων καὶ φυσιογνωμίας ἐντίμου, πρὸς τὸν ἕτερον, νέον ὑπομειδιῶντα πικρῶς· μοὶ φαίνεται ὅτι σὰς γνωρίζω... καίπου νομίζω σὰς εἶδον...

— Μάλιστα, κύριε Ρουσσώ· τὴν νύκτα τῆς 31 Μαΐου.

— Ἀ! εἰσθε ὁ χειροῦργος, ὁ συμπατριώτης μου, ὁ κ. Μαρά;

— Μάλιστα, κύριε, εἰς τὰς διαταγὰς σας.

Οἱ δύο ἄνδρες ἀντήλλαξαν χαιρετισμόν. Ὁ τρίτος δὲν εἶχεν εἰσέτι ὁμιλήσει. Ἦτο δὲ νέος καὶ οὗτος καὶ εὐγενοῦς μορφῆς· καθ' ὅλην τὴν τελετὴν παρητῆρει τὰ κινήματα τοῦ λαοῦ.

Ὁ χειροῦργος ἀνεχώρησε πρῶτος· ἐχώθη εἰς τὸ πλῆθος, τὸ ὅποion, ὡς ὀλιγώτερον τοῦ Ρουσσώ εὐγνωμον, τὸν εἶχε λησμονήσει· αὐτὸς ὅμως ἐφρόνει ὅτι ἡμέραν τινὰ ἔμελλε νὰ ἀνακληθῇ εἰς τὴν μνήμην του.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ, ὁ ἄλλος νέος, ἀπαταθείς πρὸς τὸν Ρουσσώ :

— Θὰ μείνετε ἀκόμη ἐδῶ, κύριε; τῷ εἶπε.

— Θὰ μείνω ἕως ὅτου ἀρκιωθῇ ὀλίγον τὸ πλῆθος, διότι, ὡς εἶμαι γέρων, θὰ διακινδυνεύσω ν' ἀναμιχθῶ.

— Τότε λοιπόν, εἶπεν ὁ ἄγνωστος χαμηλώσας τὴν φωνήν, ἀπόψε, εἰς τὴν ὁδὸν Πλαστριέρας, κύριε Ρουσσώ. Μὴ λείψετε!

Ὁ φιλόσοφος ἐρρίγησεν, ὡς εἰ παρουσιάσθη ἐνώπιόν του φάντασμα.

Ἡ συνήθως ὠρὰ τοῦ ὄψις κατέστη λευκὴ ὡς σουδάριον. Ἡθέλησε ν' ἀποκριθῇ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ἀλλ' ἤδη ἐγένετο ἄφαντος.

ΣΤ'

Τῶν τοῦ ἀγνώστου λόγων ἐπιρροή.

Ὁ Ρουσσώ, ἀκούσας τοὺς παραδόξους τοῦ ἀγνώστου λόγους, διέσχισε τὸ πλῆθος περιδεῖς καὶ ἐκίνησε πρὸς τὸν οἶκόν του.

— Λοιπόν, εἶπε καὶ ἑαυτὸν, τὸ μυστικὸν αὐτό, τὸ ὁποῖον κατέγων πᾶς μεμυημένος κινδυνεύει τὴν ζωὴν, εἶνε γνωστὸν εἰς τὸν τυχόντα!... Ἰδοὺ τὸ κακὸν τῶν μυστικῶν ἐταιριῶν. Αὐτοὶ εἶνε οἱ πεφωτισμένοι! αὐτοὶ εἶνε οἱ μελετῶντες τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους! Καὶ ἐγώ, ὁ ἀνόητος, ἐπίστευσα ὅτι δύναται τι καλὸν ἐκ τῆς Γερμανίας, ἐκ τῆς χώρας ἔνθα ζῆθος μόνον ὑπάρχει καὶ οὐκ ἰσχυρὰ καὶ πυκνὰ; καὶ συγκατέταξα τὸ ὄνομά μου μὲ τὸ ὄνομα μωρῶν τινῶν ἡραδιούργων, ἵνα χρησιμεύσῃ εἰς αὐτοὺς ὡς μανδύας καλύπτων τὴν μωρίαν των; ὦ! ὄχι, μὴ γένοιτο! διέκρινα τὴν ἀβυσσον ἐκ μιᾶς ἀστραπῆς δὲν κομνίζουμαι εἰς αὐτήν, ὄχι. Καὶ ὅμως, ἐξηκολούθησε σκεπτόμενος ὁ φιλόσοφος, ἦτο ὡραιότατη χιμαιρά· ἡ ἐλευθερία ἐντὸς τῆς δουλείας, τὸ μέλλον, κεκτημένον ἀνευ θορυβοῦ, ἀνευ ἀντιπερισπασμῶν, ἐνῶ οἱ τύραννοι τῆς γῆς κοιμῶνται... ᾗ! ἦτο ὡραιότατον· ὁ ἀνόητος, τὸ ἐπίστευσα ὡς κατορθωτόν.

Ἐνῶ ταῦτα διανοεῖτο, παρετήρησε κατασκόπους τινὰς τοῦ ἀστυνόμου κυρίου δὲ Σαρτίν περιέργως περιφερομένους. Ἐδειλίασε μήπως ἐμβατεύσωσιν εἰς τὰς ιδέας του, καὶ ἔσπευσε τὸ βῆμα πρὸς τὴν ὁδὸν Πλαστριέρας, ἔνθα κατῴκει.

Ἀνελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν του ἐρρίφθη ἐπὶ τινος καθέδρας. Ἡ Θηρεσία τὸν ἐπέπληξεν ὅτι ἤργησε νὰ ἔλθῃ καὶ τὸ φαγητὸν ἐκρύψεν. Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν τεταραγμένον καὶ ὅαν βρεγμένον ὑμνῶν, κατὰ τὴν ἑκφρασίν της, τὸν ἠρώτησε τὴν αἰτίαν.

Ὁ φιλόσοφος ἀπήντησεν ὅτι ἡ συγκίνησίς του προήγαγετο ἐκ τοῦ δρόμου, ἐκ τοῦ φόβου, τὸν ὁποῖον παρετήρησεν ἐπὶ τῶν προσώπων τοῦ λαοῦ, ἕνεκα τοῦ ἀνακτοσυνεδρίου.

Ἡ Θηρεσία ἐπρόσθεσεν, ὅτι οἱ φιλόσοφοι αὐτοὶ, ἀνθρωποὶ φαντασιώδεις, ἦσαν ὅλοι οἱ αὐτοί... ὅτι γράφουν, γράφουν, φωναζοῦν, λέγουν, ὅτι δὲν φοβοῦνται τίποτε... καὶ ἔπειτα, ἕνας σκύλος νὰ γαυγίσῃ, ἢ ἕνας γάτος νὰ μυαουρίσῃ, τὰ χάνουν παρευθὺς· τοὺς βλέπεις καὶ γίνονται σὺν τῷ κηρὶ.

Ταῦτο δ' ἦτο μία ἐκ τῶν συνηθετέρων ὁμιλιῶν τῆς Θηρεσίας, θέμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου διέλαμπεν ἡ εὐγλωττία της, καὶ κατὰ τοῦ ὁποίου ὁ φύσει δειλὸς Ρουσσώ δὲν εὗρισκεν ἀπαντήσεις.

Ἐκάθησαν ἐν τούτοις εἰς τὴν τράπεζαν.

Μετὰ τὸ γεῦμα, ὁ Ρουσσώ δὲν ἐπλησίασε, κατὰ τὸ σύνηθες, τὸ κλειδοκύμβαλόν του. Ἐκαμεν εἰκοσι κύκλους ἐντὸς τοῦ θαλάμου του, καὶ παρετήρησεν ἑκατοντάκις καὶ ἐπέκεινα ἐκ τοῦ παραθύρου, ὅπως σπουδάσῃ τὴν φυσιογνωμίαν τῆς ὁδοῦ Πλαστριέρας.

Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι αἱ συμπεριφορὰ αὐταὶ ἐκίνησαν τὴν Θηρεσίαν εἰς ζηλοτυπίαν. Μολονότι ὁ Ρουσσώ τῇ ἐφαίνετο γέρον, καχεκτικός καὶ ἀσχημος, ὥστε νὰ μὴ φοβῆται μήπως τῆς τὸν ἀρπάσῃ, καὶ ἐφρόνει ὡς πάντῃ ἀπίθανον τὸ νὰ τὸν θεωρῶσι μετ' ὁμματα διάφορα αἱ ἄλλαι γυναῖκες, ἐν τού-

τοὺς ἐζηλοτύπει· ἡ ζηλοτυπία εἶνε ἀσθένεια εἰς τὰς γυναῖκας ἀναποφεύκτως. Βλέπουσα λοιπὸν τὸν Ρουσσώ πλησιαζόντα τοσοῦτον συνεχῶς εἰς τὸ παράθυρον, περίσκεπτον καὶ τετραγμένον :

— Καταλαμβάνω, καταλαμβάνω, εἶπε, τὰ σύρτα φέρτα σου... μὲ κάποιον ὠμιλοῦσες πρὸ ὀλίγου.

Ὁ Ρουσσώ ἐστράφη καὶ τὴν παρετήρησε μὲ ἀμηχανίαν, τοῦτο ἐπηύξησε τὰς ὑπεψίας της.

— Καμμίαν ψυχὴν, τὴν ὁποίαν ζητεῖς πάλιν νὰ ἰδῇς, προσέθεσεν ἡ γυνή.

— Τί εἶπατε ; εἶπεν ὁ Ρουσσώ.

— Συναντήματα, συνδιαλέξεις... τὰ καταλαμβάνομεν δά...

— Ὡ! ἀνέκραξεν ὁ Ρουσσώ, ἐννοήσας ὅτι ζηλοτυπία ἐκίνει τὴν γλώσσαν τῆς Θηρεσίας· καὶ γυναικίκα, τρελλή εἶσαι ;

— Τὸ γνωρίζω ὅτι θὰ ἦτο τρέλλα ἀπήντησεν ἡ Θηρεσία, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔχω παραξενὸν διὰ σέ· πήγαινε, πήγαινε, μὲ αὐτὸ τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον νομίζει κανεὶς ὅτι εἶνε ἀπὸ μασσημένον χαρτὶ, μὲ αὐτοὺς τοὺς καρδιακοὺς παλμούς, μὲ αὐτὸν σου τὸν ξηρὸν βήχα, πήγαινε νὰ μοῦ κάμῃς τὸν νόστιμον.

— Ἀλλὰ, γυναῖκά μου, εἶπεν ὁ Ρουσσώ, γνωρίζεις πολὺ καλὰ ὅτι ἀπέχω πολὺ τῶν τοιούτων ἄφες με, νὰ ζῇς. ἄφες με εἰς τὴν ἡσυχίαν μου· ἄλλα σκέπτομαι, μὴ με διακοπτεῖς.

— Εἶσαι ἓνας !... εἶπεν ἡ Θηρεσία.

Ὁ Ρουσσώ εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπουδαστήριόν του ἀφήσας τὴν Θηρεσίαν νὰ φρονῇ ὅ,τι ἤθελεν.

Ἐσκέφθη ὅτι ὑπῆρχε κίνδυνος ἂν δὲν ἐπαυροῦτο νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν μυστηριαθὴ τελετὴν περὶ ἧς τῷ ἀνέφερον ὁ ἄγνωστος εἰς τὴν γωνίαν τοῦ παρρηθίου.

— Ἄν ὑπάρχουν ποινὰὶ διὰ τοὺς φανερόντας τὸ μυστικόν, πρέπει νὰ ὑπάρχουν καὶ διὰ τοὺς χλιαροὺς ἢ τοὺς ἀμελοῦντας, εἶπε. Λοιπὸν ἀνάγκη προσυχῇ, διότι οἱ συναδελφοὶ μαθηταὶ ἡμποροῦν νὰ με βλαψοῦν. Τοῦλάχιστον διὰ νὰ ἐδίκηθῶσι τὴν ἀδιαφορίαν μου, ὕψωνται ἔν ἐσπέρας νὰ τεντώσωσι τὸ σχοινίον εἰς τὴν διόδον τῆς κλίμακός μου· νὰ σκοτῶ, νὰ συντριψῶσι τὸν ἕνα μου πόδα, εἴτε τὰ ὀκτώ ἢ δέκα ἴδοντια, τὰ ὁποῖα μοῦ ἔμειναν... Ἐχουν χίλιους τρόπους ἐδίκησεως, ὅταν θέλουν... Ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου δικτὶ νὰ δειλιῶ ; Πού λοιπὸν ἡ γενναίω ψυχὴ ; πού ἡ τιμὴ ; Δικτὶ νὰ δισπάζω περὶ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ; Πῶς ! ἀκατόρθωτον εἶνε τὸ ὅ,τι προτιθεταὶ ἡ μυστικὴ αὕτη ἐταιρία ; Ὁ φόβος τὸ χαρακτηρίζει ὡς ἀκατόρθωτον· ἀλλὰ τίς οἶδε ; Τίς οἶδεν, ἂν γινῶ ὁ ἀνταρρωπότης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐγώ ; Τίς οἶδεν, ἂν δὲν ἦμαι ἐγώ, ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἀναζητοῦν ; Αὐτοὶ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τὰ συγγράμματά μου· νὰ ὀπισθοδρομήσω, ὅτε πρόκειται νὰ βληθῶσιν αἱ θεωρίαι μου εἰς πρᾶξιν !

Ὁ Ρουσσώ ἀνεψυχροῦτο.

— Τί ὠριότερον ! Οἱ αἰῶνες προχωροῦν... οἱ λαοὶ ἐξέρχονται ἐκ τῆς ζωότητος· τὸ βῆμα ἀκολουθεῖ τὸ βῆμα ἐντὸς τῆς σκιᾶς, ἡ χεὶρ ἀκολουθεῖ τὴν χεῖρα· ἐγείρεται ἡ οὐρανομήκης πυραμὶς ἐπὶ τῆς ὁποίας οἱ μέλλοντες αἰῶνες θέλουν θέσει ἐντὸς στέμματος τὴν πούτουκν τοῦ Ρουσσώ, πολίτου τῆς Γενεύης, ὅστις, ἵνα πράξῃ ὡς εἶπε, διεκινδύνευσεν καὶ ἐλευθερίαν καὶ ζωὴν, τούτέστιν ἐτήρησε πιστῶς τὸ ἄξιμά του : «Τὴν ζωὴν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας».

Ἐνθουσιασθεῖς ἐκ τῶν ἰδεῶν τούτων, ὁ Ρουσσῶ ἐκάθησεν εἰς τὸ κλειδουκύμβαλόν του καὶ ἔπαιξε λαμπροὺς θουρίους ὕμνους.

Μόλις ἐνύκτωσεν, ἠγέρθη μὲ στήθος πάλλον, ἐφόρεσε τὰ ἐσπράσσοντα ἐνδυμά του, ἐμελέτησεν ὀλίγον εἰς τὸν καθρέπτην τὰς ἐνεργείας τῶν βλασφημιῶν του, καὶ εὗρεν ὅτι οἱ μελανοὶ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν κατ' ἐκεῖνο τὸ ἐπὶ πέρους γοργοί, ὥς ἤθελεν αὐτούς. Ἐπειτα, λαβὼν τὴν βρακτιρίαν του ἀπέδρα τοῦ οἴκου ἀφήσας τὴν Θηρεσίαν ὑπνώττουσαν ἐπὶ καθέδρᾳ.

Ἐξῆλθε τῆς θύρας του προσεκτικῶς, ἐπομένως διηυθύνθη πρὸς τὸν σκοπόν. Δὲν εἶχε νὰ διατρέξῃ πολὺν δρόμον· ὁ οἶκος ἔνθα ἐπορεύετο ἔκειτο ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ Πλαστρίερας.

Ἀπέναντι τῆς θύρας, τὴν ὁποίαν τὸν ὠδήγησαν, ἔστατο τραγωδιστῆς κρατῶν βιολίον κακόνηχον, δι' αὐτοῦ συνῶδεν τ' ᾄσματα του. Περὶ τὸν τραγωδιστὴν συνηθρίζετο κόσμος πολὺς καὶ ἱστάμενος ἤκουεν, ὥστε ἡ κυκλοφορία τῶν διαβατῶν ἠμποδίζετο ὑπο τοῦ κύκλου, ὃν ἐσχηματίζον οἱ ἀκροαταί. Οἱ διερχόμενοι λοιπὸν τὴν ὁδὸν ἠναγκάζοντο νὰ διαβῶσι δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ τοῦ ὁμίλου· οἱ ἀριστερόθεν ἐξηκολούθουν τὸν δρόμον, οἱ δεξιόθεν διέβαινον πρὸ τῆς θύρας, εἰς τὴν ὧρειλε νὰ εἰσέλθῃ ὁ Ρουσσῶ.

Παρατήρησεν ὁ φιλόσοφος ὅτι τινὲς τῶν τελευταίων τούτων ἔχοντο καθ' ὁδόν, ὥς εἰ ἐνέπιπτον ἐντὸς ὅπῃς. Ἐμάντευσεν ὅτι οὗτοι ἦλθον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ, ὃν εἶχε καὶ αὐτός, καὶ ἀπεφάσισε νὰ μιμηθῇ τὸ τέχνημα τῶν πραγμάτων ἄλλως τε εὐκόλῳ.

Μεταβὰς ὀπισθεν τοῦ ὁμίλου τῶν ἀκροατῶν, ὥς δῆθεν ν' ἀκούσῃ, εὐρέθη πλησίον τῆς θύρας· εἰσῆλθεν.

Παρατήρησε μακρὰν καὶ σκυτεινὴν τινα αὐλήν, εἰς τὸ πέραс τῆς ὁποίας διέκρινεν, ὑπὸ τὸ αὐχμηρὸν φῶς φανοῦ τινος κρεμαστοῦ, ἄνθρωπον ἀναγινώσκοντα, κατ' ἐπιτηδεύειν βεβαίως, ἐφημερίδα. Ἀκούσας τὰ βήματα τοῦ Ρουσσῶ, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἔφερε τὸν δακτύλον ἐπὶ τοῦ στήθους του. Ὁ Ρουσσῶ ἀπήντησε πρὸς τὸ συμβολικόν τοῦτο σχῆμα θέσας ἓνα τῶν δακτύλων ἐπὶ τῶν χειλέων του.

Πάραυτα ὁ ἄνθρωπος ἀνηγέρθη, ὠθήσας θύραν εὐρισκομένην ἐκ δεξιῶν του, θύραν ἄορατον, διότι ἦτο κατεσκευασμένη ἐπιτηδείως ἐπὶ τῶν στανιδωμάτων τῶν ὀπισθεν τῆς καθέδρας· ἔδειξεν εἰς τὸν Ρουσσῶ καταβάθραν τινὰ στενὴν ἀγούσαν εἰς ὑπόγειον.

Ὁ Ρουσσῶ εἰσῆλθεν, ἡ θύρα ἐκλείσθη ἐκ νέου, ταχέως μὲν, ἀλλ' ἀθροῦς. Βοηθούμενος τότε ὑπὸ τῆς βρακτιρίας του, ὁ φιλόσοφος κατέβη βαθμίδας, τὰς ὁποίας ἐμέτρησε, δεκαεπτὰ· πάραυτα προσέβαλε τὸ πρῶτον πῦρ τοῦ θερμῆς ὑγρᾶς, προερχομένη ἐκ τῆς ἀναπνοῆς πολλῶν ἀνθρώπων συνηγμένον εἰς τὸ ὑπόγειον ἐκεῖνο.

Ὁ Ρουσσῶ παρατήρησε τοὺς τοίχους· ἦσαν ἐνδεδυμένοι δι' ὑφασμάτων ἐρυθρῶν καὶ λευκῶν, ὑπῆρχον δ' ἐπ' αὐτῶν ἐξωγραφημένα διάφορα ἐργαλεῖα τεχνῶν, συμβολικὰ μᾶλλον ἢ κοινὰ. Μία μόνη λυχνία ἐκρέματο ἐκ τοῦ θόλου, ἀπαίσιον διαχέουσα φῶς ἐπὶ τῶν μορφῶν ἐκείνων, κοσμίῳ ἄλλως τε, συνδιαλεγομένων χαμηλῇ τῇ φωνῇ ἐπὶ μακρῶν ἐδωλίων ξυλίνων.

Κατὰ γῆς ἦν ἐστρωμένη ψιθα παχεῖα, ὥστε δὲν ἤκούοντο ἐπ' αὐτῆς τὰ βήματα τῶν περιπατούντων· ἄρα οὐδὲ τὰ τοῦ Ρουσσῶ, ὅταν εἰσῆλθε· διὸ οὐδεὶς ἐφάνη ὅτι τὸν παρατήρησεν.

Ὁ φιλόσοφος εὖρε θέσιν τινὰ κενὴν εἰς ἓν τῶν τελευταίων ἐδωλίων, καὶ ἐκάθισεν, ὡς ὁ ταπεινότερος πάντων τῶν λοιπῶν.

Ἐμέτρησε τριάκοντα τρεῖς κεφαλὰς· εἶδε δὲ ἐπὶ τινος σανιδώματος ἐν γραφεῖον ὑπερέχον καὶ περιμένον πρόεδρόν τινα.

Z'

Τὸ ἐν ὁδῷ Πλαστριέρας μασσονικὸν δωμάτιον.

Οἱ πολλοὶ τῶν παρεστώτων ἐκάθηντο ἥσυχοι, ἄφωνοι· μάλιστα προσεπάθουν καὶ νὰ κρύπτωσι τὰ πρόσωπά των. Δύο ἢ τρεῖς ὁμῶς ἐξ αὐτῶν περιφέροντο ἐλευθέρως, καὶ ἐζήτουν ν' ἀνωγνώρισωσι τοὺς συναδέλφους των. Ἐπήγαινον, ἤρχοντο, συνωμίλουν μεταξύ των, εἰτα ἐκρύπτοντο ὅπισθεν μελανοῦ τινος καταπετάσματος μὲ ἐρυθρὰ ἐν εἶδει φλογῶν σχέδια, καλύπτοντος θύραν.

Ἠκούσθη μετ' ὀλίγον ὁ κῶδων, καὶ ἀνθρωπὸς τις ἐκ τῶν ἀναμειγμένων μετὰ τοῦ λοιποῦ πλήθους ἐπροχώρησε καὶ ἀνέβη εἰς τὴν ἑδρὰν τοῦ προέδρου.

Οὕτως, ἀφοῦ ἐποίησε σχήματα τινὰ διὰ τῶν χειρῶν καὶ δακτύλων, σχήματα ἐπαναληφθέντα ὑπὸ τῶν παρεστώτων καὶ εἰς τὰ ὅποια προσέθεσεν ἐπὶ τέλους ἐν σαφέστερον ὅλων τῶν ἄλλων, ἐκήρυξεν ὅτι ἀρχεται τὸ συμβούλιον. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦν ὅλως ἀγνωστος πρὸς τὸν Ρουσσώ· ἐξωτερικῶς ἐφαίνετο ἀπλοῦς τεχνίτης, εὐπορος, ἀλλ' εἶχε κατὰ βάθος πολλὴν ἀγχίνοιαν καὶ διακεκριμένην εὐγλωττίαν. Ἦτο ρήτωρ.

Ὁ λόγος τοῦ ὑπῆρξε λακωνικὸς καὶ εὐκρινής. Ἀπεφάνθη ὅτι οἱ ἐταῖροι συνήχθησαν σήμερον ἵνα προσδεχθῶσι νέον ἀδελφόν.

— Μὴ θαυμάσετε, εἶπεν, ὅτι σᾶς συνεκαλέσαμεν εἰς τόπον ἔνθα δὲν δύναται νὰ ἐνεργηθῶσιν αἱ συνήθειαι δοκιμασίαι· αἱ δοκιμασίαι, κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην, ἐφάνησαν περιτταὶ εἰς τοὺς ἀρχηγούς. Ὁ ἀδελφός, τὸν ὅποτον πρόκειται νὰ προσλάβωμεν, εἶνε εἰς τῶν φανῶν τῆς συγχρόνου φιλοσοφίας, νοὺς βαθύς, ἀφοσιωθησόμενος ἡμῖν οὐχὶ ὑπὸ φόβου. ἀλλ' ὑπὸ πεποιθήσεως. Ὁ ἐμβατεύσας εἰς ὅλα τῆς φύσεως καὶ ὅλα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας τὰ μυστήρια, φρονεῖτε ὅτι δύναται νὰ καταπλαγῇ ἐκ τῶν αὐτῶν τρόπων, ἐξ ὧν καταπλήττεται ἀπλοῦς θνητός, παρὰ τοῦ ὁποίου ζητοῦμεν βοήθειαν βραχίονος, θελήσεως, ἢ χρημάτων; Εἰς ἡμᾶς ἀρκεῖ ἡ ὑπόσχεσις αὐτοῦ μόνῃ, ὅτι θὰ συμπράξει μεθ' ἡμῶν διὰ τῶν θεωριῶν του τῶν ὑψηλῶν καὶ διὰ τοῦ ἐντίμου χαρακτῆρός του.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ ρήτωρ παρετήρησε περὶ αὐτὸν ἵνα ἴδῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν λόγων του. Ἐπὶ τοῦ Ρουσσώ, ὑπῆρξε μαγικόν. Ὁ Ρουσσώ ἐγνώριζε τὰς μυστηριώδεις δοκιμασίας, εἰς τὰς ὁποίας οἱ μασσόνιοι καθυπέβαλλον προηγουμένως πάντα νέηλυν· τῷ ἐφαίνοντο δὲ παιδαριώδεις καὶ εὐκαταφρόνητοι. Λοιπὸν τὰ μέγιστα ὑψοφάνθη, ὅτι μὲ ὅλην τὴν αὐστηρότητα καὶ ἰσότητά των μασσονικῶν ἀρχῶν, ἐγένετο δι' αὐτὸν ἐξαίρεσις. Ἐξέλαθε τοῦτο ὡς μέγαν θρίαμβον.

Ἐνῷ ἡτοιμάζετο ν' ἀπαντήσῃ ὀλίγα τινὰ πρὸς τὴν φιλοφρονητικὴν ὁμιλίαν τοῦ προέδρου ἠκούσθη ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου μία φωνή.

— Τοῦλάχιστον, εἶπεν ἡ φωνὴ αὕτη, ὅξεϊα οὐσα καὶ διάτορος, ἀφοῦ τὸν

ἐξαιρεῖς τῶν ἀναγκαίων δοκιμασιῶν, καὶ τοὶ ἴσον ἡμῶν, ἐξέτασον αὐτὸν περὶ τῶν δογμάτων του, περὶ τῆς πίστεώς του, προτοῦ τῷ ἀπονεύμεν ἓνα τίτλον πολῦτιμον.

Ὁ Ρουσσώ ἐστράφη πρὸς τὸν ἐμποδίζοντα οὕτως αὐθαδῶς τὸ θριαμβευτικόν του ἄρμα, καὶ εἶδεν ὅτι ἦν ὁ νέος ἐκεῖνος ἱατροχειρουργός, τὸν ὁποῖον τὴν πρῶτην ἀπήντησεν εἰς τὸ παρόχθιον τῶν Ἀνθῶν. Δὲν ἠθέλησε λοιπὸν τότε ὁ φιλόσοφος νὰ ἐκφράσῃ τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ἠτοίμαζεν, ὡς ὀλιγορῶν διὰ τὸν πολῦτιμον τίτλον.

— Ἦκουσες ; εἶπεν ὁ πρόεδρος ἀποταθείς πρὸς τὸν Ρουσσώ.

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ φιλόσοφος, καὶ ἀπορῶ ὅτι ὁ προλαλήσας λέγει τοιαῦτα. Ἀνθρωπος, τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάγγελμα εἶνε νὰ καταπολεμῇ τοὺς σωματικούς πόνους, γνωμοδοτεῖ ἐνταῦθα ὅτι εἶνε ἀναγκαῖοι εἰς τὸν ἄνθρωπον οἱ πόνοι οἱ σωματικοί, δι' ὧν τελοῦνται αἱ δοκιμασίαι τῶν ἀδελφῶν μασσόνων !... Καλὴν ὁδὸν λαμβάνει ἵνα σώσῃ τὸν ἄνθρωπον !

— Ἐδῶ δὲν ἐξετάζεται τίς ὁ ὁμιλῶν, ὑπέλαθεν ἐντόνως ὁ νεανίας· ἐδῶ ἐξετάζονται τὰ λεγόμενα μόνον. Ἐδῶ δὲν γνωρίζω τὸν φιλόσοφον, ἐδῶ δὲν γνωρίζομαι ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἂν ἔδοξεν ὑμῖν ὅπως ἐξαιρέσητε τῶν δοκιμασιῶν τὸν νέηλυν, τοῦλάχιστον νὰ καθυποβάλετε αὐτὸν εἰς τὰς ἐρωτήσεις.

Ὁ Ρουσσώ δὲν ἀπεκρίθη. Ὁ πρόεδρος ἀνέγνωσεν ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ φιλοσόφου δυσαρέσκειαν ὅτι ἀνμείχθη μετὰ τοιούτων ἀτόμων.

— Ἀδελφοί, εἶπεν, ὁ μέλλων νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἐταιρίαν μας εἶνε ἄνθρωπος ἐγνωσμένων ἰδεῶν. Μὴ θέλωμεν τῶρα νὰ ἐπιβάλωμεν εἰς τὰς μασσονικὰς ἡμῶν ἀρχὰς γελοῖον καὶ ἀνωφελὲς μυστήριον. Ὅλοι οἱ παρεστώτες ἀδελφοὶ γνωρίζουν τ' ὄνομά του, καὶ τ' ὄνομά του εἶνε ἐγγύησις. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ αὐτός ὁ ἴδιος, εἶμαι βέβαιος, ἀγαπᾷ τὴν ἰσότητά, τὸν παρακαλῶ νὰ ἐξηγηθῇ ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως, τὴν ὁποίαν τῷ ἀπευθύνω τυπικῶς μόνον.

— Τί ζητεῖς εἰς τὴν ἐταιρίαν ;

Ὁ Ρουσσώ ἐπροχώρησε, καὶ, ἀπομονωθείς τοῦ πλήθους, περιέφερον ἐπὶ τῆς συνελεύσεως ὄμμα περίσκεπτον καὶ μελαγχολικόν.

— Ζητῶ, εἶπεν, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν εὕρισκω. Ἀληθείας, ὄχι σοφίσματα. Τίς ἡ ἀνάγκη νὰ με περικυκλώσετε ἀπὸ ξιφιδία, τὰ ὅποια δὲν τρυποῦν, ἀπὸ δηλητηρία, τὰ ὅποια εἶνε ὕδωρ μόνον καθαρὸν, καὶ ἀπὸ βάρβαρα, εἰς τὸν πυθμένα τῶν ὁποίων εὕρισκονται στρώματα μαλακά ; Ὑπέστην ἐγὼ δοκιμασίας δεινότερας, ἀφ' ὧσας ὑπέστητε ὅλοι ὑμεῖς· πραγματικὰς δοκιμασίας· ἐνεβάθυνα εἰς τὸ σῶμα καὶ τὸ ἐψηλάφισα μέχρι τῆς ψυχῆς. Ἐγὼ ἦλθα ἐδῶ, ἐνθόους εἰς τὰς παρακλήσεις σας, διότι ἐνόμιζον ὅτι δύναμαι νὰ ὠφελησῶ. Ἐγὼ δίδω, δὲν λαμβάνω· καὶ ἀκούσατε τὸ δόγμα μου, ἀφοῦ δὲν τὸ ἀνεγνώσατε εἰς τὰ συγγράμματά μου.

— Τὰ συγγράμματά σου ! ἀνέκραξεν ὁ Μαρὰ, εἶνε ἐξαίσια, συμφωνῶ· ἀλλὰ περιέχουν οὐτοπίας, πράγματα μὴ δυνάμενα νὰ συμβῶσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Εἰσαι ὠφέλιμος, καθὼς εἶναι ὠφέλιμος ὁ Πυθαγόρας, ὁ Σόλων καὶ ὁ Κικέρων, ὁ σοφιστής. Δεικνύεις τὸ καλόν, ἀλλὰ καλόν τι τεχνητόν, ἀκατάσχετον, ἀπρόσιτον· ὁμοιάζεις ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε νὰ θρέψῃ λαὸν πεινῶντα διὰ πομφολύγων ἀέρος κεχρωματισμένων, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἐκ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου.

— Εἶδες ποτέ, εἶπεν ὁ Ρουσσώ· συσπῶν τὰς ὀφρῦς αὐτοῦ, εἶδες ποτέ νὰ

συμβῇ μεγάλη τις εἰς τὴν φύσιν μεταβολὴ ἔνευ προπαρασκευῶν; εἶδες ποτὲ νὰ γεννηθῇ ἄνθρωπος... ὁ ἄνθρωπος, τὸ συνηθέστατον καὶ ὅμως παμμέγιστον τοῦτο συμβῆναι... τὸν εἶδες ποτὲ νὰ γεννηθῇ χωρὶς πρότερον νὰ συνάξῃ ἐννέα μηνῶν οὐσίαν καὶ ζωὴν ἐντὸς τῆς γαστέρος τῆς μητρός του; Ἄ! θέλεις ν' ἀναπλάσω τὸν κόσμον δι' ἔργων πραγματικῶν. Τοῦτο, κύριε, δὲν λέγεται ἀναπλάσις, λέγεται ἐπανάστασις.

— Τότε λοιπόν, ὑπέλαθε μετὰ ζωηρότητος ὁ νεαρὸς ἱατροχειρουργός, δὲν θέλεις ἀνεξαρτησεῖν; τότε λοιπόν δὲν θέλεις ἐλευθερίαν!

— Ἐξ ἀναγκῆς, ἀπήντησεν ὁ Ρουσσώ· ἡ ἀνεξαρτησία εἶνε τὸ εἰδωλὸν μου, ἡ ἐλευθερία εἶνε ἡ θεά μου. Ἀλλὰ θέλω ἐλευθερίαν ἡπίαν, ἀκτινοβόλον, θάλλουσαν, ζωοδόχον. Θέλω ἰσότητά, ἥτις νὰ συνενώνῃ τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς ἀγάπης, οὐχὶ διὰ τοῦ φόβου. Θέλω τὴν ἀνατροφήν, τὴν ἐκπαιδεύσιν παντὸς στοιχείου τοῦ κοινωνικοῦ σώματος, ὡς ὁ μηχανικὸς θέλει τὴν ἁρμονίαν, ὡς ὁ ἐβενουργὸς θέλει τὴν συνάφειαν τῶν διαφόρων μικρῶν τεμαχίων, δηλαδὴ τὴν πλήρη αὐτῶν συνδρομὴν, τὴν συγκόλλησιν. Ἐπαναλαμβάνω, θέλω ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔγραψα· τὴν πρόοδον, τὴν ὁμολοίαν, τὴν ἀφροσύνην.

Ὁ Μαρά ὑπεμειδίσεν εἰρωνικῶς.

— Ναί, εἶπε, θέλεις, θέλεις... τοὺς γάλακτος καὶ μέλιτος ρύακας τῶν Ἑλυσσίων τοῦ Βιργιλίου, ὄνειρα ποιητικά, τὰ ὁποῖα ἡ φιλοσοφία ζητεῖ νὰ παραστήσῃ ὡς δυνάμενα νὰ πραγματοποιηθῶσι.

Ὁ Ρουσσώ δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐκάθησεν. Ἡγέρθη δὲ ὁ πρόεδρος.

— Ἡκούσατε; εἶπε πρὸς ἅπαντας.

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ ὁμήγυρις.

— Ὁ προσελθὼν ἀδελφὸς σὲ φαίνεται ἄξιός νὰ συγκαταριθμηθῇ εἰς τὴν ἐταιρίαν; κατανοεῖ τὰ πρὸς αὐτὴν καθήκοντα;

— Ναί, εἶπεν ἡ ὁμήγυρις. Ἀλλ' ἔφάνη ὅτι δὲν ἦσαν ὅλοι τῆς αὐτῆς γνώμης.

— Δὸς τὸν ὄρκον, εἶπεν ὁ πρόεδρος πρὸς τὸν Ρουσσώ.

— Λυπηρὸν θὰ ἦτο δι' ἐμέ, ἀπήντησεν ὁ φιλόσοφος μετὰ τινος ὑπεροφίας, τὸ ν' ἀπαρέσω εἰς τινὰ τῶν μελῶν τῆς συνελεύσεως ταύτης, καὶ ὀφείλω νὰ ἐπαναλάβω ὅ,τι καὶ προηγουμένως εἶπον, διότι ταιχύτη εἶνε ἡ πεποίθησίς μου. Ἄν ἤμην ῥήτωρ, θὰ ἀνέπτυκτον τοὺς λόγους μου εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀποτελέσω ἐντύπωσιν· ἀλλ' ἡ γλῶσσά μου εἶνε ἀπειθὴς καὶ προδίδει πάντοτε τὴν διακρίσιν μου, ὅσκις ζητήσω παρ' αὐτῆς ἐξήγησιν ἄμεσον. Θέλω νὰ εἶπω, ὅτι πλείοτερον πράττω διὰ τὸν κόσμον καὶ δι' ὑμᾶς, ἀπέχων τῶν συνελεύσεων τούτων, παρὰ ἐξασκῶν τὰ νενομισμένα ὑμῶν διὰ τοῦτο, ἀρήξατέ με εἰς τὴν ἐργασίαν μου, εἰς τὴν ἀδυναμίαν μου, εἰς τὴν μόνωσίν μου. Ἐγὼ βράδιζω πρὸς τὸν τάφον· λύπη, ἀσθένεια, στερήσεις μὲ ὠθοῦν πρὸς αὐτὸν ταχέως· δὲν δύνασθε, ὑμεῖς, νὰ ἐπιφέρετε βραδύτητα εἰς τὸ μέγα ταῦτο τῆς φύσεως ἔργον· ἐγκαταλείψατέ με, δὲν ἐπλάσθην διὰ νὰ βραδίσω μετὰ τῶν ἀνθρώπων· τοὺς μισῶ καὶ τοὺς ἀποφεύγω· θέλω ὅμως νὰ φανῶ εἰς αὐτοὺς χρήσιμος, διότι καὶ ἐγὼ εἰμι ἄνθρωπος καὶ διότι ἐλπίζω μίαν ἡμέραν νὰ γίνωσι καλλίτεροι, ἂν ὅ,τι εἶνε σήμερον. Ἰδοὺ ἡ ἰδέα μου· λέξις ἄλλην νὰ προσθέσω δὲν ἔχω.

— Λοιπὸν δὲν ὀρκίζεσαι; εἶπεν ὁ Μαρά.

— Ὅχι· δὲν θέλω νὰ ἦμαι μέλος τῆς ἐταιρίας· ἐκ πολλῶν διδομένων συμπεραίνω, ὅτι θὰ ἀπέβαινον εἰς αὐτὴν ἀχρηστος.

— Ἀδελφέ, εἶπε γλυκεῖά τις φωνή, τὴν ὁποίαν ὁ Ρουσσώ ἐγνώρισεν ὅτι τοῦ ἡ τοῦ ἀγνώστου ἐκείνου νέου, ὅστις τὸν προσεκάλεσεν — ἀδελφέ, συγγνώμησον νὰ σέ ὀνομάσω οὕτω, διότι πραγματικῶς εἰμεθα ἐδῶ ἀδελφοί. Ἰδὼς θέσιν εἰς τὸ πείσμα, ὅπερ τὴν στιγμήν ταύτην σέ κατέχει· θυσιάσων μικρὸν μέρος τῆς δικαίας σου ὑπερηφανείας· πράξον δι' ἡμᾶς ὅ,τι σοὶ φαίνεται ἀκατόρθωτον. Αἱ συμβουλαί, αἱ ιδέαι, ἡ παρουσία σου, εἶνε τὸ ρῶς! Ἰδέμενος βυθίσῃς εἰς τὴν διπλάσιαν νύκτα τῆς ἀπουσίας καὶ τῆς ἀπαρεκείας σου.

— Ἀπαθασθε, εἶπεν ὁ Ρουσσώ, ἐγὼ δὲν σὰς στερῶ μηδενός, διότι ποτὲ ἐν θᾷ δώσω εἰς σὰς πλείοτερον τοῦ ὅ,τι διδῶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, εἰς τὸν οὐχόντα ἀναγνώστην τῶν συγγραμμάτων μου. Ἄν θέλετε τὸ ὄνομα καὶ τὴν περιουσίαν τοῦ Ρουσσώ...

— Ναί. θέλομεν! εἶπον διάφοροι φωναὶ εὐπροσήγοροι.

— Λαβετε λοιπὸν τὰ ἅπαντά μου, θέσατε τὰ τεύχη ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ προέδρου σας, καί, ὅσας τις προχωρήσετε εἰς συζητήσεις καὶ φθάσῃ καὶ ἡ σειρά μου νὰ εἰπῶ τι, ἀνοίξατε τὸ βιβλίον μου καὶ θὰ εὑρετε τὴν ιδέαν ἣν θὰ ἔλεγον.

Ὁ Ρουσσώ διηυθύνθη νὰ ἐξέλθῃ.

— Σταθῆτε! εἶπεν ὁ ἱατροχειρουργός· αἱ θελήσεις εἶν' ἐλεύθεροι καὶ ἡ τοῦ περιβλέπτου φιλοσόφου ἐπίσης ὡς παντὸς ἄλλου· ἀλλὰ δὲν εἶνε πρέπον νὰ εἰσαχθῇ τις εἰς τὰ ἱερὰ ἡμῶν καὶ ἐπομένως νὰ ἐξέλθῃ ἀνευ δεσμοῦ τινος, ἵνευ ὑποσχέσεως τινός, ἔστω καὶ προφορικῆς· διότι δύναται τότε, καὶ τοις ἐμὴν ὁμιώτατος, νὰ φανερώσῃ τὰ μυστήριά μας.

Ὁ Ρουσσώ ἀπηύθυνε πρὸς τὸν λαλήσαντα μειδιάμα ὤκτου.

— Θέλετε νὰ ὀρκισθῶ ὅτι θὰ φυλάξω σιωπὴν; εἶπεν. Εἶμαι ἕτοιμος.

— Ἀνάγνωσον τὸν τύπον, ἀξιοσέβαστε ἀδελφέ, εἶπεν ὁ Μαρὰ πρὸς τὸν πρόεδρον.

Καὶ ὁ πρόεδρος ἀνέγνωσεν·

«Ὁρκίζομαι ἐνώπιον τοῦ μεγάλου καὶ αἰωνίου Θεοῦ, ἀρχιτέκτονος τοῦ σύμπαντος, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνωτέρων μου καὶ τῆς περικυκλούσης με ἀξιοσεβαστοῦ ὁμηγύρεως, νὰ μὴ φανερώσω ποτέ, οὐδ' ἐκμυστηρευθῶ οὐδὲ γράψω οὐδὲ τῶν πραττομένων ὑπ' ὅψιν μου, καταδικάζων αὐτὸς ἐμαυτὸν, ὥστε ἐν περιπτώσει παραθασέως νὰ τιμωρηθῶ κατὰ τοὺς νόμους τοῦ μεγάλου ἐμελιωτοῦ, ὧν μου τῶν ἀνωτέρων, καὶ τῆς ὀργῆς τῶν πατέρων μου».

Ὁ Ρουσσώ ἤπλωσεν ἤδη τὴν χεῖρα, ὅτε ὁ ἀγνωστος, ὅστις εἶχεν ἀκούσει καὶ προσέβηκε εἰς τὴν συζητήσιν ἐν εἰδει ὑπεροχῆς μεταξὺ τῶν ἄλλων ὧν, πλησίασε πρὸς τὸν πρόεδρον καὶ τῷ εἶπεν εἰς τὸ οὗς λέξεις τινάς.

— Εἶνε ἀληθές, ὑπέλαθεν ὁ πρόεδρος.

Καὶ προσέθεσεν ἀποταθείς πρὸς τὸν φιλόσοφον.

— Εἶσαι ἄνθρωπος, ὅχι ἀδελφός· εἶσαι ἄνθρωπος τίμιος, καὶ ἐνώπιον ἡμῶν θεωρεῖσαι ὡς τοιοῦτος. Ζητοῦμεν λοιπὸν παρὰ σοῦ ἓνα ἀπλοῦν λόγον τιμῆς, νὰ λησμονήσῃς τὰ διατρέξαντα μεταξὺ ἡμῶν.

— Τὰ λησμονῶ ὡς μὴ ὑπάρχοντα, ὁμνῶν τοῦτο εἰς τὴν τιμὴν μου, ἀπήντησεν ὁ Ρουσσώ μετὰ συγκινήσεως.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐξῆλθεν, ὡς καὶ ἄλλοι πολλοὶ ὀπισθεν αὐτοῦ.

Θ

Ἐκθεσις πεπραγμένων.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν μελῶν τῆς δευτέρας καὶ τρίτης τάξεως, ἔμεινεν εἰς τὸ δωμάτιον ἑπτὰ ἑταῖροι· οἱ ἑπτὰ ἀρχηγοί. Ἐγνωρίσθησαν δὲ οὗτοι μεταξύ των διὰ σημείων δηλούντων τὴν εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν μύησιν.

Καὶ πρῶτον ἔκλεισαν καλῶς τὰς θύρας, ἐπομένως ἔδειξεν αὐτοῖς ὁ πρῶτος δακτύλιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον κεχαραχμένα τὰ μυστηριώδη γράμματα L. P. D. Ὁ πρόεδρος οὗτος, ἐπιφορτισμένος τὴν ἀνωτάτην ἀλλογραφίαν τῆς ἑταιρίας, ἀνταπεκρίνετο μετὰ τῶν ἄλλων ἐξ ἀρχηγῶν, διμενόντων εἰς Ἑλβετίαν, Ρωσσίαν, Ἀμερικὴν, Σουηδίαν, Ἰσπανίαν καὶ Ἰταλίαν.

Ἐφερέ τινες τῶν οὐσιωδεστέρων ἐπιστολῶν. ὅς ἔλαβε παρὰ τῶν συνδέων του, ἵνα διακοινώσῃ αὐτὰς εἰς τοὺς ἀρχηγούς, τοὺς ἀνωτέρους μετὰ τῶν ἄλλων ἑταίρων, κατωτέρους δὲ αὐτοῦ.

Ἦτο δ' οὗτος ὁ Βάλαμος.

Ἡ οὐσιωδεστέρη τῶν ἐπιστολῶν τούτων, προερχομένη ἐκ τοῦ Σουέδου, ἀρχηγοῦ τῆς Σουηδίας, περιεῖχε τὰ ἑξῆς :

« Ἀδελφοί, γρηγορεῖτε πρὸς Μεσημβρίαν· ὑπάρχει προδότης μεγίστην ζήμιαν ἀπειλῶν. Γρηγορεῖτε, ἀδελφοί, εἰς Παρισίους, ἔνθα ὁ προδότης διατρέχει· κατέχει τὰ μυστήρια τῆς ἑταιρίας· ὠθεῖται ὑπὸ μίσους καθ' ἡμᾶς. Βλέπω ὑπόκωπον καταμήνυσιν. Βλέπω φοβεράν ἐνδίκησιν, ἀλλ' ἴσως ἀποπαράκαιρος. Ἐν τοσούτῳ, γρηγορεῖτε, ἀδελφοί, γρηγορεῖτε ! Ἐνίοτε ἀρχὴ προδότρια γλῶσσα, καὶ τοι κακῶς πληροφορημένη, ν' ἀνατρέψῃ κατὰ κράτος τὰ δεξιὰ ἡμῶν σχέδια ».

Ὁ Σουέδεμβουργ οὗτος ἔθεωρεῖτο παρὰ τοῖς μεμνημένοις ὡς προφήτην καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Βάλαμος τὸν ἐφρόνει τοιοῦτον, ἐπειδὴ πολλάκις τὸν εἰς προμαντεύσαντα ἀλανθάτως· λοιπὸν φόβος καὶ σύννοια κατέσχε τοὺς ἀρχηγούς μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς.

— Ἀδελφοί, εἶπεν ὁ Βάλαμος, γρηγορήσωμεν τῶνόντι· τὰ χρήματα εἰς μέσον ἰσχυρὸν διαφθορᾶς πρὸς τοὺς μὴ βλέποντας πέραν τῶν ὁρίων τῆς γῆς σου ζωῆς· ὁ προφήτης τῆς Σουηδίας φοβοῦμαι ὅτι δὲν ἀπατάται. Γρηγορήσωμεν.

— Ναί, γρηγορήσωμεν· ἡ προδοσία εἰσχωρεῖ πανταχοῦ, ὑπέλαθεν ὁ πρῶτος ἀρχηγῶν, ὅστις ἦτον ὁ ἱατροχειρουργὸς Μαρὰ προβιβασθεὶς, καὶ τὸν νέος, εἰς βῆθμὸν ὑψηλόν, ἕνεκα τοῦ ὁποίου συμπαρευρίσκατο εἰς τὸ συμβούλιον, κατὰ πρῶτον σήμερον. Συλλογισθῆτε, ἀδελφοί, ὅτι διπλασιαζὼν τὸ δόλωμα ἀγρεύει μεγαλήτερον ἰχθύν. Ἄν ὁ κ. δὲ Σαρτὴν μὲ πεντακόσους σκουδὰ ἀγοράζῃ τὸ μυστικὸν ἐνός τῶν μικρῶν μας ἀδελφῶν, δύναται μὲ ἐκατομμύριον, ἢ ὑποσχόμενος θέσιν πολιτικὴν, ν' ἀγοράσῃ καὶ ἕνα ἀνώτερον μετὰ τῶν ἡμῶν. Ὅσον διὰ τοὺς μικροὺς μας ἀδελφούς, κίνδυνος πολὺς· ὑπάρχει· οὗτοι γνωρίζουν τὸ πολὺ ὀνόματά τινα μεταξὺ τῶν ἰσχυροτέρων, καὶ τὰ ὀνόματα ταῦτα δὲν παριστῶσι μηδέν. Εἶνε θαυμασίον σύστημα τὸ ἡμέτερον, ἀλλὰ καὶ ἀριστοκρατικὸν πολὺ· οἱ κατώτεροι δὲν γνωρίζοτε τίποτε, δὲν δύνανται μηδέν· τοὺς συναθροίζομεν, ἵνα τοῖς εἰπῶμεν ἡ διδασκαλία

ὅπως λέγωσι ματαιιότητος· καὶ ὅμως αὐτοὶ συνεισφέρουν καὶ χρήματα καὶ στήριγμα. Σκεφθῆτε τοῦτο· ὁ ἐργάτης φέρει μόνον τὸν λίθον καὶ τὸν πηλόν, ἀλλ' ἀνευ λίθων καὶ πηλοῦ κτιζέται ποτέ τὸ οἰκοδόμημα; Ὁ ἐργάτης ἐντοσοῦτω λαμβάνει μισθὸν εὐτελῆ, καὶ ὅμως ἐγὼ τὸν θεωρῶ ἴσον τοῦ ἀρχιτέκτονος, διότι καὶ αὐτὸς εἶνε ἄνθρωπος, καὶ ἐνώπιον τῆς φιλοσοφίας, πᾶς ἄνθρωπος εἶνε ὁμοίος παντὸς ἀνθρώπου· ἐπειδὴ ὅλοι ὑποκείμεθα εἰς τὰς αὐτὰς δυσφορίας καὶ τύχας· ὁ ἐργάτης μάλιστα εἶνε πλεότερον τοῦ ἀρχιτέκτονος ἐκτεθειμένος εἰς κινδύνους· πίπτει ἐπ' αὐτοῦ εἰς λίθος ἢ συντρίβεται μία κλίμαξ...

— Ἀδελφέ, σὲ διακόπτω, εἶπεν ὁ Βάλαμος· ἀλλ' ἀπομακρύνεσαι τοῦ θέματος· ἔχεις τὸ ἐλάττωμα νὰ κυριεύσαι ἀπὸ ζῆλον ὑπερβολικόν. Δὲν πρόκειται νῦν νὰ μάθωμεν ἂν τὸ σύστημα ἡμῶν ᾔνε καλὸν ἢ κακόν, ἀλλὰ νὰ φροντίσωμεν διὰ τὴν παγίωσιν, διὰ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ συστήματος τούτου. Βεβῶσις, ἂν ᾔθελα νὰ διαφιλονεικῶ μετὰ σοῦ ἡδυνάμην νὰ σοὶ ἀποδείξω τὰ ἐναντία· τὸ ἐργαλεῖον, ὡς ἑτεροκίνητον, δὲν εἶνε ἴσον τοῦ νοός, ὅστις ἐφευρίσκει· ὁ ἐργάτης δὲν εἶνε ἴσος τοῦ ἀρχιτέκτονος, ὁ ἐγκέφαλος δὲν εἶνε ἴσος τῆς χειρός.

— Ὅταν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν συλλάβῃ ἓνα τῶν ἀδελφῶν μας τῆς ἐσχάτης ταξείως, ἀνέκραξεν ὁ Μαρά μετὰ ζέσεως, δὲν τοῦ ἐπιβάλλει τὰς αὐτὰς τιμωρίας, τὰς ὁποίας θὰ ἐπέβαλλε καὶ εἰς ἡμᾶς;

— Σύμφημι· ἀλλὰ τότε ζημιούται μόνον τὸ ἄτομον, καὶ ὄχι ποσῶς ἡ ἐταιρία· ἐνῷ ἂν ἀπολεσθῇ ὁ στρατηγός, τὸ στράτευμα χάνει τὴν μάχην.

— Γρηγορεῖτε λοιπόν, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀρχηγῶν!

— Ναί, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀρχηγοί, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἡμῶν.

— Εἶνε καθήκον των.

— Καὶ ὅταν οὗτοι πταίσωσι, νὰ τιμωροῦνται διπλάσιως ὑπὸ τῆς ἐταιρίας.

— Ἴδου πάλιν, ἀδελφέ μου, ἀπομακρύνεσαι τῶν θεσπισμάτων τῆς ἐταιρίας. Ἀγνοεῖς ὅτι ὁ ὄρκος, ὅστις ἐνώνει ὅλα ἡμῶν τὰ μέλη, εἶνε εἰς καὶ μόνος, καὶ ἐπιβάλλει εἰς ὅλους τὰς αὐτὰς ποινάς;

— Οἱ μεγάλοι δύνανται νὰ τὰς ὑπεκφύγωσι.

— Δὲν εἶνε τοιαύτη ἡ ἰδέα τῶν μεγάλων, ὦ ἀδελφοί· ἀκούσατε τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς τοῦ προφήτου ἡμῶν Σουέδεμβοργ, ὅστις εἶνε εἰς ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν μεγάλων· ἰδοὺ τί προσθέτει·

•Τὸ κακόν θὰ προέλθῃ ἐκ τῶν μεγάλων, ἐξ ἑνὸς τῶν μεγαλητέρων τῆς ἐταιρίας ἡμῶν· ἢ ἂν δὲν προέλθῃ ἀμέσως ἐξ αὐτοῦ, τὸ παῖγμα ὅμως θὰ ᾔνε τοῦ ἰδιοῦ ἐνθυμήθητι ὅτι τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ δύνανται νὰ συντελέσωσι.

•Γρηγόρει, ἀδελφέ, ἐπὶ πάντων καὶ πάντων, γρηγόρει.

— Τότε λοιπόν, εἶπεν ὁ Μαρά, στήριχθεῖς εἰς τὴν τοῦ Σουέδεμβοργ ἐπιστολήν, ὥς ἐπαναλάβωμεν τὸν ὄρκον, ὅστις μᾶς ἐνώνει, ὑποσχόμενοι νὰ τὸν ἐκπληρώσωμεν, καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἐκτασιν, οἷοσδήποτε καὶ ἂν ᾔνε ὁ πρόδωσιν ἢ ὁ παραίτιος προδοσίας.

Ὁ Βάλαμος ἡγήθη ἐκ τῆς ἑδρας του καὶ ἐφώνησε τοὺς καθιερωμένους λόγους, τοὺς ὁποίους γνωρίζουν ἤδη οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν, μετὰ φωνῆς βραδείας, σοβαρᾶς, καὶ φοβερᾶς ἀληθῶς:

•Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἐσταυρωμένου Υἱοῦ, ὁμνῶν νὰ συντρίψω πάντα σωματικὸν δεσμὸν συνδεδεόντά με μετὰ πατρός, μητρός, ἀδελφῶν, ἀδελφῶν, συζύγου,

συγγενῶν, φίλων, ἐρωμένων, βασιλέων, ἀρχηγῶν, εὐεργετῶν, καὶ οὐοῦδήποτε ὄντως, πρὸς ὃ ὑπεσχέθην πιστὴν, ὑπακοήν, εὐγνωμοσύνην ἢ ὑπηρεσίαν.

• Ὅμνῶ νὰ φανερωσῶ πρὸς τὸν ἀρχηγόν, ὃν παραδέχομαι κατὰ τοὺς θεσμοὺς τῆς ἐταιρίας, πᾶν ὅ,τι εἶδον, ἐπραξά, συνέλαβον, ἀνέγνωσα ἢ ἤκουσα, ἔμαθον ἢ ἐμάντευσα, προσέτι καὶ νὰ ἐρευνῶ καὶ νὰ κατοπτρεύω καὶ αὐτὰ τὰ μὴ ὁρατά μοι.

• Νὰ τιμῶ τὸ δηλητήριο, τὴν μάχαιραν καὶ τὸ πῦρ, ὡς μέσα καθαρισμοῦ τῆς γῆς, θανατοῦντα ἢ ἡλιθιοῦντα τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐλευθερίας.

• Ὑπογράφω εἰς τὸν νόμον τῆς ἐχεμυθίας· συγκατατίθεμαι νὰ θανατωθῶ ὡς ὑπὸ κεραυνοῦ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν φωραθῶ ἔνοχος τιμωρίας, καὶ περιμένω ἀγογγύστως τὴν ἐν παντὶ τόπῳ ἀναπόφευκτον μάχαιραν».

Τότε οἱ ἑπτὰ ἄνδρες, οἱ συνιστῶντες τὸ φοβερὸν συνέδριον, ἐπανάλαβον λέξιν πρὸς λέξιν τὸν ὄρκον τοῦτον, ὁρῶντες καὶ μὲ κεφαλὴν ἀσκεπῆ. Μετὰ δὲ τοῦτο :

— Ἰδοὺ ἡμεῖς ἐντεῦθεν ἡσυχοί, εἶπεν ὁ Βάσσαμος. Ἐγὼ τῶρα νὰ ἐκθέσω πρὸς ὑμᾶς τὰ τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου κυριώτερα τῶν πεπραγμένων τῆς ἐταιρίας. Ἀρχομαι. Ἡ Γαλλία κεῖται εἰς τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης, καθὼς ἡ καρδιά εἰς τὸ κέντρον τοῦ σώματος· ζῇ καὶ παρέχει ζωὴν. Λοιπὸν ἐν αὐτῇ ἀνάγκη νὰ ἐρευνήσωμεν τὴν αἰτίαν τῆς καχεξίας τοῦ γενικοῦ οργανισμοῦ. Ἐνεκα τούτου ἤλθον εἰς τὴν Γαλλίαν, ἕνεκα τούτου ἐπλησίασα εἰς τοὺς Παρισίους, καθὼς ὁ ἱατρὸς πλησιάζει εἰς τὴν καρδίαν· ἐστηθοκρούσθη καὶ ἐστηθόκρουσα. Ὅτε προσήλθα, πρὸ ἐνὸς ἔτους, ἡ μοναρχία ἦν κατὰκοπος· σήμερον ἡ ἀκολασία τὴν καταστρέφει. Ὄφειλον νὰ ἐπιστρέψω τὴν ἐνέργειαν τῆς θανατηφόρου ταύτης νόσου, καὶ πρὸς αὐτὸ τοῦτο ἐβοήθησα αὐτήν.

• Ἐν πρόσκομμα ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μου, τὸ πρόσκομμα τοῦτο ἦτο ἄνθρωπος, ὃχι ὁ πρῶτος, ἀλλ' ὁ ἰσχυρότερος τοῦ Κράτους μετὰ τὸν βασιλέα. Εἶχεν οὗτος τινὰς ἐκ τῶν ἰδιότητων ἐκείνων, αἵτινες ἀρέσκουσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἦτο ἀλαζών, οὐχὶ ὅμως δι' ἑαυτόν· διὰ τὰς πράξεις του· κατεῖχε τὸν τρόπον ν' ἀνακουφίῃ τὴν δουλείαν τοῦ λαοῦ, πείθων αὐτὸν νὰ πιστεύῃ καὶ νὰ βλέπῃ μάλιστα ἐνίοτε, ὅτι ἀπετέλει μέρος τοῦ Κράτους. Διδὼν εὐμενῆ ἀκρόασιν εἰς τὰ παραπόνά του, ἀνεπετάννυε σημαίαν, περὶ τὴν ὁποίαν τὰ πλήθη πάντοτε συνάζονται· ἐδείκνυε πνεῦμα ἐθνικόν.

• Ἐμίσει τοὺς Ἀγγλοὺς, φυσικοὺς τῆς Γαλλίας ἐχθροὺς· ἐμίσει τὴν ἐταίραν τοῦ βασιλέως, φυσικὴν ἐχθρὰν τῶν ἐργατικῶν τάξεων. Ἄν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο σφετεριστής, ἂν ἦτο εἰς ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἂν ἐβιάδιζεν εἰς τὴν ὁδόν μας καὶ ἐνήργει δι' ἴδιον σκοπόν, θὰ τὸν ἐγκατέλειπον, θὰ τὸν διετήρουν εἰς τὴν ἐξουσίαν, θὰ τὸν ὑπεστήριζον δι' ὅλων τῶν μέσων, ἅτινα ἔχω ὑπὲρ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους προστατεύω· ἐπειδὴ, ἀντὶ νὰ χρίῃ τὴν σεσηπυῖαν βασιλείαν, θὰ κατέστρεφεν αὐτὴν μεθ' ἡμῶν εἰς ὠρισμένην ἡμέραν. Ἀλλ' ἀνήγεται εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν τάξιν· ἤθελε τὴν μοναρχίαν, καὶ τοὶ καταφρονῶν τὸν μονάρχην. Ἐπεχείρησα λοιπὸν τὴν πτώσιν τοῦ Σιουασώλ. Ἐβριψα τοῦτον ἀφ' ἐνός, καὶ ἀφ' ἐτέρου ἐκίνησα τὴν κατὰ τῆς μοναρχίας ἀγανάκτησιν τοῦ λαοῦ διὰ τὴν πτώσιν ταύτην.

• Ἰδοὺ ὅτι τῶρα τὸ ἔργον φέρει τοὺς καρπούς· ἰδοὺ ὅτι ὅλη ἡ Γαλλία ζητεῖ τὸν Σιουασώλ καὶ στασιάζει, ἵνα τὸν ἐπανακτήσῃ, καθὼς τὰ ὄρφανά

ἀποτείνονται πρὸς τὸν οὐρανὸν ὅταν ὁ Θεὸς τὰ στερήσῃ τοῦ πατρὸς των.

•Τὰ Συλλαλητήρια χρῶνται τοῦ μόνου δικαιώματος, τὸ ὅποτον ἔχουν· δὲν θέλουν νὰ ἐργασθοῦν. Εἰς σῶμα καλῶς διοργανωμένον, ὡς ὀφείλει νὰ ᾔῃ πᾶν Κράτος πρώτης τάξεως, ἡ παραλυσία ἐνὸς κυρίου ὀργάνου εἶνε θανατηφόρος. Τὸ Συλλαλητήριον εἶνε πρὸς τὸ κοινωνικὸν σῶμα ὅ,τι ὁ στόμαχος τοῦ ἀνθρώπου· μὴ ἐργαζομένων πλέον τῶν Συλλαλητηρίων, τὰ ἐντόσθια τῆς κυβερνήσεως, τοῦτέστιν ὁ λαὸς, θὰ πύσουν νὰ ἐργάζωνται, καὶ κατὰ συνέπειαν, δὲν θὰ πληθρύνουν πλέον· τὰ χρήματα, δηλαδὴ τὸ αἷμα θὰ λείψει.

•Θὰ ζητήσουν βεβαίως ν' ἀντιπαλέσωσιν· ἀλλὰ τίς δύναται ποτε ν' ἀντιπαλαίσῃ μὲ τὸν λαόν; Ὁ στρατὸς ὄχι, εἶνε τέκνον τοῦ λαοῦ ὁ στρατὸς τρώγει ἐκ τοῦ ἄρτου τοῦ γεωργοῦ καὶ πίνει ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ ἀμπελουργοῦ. Μένουν οἱ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου, τὰ προνομιοῦχα τάγματα, οἱ σωματοφύλακες, οἱ ὑπασπισταί, μόλις πέντε ἢ ἐξ χιλιάδες ἀνδρῶν! Τί εἶνε ἡ δρᾶς αὕτη ὀλίγων πυγμαίων, ὅταν ὁ λαὸς ἐγερθῇ ὡς εἰς γίγας;•

— Ἄς ἐγερθῇ, ἄς ἐγερθῇ! ἀνέκραξαν τινές.

— Ναί, ναί, καιρὸς! ἀνεφώνησεν ὁ Μαρά.

— Νέε, ἀκόμη δὲν ἐζήτησα τὴν γνώμην σου, εἶπεν ὁ Βάσλαμος μετὰ ψυχρότητος. Ὁ λαὸς νὰ κινηθῇ δὲν εἶνε δύσκολον· κατὰ δυστυχίαν τοῦτο κατορθοῦται, εἰς μόνος ἂν φανῇ τολμητίας ἀπερίσκεπτος. Ἀλλ' ἀνάγκη σκέψεως καὶ φρονήσεως. Ἐγνώρισα ἐγὼ τὸν λαόν· ἐνεδύθην τὸ φόρεμά του, ὑπεκρίθην τὰς χυδαίας ἐξεις του, ἤκουσα τὰς ἰδέας του καὶ κατέστην λαὸς καὶ ἐγώ. Δὲν λανθάνομαι λοιπὸν πλέον περὶ αὐτοῦ.

•Ὁ λαὸς εἶνε ἰσχυρὸς, ἀλλ' ἀμαθής, εὐερέθιστος, ἀλλ' ὄχι μνησικακός· ἐνὶ λόγῳ, δὲν ὥριμασεν ἀκόμη ἡ ἐπιχειρήσις τῆς ἀνταρσίας, ὡς ἐγὼ ἐννοῶ καὶ θέλω. Τῷ λείπει ἡ παιδεία, ἥτις κατοπτρίζει πρὸς αὐτὸν τὰ πολιτικὰ συμβάντα ὑπὸ τὸ διπλοῦν φῶς τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς ὠφελείας· τῷ λείπει ἡ μνήμη τῆς ἰδίας του πείρας.

•Ὁμοιάζει τοὺς ἀποτόλμους ἐκείνους νέους, τοὺς ὁποίους εἶδον εἰς τὴν Γερμανίαν, εἰς τὰς πανηγύρεις, ν' ἀναβαίνωσι μετ' ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὴν ἀκμὴν ἰστιῦν τινός, ἔνθα ὁ δῆμαρχος ἔδωκε χοιρομήριον καὶ ποτήριον ἀργυροῦν· ἀνῆρχοντο πρὸς αὐτὰ μὲ θαυμασίαν εὐλυγισίαν καὶ ταχύτητα· ἔφθανον εἰς τὸ ἄκρον, ἀλλ' ἐνῷ δὲν ἔμενεν ἄλλο πλέον εἰμὴ νὰ ἐκτείνωσι τὴν χεῖρα ἵνα ἀρπάσωσι τὸ γέρας, ἔχانون τὰς δυνάμεις, καὶ τὸ σῶμά των ὠλισθαίνει πρὸς τὰ κάτω πάλιν, ἐν μέσῳ τῶν μυκτηριστικῶν τοῦ πλήθους φωνῶν.

•Κατὰ πρώτην φοράν συνέβαινε τοῦτο· τὴν δευτέραν, ἵνα μὴ ἀποκαίωσιν ἀμέσως, δὲν κατέβαλον εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὅλην των τὴν ὁρμήν· ἀλλὰ καὶ πάλιν, χάνοντες τότε πλείοτερον καιρὸν, ἐξησθένουν ἐκ τῆς παρεκτάσεως τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἀπετύγχανον ὡσαύτως· τέλος πάντων, τὴν τρίτην φοράν, ἐλάμβανον τὸν μέσον ὅρον μεταξύ τῆς ταχύτητος καὶ βραδύτητος, καὶ τότε ἐπετύγχανον.

•Ἰδοὺ τὸ σχέδιον, τὸ ὅποτον μελετῶ. Ἀποπείρας, πάντοτε ἀποπείρας· νὰ πλησιάζωμεν ἀδιακόπως πρὸς τὸν σκοπὸν, μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ ἐπίτευξις θὰ εἶνε ἀφευκτος. •

Ὁ Βάσλαμος ἔπαυσε τὸν λόγον, καὶ παρετήρησε τὸ ἀκροατήριόν του, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνέβραζον ὅλαι αἱ ὁρμαὶ τῆς νόστητος καὶ τῆς ἀπειρίας τῶν πραγμάτων.

— Ὁμίλησον, ἀδελφέ, εἶπε πρὸς τὸν Μαρά, ὅστις ἐφαίνετο ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀκάθεκτος.

— Ὀλίγα ἔχω νὰ ἐπιφέρω, εἶπεν. Αἱ ἀπόπειραι ἀποκοιμίζουσι τοὺς λαούς, διὰ νὰ μὴ εἰπω ὅτι τοὺς νεκρώνουν. Αἱ ἀπόπειραι εἶνε αἱ θεωρίαι τοῦ Ρουσσώ, πολίτου ἐκ Γενεύης, μεγάλου ποιητοῦ, ἀλλὰ νοὺς βραδυκινήτου καὶ δειλοῦ, πολίτου ἀνωφελοῦς, τὸν ὅποιον ὁ Πλάτων θὰ ἐξεδίωκε τῆς δημοκρατίας του! Περιμένετε! αἰώνως περιμένετε! Περιμένομεν τώρα ἐπὶ αἰῶνας, ἀπὸ τῆς χειραφεσίας τῶν λαῶν, ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν ρουπαλοφόρων, στρατοῦ Καρόλου τοῦ ΣΤ', κινήθέντων κατὰ τῆς κυβερνήσεως, περιμένομεν, ἰδοὺ. Μέτρησον τὰς γενεάς, αἵτινες ἀπέθανον περιμένουσαι, καὶ θὰ ἴδῃς τότε ἂν ἐξακολουθῇς νὰ λέγῃς καὶ διὰ τὰς μελλούσας τὸ ὀλέθριον τοῦτο περιμένει!

• Ἀπὸ μόνον θεωρίας δὲν ἀπολαμβάνεις τίποτε· δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἐνέργειαν ἡ ἀντιπολίτευσις τῶν ποιητῶν καὶ φιλοσόφων. Τί ἀπέβη ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΕ', ἐκ τῶν κωμωδιῶν τοῦ Μολιέρου, ἐκ τῶν σατυρῶν τοῦ Βουαλώ, καὶ ἐκ τῶν μύθων τοῦ Λαφονταίνου; Ἐκ τούτων δὲν προώδευσεν ἡ ἀνθρωπότης οὐδὲ βῆμα.

• Ἀρκοῦν λοιπὸν οἱ ποιηταί, ἀρκοῦν οἱ θεωρητικοί! ἔργα! πράξεις! Ἀπὸ τριῶν ἡδὴ αἰῶνων ἐφαρμόζομεν εἰς τὴν Γαλλίαν τὴν ἱατρικὴν, καιρὸς καὶ ἡ χειρουργία νὰ ἐπέλθῃ μὲ τὴν σμίλην καὶ τὸν πρίονα ἀνὰ χεῖρας. Ἡ κοινωνία ἐκυριεύθη ὑπὸ γαγγραινῆς, νὰ ἐμποδίσωμεν διὰ τῆς μαχαίρας τὴν γάγγραιναν.

• Ἄς περιμένουν ἀκόμη ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐγειρόμενοι ἐκ τραπέζης τρυφηλῆς, ἐξαπλοῦνται ἐπὶ τάπητος μαλακοῦ, ἀφοῦ πρότερον προστάζουν τοὺς σκλάβους των νὰ σαρώσωσι φυῶντες διὰ τῆς πνοῆς των τὰ ἐπὶ τοῦ τάπητος φύλλα ῥόδων· ἀλλ' ἡ πείνα, ἀλλ' ἡ πενία δὲν χορταίνουσι μὲ διδασκαλίας καὶ θεωρίας· δὲν περιμένουν, δὲν παρηγοροῦνται μὲ μύθους.

• Ἀφίνουν φωνὰς ἐλεεινὰς τὰ πεινῶντα πλήθη· ὁ μὴ ἀκούων αὐτὰς κωφός· ὁ μὴ πρὸς αὐτὰς ἀποκρινόμενος ἐπικατάρτος. Μία ἐπαναστάσις, καὶ ἂν ἀποτύχῃ, θὰ φωτίσῃ τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων πλείοτερον παρὰ χιλίων ἐτῶν γνῶμαι καὶ παραδείγματα· θὰ φωτίσῃ τοὺς βασιλεῖς ἂν δὲν τοὺς καταστρέψῃ· εἶνε πολὺ, εἶνε ἀρκετόν. »

Ψιθυρισμός ἐπευφημίας ἐξῆλθεν ἀπὸ τινα χεῖλη.

— Ποῦ εἶνε οἱ ἐχθροί μας; ἐξηκολούθησεν ὁ Μαρά· ὑπεράνω ἡμῶν· φυλάττουσι τὴν θύραν τῶν ἀνακτόρων, περιστοιχοῦσι τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου· ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θρόνου ὑπάρχει τὸ παλλάδιον, τὸ ὅποιον φυλάττουσι μετὰ πλείοτερου φόβου καὶ εὐλαθείας παρ' ὅσον οἱ Τρωαδίται. Τὸ παλλάδιον τοῦτο, τὸ ὅποιον ἀποκαθιστᾷ αὐτοὺς κραταιούς, πλουσίους, προπετεῖς, εἶνε ἡ βασιλεία. Ἵνα πλησιάζῃ τις τὴν βασιλείαν ταύτην πρέπει νὰ διέλθῃ ὑπεράνω τοῦ σώματος τῶν φυλακτόντων αὐτήν, καθὼς διὰ νὰ πλησιάζῃ τις τὸν στρατηγὸν πρέπει πρότερον νὰ καταστρέψῃ τοὺς ὑπερασπιζομένους αὐτὸν λόχους. Ἔστω λοιπὸν! λόχοι πολλοὶ κατεστράφησαν, μᾶς διηγέται ἡ ἱστορία, καὶ στρατηγοὶ ἀναρίθμητοι κατέστησαν δορυάλωτου ἀπὸ Δαρείου μέχρι τοῦ βασιλέως Ἰωάννου, ἀπὸ τοῦ Ρηγοῦλου μέχρι τοῦ Δουγесκλίνου.

• Ρίψαντες τοὺς φύλακας θὰ φθάσωμεν μέχρι τοῦ εἰδώλου· τοὺς ὑπερασπιστὰς πρότερον κτυποῦμεν, ἔπειτα τὸν ἀρχηγόν. Κατὰ τῶν αὐλικῶν,

κατὰ τῶν εὐγενῶν, κατὰ τῶν ἀριστοκρατῶν τὴν πρώτην βολήν· κατὰ τῶν βασιλέων τὴν τελευταίαν. Μετρήσατε τὰς προνομιοῦχους κεφαλὰς· διακόσαιο χιλιάδες μύλις· περιέλθετε, κρατοῦντες ραβδίον κοπτερόν ἀνὰ χεῖρας, ἐντὸς τοῦ ὥραιου αὐτοῦ κήπου, ὅστις ὀνομάζεται Γαλλία, καὶ θερίσατε αὐτὰς τὰς δικοσίας χιλιάδας κεφαλῶν, ὡς ὁ Τακουίνιος τοὺς μήκωνας τοῦ Λατίου, καὶ ἰδοὺ τὸ πᾶν· δύο μόνας δυνάμεις θὰ ἴδῃτε πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ἰσταμένους· λαὸν καὶ βασιλείαν. Ἄς δοκιμάσῃ τότε ἡ βασιλεία, αὐτὸ τὸ φᾶσμα, νὰ παλίσῃ κατὰ τοῦ λαοῦ, τοῦ γίγαντος, καὶ βλέπετε!

»Ὅταν οἱ νάνοι θέλουν νὰ καταδαφίσωσι κολοσσόν, ἀρχίζουν ἐκ τῆς βάσεως· ὅταν οἱ ξυλοκόποι θέλουν νὰ καταδαφίσωσι δρῦν, βάλλουν τὴν ἀξίνην κατὰ τοῦ κορμοῦ αὐτῆς, ἐπὶ τῶν ποδῶν τῆς. Ξυλοκόποι, ξυλοκόποι! λάβωμεν τὴν ἀξίνην, δόμεν εἰς τὰς ρίζας τῆς δρυός, καὶ τὸ πανάρχαιον δένδρον, τὸ ὑπερήφανον, θὰ πέσῃ πάραυτα ἐπὶ τοῦ χώματος.»

— Καὶ θὰ καταπλακώσῃ ὡς πυγμαίους ὕμᾱς, ἀθλιοὶ! ἀνέκραξεν ὁ Βάλασμος μετὰ βροντῶδους φωνῆς. Ἄ! διαρρήγνυσαι κατὰ τῶν ποιητῶν καὶ ἰδοὺ λαλεῖς διὰ μεταφορῶν ποιητικωτέρων καὶ εἰκονικωτέρων ἐκείνων! Ἀδελφε! ἀδελφε! ἐξηκολούθησεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Μαρά, ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι τὰς φράσεις ταύτας ἀρύεσαι ὑπὸ τινος μυθιστορίας, ἣν συγγράφεις ἐν τῷ δωματίῳ σου.

Ὁ Μαρά ἤρυθρασε.

— Γνωρίζεις τί ἐστὶν ἐπαναστάσις; ἐξηκολούθησεν ὁ Βάλασμος· εἶδον διακοσίας καὶ δύνamai νὰ σοὶ εἰπῶ. Εἶδον τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, τῆς Ἀσσυρίας, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ρώμης, τῆς Γραικορρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Εἶδον τοῦ μεσαιῶνος, καθ' ἃς οἱ λαοὶ συνεπλέκοντο πρὸς ἀλλήλους. Ἀνατολαὶ πρὸς Δύσεις, Δύσεις πρὸς Ἀνατολάς, καὶ κατεσφάζοντο χωρὶς νὰ συνακούωνται. Ἀπὸ τῶν πατριαρχῶν ποιμένων μέχρις ἡμῶν συνέβησαν ἐπαναστάσεις ἀναρίθμητοι, καὶ ὅμως ἰδοὺ μέμψαις ἑαυτὸν ὅτι ὑπάρχεις μολαταῦτα δούλος. Ἄρα αἱ ἐπαναστάσεις δὲν χρησιμεύουν εἰς τίποτε. Διὰτί; διότι οἱ κινήσαντες τὰς ἐπαναστάσεις παντοῦ καὶ πάντοτε ἐκυριεύοντο ὑπὸ τῆς αὐτῆς μέθης· ἔσπευδον. Τὸν Θεὸν ἰδέ, τὸν ἐφορεύοντα ἐπὶ τῶν ἐπαναστάσεων τῶν κόσμων, καθὼς ὁ νοῦς ἐφορεύει ἐπὶ τῶν ἐπαναστάσεων τῶν ἀνθρώπων, σπεύδει ἐκεῖνος;

»Καταστρέψατε! καταστρέψατε τὴν δρῦν! κραῖτε σεῖς, καὶ δὲν σκέπτεσθε ὅτι ἡ δρῦς, ἥτις πίπτει ἐντὸς ἐνὸς δευτερολέπτου, καλύπτει πεσοῦσα τόσῃν γῆν, ὅσην καλπάζων ἵππος μύλις περιτρέχει ἐντὸς τριάκοντα δευτερολέπτων. Οἱ κατεδαφίζοντες λοιπὸν τὴν δρῦν κατεσυντρίβοντο, κατεπλακόνοντο, ὡς μὴ προφθάνοντες ν' ἀπαθιδράσκωσι. Τοῦτο θέλετε καὶ σεῖς; Παρ' ἐμοῦ οὐ λήψετε τοῦτο. Ἐζήσα ὡς ὁ Θεός, ἐπὶ εἰκοσι, τριάκοντα, τεσσαράκοντα γενεὰς ἀνθρώπων. Ὑπάρχω ὡς ὁ Θεός, αἰώνιος· θέλω δὲ καὶ μακρόθυμος ὑπάρξει, ὡς ὁ Θεός. Ὁ κεραυνὸς ἀπόκειται ἐντὸς τοῦ κοίλου τῆς χειρὸς μου· ἀλλ' ἡ χεὶρ μου δὲν ἀνοίγεται, ἂν δὲν φθάσῃ ἡ ὥρα τὴν ὁποῖαν κρίνω ἀρμοδίαν.

»Κύριοι, σὰς λέγω μετὰ πεποιθήσεως καὶ ἀπλότητος, δὲν εἶνε ἀκόμη καιρὸς· ὁ βασιλεύων ἡγεμὼν εἶνε τελευταία ἀντανάκλασις τοῦ μεγάλου βασιλέως Λουδοβίκου ΙΔ', τὸν ὁποῖον ὁ λαὸς σέβεται εἰσέτι. Οὗτος ἐγεννήθη βασιλεὺς καὶ θὰ ἀποθάνῃ βασιλεὺς. Ἄν τὸν ρίψωμεν, θὰ συμβῇ ὅ, τι συνέβη εἰς τὸν Κάρολον Α' τῆς Ἀγγλίας, οἱ δῆμοί του θὰ γονυπετήσουν ἐνώπιον

αὐτοῦ. Ἐπὶ τέλους ὁ Κάρολος Α' ἐκαρτομήθη, εἶνε ἀληθές, ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Κάρολος Β' ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ θρόνου. Τί ἐξάγετε ἐκ τούτου; ὅτι ἡ Ἀγγλία ἔσπευσε πρὸ τοῦ καιροῦ.

»Περιμένετε, περιμένετε, κύριοι! ἐγγίζουσιν οἱ καιροί, δὲν ἦλθον ὅμως ἀκόμη. Θέλετε νὰ καταστρέψετε τὰ κρίνα. Ἀλλὰ νὰ προσέξωμεν, ὥστε οὐδὲ μία ρίζα νὰ μὴ μείνῃ, καὶ ἐξ αὐτῆς ἀναφυῇ τὸ ἄνθος τοῦτο τῶν μοναρχῶν τῆς Γαλλίας. Θέλετε νὰ ἐξοντώσετε τοὺς βασιλεῖς! Διὰ νὰ ἐξοντωθῶσιν οἱ βασιλεῖς πρέπει νὰ ἀπωλέσωσι διὰ παντὸς τὴν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ ἐνυπάρχουσαν πρόληψιν περὶ θείας καταγωγῆς των, ταῦτοχρόνως μὲ τὴν ἐξουσίαν των. Θέλετε νὰ ἐξοντώσῃτε τοὺς βασιλεῖς! Περιμένετε νὰ ἐννοήσῃ πρότερον ὁ λαὸς ὅτι τὸ βασιλεύειν δὲν εἶνε ἱερωσύνη, ἀλλ' ὑπόυργημα· ὅτι δὲν ἐξασκεῖται ἐντὸς ἱεροῦ, ἀλλ' ἐντὸς ἐργαστηρίου. Ἡ ἰσχυρότερη τῆς βασιλείας ἀσπίς, εἶνε ἡ πρόληψις, τὴν ὁποίαν οἱ λαοὶ ἔσχον ἐν τῇ ἀμαθείᾳ των, ὅτι οἱ ἡγεμόνες των πρέπει νὰ ἔχουν καταγωγὴν ἡγεμονικὴν. Νὰ ᾔνε νόμιμοι, λέγουσιν, διαδοχοί. Αὕτῃ ἡ λέξις νόμιμοι, λέξις λαμπρὰ ὡς φῶς, καὶ ἥτις, μέχρι τοῦδε, ἐλύτρωσε τὴν βασιλείαν ἐκ τῶν ναυαγίων, αὕτῃ ἡ λέξις προσεγγίζει νὰ σθεσθῇ ὑπὸ τῆς μυστηριώδους πνοῆς τοῦ πεπωμένου.

»Ἡ Δελφίνη, ἡ προσκληθεῖσα εἰς τὴν Γαλλίαν, ἵνα διαιωνίσῃ τὸ γένος τῶν βασιλέων διὰ τῆς ἀναμιξεως τοῦ αὐτοκρατορικοῦ αἵματος, ἡ Δελφίνη, ἡ πρὸ ἐνὸς ἡδὴ ἔτους συζευχθεῖσα μετὰ τοῦ κληρονομήσαντος τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας... Πλησιάζετε, κύριοι, διότι φοβοῦμαι μὴ ὑπερβῶν τὸν κύκλον σας οἱ λόγοι μου...

— Τί; ἠρώτησαν ἀνυπομόνως οἱ ἐξ ἀρχηγοί.

— Ἡ Δελφίνη, κύριοι, ἡ Δελφίνη εἶνε εἰσέτι παρθένος!

Ψιθυρισμὸς ἀπαίσιος, ἱκανὸς ὅλους ν' ἀποσθεῖσῃ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, — τόσῃν ἐμαρτύρει χαιρεκακίαν καὶ θρίαμβον ἐκδικήσεως, — ἐξῆλθεν ὡς θανατηφόρος ἀναθυμίασις τοῦ στενοῦ ἐκείνου κύκλου τῶν ἐξ κεφαλῶν, αἵτινες σχεδὸν συνηγγίζοντο ὑπὸ τὸν ἐποπτεύοντα ὀφθαλμὸν τοῦ Βαλσάμου, ἱσταμένου ἐπὶ τῆς θυμέλης ἐνθα ἦν ἡ ἔδρα τοῦ προέδρου.

— Εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην τῶν πραγμάτων, ἐξηκολούθησεν ὁ Βάλσαμος, δύο τινὰ ὑποτίθενται, ἀμφοτέρω λυσιτελεῖ πρὸς τὸν ἡμέτερον σκοπὸν.

»Τὸ πρῶτον, ὅτι ἂν ἡ Δελφίνη μείνῃ στείρα, ἡ γενεὰ τότε ἐξαλείφεται, καὶ οὐδὲ δυσκολίας πλέον θὰ παρέξῃ τὸ μέλλον εἰς τοὺς φίλους ἡμῶν, οὐδὲ ταραχάς. Ὑπάρχει πεπωμένον εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς Γαλλίας, ὁσάκις τρεῖς ἀδελφοὶ διαδέχωνται ἀλλήλους ἐπὶ τοῦ θρόνου, ν' ἀποθνήσκωσι καὶ οἱ τρεῖς ἄνευ κληρονόμου. Οὕτω συνέβη εἰς τοὺς τρεῖς υἱοὺς Φιλίππου τοῦ Ὁρραίου· ἐβασίλευσαν καὶ οἱ τρεῖς καὶ ἀπέθανον ἄνευ κληρονόμου. Οὕτω συνέβη εἰς τοὺς τρεῖς υἱοὺς Ἐρρίκου Β', ἐβασίλευσαν καὶ οἱ τρεῖς καὶ ἀπέθανον ἄνευ κληρονόμου. Οὕτω θὰ συμβῇ καὶ εἰς τοὺς ζῶντας τρεῖς ἐγγόνους τοῦ νῦν βασιλέως, οἵτινες εἰσὶν, ὁ Δελφίνος, ὁ κόμης Προβηγκίας, καὶ ὁ κόμης Ἀρτουά· εἶνε ἀδελφοί, θὰ βασιλεύσουν καὶ οἱ τρεῖς, θὰ ἀποθάνουν καὶ οἱ τρεῖς ἄνευ κληρονόμων. Καί, καθὼς μετὰ Κάρολον τὸν Δ' καὶ μετὰ Ἐρρίκον τὸν Γ' ἐφάνησαν διαδοχοὶ αὐτῶν συγγενεῖς των ἐκ πλαγίου, οὕτω καὶ μετὰ τὸν κόμητα Ἀρτουά, τελευταῖον τῶν κατὰ κληρονομίαν βασιλέων τῆς Γαλλίας, θὰ φανῇ ἴσως τις, εἴτε κατὰ τὴν γενεὰν ξένος, εἴτε κατὰ τὴν φυσικὴν τάξιν τῆς διαδοχῆς.

•Τὸ δεύτερον, ἂν δηλαδὴ ἡ Δελφίνη ἀποκτήσῃ τέκνα, ἐπίσης θὰ μᾶς εὐχαριστήσῃ, διότι τότε θὰ γνωρίζομεν ἡμεῖς μυστικόν τι τρομερώτατον· ὅτι ἡ βασίλισσα εἶνε μοιχαλὶς ... Ναί, κύριοι! καὶ θὰ τὸ ἀποδείξωμεν εὐκλόως. Ἴδου διατὶ ἔχω ὑπομονήν, ἀδελφοί· ἴδου διατὶ σᾶς λέγω δὲν εἶνε ἀκόμη καιρὸς.

•Τώρα, κύριοι, γνωρίζετε τὰ ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἐνιαυτοῦ πεπραγμένα· εἶδετε τὰς προόδους τῆς ὑπονόμου μας. Πέπεισθε λοιπόν, ὅτι ἄλλως δὲν θὰ ἐπιτύχωμεν εἰμὴ διὰ τῆς βαθυνοίας καὶ τῆς γενναιότητος τούτων, οἵτινες εἰσὶν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ὁ ἐγκέφαλος, διὰ τῆς καρτερικῆς καὶ δραστηριότητος ἐκείνων, οἵτινες εἰσὶν ἡ καρδιά.

•Τὴν ἀνάγκην ταύτην πρὸ πάντων γνωρίσατε ὅτι ἀνάγκη ὑπαρκτῆς τυφλῆς πρὸς τὸν ἄρχηγὸν ὑμῶν, ὅστις ἀφ' ἑτέρου εἶνε ἔτοιμος, χρειᾶς τυχοῦσης, νὰ θυσιασθῇ διὰ τὰ θεσπίσματα τοῦ συστήματος ἡμῶν.

•Ταῦτα, καὶ ἤθελον κηρύξει διαλελυμένον τὸ συμβούλιον, ἂν δὲν παρουσιαζέτο περιπλέον, περὶ τοῦ ὁποίου ἀνάγκη νὰ εἴπω ὀλίγα τινά.

•Ὁ μέγας συγγραφεὺς, ὅστις ἦτο μεταξὺ ἡμῶν, ὅστις θὰ ἐγίνετο ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἂν δὲν ἐτρόμαζε τὴν δειλὴν αὐτοῦ ψυχὴν ὁ ἄκαιρος ζῆλος, ἐνὸς τῶν ἀδελφῶν μας, ἐπευφημήθῃ ὑπὸ τῆς ὁμηγύρεως ἡμῶν δι' ὅσα εἶπε, καὶ θεωρῶ ὡς οἰκτρὸν τὸ νὰ ἐγκρίνεται ἡ ἀντίφασις ἐνὸς ἄλλοτρίου ἐνώπιον πλειοψηφίας ἀδελφῶν, κακῶς γνωρίζοντων τὰ δόγματα καὶ τὸν σκοπὸν ἡμῶν.

•Προσβαλὼν ὁ Ρουσσὼ μετὰ θριάμβου τὰς ἀληθείας μας διὰ τῶν σοφισμάτων τῶν βιβλίων του, μοὶ ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν εἰς θεμελιωδὲς τι κακόν, τὸ ὅποῖον ἤθελον ἐξολοθρεῦσαι διὰ πυρὸς καὶ μαχαίρας, ἂν δὲν ἤλπιζον εἰς ἐπὶ ὅτι δύναται αὐτὸ νὰ ἰατρευθῇ διὰ τῆς πειθοῦς. Ἡ φιλοτιμία ἐνὸς τῶν ἀδελφῶν μας ἐπέφερεν, ὥστε νὰ φανῶμεν ὑποδεέστεροι κατὰ τὴν φιλονεικίαν. Ἐλπίζω ἄλλοτε νὰ μὴ συμβῇ τοιοῦτό τι, διότι ἄλλως θὰ καταφύγω εἰς τὰ μέσα τῆς πειθαρχίας.

•Τώρα, κύριοι, διαδίδετε τὴν πίστιν διὰ τῆς ἡπιότητος, διὰ τῆς πειθοῦς· κατηχεῖτε, μὴ ἐπιτάσσετε, μὴ βιάσσετε ποτὲ κανένα, καθὼς κάμνουν οἱ ἱεροδικασταί, οἱ ἱκνουζιτῆροὶ. Ἐνθυμεῖσθε, ὅτι τότε θὰ ἀποκατασταθῶμεν μεγάλοι, ὅτε κοινῶς ἀναγνωρισθῶμεν καλοί· ὡς καλοὺς δὲ οὐδέποτε θὰ μᾶς ἀναγνωρίσουν, ἂν δὲν φανῶμεν κάλλιστοι, καλῆτεροι τῶν περὶ ἡμᾶς· προσέτι ἐνθυμεῖσθε, ὅτι μεταξὺ ἡμῶν, οἱ μεγάλοι, οἱ καλοὶ καὶ οἱ κάλλιστοι εἶνε μὴδὲν ἄνευ τῆς ἐπιστήμης, ἄνευ τῆς τέχνης καὶ τῆς πίστεως· καὶ οὗτοι πάλιν μὴδὲν πλησίον ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἐσφράγισε διὰ σφραγίδος ἰδίας, ὅπως ἐξουσιάζωσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ κυβερνῶσι τὴν ἐπικράτειαν.

•Κηρύττω, κύριοι, διαλελυμένον τὸ συμβούλιον*.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Βάσκαμος ἐφόρεσε τὸν πῖλον καὶ ἐνεδύθη τὸν μανδύαν αὐτοῦ· ἕκαστος δὲ τῶν μεμνημένων ἀνεχώρησε τότε μόνος καὶ ὅπως μὴ διεγείρῃ ὑποψίαν.

Θ'

Τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ.

Ὁ μείνας τελευταῖος πλησίον τοῦ μαγίστορος ἦτο ὁ χειρουργὸς Μαρά.
Ἐπλησίασε ταπεινῶς πρὸς τὸν φοβερὸν τὴν δεινότητα ρήτορα.

— Διδάσκαλε, εἶπε, τῶντι ἔπταισα κατὰ τι;

— Πολύ, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Βάλσαμος· καὶ τὸ χειρότερον εἶνε ὅτι οὐδὲ πιστεύετε ὅτι ἔπταισατε.

— Τῶντι, τὸ ὁμολογῶ· ὄχι μόνον δὲν πιστεύω ὅτι ἔπταισα, ἀλλὰ νομίζω μάλιστα ὅτι ὠμίλησα ὡς ἔπρεπε.

— Ἀλαζονεῖα! ἀλαζονεῖα! ἐψιθύρισεν ὁ Βάλσαμος· ἀλαζονεῖα, δαίμων ὀλέθριος! Οἱ ἄνθρωποι φροντίζουν νὰ καταπολεμῶσι τὴν πυρεξίαν ἐντὸς τῶν φλεβῶν τοῦ ἀσθενοῦς, τὴν πανώλην εἰς τὰ ὕδατα καὶ εἰς τοὺς ἀνέμους καὶ ἔπειτα τὴν ἀλαζονεῖαν τὴν ἀφίνουν νὰ ἐκτείνῃ ρίζας τοσοῦτον βαθείας ἐντὸς τῆς καρδίας, ὥστε ἀδύνατον πλέον νὰ τὴν ἀποσπᾶσιν.

— Ὡ! διδάσκαλε, εἶπεν ὁ Μαρά, πολὺ ἐλεεινὴν ιδέαν ἐλάβετε περὶ ἐμοῦ. Εἶμαι λοιπὸν τῶντι τόσο μικροῦ λόγου ἄξιος, ὥστε οὐδὲ νὰ συγκαταριθμῶμαι μετὰ τῶν ὁμοίων μου δὲν φαίνομαι ἱκανός; Τόσον ὀλίγον ὠφελήθην ἄρα ἐκ τῶν σπουδῶν μου, ὥστε δὲν εἶμαι ἱκανός οὔτε λέξιν νὰ εἶπω, χωρὶς νὰ θωρηθῶ ὡς ἀμαθής; Τόσω λοιπὸν χλιαρὸς μαθητὴς εἶμαι, ὥστε νὰ ὑποπτεύωνται τὴν πεποιθήσιν μου; Τοῦλάχιστον, διδάσκαλε, ἡ ἀφοσίωσίς μου πρὸς τὴν ἱερὰν ὠφέλειαν τοῦ λαοῦ ὑπάρχει, σὰς βεβαιῶ, μεγίστη.

— Κύριε, ἐπέλαθεν ὁ Βάλσαμος, ἡ ἀρχὴ τοῦ καλοῦ παλαίει εἰσέτι εἰς τὰ ἐνδόμυχά σας μετὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ κακοῦ καὶ φοβοῦμαι μήπως τὸ δευτερον νικήσῃ μίαν ἡμέραν· διὰ τοῦτο θὰ πειραθῶ νὰ σὰς διορθώσω. Ἄν ἦνε ἐφικτὴ αὕτη ἡ διορθώσις, ἂν ἡ ἀλαζονεῖα δὲν κατέστρεψεν ἤδη ἐν ὑμῖν πᾶν ἄλλο αἶσθημα, τοῦτο δύναται νὰ δοκιμασθῇ ἐντὸς μιᾶς ὥρας.

— Ἐντὸς μιᾶς ὥρας: ἠρώτησεν ὁ Μαρά.

— Μάλιστα. Θέλετε νὰ μοὶ δώσητε αὐτὴν τὴν ὥραν;

— Ἀναμφιβόλως.

— Ποῦ ἤμπορῶ νὰ σὰς εὕρω;

— Διδάσκαλε, εἶμαι μαθητὴς σας, εἶμαι δοῦλός σας· εἰς ἐμέ ἀπόκειται νὰ ἔλθω νὰ σὰς εὕρω ὅπου διατάξετε.

— Ἐστω λοιπόν! εἶπεν ὁ Βάλσαμος, ἔρχομαι εἰς τὴν οἰκίαν σας.

— Ἀλλὰ προσέξατε, διδάσκαλε· κατοικῶ εἰς ἕν ὑπερῶν, εἰς τὴν ὁδὸν Σχοινοζωστῶν. Ὑπερῶν· ἀκούετε, διδάσκαλε; εἶπεν ὁ Μαρά μὲ ἐπιτετηδευμένην ταπεινοφροσύνην, ἥτις ἐμαρτύρει πτωχαλαζονεῖαν μᾶλλον, πρᾶγμα τὸ ὅποῖον δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Βαλσαμοῦ· ἐνῶ ὑμεῖς κατοικεῖτε, ὡς λέγουν, εἰς ἀνάκτορον...

Ὁ Βάλσαμος ἀνέστειλε τοὺς ὤμους, ὡς θὰ ἔπραττε γίγας, ὅστις ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ ἀναστήματός του μετρᾷ τὸν θυμὸν νάνου τινός.

— Ἐστω, κύριε, ἀπεκρίθη, ἔρχομαι εἰς τὸ ὑπερῶν σας.

— Πότε, διδάσκαλε;

— Αὐρὶον τὸ πρωῒ.

— Ἀλλὰ τὸ πρῶτ' ἡγησάμην συνήθως εἰς τὸ ἀμφιθέατρον τῆς ἀνατομίας, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

— Τόσον τὸ καλῆτερον· τοῦτο κ' ἐγὼ ἐπεθύμουν· ἤθελον νὰ σὰς εἶπω νὰ μὲ ὀδηγήσετε ἐκεῖ, ἂν δὲν τὸ ἐπρωτεῖνέτε πρῶτος.

— Ἀλλὰ θὰ ἦνε λίαν πρῶτ' ἐγὼ κοιμοῦμαι ὀλίγον.

— Καὶ ἐγὼ δὲν κοιμοῦμαι παντελῶς, ἀπεκρίθη ὁ Βάλαμος. Οὕτω λοιπόν, τὸ πρῶτ'.

— Μάλιστα, σὰς περιμένω.

Ἐν τούτοις ἐχωρίσθησαν. Ὁ Βάλαμος διηυθύνθη ἀριστερᾷ, ὁ Μαρά δεξιᾷ.

Τὴν ἕκτην τῆς πρωίας, ὁ Βάλαμος ἔκρουσε τὴν θύραν τοῦ Μαρά· εὔρε δ' αὐτὸν εὐτρεπίζοντα τὸν θάλαμόν του· τὸν ἐπρόφθασε δηλαδὴ περιποιούμενον ἄνθη τινα ὡχρὰ καὶ μαραμμένα ἐντὸς δοχείου κυανοῦ, παρατεθειμένου ἐπὶ τῆς τραπέζης του· ἦτο δὲ τοῦτο ὁ κυριώτερος τοῦ δωματίου στολισμός. Ἐκράτει περιπλέον ὑπὸ μάλης μάρκτρον ἐκ πανίου, τὸ ὅποιον τὸν ἐπρόδωκεν ὅτι μετέβη εἰς τὰ ἄνθη, ἀφοῦ πρότερον ἐπεμελήθη ἰδίαις χερσὶ καὶ τὰ ἄλλα ἐπιπλα.

Ἐπῆρχε δὲ καὶ τις θεράπεινα τρίβουσα δι' ἄλλου μάρκτρον μαλλίνου καὶ καθαρίζουσα τὰ σκοληκώδη τὰ ξύλα τῶν καθεδρῶν.

Αἱ προετοιμασίαι αὗται ἐγένοντο ἕνεκα τῆς προσδοκίας τοῦ μακίστορος, τὸν ὅποιον ἰδὼν αἰφνιδίως ὁ Μαρά ἠρυθρίασε πολὺ πλέον, ἢ ὅσον ἠρμοζεν εἰς ἄληθῆ στωϊκόν.

— Παρατηρεῖτε, κύριε, εἶπε ρίψας πανούργως ὀπισθεν ἑνὸς παραπετάσματος τὸ κατάρκτον μάρκτρον, τὸ ὅποιον ἐκράτει εἰσέτι ὑπὸ μάλης, ἀγαπῶ τὴν εὐταξίαν τοῦ οἴκου, καὶ συμβουηθῶ τὴν καλὴν αὐτὴν γυναῖκα.

— Εὖγε, κάμνετε καλά· ἡ καθαριότης εἶνε πρᾶγμα ἀρεστόν, εἶπε ψυχρῶς ὁ Βάλαμος. Εἰσθε λοιπὸν ἔτοιμοι ;

— Τὸ ἐνδυμὰ μου μόνον νὰ φορέσω καὶ εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σας, κύριε... Κυρὰ Γριβέττα, τὸ φόρεμά μου... εἶνε ἡ θυρωρὸς μου, κύριε, εἶνε καὶ θαλαμηπόλος μου, καὶ μαγειρίσσα, καὶ ὅλα... τὴν πληρόνω τρία πράγματα κατὰ μῆνα.

— Εἶνε καλὸν ἡ οἰκονομία, εἶπεν ὁ Βάλαμος· ἡ οἰκονομία εἶνε τῶν μὲν πτωχῶν ὁ πλοῦτος, τῶν δὲ πλουσίων ἡ φρόνησις.

— Τὸ καπέλλον μου, τὸ ραβδί μου, εἶπεν ὁ Μαρά.

— Ἀπλώσατε τὴν χεῖρα, εἶπεν ὁ Βάλαμος· ἰδοὺ τὸ καπέλλον σας· καὶ ἡ ράβδος σας θὰ ἦνε ἐκείνη, βεβαίως... πλησίον τοῦ καπέλλου.

— ὦ! μὲ συγχωρεῖτε... ἔχω τὴν κεφαλὴν...

— Εἰσθε ἔτοιμοι ;

— Μάλιστα, κύριε... τὸ ὥρολόγι μου, κυρὰ Γριβέττα.

Ἡ κυρὰ Γριβέττα ἐστράφη καὶ ἀντεστράφη, ἀλλὰ δὲν ἀπεκρίθη.

— Δὲν ἔχετε ἀνάγκην ὥρολογίου, κύριε, ἀφοῦ ἡγησάμεθα εἰς τὸ ἀμφιθέατρον καὶ εἰς τὸ νοσοκομεῖον· θὰ χρειασθῇ ἴσως καιρὸς ἕως ὅτου εὕρεθῇ καὶ ἐν τούτοις θὰ βραδύνωμεν.

— Ἐν τούτοις ἤθελον τὸ ὥρολόγι μου νὰ τὸ εὔρω... ποῦ νὰ ἦνε ; Εἶνε ἀπὸ τὰ καλά· τὸ ἡγόρασα μὲ χιλίας οἰκονομίας.

— Ἐπῆρχον καὶ ἡ κυρὰ Γριβέττα τὸ εὕρισκει, ἀπεκρίθη ὁ Βάλαμος μειδιάσας.

— ὦ! βεβαίως, ὑπέλαβεν ἡ κυρὰ Γριβέττα· ἐκτός ἂν τὸ ἄφισεν ἄλλου πουθενὰ ὁ κύριος... Ἐδῶ μέσα δὲν χάνεται τίποτε.

— Παρατηρεῖτε, εἶπεν ὁ Βάλαμος. Πηγαίνωμεν, κύριε, πηγαίνωμεν.

Ὁ Μαρά δὲν ἀντέτεινε πλειότερον, ἀλλ' ἠκολούθησε τὸν Βάλαμον βλασφημῶν χαμηλοφώνως. Ὅταν κατέβησαν εἰς τὴν αὐλὴν,

— Ποῦ θὰ ὑπάγωμεν πρῶτον; εἶπεν ὁ Βάλαμος.

— Εἰς τὸ ἀμφιθέατρον, ἂν ἀγαπᾶτε, διδάσκαλε. Θὰ εἶνε ἴσως ἐκεῖ σήμερον τὸ πτώμα μιᾶς νέας, ἥτις θὰ ἀποθάνῃ ἀπὸψε τὴν νύκτα ἀπὸ ὀξείαν μηνιγγίτιδα. Ἐγὼ νὰ κάμω ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πτώματος παρατηρήσεις καὶ δὲν ἤθελα νὰ μοῦ τὸ πάρουν οἱ συμμαθηταί μου.

— Πηγαίνωμεν λοιπὸν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον, εἶπεν ὁ Βάλαμος.

— Μάλιστα, ἐκεῖ πηγαίνωμεν· εἶνε πλησίον· δύο βήματα· ἐμβαίνομεν μόνον καὶ εὐθὺς ἐκβαίνομεν· μάλιστα, ἂν θέλετε, μὲ περιμένετε καὶ εἰς τὴν θύραν.

— Ἐξ ἐναντίας, ἐπιθυμῶ νὰ εἰσέλθω μεθ' ὑμῶν· ν' ἀκούσω τὴν ἰδέαν σας περὶ τῆς ἀποθανούσης.

— Ὅταν ἦτο σῶμα;

— Ὅχι, ἀλλ' ἐνῶ εἶνε πτώμα.

— ὦ! κατὰ τοῦτο προσέξατε, εἶπεν ὁ Μαρά μειδιάσας· εἶνε ἡ τέχνη μου, καὶ δύναμαι νὰ φανῶ κατὰ τι κ' ἐγὼ ὑπέροχος ἐνώπιόν σας· τοῦλάχιστον καθὼς λέγουν, εἰμαι ἐπιτηδειότατος ἀνατόμος.

— Ἀλαζονεῖα, ἀλαζονεῖα, ἀείποτε! ἐψιθύρισεν ὁ Βάλαμος.

— Πῶς εἶπατε; ἠρώτησεν ὁ Μαρά.

— Λέγω ὅτι τώρα θὰ ἴδωμεν, ὑπέλαβεν ὁ Βάλαμος. Εἰσέλθετε.

Ὁ Μαρά εἰσῆλθε πρῶτος εἰς στενὴν δενδροστοιχίαν, ἀγούσαν εἰς τὰ εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ὁδοῦ Ὡτεφώλλης ἀνατομικὸν ἀμφιθέατρον. Ὁ Βάλαμος τὸν ἠκολούθησε μέχρι τῆς μακρᾶς καὶ στενῆς αἰθούσης, ἔνθα ἐπὶ μαρμαρίνης τινὸς τραπέζης, ἔκειντο ἐξηπλωμένα δύο πτώματα, τὸ μὲν γυναικὸς, τὸ δὲ ἀνδρός.

Ἡ γυνὴ ἦτο νέα· ὁ ἀνὴρ νέος καὶ φαλακρός· ἀποτρόπαιος ὁθόνῃ ἐκάλυπτε τὰ σώματά των, ἀφίνουσα τὰ πρόσωπα κατὰ τὸ ἥμισυ ἀσκεπῆ. Ἀμφότεροι ἦσαν κατὰκοῖτοι ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου ἐπὶ τῆς παγετώδους ἐκείνης κλίνης· ἄνθρωποι, οἵτινες ποτὲ ἴσως δὲν εἶδον ἀλλήλους ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ τῶν ὁποίων αἱ εἰς τοὺς οὐρανοὺς ὁδοιποροῦσαι τότε ψυχαὶ ἄκρως πρέπει νὰ ἠπόρουν βλέπουσαι εἰς τὰ γήινα σχήματά των τοιαύτην προσέγγισιν.

Ὁ Μαρά ἀνῆρπασε καὶ ἔρριψε κατὰ μέρος, διὰ μιᾶς καὶ μόνης κινήσεως, τὸ μοχθηρὸν σουδάριον, τὸ καλύπτει τοὺς δύο δυστυχεῖς, τοὺς ὁποίους ὁ θάνατος κατέστησεν ἴσους ἐνώπιον τῶν ἐργαλείων τοῦ χειρουργοῦ. Ἀμφότερα τὰ πτώματα ἦσαν γυμνά.

— Δὲν σας εἶνε δυσάρεστος ἡ θέα τῶν νεκρῶν σωμάτων; εἶπεν ὁ Μαρά μὲ τὴν συνήθη κομπορρημοσύνην του.

— Μὲ λυπεῖ, ἀπήντησεν ὁ Βάλαμος.

— Ἄ! εἰσθε ἀσυνήθιστος καὶ διὰ τοῦτο, εἶπεν ὁ Μαρά. Ἐγὼ, ὅστις βλέπω καθ' ἐκάστην αὐτὰ τὰ πράγματα, οὔτε λύπη, οὔτε δυσἀρέσκειαν αἰσθάνομαι. Ἡμεῖς, βλέπετε, οἱ ἀνατομισταί, ζῶμεν μὲ τοὺς νεκρούς, καὶ δὲν ζαλιζόμεθα χάριν αὐτῶν.

— Οἰκτρὸν προνόμιον τοῦ ἐπαγγέλματός σας, κύριε!

— Κ' ἔπειτα, ἐπρόσθεσεν ὁ Μαρὰ, διατί νὰ λυπηθῶ, ἢ νὰ δυσареσσηθῶ ; Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, ἔχω τὴν σκέψιν· εἰς τὴν δευτέραν, ἔχω τὴν ἔξιν.

— Ἐξηγήσατέ μοι τὴν ἰδέαν σας, εἶπεν ὁ Βάλασμος· δὲν τὴν ἐννοῶ καλῶς. Πρῶτον τὴν σκέψιν.

— Μάλιστα. Διατί νὰ φοβηθῶ ἐν σῶμα ἀδρανές, ἐν ἀγαλμα, τὸ ὅπουτον εἶνε ἀπὸ σάρκα, ἀντὶ νὰ ᾔηνε ἀπὸ λίθον, μάρμαρον ἢ γρανίτην ;

— Τφόντι, δὲν ὑπάρχει τίποτε ἐντὸς ἐνὸς πτώματος, πῶς ;

— Τίποτε, διόλου τίποτε.

— Νομίζετε ;

— Εἶμαι βέβαιος.

— Ἀλλ' ἐντὸς ἐνὸς σώματος ζῶντος ;

— Ὑπάρχει ἡ κίνησις.

— Καὶ ἡ ψυχὴ τὴν ψυχὴν, κύριε, τὴν ἐλησμονήσατε.

— Δὲν τὴν εἶδον ποτὲ εἰς ὅσα σώματα καὶ ἂν ἐσκαλίσαι διὰ τῆς ἀνατομικῆς σμίλης μου.

— Διότι μόνον πτώματα ἐσκαλίσατε.

— ὦ ! μὲ συγχωρεῖτε, ἐνήργησα καὶ ἐπὶ ζωντανῶν σωμάτων.

— Καὶ δὲν ᾔρατε εἰς αὐτὰ πλειότερόν τι παρὰ εἰς τὰ πτώματα ;

— ὦ ! μάλιστα, ᾔρα τὸν πόνον· μήπως αὐτὸν ὀνομάζετε ψυχὴν ;

— Καὶ λοιπὸν δὲν πιστεύετε ;

— Τί ;

— Ὅτι ὑπάρχει ψυχὴ ;

— Πιστεύω, διότι εἶμαι ἐλεύθερος νὰ τὴν ὀνομάσω, ἂν θέλω, κίνησιν.

— Πολὺ καλᾶ· λοιπὸν πιστεύετε εἰς τὴν ψυχὴν· τοῦτο ἤθελα νὰ μάθω παρ' ὑμῶν· μὲ εὐχαριστεῖ πολὺ ὅτι πιστεύετε εἰς τὴν ψυχὴν.

— Ἀλλὰ σταθῆτε, παρακαλῶ, διδάσκαλε... νὰ ἐξηγούμεθα· μὴ ἐξαγκοῦμεν τὰ πράγματα, εἶπεν ὁ Μαρὰ μὲ τὸ ἐχίδνης μειδιάμα·τον. Ἡμεῖς οἱ χειροῦργοι εἴμεθα ὀλίγον ὑλισταί.

— Παρατηρήσατε· τὰ δύο ταῦτα συμπτώματα εἶνε ψυχρὰ ἀμφοτέρω, εἶπεν ὁ Βάλασμος περίσκεπτος· ἡ γυνὴ αὕτη ἦτο ὠραία.

— Ναί.

— Εἰς τὸ ὠραῖον τοῦτο σῶμα ἤρμοζε τφόντι καὶ ὠραία ψυχὴ.

— Ἄ ! ἰδοὺ κατὰ τί ἔσφαλεν ὁ πλάσας. Ὁραία θήκη, ἀχρεία μάχαιρα. Τὸ σῶμα αὐτό, μαγίστορ μου, εἶνε γυναικὸς τινος διεφθαρμένων ἡθῶν, ἀποθανούσης εἰς τὸ νοσοκομεῖον ἀπὸ φλόγωσιν τοῦ ἐγκεφάλου. Ν' ἀκούσετε τὸν βίον της, εἶνε μακρὸς καὶ σκανδαλωδέστατος. Ἄν ὀνομάζετε ψυχὴν τὴν κίνησιν, ἥτις ὤθει τὸ πλάσμα τοῦτο νὰ ἐνεργῇ, ἀδικεῖτε τὰς ἰδικὰς μας ψυχὰς, αἵτινες πρέπει νὰ ᾔηνε ἐκ τῆς αὐτῆς οὐσίας, ἀφοῦ κατάγονται ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς.

— Ψυχὴν βεβαιῶς, ψυχὴν τὴν ὁποῖαν ὤφειλον νὰ ἱατρεύσωσιν, εἶπεν ὁ Βάλασμος, ἀλλ' ἀπωλέσθη ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως ἱατροῦ ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, ἱατροῦ τῆς ψυχῆς.

— Ἀλλοίμονον, μαγίστορ μου, θεωρία καὶ τοῦτο ἀπλή. Μόνον διὰ τὰ σώματα ὑπάρχουσιν ἱατροί, ὑπέλαθεν ὁ Μαρὰ μετὰ πικροῦ μειδιάματος.

— Ἔστω· τὰ ὑπ' ὀψι μας λοιπὸν ταῦτα δύο σώματα εἶνε κενά ;

— Κενὰ καὶ ἀναίσθητα, εἶπεν ὁ Μαρὰ ἀνεγείρας ὀλίγον τὴν κεφαλὴν

τῆς νεκρᾶς νέας καὶ ἀφῆσας αὐτὴν νὰ ἐπαναπέσῃ μὲ κρῶτον ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ, χωρὶς παντελῶς νὰ διαταραχθῇ τὸ σῶμα.

— Πολὺ καλῶς, εἶπεν ὁ Βάσκαμος, ὡς μεταδῶμεν τῶρα εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

— Σταθῆτε, σταθῆτε, παρακαλῶ, νὰ λάβω τὴν κεφαλὴν αὐτὴν, ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν ἐνεφώλευεν ἡ νόσος τῆς ἀποθανούσης, καὶ εἶνε νόσος περιέργου. Μὲ συγχωρεῖτε;

— Μάλιστα, εἶπεν ὁ Βάσκαμος.

Ὁ Μαρὰ ἤνοιξε τὴν ὀργανοθήκην του, ἐξήγαγε σμίλην, ἔλαβεν ἀπὸ χαμαὶ ξύλινον κόπανον, κατὰστικτον ἐκ κηλίδων αἵματος, καὶ ἐπέφερε δι' ἐξηκημένης χειρὸς ἐντομὴν κυκλοτερῆ, διαχωρίσας ὅλας τὰς σάρκας καὶ τοὺς μυῶνας τοῦ λαιμοῦ τοῦ πτώματος· φθάσας εἰς τὸ ὁστοῦν, ἔχωσε τὴν σμίλην μεταξύ δύο ἄρμων τῆς σπονδυλικῆς στήλης, καὶ κατέφερεν ἐπὶ τοῦ σιδηροῦ ἐργαλείου κύττον διὰ τοῦ κοπάνου ἰσχυρὸν καὶ ξηρόν.

Ἡ κεφαλὴ ἐκυλίσθη ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ἀπὸ τῆς τραπέζης ἐπὶ τῆς γῆς· ὁ Μαρὰ ἔκυψε καὶ τὴν ἔλαβε διὰ τῶν αἰμοσταγῶν του χειρῶν.

Ὁ Βάσκαμος ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον ἵνα μὴ παρέξῃ χαρὰν πολλὴν εἰς τὸν θριαμβευτὴν.

— Μίαν ἡμέραν, εἶπεν ὁ Μαρὰ, ἐλπίζω ὅτι θὰ ἐνασχοληθῇ φιλάνθρωπός τις περὶ τοῦ θανάτου, καθὼς ἄλλοι ἐνασχολοῦνται περὶ τῆς ζωῆς, θὰ ἐφεύρῃ ἴσως μηχανὴν τινὰ ἀποκόπτουσαν τοιοῦτοτρόπως τὴν κεφαλὴν διὰ μιᾶς, ὥστε ν' ἀφαιρῆται ἡ ζωὴ ἐν ἀκαρεῖ καὶ νὰ μὴν ὑποφέρῃ πολὺ ὁ θανατούμενος· ὁ τροχός, ὁ διαμελισμός καὶ ἡ ἀγγόνη, εἶνε βασανιστήρια βαρβάρων λαῶν καὶ ὄχι πολιτισμένων· ἐν ἔθνος πεφωτισμένον, ὡς ἡ Γαλλία, ὀφείλει νὰ τιμωρῇ καὶ ὄχι νὰ ἐκδικῆται· διότι ἡ κοινωνία, ἥτις τροχιζεῖ, ἀπαγχονίζει· ἡ διαμελίζει, ἐκδικεῖται τοὺς ἐγκληματίας διὰ τῶν βασάνων πρὶν τοὺς τιμωρήσῃ διὰ τοῦ θανάτου, τὸ ὅποῖον εἶνε ἀπάνθρωπον, κατ' ἐμὴν γνώμην.

— Τὸ αὐτὸ φρονῶ καὶ ἐγώ. Ἀλλὰ πῶς θέλετε νὰ γίνῃ λοιπόν;

— Νὰ κατασκευασθῇ μία μηχανὴ ψυχρὰ καὶ ἀπαθὴς, ὡς εἶνε ὁ νόμος· ὁ ἐπιτετραμμένος νὰ τιμωρήσῃ κάμπτεται εἰς τὴν θέαν τοῦ ὁμοίου του, καὶ ἐνίοτε ἀποτυγχάνει, καθὼς συνέβη εἰς τὸν Καλαῖσον καὶ εἰς τὸν δούκα Μομμούβου· ὅταν ὁμοῦ ἐφευρεθῇ μηχανὴ τις συγκειμένη ἀπὸ δύο στελέχη δρυὸς παρέχοντα κίνησιν εἰς ἕνα κοπτερόν πέλεκυν, παραδείγματος χάριν, διαφέρει πολὺ.

— Πῶς διαφέρει; καὶ νομίζετε, κύριε, ὅτι ἐπειδὴ ὁ πέλεκυς οὗτος θὰ διέρχεται μὲ ταχύτητα ἀστραπῆς μεταξύ τῆς βάσεως τοῦ κρανικοῦ ἰνίου καὶ τῶν τραπέζικων μυῶνων, ὁ θάνατος καὶ ὁ πόνος θὰ εἶνε ἀκαριαῖος;

— Ἀναμφιβόλως, ὁ θάνατος θὰ εἶνε ἀκαριαῖος, ἐπειδὴ ἡ μάχαιρα θὰ ἔκυπτε διὰ μιᾶς τὰ νεῦρα, ἔτινα παρέσχουν τὴν κίνησιν. Καὶ ὁ πόνος ἐπίσης, ἐπειδὴ θὰ ἀπεχωρίζετο ὁ ἐγκέφαλος, ὅστις εἶνε ἡ ἑδρὰ τῶν αἰσθήσεων, ἀπὸ τῆς καρδίας, ἥτις ἐστὶ τὸ κέντρον τῆς ζωῆς.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Βάσκαμος, ἡ τιμωρία τοῦ ἀποκεφαλίζειν ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν.

— Ναί, ἀλλὰ διὰ τῆς σπάθης, καὶ σὰς εἶπον... ἡ χεὶρ τοῦ ἀνθρώπου ὑπόκειται εἰς τρόμον.

— Ὑπάρχει, εἶπεν ὁ Βάσκαμος, εἰς τὴν Ἰταλίαν μία μηχανὴ καθὼς

σχεδὸν λέγετε τὴν θέτει εἰς κίνησιν στέλεχος δρυός· ὀνομάζεται μαν-
νάγια.

— Αἶ; . . .

— Αἶ, κύριέ μου, εἶδα ἐγκληματίας ἀποκεφαλισθέντας ὑπὸ τοῦ δημίου
νὰ ἐγερωθῶσι χωρὶς κεφαλὴν ἐκ τοῦ σκαμνίου ὅπου ἐκάθηντο, καὶ νὰ προ-
χωρήσωσι μὲ παραφόρους πόδας μέχρι δέκα βημάτων. Ἐλαβὼν ἀπὸ χαμαὶ
κεφαλὰς πεσούσας ἐκ τῆς μαννάγιας, καθὼς ἔπεσεν αὐτὴ, τὴν ὁποίαν κρα-
τεῖτε ἐκ τῶν τριγῶν, καὶ ὅταν ἐπρόφερα εἰς τὸ οὖς των τὸ ὄνομα των εἶδον
ν' ἀνοίγουν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ν' ἀνακυλίσουν τὰ ὄμματα, διὰ νὰ ἴδωσι
ποῦ ἐφώναξεν ἐκ τῆς γῆς, ἐν ἣ στιγμῇ μετέβαινον ἐκ τοῦ χρόνου εἰς τὴν
ἀιδιότητα.

— Σπασμὸς νευρικός, οὐδὲν ἄλλο.

— Τὰ νεῦρα δὲν εἶνε ὄργανα τῶν αἰσθήσεων;

— Καὶ τί ἐκ τούτου;

— Τί; ὅτι πρέπει ἄρα, ἀντὶ μηχανῆς τινος θανατοῦσης πρὸς τιμωρίαν,
νὰ ζητήσωσιν οἱ ἄνθρωποι τρόπον τοῦ νὰ τιμωροῦν ἄνευ θανατώσεως. Ἡ
κοινωνία, ἡ ὁποία θὰ εὕρῃ τὸν τρόπον τοῦτον, πιστεύσατε, θὰ εἶνε ἡ
καλλίστη καὶ ἡ πλέον πεφωτισμένη τῶν κοινωνιῶν.

— Οὐτοπία! ἀείποτε οὐτοπία! εἶπεν ὁ Μαρὰ.

— Τὴν ὥραν ταύτην ἴσως ἔχετε δίκαιον, εἶπεν ὁ Βάλαμος· ὁ καιρὸς θὰ
μᾶς φωτίσῃ... Μοὶ εἶπατε νὰ ὑπάρχωμεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον... πηγαίνομεν
λοιπόν;

— Μάλιστα, ἀμέσως.

Καὶ ὁ Μαρὰ ἔθεσε τὴν κεφαλὴν τῆς γυναικὸς ἐντὸς τοῦ μανδηλίου του,
τοῦ ὁποίου καὶ ἔδεσε καλῶς τὰ τέσσαρα ἄκρα.

— Τώρα, εἶπεν ὁ Μαρὰ ἐξερχόμενος, εἶμαι βέβαιος τοῦλάχιστον ὅτι οἱ
συνάδελφοί μου μόνον τὰ λείψανα θὰ μοῦ πάρουν.

Ἐκίνησαν πρὸς τὸ νοσοκομεῖον· ὁ σοφὸς καὶ ὁ ἐμπειρικός ὤδευον ὁ εἰς
πλησίον τοῦ ἄλλου.

— Εἶδα, κύριε, καὶ ἐκόψατε τὴν κεφαλὴν αὐτὴν μὲ πολλὴν ψυχρότητα
καὶ ἐπιδεξιότητα, εἶπεν ὁ Βάλαμος· εἰσθε καὶ εἰς τὰ ζωντανὰ τόσον ἀπα-
θής, καθὼς καὶ εἰς τὰ νεκρά; ἐπίσης εἰσθε ἀμάλακτος πρὸς τὸ ἄλγος, κα-
θὼς πρὸς τὴν ἀκίνησιν; ἢ πονεῖτε πλείοτερον τῶν πτωμάτων τὰ σώματα;

— Ὅχι, διότι δὲν θὰ ἐφέρομεν ἀποτέλεσμα. ἂν ὁ χειρουργὸς ἐπόνει εἰς
τὰς ἐκκοπὰς· θὰ ἦτο τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἐπόνει ὁ δῆμιος ὁ ἀποκεφαλίζων ἐγ-
κληματίαν. Ὁ χειρουργὸς πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν καρδίαν σκληράν, ἄλλως ὁ
πάσχων θὰ ἐκινδύνευε. Οἱ καλοὶ χειρουργοὶ θέτουν εἰς ἐνέργειαν τὰς χεῖρας,
καὶ οὐχὶ τὴν καρδίαν, διότι γνωρίζουσιν ὅτι ἀντὶ πόνου στιγμιαίου δίδουν
ζῶν πολυετή. Τοῦτο μοὶ φαίνεται, διδάσκαλε, φιλανθρωπία μάλιστα.

— Καλόν· ἀλλ' εἰς τοὺς ζῶντας παρατηρεῖτε, ἐλπίζω, τὴν ψυχὴν, πῶς;

— Ναί, ἂν ἐνοῶτε ψυχὴν τὴν κίνησιν καὶ τὴν αἰσθητικότητα· ναί,
τὴν παρατηρῶ, καὶ μάλιστα καὶ πῶς ἐνοχλητικὴν, διότι πλείοτεροι ἀσθενεῖς
ἀποθνήσκουν ἐξ αὐτῆς παρὰ ἐκ τῆς σμίκλης μου.

Ἐν ταύτοις ἐφθασαν εἰς τὴν θύραν τοῦ νοσοκομείου καλουμένου Οἴκος
Θεοῦ. Ὁ Μαρὰ, κρατῶν ἀείποτε τὸ ἀπαίσιόν του φορτίον, ὠδήγησε τὸν
Βάλαμον εἰς τὴν αἰθούσαν τῶν χειρουργικῶν πράξεων, βρύθουσαν μαθητῶν
τῆς χειρουργίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ καθηγητὴς αὐτῶν.

Οἱ νοσοκόμοι μετέφερον ἐκεῖ νέον τινά, οὐτινος τὸ σκέλος ἦν κατασυντετριμμένον ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος, ὑφ' ἀμάξης τῆς ὁποίας ὁ τροχὸς διήλθεν ἐπ' αὐτοῦ. Μὴ προληφθεῖς, ἐγκαίρως τῆς γαγγραινῆς ὠφείλον ν' ἀποκόψῃσι τὸ πάσχον μέλος.

Ὁ δυστυχὴς οὗτος, ὕπτιος ἐπὶ πολυωδύνου κλίνης, παρετῆρει μετὰ δέους δυναμένου καὶ τίγρεως καρδίαν νὰ κάμψῃ εἰς οἶκτον, τοὺς λύκους ἐκείνους, οἵτινες ἀνυπομόνως περιέμενον τὴν στιγμήν τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἰσως τῆς ψυχorroαγίας του, ἵνα σπουδάσῃσι τὴν ἐπιστήμην τῆς ζωῆς, φαινόμενον τεράστιον, ὑπὸ τὸ ὁποῖον κρύπτεται τὸ ζοφερόν τοῦ θανάτου.

Τὸν ἐβλεπέ τις καὶ ἐνόμιζεν ὅτι ἐζητεῖ παρὰ τῶν χειρουργῶν, παρὰ τῶν μαθητῶν καὶ παρὰ τῶν νοσοκόμων, παρηγορίαν τινά, μειδίαμα ἢ θωπείαν· ἀλλ' ἄλλο πανταχοῦ δὲν ἀπῆντα εἰμὴ τὴν ἀδιαφορίαν διὰ τῆς καρδίας του, τὰ κοπτερὰ ἐργαλεῖα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του.

Λεῖψανόν τι καρτεροψυχίας καὶ φιλοτιμίας τὸν ἐκράτει νὰ ὁμιλήσῃ. Ἐπεφύλαττε τὰς δυνάμεις του ἵνα ἔχῃ αὐτὰς ἀκεραίας μετ' ὀλίγον εἰς τὰς κραυγὰς, τὰς ὁποίας τὸ ἄλγος θὰ τῷ ἀπέσπῃ. Μολαταῦτα, ὅτε ἤσθάνθη ἐπὶ τοῦ ὤμου τὴν βαρεῖαν ἐν τῇ φιλοφροσύνῃ αὐτῆς χεῖρα τοῦ φύλακος, ὅταν ἤσθάνθη τὰς χεῖρας τῶν βοηθῶν περιπλεκούσας αὐτὸν ὡς οἱ ὀφεί τὸν Λαοκόοντα, ὅταν ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ χειρουργοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν: Καρδιά! ἐτόλμησεν, ὁ ταλαίπωρος, νὰ διαρρήξῃ τὴν σιωπὴν του καὶ νὰ ἐρωτήσῃ μετὰ φωνῆς περιπαθοῦς:

— Θὰ ὑποφέρω πολὺ;

— Ὅχι πολὺ, ὄχι, ἡσυχάσε, ἀπεκρίθη ὁ Μαρὰ μετ' ἄψευδες μειδίαμα, τὸ ὁποῖον πρὸς μὲν τὸν ἀσθενῆ ἐφάνη παρήγορον, πρὸς τὸν Βάλσαμον ὅμως εἰρωνικώτατον.

Ὁ Μαρὰ παρετῆρησεν ὅτι ὁ Βάλσαμος, τὸν ἐνόησεν· ἐπλησίασε λοιπὸν καὶ τῷ εἶπε κρυφίως:

— Εἶνε μία χειρουργικὴ πράξις ἀπὸ ἐκείνας τὰς Θεὲ γενοῦ ἴλεως! εἶπε· τὸ κόκκαλον εἶνε πλήρες ραγισμάτων καὶ εὐαίσθητον εἰς ἄκρον βαθμόν. Ὁ ἀσθενὴς θ' ἀποθάνῃ, ὄχι ἐκ τοῦ μώλωπος, ἀλλ' ἐκ τῶν πόνων· παρατηρήσατε λοιπὸν τί καλὸν προξενεῖ ἡ ψυχὴ εἰς αὐτὸ τὸ ζωντανὸν σῶμα.

— Καὶ τότε λοιπὸν διατί θὰ τὸν τυραννήσετε; ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος θὰ ἀποθάνῃ, ἢ ἀποθάνῃ ἐν εἰρήνῃ.

— Ὅχι· διότι εἶνε καθήκον τοῦ χειρουργοῦ νὰ ἐπιχειρῇ τὴν θεραπείαν καὶ ἂν ἀκόμη τῷ φαίνεται αὕτη ἀδύνατος.

— Καὶ λέγετε ὅτι θὰ ὑποφέρῃ πόνους πολλοὺς;

— Φρικώδεις πόνους.

— Καὶ πταίει εἰς τοῦτο ἡ ψυχὴ του;

— Ἡ ψυχὴ του βεβαίως, διότι ἔχει συμπάθειαν πρὸς τὸ σῶμα.

— Καὶ διατί λοιπὸν δὲν ἀρχεσθε ἐκ τῆς ψυχῆς; Ἄν αὕτη καθησυχάσῃ ἰσως τὸ σῶμα ἱατρευθῇ.

— Ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ εἶπα, εἶπεν ὁ Μαρὰ, τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἔδενον τὸν πάσχοντα.

— Προητοιμάσατε τὴν ψυχὴν;

— Ναί.

— Πῶς;

— Διὰ λόγων παρηγορητικῶν· πῶς ἄλλως; Τῷ εἶπον ὅτι δὲν θὰ ὑπο-

φέρη πολύ. Ἀπόκειται τώρα εἰς τὴν ψυχὴν νὰ μὴ πονέσῃ παντελῶς, ἂν ἀγαπᾷ... ἂν δὲν ἀγαπᾷ κακὸν διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς. Ἰδοὺ τὸ μόνον γνωστὸν μέχρι τοῦδε φάρμακον ὡς πρὸς τὴν ψυχὴν· τὸ ψεῦδος! Ποῖος τῆς εἶπε καὶ αὐτῆς τῆς διαβόλισσας νὰ ᾔνε τόσον ἀφοσιωμένη εἰς τὸ σῶμα. Πρὸ ὀλίγου, ὅταν ἔκοψα τὴν κεφαλὴν ἐκείνην, τὸ σῶμα δὲν εἶπε τίποτε, τὸ ταλαίπωρον· ἐντοσοῦτῳ ἡ πράξις ἦτο σπουδαιοτάτη χειρουργικῶς. Ἀλλὰ τί τὰ θέλετε! Ἡ κίνησις ἦτο πεπαυμένη, ἡ αἰσθητικότης ἀπεσβεσμένη, ἡ ψυχὴ εἶχε πετάξει, καθὼς λέγετε σεῖς οἱ «ψυχόφρονες» καὶ ἰδοὺ διατὶ ἡ κεφαλὴ τὴν ὁποῖαν ἀπέκοψα δὲν εἶπε τίποτε ἐπὶ τῆς πράξεως, ἰδοὺ διατὶ τὸ σῶμα τὸ ὁποῖον ἀπεκεφαλίζα μὲ ἀφῆκεν ἐλεύθερον νὰ πράξῃ ὅ,τι ᾔθελον· ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας τὸ σῶμα τοῦτο, ἐν ᾧ ἡ ψυχὴ ἐνοικεῖ εἰσέτι, τώρα θὰ ἀκούσετε τί φωνᾷς θὰ ἀφίση τρομεράς. Φράξατε τὰ ὦτά σας, ὑμεῖς, ὅστις εἴσθε εὐαίσθητος πρὸς αὐτὴν τὴν ἐνότητα τοῦ σώματος μετὰ τῆς ψυχῆς, ἐνότητα, ἣτις θὰ ἀναιρῇ αἰωνίως τὴν θεωρίαν σας, μεχρὶσθὺ αὕτη δυνηθῇ νὰ χωρίζῃ τὴν ψυχὴν ἐκ τοῦ σώματος καὶ πάλιν νὰ διδῇ αὐτὴν εἰς τὸ σῶμα.

— Καὶ νομίζετε ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐφευρεθῇ τοιοῦτό τι; ν' ἀπομονοῦται τὸ σῶμα ἐκ τῆς ψυχῆς;

— Δοκιμάσατε, εἶπεν ὁ Μαρὰ ἰδοὺ περιστάσις.

— Ναί, εἶπεν ὁ Βάλασαμος, ἰδοὺ περιστάσις, τῶντι. Θὰ δοκιμάσω.

— Πῶς;

— Δὲν θέλω νὰ ὑποφέρῃ πόνους αὐτὸς ὁ νέος· συνεπάθησα.

— Εἴσθε μέγας, εἶπεν ὁ Μαρὰ, ἀλλ' ὄχι Θεὸς πατήρ, οὔτε Θεὸς υἱός, καὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ λυτρώσητε τὸν νέον αὐτὸν ἀπὸ τοὺς πόνους.

— Ἄν δὲν ὑποφέρῃ ἀπὸ τοὺς πόνους, πιστεύετε ὅτι ἰατρῆυεται;

— Δηλαδὴ θὰ ᾔτο πιθανώτερον νὰ ἰατρευθῇ, ἀλλὰ καὶ πάλιν ὄχι βέβαιον.

Ὁ Βάλασαμος ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ Μαρὰ ἀνέκφραστον βλέμμα θριαμβοῦ, καὶ σταθεῖς ἐνώπιον τοῦ ἀσθενοῦς νεανίου, τοῦ ὁποῖου ἀπήντησε τὰ περίφοβα ὅμματα,

— Κοιμήσου, εἶπεν, ὄχι μόνον διὰ τοῦ στόματός σου, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ βλέμματός, καὶ διὰ τῆς θελήσεως, καὶ δι' ὅλης τῆς ζήσεως τοῦ αἵματός σου, καὶ δι' ὅλου τοῦ μαγνητισμοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ὁ ἀρχιχειρουργὸς ἤρξατο ψηλαφῶν τὸ πάσχον σκέλος καὶ δεικνύων πρὸς τοὺς μαθητὰς τὴν ἔκτασιν τοῦ κακοῦ. Ἀλλ' εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Βαλσάμου, ὁ νεανίας, ὅστις ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ κραββάτου, ἐσείσθη, ἐπὶ στιγμὴν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν βοηθῶν, ἡ κεφαλὴ του ἔκλινεν, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐκλείσθησαν.

— Ἐλιποθύμησεν, εἶπεν ὁ Μαρὰ.

— Ὅχι, κύριε.

— Ὅχι, τί ἔπαθε; δὲν τὸν βλέπετε ὅτι ἔχασε τὰς αἰσθήσεις;

— Κοιμᾶται.

— Πῶς κοιμᾶται;

— Κοιμᾶται.

Ὅλοι οἱ περιεστώτες ἐστράφησαν ἵνα ἰδῶσι τὸν παράδοξον ἱατρόν, τὸν ὅποτον καὶ ἐξέλαβον ὡς τρελλόν. Ὁ Μαρὰ ἐμειδία.

— Ὅμιλοῦν οἱ λιπόθυμοι; ἠρώτησεν ὁ Βάλασαμος.

— Ὅχι.

- Ἄλοιπὸν ἐρωτήσατε αὐτὸν καὶ θὰ σᾶς ἀποκριθῇ.
- Ἐ! παλληκαῖρι! ἀνέκραξεν ὁ Μαρά.
- Ὡ! δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ φωνάζετε τόσον, εἶπεν ὁ Βάλασμος· ὁμιλεῖτε μὲ τὴν συνήθη φωνήν.
- Εἰπέ μας νὰ ἰδοῦμεν, τί ἐπαθες;
- Μ' ἐπρόσταζαν νὰ κοιμηθῶ, καὶ κοιμοῦμαι, ἀπήντησεν ὁ πάσχω. Ἡ δὲ φωνὴ ἦτο σιγῆλὴ καὶ ἀπετέλεσε παράδοξον ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πρὸ μικροῦ ἀκουσθεῖσαν τοῦ Μαρά. Ὅλοι οἱ περιεστῶτες παρετήρουν ἀλλήλους.
- Τώρα, εἶπεν ὁ Βάλασμος, λύσατέ τον.
- Ἀδύνατον, ἐπέφερεν ὁ ἀρχιχειρουργός· ὀλίγον μόνον νὰ κινήθῃ ἡ ἐκτέλεσις ἀποτυχᾷ.
- Δὲν κινεῖται.
- Τίς μὲ βεβαιοῖ;
- Ἐγὼ σᾶς βεβαιῶ, καὶ ὁ ἴδιος αὐτός. Ἐρωτήσατέ τον.
- Στέκεσαι, φίλε, ἀκίνητος, ἂν σὲ λύσωμεν;
- Στέκομαι, μάλιστα, ἂν τὸ διατάξετε.
- Τὸ διατάσσω, εἶπεν ὁ Βάλασμος.
- Τῇ ἀληθείᾳ, κύριε, ὑπέλαβεν ὁ ἀρχιχειρουργός, μὲ τόσῃ βεβαιότητι ὁμιλεῖτε, ὥστε μ' ἔρχεται νὰ δοκιμάσω.
- Ἐμπρός, μὴ φοβεῖσθε παντελῶς.
- Λύσατέ τον, εἶπεν ὁ ἀρχιχειρουργός.
- Οἱ βοηθοὶ ὑπήκουσαν· ὁ Βάλασμος μετέβη εἰς τὸ προσκεφάλαιον τοῦ πάσχοντος.
- Ἀπὸ ταύτης τῆς στιγμῆς, εἶπε, μὴ κινήθῃς πλέον παντελῶς, ἀνευ διαταγῆς μου.
- Καὶ ἔμεινεν ὁ πάσχω ὡς ἀγαλμα κατακείμενον ἐπὶ μνημείου.
- Ἐμπρός, κύριε, τώρα, εἶπεν ὁ Βάλασμος· ὁ ἀσθενὴς διετέθη ἐντελῆστατα.
- Ὁ χειρουργός ἔλαβε τὴν μάχαιράν του· ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐδίστασε.
- Κόψατε, κύριε, σᾶς λέγω· κόψατε, προσέθεσεν ὁ Βάλασμος ὥσανεὶ ἐμπνευσμένος προφήτης.
- Ἡ μάχαιρα τότε ἐνήργησεν, ἡ σὰρξ ἔτριξεν, ὁ ἀσθενὴς οὐδ' ἐστέναξεν, οὐδ' ἐκινήθη καθόλου.
- Ποία εἶνε ἡ πατρίς σου, φίλε μου; ἠρώτησεν ὁ Βάλασμος.
- Ἡ Βρετάννη, αὐθέντη, ἀπήντησεν ὁ ἀσθενὴς μειδιάσας.
- Τὴν ἀγαπᾷς τὴν πατρίδα σου;
- Ὡ! αὐθέντη μου, εἶνε εὐμορφὴ πολὺ!
- Ὁ χειρουργός ἐντούτοις ἐπέφερε τὰς κυκλοτερεῖς ἐντομάς, αἵτινες, ἐπὶ τοιούτων χειρουργικῶν ἐκκοπῶν, γίνονται πρότερον, ὅπως φανῇ πάντῃ γυνὸν σαρκὺς τὸ ὅστουν.
- Νέος ἀπεδήμησες; ἠρώτησεν ὁ Βάλασμος.
- Ἀπὸ δέκα χρόνων παιδί, αὐθέντη.
- Αἱ ἐντομαὶ ἔγιναν, ὁ χειρουργός ἐπλησίαζε τὸν πρίονα εἰς τὸ ὅστουν.
- Φίλε μου, εἶπεν ὁ Βάλασμος, τραγῶδῆσέ μου ἐκεῖνο τὸ ἔξομα τὸ ὅποιον οἱ ἐλατοουργοὶ τοῦ Βαῦτς τραγῶδοῦν ὅταν ἐπιστρέφουν τὸ ἐσπέρας εἰς τὰς καλύβας των, ἀφοῦ ἐργασθοῦν ὅλην τὴν ἡμέραν. Τὸν πρῶτον στίχον ἐνθυμοῦμαι:

Χαῖρε ἄλᾳ μου, ποῦ λάμπεις σάν εἰς τὰ βουνά τὸ χιόνι.

Ὁ πρίων ἤδη ἔτριβε τὰ ὀστᾶ.

Ἄλλ' εἰς τὴν αἵτησιν τοῦ Βαλσάμου, ὁ ἀσθενὴς ἐμειδίασε καὶ ἤρχισε νὰ τραγῳδῇ μελωδικῶς, βραδέως, ἐν ἐκστάσει, ὥσπερ εἰς ἐραστὴς, ἢ ποιητής,

Χαῖρε, ἄλᾳ μου, ποῦ λάμπεις σάν εἰς τὰ βουνά τὸ χιόνι.
Χαῖρε, λίμνη μου, ποῦ εἶσαι σάν καθρέπτης γαλανή.
Φοῦρνέ μου, ποῦ ὁ καπνὸς σου ὡς 'ς τὰ νέφαλα ξαπλώνει.
Χαῖρε, κρίθινο ψωμί μου, ζᾶχαρή μ' ἄληθινή.

Χαῖρε, γέρω μου πατέρα, χαίρετ', ἀκριθὰ παιδιὰ μου.
Χαῖρε, φρόνιμη γυναῖκα, γλυκυτάτη συντροφιά.
Χαῖρε καὶ σὺ μαύρη μάνα, ὅπου κοίτεσ' ἐκεῖ χάμου.
Εἰς τὸν τάφον ἔχεις ἀνθία, καὶ 'ς τὸν οὐρανὸ ἄροισι.

Βράδυνασε κι' αὐτὴ ἡ μέρα κ' ἐπιστρέφω κουρασμένος.
Ἡ δουλειά, παιδί μου, εἶνε πρᾶγμα ποῦ ἐπιθυμῶ.
Ἔρχεσ' ὅστερ' ἀπ' τὸν κόπο, κάθεσαι ἀναπαυμένος.
Ἔρχοντ' ἡ χαρὰς κι' ἀγάπαις ὅστερ' ἀπ' τὸν χωρισμό.

Ὁ ποῦς ἔπεσεν ἀποκεκομμένος ἐπὶ τοῦ κραμβάτου, ὁ δ' ἀσθενὴς ἔψαλλεν ἔτι.

Γ'

Ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα.

Ὅλοι παρετήρουν τὸν πάσχοντα μετ' ἀπορίας, ὁ χειρουργὸς μετὰ θαυμασμοῦ. Τινὲς ἔλεγον ὅτι καὶ οἱ δύο ἦσαν τρελλοί. Ὁ Μαρὰ ἐτροποποίησε τὴν γνώμην ταύτην εἰπὼν κρυφίως πρὸς τὸν Βάλσαμον :

— Ὁ φόβος τὸν ἔκαμε τὸν πτωχὸν νὰ χάσῃ τὰς φρένας, καὶ ἰδοὺ διατί δὲν τὸν μέλει τίποτε.

— Δὲν τὸ πιστεύω, ἀπεκρίθη ὁ Βάλσαμος· ὅχι μόνον δὲν ἔχασε τὰς φρένας, ἀλλὰ εἰμαι βέβαιος ὅτι, ἂν τὸν ἠρώτων, θὰ μᾶς ἔλεγεν, ἂν θ' ἀποθάνῃ, τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου του· ἂν θὰ ζήσῃ, πόσον καιρὸν θὰ διαρκέσῃ ἡ ἀνάρρωσις του.

Ὁ Μαρὰ σχεδὸν ἐπίστευσε τὴν γενικὴν γνώμην ὡς ὀρθήν· δηλαδὴ ὅτι καὶ ὁ Βάλσαμος ἦτο τρελλὸς ὅσον ὁ πάσχων.

Ἐντοσούτῳ ὁ χειρουργὸς ἔδνε μετὰ πρασοχῆς τὰς ἀρτηρίας, ἐξ ὧν ἔρρεεν ἀφθόνως τὸ αἷμα. Ὁ Βάλσαμος ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του φιαλίδιον, ἐστάλαξεν ἐπὶ μωτοῦ ὀλίγας σταγόνας ἐκ τοῦ φιαλιδίου, καὶ παρεκάλεσε τὸν ἀρχιχειρουργὸν νὰ ἐπιθέσῃ τὸν μωτὸν ἐκεῖνον ἐπὶ τῶν ἀρτηριῶν.

Τοῦτο καὶ ἔπραξεν ὁ ἀρχιχειρουργὸς κινηθεὶς ὑπὸ περιεργείας. Ἡ ἀρτηρία ἤφρισε ὀλίγον, ὡς εἰ ἔβρασε καὶ ἐψήθη, καὶ μόλις ἐξήρχετο πλέον ἐξ αὐτῆς ὀλίγιστον αἷμα κατὰ σταγόνας. Ἡ δυνήθη οὕτω νὰ τὴν ἐπιδέσῃ εὐκόλως.

Ὁ Βάλσαμος ἀπῆλαυσεν ἀληθῆ, κατ' ἐκείνην τοῦλάχιστον τὴν στιγμὴν, θρίαμβον· ἕκαστος ἐστράφη καὶ τὸν ἠρώτα εἰς ποίαν σχολὴν ἐσπούδασ τὴν ἱατρικὴν.

— Εἰμαι ἱατρὸς Γερμανός, ἐκ τῆς σχολῆς τῆς Γοτίγγης, εἶπε, καὶ τοῦτο

εἶνε ἀνακάλυψις ἰδική μου. Ἐντούτοις ἐπιθυμῶ, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, νὰ μείνῃ μυστική ἡ ἀνακάλυψις αὕτη, ἐπειδὴ πολὺ φοβοῦμαι τὰ φρύγανα· καὶ τὸ Συλλαλητήριον τῶν Παρισίων θὰ ἀπεφάσιζεν ἰσως νὰ συνεδριάσῃ μίαν ἔτι φοράν, μόνον διὰ νὰ καταδικάσῃ ἕνα μάγον εἰς τὸν διὰ πυρὸς θάνατον.

Ὁ ἀρχιχειρουργὸς ἴστατο περίσκεπτος, ὁ Μαρὰ σύννους· ἀλλ' ἀναλαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τέλους εἶπε :

— Πρὸ ὀλίγου εἶπατε, ὅτι ἂν ἠρωτᾶτε τὸν πάσχοντα ὁποῖα ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἔκβασις τῆς χειρουργικῆς ταύτης πράξεως ἐπ' αὐτοῦ, θ' ἀπῆντα ἀλανεθᾷστω, μολονότι τὸ μέλλον τοῦτο ὑπάρχει ἀδηλον εἰς τὴν ἐπιστήμην;

— Ναί, τὸ εἶπον καὶ τὸ λέγω, ἀπεκρίθη ὁ Βάλαμος.

— Ἐμπρὸς λοιπόν.

— Πῶς ὀνομάζεται ὁ δυστυχὴς αὐτός;

— Ὀνομάζεται Ἀθάρδος, ἀπεκρίθη ὁ Μαρὰ.

Ὁ Βάλαμος ἐστράφη πρὸς τὸν πάσχοντα, τοῦ ὁποῖου τὰ χεῖλη εἰσέτι ὑπετονθόρυζον εἰσέτι τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ μελαγχολικοῦ ᾄσματος.

— Αἶ, φίλε μου, τὸν ἠρώτησε, τί γνωμοδοτεῖς περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ πτωχοῦ αὐτοῦ Ἀθάρδου;

— Περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ Ἀθάρδου; ἀπεκρίθη ὁ ἀσθενὴς· σταθῆτε νὰ ἔλθω πρῶτον ἀπὸ τὴν Βρετάννην, ὅπου ἤμουν, εἰς τὸ νοσοκομεῖον ὅπου τὸν ἔχουν. ὦ! εἶνε ἀρρωστος, πολὺ ἀρρωστος· τοῦ ἔκοψαν τὸ ποδᾶρι.

— Ἀληθινά; καὶ ἐπέτυχεν ὁ χειρουργός;

— Ἐξαίρετα, ἀλλά...

Ἡ μορφή τοῦ ἀσθενοῦς κατέστη περίλυπος.

— Ἀλλά;... ὑπέλαβεν ὁ Βάλαμος.

— Θὰ κινδυνεύσῃ τρομερά. Θὰ τὸν προσβάλλῃ πυρετός.

— Πότε;

— Τὸ βράδυ, εἰς τὰς ἑπτὰ.

Ὅλοι οἱ περιεστῶτες παρετήρησαν ἀλλήλους.

— Καὶ τί θὰ συμβῇ ἐκ τοῦ πυρετοῦ;

— Θὰ κινδυνεύσῃ, ἀλλὰ θὰ νικήσῃ.

— Καὶ θὰ λυτρωθῇ πλέον;

— ὦ! ὄχι, εἶπεν ὁ τραυματίας στεναῖζας. Ὁ πυρετός θὰ τὸν προσβάλλῃ πάλιν, καὶ πλέον φοβερός μάλιστα. Ἀ! τὸν πτωχόν, τὸν πτωχόν τὸν Ἀθάρδον! ἐξηκολούθησεν. Ἐχει γυναῖκα καὶ παιδιὰ!

Καὶ τὰ ὄμματα τοῦ πάσχοντος ἐνεπλήσθησαν δακρύων.

— Καὶ θὰ μείνῃ λοιπὸν χήρα ἡ γυναῖκά του, ὄρφανὰ τὰ παιδιὰ του; ἠρώτησεν ὁ Βάλαμος.

— Σταθῆτε! σταθῆτε! εἶπεν ὁ ἀσθενὴς καὶ συνῆψεν ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας. Ἐπειτα. — Ὅχι, ἐπρόσθεσεν ἔμπλεως εὐφροσύνης· ὄχι! ὁ Θεὸς ἤκουσε τὰς δεήσεις τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων του, καὶ θὰ τοῦ ἀφήσῃ τὴν ζωὴν. Ὁ Ἀθάρδος θὰ ἰατρευθῇ.

— Ἀκούσατε, κύριοι; εἶπεν ὁ Βάλαμος· θὰ ἰατρευθῇ.

Καὶ ἀποταθεὶς πρὸς τὸν πάσχοντα :

— Εἰς πόσας ἡμέρας;

— ὦ! θὰ τραβήξῃ πολὺ, εἶπεν αὐτός· ἐμβῆκεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον πρὸ

πέντε ἡμερῶν· θὰ βγῇ δύο μῆνας καὶ δεκαπέντε ἡμέρας ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὅπου ἐμβῇκε.

— Καὶ θὰ ἐξέλθῃ ὑγιής ;

— Ναί.

— Ναί, ὑπέλαβεν ὁ Μαρά, ἀλλ' ἀνίκανος νὰ ἐργασθῇ, καί, κατὰ συνέπειαν, νὰ θρέψῃ τὴν οἰκογένειάν του.

Ὁ Ἀθάρδος συνῆψεν ἐκ νέου τὰς χεῖρας.

— ὦ ! εἶπεν ὁ Θεὸς εἶνε εὐσπλαγχνος καὶ θὰ λάβῃ πρόνοιαν.

— Τίνι τρόπῳ θὰ λάβῃ πρόνοιαν ; ἠρώτησεν ὁ Μαρά. Εἶμαι περίεργος νὰ μάθω καὶ τοῦτο σήμερον.

— Ὁ Θεὸς ἔστειλε πλησίον τῆς κλίνης του ἓνα ἄνθρωπον ἐλεήμονα ὁ ὅποτος τὸν ἐλυπήθη καὶ εἶπε μὲ τὸν νοῦν του : «Θὰ ἔλθω εἰς βοήθειαν αὐτοῦ τοῦ πτωχοῦ».

Ἀπαντες παρετήρησαν πάλιν ἀλλήλους. Ὁ Βάλαμος ἐμειδίασε :

— Τῇ ἀληθείᾳ, εἶπεν ὁ χειροῦργος, τὰ πρὸ ὀφθαλμῶν μας εἶνε ὑπὲρ φύσιν· — καὶ ταυτοχρόνως ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ ἀσθενοῦς ἐστηθοκόπησεν αὐτὸν καὶ ἐψηλάφησε τὸ μέτωπόν του· — ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὀνειρεύεται, εἶπεν.

— Νομίζετε ; εἶπεν ὁ Βάλαμος.

Καὶ ἐκτοξεύσας πρὸς τὸν τραυματίαν βλέμμα πλήρες ἐξουσίας καὶ δραστηριότητος,

— Ἐξύπνησον, Ἀθάρδε ! τῷ εἶπεν.

Ὁ νεκνέας ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ παρετήρησεν ἔκθαμβος τοὺς περὶ αὐτόν.

— Αἶ ! εἶπεν αὐτοῖς μετὰ θλίψεως, ἀκόμη ;

Ὁ Βάλαμος ἔλαβεν εὐθὺς τὸν λόγον φοβηθεὶς μὴ πάθῃ ὁ πάσχων ἐκ τοῦ ἀπροσδοκῆτου ἀκούσματος.

— Φίλε μου, τῷ εἶπεν, ἡσύχασε· ὁ κύριος ἀρχιχειροῦργος ἔκαμεν εἰς τὸν πονεμένον σου πόδα ὅ,τι ἐχρειάζετο διὰ νὰ ἰατρευθῇ. Βίχες λιποθυμήσει, καὶ δὲν ἡσθάνηται τίποτε.

— ὦ ! τὸσον τὸ καλλίτερον, ὑπέλαβε περιχαρὴς ὁ τραυματίας, δὲν ἡσθάνηται τῶντι τίποτε· μοῦ κατέβη σὰν ἓνας ὕπνος γλυκός. Λοιπὸν δὲν θὰ μοῦ κόψουν τὸ ποδάρι μου, αἶ ; ἢ μπορεῖ νὰ ἰατρευθῇ καὶ χωρὶς νὰ μοῦ τὸ κόψουν !

Ἀλλὰ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην στιγμὴν ρίψας ὁ δυστυχὴς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ σώματός του εἶδε τὴν κλίνην πλήρη αἱμάτων καὶ τὸν πόδα του ἐλλείποντα. Ἀφῆκε φωνὴν, καὶ ἤδη ἐλιποθύμησε πράγματι.

— Ἐρωτήσατέ τον καὶ τώρα, εἶπε ψυχρῶς πρὸς τὸν Μαρά ὁ Βάλαμος, καὶ θὰ ἰδῇτε ἂν ἀποκρίνεται.

Εἶτα, λαβὼν κατὰ μέρος τὸν ἀρχιχειροῦργον, ἐνῷ οἱ νοσοκόμοι μετέφερον τὸν πάσχοντα εἰς τὴν κλίνην του,

— Κύριε τῷ εἶπεν ὁ Βάλαμος, ἤκούσατε τί εἶπεν ὁ πτωχὸς αὐτός ἀσθενής σας.

— Μάλιστα, ὅτι θὰ ἰατρευθῇ.

— Εἶπε καὶ ἄλλο· ὅτι ὁ Θεὸς τὸν ἐλυπήθη καὶ θὰ λάβῃ πρόνοιαν διὰ τὴν γυναῖκα καὶ διὰ τὰ τέκνα του.

— Αἶ...

— Εἶπε τὴν ἀλήθειαν, κύριέ μου· μόνον λάβετε καὶ ὑμεῖς τὴν καλωσύνην

νὰ μεσιτεύσετε μεταξύ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ταλαιπώρου τούτου. Ἴδου αὐτὸς ὁ ἀδάμας· ἀξίζει περὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας φράγκων· ἔταν ἰδῆτε ὅτι ὁ ἀσθενὴς σας ἰατρεύθη τὸν πωλεῖται καὶ δίδετε εἰς αὐτὸν τὰ χρήματα. Ἐντοσούτω δέ, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ, καθὼς εἶπε καὶ ὁ μαθητὴς σας κ. Μαρά φρονιμώτατα, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ ἔχει μεγίστην ἐπιρροὴν εἰς τὸ σῶμα, εἰπέτε εἰς τὸν Ἀβάρδον, ἅμα ἀναλάβη τώρα τὰς αἰσθήσεις, ὅτι ἐλήφθη πρόνοια περὶ τῆς μελλούσης εὐζωίας αὐτοῦ τε καὶ τῆς οἰκογενείας του.

— Ἀλλ' ἂν, κύριέ μου, εἶπεν ὁ χειρουργὸς δισταζὼν νὰ λάβῃ τὸν δακτύλιον, τὸν ὁποῖον ὁ Βάλαμος τῷ ἔδιδεν, ἂν δὲν ἰατρευθῇ;

— Θὰ ἰατρευθῇ!

— Ἀλλὰ ἀνάγκη νὰ σὰς δώσω ἔγγραφον ἀποδείξιν.

— ὦ! κύριέ μου...

— Ἄλλως δὲν λαμβάνω ἀντικείμενον τοιαύτης ἀξίας

— Κάμετε λοιπὸν ὡς ἐπιθυμεῖτε.

— Τ' ὀνομά σας, παρακαλῶ;

— Κόμης Φοῖνιξ.

Ὁ χειρουργὸς μετέβη εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιόν του, ὁ δὲ Μαρά ἐπλησίασε τότε τὸν Βάλαμον, ἐκπληκτος εἰσέτι καὶ ἀνυπολόγητος ἀπέναντι τῶν ψηλαφητῶν ἀποδείξεων τοῦ μαγίστορος.

Μετὰ πέντε λεπτά, ἐπέστρεψεν ὁ χειρουργὸς φέρων ἑνὰ χειρὸς ἔγγραφον. τὸ ὁποῖον ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Βάλαμον. Διελάμβανε δὲ τὸ ἔγγραφον τοῦτο τὰ ἐξῆς:

« Ἐλάβον ὁ ὑποφαινόμενος παρὰ τοῦ κ. κόμης Φοῖνικος ἑνὰ ἀδάμαντα, τὸν ὁποῖον ὁ εἰρημένος λέγει ἀξίας εἴκοσι χιλιάδων φράγκων, ἵνα μετροῦσῃ τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ εἰς τὸν ὀνόματι Ἀβάρδον τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐξέλθῃ τοῦ νοσοκομείου Οἴκος Θεοῦ.

Ἐν Παρίσι τοῖς 15 Σεπτεμβρίου 1771.

ΓΙΑΛΟΤΙΝΟΣ ἱατρός.

Ὁ Βάλαμος ἐχαίρειται τὸν δόκτορα ἔλαβε τὸ ἔγγραφον, καὶ ἀπῆλθεν ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Μαρά.

— Ἐλησμονήσατε τὴν κεφαλὴν σας, εἶπεν ὁ Βάλαμος, πρὸς ὃν ἦν θριμβος ἡ ἀπορία τοῦ νέου μαθητοῦ.

— Ἀ! τῶνόντι, εἶπεν οὗτος.

Καὶ παρעוῦς ἔλαβεν ἀπὸ χαμαὶ τὸ ἀποτρόπαιον φορτίον του.

Καθ' ὁδὸν ἐβάδιζον ἀμφότεροι ταχέως καὶ χωρὶς νὰ ὁμιλῶσιν· ἀφοῦ δ' ἔφθασαν εἰς τὴν ὁδὸν Σχοινοζωστῶν, ἀνέβησαν ὁμοῦ τὴν ἀπότομον ἀναβάθραν, ἥτις ἦγε πρὸς τὸ ὑπερῶν τοῦ Μαρά.

Ἐνῶ διέβαινον πρὸ τοῦ οἰκίσκου τῆς θυρωροῦ, ὁ Μαρά, ὅστις δὲν εἶχε λησμονήσει ὅτι τῷ ἔλειπε τὸ ὠρολόγιόν του, ἐστάθη καὶ ἐζήτησε τὴν κυρὰ Γριβέτταν. Παιδιάριον δέ, ὀκταετὲς σχεδόν, ἰσχνὸν καὶ ἐλεεινὸν τὴν ὄψιν, τῷ ἀπεκρίθη διὰ φωνῆς ὀξείας:

— Ἡ μαμμὰ πῆγε ἔξω· καὶ εἶπεν, ὅταν ἔλθετε, νὰ σὰς δώσω αὐτὴ τὴν γραφὴν...

— Ὅχι, μικρὲ μου φίλε, ὑπέλαβεν ὁ Μαρά· κράτησέ την, καὶ ὅταν ἔλθῃ νὰ τῆς εἰπῇς νὰ μοῦ τὴν φέρῃ ἐπάνω ἡ ἰδία.

— Πολὺ καλὰ, κύριε.

Ὁ Μαρά καὶ ὁ Βάλαμος ἐξηκολούθησαν τὴν ἀνάβασίν των.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Μαρὰ, δείξας καθέδραν πρὸς τὸν Βάσκαμον καὶ πεσὼν καὶ αὐτὸς ἐφ' ἑνὸς σκαμνίου, παρατηρῶ ὅτι ὁ διδάσκαλος ἔχει ὥρατα μυστικά.

— Διότι ἴσως ἐνεβάθυνα εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὸν Θεὸν πλείοτερον παντὸς ἄλλου, ἀπεκρίθη ὁ Βάσκαμος.

— ὦ! ὑπέλαβεν ὁ Μαρὰ, πόσον ἡ ἐπιστήμη ἀποδεικνύει τὴν παντοδυναμίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πόσον ὀφείλομεν νὰ σεμνυνώμεθα ὅτι εἴμεθα ἀνθρώποι!

— Τφόντι... καὶ ἱατροί, προσθέσατε.

— Πόση τιμὴ δι' ἐμέ, διδάσκαλε, ὅτι ἀπολαύω τῆς σχέσεώς σας!

— Καὶ ὅμως, ὑπέλαβεν ὁ Βάσκαμος ὑπομειδιῶν, ἐγὼ εἶμαι ἀπλοῦς ἱατρός τῶν ψυχῶν.

— ὦ! ἀφήσατε αὐτά, παρακαλῶ, σεῖς, ὅστις ἐσταματήσατε τὸ αἷμα τοῦ τραυματίου διὰ μέσων ὕλικῶν.

— Αὐτὸ ἤϋρατε τὸ περιεργότερον τῶν ὅσων εἶδατε νὰ πράττω ἐπ' αὐτοῦ; ὅτι τὸν ἐλύτρωσα δηλαδὴ νὰ αἰσθανθῇ πόνους δὲν σας ἀφῆκεν ἐντύπωσιν; Ἄλλ' ἔχετε δίκαιον· μοὶ εἶπατε ὅτι ἦτο τρελλός.

— ὦ! διὰ μίαν στιγμὴν ἦτο· τὴν ἀλήθειαν.

— Τί ὀνομάζετε τρέλλαν, δηλαδὴ ἀφροσύνην; Μίαν ἀφαίρεσιν τῆς ψυχῆς, δὲν εἶνε ἀληθές;

— Τοῦ πνεύματος, εἶπεν ὁ Μαρὰ.

— Δὲν ἀμφισβητῶμεν τοῦτο· ἡ ψυχὴ μοῦ χρησιμεύει διὰ νὰ ὀνομάσω τὴν λέξιν, τὴν ὁποίαν ζητῶ. Ἀφοῦ τὸ πρᾶγμα εὗρέθη, δὲν μὲ μέλει ὅπως καὶ ἂν τὸ ὀνομάζετε.

— Ἐ! ἰδοῦ, διδάσκαλε, κατὰ τί διαφέρουν αἱ γνώμαι ἡμῶν· ὑμεῖς διατείνεσθε ὅτι ἤϋρατε τὸ πρᾶγμα καὶ μόνον τὴν λέξιν πλέον ζητεῖτε· ἐγὼ δὲ λέγω, ὅτι ζητεῖτε ἀμφοτέρω, καὶ τὴν λέξιν καὶ τὸ πρᾶγμα.

— Καλὰ, ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο. Λέγετε λοιπόν, ὅτι ἡ ἀφροσύνη εἶνε ἀφαίρεσις τοῦ πνεύματος;

— Μάλιστα.

— Ἀκούσιος δὲν εἶναι ἀληθές;

— Ναί... εἶδον εἰς τὸ φρενοκομεῖον τῆς Βικέτρης ἕνα, ὁ ὁποῖος ἐδάγκανε τὰς σιδηρὰς κιγκλίδας φωνάζων: «Μάγειρε, αἱ πέρδικές σου εἶνε τρυφεραί, ἀλλὰ κακομαγειρευμέναι.»

— Ἀλλὰ πιστεύετε, ὅτι ἡ ἀφροσύνη αὕτη ἐπέρχεται ἐπὶ τοῦ πνεύματος ὡς νέφος, καὶ ὅτι ἀφοῦ τὸ νέφος παρέλθῃ, τὸ πνεῦμα ἐπαναλαμβάνει τὴν προτέραν του εὐκρίνειαν;

— Τοῦτο δὲν συμβαίνει σχεδὸν ποτέ.

— Ἐντοσούτῳ παρατηρήσατε τὸν Ἀδάρδον ὅτι ἐπανελάβε σῶας τὰς φρένας μετὰ τὸν ὕπνον καὶ τὴν ἀφροσύνην, ἥτις τὸν εἶχε κυριεύσει.

— Τὸν εἶδον, ἀλλὰ δὲν ἠννόησα παντελῶς τί ἔβλεπα· ἦτο πρᾶγμα πρωτοφανές, ἐν ἀπὸ τὰ παραδοζὰ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα οἱ Ἑβραῖοι ὠνόμασαν θαύματα.

— Ὅχι, κύριε, εἶπεν ὁ Βάσκαμος· ἦτο ἡ ἀφαίρεσις τῆς ψυχῆς, ἡ διπλῇ ἀπομόνωσις, τῆς ὕλης καὶ τοῦ πνεύματος· τῆς ὕλης, πράγματος ἀδρανούς, γῆς, ἥτις θέλει ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γῆν· τῆς ψυχῆς, σπινθηρος θεοῦ ἐγκεκλεισμένου ἐπὶ στιγμὴν εἰς τὸν φανέν αὐτόν, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσι σῶμα, σπιν-

θῆρος, ὅστις μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ σώματος, ὡς οὐσία τοῦ οὐρανοῦ, ἐπιστρέφει πρὸς τὸν οὐρανόν.

— Λοιπὸν ἀφῆρέσατε τὴν ψυχὴν ἐκ τοῦ σώματος πρὸς στιγμὴν;

— Μάλιστα, κύριε, τὴν διέταξα ν' ἀφήσῃ τὸ εὐτελὲς σαρκεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου εὐρίσκετο τὴν ἐξήγαγα ἐκ τοῦ στονοχώρου βυθοῦ ἔνθα τὴν ἐκράτει ὁ πόνος, διὰ τὴν ἀφήσω νὰ περιηγηθῇ εἰς ἐκτάσεις ἐλευθέρως καὶ διαυγείας. Τί δ' ἔμεινε τότε εἰς τὰς χεῖρας τοῦ χειρουργοῦ; ὅ,τι εἰς τὰς ἰδικὰς σας, ὅταν ἀπεκόπτατε τὴν κεφαλὴν τῆς νεκρᾶς ἐκείνης· οὐδὲν ἄλλο εἰμὶ σὰρξ ἀδρανῆς, ὕλη ἀπλῆ, χῶμα κεραμέως.

— Καὶ ἐν τῷ ὀνόματι τίνος διεθέσατε τὴν ψυχὴν εἰς τὴν κατὰστασιν ἐκείνην.

— Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ δημιουργήσαντος ἀπάσας τὰς ψυχὰς διὰ μιᾶς αὐτοῦ πνοῆς· ψυχὰς κόσμων, ψυχὰς ἀνθρώπων· ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ.

— Τότε λοιπὸν, εἶπεν ὁ Μαρὰ, δὲν πρέπει νὰ παραδέχεσθε τὸ ἀνεξάρτητον τῆς ψυχῆς.

— Ἐγώ; εἶπεν ὁ Βάλαμος· ἀλλ' ἐξ ἐναντίας, τί πράττω ταύτην τὴν στιγμὴν; Σὰς δεικνύω, ἀφ' ἐνὸς τὸ ἀνεξάρτητον, ἀφ' ἑτέρου τὴν πρόσκαιρον ἀφαίρεσιν τῆς ψυχῆς. Σὰς θέτω ὑπ' ὄψιν ἓνα πάσχοντα, ἀποθνήσκοντα διὰ μυρίων ὀδυνῶν· ὁ ἀνθρώπος οὗτος ἔχει ψυχὴν πτωϊκὴν, ὑπομένει νὰ τῷ ἐπιφέρουν ἐκκοπὰς· πονεῖ, ἀλλὰ τὸ θέλει, τὸ ζητεῖ. Ἴδου ὅτι εἶνε ἀνεξάρτητος ἡ ψυχὴ. Ἀλλ' ἂν διαβῶ πλησίον τοῦ ἀποθνήσκοντος, ἐγὼ ὁ παρὰ Θεοῦ ἀπεσταλμένος, ἐγὼ ὁ προφήτης, καί, εὐσπλαγχνισθεὶς τὸν ἀνθρώπον αὐτόν τὸν ὁμοῖόν μου, ἀναρπάσω διὰ τῆς ἐξουσίας, ἣν ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος, τὴν ψυχὴν ἐκ τοῦ σώματος, τὸ ὅποιον πάσχει, τὸ σῶμα τοῦτο, τὸ τυφλόν, τὸ ἀδρανές, τὸ ἀνέκισθητον, καθίσταται πρὸς τὴν ψυχὴν θέαμα ἐλεεινόν, τὸ ὅποιον αὕτη παρατηρεῖ ἐξ ὕψους μετὰ οἴκτου. Δὲν ἠκούσατε τὸν Ἀβάρδον τί εἶπεν; Ὁ Ἀβάρδος λαλῶν περὶ ἑαυτοῦ, ἔλεγεν· «Ἄ! τὸν πτωχόν, τὸν πτωχόν τὸν Ἀβάρδον!» Δὲν ἔλεγε πλέον τὸν πτωχόν ἐμέ· διατί; διότι πραγματικῶς ἡ ψυχὴ αὕτη δὲν εἶχε πλέον σχέσιν μετὰ τοῦ σώματος, ἀλλ' ὑπῆρχεν εἰς τὸ ἥμισυ τῆς οδοῦ τῆς πρὸς οὐρανοῦς.

— Ἀλλὰ, τότε λοιπὸν, ὁ ἀνθρώπος δὲν εἶνε πλέον τίποτε, εἶπεν ὁ Μαρὰ, καὶ δὲν δύναμαι πλέον νὰ εἰπω εἰς τοὺς τυράννους· «Ἐχετε ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ σώματός μου, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ψυχῆς μου οὐδεμίαν».

— Ἄ! ἰδοὺ πῶς μεταβαίνειτε ἐκ τῆς ἀληθείας εἰς τὸ σόφισμα· σὰς εἶπα εἰδὼ, κύριε, ὅτι τοῦτο εἶνε τὸ ἐλάττωμά σας. Ὁ Θεὸς δίδει τὴν ψυχὴν εἰς τὸ σῶμα, εἶνε ἀληθές, ἀλλ' εἶνε ἀληθές ἐπίσης, ὅτι, καθ' ὅσον καιρὸν ἡ ψυχὴ ἐνοικεῖ εἰς τὸ σῶμα, ὑπάρχει μετὰ αὐτῶν ἑνώσεις, ἐπιρροὴ ἀμοιβαία, ὑπεροχὴ, ἣ τῆς ὕλης ἐπὶ τῆς ἰδέας, ἣ τῆς ἰδέας ἐπὶ τῆς ὕλης· διότι, κρίμασιν οἷς αἶδε Κύριος, ἀλλοῦ μὲν ἄρχει τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς, ἀλλοῦ δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος· ἀλλ' εἶνε μολταυτά ἀληθέστατον καὶ ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἐμψυχρῶν τὸν ρακενδύτην εἶνε ἐπίσης καθαρὸν, καθὼς ἐκείνο ὑπὸ τοῦ ὁποῖου ἀποθνήσκει ὁ βασιλεὺς. Ἴδου τὸ δόγμα, τὸ ὅποιον ὀφείλετε νὰ κηρύττετε, ὑμεῖς, ὡς ἀπόστολος τῆς ἰσότητος.

Ὁ Μαρὰ ἔστρεφε καὶ ἀνέστρεφεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὴν νεκρικὴν κεφαλὴν τοῦ σκεπτόμενος:

— Ναί, ναί, εἶπεν ἐπὶ τέλους, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ τι ὑπερφυσικὸν εἰς ταῦτα πάντα.

— Φυσικώτατον, ἐξ ἐναντίας, κύριε· παύσατε ν' ἀποκαλῆτε ὑπερφυσικὸν πᾶν ὅ,τι ἀνάγεται εἰς τὰς ἐνεργείας καὶ τὴν τύχην τῆς ψυχῆς. Αἱ ἐνεργεῖαι αὐταὶ εἶνε φυσικαί· ἄγνωστοι, διαφέρει.

— Ἄν ᾔνε εἰς ἡμᾶς ἄγνωστοι αἱ ἐνεργεῖαι αὐταὶ, διδάσκαλε, πρὸς ὑμᾶς ὅμως δὲν ὑπάρχει μυστήριον περὶ αὐτῶν. Ὁ ἵππος ἦτον ἄγνωστος εἰς τοὺς Περουβιανούς, ἐνῶ πρὸς τοὺς δαμάσαντας αὐτὸν Ἴσπανοὺς ᾔην οἰκεῖος.

— Ἦθελον φανῇ ἀλαζών, κύριε, ἂν ἔλεγα· Γνωρίζω. Εἶμαι μετριόφρων καὶ λέγω· Πιστεύω.

— Τί λοιπὸν πιστεύετε ;

— Πιστεύω ὅτι ὁ νόμος τοῦ παντός, ὁ πρῶτος, ὁ ἰσχυρότερος πάντων, εἶνε ὁ τῆς προόδου. Πιστεύω ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἐπλασε μηδὲν ἄνευ σκοποῦ, ἀφορῶντος τὴν σωματικὴν καὶ ἠθικὴν εὐεξίαν. Μόνον, ἐπειδὴ ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου τούτου, οὐτ' ἐμετρήθη οὔτε δύναται νὰ μετρηθῇ, ἡ πρόοδος ὑπάρχει βραδεία. Ὁ πλανήτης μας, κατὰ τὰς γραφάς, ἤρθκει ἐξήκοντα αἰῶνας, ὅταν ἦλθεν ἡ τυπογραφία ὡς φάρος τηλαυγής, ἵνα ἀντανάγκῃ μὲν ἡμῖν τὸ παρελθόν, φωτιζῇ δὲ τὸ μέλλον· μὲ τὴν τυπογραφίαν σκότος πλέον δὲν φοβούμεθα, οὐδὲ λήθην· ἡ τυπογραφία εἶνε τὸ μνημονικὸν τοῦ κόσμου. Λοιπὸν ! ὁ Γουττεμβέργιος ᾔην ἐφευρέτης τῆς τυπογραφίας, ἐγὼ δὲ τῆς καρδιογνωσίας.

— Ἄ ! εἶπεν εἰρωνικῶς ὁ Μαρὰ· τ' ἄδηλα καὶ κρύφια τῶν καρδιῶν νὰ ἀναγινώσκετε ;

— Πῶς ὄχι ;

— Θ' ἀνοίξετε λοιπὸν ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ ἀνθρώπου τὸ μικρὸν ἐκεῖνο παράθυρον, τὸ ὁποῖον ἐπεθύμουν τόσον οἱ ἀρχαῖοι ν' ἀνοίξουν ;

— Δὲν εἶναι ἀνάγκη τούτου, κύριε· θὰ ἀπομονώσω τὴν ψυχὴν ἐκ τοῦ σώματος· ἡ δὲ ψυχὴ, κόρη ἀγνή, κόρη ἀσπίλος τοῦ Θεοῦ, θὰ μοὶ λέγει ὅλας τὰς κακεντρεχείας τοῦ φθαρτοῦ τούτου σκεύους, τὸ ὁποῖον κατεδικάσθη νὰ ἐμψυχῶνῃ.

— Θὰ μανθάνετε μυστικὰ ὕλικά ;

— Διατί ὄχι ;

— Νὰ μοὶ εἴπητε, παραδείγματος χάριν, τίς ἐκλεψε τ' ὥρολόγιόν μου ;

— Εἰς πολὺ εὐτελῆ πράγματα θέλετε νὰ καταβιβάσετε τὴν ἐπιστήμην κύριε. Ἀλλὰ δὲν βλάπτει· τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ ἀποδεικνύεται καὶ ἐξ ἐνὸς ὅρου, καθὼς ἐξ ἐνὸς κόκκου ἄμμου· ἐκ τοῦ λεπτοτάτου τῶν ἐντόμων, καθὼς ἐκ τοῦ ἐλέφαντος. Ναί, νὰ σᾶς εἴπω τίς ἐκλεψε τ' ὥρολόγιόν σας.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐκρούσθη ἔξωθεν δειλῶς ἡ θύρα. Ἦτο δὲ ἡ θυρωρὸς, ἥτις ἐπέστρεφεν εἰς τὸν οἶκον καὶ ἀνέβη φέρουσα ἰδιοχειρῶς τὴν ἐπιστολήν, καθὼς εἶχε διατάξει ὁ Μαρὰ.

ΙΑ'

Ἡ θυρωρὸς τοῦ Μαρὰ.

Ἡ θύρα ᾔνεώχθη καὶ ἰδοὺ· εἰσῆλθεν ἡ κυρὰ Γριθέττα.

Ἡ γυνὴ αὕτη, τὴν ὁποίαν δὲν ἐλάβομεν εἰσέτι καιρὸν νὰ σχεδιαγραφῶμεν, ἐπειδὴ τὸ πρόσωπόν της ἦτο ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια οἱ ζωγράφοι

θέτουν ὀπισθεν πάντων, ἐνόσφ δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην αὐτοῦ· ἡ γυνὴ αὕτη προχωρεῖ τώρα ἐντὸς τῆς κινητῆς εἰκόνας τῆς ἱστορίας ταύτης, καὶ ζητεῖ νὰ λαβῇ θέσιν εἰς τὸ ἄπειρον πανόραμα, τὸ ὁποῖον ἐπεχειρήσθημεν νὰ ἐκτυλίξωμεν ὑπ' ὄψιν τῶν ἀναγνώστων ἡμῶν· πανόραμα, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἠθέλωμεν διαγραφῆναι, ἂν ἡ διάνοια ἡμῶν ἦταν Ἰση μὲ τὴν θέλησίν μας, ἅπαντας ἀπὸ τοῦ ρακενδύτου μέχρι τοῦ βασιλέως, ἀπὸ τοῦ ἀγγέλου Σατὰν μέχρι τοῦ Θεοῦ.

Πειρώμεθα λοιπὸν νὰ σχεδιαγραφῇσωμεν τὴν κυρὰ Γριβέτταν, ἥτις ἀποσπᾶται ἐκ τῆς σκιᾶς τῆς καὶ προχωρεῖ πρὸς ἡμᾶς,

Ἦτο ὕψηλὴ, ἰσχνή, τριακοντα καὶ δύο ἕως τριακοντα καὶ τριῶν ἐτῶν, κιτρίνη τὴν ὄψιν, μὲ ὄμματα κυανᾶ, μὲ βλεφαρίδας μαύρας, τύπος ἀπαίσιος τῆς ταχείας παρὰκμης, εἰς τὴν ὁποίαν ὑποκύπτουν ἐντὸς τῶν πόλεων, ἕνεκα τῆς πενίας καὶ τοῦ φυσικοῦ ἐξευτελισμοῦ πλάσματα τινα, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἐπλασεν ὥραϊα, καὶ θὰ ἦσαν πολυθέλητρα, ἂν ἀνεπτύσσοντο ἐλευθέρως. ἂν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀποκαθίστα τὴν ζωὴν τῶν ἐσυχνῶν κολάσεως, δηλαδὴ ἂν δὲν τὰ ἠνάγκαζεν εἰς πείναν, ἢ εἰς τροφὴν, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἐστεροῦντο παντάπασιν τροφῆς.

Ἡ θυρωρὸς λοιπὸν τοῦ Μαρά θὰ ἦτο γυνὴ ὥραϊα, ἂν ἀπὸ τῆς δεκαπενταετοῦς ἡλικίας τῆς δὲν ἐκατοῖκει εἰς τρώγλῃν στερουμένην καὶ ἀέρος καὶ φωτός. Εἶχε χεῖρας μακρὰς καὶ ἰσχνὰς, τὰς ὁποίας ἡ κλωστή τῆς ραπτικῆς ἠροτρίωσε διὰ μικρῶν σχισμαδῶν, τὰς ὁποίας ὁ σάπων τοῦ πλουσιματου ἐσχίσε καὶ κατέστησε πλαδαράς, τὰς ὁποίας ἡ στακτὴ τοῦ μαγειρείου ἐψῆσε καὶ ἐβυρσοδέψῃσε καὶ ὅμως ἐφαίνοντο ἐκ τοῦ σχήματος ὅτι ὁ Θεὸς τὰς εἶχε πλάσει ὥραϊας, καὶ θὰ ἦσαν βασιλικάι, ἂν ἀντὶ τοῦ ξύλου τοῦ σαρῶθρου, ἐκράτουν ἐξ ἀρχῆς σκῆπτρον.

Τόσον ὑπάρχει ἀληθὲς ὅτι τὸ πτωχὸν τοῦτο ἀνθρώπινον σῶμα εἶνε τὸ ἐμβλημα τοῦ ἐπαγγέλματος ἡμῶν.

Εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην, τὸ πνεῦμα, τὸ ὑπέρτερον τοῦ σώματος, καὶ ὡς τοιοῦτον ἀνθιστάμενον πλειότερον, ἠγρύπνει ὡς λύχνος· ἐφώτιζεν, ὡς εἶπεν, τὸ σῶμα διαφανῶς, καὶ ἐνίοτε ἐβλεπέ τις ἀναβαίνουσιν εἰς ὄμματα κτηνώδη καὶ ἄσχημα ἀκτῖνα τῆς νοσημοσύνης τῆς καλλονῆς, τῆς νεότητος, τοῦ ἔρωτος, καὶ ὅλων τέλος τῶν ἰδιοτήτων, αἵτινες ὑπάρχουσιν ἔξοχοι εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.

Ὁ Βάλαμος παρρητήρησε πολλὴν ὥραν τὴν γυναῖκα ταύτην.

Εἰσῆλθε λοιπὸν ἡ θυρωρὸς φέρουσα τὴν ἐπιστολὴν, καὶ μὲ φωνὴν θωπευτικὴν γραῖδιου, διότι αἱ εἰς τὴν πενίαν καταδεδδικασμέναι γυναῖκες καθίστανται γραῖδια ἀπὸ τῆς τριακονταετοῦς ἡλικίας.

— Κύριε Μαρά, εἶπεν, ἰδοὺ ἡ ἐπιστολὴ ὅπου ἐζητήσατε.

— Δὲν ἐπεθύμησα τὴν ἐπιστολὴν νὰ ἴδω, ἀλλ' ἤθελα σέ...

— Λοιπὸν ἰδοὺ ἦλθα, κύριε Μαρά· τί τρέχει; εἰμαι πρόθυμος.

— Διὰ τ' ὠρολόγι μου ἤθελα νὰ σ' ἐρωτήσω· τὸ ἐννοεῖς.

— Τὸ ὠρολόγι σας... Χθὲς ἦτον ἐκεῖ κρεμασμένον ὅλην τὴν ἡμέραν, εἰς τὸ πλάγι τῆς ἐστίας, εἰς τὸ καρφί.

— Λάθος ἔχεις, χθὲς δὲν τὸ ἐκρέμασα εἰς τὸ καρφί τελείως· τὸ ἐκράτουσα ἐπάνω μου· τὸ βράδυ μόνον, ἐπειδὴ θὰ ἐπήγαίνα εἰς μέρος, εἰς τὸ ὅποτον ὑπῆρχε κόσμος πολὺς καὶ ἐφοβήθην μὴ μοῦ τὸ κλέψουν, τὸ ἐβάλα ὑπὸ τὸ κροπτήριον.

— Αἶ, ἀφοῦ τὸ ἐβάλατε ὑπὸ τὸ κηροπήγιον, ἐκεῖ θὰ ἦνε.

Καὶ ἡ θυρωρὸς, μὲ ὕψος πλαστὸν ἀπλότητος, ὕψος τὸ ὅποιον δὲν ἡνύει ἡ δυστυχὴς πόσον τὴν καθίστα ἔνοχον, ἐπορεύθη καὶ ἀφῆρσεν ἐκ τῶν κηροπηγίων, τῶν κοσμοῦντων τὸ μάρμαρον τῆς ἐστίας, αὐτὸ ἐκεῖνο, ὑπὸ τὸ ὅποιον ὁ Μαρά εἶχε κρύψει τ' ὠρολόγιόν του.

— Τὸ κηροπήγιον εἶνε αὐτό, εἶπεν ὁ νεανίας, ἀλλὰ τ' ὠρολόγι ;

— Ἐχετε δίκαιον, δὲν ὑπάρχει. Μήπως δὲν τὸ ἐβάλατε ἐκεῖ ;

— Ἄλλ' ἀφοῦ σέ λέγω...

— Συλλογισθῆτε μήπως τὸ ἀφήκατε ἄλλου.

— ὦ ! ἐσυλλογίστην, εἶπεν ὁ Μαρά θυμοειδῶς· ἐσυλλογίστην, καὶ τὸ ἐζήτησα παντοῦ.

— Λοιπὸν, θὰ τὸ ἐχάσατε.

— Ἄλλὰ, σέ λέγω, χθὲς μόνος μου τὸ ἔβαλα ἐκεῖ, ὑπ' αὐτὸ τὸ κηροπήγιον.

— Θὰ ἐμβῇκεν ἐδῶ, κανεῖς εἶπεν ἡ κυρὰ Γριβέττα· ὑποδέχεσθε τόσον κόσμον, τόσους ἀγνώστους !

— Προφάσεις ἐν ἀνομίαις ! ἀνέκραξεν ὁ Μαρά· γνωρίζεις πολὺ καλὰ ὅτι ἀπὸ χθὲς δὲν ἤλθε νὰ μ' εὕρῃ κανεῖς. Ὅχι, ὄχι τ' ὠρολόγι μου ἐπῆρε τὸν δρόμον, τὸν ὅποιον ἐπῆρε καὶ τὸ ἀργυροῦν μῆλον, τὸ ἐπὶ τῆς τελευταίας μου ράβδου, καὶ τὸ ἀργυροῦν ἐκεῖνο μικρὸν κοχλιάριον, ἐνθυμεῖσαι ; Καὶ τὸ μαχαίρι μου, μὲξ λεπίδας ! Μὲ κατακλέπτουν ἐδῶ μέσα, κυρὰ Γριβέττα, μὲ κατακλέπτουν ! Ὑπέφερα πολλὰ ἄλλα, αὐτὸ ὅμως δὲν θὰ τὸ ὑποφέρω ποτέ· πρόσεξε καλὰ !

— Ἄλλὰ, κύριε, εἶπεν ἡ γυνή, μήπως νομίζετε, ὅτι ἐγὼ τὰ ἐπῆρα ;

— Σὺ ὀφείλεις νὰ προσέχῃς τὰ πράγματά μου.

— Μήπως ἐγὼ μόνη ἔχω τὸ κλειδί σας ;

— Εἶσαι ἐδῶ μέσα θυρωρὸς.

— Καὶ καλὰ ! σεῖς μοῦ διδτε τρία φράγκα τὸν μῆνα, καὶ ζητεῖτε νὰ σὰς ὑπηρετῶ ὥσάν νὰ εἶχετε δέκα ὑπηρετάς ;

— Δὲν μὲ μέλει ἂν ὑπηρετοῦμαι κακὰ, μὲ μέλει νὰ μὴ μὲ κλέπτουν.

— Κύριε ! εἶμαι τιμία γυναῖκα ! καὶ νὰ τὸ 'ξεύρετε !

— Μάλιστα, τιμία γυναῖκα, τὴν ὁποίαν θὰ παραδώσω εἰς τὴν ἀστυνομίαν, ἂν ἐντὸς μισῆς ὥρας δὲν εὕρεθῇ τ' ὠρολόγι μου.

— Εἰς τὴν ἀστυνομίαν ;

— Ναί.

— Εἰς τὴν ἀστυνομίαν μίαν τιμίαν γυναῖκα ὥσάν ἐμέ ;

— Μίαν τιμίαν γυναῖκα ; μίαν τιμίαν γυναῖκα ;

— Ναί, νὰ μετράτε τοὺς λόγους σας, ἀκούετε ;

— Αἶ, κυρὰ Γριβέττα, φθάνει τόσον, σιωπῇ.

— Καλὰ ἐγὼ ὑπέθεσα ὅταν ἐφύγατε, ὅτι θὰ μὲ ὑποπτεύεσθε.

— Σὲ ὑποπτευόμην ἀφότου ἔγινε ἄφαντο τὸ ἐπὶ τῆς ράβδου μου μῆλον.

— Αἶ ! νὰ σὰς εἰπῶ λοιπὸν ἓνα λόγον, κύριε Μαρά ;

— Τί θὰ μοῦ εἰπῇς ;

— Ἀφοῦ ἐφύγατε ἐπῆγα κ' ἐγὼ κ' ἐσυμβουλευθῆκα τοὺς γείτονας.

— Ποίους γείτονας ; διατί ;

— Διατί ; δι' αὐτό, ὅτι μὲ ὑποπτεύεσθε.

— Κ' ἐγὼ δὲν σοῦ εἶχα εἰπεῖ ἀκόμη τίποτε.

— Δὲν μοῦ τὸ εἶχατε εἰπεῖ, ὅμως ἦτο φῶς φανερόν.

— Καὶ λοιπόν, οἱ γείτονες τί σὲ εἶπαν ; ν' ἀκούσωμεν...

— Εἶπαν, ὅτι ἂν ὑποπτεύεσθε, καὶ τύχη νὰ τὸ εἶπητε καὶ κἀνενός, θὰ ὑποχρεωθῇτε καὶ νὰ τὸ ἀποδείξετε... ἀπὸ ποῦ ὡς ποῦ ;... ν' ἀποδείξετε ὅτι τ' ὥρολόγι σας ἐγάρη.

— Ἐγάρη βεβαίως, ἦτον ἐκεῖ, καὶ τώρα δὲν εἶνε.

— Ναί, ἀλλ' ἀπὸ ἐμέ, ὅτι τὸ ἐπῆρα ἐγώ, καταλαμβάνετε ; Εἰς τὰ δικαστήρια χρειάζονται ἀποδείξεις, καὶ ὄχι λόγοι, κύριε Μαρά· ἀποδείξεις, ἀκούετε ; ἀποδείξεις.

Ὁ Βάλαμος ἤκουε καὶ ἔβλεπεν ἀτάραχος ὡς πάντοτε. Ἐβλεπεν ὅτι μολοντί ἡ πεποιθήσις τοῦ Μαρά δὲν μετεβλήθη παντελῶς, ὁ τόπος ὅμως τῆς φωνῆς του ἐμετριάσθη.

— Καὶ ἂν, ἐξηκολούθησεν ἡ θυρωρός, δὲν μὲ ἱκανοποιήσετε, διότι ἐπροσβάλετε ἀδίκως τὴν τιμὴν μου, ἐγὼ πρώτη θὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἀστυνομίαν νὰ σὲς καταγγείλω, καθὼς μ' ἐσυμβούλευσε τώρα καὶ ὁ ἰδιοκτήτης ἐδῶ τοῦ σπιτιοῦ.

Ὁ Μαρά ἐδάγκασε τὰ χεῖλη. Ἐγνώρισεν ὅτι αὐτόθι ἦν κίνδυνος. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ οἴκου ἦτο γέρον τις ἔμπορος, παραιτήσας τὸ ἐμπόριον, ἐπειδὴ ἐπλούτισε. Κατόπιν εἰς τὸ τρίτον πάτωμα, καὶ αἱ κακαὶ γλῶσσαι τῆς συνοικίας ἔλεγον ὅτι, πρὸ δέκα περίπου χρόνων, ὑπερησπίζετο πολὺ τὴν θυρωρόν, τὴν ὁποίαν εἶχε τότε μαγεύρισαν, ἐναντίον τῆς συζύγου του.

Ὁ Μαρά εἶχε σχέσεις μυστηριώδεις· ὁ Μαρά ἦν νέος ὀλίγον ἀνυπόληπτος· ὁ Μαρά ἔφευγε τὸ πολὺ φῶς· ὁ Μαρά ἦτον ὁπωσοῦν ὑποπτος πρὸς τὴν ἀστυνομίαν, καὶ λοιπόν δὲν συνέφερεν αὐτὸν νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον αὐτῆς, νὰ ἐμπέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου δὲ Σαρτίν, ὅστις ἡγάπα πολὺ ν' ἀναγινώσκῃ τὰ ἔγγραφα τῶν νέων, ὡς ὁ Μαρά, καὶ νὰ στέλλῃ τοὺς συγγραφεῖς τῶν ὠραίων αὐτῶν πραγμάτων εἰς τὰς σκοτεινὰς ὁπὰς, τὰς ὁποίας ὀνομάζουν φυλακὰς.

Ὁ Μαρά ἐταπεινώσε τὴν φωνὴν του· ἀλλ' ὅσον αὐτὸς τὴν ἐταπεινοῦ τόσον ἡ θυρωρός ἀνύψου τὴν ἰδικήν της. Ἐκ τούτου ἡ γυνὴ αὕτη, ὡς νευρική μάλιστα καὶ ὑστερική, παρωξύνθη, ὡς ἡ φλόξ, ἥτις εὕρισκει ρεῦμα ἀέρος. Ἀπειλὰς, ὅρκους, κραυγὰς, δάκρυα, μετέτληε τὰ πάντα· ἔφερε τρικυμίαν.

Τότε ὁ Βάλαμος ἔκρινεν ἐπ'ἀνάγκης νὰ ἐπέμβῃ· ἐπροχώρησε πρὸς τὴν γυναῖκα, τὴν ὁρίαν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θαλάμου καὶ φοβεράν, καὶ θεωρήσας αὐτὴν διὰ βλέμματος ἀπαίσιου, παρουσίασε δύο τῶν δακτύλων του πρὸς τὸ στήθος της, ἐκφέρων, ὄχι διὰ τῶν χειλέων, ἀλλὰ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς διανοίας καὶ τῆς θελήσεως ἀπάσης, λέξιν, τὴν ὁποίαν ὁ Μαρά δὲν ἤκουσε βεβαίως.

Πάραυτα ἡ κυρὰ Γριβέττα ἐσιώπησεν, ἐκλονίσθη, καὶ ἀπωλέσασα τὴν ἰσορροπίαν, ἐπορεύθη καρκινοβατοῦσα μὲ ἀνοικτὰ ὄμματα καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης χωρὶς νὰ προσφέρῃ λέξιν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς τότε ἐκλείσθησαν, εἴτα πάλιν ἠνοιχθήσαν, ἀλλὰ μόνον τὸ λευκὸν τῶν ἐφάνη ἤδη· ἡ γλῶσσα ἐκινήθη σπασμωδικῶς· τὸ σῶμα δὲν ἐκινεῖτο ποσῶς, καὶ ὅμως αἱ χεῖρές της ἔτρεμον ὡς φύλλον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου κινούμενον.

— ὦ ! ὦ ! εἶπεν ὁ Μαρά, ὡς ἐκεῖνος τοῦ νοσοκομεῖου !

— Ναί.

— Καὶ κοιμάται τώρα ;
— Σιωπή ! εἶπεν ὁ Βάσσαμος. Ἀποταθείς δὲ πρὸς τὸν Μαρά,
— Κύριε, εἶπεν, ἰδοὺ ἡ στιγμή καθ' ἣν θὰ παύσῃ πλέον πᾶσα ἀπιστία
σας λαβετε ἀπὸ χαμαὶ τὴν ἐπιστολὴν, τὴν ὁποῖαν σὰς ἔφερον ἡ γυνὴ αὕτη,
φυγοῦσαν ἐκ τῶν χειρῶν της τὴν ὥραν καθ' ἣν ἔπεσεν.

Ὁ Μαρά ὑπήκουσεν.

— Αἱ ! εἶπε τί γίνεται ;

— Σταθῆτε.

Καὶ λαβὼν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Μαρά τὴν ἐπιστολὴν,

— Γνωρίζεις ποῖος τὴν στέλλει αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν ; ἠρώτησε τὴν
ὑπνώττουσαν ὁ Βάσσαμος.

— Ὁχι, κύριε, ὑπέλαβεν αὕτη.

Ὁ Βάσσαμος ἐπλησίασε τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν γυναῖκα χωρὶς νὰ τὴν
ἀνοίξῃ.

— Ἀνάγνωσέ την ἀντὶ τοῦ κυρίου Μαρά, ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ τὸ
περιεχόμενον.

— Δὲν γνωρίζει γράμματα, εἶπεν ὁ Μαρά.

— Δὲν γνωρίζει ; ἀναγινώσκετε λοιπὸν ὑμεῖς, καὶ θὰ ἀναγινώσκει καὶ
αὕτη ἀφ' ἑτέρου, καθόσον αἱ λέξεις θὰ χαράσσωνται εἰς τὴν διάνοιά σας.

Ὁ Μαρά ἀπεσφράγισε τὴν ἐπιστολὴν, τὴν ἀνέπτυξε καὶ ἤρχισε ν' ἀνα-
γινώσκῃ, ἐνῶ ἡ κυρὰ Γριβέττα, ὁρθία καὶ φρίσσουσα ὑπὸ τὴν κραταιὰν
θέλησιν τοῦ Βασιλέως, ἀπήγγελε, καθόσον ὁ Μαρά ἀνεγίνωσκε, τὰ ἑξῆς :

« Φίλτατε Ἰππότες,

• Ὁ Ἀπελλῆς ἐτελείωσε τὴν πρώτην του εἰκόνα· τὴν ἐπώλησε πεντή-
κοντα φράγκα· τρώγονται σήμερον τὰ πεντήκοντα ἀργύρια εἰς τὸ οἶνοπω-
λεῖον τὸ ἐν ὁδῷ Ἀγίου Ἰακώβου.

• Ἐννοεῖται ὅτι μέρος τοῦ χρηματικοῦ θὰ δαπανηθῇ καὶ πρὸς πόσιν

• Ὁ φίλος Λ. ΔΑΒΙΔ »

Τφόντι ταῦτα ἦσαν γεγραμμένα ἐπὶ λέξει ἐντὸς τῆς ἐπιστολῆς.

Ὁ Μαρά ἀφῆκε τὸ χαρτίον ἐκ τῶν χειρῶν του.

— Αἱ ! εἶπεν ὁ Βάσσαμος· παρατηρεῖτε ὅτι καὶ ἡ κυρὰ Γριβέττα ἔχει
ψυχὴν, καὶ ἡ ψυχὴ αὕτη ἀγρυπνεῖ, ἐνῶ ἡ γυνὴ κοιμάται ;

— Ψυχὴν ! ὑπέλαβεν ὁ Μαρά· καὶ ψυχὴν μάλιστα, ἥτις εἰξεύρει καὶ ἀνα-
γινώσκει, ἐνῶ τὸ σῶμα οὔτε γρὺ ἐννοεῖ ἀπὸ γράμματα.

— Διότι ἡ ψυχὴ γνωρίζει τὰ πάντα, διότι ἡ ψυχὴ ἀντιλαμβάνεται καὶ
μεταδίδει διὰ τῆς σκέψεως. Δοκιμάσατε νὰ σὰς ἀναγνώσῃ τὴν ἐπιστολὴν
ταύτην καὶ ἀφοῦ ἐξυπνήσῃ, δηλαδὴ ἀφοῦ τὸ σῶμα καλύψῃ τὴν ψυχὴν διὰ
τῆς σκιάς του, καὶ θὰ ἰδῇτε.

Ὁ Μαρά ἔστατο ἄφωνος· τί ν' ἀπαντήσῃ ;

— Τώρα, ἐξηκολούθησεν ὁ Βάσσαμος, ὡς μεταβῶμεν εἰς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον
σὰς ἐνδιαφέρει περισσότερο, δηλαδὴ νὰ μάθωμεν τί ἔγινε τ' ὠρολόγιόν
σας... Κυρὰ Γριβέττα, ἐπρόσθεσεν ὁ μαγίστορ, ποῖος ἀφῆρεσε τ' ὠρολόγιον
τοῦ κυρίου Μαρά ;

Ἡ ὑπνώττουσα ἔκαμε σχῆμα ἀνανεύσεως.

— Δὲν ἤξεύρω, εἶπεν.

— Ἠξεύρεις, ὑπέλαβεν ὁ Βάσσαμος, καὶ θὰ τὸ εἰπῇς.

Καί, μετὰ θελήσεως προστακτικωτέρας,

- Ποῖος ἀφῆρεσε τ' ὠρολόγιον τοῦ κ. Μαρά ; λέγε.
- Ἡ κυρὰ Γριβέττα δὲν τὸ ἔκλεψε τ' ὠρολόγι. Διατί ὁ κ. Μαρά νὰ νομίζῃ ὅτι τοῦ τὸ ἔκλεψεν ἐκείνη ;
- Ἀφοῦ λοιπὸν δὲν τὸ ἔκλεψεν ἐκείνη, ποῖος τὸ ἔκλεψε ; λέγε.
- Δὲν ἤξεύρω.
- Παρατηρεῖτε ; εἶπεν ὁ Μαρά· ἡ συνειδήσις εἶνε ἀπόρθητον ἄσυλον· ἀδύνατον νὰ παραβιασθῇ ἀπὸ τίποτε εἰς τὸν κόσμον.
- Καλὰ ! ἀφοῦ μόνον ἔχετε πλέον αὐτὴν τὴν ἀμφισβολίαν, κύριε, εἶπεν ὁ Βάλαμος, τώρα λοιπὸν θὰ πιστεύσῃ.
- Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν θυρωρόν,
- Λέγε ποῖος ! σὲ διατάσσω.
- Ἀφήσατε ! ἀφήσατε ! ὑπέλαβεν ὁ Μαρά· μὴ ζητεῖτε ἀδύνατα πράγματα.
- Ἦκουσες ; εἶπεν ὁ Βάλαμος, εἶπα ὅτι διατάσσω.
- Τότε, ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῆς φοβερᾶς ταύτης θελήσεως, ἡ ταλαίπωρος γυνὴ ἤρχισε νὰ συγκλῶθῃ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς βραχίονας ὡς φρενόληπτος· σπασμοὶ ὅμοιοι τῶν τῆς ἐπιληψίας κατέλαβον ἅπαν αὐτῆς τὸ σῶμα· τὸ στόμα τῆς ἔλαβε σχῆμα εἰδεχθέστατον, καὶ ἔπεσεν ὑπτία ἐπὶ τῆς κλίνης.
- Ὅχι, ὄχι, εἶπε, προτιμῶ νὰ μὲ σκοτώσουν.
- Ἔστω λοιπὸν ! ἀνέκραξεν ὁ Βάλαμος μὲ σπινθηροβόλους ἐκ τοῦ θυμοῦ ὀφθαλμούς, ἀπόθανε, ἀλλὰ θὰ ὁμιλήσῃς. Ἦδη ἐκ τῆς σιωπῆς σου καὶ ἐκ τοῦ πείσματος, τὸ ὅποιον δεικνύεις, ἐμαντεύσαμεν τὴν ἀλήθειαν· ἀλλὰ δι' ἓνα δύσπιστον, χρειάζεται ἀπόδειξις τρανὴ. Λέγε, διατάσσω Ποῖος ἀφῆρεσε τ' ὠρολόγιον ;
- Ὁ νευρικός διερεθισμὸς ἔφθασεν εἰς βαθμὸν ὑπέρτατον· ὅση δύναμις καὶ ἰσχὺς ὑπῆρχεν εἰς τὴν ὑπνώττουσαν ἀντετάχθη κατὰ τῆς θελήσεως τοῦ Βαλσάμου· φωναὶ ἀναρθροὶ ἐξῆλθον ἐκ τοῦ στόματός της καὶ ἀφρὸς ὑπέρυθρος ἀνέβη ἐπὶ τῶν χειλέων της.
- Θὰ τὴν προσβάλλῃ ἐπιληψία, εἶπεν ὁ Μαρά.
- Μὴ φοβῆσθε· εἶνε τὸ δαιμόνιον τοῦ ψεύδους, τὸ ὅποιον ἐνυπάρχει εἰς αὐτὴν καὶ δὲν θέλει νὰ ἐξέλθῃ.
- Στραφεὶς δ' εἶτα πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ ρίψας ἐναντίον τοῦ προσώπου της ὅσον περιεῖχεν ἡ χεὶρ του μαγνητικὸν ρευστόν·
- Λέγε, εἶπε, ποῖος ἀφῆρεσε τ' ὠρολόγιον.
- Ἡ κυρὰ Γριβέττα, ἀπεκρίθη ἡ ὑπνώττουσα μὲ φωνὴν μόλις καταληπτὴν.
- Καὶ πότε τὸ ἀφῆρεσε ;
- Χθὲς τὸ βράδυ.
- Ποῦ τὸ ἤυρεν ;
- Ὑποκάτω ἀπὸ τὸ κηροπήγιον.
- Καὶ τί τὸ ἔκαμε ;
- Τὸ ἐπῆγεν εἰς ἓνα 'σπίτι
- Ποῦ ;
- Εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Ἰακώβου, ὑπ' ἀριθμὸν 29.
- Εἰς ποῖον πάτωμα τοῦ οἴκου ;
- Εἰς τὸ πέμπτον.
- Ποῖος κατοικεῖ ἐκεῖ ;

— Ἐνας νέος ὑποδηματοποιός.

— Πῶς ὀνομάζεται ;

— Σίμων.

— Καί τί εἶνε αὐτός ;

Ἡ ὑπνώττουσα ἐσιώπα.

— Τί εἶνε αὐτός ; ἐπανέλαθεν ὁ Βάλαμος.

Πάλιν ἐσιώπα. Ὁ Βάλαμος ἤπλωσε πρὸς αὐτὴν τὴν χεῖρά του πλήρη μαγνητικοῦ ρευστοῦ, καὶ ἡ δυστυχής, κατακοπεῖσα ἐκ τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου ραντίσματος, μόλις ἠδυνήθη νὰ ὑποτραυλίσῃ.

— Ἐρωμένος της.

Ὁ Μαρά ἀφῆκε κραυγὴν θαυμασμοῦ.

— Σιωπῇ, εἶπεν ὁ Βάλαμος· ἄφετε τὸ συνειδὸς νὰ ὁμιλήσῃ

Εἶτα, ἐξακολουθήσας ν' ἀποτεινεται πρὸς τὴν ὅλην περίτρομον καὶ ἀποσιάζουσαν ἰδρώτος γυναῖκα,

— Καὶ ποῖας, εἶπε, παρεκίνησε εἰς τοῦτο τὴν κυρὰ Γριβέτταν ;

— Κάνεις. Ἐσήκωσε κατὰ τύχην τὸ κηροπήγιον, εἶδεν ὑποκάτω τ' ὠρολόγι... διαβόλου πείραξις...

— Ἀπὸ ἀνάγκην παρακινουμένη τὸ ἔκαμεν ;

— Ὅχι, ἐπειδὴ δὲν τὸ ἐπώλησε τ' ὠρολόγι.

— Τί τὸ ἔκαμε λοιπόν ;

— Τὸ ἔδωκε.

— Εἰς τὸν Σίμωνα ;

Ἡ ὑπνώττουσα ἐφάνη χαλεπαίνουσα.

— Εἰς τὸν Σίμωνα.

Εἶτα ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν της δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν καὶ ἔχυσε χεῖμαρρον δακρύων. Ὁ Βάλαμος ἔρριψε βλέμμα ἐπὶ τοῦ Μαρά, ὅστις παρτήρει τὸ φρικῶδες ἐκεῖνο θέαμα μὲ στόμα κεκηνὸς καὶ ὀφθαλμοὺς ἐκθάμβους.

— Αἱ ; κύριε, εἶπε, παρετηρήσατε τέλος πάντων τὴν πάλιν τῆς ψυχῆς μετὰ τοῦ σώματος. Βλέπετε τὴν συνειδήσιν καταναγκαζομένην νὰ παραδοθῇ, καὶ τοι θεωρουμένη ὡς φρούριον ἀπόρθητον ; Παρατηρεῖτε τέλος πάντων, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἐλησμόνησε τίποτε εἰς τὸν κόσμον ; καὶ ὅτι τὰ πάντα ὑπάρχουσιν ἐν πάσι ; Μὴ ἀπιστεῖτε λοιπὸν πλέον περὶ τῆς συνειδήσεως, μὴ ἀπιστεῖτε λοιπὸν πλέον περὶ τῆς ψυχῆς· μὴ ἀπιστεῖτε λοιπὸν πλέον περὶ τοῦ ἀγνώστου, νέε, νέε ! Πρὸ πάντων μὴ ἀπιστεῖτε περὶ τῆς πίστεως, ἥτις ἐστὶν ἡ ὑπερτάτη ἰσχὺς· καὶ ἀφοῦ ἔχετε φιλοδοξίαν, σπουδάσατε, κύριε Μαρά· ὁμιλεῖτε ὀλίγον, σκέπτεσθε πολὺ, καὶ μὴ πλέον ἐπικρίνετε ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε τοὺς ἀνωτέρους σας. Χαίρετε· οἱ λόγοι μου σας ἡνοίξαν χώραν ἐκτεταμένην· ἐρευνήσατε ἐντὸς τῆς χώρας ταύτης· περιέχει θησαυροὺς. Χαίρετε. Εὐδαίμων, τρισόλβιος, ἂν δυνηθῇτε νὰ νικήσετε τὸν δαίμονα τῆς ἀπιστίας, ὅστις ὑπάρχει ἐντὸς σας, καθὼς ἐγὼ ἐνίκησα τὸν τοῦ ψεύδους, ὑπάρχοντα ἐντὸς ταύτης τῆς γυναικός.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπῆλθεν ἀφήσας τὸν νεανίαν ὀλοπόρφυρον ἐκ τῆς ἐντροπῆς, καὶ τὴν κυρὰ Γριβέτταν κοιμωμένην εἰσέτι.

Τοῦτο ὅταν παρετήρησεν ὁ Μαρά κατέστη περίφοβος· πολὺ δὲ μᾶλλον ὅτε εἶδε μετ' ὀλίγον αὐτὴν ἐγειρομένην ἐκ τῆς κλίνης.

Τρέχει ἡ γυνὴ πρὸς αὐτόν, τὸν λαμβάνει ἐκ τῆς χειρός, καὶ τῷ λέγει :

— Ἐλθετε μαζί μου, κύριε Μαρὰ.

— Διὰ ποῦ ;

— Εἰς τὸν ὁδρόμον τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου... ἔλατε.

— Διὰτί ;

— Ἐλθετε, ἔλατε· με διατάσσει νὰ σὰς ὀδηγήσω ἐκεῖ.

Ὁ Μαρὰ, ὅστις εἶχε καθήσει ἐπὶ καθέδρᾳ, ἀνηγέρθη.

Τότε ἡ κυρὰ Γριβέττα, αἰείποτε κοιμωμένη, ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ κατέβη τὴν κλίμακα. ἔλαφρὰ ὡς πτηνόν, ἢ ὡς αἴλουρος. Ὁ Μαρὰ τὴν ἠκολούθησε φοβούμενος μὴ πέσῃ καὶ πεσοῦσα συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν της.

— Φθάσασα εἰς τὴν αὐλὴν ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν, πάντοτε ἀκολουθουμένη ὑπὸ τοῦ νεανίου, τὸν ὁποῖον ὠδήγησε τοιοῦτοτρόπως μέχρι τῆς οἰκίας ὑπ' ἀριθμὸν 29, καὶ μέχρι τοῦ πέμπτου πατώματος αὐτῆς. Ἐκεῖ μόλις ἔφθασαν ἔκρουσε τὴν θύραν δωματίου τινος, τόσον δὲ σφοδρῶς ἐκτύπα ἡ καρδιά τοῦ Μαρὰ, ὥστε τῷ ἐφαίνετο ὅτι οἱ παλμοὶ της ἠκούοντο.

Ἐντὸς τοῦ δωματίου ἐκείνου εὐρίσκετο ἀνθρωπὸς τις· οὗτος ἤνοιξεν· ὁ Μαρὰ τὸν παρετήρησεν... ἦτο νέος εἰκοσιπενταετῆς ἢ τριακονταετῆς Ἰσως, τὸν ὁποῖον ἔβλεπεν ἐνίοτε εἰς τὴν μικρὰν οἰκίαν τῆς θυρωροῦ του.

Ἰδὼν ὁ ὑποδηματοποιὸς τὴν κυρὰ Γριβέτταν ἀκολουθουμένην ὑπὸ τοῦ Μαρὰ, ὠπισθοδρόμησεν· ἀλλ' ἡ ὑπνοβάτις ἐπροχώρησε κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν κλίνην, καὶ χώσασα τὴν χεῖρα ὑπὸ τὸ ἰσχνὸν προσκεφάλαιόν της ἔσυρε τ' ὠρολόγιον, τὸ ὁποῖον καὶ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Μαρὰ. Ἐν τούτοις ὁ ὑποδηματοποιὸς Σίμων, ὠχρότατος ἐκ τοῦ φόβου, δὲν ἐτόλμα νὰ προφέρῃ λέξιν, ἀλλ' ἠκολούθει δι' ὀφθαλμοῦ ἐκθάμβου καὶ τὰ ἐλάχιστα τῶν κινήματων τῆς γυναικὸς ταύτης, τὴν ὁποίαν ἐνόμιζε φρενόληπτον.

Μόλις ἡ γυνὴ ἤγγισε τὴν χεῖρα τοῦ Μαρὰ ἀποδόσασα τ' ὠρολόγιον, καὶ ἀμέσως ἔβαλε στεναγμὸν βαθὺν καὶ ἐψιθύρισε·

— Μ' ἐξυπνᾷ ! μ' ἐξυπνᾷ !

Τφόντι, τὰ νεῦρά της ὅλα ἐχαλαρώθησαν ὡς σχοινίον ἀπολυθὲν ἐκ τοῦ τροχιλίου· τὰ ὄμματά της ἐπανάλαβον τὸν ζωτικὸν σπινθῆρα, καί, εὐρεθεῖσα ἐνώπιον τοῦ Μαρὰ, με τὴν χεῖρα ἐντὸς τῆς χειρός του καὶ με τ' ὠρολόγιον εἰσέτι, δηλαδὴ με τὴν τρανὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐγκλήματός της, ἔπεσε λιπόθυμος ἐπὶ τοῦ σανιδιοστρώτου ἐδάφους.

— Νὰ ὑπάρχῃ ἄρᾳ γε τφόντι συνείδησις, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Μαρὰ ἐξερχόμενος τοῦ δωματίου ἐκείνου με ὀφθαλμὸν περισκεπτον καὶ με τὸν δισταγμὸν ἐν τῇ καρδίᾳ.

— * —

IB'

Ὁ συγγραφεὺς καὶ τὰ πονήματα αὐτοῦ.

Τοιαῦτα ὁ Μαρὰ ἀφ' ἐνός· ἄς ἴδωμεν ἀφ' ἑτέρου τὸν φιλόσοφον, τὸν ἐν ὁδῷ Πλαστρίεας, τὸν Ρουσσώ, τί ἐπραττε.

Ἄνα πολὺν οὗτος τὰ χθὲς τὴν νύκτα διατρέξαντα, ἐσκέπτετο ἂν ἦτο ἔνοχος μεγάλης ποινῆς ἢ ὄχι. Εἶχεν ἐνώπιον αὐτοῦ ἡνεωγμένα τὰ πολιτικὰ καὶ φιλοσοφικὰ βιβλία του, τὸν *Αἰμύλιον* καὶ τὸ *Κοινωνικὸν Συμβόλαιον*. Ἀπὸ καιροῦ, εἰς καιρόν, ὁσάκις ἀπῆται ὁ συλλογισμὸς, ἔκυπτεν ἵνα φυλλομετρήσῃ τὰ βιβλία ταῦτα, ἅτινα ἐγνώριζεν ἐκ στήθους.

— Ἀ, Θεέ! εἶπεν ἀναγνώσας παράγραφον τινὰ τοῦ *Αἰμύλιου*, παράγραφον διαπραγματευομένην περὶ ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, ἰδοὺ φράσεις πυρπολητικαί. Εἶδες φιλοσοφίαν! Ἐφάνη ποτὲ εἰς τὸν κόσμον ἄλλος ἄνθρωπος ἐνθουσιώδης ὡς ἐγώ; Ἐγὼ τρώντι εἰμαι; ἐγὼ ὁ τοιαῦτα ἐσφενδονίσας κατὰ τοῦ θρόνου, κατὰ τοῦ θυσιαστηρίου, κατὰ τῆς κοινωνίας!... Καὶ ἔπειτα μοὶ φαίνεται παράδοξον ὅτι διάπυροί τινες καὶ ἐνθουσιώδεις ψυχαὶ ἔδραξαν τὰ σοφίσματά μου καὶ ἀπεπλανήθησαν εἰς τὰς ἀτραπούς τὰς ὁποίας τοῖς ἔσπειρα δι' ἀνθρώπων ρητορικῆς! Ἐγὼ οὐκ ἀπαρξάμενος τῆς κοινωνίας...

Ἠγέρθη τεταραγμένος καὶ περιήλθε τὸν θάλαμόν του.

— Ἐλάλησα κατὰ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐξουσίας, τῶν πιεζόντων τοὺς συγγραφεῖς. Τί ἄφρων ἤμην, τί βάρβαρος! Ἐχουν ὅλα τὰ δίκαια οἱ ἄνθρωποι... Δὲν εἰμαι κινδυνωδέστατος εἰς τὸ Κράτος, τρώντι; Γράφω διὰ νὰ φωτίσω τὸν λαόν... τοῦλάχιστον αὐτὴν ἐκήρυξα τὴν πρόφασιν· ἀλλ' ὅ,τι ἔγραψα εἶνε ὁἷος, ἥτις θὰ πυρπολήσῃ τὸν κόσμον.

Εἴτα ἐπανήλθεν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν σελίδος τινὸς τοῦ συγγράμματός του ἐπιγραφομένου ὁ *Σαβοτάνος Ἐρημίτης*.

— Ναί, ἰδοὺ· «Ἐλθετε νὰ ἐνωθῶμεν ἵνα σκεφθῶμεν περὶ τῆς εὐδαιμονίας ἡμῶν...» Τὸ ἔγραψα! «Ἐλθετε νὰ καταβῶμεν εἰς τὰς ἀρετὰς μας τὴν δύναμιν, τὴν ὁποῖαν ἄλλοι καταβάλλουν εἰς τὰς κακίας τῶν». Καὶ τοῦτο τὸ ἔγραψα.

Καὶ ὁ Ρουσσώ ἐφαίνετο εἰς ἀπελπισίαν.

— Ἰδοὺ λοιπόν, ἰδοὺ συνήλθον ἀδελφοὶ πρὸς ἀδελφούς· μίαν ἡμέραν θὰ καταβῇ αἰφνης ἡ ἀστυνομία εἰς κένεν ἀπ' αὐτὰ τὰ ὑπόγεια, καὶ θὰ συλληφθοῦν μετὰ τὴν φωλεὰν ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες ὁμνύουν νὰ καταφωθοῦν μετὰ τῶν ἐν περιπτώσει προδοσίας. Ἰσως τότε εὐρεθῇ τις, ὁ ἀναιδέστερος ἐξ αὐτῶν, ὅστις ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ κόλπου του τὸ βιβλίον μου θὰ εἰπῇ: «Τί ἔχετε, κύριοι, ἐναντίον μας; ἡμεῖς εἰμεθα μαθηταὶ τοῦ Ρουσσώ· ἀκολουθοῦμεν τὴν φιλοσοφίαν του». ὦ! καὶ νὰ ἴδῃς τότε γέλωτας ὁ Βολταῖρος! Διότι ἐκεῖνος δὲν ἐμπλέκεται εἰς τοιαύτας σφηκιὰς· ναί, τὸν ἡῦρες ἐκεῖνον, τὸν αὐλικόν!

Ἡ ἰδέα ὅτι ὁ Βολταῖρος θὰ τὸν ἐνέπαιζεν ἐπηύξησε τὴν ὀργὴν τοῦ ἐκ Γενεύης φιλοσόφου. Εἰσῆλθε δὲ τότε ἡ Θηρεσία φέρουσα εἰς αὐτὸν τὸ πρόγευμα· ἀλλὰ δὲν τὴν εἶδεν· ἀνεγίνωσκε τεμάχιόν τι ἐκ τοῦ συγγράμματός του *Ρεμβασμοὶ ἐνὸς Ἐρημίτου*.

— Ἐξαίρετα ! εἶπεν ἡ γυνὴ θέσασα τὸ ζέον γάλα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου βιβλίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὁ Ρουσσὼ ἀνεγίνωσκεν. Ἴδετε σεῖς ἄνθρωπον νὰ κυττάῃ τὸ πρόσωπόν του μέσα εἰς τὸν ἰδίον του καθρέπτην ! Ὁ κύριος ἀναγινώσκει τὰ ἰδιά του βιβλία. Ὁ κ. Ρουσσὼ θαυμάζει τὸν κ. Ρουσσὼ.

— Ὀθρεσία, εἶπεν ὁ φιλόσοφος, ἄφες νὰ ζῆς, ἄφες μὴ περιγελαῖς.

— Μαλιστα, καμαρώνου δά, ἀλλὰ μὴ λέγεις ἐμὲ φιλάρεσκον ὅταν μὲ βλέπῃς εἰς τὸν καθρέπτην.

Ὁ Ρουσσὼ ἔπια τὸ γάλα χωρὶς ἄρτον. Τρώγων διελογίζετο :

— Πάλιν εἰς τὴν συλλογὴν ἐθυθίσθης, εἶπεν ἡ Ὀθρεσία. Κάνένα βιβλίον πάλιν μοῦ ἐτοιμάξεις, ὅσων τὴν Νέαν Ἑλωσησίαν ἴσως, τὸ ὅποιον νὰ μὴν ἔμπορουν αἱ νέαι ν' ἀναγνώσουν χωρὶς νὰ ἐρυθριάσουν, ἢ τίποτε παραχοποιὰ πράγματα, νὰ τὰ καύσῃ ἔπειτα ὁ δῆμιος εἰς τὴν μέσσην τοῦ δρόμου.

Ὁ ταλαιπώρος μάρτυς ἐρρίγησεν.

— Ὅχι, ὑπέλαθεν ἂν θὰ γράψω τώρα, θὰ γράψω ἐν βιβλίον, τὸ ὅποιον ν' ἀναγινώσκουν ὅλοι οἱ χρηστοὶ ἄνθρωποι εὐχαρίστως.

— Νὰ τὸ ἰδῶ καὶ νὰ μὴ τὸ πιστεύσω, εἶπεν ἡ οἰκαδέσποινα. Κτυποῦν τὴν θύραν !

Ἡ Ὀθρεσία ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγον μετὰ τινος νεανίου, τὸν ὅποιον παρεκάλεσε νὰ περιμεῖν μίαν στιγμὴν εἰς τὸ πρῶτον δωμάτιον. Εἶτα εἰσελθούσα εἰς τοῦ Ρουσσὼ, ὅστις ἤδη ἐλάμβανε σημειώσεις διὰ τὸ νέον σύγγραμμά του,

— Κάμε, εἶπε πρὸς αὐτόν, κρύψε αὐτὰ ὅλα τὰ κουρέλια, καὶ ἦλθε κάποιος ἔξω, ὁ ὁποῖος σὲ ζητεῖ... Ἕνας ἄνθρωπος τῆς αὐλῆς.

— Καὶ πῶς ὀνομάζεται ;

— Ὁ κ. δὲ Κουάγγης.

— Ὁ κ. δὲ Κουάγγης ! ἀνέκραζεν ὁ Ρουσσὼ ὁ κ. δὲ Κουάγγης, εὐπατρίδης ἐκ τῶν τοῦ ἄρχοντος Δελφίνου ;

— Ναί, αὐτὸς θὰ ἦνε ἕνας ὠραῖος νέος εὐγενής.

— Ἀμέσως, εἶπεν ὁ Ρουσσὼ καὶ ρίψας βλέμμα εἰς τὸν καθρέπτην του, τινάξας δὲ ὀλίγον τὰ φορέματά του, ἐξῆλθεν εἰς δεξιῶσιν τοῦ εὐπατρίδου, ὅστις ἴστατο ὄρθιος καὶ παρετῆρει περιέργως τὰς ἐπὶ λευκῶν χαρτίων κεκολλημένους καὶ ἐπὶ τῶν τοίχων κρεμαμένους ἐν εἰδει πινάκων ξηρὰς βοτάνας τοῦ Ρουσσὼ.

Εἰς τὸν κρότον, ὃν ἀπετέλεσεν ἡ ἀλόφρακτος θύρα, ἐστράφη, καὶ ἀπευθύνας χαιρετισμὸν πλήρη εὐγενείας,

— Ἀξιούμαι τῆς τιμῆς, εἶπε, νὰ ὁμιλῶ πρὸς τὸν κ. Ρουσσὼ ;

— Μαλιστα, κύριε, ἀπήντησεν ὁ φιλόσοφος τί διατάσσετε ;

Ἦτο οὗτος ὁ κ. δὲ Κουάγγης τῶντι ἐξαίσιος τὴν καλλονὴν νεανίας, ὅπερ καὶ ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τοῦ Ρουσσὼ, ὅστις ἐθαύμαζε τὸ ὠραῖον, ὡς ἀληθὴς καλλιτέχνης, παντοῦ ἔνθα τὸ ἀπῆντα.

— Ἐρχομαι, κύριε, ὑπέλαθεν ὁ εὐπατρίδης ἐκ μέρους τῆς δεσπίνης Δελφίνης. Ἡ αὐτοῦ Μεγαλειότης γευματίζων προχθὲς εἰς Τριανόν, ἐξέφρασε κάποιαν συμπάθειαν διὰ τὴν μουσικὴν σας, ἥτις εἶνε θελκτικωτάτη Ἡ αὐτοῦ Μεγαλειότης, ἐτραγῶδει τοὺς καλῆτέρους σας ἤχους. Ἡ δέσποινα Δελφίνη, ἥτις ἐπιθυμεῖ νὰ εὐαρεστῇ κατὰ πάντα τὸν βασιλέα, ἐσκέφθη ὅτι θὰ ἔτερπε τὴν Α. Μεγαλειότητα, ἂν κατῶρθου, νὰ παρασταθῇ κἀνὲν ἐκ τῶν κωμικῶν μελοδραμάτων σας εἰς τὸ θέατρον τοῦ Τριανόν...

Ὁ Ρουσσώ προσεκύνησεν ὑποκλινέπτατα. Ἡ Θηρεσία ἵστατο εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου θαλάμου, ἔχουσα τὰς χεῖρας ἐντός τῶν κόλπων τῆς ποδιᾶς τῆς. Ἐβλεπε μετὰ προσοχῆς καὶ ἤκουε.

— Κύριε, ἐπέφερεν ὁ φιλόσοφος, τὰ μελοδράματα μου ἐπαίχθησαν, ἤδη, καθὼς γνωρίζετε ἴσως, εἰς τὰ θέατρα τῶν Παρισίων· ἀπευθυνθήτε λοιπὸν πρὸς τοὺς ἡθοποιούς καὶ ἐκεῖνοι θὰ σπεύσωσι προθύμως εἰς τὴν ἐπιθυμίαν σας καὶ ἄνευ τῆς ἰδικῆς μου ἀδείας...

Ἀλλὰ δὲν πρόκειται νὰ παραστήσωσιν αὐτὰ οἱ ἡθοποιοὶ ἐνώπιον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος. Θὰ παίζουσι τὸ ἐκλεχθὲν μελοδράμα σας αἱ Αὐτῶν Βασιλικαὶ Ὑψηλότητες· οἱ πρίγκιπες θὰ λάβῃ μέρος καὶ ἡ ἰδία δέσποινα Δελφίνη, ἥτις ἀγαπᾷ πολὺ τὴν μουσικὴν σας, καὶ μάλιστα τραγῳδεῖ πολλὰ σας τεμάχια.

Πάλιν ὁ Ρουσσώ προσεκύνησε ταπεινῶς.

— Διὰ τοῦτο, παρακαλεῖσθε ὑπὸ τῆς Αὐτῆς Βασιλικῆς Ὑψηλότητος, ὅπως εὐαρεστηθῇτε νὰ ἔλθῃτε εἰς Τριανὸν καὶ νὰ παρευρεθῇτε εἰς τὰς δοκιμάς, ἐπεὶδὴ ἔχουσιν ἀνάγκην τῶν ὁδηγιῶν σας.

— ὦ! εἶπεν ὁ Ρουσσώ... ἡ Αὐτῆς Βασιλικῆς Ὑψηλότης... εἰς τὸ Τριανόν... ἐγώ!... Κύριε, ἔλθατε εἰς τὴν θέσιν μου... Ἡ τιμὴ δι' ἐμὲ εἶνε ὑψίστη... ἀλλὰ γίνεται ποτέ, Ρουσσώ ὁ φιλόσοφος, Ρουσσώ ὁ προγεγραμμένος, Ρουσσώ ὁ μισάνθρωπος, νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὴν αὐλήν; Καὶ δὲν θὰ γελάσουν ὅλοι ὅσοι τὸ ἀκούσουν;

— Διὰ τί θὰ γελάσουν! ὑπέλαβεν ὁ κ. δὲ Κουάγνης. Ἀλλὰ καὶ ἂν γελάσουν μωροὶ τινες, τί πρὸς ὑμᾶς; τί πρὸς τὸν κορυφαῖον τῶν συγγραφέων μας; Ἄ! κύριε Ρουσσώ, ἀπορῶ, τῇ ἀληθείᾳ, νὰ ἀκούω ἀπὸ ὑμᾶς τὸ τοιοῦτον!

— Κύριέ μου, μετὰ πλείστης ὁσῆς χάριτος μὲ ἐνθαρρύνετε, εἶνε ἀληθές, ἀλλὰ... παρατηρήσατε, ὅτι εἶμαι ἄνθρωπος... μακρὰν τοῦ κόσμου... ζῶ μεμονωμένος... ἄθλιος.

— Μάλιστα, εἶπεν ἡ Θηρεσία μετὰ μορφασμοῦ, ἄθλιος! εἶνε δύσκολος, ἄνθρωπος, τίποτε ἄλλο.

— Ἐπειτα, νὰ ἔλθω ἐκεῖ... τόσα περίδοξα ὑπακείμενα, τόσοι πρίγκιπες, πριγκίπισσαι... τί θὰ κάμω ἐγώ;... τί θὰ εἶπω;...

— Τί θὰ εἶπετε, κύριε Ρουσσώ, ὁ συγγάφας τὴν «Νέαν Ἐλουησίαν» καὶ τὰς «Ἐξομολογήσεις» ἔχει πλείοτερον ἀναντιρρήτως πνεῦμα, ἢ ὅσον ἔχομεν ὅλοι ἡμεῖς ὁμοῦ, ὅσοι καὶ ἂν εἴμεθα.

— Σὰς βεβαιῶ, κύριε, μοὶ εἶνε ἀδύνατον...

— Ἀδύνατον; ἰδοὺ λόγος ἀγνωστος πρὸς τοὺς ἡγεμόνας.

— Ἀλλὰ διὰ τοῦτο, κύριε, σὰς λέγω, θὰ μείνω εἰς τὴν οἰκίαν μου.

— Κύριε Ρουσσώ, δὲν ἐπιστρέφω εἰς τὴν δέσποιναν Δελφίνην· εἶνε ἐντροπὴ νὰ μὴ δυνηθῶ νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν τῆς. Σὰς παρακαλῶ, χάριν ἐνός, ὅστις τρέφει ἄκραν πρὸς τὰ Ἀπαντά σας ὑπόληψιν καὶ συμπάθειαν, πράξατε ὅ,τι δὲν ἠθέλατε πράξει ἂν σὰς παρεκάλουν οἱ βασιλεῖς οἱ ἴδιοι.

— Κύριε, πολὺ εὐαίσθητον μ' εὐρίσκουν οἱ εὐγενεῖς σας λόγοι, ἀλλὰ δὲν ἔμπορῶ... δὲν ἔμπορῶ· πάσχει καὶ ἡ ὑγεία μου, καὶ νὰ κάμω δρόμον δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν.

— Ἀλλὰ τί δρόμον θὰ κάμετε; μιᾶς ὥρας καὶ ἐνὸς τετάρτου, τὸ πολὺ.

— Διὰ τοὺς ἵππους σας ἴσως, τοὺς ὠκυποδεστάτους, κύριε

— Ἀλλ' εἶνε, κύριε Ρουσσώ, εἰς τὴν διάθεσίν σας ὅλοι τῆς αὐλῆς οἱ ἵπποι. Μοὶ ἐπετρέπη ὑπὸ τῆς δεσποίνης Δελφίνης νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι ἡτοιμάσθη ἐπιτηδὲς δι' ὑμᾶς εἰς Τριανόν κατὰλυμα. Μάλιστα ὁ ἄρχων Δελφίνος, ὅστις γνωρίζει ἐκ στήθους ὅλα σας τὰ συγγράμματα, εἶπεν ἐνώπιον τῆς αὐλῆς τοῦ ὅτι ἔχει εὐχαρίστησιν νὰ διορίσῃ μόνος ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου τοῦ τὸ κατοικητήριον ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ καταλύσῃ ὁ κύριος Ρουσσώ.

Ἡ Ὀθρεσία ἀφῆκεν ἐπιφώνημα θαυμασμοῦ, ὅχι διὰ τὸν Ρουσσώ, ἀλλὰ διὰ τὸν καλοῦργατον πρίγκηπα. Ὁ Ρουσσώ, ἀφ' ἑτέρου, δὲν ἡδυνήθη ν' ἀντιτείνῃ εἰσέτι μετὰ τὴν εὐμένειαν ταύτην.

— Ἔστω λοιπόν, ἐνδίδω εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Αὐτοῦ Βασιλικῆς Ὑψηλότητος.

— ὦ! κύριε, σὰς ὑπερευχαριστῶ· θὰ προξενήσετε μεγάλην χαρὰν εἰς τὴν Ὑψηλοτάτην· μόνη τῆς θὰ σὰς ἐκφρασθῇ ταῦτο. Κατὰ ποίαν ὥραν λοιπόν ἐπιθυμεῖτε, κύριε Ρουσσώ, νὰ σὰς στείλῳ τὸ ὄχημα; ἢ μάλλιν... ἔρχομαι ὁ ἴδιος καὶ σὰς παραλαμβάνω ἐντὸς τοῦ ἰδικοῦ μου. Τί ὥραν θέλετε;

— ὦ κατὰ τοῦτο, εὐγενέστατε, σὰς εἰμαι εὐγνώμων, ὑπέλαθεν ὁ Ρουσσώ. Ἐρχομαι εἰς Τριανόν, καί· ἀλλ' ἀφήσατέ με ἐλευθέρον νὰ ὑπάγω μὲ τὴν ἡσυχίαν μου, καὶ καθὼς ἐγὼ θέλω. Μόνον, τί ὥραν ἀρχίζουν αἱ δοκιμαί, παρακαλῶ;

— Ἀπόψε, εἰς τὰς ἑξ.

— Πολὺ καλὰ· εἰς τὰς ἑξ παρὰ τέταρτον θὰ ἦμαι εἰς Τριανόν.

— Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ;

— Αὐτὸ πλέον εἶνε ἰδική μου φροντίς· τὰ ἰδικά μου ὀχήματα, ἰδοὺ τα. Καὶ ὁ φιλόσοφος ἔδειξε τοὺς πόδας του.

— Πέντε λευγῶν δρόμον!... εἶπεν ὁ κ. δὲ Κουάγγης μὲ ἀπορίαν· θὰ κουρασθῇτε πολὺ, κύριε Ρουσσώ, καὶ ἔπειτα, τὸ ἐσπέρας θὰ ἔχετε ἐργασίαν· προσέζητε.

— Τέλος πάντων, ὑπέλαθεν ὁ φιλόσοφος, λαμβάνω ἓν ὄχημα ἀγοραῖον, ἀδελφικόν, δημοτικὸν ὄχημα, τὸ ὁποῖον εἶνε καὶ πρὸς τὸν πλησίον μου, καθὼς καὶ πρὸς ἐμέ, κοινόν, ὡς εἶνε ὁ ἀήρ, ὁ ἥλιος, τὸ ὕδωρ, ὄχημα τὸ ὁποῖον ἔχει τις ἀντὶ δεκαπέντε σολδίων.

— ὦ! Θεέ μου, θ' ἀφανισθοῦν τὰ κόκκαλά σας ἔως νὰ ἔλθετε!

— Κύριέ μου, τὰ καθίσματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὑμεῖς θεωρεῖτε σκληρότατα, δι' ἐμέ εἶνε παραγεμισμένα ἀπὸ χνούδιον καὶ φύλλα ρόδων. Μείνατε ἡσυχος, κύριε, ἀπόψε θὰ εἰμαι εἰς Τριανόν.

Ὁ κ. δὲ Κουάγγης, ἰδὼν τὸ ἀμετάπειστον, νύχαρίστησεν ἐκ νέου καὶ ἀπῆλθε.

Καταβὰς εἰσῆλθεν εἰς τὸ πρὸ τῆς θύρας περιμένον αὐτὸν ὄχημα, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Βερσαλλίας ὑπομειδιών.

Ἡ Ὀθρεσία, ἥτις εἶχε καταβῇ εἰς προπομπὴν τοῦ εὐπατρίδου μέχρι τῆς αὐλῆς, ἐπέστρεψεν εἰς τὰ δωματία τῆς καὶ ἔκλεισε τὰς θύρας μὲ ὕψος ὀργίλον, προμηνῶν εἰς τὸν Ρουσσώ καταιγίδα.

II'

Ὁ Ρουσσώ στολίζεται.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ κυρίου δὲ Κουάγγης, ὁ φιλόσοφος μετέβαλε πάραυτα ιδέαν· διό, στενάζας, ἐρρίφθη ἐπὶ τινος καθέδρας, καὶ εἶπε μὲ φωνὴν ἀνθρώπου νυστάζοντος :

— ὦ πληῆξ! Πόσον μὲ ταράττουν εἰς τὴν ἡσυχίαν μου οἱ ἄνθρωποι!

Τῆς Θηρεσίας ἡ ἀκοὴ συνήρπασε τοὺς λόγους τούτους, σπέντων τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν αὕτη εἰσήρχετο. Ἔστη λοιπὸν ἐνώπιον τοῦ Ρουσσώ, καὶ :

— ὦ! τῷ εἶπεν, ἔχεις μίαν ἀλαζονείαν!...

— Ἐγώ; ἀνέκραξεν ὁ Ρουσσώ ἐκπληκτος.

— Σὺ, καί, σὺ εἶσαι ἓνας ὑποκριτής!

— Ἐγώ;

— Σὺ... Ἀπὸ τὴν χαρὰν σου πῆγες νὰ πετάξης ὅτι θὰ εἰσαχθῇ; εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ μοῦ ὑποκρίνεται ὅτι ἐλυπήθη, καὶ ὅτι τάχα στενοχωρῆσαι.

— Ἄ! Θεέ μου, δίδε μοι ὑπομονὴν! ἀνεφώνησεν ὁ Ρουσσώ, τεταπεινωμένος ὅτι τὸν ἐμάντευσε τόσο καλὰ ἡ σύζυγός του.

— Τάχα ὀλίγη τιμὴ εἶνε δι' ἐσὲ νὰ σὲ προσκαλέσῃ ὁ βασιλεὺς νὰ σὲ ἴδῃ, ν' ἀκούσῃ τοὺς ᾄδους σου;

— Τιμὴ; εἰς ἐμέ τιμὴ; δὲν εἶνε τελείως τιμὴ πρὸς ἓνα ἄνθρωπον ὡς ἐμὲ νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Τί εἶνε τάχα ὁ βασιλεὺς; Εἰς τί ὀφείλει αὐτός ὁ ἄνθρωπος τὴν τύχην ὅτι ὑπάρχει ἐπὶ θρόνου; Ἐτυχὲ νὰ γεννηθῇ ἀπὸ μίαν βασιλίσσαν· ἰδοὺ τὸ πᾶν· ἐγὼ ὅμως εἶμαι ἀξίος νὰ παρουσιασθῶ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως διὰ νὰ τοῦ προξενήσω τέρψιν· διότι ὀφείλω τοῦτο εἰς τὰς μελέτας μου, εἰς τοὺς κόπους μου, εἰς τὸν νοῦν μου, τέλος πάντων.

— Ἦθελα νὰ σὲ ἤκουε νὰ τὰ λέγῃς αὐτὰ ὁ κ. δὲ Σαρτίν.

— Ἄς μὲ ἤκουε καὶ ὁ κ. δὲ Σαρτίν· ὁ κ. δὲ Σαρτίν εἶνε τύραννος καὶ αὐτός, ὑπομίσθιος τυράννου· ὑποθέτω ὅτι μὲ φυλακίζει... τὸ πνεῦμα ὅμως δὲν ὑποδουλοῦται. Τὸ μόνον κακὸν θὰ ἦτο ὅτι οἱ ἐχθροί μου θὰ χαροῦν τότε.

— Καὶ διατὶ νὰ ἔχῃς ἐχθρούς; εἶπεν ἡ Θηρεσία· διότι εἶσαι κακὸς ἄνθρωπος, καὶ ἐπείραξες ὅλον τὸν κόσμον. Ἴδὲ τὸν κ. Βολταίρον... εἶνε μὲ ὅλους φίλος.

— Αἶ, ἐκεῖνος εἶνε, ἀπεκρίθη ὁ Ρουσσώ μὲ μειδίαμα ἀγγελικῆς ἡπιότητος.

— Ὁ κ. Βολταίρος ἔχει τὸν βασιλέα τῆς Πρωσίας φίλον του ἐπιστήθιον, ἔχει ἄλογα ἰδικά του, εἶνε πλούσιος, ἔχει τὴν ἐξοχὴν Φερναί... Διὰ τοῦτο πηγαίνει καὶ εἰς τὴν αὐλὴν καὶ θαρρεῖ κάνεῖς ὅτι εἶνε κ' ἐκεῖ, καθὼς μέσα εἰς τὸ σπίτι του.

— Καὶ τί τάχα; ὑπέλαθεν ὁ Ρουσσώ, νομίζεις ὅτι κ' ἐγὼ ὅταν ὑπάγω εἰς τὴν αὐλὴν δὲν θὰ ἦμαι καθὼς μέσα εἰς τὸ σπίτι μου; Νομίζεις ὅτι δὲν γνωρίζω πόθεν προέρχονται τὰ ἀπειρα χρήματα, ἅτινα δαπανῶνται ἐκεῖ; Αἶ, γυναῖκα, γυναῖκα! δὲν μοῦ θαμβόνεται ὁ ὀφθαλμὸς τόσο εὐκολὰ· ἐπειδὴ γνωρίζω ὅτι ὅλαι αἱ πολυτέλειαι ἐκεῖναι προέρχονται ἀπὸ κλοπῆν.

— Ἀπὸ κλοπῆν!

— Μάλιστα, μάλιστα! ἀπὸ ἐμένα καὶ ἀπὸ σένα καὶ ἀπὸ τὸν κόσμον ὅλον. Αὐτὰ τὰ χρυσά, ἅτινα φέρουν εἰς τὰ ἐνδύματά των, ἔπρεπε νὰ διαιμοιρασθῶν εἰς τοὺς ἐνδεεῖς, οἵτινες λιμώττουν. Ἴδου διατί ἐγὼ ἔχω ἀπέχθειαν πρὸς τὴν αὐλὴν· διότι συλλογίζομαι αὐτὰ ὅλα.

— Αἶ, κάμε δά, κάμε νὰ ἐνδυθῇς.

— Τί θὰ ἐνδυθῶ;

— Πῶς! δὲν θὰ ἐνδυθῇς; καθὼς εἶσαι θὰ ὑπάγῃς;

— Καὶ τί ἔχω;

— Καλέ, δὲν θὰ βάλῃς τὴν περούκά σου τὴν νέαν;

— Τίποτε, τίποτε· θὰ ὑπάγω ὡς ἄνθρωπος ἐλεύθερος· θὰ ὑπάγω εἰς τὴν αὐλὴν καθὼς πηγαίνω εἰς τὸ θέατρον, καὶ ὀλίγον μὲ μέλει ἂν φανῶ εὐμορφος ἢ ἄσχημος.

— Τοῦλάχιστον δὲν θὰ ξυρισθῇς; Τὰ γένεια σου ἐμεγάλωσαν πολὺ. Νὰ ἰδῇς τὸ πρόσωπόν σου... εἶσαι σὰν ἀγρίανθρωπος.

— Σὲ λέγω τίποτε, τίποτε. Καθὼς παρουσιάζομαι καθ' ἡμέραν εἰς τοὺς συμπολίτας μου, οὕτω θὰ παρουσιασθῶ καὶ εἰς τὸν βασιλέα. Ὁ βασιλεὺς δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο, παρὰ πολίτης καὶ αὐτὸς ὥσάν ἐμέ. Δὸς μου μόνον νὰ τινάξω τὴν σκόνην ἀπ' ἐπάνω μου.

Ἐπειτα μετέβη εἰς τὸ σπουδαστήριόν του.

Ὅταν ἦλθεν ἡ ὠρισμένη ὥρα, ὁ φιλόσοφος εἶχε μεμελετημένα πολλὰ, ἵνα εἴπῃ εἰς τὸν βασιλέα, δυσάρεστα ἀναμφιδόλως πρὸς τὰς βασιλικὰς ἀκοὰς, ἀλλὰ φιλοσοφικά. Ἐδρεσε τὰ σάνδαλά του ψιθυρίζων φράσεις τινάς, ἔλαβε τὸν πῖλον ὑπὸ τὴν μασχάλην, τὴν ράβδον του, καὶ δράξας μίαν στιγμὴν, καθ' ἣν ἡ Θηρεσία δὲν ἦτο παρούσα, ἔσυρε δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὸ ἐνδυμὰ του καὶ ἐτάνυσε τὰς πτυχάς.

Ἡ Θηρεσία ἐπέστρεψε, τῷ ἔδωκεν ἓν ρινόμακτρον καὶ τὸν προέπεμψε μέχρι τῆς κλίμακος λέγουσα:

— Ἰάκωβε, φρόνιμα· ἔχεις μίαν κατάστασιν! μόνον διὰ τὴν αὐλὴν εἶσαι. θαρρεῖ τις ὅτι βλέπει κανένα κιβδηλοποιόν!

— Πολλὰ τὰ ἔτη, εἶπεν ὁ Ρουσσώ.

— Ἐχεις τὸ σχῆμα κακοποιοῦ ἀνθρώπου, προσέθεσεν ἡ Θηρεσία.

— Ποῶσεξε ταῖς φωτιαῖς, ὑπέλαβεν ὁ Ρουσσώ, καὶ μὴ πειράξῃς τελείως τὰ χαρτιά μου.

— Ἰδέ τον, ἰδέ τον! ὥσάν κανέναν κατὰσκοπος! Σὲ βεβαιῶ, φαίνεσαι ὅσων ἐκείνους τοὺς ὑπούλους... τοὺς κατασκόπους...

Ὁ Ρουσσώ κατέβηκε μὴ δίδων ἀκράσιν. Καθόσον ἐπροχώρει πρὸς τὸ σκότος τῆς αὐλῆς, καὶ ἡ Θηρεσία δὲν τὸν ἔβλεπεν, ὁ φιλόσοφος ἔτριβε τὸν πῖλον διὰ τῆς χειρὶδος του, ἐτίνασσε τὸν χιτῶνά του πρὸς τὸ στήθος διὰ τῆς ἀριστερᾶς του χειρὸς, καὶ ἐτελειοποιεῖ τὸν στολισμόν του μεχρικοῦ, ἐξελθὼν τῆς θύρας, ἐπορεύθη πρὸς τὰ Ἡλύσια, ἔλαβεν ἀθλίαν ἄμαξαν ἀγοραίαν, καὶ διηυθύνθη πρὸς Βερσαλλίας.

ΙΑ

Τὸ θέατρον τῶν ἀνακτόρων.

Ὁ Ρουσσώ ἔφθασεν εἰς Τριανόν τὴν πέμπτην ὥραν. Ἦδη ἦτο συνηθροισμένη εἰς τὰ ἀνάκτορα ὅλη ἡ αὐλή. Ὑπεδέχθη τὸν φιλόσοφον ὁ κ. δὲ Κουάγνης μετὰ τοὺς ἐγνωσμένους φιλοφρονητικούς τρόπους του· ἀλλ' ἠπόρησεν ἰδὼν τὴν κατὰστασιν του. Ἦτον ὠχρὸς, πλήρης κονιορτοῦ, ἀξύριστος, αἰκτρός, τρώντι.

ὑπὸ τὸ βλέμμα τοῦ κ. δὲ Κουάγνης ὁ φιλόσοφος ἦλθεν εἰς ἀμηχανίαν, καὶ πολὺ μᾶλλον, ὅταν εἰσελθὼν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἔνθα ἔμελλε νὰ δοθῇ τὸ θέαμα, παρετήρησεν εἰς οὐίλους, τὰς περιλαμπεῖς ἐκείνας ἐνδυμασίας, τοὺς ἀδάμαντας καὶ τὰς κυανᾶς ταινίας, ἀποτελοῦντα ὅλα ὁμοῦ ἐπὶ τῶν χρυσομάτων τῆς αἰθούσης ἐπιδειξιν ἀνθοδέσμης ἐντὸς κανίστρου.

Ὁ Ρουσσώ ἀπώλεσε τὸν ἄερα τῆς ἀτμοσφαιράς του, ὅταν ἀνέπνευσε τὴν εὐωδίαν, ἥτις ἦν διακεχυμένη ἐντὸς τοῦ ἀνακτορικοῦ θεάτρου. Ἐν τούτοις ἀνάγκη νὰ προχωρήσῃ. Ἀρκετὰ βλέμματα προσηλώθησαν ἐπ' αὐτοῦ καθ' ὁδόν, βλέμματα ἐμφαινόμενα περιέργειαν, ὡς ἐπὶ ἀντικειμένου τινὸς ἄλλοτρίου.

Τέλος πάντων, ὁδηγούμενος ἀείποτε ὑπὸ τοῦ κ. δὲ Κουάγνης, ἔφθασεν εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἔνθα περιέμενον αὐτὸν οἱ μουσουργοί. Ἐκεῖ ἀνέπνευσεν ὀλίγον, καθόσον μάλιστα ἐπαίζετο ἡ μουσικὴ του.

Ἡ δέσποινα Δελφίνη ἦτο ἤδη ἐπὶ τῆς σκηνῆς, φέρουσα τὸν θεατρικὸν ἱματισμὸν τῆς Κολίτης, καὶ περιμένουσα τὸν Κουλίτου τῆς. Ἐπορεύθη ἀφ' ἐτέρου καὶ ὁ κ. δὲ Κουάγνης ἵνα μεταμφιεσθῇ.

Αἰφνης παρουσιάζεται εἰσερχόμενος ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μέσῳ κύκλου κεφαλῶν προσκλινῶν. Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐμειδία καὶ ἐρρίνετο ἐν εὐθύμῳ διαθέσει. Ὁ Δελφίνος ἐκάθησεν εἰς τὰ δεξιὰ, ὁ κ. κόμης Πρυθγκίας εἰς τ' ἀριστερά.

— Αἱ! δὲν ἀρχίζουν; εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

— Μεγαλειότατε, ὑπέλαθεν ἡ Δελφίνη, οἱ ποιμένες καὶ αἱ ποιμενίδες δὲν ἐνεδύθησαν εἰσέτι.

— Ἄλλ' ἄς μὴ μεταμφιεσθῶσιν αὐτοί, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἀφοῦ μόνον δοκιμὴ γίνεται σήμερον.

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, προσέθεσεν ἡ Δελφίνη, ἐπειδὴ θέλομεν νὰ ἴδωμεν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἱματισμῶν εἰς τὰ φῶτα.

— Ἀ! ἔχετε δίκαιον, εἶπεν ὁ βασιλεὺς· ἄς περιέλθωμεν λοιπὸν ὀλίγον, ἕως νὰ ἐτοιμασθοῦν.

Καὶ ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἠγέρθη ἵνα περιέλθῃ τὰ ἐντὸς τῆς σκηνῆς. Ἀλλως τε ἦτο ἀνήσυχος ὅτι δὲν ἦλθεν εἰσέτι ἡ κυρία Δουβαρρύ.

Ἡ αἴθουσα ἔμενε κενή, καὶ ὁ Ρουσσώ ἠπόρει ὅτι οὐδεὶς μέχρι τοῦδε δὲν ἐνεθυμήθη νὰ τὸν πλησιάσῃ, νὰ τῷ ἀπευθύνῃ πρόςρησιν τινα, ἐνῷ ἔφτανάζετο τὸ ἐναντίον. Ἐνόμισεν ὅτι τὰ γένεια του δὲν ἦσαν ἀκόμη ἀρκετὰ μακρά, ὥστε νὰ ἐπισύρῃσι τὴν προσοχὴν, οὐδὲ τὰ φορέματά του ἀρκετὰ τετριμμένα. Ἀφ' ἐνὸς λοιπὸν ἔχαιρεν ὅτι δὲν ἔπραξε τὴν ἀνοησίαν νὰ ἐνδυθῇ κομψῶς, ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου ἠσθάνετο ἐκυτὸν τεταπεινωμένον ὅτι κατήντησε νὰ παριστάνῃ πρόσωπον διευθυντοῦ ὀρχήστρας, τὸ πολὺ.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν πλησιάζει αὐτὸν ἀξιωματικός τις καὶ τὸν ἐρωτᾷ, ἂν ᾔνε αὐτός ὁ κ. Ρουσσώ.

— Μάλιστα, κύριε.

— Ἡ δέσποινα Δελφίνη ἐπιθυμεῖ, κύριε, νὰ σὰς ὁμιλήσῃ.

Ὁ Ρουσσώ ἠγέρθη μὲ συγκίνησιν.

Ἡ Δελφίνη τὸν περιέμενε κρατοῦσα τὸ Ἰσμάτιον τῆς Κολίττης :

Ἰπέταξ' ὅλη μ' ἡ χαρά.

Ἄμα εἶδε τὸν Ρουσσώ, ἦλθε πρὸς αὐτόν, καὶ μετὰ τοὺς ἀντιχαιρετισμούς, χωρὶς νὰ δείξῃ παντελῶς ὅτι προσέχει εἰς τὸ σχῆμά του, τὸν ἠρώτησε πῶς ἦτο καλῆτερον νὰ τρέπῃ μελπόμενον τὸν ἐξῆς τρίτον στίχον :

Μ' ἄφισ' ὁ καλὸς μου...

Ὁ Ρουσσώ ἀνέπτυξε τότε θεωρίαν ἀπαγγελίας καὶ μελοποιίας, ἥτις ὅμως διεκόπη, ὅσον σοφῇ καὶ ἂν ἦτο, ὑπὸ τῆς θορυβώδους εἰσελεύσεως τοῦ βασιλέως καὶ τινων αὐλικῶν.

Ἡπόρησεν ὁ βασιλεὺς εὐρὼν πλησίον τῆς Δελφίνης ἐν ἄτομον τοσοῦτον ἀμελῶς καὶ ἀθλίως ἐνδεδυμένον. Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' δὲν ἐγνώριζε προσωπικῶς τὸν φιλόσοφον. Προσεδέχετο λοιπὸν καὶ ἀνταπέδιδεν εἰς τὴν νύμφην του τὰς ὑποκλίσεις, ἔχων προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ ἐλευθέρου ἀνθρώπου μας, ὅστις ἐπὶ τέλους ἐδειλίασεν ὑπὸ τὸ ὄλως βασιλικὸν ἐκεῖνο βλέμμα.

— Μὲ συγχωρεῖ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης νὰ τῇ παρουσιάσω τὸν συγγραφέα τοῦ χαριεστάτου ποιμενικοῦ μελοδράματος, τὸ ὁποῖον θέλομεν ἀξιωθῇ τῆς τιμῆς νὰ παραστήσωμεν ἐνώπιον Ὑμῶν ; ἐπέφερεν ἡ Δελφίνη.

— Εἶνε ὁ συγγραφεύς ; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐξηκολούθει νὰ παρατηρῇ τὸν Ρουσσώ ἀπὸ κορυφῆς μέχρις ὀνύχων.

— Ὁ κ. Ρουσσώ, Μεγαλειότατε, προσέθεσεν ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης.

— Ἀ ! εἶπε ψυχρῶς ὁ βασιλεὺς, χαίρετε, κύριε Ρουσσώ.

Ὁ κ. Ρουσσώ προσεκύνησε χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν. Ὁ ἄνθρωπος ἀπελιθώθη κατὰ λέξιν ὑπὸ τὸ βλέμμα μόνον τοῦ τυράννου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἠτοίμασε νῆ εἶπη τόσα φιλελεύθερα ρήματα.

— Συνεθέσατε μίαν τερπνοτάτην μουσικὴν, κύριε Ρουσσώ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἀείψετε βλέπων τὸ ἔνδυμα τοῦ φιλοσόφου καὶ τὴν φενάκην του· μοὶ παρέχει στιγμής εὐφροσύνης.

Καὶ ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἤρχισε νὰ τραγωδῇ μὲ τὴν ἀντιπαθεστέραν φωνὴν πρὸς πάντα τόνον καὶ πᾶσαν μελωδίαν :

*Ἄν τῶν νέων τῶν ἀστάτων

*Ἦκουα τὰς συμβουλὰς,

*Ἦτον ἔκκολον νὰ δέσω

*Ἐρωτα μ' ἄλλας πολλὰς.

— Εἶνε χαριεστάτον, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀφοῦ ἐτελείωσεν.

Ὁ Ρουσσώ προσεκύνησεν.

— Εἶνε ἀληθές, κύριε Ρουσσώ, ἐξηκολούθησεν ὁ μονάρχης, ὅτι ἐνίστατε ἐνδύσεσθε ὡς οἱ Ἀρμένιοι ;

Ὁ Ρουσσώ ἠρυθρίασεν, ἡ δὲ γλῶσσά του ἐδέθη εἰς τὸ βάθος τοῦ λάργυ-

γός του. Ὁ βασιλεὺς ἐξηκολούθησε νὰ τραγῳδῇ, χωρὶς νὰ περιμένῃ τὴν ἀπάντησιν. Μετὰ δὲ τοῦτο :

— Καί... κατοικεῖτε εἰς τὴν ὁδὸν Πλαστρίερρας, νομίζω, κύριε Ρουσσώ ; εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Δὲν τὰ ἔχετε καλὰ, καθὼς ἀκούω, μὲ τὸν κύριον Βολταίρον ;

Ὁ φιλόσοφος μας ἔμεινεν ὡς ἐμβρόντητος· ὁ δὲ μελομανὴς βασιλεὺς ἀπῆλθε τέλος πάντων τραγῳδῶν ἀείποτε.

Ὁ Ρουσσώ ἔμεινε μόνος. Ἡ Δελφίνη τὸν ἀφῆκε πορευθεῖσα νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὴν στολὴν της. Ἐξερχόμενος ὁ φιλόσοφος ἐπλεws ἀθυμίας πρὸς τὴν ὀρχήστραν, ἀπήντησεν εἰς τὸν διαδρομὸν νεανίαν καὶ νεάνιδα συγκρατούμενους καὶ ἀκτινοβολοῦντας ὑπ' ἄδελφάντων, ἀνθέων καὶ βαρυτίμων τριχάπτων. Ἡ νεῆνις ἔλαμπεν ὡς ἄστρον ἐκ τῆς καλλονῆς· ὁ νεανίας ἦτο ραδινός καὶ χαριέστατος, ἔφερε δ' ἐπὶ τοῦ στήθους τὴν βασιλικὴν κυανὴν ταινίαν. Ἀπηθύβυε μετὰ γελώτων λόγους μυστικούς πρὸς τὴν γυναῖκα τὴν ὁποίαν ἐκράτει, καὶ ἡ γυνὴ ἐγέλα ὡσαύτως, καὶ ἐφαίνοντο ἀμφότεροι συνεννούμενοι κατ' εὐχὴν.

Ἡ νεῆνις ἦτο ἡ πολυθέλητρος κυρία Δουβαρρύ. Ὁ Ρουσσώ τὴν ἀνεγνώρισεν. Ὁ νεανίας ἦτο ὁ κ. κόμης Ἀρτουᾶ.

Ἰδοῦσα τὸν φιλόσοφον ἡ ἐταῖρα τοῦ βασιλέως ἀφῆκε φωνήν.

— Τί ! εἶπεν ὁ κόμης Ἀρτουᾶ, ἰδὼν καὶ οὗτος τὸν φιλόσοφον.

— Ὁ κ. Ρουσσώ ! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Δουβαρρύ.

— Ὁ ἐκ Γενεύης Ρουσσώ ;

— Μάλιστα, Ὑψηλότατε, ἀπεκρίθη ἡ κόμηςσα.

— ὦ ! ὑπέλαβεν ὁ ἀγχινούστατος νεανίας, κύριε Ρουσσώ, χαίρετε.. ἀπόψε θ' ἀκούσωμεν τὴν μουσικὴν σας.

— Ὑψηλότατε... ὑπετραύλισεν ὁ Ρουσσώ ἰδὼν τὴν ταινίαν.

— Ἐπιθυμῶ, κύριε Ρουσσώ, ὑπέλαβεν ὁ πρίγκηψ, νὰ μὲ διδάξετε καλῶς τὸ μέρος τοῦ Κολίνου, ἐπειδὴ αὐτὸ θὰ παραστήσω.

— Ἦθελον καὶ ἐγὼ παρακαλέσει τὸ αὐτὸ τὸν κύριον, διὰ τὸ πρόσωπον τῆς Κολίττης, ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι ἔχει πρὸς ἐμὲ ἀπέχθειαν.

— Τί λέγετε ! καὶ ποῖος ποτὲ δύναται νὰ ἔχῃ πρὸς τοιαύτην κυρίαν ἀπέχθειαν ! Ὁ Ρουσσώ μάλιστα, ὅστις αἰσθάνεται τόσο τὸ ὠραῖον ! ἐπέφερεν ὁ κόμης Ἀρτουᾶ.

Ὁ Ρουσσώ ἀφῆκε στεναγμόν, ὥσπερ εἶδε τοὺς ἀγγέλους, οἵτινες ἔρχονται καὶ παραλαμβάνουν τὴν ψυχὴν, καὶ ἀπέδρα μετὰ νέας ὑποκλίσεις. Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ νέα κακὴ συνάντησις. Βλέπει ἔμπροσθέν του δύο ἄνδρας συνομιλοῦντας· ὁ μὲν ἐξ αὐτῶν ἦτο γέρων, ὁ δὲ νέος, ταινιοφόρος καὶ οὗτος.

Οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες ἤκουσαν τὸν περιχαρὴ κόμητα δ' Ἀρτουᾶ εἰπόντα ὑψηλῇ τῇ φωνῇ :

— Ἀ ! κύριε Ρουσσώ, κύριε Ρουσσώ, πιστευτὸν ἄρα ὅτι φεύγετε τὴν κυρίαν κόμηςσαν !

— Ρουσσώ ! εἶπον πρὸς ἀλλήλους οἱ δύο ἄνδρες.

— Κράτησον αὐτόν, ἀδελφέ μου, ἀνεφώνησεν ὁ πρίγκηψ· κράτησέ τον, κύριε δὲ Λαβοκιδωνος.

Ἐνόησε τότε ὁ Ρουσσώ εἰς ποῖον σκόπελον τὸν ἔρριψεν ἡ κακὴ του τύχη... δηλαδὴ εἰς τὸν κόμητα Προβηγκίας συνδιαλεγόμενον μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ τῶν βασιλοπαίδων τῆς Γαλλίας.

— ὦ! χαίρετε, κύριε, εἶπεν ὁ κόμης Προβηγκίας διὰ τῆς βραχείας καὶ σχολαστικῆς φωνῆς του πρὸς τὸν φιλόσοφον.

— Τὴν ἔπαθα, εἶπεν ὁ Ρουσσώ καθ' ἑαυτόν. Ὑπομονή!

— Ἐχω εὐχαρίστησιν ὅτι σὰς γνωρίζω, κύριε, προσωπικῶς ἐξηκολούθησεν ὁ πρίγκηψ. Ἀνέγνωσα τὴν μεταφράσιν σας τοῦ Τακίτου. Ἐξεύρετε ὅτι εἶνε δυσκολώτατον τὸ νὰ μεταφράζη τις;

— Καὶ μάλιστα τὸν Τάκитον! ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἐγώ, Ὑψηλότατε, ὡμολόγησα εἰς τὸν μικρὸν μου πρόλογον.

— Μάλιστα, τὸ ἀνέγνωσα. Λέγετε ὅτι μετρίως γνωρίζετε τὴν λατινικὴν.

— Καὶ εἶνε ἀληθέστατον, Ὑψηλότατε.

— Διατί λοιπὸν νὰ μεταφράσητε τὸν Τάκитον, κύριε Ρουσσώ;

— Πρὸς ἐξάσκησιν, Ὑψηλότατε, τοῦ ὕψους μου.

— Ἀ! κύριε Ρουσσώ, διατί μεταφράσατε τὸ *omperatoria brevitare* διὰ τοῦ «λόγος ἐμβρυθῆς καὶ βραχὺς ἐνῶ, *imperatoria brevitare* σημαίνει «μὲ βραχυλογίαν στρατηγοῦ...» ἢ παντὸς ἄλλου ἔχοντος τὴν ἔξιν νὰ ἐπιτάτῃ «Βραχύτης προσταγμάτων...» ἰδοὺ ἡ ἔκφρασις· δὲν εἶνε ἀληθές, κύριε δὲ Λαβοκνιῶνος;

— Μάλιστα, Ὑψηλότατε, ἀπεκρίθη ὁ γέρον παιδαγωγός.

Ὁ Ρουσσώ δὲν ἀπεκρίθη λέξιν.

— Παράτηρεῖτε, κύριε Ρουσσώ; ... Καὶ ἄλλο ἀκόμη ἔχετε, σταθῆτε... ἐξηκολούθησεν ὁ κόμης τῆς Προβηγκίας.

Ὁ Ρουσσώ ὠχρίασε.

— *Cito sermone* τὸ μεταφράσατε «λαλῶν καλῶς», εἶπεν ὁ κόμης.

— Μάλιστα, Ὑψηλότατε... καὶ νομίζω...

— Ὅτι *cito sermone* σημαίνει τὸν «λαλοῦντα ταχέως», δηλαδὴ ἐν εὐκολίᾳ, εὐκόλως, «ὄχι καλῶς», διότι τότε ἤθελεν ὑπάρχει ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου *cito* τὸ ἐπίθετον *decoro* ἢ *ornato*, ἢ *eleganti sermone*. Δὲν εἶναι ἀληθές, κύριε δὲ Λαβοκνιῶνος;

— Μάλιστα, Ὑψηλότατε.

Ὁ Ρουσσώ ἱδρῶνεν. Ὁ ἀνηλεὲς πρίγκηψ τὸν ἀφῆκε ν'ἀναπνεύσῃ ὀλίγον, κατόπιν τῷ εἶπεν:

— Ὅμως εἰς τὴν φιλοσοφίαν εἰσθε πολὺ ἀνώτερος. Μόνος ὁ «Αἰμίλιός» σας εἶνε λέων κινδυνώδης.

— Κινδυνώδης, Ὑψηλότατε;

— Naί, ἔνεκα τῆς πληθύος σφαλερῶν τινῶν ἰδεῶν, τὰς ὁποίας θὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς πολίτας.

— Ὑψηλότατε, ἅμα γίνῃ τις πατήρ, ἔρχεται εἰς τὰς συνθήκας τοῦ βελίου μου, ἀπὸ τοῦ ὑπάτου μέχρι τοῦ ἐσχάτου εἰς τὸ βασιλεῖον... Τὸ νὰ εἶνε τις πατήρ... εἶνε...

— Καὶ τὸ ἄλλο πάλιν ἐκεῖνο σύγγραμμά σας... αἱ «Ἐξομολογήσεις»... εἰξεύρετε ὅτι εἶνε νοστιμώτατον; ... Ἀληθινά, πόσα τέκνα ἔχετε, κύριε Ρουσσώ;

Ὁ Ρουσσώ ἀπηύθυνε πρὸς τὸν διαβολώτατον πρίγκηπα βλέμμα ὀργῆς καὶ ὁ πρίγκηψ, ἰδὼν τοῦτο, κατέστη δυσμενέστερος· μολαταῦτα ἀφῆκε τὸν φιλόσοφον καὶ ἀπῆλθε μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ του ἐξακολουθῶν νὰ ἐπικρίνῃ τὰ συγγράμματα τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ὅποιον τασοῦτον δυσχερέστησε.

— Πόσον εὐήθης, πόσον ἡλίθιος, πόσον ἀνάνδρος εἰμαι! εἶπεν ὁ φιλό-

σοφος πορευθεῖς πρὸς τὴν ὀρχήστραν, ἥτις ἤρχισεν ἤδη τὰς προανακρούσεις. Ἴδου ὁποῖαν ἀπόκρισιν ἔπρεπε νὰ δώσω εἰς τὸν μικρὸν αὐτὸν σχολαστικόν :

« Ὑψηλότετε, δὲν εἶνε ἴδιον νεανίου οἰκτίρμονος νὰ βασανίζῃ ἓνα πτωχὸν γέροντα ».

Ἐφάνησαν τότε ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡ Δελφίνη καὶ ὁ κ. δὲ Κουάγνης, καὶ ἤρχισαν νὰ μέλπωσι τὴν δυοδίαν των. Αἱ σκέψεις τοῦ φιλοσόφου διεκόπησαν ὑπὸ τῆς ἀλγηδόνης τῆς μουσικῆς· ἐκ τῶν ὀδυνῶν τῆς καρδίας μετέβη εἰς τὰς ὀδύνας τῶν ὠτων.

ΙΕ'

Αἱ δοκιμαὶ τοῦ μελοδράματος.

Ἀφ' ἧς ἤρχισαν αἱ δοκιμαὶ καὶ ἡ προσοχὴ ὅλων ἐδόθη εἰς τὸ θέαμα, ἔπαυσαν καὶ νὰ παρατηροῦν τὸν Ρουσσώ. Ἐξ ἐναντίας, αὐτὸς μάλιστα ἤρχισε τώρα νὰ παρατηρῇ τοὺς περὶ αὐτόν.

Ὅλοι ἐν γένει ἔμελλον παραφώνως· μόνη ἡ δέσποινα Δελφίνη ἐξηρεῖτο τοῦ ἐλαττώματος τούτου, ἀλλὰ δὲν εἶχε μιμικὴν τελείως καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἦτο τόσο μικρά, ὥστε μόλις ἠκούετο. Ὁ ἄρχων Δελφίνος ἔκαμνε τὸν ὑποβόλεα. Τὸ μελοδράμα ἐπροχώρει, ἀλλὰ μὲ βασιλικὴν ἀθλιότητα.

Διέκρινε μολταῦτα ὁ Ρουσσώ μεταξὺ τῶν ποιμενίδων, ὅτι νεῖνίς τις, ἐξαιτίας καλλοῆς, ἐφαίνετο εὐφωνότερα πάντων καὶ πασῶν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ φιλόσοφος προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ γλυκύτατον ἐκεῖνο πρόσωπον, τόσον ὥστε, ἰδούσα αὐτόν ἡ Δελφίνη προσεκτικώτατον πρὸς τὴν σκηνήν, ἔκυψε πρὸς τὸ ἀναλόγιόν του, ἐπειδὴ ἦτο γυνὴ καὶ τῷ εἶπε :

— Πῶς σὰς φαίνομεθα, κύριε Ρουσσώ ;

Οὗτος ἔμεινε μὲ τὸ στόμα κεχηνὸς καὶ βλέπων πρὸς τὸ βάθος τῆς σκηνῆς.

Ἀκολουθήσασα τὴν διεύθυνσιν τοῦ βλέμματός του ἡ Δελφίνη τότε, εἶπε πρὸς τὸν φιλόσοφον :

— « Αἱ ! ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέϋ ;... τί ; ἔσφαλεν ἴσως ;... »

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἠρυθρίασεν· ὅλοι ἐστράφησαν πρὸς αὐτήν.

— « Οὐχί ! ὀχι ! ἀνέκραξεν ὁ Ρουσσώ, δὲν ἔσφαλεν, μέλπει ὡς ἄγγελος. »

Ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἐξετόξευσε πρὸς τὸν φιλόσοφον βλέμμα ὀξύχολον.

Ἀπ' ἐναντίας ὁ βαρόνος δὲ Ταβερνέϋ ἠσθάνθη πλείστην ἀγαλλίασιν, καὶ ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Ρουσσώ τὸ χαριέστερον τῶν μειδιαμάτων του.

— Σὰς φαίνεται νὰ τραγῳδῇ καλὰ αὐτὴ ἡ νέα ; ἠρώτησεν ἡ Δουβαρρὺ τὸν βασιλέα, ὅστις ἐφάνη ὡς συγκινηθεὶς ἐκ τοῦ λόγου τὸν ὁποῖον εἶπεν ὁ Ρουσσώ.

— Δὲν ἀκούω, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ὅταν πολλοὶ ὁμοῦ τραγῳδοῦν... πρέπει νὰ ἦνέ τις μουσικός, διὰ νὰ ἐννοήσῃ.

Ἐν τούτοις, στραφεὶς πρὸς τοὺς προσκεκλημένους ὁ Ρουσσώ, εἶδε τὸν κ. Ίουσιώ, ὅτι τὸν ἔχειρέτα μετὰ πολλοῦ ἐνασμενισμοῦ. Τοῦτο δὲν ἦτο μετρία εὐχαρίστησις πρὸς τὸν φιλόσοφον... ἰδοὺ εἰς ἐκ τῶν τῆς αὐλῆς, δυσσεβστήσας αὐτόν, καθὼς γνωρίζομεν, τὸν ἔβλεπε διευθύνοντα τὴν αὐλὴν κατ'

ἐκείνην τὴν ὥραν. Ἀνταπεκρίθη λοιπὸν εἰς τὸν χαιρετισμὸν τοῦ κ. Ἰουσιῶ ἀξιοπρεπῶς, καὶ ἐστράφη πάλιν πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα, τὴν ὁποίαν κατέστησεν ὠραιότεραν ὁ ἔπαινος.

Ἡ δοκιμὴ ἐξηκολούθησε, καὶ ἡ Δουβαρρὺ ἐλύσσα· εἶδε δις τὸν Λουδοβίκον ΙΕ' μὴ προσέχοντα εἰς τοὺς γλυκεῖς λόγους τοὺς ὁποίους τῷ ἔλεγεν, ἐπειδὴ ἦτο προσηλωμένος εἰς τὸ θέαμα· τὸ δὲ θέμα ὅλον, κατὰ τὰς ὑποφίας τῆς ζηλοτύπου ἐταίρας, ἦτο μὴν ἡ Ἀνδρεὰς πρὸς τὸν βασιλέα.

Ὁ δούξ Ρισελιέ ἦν ἐκεῖ παρών. Πλησιάζας πρὸς τὴν Δελφίνην εἰς πείσμα τῆς κυρίας Δουβαρρὺ :

— Φαίνεται, τῇ εἶπε γεγυμνασμένη, ὅτι ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέυ ἔχει φωνὴν ὠραίαν.

— Ἐξαίρετον, ἀπήντησεν ἡ Δελφίνη· καὶ θὰ εἶδα εἰς αὐτὴν νὰ παραστήσῃ τὴν Κολίττην· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀνέλαβα ἐγὼ αὐτὸ τὸ πρόσωπον πρὸς διασκεδάσιν, δὲν τὸ παραχωρῶ.

— Ἀ! ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέυ δὲν θὰ τὸ ἔμελε ποτὲ καλλίτερον ὑμῶν, Ὑψηλοτάτη, ἐπέφερον ὁ Ρισελιέ, καί...

— Ἡ δεσποσύνη εἶνε ἀρίστη μουσικός, εἶπεν ὁ Ρουσσὸ ἐκ τῆς θέσεώς του.

— Ἀρίστη τῶνόντι, προσέθεσεν ἡ Δελφίνη· καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσω, ὅτι μὲ διδάσκει τὸ μέρος μου· ἔπειτα χορεύει καὶ θαυμασίως, ἐνῶ ἐγὼ χορεύω πολὺ κακῶς.

Δύνανται νὰ κρίνωσιν οἱ ἀναγνώσται τὸ ἀποτέλεσμα τῶν λόγων τούτων ἐπὶ τῆς κυρίας Δουβαρρὺ, ἐπὶ τοῦ βασιλέως καὶ πάντων τῶν παρευριστῶν αὐλικῶν. Ἡ πλέον ἀδιαφορὸς ψυχὴ εἰς ταῦτα πάντα ἦτο ἰσως ἡ Ἀνδρεὰς.

Κεντηθεῖσα ἡ Δελφίνη ὑπὸ τοῦ Ρισελιέ, ἔδωκεν εἰς τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνέυ νὰ μέλῃ τὸ ἄσμάτιον :

«Πέταξ' ὀλη μ' ἡ χαρά!

Μ' ἄρισ' ὁ καλὸς μου!»

Εἶδον τὸν βασιλέα κινουντα τὴν κεφαλὴν κατὰ τὸν ρυθμὸν τοῦ ᾄσματος, καὶ τοσοῦτον τερπόμενον, ὥστε τὸ ψιμνύθιον ὅλον τῆς κυρίας Δουβαρρὺ ἐπιπτεν εἰς μικρὰς λεπίδας, καθὼς πίπτουσιν αἱ βαφαὶ τῶν ζωγραφιῶν εἰς τὴν ὑγρασίαν.

Μὴ δυνηθεῖσα ἡ βασιλικὴ ἐταῖρα ν' ἀνθέξῃ πλειότερον, ἀνηγέρθη τῆς θέσεώς της, καίτοι ἐναντίον τῆς ἐθιμοταξίας, διότι ὁ βασιλεὺς ἐκάθητο εἰσέτι· οἱ δὲ αὐλικοὶ ἐνόησαν, καθὼς οἱ μύρμηκες, ὅτι καταιγὶς πλησιάζει, καὶ ἔτρεξαν πλησίον τῶν ἰσχυροτέρων. Εἶδον ὅτι δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ Κολίτης καὶ Κολλίνου, ἀλλ' ὅτι οἱ στίχοι,

Πέταξ' ὀλη μ' ἡ χαρά!

Μ' ἄρισ' ὁ καλὸς μου!

ἰσως ἐπλησίασεν ἡ στιγμή νὰ ψαλῶσιν ὑπὸ τῆς κυρίας Δουβαρρὺ.

Ὁ Ρισελιέ ἔβλεπε ταῦτα πάντα θριαμβευτικῶς. Πορευθεὶς πρὸς τὸν γέροντα Ταβερνέυ,

— Παρατηρεῖς, παρατηρεῖς, τῷ εἶπε κρυφίως, τὴν ἐξαισίαν ἐπιτυχίαν τῆς κόρης σου;

Καὶ λαβὼν αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν ἔσυρε πρὸς τὸν διαδρόμον, τοῦ ὁποῦ καὶ ὤθησε τὴν ὑαλόφρακτον θύραν.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ὥρην, ἀκούουν ὀπισθεν τῆς θύρας ταύτης κρότον, ὡς

εἰ ἔπεσεν ἄνθρωπος στηριζόμενος ἐπ' αὐτῆς· ἦτο βεβαίως περίεργον τις βλέπων τὸ ἐντὸς τοῦ θεάτρου.

— Ποῖος διαβολὸς εἶνε! ἀνέκραζεν ὁ Ρισελιέ ἀνοίξας τέλος πάντων τὴν θύραν.

Εἶδον τότε, ὃ τε Ταβερνεύ καὶ ὁ δούζ, ὅτι ὁ ὀπισθεν τῆς θύρας ἰσταμένος καὶ ἰδὼν τὰ πάντα, ἦτο νέος τις φορῶν ἐνδυμασίαν τῶν ἐργατῶν τῶν ἀνακτόρων καὶ κρατῶν ὑπὸ τὸν βραχίονα κἀνίστρων μὲ ἄνθη, τὰ ὅποια εἶχον πέσει κατὰ γῆς· αὐτὸς ὅμως δὲν ἔπεσε.

— Πᾶ! ἐγὼ αὐτὸν τὸν λογιώτατον, τὸν γνωρίζω, εἶπεν ὁ Ταβερνεύ δυσμενῶς. Τί θέλεις ἐδῶ, ἀχρεῖς;

Ὁ Γιλβέρτης, διότι ἦτον αὐτὸς ὁ ταλαίπωρος, ὡς ἐμάντευσαν αἱ ἀναγνώσται, ἀπήντησε πρὸς τὴν βάνανσον ταύτην ἐρώτησιν ὑπερηφάνως:

— Βλέπω.

— Δὲν πηγαίνεις εἰς τὸ ἔργον σου; ὑπέλαβεν ὁ Ρισελιέ.

— Τὸ ἔργον μου τὸ ἐτελείωσα, εἶπε ταπεινῶς ὁ Γιλβέρτης πρὸς τὸν δούκα, χωρὶς νὰ καταδεχθῇ νὰ ἰδῇ τὸν γέροντα Ταβερνεύ.

— Παντοῦ νὰ βλέπω ἐμπρὸς μου αὐτὸν τὸν ἀκαματην! ἐπέφερον ὁ βαρόνος.

— Αἶ, αἶ, κύριε! ὑπέλαβε φωνή τις... ὁ μικρὸς μου Γιλβέρτης εἶνε καλὸς ἐργάτης, καὶ βοτανιστὴς ἐπιμελέστατος...

Ὁ Ταβερνεύ ἐστράφη, καὶ ἰδὼν τὸν κ. Ίουσιῶ θωπεύοντα τὰς παρειάς τοῦ Γιλβέρτου, ἀπεμακρύνθη ἐξηγριωμένος.

— Πῶς ἀφίουν τοὺς ὑπηρέτας καὶ εἰσέρχονται; εἶπε.

— Σιωπή! ἀπήντησεν ὁ Ρισελιέ· εἶδες καὶ τὴν Σοφίαν σου; εἶνε μετὰ τῶν ἄλλων ὑπηρετῶν τοῦ Τριανόν, καὶ δὲν διαφεύγει ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν της τίποτε. Ἄλλ' ἐλθέ, ἐλθέ· εἰμαι τῆς ἰδέας ὅτι ὁ βασιλεὺς θὰ ζητήσει ἀπόψε νὰ σοὶ ὁμιλήσῃ.

Καὶ οἱ δύο φίλοι κατηυθύνθησαν πρὸς τὸ θεωρεῖον τοῦ βασιλέως.

Ἡ κυρία Δουβαρρύ, ὀρθία ἰσταμένη, ἀνταπεκρινετο μετὰ τοῦ δουκὸς Αἰγιλλῶνος, ὀρθίου ὡσαύτως καὶ προσέχοντος εἰς τὰ διαθήματα τοῦ θεοῦ του.

Περαιτωθεῖσων τῶν δοκιμασιῶν, αἱ περιδοξαὶ ὑποκριταὶ ἀπεχώρησαν ἵνα ἐκδυθῶσιν εἰς τὰ δωματῖά των, ἔνθα ὁ Γιλβέρτης εἶχε προσκομίσει νέα ἄνθη.

Ὁ Ρισελιέ εἰσῆλθεν εἰς τὸ θεωρεῖον τοῦ βασιλέως ἀφῆσας ἐξωθεν τὸν Ταβερνεύ· μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψε πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν εἰσήγαγεν. Ἡλοῦσαν δ' ἐκεῖ λόγους, οἱ ὅποιοι εἰς ὀλίγων ἀνθρώπων ἀκοᾶς ἀναβαίνουν. Ἡ κυρία Δουβαρρύ ἔλεγεν εἰς τὸν βασιλέα:

— Νὰ περιμείνω τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα ἀπόψε εἰς τὸ δεῖπνον;

Ὁ δὲ βασιλεὺς·

— Εἰμαι κουρασμένος, κόμησα, μὲ συγχωρεῖτε.

Ὁ Δελφῖνος ἐλθὼν μετ' αὐτὴν.

— Μεγαλειότατε, εἶπε, θὰ ἀξιωθῶμεν ἀπόψε νὰ σᾶς ἔχημεν εἰς τὸ δεῖπνόν μας εἰς Τριανόν;

— Ὅχι, νιέ μου· τῶρα τὸ ἔλεγα καὶ εἰς τὴν κυρίαν· αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτὸν μου πολὺ κουρασμένον... Θὰ δειπνήσω μόνος.

Ὁ Δελφῖνος πρὸς αὐτὴν καὶ ἀπῆλθε. Τὸ αὐτὸ ἔπραξε καὶ ἡ Δουβαρρύ· ἀλλ' αὕτη ἀπῆλθε τρέμουσα ὑπὸ θυμῷ.

Ἐνευσε τότε ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Ρισελιέ.

— Δούξ, εἶπεν, ἔχω νὰ σὰς ὁμιλήσω περὶ ὑποθέσεώς τινος, ἡ ὁποία σὰς ἀφορᾷ... Δὲν ἤξεύρω... δὲν νύχαριστήθην... ἐπεθύμουν νὰ μοῦ ἐξηγήσετε...

Ἀκούσατε... Ἀπόψε δειπνῶ μόνος· ἔλθετε νὰ μὲ συντροφεύσετε.

Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ Ταβερνέυ.

— Γνωρίζετε, νομίζω, κύριε δούξ;

— Τὸν κύριον δὲ Ταβερνέυ; μάλιστα, Μεγαλειότατε.

— Ἄ! εἶνε ὁ πατὴρ τῆς χαριεστατῆς τραγῳδιστρίας!...

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε.

— Ἀκούσατε, δούξ...

Ὁ βασιλεὺς ἔκυψεν ἵνα ὁμιλήσῃ εἰς τὸ οὖς τοῦ Ρισελιέ.

Ὁ Ταβερνέυ προσεπάθει νὰ μὴ φανῇ ὅτι συγκινεῖται.

Μετὰ τινα στιγμήν, ὁ Ρισελιέ διήλθεν ἔμπροσθεν τοῦ Ταβερνέυ, καὶ τῷ εἶπε σιγαλέα τῇ φωνῇ:

— Ἐρχου ὀπίσω μου.

— Ποῦ; ἠρώτησεν ὁ Ταβερνέυ.

— Ἐρχου, σὲ λέγω.

Ὁ δούξ ἀπῆλθεν. Ὁ Ταβερνέυ τὸν ἠκολούθησεν εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι βηματῶν, μέχρι τῶν δωματίων τοῦ βασιλέως. Ὁ δούξ εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον· ὁ βαρόνος ἔμεινεν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον.

ΙΣΤ'

Ἡ θήκη.

Ὁ κ. δὲ Ταβερνέυ δὲν περιέμενεν ὥραν πολλήν. Ἐρωτήσας ὁ Ρισελιέ τὸν θαλαμηπόλον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τί ἀφῆκεν ὁ βασιλεὺς πλησίον τοῦ καθρέπτου του, ἐξῆλθεν εὐθὺς κρατῶν ἀνὰ χεῖρας πρᾶγμα τι, τὸ ὁποῖον ὁ βαρόνος δὲν ἠδυνήθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ διακρίνῃ, ὥς κεκαλυμμένον ὑπὸ μεταξωτοῦ ὑφάσματος. Ἀλλ' ὁ στρατάρχης ἐλύτρωσε τῆς περιεργείας τὸν φίλον του παραλαβὼν αὐτὸν πρὸς τὴν στοάν.

— Βαρόνε, τῷ λέγει ἅμα εἶδεν ὅτι ἦσαν κατὰμονοι, σὲ παρατηρῶ ὅτι δὲν μὲ πιστεύεις φίλον εἰλικρινῇ.

— Ἀφ'οὗτο ἠγαπήσαμεν ἐκ νέου; ἀπατάσαι.

— Παρατηρεῖς τὴν τύχην τῶν τέκνων σου πόσον θαυμασιῶς προοδεύει; Ὁ Φίλιππος σου εὐθὺς λοχαγός, καὶ ὁ λόχος του ἐπληρώθη δαπάνῃ τοῦ βασιλέως.

— ὦ! εἶνε ἀληθές... καὶ ὀφείλω τοῦτο εἰς σέ.

— Ὅχι εἰς ἐμέ, φίλε μου. Ἐπομένως θ' ἀκούσωμεν τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνέυ μαρκησίαν, ἴσως...

— Ἐλα δά! ἀνέκραξεν ὁ Ταβερνέυ, πῶς; τὴν κόρην μου...

— Ἀκουσε, Ταβερνέυ· ὁ βασιλεὺς ἀγαπᾷ πᾶν ὅ,τι ὥρατον, ἐνάρετον, χαρίεν, εὐφρές... τρελλαίνεται! Ἡ κόρη σου, φίλε μου, ἔχει πάντα ταῦτα εἰς βαθμὸν ὑψηλόν... Λοιπὸν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης εἶνε γοητευμένος μαζὺ της.

— Δούξ, ὑπέλαβεν ὁ Ταβερνέυ λαβὼν ὕψος ἀξιοπρεπές, πρὸς τὸν στρα-

τάρχην κωμικώτατον φαινόμενον, δούξ, δούξ, πῶς έννοεῖς τήν λέξιν ροητευμένος.

— Βαρόνε, ἀπήντησε ξηρῶς ὁ Ρισελιέ, λεξιθήρας δέν εἶμαι παντελῶς, μάλιστα καί τήν ὀρθογραφίαν ὀλίγον τήν γνωρίζω. Ροητευμένος, κατ' ἐμέ, σημαίνει ὑπερευχαριστημένος, πῶς νά σοῦ εἰπῶ ;... Ἄν δυσηρεστήθης ὅτι ὁ βασιλεὺς σου χαίρει διὰ τὸ κάλλος καί τὰ πλεονεκτήματα τῶν παιδιῶν σου, εἰπέ το, ἀδελφέ... Ἰδού ἐπιστρέφω πλησίον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, νά γνωρίζω νά τοῦ ὁμιλήσω.

Εἶπε καί ἐστράφη διὰ μίαν μ' εὐκνησιᾶν εἰκοσαπενταετοῦς νεανίου.

— Δέν μ' έννόησες, δούξ, ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος κρατήσας αὐτόν. Εἶσαι ὀρηκτικός πολὺ. τί διάβολον ! Δέν έννόησες τήν ἰδέαν μου. Ἡ ἰδέα μου εἶνε... ὅχι τάχα διὰ τὸν ἑαυτόν μου, ὅτι δέν μ' εὐχαριστοῦν αὐτά...

— Ποῖον λοιπὸν δέν εὐχαριστοῦν ; τήν κόρην σου ;

— Ἐ ! ἔ !

— Τί νά σοῦ εἰπῶ καί ἐγώ, ἀδελφέ, ἀφοῦ ἔπιασες καί ἔδωκες εἰς τήν κόρην σου ἀνκτροφὴν ἀγριανθρωπικὴν !

— Ἀγαπητέ, ἡ κόρην μου ἀνετράφη μόνη της. Μόνη της ἔμαθεν ὅ,τι ἔμαθεν. Ἐγένετο ἐνάρετος νέα ἀφ' ἑαυτῆς.

— ὦ ! ἀδελφέ ! ἐνάρετος νέα ! δέν μὲ ἀφίνεις !

— Ποιό ;... εἶνε περιστερά, δούξ μου, περιστερά !

Ὁ Ρισελιέ ἐμόρφασε.

— Περιστερά... δέν σοῦ λέγω... πολὺ καλὰ... φρόντισε λοιπὸν νά τῆς εὖρης καί κἀνένα καλὸν ἄνδρα, νά τῆς ὁμοιάξῃ, καί μὴ ζητεῖς μεγάλα πράγματα. Ἡ ἀρετὴ εὐχαριστεῖται καί εἰς τὴν καλύβην.

Ὁ Ταβερνέυ παρετήρησε τὸν δούκα μὲ ἀνήσυχον ὄμμα.

— Κατὰ καλὴν τῆς τύχην, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ στρατάρχης. ὁ βασιλεὺς ἀγαπᾷ τὴν Δουβαρρὺ ἐμμανῶς· μὴ φοβοῦ καί δέν θά ρίψῃ ποτὲ τὸ βλέμμα του εἰς ἄλλην γυναῖκα... ὅχι τὴν κόρην σου, ἀλλὰ καί ἄγγελος ἐπουράνιος ἂν ἦτο.

Ὁ Ταβερνέυ ἤρχισε σπουδαίως ν' ἀνησυχᾷ.

— Διὰ τοῦτο, προσέθεσεν ὁ Ρισελιέ, μέινε ἥσυχος καί ἐγώ τώρα ὑπάγω εἰς τὸν βασιλέα νά τοῦ ἀναφέρω τὰ δέοντα. καί ὁ βασιλεὺς, νά ἦσαι βέβαιος, ὅτι τὸ δῶρον τοῦτο, τὸ ὅποτον ἠτοίμαζε διὰ τὴν θυγατέρα σου...

— Φίλε μου, φίλε μου, μὴ τρέχωμεν... Τί δῶρον... τί... ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότητος... διὰ τὴν θυγατέρα μου...

— Τίποτε, ἓνα μικρὸν δῶρον... Ἰδού... αὐτό...

Καί ἀπεκάλυψεν ἐκ τοῦ μεταξωτοῦ περιβλήματος μίαν θήκην.

— Τί θήκη εἶνε αὕτη ; Τί περιέχει ;

— Τίποτε... πρᾶγμα μικρῆς ἀξίας... ὀλίγων χιλιάδων φράγκων τὸ ὅποτον ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης εἶχεν εὐχαρίστησιν νά προσπέρῃ εἰς τὴν κόρην σου, ἐπειδὴ τοῦ ἤρεσε τὸ ὄσμά της· ἀλλὰ τίποτε... τώρα τοῦ λέγω τὰ δέοντα καί ἡσυχάζει.

— Ἀλλὰ, δούξ, μὴ δυσηρεστήσῃ πάλιν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὸν βασιλέα !

— Βεβαίως καί θά τὸν δυσηρεστήσῃ, ἀλλὰ πάντοτε ἡ ἀρετὴ δυσηρεστεῖ, καθὼς γνωρίζεις Ἄς τὸν δυσηρεστήσῃ.

— Δούξ, ὑπέλαβεν ὁ Ταβερνέυ, νά σκεφθῶμεν τί ποιητέον... Τί νά σοὶ εἰπῶ, φίλε μου ! τφόντι, εἶνε πολὺ ἐνάρετον τὸ παιδί.

— Ἄ! Οἱ Κινέζοι εἶνε εὐτυχεῖς, εἶπε στενάχας ὁ Ρισελιέ.

— Διατί τὸ λέγεις αὐτό; ἠρώτησεν ὁ Ταβερνέϋ ἔκθαρμος.

— Ἄ! ἄλλο πρᾶγμα εἶνε ὡς Κινέζοι!... τοὺς Κινέζους μὴ τοὺς βάλεις!.. Ἐκεῖνοι, ἀδελφέ μου... ἐκεῖνοι ἔχουν πολλοὺς ποταμοὺς καὶ ρύακας εἰς τὸν τόπον των!... οἱ Κινέζοι!

— Δοῦξ, ἀλλάσσεις τὴν ὁμιλίαν· τί ἐλέγαμεν καὶ τί λέγεις;

— Δέν ἀλλάσσω ἐγὼ τὴν ὁμιλίαν παντελῶς. Διὰ τοὺς Κινέζους λέγω.

— Καλὰ! τί ἔχουν νὰ κάνουν ἐδῶ οἱ Κινέζοι! τί πρὸς τὴν κόρην μου ἂν ὑπάρχουν εἰς τὸν τόπον των ποταμοί!

— Τι πρὸς τὴν κόρην σου; Εὐλογημένη! οἱ Κινέζοι ἔχουν τὸ εὐτύχημα νὰ ἠμποροῦν νὰ πνίγουν τὰς νέας, αἵτινες εἶνε εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἐνάρετοι, χωρὶς κανεὶς νὰ δύναται νὰ τοὺς εἴπῃ τίποτε.

— Ἀλλὰ δοῦξ, ἄς εἴμεθα καὶ ὀλίγον δίκαιοι· σὲ βάζω εἰς τὴν θέσιν μου, ὑπόθεσε ὅτι ἔχεις σὺ μίαν κόρην...

— Καὶ μήπως δέν ἔχω καὶ ἐγὼ μίαν; ἔχω, καί, σὲ βεβαιῶ, ἂν ἔλθῃ τις καὶ μοῦ εἴπῃ ὅτι ἡ κόρην μου εἶνε πολὺ ἐνάρετος... θὰ ἔχῃ πολλὴν κακίαν αὐτὸς ὅστις θὰ ἔλθῃ νὰ μοῦ τὸ εἴπῃ!

— Ἄς ᾔνῃ· ἂν ὁ βασιλεὺς ἐπεφόρτιζεν ἐμέ νὰ προσφέρω εἰς τὴν κόρην σου ἐκ μέρους τοῦ ἐν περιδέραιον, καὶ ἡ κόρην σου ἔπειτα σοῦ παρεπονεῖτο... αὐτὸ καὶ αὐτό... τί θὰ ἔλεγες, σὲ παρακαλῶ;

— ὦ! φίλε μου, δέν ὑπάρχει καμμία σύγκρισις. Ἐγὼ ἔζησα πάντοτε εἰς τὴν αὐλήν· σὺ ἔζησες εἰς τὴν ἔρημον. Ἐξομοίωσις δέν γίνεται εἰς τὰς θέσεις μας. Ὅ,τι πρὸς σὲ εἶνε ἀρετὴ, πρὸς ἐμέ εἶνε μωρία. Ἐπομένως, δέν πρόκειται τώρα νὰ ὑπάγω νὰ προσφέρω ἐγὼ εἰς τὴν κόρην σου περιδέραιον.

— Ἀλλὰ καθὼς εἶπες...

— Σοὶ εἶπα ἐγὼ τίποτε τοιοῦτον; Εἶπον ὅτι ὁ βασιλεὺς μὲ διέταξε νὰ λάβω ἐκ τῶν δωμάτων τοῦ μίαν θήκην διὰ τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνέϋ, τῆς ὑποίας ἡ φωνὴ τῷ ἤρесе· ἀλλὰ δέν εἶπα ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης μ' ἐπεφόρτισε νὰ ἐγχειρήσω τὴν θήκην εἰς τὴν κόρην.

— Τότε λοιπόν, τῇ ἀληθείᾳ, δέν σὲ ἐννοῶ, εἶπεν ὁ βαρόνος ἐν στενοχωρίᾳ· ὁμιλεῖς, ἀδελφέ, αἰνιγματωδῶς. Διατί δηλαδὴ διδεται αὐτὸ τὸ περιδέραιον, ἢ ὅ,τι διάβολος εἶνε, ἀφοῦ δέν εἶνε διὰ νὰ δοθῇ;

Ὁ Ρισελιέ ἀφῆκε φωνὴν ὥσει παρετήρησεν ἀκάθαρτόν τι ζωύφιον.

— ὦ! ὦ! τῆς ἀηδίας! ὦ! τῆς ἀηδίας, ἀληθινά!

— Τί τῆς ἀηδίας! ποῖος δηλαδὴ;

— Ἀλλὰ σὺ, ἀγαπητὲ φίλε, σὺ, πτωχέ μου βαρόνε! Καλὲ δὲ μὲ λέγεις, ἀδελφέ, ὅτι μᾶς ἤλθες ἀπὸ τὸ φεγγάρι;... χάχ! ἄχ! ἄ!

— Δέν ἐννοῶ τίποτε.

— Δέν ἐννοεῖς τίποτε... Εὐλογημένη ἀνθρωπε! ὅταν ἓνας βασιλεὺς προσφέρει δῶρον εἰς μίαν γυναῖκα καὶ ἐπιφορτίζει τὸν κ. Ρισελιέ δι' αὐτὸ τοῦτο, τὸ δῶρον εἶνε εὐπρόσδεκτον... ἀλλὰ μήπως ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸ ἐγχειρίζω ἀπ' εὐθείας;... ἡ ἐξέλαβες ὅτι εἶμαι ὁ Λεβέλ; ἐγνώρισες τὸν θαλαμηπόλον τοῦ βασιλέως;

— Ποῖος λοιπόν θὰ τῆς τὸ ἐγχειρίσει;

— Φίλε μου, εἶπεν ὁ Ρισελιέ κτυπῶν τὸν ὦμον τοῦ Ταβερνέϋ μὲ μειδιαμα διαβολικώτατον· ὁσάκις ἔχω νὰ κάμω μὲ ψυχὰς τοσοῦτον ἐναρέτους ὥς τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεάδος, εἶμαι χρηστοθήτης ὑπὲρ πάντα ἄλλον· ὅταν

πλησιάζω εἰς περιστέραν, καθὼς εἶπες, διόλου δὲν φαίνομαι κόραξ· ὅταν ἀποστέλλωμαι πρὸς μίαν νεάνίδα, ὁμιλῶ μὲ τὸν πατέρα της... Ὁμιλῶ λοιπὸν μὲ σέ, Ταβερνέῦ, καὶ δίδω εἰς σέ τὴν θήκην αὐτὴν διὰ νὰ τὴν διαβάσῃς εἰς τὴν θυγατέρα σου... Τώρα... γίνεται;

Καὶ ὁ δοῦξ ἔτεινε τὴν θήκην πρὸς τὸν βαρόνον.

— Ἡ δὲν γίνεται;

Καὶ ἀπέσυρε πάλιν τὴν χεῖρά του.

— Ἀλλ' ἄς μὲ τὸ ἔλεγεσ λοιπὸν ἐξ ἀρχῆς, ἀδελφέ, ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος· εἰπέ μοι ὅτι ἐμὲ τὸν ἴδιον ἐπιφορτίζει ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης νὰ ἐγχειρίσω τὸ δῶρον τοῦτο· οὕτως εἶνε εὐγενέστατον καὶ ἀποκαθίσταται ὅλως πατρικόν· καθαρίζεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

— Δόξα τῷ Θεῷ! λάβε το λοιπὸν καὶ ἄς παύσουν οἱ φόβοι σου.

Ὁ Ταβερνέῦ ἔδραξε τὴν θήκην,

— Χάρις εἰς τὸν εὐφυῆ σου αὐτὸν τρόπον, εἶπε πρὸς τὸν στρατάρχην, ἡ κόρη μου τώρα θὰ εὖρῃ τὸ δῶρον εὐπρόσδεκτον, εἰμαι βέβαιος.

— Ἐπίστευσεσ ποτέ, ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης προσφέρει ἀπλῶς δῶρα; Ἀλλὰ πρόσεξε νὰ μείνῃ τοῦτο μυστικόν, διότι ἂν τὸ μάθῃ, ἡ Δουβαρρὺ εἶνε ἱκανὴ ν' ἀφήσῃ τὸν βασιλέα καὶ νὰ φύγῃ.

— Καὶ θὰ δυσηρεστηθῇ τότε ἐναντίον μας ὁ βασιλεὺς;

— Δὲν ἤξεύρω, ἀλλ' ἡ κόμησσα θὰ μᾶς ἐχθρεύετο τρομερά· ἐμὲ τοῦλάχιστον... Πρόσεξε νὰ μείνῃ μυστικόν.

— Μεῖνε ἡσυγος. Ἀλλὰ διαβίβασε, παρακαλῶ, τὰς ταπεινάς μου ὑποκλίσεις πρὸς τὸν βασιλέα.

— Δὲν θὰ λείψω... καθὼς καὶ τὰς τῆς θυγατρὸς σου... Ἀλλ' ἔλησμόνησα... ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης σὲ προσκαλεῖ ἀπόψε νὰ συνδειπνήσωμεν.

— Ἐμέ;

— Ναί, θὰ εἰμεθα οἱ τρεῖς· ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης, σύ, κ' ἐγώ. Χαῖρε, βαρόνε· βλέπω τὴν Δουβαρρὺ μετὰ τοῦ κυρίου δ'Αἰγιλλῶνος· δὲν συμφέρει νὰ ἴδωσιν ὅτι εἰμεθα ὁμοῦ.

Εἶπε καὶ ἐλαφρὸς ὡς ζέφυρος, ἔφυγεν ἐκ τῆς στοᾶς ἀφήσας τὸν Ταβερνέῦ μὲ τὴν θήκην ἐνὰ χεῖρας, περιχαρὴ ὡς παιδάριον, πρὸς τὸ ὑποῖον ἐδώρησαν παίγνιόν τι ὥραϊον.

ΙΖ'

Τὸ δεῖπνον τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ'.

Ὁ στρατάρχης εὗρε τὸν βασιλέα εἰς τὴν μικρὰν αἴθουσαν μόνον. βλέποντα ἐκ τοῦ παραθύρου πρὸς τὴν αὐλὴν. Ἐντεῦθεν ἐξεκίνει κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην τὸ ὄχημα τῆς Δουβαρρὺ, συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ κυρίου δ'Αἰγιλλῶνος καὶ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ της Ἰωάννου, ὅστις ἐφαίνετο περίλυπος.

— ὦ! ὦ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς, δὲν ἠθέλησεν οὔτε νὰ μὲ ἴδῃ κἄν, οὔτε ἓνα λόγον νὰ μοι εἴπῃ. Ἡ κόμησσα θὰ πνέῃ μένεα.

Καὶ ἐπανάλαβε γεγонуίᾳ τῇ φωνῇ.

— Θὰ πνέῃ μένεα ἡ κόμησσα.

Ὁ Ρισελιέ, ὅστις εἰσῆρχετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν καὶ ἤκουσε τὸν λόγον τοῦτον τοῦ μονάρχου,

— Θα πνέη μένεα ; εἶπε· διατί ; διότι ἡ Μεγαλειότης Σας ἠθελήσατε νὰ διασκεδάσῃτε μίαν στιγμὴν ; ὦ ! ἔχει ἄδικον ἡ κυρία κόμησσα.

— Δοῦξ, ἀπεκρίθη ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', οὔτε διασκεδάζω· ἐξ ἐναντίας εἶμαι κατακουρασμένος, θέλω ὀλίγον ν' ἀναπαυθῶ. Ἄν κατὰ τὴν αἵτησιν τῆς κομήσσης ἐπήγαινον μετ' αὐτῆς εἰς Λυκιέννας, ἐκεῖ πάλιν θὰ ἔτρωγον πολύ, καὶ θὰ ἔπινον πρὸ πάντων, τὰ κρασία τῆς κομήσσης κτυποῦν εἰς τὴν κεφαλὴν· δὲν ἤξεύρω ἀπὸ τί εἰδους σταφύλια εἶνε κατεσκευασμένα, ἀλλ' ἀφανίζουν· προτιμῶ νὰ μείνω ἐδῶ ἡσυχος.

— Ἐχετε δίκαιον, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ δούξ.

— Ἐπειτα, ἐκείνη θὰ εὐθυμήσῃ πάντοτε. . . καὶ χωρὶς ἐμοῦ. . . καὶ ἂς λέγῃ ὅ,τι λέγει· δὲν τὴν πιστεύω.

— ὦ ! κατὰ τοῦτο ἁμαρτάνετε, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ δούξ.

— Ὅχι. σὲ βεβαιῶ, δούξ, δὲν ἁμαρτάνω. Μετρῶ τὰς ἡμέρας μου. καὶ τοῦτο μὲ φέρει εἰς συλλογισμὸν. Σὺ ὅμως δὲν ἤξεύρω τῇ ἀληθείᾳ, πῶς κάμνεις καὶ ἐπιτυγχάνεις πάντοτε πλησίον τῶν γυναικῶν, ὡς νὰ ἦσο εἰκοσαετής. Εἰς τὴν ἡλικίαν ἐκείνην, ὁ ἀνὴρ ἐκλέγει τὴν γυναῖκα· ἀλλ' εἰς τὴν ἡλικίαν μου, δούξ, ἡ γυνὴ κάμνει τὸν λογαριασμὸν τῆς...

Ὁ δούξ ἐγέλασεν.

— ὦ ! εἶπε, Μεγαλειότατε, ἀλλ' ἂν τῶνόντι νομίζετε ὅτι ἡ κόμησσα εὐθυμεῖ, τὸ πρᾶγμα ἔχει τὴν παρηγορίαν του.

Ὁ βασιλεὺς ἀνηγέρθη.

— Τίς εἶνε ἔξω ; ἠρώτησεν.

— Ὅλη ἡ θεραπεία τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος.

Ὁ βασιλεὺς ἐσκέφθη.

— Ἐχετε δούξ, κἀνένα ἰδικόν σας ἄνθρωπον ἐδῶ ;

— Ἐχω τὸν Ραφτέ.

— Καλὰ. Νὰ ὑπάγῃ, δούξ, νὰ μάθῃ, ἂν ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἐπέστρεψε τῶνόντι εἰς Λυκιέννας.

— Ἐφυγε λοιπὸν ἡ κόμησσα ;

— Ναί, ἔφυγε καταθυμωμένη.

— Νὰ στείλω τὸν Ραφτέ εἰς Λυκιέννας ;

— Ναί, δούξ, στείλέ τον, καὶ νὰ καθήσωμεν ἀμέσως εἰς τὴν τράπεζαν.

Εἶπες τίποτε εἰς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος ;

— Ναί, εἶναι εἰς τὸν ἀντιθάλαμον τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος.

— Καὶ τί ἀπήντησε ;

— Μεγάλας εὐχαριστήσεις.

— Ἡ δὲ κόρη ;

— Δὲν τῆς εἶπον ἀκόμη τίποτε.

— Δοῦξ, ἡ κυρία Δουβαρρὺ εἶνε ζηλότυπος, καὶ ὑπάρχει φόβος μὴ ἔλθῃ ἔξαφνα.

— Ἄ ! θὰ ἦτο πολὺ ἀνοίκειον, καὶ δὲν πιστεύω νὰ καταντήσῃ ἡ κόμησσα μέχρι τοιοῦτου ἀτοπήματος.

— Δοῦξ, τὰ πάντα εἶνε ἱκανὴ νὰ πράξῃ εἰς τοιαύτας στιγμὰς, ὅταν ἔχῃ καὶ ἔχθραν ἠνωμένην μετὰ ζηλοτυπίας. Σ' ἐχθρεύεται πολὺ· δὲν ἤξεύρω, ἂν τὸ γνωρίζῃς.

Ὁ Ρισελιὲ προσέκλινε.

— Γνωρίζω ὅτι μὲ καταξιοῖ τῆς τιμῆς, ταύτης, Μεγαλειότατε.

— Ἐχθρεύεται καὶ τοὺς Ταβερνεύ ἐπίσης.

— Ἀλλὰ καὶ μίαν ἄλλην ψυχὴν ἐχθρεύεται, Μεγαλειότατε, καὶ ταύτην πλείοτερον ἀφ' ὅλους τοὺς ἄλλους.

— Ποῖον;

— Τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα.

— Ἄ! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς, εἶνε ἀναπόφευκτον. Διὰ τοῦτο ἀνάγκη προσοχῆς, μήπως καὶ ἡ κόμησσα μὲς κάμῃ τιποτέ ἑξαφνον... Σιωπῇ, ἰδοὺ ὁ ἀρχιτρίκλινος... Εἰπέ τὰ δέοντα εἰς τὸν Ραφτέ, καὶ ἐλθέ μετὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος εἰς τὸ ἐστιατόριον, ὅθι ἡμαί ἐκεῖ.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' μετέβη εἰς τὸ ἐστιατόριον, ὁ δὲ Ρισελιέ ἐξῆλθε διὰ τῆς ἐναντίας θύρας.

Μετὰ πέντε λεπτὰ ἐπανῆλθε πλησίον τοῦ βασιλέως συναδευόμενος ὑπὸ τοῦ βαρόνου δὲ Ταβερνεύ Ὁ βασιλεὺς ἐχαίρεισε τὸν βαρόνον περιχαρῆς. Ὁ γέρων Ταβερνεύ ἦτο ἀνὴρ μὲ πνεῦμα ἀπήντησε πρὸς τὴν βασιλικὴν πρόσκλησιν μὲ τὸν τρόπον ἐκεῖνον, τὸν οἰκεῖον εἰς τινὰς ἀνθρώπους, τρόπον ἀποτελοῦντα, ὥστε οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ πρίγκηπες νὰ σὲ ἀναγνωρίσωσιν ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν σφαῖράν των, καὶ ἀμέσως νὰ διατεθῶσιν ἀνέτως μετὰ σοῦ.

Ἐκάθισαν εἰς τὸ δεῖπνον.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἦτο κακὸς βασιλεὺς, ἀλλ' εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον ἀνὴρ εὐτράπελος· ἡ συναναστροφή του, ὅσαςκις ἤθελεν, ἦτο πλήρης ἄλατος. Εἶχε σπουδάσει τὴν ζωὴν ὑπὸ τὰς χαριστέρας αὐτῆς φάσεις. Ἐφαγε μὲ πολλὴν ὀρεξιν, διώρισε νὰ φέρωσιν οἶνους εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας, καὶ ἤνοιξε τὴν ὁμιλίαν περὶ μουσικῆς. Ὁ Ρισελιέ ἔδραζε τὴν εὐκαιρίαν.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν, ἂν ἡ μουσικὴ φέρῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὁμόνοιαν, φρονεῖτε ὅτι καὶ αἱ γυναῖκες ἀποτελοῦν τὸ αὐτό:

— Ὡ! ἀφήσατε τὰς γυναῖκας κατὰ μέρος. Ἀπὸ τοῦ πολέμου τῆς Τρωάδος μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, αἱ γυναῖκες ἐφάνησαν ἀποτελοῦσαι τὸ ἐναντίον τῆς μουσικῆς. Ὑμεῖς, πρὸ πάντων, ὅστις εἰσθε εἰς τὰ μαχαίρια μὲ μίαν ἐξ αὐτῶν, εἰς ἄκρον κινδυνῶδη, τὸ γνωρίζετε.

— Τὴν κόμησσαν ἐννοεῖτε, Μεγαλειότατε;

— Ναί, μολονότι ἀπὸ σᾶς πάλιν προέρχεται.

— Πῶς; Μεγαλειότατε!

— Πῶς; Σᾶς προσφέρει, κύριε χαρτοφυλάκιον ὑπουργοῦ, καὶ ὑμεῖς τὸ ἀποποιεῖσθε λέγων ὅτι δὲν εἶνε δημοτικόν.

— Ἐγώ; ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιέ ἀμνηχανῶν διὰ τὴν ὁδὸν τὴν ὁποίαν ἐλάβανεν ἡ συνομιλία.

— Αἶ! καθὼς λέγει ὁ κόσμος... αἱ ἐφημερίδες...

— Ἐστω λοιπόν, Μεγαλειότατε ὁμολογῶ ὅτι ἴσως εἶνε ἡ μόνη φορά, καθ' ἣν αἱ ἐφημερίδες δὲν ἐφλυαρίσαν.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', εἶνε ἀληθές ὅτι ἀπεποιήθητε τὸ ὑπουργεῖον, φίλτατε δούξ;

Ὁ Ρισελιέ εὐρίσκετο εἰς δύσκολον θέσιν, τῶνόντι. Ὁ βασιλεὺς ἐγνώριζε καλλίστα ὅτι ὁ δούξ δὲν ἀπεποιήθη τίποτε. Ἀλλ' ἦτο ἐπ' ἀνάγκης νὰ πεισθῇ ὁ Ταβερνεύ πιστεύων ὅ,τι τῷ εἶχεν εἶπει ὁ Ρισελιέ· ἔπρεπε λοιπόν ὁ δούξ νὰ δώσῃ ἀπάντησιν ἀρκετὰ ἀγγίνοα, ὥστε καὶ τοῦ βασιλέως νὰ διαφύγῃ τὸν χλευασμὸν, καὶ εἰς τὸν βαρόνον, τὸν ἤδη ἀρχίσαντα νὰ υπομειδιᾷ εἰρωνικῶς, νὰ μὴ ψευσθῇ.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Ρισελιέ, μὴ θεωρῶμεν τ' ἀποτελέσματα, παρακαλῶ· ἀλλὰ τὸ αἷτιον. Ἄν ἀπεποιήθην ἐγὼ ἢ ὄχι ἐν ὑπουργήμα, εἶνε πολιτικὸν μυστικόν, τὸ ὅποιον δὲν ὑποχρεοῦται ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης νὰ διακωδωνίσῃ ἐπὶ τραπέζης· τὸ αἷτιον ὅμως διὰ τὸ ὅποιον θὰ ἀπεποιούμην ἐν ὑπουργήμα, ἂν μοι προσεφέρετο, ἰδοὺ τὸ οὐσιῶδες.

— ὦ! ὦ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς γελῶν· καὶ λοιπὸν αὐτὸ τὸ αἷτιον εἶνε ἀρά γε ἐπίσης πολιτικὸν μυστικόν;

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, καὶ μάλιστα ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἔστω δὲ καὶ τοῦ φίλου μου βαρónου δὲ Ταβερνέϋ.

— Ἀς τὸ ἀκούσωμεν λοιπὸν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

Τοῦ Ταβερνέϋ ἐν τούτοις ἡ καρδιά ἐπαλλε.

— Ὑπάρχουν, Μεγαλειότατε, εἰς τὸ βασιλείον σας δύο δυνάμεις, εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλει νὰ ὑπέικῃ πᾶς ὑπουργός· ἡ πρώτη, εἶνε ἡ Ὑμετέρα θέλησις· ἡ δευτέρα, εἶνε ἡ θέλησις τῶν στενῶν φίλων, τοὺς ὁποίους ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἀξίωσεν ὡς τοιούτους παρ' αὐτῇ. Ἡ πρώτη εἶνε ἀνυπερέβλητος, αὐδαίς δυνατὰ νὰ πράξῃ ἄλλως πως· ἡ δευτέρα εἶνε πλεονεργία, διότι ἐπι-ἐπιβάλλει χρῆν καρδίας, πρὸς τὸν ὑπηρετοῦντα ὑμᾶς. Αὕτη ἀποκαλεῖται: Ἡ ἐμπιστοσύνη Ὑμῶν· πᾶς δ' ὑπουργός ὀφείλει ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ ὑπακούῃ τὸν εὐνοούμενον ἢ τὴν εὐνοούμενην τοῦ βασιλέως.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ἐγέλασε.

— Ἐπρεπε λοιπὸν, ἐξηκολούθησεν ὁ Ρισελιέ, νὰ εὐχαριστήσω ἀμφοτέρους τὰς θελήσεις ταύτας, ἂν ἐδεχόμην ὑπουργεῖσθαι· ἀλλ' ὁμολογῶ, Μεγαλειότατε, ὅτι καὶ ἡ ζωὴ μου ἂν ᾔθελε κινδυνεύσει, εἰς τὴν θέλησιν τῆς κ. Δουβαρρῦ δὲν ᾔθελον κλίνει τὸν αὐχένα ποτέ.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐσιώπησε.

— Μία ἰδέα μοι ἐπῆλθεν, ἐξηκολούθησεν ὁ δούξ. Παρατήρουν προχθὲς εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, καὶ τῇ ἀληθείᾳ εἶδον τόσας ὠραίας νεανίδας εὐγενεῖς, τόσας λαμπρὰς κυρίας, ὥστε, ἂν ἦμην ἐγὼ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, θὰ ἠπόρουν τίνα νὰ ἐκλέξω.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐστράφη πρὸς τὸν Ταβερνέϋ.

— Τί λέγετε πρὸς τοῦτο, ὑμεῖς, βαρόν; Εἴσατε τῆς ἰδέας ὅτι εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Γαλλίας ὑπάρχουσιν ὠραῖαι νεανίδες;

— ὦ! ἀναμφιβόλως, Μεγαλειότατε.

— Καὶ ἠθέλετε μὲ παρακινήσει καὶ ὑμεῖς νὰ ἐκλέξω μεταξὺ αὐτῶν;

— Ἦθελον τολμήσει νὰ εἰπῶ ὅτι εἶμαι τῆς ἰδέας τοῦ στρατάρχου, Μεγαλειότατε, ἂν ἐτόλμων νὰ πιστεύσω ὅτι τοιαύτη εἶνε καὶ ἡ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος.

Διέτρεξε στιγμὴ σιγῆς, καθ' ἣν ὁ βασιλεὺς παρατήρησε γλυκερῶς τὸν Ταβερνέϋ.

— Κύριοι, εἶπεν, ᾔθελον ἀκολουθήσει ἀδιστακτικῶς τὴν ἰδέαν σας, ἂν ἦμην τριακονταετής· ἀλλ' ἐγήρασεν πλέον· εἶνε ἀδύνατον εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν νὰ ἐμπνεύσω ἔρωτα.

— Ἀ! Μεγαλειότατε, μέχρι τοῦδε σὰς ἐνόμιζον πολιτικώτερον, εἶπεν ὁ δούξ.

— Πῶς; ἠρώτησεν ὁ Βασιλεὺς γελῶν.

— Παραπονείσθε διὰ τὴν ἡλικίαν σας ἀνηλεῶς ἐνώπιον ἐμοῦ, ὅστις ἔχω ἔτη μαθουσσάλεια, ὅστις ἐγεννήθην κατὰ τὸ 1694, καὶ ἐπομένως εἶμαι

πρεσβύτερος τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος δεκαεξέτη, εἶπεν ὁ ἐπιτήδευος κόλαξ. Μάλιστα· καὶ μολοντοῦτο δὲν ἔχω τι νὰ παραπονεθῶ διὰ τὰς γυναῖκας.

— Ἐστω, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ δὲν σὰς ἀγαποῦν μὲ ἔρωτα.

— Ἄν ἐπίστευα τοῦτο, Μεγαλειότατε, θὰ τὰ χαλοῦσα ἀμέσως μὲ δύο, αἱ ὅποιαι σήμερον τὸ πρῶτ' μοὶ ἔλεγον τὸ ἐναντίον.

— Ἐστω λοιπόν, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', βλέπομεν· βλέπομεν, κύριε δὲ Ταβερνέϋ· ἡ νεότης ἐπ' ἀνέρχεται, εἶνε ἀληθές...

Ὁ βασιλεὺς κατ' ἐκεῖνο τὸ ἑσπέρας ἦτο εὐδιάθετος· ὁ Ρισελιέ ἐσκέφθη, ὅτι ἐφθασεν ἡ ὥρα· ὥθησε διὰ τοῦ γονατός του τὸ γόνα τοῦ Ταβερνέϋ, ὡς εἰ τῷ ἔλεγε : «Καιρός!»

— Μεγαλειότατε, εἶπεν οὗτος, προσδέξασθε καὶ τὰς εὐχαριστίας μου διὰ τὸ λαμπρὸν Ὑμῶν δῶρον πρὸς τὴν θυγατέρα μου.

— Ὡ! δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ εὐχαριστιῶν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς· ἀπένειμα τὴν προσφοράν ταύτην πρὸς τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνέϋ, διότι μοὶ ὑπερερέσκει διὰ τὴν χάριν καὶ σεμνότητά της. Ἐχει προῖκα πλουσίαν ἢ δεσποσύνη Ἀνδρεάς;... Ἀνδρεάς, νομίζω, δὲν ὀνομάζεται ἡ δεσποσύνη θυγάτηρ σας;

— Κατὰ δυστυχίαν, Μεγαλειότατε, στερεῖται προικὸς ἁξίας τοῦ βυθμοῦ της, εἶπεν ὁ βαρόνος προσκυνήσας ταπεινῶς.

— Θὰ φροντισῶ νὰ τὴν νυμφεύσωμεν, μείνατε ἡσυχος· τοῦ λοιποῦ ἡ φροντίς αὕτη εἶνε ἰδική μου. Εἰς πᾶσαν ἐντοσούτῳ περίστωσιν, ὅσακις ἔχετε ἀνάγκας, βαρόνε, ἐνθυμηθῆτέ με.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἠγέρθη· εἶτα, ἀποταθείς πρὸς τὸν δούκα·

— Στρατάρχα, εἶπεν.

Ὁ δούξ ἐπλησίασεν.

— Εὐπρόσδεκτον· ἠρώτησε κρυφίως ὁ βασιλεὺς.

— Τί, Μεγαλειότατε;

— Ἡ θήκη...

— Μεγαλειότατε, κλίνομεν.

Καὶ ἀφήσας τὸν βασιλέα περιχαρῆ, ἔτρεξεν ὁ Ρισελιέ πρὸς τὸν Ταβερνέϋ, ὅστις εἶχεν ἤδη ἐξέλθει καὶ περιέμενεν εἰς τὴν στοάν· ἀμφοτέρω δὲ ἀνεχώρησαν διὰ τῶν κήπων.

Ἡ ἑσπέρα ἦτο αἰθριωτάτη. Δύο βασιλικοὶ θεράποντες προεπαρασκευάζοντο τῶν δύο γερόντων, διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς κρατοῦντες φανούς, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας σύροντες ἀνθοφορτώτους κλάδους. Τὰ παραθύρα τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Δελφίνου ἐφαίνοντο εἰσέτι κατάφωτα, διότι, μετὰ τὰς θεατρικὰς δοκιμαίας, ὅλοι οἱ παρευρεθέντες εἰς αὐτὰς εἶχον συνδειπνήσει εἰς τὸ μικρὸν Τσιανόν, καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐχώρευαν. Ἡκούετο ἡ μουσικὴ, καὶ διὰ τῶν ἰδρωμένων κρυσταλλῶν τῶν παραθύρων διεκρίναντο τὰ σχήματα τῶν χορευόντων.

Κεκρυμμένος εἰς πυκνὸν τι ἄθροισμα πασχαλῶν καὶ χιονανθῶν, ὁ Γιλβέρτης, γυνυκλινὴς ἐπὶ γῆς, παρετήρει τὰς σκιὰς ἐπὶ τῶν καταφώτων ἐκείνων παραθύρων. Ὅταν ὁ Ρισελιέ καὶ ὁ Ταβερνέϋ διέβησαν θιζάντες, τὰς ἄκρας τῶν φυτῶν, πλησίον τῶν ὁποίων ἐκάθητο τὸ νυκτερινὸν τοῦτο πτηνόν, ἐγνώρισε τὰς φωνὰς των καὶ ἤκουσε μίαν λέξιν πρὸ πάντων. μίαν... ἀλλὰ σπουδαιοτάτην.

Στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ φίλου του ὁ στρατάρχης καὶ πρὸς τὸ αὖς προσκλινής, ἔλεγε πρὸς αὐτόν :

— Φίλιππε μοι βαρύνε, σκληρὸν εἶνε τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ, σὲ συμβουλεύω ὡς φίλος, νὰ στείλῃς ὅσον τάχιστα τὴν κόρην σου εἰς ἓν μοναστήριον.

— Διατί ; ἠρώτησεν ὁ βαρόνος.

— Διότι, ἀπήντησεν ὁ στρατάρχης, στοιχηματίζω ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐτρώθη ὑπὸ τῆς δεσποσύνης δὲ Ταβερνέϋ ἐμμανέστατα.

Ὁ Γιλβέρτης εἰς τοὺς λόγους τούτους κατέστη ὠχρότερος τῶν χιονανθέμων, ἅτινα ἔπιπτον ἐν εἰδῇ χροκιδίων ἐπὶ τοῦ ὤμου καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου του.

ΙΗ'

Προαισθήσεις.

Τὴν ἐπιούσαν, ἐνῶ εἰς τὸ ὥρολόγιον τοῦ Τριανὸν ἐσήμκινε μεσημβρία, ἦλθεν ἡ Σοφία καὶ ἐφώναζε τὴν Ἀνδρεάδα, ἥτις δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐξέλθει τοῦ κοιτωνός της.

— Δεσποσύνη, δεσποσύνη, ὁ κ. Φίλιππος.

Ἡ φωνὴ αὐτῆς ἤρχετο κάτωθεν τῆς κλῖμακος.

Ἐσπευσεν ἁμέσως ἡ Ἀνδρεὰς περιχαρὴς καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν πρὸς τὸν ἀδελφόν της μετὰ τοῦ ὁποίου καὶ εἰσῆλθεν ἐκ νέου εἰς τὸν θάλαμον. Ἐκούθησε δὲ αὐτοὺς καὶ ἡ Σοφία.

Παρετήρησε τότε ἡ νεανίς, ὡς ὁ Φίλιππος ἦτο σοβαρώτερος παρὰ τὸ σύνηθες· καὶ ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ μείδιμά του μετέιχε μελαγχολίας· ὅτι ἐφόρει τῆς ἐπίσημον στρατιωτικὴν στολὴν του, καὶ ὅτι ἐκράτει ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα μανδύαν ὁδοιπορικόν.

— Τί τρέχει, Φίλιππε ; ἠρώτησεν ἁμέσως· διότι αἱ τρυφεραὶ ψυχαὶ μαντεύουσιν ἀλλήλας καὶ δι' ἑνὸς μόνοῦ βλέμματος.

— Ἐλαβας, ἀδελφή μου, σήμερον τὸ πρῶτ' διαταγὴν νὰ ὑπάγω εἰς τὸ τάγμα μου.

— Καὶ ἀναχωρεῖς ;

— Ἀναχωρῶ.

— ὦ ! ἀνερώνησεν ἡ νεανίς μετ' ἄκρας ἀθυμίας.

— Τόσῃν, ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος, τόσῃν αἰσθῆσιν σοὶ προξενεῖ ἡ εἰδησις αὕτη ; Γνωρίζεις ὅτι οἱ στρατιωτικοὶ πρέπει νὰ περιμένωμεν τὰς μεταθέσεις ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν.

— Ναί, βεβαίως, ἐψιθύρισεν ἡ νεανίς· καὶ ποῦ μετατίθεσαι ;

— Μὲ στέλλουν εἰς Ρέμας· δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπ' ἐδῶ ἡ πόλις αὕτη, καθὼς γνωρίζεις. Ἀλλ' εἶνε ἀληθές ὅτι τὸ τάγμα, κατὰ τὰ φαινόμενα, θὰ ἐπιστρέψῃ ἐκεῖθεν εἰς Στρασβοῦργον.

— Καὶ πότε ἀναχωρεῖς ;

— Τὸ διάταγμα μὲ διατάσσει ἁμέσως νὰ ὀδεύσω.

— Καὶ ἦλθες τῶρα λοιπὸν νὰ μὲ ἀποχαιρετίσης ;

— Ναί, ἀδελφή μου.

— Νὰ μὲ ἀποχαιρετίσης !

— "Ἐχεις νὰ μ' εἶπῃς τίποτε ἰδιαίτερον; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος παρατηρήσας ἀνησυχῶς τὰ ὑπέρμετρα δάκρυα τῆς ἀδελφῆς του, ἅτινα δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προέρχωνται ἀπὸ μόνην τὴν αἰτίαν τῆς ἀναχωρήσεως.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐνόησεν ὅτι ὁ λόγος τοῦ Φιλίππου ἀπετείνεται πρὸς τὴν Σοφίαν, ἥτις παρευρίσκειτο καὶ παρετῆρει τὴν σκηνὴν ταύτην με ἀπορίαν κατὰστέλλουσαν τὴν θλίψιν τῆς Ἀνδρεάδος.

Τῷ ὄντι, ἡ ἀναχώρησις τοῦ Φιλίππου, ἐνὸς δηλονότι ἀξιωματικοῦ ἀπερχομένου εἰς τὸ τάγμα του, δὲν ἦτο δεινὴ συμφορὰ, ὥστε νὰ προσενηύη τὴν δάκρυα. Ἐνόησε λοιπὸν ἡ Ἀνδρεὰς τὴν ἰδέαν τοῦ Φιλίππου καὶ ἐνταυτῷ τὴν ἀπορίαν τῆς Σοφίας· ἔλαβε πέπλον τινὰ δι' αὐτὴν καὶ ἐκάλυψε τοὺς ὤμους της, καὶ ὠδηγήσασα τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς πρὸς τὴν κλίμακα,

— "Ἐλθέ, εἶπε, μέχρι τῶν κιγκλίδων τοῦ κήπου, Φίλιππε, διότι ἔχω τῷ ὄντι νὰ σοὶ εἶπω πολλὰ.

Ὁ λόγος οὗτος ἦτο πρὸς τὴν Σοφίαν διαταγὴ ν' ἀπέλθῃ· εἰσῆλθε λοιπὸν αὕτη ἀφ' ἐνὸς εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς δεσποίνης της, ἐνῷ ἡ Ἀνδρεὰς ἀφ' ἐτέρου κατέβη τὴν κλίμακα μετὰ τοῦ Φιλίππου.

Ἐκίνησε πρὸς τὸν κήπον στηριχθεῖσα ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ ἀδελφοῦ της καὶ ἐρείσασα περιλύπως τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου του, χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν. Αἶφνης οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐνεπλήσθησαν δακρύων.

— Τί ἔχεις, Ἀνδρεὰς; τί ἔχεις, ἀδελφή μου; ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος.

— Φίλε μου, μόνε μου φίλε, εἶπεν ἡ νεανίς, ἀναχωρεῖς με ἀφίεις μόνην, εἰς ἕνα κόσμον, τὸν ὁποῖον χθὲς μόλις εἶδον, καὶ μ' ἐρωτᾷς τὸ αἷτιον τῶν δακρύων μου; Ἀ! Φίλιππε, συλλογίσθητι ὅτι ἔλασα τὴν μητέρα μου, ἐνῷ μ' ἐγένονα πατέρα... εἶνε φοικῶδης ὁ λόγος, ἀλλὰ δὲν ἐγνώρισα ποτέ. Ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἠσθάνθην εἰς τὴν καρδίαν, λύπην ἢ χαρὰν, εἰς σὲ μόνον τὸ ἐνεπιτετεύθην. Τίς μοὶ ἐμειδίσα; τίς μοὶ εἶπεν ἕνα γλυκὺν λόγον; τίς με ἀπεκοίμισε νήπιον οὖσαν; Σὺ. Τίς μ' ἐπροστατεῦσε νέαν; Σὺ. Τίς μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἔριψε τὰ πλάσματά του ἐπὶ τῆς γῆς διὰ νὰ πάσχωσι μόνον; Σὺ, Φίλιππε, πάντοτε σὺ τέλος πάντων, εἰς τὸν κόσμον ἄλλον μέχρι τοῦδε δὲν ἠγάπησα παρὰ σέ καὶ παρ' ἄλλου δὲν ἠγαπήθην εἰμὴ ὑπὸ σοῦ καὶ μόνοῦ. ὦ! Φίλιππε, Φίλιππε! ἀποτρέφεις τὸ πρόσωπον καὶ ἀναγινώσκω εἰς τὴν διάνοiάν σου. Λέγεις ὅτι εἶμαι νέα, ὅτι εἶμαι εὐειδὴς καὶ ὅτι ἀμαρτάνω νὰ μὴ πτερυγίζωμαι ἐπὶ μυρίων ἐλπίδων εἰς τὸ μέλλον μου. Ὁμοί! παρατηρεῖς ἐντούτοις, Φίλιππε, ὅτι δὲν ἀρκεῖ τὸ νὰ ᾔηνε μία κόρη εὐειδὴς μόνον καὶ νέα, διότι ἰδοὺ κἀνεῖς δὲν ἐπρόσεχεν εἰς ἐμέ. Ἡ δέσποινα Δελφίνη εἶνε καλὴ, θέλεις μοὶ εἶπαι.

• Ναί, ἀδελφέ μου, εἶνε καλλίστη· εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μου τοῦλάχιστον εἶνε ἐξαιρετικὴ, τὴν βλέπω ὡς θεότητα. Ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο μάλιστα, διότι τάττω αὐτὴν εἰς σφαῖραν ὑπεράνω τῶν ἀνθρώπων, τρέφω πρὸς αὐτὴν σέβας, ὅχι ὅμως ἀγάπην· καὶ ἡ ἀγάπη, Φίλιππε, εἶνε τὸ αἶσθημα τοῦ ὁποίου ἔχει ἀνάγκην μεγίστην ἡ καρδιά μου. Ὁ πατήρ... ἂ! ἀδελφέ μου, παρ' ἐμοῦ θὰ τὸ μάθῃς! ὁ πατήρ ὅχι μόνον δὲν εἶνε πρὸς ἐμέ προστατὴς ἢ φίλος, ἀλλὰ μοὶ προξενεῖ καὶ φόβον ὁσάκις τὸν βλέπω ἐνώπιόν μου. Ναί, Φίλιππε, φόβον, φόβον...

• Τί φόβον θὰ μ' ἐρωτήσῃς; ἀγνοῶ... τὰ πτηνὰ, τὰ πρόβατα, ὅταν φεύγουν δὲν φοβοῦνται καὶ ἐκεῖνα, ὅτι προσεγγίζει καταιγὶς; Ἀγνοῶ, τῇ ἀληθείᾳ· ὑπάρχει εἰς τὴν διάνοiάν μου προαίσθησις τις περὶ προσεγγίζουσας

συμφορᾶς, μολονότι ἀπ' ἐναντίας ὅλα πρό τινος καιροῦ φαίνονται πρὸς τὴν οἰκογένειάν μας εὐνοϊκώτατα.

«Σὺ, ἀφ' ἑνός, ἔγινες λοχαγός, ἐγὼ ἀφ' ἑτέρου ἐτέθην ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Δελφίνης· ὁ πατὴρ χθές τὸ ἐσπέρας, καθὼς ἤκουσα, ἐδείπνησε μετὰ τοῦ βασιλέως, σχεδὸν μόνον οἱ δύο των. Ἐν τοσοῦτῳ, Φίλιππε, εἰπέ με, ἂν θέλῃς, παραλογόν, ἀλλ' ὅλα ταῦτα μὲ φέρουν εἰς ἀθυμίαν, πλειότερον παρ' ὅσον ἡ πτωχικὴ καὶ ἀφκνὴς ζωὴ, τὴν ὁποίαν διήγομεν εἰς Ταβερνέι.

— Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ, προσφιλὴς μου ἀδελφῇ, εἶπε θλιβερῶς ὁ Φίλιππος, καὶ ἐκεῖ, δὲν ἦσο μόνη;... μήπως καὶ ἐκεῖ μὲ εἶχες πλησίον σου;

— Ναί, ἀλλ' ἐκεῖ τοῦλάχιστον ἤμην μόνη, καθὼς εἶπες, μόνη μὲ τὰς νηπιακὰς μου ἀναμνήσεις· μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἡ οἰκία ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποίαν ἔζησεν, ἀνέπνευσε καὶ ἐξέπνευσεν ἡ μήτηρ μου, παρεῖχε πρὸς ἐμέ γενεθλιακὴν τινα προστασίαν, οὕτως εἶπεῖν· τὰ πάντα ἐκεῖ μοὶ ἦσαν εὐμενῇ, ἦπια. Σὲ ἔβλεπα, ἀναχωροῦντα μὲν, χωρὶς πόνον μέγαν, ἐπιστρέφοντα δέ, μετὰ χαρᾶς. Τότε ἔφευγες σὺ, εἶχα τὴν προσφιλῇ μου οἰκίαν, τοὺς κήπους μου, τὰ ἀνθη μου· σήμερον ὁμως, Φίλιππε! μὲ ἀφίνεις σὺ, μὲ ἀφίνει τὸ πᾶν.

— Ἀλλ' ἔχεις τώρα μίαν τόσον ἰσχυρὰν προστατίδα... μέλλον ὠραῖον... ὦ! Ἄνδρες, μὴ εἶσαι, ἀδελφῇ μου, ἀχάριστος πρὸς τὸν Θεόν.

— ὦ! ὄχι, χάρις τῷ Θεῷ, δὲν εἰμαι πρὸς αὐτὸν ἀχάριστος· ἀλλ' ἐνῷ πρὶςεύχομαι καὶ τῷ ἀπευθύνω γονυκλινῆς τὰς εὐχαριστίας μου, φωνή τις ἀνωθεν καταβαίνουσα μοὶ λέγει: «Πρόσεξε καλὰ, νεῆνις, πρόσσεξε!»

— Εἰς τί δηλαδὴ νὰ πρόσσεξῃς; Ὑποθέτω ὅτι σὲ ἀπειλεῖ τις συμφορὰ. Ἔχεις προαισθησὶν τινα περὶ τῆς συμφορᾶς ταύτης; Νομίζεις ὅτι δύνασαι νὰ τὴν ἀποφύγῃς ἢ πρὸς τί νὰ τὴν ἀψηφήσῃς παντελῶς;

— Ἀγνοῶ, Φίλιππε· μοὶ φαίνεται μόνον ὅτι ἡ ζωὴ μου κρέμαται ἀπὸ μίαν κλωστήν. Μοὶ φαίνεται ὡς νὰ μ' ἔρριψαν κοιμωμένην ἐπὶ τόπου τινός ἀπακρήμνου, καὶ ὅτι κυλιομένη πρὸς τὰ κάτω ἐξύπνησα, εἶδα τὸ βάρathρον εἰς τὸν βυθὸν τοῦ ὁποίου κατέρχομαι, καὶ ἐπειδὴ σὺ δὲν εἶσαι πλησίον μου διὰ νὰ μὲ κρατήσῃς, σπεύδω νὰ χαθῶ, νὰ κατασυντριβῶ.

— ὦ! ἀδελφῇ μου, ἀλλ' εἶνε τῆς φαντασίας σου! εἶνε χίμαιρα· ὦ! ἠτύχασε, ἠτύχασε.

— Ἐν τούτοις, Φίλιππε, καὶ σὺ, καθὼς παρατηρῶ, τὴν στιγμὴν ταύτην φαίνεσαι ὡς ἐγὼ περίλυπος, ὡς νὰ προαισθάνεσάι τι ἀπευκταῖον καὶ σὺ ἐκ τοῦ χωρισμοῦ μας τούτου. Πόθεν λοιπὸν προέρχεται;

— Σὲ βλέπω θλιβομένην τοσοῦτον... ἐννοεῖται ὅτι καὶ ἐγὼ θλίβομαι· ἀλλ', ἀδελφῇ μου, μήπως τέλος πάντων ἀπέρχομαι εἰς μακρυνὸν τόπον, ἢ διὰ πολὺν καιρὸν; Ὀλίγους μῆνας, ἔν ἔτος τὸ πολὺ, καὶ θὰ σὲ ἴδω ἐκ νέου.

Μ' ὅλην τὴν παρηγορίαν, ἣν ἠδύναντο νὰ παρέξωσιν οἱ λόγοι τοῦ Φιλίππου, ἡ Ἀνδρεὰς δὲν ἀπῆντησεν εἰμὴ διὰ δακρύων.

— Ἀνδρεὰς, ἀνέκραζεν ὁ Φίλιππος βλέπων τὴν ὑπέρμετρον λύπην τῆς ἀδελφῆς του, κἄτι μοῦ κρύπτεις... κἄτι... ᾧ! δι' ἀγάπην Θεοῦ, τί τρέχει; εἰπέ μου...

Καὶ λαθὼν αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας τὴν ἔσφιγγεν ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ ὅπως ἀναγνώσῃ ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν της.

— Ἐγώ; εἶπεν ἡ νεῆνις· ὄχι, ὄχι, Φίλιππε, νὰ σὲ βλέπω ὕγιᾳ! ὅ,τι σοὶ εἶπον αὐτὸ εἶνε, οὐδὲν ἄλλο. Ἦνοιξα εἰς σὲ ὅλην τὴν καρδίαν μου.

— Τότε λοιπόν, ἀδελφή μου, θάρρει, θάρρει· μὴ μὲ λυπεῖς τοιοῦτοτρόπως.

— Ἐχεις δίκαιον, Φίλιππε, ἔχεις δίκαιον· ὦ! συγχώρησον ἔχω ὁσθενῇ τὴν ψυχὴν, τὸ γνωρίζεις· πάντοτε ὑπῆρξα τοιαύτη. Τί ἔχω νὰ θλιβωμαι; οὐδὲν τῶντι, πραγματικόν δυστύχημα... ἐξ ἐναντίας, τὰ πάντα ἐδῶ ἔχουν πρὸς ἐμέ καλλίστα. Συγχώρησον, Φίλιππε, ἰδοῦ... παρατηρεῖς; σπογγίζω τοὺς ὀφθαλμούς, δὲν κλαίω πλέον, ἰδοῦ μειδιῶ.

Καὶ ἡ νεᾶνις ἡσπᾶσθη τρυφερῶς τὸν ἀδελφόν της, χύσασα, χωρὶς αὐτὸς νὰ παρατηρήσῃ, τελευταῖον δάκρυ, τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν εἰσέτι εἰς τὸ βλέφαρόν της, καὶ τὸ ὁποῖον ἐκυλίσθη ὡς μαργαρίτης ἐπὶ τῆς χρυσῆς ἐπωμίδος τοῦ νεαροῦ ἀξιωματικοῦ.

Ὁ Φίλιππος ἤτεινε πρὸς αὐτὴν μὲ φιλοστοργίαν μετέχουσαν ἀδελφικῆς καὶ πατρικῆς ἐνταυτῷ.

— Ἀνδρεᾶς, εἶπεν, ἀναχωρῶ λοιπόν, ἀλλὰ κατὰ πάσαν ἐβδομάδα θὰ ἔχῃς ἐπιστολὴν μου. Παρακαλῶ καὶ σὺ νὰ πράττῃς τὸ αὐτὸ πρὸς ἐμέ.

— Ναί, Φίλιππε, ναι, ἰδοῦ ἡ μόνη μου χαρά... Ἀλλ' ὁ πατὴρ γνωρίζει ὅτι ἀναχωρεῖς; τὸν εἰδοποίησες;

— Ἐκεῖνος μοὶ ἔφερε τὴν διαταγὴν τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ. Ὁ κύριος δὲ Ταβερνέυ δὲν εἶνε, Ἀνδρεᾶς μου, εὐαίσθητος ὡς εἶσαι σὺ ἐφάνη χαίρων διὰ τὴν ἀναχώρησίν μου, καὶ εἶχε, νὰ σοὶ εἰπῶ, καὶ δίκαιον· ἐδῶ δὲν ἤθελον προβιβασθῇ, ἐνῷ ἐκεῖ ὅπου πηγαίνω δύνανται νὰ παρουσιασθῶσιν εὐκαιρίαι.

— Ἐφάνη χαίρων ὅτι ἀναχωρεῖς; ὁ πατήρ, Φίλιππε;

— Τῷ μένεις σὺ, ἀπεκρίθη ὁ Φίλιππος ἵνα μεταβαλῇ τὴν ὁμιλίαν, καὶ τοῦτο βεβαίως τὸν παρηγορεῖ.

— Πιστεύεις τοῦτο, Φίλιππε; δὲν ἦλθε ποτὲ νὰ μὲ ἰδῇ.

— Μοὶ εἶπεν ὅτι θὰ ἔλθῃ σήμερον. ὦ! πίστευσε ὅτι σὲ ἀγαπᾷ, ἀλλ' ἀγαπᾷ κατὰ τὸ σύστημά του· τὸν γνωρίζεις... Σοὺ ἀφίνω λοιπόν ὑγίαν, Ἀνδρεᾶς· πλησιάζει μία μετὰ μεσημβρίαν· ἔπρεπε πρό μιᾶς ἡδὴ ὥρας νὰ ἦμαι καθ' ὁδόν... ἰδοῦ ἐφθάσαμεν καὶ εἰς τὰς κιγκλίδας· βλέπω ἔχουν ἑτοιμον τὸν ἵππον μου. Λοιπόν...

Ἡ Ἀνδρεᾶς λαβοῦσα μὲ γαλήνιον ὕφος τὴν χεῖρα τοῦ ἀδελφοῦ της:

— Λοιπόν, εἶπε μετὰ τόνου στερεοῦ, ὥστε νὰ μὴ δεῖξῃ πρὸς τὸν Φίλιππον τὴν συγκίνησίν της, ἔχε ὑγίαν, Φίλιππέ μου...

Ὁ Φίλιππος τὴν ἡσπᾶσθη καὶ τελευταῖον.

— Καλὴν ἐντάμωσιν! εἶπεν ἐνθυμοῦ τί μ' ὑπεσχέθης.

— Τί;

— Μίαν τοῦλάχιστον ἐπιστολὴν κατὰ πάσαν ἐβδομάδα.

— ὦ! καὶ γίνεται ἄλλως!

Ἐπροφερε τὸν λόγον μόλις καὶ μετὰ βίας· ἡ δυστυχὴς κόρη ἡσθάνθη ὅτι ἡ φωνὴ της ἐξέλειπεν. Ὁ Φίλιππος τὴν ἐχαιρέτισεν ἐκ νέου διὰ τῆς χειρὸς καὶ ἀπεμακρύνθη.

Ἡ Ἀνδρεᾶς τὸν ἠκολούθησε διὰ τῶν ὁμμάτων κρατοῦσα τὴν ἀναπνοήν, ὅπως κρατήσῃ τοὺς στεναγμούς της. Ὁ Φίλιππος ἵππευσεν, ἐφώνησεν ἐκ νέου πρὸς αὐτὴν Ἰγρίαινε, πέραν τῶν κιγκλίδων, καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἐστάθη ὀρθία καὶ ἀκίνητος, μέχρις οὗ ἡ δύνατο νὰ τὸν βλέπῃ. Ἀφοῦ δ' ἐξηλείφθη ἐκ τῆς θέας της, ἐστράφη ὡς πληγωμένη ἔλαφος

καὶ ἔτρεξεν ὑπὸ τὴν σκιὰν δένδρουστοιχίας τινός· παρετήρησεν ἐκεῖ ἔν ἐδῶ-
λιον καὶ κατέπεσεν ἐπ' αὐτοῦ ἀνγκραζάσσα ἐκ βάθους καρδίας :

— ὦ ! Θεέ μου ! ὦ ! Θεέ μου ! δικτὶ νὰ μ' ἐγκαταλείψῃς μόνην ἐπὶ γῆς !

Καὶ ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν· διέρρευσαν δὲ διὰ τῶν λευκῶν δακτύλων της βαρεῖται ρανίδες δακρύων, ἅτινα δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ κρύψῃ.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠκούσθη ταραχὴ τις μικρά, ὅπισθεν τῶν περιορι-
ζόντων τὴν δίοδον θάμνων· ἡ Ἀνδρεὰς ἤκουσε στεναγμόν· ἐστράφη ἐπτοη-
μένη· καὶ ἰδοὺ παρέστη ἐνώπιόν της περίλυπος μορφή.

Ὁ Γιλβέρτης.

ΙΘ'

Μυθιστόρημα τοῦ Γιλβέρτου.

Ναί, ἦτο ὁ Γιλβέρτης, ὡχρὸς καὶ οὗτος ὅσον ἡ Ἀνδρεὰς, περίλυπος καὶ οὗτος ὅσον αὐτή.

Εἰς τὴν θέαν ἑνὸς ἀνδρός, εἰς τὴν θέαν ἑνὸς ξένου, ἔσπευσε νὰ σπογγίσῃ τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς εἰ ἤσπυντο ὅτι τὴν εἶδον κλαίουσαν· μετέβαλλε δὲ εὐθὺς καὶ τὴν μορφήν της ἐπὶ τὸ ἀπαθέστερον.

Ἄλλ' ὁ Γιλβέρτης διετήρησε τὸ αὐτὸ ὕφος.

— Ἀ ! ὁ κύριος Γιλβέρτης πάλιν, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς, μὲ τόνον τινὰ ἀδια-
φορίας, τὸν ὁποῖον ὑπεκρίνετο, ὁσάκις ἡ τύχη, ὡς αὐτὴ ἐνόμιζεν, ἔφερε τὸν
Γιλβέρτην ἐνώπιόν της.

Ὁ Γιλβέρτης ἐσιώπα· εἰς αὐτὸν διήρκει εἰσέτι ἡ συγκίνησις. Ἡ λύπη, ὅφ' ἡ· ἐκυριεύετο ἡ Ἀνδρεὰς, εἶχε κυριεύσει καὶ αὐτὸν τὴν δυστυχῇ, ὅχι μὲ ὀλιγωτέραν σφοδρότητα. Τόσον, ὥστε ἠναγκάσθη ἡ νεανὺς νὰ ἐρωτήσῃ :

— Ἀλλὰ τί ἔχετε, κύριε Γιλβέρτη ; διατί τόσον περίλυπος ; Κάτι πρέπει νὰ σὰς θλίβῃ Ἡμποροῦμεν νὰ μάθωμεν τὸ αἷτιον ;

— Ἐπιθυμεῖτε νὰ τὸ μάθετε ; ἠρώτησε μελαγχολικῶς ὁ Γιλβέρτης, ὅστις ἠσθάνθη τὴν εἰρωνειάν, ἣτις ἐκρύπτετο ὑπὸ τὴν πλαστὴν ταύτην ἐπεείκειαν.

— Ναί.

— Ἰδοὺ λοιπόν· μὲ θλίβει... ὅτι σὰς βλέπω πάσχουσιν.

— Καὶ πόθεν, κύριε, συμπεραίνετε ὅτι πάσχω ;

— Ἀλλὰ φαίνεσθε.

— Ἐχετε λάθος, κύριε· εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς, καὶ ἔφερε πάλιν τὸ μανδή-
λιον ἐπὶ τοῦ προσώπου της.

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην, δεσποσύνη, ἐπέφερον ὁ Γιλβέρτης, ἀλλ' ἤκουσα ὅσα ἐλέγχατε...

— Ἀ ! ἠκούσατε ;... Καλά...

— Ἐκ τύχης, δεσποσύνη, ὑπετραύλισεν ὁ Γιλβέρτης, ἀλλ' ἐψεύδετο.

— Ἐκ τύχης ! Τί ἁμαρτία, κύριε Γιλβέρτη, ὅτι ἡ τύχη σὰς ἔφερε πλη-
σίον μου ! Ἀλλὰ διατί ὁ, τι ἔλεγον σὰς ἐλύπησε ; εἰπέτε μοι, σὰς παρακαλῶ.

— Εἶνε ἀδύνατον νὰ ἴδω μίαν γυναῖκα νὰ κλαίῃ, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μὲ τόνον ἄκρως ἀπαρέσκοντα τῇ Ἀνδρεάδι.

— Μίαν γυναῖκα, κύριε Γιλβέρτη; γυναῖκα! ἐπανάλαβεν ἡ ὑπερήφανος κόρη. Δὲν ἐζήτησα ποτέ τὸν οἰκτον οὐδενός, φαντασθῆτε τὸν οἰκτον τοῦ κυρίου Γιλβέρτου!

— Δεσποσύνη, ὑπέλαβεν ὁ Γιλβέρτης κινῶν τὴν κεφαλὴν, ἔχετε ἀδικον νὰ μὲ καταφρονῆτε τοιοῦτοτρόπως. Σὰς εἶδον περιλυπον, συνελλυπήθην· σὰς ἤκουσα νὰ λέγετε ὅτι μετὰ τὴν ἀναχωρήσιν τοῦ κυρίου Φιλίππου μένετε εἰς τὸν κόσμον μόνη, χωρὶς κανένα λαίπον, δεσποσύνη, σὰς βεβαιῶ, ὅτι ὄχι, ὄχι! εἶμαι ἐγὼ ἔδω, εἶμαι ἐγὼ, καὶ ποτέ καοδία δὲν ἤσθανθῃ πρὸς τὸ ἄτομόν σας ἀρσιώσιν τοσοῦτον ὑψηλὴν, ὅσον ἡ ἰδική μου. Ὅχι, ἐπαναλαμβάνω, ὄχι, ποτέ, ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέυ δὲν εἶνε μόνη εἰς τὸν κόσμον, ἐνόσω θὰ ὑπάρχει σκέψις εἰς τὴν κεφαλὴν μου, παλμός εἰς τὴν καρδίαν μου, κίνησις εἰς τὸν βραχίονά μου!

Τῇ ἀληθείᾳ, μ' ὅλην τὴν ἀπόρητά του καὶ ταπεινότητά, ὁ Γιλβέρτης ἔγινεν ὡραῖος κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. Ἡ μορφή του ἐξηυγενίσθη, ἐφάνη ἐπ' αὐτῆς ἥλος ὁ ἡρωϊσμός ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον παρέχει ἡ ἀληθὴς ἀφυσίωσις. Ἀλλ' ἦτι πεπωμένον, ὅτι ἐπραττεν ὁ ταλαιπωρὸς πτωχὸς νέος, νὰ μὴ ἀρέσκη εἰς τὴν Ἀνδρεάδα· μάλλον νὰ τὴν δυσαρσεύῃ.

— Σὰς εἶπον ἤδη, κύριε Γιλβέρτη, ὅτι οἱ λόγοι σας, ἡ φωνὴ σας καὶ οἱ φιλοσοφικοὶ σας τρόποι εἶνε δι' ἐμέ πολὺ δυσαρσετοί. Διατί, ἀφοῦ σὰς τὸ εἶπα, νὰ ἐξακολουθῆτε ἐπιμόνως νὰ μοῦ ὀμιλῆτε;

— Δεσποσύνη, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ὡρὸς ἀλλὰ καταστέλλων τὴν δυσἀρέσκειάν του, μία τιμὴ γυνὴ δὲν εὐρίσκει δυσἀρέσκειαν τὴν νὰ δεικνύῃ τις πρὸς αὐτὴν συμπάθειαν. Πᾶς τίμιος ἄνθρωπος εἶνε ἴσως παντὸς πλάσματος ἀνθρωπίνου ἐγὼ δέ, τὸν ὁποῖον τοσοῦτον καταφρονεῖτε, σὰς βεβαιῶ, ὅτι εἶμαι ἴσως ὑπὲρ παντὰ ἄλλον ἀξίος τῆς συμπάθειας, τὴν ὁποίαν λυποῦμαι ὅτι δὲν ἠδυνήθητε νὰ λάβετε πρὸς ἐμέ.

Ἡ Ἀνδρεὰς εἰς τὴν λέξιν συμπάθεια, δις ἐπαναληφθεῖσαν, ἤνοιξε μεγάλους τοὺς ὀφθαλμούς καὶ προσήλωσεν αὐτοὺς ἀγερωχῶς ἐπὶ τοῦ Γιλβέρτου.

— Συμπάθειας! εἶπε· συμπάθειαν, κύριε Γιλβέρτη, ἀπὸ σας πρὸς ἐμέ! Τῇ ἀληθείᾳ, ἕως τώρα σὰς ἐνόμιζον αὐθάδη, ἀλλὰ τώρα βλέπω ὅτι ἡμάρτανά· εἰσθε τρελλός.

— Οὐδ' αὐθάδης εἶμαι, οὐδὲ τρελλός, ἀπάντησεν ὁ Γιλβέρτης με ἐπιπλαστον ἀταραξίαν· ὄχι, δεσποσύνη· καθότι ἡ μὲν φύσις μ' ἐπλάσεν ὁμοῖόν σας, ἡ δὲ τύχη σας κατέστησεν ὑπόχρεών μου.

— Πάλιν ἡ τύχη; εἶπεν εἰρωνικῶς ἡ Ἀνδρεὰς.

— Ἡ Θεῖα Πρόνοια, ἔπρεπεν ἴσως νὰ εἴπω. Δὲν ἤθελα ποτέ νὰ σας ἀναφέρω τοῦτο, ἀλλ' αἱ ὕβρεις σας μοῦ τὸ ἐνθυμίζουν.

— Ὑπόχρεων εἰς σας; ἐμέ; ὑπόχρεων δὲν εἶπατε, θαρρῶ; Καὶ πῶς τοῦτο, σας παρακαλῶ, κύριε Γιλβέρτη;

— Ὅχι, βεβαιῶς, δεσποσύνη, δὲν θὰ εἰσθε καὶ χάριστος· ὁ Θεός, ὅστις σας ἐπλάσε τόσον ὡραίαν, σας ἔδωκεν ἀφ' ἑτέρου, εἰς ἀντισταθμίσειν τῆς καλλοῦνης, πολλὰ ἐλαττώματα, ὄχι ὅμως καὶ τοῦτο.

Ἡ Ἀνδρεὰς εἰς τὺς λόγους τούτους ἀνηγέρθη θυμοειδής.

— Ζητῶ συγγνώμην, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης· ἀλλ' ἐνίοτε τόσον μὲ προσβάλλετε, ὥστε λησμονῶ τῶντι τὴν πρὸς ὑμᾶς συμπάθειάν μου.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἀφῆκε τότε θορυβώδεις γέλωτας, ἱκανοὺς νὰ παροξύνωσι τὸν Γιλβέρτην· εἰς ἀκράτητον ἀγανάκτησιν ἀλλ' ἠπόρησε πολὺ ὅταν εἶδεν ὅτι

ὁ Γιλβέρτης δὲν ἐταράχθη παντελῶς. Ἐσταύρωσε μόνον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους του, ἐφύλαξεν ἀκραδαντον τὴν ὑπερήφανον ἡρεμίαν τοῦ πυρίνου βλέμματός του, καὶ περιέμενε μὲ ὑπομονὴν τὸ τέλος τοῦ ὑβριστικοῦ αὐτοῦ γέλωτος.

— Δεσποσύνη, εἶπε τότε μετὰ ψυχρότητος πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα, ἀποκριθῆτε, παρακαλῶ, εἰς μίαν μόνην μου ἐρώτησιν. Τὸν πατέρα σας τὸν σέβεσθε;

— Τὸν πατέρα μου, κύριε ! εἶνε ἐρώτησις ; ἀνέκραξεν ἡ νεανὺς μὲ ἡγεμονικὴν ὑπεροψίαν.

— Ναί, τὸν σέβεσθε, ἐξηκολούθησεν ὁ Γιλβέρτης, ὅχι ὅμως βεβαίως διὰ τὰς ἀρετάς του, ὅχι διὰ τὰ προτερήματά του, ἀλλὰ μόνον διότι σας ἔδωκε τὴν ζωὴν. Παρατηρήσατε λοιπὸν ὅτι δι' αὐτὸ καὶ μόνον τὸ εὐεργέτημα ἔχετε καθῆκον ν' ἀγαπᾶτε ἓνα ἄνθρωπον, ὅμοιον μὲ πάντα ἄλλον· καὶ ἀφοῦ λοιπὸν ἔχετε καθῆκον ν' ἀγαπᾶτε ἓνα ἄνθρωπον, ὅστις σας ἔδωκε τὴν ζωὴν, διατί ἐμὲ νὰ μὲ περιῦριζετε ; διατί νὰ μὲ ἀποστρέφεσθε ; διατί νὰ μὲ μισήτε, ἐμὲ, ὅστις δὲν σας ἔδωκα μὲν ζωὴν, εἶνε ἀληθές, ἀλλὰ σας τὴν ἔσωσα ;

— Σεῖς μοῦ ἐσώσατε τὴν ζωὴν ; ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεάς.

— Ἄ ! οὐδὲ διήλθε τοῦ νοός σας, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ἢ μάλλον τὸ ἐλησμονήσατε· εἶνε φυσικώτατον· παρῆλθεν ἔτος ἀπὸ τότε, ἔχετε δίκαιον. Ἀλλὰ νὰ σας τὸ γνωστοποιήσω λοιπὸν πρέπει ἢ νὰ σας τὸ ἐνθυμίσω. Ναί, σας ἔσωσα τὴν ζωὴν θυσιάσας τὴν ἰδικήν μου.

— Τοῦλάχιστον, κύριε Γιλβέρτη, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς ὠχρίασασα, θὰ μοῦ κάμετε τὴν χάριν νὰ εἰπῆτε ποῦ καὶ πότε ;

— Τὴν ἡμέραν, δεσποσύνη, καθ' ἣν ἑκατοντακισχίλια ψυχαὶ συντριβόμεναι πρὸς ἀλλήλας, καταπατούμεναι ὑπὸ ἀφηνιασμένων ἀκρατήτων ἵππων καὶ ὑπὸ ξιφῶν καταφερομένων ἀπροσέκτως πατασσόμεναι, ἐγκατέλειψαν ἐπὶ τῆς πλατείας πλῆθος νεκρῶν καὶ πληγωμένων.

— Ἄ ! τὴν 31 Μαΐου.

— Μάλιστα, δεσποσύνη.

Ἡ Ἀνδρεάς ἐπανέλαβε τὸ εἰρωνικὸν τῆς μιεδίαμα.

— Καὶ λοιπὸν, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐθυσιάσατε, λέγετε, τὴν ζωὴν σας διὰ νὰ σώσετε τὴν ἰδικήν μου, κύριε Γιλβέρτη ;

— Μάλιστα, μάλιστα.

— Λοιπὸν εἶσθε ὁ κ. βαρόνος δὲ Βάλσαμος ; Σας ζητῶ συγγνώμην, διότι δὲν τὸ ἤξευρα.

— Ὅχι, δὲν εἰμαι ὁ κύριος βαρόνος δὲ Βάλσαμος, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μὲ φλογερὸς ὀφθαλμοὺς καὶ χεῖλη σπασμωδοῦντα, ἀλλ' εἰμαι τὸ πτωχὸν παιδίον τοῦ λαοῦ, εἰμαι ὁ Γιλβέρτης, ὅστις ἔχει τὴν μανίαν, τὴν ἀνοησίαν, τὴν δυστυχίαν νὰ σὲ ἀγαπᾷ· ὅστις, ἐπειδὴ σας ἠγάπα, ὡς ἀφρων, ὡς ἀπεγνωσμένος, ὡς φρενολήπτης, σας ἠκολούθησεν ἐντὸς τοῦ πλήθους ἐκείνου, εἰμαι ὁ Γιλβέρτης ὅστις ἀναγνωρίσας τὴν δεινὴν κραυγὴν, τὴν ὅποیان ἀφήκατε ὅταν ἔχασαν τὸ ἔδαφος, τὸ ὅποιον ἐπάτουν οἱ πόδες σας· ὁ Γιλβέρτης, ὅστις ἐχύθη πλησίον σας καὶ σας περιέβαλλε μὲ τοὺς βραχιόνάς του ἕως οὗ εἰκοσακισχίλιοι βραχιόνες, ἐπιβληθέντες ἐπὶ τῶν ἰδικῶν μου, παρέλυσαν τὰς δυνάμεις μου· ὁ Γιλβέρτης ὅστις ἐρίφηθ' ἐπὶ τοῦ λιθίνου τοίχου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἠθέλατε ἀφεύκτως συντριβῆ, διὰ νὰ κτυπήσετε τοῦλάχιστον κατὰ τοῦ πτώματός μου, ὡς μαλακωτέρου, καὶ ὅχι κατὰ τῶν πετρῶν ὁ Γιλβέρτης, ὅστις ἰδὼν

ἐντός τοῦ πλήθους τὸν παράδοξον ἐκείνον ἄνθρωπον, ὅστις ἐφαίνετο διακρίων τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, καὶ τοῦ ὁποίου εἶπατε πρὸ ὀλίγου τ' ὄνομα, συνῆψα ὅλας μου τὰς δυνάμεις, ὅλον μου τὸ αἷμα, ὅλην μου τὴν ψυχὴν, καὶ τὰς ἀνύψωσα ἐπὶ τῶν ἀπηυδημένων βραχιόνων μου, ὥστε νὰ σὰς διακρίνῃ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, νὰ σὰς ἀναρπάσῃ, νὰ σὰς σώσῃ· ὁ Γιλβέρτης, τέλος πάντων, ὅστις παρὰ χωρὼν ὑμᾶς εἰς ἓνα λυτρωτὴν, εὐτυχέστερον ἐμοῦ, ἄλλο δὲν ἐκράτησα ἄφ' ὑμῶν εἰμὴ ἐν τμήμα ἐκ τῆς ἐσθῆτός σας, τὸ ὅποτον μόλις ἐπρόφθασα νὰ φέρω εἰς τὰ χεῖλη μου, ἐπειδὴ τὸ αἷμα συνέρευσεν πάραυτα εἰς τὴν καρδίαν, εἰς τοὺς κροτάφους, εἰς τὸν ἐγκέφαλόν μου· τὸ ρεῦμα τῶν δημίων καὶ θυμάτων μὲ κατέκλυσε, καὶ ἐνῶ ἐγὼ ἐχονόμην ἄφ' ἐνός, σεῖς ἄφ' ἐτέρου, ὡς ἄγγελος τῆς ἀναστάσεως, ἀνήρχεσθε ἐκ τοῦ χάους μου πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ὁ Γιλβέρτης ἐδείχθη ὅ,τι ἦτο πλέον, δηλαδή, ἄγριος, ἀφελής, ὑψηλὸς εἰς τὴν ἀπόφασίν του, ὡς καὶ εἰς τὸν ἔρωτα. Ἡ Ἀνδρεᾶς τὸν ἐθαύμασε πρὸς στιγμήν· κατ' ἀρχὰς μὲν δὲν ἀπεκρίθη τίποτε, μόνον τὸν παρετήρει. Τοῦτο ἐνεθάρρυνε τὸν νεανίαν νὰ προσθέσῃ εἰς ἐπίλογον·

— Τώρα, δεσποσύνη, μή με καταφρονεῖτε λοιπὸν πλέον ὡς μέχρι τοῦδε, διότι ὅχι μόνον ἄδικον θὰ ἦτο, ἀλλὰ καὶ ἀχαριστία, ὡς σὰς εἶπον καὶ πρὸ ὀλίγου.

Εἰς τοὺς λόγους ὅμως τούτους, ἡ Ἀνδρεᾶς ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν μὲ ὑπεροψίαν, καὶ διὰ τῆς σκληροτέρας τὴν ἀδιαφορίαν φωνῆς :

— Κύριε Γιλβέρτη, εἶπε, πόσον καιρὸν, παρακαλῶ, ἐμαθητεύσατε πλησίον τοῦ κυρίου Ρουσώ ;

— Νομίζω, δεσποσύνη, τρεῖς μῆνας, ἀπήντησεν ἀφελῶς ὁ Γιλβέρτης· ἐξαίρῶ ὅμως τὰς ἡμέρας τῆς ἀσθενείας μου, συνεπεία τῆς πίεσεως, τὴν ὁποίαν ὑπέφερε τὸ στῆθος μου τὴν 31 Μαΐου.

— Δὲν εἶνε λόγος περὶ τούτου, εἶπεν ἡ νεᾶνις, ἐγὼ δὲν σὰς ἠρώτησα ἀν ἡσθενήσατε ἢ ὄχι... ἢ τί ἔπαθε τὸ στῆθος σας... ταῦτα ἐπισφαχίζουσι μὲ ἱκανὴν ἰσως τέχνην τὸ διηγήματά σας... ἀλλ' ὀλίγον μ' ἐνδιαφέρουν. Ἦθελον νὰ σὰς εἶπω, ὅτι μὲ μόνον τριῶν μηνῶν μαθητεῖαν πλησίον τοῦ περιωνύμου συγγραφέως, τὸν ὅποτον εἶπατε, εὖγε ! ἐκάματε θαυμαστικὰ προάδους· ἀφοῦ διασκευάζετε ἐκ τοῦ προχείρου μυθιστορήματα, ἄλιστα ἐκείνων τὰ ὅποια συγγράφει ὁ διδασκαλὸς σας.

Ὁ Γιλβέρτης, ὅστις εἶχεν ἀκούσει ταῦτα ἡσύχως, ἐπειδὴ ἐνόμισεν ὅτι εἰς τοὺς περιπαθεῖς λόγους ὅσους αὐτὸς εἶπεν, ἔσπευδεν ἡ Ἀνδρεᾶς ν' ἀπακριθῇ διὰ λόγων σπουδαίων, ἔπεσε διὰ μιᾶς ἐκ τοῦ ὕψους τῆς ἀπλότητός του ὑπὸ τὸν πέλεκυν τῆς δριμυτάτης ἐιρωνείας ταύτης.

— Μυθιστόρημα ; εἶπεν ἐμπλεως ἀγανακτήσεως· ὡς μύθους θεωρεῖτε ὅ,τι εἶπον ;

— Ἐννοεῖται, κύριε, ἀπήντησεν ἡ Ἀνδρεᾶς· ἐπλάσατε ἐν μυθιστορήματι μόνον δὲν μοῦ ἐκάματε τὸν κόπον νὰ τὸ ἀναγνώσω, καὶ σὰς εὐχαριστῶ· κατὰ δυστυχίαν ὅμως, λυποῦμαι πολὺ ὅτι δὲν δύναμαι νὰ τὸ πληρῶσω ὅσον ἀξίζει· εἶνε ἀνεκτίμητον.

— Αὕτη λοιπὸν εἶνε ἡ ἀπάντησίς σας ; ὑπετραύλισεν ὁ Γιλβέρτης μετὰ καρδίας συντετριμμένης καὶ μ' ἐσθεςμένους ὀφθαλμούς.

— Οὐδ' ἀπάντησιν σὰς δίδω, κύριε, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς ὠθησασα αὐτὸν ἵνα διαβῇ ἐνώπιόν του.

Τῶντι, ἤρχετο ἡ Σοφία κράζουσα τὴν δέσποινάν της ἐκ τῶν ἄκρων τῆς δενδροστοιχίας, ἵνα μὴ διακόψῃ ἀποτόμως τὴν συνομιλίαν, τῆς ὁποίας ἠγνοεῖ τὸ ἄλλο πρόσωπον, ὡς μὴ διακρίνασα τὸν Γιλβέρτην διὰ μέσου τῆς σκιᾶς τῶν δένδρων. Πλησιάζουσα ὅμως εἶδε τὸν νεανίαν, τὸν ἀνεγνώρισε καὶ ἔμεινεν ἔκθαμβος. Τότε μετενόησε πολὺ ὅτι δὲν ἔκαμε στροφὴν, ὥστε νὰ ἀκούσῃ τί ἄρά γε ἔλεγεν ὁ Γιλβέρτης πρὸς τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνέυ.

Ἀποταθεῖσα τότε ἡ Ἀνδρεᾶς πρὸς τὴν Σοφίαν διὰ φωνῆς ἡπίας, ὡς ἵνα ἀποδείξῃ καλλίτερον τῷ Γιλβέρτῃ ὅτι ἐλάλει πρὸς αὐτὸν ἐντόνως :

— Τί τρέχει, κόρη μου ; ἠρώτησεν.

— Ὁ κ. βαρόνος δὲ Ταβερνέυ καὶ ὁ κ. δούξ δὲ Ρισελιέ ἦλθον εἰς ἐπίσκεψίν σας, κυρία, εἶπεν ἡ Σοφία.

— Καὶ ποῦ εἶνε ;

— Εἰς τὰ δώματά σας.

— Ἐλα, πηγαίνωμεν.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἀπεμακρύνθη. Ἡ Σοφία τὴν ἠκολούθησεν, ὅχι ὅμως χωρὶς νὰ ρίψῃ φεύγουσα βλέμμα εἰρωνικὸν ἐπὶ τοῦ Γιλβέρτου, ὅστις, ὅχι ὡχρὸς, ἀλλὰ λευκὸς ὡς σουδάριον, ὅχι τεταραγμένος, ἀλλὰ μαινόμενος, ὅχι ὠργισμένος, ἀλλὰ λυσσῶν, ἔτεινε τὴν χεῖρα κεκλεισμένην εἰς πυγμὴν πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς δενδροστοιχίας, ὅθεν ἔμακρύνετο ἡ ἐχθρά του, καὶ εἶπε γογγύζων καὶ τρίζων τοὺς ὀδόντας :

— ὦ ! πλάσμα χωρὶς καρδίαν, σῶμα χωρὶς ψυχὴν ! σοῦ ἔσωσα τὴν ζωὴν, καὶ ὑπὸ τοῦ ἀγνωστότερου κατακυριευόμενος ἔρωτος ἐσεβάσθην τὸ ἄχραντον σῶμά σου, διότι καὶ ἐντὸς αὐτῆς ἀκόμη τῆς ἐρωτικῆς μανίας μου σὲ ἐθεώρησα ὡς παρθένον ἁγίαν, ὡς τὴν οὐράνιον Παρθένον... Τώρα, σὲ εἶδον ἐκ τοῦ πλησίον, δὲν εἶσαι πλέον ἄλλο εἰμὴ γυνή, ἐγὼ δὲ γίνομαι ἀνὴρ... Μὴ σε μέλῃ. Ἀνδρεᾶς δὲ Ταβερνέυ, θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καὶ θὰ ἐκδικηθῶ δις ἐνέπεσε εἰς τὰς χεῖράς μου, καὶ δις σὲ ἐσεβάσθην Ἀνδρεᾶς δὲ Ταβερνέυ, πρόσεξε τὴν τρίτην φοράν !... Καλὴν ἐντάμωσιν, Ἀνδρεᾶς ! καλὴν ἐντάμωσιν.

Καὶ ἀνεχώρησε πηδῶν τὰ φυτὰ, ὡς λυκιδεὺς πληγείς, ὅστις στρέφεται καὶ δεικνύει τοὺς ὀξεῖς τοῦ ὀδόντας καὶ τὸν αἰμοχαρῆ τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Κ'

Τοιοῦτος πατήρ !

Πρὸς τὰ ἄκρα τῆς δενδροστοιχίας, ἡ Ἀνδρεᾶς παρατήρησε τῶντι τὸν στρατάρχη καὶ τὸν πατέρα της περιφερομένους ὑπὸ τὸν πρόδομον καὶ περιμένοντας αὐτήν. Οἱ δύο φίλοι ἦσαν περιχαρέστατοι ἑκράτουντο ἐκ τοῦ βραχίονος ποτὲ μέχρι τοῦδε εἰς τὴν αὐλὴν δὲν εἶχον παρασταθῇ τοσοῦτον ἀκριβῶς τὰ πρόσωπα τοῦ Ὁρέστου καὶ Πυλάδου.

Εἰς τὴν θέαν τῆς Ἀνδρεᾶδος οἱ δύο γέροντες ἱλαρύνθησαν ἔτι πλέον, καὶ ἔνευσαν πρὸς ἀλλήλους ἐννοοῦντες τὴν λαμπρὰν τῆς νεάνιδος ὠραιότητα, ἐπαυξηθεῖσαν ἐκ τοῦ θυμοῦ καὶ τοῦ δρόμου.

— Δεσποσύνη, εἶπεν ὁ στρατάρχης, ἀφοῦ ἀνέβησαν, σὰς φέρω ἐκ μέρους τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τὰς προσήσεις, τὰς ὁποίας ἡ μελωδικωτάτη σας φωνὴ καὶ ἡ μουσικὴ σας εὐμάθεια ἐπέσυρον ἀφ' ὅλους ἐν γένει τοὺς

παρευρεθέντας· εἰς τὰς δοκιμὰς τῆς παραστάσεως. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐφοβήθη ὅτι θὰ ἐκίνηι τὴν ζηλοτυπίαν πολλῶν καὶ πολλῶν, ἂν σὰς ἐπὶ ἡμεῖς μετὰ παρησίας· διὰ τοῦτο ἐπεφόρτισεν ἐμὲ νὰ σὰς ἐκφράσω τὴν ἄκραν εὐχαρίστησιν, τὴν ὅποιαν τῷ ἐπροξενήσατε.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἠρυθρίασεν. Ὁ στρατάρχης ἐξηκολούθησεν :

— Ὁ βασιλεὺς μὲ διεβεβαίωσεν ὅτι δὲν εἶδεν ἀκόμη μέχρι τοῦδε εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ μίαν κυρίαν ἐνοῦσαν ὧς ὑμεῖς μετὰ τσαυτῆς ἐξαισίας ἐντελείας τὰ δῶρα τοῦ πνεύματος μ' ἐκείνα τῆς μορφῆς.

— Δησμονεῖτε νὰ προσθέσετε καὶ τῆς καρδίας, εἶπεν ὁ Ταβερνέῦ ἔμπλεως κατανύξεως· ἡ Ἀνδρεὰς μου εἶνε ἡ καλλίστη τῶν θυγατέρων.

Ὁ στρατάρχης ἐφοβήθη ὅτι ὁ φίλος του θὰ ἔλκαιεν. Ἐμπλεως λοιπὸν θαυμασμοῦ διὰ τὴν ταιαύτην φιλοστοργίαν,

— Ἡ καρδιά ! ἄ ! φιλτατε βαρόνε, ἀνέκραξε, σὲς μόνος εἶσθε κριτὴς περὶ τῆς τρυφερότητος, ἥτις ἀφεύκτως ἐνυπαρχει εἰς τὴν καρδίαν τῆς δεσποσύνης. Διατί νὰ μὴ ἤμαι εἰκοσιπενταετής ! θὰ ἔθετον πρὸ τῶν ποδῶν της καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν περιουσίαν μου.

Ἡ Ἀνδρεὰς δὲν ἐξέμαθεν ἐπὶ τὰς αὐλικὰς ταύτας κολακείας, διὸ καὶ ἐπιθύρισε μόλις λέξεις τινὰς εὐχαριστηρίους, ἀλλ' ἀκαταλήπτους.

— Σὰς παρκαλεῖ λοιπὸν, δεσποσύνη, ὁ βασιλεὺς, νὰ δεχθῆτε μικρὸν τεκμήριον τῆς εὐχαριστήσεώς του, τὸ ὅποιον ἐπεφόρτισε τὸν κύριον βαρόνον νὰ σὰς διαβιβάσῃ ἐκ μέρους τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος. Τί ἐπεθυμεῖτε ἤδη ν' ἀπαντήσω ἐκ μέρους σὰς πρὸς τὸν βασιλέα ;

— Κύριε, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς, διαβεβαιώσετε, παρκαλλῶ, τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα ὅτι ἄκρως εὐγνώμωνῶ. Εἰπέτε πρὸς τοὺς ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐπρόσεξεν ἐπ' ἐμὲ παρ' ἀξίαν, καὶ ὅτι εἶμαι πολὺ ταπεινότερα τοῦ συγκαταβατικῆς βλέμματος τοιοῦτου κραταιοῦ μονάρχου.

Ἡ Ἀνδρεὰς ὠμίλησεν ὧς ὑπήκοος τοῦ βασιλέως· ὁ Ρισελιέ ὅμως ἐνθουσιάζετο ἐκ τῆς ἀπαντήσεώς της· καθότι ἡ νεανίς ἐπρόφερε ταῦτα μετὰ φωνῆς στερεᾶς καὶ ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου ἐνδοιασμοῦ.

Ἐλαβεν ὁ στρατάρχης τὴν χεῖρά της, ἡσπασθὲν εὐσεβάστως, καὶ θεωρῶν αὐτὴν ἐπιφθόνως :

— Βασιλικὴ χεῖρ, εἶπεν, ἐναερίου κόρης ποὺς !... Ἡ εὐφυΐα, ἡ θέλησις, ἡ σεμνότης... Ἀ ! βαρόνε, θησαυρός ! μὴ λέγε ὅτι ἔχεις κόρην, λέγε ὅτι ἔχεις βασίλισσαν.

Καὶ ἐπὶ τούτοις ἀνεχώρησεν, ἀφήσας τὸν Ταβερνέῦ πλησίον τῆς Ἀνδρεάδος ἔμπλεων χρυσῶν ἐλπίδων.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἀφ' ἑτέρου, ἐν τῇ ἀκλονήτῳ γαλήνῃ αὐτῆς ἐνεβάτευεν εἰς τὰ ἐνδόμυχα τοῦ πατρὸς της, ἀτενίζουσα πρὸς αὐτὸν διὰ βλεμμάτων βαθέων ὧς ὁ πυθμὴν τῆς θαλάσσης.

— Τί τεκμήριον, πάτερ, εἶπεν ὁ κ. δὲ Ρισελιέ, ὅτι σὰς ἔδωκε νὰ μοι διαβιβάσετε ; δύναμαι νὰ τὸ ἶδω ;

— Ἀ ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ βαρόνος Ταβερνέῦ· ἔχει περιέργειαν· καλὸν σημεῖον· δὲν τὸ ἐπίστευα. Τόσον τὸ καλῆτερον, Σατανᾶ !

Ἐξήγαγε βραδέως ἐκ τοῦ κόλπου του τὴν χραιοὴν θήκην, καί,

— Λάβε ! εἶπεν.

— Ἀ ! πολυτίμους στολισμούς... ὑπέλαβεν ἡ Ἀνδρεὰς.

— Αἶ, πῶς σοὺ φαίνονται ; τί ;...

Ἴδου τί περιείχετο εἰς τὴν θήκην. Τιμαλφεστάτον περιδέραϊον ἐκ λαμπρῶν μαργαριτῶν, τῶν ὁποίων τοὺς στίγους συνέδεον δώδεκα βαρεῖς ἀδάμαντες, μία πόρπη ἐξ ἀδαμάντων, ἐν ζεύγος ἐνωτίων, καὶ σειρά ὡσαύτως ἐξ ἀδαμάντων διὰ τὴν κεφαλὴν· ἅπαντα ἀξίας ἐννεήκοντα χιλιάδων φράγκων.

— Πάτερ μου, ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεάς.

— Ποιό ;...

— Εἶνε ὑπέρλαμπρα, ὁ βασιλεὺς ἡπατήθη. Ἐγὼ ἐντρέπομαι νὰ τὰ φορέσω, βεβαίως. Ἐχω φορέματα ἀνάλογα ;

— Τί λόγος ! ἔχεις ; ἔχεις ! ὁ βασιλεὺς ὅστις ἔδωκε ταῦτα δίδει καὶ φορέματα, καὶ μὴ σε μέλη...

— Ἀλλὰ, πάτερ μου... αὕτη ἡ καλοκαγαθία τοῦ βασιλέως...

— Τί ἔχει νὰ κάμῃ ! ἐπρόσφερα τόσας καὶ τόσας ἐκδουλεύσεις εἰς τὸ Κράτος· ἔνεκα τούτου τιμᾷ τὰ τέκνα μου ὁ βασιλεὺς, παρὰδοξον σοὶ φαίνεται ;

— Ἀ ! τῶνόντι, τῶνόντι... μὲ συγχωρεῖτε, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς.

Ἡ νεανὺς μολαταῦτα ἔμεινε πάντοτε ἀμφίβολος. Μετὰ τινα στιγμήν σκέψεως ἔκλεισε τὴν θήκην.

— Ἐγὼ νὰ φορέσω αὐτοὺς τοὺς ἀδάμαντας, εἶνε ἀδύνατον, εἶπε.

— Διατί ; ὑπέλαβεν ὁ Ταβερνέυ ἀνήσυχος..

— Διότι, πάτερ μου, σεῖς καὶ ὁ ἀδελφός μου ἔχετε ἀνάγκην ἀναγκαίων πραγμάτων, καὶ τὰ περιττὰ αὐτὰ μοὶ φαίνονται πάντα ἀνοίκεια, ἀφότου ἐσυλλογίσθην τὰς ἰδικὰς σας στερήσεις.

Ὁ Ταβερνέυ ἔσφιγξε τὴν χεῖρά της μειδιῶν.

— ὦ ! περὶ τούτου, παιδί μου, μὴ φροντίζης καθόλου, εἶπεν. Ὁ βασιλεὺς ἔκαμε περισσότερα δι' ἐμέ παρὰ διὰ σέ. Μὰς ἔλαβεν ὑπὸ τὴν εὐνοίαν του, καλότηχυν παιδί. Δὲν εἶνε πρόπον νὰ παρουσιασθῇς τῶρα πλέον ἐνώπιόν του, χωρὶς νὰ φορῇς τοὺς στολισμούς, τοὺς ὁποίους σοὺ ἐπρόσφερεν· θὰ ἀπεδείκνυες ἀχαριστίαν.

— Ἐστω λοιπόν, τοὺς φορῶ.

— Ναί, ἀλλὰ νὰ τοὺς φορῇς εὐχαρίστως... Μήπως δὲν τοὺς εὕρισκεις τῆς ἀρεσκείας σου ;

— Δὲν ἔχω γνώσεις ἰδικὰς περὶ ἀδαμάντων, πάτερ μου.

— Πρέπει νὰ ξεύρῃς, ὅτι μόνοι οἱ μαργαρίται, τοὺς ὁποίους εἶδες, ἀξιζοῦν πενήντα χιλιάδας φράγκων.

Ἡ Ἀνδρεάς συνῆψεν ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας.

— Πάτερ μου, εἶπεν, εἶνε θαῦμα ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἀπονέμει εἰς ἐμέ παρόμοιον δῶρον. Σκεφθῆτε καλῶς.

— Τί δηλαδὴ νὰ σκεφθῶ ; τί σκέψιν ; ἐγὼ δὲν σ' ἐννοῶ.

— Ἄν φέρω τοιοῦτον πολύτιμον στολισμόν, σὰς βεβαίῳ ὅτι ὁ κόσμος θὰ ἀπορήσῃ.

— Διατί θὰ ἀπορήσῃ... ὁ κόσμος ;

— Ὡς ὑποπτευθῇ ὅτι...

— Κόρη μου, σέ θαυμάζομαι· δὲν τὸ ἤλπιζα... ν' ἀκούσω ἀπὸ σέ λόγον περὶ ὑποψίας, ἐνῷ ἀπὸ τὸν ἰδικόν μου νοῦν οὐδὲ διηλθε πράγματος τοιούτου σκιά. Εἶδες ἐκεῖ τὰς σεμνὰς νεάνιδας νὰ γνωρίζουν τὸ κακὸν καὶ νὰ τὸ διακρίνουν ὅσον κεκρυμμένον καὶ ἂν εἶνε, ἐνῷ μάλιστα κάνεις δὲν τὸ

παρατηρεῖ! Εἶδες, εἶδες! μία κόρη παρθένος, ἀγνή, ἀφελής, νὰ μὲ κάμῃ νὰ ἐρυθριάσω! ἐγώ! ἕνας γέρον!...

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἔκρυψε τὸ πρόσωπον ἐξ αἰδοῦς ἐντὸς τῶν κρινοδακτύλων τῆς χειρῶν.

— ὦ! ἀδελφέ μου, ἐψιθύρισε, διατὶ ἀπὸ τῶρα νὰ μακρυνθῇς τόσον ἀπ' ἐμοῦ!

Ἦκουσεν ὁ Ταβερνεύ τὰς λέξεις ταύτας, τὰς ἐμάντευσεν; ἀγνοοῦμεν· ἀλλ' εὐθὺς μεταβαλὼν ὕψος, καὶ λαβὼν τὰς χεῖρας τῆς κόρης του:

— Ἀκουσον, παιδί μου, εἶπε, μήπως ὁ πατήρ σου δὲν θέλει τὸ καλὸν σου, τὸν ἐπαινὸν σου, τὴν εὐτυχίαν σου;

Γλυκὺ μειδίωμα διεπέρασε τὸ νέφος ὑπὸ τοῦ ὁποίου εἶχε καλυφθῇ τὸ μέτωπον τῆς Ἀνδρεᾶδος.

— Μήπως δὲν εἰμαι πλησίον σου; ἔτοιμος νὰ σοῦ δώσω πᾶσαν συμβουλήν; Δὲν χαίρεις, κόρη μου, ὅτι συντείνεις πρὸς τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀδελφοῦ σου καὶ τὴν ἰδικήν σου;

— ὦ! βεβαίως, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς.

— Λοιπὸν! σὺ θὰ γίνῃς καθὼς εἶπε καὶ ὁ Ρισελιέ πρὸς ὀλίγου, ἡ βασίλισσα τῶν Ταβερνεύ... Ἐπέσυρες τοῦ βασιλέως τὴν προσοχήν... καθὼς καὶ τῆς Δελφίνης — ἔσπευσεν ὁ βαρόνος νὰ προσθέσῃ — διὰ τῆς φιλίας τῶν δύο αὐτῶν βασιλικῶν κορυφῶν θὰ ἀνοικοδομηθῇς τὸ μέλλον μας, εὐχαριστοῦσα αὐτούς... Φίλη τῆς Δελφίνης, φίλη... ταῦ βασιλέως, ὅποια δόξα, φαντάσου!... Ἀνδρεᾶς, κόρη μου, θὰ ᾔσαι ἡ βακτηρία τῶν γηρατειῶν τοῦ ἐνδόξου ἡμῶν μητροῦ... Θὰ σὲ ἀγαπᾷ ὡς ἰδίαν τοῦ θυγατέρα, καὶ θὰ βασιλεύσῃς ἐπὶ τῆς Γαλλίας διὰ τοῦ δικαιώματος τῆς καλλονῆς, τῆς γενναιότητος καὶ τῆς πίστεως... Αὐτὰς τὰς γυναῖκας, κόρη μου, αἵτινες ἀτιμάζουσιν τὸν θάνατον, σὺ θὰ τὰς διώξῃς δι' ἐνός σου μόνοιο βλέμματος· ἡ ἐμφανισίς σου θὰ καθάρσῃ ἀμέσως τὴν αὐλήν. Εἰς τὴν γενναίαν ἐπιρροήν σου ὅλοι οἱ εὐγενεῖς τοῦ βασιλείου θὰ ὀφείλωσι τὴν ἐπ'ἀνάδον τῶν χρηστῶν ἡθῶν, τῶν εὐγενῶν τρόπων. Κόρη μου, Ἀνδρεᾶς, δύνασαι, ἄρα ὀφείλεις νὰ ἀναδειχθῇς ἀστρὸν ἀναγεννητήριον πρὸς τὸν τόπον, καὶ διαδύμα δόξης πρὸς τὸ ὄνομά μας.

— Ἀλλὰ διὰ νὰ γεινώσῃ αὐτὰ, τί πρέπει νὰ πράξῃ; ἠρώτησε θαμβωθεῖσα ἡ Ἀνδρεᾶς.

Ὁ βαρόνος ἐσκέφθη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς.

— Ἀνδρεᾶς, εἶπε, σοὶ εἶπα πολλάκις, ὅτι πρέπει εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον νὰ παρακινῇ τις τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἀρετὴν παριστῶν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀρετὴν ἀξιέραστον. Ἡ σοβαρά, ξηρὰ καὶ ψαλμωδικὴ ἀρετὴ τῶν φιλοσόφων, ὠθεῖ τοὺς ἀνθρώπους νὰ τὴν βρύνωνται, νὰ τὴν ἀποφεύγουν μάλιστα. Δὲς σὺ εἰς τὴν ἰδικήν σου τὸ δέλεαρ τῆς ἐρωτοτροπίας· αὐτὸ εἶνε εὐκολὸν εἰς μίαν νεάνίδα πνευματώδη καὶ ἀξίαν, ὅπως εἶσαι σὺ. Νὰ γίνῃς τόσον ὡραία, ὥστε περὶ σοῦ μόνον νὰ ὁμιλῇ ἡ αὐλή. Νὰ γίνῃς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ βασιλέως τόσον εὐάρεστος, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ διέλθῃ στιγμὴν χωρὶς ἐσέ. Νὰ γίνῃς τόσον μυστικὴ, τόσον κρυφίνους πρὸς ἅπαντας, ἐκτὸς πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, ὥστε ν' ἀποδυθῇ εἰς σέ τάχιστα ὅλη ἡ ἰσχὺς, τὴν ὁποίαν θ' ἀποκτήσῃς ἀφεύκτως.

— Δὲν ἐνόησα καλῶς τὰ τελευταῖα ταῦτα, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς.

— Ἀφες ἐμὲ νὰ σὲ ὀδηγήσω, ἀφες. Σὺ κάμνε χωρὶς νὰ ἐννοῇς· αὐτὸ

εἶνε τὸ φρονιμότερον εἰς μίαν νέαν συνετὴν καὶ ἀξίαν ὡς σέ. Καὶ πρῶτον μὲν, κόρη μου, ἀνάγκη νὰ σοῦ δώσω νὰ ἔχῃς χρήματα. Λάβε αὐτὰ τὰ ἑκατὸν λουδοβίκια καὶ κόψε φορέματα, ἀνάλογα τοῦ βαθμοῦ, εἰς τὸ ὅποιον ἐκλήθης, ἀφότου ὁ βασιλεὺς μᾶς ἀπένειμε τὴν τιμὴν νὰ μᾶς διακρίνῃ.

Ὁ Ταβερνέυ ἔδωκε δύο χιλιάδας φράγκων εἰς ἑκατὸν χρυσὰ νομίσματα πρὸς τὴν θυγατέρα του, ἡσπάσθη τὴν χειρὰ της καὶ ἀπῆλθε.

Ἐκίνησε διὰ ταχείας βήματος πρὸς τὴν δενδροστοιχίαν, δι' ἧς ἦλθε, καὶ δὲν παρετήρησεν εἰς τὸ βάθος τοῦ Ἀλσους τῶν Ἑρώτων τὴν Σοφίαν, ἥτις εἶχε παρατεταμένον διάλογον μὲ ἀρχοντὰ τινα ὁμιλοῦντα εἰς τὸ οὖς της.

ΚΑ'

Ὅ,τι ἐξήτει ὁ Ἀλτοτάς πρὸς τελειοποίησιν
τοῦ ζουργοῦ ἀλεξιτηρίου του.

Τὴν ἐπιούσαν τῆς συνομιλίας ταύτης, περὶ τὴν τετάρτην μετὰ μεσημβρίαν, ὁ Βάσκαμος ἀνεγίνωσκεν ἐντὸς τοῦ ἐν τῷ οἴκῳ τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Κλαυδίου σπουδαστηρίου του ἐπιστολὴν, ἣν ἐνεχείρισεν αὐτῷ ὁ Φρίτς. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἦτο ἀνυπόγραφος, καὶ ἐξήταζε τὸν χαρακτήρα προσπαθῶν νὰ μαντεύσῃ τίνος ἦτο.

— Δὲν εἶνε ἀγνωστος ἡ γραφὴ αὐτή, ἔλεγε· τὰ στοιχεῖα μακρά, ἀνισα, ὀλίγον τρέμοντα καὶ μὲ λάθη ὀρθογραφικὰ οὐκ ὀλίγα.

Καὶ ἐπανελάμβανεν ἀναγινώσκων :

«Κύριε κόμη, μία ψυχὴ ἐπισκεφθεῖσα ὑμᾶς ὀλίγον καιρὸν πρὸ τῆς πτώσεως τοῦ τελευταίου ὑπουργείου, θὰ ἐμφανισθῇ σήμερον εἰς τὸν οἶκόν σας, ἵνα ἐρωτήσῃ τὸ μαντεῖόν σας ἐκ νέου. Σὰς ἐπιτρέπουνσι λοιπὸν αἱ πολλαὶ ὑμῶν ἀσχολίαι νὰ χαρίσητε εἰς τὴν ψυχὴν αὐτὴν ἡμίσειαν ὥραν ἀπόψε, μεταξὺ τῶν τεσσάρων καὶ πέντε ;»

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην, τὴν ὁποίαν ὁ Βάσκαμος ἐπανέλαβε τρίς ἤδη σκεπτόμενος,

— Δὲν ἀξίζει τὸν κόπον, εἶπε, νὰ ἐρωτήσω διὰ τόσον μικρὸν πρᾶγμα τὴν Λωρεντίαν. Βλέπω τὰ στοιχεῖα μακρά, σημεῖον ἀριστοκρατίας· ἀνισα καὶ τρέμοντα, σημεῖον γῆρατος· ἀνορθογραφίας, σημεῖον αὐλικοῦ... Ὁ Ρισελιέ εἶνε ἀφεύκτως. Ἄς ἔλθῃ ὁ κύριος δούξ, ἄς ἔλθῃ ὁ κύριος δούξ, ἄς ἔλθῃ. Συνεργεῖ καὶ οὗτος, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ, πρὸς τὸν σκοπὸν μου.

Καὶ ὁ Βάσκαμος ἐξήγαγε τὸ ὀρολόγιόν του, ἵνα παρατηρήσῃ πόσῃν ἀκόμῃ ὥραν ἔμελλε νὰ περιμένῃ τὸν δούκα.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἤχησεν ὁ κωδωνίσκος ἐπὶ τῆς ὀροφῆς.

— Τί τρέχει ; εἶπε πτοηθεὶς ἡ Λωρεντία μὲ κράζει· ἡ Λωρεντία ! μήπως ἐπαθε τίποτε ; Χθὲς τὴν εἶδα πολὺ περίσκεπτον, πολὺ ἡπίαν, πολὺ ὑπήκουον. Χθὲς ἦτο καθὼς ἐπιθυμῶ νὰ ἦνε πάντοτε πρὸς ἐμέ. Δυστυχῆς νέα ! Ἄς ἀναβῶ.

Ἀναβαίνων τὴν ἀπεκοίμισεν· εἶτα, πρὶν εἰσελθῇ εἰς τὸν θάλαμόν της, παρετήρησε διὰ τίνος ὁπῆς καὶ εἶδεν αὐτὴν ἐξηπλωμένην ἐφ' ἐνὸς ἀνακλιντροῦ, ἐν στάσει ἡδυπαθεστάτῃ. Εἰσῆλθε τότε διὰ τῆς συνήθους εἰσόδου του

καὶ ἔστη ἐνώπιόν της ἵνα θεωρήσῃ αὐτήν, ἀλλ' ἀμέσως τὴν ἐξύπνησεν, ἐπειδὴ ἦν λίαν κινδυνώδης δι' αὐτὸν ἐν τῇ στάσει ἐκείνῃ.

Μόλις ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς της ἡ Λωρεντία, καὶ ἀστραπὴ ἐφυγεν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν της· εἶτα, ὡς ἵνα συνάψῃ τὰς εἰσέτι ἀσυναρτήτους ιδέας της, ἐλείανε τὴν κόμην της διὰ τῆς παλάμης ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, καί,

— Κάθῃσαι πλησίον μου, παρακαλῶ, εἶπε πρὸς τὸν Βάλαμνον.

Ὁ Βάλαμνος ἐρρίγησεν εἰς τὴν πλήρη ἀσυνειθιστου γλυκύτητος φωνὴν ταύτην.

— Νὰ καθήσω; εἶπε· γνωρίζεις, Λωρεντία μου, ὅτι ἓνα μόνον πόθον ἔχω· νὰ διέλθω ὅλην μου τὴν ζωὴν εἰς τοὺς πόδας σου.

— Κάθῃσαι, ἔχω νὰ σοῦ ὁμιλήσω, ὀλίγα μὲν, ἀλλ' ἔστω· καθῃσαι. Δὲν ἢμπορῶ νὰ σέ βλέπω ὄρθιον.

— Διάταξε, Λωρεντία μου, διάταξε, εἶπεν ὁ Βάλαμνος· καὶ ἐκάθῃσεν ἐπὶ μαλακῆς τινος καθέδρας πλησίον της.

— Σ'ἐκραξά, εἶπεν ἡ νεάνις, προσηλοῦσα ἐπὶ τοῦ Βαλαμάμου ἀγγελικὸν βλέμμα, διὰ νὰ σοῦ ζητήσω μίαν χάριν.

— ὦ! φιλάττη μου, ὅ,τι θέλεις. Λέγε.

— Γνωρίζεις, εἶπεν ἡ Ἰταλίς, ὅτι ἐγὼ ἀποθνήσκω ἀπὸ τὴν πολλὴν μου στενοχωρίαν, ἀπὸ τὴν πολλὴν μου πληξίν, ἐδῶ μέσα.

Ὁ Βάλαμνος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν μετὰ στεναγμοῦ καταφάσεως.

— Ἡ νεότης μου, ἐξηκολούθησεν ἡ Λωρεντία, τήκεται, αἱ ἡμέραι μου εἶνε μαρτύριον, αἱ νύκτες μου αἰώνιος φόβος. Γηράσκω εἰς τὴν μοναξίαν καὶ εἰς τὴν ἀθυμίαν.

— Ἀλλὰ δὲν πταίω ἐγώ, ὁ ταλαίπωρος, κατὰ τοῦτο, Λωρεντία μου, δὲν πταίω ἐγώ· θέλεις καὶ πάσχεις τόσον ἄλλως, οὐδὲ βασίλισσα δὲν ἔχει ὅ,τι ἔχεις σύ.

— Πολὺ καλὰ· ἀκουσον λοιπόν. Σὲ ἤκουσα νὰ εἶπῃς κάποτε, ὅτι εἶσαι καλὸς χριστιανός, μολονότι...

— Μολονότι δὲν τὸ πιστεύεις· ἔχεις τὴν ψυχὴν μου διὰ κολασμένην...

— Ἀφες, σὲ παρακαλῶ, ν' ἀκούσῃς ὅσα θὰ σοῦ εἶπω καὶ μὴ τελειώνεις τὰς φράσεις μου κατὰ τὰς ιδέας σου.

— Ἐξακολουθεῖ λοιπόν.

— Χάρισέ μου, ἐξηκολούθησεν ἡ Λωρεντία, δὲν σὲ λέγω τὴν ἐλευθερίαν... διότι τὸ γνωρίζω· ὅλη μου ἡ ζωὴ εἶνε πεπρωμένον νὰ παρέλθῃ ἐν αἰχμαλωσίᾳ· ἀλλὰ νὰ μοῦ κάμῃς τὴν χάριν νὰ βλέπω ἀνθρώπων πρόσωπα, ν' ἀκούσω καὶ ἄλλην φωνὴν ἐκτός τῆς φωνῆς σου· τέλος πάντων νὰ ἐξέλθω ὀλίγον, νὰ περιπατήσω, νὰ ἐννοήσω ὅτι ζῶ εἰς τὸν κόσμον.

— Προσέidon, εἶπεν ὁ Βάλαμνος, λαβὼν τὴν χεῖρα τῆς νέας, προσεμάντευσα ὅτι τοῦτο θὰ μοῦ ἐζήτηις. Καθὼς γνωρίζεις, αὕτη πρὸ καιροῦ εἶνε καὶ ἡ ἰδική μου ἐπιθυμία.

— Λοιπόν! ἀνέκραξεν ἡ Λωρεντία.

— Ἀ! ἰδοὺ τώρα τί συμβαίνει, ὑπέλαθεν ὁ Βάλαμνος· σὺ ἡ ἰδία μὲ ἐφρόδισες. Ὡς ἀνόητος ἐγώ—καὶ πᾶς ἄνθρωπος, ὅστις τρέφει ἔρωτα, δὲν ἔχει βεβαίως ὅλας τὸν τὰς φρένας—ἀφῆκα κ' ἐμαθες μέρος τῶν μυστικῶν μου ἐπιστημονικῶν τε καὶ πολιτικῶν. Ἐμαθες ὅτι ὁ Ἄλτοτὰς ἀνεκάλυψε τὸν φιλοσοφικὸν λίθον καὶ ζητεῖ τὸ ἀλεξίτηριον τῆς ζωῆς· ἰδοὺ ἐν μυστικόν μου περὶ τὴν ἐπιστήμην. Ἐμαθες ὅτι ἐγὼ καὶ οἱ φίλοι μου συνωμοτοῦμεν κατὰ

τῶν μοναρχιῶν τοῦ κόσμου τούτου· ἰδοὺ ἐν μυστικόν μου περὶ τὴν πολιτικὴν. Ἐὰν γνωστοποιηθοῦν αὐτά, ὁ θάνατός μου εἶνε ἀνευκτός. Σὺ λοιπόν, γλυκύ μου φῶς, μὲ ἠπειλήσεις· σὺ εἶπες ὅτι, ἅμα λάβης τὴν ἐλευθερίαν σου. θὰ μὲ καταγγεῖλῃς εἰς τὸν ἀστυνόμον. Δὲν τὸ εἶπες;

— Μὴ μὲ συνερίζεσαι... ἠξεύρεις· ἡ στενοχωρία μὲ καταντᾷ νὰ μὴ γνωρίζω οὐδὲ τί κάμνω, οὐδὲ τί λέγω. Γίνομαι ἐκτὸς ἐαυτῆς.

— Αἶ, αὐτὴν τὴν ὥραν, εἶπέ μου, εἶσαι ἡσυχη, ὥστε νὰ ὁμιλήσωμεν σπουδαίως;

— Ναί, λέγε μου.

— Ἄν σέ δώσω τὴν ἐλευθερίαν, στέργεις νὰ γίνῃς ἰδιώτης ἐπὶ ζωῆς, νὰ ᾄσαι ἡ μόνη μου ἀγάπη, ὁ μόνος ἀχώριστος ἔρως;

Ἡ νέα ἐσιώπα.

— Ὁμίλησε, εἶπεν ὁ Βάλαμος. Θὰ μὲ ἀγαπήσῃς καὶ σὺ;

— Δὲν δύναμαι νὰ ὑποσχεθῶ πράγμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν μου νὰ πράξω. Ὁ ἔρως, καθὼς καὶ τὸ μῖσος, δὲν εἶνε πράγματα, τὰ ὁποῖα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν θέλησίν μας. Ὅμως ἐλπίζω εἰς τὸν Θεόν, ἂν μὲ καλομεταχειρισθῇς τοιοῦτοτρόπως, καθὼς λέγεις... καὶ μοῦ δώσῃς τὴν ἐλευθερίαν μου... ἐλπίζω, τὸ πρὸς σέ μῖσός μου νὰ δώσῃ θέσιν βαθμηδὸν εἰς τὸν ἔρωτα.

— Δὲν ἀρκεῖ, κατὰ δυστυχίαν, αὕτη καὶ μόνη ἡ ὑπόσχεσις, Λωρεντία μου, διὰ νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς σέ, πρέπει νὰ δώσῃς ὄρκον ἱερὸν, ἀπαράβατον ὄρκον· ὄρκον, ὅστις νὰ μᾶς συνδέσῃ καὶ εἰς τὴν παρούσαν καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν.

Ἡ Λωρεντία ἐσιώπα.

— Τὸν διδεις αὐτὸν τὸν ὄρκον;

— Τί ὄρκον δηλαδή; πῶς νὰ τὸν δώσω;

— Ἰδοὺ· πηγαίνομεν εἰς μίαν ἐκκλησίαν· μεταλαμβάνομεν καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὸ ἴδιον ἄζυμον. Πρῶτον τὸ ἄζυμον κοπῇ εἰς δύο, ὁμνύεις...

Ἡ Λωρεντία ἐρρίγησεν.

— Ὁμνύεις, ἐξηκολούθησεν ὁ Βάλαμος, ὅτι οὐδὲν τῶν ὄσων γνωρίζεις περὶ Ἀλτατάς καὶ περὶ τῶν συναδέλφων μου, δὲν θὰ τὸ ἐκμυστηρευθῇς οὐδέποτε εἰς κανένα ἐπὶ γῆς. Ὁμνύεις ὅτι οὐδέποτε θὰ χωρισθῇς ἀπ' ἐμοῦ. Θλῶμεν τότε τὸ ἄζυμον εἰς δύο, λαμβάνομεν ἕκαστος τὸ ἥμισυ... ὑποσχομένοι εἰς τὸν Ὑψιστον, σὺ μὲν, ὅτι ποτὲ δὲν θὰ μὲ προδώσῃς, ἐγὼ δέ, ὅτι αἰωνίως θὰ σέ καταστήσω εὐδαίμονα.

— Ὅχι, εἶπεν ἡ Λωρεντία, τοιοῦτος ὄρκος εἶνε ἀσέβεια.

— Ὁ ὄρκος, Λωρεντία, δὲν εἶνε ἀσέβεια, ἐκτὸς ὅταν διδεται μὲ σκοπὸν νὰ μὴ τηρηθῇ.

— Δὲν γίνεται, εἶπεν ἡ ἱταλίς· δὲν διδῶ τοιοῦτον ὄρκον. Θὰ χάσω τὴν ψυχὴν μου· αὐτὸ μόνον φοβοῦμαι.

— Σοῦ λέγω, δὲν χάνεις τὴν ψυχὴν σου ὅταν τὸν τηρήσῃς· ὅταν τὸν παραβῇς, τότε τὴν χάνεις.

— Δὲν γίνεται, δὲν γίνεται.

— Λάβε λοιπὸν ὑπομονήν, ἀφοῦ δὲν γίνεται, εἶπεν ὁ Βάλαμος· χωρὶς ὀργήν, ἀλλὰ κατηφές.

Τὸ μέτωπον τῆς Λωρεντίας ἐσκιασθή, ὥς βλέπει τις σκιαζόμενον ἀνθρώπον λειμῶνα, ὅταν διέλθῃ δι' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἡλίου νέφος.

— Λοιπὸν δὲν μοῦ δίδεις τὴν ἐλευθερίαν μου ; εἶπεν ἡ νεᾶνις.

— Σοῦ τὴν δίδω, ἀλλὰ δὲν τὴν θέλεις.

Σπασμὸς νευρικός ἐμαρτύρησε πόσῃν κατὰθλιψιν ἐντός της καὶ ἀδημονίαν ἡσθάνθη ἡ Λωρεντία εἰς τοὺς λόγους τούτους.

— Ἀκουσον, Λωρεντία, εἶπεν ὁ Βάσσαμος, ἰδοὺ τί δύναμαι νὰ κάμω πρὸς χάριν σου καὶ εἶνε πολὺ, πιστευσόν με.

— Λέγε, ἀπεκρίθη ἡ νεᾶνις μετὰ πικροῦ μειδιάματος.

— Θὰ εὕρω νὰ σοῦ φέρω σὺντροφον ἐντός ὀλίγου ἐντός ὁκτῶ ἡμερῶν.

— Ποῦ ; ἐδῶ ;

— Ἐδῶ.

— Ἐδῶ ! νὰ τὴν κλείσῃς καὶ ἐκεῖνην, τὴν δυστυχῆ, μεταξὺ τῶν τεσσαρῶν αὐτῶν τοίχων ! Σύντροφον φυλακῆς νὰ μοῦ φέρῃς ; ὦ ! τί λέγεις, δὲν ἐσκέφθης ; δὲν σοῦ ζητῶ ἐγὼ αὐτό... Νὰ ἔχω τὴν ἀμαρτίαν καὶ αὐτῆς τῆς δυστυχοῦς ;... Κύριε φύλαττε !

— Αὐτὸ μόνον ἡμπορῶ νὰ σοῦ κάμω, ἄλλο τίποτε... Ἀλλὰ σκέψου, φίλη μου, ὅτι δύο ὅταν ἦσθε, θὰ ὑποφέρετε μὲ πλειοτέραν ἄνεσιν τὴν ἀναγκαιάν ταύτην δυστυχίαν.

— Ἀπατάσαι, κύριε, ἀπατάσαι ; μέχρι τοῦδε ἐπόνεσα διὰ τὴν ἰδικήν μου συμφορὰν, δὲν θέλω νὰ προστεθῇ εἰς αὐτὴν καὶ δευτέρα ; νὰ πονῶ καὶ δι' ἄλλον τυραννιζόμενον ὡς ἐγὼ. Δὲν σέ φθάνουν ὅσα ὑποφέρω, θέλεις νὰ ὑποφέρω πλειότερα. Νὰ ἔχῃς πλησίον μου ἕν θῦμα ὡς ἐγὼ νὰ τὸ βλέπω νὰ μαραινέται, νὰ ὠχρίᾳ, νὰ τήκεται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ὡς ἐγὼ ; ν' ἀκούω νὰ κτυπᾷ, καθὼς ἑκαμα ἐγὼ, αὐτὸν τὸν τοίχον, θύραν ἀποτρόπαιον τὴν ὁποῖαν χιλιᾷκις τῆς ἡμέρας παρκατηρῶ διὰ νὰ ἰδῶ πόθεν ἀνοίγει ὅταν πῦρ διέρχεσθαι καὶ ἔπειτα, ἀφοῦ πλέον καὶ ἐκεῖνη ἡ δυστυχὴς, ὁποῖα καὶ ἂν ἦτε, φάγῃ τοὺς ὀνυχᾶς της ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα καὶ εἰς τὸ μαρμαρον, δοκιμάζουσα μὴπως τὰ μετακινήσῃ, ἢ μὴπως τὰ διαζεύξῃ ; ἀφοῦ πλέον φθέρῃ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν της ἀπὸ τὰ δακρυὰ ἀφοῦ ἀποθάνῃ καὶ αὐτὴ, καθὼς ἐγὼ ἀπέθανα, μολονότι ζῶσα, καὶ ἔχῃς δύο πτώματα ἀντὶ ἑνός, νὰ εἰπῇς εἰς τὴν καταχθόνιον φιλανθρωπίαν σου : Ἰδοὺ καὶ αἱ δύο μικραὶ μου, διασκεδάζουν ; ἔχουν συναναστροφὴν, εἶνε εὐτυχεῖς ; τί ἔχουν ! Ὁχι ! ὄχι, ὄχι, χιλιᾷκις ὄχι !

Καὶ ἡ Λωρεντία ἔκρουσε τὸν πόδα κατὰ γῆς.

Ὁ Βάσσαμος ἐπειράθη νὰ τὴν καταπραύνῃ.

— Ἠσύχασε, Λωρεντία, ἡσύχασε, σέ παρκαλῶ.

— Νὰ ἡσυχάσω ! νὰ ἡσυχάσω ! ὁ δῆμιος λέγει : « Ἠσύχασε » εἰς τὸν μάρτυρα, τὸν ὁποῖον στρεβλόνει, εἰς τὸν ἄθῳον, τὸν ὁποῖον βασανίζει !

— Ναί, νὰ ἡσυχάσῃς, διότι μὲ τὸν θυμὸν δὲν κατορθώνει τις τίποτε. Παραδέξου αὐτό, τὸ ὁποῖον σοῦ προσφέρω ; σὲς πηγαίνω καὶ κατοικεῖτε εἰς τὴν ἐξοχὴν. Θὰ ἰδῇς, θὰ εὐχαριστηθῇς παραδέξου αὐτό, διότι ἄλλο πλειότερον δὲν δύναμαι. Ἡ σὺντροφός σου δὲν θὰ εἶνε δυστυχὴς, ὅσον φαντάζεσαι.

— Ἀ ! δὲν θὰ εἶνε δυστυχὴς ἐννόησα ; θὰ μοῦ φέρῃς καμμίαν πτωχὴν γυναῖκα, βάνανσον, νὰ τῆς εἰπῇς : Ἐχω ἐπάνω μίαν γυναῖκα τρελλήν, μίαν ἀσθενῆ ἥτις, ἡ ταλαίπωρος, ὁσονοῦπῳ ἀποθνήσκει ; κλείσου μαζὶ της, πλησίον τῆς τρελλῆς, πρόσεχέ την, καὶ σοῦ πληρώσω τοὺς κόπους σου, εὐθὺς καθὼς ἡ τρελλὴ ἀποθάνῃ.

— ὦ ! Λωρεντία, Λωρεντία ! εἶπε στενάχας ὁ Βάλσαμος.

— Ναί, ἐξηκολούθησεν ἡ νεῆνις, καὶ τότε πλέον τῆς δίδεις χρυσίον ὅσον θελήσῃ· σὺ, τὸ χρυσίον δὲν τὸ λυπεῖσαι παντελῶς· κατασκευάζεις· τῶρα θὰ τὰ μάθωμεν ;

— Λωρεντία, παραφέρεσαι· ἀνάγνωσε, Λωρεντία, καλλίτερον τὴν καρδίαν μου. Μὲ ἀδικεῖς· γνωρίζεις ἡ χάρις, τὴν ὁποίαν θέλω νὰ σοῦ κάμω, πόσον μεγάλη θυσία εἶνε δι' ἐμέ ! Καὶ ὅμως, ἰδὲ πόσον εἶσαι ἀχάριστος !

— Ναί, ἀχάριστος ! Εἶδες ἐκεῖ ἄνθρωπος... καὶ θέλει καὶ νὰ εὐγνωμονοῦν !... Στεῖλέ με, τέλος πάντων, εἰς ἓν μοναστήριον. Καὶ ἐκεῖ περιωσμένη θὰ ἦμαι, ἀλλὰ θὰ βλέπω οὐρανὸν ἀνοικτόν, ὀλίγην πρασινάδα, θὰ ἔχω τόσους συντρόφους...

— Εἰς ἓν μοναστήριον ;

— Ναί, καλογραιῶν· καὶ νὰ παρακαλῶ τὸν Θεὸν πρῶτον διὰ σέ καὶ ἔπειτα δι' ἐμέ. Ἄφες νὰ εἰσέλθω εἰς ἓν μοναστήριον, καὶ σοῦ κάμνω ὅσους ὀρκους θελήσῃς, νὰ μὴν εἰπῶ τίποτε. Ἐν μοναστήριον, Βάλσαμε, σὲ ἱκετεύω, μὲ ἐσταυρωμένας χεῖρας.

— Εἶνε ἀδύνατον νὰ χωρισθῶμεν, Λωρεντία, εἶνε ἀδύνατον. Συνεδέθημεν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἀκούεις ; συνεδέθημεν. Ἄφες· ἐγὼ ἀγαπῶ τὴν εὐτυχίαν σου.

— Λοιπὸν δὲν θέλεις ; εἶπεν ἡ νέα περίλυπος.

— Δὲν δύναμαι, μὴ λέγεις ὅτι δὲν θέλω.

— Ἀμεταθέτως ;

— Ἀμεταθέτως, Λωρεντία, ἀμεταθέτως.

— Ἔστω λοιπόν ! Ἐν ἄλλο τῶρα, εἶπεν ἡ νεῆνις μειδιᾶσα.

— ὦ ! γλυκυτάτῃ μου φίλῃ, μειδιάσε καὶ πάλιν· ἀκόμη μὲ τοιοῦτον μειδιάμα καὶ τὸ πᾶν δύνασαι νὰ μὲ πείσης νὰ πράξω.

— Ναί, τὸ πᾶν, ὑπέλαθεν ἡ Λωρεντία· ἀρκεῖ νὰ ᾔηε τῆς ἐπιθυμίας σου. Ἔστω λοιπόν... Ἀκουσον, Βάλσαμε.

— Λέγε, Λωρεντία, λέγε.

— Εἶπε, νομίζω, πρὶ ὀλίγου, ὅτι ἀγαπᾷ τὴν εὐτυχίαν μου. Ἰδοὺ ἡ στιγμή νὰ τὸ ἀποδείξῃς, εἶπεν ἡ νεῆνις μὲ ὕφος ἐρωτύλον, ὕφος, ὅπερ ποτὲ δὲν ἤκουσεν ὁ Βάλσαμος ἐκ τῶν χειλέων τῆς ἰταλίδος, εἰμὴ ὅταν ἐκοιμᾶτο τὸν μαγνητικὸν ὕπνον.

— Ἀσσαράτ' μου, Ἀσσαράτ' !

Ἐπρόσθεσεν ἡ νεῆνις παρακλητικῶς καὶ ἐρηίγησε.

— Τί τρέχει, τρυφερά μου φίλῃ, τί τρέχει ;

— Ἀχ ! παρετήρησα πολλάκις, ὅταν κάμνης πειράματα ἐπὶ τῶν ἀθλίων ζώων, ὅτι δύνασαι νὰ θανατώνῃς ἢ διὰ μιᾶς μόνης σταγόνας δηλητηρίου, ἢ ἀνοίγων μίαν μόνην φλέβα των καὶ εἶδα, ὅτι αὐτὸς ὁ θάνατος εἶνε γλυκὺς καὶ ταχύς, ἀκαριαῖος· ὥστε τὰ ζῶα, τὰ ταλαίπωρα, τὰ καταδικασμένα ὡς ἐγὼ εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ἐλευθεροῦνται διὰ μιᾶς διὰ τοῦ θανάτου, πρώτου εὐεργετήματος, τὸ ὁποῖον ἐκ γενετῆς ἔλαβον. Λοιπόν !...

Εἶπε καὶ ἐσιώπησεν ὠχριάσασα.

— Λοιπόν ! Λωρεντία ;... ἐπανελάθεν ὁ Βάλσαμος.

— Λοιπόν, Ἀσσαράτ', ἐκεῖνα, ὡς λέγεις, τὰ θανατόνεις διὰ τὴν ἐπιστήμην· θανάτωσε καὶ ἐμέ διὰ φιλανθρωπίαν. Ἐλα, κάμε το, διὰ μίαν φίλην, ἥτις θὰ εὐλογῇ τὴν ψυχὴν σου, διὰ μίαν φίλην, ἥτις θὰ φιλήσῃ τὰς χεῖράς

σου μὲ ἀτελεύτητον εὐγνωμοσύνην. Κάμε το, Ἀσσαράτ, κάμε το, δι' ἐμέ, ἥτις ἰδοῦ, πίπτω εἰς τοὺς πόδας σου δι' ἐμέ, ἥτις σοὶ ὑπόσχομαι, Βάλσαμα, σοὶ ὑπόσχομαι, εἰς τὴν ἐσχάτην μου πνοήν, ἀπειράκις πλειότερον ἔρωτα καὶ ἀπειράκις πλειότεραν χαρὰν ἀφ' ὅσῃν ἐφ' ὅλης μου τῆς ζωῆς συνέλαβα διὰ σέ· κάμε το. Κάμε το, νὰ ἰδῇς... τὴν στιγμήν, καθ' ἣν θὰ παραιτῶ τὴν γῆν ταύτην, θ' ἀπευθύνω πρὸς σέ μεῖδιμα ἱλαρόν, μεῖδιμα εὐγνωμοσύνης, ἔρωτος καὶ ἀγαλλιάσεως, τοῦ ὁποῖου δὲν ἔχεις ἰδέαν! Ἀσσαράτ, εἰς τὴν ψυχὴν τῆς μητρός σου, εἰς τὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μας, τὸ ὁποῖον πίνομεν, εἰς ὃ, τι ὑπάρχει δι' ἐσέ ἱερὸν εἰς τὸν κόσμον τῶν ζώντων καὶ εἰς τὸν κόσμον τῶν τεθνεώτων, σέ ἐξορκίζω, κάμε το· θανάτωσέ με!

— Λωρεντία μου! φῶς μου, γλυκύ μου φῶς! ἀνέκραξεν ὁ Βάλσαμος περιπτυσσόμενος εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ τὴν νεάνιδα. ἥτις εἰπούσα τοὺς τελευταίους λόγους εἶχεν ἀνεγερθῆ παραφρονεῖς, Λωρεντία μου, παραφρονεῖς· ἐγὼ νὰ σέ θανάτωσω; Σέ, τὴν ἀγάπην μου! τὴν ζωὴν μου!

Ἡ Λωρεντία ἀπεσπάρσθη τῆς ἀγκάλῃς τοῦ Βαλσάμου ἀντιπαλαίσασα, καὶ ἔπεσεν ἐκ νέου εἰς τοὺς πόδας τοῦ.

— Δὲν ἐγείρομαι, δὲν ἐγείρομαι, ἂν πρῶτον δὲν ἐκπληρώσῃς τὴν αἰτησίαν μου. Θανάτωσέ με, Ἀσσαράτ, χωρὶς αἷμα, χωρὶς πόνον, χωρὶς ἀγωνία· κάμε μου αὐτὴν τὴν χάριν, ἀφοῦ λέγῃς, ὅτι μὲ ἀγαπᾷς, ἀποκοιμίσέ με, ὡς μὲ ἀποκοιμίζεις συνήθως· μόνον, νὰ μὴ μὲ ἐξυπνίσῃς πλέον ποτὲ.

— Λωρεντία φιλάττη, εἶπεν ὁ Βάλσαμος καλῆ, Θεέ μου! καὶ δὲν βγίπεις ὅτι μοῦ σπαράττεις τὰ σπλάγχνα! Εἰς τοιοῦτον λοιπὸν βαθμὸν εἶσαι δυστυχής; Φεῦ! τόσῃς λοιπὸν σοῦ φαίνομαι ἀπεχθείας ἀξίος! Τόσον μὲ μισεῖς;...

— Μισῶ τὴν δουλείαν, τὴν ἀκηδῖαν μισῶ, τὴν ἐρημίαν· ἀφοῦ δὲ σὺ μὲ καθιστᾷς δούλην, δυστυχῆ καὶ ἔρημον, φυσικῶ τῷ λόγῳ σέ μισῶ. Ζωὴν ἢ θάνατον θέλω. Ζωὴν ἢ θάνατον ζητῶ. Σήμερον θὰ γίνῃ ὅ, τι γίνῃ. Θέλεις νὰ μοῦ δώσῃς τὴν ζωὴν, δηλαδὴ τὴν ἐλευθερίαν; θέλεις νὰ μοῦ δώσῃς τὸν θάνατον, δηλαδὴ τὴν ἀνάπαυσιν;

— Τὴν ζωὴν, Λωρεντία, τὴν ζωὴν.

— Λοιπὸν, ἐλευθέρωσέ με.

Ὁ Βάλσαμος εἰσιώπα.

— Λοιπὸν, θανάτωσέ με! μὲ θάνατον γλυκύν, ἀκούεις; διὰ φίλτρου· νὰ μὲ ἀγκυλώσῃς, Ἀσσαρά, ἀπαξ μόνον, μὲ βελόνην λεπτὴν, φαρμακεράν... ἢ ἐνῶ θὰ κοιμῶμαι... Τὴν ἀνάπαυσίν μου τέλος, τὴν ἀνάπαυσίν μου! τὴν ἀνάπαυσιν!

— Τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑπομονήν, Λωρεντία μου.

Ἡ Λωρεντία ἀφῆκε τότε γέλωτα σφοδρὸν, τρομερὸν γέλωτα, καὶ ἀποσκιρτήσασα πρὸς τὰ ὀπίσω, ἔσυρεν ἐκ τοῦ κόλπου τῆς ξιφίδιον ὀξύτατον καὶ κοπτερωτάτον, τὸ ὁποῖον ἔλαμψεν εἰς τὴν δεξιάν της ὡς ἀστραπή.

Ὁ Βάλσαμος ἀφῆκε κραυγὴν, ἀλλ' ἦτο ἀργὰ πλέον... τὸ ὄπλον ἐπλήγωσε τὴν Λωρεντίαν εἰς τὸ στήθος.

Ἀρπάζει ὁ Βάλσαμος τὴν δεξιάν της ἐτοιμὴν νὰ καταφέρῃ δευτέραν πληγὴν, ἢ νεανὶς ἀντιπαλαίει, καὶ εἰς τὴν πάλην κόπτει τοὺς δακτύλους τοῦ Βαλσάμου.

Καὶ τὸ αἷμα ἔρρευσε τῆς χειρός του.

Τότε, ἀντὶ νὰ ἐξκολουθήσῃ παλαίων, ἀπλόνει τὴν αἰμοσταγὴ χεῖρα ἐπὶ τῆς Λωρεντίας, καὶ διὰ φωνῆς τρομερᾶς:

— Κοιμήσου, Λωρεντία, ἀνακράζει, κοιμήσου!

Ἀλλὰ τόσον ἤτο ἡρεθισμένος κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὥστε δὲν ἠκούσθησεν ἀμέσως ἡ ὑπακοὴ τὴν διαταγὴν του.

— "Ὅχι, ὄχι, ἐπιθύρῃσεν ἡ Λωρεντία ἀντιπαλαίουσα καὶ ζητοῦσα εἰσέτι νὰ κτυπηθῇ. "Ὅχι, δὲν κοιμοῦμαι, δὲν κοιμοῦμαι.

— Κοιμήσου, σὲ λέγω, ἀνέκραξεν ἐκ δευτέρου ὁ Βάλαμος, κοιμήσου, διατάσσω!

Καὶ ἡ Λωρεντία, μὴ δυνηθεῖσα ν' ἀντιβῇ πλειότερον εἰς τὴν ἀκαταμάχητον ταύτην θέλησιν, ἀφῆκε στεναγμόν, ἔπεσεν ὡς παράλυτος ἡ χεὶρ τῆς καὶ οἱ δάκτυλοι, καὶ τὸ ξιφίδιον ἔπεσεν. Εἶτα ἐκλονίσθη, καὶ πορευθεῖσα ἐκυλίσθη ἐπὶ τῶν προσκεφαλαίων. Μόνον οἱ ὀφθαλμοὶ ἔμεινον ἀνεωγμένοι, ἀλλὰ τὸ βλοσυρὸν πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν τούτων ὠχρίασεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον μετὰ τοῦ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκλείσθησαν. Ὁ σύντονος ἐκ τοῦ ἡρεθισμοῦ τῶν νεύρων τραχηλὸς τῆς ἐχαλαρώθη ἡ κεφαλὴ ἔκλινεν ἐπὶ τοῦ ὤμου, καθὼς πτηνοῦ, τὸ ὅποιον ἐφόνευσεν ὁ κυνηγός, ῥίγος διεχύθη ἐφ' ἅπαντος τοῦ σώματός της. Ἡ Λωρεντία ἀπεκοιμήθη.

Τότε δὲ μόνον ὁ Βάλαμος ἠδυνήθη νὰ παραμερίσῃ τὰ φορέματα τῆς Λωρεντίας νὰ ἴδῃ τὴν πληγὴν, ἥτις τῷ ἐφάνη ἐλαφρά. Τὸ αἷμα ὅμως ἔρρεεν ἀφθονον.

Ὁ Βάλαμος ἐπίεσε τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ μαρμαρίνου λέοντος, καὶ ἡ πλᾶξ τῆς ἐστίας ἠνοιχθῇ· εἶτα, ἀφαιρέσας τὸ βάρος, δι' οὗ κατέβαιναν ἡ ἐπὶ τῆς ὀροφῆς καταπακτὴ τοῦ Ἀλτοτάς, ἐπέβη ἐπὶ τῆς καταπακτῆς ταύτης καὶ ἀνῆλθε πρὸς τὸν γέροντα.

— "Α! σὺ εἶσαι, Ἀσσαράτ; εἶπεν αὐτὸς ἀείποτε ἐπὶ τῆς καθέδρας τοῦ καθήμενος· γνωρίζεις ὅτι μετὰ ὀκτῶ ἡμέρας τελειόνω τοὺς ἐκατόν μου χρόνους. Γνωρίζεις ὅτι ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ μοῦ χρειάζεται τὸ αἷμα παιδίου τινὸς ἢ παρθένου.

Ἀλλ' ὁ Βάλαμος δὲν τὸν ἤκουε καθόλου· ἔσπευσεν εἰς τὴν σκευοθήκην, ἔνθα ὑπῆρχον τὰ μαγικὰ φάρμακα, ἤρπασε μίαν φιάλην, ἔπειτα ἐπιβὰς ἐκ νέου ἐπὶ τῆς καταπακτῆς, ἔκρουσεν ἐπ' αὐτῆς τὸν πόδα καὶ κατήλθεν.

Ὁ Ἀλτοτάς ἐκύλισε τότε τὴν καθέδραν τοῦ καθήμενος ἐπ' αὐτῆς, μέχρι τῶν χειλέων τῆς καταπακτῆς, σκοπεύων ν' ἀρπάσῃ τὸν μαθητὴν του ἐκ τῶν φορεμάτων.

— Ἀκούεις, ἀθλίε; ἐφώναζεν αὐτῷ, ἀκούεις; ἂν ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν δὲν ἔχω ἓν παιδίον, ἢ μίαν παρθένον, διὰ νὰ τελειοποιήσω τὸ ἀλεξιτήριόν μου, ἀποθνήσκω.

Ὁ Βάλαμος ἐστράφη πρὸς τ' ἄνω· οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ γέροντος ἐφάνησαν ἀποπέμποντες φλόγας ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀκινήτου προσώπου του· θὰ ἔλεγέ τις ὅτι μόνον τὰ ὄμματα ἔζων εἰς τὴν μορφὴν ἐκείνην.

— Ναὶ ναί, ἀπεκρίθη ὁ Βάλαμος· ναί, μεῖνε ἡσυχός· θὰ σοὶ φέρω ὅ,τι ζητεῖς.

Εἶτα, ἐκίνησε πάλιν ἓν ἐλατήριον, δι' οὗ ἡ καταπακτὴ ἀνῆλθε, καὶ ἀνεληλυθὺς ἐφηρμόσθη εἰς τὴν ὀπὴν τῆς ὀροφῆς, ὡς εἰ ἦν ἀπλοῦς ὀμφαλός.

Μετὰ τοῦτο ὤρμησεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς Λωρεντίας, ἔνθα, μόλις εἰσελθὼν, ἤκουσε σημαίνοντα τὸν κωδωνίσκον τοῦ Φρίτς.

— Ὁ Ρισελιέ εἶνε, ἐπιθύρῃσεν ὁ Βάλαμος· ὦ! μὰ τὴν ζωὴν μου, ἃς περιμένῃ, καὶ τοι δοῦξ καὶ πατρίκιος.

ΚΒ'

Αἱ δύο σταγόνες τοῦ Ρισελιέ.

Ὁ δοῦξ Ρισελιέ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Βαλαμου τὴν τετάρτην καὶ ἡμίσειαν. Τί δὲ ἦλθε νὰ ζητήσῃ εἰς τὸν οἶκον τῆς οἰδοῦ Ἀγίου Κλαυδίου, ὁ ἀναγνώστης θὰ συμπεράνῃ εὐκόλως ἐκ τῶν ὅσων παρακατιόντες θὰ ἐξιστορήσωμεν.

Ὁ κ. δὲ Ταβερνεύ ἐγευματίσεν εἰς τῆς θυγατρὸς του· εἶχε δώσει κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἡ Δελφίνη πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα ἀπόλυτον ἄδειαν, ἵνα περιποιηθῇ τὸν πατέρα τῆς εἰς τὸ οἶκόν της.

Εὐρίσκοντο λοιπὸν εἰς τὰ ἐπιδόρπια ὅτε εἰσῆλθεν ὁ Ρισελιέ. Ἀγγελος οὗτος ἀείποτε καλῶν εἰδήσεων, ἦλθε ν' ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸν Ταβερνεύ ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶπε κατ' ἐκείνην τὴν πρωΐαν, ὅτι ἐσκόπει νὰ δώσῃ εἰς τὸν Φίλιππον ὄχι λόχον, ἀλλὰ τάγμα.

Ὁ Ταβερνεύ ἀπέδειξε τρανὰ δείγματα χαρᾶς, ἡ Ἀνδρεὰς νύχαιρῃσεν τὸν στρατάρχην ἀπὸ καρδίας.

Ἡ συνδιάλεξις περιεστράφη εἰς ὅ,τι εὐκόλως συμπεραίνομεν, μετὰ τὴν χαροποιᾶν ἀγγελίαν τοῦ Ρισελιέ. Οὗτος ἀνέφερε πάντοτε περὶ τοῦ βασιλέως, ἡ Ἀνδρεὰς πάντοτε περὶ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, ὁ γέρων Ταβερνεύ πάντοτε περὶ τῆς Ἀνδρεάδος.

Αὕτη εἶπε, μετὰ τὴν πολλῶν ἄλλων, ὅτι δι' ἐκεῖνα τὸ ἐσπέρας ἔλαβεν ἀπόλυτον, πλήρη ἐλευθερίαν παρὰ τῆς δεσποίνης Δελφίνης· ὅτι ἡ Αὐτῆς Βασιλικὴ Ὑψηλότης ἐδεξιούτο δύο πρίγκιπας Γερμανοὺς συγγενεῖς τῆς, παρὰ τῶν ὁποίων ἐπεθύμει νὰ μάθῃ τὰ περὶ τῆς αὐλῆς τῆς Βιέννης, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα δὲν ἤθελεν οὐδένα ἐκ τῆς θεραπείας τῆς, οὐδ' αὐτὴν τὴν κυρίαν δὲ Νοάλλης, ἥτις καὶ δυσηρεστήθη οὐκ ὀλίγον.

Ὁ Ρισελιέ ἔστρεψε κατόπιν τὴν ὁμιλίαν εἰς θεωρίαν τινὰ περὶ ἀρετῆς, θεωρίαν τοσοῦτον εὐφυᾶ, τοσοῦτον γαλλικῇ, ὥστε ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνεύ ἠναγκάσθη νὰ συνομολογήσῃ ὅτι δὲν ἦτο διόλου κατὰ τὰς θεωρίας τοῦ στρατάρχου ἐνάρετος, καὶ ὅτι ἡ ἀληθὴς ἀρετὴ, ὡς ἐνόει αὐτὴν ὁ στρατάρχης, ἦτο ἡ τῆς κυρίας δὲ Σιατωρύ, τῆς δεσποσύνης δὲ Λαβαλλιέρ καὶ τῆς δεσποσύνης δὲ Φοσσώσης.¹

Ἀπὸ συμπεράσματος εἰς συμπέρασμα, ἀπὸ πορίσματος εἰς πόρισμα, καὶ ἀπὸ λόγου εἰς λόγον, τόσον σαφὴς κατέστη ὁ Ρισελιέ, ὥστε ἡ Ἀνδρεὰς ἔχασε τὰ νερά της.

Ταῦτα μέχρι τῆς ἐβδόμης τῆς ἐσπέρας. Ὁ στρατάρχης τότε ἡγέρθη· ἐπειδὴ, ὡς εἶπεν, ἦτο ἠναγκασμένος νὰ ὑπάγῃ εἰς Βερσαλλίας ἵνα διέλθῃ τὸ ἐσπέρας μετὰ τοῦ βασιλέως.

Ὁ Ρισελιέ ἀπεχαιρέτισε καὶ κατέβη, νεύσας εἰς τὴν Σοφίαν, τὴν αἰετοπεπρωμένην εἰς τὰ νεύματά του, νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

¹. Ἐταῖραι πᾶσαι τοῦ βασιλέως.

Ἦδη, ἂν ὁ ἀναγνώστης μᾶς τὸ ἐπιτρέψει, θὰ ἀφήσωμεν τὸν βαρόνον καὶ τὴν Ἀνδρεάδα συνομιλοῦντας περὶ τῆς ἀπονεμηθείσης εἰς τὸν Φίλιππον νέας βασιλικῆς εὐνοίας, καὶ θὰ ἀκολουθήσωμεν τὸν στρατάρχη. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ μάθωμεν τί ἐζήτει εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βαλσάμου, εἰς κρίσιμον στιγμήν, ὡς ἐνθυμούμεθα.

Κατέβη λοιπὸν ὁ Ρισελιέ στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς Σοφίας, καὶ ἅμα ἐπροχώρησε μετ' αὐτῆς εἰς τὸν κῆπον.

— Καλέ, δὲν μὲ λέγεις μικρά; εἶπε σταθεὶς καὶ παρατηρήσας αὐτὴν κατὰ πρόσωπον, ἤυραμεν ἐραστὴν;

— Ἐγὼ! κύριε στρατάρχα, ἀνέκραξεν ἡ Σοφία ὀπισθοχωρήσασα ἐν βήμα καὶ ἐρυθρίασασα.

— Σὺ, εἶπεν ὁ γέρον· δὲν εἶσαι σὺ ἡ Σοφία τοῦ Χαιρέτη;

— Μάλιστα, κύριε στρατάρχα.

— Λοιπὸν! ἡ Σοφία τοῦ Χαιρέτη ἔχει ἐραστὴν.

— Ὡ! τί λόγος...

— Ναί, ναί, ἓνα νέον ἀρκετὰ μαλιστα καλοκαμωμένον, τὸν ὁποῖον ἐδέχετο καὶ ὅταν ἐκάθητο εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην τῆς ὁδοῦ Κοκκερώνος, καὶ ὁ ὁποῖος τὴν ἠκολούθησε καὶ εἰς Βερσαλλίας.

— Κύριε δούξ, σὰς ὀρρίζομαι...

— Ἐνα ὑπαζιωματικόν, ὅστις ὀνομάζεται... στάσου νὰ ἰδῇς πῶς ὀνομάζεται... Ὀνομάζεται... κ. δὲ Βωσίρ...

Ἡ Σοφία συνῆψε τὰς χεῖρας ὑποκρινομένη τὴν σεμνήν· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἐτάραξε καθόλου τὸν γέροντα στρατάρχη.

— Φαίνεται, εἶπεν, ὅτι διδόμεν συνέντευξιν καὶ εἰς τὸ Τριανόν. Διάβολε! ἐντὸς ἐνὸς βασιλικοῦ ἀνακτόρου, εἶνε πρᾶγμα σπουδαῖον· ἀποβάλλονται, παιδί μου, οἱ πράττοντες τὰ τοιαῦτα, καὶ ὁ κ. δὲ Σαρτίν, ὁ ἀστυνόμος, στέλλει ἀμέσως εἰς τὴν φυλακὴν ὅλας τὰς κόρας, τὰς ὁποίας ἀποβάλλουν ἀπὸ τὰ βασιλικά ἀνάκτορα.

Ἡ Σοφία ἤρchiσε ν' ἀνησυχῇ.

— Ἀλλὰ μὲ εἶδαν ποτέ;...

— Σὲ εἶδαν· ἀφοῦ ἐγὼ τὸ γνωρίζω...

— Κύριε, δούξ, εἶπεν ἡ Σοφία διὰ σταθεροῦ ὕφους, δὲν μὲ εἶδαν, εἶνε ἀδύνατον.

— Δὲν εἰξέυρω, ἀλλὰ αὐτὸ λέγεται, καὶ τοῦτο κάμνει προσβολὴν εἰς τὴν δέσποιάν σου· ἐννοεῖς δὲ ὅτι, ἐπειδὴ εἶμαι ἀκόμη πλέον φίλος τοῦ οἴκου Ταβερνεῦ παρὰ τοῦ οἴκου τῆς Σοφίας Χαιρέτη, ἔχω καθήκον νὰ εἶπω δύο λέξεις περὶ τῶν διατρεχόντων εἰς τὸν βαρόνον.

— Ἀ! αὐθέντη, ἀνέκραξεν ἡ Σοφία περίφοβος, μὴ, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, θ' ἀφρυνισθῶ καὶ ἀθῶα νὰ ἦμαι, πάλιν θὰ μὲ διώξουν μὲ ἀπλήν ὑποψίαν.

— Αἶ, παιδί μου, μάθε λοιπὸν ἀπὸ ἐμὲ ὅτι θὰ διωχθῇς· διότι δὲν ἤξεύρω ποῖος κακὸς ἀνθρώπος διεσάλπισε τὸ κίνημά σου ἕως εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς κυρίας δὲ Νοάλλης.

— Θεέ μου! τῆς κυρίας δὲ Νοάλλης!

— Ναί· παρατηρεῖς ὅτι δὲν εἶνε παῖζε γέλασε τὸ πρᾶγμα.

Ἡ Σοφία συνεκρότησε τὰς χεῖράς της μὲ ἀπελπισίαν.

— Εἶνε δυστύχημα, τὸ γνωρίζω, εἶπεν ὁ Ρισελιέ· ἀλλὰ τί νὰ γίνῃ δὲν ὑπάρχει θαρραλεία.

— Καὶ ὑμεῖς, τὸν ὅποιον θεωρῶ ὡς προστάτην μου, καθὼς καὶ μοῦ ἀπεδείξατε ὅτι ἔχω αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν, θὰ κάμετε τίποτε δι' ἐμὲ τὴν πτωχήν;

— Θὰ κάμω.

— Λοιπόν; αὐθέντη μου...

— Θὰ κάμω, ἀλλὰ δὲν θέλω.

— ὦ! κύριε δούξ μου...

— Νεὶ, εἶσαι χαριστάτη, τὸ γνωρίζω καὶ οἱ ὠρατοὶ σου ὀφθαλμοὶ μοῦ λέγουν χιλίων εἰδῶν πράγματα· ἡ ἡλικία ὅμως, βλέπει, μοῦ ἐξησθένησε τὴν ὄρασιν, ταλαίπωρὴ μου Σοφία, καὶ δὲν καταλαμβάνω πλέον τὴν διάλεκτον τῶν ὠραίων ὀφθαλμῶν. Τί διάβολον, ἐζήτεις, πτωχὸ παιδί, νὰ πηγαίνης νὰ ἀπαντᾷς τὸν κ. δὲ Βωσίρ; καὶ μάλιστα εἰς τὰς κιγκλίδας τῆς αὐλῆς τῶν σταύλων;

— ὦ! καὶ αὐτὸ τὸ γνωρίζετε; εἶπεν ἡ Σοφία, ἥτις εἶδε πλέον ὅτι ἦτο ἐπάναγκες νὰ μεταβάλῃ τρόπον ἀμύνης καὶ νὰ τεθῇ ὅλη ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ διακρίσιν τοῦ στρατάρχου.

— Ἐννοεῖται! καθὼς καὶ ἡ κυρία δὲ Νοάλλης. Ἰδοῦ, ἀκόμη ἀπόψε τὸν περιέμενες εἰς συνάντησιν...

— Εἶνε ἀληθές, κύριε δούξ· ὅμως εἰς τὴν ζωὴν μου σὰς καμνω ὄρκον, δὲν θὰ ὑπάγω.

— Τοῦ ξεύρω κ' ἐγώ, τώρα, ναί· ἀλλ' ὁ κ. δὲ Βωσίρ θὰ ἔλθῃ, ἐπειδὴ ἐκεῖνος δὲν γνωρίζει ἀκόμη τίποτε, καὶ θὰ τὸν συλλάβουν· καὶ τότε τί θὰ εἶπῃ; θὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ μὴ τὸν ἐκλάβουν ὡς κλέπτην ἢ κατὰσκοπον, καὶ τὸν ξυλίσουν.

— Κύριε δούξ, πηγαίνω μίαν στιγμὴν νὰ τοῦ μηνύσω τί τρέχει.

— Ἀδύνατον, ταλαίπωρον παιδί! ποῖον θὰ στείλῃς; ἐκεῖνον ἴσως ὁ ὁποῖος σὰς ἐπρόδωσε;

— Ἄ! τῶνόντι! εἶπεν ἡ Σοφία, ὑποκρινομένη ἀπελπισίαν.

Ἐκάλυψε δὲ τὸ πρόσωπον δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν αὐτῆς, προσέχουσα νὰ ἔχῃ τοὺς δακτύλους τῆς διεστῶτας ἀπ' ἀλλήλων, ὥστε νὰ βλέπῃ δι' αὐτῶν τί αἰσθηματὰ ἐμαρτύρει ἡ μορφή τοῦ δουκός.

— Εἶσαι ἐρατεινοτάτη, σὲ βεβαιῶ, εἶπεν ὁ δούξ, τὸν ὅποιον δὲν διέφευγεν οὐδεμία τῶν γυναικείων τούτων πονηριῶν. Ἄ! διατί νὰ μὴν ἔχω πενήντα χρόνους ὀλιγώτερον! Ἀλλὰ δὲν βλέπεις! νὰ σκάσῃ ὁ διάβολος! Σοφία, θέλω νὰ σὲ λυτρώσω.

— ὦ! κύριε δούξ, ἂν κάμετε αὐτὴν τὴν εὐσπλαγχνίαν, αἰωνίαν πλέον εὐγνωμοσύνην...

— Τίποτε, Σοφία, τίποτε. Θέλω νὰ σοῦ κάμω αὐτὸ τὸ καλόν, χωρὶς κανέναν συμφέρον· ἐξ ἐναντίας.

— Ἄ! σὰς εὐχαριστῶ, κύριε δούξ, ἀπὸ βάθους...

— Μὴ μ' εὐχαριστεῖς ἀκόμη. Δὲν ἤξεύρεις τίποτε. Περίμενε πρῶτον νὰ μάθῃς.

— Ὅ,τι θέλετε, κύριε δούξ, φθάνει ἡ κυρία μου νὰ μὴ μὲ διώξῃ.

— Ἄ! θέλεις λοιπόν, καὶ καλὰ, νὰ μὴ φύγῃς ἀπὸ τὸ Τριανόν;

— Αὐτὸ εἶνε τὸ πᾶν, κύριε δούξ.

— Ἀ!... λοιπόν, Σοφία, καλὴ μου κόρη, αὐτὸ βγάλε το ἀπὸ τὸν νοῦν σου πλέον· εἶνε τὸ μόνον ἀδύνατον νὰ γίνῃ.

— Ἀλλὰ πῶς, κύριε δούξ;... ἂν σκεπασθῇ τὸ πράγμα...

- Καὶ ἂν σκεπασθῇ, ἐγὼ θὰ τὸ ἀνακαλύψω· ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ εἰπῶ νὰ σὲ ἀποβάλουν.
- Ἡ εὐγενεία σας ;
- Ἀμέσως.
- Μὰ τὴν ἀλήθειαν, κύριε στρατάρχα, δὲν ἐννοῶ τίποτε.
- Αὐτὸ τὸ ὅποῖον σὲ λέγω.
- Καὶ αὐτὴ εἶνε ἡ προστασία ;
- Ἄν δὲν ἔχῃς ἀνάγκην αὐτῆς, εἰπέ το, εἶνε καιρὸς ἀκόμη.
- ὦ ! κύριε δούξ, ἐξ ἐναντίας, σὰς θερμοπαρακαλῶ.
- Ἔστω λοιπὸν· θὰ σὲ προστατεύσω.
- Πῶς ;
- Ἴδου πῶς· ἄκουσε· ἀντὶ ν' ἀφήσω νὰ σὲ διώξουν καὶ νὰ σὲ φυλακίσουν, θὰ σὲ καταστήσω ἐλευθέραν καὶ πλουσίαν.
- Ἐλευθέραν καὶ πλουσίαν ;
- Ναί.
- Καὶ τί πρέπει νὰ πράξω λοιπὸν διὰ νὰ γίνω ἐλευθέρα καὶ πλουσία ; λέγετε, κύριε στρατάρχα, γρήγορα.
- Σχεδὸν τίποτε.
- Δηλαδή...
- Κἄτι τι· σοῦ τὸ λέγω.
- Εἶνε πολὺ δύσκολον ;
- Τὸ κάμνει καὶ ἓνα μωρὸ παιδί.
- Λοιπὸν πάντοτε θὰ κάμω, κἄτι τι εἶπεν ἡ Σοφία.
- Ἄ ! καὶ ἔχει λόγον !... γνωρίζεις, παιδί μου, αὐτοῦ τοῦ κόσμου τὸ γενικὸν σύστημα τίποτε σὺ πρὸς τοὺς ἄλλους ; τίποτε καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς σέ.
- Τί θὰ κάμω λοιπὸν ;
- Ἴδου· ὁ κ. δὲ Βωσίρ ἔρχεται εἰς τὰς ἐπτὰ καὶ ἡμίσειαν ;
- Μάλιστα, κύριε στρατάρχα, αὐτὴν τὴν ὥραν ἔρχεται.
- Τώρα εἶνε ἐπτὰ καὶ δέκα λεπτά.
- Μάλιστα.
- Ἄν θελήσω τώρα ἐγὼ, τὸν συλλαμβάνουν.
- Ναί, ἀλλὰ δὲν θέλετε.
- Ὅχι· ὑπάγεις καὶ τὸν εὐρίσκεις, καὶ τοῦ λέγεις... Ἀλλὰ πρῶτον εἰπέ μου τὸν ἀγαπᾷς αὐτόν, Σοφία ;
- Ἀφοῦ πηγαίνω καὶ τὸν εὐρίσκω καὶ ὁμιλοῦμεν...
- Τὸ νὰ πηγαίνης νὰ τὸν εὐρίσκῃς καὶ νὰ ὁμιλῇτε δὲν σημαίνει, ὅτι ἔχεις ἔρωτα πρὸς αὐτόν· πιθανόν νὰ τὸν περιποιεῖσαι μόνον μὲ τὰ λόγια διὰ νὰ τὸν καταφέρῃς νὰ σὲ νυμφευθῇ. Αἱ γυναῖκες ἔχουν τόσον παραδόξους ἰδιοτροπίας !
- Ἡ Σοφία ἀφῆκε καγχασμόν.
- Νὰ μὲ νυμφευθῇ ; ἀνέκραξε· χᾶχ ! ᾶχ ! ᾶ !
- Ὁ Ρισελιὲς ἔμεινεν ἐκθαμβος· οὐδ' εἰς τὴν αὐλὴν δὲν ἀπήντησε γυναῖκα τοιαύτης δυνάμεως.
- Ἔστω λοιπὸν, δὲν πρόκειται νὰ τὸν νυμφευθῇς, ἀλλ' ἔχεις πρὸς αὐτόν ἔρωτα· τόσον τὸ καλλίτερον.
- Ἄς ᾔνε, ἔχω πρὸς αὐτόν ἔρωτα, μάλιστα· νὰ ἰδοῦμεν τώρα τὸ κάτω τῆς γραφῆς.

— Τώρα... περίμεινε... Ἀφοῦ ἔχεις ἔρωτα πρὸς αὐτόν, φεύγεις καὶ μαζὶ του, χρειάζεται τυχεύσεις.

— Φεύγω ! ἀφοῦ σὰς εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαῖον.

— Εἰς ἐμέ ἀπολύτως ἀναγκαῖον ! ἐμέ, παιδί μου, τί μὲ μέλει ; ἐγὼ διὰ τὸ καλὸν σου μόνον προσπαθῶ.

Ἡ Σοφία ἐνόησε μὲν τὴν ὑπόθεσιν ὅτι πρὸς ὄφελος τοῦ στρατάρχου καὶ ὄχι ἰδικόν της ἐπλέκοντο ταῦτα πάντα, ἀλλ' ἐσιώπα, διότι οὐδὲ τὸ μυστικόν τοῦ ἀνταγωνιστοῦ της εἶχεν ἀκόμη, οὐδὲ τὰ χρήματά του εἰς τὴν παλάμην της.

— Λέγετε, κύριε δούξ· συμβουλευσάτέ με.

— Πηγαίνεις καὶ εὐρίσκεις τὸν κ. δὲ Βωσίρ καὶ τοῦ λέγεις : Φίλε μου, μὰς ἐξεσκέπασαν ὅμως ἔχω ἓνα ὑπερασπιστήν, ὁ ὁποῖος μὰς λυτρώνει, ἐσὲ μὲν ἀπὸ τὴν φυλακὴν τοῦ Ἀγίου Λαζάρου, ἐμέ δὲ ἀπὸ τὴν φυλακὴν τοῦ Νιτροποιείου· μόνον νὰ φεύγωμεν.

— Καλὰ, εἶπεν ἡ Σοφία, ὅμως διὰ νὰ φύγωμεν, κύριε δούξ...

— Ἐννοεῖται, τὸ ταξεῖδι ἔχει ἔξοδα· μὴ σε μέλη περι τούτου... Μόνον... ἡξεύρεις τί συλλογίζεσαι τώρα σὺ, Σοφία ;

— Ὅχι, σὰς βεβαιῶ, ἀπεκρίθη ἡ νεανίς· ἡ εὐγενεία σὰς ὅμως, ὁ ὁποῖος ἡξεύρετε τόσα πράγματα, στοιχηματίζω ὅτι τὸ ἐμάντευσάτε.

— Ἰδοῦ, Σοφία, τί συλλογίζεσαι σὺ τώρα· συλλογίζεσαι τώρα, ὅτι ἂν φύγης, ἡμπορεῖ ἡ κυρία σου νὰ ἐξυπνήσῃ διὰ νυκτός νὰ σὲ ζητήσῃ, νὰ μὴ σὲ εὕρῃ καὶ νὰ φωνάξῃ νὰ τρέξουν, νὰ σὲ κυνηγήσουν, νὰ σὲ προφθάσουν.

— Ὅχι, κύριε στρατάρχα, δὲν ἐσυλλογιζόμην αὐτό, ἐπειδὴ τὴν κυρία μου δὲν τὴν ἀφίνω ἐγὼ ποτὲ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

— Καλὰ, ἀλλ' ἂν συλλάβουν τὸν κ. δὲ Βωσίρ ;

— Αἱ ! ἂς τὸν συλλάβουν.

— Καὶ λοιπὸν ὁμολογεῖ ἐκεῖνος τότε...

— Ἀς ὁμολογήσῃ· τέλος πάντων δὲν θὰ μὲ κρεμάσουν· τί ἔκαμα ;

Ὁ στρατάρχης ἐδάγκασε τὰ χεῖλη του.

— Σοφία, εἶπε, δὲν ἔξεύρεις τί λέγεις· εἶσαι τρελλή. Αὐτὰ τὰ πράγματα τιμωροῦνται, σὲ λέγω· ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ σὲ κατατρέξω.

— Αἱ, κατατρέξετέ με· ἡ κυρία μου εἶνε τόσον καλή, θὰ μὲ ὑπερασπισθῇ· λέγει δύο λόγους εἰς τὸν βασιλέα ὑπὲρ ἐμοῦ...

— Ἡ κυρία σου δὲν ἔχει καμμίαν ἐπιρροὴν εἰς τὸν βασιλέα, ἀλλὰ θὰ κάμῃ καθὼς σὲ λέγω· ἀκούεις, ὄχεντρα ;

— ὦ ! ὦ ! κύριε στρατάρχα, οὔτε πλακωτὴ εἶνε ἡ κεφαλὴ μου, οὔτε κέρατον ἔχει· δὲν θέλω νὰ φύγω ἀπὸ τὸν ἓνα σκόπελον καὶ νὰ πέσω εἰς ἄλλον χειρότερον.

— Τί χειρότερον ; Δὲν ἔχει ἐδῶ χειρότερον...

— Ἰδοῦ ὅτι μόνος σὰς εἶπατε ὅτι ἡμπορεῖ νὰ ἐξυπνήσῃ ἡ κυρία μου διὰ νυκτός· ἔξεύρω κ' ἐγὼ, ἡ κακομοῖρα ;

Ὁ Ρισελιὲ ἐδάγκασε καὶ πάλιν τὰ χεῖλη του.

— Καλὰ ! σοῦ εἶπα ἐγὼ αὐτό, ἀλλὰ σοῦ τὸ εἶπα, διότι ἐσυλλογίσθην καὶ πῶς ἡμπορεῖς νὰ προλάβῃς τὸ ἐνδεχόμενον κακόν.

— Καὶ πῶς θέλετε νὰ ἐμποδίσω τὴν κυρία μου νὰ ἐξυπνήσῃ ;

— Πῶς ; ἰδοῦ πῶς... Τὴν ἐμποδίζεις νὰ ἐξυπνήσῃ.

— Εἶνε ἀδύνατον... Ἐκείνη ἐξυπνᾷ δέκα φοαῖς τὴν νύκτα.

- Ἐχει λοιπόν τὴν ἰδίαν ἀσθένειαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πάσχω κ' ἐγώ ;
- Καὶ ἡ εὐγενεία σας ; εἶπεν ἡ Σοφία γελῶσα.
- Ναί, καὶ ἐγὼ ἐξυπνῶ πολλάς φοαὶς τὴν νύκτα. Μόνον, ἔχω ἐν ἱατρικόν καὶ ἐμποδίζω αὐτὴν τὴν ἀϋπνίαν. Τῆς δίδω ἀπ' αὐτὸ τὸ ἴδιον ἱατρικόν· ἂν δὲν τὸ πάρῃ μόνῃ της, τῆς τὸ δίδεις σύ.
- Πῶς, σὰς παρακαλῶ, κύριε στρατάρχα ; εἶμαι περίεργος.
- Τί πίνει ἡ κυρία σου τὸ βράδυ, πρὶν πέσῃ εἰς τὴν κλίνην ;
- Τί πίνει ;
- Ναί· εἶνε τώρα τοῦ συρμού, διὰ νὰ μὴ διψᾷ κανεὶς τὴν νύκτα, ἄλλος νὰ πίνῃ λεμονάδαν, ἄλλος νερόν με δύο σταλαγματιαὶς μελίσης, ἄλλος...
- Ἡ κυρία μου ἄλλο δὲν πίνει πρὶν κοιμηθῇ παρὰ μόνον ἓνα ποτῆρι καθαρὸν νερόν, κάποτε με ζάχαρην καὶ ὀλίγον ἀνθόνερο, διὰ τὰ νεῦρά της, ἐπειδὴ πάσχει ἀπὸ τὰ νεῦρά της, ἡ κυρία μου.
- Ἀληθινά ; ἐξαίρετα λοιπόν ! καθὼς πάσχω καὶ ἐγώ· αἶ καλὰ ! τὸ ἱατρικόν μου θὰ τὴν ὠφελήσῃ πολὺ. Μίαν μόνον σταλαγματιὰν σταλάζω εἰς τὸ ποτῆρι μου, καὶ κοιμοῦμαι ὅλην τὴν νύκτα ἡσυχότατος.
- Καλὸν θὰ ᾔτο νὰ εἶχε καὶ ἡ κυρία μου ἀπὸ τὸ νερόν σας...
- Νὰ σὲ δώσω ἐγώ.
- Ναί, ἀλλ' ἐχρειάζετο ἀπόψε.
- Ἀπόψε σοῦ τὸ δίδω· τὸ ἔχω ἐπάνω μου.
- Χάχ ! ἂ ! ἀνέκραξεν ἡ Σοφία, ἰδοῦσα ἐπὶ τέλους φῶς εἰς τοὺς λόγους τοῦ κυρίου στρατάρχου.
- Δύο μόνον σταλαγματιαὶς χύνεις· ἤκουσες ; οὔτε περισσότερον, οὔτε ὀλιγώτερον· πρόσεξε καλὰ. Θὰ κοιμηθῇ ἀμέσως, καὶ τότε φεύγεις.
- Ὅμως τὴν κλειδώνω ἐνταυτῷ μέσῃ.
- Ὅχι, ὄχι, πρόσεξε· αὐτὸ μὴ τὸ κάμῃς· ἐξ ἐναντίας, ἀφήνεις τὴν θύραν της ἀνοικτήν.
- Ἀ ! ἀνέκραξεν ἡ Σοφία. (Ἡ διαβόλισσα ἐνόησε τὰ πράγματα.)
- Τὸ κάμνεις ; ἠρώτησεν ὁ Ρισελιέ· ὑπόσχεσαι ;
- Τὸ κάμνω· ὑπόσχομαι.
- Πηγαίνει λοιπόν τώρα καὶ εὕρισκεις τὸν ἐραστὴν σου, καὶ τοῦ λέγεις νὰ ἐτοιμάσῃ ὅ,τι ἔχει νὰ πάρῃ μαζὶ του διὰ νὰ φύγετε.
- Κατὰ δυστυχίαν, κύριε δούξ, ἔπρεπε νὰ τοῦ εἶπω νὰ πάρῃ μαζὶ καὶ τὸ πουγγί του...
- Σοῦ εἶπα ὅτι περὶ τούτου μὴ φροντίσης.
- Ναί, ἐνθυμοῦμαι, ἐκλαμπρότατε, ὅτι πρὸ ὀλίγου εἶχατε τὴν καλὴν σύννην νὰ μοῦ εἰπῇτε...
- Πόσα σὲ χρειάζονται, Σοφία ; ν' ἀκούσωμεν.
- Διὰ νὰ κάμω τί ;
- Διὰ νὰ χύσῃς αὐταῖς ταῖς δύο σταλαγματιαῖς.
- Διὰ νὰ χύσω αὐταῖς ταῖς δύο σταλαγματιαῖς, ἐκλαμπρότατε... ἀφοῦ με βεβαιώτετε ὅτι θὰ τὸ κάμω διὰ καλὸν μόνον τοῦ ἑαυτοῦ μου, δὲν εἶνε δίκαιον καὶ νὰ με πληρώσετε. Ὅμως, διὰ ν' ἀφήσω τὴν θύραν ἀνοικτήν... ὦ ! σὰς ἡμιλῶ ἐλευθέρως, ἐκλαμπρότατε... μοῦ χρειάζονται στρογγυλά, καὶ κάμποσα μάλιστα.
- Σὰν πόσα ; λέγε νὰ ἰδοῦμεν.
- Εἰκοσι χιλιάδες φράγκα μοῦ χρειάζονται, κύριε δούξ.

Ὁ Ρισελιέ ἐμόρφασεν ὡς εἰ ἔφαγεν ὄξυνον.

— Σοφία, μακροῦ πηγαίνεις, ἐστέναζεν εἰπών.

— Ἀλλὰ πρέπει, ἐκλαμπρότατε, πρέπει νὰ ὑπάγωμεν μακρὰ, ἐπειδὴ, καθὼς τὸ εἶπατε καὶ ἡ εὐγενεία σας, θὰ μᾶς κυνηγήσουν. ἤρχισα νὰ τὸ ἐννοῶ κ' ἐγὼ θὰ μᾶς κυνηγήσουν. Ὅμως μὲ τὰς εἰκοσι χιλιάδας φράγκα σας, εἶνε τρόπος νὰ κόψω δρόμον.

— Πήγαίνε, Σοφία νὰ εἰδοποιήσης πρῶτον τὸν κ. δὲ Βωσίρ καὶ ἔπειτα ἔλα νὰ σοῦ μετρήσω τὰ χρήματά σου.

— Κύριε δούξ, ὁ κ. δὲ Βωσίρ εἶνε δυσκολόπιστος πολὺ· ἂν δὲν ἴδῃ πραγματικὰς ἀποδείξεις δὲν θὰ πιστεύσῃ τοὺς λόγους μου.

Ὁ Ρισελιέ ἐξήγαγε τοῦ κόλπου του τραπεζικὰ γραμματίκια.

— Λάβε, εἶπε, μέσα εἰς αὐτὸ τὸ πουγγί εἶνε ἕκατὸν διπλὰ λουδοβίκια. Κάμε τὸν λογαριασμὸν σου· εἶνε σωστά ;

— Νομίζω, εἶπεν ἡ Σοφία. Τώρα, κύριε δούξ, μοῦ λείπει τὸ κυριώτερον.

— Τὸ νερόν ;

— Ἐννοεῖται· τὸ ἔχετε εἰς μικρὰν ριάνην βεβαίως.

Ὁ στρατάρχης ἐνεχείρισεν εἰς τὴν Σοφίαν τὸ φάρμακον.

— Ἐπομένως, εἶπεν ἡ θεραπαινίς, τὸ ἐσπέρας ἡ θύρα τοῦ Τριανὸν κλειδόνεται· χρειάζομαι καὶ ἓνα κλειδί.

— Ἐχω ἐγὼ κλειδί, ὡς πρῶτος μεταξὺ τῶν εὐπατριδῶν. Λάβε καὶ τὸ κλειδί.

— Ἀ! ἐξαίρετα ! ὅλα ἔρχονται δεξιά, εἶπεν ἡ Σοφία· ὅλα εὐρίσκονται ἔτοιμα ὡς ἐκ θαύματος. Τώρα, εἶμαι δούλη σας ταπεινὴ, κύριε δούξ· πηγαίνω.

— Αἶ, ἔχε ὑγείαν... Νὰ σὲ ἴδῃ, Σοφία !

— Μείνετε ἡσυχος...

Εἶπεν ἡ Σοφία καὶ ἀπῆλθε γελῶσα διὰ τὴν τύχην, ἥτις τὴν ἠνόησε.

— Ἐπίτυχα καὶ πάλιν, εἶπεν ἀφ' ἑτέρου ὁ Ρισελιέ· τῇ ἀληθείᾳ, δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ τύχη ἤρχισε νὰ παρατηρῇ, ὅτι πολὺ ἐγήρασα, καὶ διὰ τοῦτο μὲ εὐνέει ὅσον οὐδέποτε. Εἶδες πνεῦμα ἡ μικρά ! ἐνίκησεν ἐκείνη μάλλον παρὰ ἐγώ. Ὅμως ἡ ὑπόθεσις μου ἔγινε, καὶ ἰδοὺ τὸ οὐσιῶδες.

ΚΓ'

Ἡ φυγή.

Ἡ Σοφία ἦτο εὐσυνειδητος κόρη· ἔλαβε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου δὲ Ρισελιέ, καὶ προπληρωτέον μάλιστα, ἀρα ὥφειλε νὰ φανῇ ἀξία τῆς ἐμπιστοσύνης ταύτης. Ἐσπευσε λοιπὸν κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν κιγκλιωτὴν θύραν, ἔνθα ἔφθασεν εἰς τὰς ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα λεπτὰ, ἀντὶ εἰς τὰς ἑπτὰ καὶ ἡμίσειαν.

Ὁ κ. δὲ Βωσίρ, συνηθισμένος ὢν εἰς τὴν στρατιωτικὴν πειθαρχίαν, ἦτο ἀκριβὲς· περιέμενε λοιπὸν τὴν Σοφίαν πρὸ δέκα ἤδη λεπτῶν.

Ἀλλὰ πρὸ δέκα περίπου λεπτῶν ἠτοιμάζετο καὶ ὁ κ. δὲ Ταβερνέυ νὰ ἀφήσῃ τὴν θυγατέρα του, καὶ ἡ Ἀνδρεία, ὡς μέλλουσα νὰ μείνῃ μόνη, κατεβίβασε τὰ παραπετάσματα τῶν παραθύρων τῆς.

Ὁ Γιλβέρτης παρετήρει ἐκ τοῦ ὑπερφύου του· ἀλλ' εἶνε δύσκολον νὰ εἶπη τις ἂν τὰ βλέμματα, ἅτινα ἠτένιζε πρὸς τὴν νεανίδα, ἐσπινθήριζον ὑπὸ ἔρωτος ἢ μίσους.

Ἀφοῦ τὰ παραπετάσματα κατέπεσαν, δὲν ἔμενε πλέον τι εἰς τὸν Γιλβέρτην ἵνα ἴδῃ. Ὅθεν ἔστρεψεν ἀλλαχοῦ τὴν προσοχὴν.

Ἀλλαχοῦ στρέψας τὴν προσοχὴν παρετήρησε τὸ πτερόν τὸ ἐπὶ τοῦ πύλου τοῦ κ. δὲ Βωσίρ, καὶ ἀνεγνώρισε τὸν ὑπαξιωματικὸν περιφερόμενον καὶ συρίζοντα ἐντὸς τῶν χειλέων του ἐλαφρόν τινα ἦχον, ὅπως διασκεδάσῃ τὴν πληξὶν τῆς προσδοκίας.

Μετὰ παρέλευσιν δέκα λεπτῶν, τὴν ἐβδόμην δηλαδὴ καὶ τεσσαράκοντα λεπτά, ἡ Σοφία κατέβη καὶ ἐπορεύθη πρὸς αὐτόν. Τῷ εἶπε κρυφίως λέξεις τινάς, πρὸς τὰς ὁποίας αὐτὸς ἀπήντησε διὰ νεύματος τῆς κεφαλῆς, ὡς εἰ ἔλεγεν, ὅτι ἐνόησε κάλλιστα, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ οἶκμά της ἐλαφρά ὡς πτηνόν. Ἀφ' ἐτέρου καὶ ὁ κ. δὲ Βωσίρ ἀπεμακρύνθη πρὸς τὴν δενδροστοιχίαν, ἥτις ἄγει πρὸς τὸ Μικρὸν Τριανόν.

— Ἀ! ἄ! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ὁ στρατιώτης καὶ ἡ θεραπαινὶς μαγειρεύουν ἀπόψε κατὶ τι λαθρεμπορικῶς καλὰ!

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἦτο πλέον περίεργος περὶ τῶν πράξεων τῆς Σοφίας· ἀλλὰ μόνον, ἐπειδὴ ἐθεώρει τὴν κόρην ἐκείνην ὡς ἐχθρὰν τοῦ φυσικῆς, ἤθελε νὰ τὴν κρατῇ καὶ αὐτός. Πῶς ἠδύνατο νὰ τὴν κρατῇ; Συλλέγων ὅσας πλειοτέρας ἠδύνατο ἀποδείξει κατὰ τῆς ἐπιληψίμου διαγωγῆς της. Προέβλεπεν ὁ νέος μας, ὅτι πόλεμος ἐπλησίαζε, διό, ὡς προνοητικὸς στρατιώτης, συνέλεξεν ὅσα πλειότερα πολεμεφώδια ἠδυνήθη.

Κατέβη λοιπὸν ἀμέσως ἐκ τοῦ ὑπερφύου του εἰς τὸν κήπον, τοῦ ὁποίου ἐγνώριζεν ἤδη ὅλα τὰ καταφύγια ὡς ἀλώπηξ, καὶ χωθεὶς ὑπὸ τὰς φυλῶρας, ἐπροχώρησε κατὰ τὸ μῆκος ἀναδενδράδος τινός, μεχρισοῦ ἔφθασεν εἰς σωρείαν τινὰ φυτῶν, ἀπέχουσιν εἰκοσι σχεδὸν βήματα ἐκ τῆς θέσεως ἐνθα ἐνόησεν ὅτι θὰ ἐπανεῦρισκε τὴν Σοφίαν.

Καὶ ὄντως, τὴν εὔρεν ἐκεῖ.

Μόλις ὁ Γιλβέρτης εἰσῆλθεν ἐντὸς τῶν φυτῶν του καὶ ἤκουσεν ἦχόν τινα μεταλλικόν, ἦχον χρυσῶν νομισμάτων χυνομένων ἐπὶ λίθου. Ὁ Γιλβέρτης ἐπροχώρησε τότε ὡς ἔρπετόν πλησιέστερον τῆς θεραπαινίδος, ἀκολουθῶν τὸν τοῖχον. Τοιοῦτοτρόπως διέκρινεν, ὅτι ἡ μὲν Σοφία ἔρριπτεν ἐφ' ἐνὸς λιθίνου ἐδωλίου, ἐνδοθεν τῆς κιγκλιδωτῆς θύρας καὶ εἰς ἀπόστασιν ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ φθάσῃ ἕως ἐκεῖ ἡ χεὶρ τοῦ κ. δὲ Βωσίρ, χρήματα, ὁ δὲ κύριος οὗτος ἵστατο ἔξωθεν τῶν κιγκλίδων μὲ ὀφθαλμὸν φεγγοβολοῦντα πρὸς αὐτά, ὡς μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσῃ πῶς συνέβη νὰ ἔχῃ ἡ Σοφία τόσον χρυσίον.

Ἡ Σοφία ὠμίλησε.

— Ἡρώ μου, κύριε δὲ Βωσίρ, εἶπεν ἡ θεραπαινὶς, πολλάκις μοῦ ἐπρότεινες νὰ μὲ κλέψῃς νὰ φύγωμεν.

— Ναί, καὶ νὰ σὲ στεφανωθῶ ἐνταυτῷ, ἐγὼ σοῦ εἶπα, ἀνέκραξεν ὁ στρατιώτης μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

— ὦ! ὅσον διὰ νὰ μὲ στεφανωθῇς, αὐτὸ τώρα δὲν εἶνε λόγος, ὑπέλαβεν ἡ θεραπαινὶς, τὸ οὐσιῶδες τώρα εἶνε νὰ φύγωμεν. Ἡμποροῦμεν νὰ φύγωμεν μετὰ δύο ὥρας;

— Καὶ μετὰ δέκα λεπτά, ἂν θέλῃς.

— Ὅχι, ἔχω προτῆτερα νὰ κάμω κάτι τι, καὶ διὰ νὰ γίνη αὐτὸ χρειάζομαι δύο ὥρας.

— Καλὰ δύο ὥρας, δέκα λεπτά, ὅπως θέλῃς.

— Ἴδου λοιπόν, λάβε πενήντα λουδοβίκια.

Ἡ νεανίς ἐμέτρησε πενήντα λουδοβίκια καὶ τὰ διεβίβασεν εἰς τὸν Βωσίρ διὰ τῶν κιγκλίδων, οὗτος δὲ τὰ ἔρριψεν ἐντὸς τοῦ κόλπου τοῦ ἐπενδύτου τοῦ ἀμέτρητα.

— Μετὰ μίαν ἡμισυ ὥραν. ἐπρόσθεσεν ἡ θεραπαινίς. νὰ ἦσαι ἐδῶ μὲ ἓνα ὄχημα.

— Ἀλλὰ, ἐπέφερεν ὁ Βωσίρ.

— ὦ! ἂν ἔχῃς τόλμην, εἰπέ μου τοῦ ὑποθέτεις ὅτι δὲν ἔτρεξε τίποτε μεταξύ μας, καὶ μοῦ δίδεις ὀπίσω τὰ πενήντά μου λουδοβίκια... Δός μου τα.

— Δὲν εἶνε δι' αὐτό, εἶπεν ὁ Βωσίρ, ἀλλ' ἐννοῶ τάχα διὰ σέ.

— Τί δι' ἐμέ;

— Τάχα ἀκολούθως τί θὰ γίνῃς σύ; ὑπόθεσε ὅτι ἐφάγαμεν τὰ πενήντα λουδοβίκια, ὕστερα: θὰ μετανοῇς ὅτι ἀφήκες τὸ Τριανόν.

— Ἐλα, ἔλα, μὴ σε μέλῃ· δὲν εἰμ' ἐγὼ ἀπ' ἐκείναις ταῖς γυναῖκαίς αἱ ὁποῖαι φοβοῦνται ἀπὸ πτωχείαν· ἄς τὰ ἐξοδεύσωμεν τὰ πενήντα, καὶ πάλιν ἔχει ὁ Θεός...

Καὶ ἡ Σοφία ἐκωδώνισεν τὰ ἕτερα πενήντα λουδοβίκια, τὰ ἀπομείναντα ἐντὸς τοῦ βαλαντίου τοῦ κ. δὲ Ρισελιέ.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ κ. δὲ Βωσίρ ἐφωσφόριζον.

— Μὰ τὴν ζωὴν μου, Σοφίᾶ, εἰς τὴν φωτιὰν νὰ εἰπῇς νὰ πέσω, τὸ κάμνω!

— Ἐλα! δὲν ζητῶ ἐγὼ τοιαύτας θυσίας, κύριε δὲ Βωσίρ, μόνον μετὰ μίαν ἡμισυ ὥραν τὸ ὄχημα νὰ ἦνε ἐδῶ, καὶ εἰς τὰς δύο, κατευόδιον.

— Ναί, φῶς μου, ἀνέκραξεν ὁ Βωσίρ, ναί! καὶ ἀρπάσας τὴν χεῖρα τῆς Σοφίας τὴν ἔσυρεν ἵνα τὴν ἀσπασθῇ ἐξωθεν τῶν κιγκλίδων.

— Νὰ κουρεύεσαι! εἶπεν ἡ Σοφία, εἰσαι θεότρελλος!

— Ὅχι, παρὰ ἐρωτόληπτος εἰπέ· καὶ εἰς βαθμόν!...

— Μμμ! ἐμόχθισεν εἰρωνικῶς ἡ Σοφία.

— Τί! δὲν με πιστεύεις, ζωὴ καὶ φῶς μου;

— Αἶ, πῆγαινε πῆγαινε, σὲ πιστεύω· τὰ ἀλογα νὰ ἰδῇς νὰ ἦνε καλὰ.

— Μὴ σὲ μέλῃ.

Οὕτως ἐχωρίσθησαν. Μετὰ μίαν ὁμοῦ στιγμὴν, ὁ Βωσίρ ἐπανῆλθεν ἀνήσυχος.

— Ψσστ! Ψσστ!

— Τί τρέχει; ἠρώτησεν ἡ Σοφία χαμηλῇ μὲν τῇ φωνῇ, ἀλλ' ἀρκετὰ δυνατῶς, ἐπεὶ εἶχεν ἤδη ἀπομακρυνθῇ ὀλίγον.

— Ἀμὴ κλειδί; ἠρώτησεν ὁ Βωσίρ· πῶς θὰ ἐξέλθῃς; ἀπ' ἐπάνω θὰ πηδήσῃς;

— Τί κουτὸς ποῦ εἶνε ὁ ταλαίπωρος! ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτὴν ἡ Σοφία, ἥτις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἴστατο ἐγγύτατα τοῦ Γιλβέρτου.

Καὶ ὑψώσασα τὴν φωνήν·

— Τὸ ἔχω τὸ κλειδί, εἶπε,

Ὁ Βωσίρ ἐξεστώμισεν ἐν «ἄ!!!» ἔμπλεον θαυμασμοῦ, καὶ ἔφυγε τώρα

πραγματικῶς. Ἡ Σοφία ἐπέστρεψε· εἶχε τὴν κεφαλὴν προσκλινῆ, πλησίον τῆς δεσποίνης της.

Ὁ Γιλβέρτης ἔμεινε μόνος.

Τέσσαρες ἀπορίαι ἀπησχόλησαν ἤδη τὸν νοῦν του:

— Διατί ἡ Σοφία νὰ φύγῃ μὲ τὸν Βωσίρ, ἐνῶ δὲν τὸν ἀγαπᾷ;

— Διατί ἡ Σοφία νὰ ἔχῃ τόσα χρήματα;

— Διατί ἡ Σοφία νὰ ἔχῃ τὸ κλεῖδι τῆς θύρας τοῦ κήπου;

— Διατί ἡ Σοφία, ἐνῶ ἡδύνατο νὰ φύγῃ τῶρα εὐθὺς, νὰ ἐπιστρέφῃ πλησίον τῆς Ἀνδρεάδος;

Ὁ Γιλβέρτης εὗρισκεν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα· Διατί ἡ Σοφία νὰ ἔχῃ χρήματα· ἀλλ' εἰς τὰ λοιπὰ ὄχι.

Ἀπεφάσισε λοιπὸν ὁ νέος νὰ διαμείνῃ ἐντὸς τῶν ὑγρῶν φυτῶν, ἔνθα ἦτο κεκουρμένος, καὶ τὰς δύο ὥρας, ἵνα ἴδῃ τὸ τέλος τῆς σκηνῆς ταύτης.

Ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἡ ὀγδόη καὶ ἡμίσεια τῆς ἐσπέρας. Ἡ νύξ ἐπῆλθε ταχύτερα καὶ σκοτεινότερα παρὰ τὸ σῦνηθες, ἔνεκα μεγάλου τινος νέφους τρέχοντος ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν καὶ κατακυριεύοντος βαθμηδὸν ὅλον τὸν οὐρανόν. Εἰς τρόπον ὥστε, πέραν τῶν Βερσαλλιδῶν, ὑπεράνω τῶν μεγάλων δασῶν, ὅσον μακρὰν ἡδύνατο νὰ ἐκταθῇ ἡ ὁρμὴ, ἐφαίνετο ὁ πένθιμος πέπλος καλύπτων ὀλίγον κατ' ὀλίγον τοὺς ἀστέρας, τοὺς πρὸ ἐνὸς λεπτοῦ λαμπυρίζοντας ἐπὶ τοῦ γλαυκοῦ θόλου των.

Ἡγέρθη εἴτα ἐλαφρὸς ἀνεμος βαρὺς καὶ χαμηλός, σαρόνων τὴν γῆν καὶ ἀποστέλλων ἐκ διαλειμμάτων πνοὰς θερμὰς εἰς τὰ διψαλέα ἄνθη, ἅτινα ἔκλινον τὸν αὐχένα, ὡς εἰ ἰκέτευον ἐξ οὐρανοῦ τὴν ἐλεημοσύνην τῆς βροχῆς ἢ τῆς δροσῆς.

Ἡ Ἀνδρεὰς εἶχεν εἰσέλθει ἵνα προπέμψῃ τὸν πατέρα της ἀναχωροῦντα. Ἡ Σοφία τὴν ἔφθασεν ἐπιστρέφουσαν, θέτουσαν τὸν πόδα ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος ὅπως ἐναβῇ εἰς τὸ οἶκον τῆς.

Ἡ ἀπειλὴ τῆς ἀτμοσφαίρας δὲν ἐπέσπευσε παντελῶς τὸ βῆμα τῆς Ἀνδρεάδος· ἐξ ἐναντίας, ἡ κόρη ἀνέβαινε βραδέως, ὡς περίλυπος καὶ κατὰ-κοπος. Ἡ Σοφία τὴν ἠκολούθησε μεχρὶς οὐ ἀνέβη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν της.

Ἡ θεραπαινὶς ἦτο ἀνυπόμονος ἵνα ἴδῃ τὴν δέσποιάν της ὅσον τάχιστα εἰς τὴν κλίνην. Ἀφοῦ ἀνέβησαν, ἡ Ἀνδρεὰς ὥθησε τὴν θύραν τοῦ θαλάμου της, καὶ, πεσοῦσα μάλλον παρὰ καθήσασα ἐπὶ καθέδρας τινός, διέταξε τὴν θαλαμηπόλον νὰ κλείσῃ ὀλίγον τὸ πρὸς τὴν αὐλὴν βλέπον παράθυρον.

Ἡ Σοφία ὑπήκουσεν. Εἶπα, ἐπανελθοῦσα πρὸς τὴν δέσποιάν της:

— Μήπως εἶσθε ἀδιάθετος, κυρία; εἶπε. Βλέπω καὶ τὰ μάτια σας εἶνε κόκκινα καὶ σὰν πρισμαίνοντα. Μοῦ φαίνεται ὅτι πρέπει νὰ πέσετε ν' ἀναπαυθῆτε.

— Νομίζεις; εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς, ἥτις οὐδ' ἐπρόσεξε ν' ἀκούσῃ.

Καὶ ἤπλωσε ραθύμως τοὺς πόδας αὐτῆς.

Ἡ Σοφία ἐδέχθη τὴν θέσιν ταύτην ὡς διαταγὴν τοῦ νὰ ἐκδύσῃ τὴν δέσποιάν της, καὶ ἤρχισε νὰ λύῃ τὴν κόμην της. Καθ' ὅλην τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἡ θεραπαινὶς δὲν ἐπρόφερε λέξιν.

Μετὰ ταῦτα ἡ Ἀνδρεὰς ἔδωκε διαταγὰς διὰ τὴν ἐπιούσαν. Ἐπρόκειτο νὰ πορευθῇ ἡ Σοφία τὴν πρωΐαν εἰς Βερσαλλίας, νὰ ζητήσῃ βιβλία τινά, τὰ ὅποια ὁ Φίλιππος ἀφῆκεν ἐκεῖ διὰ τὴν ἀδελφὴν του· περιπλέον, νὰ εἴπῃ

τὸν ἀρροστήν τῶν κλειδοκυμβάλων νὰ ἔλθῃ εἰς Τριανόν ἵνα τακτοποιήσῃ τὰς χορδὰς τοῦ ὄργάνου της.

Ἡ Σοφία ἀπεκρίθη ἡσύχως ὅτι, ἂν δὲν τὴν ἐξυπνήσῃ τὴν νύκτα ἡ δέσποινα της, θὰ ἡγείρετο τὸ πρῶτ' ἐνωρίς, καὶ πρὶν εἶτι ἀφήσῃ τὴν κλίνην ἢ κυρία της τὰ πάντα θὰ ἦσαν ἔτοιμα.

— Αὐρίον πρέπει νὰ γράψω καὶ εἰς τὸν Φίλιππον, ἐξηκολούθησε λέγουσα καθ' ἑαυτὴν ἡ Ἀνδρέας· ναί, καὶ θὰ ἐλαφρυνθῇ ὀλίγον.

— Γράψῃς ἢ δὲν γράψῃς, εἶπε κατὰ διάνοιαν ἡ Σοφία, βεβαίως τὴν ἐπιστολὴν δὲν θὰ τὴν κομίσω ἐγώ.

Καί, εἰς τὴν σκέψιν ταύτην, ἡ θεραπαινίς, ἥτις δὲν ἦτο ὀλωσδιόλου σκληρά, ἤρχισε νὰ συλλογίζεται περιλύπως ὅτι ἐμελλε νὰ παραιτήσῃ τὴν ἐξαιρετόν της ταύτην δέσποιναν.

Ἐν τούτοις, ἐσήμανεν ἡ ἐνάτη εἰς τὸ μικρὸν ὥρολόγιον τῆς Ἀνδρεάδος, αἰέποτε προτρέχον τοῦ ὥρολογίου τοῦ Τριανόν. Ὁ Βωσίρ πρέπει νὰ ἐπέστρεψε, καὶ ἡ Σοφία μόνον ἡμίσειαν ὥραν εἶχε πλέον καιρὸν νὰ πορευθῇ εἰς συνάντησιν τοῦ ἐραστοῦ της.

Ἐξέδυσε τὴν δέσποινα της, ὅλων τῶν ἐξωτερικῶν αὐτῆς φορεμάτων, στεναξασα μάλιστα καὶ δις ἢ τρίς, πρᾶγμα διὰ τὸ ὅποιον οὐδὲ ἐπρόσεξεν ἡ Ἀνδρέας. Τὴν ἐνέδυσεν εἰτα τὴν μακρὰν νυμφικὴν της ἐσθῆτα· ἐνῷ δὲ ἡ Ἀνδρέας, σύννους αἰέποτε, ἴστατο ἀκίνητος, καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀτενίζοντας πρὸς τὴν ὄραφν, ἡ Σοφία ἐξήγαγε τοῦ κόλπου της τὸ φιαλίδιον τοῦ Ρισελιέ, ἔρριψε δύο βόλους ζακχαρεως ἐντὸς ποτηρίου πλήρους ὕδατος. εἰτα, ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου ἐνδοιασμοῦ, ἔχυσε δύο σταγόνας ἐκ τοῦ φιαλιδίου ἐντὸς τοῦ ὕδατος, τὸ ὅποιον πάραυτα ἐθολώθη, προσλαβὼν ἐλαφρὰν χροιὰν γαλακτοειδῆ, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξαλειφθεῖσαν.

— Κυρία, εἶπε τότε ἡ Σοφία, τὸ νερόν σας εἶνε ἔτοιμον, τὰ φορέματά σας τὰ ἔβαλα εἰς τὴν θέσιν των, ὁ λύχνος τῆς νυκτός... ὅλα. Ἐπειδὴ θὰ ἐξυπνήσω πρῶτ', καθὼς ἠξεύρετε, μὲ τὴν ἀδειάν σας, νὰ κοιμηθῶ καὶ ἐγώ;

— Ναί, ἀπήντησεν ἡ Ἀνδρέας ἀπροκέστως.

Ἡ Σοφία προσεκύνησεν, ἀνέδωκε τελευταῖον στεναγμόν, ἀπωλεσθέντα ὡς τὸν ἄλλον, καὶ ὤθησεν ὀπισθεν αὐτῆς τὴν υαλόφρακτον θύραν, ἥτις ἦγε πρὸς τὸν μικρὸν ἀντιθάλαμον. Ἀντὶ ὅμως νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κοιτῶνά της, ὅστις, ὡς γνωρίζομεν, ἦν σύνεγγυς τοῦ διαδρόμου, ἔχων τὴν θύραν πρὸς τὸν ἀντιθάλαμον τῆς Ἀνδρεάδος, ἔφυγεν ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῶν ποδῶν αὐτῆς, ἀφήσασα ἡμιάνοικτον τὴν πρὸς τὸν διαδρόμον θύραν· εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἀκριβῶς αἱ ὁδηγεῖται τοῦ Ρισελιέ.

Ἐτρεψε τότε ἡ θεραπαινίς κατ' εὐθείαν εἰς τὸν περιμένοντα ἐραστήν της.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἐκινήθη ἐκ τῆς σκοπιᾶς του. Ἦκουσε τὴν Σοφίαν λέγουσαν ὅτι ἐμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ δύο ὥρας· περιέμενε λοιπόν. Μολαταῦτα, ἐπειδὴ παρήλθον ἐκ τῆς ὀρισθείσης ὥρας δέκα λεπτὰ σχεδόν, ἤρχισε νὰ φασχίζῃ μὴπως ἡ θεραπαινίς δὲν ἐπανεῖλθῃ.

Ἀφ' ἧς διακρίνει αὐτὴν τρέχουσαν ὡς εἰ τὴν ἐκυνήγει τις. Ἐπλησίασεν ἡ κόρη εἰς τὰς κιγκλίδας, ἔδωσεν εἰς τὸν Βωσίρ τὸ κλειδίον, ὁ Βωσίρ ἤνοιξε τὴν θύραν, ἡ Σοφία ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ, καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη πάλιν τριξασα βαρέως. Ἐρρίφθη εἰτα τὸ κλειδίον ἐντὸς τοῦ χόρτου, πλησίον τοῦ Γιλβέρτου· ὁ νεανίας δὲ ἤκουσε πεσόν μετὰ πλαδαροῦ κρότου καὶ ἐσημείωσε τὸ μέρος, ἔνθα ἔπεσεν.

Ἡ Σοφία λοιπὸν καὶ ὁ Βωσίρ ἐξεκίνησεν ἤδη καὶ ἔτρεχον μετὰ σπουδῆς· ὁ Γιλβέρτης τοὺς ἠκουάσθη ἀπομακρυνομένους, καὶ μετ' ὀλίγον ἤκουσεν, ὄχι κρότον ἀμαξῆς, ὥς εἶχεν εἶπει ἡ Σοφία, ἀλλὰ πετάλων ἵππων.

Ὁ Γιλβέρτης ἀνέσπυσεν· ἤδη πλέον ἦτον ἐλεύθερος· ἐλυτρώθη ἀπὸ τῆς Σοφίας, δηλονότι ἐκ τοῦ ἐχθροῦ του. Ἡ Ἀνδρεάς ἔμενε μόνη· ἴσως ἡ Σοφία, ἐν τῇ βίᾳ τῆς φυγῆς της, ἀφῆκε τὸ κλειδίον εἰς τὴν θύραν· ἴσως ἡδύνατο νὰ εἰσέλθῃ ὁ Γιλβέρτης εἰς τὸν θάλαμον τῆς Ἀνδρεάδος καὶ νὰ προχωρήσῃ μέχρι αὐτῆς.

Ἡ σκέψις αὕτη ἐτίναξεν ἀμέσως ὀρθιον τὸν βράζοντα νεανίαν, ἐμπλεων μυρίων μαρινῶν φόβου καὶ ἀμφιβολίας, περιεργείας καὶ πόθου.

Ἐτρεξεν εὐθὺς πρὸς τὸ καταλύμα τῆς Ἀνδρεάδος.

ΚΔ'

Ἡ διπλάσια ὄρασις.

Μείνασα μόνη ἡ Ἀνδρεάς, ἐξῆλθεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τῆς ἠθικῆς νάρκης, ἥτις τὴν κατέλαβε· καὶ ἐνῶ ἡ Σοφία ἔφυγε καθημένη ἐπὶ τῶν ὀπισθίων τοῦ ἵππου, ἐφ' οὗ ἀνέβη καὶ ὁ κ. δὲ Βωσίρ, ἡ δέσποινα τῆς προσ-
 ἤρχετο γονυκλινῆς, ἀναπέμπουσα θερμὰς ὑπὲρ τοῦ Φιλίππου ἱκεσίας πρὸς τὸν Ὑψιστον· ὑπὲρ τοῦ Φιλίππου, μόνου ὄντος, τὸ ὁποῖον ἠγάπησεν ἐπὶ γῆς, ἀγάπην ἀληθῆ καὶ μυχιάν.

Ἡ προσευχὴ τῆς Ἀνδρεάδος δὲν συνετίθετο συνήθως ὑπὸ σειρῶν λέξεων· ἀλλ' ἦτο εἶδος θείας ἐκστάσεως, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ ἀνυψοῦτο μέχρι τοῦ Κυρίου καὶ συνεχέτο μετ' αὐτοῦ.

Ἡ γέρονθ εἶτα, ἐξελέξατο ἐν βιβλίῳ μεταξὺ τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν μετρίαν τῆς βιβλιοθήκης, ἔθεσε τὸ φῶς πλησίον της, καὶ ἤρχισε ν' ἀναγινώσκῃ ἐπὶ τῆς κλίνης.

Τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐξελέξατο, ἦ μάλλον ἔλαβε τυχαίως, ἦτο λεξικὸν βοτανικῆς. Δὲν ἐβράδυνε νὰ τὴν καταλάβῃ ὁ ὕπνος καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀντιπάλαισε κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπομένως, ἰδοῦσα τὸ ἀμετάθετον, ἔτεινε τὴν κεφαλὴν ἵνα σβέσῃ τὸ φῶς, καὶ ἰδοῦσα τότε τὸ προπαρασκευασθὲν ὑπὸ τῆς Σοφίας ποτήριον ὕδατος, ἔλαβε καὶ ἔπιεν, ἀφοῦ ἐτάραξεν αὐτὸ ἐπ' ὀλίγον διὰ κοχλιαρίου, ἵνα ἀναμιχθῇ τὸ καταστάλαγμα τῆς ζαχαρέως.

Αἶφνης, ἐνῶ τὰ χεῖλη της ἤγγιζον ἤδη τὸ ὑγρὸν, ἕκτατος συγκίνησις ἐπέφερεν εἰς τὴν χεῖρά της τρόμον· ρευστόν, τι βαρὺ καὶ ὑπόπυρον ἐνεχύθη εἰς τὸν ἐγκέφαλόν της, καὶ ἡ Ἀνδρεάς ἀνεγνώρισεν ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ, ὅστις διέτρεξεν ἐπὶ τῶν νεύρων της, τὴν προσβολὴν ἐκείνην τῆς ὑπερφυσικῆς καὶ ἀγνώστου ἐπιρροῆς, ἥτις καὶ ἄλλοτε ἐσκότισε τὴν διάνοιάν της καὶ παρέλυσεν τὰς δυνάμεις της.

Μόλις ἐπρόφθασε ν' ἀποθέσῃ τὸ ποτήριον ἐπὶ τοῦ τρυβλίου, καὶ ἀμέσως σχεδὸν ἀπώλεσε τὴν φωνήν, τὴν ὄρασιν, τὴν αἰσθησιν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλίου ὥς κεραυνόβλητος, ἀναδῶσασα στεναγμὸν ἕνα μόνον, καὶ οὐδὲν πλέον.

Μετ' ὀλίγον ἀνέστη ὡς ἐκ νεκρῶν, ἤνοιξεν ἐκ νέου τοὺς ὀφθαλμούς, τοὺς

ἐστύλωσε φοβερώς, καὶ ὡς ἀγαλμα μαρμαρίνον καταβαῖνον ἐκ τοῦ τύμβου, κατέβη ἐκ τῆς κλίνης.

Χωρὶς ἀμφιθυλίαν, ἡ Ἀνδρεὰς ἐκοιμάτο τὸν τεράστιον ἐκεῖνον ὕπνον, ὅστις πολλὰκις ἤδη ἐπεβλήθη εἰς τὴν ζωὴν αὐτῆς.

Διέβη τὸν θάλαμον, ἤνοιξε τὴν ὑαλόφρακτον θύραν, ἐξῆλθεν εἰς τὸν διάδρομον, καὶ ἤρχισε νὰ καταβαίνει ἡρέμα τὴν κλίμακα.

Ἐνῷ αὕτη ἦτο περὶ τὸ μέσον τῆς κλίμακος, ὁ Γιλβέρτης ἐπέθετε τὸν πόδα εἰς τὴν ἐσχάτην βαθμίδα, ἵνα ἀναβῇ ἄλλ' ἰδὼν τὴν λευκοφόρον ταύτην γυναῖκα, κατερχομένην ὡς εἰς προὔπαντήσιν του, ὡπισθοδρόμησε καρκινωβατῶν μεχριστοῦ ἀπεκρύβη ὡπισθεν δένδρουλλίων τινῶν.

Ἐνεθυμήθη τότε ὁ νεανίας ὅτι παρετήρησεν εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον τὴν Ἀνδρεάδα καὶ εἰς τὴν ἐξοχὴν Ταβερνεύ. Ὁ Γιλβέρτης ἐφωβήθη καὶ ἐκλίνε τὸ γόνα ἐντὸς τῶν φυτῶν, ἀγνοῶν ποῦ ν' ἀποδώσῃ τὴν ἀλλόκοτον ταύτην ἐξοδὸν τῆς Ἀνδρεάδας.

Αἰφνης, τὸ μυστήριον τῆς ἐξόδου ταύτης ἐξηγήθη αὐτῷ· ἡ Ἀνδρεὰς δὲν ἦτον οὔτε φρενόληπτος, οὔτε ἄλλο τι παρόμοιον, ἀλλὰ διηυθύνετο, διὰ τοῦ ψυχροῦ καὶ πενθίμου ἐκεῖνου βήματος, εἰς συνάντησιν τινός.

Ἀστραπὴ ἠροτρίασε τὸν οὐρανόν. Ὁ Γιλβέρτης, εἰς τὴν κυανοειδῆ τῆς ἀστραπῆς ταύτης λάμψιν, παρετήρησεν ἄνθρωπον κεκοιμημένον ὑπὸ τὴν κατὰσκιον δένδρουστοιχείαν τῶν φιλυρῶν καὶ διέκρινε μάλιστα τὴν ὥχραν μορφήν του καὶ τὸν ἐν ἀταξίᾳ ἱματισμόν αὐτοῦ.

Ἡ Ἀνδρεὰς προεχώρει πρὸς τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, ὅστις εἶχε τὴν μίαν τῶν χειρῶν ἠπλωμένην ὡς εἰ ἔσυρε τὴν νεάνίδα πλησίον του.

Σιδηρὸς πεπυρακτωμένος διεπέρασε τοῦ Γιλβέρτου τὴν καρδίαν· ὁ Γιλβέρτης ἠγέρθη ἄμέσως ἵνα ἰδῇ καλλίτερον.

Καὶ ἰδοὺ δευτέρα ἀστραπὴ εἰς τὸν οὐρανόν.

Ὁ Γιλβέρτης ἀνεγνώρισε τὸν Βαλσαμον, ὅστις, τίς αἶδε διὰ πίνος μυστηριώδους μέσου, εἰσῆχθη ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ Τριανόν.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἔστη εἰς ἀπόστασιν δύο βημάτων αὐτοῦ. Ἐλαβε τότε ἐκεῖνος τὴν χεῖρά της· ἡ Ἀνδρεὰς ἐφριξεν ὅλη.

— Βλέπεις; τὴν ἐρωτᾷ.

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ Ἀνδρεὰς· ὅμως ὀλίγον ἔλειψε νὰ μὲ θανατώσετε προσκαλέσας με τοιουτοτρόπως.

— Τὸ γνωρίζω, νὰ μὲ συγχωρήσῃς, υπέλαβεν ὁ Βαλσαμος· δὲν ἔχω τὸν νοῦν μου εἰς τὴν κεφαλὴν· εἶμαι σχεδὸν φρενοβλαβῆς τὴν ὥραν αὐτήν· εἶμαι νὰ χαθῶ.

— Τρόντι, πάσχετε, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς, γνωρίσασα τὴν ὁδύνην τοῦ Βαλσαμου ἐκ τῆς ἀφῆς τῆς χειρός του.

— Ναί, ναί πάσχω καὶ ἤλθα νὰ εὕρω ἀνακούφισιν πλησίον σου. Σὺ μόνη δύνασαι νὰ μὲ σώσῃς.

— Ἐρωτήσατέ με.

— Δύνασαι νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς εἰς τὴν κατοικίαν μου;

— ὦ! κάλλιστα· ἂν θέλετε νὰ μὲ ὀδηγήσετε διὰ τοῦ νοός.

— Ἐλθέ.

— Ἄ! εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς, εἰσερχόμεθα εἰς Παρίσιους, εἰμεθα εἰς τὸ βουλεβάρτον, λαμβάνομεν μίαν στενὴν ὁδὸν ὑφ' ἐνὸς μόνοι φανοῦ φωτιζομένην· ἴδου εὐρισκόμεθα ἐνώπιον μιᾶς θύρας.

— Ναί, αὐτὴ εἶνε ἃς ἔμβωμεν, ἃς ἔμβωμεν.

— Εὐρίσκομεθα εἰς ἓνα ἀντιθαλαμον. Ὑπάρχει δεξιόθεν μία ἀναβάθρα· ἀλλ' ὑμεῖς μὲ σύρετε πρὸς τὸν τοῖχον· ὁ τοῖχος ἡνοίχθη· παρουσιάζονται βαθμίδες.

— Ἀνάβα, ἀνάβα· αὐτὸς εἶνε ὁ δρόμος μας.

— Ἀ! εἰσῆλθομεν εἰς ἓνα θαλάμον· βλέπω εἰς αὐτὸν κρεμαμένας δορὰς λεόντων καὶ ὅπλα. Περιέρχον· ἡ πλᾶξ ἢ εἰς τὸ βάθος τῆς ἐστίας ἀνοίγεται.

— Ἀς διέλθωμεν· ποῦ εὐρίσκεσαι;

— Εἰς ἓνα παράδοξον θαλάμον, εἰς ἓνα θαλάμον, χωρὶς θύραν· τὰ παράθυρα εἶνε προφυλαγμένα διὰ κιγκλίδων σιδηρῶν. ὦ! εἰς πόσῃ ἀταξίᾳ εὐρίσκονται τὰ πάντα ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ θαλάμου!

— Ἀλλὰ δὲν εἶνε ἐντὸς κἄνεις, πῶς;

— Κἄνεις.

— Δύνασαι νὰ ἴδῃς ἐκεῖνον, ὅστις ἐκατοίκει ἐντὸς αὐτοῦ;

— Ναί, ἂν μοῦ δοθῇ πράγμα τι, τὸ ὅποιον αὐτὸς νὰ ἡγγίσει.

— Ἴδου, λάβε τρίχας τῆς κεφαλῆς του.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἔλαβε τὰς τρίχας καὶ τὰς ἐπλησίασεν ἐφ' αὐτῆς.

— ὦ! ἐγὼ αὐτὴν τὴν γνωρίζω· εἶνε γυνή· ἐγὼ αὐτὴν τὴν εἶδα φεύγουσαν πρὸς τοὺς Παρισίους.

— Ναί, ναί· δύνασαι νὰ μ' εἴπῃς τί ἔπραξεν αὐτὴ πρὸ δύο ὥρων καὶ πῶς ἔφυγε;

— Περιμείνατε, ναί· κοίτεται ἐφ' ἐνὸς σοφᾶ· ἔχει τὸ στήθος ἡμίγυμνον, πληγωμένον.

— Πρόσεχε, Ἀνδρεᾶς, πρόσεχε μὴ τὴν χάσῃς πλέον ἐκ τῆς ὁράσεως.

— Ἐκοιμᾶτο· ἐξυπνᾶ· ζητεῖ κατὰ τριγύρω τῆς· ἐξάγει ἓν μανδύλιον· ἀναβαίνει ἐπὶ μιᾶς καθέδρας· δένει τὸ μανδύλιον εἰς τὰ σιδήρα τοῦ παραθύρου. ὦ! Θεέ μου!

— Θέλει νὰ πνιγῇ πραγματικῶς;

— ὦ! ναί, ἔχει ἀπόφασιν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ θάνατος τὴν ἐφόβισεν. Ἀφίνει τὸ μανδύλιον δεδεμένον εἰς τὰ σιδήρα.... Κατάβα... ἄ! τὴν ταλαίπωρον!

— Τί;

— ὦ! πόσα δάκρυα χύνει, πόσον πάσχει, πόσον ὑποφέρει· ζητεῖ γωνίαν τινὰ εἰς τὸν τοῖχον διὰ νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν τῆς.

— ὦ! Θεέ μου! Θεέ μου! ἐψιθύρισεν ὁ Βάλαμος.

— ὦ! ὁρμᾶ πρὸς τὴν ἐστίαν! Ἡ ἐστία παριστάνει δύο λέοντας μαρμαρίνους, ἐτοιμάζεται νὰ συντρίψῃ τὸ μέτωπόν τῆς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ λέοντος.

— Ἐπειτα... Ἐπειτα... ἰδέ, Ἀνδρεᾶς, ἰδέ διατάσσω.

— Ἰσταται· παρατηρεῖ· εἶδεν αἷμα εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ λέοντος.

— Θεέ μου! Θεέ μου! ἐψιθύρισεν ὁ Βάλαμος.

— Ναί, εἶνε αἷμα, ἐνῶ δὲν ἐκτυπήθη! ὦ! περιέρχον! τὸ αἷμα αὐτὸ δὲν εἶνε ἰδικόν τῆς, ἀλλ' εἶνε ἰδικόν σας.

— Τὸ αἷμα εἶνε ἰδικόν μου; ἀνέκραξεν ὁ Βάλαμος ἐμβρόντητος.

— Ναί, ναί, ἰδικόν σας. Ἐκόψατε τοὺς δακτύλους σας διὰ μαχαίρι-δίου, διὰ ξιφιδίου, καὶ οὕτως αἱματωμένην ἔχοντας τὴν χεῖρα ἐπεθέσατε τὸν ἓνα δάκτυλον ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ λέοντος.

- Ναί, τρώντι ! ναί, τρώντι ! Ἀλλὰ πῶς ἔφυγε αὐτή ;
- Σταθῆτε. σταθῆτε, παρατηρεῖ τὸ αἷμα, συλλογίζεται, ἐπιθέτει τὸν δάκτυλόν της ἐκεῖ, ὅπου ἐπεθέσατε καὶ τὸν ἰδικόν σας. Ἄ ! τὸ ὄμμα τοῦ λέοντος ὑποχωρεῖ, κινεῖται ἐν ἐλατήριον. Ἡ πλάξ, ἡ εἰς τὸ βάθος τῆς ἐστίας, ἀνοίγεται.
- ὦ ! ἄφρων ἐγώ ! ἀνεφώνησεν ὁ Βάλασμος. Ἐπροδόθην ἐγὼ αὐτός.
- Ἡ Ἀνδρεὰς ἐσιώπησε.
- Καὶ ἐξῆλθεν ; ἐξηκολούθησεν ὁ Βάλασμος, καὶ φεύγει τώρα ;
- ὦ ! πρέπει νὰ τὴν συγχωρήσετε, τὴν ταλαίπωρον νέαν... διήγε τόσον οἰκτρὰν ζωὴν !
- Ποῦ εἶνε ; ποῦ πηγαίνει ; ἀκολούθησέ την, Ἀνδρεὰς, διατάσσω.
- Περιμεínaτε· ἴσταται πρὸς στιγμὴν εἰς τὸν θάλαμον τῶν ὀπλῶν καὶ τῶν δοράτων· ἐδῶ ὑπάρχει ἀνεωγμένη μία σκευοθήκη· ἐν μικρὸν κιβώτιον, συνήθως κλειδονόμενον ἐντὸς τῆς σκευοθήκης ταύτης, κεῖται ἐπὶ μιᾶς τραπέζης. Τὸ κιβώτιον τοῦτο αὐτὴ τὸ ἀναγνωρίζει καὶ τὸ λαμβάνει.
- Τί περιέχει αὐτὸ τὸ κιβώτιον ;
- Διάφορα ἔγγραφα σας, νομίζω.
- Πῶς εἶνε κατεσκευασμένον ;
- Ἐχει βελούδον ἐξω γλαυκόχρουν μὲ καρφία ἀργυρᾷ· κλειθρον ἀργυροῦν ὡσαύτως.
- ὦ ! εἶπεν ὁ Βάλασμος κρούσας τὸν πόδα κατὰ γῆς μετὰ θυμοῦ, αὐτὴ λοιπὸν μοὶ ἄφηρεσε τὸ κιβώτιον ;
- Ναί, ναί, αὐτή. Καταβαίνει διὰ τῆς κλίμακος τῆς ἀγοῦσης πρὸς τὸν ἀντιθάλαμον, ἀνοίγει τὴν θύραν, σύρει τὴν ἄλυσιν, δι' ἧς ἀνοίγεται ἡ θύρα τοῦ δρόμου· ἐξέρχεται.
- Τί ὦρα νὰ ᾔνε ;
- Εἶνε νῦξ πλέον.
- Ἄ ! καλὸν αὐτό· πρέπει ν' ἀνεχώρησε ὀλίγην ὥραν πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς μου, καὶ ἴσως τὴν προφθάσω. Ἀκολούθησέ την, Ἀνδρεὰς, ἀκολούθησέ την.
- Ἐξελθοῦσα τοῦ οἴκου, τρέχει ὡς τρελλή, τρέχει, ἔφθασεν εἰς τὸ βουλεβάρτον... Τρέχει, τρέχει ἀδιακόπως...
- Ποῦ διευθύνεται ;
- Πρὸς τὸ μέρος τῆς Βασιλλῆς· Τρέχει πάντοτε· παραγκωνίζει τοὺς διαβάτας... Ἰσταται τέλος πάντων νὰ μαθῇ ποῦ εὐρίσκεται... Ἐρωτᾷ.
- Τί λέγει ; ἀκροάσθητι, Ἀνδρεὰς, ἀκροάσθητι δι' ἀγάπην Θεοῦ !
- Ἐρωτᾷ ἓνα μαυροενδεδυμένον.
- Τί τὸν ἐρωτᾷ ;
- Τὸν ἐρωτᾷ ποῦ εἶνε ἡ ἀστυνομία ;
- ὦ ! δὲν μοὶ τὸ ἔλεγε λοιπὸν πρὸς ἀπλοῦν φοβερισμόν. Ἐ ! καὶ τῆς εἶπον ποῦ εἶνε ;
- Ναί, τὴν ὠδήγησαν, καὶ ἐπιστρέφει ὀπίσω· προχωρεῖ... Τρέξετε γρήγορα θὰ σας καταμηνύσῃ ! Ἄν εὕρῃ τὸν ἀστυνόμον πρὸ ὑμῶν, ἐχάθητε.
- Ὁ Βάλασμος ἔβαλε κραυγὴν δεινὴν, ἔτρεξε πρὸς θύραν τινὰ μικράν, τὴν ὁποίαν ἤνοιξε καὶ ἐκλείσε πάλιν σκιά τις, ἱππεύσας δὲ ἐν ἀκαρεὶ ἐπὶ τοῦ Τζιρίτ, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐξωθεν ἑτοιμον, ἔφυγεν ὡς ἀστραπὴ πρὸς Παρισίους.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἔμεινεν ἄφωνος, ὠχρὰ καὶ ὀρθία.

Ὁ Βάσσαμος, ἐν τῇ βίᾳ αὐτοῦ ἵνα καταδιώξῃ τὴν Λωρεντίαν, ἐλησμόνησε νὰ ἐξυπνίσῃ τὴν νεάνίδα.

ΚΕ'

Καταληψία.

Ὁ Γιλβέρτης μας ἐντοσούτῳ κατεσκόπευεν ἑξέποτε ἔβλεπε ταῦτα πάντα ἀκίνητος, ἔκθαμβος. Ὡς ἀγνοῶν ὁ νεανίας οὗτος τὰ μαγνητικὰ φαινόμενα, καὶ μὴ δυνηθεὶς ν' ἀκούσῃ τὸν μετὰ τοῦ Βαλσάμου διάλογον τῆς Ἀνδρεᾶδος, συνεπέρανεν ὅτι ἡ Ἀνδρεᾶς εἶχεν ἐραστὴν τὸν κύριον Βάσσαμον.

Ὁ διάλογός των, καίτοι μὴ φθάσας μέχρους αὐτοῦ, ὡς χαμηλοφώνως γενόμενος, ἐφάνη μολοντοῦτο ὡς ἐμπλὺς ἀγωνιῶν. Ὁ Βάσσαμος, φεύγων, κοπτόμενος, παρίστατο ὡς ἐραστῆς ἐν ἀπελπισίᾳ ἡ Ἀνδρεᾶς, μείνας μόνη, ἀκίνητος καὶ ἄφωνος, ἐφαίνετο ὡς ἐρωμένη ἐγκαταλειφθεῖσα.

Ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν νεάνίδα.

Μὴ δυνάμενη ν' ἀποτιναῇ τὴν ὑπὸ τοῦ Βαλσάμου λησμόνηθεῖσαν ἐπ' αὐτῆς θέλησιν, ἐκυριεύθη ἐπὶ σπασμῶν, ὡς πάλαι ποτὲ αἱ Πυθίαι ἐπὶ τοῦ τρίποδος αὐτῶν, ἐνώπιον τοῦ θρησκομανοῦς λαοῦ, ὅστις, βομβίζων εἰς τὸ περιστύλιον τοῦ ναοῦ, ἐζήτει παρ' αὐτῶν χρησμούς.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἀπώλεσεν ἐπὶ τέλους τὴν ἰσορροπίαν, καὶ ἀναδύσασα στεναγμὸν ὀδυνηρόν, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὡς εἰ ἐκεραυνοβολήθη ἐκ τῆς βροντῆς, ἥτις ἐν τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ διέσχισε τὸν οὐρανόν.

Ἀλλὰ μόλις ἤγγισε τὸ ἐδαφος τὸ σῶμά της, καὶ ὁ Γιλβέρτης ἐχύθη ἐπ' αὐτῆς μὲ εὐκίνησίαν καὶ σθένος τίγρεως, τὴν ἤρπασεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ, οὐδ' ἐλάχιστον βάρος, τὴν μετέφερεν εἰς τὸν θάλαμόν της, ἔνθα ἤναπτεν εἰσέτι τὸ φῶς πλησίον τῆς ἤδη τεταραγμένης κλίνης της.

Ὁ Γιλβέρτης εὗρεν ὅλας τὰς θύρας ἀνεωγμένας, ὡς τὰς εἶχεν ἀφίσει ἡ Ἀνδρεᾶς. Εἰσελθὼν ἀπέθεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου τὴν νεάνίδα, ψυχρὰν καὶ ἄψυχον.

Ἦτον ὅλος πῦρ ἐκ τῆς ἐπαφῆς τοῦ ἀψύχου ἐκείνου σώματος· τὸ αἷμά του ἔβραζε... Ἐν τούτοις ἠθέλησεν, ὁ ταλαίπωρος ν' ἀνακαλέσῃ πρῶτον εἰς τὴν ζωὴν τ' ὠραῖον ἐκεῖνο ἀγαλμα· ὅθεν ἐζήτησε πένρι. Ἰνα ἴδῃ ποῦ εὕρισκετο ἡ φιάλη τοῦ ὕδατος ἵνα ραντίσῃ τὸ πρόσωπον τῆς Ἀνδρεᾶδος.

Ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἐνῶ ἔτεινε τὴν χεῖρα ἵνα λάβῃ τὴν φιάλην, ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσεν ἔξω, εἰς τὴν κλίμακα, βῆμα ἀνθρώπου ἀναβαίνοντος ἐλαφρῶς.

Ἡ Σοφία δὲν ἦτο βεβαίως· ἡ Σοφία ἔφυγε μετὰ τοῦ Βωσίρ. Ὁ Βάσσαμος... οὕτε· ὁ Βάσσαμος ἀνεχώρησε τρέχων ἐπὶ τοῦ Τζιρίτ.

Ἄρα πρέπει νὰ ᾔτο ξένος τις. Ἄν ὁ ξένος εὕρισκεν ἐκεῖ τὸν Γιλβέρτην, ὁ Γιλβέρτης ἀπέδιώκετο. Ἡ Ἀνδρεᾶς ἦτο πρὸς αὐτὸν ὡς αἱ βασιλίσσαι ἐκείναι τῆς Ἰσπανίας ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν δύναται οὐδέποτε νὰ ἐγγίσῃ ἡ χεὶρ ὑπηκόου τινός, οὐδ' ἂν ἔμαλλε νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν των.

Τὸ βῆμα ἐπροχώρει, ἐπροχώρει... οὐδ' ἡδύνατο ὁ Γιλβέρτης νὰ διακρίνῃ

ἐκ τοῦ κρότου μέχρι τίνος εἶχε πλησιάσει ὁ ἀναβαίνων, ἐπεὶ δὴ ἡ καταιγὶς ἐμαίνετο ἤδη ἔξω μετὰ βροντῶν πολλῶν καὶ παραχῆς. Φυσσᾷ λοιπόν, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρόν, τὸ φῶς τοῦ θαλάμου τῆς Ἀνδρεάδος, σβύνει τὸ κηρίον, καὶ ὁρμήσας εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Σοφίας κρύπτεται ἐκεῖ. Ἐντεῦθεν, διὰ τῆς ὑαλοφράκτου θύρας τοῦ κοιτῶνος τούτου, ἔβλεπε καὶ εἰς τὸν θαλαμον τῆς Ἀνδρεάδος, καὶ ἐνταυτῷ εἰς τὸν ἀντιθάλαμον.

Εἰς τὸν ἀντιθάλαμον τοῦτον ἦναπτε λυχνίσκος μικρὸς ἐπὶ τινος τραπέζης. Ὁ Γιλβέρτης ἔλαβε κατ' ἀρχὰς τὴν ἰδέαν νὰ σβέσῃ καὶ τοῦτον, ἀλλὰ δὲν ἔλαβε πλέον καιρόν· τὸ βῆμα ἔτριζεν ἐπὶ τῶν ὀπτῶν πλίνθων τοῦ διαδρόμου, ἠκούσθη ἀναπνοή τις, ὀλίγον πεπιεσμένη, ἐφάνη τὸ σχῆμα ἀνδρός εἰς τὸ κατώφλιον, ὁ ἀνὴρ προεχώρησε δειλῶς εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ἔκλεισε τὴν θύραν, καὶ ἔστυρεν ἔνδοθεν τὸν σύρτην.

Ὁ Γιλβέρτης ἐκράτησε τὴν ἀναπνοήν του, ἐκόλλησε τὸ πρόσωπον ἐπὶ τῶν ὑάλων, καὶ ἠκροάσθη μετὰ μεγίστης προσοχῆς.

Ἐξω ἡ καταιγὶς ἐξηκολούθει μαίνομένη μεγαλοπρεπῶς ἐντὸς τῶν νεφελῶν, βαρεταὶ δὲ ρανίδες βροχῆς ἐκτύπων τὰς ὑάλους τοῦ παραθύρου τῆς Ἀνδρεάδος καὶ τοῦ εἰς τὸν διαδρόμον, ἔνθα παραθυρόφυλλον τι μείνων ἀνεωγμένον ἔτριζεν ἐπὶ τῶν στροφῶν του, καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ὠθούμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἀπετέλει πάταγον ἐπὶ τοῦ τοίχου.

Ἄλλ' οὐδ' ἐπρόσεχεν ὁ Γιλβέρτης εἰς τὴν μαρίαν ταύτην τῆς φύσεως· ἐκεῖνου ὅλη ἡ διάνοια, ἡ ζωὴ καὶ ἡ ψυχὴ του συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ βλέμμα του, τὸ δὲ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ εἰσελθόντος ἀνδρός.

Ὁ ἀνὴρ αὗτος διήλθε τὸν ἀντιθάλαμον διελθὼν εἰς ἀπόστασιν δύο βηματίων ἀπὸ τοῦ Γιλβέρτου, καὶ εἰσῆλθεν εὐτόλμως εἰς τὸν θάλαμον.

Εἶδε τότε ὁ Γιλβέρτης τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν πορευόμενον ψηλαφητὴ πρὸς τὴν κλίνην τῆς Ἀνδρεάδος, ποιῶντα χειρονομίαν ἀπορίας ὅτι εὔρε τὴν κλίνην ἔρημον, καὶ ἐπομένως ρίψαντα ἐξ ἀπροσεξίας διὰ τοῦ ἀγκωνός του τὸ ἐσβεσμένον κηρίον ἐκ τῆς τραπέζης.

Τὸ κηροπήγιον ἔπεσε, καὶ ὁ Γιλβέρτης ἤκουσε συντριβεῖσιν ἐπὶ τοῦ μαρμαῖου τῆς τραπέζης τὴν κρυσταλλίνην τοῦ κηροῦ περιδερίδα.

Τότε ὁ ἀνὴρ ἐφώναξε διὰ φωνῆς σιγηλῆς δὺς :

— Σοφία ! Σοφία !

— Πῶς Σοφία ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Γιλβέρτης εἰς τὸ βάθος τῆς κρύπτης του. Πῶς αὐτὸς νὰ κράζῃ Σοφία καὶ ὄχι Ἀνδρεάς !

Ἄλλ' ἐπεὶ δὴ οὐδεμία φωνὴ δὲν ἀπεκρίθη εἰς τὴν πρόσκλησίν του, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἔλαβεν ἀπὸ χαμαὶ τὸ κηρίον, καί, ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν πυδῶν πατῶν, διηυθύνθη ἵνα τὸ ἀνάψῃ εἰς τὸν λυχνίσκον τοῦ ἀντιθαλάμου.

Τότε ἠδυνήθη ὁ Γιλβέρτης νὰ διακρίνῃ καλῶς τὸν ξένον τοῦτον.

Αἶφνης ὁ νέος ἡμῶν φρίσσει, καί, μολονότι κεκαυμένος, ὀπισθοχωρεῖ. Εἶδε μεταξὺ τῶν δύο φώτων, ὅτι ὁ κρατῶν τὸ κηρίον ἦτον ὁ βασιλεὺς !

Τὰ πάντα τότε ἐξηγήθησαν εἰς αὐτόν· καὶ ἡ φυγὴ τῆς Σοφίας, καὶ τὰ χρήματά, ἅτινα αὕτη ἐμέτρησεν ἐπὶ τοῦ λιθινοῦ ἐδωλίου, καὶ ἡ ἀνεωγμένη μείνασα θύρα, καὶ ὁ Ρισελιέ, καὶ ὁ Ταβερνέυ, καὶ ὅλη αὕτη ἡ μυστηριώδης καὶ ἀπατρόπαιος σκευωρία, τῆς ὁποίας κέντρον ἦν ἡ νεάνις.

Τότε ὁ Γιλβέρτης ἐνόησε διατί ὁ βασιλεὺς ἐφώναξε τὴν Σοφίαν, τὴν μεσίτριαν τοῦ λακουργήματος τούτου, τὸν παράνομον αὐτὸν Ἰούδαν, ὅστις ἐπώλησε καὶ παρέδωκε τὴν κυρίαν του.

Ἄλλ' εἰς τὴν σκέψιν : τί ἦλθε τώρα νὰ πράξῃ ὁ βασιλεὺς ἐντὸς τοῦ θαλάμου τούτου, καὶ τί ἤδη θὰ διέτρεχεν ὑπὸ τὰ ὄμματά αὐτοῦ, τὸ αἷμα ἀνέβη εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Γιλβέρτου καὶ τῷ ἐσκότισε τὴν ὄρασιν.

Τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ φωνάξῃ· ἀλλ' ὁ φόβος, τὸ ἀπερίσκεπτον, τὸ ἰδιότροπον καὶ ἀκαταμάχητον αἶσθημα τοῦτο, ὁ φόβος, τὸν ὅποιον ἡσθάνθη ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ εἰσέτι πλήρους μαγείας, ὡς ἀποκαλουμένου ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ, ἔσυρε τὴν γλῶσσαν τοῦ Γιλβέρτου εἰς τὸ βάθος τοῦ λάρυγγός του.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐντοσοῦτῳ εἰσῆλθεν ἐκ νέου εἰς τὸν θάλαμον τῆς Ἀνδρεάδας μὲ τὸ κηρίον ἀνὰ χεῖρας.

Μόλις εἰσῆλθε, ἰδοὺ παρετήρησε τὴν Ἀνδρεάδα φοροῦσαν τὴν μακρὰν τῆς καὶ κατάλευκον ἐσθῆτα, τὴν νυκτικὴν, τὴν Ἀνδρεάδα, τὴν γυμνὴν μᾶλλον ἢ ἐνδεδυμένην, ἡ κεφαλὴ τῆς ὁποίας ἦν ἀνεστραμμένη ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ ἀνακλίντρου, τῆς ὁποίας ὁ μὲν τῶν ποδῶν ἀνεπαύετο ἐφ' ἑνὸς προσκεφαλαίου, ὁ δ' ἕτερος, ἀνυπόδυστος, ἐπὶ τοῦ τᾶπητος.

Ὁ βασιλεὺς ἐμειδίασεν εἰς τὴν θέαν ταύτην. Τὸ κηρίον διέχυσε τὸ φῶς του ἐπὶ τοῦ πενθίμου μειδιάματος τούτου, ἀλλ' εὐθὺς σχεδὸν μειδιάμα, ὡς τὸ τοῦ βασιλέως ἀπαίσιον, ἀνέβη καὶ ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς Ἀνδρεάδας.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ', ἐπιθύρισε λέξεις τινὰς, πρὸς τὰς ὁποίας ὁ Γιλβέρτης ὑπέλαβεν ὡς λόγους ἐρωτικούς, καὶ ἀποθέσας τὸ κηροπήγιόν του ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐγονυπέτησεν ἐνώπιον τῆς νεάνιδος, τῆς ὁποίας ἐφίλησε τὴν χεῖρα.

Ὁ Γιλβέρτης ἐσπόγγισε τὸν ἰδρώτα, ὅστις ἔρρεεν εἰς κρουνοὺς ἐκ τοῦ μετώπου του.

Ὁ βασιλεὺς, ὅστις ἡσθάνθη τὴν χεῖρα τῆς νεάνιδος ψυχρὰν ὡς ὁ πάγος, ἔλαβεν αὐτὴν ἐντὸς τῆς χειρός του, ἵνα τὴν θερμάνῃ, διὰ δὲ τῆς ἄλλης χειρὸς ἐνηγκαλίσθη τὸ τοσοῦτον ὠραῖον καὶ γλυκερὸν ἐκεῖνο σῶμα, καὶ ἔκυψε ἵνα ψιθυρίσῃ εἰς τὸ οὖς τῆς νεάνιδος λέξεις τρυφεράς.

Τότε δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως ἠγγίσε σχεδὸν τὸ τῆς κόρης.

Ὁ Γιλβέρτης ἐζήτησεν εἰς τοὺς κόλπους του, καὶ ἀνέπνευσεν ἐγγίσας τὴν λαβὴν μαχαίριδιον, ὅπερ τῷ ἐχρησίμευεν ἵνα καθαίρῃ τοὺς κλάδους τῶν φυτῶν τοῦ κήπου.

Τὸ πρόσωπον τῆς Ἀνδρεάδας ἦν ψυχρὸν ὡς ἡ χεὶρ αὐτῆς.

Ὁ βασιλεὺς ἀνηγέρθη· ἔπесαν τὰ βλέμματά του ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ ποδὸς τῆς νεάνιδος, ποδὸς λευκοτάτου καὶ χαριεστάτου τὴν μικρότητα. Ἐλαβεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς μεταξὺ τῶν δύο χειρῶν του καὶ ἐρρίγησεν. Ὁ ποὺς οὗτος ἦν ψυχρὸς ὡς λιθίνου ἀγάλματος.

Ὁ Γιλβέρτης, ὅστις ἔβλεπε τσσαῦτα κάλλη ἀσκεπῇ ἐνώπιόν του, ὁ Γιλβέρτης, τὸν ὅποιον ἡ βασιλικὴ λαγνεῖα ἠπέλπει, ὡς εἰ ἐπρόκειτο νὰ τῷ στερήσῃ πράγματος ἀνήκοντος εἰς αὐτόν, ὁ Γιλβέρτης ἔτριξε τοὺς ὀδόντας, καὶ ἠνοῖξε τὸ μαχαίριον, τὸ ὅποιον ἐκράτει μέχρι τοῦδε κεκλεισμένον.

Ἄλλ' ἤδη ὁ βασιλεὺς παρήτησε τὸν πόδα τῆς Ἀνδρεάδας, ὡς εἶχε παραιτήσῃ καὶ τὴν χεῖρά της, ὡς εἶχε παραιτήσῃ καὶ τὸ πρόσωπόν της, καὶ ἔκθλαμβος διὰ τὸν ὕπνον τῆς νεάνιδος, ὕπνον, τὸν ὅποιον κατ' ἀρχὰς ἐξέλαβεν ὡς ἐπιπλάστον καὶ ἐπιτετηδευμένον χάριν ἐρωτοτροπίας, ἐζήτην νὰ νὰ ἐννοήσῃ πόθεν προήρχετο τὸ παγετῶδες αὐτὸ ψῦχος, τὸ ἐνυπάρχον εἰς τὰ ἄκρα τοῦ ὠραίου τούτου σώματος, καὶ ἠθέλησε νὰ ἴδῃ ἂν ἡ καρδιά ἦτο

θερμή, ἐνῶ ἡ χεὶρ, ὁ ποὺς καὶ τὸ πρόσωπον ἦσαν ψυχρά· ὡς τὸ μάρμαρον. Παρεμέρισε λοιπὸν τὴν ἐσθῆτα τῆς Ἀνδρεάδος, ἐξεγύμνωσε τὸ παρθενικόν της στῆθος, καί, διὰ χειρὸς δειλῆς καὶ κυνικῆς ἐνταύτῃ, ἐψηλάφησεν ἂν ἡ καρδιά ἐπαλλεν ὑπὸ τὴν σάρκα ταυτην, τὴν παγερὰν ὡς ὁ ἀλάσαστρος, τοῦ ὁποίου εἶχε καὶ τὴν λευκότητα καὶ στερεὰν στρουγγυλότητα.

Ὁ Γιλβέρτης ἐξῆλθεν ἐκ τῆς θύρας ἐξ ἡμισείας, μὲ τὸ μαχαίριον ἀνὰ χεῖρας, μὲ σπινθηροδόλον ὀφθαλμόν, μὲ συνεσφιγμένους τοὺς ὀδόντας, μὲ ἀπόφασιν, ἂν ὁ βασιλεὺς ἐξηκολούθει τὰς χειραψίας του, νὰ τὸν θανατώσῃ καὶ νὰ θανατωθῇ καὶ αὐτός.

Αἰφνίς, τρομερὰ βροντῇ ἔσεισεν ὅλα τοῦ θαλάμου τὰ ἐπιπλά· νέα δὲ ἀστραπὴ θειαφώδης καὶ ἰόχρους διέχυσεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς Ἀνδρεάδος φῶς τοσοῦτον πελιδνὸν καὶ ζωηρόν, ὥστε ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐπτοήθη ἐκ τῆς ὠχρότητος, ἐκ τῆς ἀκινήσιός καὶ τῆς σιγῆς ἐκείνης, καὶ ὠπισθοπώρησε ψιθυρίσας :

— Ἀλλά, τῇ ἀληθείᾳ, αὕτη ἡ νέα εἶνε νεκρά.

Τὴν ἰδίαν στιγμήν, ἡ ἰδέα ὅτι ἐνηγκαλίσθη σῶμα νεκρὸν διέχυσε ρῆγος εἰς τὰς φλέβας τοῦ βασιλέως. Ἐπορεύθη ἵνα λάβῃ τὸ φῶς, ἐπέστρεψε πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα καὶ παρετήρησε πάλιν αὐτήν. Ἰδὼν τὰ ἰόχρσα ἐκεῖνα χεῖλη, τὰ μελανὰ βλέφαρα, τὴν διεσκορπισμένην κόμην, τὸν λαίμην ἐκείνον, τὸν ὁποῖον οὐδεμία πνοὴ ἐκύμεινεν, ἔβαλε κραυγὴν, ἀφῆκεν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὸ κρηοπήγιον, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀντιθαλάμον μὲ κλονούμενον καὶ παράφορον βῆμα. Ἐπομένως κατέβη τὴν κλίμακα καὶ ἀνεχώρησε.

Τότε ὁ Γιλβέρτης ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κρύπτῃς τοῦ σκυθρωπὸς καὶ ἄφωνος, μὲ τὸ μαχαίριον ἀνὰ χεῖρας. Ἐπροχώρησε μέχρι τοῦ κατωφλίου τοῦ θαλάμου τῆς Ἀνδρεάδος, καὶ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς παρετήρησε τὴν βαθέως ὑπνώτουσαν χαριτόβρυτον νεάνίδα.

Ἐν τούτοις τὸ πρὸν κατὰ γῆς κηρίον ἤναπτεν εἰσέτι, φωτίζον τὸν ἀβρότατον πόδα καὶ τὴν εὐσχημον κνήμην τοῦ ἐρατεινοῦ σώματος.

Ὁ Γιλβέρτης ἔκλεισε τὸ μαχαίριόν του καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν θύραν δι' ἧς ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς. Ἐκροάσθη ὀλόκληρον λεπτὸν. Ἐπειτα ἔκλεισε καὶ αὐτὸς τὴν θύραν, σύρας ἐνδοθεν τὸν σύρτην, ὡς ἔπραξε καὶ ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'. Εἴτα ἔσβυσε τὸν λυχνίσκον τοῦ ἀντιθαλάμου. Εἴτα, τέλος, εἰσῆλθε μὲ διάπυρον καὶ βλοσυρὸν ὀφθαλμόν εἰς τὸν θάλαμον τῆς Ἀνδρεάδος καὶ ἐπάτησε τὸ ἀνάπτον καὶ ὅλον ἀναλόμενον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κηρίον. Σκότος δὲ ψηλαφητὸν ἐκάλυψεν ἀμέσως τὸ ἐπὶ τῶν χειλέων του χαρακτηρισθὲν ὀλέθριον μειδιάμα.

— Ἀνδρεάς ! Ἀνδρεάς ! ἐπιθύρισε, σοὶ ὑπεσχέθην ὅτι ἐὰν τρίτην φορὰν πῆσῃς εἰς τὰς χεῖράς μου δὲν θὰ μοῦ διαφύγεις. Ἀνδρεάς ! Ἀνδρεάς ! μυθιστόρημα εἶπες ὅτι ἦσαν ὅσα ἐμόχθησα διὰ σέ, ἔστω· ἰδοὺ λύσις τρομερὰ ἐπεφυλάσσετο εἰς αὐτὸ τὸ μυθιστόρημα.

Καὶ προτεινσας τὰς χεῖρας ἐπροχώρησε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ ἀνάκλιτρον ἔνθα ἔκειτο ἡ Ἀνδρεάς, ψυχρὰ εἰσέτι καὶ ἀκίνητος, ἐστερημένη δὲ ἀπασῶν τῶν αἰσθήσεων.

ΚΣΤ'

Ἡ Θέλησις.

Εἶδομεν τὸν Βάλαμον φεύγοντα μετὰ σπουδῆς. Ὁ Τζιρίτ ἔτρεχεν ὡς ἀστραπή· ὁ ἄνθρωπος διεσχίζετο ἐπὶ τοῦ στήθους του, ὡς τὸ ὕδωρ ὑπὸ τῆς ταχείας πλώρας. Ἐξηλείφοντο ὀπισθέν του τὰ δένδρα καὶ οἱ οἴκοι, ὡς ὀπτασίαι φαντασιώδεις. Δύο λευγῶν δρόμοι διηλύσθη ἐντὸς δεκαπέντε λεπτῶν, καὶ τὰ δεκαπέντε λεπτὰ ταῦτα διὰ τὸν Βάλαμον ἦσαν ἐνιαυτοὶ δεκαπέντε

Αἰφνης ἵππος τε καὶ ἵππεὺς ἐσταμάτησαν διὰ μιᾶς καὶ ἀνέπνευσαν.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Βάλαμος σπογγίζων διὰ ρινομάκτρον τὸν ψυχρὸν ἰδρωτὰ τοῦ πυροῦ μετώπου του. Ἄ! τρέχω ματαίως! ἐκείνη μέχρι τοῦδε πρέπει νὰ ἔφθασε, πρέπει νὰ κατεμήνυσε τὰ πάντα! Ἄ! Λωρεντία, Λωρεντία! ἐπρόσθεσε τρίξας τοὺς ὀδόντας, δὲν ἔα πέσης πάλιν εἰς τὰς χεῖράς μου; δὲν ὑπάρχει μαρτύριον ἀνάλογον διὰ ποιήν σου!

Ἐπειτα σκεφθεὶς ἐπρόσθεσε:

— Λέξις εἶνε ἡ ἐπιστήμη κενὴ ἢ πράγμα; Δύναται ἡ ἐπιστήμη ἢ δὲν δύναται; Ἐγὼ θέλω!... Ἄς δοκιμάσωμεν... Λωρεντία, Λωρεντία! θέλω νὰ κοιμηθῇς! Λωρεντία, εἰς οἰονδήποτε μέρος εὐρίσκεσαι κοιμήσου, κοιμήσου! θέλω ἐγώ, διατάσσω!

— Ἄ! δὲν τὸ πιστεύω, δὲν τὸ πιστεύω, εἶπε... Καὶ μολοντούτο τὸ πᾶν εἶνε ἡ θέλησις. ὦ! θέλω ἐξ ὅλων τῶν δυνάμεων τοῦ ὄντος μου. Διάσχισον τοὺς ἀέρας ἐνώπιον τῆς ὑπερτάτης μου θελήσεως, διάσχισον πᾶν ρεῦμα θελήσεως ἀντιπαθητικῆς ἢ ἀδιεξήγητου· διαπέρασον τοίχους, ὡς σφαῖρα τηλεβόλου· καταδίωξον αὐτὴν ὅπου ἂν εὐρίσκεται· χώρει, πληξον, μηδένισον! Λωρεντία, Λωρεντία, νὰ κοιμηθῇς. Διατάσσω! Διατάσσω, θέλω Λωρεντία, νὰ μείνῃς ἀλαλος!

Εἶπε, καὶ ἄρῃσας πάλιν τοὺς χαλινούς· εἰς τὸν Τζιρίτ, χωρὶς ὅμως νὰ κεντήσῃ τώρα τὰ πλευρὰ τοῦ ἵππου διὰ τῶν πτερνιστήρων, ἀνέλαβε τὸν δρόμον ἡσύχως. Ὁ Βάλαμος ἦν σύννους, ἀνακυκλῶν κατὰ διάνοιαν μυρία σχέδια.

Φθάσας ἔξω τοῦ χωρίου Σέβραι ἐστάθη πάλιν καὶ παρατήρησεν εἰς τὰ πέριξ, ὡς εἰ ἐπερίμενέ τινα. Τῷ ὄντι, ἄνθρωποι, ἰστάμενοι ὑπὸ τινα κεκλεισμένην θύραν, ἦλθε πλησίον αὐτοῦ.

— Φρίτς, σὺ εἶσαι; ἠρώτησεν ὁ Βάλαμος.

— Ναί, αὐθέντη, ἐγὼ εἰμαι.

— Ἐμαθες;

— Ναί.

— Ἡ κυρία Δουβαρρὸν εἰς Παρισίους εἶνε ἢ εἰς Λυκιέννας;

— Εἶνε εἰς Παρισίους.

Ὁ Βάλαμος ἀνήγειρε πρὸς τὸν οὐρανὸν βλέμμα θριαμβοῦ.

— Καὶ πῶς ἦλθες;

— Ἰππευσα εἰς τὸν Σάχ.

— Καὶ ποῦ εἶναι; ποῦ τὸν ἔχεις;

— Εἰς τὴν αὐλὴν αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ ξενοδοχείου.

— Καλὰ, πήγαίνε, λῦσε καὶ φέρε τον ἔσο ἑτοιμος.

Ὁ Φρίτς ἀπῆλθεν. Ὁ Βάλαμος ἐξήγαγε τὸ σημειωματάριόν του καὶ ἔγραψε στίχους τινὰς ὑπὸ τὸν κρεμαστὸν φανὸν τοῦ ξενοδοχείου. Ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθεν ὁ Φρίτς :

— Ἐπέστρεψε, τῷ εἶπεν ὁ Βάλαμος, εἰς Παρισίους, καὶ ζήτησε τὴν κυρίαν Δουβαρρύ· ὅπου καὶ ἂν ᾔνε νὰ τὴν εὑρῇς· νὰ δώσῃς τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν εἰς τὰς ἰδίας χεῖράς της. Νὰ σὲ ἰδῶ!... τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ ἐντὸς ἡμισείας ὥρας· εἴτα ἐπιστρέφεις εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Κλαυδίου, εἰς τὴν οἰκίαν μας, καὶ περιμένεις ἐκεῖ τὴν κυρίαν Λωρεντίαν, ἥτις δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ, τὴν ἀφίνεις καὶ ἐμβαίνει χωρὶς νὰ τῆς ἀπευθύνῃς κάμμιαν λέξιν, τὸ παραμικρὸν ἐμπόδιον. Τρέξε· σοὶ εἶπα, ἡμισείας ὥρας καιρὸν ἔχεις.

— Ἡμισείας ὥρας· καλὰ, εἶπεν ὁ Φρίτς καὶ ἀνεχώρησεν ἀμέσως ἐπὶ τοῦ Σάχ, τὸν ὁποῖον ἐκέντησεν ἀλυπητῶς.

Ὁ Βάλαμος συνελθὼν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἔλαβε τὴν αὐτὴν ὁδὸν πρὸς Παρισίους, ἔνθα εἰσῆλθε μετὰ τρία τέταρτα τῆς ὥρας.

Εἶχε δίκαιον ὁ Βάλαμος νὰ θεωρῇ ματαίαν τὴν σπουδὴν ἣν κατέβαλεν ἐπὶ τοῦ ἵππου του, μόνῃ ἢ θέλῃσις ἡδύνατο νὰ τρέξῃ μέχρι τῆς ἐκ τῆς φυλακῆς δραπετευσάσης Λωρεντίας.

Αὕτη, ἐξεθούσα τοῦ οἴκου τοῦ Βαλσάμου, ἔσπευσε πρὸς τὸ βουλευτάρτον καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὸ φρουρίον τῆς Βαστίλλης· ἀλλ' ὥς ἀείποτε κατὰκλειστος, ἡγνώνει τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως.

Ἐξελθούσα εἰς τὸ προάστειον τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου, ἀσχολοφανῆς καὶ τεταραγμένη, τὴν ἐπλησίασε νέος τις, ὅστις τὴν ἠκολούθει ἐκ τοῦ πλησίον, πρὸ τινων στιγμῶν μὲ ἀπορίαν.

Μὲ ἀπορίαν λέγομεν, διότι ἡ Λωρεντία, ὡς ἰταλὶς ἐκ τῶν περιχώρων τῆς Ρώμης, καὶ μὴ συναναστρεφόμενη τοῦ κόσμου, ἐνεδύετο μᾶλλον ὡς Ἀσιανὴ ἢ ὡς Εὐρωπαία, πλούσια καὶ πλατέα ἐνδύματα, γοητεύοντα τὸν ὀφθαλμόν.

Τὴν πλησιάζει λοιπὸν ὁ νέος ἐκεῖνος, ὁ πρὸ τινος στιγμῆς ἀκολουθῶν αὐτὴν ὡς ὁ Ἀλφειὺς τὴν Ἀρέθουσαν, καὶ ἐπειδὴ ἡ Λωρεντία ἐφόρει πέδιλα μὲ ὑψηλὰς πτέρνας, ὡς ἦν ὁ συρμὸς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης,

— ὦ! κυρία μου, τῇ λέγει, μὲ τοιαῦτα πέδιλα εἰς τοιοῦτους δρόμους πολὺ πρέπει νὰ δυσκολεύεσθε· θέλετε νὰ στηριχθῆτε εἰς τὸν βραχίονά μου ; δύναμαι ν' ἀξιώθω τῆς τιμῆς νὰ σὰς συνοδεύσω ὅπου πηγαίνετε ;

Ἡ Λωρεντία ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν ἀποτόμως, εἶδε διὰ τοῦ μελανοῦ καὶ γλαφυροῦ ὀμματος τῆς τὸν νέον ἐκεῖνον, ἡ τόλμη τοῦ ὁποίου εἰς πολλὰς ἄλλας θὰ ἐφαίνετο αὐθάδεια, καὶ σταθεῖσα,

— Μάλιστα, κύριε, εἶπε, σὰς εὐχαριστῶ.

Ὁ νεανίας προσέφερε χαριέντως τὸν βραχίονα.

— Ποῦ πηγαίνει ἡ κυρία ; ἠρώτησεν.

— Εἰς τὴν ἀστυνομίαν, σὰς παρακαλῶ, νὰ ὑπάγωμεν.

Ὁ νεανίας τὴν ἐχρειασθῆ.

— Εἰς τὸν κ. δὲ Σαρτίν ; ἠρώτησε.

— Δὲν ἤξευρω, κ. δὲ Σαρτίν ὀνομάζεται ὁ ἀστυνόμος ; εἰς τὸν ἀστυνόμον τέλος πάντων.

Ὁ νεανίας ἤρχισε νὰ σκέπτεται. Ἡ γυνὴ αὕτη... νέα... ὠραία... οὕτως ἄλλοκότως ἐνδεδυμένη... τὴν ὁγδόην τῆς ἐσπέρας... νὰ τρέχῃ εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως μὲ ἐν κιβώτιον ὑπὸ μάλης... καὶ νὰ ζητῇ τὴν ἀστυνομίαν, ἐνῷ

Ἀριθμὸς 97

εἰς τὴν ἑδὸν τὴν ὁποίαν ἐβάδιζεν ἄφινε τὴν ἀστυνομίαν πολὺ ὀπίσω της...
τῷ ἐφάνη πρᾶγμα ὑποπτον

— Ὡ! εἶπεν· ἀλλὰ, κυρία μου, ὁ κ. ἀστυνόμος δὲν εὐρίσκεται ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος.

— Καὶ ποῦ λοιπὸν εἶνε;

— Εἰς τὸ προάστειον Ἀγίου Γερμανοῦ.

— Καὶ πόθεν πηγαίνει κανεῖς, σὲ παρακαλῶ, εἰς αὐτὸ τὸ προάστειον;

— Ἀπ' ἐδῶ, κυρία μου· ἂν ἀγαπᾶτε, τὸ πρῶτον ὄχημα, τὸ ὁποῖον ἀπαντήσωμεν...

— Ναί, τφόντι, ἐν ὄχημα ἦτο καλὸν ἂν τὸ εὐρίσκωμεν.

Ὁ νεανίας ὠδήγησε τὴν Λωρεντίαν εἰς τὸ βουλευτάρειον, καὶ ἰδὼν ἐν ὄχημα ἐκάλεσε τὸν ἡνίοχον, ὅστις προσῆλθε.

— Διὰ ποῦ ἀγαπᾷ ἡ κυρία;

— Εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀστυνόμου, ἀπήντησεν ὁ νεανίας.

Καὶ ἀνοίξας τὴν θύραν τοῦ ὀχήματος ἀπεχαιρέτισε τὴν Λωρεντίαν, τὴν ἐβοήθησε ν' ἀναβῇ, καὶ σταθεὶς παρατήρησεν αὐτὴν ἀπομακρυνομένην ὡς ὄνειρον διακλυθέν.

Ὁ ἡνίοχος, ἀπὸ σέβας φερόμενος πρὸς τὸ φοβερὸν ὄνομα, ἐμάστιξε τοὺς ἵππους του, καὶ ἐκίνησε πρὸς τὸν ὁρισθέντα τόπον.

Τότε ἡ Λωρεντία διέβη τὴν Βασιλικὴν Πλατείαν· καὶ τότε ἡ Ἀνδρεία, ἐντὸς τοῦ μαγνητικοῦ ὑπου της, ἰδοῦσα καὶ ἀκούσασα αὐτήν, τὴν κατεμήνυσεν εἰς τὸν Βάσκαμον.

Μετὰ εἰκοσι λεπτὰ ἡ Λωρεντία ἐφθασεν εἰς τοῦ ἀστυνόμου.

— Νὰ περιμένω κάτω, κυρία; ἠρώτησεν ὁ ἀμειψιλόγος.

— Ναί, νὰ περιμένῃς, ἀπεκρίθη ἡ Λωρεντία μηχανικῶς.

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν λαμπρὸν ἐκεῖνον οἶκον.

KZ'

Ὁ οἶκος τοῦ ἀστυνόμου.

Ἀναβᾶσα ἡ Λωρεντία εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, ἐζήτησε νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὸν ἴδιον ἀστυνόμον· ἀλλὰ δυστυχῶς, τῇ εἶπον ὅτι ἔλειπεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν, καὶ ἐξ ἀνάγκης ὤφειλε νὰ τὸν περιμένῃ.

Ἰκανὴν ὥραν ἐκάθησεν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον ἡ ἰταλὶς θεωροῦσα μετὰ σκυθρωπότητος τοὺς γυμνοὺς τοίχους τοῦ εὐρυχώρου ἐκεῖνου δώματος· τέλος πάντων, ἤκουσεν εἰς τὴν αὐλὴν κρότον ὀχήματος, καὶ μετ' ὀλίγον ἐφθασεν ὑπηρέτης τις καὶ τῇ εἶπεν ὅτι ὁ κ. δὲ Σαρτίν τὴν περιέμενεν.

Ἡ Λωρεντία ἡγέρθη, διηλθε δύο αἰθούσας πλήρεις ἀνθρώπων ὑπόπτου φυσιογνωμίας καὶ ἱματισμοῦ παραδοξοτέρου τοῦ ἰδικοῦ της· τέλος εἰσῆλθε εἰς μέγα τι σπουδαστήριον, ὁκτάγωνον, φωτιζόμενον ὑπὸ πολλῶν κηρίων.

Ἀνθρώποις τις, πενήτηκοντα καὶ πέντε ἐτῶν, φέρων οἰκιακὸν ἔνδυμα καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φανάκην τρισεγγίστην, πλήρη βοστρούχων καὶ κόνεως, ἐργάζεται καθήμενος πλησίον ὑψηλοῦ γραφείου, τὸ ἄνω μέρος τοῦ ὁποίου ὠμοιάζε μᾶλλον σκευοθήκην καὶ ἐκλείετο ἀμφοτέρωθεν ὑπὸ δύο κατόπτρων, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἔβλεπεν ὁ ἐργαζόμενος τοὺς εἰσερχομένους, χωρὶς νὰ κινηθῇ

ποσῶς τῆς θέσεώς του. Διὰ τοῦ μέσου τούτου ἐμελέτα ὁ ἀστυνόμος τὴν φυσιογνωμίαν τῶν εἰσερχομένων, πρὶν οὗτοι σχηματίσωσιν αὐτὴν κατὰ τὴν φυσιογνωμίαν του.

Τὸ κάτω μέρος τοῦ γραφείου τούτου ἦν πλήρες συρταρίων, ἔνθα ὁ κ. δὲ Σαρτὶν ἐκλείδονε τὰ ἔγγραφα, ἅτινα οὐδεὶς ἠδύνατο ν' ἀναγνώσῃ ζῶντος αὐτοῦ, ἐπειδὴ μόνος αὐτὸς κατεῖχε τὰ πολυδαίδαλα κλειδιά των· ἀλλ' οὐδὲ μετὰ θάνατον αὐτοῦ, ἐπειδὴ τὰ πλεῖστα τῶν ἐγγράφων ἦσαν διὰ χαρακτηριστικῶν κρυπτογραφικῶν, εἰς αὐτὸν καὶ μόνον γνωστῶν· ἐκτὸς ἂν εἰς συρταρίον τι, μυστικώτερον τῶν ἄλλων, εὗρίσκετο ἡ ἐρμηνεία τῶν ἀποκρύφων χαρακτηριστικῶν του.

Βεβαίως εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν τῶν συρταρίων ὑπῆρχον κεκρυμμένα καὶ τὰ περίφημα ἐκεῖνα συμβόλαια διὰ τῶν ὁποίων ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' ἐκερδοσκοπεῖ ἐπὶ τῶν σιτηρῶν διὰ τῆς μεσιτείας τοῦ ἀφωσιωμένου αὐτῷ ἀστυνόμου κ. δὲ Σαρτίν.

Εἶδε λοιπὸν ὁ ἀστυνόμος ἐντὸς τῶν κατόπτρων ἀντανακλώσκει τὴν ὥχραν καὶ σοβαρὰν μορφήν τῆς Λωρεντίας, ἥτις προσχώρει πρὸς αὐτὸν κρατοῦσα ὑπὸ μάλης τὸ κιβωτίον τοῦ Βαλσάμου.

Εἰς τὸ μέσον τοῦ σπουδαστηρίου ἡ νεῆνις ἔστη. Ὁ ἱματισμὸς τῆς, τὸ πρόσωπον, τὸ βαδισμα ἐξέπληξαν τὸν Σαρτίν.

— Ποία εἰσθε; ἠρώτησεν οὗτος, χωρὶς τελείως νὰ στραφῇ, ἀλλὰ βλέπων ἐντὸς τοῦ κατόπτρου· τί μὲ θέλετε;

— Εὗρίσκομαι, ὑπέλαθεν ἡ Λωρεντία, ἐνώπιον τοῦ κ. δὲ Σαρτίν, ἀστυνόμου;

— Μάλιστα, ἀπήντησεν οὗτος ἀποτόμως.

— Καὶ τίς μὲ βεβαίως περὶ τούτου;

Ὁ κ. δὲ Σαρτὶν ἐστράφη τότε πρὸς τὴν γυναῖκα,

— Ἄν σὰς καθήσῃ εἰς τὴν φυλακὴν, πειθεσθε ὅτι εἰμαι ἐγὼ οὗτος, τὸν ὁποῖον ζητεῖτε;

Ἡ Λωρεντία ἐσιώπησεν· ἐστράφη περὶ αὐτὴν ἵνα εὕρῃ καθέδραν τινα, εἶδε μίαν, τὴν ἔσυρε πλησίον τῆς καὶ ἐκάθησε.

— Λέγετε γρήγορα, εἶπεν ὁ ἀστυνόμος· τί ἀγαπάτε;

— Ἦλθα, κύριε, ἵνα τεθῶ ὑπὸ τὴν σκέπην σας, εἶπεν ἡ Ἰταλίς.

— Ἄ! ἄ! ἀνεφώνησεν ὁ ἀστυνόμος.

— Ἐμέ, κύριε ἀστυνόμε, ἀπῆρπατε βικίως ἐκ τῆς οἰκογενείας μου καὶ μὲ καθυπέταξε διὰ γάμου ψευδοῦς ἑνὸς ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος τρεῖς ἤδη χρόνους μὲ καταδυναστεύει, ὥστε νὰ ὑποφέρω μυρίους θανάτους.

Ὁ κ. δὲ Σαρτὶν παρετήρησε τὴν εὐγενῆ τῆς Ἰταλίδος φυσιογνωμίαν καὶ ἠσθάνθη συγκίνησιν ἐκ τῆς ἐμμελοῦς καὶ γλυκυτάτης φωνῆς τῆς.

— Ἀπὸ ποῖον μέρος εἰσθε; τὴν ἠρώτησεν.

— Εἰμαι Ρωμαία.

— Πῶς ὀνομάζεσθε;

— Λωρεντία Ἰουλιάνη.

— Δὲν γνωρίζω αὐτὴν τὴν οἰκογένειαν... Ἐ, καὶ τώρα τί θέλετε;

— Θέλω, ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἀνθρώπον, ὅστις μὲ ἔχει περιωρισμένην αἰετοποτε, φυλακισμένην, νὰ λυτρωθῶ.

— Αὐτά, ὑπέλαθεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν, εἶνε πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἀφοῶσι τὴν ἀστυνομίαν· ἀφοῦ αὐτὸς σὰς ἐνυμφεύθη, ἀφοῦ εἶνε σύζυγός σου.

- Τὸ λέγει αὐτός.
- Πῶς τὸ λέγει αὐτός;
- Ναί, αὐτὸς λέγει ὅτι μὲ ἐνυμφεύθη, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐνθυμοῦμαι τίποτε, ἐπειδὴ μὲ ἐνυμφεύθη εἰς ὦραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἐκοιμώμην.
- Ἐκοιμάσθε! ὦ! βαρὺν ὕπνον τὸν ἔχετε!
- Πῶς εἴπατε;
- Εἶπα ὅτι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν μὲ ἀφορᾷ· εὑρετε ἓνα δικηγόρον καὶ κάμετε καλὰ μὲ τὸν σύζυγόν σας εἰς τὰ ἀρμόδια δικαστήρια.
- Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν ἐνευσε διὰ τῆς χειρὸς ὡς εἰ ἔλεγε:
- Πηγαίνετε.
- Ἄλλ' ἡ Λωρεντία δὲν ἐκινήθη.
- Κάθησθε ἀκόμη; ἠρώτησεν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν ἔκθαμβος.
- Κύριε ἀστυνόμε, δὲν ἐτελείωσα ὅσα ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ· ἐγὼ δὲν ἦλθα διὰ νὰ ἐκλιπαρήσω ἐνώπιόν σας διὰ ματαιότητος· ἀλλ' ἦλθα διὰ νὰ ἐκδικηθῶ. Σᾶς εἶπον ποία εἶνε ἡ πατρίς μου· αἱ γυναῖκες τῆς πατρίδος μου ἐκδικοῦνται, δὲν ἐκλιπαροῦσι.
- Ἄ! διαφέρει, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν· ἀλλὰ κάμετε, σᾶς παρακαλῶ, κυρία μου, γλῆγορα, διότι ὁ καιρὸς μου εἶνε πολὺτιμος.
- Κύριε ἀστυνόμε, πρόκειται περὶ μυστικῶν πολιτικῶν, τὰ ὁποῖα ἔχει αὐτὸς ὁ ἀνθρωπος.
- Μυστικῶν πολιτικῶν! εἶπεν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν λαβὼν τότε καὶ ἀκουσίως περιέργειαν.
- Μάλιστα· ἐξ αὐτῶν κινδυνεύει καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ Γαλλία. Ἄν σᾶς τὰ διακοινώσω λοιπὸν μὲ προστατεύετε;
- Ἀλλὰ, κυρία μου, πῶς νὰ σᾶς προστατεύσω; Χρήματα θέλετε ἢ εὐνοίαν;
- Ἐγὼ ζητῶ, κύριε, τοῦτο μόνον· νὰ εἰσέλθω εἰς ἐν μοναστήριον γυναικῶν· νὰ ζήσω ἐκεῖ ἀγνωστος, ὡς νεκρά. Ἀλλὰ νὰ μὴ δύναται οὐδεὶς νὰ μὲ λάβῃ ἀπ' ἐκεῖ μέσα πλέον· οὐδεὶς ἄλλος πλὴν τοῦ θανάτου.
- Λοιπὸν, δὲν βλέπω νὰ ζητῆτε μεγάλα πράγματα· πολὺ καλὰ, ἔχετε τὸ μοναστήριον.
- Ἐχω τὸν λόγον σας, κύριε ἀστυνόμε;
- Νομίζω· ἀπήντησεν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν.
- Λάβετε λοιπὸν αὐτὸ τὸ κιβώτιον· περικλείει μυστήρια τρομερὰ κατὰ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Κράτους· θὰ φριξέτε.
- Καὶ τὰ γνωρίζετε ὑμεῖς αὐτὰ τὰ μυστήρια;
- Ἐπιπολαίως μόνον· ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι ὑπάρχουν.
- Πολιτικὰ μυστήρια λέγετε;
- Μάλιστα· δὲν ἠκούσατε ποτὲ ὅτι ὑπάρχει μία μυστικὴ ἐταιρία;
- Ἄ! αὕτῃ τῶν μασσόνων;
- Τῶν ἀοράτων.
- Ναί, ὑπέλαβεν ὁ ἀστυνόμος, ἀλλὰ δὲν πιστεύω.
- Ἀνοίξατε τὸ κιβώτιον καὶ θὰ πιστεύσετε.
- Ἄ! ἀνέκραξεν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν, καὶ ἔλαβε μετὰ προθυμίας τὸ κιβώτιον ἐκ τῶν χειρῶν τῆς Λωρεντίας. Ἀλλ' αἰφνης καταληφθεὶς ὑπὸ τινος ὑποψίας ἀπέθεσεν αὐτὸ πάλιν ἐπὶ τοῦ γραφείου του.
- Ὅχι, εἶπε μετὰ δυσπιστίας, ἀνοίξατέ το σεῖς.

— Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἔχω τὸ κλειδίον.

— Πῶς δὲν ἔχετε τὸ κλειδίον! Μὲ φέρετε, κυρία μου, ἐν κιβώτιον περι-
κλεῖον τὴν ἡσυχίαν ἐνὸς Κράτους, καὶ λησμονεῖτε τὸ κλειδίον;

— Καὶ τόσον δύσκολον εἶνε ν' ἀνοίξῃ τις τὸ κλειθρον;

— Ὅχι βεβαίως, ὅταν κανεὶς τὸ γνωρίζῃ.

Μετὰ δέ τινα σιγὴν:

— Ἐχομεν ἐδῶ, ὑπέλαβεν ὁ ἀστυνόμος, κλειδιά δι' ὅλα τὰ κλειθρα·
τώρα λαμβάνετε ἓνα ὄρμαθόν καὶ δοκιμάζετε μόνη σας.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ἤτένισε μετὰ προσοχῆς εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Λωρεντίας.

— Δότε μοι, εἶπεν ἀπλῶς ἡ νεάνις.

Ὁ κ. δὲ Σαρτὶν ἐνεχείρισε πρὸς τὴν ἰταλίδα ὄρμαθόν κλειδίων μικρῶν,
διαφόρων σχημάτων. Ἡ Λωρεντία ἔλαβε τὸν ὄρμαθόν. Ὁ κ. δὲ Σαρτὶν
ἤγγισε τὴν χεῖρά της ἥτο δ' αὐτὴ ψυχρὰ ὡς μάρμαρον.

— Ἀλλά, εἶπεν ὁ ἀστυνόμος, διατί νὰ μὴ φέρετε καὶ τὸ κλειδίον τοῦ
κιβωτίου;

— Διότι τὸ κρατεῖ μαζῇ του πάντοτε ὁ κύριος τοῦ κιβωτίου

— Καὶ τί ἄνθρωπος εἶνε αὐτός;

— Τί ἄνθρωπος εἶνε δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἴπῃ κανεὶς· πόσον καίρὸν ἔζησεν,
εἶνε μυστήριον, τὸ ὅποτον κατέχει μόνη ἡ αἰωνιότης· τὰ ἔργα, τὰ ὅποια
κατεργάζεται, τὰ βλέπει μόνος ὁ Θεός.

— Ἀλλὰ τὸ ὄνομά του τέλος πάντων;

— Ὄνόματά ἔχει πολλά· ἀλλάζει πάντοτε ὄνομα.

— Σεῖς δέ, ὑπὸ ποῖον ὄνομα τὸν γνωρίζετε;

— Ἀσσαράτ.

— Καὶ κατοικεῖ;

— Εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου...

Αἰφνης ἡ Λωρεντία ἐρρίγησεν ὅλη, ἀφῆκεν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῆς τὸ κιβώ-
τιον καὶ τὰ κλειδιά, καὶ ἔπεσον χαμαί. Ὁ λόγος ἐκόπη ἐντὸς τοῦ λάρυγγός
της. Ἐξέκλινεν ἐκ τῆς καθέδρας καὶ ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ τάπητος τοῦ ἐστρω-
μένου εἰς τὸ ἐδάφος τοῦ σπουδαστηρίου.

— ὦ! τὴν πτωχήν! τί ἔπαθε! ἀνέκραξεν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν. ὦ! βε-
βαίως, βεβαίως, ἐρωτικά ὑποθέσεις· ἔχει ἐρατεινοτάτην τῶντι μορφήν.

Ἐσήμανεν ἀμέσως τὸν κώδωνα, εἶτα ἀνήγειρε μόνος τὴν νεάνίδα ἐκ τοῦ
ἐδάφους. Ἡ Λωρεντία εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνεωγμένους, ἀλλ' ἀπλανεῖς,
ὥσει νεκρᾶς, καὶ τὰ χεῖλη ἀκίνητα. Εἰσῆλθον ἐν τούτοις δύο ὑπηρέται.

— Μεταφέρατε, εἶπεν, αὐτὴν τὴν νέαν μετὰ προσοχῆς εἰς τὸν θάλαμον.
Προσπαθήσατε νὰ τὴν ἐπαναφέρετε εἰς τὰς αἰσθήσεις της... προσέξατε ὅμως
μὴ τὴν ἐνοχλήσετε παντελῶς.

Οἱ ὑπηρέται μετεκόμισαν τὴν Λωρεντίαν κατὰ τὴν διαταγὴν.

ΚΗ'

Τὸ κιβώτιον.

Μείνας μόνος ὁ κ. δὲ Σαρτίν, ἔλαβε τὸ κιβώτιον καὶ ἐξέτασεν αὐτὸ πανταχόθεν· εἶτα ἔλαβεν ἐκ τοῦ ἐδάφους καὶ τὸν ὄρμαθὸν τῶν κλειδίων καὶ τὰ ἐδοκίμασεν ὅλα· ἀλλὰ δὲν εὗρεν οὐδὲν κατάλληλον.

Ἐξήγαγε καὶ ἄλλους ὄρμαθούς, συγκειμένους ἐκ κλειδίων τῶν ἐχόντων σύνθησις· μέγεθος διὰ τοιοῦτου εἶδους κιβώτια, μέχρι μικροτάτων, ἅτινα μόνον διὰ μικροσκοπίου ἠδύνατό τις νὰ ἴδῃ· ἐδοκίμασε πεντήκοντα, ἑκατὸν κλειδιά, οὐδὲν ὅμως ἦν κατάλληλον.

Ἐλαβε τότε ἐκ τοῦ αὐτοῦ συρταρίου μικρὰν σμίλην καὶ σφυρίον, καὶ ἐξεκάρφωσε τὸ κλειθρον τοῦ κιβωτίου. Πάραυτα δ' ἐσχύθη δέσμη ἐγγράφων, ἀντὶ μηχανῶν κεραυνοβόλων, τὰς ὁποίας ἐφουδίσθη μὴπως εὐρῇ, ἥδη λητηρίων, ἡ ὁσηὶ τῶν ὁπλίων θὰ ἐπέφερε θάνατον ἄμεσον καὶ θὰ ἐστέρει τὴν Γαλλίαν τοῦ ἀναγκαιοτέρου αὐτῆς ὑπουργοῦ. Πρῶται λέξεις παρουσιάζονται εἰς τὰ βλέμματα τοῦ ἥσαν αἱ ἐξῆς, γεγραμμέναι παραμόρφως·

«Μαγίστρο, καὶρός· ν' ἀρήσῃ τ' ὄνομα Βάλαμος.»

Υπογραφὴ καμμία δὲν ἐφαίνετο, ἐκτὸς τῶν τριῶν γραμμάτων L. P. D.

— Χάχ! ἂ! ἀνέκραξεν ὁ ἀστυνόμος, ἂν δὲν γνωρίζω τὸ γράψιμον, τὸ ὄνομα ὅμως νομίζω ὅτι τὸ ἦκουσα. Βάλαμος... ἄς ἴδωμεν εἰς τὸ ὑπὸ στοιχεῖον B συρτάριον.

Ἦνοιξε λοιπὸν ἐν τῶν εἰκοσιτεσσάρων συρταρίων τοῦ καὶ ἐξήγαγεν ἐκεῖθεν μικρὸν κατάστιχον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἦσαν γεγραμμένα κατ' ἀλφαριθμητικὴν τάξιν τετρακόσια σχεδὸν ὀνόματα διὰ σημείων κρυπτογραφικῶν ἐν ἑκάστῳ.

— ὦ! ὦ! ἐπιθύρσεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν· τὸν ἔχω, καὶ μὲ πολλὰς μάλιστα σημειώσεις, αὐτὸν τὸν κ. Βάλαμον.

Καὶ ἀνέγνωσεν ὅλην τὴν σελίδα μὲ νεύματα διαδηλοῦντα σπουδαίαν ἀπαρξέσκαιαν. Ἐπομένως ἀφῆκε τὸ μικρὸν κατάστιχον εἰς τὸ συρτάριόν του, καὶ ἤρπαισε νὰ παρατηρῇ ἐν πρὸς ἐν τὰ ἔγγραφα τὰ ἐκχυθέντα ἐκ τοῦ κιβωτίου. Ὑπῆρχον δ' ἐν αὐτοῖς γεγραμμένα τὰ ἐξῆς:

Διάταγμα περὶ συναθροίσεως τριῶν χιλιάδων ἀδελφῶν ἐν Παρισίοις.

* * *

Διάταγμα περὶ συστάσεως τριῶν Λεσχῶν καὶ ἑξ ὁωματίων (loges).

* * *

Διάταγμα περὶ σχηματισμοῦ σωματοφυλακῆς τοῦ μεγάλου Κόπτου, καὶ εὐρέσεως πρὸς χρῆσιν αὐτοῦ τεσσάρων καταλυμάτων, ὧν τὸ ἐν ἐντὺς βασιλικοῦ τινος οἴκου.

Διάταγμα περί κατβολῆς· εἰς διαθέσιν αὐτοῦ πεντακοσίων χιλιάδων φράγκων πρὸς σύστασιν ἀστυνομίας.

* * *

Διάταγμα περί συγκατατάξεως ὅλων τῶν διασημοτέρων φιλολόγων καὶ φιλοσόφων ἐν τῇ πρώτῃ τῶν παρισινῶν Λεσχῶν.

* * *

Διάταγμα περί μισθοδοτήσεως καὶ προσκλήσεως τῶν ἐν ἀρχαίς εἰς τὰ ἡμέτερα συμφέροντα, ἰδίως δὲ τοῦ ἀστυνόμου, διὰ χρημάτων, διὰ βίας ἢ διὰ πανουργίας.

* * *

Εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν παράγραφον, τοσοῦτος φόβος διεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ κυρίου δὲ Σαρτίν, ὥστε ὠχρίασεν ὅτε εἶδεν ἐντὸς τοῦ κατόπτρου τοῦ πόσον κατέστη ὠχρός.

Ἐξηκολούθησεν ἐντοσοῦτῃ ν' ἀναγινώσκῃ :

·Νὰ παραιτηθῇ εἰς Παρισίους τ' ὄνομα Βάλσαμος, ὡς ἀρχῆσαν νὰ καθίσταται γνωστὸν πολὺ, καὶ νὰ ληφθῇ τ' ὄνομα κόμης Φο...·

Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ὀνόματος ἐκαλύπτετο ὁλοτελῶς ὑπὸ παχείαν κηλίδαν μελάνης.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἐζήτηε τὰς ἀφανισθείσας συλλαβὰς τοῦ ὀνόματος, εἰσῆλθεν ὑπηρέτης τις ἀναγγείλας :

— Ὁ κύριος κόμης Φοίνιξ;

Ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἀφῆκε φωνὴν ἑλαφρὰν καὶ ἔσπευσε νὰ ἀνελθῇ τὴν θέσιν του. Μετὰ τινὰς στιγμὰς εἶδεν ὁ ἀστυνόμος ἐντὸς τοῦ κατόπτρου τὴν σοβαρὰν μορφήν τοῦ κόμητος, τὸν ὅποιον εἶχεν ἰδῆ καὶ ἄλλοτε, εἰς τὴν αὐλήν, τὴν νύκτα τῆς εἰσαγωγῆς τῆς κυρίας Δουβαρρύ.

Ὁ Βάλσαμος εἰσῆλθεν ἐλευθέρως. Ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἠγέρθη, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν κόμητα ψυχρὰν ὑπόκλισιν, καὶ σταυρώσας τὸν ἕνα ποδὰ ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ἐκάθησε πάλιν εὐπρεπῶς.

Ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ὁ ἀστυνόμος ἐγνώρισε τὴν αἰτίαν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεως ταύτης. Ἀλλὰ καὶ ὁ Βάλσαμος ἀστραπηδὺν παρατήρησεν ἐπὶ τοῦ γραφείου τοῦ ἀστυνόμου τὸ κιβώτιόν του ἠνεωγμένον καὶ εὐκαιρὸν τοῦ ἡμίσεος μέρους τῶν ἐγγράφων.

— Εἰς ποίαν περίπτωσιν, κύριε κόμη, ὀφείλω τὴν τιμὴν τῆς παρουσίας σας ; ἠρώτησεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν.

— Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Βάλσαμος μὲ μεδείαμα πλήρες ἱλαρότητος, ἠξιώθη τῆς τιμῆς νὰ παρουσιασθῶ εἰς ὅλους τοὺς βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης, εἰς ὅλους τοὺς ὑπουργοὺς, εἰς ὅλους τοὺς πρέσβεις, ἀλλὰ δὲν συνέβη περίπτωσις, ἥτις νὰ μὲ σύρῃ καὶ πρὸς ὑμᾶς. Ἐρχομαι λοιπὸν νὰ παρουσιάσω αὐτὸς ἑμαυτόν.

— Καὶ ἀληθῶς, κύριε κόμη, ὑπέλαβεν ὁ ἀστυνόμος, ἔρχεσθε ὡς ἐκ θαύματος, διότι μὲ φαίνεται ὅτι, ἂν δὲν ἤρχεσθε, θὰ ἐλάμβανον τὴν τιμὴν νὰ σὰς μνηύσω νὰ ἔλθετε.

— Ἄ! ἰδέτε λοιπὸν τί περίεργον, εἶπεν ὁ Βάλαμος· ὅποια εὐτυχὴς τῶντι σύμπτωσις!

Ὁ κ. δὲ Σαρτὶν προσέκλινε μὲ μειδίαμα εἰρωνικόν.

— Περιγηθήτε πολλὰ μέρη, κύριε κόμη; ἠρώτησεν ὁ ἀστυνόμος.

— Πολλὰ, κύριέ μου· ἀγαπᾶτε γεωγραφικὴν τινὰ πληροφορίαν ἴσως;

— Γεωγραφικὴν δηλαδή, ὄχι, κύριε κόμη· ἠθικὴν μᾶλλον.

— Ἔστω καὶ ἠθικὴν· γνωρίζω καὶ περὶ τῶν τοιούτων· εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σας.

— Ἄ! πολὺ καλὰ· φαντασθῆτε λοιπὸν, κύριε κόμη, ὅτι ζητῶ ἀνθρωπὸν τινὰ κινδυνωδέστατον, τῇ ἀληθείᾳ· ἀνθρωπὸν τινὰ, ὅστις καὶ ἄθεος εἶνε...

— Ὡ!

— Καὶ συνωμότης.

— Ὡ!

— Καὶ μοιχός, καὶ κιβδηλοποιός, καὶ ἐμπειρικός, καὶ ἀγύρτης, καὶ νέας θρησκείας ἀρχηγός· ἀνθρωπὸν τινὰ, τοῦ ὁποίου τὴν ἱστορίαν ἔχω καὶ εἰς αὐτὰ τὰ κατὰστίχά μου, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ κιβώτιον, τὸ ὅποιον παρατηρεῖτε, καὶ παντοῦ.

— Ἄ! ἐνόησα, εἶπεν ὁ Βάλαμος· ἔχετε τὴν ἱστορίαν του, τὸν δὲ ἀνθρωπὸν δὲν ἔχετε.

— Μάλιστα.

— Μ! κακόν· τὸν ἀνθρωπὸν πρέπει νὰ ἔχετε, νομίζω.

— Βεβαίως τὸν ἀνθρωπὸν ἔπρεπε νὰ ἔχω· τώρα ὅμως θὰ ἰδῇτε πόσον πρόθυμοι εἴμεθα νὰ ἔχωμεν καὶ τὸν ἀνθρωπὸν. Χωρὶς ἀμφισβολίαν, ὁ Πρωτεὺς δὲν ἔλαθε πλειοτέρας μορφάς, οὐδ' ὁ Ζεὺς πλειότερα ὀνόματα, παρ' ὅσα ὁ μυστηριώδης αὐτὸς περιγητής. Εἰς τὴν Αἴγυπτον Ἀσσαράτ, εἰς τὴν Ἰταλίαν Βάλαμος, εἰς τὴν Σαρδινίαν Σομίνης, εἰς τὴν Μελίτην μαρκήσιος δ' Ἀννας, εἰς τὴν Κορσικὴν Πελλεγρίνης· τέλος πάντων εἰς τὴν Γαλλίαν κόμης...

— Κόμης; ἐπανέλαβεν ὁ Βάλαμος.

— Μόνον αὐτὸ τὸ ὄνομα, κύριέ μου, δὲν ἠδυνήθη· ν' ἀναγνώσω, καὶ δὲν ἀμφιβάλω ὅτι θὰ μὲ βοηθήσετε· διότι αὐτὸν τὸν ἀνθρωπὸν πρέπει ὑμεῖς νὰ τὸν ἐγνωρίσατε εἰς ἕν ἀπὸ τὰ μέρη, τὰ ὅποια ἀνέφερα. ἔχει τὸ ἀνάστημά σας, τὴν ἡλικίαν σας, τὴν συμπεριφορὰν.

— Λέγετε, κύριε ἀστυνόμε, νὰ εὐρίσκειται σήμερον εἰς Γαλλίαν;

— Μάλιστα.

— Καὶ τί κάμνει;

— Διευθύνει πολύκροτον πολιτικὴν συνωμοσίαν, ἀντικείμενον ἔχουσαν τὴν καταστροφὴν τῶν βασιλέων, τῶν θρόνων τῆς γῆς... χίλια πράγματα τοιούτου εἶδους...

— Ὡ! χαίρω πολὺ, κύριε ἀστυνόμε, ὅτι τῶντι ἦλθον καὶ σὰς συνήνη-τησα ἐγκαίρως. Γνωρίζω τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

— Τὸ γνωρίζετε;

— Μάλιστα.

— Μοῦ κάμνετε τὴν χάριν νὰ μοῦ τὸ εἴπητε;

— Μάλιστα.

— Ὅποιον λοιπὸν εἶνε; ἠρώτησεν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν, περιμένων ὅτι θὰ ἤκουε ψεῦδος.

— Αὐτός ὁ ἄνθρωπος, φίλτατε κύριε δὲ Σαρτίν, ὀνομάζεται κόμης Φοῖνιξ.

— Πῶς ! φέρει τὸ ὄνομα ὑπὸ τὸ ὅποιον ἀνηγγέλθητε ;

— Τὸ ὄνομα, μάλιστα, ὑπὸ τὸ ὅποιον ἀνηγγέλθη.

— Τὸ ὄνομά σας ;

— Τὸ ὄνομά μου.

— Καὶ λοιπόν, ὁ Ἀσσαράτ αὐτός, ὁ Σομίνης, ὁ μαρκήσιος Δ' Ἀννας, ὁ μαρκήσιος Πελλεγρίνης, ὁ Ἰωσήφ Βάλαμος, εἰσθε ὑμεῖς ;

— Μάλιστα, εἶπε μεθ' ἀπλότητος ὁ Βάλαμος, εἰμὶ ἐγώ.

Ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἀφῆκε νὰ παρέλθῃ στιγμὴ τις μεχρισοῦ συνέλθῃ ἐκ τοῦ θαυμασμοῦ του διὰ τὴν τοσαύτην θρασύτητα.

— Καλὰ τὸ ἐμάντευσά, εἶπεν. Ἐγὼ σὰς ἐγνώριζον· ἐγὼ ἐγνώρισα ὅτι αὐτός ὁ Βάλαμος καὶ ὁ κόμης Φοῖνιξ ἦσαν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

— Ἄ ! εἰσθε μέγας ὑπουργός, εἶπεν ὁ Βάλαμος, σύμφημι.

— Καὶ σεῖς, κύριε, μέγας ἄφρων, εἶπεν ὁ ἀστυνόμος διευθυνόμενος πρὸς τὸν κώδωνα του.

— Διατί ἐγὼ ἄφρων ;

— Διότι ἰδοὺ σὰς θέτω ὑπὸ κράτησιν.

— Καλέ, δὲν βαρύνεσθε, ὑπέλαβεν ὁ Βάλαμος προχωρήσας μεταξὺ τοῦ κώδωνος καὶ τοῦ ἀστυνόμου. Μὲ θέτουν ἐμὲ ποτὲ ὑπὸ κράτησιν ;

— Πῶς ὄχι ! καὶ τί θὰ κάμετε, σὰς παρακαλῶ, διὰ νὰ μὲ ἐμποδίσετε ! Δὲν μὲ λέγετε ;

— Μὲ ἐρωτᾶτε τί θὰ κάμω ;

— Μάλιστα, σὰς ἐρωτῶ.

— Ἀγαθὲ φίλε μου, κύριε ἀστυνόμε, σὰς πετῶ τὰ μυαλά.

Καὶ ὁ Βάλαμος ἐξήγαγε τοῦ κόλπου του πιστόλιον κομψότατον, πολὺτιμον ἀριστουργήμα καλλιτεχνίας, τὸ ὅποιον διηύθυνεν ἡσυχῶς πρὸς τὸ μέτωπον τοῦ κ. δὲ Σαρτίν, ὠχρίσας αὐτὸς καὶ καταπεσόντος ἐπὶ μιᾷ καθέδρας.

— Αὐτοῦ σὰς θέλω καλὰ εἰσθε, εἶπεν ὁ Βάλαμος σύρας ἐτέραν καθέδραν πλησίον τοῦ ἀστυνόμου καὶ καθήσας· ἰδοὺ τώρα καὶ οἱ δύο καθήμεθα· ἂς ὁμιλήσωμεν ὀλίγα τινὰ ἡσυχῶς.

ΚΘ'

Συνδεάλεξις.

Στιγμὴ τις παρήλθε μεχρισοῦ ὁ κ. δὲ Σαρτίν συνέλθῃ ἐκ τοῦ αἰφνιδίου φόβου. Ἐννοεῖται· οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶχον ἰδεῖ τὰ ἐντὺς τοῦ στόματος τῆς θανατηφόρου μηχανῆς καὶ τὸ μέτωπόν του ἥσθάνθη τὴν ψυχρὰν ἐπαφὴν τῆς.

— Κύριε, εἶπε τέλος πάντων πρὸς τὸν Βάλαμον· ἐγὼ τοῦλάχιστον ἔχω πλησίον σας ἓν πλεονέκτημα περισσότερον· ὅτι, μοιλονότι ἐγνώριζον μὲ ποῖον ἄνθρωπον ὠμίλουν, δὲν ἔλαβον τὰ μέτρα, τὰ ὅποια λαμβάνει τις ὅταν ἔχῃ ἐνώπιόν του κοινούς κακούργους.

— Ὡ ! κύριε, ἀπήντησεν ὁ Βάλαμος, ἰδοὺ ἀφαρπάξεσθε ὑπὸ τοῦ θυμοῦ καὶ οἱ χυδαῖοι λόγοι ἀφθονοῦν· ἀλλὰ δὲν παρατηρεῖτε πόσον εἰσθε ἄδικος ;

Ἐγὼ ἦλθα νὰ σὰς προσφέρω ἐκδούλευσιν. Πρὸ ὀλίγου μοὶ ἀνεφέρατε περὶ συνωμοτῶν, ἐνῷ, ἴσα ἴσα ἤρχόμην διὰ νὰ σὰς καταγγείλω μίαν συνωμοσίαν.

Ὁ κ. δὲ Σαρτὶν ἂν ἤκουε τοιοῦτό τι εἰς ἄλλας περιστάσεις θὰ ἀνεπήδα ἐπὶ τῆς καθέδρας του· τῶρα ὅμως δὲν ἔδωκεν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην προσοχὴν εἰς τὴν καταμνήνυσιν τοῦ κινδυνώδους ξένου του.

— Γνωρίζετε, βεβαίως, κύριε, ἐξηκολούθησεν ὁ Βάλασμος, ὅτι εἰμαι μυστικός πρέσβυς τοῦ μεγάλου Φρειδερίκου τῆς Πρωσσίας· ἡ λέξις πρέσβυς σημαίνει πάντοτε περίεργος. Ὡς περίεργος λοιπόν, δὲν ἄγνοῶ οὐδὲν τῶν διατρεχόντων· ἐν δὲ ἐκ τῶν ὧσων γνωρίζω, εἶνε ἡ λαβούσα χώραν μονοπωλικὴ ἐπὶ τῶν σίτων κερδοσκοπία.

Εἰς τὸν λόγον τοῦτον ὁ ἀστυνόμος ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν μετὰ προσοχῆς σπουδαίας.

— Τί πρᾶγμα εἶνε αὕτῃ ἡ μονοπωλικὴ ἐπὶ τῶν σίτων κερδοσκοπία; ἠρώτησε τὸν Βάλασμον προσποιούμενος παντελεῖ ἄγνοιαν.

— Ἴδου τί εἶνε, κύριε ἀστυνόμει. Ἐπιτηδειοὶ τινες κερδοσκόποι, ἔπεισαν τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας, ὅτι ἦτο ἐπ'ἀνάγκης νὰ κατασκευάσῃ σιταποθήκας, καὶ νὰ τὰς γεμίσῃ ἀπὸ σῖτον διὰ νὰ σώσῃ τὸν λαόν του τῆς πείνης. Αἱ σιταποθήκαι λοιπόν κατεσκευάσθησαν καὶ στερεώταται καὶ εὐρυχωρόταται.

— Πολὺ καλὰ.

— Πολὺ καλὰ. Ἀνάγκη ὅμως νὰ πληρωθῶσιν· κεναὶ αἱ σιταποθήκαι ἦσαν ἀνωφελεῖς· λοιπόν τὰς ἐγέμισαν.

— Αἶ, καὶ τί μέ τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν.

— Τί μέ τοῦτο; καταλαμβάνετε ὅτι διὰ νὰ γεμισθῶσιν εὐρυχωρόταται ἀποθήκαι, ἀνάγκη νὰ ριφθῶσιν εἰς αὐτὰς μέγισται ποσότητες σίτου. Δὲν εἶνε τοῦτο ἀναγκαία συνέπειαι;

— Ἐννοεῖται.

— Ἐννοεῖται· λοιπόν, ἐξακολουθῶ. Ὅταν πολὺς σίτος ἀφαιρεθῇ ἐκ τῆς κυκλοφορίας, ὁ λαὸς πεινᾷ· διότι, κατὰ φυσικὸν λόγον, πᾶν ποσὸν κατεχόμενον ἰσοδυναμεῖ μὲ ἔλλειψιν· μεγάλη ἐναποθήκευσις σίτου ἰσοδυναμεῖ μὲ σιτοδείαν καὶ ἐπομένως, πᾶσιν τοιαύτη ἐναποθήκευσις εἶνε τρόπος διὰ νὰ πεινάσῃ ὁ λαός.

Ὁ κ. δὲ Σαρτὶν ἐκυριεύθη ὑπὸ σφοδρῶς βηχός. Ὁ Βάλασμος ἐσιώπησε περιμένων νὰ παύσῃ ἡ βήξ.

— Λοιπὸν τότε ὁ ἐναποθηκεύων ὠφελεῖ τὸ βαλάντιόν του, διότι ἐν ὥρᾳ λιμοῦ ἡ τιμὴ τοῦ σίτου ὑψοῦται πολὺ. Ὅμιλῶ εὐκρινῶς;

— Εὐκρινέστατα, κύριε, εἶπεν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν· ἀλλὰ, καθὼς παρατηρῶ, ἔχετε ἴσως ἀξίωσιν νὰ μοῦ καταμηνύσετε συνωμοσίαν ἢ πταῖσμα, τοῦ ὁποίου ἔνοχος εἶνε ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης;

— Μάλιστα, ὑπέλαθεν ὁ Βάλασμος· ἰδοὺ μὲ ἐννοεῖτε.

— Πολλὴ σας ἡ τόλμη, κύριε! πολλὴ σας ἡ τόλμη! Ἡ φυλακὴ τῆς Βαστίλλης σας μυρίζει, ὡς φαίνεται.

— Ἀ! ἰδοὺ πάλιν δὲν μὲ καταλαμβάνετε.

— Πῶς δὲν σας καταλαμβάνω;

— Φανερόν· μ' ἐκλαμβάνετε διὰ κἀνένα μωρόν, ἀνόητον. Μὲ ἀδικεῖτε. Πιστεύετε ὅτι ἤθελα ποτὲ τὰ βάλει μὲ ἓνα βασιλέα ἐγὼ, εἰς ἀπλοὺς πρέσβυς; εἰς ἀπλοὺς περίεργος... Ἀλλ' ἀκούσατέ με, παρακαλῶ. μέχρι τέλους...

Ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν ὡς εἰ ἔλεγε : « Σὰς ἀκούω. »

— Οἱ ἀνακαλύψαντες τὴν κατὰ τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ σκευωρίαν ταύτην, εἶνε ἄνθρωποι ἐπιτηδείοι περὶ τὰ οἰκονομικά, οἵτινες διυλίζουν καὶ αὐτὸν τὸν κώνωπα αὐτοὶ λοιπὸν παρετήρησαν ὅτι δὲν ἐκερδοσκοπεῖ ὁ βασιλεὺς μόνος, ἀλλὰ μετὰ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος καὶ ἄλλος τις κύριος, ὅστις ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του ἐνεργεῖ ταῦτα πάντα, μεσολαβῶν εἰς τὰς ἀγοράς, πωλήσεις, ἀφίξεις, ἐναποταμιεύσεις. Τοῦτο λοιπὸν γνωρίζοντες αὐτοὶ, δὲν εἶνε τόσον εὐήθεις, ὥστε νὰ τὰ βάλουν μὲ τὸν βασιλέα, ἀλλὰ τὰ βάλλουν, κύριέ μου, μὲ τὸν ἄνθρωπον, ὅστις μεσολαβεῖ, μὲ ἐκεῖνον δηλαδὴ ὅστις ἐνεργεῖ διὰ λογαριασμὸν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος.

Ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἐδοκίμασε νὰ ἰσοσταθμίσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν φανάκην του, ἀλλ' εἰς μάτην.

— Ἐρχομαι λοιπὸν εἰς τὴν οὐσίαν, ἐξηκολούθητεν ὁ Βάσκαμος. Καθὼς ὑμεῖς γνωρίζετε, ὡς ἔχων ἀστυνομίαν, ὅτι ἤμην ὁ κόμης Φοῖνιξ, οὕτως καὶ ἐγὼ γνωρίζω ὅτι ὑμεῖς εἰσθε ὁ κ. δὲ Σαρτίν.

— Αἶ, ἔπειτα ; εἶπεν ὁ ἀστυνόμος τεταραγμένος, μάλιστα, εἶμαι ὁ κ. δὲ Σαρτίν. Μέγα πρᾶγμα γνωρίζετε.

— Εἰσθε ὁ κ. δὲ Σαρτίν. Τώρα λοιπὸν, ὁ λαός, τοῦ ὁποίου σκάπτετε τὸν στόμαχον, ζητεῖ τὸν θάνατόν σας, ὅταν ἀνακαλύψῃ τὴν χεῖράν σας εἰς τὸν λάρυγγά του, καὶ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης, διὰ νὰ μὴ φανῇ συνένοχος σας, σὰς στέλλει ὅσον τάχος εἰς τὴν ἀγχόνην, ὡς ἐστάλη κατὰ τὰ 1315 καὶ ὁ ταλαίπωρος ἐκεῖνος Ἑγγερράνδος δὲ Μαριννύ, ὑπουργός τῶν οἰκονομικῶν ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ Γ'. Τὰ ἔλεγα τότε καὶ εἰς ἐκεῖνον : « Ἑγγερράνδε, ὁ Κάρολος Βαλουά, θεὸς τοῦ βασιλείως, ἀλλ' ἔχων μερίστην ἐπ' αὐτοῦ ἐπιρροήν, δὲν θὰ σὲ ἀφήσῃ ἀτιμώρητον διὰ τὴν εἰς τὰς οἰκονομίας διαγωγὴν σου ταύτην. » δὲν μὲ ἤκουσεν ὁ εὐλογημένος καὶ ἐκεῖνος ; ἠφανίσθη. Αἶ, κύριέ μου ! νὰ ἤξεύρετε πόσους εἶδον ἀστυνόμους, ἀπὸ τοῦ Ποντίου Πιλάτου, ὅστις κατεδίκασε τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, μέχρι τοῦ προκατόχου σας Βερτίνου δὲ Βελλίστης, ὅστις διώρισε τὰ νυκτοφάναρα !...

— Κάμετε ὅτι ἀγαπᾶτε, κύριε, εἶπεν ὁ Σαρτίν καὶ ἀφαιρέσας τὴν φανάκην του, ἐσπόγγισε τὸν ἰδρώτα τοῦ κρανίου του. Κάμετε ὅτι δύνασθε. Σεῖς ἔχετε κατ' ἐμοῦ τοὺς λόγους σας, ἐγὼ ἔχω καθ' ὑμῶν τὰ ἐγγράφα σας· ἔχω αὐτὸ σας τὸ κιβώτιον...

— Ἴδου πάλιν, κύριε, εἶπεν ὁ Βάσκαμος. Ἰδοὺ πάλιν ἐμπίπτετε εἰς λάθος καὶ θαυμάζω νὰ βλέπω ἕνα ἄνθρωπον ὡς ὑμεῖς... Τὸ κιβώτιόν μου αὐτὸ λέγετε...

— Πῶς ; τὸ κιβώτιόν σας, μάλιστα ; τί ;...

— Καὶ μήπως σὰς τὸ ἀρῖνω ἐγὼ νὰ τὸ κρατήσετε ;

— Ἄ ! ἐνέκραξεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν μετὰ γέλωτος εἰρωνικοῦ· ναί, τῶνόντι, ἔχετε δίκαιον· ἐγὼ ἐλησμονήσα ὅτι ὁ κόμης Φοῖνιξ κρατεῖ πιστόλιον. Ἄ, μὲ συγχωρεῖτε, μὲ συγχωρεῖτε.

— Ὁ Θεὸς νὰ σὰς συγχωρήσῃ, ἀλλὰ τί πιστόλιον μοῦ λέγετε ; ἐδῶ δὲν πρόκειται πλέον περὶ πιστολίου. Ὑποθέσατε ὅτι σὰς διευθύνω πάλιν τὸ πυροβόλον καὶ ὑποχωρεῖτε... εἴτα λαμβάνω τὸ κιβώτιόν μου καὶ καταβαίνω τὴν κλίμακα... ἐξέρχεσθε ἀμέσως ὑμεῖς καὶ φωνάζετε : « Κλέπτης ! κλέπτης ! πιάσατέ τον ! » Τί μὲ τοῦτο τότε ; Ὁ λόγος εἶνε ὅτι τὸ κιβώτιον θὰ μοῦ τὸ δώσετε μόνος σας, μὲ ὅλην σας τὴν καλὴν διαθέσιν.

— Ἐγώ! ἀνέκραξεν ὁ ἀστυνόμος· ἀνευ καταναγκασμοῦ καὶ βίας δὲν πᾶς δίδω τὸ κιβώτιον τοῦτο, οὐδ' ἂν ὅλοι οἱ δαίμονες μοῦ τὸ ἐζήτουν. Διὰ νὰ μοῦ τὸ ἀφαιρέσετε πλέον, πρέπει νὰ μοῦ ἀφαιρέσετε πρῶτον τὴν ζωὴν.

— Οὐδ' οἱ δαίμονες, κύριε ἀστυνόμε, χρειάζονται, οὐδ' ἡ ζωὴ σας· εἰς μόνος χρειάζεται· αὐτὸς ὅστις... ἰδοῦ... κρούει τὴν ἔξω θύραν σας, τὴν στιγμὴν ταύτην... ἀκούετε;

Τῷ ὄντι, ἡ θύρα τοῦ δρόμου ἐκρούσθη τρεῖς σφοδρῶς.

— Ἰδοῦ καὶ ὁ κρότος τοῦ ὀχήματός του· εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλήν.

— Τί;... κανεὶς φίλος σας;

— Μάλιστα, φίλος μου.

— Καὶ θὰ δώσω εἰς αὐτὸν τὸ κιβώτιόν σας;

— Μάλιστα, φίλτατε κύριε δὲ Σαρτίν, θὰ τὸ δώσετε εἰς αὐτόν.

* Ἀκόμη ὁ κύριος ἀστυνόμος δὲν εἶχε τελειώσει σχῆμά τι ἐσχάτης εἰρωνείας, ὅτε, ἰδοῦ εἰς τῶν ὑπηρετῶν ἀνοίγει μετὰ σπουδῆς τὴν θύραν τοῦ θαλάμου καὶ ἀναγγέλλει ὅτι ἡ κυρία κόμησσα Δουβαρρὺ ἦλθε καὶ ζητεῖ νὰ τῷ ὁμιλήσῃ.

Ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἐστράφη καὶ ἠτένισεν ἐκθαμβος πρὸς τὸν Βάλσαμον, ὅστις μόλις ἐκράτησε τὸν γέλωτα.

Εἰσῆλθε δὲ τότε εἰς τὸν θάλαμον γυνὴ τις εὐκίνητος καὶ μοσχοδόλας· ἡ πολυθέλητος κόμησσα, τῆς ὁποίας ἡ πολυκύμαντος ἐσθὴς ἀπετέλεσεν ἐλαφρὸν θόρυβον ἐπὶ τοῦ φύλλου τῆς ἀνοιχθείσης θύρας.

— Ὑμεῖς, κυρία μου, ὑμεῖς! ἐψιθύρισεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν κρατῶν καὶ θλίβων ἐπὶ τοῦ στήθους του τὸ ἡμίκλειστον τοῦ Βαλσάμου κιβώτιον.

— Χαίρε, Σαρτίν, εἶπεν ἡ κόμησσα μετὰ φαιδροῦ μειδιάματος.

Στραφεῖσα δ' ἔπειτα πρὸς τὸν Βάλσαμον,

— Χαίρετε, φίλτατε κόμη, ἐπρόσθεσε.

— Καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν τελευταῖον, ὅστις ἔκυψε φιλικῶς ἐπὶ τῆς κρηνολεύκου χειρὸς ταύτης, καὶ ἐπέθεσε τὰ χεῖλη του, ἔνθα τοσάκις ἐπετέθησαν τὰ βασιλικά χεῖλη. Τοῦτο πράττων ὁ Βάλσαμος ἔλαβε καιρὸν νὰ προσφέρῃ χαμηλῇ τῇ φωνῇ τρεῖς ἢ τέσσαρας λέξεις, τὰς ὁποίας δὲν ἠδύναντο ὁ κ. δὲ Σαρτίν ν' ἀκούσῃ.

— Ἀ! ἰδοῦ πρᾶγματικῶς, ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα, ἰδοῦ τὸ κιβώτιόν μου.

— Τὸ κιβώτιόν σας! ἐτραύλισεν ὁ Σαρτίν.

— Τὸ κιβώτιόν μου, βεβαίως. Τὸ ἡνοίξατε, παρατηρῶ· οὕτω σεῖς εἰσθε συνηθισμένος ν' ἀνοίγετε τὰ ξένα πράγματα... εὐγε!

— Ἀλλὰ, κυρία μου...

— Τί εὐτύχημα! ὥσάν νὰ τὸ ἐμάντευα... Εὐθὺς καθὼς εἶδα ὅτι μοῦ τὸ ἐκλεψαν, εὐθὺς εἶπα: Εἰς τὸν Σαρτίν πρέπει νὰ τρέξω· ἐκεῖνος θὰ μοῦ τὸ εὗρῃ ἀφύκτως. Ἀλλ' ἰδοῦ καὶ πρὶν ἔτι ἔλθω τὸ ἡύρατε. Σ' εὐχαριστῶ.

— Ἀλλὰ καὶ τὸ ἡνοίξεν ὡς παρετηρήσατε, εἶπεν ὁ Βάλσαμος.

— Τῷ ὄντι, διατί νὰ τὸ ἀνοίξῃ!... Ἀ, Σαρτίν! ἀλλ' εἶσαι, εἶσαι!...

— Κυρία μου, μ' ὅλον τὸ σέβας, τὸ ὅποιον ἔχω πρὸς ὑμᾶς, φοβοῦμαι πολὺ μὴ μὲ ἀπατάτε.

— Μὴ σὲ ἀπατῶ! ὦ! κύριε δὲ Σαρτίν! εὐγέ σας!...

— Κάτι ἡξεύρω καὶ διὰ τοῦτο, ὑπέλαβεν ὁ ἀστυνόμος.

— Τὸ κακὸν εἶνε ὅτι ἐγὼ δὲν ἡξεύρω τίποτε, εἶπεν ἡ Δουβαρρὺ πρὸς

τὸν Βάλσαμον κρυφίως. Λέγετέ μοι, φίλτατε κόμη, τί νὰ εἶπω ; τί τρέχει τέλος πάντων ;

— Κυρία μου, ὑπέλαβε γεγонуίᾳ τῇ φωνῇ ὁ Βάλσαμος, δὲν μοῦ ἐδώκατε πρό τινων ἡμερῶν νὰ σᾶς φυλάξω τὸ κιβώτιον τοῦτο, ὁμοῦ μὲ τὰ ἐν αὐτῷ ;

— Ἀναμφιβόλως ! ἀπήντησεν ἡ Δουβαρρύ.

— Ἀναμφιβόλως ! ἀνέκραξεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν· ἀναμφιβόλως, κυρία μου, εἶπατε ; ἐν κιβώτιον περιέχον δέκα ἰσως συνωμοσίας !

— ὦ ! κύριε δὲ Σαρτίν, μὲ τὰς συνωμοσίας σας ! ὑπέλαβεν ὁ Βάλσαμος· δότε εἰς τὴν κυρίαν τὸ κιβώτιόν της, καὶ αὐτὰ δὲν πιστεύονται πλέον.

— Καλέ, κυρία μου, ἀνέκραξεν ἑμπλεως ἀδημονίας ὁ ἀστυνόμος, ἀλλ' ἤξεύρετε, κυρία μου...

Ὁ Βάλσαμος ἔριψεν ἐπὶ τῆς κομῆσσης τὸ βλέμμα.

— Τίποτε δὲν θέλω νὰ ἤξεύρω· τὸ πρᾶγμα μου ζητῶ ἡλθα δι' αὐτὸ καὶ μόνον. Γνωρίζετε, κύριε ἀστυνόμε, ὅτι ἐγὼ εὐκολα εὐκολα δὲν τρέχω εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἄλλου...

— Ὅπως ἀγαπᾶτε, κυρία μου, ὅπως ἀγαπᾶτε, εἶπε ταπεινῶς ὁ κ. δὲ Σαρτίν.

Καὶ ἐνεχείρισεν εἰς τὴν κόμησσαν τὸ κιβώτιον.

Ὁ Βάλσαμος τότε συνέλεξεν ὅλα τὰ ἐγγράφα καὶ τὰ ἐνέκλεισεν εἰς τὸ κιβώτιον μετὰ τῶν ἄλλων.

— Κόμη, εἶπε πρὸς τὸν Βάλσαμον ἡ Δουβαρρύ, μοῦ κάμνετε τὴν χάριν νὰ κρατῆσατε αὐτὸ τὸ κιβώτιον ἕως κάτω, εἰς τὸ ὄχημά μου, καὶ νὰ στηριχθῇ εἰς τὸν βραχίονά σας ἕως ὅτου διέλθω τοὺς ἀντιθαλάμους αὐτοῦ, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπάρχουν τόσαι καταχθόνιαι μορφαί ;

— Εὐχαριστῶ, Σαρτίν.

Ἀλλ' ἐνῶ ὁ Βάλσαμος κατηυθύνετο ἤδη μετὰ τῆς προστάτιδος του πρὸς τὴν θύραν, εἶδε τὸν ἀστυνόμον κινούμενον νὰ κρούσῃ τὸν κώδωνα.

— Κυρία κόμησσα, εἶπεν ὁ Βάλσαμος ἐμποδισας τὸν ἑχθρόν του διὰ τοῦ βλέμματος, εἰπέτε, παρακαλῶ, πρὸς τὸν κύριον δὲ Σαρτίν, ὅστις μοῦ φυλάττει μέγα πάθος, ἐπειδὴ τοῦ ἐζήτησα τὸ κιβώτιόν σας, εἰπέτε του πόσον θὰ ἐπειράξεσθε, ἂν μοῦ συνέβαινε δυσάρεστόν τι ἐκ μέρους του, καὶ πόσον θὰ σᾶς παρώργιζε...

Ἡ κόμησσα ἐμειδίασε πρὸς τὸν Βάλσαμον.

— Ἀκούεις τί λέγει ὁ κόμης. φίλτατε δὲ Σαρτίν ; Πρόσεξε, εἶνε στενός μου φίλος, καὶ τῶντι θὰ ἐλάμβανον πρὸς σέ ἀδιαλλακτον ἑχθραν, ἂν τῷ συνέβαινε τὸ παραμικρόν. — Ὑγείαινε, φίλτατε ἀστυνόμε.

Καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν ἡ Δουβαρρύ μετὰ τοῦ Βαλσάμου κρατοῦντος τὸ κιβώτιον.

— Καλὰ ! ἐψιθύρισεν ὁ νικηθεὶς ἀστυνόμος· καλὰ· κρατεῖς σὺ τὸ κιβώτιον, ὅμως κρατῶ καὶ ἐγὼ τὴν γυναῖκα !

Καὶ ἐκ τῆς ὀργῆς του ἐσήμανε τόσον ἰσχυρῶς τὸν κώδωνα, ὥς εἰ ἤθελε νὰ τὸν συντρίψῃ.

Λ'

Ὁ κ. Σαρτὶν πιστεύει τὸν Βάλαμον ὡς μάγον.

Εἰς τὸν κατεσπευσμένον ἦχον τοῦ κώδωνος τοῦ κ. δὲ Σαρτίν, ἔτρεξεν εὐθὺς εἰς τῶν κλητῆρων.

— Πῶς εἶνε ἡ γυνή; ἠρώτησεν ὁ ἀστυνόμος.

— Ποία γυνή;

— Αὐτή, ἥτις εἶχε λιποθυμήσει.

— Ἄ! δὲν εἶχε τίποτε, τῆς πέρασε.

— Πολὺ καλὰ ἄς ἔλθῃ λοιπόν.

— Ἀλλὰ ποῦ θὰ τὴν εὑρωμεν τώρα, Ἐξοχώτατε;

— Πῶς δὲν εἶνε μέσα εἰς τὸν θάλαμον;

— Ὅχι, Ἐξοχώτατε, ἔφυγε.

— Ἐφυγε; μόνη;

— Μόνη.

— Καὶ ἐκείνη μόλις εἶχε δύναμιν νὰ κρατηθῇ εἰς τοὺς πόδας της.

— Εἶνε ἀληθές, Ἐξοχώτατε, ἦτο εἰς ἀθλίαν κατάστασιν· ἀλλ' ὀλίγην ὥραν μετὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ κυρίου κόμητος Φοίνικος, ἦλθεν εἰς τὰς αἰσθήσεις της, χωρὶς νὰ τῆς κάμωμεν κανέν ἱατρικόν, ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς ἐκ θαύματος, καὶ σταθεῖσα ἐν τῷ μέσῳ ὅλων ἡμῶν ἐστέναξεν ἡσύχως.

— Ἐπειτα;

— Ἐπειτα κατηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐπειδὴ δὲν μὰς ἐπροστάξατε νὰ τὴν ἐμποδίσωμεν, ἀνεχώρησε.

— Ἀνεχώρησε! ἀνέκραξεν ὁ κ. δὲ Σαρτίν, ὦ! τετράποδα ὅλοι σας, ὅλους ἔπρεπε νὰ σὰς ρίψῃ τις εἰς τὴν Βικέτρην, νὰ σαπήσετε! Γρήγορα, γρήγορα νὰ ἔλθῃ μέσα ὁ πρῶτός μου πράκτωρ.

Ἐξῆλθε δὲ πάραυτα ὁ κλητὴρ ὑπακούων εἰς τὴν διαταγὴν.

— Μαγὸς εἶνε ὁ ἀχρεὺς, ἐψιθύρισεν ὁ ἀτυχὴς δὲ Σαρτίν. Εἶνε καὶ αὐτὸς ἀστυνόμος τοῦ διαβόλου, καθὼς ἐγὼ εἰμαι ἀστυνόμος τοῦ βασιλέως.

Κατενόησεν ἤδη ὁ ἀναγνώστης, βεβαίως, πῶς συνέβη πᾶν ὅ,τι ἐπροξένει ἀπορίαν εἰς τὸν ἀστυνόμον. Εὐθὺς μετὰ τὴν σκηνὴν τοῦ πιστολίου, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Σαρτίν συνήρχετο ἐκ τοῦ φόβου, τὸν ὁποῖον ἔλαβεν, ὁ Βάλαμος ἐδράξατο τῆς εὐκαιρίας νὰ ἴδῃ σταυροειδῶς τοὺς τέσσαρας τοῦ θαλάμου τοίχους, βέβαιος ὅτι πρὸς μίαν ἐξ αὐτῶν τῶν διευθύνσεων ἔμελλε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν Λωρεντίαν· διέταξε λοιπὸν κατὰ διάνοιαν τὴν νέαν νὰ ἐγερθῇ, νὰ ἐξέλθῃ, καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Κλαυδίου.

Ὁ κ. δὲ Σαρτίν κατεκλίθη κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἐνωρίς, ὁ δὲ ἱατρός του ἔκρινεν εὐλογον νὰ φλεβοτομηθῇ, ἵνα μὴ τῷ ἐπέλθῃ ἀποπληξία.

Ἐν τούτοις ὁ Βάλαμος ὠδήγησε τὴν κόμησσαν Δουβαρρὺ εἰς τὸ ὄχημά της, καὶ ὅταν ἡ κυρία ἀνέβῃ ἐν αὐτῷ καὶ ἐκάθησεν, ἐπειράθη ὁ κόμης νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ν' ἀπέλθῃ· ἀλλ' ἡ Δουβαρρὺ δὲν ἦτο γυνὴ εὐχαριστουμένη νὰ ἀφήσῃ τὸν Βάλαμον, χωρὶς νὰ μάθῃ, ἡ τοῦλάχιστον νὰ προσπαθήσῃ ἴσως νὰ μάθῃ, τί ἦσαν τέλος πάντων τὰ διατρέξαντα. Παρεκάλεσε λοιπὸν τὸν κόμητα ν' ἀναβῇ πλησίον της· ὁ κόμης ὑπήκουσε, καὶ εἰς τῶν τῆς θεραπείας ἔλαβε τὸν Τζιρίτ ἐκ τοῦ χαλινοῦ καὶ ἠκολούθει τοὺς ὀχουμένους.

— Εἶδατε, κόμη, ἂν κρατῶ τὸν λόγον μου, εἶπε πρὸς αὐτόν, καὶ ἄν, ὅταν ὀνομάσω τινὰ φίλον μου, μὲ τὰ χεῖλη μόνον τὸ λέγω ἢ μὲ τὴν καρδίαν. Ἐγὼ ἤτοιμαζόμην νὰ πορευθῶ εἰς Λυκιέννας, εἰς τὰς ὁποίας μοι εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἐσκόπευε νὰ ἔλθῃ αὐρίον τὸ πρῶτ' ἀλλ' ἄμα ἔλαβον τὴν ἐπιστολὴν σας τ' ἄφησα ὅλα διὰ σας. Πᾶς ἄλλος θὰ ἐπτοεῖτο ὅταν ἤκουεν αὐτοὺς τοὺς περὶ συνωμοσιῶν καὶ συνωμοτῶν λόγους, τοὺς ὁποίους ὁ κ. δὲ Σαρτὶν μᾶς ἔρριπτε κατὰ πρόσωπον ἐγὼ ὅμως ἐστράφην καὶ σας εἶδον ἀπαξ, ἔπειτα ἔπραξα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας.

— Κυρία μου, ἀπήντησεν ὁ Βάλλασμος, διπλάσιως μοι ἐκπληρώσατε τὴν μικράν μου πρὸς ὑμᾶς ἐκδούλευσιν· ἀλλὰ μετ' ἐμοῦ οὐδεὶς χάνει· γνωρίζω νὰ ἤμαι εὐγνώμων· θὰ τὸ ἰδῇτε. Μὴ πιστεύετε μολοντοῦτο ὅτι εἶμαι ἔνοχος ἢ συνωμότης, καθὼς λέγει ὁ κ. δὲ Σαρτὶν. Ὁ καλὸς αὐτὸς κύριος ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν ἐνός, ὅστις μ' ἐπρόδωκε, τὸ κιβώτιον αὐτό, περιέχον ἀπλῶς χημικὰ μου τινὰ μυστικά, τὰ ὁποῖα θὰ σας διακοινώσω, διὰ νὰ διατηρῆσθε τὴν ἀθάνατον, τὴν λαμπρὰν ταύτην σας νεότητα καὶ καλλονήν. Εἶδε λοιπὸν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν τὰς χημικὰς μου μονογραφίας· καὶ τὰς ἐξέλαβεν ὡς πολιτικὰς κρυπτογραφίας· τὰς ἐξήγησεν ὅπως ἤθελε. Νομίζω ὅτι σας τὸ εἶπον καὶ ἄλλοτε, κυρία μου· ἡ τέχνη μου δὲν εὐρίσκεται εἰσέτι ἐκτὸς τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους διέτρεχε καὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα· μόνον τὰ νεαρὰ καὶ εὐφυῆ πνεύματα ὡς τὸ ὑμέτερον διακείνται εὐμενῶς πρὸς αὐτήν. Ἐνὶ λόγῳ, κυρία, μ' ἐλυτρώσατε ἀπὸ μίαν περιπλοκὴν· σας τ' ὁμολογῶ, καὶ θὰ σας ἀποδείξω ἐν παντὶ καιρῷ τὴν εὐγνωμοσύνην μου.

— Ἄ! κόμη, διὰ τῆς ἐξηγήσεως ταύτης καὶ μὲ καθησυχάζετε καὶ μὲ γοητεύετε ἐνταυτῷ. Οὕτω λοιπὸν, μοῦ ὑπόσχεσθε φίλτρων τι ἐπαναφέρον τὴν νεότητα;

— Μάλιστα.

— Καὶ πότε θὰ μοῦ τὸ δώσετε.

— ὦ! δὲν εἶνε βία δι' ὑμᾶς. Μετὰ εἴκοσιν ἔτη, ὅτε θὰ λάβετε ἀνάγκην αὐτοῦ, τότε μοῦ τὸ ζητεῖτε, ὡραία κόμησσα. Τώρα, δὲν πιστεύω νὰ ἐπιθυμῇτε νὰ ἐπανεέλθετε εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

— Εἰσθε, τῇ ἀληθείᾳ, ἀξιαγάρητος ἄνθρωπος· μίαν ὅμως τελευταίαν ἐρώτησιν θὰ σας ἀπευθύνω, καὶ ἔπειτα σας ἀφίνω ἐλεύθερον, διότι παρὰ τὴν ὅτι βιάζεσθε.

— Λέγετε, κόμησσα.

— Εἶπατε πρὸ ὀλίγου ὅτι κάποιος σας ἐπρόδωσε· ἀνὴρ εἶνε αὐτός ἢ γυνή;

— Γυνή.

— Ἄ! Ἄ! κόμη· ἔχομεν καὶ ἔρωτας!

— Ναί, κατὰ δυστυχίαν, ἔρωτα συνωδευόμενον ὑπὸ ζηλοτυπίας, ἥτις καταντᾷ μέχρι μανίας καὶ παράγει τὰ ὡραῖα ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα παρετηρήσατε. Φαντασθῆτε γυναῖκα, ἢ ὁποῖα, μὴ τολμῶσα νὰ μοῦ ἐμπήξῃ μάχαιραν, ἐπειδὴ γνωρίζει ὅτι δὲν φρονέομαι, ἠθέλησε νὰ μ' ἐνταφιάσῃ ζωντανὸν εἰς κάμμιαν εἰρκτὴν, νὰ μὲ ἀφανίσῃ.

— Πῶς; νὰ σας ἀφανίσῃ;

— Τοῦλάχιστον τὸ ἐνόμιζε.

— Κόμη, θὰ εἶπω νὰ σταματήσουν, εἶπεν ἡ κόμησσα γελῶσα. Καὶ δὲν μὲ λέγετε λοιπὸν ὅτι εἰς τὰς φλέβας σας ρέει ἀντὶ αἵματος ὑδράργυρος, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀθανασία σας, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἀντὶ νὰ σας θανατώσουν σας κα-

ταγγέλου; Θέλετε νὰ καταβῆτε ἐδῶ, ἢ ἐπιθυμεῖτε νὰ σᾶς συνοδεύσω μέχρ
τῆς οἰκίας σας;

— Ὅχι, κυρία μου, θὰ ἦτο ὑπέρμετρος ἡ καλωσύνη σας, ἂν ἀπεμακρύν
νοσθε τῆς ὁδοῦ σας ἐξ αἰτίας μου. Ἐχω μαζὶ μου τὸν ἵππον μου Τζιρίτ.

— Ἄ! τὸν ἐξαίσιον αὐτὸν ἵππον, ὁ ὁποῖος λέγουν ὅτι τρέχει ταχύτερα
τοῦ ἀνέμου;

— Βλέπω, κυρία μου, ὅτι σᾶς ἀρέσκει.

— Τφόντι! εἶνε λαπρὸν ζῶν.

— Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς τὸν προσφέρω· με αὐτὴν ὁμῶς τὴν συμφω
νίαν, μόνον ὑμεῖς νὰ τὸν ἱππεύετε.

— Ὡ! ὄχι, εὐχαριστῶ, δὲν ἱππεύω, ἡ μάλλον εἶμαι πολὺ δειλὴ ὥσῃ
ἱππεύσω. Ἐντοσούτω εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἐδεχόμην τὸ δῶρόν σας. Χαίρετε
φίλτατε κόμη· μὴ λησμονήσετε μετὰ δέκα ἔτη τὸ νεουργόν μου φίλτρον.

— Μετὰ εἰκοσιν ἔτη σᾶς εἶπον.

— Κόμη, γνωρίζετε τὴν παροιμίαν; *Καὶ λίαν ἕνα καὶ εἰς τὸ χέρι...* Κα
μετὰ πέντε μάλιστα ἔτη ἂν ἠδύνασθε νὰ μοῦ τὸ δώσετε... διότι τὸ μέλλο
εἶνε ἀδηλον, καθὼς γνωρίζετε, ἦτο καλόν.

— Ἔστω λοιπόν, κόμησσαι! ὅταν θέλετε γνωρίζετε ὅτι εἶμαι πάντοτε
εἰς τὰς διαταγὰς σας.

— Μίαν λέξιν ἀκόμη, κύριε κόμη, τὴν τελευταίαν.

— Διατάξατε.

— Νὰ ἐννοήσετε πόσον σᾶς ἐμπιστεύομαι.. διότι δὲν εἶνε ἐξ ἐκείνων τοῦ
ὁποῖου δύναμαι νὰ εἶπω εἰς τὸν καθένα.

Ὁ Βάσσαμος, ὅστις εἶχεν ἤδη καταβῆ τοῦ ὀχήματος, ἐπλησίασε πάλ
πρὸς τὸ θυρίδιον με κεκρατημένην ἀνυπομονήσιν.

— Παντοῦ διατείνονται, ἐξηκολούθησεν ἡ Δουβαρρὺ, ὅτι ὁ βασιλεὺς
ἔχει κλίσειν πρὸς τὴν μικρὰν αὐτὴν... τὴν Ταβερνέ... .

— Ἄ! κυρία, εἶπεν ὁ Βάσσαμος, εἶνε δυνατόν;

— Ναί, ναί, κλίσειν καὶ πολλήν, καθὼς λέγουν. Θέλω νὰ μοῦ εἰπῆτε δ
ἦνε τοῦτο ἀληθές. Κόμη, τὴν ἀλήθειαν, ὅσον καὶ ἂν ἦνε δυσάρεστος, ἀκόμη
ἐπιθυμῶ νὰ μὲ θεωρεῖτε ὡς φίλην.

— Κυρία μου, ὑπέλαβεν ὁ Βάσσαμος, σᾶς ἐγγυῶμαι ἐγώ, ὅτι ποτὲ
δεσποσύνη Ἀνδρεὰς δὲν θὰ ἀξιώθῃ νὰ γίνῃ ἐρωμένη τοῦ βασιλέως.

— Καὶ διατί, κόμη; ἠρώτησεν ἡ Δουβαρρὺ.

— Διότι ἐγὼ δὲν τὸ θέλω, εἶπεν ὁ Βάσσαμος.

— Ἐλατε δά! ἀνέκραξε δυσπίστως ἡ Δουβαρρὺ.

— Δὲν πιστεύετε;

— Αἶ... σᾶς φαίνεται ὅτι γίνεται τόσον εὐκόλως;

— Ποτέ, κυρία, μὴ διστάζετε περὶ τῆς ἐπιστήμης. Ὅταν σᾶς εἶπ
Ναὶ μὲ ἐπιστεύσατε· πιστεύσατε καὶ ὅταν σᾶς λέγω Ὅχι.

— Ἀλλὰ πῶς θὰ ματαιώσετε μίαν ἐπιθυμίαν, μίαν φαντασιοπληξί
τοῦ βασιλέως;

Ὁ Βάσσαμος ἐμειδίασε.

— Κυρία μου, συμπαθείας κατορθώνω.

— Ναί, αὐτὸ τὸ γνωρίζω.

— Καὶ τὸ γνωρίζετε, καὶ τὸ πιστεύετε.

— Καὶ τὸ πιστεύω, μάλιστα.

— Αἱ καλὰ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κατορθῶν καὶ ἀντιπαθείας. Διὰ τοῦτο, κόμησσε, ἡσυχάσατε, καὶ ἐγὼ ἀγρυπνῶ.

— Ἔστω λοιπόν, κόμη· εἰσθε πρὸς ἐμέ ὄχι μόνον προφήτης αἰσίων πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ φύλαξ ἄγγελός μου. Προσέξατε καλῶς, κόμη· θὰ σὲς ὑπερασπισθῶ ἐγώ, ὑπερασπιζεσθὲ με καὶ ὑμεῖς. Συμμαχίαν νὰ συνάψωμεν, συμμαχίαν!

— Ἀναμφιδόλως, κυρία μου, ἀπήντησεν ὁ Βάλαμος.

Καὶ ἡσπάσθη καὶ πάλιν τὴν χεῖρα τῆς κομήσσης. Εἶτα, κλείσας τὸ θυρίδιον τοῦ ὀχήματος, ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἵππου του, χρεμετίσαντος ὑπὸ χαρᾶς, καὶ πάραυτα ἐχάθη εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός.

Τὸ ὄχημα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν εὐρίσκετο εἰς τὰ Ἡλύσια.

— Εἰς Λυκιέννας! ἀνέκραζεν ἡ Δουβαρρὺ παρηγορημένη.

— Μετὰ πέντε λεπτὰ ὁ Βάλαμος ἀφίππευεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἐν ὁδῷ Ἀγίου Κλαυδίου οἴκου του· καὶ ἰδοὺ ἐνώπιόν του ὁ Φρίτης.

— Αἱ;... ἡρώτησεν ἀνυπομόνως ὁ Βάλαμος.

— Ναί, αὐθέντη, ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρέτης.

— Ἦλθε;

— Εἶνε ἐπάνω, εἰς τὸν θάλαμον τῶν δερμάτων.

— Πῶς εἶνε;

— Κουρασμένη πολὺ φαίνεται· ἔτρεχε τόσον γρήγορα, ὥστε τὴν εἶδον ἐρχομένην μακρόθεν καὶ ὁμῶς οὐδ' ἔλαβας καιρὸν νὰ τὴν προὔπαντήσω.

— Ἀληθῶς;

— ὦ! σὲς λέγω... ἐγὼ ἐτρόμαξα· ἐμβῆκα μέσα ἄστραπὴ· ἀνέβη τὴν κλίμακα ἀπνευστί, καὶ ἄμα εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον ἐξηπλώθη εὐθὺς ἐπὶ τῆς δορᾶς τοῦ μεγάλου μελανοῦ λέοντος. Ἐκεῖ ἀκόμη κοιτάται.

Ὁ Βάλαμος ἀνέβη ταχέως, καὶ εὗρε τφόντι τὴν Λωρεντίαν προσβαλλομένην ὑπὸ σπασμῶν νευρικῶν, ἕνεκα τοῦ πρὸ πολλῆς ὥρας ἐνυπάρχοντος ἐπ' αὐτῆς μαγνητικοῦ ρευστοῦ. Ἐπασχεν, ἔβαλλεν αἰμαγωγὰς, ὡς εἰ ἐπέκειτο εἰς τὸ στήθος τῆς μέγα ὄρος, τὸ ὁποῖον προσεπάθει νὰ μετακινήσῃ διὰ τῶν χειρῶν.

Ὁ Βάλαμος τὴν παρετήρησε πρὸς στιγμήν μὲ ὄμμα ἐκλάμψαν ὑπὸ θυμοῦ, καὶ λαβὼν αὐτὴν τὴν μετέφερεν εἰς τὸν κοιτῶνά της, ἡ μυστηριώδης τοῦ ὁποίου θύρα ἐκλείσθη πάλιν ὀπισθεν.

ΛΛ'

Τὸ ζωουργὸν ἀλεξίτηριον.

Γνωρίζομεν ὑπὸ τίνας διαθέσεις εἰσῆλθεν ὁ Βάλαμος εἰς τὸν θάλαμον τῆς Λωρεντίας. Ἡτοιμάζετο νὰ τὴν ἐξυπνίσῃ, ἵνα ἐπιπλήξῃ καὶ τιμωρήσῃ αὐτὴν, ὡς θὰ τῇ ὑπηγόρευεν ἡ ὀργή, ὅτε ἀκούει ἐπὶ τῆς ὀροφῆς τρεῖς κτύπους, ἐξ ὧν ἔγνω ὅτι τὸν ἐζήτει ὁ Ἀλτοτάς.

Ὁ Βάλαμος ἐπέχυσε καὶ ἄλλον ὕπνον ἐπὶ τῆς Λωρεντίας, εἶτα ἀφῆσας αὐτὴν ἡσυχον ἐξῆλθεν.

Ὁ γέρων ἀνυπομόνει, διότι μόλις ὁ Βάλαμος ἔστρεψε τὸ πρόσωπον πρὸς τ' ἄνω, καὶ ἰδοὺ βλέπει τὴν καταπακτὴν καταβαίνουσαν καὶ τὸ πρόσωπον

τοῦ διδασκαλίου του ὀργίλον πρὸς αὐτόν. Ὁ γέροντ εἶχεν ἐγερεθῇ ἐκ τῆς καθέδρου του, καὶ πλησιάσας πρὸς τὴν ὀπὴν τῆς ὀροφῆς ἤρχισε νὰ ὑβρίζῃ τὸν μαθητὴν του εἰς γλώσσαν, τὴν ὁποῖαν οὐδ' αὐτὸς ὁ μαθητὴς του ἠνόηει.

— Ἀ! ἔλεγεν, ἰδοῦ, τέλος πάντων, σὲ βλέπω, ὀκνηρότατε ἰδοῦ, ἀχάριστε ἰδοῦ, χαμερπέστατε, ὅστις ἐγκαταλίπεις τὸν διδάσκαλόν σου.

Ὁ Βάλαμος, ὡς πάντοτε, ὁσάκις ἐλάλει πρὸς τὸν γέροντα, ἐπεκαλέσθη ὄλην του τὴν ὑπομονήν.

— Ἀλλὰ, φίλε μου, ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν, νομίζω ὅτι τώρα μόνις με ἐφώναζες.

— Φίλε σου! ἀνέκραξεν ὁ Ἀλτοτάς, φίλε σου! μηδαμινὸν ἀνθρωπάριον. Τὴν γλώσσαν, τὴν προωρισμένην διὰ τοὺς ὁμοίους σου, μεταχειρίζεσαι καὶ πρὸς ἐμέ. Ἐγὼ πρὸς σὲ φίλος, ἐννοεῖται· πλέον παρὰ φίλος· πατήρ σου· πατήρ, ὅστις σ' ἐξέθρεψε, σὲ ἀνέθρεψε, σ' ἐδίδασκε, σ' ἐπλούτισε. Ἀλλὰ σὺ πρὸς ἐμέ φίλος, ὦ, ὅχι! διότι σὺ με παρήτησες, διότι σὺ με ἀφίνεις καὶ λιμοκτονῶ, διότι σὺ με φονεύεις!

— Αἶ, διδάσκαλε, ἡσύχασε, ἡσύχασε! ἐρεθίζεις τὴν χολὴν σου, τὸ αἷμά σου... θὰ ἀσθενήσῃς.

— Θὰ ἀσθενήσω! ἀκούεις γλευασμόν! Ἡσθένεσα ποτέ, ἐκτὸς ὁσάκις με ἠνάγκασες νὰ μεθέξω ἀκουσίως εἰς τινὰς τῶν ταλαιπωριῶν τῆς χαμερποῦς σου ἀνθρωπίνης διαγωγῆς; θὰ ἀσθενήσω! ὡς νὰ μὴν ἡξεύρης ὅτι ἐγὼ ἱατρῶν τοὺς ἄλλους.

— Τέλος πάντων, διδάσκαλε, ὑπέλαθε ψυχρῶς ὁ Βάλαμος, ἰδοῦ ἦλθον· μὴ χάνωμεν καιρὸν ἐπὶ ματαίῳ.

— Ναί, καιρὸν μὴ χάνωμεν, τὸν καιρὸν· σὺ οὐκ εἶς πρὸς ἐμέ περὶ καιροῦ... ἐνῷ βλέπεις ὅτι ὁ καιρὸς μου χάνεται κατὰ στιγμὰς ἐντὸς τῆς αἰωνιότητος, μολονότι ὁ ἰδικός μου καιρὸς ἔπρεπε νὰ ᾔη· ἡ αἰωνιότης αὐτὴ!

— Ἔστω, διδάσκαλε, εἶπεν ὁ Βάλαμος μετὰ διαλείποντος ὑπομονῆς, καταβιβάσας τὴν καταπακτὴν μέχρι τοῦ ἐδάφους, ἀναβὰς ἐπ' αὐτῆς καὶ ἀρθεὶς διὰ τοῦ ἐλατηρίου πρὸς τὴν ὀροφὴν πλησίον τοῦ γέροντος. Τώρα τί θέλεις; λέγε μου. Εἶπες ὅτι σὲ ἀφίνω νὰ λιμοκτονῇ· ἀλλὰ μήπως δὲν ἠθέλησες μόνος σου νὰ ὑποβληθῇς εἰς τελείαν ἀσιτίαν, ὡς εὕρισκόμενος εἰς τὴν τεσσαρκοστίην σου;

— Ἐννοεῖται· ἡ ἐργασία τῆς ἀναγεννήσεώς μου ἤρξατο ἀπὸ τριάκοντα καὶ δύο ἡμερῶν ἤδη.

— Λοιπὸν τί παραπονεῖσαι κατ' ἐμοῦ; Βλέπω ἔχεις ἀκόμῃ ἐκεῖ τρεῖς φιάλας νεροῦ βροχίνου, τοῦ μόνου τοῦ ὁποῖον πίνεις.

— Κι ἀλλὰ ἄλλὰ νομίζεις λοιπὸν ὅτι εἶμαι μεταξοσκώληξ, καὶ δύναμαι νὰ ἐνεργήσω ἄνευ βοηθείας ἄλλου τινὸς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἀνανεώσεως καὶ ἀναμορφώσεως; Μὴ ἔχων πλέον δυνάμεις, πῶς θέλεις νὰ συνθέσω μόνος τὸ ζωουργὸν ἀλεξίτηριον;

— Ἰδοῦ με λοιπὸν, διδάσκαλε· διάταξε τώρα τί θέλεις; εἶπεν ὁ Βάλαμος, μεταφέρων ἀκουσίως σχεδὸν τὸν γέροντα εἰς τὴν καθέδραν του, ὡς παιδάριον τι εἶδεχθῆς· τί ζητεῖς τώρα; νερὸν ἔχεις ἐκεῖ, ὡς εἶπον, τρεῖς φιάλας· γνωρίζεις ὅτι εἶνε καθὼς τὸ ἐπεθύμεις· συνήχθη κατὰ μῆνα Μάιον, διεσταλάχθη, εἶνε καθαρώτατον· ἰδοῦ ἔχεις καὶ ἄρτον ἀπὸ σμιδάλιν καὶ σπασάμιον· σ' ἐπότισα καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος τὰς δύο λευκὰς σταγόνας, τὰς ὁποίας μοὶ διέταξες...

— Ναί, ἀλλὰ τὸ ἀλεξιτήριον ! τὸ ἀλεξιτήριον εἶνε ἀσύνθετον εἰσέτε· δὲν ἐνθυμεῖσθαι, διότι δὲν ὑπῆρχε· τότε· ἀλλ' ἐξῆ ὁ πατήρ σου· ἐκεῖνος ἦτο πιστότερος ἀπὸ σέ· εἴχα συνθέσει τὸ ἀλεξιτήριόν μου ἓνα μῆνα πρότερον. Ἀπεσύρθη ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἀραράτ. Εἰς ἐβραῖος μου ἐπραμῆθενσεν ἀντὶ ἀργυρίου ἰσοβαροῦς μὲ τὸ σῶμα τοῦ ἑν παιδίου χριστιανόν, θηλάζον εἰσέτι τοὺς μαστοὺς τῆς μητρός του· ἐνήργησα ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἀφαίμαξιν, κατὰ τὸ δόγμα των· ἔλαβα τὰς τελευταίας τρεῖς σταγόνας τοῦ ἀρτηριακοῦ τοῦ αἵματος, καὶ ἐντὸς μιᾶς ὥρας τὸ ἀλεξιτήριόν μου. ἐκ τοῦ ὁποίου ἄλλο δὲν ἔλειπε πλέον εἰμὴ αὐτὸ καὶ μόνον, συνετέθη· διὸ καὶ ἡ πεντηκονταετής μου ἀναγέννησις ἐτελέσθη θαυμασίως· τὰ μαλλία μου καὶ οἱ ὀδόντες μου ἔπασαν ἐπὶ τῶν σπασμῶν, οἵτινες διεδέχθησαν τὴν πόσιν τοῦ μακαρίου ἀλεξιτηρίου, ἀλλ' ἐφύτρωσαν πάλιν ἔπειτα οἱ ὀδόντες κακῶς. τὸ γνωρίζω, ἐπειδὴ ἡμέλησα νὰ ἐγγύσω τὸ ἀλεξιτήριον εἰς τὸν λάρυγγά μου διὰ σωλῆνος χρυσοῦ· τὰ μαλλία μου ὅμως καὶ οἱ ὀδόντες μου ἐφύτρωσαν εἰς τὴν δευτέραν ταύτην νεότητά καὶ ἤρχισα ἐκ νέου νὰ ζῶ, ὡς νὰ ἦμην δεκαπενταετής. Ἀλλ' ἰδοὺ τώρα πάλιν ἐγήρασα, ἰδοὺ ἡγγισα εἰς τὸ τέρμα, καὶ τὸ ἀλεξιτήριον εἶνε ἀνέτοιμον· ἂν ἀποθάνω, ἡ ἐπιστήμη τοῦ αἵωνος συναποθίῃ σκεῖ μετ' ἐμοῦ, τὸ ἐξάσιον μυστικόν μου συναπόλλυται, καὶ τὸ ἀνθρώπινον γένος ζημιούται ζημίαν μεγίστην, διότι ἔμελλεν ἐν ἐμοὶ καὶ δι' ἐμοῦ νὰ πλησιᾷ τὴν Θεότητά. ὦ ! ἂν ἀποτύχω, Ἀσσαράτ, ἂν φανῶ ψεύστης καὶ ἀπατεῶν, αὐ θὰ ἦσσι ἡ αἰτία· καὶ τρέμε, Ἀθλίε, τρέμε τὸν θυμόν μου· ἡ ἐκδίκησίς μου θὰ εἶνε φοβερά, φοβερά !

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ γέρων μὲ ὀφθαλμὸν ἐξασπράψαντα ἐπὶ τοῦ πελιδνοῦ τοῦ προσώπου, ἐκυριεύθη ὑπὸ μικροῦ σπασμοῦ, τὸν ὁποῖον διεδέχθη βῆξ σφοδρότατος.

Ὁ Βάλαμος τῷ ἐπεδαψίλευσε μετὰ σπουδῆς πᾶσαν θεραπείαν. Ἀφοῦ δ' ὁ γέρων συνῆλθε πάλιν :

— Λοιπόν, διδάσκαλε, τῷ εἶπεν ὁ Βάλαμος, λέγε, τί θέλεις ἀπὸ ἐμέ ;

— Τί θέλω ;... εἶπε παρατηρήσας τὸν Βάλαμον ἀσκαρδαμυκτί.

— Ναί...

— Ἰδοὺ τί θέλω...

— Λέγε, φθάνει νὰ ᾔῃ δυνατόν.

— Νὰ ᾔῃ δυνατόν... νὰ ᾔῃ δυνατόν... εἶπεν ὁ γέρων μετὰ δυσχερεσκέας. Γνωρίζεις ὅτι τίποτε δὲν εἶνε ἀδύνατον.

— Ναί, βεβαίως, ἀλλὰ διὰ τοῦ καιροῦ καὶ διὰ τῆς ἐπιστήμης.

— Τὴν ἐπιστήμην, τὴν ἔχω· τὸν καιρόν, πλησιάζω νὰ τὸν νικήσω καὶ αὐτόν· ἡ δόσις μου ἐπέτυχεν· αἱ δυνάμεις μου σχεδὸν ἐξηντλήθησαν· αἱ λευκοὶ σταγόνες ἐπέφερον τὴν ἐξούτωςιν λειψάνων τινῶν τῆς γηρασάσης φύσεως. Ἡ νεότης, ὁμοία τοῦ χυλοῦ τῶν δένδρων κατὰ Μαῖον μῆνα, ἀνέρχεται ὑπὸ τὸν παλαιὸν φλοιόν, καὶ ἀπωθεῖ, διὰ νὰ εἰπω οὕτω. τὸ ξύλον τὸ παρακμάσεν. Παρατήρησε ὅτι τὰ συμπτώματά μου εἶνε ἐξαιρετά· ἡ φωνή μου ἐξησθένησεν, ἡ ὄρασις ἡλαττώθη κατὰ τρία τέταρτα· παρατηρῶ ὅτι ἐκ διαλειμμάτων τὸ διαγνωστικόν μου ἐξαλείφεται· ἡ ἐκ τοῦ ψύχους εἰς τὴν θερμὴν μεταβάσις κατέστη εἰς ἐμέ ἀνεπαίσθητος· εἶνε λοιπόν ἐπαναγκές νὰ τελειοποιήσω τὸ ἀλεξιτήριον· ὅλα εἶνε ἑτοιμα· μου λείπουν μόνον αἱ τρεῖς σταγόνες αἵματος, καθὼς σοὶ εἶπα.

Ὁ Βάλαμος ἔκαμε κίνημα ἀποστροφῆς.

— Αἶ, καλὰ, εἶπεν ὁ Ἀλτοτάς, ἅς μὴν ἦνε παιδίον, ἀφοῦ τοῦτο σοὶ εἶνε δύσκολον, καὶ ἀφοῦ προτιμᾷς νὰ μένης πλησίον τῆς ἐρωμένης σου κατὰκλειστος ἀπὸ πρῶας μέχρι ἐσπέρας παρὰ νὰ ἐξέλθῃς εἰς ζήτησίν του.

— Γνωρίζεις, διδάσκαλε, ὅτι ἡ Λωρεντία δὲν εἶνε ἐρωμένη μου, ἀπεκρίθη ὁ Βάλαμος.

— ὦ! ὦ! ἀνέκραξεν ὁ Ἀλτοτάς, εἰς ἐμέ τῶρα λέγεις αὐτὰ! ὡς νὰ μὴ γνωρίζω ὅτι εἶσαι ἀνθρώπος πρῶτον καὶ κύριον, καὶ ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ διατηρηθῇ ἄσπιλος μέχρι τέλους μία γυνὴ μεθ' ἐνὸς ἀνδρός!

— Σοὶ ὁμνῶ, διδάσκαλε, ὅτι ἡ Λωρεντία εἶνε ἀχραντος μέχρι τοῦδε· σοὶ ὁμνῶ ὅτι ἐθυσίασα μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης εἰς τὴν ψυχὴν μου τὸ πᾶν καὶ ἔρωτα, καὶ ἐπιθυμίαν· διότι καὶ ἐγὼ μελετῶ καὶ κατεργάζομαι ἀναγέννησιν τινα, ἂν ὅχι δι' ἐμέ καὶ μόνον, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὁλοκλήρου.

— Ἀφρων! ταλαίπωρε! ἀνέκραξεν ὁ Ἀλτοτάς· τοὺς μύρμηκας τῶρα καὶ τὰς ἐπαναστάσεις των πάλιν συλλογίζεται, ἐνῶ ἐγὼ τοῦ ὁμιλῶ περὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς, περὶ τῆς αἰωνίου νεότητος.

— Ναί, ἀλλ' αὕτη ἀποκτᾶται διὰ στυγεροῦ ἐγκλήματος, καὶ πάλιν τίς οἶδεν...

— Ἀμφιβάλλεις, πῶς; ἄθλιε, ἀμφιβάλλεις;

— Ὅχι, διδάσκαλε, ἀλλὰ λέγε, ἀφοῦ παραιτεῖσαι τῆς αἰτήσεως ἐνὸς παιδίου, τί σοὶ ἀναγκαιοῖ;

— Μοῦ ἀναγκαιοῖ ἡ πρώτη παρθένος, ἣτις τύχη εἰς τὰς χεῖράς σου· δὲν μὲ μέλει ἂν ἦνε ἄρρεν πλάσμα ἢ θῆλυ· ἀρκεῖ νὰ ἦνε ἀχραντον. Καλλίτερον ὅμως ἦτο μία παρθένος. Σπεῦσε λοιπὸν νὰ μοῦ εὕρῃς μίαν τοιαύτην, διότι μόνον ὁκτὼ ἡμέραι πλέον μοῦ ἔμειναν.

— Ἔστω λοιπὸν, διδάσκαλε, εἶπεν ὁ Βάλαμος, νὰ ἴδω, νὰ ζητήσω.

— Δὲν ἔχει νὰ ἴδῃς, νὰ ζητήσης... Ναὶ ἢ ὅχι;

— Ναί, διδάσκαλε, ἂν εὕρω, ὅχι, ἂν δὲν εὕρω.

— Τότε λοιπὸν μὲ ἀφίνεις ἔρμαιον τοῦ θανάτου, ἄθλιε· φειδόμενος τριῶν σταγόνων αἵματος ἐνὸς ζώου ἀνωφελοῦς, μηδαινοῦ, θ' ἀφήσης νὰ χαθῇ διὰ παντός πλάσμα ἐντελές, ὅποτον ἐγώ. Ἀκουσον, Ἀσσαράτ, δὲν σοῦ ζητῶ πλέον τίποτε, εἶπεν ὁ γέρον μετὰ μειδιήματος ἀπαισίον· θὰ περιμείνω, καὶ ἂν δὲν ὑπακούσης, θὰ πράξω μόνος μου ὅ,τι δυνήθω· ἂν μὲ ἐγκαταλείψῃς, μόνος μου θὰ βοηθήσω ἑμαυτόν. Μὲ ἤκουσες; Τώρα λοιπὸν πῆγαινε.

Ὁ Βάλαμος οὐδὲν ἀπεκρίθη εἰς τὴν ἀπειλὴν ἐκείνην, ἀλλ' ἠτοίμασε πᾶν ὅ,τι ἦν ἀναγκαῖον εἰς τὸν γέροντα· ἔθεσε πλησίον του τὸ ποτόν καὶ τὴν τροφήν, ὥστε ἀκόπως νὰ λαμβάνῃ ἐξ αὐτῶν ὁσάκις θέλῃ, εἴτα βεβουβισμένος εἰς συλλογισμοὺς ἄλλους παρ' ἐκείνους αἵτινες ἀπασχολοῦν τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀλτοτάς, κατέβη διὰ τῆς καταπακτῆς, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ὁ εἰρωνικός τοῦ γέροντος ὀφθαλμός τὸν συνώδευε σχεδὸν εἰς ὅσῃν ἀπόστασιν ἐβάδιζε τὸ πνεῦμα καὶ ἡ καρδία του.

Ὁ Ἀλτοτάς ἐμειδία εἰσέτι ὡς ἀπαίσιος δαίμων, ὅτε ὁ Βάλαμος εὐρέθη ἐκ νέου ἐνώπιον τῆς εἰσέτι κοιμωμένης Λωρεντίας.

ΛΒ'

Π ἄ λ η.

Ἐνώπιον τῆς γυναικὸς ὁ Βάλαμος ἔστη μὲ ἥθος τεθλιμμένον πλέον καὶ οὐχὶ ὀργίλον. Ἡ μεταξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἀλτοτάξ διατρέξασα σκηνὴ τῷ ἀνεπόλησεν ἰσως τὴν ματαιότητα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ ἀπεδίωξε πᾶσαν μνησικακίαν ἐκ τῆς καρδίας του.

Ἀφοῦ διὰ τινὰ στιγμήν παρετήρησε τὴν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου κοιτομένην νεάνίδα μὲ σιγὴν καὶ ψυχρότητα.

— Ἰδοὺ ἐγώ, εἶπεν, ἄχθόμενος μὲν, ἀλλὰ θαρρῶν καὶ βλέπων εὐκρινῶς τὴν θέσιν μου... Ἡ Λωρεντία μὲ μισεῖ· ἡ Λωρεντία ἠπειλήσας νὰ μὲ προδῶσιν καὶ μ' ἐπρόδωκεν. Ἐσώθην μὲν, ἀλλ' ἐσώθην ὡς ἡ ἀλώπηξ, ἥτις ἐκ τῆς παγίδος μόνον τὸ ὅστυν τοῦ ποδὸς της ἀπέσυρε, τὴν δὲ σὰρκα ἀφῆκε μετὰ τοῦ δέρματος, εἰς τρόπον ὥστε αὐτοὺς δύναται ὁ κυνηγὸς νὰ εἴπῃ: «Ἡ ἀλώπηξ συνελήφθη ἐνταῦθα, ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃ τώρα θὰ τὴν γνωρίσω νεκρὰν ἢ ζῶσαν.» Καὶ τὴν δεινὴν μου ταύτην συμφορὰν τίς μοὶ τὴν ἐπέφερεν; ἡ κοιμωμένη αὕτη ἐνώπιόν μου Χάρις. Τὸ μέτρον ἄρα τῶν κακῶν ὑπερέβη τὸ τῶν καλῶν, ἅτινα ὀφείλω εἰς αὐτήν, ἡ Λωρεντία εἶνε πρὸς ἐμὲ ὀλεθρία... — Ὡ ὅχεντρα χρυσεῖ, τῆς ὁποίας ὅμως τὸ χαριέστατον εἰς ἐλιγμούς σῶμα εἶνε πλήρες δηλητηρίου. καθευδε, λοιπόν, καθευδε· διότι, ἂν ἐξυπνήσῃς θὰ ἀναγκάσω νὰ σὲ θανατώσω!

Καὶ ὁ Βάλαμος, μειδιάσας ἀπαισίως ἐπλησίασε βραδέως πρὸς τὴν νεάνίδα, τῆς ὁποίας οἱ ὀφθαλμοί, καθόσον ἐπλησίαζεν, ὑψοῦντο πρὸς αὐτὸν καταβεβαρυμένοι ἐξ ἀτονίας, ὡς ἀνοίγονται τὰ ἡλιοτρόπια καὶ τὰ ἐλίκια εἰς τὴν πρῶτην τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου ἀκτῖνα.

— Ὡ! εἶπεν ὁ Βάλαμος, ἀνάγκη μολοντοῦτο νὰ κλείσω διὰ παντὸς αὐτὰ τὰ ὄμματα, τὰ ὅποια μὲ ἀτενίζουν τὴν στιγμήν ταύτην τοσοῦτον τρυφερῶς, τοὺς ὥραίους αὐτοὺς φωστῆρας, οἵτινες πληροῦνται βλοσυρῶν ἀστραπῶν, ἅμα ὡς λείψῃ ἐξ αὐτῶν ὁ ἔρως.

Ἡ Λωρεντία ἐμειδιάσεν ἡρέμα, καὶ μειδιάσασα ἔδειξε τοὺς δύο στίχους τῶν μαργαροειδῶν ὀδόντων τοῦ γλυκυτάτου της στόματος.

— Ἀλλ' ἂν θανατώσω τὴν μισοῦσάν με, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Βάλαμος θανατόνω τότε καὶ τὴν ἀγαπῶσάν με ἐνταυτῷ. Τί νὰ κάμω;... Ὅχι, ὄχι· ματαιῶς ὤμοσα, ματαιῶς· ποτὲ δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ τὴν θανατώσω· ὄχι· θὰ ζήσῃ, ἀλλὰ θὰ ζήσῃ αἰωνίως εἰς ὕπνον· θὰ ζήσῃ τὴν τεχνητὴν ζωὴν, ἥτις ἀποτελεῖ αὐτὴν εὐδαίμονα, ἐνῷ ἡ ἄλλη τὴν ἀποκαθιστᾷ ἀξιοδακρυτον, ἀληθῶς. Ἀρκεῖ νὰ εὐφραίνεται! τί σημαίνουν τ' ἄλλα!... θὰ ἔχῃ μίαν καὶ μόνην ὑπαρξίν· ἐκείνην διὰ τῆς ὁποίας μὲ ἀγαπᾷ, ἐκείνην εἰς τὴν ὅποιαν ζῇ τὴν ὥραν ταύτην.

Καὶ ἀπήντησε διὰ βλέμματός ἡπίου πρὸς τὰ ἐρωτοπαθεῖ ὄμματα τῆς Λωρεντίας, ἐπιθέσας βραδέως τὴν μίαν τῶν χειρῶν του ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἡ Λωρεντία, ἥτις ἐφαίνετο ὡς ἀναγινώσκουσα εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ Βαλαμου ὡς εἰς βιβλίον ἀνεωγμένον, ἐστέναξεν ἐκ βαθέων, ἀνηγέρθη ἡρέμα, καὶ μὲ τὴν χαριεστάτην ἐκείνην βραδύτητα τοῦ ὕπνου συνέδεσε τοὺς δύο της λευκοὺς καὶ ἐπαφροδίτους βραχίονας

περὶ τὸν ὦμον τοῦ Βαλσάμου· αὐτὸς δὲ ἡσθάνθη τὴν μοσχοδόλον τῆς ἀναπνοῇ εἰς ἀπόστασιν δύο δακτύλων ἀπὸ τὰ χεῖλη της.

— ὦ! ὄχι, ὄχι! ἀνέκραξεν ὁ Βάλαμος φέρον τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ διαπύρου μετώπου του καὶ τῶν θαμβωθέντων ὀφθαλμῶν του· ὄχι· κινεῖ εἰς παραφροσύνην ἡ μεθυστικὴ αὕτη ζωὴ· ἀδύνατον αἰωνίως ν' ἀντιστῶ! ἀλλὰ πάλιν... μετ' αὐτῆς, μετὰ τοῦ πειρασμοῦ τούτου, μετὰ τῆς σειρήνος ταύτης, ἤθελον ἀπωλέσει τὴν δοξάν, τὸ κράτος, τὴν ἀθανασίαν. Ὅχι, ὄχι, νὰ ἐξυπνήσῃ, τὸ θέλω· ἀνάγκη πᾶσα.

Ἐκτὸς ἑαυτοῦ ὁ Βάλαμος, ἴσχυσεν ἐκ νέου νὰ ἀποθήσῃ τὴν Λωρεντίαν, ἣτις ἀποσπασθεῖσα ἐκ τοῦ τραχήλου του ἐπορεύθη καὶ ἔπαισεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον ὡς πέπλος κυματούμενος, ὡς σκιά, ὡς νιφὰς χιόνος.

Ὁ Βάλαμος ἀπεμακρύνθη παράφορος· ἀλλ' ὡς ἄλλος Ὁρφεὺς ἐστράφη πάλιν, καὶ ὡς ἄλλος Ὁρφεὺς ἀπώλεσθαι!

— ὦ! ἂν τὴν ἐξυπνίσω, εἶπε καθ' ἑαυτόν, ἡ πάλιν θὰ ἐπαναληφθῇ· ἡ γυνὴ αὕτη θὰ φονευθῇ, θὰ μὲ θανατώσουν ἢ θὰ μὲ ἀναγκάσουν νὰ τὴν φονεύσω. Ἀβυσσος πανταχόθεν! Ναί, τὸ πεπρωμένον αὐτῆς τῆς γυναικὸς εἶνε γεγραμμένον· μὲ φαίνεται ὅτι τὸ ἀναγινώσκω εἰς πυρίνους χαρακτῆρας· Θάνατος! ἔρω!... Λωρεντία! Λωρεντία! εἰσαι προσωρισμένη ν' ἀγαπήσῃς καὶ νὰ θανατωθῇς. Λωρεντία! Λωρεντία! κρατῶ εἰς χεῖράς μου τὴν ζωὴν σου καὶ τὸν ἔρωτα.

Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως, ἡγέρθη ἡ μαγευτικὴ νεῆνις, ἦλθε πρὸ τοῦ Βαλσάμου, ἔπαισεν πρὸ τῶν ποδῶν του, καὶ ἠτένισεν ἐπ' αὐτοῦ ὄμματα βυθισμένα εἰς ὕπνον καὶ εἰς ἡδυπάθειαν· ἔλαβε τὴν μίαν τῶν χειρῶν του καὶ ἐπέθεσεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς καρδίας της.

— Θάνατον! εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ μὲ τὰ χεῖλη της ἐκείνα τὰ ὑγρά καὶ στιλπνὰ ὡς τὸ κοράλλιον τὸ ἐξαγόμενον ἐκ τῆς θαλάσσης· θάνατον, ὅμως ἔρωτα!

Ὁ Βάλαμος ὠπισθοχώρησε δύο βήματα, καὶ ἀνέστρεψε τὴν κεφαλὴν· ἔφερε δὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν.

Ἡ Λωρεντία τὸν ἠκολούθησε πνευστιῶσα, βαδίζουσα ἐπὶ τῶν γονάτων της.

— Θάνατον! ἐπανελάβε διὰ τῆς γοητευτικῆς φωνῆς της, ὅμως ἔρωτα, ἔρωτα! ἔρωτα!

Ὁ Βάλαμος δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιστῇ περιπλέον. Φλόξ ἐπυρπόλησε τὸ σῶμά του.

— Θέλεις λοιπόν, Λωρεντία, θέλεις...

— Παμφίλτατε! εἶπεν ἡ νέα μετὰ στεναγμοῦ τρυφῆς.

— Δέχεσαι τὴν τεχνητὴν ταύτην ζωὴν, ἀντὶ τῆς πραγματικῆς;

— Γονυκλινῶς τὴν ζητῶ, καθικετεύω, ἐκλιπαρῶ· ἡ ζωὴ αὕτη εἶνε ὁ ἔρω, ἡ ὀλδιότης!

— ὦ! Λωρεντία, σὲ ἀγαπῶ διαπύρως.

— Τὸ γνωρίζω· ἀφοῦ ἀναγινώσκω εἰς τὴν καρδίαν σου...

— Καὶ δὲν θέλεις ποτὲ μὲ κατακρίνει οὐδ' ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, οὐδ' ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι κατέλαβα τὴν θέλησίν σου εἰς στιγμὴν ἀπάτης;

— Ποτέ, ποτέ· ὦ! ἐξ ἐναντίας, ἐνώπιον Θεοῦ τε καὶ ἀνθρώπων θὰ σ' εὐχαριστήσω ὅτι μοι παρέσχες τὸν ἔρωτα, τὸ μόνον ἀγαθόν, τὸν μόνον μαργαρίτην, τὸν μόνον ἀδάμαντα ἐπὶ γῆς.

— Ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ λυπηθῇς ποτὲ ὅτι ἔχασες τὰς πτερυγὰς σου, τάλαινα περιστερὰ· διότι, γινώρισον ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ ἀνέρχῃσαι πλέον εἰς τὰς φαεινὰς ἀποστάσεις, ἵνα ζητῇς δι' ἐμέ, πλησίον τοῦ Ἰεχωβά, τὴν ἀκτίνα τοῦ φωτός, ἣν ἐπέχεε ποτὲ ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν προφητῶν αὐτοῦ. Ὅταν θελήσω τοῦ λοιποῦ νὰ μάθω τὸ μέλλον, ὅταν θελήσω νὰ κυβερνήσω τὸ ἀνθρώπιον γένος, ἀλλοίμονον! ἀλλοίμονον! ἡ φωνὴ σου δὲν θὰ μοὶ ἀποκρίνεται πλέον· ἐν σοὶ εἶχον καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὸν νοῦν τὸν ἀρρωγόν· ἀλλὰ τώρα, μόνον τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο τούτων θὰ μοὶ μένη· καὶ πάλιν...

— Ἀ! δισταῖς, δισταῖς, ἀνέκραξεν ἡ Λωρεντία· βλέπω τὸν δισταγμὸν ὡς κηλίδαν μελανὴν ἐπὶ τῆς καρδίας σου.

— Θὰ μὲ ἀγαπᾷς πάντοτε, Λωρεντία;

— Πάντοτε, πάντοτε, εἰς τὸν αἰῶνα!

Ὁ Βαλσαμος ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου του.

— Ἔστω λοιπόν, εἶπε. Καὶ ἔπειτα...

Ἐμείνει πρὸς στιγμὴν σκεπτόμενος.

— Καὶ ἔπειτα, μήπως αὕτη καὶ μόνη ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον; Ὁχι, ὀχι· δι' αὐτῆς θὰ εὐδαιμονήσω ἡθικῶς, διὰ τῆς ἄλλης θὰ ἐξακολουθήσω νὰ διατελῶ κραταῖος καὶ πλούσιος. Ἡ Ἀνδρεάς, ὦ Λωρεντία, βλέπει ἐπίσης ὡς σὺ εὐκρινῶς. Ἡ Ἀνδρεάς, εἶνε νέα, ἀγνή, παρθένος, καὶ πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα δὲν ἔχω ἔρωτα. Ἐχω λοιπόν ἄλλο θῦμα νὰ ἀντικαταστήσω. Ἀνδρεάς! Ἀνδρεάς! λαμβάνω σὲ διὰ τὴν βασιλείαν μου. Λωρεντία, ἐλθὲ εἰς τὰς ἀγκάλας μου· φυλάττω σὲ διὰ τὸν ἔρωτά μου. Μετὰ τῆς Ἀνδρεάδος εἶμαι κραταῖος, μετὰ τῆς Λωρεντίας εὐδαιμών. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ ζωὴ μου κατέστη τελεία· καί, ἐκτὸς τῆς ἀθανασίας, ἰδοὺ ἐπραγματοποιήσατο τὸ ὄνειρον τοῦ Ἀλτοτάς· ἐκτὸς τῆς ἀθανασίας, εἶμαι ἴσος μὲ τοὺς θεοὺς!

Καὶ ἀνεγείρας τὴν Λωρεντίαν, ἤνοιξε τὸ ἀσπᾶλλον στῆθός του, ἐπὶ τοῦ ὁποίου περιεπτύχθη ἡ νεῖνις τοσοῦτον ἰσχυρῶς ὅσον ὁ κισσὸς ἐπὶ τοῦ στελέχους τῆς δρυός.

ΔΓ'

Ἔρωσ.

Ζωὴ νέα ἤρχισε διὰ τὸν Βαλσαμον, ζωὴ ἀγνώστος μέχρι τοῦδε πρὸς τὴν πολυάσχολον, βουλευφόρον καὶ ἐνεργητικὴν ταύτην ὑπαρξίν. Παρῆλθον τρεῖς ἡμέραι καὶ εἰς οὐδεμίαν τῶν ἄλλων του ἀσχολιῶν ἐπρόσεξεν· οὐδὲ περὶ πολιτικῆς ἤκουσε πλέον, οὐδὲ περὶ συνωμοτῶν. Πλησίον τῆς Λωρεντίας, τὴν ὁποίαν δὲν παρῆτησεν οὐδὲ στιγμὴν, ἐλησμόνησε τὸν κόσμον ὅλον. Ὁ ἑξαλλος οὗτος ἔρωσ, ἄλλως τε ἔρωσ φαντασιώδης — διότι ἐγνώριζε κατὰ βῆθος ὁ Βαλσαμος, ὅτι δι' ἐνὸς λόγου ἠδύνετο νὰ μεταβάλῃ τὴν γλυκεῖάν του ἐρωμένην εἰς ἐχθρόν του ἀδιάλλακτον — ἔλouve τὴν ψυχὴν του εἰς ὠκεανούς εὐδαιμονίας.

Πολλάκις, ἐν τῇ διαστάματι τῶν τριῶν τούτων ἡμερῶν, ἀνανήφων τῆς μέθης τοῦ ἔρωτος, παρετήρει τὴν σύντροφόν του, αἰέποτε μειδιῶσαν, αἰέποτε ἐκστατικὴν· ἐπειδὴ, σημειωτέον ὅτι εἰς τὴν ὑπαρξίν, εἰς τὴν κατε-

δίκασε νὰ ζῇ εἰς τὸ ἐξῆς, τὴν ἀνέπαυεν ἐκ τῆς τεχνιτῆς ζωῆς βυθίζων αὐτὴν εἰς ἐκστάσεις, ὑπνον ἐπίσης ψευδῆ.

Εἶδεν εἶτα ὁ Βάλαμος, ὅτι, καίτοι ὑπανδρος πλέον καὶ οὐχὶ παρθένος ἡ Λωρεντία, ἐξηκολούθει ν' ἀναγινώσκη εὐκρινῶς εἰς τὴν διανοίαν του, ὡς πρότερον, καὶ καλλίτερον.

Ἐνίοτε ἡ χαριτόβρυτος γυνὴ τῷ ἔλεγε μετὰ μελαγχολίας γλυκυτάτης :
— Ἀσσαράτ, διανοεῖσαι ἄλλην γυναῖκα· μίαν ἐκ τῶν ἀρκτῶν χωρῶν, ξανθὴν γλαυκώπιδά, Ἀσσαράτ, ἄ! Ἀσσαράτ, ἡ γυνὴ αὕτη ὀδεύει ἀείποτε πλησίον μου ἐντὸς τῆς διανοίας σου.

Τότε ὁ Βάλαμος παρετήρει τὴν Λωρεντίαν περιπαθῶς.

— Τὸ βλέπεις αὐτὸ ἐντὸς τῆς διανοίας μου ; τὸν ἡρώτα.

— ὦ! ναί, καθαρῶτατα· ὡς εἰς καθρέπτην.

— Τότε λοιπὸν καὶ θὰ γνωρίζης ἂν ἀπὸ ἔρωτα φερόμενος διανοοῦμαι τὴν γυναῖκα ταύτην, ἀπεκρίνατο ὁ Βάλαμος· ἀνάγνωσον, ἀνάγνωσον, Λωρεντία ἐντὸς τῆς καρδίας μου.

— Ὅχι, ἔλεγεν ἡ νέα, κινουῖσα τὴν κεφαλὴν· ὅχι, τὸ γνωρίζω, ἀλλὰ διαχωρίζεις τοὺς συλλογισμοὺς σου μεταξὺ τῶν δύο μας, καθὼς ὅτε ἡ Λωρεντία Φελικιάνη σ' ἐτυράννει, ἡ κακὴ αὕτη Λωρεντία, ἥτις κοιμᾶται, καὶ τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἐξυπνίσῃς πλέον.

— Ὅχι, ἀγάπη! ὅχι, τῶν ὀφθαλμῶν μου φῶς! ὅχι, ἀνέκραξε ὁ Βάλαμος· σὲ μόνην διανοοῦμαι, διὰ τῆς καρδίας τοῦλάχιστον· δὲν παρατηρεῖς ὅτι ἐλησμονήσα τὰ πάντα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς εὐτυχίας μας ; ἡμέλησα τὰ πάντα· μελέτας, πολιτικὴν, ἔργον.

— Καὶ διατί ν' ἀμελήσῃς τὸ ἔργον σου, ἀφοῦ δύναμαι νὰ σὲ βοηθήσω καὶ ἐγὼ εἰς αὐτό ;

— Πῶς νὰ μὲ βοηθήσῃς ;

— Βεβαίως· πρότερον δὲν ἐκλείεσο ὀλοκλήρους ὥρας ἐντὸς τοῦ χημικοῦ ἐργαστηρίου σου ;

— Ναί, ἀλλὰ παραιτοῦμαι πλέον τῶν ματαίων μου αὐτῶν πειραμάτων· αἱ ὥραι, τὰς ὁποίας θὰ ἐδαπάνων εἰς τὰ τοιαῦτα, τοῦ λοιποῦ θὰ μοὶ φαίνονται ὥραι ματαίως χανόμεναι, διότι καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα δὲν θὰ σὲ βλέπω.

— Καὶ διατί νὰ μὴ ᾔμαι πλησίον σου καὶ ὅταν ἐργάζεσαι, καθὼς ὅταν ἀπολαμβάνω τὸν ἔρωτά σου ; Διατί καθὼς σὲ καθιστῶ εὐτυχὴ νὰ μὴ σὲ καθιστῶ καὶ κραταιόν ;

— Διότι ἡ Λωρεντία μου εἶνε μὲν ὥραία, ὅχι ὅμως καὶ πεπαιδευμένη. Ὁ Θεὸς δίδει τὴν καλλονὴν καὶ τὸν ἔρωτα, ἀλλ' ἡ παιδεία μόνη δίδει τὴν ἐπιστήμην.

— Ἡ ψυχὴ γνωρίζει τὰ πάντα.

— Λοιπὸν τῶντι βλέπεις διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς ;

— Ναί.

— Καὶ δύνασαι νὰ μὲ ὀδηγήσῃς εἰς τὴν πολυθδύλλητον ἔρευναν τοῦ φιλοσοφικοῦ λίθου ;

— Νομίζω ὅτι δύναμαι.

— Ἐλθὲ λοιπόν.

Καὶ ἐναγκαλισθεὶς τὴν ὀσφὺν τῆς ἐρατεινῆς γυναικός, ὁ Βάλαμος ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς τὸ χημικὸν τοῦ ἐργαστήριον.

Ἡ κάμινός του ἦτο ἐσβεσμένη πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν, αἱ δὲ χοάναι ψυχραὶ ἐπὶ τῶν πυράντων των.

Ἡ Λωρεντία παρατήρησεν ὅλα τὰ παραδοξα ἐκεῖνα ἐργαζέσθαι, ἐσχάτα ἐπινοήματα τῆς εἰς τὰ λοιπὰ ἀλχημίας, ἀνευ ἀπορίας τινός· ἐφαίνετο γνωρίζουσα τὴν χρῆσιν ἐνός ἐκάστου αὐτῶν.

— Ζητεῖς νὰ κατασκευάσῃς χρυσόν, εἶπε μειδιῶσα.

— Ναί.

— Ὅλοι αὐταὶ αἱ χοάναι περιέχουν ὕλας εἰς διαφόρους βαθμούς;

— Ναί, ἀλλ' εἰς μάντην. Κόποι χαμένοι.

— Χαμένοι βεβαίως, διότι ἄλλο παρά*χρυσουεῖδῃ ὑδράργυρον δὲν θὰ δυνηθῇ ν' ἀποκτήσῃς ποτέ· θὰ δυνηθῇ ἴσως νὰ καταστήσῃς τὸν ὑδράργυρον τοῦτον στερεόν, ἀλλὰ ν' ἀλλοιώσῃς τὴν φύσιν του, ὅχι, ποτέ.

— Καὶ ὅμως δὲν ἔμπορεῖ νὰ κατασκευασθῇ χρυσός;

— Ὅχι.

— Ἐντοσοῦτῳ, ὁ ἐκ Τρανσυλθανίας Δανιὴλ ἐπώλησεν ἀντὶ εἴκοσι χιλιάδων δουκάτων εἰς τὸν Κοσμᾶν Α' τὴν περὶ μεταποιήσεως τῶν μετάλλων ἐρμηνείαν.

— Ὁ ἐκ Τρανσυλθανίας Δανιὴλ ἠπάτησε τὸν Κοσμᾶν Α'.

— Καὶ ὅμως ὁ Σαζὼν Πάῦκεν, καταδικασθεὶς εἰς θάνατον ὑπὸ Καρόλου τοῦ Β', ἐξηγόρασε τὴν ζωὴν του μεταβαλὼν ὄγκον μολύβδου εἰς χρυσόν, ἐξ οὗ ἐκόπησαν τεσσαράκοντα δουκάτα (καὶ ἐν νομισματόσημον εἰς δοξάν καὶ εὐκλειαν τοῦ ἀλχημιστοῦ).

— Ὁ μέγας ἀλχημιστὴς ἦτο ἐπιδεξιότατος χειροκλόπος. Ἀντικατέστησε τὸν ὄγκον τοῦ χρυσοῦ ἀντὶ τοῦ ὄγκου τοῦ μολύβδου, καὶ ἰδοὺ. Ὁ πλέον ἀλάνθαστος τρόπος διὰ νὰ κατασκευάζῃς χρυσόν, εἶνε, Ἀσσαρατ, νὰ χύνης εἰς ὄγκους, καθὼς καὶ κάμνεις, τὰ πλούτη, τὰ ὅποια σοὶ στέλλουν οἱ ὑποτελεῖς σου ἀπὸ τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου.

Ὁ Βάλσαμος ἔμεινε σύννους.

— Ἡ μεταποίησις λοιπὸν τῶν μετάλλων εἶνε ἀδύνατος;

— Ἀδύνατος.

— Ἀλλ' ὁ ἀδάμας, παραδείγματος χάριν; ὑπέλαβεν ὁ Βάλσαμος.

— ὦ! ὁ ἀδάμας διαφέρει, εἶπεν ἡ Λωρεντία.

— Δύναται τις λοιπὸν νὰ κατασκευασθῇ ἀδάμαντα;

— Ναί, διότι διὰ νὰ κατασκευασθῇ ἀδάμας δὲν πρόκειται νὰ μεταβληθῇ ἐν σῶμα εἰς ἄλλο· διὰ νὰ κατασκευασθῇ ἀδάμας, ἀπαιτεῖται νὰ ἐπιχειρήσῃ τις ἀπλὴν τροποποίησιν ἐνός στοιχείου γνωστοῦ.

— Ἀλλὰ γνωρίζεις λοιπὸν τὸ στοιχεῖον, ἐκ τοῦ ὁποίου ὁ ἀδάμας σχηματίζεται;

— Ὁ ἀδάμας εἶναι ἡ ἀποκρυστάλλωσις τοῦ καθαροῦ ἀνθρακος.

Ὁ Βάλσαμος ἐξέστη· φῶς ἐξαισίον, ἀπροσδόκητον, ἀνήκουστον ἐξέλαμψεν ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν του.

— ὦ! Θεέ μου, εἶπεν εἶμαι ἀνάξιος τῆς ὑπερμέτρου σου ταύτης πρὸς ἐμέ εὐνοίας· κίνδυνός τις μὲ ἀπειλεῖ. Θεέ μου, γενοῦ ἴλεως. Ἀρκοῦν, ἀρκοῦν ταῦτα, Λωρεντία, διὰ τῶρα· ἀρκοῦν.

— Δὲν εἶμαι ἰδική σου; διάτασσε, διάτασσε.

— Ναί, εἶσαι ἰδική μου, ἐλθέ, ἐλθέ.

Καὶ ὁ Βάλσαμος ἔσυρε τὴν Λωρεντίαν ἐκτὸς τοῦ ἐργαστηρίου, διηλθε

τὸν θάλαμον τῶν δερμάτων, καί, χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς ἐλαφρόν τι τρίξιμ
τὸ ὁποῖον ἤκουσθη ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, εἰσῆλθε πάλιν μετὰ τῆς Λ
ρεντίας εἰς τὸν κιγκλιδοφρακτὸν κοιτῶνα.

— Οὕτω λοιπόν, ἠρώτησεν ἡ νέα, εἶσαι εὐχαριστημένος ἐκ τῆς Λωρ
τίας σου, πεφιλημένε μου Βάσκαμε;

— Καὶ μὲ ἔρωτᾷς! ἀνεφώνησεν οὗτος.

— Τί λοιπόν ἐφοβεῖσο; λέγε.

Ἦ νεῆνις ἐμειδία μειδίᾳμα οὐράνιον.

— Εἶδες, εἶδες! ἔλεγεν ὁ Βάσκαμος καθ' ἑαυτόν· εἶδες νὰ θελήσω
φονεύσω τοιοῦτον ἄγγελον!!!

Καὶ προσπεσὼν γονυκλινής,

— Λωρεντία, εἶπεν, ὅχι ποτέ πλέον δὲν θὰ χωρισθῶ ἀπὸ σου· ὑπὸ
βλέμμα σου, τὸ διαπερῶν τὰ σκότη, θὰ ζῶ ἐν ἀσφαλείᾳ· θὰ μὲ βοηθῇ
εἰς τὰς πολυμόχθους ἐρεῦνας μου· σὺ θὰ μοὶ εἴπῃς ἂν ᾔνε ἀδύνατον
κατασκευάσω χρυσόν, ἀφοῦ ὁ χρυσὸς εἶνε ὕλη ὁμογενής, στοιχεῖον ἀρχικ
σὺ θὰ μοὶ εἴπῃς εἰς ποίαν ἐλαχίστην μερίδα τῆς ὕλης ἔκρυψεν αὐτὸ
Θεός· σὺ θὰ μοὶ εἴπῃς ποῦ κεῖνται οἱ εἰς τὰ ἀφανῆ βάθη τοῦ Ὤκεανοῦ
σχυροὶ. Διὰ τῶν ὀφθαλμῶν σου θὰ ἴδω τὸν μαργαρίτην λαμβάνοντα
σφαίροειδές αὐτοῦ σχῆμα ἐντὸς τῆς κογχύλης, καὶ μεγαλυνόμενον τὸν ν
τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τὸ πῆλινον δοχεῖόν του. Θ' ἀκούσω διὰ τῶν ἀκοῶν
τὴν ὑπόκωφον σκαφεῖαν τοῦ σκώληκος, ὅστις διατρύχῃ τὴν γῆν, καὶ
βήματα τοῦ πρὸς ἐμὲ πλησιάζοντος ἔχθρου. Θὰ γίνω μέγας ὡς ὁ Θεός·
εὐτυχέστερος τοῦ Θεοῦ, ὦ Λωρεντία μου, διότι ὁ Θεός εἶνε μὲν κρατα
τατος, ἀλλὰ καὶ μόνος εἰς τὴν θείαν του μεγαλοπρέπειαν, καὶ δὲν συμμ
ρίζεται μετὰ τινος ἄλλου ὄντος, θείου ὡς αὐτόν, τὸ κράτος τὸ ἀποκαθιστ
αὐτὸν Θεόν.

Καὶ ἡ Λωρεντία ἐμειδία πάντοτε, καὶ μειδιῶσα ἀπῆντα πρὸς τ
λόγους διὰ θωπειῶν ἐρωτομανῶν.

— Καὶ ὅμως, ὑπέλαθεν ἡ νέα, σὺ τώρα ἀμφιβάλλεις, Ἀσσαράτ, ἂν
ναμαι πλέον νὰ ἴδω διὰ τῶν ἀποστάσεων· παρηγορεῖσαι ὅμως λέγων,
καὶ ἂν ἐγὼ δὲν βλέπω, θὰ βλέπῃ ὅμως ἐκεῖνη.

— Ποία;

— Ἦ ξανθή· νὰ σοὶ εἴπω καὶ τὸ ὄνομά της;

— Ναί.

— Περίμεινε... Ἀνδρεάς.

— Ναί, τῷόντι· ἀναγινώσκεις ἐντὸς τῆς διανοίας μου. Εἰς μόνος φό
μοὶ μένει πλέον. Βλέπεις καὶ τώρα εἰς ἀπόστασιν, ὅταν μάλιστα διακ
πτουν αὐτὴν ἐμπόδια ὕλικά;

— Δοκίμασε.

— Δός μοι Λωρεντία, τὴν χεῖρά σου.

Ἦ νεῆνις ἤρπασε περιπαθῶς τὴν χεῖρα τοῦ Βαλσάμου.

— Μὲ ἀκολουθεῖς;

— Παντοῦ.

— Ἐλθέ.

Καὶ ὁ Βάσκαμος ἐξελθὼν κατὰ διάνοιαν ἐκ τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Κλαυδίου
παρέσυρε τὴν Λωρεντίαν μετ' αὐτοῦ.

— Ποῦ εἰμεθα; τὴν ἠρώτησεν.

- Εἵμεθα εἰς ἓνα βουνόν, ἀπήντησεν ἡ νέα.
- Ναί, τφόντι, ἀπεκριθὴ ὁ Βάσσαμος δι' ἀκρατήτου χαρᾶς· ἀλλὰ τί βλέπεις ;
- Ἐμπρός μου, ἀριστερᾷ, ἡ δεξιᾷ ;
- Ἐμπρός.
- Βλέπω κοιλάδα μεγάλην μὲ δάσος ἀφ' ἑνός, μὲ μίαν πόλιν ἀφ' ἐτέρου καὶ ἓνα ποταμόν, ὅστις διαχωρίζει αὐτὰ καὶ χάνεται πέραν, διαβρέχων τὰ τεῖχη μεγάλου πύργου.
- Ναί, Λωρεντία. Τὸ δάσος αὐτὸ εἶνε τοῦ Βεσινέτου· ἡ πόλις εἶνε ὁ Ἅγιος Γερμανός· ὁ πύργος εἶνε ὁ τῶν Μαϊζόνων. Ἄς εἰσέλθωμεν τώρα εἰς τὸν ὀπισθεν ἡμῶν ἐξοχικὸν οἶκον.
- Ἄς εἰσέλθωμεν.
- Τί βλέπεις ;
- Ἄ ! πρῶτον μὲν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ἓνα μικρὸν αἰθίοπα ἀλλόκοτα ἐνδυμένον καὶ τρώγοντα ζακχαρωτά.
- Τὸν Ζαμόρ· πολὺ καλᾷ. Ἄς εἰσέλθωμεν, ἄς εἰσέλθωμεν, ἄς εἰσέλθωμεν.
- Ἐνας ἀμφιθάλαμος κενός, μὲ λαμπρότατα ἐπιπλα.
- Εἶνε κενός, λέγεις ὁ ἀμφιθάλαμος ;
- Ναί.
- Ἄς προχωρήσωμεν.
- Ἄ ! εἰσῆλθομεν εἰς ἓν δωμάτιον κομψότατα ηὔρεπισμένον. Τὰ ὑφάσματα εἶνε ἀπὸ ἀτλάζιον κυανοῦν, κεντημένον ἀπὸ ἄνθη μὲ φυσικὰ χρώματα.
- Κενὸν εἶνε καὶ αὐτὸ τὸ δωμάτιον ;
- Ὅχι· μία γυνὴ εἶναι ἐξηπλωμένη ἐφ' ἑνὸς ἀνακλίντρου.
- Νομίζεις ὅτι ἄλλοτε εἶδες αὐτὴν τὴν γυναῖκα ;
- Ναί, εἶνε ἡ κυρία κόμησσα Δουβαρρύ.
- Ναί, Λωρεντία, ναί, ἀγγελέ μου ! Σὺ θὰ μὲ φέρεις εἰς παραφροσύνην...
- Τί κάμνει ἡ γυνὴ αὕτη ;
- Ἐχει τὸν νοῦν της εἰς σέ, Βάσσαμε.
- Εἰς ἐμέ ;
- Ναί.
- Καὶ δύνασαι ν' ἀναγνώσῃς εἰς τὴν διάνοιάν της ;
- Ναί· τῆς ἔδωσες μίαν ὑπόσχεσιν.
- Τίνα ὑπόσχεσιν ;
- Νὰ τῆς χορηγήσῃς ἓνα νερόν τῆς ὡραιότητος, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἡ Ἀφροδίτη ἔδωκεν εἰς τὸν Φάωνα διὰ νὰ τυραννήσῃ τὴν Σαπφώ.
- Ναί, ναί, τφόντι· τί κάμνει λοιπὸν τώρα ;
- Περιμένει· ἤπλωσε τὴν χεῖρά της πρὸς ἓνα κωδωνίσκον· τὸν σημαίνει, καὶ ἰδοὺ εἰσέρχεται μία νέα.
- Ἐκνήθῃ ; μελαγχροινῇ ;
- Μελαγχροινῇ· μικροῦ ἀναστήματος.
- Εἶνε ἡ ἀδελφὴ της. Ἀκροάσθητι τί θὰ τῆς εἴπῃ.
- Διατάσσει νὰ ζεύξουν τοὺς ἵππους εἰς τὸ ὄχημα.
- Διὰ νὰ πορευθῇ ποῦ ;
- Διὰ νὰ ἔλθῃ ἐδῶ.

— Εἶσαι βεβαία ;

— Ἔδωκε τὴν διαταγὴν. Ἴδου ὑπακούουν· βλέπω τοὺς ἵππους, τὸ ὄχημα, ἐντὸς δύο ὥρων θὰ ᾔνε ἔδω.

Ὁ Βάσλαμος ἐγонуπέτησε.

— Λωρεντία ! Λωρεντία ! ἐκ τῆς χαρᾶς μου θὰ μὲ φέρῃς εἰς παραφροσύνην !

Καὶ ὁ Βάσλαμος ἀφῆκε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς νέας.

Ὁ Βάσλαμος περιέμενε τὴν τελευταίαν ἀπόδειξιν, καὶ οὕτω νὰ πεισθῇ περὶ τῆς πλήρους εὐτυχίας του. Ἡ ἀπόδειξις ἦτο ἂν ἡ κυρία Δουβαρρὺ θὰ ἤρχετο εἰς τὸν οἶκόν του μετὰ δύο ὥρας.

Αἱ δύο αὗται ὥραι παρήλθον βραχύταται· τὸ μέτρον τοῦ χρόνου ἐξηλείφθη ὡς πρὸς τὸν Βάσλαμον ὀλοτελῶς.

Αἰφνης ἡ νέα ἀνατινάζσεται· ἐκράτει τὴν χεῖρα τοῦ Βαλσάμου.

— Ἀκόμῃ ἀμφισβᾶλλεις ; εἶπε πρὸς αὐτόν· θέλεις νὰ σοὶ εἰπῶ ποῦ εὕρεται τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ κυρία Δουβαρρὺ ; ... Εἰσέρχεται εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Κλαυδίου, ἵσταται ἐνώπιον τῆς θύρας, κρούει τὸ πλῆκτρον.

Ὁ θάλαμος, ἐνθα ἦσαν κατὰ κλειστοί, τοσοῦτον ἀπόκεντρος ἦτο, ὥστε ὁ κρότος δὲν ἔφθασεν ἕως ἐκεῖ. Ὁ Βάσλαμος ἐν τούτοις ἠγέρθη ἐπὶ τοῦ ἐνὸς γονατος καὶ ἠκροάσθη μετὰ προσοχῆς.

Τότε ἤκουσε τὸν κωδωνίσκον τοῦ Φρίτς δις ἠχήσαντα, σημεῖον ἐπισκέψεως σπουδαίας, ὡς ἐνθυμεῖται ὁ ἀναγνώστης.

— ὦ ! εἶπεν, εἶνε ἀληθές.

— Πῆγαινε νὰ βεβαιωθῇς, Βάσλαμε, ἀλλ' ἐπίστρεψε ταχέως.

Ὁ Βάσλαμος ἔτρεξε πρὸς τὴν ἐστίαν.

— Ἄφες, εἶπε, Λωρεντία, νὰ σὲ συνοδεύσω μέχρι τῆς θύρας τῆς κλίμακος.

— Ἐλθέ.

Ἀμφότεροι μετέβησαν εἰς τὸν θάλαμον τῶν δερμάτων.

— Θὰ μείνῃς ἐδῶ ; ἠρώτησεν ὁ Βάσλαμος.

— Ναί, θὰ μείνω νὰ σὲ περιμένω... ὦ ! ἀναγινώσκω εἰς τὴν καρδίαν σου... ἀλλ' ἔσο ἥσυχος· γνωρίζεις ὅτι ἡ Λωρεντία, ἥτις σὲ ἀγαπᾷ, δὲν εἶνε ἡ Λωρεντία, τὴν ὁποίαν φοβεῖσαι. Μολαταῦτα, διάταξέ με ν' ἀποκοιμηθῶ μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς σου· διάταξέ με νὰ μείνω ἀκίνητος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καὶ θὰ κοιμηθῶ...

— Ἔστω λοιπόν, φιλότατη Λωρεντία, κοιμήθητι καὶ περίμενέ με.

Ἡ Λωρεντία, ἀντιπαλαίουσα ἤδη πρὸς τὸν νυσταγμόν, προσεκόλλησεν εἰς τελευταῖον φίλημα τὰ χεῖλη τῆς ἐπὶ τῶν τοῦ Βαλσάμου, εἶτα δ' ἐπορεύθη κλονουμένη καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου ψιθυρίζουσα :

— Γρήγορα, Βάσλαμέ μου, νὰ ἐπιστρέψῃς... αἱ ;

Ὁ Βάσλαμος τῇ ἀπύθουνε διὰ τῆς χειρὸς χαιρετισμόν.

Ἦδη ἡ Λωρεντία ἐκοιμήτο.

Ἐκοιμήτο, ἀλλ' ἦτο τόσον ὠραία, τόσον θελιγκάρδιος μὲ τὰ λυτὰ ἐκεῖνα μακρὰ μαλλία τῆς, μὲ τὸ ἡμικνηφγμένον ἐκεῖνο στόμα, μὲ τὰ ἀθάνατα ἐκεῖνα κεκλεισμένα ὄμματά τῆς... Ἀλλὰ τόσον μακρὰν τοῦ νὰ ὁμοιάζῃ γυναικί, ὥστε ὁ Βάσλαμος ἐπέστρεψε πλησίον τῆς, ἔλαβε τὴν χεῖρα, ἠσπάσθη τοὺς γυμνοὺς τῆς βραχίονας καὶ τὸν λαιμόν, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε ν' ἀσπασθῇ καὶ τὰ χεῖλη.

Πάλιν ἐκρούσθη ὁ κωδωνίσκος δίς· ἡ ἡ ἐλθοῦσα πρὸς ἐπίσκεψίν του ἀνυπομῶναι, ἡ ὁ Φρίτης ἐφοβήθη μήπως δὲν ἤκουσεν ὁ αὐθέντης του.

Ὁ Βάλασμος ἐπροχώρησε πρὸς τὴν θύραν.

Ἐνῶ ἔκλειεν αὐτήν, ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσε δεύτερον τρίξιμον, ὅμοιον τοῦ προλαβόντος· ἤνοιξε λοιπὸν τὴν θύραν ἐκ νέου, παρετήρησε περὶ αὐτόν, ἀλλὰ δὲν εἶδε τι... τίποτε, ἐκτὸς τῆς Λωρεντίας, πνευστιώσης ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ ἔρωτος.

Ὁ Βάλασμος ἔκλεισε τότε τὴν θύραν καὶ κατέβη εἰς τὸν ἀμφιθάλαμον ἡσυχῶς, ἀνευ οὐδενὸς φόβου, ἀνευ προαισθήσεως οὐδεμιᾶς, φέρων ἐντὸς τῆς καρδίας του παραδείσαν ὁλόκληρον.

Ἡπατήθη ὁ Βάλασμος· δὲν προήρχετο ἐκ τοῦ ἔρωτος μόνου ἡ κατάθλιψις τοῦ στήθους τῆς Λωρεντίας καὶ τὸ ἄσθμα αὐτῆς. Ἡ Λωρεντία ἐβλεπεν ὄνειρον δεινόν.

Ὁνειρον... ὡς νὰ κατεβιβαζέτο βραδέως μέρος κυκλοτερές τῆς ὀροφῆς. καὶ ἐπ' αὐτοῦ σχημάτι ἀπαίσιον ὁμοιάζον μὲ ἀνθρωπον, τερατώδες... ὅτι ἐσύριζε πέριξ τῆς ὁ ἀὴρ πιεζόμενος, καὶ ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς ὀροφῆς κατεβιβαζέτο ἵνα τὴν πιέσῃ.

Εἶτα διέκρινε τὸ σχῆμα ἐκεῖνο εὐκρινέστερον... καὶ ἦτο φοῖκη· καὶ ἦτο γέρων... καὶ ὁ γέρων αὐτὸς εἶχε μόνους τοὺς βραχίονας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ζῶντας... καὶ τὴν ἐβλεπεν ἀγρίως, καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὴν τοὺς λιποσάρκους βραχίονάς του, τοὺς ὡς ἀράχνης.

Καὶ αὐτῇ, ἡ ταλαίπωρος κόρη, ἡγωνία ματαίως προσπαθοῦσα νὰ φύγῃ καὶ δὲν ἠδύνατο... καὶ ἡσθάνθη ὡς εἰ ἀγκιστρά ζωντανὰ λαβόντα τὴν λευκὴν τῆς ἐσθῆτα... καὶ ὡς εἰ τὴν ἀφήρπασαν ἐκ τοῦ ἀνακλίντου καὶ τὴν μετέφερον ἐπὶ τῆς καταπακτῆς ἐκείνης, ἥτις ἀνῆρχετο ἐκ νέου πρὸς τὰ ἄνω, ἡρέμα, ἡρέμα... πρὸς τὴν ὀροφήν... καὶ γέλωτα ἀποτρόπαιον ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ εἰδεχθοῦς στόματος τοῦ τέρατος ἐκείνου, τοῦ ἀνθρωπομόρφου, τὸ ὅποιον ἀνῆρπαζε πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀνευ τιναγμοῦ καὶ ἀνευ θορύβου.

ΛΔ'

Τὸ φίλτρον.

Τῶνόντι, ὡς προεφήτευσεν ἡ Λωρεντία, ὁ κρούσας τὴν θύραν τοῦ Βαλασμοῦ ἦτο ἡ κόμησσα Δουβαρρῦ.

Ἡ ὥραία αὐλικὴ εἶχεν εἰσαχθῆ εἰς τὸν ἀμφιθάλαμον. Περιέμενε τὸν Βάλασμον φυλλομετροῦσα τὸ εἰς Μαγεντιάν χαλκοχαράχθην περιέργον ἐκεῖνο βιβλίον, τοῦ ὁποίου οἱ μετὰ θαυμασίας τέχνης ἐσχεδιασμένοι πίνακες παριστῶσι τὸν θάνατον πανταχοῦ παρόντα εἰς τὰς πράξεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς· ἦτοι, ἀλλοῦ μὲν φαινόμενον ὅτι περιμένει τὸν ἀνθρωπον ἔξωθεν τῆς θύρας τοῦ χοροῦ, ἐνθα πρὸ μιᾶς στιγμῆς ἐσφιγξέ τὴν χεῖρα τῆς γυναικός, τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ, ἀλλοῦ δὲ ὅτι σύρει αὐτόν πρὸς τὸν βυθὸν τοῦ ὕδατος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἰσῆλθεν ἵνα λουσθῇ, ἀλλοῦ δὲ ὅτι κρύπτεται ἐντὸς τοῦ σωλῆνος τοῦ τυφεκίου, τὸ ὅποιον λαμβάνει τις ἐξερχόμενος πρὸς κυνηγεσίαν.

Ἡ κυρία Δουβαρρῦ παρετήρει τὸν πίνακα τὸν παριστῶντα ὥραίαν γυναῖκα

ψιμμουθιουμένην καὶ βλέπουσαν τὴν μορφήν αὐτῆς εἰς τὸν καθρέπτην, ὅτε ὁ Βαλσαμος ὤθησε τὴν θύραν, καὶ εἰσελθὼν τὴν ἐχαίρετίσε μὲ τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου του διακεχυμένον μειδίσμα ἐντελοῦς ἀγαλλιᾶσεως.

— Συγχωρήσατέ με, κυρία, διότι σᾶς ἔκαμα νὰ περιμένετε, ἀλλ' ἔκαμα λάθος εἰς τοὺς ὑπολογισμούς μου περὶ τῆς ἀποστασεώς σας, ἢ μάλλον δὲν ἐγνώριζον καλῶς τὴν ταχύτητα τῶν ἵππων σας· τοὺς ἐνόμιζον ἀκόμη εἰς τὴν πλατεῖαν Λουδοβίκου ΙΕ'.

— Πῶς ; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα, ἐγνωρίζετε λοιπὸν ὅτι ἤρχομαι ;

— Μάλιστα, κυρία· πρὶ δύο περίπου ὥρων σᾶς εἶδον εἰς τὸ δωμάτιόν σας, τὸ ἐστρωμένον διὰ κυανοῦ ἀτλαζίου ἐπικεντήτου δι' ἀνθέων φυσικῶν χρωμάτων. Μάλιστα, κόμησσα· ἦσθε ἐξηπλωμένη ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντροῦ· αἰφνης σᾶς ἦλθε κατὰ νοῦν μία ἰδέα εὐτυχῆς : Ἄς ὑπάγω, εἶπατε, νὰ ἰδῶ τὸν κόμητα Φοῖνικα. Καὶ τότε ἐσημανατε.

— Καὶ ποῖος εἰσῆλθεν ;

— Ἡ δεσποσύνη ἀδελφὴ σας, ἡ ἀπατῶμαι ; Εἶπατε νὰ διαβιβάσῃ τὰς διαταγὰς σας, αἰτινες καὶ ἀμέσως ἐξεπληρώθησαν.

— Τῇ ἀληθείᾳ, κύριε κόμη, εἰσθε μάγος· ὦ ! εἰσθε, βεβαίως. Καὶ μήπως λοιπὸν βλέπετε τοιοῦτοτρόπως εἰς τὰ δωμάτιά μου κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας ; Πρέπει νὰ μὲ προειδοποιήτε, ὦ !... ἀκούετε ;

— Ἄ ! μέναιτε ἡσυχῇ, κόμησσα· δὲν δύναμαι νὰ ἰδῶ εἰμὴ μόνον ὅταν αἱ θύραι ᾗνε ἀνοικταί.

— Καί, διὰ τῶν ἀνοικτῶν μου θυρῶν βλέπων, παρετηρήσατε λοιπὸν ὅτι σᾶς ἐσυλλογίσθην ;

— Μάλιστα· καὶ ὅτι μὲ ἐσυλλογίσθητε ἐπὶ καλοῦ.

— Ἄ ! ἔχετε δίκαιον, φίλτατε κόμη· ἐπὶ καλοῦ· τοῦτο εἶνε βέβαιον· ἀλλ' ὁμολογήσατε ὅτι σᾶς, πρέπει τις νὰ εὖνοῃ πάντοτε· εἰσθε τόσο καλός, τόσο ὠφέλιμος. Εἰς ἐμὲ μάλιστα ὑπῆρξατε τοσοῦτον...

— Πρὸς σᾶς, κυρία μου ! εἶνε δυνατόν νὰ ἦμαι τόσο εὐτυχῆς ; Καὶ κατὰ τί, παρακαλῶ, σᾶς ὠφέλησα ;

— Πῶς !... εἰσθε μάντης, καὶ δὲν μαντεύετε !

— Τοῦλάχιστον ἀφήσατέ μου τὴν μόνην ἰσως ἀξίαν, τοῦ νὰ ἦμαι μετριόφρων.

— Ἔστω, φίλτατε κόμη· ὅμως νὰ σᾶς εἶπω πρῶτον ὅ,τι καὶ ἐγὼ ἐπραξα διὰ σᾶς.

— Τί λόγος, κυρία μου ! ἐξ ἐναντίας σᾶς καθικετεύω, πρῶτον περὶ τῶν ἰδικῶν σας νὰ ὁμιλήσωμεν.

— Ἔστω λοιπόν. Σᾶς ζητῶ πρῶτον νὰ μοῦ δώσετε ὀλίγον ἀπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, τὸν ὁποῖον, ὅταν κανεὶς κρατῇ ἐπάνω του, καθίσταται ἀόρατος· διότι παρετήρησα ὅτι μὲ ἠκολούθει τώρα ἐρχομένην ἐδῶ εἰς ἄνθρωπος, ὅστις βεβαίως εἶνε τοῦ κ. Ρισελιέ.

— Καὶ ἐπὶ τίνι σκοπῷ νομίζετε ὅτι ὁ δοῦξ ἔστειλεν ἄνθρωπόν του ἐπὶ τὰ ἔχνη σας ;

— Τίς οἶδε τὸν σκοπὸν του ! ἀλλὰ καλὸς δὲν θὰ ᾗνε, βεβαίως. Ὅσον μετριόφρων καὶ ἂν ᾗσθε, κύριε κόμη Φοῖνιξ, παρετηρήσατε ὅτι ὁ Θεὸς σᾶς ἐπροίκισε μὲ ἀρκετὰ προσωπικὰ πλεονεκτήματα, ὥστε νὰ κεντηθῇ ἡ ζηλοτυπία ἐνὸς βασιλέως... ἐκ τῶν ἐπισκέψεών μου πρὸς ὑμᾶς καὶ ἐκ τῶν ἐπισκέψεών σας πρὸς ἐμέ.

— Ὁ κ. Ρισελιέ, κυρία μου, ἀπήντησεν ὁ Βάσκαμος, δὲν δύναται νὰ ᾔνε πρὸς ὑμᾶς ἐπικίνδυνος εἰς οὐδεμίαν περιπτῶσιν.

— Ἄλλ' ἦτο, φίλτατε κόμη, ἦτο ἐπικίνδυνος πρὸ τοῦ συμβάντος.

Ὁ Βάσκαμος ἐνόησεν ὅτι θὰ συνέβη τι, τὸ ὅποιον δὲν τῷ ἀνεκάλυψεν εἰσέτι ἡ Δωρεντία· φοβούμενος λοιπὸν μὴ φανῇ ἡ ἀγνοιά του δὲν ἐπρόφερε λόγον ἄλλον, ἀλλὰ μόνον ἐμειδίασεν.

— Ἦτο, ἐπανέλαβεν ἡ κόμησσα, καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ γίνω θύμα σκευωρίας του ἐπιτηδειοτάτης, εἰς τὴν ὁποίαν ἐλάβετε ὀλίγον μέρος καὶ ὑμεῖς, κύριε κόμη.

— Ἐγὼ ! ἔλαβα μέρος εἰς σκευωρίαν καθ' ὑμῶν ; Ποτέ, κυρία μου !

— Καὶ δὲν εἶσθε σεῖς, ὅστις ἐδώσατε εἰς τὸν δοῦκα τὸ φίλτρον ;

— Ποῖον φίλτρον ;

— Ἐν φίλτρον, τὸ ὅποιον ὅστις πῆν συλλαμβάνει ἐμμανῇ ἔρωτα.

— Ὅχι, κυρία μου· τὰ τοιούτου εἰδους φίλτρα κατασκευάζει ὁ δοῦξ μόνος του, διότι πρὸ πολλοῦ γνωρίζει τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς των· ἐγὼ ἄλλο δὲν τοῦ ἔδωσα εἰμὴ ἀπλοῦν ναρκωτικόν.

— Ἀληθῶς ;

— Τιμίως.

— Καὶ ὁ κ. δοῦξ... ἀκούσατε, παρακαλῶ, ὁ κ. δοῦξ ποῖαν ἡμέραν ἦλθε καὶ σὰς ἐζήτησε τὸ ναρκωτικόν τοῦτο ;... ἐνθυμεῖσθε ; εἶνε σπουδαῖον νὰ μάθω τὴν ἡμέραν.

— Τὸ παρελθὼν Σάββατον· τὴν προτεραίαν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ σὰς στείλω διὰ τοῦ Φρίτς τὴν ἐπιστολὴν διὰ τῆς ὁποίας σὰς παρεκάλουν νὰ ἔλθετε νὰ μὲ εὑρετε εἰς τοῦ κ. δὲ Σαρτίν.

— Τὴν προτεραίαν τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα, τὴν προτεραίαν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν εἶδον τὸν βασιλέα πορευόμενον εἰς τὸ οἶκμα τῆς μικρᾶς Ταβερνέϋ. ὦ ! τώρα ἐννοῶ τὴν ὑπόθεσιν.

— Ἀφοῦ λοιπὸν ἐγνωρίσατε τὰ παύγματα, παρατηρεῖτε, κυρία μου, ὅτι ἐγὼ μόνον ὡς πρὸς τὸ ναρκωτικὸν ἔλαβον μέρος.

— Ναί, ναί, ἐκεῖνο τὸ ναρκωτικὸν μὰς ἔσωσε.

Ὁ Βάσκαμος ἐσιώπησε πάλιν, ἠγνῶει τὰ πάντα.

— Χαίρω μεγάλως, κυρία μου, ἀπεκριθῆ, ὅτι ὑπῆρξα πρὸς ὑμᾶς χρήσιμος κατὰ τι, καὶ τοι χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζω.

— ὦ ! εἰσθε πάντοτε θαυμάσιος. Ἀλλὰ δύνασθε ἀκόμη ὑπὲρ ἐμοῦ πλειότερα τῶν ὧσων μέχρι τοῦδε ἐπραΰνατε. ὦ ! ἱατρεῖ, ὑπὸ μεγάλης νόσου προσεβλήθη — ποιητικῶς ὁμιλοῦσα — καί, τὴν ὥραν ταύτην, μόλις πιστεύω εἰς τὴν ἀνάρρωσίν μου.

— Κυρία, εἶπεν ὁ Βάσκαμος, οἱ ἱατροὶ — ἀφοῦ μὲ κάμνετε ἱατρὸν — ἐρωτοῦν πάντοτε τὰς λεπτομερείας τῆς νόσου, τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ θεραπεύσωσι. Εὐαρεστήθητε νὰ μοῦ ἐκθέσετε τὰς ἀκριβεστέρas λεπτομερείας τῆς νόσου σας, καί, εἰ δυνατόν, μὴ λησμονήσετε κανέν σύμπτωμα.

— Εἶνε ἀπλούστατον, φίλτατε ἱατρεῖ, ἢ φίλτατε μάγε, — ὅπως θέλετε. Τὴν προτεραίαν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐδόθη τὸ ναρκωτικὸν ἐκεῖνο, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης, δὲν ἠθέλησε νὰ μὲ συνοδεύσῃ εἰς Λυκιέννας, ἀλλ' ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ἦτο κουρασμένος, ἔμεινεν εἰς Τριανόν, ἡ ψευδολόγος αὕτη Μεγαλειότης, καὶ τοῦτο διὰ νὰ δειπνήσῃ — καθὼς ἀκολούθως ἐπληροφορήθη — μετὰ τοῦ δουκὸς Ρισελιέ καὶ τοῦ βαρόνου δὲ Ταβερνέϋ.

— Ἄ! ἄ!

— Ἐννοεῖτε... Ἐπὶ τοῦ δείπνου τούτου ἐποτίσθη ὁ βασιλεὺς τὸ ἐρωτικὸν φίλτρον. Ἦδη εἶχε κλίσιν τινὰ πρὸς τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα· ἤξευραν ὅτι δὲν ἔμελλε νὰ ἰδῇ ἐμὲ τὴν ἐπιούσαν· ἄρα τοῦ φίλτρου ἡ ἐνέργεια ἔμελλε νὰ ἐπενεργήσῃ μόνον διὰ τὴν μικράν.

— Λοιπὸν ;...

— Λοιπὸν ! τὸ φίλτρον ἐνήργησε.

— Καὶ τί προέκυψεν ἐκ τούτου ;

— Τί προέκυψεν εἶνε δύσκολον νὰ γνωρίσῃ τις θετικῶς· ἀλλ' ἀνθρωποὶ καλῶς πληροφορημένοι, εἶδον τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα νὰ κατευθύνεται πρὸς τὸ συγκατοικητήριον, δηλαδὴ πρὸς τὸ οἶκημα τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεάδος.

— Γνωρίζω· ἀλλ' ἔπειτα ;

— Ἄ ! ἔπειτα· ὦ ! τᾶπως γρήγορα, τρέχετε, κόμη. Δὲν ἀκολουθεῖ τις τὰ ἴχνη ἐνὸς βασιλέως οὕτω ἀκινδύνως.

— Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ;

— Ἐπὶ τέλους, πᾶν ὅ,τι δύνάμει νὰ σᾶς εἴπω, εἶνε ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης.. νύκτα, ὡς τὴν πίσσαν σκοτεινὴν καὶ θυελλώδη, ἐπέστρεψεν εἰς Τριανόν, ὠχρὸς, τρέμων καὶ τεταρραγμένος.

— Καὶ πιστεύετε, ἡρώτησεν ὁ Βάσσαμος μειδιῶν, ὅτι ἡ ταραχὴ τοῦ βασιλέως προήρχετο ἀπὸ ἄλλο τι παρὰ ἀπὸ τὸν θυελλώδη καιρὸν ;

— Βεβαίως· διότι ὁ θαλαμηπόλος τὸν ἤκουσεν ἐκφωνοῦντα κατὰ διαφόρους ἐπαναλήψεις : « Νεκρά ! νεκρά ! νεκρά ! »

— Ὡ ! ἐπέφερεν ὁ Βάσσαμος.

— Ἦτο ὡς ἐκ τοῦ ναρκωτικοῦ, ἐξηκολούθησεν ἡ Δουβαρρύ· ἐπεὶ δὴ ὁ βασιλεὺς, πρέπει νὰ μάθετε, πολὺ φοβεῖται τοὺς νεκρούς, καὶ μετὰ τοὺς νεκρούς πᾶσαν εἰκόνα τοῦ θανάτου. Ὡς τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνέυ κοιμωμένην ὕπνον ἀσυνειθιστον... ξεύρετε... λοιπὸν τὴν ὑπέλαθεν ὡς νεκράν.

— Ναί, τφόντι ὡς νεκράν, εἶπεν ὁ Βάσσαμος ἐνθυμηθεὶς ὅτι εἶχε φύγει χωρὶς νὰ ἐξυπνήσῃ τὴν Ἀνδρεάδα· ὡς νεκράν, διότι τφόντι ὁ ὕπνος ἐκεῖνος παριστᾷ ὅλα τὰ φαινόμενα τοῦ θανάτου. Ἐπειτα λοιπὸν, κυρία μου ;...

— Κάνεις λοιπὸν δὲν ἡδυνήθη νὰ μάθῃ τί διέτρεξε κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, ἀλλὰ μόνον ὅτι ὁ βασιλεὺς, εἰς τὴν ἐπιστροφὴν του, ἐκυριεύθη ὑπὸ κλονισμῶν νευρικῶν, οἵτινες διήρκεσαν μέχρι πρωτῆς, τότε δὲ μόνον ἔπαυσαν, ὅτε εἰσελθοῦσα ἡ δέσποινα Δελφίνη εἰς τὸν κοιτῶνά του εἶπε ν' ἀνοίξωσι τὰ παράθυρα καὶ ἔδειξε εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν ὥρατον ἥλιον φωτιζόντα περιχαρεῖς μαρφὰς περίξ τοῦ βασιλέως. Τότε διεσκεδάσθησαν ὅλοι οἱ νυκτερινοὶ του ἐκεῖνοι φόβοι. Περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἦτο καλῆτερα· ἔλαβε τὸν ζωμόν του καὶ ἔφαγε μίαν πτέρυγα πέρδικος, τὸ δ' ἐσπέρας...

— Τὸ δ' ἐσπέρας ; ἡρώτησεν ὁ Βάσσαμος.

— Τὸ ἐσπέρας, ὑπέλαθεν ἡ Δουβαρρύ, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐννοεῖται ὅτι δὲν εἶχε πλέον εὐχαρίστησιν νὰ διαμείνῃ εἰς Τριανόν, μετὰ τὸν φόβον τὸν ὁποῖον ἡσθάνθη τὴν νύκτα, ἦλθε καὶ μὲ πῦρεν εἰς Λυκιέννας, ἐνθα, φίλτατε κόμη, παρετήρησα, ὅτι μὰ τὸ ναί, ὁ κ. Ρισελιὲ εἶνε μέγας μάγος καὶ αὐτὸς ὅσον ὁμεῖς.

Τὸ θριαμβευτικὸν ὕφος τῆς κομῆσεως, τὸ πλήρες χάριτος καὶ ἐρωτοτρο-

πίας σχημάτης, ἀπεπεράτωσαν τὴν ἔννοιάν της, καὶ ἔδωκαν εἰς τὸν Βάσ-
σαμον νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι μεγάλην ἀκόμη εἶχεν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ βασιλέως ἡ
ἐννοουμένη.

— Λοιπὸν, κυρία, εἰσθε εὐχαριστημένη ἐκ τῆς ἐκδουλεύσεώς μου ;

— Καὶ ἔχει λόγον ; ἐγνώρισα ὅτι τῶντι ἦτο ἀληθὴς ἡ διαβεβαίωσίς
σας περὶ μὴ τελεσφορήσεως τῶν νέων ἐρώτων...

Καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρά της, εἰς δαίγμα εὐχαριστίας, χεῖρα λευ-
κὴν, ἀπαλὴν, εὐώδη, ἥτις δὲν ἦτο μὲν τρυφερὰ ὡς τῆς Λωρεντίας, πλὴν
ὡσαύτως πλουτοῦσα ἐρωτικῆς ζέσεως.

— Λοιπὸν τῶρα, κόμη, ἀκούσατε καὶ τὰ ὑμέτερα.

Ὁ Βάσσαμος προσέκλινεν ἑτοιμὸς ν' ἀκούσῃ.

— Ὑμεῖς μὲ προεφυλάξατε ἐκ μεγάλης συμφορᾶς, ἐξηκολούθησεν ἡ Δου-
βαρρὺ, ὅμως νομίζω ὅτι καὶ ἐγὼ σᾶς ἐλύτρωσα ἀπὸ κίνδυνον ὅχι μικροῦ
λόγου ἄξιον.

— Ἐγὼ, κυρία μου, εἶπεν ὁ Βάσσαμος κρύπτων τὴν συγκίνησίν του,
καὶ ἄνευ τούτου σᾶς εἶμαι εὐγνώμων· τί συνέβη ;...

— Περὶ τοῦ κιβωτίου ἐκεῖνου.

— Τί ;

— Περιεῖχεν ἔγγραφα, τὰ ὅποια, κατὰ τὴν ἐξηγήσιν, τὴν ὁποίαν ἀπέ-
δωκεν ὁ κ. Σαρτὶν εἰς τὰ κρυπτογραφικὰ σημεῖά των, ἠπεύλουν τὴν ἡσυ-
χίαν τοῦ Κράτους. Ἦλθε λοιπὸν σήμερον τὸ πρῶτ' εἰς Βερσαλλίας καὶ τὰ
εἰδείξεν εἰς τὸν βασιλέα, ἐνῶ ἤμην καὶ ἐγὼ ἐκεῖ.

— Ἀ ! ᾤ ! Καὶ τί εἶπεν ὁ βασιλεὺς ;

— Ὁ βασιλεὺς κατ' ἀρχὰς ἐτρόμαξεν. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης διδὲν εὐ-
κόλως πίστιν εἰς πάντα, ὅστις τῷ εἶπῃ ὅτι διατρέχει κίνδυνον. Ἀφ' οὗτου
ἐκτυπύθη ἀπὸ τοῦ κανδυλομάχαιρον τοῦ Δαμιένσου, ὁ μόνος τρόπος τοῦ νὰ
πλησιάζῃ τις τὸν Λουδοβίκον ΙΕ' εἶνε νὰ τοῦ εἶπῃ : Λάβετε μέτρα, βασιλεῦ !

— Πῶς ! ὁ κ. δὲ Σαρτὶν μὲ ἐκατηγόρησεν ὡς συνωμοτοῦντα ;

— Κατ' ἀρχὰς ἐπειράθη νὰ μὲ προσκαλέσῃ νὰ ἐξέλθω, ἀλλὰ δὲν συγ-
κατετέθην, λέγουσα ὅτι ἐπειδὴ οὐδεὶς ὑπάρχει τοσοῦτον ἀφωσιωμένος εἰς
τὸν βασιλέα ὅσον ἐγὼ, οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μὲ προσκαλέσῃ νὰ ἐξέλθω,
προκειμένου λόγου περὶ κινδύνου, τὸν ὁποῖον διατρέχει ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειό-
της. Ὁ κ. δὲ Σαρτὶν ἐπέμεινεν, ἀλλ' ἐγὼ ἀντέστην, μὴ οὐδ' ὁ βασιλεὺς
εἶπε μειδιῶν καὶ θεωρῶν με μετὰ τρόπον, τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἐννοῶ : « Ἀφες τὴν,
Σαρτὶν, ἄφες τὴν· ἐπιθυμῶ νὰ μὴ τῆς ἐναντιωθῶ σήμερον εἰς τίποτε ».
Ἐννοεῖτε λοιπὸν, κόμη, ὅτι ὡς ἐκ τῆς παρουσίας μου, ὁ κ. δὲ Σαρτὶν,
ὅστις ἐνεθυμείτο τὸν ἀποχαιρετισμὸν μου ἐκεῖνον ὅταν ἐξηρχόμην ἐκ τοῦ
οἴκου του, ἐφοβήθη μήπως, ἐνοχοποιῶν ὑμᾶς, δυσχερεστήσῃ ἐμέ. Ὅθεν ἐρρι-
ψεν ὅλον τὸ παῖσμά εἰς τὴν κακοβουλίαν τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας πρὸς
τὴν Γαλλίαν. Ἐπομένως κατηγόρησε διαφόρους, ἀποδεικνύων διὰ τῶν κρυ-
πτογραφημάτων ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἦσαν βεβαίως ἔνοχοι.

— Εἰς τί δηλαδὴ ἔνοχοι ;

— Εἰς τί ;... ὅτι ὑποσκάπτουν τὸν θρόνον, ὅτι ζητοῦν νὰ σμικρύνουν τὸ
πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα σέβας διασκορπίζοντες φήμας κακοζήλους
περὶ τοῦ ἀτόμου του.

— Ὅποιος φήμας ;

— Λέγουν, παραδείγματα χάριν, ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης θέλει νὰ κάμῃ τὸν λαόν του νὰ πεινάσῃ.

— Καὶ τί ἀπήντησε πρὸς αὐτὰ ὁ βασιλεὺς;

— Καθὼς ἀπαντᾷ πάντοτε· εἶπε μίαν ἀστειότητα.

Ὁ Βάλαμος ἀνέπνευσε.

— Τί ἀστειότητα εἶπεν ὁ βασιλεὺς; ἠρώτησεν.

— «Ἀφοῦ λέγουν ὅτι θέλω νὰ πεινάσῃ ὁ λαός μου, εἶπεν, ἔχω μίαν ἀπάντησιν ν' ἀντιταξῶ εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτήν· διδομεν ἀμέσως τροφήν ἐξ ἰδίων μας εἰς τὸν λαόν». — «Πῶς, Μεγαλειότατε;» ἠρώτησεν ὁ Σαρτίν.

— «Ἀναδέχομαι νὰ τοὺς τρέφω ἐξ ἰδίων μου ὅλους αὐτούς, οἵτινες διασκορπίζουν τὴν φήμην αὐτήν, καὶ περιπλέον νὰ τοὺς προσφέρω καὶ κατὰ λυμα εἰς τὸν πύργον μου τὴν Βαστίλλην».

Ὁ Βάλαμος ἠσθάνθη λεπτὸν ρίγος διατρέξαν τὰς φλέβας του· μολοντοῦτο διετήρησε τὸ μειδιάματό του.

— Ἐπειτα;... ἠρώτησεν.

— Ἐπειτα ἐστράφη καὶ με εἶδεν ὁ βασιλεὺς μειδιῶν, ὡς νὰ ἐπαρίμενε νὰ ἀπαντήσω εἰς ὅσα εἶπε. Μεγαλειότατε, ὑπέλαβα καὶ ἐγὼ τότε πρὸς αὐτόν, ποτὲ δὲν θὰ πιστεύσω ὅτι αὐτοὶ οἱ μικροὶ γρίφοι, τοὺς ὁποίους ἔφερε καὶ σὺ; δεικνύει ὁ κ. Σαρτίν δηλοῦν ὅτι εἰσθε κακὸς βασιλεὺς.

— Καὶ ὁ βασιλεὺς τότε τί ἀπήντησεν; ἠρώτησεν ὁ Βάλαμος.

— Ὅτι πιθανόν νὰ εἶχον δίκαιον, ἀλλ' ὅτι καὶ ὁ δὲ Σαρτίν δὲν εἶχε ἀδίκον.

— Καλὰ καὶ τότε λοιπόν;

— Τότε ἐξέδωκαν διάφορα ἐντάλματα συλλήψεως, μετὰξὺ τῶν ὁποίων εἶδον ὅτι ὁ κ. δὲ Σαρτίν ἐπειράτο νὰ παραδῶσῃ καὶ τὸ ἰδικόν σας ὄνομα. Ἄλλὰ τὸν ἡμποδισα εὐθὺς δι' ἐνὸς καὶ μόνου λόγου μου: «Κύριε, τῷ εἶπον ὑψηλοφώνως καὶ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, συλλάβετε, ἂν θέλετε, ὅλους τοὺς Παρισίους, εἰσθε κύριος, ἀλλὰ ποτὲ μὴ σὺς περᾶσῃ ἡ ἰδέα ὅτι θὰ ἐπιβάλετε χεῖρα εἰς οὐδένα τῶν ἰδικῶν μου φίλων... ἄλλως!» — «ὦ! ὦ! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς, δυσχερεστεῖται· πρόσθε, Σαρτίν· ἀλλοίμονον εἰς σέ!» — «Ἄλλὰ, Μεγαλειότατε, τὸ συμφέρον τοῦ Κράτους...» — «ὦ! τὸ συμφέρον τοῦ Κράτους!!! σιγὰ!... ἡσυχάσατε!», ἀνέκραξα με ὅψιν ἐρυθρίασας ἐκ τοῦ θυμοῦ. — «Κυρία μου, θέλουν νὰ δολοφονήσουν τὸν βασιλέα, καθὼς ἐδολοφόνησαν Ἑρρίκον τὸν Δ'». Εἰς τοὺς λόγους τούτους εἶδατε τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα καὶ ὠχρίασε, καὶ ἤρχισε νὰ τρέμῃ, εἰς τρόπον ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ μείνῃ ἀνυπόλογτος. «Μεγαλειότατε, εἶπον, ἄς κάμῃ ὅ, τι ἀγαπᾷ, διότι βλέπω ὅτι πλησιάζει ν' ἀνακαλύψῃ εἰς τὰ κρυπτογραφήματα τοῦ ὅτι καὶ ἐγὼ συναμοτῶ ἐναντίον σας». Καὶ ἐξῆλθον. Ἐξῆλθον, ἀλλὰ ποῦ!... ἦτο, ἔξυρτε, τὴν ἐπιούσαν τοῦ φίλτρου, φίλτατε κόμη. Ὁ βασιλεὺς ἐπρότιμῃσε τὴν συντροφίαν μου, παρὰ τὴν τοῦ κ. δὲ Σαρτίν, καὶ ἔτρεξεν εὐθὺς ὀπίσω μου. — «Μή, σὲ παρακαλῶ, κόμησσαι, μὴ θυμῶνῃς», εἶπε. — «Διώξετε λοιπόν τότε τὸν κατάρτατον αὐτὸν ἄνθρωπον, Μεγαλειότατε· ἀπόζει δυσωδίαν εἰρκτικῇς». — «Ὑπαγε, Σαρτίν, Ὑπαγε», εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀναστελλων τοὺς ὤμους. — «Καὶ εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλω, ὅχι μόνον νὰ πατήσετε εἰς τὸν οἶκόν μου, ἐπρόσθεσαι, ἀλλ' οὐδὲ νὰ με χαιρετᾶτε». Ὁ πτωχὸς σου ὁ ἀστυνόμος τὰ ἐχρειάσθη προσήλθε ταπεινῶς καὶ ἡσπᾶσθη τὴν χεῖρά μου. — «Ἐστω, εἶπε, περικαλλῆς κυρία μου· ἀλλ' ἀφανίζετε τὸ

Κράτος. Ἀφοῦ ἐπιθυμεῖτε ὅμως, ἐγὼ διατάσσω τοὺς ἀνθρώπους μου καὶ δὲν ἐγγίζουσιν τὸν προστατευόμενόν σας».

Ὁ Βάσιλαμος ἐφάνη περίσκεπτος.

— Ἰδοῦ, εἶπεν ἡ κόμησσα, οὔτε δὲν με εὐχαριστεῖτε, ὅτι σὰς ἐπροφύλαξα τοῦ νὰ γνωρίσετε τὴν Βαστίλλην· πράγμα, τὸ ὁποῖον ἴσως θὰ ἦτο ἄδικον, ἀλλὰ δυσάρεστον πάντοτε.

Ὁ Βάσιλαμος δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλὰ μόνον ἐξέφερεν ἐκ τοῦ κόλπου του φιαλίδιον, περιέχον ὑγρὸν τι ἐρυθρὸν ὡς τὸ αἷμα.

— Λάβετε, κυρία, εἶπεν· ἀντὶ τῆς ἐλευθερίας ταύτης, τὴν ὁποίαν μοὶ διδετε, σὰς ἀνταποδίδω καὶ ἐγὼ εἰκοσιν ἐτῶν περιπλέον νεότητά.

Ἡ κόμησσα ἔχωσε τὸ φιαλίδιον ἐντὸς τοῦ περιστηθίου τῆς καὶ ἀπῆλθε περιχαρής.

Ὁ Βάσιλαμος ἔμεινε σύννους.

— Ἴσως ἐσώζοντο, εἶπε καθ'ἑαυτόν, ἀνευ τῆς ἐρωτοτροπίας μιᾶς γυναικός. Ὁ μικρὸς τῆς αὐλικῆς ταύτης παῦς ἰδοῦ τοὺς κημνίζει εἰς τὸν ἔσχατον βυθὸν τῆς ἀβύσσου. Βεβαίως μεθ'ἡμῶν ἔχομεν τὸν Θεόν!

ΛΕ'

Τὸ αἶμα

Μόλις ἀπῆλθεν ἡ Δουβαρρύ, καὶ ὁ Βάσιλαμος ἔσπευσε ν'ἀναβῇ τὴν ἀπόκρυφον κλίμακα, δι'ἧς εἰσῆλθεν εἰς τὸν θαλαμον τῶν δερμάτων, ἀνυπόμονος νὰ εὕρῃ τὴν Λωρεντίαν του.

Ἀφοῦ ἔκλεισε τὴν θύραν, ἔρριπεν εὐθὺς τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, ἐνθα ἀφῆκε κοιμωμένην τὴν ἐρωμένην.

Δὲν τὴν βλέπει. Μόνον τὸ περιώμιόν τῆς παρετήρησεν ἐπὶ τῶν προσκεφαλαίων, ἐνθα ἡ νεᾶνις ἐστήριζετο.

Ὁ Βάσιλαμος ἔστη ἀκίνητος, με' ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τοῦ κενοῦ ἀνακλίντρου.

Μήπως ἡ Λωρεντία προσεβλήθη ὑπὸ παραδόξου τινὸς ὁσμῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Βάσιλαμος ἤσθάνθη διακεχυμένην εἰς τὸν θαλαμον ἐκεῖνον;

Μετάβη ἀμέσως εἰς τὸ χημικὸν ἐργαστήριον, τὴν ἐζήτησε πανταχοῦ· δὲν ἦτο ἐκεῖ. Ἀκολουθῶς ἔτρεξεν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς νέας. Ἡ πλᾶξ τῆς ἐστίας ἦτο κλειστή. ὠθησε τὸ ἐλατήριο, εἰσῆλθεν· ὁ κοιτῶν ἦτο ἔρημος ὡς τὸ ἐργαστήριον, καὶ οὐδὲ κἂν σημεῖον ἐλάχιστον ἐμαρτύρει τὴν παρουσίαν τῆς Λωρεντίας.

Πάραυτα διηλθε τοῦ πνεύματός του ἰδέα ὀδυνηρά· μήπως ἡ Λωρεντία τὸν ἠπάτα ὑποκριθεῖσα ὅτι τὸν ἠγάπα, ὑποκριθεῖσα ὅτι ἀπεκοιμήθη, καὶ εὗρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ δραπετεύσῃ ἐκ νέου;

Τρέχει πρὸς τὴν κλίμακα καὶ κραζει τὸν Φρίτς.

— Ἡ κυρία;... τὸν ἐρωτᾷ ἀνήσυχος καὶ ἀνυπόμονος.

— Τί, αὐθέντη; ἀπήντησεν ὁ Φρίτς ἐκθαμβὸς διὰ τὴν ταραχὴν τοῦ κυρίου του.

— Τὴν εἶδες;

— Ὅχι, αὐθέντη.

— Δὲν ἐβγήκεν ἔξω ;

— Ἐξω ; ἀπὸ ποῦ, αὐθέντη ;

— Ἀπὸ τὴν θύραν τῆς αὐλῆς δὲν ἐπέρασε κανεὶς ;

— Κανεὶς, ἐκτὸς τῆς κυρίας κομήσεως, κατόπιν τῆς ὁποίας ἐκλείσασα εὐθὺς τὴν θύραν.

Ὁ Βάσκαμος ἀνέβη πάλιν ὡς φρενοληπτος. Ὑπέθεσε πρὸς στιγμὴν μήπως ἡ Λωρεντία ἐκρύβη ὀπισθεν ἐπιπλοῦ τινός, χάριν παιδιᾶς, ἵνα ἴδῃ τὸν Βάσκαμον νὰ τὴν ἀναζητῇ. Παρετήρησεν εἰς ὅλας τὰς γωνίας, τὴν ἐκάλεσε πανταχοῦ ἐξ ὀνόματος :

— Λωρεντία ! Λωρεντία !

Ἀλλὰ τίποτε... σιωπὴ βαθυτάτη.

— Ἐξήλθεν, εἶπε τέλος πάντων ἑδραπέτευσε βεβιαίως. Ὁ Φρίτς ἢ ἡπατήθη ἢ ἐδωροδοκῆθη. Ὁ Φρίτς νὰ δωροδοκῆθῃ ; ἀδύνατον. Μολταυτὰ ἀνθρώπος εἶνε πάντοτε. Ὡ ! θὰ τὰ μάθω ἐγώ, θὰ τὰ μάθω· μοῦ μένει ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέι. Ὡ ! ἂν αὐτὴν τὴν φορὰν ἐπανεύρω τὴν ἀπιστον αὐτὴν κόρην, θ' ἀφήσω κατὰ μέρος πλέον καὶ ἔρωτα καὶ τὸ πᾶν θὰ τὴν ἐκδικηθῶ ἀνηλεῶς... Ἐξω λοιπὸν τάχιστα καὶ χωρὶς νὰ δώσω αἰτίαν εἰς τὸν Φρίτς νὰ μαντεύσῃ τίποτε, ἅς τρέξω εἰς τὸ Τριανόν.

Καὶ λαβὼν ὁ Βάσκαμος τὸν κυλισθέντα κατὰ γῆς πῖλόν του ἐξώρμησεν ἐκ τῆς θύρας... Ἀλλ' αἴφνης ἔστη.

— Ὡ ! ἀλλὰ τὸν γέροντα, τὸν δυστυχῆ ! φεύγω καὶ τὸν ἀφίνω τοιούτοτρόπως... ἐλησμόνησα τὸν Ἀλτοτάς, πρὸ ὀλίγου ὅταν ἀνέβην, κυριευθεὶς ὑπὸ τὴν ἔκστασιν τοῦ ἔρωτος, ἐφάνην ἀχάριστος, ἀπάνθρωπος πρὸς τὸν δυστυχῆ γέροντα.

Καὶ ὁ Βάσκαμος, ἔμπλεως τῆς ζήσεως, ἣτις κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐνεψύχου πᾶν κίνημα του, ὤθησε τὸ ἐλατήριον, καὶ ἰδοὺ κατέβη μὲ ταχύτητα ἢ καταπακτὴ. Ἀνέβη εὐθὺς ἐπ' αὐτῆς, καί, τῇ βοηθείᾳ τοῦ ἀντιζυγίου, ἤρχισε ν' ἀνέρχεται.

Μόλις ἀνεκάλυψε τὸ ἔδαφος τοῦ θαλάμου τοῦ Ἀλτοτάς, καὶ ἡ φωνὴ τοῦ γέροντος προσέβλαεν εὐθὺς τὴν ἀκοήν του. Ἀλλὰ φαντασθῆτε τὴν ἀπορίαν τοῦ Βάσκαμου, ὅταν παρετήρησεν ὅτι οἱ λόγοι τοῦ διδασκάλου τοῦ δὲν ἦσαν διόλου ἐπιπληκτικοί, ὡς περιέμενεν· ἐξ ἐναντίας, ὁ Ἀλτοτάς τὸν ὑπεδέχθη μ' ἐπιφωνήσεις φαιδρότητας.

Ὁ μαθητὴς ἀνήγειρε πρὸς τὸν διδάσκαλον βλέμμα θαυμασμοῦ.

Ὁ γέρον ἐκάθητο ἀνεστραμμένος ἐπὶ τῆς καθέδρας του καὶ ἀνέπνεεν ἀνέτως καὶ εὐφροσύνως, ὡς εἰ ἐρρόφα μίαν ἡμέραν ζωῆς εἰς πᾶσαν ἀναπνοήν.

Ἀνέβη τότε εἰς τὴν ὁσφρησιν τοῦ Βάσκαμου ὁσμή τις πνιγνῆρά, νοσώδης· ἡ αὐτὴ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἤσθάνθη καὶ κάτω, πρὶν ἀναβῆ, ἀλλ' ἐνταῦθα πολὺ βαρυτέρα, ὥστε τῷ προσέβλαε τὴν κεφαλὴν, καὶ παρ' ὀλίγον ἔλειψε νὰ λιπευθῇ.

— Διδάσκαλε, εἶπε, ζητήσας μέρος τι ἵνα στηριχθῇ, διδάσκαλε, πῶς ζῆς ἐδῶ ! ἐδῶ ἡ ἀναπνοὴ τοῦ ἀνθρώπου διακόπτεται.

— Ἀληθῶς ;

— Ὡ !

— Καὶ ὅμως ἐγὼ ἀναπνέω πολὺ καλὰ, ὑπέλαβεν ὁ Ἀλτοτάς μετ' εὐθυμίας.

— Τῇ ἀληθείᾳ, διδάσκαλε, θ' ἀνοίξω ἐν παράθυρον νὰ εἰσέλθῃ ὀλίγος

ἀήρ. Αἰσθάνομαι ἀναθαίνοντα ἐκ τοῦ ἐδάφους τούτου ὡς ἀτμὸν αἵματος.
— Αἷματος! ὦ! νομίζεις;... αἷματος; ἀνέκραξεν ὁ Ἀλτοτάς, βαλὼν ἰσχυρὸν γέλωτα.

— ὦ! ναί, ναί, αἰσθάνομαι ὡς μιάσματα, τὰ ὅποια ἀποπνέει σῶμά τι προσφάτως σφραγισθέν.

— Ἐχεις δίκαιον, εἶπεν ὁ γέρον μὲ τὸ εἰρωνικόν του μειδίαμα, ἔχεις δίκαιον· γνωρίζω, Ἀσσαράτ, ὅτι ἡ καρδία σου εἶνε τρυφερά.

— Διδάσκαλε, εἶπεν ὁ Βάλαμος, τείνας τὸν δάκτυλον πρὸς τὸν γέροντα· διδάσκαλε, αἷμα ὑπάρχει ἐπὶ τῶν χειρῶν σου· διδάσκαλε, ὑπάρχει αἷμα ἐπὶ τῆς τραπέζης ταύτης· διδάσκαλε, ὑπάρχει αἷμα πανταχοῦ, καὶ ἐντὸς αὐτῶν σου τῶν ὀφθαλμῶν αἷμα, διδάσκαλε· ἡ ὁσμὴ αὐτή, διδάσκαλε, ἥτις ὑπάρχει ἐνταῦθα διακεχυμένη, ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου ζαλὴν, σκοτοδινίαν· ἐπὶ τῆς ψυχῆς μου λιποθυμίαν.

— Αἶ, καὶ ἔπειτα; εἶπεν ἡσύχως ὁ Ἀλτοτάς, μήπως τώρα πρώτην φορὰν ἡσθάνῃς τὴν ὁσμὴν αὐτήν;

— Ὅχι.

— Μήπως δὲν μὲ εἶδες καὶ ἄλλοτε νὰ κάμνω τὰ πειράματά μου, καὶ δὲν ἔκαμες τοιαῦτα καὶ σὺ ὁ ἴδιος;

— Ἄλλ' αἷμα ἀνθρώπινον; εἶπεν ὁ Βάλαμος φέρων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου του ἀποστάζοντος ἰδρώτος.

— Λεπτὴν, βλέπω, ἔχεις τὴν ὄσφρησιν, εἶπεν ὁ Ἀλτοτάς. Δὲν ἐπίστευα νὰ διακρίνης τόσον καλὰ τὰς ὁσμάς τῶν αἱμάτων.

— Αἷμα ἀνθρώπινον! ἐπανέλαβεν ὁ Βάλαμος.

Καὶ ἐνῶ κλονούμενος ἐζήτηε ἐπιπλόν τι, ἐπὶ τοῦ ὁποίου νὰ στηριχθῇ, παρετήρησε μετὰ φρίκης χαλκίνην λεκάνην, τὰ στιλπνὰ τῆς ὁποίας χεῖλη ἀντικατῶπτριζον τὸ πορφυροῦν χρῶμα τοῦ ἐν αὐτῇ ἔτι προσφάτου αἵματος.
Ἦτο δ' ἡ λεκάνη σχεδὸν πλήρης.

Ὁ Βάλαμος ὠπισθοχώρησε περιδεής.

— ὦ! ἀνέκραξε· τί αἷμα εἶνε τοῦτο;

Ὁ Ἀλτοτάς δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐβλέπε μόνον ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν Βάλαμον.

Αἰφνης ὁ μαθητὴς ἀφίνει γόνον τρομερώτατον· εἶτα, κύψας, ὡς εἰ κατέπιπτεν ἐπὶ βορᾷ, ὤρμησε πρὸς τὴν ἄκραν τοῦ θαλάμου καὶ ἔλαβεν ἀπὸ χαμαὶ ταινίαν μεταξωτὴν, ἀργυροκέντητον, ἀφ' ἧς ἐξήρτητο πλεξὶς τριχῶν κεφαλῆς μελανῶν.

Μετὰ τὴν ὀξείαν κραυγὴν ἐκείνην, τὴν ἐκ βαθέων ψυχῆς ἀναδοθεῖσαν μετ' ἄλγους ἀπεριγραφτοῦ, νεκρώσιμος σιγὴ ἐβασίλευσε πρὸς στιγμὴν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ γέροντος.

Ὁ Βάλαμος ἀνήγειρεν ἡρέμα τὴν ταινίαν, παρατηρῶν μετὰ φρίκης τὰ μαλλία, τῶν ὁποίων ἡ μία μὲν ἄκρα ἦτο ἀνάδετος διὰ καρφίδος χρυσοῆς, ἡ δὲ ἑτέρα, ἐνθα ἐφαίνετο ὅτι ἔγινεν ἡ ἐκκοπὴ τῶν μαλλίων τούτων, ἦτο καταϊματωμένη.

Καθόσον ὁ Βάλαμος ἀνήγειρε τὴν χεῖρα, ἡ χεὶρ ἔτρεμε πλείοτερον.

— ὦ!· τί εἶνε αὐτό; εἶπεν.

— Αὐτό; ὑπέλαβεν ὁ Ἀλτοτάς.

— Ναί, αὐτό.

— Αἶ... εἶνε, καθὼς παρατηρεῖς, μία ταινία μὲ μαλλία.

— Ἀλλ' αὐτὰ τὰ μαλλία εἰς τί ἐβράχυσαν ;
 — Εἰς αἷμα... εἰς τί θὰ βραχύνῃ ;
 — Εἰς ποῖον αἷμα ;
 — Εἰς ποῖον αἷμα... εἰς τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον μοῦ ἐχρειάζετο διὰ τὸ ἀλεξίτηριόν μου, εἰς τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον σὺ δὲν ἤθελες νὰ μοῦ δώσης, καὶ με ἠνάγκασες νὰ τὸ εὕρω μόνος.

— Ἀλλ' αἱ τρίχες αὐταί, ἡ πλεξίς, ἡ ταινία, ποῦ εὗρέθησαν ; αὐτὰ δὲν εἶνε ἀπὸ κόμην παιδικήν.

— Καὶ σοὺ εἶπον ἐγὼ ὅτι ἔσφαξα παιδίον· ἠρώτησεν ἡσύχως ὁ Ἀλτοτάς.

— Δὲν ἐχρειάζετο αἷμα παιδίου διὰ τὸ ἀλεξίτηριόν σου ; ἀνέκραξεν ὁ Βάλσαμος. Δὲν εἶπες ὅτι θέλεις νὰ ᾔνῃ παιδίον ;

— Παιδίον, Ἀσσαράτ, ἡ παρθένος, εἶνε τὸ αὐτό.

Καὶ ἀπλώσας τὴν ἰσχυρὴν τοῦ χεῖρα, ὁ Ἀλτοτάς ἔλαβε μίαν φιάλην τῆς ὁποίας ἔπλε τὸ περιεχόμενον μετὰ τρυφῆς. Εἶτα ἀποταθείς πρὸς τὸν μαθητὴν τοῦ μετὰ μεγίστης ἀταραξίας,

— Ἐπραξες ἄριστα, Ἀσσαράτ, ἔπραξες πολὺ φρόνιμα καὶ γνωστικὰ ὅτι ἔβαλες τὴν γυναῖκα αὐτὴν ὑπὸ τὴν καταπακτὴν... ὥστε χωρὶς κόπον πολὺν, ἐξήπλωσα μόνον τὴν χεῖρα, καὶ ἰδοὺ τὴν ἔλαβας εἰς τὴν ἐξουσίαν μου. Οὕτω διέσωσα τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκ τῆς φθορᾶς τοῦ θανάτου. Ἀλλὰ ποτὲ μὴ εἴπῃς ὅτι σὺ μοῦ ἐχορήγησες τὴν παρθένον, ἄνευ τῆς ὁποίας παρ' ὀλίγον ἀπέθνησκα τὴν ἔλαβας ἐγὼ. Ἐννοεῖται μολαταῦτα σὲ εὐχαριστῶ πάλιν, ἀγαπητέ, σὲ εὐχαριστῶ. τέκνον, μικρὲ μου Ἀσσαράτ.

Καὶ ἐπλησίασεν ἐκ νέου τὴν φιάλην εἰς τὰ χεῖλη του.

Ὁ Βάλσαμος ἔρριψε χαμαὶ τὴν κόμην, τὴν ὁποίαν ἐκράτει ὑπόνοια φρικώδους τῷ ἐθάρμῳ τοῦ φῶς τῶν ὀμμάτων.

Ἀπέναντι αὐτοῦ, ἡ τράπεζα τοῦ γέροντος, ἡ μεγάλη ἐκείνη μαρμαρίνη τράπεζα, ἡ ἀείποτε πλήρης φυτῶν, βιβλίων καὶ φιαλῶν, ἐνώπιόν του ἡ τράπεζα ἐκείνη ἐκαλύπτετο ὑπὸ μακρᾶς σινδῶνος λευκῆς μετ' ἐσχέδια μελανὰ, ἐφ' ἧς ἡ λυχνία τοῦ Ἀλτοτάς ἐπέχεε τὴν ἐρυθροειδῆ τῆς λάμπης, καὶ καθίστα ὁρατὰ ἀπαίσια σχήματα, ἅτινα ὁ Βάλσαμος δὲν εἶχεν εἰσέτι παρατηρήσει. Ὁ Βάλσαμος ἔλαβεν ἐκ μιᾶς ἄκρας τὴν σινδόνην καὶ τὴν ἀπέσυρε με ὀρμήν.

Ἀλλὰ τότε αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς του ὠρθώθησαν, καὶ ἡ δεινὴ κραυγὴ, ἣτις ἀπεσπάρθη ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας του, κατεπνίγη εἰς τὸ βάθος τοῦ λάρυγγός του. Εἶδεν ὑπὸ τὴν σινδόνα τὸ πτώμα τῆς Λωρεντίας, τῆς Λωρεντίας, ἐξηπλωμένης ἐπὶ τῆς τραπέζης ταύτης· ἡ πελιδνὴ τῆς νέας μορφή ἐμειδία εἰσέτι, καὶ τοι νεκρά, καὶ ἡ κεφαλὴ τῆς ἐκρέματο πρὸς τὰ ὀπίσω, ὡς ὑπὸ τοῦ βάρους τῆς μακρᾶς κόμης τῆς. Πλατεῖα πληγὴ ἐφαίνετο μετὰ τὰ χεῖλη αὐτῆς τὰ χαίναντα ὑπὸ τὸ ὄστωϊν τοῦ τραχήλου· ἀλλ' οὐδὲ ρανὶς πλέον αἵματος ἔρρεεν ἀπ' αὐτῆς. Αἱ χεῖρες ἦσαν ἀποξυλωμένοι καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ κεκλεισμένοι ὑπὸ τὰ ἰόχρσα τῶν βλέφαρα.

— Βεβαίως παρθένου, παρθένου αἷμα βεβαίως ἤθελα· τὰς τρεῖς τελευταίας σταγόνας τοῦ ἀρτηριακοῦ τῆς αἵματος, εἶπεν ὁ γέρον πίνων καὶ ἐκ τρίτου ἐκ τῆς φιάλης του.

— Παμμίαιρε ! ἀνέκραξεν ὁ Βάλσαμος μετ' ὅλην τὴν ὀρμὴν τῆς ἀπελπισίας, ἀπόθανε λοιπὸν καὶ σὺ, ἰδοὺ καὶ σὺ θ' ἀποθάνῃς· διότι ἡ νέα αὕτη

ἦτο πρὸ τεσσάρων ἡδὴ ἡμερῶν, ὁ ἔρως μου, ἡ σύζυγός μου !... εἰς μάτην τὴν ἐθυσίασας...

— Δὲν ἦτο παρθένος !...

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Ἀλτοτάς ἀνεκυλίσθησαν εἰς τοὺς λόγους τούτους, ἐμεγεθυνησαν, κατέστησαν τριμεροί, καὶ τὰ ἐπτερημένα ὀδόντων οὐλά του ἔτριξαν ἐντὸς τοῦ στόματός του· ἔπεσεν ἡ φιάλη τῆς χειρός του χαμαὶ καὶ διεσκορπίσθη εἰς συντρίμματα, ἔπεσε δὲ καὶ αὐτὸς ὕπτιος, ἐκπληκτος καὶ ὡς κεραυνόβλητος ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ θρόνου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθητο.

Ὁ Βάλαχος, ἔκυψε τότε μετὰ λυγμῶν ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς Λωρεντίας, καὶ καταφιλῶν τὴν αἱματόδρεκτον κόμην της σχεδὸν ἀπώλεσε τὰς αἰσθήσεις.

ΑΣΤ'

Ὁ θνητὸς καὶ ὁ ἀθάνατος.

Αἱ ὥραι, αἱ παραδόξοι αὐταὶ ἀδελφαί, αἵτινες συγκρατοῦνται διὰ χειρὸς καὶ ἱστάμεναι διαβαίνουν διὰ μὲν τοὺς ἀθυμουῦντας μὲ ἄκραν βραδύτητα, διὰ δὲ τοὺς εὐφραينوμένους μὲ ὅσον ἂν εἴπῃς τάχος, αἱ ὥραι καταβῆσαι σιωπηλῶς εἰς τὸν πλήρη στεναγμῶν καὶ θρήνων ἐκείνον θαλάμῳ, ἐκλείσαν τὰς βαρεῖας τῶν πτέρυγας.

Ἀφ' ἐνός, ὁ θάνατος· ἀφ' ἑτέρου, τὸ τέλος τῆς ζωῆς· ἐν τῷ μέσῳ, ἡ λύπη καὶ ὁ σπαραγμός.

Ὁ Βάλαχος δὲν ἐποόφερεν οὐδεμίαν λέξιν ἀφ' οὗ ἀφῆκε τὴν ἐσχάτην ἐκείνην κραυγὴν· ἀλλ' οὐδ' ἐκινήθη παντελῶς.

Περὶ δὲ τοῦ μυσαροῦ γεροντίου, τοῦ ἐπαναπεσόντος ἐν τῷ μέσῳ τῆς κοινῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, τοῦ Ἀλτοτάς, τοσοῦτον οὗτος ἐφάνετο ἐκτεταπισμένος, καὶ ξενοπαθὼν εἰς τὸ νέον τοῦτο πρὸς αὐτὸν στοιχεῖον, ὅσον πτηνόν, τὸ ὅποτον ἐπληξεν αἰφνιδίον σφακιρίδιον κυνηγοῦ. καὶ τὸ ὅποτον πεσὼν ἀπὸ τῶν νεφῶν ἐντὸς λίμνης τινάσσει τὰς πτέρυγας του ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ματαίως προσπαθοῦν νὰ τὰς ἀνατιναξῇ πλέον.

Ἡ ἐλπίς τοῦ Ἀλτοτάς διελύθη ὡς ἱστός ἀράχνης, τόση δὲ τὸν κατεκυρίευσεν ἡ θλίψις καὶ ἡ κατῆφεια, ὥστε ἡθελέ τις ἐκλαβεῖ ὅτι κατέστη ἀναισθητος. Ἐβλεπε μόνον μὲ ὀφθαλμοὺς ἀπλανεῖς, ἔβλεπεν μόνον ὡς ἡλίθιος τὰ κατὰ γῆ· διεσπαρμένα μυρία συντρίμματα τῆς φιάλης του, καὶ ἡθελέ τις εἴπῃ ὅτι διὰ τοῦ βλέμματός ἐκείνου ἐζήτει ν' ἀντλήσῃ ἐκ τοῦ ἑδάφους τὸ κεχυμνον πολύτιμον ποτόν, τὸ ὅποτον ἐπίστευσε πρὸς στιγμήν ὡς αὐτόχρομα ἀθανασίαν.

Ἐνίοτε ὁ γέρον ἀνήγειρε τὸν αὐχμηρὸν ὀφθαλμόν του ἐπὶ τοῦ Βαλαχμοῦ, ἀπὸ δὲ τοῦ Βαλαχμοῦ ἐπὶ τοῦ πτώματος τῆς Λωρεντίας.

Τότε δ' ὁμοιάζε τὰ παγιδευθέντα ἐκεῖνα κτήνη, ἅτινα εὐρίσκει ὁ κυνηγὸς τὴν πρῶταν κεκρατημένα, καὶ τὰ τυραννεῖ ἐπὶ πολὺ διὰ τοῦ ποδός, χωρὶς αὐτὰ νὰ στρέψωσι καθόλου τὴν κεφαλὴν· ἀλλ' ὅταν τὰ κεντήσῃ διὰ τῆς θηρευτικῆς του μαχαίρας, ἡ διὰ τῆς λόγχης τοῦ πυροβόλου του, ἀνεγείρουσι λαξῶς τὸν αἰμοχαρῆ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐμπλεων μέσους, ὀργῆς καὶ ἐκδικήσεως.

Ἰδοὺ τί ἀνεγίνωσκέ τις εἰς τὸ βλέμμα τοῦ Ἀλτοτάς :

— Εἶνε δυνατόν, εἶνε πιστευτὸν ποτὲ νὰ πέσωσιν ἐπὶ κεφαλῆς του τόσος συμφορὰ, ἐξ αὐτοῦ τοῦ μηδαμινοῦ ὄντος, ἐξ αὐτοῦ τοῦ εὐτελοῦς ἀνθρώπου, τὸ ὅποιον βλέπω ἐκεῖ γονυκλινὲς πρὸ τῶν ποδῶν ἀσημέντου πλάσματος, εἰς τοὺς πόδας μιᾶς γυναικὸς νεκρᾶς; Δὲν εἶνε ἀνατροπὴ τῆς φύσεως, ἀνατροπὴ τῆς ἐπιστήμης, κατακλισμὸς τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τὸ νὰ φέρῃ εἰς τοιαύτην θέσιν μαθητὴς τοσοῦτον χυδαῖος, τὸν ἐξακισιώτερον διδάσκαλον; Δὲν εἶνε τερατῶδες, τέλος πάντων, εἰς κόκκος κονιορτοῦ νὰ καταστῇ πρὸ κομμα εἰς τὸν τροχὸν τοῦ ὑπερηφανοῦ ταχυπόρου ἄρματος, εἰς ὧραν καθ' ἣν τὸ ἄρμα τοῦτο εἶχε δρόμον τοσοῦτον μεγαδύναμον, τοσοῦτον ἀθάνατον;

Περὶ δὲ τοῦ Βαλσαμον, τὰ ὄργανα τοῦ διανοεῖσθαι ἔμενον εἰσέτι εἰς τὴν ἐγκέφαλόν του ἀδρανῆ, ἀνευ ἐνεργείας. Ἡ Λωρεντία του, ἡ σύζυγός του, τὸ εἶδωλον τῆς λατρείας του, τὸ πλάσμα τοῦτο, τὸ κατὰ διπλοῦν λόγῳ τιμαλφέστατον πρὸς αὐτόν... ἡ Λωρεντία ἀγγελος, ἡ Λωρεντία ἐρωμένη ταύτων ἐστὶν ἡ Λωρεντία ἡδονῆ, ἡ Λωρεντία δοξα, παρὸν καὶ μέλλον, ἰσχυρὰ καὶ πιστὴ· ἡ Λωρεντία, ταῦτόν ἐστὶ πᾶν ὅ,τι ἡγάπα, πᾶν ὅ,τι ἐπεπόθει, πᾶν ὅ,τι ἐζηλοτύπει ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ Λωρεντία ἀπωλέσθη δι' αὐτόν δι παντός!

Δὲν ἐκλαίει, δὲν ὠλοφύρετο, ἀλλ' οὐδ' ἐστέναζε· μόλις ἠδύνατο νὰ διανοηθῇ ὅτι ἐπῆλθεν εἰς αὐτόν συμφορὰ τοσοῦτον δεινὴ. Ὡμοίαζε τοὺς δυστυχεῖς τοὺς ὁποίους κατακλύζει τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς κλίνης των, ἐντὸς σκοτούς ψηλοφητοῦ καὶ βλέπουσι πρῶτον ἐν ὀνείρῳ ὅτι ἐνέπεσαν εἰς τὰ ὕδατα, καὶ ἐξ ὧν πνῶσι καὶ ἀνοίγουσιν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ παρατηροῦντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των τὸ πολυτάραχον κύμα, οὐδὲ κἂν νὰ κραυγᾶσωσιν ἔχωσι πλέον καιρὸν ἀλλὰ μεταβαίνουνσι παρ' αὐτὰ ἐκ τῆς ζωῆς πρὸς τὸν θάνατον.

Ὁ Βαλσαμος τρεῖς ὀλοκλήρους ὥρας ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν ταύτην. Πρὸς αὐτόν Ἀλκυτὰς πλέον οὐκ ἦν· τουτέστι πρὸς αὐτόν οὐκ ἦν μῖσος, οὐκ ἦν ἐκδίκησις. Πρὸς αὐτόν Λωρεντία πλέον οὐκ ἦν· τουτέστι πρὸς αὐτόν οὐκ ἦν ζωὴ, οὐκ ἦν ἔρως, ἀλλ' ὕπνος, ἀλλὰ νύξ, ἀλλ' ἄβυσσος.

Αἰφνης, ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιγῆς καὶ τῆς νυκτός, κωδωνίσκος ἤχησε τρεῖς Βεβαίως ὁ Φρίτς ἐγνώριζεν ὅτι ὁ κόριός του εὕρισκετο εἰς τὸν θαλάμον του Ἀλκυτὰς, διότι ὁ κωδωνίσκος ἐσήμανεν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου θαλάμου.

Ἀλλὰ μεταίως ἤχησε τρεῖς ὁ κωδωνίσκος· ὁ Βαλσαμος οὐδ' ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς πάλιν ὁ κωδωνίσκος ἤχησε σφοδρότερον· ἀλλ' ὥφει νὰ ἤχησῃ καὶ τρίτον, καὶ οὕτω ν' ἀποσπάσῃ τὸν Βαλσαμον ἐκ τῆς ἀναισθησίας του ἐκείνης· τῷ ὄντι· ἀνήγειρε τότε τὴν κεφαλὴν του μὲ βραδύτητα πᾶνδῃ μὲν νεκροῦ ἐξερχομένου τοῦ τάφου.

Οὕτω πρέπει νὰ ἡγέρθη καὶ ὁ Λαζαρος καὶ νὰ παρετήρησεν τὰ περὶ αὐτοῦ ὅταν ἡ φωνὴ τοῦ Ἰησοῦ τὸν ἐκάλεσε τρεῖς.

Ὁ κωδωνίσκος ἤχει ἐν ταῦτοις ἀδιακόπως, μεχριστοῦ συνετριβῇ.

Ὁ ἐραστὴς τῆς Λωρεντίας ἀφῆκε τότε τὴν χεῖρα τοῦ πτώματος.

Ὅλη ἡ ζωικὴ θερμότης ἐγκατέλιπε τὸ σῶμά του, καὶ ὅμως δὲν μετέβη εἰς τὸ σῶμα τῆς Λωρεντίας.

— Ἡ σπουδαιότατη εἰδησις, ἡ σπουδαιότατος κίνδυνος, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Βαλσαμος, καὶ ἀνηγέρθη ὀλοτελῶς.

Ἐπροχώρησε μὲ βῆμα ἥσυχον πρὸς τὸ ἐλατήριον, τὸ ὥθησε καὶ ἐπέβη τῆς καταπακτῆς, ἥτις κατήλθε βραδέως ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θαλάμου τῶν δερ-

των. Ὁ Βάλαμος κατέβη, καὶ πορευθεὶς ἤνοιξε τὴν θύραν τῆς κλῖμακος.

Εἰς τὰς ἀνωτάτας βαθμίδας εὕρισκει τὸν Φρίτς, τὸν πιστὸν ὑπηρέτην, ὡχρότατον, ἀσθμαίνοντα καὶ κρατοῦντα λύχνον εἰς χεῖρας.

— Τί τρέχει; τὸν ἐρωτᾷ.

— ὦ, αὐθέντη, ἀπήντησεν ὁ Φρίτς, πλησιάζας πρὸς τὸ ὠτίον τοῦ Βαλ-
σάμου μετὰ φόβου· εἶνε κάτω καὶ σὰς περιμένουν οἱ πέντε μαγίστορες.

Ὁ Βάλαμος ἐρρίγησεν.

— Καὶ οἱ πέντε; ἠρώτησεν.

— Καὶ οἱ πέντε.

— Καὶ εἶνε μόνοι των;

Ὁχι, αὐθέντη, ἀλλ' ἕκαστος ἔχει καὶ ἓνα ἄνθρωπον ἑνοπλον, ἱστάμενον
ἔξω, εἰς τὴν αὐλήν.

— Καὶ ἦλθον ὅλοι μαζύ;

— Μαζύ, αὐθέντη, μαζύ· ἀνυπομονοῦν νὰ καταβῇτε.

Ὁ Βάλαμος ἤδη κατέβαιεν· ὁ ἱματισμός του ἦτον ἐν ἀταξίᾳ· ἐπὶ τοῦ
χιτῶνός του, πρὸς τὸ στήθος, διεκρίνετο κηλὶς αἵματος· δὲν ἐφρόντισε καὶ
νὰ τὴν καλύψῃ.

— Δὲν ἔχετε, αὐθέντη, νὰ μοῦ δώσετε καμμίαν διαταγὴν; ἠρώτησεν ὁ
Φρίτς.

— Διαταγὴν; ὄχι, Φρίτς.

— Χωρὶς ὅπλα θὰ παρουσιασθῇτε εἰς αὐτούς, αὐθέντη;

— Χωρὶς ὅπλα, ναί.

— Οὔτε τὸ σπαθί σας δὲν παίρνετε;

— Καὶ διατί, Φρίτς, νὰ τὸ πάρω; τί θὰ τὸ κάμω;

— Δὲν ἤξεύρω, εἶπεν ὁ πιστὸς δοῦλος ταπεινῶσας τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλ'
ἐνόμιζα... ἐφοβήθην μήπως...

— Καλὰ, καλὰ, Φρίτς, εἰς τὸ ἔργον σου.

Ὁ Φρίτς ἐβάδισεν ὀλίγα βήματα ὡς ὑπακούσας, ἀλλὰ πάλιν ἐπέ-
στρεψε.

— Δὲν ἀκούεις; ἠρώτησεν ὁ Βάλαμος.

— Ἦθελα, αὐθέντη, νὰ σὰς εἶπω ὅτι τὰ διπλά σας πιστόλια εἶνε εἰς
τὸ ἐβένινον ἐκεῖνο κιβώτιον τὸ ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ μονοποδίου.

— Ὑπαγε, σὲ λέγω, ἀπεκρίθη ὁ Βάλαμος.

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ἔνθα τὸν περιέμενον οἱ πέντε μαγί-
στορες.

ΛΖ'

Ἡ δίκη.

Ὁ Φρίτς εἶχε δίκαιον· οἱ ξένοι, οἵτινες ἦλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βαλσά-
μου, δὲν ἐφαίνοντο εἰρηνικοί.

Πέντε ἄνδρες ἐφιπποὶ ἠκολούθουν τὸ ὄχημα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀφίχθησαν
οἱ μαγίστορες· πέντε ἄνδρες, ἑνοπλοὶ μέχρις ὀδόντων ἔκλεισαν τὴν θύραν
τῆς αὐλῆς, ἀφοῦ εἰσῆλθε τὸ ὄχημα, καὶ ἐστάθησαν φυλάττοντες αὐτήν,
ἐνὸςφ εὕρισκοντο ἐντὸς οἱ κύριοί των.

Ὁ ἡνίοχος καὶ δύο θαλαμηπόλοι, ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου τοῦ ὀχήματος καθή-

μενοι, ἔφερον ὑπὸ τοὺς μανδύας τῶν μαχαίρας καὶ τυρέκια κοντά. Ὡστε τὰ πάντα ἐφαίνοντο ὀφθαλμοφανῶς πολέμια.

Ὁ Φρίτς ἐπειράθη κατ' ἀρχὰς νὰ ἐμπόδιση τὴν εἰσοδὸν εἰς τοὺς ξένους τούτους. Ἦταν διὰ τῆς θυρίδος τῆς θύρας εἶδε τὰ ὅπλα τῶν· ἀλλὰ σύμβολά τινα παντοδύναμα ἀνυπέρβλητοι μαρτυρίαι τοῦ δικαίωματος τῶν ἐρχομένων, δὲν τῷ ἐπέτρεψαν ν' ἀντιταχθῇ. Μόλις οἱ ξένοι εἰσῆλθον, καὶ παρὰ ταυτα κατέλαβον, ὡς ἐπιδέξιοι στρατηγοί, πᾶσαν τοῦ οἴκου δίοδον, φανερῶς ἀποδείξαντες τὰ δυσμενῆ των μέτρα.

Ὁ Βάλασμος, ἀδιάφορος καὶ χωρὶς νὰ ἐτοιμασθῇ κατ' οὐδὲν εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, τοῦ ὁποίου τὰς λυχνίας εἶχεν ἀνάψει ὁ Φρίτς, πρὸς τιμὴν τῶν εἰσελθόντων, οἰοιδήποτε καὶ ἂν ᾔσαν. Εἶδε καθημένους ἐπὶ θρονίων τοὺς πέντε ξένους, ὧν οὐδεὶς ἀνηγέρθη εἰς τὴν ἐμφανησίαν του. Αὐτὸς ὁμως, ὡς οἰκοδεσπότης, τοὺς ἐχαιρέτισεν ὅλους μὲ τὸ προσήκον σέβας· τότε δὲ μόνον ἀνηγέρθησαν καὶ αὐτοὶ καὶ ἀπέδωκαν τὸν χαιρετισμὸν μετὰ σοβαρότητος.

Ὁ Βάλασμος ἔθεσεν ἐν θρονίῳ ἀπέναντι τῶν ἰδικῶν των, καὶ ἐκάθησεν ὡσαύτως χωρὶς νὰ προσέξῃ ἢ χωρὶς νὰ δεῖξῃ ὅτι ἐπρόσεξεν εἰς τὴν παραδοξὸν διάταξιν τῶν καθισμάτων. Τῶντι, τὰ πέντε θρονία ἐσχημάτιζον ἡμικύκλιον. ὁμοιον τοῦ τῶν ἀρχαίων δικαστηρίων, οὗτος δὲ εἶχε λαβεῖ θέσιν ἀπέναντι τοῦ ἡμικυκλίου ὡς κατηγορούμενος.

Ὁ Βάλασμος δὲν ἔλαθε πρῶτος τὸν λόγον, ὡς θὰ ἔπραττεν εἰς πᾶσαν αἰτῶν περίστασιν, ἀλλ' ἔβλεπε χωρὶς οὐδὲ νὰ βλέπῃ καλῶς, ὡς κατεχόμενος εἰσέτι ὑπὸ τῆς βαρυθυμίας, ὡς ἐκ τῆς σκηνῆς, ἥτις πρὸ μικροῦ ἐξετυλίχθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του.

— Μὰς ἐνόησες, ὡς φαίνεται, ἀδελφέ, εἶπεν ὁ καθημένος εἰς τὸ μεταῖον θρονίον. Ἐβραχύνες ὁμως νὰ ἔλθῃς, καὶ ἐσκαπτόμεθα τῶρα νὰ στεῖλωμεν ἄνθρωπον πρὸς ἀναζήτησίν σου.

— Δὲν σὰς ἐννοῶ, ἀπεκρίθη μεθ' ἀπλότητος.

— Ἀλλὰ μόνος ἔλαβες τὴν θέσιν κατηγορουμένου ἐνώπιόν μας.

— Κατηγορουμένου; ἐπηρώτησεν ὁ Βάλασμος. Καὶ ἀναστείλας τοὺς ὄμους. Δὲν ἐννοῶ, εἶπεν.

— Ἐννοεῖς· τῶρα θὰ ἐννοήσῃς· εὐκόλως μάλιστα, διότι τὸ πρόσωπόν σου εἶνε ὥρδον, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐχμηροί. ἡ φωνή σου τρέμει. νομίζει τις ὅτι μόλις δύναται ἡ ἀκοή σου ν' ἀντιλαμβάνεται τῆς φωνῆς μας.

— Ἡ ἀκοή μου ἀντιλαμβάνεται τῆς φωνῆς σας, ἀπεκρίθη ὁ Βάλασμος κινήσας τὴν κεφαλὴν ἵνα ἀποσείσῃ τὰς κατακυριεύουσας αὐτὸν πενθίμους ιδέας.

— Ἐνθυμεῖσαι, ἀδελφέ, ἐξηκολούθησεν ὁ πρόεδρος, ὅτι, εἰς τὰς τελευταίας του διακαινώσεις, τὸ ἀνώτατον συνέδριον σὲ εἰδοποίησε περὶ προδοσίας τινὸς μελετωμένης παρ' ἐνός τῶν μεγαλητέρων ἀρχηγῶν τοῦ τάγματος;

— Ἰσως... ναί... δὲν λέγω τὸ ἐναντίον.

— Ἀπαντᾷς ὡς ἔνοχος· ἀλλ' ἐγκαρδιῶσαι ὀλίγον... μὴ καταβληθῇς εὐθύς ἐξ ἀρχῆς. ἀποκρίθητι σαφῶς· ἡ θέσις σου εἶνε κρισιμωτάτη. Ἀνάγκη νὰ ἀπολογηθῇς, νὰ ἐπιφέρῃς τὰ δίκαιά σου· ἡμεῖς ἐδῶ δὲν ἤλθομεν μὲ οὐδὲν παθος· ἡμεῖς ἐδῶ εἴμεθα ὁ νόμος· ὁ δὲ νόμος δὲν ἀποφαίνεται, πρὶν ὁ δικαστὴς ἀκροασθῇ.

Ὁ Βάσλαμος εἰσώπα. Οἱ παρεστώτες, βλέποντες τὸ φλέγμα καὶ τὴν ἀκίνησιάν του, θεώρουν ἀλλήλους μετὰ θαυμασμοῦ.

— Μὲ ἤκουσας, Βάσλαμε; ἐπανελάθεν ὁ πρόεδρος.

Ὁ Βάσλαμος ἐνεύσε μόνον καταφατικῶς.

— Ἐγὼ λοιπὸν ἐπραξα τὸ καθήκον ἀμερυλητοῦ δικαστοῦ, ἀφοῦ σὲ προειδοποίησα νὰ λαβῇς πᾶσαν θέσιν ἀμυντικὴν μετὰ τοῦτο ἀρχομαι τῆς ἀνακρίσεως. Μετὰ τὴν εἰδοποίησιν ἐκείνην, ἐξηκολούθησεν ὁ πρόεδρος, ἡ ἐταιρία ἐξελέξατο πέντε τῶν μελῶν αὐτῆς, ἵνα ἐπιτηρώσιν ἐν Παρισίοις τὰ διαθήματα ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ὑποπτεύθημεν ὡς προδότην, τουτέστι εἰς τὰ ἴδικά σου διαθήματα.

Ὁ Βάσλαμος ἤκουεν ἀταραχῶς.

Ὁ πρόεδρος ἐξηκολούθησε :

— Δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ ἐπιτηρῇ τις τὰ διαθήματα ἀνθρώπου ὡς σέ. Ἐχεις παντοῦ εἰσόδον, εἰς ἐχθρούς μας καὶ εἰς φίλους. Ἐχεις μέσα ἀπειρα, πρῶτον τὰ τῆς μερικῆς σου ἰκανότητος, καὶ δεύτερον, τὰ ὅποια σοὶ παρέχει ἡ ἐταιρία πρὸς θριαμβὸν αὐτῆς. Πολὺν καιρὸν ἐκυμαίνομεθα εἰς τὴν ἀμφιβολίαν, βλέποντες ἐργαζόμενος εἰς ἐπίσκεψίν σου ἐχθροὺς ὡς τὸν Ρισελιέ, τὸν Ροάν, τὴν Δουδαρῶ. Σὲ ἠκούσαμεν καὶ εἰς τὴν ἐν ὁδῷ Πλαστριέρας τελευταίαν μας σύνοδον ὁμιλοῦντα μὲ ὑμᾶς ἐπιτηδεύεις, ἐξ ὧν ἐπιστεῦσαμεν ὅτι ἔπαιζες πρὸς ἡμᾶς πρόσωπον ὑπνυλόν, κολακεύων καὶ συναναστρεφόμενος τὸ ἀδιόρθωτον ἐκεῖνο γένος, τοιοῦτον πρόκειται νὰ ἐξαλειψῶμεν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Διὰ τινὰ καιρὸν ἐσεβάσθημεν τῆς διαγωγῆς σου, ἐλπίζοντες αἰσίαν ἐξ αὐτῆς ἔλθαι, ἀλλὰ τέλος πάντων ἴδωμεν τὸ φῶς.

Ὁ Βάσλαμος διεήρησε τὴν ἀκίνησίαν του, τὴν ἀπάθειαν, ὥστε ὁ πρόεδρος ἔχασε βαθμυδὸν τὴν ὑπομονήν.

— Πρὸ τριῶν ἡμερῶν, εἶπεν, ἐξεδόθησαν πέντε βασιλικά ἐντάλματα συλλήψεως, κατ' αἵτησιν τοῦ ἐπὶ τῆς αστυνομίας ὑπουργοῦντος κ. δὲ Σαρτίν. Τὰ ἐντάλματα ταῦτα ἐπαρουσιάσθησαν τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς πέντε ἀδελφούς ἡμῶν, κατοικοῦντας εἰς Παρισίους· ἀδελφούς ἀνωτέρας τάξεως, ζηλωτάς, πιστοτάτους. Συνελήφθησαν καὶ οἱ πέντε, καὶ καθειρχθησαν εἰς τὰ σκοτεινότερα δωματία, οἱ μὲν δύο τῆς Βαστίλλης, οἱ δ' ἕτεροι δύο τῶν Βιγκενῶν, καὶ ὁ πέμπτος τῆς Βικέτρης. Αὐτὸ τὸ γνωρίζεις ;

— Ὅχι, εἶπεν ὁ Βάσλαμος.

— Παραδόξον νὰ μὴ τὸ γνωρίζης, ἐνῷ ἔχεις τόσας σχέσεις με τοὺς ἐν ἰσχύϊ εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦτο. Τὸ παραδοξότερον ὅμως εἶνε τὸ ἑξῆς :

Ὁ Βάσλαμος ἠκροάσθη.

— Ὁ κ. δὲ Σαρτίν, διὰ νὰ συλλαβῇ τοὺς πέντε αὐτοὺς πιστοὺς ἀδελφούς μας, θὰ εἶδε βεβαίως τὴν μόνην σημείωσιν, ἥτις περιέχει εὐανάγνωστα δι' ἕνα ἕκαστον τὰ πέντε ταῦτα ὀνόματα. Ἡ σημείωσις αὕτη ἐπέμφθη πρὸς σὲ ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου συμβουλίου ἐν ἔτει 1769.

Ὁ Βάσλαμος ἐφάνη, ὡς εἰ δὲν ἐνεθυμεῖτο ὅτι τῷ ἔλεγον.

— Τώρα ἔρχομαι εἰς βοήθειαν τοῦ μνημονικοῦ σου. Οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος πέντε ἀδελφοὶ παριστάνοντο ὑπὸ πέντε χαρακτηρῶν ἀραβικῶν, καὶ οἱ χαρακτηριστῆρες ἀνταπεκρίνοντο ἐπὶ τῆς σημειώσεως, ἥτις σοὶ διεκοινώθη μετὰ τὰ ὀνόματα καὶ σύμβολά των.

— Ἐστὼ, εἶπεν ὁ Βάσλαμος.

— Συμφωνεῖς ;

— Ὅπως θέλετε.

Ὁ πρόεδρος ἐστράφη καὶ εἶδε τοὺς συνέδρους, ὅπως σημειώσωσι τὴν ὁμολογίαν ταύτην.

— Λοιπόν! ἐξηκολούθησεν ὁ πρόεδρος, ἐπὶ ταύτης τῆς σημειώσεως, τῆς μόνης δυναμένης νὰ ἐνοχοποιήσῃ τοὺς ἀδελφούς, εὕρισκετο καὶ ἔκτον ὄνομα ἐνθυμεῖσθαι;... Τὸ ὄνομα κόμης Φοῖνιξ.

— Μάλιστα, εἶπεν ὁ Βάλαμος.

— Διατί λοιπόν, διὰ μὲν τὰ πέντε ἄλλα ὀνόματα νὰ ἐκδοθῶσιν ἐντάλματα συλλήψεως, τὸ δὲ ἰδικόν σου νὰ σεβασθῶσιν; Ἄν οἱ ἀδελφοί μας εἶνε ἐνοχοὶ καθείρξεως, εἶσαι καὶ σὺ ἐνοχὸς ἐπίσης; τί ἀπαντᾷς πρὸς ταῦτα;

— Τίποτε.

— Ἄ! δύνασαι ν' ἀπαντήσῃς ὅτι ἡ ἀστυνομία ἡδυνήθη εὐκολώτερον νὰ ἀνακαλύψῃ τοὺς πέντε, ὥς κατωτέρας διαγωγῆς θνητοῦς, σὲ ὅμως ἐσεβάσθη ὡς πρέσβυν ἰσχυρόν, πῶς;

— Δὲν ἀπαντῶ τίποτε.

— Ἐχεις ὑπερῃφάνειαν, ἥτις διασώζεται καὶ μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς τιμῆς σου. Τὰ ὀνόματα ταῦτα, ἀνταπαντῶμεν ἡμεῖς, ἡ ἀστυνομία τὰ ἀνεκαλύψεν ἀναγνώσασα τὴν ἰδίαν ἐκείνην σημείωσιν, ἣν σοὶ εἶχεν ἀπευθύνει τὸ ἀνώτατον συμβούλιον, καὶ ἰδοὺ πῶς τὴν ἀνέγνωσε... Τὴν εἶχες κλειδωμένην ἐντὸς μικροῦ τινας κιβωτίου. Εἶνε ἀληθές;

— Εἶνε ἀληθές.

— Ἐξῆλθε μίαν ἡμέραν γυνὴ τις ἐκ τοῦ οἴκου σου φέρουσα τὸ κιβώτιον ὑπὸ μάλῃς. Ταύτην παρατήρησαν οἱ μυστικοί μας κατὰσκοποὶ, καὶ τὴν ἠκολούθησαν, μέχρι τοῦ οἴκου τοῦ ἀστυνόμου. Ἦδυνάμεθα νὰ ἐμποδίσωμεν τὸ δυστύχημα εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν του, διότι, ἀρπάζοντες τὸ κιβώτιον ἐκεῖνο, καὶ συλλαμβάνοντες τὴν γυναῖκα, ἥτις τὸ ἐκράτει εἰμεθα ἡσυχοὶ. Ἄλλ' ὑπηκούσαμεν εἰς τ' ἄρθρα τοῦ συντάγματος, τὰ διατάσσοντα νὰ σεβώμεθα τὰ μυστικὰ μέσα δι' ὧν ἐταῖροί τινες ἐννοοῦν νὰ συμπράξωσι πρὸς τὸ καλὸν τοῦ συστήματος, καὶ ἂν προσέτι τὰ μέσα ταῦτα εἶχον τὴν ἐπιφάνειαν προδοσίας ἢ ἀβουλίας.

Ὁ Βάλαμος ἤκουεν.

— Ἡ γυνὴ αὕτη, ἐξηκολούθησεν ὁ πρόεδρος, παρουσιάσθη εἰς τὸν ἀστυνόμον, ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν τὸ κιβώτιον, καὶ ἀνεκαλύφθησαν τὰ πάντα. Εἶνε ἀληθές;

— Ἀληθέστατον.

— Τίς ἡ γυνὴ αὕτη; εἶπεν ὁ πρόεδρος ἀνεγερθεὶς. Τίς αὕτη ἡ καλουμένη Λωρεντία Φελικιάνη, Βάλαμε;

Ὁ Βάλαμος ἐστέναξεν ἐκ βαθέων.

— Ἀκόμη δὲν ἐτελείωσα, εἶπεν ὁ πρόεδρος. Μετὰ παρέλευσιν τετάρτου, ἡ γυνὴ ἐξῆλθε τῆς ἀστυνομίας, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχες εἰσέλθει καὶ σὺ ὀλίγον πρότερον. Ἡ Λωρεντία ἐξῆλθε μόνη. Σὺ ἐξῆλθες ἀκολούθως, ἐν θριάμβῳ, συνοδεύων τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ... ἀνέβης εἰς τὸν δῖφρον τῆς ἐταίρας ταύτης, ὥς ὁ κωπηλάτης εἰς τὸ ἀκάτιον μετὰ τῆς ἁμαρτωλῆς Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας; εἶχες μὲν μετὰ σοῦ τὸ κιβώτιον, ἵνα μὴ προδοθῇς ἐξ αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς, ἀφῆκες ὅμως τὰ μυστικὰ ἐγγράφα μας εἰς χεῖρας τοῦ κυρίου δὲ Σαρτίν. Ἀγαθὴ τύχη, εἶδομεν τὰ πάντα, διότι δὲν μας ἐγκαταλείπει οὐδέποτε ὁ λύχνος τοῦ Θεοῦ εἰς παρομοίας περιστάσεις...

Ὁ Βάλαμος προσέκλινε χωρίς νὰ προσθέσῃ λέξιν.

— Ἴδού λοιπόν ἡ ἀπόφασις ἡμῶν, εἶπεν ἐγερθεῖς ὁ πρόεδρος. Ὁ Ἰωσήφ Βάλαμος εἶνε ἔνοχος προδοσίας· παρέβη τοὺς ὅρκους τοῦ ἡ σοφία του ὅμως εἶνε ἀπειρος, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὸ τάγμα. Ὁ Βάλαμος νὰ ζήσῃ διατελῶν ἐν φυλακῇ, νὰ τιμωρηθῇ δὲ τιμωρίαν τρομεράν ἡ Λωρεντία Φελικιάνη, γυνὴ ἕνεκα τοῦ ἔρωτος τῆς ὁποίας ὁ Βάλαμος ἐπρόδωκε τὰ ιερώτερα τῶν καθηκόντων του...

— Σταθῆτε, εἶπεν ὁ Βάλαμος μὲ ἀτάραχον φωνήν... Ἐλθμονήσατε ὅτι οἱ κατηγορούμενοι ἀπολογοῦνται, καὶ μετὰ τὴν ἀπολογίαν καταδικάζονται, ἂν φωραθῶσιν ἔνοχοι... Ἐγὼ πρὸς ἀπολογίαν μου μίαν μόνην ἔχω ἀπόδειξιν· περιμεινате ἐν λεπτόν, πηγαίνω νὰ σὰς φέρω τὴν ἀπόδειξιν.

Οἱ σύνεδροι ἐπηρώτησαν ἀλλήλους ἐπὶ τινὰ στιγμήν.

— ὦ! φοβεῖσθε μήπως αὐτοκτονήσω, εἶπεν ὁ Βάλαμος μετὰ πικροῦ μειδιάματος... Ἄν τὸ ἐσκεπτόμην θὰ τὸ εἶχον πράξει. Ἐντὸς τοῦ δακτυλίδιου τοῦ ὁποῖον φέρω, ὑπάρχει τι ἱκανὸν καὶ τοὺς πέντε νὰ σὰς θανατώσῃ ἐν τῷ ἅμα ἂν τὸ ἤνοιγα· φοβεῖσθε μὴ φύγω; συνοδεύσατέ με, ἂν θέλετε.

— Ὑπαγε! εἶπεν ὁ πρόεδρος.

Ὁ Βάλαμος ἀπῆλθε πρὸς στιγμήν· εἶτα τὸν ἤκουσαν καταβαίνοντα βαρέως τὴν αὐτὴν κλίμακα· καὶ ἰδοὺ ἐνεφανίσθη.

Ἐβάσταζεν ἐπὶ τοῦ ὤμου τὸ ψυχρὸν καὶ ὠχρότατον πτώμα τῆς Λωρεντίας, ἡ λευκὴ τῆς ὁποίας χεὶρ ἐκρέματο πρὸς τὴν γῆν.

— Ἡ γυνὴ αὕτη, εἶπε, τὴν ὁποίαν ἐλάτρευα, ἡ γυνὴ αὕτη, ἥτις ἦτο ὁ θῆσαυρός μου, τὸ μόνον μου ἀγαθόν, ἡ ζωὴ μου, ἡ γυνὴ αὕτη, ἥτις ἐπρόδωκεν, ὡς λέγετε, ἰδοὺ, λάβετέ την! Ὁ Θεός, κύριοι, δὲν περιέμενε σὰς διὰ νὰ τὴν τιμωρήσῃ.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν μετεβίβασεν ἐν ἁκαρεῖ τὸ πτώμα ἀπὸ τοῦ ὤμου τοῦ εἰς τὰς ὠλένας, καὶ τὸ ἀφῆκε νὰ κυλισθῇ ἐπὶ τοῦ τάπητος μέχρι τῶν ποδῶν τῶν δικαστῶν.

— Ἀποφανθῆτε τώρα, ἐπρόσθεσεν ὁ Βάλαμος.

Οἱ δικασταὶ ἐφρύαζαν, καὶ ἐγερθέντες ἅπαντες ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν μὲ ἄνωρθωμέναις τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς.

Πάραυτα ἠκούσθησαν εἰς τὴν αὐλὴν οἱ ἵπποι χρεμετίζοντες καὶ ὁ κρότος τῶν πετάλων αὐτῶν· ἡ θύρα ἐτριξεν ἐπὶ τῶν στροφέων τῆς, εἶτα ἡ σιγὴ, ἡ πάνδημος σιγὴ, ἦλθεν αὖθις καὶ ἐκαθέσθη μεταξὺ τοῦ σπαραγμοῦ καὶ τοῦ θανάτου.

ΛΗ'

Ὁ θνητὸς καὶ ὁ ἀθάνατος.

Ἐνῷ ἡ τρομερὰ σκηνή, τὴν ὁποίαν διηγῆθημεν, διεδραματίζετο μεταξὺ τοῦ Βαλαμάου καὶ τῶν πέντε μαγιστῶρων, οὐδὲν μετεβλήθη εἰς τὰ λοιπὰ τοῦ οἴκου ἀντικείμενα· ἀλλὰ μόνον, ὅταν ὁ γέρων Ἀλτοτὰς εἶδε τὸν Βάλαμον φέροντα ἐπὶ τῶν ὤμων τὸ νεκρὸν σῶμα, καὶ καταβαίνοντα μετ' αὐτοῦ διὰ τῆς καταπακτῆς, ἐνόμισεν ὅτι τὸ κίνημα τοῦτο ἦτο ὁ τελευταῖος ἀποχαιρετισμὸς τοῦ μαθητοῦ του, τοῦ ὁποίου τὴν καρδίαν εἶχε σπαράξει, καὶ τὸν κατεκურίευσεν φόβος διπλοῦς, θανάτου καὶ ἐγκαταλείψεως.

Ἀγνοῶν ἐπὶ τίνι σκοπῷ ὁ Βάλασμος ἀπεμακρύνετο, ἀγνοῶν ποῦ ἐπορεύετο, ἤρχισε νὰ κραζῇ ὀπισθέν του :

— Ἀσπράτ ! Ἀσπράτ !

Ἦτο δὲ τὸ ἐπιθετὸν τοῦτο ἐπιθετὸν, τὸ ὁποῖον ἔδιδεν ὡς πατὴρ πρὸς παιδίον· ἤλπιζεν ὅτι δι' αὐτοῦ ἡδύνατο νὰ ἐξακκήσῃ ἐπιρροὴν τινα εἰσέτι ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

Ὁ Βάλασμος ὁμῶς δὲν ἐπρόσεξε παντελῶς, ἀλλὰ κατέβαινε μὲ βίαν· καὶ ἀφοῦ κατέβη ἄπαξ, οὐδ' ἐφρόντισε ν' ἀναβιβάσῃ τοῦλάχιστον τὴν καταπακτὴν, ἀλλ' ἐξῆλθε πρὸς τὴν κλίμακα.

— Ἀ ! ἀνέκραξεν ὁ Ἀλτατός, ἰδοὺ λοιπὸν τί εἶνε ὁ ἀνθρώπος· ζῶν τυφλὸν καὶ ἀχάριστον. Δὲν ἔρχεσαι, Ἀσπράτ, δὲν ἔρχεσαι ! Ἄ ! προτιμᾷς τὸ γελοῖον ὅν, ὅπερ ἀποκαλεῖται γυνή, παρὰ τὴν τελειότητα τῆς ἀνθρωπότητος, τὴν ὁποῖαν καὶ παρέστησα· προτιμᾷς τὸ τμήμα τῆς ζωῆς παρὰ τὴν ἀτιμότητα.

— Ἀλλ' ὄχι, ἀνερῶναι μετὰ τινα διακοπὴν, ὄχι· ὁ ἀθλιὸς ἐπρόδωκε τὸν διδασκαλὸν του, ἐνέπαιξε τὴν πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην μου· ἐφοβήθη μὴ ἀναζητῶ, ἐγὼ ὅστις κατὰ τὴν σοφίαν εἶμαι ὁσυγκριτῇ τῷ λόγῳ ἀνώτερός του· ἠθέλησε νὰ κληρονομήσῃ τὸ κοπιῶδες ἔργον, τὸ ὁποῖον σχεδὸν ἔφερα εἰς πέρας· μοῦ ἔστησε παγίδα, εἰς ἐμέ, εἰς ἐμέ, εἰς τὸν διδασκαλὸν του, εἰς τὸν εὐεργέτην του. ὦ ! Ἀσπράτ !

Καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὠργίζετο καὶ ἐκ τῆς ὀργῆς ἐλάμβανον αἱ παρειαὶ του τὴν ζωηρότητα, ἣν παρέχει εἰς τοὺς δεινῶς νοσοῦντας ὁ πυρετός. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ταῦτοχρόνως ἐφωσφόριζον.

— Δὲν ἔρχεσαι, Ἀσπράτ, δὲν ἔρχεσαι ! Πρόσεξε, ταλαίπωρε, πρόσεξε· ἡξεύρεις ὅτι γνωρίζω τὰς συνωμοσίας σου, τοὺς ἀνατρεπτικούς σου σκοπούς, ὅτι γνωρίζω τὰ πάντα. Ἀπηύθυνα τὴν ἐπὶ κλησίαν μου πρὸς τὸν Σατάν, ἐκείνον τὸν ὁποῖον οἱ μάχοι ποτὲ ὠνόμαζον Φεγῶς· εἰς τὰ ὄρη Γαδ, καὶ ὁ Σατάν ἠναγκασθῇ νὰ ἐγκταλείψῃ τὰς ζοφεράς ἀβύσσους, καὶ νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιόν μου· συνωμύλησα μὲ τοὺς ἐπὶ τὰ ἀγγέλους, τοὺς ὑπουργοὺς τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ὅρου, ἐνθα ὁ Μωϋσῆς ἔλαβε τὰς πλάκας τοῦ νόμου· διὰ μόνης καὶ μόνης τῆς θελήσεώς μου ἤναψα τὸν μέγαν ἐπὶ τὰ φλογὸν τρίποδα, τὸν ὁποῖον Τραϊκνὸς ὁ βασιλεὺς ἔλαβε ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους· πρόσεξε, Ἀσπράτ, πρόσεξε.

Ἀλλ' οὐδεὶς ἀπεκρίνετο.

Καὶ τότε, ὡς σκοτιζομένης ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τῆς κεφαλῆς του, ἐπανελάμβανε :

— Δὲν βλέπεις, ἀθλιε, δὲν βλέπεις ὅτι ἔρχεται ὁ θάνατος νὰ μὲ ἀφαιρήσῃ ὡς πλάσμα χυδαῖον· ἀκουσον, ἔλθέ, Ἀσπράτ, καὶ μὴ φοβοῦ· δὲν σὲ κάμνω κἀνὲν κακόν· ἐλθέ· παρατιοῦμαι τοῦ πυρός· μὴ σὲ μέληι περὶ τῶν πνευμάτων τῶν πονηρῶν, μὴ φοβοῦ τελείως τοὺς ἐπὶ τὰ ἀγγέλους, τοὺς ἐκδικητάς· παρατιοῦμαι τῆς ἐκδικήσεως· καὶ ὁμῶς ἡδυνάμην, ἀνῆθελον, τόσον νὰ σ' ἐκφοβίσω, ὥστε νὰ κατασταθῇ· πάραυτα ἡλίθιος, νὰ γίνῃς μάρμαρον· διότι γνωρίζω νὰ διακόπτω τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος. Ἀσπράτ ! ἀλλ' ἐπίστρεψε, σὲ λέγω, δὲν σὲ κάμνω κἀνὲν κακόν· ἐξ ἐναντίας, παρατηρεῖς ὅτι δύναμαι νὰ σοῦ προξενήσω καλὸν πολὺ... Ἀσπράτ, ἀντὶ νὰ μ' ἐγκαταλείψῃς, φρόντισον πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς μου, καὶ ὅλοι μου αἱ θησαυ-

ροί, ὅλα μου τὰ μυστικά, ἰδικά σου θὰ μείνουν· κάμε με νὰ ζήσω, Ἀσπαράτ, νὰ ζήσω κάμε με, διὰ νὰ σοὶ τὰ εἰπῶ· κύτταξε!... κύτταξε!

Καὶ ἐδείκνυε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ διὰ δακτύλου τρέμοντος τὰ τρισμύρια ἀντικείμενα, καὶ μεταξύ αὐτῶν ἔγραφα εἰς κυλινδρῶς, διεσκορπισμένα ἅπαντα ἐντὸς τοῦ εὐρυτάτου ἐκείνου θαλάμου.

Ἐπειτα περιέμεινεν ὀλίγον, προσέχων εἰς τὰς ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον παραλυόμενας δυνάμεις του.

— Ἀ! δὲν ἔρχεσαι, ἐξηκολούθει λέγων· ᾧ! νομίζεις ὅτι θ' ἀποθάνω τοιοῦτοτρόπως· νομίζεις ὅτι φονεύων με θὰ κατακτήσης τὰ πάντα σὺ ναί, φονεύων με, διότι σὺ μὲ θανατόνεις, ἄθλιε! Ἀλλὰ πόσον εἶπαι ἔφρων! Σὺ, καὶ ἂν ἠδύνασο ν' ἀναγνώσῃς τὰ χειρόγραφα ταῦτα, πάλιν δὲν ἤθελες ποτὲ κληρονομήσει τὴν σοφίαν μου. Ἐλθέ, Ἀσπαράτ, ἐλθέ μίαν στιγμὴν, ἐλθέ· τοῦλάχιστον ἐλθέ μόνον διὰ νὰ γίνῃς αὐτόπτης μάρτυς τῆς ἀπωλείας ὅλου τοῦ οἴκου τούτου· ἐλθέ μόνον διὰ νὰ ὄψῃς τὸ λαμπρὸν θέαμα, τὸ ὅπου οὐκ παρασκευάζω. Ἀσπαράτ! Ἀσπαράτ! Ἀσπαράτ!

Οὐδαίς ἀπεκρίνετο εἰς τὴν φωνὴν αὐτοῦ, ὅστις ὡρὰν ταύτην ὁ Βάλασμος ἀπελογεῖτο εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μαγιστόρων, δεικνύων αὐτοῖς τὸ νεκρὸν τῆς Λωρεντίας σῶμα.

— Ἀ! δὲν ἔρχεσαι, ἐξηκολούθει ὁ Ἀλτοτάς· ᾧ! ὀλίγον σὲ μέλει ᾧ! σιγῇζεσαι εἰς τὴν ἀσθενείαν μου· ἔστω· τώρα βλέπεις· πῦρ! πῦρ! πῦρ!

Μὲ τόσῃ δὲ μανίᾳ ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας, ὥστε ὁ Βάλασμος λυτρωθεὶς τῶν δεικνυμένων του, ἤκουσε καὶ ἐπτοήθη διὰ ἀναρπάσας τὸ σῶμα τῆς Λωρεντίας, ἀέβη τὴν κλίμακα, ἀπέθεσε τὸ πῶμα ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, ἔνθα πρὶ δύο ὥρῶν τὸ εἶχεν ἀποθέσει ὑπνωττον, καὶ ἐπιβὰς εἰς τὴν καταπακτὴν παρουσίασθη αἰφνης εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ἀλτοτάς.

— Ἀ! εἶπε τέλος πάντων, περιχρῶς ὁ γέρων, ἐροβήτης! εἶδες ὅτι ἠδυνάμην νὰ σ' ἐκδικηθῶ· ἦλθες, καὶ ἔκαμες καλῶς, διότι μίαν στιγμὴν ἂν ἐβράδυνε, μετέδιδα τὸ πῦρ εἰς αὐτόν τὸν θάλαμον.

Ὁ Βάλασμος τὸν παρετῆρει ἐκθαμβος καὶ σιωπηλός.

— Διψῶ, ἀνέκραξεν ὁ Ἀλτοτάς· διψῶ. Ἀσπαράτ, δός μου νὰ πῶ.

Ὁ Βάλασμος οὐδ' ἀπεκρίθη, οὐδ' ἐκινήθη παντελῶς.

— Ἦκουες;

Ἡ αὐτὴ σιγὴ, ἡ αὐτὴ ἀκίνησις.

— Ἦκουες, Ἀσπαράτ; τὸ νερόν μου· δός μου τὸ νερόν μου!

Ὁ γέρων ἤδη κατείχετο ὑπὸ τῶν σπασμῶν τοῦ θανάτου. Πῦρ δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐντὸς τῶν ὀμμάτων του, ἀλλ' ἐκλάμψεις ἀπαίσιαι· ἡ ὀργὴ ἐξήντησε καὶ αὐτὰ τὰ λείψανα τῆς δυνάμεώς του.

— Ἀ! ᾧ! εἶπε· σὺ τώρα δὲν βλέπεις τὴν ὥραν νὰ ἐκπνεύσω· ζητεῖς νὰ μὲ κάμῃς ν' ἀποθάνω τῆς διψῆς· ᾧ! οἱ ὀφθαλμοί σου προσηλώθησαν ἀπὸ τώρα ἐπὶ τῶν χειρογράφων μου, ἐπὶ τῶν θησαυρῶν μου· ᾧ! νομίζεις ὅτι θὰ γίνουν ἰδικά σου μετ' ὀλίγον· περιμένει λοιπόν, περιμένει!

Καὶ ὁ Ἀλτοτάς, τείνας τὴν χεῖρα μετὰ κόπου καὶ ἀγῶνος, ἔλαθεν ἐκ τῶν προσκεφαλαίων τοῦ θρονίου τοῦ φιαλίδιον, τοῦ ὁποίου ἀφῆρεσε τὸ πῶμα. Ἐκ τῆς εἰσόδου δὲ μόνῃς τοῦ ἀέρος, ρευστοειδῆς φλοῖξ ἐξεχύθη ἐκ τοῦ ὑαλίνου δοχείου, καὶ ὁ Ἀλτοτάς, ὅμοιος μαγικοῦ τινος ὄντος, ἐσκόρπισε τὴν φλόγα περὶ αὐτόν.

Πάραυτα, αἱ περὶ τὸ θρόνιον τοῦ γέροντος στιβάδες ἐκείναι τῶν χειρο-

γράφων, αἱ εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ θαλάμου διεσκηρπισμέναι βιβλοὶ, οἱ χάρτινοι κύλινδροι, οἵτινες ἀνεκαλύφθησαν μετὰ μόχθων ἀπείρων ὑπὸ τὰς πυραμίδας τοῦ Χέοπος καὶ εἰς τὰς πρώτας τῆς Ἡρακλείας ἀνασκαφάς, ἤναψαν ὡς πυρίτις· στρώμα φλογὸς ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ μαρμαρίνου ἔδαφους, καὶ παρέστησεν εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Βαλσάμου εἰκόνα ὁμοίαν τῶν φλογερῶν κύκλων ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ὁ Δάντης εἰς τὸν Ἄδην του.

Ὁ Ἀλτοτὰς ἐνόμιζεν ὅτι ὁ Βάλσαμος ἤθελεν ὀρμήσει ἐν τῷ μέσῳ τῆς φλογὸς ἵνα σώσῃ τὴν κληρονομίαν ταύτην· ἀλλ' ἠπατάτο· ὁ Βάλσαμος διέμεινεν ἀτάραχος· ἐπέβη δὲ μόνον ἐπὶ τῆς καταπακτῆς, ἵνα μὴ περικυκλώσῃ καὶ αὐτὸν τὸ πῦρ.

Ἡ φλόξ ἐντοσούτῃ περιεκύκλου πανταχόθεν τὸν Ἀλτοτὰς, ἀλλ' ἀντὶ τοῦτο νὰ φοβίσῃ τὸν γέροντα, ἐφαίνετο ἐξ ἐναντίας ὅτι τῷ ἐπροξένοι τέρψιν καὶ ἀγαλλίασιν· ἐνόμιζέ τις ὅτι ἐντὸς τοῦ πυρὸς ὁ γέροντα εὕρισκετο ἐντὸς τοῦ στοιχείου του, καὶ ὅτι ἡ φλόξ τὸν ἐδρόσιζεν, ἀντὶ νὰ τὸν καίῃ.

Ὁ Βάλσαμος τὸν παρεθέρει μετὰ προσοχῆς· τὸ πῦρ ἐπροχώρει μέχρι τῶν σανιδωμάτων· εἶπεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ θρονίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ γέροντα ἐκάθητο, καί, τὸ παραδοξόν, μολονότι ἤδη κατεβίβρωσκε τὸ κάτω μέρος τοῦ σώματός του, αὐτὸς ἐφαίνετο ὡς εἰ δὲν τὸ ἥσθάνετο, ὡς ἄλλος προφήτης Ἡλίας.

Ἀναβλέψας τέλος πρὸς οὐρανοὺς,

— Τετέλεσται, εἶπεν, ἀποθνήσκω ἀλύπως· ἀπήλαυσα πάντων τῶν ἐπιγείων· ἔγνων τὰ πάντα· ἡδυνήθην πᾶν ὅ,τι δίδεται τοῖς ἀνθρώποις νὰ δυνηθῶσι· ἐπλησίασα νὰ φθάσω εἰς τὴν αἰδιότητα.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ὁ Βάλσαμος ἀφῆκε γέλωτα τοσοῦτον ἀπαίσιον, ὥστε ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τοῦ γέροντος. Ἐξακοντίσας τότε ὁ Ἀλτοτὰς πρὸς τὸν μαθητὴν αὐτοῦ διὰ μέσου τῶν φλογῶν βλέμμα ὀργίλον :

— Ἐγχεῖς δίκαιον, εἶπεν, ἐν μόνον δὲν προεῖδα· τὸν Θεόν.

Καὶ ὡς εἰ ἀπεσπάρθη μετὰ τοῦ ἰσχυροῦ λόγου τούτου ὅλη του ἡ ψυχὴ, ὁ ἐσχατόγηρος μάγος ἔπεσεν ὕπτιος ἐπὶ τοῦ θρονίου του, καὶ οὕτως ἀπέδωκεν εἰς τὸν Θεὸν τὴν ἐσχάτην πνοὴν ταύτην, ἣν ἤλπιζε νὰ ὑποκλέψῃ παρ' Αὐτοῦ.

Ὁ Βάλσαμος ἀφῆκε στεναγμόν· μηδαμῶς δὲ φροντίσας νὰ διασώσῃ τι ἐκ τῆς πυρᾶς, ἐν τῇ ὁποίᾳ κατεκλίνθη ὁ νέος οὗτος Ζωροάστρης ἵνα ἀποθάνῃ, κατέβη πάλιν πλησίον τῆς Λωρεντίας, καὶ ἀφῆκε τὴν καταπακτὴν ν' ἀνελθῇ μόνη ἐπὶ τῆς ὀροφῆς, ἀποκλείσασα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του τὴν φοβερὰν κάμινον, ἥτις ἐβόμβει ὡς κρατὴρ ἡφαιστείου.

Ὅλην τὴν νύκτα ἡ φλόξ ἐθορύβει ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ Βαλσάμου ὡς θύελλα, χωρὶς καθόλου ὁ Βάλσαμος νὰ πειραθῇ τὴν ἀπόσβεσίν της· ἡ λύπη, διὰ τὴν στέρησιν τῆς Λωρεντίας, τὸν κατέστησεν ἀδιάφορον καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν κίνδυνον.

Τὸ πῦρ ἀπεθεσέθη μόνον, ἀφοῦ κατέφαγεν ὅλα τὰ πολύτιμα κοσμήματα τῆς ὀροφῆς, καὶ ἐξεγύμνωσε τὰς ὀπτάς πλίνθους τοῦ θόλου, χωρὶς νὰ μεταδρῇ εἰς ἄλλο τοῦ οἴκου διαμέρισμα.

ΔΘ'

Καταβαίνομεν ἐκ νέου εἰς τὴν γῆν.

Ὁ κ. δούξ Ρισελιέ εὐρίσκετο εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἐν Βερσαλλίαις σῆκου καὶ ἔπινε τὴν σοκκολάταν μετὰ τοῦ Ραφτέ, ὅτε ἰδοὺ τῷ ἀναγγέλλει ἄπῳ τις, ὅτι ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψίν του ὁ κ. βαρόνος δὲ Ταβερνέϋ.

Μόλις ἀνηγγέλη τοῦτο, καὶ ἰδοὺ εἰσέρχεται ὁ ἀπότολμος πατὴρ τῆς ὑδρεάδος, καὶ ποιήσας διὰ τοῦ δακτύλου χαιρετισμὸν πρὸς τὴν δούκα, ἔθηκεν εἰς μαλακὴν ἔδραν πλησίον τοῦ ἀφῆσας στεναγμόν.

— Πῶς, βαρόνε ! τῷ εἶπεν ὁ Ρισελιέ, τί τρέχει ; ἅπως περίλυπος μοι ἔναι.

— Περίλυπος ; εἶπεν ὁ Ταβερνέϋ, περίλυπος ;

— Ἐσώρω κ' ἐγώ, ἀδελφέ ; σὲ ἀκούω νᾶστεναῶν...

Ὁ βαρόνος ἔρριψε πρὸς τὸν στρατάρχην βλέμμα, ὡς εἰ τῷ ἔλεγεν ὅτι ἐνόσῃ ἤρχε παρὼν ὁ Ραφτέ, τῷ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξηγηθῇ.

Ὁ Ραφτέ ἐνόησεν, ὅθεν ἐγερεῖς ἀπῆλθεν. Ὁ βαρόνος τὸν ἠκολούθησε τόπιν διὰ τοῦ βλέμματος· ἀφοῦ δὲ εἶδε τὴν θύραν κλεισθεῖσαν,

— Δὲν εἰμαι περίλυπος, δούξ, εἶπεν ὁ βαρόνος, ἀλλ' εἰμαι ἀνήσυχος εἰς ἑσχάτον βαθμόν.

— Μπᾶ !

Ἐλα δὰ τῶρα, ἀνέκραξεν ὁ Ταβερνέϋ συνάπτων τὰς χεῖρας· ὑπακρίνον σοὶ φαίνεται ἄπορον. Τῶρα ἓνα μῆνα σχεδὸν μὲ περιφέρεις εἰς κενὰς εἰδας λέγων μοι πάντοτε : « Δὲν εἶδα τὸν βασιλέα· δὲν μ' ἐπλησίασεν ὁ βασιλεὺς· ὁ βασιλεὺς μοῦ προσποιεῖται τὸν δυσχερεστημένον ». Τί διαδύλον, δούξ ! εἰς ἓνα φίλον παλαιὸν δὲν φέρονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Τῶρα μῆνα... ἀκούεις !

Ὁ Ρισελιέ ἀνέστειλε τοὺς ὤμους.

— Τί νὰ σοῦ εἰπῶ κ' ἐγώ, ἀδελφέ βαρόνε ; Τί θέλεις νὰ εἰπῶ ;

— Τί νὰ μοῦ εἰπῇς... νὰ μοῦ εἰπῇς τὴν ἀλήθειαν.

Αἶ, τὴν ἀλήθειαν σοῦ λέγω, ἀδελφέ μου, τὴν ἀλήθειαν σοῦ λέγω· δὲν παλαμβάνεις ὅτι σοῦ λέγω τὴν ἀλήθειαν ; ἀλλὰ σὺ δὲν πιστεύεις ἰδοὺ κακόν.

— Πῶς ; σύ, δούξ καὶ πατρίκιος, στρατηγὸς τῆς Γαλλίας, εὐγενὴς ἐκ βασιλικοῦ θαλάμου, θέλεις νὰ μὲ κάμῃς νὰ πιστεύω ὅτι δὲν βλέπεις τὸν βασιλέα, ἐνῶ κάθε πρωτὶ τὸν ἐπισκέπτεσαι εὐθύς, ἀφοῦ ἐγερεθῇ ἀπὸ τὴν ἰνὴν· ἀδελφέ, ἀδελφέ, δὲν μὲ συγχωρεῖς ;

— Ἀλλὰ σὲ λέγω, βαρόνε, ὅτι ὁ βασιλεὺς μοῦ στρέφει τὰ νῶτα· ὁσάκις θ' ὄλον αὐτὸ τὸ διάστημα ἐπειράσθην νὰ μειδιάσω πρὸς αὐτόν, ἐκεῖνος μοῦ ἤντησε διὰ μορφασμοῦ πολὺ δυσαρέστου· μοῦ κρεμᾷ τὸ πρόσωπόν του, καὶ νὰ σοῦ ἐκφρασθῶ ; Λοιπὸν τί θέλεις ἐγὼ νὰ κάμω εἰς τοιαύτην περιουσίαν ;

Ὁ βαρόνος δὲ Ταβερνέϋ ἐξέφερεν ἐκ τοῦ κόλπου του ἐπιστολήν.

— Τί ἐπιστολὴ εἶνε αὕτη ; ἠρώτησεν ὁ δούξ.

— Εἶνε τοῦ υἱοῦ μου τοῦ Φιλίππου. Μοῦ τὴν στέλλει...

— Ἀ ! ὁ συνταγματάρχης !

- Ναί, εὐμορφος συνταγματάρχης !
- Πῶς ! ἐκεῖνος πάλιν τί ἔπαθε ;
- Ἐπαθεν, ὅτι ἓνα μῆνα τώρα κ' ἐκεῖνος περιμένει εἰς Ρέμας τὸν διορισμόν, τὸν ὅποιον ὁ βασιλεὺς τοῦ ὑπεσχέθη, καὶ οὔτε διορισμός, οὔτε τίποτε· ἐντοσούτῳ τὸ τάγμα ἀναχωρεῖ μετὰ δύο ἡμέρας.
- Διὰ βολε ! τὸ τάγμα ἀναχωρεῖ ;
- Ναί, διὰ Στρασβούργον. Εἰς τρόπον ὥστε, ἂν ἐντὸς δύο ἡμερῶν ὁ Φίλιππος δὲν ἔχῃ τὸν διορισμόν του...
- Αἶ, τί ;
- Ὁ Φίλιππος... τί θὰ κάμῃ ; μετὰ δύο ἡμέρας θὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν ἐδῶ.
- Ἐνόησα, θὰ τὸν ἐλησμόνησαν τὸν νέον· αὐτὰ κάμνει τὸ προκομμένον νέον μας ὑπουργεῖον· φαντάσου τί τάξις βασιλεύει εἰς τὰ γραφεῖά του. Ἄ ! ἂν ἤμην ὑπουργός, ὁ διορισμός τοῦ υἱοῦ σου θὰ ἦτο ἐκδεδομένος πρὸ ἡμερῶν.
- Μμμ ! ἐπέφερεν ὁ Ταβερνέυ.
- Διατί τάχα ;
- Ὅσον νὰ μὴ τὸ πιστεύω.
- Πῶς ;...
- Ἄν ἦσουν σὺ ὑπουργός, θὰ ἔσταλλες τὸν Φίλιππον εἰς τοὺς πεντακασίους διαβόλους τῶν περάτων τῆς Οἰκουμένης.
- ὦ !
- Καὶ τὸν πατέρα του μαζῇ.
- ὦ ! ὦ !
- Καὶ τὴν ἀδελφὴν του ἀκόμη πλέον μακράν.
- Εἶνε, τῇ ἀληθείᾳ, εὐχαρίστησις τὸ νὰ συνομιλῇ τις, Ταβερνέυ, μετὰ σοῦ· ἔχεις ἀπειρον πνεῦμα, ἀλλ' ἔως ἐδῶ καὶ μὴ παρέκει.
- Ἔως ἐδῶ καὶ μὴ παρέκει, τὸ ἤθελα κ' ἐγώ, ἀλλ' ὁ υἱός μου δὲν δύναται νὰ μείνῃ ἔως ἐδῶ· ἡ θέσις του εἶνε θέσις δυσάρεστος. Δοῦξ, πρέπει ἀφεύκτως νὰ ἴδῃς τὸν βασιλέα.
- Ἐγὼ τὸν βασιλέα τὸν βλέπω, σοῦ εἶπα.
- Νὰ τὸν ὁμιλήσῃς.
- Φίλε μου, εἰς τὸν βασιλέα δὲν ὁμιλεῖ κανεὶς, ἂν δὲν ὁμιλήσῃ πρῶτος ὁ βασιλεὺς.
- Νὰ τοῦ βιάσῃς.
- Ἄ ! ἐγὼ δὲν εἶμαι Πάπας, διὰ νὰ τὸν βιάσω.
- Τότε λοιπόν, εἶπεν ὁ Ταβερνέυ, θ' ἀναγκασθῶ ν' ἀναφερθῶ εἰς τὴν θυγατέρα μου· διότι παρατηρῶ εἰς ὅλα αὐτὰ ἀμέλειαν, κύριε δούξ...
- Ὁ λόγος ὑπῆρξε μαγικός. Ὁ δούξ ἐφοβεῖτο τὴν συμμαχίαν τοῦ πατρὸς τούτου μετὰ τῆς θυγατρὸς· ἐφοβεῖτο μὴ ἐκινδύνευεν ἐκ τούτου νὰ ὑποπέσῃ εἰς τὴν βασιλικὴν δυσμένειαν.
- Ἀκουσε, νὰ σοῦ εἰπῶ, ὑπέλαβε· μὴ δυσαρεστεῖσαι· θὰ δοκιμάσω πάλιν.
- Ἄλλὰ μοῦ χρειάζεται μία πρόφασις.
- Τὴν πρόφασιν τὴν ἔχεις.
- Ἐγώ ;
- Βεβαίως.
- Τί πρόφασιν ;
- Ὁ βασιλεὺς ὑπεσχέθη.

— Εἰς ποῖον ;

— Εἰς τὸν υἱόν μου.

— Ἀληθινά ;

— Βεβαίως.

— Τότε λοιπὸν τοῦ ἐνθυμίζω τὴν ὑπόσχεσιν. Δός μου τὴν ἐπιστολήν.

Καὶ τότε ὁ δοῦξ ἔκρουσε τὸν κωδωνίσκον.

— Νὰ ζεύξουν τοὺς ἵππους εἰς τὸ ὄχημά μου.

Καὶ στραφεῖς πρὸς τὸν Ταβερνεύ :

— Πηγαίνω, βαρόνε, ἀμέσως διὰ τὴν ὑπόθεσίν σου. Ἐλα, ἂν θέλῃς, νὰ λάβῃς καὶ τὴν ἀπάντησιν. Νὰ ἔλθῃς εἰς τὰς ἑνδεκα καὶ νὰ περιμένῃς εἰς τὴν στοὰν τῶν κατόπτρων, ἐνῶ ἐγὼ θὰ ἦμαι μέσα συνομιλῶν μετὰ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος. Εἰμεθα σύμφωνοι ;

— Συμφωνότατοι ὕγιαίνε, δούξ.

— Ὑγιαίνε, βαρόνε πάντοτε φίλοι, εἶπεν ὁ Ρισελιέ, ὅστις μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς προσεῖχε μὴ ἀποκτήσῃ ἐχθρὸν τοῦ ὁποῖου ἡ δύναμις ἦν εἰσέτι ἀγνωστος.

Ὁ βαρόνος δὲ Ταβερνεύ εἰσῆλθεν ἀφ' ἐνὸς ἐντὸς τοῦ ὀχήματός του διὰ μακρὸν περίπατον ἐντὸς τῶν κήπων, ἀφ' ἐτέρου ὁ Ρισελιέ ἐκάθισεν νὰ τὸν εὐτρεπίσωσιν οἱ θαλαμηπόλοι του ἔργασία ἣτις ἀπῆται δύο ὥρας ὁλοκλήρους.

Ὁ βαρόνος ἔφθασεν εἰς τὰ ἀνάκτορα πρὸ τοῦ δουκὸς, ἀκριβῶς τὴν ἑνδεκάτην· εἶτα καὶ ὁ δοῦξ, εἰσῆχθη δὲ εἰς τοῦ βασιλέως.

Ἡ καρδιά τοῦ Ταβερνεύ ἐπαλλε σφοδρῶς. Εἰς τὴν στοὰν τῶν κατόπτρων εὗρε διαφόρους αὐλικούς, ὀλίγων εὐνοϊαν χαίροντας, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ἠναγκάσθη ν' ἀναμιχθῇ. Ἐλαβεν ὅμως θέσιν τοιαύτην, ὥστε ὁ πρῶτος, τὸν ὁποῖον ἔμελλε ν' ἀπαντήσῃ ὁ Ρισελιέ ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ θαλάμου τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, νὰ ἦνε αὐτός.

— ὦ! ἐπιθυροῖζεν, ἐγὼ, ἐγὼ νὰ συγκαταλέγωμαι σήμερον μετὰ τῶν ἀνθρώπων τούτων, ἐνῶ πρὸ ἐνὸς μηνὸς συνεδείκνουν σχεδὸν μόνος μετὰ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος !

Καὶ ἐκ τῆς δεδιπλωμένης ὀφρύος του ἐξέφευγον οὐκ ὀλίγα ὑπόνοιαι ἐπονείδιστοι, ἱκαναὶ νὰ προξενήσωσιν ἐρύθημα εἰς τὴν πτωχὴν Ἀνδρεάδα.

M

Τὸ μνημονικὸν τῶν βασιλέων.

Ὁ Ρισελιέ εἰσῆλθε θαρραλέως εἰς τοῦ βασιλέως, ὡς εἶχεν ὑποσχεθῇ, καὶ ἐτέθη ὑπὸ τὸ βλέμμα του, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ πρίγκηψ Κονδὲ ἐνεχειρίζεν εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα ἓνα χιτῶνα. Ἰδὼν ὁ βασιλεὺς τὸν στρατάρχην αἰφνιδίως, ἔπραξε βιαίον τι κίνημα ἵνα στρέψῃ τὰ νῶτα, ὥστε παρ' ὀλίγον νὰ πέσῃ κατὰ γῆς ὁ χιτῶν. Ὁ πρίγκηψ Κονδὲ ἐξεπλάγῃ καὶ ὠπισθοπόρῃσε.

— Μὲ συγχωρεῖτε, ἐξαδελφε, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΒ', ἵν' ἀποδείξῃ ἐναργῶς εἰς τὸν πρίγκηπα ὅτι δὲν ἦτον αὐτός ὁ αἰτίος τοῦ βιαίου κινήματος.

Ὅθεν ἐνόησε καλλίστα ὁ Ρισελιέ ὅτι ὅλη ἡ ὀργὴ αὐτοῦ ἦτο δι' αὐτὸν καὶ μόνον. Ἐπειδὴ ὅμως ἀπεφάσισεν ὠρισμένως νὰ προκαλέσῃ χρεῖας

τυχούσης ὅλην ἐκείνην τὴν ὀργήν, ὅπως λάβῃ σπουδαίαν τινα, τέλος πάντων ἐξηγήσιν, μετέβαλλε θέσιν· μετέβη εἰς τὸ μέρος ὅθεν ἔμελλε νὰ διέλθῃ ὁ βασιλεὺς εἰσερχόμενος εἰς τὸ γραφεῖόν του.

Ἐντοσούτῳ, μὴ βλέπων πλέον τὸν στρατάρχη, ὁ βασιλεὺς ἐπανελάθεν ἐλευθέρως καὶ περιχαρῶς τὴν συνομιλίαν του. Ἐνεδύθη, καὶ εἶπεν εἰς τὸν ἐξαδελφόν του νὰ διατάξῃ νὰ παρασκευάσωσι τὰ τῆς κυνηγεσίας.

Τὴν στιγμὴν ὅμως καθ' ἣν μετέβαινεν εἰς τὸ γραφεῖόν του, ὅτε δηλαδὴ πάντες οἱ λοιποὶ εἶχον ἀπέλθει, ἰδοὺ παρατηρεῖ τὸν Ρισελιέ χαριέστατα προσκλίνοντα τὴν κεφαλὴν.

Ὁ Δουδοβίκος ΙΕ' ἡμυποδίσθη σχεδὸν δυσαρεστημένος.

— Ἀκόμη ἐδῶ, κύριε Ρισελιέ; εἶπεν.

— Εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος· ναί, βασιλεῦ.

— Ἀλλὰ δὲν ἐξέρεσθε λοιπὸν ποτέ, δούξ, ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα;

— Τώρα τεσσαράκοντα ἔτη, βασιλεῦ, εἶνε σπάνιον ν' ἀπομακρυνθῶ ἐντεῦθεν δι' ἄλλο τι, εἰμὴ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος.

Ὁ βασιλεὺς ἔστη ἀπέναντι τοῦ στρατάρχου.

— Λοιπὸν λέγετε, τί θέλετε, τέλος πάντων;

— Ἐγώ, Μεγαλειότατε; εἶπεν ὁ Ρισελιέ μειδιῶν· τί θὰ θελήσω;

— Ἀλλὰ βλέπω μὲ παίρνετε τὸ κατόπιν· τί εὐχὴ Θεοῦ!

— Ναί, βασιλεῦ, ἡ ἀγάπη μου καὶ τὸ σέβας ἡκολούθησαν ἀείποτε τὰ ἴχνη Ὑμῶν. Εὐχαριστῶ, Μεγαλειότατε.

— Ὡ! προσποιεῖσθε ὅτι δὲν μ' ἐννοεῖτε· ἀλλὰ μ' ἐννοεῖτε ἐξαίρετα. Σὰς λέγω λοιπὸν, κύριε στρατάρχα, ὅτι ἐκ μέρους μου δὲν ἔχω νὰ σὰς εἶπω τίποτε.

— Τίποτε, Μεγαλειότατε;

— Τίποτε, τίποτε.

Ὁ Ρισελιέ ὠπλίσθη διὰ βαθυτάτης ἀδιαφορίας.

— Μεγαλειότατε, εἶπε· ἔχω πάντοτε τὴν εὐτυχίαν νὰ λέγω ἐντὸς τῆς ψυχῆς καὶ τῆς συνειδήσεώς μου, ὅτι φοιτῶν ἐπὶ ταῖς θύραις τοῦ βασιλέως ὑπῆρξα πάντοτε ἀφιλοκερδής. Πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν οὐδεὶς φθονερὸς δύναται ποτέ νὰ εἶπῃ ὅτι μοῦ ἐδώρισέ τι ὁ βασιλεὺς. Ὡς πρὸς τοῦτο, ἀγαθὴ τύχη, μ' ἐγνώρισε πλέον ὁ κόσμος.

— Ἐ! δούξ, ζητήσατε λοιπὸν ἂν θέλετε τίποτε διὰ τὸν ἑαυτὸν σας, ἀλλὰ λέγετε γοῆγορα.

— Δὲν ἔχω, Μεγαλειότατε, χρεῖαν οὐδενός, καί, πρὸς τὸ παρόν, περιορίζομαι νὰ καθικετεύσω τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα...

— Τί;

— Ὅπως εἰσέλθῃ ἵνα τῇ ἀπονεύμῃ τὰς εὐχαριστίας του...

— Ποῖος;

— Ἀνὴρ τις ἄκραν ὀφείλων εἰς τὸν βασιλέα εὐγνωμοσύνην.

— Ἀλλὰ τέλος πάντων;

— Ἀνὴρ τις, βασιλεῦ, τὸν ὁποῖον ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἠξίωσε τῆς ἐπιφανοῦς τιμῆς... Βλέπετε, βασιλεῦ, ἀφοῦ τις ἠξιώθη τῆς τιμῆς νὰ λάβῃ θέσιν ἀπ᾿ εἰς τὴν τράπεζαν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, καὶ ἀπήλαυσε τῆς χαριεστάτης συνανατροφῆς Ὑμῶν, εἶνε ἀδύνατον νὰ λησμονήσῃ ταῦτα ἐπὶ ζωῆς· λαμβάνει δὲ πάραυτα ἔξιν τοσοῦτον γλυκεράν...

— Εἴθετε γλῶσσα ἐπίχρυσος, κύριε δὲ Ρισελιέ.

- ὦ! Μεγαλειότατε!
- Τέλος πάντων, διὰ ποῖον θέλετε νὰ μοῦ εἰπῆτε;
- Διὰ τὸν φίλον μου τὸν Ταβερνέῦ.
- Διὰ τὸν φίλον σας! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς.
- Ἐξαίτουμαι συγγνώμην, Μεγαλειότατε.
- Τὸν Ταβερνέῦ! ἐπρόσθεσεν ὁ βασιλεὺς με εἶδος φόβου, δι' ὃν καὶ ἠπόρησεν ὁ δούξ.
- Τί νὰ κάμῃ κανεῖς, Μεγαλειότατε; εἶνε παλαιὸς συστρατιώτης μου... Καὶ ὁ στρατάρχης ἐσταμάτησε πρὸς στιγμήν.
- Συνέξεστρατεύσαμεν ὑπὸ τὸν Βιλλάρς.
- Καὶ ἐσταμάτησεν ἐκ νέου.
- Γνωρίζετε. Μεγαλειότατε, φίλους εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον ὀνομάζομεν ὅλους ὅσους ἐγνωρίσαμεν, ὅλους ὅσοι δὲν εἶνε ἐχθροὶ μας· εἶνε λέξις εὐσημῶς, ἥτις, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, δὲν καλύπτει μεγάλα πράγματα.
- Εἶνε λέξις, τὴν ὁποίαν πρέπει, κύριε δούξ, νὰ μεταχειρίζεται τις ὅχι ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, διότι ἐπιδέχεται ἐλαστικότητα πολλήν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ὀξυχόως.
- Αἱ συμβουλαὶ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος εἶνε ἀπυφθέγματα σοφίας. Ὁ κ. δὲ Ταβερνέῦ, λοιπόν...
- Ὁ κ. δὲ Ταβερνέῦ εἶνε ἄνθρωπος ἀνευ ἠθικῆς...
- Σὰς βεβαιῶ, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Ρισελιέ, ὅτι καὶ ἐγὼ τὴν αὐτὴν ιδέαν εἶχον· σας δίδω λόγον τιμῆς.
- Εἶνε ἄνθρωπος χωρὶς ἀβροφροσύνην.
- Ὅσον περὶ ἀβροφροσύνης, Μεγαλειότατε, δὲν ἔχω ν' ἀντιτάξω τίποτε· δὲν ἐγγυῶμαι ποτὲ περὶ πραγμάτων, τὰ ὅποια ἀγνοῶ.
- Πῶς! δὲν ἐγγυᾶσθε περὶ τῆς ἀβροφροσύνης τοῦ φίλου σας, παλαιοῦ ἀγωνιστοῦ, ἀνθρώπου, ὅστις ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα ὑπὸ τὸν Βιλλάρς, τέλος πάντων, ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον ὑμεῖς μοὶ παρουσιάσατε; Ἐντοσούτῳ γνωρίζετε τὸν ἄνθρωπον.
- Τὸν ἄνθρωπον, Μεγαλειότατε, βεβαίως τὸν γνωρίζω τὴν ἀβροφροσύνην τοῦ ὅμως ἀγνοῶ. Ὁ ὑπουργὸς Σουλλὺ ἔλεγεν εἰς τὸν παππὸν σας Ἐρρίκον Δ', ὅτι εἶδε τὸν πυρετὸν ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ σωματός του ὑπὸ ἔνδυμα πράσινον· ἀλλ' ἐγὼ ὁμολογῶ ταπεινῶς, Μεγαλειότατε, ὅτι ποτὲ δὲν εἶδα τί ἔνδυμα φορεῖ ἡ ἀβροφροσύνη τοῦ Ταβερνέῦ.
- Τέλος πάντων, στρατάρχα, μάθετε παρ' ἐμοῦ, ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἐξωλέστατος, καὶ ὅτι ἔπαιξε πρόσωπον ἀηδές.
- ὦ! ἀφοῦ μοὶ τὸ λέγῃ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης...
- Μάλιστα, κύριε, ἐγὼ!
- Ἀλλ' ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, ὁμιλοῦσα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, με λυτρώνει ἀπὸ τὴν περιπλοκὴν, εἰς ἣν εὐρισκόμην. Τῷ ὄντι, ὁμολογῶ, ὅτι ὁ Ταβερνέῦ δὲν εἶνε ἄνθος ἀβροφροσύνης, καὶ τὸ παρετήρησα καὶ ὁ ἴδιος· ἀλλὰ, Μεγαλειότατε, τί θέλετε... ἐνόσφ δὲν ἐγνώριζα καὶ τὴν Ὑμέτεραν περὶ τούτου γνώμην...
- Ἡ γνώμη μου, κύριε, εἶνε αὕτη· τὸν βδελύσσομαι.
- Ἄ! τετέλεσται, Μεγαλειότατε· καλὴ του ἡ τύχη, ὅτι ὁ ἀθλιὸς ἔχει πρὸς ἀντίληψίν του ἰσχυρὰν μεσίτριαν παρὰ τῇ Ὑμέτερᾳ Μεγαλειότητι.
- Δηλαδὴ;...

— Ἄν ὁ πατήρ ἔλαβε τὴν δυστυχίαν ν' ἀπαρέσῃ εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα...

— Καὶ πολὺ μάλιστα.

— Δὲν λέγω ὅχι, Μεγαλειότητα.

— Λοιπὸν τί λέγετε;

— Λέγω ὅτι ἄγγελός τις γλαυκώπης καὶ ξανθοκόμης...

— Δὲν σὲ; ἐννοῶ, δούξ.

— Τὸ συμπεραίνω, Μεγαλειότητα.

— Δηλαδή, δούξ, ἐπεθυμοῦν νὰ σὲς ἐννοῦσα.

— Εἰς βέβηλος, ὡς ἐγώ, τρέμει, Μεγαλειότητα, καὶ εἰς μόνην τὴν ιδέαν τοῦ ν' ἀνεγείσῃ τὸν πέπλον, ὑπὸ τὸν ὅποιον καλύπτονται τόσα ἐρωτύλα καὶ περιχαρῆ μυστήρια! ἄλλ' ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ὁ Ταβερνέϋ ὀφείλει ν' ἀνάψῃ λαμπὰς ἐνώπιον ἐκείνης, ἣτις μετρίζει τὴν πρὸς αὐτὸν βασιλικὴν δυσμένειαν. ὦ! βεβχίως! βεβχίως! ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεὰς πρέπει νὰ εἶνε ἄγγελος.

— Ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεὰς εἶνε μικρὸν φόβητρον, ὡς πρὸς τὰ φυσικὰ, καθὼς ὁ πατήρ της, ὡς πρὸς τὰ ἠθικά, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Μπᾶ! ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιέ ἐκστατικός· καὶ λοιπὸν ἠπατήθημεν ὅλοι! καὶ λοιπὸν τὰ κατ' ἐπιφάνειαν περικαλλῆ της πλεονεκτημάτα...

— Δούξ! μὴ μοῦ ἀναφέρῃς περὶ τῆς κόρης ταύτης; ῥίγος φρίκης μὲ κυριεύει.

Ὁ Ρισελιέ συνῆψε μὲ ὑποκρισίαν ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας.

— Περὰδου! εἶπε, πόσον τὸ ἐξωτερικὸν ἀπατᾷ! Ἄν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, ὁ πρῶτος τῆς ἐπικρατείας εἰδήμων τῶν τοιούτων, δὲν μ' ἐβεβαίουν περὶ τούτου, ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸ πιστεύσω... Πῶς! Μεγαλειότητα, τόσον κακόσχημον ἔχει τὸ σῶμα!...

— Πλέον παρὰ κακόσχημον, κύριε! πάσχει ἀπὸ νόσον... νόσον τρομεράν... Σὲ λέγω, δούξ. ἄρε, νὰ ζῆς, ἄρε! μὴ μοὶ ἀναφέρῃς πλέον περὶ αὐτῆς τῆς κόρης, μὲ καταλαμβάνουν σπασμοί.

— Κύριε ἐλέησον! ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιέ, δὲν θ' ἀνοιξῶ πλέον τὰ χεῖλη μου. Μεγαλειότητα! Ἐρχονται σπασμοί εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα! ὦ! τί ἀθλιότης! τί αἰκογένεια! Πολλὴν κακοτυχίαν τὴν ἔχει ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος νέος!

— Ἀλλὰ ποῖος πάλιν εἶνε αὐτὸς ὁ νέος; ποῖον νέον μὲ λέγεις;

— ὦ! ὅσον διὰ τῶρα, ἐννοῶ ἓνα πιστότατον, εἰλικρινέστατον, ἀφωσιωμένον ὑπηρέτην τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος. ὦ! παραδείγματος χάριν, Βασιλεῦ, ἰδοὺ τύπος τῶντι στρατιωτικῆς ἀρετῆς. Αὐτὸς τῶντι ἀξίζει τὴν εὐνοίαν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος.

— Ἀλλὰ ποῖον; ποῖον ἐννοεῖς, δούξ; Τελεῖον, διότι βιάζομαι.

— Λέγω, Μεγαλειότητα, διὰ τὸν υἱὸν τοῦ πρώτου καὶ τὸν ἀδελφὸν τῆς δευτέρας. Διὰ τὸν Φίλιππον δὲ Ταβερνέϋ, τὸν ἐξαίρετον νέον, πρὸς τὸν ὅποιον ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἀπένειμε μίαν συνταγματarchίαν.

— Ἐγὼ ἀπένειμα συνταγματarchίαν εἰς τινά;

— Ναι, βασιλεῦ, συνταγματarchίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Φίλιππος δὲ Ταβερνέϋ περιμένει μὲν εἰσέτι, εἶνε ἀληθές, ἀλλὰ τέλος πάντων τὴν ἀπενείματε πρὸς αὐτόν.

— Νομίζω, Μεγαλειότητα.

— Εἶσαι τρελλός!

— Μπα !

— Δὲν ἔδωσα ἐγώ, στρατάρχα, τίποτε.

— Ἀληθῶς ;

— Ἀλλὰ τί διάβωλον ἀναμειγνύεσαι εἰς αὐτά ;

— Ἀλλὰ, Μεγαλειότατε...

— Ἐχεις νὰ πάρῃς ἢ νὰ δώσῃς τίποτε ;

— Ἐγώ... τί θὰ ἔχω ;

— Λοιπὸν ὦμοις, ὡς φαίνεται, νὰ μὲ ψήσῃς εἰς τὴν ἐσχάραν μὲ τὸ δερμάτιον αὐτῶν ὄλων τῶν ἀκανθῶν.

— Μὲ συγχωρεῖτε, Μεγαλειότατε, ἐνόμιζα... βλέπω τώρα ὅτι ἀπατώμαι, ἀλλ' ἐνόμιζα ὅτι ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ὑπεσχέθη..

— Ἀλλ' αὐτὰ τὰ πράγματα, δούξ, δὲν εἶνε ἰδική μου ὑπόθεσις. Ἀλλ' ἐγὼ ἔχω ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν, δούξ. Δὲν ἀπυνέμω ἐγὼ ταγματάρχας... Ταγματάρχαν ! Καλὸν παραιῦθι σοὶ διηγήτησαν. Ἄ ! λοιπὸν εἶσαι ὁ συνήγορος αὐτῶν ὄλων ; Καλὰ εἶπα εἰς τὴν ἀρχὴν νὰ μὴ σὲ ἀκροασθῶ ἰδοὺ τώρα ἔφερες τὸ αἱμά μου ἄνω κάτω.

— ὦ ! Μεγαλειότατε...

— Ναί, ἄνω κάτω. Νὰ πάρουν οἱ πειρασμοὶ τὸν συνήγορον· ὄλην τὴν ἡμέραν σήμερον δὲν θὰ ἡμπορῶ νὰ χωνεύσω.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ὁ βασιλεὺς ἔστρεψε τὰ νῶτα πρὸς τὸν δοῦκα, καὶ ἔσπευσεν ὅλος τεταραγμένος εἰς τὸ γραφεῖόν του, ἀφήσας αὐτὸν εἰς ἐλεεινὴν θέσιν.

— Ἄ ! τώρα ὅμως, ἐψιθύρουν ὁ στρατάρχης, ἡξέυρομεν πῶς πρέπει νὰ βαδίσωμεν.

Καὶ τινάξας διὰ τοῦ ρινομάκτρον τὴν κόριν, ἥτις ἔπεσεν ἐκ τῆς κόμης ἐπὶ τῶν φορεμάτων του κατὰ τὸ διάστημα τῆς συνδιαλέξεως, ὁ Ρισελιὲ διηυθύνθη πρὸς τὴν στοάν, ἐνθα ὁ φίλος του περιέμενεν αὐτὸν μὲ φριδρὰν ἀνυπομονησίαν.

Μόλις ἐνεφανίσθη ὁ στρατάρχης, καί, ὅμοιος μὲ τὴν ἀραχινν, ἥτις χύνεται διὰ μιᾶς ἐπὶ τῆς βορᾶς, ὁ βαρόνος ἔτρεξε πρὸς αὐτόν.

— Αἱ ! τί νέον ; ἡρώτησε.

— Νέον, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Ρισελιὲ λαβὼν θέσιν ὑψιτενῇ καὶ ξέων λεπτόν τι μόριον ἀκαθαρσίας ἐπὶ τοῦ χιτῶνός του πρὸς τὸ στήθος, νέον εἶνε τοῦτο· σὲ παρακαλῶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ μοῦ ὁμιλῇς.

Ὁ Ταβερνεὺ παρετήρησε τὸν δοῦκα ὅλος ἐκθαμβος.

— Ναί, ἀπήρσεις τὰ μέγιστα εἰς τὸν βασιλέα, ἐξηκολούθησεν ὁ Ρισελιὲ, καὶ ὅστις ἀπαρέσκει εἰς τὸν βασιλέα μὲ προσβαλλεῖ.

Ὁ Ταβερνεὺ ἔμεινεν ἐκ τῆς ἐκπληξείας ὡς κεκολλημένος ἐκ τῶν ποδῶν ἐπὶ τῶν μαρμάρων δι' ὧν ἦν ἐστρωμένος τὸ ἔδαφος τῆς στοᾶς.

Ὁ Ρισελιὲ ἐντοσούτῳ ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του. Εἶτα, φθάσας εἰς τὴν θύραν τῆς στοᾶς τῶν κατόπτρων, ἐνθα τὸν περιέμενεν εἰς ὑπηρέτης, ὁ ὀδηγὸς τοῦ ὀχήματός του,

— Ἀγωμεν εἰς Λυκιέννας, εἶπε.

Καὶ ἀπῆλθε.

ΜΑ'

Αἰ λιποθυμία τῆς Ἀνδρεάδος

Ὁ Ταβερνέϋ ἀφ' οὗ συνῆλθεν εἰς ἐαυτὸν καὶ ἐνεβάθυνεν εἰς τὴν συμφορὰν του, ὡς ἀπεκάλει αὐτήν, ἐσκέφθη ὅτι ἔφθασεν ἡ στιγμή νὰ λαβῇ σπουδαίαν ἐξήγησιν ἐκ τῆς πηγῆς τῶν τοσούτων θλιψεων. Διὸ καὶ βράζων ἐξ ὀργῆς καὶ ἀγανακτικῆς ἐπορεύθη πρὸς τὴν κατοικίαν τῆς Ἀνδρεάδος.

Ἡ νεανίς μόλις ἤδη ἐπέρινε τὰ τοῦ ἱματισμοῦ της, ἀνυψοῦσα τοὺς ἐρώστους βραχίονας ἵν' ἀναδέσῃ ὀπισθεν τοῦ ὠτίου δύο πλεξίδια δυσσοικονήματα.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἤκουσε τὸ βῆμα τοῦ πατρὸς της εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, καὶ ἦν στιγμήν, κρατοῦσα τὸ βιβλίον της ὑπὸ τὸν ἀγκῶνα, ἐπορεύετο εἰς ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου της.

— Ἀ! Ἀνδρεὰς, καλημέρα, εἶπεν ὁ κ. δὲ Ταβερνέϋ· ἐξέρχῃσαι;

— Μάλιστα, πάτερ μου.

— Μόνη;

— Ὡς παρατηρεῖτε.

— Καὶ μόνη λοιπὸν εἶσαι;

— Ἀφ' οὗ ἐγένινεν Ἰφάντος ἡ Σοφία, δὲν ἔλαβας θαλαμηπόλον ἄλλην.

— Ἀλλὰ πῶς ἐνδύεσαι λοιπὸν χωρὶς θαλαμηπόλου; μόνη σου δὲν κίμνει· δὲν γίνεται νὰ ἐνδύσῃς μόνη σου· συλλογίσου ὅτι εὕρισκεσαι εἰς τὴν αὐλήν· καὶ εἰς τὴν αὐλήν μία γυνὴ ἐνδυομένη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲ καίμει κίμνει ἐντύπωσιν. Αὐτὰ εἶνε λοιπὸν ὅσα σοῦ εἰσέστηκα;

— Μὲ συγχωρεῖτε, πάτερ, ἀλλὰ μὲ περιμένει ἡ δέσποινα Δελφίνη.

— Σὲ βεβαίῳ, Ἀνδρεὰς, ὑπέλαθεν ὁ Ταβερνέϋ ὀργιζόμενος πλειότερον καθόσον ὠμίλει, σὲ βεβαίῳ, δεσποσύνη, ὅτι μὲ αὐτὴν σου τὴν ἀπλότην θὰ καταστήσῃς νὰ σὲ περιγελοῦν ὅλοι ἐδῶ μέσα.

— Πάτερ μου...

— Καὶ ὁ περιγελῶς πρὸς ἓνα ἄνθρωπον εἶνε παντοῦ κακός, πολὺ μᾶλλον εἰς τὴν αὐλήν.

— Πολὺ καλὰ, πάτερ μου, ἀλλὰ περιμένει ἡ δέσποινα Δελφίνη, καὶ πρὸς τὸ παρόν, ἀφήσατε... εἶμαι βεβαία ὅτι, ἀφ' οὗ μάθῃ ὅτι ἡμέλησα τὴν στολήν μου ἕνεκα τῆς σπουδῆς νὰ ὑπάγω πλησίον της, θὰ μὲ συγχωρήσῃ.

— Πήγαινε λοιπὸν, καὶ ἐπίστρεψε, σὲ παρακαλῶ, ἅμα σὲ ἀφήσῃ ἐλευθέραν· διότι ἔχω νὰ σοῦ ἀναφέρω περὶ σπουδαίου πράγματος.

— Πολὺ καλὰ, πάτερ μου, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς.

Καὶ ἐπειράθη νὰ ἐξκολουθήσῃ τὸν δρόμον της.

Ὁ βαρόνος τὴν παρετήρει ὀπισθεν ἀπὸ κορυφῆς μέχρι πτερνῶν.

— Στάσου, στάσου, ἀνέκραξεν, εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐξέλθῃς τοιοῦτοτρόπον ἐλθισμόνησες, κυρία μου, νὰ βάλῃς εἰς τὰς παρειὰς ὀλίγον κόκκινον· ἔχῃ μίαν ὠχρότητα ἀνυπόφορον.

— Ἐγώ, πάτερ μου; εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς σταματήσασα.

— Καὶ βεβαίως, βλέπεις εἰς τὸν καθρέπτην καὶ δὲν παρατηρεῖς; παρειὰί σου εἶνε λευκαί, ὡς τὸ κηρίον, οἱ ὀφθαλμοί σου μαῦροι· τριγύ-

ένα δακτυλον. Κυρία μου, δὲν πηγαίνουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοιοῦτα τραπὼς νὰ τοὺς προξενήσουν φόβον.

— Πάτερ μου, δὲν ἔχω πλέον καιρὸν νὰ χάσω παντελῶς.

— Τῇ ἀληθείᾳ εἶνε φαικτὸν ἀνέκραξεν ὁ Ταβερνέῦ, ἀπὸ τῶν ἄλλων τοὺς ὥμους δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον γυνὴ ἄλλη ὡς αὐτήν, καὶ αὐτὴ ἔτυχε νὰ εἴνε θυγάτηρ μου. Τί ἀθλιότης! Ἀνδρεᾶς, Ἀνδρεᾶς!

Ἀλλ' ἡ Ἀνδρεᾶς εὐρίσκετο ἤδη πρὸς τὸ κάτω μέρος τῆς κλίμακος Ἐστράφη ἐν τούτοις.

— Τοῦλάχιστον, ἀνέκραξεν ὁ Ταβερνέῦ, εἰπέ ὅτι εἶσαι ἀσθενής, ὥστε νὰ σὲ συγχωρήσουν, τί εὐχὴ Κυρίου! ἀφοῦ δὲν θέλεις νὰ σὲ θαυμάσουν.

— ὦ! ὅσον δι' αὐτό, πάτερ μου, εἶνε εὐκολόν, διότι καὶ πραγματικῶς δὲν αἰσθάνομαι καλᾶ, καὶ δύναμαι, χωρὶς νὰ ψευθῶ νὰ εἶπω ὅτι εἰμαι ἀσθενής. Εἶμαι τῶνόντι.

— Καλᾶ, ἐψιθύρισεν ὁ βαρόνος, καλᾶ ἄλλο πλέον δὲν μᾶς ἔλειπε παρὰ αὐτό ἀσθενής!... ὦ! νὰ πάρῃ ὁ διάβολος τὰς σεμνατύφους! ἐπρόσθεσε καθ' ἑαυτόν.

Καὶ ἐπανηλθεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς θυγατρὸς του, ἔνθα ἤρχισε νὰ σκεπτήται ζητῶν νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ρισελιέ.

Ἐν τούτοις ἡ Ἀνδρεᾶς ἐπορεύετο εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς δεσποίνης Δελφίνης. Ἐκ διαλειμμάτων ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν οὐρανόν, ὡς εἰ ἐζητεῖ παρ' αὐτοῦ ἀέρα καθαρώτερον ἀναπνοῆς, διότι αἱ ἀπόπνοιαί τῶν ἀνθρώπων τοῦ κήπου τῇ ἐφαίνοντο βαρύνταται, καὶ τῇ προσέβαλλον τὸν ἐγκέφαλον.

Φθάσασα μέχρι τῶν ἀντιθαλάμων τοῦ Τρικλόν, παρετήρησε τὴν κυρίαν δὲ Νοαλλης, ὀρθίαν εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ σπουδαστηρίου τῆς Δελφίνης· ἡ δέσποινα αὕτη ἔκαμε τὴν Ἀνδρεᾶδα νὰ ἐννοήσῃ, διὰ πρώτης λέξεως, ὅτι ἦτο καιρὸς καὶ ὅτι περιμένετο.

Τῶνόντι, ὁ ἄββας... ὁ φιλῶ τῷ ὀνόματι ἀναγνώστης τῆς πραικτικῆς, προεγευμάτιζε μετὰ τῆς Αὐτοῦ Βασιλικῆς Ὑψηλότητος, ἥτις συνεχῶς παρείχε τὴν τοιοῦτου εἵδους εὐνοίαν πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς.

Ὁ ἄββας ἐπῆνε τὸ ἐξαιρετικὸν τῶν βουτυρωμένων ἐκείνων ἀρτίσκων τοὺς ὁποίους αἱ Γερμανίδες οἰκοδέσποιναὶ γνωρίζουν νὰ ἐπισπασέωσι τοσοῦτον βιομηχανικῶς περίξ τῆς κύμβης, ἥτις περιέχει τὸν καφὲν μετὰ τοῦ γαλακτός.

Ὁ ἄββας ὠμίλει ἀντὶ ν' ἀναγινώσκῃ, καὶ διηγείτο εἰς τὴν Δελφίνην τὰς εἰδήσεις ὅλας τῆς Βιέννης, ὅσας εἶχε μάθει ἐκ τῶν ἐφημεριδογράφων καὶ ἐκ τῶν διπλωματῶν. Πρὸ πάντων ἀνέφερε περὶ ἀνταρσίας τινὸς ἐπικρατήσεως ἕνεκα τῆς ὑψώσεως τῶν σιτηρῶν, ἀνταρσίας, ἔλεγε, τὴν ὁποίαν ὁ κ. δὲ Σαρτὶν κατέπεινε εἰς τὰ σπάργανά της, στείλας εἰς τὴν Βασιτίλλην πέντε τῶν ἀρχηγῶν αὐτῆς.

Εἰσηλθεν ἡ Ἀνδρεᾶς· ἡ Δελφίνη εἶχεν ἐπίσης τὰς ἡμέρας τῆς ἰδιοτροπίας καὶ ἡμικρανίας τῆς· ἡ συναναστροφὴ τοῦ ἄββᾶ εἶχε κεντήσῃ τὴν περιέργειάν της, ὅθεν τὸ μετὰ τὴν συνομιλίαν βιβλίον τῆς Ἀνδρεᾶδος τῇ ἐπέφερε τὴν πληξίν. Ἐπομένως εἶπε πρὸς τὴν ἀναγνώστριάν της νὰ προσέχῃ πάντοτε ἀκριβῶς τὴν ὥραν τὴν προσδιωρισμένην πρὸς ἀναγνώσιν, προσθέσασα, ὅτι ἡ καλητέρα διασκέδασις, ὅταν δὲν γίνεται ἐγκαίρως, φαίνεται ὀχληρά.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἐλυπήθη ἐκ τῆς ἐπιπλήξεως ταύτης, ἀφοῦ μάλιστα ἦτο ἄδικος. Δὲν ἀπάντησεν ὁμῶς, μολοντί ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὅτι ἡμποδίσθη ὑπὸ

τοῦ πατρὸς της, καὶ οἶε, ἐρχομένη, ἐβᾶδιζε βραδέως, ἐπειδὴ ἦτο ἀσθενής.

Ἄλλ' ὅχι· ἀντὶ τῶν ἀπολογιῶν τούτων, ἐκλινεν ἡ κόρη τὴν κεφαλὴν ἐν ἀμνηχανίᾳ, καὶ ὡς εἰ ἤσθηνθη προσεγγίζον τὸ τέλος τῆς ζωῆς της, ἐκλείσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀπώλεσε τὴν ἰσορροπίαν. Ἄνευ δὲ τῆς βοηθείας τῆς κυρίας δὲ Νοάλλης, θὰ ἐπιπτε.

— Δεσποσύνη, τί εἶνε αὐτὰ; συλλογισθῆτε ποῦ εὕρισκεσθε, ἐπιθύρισεν ἡ κυρία Ἐθιμοταξία.

Ἡ Ἀνδρεᾶς δὲν ἀπεκρίθη.

— Ἀλλὰ, δούκισσα, ἡ δεσποσύνη πάσχει, ἀνέκραξεν ἡ Δελφίνη ἐγειρομένη ὅπως σπεύσῃ πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα.

— Ὅχι, ὅχι, ὑπέλαβε προθύμως ἡ Ἀνδρεᾶς μὲ ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων· ὅχι, Ὑψηλοτάτη· εἶμαι καλὰ, ἢ μάλλον, εἶμαι καλῆτερα.

— Ἀλλὰ δὲν βλέπετε, δούκισσα, ὅτι ἐγίνε λευκὴ ὡς τὸ μανδήλιόν της; Ἄ! ἐπταῖσα πολὺ, ἐγὼ ἐπταῖσα ὅτι τὴν ἐπέπληξα, τὴν καλὴν κόρην... Καθῆσατε, σὰς λέγω, καθῆσατε.

— Δέσποινα...

— Καθῆσατε· διατάσσω!... Δότε της τὸ θρονίον σας, ὀσιώτατε πάτερ.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἐκάθησε, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς συμπεριφορᾶς ἐκείνης, συνῆλθε, καὶ βαθμηδὸν ἀνέλαβε τὸ χρῶμά της.

— Αἱ, δεσποσύνη, ἡμπαρεῖτε τώρα ν' ἀναγνώσετε;

— Ὡ, ναί, βεβαίως· ἐλπίζω τοῦλάχιστον.

Καὶ ἡ Ἀνδρεᾶς ἤνοιξε τὸ βιβλίον εἰς τὸ μέρος ἔνθα εἶχεν ἀρίσει χθὲς τὴν ἐνῆγχωσίν της· εἶτα, διὰ φωνῆς τὴν ὁποίαν προσεπάθει νὰ καταστήσῃ ὅσον τὸ δυνατόν εὐαρινεστέρην καὶ εὐάρεστον, ἤρχισεν. Ἀλλὰ μόλις διέτρεξαν τὰ ὁματιά της τοὺς στίχους δύο ἢ τριῶν σελίδων, καὶ τὰ μικρὰ μελανὰ σημεῖα, τὰ περιστρεφόμενα ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς της, ἤρχισαν νὰ περιδινῶνται καὶ νὰ τρέμουν, ὥστε κατέστησαν δυσδιάκριτα.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ὥχριάσεν ἐκ νέου, ψυχρὸς δὲ ἰδρὼς ἀνέβη ἐκ τοῦ στήθους εἰς τὸ μέτωπόν της, καὶ ὁ μελανὸς ἐκεῖνος κύκλος, τὸν ὅποιον ἰδὼν ὁ Ταβερνέυ περὶ τὰ βλέφαρα τῆς θυγατρὸς του ἔψεξε, τοσοῦτον ἐμεγαλύνθη, ὥστε ἡ Δελφίνη, ἥτις, ἕνεκα τῆς δυσκολίας τῆς Ἀνδρεάδος πρὸς τὸ ἀναγινώσκειν, εἶχεν ἐγείρει τὴν κεφαλὴν, ἀνέκραξε:

— Πάλιν!... ἰδότε, δούκισσα· τῇ ἀληθείᾳ, ἡ κόρη αὕτη πάσχει, χάνει τὰς αἰσθήσεις.

Καὶ τότε πλέον ἔτρεξεν ἡ ἰδίᾳ Δελφίνη, καὶ ἀρπάσασα ρευστόν τι ἐντὸς φιαλιδίου, ἐπλησίασεν αὐτὸ εἰς τὴν ρίνα τῆς ἀναγνώστριάς της. Οὕτω συνελθούσα, ἡ Ἀνδρεᾶς ἐπειράθη νὰ λάβῃ ἀπὸ χαμαὶ τὸ βιβλίον, ἀλλ' εἰς μάτην· αἱ χεῖρές της διετήρησαν τρόμον νευρικόν, τὸν ὅποιον οὐδὲν ἡδυνήθη νὰ κατευνάσῃ ἐπὶ τινα λεπτά.

— Ἀρεύκτως, δούκισσα, εἶπεν ἡ Δελφίνη, ἡ Ἀνδρεᾶς εἶνε ἀσθενής, καὶ δὲν θέλω νὰ πάθῃ περισσότερο πλῆσιόν μου.

— Τότε λοιπόν, πρέπει χωρὶς ἀναβολὴν νὰ ἐπιστρέψῃ ἡ δεσποσύνη εἰς τὰ δωμάτιά της, εἶπεν ἡ δούκισσα.

— Διότι χωρὶς ἀναβολὴν; ἠρώτησεν ἡ Δελφίνη.

— Διότι, ὑπέλαθεν ἡ ἐπίτιμος δέσποινα ποιήσασα βαθεῖαν ὑπόκλισιν, διότι τοιουτοτρόπως ἀρχίζουν τὰ συμπτώματα τῶν εὐφλογιώντων.

— Τῶν εὐφλογιώντων;

— Μάλιστα· λιποθυμία, ρίγη...

Ὁ ἄββαξ ἐπότηθη ἐκ τοῦ κινδύνου, τὸν ὅποτον ἀνήγγελεν ἡ κ. δὲ Νοάλης, διὸ ἠγέρθη πάραυτα ἐκ τῆς ἑδρας του, καί, χάρις εἰς τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ὅποιαν τῷ παρῆλθεν ἡ ἀδιαθεσία γυναικός, ἐδραπέτευσε πατῶν ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῶν ποδῶν, καὶ τόσον ἐπιδεξίως, ὥστε οὐδεὶς ἐπρόσεξεν εἰς τὴν ἀναχώρησίν του.

Ὅταν ἡ Ἀνδρεὰς εἶδεν ἐαυτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας σχεδὸν τῆς Δελφίνης, ἡ αἰδώς ὅτι ἠνώχλησεν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν πριγκίπισσαν τοσοῦτῃ ἰσχυράν, τῇ παρέσχε δυνάμεις· ἠγέρθη λοιπὸν καὶ ἐπλησίασε πρὸς τὴν παρὰ θυρόν ἵνα ἀναπνεύσῃ.

— Δὲν ἀναπνέει τις ἄερα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, καλὴ μου δεσποσύνη, εἶπεν ἡ δέσποινα Δελφίνη· ἀλλὰ νὰ ἐπιστρέψετε εἰς τὸ οἶκόν σας, καὶ νὰ εἶπω νὰ σὰς συνοδεύσουν.

— ὦ! σὰς βεβαιῶ, ὑψηλοτάτη, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς, ὅτι δὲν ἔχω πλέον τίποτε· πηγαίνω καὶ μόνη μου, ἀφοῦ μοὶ τὰ ἐπιτρέπει ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης.

— Ναί, ναί, καὶ μέινετε ἡσυχος, ὑπέλαθεν ἡ Δελφίνη, ὅτι δὲν θὰ σὰς μαλώσω ἄλλοτε, ἀφοῦ εἶδα πόσον εἰσθε εἰκίσθητος.

Κατανοήσας ἡ Ἀνδρεὰς ἐκ τῶν λόγων ἐκείνων, οὔτινες ὠρεῖαν φιλίαν ἀδελφῆς, ἠσπάσθη τὴν χεῖρα τῆς προστάτιδος τῆς, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θαλάμου, ἐνῷ ἡ Δελφίνη τὴν ἠκολούθει ὀπισθεν δι' ἀνησύχου ὀρθήλαου. Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὰ κάτω τῆς κλιμακῆς ἡ Δελφίνη τῇ εἶπεν ἐκ τοῦ παραθύρου:

— Δεσποσύνη, μὴν ἐπιστρέψετε ἡμέσως εἰς τὸ δωμάτιόν σας· περιέλθετε ὀλίγον τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὁ ἥλιος θὰ σὰς ὠφελήσῃ.

— ὦ Θεέ! δέσποινά μου! τί ἀγαθότης! ἐψιθύρισεν ἡ Ἀνδρεὰς.

— Ἐπομένως, κάμετέ μου τὴν χάριν νὰ μοὶ στείλετε τὸν ὅσιον ἄββαξ, ὅστις ἐκεῖ κάτω ἐνασχολεῖται εἰς βοτανικὰς παρατηρήσεις.

Διὰ νὰ πλησιάσῃ τὸν ὅσιον ἄββαξ, ἡ Ἀνδρεὰς ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ κύκλον, νὰ διέλθῃ ὁλόκληρον τὸν ἀνθρώνα.

Προεχώρει λοιπὸν μὲ τὴν κεφαλὴν βεβαρυμένην εἰσέτι ἐκ τῶν παραδόξων σκοτοδινιῶν, αἵτινες ἀπὸ τῆς πρωίας ἐκείνης τὴν ἐξάλλισον. Δὲν ἐπρόσεξε παντελῶς εἰς τὰ στρουθία, αἵτινα, πτοούμενα ἐκ τῆς παρουσίας τῆς, ἔφευγον θροοῦντα ἐπὶ τῶν θαλερῶν καὶ ἀνθισμένων φραγμῶν ἐκάστου ἀνδρήρου· ἀλλ' οὐδ' εἰς τὰς μελίσσας τὰς βομβοῦσας ἐπὶ τοῦ θύμου καὶ τῆς πασχαλίδας.

Ὅτε καὶν ἐπέσφιν τὴν προσοχὴν τῇ εἰς εἰκόσι βηματίων ἀπόστασιν ἀπ' αὐτῆς δύο ἄνδρες συνομιλοῦντες, ὧν ὁ μὲν τὴν ἠκολούθει διὰ βλέμματος τεταραγμένου καὶ ἀνησύχου. Ἦσαν δὲ οὗτοι ὁ Γιλβέρτος καὶ ὁ κ. Ἰουσιώ.

Ὁ πρῶτος, στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ λίσκου του, ἤκουε τὸν σαφὸν φυτολόγον ἐρμηνεύοντα αὐτὸν τίνι τρόπῳ νὰ ποτίζῃ τὰ λεπτὰ φυτὰ· δηλαδή, νὰ ροφᾶται τὸ νερὸν ὑπὸ τοῦ χώματος χωρὶς νὰ μὲν καθόλου ἐπ' αὐτοῦ.

— Παρατηρεῖς, μικρὲ μου φίλε, εἶδῶ ἔχει τέσσαρα· εἰδὼν χώματα, ἔλεγεν ὁ κ. Ἰουσιώ, καί, ἂν ἤθελα, ἀνεκάλυπτα ἴσως δέκα ἕτερα, ἀναμειγμένα μὲ αὐτὰ τὰ τέσσαρα κυριώτερα. Ἀλλὰ δι' ἓνα πρακτικὸν κηπουρὸν, ἡ διακρίσις εἶνε ὀλίγον λεπτή· πάντοτε ὅμως εἶνε ἀνάγκη ὁ καλλιεργῶν

ἀνθη, νὰ δοκιμάζῃ τὰ χρώματα εἰς τὴν γεῦσιν, καθὼς ὁ κηπουρὸς δοκιμάζει τὰ ὀπωρικά.

— Μάλιστα, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Γιλβέρτης μὲ κεκηνὸς τὸ στόμα, διότι εἶχε παρατηρήσει τὴν Ἀνδρεάδα, καὶ ἐκ τῆς θέσεώς του ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθῇ βλέπων αὐτὴν, χωρὶς νὰ δώσῃ εἰς τὸν σφὸν ὑποψίαν, ὅτι δὲν προσέχει θερησκευτικῶς εἰς τοὺς λόγους του.

— Τοῦ χρώματος ἡ γεῦσις δοκιμάζεται κατ'αὐτὸν τὸν τρόπον, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Ίουσαιώ. Βάλλεις εἰς ἓν μικρὸν τυροβάλλιον μίαν φούκταν χρώματος, τὸ ὁποῖον θέλεις νὰ δοκιμάσῃς. Χύνεις ἐλαφρὰ ἀπ'ἐπάνω ὀλίγαις σταλαγματικαῖς νεροῦ, καὶ ἔπειτα δοκιμάζεις αὐτὸ τὸ νερόν, ἀφοῦ περάσῃ ὑποκάτωθεν τοῦ τυροβαλλίου· αἱ ἀλμυραὶ, ἡ ὑπόζυνοι, ἡ στυφαί, ἡ εὐώδεις γεύσεις χρωμάτων τινῶν, συμβάλλουσι θαυμασίως καὶ συγγενεῖουσιν μὲ τοὺς ἀναλόγου γεύσεως χυμοὺς τῶν φυτῶν, τὰ ὅποια θέλεις νὰ φυτεύσῃς εἰς τὸ γῶμα ἐκεῖνο· διότι, εἰς τὴν φύσιν, λέγει ὁ κ. Ρουσσώ, ὁ πρῶτός σου παραυθέντης. τὸ πᾶν σχετίζεται· ὑπάρχει τάσις πρὸς τὸ ὁμογενές.

— Παναγία μου! ἐφώναξεν ὁ Γιλβέρτης τείνων τὰς χεῖρας πρὸς τὰ ἔμπροσ.

— Τί τρέχει;

— Λιποθυμεῖ, κύριε, λιποθυμεῖ!

— Ποῖος; ἐτρελλάθης;

— Νά την! νά την!

— Νά την; ποῖαν;

— Ναί, ὑπέλαβεν ὁ Γιλβέρτης, μία κυρία.

Ὁ Ίουσαιώ ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς, ἔνθα ἡ χεὶρ τοῦ Γιλβέρτου ἐδείκνυε, καὶ εἶδε φάντι τὴν Ἀνδρεάδα μόλις καὶ μετὰ βίας προφθάσασαν νὰ πέσῃ ἐφ'ἐνὸς ἐδωλίου, καὶ μένουσαν εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἀκίνητον ὡς νεκράν.

Ἦτο ἡ ὥρα, καθ'ἣν ὁ βασιλεὺς συνείθιζε νὰ ἐπισκέπτηται τὴν δέσποιναν Δελφίνην· διὸ παρουσιάσθη αἰφνης, ἐξελθὼν ἀπὸ τινος δενδροστοιχίας κατευθυνόμενος ἀπὸ τοῦ μεγάλου εἰς τὸ μικρὸν Τριανόν. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐκράτει εἰς χεῖρας λαμπρὸν ροδάκινον, θαῦμα πρωιμότητος, καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ ὅτι ἴσως ἦτο πολὺ καλὴτερον — διὰ τὸ καλὸν τῆς Γαλλίας — νὰ γευθῇ αὐτὸς τὸ ροδάκινον ἢ νὰ τὸ προσφέρῃ εἰς τὴν δέσποιναν Δελφίνην.

Ἡ σπουδὴ τοῦ κ. Ίουσαιώ τοῦ νὰ τρέξῃ πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα, τὴν ὁποῖαν ὁ βασιλεὺς, ὡς βραχεῖαν ἔχων τὴν ὄρασιν, διέκρινε μόλις καὶ δὲν ἀνεγνώρισε καθόλου· αἱ περίφοβοι τοῦ Γιλβέρτου φωναὶ ἐπετάχυναν τὸ βῆμα τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος.

— Τί τρέχει; τί τρέχει; ἀνεφώνησεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' πλησιάζων πρὸς τὸ ἐδωλίον τῆς Ἀνδρεάδος.

— Ὁ βασιλεὺς! ἀνέκραξεν ὁ κ. Ίουσαιώ, ὑποστηρίζων τὴν νεάνίδα εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Ὁ βασιλεὺς! ἐψιθύρισεν ἡ Ἀνδρεάς, λιποθυμήσασα καὶ πάλιν.

— Ἀλλὰ τίς εἶν' ἐκεῖ; ὑπέλαβεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'. Μία γυνή; τί συνέβη εἰς τὴν γυναῖκα αὐτὴν;

— Λιποθυμία, Μεγαλειότατε.

— Ἀ! νὰ ἴδω, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'.

— Ἐμμεῖνεν ἀναίσθητος, Μεγαλειότατε, ἐπρόσθεσεν ὁ κ. Ίουσαιώ δεικνύων τὴν νεάνίδα ἐξηπλωμένην ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου.

Ὁ βασιλεὺς ἐπλησίασεν, ἐγνώρισε τὴν Ἀνδρεάδα, καὶ ἀνέκραξε μετὰ φρίκης :

— Πάλιν !... ὦ ! ἀλλ' αὐτὸ προξενεῖ φόβον· ὅταν ἔχουν τοιαύτας νόσους καθήνται εἰς τὰς οἰκίας των· δὲν εἶνε πρέπον ν' ἀποθνήσκουν τοιοῦτοτρόπως ὅλην τὴν ἡμέραν ἐνώπιον τοῦ κόσμου.

Καὶ ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' συνέτευσεν τὴν ὁδόν, ἵνα φθάσῃ ὅσον τάχιστα εἰς τῆς Δελφίνης, γογγύζων χαμηλοφώνως μυρία δυσάρεστα διὰ τὴν πτωχὴν Ἀνδρεάδα.

Ὡς ἀγνοῶν τὰ προηγούμενα ὁ κ. Ἰουσιῶ ἔμεινε πρὸς στιγμὴν ἐκθαμβος· εἶτα δὲ στραφεὶς καὶ ἰδὼν τὸν Γιλβέρτην, εἰς δέκα βηματικῶν ἀπόστασιν, περίφοβον καὶ τεταραγμένον,

— Γιλβέρτη, ἀνέκραξεν· εἶσαι δυνατός· πλησίασε νὰ σηκώσῃς τὴν δεσποσύνην δὲ Ταθερνέϋ, νὰ τὴν μεταφέρωμεν εἰς τὴν οἰκίαν της.

— Ἐγὼ ! ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης ριγήσας, ἐγὼ νὰ τὴν σηκώσω, νὰ τὴν ἐγγίσω ! Ὁχι, ὄχι, δὲν θὰ μὲν τὸ ἐπέτρεπε ποτέ.

Καὶ σπεύσας ἔτρεξε νὰ προσκαλέσῃ βοήθειαν.

MB'

Ὁ δόκτωρ Λούης.

Εἰς ὀλίγων βηματικῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ μέρους ἔνθα εἶχε λιποθυμήσει ἡ Ἀνδρεὰς εἰργάζοντο δύο κηπουροί, οἵτινες ἔτρεξαν εἰς τὰς φωνὰς τοῦ Γιλβέρτου, καὶ ἀκούσαντες τὰς διαταγὰς τοῦ κ. Ἰουσιῶ μετεκόμεσαν τὴν Ἀνδρεάδα εἰς τὸν θάλαμόν της, ἐνῶ ὁ Γιλβέρτης ἠκολούθει μακρόθεν με κεκυφίαν τὴν κεφαλὴν τὸ ἄψυχον σχεδὸν ἐκείνο σῶμα, καθὼς ὁ φονεὺς βαδίζει ὀπισθεν τοῦ νεκροῦ τὸν ὁποῖον ἐθυσίασε.

Φθάσας παρὰ πόδας τῆς ἀναβάθρας τοῦ συγκατοικητηρίου, ὁ κ. Ἰουσιῶ εἶπεν εἰς τοὺς κηπουροὺς ν' ἀποθέσωσι τὸ φορτίον των· ἡ Ἀνδρεὰς ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς.

Ὁ θόρυβος τῶν φωνῶν καὶ ἡ σπουδὴ ἡ γενομένη παρὰ πόδας τῆς κλίμακος εἴλκυσε τὸν κ. δὲ Ταθερνέϋ ἐκτὸς τοῦ θαλάμου· εἶδε τὴν θυγατέρα του μόλις στηριζομένην εἰς τοὺς πόδας της καὶ πειρωμένην ν' ἀναβῇ τὰς βαθμίδας τῇ βοήθειᾳ τοῦ κ. Ἰουσιῶ, ἔτρεξε λοιπὸν ἐρωτῶν καὶ αὐτὸς ὡς ὁ βασιλεὺς,

— Τί τρέχει ; τί τρέχει ;

— Τίποτε, πάτερ μου, ὑπέλαβεν ἀσθενῶς ἡ Ἀνδρεὰς, μικρὰ ἀδιαθεσία, ἡμικρανία.

— Ἡ δεσποσύνη εἶνε θυγάτηρ σας, κύριε ; εἶπεν ὁ κ. Ἰουσιῶ χαιρετῶν τὸν βαρόνον.

— Μαλιστα, κύριε.

— Ἴδου λοιπὸν τὴν παραδίδω εἰς χεῖρας τῶν ὁποίων καλλίτεροι δὲν ὑπάρχουν· ἀλλὰ νὰ προσκαλέσετε ἱατρὸν, κύριέ μου, ὅσον τάχιστα.

— ὦ ! δὲν εἶνε τίποτε, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς.

Καὶ ὁ Ταθερνέϋ ἐπανελάθε :

— Τίποτε, τίποτε· δὲν ἔχει τίποτε.

— Εἶθε, εἶπεν ὁ κ. Ἰουσιώ, ἀλλὰ σὰς βεβαιῶ, ἡ δεσποσύνη ἦτο πρὸ ὀλίγου πολὺ ὥρᾳ.

Καὶ ἐν ταυτοῖς, ἀφοῦ ὑπεστήριξε τὴν Ἀνδρεάδα ἐν ἀναβῇ ὁλόκληρον τὴν κλίμακα, ὁ κ. Ἰουσιώ ἀπεχειρέτισε καὶ ἀπῆλθεν.

Ὁ πατὴρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἔμειναν μόνοι.

Ὁ Ταβερνέϋ, ὅστις κατὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς Ἀνδρεάδος ἐνησχόλησεν ἀναμφιβόλως τὸν καιρὸν εἰς σκέψεις ἐμβριθεῖς, ἔλαβε τὴν θυγατέρα του ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τὴν ὠδήγησεν εἰς ἓν ἀνάκλιντρον, ἐκάθισε δὲ καὶ οὗτος πλησίον τῆς.

— Σὰς ζητῶ. πατέρα μου, συγγνώμην, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς· ἀλλὰ σὰς παρακαλῶ, ἀνοίξατε τὸ παράθυρον, διότι στενοχωροῦμαι.

— Ἀλλ' ἡξεύρεις τί; ἤθελα, κόρη μου, νὰ ὁμιλήσω μαζὺ σου περὶ σπουδαίου πραγματος, καὶ εἰς αὐτὸ ἐδῶ τὸ κλωβίον, τὸ ὅποιον σοὺ ἔδωσαν νὰ κατοικήῃς, ν' ἀναπνεύσῃ τις τὸν ἀκούουν, ἀλλ' ἔστω μολοντοῦτο, ὁμιλοῦμεν σιγά.

Καὶ παρρηθὺς ἤνοιξε τὸ παράθυρον. Εἶτα ἤλθε κινὼν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκάθισε πλησίον τῆς θυγατρὸς του.

— Ἀς ὁμολογήσωμεν, εἶπεν, ὅτι ὁ βασιλεὺς, ὅστις εἰς τὴν ἀρχὴν μὰς ἔδειξε τόσῃ φιλοφροσύνῃν, δὲν ἀποδεικνύει πολὺν καλωσύνην, ἀφοῦ σὲ ἀφίνει νὰ κατοικήῃς εἰς μίαν τοιαύτην φωλεάν.

— Πάτερ μου, ἀπεκρίθη ἡ Ἀνδρεάς, εἰς τὸ Τριανόν δὲν ὑπάρχει κατάλυμα δι' ἄλλους· γνωρίζετε ὅτι τὸ μέγα ἐλάττωμα τοῦ ἀνακτόρου τούτου εἶνε αὐτό.

— Τὸ νὰ μὴν ὑπάρχῃ κατάλυμα δι' ἄλλους, εἶπεν ὁ Ταβερνέϋ μὲ μειδίαμα πονηρόν, τὸ ἐννοῶ, τέλος πάντων· ἀλλὰ διὰ σέ, τῇ ἀληθείᾳ, δὲν ἐννοῶ τίποτε.

— Ὡς ἐκ τῆς πατρικῆς φιλοστοργίας, ὑμεῖς, πατέρα, μὲ νομίζετε ἴσως καλλιτέραν παντὸς ἄλλου ἐκ τῶν ἐδῶ, ὑπέλαθε μειδιώσα ἡ Ἀνδρεάς, ἀλλ' ὁ κόσμος, δὲν φρονεῖ τὸ αὐτό.

— Ἐξ ἐναντίας, κόρη μου, ὅλοι ὅσοι σὲ γνωρίζουν τὸ φρονοῦν.

Ἡ Ἀνδρεάς προσέκλινεν ὡς ἤθελε πράξει ὅπως εὐχαριστήσῃ ξένον τινὰ ἐπαινοῦντα αὐτήν· διότι ἡ διάλεκτος αὕτη τοῦ πατρὸς τῆς ἤρχισε νὰ τὴν ἀνησυχῇ.

— Καί... ἐξηκολούθησεν ὁ Ταβερνέϋ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κολακευτικοῦ τόνου, καί... ὁ βασιλεὺς... σὲ γνωρίζει, μὲ φαίνεται.

Καὶ ταῦτα λέγων ἠκόντιζε πρὸς τὴν νεάνίδα βλέμμα, τοῦ ὁποίου ἡ ὀξύτης ἦν ἀνυπόφορος.

— Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς μόνις μὲ γνωρίζει, ὑπέλαθεν ἡ Ἀνδρεάς ἀφελῶς, καὶ δι' αὐτὸν πολὺ ὀλίγον σημαίνω, ὡς ἐνόησα.

Ὁ λόγος οὗτος ἐτάραξε τὸν γέροντα βαρόνον.

— Πολὺ ὀλίγον σημαίνει; ἀνέκραξεν· ἀλλά, τῇ ἀληθείᾳ, δεσποσύνη, δὲν σὲ ἐννοῶ παντελῶς· πολὺ ὀλίγον σημαίνει! παραδείγματος χάριν, πολὺ ταπεινὴν ἰδέαν ἔχεις περὶ τοῦ ἑαυτοῦ σου.

Ἡ Ἀνδρεάς ἠ-ένισε πρὸς τὸν πατέρα τῆς μετὰ θαυμασμοῦ.

— Ναί, ναί, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρον, τὸ εἶπα καὶ τὸ λέγω, τόσον μετριόφρων εἶσαι, ὥστε καταντᾷς νὰ λησμονήσῃς τὴν προσωπικὴν σου ἀξιοπρέπειαν.

— ὦ! πατέρα μου, πῶς ἐξαγκῶνετε ὅλα τὰ πράγματα! ὁ βασιλεὺς συνεπαύθησε πρὸς τὴν δυστυχίαν σου οἰκονόμειαν σου, τοῦτο καὶ ὁ βασιλεὺς ἔρριψεν ἐφ' ἡμῶν βλέμμα εὐμενές· ἀλλ' ὑπάρχουν τόσαι ἄλλοι δυσμοιροῦντες περὶ τὸν θρόνον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος· ἀλλὰ τόσα διδίδει καθ' ἑκάστην ἡ μεγαλόδωρος βασιλικὴ τοῦ χεῖρ, ὥστε βεβαίως ἀνάγκη νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι θὰ μᾶς ἐλθσμένει, ἀφοῦ μᾶς εὐηργέτησεν.

Ὁ Ταβερνεύ παρτήρησε τὴν θυγατέρα τοῦ ἀσκαρδαμυκτί, καὶ ὄχι ἀνευ θαυμασμοῦ τινος ὅτι προσποιεῖται τοσοῦτον ἐπιδεξιῶς καὶ ὑπέκρυπτε τῶν πραγμάτων τὴν ἀλήθειαν.

— Ἀκουσε, Ἀνδρεᾶς μου, ἀκουσε, κόρη μου, εἶπε πλησιάζας πρὸς αὐτήν· ὁ πατήρ σου εἶνε ὁ πρῶτος, ὅστις θὰ σὲ παρακαλέσῃ ἵνα μεσιτεύσῃς· ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι δὲν θέλεις ἐναντιωθῆ πρὸς αὐτόν...

Τότε καὶ ἡ Ἀνδρεᾶς παρτήρησε τὸν πατέρα της, ὡς γυνή, ἣτις ζητεῖ ἐξήγησιν.

— Ὅχι, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρον, δὲν θὰ ἐναντιωθῇς, σὲ παρακαλοῦμεν ὅλοι· μεσίτευσέ· κάμε τίποτε διὰ τὴν οἰκονομίαν σου...

— Ἀλλ' ἐπὶ τίνι λόγῳ μοῦ λέγετε αὐτὰ; Ἀλλὰ τί θέλετε ἐγὼ νὰ πράξω; ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεᾶς ἔκθαμβος ἐκ τοῦ τόνου καὶ τῆς ἐννοίας τῶν λόγων τοῦ πατρὸς της.

— Ἐχεις τὴν καλὴν διάθεσιν, καὶ ἡ ὄχι, νὰ ζητήσῃς τίποτε δι' ἐμέ καὶ τὸν ἀδελφόν σου; λέγε.

— Ἐγὼ, πατέρα μου, ἀπήντησεν ἡ Ἀνδρεᾶς, πράττω πᾶν ὅ, τι μὲ διατάξετε νὰ πράξω· ἀλλὰ, τῇ ἀληθείᾳ, δὲν φοβέσθε καὶ μήπως φανῶμεν πολὺ ἀπληστοὶ καὶ ἀδίκαιοι; Ἦδη ὁ βασιλεὺς μοὶ ἐδώρησε τόσους πολυτιμοὺς λίθους, οἱ ὅποιοι, καθὼς λέγετε, δυνατὸν νὰ ἀξιζοῦν ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων καὶ περιπλέον· πρὸς τούτοις ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὑπεσχέθη διὰ τὸν Φίλιππον μίαν συνταγματάρχίαν· τοιοῦτοτρόπως, ἰδοὺ ἐλάβομεν καὶ ἡμεῖς μεγάλας εὐεργεσίας. Εἶνε, νομίζω, ἄρκεται.

Ὁ γέρον Ταβερνεύ δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ἀφήτῃ γέλωτα χλεύης καὶ περιφρονήσεως.

— Καὶ νομίζεις λοιπὸν, κυρία μου, ὅτι εἶσαι ἄρκετὰ πληρωμένη;

— Γνωρίζω, πατέρα μου, ὅτι ὑπηρετήσατε κατὰ καιροὺς τὴν πατρίδα, καὶ αἱ ἐκδουλεύσεις σας ἐκεῖναι ἦσαν μεγάλαι, ἀλλὰ...

— ὦ! ἐκδουλεύσεις! ἀνέκραξεν ἀνυπομονήσας ὁ Ταβερνεύ, ποῦς σοῦ εἶπε τώρα περὶ ἐκδουλεύσεων;

— Ἀλλὰ περὶ τίνος λοιπὸν πρόκειται;

— Τῇ ἀληθείᾳ, προσποιεῖσαι τώρα εἰς ἐμέ, ὡς νὰ μὴν ἦμην ἐντὸς τῆς ὑποθέσεως.

— Ἐγὼ προσποιοῦμαι; ἀλλὰ τί προσποιοῦμαι; τί; καλὲ Θεέ μου!

— Ἀλλὰ γνωρίζω τὰ πάντα ἐγὼ, ᾧ, παιδί μου! ᾧ, κόρη μου!

— Γνωρίζετε;...

— Τὰ πάντα, σοὶ λέγω, τὰ πάντα.

— Τὰ πάντα; τί;

Καὶ τί πρόσωπον τῆς Ἀνδρεᾶδος κατεκαλύφθη ὑπὸ ἐρυθρήματος προξενήεντος ἐκ τῆς βαναύσου ταύτης προσβολῆς πρὸς τὴν σεμνοτέραν τῶν συνειδήσεων.

Τὸ ἔμφυτον σέβας τοῦ πατρὸς πρὸς τὸ τέκνον ἠμπόδισε τὸν Ταβερνεύ ἐπὶ

τοῦ τοποῦτον ἀποκρήνου καταντήσαντος κατηφόρου τῶν ἐρωτήσεών του.

— Ἔστω ! ἔστω, εἶπε ἄς γείνη τό θέλημά σου θέλεις, ὡς φαίνεται, νά δειξῇς ὅτι εἶσαι ἐχέμυθος, ἱκανή σου λαζῆς ἐν μυστικόν ! Καλά. Ἄφινε λοιπόν τόν πατέρα σου καί τόν ἀδελφόν σου νά χανωνται εἰς τό σκότος καί εἰς τήν λήθην, πολὺ καλὰ ἀλλ' ἐνθ' αὐτοῦ χρόνου μου τοὺς λόγους· ὅταν κανεῖς εὐθὺς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν δὲν λαβῇ ἐπιρροήν, κινδυνεύει νά μὴ λαβῇ ἐπιρροήν ποτέ.

Καὶ ὁ Ταβερνεύ ἐστράφη ὡς μύλος ἐπὶ τῆς πτέρνας του.

— Δὲν σὰς ἐννοῶ τελείως, πάτερ μου, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς.

— Πολὺ καλὰ, σὺ δὲν μ' ἐννοεῖς, ἀλλ' ἐγὼ ἐννοῶ τί λέγω, ἀπεκρίθη ὁ Ταβερνεύ.

— Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἄρκει· ὅταν εἶνε δύο οἱ ὁμιλοῦντες.

— Πολὺ καλὰ· νά γίνω λοιπόν σαφέστερος. Μεταχειρίσου ὅλην τὴν διπλωματικὴν, μὲ τὴν ὁποίαν εἶσαι ἐκ φύσεως προικισμένη, ἀρετὴ, ἥτις μὰς εἶνε οἰκογενειακὴ, διὰ νά κάμῃς, ὅσα σου παρουσιασθῇ εὐκαιρία, τὴν εὐτυχίαν τῆς οἰκογενείας σου καί τὴν ἰδικήν σου· καί τὴν πρώτην φοράν, καθ' ἣν ἰδῇς τόν βασιλέα, εἰπέ του ὅτι ὁ ἀδελφός σου περιμένει τὸν διορισμόν του, καί ὅτι σὺ μαραινέσαι ἐντὸς ἐνὸς οἰκήματος, τὸ ὅποιον στερεῖται καί ἄερος καί θέας· ἐνὶ λόγῳ, κύτταξε καλὰ... μὴτε πολὺν ἔρωτα, μὴτε πολλὴν ἀφιλοκέρδειαν, διότι καθίσταται τις γελοῖος καί εἰς τὰς δύο ταύτας περιστάσεις.

— Ἀλλὰ, πάτερ μου...

— Αὐτὸ σὺ εἶπες εἰς τὸν βασιλέα ἀπόψε, ἀνευ ἀναβολῆς.

— Ἀλλὰ ποῦ θέλετε ἐγὼ νά ἴδω τόν βασιλέα ;

— Καὶ πρόσθεσέ του μάλιστα, ὅτι δὲν εἶνε καὶ πρέπον διὰ τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα νά ἔρχεται...

Καθ' ἣν στιγμήν ὁ Ταβερνεύ ἡγγίζεν ἀφεύκτως διὰ λόγων σαφεστέρων νά διεγείρῃ τὴν τρικυμίαν, ἥτις ὑποκώφως προπαρεσκευάζεται εἰς τὸ στήθος τῆς Ἀνδρεάδος. ἡκούσθησαν εἰς τὴν κλίμακα βήματα ἀνθρώπων.

Ὁ βρόνχους διεκόπη αἰέτως καὶ ἔτρεξεν ἵνα ἴδῃ τίς ὁ ἀναβαίνων εἰς τῆς θυγατρὸς του, ἡ δὲ Ἀνδρεάς εἶδε μετὰ θαυμασμοῦ τὸν πατέρα τῆς τασσόμενον μὲ βαθύ πένθος ἐπὶ τοῦ τοίχου.

Κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν στιγμήν, ἡ Δελφίνη, ἀκολουθουμένη ὑφ' ἐνὸς κυρίου, φέροντος μέλανα ἱματισμόν καὶ εἰς τὴν χεῖρα βακτηρίαν μακράν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ μικρὸν εἶκημα.

— Ὑψηλοτάτη ! ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεάς, συνάψασα πᾶσαν δύναμιν, ὅπως τρέξῃ εἰς προὔπαντησιν τῆς Δελφίνης.

— Ναί, μικρά μου ἀσθενής, ἀπήντησεν ἡ πριγκίπισσα, σοὶ φέρω τὴν παρηγορίαν καὶ τὸν ἱατρόν. Ἐλθετε, ἱατρεῖ. Ἀ ! κύριε δὲ Ταβερνεύ, ἐξηκολούθησεν ἡ πριγκίπισσα ἀναγνωρίσασα τὸν βρόνον, ἡ θυγάτηρ σὰς πάσχει, καὶ ὑμεῖς καθόλου δὲν ἐφροντίσατε...

— Δέσποινά μου... ὑπετραύλισεν ὁ Ταβερνεύ.

— Ἐλθετε, ἱατρεῖ, εἶπεν ἡ Δελφίνη μὲ τὴν ἀξιάγαστόν της ἐκείνην ἀγαθότητα· ἔλθετε, ἰδέτε τὸν σφυγμόν, ἐξετάσατε τοὺς βρετὲς αὐτοῦ ὀφθαλμούς, καὶ εἰπέτε τὴν ἀσθένειαν τῆς προστατευομένης μου.

— ὦ ! Ὑψηλοτάτη, Ὑψηλοτάτη, πόση καλὸσύνη !... ἐψιθύριεν ἡ νεανίς. Καὶ πῶς νὰ τολμήσω νά δεξιωθῶ τὴν Ὑμετέραν Βασιλικὴν Ὑψηλότητα...

— Ἐντὸς τῆς φωλεᾶς ταύτης, θέλεις νὰ εἴπῃς, προσφιλὴς κόρη· πταίω ἐγώ· ἐγώ, ἥτις σ' ἔχω καὶ κατοικεῖς ἐν τῷ ἄθλιον αὐτὸ μέρος· μὴ σὲ μέλῃ ὁμῶς καὶ ἡ φροντίς εἶναι ἰδική μου. Ἐλα, κόρη μου, δὸς τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν κ. Δοῦνην, τὸν ἱατρὸν μου, καὶ πρόσθε· εἶναι καὶ φιλόσοφος, καὶ μαντεύει ἐνταυτῷ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς.

Ἡ Ἀνδρεάς, μειδιάσασα, ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν δόκτορα.

Οὗτος δέ, ἀνὴρ νέος ἔτι καὶ φυσιογνωμίας ἐξύπνου, δηλούσης ὅσα προϋπεσχέθη ἡ Δελφίνη, ἀφ' ἧς ὥρας εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς νεάνιδος δὲν ἔπαυσε νὰ παρατηρῇ τὴν ἀσθενῆ πρῶτον, εἶτα τὴν οἰκίαν, τὸν πατέρα, τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον ἐνέφαινε παραδόξως στενοχωρίαν μόνον, ἀλλ' ἀνησυχίαν παντελῶς.

Ὡς φιλόσοφος ἴσως ἐμάντευσεν· ἐπλησίαζε νὰ ἴδῃ καὶ ὡς ἱατρός.

Ὁ δόκτωρ Δοῦνης ἐσπούδασε πολλὴν ὥραν τὸν σφυγμὸν τῆς νεάνιδος, καὶ τὴν ἠρώτησε τί ἡσθάνετο.

— Ἀηδιάζω εἰς ἄκρον πᾶν φαγητόν, ἀπεκρίθη ἡ Ἀνδρεάς· αἰσθάνομαι αἰφνιδίους τιναγμούς, ζέστην, ἥτις μοῦ ἀναβαίνει εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ μίαν· σπασμούς, παλμούς, λιποθυμίας.

Καθόσον ἐλάλει ἡ Ἀνδρεάς, ὁ ἱατρός καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον βλοσυρότερος. Τέλος ἀφῆκε τὴν χεῖρα τῆς νεάνιδος καὶ ἀπέστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς.

— Αἶ! ἱατρέ, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα, quid! ὡς λέγετε σεῖς οἱ Ἀσκληπιάδαι· τί; τρέχει ἡ κόρη κανένα κίνδυνον; τὴν καταδικάζετε καθόλου εἰς θάνατον;

Ὁ ἱατρός ἐπανάφερε τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ τῆς Ἀνδρεάδος, καὶ τὴν παρετήρησεν ἐκ νέου μετὰ σιωπῆς.

— Δέσποινά μου, εἶπεν, ἡ ἀσθένεια τῆς δεσποσύνης εἶναι ἀπὸ τὰς φυσικωτέρας.

— Κινδυνώδης;

— Ὅχι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ ἱατρός.

— Ἀ! χαίρω, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα, ἀναπνεύσασα ἀνέτως· μὴ τὴν τυραννήσετε λοιπὸν πολὺ.

— Ὡ! δὲν θὰ τὴν τυραννήσω καθόλου, δέσποινά μου.

— Πῶς! δὲν τῆς διορίζετε κανὲν ἱατρικόν;

— Εἰς τὴν ἀσθένειαν τῆς δεσποσύνης δὲν ἔχει τί νὰ πράξωμεν.

— Ἀληθῶς;

— Μάλιστα, δέσποινά μου.

— Τίποτε;

— Τίποτε.

Καὶ ὁ ἱατρός, ὡς ἐν ἀποφύγῃ πᾶσαν ἐκτενεστέραν ἐξήγησιν, ἐζήτησε παρὰ τῆς πριγκίπισσης τὴν ἄδειαν ν' ἀπέλθῃ, προφασισθεὶς ὅτι τὸν περιέμενον οἱ ἀσθενεῖς του.

— Ἱατρέ, ἱατρέ, εἶπεν ἡ Δελφίνη, ἂν αὐταὶ σας αἱ διαβεβαιώσεις δὲν εἶναι πρὸς ἐνθάρρυνσίν μου μόνον, ἐγὼ λοιπὸν τότε εἶμαι ἀσθενεστέρα τῆς δεσποσύνης δὲ Ταβερνέ· ὅθεν μὴ λησμονήσετε ἀπόψε νὰ μοι φέρετε τὰ ὑπνωτικά ζακχαρωτά, τὰ ὁποῖα μοι ὑπεσχέθητε.

— Δέσποινά μου, θὰ τὰ παρασκευάσω μόνος, καὶ ἀπόψε θὰ τὰ ἔχετε.

Καὶ ἀπηλθεν.

Ἡ Δελφίνη ἔμεινε πλησίον τῆς ἀναγνωστρίας της.

— Ἡσύχασον λοιπόν, προσφιλὴς κόρη, εἶπε μετὰ καλοκαγάθου μειδιάματος πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα· ἰδοὺ ἡ ἀσθένειά σου εἶνε μικρὴν κακόν, ἀφοῦ ὁ δόκτωρ Λούης δὲν σοὶ διώρισε τίποτε.

— Χαίρω, Ὑψηλοτάτη δέσποινα, υπέλαβεν ἡ Ἀνδρεάς, διότι τότε δὲν θὰ διακοπῇ καθόλου ἡ πρὸς Ὑμᾶς ὑπηρεσία μου, καὶ ἐγὼ διὰ τοῦτο πρὸ πάντων ἀνησύχουν· μολαταῦτα, χωρὶς νὰ προσβάλω, τὸν ἱατρόν, πάσχω δεινῶς, δέσποινά μου, σὰς ὁμνύω.

— Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, κίνδυνος ὅμως δὲν ὑπάρχει καθόλου, ἀφοῦ ὁ ἱατρός γελᾷ. Κοιμήσου λοιπόν, τέκνον μου· τῶρα ἐγὼ σοὶ στέλλω μίαν θαλαμπόλον, διότι παρατηρῶ ὅτι εἶσαι μόνη ἐδῶ. Εὐαρεστήθητε, κύριε δὲ Ταβερνέϋ, νὰ μὲ συνοδεύσητε.

Καὶ ἡ Δελφίνη ἀπῆλθεν, ἀφοῦ ἔσφιγξε τὴν χεῖρα τῆς Ἀνδρεάδος μετὰ στοργῆς.

ΜΓ'

Λογοπαίγνια Ρισελιέ.

Ὁ δούξ Ρισελιέ, ὡς εἶδομεν, εἶχε κινήσει ἐκ τοῦ ἀνακτόρου τῶν Βερσαλλιδῶν διὰ Λυκιέννας.

Ἐφθασεν ἐκεῖσε περιχαρὴς, ἀνέβη ὡς νεανίας τὴν μαρμαρίνην κλίμακα, ἔσυρε τὰ ὠτία τοῦ Ζαμόρ, ὡς ἔπραττεν εἰς τὰς ὥραιας ἡμέρας τῆς ἀγάπης των, καὶ ὡς εἶπεῖν εἰσῆλθε διὰ τῆς βίας εἰς τὸν πολυθρύλλητον θάλαμον τὸν ἐστρωμένον δι' ἀτλαζίων κυανῶν, ἐνθα ἡ δυστυχὴς Λωρεντία εἶχεν ἰδεῖν τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ ἐτοιμαζομένην ν' ἀπέλθῃ εἰς τὸν οἶκον τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Κλαυδίου.

Ἐξηλωμένη ἡ κόμησσα ἐφ' ἐνὸς ἀνακλίντρου, ἔδιδεν εἰς τὸν κ. Αἰγιλλῶνος τὰς πρωϊνὰς διαταγὰς της. Ἀμφότεροι ἐστράφησαν πρὸς τὴν θύραν εἰς τὸν κρότον τῶν βημάτων τοῦ Ρισελιέ, καὶ ἔμειναν ἐκστατικοὶ εἰς τὴν θέαν του.

— Ἀ! ὁ κύριος δούξ, ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα.

— Ἀ! ὁ θεὸς μου, ἀνέκραξεν ὁ κ. Αἰγιλλῶνος.

— Ναί, κυρία μου· ναί, ἀνεψιέ μου.

— Πῶς; ὑμεῖς;

— Ἐγώ, ὁ ἴδιος, ὅλος καὶ ὅλος.

— Καλλίον ἀργὰ παρὰ ποτέ, υπέλαβεν ἡ κόμησσα.

— Κυρία μου, εἶπεν ὁ στρατάρχης, ὅσον κἀνεὶς γηράσκει, τόσον καθίσταται ἰδιότροπος.

— Δηλαδὴ πάλιν συνελάβατε πρὸς τὰς Λυκιέννας...

— Συνέλαβα μέγαν ἔρωτα, ὅστις μόνον ἐξ ἰδιοτροπίας, ἐκ φαντασιοπληξίας μόνον μὲ εἶχεν ἀφίσει. Μάλιστα· αὕτη τῶντι ἦτον ἡ ἰδέα τὴν ὁποίαν θὰ σὰς ἐξέφραζον· ἀλλ' ἰδοὺ τὴν ἐμαντεύσατε θαυμασίως.

— Εἰς τρόπον ὥστε ἐπανέρχeste...

— Εἰς τρόπον ὥστε ἐπανέρχομαι· προσφύεσται ῥῆμα· μάλιστα, ἐπανέρχομαι, εἶπεν ὁ Ρισελιέ, ἐξαπλωθεὶς εἰς τὴν καλλιτέραν τῶν καθεδρῶν.

— Ὡ! εἶπεν ἡ κόμησσα, ὑπάρχει ἴσως καὶ ἄλλο τι, ὅμως δὲν τὸ λέγετε· ἀπλὴ ἰδιοτροπία ἢ φαντασιπληξία... μάλιστα εἰς ἀνθρώπον ὅποιος εἶσθε ὑμεῖς...

— Κόμησσα, μὲ ἀδικεῖτε ὑποθέτουςά με τοιοῦτον· ἡ φήμη μου εἶνε τοιαύτη, ὡς λέγετε, εἶνε ἀληθές· ἀλλ' ἡ φήμη ψεύδεται· ἐγὼ ἐπανερχομαι διότι...

— Διότι ;... ἠρώτησεν ἡ κόμησσα.

— Διότι ἀίσθημα καρδίας· εἰλικρινές με παρεκίνησε νὰ ἐπανεέλθω.

Ὁ κ. Αἰγιλλῶνος καὶ ἡ κόμησσα ἐγέλασαν θορυβωδῶς.

— Πόσον εὐτυχεῖς εἴμεθα ὅτι ἔχομεν ὀλίγον πνεῦμα, εἶπεν ἡ κόμησσα, ὥστε νὰ ἐννοῶμεν ὅλον τὸ ἰδικόν σας !

— Πῶς ;

— Ναί, σὰς ὁμνῶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ᾔνέτις πάντη εὐήθης διὰ νὰ ὑποθέσῃ ἄλλην παρὰ τὴν ἀληθῆ αἰτίαν τῆς ἐπιστροφῆς σας, εἶσθε ἓνας ὑποκριτής ! Μὴ προσβληθῆτε, ἀλλὰ διδετε μάθημα εἰς τὸν καλλίτερον ἡθοποιόν.

— Τότε λοιπόν, δὲν πιστεύετε ὅτι ἦλθα, διότι ἀίσθημα εἰλικρινές με παρεκίνησεν ; ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιέ. Κόμησσα, κόμησσα, προσέξατε ! θὰ με κάμετε νὰ λάβω δι' ὑμᾶς κακὴν ἰδέαν· ὦ ! μὴ γελάς, ἀνεψιέ, μὴ γελάς, διότι δὲν τὸ ἔχω τίποτε νὰ σὲ θεωρήσω εὐθύς ὡς ἓνα ἀπλοῦν Πέτρον, καὶ νὰ μὴν οἰκοδομήσω πλέον τίποτε διὰ σέ.

— Οὐτ' ἓνα κἂν μικρὸν ὑπουργεῖον ; ἠρώτησεν ἡ κόμησσα.

Καὶ δευτέραν φορὰν ἐγέλασε θορυβωδέστατα.

— Καλὰ, κτυπᾶτε, κτυπᾶτε, εἶπεν ὁ Ρισελιέ· με ἤυρατε γέροντα καὶ ἀδύνατον· καλὰ κάμνετε, κτυπᾶτε· ὅμως, κόμησσα, αὐτὸ λέγεται κατὰ-χρησίαι· ἀπολαύετε ἡδονῆς ἀκινδύνως.

— Ἐξ ἐναντίας, κόμησσα, προσέξατε, εἶπεν ὁ Αἰγιλλῶνος· ἂν ὁ θεὸς μου σὰς λέγῃ καὶ πάλιν ὅτι εἶνε γέρων καὶ ἀδύνατος, εἴμεθα ἡφανισμένοι. Ὅχι, κύριε δούξ, δὲν ἐρχόμεθα εἰς πάλιν μεθ' ὑμῶν· διότι, ὅσον καὶ ἂν ἦσθε, ἢ μᾶλλον ὅσον καὶ ἂν λέγεσθε ἀδύνατος, ἀντιτάττεσθε φοβερά· ὅχι· ἀλλ' ἰδοὺ ἅπαντα ἡ ἀλήθεια... σὰς βλέπομεν ἐπανερχόμενον μετὰ χαρᾶς πολλῆς.

— Ναί, εἶπεν ἡ φιλοπαίγμων κόμησσα· καί, διὰ νὰ ἐορτασθῇ ἡ ἐπιστροφή αὐτῇ, ἀπόψε καίονταί πυροτεχνήματα· γνωρίζετε, δούξ, πόθεν πηγάζει κυρίως ἡ ἰδική μου χαρὰ ;...

— Ἀγνοῶ, κόμησσα, εἶπεν ὁ στρατάρχης μὲ ἀφέλειαν παιδικήν. Ἴσως ἔχετε πάλιν νὰ μοῦ εἰπῆτε καμμίαν κακίαν ;

— Ναί, ἀλλὰ θὰ ᾔνε ἡ τελευταία.

— Αἱ ! λέγετε λοιπόν.

— Ἐχω χαράν, στρατάρχα μου, διότι ἡ ἐπιστροφή σας μοῦ ἀναγγέλλει εὐδίου πάλιν καιρούς.

Ὁ Ρισελιέ προσέκλινε.

— Ναί, ἐξηκολούθησεν ἡ κόμησσα, ὁμοιάζετε τὰ ποιητικὰ ἐκεῖνα πτηνά, ἅτινα προμηνύουσι τὴν νημερίαν· πῶς τὰ ὀνομάζουν τὰ πτηνὰ ἐκεῖνα, κύριε ὁ Αἰγιλλῶνος, ὑμεῖς, ὅστις κάμνετε στίχους ;

— Ἀλκυόνας, κυρία.

— Ἄ, ναί, ἀλκυόνας ! Ἄ ! στρατάρχα, ἐλπίζω νὰ μὴ δυσареσθηθῇτε· σὰς παρομοιάζω μὲ πτηνόν, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα εἶνε τόσο εὐχον.

— Ἐξ ἐναντίας, κυρία μου, σεμνύνομαι μάλιστα διὰ τὴν παρομοίωσιν ταύτης, ἐπειδὴ εἶνε καὶ ἀκριβεστάτη, παρεκτός τοῦ εὐήχου της.

— Εἶδατε λοιπόν ;

— Ναί, σὰς φέρω καλὰς, ἐξαιρέτους εἰδήσεις.

— Ἄ ! ἐπέφερεν ἡ κόμησσα.

— Τί εἰδήσεις ; ἠρώτησεν ὁ Αἰγιλλῶνος.

Τί εὐλογία Θεοῦ ! φίλτατε δούξ, πολὺ βιάζεσθε. Δότε λοιπόν πρότερον εἰς τὸν στρατάρχην καιρὸν νὰ τὰς ἐπινοήσῃ...

— Ὅχι, εἰς τὴν ζωὴν μου· δύναμαι ἀμέσως νὰ σὰς τὰς εἴπω· εἶνε ἔτοιμοι· μάλιστα εἶνε καὶ παλαιαί.

— Στρατάρχα, ἂν μὰς ἐφέρετε νέα τοῦ καιροῦ τοῦ Νῶε...

— Θέλετε λοιπόν νὰ σὰς εἴπω, κυρία κόμησσα, ἢ δὲν θέλετε ;

— Αἶ, καλὰ, ἔστω, θέλομεν.

— Φαίνεται, κόμησσα, ὅτι ὁ βασιλεὺς συνελήφθη εἰς τὴν παγίδα.

— Εἰς τὴν παγίδα ;

— Καὶ καλὰ μάλιστα.

— Εἰς ποῖαν παγίδα ;

— Εἰς ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν τοῦ ἐστήσατε.

— Ἐγώ, εἶπεν ἡ κόμησσα, ἔστησα παγίδα εἰς τὸν βασιλέα ;

— Αἶ ! προσποιεῖσθε ὅτι δὲν τὸ γνωρίζετε.

— Ὅχι, σὰς δίδω λόγον, δὲν γνωρίζω τίποτε.

— Ἄ ! κόμησσα, εἶνε ἀδικον νὰ μὲ περιπαίζετε τοιουτοτρόπως.

— Ἀληθῶς, στρατάρχα, δὲν σὰς ἐννοῶ· σὰς παρακαλῶ...

— Ναί, θεῖέ μου, ἐξηγηθῆτε, εἶπεν ὁ δ' Αἰγιλλῶνος, ὅστις ἐμάντευε πονηρόν τι σχέδιον ὑπὸ τὸ διαφορούμενον μειδιάμα τοῦ στρατάρχου· ἡ κυρία περιμένει καὶ εἶνε ἀνήσυχος.

Ὁ γέρον δούξ ἐστράφη πρὸς τὸν ἀνεψιόν του.

— Παραδόξον ! εἶπε, νὰ μὴ ἐνεπιστεύθῃ τὸ περιστατικὸν τοῦτο οὐδ' εἰς σὲ τὸν ἴδιον ἡ κυρία κόμησσα, φίλτατε ἀνεψιέ· ἄ ! τότε λοιπόν θὰ ᾔνε πολὺ βαθύτερον παρ' ὅσον ἐνόμιζα.

— Τί λέγετε, θεῖε ;

— Τί λέγει ;

— Ἐλάτε τώρα... τί λέγω, τί λέγω !... Κόμησσα, εἰλικρινῶς, τὸν ἔχετε ἐξ ἡμισείας εἰς τὰς μικρὰς συνωμοσίας σας, ἐναντίον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος· τὸν ταλαίπωρον αὐτὸν δούκα, ὅστις ἔλαβε τόσον μέγα μέρος !...

Ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἠρυθρίασεν. Ἦτο τόσον πρωί, ὥστε ἡ βασιλικὴ ἑταῖρα δὲν εἶχε κασμηθῇ εἰσέτι διὰ τοῦ φύκου της· ὅθεν δὲν ἦτο πρᾶγμα ἀδύνατον νὰ ἐρυθρίασῃ.

Ὅμως ἦτο πρᾶγμα κινδυνῶδες.

— Μὲ θεωρεῖτε ἀμφοτέραι μὲ τὰ μεγάλα ὄμματά σας τὰ ἐκθαμβά, εἶπεν ὁ Ρισελιέ· πρέπει λοιπόν ἀπὸ ἐμὲ νὰ μάθετε ὅσα ἐπράξατε σεῖς οἱ ἴδιοι.

— Νὰ μάθωμεν, νὰ μάθωμεν, εἶπον ταῦτοχρόνως καὶ ὁ δούξ καὶ ἡ κόμησσα.

— Μάθετε λοιπόν, ὅτι ὁ βασιλεὺς θὰ συνεπέρανε τὰ πάντα, χάρις εἰς τὴν θαυμασίαν ὀξύνοϊαν, τὴν ὁποῖαν ἔχει, καὶ θὰ ἐφοβήθη.

— Τί νὰ συνεπέρανε ; ν' ἀκούσωμεν, ἠρώτησεν ἡ κόμησσα, διότι τῇ

ἀληθείᾳ, στρατάρχα, ἡ βραδύτης σας αὕτη θανατόνει· εἰπέτε μας τέλος πάντων τί συμβαίνει;

— Ἀλλ' ἐννοῶ ὅτι θὰ συνεπέραναν ἐκ τῶν εὐπροσηγόρων τρόπων σας πρὸς τὸν ὠραῖόν μου τοῦτον ἀνέψιόν...

Ὁ Αἰγιλλῶνος ὠχρίασε καὶ ἐφάνη λέγων διὰ τοῦ βλέμματος πρὸς τὴν κόμησσαν:

— Βλέπεις; ἤμην βέβαιος ὅτι πονηρόν τι πάλιν μὰς ἡτοίμαζεν.

Αἱ γυναῖκες εἶνε ἀνδρεῖκι εἰς τοιαύτας περιστάσεις· πολὺ ἀνδρειότεραι τῶν ἀνδρῶν. Ἡ κόμησσα παρουσιάσθη πᾶντα ἑτοιμος Ἰν' ἀντιπαλαίῃ.

— Δοῦξ, εἶπε, φοβοῦμαι τὰ αἰνίγματα, ὅταν μάλιστα παριστᾷτε τὸ πρόσωπον τῆς Σφιγγός· διότι γνωρίζω ὅτι ἀφεύκτως θὰ γίνω βυρά σας, ἢ τῶρα εὐθύς, ἢ μετὰ τινα καιρόν· ἐξαγάγετέ με τῆς ἀνησυχίας· ἂν ὅμως οἱ λόγοι σας αὐτοί, ἦνε ἀστεϊσμός, συγχωρήσατε νὰ σας εἶπω ὅτι ὁ ἀστεϊσμός εἶνε ἄχαρις.

— Ἀχαρις! κόμησσα! ἀλλ' ἐξ ἐναντίας εἶνε ἐξαίρετος, ἀνέκραξεν ὁ Ρισελιέ· ὅχι ὁ ἰδικός μου, ὁ ἰδικός σας ἐννοῶ.

— Διόλου δὲν σας ἐννοῶ, εἶπεν ἡ Δουβαρρύ.

Ἡ ἐταῖρα ἐντοσούτῃ ἦτο ἀνήσυχος, ὡς εἰ ἐκάθητο ἐπὶ πεπυρακτωμένων ἀνθράκων.

— Ἐλᾶτε, ἐλᾶτε, μὴ τόσῃ φιλαυτίαν, κόμησσα, ἐξηκολούθησεν ὁ Ρισελιέ. Ὑμεῖς ἐφοβήθητε βεβαίως μήπως ὁ βρσιλεὺς παραδοθῇ εἰς τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνεύ. Ὡ! αὐτὸ μὴ τὸ ἀρνηθῇτε· αὐτὸ τὸ γνωρίζω· εἶνε φανερώτατον.

— Ὡ! αὐτὸ εἶνε ἀληθές, ἐγὼ δὲν τὸ κρύπτω.

— Πολὺ καλὰ! φοβηθεῖσα τοῦτο, ἠθελήσατε νὰ κεντήσετε καὶ ὑμεῖς ἀφ' ἑτέρου τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα.

— Δὲν λέγω ὅχι. Ἐπειτα ;...

— Πλησιάζομεν, κόμησσα, πλησιάζομεν. Ἀλλὰ διὰ νὰ κεντήσετε τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιδερμὶς εἶνε ὀλίγον τραχεῖα, ἐχρειάζεσθε κέντρον! πολὺ ὀξύ... Ἀ! α! ἰδοὺ μὰ τὴν ζωὴν μου μοῦ ἔφυγεν ἐκ τοῦ ἔρκους τῶν ὀδόντων λογοπαίγνιον κακεντρεχές. Μὲ ἐννοεῖτε ;

Καὶ ὁ στρατάρχης ἤρχισε νὰ γελά, ἢ νὰ προσποιῇται ὅτι γελά θορυβῶδως, ὥστε νὰ παρατηρήσῃ καλῶς τὴν φυσιογνωμίαν τῶν θυμάτων αὐτοῦ ἐν τῷ διαστήματι, καθ' ὃ διήρκει ὁ σχηματισμός τῆς θυμηδίας ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

— Τί λογοπαίγνιον παρατηρεῖτε εἰς ταῦτα, θεέ μου; ἠρώτησεν ὁ δ' Αἰγιλλῶνος ὑποκρινόμενος ἀφέλειαν.

— Δὲν τὸ ἐνόησες; εἶπεν ὁ στρατάρχης· α! τόσον τὸ καλῆτερον λοιπόν, ἐπειδὴ ἦτο ἐξωλέστατον. Ἐστω! ἤθελα δηλαδὴ νὰ εἶπω, ὅτι ἡ κυρία κόμησσα ἐσκέφθη νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν βασιλέα ζηλοτυπίαν καὶ ὅτι πρὸς αὐτὸ τοῦτο ἐξέλεξεν ἓνα κύριον, ἓνα εὐπατρίδην, εὐειδέστατον, εὐφυέστατον, τέλος πάντων, ἀριστούργημα τῆς φύσεως.

— Ποῖος τὸ λέγει αὐτό; ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα ὀργισθεῖσα, ὡς συμβαίνει πρὸς τοὺς κραταιούς, ὅταν παρατηροῦν ὅτι ἔχουν ἄδικον.

— Ποῖος τὸ λέγει αὐτό, κυρία μου; ... ὅλος ὁ κόσμος τὸ λέγει.

1. Ὁ συγγραφεὺς παίζει διὰ τῆς λέξεως κέντρον, γαλλιστὶ *aiguillon* (αἰγιλίων).

— Ὁλος ὁ κόσμος, εἶνε ταυτόσημον τοῦ οὐδεὶς, καθὼς γνωρίζετε, κύριε δούξ.

— Ἐξ ἐναντίας, κυρία μου· ὅλος ὁ κόσμος σημαίνει ἑκατὸν χιλιάδας ψυχὰς εἰς Βερσαλλίας· μόνον· ἑξακόσαιο χιλιάδες ψυχαὶ εἰς Παρισίους· εἰκοσιπέντε ἑκατομμύρια εἰς τὴν Γαλλίαν· καὶ σημειώσατε ὅτι δὲν μετρῶ τὸ Ἀμβουῦργον, τὸ Ρόττερδαμ, τὸ Λονδῖνον, τὸ Βερολῖνον, ἔνθα ἐκδίδονται τόσαι ἐφημερίδες, ὅσαι γίνονται ὁμιλίαι εἰς Παρισίους.

— Καὶ τί λέγουν λοιπὸν εἰς Βερσαλλίας, εἰς Παρισίους, εἰς Γαλλίαν, εἰς Ἀμβουῦργον, εἰς Ρόττερδαμ, εἰς Λονδῖνον καὶ εἰς Βερολῖνον;

— Λέγουν ὅτι εἴθε ἡ ἀγχινοστέρξ, ἡ ἐρατεινότερα τῆς Εὐρώπης γυνή· λέγουν ὅτι, χάρις εἰς τὸ εὐφυὲς αὐτὸ στρατήγημα, τοῦ νὰ φανθῇ ὅτι ἀπεκτιήσατε ἐραστήν...

— Ἐραστήν! καὶ ποῦ, σὰς παρακαλῶ, στηρίζουν τοιαύτην ἀνόητον κατηγορίαν;

— Κατηγορίαν! τί λέγετε κόμησσα; ἐπευφημίαν. Γνωρίζουν ὅτι κατὰ βάθος δὲν ὑπάρχει τίποτε, ἀλλὰ θαυμάζουν τὸ στρατήγημα. Ποῦ στηρίζουν τὴν ἐπευφημίαν, τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦτον; Εἰς τὰ διαβήματά σας, εἰς τὰ ὅποια σπινθηροβολεῖ ἡ ἀγχινοία· εἰς τὴν νοήμονα διεξαγωγὴν, τὴν ὁποίαν ἐδώκατε εἰς τὸ πρᾶγμα· προσεποιήθητε, λέγουν, θαυμασίως, ὅτι ἐμένετε μόνη τὴν νύκτα, ἐνθυμεῖσθε; καθ' ἣν ἤμην εἰς τὸν οἶκόν σας, καὶ καθ' ἣν ὁ κ. Αἰγιλλῶνος εὗρισκετο εἰς τὸν οἶκόν σας· τὴν νύκτα, καθ' ἣν ἐγὼ μὲν ἐξῆλθον πρῶτος, ὁ δὲ βασιλεὺς δεύτερος, καὶ ὁ κ. Αἰγιλλῶνος τρίτος...

— Αἶ, καλὰ, τελειώσατε.

— Ναί· προσεποιήθητε ὅτι ἐμένετε μόνη μετὰ τοῦ δ' Αἰγιλλῶνος, ὡς νὰ ἦτο ἐραστής σας· ὅτι τοῦ ἐδώσατε καιρὸν νὰ φύγῃ, τὸ πρῶτ', κρυφίως ἤθην, ἀπὸ Λυκιέννας, πάντοτε ὡς νὰ ἦτον ἐραστής σας· καὶ τοῦτο μὲ τρόπον, ὥστε δυο ἢ τρεῖς ἀνόητοι, δύο ἢ τρεῖς μνησθένται ὡς ἐμέ, παραδείγματος χάριν, νὰ τὸν ἰδοῦμεν, διὰ νὰ τρέξωμεν ἔπειτα νὰ τὸ κηρύξωμεν, ὥστε ὁ βασιλεὺς νὰ τὸ μάθῃ νὰ φοβηθῇ, καὶ χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ, διὰ νὰ μὴ σας χάσῃ, ν' ἀφήσῃ τὴν μικρὰν Ταβερνέϊ.

Ἡ κυρία Δουβαρρὺ καὶ ὁ κ. δ' Αἰγιλλῶνος εὐρέθησαν ἤδη εἰς ἀμυχανίαν τί ὕψος νὰ δώσωσιν εἰς τὰ πρόσωπά των, μολονότι ὁ Ρισελιὲ δὲν τοὺς ἔβλεπε καθόλου· ἐξ ἐναντίας μάλιστα ἐκράτει τὴν ταμβακοθήκην καὶ ἐφαίνετο ὅλος προσέχων εἰς αὐτὴν καὶ μόνην.

— Διότι, τέλος πάντων, ἐξηκολούθησεν ὁ στρατάρχης, ἐνφ' ταυτοχρόνως ἐτίνασσε τὸν χιτῶνά του διὰ σκανθαρισμῶν ἐπὶ τοῦ στηθους, φαίνεται βέβαιον ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀφῆκε πλέον τὴν μικρὰν αὐτὴν.

— Δούξ, ὑπέλαθεν ἡ Δουβαρρὺ, σὰς λέγω ὅτι δὲν ἐννοῶ λέξιν ἀφ' ὅλας αὐτὰς τὰς φαντασμαγορίας σας· καὶ εἶμαι βεβαία περὶ ἐνὸς πράγματος· ὅτι καὶ ὁ βασιλεὺς, ἂν τῷ ἀνέφερε κἀνεὶς τὰ αὐτά, ἤθελεν, ὡς ἐγώ, κ' ἐκεῖνος εἰπεῖ ὅτι τίποτε δὲν ἐνόησεν.

— Ἀληθῶς! εἶπεν ὁ στρατάρχης.

— Ναί, σὰς βεβαιῶ· καὶ μοῦ ἀποδίδετε, καὶ ὁ κόσμος μοῦ ἀποδίδει πολὺ πλεονέκτηρον φαντασμαγορίαν παρ' ὅσην ἔχω· ποτὲ δὲν ἐζήτησα νὰ κεντήσω τὴν ζηλοτυπίαν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος διὰ τῶν τρόπων τοὺς ὁποίους λέγετε.

— Κόμησα !

— Σας ὀμνῶ.

— Κόμησα, ἡ ἐντελής διπλωματική, καὶ δὲν ὑπάρχουν διπλωμάται καλλίτεροι ἀπὸ τὰς γυναῖκας, ἡ ἐντελής διπλωματική ποτὲ δὲν ὁμολογεῖ ὅτι ἐμνηχανορράφησεν ἐπιτυχῶς· διότι ὑπάρχει εἰς τὴν πολιτικὴν ἐν ἀξίωμα, λέγων : «Μὴ δειξῇς εἰς κανένα τὸν τρόπον διὰ τοῦ ὁποίου ἐπέτυχες ἀπαξ, διότι εἶνε πιθανόν νὰ ἐπιτύχῃς καὶ δεῦτερον διὰ τοῦ ἰδίου».

— Ἀλλὰ, δούξ.

— Ὁ τρόπος ἐπέτυχεν. ἰδοὺ τὸ κάτω τῆς γραφῆς, καὶ ὁ βασιλεὺς δὲν θέλει τώρα πλέον τοῦ Ταβερνεύ μήτε νὰ τοὺς ἀκούσῃ.

— Ἀλλὰ, τῇ ἀληθείᾳ, δούξ, ἀνέκραξεν ἡ Δουβαρρὺ, ἔχετε ἓνα τρόπον νὰ υποθέτετε τὰ πράγματα, μοναδικόν.

— Ἀ! δὲν πιστεύετε ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν τὰ ἔχει καλὰ μὲ τοὺς Ταβερνεύ; εἶπεν ὁ Ρισελιέ ὑπεκφυγὼν τὴν ἔριν.

— Ἐγὼ δὲν σας λέγω περὶ τούτου.

Ὁ Ρισελιέ ἐπειράθη νὰ λάβῃ τὴν χεῖρα τῆς κομήσσης.

— Εἰσθε ἐν πτηνόν, εἶπε.

— Καὶ ὑμεῖς ἓνας ὄφis.

— Ἀ! καλὰ λοιπόν· ἄλλοτε κ' ἐγὼ ὠραίαν προθυμίαν θὰ ἔχω νὰ σας φέρω καλὰς εἰδήσεις, ἀφοῦ μὲ ἀνταμείβετε οὕτω πως.

— Ὅχι, ὄχι, θεῖέ μου, ἀπατάσθε, ἔσπευσε νὰ εἰπῇ ὁ δούξ Αἰγιλλῶνος, ὅστις ἠσθάνθη μέχρι ποίου σημείου ἐβαδίζεν ὁ Ρισελιέ· οὐδεὶς ἄλλος σας ἐκτιμᾷ ὅσον ἡ κυρία κόμησα· καὶ μάλιστα μοὶ τό ἔλεγε, καθ' ἣν στιγμήν μᾶς ἀνήγγελλον τὴν ἐπίσκεψιν σας.

— Τὸ ἀληθές εἶνε, εἶπεν ὁ στρατάρχης, ὅτι ἀγαπῶ πολὺ τοὺς φίλους μου· διὰ τοῦτο καὶ ἠθέλησα, κυρία κόμησα, νὰ σας ἀναγγείλω πρῶτος τὸν θοῖ-αμβόν σας. Γνωρίζετε ὁ γέρον Ταβερνεύ ἤθελε νὰ πωλήσῃ τὴν κόρην του εἰς τὸν βασιλέα;

— Ἀλλὰ καὶ ἔγινε, νομίζω, εἶπεν ἡ Δουβαρρὺ.

— ὦ! κόμησα, πόσον ἐπιτήδειος εἶνε αὐτός ὁ ἄνθρωπος! Αὐτὸς δὲ εἶνε ὄφis· ἀφοῦ ἐμὲ ἠδυνήθη καὶ ἀπεκοίμησε μὲ τὰ παραμυθία του, ὅτι εἶνε φίλος μου παλαιός καὶ συναγωνιστής. Ἐγὼ πάλιν, ἔξευρετε, εἰλικρινὲς καθὼς εἰμαι, δὲν ἔλαβα κἀμμίαν ὑπόνοιαν. Πῶς ἤμπορούσα ἐγὼ ποτὲ νὰ πιστεύσω ὅτι αὐτὸς ὁ ἐπιοχώτης Ἀριστείδης, ἤρχετο εἰς Παρισίους ἐπιτήδεις διὰ νὰ θερίσῃ χόρτον ὑπὸ τὰ βήματα ἐνὸς Ἰωάννου Δουβαρρὺ, δηλαδὴ τοῦ εὐφυστέρου τῶν ἀνθρώπων; Τῇ ἀληθείᾳ, κόμησα, ἄνευ τοῦ ζήλου μου πρὸς τὸ συμφέρον σας, θὰ ἔμενον ὑπνώττων μέχρι τέλους· σας βεβαιῶ, ἡμην τυφλός.

— Καὶ τοῦλάχιστον παρῆλθε πλέον ὁ κίνδυνος; ἠρώτησεν ἡ Δουβαρρὺ.

— Ἀ! παρῆλθε πλέον· δὲν ἔχει λόγον· τοῦ ἔδειξα ἐγὼ αὐτοῦ τοῦ κυρίου πόσα ἀπιδία βάλλει ὁ σάκκος, ὥστε ἄλλο δὲν τῷ μένει πλέον, εἰμὴ νὰ φύγῃ μὲ τὰ μούτρα κρεμασμένα.

— Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς;...

— Τὸν βασιλέα... εἰς τρία τινὰ τὸν ἐξήτασα τὸν βασιλέα

— Δηλαδὴ; Τὸ πρῶτον;

— Τὸ πρῶτον περὶ τοῦ πατρός.

— Τὸ δεῦτερον;

— Περὶ τῆς θυγατρὸς τὸ δεύτερον.

— Τὸ δὲ τρίτον ;

— Περὶ τοῦ υἱοῦ.

— Αἶ, καὶ λέγει ; ..

— Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης εἶπε, διὸ μὲν τὸν πατέρα ὅτι εἶνε ἓνας . . . ἐπιδέξιος· διὰ τὴν κόρην ὅτι εἶνε μία κυράτισσα· ὅσον διὰ τὸν υἱόν, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης οὔτε κὰν τὸ ὄνομά του ἀνέφερε, διότι δὲν τὸν ἐνεθυμήθη καθόλου.

— Πολὺ καλὰ· λοιπὸν ἐλυτρώθημεν ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν γενεάν.

— Μὲ φαίνεται.

— Ἀξιζει ἄρα γε τὸν κόπον νὰ τοὺς στείλωμεν καὶ εἰς τὴν τρύπαν ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἐβγῆκαν ;

— Περιττὸν· ἐκεῖνοι ἐτοιμάζονται μόνοι των νὰ τὸ κάμουν

— Καὶ λοιπὸν, ὁ υἱὸς πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ βασιλεὺς ὑπεσχέθη ταγματάρχην...

— Ἄ ! ἔχετε, βλέπω, κόμησσαι, μνημονικὸν περισσότερον τοῦ βασιλέως. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ μαστρὸ Φίλιππος αὐτὸς εἶνε νέος ὠραιότατος, νέος ὅστις, δὲν ἤξεύρω ἂν παρατηρήσατε, σὰς ἐτόξευσε μέ τινα βλέμματα του... φονικώτατα· Ἐννεύεται ὅτι ἐκεῖνο δὲν εἶνε πλέον οὔτε ταγματάρχης, οὔτε λοχαγός, οὔτε ἀδελφὸς εὐνοουμένης· ἀλλὰ τοῦτο μόνον φθάνει, ὅτι ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν σας.

Ταῦτα δὲ λέγων, ὁ γέρων δοῦξ ἐπειράτο νὰ πληγώσῃ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνεψιοῦ του διὰ τῶν ὀνύχων τῆς ἐρωτικῆς ζηλοτυπίας. Ἀλλ' ὁ κ. Αἰγυλῶνας, κατὰ τὸ πρὸν τοῦλάχιστον, δὲν ἐμερίμνησε περὶ τούτου καθόλου.

Διελογίζετο μόνον ὁποῖός τις ἄρα ὑπῆρχεν ὁ σκοπὸς τοῦ διαβήματος τοῦ στρατάρχου, καὶ πόθεν προέκυψεν ἡ πρὸς τῇ κομίσει ἐπάνοδός του.

Μετὰ τινα σκέψιν, ἤλπισεν ὅτι ὁ ἀπὸ τῆς βασιλικῆς εὐνοίας, ἥτις ἐπαγγέλλεν ἐκ νέου εἰς τὴν Δουδαρρὺ ὤθησε τὸν Ρισελιὲ εἰς Λυκιέννας.

Ἐνευσε τότε πρὸς τὴν βασιλικὴν εὐνοουμένην νεῦμα, τὸ ὁποῖον εἶδεν ὁ γέρων δοῦξ ὀπισθεν τοῦ βραχίονός του, ἐνῷ διόρθου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν φενάκην του, ἀμέσως ἡ κόμησσαι προσεκάλεσε τὸν Ρισελιὲ νὰ πῇ τὴν σκολάξαν μετ' αὐτῆς.

Ὁ Αἰγυλῶνας ἀπῆλθε μετὰ μυρίας θωπείας πρὸς τὸν θεῖόν του, μετὰ μυρίας θωπείας τοῦ θείου του πρὸς αὐτόν.

Ἐμεινε δὲ τότε ὁ γέρων δοῦξ μόνος μετὰ τῆς κομήσεως ἐνώπιον τραπέζης ἐφ' ἧς παρέθεσε τὰ κατάλληλα ἐδέσματα ὁ Ζαμόρ.

Ὁ στρατάρχης, ἐνόσφ ἐγίνοντο αἱ προπαρασκευαὶ αὐταί, παρετήρει αὐτὰς καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτόν :

— Πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν ἤμην ἱκανὸς νὰ ἴδω τὸ ὥρολόγιον ἐκεῖνο καὶ νὰ εἶπω : «Πρέπει ἐντὸς μιᾶς ὥρας νὰ ἦμαι ὑπουργός...» Καὶ θὰ ἐγίνετο ἀναπορεύτως. Ἀλλ' ἰδὲ τί εἶνε ἡ ζωὴ ! Ὁ ἄνθρωπος, εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ βίου του, καθυποτάσσει τὸ σῶμα εἰς τὴν δεσποτείαν τοῦ πνεύματος· εἰς δὲ τὸ δεύτερον μέρος, τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον μόνον ἐπέζησε, καθίσταται δοῦλον τοῦ σώματος. Ἄν γίνεται μεγαλητέρα μωρία !

— Πικριλτατε στρατάρχα, εἶπεν ἡ κόμησσαι διακόψασα τὸν ἐν τῇ διανοῇ τοῦ ξένου της μονόλογον, τῶρα πλέον, ὅτε εἴμεθα καλοὶ φίλοι, καὶ

ἐμείναμεν καὶ μόνοι ἐδῶ, δὲν μὲ λέγετε διατί κατεβήκατε τόσην πειρασθεῖαν νὰ ὁδηγήτετε τὴν «μικροῦλκον» ἐκείνην εἰς τὴν κλινὴν τοῦ Ἀποστόλου;

— Μὰ τὴν ζωὴν μου, κομῆσα, ἀπεκοιθῇ ὁ Ρισελιέ ροσῶν ἐξ ἐπιπύλης τὴν σκοκολάταν του, αὐτὸ τὸ ἴδιον ἡρώτων καὶ ἐγὼ ἐμαυτὸν· σὰς βεβαιῶ οὔτε ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν ἤξεύρω.

ΜΔ'

Ἐπιστροφή.

Ὁ δούξ Ρισελιέ ἐγνώριζε πῶς ὤφειλε νὰ βαδίσῃ ὡς πρὸς τὸν Φίλιππον, καὶ διὰ τοῦτο ἀνέφερε περὶ τῆς ἐπιστροφῆς του μὲ ἐπίγνωσιν. Ἐξερχόμενος τὴν πρωτὴν ἐκ Βερσαλλίων, ἵνα πορευθῇ εἰς Λυκιέννας, τὸν εἶχεν ἀπαντήσει ἐπὶ τοῦ μεγάλου δρόμου διευθυνόμενον πρὸς τὸ Τριανόν, καὶ εἶδεν αὐτὸν ἄρκετὰ ἐκ τοῦ πλησίον, ὥστε νὰ παρατηρήσῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἅπαντα τὰ συμπτώματα τῆς λύπης καὶ τῆς ἀνησυχίας.

Ὁ Φίλιππος, τφόντι, ὡς λησμονηθεὶς εἰς Ρέμας· ὁ Φίλιππος, ὡς ἀελλῶν ὅλου· τοὺς βαθμοὺς τῆς εὐνοίας, εἶτα δὲ τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς ληθῆς· ὁ Φίλιππος, ὡς βαρυνθεὶς πρότερον μὲν νὰ δέχεται τὰς φιλικὰς ἐνδείξεις ὅλων τῶν ἀξιωματικῶν, ζηλοτυπούντων αὐτὸν διὰ τὴν προβιβασμὸν του, εἶτα δὲ καὶ αὐτῶν τῶν ἀνωτέρων του τοὺς περιποιητικoὺς τρόπους· ὁ Φίλιππος, καθόσον ἡλαττοῦτο ἢ πρὸς αὐτὸν βασιλικὴ εὐνοία, ἀλλοίωσε βλέπων τὰς φιλίας ταύτας βαθμηδὸν ψυχραίνόμενας, καὶ ἡ ἀδρόφρων ψυχὴ του κατέστη ἐκ τούτου περίλυπος.

Ἐδυσθύμει λοιπὸν τῶρα ὁ Φίλιππος ὅτι δὲν ἔμεινε τυλᾶχιστον εἰς τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατεῖχεν εἰς Στρασβούργον, ὅτε ἡ Δελφίνη εἰσὶν ἦεν εἰς τὴν Γαλλίαν· ἐλυπεῖτο τοὺς καλοὺς του πρώτους φίλους, τοὺς ἐπαφίλους καὶ συναδέλφους του· ἐλυπεῖτο πρὸ πάντων τὴν εἰρηνικὴν καὶ καύτην ἐστίαν τοῦ πατρικοῦ του οἴκου, μέγας λειτουργὸς τῆς ὁποίας ὑπᾶρχεν ὁ γέρω-Γεώργης.

Ἀμα ὁ Φίλιππος ἠσθάνθη τὸν νυσταγμὸν τῆς ἀκηδίας, εὐθὺς τὸν κατεκυρίευσε καὶ ἡ ἀθυμία· ἔχασε τὸ θάρρος του, καὶ τόσον νυσταγμὸς ἐναιζέτο εἰς τὴν ἀπομόνωσίν του, ὥστε δὲν ἤθελε πλέον νὰ πιστεῖται ὅτι ἡ Ἀνδρέας, τὸ ἥμισυ τῆς ὑπαρξέως του, ἠδυνάτο νὰ εὐδαίμωνῃ εἰς Βερσαλλίας, ἐνῷ αὐτός, τὸ ἥμισυ τῆς Ἀνδρεάδος, ἔπασχε τοσοῦτον εἰς Ρέμας.

Λοιπὸν εἶχε γράψῃ τὴν πρὸς τὸν βαρὸν ἐπιστολήν, ἣν γνωρίζομεν, ἐντὸς τῆς ὁποίας τῷ ἀνγγέλλει τὴν προσεχῆ τοῦ ἐπιστροφῆν. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν ἐπροξένισεν ἀνησυχίαν εἰς οὐδένα· εἰς τὸν βαρὸν μάλιστα παντελῶς· ὁ βαρὸνος ἐξ ἐναντίας ἠπόρει πῶς ὁ Φίλιππος νὰ λάβῃ τὴν ὑπομονὴν νὰ περιμένῃ τόσον καιρὸν, καὶ ἐνῷ αὐτός ἐκάθητο ὡς ἐπὶ κρηλικῶν πευρακτωμένων, καὶ ἀπὸ δεκαπέντε ἡμερῶν ἤδη παρακάλει τὸν Ρισελιέ, πανταχοῦ ἐνθα τὸν συνῆντα, νὰ ἐπισπεύσῃ τὸ ποδοῦμενον.

Μὴ λαβὼν λοιπὸν ὁ Φίλιππος τὸν προβιβασμὸν του κατὰ τὴν προθεσμίαν, καθ' ἣν ἐπίστευεν ὅτι θὰ τὸν εἶχεν ἀφεύκτως, ἔλαθεν ἀδίκαν ἀπιστίας παρὰ τῶν ἀξιωματικῶν του, χωρὶς νὰ φανῇ ὅτι προσέχει εἰς τοὺς πλάγιους, σαρ-

κασμούς καὶ εἰρωνείας των. Ἐπομένως ἵππευσε τὸν ἵππον του καὶ διηυθύνθη πρὸς Παρισίους.

Αἱ ἀπαιτούμεναι τρεῖς ἡμέραι τῆς ὁδοπορίας τῷ ἐφάνησαν ἐνιαυτοί, καὶ ὅσον ἐπλησίαζε, τόσον ἡ πρὸς αὐτὸν σιωπὴ τοῦ πατρὸς του, καὶ μάλιστα τῆς ἀδελφῆς, ἥτις εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ τῷ γράφῃ δις τῆς ἐβδομάδος τοῦλαχιστον, τὸν ἐφόβιζον περισσύτερον.

Εἶπομεν λοιπὸν ὅτι ὁ Φίλιππος εἰσήρχετο εἰς Βερσαλλίας περὶ μεσημβρίαν, ἐνῷ ἐξήρχετο ἐκεῖθεν ὁ δούξ Ρισελιέ, τὸν ὁπαῖον δὲν παρετήρησεν, ὡς προσέχων καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τοὺς λυπηροὺς του συλλογισμούς.

Ἐπορεύθη κατ' εὐθείαν πρὸς τὰς κιγκλίδας τοῦ κήπου, ἐνθα εἶχεν ἀποχαιρετίσει τὴν Ἀνδρεάδα ὅταν ἀνεχώρει καθ' ἣν δὲ στιγμήν ὁ ἵππος του ἐπροχώρησεν ἐπὶ τῶν χαλίκων τῆς πρώτης δενδροστοιχίας, ἐξῆλθεν ἀπὸ τινος φραγμοῦ ἐκ φυτῶν θαλερῶν, κανονικῶς κεκομμένων, νέος τις, ὡς ἐκ τοῦ κρότου τῶν πετάλων κινήθεις εἰς περιέργειαν, καὶ σταθεὶς παρετήρει τὸν ἱππέα.

Ἦτο ὁ Γιλβέρτης, κρατῶν εἰς χεῖρας δρεπάνην.

Ὁ κηπουρὸς ἐγνώρισεν εὐθὺς τὸν παλαιόν του αὐθέντην.

Ὡσαύτως καὶ ὁ Φίλιππος ἐγνώρισε τὸν Γιλβέρτην.

Ὁ Γιλβέρτης περιεφέρετο τοιοῦτοτρόπως πρὸ ἐνὸς ἤδη μηνός· πρὸ ἐνὸς ἤδη μηνός, ὡς ψυχὴ εἰς τὸν Ἄδην, ἡγνῶσι ποῦ ν' ἀναπαύσῃ τὰ κεκμηκότα μέλη του.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, κατεγίνετο νὰ εὕρῃ ὑπὸ τὰς δενδροστοιχίας θέσεις ἐξ ὧν νὰ παρατηρῇ μακρόθεν τὸ παράθυρον τῆς Ἀνδρεάδος, ὥστε νὰ ἔχῃ πάντοτε τὸ βλέμμα του πρὸς τὴν οἰκίαν της, χωρὶς κανεὶς νὰ παρατηρῇ τὴν ἐπὶ τούτου προσοχὴν του, τοὺς παλμούς του καὶ τοὺς στεναγμούς.

Κρατῶν λοιπὸν τὴν δρεπάνην, ἵνα φαίνεται ὅτι ἐνησχολεῖτο εἰς ἐργασίαν τινα, διέτρεχε τὸν κήπον ὅτε μὲν κόπτων τοὺς ἀνθηροὺς κλάδους, ἐπὶ προφάσει ὅτι καθαρίζει τὰ περιττὰ τοῦ δένδρου, ὅτε δὲ ἀποσπῶν τὸν ἄλλως τε ὕγιᾳ φλοιὸν τῶν νεαρῶν φυλῶν, ἐπὶ προφάσει ὅτι ἀφαιρεῖ τὴν ρητίνην καὶ τὸ κόμμι, ἀείποτε δὲ ἀκροώμενος, παρατηρῶν, ἐπευχόμενος καὶ θλιβόμενος.

Πρὸ ἐνὸς ἤδη μηνός πολὺ εἶχεν ὠχρίᾶσει ὁ νεανίας. Ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἄλλο χαρακτηριστικὸν τῆς νεότητος δὲν εἶχε μείνει, εἰμὴ ἡ γοργότης τῶν ὀμμάτων.

Ὁ Γιλβέρτης εἶχε γνωρίσει τὸν Φίλιππον, ὡς εἶπομεν, καὶ ἅμα εἶδεν αὐτὸν προσεπάθησε νὰ κρυβῇ ὀπισθεν τῶν φυτῶν· ἀλλ' ὁ Φίλιππος διηύθυνε τὸν ἵππον πρὸς αὐτὸν ἀνακραζών,

— Γιλβέρτη! αἱ Γιλβέρτη!

Ἡ πρώτη κίνησις τοῦ Γιλβέρτου ἦν ἡ φυγὴ. Μίαν ἔτι στιγμήν, καὶ ἡ ζάλη τοῦ τρόμου, καὶ ἡ ἀπόγνωσις ἐκείνη ἡ ἀνεξήγητος, τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι, οἵτινες ἐζήτουν εἰς ὅλα τὴν ἀφορμὴν, ἀπέδιδον εἰς τὸν Θεὸν Πάνα, ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὸν κατακυριεύσῃ, τὸν παρασύρῃ ὡς φρενόληπτον διὰ τῶν δενδροστοιχιῶν, διὰ τῶν ἄλσεων, ἰσως δὲ καὶ νὰ τὸν ὠθήσῃ εἰς τὰ ὕδατα τῶν δεξαμενῶν.

Μία λέξις ὅμως μεστή ὑπιότητος, τὴν ὁποίαν προσέφερεν ὁ Φίλιππος, ἠκούσθη κατ' εὐτυχίαν καὶ ἤφθασεν εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἀγρίου παιδός.

— Γιλβέρτη, δὲν μ' ἐγνώρισες; ἔκραξε πρὸς αὐτὸν ὁ Φίλιππος.

Ὁ Γιλβέρτης ἐνόησε τὴν ἀφροσύνην του, καὶ παρעὐθὺς ἐσταμάτησε. Εἶτα

ἐπέστρεψεν εἰς τὰ βήματά του, βραδέως ὅμως καὶ μετὰ δυσπιστίας.

— Ὅχι, κύριε, εἶπεν ὁ νεανίας ὅλος τρέμων, δὲν σὰς ἐγνώρισα· ἐξέλαβα ὅτι εἰσθε κάνεις ἀπὸ τοὺς φύλακας, καὶ ἐπειδὴ ἐδῶ ποῦ εὐρίσκομαι δὲν εἶνε τὸ ἔργον μου, ἐφοβήθην μήπως μὲ ἰδοὺν καὶ ἔπειτα τιμωρηθῶ.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη ἤρκεσεν εἰς τὸν Φίλιππον, ὅστις ἀφιππεύσας, ἐπέρασεν εἰς τὸν βραχίονα τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου, καὶ στηρίζας τὴν ἑτέραν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ Γιλβέρτου, παρετήρησεν ὅτι ὁ νεανίας ἐφριζε.

— Τί ἔχεις, Γιλβέρτη; ἠρώτησε.

— Τίποτε, κύριε.

Ὁ Φίλιππος ἐμειδίασε μελαγχολικῶς.

— Γιλβέρτη, δὲν μὰς ἀγαπᾶς, εἶπεν.

Ὁ νεανίας ἐρρίγησε καὶ δεύτερον.

— Ναί, τὸ γνωρίζω, ἐξηκολούθησεν ὁ Φίλιππος, ὁ πατήρ μου ἐφάνη πρὸς σὲ ἄδικος καὶ ἄστοργος, ἀλλ' ἐγώ, Γιλβέρτη;

— ὦ! ὅμως... ἐψιθύρισεν ὁ νεανίας.

— Ἐγὼ πάντοτε σὲ συνέτρεξα.

— Αὐτὸ εἶνε ἀληθές.

— Λοιπόν, λησμόνησε τὸ κακὸν ἀντὶ τοῦ καλοῦ· ἡ ἀδελφή μου ὡσαύτως ὑπῆρξεν πάντοτε πρὸς σὲ καλή.

— ὦ! ὅχι· ὅσον δι' αὐτὸ ὅχι, ἔσπευσε ν' ἀπαντήσῃ, ὁ παῖς μὲ τόνον, τὴν ἔννοιαν τοῦ ὁποίου ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐννοήσῃ τις, ὡς περιέχουσιν κατηγορίαν κατὰ τῆς Ἀνδρεάδος, ἀπολογίαν δι' ἑαυτόν, ὑπερηφάνειαν, ἔλεγχον συνειδότης.

— Ναί, ναί, ὑπέλαθεν ὁ Φίλιππος, ναί, σὲ ἐννοῶ· ἡ ἀδελφή μου εἶνε ὀλίγον ὑπερήφανος, κατὰ βάθος ὅμως εἶνε καλή.

Εἶτα, μετὰ τινα σιωπὴν, διότι δι' ἄλλην αἰτίαν δὲν ἤρχισε τὴν συνομιλίαν ταύτην εἰμὴ ἵνα ἀναβάλῃ τὴν στιγμὴν τοῦ νὰ ἐνταμώσῃ τὴν ἀδελφὴν του, στιγμὴν τὴν ὁποίαν ἐφοβεῖτο ἐκ προαισθήσεως.

— Γνωρίζεις, Γιλβέρτη, ποῦ θὰ εὕρω τὴν Ἀνδρεάδα τὴν ὥραν ταύτην; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Εἰς τὴν οἰκίαν της, κύριε, ὑποθέτω· πῶς θέλετε ἐγὼ νὰ γνωρίζω...

— Μόνη ἄρα γε νὰ ᾔνε;

— Μόνη· κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν· μάλιστα, κύριε, διότι, ἀφότου ἔφυγεν ἡ Σοφία...

— Πῶς; ἡ Σοφία ἔφυγε;

— Μάλιστα, κύριε· μὲ τὸν ἑραστήν της.

— Μὲ τὸν ἑραστήν της;

— Καθὼς ἤκουσα, τοῦλάχιστον, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ἐπειδὴ εἶδεν ὅτι ἐπροχώρησε πολὺ· τὸ ἔλεγαν οἱ ὑπηρέται οἱ ἄλλοι.

— Καὶ γνωρίζεις ἂν ᾔνε ὕγεινς ἡ ἀδελφή μου;

— Αὐτὸ πῶς νὰ τὸ γνωρίζω ἐγώ, κύριε Φίλιππε;... ἐγὼ ἐργάζομαι ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸν κῆπον ὅμως νομίζω νὰ ἔλεγαν ὅτι ἦτο ἀσθενής.

— Ἀσθενής! καὶ τί ἔχει;

— Δὲν εἰξεύρω νὰ σὰς εἰπῶ, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης· ἐλιποθύμησε τρεῖς φορὰς σήμερον εἰς τὸν κῆπον... μάλιστα ἔτυχεν ἐκείνην τὴν ὥραν νὰ ᾔνε ἐδῶ καὶ ὁ ἱατρὸς τῆς Ὑψηλοτάτης Δελφίνης, καθὼς καὶ ὁ κύριος πατήρ σας. Ὁ ἱατρὸς τὴν εἶδεν...

— Ὁ Φίλιππος δὲν περιέμενε ν' ἀκούσῃ πλειότερον, ἀλλ' ἀφίσας τὸν ἵππον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Γιλβέρτου ἔτρεξε πρὸς τὸ συγκατοικητήριον.

Μείνας ὁ Γιλβέρτος μόνος, ἔφερε τὸν ἵππον ἐν τάχει εἰς τοὺς σταύλους, ἔπειτα δ' ἔφυγεν ὡς τὰ ἀγρία ἐκεῖνα ἢ φθοροποιὰ πτηνά, ἀτινα ποτὲ δὲν ὑπομένουν νὰ πλησιάζουν ἄνθρωπον.

ME'

Ὁ ἀδελφὸς καὶ ἡ ἀδελφή.

Ὁ Φίλιππος εὗρε τὴν ἀδελφήν του ἐξηπλωμένην ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἀνακλιντροῦ, περὶ τοῦ ὁποίου πολλάκις ἔγινε λόγος.

Εἰσελθὼν εἰς τὴν ἀντιθάλαμον, παρετήρησεν ὁ νεανίας ὅτι ἡ Ἀνδρεὰς εἶχεν ἀφαιρέσει ὅλα τὰ ἄνθη, ἐνῶ τὰ ἡγάπα τόσον· ἀλλ' ἀφότου ἤρχισεν ἡ καχεξία της, ἡ εὐωδία τῶν ἀνθέων κατέστη πρὸς αὐτὴν ἀνυπόφορος, καὶ τῇ ἐπροξένει σπασμούς καὶ ἀτονίας. Τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ὁ Φίλιππος εἰσῆλθεν, ἡ Ἀνδρεὰς ἐφαίνετο ὄνειροπολοῦσα, καίτοι ἔξυπνας· τὸ ὥρατον ἀλλὰ σύννου μέτωπόν της ἔκυπτε βεβαρυμένον, καὶ τὰ ὄμματα της ἐταλαντεύοντο περιαλγῶς. Εἶχε τὰς χεῖρας κρεμασμένας, ἀλλὰ μολονότι εὗρισκοντο εἰς τοιαύτην θέσιν, καθ' ἣν ὤφειλε νὰ ρεύσῃ πρὸς αὐτὰς ὅλον τὸ αἷμα, αἱ χεῖρές της μολοντοῦτο ἦσαν λευκαὶ ὡς ἀγάλματος κηρίνου.

Τοιαύτη ἦτον ἡ ἀκίνησίς της, ὥστε ἐνόμιζες ὅτι δὲν ἔζη, καὶ ἵνα βεβαιωθῇς ὅτι δὲν ἀπέθανε, παρεκινεῖσαι νὰ πλησιάζῃς καὶ νὰ ἀκροασθῇς τὴν ἀναπνοήν της.

Ὁ Φίλιππος ἀνέβη πνευστιῶν, ἀλλ' ἅμα ἔφθασεν εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ θαλάμου τῆς ἀδελφῆς του, διέκοψε τὴν ὁρμήν του, ὥστε ἤνοιξε τὴν θύραν ἀθροῦθως, καὶ εἰσῆλθεν ἡρέμα· τόσον, ὥστε ἐπροχώρησε μέχρι τοῦ μέσου τοῦ δωματος χωρὶς ἡ Ἀνδρεὰς νὰ προσέξῃ εἰς τὴν παρουσίαν του. Κατ' αὐτὴν τὸν τρόπον ὁ Φίλιππος εἶδε καὶ ἐπούδασε τὴν θέσιν ἐκείνην τῆς ἀδελφῆς του, εἶδε καὶ ἔγνω ὅτι, ἐκτὸς τῆς φυσικῆς ἀσθενείας, θὰ ἔπασχεν ἀφεύκτως ἡ νεανίς καὶ ἡθικῶς.

Εἰς τὴν θέαν λοιπὸν ἐκείνην, συγκίνησις σφοδρὰ κατέλαβε τὴν καρδίαν του, καὶ δὲν ἴσχυσε νὰ καταστείλῃ κίνημά τι βίαιον.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἀφῆσασα κραυγὴν ἠγέρθη εἰς τοὺς ποδας αὐτῆς ὡς νεκρὰ ἀνορθουμένη ἐκ τοῦ μνήματος· δραμοῦσα δ' ἐκραισθήσθη εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ἀδελφοῦ της.

— Σὺ, Φίλιππε! εἶπε· καὶ πρὶν δυνηθῇ νὰ προσθέσῃ πλειότερόν τι ἀπέκαμε.

— Ναί, Ἀνδρεὰς μου, ναί, Ἀνδρεὰς μου, ἀπεκρίθη ὁ Φίλιππος ἀσπαζόμενος καὶ ὑποστηρίζων αὐτήν, διότι παρετήρησε πάραυτα ὅτι ἡ ἀδελφή του δὲν εἶχε δυνάμεις νὰ κρατηθῇ ἐπὶ τῶν ποδῶν της. Εἶσαι ἀσθενής; τί ἔχεις, Ἀνδρεὰς; τί ἔχεις, ἀδελφή μου;

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐγέλασε ἵνα ἐνθαρρύνῃ τὸν Φίλιππον· ἀλλ' ἐφάνη ὁ γέλως της ὡς προσπεποιημένος καὶ σπασμωδικός, ὥστε ἀντὶ νὰ τὸν ἐγκαρδιώσῃ τὸν ἀνησούχησε μᾶλλον.

— Τί ἔχω, λέγεις; πῶς; ἀσθενής σοὶ φαίνομαι, Φίλιππε;

- Σέ βλέπω, ἀδελφὴ μου, ὥρᾳ καὶ τρέμουναν
 — Ὅχι, σέ βεβαίῳ, Φίλιππε, δὲν ἔχω τίποτε... τίποτε ἄλλο παρὰ λιποθυμίας ἐλαφρᾶς, αἱ ὁποῖαι καὶ σήμερον μὲ προσέβαλλον.
 — ὦ! ἀλλὰ πρέπει νὰ πάσχεις, Ἀνδρεᾶς· εἶσαι ὥρᾳ πολὺ.
 — Γνωρίζεις, ἀδελφέ μου, ὅτι συνήθως ἡ ὄψις μου εἶνε τοιαύτη.
 — Δὲν λέγω τὸ ἐναντίον, ἀλλὰ σήμερον εἶνε ὑπὲρ τὸ σὺνήθες...
 — Τίποτε δὲν ἔχω, τίποτε.
 — Ἰδοῦ, ἰδοῦ, αἱ χεῖρές σου, πρὸ ὀλίγου ἔκαιον, καὶ τώρα εἶνε ψυχρόταται, ψυχραὶ ὡς ὁ πάγος.
 — Ἀλλ' αὐτό, Φίλιππε, ἐννοεῖται· ἅμα σέ εἶδον αἰφνης ἐνώπιόν μου... ἡ χαρὰ μου ἔφερε τὸ αἷμα ὅλον εἰς τὴν καρδίαν...
 — Ἀλλὰ μὴ στήριζεσαι ἐπὶ τῶν πυδῶν σου, Ἀνδρεᾶς· κρατεῖσαι ἀπὸ ἐμέ.
 — Ὅχι, θέλω νὰ σέ κρατῶ ἐναγκαλισμένον· δὲν θέλεις νὰ ἐξακολουθῶ κατασπαζομένη σε, Φίλιππε;
 — ὦ! Ἀνδρεᾶς μου! Ἀνδρεᾶς μου!
 Καὶ ἐσφιγξεν ἐπὶ τοῦ στήθους τὴν νεάνιδα.
 Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἡ Ἀνδρεᾶς ἠτήκνη ἐκλειπαύσας τὰς δυνάμεις της ἐκ νέου εἰς ματὴν ἐπειράθη νὰ κρατηθῇ ἐκ τοῦ τραχήλου τοῦ ἀδελφοῦ της· ἡ χεὶρ της κατέπεσεν ἄτονος ὡς εἰ ἐνεκώθη, καὶ ἡ κόρη ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, λευκότερα τῶν παραπετασμάτων, ἐπὶ τῶν ὅποιων ἐστηρίχθη ἡ ἐρατεινὴ της μορφή.
 — Παρατηρεῖς, παρατηρεῖς ὅτι δὲν μοῦ ἔλεγες τὴν ἀλήθειαν; ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος· ὦ! Ἀνδρεᾶς μου, πάσχεις, δὲν εἶσαι καλά.
 — Ν' ἀναπνεύσω! ν' ἀναπνεύσω! ἐψιθύρισεν ἡ Ἀνδρεᾶς· δός μοι τὸ φαλιδιον ἐκεῖνο. Καὶ ταῦτα λέγουσα ἐμειδίᾳ εἰσέτι.
 Ὁ Φίλιππος ἔτρεξε πρὸς τὴν τραπεζάν, ἤρπασεν ἐν φαλιδιον, τὸ ὁποῖον τῷ ἔδεικνυεν ἡ ἄτονος τῆς Ἀνδρεᾶδος χεὶρ, ἐπλησίασε τὸ ρευστὸν ἐκεῖνο εἰς τὴν ὄσφρησίν της καὶ ἤνοιξε τὸ παραθυρὸν.
 — ὦ! εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ εἶμαι καλά, εἶμαι καλά, εἶπεν ἡ νεανὶς ἀναπνεύουσα τὸν ἀέρα καὶ τὴν ζωὴν.
 Ὁ Φίλιππος δὲν ἐπρόσεχεν εἰς τὰς ἐνθαρρυντικὰς ταύτας διαθεβαιώσεις της, ἀλλὰ τὴν παρετήρει πάντοτε ἀνήσυχος.
 Ἐντοσοῦτῳ ἡ Ἀνδρεᾶς συνῆλθεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἀνηγέρθη πλείοτερον ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, ἔλαθε μεταξὺ τῶν χαλαρῶν της χειρῶν τὴν τρέμουναν τοῦ Φιλίππου χεῖρα, καὶ ὡς ἀνελθόντος ἐκ νέου τοῦ ὀμματός της, ἐφάνη ἀγγελόμορφος παρ' ὅσον οὐδέποτε.
 — ὦ! Θεέ μου, εἶπε, παρατηρεῖς, Φίλιππε, ἐτελείωσε, δὲν ἔχω πλέον τίποτε... εἶμαι βεβαία ὅτι ἡ χαρὰ μου διὰ τὴν αἰφνιδιὸν σου παρουσίαν ἐπανεφέρει τοὺς σπασμοὺς αὐτοὺς· ἄνευ τούτων ἡμῶν ἰατρευμένη πλέον· ἀλλὰ, σέ εἶδον αἰφνης ἐνώπιόν μου, καὶ γνωρίζεις πάντοτε, Φίλιππε... σέ ἀγαπῶ τόσον... σέ, σέ! ὅστις εἶσαι τὸ ἐλαττήριον τῆς ζωῆς μου... ἐννοεῖται ὅτι ἡ συγκίνησίς μου εἰς τοιαύτην περίστασιν ὤφειλε νὰ ᾔη σφοδρά. ὥστε καὶ ὑγιεστάτην ἀκόμη νὰ μὲ κλονίσῃ.
 — Ἀλλὰ ποθεν προήλθε, φίλη μου, ἡ καχεξία ἐκ τῆς ὁποίας κατ' αὐτὰς υποφέρεις;
 — Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ἡ ἰδίᾳ δὲν γνωρίζω. Τί νὰ εἶπω; τὸ ἀποδίδω εἰς τὴν

ὥραν τοῦ ἔτους εἶνε, βλέπεις, ἔαρ, καὶ ἐπειδὴ εἶμαι νευρική, ἴσως αἱ εὐωδίαί, τὰς ὁποίας ἀναδίδει ἡ φύσις, εἶνε ἡ αἰτία.

— Ναί, ναί, ἔχεις δικαίον. ἴσως ἐκ τούτου προέρχεται· εἶνε κινδυνώδης ἡ εὐωδία ὅταν ᾗνε βαρεῖα πολὺ· ἐνθυμεῖσαι ὅταν ᾗμεθα μικροὶ εἰς τὸ Ταβερνέϋ, ὅτι μίαν ἡμέραν ἐστόλισα τὴν κλίνην μου μὲ πασχαλέας, καὶ ἔπειτα ἐκοιμήθην, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐξυπνήσω, καὶ ὅλοι μὲ ὑπέλαβαν νεκρὸν ἐκτὸς σοῦ, διότι δὲν ᾔθελες ποτὲ νὰ ἐννοήσης ὅτι ἠδυνάμην νὰ σὲ ἀφήσω οὕτω πως, χωρὶς νὰ σοῦ εἴπω χαῖρε; ἦσο τότε ἐξαετῆς μόλις, Ἀνδρεᾶς, καὶ σὺ μόνη μ' ἐξύπνησες διὰ τῶν φιλημάτων σου καὶ τῶν δακρύων.

— Καθὼς καὶ διὰ τοῦ ἀέρος, Φίλιππε, διότι εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἀνάγκη ἀέρος καθαροῦ· τώρα εἰς ἐμὲ φαίνεται ὅτι ἐλλείπει ὁλοτελῶς ὁ ἀήρ.

— Ἀ! ἀδελφῇ μου, ἀδελφῇ μου. θὰ ἐλθισμόνησες τὴν περιστάσιν ἐκείνην· θὰ ἔβαλες ἀνθὴ πολλὰ ἐντὸς τοῦ θαλάμου σου.

— Ὅχι, Φίλιππε, ὄχι· σὲ βεβαιῶ, εἶνε τώρα δεκαπέντε ἡμέραι, καθ' ἃς οὔτε ἀπλοῦν χρυσάνθεμον δὲν ἄφινον ἐντὸς τοῦ θαλάμου μου. Πράγμα παραδοξόν! ἐγώ, ἥτις ἠγάπων τόσον τὰ ἀνθὴ, τώρα τὰ ἀνθίασα, ἀγνοῶ διατί. Ἀλλ' ἄς ἀφήσωμεν πλέον τὰ ἀνθὴ. Εἶχον λοιπὸν ἡμικρανίαν· ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέϋ εἶχε τὴν ἡμικρανίαν, ποθεινέ μου Φίλιππε, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἡμικρανία τῆς δεσποσύνης δὲ Ταβερνέϋ ἐπέφερεν εἰς αὐτὴν λιποθυμίαν, ἡ αὐτὴ ἄπασα καὶ ἡ πόλις ἐταράχθησαν.

— Πῶς;

— Ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψίν μου ἡ ἰδίᾳ δέσποινα Δελφίνη! Ἀ! Φίλιππε, πόσον χαρίεσσα ψυχὴ, πόσον ἀβρόφρων φίλη καὶ προστάτρια εἶνε ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης! Ἐφερε μαζὺ τὸν ἱατρὸν τῆς, εἰς τὸν ὁποῖον εἶπεν νὰ ἴδῃ ἐνώπιόν τῆς τὸν σφυγμὸν μου, τὴν γλῶσσαν μου...

— Καὶ τί εἶπεν ὁ ἱατρός;

— Ὁ δόκτωρ Λούης ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἔχω τίποτε· τίποτε! Οὔτε φάρμακον διέταξε νὰ λάβω, οὔτε τίποτε, σοὶ λέγω. Φντάσου λοιπὸν, Φίλιππε· εἶμαι ἀσθενής, ἀπρὸ τοιοῦτος ἱατρὸς ἡσυχεῖ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Ἀλλὰ ποῖος σ' ἐτρόμαξε; ποῖος σοὶ εἶπεν ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἀσθενής;

— Αὐτὸς ὁ μικρός, ὁ ἀνόητος, ὁ Γιλβέρτης...

— Ὁ Γιλβέρτης; εἶπε μετὰ δυσαρσεκειᾶς ἡ κόρη.

— Ναί, τὸν εἶχα ἀπαντήσῃ ἐρχόμενος εἰς τὸν κῆπον.

— Καὶ ἐκάθησες νὰ πιστεύσης εἰς αὐτὸν τὸς ὁκηρόν, ὅστις δι' ἄλλο δὲν εἶνε ἱκανὸς παρὰ διὰ τὸ κακόν;

— Ἀνδρεᾶς, Ἀνδρεᾶς!

— Τί Φίλιππε;

— Πάλιν ὠχρίσας.

— Ὅχι, ὄχι, συγχύζομαι μὲ αὐτὸν τὸν Γιλβέρτην· δὲν ἀρκεῖ ὅτι τὸν ἀπαντῶ εἰς τὸν δρόμον μου παντοῦ ὅπου πορευθῶ, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἐνῶ δὲν τὸν βλέπω μοῦ ἀναφέρεται τὸ ὄνομά του.

— Ἐλα, ἔλα· ἰδοὺ πάλιν ἀπέκαμες.

— Ὡ! ναί, ναί, Θεέ μου!... Ἀλλ' εἶνε καὶ ὅτις.

Καὶ τὰ χεῖλη τῆς Ἀνδρεᾶδος ἐλευκάνθησαν, καὶ ἡ φωνὴ τῆς διεκόπη.

— Παραδοξόν! ἐψιθύρισεν ὁ Φίλιππος.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐπανάλαβε τὰς δυνάμεις τῆς.

— Ὅχι, δὲν ἔχω τίποτε· δὲν εἶνε τίποτε, Φίλιππε· ἂν θέλῃς ἄς ἐξέλθωμεν μαζὺ νὰ περπατήσωμεν ὀλίγον καὶ θὰ ἴδῃς ὅτι ἐντὸς δέκα λεπτῶν θὰ εἶμαι ἐντελῶς ὑγιής.

— Καθῆσε λοιπὸν μιαν στιγμὴν, εἶπεν ὁ Φίλιππος καὶ ἐξερχόμεθα διότι πρὸς τὸ παρὸν μὲν κρατεῖσαι ἐπὶ τῶν ποδῶν· πῶς θὰ περπατήσεις;

— Ἔστω.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἔπεσε μᾶλλον παρὰ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, παρασύρσασα πλησίον τῆς τὸν Φίλιππον, ὃν ἐκράτει ἐκ τῆς χειρός.

— Καὶ διατί, Φίλιππε, ἠρώτησεν ἡ κόρη, ἡλθες αἰφνιδίως, χωρὶς πρότερον νὰ μᾶς γράψῃς τίποτε;

— Ἀλλά, Ἀνδρεᾶς, διατί καὶ σὺ ἔπαυσες νὰ μοὶ γράψῃς;

— Ναί, ἔχεις δίκαιον, ἀλλ' ἔπαυσα πρὸ ὀλίγου καιροῦ.

— Δύο τῶρα ἐβδομάδας.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἐκλινε τὴν κεφαλὴν.

— Ἀμελής! εἶπεν ὁ Φίλιππος μὲ τόνον ἐπιπλήξεως.

— Ὅχι, ἀλλ' ἔπαυσα, Φίλιππε. Τῶνόντι, ἡ ἀδιαθεσίᾳ μου ἤρχισεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν δὲν ἔλαβες πλέον ἐπιστολήν μου· ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, τὰ ποθεινότερά μου πράγματα ἦσαν δι' ἐμὲ κοπιῶδη.

— Τέλος πάντων, χαίρω τοῦλάχιστον ὅτι μετὰ τούτων ὅλων μοὶ εἶπες ὅτι χαίρεις τὴν ἀγάπην τῆς Δελφίνης· εὐτύχει τοῦλάχιστον σὺ, καὶ ἄς μὴ μειδιᾷ πρὸς ἐμὲ ἡ αὐτὴ εὐτυχία.

— Πῶς;

— Ἐγὼ ἐλησμονήθην ἐκεῖ ὅπου ἤμην· ἐλησμονήθην ὑπὸ πάντων, ὡς καὶ ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς μου.

— ὦ! Φίλιππε.

— Πιστεύεις, φιλάττη Ἀνδρεᾶς, ὅτι ἀρότου ἀνεχώρησα—καὶ ἐνθυμεῖσαι μὲ πόσῃ βίαν μοὶ διεβιβάσθη ἡ ἐντολὴ αὕτη—δὲν μοὶ ἐδόθη πλέον οὐδεμία εἰδησις περὶ τῆς ταγματαρχίας αὐτῆς, τὴν ὁποίαν μοὶ ὑπέσχοντο ἐκ μέρους τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ὁ κ. δούξ Ρισελιέ, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ μου;

— ὦ, αὐτὸ μὴ τὸ θαυμάζεις, Φίλιππε, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς· κατ' αὐτάς καὶ ὁ δούξ καὶ ὁ πατὴρ φαίνονται τεταραγμένοι καὶ ἀνήσυχοι. Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐννοήσω τὴν ζωὴν αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Τὸ πρῶτ' τρέχει ὁ πατὴρ εἰς ἀναζήτησιν τοῦ παλαιοῦ φίλου του, καθὼς τὸν λέγει· τὸν στέλλει εἰς Βερσαλλίας πλησίον τοῦ βασιλέως, ἔρχεται καὶ τὸν περιμένει ἐδῶ, ἀπευθύνων μοι μυρίας ἐρωτήσεις, τὰς ὁποίας δὲν ἐννοῶ. Παρέρχεται ἡ ἡμέρα, καὶ οὐδεμία εἰδησις. Τότε κυριεύει θυμὸς βαρὺς τὸν κ. δὲ Ταβερνέ. — Ὁ δούξ, λέγει, ὁ δούξ μᾶς προδίδει. — Πῶς μᾶς προδίδει ὁ δούξ ἄγνοῶ· καί, σὲ βεβαιῶ, οὐδὲ φροντίζω νὰ μάθω. Τοιοῦτοτρόπως, ὁ κ. δὲ Ταβερνέ διάγει τὸν καιρὸν του ὡς ψυχὴ βασανιζομένη εἰς τὸν Ἄδην, αἰετοπερὶ περιμένων πρᾶγμα τι ἢ ἀνθρωπὸν τινα, ὅστις ποτὲ δὲν ἔρχεται.

— Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς, Ἀνδρεᾶς; ὁ βασιλεὺς, ὅστις ἔδειξε πρὸς ἡμᾶς τόσῃν εὐνοίαν;...

— Ὁ βασιλεὺς, Φίλιππε, φαίνεται ὅτι ἔχει στιγμάς. Ἀγνοῶ διατί ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐψυχράνθη πρὸς ἡμᾶς αἰφνιδίως. Τώρα ὅχι μόνον δὲν μὲ βλέπει, ἀλλὰ καὶ μοῦ στρέφει τὰ νῶτα. Χθὲς ἀκόμη, ὅτε εἶχα λιποθυμήσει εἰς τὸν κῆπον...

— Ἄ ! παρατηρεῖς λοιπὸν ὅτι ὁ Γιλβέρτης εἶχε δίκαιον ; Εἶχες λιποθυμήσει χθές . .

— Καὶ αὐτὸς ὁ Γιλβέρτης ! . . τί τὸν μέλει ἂν ἐλιποθύμησας ἢ ὄχι νὰ τὸ λέγῃ εἰς ὅλον τὸν κόσμον ; Γνωρίζω, πῦθι ἐ Φιλίππε, ἐπρόσθεσε γελῶσα ἡ Ἀνδρεάς, ὅτι δὲν εἶνε πρέπον τὸ νὰ λιποθυμῇ τις εἰς οἶκον βασιλικόν· ἀλλὰ τέλος πάντων, λιποθυμεῖ ἀπὸ εὐχαρίστησιν ; μήπως τὸ ἔκκαμα ἐπίτηδες ;

— Ἀλλὰ τίς λέγει τὸ ἐναντίον, φιλάττη Ἀνδρεάς ;

— Ὅχι· διότι ὁ βασιλεὺς ἔτυχε νὰ διέρχεται ἐκεῖθεν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, καὶ ἰδὼν με πάσχουσιν δυσηρεστήθη, ὡς φαίνεται, καὶ εἶπε λέξεις τινὰς δασμενεῖς, ὅτι δηλαδή, ἔπεσα ἀσθενῆς ἐντὸς τῶν κήπων του· ταῦτα ἐπρόρρησας καὶ ἤκουσας ἐκ τοῦ ἰδίου στόματος τοῦ βασιλέως, καὶ τοι λιποθυμημένη· ἀλλὰ τί ἔπαυαι ἐγὼ κατὰ τοῦτο, Φιλίππε ;

— ὦ ! τὴν καλὴν μου τὴν ἀδελφὴν ! ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἦτο πταῖσμα· ἀλλ' ἔπειτα ; ἔπειτα ;

— Αὐτὸ μόνον· τῶρα τί τὸν μέλλει τὸν κ. Γιλβέρτην αὐτόν, νὰ ἐπιφέρῃ σχόλια διὰ τοῦτο !

— Ἀλλὰ δὲν ἐπέφερε σχόλια, ὁ ταλαίπωρος· πολὺ τὸν ἐχθρεύεσαι, Ἀνδρεάς, Ἀνδρεάς, αὐτὸ τὸ πικιδίον . . Θεέ μου, Θεέ μου ! τί ἔχεις πάλιν Ἀνδρεάς ; τί ἔχεις ;

Ἡ νεῆνις, πεσοῦσα ὑπτία ἐπὶ τῶν προσκεφαλῶν τοῦ ἀνακλιντροῦ, ἔμεινεν ἐκ νέου ἀνάσθητος, μεθ' ὅλην τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς τὴν βοήθειαν ἐπὶ πολλὴν ὥραν μέχρις οὗ ἤρχισε πάλιν μόνον τοῦ τοῦ αἵματος νὰ κυκλοφορῇ.

— Ἀνδρεάς, ἀδελφὴ μου, τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι πάσχεις, εἶπεν ὁ Φίλιππος μὲ ὕψος σοβαρόν· πάσχεις, καὶ μὴ ἐκλάβῃς τὸ πρᾶγμα ὡς ἀναξίον λόγου καὶ προσοχῆς.

— Ἀλλ' ἀπὸ ὁ ἱατρός, Φιλίππε, λέγει . .

— Ὁ ἱατρός δὲν με πείθει, οὐδὲ θέλει με πείσει ποτέ. Θέλω νὰ τὸν ἰδῶ ὁ ἴδιος νὰ τοῦ ὁμιλήσω. Ποῦ τὸν εὕρισκω αὐτὸν τὸν ἱατρὸν ;

— Ἐσχεταί εἰς τὸ Τριανδὸν καθ' ἐκάστην.

— Κατὰ ποίαν ὥραν ; τὸ πρῶτ' ;

— Καὶ τὸ πρῶτ' καὶ τὸ ἑσπέρας· ἀπόψε εἰς τὰς ἑπτὰ θὰ ἔλθῃ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν δέσποιναν Δελφίνην.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ Φίλιππος· θὰ καθήσω ἐδῶ νὰ τὸν περιμένω.

ΜΕΤ'

Ἀπάτη

Ὅταν ἐσήμκνεν ἡ ἐβδόμη τῆς ἐσπέρας, ἐξῆλθεν ὁ Φίλιππος ἐκ τοῦ οἰκήματος τῆς ἀδελφῆς του καὶ ἐπορεύθη κατ' εὐθείαν εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Δελφίνης, ἐξῶθεν τοῦ ὁποιοῦ ἔστη περιμένων τὸν ἱατρὸν.

Ὁ Φίλιππος περιέμενεν ἐκεῖσε πρό πάντε λεπτῶν, ὅτε ἰδοὺ παρατηρεῖ ἐρχόμενον τὸν δόκτορα Λούην, τὸν ὁποῖον ἐγνώρισεν ἐκ τοῦ σοβαροῦ ὕψους του καὶ τῆς ἐνδυμασίας. Ὁ ἱατρὸς ἐκράτει εἰς χεῖρας βιβλίον, ἀρτίως ἐκδοθὲν εἰς Κολωνίαν, πραγματευόμενον περὶ τῶν αἰτίων καὶ ἀποτελεσμάτων τῆς

παραλυσίας τοῦ στομάχου, τὸ ὅποιον καὶ ἀνεγίνωσκε περιπατῶν. μαλιστα ἡ ἤδη ἐπελθοῦσα σκιὰ τῆς ἐσπέρας ἐδυσκόλευεν οὐκ ὀλίγον τὴν ὄρασίν του. Αἰφνης σῶμα τι κινούμενον καὶ σκιερὸν, ἔλθον εἰς προὔπαντήσιν του, ἐκάλυψε καὶ τὸ ὀλίγον ἐκεῖνο φῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ σοφοῦ Ἀσκληπιαδου. Ἦγειρε τότε τὴν κεφαλὴν, παρετήρησεν ἄνθρωπον ἐνώπιόν του, καὶ ἠρώτησε:

— Τί τρέχει;

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην, κύριε, εἶπεν ὁ Φίλιππος· ἀξιοῦμαι τῆς τιμῆς νὰ ὁμιλῶ πρὸς τὸν κύριον δόκτορα Λούην;

— Μάλιστα, κύριε, ἀπήντησεν ὁ ἱατρὸς κλείων τὸ βιβλίον του.

— Ἐνα λόγον ἔχω νὰ σὰς εἶπω, κύριε, ἐπέφερεν ὁ Φίλιππος.

— Κύριέ μου, μὲ συγχωρεῖτε· αὐτὴν τὴν ὥραν ὀφείλω ν' ἀναβῶ εἰς τῆς δεσποίνης Δελφίνης, ἥτις μὲ περιμένει.

— Κύριε... Καὶ ὁ Φίλιππος ἔκαμε σχῆμα ἱκετευτικόν ἵνα ἐμποδίσῃ τὴν πορείαν τοῦ δόκτορος. Κύριε, ὁ ἀσθενὴς, τὸν ὅποιον θὰ σὰς παρακαλέσω νὰ ἔλθετε μίαν στιγμὴν νὰ ἐπισκεφθῆτε, εἶνε ἐκ τῶν τῆς ὑπηρεσίας τῆς δεσποίνης Δελφίνης. Πάσχει πολὺ, ἐνῶ ἡ δέσποινα Δελφίνη δὲν πάσχει παντελῶς, εὐτυχῶς.

— Κατὰ πρῶτον, σὰς παρακαλῶ, περὶ τίνος μοῦ ὁμιλεῖτε; ἠρώτησεν ὁ ἱατρὸς.

— Περὶ μιᾶς νέας, πλησίον τῆς ὁποίας σὰς ὠδήγησεν ἡ ἰδίᾳ δέσποινα Δελφίνη.

— Ἀ! ἄ! μήπως εἶνε ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέυ;

— Μάλιστα, κύριε, ἡ ἰδίᾳ.

— Ἀ! ἄ! ἀνεκράξεν ὁ ἱατρὸς ἀνεγείρας αἰφνης τὴν κεφαλὴν ὅπως παρατηρήσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ νεανίου.

— Λοιπὸν, ὡς γνωρίζετε, πάσχει σπουδαίως.

— Ναί, μάλιστα, ἀπὸ σπασμῶς, πῶς;

— Ἀπὸ ἀδιακόπους λιποθυμίας, μάλιστα, ἱατρέ· σήμερον, εἰς τὸ διαστήμα ὀλίγων ὥρων, ἐλιποθύμησε τρίς ἢ τετράκις εἰς τὰς ἀγκάλας μου.

— Καὶ εὐρίσκεται λοιπὸν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἢ νέα αὕτη δέσποινα;

— Ἀγνοῶ νὰ σὰς εἶπω· ἀλλὰ καταλαμβάνετε, ἱατρέ, ὅταν κἀνεῖς ἀγκυρὰ τινά...

— Ἀγαπᾶτε τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεᾶ δὲ Ταβερνέυ;

— ὦ! περισσότερον ἀπὸ τὴν ζωὴν μου, ἱατρέ.

Μὲ τόσον δὲ πάθος ἀδελφικοῦ ἔρωτος προσέφερεν ὁ Φίλιππος τὸν λόγον τοῦτον, ὥστε ὁ δόκτωρ Λούης ἠπατήθη εἰς τὴν σημασίαν.

— Ἀ! ἄ! εἶπε· λοιπὸν εἰσθε σεῖς...

Ὁ ἱατρὸς ἔστη ὡς δισταζών.

— Δηλαδή, ἱατρέ;... ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Λοιπὸν εἰσθε σεῖς ὁ...

— Ποῖος; τί, ἱατρέ;

— Ὁ ἐραστικὸς δηλαδή; ποῖος! εἶπεν ὁ ἱατρὸς ἀνυπομονήσας.

Ὁ Φίλιππος ὠπισθοχώρησεν ὀλίγον φέρων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου κατέστη δὲ ὡχρὸς νεκρὸς.

— Κύριε, εἶπε πρὸς τὸν ἱατρόν, προσέξατε· προσβάλλετε τὴν ἀδελφήν μου.

— Τὴν ἀδελφὴν σας; ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεᾶς δὲ Ταβερνέυ εἶνε ἀδελφὴ σας;

— Μάλιστα, κύριε. καὶ φρονῶ ὅτι δὲν σὰς εἶπον οὐδεμίαν λέξιν ἐκ τῆς ὁποίας νὰ συλλαβήτε τοιαύτην παραδοξὸν ἔννοιαν.

— Συγχωρήσατέ με, κύριε, ἀλλ' ἡ ὥρα καθ' ἣν μὲ πλησιάζετε, ὁ μυστηριώδης τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον μοῦ ὁμιλήσατε... ἐνόμισα, ὑπέθεσα ὅτι αὐτὸ στήμα τρυφερώτερον τοῦ ἀδελφικοῦ...

— ὦ! κύριε, ἐραστής. οὐδὲ σύζυγος δὲν θέλει ποτὲ ἀγαπήσει τὴν ἀδελφὴν μου δι' ἀγάπης ἐνδομυχωτέρας τῆς ἱδικῆς μου.

— Χαίρομαι· ἐννοῶ λοιπὸν τότε ὅτι πρέπει νὰ σὰς ἐπείραξεν ὁ λόγος μου· σὰς ζητῶ συγγνώμην· συγχωρεῖται, κύριε;..

Καὶ ὁ ἱατρός ἐκινήθη ἔν' ἀπέλθῃ.

— Ἰατρε, ἐπέφερον ὁ Φίλιππος, σὰς παρακαλῶ θερμῶς, μὴ με ἀφήσετε χωρὶς πρῶτον νὰ μ' ἐγκαρδιώσετε περὶ τῆς ὑγείας τῆς ἀδελφῆς μου.

— Ἀλλὰ τίς λοιπὸν σὰς ἀνησύχησε περὶ τῆς ὑγείας τῆς;

— Εἶδα μόνος μου ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου πάσχει.

— Δηλαδή, εἶδτε ὅτι εἶνε ἀδιάθετος... εἶνε τῶνόντι.

— Ἀλλ' ἡ ἀδιάθεσις αὕτη, ἰατρε, εἶνε σπουδαία;

— Αἶ, κατὰ τὰς περιστάσεις.

— Ἀκούσατε, ἰατρε· ὑπάρχει εἰς τοὺς λόγους σας κατι τι... θὰ ἐνόμισα τίς ὅτι δὲν θέτετε νὰ ἐκφρασθῇτε ἐλευθέρως.

— Τὸ μόνον αἷτιον, κύριέ μου, εἶνε ὅτι βιάζομαι, ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ μὴ περιμένῃ ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης, καθὼς σὰς εἶπον...

— Ἰατρε, ἰατρε, εἶπεν ὁ Φίλιππος φέρον τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ καθύγραυ ἐξ ἰδρώτος μετώπου του, μὲ ἐξελαθετε ὡς τὸν ἐραστὴν τῆς δεσποσύνης δὲ Ταβερνέυ;

— Ναί, ἀλλ' ἡπατήθην.

— Φρονεῖτε λοιπὸν ὅτι ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέυ ἔχει ἐραστὴν;

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην, κύριε, ἀλλὰ δὲν εἶμαι ὑπόχρεως νὰ σὰς δώσω λογαριασμὸν τῶν διαλογισμῶν μου.

— Ἰατρε, εὐσπλαγχνισθῆτέ με· ἰατρε, σὰς ἔφυγεν ἐκ τοῦ ἔρκους τῶν ὀδόντων λόγος τρομερός, λόγος ὅστις ἐνεπήχθη εἰς τὴν καρδίαν μου ὡς μὴ χεῖρα συντριβείσα ἐντὸς αὐτῆς· ἰατρε, δὲν ἀπατῶμαι εὐκόλως· ἰατρε, τὴν ἀσθένειαν εἶνε αὕτη περὶ τῆς ὁποίας εἰς ἓνα ἐραστὴν μὲν ἠδύνασθε νὰ ὁμιλήσετε, εἰς ἓνα δὲ ἀδελφὸν τὴν κρύπτετε! Ἰατρε, σὰς καθικετεύω, εἰπέτε μοι.

— Ἐξ ἐναντίας, κύριε, κάμετέ μου τὴν χάριν νὰ μὴ ἀφήσετε ἡσυχαῖα κάμετέ μου τὴν χάριν νὰ μὴ σὰς εὐχαριστήσω τὴν περιέργειαν. διότι ἐπὶ τοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὁποῖον ἐρωτᾶτε νὰ μαθετε, παρατηρῶ ὅτι δὲν εἶσθε κύριος τοῦ ἑαυτοῦ σας.

— ὦ! Θεέ μου, Θεέ μου! ἀλλὰ δὲν ἐννοεῖτε, κύριε, ὅτι πᾶσα λέξις σὰς μὲ ὡθεῖ πλείοντερον ἐντὸς τῆς ἀβύσσου, τὴν ὁποίαν διακρίνω μόλις μὲν ἀλλὰ μετὰ φρίκης;

— Κύριε!...

— Ἰατρε, ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος, πόσον λοιπὸν ἀπαίσιον εἶνε τὸ μυστικὸν αὐτό, ὥστε διὰ νὰ μοὶ τὸ ἐκμυστηρευθῇτε καὶ νὰ τὸ ἀκούσω πρέπει νὰ ὀπλισθῶ διὰ καρτερίας μεγίστης καὶ ὑπομονῆς;

— Ἀλλὰ δὲν εἰξεύρω τί πλάττετε μὲ τὴν φαντασίαν σας, κύριε δὲ Ταβερνέυ, ἐγὼ δὲν σὰς εἶπον τίποτε ἀπ' αὐτῶν!...

— ὦ! εἶνε ἐκατατοντάκις χειρότερον, παρὰ ἂν μοῦ τὸ ἐλέγετε!... Μ

ἀφίνατε νὰ ὑποθέτω! Ὡ! αὐτός, ἱατρέ, ὁ τοῦπος σας εἶνε ἀσπλαγγνία· παρατηρεῖτε ὅτι ἐγὼ σπαράττομαι ἐνωπίον σας· παρατηρεῖτε ὅτι σὰς παρακαλῶ, σὰς καθικετεύω· εἰπέτε, ἀλλ'εἰπέτε ἀμέσως· ἱατρέ, σὰς ὁμνῶ, ἔχω καρτερίαν, ἔχω ὑπομονήν. Ἡ ἀσθένεια, ἡ ἀτιμία ἴσως αὕτη. Ὡ! Θεέ μου! εἰς τὸν λόγον, τὸν ὅποιον εἶπυν, δὲν μὲ διακόπτετε, ἱατρέ, ἱατρέ!

— Κύριε δὲ Ταβερνεύ, δὲν εἶπα τίποτε. οὔτε εἰς τὴν δέσπαιναν Δελφίνην, οὔτε εἰς τὸν πατέρα σας, οὔτε εἰς ὑμᾶς· μὴ ζητεῖτε οὐδὲν ἄλλο.

— Ναί, ναί. ἀλλὰ παρατηρεῖτε ὅτι παρεξηγῶ τὴν σιωπὴν σας... τοῦλάχιστον, ἀν' ἐπλανῶμαι, σῶσατέ με, εἰπέτε μου ὅτι ἐπλανήθην.

— Κύριε, εἶμαι δοῦλός σας, ἀπεκρίθη ὁ ἱατρός.

— Ὡ! δὲν εἶνε τρόπος νὰ μὲ ἀφήσετε, νὰ φύγετε τοιοῦτοτρόπως. Ἐνα λόγον εἰπέτε μου, ἓνα μόνον λόγον.

Ὁ ἱατρός ἔστη ἐκ νέου.

— Κύριε, εἶπε, πρὸ ὀλίγου εἶχατε εἶπει ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα πλείοτερον τῆς ζωῆς σας.

— Εἶνε ἀληθές.

— Ἄν ἡ πρὸς αὐτὴν ἀγάπη σας εἶνε τοσαύτη, τοσαύτην πρέπει καὶ ἐκεῖνη νὰ αἰσθάνεται ἀφ' ἑτέρου πρὸς σᾶς, πῶς;

— Ὡ! κύριε, ἡ Ἀνδρεὰς μὲ ἀγαπᾷ ὅσον οὐδένα ἄλλον ἐπὶ γῆς.

— Τότε λοιπόν, ἐπιστρέψατε, κύριέ μου, πλησίον της, καὶ ἐξετάσατέ την πλαγίως· ἂν τῶνόντι σὰς ἀγαπᾷ, καθὼς μοῦ λέγετε, θὰ σὰς ἐξομολογηθῇ. ὑπάρχουν πράγματα, τὰ ὅποια λέγει τις εἰς ἓνα φίλον του, ἀλλ' ὅχι καὶ εἰς ἓνα ἱατρόν· ἴσως εἶπη εἰς ὑμᾶς μόνη της ἐκεῖνο. τὸ ὅποιον ἐγὼ δὲν ἤθελα ποτὲ στέρξει οὐδὲ νὰ ὑπωπτευθῇτε κἂν ἐξ ἐμοῦ. Χαιρετε, κύριε.

Καὶ ὁ ἱατρός ἐκίνησεν ἐκ νέου ἵν' ἀναβῇ εἰς τὸ ἀνάκτορον.

— Ὡ! ὅχι, ὅχι, εἶνε ἀδύνατον, ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος ἐκτὸς ἐαυτοῦ σχεδὸν ἐκ τοῦ ἀλγους, καὶ διακόπτων πᾶσαν λέξιν τοῦ διὰ λυγμῶν ὅχι, ἱατρέ, ἡ ἀκοή μου ἠπατήθη· ὅχι· δὲν δύνασθε νὰ μοῦ εἰπητε τοιοῦτον τι, ἡ ἐξοχότης σας.

Ὁ ἱατρός ἀπεσπάρθη ἡρέμα, ἔπειτα δ' εἶπε μὲ γλυκύτητα πλήρη συμπαθείας:

— Κάμετε καθὼς σὰς εἶπα, κ. δὲ Ταβερνεύ, καὶ πιστεύσατε ὅτι αὐτὸ εἶνε τὸ καλῆτερον.

— Ὡ! ἀλλὰ συλλογισθῆτε, ἱατρέ· ἂν πιστεύσω εἰς ὑμᾶς, ὅλης μου τῆς ζωῆς ἡ πεποιθήσις ἐξηφανίσθη, εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἐθεώρουν τοὺς ἀγγέλους δαίμονας, τὸν Θεὸν ἀρχὴν κακοῦ, ἱατρέ· ἂν θέλετε νὰ πιστεύσω, ἀποδείξατε τοῦλάχιστον, ἀποδείξατε.

— Κύριε, σὰς χαιρετῶ.

— Ἱατρέ! ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος ἐν ἀπελπισίᾳ.

— Προσέξατε, ἂν ὁμιλῆτε μὲ αὐτὴν τὴν ὀργήν, θὰ δώσετε εἰς τὸν κόσμον νὰ ἐννοήσῃ πᾶν ὅτι ἐγὼ ὑπεσχέθην νὰ σιωπήσω ὀλοτελῶς. πᾶν ὅτι ἐγὼ ἐζήτησα νὰ κρύψω ἀπὸ σας τὸν ἴδιον.

— Ναί, ἱατρέ, ἀλλά, τέλος πάντων, ἡ ἐπιστήμη ὑπόκειται εἰς ἀπάτην· δὲν ὁμολογεῖτε καὶ μόνος, ὅτι ἔτυχεν ἐνίοτε ν' ἀπατηθῇτε;

— Σπανιώτατα, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ ἱατρός· σπουδάζω τὰ πράγματα κατὰ βάθος, καὶ τότε μόνον λέγουν ναι τὰ χεῖλη μου, ὅταν οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ ἡ διάνοια εἰπωσι εἶδα, γνωρίζω, εἶμαι βέβαιος. Ναί, ἀναμφιβόλως, κύριε,

ἔτυχε καὶ ἐγὼ ἐνίοτε νὰ ἀπατηθῶ, ὡς ἄνθρωπος, ἀλλὰ ταύτην τὴν φορὰν, ἀφεύκτως, δὲν ἠπατήθην. Ὑπομονὴν λοιπόν, κύριέ μου, καὶ φρόνησιν. Χαίρετε.

Ἄλλ' ὁ Φίλιππος δὲν ἠδυνήθη πάλιν ν' ἀφήσῃ τὸν ἱατρὸν· ἔθεσε τὴν χεῖρα ὑπὸ τὸν βραχίονα τοῦ Ἀσκληπιάδου μὲ ὕφος τοσοῦτον ἱκετευτικόν, ὥστε ὁ ἱατρὸς ἐστράφη ἐκ νέου.

— Μίαν τελευταίαν χάριν θὰ σοὺς ζητήσω, ἱατρέ· νὰ ἐπισκεφθῇτε ἀκόμη μίαν φορὰν τὴν ἀδελφὴν μου. Πηγαίνω πλησίον της, ἀλλὰ δὲν θὰ τῇ εἶπω τίποτε, πρὶν τὴν ἐπανιδῆτε· σκεφθῇτε.

— Ὑμεῖς, κύριε, νὰ σκεφθῇτε· ἐγὼ δὲν ἔχω νὰ προσθέσω λέξιν εἰς ὅ, τι εἶπον.

— Ἱατρέ, ὑποσχεσθῆτέ μου δι' ἀγάπην Θεοῦ! εἶνε χάρις, τὴν ὁποίαν οὔτε ὁ δῆμιος ἀρνεῖται εἰς τὸν κατὰδικον. Ὑποσχεσθε ὅτι θὰ ἔλθετε εἰς τῆς ἀδελφῆς μου μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν σας πρὸς τὴν Αὐτῆς Βασιλικὴν Ὑψηλότητα, τὴν Δελφίνην.

— Εἶνε, κύριε, ἀνωφελές· ἀλλὰ τὸ θέλετε, ἔχω καθήκον νὰ τὸ πράξω. Ἐξερχόμενος ἐκ τῆς Αὐτῆς Βασιλικῆς Ὑψηλότητος θὰ ἔλθω εἰς τῆς δεσποσύνης ἀδελφῆς σας.

— ὦ! εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ· ἔλθετε καὶ θέλετε ὁμολογήσει ὁ ἴδιος ὅτι ἠπατήθητε.

— Τὸ ἐπιθυμῶ καὶ ἐγώ, κύριέ μου, ἀπὸ καρδίας μάλιστα, καὶ ἂν ἠπατήθην θὰ τὸ ὁμολογήσω μετὰ χαρᾶς. Σὰς χαιρετῶ.

Καὶ μείνας τέλος πάντων ἐλεύθερος ὁ ἱατρὸς, ἀνέβη καὶ ἀφῆκε τὸν Φίλιππον τρέμοντα, περιρρεόμενον ὑπὸ ἰδρώτος παγετώδους καὶ μὴ γνωρίζοντα οὔτε ποῦ εὐρίσκετο, οὔτε τίς ἦτο ὁ ἄνθρωπος μετὰ τοῦ ὁποίου συνωμίλησεν, οὔτε τὴν βαρύτητα τοῦ μυστηρίου, τὸ ὅποιον εἶχε μάθει.

Δι' ἱκανὴν ὥραν παρετήρησε, χωρὶς νὰ αἰσθάνηται, τὸν οὐρανόν, ὅστις ἐφωτίζετο ἀνεπαισθήτως δι' ἀστέρων, καὶ τὰ φῶτα, ἅτινα ἐφάνησαν εἰς τὰ παραθυρά του ἀνακτόρου.

MZ'

Ἐξέτασις.

Ἄμα συνῆλθεν εἰς ἑαυτόν, ὁ Φίλιππος κατηνύνη πρὸς τὸ οἶκμα τῆς Ἀνδρεᾶδος. Ἀλλὰ καθόσον ἐπλησίαζεν ἐκεῖ, τὸ φάσμα τῆς συμφορᾶς του ἐξηλείβετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Τῷ ἐφάνη ὅτι ἦσαν ὄνειρον ὅ, τι ἤκουσε καὶ εἶπεν. Ὅσον ἀπεμακρύνετο τοῦ ἱατροῦ, τόσον ἀποκαθίστατο πρὸς τὰς ἀπειλὰς του ἄπιστος. Τῷ ἐφάνετο ἀσυγκρίτως πιθανώτερον νὰ ἠπατήθῃ ἢ ἐπιστήμη παρὰ νὰ ἔσφαλλεν ἡ ἀρετή.

Ἦτο δὲ καὶ παρήγορον ὅτι ὁ ἱατρὸς τῷ ὑπεσχέθη ἐπὶ τέλους νὰ ἐπανέλθῃ εἰς ἐπίσκεψιν τῆς ἀδελφῆς του. Ἄν ὁ ἱατρὸς ἦτο βέβαιος περὶ τῶν ἀφορμῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἀπέδιδε τὴν ἀσθένειάν της, δὲν θὰ ἔστεργε βεβαίως εἰς τὴν δευτέραν ταύτην ἐπίσκεψιν.

Ὁ Φίλιππος μολταταῦτα ὅτε ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον τῆς ἀδελφῆς του καὶ παρουσιάσθη ἐνώπιόν της, τοσοῦτον μεταβεβλημένος ἐφάνη καὶ ὠχρός,

ὥστε ἡ νεάνις παρετήρησε περιδεῶς τὴν ὄψιν του καὶ τὸν ἠρώτησε τὸ αἴτιον τῆς αἰφνιδίας μεταβολῆς ταύτης.

Μίαν μόνον πρόφασιν εἶχεν ὁ Φίλιππος νὰ ἐπιφέρῃ.

— Τί τρέχει, Φίλιππε; ἠρώτησεν ἡ Ἀνδρεάς; ὡς φαίνεται ἡ ἀσθένειά μου εἶνε σπουδαία;

— Διατί; ἐπηρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Βλέπω ὅτι θὰ σ' ἐφόβισεν ἡ γνώμη τοῦ ἱατροῦ.

— Ἐν ἐναντίας, ἀδελφὴ μου! μάλιστα μετὰ πολλοῦ κόπου τὸν ἔπεισα νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπίσκεψίν σου. Λέγει ὅτι τῶνόντι δὲν ἔχεις τίποτε.

— Ἄ! Λοιπὸν θὰ ἔλθῃ; εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς.

— Ναί, θὰ ἔλθῃ· πῶς; Ἀνδρεάς; μήπως δὲν εἶχες εὐχαρίστησιν;

— Καὶ ὁ Φίλιππος προσήλωσε τὸ βλέμμα του εἰς τὰ ὄμματα τῆς ἀδελφῆς, σπουδαζὼν τὴν ἔκφρασίν των.

— Ὅχι, ἀπήντησεν ἡ νεάνις, ἀρκεῖ νὰ μὰς ἡσυχάσῃ· ἀλλ' ἐντοσοῦτ' πόθεν ἡ τόση ὠχρότης σου; κἄτι ἔχεις, Φίλιππε.

— Ἀνδρεάς, μὲ ἀγαπᾷς;

— Πῶς; ἠρώτησεν ἡ κόρη.

— Μὲ ἀγαπᾷς, λέγω, μὲ ἀγαπᾷς καθὼς μὲ ἡγάπας ὅταν ἤμεθα παιδιὰ τρυφερά;

— ὦ! Φίλιππε! Φίλιππε!

— Εἶμαι λοιπὸν εἰς τῶν προσφιλεστέρων σου ἐπὶ γῆς;

— ὦ! ὁ μόνος προσφιλέης, ὁ μόνος! ἀνέκραξεν ἡ κόρη

Ἐπειτα δ' ἐρυθρίασασα·

— Συγχώρησον, Φίλιππε, εἶπεν· ἐλησμόνησα...

— Τὸν πατέρα μας, Ἀνδρεάς; ἐκείνον δὲν ἐννοεῖς;

— Ναί.

Ὁ Φίλιππος ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς ἀδελφῆς, καὶ παρατηρήσας αὐτὴν φιλοστόργως·

— Ἀνδρεάς, εἶπε, μὴ πιστεύῃς ποτὲ ὅτι θὰ σὲ κατέκρινον ἂν ἡ καρδιά σου περιέκλειεν ἀγάπην ἄλλην παρὰ τὴν πρὸς τὸν πατέρα σου, ἄλλην παρὰ τὴν πρὸς τὸν ἀδελφόν σου... Εἶσαι εἰς ἡλικίαν, Ἀνδρεάς μου, καθ' ἣν ἡ καρδιά τῶν νεανίδων ὁμιλεῖ πρὸς αὐτὰς διάλεκτον περιπαθεστέραν ἀφ' ὅσον ἤθελον αὐταὶ αἱ ἴδιαι, καὶ γνωρίζεις πολὺ καλὰ, ὅτι ὑπάρχει καὶ θεία τις ἐντολή, διατάσσουσα τὰς γυναῖκας νὰ ἐγκαταλείπωσι τοὺς στενοτέρους συγγενεῖς καὶ οἰκείους των, καὶ ν' ἀκολουθοῦν τὸν σύζυγόν των.

Ἡ Ἀνδρεάς παρετήρησε τὸν Φίλιππον ἐπὶ τινα στιγμήν, ὡς εἰ ἤκουεν ἐκ τῶν χειλέων του διάλεκτον πάντῃ ἀκατάληπτον. Ἐπει α βλαύσας παιδικὸν καὶ ἀφελὴ γέλωτα·

— Τὸν σύζυγόν μου! εἶπε, τὸν σύζυγόν μου, Φίλιππε; Ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἐγεννήθη εἰσέτι, ἢ τοῦλάχιστον ἐγὼ δὲν τὸν γνωρίζω ποσῶς.

Σεγκινηθεὶς ὁ Φίλιππος ἐκ τῆς τοσοῦτον ἀληθοῦς ταύτης ἐκφωνήσεως τῆς Ἀνδρεάδας, ἐπλησίασε πρὸς αὐτὴν καὶ κλείσας τὴν χεῖρά της ἐντὸς τῶν χειρῶν του·

— Προτοῦ νυμφευθῇ τις, καλὴ μου Ἀνδρεάς, τῇ εἶπεν, ἀποκτᾷ μνηστῆρα... ἐραστὴν.

Ἡ Ἀνδρεάς παρετήρησε τὸν Φίλιππον ἐκθαμβος· ἤσθλανετο δὲ λύπην ὅτι ὁ νεανίας ἐβύθιζε τὸ βλέμμα του ἐταστικῶς μέχρι τοῦ βᾶθους τῶν

παρθενικῶν της ὁμμάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰκονίζετο ὅλη ἡ ἀγνὴ καὶ ἀσπιλὸς της ψυχῇ.

— Ἀδελφὴ μου, εἶπεν ὁ Φίλιππος. ἀφ' οὗτου ἐγεννήθης μ' ἐθεώρησες ὡς τὸν καλῆτερόν σου φίλον, ἐγὼ, ἀφ' ἐτέρου, σ' ἐθεώρησα ὡς τὴν μόνην μου φίλην· γνωρίζεις ὅτι ἐπρωτιμῶν νὰ μένω μαζὶ σου παρὰ νὰ συμπαιζῶ μὲ τοὺς ὁμηλίκους μου· ἀνεπτύχθημεν μαζὶ, καὶ δὲν ὑπῆρξε μυστικόν, τὸ ὅποιον νὰ κρύψῃ ὁ εἰς εἰς τὸν ἕτερον· διατί, Ἀνδρεᾶς μου, πρό τιнос ἦδη, ἀνευ αἰτίας, νὰ μεταβληθῇς τόσῳ πρὸς ἐμέ;

— Ἐγὼ μετεβλήθην πρὸς σέ; Ἀλλ' ἐξηγήθητε, Φίλιππε, πόθεν ἐσυμπέρανες τοῦτο; Τῇ ἀληθείᾳ, δὲν ἐννοῶ τοὺς λόγους σου ἀφ' οὗτου ἀνέβης πρὸ ολίγου.

— Ναι, Ἀνδρεᾶς, εἶπεν ὁ νεανίας πρίγγων αὐτὴν ἐπὶ τοῦ στήθους του· ναί, γλυκυτάτῃ μου ἀδελφῇ, τὰ πάθη τῆς νεότητος ἔλαβον τὴν θέσιν τῶν αἰσθημάτων τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ πλέον δὲν μὲ νομίζεις ὡς καταλλήλον καὶ ἀσφαλῆ διὰ νὰ μοῦ ἀνοιξῇς τὴν ὑπὸ τοῦ ἔρωτος κυριευθεῖσαν καρδίαν σου.

— Ἀδελφέ μου, φιλε μου, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἔκθαμβος, ἀλλὰ τί μὲ λέγεις; τί λόγοι εἶνε αὗτοί; ὑπὸ ποίου ἔρωτος ἐκυριεύθη ποτὲ ἡ καρδίᾳ μου;

Ὁ Φίλιππος ἠγέρθη τεταραγμένος καὶ ἤρχισε τὰ περιφέρεται ἐντὸς τοῦ θαλάμου. Ἡ Ἀνδρεᾶς τὸν ἐβλεπε σιωπῶσα. Βαθμηδὸν ἡ κατῆφεια τοῦ ἀδελφοῦ τὴν ἔφερεν εἰς ἀνησυχίαν, εἰς ἀμυδρὰς ὑπονοίας ἀνεξηγήτους.

Ἡγέρθη τελευταῖον ἡ κόρη, ἐπλησίασε τὸν ἀδελφόν της, ἔθεσε τὴν χεῖρα ὑπὸ τὸν βραχίονά του, καὶ ἀτανίσασα πρὸς αὐτὸν μὲ ἀνέκφραστον τρυφερότητα:

— Ἀκουσον, Φίλιππε, εἶπε· παρατήρησέ με καθὼς ἐγὼ σὲ παρατηρῶ.

— Τί; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Ἀναγινώσκεις ἐντὸς τῶν ὀρθακλῶν μου κἀνὲν μυστήριον;

— Ἀναγινώσκω ἔν, εἶπεν ὁ Φίλιππος. Ἀνδρεᾶς, εἶσαι ἐρωτευμένη

— Ἐγὼ! ἀνέκραξεν ἡ νεανίς μετὰ θαυμασμοῦ τοσοῦτον φυσικοῦ, ὥστε ἡ ἐπιδεδιωτέρα ἡθοποιός, βεβιαίως δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ μιμηθῇ τὸν τόνον δι' οὗ προεφέρθη ἡ μία καὶ μόνη αὕτη λέξις.

Εἶτα ἡ κόρη ἐκυριεύθη ὑπὸ γέλωτος.

— Ἐγὼ ἔχω ἔρωτα πρὸς κἀνένα; ἐπανέλαβεν.

— Ἡ κἀποιος λοιπὸν ἔχει ἔρωτα πρὸς σέ.

— Ἀν' ἄλλος ἔχη πρὸς ἐμέ, τὸν συλλυποῦμαι, ὅστις καὶ ἂν ᾔνῃ αὐτός, διότι οὔτε τὸν ἐγνώρισα, οὔδ' ἐγὼ εἶδα ποτέ, καὶ ὁ δυστυχὴς ματαιοπονεῖ.

Ἰδὼν ὁ Φίλιππος τὴν ἀδελφὴν του γελῶσαν καὶ ἀστεϊζομένην ἐπὶ ζήτηματος τοιοῦτου μετὰ τοσαύτης ἐλευθερίας, ἰδὼν τὰ μελανὰ της ὀμματα τόσον ἀίθρια καὶ ἀνέφελα, καὶ τὴν ἀγγελικὴν ἀφέλειαν τῶν σχημάτων της, συνεπέρανε ὅτι ἀδυνατὸν ἐνός μηνὸς ἀπουσία νὰ ἐπροξένησε τοιαύτην μεταβολὴν εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀνεπιλήπτου κόρης· ἐσκέπητο ὅτι ἡ πτωχὴ Ἀνδρεᾶς ὑπέπεσεν εἰς ἀναξίαν ὑποψίαν· διελογίσθη ὅτι ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη ἦπαρτο ἢ ἐψεύδετο.

Ἐνηγκαλίσθη λοιπὸν τὴν ἀδελφὴν του καὶ τὴν κατησπάρσθη μὲ ἀνέκφραστον ἀγαλλίασιν.

Κατ'έκείνην τὴν στιγμὴν ἠκούσθησαν εἰς τὴν κλίμακα τὰ βήματα τοῦ

δόκτορος Λούης, ἀναβλίνοντος, ὡς προῦπεστέθη, πρὸς δευτέραν ἐπίσκεψιν τῆς κόρης.

— Ποῖος εἶνε; ἠρώτησεν ἡ Ἀνδρεάς.

— Ὁ ἦνε ὁ δόκτωρ Λούης, ἀπήντησεν ὁ Φίλιππος.

Ἦνε ὦχθη ταυτοχρόνως ἡ θύρα, καὶ παρουσιάσθη τῷ ἰατρῷ.

— Καλῶς ἦλθατε, ἰατρέ, εἶπεν ὁ Φίλιππος· ἐγὼ ὀρεῖμαι νὰ σὰς ζητήσω συγγνώμην διότι πρὸ ὀλίγου ἦλθον πρὸς ὑμᾶς ἀποτόμως· ἤμην, κυριέ μου, ἀνήσυχος πολὺ. ὦτε δὲν ἐπρόσεξα καθόλου εἰς ὅ,τι ὑπηγορεύουν οἱ καλοὶ τρόποι... Σὰς ζητῶ συγγνώμην.

— Ὡμίλησατε μετὰ τῆς δεσποσύνης ἀδελφῆς σας, καθὼς σὰς εἶπον; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Μάλιστα, ἰατρέ, μάλιστα.

— Καὶ ἡσυχάσατε κατὰ πάντα;

— Εἰς τὴν ψυχὴν μου ὑπῆρχεν ὁ ἔδης, ἰατρέ μου, καὶ τῶρα τὸν διεδέχθη ὁ οὐρανός.

Ὁ ἰατρός ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς Ἀνδρεάδος, καὶ διὰ πολλὴν ὥραν ἐπρόσεξεν εἰς τὸν σφυγμὸν τῆς νεανίδος.

Ὁ Φίλιππος τὸν παρετήρει σιωπῶν, ὡς εἰ ἔλεγεν·

— ὦ! παρατηρήσατε, ἰατρέ, παρατηρήσατε ὅσον θέλετε δὲν φοβοῦμαι πλέον τίποτε ἀπὸ τὰς θεωρίας σας.

— Αἶ! ἰατρέ;... εἶπε τέλος πάντων μετὰ θριαμβοῦ.

— Κυρίε ἀξιοματικέ, ἀπήντησεν, ὁ δόκτωρ Λούης, κάμετέ μου τὴν χάριν νὰ μὲ ἀφήσετε μίαν στιγμὴν μόνον μετὰ τῆς ἀδελφῆς σας.

Ὁ μὲ ἀπλότητα προφερθεὶς λόγος οὗτος κατέβηκε τὴν ὄφρυν τοῦ νεανίου.

— Πῶς! πάλιν; εἶπεν.

Ὁ ἰατρός ἔνευσε πρὸς τὸν Φίλιππον νὰ ἐξέλθῃ.

— Καλὰ, σὰς ἀφίνω, ἰατρέ, μόνον, ὑπέλαβεν ὁ Φίλιππος περιλύπως.

Καὶ ἀποταθείς πρὸς τὴν ἀδελφὴν του·

— Ἀνδρεάς μου, νὰ ὁμιλήσῃς εὐλικρινῶς πρὸς τὸν ἰατρὸν.

Ἡ νεανὶς ἀνέστειλε τοὺς ὤμους, ὡς μὴ ἐννοοῦσα τὰ λεγόμενα.

Ὁ Φίλιππος ἐπρόσθεσεν:

— Ἐγὼ ἐνισοῦστέ πηγαίνω νὰ περιέλθω ὀλίγον εἰς τὸν κήπον, καὶ πάλιν ἐπιστρέφω.

Καὶ ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς Ἀνδρεάδος πειρόμενος νὰ μειδιάσῃ πρὸς τὴν νεανίδα, ἥτις διέκρινεν εἰς ὅλα ταῦτα μυστηριώδη τινὰ λειτουργίαν, ἥτις τὴν ἀνησύχει.

Ὁ ἰατρός συνώδευσε σοβαρῶς τὸν Φίλιππον μέχρι τῆς θύρας, τὴν ὁποίαν καὶ ἔκλεισε κατόπιν.

Μετὰ ταῦτα ἐκάθισεν εἰς τὸ ἴδιον ἀνάκλιτρον, ἔνθα καὶ ἡ Ἀνδρεάς.

ΜΗ'

Ἱατρικὴ ἐξομολόγησις.

Ἐξω ἐβασίλευεν ἄκρα σιγή. Ἡ φύσις ἡρέμει, καὶ οὐδὲ φύλλον ἐκινεῖτο. Ἀφ' ἐτέρου ἢ ὑπηρεσία τοῦ ἀνακτόρου εἶχε τελειώσει· οἱ ἵπποκόμοι καὶ παραμάγειροι ἀπεσύρθησαν εἰς τὰ ἴδια ἕκαστος· ἡ μικρὰ αὐλὴ ἦτο ἔρημος.

Αἰφνης ὁ ἱατρός, ὅστις δὲν ἔπαυσε νὰ παρατηρῇ τὴν Ἀνδρεάδα, ἀφοῦ πρῶτον διηύθυνεν ἐπ' αὐτῆς τὸ φῶς τοῦ λύχνου, ἔλαβε τὴν χεῖρά της ὡς φίλος, ἢ ὡς πνευματικός, καὶ ὄχι πλέον τὸν σφυγμὸν της ὡς ἱατρός. Το ἀπροσδόκητον κίνημα τοῦτο ἐπτόχησε τὴν σεμνὴν νεάνιδα, ὥστε ἐσκέφθη ν' ἀποσύρῃ τὴν χεῖρα.

— Δεσποσύνη, ἠρώτησεν ὁ ἱατρός, ὑμεῖς ἐπεθυμήσατε νὰ ἔλθω καὶ πάλιν εἰς ἐπίσκεψίν σας, ἢ ὁ ἀδελφός σας τὸ ἠθέλησε μόνος;

— Κύριε, ἀπήντησεν ἡ κόρη, πρὸ ὀλίγου ἐπέστρεψεν ὁ ἀδελφός μου καὶ εἶπεν ὅτι ἤρχεισθε· ἀλλ' ἐγὼ, πεπεισμένη ὅτι ἡ ἀδιαθεσία μου δὲν ἔχει σπουδαῖον χαρακτῆρα, ἐκ τῶν ἐνθαρρύνσεων, τὰς ὁποίας σήμερον τὸ πρῶτ' μοὶ ἐνεπνεύσατε, δὲν ἠθελὼν βεβαίως λάβει τὴν τόλμην νὰ σὰς προσθέσω καὶ πάλιν νέον βάρος.

Ὁ ἱατρός ἐκλινε τὴν κεφαλὴν.

— Ὁ κύριος ἀδελφός σας, ἐξηκολούθησε λέγων, φαίνεται εὐερέθιστος, φαίνεται περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὸ κεφαλαῖον τῆς τιμῆς, καί, εἰς τινα ἀντικείμενα, ἀμείλικτος· δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἀναμφιβόλως δὲν ἠθελήσατε νὰ ἐμπιστευθῆτε εἰς αὐτόν.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐστράφη καὶ εἶδε τὸν ἱατρὸν ὡς πρὸ ὀλίγου τὸν Φίλιππον.

— Καὶ ὑμεῖς, ἱατρεῖ; εἶπεν ὑπερηφάνως.

— Σὲ ζητῶ συγγνώμην, δεσποσύνη, ἀφήσατέ με νὰ τελειώσω.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐποίησε σχῆμα ὑπομονῆς καὶ ὑποταγῆς.

— Ἐνεκα τούτου, ἐξηκολούθησεν ὁ ἱατρός, ἐννοεῖται, ὅτι βλέπουσα τὴν θλίψιν καὶ προαισθανομένη τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ νέου, ἐφυλάχθητε τοῦ νὰ ἐκμυστηρευθῆτε τὸ πρᾶγμα. Ἀλλ' ἐνώπιον ἐμοῦ, κόρη μου, ἐμοῦ, ὅστις εἶμαι, πιστεύετε, ὄχι μόνον σωματικῶν, ἀλλὰ καὶ ψυχῶν ἱατρός, ἐνώπιον ἐμοῦ, ὅστις βλέπω καὶ γνωρίζω, ἐμοῦ, ὅστις ἐνεκα τούτου σὰς ἀπολυτρώνω τοῦ ἡμίσεως κόπου, τὸν ὅποιον αἰσθάνεται τις διὰ μίαν ἐξομολόγησιν, ἐπεθύμουν νὰ φανῇτε εἰλικρινεστέρα.

— Κύριε, ἀπεκρίθη ἡ Ἀνδρεὰς, ἂν δὲν ἔβλεπα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀδελφοῦ μου ἀπεικονισμένον ἐναργῶς βαθὺ ἄλγος, ἂν δὲν παρατήρουν τὴν σεβασμίαν σας· μορφὴν καὶ τὴν φήμην, τὴν ὁποίαν χαίρετε, ὡς ἐμβριθῆς καὶ νουνεχέστατος ἀνθρώπος, ἠθελὼν πιστεύσει ὅτι ἀμφοτέροι ζητεῖτε νὰ παίζετε κωμῳδίαν, εἰς βάρος μου· ἴσως διὰ νὰ μὲ πείσετε νὰ πῶ, ἀφοῦ πρότερον μὲ φοβίσετε, ἱατρικὸν ἀηδὲς τὴν ὄψιν καὶ πικρότατον.

Ὁ ἱατρός συνέσπασε τὰς ὀφρῦς.

— Δεσποσύνη, εἶπε, παρακαλῶ .. ἐδῶ προσποίησις δὲν χωρεῖ.

— Προσποίησις! ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεὰς.

— Ὑπόκρισις, ἠθέλατε μάλλον νὰ σὰς εἶπω;

— Ἀλλὰ, κύριε, ἀνέκραξεν ἡ νεανίς με προσβάλλετε !

— Εἰπέτε μάλλον ὅτι σὰς μαντεύω.

— Κύριε !

Ἡ Ἀνδρεὰς ἀνηγέρθη ἄλλ' ὁ ἱατρὸς τὴν ἡνάγκασεν ἡσυχῶς νὰ καθήσῃ πάλιν.

— Ὅχι, ἐξηκολούθησεν, ὅχι, κόρη μου· δὲν σὲ προσβάλλω, σὲ βοηθῶ καί, ἂν μὲ ἀκούσης, σὲ σώζω !... Ὅθεν, οὔτε τὸ θυμοειδὲς σου βλέμμα, οὔτε ἡ πλαστὴ ἀγανάκτησις, ἥτις σὲ ἐμψυχώνει, θὰ μὲ παρακινήσουν ποτὲ νὰ μεταβάλω γνώμην.

— Ἀλλὰ τί θέλετε ! τί ἀπαιτεῖτε, καλὲ Θεέ μου !

— Ὁμολογήσατε, δεσποσύνη, τὸ πρᾶγμα, ἢ, εἰς τὴν τιμὴν μου, θὰ μὲ ἀναγκάσετε νὰ λάβω κακὴν ἰδέαν περὶ τοῦ χαρακτήρός σας.

— Κύριε... καὶ πάλιν· ὁ ἀδελφός μου δὲν εἶνε παρὼν νὰ μὲ ὑπερασπισθῇ, καὶ σὰς λέγω ὅτι μὲ προσβάλλετε, μὲ περιυβρίζετε, καὶ ἐγὼ δὲν σὰς ἐννοῶ, σὰς προσκαλῶ δὲ νὰ ἐξηγηθῇτε σαφῶς καὶ ἐναργῶς περὶ τῆς ἀσθενείας ταύτης· τί δηλαδὴ ὑποθέτετε ;

— Δεσποσύνη, ὑπέλαβεν ὁ ἱατρὸς ἔκθαμβος, ἰδοὺ ὁ τελευταῖός μου λόγος· θέλετε νὰ μὲ λυτρώσετε ἀπὸ τὴν δυσἀρέσκειαν τοῦ νὰ σὰς κάμω νὰ ἐρυθριάσετε ;

— Δὲν σὰς ἐννοῶ, δὲν σὰς ἐννοῶ, δὲν σὰς ἐννοῶ, ἐπανελάβε τρίς ἡ Ἀνδρεὰς παρατηροῦσα τὸν ἱατρὸν μὲ ὀφθαλμοὺς ἐκπέμποντας φλογας, ἐρωτήσεως, προκλήσεως καὶ σχεδὸν ἀπειλῆς.

— Ἐγὼ ὅμως, δεσποσύνη, σὰς ἐννοῶ ὑμεῖς δὲν πιστεύετε εἰς τὴν ἐπιστήμην, καὶ ἐλπίζετε νὰ κρύψετε τὴν κατάστασίν σας εἰς τὸν κόσμον ὅλον· ἀλλ' ἀπατάσθε· διὰ δύο καὶ μόνων λέξεων θὰ καταστρέψω ὅλην σας τὴν ἡλιζονεϊάν· εἰσθε ἔγκυρος !...

Ἡ Ἀνδρεὰς ἀφῆκε κραυγὴν τρομερὰν καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου.

Τὴν κραυγὴν ταύτην ἠκολούθησε κρότος θύρας σφοδρῶς ἀνεψχθείσης, καὶ ὁ Φίλιππος ἐπήδησεν εἰς τὸ μέσον τοῦ θαλάμου μὲ τὸ ξίφος του γεγυμνωμένον, τὸν ὀφθαλμὸν αἰμοχαρῆ, τὰ χεῖλη σπασμωδούντα.

— Ἀθλιε ! εἶπεν εἰς τὸν ἱατρὸν, ψεύδασαι !

Ὁ ἱατρὸς ἐστράφη ἡσυχῶς πρὸς τὴν νεανίαν κρατῶν εἰσέτι τὸν σφυγμὸν τῆς Ἀνδρεάδος, ἥτις ἦτο ἡμιθανής.

— Εἶπον, ὅ,τι εἶπον, κύριε, ἀπήντησεν ὁ ἱατρὸς μὲ τόνον καταφρανήσεως, καὶ τὸ ξίφος σας δὲν δύναται οὔτε εἰς τὴν θήκην του οὔτε γεγυμνωμένον ὥς εἶνε νὰ μὲ ἀναγκάσῃ νὰ ψευσθῶ.

— Ἱατρέ, ἐπιθύρουν ὁ Φίλιππος, ἀφῆσας ἐκ τῶν χειρῶν τὸ ξίφος.

— Ἐπεθυμήσατε νὰ ἐπικυρώσω διὰ δευτέρας τὴν πρώτην μου ἐξέτασιν· αὐτὸ καὶ ἔπραξα· τώρα ὑπάρχει πᾶσα βεβαιότης· ἐνεχαράχθη ἡ πεποιθήσις εἰς τὴν καρδίαν μου καὶ οὐδὲν ἰσχύει κατ'αὐτῆς· οὐδὲν δύναται νὰ μοὶ τὴν ἀποσπάσῃ. Λυποῦμαι πολὺ, ἀγαθὲ νέε, διότι συνέλαβα πρὸς σὲ τόσῃ συμπαθείαν, ὅσην ἀποστροφὴν πρὸς τὴν κόρην αὐτήν, ἕνεκα τῆς ἐπιμονῆς τῆς εἰς τὸ ψεῦδος.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἔμενεν ἀκίνητος· ὁ Φίλιππος ὅμως ἔτρεμεν ὅλος.

— Εἶμαι, κύριε, πατὴρ οἰκογενείας, ἐξηκολούθησεν ὁ ἱατρὸς, καὶ ἐννοῶ ποῖαν ὀδύνην, αἰσθάνεσθε τὴν ὥραν ταύτην. Σὰς προσφέρω λοιπὸν τὰς ἐκδουλεύσεις μου, καθὼς καὶ σὰς ὑπόσχομαι πᾶσαν ἐχεμυθίαν. Ὁ λόγος μου,

κύριε, εἶνε ἱερός, καὶ ὅλος ὁ κόσμος θὰ σὰς εἴπει ὅτι περὶ πλειοτέρου ποιοῦμαι τὸν λόγον μου παρὰ τὴν ζωὴν μου.

— Ὡ! ἀλλὰ, ἱατρέ, εἶνε πρᾶγμα ἀδύνατον!

— Ἀγνοῶ, ἂν ᾔνε πρᾶγμα ἀδύνατον, ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι εἶνε ἀληθές. Χαίρετε, κύριε δὲ Ταβερνέυ.

Καὶ ὁ ἱατρὸς ἔστρεψε τὰ νῶτα μὲ τὸ αὐτὸ πάντοτε βραδύ καὶ ἀτάραχον βῆμα, ἀφοῦ πρότερον παρετήρησε μὲ σταυρὴν τὸν περιαλγῆ νεανίαν, ὅστις, καθ' ἣν σφιγμὴν ἡ θύρα ἐκλείετο, ἔπασεν ἀπηλπισμένος ἐπὶ καθέδρας δύο βήματα ἀπεχούσης ἀπὸ τῆς Ἀνδρεάδας.

Ἀφοῦ ὁ ἱατρὸς ἀπῆλθεν, ὁ Φίλιππος ἠγέρθη, ἐπορεύθη καὶ ἐκλείσει τὴν θύραν τοῦ διαδρόμου, εἶτα καὶ ἐκείνην τοῦ θαλάμου, καὶ τὰ παράθυρα, πλησιάζας δὲ τότε πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα, ἥτις παρετήρει καταπεπληγμένη τὰς ἀπαισίας ταύτας προπαρασκευάς.

— Μὲ ἠπάτησες ὡς οὐτιδανὴ καὶ μωρὰ ἐνταυτῷ, εἶπε σταυρώσας τοὺς βραχίονας ἐπὶ τοῦ στηθους. — ὡς οὐτιδανὴ, διότι εἶμαι ἀδελφός σου, διότι εἶχον τὴν ἀδυναμίαν νὰ σὲ ἀγαπῶ. νὰ σὲ προτιμῶ παντὸς πρᾶγματος, νὰ σὲ ὑπολήπτωμαι ὑπὲρ παν ἄλλο πρᾶγμα, καὶ εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην μου ταύτην ἔπρεπε ν' ἀπαντήσης τοῦλάχιστον δι' ἐμπιστοσύνης καὶ σύ, ἀφοῦ ἔλειπεν ἐκ τῆς καρδίας σου ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη. — ὡς μωρὰ, διότι τὴν σήμερον τὸ ἐπονείδιστον μυστικόν, τὸ ὅποιον μὰς ἀτιμαζει, κατέχεται ὑπὸ τρίτου προσώπου, διότι μ' ὅλην σου τὴν ἐχευεῖθιαν αὐτὸ ἐξέλαμψεν εἰς ξένους ὀφθαλμούς, διότι, τέλος πάντων, ἂν ἐξεμυστηρεύεσο εἰς ἐμὲ ἐξ ἀρχῆς τὴν θέσιν, εἰς τὴν εὐρίσκεσο, ἤθελον σὲ λυτρώσει ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν, καὶ ὅχι ἐμπορούμενος ὑπὸ ἀγάπης, ἀλλ' ὑπὸ φιλοτιμίας τοῦλάχιστον διότι τέλος πάντων, σώζων σε, ἤθελον σώσει τὴν ἰδικήν μου τιμὴν. Ἰδοὺ κατὰ τί ἔσφαλεις πρὸ πάντων.

• Ἡ τιμὴ σου, ἐνόσω εἶσαι ἀνυμφος, εἶνε κοινὴ εἰς ἀμφοτέρους ἡμᾶς, εἶνε κοινὴ πρὸς ὅλους ἐκείνους, τῶν ὁποίων κηλιδώνεις τὸ ὄνομα. Τώρα λοιπὸν δὲν εἶμαι πλέον ἀδελφός σου, ἀφοῦ σὺ αὐτὴ ἀπεποιήθης τὸν τίτλον τοῦτον. τῶρα εἶμαι ἀπλοῦς ἄνθρωπος, ἔχων συμφέρον ν' ἀποσπάσω ἐκ τῶν χειλέων σου διὰ παντὸς τρόπου τὸ μυστικόν ὅλον, ὥστε ἐκ τῆς ἐξομολογήσεώς σου νὰ πορισθῇ διόρθωσιν οἰκονομικήν.

• Εὐρίσκομαι λοιπὸν πλησίον σου ἐμπλεως ἀγανακτήσεως καὶ ἀποφάσεως, καὶ σοὶ λέγω: Ἀφοῦ ἔλαβες τὴν οὐτιδανότητα νὰ ἐναποθέσης τὰς ἐλπίδας σου εἰς τὸ ψεῦδος, θὰ τιμωρηθῇς ὡς τιμωροῦν τοὺς οὐτιδανούς. Ὁμολόγησόν μοι τὴν ἀνομίαν σου, ἦ... •

— Ἀπειλεῖς! ἀνέκραξεν ἡ ὑπερήφανος Ἀνδρεάς: μίαν γυναῖκα ἀπειλεῖς! Καὶ ἠγέρθη ὡρὰ καὶ φοβερὰ ἤδη καὶ ἡ κόρη.

— Ναί, ἀπειλῶ, ὅχι μίαν γυναῖκα, ἀλλ' ἐν πλάσμα χωρὶς τιμὴν.

— Ἀπειλεῖς! ἐξηκολούθησεν ἡ Ἀνδρεάς παροργιζομένη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπειλεῖς ἐμὲ, ἥτις δὲν γνωρίζω τίποτε, ἥτις δὲν ἐννοῶ τίποτε, ἥτις σὰς θεωρῶ ὅλους ὡς δαιμονισμένους, αἰμοχαρεῖς, συμφωνήσαντας εἰς τὸ νὰ μὲ θανατώσετε ἀπὸ τὴν λύπην μου, ἂν ὅχι ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν μου!

— Ναί λοιπόν! ναί, ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος, ἀπόθανε! ἀπόθανε λοιπόν, ἀφοῦ ὁμολογεῖς, ἀπόθανε ἀμέσως. Ὁ Θεὸς σὲ καταδικάζει, καὶ τῆς καταδίκης του ὑπουργὸς γίνομαι ἐγώ.

Καὶ ὁ νεανίας ἔλαβε σπασμωδῶν τὸ ξίφος του, καὶ ταχὺς ὡς ἡ ἀστραπή, ἐστήριξε τὴν αἰχμὴν ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς ἀδελφῆς του.

— Καλὰ, καλὰ, φένουσέ με, ἀνερώνησεν αὕτη χωρὶς νὰ πτοηθῇ παντελῶς ἐκ τῆς λάμψεως τοῦ ξίφους, χωρὶς νὰ πειραθῇ ὁ ἀποφύγη τὸν πόνον τοῦ νυγμοῦ.

Μάλιστα ἐπροχώρησεν ἀπεγνωσμένη καὶ περιαλγῆς, καὶ τόσον ὀρμητικὸν ὑπῆρξε τὸ κίνημά της τοῦτο, ὥστε βεβαίως τὸ ξίφος θὰ διαπέρα τὸ στήθος της, ἂν αἰφνίδιος τρόμος δὲν κατελαμβάνε τὸν Φίλιππον εἰς τὴν θέαν σταγόνων αἵματος χυθέντος ἐπὶ τοῦ λευκοῦ μανδυλίου τοῦ περὶ τὸν τραχήλου τῆς ἀδελφῆς του.

Ὁ νεανίας ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ὀργῆς, ὡπισθοπόρῃσεν, ἀφῆκεν ἐκ τῶν χειρῶν τὸ ξίφος, καὶ γονυπετήσας μετὰ δακρύων καὶ λυγμῶν ἐνηγκαλίσθη τὸ σῶμα τῆς νεανίδος.

— Ἀνδρεᾶς! Ἀνδρεᾶς! ἀνέκραξεν, ὄχι! ὄχι! ἐγὼ θ' ἀποθάνω καὶ ὄχι σύ. Ἐπανσες νὰ μὲ ἀγαπᾷς, ἔπκυσες νὰ μὲ γνωρίζῃς ἀδελφόν σου, τί τὸν θέλω λοιπὸν αὐτὸν τὸν κόσμον πλέον! ὦ! ἀγαπᾷς λοιπὸν, Ἀνδρεᾶς, ἀγαπᾷς κανένα τόσον, ὥστε προτιμᾷς τὸν θάνατον παρὰ νὰ μετακινώσης ἐντὸς τοῦ στήθους μου τὸ μυστικόν σου; ὦ! Ἀνδρεᾶς, ὄχι σύ, ἀλλ' ἐγὼ πρέπει νὰ παύσω τοῦ ζῆν.

Καὶ ἐκινήθη ἵνα φύγῃ, ἀλλ' ἤδη τὸν ἤρπασεν ἡ Ἀνδρεᾶς εἰς τὰς ἀγκάλας της ἐκ τοῦ τραχήλου καὶ τὸν κατησπᾶσθη, καὶ τὸν κατέβρεξεν μετὰ κῆρυκά της.

— Ὅχι, εἶπεν ἡ κόρη, ὄχι· κατ' ἄρχας εἶχες δίκαιον· θανάτωσέ με. Φίλιππε, διότι λέγουν ὅτι εἶμαι ἔνοχος· σὺ ὅμως, σὺ, εὐγενής, καθαρὰ, ἀγγελικὴ ψυχὴ, σὺ, τὸν ὅποιον κἀνεῖς δὲ ἔνοχοποιεῖ ζῆσον· μόνον νὰ μὲ κλαίῃς, ἀντὶ νὰ καταρᾶσαι τὴν μνήμην μου.

— Λοιπὸν, ἀδελφὴ μου, λοιπὸν! ὑπέλαθεν ὁ νεανίας, δι' ἀγάπην Θεοῦ, διὰ τὴν ἀγάπην μας, ἐκείνην τὴν πρῶτην, ἔλθέ, μὴ φοβοῦ καθόλου μήτε διὰ σέ, μήτε δι' ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον ἀγαπᾷς· ὅσον δι' ἐκεῖνον, ὅποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦνε θὰ ἡνείκερός δι' ἐμέ, ἔστω καὶ ὁ ὠμότερος τῶν ἐχθρῶν μου, ἔστω καὶ ὁ ἔσχατος τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ δὲν ἔχω ἐχθρόν, Ἀνδρεᾶς· πλὴν τόσον εὐγενῆ ἔχεις τὴν καρδίαν καὶ τὴν διάνωσιν, ὥστε ὁ ἐραστής τὸν ὅποιον ἐξέλεξες θὰ ἦνε ἀνταξίός σου. Ἀκουσον λοιπὸν! θὰ ὑπαγῶ ἀμέσως νὰ εὕρω αὐτόν, θὰ τὸν ὀνομάσω ἀδελφόν μου. Δὲν ὀμιλεῖς· ἀλλ' εἶνε λοιπὸν ἀδύνατον νὰ τὸν συζητήσῃς αὐτόν; αὐτὸ ἔννοεῖς διὰ τῆς σιωπῆς σου; ἔστω πάλιν· ἔστω καὶ τοῦτο! θὰ ὑποταχθῶ, θὰ φυλάξω ὅλον τὸ ἄλγος μου διὰ μόνην τὴν καρδίαν μου, θὰ πνίξω τὴν ἰσχυρὰν φωνὴν τῆς τιμῆς, ἥτις μὲ διατάσσει νὰ χύσω αἷμα· δὲν ἀπαιτῶ πλέον ἀπὸ σέ τίποτε, οὐδ' αὐτὸ τ' ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου· ἔστω, τὸν ἀνθρώπον αὐτόν τὸν ἠθέλησας, μοῦ εἶνε προσφιλέ. Μόνον... τί μόνον; φεύγωμεν ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, φεύγωμεν ὁμοῦ. Ὁ βασιλεὺς σοῦ ἐχάρητε, καθὼς ἤκουσα, τιμαλφεῖς στολισμούς· αὐτοὺς πωλοῦμεν· καὶ τὰ ἡμισυ τῶν χρημάτων στέλλομεν εἰς τὸν πατέρα, καὶ μὲ τὰ λοιπὰ ζῶμεν ἀγνωστοί. Θὰ εἶμαι δι' ἐσέ, Ἀνδρεᾶς, τὸ πᾶν· θὰ εἶσαι τὸ πᾶν δι' ἐμέ. Ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ καμμίαν· παρατηρεῖς ὅτι θὰ ἦμαι ἐξ ὀλοκλήρου πρὸς σέ ἀφωσιωμένος. Ἀνδρεᾶς, παρατηρεῖς τί πράττω· παρατηρεῖς ὅτι δύνασαι νὰ στηριχθῇς εἰς τὴν ἀγάπην μου· ἔλθέ λοιπὸν· δὲν μ' ἐμπιστεύεσαι

καί τώρα ; μετ' αὐτούς μου τοὺς λόγους ; ἐλθέ· ἐλθέ· δὲν με ἀποκαλεῖς ἀδελφόν σου ;

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἤκουσε τοὺς περιπαθεῖς λόγους τοῦ ἀδελφοῦ της μετὰ σιωπῆς. Μόνον οἱ παλμοὶ τοῦ στήθους της ἐμαρτύρουν ὅτι ἡ νεᾶνις ἔζη· μόνον τὸ πῶν ὁμακίων της βλέμμα ὅτι διέσωζε τὸν νοῦν.

— Φίλιππε, εἶπε μετὰ μακρὰν σιγὴν, ἐνόμισες ὅτι πλέον δὲν σέ ἀγαπῶ, δυστυχῆ ἀδελφέ· ἐνόμισες ὅτι ἡγάπησα ἄλλον· ἐνόμισες ὅτι ἐλησμόνησα τὴν τιμὴν καὶ τὸ καθήκον, ἐγώ, ἥτις εἶμαι κόρη εὐγενοῦς καταγωγῆς καὶ γνωρίζω τὰ καθήκοντα, τὰ ὅποια μοὶ ἐπιβάλλονται ! . . . Φίλε μου, σέ συγχωρῶ· ναι, ναι, εἰς μάτην μ' ἐνόμισες ἄτιμον, εἰς μάτην με ἀπεκάλεσες οὐτίδαν· ναι, ναι, σέ συγχωρῶ, ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ σέ συγχωρήσω ἂν με νομίζης τόσον ἔνοχον, τόσον χαμερπῆ, ὥστε νὰ ἐπιорκίσω. Σοῦ ὁμνῶ λοιπόν, Φίλιππε, εἰς τὸν Θεόν, ὅστις με ἀκούει, εἰς τῆς μητρός μου τὴν ψυχὴν . . . τῆς μητρός μου, ἥτις, φεῦ ! δὲν μ' ἐπροστάτευσεν, ὡς φαίνεται, ὅσον ὥφειλε· σοῦ ὁμνῶ εἰς τὴν διαπυρὸν μου ἀγάπην πρὸς σέ, τὴν ἀδελφικὴν, ὅτι ποτὲ ἰδέα ἔρωτος δὲν προσέβαλλε τὸν νοῦν μου· ὅτι ποτὲ ἄνθρωπος δὲν μοῦ εἶπε : «Σέ ἀγαπῶ» ὅτι ποτὲ στόμα δὲν ἠσπασθῇ τὴν χεῖρά μου· ὅτι ἡ διάνοιά μου εἶνε ἀγνή, παρθένος εἰς πᾶσαν, ἐπιθυμίαν καθὼς τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐξῆλθα ἐκ τῆς κοιλίας τῆς μητρός μου. — Τώρα, Φίλιππε, ἰδοὺ ὁ Θεὸς καὶ ἡ ψυχὴ μου, ἰδοὺ σὺ καὶ τὸ σῶμά μου.

— Πολὺ καλῶς, εἶπεν ὁ Φίλιππος μετὰ μακρὰν σιωπὴν· πολὺ καλῶς. Ἀνδρεᾶς, σ' εὐχαριστῶ. Τώρα, παρατηρῶ ἐναργῶς μέχρι τῶν ἐνδομύχων σου. Ναι, εἶσαι ἀμόλυντος, ἄθωα, ταλαίπωρον θῦμα ! Ἀλλ' ὑπάρχουσι πόματα μαγικά, φίλτρα δηλητηριώδη· μήπως κάνεις ἐπανείδιστος, σοὶ ἔστησε παγίδα ; . . . καὶ ὅ,τι δὲν ἠδύνατο νὰ σοῦ ἀποσπάσῃ εἰμὴ με τὴν ζωὴν ἐμοῦ, σέ ἀπεκοίμησε καὶ οὕτω σέ μετεχειρίσθη βδελυρῶς ; Αὐτὸ εἶνε· ἐνέπεσε εἰς παγίδα, Ἀνδρεᾶς· τώρα ὅμως ἰδοὺ ἡμεῖς ἡνωμένοι· ἐπομένως, ἰσχυροί. Ἐμπιστεύεσαι εἰς ἐμέ τὴν φροντίδα τῆς τιμῆς σου, πῶς ; καὶ τὴν φροντίδα νὰ σέ ἐκδικηθῶ ;

— Ὡ ! ναι, ναι, εἶπε μετ' ὀργῆς ἀγρίας ἡ Ἀνδρεᾶς· ναι, διότι ἔγκλημα λοιπόν ἐπράχθη, καὶ ἀπικτεῖται βεβαίως ἐκδίκησις.

— Λοιπόν ! ἐξηκολούθησεν ὁ Φίλιππος, συμβοήθησέ με τώρα, ἐλθέ νὰ ἐρευνήσωμεν· νὰ διεξέλθωμεν μίαν πρὸς μίαν τὰς παρελθούσας ἡμέρας . . . ν' ἀνακαλύψωμεν τὴν ἀποφράδα ἐκείνην.

— Ὡ ! ναι, ναι, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς, αὐτὸ καὶ ἐγὼ ἐπιθυμῶ· νὰ ἐρευνήσωμεν.

— Ἄς ἴδωμεν, Ἀνδρεᾶς· παρετήρησες ποτὲ κανένα ἄνθρωπον νὰ σέ ἀκολουθῇ ; νὰ σέ κατασκοπεύῃ ;

— Ὁχι.

— Δὲν σοῦ ἔγραψε ποτὲ κάνεις ;

— Ποτέ.

— Δὲν σοῦ εἶπε κάνεις ποτὲ ὅτι σέ ἀγαπᾷ ;

— Κανείς.

— Αἱ γυναῖκες ἔχουν εἰς τὰ τοιαῦτα ἀξιοθαύμαστον ὀξύδερκεϊαν· δὲν σοὶ ἔγραψε κανείς, οὐδὲ σοὶ ἐξωμολογήθη, ἔστω, ἀλλὰ δὲν παρετήρησες ποτὲ κανένα ἐπιβλέποντά σε ;

— Ποτὲ δὲν παρετήρησα τοιοῦτό τι.

— Καλή μου Ἀνδρέας, ἀναπόλησε τὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς σου κατα-
λεπτῶς.

— Ὁδήγησέ με πῶς.

— Ἐξῆλθες ποτέ μόνη εἰς περίπατον;

— Ποτέ εἰς περίπατον· μόνον ὅσκις ἐπορευόμην εἰς τῆς Αὐτῆς Ὑψη-
λότητος τῆς δεσποίνης Δελφίνης.

— Ὅταν ἀπεμακρύνεσο ἐντὸς τοῦ κήπου, ἐντὸς τοῦ δάσους;

— Μὲ συνώδευε πάντοτε ἡ Σοφία.

— Τφόντι ἡ Σοφία σὲ ἀφῆκε καὶ ἔφυγε;

— Ναί.

— Ποίαν ἡμέραν;

— Τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν, καθ' ἣν ἀνεχώρησες.

— Ἡ κόρη ἐκείνη ἦτο ὑποπτῶν ἡθῶν· ἔμαθες πῶς ἔφυγε; τὴν αἰτίαν,
τὰς λεπτομερείας ἐνθυμήσου.

— Ὅχι, γνωρίζω μόνον ὅτι ἔφυγε μ' ἓνα νέον, τὸν ὁποῖον ἠγάπα.

— Τι διέτρεξε ἔσταξέ ἐκείνης καὶ σοῦ τὴν τελευταίαν φορὰν καθ' ἣν
εὗρέθη πλησίον σου.

— ὦ! τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ σύνθησε· ἦλθεν εἰς τὰς ἐννέα εἰς τὸν θάλα-
μόν μου, μ' ἐξέδωκεν ἡτοίμασε τὸ ζαχαρόνερόν μου καὶ ἐξῆλθεν.

— Εἰς τὸ ζαχαρόνερον αὐτὸ δὲν παρετήρησες μὴ ἔσταξε τίποτε;

— Ὅχι· ἄλλα καὶ ἂν ὑποθέσῃ τις ὅτι ἔσταξεν, ἐγὼ ἐκείνο τὸ νερὸν δὲν
τὸ ἔπια· διότι ἐν κοῦμαι... τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἔφερα τὸ ποτήριον εἰς
τὰ χεῖλῃ μου, ἤρπυθην παραδοζὸν ἀδιαθεσίαν.

— Ποῖου εἶδους;

— Τὴν αὐτὴν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν εἶχον αἰσθανθῇ μίαν ἡμέραν εἰς
Ταβερνέυ.

— Εἰς Ταβερνέυ;

— Ναί, ὅταν εἶχε περάσει ἐκεῖθεν ὁ ξένος ἐκεῖνος.

— Ποῖος ξένος;

— Ὁ κόμης Παύσμος.

— Ὁ κόμης Παύσμος; Καὶ τί εἶδους ἀδιαθεσία ἦτον αὕτη;

— ὦ! ζάλη, τσατοδιναίσις... ἔπειτα ἔχασα βαθμηδὸν τὰς αἰσθήσεις
μου ὅλας.

— Καὶ λέγεις ὅτι εἰς Ταβερνέυ ἤσθάνθης τὴν αὐτὴν ἀδιαθεσίαν;

— Ναί, Φιλιππῶ.

— Πῶς; εἰπέ μοι.

— Ἐκαθήμεν εἰς τὸ κλειδοκύμβαλόν μου, ὅτε ἰδοὺ αἰσθάνομαι ὅτι
ἐνεκρώθησαν τὰ μέλη μου· παρετήρησα ἀπέναντί μου, καὶ εἶδα τὸν κόμητα
εἰς τὸν καθρέπτην. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης δὲν ἐνθυμούμην πλέον τίποτε,
ἐκτὸς ὅτι ἐξύπνησα εἰς τὸ κλειδοκύμβαλόν μου, ἀγνοοῦσα πόσῃ ὥρᾳ ἐκοι-
μώμην.

— Καὶ τότε μόνον ἤσθάνθης τὸ τοιοῦτον; ἄλλοτε δὲν σοῦ συνέβη τὸ
αὐτό;

— Τὸ ἤσθάνθην ἄλλην μίαν φορὰν, τὴν νύκτα ἐκείνην τῶν πυροτεχνη-
μάτων. Το πλῆθος μὲ παρέσυρε καὶ κατέθλιβεν, ὅτε οἱ ὀφθαλμοί μου ἐκα-
λύφθησαν ὑπὸ νέφους σκιᾶς θανάτου, ἀλλὰ διὰ τοῦ νέφους τούτου ἔλαβα
πάλιν καιρὸν νὰ ἴδω τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον ἄνθρωπον.

— Τὸν κόμητα Βάλσαμον;

— Ναί.

— Καὶ ἀπεκοιμήθη;

— Ἄγνοῶ ἂν ἀπεκοιμήθην ἢ ἂν ἐλιπεθύμην. Ἐμαθες πῶς με ἐλύτρωσε καὶ πῶς με μετεκόμισεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός.

— Ναί, ναί· καὶ τὴν νύκτα ἐκείνην, τὴν νύκτα καθ' ἣν ἔφυγεν ἡ Σοφία, τὸν εἶδες πάλιν;

— Ὅχι· ἀλλ' ἠσθάνθην ὅλα τὰ συμπτώματα δι' ὧν ἀναγγέλλεται ἡ παρουσία του· ἠσθάνθην τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἑξαλλον ἀδιαθεσίαν, τὴν αὐτὴν ἐκείνην νευρικήν σκυτοδινίασιν, τὴν αὐτὴν νᾶρκωσιν, τὸν αὐτὸν νυσταγμὸν καὶ ὕπνον.

— Τὸν αὐτὸν νυσταγμὸν καὶ ὕπνον;

— Ναί, ἓνα ὕπνον, ὅστις ὁμοιάζε με ζάλην, καθ' ἣν, καὶ τοὶ ἀντιπαλαίουσα, ἔβλεπα τὴν μυστηριώδη ἐπιρροὴν εἰς τὴν ὁποίαν ὑπεχώρουν.

— Πιχρὰ δοξὸν! ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος. Ἐξακολουθεῖ, ἐξακολουθεῖ.

— Ἀπεκοιμήθην.

— Ποῦ;

— Ἐπὶ τῆς κλίνης μου, εἴμαι βεβαία, ἀλλ' ἔπειτα εὗρέθην κατακειμένη ἐπὶ τοῦ τάπητος, εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ θαλάμου, μόνη, πᾶσχουσα καὶ παγωμένη ὡς νεκρά, ἣτις ἀνестήθη. Ἐξυπνήσασα, ἔκραξα τὴν Σοφίαν, ἀλλ' εἰς μάτην· ἡ Σοφία ἐγένεν ἄφαντος.

— Καὶ ὁ ὕπνος σου ἐκεῖνος ἦτον ὁ αὐτός;

— Ναί.

— Ὁ αὐτός τὸν ὁποῖον ἠσθάνθης καὶ εἰς Ταβερνέϋ; ὁ αὐτός τὸν ὁποῖον ἠσθάνθης καὶ κατὰ τὴν νύκτα τῶν πυροτεχνημάτων;

— Ναί, ναί.

— Τὰς δύο πρώτας φορές, πρὶν χάσης τὰς νοερὰς δυνάμεις, εἶδες τὸν Ἰωσήφ Βάλσαμον, τὸν κόμητα Φοίνικα αὐτόν;

— Τὸν εἶδον πολὺ καλᾶ.

— Τὴν δὲ τρίτην φορὰν τὸν ἐπανεῖδες;

— Ὅχι, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς μετὰ φρίκης, διότι ἤρχιζε νὰ ἐννοῇ· ὄχι, ἀλλὰ τὸν ἐμάντευσα.

— Καλὰ! ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος, τώρα, ἡσύχασε, μή σε μέλη πλέον, Ἀνδρεὰς· μὴ σ' ἐλέγχῃ τὸ παραμικρὸν ἢ συνείδησις· τώρα πλέον ἐγνώρισα· εὐχαριστῶ, φιλότατη ἀδελφή, εὐχαριστῶ! Ἀ! ἐσώθημεν!

Ὁ Φίλιππος ἔλαβε τὴν Ἀνδρεάδα εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὴν ἔσφιγξε τρυφερῶς ἐπὶ τῆς καρδίας, καί, ὠθούμενος ὑπὸ τῆς παραφορᾶς, ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου ἐσπευσμένοις βήμασι, χωρὶς οὐδὲ νὰ περιμείνῃ πλέον, οὐδὲ ν' ἀκούσῃ.

Ἐτρεξε πρὸς τὸ ἵπποστάσιον, παρεσκευάσε μόνος τὸν ἵππον του ἀνέθῃ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ διηυθύνθη μετὰ σπουδῆς τὴν πρὸς Πιρσίους ἄγρουσαν.

ΜΘ'

Δύο ἄλγη.

Ὁ Φίλιππος ἠγνώνει παντάπασι ποῦ κατῴκει ὁ Ἰωσήφ Βάσσαμος, κόμης Φοῖνιξ· ἀλλ' ἐνεθυμήθη τὴν μακρησίαν ἐκείνην δὲ Σαβιννύ, εἰς τὸν οἶκον τῆς ὁποίας μετήνεγκον τὴν 31 Μαΐου τὴν Ἀνδρεάδα ἡμιθανῆ, καὶ κατηυθύνθη εἰς τὸν οἶκόν τῆς, κείμενον, ἂν ἐνθυμήσθε, εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Ὀνωρίου πλησίον τῶν Φυλλαντῶν.

Ὁ Φίλιππος κατέστειλε πᾶσαν ταραχὴν τοῦ νοός καὶ τῶν αἰσθήσεών του, καὶ ἀνέβη εἰς τῆς εἰρημένης κυρίας, ἔνθα εὗρων τὴν θαλαμηπόλον ἔλαβε παρ' αὐτῆς, ἀνευ δυσκολίας, τὴν διεύθυνσιν τοῦ Βαλσάμου.

Ὁ Φίλιππος κατηυθύνθη πάραυτα εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Κλαυδίου.

Ἐκρουσε τὴν θύραν τοῦ ὑπόπτου ἐκείνου οἴκου καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν κρατῶν τὸν ἵππον τοῦ ἐκ τοῦ χαλινοῦ.

Μόλις ὅμως ἐπροχώρησε τέσσαρα βήματα, καὶ ἰδοὺ ὁ Φρίτς παρουσιάζεται ἐνώπιόν του καὶ τὸν ἐμποδίζει.

— Τί θέλει ὁ κύριος ;

— Θέλω, ἀπήντησεν ὁ Φίλιππος, νὰ ὁμιλήσω πρὸς τὸν οἰκοδεσπότην ἐδῶ, τὸν κόμητα Φοῖνικα.

Καὶ ἀφήσας τοὺς χαλινούς ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τοῦ ἵππου ἐπροχώρησε πρὸς τὸν οἶκον καὶ εἰσῆλθεν ἐντὸς αὐτοῦ.

— Ὁ αὐθέντης ἐξῆλθεν, εἶπεν ὁ Φρίτς ἀφήσας μολαταῦτα τὸν Φίλιππον ἐλεύθερον.

Παραδοξὸν τφόντι ! ὁ Φίλιππος ἦτο προητοιμασμένος διὰ πᾶν ἐναντίον ἐκτὸς τῆς ἀπλῆς ταύτης ἀπαντήσεως. Ἐμείνει λοιπὸν πρὸς στιγμὴν ἀμφίβυλος.

— Καὶ ποῦ τὸν εὗρίσκω ; ἠρώτησεν.

— Ἀγνοῶ κύριε.

— Πῶς γίνεται ν' ἀγνοῇς ; Γνωρίζεις, γνωρίζεις.

— Σὺ ζῆτῶ συγγνώμην, ὁσάκις ὁ αὐθέντης ἐξέρχεται δὲν μοῦ διδὲι ποτὲ λογαριασμόν.

— Φίλε μου, εἶπεν ὁ Φίλιππος, εἶνε ἀνάγκη νὰ ὁμιλήσω ἀπόψε εἰς τὸν κύριόν σου.

— Ἀπόψε... μοῦ φαίνεται ἀδύνατον.

— Εἶνε ἀνάγκη· πρόκειται περὶ κατεπειγούσης ὑποθέσεως.

Ὁ Φρίτς προσεκύνησε χωρὶς ν' ἀποκριθῇ.

— Λοιπὸν ἐξῆλθε ; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Μάλιστα, κύριε.

— Θὰ ἔλθῃ ἀπόψε, βεβαίως.

— Δὲν τὸ πιστεῦω, κύριε.

— Ἀ ! δὲν τὸ πιστεύεις ;

— Ὅχι.

— Πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ Φίλιππος καὶ ἀρχήσας νὰ ὀργίζεται, πῆγαινε ἐντοσούτῳ νὰ εἴπῃς εἰς τὸν αὐθέντην σου...

— Ἀλλ' ἔλαβα τὴν τιμὴν νὰ σὰς εἶπω, ὑπέλαβεν ἀταράχως ὁ Φρίτς, ὅτι ὁ αὐθέντης ἐξῆλθε.

— Γνωρίζω, φίλε μου, ὅτι διατάχθης νὰ λέγῃς τοῦτο εἰς τοὺς ἐρχομένους· ἀλλ' εἰς ἐμέ τὸ πρᾶγμα διαφέρει· διότι ποτὲ ὁ αὐθέντης σου δὲν ἤλπιζε τοιαύτην ἐπίσκεψιν· ἡ ἔλευσίς μου εἶνε πρᾶγμα ὁλωσθεῖσιν ἀπρόοπτον.

— Ἡ διαταγὴ ἐδόθη γενικῶς δι' ὅλους, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ ἀδέξιος Φρίτς.

— Ἀφοῦ λοιπὸν ἐδόθη τῷόντι τοιαύτη διαταγὴ, εἶπεν ὁ Φίλιππος, ἄρα ὁ κόμης Φοῖνιξ εἶν' ἐδῶ.

— Αἶ, εἶν' ἐδῶ, ἔπειτα ;... εἶπεν ὁ Φρίτς προσβληθεὶς ὑπὸ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ Φιλίππου.

— Ἐπειτα... ἔπειτα... θὰ τὸν περιμένω.

— Σὰς λέγω, ὁ αὐθέντης ἐξῆλθε, ὑπέλαβε, πρὸ τινος καιροῦ συνέβη εἰς τὸν οἶκον αὐτὸν πυρκαϊά, ὥστε κατέστη ἀκατοίκητος ἔκτατε.

— Ἀλλ' ἐντοσούτῳ σὺ κατοικεῖς.

— Κατοικῶ ὡς φύλαξ.

Ὁ Φίλιππος ἀνέστειλε τοὺς ὤμους, ὡς μὴ πιστεύων οὐδὲ λέξιν ἐκ τῶν λεγομένων· ὁ Φρίτς ἀφ' ἐτέρου ἤρχισε νὰ ὀργίζηται.

— Ἀλλ' εἴτε εἶν' ἐδῶ, κύριε, ὁ αὐθέντης, εἴτε δὲν εἶνε, συνήθως δὲν εἰσέρχεται κύνεις διὰ τῆς βίαις εἰς τὸν οἶκόν του· καὶ ἂν δὲν συμμορφωθῇτε καὶ ὑμεῖς μὲ τὴν συνηθειαν, θ' ἀναγκασθῶ...

Ὁ Φρίτς ἐσιώπησε.

— Θ' ἀναγκασθῇς τί ; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Νὰ σὰς ἐκβάλω ἔξω, ἀπήντησεν ἡσύχως ὁ Φρίτς.

— Σὺ ; ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος μὲ σπινθηροβόλον ὀμμῶν.

— Ἐγώ, ὑπέλαβεν ὁ Φρίτς τόσον πλειότερον φαινόμενος ἀτάραχος, ὅσον ἠῶξενεν ἡ ὀργή του· ἰδίωμα ἀπαντῶμενον εἰς τοὺς Γερμανοὺς· καὶ ἐπροχώρησεν ἐν βῆμα πρὸς τὸν νεανίαν, ὅστις ἀφ' ἐτέρου ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ξίφους του.

Ὁ Φρίτς, χωρὶς ποσῶς νὰ πτοηθῇ εἰς τὴν θέαν τοῦ σιδήρου, χωρὶς νὰ καλέσῃ τινά, διότι ἴσως ἦτο καὶ μόνος, ὁ Φρίτς ἤρπασεν ἀπὸ τινος πανοπλίας εἶδος πασσαλοῦ μὲ σιδηρον εἰς τὰ ἄκρα, κοντὸν μὲν ἀλλ' ὀξύν, καὶ ὀρμήσας ἐναντίον τοῦ Φιλίππου συνέτριψε τὸ ξίφος του.

Ὁ Φίλιππος ἀφῆκε κραυγὴν ὀργῆς, καὶ ὀρμήσας τότε καὶ οὗτος πρὸς τὴν αὐτὴν πανοπλίαν προσεπάθησε νὰ λάβῃ ὅπλιν τι.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν ἡ ἀπόκριφος θύρα ἠνεώχθη, καὶ ἰδοὺ ἐνεφανίσθη ὁ κόμης.

— Τί τρέχει, Φρίτς ; ἠρώτησε.

— Τίποτε, αὐθέντη, ὑπέλαβεν ὁ ὑπηρέτης καταβιβαζὼν τὸν πάσσαλον. ὦν ἐκράτει.

— Κύριε κόμης Φοῖνιξ, ὑπέλαβεν ὁ Φίλιππος, εἶνε συνήθεια τῆς πατρίδος σὰς νὰ ὑποδέχωνται οἱ ὑπηρέται ἕνα εὐπκτριδὴν μὲ πασσαλον ἀνὰ χεῖρας, ἢ τοιαύτη διδεται διαταγὴ ἐξαιρέτως εἰς τὸν εὐγενῆ σὰς οἶκον ;

— Ἡσύχασε, Φρίτς, εἶπεν ὁ Βασιλεὺς.

Ὁ Φρίτς ἀπέθεσε τὸ ὅπλον εἰς γωνίαν τινά.

— Τίς εἴθε, κύριε ; ἠρώτησεν ὁ κόμης, ὅστις δὲν διέκρινε τὸν Φίλιππον ἕνεκα τοῦ ἀύχμητοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον διέχμεν ὁ εἰς καὶ μόνος λύχνος τοῦ ἀντιθαλάμου.

— Θέλω ἀνυπερθέτως νὰ σᾶς ὁμιλήσω.

— Θέλω λέγετε ;

— Μάλιστα.

— Ἴδου λέξεις, ἥτις δικαιοῦ τὸν Φρίτε, κύριε διότι ἐγώ, ἀπ' ἐναντίας, δὲν θέλω νὰ συνομιλήσω μὲ κανένα, καὶ ὅταν εὐρίσκωμαι εἰς τὸν οἶκόν μου, δὲν φρονῶ ὅτι ἔχει κανείς τὸ δικαίωμα νὰ θέλῃ νὰ μοῦ ὁμιλήσῃ. Λοιπὸν ἐπταίσατε ἐνώπιόν μου, ἀλλὰ, προσέθεσεν ὁ Βάσσαμος μετὰ στεναγμοῦ, σᾶς συγχωρῶ, ἐπὶ συμφωνίᾳ ὅμως ν' ἀπέλθετε καὶ νὰ μὴ ταραξέτε πλέον τὴν ἡσυχίαν μου.

— Τὴν ἡσυχίαν σας νὰ μὴ ταραξῶ, κύριε, ἐνῷ σεῖς μοῦ ἀφῆρέσατε τὴν ἰδικήν μου ;

— Ἐγὼ σᾶς ἀφῆρεσα τὴν ἡσυχίαν σας ; ἠρώτησεν ὁ κόμης.

— Εἶμαι ὁ Φίλιππος δὲ Ταβερνέῦ, ἀνέκραξεν ὁ νεανίας, νομίσας ὅτι αὕτη καὶ μόνη ἡ λέξις ἀπεκρίνετο περὶ πάντων ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ κόμητος.

— Ὁ Φίλιππος δὲ Ταβερνέῦ ; ... Κύριε, εἶπεν ὁ κόμης, ἔτυχον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός σας ἀγαθῆς δεξιώσεως, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ἀπονεύω καὶ εἰς τὴν οἰκίαν μου.

— Ἄ ! ἄς ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός, ἐψιθύρισεν ὁ Φίλιππος.

— Εὐαρεστήθητε, κύριε, νὰ μὲ ἀκολουθήσετε.

Ὁ Βάσσαμος ἔκλεισε τὴν θύραν τῆς ἀποκρύφου ἀνακθάρας, καὶ προπορεύεις τοῦ Φιλίππου, τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν ἀμφιθάλαμον, ἐνθα εἶδομεν διαδραματιζομένας διαφόρους σκηνὰς τῆς διηγήσεως ταύτης, μάλιστα δὲ τὴν τελευταίαν πασῶν ἐννοοῦμεν τὴν τῶν πέντε μαχιστῶρων.

Ὁ ἀμφιθάλαμος ἦτο πεφωτισμένος ὥς εἰ περιεμένετό τις· ἀλλὰ τοῦτο προήρχετο ἀπλῶς ἐκ τῆς πολυτελείας τοῦ οἴκου.

— Καλὴ ἐσπέρα σας, κύριε δὲ Ταβερνέῦ, εἶπεν ὁ Βάσσαμος μὲ φωνὴν ἡπίαν καὶ θλιβεράν, ἥτις ἠνάγκασε τὸν Φίλιππον ν' ἀνυψώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπ' αὐτοῦ.

Ἀλλ' εἰς τὴν θέαν τοῦ Βασιλέως ὁ Φίλιππος ὠπισθοχώρησεν.

Τοῦ κόμητος, τφόντι, εἶχε μείνει μόνον ἡ σκιὰ αὐτοῦ· οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐβυθίσθησαν κατέστησαν βλοσυροὶ· τὸσον ἰσχυρὸς ἦτο, ὥστε ἐφάνησαν τὰ ὀστέα τῶν παρειῶν του.

Ὁ Φίλιππος κατεπλάγη.

Ὁ Βάσσαμος παρετήρησε τὸν θαυμασμόν του, καὶ τὰ χεῖλη του ὑπεμείδιασαν πικρῶς.

— Σὰς ζητῶ, κύριε, συγγνώμην, εἶπε διὰ τὸν τρόπον τοῦ ὑπνρέτου μου· ἀλλ' εἶνε ἀληθές, ὅτι τὸν διέταξα νὰ μὴ ἐπιτρέπῃ εἰς κανένα τὴν εἰσοδόν. Διὰ τοῦτο συγχωρήσατέ με νὰ σᾶς εἶπω ὅτι οὐδ' ὑμεῖς ὠφείλατε νὰ τὸν βιάσεται τὸσον.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Φίλιππος, γνωρίζετε ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀναγκαζεται πολλὰκις νὰ πράττῃ τοῦτο, ὠθούμενος ὑπὸ κατεπειγουσῶν περιστάσεων· εἰς τοιαύτην λοιπὸν περίστασιν εὐρίσκομαι σήμερον.

Ὁ Βάσσαμος δὲν ἀπεκρίθη.

— Ἦθελον νὰ σᾶς ἴδω, ἐξηκολούθησεν ὁ Φίλιππος· ἤθελον νὰ σᾶς ὁμιλήσω· διὰ νὰ εἰσχωρήσω μέχρις ὑμῶν, ἤμην ἱκανὸς καὶ τὸν θάνατον αὐτὸν νὰ περιφρονήσω.

Ὁ Βάσσαμος ἐξηκολούθει σιωπῶν. ὡς εἰ δὲν εἶχε δύναμιν. οὔτε περι-
έργειαν νὰ ἐρωτήσῃ ὁποία ἡ ἀνάγκη αὕτη.

— Σὲ κρατῶ, ἐξηκολούθησεν ὁ Φίλιππος, τέλος πάντων· σὰς κρατῶ,
καὶ θὰ ἐξηγηθῶμεν. ἂν ἐπιθυμῆτε εὐαρεστήθητε ὅμως ν' ἀποπέμψητε πρό-
τερον τὸν ἄνθρωπον αὐτόν.

Καὶ ὁ Φίλιππος ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου τὸν Φρίτς.

Ὁ Βάσσαμος τότε δι' ἀπλῆς κινήσεως τῆς κεφαλῆς ἢ μᾶλλον τῶν ὀφρύων,
διέταξε τὸν Φρίτς νὰ ἐξέλθῃ, καὶ τότε ἐκάθησαν ἀμφοτέρω· ἑναντι ἀλλή-
λων, τοῦ μὲν Φιλίππου ἔχοντος ἐστραμμένα τὰ νῶτα πρὸς τὴν ἐστίαν, τοῦ
δὲ Βαλσαμοῦ στηρίζοντος τὸν ἀγκῶνα ἐπὶ τραπεζίου.

— Λέγετε γρήγορα καὶ καθαρά, σὰς παρακαλῶ, κύριε, εἶπεν ὁ Βάσσα-
μος, διότι μόνον ὑπὸ εὐμενείας παρακινούμενος σὰς ἀκούω· σὰς προλέγω δὲ
ὅτι ταχέως θὰ βαρυνθῶ.

— Κύριε, ὑπέλαβεν ὁ Φίλιππος, δὲν μοῦ ἐξηγήθητε ποτὲ λεπτομερῶς,
πῶς ἐλυτρώσατε τὴν ἀδελφὴν μου ἐπὶ τῆς πλατείας Λουδοβίκου ΙΕ', τὴν
νύκτα ἐκείνην τῆς 31 Μαΐου.

— Τί λεπτομέρειαν χρειάζεσθε; διὰ ποίαν αἰτίαν; ἠρώτησεν ὁ Βάσσαμος.

— Διὰ τὴν αἰτίαν, κύριε κόμη, ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα ἐδείξατε
χαρὰ τὸν τοῦλάχιστον ὑποπτον πολὺ.

— Ὑποπτον;

— Μάλιστα· χαρὰ τὸν ἀντίκειον εἰς ἀνθρώπους τιμίους.

— Κύριε, ὑπέλαβεν ὁ Βάσσαμος δὲν σὰς ἐννοῶ· γνωρίσατε ὅτι ὁ νοῦς
μου εἶνε κουρασμένος, ἀδύνατος, καὶ ἡ ἀδυναμία αὕτη, φυσικῶς τῷ λόγῳ,
μὲ καθιστᾷ εὐερέθιστον, ἀνυπόμονον.

— Κύριε! ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος ὀργισθεὶς ἐκ τοῦ ὑπερηφάνου καὶ ἀτα-
ράχου ὕψους, τὸ ὁποῖον ἐδείκνυε πρὸς αὐτόν ὁ Βάσσαμος.

— Κύριε! ἐξηκολούθησεν ὁ Βάσσαμος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου· ἀπὸ τῆς ἡμέ-
ρας, καθ' ἣν ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ σὰς ἴδω, μεγάλη μοῦ συνέβη συμφορὰ· ἐπυρ-
πολήθη μέρος τῆς οἰκίας μου, καὶ ἔχασα διάφορα πράγματα πολύτιμα, μὲ
ἐννοεῖτε; πολυτιμότερα· ἐκ τούτου ἐθλίβην τόσον, ὥστε συμβαίνει ἐνίοτε
σύγχυσις εἰς τὰς ἰδέας μου· σὰς παρακαλῶ λοιπόν, ἡ καθαρὰ καὶ σύντομα
νὰ μοῦ ἐκφράσετε τί ἐπιθυμεῖτε, ἢ θὰ σὰς ζητήσω τὴν ἀδειαν νὰ μείνω
ἥσυχος.

— ὦ! νὰ μείνετε ἡσυχος, κύριε, δὲν εἶνε τόσον εὐκολον, ὅσον τὸ νομί-
ζετε, ὑπέλαβεν ὁ Φίλιππος· θὰ σεβασθῶ τὴν λύπην σας, ἂν σεβασθῇτε πρὸς
τὴν ἰδικὴν μου· εἰς ἐμέ, κύριε, συνέβη συμφορὰ, πολὺ, ἀσυγκρίτως βαρυ-
τέρα τῆς ἰδικῆς σας, εἰμαι βέβαιος.

Ὁ Βάσσαμος ἐμειδίασε καὶ πάλιν τὸ πικρὸν ἐκεῖνο μειδίαμα.

— Ἐγώ, κύριε, ἐξηκολούθησεν ὁ Φίλιππος, ἔχασα τὴν τιμὴν τῆς οἰκο-
γενείας μου.

— Τὴν τιμὴν! ἐπέφερον ὁ Βάσσαμος· αἱ καλὰ! καὶ τί θεραπείαν ζητεῖτε
ἀπὸ ἐμὲ εἰς τοιαύτην περίστασιν;

— Τί θεραπείαν; ἀνεβόησεν ὁ Φίλιππος μὲ σπινθηροβόλους ὀφθαλμούς.

— Βεβαίως...

— Πρέπει, κύριε, νὰ μοῦ ἀποδώσετε ὅ,τι ἔχασα.

— Πῶς! ἀλλὰ, κύριέ μου, εἰσθε τρελλός, εἶπεν ὁ Βάσσαμος.

Καὶ ἠπλώσε τὴν χεῖρα ἵνα σημάνη τὸν κώδωνα.

Τόσον ὁμως ῥαθυμῶς ἐπραξε τὸ κίνημα τοῦτο, ὥστε ἐπρόφθασεν ὁ Φίλιππος καὶ ἐμπόδισε τὴν χεῖρά του.

— Εἶμαι τρελλός ; ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος μὲ διακεκομμένην ἐκ τῆς ὀργῆς φωνήν· ἀλλὰ δὲν ἔννοεῖτε ὅτι πρόκειται περὶ τῆς ἀδελφῆς μου, περὶ τῆς ἀδελφῆς μου, τὴν ὅποιαν ἐκρατήσατε λιπόθυμον εἰς τὰς ἀγκάλας σας, τὴν 31 Μαΐου ; περὶ τῆς ἀδελφῆς μου, τὴν ὅποιαν ὠδηγήσατε εἰς οἶκον, καθ' ὅμῃς τίμιον, κατ' ἐμὲ ἀτιμὸν ; περὶ τῆς ἀδελφῆς μου, ἐν ἐνὶ λόγῳ, τῆς ὁποίας τὴν τιμὴν σὰς ζητῶ μὲ τὸ ξίφος ἀνὰ χεῖρας ;

Ὁ Βάλαμος ἀνέστειλε τοὺς ὤμους.

— Οὐ, εἶπε, πόσαι περιστροφαὶ διὰ νὰ ἔλθετε εἰς ἓνα συμπέρασμα ἀπλούστατον.

— Δυστυχῇ ! δυστυχῇ ! ἀνεφώνησεν ὁ Φίλιππος.

— Τί ἀθλίαν φωνὴν ποῦ ἔχετε, κύριέ μου, εἶπεν ὁ Βάλαμος, μὲ τὴν αὐτὴν περίλυπον ἀνυπομονησίαν· μοῦ ἐκωφάνετε τὰς ἀκοάς· ἐν συντόμῳ δὲν ἤλθατε νὰ μοῦ εἴπητε ὅτι ἐξύθρισα τὴν ἀδελφήν σας ;

— Ναί, οὐτιδανέ !

— Νὰ καὶ ἄλλη κραυγὴ, καὶ ἄλλη ὕβρις ἀνωφελής, κύριέ μου· καὶ ποῖος, παρακαλῶ, σὰς εἶπεν ὅτι ἐξύθρισα ἐγὼ τὴν ἀδελφήν σας ;

Ὁ Φίλιππος ἐδίστασεν· ὁ τόνος διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Βάλαμος ἐπρόφερε τοὺς λόγους τούτους τῷ ἐπρουξένῃσε θαυμασμόν. Ἐν ἐκ τῶν δύο· ἡ κυνικὴν ἀναιδείαν εἶχεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἡ ἀθωοτάτην συνείδησιν.

— Ποῖος μοῦ τὸ εἶπεν ; ὑπέλαθεν ὁ νεανίας.

— Ναί, σὰς ἐρωτῶ.

— Ἡ ἰδίᾳ μου ἀδελφῇ.

— Αἶ, καλὰ ! ἡ ἀδελφὴ σας, κύριε...

— Τί ἡθέλατε νὰ εἴπητε ; ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος μὲ ὕψος ἀπειλῆς.

— Ἦθελα νὰ εἴπω, κύριε, ὅτι καλὴν, τῇ ἀληθείᾳ, ἰδέαν μοὶ διδετε περὶ ὁμῶν καὶ περὶ τῆς κυρίας ἀδελφῆς σας. Γνωρίσατε ὅτι δὲν γίνεται ἐλεεινότερα εἰς τὸν κόσμον κερδοσκοπία, παρ' ἐκείνην τὴν ὅποιαν κάμνουν γυναικῆς τινες ἐπὶ τῆς ἀτιμίας των. Ἦλθατε τώρα καὶ ὑμεῖς, μὲ τὰς ἀπειλάς, νὰ μὲ βιάσητε δηλαδὴ, ἢ νὰ νυμφευθῶ τὴν ἀδελφήν σας, τὸ ὅποιον σημαίνει ὅτι ἔχει μεγάλην ἀνάγκην ἄνδρος. ἢ νὰ σὰς δώσω χρήματα, ἐπειδὴ γνωρίζετε ὅτι κατασκευάζω χρυσίον. Αἶ, κύριέ μου ! ἐλανθάσθητε εἰς ἀμφότερα· καὶ ὁβολὸν δὲν θὰ ἴδῃτε, καὶ ἀνύπανδρος θὰ μείνῃ ἡ ἀδελφὴ σας.

— Τότε λοιπὸν τὸ αἷμα τῶν βλεβῶν σου, ἀθλίε, τὸ αἷμα τῶν φλεβῶν σου, θ' ἀφαίρῃσω, ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος, ἂν ὑπάρχει αἷμα εἰς τὰς φλέβας σου.

— Ὅχι, οὐδ' αὐτό, κύριε.

— Πῶς ;

— Τὸ αἷμα, τὸ ὅποιον ἔχω, τὸ φυλάττω· καὶ, ἂν ἤθελα, εἶχα περιστάσιν σπουδαιότεραν τῆς παρούσης διὰ νὰ τὸ χύσω. Διὰ τοῦτο, κύριέ μου, κάμετέ μοι τὴν χάριν νὰ ἐγερθῇτε καὶ ν' ἀναχωρήσητε ἡσυχῶς, διότι ἂν κάμετε ταραχὴν, ἡ ταραχὴ δύναται νὰ μὲ προσβάλῃ εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ τότε θὰ φωνάξω τὸν Φρίτε· ὁ Φρίτε θὰ ἔλθῃ, καὶ εἰς ἐν νεῦμά μου θὰ σὰς συντριψῇ εἰς δύο ὡς κἄλαμον. Πηγαίνετε.

Ὁ Βάλαμος ἤδη ἐσήμανε τὸν κώδωνα, καὶ ἐπειδὴ ὁ Φίλιππος ἐζήτηε πάλιν νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, ἤνοιξε κιβώτιον ἐβένινον, εὐρισκόμενον ἐπὶ τῆς τρα-

πέζης, καὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ πιστόλιον δίκρυτον, οὕτινος ἀνεβίβασε τὰς σκαλιδέλλας.

— Ναί ! προτιμῶ αὐτό, εἶπεν ὁ Φίλιππος, ἀφαίρεσέ μου τὴν ζωὴν μάλλον.

— Διατί νὰ σὰς ἀφαίρεσω τὴν ζωὴν ;

— Διότι μοῦ ἀφῆρεςες τὴν τιμὴν.

Τώρα καὶ ὁ νεανίας ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας με τόσῃ ἀλήθειαν, ὥστε ὁ Βάσσαμος στραφείς καὶ ἰδὼν αὐτὸν με ὄμμα ἔμπλεον γλυκύτητος,

— Εἶνε λοιπὸν δυνατόν, εἶπε, νὰ μοῦ λέγητε αὐτά, με καθαρὰν συνείδησιν ;

— Ἀμφιβάλλεις εἰς τὸν λόγον ἀνθρώπου εὐγενεοῦς ;

— Εἶνε λοιπὸν δυνατόν, ἐξηκολούθησεν ὁ Βάσσαμος. μόνῃ ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέῦ νὰ συνέλαβε τὴν ἀναξίαν ιδέαν, καὶ νὰ σὰς παρεκίνησεν ἐκείνη εἰς αὐτὸ τὸ κίνημα ; Ἄν τὸ παραδεχθῶ, ἐπιθυμῶ, κύριε, νὰ σὰς δώσω ἱκανοποιήσιν. Σὰς ὁμνῶ εἰς τὴν τιμὴν μου, ὅτι ἡ πρὸς τὴν δεσποσύνην ἀδελφὴν σὰς διαγωγὴ μου, κατὰ τὴν νύκτα τῆς 31 Μαΐου, ἥτο ἀνεπίληπτος ὅτι οὐδὲ λόγος τιμῆς, οὐδ' ἀνθρώπινον δικαστήριον, οὐδὲ θεῖα δικαιοσύνη δύνανται νὰ εὕρωσι τι ἐπιλήψιμον εἰς τὴν διαγωγὴν μου, ἢ ἐναντίον τῆς τελειοτέρας χρηστοτητέας· με πιστεύετε ;

— Κύριε ! εἶπεν ὁ νεανίας ἔκθαμβος.

— Γνωρίζετε ὅτι δὲν φοβοῦμαι τὴν μονομαχίαν· αὐτὸ τὸ ἀναγινώσκει τις ἐντὸς τῶν ὀρθαλμῶν ψεύματα ; Περὶ δὲ τῆς ἀδυναμίας μου, μὴ ἀπατάσθε ὑπάρχει κατ' ἐπιφάνειαν μόνον. Ὀλίγον αἷμα ἔχω εἰς τὸ πρόσωπον, εἶνε ἀληθές, οἱ μύωνές μου ὅμως διατηροῦν ὅλην αὐτῶν τὴν εὐρωστίαν. Καὶ θέλετε ἀπόδειξιν ; ἰδοῦ...

Ὁ Βάσσαμος ἀνήγειρε διὰ τῆς μιᾶς μόνῃς χειρός, καὶ ἄνευ κόπου, μέγιστον δοχεῖον ὀρειχάλκινον, τεθειμένον ἐφ' ἐνὸς ἐπίπλου.

— Ἔστω, κύριε, εἶπεν ὁ Φίλιππος· σὰς πιστεύω διὰ τὴν νύκτα τῆς 31 Μαΐου· ἀλλ' αὐτὸ εἶνε ὑπεκφυγὴ ἐθέσατε τὴν διαβεβαίωσίν σας ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν ἐνὸς σφάλματος χρονολογικοῦ. Ἐκτοτε ἐπανίδατε τὴν ἀδελφὴν μου !

Ὁ Βάσσαμος ἐφάνη δισταζών.

— Εἶνε ἀληθές, εἶπε τὴν ἐπανεῖδον.

Καὶ τὸ πρὸς στιγμὴν ἱλαρυνθὲν μέτωπόν του κατεκαλύφθη ὑπὸ νέου ἄχθους περιαλγοῦς.

— Πραττεῖτε ! εἶπεν ὁ Φίλιππος.

— Αἶ καλὰ ! καὶ ἂν ἐπανεῖδον τὴν ἀδελφὴν σας, τί ἀποδεικνύεται ἐκ τούτου ἐναντίον μου ;

— Ἐκ τούτου ἀποδεικνύεται ὅτι τὴν ἐβύβισες εἰς τὴν ἀνεξήγητον ἐκείνην ληθαργίαν, τῆς ὁποίας τρεῖς ἡσθάνθη ἡ ἀδελφὴ μου τὰ συμπτώματα κατὰ τὴν πλησίον σου, καὶ ὅτι καταχρασθεὶς τῆς ἀναισθησίας τῆς ταύτης ἐξετέλεσες μυσαρῶτατον ἔγκλημα.

— Ἀλλὰ ποῖος σὰς τὰ εἶπεν αὐτά ; ἀνέκραξεν ὁ Βάσσαμος.

— Ἡ ἀδελφὴ μου !

— Καὶ πῶς τὰ γνωρίζει, ἀφοῦ ἐκείνη ἐκοιμήτο ;

— Ἀ ! ὁμολογεῖς λοιπὸν ὅτι τὴν ἀπεκοίμισες.

— Μάλιστα, ὁμολογῶ ὅτι τὴν ἀπεκοίμισα.

— Τὴν ἀπεκοίμισες ;

- Ναί.
- Καί πρὸς ποῖον ἄλλον σκοπὸν παρὰ διὰ τὴν ἀτιμάσεως;
- Πρὸς τοῦτον σκοπὸν, φεῦ! εἶπεν ὁ Βάσκαμος κλίνας τὴν κεφαλὴν περιλύπως.
- Ναί, πρὸς ποῖον;
- Πρὸς τὸν σκοπὸν, κύριε, τοῦ νὰ μοῦ φανερώσῃ τι πολυτιμότερον τῆς ζωῆς μου.
- ὦ! πανουργία, ὑπεκφυγή!
- Καί ἐκείνην λοιπὸν τὴν νύκτα, ἐξηκολούθησεν ὁ Βάσκαμος μάλλον ἀκολουθῶν τὰς σκέψεις του ἢ τὴν περιῦδριστικὴν τοῦ Φιλίππου ἐκφωνήσιν, ἐκείνην τὴν νύκτα ἢ ἀδελφῇ σας;...
- Ἦτιμάσθη, ναί, ναί.
- Ἦτιμάσθη;
- Ἦ ἀδελφῇ μου εἶνε μήτηρ!
- Ὁ Βάσκαμος ἀφῆκε κραυγὴν.
- ὦ! εἶνε ἀληθές! τῶντι, τῶντι, εἶπεν, ἐνθυμοῦμαι· ἔφυγα χωρὶς νὰ τὴν ἐξυπνίσω.
- Ὁμολογεῖς, λοιπὸν! ὁμολογεῖς! ἀνέκραξεν ὁ Φιλίππος.
- Ναί, καὶ φαίνεται ὅτι ἐπονειδιστὸς ἀνθρώπος κατ'ἐκείνην τὴν νύκτα... τρομερὰν νύκτα πρὸς ὅλους ἡμᾶς, κύριε ἐπονειδιστὸς τις, φαίνεται, εὐδὼν αὐτὴν ὑπνώττουσα, ἐδραξάτο τῆς εὐκαιρίας...
- Ἄ! μὲ περιπαίζεις ἐνταυτῷ;
- Ὅχι, ζητῶ, κύριε, νὰ σὰς πείσω...
- Τὸ πρᾶγμα εἶνε δύσκολον.
- Ποῦ εἶνε αὐτὴν τὴν ὥραν ἢ ἀδελφῇ σας;
- Ἐκεῖ ἔνθα τὴν ἀνεκάλυψες τόσον ἐπιτυχῶς.
- Εἰς τὸ Τριανόν;
- Ναί.
- Πηγαίνωμεν, κύριε, καὶ οἱ δύο εἰς τὸ Τριανὸν ἀμέσως.
- Ὁ Φιλίππος ἔμεινεν ἐκθαμβὸς καὶ ἀκίνητος.
- Ἐπραξά ἔν σφάλμα, κύριε, εἶπεν ὁ Βάσκαμος, ἀλλ' εἶμαι καθαρὸς ἀπὸ παντὸς ἐγκλήματος εἶχον ἀφήσει τὴν νέαν ὑπνωττουσαν τοῦ μαγνητικὸν ὕπνον. Ἀλλ' ἀντὶ τοῦ σφάλματός μου τούτου, διὰ τὸ ὅποιον εἶνε δίκαιον νὰ μὲ συγχωρήσετε, ἐγὼ θὰ ἀνακαλύψω τὸ ὄνομα τοῦ ἐνόχου.
- Νὰ τὸ μάθω λοιπὸν· εἰπέ το, εἰπέ το.
- Ἐγὼ δὲν τὸ γνωρίζω, εἶπεν ὁ Βάσκαμος.
- Καὶ ποῖος λοιπὸν τὸ γνωρίζει;
- Ἦ ἀδελφῇ σας.
- Ἀλλ' ἐκείνη δὲν ἠθέλησε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ μοῦ τὸ εἴπῃ.
- Ἴσως· ἀλλ' εἰς ἐμὲ τὸ λέγει.
- Ἦ ἀδελφῇ μου;
- Ἄν ἡ ἀδελφῇ σας ἐνοχοποιήσῃ τινά, τὴν πιστεύετε;
- Ναί, διότι ἡ ἀδελφῇ μου εἶνε ἄγγελος ἀθωότητος.
- Ὁ Βάσκαμος ἔσήμανε τὸν κώδωνα.
- Φρίτς, τὸ ὄχημα γρήγορα! εἶπεν ἄμα ἐμφανισθέντος τοῦ Γερμανοῦ.
- Ὁ Φιλίππος ἐν τούτοις περιεφέρετο εἰς τὸν ἀμφιθαλαμὸν ὡς ἀπονενοημένος.

— Ὁ ἔνοχος ; ἔλεγεν, ὑπόσχεσαι νὰ μοὶ γνωρίσης τὸν ἔνοχον ;

— Κύριε, εἶπεν ὁ Βάλαμος, τὸ ξίφος σας συνετριβή, εὐαρεστεῖσθε νὰ σᾶς προσφέρω ἄλλο ;

Καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τινος καθέδρας λαμπρότατον ξίφος, τὸ ὁποῖον ἔθεσεν εἰς τὴν ζώνην τοῦ Φιλίππου.

— Ἀλλ' ὑμεῖς ; εἶπεν ὁ νεανίας.

— Ἐγώ, κύριε, δὲν ἔχω ἀνάγκην ὀπλων, ὑπέλαβεν ὁ Βάλαμος· ἡ ὑπεράσπισίς μου ὑπάρχει εἰς Τριανόν, καὶ ὑπερασπιστὴς μου, θὰ γίνεταί σεῖς ὁ ἴδιος, ὅταν ὁμιλήσῃ ἡ ἀδελφή σας.

Μετὰ τὸν τέταρτον ἀνέβαινον εἰς τὸ ὄχημα, ἐξευγμένον εἰς δύο ἐξαιρέτους ἵππους, καὶ ὁ Φοῖτες τοὺς ὠδήγει ἐπὶ τοῦ δρόμου τῶν Βερσαλλίων, ἡνιοχῶν ὁ ἴδιος μετὰ σπουδῆς.

Ν'

Ἡ πρὸς Τριανόν.

Ὅλοι οὗτοι οἱ δρόμοι καὶ ὅλη αὕτη ἡ συνδιάλεξις ἀπασχόλησαν καιρὸν, ὥστε, ὅποταν ὁ Βάλαμος μετὰ τοῦ Φιλίππου, ἐξῆλθον ἐκ τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Κλαυδίου ἦσαν σχεδὸν δύο ὥραι μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Μεχρισοῦ φθάσωσιν εἰς Βερσαλλίας παρῆλθεν ἔτι μία ὥρα καὶ τέταρτον, καὶ προσέτι δέκα λεπτὰ μεχρισοῦ φθάσωσιν εἰς Τριανόν· οἱ δύο λοιπὸν ἄνδρες ἀφίχθησαν εἰς τὸν σκοπὸν αὐτῶν περὶ τὰς τρεῖς καὶ ἡμίσειαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, τοὔτέστι περὶ τὸ λυκαυγές.

Φθάσαντες εἰς τὸ ἄκρον τῆς δενδροστοιχίας, ἥτις ἄγει ἀπὸ Βερσαλλίων εἰς Τριανόν, ὁ Φίλιππος διέταξε νὰ σταθῇ τὸ ὄχημα· ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τὸν συνοδοιπόρον του, ὅστις καθ' ὅλην τὴν ὁδὸν ἐτήρει πένθιμον συγῆν,

— Κύριε, τῷ εἶπε, φοβοῦμαι πολὺ ὅτι θὰ ἀναγκασθῶμεν νὰ περιμείνωμεν ἐδῶ ἱκανὴν ὥραν. Αἱ θύραι εἰς τὸ Τριανόν δὲν ἀνοίγονται πρὸ τῶν πέντε τῆς πρωῆς.

Ὁ Βάλαμος δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλὰ διὰ κινήματος τῆς κεφαλῆς ἐφάνέρωσεν ὅτι συγκατένευεν εἰς τὴν πρότασιν ταύτην.

— Ἀλλως τε, κύριε, ἐξηκολούθησεν ὁ Φίλιππος, ἡ ἀναβολὴ αὕτη θὰ μοὶ δώσῃ καιρὸν νὰ σᾶς διακαινώσω σκέψεις τινάς, τὰς ὁποίας καθ' ὁδὸν ἔκαμα.

Ὁ Βάλαμος ἀπηύθυνεν ἐπὶ τοῦ Φιλίππου βλέμμα νωχελὲς ἔμπλεον ἀδιαφορίας καὶ πληξέως.

— Ὅπως ἀγαπᾶτε, εἶπε· λέγετε.

— Μοὶ εἶπατε, ὑπέλαβεν ὁ Φίλιππος, ὅτι κατὰ τὴν νύκτα τῆς 31 Μαΐου, ἀφήκατε τὴν ἀδελφὴν μου εἰς τῆς κυρίας μαρκησίας δὲ Σαβινύ :

— Περὶ τούτου ἐβεβαιώθητε καὶ ὁ ἴδιος, κύριε, ἀπήντησεν ὁ Βάλαμος, ἐπειδὴ ἐπορεύθητε καὶ μόνος εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας ταύτης διὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσετε.

Ἐπροσθέσατε δὲ ὅτι σᾶς εἶχε συνοδεύσει εἰς τῶν τῆς ὑπηρεσίας τῶν βασιλικῶν ὀχημάτων ἀπὸ τοῦ οἴκου τῆς μαρκησίας ταύτης μέχρι τῆς οἰκίας μας, τῆς ἐν ὁδῷ Κοκκερῶνος, ὥστε δὲν ἐμείνατε παντελῶς μόνος μετὰ τῆς ἀδελφῆς μου· ἐπίστευσα τὸν λόγον σας ὡς λόγον τιμῆς.

— Καὶ ἐπράξατε ἐξαίρετα, κύριε, ἐπέφερεν ὁ Βάσλαμος.

— Ἄλλ' ἀναπολῶν περιστάσεις τίς; ἄλλας, πλέον προσφάτους, ἐβιάσθην νὰ πιστεύσω ὅτι ὑμεῖς πρέπει νὰ εἴδετε εἰς Τοιανόν τὴν ἀδελφὴν μου καὶ πρὸ ἐνὸς μηνός· τὴν νύκτα ἐκείνην κατ' ἣν ἤρξατε μέσον νὰ εἰσχωρήσετε εἰς τοὺς κήπους, πρέπει νὰ εἰσῆλθατε εἰς τὸν θάλαμον τῆς.

— Ποτὲ εἰς τὸ Τριανόν δὲν εἰσῆλθα εἰς τὸν θάλαμον τῆς ἀδελφῆς σας, κύριε.

— Ἐντοσούτῳ, ἀκούσατε!... διότι, πρὶν παρουσιασθῶμεν εἰς τὴν Ἀνδρεάδα, πρέπει νὰ διευκρινίσωμεν ὅλα ταῦτα...

— Διευκρινίσατε, κύριε, πράξατε... διὰ τοῦτο καὶ μόνον ἤλθομεν.

— Ἰδοὺ λοιπόν! τὴν νύκτα ἐκείνην—προσέξατε εἰς τὴν ἀπαντησίαν σας, διότι αὐτό, τὸ ὅποῖον θὰ σὰς εἴπω, εἶνε θετικόν... τὸ ἤκουσα ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς ἰδίας μου ἀδελφῆς—τὴν νύκτα ἐκείνην ἡ ἀδελφὴ μου εἶχε κατακλιθεῖ ἐνωρίς· εἰς τὴν κλίνην λοιπόν τὴν ἤρξατε;

Ὁ Βάσλαμος ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν ἀρνητικῶς.

— Ἀρνείσθε; προσέξατε! εἶπεν ὁ Φίλιππος.

— Δὲν ἀρνοῦμαι, κύριε· μ' ἐρωτᾷτε, ἀπαντῶ.

— Ἔστω! ἐγὼ ἐξακολουθῶ ἐρωτᾶν, ἐξακολουθήσατε καὶ ὑμεῖς ν' ἀπαντᾷτε.

Ὁ Βάσλαμος δὲν ἐταράχθη καθόλου, ἀλλ' ἐξεναντίας, ἔνευσε πρὸς τὸν Φίλιππον ὅτι περιμένει.

— Ὅταν ἀνέβητε εἰς τὸν θάλαμον τῆς ἀδελφῆς μου, ἐξηκολούθησεν ὁ Φίλιππος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον παροξυνόμενος, ὅταν τὴν ἀπεκοιμίσαιτε διὰ τῆς καταχθονίου δυνάμεως, τὴν ὁποίαν κατέχετε, ἡ Ἀνδρεάς ἦτο ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς· ἀνεγίνωσκεν· ἠρθάνθη τὴν προσέγγισιν τῆς ναρκώσεως, τὴν ὁποίαν ἐπέφερε πάντοτε εἰς αὐτὴν ἡ παρουσία σας, καὶ ἔλασε τὰς αἰσθήσεις. Τώρα ὑμεῖς λέγετε ὅτι μόνον τὴν ἠρωτήσατε καὶ ἀνεχωρήσατε ἔπειτα, λησμονήσας νὰ τὴν ἐξυπνίσετε... Ἐντοσούτῳ, κύριε, προσέθεσεν ὁ Φίλιππος ἀρπάζας τὸν Βάσλαμον ἐκ τοῦ ἀρμού τῆς χειρὸς καὶ σπασμωδικῶς σφίγγων αὐτόν, ἐντοσούτῳ ἡ ἀδελφὴ μου, ὅτε συνῆλθεν ἐκ νέου, τὴν ἐπομένην, ἦτο, ὄχι πλέον εἰς τὴν κλίνην τῆς, ἀλλ' εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἀνακλίντρου ἡμίγυμος... Ἀποκριθῆτε εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην, κύριε, ἀνευ σοφισμάτων.

Ταῦτα λέγοντος τοῦ Φιλίππου, ὁ Βάσλαμος, ὡς ἄνθρωπος ἀνανήψας ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἀπέβλαπεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰς θλιβερὰς ιδέας, αἵτινες ἀπεσκοτίζον τὸ πνεῦμά του.

— Τῇ ἀληθείᾳ, κύριε, εἶπε, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπανεέλθετε ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ αἰωνίως νὰ ζητῆτε ἐριδα μετ' ἐμοῦ. Ἐγὼ ἦλθον ἐδῶ πρὸς χάριν σας· νομίζω ὅτι τὸ λησμονεῖτε.

• Ὑμεῖς εἰσθε νέος, εἰσθε ἀξίωματικός, ἔχετε τὴν συνήθειαν νὰ ὁμιλῆτε ἐντόνως, φέρων τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους σας· ταῦτα πάντα συντείνουν, ὥστε νὰ ὁμιλῆτε ἀκρίτως εἰς περιστάσεις σοβαράς. Ἐπράξα εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὅτε ἤσθες, πᾶν ὅ,τι ἠδυναμένην, καὶ πλέον ἴσως παρ' ὅσον ἔπρεπε, διὰ νὰ σὰς ἡσυχάσω καὶ νὰ μείνω καὶ ἐγὼ ἡσυχός· ἀλλ' ἰδοὺ πάλιν ἐπαναλαμβάνετε τὸν ἴδιον τόνον.

• Προσέξατε, διότι, ἂν μὲ πρᾶτθανόντες, θ' ἀποκοιμηθῶ εἰς τὸν βυθὸν τῶν θλιπῶν μου, πλησίον τῶν ὁποίων σὰς βεβαίω ὅτι αἱ ἰδικαί σας εἶνε τέρψεις,

παιδιαί' όταν δὲ κοιμῶμαι, καθὼς εἶπα, ἀλλοίμονον εἰς τὸν ὅστις μ' ἐξυπνίσῃ! Σὺς λέγω δὲν εἰσῆλθον ποσῶς εἰς τὸν θαλάμον τῆς ἀδελφῆς σας· ἰδοὺ πᾶν ὅτι δύναμαι νὰ σας εἶπω· ἀλλ' ἡ ἀδελφή σας, ἐξ ἰδίας ὁρμητις, εἰς τὴν ὅποιαν ὁμοῦς ὁρμὴν ὁμοιολογῶ ὅτι συνηγορήσε κατὰ μέγα μέρος καὶ ἡ θείλησίς μου, ἡ ἀδελφή σας ἦλθε καὶ μὲ κῦβεν εἰς τὸν κήπον».

Ὁ Φίλιππος προσεπαθήσε νὰ κινηθῇ, ἀλλ' ὁ Βάσσαμος τὸν ἐκράτησεν.

— Ὑπεσχέθην νὰ σας δώσω τὴν ἀπόδειξιν, ἐξηκολούθησε λέγων· θὰ σας τὴν δώσω. Τὴν θέλετε ἀμέσως; Ἀμέσως νὰ σας τὴν δώσω. Ἄς εἰσέλθωμεν εἰς τὸ Τοικνόν· εἶνε καλῆτερον παρὰ νὰ χάνωμεν τὸν καιρὸν εἰς ματαιολογίας. Προτιμᾶτε νὰ περιμένωμεν; περιμένομεν, μὲ σιωπὴν ὁμοῦς καὶ χωρὶς ἀνησυχίαν, σας παρακαλῶ.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Βάσσαμος, μὲ τὸ ὕφος τὸ ὁποῖον γνωρίζουν εἰς αὐτὸν οἱ ἀναγνώσταις ἡμῶν, ἐκάλυψε τὴν στιγμιαίαν τοῦ βλέμματός του ἐκλαμψιν, καὶ ἐβυθίσθη ἐκ νέου εἰς τὴν μελέτην του.

Ὁ Φίλιππος ἔδωκεν ὑπόκωπον ὠρυγμόν, ὡς τὰ θηρία ὁπότεν ἐτοιμάζονται νὰ δαγκάσωσιν· ἔπειτα, μεταβαλὼν αἰφνης καὶ σχῆμα καὶ ἰδέαν·

«Μετ' αὐτοῦ ἐσκέρθη, τοῦ ἀνθρώπου ἀνάγκη ὑπομονῆς».

Ἀλλ' ἐπειδὴ τῷ ἦτον ἀδύνατον νὰ ὑπομένῃ πλησίον τοῦ Βασιλέως, ἐπήδησεν ἐκτὸς τοῦ ὀχήματος, καὶ ἤρχισε νὰ περιπατῇ ὑπὸ τὴν δένδρστοιχίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας ἴστατο καὶ τὸ ὄχημα.

Μετὰ παρέλευσιν δέκα λεπτῶν, ὁ Φίλιππος ἤσθάνθη ὅτι τῷ ἦτο ἀδύνατον νὰ περιμένῃ πλείοτερον. Προέκρινε λοιπὸν νὰ κρούσῃ τὴν κιγκλιδωτὴν θύραν πρὸ τῆς ὥρας, καὶ τοι κινδυνεύων οὕτω νὰ διεγερῇ ὑποψίας.

«Ἄ» μοῦ γίνῃ παρατήρησις, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, ἔχω τὴν εὐλογοφανῆς αἰτίαν ὅτι ἡ ἀδελφή μου ἠσθένει καὶ ἔφερα μετ' ἐμοῦ ἐκ Παρισίων ἰατρὸν πρὸς ἐπισκεψιν τῆς».

Περδεχθεὶς τὴν ἰδέαν ταύτην, ἥτις, ἐκ τοῦ πόθου τὸν ὁποῖον εἶχε νὰ τὴν θέσῃ εἰς παῖξιν, τῷ ἐφάνη ὀλίγον κατ' ὀλίγον πάντῃ ἀκίνδυνος, ἔτρεξε πρὸς τὸ ὄχημα.

— Μάλιστα, κύριε, εἶπεν, ἔχετε δίκαιον, εἶνε ἀνωφελὲς νὰ περιμένωμεν τόσον. Καταβῆτε, καταβῆτε...

Ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ ἐπαναλάβῃ τοὺς λόγους τούτους, διότι εἰς τὴν δευτέραν μολὶς αὐτῶν ἐπαναλήψιν ὁ Βάσσαμος ἀπεδύθη τοῦ μανδύου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἦν τετυλιγμένος, ἔκλεισε τὸ μελανόν του ἔνδυμα, τὸ μὲ κομδίαι ἐκ γαλικοῦ ἀμαυροῦ, καὶ ἐξῆλθε τοῦ ὀχήματος.

Ὁ Φίλιππος ἐκίνησεν ἀπ' αὐθείας πρὸς τὴν θύραν τοῦ κήπου διὰ στενῆς τινος διόδου.

— Ὀλίγον γρηγορότερα, εἶπε πρὸς τὸν Βάσσαμον.

Καὶ τόσον γρόντι ἐπέσπευσε τὸ βῆμά του, ὥστε ὁ Βάσσαμος δυσκόλως τὸν ἠκολούθει.

Ἡ θύρα ἠνεώχθη· ὁ Φίλιππος ἠρωτήθη, ἔδωκε τὸν λόγον, καὶ εἰσῆλθον ἀμφότεροι.

Ἡ θύρα ἐκλείσθη ἐκ νέου μετὰ τὴν εἰσόδον των, καὶ ὁ Φίλιππος πάλιν ἠμπόδισε τὸν Βάσσαμον.

— Κύριε, εἶπεν· ἀκούσατε ἀκόμη τοῦτο. Ἰδοὺ θὰ παρουσιασθῶμεν εἰς τὴν ἀδελφὴν μου· ἀγνοῶ ποίου εἴδους ἐρωτήσεις θ' ἀπευθύνετε πρὸς αὐτήν· τοῦλάχιστον ἀποφύγετε νὰ μᾶς ἐκφράσῃ τὰς λεπτομερείας, τῆς ἀπαισίας

σκηνης ἤτις διέτρεζεν ἐπὶ τοῦ ὕπνου της. Μὴ ἐνοχλήσωμεν τὴν ἀγνότητά της ψυχῆς τοῦλάχιστον, ἀφοῦ τετέλεστοι πλέον ἢ τοῦ σώματος.

— Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Βάλαμος, προσέξατε καλῶς εἰς τὸν λόγον μου. Ποτὲ ἐντὸς τοῦ κήπου τούτου δὲν ἐπροχώρησα περαιτέρω τῶν φυτειῶν ἐκείνων ἐκεῖ, τῶν ἀπέναντι τῆς οἰκοδομῆς, ὅπου εὐρίσκεται ἡ ἀδελφή σας. Ὅθεν ποτὲ δὲν εἰσῆλθα εἰς τὸν θάλαμον τῆς δεσποσύνης δὲ Ταβερνεύ, ὡς ἔλαβα τὴν τιμὴν νὰ σὰς εἶπω καὶ πρὸ ὀλίγου. Περί δὲ τῆς σκηνης, τῆς ὁποίας τὴν ἐπιρροὴν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἀδελφῆς σας ἐπιθυμεῖτε ν' ἀπερύγωμεν, σὰς λέγω ὅτι ἡ ἐπιρροὴ αὕτη μόνον εἰς σὰς θὰ λαβῇ χώραν, καθόλου εἰς ἐκείνην, διότι ἐκείνη θὰ κοιμᾶται καὶ ἰδοὺ ἀπὸ τῶρα ἤρχισε νὰ καταβαίνει ὁ μαγνητικὸς νυσταγμός· ἕως ὅτου ν' αναβῶμεν θὰ ὑπνώτῃ βεβύτατα.

Ὁ Βάλαμος τότε ἔστη, ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας, ἐστραφῆ πρὸς τὸ οἶκημα τῆς Ἀνδρεάδος, καὶ ἔμεινεν ἐκίνητος ἐπὶ τινὰς στιγμὰς. Ἄλλ' ἐφαίνετο ἀπεικονιζομένη ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας του ἡ κατὰ διανοίαν διαταγὴ καὶ ἡ ἀνυπέρβλητος θέλησις.

— Ἰδοὺ, ἐκοιμήθη, εἶπε μετ' ὀλίγον λύσας πάλιν τὰς χεῖρας του.

Ἡ φυσιογνωμία τοῦ Φιλίππου ἐμαρτύρησε δισταγμόν.

— Δὲν μὲ πιστεύετε, ὑπέλαθεν ὁ Βάλαμος, καλὰ! περιμένετε. Δια νὰ σὰς ἀποδείξω ὅτι δὲν εἰσῆλθον καθόλου εἰς τὸν θάλαμόν της, θὰ τὴν διατάξω τῶρα νὰ ἔλθῃ, καὶ τοὶ ὑπνωττοῦσαν, νὰ μᾶς εἴρῃ πρὸς τὰ κατωὶ τῆς κλίμακος, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ὅπου συνωμίλησα μετ' αὐτῆς εἰς τὴν τελευταίαν ἡμῶν συνάντησιν.

— Ἔστω, ὑπέλαθεν ὁ Φίλιππος· αὐτὸ ἂν κάμετε, καὶ το ἰδῶ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου, τότε πιστεύω.

— Ἀς πλησιάζωμεν ἀκόμη ὀλίγον, νὰ περιμένωμεν ὀπισθεν τῆς πόρ. ἡ.

Ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Βάλαμος ἐπροχώρησαν καὶ ἐστάθισαν εἰς ὀπισθεν μέρος. Ὁ Βάλαμος ἤπλωσε τὴν χεῖρα πρὸς τὸ οἶκημα τῆς Ἀνδρεάδος.

Ἀλλὰ μόλις ἔλαβε τὴν θέσιν ταύτην, καὶ ἰδοὺ ἠκούσθη λεπτὸς βορυθμός ἐντὸς τῆς ἄλλης φραγῆς, ἥτις ἦτο πλησίον.

— Κεῖποιος εἶνε ἐκεῖ ὀπισθεν, εἶπεν ὁ Βάλαμος· προσοχῇ.

— Ποῦ; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος περιφέρων τὰ βλέμματα του.

— Ἐκεῖ, πρὸς τ' ἄριστερα, ἐντὸς τῶν φυτῶν.

— Ἀ! ναί, εἶπεν ὁ Φίλιππος, εἶνε ὁ Γιλβέρτης, ἕνας παλαιὸς μας ὑπηρέτης.

— Δὲν ἔχετε κανένα φόβον ἐξ αὐτοῦ τοῦ νέου;

— Δὲν πιστεύω· μολαταῦτα, σταθεῖτε, κύριε! ἀφοῦ ὁ Γιλβέρτης ἠγέρθη ἤδη, εἶνε σημεῖον ὅτι καὶ ἄλλοι πιθανόν νὰ ἠγέρθησαν ὡς αὐτός.

Ἐντοσοῦτω, ὁ Γιλβέρτης ἀπεμακρύνετο πεφοβισμένος· διότι ἰδὼν τὸν Φίλιππον καὶ τὸν Βάλαμον ὁμοῦ, ἐνόησεν ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα δὲν θὰ ἦτο καλόν.

— Λοιπόν, κύριε, ἠρώτησεν ὁ Βάλαμος, τί θὰ κάμωμεν;

— Κύριε, εἶπεν ὁ Φίλιππος ἐνδίδων καὶ ἀκουσίως εἰς τὸ μαγνητικὸν θέλημα, τὸ ὅποιον ἠθέλε τις εἶπει ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος διέχυσε περὶ αὐτόν, κύριε, ἂν πραγματικῶς ἡ ἰσχὺς σας ἦνε τόση, ὥστε νὰ σύρετε τὴν ἀδελφὴν μου μέχρις ἡμῶν, ἀποδειξατέ μου τὴν ἰσχύν ταύτην δια τινος ἄλλου τρόπου, μὴ ἐκθέσατε ἑμῶς τὴν κόρην ἐν μέρος ἀνοικτὸν πανταχόθεν, ὡς εἶνε αὐτὸ,

διότι ἐδῶ δύναται ὁ τυχὼν νὰ ἔλθῃ καὶ ν' ἀκούσῃ τὰς ἐρωτήσεις σας καὶ τὰς ἀπαντήσεις της.

— Ἦτο καιρὸς, εἶπεν ὁ Βάλαμος ἀρπάζων τὴν χεῖρα τοῦ νεανίου καὶ δεικνύων εἰς τὸ παράθυρον τοῦ διαδρόμου τοῦ συγκατοικητηρίου τὴν Ἀνδρεάδα λευκὴν καὶ σοβαράν· ἐξήρχετο δὲ τοῦ θαλάμου της, καὶ ὑπακούουσα εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Βαλσάμου, ἡτοιμάζετο νὰ καταβῇ τὴν κλίμακα.

— Σταματήσατέ την, σταματήσατέ την, εἶπεν ὁ Φίλιππος ἔμπλεως φρίκης καὶ θαυμασμοῦ.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ Βάλαμος.

Ὁ κόμης ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς δεσποσύνης δὲ Ταβερνέϋ, ἥτις ἀμέσως ἡμποδίσθη.

Μετ' ὀλίγον, ἐστράφη περὶ ἑαυτὴν ὡς ἄγαλμα, καὶ ἐπέστρεψεν ἐκ νέου εἰς τὰ δώματά της.

Ὁ Φίλιππος ὤρμησεν ὀπισθέν της· ὁ Βάλαμος τὸν ἠκολούθησεν.

Ὁ Φίλιππος εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον συγχρόνως μετὰ τῆς Ἀνδρεάδος, καὶ ἀρπάζας τὴν νεάνίδα εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὴν ἐτοποθέτησεν εἰς τὸ ἀνάκλιντρον.

Ὀλίγας στιγμὰς μετὰ τὸν Φίλιππον εἰσῆλθε καὶ ὁ Βάλαμος καὶ ἐκλείσει τὴν θύραν.

Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν εἰσῆλθον οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες ταχέως, ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον, εὗρε τρίτος καιρὸν καὶ εἰσεχώρησε μετὰ αὐτῶν· τρέξας δὲ εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Σοφίας ἐκρύβη, ὡς ἐννοήσας ὅτι ἐκ τῆς προσεγγιζούσης συνομιλίας ἐξηρτάτο ἡ ζωὴ του.

Ὁ τρίτος οὗτος ἦτο ὁ Γιλβέρτης.

ΝΑ

Φανέρωσις.

Ὁ Βάλαμος ἐκλείσει τὴν θύραν μόλις εἰσῆλθε, καὶ παρουσιάσθη καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Φίλιππος παρετῆρει τὴν Ἀνδρεάδα μετὰ φόβου καὶ περιεργείας ἐνταυτῶ.

— Κύριε δὲ Ταβερνέϋ, εἰσθε ἕτοιμος; ἠρώτησε.

— Μάλιστα, κύριε, μάλιστα, ἐτραύλισε τρέμων ὁ Φίλιππος.

— Λοιπὸν ἡμποροῦμεν ν' ἀρχίσωμεν τὰς ἐρωτήσεις;

— Ἄν θέλετε, εἶπεν ὁ Φίλιππος πειρώμενος ν' ἀνακουφίσῃ διὰ τῆς ἀναπνοῆς τὸ καταθλίβον τὸ στήθος του βάρος.

— Πρὸ πάντων ὅμως, εἶπεν ὁ Βάλαμος, παρατηρήσατε τὴν ἀδελφήν σας.

— Τὴν παρατηρῶ, κύριε.

— Βλέπετε ὅτι κοιμάται, πῶς;

— Ναί.

— Καὶ ὅτι, ἐπομένως, δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἰδέαν τῶν διατρεχόντων ἐνταῦθα;

Ὁ Φίλιππος δὲν ἀπεκρίθη· ἔκαμε μόνον σχῆμα ἀμφιβολίας.

Τότε ὁ Βάλαμος ἤναψε κηρίον, ὅπερ ἔφερε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Ἀνδρεάδος, χωρὶς ἡ φλόξ νὰ κινήσῃ καθόλου τοὺς ὀφθαλμούς της.

— Ναί, ναί, κοιμάται· αὐτὸ φαίνεται, εἶπεν ὁ Φίλιππος. Κοιμάται, ἀλλὰ παράδοξον, τῇ ἀληθείᾳ, ὕπνον!

— Καλὰ! Τώρα θὰ τὴν ἐρωτήσω, ἐξηκολούθησεν ὁ Βάλαμος, ἢ μάλλον, ἐπειδὴ φοβείσθε μήπως ἐγὼ τῆς ἀπευθύνω ἀδιάκριτόν τινα ἐρώτησιν, ὡς πρὸ ὀλίγου μοι ἐξεφράσατε τὸν φόβον τοῦτον, ἐρωτήσατέ την, κ. δὲ Ταβερνέῦ, ὑμεῖς.

— Ἐννοεῖτε, διότι δὲν εὕρισκεσθε εἰς σχέσιν μετ' αὐτῆς· τώρα σὰς θέτω.

Καὶ ὁ Βάλαμος ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ Φιλίππου καὶ ἔθεσεν αὐτὴν εἰς τὴν τῆς Ἀνδρεάδος. Ἀμέσως ἡ νεάνις ἐμειδίασε καὶ ἐψιθύρισεν:

— Ἀ! Φίλιππε, εἶσαι σύ;

— Παρατηρεῖτε; εἶπεν ὁ Βάλαμος· ἰδοὺ σὰς γνωρίζει.

— Ναί... παράδοξον.

— Ἐρωτήσατέ την· θ' ἀπαντᾷ.

— Ἀλλ' ἀφοῦ δὲν ἐνθυμεῖτο ἐξυπνος, πῶς θὰ ἐνθυμηθῇ κοιμωμένη;

— Αὐτὸ εἶνε ἐν ἐκ τῶν μυστηρίων τῆς ἐπιστήμης.

Καὶ ὁ Βάλαμος, ἀναδῶσας στεναγμόν, ἐπορεύθη εἰς γωνίαν τινὰ καὶ ἐκάθησεν ἐφ' ἐνὸς θρόνου.

Ὁ Φίλιππος ἴστατο ἀκίνητος, ἔχων τὴν χεῖρα ἐντὸς τῆς χειρὸς τῆς Ἀνδρεάδος. Πόθεν ἔμελλε ν' ἀρχίσῃ τὰς ἐρωτήσεις του, ἐρωτήσεις, ἐξ ὧν θὰ προέκυπτεν ἡ διαβεβαίωσις τῆς ἀτιμίας του καὶ ἡ φανέρωσις ἐνόχου, τὸν ὁποῖον ἴσως δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκδικηθῇ;

Περὶ δὲ τῆς Ἀνδρεάδος, αὕτη ἦτις κατείχετο ὑπὸ γαλήνης πλησιαζούσης τὴν ἔκστασιν, καὶ ἡ φυσιογνωμία της ἐμαρτύρει μᾶλλον ἀνησυχίαν ἢ ἄλλο τι αἶσθημα.

Καθόσον ὁ Φίλιππος ἐνεβάθυνεν εἰς τὴν σκέψιν τῆς συμφορᾶς, ἥτις ἐπῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ τὸ πρόσωπόν του ἐσκυθρόπασεν, ἡ τῆς Ἀνδρεάδος μορφὴ ἐκαλύπτετο ὑπὸ ὁμοίου νέφους, καὶ ἤρχισεν αὕτη τὸν λόγον.

— Ναί, εἶπεν, ἔχεις δίκαιον, ἀδελφέ μου, εἶνε μεγάλη συμφορὰ διὰ τὴν οἰκογένειάν μας.

Ταῦτα δὲ λέγουσα ἡ Ἀνδρεὰς ἐξήγει τὸν διαλογισμόν τοῦ ἀδελφοῦ της.

Ὁ Φίλιππος εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς παρετήρησε τοῦτο ὡς πρᾶγμα ὑπὲρ φύσιν καὶ ἐρίγησε.

— Τί συμφορὰ; ἠρώτησεν.

— Ἀ! αὐτὴ, Φίλιππε, τὴν ὁποίαν γνωρίζεις καλῶς.

— Βιάσατέ την, κύριε δὲ Ταβερνέῦ, νὰ σὰς ἐξηγηθῇ.

— Πῶς δύναμαι νὰ τὴν βιάσω;

— Θελήσατε νὰ ὁμιλήσῃ, καὶ θὰ ὁμιλήσῃ.

Ὁ Φίλιππος παρετήρησε τὴν ἀδελφὴν του σχηματίζων θέλησιν ἐνδιάθετον.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἠρυθρίασεν.

— ὦ! εἶπεν ἡ νεάνις, πόσον ἠδίκησες, Φίλιππε, ὑποθέσας ὅτι ἡ Ἀνδρεὰς σὲ ἠπάτησε.

— Καὶ δὲν ἀγαπᾷς λοιπὸν κανένα; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Κανένα.

— Τότε λοιπὸν πρόκειται νὰ τιμωρήσω ἄνθρωπον, ὃχι συναίτιον, ἀλλ' ἐνόχον;

— Δὲν σ' ἐννοῶ, Φίλιππε.

Ὁ Φίλιππος ἐστράφη καὶ εἶδε τὸν κόμητα, ὡς ἐξαιτούμενος παρ' αὐτοῦ συμβουλὴν.

— Βιάσατέ την, εἶπεν ὁ Βάσσαμος.

— Νὰ τὴν βιάσω ;

— Ναί, ἐρωτήσατέ την ἐλευθέρως.

— Ἀλλὰ σέβομαι τὴν αἰδῶ τῆς κόρης.

— ὦ ! περὶ τούτου ἐστὲ ἀμέριμνος, διότι, ἀφοῦ ἐξυπνήσῃ, δὲν θὰ ἐνθυμῆται τίποτε.

— Ἀλλὰ θὰ δυνήθῃ ν' ἀποκριθῇ εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου ;

— Βλέπεις καλὰ ; ἠρώτησεν ὁ Βάσσαμος τὴν Ἀνδρεάδα.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἔφριξεν εἰς τὸν ἦχον τῆς φωνῆς ταύτης· ἔστρεψε τὸ ἑστερημένον ἀκτῖνος βλέμμα τῆς πρὸς τὸ μέρος τοῦ Βασιλέως.

— Καλῆτερα θὰ ἐβλεπον, εἶπεν, ἂν μὲ ἠρώτατε ὑμεῖς, ἐν τούτοις βλέπω.

— Λοιπόν, ἀφοῦ βλέπεις, ὑπέλαβεν ὁ Φίλιππος, διηγήσου μοι, Ἀνδρεὰς μου, λεπτομερῶς τὰ περιστατικὰ τῆς νυκτὸς ἐκείνης, καθ' ἣν ἐλιποθύμησας.

— Δὲν θέλετε, κύριε, ν' ἀρχίσῃ νὰ σὰς διηγηθῇ ἀπὸ τῆς νυκτὸς τῆς 31 Μαΐου ; νομίζω ὅτι ἀνατρέχουσι μέχρι τῆς νυκτὸς ἐκείνης αἱ ὑποψίαι σας. Ἴδου περιστάσεις νὰ σαφηνισθῶσιν ὅλα ὁμοῦ.

— Ὅχι, κύριε, εἶνε ἀνωφελές, ἀπεκρίθη ὁ Φίλιππος· τώρα πλέον πιστεύω εἰς τοὺς λόγους σας. Ἀνὴρ, ὅστις κατέχει ἰσχὺν ὅποια ἡ ἰδική σας, δὲν μεταχειρίζεται αὐτὴν εἰς εὐτελεῖ σκοπὸν. — Ἀνδρεὰς, ὑπέλαβεν ὁ Φίλιππος, νὰ μοὶ διηγηθῇς πᾶν ὅ, τι διέτρεξε τὴν νύκτα, καθ' ἣν ἐλιποθύμησας.

— Δὲν ἐνθυμοῦμαι, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς.

— Ἀκούετε, κύριε κόμη ;

— Πρέπει νὰ ἐνθυμηθῇ, ἀνάγκη νὰ ὁμιλήσῃ διατάξατέ την.

— Ἀλλ' ἂν κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐκοιμᾶτο ;

— Ἡ ψυχὴ ἠγρύπνει πάντοτε.

Τότε ἠγέρθη, ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα, καὶ συσπᾶσας τὰς ὀφρὺς εἰδείξε διπλάσιαν ἰσχὺν θελήσεως :

— Ἐνθυμήθητι, εἶπε, διατάσσω.

— Ἐνθυμοῦμαι, ἀπεκρίθη ἡ Ἀνδρεὰς.

— Φοβερόν ! εἶπεν ὁ Φίλιππος, σπογγίζων τὸν ἰδρώτα τοῦ μετώπου του.

— Τί θέλετε νὰ σὰς εἰπω ;

— Πᾶ πάντα.

— Ἀπὸ ποίας στιγμῆς ;

— Ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἔπεσες εἰς τὴν κλίνην σου.

— Βλέπεις ἐαυτὴν ; ἠρώτησεν ὁ Βάσσαμος.

— Ναί, βλέπω· κρατῶ εἰς ποτήριον τὸ ζαχαρόνερον, τὸ ὅποιον μοῦ ἤτοίμασεν ἡ Σοφία... ὦ ! Θεέ μου !...

— Τί ; τί συμβαίνει ;

— ὦ ! τὴν ἀθλίαν !

— Λέγε, Ἀνδρεὰς μου, λέγε, τί ;

— Ἐρρίψε κατὰ τι ἐντὸς τοῦ ποτηρίου· ἂν πῶ ἠφάνισθην.

— Ἐρρίψε ;... τί ἔρριψεν ; ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος· ἐπὶ τίνι σκοπῷ ;

— Περίμεινε ! περίμεινε !

— Περὶ τοῦ ποτηρίου πρῶτον.

— Τὸ ἠγγισα εἰς τὰ χεῖλη μου, ἀλλά... κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν...

- Τί ; τί ;
- Μὲ προσεκάλεσεν ὁ κόμης.
- Ποῖος κόμης ;
- Αὐτός, εἶπεν ἡ Ἀνδρεὰς τείναςα τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Βάλαμον.
- Καὶ τότε ;
- Καὶ τότε ἀφῆκα τὸ ποτήριον καὶ ἀπεκοιμήθην.
- Ἔπειτα ; Ἔπειτα ; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.
- Ἠγέρθην καὶ κατέβην νὰ τὸν εὔρω.
- Καὶ ποῦ εὕρισκετο ὁ κόμης ;
- Ὑπὸ τὰς φιλύρας, ἀπέναντι τοῦ παραθύρου μου.
- Καὶ ὁ κόμης δὲν εἰσῆλθεν, Ἀνδρεάς, εἰς τὸν θαλαμὸν σου ποτέ ;
- Ποτέ.

Ὁ Βάλαμος ἀπηύθυνε τότε βλέμμα πρὸς τὸν Φίλιππον, ὡς εἰ τῷ ἔλεγε :

- Βλέπετε, κύριε, ὅτι δὲν ἐψεύσθην ;
- Καὶ κατέβης λοιπὸν νὰ εὔρῃς τὸν κόμητα ;
- Ναί, τὸν ὑπακούω ὅταν μὲ προσκαλῇ.
- Τί σέ ἤθελεν ὁ κόμης ;
- Ἡ Ἀνδρεὰς ἐδίστασεν.
- Εἰπέ, εἰπέ, ἀνέκραξεν ὁ Βάλαμος, εἰπέ καὶ ἐγὼ δὲν ἀκούω.

Καὶ ἔπесεν ἐκ νέου εἰς τὸ θρονίον τοῦ θαψας τὴν κεφαλὴν ἐντὸς τῶν χειρῶν, ἵνα ἐμποδίσῃ τὸν λόγον τῆς Ἀνδρεάδος νὰ φθάσῃ μέχρι τῶν ὠτων του.

- Εἰπέ, τί σέ ἤθελεν ὁ κόμης ; ἐπανελάθεν ὁ Φίλιππος.
- Ἦθελε νὰ μάθῃ νεώτερα...

Ἡ κόρη διεκόπη ἐκ νέου, ἤθελέ τις εἰπεῖ ὅτι ἐφοβεῖτο μὴ σπαραχθῇ ἡ καρδιά τοῦ κόμητος.

- Ἐξακολούθει, ἀδελφή μου, ἐξακολούθει, εἶπεν ὁ Φίλιππος.

Περὶ μιᾶς νέας, ἥτις ἐδραπέτευσεν ἐκ τοῦ οἴκου του, καὶ — ἡ Ἀνδρεὰς ἐχαμήλωσε τὴν φωνὴν — καὶ ἡ ὁποία εἶνε ἀποθαμμένη τώρα.

Ὅσον χαμηλοφώνως καὶ ἂν ἐπρόφερε τὸν λόγον τοῦτον, ὁ Βάλαμος τὸν ἤκουσεν ἢ τὸν ἐμάντευσε, διότι ἀφῆκε βαθεῖαν οἰμωγὴν.

- Ὁ Φίλιππος ἔστη· διέτρεξε δὲ στιγμὴ σιγῆς.

— Ἐξακολούθει, ἐξακολούθει, εἶπεν ὁ Βάλαμος, ὁ ἀδελφός σου θέλει νὰ τὰ μαθῇ ὅλα· πρέπει νὰ τὰ μάθῃ ὅλα. Ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ἔλαβε τὰς πληροφορίας, τὰς ὁποίας ἐπεθύμει, τί ἔπραξεν ;

- Ἐφυγε δρομαίως, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς.

- Καὶ σέ ἀφῆκε... ποῦ σέ ἀφῆκεν ; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

- Μὲ ἀφῆκεν εἰς τὸν κήπον.

- Καὶ τί ἔκαμες σὺ τότε ;

— Ὡς ἀπεμακρύνετο ἀπ' ἐμοῦ, ὡς ἡ ὑποστηρίζουσα με δύναμις ἀπεμακρύνετο μετ' αὐτοῦ, ἔπесα.

- Λιποθυμημένη ;

- Ὅχι, κοιμωμένη πάντοτε, ἀλλ' ὕπνον βαρύτατον.

- Δύνασαι νὰ ἐνθυμηθῇς τί σου συνέβη ἐπὶ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ ;

- Ὅθ' προσπαθῆσω.

- Τί συνέβη λοιπὸν ; εἰπέ.

— Παρουσιάσθη ἄνθρωπός τις ἀπὸ τὰ φυτά, μὲ ἔφερεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ μὲ ὠδήγησε.

— Ποῦ σὲ ὠδήγησε;

— Ἐδῶ μέσα, εἰς τὸ οἶκημά μου.

— Ἄ! καὶ τὸν βλέπεις τώρα αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον;

— Περίμεινε... ναί... ναί... ὦ! ἐξηκολούθησεν ἡ Ἀνδρεὰς μετὰ βδελυγμίας καὶ δυσθυμίας· ὦ! εἶνε πάλιν ὁ μικρὸς ἐκεῖνος, ὁ Γιλβέρτης!

— Ὁ Γιλβέρτης;

— Ναί.

— Τί ἔκαμε αὐτός;

— Μὲ ἀπέθεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου.

— Ἐπειτα;

— Περίμεινε.

— Ἰδέ, ἰδέ, εἶπεν ὁ Βάλαμος, διατάσσω νὰ ἰδῇς.

— Ἀκροάζεται... εἰσέρχεται εἰς τὸν ἄλλον θάλαμον... ὀπισθοδρομεῖ ὡς πεφοβισμένος... εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Σοφίας... Θεέ μου!

— Τί;

— Τὸν ἀκολουθεῖ ἓνας ἄλλος· καὶ ἐγὼ νὰ μὴ δύναμαι νὰ ἐγερθῶ, νὰ ὑπερασπισθῶ, νὰ φωνάξω!... καὶ ἐγὼ νὰ κοιμῶμαι!

— Ὁ ἄλλος αὐτός τις εἶνε;

— Ἄ, Φίλιππε! ἄ, Φίλιππε!

Καὶ τὸ πρόσωπον τῆς Ἀνδρεάδος ἐμαρτύρησεν ἄλγος ἐνδόμυχον.

— Εἰπέ, τίς εἶνε αὐτός ὁ ἄλλος, διέταξεν ὁ Βάλαμος.

— Ὁ βασιλεὺς, ἐψιθύρισεν ἡ Ἀνδρεὰς· εἶνε ὁ βασιλεὺς.

Ὁ Φίλιππος ἔφριξεν.

— Ἄ! εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὁ Βάλαμος, τὸ ἐφοβούμην.

— Μὲ πλησιάζει, ἐξακολούθησεν ἡ Ἀνδρεὰς· μοῦ ὀμιλεῖ, μ' ἐναγκαλίζεται, μὲ ἀσπάζεται. ὦ! ἀδελφέ μου, ἀδελφέ μου!

Θαλερὰ δάκρυα ἐχύνοντο ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Φιλίππου, ἡ δὲ χεὶρ του ἔσφιγγε τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους του, τὸ ὅποτον τῷ εἶχε δωρήσει ὁ Βάλαμος.

— Λέγε, λέγε, ἐξηκολούθησεν ὁ κόμης πρυστακτικῶς πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα.

— ὦ! τί εὐτύχημα, συγχίζεται... ἴσταται... μὲ παρατηρεῖ... φοβεῖται... φεύγει... Ἐσώθη ἡ Ἀνδρεὰς!

Ὁ Φίλιππος ἐπνευστία μὲ ἀγωνίαν εἰς πᾶσαν λέξιν ἐξερχομένην ἐκ τῶν χειλέων τῆς ἀδελφῆς του.

— Ἐσώθη! ἡ Ἀνδρεὰς ἐσώθη! ἐπανάλαβε μηχανικῶς.

— Περίμεινε, ἀδελφέ μου, περίμεινε!

Καὶ ἡ νεᾶνις ἀνεζήτει τὸν βραχίονα τοῦ Φιλίππου, ὡς ἵνα στηριχθῇ ἐπ' αὐτοῦ.

— Ἐπειτα; ἔπειτα; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Εἶχα λησμονήσει.

— Τί;

— Ἐκεῖ, ἐκεῖ, εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Σοφίας... μ' ἓνα μαχαῖρι...

— Μ' ἓνα μαχαῖρι;

— Ναί, τὸ κρατεῖ ἑτοιμον, τὸν βλέπω, εἶνε ὡχρὸς ὡς νεκρός.

— Ποῖος;

— Ὁ Γιλβέρτης.

Ὁ Φίλιππος ἐκράτει τὴν ἀναπνοήν του.

— Ἀκολουθεῖ τὸν βασιλέα, ἐξηκολούθησεν ἡ Ἀνδρεάς· κλειδώνει τὴν θύραν· πατεῖ τὸ κηρίον, τὸ ὅπουτον ἤναπτεν ἐπὶ τοῦ ταπητος· προχωρεῖ πρὸς ἐμέ. ὦ!...

Ἡ νεανίς ἀνηγέρθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἀδελφοῦ της μετὰ σπασμῶν.

— ὦ! τὸν ἄθλιον! εἶπε τέλος ἡ κόρη.

Καὶ ἔπεσε πάλιν ἐκ τῆς ἀτονίας.

— Θεέ μου! εἶπεν ὁ Φίλιππος μὴ τολμῶν νὰ τὴν διακόψῃ.

— Αὐτὸς εἶνε, αὐτός, εἶνε, ἐψιθύρισεν ἡ νεανίς.

Ἐπειτα, ἀνεγερθεῖσα ἄχρι τοῦ ὧτός τοῦ ἀδελφοῦ της, μὲ ὄμμα σπινθηροβολοῦν καὶ χεῖρα φρίσσουσιν:

— Νὰ τὸν φονεύσῃς, Φίλιππε, αἱ;

— Ναί, ναί, ἀφεύκτως, ἀνέκραξεν ὁ νεανίας ἀνασκιρτῶν.

Καὶ ἀπαντήσας ὀπισθέν του τρίποδα πλήρη πηλίνων ἀγγείων, ἀνέτρεψε τὸν τρίποδα· τὰ δὲ ἀγγεῖα κατεσυντρίβησαν.

Εἰς τὸν θόρυβον τοῦτον ἠνώθη αἰφνίδιος κρότος θυρῶν, ἐπομένως κραυγὴ τῆς Ἀνδρεάδος.

— Τί τρέχει; εἶπεν ὁ Βάσλαμος· θύρα ἠνοίχθη;

— Μὰς ἤκουον κρυφίως; ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος θέσας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ξίφους.

— Ἦτο ἐκεῖνος, εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς· πάλιν ἐκεῖνος.

— Ποῖος; ποῖος;

— Ὁ Γιλβέρτης πάντοτε. Ἄ! Φίλιππε, αὐτόν νὰ τὸν φονεύσῃς, νὰ τὸν φονεύσῃς, τὸν οὐτιδανόν!

— ὦ! ναί, ναί, ἀνέκραξεν ὁ νεανίας.

Καὶ ἐξώρμησε τοῦ ἀντιθαλάμου ξιφῆρης, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου ἔπεσεν ἡ Ἀνδρεάς ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον.

Ὁ Βάσλαμος ἔτραξε κατόπιν τοῦ νεανίου καὶ τὸν ἐκράτησεν ἐκ τοῦ βραχίονος.

— Πρόσεξε, κύριε, εἶπε· τότε θὰ γίνῃ πασίγνωστον πᾶν ὅτι τὴν στιγμὴν ταύτην εἶνε μυστικόν. Ἦδη ἐξημέρωσε, καὶ ἡ ἡχὴ τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων ἀποτελεῖ πολὺν κρότον.

— ὦ! ὁ Γιλβέρτης, ὁ Γιλβέρτης, ἔλεγεν ὁ Φίλιππος· καὶ ἦτο ἐκεῖ κρυμμένος, καὶ μὰς ἤκουεν. Ἦδυνάμην νὰ τὸν φονεύσω. ὦ! ἀλλοίμονον, ἀλλοίμονον εἰς αὐτόν!

— Ναί, ἀλλὰ σιωπὴ· ἐκεῖνον τὸν εὐρίσκετε· τώρα, κύριε, πρέπει νὰ ἐνασχοληθῇτε περὶ τῆς ἀδελφῆς σας. Παρατηρεῖτε ὅτι ἤρχισε ν' ἀπαυδῇ ἐκ τῶν συγκινήσεων.

— ὦ συμπεραίνω ἐκ τῶν ἰδίων πόσον πρέπει νὰ πάσχῃ· ἡ συμφορὰ μας εἶνε τόσο δεινὴ, τόσο ἀνοικονόμητος! ὦ! κύριε, κύριε, ἐγὼ δὲν ἔχω πλέον ζωὴν!

— Ἐξ ἐναντίας, πρέπει νὰ ζήσετε, κύριε δὲ Ταθερνέῦ διὰ τὴν ἀδελφὴν σας· διότι ἔχει ἀνάγκην ὑμῶν, ὡς μόνον ὑμᾶς ἔχουσα· δεῖξατε εἰς αὐτὴν ὅτι πάντοτε τὴν ἀγαπᾶτε, συγκαλύσατέ την, φροντίσατε περὶ τῆς ὑγείας της. — Τώρα λοιπόν, ἐξηκολούθησε μετὰ τινὰ σιγὴν, δὲν ἔχετε πλέον ἀνάγκην ἐμοῦ;

— Ὅχι, κύριε· συγχωρήσατε τὰς ὑποψίας μου, τὰς ὕβρεις, παρακαλῶ, καὶ ὅμως τὸ κακὸν ὅλον προέρχεται πάλιν ἐξ ὑμῶν.

— Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, κύριε δὲ Ταβερνέ, ἀλλ' ἐλησμονήσατε τί εἶπεν ἡ ἀδελφὴ σας.

— Τί εἶπεν; ἐγὼ δὲν ἔχω τὸ λογικόν μου.

— Ἄν δὲν ἤρχόμην ἐγώ, θὰ ἔπινε τὸ προητοιμασμένον ὑπὸ τῆς Σοφίας ποτόν, καὶ τότε θὰ εἶχατε νὰ κάμετε μὲ τὸν βασιλέα. Ὀλιγώτερον δεινὴ θὰ σὰς ἐφαίνετο τότε ἡ συμφορὰ;

— Ὅχι, κύριε, ἡ αὐτὴ θὰ ἦτο πάντοτε· βλέπω ὅτι αὐτὸ μὰς ἦτο πεπωμένον. Ἐξυπνίσσατε, κύριε, τὴν ἀδελφὴν μου, παρακαλῶ.

— Ἀλλ' ἂν ἐξυπνήσῃ τώρα, θὰ μὲ ἰδῇ, θὰ ἐννοήσῃ ἴσως τὰ διατρέξαντα· καλῆτερον εἶνε νὰ τὴν ἐξυπνίσω ὅτε θὰ εὐρίσκομαι ἐκτὸς τῶν δωματίων αὐτῶν, καθὼς καὶ ὅτε τὴν εἶχον ἀποκοιμίσει.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ!

— Χαίρετε λοιπόν, κύριέ μου.

— Ἀκόμη ἓνα λόγον, κόμη. Εἴσθε ἔντιμος;...

— Ὡ! ἐννοεῖτε διὰ νὰ μείνουν τὰ πράγματα μυστικά;

— Κόμη...

— Ἡ σύστασις αὕτη εἶνε ἀνωφελὴς, κύριε δὲ Ταβερνέ· πρῶτον διότι εἶμαι ἔντιμος, δεύτερον, διότι, ὡς ἀποφασίσας νὰ μὴν ἔχω πλέον τι κοινὸν μετὰ τῶν ἀνθρώπων, ἀπέρχομαι νὰ λησμονήσω τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ μυστικά των· ἐντοσούτῳ, κύριε, ὁσάκις νομίζετε ὅτι δύναμαι κατὰ τι νὰ σὰς φανῶ χρήσιμος ἀπευθύνεσθε πρὸς ἐμέ. Ἀλλὰ, τί λέγω; ὄχι, δὲν εἶμαι πλέον διὰ τίποτε ἱκανός, δὲν θέλω πλέον ἐπὶ γῆς τίποτε. Ὑγιαίνειτε, κύριε, ὑγιαίνειτε.

Καὶ προσκλίνας ἐνώπιον τοῦ Φιλίππου, ὁ Βάλσαμος παρήτησεν ἐκ νέου τὴν Ἀνδρεάδα, ἡ κεφαλὴ τῆς ὁποίας ἔρρεπε πρὸς τὰ ὀπίσω, φέρουσα ὅλα τὰ συμπτώματα τοῦ ἀλγους καὶ τῆς ἀπαυδῆσεως.

— Ὡ ἐπιστήμη, ἐπιστήμη! ἐψιθύρισε, τόσα θύματα ἀντὶ μιᾶς ἀσημάντου ἐπιτυχίας!

Καὶ αὐτὸς μὲν ἀπῆλθεν· ἡ δὲ Ἀνδρεὰς ἐνεψυχοῦτο καθόσον ὁ Βάλσαμος ἀπεμακρύνετο· ἀνῆγειρε τὴν ὡς μολύβδου βαρεῖαν κεφαλὴν της, καί, θεωρήσασα τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς μὲ ὀφθαλμοὺς ἐκθαμβοὺς·

— Τί ἔτρεξε, καλὲ Φίλιππε; ἐψιθύρισεν ἡ κόρη.

— Τίποτε, ἀδελφὴ μου.

— Τίποτε;

— Τί;

— Ἐγὼ ὠνειρευόμην.

— Τι ὠνειρεύεσο, Ἀνδρεάς μου, τί ὠνειρεύεσο;

— Ἐβλεπα τὸν δόκτορα Λούην... ἔ! Φίλιππε!

— Ἀνδρεάς μου! ἀνέκραξεν ὁ νεανίας σφίγγων τὴν χεῖρα τῆς κόρης, Ἀνδρεάς μου! εἶσαι καθαρὰ ὡς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας· τὰ πάντα ὅμως καταμαρτυροῦν ἐναντίον σου, τὰ πάντα σὲ κατακρινουν. Σιωπῇ, ὥστε μόνον οἱ δύο μας νὰ γνωρίζωμεν τὸ φρικῶδες μυστήριον. Πηγαίνω νὰ εὕρω τὸν δόκτορα Λούην· θὰ τὸν παρακαλέσω νὰ εἴπῃ εἰς τὴν δέσποιναν Δελφίνην ὅτι πάσχεις ἀπὸ νοσταλγίαν, πάθος ἀνίατον· καὶ ὅτι τόσον δεινῶς κατέχεσαι ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πάθους, ὥστε ἀνάγκη πάσα νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸν

τόπον τῆς παιδικῆς σου ἡλικίας, εἰς τὸ Ταβερνεῦ. Οὕτως ἀναχωροῦμεν ἐκεῖσε, ἢ καὶ ἄλλου, ἂν θέλῃς· μόνοι δὲ οἱ δύο ἐπὶ γῆς, θὰ διέλθωμεν τὴν ζωὴν ἀγαπώμενοι, παρηγορούμενοι...

— Ἀλλὰ, Φίλιππε, ἀφοῦ, καθὼς λέγεις, εἶμαι καθαρὰ ;...

— Ἐξηγουμαι, Ἀνδρεᾶς μου, ἀκολούθως· ἐντοσούτῳ ἔρχισε νὰ ἐτοιμάζῃς τὰ ἀναγκαῖα πρὸς ὁδοιπορίαν.

— Ἀλλ' ὁ πατήρ ;

— Ὁ πατήρ... εἶπεν ὁ Φίλιππος μετὰ σκυθρωπότητος, ὅσον δι' ἐκεῖνον μὴ σε μέλη· αὐτὸ ἀφορᾷ ἐμέ· ἐγὼ τοῦ ὁμιλῶ.

— Θὰ ἔλθῃ κ' ἐκεῖνος μαζί μας Φίλιππε ;

— Ὁ πατήρ ; ὦ ! ἀδύνατον· οἱ δύο ἡμεῖς μόνοι. Ἀνδρεᾶς, οἱ δύο μόνοι, κατὰμονοι.

— ὦ ! πόσον μὲ φοβίζεις, φίλε· πόσον, ἀδελφέ μου, μὲ πτοεῖς· πόσον πᾶσχω, Φίλιππε !

— Ὁ Θεὸς ὑπάρχει εἰς τὸ τέρμα παντὸς πράγματος, Ἀνδρεᾶς, εἶπεν ὁ νεανίας· καρτερίαν λοιπόν, καρτερίαν· τρέχω εἰς τὸν ἱατρόν. Γνωρίζε καὶ λέγε τοῦτο· ὅτι πᾶσχεις ἀπὸ νοσταλγίαν· ὅτι ἐπεπόθησας τὴν ἐξοχὴν, ἐνθα διήγαγες τὴν ζωὴν σου μέχρι τοῦδε, καὶ ὅτι ἔκρυπτες τὸν πόθον τοῦτον εἰς τὴν δέσποιναν Δελφίνην. Θάρρει, ἀδελφὴ μου, θάρρει· πρόκειται περὶ τῆς τιμῆς καὶ τῶν δύο μας.

Καὶ ὁ Φίλιππος ἔσπευσε νὰ κατασπασθῇ τὴν ἀδελφὴν του, διότι ἔνευ τούτου ἡ καρδία του διερρήγνυτο.

Εἶτα ἔλαβε ἀπὸ χαμαὶ τὸ ξίφος του, ἔθεσεν αὐτὸ εἰς τὴν θήκην διὰ τρεμούσης χειρός, καὶ ἔτρεξε νὰ καταβῇ.

Μετὰ ἔν τέταρτον ἔκρουε τὴν θύραν τοῦ δόκτορος Λούη, ὅστις κατόψεε εἰς Βερσαλλίας, ἐνόσφ διετέλει ἡ αὐλὴ εἰς Τριανόν.

NB

Τὸ κηπάριον τοῦ δόκτορος Λούη.

Ὁ δόκτωρ Λούης, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν θύραν ἀφήκαμεν τὸν Φίλιππον, περιεφέρετο ἐντὸς μικροῦ τινος κήπου περιβαλλομένου ὑπὸ τεσσάρων τοίχων ὑψηλῶν, ἀποτελούντων μέρος τῶν οἰκδομῶν παλαιᾶς τινος μονῆς γυναικῶν, μεταβληθείσης εἰς ἀποθήκας ἀχύρων διὰ τοὺς ἵππους τοῦ τάγματος τῶν δραγόνων τοῦ βασιλικοῦ οἴκου.

Ὁ δόκτωρ Λούης ἀνεγίνωσκε, περιφερόμενος, τὰς τυπογραφικὰς διορθώσεις νέου πονήματος, τὸ ὅποιον εἶχε δόσει κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας πρὸς ἐκτύπωσιν, καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἔκυπτεν ἵνα ἀποσπᾷσῃ ἐκ τῆς δυνδραστοιχίας εἰς ἣν περιεπατεῖ τὰ ἀκανόνιστα χόρτα, ἅτινα προσέβλαλλαν τὴν πρὸς τὴν συμμετρίαν καὶ τάξιν ἑφесίν του.

Μία μόνη ὑπηρέτρια ἐπεμελεῖτο τοῦ οἴκου τοῦ ἱατροῦ.

Εἰς τὸν κρότον, ὃν ἀπετέλεσε τὸ χαλκινὸν πληκτρὸν ὑπὸ τὴν χεῖρα τοῦ Φιλίππου, ἔσπευσε αὐτὴ πρὸς τὴν θύραν καὶ τὴν ἤνοιξεν ὀλίγον.

Ἀλλ' ὁ νεανίας, χωρὶς νὰ ἀπωλέσῃ στιγμὴν εἰς συνδιαλέξεις μετὰ τῆς

θεραπαίνης ὤθησε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν. Ἀφοῦ δ' ἀπαξ κατέστη κύριος τῆς αὐλῆς, παρετήρησεν ἀπέναντι τὸν κῆπον, καὶ εἶδε τὸν δόκτωρα.

Τότε, χωρὶς νὰ προσέξῃ παντελῶς εἰς τὰς ἐπεμβάσεις καὶ κραυγὰς τῆς ἀγρύπνου οἰκοφύλακος, ἔστρεξεν ἐντὸς τοῦ κήπου.

Εἰς τὸν κρότον τῶν βημάτων του, ὁ ἱατρός ἐστράφη πρὸς αὐτόν.

— Ἄ ! ἄ ! εἶπεν, εἰσθε ὑμεῖς ;

— Συγχωρήσατε, ἱατρέ, ὅτι ἐβίασα τὴν θύραν σας τοιουτοτρόπως καὶ ἐτάραξα τὴν μοναξίαν σας· ἀλλ' ἔφθασεν ἡ στιγμή, τὴν ὁποίαν προείδατε· ἔχω ἀνάγκην ὑμῶν καὶ ἔρχομαι νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν σύμπραξίν σας.

— Αὐτό, κύριέ μου, σὰς τὸ ὑπεσχέθην καὶ σὰς τὸ ὑπόσχομαι, εἶπεν ὁ δόκτωρ. Πῶς εἶνε ἡ ἀσθενής ;

— Χάρις τῷ Θεῷ, εἶνε καλὰ. Ἄ, ἱατρέ ! νὰ ἐγνωρίζατε τὴν ἀθωότητα τῆς ἀδελφῆς μου !

— Τὴν ἀθωότητα ; ὑπέλαβεν ὁ δόκτωρ.

— Ναί, εἶπεν ὁ Φίλιππος, ναί, τὴν ἀθωότητα· κατέστη θῦμα ἐπονειδίστου ἐνέδρας, ἀχαρακτηρίστου καταχρήσεως· ἀλλά...

Καὶ ὁ Φίλιππος ἔνευσε φοβερὰν ἀπειλήν.

— Ἐκδίκησιν ἴσως μελετᾶτε, κύριε ; εἶπεν ὁ ἱατρός· ἐκδίκησιν... μονομαχίαν ἴσως ; ἄ ! ἀγαθὴ φίλε, τί καλὸν θὰ προκύβει ἐκ τούτου ; Μήπως διὰ τῆς μονομαχίας ταύτης θὰ ἐπανακτῇ τὴν τιμὴν αὐτῆς ἡ δεσποσύνη ἀδελφὴ σας ; Τί καλὸν πρὸς αὐτὴν ἂν θανατώσετε τὸν πταίστην, τί καλὸν πρὸς αὐτὴν ἂν ὁ πταίστης σας θανατώσῃ ; Ἄ ! κύριέ μου, ἐγὼ σὰς ἐνόμιζα νουνεχὴ νέον· ἐρρόνουν πάντοτε ὅτι θὰ μετῆρχεσθε μάλλον πᾶν μέσον ἵνα καλυφθῶσι τὰ γενόμενα.

— Ἔστω, ἱατρέ, ἀλλ' ἐκεῖνον θὰ τὸν θανατώσω, θὰ τοῦ ἀφαιρέσω τὴν ζωὴν.

— Καὶ τότε λοιπὸν θὰ γίνετε καὶ ὑμεῖς ἐγκληματίας ὡς ἐκεῖνος, καὶ χεῖρων ἴσως· νὰ τὸν θανατώσετε ! ἐνῷ ὑπάρχουν ἄλλοι τρόποι διορθώσεως, ἐνῷ δι' ἐνὸς συνοικισίου, παραδείγματος χάριν...

Ὁ Φίλιππος ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν.

— Δὲν ἤξεύρετε, κύριε, ὅτι τὸ γένος μας κατατάγεται ἀπὸ τοὺς σταυροφόρους ; ὀνομαζόμεθα Ἐρυθρόκοι· ἡ ἀδελφὴ μου εἶνε εὐγενής, ὅσον μία ἀρχιδούκισσα.

— Πολὺ καλὰ· ὡς φαίνεται λοιπὸν, ὁ ἔνοχος εἶνε ἀγενής· εἶνε χυδαῖος, εἶνε βάνανσος, καθὼς λέγετε σεῖς οἱ εὐγενεῖς. Μάλιστα, μάλιστα, ἐξηκολούθησεν ὁ ἱατρός πικρῶς μειδιῶν, ἔχετε δίκαιον· ὁ Θεὸς ἐπλάσεν τινὰς ἀνθρώπους ἀπὸ κατωτέρας ποιότητος χῶμα, διὰ νὰ τοὺς φονεύσιν ἄλλοι ἄνθρωποι πλασμένοι ἀπὸ χῶμα καλλίτερον. Καλλίστα, κύριε, καλλίστα· φονεύσατε, φονεύσατε.

Καὶ ὁ ἱατρός ἔστρεψε τὰ νῶτα πρὸς τὸν Φίλιππον, καὶ κύψας ἐξερρίζωσεν ἔνθεν κἀκεῖθεν χόρτα τινὰ τοῦ κήπου του.

Ὁ Φίλιππος ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας.

— Ἱατρέ, ἀκούσατε, εἶπε· δὲν πρόκειται ἐδῶ περὶ φθορέως, ὅστις ἐπραξέ τὸ κακὸν θεληθεὶς ἀπὸ ἀφορμὰς ἐρωτικῆς, κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον δειλαστικῆς τῆς κόρης πρὸς αὐτόν· δὲν πρόκειται δηλαδὴ περὶ ἀνθρώπου προσελκυσθέντος, ἀλλὰ πρόκειται περὶ ἀχρείου, τὸν ὅποιον ἀνεθρέψαμεν εἰς τὴν οἰκίαν μας, καὶ ὁ ὅποιος, ἀφοῦ ἐπὶ εἴκοσι ἔτη ἔφαγε τὸν ἄρτον τοῦ πρὸς

αὐτὸν οἴκτου ἡμῶν, μίαν νύκτα, καταχρασθεὶς τεχνιτοῦ τινος ὕπνου, λιποθυμίας, θανάτου, διὰ τὴν εἶπω οὕτω, εἰσιενε κτηνωδῶς τὴν καθαρωτέραν καὶ ἀσπιλοτέραν τῶν παρθένων· παρθένον, τὴν ὁποίαν εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας αὐτὸς δὲν ἐτόλμα οὔτε νὰ ἴδῃ κατὰ πρόσωπον· ἐνώπιον δικαστηρίου, ὁ μοχθηρὸς αὐτὸς βεβαίως θὰ κατεδικάζετο εἰς θάνατον· λοιπὸν, τὸν δικάζω μόνος μου, τὸν δικάζω ἀμερολήπτως, ὡς νὰ ἦμην δικαστήριον, καὶ τὸν θανατόνω.

— Καὶ ποῦ εἶνε τώρα αὐτός; ἠρώτησεν ὁ δόκτωρ περισκεπτός.

— Θὰ ἔφυγεν· ἔφυγεν ἀναμφιδόλως. Ἐφυγεν· ἐνῶ, μίαν θύραν ἂν ἤνοιγα, ἂν ἐμάντευα ὅτι ἦτο κεκρυμμένος εἰς τὸν προσεχῆ θάλαμον καὶ ἤκουε, θὰ εὐρισκόμην πρόσωπον πρὸς πρόσωπον μετ' αὐτοῦ.

— Καλὰ. Τώρα τί ἐπιθυμεῖτε ἀπὸ ἐμέ;

— Τὴν σύμπραξίν σας ἵν' ἀναχωρήσῃ ἡ ἀδελφή μου ἐκ Βερσαλλιῶν, καὶ θάψῃ ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς σκιάς τὸ ὀλέθριον μυστικόν, τὸ ὅποιον, ἂν ἐγίνετο φανερόν, θὰ μᾶς προσῆπτε τὴν μεγίστην ἀτιμίαν.

— Ἀκούσατε, κύριε, εἶπεν ὁ ἱατρός· συμπράττω πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν σας, ὑπὸ μίαν συμφωνίαν ὅμως... Ὁμνύετε ὅτι δὲν θὰ βλάψετε καθόλου τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ὅποιον θεωρεῖτε σήμερον ὡς τὸν ἀσπενδότερόν σας ἐχθρόν; Ἐγὼ εἶμαι φιλόσοφος καὶ χριστιανός. Ὁμνύετε;

— ὦ! ποτέ! ποτέ!

— Θὰ ὠμώσετε, ἀνέκραξεν ὁ δόκτωρ Λούης· θὰ ὁμώσης, αἰμοχαρὴς ἀνθρωπε! ἰδὲ ὅτι ὁ Θεὸς ἔχει πανταχοῦ τὴν χεῖρά του. Εἶπες πρὸ ὀλίγου ὅτι ὁ ἔνοχος ἦτο κεκρυμμένος εἰς ἕνα θάλαμον, προσεχὴ ἐκείνου, εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκεσσο. Εἶδες ὅτι ἔφυγε· παρατηρεῖς ὅτι τρέμει. παρατηρεῖς ὅτι ἡ τιμωρία του ἤρξατο. Ἄ! μειδιᾷς· σοὶ φαίνεται ἀσθενής, μικρὰ ἡ ἐκδίκησις! ὁ ἐλέγχος τῆς συνειδήσεώς σοι φαίνεται πρᾶγμα ἀνεπαρκές! ἀλλὰ περίμενε! Θὰ μοῦ ὀρκισθῇς, ὅτι θὰ μείνης πλησίον τῆς ἀδελφῆς σου, ὅτι δὲν θὰ καταδιώξῃς τὸν ἔνοχον. Ἄν ὅμως τὸν ἀπαντήσης εἰς τὴν ὁδόν σου, δηλαδὴ ἂν ὁ Θεὸς τὸν παραδῶσῃ εἰς τὰς χεῖράς σου, τότε πλέον... ἀνθρώπος εἶμαι καὶ ἐγώ... τότε πλέον διαφέρει.

— Ἐστω· εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ τὸν ἀπαντήσω, εἶπεν ὁ Φίλιππος.

— Τίς οἶδεν! ὑπέλαθεν ὁ ἱατρός· οἱ φονεῖς φεύγουν, οἱ φονεῖς ζητοῦν καταφύγιον, οἱ φονεῖς φοβοῦνται τὴν λαιμητόμον· καὶ ὅμως, ὡς ἂν εἰλκύνοντο ὑπὸ μαγνήτην, ἡ μάχαιρα τῆς δικαιοσύνης τοὺς προσελκύει, καὶ ἰδοὺ ἔρχονται μόνοι καὶ κύπτουν τὸν αὐχένα ὑπὸ τὴν χεῖρα τοῦ δημίου. Ἐπειτα, θέλεις τώρα νὰ καταλύσῃς πᾶν ὅ,τι οἰκοδόμησες μετὰ τόσους μόχθους; ἂν φονεύσῃς τὸν ἔνοχον, θὰ τὸν φονεύσῃς διὰ τὸν κόσμον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ζῆς καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον εἶνε ἀδύνατον νὰ παραστήσῃς τὴν ἀθωότητα τῆς ἀδελφῆς σου· θὰ τὸν φονεύσῃς δι' αὐτοὺς ὅλους τοὺς ὀκνηροὺς περιέργους, τῶν ὁποίων τὴν φιλοπραγμοσύνην θὰ εὐχαριστήσῃς διττῶς· πρῶτον διὰ τῆς φανερώσεως τοῦ ἐγκλήματος, καὶ δευτέρον διὰ τοῦ σκανδαλοῦ τῆς τιμωρίας. Ὅχι, ὄχι, πιστεύσέ με, σιώπησον, ἐνταφιάσον τὴν συμφορὰν αὐτήν.

— ὦ! τίς θὰ μᾶθῃ ὅταν θανατώσω τὸν ἀθλιον αὐτόν, ὅτι τὸν ἐθανάτωσα χάριν τῆς ἀδελφῆς μου;

— Θανατώνεις ἀνθρώπον, θὰ ζητηθῇ ἡ αἰτία.

— Ἐστω, ἱατρε, ἔστω, δὲν θὰ τὸν καταδιώξω, ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶνε δίκαιος· ὦ, ναί, ὁ Θεὸς μακροθυμεῖ, ἀφίνει πρὸς καιρὸν ἀτιμωρήτους τοὺς ἐνόχους

διὰ νὰ τοὺς ἐλκύσῃ εἰς τὴν παγίδα· ὁ Θεὸς θὰ μοῦ ἐξαποστείλῃ τὸν παρὰ-
νομον.

— Τότε θὰ ᾔνε σημεῖον ὅτι ὁ Θεὸς τὸν κατεδίκασε. Δός μοι, φίλε, τὴν
χειρὰ σου.

— Λάβετε.

— Λέγε τώρα τί πρέπει νὰ πράξωμεν ὑπὲρ τῆς δεσποινίδος Ταβερνέυ ;

— Ἀνάγκη, ἱατρέ, νὰ εὐρωμεν εἰς τὴν Δελφίνην μίαν πρόφασιν, ὥστε
ἡ Ἀνδρεὰς ν' ἀπομακρυνθῇ ἐπὶ τινὰ καιρόν· ἡ νοσταλγία, ὁ ἐξοχικός ἀήρ,
ἡ δίκαια...

— Εἶνε εὐκολον.

— Ναί, ἀπόκειται εἰς σὲς. Θὰ ὀδηγήσω τότε τὴν ἀδελφήν μου εἰς γω-
νίαν τινὰ τῆς Γαλλίας ὅποιανδήποτε, εἰς Ταβερνέυ, παραδείγματος χάριν,
μακρὰν παντὸς ὀφθαλμοῦ, μακρὰν πάσης ὑποψίας.

— Ὅχι, ὄχι, φίλε, εἶνε ἀδύνατον· ἡ δυστυχὴς κόρη ἔχει ἀνάγκην παρη-
γοριῶν ἀδικημάτων καὶ θεραπειῶν. Ἄφες νὰ τῆς εὐρῶ ἐγὼ ἐδῶ πλησίον κατα-
φύγιόν τι πολὺ πλέον ἀπόκρυφον καὶ ἀσφαλές τοῦ ἀγρίου μέρους, εἰς τὸ
ὁποῖον θὰ τὴν ὠδηγήσετε.

— ὦ ! πιστεύετε, ἱατρέ ;

— Ναί, ναί, μέινε ἡσυχος. Ἡ ὑποψία τείνει πάντοτε πρὸς τὸ ν' ἀπομα-
κρύνεται ἐκ τοῦ κέντρου, καθὼς οἱ μεγαλυνόμενοι κύκλοι, τοὺς ὁποίους προ-
άγει ἡ πέτρα, ἥτις πίπτει εἰς τὸ νερόν· ἡ πέτρα, ἐν τούτοις, δὲν εὐρίσκει
ἀπομακρύνεται, καὶ ὅταν οἱ κυματισμοὶ ἐξαλειφθῶσιν, οὐδεὶς ὀφθαλμὸς
τὴν αἰτίαν, ὡς ἐνταφιασθεῖσαν εἰς τὸ βάθος τῶν ὑδάτων.

— Λοιπὸν, ἱατρέ, μὴ χάνωμεν καιρόν.

— Σήμερον, κύριέ μου, θὰ ἐνασχοληθῶ.

— Εἰπέτε τὰ δέοντα εἰς τὴν δέσποιναν Δελφίνην.

— Ἐντεῦθεν θὰ πορευθῶ πρὸς ἐκείνην κατ' εὐθείαν.

— Ἐπειτα δέ ;

— Ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρων ἔχετε τὴν ἀπάντησίν μου.

— ὦ ! εὐχαριστῶ, ἱατρέ· δι' ἐμὲ εἰσθε Θεός.

— Καὶ τώρα, νῆς μου φίλε, τώρα ὅτε τὰ πάντα μεταξύ μας συνεφωνή-
θησαν, πλήρως τὴν ἀποστολήν σου· ἐπίστρεψε εἰς τὴν ἀδελφήν σου, παρη-
γόρησέ τὴν στήριξέ τὴν.

— Χαίρετε, ἱατρέ, χαίρετε.

Καὶ ὁ δόκτωρ, ἀφοῦ συνώδευσε τὸν Φίλιππον διὰ τοῦ βλέμματός του
μεχρισοῦ ὁ νεανίας ἀπεκρύβη, ἐπανελάβε τὸν περίπατον, τὰς τυπικογραφικὰς
του διορθώσεις, καὶ τὸν καθαρισμὸν τοῦ κηπαρίου του.

ΝΓ'

Πατὴρ καὶ υἱός.

Ἐπιστρέψας ὁ Φίλιππος εἰς τῆς ἀδελφῆς του, εὗρεν αὐτὴν τεταραγμένην
πολὺ καὶ ἀνήσυχον.

— Φίλιππε, τῷ εἶπε, κατὰ τὴν ἀπουσίαν σου τώρα ἀνεπόλησα κατ'

ἰδίαν ὅσα μοῦ συνέβησαν ἀπὸ τινος ἤδη κειροῦ. Εἶνε ἄβυσσος καὶ τὸ λογικόν του χάνεται εἰς αὐτήν. Εἶδες τὸν δοκτορα Λούην ;

— Ἀπὸ ἐκεῖ ἔρχομαι, Ἀνδρεᾶς.

— Εἶνε δικαία ἡ κατ' ἐμοῦ στυγερά κατηγορία αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ;

— Δὲν ἠπατήθη, ἀδελφὴ μου.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ὠχρίασε καὶ τὸ μὲν κατέλαβε πασσωδικὸς τοὺς κρινώδεις καὶ χυτοὺς τῆς χειρὸς τῆς δακτυλούς.

— Τ' ὄνομα λοιπόν, εἶπε, τ' ὄνομα τοῦ ἐπονιδίστου, ὅστις μὲ ἠράνισε ;

— Τ' ὄνομα αὐτὸ πρέπει αἰωνίως, ἀδελφὴ μου. νὰ μείνῃ ἀγνωστον εἰς σέ.

— Ὡ ! Φίλιππε, δὲν λέγεις τὴν ἀλήθειαν ; Φίλιππε, ψευδεῖσαι ἐντὸς τῆς ἰδίας σου συνειδήσεως. . . Αὐτὸ τ' ὄνομα, πρέπει νὰ τὸ μαθῶ, ὥστε, ὅσον ἀσθενὴς καὶ ἂν ἤμικι, νὰ δυνηθῶ, διὰ τῶν προσευχῶν μου, τοῦλάχιστον, διὰ τῶν πρὸς τὸν Θεὸν προσευχῶν μου, νὰ ἐπικλησθῶ κατὰ τοῦ παρανόμου ὅλην τὴν ὀργὴν τοῦ Ὑψίστου. . . Τ' ὄνομα αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, Φίλιππε ! . . .

— Ἀδελφὴ μου. ἄφες ἄς μὴ κάμνομεν πλέον λόγον περὶ αὐτοῦ.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἔλαβε τὴν χεῖρά του καὶ τὸν παρετήρησεν.

— Ὡ ! εἶπε, τοιοῦτοτρόπως μοῦ ἀπαντᾷς, σὺ, ὅστις φέρεις καὶ ζῆφος εἰς τὸ πλευρόν !

Ὁ Φίλιππος ὠχρίασεν ἐκ τῆς ὀργῆς, ἀλλὰ καταστείλας πάραυτα τὴν ἀγανάκτησιν αὐτήν,

— Ἀνδρεᾶς, εἶπε, πῶς δύναμαι νὰ σοὶ εἰπῶ πρᾶγμα, τὸ ὅποιον καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀγνοῶ ; Ἀλλως τε, ἂν θέλωμεν νὰ διασωθῇ ἡ τιμὴ τοῦ οἴκου μας, ἀνάγκη νὰ φυλαχθῶσι μυστικά τὰ πάντα. Ἀνάγκη σιωπῆς, ὑπομονῆς. Νὰ μὴ δώσωμεν αἰτίαν περιεργείας εἰς κένενα. Νὰ μείνωσι δὲ πάντα πρὸς ὅλους ἀπόρητα.

— Ἐκτὸς πρὸς ἓνα. Φίλιππε . . . ἐκτὸς πρὸς ἓνα, ὅστις γελά, πρὸς ἓνα ὅστις μᾶς χλευάζει ! . . . ὦ Θεέ ! πρὸς ἓνα ὅστις γελά σατανικῶς δι' ἡμᾶς, εἰς τὴν σκοτεινὴν του κρύπτην.

Ὁ Φίλιππος συνέσπριξε τοὺς γρόνθους του, ἠτένισε πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ δὲν ἐπρόφερε λέξιν.

— Ἐγὼ αὐτόν, ἀνέκραζεν ἡ Ἀνδρεᾶς μετ' αὐξούσης ὀργῆς καὶ ἀγανάκτησεως, τὸν γνωρίζω ἴσως ἐγὼ . . . Ἐγὼ σὲ ἔστειλα, Φίλιππε, νὰ τὸν εὕρῃς, ἀλλὰ δὲ μοὶ εἶπες, τὸν εἶδες ; Δὲν εἶνε αὐτός, ὅστις μοὶ ἐπροξένει τὰ παράδοξα ἐκεῖνα συμπτώματα εἰς τὴν προσέγγισίν του.

— Ἐκεῖνος εἶνε ἀθῶος, τὸν εἶδα, ἔχω πᾶσαν βεβαιότητα. . . Διὰ τοῦτο σέ λέγω, Ἀνδρεᾶς, ἄφες, μὴ ζητεῖς πλέον. . .

— Φίλιππε, ἐλθέ ὁμοῦ ν' ἀνέλθωμεν ὑπεράνω τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ἔρχεσαι ; . . . Ἀς ἀναβῶμεν μέχρι τῶν ἀνωτάτων μεγιστάνων τοῦ Κράτους . . . Μέχρι τοῦ βασιλέως τοῦ ἰδίου !

Ὁ Φίλιππος ἐνηγκαλίσθη τὴν ταλαίπωρον ταύτην κόρην, ὡς ἐξοχον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ καὶ ἀδημονίᾳ τῆς. . .

— Ἡσύχασε εἰπεν, ὅλους αὐτοὺς τοὺς ὁποίους ἀνέφερες ἐξυπνος, τοὺς εἶπες ὀνομαστί καὶ ἐνῶ ἐκοιμᾶσο· ἀλλὰ τοὺς ἐκήρυξες ἀθῶους ὅλους αὐτούς.

— Καὶ λοιπόν, ποῖον εἶπον ἔνοχον ;

— Ἀφες, ἄφες, μὴ μὲ ἐρωτᾷς δὲν γίνεται τίποτε· τὸ κακὸν εἶνε ἀθεράπευτον εἶνε διπλάσιως δεινόν, ἔνεκα τῆς ἀτιμωρίας τοῦ ἐνόχου. Ἐλπίζε ὁμοῦς, ἔλπίζε . . . Ὁ Θεὸς ἐφορᾷ τὰ πάντα, ὁ Θεὸς ἐπιφυλάττει εἰς τοὺς

καταθλιβομένος θλιβεράν ἡδονήν, ἥτις ὀνομάζεται ἐκδίκησις. Ἐντοσούτῳ ἡσύχασε, ἀδελφὴ μου, ἀναπαύσου ἐκ τῶν θλίψεων, ἐκ τοῦ αἰσχους, τὸ ὅποιον σοὶ ἐπρυξένησεν ἡ μωρὰ μου περιέργεια. Ἄν ἤξευρα! ὦ! ἂν ἤξευρα!

Καὶ ἔκρυψε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ μετὰ βαθυτάτου ἀλγους. Εἶτα ἀνεγερθεὶς αἰφνης:

— Τί ἔχω νὰ παραπονεθῶ; εἶπε μειδιάσας· ἡ ἀδελφὴ μου εἶνε ἀγνή, ἡ ἀδελφὴ μου μὲ ἀγαπᾷ! ποτὲ δὲν ἐπρόδωκεν οὔτε τὴν πίστιν, οὔτε τὴν ἀγάπην. Ἡ ἀδελφὴ μου εἶνε νέα ὡς ἐγώ, ἀγαθὴ ὡς ἐγώ, θὰ ζήσωμεν ὁμοῦ, θὰ γηράσωμεν... Δύο ἡμεῖς ὄντες θὰ εἰμεθα ἰσχυρότεροι τοῦ κόσμου ὁλοκλήρου!...

Καθόσον ὁ νεανίας προσέφερε τοὺς παραμυθητικούς τούτους λόγους, ἡ Ἀνδρεὰς ἐσκυθρῶπαζεν· ἔκλινε πρὸς τὴν γῆν μέτωπον ὠχρότερον, ἐλάμβανε τὸ σχῆμα βαθυτάτης ἀπελπισίας, τὴν ὁποίαν ὁ Φίλιππος εἶχεν ἀποσείσει τοσοῦτον ἀνδρείως.

— Μόνον περὶ τῶν δύο ἡμῶν λέγεις πάντοτε, Φίλιππε... ἀλλ' ἔχομεν πατέρα...

— Σοὶ εἶπον χθές, ἀπεκρίθη ὁ Φίλιππος μὲ ψυχρότητα, νὰ λησμονήσῃς, ν' ἀποδιώξῃς ὡς πρωτὴν ὁμίχλην, πᾶσαν ἄλλην μνήμην καὶ πᾶσαν ἄλλην στοργὴν μὴ ἰδικὴν μου... Γνωρίσε, Ἀνδρεὰς μου, ὅτι οὐδεὶς ἄλλος εἰς τὸν κόσμον τοῦτον σὲ ἀγαπᾷ πλὴν ἐμοῦ· ὑπ' οὐδενός ἄλλου ἀγαπῶμαι πλὴν ὑπὸ σοῦ. Ταλαίπωρα ὄρφανὰ ἐγκαταλελειμμένα. τίνας ἔνεκα νὰ ὑπομένωμεν ἡμεῖς περιττὸν ζυγὸν εὐγνώμοσύνης ἢ συγγενείας; ἐλάβομεν εὐεργέτημα κανέν; ἠρθάνθημεν προστασίαν πατρός;... ὦ! ἐπρόσθεῖσε μετὰ πικροῦ μειδιάματος, γνωρίζεις κατὰ βάθος τὴν ἰδέαν μου, τὴν καρδίαν... Ἄν ἦτο πρέπον ν' ἀγαπᾷς τὸν περὶ οὗ ἀνέφερες, ἤθελον σοὶ εἶπει: Ἀγάπα τον! Ἀλλὰ σιωπῶ, Ἀνδρεὰς, λοιπὸν ἀδιαφόρησον...

— Καὶ λοιπὸν, Φίλιππε, νὰ πιστεύσω...

— Ἀδελφὴ μου, εἰς τὰς μεγάλας συμφορὰς ὁ ἄνθρωπος ἀκούει ἀκουσίως τοῦ ἡκούσας τὰς λέξεις ταύτας, λέξεις τὰς ὁποίας ὀλίγον ἡνόει κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν: «Φοβοῦ τὸν Θεόν!»... ἔπειτα: «Σέβου τὸν πατέρα σου...» ὦ! ἀδελφὴ μου! θέλεις νὰ δειξῇς τφόντι ὅτι σέβεσαι τὸν πατέρα σου; ἐξάλειψέ τον ἐκ τῆς μνήμης σου

— Ἦτο λοιπὸν ἀληθές... ἐψιθύρισε ἡ Ἀνδρεὰς πεσοῦσα ἐπὶ τῆς ἔδρας ἔμπλεως ἄχθους.

— Ἀδελφὴ μου, μὴ χάνωμεν τὸν καιρὸν εἰς λόγους ἀνωφελεῖς· συνάθροισε ὅλα τὰ ἔπιπλα, ὅσα σοὶ ἀνήκουν· ὁ δόκτωρ Λούης θὰ εὕρῃ τὴν δέσποιναν Δελφίνην, καὶ θὰ τῆς εἴπῃ τὰ δέοντα περὶ τῆς ἀναχωρήσεώς σου. Γνωρίζεις τί θὰ τῆς προφασισθῇ... ὅτι εἶνε ἀνάγκη ν' ἀλλάξῃς ἀέρα, ὡς πάσχουσα ὑπόνοσταλγίας... Ἐτοιμάσθητι μόνον, ἐτοιμάσθητι ν' ἀναχωρήσωμεν ἀπὸ τὸ μέρος αὐτό.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἠγέρθη.

— Καὶ τὰ ἔπιπλα; εἶπεν.

— Ὅχι, ὄχι· τὰ φορέματα μόνον, τοὺς στολισμούς σου ὅλους.

Ἡ Ἀνδρεὰς ὑπήκουσε.

Καὶ πρῶτον ἡνόισε τὰς ἱματιοθήκας καὶ ἐταποθέτησεν ἐντὸς αὐτῶν τὰ ἐκτὸς εὐρισκόμενα φορέματα, εἶτα δ' ἐσύναξε τὰς θήκας, ἐντὸς τῶν ὁποίων

ὕπνηρχον οἱ τιμαλφεῖς στολισμοί· ἐνῷ δὲ ἡτοιμαζέτο νὰ θέσῃ ταύτας εἰς τὸ κιβώτιον,

— Τί εἶνε αὐτό ;... εἶπεν ὁ Φίλιππος.

— Εἶνε ἡ θήκη μὲ τοὺς στολισμούς, τοὺς ὁποίους εὐχρεστήθη ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης νὰ τοῦ πέμψῃ, ὅταν ἐπαρουσιάσθην εἰς τὸ Τριανόν.

Ὁ Φίλιππος ὠχρίασεν ἰδὼν τὴν πλουσιότητα τοῦ δωρου.

— Μὲ τοὺτους καὶ μόνους τοὺς στολισμούς, εἶπεν ἡ Ἀνδρᾶς, θὰ δυνηθῶμεν νὰ ζήσωμεν παντοῦ ἐντίμως. Ἦκουσα ὅτι μόνοι οἱ μαργαρίται στοιχίζουν ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων.

Ὁ Φίλιππος ἔκλεισε τὴν θήκην.

— Τῷόντι, εἶνε μεγίστης τιμῆς, εἶπε.

Καὶ λαβὼν ἐκ νέου τὴν θήκην ἐκ τῶν χειρῶν τῆς Ἀνδρᾶδος.

— Ἐχεις, νομίζω τῇ εἶπε, καὶ ἄλλους τιμαλφεῖς στολισμούς.

— ὦ! φίλε μου, ἐκεῖνοι ὅμως δὲν εἶνε ἀξιοὶ νὰ παραβληθῶν μὲ τούτους· ἐκεῖνους τῆς μητρὸς μας θὰ ἐννοεῖς... Τὸ ὠρολόγιον, τὰ βραχιόλια, τὰ περιδέραια ἔχουν ἀδάμαντας. Εἶνε καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Ὁ πατὴρ ἤθελε νὰ τὰ πωλῇ ὅλα, διότι ἔλεγεν, ἡ κατασκευὴ τῶν δὲν εἶνε πλέον τοῦ συρμοῦ.

— Ἐντοσοῦτῳ αὐτὰ μόνα εἶνε ἡ ὅλη μας περιουσία, εἶπεν ὁ Φίλιππος. Ἀναλύομεν τὸ χουσίον τῶν ὅλων, πωλοῦμεν τοὺς λίθους τῆς εἰκόνος, καὶ θὰ ἔχομεν ἴσως ἐξ αὐτῶν εἰκοσι χιλιάδας φράγκων, ποσότητα, ἥτις ἀρκεῖ εἰς δυστυχεῖς ὡς ἡμᾶς.

— Ἀλλ' αὐτοὶ οἱ μαργαρίται, Φίλιππε, εἶνε ἰδικοί μου! εἶπεν ἡ Ἀνδρᾶς.

— Μὴν ἐγγίσης καὶ τοὺς μαργαρίτας αὐτούς, ἀδελφὴ μου, διότι καίουν.

Ἐκαστος αὐτῶν τῶν μαργαριτῶν ἔχει φύσιν παρὰδοξον, Ἀνδρᾶς μου! ἀποτελοῦν στίγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου, τὸ ὅποιον ἐγγίζουν...

Ἡ Ἀνδρᾶς ἐβρίγησεν.

— Ἀφες, ἀδελφὴ μου, ν' ἀποδώσω τὰ πράγματα ταῦτα εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην των. Δὲν εἶνε ἰδικὰ μας βεβαίως.

— Ὅπως θέλεις, ἀδελφέ μου, ὑπέλαβεν ἡ Ἀνδρᾶς φορῖσσοῦσα ἐξ ἐντροπῆς.

— Τώρα, Ἀνδρᾶς, νὰ ἐνδύθῃς διὰ τελευταίαν φορὰν καὶ νὰ πορευθῇς εἰς ἐπίσκεψιν τῆς δεσποίνης Δελφίνης· πρόσεξε νὰ μὴ δώσῃς τὴν παραμικρὰν ὑπόνοιαν· δεῖξε μόνον τὴν λύπην σου ὅτι ἀπομακρύνεσαι ἀπὸ τοιαύτης εὐγενοῦς προστάτιδος.

— Καὶ δὲν εἶνε μικρά, βεβαιώσου, Φίλιππε, καὶ ἡ λύπη αὕτη ἐκτός τῆς συμφορᾶς μου.

— Ἐγὼ, ἀδελφὴ, ἀπέρχομαι εἰς Παρισίους, καὶ πρὸς τὸ ἐσπέρας ἐπιστρέφω, καὶ ἀναχωροῦμεν· πλήρωσε ἐδῶ πᾶν ὅ,τι χρεωστέεις.

— Δὲν χρεωστῶ τίποτε· εἶχα τὴ Σοφία, ἀλλ' ἔφυγε... Ἀ! ἐλησμόνησα τὸν μικρὸν Γιλβέρτην.

Ὁ Φίλιππος ἐφρούαζεν· οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐξήστραψαν.

— Χρεωστέεις εἰς τὸν Γιλβέρτην; ἀνέκραξε.

— Ναί, ἀπεκρίθη ἀφελῶς ἡ νεᾶνις, μοῦ ἔφερε πάντοτε ἄνθη. Θέλω νὰ τοῦ δώσω καὶ τι· διότι ὁ δυστυχὴς τῇ ἀληθείᾳ, δὲν μοῦ ἔκαμε ποτὲ κακόν, καὶ ἐγὼ ἐφάνην πρὸς αὐτὸν πάντοτε ἄδικος.

— Καὶ ποῦ θὰ τὸν εὔρῃς τώρα τὸν Γιλβέρτην;

— Εἰς τὸν κῆπον θὰ ἦνε, τὸν φωνάζω καὶ ἔρχεται.

— Ὅχι, Ἀνδρέας, αἱ στιγμαὶ σου εἶνε πολύτιμοι... ἄφες καὶ τὸν εὐρίσκω ἐγὼ τώρα... τοῦ ὁμιλῶ, τὸν πληρόνω...

— Τότε λοιπὸν ἐγὼ δὲν φροντίζω.

— Ναί, ναί· ὑγίαινε· τὸ ἐσπέρως νὰ ἦσαι ἐτοίμη.

Ὁ Φίλιππος ἡσπάσθη τὴν χεῖρα τῆς νεάνιδος καὶ ἀπῆλθεν εἰς Παρισίους, κατέβη διὰ τοῦ ὀχήματος ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ οἴκου τῆς ὁδοῦ Κοκκερῶνος.

Ἐγνώριζεν ὁ Φίλιππος, ὅτι ἐμελλε νὰ ἐπιτύχη ἐκεῖσε τὸν πατέρα του. Ὁ γέρον Ταβερνέυ, ἀπὸ τῆς παραδόξου ἐκείνης ρήξεως μετὰ τοῦ Ρισελιέ, δὲν ἀνείχετο πλέον νὰ βλέπῃ τὰς Βερσαλλίας.

Ὅταν λοιπὸν ὁ Φίλιππος ἔκρουσε τὴν θύραν, ὁ βαρόνος εὐρίσκετο εἰς τὸ μικρὸν κηπάριον, τὸ πρὸ τῆς αὐλῆς, ἐνθα περιεφέρετο γογγύζων κατὰ τῆς συμφορᾶς του.

Εἰς τὸν κρότον τοῦ πλήκτρου τῆς θύρας ἐσκίρτησε καὶ προσελθὼν ἤνοιξε μόνος. Ἐπειδὴ δὲ δὲν περιέμενεν αὐδένα, ἡ ἀπρόσπτος ἐπίσκεψις αὐτῇ τῷ ἔφερεν ἐλπίδα· ὁ κρημνιζόμενος ἐπιχειρεῖ νὰ κρατηθῇ ἀφ' ὅ,τι τύχει ὑπὸ τὰς χεῖράς του.

Ὑπεδέχθη λοιπὸν τὸν Φίλιππον μ' αἰσθημα περιεργείας καὶ δυστροπίας ἀπεργάστου.

— Σὺ εἶσαι! εἶπε καὶ πῶς συνέπεσε;

— Σὰς ἐξηγοῦμαι τώρα, εἶπεν ὁ Φίλιππος.

— Τί! κατὰ σπουδαῖον;

— Σπουδαιότατον.

— Δυστύχημα ἢ εὐτύχημα;

— Δυστύχημα. Εἰσθε μόνος ἐδῶ;

— Μόνος, εἶμαι, ναί· τί τρέχει;

— Πηγαίνομεν μέσα;

— Διατί νὰ ἔμβωμεν μέσα; καλῆτερα εἶνε ἐδῶ, εἰς τὸν ἀνοικτὸν ἀέρα, ὑπὸ τὰ δένδρα...

— Ὅχι, διότι εἶνε μερικὰ πράγματα, τὰ ὅποια δὲν λέγονται ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ οὐρανοῦ.

Ὁ βαρόνος ἠτένισε πρὸς τὸν υἱὸν του, ὑπήκουσεν εἰς τὸ ἄφωνον νεῦμά του, καὶ προσποιούμενος ἀπάθειαν, τὸν ἠκολούθησεν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, τοῦ ὁποίου ἤνοιξεν ἤδη τὴν θύραν ὁ Φίλιππος.

Ἀφοῦ ἐκλείσθησαν αἱ θύραι ἐπιμελῶς καὶ ὁ βαρόνος ἐκάθησε μὲ ὄλην αὐτοῦ τὴν ἀνεσιν εἰς τὴν μαλθακωτέραν τοῦ ἀντιθαλάμου καθέδραν.

— Πάτερ, εἶπεν ὁ Φίλιππος, ἡ ἀδελφή μου καὶ ἐγὼ σὰς ἀφίνομεν ὑγίαν.

— Πῶς; ὑπέλαβε μετὰ θαυμασμοῦ ὁ βαρόνος. Ἀναχωρεῖτε; ... καὶ ... καὶ ἡ ὑπηρεσία σου;...

— Ὑπηρεσία πλέον δὲν ὑπάρχει· γνωρίζετε ὅτι αἱ ὑποσχέσεις τοῦ βασιλέως δὲν ἐπραγματοποιήθησαν... κατ'εὐτυχίαν.

— Αὐτὸ τὸ κατ'εὐτυχίαν πάλιν δὲν τὸ ἐννοῶ.

— Πάτερ...

— Πῶς δηλαδὴ θεωρεῖσαι ὡς εὐτυχὴς ὅτι δὲν ἔχεις ὑπὸ τὰς διαταγὰς σου λαμπρὰν στραταρχίαν; Ἐγὼ αὐτὴν πάλιν τὴν φιλοσοφίαν δὲν τὴν καταλαμβάνω.

— Ἡ φιλοσοφία εἶνε ἀπλὴ· προτιμῶ νὰ ἦμαι πτωχὸς παρὰ ἄτιμος, ἰδοῦ.

Πλὴν, πάτερ, σὰς παρακαλῶ, ἄρκεϊ μὴ προχωρήσωμεν εἰς πλειοτέρας ἐξηγήσεις... φθάνει.

— Τί φθάνει!... θέλω νὰ ἐξηγηθῇς.

— Σὰς καθικετεύω, ἀφήσατε. . . ὑπέλαβεν ὁ Φίλιππος μὲ σταθερότητα σημαίνουσιν : «ἐγὼ δὲν θέλω».

Ὁ βαρόνος συνέσπασε τὰς ὀφρῦς.

— Ἄλλ' ἡ ἀδελφή σου ;... Ἐχει καὶ ἐκείνη καθήκοντα ... πλησίον τῆς Δελφίνης...

— Ἐχει, ναί· ἀλλ' ἔχει καὶ ἄλλα ἀνώτερα.

— Ἀνώτερα ;

— Ἀνώτερα.

Ὁ βαρόνος ἠγέρθη.

— Ἐγὼ δὲν ἐννοῶ ἀπὸ αἰνίγματα, κύριέ μου· μ' ἐννόησες.

— Καὶ αἰνίγμα εἶνε δι' ὅμας οἱ λόγοι μου ;

— Ὁλωσδιόλου αἰνίγμα, ἀπήντησεν ὁ βαρόνος μὲ φλέγμα, τὸ ὅποτον ἐπροξένησεν εἰς τὸν Φίλιππον ἀπορίαν.

— Ἰδοὺ λοιπόν, ἐξηγοῦμαι· ἡ ἀδελφή μου ἀναχωρεῖ, διότι καὶ αὕτῃ εἶνε ὡσαύτως ἠναγκασμένη νὰ πράξῃ τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀτιμίας.

Ὁ βαρόνος ἐκάγχασεν.

— Εἶδες ἐκεῖ παιδιὰ, ὅπου τὰ ἔχω ! ἀνέκραξεν ὁ υπογραμμοῦς ἀρετῆς ! Ὁ υἱός μου ἀφίνει τὴν ἐλπίδα μιᾶς ταγματαρχίας, ἐπειδὴ φοβεῖται τὴν ἀτιμίαν· ἡ κόρη μου ἀφίνει μέσα ἀπὸ τὰς χεῖράς της μίαν ἔδραν ἐντός τῆς αὐλῆς, ἐπειδὴ φοβεῖται τὴν ἀτιμίαν. Τῇ ἀληθείᾳ, ἰδοὺ ἐφθάσαμεν εἰς τοὺς καιροὺς τοῦ Βρουττοῦ καὶ τῆς Λουκρητίας. Τί εὐχὴ Κυρίου ! Ἀτιμίαν ! ἕξφοι φορεῖς, στρατιωτικὸς εἶσαι, κτύπα τὴν ἀτιμίαν κατὰ μέτωπον.

— Ὑπάρχουν ἀτιμίαι, πάτερ μου, τὰς ὁποίας δὲν ἀποπλύνει τὸ αἷμα.

— Φράσεις φιλοσόφων !... διὰ νὰ μὴ εἶπω, δειλῶν ἀνθρώπων.

— Ἐκάμετε καλὰ ὅτι δὲν τὸ εἵπετε, ἀπήντησεν ὠχρίων καὶ φρίσων ὁ Φίλιππος.

Ὁ βαρόνος ὑπέστη ἀγερῶχος τὸ δεινὸν τοῦ υἱοῦ του βλέμμα.

— Ἡ ἀτιμία δὲν προέρχεται ἐκ τῶν ἔργων, ἀλλ' ἐκ τῶν λόγων. Ἐνώπιον κωφῶν, καὶ ἐνώπιον τυφλῶν ἢ ἀλάλων, ὑπάρχεις ἀτιμος ποτέ ;... Ἄλλ' ἂν, ὡς φαίνεται, ὁ τυφλὸς εἶδε, καὶ ὁ κωφὸς ἤκουσε, καὶ ὁ ἀλαλὸς ὠμίλησε, μεταχειρίσου λοιπόν τὸ σπαθί σου· ἢ τὸ ἔχεις διὰ στολισμόν ;... Ἡ ἄλλη πάλιν, ἡ καλὴ σου ἀδελφή !... Εἰς τί χρησιμεύει, κύριε φιλόσοφε, ἡ ἀρετὴ, ἂν ὄχι εἰς τὸ ν' ἀποκρούῃ τὰς προσβολὰς τῆς κακοηθείας ; Τί φοβεῖται ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνεύ, τί ἔχει νὰ φοβῇται, ἀφοῦ εἶνε στερεὰ καὶ ἀκλόνητος εἰς τὰς ἐναρέτους ἀρχάς της ;... Ἄλλ' ὡς φαίνεται εἶνε ἀδύνατος... Τότε λοιπόν...

Πλησιάζας τότε ὁ Φίλιππος ἀποτόμως,

— Κύριε, εἶπε πρὸς τὸν πατέρα του, ἡ Ἀνδρεὰς δὲν εἶνε ἀδύνατος, ἡ Ἀνδρεὰς κατεβλήθη, ὑπέκυψεν, ἐνέπεσεν εἰς παγίδα...

— Εἰς παγίδα ;...

— Ναί... Εἰς οὐτιδανὸς εἰσῆγαγεν ἄνθρωπον εἰς τὸν θάλαμον τῆς Ἀνδρεάδος...

Ὁ βαρόνος ὠχρίσεν.

— Εἰς οὐτιδανός, ἐξηκολούθησεν ὁ Φίλιππος, ἐσκέφθη τὸ ὄνομα Ταβερ-

νέυ... τὸ ὄνομά μου... τὸ ὄνομά σας, κύριε, νὰ στιγματισθῇ διὰ στίγματος ἀνεξιτήλου... Εἰπέτε τώρα... ποῦ εὐρίσκεται τὸ ξίφος διὰ τοῦ ὁποίου δύναμαι νὰ ἀποπλύνω αὐτὸν τὸν ρύπον!

— Καὶ πῶς τὸ ἔμαθες;... ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος συνελθὼν ἐκ τῆς ἀπορίας του διὰ τοῦ δαλεάσματος αἰσχροῦ φιλοδοξίας, ἐπονειδίστου ἐλπίδος· ἀπὸ ποῖον σημεῖον ἐγνώρισες;...

— Ἀπὸ ποῖον σημεῖον; ἀπὸ τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν καθίσταται πασιφανὲς καὶ πρόδηλον!...

— Ἀλλὰ τότε, Φίλιππε, ἀνέκραξεν ὁ γέρον με ὀφθαλμοὺς πλήρεις χαρᾶς, ἀλλὰ τότε λοιπὸν δὲν ἀπωλέσθη ἡ εὐτυχία καὶ ἡ δόξα τοῦ οἴκου μας· τότε λοιπὸν ἐθριαμβεύσαμεν!

— Εἶσαι λοιπὸν τότε πραγματικῶς ὅ,τι σὲ ὑποπευόμην, εἶπεν ὁ Φίλιππος μετὰ βδελυγμίας· ἰδοὺ ἐφανερώθη, ἐπροδόθης μόνος σου· ἐφάνης ἀμοιρος πνεύματος ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ σου, ὡς ἐφάνης στερημένος πατρικῶν σπλάγγνων ἐνώπιον τοῦ ἰδίου σου υἱοῦ.

— Δύθαδέστατε!

— Ἀρκεῖ! ἐπέφερον ὁ Φίλιππος. Φοβοῦ, φοβοῦ μὴ ἐξυπνίσῃς, ὁμιλῶν τόσον δυνατὰ, τὴν σκιὰν τὴν ἀναισθητήσασαν, φεῦ! τῆς μητρός μου, ἥτις, ἂν ἔζη, ἤθελεν ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς κόρης τῆς.

Ὁ βαρόνος ἐταπεινώσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐνώπιον τῶν ἀστραπῶν, αἵτινες ἐξήρχοντο ἐκ τῶν ὀμμάτων τοῦ υἱοῦ του...

— Ἡ κόρη μου, εἶπε μετὰ τινα σιωπῆν, δὲν φεύγει χωρὶς τὴν ἰδικήν μου θέλησιν.

— Ἡ ἀδελφή μου, εἶπεν ὁ Φίλιππος δὲν θέλει, πάτερ μου, νὰ σὲ ἰδῇ ποτὲ πλέον.

— Ποῖος τὸ λέγει;

— Τὸ λέγει ἡ ἰδία· αὐτὸ μὲ ἔστειλε νὰ σοὶ εἰπῶ.

Ὁ βαρόνος ἐσπόγγισε διὰ τρεμούσης χειρὸς τὰ λευκὰ καὶ ὑγρὰ χεῖλη του.

— Ἐστω! εἶπε.

Εἶτα δὲ ἀναστείλας τοὺς ὤμους,

— Τί θῶλια τέκνα ἀπέκτησα! εἶπεν· ἓνα ἀνόητον καὶ μίαν εὐήθη.

Ὁ Φίλιππος ἐσιώπη.

— Καλὰ, καλὰ, ἐξηκολούθησεν ὁ βαρόνος, δὲν ἔχω τὴν ἀνάγκην σας· πηγαίνετε ὅπου θέλετε.

— Δύο τινὰ ἔχω ἀκόμη νὰ σοὶ εἰπῶ, πάτερ μου.

— Λέγε.

— Πρῶτον· ὁ βασιλεὺς ἔδωκεν εἰς σὲ ἓν περιδέραιον ἐκ μαργαριτῶν...

— Τὸ ἔδωκεν εἰς τὴν ἀδελφήν του.

— Εἰς σέ, πάτερ μου, εἰς σέ!... Ἐν τούτοις δὲν σημαίνει τίποτε... Ἡ ἀδελφή μου ποτὲ δὲν φορεῖ τοιοῦτους στολισμούς... Δὲν εἶνε ἐταῖρα ἢ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέϋ, ὅχι· σὲ παρακαλεῖ ν' ἀποδώσῃς τὸ περιδέραιον αὐτὸ εἰς ἐκεῖνον ὅστις τὸ ἐπρόσφερε· ἢ, ἐὰν φοβῆσαι μὴ δυσαρεστήσῃς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, ὅστις ἔπραξε τόσα διὰ τὴν οἰκογένειάν σου, φύλαξε τὸν στολισμὸν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν σου.

Ὁ Φίλιππος ἔτεινε τὴν θήκην εἰς τὸν πατέρα του. Οὗτος δὲ τὴν ἔλαβε, τὴν ἤνοιξε, παρετήρησε τοὺς ἐν αὐτῇ μαργαρίτας, καὶ τὴν ἔρριψεν ἐπὶ μιᾷς τραπέζης.

- Ἐπειτα; εἶπεν.
- Ἐπομένως, πάτερ μου, ἐπειδὴ δὲν εἴμεθα πλούσιοι, ἐπειδὴ ἐδαπάνησες καὶ τὸν τελευταῖον ὀβολὸν τῆς μητρὸς μας, πρᾶγμα διὰ τὸ ὁποῖον, μὴ γένοιτο ποτὲ νὰ σὲ ἐλέγξω...
- Ὅχι, ἔλεγξέ με, σὲ παρακαλῶ, εἶπεν ὁ βαρόνος τρίζων τοὺς ὁδόντας.
- Πλὴν, τέλος πάντων, ἐπειδὴ μόνον ἡ πτωχὴ ἐξοχὴ Ταβερνέῦ μᾶς ἔμεινε, σὲ παρακαλοῦμεν νὰ ἐκλέξης ἐν ἐκ τῶν δύο· ἢ τὴν ἐξοχὴν ἐκείνην, ἢ τὸν οἶκον αὐτόν. Σὺ κατοικεῖς εἰς τὸ ἐν, ἡμεῖς ἀναχωροῦμεν εἰς τὸ ἄλλο.
- Προτιμῶ τὸ Ταβερνέῦ, ὑπέλαβεν ὁ βαρόνος.
- Τότε λοιπὸν μένομεν ἡμεῖς ἐδῶ.
- Κάμετε ὅπως θέλετε.
- Πότε ἀναχωρεῖς, πάτερ μου;
- Ἀπόψε... Ἀναχωρῶ, τώρα ἀμέσως, μάλιστα.
- Ὁ Φίλιππος προσέκλινεν.
- Εἰς Ταβερνέῦ, ἐξηκολούθησεν ὁ βαρόνος, φαίνεται κανεὶς βασιλεὺς μετρίων χιλιάδων φράγκων εἰσόδημα... Ὁ δὲ ἡμῶν διπλασίως βασιλεὺς.
- Καὶ τείνας τὴν χεῖρα ἔλαβε τὴν θήκην τῶν μαργαριτῶν ἐκ τοῦ τραπεζίου καὶ τὴν ἔχωσεν εἰς τὸν κόλπον του.
- Εἵτα κατηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν.
- Ἀφνης, ἐπιστρέψας εἰς τὰ βήματά του μετ' ἠριώδους μειδιάμα,
- Φίλιππε, εἶπε, σοὶ ἐπιτρέπω νὰ σημειώσης τ' ὄνομά σου εἰς τὸ πρῶτον ἔργον, τὸ ὁποῖον θὰ συγγράψης περὶ φιλοσοφίας. Εἰς δὲ τὴν Ἀνδρεάδα, τὸ πρῶτον ἔργον τῆς... εἰπέ τῆς, νὰ τὸ ὀνομάσῃ Λουδοβίκον ἢ Λουδοβίκην· εἶνε ὄνομα πολὺ τυχερόν...
- Καὶ ἐξῆλθε περιγελῶν.
- Ὁ Φίλιππος ἔμπλεως αἵσχους καὶ ἀγανακτήσεως ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους του καὶ ἐψιθύρισε·
- Θεέ μου! δός μου τὴν ὑπομονήν, χάρισέ μου τὴν λήθην!

ΝΔ'

Τύψεις συνειδότος.

Ἀφοῦ μετέγραψε μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας σελίδας τινὰς τοῦ πονήματός του «Ρεμβασμοὶ μονήρους Περιπατητοῦ», ὁ Ρουσσὼ εὐρίσκετο περὶ τοῦ τέλους τοῦ λιτοῦ προγυμνασίου.

Προσεφέρετο τότε εἰς τὸν φιλόσοφον ὑπὸ τινος ἄρχοντος ἐρημικὴ τις στέγη ἐντὸς τῶν τερπνῶν κήπων τῆς Ἑρμενομβίλλης. ἄλλ' αὐτός, διστάζων νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὸν ζυγὸν τῶν μεγιστάνων, ὡς ἔλεγεν ἐπὶ τῆς μισανθρωπικῆς μονομανίας του, κατόψε ἀκόμη εἰς τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον αἶκον τῆς ὁδοῦ Πλαστριέρας, τὸν ὁποῖον γνωρίζομεν.

Ἦτο ἡ ἐνάτη τῆς πρώτης, καὶ ἡ Θηρεσία ἦλθε νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Ρουσσὼ τί ἐπεθύμει νὰ ἐτοιμάσῃ διὰ τὸ γεῦμα.

Ὁ Ρουσσὼ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς σκέψεώς του, ἀνήγειρε βραδέως τὴν κεφαλὴν, καὶ παρετήρησε τὴν Θηρεσίαν, ὡς ἄνθρωπος, ὅστις μόλις ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκ τοῦ ὕπνου.

— Μαγεύρευσέ ὅ,τι θέλῃς, εἶπεν, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃς κεράσια καὶ ἀνθή.

— Βλέπομεν ἂν δὲν ζητοῦν πολὺ ἀκριβᾶ.

— Ἐννοεῖται, εἶπεν ὁ Ρουσσώ.

— Ἐπειδὴ, καθὼς μάλιστα παρατηρῶ, ἐξηκολούθησεν ἡ Θηρεσία, τώρα τώρα, δὲν ἤξεύρω ἂν δὲν ἀξίζουν τίποτε τὰ γραφόμενά σου, ὅμως, μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν σὲ πληροῦνουν πλέον καθὼς ἄλλοτε.

— Ἐχῇς λάθος, Θηρεσία, τὸ αὐτὸ πάντοτε μοῦ πληροῦνουν, ἀλλ' ἐγὼ τώρα κοπιάζω καὶ ἐργάζομαι ὀλιγότερον παρὰ πρότερον· καὶ ἔπειτα μοῦ χρεώσται καὶ ὁ βιβλιοπώλης μου ἡμισυν τόμον.

— Νὰ ἰδῇς ὅτι θὰ τὰ χάσῃς καὶ ἀπ' αὐτόν.

— Δὲν πιστεύω, εἶνε τίμιος ἄνθρωπος.

— Τίμιος ἄνθρωπος, τίμιος ἄνθρωπος· ὅταν πλέον λέγῃς αὐτόν τὸν λόγον θαρρεῖς ὅτι τετέλεσται· εἶπες τὸ πᾶν.

— Τοῦλάχιστον εἶπα πολὺ, ὑπέβαλεν ὁ Ρουσσώ μειδιῶν, διότι αὐτὸ ἐγὼ δὲν το λέγω δι' ὅλους ἐν γένει, παρατήρησε.

— Μάλιστα, δι' ὅλους ἐν γένει... εἶσαι δὲ ἓνας ἀνοστος καὶ ἀνάλατος!

— Θηρεσία, τώρα τί ἐλέγομεν καὶ τί λέγεις; Ἐφυγες ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν.

— Ναι, σὺ θέλεις καὶ καλὰ τὰ κεράσιά σου, λαίμαργε! θέλεις καὶ καλὰ τὰ ἀνθή σου, Συβαρίτη!

— Αἶ, τὰ θέλω, τὰ θέλω· τί νὰ κάμω, καλὴ μου φίλη; ὑπέλαβεν ὁ Ρουσσώ μὲ ἀγγελικὴν ὑπομονήν· τόσον ἀσθενῆ ἔχω τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν, ὥστε ἀσθενὴς ὢν, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἐξέλθω, τοῦλάχιστον ζητῶ διασκεδάσαι εἰς τὴν θέαν τῶν πραγμάτων, ἅτινα ὁ Θεὸς διεσκόρπισε δαψιλῶς εἰς τοὺς ἀγροὺς.

Τῷ αὐτῷ, ὁ Ρουσσώ ἦτο ὡχρὸς καὶ ἀπηυδημένος, καὶ αἱ βεβαρημέναι του χεῖρες ἐξεφυλλίζον βιβλίον τι, τὸ ὅποιον οἱ ὀφθαλμοὶ του δὲν ἀνεγίνωσκον.

Ἡ Θηρεσία ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Ἄς ᾔνῃ δά, εἶπεν, ἐξέρχομαι διὰ μίαν ὥραν· ἐνθυμοῦ ὅτι βάλω τὸ κλειδί κατω ἀπὸ τὴν ψάθαν, ἡ ὁποία εἶνε ἐμπρὸς εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, καὶ ἂν τὸ ζητήσης...

— ὦ! ἐγὼ θὰ μείνω ἐδῶ, δὲν ἐξέρχομαι, εἶπεν ὁ Ρουσσώ.

— Γνωρίζω ὅτι δὲν ἐξέρχεσαι, ἐπειδὴ μόλις δύνασαι νὰ σταθῇς ὀρθίος· ἀλλὰ σὲ τὸ λέγω νὰ προσέξῃς ἂν τύχῃ καὶ ἔλθῃ κἀνείς νὰ τοῦ ἀνοίξῃς· διότι ἐγὼ θὰ εἶμαι ἔξω.

— Εὐχαριστῶ, καλὴ Θηρεσία, εὐχαριστῶ, πῆγαινε λοιπόν.

Καὶ ἡ μὲν οἰκουδέσποινα ἀπῆλθεν, ὁ δὲ Ρουσσώ ἔμεινε κατὰμονος εἰς τὸν οἶκον, ἀναπνέων ἀέρα ἐλευθερίας καὶ ἀναπαύσεως.

Ἀἴρνης ἡ θύρα τῆς εἰσόδου ἔτριξεν ἐπὶ τῶν στροφῶν τῆς, καὶ διετάραιζε τοῦ φιλοσόφου τὸν γλυκὺν νυσταγμόν.

— Ἡ Θηρεσία νὰ ᾔνῃ! εἶπε, τόσον ταχέως ἐπέστρεψε! ἡ μ' ἐπῆρεν ὁ ὕπνος;

Ἦνοῦχθη τότε καὶ ἡ θύρα τοῦ δωματίου του, πρὸς τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐστραμμένα τὰ νῶτα· φρονῶν δὲ ὅτι ὁ εἰσερχόμενος ἦτο ἡ Θηρεσία, δὲν διεταράχθη παντελῶς ἐκ τῆς θέσεώς του.

Διέτρεξε στιγμὴν σιγῆς. Εἶτα μεταξὺ τῆς σιγῆς ταύτης·

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, εἶπε φωνή τις, εἰς ἣν ὁ φιλόσοφος ἐρρίγησε· καὶ ἀνασκιρτήσας ἐστράφη πρὸς αὐτήν.

— Ὁ Γιλβέρτης ! εἶπε.

— Μάλιστα, κύριε Ρουσσώ· σὰς ζητῶ ἐκ νέου συγγνώμην.

Ὁ Ρουσσώ ἔμεινε μὲ ὄμμα προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ νεανίου.

— Τφόντι, ἦτο ὁ Γιλβέρτης.

Ἄλλ' ὁ Γιλβέρτης ἰσχνὸς καὶ μὲ τὴν κόμην ἄτακτον, κακῶς κρύπτων ὑπὸ τὰ ἐν ἄταξιὰ φορέματά του τὰ ξηρὰ καὶ τρέμοντα μέλη του· ὁ Γιλβέρτης ἐνὶ λόγῳ, εἰς τὴν θέαν τοῦ ὁποίου ὁ Ρουσσώ συνεκινήθη, ἀφῆκεν ἐπιφώνημα οἴκτου.

— Τί θέλεις ἐδῶ ; ἀνέκραξεν ἐντόνως ὁ Ρουσσώ, ὅστις δὲν ἠγάπα τὴν ἄταξιάν, καὶ τὴν ἐθεώρει εἰς τοὺς ἄλλους ὡς τεκμήριον μοχθηρίας.

— Κύριε, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης, πεινῶ.

Ὁ Ρουσσώ ἐρρίγησεν ἀκούσας τὴν φωνὴν ἐκείνην προφέρουσαν τὴν τρωμερωτέραν λέξιν τῆς ἀνθρωπίνης γλώσσης.

— Καὶ πῶς ἐμβήκες ἐδῶ ; ἠρώτησεν, ἡ θύρα ἦτο κλειστή.

— Κύριε Ρουσσώ, γνωρίζω ὅτι ἡ κυρία Θηρεσία βάζει συνήθως τὸ κλειδί κάτω ἀπὸ τὴν ψαθάν· ἐπερίμενα νὰ ἐξέλθῃ ἡ κυρία Θηρεσία, διότι γνωρίζω ὅτι δὲν ἔχει δι' ἐμέ συμπάθειαν, καὶ δὲν ἤθελε συγκατατεθῇ ἴσως νὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ σὰς ἴδω· γνωρίζω λοιπὸν ὅτι εἰσθε μόνος, ἀνέβην, ἔλαβα τὸ κλειδί, καὶ ἦλθον.

Ὁ Ρουσσώ ἀνηγέρθη ἐπὶ τῶν δύο βραχιόνων τοῦ θρόνου του.

— Ἀκούσατέ με, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, μίαν στιγμὴν, μίαν μόνην, διότι σὰς βεβαιῶ, κύριε Ρουσσώ, εἶμαι ἄξιος ἀκραάσεως.

— Πῶς ; ἀπήντησεν ὁ Ρουσσώ βλέπων τὴν μορφήν ταύτην μετ' ἐκπλήξεως, ὡς μὴ παριστῶσαν πλέον οὐδὲν τῶν κοινῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους αἰσθημάτων.

— Ἐπρεπε ν' ἀρχίσω νὰ σὰς εἶπω ὅτι εἰς τόσῃ ἐνδειαν κατήντησα, ὥστε ἀγνοῶ τί νὰ πράξω· νὰ κλέψω, νὰ θανατωθῶ, ἢ ἄλλο τι χειρότερον.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ὁ Ρουσσώ ἀνηγέρθη καὶ ἐτέθη ὀπισθεν τοῦ γραφείου του, ὡς ὀπισθεν προμαχώνας.

— ὦ ! μὴ φοβεῖσθε τίποτε, διδάσκαλέ μου, μὴ φοβεῖσθε τίποτε, προστατά μου, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μὲ φωνὴν ἐμπλεωὴν ἠπιότητος, διότι σκεπτόμενος καλῶς, δὲν βλέπω τὴν ἀνάγκην νὰ θανατωθῶ· ἐγὼ καὶ ἄνευ τούτου θὰ ἀποθάνω· ἔφυγα ἀπὸ τὸ Τριανόν πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν, καὶ περιεφερόμην εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς, χωρὶς νὰ ἔχω ἄλλο τι πρὸς τροφήν εἰμὴ χλωρὰ ὄσπρια ἢ καρποὺς ἀγρίους. Παρέλυσαν ὅλαι μου αἱ δυνάμεις. Μόλις καὶ μετὰ βίας στηριζομαι εἰς τοὺς πόδας μου. Ὅσον διὰ νὰ κλέψω, δὲν θὰ τὸ κάμω βέβαια μέσα εἰς τὴν ἰδικὴν σὰς οἰκίαν· ἐγὼ τὴν οἰκίαν σὰς τὴν ἀγαπῶ, κύριε Ρουσσώ. Περί δὲ τοῦ τρίτου, ὦ ! διὰ νὰ ἐκπληρωθῇ αὐτό. . .

— Τί ; ἠρώτησεν ὁ Ρουσσώ.

— Διὰ νὰ ἐκπληρωθῇ, μοῦ ἐχρειάζετο μία ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν ἔρχομαι νὰ ζητήσω ἐδῶ.

— Ἐτρελλάθης ; ἀνέκραξεν ὁ Ρουσσώ.

— Ὅχι, κύριε, ἀλλ' εἶμαι πολὺ δυστυχής, πολὺ ἀπηλπισμένος, καὶ θὰ ἐπιπτον εἰς τὸν Σηκουάναν σήμερον τὸ πρωτὶ νὰ πνιγῶ, ἄνευ μιᾶς σκέψεως τὴν ὁποίαν ἔκαμα.

— Τί σκέψιν ἔκαμες ;

— Ἐνθυμήθην ὅτι γράφετε εἰς ἓν μέρος : « Ἡ αὐτοκτονία εἶνε ἀρπαγὴ διαπραττομένη εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος ».

Ὁ Ρουσσώ ἠτένισε πρὸς τὸν νεανίαν, ὡς εἰ τῷ ἔλεγε : « Καὶ ἔχεις τὴν οἴησιν νὰ νομίζῃς ὅτι ἐσκεπτόμην σέ, ὅταν ἔγραφα αὐτό ; »

— ὦ ! ἐννοῶ, ἐψιθύρισεν ὁ Γιλβέρτης.

— Δὲν μὲ φαίνεται νὰ ἐννοῇς ; τί ἐννοεῖς ; ἠρώτησεν ὁ Ρουσσώ.

— Θέλετε νὰ μὲ εἴπητε, μήπως, ἀν ἀποθάνῃς σύ, ἄθλιε, ὅστις εἶσαι μηδὲν, οὐδ' ἔχεις τίποτε, οὐδὲ σὲ μέλει διὰ τίποτε, χάνεται μία βελόνη ἐκ τῆς γῆς ;

— Ἐχεις λάθος, εἶπεν ὁ Ρουσσώ, ἐντραπείς ὅτι ὁ νεανίας τὸν ἐμάντευσεν· ἀλλ' ἔλεγες, νομίζω, ὅτι πεινᾷς ;

— Ναί, πεινῶ, μάλιστα.

— Λοιπόν ! ἀπὸ ἐγνώριζες ποῦ εἶνε τὸ κλειδί, γνωρίζεις καὶ ποῦ ἔχομεν τὸ ψωμί· πήγαινε λοιπὸν μέσα καὶ ἀνοίξε τὸ ἐρμάριον, πάρε ψωμί καὶ φύγε.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἐκινήθη.

— Ἄν δὲν ἔχεις ἀνάγκην ψωμίου, ἀλλὰ χρημάτων, δὲν πιστεύω νὰ ἦσαι τόσον μοχθηρός, ὥστε νὰ κακομεταχειρισθῇς ἓνα γέροντα, ὅστις ὑπῆρξε προστάτης σου, ἐντὸς τῆς ἰδίας οἰκίας, ἥτις σοὶ προσέφερεν ἄστυον. Εὐχαριστήθητι λοιπὸν μὲ τὸ ὀλίγον τοῦτο... Ἰδοῦ.

Καὶ βαλὼν τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον του, ἐξήγαγε καὶ ἔτεινε πρὸς τὸν Γιλβέρτην νομίσματά τινα.

Ὁ Γιλβέρτης ἀπώθησε τὴν χεῖρα.

— ὦ ! εἶπε μετὰ πόνου· δὲν πρόκειται οὔτε περὶ χρημάτων, οὔτε περὶ ψωμίου· δὲν καταλαμβάνετε τὴν ιδέαν μου, ὅταν σὰς λέγω ὅτι θὰ φονευθῶ. Φειδομαι τῆς ζωῆς μου διὰ τοῦτο μόνον· διότι τώρα ἡ ζωὴ μου πιθανὸν νὰ ᾔνε ὠφέλιμος εἰς τινά, διότι ὁ θάνατός μου, κύριε, θὰ ἦτο ἀρπαγὴ εἰς ἄτομόν τι. Σεῖς, ὅστις γνωρίζετε ὅλους τοὺς κοινωνικοὺς νόμους, ὅλα τὰ ἀνθρώπινα καθήκοντα ; εἰπέ τε μου· ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον τοῦτον δεσμός τις, ἱκανὸς νὰ κρατῇ δέσμιον εἰς τὴν ζωὴν κανένα ἀνθρώπου, ὅστις ποθεῖ νὰ φονευθῇ ;

— Πολλοὶ δεσμοί, εἶπεν ὁ Ρουσσώ.

— Εἶνε εἰς ἐξ αὐτῶν τὸ νὰ ᾔνέ τις πατήρ ; ἐψιθύρισεν ὁ Γιλβέρτης. Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐρώτησίν μου ταύτην, βλέπετέ με ἐνταυτῷ, κύριε Ρουσσώ, ὥστε νὰ παρατηρῶ τὴν ἀπάντησιν ἐντὸς τῶν ὁμμάτων σας.

— Ναί, βέβαια, βεβαιότατα, ὑπετραύλισεν ὁ Ρουσσώ. Καὶ διατί μ' ἐρωτᾷς δι' αὐτό ;

— Κύριε, οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους θὰ προσφέρετε, θὰ ᾔνε ἐντολαὶ δι' ἐμέ, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης· λοιπόν, σὰς καθικετεύω, σκεφθῆτε αὐτοὺς καλῶς. Κύριε Ρουσσώ, εἶμαι τόσον δυστυχής, ὥστε ἤθελον αὐτοκτονήσαι· ἀλλὰ... ἀλλὰ... ἔχω τέκνον !

Ὁ Ρουσσώ ἀνεπήδησεν ἐκ τοῦ θαυμασμοῦ ἐπὶ τῆς καθέδρας του.

— ὦ ! μὴ μὲ χλευάσετε, κύριε Ρουσσώ, εἶπε ταπεινῶς ὁ Γιλβέρτης· σεῖς ὑποθέτετε ὅτι ἠθέλατε κεντῆσαι μόνον τὴν καρδίαν μου διὰ τοῦ χλευασμοῦ, ἀλλ' ἠθέλατε, σὰς βεβαιῶ, τὴν ἀνοίξει ὡς διὰ μαχαίρας· ναί, τὸ ἐπαναλαμβάνω· ἔχω τέκνον.

Ὁ Ρουσσώ τὸν παρετήρησε, χωρὶς νὰ εἴπῃ τι.

— Ἄνευ τούτου, θὰ ἤμην τώρα νεκρός, ἐξηκολούθησεν ὁ Γιλβέρτης.

ἀλλ' ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ μου, ἐσυλλογίσθην ὅτι ἡδυνάμην νὰ τύχω παρ' ὑμῶν καλῆς συμβουλῆς καὶ ἡλθα.

— Ἀλλὰ, ὑπέλαβεν ὁ Ρουσσώ, πόθεν προέρχεσαι εἰς ἐμέ διὰ συμβουλὴν ; μήπως ἦλθες νὰ μέ συμβουλευθῇς, ὅταν ἔπραξες τὸ πταῖσμα ;

— Κύριε Ρουσσώ, αὐτὸ τὸ πταῖμά μου...

Καὶ ὁ Γιλβέρτης ἐπλησίασε πρὸς τὸν Ρουσσώ μέ παραδύζον ὕφος.

— Τί ; εἶπεν ὁ φιλόσοφος.

— Αὐτό μου τὸ πταῖσμα, ὑπέλαβεν ὁ Γιλβέρτης, εὐρίσκονται ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι τὸ ὀνομάζουν ἐγκλημα.

— Ἐγκλημα ! Τόσῳ μᾶλλον λοιπὸν δὲν ὤφειλες νὰ ὀμιλήσῃς περὶ τοιούτου πράγματος πρὸς ἐμέ. Εἰμαι καὶ ἐγὼ ἄνθρωπος, καθὼς σύ, καὶ ὄχι πνευματικός. Ἐν τούτοις, δὲν μοῦ φαίνεται παράδοξον τὸ προεῖδον ὅτι ἤθελες βαδίσαι εἰς τὸ κακόν· εἶσαι φύσις πονηρά.

— Ὅχι, κύριε Ρουσσώ, ἀπεκρίθη ὁ Γιλβέρτης, κινῶν μελαγχολικῶς τὴν κεφαλὴν. Ὅχι, κύριε, ἀπατάσθαι· εἰς τὸ πνεῦμά μου ὑπάρχει τὸ κακόν, ἡ μᾶλλον ἐπλανήθη τὸ πνεῦμά μου· ἀνέγνωσα πολλὰ βιβλία, τὰ ὅποια μέ ἐδίδασκαν τὴν ἰσότητά των ἀνθρώπων, τὴν ὑπερφάνειαν τοῦ νοός, τὴν εὐγένειαν τοῦ ἐνστίκτου ἡμῶν· τὰ βιβλία ταῦτα, κύριε, ἦσαν συντεταγμένα ἀπὸ ἀνδρᾶς τοσοῦτον περιφανεῖς, ὥστε δὲν εἶνε παράδοξον ὅτι ἐπλανήθη ἐξ αὐτῶν ὁ νοὺς ἐνὸς πτωχοῦ χωρικοῦ... Αὐτὰ μ' ἐβλαψαν.

— Ἀ ! ἃ ! ἐννοῶ τὴν ἐννοίαν τῶν λόγων σας, κύριε.

— Τί, δηλαδή, κύριε Ρουσσώ ;

— Ναί· ὑπαινίττεσαι τὰς διδασκαλίας μου, καὶ αὐτὰς τώρα μέμφεσαι· ἀλλὰ δὲν εἶχες τὴν ἐλευθέραν κρίσιν ;

— Δὲν μέφομαι, κύριε, σὰς λέγω ὅ,τι ἀνέγνωσα· ἰδοὺ δὲ τί μόνον μέφομαι τὴν εὐκολοπιστίαν μου. Ἐπίστευσα, ἔπαισα· δύο ἀφορμαὶ ὑπάρχουν εἰς τὸ ἐγκλημα μου· εἴθε ἡ πρώτη διὰ τοῦτο ἔρχομαι πρῶτον εἰς σὰς· ἔπειτα θὰ πορευθῶ εἰς τὴν δευτέραν, πλὴν θὰ πορευθῶ καὶ εἰς ἐκείνην, ὅταν ἔλθῃ ὁ ἀρμόδιος καιρὸς.

— Τέλος πάντων, τί θέλεις ἀπὸ ἐμέ ; νὰ μάθωμιν.

— Δὲν θέλω οὔτε εὐεργεσίαν, οὔτε καταφυγὴν, ἀλλ' οὔτε ἄρτον, μολονότι τῶν πάντων στεροῦμαι, καὶ γυμνητεύω καὶ λιμῶντῶ· τίποτε ἀπ' αὐτὰ ἐγὼ θέλω ἀπὸ σὰς ἡθικὴν ὑποστήριξιν. Ἐγώ, κύριε Ρουσσώ, ἔγινα πατὴρ διαπραξῆς ἐγκλημα· λοιπὸν ! θέλω τώρα νὰ μοῦ εἰπῇτε, τί νὰ πράξω ; νὰ μαδῇσω τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου, καὶ νὰ κυλίωμαι εἰς τὴν γῆν ἀνακράζων : « Ἡμαρταν ! » ἢ νὰ γελῶ, καθὼς ἡ γυνὴ ἐκείνη τῆς Γραφῆς, λέγων κ' ἐγώ : « Ἐκαμα καθὼς κάμνει ὅλος ὁ κόσμος· ἂν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὑπάρχει τις καλῆτερός μου, ἅς μέ λιθοβολήσῃ ; » Ἐνὶ λόγῳ, κύριε Ρουσσώ, σεῖς, ὅστις βεβαίως θὰ ἐδοκιμάσατε ὅ,τι τώρα καὶ ἐγὼ δοκιμάζω, ἀποκριθῆτέ μοι εἰς τοῦτο· εἰπέτε μοι, εἶνε δυνατόν νὰ ἐγκαταλείψῃ ἓνας πατέρας τὸ παιδί του ;

Δὲν εἶχε προφέρει ἔτι ὁ Γιλβέρτης τὸν λόγον τοῦτον, καὶ ὁ Ρουσσώ κατέστη ὠχρότερος τοῦ νεανίου· ὥστε ἀποταθεῖς πρὸς αὐτὸν τεταραγμένος :

— Μὲ ποῖον δικαίωμα μοῦ ὀμιλεῖς τοιοῦτοτρόπως ; εἶπε.

— Σὰς τὸ λέγω, κύριε Ρουσσώ, διότι ὅταν ἔμενον μαζὶ σας, ἐπάνω, εἰς τὸ ὑπερῶν ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὅποιον μ' ἐφιλοξενήσατε, ἀνέγνωσα τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ γραφόμενά σας, διότι λέγετε, ὅτι τὰ παιδιὰ, ὅσα γεν-

νῶνται ἐν τῇ πενίᾳ. ἔχει καθήκον νὰ τὰ περιθάλπῃ τὸ Κράτος· διότι, τέλος πάντων, θεωρήσατε πάντοτε ἑαυτὸν ὡς μὴ παραβάτην τῶν καθηκόντων τοῦ τιμίου ἀνθρώπου, μολονότι τὰ τέκνα, τὰ ὅποια γεννῶνται ἀπὸ σᾶς τὰ ἐγκαταλείπετε...

— Ἀθλίε, ἀνέκραξεν ὁ Ρουσσώ, ἀνέγνωσες τὸ σύγγραμμά μου καὶ ὁμῶς ἔρχεσαι νὰ μοῦ εἴπῃς τὰ τοιαῦτα!

— Τί δηλαδή; εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Τί! τὸν κακὸν σου τὸν καιρὸν! ἔχεις καὶ τὸ πνεῦμα διεστραμμένον, καθὼς τὴν καρδίαν.

— Κύριε Ρουσσώ!

— Ἀνέγνωσες κακῶς τὰ συγγράμματά μου, καθὼς ἀναγινώσκεις κακῶς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν! εἶδες τὴν ἐπιφάνειαν μόνην τῶν ἑδαφίων, καθὼς βλέπεις μόνην τὴν πρόσψιν τῶν προσώπων! Ἄ! ἐνόμισες ὅτι ἐπιφέρων μαρτυρίας ἐκ τῶν συγγραμμάτων, τὰ ὅποια ἔγραψα, μὲ κάμνεις ὑπεύθυνον τοῦ ἐγκλήματός σου· ὥς νὰ μοὶ ἔλεγες: «Ὁμολογεῖς ὅτι ἐπραξες τοῦτο, ἄρα, καὶ ἐγὼ δύνάμην νὰ τὸ πράξω!» Ἀλλ' ἄθλιε! ὅ,τι σὺ δὲν γνωρίζεις, ὅ,τι σὺ δὲν ἀνέγνωσες εἰς τὰ βιβλία μου, ὅ,τι σὺ δὲν ἐμάντευσες παντελῶς, εἶνε τοῦτο· ὅτι ὁλόκληρον τὴν ζωὴν ἐκείνου, τὸν ὁποῖον σὺ ἔλαβες ὡς παραδειγμα, τὴν ἐν πενίᾳ καὶ κακουχίαις μυρίαὶ παρελθοῦσαν ταύτην ζωὴν, ἐγὼ ἡδυνάμην νὰ τὴν ἀνταλλάξω ἀντὶ βίου παγχρόστου, ἡδονικοῦ, λαμπροῦ βίου. Μήπως ἔχω ὀλιγωτέρας τοῦ κυρίου Βολταίρου γνώσεις; μήπως δὲν ἤμην ἱκανὸς νὰ γράψω τόσα ὅσα καὶ ἐκεῖνος; Καταγινόμενος ὀλιγώτερον παρ' ὅσον καταγίνομαι, δὲν ἡδυνάμην νὰ πωλῶ τὰ συγγράμματά μου καὶ ἐγὼ τόσον ἀκριβῶς ὅσον πωλεῖ ἐκεῖνος τὰ ἰδικά του, καὶ ν' ἀναγκάσω τὰ χρήματα νὰ ἔλθουν νὰ ριθθοῦν εἰς τὸ κιβώτιόν μου, ἔχων ἀδιακόπως ἐν κιβώτιον κατὰ τὸ ἥμισυ πλήρες εἰς τὴν διαθεσιν τῶν βιβλιοπωλῶν μου; Ὁ χρυσὸς προσελκύει τὸν χρυσόν· δὲν τὸ γνωρίζεις αὐτό; Θὰ εἶχον καὶ ἐγὼ ἀνάκτορα· θὰ εἶχον καὶ ἐγὼ ἵππους βαθυχαίτας, θὰ εἶχον καὶ ἐγὼ δῖφρον, διὰ τοῦ ὁποῖου νὰ ἐξέρχωμαι εἰς περιπάτους μὲ ὥραιαν καὶ νέαν ἑταίραν εἰς τὸ πλευρόν μου· καὶ πιστευσόν με, ἡ τοιαύτη πολυτέλεια δὲν ἤθελεν ἐξαντλήσει παρ' ἐμοὶ τὴν πηγὴν τῆς ἀκενώτου μου ποιήσεως. Εἰπέ μοι, μὴ δὲν ἔχω πλέον ἐγὼ πάθη; Ἰδὲ καλῶς τοὺς ὀφθαλμούς μου, οἵτινες, καίτοι ἐξηκονταετeis, λάμπουν εἰσέτι τὰς λάμψεις τῆς νεότητος καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν. Σὺ, ὅστις ἀνέγνωσες ἡ ἀντέγραψες τὰ βιβλία μου, σὺ, δὲν ἐνθυμεῖσαι, ὅτι μολονότι μ' ἐπεσκέφθη ἡ γεροντικὴ ἡλικία, μολονότι πολλὰ καὶ ἐπώδυνα μὲ διετάραζαν δεινὰ, πραγματικά, ἡ καρδία μου διετηρήθη πάντοτε νέα, καὶ τοῦτο πρὸς πλειοτέραν τυραννίαν μου;

— Ὅλα αὐτὰ τὰ γνωρίζω, κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης. Σὰς εἶδα ἐκ τοῦ πλησίον καὶ σὰς ἐνόησα.

— Τότε λοιπόν, ἀφοῦ μὲ εἶδες ἐκ τοῦ πλησίον, τότε, ἀφοῦ μ' ἐνόησες, πρέπει νὰ ἔχῃ πρὸς σὲ ἡ ζωὴ μου ἐννοίαν, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχει πρὸς τοὺς ἄλλους. Ἡ παραδόξος αὐταπάρησις μου αὕτη, ἥτις δὲν εἶνε φύσικὴ, δὲν σοὶ λέγει ὅτι ἠθέλησα νὰ ἐπιβάλῃ αὐτὸς εἰς ἑμαυτὸν τιμωρίαν, ὡς μετάνοιαν, ὡς ἀγιασμόν...

— Ἀγιασμόν! ἐπιθύρῃσεν ὁ Γιλβέρτης.

— Γνωρίζεις, ἐξηκολούθησεν ὁ Ρουσσώ χαμηλῇ τῇ φωνῇ, γνωρίζεις τί ἐστὶ τὸ νὰ παρασύρῃ τις μεθ' ἑαυτοῦ, ὅχι ἐντὸς τοῦ θανάτου, ἀλλ' ἐντὸς

τοῦ αἰσχούς, πράγματα γεννηθέντα διὰ ν' ἀναπνεύσωσιν ἐλευθέρως καὶ καθαρῶς τὸν ἀνοικτὸν ἀέρα τῆς ἀρετῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς διδίδει ὡς προῖκα εἰς πάντα ἄνθρωπον ἐξερχόμενον ἐκ τῆς κοιλίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ; Ἀκουσον ἐντοσούτῳ πόσον ἀποτρόπαιος εἶνε ἡ θέσις μου· ὅταν ἐγκατέλειψα τὰ τέκνα μου, ἐνόησα ὅτι ἡ κοινωνία, ἥτις βλάπτεται ἀπὸ πάσαν ἐξαιρετικὴν διαγωγὴν, ἔμελλε νὰ ρίψῃ κατὰ τοῦ προσώπου μου τὸν ὀνειδισμὸν τοῦτον, ὡς στίγμα ἀτιμίας· ἐδικαιολογήθην λοιπὸν διὰ παραδοξολογιῶν· ἀπησχόλησα δέκα ἔτη τῆς ζωῆς μου διὰ νὰ δώσω πρὸς τὰς μητέρας συμβουλὰς διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων τῶν ἐγὼ ὅστις δὲν ἐσκέφθην νὰ γίνω πατήρ· πρὸς τὴν πατρίδα διὰ τὴν μόρφωσιν πολιτῶν ἰσχυρῶν καὶ ἐντίμων, ἐγὼ ὅστις ὑπῆρξα ἀσθενὴς καὶ διεφθαρμένος. Ἐπειτα μίαν ἡμέραν, ὃ δημῖος ὅστις ἐκδικεῖται ὑπὲρ τῆς κοινωνίας, ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ὄρφανου, μὴ δυνάμενος νὰ εὕρῃ ἐπ' ἐμοῦ λαβὴν, εὗρε λαβὴν ἐπὶ τοῦ βιβλίου μου, καὶ τὸ ἐκαυσεν ὡς αἰσχύνῃν ζώσαν τοῦ τόπου, τοῦ ὁποίου τὸν ἀέρα ἐμόλυνε τὸ βιβλίον μου.

«Ἐκλεξον τῶρα, ἐμβάθυνε, κρίνε· καλῶς ἔπραξα ἐν τῇ πράξει; κακῶς ἔπραξα εἰς τὰς νοουθεσίας; Δὲν ἀποκρίνεσαι· καὶ αὐτὸς ὁ Θεός, θὰ ἡπιάσῃ· καὶ αὐτὸς ὁ Θεός, ὅστις κρατεῖ εἰς τὰς χεῖράς του τὴν ἀκαμπτον πλάστιγγα τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου. Ἐγὼ ὅμως ἔχω καρδίαν, ἥτις διαλύει τὴν ἀπορίαν, καὶ ἡ καρδία αὕτη μοὶ λέγει εἰς τὸ βάθος τοῦ στήθους μου: Ἀλλοίμονον εἰς σέ, γονεὺ ἀπάνθρωπε, ὃ ἐγκαταλείψας τὰ τέκνα σου· ἀλλοίμονον εἰς σέ, ἂν ἀπαντήσης τὴν νεαρὰν ἐταίραν, ἥτις γελᾷ ἀναιδῶς τὸ ἐσπέραι εἰς τὴν γωνίαν τριόδου τινός, διότι ἡ νεαρὰ αὕτη ἐταίρα εἶνε ἴσως ἡ θυγάτηρ σου, ἡ ἐγκαταλειφθεῖσα, καὶ τὴν ὁποίαν ἡ πείνα ὥθησεν εἰς τὴν ἀτιμίαν· ἀλλοίμονον εἰς σέ, ἂν ἀπαντήσης καθ' ὁδὸν τὸν κλέπτην, τὸν ὁποῖον συνέλαβον ἐπ' αὐτοφῶρῳ, διότι ὁ κλέπτης οὗτος εἶνε ἴσως ὁ υἱός σου, τὸν ὁποῖον ἐγκατέλειψας, τὸν ὁποῖον ἡ πείνα ὥθησεν εἰς τὸ ἐγκλημα!»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ρουσσώ, ὅστις εἶχεν ἀνεγερθῇ ὀλίγον, ἐπανεπέσεν εἰς τὴν ἔδραν του.

— Ἀλλ' ἂν εἶχατε τὰ μέσα νὰ ἀναθρέψετε τὰ τέκνα σας, ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης, ἡθέλατε ποτὲ τὰ ἐγκαταλείψαι;

— Ποτὲ! ὁμνύω ὅτι μόνον τὸν ἐπιούσιον ἄρτον ἂν εἶχα νὰ δίδω εἰς αὐτά, ποτὲ δὲν ἠθελον τὰ ἀφήσει.

Καὶ ὁ Ρουσσώ ἠπλώσε πανδημῶς τρέμουσαν χεῖρα.

— Εἰκοσι χιλιάδες φράγκων, ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης, ἀρκοῦν διὰ νὰ ἀναθρέψῃ τις τὸ τέκνον του;

— Ναί, ἀρκοῦν, εἶπεν ὁ Ρουσσώ.

— Καλὰ, ὑπέλαβεν ὁ Γιλβέρτης, εὐχαριστῶ, κύριε· γνωρίζω τῶρα τί μένει νὰ πράξω.

— Εἰς πάσαν μάλιστα περίστασιν, ὡς εἶσαι νέος, δύνασαι διὰ τῆς ἐργασίας νὰ ἀναθρέψῃς τὸ τέκνον σου, εἶπεν ὁ Ρουσσώ. Ἀλλ' εἶπες καὶ ὅτι ἐτελέσθη ἐγκλημα· μήπως σὲ ζητοῦν; μήπως σὲ καταδιώκουν; ..

— Μάλιστα, κύριε Ρουσσώ.

— Κρούψου λοιπὸν ἐδῶ, τέκνον μου· ἐπάνω εἰς τὸ ὑπερῶν, εἶνε πάντῃς ἐλεύθερον.

— Ἀ! διδάσκαλε, πόσον σὰς ἀγαπῶ! ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης· ἡ προσφορά σας αὕτη μὲ πληροῖ χαρὰς, κύριε Ρουσσώ· τῶνάντι ἄλλο δὲν σὰς ζητῶ.

εἰμὴ σκέπην μόνον· καὶ ὅσον διὰ τὴν τροφήν μου, γνωρίζετε ὅτι δὲν εἰμαι ὀκνηρός· δύναμαι νὰ τὴν κερδίζω διὰ τῆς ἡμερησίας ἐργασίας μου.

— Κχι, εἶπεν ὁ Ρουσσώ μὲ ἀνήσυχον τρόπον, ἀφοῦ εἰμεθα τοιοῦτο-τρόπως σύμφωνοι, ἀνάβα, ἐπάνω, μήπως ἔλθῃ ἡ κυρία Ρουσσώ καὶ σὲ εὖρη ἐδῶ ἀφότου ἀνεχώρησες δὲν ἀναβαίνει πλέον εἰς τὸ ὑπερῶν, διότι δὲν βάλλομεν τίποτε ἐκεῖ μέσα· θὰ εὖρης ἐκεῖ ἀκόμη τὸ ἀχυρόστρωμά σου, οἰκο-νομήθητι πλέον ὥς ἡμπορεῖς.

— Εὐχαριστῶ, κύριε, εὐχαριστῶ· αὐτὸ μὲ φθάνει· καὶ τοῦτο ἀκόμη εἶνε πολὺ δι' ἐμέ.

— Ἄλλο τίποτε θέλεις; εἶπεν ὁ Ρουσσώ διώκων διὰ τοῦ βλέμματος τὸν Γιλβέρτην ἐξω τοῦ θαλάμου.

— Ὅχι, κύριε Ρουσσώ· ἀλλ' ἓνα λόγον ἀκόμη, παρακαλῶ.

— Λέγε.

— Μὲ ἐπεπλήξατε μίαν ἡμέραν εἰς Λυκιέννας ὅτι σὰς ἐπρόδισα· ἐγὼ, κύριε Ρουσσώ, δὲν ἐπρόδισα τότε κἀνέναν· ἐγὼ ἡκολούθουν τὸν ἔρωτά μου.

— Ἐκεῖνα ὅλα ἐλησμονήθησαν· θέλεις ἄλλα τίποτε;

— Τίποτε, κύριε Ρουσσώ... μόνον, ὅταν κἀνεῖς ἀγνοῇ τὴν οἰκίαν τινὸς εἰς Παρισίους, εἶνε δυνατόν νὰ μάθῃ;

— Βεβαίως, ἄρκει νὰ ᾔνῃ ἡ οἰκία ἀνθρώπου γνωστοῦ.

— Ὁ ἄνθρωπος περὶ τοῦ ὁποίου σὰς λέγω εἶνε τὰ μέλιστα γνωστός.

— Τὸ ὄνομά του;

— Ὀνομαζέται, κύριος κόμης Βάλαμος.

Ὁ Ρουσσώ ἐρρίγησεν ἐνθυμηθεὶς τὴν συνέλευσιν τῆς ὁδοῦ Πλαστριέρας.

— Τί τὸν θέλεις αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον; ἠρώτησε.

— Τὸν θέλω ἔχει αὐτὸς σχέσιν μὲ τὸ ἔγκλημα, τὸ ὁποῖον ἔπραξα. Ποῦ κατοικεῖ, σὰς παρακαλῶ, κύριε Ρουσσώ;

— Κατοικεῖ εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Κλαυδίου.

— Εὐχαριστῶ, πηγαίνω πρὸς αὐτὸν ἀμέσως.

— Πρόσεξε, τέκνον μου, ἀνέκραξεν ὁ Ρουσσώ κρατήσας τὸν νεανίαν· αὐτὸς εἶνε ἄνθρωπος κραταιός, βαθύς.

— Μὴ φοβεῖσθε τίποτε, διδάσκαλε, ἔμαθα ἀπὸ σὰς νὰ ἐξουσιαζῶ τὸν ἑαυτὸν μου.

— Γρήγορα, γρήγορα, τρέξε εἰς τὸ ὑπερῶν, ἀνέκραξεν ὁ Ρουσσώ, ἀκούω ὅτι ἐκλείσθη ἡ θύρα τῆς αὐλῆς· εἶνε βεβαίως ἡ κυρία Ρουσσώ, ἥτις ἐπιστρέφει· κρύψου εἰς τὸ ὑπερῶν ἕως νὰ εἰσέλθῃ, ἔπειτα καταβαίνεις καὶ ἐξέρχεσαι.

— Τὸ κλειδί, παρακαλῶ!

— Εἶνε εἰς τὸ καρφί, ἐντὸς τοῦ μαγειρείου, καθὼς γνωρίζεις.

— Χαίρετε, κύριε Ρουσσώ.

— Λάβε καὶ ψωμί, καὶ ἐγὼ σοῦ ἐτοιμαζῶ ἐργασίαν δι' ἀπόψε.

— Εὐχαριστῶ!

Καὶ ὁ Γιλβέρτης ἐξῆλθε τόσον ἐλαφρῶς, ὥστε, πρὶν ἡ Θηρεσία ἀναβῇ εἰς τὴν πρώτην ὀροφήν, αὐτὸς ἦτο εἰς τὸ ὑπερῶν του.

NE'

Γιλβέρτης καὶ Βάλασμος.

Ὁ Γιλβέρτης κατέβη εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνάβασιν τῆς Θηρεσίας, καὶ ἔτρεξεν εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Κλαυδίου.

Εἰσερχόμενος εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας τοῦ Βαλσάμου, εἶδεν ἀναχωροῦντα τὸν πρίγκηπα δὲ Ροάν, τοιοῦτον ὁ Βάλασμος εὐηρεστήθη νὰ συνοδεύσῃ μέχρι τῆς θύρας, ὡς ἐλθόντα σήμερον εἰς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ ὑπὸ μόνῃς φιλοφροσύνης.

Ἐπιστρέφων ὁ Βάλασμος ἐκ τῆς αὐλῆς του πρὸς τὴν οἰκίαν, εἶδεν ἐπὶ τῆς λιθίνης κλίμακος ρακενδύτην, σχεδὸν ἐπαίτην, ὅστις ἔστατο μὲ ὕψος ἱκετευτικόν.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε κόμη, εἶπεν ὁ ἑλεεινὸς τὸ σχῆμα νεανίας, νὰ σὰς εἶπω δύο λέξεις ;

— Τίς εἶσαι, φίλε μου ; εἶπεν ὁ Βάλασμος μετὰ πολλῆς γλυκύτητος.

— Δὲν μὲ γνωρίζετε ; ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ὅχι, ἀλλὰ δὲν βλάπτει, ἔλθετε, ὀρίσατε μέσα.

Καὶ προπορευθεὶς ὠδήγησε τὸν νεανίαν εἰς τὸ πρῶτον δῶμα, ἔνθα καθήσας, ἀπευθύνθη πρὸς αὐτὸν μὲ τὴν αὐτὴν ἡπιότητα.

— Ἠρωτήσατε ἂν σὰς γνωρίζω ; εἶπε.

— Μάλιστα, κύριε κόμη.

— Τῶνόντι, μοὶ φαίνεται ὅτι κάπου σὰς εἶδον.

— Εἰς τὸ Ταβερνεῦ, κύριε, ὅταν ἤλθατε τὴν προτεραίαν τῆς ἡμέρας, καὶ ἡ διήλθεν ἐκεῖθεν ἡ Δελφίνη.

— Τι ἐκάμνετε εἰς τὸ Ταβερνεῦ ;

— Ἐκατοῖκουν ἐκεῖ.

— Ὡς ὑπηρέτης Ἰσω; τοῦ κυρίου δὲ Ταβερνεῦ.

— Ὅχι ὡς συγκατοικὸς.

— Καὶ ἀνεχωρήσατε ἐκ τοῦ Ταβ. εἰς ;

— Μάλιστα, κύριε, πρὸ τριῶν ἑτῶν.

— Καὶ ἤλθατε ἐδῶ ;

— Εἰς Παρισίους, μάλιστα, ὅπου πρῶτον ἐσπούδασα πλησίον τοῦ κυρίου Ρουσσώ, ἔπειτα εἰσῆλθον ὡς ὑπάλληλος εἰς τοὺς κήπους τοῦ Τριανόν, διὰ προστασίας τοῦ κυρίου Ἰουσσώ.

— Ρουσσώ, Ἰουσιώ, δύο περιφανῆ ὀνόματα, φίλε μου. Καὶ τί μὲ θέλετε λοιπόν ;

— Τώρα σὰς λέγω, κύριε κόμη.

Καὶ μετὰ τινά σιγὴν, προσηλώσας ἐπὶ τοῦ Βαλσάμου βλέμμα ὃχι ἄμοιρον ἰσχύος :

— Ἐνθυμεῖσθε, ἐξηκολούθησεν, ὅταν ἤλθατε εἰς Τριανόν τὴν νύκτα ἐκείνην, πρὸ ἑνὸς καὶ ἡρίσεως μηνὸς περίπου, μίαν παρασκευὴν, ὅτε συνέβη καταιγίς ;

Ὁ Βάλασμος ἐσκυθῶπασε πάραυτα.

— Ναι, ἐνθυμοῦμαι καὶ μὲ εἶδες ;

— Σὰς εἶδα.

— Ἰσως λοιπὸν ἤλθες διὰ νὰ σοῦ δώσω χρήματα, ὥστε νὰ φυλάξης τοῦτο μυστικόν; εἶπεν ὁ Βάσκαμος ἀπειλητικῶς.

— Ὅχι, κύριε, διότι συμφέρει καὶ εἰς ἐμέ ὅσον καὶ ὑμᾶς νὰ φυλαχθῇ τὸ μυστικόν αὐτό. . .

— Τότε λοιπὸν εἶσαι ὁ ὀνομαζόμενος Γιλβέρτης; εἶπεν ὁ Βάσκαμος.

— Μάλιστα, κύριε κόμη.

Ὁ Βάσκαμος κατεκάλυψε διὰ βλοσυροῦ βλέματος τὸν νεανίαν. Ἐξέπληγχι, αὐτὸς ὁ τοσοῦτον γνωρίζων τοὺς ἀνθρώπους, ἐκ τῆς θαρραλεότητός του καὶ ἐκ τῆς ἀξιοπρεπείας τῶν λόγων του.

Ὁ Γιλβέρτης ἵστατο πλησίον τραπέζης ἐπὶ τῆς ὁποίας δὲν ἐστηρίζετο ἡ μία τῶν λεπτοφυῶν χειρῶν του, τῶν λευκῶν, μολονότι ἐπεδίδετο εἰς ἐργασίας ἀγροτικὰς, ἐκρύπτετο ἐντὸς τοῦ στήθους του ἡ ἄλλη ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς πλευρᾶς του μὲ χάριν.

— Παρατηρῶ ἐκ τοῦ σχήματός σου, εἶπεν ὁ Βάσκαμος, διατὶ ἤλθες ἐδῶ γνωρίζεις ὅτι ἐνοχοποιεῖσαι φουερὰ ὑπὸ τῆς δεσποσύνης δὲ Ταβερνέυ, τὴν ὁποίαν, δυνάμει τῆς ἐπιστήμης, ἠνάγκασα νὰ εἴπῃ τὴν ἀληθειαν καὶ ἤλθες νὰ μ' ἐλέγξης διὰ τὴν γνωστοποίησιν ταύτην, πῶς; διότι ἄλλως τὸ μυστικόν σου θὰ ἔμενε κεκρυμμένον εἰς τὸ σκότος;

Ὁ Γιλβέρτης ἐκίνησε μόνον τὴν κεφαλὴν.

— Ἐντούτοις ἔχεις ἄδικον, ἐξηκολούθησεν ὁ Βάσκαμος διότι καὶ ἂν ἤθελον σὲ καταγγεῖλαι, χωρὶς ποσῶς νὰ μὲ βιάσῃ εἰς τοῦτο τὸ ἰδίόν μου συμφέρον, καθότι ὑπωπτεύοντο ἐμέ καὶ ἂν ἤθελον σὲ θεωρεῖ ὡς ἐχθρὸν καὶ σὲ προσβάλλει, μολονότι ἐγὼ μόνον ὑπερασπίσθην τὸν ἑαυτόν μου, δὲν εἶχες παλιν τὸ δικαίωμα νὰ εἴπῃς τι, διότι, τῇ ἀληθείᾳ, ἐπραξες πρᾶξιν χαμπεσταίνην.

Ὁ Γιλβέρτης ἐνέπηξε τοὺς ὀνυχὰς εἰς τὸ στήθος του, πλὴν δὲν ἀπεκρίθη.

— Ὁ ἀδελφός θὰ σὲ καταδιώξῃ, ἐξηκολούθησεν ὁ Βάσκαμος, καὶ ἡ ἀδελφὴ θὰ ἐνεργήσῃ νὰ σοῦ ἀφαιρέσουν τὴν ζωὴν, ἂν ἀφρόνως ποιῶν ἐξακολούθῃς νὰ περιφέρεσαι εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων.

— Ὡ! περὶ τούτου ὀλίγον φροντίζω, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Πῶς ὀλίγον φροντίζεις;

— Ἐγώ, κύριε κόμη, ἠγάπων τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα τὴν ἠγάπων ὥς δὲν ἤθελε ποτὲ ἀγαπηθῇ ὑπὸ τινος· ἀλλ' ἐκείνη μὲ περιεφρόνησεν, ἐμὲ ὅστις ἔτρεφα τοιοῦτον σέβας εἰς αὐτήν· μὲ περιεφρόνησεν, ἐμὲ ὅστις δις ἤδη τὴν εἶχον βραστάσει εἰς τὰς ἀγκάλας μου, χωρὶς νὰ τολμήσω οὐδὲ τὰ χεῖρά μου νὰ πλησιάσω τοῦλάχιστον εἰς τὰ κράσπεδα τῆς ἐσθῆτός της.

— Κεῖλ᾽, καὶ τὴν ἐξεδικήθης ἔπειτα διὰ τὴν πρὸς σὲ περιφρόνησίν της διὰ τοῖς μέσου; διὰ παγίδος;

— Ὡ! ὅχι, ὅχι· ἡ παγὶς δὲν προήλθεν ἀπὸ ἐμέ· ἀλλὰ τυχαίως μοὶ παρουσιάσθη εὐκαιρία.

— Πόθεν!

— Παρ' ὑμῶν.

Ὁ Βάσκαμος ἀνεσκίρτησεν ὥς εἰ ὄφρις τὸν ἐδάγκασεν.

— Παρ' ἐμοῦ! ἀνέκραξε.

— Παρ' ὑμῶν, μάλιστα κύριε, παρ' ὑμῶν, ἐπανάλαβεν ὁ Γιλβέρτης. Κύριε κόμη, σεῖς ἀπεκοιμίσατε τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα, ἔπειτα ἐφύγατε, καθόσον δὲ ἀπομακρύνεσθε, τὰ γόνατά της ἐκλινον, μεχρὶ τοῦ ἐπεσε κατὰ

γῆς. Τὴν ἀνήγειρα εἰς τὰς ἀγκάλας μου τότε διὰ νὰ τὴν φέρω εἰς τὸν θάλακμόν της· ἤσθάνθην τὴν σάρκα της πλησίον τῆς σαρκός μου, μάρμαρον ἐὰν ἦμην ἤθελον ἐμψυχωθῇ! Ἐγὼ ὁ τετρωμένος ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, ὑπεχώρησα εἰς τὸν ἔρωτα. Εἶμαι λοιπόν, κύριε, τόσον ἐγκληματίας ὅσον λέγουν, σὰς ἔρωτῶ, ἔρωτῶ ὑμᾶς. . .

Ὁ Βάλασμος ἔρριπεν ἐπὶ τοῦ Γιλβέρτου βλέμμα μεστὸν θλίψεως καὶ οἰκτιρμοῦ.

— Ἐχεις δίκαιον, νέε, εἶπε, ἐγὼ εἶμαι ὁ αἷτιος τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς δυστυχίας τῆς κόρης αὐτῆς.

— Καὶ ἀντὶ νὰ ἐπιφέρειτε θεραπείαν, σεῖς ὅστις εἴσαθε τοσοῦτον κραταιός, καὶ ἔπρεπε νὰ ἦσθε καὶ καλυκᾶγῃς, σεῖς ἐπηυξήσατε τὴν συμφορὰν τῆς νεανίδος, σεῖς ἐκρεμάσατε τὸν θάνατον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐνόχου.

— Εἶνε ἀληθές, ὑπέλαθεν ὁ Βάλασμος, καὶ ὁμίλεις φρονίμως. Ἀπὸ τίνος καιροῦ, νέε, ἐπέπεσεν ἄρᾳ ἐπ' ἐμέ, καὶ ὅλα μου τὰ διανοήματα ἀποβαίνουσιν ἐπιβλαβῇ διὰ τοὺς ἀνθρώπους· τοῦτο προέρχεται, διότι καὶ εἰς ἐμέ ὡσαύτως ἐπῆλθον ἐσχάτως συμφοραὶ δεινόταται. Ἀλλὰ δὲν εἶνε δίκαιον νὰ κάμνω καὶ ἄλλους, ἔνεκα τούτου, νὰ πάσχουν τί ζητεῖς; ἄς ἴδωμεν.

— Σὰς ζητῶ τὸν τρόπον, κύριε κόμη, νὰ διορθωθοῦν τὰ γεγόμενα.

— Ἀγαπᾷς αὐτὴν τὴν κόρην;

— ὦ! ναί.

— Ὑπάρχουν πολλῶν εἰδῶν ἔρωτες. Μὲ ποῖον ἔρωτα ἀγαπᾷς αὐτήν;

— Πρὶν τὴν ἀπυλαύσω, τὴν ἡγάπων ἐμμανῶς· σήμερον τὴν ἀγαπῶ μὲ ἐλέγχους συνειδότης, ὡς ἀπονενονημένος. Θὰ ἐπιπτον νεκρός ἐκ τοῦ ἄλγους, ἐὰν μ' ἐδέχετο μετ' ὀργῆς· θ' ἀπέθνησκον ἐκ τῆς χαρᾶς, ἂν μοὶ ἐπέτρεπον νὰ κατασπασθῶ τοὺς πόδας της.

— Εἶνε κόρη εὐγενῆς, ἀλλὰ πτωχή, εἶπεν ὁ Βάλασμος μετὰ σκέψεως.

— Ναί.

— Ὁ ἀδελφός της ὅμως εἶνε ἐξαίρετου καρδίας, δὲν τὸν νομίζω πολὺ προκατειλημμένον ἐκ τῶν ἰδεῶν ἐκείνων τῶν ματαίων περὶ γένους. Τί θὰ συνέβαινεν, ἂν ἐζήτηις παρ' αὐτοῦ τὴν ἀδελφὴν του εἰς γάμον;

— Ὡς μ' ἐφόνευεν, ἀπεκρίθη ὁ Γιλβέρτης μετὰ ψυχρότητος· ἐντούτοις, ἐπειδὴ ποθῶ τὸν θάνατον μάλλον ἢ τὸν φοβοῦμαι, ἂν μὲ συμβουλευέτε νὰ κάμω τὴν αἵτησιν αὐτὴν, θὰ τὸ πράξω.

Ὁ Βάλασμος ἐσκέφθη.

— Εἶσαι νέος πνευματώδης, εἶπε φαίνεται δὲ ὅτι ἔχεις καὶ καρδίαν καλὴν, μολονότι αἱ πράξεις σου εἶνε ἀληθῶς ἐγκληματικά· δὲν σημαίνει ὅτι συνετέλεσα. Λοιπὸν ὕπαγε νὰ εὕρῃς ὅχι τὸν κ. Φίλιππον δὲ Ταθερνέυ, τὸν υἱὸν δηλαδὴ, ἀλλὰ τὸν βαρόνον δὲ Ταθερνέυ, τὸν πατέρα του, καὶ εἰπέ του, ἀκούεις; εἶπέ του, ὅτι ἐὰν συναινέσῃ ποτὲ νὰ νυμφευθῇ τὴν θυγατέρα του, θὰ προσεπιφέρῃς προῖκα εἰς τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα.

— Δὲν ἤμπορῶ νὰ τὸ εἰπῶ αὐτό, κύριε κόμη, δὲν ἔχω τίποτε.

— Καὶ ἐγὼ σὲ λέγω, ὅτι ἔχεις ἐνὰ προσεπιφέρῃς ὡς προῖκα τριακοσίας χιλιάδας φράγκων, τὰ ὅποια θὰ σοὶ δώσω πρὸς διόρθωσιν τοῦ δυστυχήματος, τό ὅποτον ἔγινε.

— Δὲν θὰ μὲ πιστεύσῃ· γνωρίζει ὅτι εἶμαι πτωχός.

— Ἄν δὲν σὲ πιστεύσῃ, τοῦ δεικνύεις τότε καὶ σὺ τὰ τραπεζικά ταῦτα γραμματίδια· καὶ ὅταν τὰ ἴδῃ, δὲν θ' ἀμφιβάλῃ πλέον.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Βάλαμος, ἤνοιξε τὸ συρτάριον τραπέζης τινός, καὶ ἐμέτρησε τριακοντα τραπέζικα γραμματία, ἀξίας δέκα χιλιάδων φράγκων ἕκαστον.

Ἐπειτα τὰ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Γιλβέρτην.

— Καὶ αὐτὰ τώρα εἶνε χρήματα; ἠρώτησεν ὁ νεανίας.

— Ἀνάγνωσον.

Ὁ Γιλβέρτης ἔρριπεν ἑκθαμβὸν βλέμμα ἐπὶ τῶν ἀνὰ χεῖρας χαρτίων, καὶ ἔγνων τὴν ἀλήθειαν τῆς διαβεβαιώσεως τοῦ Βαλαμου.

Ἀστραπὴ χαρᾶς ἔλαμψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του.

— Εἶνε δυνατόν! ἀνεφώνησεν. Ἀλλ' ὅχι, τοιαύτην γενναιοδωρίαν, οὐδ' ὁ Θεὸς αὐτός...

— Ἀμφιβάλλεις ἀκόμη, εἶπεν ὁ Βάλαμος. ἔχεις δίκαιον· εἰς τοὺς ἀνθρώπους εἶνε σπάνιον τοῦτο. Λάβε λοιπὸν αὐτὰς τὰς τριακοσίας χιλιάδας φράγκων καὶ πήγαινε εἰς τοῦ γέροντος δὲ Ταβερνέυ.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, ἐνόςφ διὰ λόγου ἀπλοῦ μοὶ χορηγεῖται μία τοιαύτη ποσότης, δὲν θὰ πιστεύσω ποτὲ ὅτι πραγματικῶς εἶνε ἰδική μου.

Ὁ Βάλαμος ἔλαβε γραφίδα καὶ ἔγραψε :

«Δίδω προῖκα εἰς τὸν Γιλβέρτην, τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὑπογραψῇ μετὰ αὐτοῦ καὶ τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεάδος προικοσύμφωνον, τὴν ποσότητα τριακοσίων χιλιάδων φράγκων, ἅτινα καὶ τῷ προεπλήρωσα ἐπὶ τῇ ἐλπίδι εὐτυχοῦς διαπραγματεύσεως.

»ΙΩΣΗΦ ΒΑΛΑΜΟΣ».

— Λάβε τὸ ἔγγραφο τοῦτο, ὕπαγε, καὶ μὴ ἀμφιβάλλης ποσῶς.

Ὁ Γιλβέρτης ἔλαβε τὸ ἔγγραφο διὰ τρεμούσης χειρός.

— Κύριε, εἶπεν, ἂν θὰ ὀφείλω εἰς σὰς τοιαύτην εὐδαιμονίαν, θὰ εἴσθε ὁ Θεός, τὸν ὅποιον θὰ λατρεύω ἐπὶ γῆς.

— Εἰς μόνος Θεὸς ὑπάρχει, τὸν ὅποιον ὀφείλεις νὰ λατρεύης, ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ Βάλαμος, ὅχι ἐμέ. Ὑπαγε, φίλε μου.

— Μίαν τελευταίαν χάριν, κύριε,

— Λέγε.

— Δότε μοι πενήντα φράγκα.

— Μοὺ ζητεῖς πενήντα φράγκα, ἐνῶ κρατεῖς τριακοσίας χιλιάδας;

— Αὐτὰ αἱ τριακοσὶαι χιλιάδες δὲν θὰ γίνουν ἰδικαί μου, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, εἰμὴ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεᾶς συναινέσῃ νὰ μὲ νυμφευθῇ.

— Καὶ τί θὰ κάμῃς αὐτὰ τὰ πενήντα φράγκα;

— Θ' ἀγοράσω ἓν φόρεμα, ὅπως οὖν κόσμικον, μὲ τὸ ὅποιον νὰ παρουσιασθῶ εἰς τὸν βαρόνον.

— Λάβε, φίλε μου, ἰδοῦ, εἶπεν ὁ Βάλαμος.

Καὶ τῷ ἔδωκε τὰ ζητηθέντα πενήντα φράγκα.

Μετὰ ταῦτα ἠγέρθη, ἄφηκε τὸν Γιλβέρτην νεύσας πρὸς αὐτὸν ν' ἀπέλθῃ, καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ βραδέος καὶ πενθίμου βήματος εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἐνδότερα δώματα.

ΝΣΤ'

Τὰ σχέδια τοῦ Γιλβέρτου.

Ἀφ' οὗ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν, ὁ Γιλβέρτος ἀφῆκε πρῶτον τὴν θερμὴν του φαντασίαν νὰ ψυχρυνθῇ ὀλίγον, εἴτα καθήσας ἐξωθεν θύρας τινὸς εἰς τὴν ὁδὸν Πεκτορέλ, καὶ ρίψας τοὺς ὀρθκλμούς· περὶ ἐαυτὸν ἔλα βεβαιωθῇ ὅτι οὐδεὶς τὴν κατεσκόπευεν, ἐξήγαγε τὰ τραπεζικὰ γραμματία ἐκ τοῦ κόλπου του.

Τοῦ κινήματος δὲ τούτου αἴτιον ἦν ἡ ἰδέα τρομερά, ἀναβάσας εἰς τὸ πνεῦμά του καὶ κινήσας τὸν ἰδρώτα τοῦ μετώπου του.

— Νὰ ἰδοῦμεν, εἶπε θεωρῶν τὰ γραμματία, νὰ ἰδοῦμεν μήπως καὶ μὲ ἠπάτησεν αὐτός, μήπως καὶ ἠθέλησε νὰ μὲ γελάσῃ, μήπως καὶ μὲ στέλλει εἰς θάνατον, ἐπὶ τῇ προφασί· ὅτι μοῦ χορηγεῖ τὴν εὐτυχίαν· μήπως καὶ κάμνει πρὸς ἐμὲ ὅτι κάμνουν πρὸς τὸν ἄμυνόν, τὸν ὁποῖον σύρουν εἰς τὴ σφαγαῖον δεικνύοντές του ὀλίγον χρόνον ἀνθισμένον. Ἦκουσα ὅτι ὑπάρχουν εἰς κυκλοφορίαν πολλὰ τραπεζικὰ γραμματία πλαστὰ, διὰ τῶν ὁποίων οἱ παμπόνηροι τῆς κύλης ἀπαιτοῦν τὰς κόρας τοῦ θεάτρου· μήπως καὶ ὁ κόμης μ' ἐξέλαθεν ὡς παιδάριον.

Καὶ λαθὼν ἔν γραμματίον δεκακισχιλίων φράγκων ἐκ τῶν ὅλων, εἰσῆλθεν εἰς ἐμποριὸν τι καπέττου καὶ δεῖξας αὐτῷ ἠρώτησε ποῦ ὑπάρχει τραπεζίτη τις ἵνα αὐτὸ ἀλλάξῃ, προφασίζόμενος ὅτι τὸν ἔστειλε πρὸς τοῦτο ὁ αὐθέντης του.

Ὁ ἔμπορος παρετήρησε τὸ γραμματίον, τὸ ἔστρεψε, τὸ ἀνέστρεψε μετὰ θαυμασμοῦ ἄκρου, ἐπειδὴ ἡ ποσότης ἦτο μεγίστη καὶ τὸ κατὰστημά του πολὺ μέτριον, ἔπειτα εἶπεν εἰς τὸν Γιλβέρτον ποῦ ἠδύνατο νὰ εὕρῃ τραπεζίτην.

Ἄρα, τὸ γραμματίον ἦτο καλόν.

Ὁ Γιλβέρτος, ὅλος περιχαρὴς, ἀφῆκε πάλιν εὐθὺς τοὺς χαλινούς τῆς φαντασίας του. ἔδωσε μετὰ προσοχῆς τὰ γραμματία ἐντὸς τοῦ μανδηλίου του, καὶ ἰδὼν εἰς ὁδὸν τινα παλαιοπώλην τινά, ἠγόρασεν, ἀντὶ εἰκοσιπέντε φράγκων, δηλαδὴ ἀντὶ τοῦ ἡμίσεως τῶν ὅσων τῷ ἔδωκεν ὁ Βέλσακος εἰς μεταητά, φέρεμα ἀρκετὰ κόσμιον ἐξ ἐριούχου ὑφάσματος χρώματος καστανοῦ, ἐν ζεύγος περικνημίδων μαύρων μεταξωτῶν, καὶ ἐν ὑποκάμισον, τὰ ὅποια καὶ ἐφόρεσεν ἡμέσως ἐντὸς τοῦ κατὰστηματος τοῦ παλαιοπώλου, εἰς τὸν καθρέπτην τοῦ ὁποίου παρετήρησεν ἑαυτὸν καὶ ἐθαύμασεν· εἴτα ἀρήσας τὰ παλαιὰ του ἐνδύματα πρὸς ἀποπλήρωσιν τῆς τιμῆς τῶν νέων, ἔχωσε τὸ πολυτίμον μανδηλίον εἰς τὸν κόλπον του, καὶ μετέβη ἀπὸ τὸ κατὰστημα τοῦ παλαιοπώλου εἰς κουρεῖόν τι, ἔνθα ἐντὸς τετάρτου ἢ κεφαλῇ τοῦ νεανίου ἔλαβε σχῆμα ἀξιόλογον.

Μετὰ ταῦτα εἰσῆλθεν εἰς ἀρτοποιεῖόν τι καὶ ἠγόρασεν ἀντὶ δύο σολδιων, ἄρτον, τὸν ὁποῖον καὶ ἔφαγε μετὰ σπουδῆς, ἀκολουθῶν τὴν πρὸς Βερσαλλίας ὁδόν.

Ἀπαντήσας κρήνην τινά, ἔστη καὶ ἔπιεν· εἴτα ἐξηκολούθησε τὴν ὁδὸν τοῦ ἀποποιούμενος τὰς προτάσεις τῶν ἀγοραίων ἀμαξηλατῶν, ἀπαρούντων ὅτι νέος τοσοῦτον καθαρίως ἐνδεδυμένος ἤθελε νὰ οἰκονομήσῃ δεκαπέντε σολδία, προτιμῶν νὰ φθείρῃ τὴν στιλπνότητα τῶν ὑποδημάτων του.

Τί θά ἔλεγον ἂν ἐγνώριζαν ὅτι ὁ νέος οὗτος, ὅστις ἐπορεύετο πεζῇ, εἶχεν ἐντὸς τοῦ κόλπου του τριακοσίας χιλιᾶδας φράγκων!

Ὁ Θεὸς μόνος γνωρίζει πόσα εὐτυχῇ σχέδια διεδέχθησαν ἄλληλα ἐντὸς τῆς κεφαλῆς τοῦ νεανίου, κατὰ τὸ διάστημα τῶν δύο ὥρων καὶ ἡμισείας, καθ' ἃς ἐπεριπάτει. Ἐντὸς δύο ὥρων καὶ ἡμισείας διέτρεξε πλεόντων τεσσάρων λευγῶν, καὶ τοῦτο χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ τὴν ἀπόστασιν, οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον κόπον.

Εἶχεν ἀποφασίσει τὰ ἐξῆς: Νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν γέροντα Ταβερνέϋ μὲ λόγους πομπώδεις· εἶτα, ἀφοῦ ἐλάβανε τὴν ἀδειαν τοῦ βαρόνου ν' ἀποτανηθῇ πρὸς τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα μὲ τόσον εὐγλωττοὺς ὁμιλίαις, ὥστε ὄχι μόνον νὰ τὸν συγχωρήσῃ ἡ νεάνις, ἀλλὰ καὶ νὰ συλλάβῃ σέβας καὶ συμπάθειαν πρὸς τὸν ρήτορα τοῦ περιπαθοῦς λόγου, τὸν ὅποιον προητοίμασεν.

Ἀπὸ σκέψεως εἰς σκέψιν, ἡ ἐλπίς ὑπερενίκησε τοῦ φόβου καὶ ἐφάνη εἰς τὸν Γιλβέρτην ἀδύνατον νὰ μὴ δεχθῇ μία νέα εἰς τὴν θέσιν τῆς Ἀνδρεάδος, εὐρισκομένη τὴν ὑπὸ τοῦ ἔρωτος προσφερομένην διόρθωσιν, ἐνῶ μάλιστα ὁ ἔρωσ οὗτος προσεφέρετο συνωδευόμενος μὲ ποσότητα τριακοσακισχιλίων φράγκων.

Ἐφθασε τέλος πάντων εἰς τὸ Τριανόν, εἰσῆλθεν εἰς τοὺς κήπους, καὶ ἠρώτησεν ὑπερηφάνως τοὺς ἕως χθὲς συντρόφους του κηπουροὺς περὶ τοῦ βαρόνου δὲ Ταβερνέϋ.

— Ὁ βαρόνος δὲν εἶνε εἰς τὸ Τριανόν, ἀπήντησε μικρὸς τις ὑπηρέτης τοῦ συγκατοικητηρίου.

— Ὁ δὲ κ. Φίλιππος; ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ὡ! ὁ κ. Φίλιππος ἀνεχώρησε μαζὶ μὲ τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα.

— Ἀνεχώρησεν! ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης ἐκπληκτος.

— Ναί.

— Λοιπὸν ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεὰς ἀνεχώρησε;

— Πρὸ πέντε ἡμερῶν.

— Διὰ Παρισίους;

Ὁ ὑπηρέτης ἔκαμε σχῆμα ὡς εἰ ἔλεγεν:

— Ἀγνοῶ.

— Πῶς; δὲν ἠξεύρετε; ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης· ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεὰς ἀνεχώρησε, καὶ δὲν ἠξεύρουσιν ἐδῶ ποῦ εἶνε; χωρὶς αἰτίαν πῶς ἠδύνατο νὰ ἀναχωρήσῃ;

— Ἀκουσε τί ἀνοησίαν λέγει! ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρέτης ὀλίγον σεβασθεὶς τὸ καστανόχρουν τοῦ Γιλβέρτου ἔνδυμα. Βεβαίως, χωρὶς αἰτίαν δὲν ἠμποροῦσε ν' ἀναχωρήσῃ.

— Καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν ἀνεχώρησε;

— Διὰ ν' ἀλλάξῃ ἀέρα.

— Διὰ ν' ἀλλάξῃ ἀέρα; ἐπανέλαβεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ναί, φαίνεται ὅτι ὁ ἀέρας τοῦ Τριανόν τὴν ἐβλαπτεν εἰς τὴν υἰεῖαν, καὶ ὁ ἱατρὸς εἶπε ν' ἀναχωρήσῃ.

Ἦτο ἀνωφελὲς νὰ ζητήσῃ πλειοτέρας πληροφορίας· φανερόν ὅτι ὁ ὑπηρέτης τοῦ συγκατοικητηρίου εἶπε πᾶν ὅ,τι ἐγνώριζε περὶ τῆς δεσποσύνης δὲ Ταβερνέϋ.

Καὶ μολαταῦτα ὁ Γιλβέρτης δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ πᾶν ὅ,τι ἤκουσε. Ἐτρεξεν εἰς τὸ οἰκημα τῆς Ἀνδρεάδος, καὶ εὔρε τὴν θύραν κεκλεισμένην.

Ἰατροὶ κατακερματισμένοι, τμήματα ἀχρύων καὶ ψιάθας διεσκορπισμένα εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ διαδρόμου, παρέστησαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του τὰ ποιήθη φαινόμενα τῆς μετοικεσίας.

Ὁ Γιλβέρτης εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἀρχαῖόν του θάλαμον, τὴν ὁποῖον εὗρεν ὡς τὸν ἀρῆκε.

Τὸ παράθυρον τῆς Ἀνδρεάδος ἦτο ἠνεωγμένον, ἵνα εἰσέρχεται ὁ ἀέρ εἰς τὰ κενὰ δωμάτιά της.

Δεινὴ τότε κατέλαβε τὸν Γιλβέρτην ἀπελπισία, καὶ ἐκτύπησε τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τοῦ τοίχου. Κατέβη εἰτα μὲ ὀρυθὴν καὶ ὡς φρενόληπτος τὴν κλίμακα τοῦ δωματίου, καὶ ἔτρεξε πρὸς τὰ δάσκη μετὰ κορυγῶν ὁδύνης. Ἐκεῖ ἔπεσεν ἐντὸς σωρείας φυτῶν καὶ κατεκυλίσθη καταρῶμενος τὴν ζωὴν καὶ τοὺς παραιτίους τῆς εἰς τὸν κόσμον τοῦτον γεννήσεώς του.

— ὦ! τετέλεσται, τετέλεσται! εἶπεν· ὁ Θεὸς δὲν θέλει νὰ τὴν ἐπανεύρω· ὁ Θεὸς θέλει ν' ἀποθάνω θύμα ἐλέγχου συνειδήτος· οὕτω θὰ τὴν ἐξιλεώσω διὰ τὸ ἐγκλημά μου· οὕτω θὰ δώσω δίκην εἰς τὴν κήρην. τὴν ἐπείσαν ἑκακοποίησα. Ποῦ νὰ ἦνε τώρα; εἰς Ταβερνέ; Πηγαίνω ἐκεῖ, πηγαίνω! ὦ! πηγαίνω καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης· καὶ μέγχι τῶν νεφελῶν ἀναβαίνω, χρειὰς τυχύσης· θὰ ἐπανεύρω τὰ ἔχνη της, καὶ παντοῦ θὰ τὴν ἀκολουθήσω, πεντοῦ, καὶ ἂν καθ' ὁδὸν ἀπαυδήσω τῆς πείνης καὶ τοῦ κόπου!

Ἀλλ' ἀνακουφίσας ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ ἄλγος του διὰ τῆς ἐκρήξεως τοῦ ἄλγους του αὐτοῦ, ὁ Γιλβέρτης ἀνηγέρθη, ἀνέπνευσε μετὰ πλειοτέρας ἀνέσεως, παρετήρησε τὰ περίξ, καὶ ἐπανελάβε μὲ βῆμα βραδύ τὴν πρὸς Παρισίους ἄγρουσαν.

Ἐχρειάσθη τώρα πέντε ὥρας ἵνα ἐπιστρέψῃ.

— Ὁ βαρόνος, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ἐπαναλαβὼν τὸν ὀρθὸν λόγον, ὁ βαρόνος δὲν ἀνεχώρησεν ἐκ Παρισίων· θὰ τὸν εὗρω, θὰ τοῦ ὁμιλήσω Ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεὰς ἔφυγε Τρόντι, δὲν ἠδύνατο νὰ μείνῃ πλέον εἰς Τριανόν· ἀλλ' ὅπου ἂν ἦνε, ὁ πατήρ της γνωρίζει, βεβαίως· θὰ ἐννοήσω ἀπὸ ἐκείνου τοῦ λόγον, θὰ γνωρίσω τὰ ἔχνη της· καὶ ἔπειτα, ἂν ἐλκύσω τὴν φιλαργυρίαν του, θὰ κράξῃ τὴν κήρην του νὰ ἔλθῃ.

Ἐγκαρδιωθεὶς ἐκ τῆς νέας ταύτης ιδέας ὁ Γιλβέρτης εἰσῆλθεν εἰς Πασαίσιους περὶ τὴν ἐβδόμην τῆς ἐσπέρας, δηλαδὴ καθ' ἣν ὥραν ἡ ᾠδὴ πορεῖ καλεῖ τοὺς κατοίκους εἰς τὸν περίπατον τῶν Ἑλυσίων, ἐνθα ἡ πόλις ἐδίσταζε, μετὰ τῶν πρώτων σκιῶν τῆς νυκτὸς καὶ τῶν πρώτων φώτων τῆς πλαστῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἥτις συντείνει ὥστε οὐδέποτε νὰ μὴ φαίνεται ἡ νύξ.

Κατὰ συνέπειαν τῆς τελευταίας ἀποφάσεώς του, ὁ νεανίας ἐπορεύθη ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐν ὁδῷ Κοκκεῶνος, τῆς ὁποίας καὶ ἔκρουσεν εὐτόλμως τὴν θύραν.

Ἀλλ' ἡ σιγὴ μόνη τῷ ἀπεκρίθη.

Ἐκρούσε καὶ ἐκ δευτέρου, πλὴν ἀνωφελῶς.

Ἐμπλεὺς τότε ἀδμονίας, ἀφῆκε τὴν θύραν, καὶ στρέψας τὴν ὁδὸν ὡς μαινόμενος, διότι ἔχασε καὶ τὴν τελευταίαν του ἐλπίδα, εἰσῆλθεν εἰς τὴν θύραν τοῦ Ρουσῶ, καὶ ἀνέβη τὴν κλίμακα.

Ἐντὸς τοῦ μανδηλίου, ἐνθα εἶχε τὰ τραπέζικα γραμματῖα ὁπλοῦς καὶ τὸ κλειδίον τοῦ δωματίου του· εἰσώρμησε λοιπὸν εἰς τὸ δωμάτιόν του ὡς ἤθελεν εἰσορμῆσαι εἰς τὸν ποταμὸν Σηκουάναν, ἂν εὕρισκετο ἐκεῖσε ὁ ποταμός.

Εἶτα, ἐπεὶ δὴ ἡ ἐσπέρα ἦτο ὠραιότατη καὶ ἐλαφρὰ νεφύδρια ἐκυματοῦντο ἐπὶ τοῦ γλαυκοειδοῦς οὐρανοῦ, καὶ ἀπὸ τὰς φιλύρας καὶ τὰς καστανέας ἀνέβαινε γλυκεῖα τις ἀπόπνοια ἐντὸς τῶν τῆς ἐσπέρας σκιῶν, αἱ δὲ νυκτερίδες, ἀναβαίνουσαι μέχρι τοῦ παραθύρου του, ἐπληττον διὰ τῶν σιωπηλῶν πτερύγων των τὰς ὑάλους, ὁ Γιλβέρτης ἀνεκλήθη εἰς τὴν ζωὴν ὑφ' ὧν τούτων τῶν ἐντυπώσεων, ἐπλησίασε πρὸς τὸ παράθυρον, καὶ ἰδὼν λευκάζοντα ἀναμέσον τῶν δένδρων τὸν οἰκίσκον τοῦ κήπου, ἔνθα ἀνεκάλυψε ποτὲ τὴν Ἀνδρεάδα, ἐνῶ ἐφρόνει ὅτι τὴν εἶχε χάσει διὰ παντός, ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του συντριβομένην, καὶ ἐστηρίχθη λιπόθυμος σχεδὸν ἐπὶ τῆς ὑδρορροῆς· εἰς τοιαύτην δὲ θέσιν ἔμεινε βλέπων ὥς εἰ μὴ ἔβλεπεν, ἢ μὴ βλέπων ὥς εἰ ἔβλεπε.

NZ'

Τί ἐστι πρόληψις.

Καθ' ὅσον ἡλατιτοῦτο ἡ ἀθυμία, ἡ κυριεύσασα τὸν Γιλβέρτην, αἱ ἰδέαι του καθίσταντο ἀκριβέστεραι καὶ εὐκρινέστεραι.

Ἐν τούτοις ἡ συμπυκνωμένη σκιά τὸν ἐμπόδισε νὰ διακρίνῃ τι· τότε δὲ πόθος τὸν κατέλαβεν ἀνυπέρβλητος νὰ ἴδῃ τὰ δένδρα, τὴν οἰκίαν, τὰς δένδρουστοιχίας, τὰς ὁποίας τὸ σκότος εἶχε συμφύρει εἰς ἓν καὶ μόνον σῶμα, σῶμα, ὑπεράνω τοῦ ὁποίου ἵπτατο ὁ ἀήρ, ὥς ἐπὶ ἀθύρσου.

Ἐνεθυμήθη ὅτι ἐσπέραν τινά, εἰς καιροῦς εὐτυχεστέρου, ἠθέλησε νὰ μάθῃ νέα περὶ τῆς Ἀνδρεάδας, νὰ τὴν ἴδῃ, νὰ τὴν ἀκούσῃ καὶ ὁμιλοῦσαν, καὶ κινδυνεύσας τὴν ἰδίαν του ζωὴν, πάσχων εἰσέτι ἐκ τῆς ἀσθενείας τῆς προελθούσης ἐκ τοῦ συμβάντος τῆς 31 Μαΐου, κατέβη διὰ τῆς ὑδρορροῆς μέχρι τῆς μακαρίας γῆς τοῦ κήπου.

Μετὰ τινα στιγμὴν σιγῆς καὶ ἐπισκοπήσεως,

— Ἐνα καιρόν, εἶπεν, ἐκινδύνευσα δι' ἐκείνην· δὲν δύναμαι καὶ σήμερον νὰ κινδυνεύσω διὰ νὰ ἐπισκεφθῶ μόνον τοὺς τόπους, ὅπου ἐπάτησε; Τίποτε δὲν φανερόν, προσέθεσεν, ὅτι μένει πλέον κανεὶς εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν· οὔτε φῶς φαίνεται, οὔτε ταραχὴ ἀκούεται, οὔτε θύραι ἠνεωγμένα. Θὰ καταβῶ!

Ὁ Γιλβέρτης εἶχε μίαν ἀξίαν· ἀφοῦ ἄπαξ ἀπεφάσιζέ τι, εὐθὺς καὶ ἔθετεν εἰς πρᾶξιν τὴν ἀπόφασιν. Ἦνοιξε τὴν θύραν τοῦ ὑπερῷου του, κατέβη λαθραίως καὶ διήλθε πρὸ τῆς θύρας τοῦ Ρουσώ. εἶτα, φθάσας εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, ἔλαβε γενναίως μεταξὺ τῶν δύο του σκελῶν τὸν μόλυβδον τῆς ὑδρορροῆς, καὶ ἐχύθη πρὸς τὰ κάτω, καίτοι κινδυνεύσας νὰ καταστήσῃ ἐν μιᾷ στιγμῇ παμπαλαίον τὸ ἔνδυμα, τὸ ὅποῖον ἠγόρασε κατ' ἐκείνην τὴν πρῶταν.

Καταβὰς καὶ τὴν ἀναδενδράδα ἐπροχώρησε, ὥς ὅτε κατὰ πρῶτον ἐπεσκέφθη τὸν αὐτὸν τοῦτον κήπον, καὶ ἀνεγνώρισε τὴν μικρὰν θύραν, δι' ἧς ἡ Σοφία εἶχεν εἰσάξει τὸν Βωσίρ.

Τέλος πάντων ἐπλησίασε μέχρι τῆς θύρας τῆς οἰκίας, τῆς ὁποίας ἐφίλησε τὸ ὀρειχάλκινον μῆλον, φανταζόμενος ὅτι ἀναμφιβόλως τὸ εἶχον ἐγγίσει αἱ χεῖρες τῆς Ἀνδρεάδας.

Αἰφνης ἀκούει ἔνδοθεν θόρυβον ἐλαφρόν, καὶ διακρίνει φῶς διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ κλείθρου.

Ὁ Γιλβέρτης ὀπισθοδρομεῖ καὶ ἀρχίζει νὰ κυριεύηται ὑπὸ τρόμου, παρατηρῶν ὅτι τὸ φῶς καὶ ὁ θόρυβος ἐπλησίαζον.

Καθ' ἣν στιγμήν ἐπλησίασεν ἵνα ἴδῃ καὶ πάλιν διὰ τῆς ὀπῆς, ἡ θύρα ἀνοίγεται καὶ κτυπᾷ ἐπὶ τοῦ μετώπου του, καὶ αὐτός, ἀποσυρθεὶς, κτυπᾷ τὴν κεφαλὴν μεταξύ τοῦ τοίχου καὶ τοῦ θυροφύλλου.

Ἀφίνει φωνὴν καὶ γονυπετεῖ.

Ἐγονυπέτησεν, ἔπεσε χαμαί, ὅχι ἐκ τοῦ πόνου τὸν ὁποῖον ἠπθάνθη, ἀλλ' ἐκ τῆς θέας, ἣτις ἐνεφανίσθη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του· ἐκ τῆς θέας τῆς Ἀνδρεάδος, τὴν ὁποίαν εἶδεν αἰφνης ἐνώπιόν του, ἐνῶ ἐφρόνει ὅτι τὴν ἔχασε διὰ παντός.

Ἡ νεανίς ἀφῆκεν ὡσαύτως κραυγὴν ὡς ὁ Γιλβέρτης· κραυγὴν ὅμως ὀλιγώτερον περίφρον, διότι ἀναμφισβόλως περιέμενέ τινα.

Ποῖος εἶνε; ἠρώτησε. Ποῦτος εἴσθε; Τί ἐπιθυμεῖτε;

— Ὡ! ἡμαρτον, δεσποσύνη, ἡμαρτον! ἐπιθύρειν ὁ Γιλβέρτης ταπεινῶς κλίνας τὴν κεφαλὴν.

— Ὁ Γιλβέρτης, ὁ Γιλβέρτης ἐδῶ! ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεὰς μὲ ἀπορίαν μὴ μετέχουσιν ποσῶς φόβου ἢ ὀργῆς ὁ Γιλβέρτης εἰς τὸν κήπον! Διατί ἤλθατε, φίλε μου;

Τὸ ἐπίθετον τοῦτο ἤχησεν ὀδυνηρῶς μέχρι τῶν ἐνδομύχων τοῦ νεανίου.

— Ὡ! εἶπε μετὰ φωνῆς συγκεκινημένης, μὴ ὀργισθῆτε, λάβετε οἶκτον δι' ἐμέ! ὑπέφερα τόσον!

Ἡ Ἀνδρεὰς παρετήρησε τὸν Γιλβέρτην μὲ ἀπορίαν, ὡς γυνὴ μὴ ἐννοοῦσα πόθεν ἢ τὴν ταπεινώσει.

— Ἀλλὰ πρῶτον, εἶπεν ἡ κόρη, ἐγερθῆτε, ἐξηγηθῆτέ μου πῶς εὗρέθητε ἐδῶ;

— Ὡ! δεσποσύνη, ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης, δὲν θὰ ἐγερθῶ ποτέ, ἂν δὲν ἀκούσω πρότερον ὅτι μὲ ἐσυγχωρήσατε!

— Καὶ τί μοῦ ἐκαμάτε καὶ ζητεῖτε νὰ σᾶς συγχωρήσω; λέγετε. Εἰς πᾶσαν περίστασιν, ἐξηκολούθησεν ἡ Ἀνδρεὰς μὲ μειδιάμα μελαγχολικόν, ἐπειδὴ τὸ πταῖσμα δὲν δύναται νὰ ᾔνη μέγα, καὶ ἡ συγχώρησις θὰ ᾔνη εὐκόλος Ὁ Φίλιππος σᾶς ἔδωκε τὸ κλειδίον;

— Τὸ κλειδίον;

— Βεβαίως, διότι ἡμεῖς εἰχομεν μίαν σύμφωνον νὰ μὴ ἀνοίξω κένον ἐν ἀπουσίᾳ του· ἀφοῦ λοιπὸν εἰσῆλθατε σεις, φαίνεται ὅτι ἐκεῖνος σᾶς εὐκόλυνε πρὸς τοῦτο, ἐκτός ἂν ἐπηδησάτε ἀπὸ τοὺς τοίχους.

— Ὁ ἀδελφός σας, ὁ κύριος Φίλιππος; ὑπετραύλισεν ὁ Γιλβέρτης, ὅχι, ὅχι, καθόλου... Εἰπέτε μου, δεσποσύνη, μένετε λοιπὸν ἐδῶ ἀκόμη; λοιπὸν δὲν ἀνεχωρήσατε ἐκ τῆς Γαλλίας; Ὡ! εὐτύχημα! ἀπροσδόκητον, ἀνέλπιστον εὐτύχημα!

Ὁ Γιλβέρτης εἶχεν ἐγερθῆ ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μόνου γόνατος, καὶ μὲ τὰς ἀγκυλάς ἀνοικτὰς νύχχρίσται τὸν οὐρανὸν διὰ παραδόξου ἀγαλλιᾶσεως.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐκυψε καὶ παρατηρήσασα αὐτὸν ἀνησύχως,

— Ὁμιλεῖτε, κυριε Γιλβέρτη, ὡς νὰ ᾔσθε τρελλός, εἶπεν ἡ κόρη ἀκόμη ὀλίγον κατ' οὐ σήχίζετε τὸ φόρεμά. ἀφήσατε τὸ φόρεμά μου, παρακαλῶ, καὶ ἂς δώσωμεν τέλος εἰς τὴν κωμῳδίαν αὐτήν.

Ὁ Γιλβέρτης ἠγέρθη.

— Ἰδοὺ ὠργίσθητε, εἶπεν· ἀλλὰ δὲν παραπονοῦμαι, διότι εἶμαι ἄξιός τῆς

ὀργῆς σας· γνωρίζω ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῶ ἐνώπιόν σας εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν· ἀλλὰ τι θέλετε; δὲν ἐγνωρίζα ὅτι κατοικεῖτε ἐδῶ· ἐγὼ ὑπέθετα ὅτι θὰ εὑρίσκα τὴν οἰκίαν αὐτὴν κενὴν, ἔρημον· ἐγὼ μόνον διὰ τὴν ἀνάμνησίν σας ἦλθα εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ τόπου αὐτοῦ... 'Αλλ' ἡ τύχη... Τῇ ἀληθείᾳ, τί λέγω ἀγνοῶ· σας ζητῶ συγγνώμην· ἤθελον ν' ἀπευθυνθῶ πρῶτον εἰς τὸν κύριον πατέρα σας· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ἀγνοῶ τί ἔγινε.

— Εἰς τὸν πατέρα μου; εἶπεν ἡ 'Ανδρεᾶς· καὶ διατί εἰς τὸν πατέρα μου;
'Ο Γιλβέρτης ἀπέδωκεν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἄλλην ἢ τὴν ἀληθῆ αὐτῆς ἔννοιαν.

— "Ω! διότι ἡμᾶς φοβοῦμαι πολὺ, εἶπε· καὶ ὅμως, τὸ γνωρίζω, κάλλιον συμφέρει μεταξὺ τῶν δύο ἡμῶν καὶ μόνων νὰ μείνωσι τὰ πράγματα· εἶνε ὁ ἀσφαλέστερος τρόπος νὰ διορθωθῶσι τὰ πάντα.

— Νὰ διορθωθῶσι! τί σημαίνει ἡ λέξις αὕτη; ἠρώτησεν ἡ 'Ανδρεᾶς· ποῖα πρόκειται νὰ διορθωθῶσιν;

'Ο Γιλβέρτης τὴν παρετήρησε μὲ ὀφθαλμοὺς πλήρεις ἔρωτος καὶ ταπεινότητος.

— "Ω! μὴ ὀργίζεσθε, εἶπε· βεβαίως ἡ τόλμη μου ἦτο μεγάλη, τὸ γνωρίζω· ἐπειδὴ τέλος πάντων εἰμαι τόσον μικρὸς ἄνθρωπος· ἦτο μεγάλη ἡ τόλμη μου νὰ ρίψω τοὺς ὀφθαλμοὺς τόσον ὑψηλὰ· ἀλλὰ τὰ γενόμενα οὐκ ἀπογίνονται· ἔγινε πλέον τὸ δυστύχημα...

'Η 'Ανδρεᾶς ἔκαμε κίνημα ἀπορίας.

— 'Η μάλλον τὸ ἔγκλημα, ἐξηκολούθησεν ὁ Γιλβέρτης· ναί, τὸ ἔγκλημα, διότι πρᾶγματικῶς ἦτο μέγα ἔγκλημα. Δὲν πταίει ὅμως ἡ καρδιά μου εἰς τοῦτο, δεσποσύνη 'Ανδρεᾶς, δὲν πταίει ἡ καρδιά μου... πταίει τὸ πεπρωμένον.

— 'Εγκλημα, ἡ καρδιά σας, τὸ πεπρωμένον... Παραφρονεῖτε, ὡς φαίνεται, κύριε Γιλβέρτη, καὶ σας φοβοῦμαι, σας βεβαιῶ.

— "Ω! εἶνε ἀδύνατον, ἔπειτα ἀπὸ τόσον σέβας, ἔπειτα ἀπὸ τόσῃν τύψιν συνεδότης· εἶνε ἀδύνατον, ἀφοῦ μὲ βλέπετε μὲ τὰς χεῖρας συνηνωμένας ὡς δούλον σας, νὰ λαβετε πρὸς ἐμὲ ἄλλο αἶσθημα παρὰ οἶκτον. Δεσποσύνη, ἀκούσατε τι θὰ σας εἴπω. καὶ εἶνε ὑπόσχεσις ἱερὰ, τὴν ὁποίαν δίδω ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· θ' ἀφιερῶσω ὅλην μου τὴν ζωὴν διὰ ν' ἀντιπληρῶσω τὸ παραπτώμα, τὸ ὁποῖον ἔπραξα εἰς μίαν στιγμὴν... θέλω ἡ μέλλουσα εὐτυχία σας τόσον μεγάλη νὰ ᾔη, ὥστε νὰ λησμονηθῶσιν ὅλα πλέον... δεσποσύνη 'Ανδρεᾶς...

'Ο Γιλβέρτης ἐδίστασε.

— Δεσποσύνη 'Ανδρεᾶς, συγκατανεύσατε εἰς γάμον, ὅστις θὰ καθιερώσῃ μίαν παράνομον ἔνωσιν.

'Η 'Ανδρεᾶς ὠπισθοχώρησεν ἓν βῆμα.

— "Οχι, ὄχι, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, δὲν εἰμαι παράφρων· μὴ μὲ φεύγετε· ἄφετε νὰ κατασπασθῶ τὰς χεῖράς σας· συγκατατεθεῖτε δι' ἀγάπην Θεοῦ, συγκατατεθεῖτε οἰκτῶ φερομένη... συναινέσατε νὰ γίνετε σύζυγός μου.

— Σύζυγός σου! ἀνεφώνησεν ἡ 'Ανδρεᾶς νομίσασα ὅτι ἐσάλευεν αὐτῆς ἡδὴ τὸ λογικόν.

— "Ω! ἐξηκολούθησεν ὁ Γιλβέρτης μετὰ λυγμῶν ἐκ βαθέων ψυχῆς, "Ω! εἰπέτε ὅτι μὲ συγχωρεῖτε διὰ τὴν τρομερὰν ἐκείνην νύκτα· εἰπέτε ὅτι ἡ πράξις μου σοὶ ἐπροξένησε φρίκην, ἀλλ' εἰπέτε ὡσαύτως ὅτι μὲ συγχωρεῖτε

μεταννοοῦντα· εἶπέτε ὅτι ὁ ἐπὶ τοσαύτον χρόνον καταθλιβείς ἔρως μου ἐδικαίονε τὸ ἔγκλημα μου.

— Ἀνδράποδον! ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεὰς μετ' ἀγρίας μανίας, σὺ λοιπὸν ἦσο; ὦ! Θεέ μου, ὦ! Θεέ μου!

Καὶ ἡ Ἀνδρεὰς ἤρπασε τὴν κεφαλὴν της μεταξὺ τῶν χειρῶν της καὶ τὴν ἔσφιγγεν, ὅπως τὴν ἐμποδίσῃ νὰ ἐκραγῇ.

Ὁ Γιλβέρτης ὠπισθοχώρησεν ἄφωνος καὶ ἐκστατικός ἐνώπιον τῆς ὥραιας καὶ ὠχρᾶς ἐκείνης Μεδουσίας κεφαλῆς, ἥτις παρίστα τὴν ἀπειλὴν καὶ ἐν-
ταυτῷ τὴν ἐκπλήξιν.

— Τοιαύτη λοιπὸν, Θεέ μου, τῶνόντι, μοὶ ἐπεφυλάσσετο συμφορὰ! ἀνέ-
κραξεν ἡ κόρη ἔμπλεως φρίκης καὶ ἀπελπισίας, νὰ ἴδω τὸ ὄνομά μου διπλα-
σιῶς ἡτιμασμένον! ν' ἀτιμασθῶ ὡς ἐκ τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ν' ἀτιμασθῶ ὡς ἐκ
τοῦ ἐγκληματίου! Λέγε μου, ἐπονείδιστε! λέγε μου, θῆλιε! Σὺ λοιπὸν ἦσο;

— Δὲν τὸ ἤξευρες, ἐψιθύρισεν ὁ Γιλβέρτης κεραυνόβλητος.

— Βοήθειαν! βοήθειαν! ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεὰς ἐπιστρέφουσα εἰς τὰ δω-
μάτια τῆς οἰκίας· Φίλιππε! Φίλιππε! τρέξε, Φίλιππε! τρέξε!

Ὁ Γιλβέρτης, ὅστις εἶχεν ἀκολουθήσει αὐτὴν, σκυθρωπὸς καὶ ἀπηλπι-
σμένος, ἐζήτησε περὶ αὐτὸν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν εἶτε θέσιν τινεῖ, νὰ πέσῃ
εὐγενῶς ὑπὸ τὰς πληγὰς, αἵτινες τῷ ἡταιμαζόντο, εἶτε ὄπλον, νὰ ὑπερα-
σπίσῃ ἐαυτόν.

Ἀλλ' οὐδεὶς ἔσπευσεν εἰς τὰς φωνὰς τῆς Ἀνδρεάδος· ἡ Ἀνδρεὰς εὐρίσκετο
εἰς τὴν οἰκίαν κατὰμονος.

— Μόνη! ὦ! μόνη! ἀνέκραξεν ἡ νεανίς μετὰ λύσσης· ἔξω, ἐπονείδιστε!
μὴ ἐρέθειζε τὴν ὀργὴν τοῦ Ὑψίστου!

Ὁ Γιλβέρτης ἀνηγειρεν ἡρέμα τὴν κεφαλὴν.

— Ἡ ὀργή σου, εἶπεν, εἶνε πρὸς ἐμέ ἢ φουβερωτέρα πάσης ὀργῆς· μὴ λοι-
πὸν μὲ σπαράττεις, Ἀνδρεὰς, μὴ διὰ τοὺς οἰκτιρμούς!...

Καὶ συνῆψε τὰς χεῖρας ἱκετευτικῶς.

— Δολοφόνε! δολοφόνε! δολοφόνε! ἐκραύγασεν ἡ νεανίς.

— Ἀλλὰ δὲν κάμπτεσαι; ἀνέκραξεν ὁ Γιλβέρτης· τοῦλάχιστον ἀφετέ με
πρῶτον νὰ σὰς ὁμιλήσω, καὶ ἔπειτα, ἂν θέλετε, διατάξατε τὸν θάνατόν μου.

— Νὰ ὁμιλήσης! νὰ ὁμιλήσης, καὶ εἶνε τοιοῦτον μαρτύριον ὑποφερτόν;

— ὦ! ἀκουσον, Ἀνδρεὰς, ἀκουσον! Ἦκουσας τί εἶπα πρὸ ὀλίγου· ναί,
ἔπραξα ἔγκλημα μέγα, ἀλλ' ἤθελε μὲ δικαίῶσει, ὅστις ἀνεγίνωσκεν εἰς τὴν
καρδίαν μου· ἔπειτα ἔχω καὶ τὴν διόρθωσιν τοῦ ἐγκλήματος.

— Γάμον, θῆλιε, γάμον θὰ μοῦ προτείνης πάλιν... Ἀνδράποδον! μετὰ
σοῦ γάμον! μετὰ σοῦ!...

— Ἀνδρεὰς! ἐξεφώνησε τραυλιζὼν ὁ Γιλβέρτης.

— Γάμον μετὰ σοῦ, γάμον! ἐξηκολούθει ἀνακράζουσα ἡ ὑπερήφανος
κόρη. ὦ! ὄχι ὀργὴν πρὸς σέ, ἀλλὰ βδελυγμίαν αἰσθάνομαι, καταφρόνησιν,
μῖσος! Σὲ πτώω εἰς τὸ πρόσωπον, οὐτιδανέ.

Ὁ Γιλβέρτης ὠχρίασε· δάκρυα μανίας ἔλαμψαν εἰς τὰς βλεφαρίδας του·
τὰ χεῖλη του ἐλευκανθήσαν.

— Δεσποσύνη, εἶπε μετὰ παροξυσμοῦ, δὲν εἶμαι τόσον μηδαμινός· τῇ
ἀληθείᾳ, ὥστε νὰ μὴ δυνάμει νὰ διασωσῶ τὴν ἀπολεσθεῖσαν τιμὴν σὰς.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἀνωρθώθη.

— Ἄν ἐπρόκειτο περὶ ἀπολεσθείσης τιμῆς, κτῆνος, εἶπεν ἡ κόρη ὑπερη-

πάνως, τί πρὸς ἐμέ; σὲ ἴσως τοῦτο ἀφορᾷ· ἐγώ, ὡς σήμερον εἶμαι, ἔχω τὴν τιμὴν ἀνέπαφον· τότε μόνον θὰ ἡτιμαζόμην, ὅταν σ' ἐνυμφεύσῃ.

— Δὲν ἐπίστευα, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης μὲ ψυχρότητα, ὅτι μία γυνὴ ἀποῦ καταστῇ μήτηρ, φροντίζει περὶ ἄλλου τινὸς εἰς τὸν κόσμον ἐκτὸς τοῦ μέλλοντος τοῦ τέκνου της.

— Αὐτὸ δὲν εἶνε ἰδική σου φροντίς, ὑπέλαθεν ἡ Ἀνδρεὰς μὲ ὀφθαλμοῦς ἐξαστράψαντας.

— Εἶνε μάλιστα, ἀπήντησεν ὁ Γιλβέρτης· εἶνε φροντίς ἰδική μου, διότι δὲν θέλω ἐγὼ ν' ἀποθάνῃ τῆς πείνης αὐτὸ τὸ πλάσμα, ὡς συμβαίνει συνήθως εἰς τὰς οἰκίας τῶν εὐγενῶν, εἰς τὰς ὁποίας αἱ κόραι ἐκλαμβάνουν τὴν τιμὴν κατὰ τὰς ἰδέας των. Νὰ μὴν ἔχῃς πρὸς ἐμέ ἔρωτα, τὸ ἐννοῶ, διότι δὲν βλέπουν τὴν καρδίαν μου οἱ ὀφθαλμοί σου· νὰ μὲ περιῦβριζῃς καὶ νὰ μὲ καταφρονῇς, τὸ ἐννοῶ, ὡσαύτως, διότι ἀγνοεῖς τὴν διάνοιάν μου· ἀλλὰ νὰ μοῦ ἀποκλείῃς τὸ δικαίωμα τῆς φροντίδος τοῦ τέκνου μου, ποτὲ δὲν θὰ τὸ ἐννοήσω. Φεῦ! θέλων νὰ νυμφευθῶ, δὲν νύχαριστουν ἐπιθυμίαν, περιπάθειαν, φιλοδοξίαν· ἀλλ' ἐξεπλήρουν χρέος, νύχαριστούμην νὰ ἦμαι δούλος σου, σοὶ ἐδίδα τὴν ζωὴν μου. Καὶ σὺ ἄς μὴν ἐλάμβανες ποτὲ τὸ ὄνομά μου, ἂν ἤθελες· ἄς ἐξηκολούθεις νὰ μὲ περιποιῇσαι, ὡς Γιλβέρτην τὸν κηπουρόν, ἦτο δίκαιον· ἀλλὰ τὸ τέκνον σου, δὲν ὀφείλεις νὰ τὸ θυσιάσῃς. Ἰδοὺ ἐδῶ τριακόσιαι χιλιάδες φράγκων, τὰ ὁποῖα γενναϊοῦδωρὸς τις προστάτης, ὅστις μ' ἔκρινεν ἄλλως, ἀφ' ὅ,τι σὺ, μὲ ἐπροικοδότησε. Ἄν σὲ νυμφευθῶ, τὰ χρήματα αὐτὰ εἶνε ἰδικά μου· λοιπόν, μάθε ὅτι ὅσον δι' ἐμέ, δὲν ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ τίποτε· μόνον ὀλίγος ἀὴρ διὰ νὰ ἀναπνέω, ἂν ζήσω, καὶ ἓνας λακκος εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ ἐνταφιασθῇ τὸ σῶμά μου, ἂν ἀποθάνω, ἰδοὺ τί μόνον μὲ ἀρκεῖ. Ὅ,τι ἔχω περιπλέον, τὸ δίδω εἰς τὸ τέκνον μου, ἰδοὺ, ἰδοὺ αἱ τριακόσιαι χιλιάδες φράγκων.

Καὶ ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης, σχεδὸν ὑπὸ τὴν χεῖρα τῆς Ἀνδρεάδος, τὰ τραπέζικα γραμματίδια.

— Ἐχεῖς λάθος, εἶπεν ἡ κόρη, μέγα λάθος· τέκνον δὲν ἔχεις!

— Δὲν ἔχω τέκνον;

— Τί τέκνον ἐννοεῖς; ἠρώτησεν ἡ Ἀνδρεὰς.

— Τί τέκνον; ἐκεῖνο τοῦ ὁποίου εἶσαι μήτηρ. Δὲν ὁμολόγησες ἐνώπιον δύο μαρτύρων, ἐνώπιον τοῦ ἀδελφοῦ σου καὶ ἐνώπιον τοῦ κόμητος Βαλασάμου, δὲν ὁμολόγησες ὅτι εἶσαι ἔγκυος, καὶ ὅτι εἶμαι ἐγώ, ὁ δυστυχής!

— Ἀ! τὸ ἤκουσες αὐτό, ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεὰς· ἔστω λοιπόν! χαίρω· τότε λοιπόν, ἰδοὺ τί σοὶ ἀπαντῶ· μὲ παρεβιάσες κτηνωδῶς· μὲ ἀπήλαυσε ἐπὶ τοῦ ὕπνου μου· μὲ ἀπήλαυσε δι' ἐγκλήματος· εἶμαι μήτηρ, εἶνε ἀληθές· ἀλλὰ τὸ τέκνον μου, μόνον μητέρα ἔχει, ἤκουσες; μὲ παρεβιάσες, εἶνε ἀληθές· ἀλλὰ δὲν εἶσαι ὁ πατὴρ τοῦ τέκνου μου, ὄχι!

Καὶ ἀρπάσασα τὰ τραπέζικα γραμματίδια ἔρριψεν αὐτὰ περιφρονητικῶς ἐκτὸς τοῦ θαλάμου, ὥστε ἔψαυσαν τὸ λευκόν ὡς νεκροῦ πρόσωπον τοῦ ταλαιπώρου Γιλβέρτου.

Τότε δὲ καὶ οὗτος ὑπὸ φανεροῦ ἐκυριεύθη ὀργῆς, καὶ τόσον δεινὸς ἐφάνη, ὥστε βεβαίως ὁ φύλαξ τῆς Ἀνδρεάδος ἀγαθὸς ἄγγελος θὰ ἐτρόμαξε διὰ τὴν ζωὴν τῆς νεάνιδος.

Ἀλλ' ἡ μανία αὕτη ἐχαλινωγῆθη ὑπὸ τῆς ἰδίας τῆς ὀρμῆς, καὶ ὁ νεανίας διήλθε πρὸ τῆς Ἀνδρεάδος χωρὶς οὔτε βλέμμα νὰ τῇ ρίψῃ.

Μόλις διεσκέλισε τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, καὶ σπεύσασα ὀπισθέν του, ἔκλεισεν ἡ κόρη θύρας καὶ παράθυρα, ὡς εἰ παρενέβαλλε, διὰ τῆς ὀρμητικῆς πράξεως ταύτης, τὸ σύμπαν μεταξὺ τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρεληλυθότος!

ΝΗ'

Ἀπόφασις.

Πῶς ὁ Γιλβέρτης ἐπέστρεψεν εἰς τὸν κοιτῶνά του, πῶς ἡδυνήθη, χωρὶς νὰ φανερώσῃ τὸ ἄλγος καὶ τὴν ἀγανάκτησίν του, νὰ ὑποστῇ τὰς ἀγωνίας τῆς νυκτός, πῶς δὲν ἐξύπνησε τὴν πρῶταν τοῦλάχιστον μὲ λευκὰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, ἰδοὺ τί δὲν θέλομεν πειραθῇ νὰ περιγράψωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην.

Ὅταν ἐξημέρωσεν, ὁ Γιλβέρτης ἠσθάνθη πόθον σφοδρὸν νὰ γράψῃ εἰς τὴν Ἀνδρεάδα, νὰ τῇ ἐκθέσῃ ὅλα τὰ ἰσχυρὰ καὶ λογικῆς ἐμπλεα ἐπιχειρήματα, τὰ ὅποια ἐκυοφόρησε καθ' ὅλην τὴν νύκτα ὁ ἐγκέφαλός του· πλὴν πολλαῖς ἤδη εἶχε δοκιμάσει τὸν ἀκαμπτὸν χαρακτῆρα τῆς νεανίδος, καὶ δὲν τῷ ἔμενεν οὐδεμία πλέον ἐλπίς. Ἐπομένως τὸ νὰ γράψῃ ἔβλαπτε τὴν φιλοτιμίαν του· ἴσως ἡ ἐπιστολή του θὰ κατετρίβετο καὶ θ' ἀπερρίπτετο χωρὶς ν' ἀναγνωσθῇ τοῦλάχιστον· ἴσως θὰ ἐφανέρου ἴχνη εἰς σωρὸν ἐχθρῶν ἀσπόνδων, ὥστε νὰ τὸν καταδιώξωσιν.

Ἐσκέφθη τότε ὁ Γιλβέρτης ὅτι πιθανὸν νὰ τὸν εἰδέχeto καλῆτερον ὁ πατήρ, ὡς ἀνθρώπος φιλόανθρωπος καὶ φιλόδοξος· ἢ ὁ ἀδελφός, ὅστις ἦτο νέος καλῶν αἰσθημάτων καὶ τοῦ ὁποίου παρελήθεν ἡ πρώτη ὁρμή, ἥτις μόνη ἦτο ἐπικίνδυνος. Ἀλλ' εἶπε καθ' ἑαυτόν, πρὸς τί ἂν ὁ κ. δὲ Ταβερνέυ ἢ ὁ κ. Φίλιππος μὲ ὑποστηρίξωσιν, ἀφοῦ ἡ Ἀνδρεὰς διατηρεῖ τὸ αἰώνιόν της:

— «Δὲν σὲ γνωρίζω!»

— Ἐστῶ! ἐπρόσθεσε καθ' ἑαυτόν· δὲν μὲ συνδέει πλέον μετ' αὐτῆς οὐδεὶς δεσμός· μόνη της συνέτριψε πᾶν ὅ,τι μὰς ἦν.

Ἐλεγε ταῦτα κυλιόμενος ἐκ τοῦ ἄλγους τοῦ ἐπὶ τοῦ στρώματος, ἀναμνησκόμενος ἐξ ἀγανακτήσεως τὰς ἐλάχιστας λεπτομερείας τῆς φωνῆς καὶ τοῦ προσώπου τῆς Ἀνδρεάδας· ἔλεγε ταῦτα ἀνεκλαλήτους ὑποφέρων πόνους, διότι ἡγάπα ἐμμανῶς.

Ὅταν ὁ ἥλιος, ὕψωθείς ἤδη ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος, εἰς τὸ ὑπερφόν, ἠγέρθη ὁ Γιλβέρτης κλονούμενος ὑπὸ ἐσχάτης ἐλπίδος μήπως ἴδῃ τὴν ἀνηλεὰ κόρην εἰς τὸν κήπον ἢ εἰς τὸν οἶκον.

Ἦτο δὲ καὶ τοῦτο χαρὰ ἐντός τῆς θλίψεώς του.

Ἀλλ' αἰφνης χεῖμαρρος πικρὸς ἀδημονίας, ἐλέγχων, ὀργῆς, κατέκλυσε τὴν διάνοιάν του· ἐνεθυμήθη ὅλας τὰς πρὸς αὐτὸν καταφρονήσεις τῆς νεανίδος, καὶ, σταθεὶς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κοιτῶνός του,

— Ὅχι, εἶπεν, ὄχι· ἐκεῖ νὰ μείνῃς· νὰ μὴ πλησιάσῃς κἂν εἰς τὸ παράθυρον· ἀρκεῖ τὸ δηλητήριο, τὸ ὅποιον σ' ἐπότισε μέχρι τοῦδε. Εἶνε ψυχὴ ἀνηλεῆς. ἀφοῦ σὲ εἶδε κλίνοντα τὸν αὐχένα ἐνώπιόν της, καὶ οὔτε σοὶ ἐμειδίασε, οὔτε λόγον σοὶ ἀπηύθυνε παραμυθίας ἢ φιλίας· ἀφοῦ χάριν ἡδονῆς ἐνέπηξε τοὺς ὀνυχὰς της εἰς τὴν καρδίαν σου, καρδίαν πλήρη ἔτι ἀθωότητος καὶ σεμνοῦ ἔρωτος! Εἶνε πλάσμα καὶ τιμῆς ἄμοιρον καὶ θρησκείας, ἀφοῦ

ἡρνήθη τὸ τέκνον εἰς τὸν πατέρα του, τὸν φυσικόν του προστάτην, ἀφοῦ καταδικάζει τὸ πτωχὸν ἄθωον πλάσμα εἰς τὴν λήθην, εἰς τὴν πενίαν, εἰς τὸν θάνατον. Ἰσως, ἐπειδὴ τὸ τέκνον αὐτὸ ἀτιμάζει τὰ σπλάγγνα ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκυοφορήθη. Αἶ καλὰ! ὅχι, Γιλβέρτη, ὅχι! ἔπραξες ἐγκλημα, εἶσαι ἐρωτομανής, εἶσαι ἀνανδρὸς, μολαταῦτα πρόσεξε εἰς τοῦτο τοῦλάχιστον μὴ πλησιάζης πρὸς τὸ παράθυρον, μὴ. Οὔτε νὰ λάβῃς οἶκτον ποτὲ πλέον διὰ τὴν γυναῖκα ταύτην! λησμονήσέ την ἐντελῶς. Ζήθι τοῦ λοιποῦ ὡς τὰ κτήνη, εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ εἰς τὴν εὐχαρίστησιν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν! καταφρόνησον καὶ σὺ! καταφρόνει τοῦ λοιποῦ καὶ σὺ καὶ ζῆται ἐκδίκησιν! ἐνθυμοῦ δὲ πάντοτε ὅτι ὁ μόνος τρόπος, ἵνα διατηρηθῇς πρὸς ἑαυτὸν σέβας τι, ὁ μόνος τρόπος, ἵνα διατηρηθῇς ἀνώτερος τῶν ἀλαζόνων αὐτῶν εὐγενῶν, εἶνε νὰ καταστῇς εὐγενέστερος ἐκείνων.

Ὁχρός, τρέμων, ἐλκυόμενος ἐκ τῆς καρδίας πρὸς τὸ παράθυρον, ἐκ τοῦ νοὸς μακρὰν τοῦ παραθύρου, τέλος ὑπήκουσεν εἰς τὸ λογικόν.

Ἐξῆλθε τοῦ κοιτῶνός του, κατέβη τὴν κλίμακα, καὶ εἶτα εἰς τὴν ὁδὸν σκοπεύων νὰ πορευθῇ εἰς τὸν Βάλαμον.

Ἀλλ' αἰφνης, μεταβαλὼν ἰδέαν, ἀνέβη ἐκ νέου εἰς τὸν θάλαμόν του.

— Τρελλός! εἶπεν, ἄθλιος! ἀπονενοημένος! πρὸ ὀλίγου διενασύμην νὰ ἐκδικηθῶ. Καὶ ποῖαν ἐκδίκησιν νὰ λάβω; Νὰ τὴν φονεύσω; Ἀλλ' ὅχι! τότε θὰ ἐξέπνεν εὐτυχής, ὅτι δύναται ν' ἀπευθύνῃ πρὸς ἐμὲ μίαν περιπλέον ὕβριν. Νὰ τὴν ἀτιμάσω δημοσίᾳ; ὦ! εἶνε ἰδίον χαμερποῦς ἀνθρώπου! ... Ὑπάρχει εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῆς τῆς γυναικὸς μέρος τι εὐαίσθητον, ὥστε ὁ νυγμός, τὸν ὅποιον θὰ δυνηθῶ νὰ τῆς ἐπιφέρω, νὰ τὴν προσβάλῃ ὡς μάχαιρα δίστομος; ... Αὐτὴν ἐγὼ πρέπει νὰ τὴν ταπεινώσω... ναί, διότι εἶνε πλέον ὑπερήφανος ἐμοῦ.

*Νὰ τὴν ταπεινώσω! ἀλλὰ πῶς; δὲν ἔχω τίποτε, δὲν εἶμαι τίποτε. Ἀλλ' ἡ παρουσία μου... τὸ νὰ ἐμφανίζωμαι ἐνώπιόν της κατὰ πᾶσαν ὥραν, νὰ τῆς ρίπτω βλέμματα καταφρονητικά, ἢ εἰρωνικά... ταῦτα βεβαίως θὰ τὴν σπαράτουν. Γνωρίζω ὅτι μία μήτηρ, χωρὶς φιλοσοφίαν, εἶνε καὶ ἀδελφή, χωρὶς ἀδελφικὸν αἶσθημα, καὶ διόλου δὲν εἶνε δύσκολον νὰ στείλῃ τὸν ἀδελφόν της νὰ μὲ φονεύσῃ! ἀλλὰ δὲν ἤμπορῶ καὶ ἐγὼ νὰ μάθω ὡσαύτως νὰ φονεύω ἀνθρώπους, καθὼς ἔμαθα ν' ἀναγινώσκω καὶ νὰ γράφω; δὲν ἤμπορῶ καὶ ἐγὼ ν' ἀντιταχθῶ εἰς τὸν Φίλιππον, νὰ λάβω τὰ ὅπλα του, νὰ γελάσω κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ ἐκδικητοῦ, καθὼς καὶ κατὰ τοῦ προσώπου τῆς περιὑβρισθείσης; Ὁχι μολοντοῦτο αὐτοὶ εἶνε τρόποι τῶν κωμωδοποιῶν! ἔσο ὅσον θέλεις ἐπιτήδειος καὶ ἔμπειρος, ὅταν ὁ Θεὸς δὲν εἶνε μετὰ σοῦ, δὲν ἔπραξας τίποτε... χρειάζεται καὶ τύχη καλὴ. . . Μόνος, ἐγὼ μόνος, μετὰ τὸν σκοπὸν μου βραχίονα, μετὰ ὀρθὴν κρίσιν, ἀπηλλαγμένην φαντασιῶν, ματαίῳ τὰ σχέδιά των! τὰ ματαίῳ.

*Ἀλλὰ τί νὰ πράξω λοιπόν; ... Τί νὰ πράξω; ἰδοὺ νὰ ἐρευνήσω ποῖον τὸ αἶτιον τῆς ὑπεροχῆς τῆς Ἀνδρεάδος ἐπ' ἐμοῦ, νὰ ἐξετάσω διὰ τίνας ἀλύσεως δεσμεύει αὐτὴ καὶ τὴν καρδίαν μου καὶ τὸν βραχίονα ἐνταυτῷ; ὦ! νὰ μὴ τὴν ἴδω πλέον; ὦ! νὰ μὴ μὲ βλέπῃ πλέον; ... ὦ! νὰ διαβαίνω πλησίον τῆς γυναικὸς αὐτῆς δύο βήματα, ἐνῷ μειδιῶσα διὰ τῆς περιὑβριστικῆς ὡραιότητός της θὰ κρατῇ διὰ χειρὸς τὸ τέκνον της... τὸ τέκνον της, τὸ ὅποιον δὲν θὰ μὲ γνωρίσῃ ποτέ; ... Γῆ καὶ οὐρανοί!

Καὶ ὁ Γιλβέρτος ὑπεστήριξε τὴν φράσιν ταύτην διὰ σφοδρῶς πυγμῆς, τὴν ὁποίαν κατέφερεν ἐπὶ τοῦ τοίχου.

— Τὸ τέκνον της! ἰδοὺ ὅλον τὸ μυστήριον. Ὅχι, νὰ μὴ μείνῃ εἰς τὰς χεῖράς της αὐτὸ τὸ τέκνον, τὸ ὁποῖον θὰ διδάξῃ νὰ βδελύσσεται τὸ ὄνομα τοῦ Γιλβέρτου. Ἐξ ἐναντίας, νὰ τῆς δείξω ὅτι αὐτὸ τὸ τέκνον θὰ ἀνατραφῇ βδελυσσόμενον τὸ ὄνομα τῆς Ἀνδρεάδος! Ἐνὶ λόγῳ, τὸ τέκνον αὐτό, τὸ ὁποῖον αὐτὴ ποτὲ δὲν θ' ἀγαπήσῃ, τὸ ὁποῖον αὐτὴ θὰ βασανίζῃ ἰσως, διότι ἔχει κακὴν ψυχὴν ἢ γυνὴ αὐτῇ, τὸ τέκνον αὐτό, διὰ τοῦ ὁποίου αἰωνίως τώρα θὰ μὲ μαστιγώνουν, πρέπει νὰ τὸ χάσῃ ἢ Ἀνδρεὰς διὰ παντός· νὰ τὸ χάσῃ, ὥστε νὰ ὠρύεται ἐπὶ ζωῆς της, ὡς λύκαινα, τῆς ὁποίας ἀφῆρπασαν τὸ νεογόν.

Ὁ Γιλβέρτος ἐφάνη τότε ὥρατος ἐκ τοῦ ἀγρίου πάθους, τὸ ὁποῖον ἔλαμψε χαρωπὸν ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

— Αὐτὸ πρέπει νὰ γίνῃ, εἶπε, ταίνας τὸν γρόνον του πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς Ἀνδρεάδος· νὰ σοὺ δείξω ἐγώ, μήτηρ ἀσπλαγχνος!... νὰ σοὺ δείξω ἐγώ!... Σὺ μὲ κατεδίκασες εἰς τὸ αἶσχος, εἰς τὴν μόνωσιν, εἰς τοὺς ἐλέγχους τοῦ συνειδότος, εἰς τὸν ἔρωτα... ἐγὼ ὅμως σὲ καταδικάζω εἰς ὀδύνας τοκετοῦ, ἀνευ καρποῦ, εἰς αἶσχος, εἰς μόνωσιν, εἰς μῖσος ἐσπερημένον ἐκδικήσεως. Σὺ θὰ μὲ ζητήσῃς, ἐγὼ θὰ ἦμαι ἀπὼν· θὰ ζητήσῃς τὸ νεογόν. καὶ ἂν ὤφειλες νὰ τὸ σπαράξῃς, ἀφοῦ τὸ εὗρισκες, ἀ! τοῦλάχιστον θὰ ἀνάψω εἰς τὴν ψυχὴν σου πόθον λυσσώδη· τοῦλάχιστον νὰ ἐμπήξω εἰς τὴν καρδίαν σου μάχαιραν χωρὶς λαβὴν... Ναί, ναί, τὸ τέκνον!

•Θὰ τὸ λάβω τὸ τέκνον, Ἀνδρεὰς· θὰ λάβω, ὅχι τὸ τέκνον σου, καθὼς λέγεις, ἀλλὰ τὸ ἰδικόν μου. Ὁ Γιλβέρτος θὰ λάβῃ τὸ τέκνον του! υἱὸν εὐγενῆ ἐκ μητρός... Τέκνον μου!... τέκνον μου!...

Καὶ ἀνεπαισθήτως ἐνεψυχώθη ἐκ τῆς παραφορᾶς χαρᾶς μανιώδους.

— Δὲν χωροῦν πλέον ἀδημονίαι καὶ θρήνοι· πρόκειται ἡ ἐνεδρα ἤδη, ἡ κατασκοπεῖα. Ὅχι πλέον νὰ μὴ στρέψω τοὺς ὀφθαλμούς μου πρὸς τὴν οἰκίαν σου· ἐξ ἐναντίας, νὰ βλέπω ἀσκαρδαμυκτί, νὰ κατασκοπεύω ἡμέραν καὶ νύκτα.

•Ἡμέραν καὶ νύκτα, Ἀνδρεὰς, ἡμέραν καὶ νύκτα, εἶπε πλησιάζας πρὸς τὸ παράθυρον· κίνημα πλέον δὲν κάμνεις χωρὶς νὰ τὸ συναρπάσωσι τὰ ὄμματά μου· οὔτε μειδίαμα, χωρὶς ν' ἀπαντήσω πρὸς αὐτὸ διὰ γέλωτος σαρδονικοῦ καὶ περιύβριστικοῦ. Εἶσαι βορά μου, Ἀνδρεὰς· μέρος σου εἶνε κτήμα μου· ἀγρυπνῶ ἐπὶ σοῦ, ἀγρυπνῶ.

Τότε ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον, εἶδεν ἀνοιγόμενα τὰ παράθυρα τοῦ οἴκου τῆς Ἀνδρεάδος, εἶτα τὴν σκιάν τῆς κόρης ἐντὸς κατόπτρου τινὸς εὗρισκομένου πρὸς τὸ βάθος.

Ἐφθασεν εἶτα ὁ Φίλιππος. Ὁ Γιλβέρτος παρετήρησεν ὅτι συνωμίλουν σπουδαίως. Βεβαίως περὶ αὐτοῦ ὠμίλουν· ἔλεγον βεβαίως περὶ τῆς σκηπῆς, ἥτις συνέβη τὴν χθεςνὴν νύκτα. Ὁ Φίλιππος περιεφέρετο ὡς τεταραχμένος. Ἡ ἐμφάνισις αὐτῇ τοῦ Γιλβέρτου μετέλλασεν ἰσως τὰ σχέδια τοῦ ἀδελφοῦ· μήπως ἐσκέπτετο νὰ ζητήσῃ ἄλλον καταφύγιον; νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκ τῆς οἰκίας ἐκείνης;

Εἰς τὴν ιδέαν ταύτην οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Γιλβέρτου κατέστησαν ἀκτίνες πυρός, ἱκαναὶ νὰ πυρπολήσωσι τὸν οἶκον τῶν τέκνων Ταβερνεῦ καὶ νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς.

Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον εἰσῆλθε διὰ τῆς θύρας τοῦ κήπου γυνή τις, ὑπηρετρία βεβαίως. Ἡ Ἀνδρεὰς τὴν ἐδέχθη, διότι· εὐθὺς ἡ θεραπαινὶς ἀφῆκε τὸ ἐκ φορεμάτων δέμα, τὸ ὁποῖον ἐκράτει ὑπὸ μάλῃς, εἰς τὸ δωμάτιον, ἐνθα ἐκοιμάτο ποτὲ ἡ Σοφία· ἀκολούθως εἶδε διάφορα σκεύη καὶ ἐργαλεῖα οἰκιακά, ἐξ ὧν καὶ ἐβεβαίωθη ὁ ἀγρυπνος Γιλβέρτης, ὅτι ὁ ἀδελφὸς καὶ ἡ ἀδελφὴ ἐσκόπουν νὰ διαμείνωσιν εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην.

Ὁ Φίλιππος ἐπεσκέφθη, ἔφερε δὲ καὶ κλειδοποιὸν ἵνα παρατηρήσῃ μετὰ προσοχῆς τὸ κλεῖθρον τῆς θύρας τοῦ κήπου· ἐξ οὗ καὶ συνεπέραναν ὁ Γιλβέρτης, ὅτι ὑπωπτεύθησαν μήπως εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μεταχειρισθεὶς ἀντίκλειδα, τὴν ὁποίαν ἴσως τῷ ἔδωκεν ἡ Σοφία. Διὰ τοῦτο ὁ κλειδοποιός, παρόντος τοῦ Φιλίππου, ἤλλαξε τὰ κλεῖθρα ὅλα τῆς θύρας ἐκείνης.

Ἦτο δὲ τοῦτο μία ἐκ τῶν πρώτων ἀγαλλιᾶσεων, τὰς ἁποίας ὁ Γιλβέρτης ἐδοκίμασεν, ἀφότου ἤρχισαν τὰ συμβᾶντα ταῦτα.

Ἐμειδίασε εἰρωνικῶς.

— Ταλαίπωροι, εἶπε, δὲν εἶνε τόσον ἐπικίνδυναι· μὲ τὸ κλεῖθρον τὰ ἐβάλλαν, καὶ οὔτε κἂν ὑπωπτεύονται ὅτι πιθανὸν νὰ κατέβῃν ἐκ τῶν τοίχων!... Πόσον ταπεινὴν ἰδέαν, Γιλβέρτη, ἔχουν περὶ σοῦ! Τόσον τὸ καλλίτερον. Ναί, ὑπερήφανε Ἀνδρεᾶς, ἐπρόσθεσε, μ' ὅλα τὰ κλεῖθρα τοῦ κόσμου, ἂν ἤθελα καὶ πάλιν νὰ εἰσέλθω μέχρι σοῦ, εἰμπαρῶ τόσον εὐκόλως!... Ἀλλὰ δὲν φροντίζω· σὲ καταφρονῶ καὶ ἐγὼ τώρα ὡς σὺ μὲ καταφρονεῖς ἄλλοτε... καὶ ἐκτός ἂν μοῦ ἔλθῃ εἰς τὴν φαντασίαν...

Περιεστράφη ὅλος ἐπὶ τῶν πτερυγῶν του, ἐπιτηδεύμενος τοὺς γυναικοφιλοῦς τῆς αὐλῆς.

Ἄλλ' ὅχι, ὑπέλαβε πικρῶς... εἶνε ἀξιοπρεπέστερον δι' ἐμέ· δὲν θέλω πλέον, δὲν θέλω!... Χαίρου τὰ κάλλη σου... κοιμοῦ ἡσυγῶς· ἔχω ἄλλο παρὰ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ σώματός σου διὰ νὰ σὲ τυραννῶ ἀδιακόπως... κοιμοῦ!

Ἀφῆκε τὸ παράθυρον, καὶ ἀφοῦ ἔρριψε βλέμμα ἐπὶ τῶν φορεμάτων του, κατέβη τὴν κλίμακα, ἵνα κατευθυνθῇ εἰς τοῦ Βαλσαμοῦ.

ΝΘ'

Ἡ δεκάτη πέμπτη Δεκεμβρίου.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἀπήντησεν ἐκ μέρους τοῦ Φρίτε, οὐδεμίαν δυσκολίαν ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τοῦ Βαλσαμοῦ.

Ὁ κόμης ἀνεπαύετο ἐφ' ἐνὸς ἀνακλίντρου, ὡς οἱ πλούσιοι καὶ ἀργαί. ἐκ τοῦ κόπου, διότι δὲν ἐκοιμήθη ὅλην τὴν νύκτα· τοῦτο συνεπέρανε τοῦλάχιστον ὁ Γιλβέρτης ἰδὼν αὐτὸν οὕτως ἐξηπλωμένον εἰς ταιαύτην ὥραν.

Ἀνάγκη νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἐδόθη διαταγὴ εἰς τὸν θαλαμηπόλον νὰ εἰσάξῃ τὸν Γιλβέρτην, ἅμα ἐμφανισθῇ, διότι οὔτε ἠρωτήθη ὁ νεανίας πῶς ὠνομάζετο, οὔτε ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του ἠναγκάσθη.

Εἰς τὴν εἰσόδον του ἐν τῷ ἀντιθαλάμῳ, ὁ Βαλσαμος ἀνηγέρθη ὀλίγον ἐπὶ τοῦ ἀγκωνός του, καὶ ἐκλείσε τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐκράτει ἠνεωγμένον χωρὶς ν' ἀναγινώσκῃ.

— ὦ! ὦ! εἶπε, καλῶς τὸν γαμβρόν!

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἀπεκρίθη.

— Χαίρω, εἶπεν ὁ κόμης, ἀναλαβὼν τὴν νωχελῆ του στασίον, εἶσαι εὐτυχὴς καὶ σχεδὸν εὐγνώμων. Εὐγέ σου. Ἐρχεσαι βεβαίως νὰ μὲ εὐχαριστήσης. Ἦτο περιττόν. Φύλαξε τὰς εὐχαριστήσεις σου, Γιλβέρτη, δι' ἄλλην μου χάριν πρὸς σέ. Αἱ εὐχαριστικαὶ εἶνε νόμισμα ἐπιστροφῆς, τὸ ὅποτον εὐχαριστεῖ πολλοὺς ἀνθρώπους, ὅταν ἀπονέμεται μετὰ μειδιάματος. Ἐστω, φίλε μου, ἔστω.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἐνόησε τὸν Βάλακμον· νὰ τὸν ἐλέγξῃ ἤθελεν, ἢ καὶ νὰ τῷ εἴπῃ νέον ;...

— Νομίζετε, κύριε κόμης, ὅτι ἐνομφεύθην, εἶπε· πλὴν δὲν ἔχουσιν οὕτω τὰ πράγματα.

— ὦ ! ἀνέκραξεν ὁ κόμης... πῶς ;... τί τρέχει ;...

— Δὲν μὲ κατεδέχθησαν, ὑπέλαβεν ὁ Γιλβέρτης.

Ὁ κόμης ἐστράφη ὁλοσδιόλου κατὰ πρόσωπον τοῦ νεανίου.

— Φαίνεται δὲν ἐφέρθῃς μὲ καλὸν τρόπον.

— Ἀλλὰ τί τρόπον, κύριε κόμης ; πῶς ἄλλως ;

— Εἰς ποῖον ὠμίλησες ;

— Εἰς τὴν νέαν.

— Βλέπεις λοιπόν ; διατι νὰ μὴ ζητήσης τὸν πατέρα ;

— Κακῇ τύχῃ, δέντ' ὅν ἦρα.

— Τέλος πάντων τί ἔλαμες ;

— Ἠθέλησα, κύριε κόμης, νὰ κάμω καθὼς κάμουν οἱ ποιηταί· νὰ ἐπισκεφθῶ τοὺς τύπους, εἰς τοὺς ὁποίους ἐσκεπτόμην ἕνα καιρὸν περὶ τῶν ἐρώτων μου, ὅτε ἐπαρουσιάσθῃ αἴφνης ἐνώπιόν μου ἡ πραγματικότης, ἡ ἰδία Ἀνδρεία. Μὲ εἶδε, μὲ ἀπεκάλεσεν ἀδελφάπουδον, θυλοφόνον, καὶ εἶπε ὅτι θὰ βαλῇ νὰ μὲ φονεύσουν.

— Καλὰ, ἀλλὰ περὶ τοῦ τέκνου της ;

— Περὶ τοῦ τέκνου της, καὶ εἶπεν ὅτι τὸ τέκνον της, ἦτον ἰδικόν της καὶ ὄχι ἰδικόν μου.

— Ἐπειτα ;

— Ἐπειτα ἔφυγα.

— Ἀ !...

Ὁ Γιλβέρτης ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν.

— Τί θὰ ἐκάμνατε ὑμεῖς τώρα εἰς τὴν θέσιν μου ;

— Δὲν γνωρίζω ἀκόμη· σὺ, εἶπέ μου, τί σκοπεύεις νὰ κάμῃς ;

— Νὰ τὴν τιμωρήσω δι' ὅσας ταπεινώσεις μοὶ ἔκαμε μέχρι τοῦδε.

— Λόγοι ἀπλοῖ.

— Ὅχι λόγοι, κύριε κόμης, εἶνε ἀπόφασις.

— Ἀλλὰ... θὰ ἔδωσες νὰ ἐννοήσουν τὴν ἀπόφασίν σου αὐτήν· εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα χρειάζεται μυστικότης... Τὰ χρήματά σου ;

— Τὴν ἀπόφασίν μου τὴν ἔχω ἐγὼ καὶ μόνος ἐγώ· τὰ χρήματα ἦσαν ἰδικά σας καὶ σὰς τὰ ἔφερα.

Καὶ ὁ Γιλβέρτης ἐξέβαλλεν ἐκ τοῦ κόλπου του τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια, ἅτινα καὶ ἐμέτρησεν ἕν πρὸς ἓν, ἀπλώνων αὐτὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ Βαλαάμου.

Ὁ κόμης τὰ ἔλαβε καὶ τὰ ἐδιπλῶσε παρατηρῶν ἀδιακόπως τὸν Γιλβέρτην, τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου δὲν ἐμαρτύρησε τὴν ἐλαχίστην συγκίνησιν.

— Εἶνε ἀκτῆμων, τιμιώτατος... Ἐχει εὐφυΐαν, σταθερότητα· εἶνε τῳόντι ἀνθρωπος, ἐσκέφθη ὁ Βάλαμος.

— Τώρα, κύριε κόμη, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης, νὰ σὰς εἶπω περὶ τῶν δύο λουδοβικίων, τὰ ὅποια μοῦ ἐδόσατε εἰς τί μοῦ ἐχρησίμευσαν.

— Μὴ ὑπερβολάς, ὑπέλαθεν ὁ Βάλαμος· τὸ ν' ἀποδώσῃ τις τριακοσίας χιλιάδας φράγκων εἶνε ὥρατον, ἀλλὰ δύο λουδοβίκια εἶνε παιδαριῶδες.

— Δὲν ἐννοοῦσα νὰ σὰς τ' ἀποδώσω· ἤθελα μόνον νὰ σὰς εἶπω εἰς τί τὰ ἐμεταχειρίσθην, ὥστε νὰ σὰς δώσω νὰ ἐννοήσετε ὅτι μοῦ χρειάζονται καὶ ἄλλα.

— Τοῦτο διαφέρει. Λοιπὸν μοῦ ζητεῖς ;

— Σὰς ζητῶ, μάλιστα.

— Διὰ νὰ κάμῃς τί ;

— Διὰ νὰ κάμω κἄτι τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου ἀνεφέρατε μίαν λέξιν.

— Ἐνόησα· θέλεις νὰ ἐκδικηθῇς.

— Εὐγενῶς, μάλιστα.

— Εὐγενῶς, δὲν ἀμφιβάλλω· πλὴν καὶ σκληρῶς, δὲν εἶνε ἀληθές ;

— Ἀληθέστατον.

— Πόσα σοῦ χρειάζονται ;

— Εἴκοσι χιλιάδες φράγκων μοῦ χρειάζονται.

— Καὶ δὲν θὰ ἐγγίσῃς καθόλου τὴν νέαν ; εἶπεν ὁ Βάλαμος νομίζων ὅτι θὰ διέκοπτε τὸν Γιλβέρτην διὰ τῆς ἐρωτήσεως ταύτης.

— Νὰ τὴν ἐγγίσω ; παντελῶς.

— Τὸν ἀδελφόν της ;

— Οὔτε· οὔτε τὸν πατέρα της ;

— Θὰ τὴν συκοφαντήσῃς ;

— Δὲν θ' ἀνοίξω τὸ στόμα μου διὰ νὰ προφέρω τ' ὄνομά της ποτέ.

— Σ' ἐννοῶ. Ἀλλ' εἶνε τὸ αὐτὸ πάλιν, ἡ διὰ μαχαίρας πληγὴ τις μίαν γυναῖκα, ἡ διὰ φλυαριῶν ἀδιακόπων... Σὺ θέλεις νὰ τὴν βασανίσῃς, ἀναφαινόμενος εἰς αὐτήν, ἀκολουθῶν τὰ ἔχνη της, ἀπευθύνων κατὰ πρόσωπον μειδιῶματα μεστὰ ὕβρεως καὶ μίσους.

— Τόσον ὀλίγον μὲ μέλει περὶ τούτων, ὥστε ἦλθα νὰ σὰς ζητήσω, εἰς περιστάσιν, καθ' ἣν μοῦ ἔλθῃ ἐπιθυμία νὰ φύγω ἐκ τῆς Γαλλίας, κανένα τρόπον τοῦ νὰ διέλθω τὴν θάλασσαν χωρὶς ἔξοδα.

— Ἄ, λογιώτατε ! εἶπεν ὁ Βάλαμος, μοῦ φαίνεται ἀσυνεπὴς ὀλίγον εἰς τοὺς λόγους σου. Πρὸ ὀλίγου μοῦ ἐζήτηίς εἴκοσι χιλιάδας φράγκων· πῶς ἐξ αὐτῶν δὲν μεταχειρίζεσαι τὰ χίλια μόνον, διὰ νὰ ἐπιβῇς εἰς ἓν πλοῖον ;

— Διὰ δύο λόγους, κύριε.

— Ν' ἀκούσωμεν τοὺς λόγους.

— Ὁ πρῶτος, ὅτι τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν θὰ ἐπιβιβασθῶ εἰς τὸ πλοῖον, δὲν θὰ ἔχω πλέον εἰς τὸ βαλάντιόν μου οὔτε ὀβολόν. Διότι γνωρίσατε καλῶς, ὅτι τὰ χρήματα ἐγὼ δὲν τὰ θέλω διὰ τὸν ἑαυτόν μου· τὰ θέλω διὰ νὰ διορθώσω ἓν ἀδίκημα, τὸ ὅποτον μ' ἐυκολύνετε ὑμεῖς νὰ πράξω.

— Πάλιν ! εἶπεν ὁ Βάλαμος.

— Ἐννοεῖται. Ἀπ' αὐτὰ τὰ χρήματα οὔτε ὀβολός, σὰς λέγω, δὲν θὰ μείνῃ· ἔχουν τὸν τόπον των.

— Τὸ τέκνον σου... ἐνόησα.

— Τὸ τέκνον μου· μάλιστα, κύριε κόμη.

— Ἀλλὰ σύ;

— Ἐγώ, ἐγώ εἶμαι ἐλεύθερος, ἔχω τὰς χεῖράς μου· ὅπως καὶ ἂν ᾦνε, θὰ ζήσω πάντοτε· θέλω νὰ ζήσω ἀκόμη!

— ὦ! καὶ θὰ ζήσης! Ποτὲ ὁ Θεὸς δὲν ἔδωκε θέλησιν τσαύτης δυνάμεως εἰς ψυχάς, αἵτινες μέλλουν ν' ἀφήσωσι τὴν γῆν πρωτῶς. Ὁ Θεὸς δίδει θερμὸν ἔνδυμα εἰς τὰ φυτά, ἅτινα ἔχουν ἀνάγκην νὰ διέλθωσι χειμῶνα βαρύν, αὐτῶ καὶ δίδει θώρακα χαλκοῦν εἰς τὰς καρδίας, τὰς μελλούσας νὰ υποστῶσι δεινὰς συμφοράς. Ἀλλὰ λέγε, τί χρειάζεσαι;

— Χρειάζομαι... Ἐγώ, τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν θ' ἀναχωρήσω ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, ἐξ ἐναντίας, θὰ κρυφθῶ... Δὲν συμφέρει λοιπὸν νὰ ὑπάγω· ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν εἰς μίαν πόλιν παραθαλασσίαν, καὶ νὰ ἐξετάσω πότε ἀναχωρεῖ πλοῖον, νὰ εὕρω τὸν πλοίαρχόν του καὶ νὰ τὸν πληρώσω· ὅχι, δὲν τὸν πληρῶνω ἐγώ· δὲν πηγαίνω ἐγώ νὰ πωληθῶ ἐγώ μόνος μου, διότι δὲν εἶνε αὐτὸς ὁ τρόπος τοῦ νὰ κρυφθῶ.

— Ἐνόησα· λοιπὸν θέλεις νὰ σὲ βοηθήσω ἐγώ, νὰ γίνῃς αἰφνιδίως ἀφαντοῦς ἀπὸ τὴν Γαλλίαν;

— Βεβαίως, διότι ὑμεῖς δύνασθε νὰ τὸ κάμετε.

— Ποιὸς σοὶ τὸ εἶπε;

— ὦ! ἔχετε τόσα μέσα ὑπερφυσικά, εἶνε δυνατόν νὰ μὴ ἔχετε καὶ φυσικά; Οἱ μάγοι πάντοτε ἐπιφυλάττουν μυρίας ὁδοὺς.

— Γιλβέρτη, εἶπεν αἰφνίς ὁ Βάσσαμος τείνων τὴν χεῖρα πρὸς τὸν νεανίαν, ἔχεις πνεῦμα θρασυ, μεγαλεπήβολον· ἐξυμῶθης μὲ καλὸν καὶ κακόν, ὡς αἱ γυναῖκες· εἶσαι στωϊκός, εἶσαι εὐθύς, εἶσαι ἀνεπιτηδεύτης, θὰ σὲ κάμω μέγαν ἀνθρωπον· μέινε πλησίον μου. Ἐλπίζω νὰ μοῦ γνωρίσης εὐγνωμοσύνην· μέινε μετ' ἐμοῦ, σὲ λέγω· ἡ οἰκία μου εἶνε ἀσυλον ἀσφαλές· ἐπομένως, ἐγώ ἐντός ὀλίγων μηνῶν ἀναχωρῶ ἐξ Εὐρώπης, σὲ παραλαμβάνω μαζί μου.

Ὁ Γιλβέρτης ἤκουσε.

— Μετὰ τινὰς ἡμέρας, εἶπε, δὲν θὰ ἔλεγον ὅχι· σήμερον ὅμως χρεωστῶ νὰ σὰς εἶπω μόνον ὅτι σὰς εὐχαριστῶ, κύριε κόμη· ἡ πρότασίς σας εἶνε λαμπρά, δι' ἀνθρωπον ὡς ἐμέ, ἀλλὰ τὴν ἀποποιούμαι.

— Ἀκουσόν με, Γιλβέρτη, καλῆτερον εἶνε τὸ μέλλον πεντήκοντα ἔως ἐτῶν, παρὰ ἡ ἐκδίκησις μιᾶς στιγμῆς.

— Κύριε, ἡ ἰδέα μου δι' ἐμὲ ἀξίζει περισσότερον ἀπὸ τὴν οἰκουμένην ὅλην, τὴν στιγμὴν μάλιστα, καθ' ἣν ἔχω τὴν ἰδέαν ἐντός τῆς κεφαλῆς. Ἀλλ' ἐγώ, ἐκτός τῆς ἐκδικήσεως, ἔχω καὶ χρέος νὰ ἐκπληρώσω.

— Λάβε τὰς εἰκοσι χιλιάδας φράγκων, εἶπεν ὁ Βάσσαμος, ἄνευ δισταγμοῦ.

Ὁ Γιλβέρτης ἔλαβε δύο τραπέζικα γραμματτία. καί, θεωρῶν τὸν εὐεργέτην του,

— Ὡς βασιλεὺς μὲ ὑποχρεοῖτε, εἶπεν, ὡς βασιλεὺς.

— ὦ! καὶ καλῆτερον τοῦ βασιλέως, ἐλπίζω, ἀπήντησεν ὁ Βάσσαμος· διότι ἐγώ δὲν ζητῶ οὔτε νὰ μ' ἐνθυμοῦνται κἂν τελείως.

— Καλὰ, ἀλλ' ἐγώ γνωρίζω τὴν εὐγνωμοσύνην, καθὼς εἶπατε καὶ πρὸ ὀλίγου· καὶ ὅταν πληρωθῇ ἡ πρόθεσίς μου, θὰ σὰς ἐπιστρέψω τὰς εἰκοσι αὐτὰς χιλιάδας φράγκων.

— Πῶς;

— Πῶς; ἔρχομαι καὶ γίνομαι ὑπηρετὴς σας δι' ὅσους χρόνους νομίζετε

ὅτι ἄρκοῦν διὰ ν' ἀποπληρώσῃ τις ἐκ τῶν ὑπηρεσιῶν του εἴκοσι χιλιάδας φράγκων εἰς τὸν αὐθέντην του.

— Πάλιν παραλογεῖς. Γιλβέρτη, ταλαίπωρε. Πρὸ μιᾶς στιγμῆς μοῦ ἔλεγες : «Σοῦ ζητῶ εἴκοσι χιλιάδας φράγκων, τὰ ὅποια μοῦ χρεωσταίς».

— Εἶνε ἀληθές, ὅμως ἐκερδίσατε τὴν καρδίαν μου.

— Ἐχω εὐχαρίστησιν, εἶπεν ὁ Βάλαμος. Λοιπόν, ἂν θέλω, θὰ ἦσαι ἰδικός μου ;

— Ναί.

— Τί ἔργον γνωρίζεις ;

— Κἀνέν' ἔχω ὅμως ἐπιτηδειότητα εἰς ὅλα.

— Εἶνε τῶντι ἀληθές.

— Μολαταῦτα ἐπιθυμῶ νὰ κρατῶ ἐπάνω μου τὸ μέσον διὰ ν' ἀναχωρήσω ἐκ τῆς Γαλλίας ἐντὸς δύο ὥρων, ἂν ἦτο χρεῖα.

— Ἄ ! ἰδοὺ ἐπέταξεν ἀπὸ ἐμὲ ἡ ὑπηρεσία σου.

— Σὰς ἔρχομαι ἐγὼ πάλιν.

— Ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν ἔλθῃς, ἐγὼ σ' εὐρίσκω καὶ μὴ σέ μέλει. Ἄς τελειώσωμεν λοιπόν· ὅταν πολὺ συνομιλήσω κουράζομαι. Σῦρε ἐδῶ πλησίον τὴν τράπεζαν.

— Ἰδοῦ.

— Φέρε μου ἐκεῖνα τὰ χαρτῖα ἀπὸ τὴν ἐκ ναστοχάρτου θήκην· ἐκείνην, τὴν ἐπὶ τοῦ ἱματιοφυλακίου.

— Ἰδοῦ.

Ὁ Βάλαμος ἔλαβε τὰ ἔγγραφα, καὶ ἀνέγνωσε μὲ φωνὴν ἡμίσειαν τοὺς ἐφεξῆς στίχους, ἐφ' ἑνὸς χάρτου φέροντος τρεῖς ὑπογραφάς. Ἡ μάλλον τρεῖς ἀλλόκοτα μονογράμματα :

«Τῇ 15 Δεκεμβρίου, ἀπὸ Ἀθρην διὰ Βοστώνης, ὁ Ἀδωνις».

— Τί λέγεις περὶ Ἀμερικῆς, Γιλβέρτη ;

— Λέγω ὅτι δὲν εἶνε ἡ Ἀμερικὴ Γαλλία, καὶ ὅτι εὐχάριστον θὰ ἦτο δι' ἐμὲ νὰ ὑπάγω διὰ θαλάσσης, εἰς στιγμὴν κατάλληλον εἰς οἰονδήποτε μέρος, ἐκτὸς τῆς Γαλλίας.

— Καλὰ !... Ἡ ἀρμυρία στιγμὴ δὲν φρονεῖς ὅτι ἦνε περὶ τὰς δακαπέντε Δεκεμβρίου ;

Ὁ Γιλβέρτης ἐμέτρησε μὲ τὰ δάκτυλά του διανοούμενος.

— Ἀκριβῶς, εἶπεν.

Ὁ Βάλαμος ἔλαβε κάλαμον καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τμήματος χάρτου λευκοῦ τὰς ἐφεξῆς μόνας λέξεις :

«Δεχθῆτε ἐπὶ τοῦ Ἀδωνιδος ἕνα ἐπιβάτην.

»ΙΩΣΗΦ ΒΑΛΑΜΟΣ».

— Ἀλλ' αὐτὸς ὁ Ἀδωνις τί πράγμα εἶνε ; Κυττάξετε καλὰ, κύριε Βάλαμε, μήπως ἦνε ἡ φυλακὴ τῆς Βαστίλλης ;

— Πολλάκις ἐκ τοῦ πολλοῦ πνεύματος γίνεται τις μωρός, εἶπεν ὁ κόμης. Ὁ «Ἀδωνις», λογιάτατε, εἶνε πλοῖον ἐμπορικόν, εἰς τὸ ὅποιον εἶμαι καὶ ἐγὼ μεριδιοῦχος.

— Ἄ ! ἄ ! μὲ συγχωρεῖτε, κύριε κόμη, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης προσκλίνων· εἶμαι τῶντι ἕνας ἀθλιός, τοῦ ὁποῖου ἡ κεφαλὴ γυρίζει ἐνίοτε, ποτὲ ὅμως δύο φορές κατὰ σειράν· συγχωρήσατέ με λοιπόν, καὶ πιστεῦσατε εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην μου.

- Ὑπαγε, φίλε μου.
- Σὰς ἀφίνω ὑγίαν, κύριε κόμη.
- Καλὴν ἐντάμωσιν, εἶπεν ὁ Βάλαμος στρέψας πρὸς αὐτὸν τὰ νῶτα.

Ε'

Τελευταία ἀκρόασις.

Τὸν Νοέμβριον, ἱκανοὺς δηλονότι μῆνας κατόπιν τῶν ὅσων διηγήθημεν, ὁ Φίλιππος δὲ Ταβερνεύ ἐξῆλθε πρῶταν τινὰ ἐκ τοῦ μικροῦ οἴκου, εἰς τὸν ὁποῖον κατῴκει μετὰ τῆς ἀδελφῆς του, καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὰ Ἡλύσια, ἔνθα εὗρεν ἐν μόνον ὄχημα ἀγοραῖον. Ἐφόρει ἔνδυμα ἀπλοῦ πολίτου.

Ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ ὀχήματος ἐκίνησε πρὸς Βερσαλλίας, ἔφθασε δὲ τὴν ἐννάτην· μετέβη δ' ἐκεῖθεν εἰς τὴν Τριανόν.

Ζητήσας ἐκεῖσε τὴν χάριν νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὴν Δελφίνην, ἔμαθεν ὅτι ἡ Αὐτῆς Ὑψηλότης ἦτο κατὰ τὴν ὥραν ταύτην εἰς τὸν κῆπον μετὰ τοῦ ἀρχιτέκτονός της κυρίου Μικ.

Ἐξῆλθε λοιπὸν καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἀναζήτησίν της. Τὴν εἶδεν εἰς τὰ ἄκρα τῆς δενδροστοιχίας καὶ ἐπροχώρησεν. Ἡ Δελφίνη ἐπρόσεχεν εἰς αὐτόν, καθ' ὅλον τὸ διάστημα, τὸ ὁποῖον ἐχρειάσθη ἵνα διανύσῃ τὴν ἀπόστασιν ἐκαστὸν περίπου βημάτων, μεχρὶσοῦ ἔσται ὁ νεανίας καὶ ἐχαιρέτισεν εὐσεβῶς.

Ἡ Δελφίνη τότε, στραφεῖσα πρὸς τὸν κλήτωρα, ὅστις προηγείτο τοῦ Φιλίππου.

— Το ὄνομα αὐτοῦ τοῦ κυρίου ὅστις χαιρετᾷ ;... εἶπεν.

Ὁ κλήτωρ ἀνέγνωσεν ἐπὶ τοῦ χαρτίου, τὸ ὁποῖον τῷ ἐνεχείρισε προηγουμένως ὁ Φίλιππος :

— Ὁ κ. Φίλιππος δὲ Ταβερνεύ, δέσποινα.

— Ἄ, τφόντι, εἶπεν ἡ ἡγεμονίς... Καὶ προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ νέου ἀτενέστερον καὶ περιεργότερον βλέμμα.

Ὁ Φίλιππος περιέμενε διατηρῶν κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν.

— Καλημέρα σας, κύριε δὲ Ταβερνεύ, εἶπεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα. Πῶς ἔχει ἡ δεσποσύνη Ἀνδρεάς ;

— Ὅχι τόσο καλῶς, δέσποινα, υπέλαβεν ὁ νεανίας· πλὴν ἄκραν θὰ λάβῃ ἀγαλλίασιν ἡ ἀδελφὴ μου ὅταν μάθῃ ὅτι ἡ Ὑμετέρα Βασιλικὴ Ὑψηλότης τὴν καταξιότ' τοιαύτης μερίμνης.

Ἡ Δελφίνη δὲν ἀπεκρίθη· εἶχεν ἤδη ἀναγνώσει ἐπὶ τῆς ἀλλοιοθείσης μορφῆς τοῦ Φιλίππου τὰ ἱχνη θλίψεως· τόσο, ὥστε ἐδυσκολεύθη νὰ γνωρίσῃ, ὑπὸ τὸ πολιτικὸν μάλιστα ἔνδυμα, τὸν ὥραϊον ἐκεῖνον ἀξιωματικόν, ὅστις πρῶτος τῇ ἐχρησίμευσεν ὡς ὁδηγὸς εἰς τὴν γῆν τῆς Γαλλίας.

— Κύριε Μικ, εἶπεν ἡ Δελφίνη πλησιάσασα πρὸς τὸν ἀρχιτέκτονα, λοιπὸν εἴμεθα σύμφωνοι περὶ τῶν στολισμῶν τῆς αἰθούσης τοῦ χοροῦ· ὅσον περὶ τῆς φυτεύσεως τοῦ πλησίου δάσους γνωρίζετε τὰς διαθέσεις μου. Συγχωρήσατε ὅτι σὰς ἐκράτησα τόσῃν ὥρᾳ εἰς τὸ ψῦχος.

Τοῦτο δ' ἐσήμαινεν ὅτι τὸν ἀπέλυεν. Ὁ Μικ ἐχαιρέτισε καὶ ἀπῆλθεν.

Ἐχαιρέτισεν ἐπομένως ἡ Δελφίνη ὅλους τοὺς περὶ αὐτὴν περιμένοντας εἰς τινα ἀπόστασιν, καὶ ὅλοι ἀπῆλθον παρευθύς.

Ὁ Φίλιππος ἐνόμισεν ὅτι ὁ χαιρετισμὸς ἀπηυθύνετο καὶ πρὸς αὐτόν, ὥς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ ἤρχισε νὰ θλιβεται, ὅτε ἡ ἡγεμονὶς διελθοῦσα ἐνώπιόν του :

— Ἐλέγατε λοιπόν, κύριε, ἐξηκολούθησεν, ὅτι ἡ ἀδελφή σας εἶνε ἀσθενής;

— Ἄν ὄχι ἀσθενής, δέσποινά μου, ἔσπευσε ν' ἀποκριθῇ ὁ Φίλιππος, ὅμως ἀδύνατος πολὺ.

— Ἀδύνατος πολὺ! ἀνέκραζεν ἡ Δελφίνη μετὰ προθυμίας, ἐνῶ εἶχε τόσον ὥραν ὑγείαν!

Ὁ Φίλιππος προσέκλινεν. Ἡ νεαρὰ ἡγεμονὶς ἠκόντισε καὶ πάλιν πρὸς αὐτόν ἐν τῶν ἐταστικῶν ἐκείνων βλεμμάτων, ἅτινα ἡδύνατό τις νὰ ὀνομάσῃ αἰετοῦ βλέμματα. Ἐπειτα, μετὰ τινα σιγὴν :

— Συγχωρήσατε νὰ πιριπατῶ ὀλίγον, εἶπεν, ὁ ἄνθρωπος εἶνε ψυχρὸς.

Ἐπροχώρησε δὲ τινα βήματα· ὁ Φίλιππος ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν του.

— Πῶς! δὲν μὲ ἀκολουθεῖτε; εἶπεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα στραφεῖσα.

Ὁ Φίλιππος διὰ δύο πληδημάτων εὐρέθη πλησίον τῆς.

— Διατί νὰ μὴ μὲ εἰδοποιήσετε ταχύτερον περὶ τῆς ὑγείας τῆς δεσποσύνης Ἀνδρεάδος, διὰ τὴν ὁποίαν ἐνδιαφέρομαι;

— ὦ! δέσποινά μου, εἶπεν ὁ Φίλιππος... τῶνόντι, ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης ἐνδιαφέρετο πρὸς τὴν ἀδελφὴν μου... ἀλλὰ, τώρα...

— Πάντοτε ἐνδιαφέρομαι, κύριε... Ἐντούτοις, νομίζω ὅτι ἡ δεσποσύνη δὲ Ταβερνέϋ ἀφῆκε τὴν ὑπηρεσίαν μου πολὺ πρωΐμως.

— Ἡ ἀνάγκη, δέσποινά μου, εἶπε χαμηλοφώνως ὁ Φίλιππος.

— ὦ! ὁ λόγος εἶνε δεινός, ἡ ἀνάγκη!... ἐξηγήσατέ μοι τὴν λέξιν ταύτην, κύριε.

Ὁ Φίλιππος δὲν ἀπεκρίθη.

— Ὁ δάκτωρ Λούης, ἐξηκολούθησεν ἡ Δελφίνη, μοὶ εἶπεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος τῶν Βερσαλλιῶν ἦτο βλαβερὸς πρὸς τὴν δεσποσύνην δὲ Ταβερνέϋ· καὶ ὅτι ἐμελλε νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ὑγείαν τῆς ἀν διημέρευε καιρόν τινα εἰς τὸν πατρικὸν τῆς οἶκον... Ἰδοὺ πᾶν ὅ,τι μοὶ εἶπεν ἐπομένως ἦλθεν ἡ ἀδελφή σας καὶ μ' ἐπέσκέφθη ἀναχωροῦσα· ἦτο ὠχρά, περίλυπος· ὀφείλω νὰ εἰπῶ ὅτι ἐδείξε πολλὴν ἀφοσίωσιν πρὸς ἐμὲ εἰς τὴν τελευταίαν τῆς ταύτην ἐπίσκεψιν, διότι ἔχυσε καὶ δάκρυα θαλερά!

— Δάκρυα εἰλικρινῆ, δέσποινά μου, εἶπεν ὁ Φίλιππος, ἡ καρδιά τοῦ ὁποίου ἐκτόπα σφοδρῶς· δάκρυα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔπαυσεν ἀκόμη νὰ χύνη.

— Ὑπωπετεύθην τότε, ἐξηκολούθησεν ἡ ἡγεμονίς, μήπως ὁ πατήρ σας ἠνάγκασε τὴν θυγατέρα του νὰ ἔλθῃ, ἀνευ τῆς θελήσεώς της, εἰς τὴν αὐλήν, καὶ ὅτι βεβαίως ἡ κόρη αὕτη ἐθλίβετο ἀναπολοῦσα τὰ μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα διέτριβεν, ἢ συμπάθειάν τινα...

— Δέσποινά μου, ἔσπευσε νὰ εἰπῇ ὁ Φίλιππος, ἡ ἀδελφή μου ἄλλο δὲν ἀναπολεῖ θλιβομένη εἰμὴ τὴν Ὑψηλότητά σας.

— Καὶ πάσχει... Παράδοξος ἀσθένεια! ὦφειλε νὰ τὴν θεραπεύσῃ ὁ ἄνθρωπος τῆς πατρίδος, καὶ ὅμως ὁ ἄνθρωπος τῆς πατρίδος τὴν ἐπιβαρύνει, κατὰ τοὺς λόγους σας.

— Νὰ σὰς εἰπῶ, Ὑψηλοτάτη, ὅλην τὴν ἀλήθειαν· ἡ ἀδελφή μου ἄλλο δὲν ἀγαπᾷ ἐπὶ τῆς γῆς εἰμὴ τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα καὶ ἐμέ, ἤρχισε

μολοντοῦτο νὰ προτιμᾷ τὴν ἀγρίην τοῦ Θεοῦ πάσης ἄλλης ἀγάπης, καὶ ἐξαιτήσας τὴν τιμὴν τοῦ νὰ σὰς ὁμιλήσω αὐτὸ τοῦτο προτίθεμαι, δέσποινά μου· νὰ προστατεύσητε δηλαδὴ τὴν ἀδελφὴν μου εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μου ταύτην.

Ἡ Δελφίνη ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν.

— Θέλει νὰ γίνῃ μοναχὴ;

— Ναί, δέσποινά μου.

— Καὶ ὑμεῖς τὸ ὑποφέρετε αὐτό; ὑμεῖς, ὅστις τὴν ἀγαπᾶτε τόσο;

— Ἀναγκαζόμεθα, Ὑψηλοτάτη· μάλιστα σὰς ὁμολογῶ ὅτι ἐγὼ τὴν παρεκίνησα. Ἐν τούτοις ὁ κόσμος γνωρίζει πόσον ἀγαπῶ τῶντι τὴν ἀδελφὴν μου, καὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ φανῇ ἡ προτροπὴ μου αὕτη ὑποπτος· δὲν θὰ εἴπαι κανεὶς ὅτι ἐκ φιλαργυρίας τὸ ἐπραξά. Ἐκ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς Ἀνδρεάδος ἐκ τῶν ἐγκοσμίων, ἐγὼ δὲν κερδίζω τίποτε· δὲν ἔχομεν περιουσίαν καμμίαν, οὔτε ἐκεῖνη οὔτε ἐγώ.

Ἡ Δελφίνη ἐστάθη, καὶ, ρίψασα νέον βλέμμα κλοπιμαῖον πρὸς τὸν Φίλιππον:

— Ἰδοὺ τί ἔλεγον, κύριε, πρὸ ὀλίγου, ὅταν ὑμεῖς δὲν μ' ἐνοήσατε· ἐννοῶ ὅτι δὲν εἴσθε πλούσιος, δὲν εἶνε ἀληθές;

— Ὑψηλοτάτη...

— Μὴ συστέλλεσθε, κύριε· πρόκειται περὶ εὐτυχίας τῆς πτωχῆς νέας... εἰπέτε μου εἰλικρινῶς, ὡς τίμιος νέος... καθὼς εἴσθε, εἰμαι βεβαίως.

Τὸ λαμπρὸν καὶ ἔμπλεον χρηστότητος βλέμμα τοῦ Φιλίππου ἀπήντησε τὸ τῆς ἡγεμονίδος χωρὶς ποσῶς νὰ ταπεινωθῇ.

— Προστάξατε, δέσποινά μου, εἶπεν ὁ νεανίας.

— Εἰπέτε μου, μήπως ἔνεκεν ἀνάγκης θέλει ἡ ἀδελφὴ σας ν' ἀφίσῃ τὰ ἐγκόσμια; Ἄς τὸ εἴπῃ! οἱ ἡγεμόνες εἶνε δυστυχεῖς! ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς καρδίαν πονοῦσαν εἰς τὰς θλίψεις τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, πλὴν τοὺς ἐστέρησε τῆς ὀξυδερκείας ἐκείνης διὰ τῆς ὁποίας μαντεύεται ἡ συμφορὰ ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς εὐγενοῦς σιωπῆς. Ἐλευθέρως εἰπέτε· αὕτη εἶνε ἡ αἰτία;

— Ὅχι, δέσποινα, εἶπεν ὁ Φίλιππος μετὰ σταθερότητος, δὲν εἶνε αὕτη· ἀλλ' ἡ ἀδελφὴ μου ἐπιθυμεῖ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ κοινόβιον Σαῖν-Δεντ, καὶ μόνον τὸ τρίτον ἔχομεν τῶν χρημάτων, ἅτινα ἀπαιτοῦνται πρὸς τοῦτο.

— Πόσα χρειάζονται; ἐξήκοντα χιλιάδες φράγκων, νομίζω· ἀνέκραξεν ἡ ἡγεμονίς· καὶ λοιπὸν μόνον εἴκοσι χιλιάδας ἔχετε;

— Μόλις, δέσποινά μου· ἀλλὰ γνωρίζομεν ὅτι μίαν λέξιν μόνον ἂν εἴπῃ ἡ Ὑψηλότης σας, καὶ ἄνευ χρημάτων, γίνεται πάραυτα δεκτὴ μία ὑπότροφος.

— Βεβαίως, δύναμαι τοῦτο.

— Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ μόνη χάρις τὴν ὁποίαν τολμῶ νὰ ζητήσω παρὰ τῆς Ὑψηλότητος Ὑμῶν.

— Ταγματάρχα! θαυμάζω, τῇ ἀληθείᾳ, εἶπεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττη· εἶνε δυνατόν νὰ εὐρίσκηται πλησίον μου τοσαύτη εὐγενὴς ἔνδεια! Ἄ! ταγματάρχα, πῶς νὰ μὴ τὸ γνωρίζω ταχύτερον! ἤξευρετε ὅτι ἐπταίσατε;

— Δὲν εἰμαι ταγματάρχης, δέσποινά μου, ὑπέλαβεν ἡπίως ὁ Φίλιππος, δὲν εἰμαι ἄλλο εἰμὴ πιστότατος θεράπων τῆς Ὑμετέρας Ὑψηλότητος.

— Δὲν εἴσθε ταγματάρχης λέγετε; καὶ ἀπὸ πότε ἐπαύσατε νὰ ἦσθε;

— Δὲν ἔγινα ποτέ, Ὑψηλοτάτη.

— Ὁ βασιλεὺς ὑπεσχέθη ἐπὶ παρουσίᾳ μου ἓν τάγμα...

— Τοῦ ὁποίου ποτὲ δὲν ἐστάλη ὁ διορισμός.

— Ἀλλ' εἶχατε καὶ ἄνευ τούτου ἓν ἄξιωμα...

— Τὸ ὁποῖον δέσποινά μου, παρήτησα ὑποπεσὼν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ βασιλέως.

— Διατί ;

— Ἀγνοῶ.

— ὦ ! ἀνέκραξεν ἡ Δελφίνη μετὰ βαθείας λύπης, ὦ ! ἡ αὐλή !

Τότε ὁ Φίλιππος ἐμειδίασε μετὰ μελαγχολίας.

— Εἶθε, δέσποινά μου, ἄγγελος ἐπουράνιος. εἶπεν ὁ νεανίας, καὶ λυποῦμαι, τῇ ἀληθείᾳ, ὅτι δὲν ὑπηρετῶ τὸν βασιλικὸν τῆς Γαλλίας οἶκον, ὥστε νὰ τύχῃ εὐκαιρία ν' ἀποθάνω ὑπὲρ Ὑμῶν.

Ἀστραπὴ διήλθεν ἐκ τῶν ὀμμάτων τῆς Δελφίνης, τοσοῦτον ζωνρά, ὥστε ὁ Φίλιππος ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν του. Ἡ πριγκίπισσα δὲν ἐπειράθη οὔτε νὰ τὸν παρηγορήσῃ, οὔτε νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἐκ τῆς ἰδέας, ἥτις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸν ἐκυρίευσεν.

Ἀφῶνος καὶ ἀναπνέουσα σφοδρῶς, ἀπεφύλλιζε ρόδα τινὰ ἀποσπασθέντα ἐκ τοῦ κλώνου των διὰ τῆς τεταραγμένης χειρὸς της.

Ὁ Φίλιππος ἐπανήλθεν εἰς ἑαυτόν.

— Σύγγνωτέ μοι, Ὑψηλοτάτη, εἶπεν.

Ἡ Μαρία Ἀντωνιέττη δὲν ἀπεκρίθη.

— Ἡ ἀδελφή σας αὖριον εὐθὺς θὰ εἰσέλθῃ, ἂν θέλῃ, εἰς τὸ κοινόβιον Σαὶν-Δενή, εἶπε προστακτικῶς· ὑμεῖς δὲ ἐντὸς μηνός, θὰ ᾔησθε ἐπὶ κεφαλῇς ἐνὸς τάγματος· τὸ θέλω !

— Δέσποινά μου, ὑπέλαθεν ὁ Φίλιππος, δότε ἀκρόασιν, μὲ τὴν αὐτὴν ἐπιείκειαν, εἰς τὰς τελευταίας μου ἐξηγήσεις. Ἡ ἀδελφή μου δέχεται τὸ εὐεργέτημα τῆς Ὑμετέρας Βασιλικῆς Ὑψηλότητος· ἀλλ' ἐγὼ σὺς εὐχαριστῶ.

— Πῶς ! δὲν δέχεσθε ;

— Ὅχι, δέσποινά μου· ἐγὼ προσεβλήθην ὑπὸ τινων αὐλικῶν... οἱ ἐχθροί μου θὰ μὲ κατατρέξουν περισσότερον ὅταν μὲ ἴδωσιν εἰς ὑψηλότεραν θέσιν.

— Πῶς ! καὶ μὲ ὅλην μου τὴν προστασίαν ;

— Μάλιστα, διὰ τὴν εὐγενῆ Ὑμῶν προστασίαν, δέσποινά μου, εἶπεν ὁ Φίλιππος.

— Εἶνε ἀληθές ! ἐπιθύρυσεν ἡ ἡγεμονίς ὠχρίῳσα.

— Καὶ ἔπειτα, δέσποινά μου· ὅχι... ἐλησμόνησα ὁμῶν πρὸς Ὑμᾶς ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον εὐφροσύνη ἐπὶ τῆς γῆς... ἐλησμόνησα ὅτι ἀποσυρθεὶς ἀπ᾽ ἐκ τοῦ φωτός δὲν πρέπει νὰ ἐξέλθω εἰς τὸ φῶς· ἐντὸς τῆς ἐρημίας, ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἔχει καρδίαν ἄδολον, προσεύχεται καὶ ἐνθυμεῖται τὰ παρελθόντα.

Ὁ Φίλιππος ἐπρόφερε ταῦτα μὲ φωνὴν προξενήσασαν αἰσθησιν εἰς τὴν πριγκίπισσαν.

— Θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, εἶπεν ἡ Δελφίνη, καθ' ἣν θὰ ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ εἶπω πᾶν ὅ,τι μόνον νὰ διανοηθῶ δύναμαι ταύτην τὴν στιγμὴν. Κύριε, ἡ ἀδελφή σας ἡμπορεῖ, ὅταν θελήσῃ, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ κοινόβιον Σαὶν-Δενή.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, δέσποινά μου.

— Περί ὧν δὲ . . . θέλω νὰ μαὶ ζητήσῃτέ τι

— Ἀλλά, δέσποινά μου...

— Θέλω !

Ὁ Φίλιππος εἶδε καταβαίνουσα πρὸς αὐτὸν τὴν ἐντὸς περιχειρίου ἐνδε-
δυμένην χεῖρα τῆς περιγκιπίσσης· ἡ χεὶρ αὕτη περιέμενε διατηροῦσα τὴν αὐ-
τὴν θέσιν· ἴσως ἐδήλου διαταγὴν.

Ὁ νεανίας ἐγονυπέτησεν, ἔλαβε τὴν χεῖρα ταύτην, καί, βραδέως, μὲ τὴν
καρδίαν ἐμπλεων λυγμῶν, ἀσπαίρουσαν, ἐπέθεσε τὰ χεῖλη του.

— Ζητήσατε ! ν' ἀκούσωμεν, εἶπεν ἡ Δελφίνη τοσοῦτον συγκεκινημένη,
ὥστε δὲν ἀπέσυρε τὴν χεῖρά της.

Ὁ Φίλιππος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν. Κῦμα διανοημάτων πικρῶν τὸν κατε-
βρόχθισεν ὡς τὸν ναυαγοῦντα ἢ θάλασσα. . . . Ἐμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς
ἄφωνος καὶ ἀκίνητος, ἔπειτα ἐγερθεὶς μὲ ἀπεσβεσμένους ὀφθαλμούς καὶ τὴν
ὄψιν χλωμὴν,

— Ἐν διαβατήριον ἴν' ἀπέλθω ἐκ τῆς Γαλλίας, εἶπε, τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν
ἡ ἀδελφὴ μου εἰσέλθῃ εἰς τὸ κοινόβιον.

Ἡ Δελφίνη ὠπισθοχώρησε περιδεής, εἶτα παρατηρήσασα ὅλον τὸ ἄλγος,
τὸ ὅποιον ἐπεπόθησεν ἀναμφιβόλως, ὅπερ καὶ συνεμερίζετο ἴσως, δὲν κατῴρ-
θωσε νὰ εἴπῃ εἰμὴ τὰς λέξεις ταύτας, αἵτινες μόλις ἠκούσθησαν :

— Πολὺ καλὰ !

Καὶ ἀπελθούσα ἐκρύβη εἰς δένδροστοιχίαν τινὰ ἐκ κυπαρίσσων, μόνων
δένδρων διασωζόντων ἀναλλοιώτα τὰ αἰώνια φύλλα των, ὡς στολισμὸν
τάφων.

ΞΑ'

Τὸ ἄπατρον τέκνον.

Ἡ ἡμέρα τῆς θλίψεως. ἡ ἡμέρα τοῦ αἰσχους, ἐπλησίαζεν. Ἡ Ἀνδρεᾶς,
μ' ὅλας τὰς ὁσημέραι ἐνδελεχεστέρας ἐπισκέψεις τοῦ καλοῦ δόκτορος Λούη
καὶ ἡπιωτάτας τοῦ Φιλίππου παρκαμυθίας, καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλ-
λον σκυθρωποτέρα, ὡς οἱ καταδικαιούμενοι πλησιάζῃ ἡ τελευταία των στιγμῇ.

Ἐν ἑσπέρᾳ, τέλος πάντων, ἰδὼν ὁ Φίλιππος τὴν νέαν ὠχροτέραν παρὰ
τὸ σὺνήθες καὶ πλέον ἀνήσυχον, ἔστειλε πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἱατροῦ.

Τοῦτο δὲ συνέβη τὴν 29 Νοεμβρίου. Ἐκάθηντο πλησίον τοῦ πυρός· ἡ
θεράπαινα, πορευθεῖσα εἰς Βερσαλλίας διὰ τὸν ἱατρὸν, εἶχε λησμονήσει νὰ
κλείσῃ τὰ παράθυρα, ὥστε τὸ φῶς τοῦ λαμπτήρος, καὶ τῆς ἐστίας αὐτῆς,
ἐπεχύνετο ἐπὶ τοῦ χιονώδους ταπητος, ὅστις ἠπλώθη ἐπὶ τῆς ἄμμου τοῦ
κηπαρίου κατὰ τὰ πρῶτα τοῦ χειμῶνος ψύχῃ.

— Ἀνδρεᾶς μου, εἶπεν ὁ Φίλιππος, ἀπεφάσισαι, τέλος πάντων, τί μέλλεις
νὰ πράξῃς ;

— Διατί πρᾶγμα ; ἠρώτησεν ἡ Ἀνδρεᾶς μετὰ στεναγμοῦ ἀλγεινοῦ.

— Διὰ τὸ τέκνον σου, ἀδελφὴ μου.

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἐρρίγησεν.

— Ἡ ὥρα πλησιάζει, ἐξηκολούθησεν ὁ Φίλιππος.

— Ὡ Θεέ μου !

— Δὲν εἶνε παράδοξον ἕως αὐρίου.

— Αὐρίου !

— Καί σήμερον ἴσως, ἀδελφή μου.

Ἡ Ἀνδρεᾶς τοσοῦτον ὠχρίασεν, ὥστε ὁ Φίλιππος ἔλαβε τήν χειρά της καί τήν ἡσπᾶσθη.

Ἡ νεᾶνις ἐπανελάβε τήν ἡσυχίαν της.

— Φίλιππε, εἶπε, πρὸς σέ ὁμιλοῦσα θέλω ν' ἀποφύγω τὰς ὑποκρισίας ἐκείνας, αἵτινες ἀτιμάζουν τὰς ψυχὰς τοῦ ὄχλου. Εἰμαι, Φίλιππε, μήτηρ· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἠθέλησε, νομίζω τοῦλάχιστον, εἶπεν ἡ κόρη ἐρυθριῶσα, νὰ ἦνε ἡ τῆς ἐγκύου γυναικὸς κατὰστασις ἀνάλογος μὲ τὴν τῆς καρποφορίας τῶν φυτῶν. Χωρὶς ἄνθους, καρπὸς δὲν γεννᾶται· εἶνε ἡ ἀνθοφορία εἰς τὰ φυτὰ, τὸ αὐτό, κατ' ἐμὴν ἰδέαν, εἶνε καὶ ὁ ἔρως εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

— Βεβαίως, Ἀνδρεᾶς μου, βεβαίως.

— Ἐγώ, ἐξηκολούθησεν ἡ νεᾶνις, ἐγώ... δὲν ἐγνώρισα οὔτε προπαρασκευὴν καμμίαν, οὔτε μετασχηματισμόν· ἐγὼ εἶμαι ἀνωμαλία τις· ἐγὼ δὲν συνέλαβα ἔρωτα, δὲν ἐπεθύμησα· ἔχω καὶ τὸ πνεῦμα παρθένον καὶ τὴν καρδίαν, ὡς τὸ σῶμά μου... Καὶ ἐντούτοις... θαῦμα ἔλεεινόν! ὁ Θεὸς μου ἐξαποστέλλει πρᾶγμα, τὸ ὅποιον οὔτε ἐπεθύμησα, οὔτε κἂν ὠνειρεύθην... ὁ Θεός, ὅστις ποτὲ δὲν ἔδωκε καρποὺς εἰς τὰ δένδρα, τὰ ὅποια προσδιώρισε νὰ μένωσιν ἄκαρπα... Φίλιππε! λοιπόν, αὐτὸ τὸ ὅποιον συνέβη εἰς ἐμέ, εἶνε ἐγκατάλειψις, εἶνε κατάρρα Θεοῦ!...

— Ἀνδρεᾶς, ἀδελφή μου!

— Ἀδελφέ μου, ὑπέλαβεν ἡ νεᾶνις μετὰ βαρυθυμίας ἀνεκφράστου, αἰσθάνομαι ὅτι βδελύσσομαι αὐτὸ τὸ τέκνον... ὦ! ναί, τὸ βδελύσσομαι, τὸ μισῶ· θὰ ἐνθυμοῦμαι, Φίλιππε, εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν, ἐὰν ζήσω, τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν κατὰ πρῶτον ἐξύπνησεν ἐντὸς τῶν ἐντοσθίων μου ὁ θανάσιμος ἐχθρὸς, τὸν ὅποιον κυφορῶ· φρίττω ἀκόμη ἀναπολοῦσα εἰς τὴν μνήμην μου ὅτι τὸ τασαύτης ἀγαλλιᾶσεως πρόξενον εἰς τὰς μητέρας σκίρτημα τοῦ ἀθώου τούτου πλάσματος ἦναψεν εὐθὺς εἰς τὸ αἷμά μου πάθος ὀργίλον, καὶ ὅτι παρήγαγεν εἰς τὰ μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης ἀναμάρτητα χεῖλη μου βλασφημίαν. Φίλιππε, εἶμαι κακὴ μήτηρ! Φίλιππε, εἶμαι κατηραμένη παρὰ τοῦ Θεοῦ!

— Δι' ἀγάπην Θεοῦ, καλὴ μου Ἀνδρεᾶς, ἡσύχασε... Μὴ σκέπτεσαι τὰ τοιαῦτα. Αὐτὸ τὸ βρέφος εἶνε ἡ ζωὴ σου καὶ τὸ αἷμα τῶν ἐντοσθίων σου· τὸ βρέφος αὐτὸ εἶνε δι' ἐμέ προσφιλέστατον, ἐπειδὴ ἀπὸ σοῦ προέρχεται. τὸ ὑπεραγαπῶ.

— Τὸ ὑπεραγαπᾷς!... τὴν ἀτιμίαν μου λέγεις ὅτι ὑπεραγαπᾷς, τὴν ἀτιμίαν σου! ὑπεραγαπᾷς τὴν ἀνάμνησιν αὐτὴν βδελυρᾶς ἀνοσιουργίας!... Φίλιππε, σοὶ τὸ εἶπον· δὲν θέλω ὑποκρισίας· μισῶ αὐτὸ τὸ τέκνον, διότι δὲν εἶνε τέκνον μου, διότι δὲν τὸ ἐκάλεσα ἐγὼ παντελῶς! τὸ βδελύσσομαι, διότι ἴσως θὰ ὁμοιάζῃ τοῦ πατρὸς του... Τοῦ πατρὸς του!... ὦ! καμμίαν ἡμέραν θὰ παύσω τοῦ ζῆν προφέρουσα τὴν ἀποτρόπαιον ταύτην λέξιν! Θεέ μου! εἶπε ριπτομένη γονυκλινὴς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους... δὲν ἤμπορῶ νὰ τὸ φονεύσω κατὰ τὴν γέννησίν του, διότι σὺ τοῦ ἔδωκες τὴν ψυχὴν... δὲν ἤμπορῶ οὗτ' ἐγὼ αὐτὴ νὰ φονευθῶ ἐπὶ τῆς κυφορίας του, ἐπειδὴ ἀπηγόρευες τὴν αὐτοκτονίαν καὶ τὸν φόνον ἐπίσης· ὅμως σέ καθικετεύω, σέ ἐκλιπαρῶ, ἂν ἦσαι Θεὸς δίκαιος, Θεέ μου, ἂν φροντίζῃς περὶ τῶν θλίψεων τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ἂν δὲν μέπροώρῃς ν' ἀποθάνω τῆς ἀπελπισίας, ἀφοῦ διηλθον ζωὴν αἰσχυρὰ καὶ δακρύων, Θεέ μου! λάβε πάλιν αὐτὸ τὸ τέκνον, Θεέ

μου ! λάβε το. Θανάτωσε, Θεέ μου, αὐτὸ τὸ τέκνον, θανάτωσέ το ! λύτρωσέ με ! ἐκδικήσου με !

Δεινὴ τὴν ὄψιν, ἀλλὰ καὶ ἐξαισία ἐκ τῆς ὀργῆς, ἐκτύπα τὴν κεφαλὴν τῆς ἐπὶ τῆς μαρμαρίνης πλευρᾶς τῆς ἐστίας, ἐναντίον τῆς δυνάμεως τοῦ Φίλιππου, προσπαθοῦντος νὰ τὴν κρατῇ εἰς τὰς ἀγκάλας του.

Αἴφνης ἡ θύρα ἠνοιχθῆ καὶ ἡ θεραπαινὴ εἰσῆλθεν ὁδηγοῦσα τὸν ἱατρόν, ὅστις ἐκ τοῦ πρώτου βλέμματος ἐμάντευσεν ὅλην τὴν σκηνήν.

— Κυρία, εἶπε μὲ τὴν ἀταραξίαν ἐκείνην τῶν ἱατρῶν, ἥτις ἐπιβάλλει πάντοτε εἰς ἄλλους μὲν συστολήν, εἰς ἄλλους δὲ ὑποταγήν· κυρία, μὴ αὐξάνετε τοὺς κόπους τῆς ἐργασίας, ἥτις προσεγγίζει... Σὺ, εἶπε πρὸς τὴν θεραπαινίδα, ἐτοίμασε ὅσα σοὶ εἶπον καθ' ὁδόν.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἀνηγέσθη αἰδουμένη... ὁ Φίλιππος τὴν ἐβοήθησε νὰ καθήσῃ ἐπὶ καθέδρᾳ τινὸς ἀναπαυτικῆς.

Ἐφάνη δὲ τότε ἡ ασθενὴς ἐρυθρίωσα καὶ ἀναστρεφόμενη ὑπὲρ μετὰ πόνου· αἱ σπασμωδοῦσαι χεῖρες τῆς ἔλαβον τοὺς κροσσοὺς τῆς καθέδρας, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῶν ἰοχρόων χειλέων τῆς ἡ πρώτη ὁδύνη.

Ὁ πόνος οὗτος, ἡ πτώσις τῆς, ἡ ὀργή, ἐπέσπευσαν τὴν κρίσιν.

— Μεταβῆτε εἰς τὸν θάλαμόν σας, κύριε δὲ Ταβερνεύ, εἶπεν ὁ ἱατρός, καὶ... γενναιότητα.

Ὁ Φίλιππος τότε ἐχύθη ἐπὶ τῆς Ἀνδρεάδος μετὰ σπαραγμοῦ καρδίας, ἡ δὲ νεανίς ἐκρεμάσθη δι' ἀμφοτέρων αὐτῆς τῶν βραχιόνων εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς.

Τὸν ἐσφιγξέ μετὰ στοργῆς, ἐπέθεσε τὰ χεῖλη τῆς ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς τοῦ νέου παρειᾶς, καὶ τῷ εἶπε χαμηλοφώνως :

— Διὰ παντός !... διὰ παντός !... διὰ παντός !

— Ἰατρέ ! ἰατρέ ! ἀνέκραξε μετ' ἀπελπισίας ὁ Φίλιππος, τὴν ἀκούετε τί λέγει ;

Ὁ Λούης ἀπεχώρισε διὰ βίας ἡπίου τοὺς δύο δυστυχεῖς, ἔθεσε πάλιν τὴν Ἀνδρεάδα ἐπὶ τῆς καθέδρας, ὠδήγησε τὸν Φίλιππον εἰς τὸν κοιτῶνα. ἔνθα καὶ τὸν ἐκλείδωσεν· εἴτα κτασιβιάσας τὰ παραπετάσματα τῶν παραθύρων καὶ κλείσας καλῶς τὰς θύρας ὅλας, περιώρισεν οὕτως ἐντὸς ἐκείνου μόνου τοῦ θαλάμου ὅλην τὴν σκηνήν, ἥτις προσήγγιζε νὰ λάβῃ χώραν μεταξὺ τοῦ ἱατροῦ καὶ τῆς γυναικός, μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀμφοτέρων αὐτῶν.

Τὴν τρίτην μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὁ ἱατρός ἤνοιξε τὴν θύραν, ὅπισθεν τῆς ὁποίας ὁ Φίλιππος ἔκλαιε καὶ προσήχετο.

— Ἡ ἀδελφή σας ἔδωκε τὸ φῶς εἰς υἱόν, εἶπεν.

Ὁ Φίλιππος συνῆψε τὰς χεῖρας.

— Μὴ εἰσέλθετε, εἶπεν ὁ ἱατρός· τώρα κοιμάται.

— Κοιμάται... ὦ ! ἰατρέ, κοιμάται, τφόντι ;...

— Ἄν ἦτο ἄλλως, κύριέ μου, θὰ σὰς ἔλεγον : Ἡ ἀδελφή σας ἔδωκε τὸ φῶς εἰς υἱόν, ἀλλ' ὁ υἱὸς οὗτος ἔχασε τὴν μητέρα του... Ἐν τούτοις, δύνασθε καὶ νὰ παρατηρήσετε.

Ὁ Φίλιππος προέτεινε τὴν κεφαλὴν.

— Ἀκούετε τὴν ἀναπνοήν τῆς ;

— Ναί ! ὦ ! ναί, ἐψιθύρουν ὁ Φίλιππος ἀσπαζόμενος τὸν ἱατρόν.

— Τώρα γνωρίζετε ὅτι ἐπροβλέψαμεν διὰ τροφόν, ὅπως ἐκθρέψῃ τὸ νεογνόν. Διαβαίνων ἐκ τοῦ μέρους, ὅπου ἡ γυνὴ αὕτη κατοικεῖ, τὴν εἰδοποι-

ησα νὰ ᾔνε ἐτοίμη . . . Ἀλλὰ μόνος σεῖς δύνασθε νὰ τὴν φέρετε ἐδῶ· σεῖς μόνος πρέπει νὰ παρουσιασθῆτε . . . Τώρα λοιπόν, ὅτε ἡ λεχὼ κοιμάται, τρέξετε μὲ τὸ ὄχημα, τὸ ὅποιον ἤλθον.

— Ἀλλὰ τότε, ἰατρέ, ἡ ἐξοχότης σας ;

— Περὶ ἐμοῦ μὴ φροντίζετε· ἔχω ἀσθενῆ πάσχοντα ἀπὸ πλευρίτιδα ἐδῶ πλησίον . . . Θὰ διέλθω τὴν νύκτα πλησίον τῆς κλίνης του, διὰ νὰ ἐπιστά-
τῃσω εἰς τὰς δόσεις τῶν φαρμάκων καὶ εἰς τὸ ἀποτέλεσμά των.

— Κάμνει ψυχος, ἰατρέ . . .

— Ἐχω τὸν μανδῦάν μου.

— Ἐπειτα εἶνε καὶ κίνδυνος ἀπὸ κακοποιούς, εἰς αὐτὴν τὴν ὥραν . . .

— Εἰκοσι φορὰς ἰσως, ἐν τῷ διαστήματι εἰκοσι ἐτῶν, περιέπεσα εἰς χεῖρας κλεπτῶν διὰ νυκτός· πάντοτε ἐστάθην καὶ τοῖς εἶπα : « Φίλοι μου, εἶμαι ἰατρός, καὶ πηγαίνω εἰς τοῦ ἀσθενοῦς μου . . . Θέλετε τὸν μανδῦάν μου ; λάβετε τον, ὅμως μὴ μοῦ ἀφαιρέσετε τὴν ζωήν, διότι, χωρὶς ἐμέ, ὁ ἀσθε-
νὴς μου ἀποθνήσκει . . . » Καὶ σημειώσατε, κύριε δὲ Ταβερνέϋ, ὅτι αὐτὸν τὸν μανδῦάν τὸν ἔχω τώρα εἰκοσι ἔτη. Οἱ κλέπται πάντοτε μοὶ τὸν ἐσεβά-
σθησαν.

— Καλέ μου ἰατρέ ! . . . Αὔριον λοιπόν ;

— Αὔριον, μάλιστα· θὰ ᾔμαι ἐδῶ εἰς τὰς ὀκτῶ τὸ πρωί. Χαίρετε.

Ὁ δόκτωρ ἀφῆκεν εἰς τὴν θεραπαινὶν παραγγελίας τινάς, καὶ τῇ ἐσύ-
στησε νὰ προσέχῃ καλῶς τὴν λεχῶ. Ἦθελε νὰ τεθῇ τὸ νεογνὸν πλησίον
τῆς μητρός του. Ὁ Φίλιππος τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸ ἀπομακρύνῃ, ἐνθυμού-
μενος εἰσέτι τὴν κατὰ τοῦ πλάσματος αὐτοῦ ἀγανάκτησιν τῆς ἀδελφῆς του.

Ἐφερε λοιπόν ὁ δόκτωρ Λούης τὸ βρέφος διὰ τῶν ἰδίων του χειρῶν εἰς
τὸν θάλαμον τῆς θεραπαινίης, ἔπειτα ἐξῆλθεν αὐτὸς ἀφ' ἐνός, ὁ Φίλιππος δὲ
ἀφ' ἑτέρου.

Ἡ θεραπαινὶς ἀπεκοιμήθη εἰς τὴν καθέδραν, πλησίον τῆς δεσποίνης της.

ΕΒ'

Ἡ ἀρπαγή.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θεραπευτικοῦ ἐκείνου ὕπνου, ὅστις ἔπεται μετὰ τοὺς
μεγάλους κόπους, ἐκ διαλειμμάτων τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου φαίνεται ὡς
εἰ προσεκτικῶς διτιτῇν τινὰ δύναμιν, τὴν τοῦ αἰσθάνεσθαι τὴν εὐεξίαν τοῦ
σώματος καὶ τὴν τοῦ ἀγρυπνεῖν ἐπὶ τοῦ σώματος, ἐνῶ τὸ σῶμα εὗρισκε-
ται ὡς ἀπονεκρωμένον.

Ἐπανεληθῶσα ἡ Ἀνδρεὰς εἰς τὰς αἰσθήσεις της, ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς,
καὶ εἶδε κοιμωμένην πλησίον της τὴν θεραπαινὶν. Ἦκουσε τὸν φέφαλον,
τὸ σπινθηροβόλημα ἐκεῖνο τὸ χαρμόσυνον τῶν ξύλων, ἅτινα ἐκαίοντο ἐν τῇ
ἐστία, καὶ ἐξέστη εἰς τὴν βαμβακώδη, οὕτως εἶπεν, σιγὴν τοῦ θαλάμου,
ἐνθα τὰ πάντα ἀνεπαύοντο, ὡς ἀνεπαύετο καὶ αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ . . .

Ταῦτα αἰσθανομένη, ἡ Ἀνδρεὰς δὲν ἦτο πάντῃ ἔξυπνος, ἀλλ' οὔτε πάντῃ
ὕπνωττος. Ἐλάμβανε λοιπόν ἡδονήν, παρατείνουσα τὴν ἀμφίβοον ἐκείνην
διάθεσιν τοῦ πνεύματός της, ὡς εὐεργετικὴν εἰς τὸ σῶμα καὶ εὐχάριστον.

Αἰφνης φθάνει μακρόθεν, μέχρι τῶν ἀκοῶν της, κλαυθμηρισμὸς ἀσθενῆς,

προερχόμενος ὀπισθεν τοῦ τοίχου. Ἡ φωνὴ αὕτη ἐπέφερεν εἰς τὴν Ἀνδρεάδα ταραχὴν ψυχῆς, αἰσθημα μίσους, τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τὴν ἐκυρίευσεν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐγκυμοσύνης της.

Ἡ αὐδὴ τοῦ νεογνοῦ ἐπληξε τὸν ἐγκέφαλόν της, κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς ἄλγος, εἶτα δὲ ὡς ἐνόχλησις... Τέλος ἐσκέφθη μήπως ὁ Φίλιππος ἀπεμάκρυνε τὸ βρέφος.

Πολῶς ἐπιθυμοῦμεν κακὸν τι πρὸς ἄνθρωπον, καὶ τὸ κακὸν αὐτό, ὅσον ὦμόν καὶ ἂν ᾖ, ἡ ψυχὴ μας τὸ ἀνέχεται· ἀλλ' ὅταν τὸ ἴδωμεν ὀφθαλμοφανῶς συμβαῖνον, τότε ἡ ψυχὴ μας κάμπτεται· δὲν τὸ ἐπιθυμοῦμεν· λαμβάνομεν οἶκτον. Ἡ Ἀνδρεάς, ἥτις ἐμίσει τὸ βρέφος, ἐνῶ ἦτο ἄγνωστον καὶ σχεδὸν ἰδανικόν, ἡ Ἀνδρεάς, ἥτις νύχτο τὸν θάνατόν του, ἐλυπήθη ὅτι τὸ ἤκουσε κλαῖον, τὸ ταλαίπωρον.

— Πάσχει, εἶπε καθ' ἑαυτήν· ἀλλ' εἶτα εὐθὺς ἐσυλλογίσθη :

— Τί μὲ μέλλει !... δὲν εἶμαι καὶ ἐγὼ τὸ δυστυχέστερον τῶν πλασμάτων τῆς γῆς ;

Τὸ βρέφος ἀφῆκε νέαν κραυγὴν ἐντονωτέραν, ἀλγεινότεραν. Τότε ἡ Ἀνδρεάς παρετήρησεν ὅτι ἡ κραυγὴ αὕτη ἐφαίνετο ὡς διεγείρουσα ἐντός της φωνὴν ἀνήσυχον, καὶ ἡσθάνθη τὴν καρδίαν της ἐλκυομένην, ὡς ὑπὸ δεσμῶν ἀοράτων, πρὸς τὸ ἐγκατατελειωμένον ὄν, τὸ ὁποῖον ἤκούετο οἰμῶζον.

Ἡ Ἀνδρεάς ἀνῆγειρεν ὀλίγον τὴν κεφαλὴν καὶ ἠθέλησε νὰ κράξῃ τὴν θεράπαινάν· ἀλλ' ἡ ἀσθενὴς φωνὴ της δὲν ἴσχυσε νὰ ἐξυπνίσῃ τὴν εὐρωστον χωρικὴν· τὸ νεογνὸν ἐντοσούτῳ ἐκλαυθυμύριζεν ἀδικόπως.

— Βεβαίως, ἐσκέφθη ἡ Ἀνδρεάς, ἦλθεν ἡ τροφός, διότι ἀκούω νὰ τρίξῃ ἡ ξύθῃ θύρα... ναί, εἰς τὸν προσεχῆ θάλαμον περιπατοῦν... καὶ τὸ νεογνὸν δὲν κλαίει πλέον... προστασία ξένη τὸ ἔλαβεν ἤδη ὑπὸ τὴν φροντίδα της. Ὡ! αὕτη λοιπόν, εἶνε μήτηρ, ἡ φροντίζουσα διὰ τὸ βρέφος !... Ἀντὶ ὀλίγων εὐτελῶν χρημάτων... τὸ πλάσμα, τὸ ὁποῖον ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ σπλάγχχνα μου εὐρίσκει μίαν μητέρα· καὶ ἀκολουθῶς, μετὰ καιρὸν, ὅταν συμβῇ νὰ διέρχεται πλησίόν μου, ἥτις ὑπέφερα τόσους πόνους, ἐμοῦ, τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ ἔγινε πάροχος τῆς ζωῆς του, τὸ παιδίον αὐτὸ οὔτε θὰ μὲ ἴδῃ· ἀλλὰ θὰ λέγῃ : «Μητέρα» ! εἰς μίαν γυναῖκα μισθωτήν !... Ὅχι, ὄχι, ποτὲ αὐτὸ δὲν θὰ γίνῃ... Ἐμὸχθησα, ἀρα ἡγόρασα τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ παρατηρήσω τὸ πλάσμα αὐτὸ κατὰ πρόσωπον... ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ τὸ ἀναγκάσω νὰ μὲ ἀγαπᾷ διὰ τὰς φροντίδας μου πρὸς αὐτό, νὰ μὲ σέβεται διὰ τὴν θυσίαν μου καὶ τὰς ὁδύνας !

Συνῆψε τότε τὰς δυνάμεις της ὅλας, καὶ ἀνεφώνησε :

— Μαργαρίτα ! Μαργαρίτα !

Ἡ θεράπαινα ἐξύπνησε βαρέως καὶ χωρὶς νὰ κινηθῇ ἐκ τῆς καθέδρας της, εἰς ἣν τὴν καθήλου νυσταγμὸς ληθαργικὸς σχεδόν.

— Δὲν ἀκούεις ; εἶπεν ἡ Ἀνδρεάς.

— Ναί, ναί, κυρία, ἤκουσα ! εἶπεν ἡ Μαργαρίτα ἀντιληφθεῖσα τῆς φωνῆς τῆς δεσποίνης της.

Καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὴν κλίνην.

— Θέλει νὰ πῇ τίποτε ἡ κυρία ;

— Ὅχι...

— Μήπως θέλει νὰ τῆς εἰπῶ τί ὥρα εἶνε ;

— Ὅχι, ὄχι...

Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς διηυθύνοντο πρὸς τὴν θύραν τοῦ προσεχοῦς θαλάμου.

— Ἄ! ἐκατάλαθα... ἡ κυρία θὰ θέλῃ νὰ μάθῃ ἂν ἐπέστρεψεν ὁ αὐθέντης, ὁ ἀδελφός τῆς;

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἐδυσφόρει· δὲν ἤθελε νὰ ἐκφράσῃ τί ἐπεθύμει.

— Θέλω, εἶπε τέλος μετὰ κόπου... θέλω... Ἀνοιξε, νὰ ζῆς, Μαργαρίτα, ἐκείνην ἐκεῖ τὴν θύραν.

— Εὐθύς, κυρία... Ἄ! τί κρῦον ἐμβαίνει ἀπὸ ἐκεῖ!... Ὁ ἀέρας, κυρία!... τί ἀέρας!...

Ὁ ἄνεμος τφόντι εἰσώρμησε μέχρι τοῦ θαλάμου τῆς Ἀνδρεᾶδος καὶ ἐτάραξε τὴν φλόγα τοῦ λύχνου.

— Νὰ ἰδῆς ὅτι ἡ τροφός θὰ ἄφῃσεν ἀνοικτὴν κἀμμίαν θύραν ἢ κἀνὲν παράθυρον. Παρατήρησε, Μαργαρίτα, παρατήρησε... Τὸ... μικρὸν αὐτὸ θὰ κρυώνῃ...

Ἡ Μαργαρίτα κατηυθύνθη πρὸς τὸν προσεχῆ θάλαμον.

— Πηγαίνω, κυρία, νὰ τὸ σκεπάσω, εἶπεν.

— Ὅχι, ὄχι! ἐψιθύρισεν ἡ Ἀνδρεᾶς μὲ γλῶσσαν προσκόπτουσαν· νὰ μοῦ τὸ φέρῃς ἐδῶ.

Ἡ Μαργαρίτα ἐστάθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θαλάμου.

— Κυρία, εἶπε χαμηλοφώνως, ὁ κ. Φίλιππος ἐπαράγγειλε νὰ μὴ τύχῃ καὶ κινήσουν ἀπὸ ἐκεῖ τὸ παιδί, τελείως... φοβᾶται, ὡς φαίνεται, μὴ ταραχθῇ ἡ κυρία, ἢ μὴ συγκινηθῇ.

— Φέρε μου τὸ παιδί μου! ἀνέκραξεν ἡ νεαρὰ μήτηρ μ' ἔκρηξιν φωνῆς ἐκ τῆς καρδίας τῆς ἐξελθούσης.

Καὶ ἀνέβλυσαν εἰς τὰ βλέφαρά τῆς δάκρυα, πρὸς τὰ ὁποῖα βεβαίως θὰ ἐμειδιάσαν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ προστατεύοντες τὰ μικρὰ νήπια.

Ἐτρεξε τότε ἡ Μαργαρίτα πρὸς τὸν ἄλλον θάλαμον. Ἡ Ἀνδρεᾶς εἶχεν ἀνακαθῆσαι ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς κρύπτουσα τὸ πρόσωπον εἰς ἀμφοτέρους τὰς χεῖρας.

Ἡ θεραπαινὶς ἐπανήλθεν εὐθύς ἐκθαμβος.

— Λοιπὸν;... εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς.

— Κυρία... ἦλθε κἀνεὶς ἄρα γε εἰς τὸ σπῆτι;

— Πῶς κἀνεὶς;... τί;

— Δὲν τὸ βλέπω ἐκεῖ τὸ παιδί...

— Ἄ! τφόντι ἤκουσα πρὸ ὀλίγου βήματα, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς. Θὰ ἦλθεν ἡ τροφός ἐνῷ ἐκοιμᾶτο... δὲν θὰ ἠθέλησε νὰ σοῦ ταράξῃ τὸν ὕπνον... Ἄλλ' ὁ ἀδελφός μου, ποῦ εἶνε; Ἰδὲ μέσα εἰς τὸν κοιτῶνά του.

Ἡ Μαργαρίτα ἔτρεξεν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ Φιλίππου.

— Κἀνεὶς!... δὲν εἶνε μέσα ὁ κ. Φίλιππος.

— Παρόδοξον! εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς μετὰ παλμοῦ· νὰ ἦλθε καὶ νὰ ἔφυγε πάλιν χωρὶς νὰ ἔμβῃ μέσα νὰ μὲ ἰδῇ!...

— Ἄ! κυρία, ἔκραξεν αἰφνης ἡ θεραπαινὶς.

— Τί τρέχει;

— Ἀνοίγει ἡ θύρα τοῦ δρόμου.

— Παρατήρησε! παρατήρησε!

— Εἶνε ὁ κ. Φίλιππος... νὰ τον... Ἐδῶ ἔλατε, αὐθέντη, ἐδῶ!

Τφόντι, ἦτο ὁ Φίλιππος. Ὅπισθέν του ἤρχετο χωρὶς τις, τῆς ὁποίας τὸ πρόσωπον ἀπηύθυνε πρὸς τὸν οἶκον τὸ καλόκαρδον ἐκεῖνο χαμόγελον,

διὰ τοῦ ὁποίου αἱ τοιαῦται μισθωταὶ γυναῖκες ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς νέους των κυρίου.

— Ἦλθα, ἦλθα, Ἀνδρέας, εἶπεν εἰσελθὼν εἰς τὸν θάλαμον.

— ὦ! Φίλιππέ μου, πόσους κόπους, πῶσας θλίψεις σοῦ προξενῶ! Ἡ τροφὴ εἶνε τοῦ λόγου της;... Ἐφειβήθη πρὸ ὀλίγου μήπως ἀνεχώρησε.

— Μήπως ἀνεχώρησε! πρὸ ὀλίγου;... Ἀλλ' ἦλθε τώρα μόλις.

— Δηλαδή ἐπὶ ἦλθεν. ὄχι ἦλθεν. Ἐγὼ τὴν ἤκουσα πρὸ ὀλίγου, ὅσον ἐλαφρὰ καὶ ἂν ἐπεριπάτει...

— Δὲν σὲ ἐννοῶ, ἀδελφὴ μου! κάνεις...

— ὦ! σ' εὐχαριστῶ, Φίλιππε, εἶπεν ἡ Ἀνδρέας, σύρασα αὐτὸν πλησίον της, σ' εὐχαριστῶ ὅτι ἐμάντευσες πόσον καλὰ τὸ αἶσθημά μου καὶ δὲν ἀφῆκες νὰ πάρουν τὸ παιδί πρὶν τὸ ἰδῶ. νὰ τὸ ἀσπασθῶ!... Φίλιππε, ἐγνώριζες τὴν καρδίαν μου... Ναί, ναί, μέινε ἡσυχος, θὰ τὸ ἀγαπῶ τὸ τέκνον μου.

Ὁ Φίλιππος ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς Ἀνδρέας καὶ τὴν κατησπάρσθη.

— Εἰπέ εἰς τὴν τροφὸν νὰ μοῦ τὸ φέρῃ... ἐπρόσθεσεν ἡ νεαρὰ μήτηρ.

— Ἀλλὰ, κύριε Φίλιππε, εἶπεν ἡ θεραπαινὴ, γνωρίζετε βέβαια ὅτι τὸ παιδί δὲν εἶνε πλέον ἐκεῖ.

— Πῶς! τί εἶπες; ὑπέλαβεν ὁ Φίλιππος.

Ἡ Ἀνδρέας ἠτένισε πρὸς τὸν ἀδελφόν της μὲ ἐκθαμβὸν ὀφθαλμόν.

Ἐσπευσεν ὁ νεανίας εἰς τὴν κλίνην τῆς θεραπαινῆς, ἐζήτησε, καὶ μὴ εὐρὼν τι ἀφῆκε κραυγὴν δεινὴν καὶ ἐπέστρεψεν.

Ἡ Ἀνδρέας, ἰδοῦσα αὐτὸν ἐπιστρέφοντα, ἐμάντευσεν ἐκ τῶν σχημάτων του μέρος τῆς ἀληθείας, καὶ ἀπαντήσασα διὰ στεναγμοῦ, ὡς ἡχώ, εἰς τὴν κραυγὴν τοῦ ἀδελφοῦ της, ἔπεσεν ἀναισθητὸς ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου. Ὁ Φίλιππος τότε ἔσπευσε, καὶ διὰ μυρίων παραμυθιῶν, θωπειῶν καὶ δακρύων ἐπανέφερε τὴν Ἀνδρέαδα εἰς τὴν ζωὴν.

— Τὸ παιδί μου! ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρέας, τὸ παιδί μου!

— Τὴν μητέρα νὰ σώσωμεν, διὰ τὸν Θεόν! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Φίλιππος. Ἀδελφὴ μου, καλὴ μου ἀδελφὴ, ἐτρελλάθημεν, ὅλοι τῇ ἀλήθειᾳ, καθὼς φαίνεται! ἐλθσμονήσαμεν ὅτι τὸ παιδί τὸ ἐπῆρεν ὁ ἱατρός.

— Ὁ ἱατρός τὸ ἐπῆρεν! ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρέας μὲ τὸ ἄλγος τῆς αὐφισολίας, μὲ τὴν χαρὰν τῆς ἐλπίδος.

— Ἐννοεῖται, ἐννοεῖται... Ἀ! ἐχάσαμεν ἐδῶ τὸν νοῦν μας, βλέπω ὅλοι μας...

— Φίλιππε! ἀληθῶς;...

— Ἀνδρέας μου, τί λόγος!... Πῶς θέλεις νὰ χαθῇ ἀπ' ἐδῶ τὸ παιδί; Καὶ προσεποιήθη γέλωτα πείσαντα καὶ τὴν τροφὸν καὶ τὴν θεραπαινίδα. Ἡ Ἀνδρέας ἀνέπνευσεν.

— Ἐν τούτοις, εἶπεν ἡ νεαρὰ μήτηρ, ἐγὼ εἶμαι βεβαία ὅτι ἤκουσα...

— Τί;

— Βήματα...

Ὁ Φίλιππος ἐρρίγησεν.

— Ἀδύνατον! σὺ ἐκοιμᾶσαι.

— Ὅχι! ὄχι! ἤμην ἐξυπνος. πολὺ καλὰ ἤκουσα!... ἤκουσα!...

— Αἰ! καλὰ! θὰ ἤκουσες τὸν ἱατρὸν, ὅστις ἦλθεν, ἀφοῦ ἐγὼ ἐξηλθα καὶ τὸ ἐπῆρε, διότι φροντίζει διὰ τὴν υἱείαν σου...

- Μὲ ἡσύχασες, Φίλιππε.
 — Καὶ ἀμφιβάλλεις !... Εἶνε λόγος αὐτός ;
 — Ἀλλὰ τότε λοιπόν, ἐγὼ ... ὑπέλαβεν ἡ τροφός, τί με θέλετε καὶ μὲ ἐφέρατε ἐδῶ ;
 — Καλὰ λέγεις ... ὁ ἰατρός θὰ ἦνε εἰς τὸ σπῖτι σου καὶ θὰ μὲ περιμένῃ ἐκεῖ.
 — ὦ ! πῶς γίνεται !
 — Εἰς τὸ σπῖτι του, λοιπόν Ἰδοῦ. ἡ Μαργαρίτα ἐκοιμάτο... ἔχει βαρὺν ὕπνον καὶ δὲν θὰ ἤκουσε τὴν ἰατρὸν τί εἶπε... ἡ δὲν θὰ τῆς εἶπε τίποτε ὁ ἰατρός.
 Ἡ Ἀνδρεὰς ἐξηπλώθη ἡσύχασα. Ὁ Φίλιππος ἀπέλυσε τὴν τροφὸν καὶ εἶπε τὰ δέοντα πρὸς τὴν θεράπαινάν.
 Εἶτα, λαβὼν λύχνον ἐξήτασεν ἐπιμελῶς τὴν πλησίον θύραν, εὔρε τὴν θύραν, τὴν πρὸς τὸν κήπον, ἀνοικτὴν, εἶδεν ἔγχρη βηματίων ἐπὶ τῆς χιόνος καὶ ἠκολούθησε τὰ ἔγχρη ταῦτα μέχρι τῆς θύρας τοῦ κήπου, ἔνθα ἔπαιον.
 — Ἀνθρώπου ἔγχρη !... ἀνέκραξε... Τὸ παιδί ἠρπάγη... Δυστυχία ! δυστυχία !

ΕΓ'

Τὸ χωρίον Ἀραμόντ.

Τὰ ἐπὶ τῆς χιόνος βήματα ἦσαν τοῦ Γιλβέρτου, ὅστις μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν του ἐκείνην εἰς τὴν Βάλσαμον ἐπαγρύπνει καὶ προητοίμαζε τὴν ἐκδίκησιν.

Κατῳρῶσε διὰ καλῶν λόγων καὶ κολακειῶν νὰ ἐπισύρῃ τὴν εὐνοίαν καὶ αὐτὴν τὴν ἀγάπην τῆς συζύγου τοῦ Ρουσσώ. Ἐπέτυχε δὲ τοῦτο διὰ τρόπου τινὸς ἀπλουστῆτος. Ἐκ τῶν τριᾶκοντα σολδίων, τὰ ὅποια ὁ Ρουσσώ ἔδιδεν εἰς τὸν ἀντιγραφέα του, ὁ ἐγκρατὴς Γιλβέρτος οἰκονόμει τρία φράγκα τὴν ἑβδομάδα, διὰ τῶν ὁποίων ἠγόραζε πάντοτε δωρὸν τι πρὸς τὴν Θηρεσίαν· ποτὲ μὲν ταινίαν τινα διὰ τὴν καλύπτειν, ποτὲ δὲ φαγητόν τι καλόν, ἢ φιάλην οἴνου ἐκλεκτοῦ. Ἐπομένως προσεπάθει νὰ ἐπικινῇ πάντοτε ὁ Γιλβέρτος ἐπὶ τῆς τραπέζης· τὸ φαγητὸν, τὰ ὅποια ἡ Θηρεσία ἐμαγαίρεινε, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἐκλάτνευε πολὺ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν διέθετεν ὁσημέραι ὑπὲρ τοῦ νεανίου.

Διότι, σημειώσατε, ὅτι ὁ ἐκ Γενεύης φιλόσοφος κατῳρῶσεν ἐπὶ τέλους ὁ Γιλβέρτος νὰ γίνῃ ὁμοτραπέζος του· ταιουτοτρόπως ὁ νεανίας ἐσύναξε δύο λουδοβίκια εἰς τὸ ἰδιαιτερόν του ταμεῖον· αὐτὸς, αὐτὸς ὁ κοιμώμενος ἐπὶ ἀχυροστρωμνῆς καὶ ἔχων εἰς τὸ προσκεφάλαιόν του τὰς εἰκοσι χιλιάδας φράγκων τοῦ Βασιλέως !

Ἀλλ' ὁποῖος βίος ! ὁποῖα σταθερότης διαίτης καὶ θελήσεως ! Ἐγειρόμενος τὴν πρωΐαν, ὁ Γιλβέρτος ἐξήταζε πρῶτον δὲ τῶν ἀλανθαστῶν ὀφθαλμῶν του τὴν οἰκίαν τῆς Ἀνδρεάδος, ὅπως ἴδῃ τὴν ἐλαχίστην μεταβολήν, ἥτις ἠδύνατο νὰ λάβῃ χώραν. Καὶ τότε τότε δὲν διέφευγε τὰ βλέμματά του· οὐδ' ἡ ἄμμος τοῦ κήπου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ ὄρεϊα ὄρεϊς του ἀνεμέτρα τὰ ἔγχρη τῶν πιδῶν τῆς Ἀνδρεάδος, οὐδ' ἡ πτυχὴ, τῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἐρημητικῶς κεκλεισμένων παραπετασμάτων, τῶν ὁποίων ἡ παντελής

ἀποκλείσει· ἦτο πρὸς τὸν Γιλβέρτην σημεῖον ὅτι ἡ οἰκοδέσποινα ἐδυσφόρει· διότι, κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς κατηφείας τῆς, ἡ Ἀνδρέας ἀπέφρευε καὶ αὐτὸ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. . . Τοιοῦτοτρόποις, ὁ Γιλβέρτης ἐγνώριζε πᾶν ὅ,τι διέτρεχεν ἐντὸς τῆς ψυχῆς τῆς, καὶ πᾶν ὅ,τι ἐντὸς τοῦ οἴκου.

Ὡσαύτως εὔρε τρόπον νὰ ἐξηγῇ ὅλα τὰ διαβήματα τοῦ Φιλίππου, καὶ ἐκχωρῶν συμπερασμὸν ἐκ συμπερασμοῦ, ὡς ἦτο διὰ ταῦτα ἐπιδέξιος, ἐμάνταυε καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἐξόδου τοῦ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιστροφῆς, του.

Κυττήνησε καὶ ν' ἀκολουθήσῃ κρυφίως τὸν Φίλιππον, ἐν ἐσπέρας, καθ' ὃ ἐπυρευνῆ εἰς Βεροσλίαν, πρὸς εὔρεσιν τοῦ δόκτορος Λούη. . . Ἡ εἰς Βεροσλίαν ἐπίσκεψις αὕτη ἐσυγκρίσεν ὀλίγον τὰς ἰδέας τοῦ ἐπαγρυπνοῦντος· ἀλλ' ὅτε εἶδε, μετὰ δύο ἡμέρας, τὸν ἱατρὸν εἰσερχόμενον λαθραίως εἰς τὸν κῆπον διὰ τῆς ὁδοῦ Κοκκερῶνος, ἐνόησε πᾶν ὅ,τι ἦτο δι' αὐτὸν μυστήριον τὴν προτεραίαν.

Ὁ Γιλβέρτης κατεῖχε τὰς ἡμερομηνίας καὶ ἐγνώριζεν ὅτι ἤγγιζεν ἡ στιγμή τοῦ νὰ πραγματοποιηθῶσι ὅλα τοῦ καὶ ἐλπίδες· ὅθεν ἔλαβε πᾶσαν προφύλαξιν ἵνα ἐπιτύχῃ τοῦ σχεδίου τοῦ ἀσφαλῶς. Ἰδοὺ δὲ πῶς.

Τὰ δύο λαθροδικία τῷ ἐχρησιμοποιεῖσθαι ἵνα μισθώσῃ, ἐν τῷ προκαστεῖφ Σαίν-Δενὶ ἀμαζίων μετὰ δύο ἵππους. Τὸ ἀμαζιον τοῦτο ὤφειλε νὰ ᾔηκε ἀνυπερθέτως ὑπὲρ τὰ διαταγὰς τοῦ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐμέλλε νὰ τὸ ζητήσῃ.

Περιπλέων, λαθὼν ἄδειαν ἀπουσίας τριῶν ἢ τεσσαρῶν ἡμερῶν, ὁ Γιλβέρτης ἐξῆλθεν εἰς τὰ περίχωρα τῶν Παρισίων. Ἐπαρεῦθῃ εἰς μικράν τινα πόλιν, ὑπὸ μεγάλου δάσους περιβαλλομένην καὶ ἀπέχουσαν ἐκ τῆς πρωτευούσης· δεκαοκτὼ λεύγας. Ἡ κωμόπολις αὕτη ὠνομαζέτο Βιλλέρ Κοττερέτ. Ἀμα ἔφθασεν ἐκεῖσε, ἐζήτησεν ἐν συμβολαίουγράφον, καὶ τὸν ὠδήγησαν εἰς τὸν μόνον τῆς κωμοπόλεως, ὅστις ἐκαλεῖτο Νικέ. Εἰς τοῦτον παρουσιάσθη ὁ Γιλβέρτης, ὡς εἶπε ἐκ ἀπαιτοῦ μεγάλου τινὸς ἀρχοντος. Εἶπεν ὅτι ὁ μέγας αὐτὸς ἀρχὼν, συμπιθίσας φερόμενος πρὸς τὸ τέκνον μίσεως χωρικῆς, ἥτις εἰργάζετο εἰς τὰ κατήματα του, ἐπεφορτίσε τὸν Γιλβέρτην νὰ εὑρῇ μίαν τρυφὴν διὰ τὸ εἰρημέτον τέκνον.

Ἐννοεῖται ὅτι ὁ μέγας ἀρχὼν ἦτο πλουσιόδωρος, καὶ ἐσκόπευεν, ὅχι μόνον τὰ μνηστῆρα νὰ διδῇ εἰς τὴν τρυφὴν, ἀλλὰ καὶ νὰ παρακαταθέσῃ περιπλέον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου Νικέ παύσθητά τινα χρηματικὴν διὰ τὸ παιδίον.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ κ. Νικέ, ὅστις ἦν κατοχὴ τριῶν ὠραίων υἱῶν, τῷ εἶπεν, ὅτι εἰς χωρίον τι, ὠνομαζόμενον Ἀραμόντ, καὶ ἀπέχον μίαν ὥραν ἀπὸ Βιλλέρ Κοττερέτ, εὐρίσκετο ἡ κόρη τῆς τρυφῆς τῶν τριῶν τέκνων του, ἥτις, ἔχου ἐνυμφεῖσθαι νομίμως ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ του, ἐξηκολούθει ἀσκούσα τὸ ἐπάγγελμα τῆς μητρὸς τῆς.

Ἡ ἐξαίρετος αὕτη γυνὴ ὠνομαζέτο Μαγδαληνὴ Πιτοῦ· εἶχεν υἱὸν τετραετῆ, παρέχοντα ὅλα τὰ συμπώματα τῆς καλλιστῆς υἱείας· περιπλέον ἐγέννησε πρὸ ὀλίγου καὶ ἄλλον υἱόν, καὶ ἐπομένως εὐρίσκετο εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Γιλβέρτου, εἰς αἰκιδήποτε ἡμέραν ἐπεθύμει νὰ φέρῃ ἢ νὰ στείλῃ τὸ παιδίον.

Ἀρῶν ἔλαθεν ὅλα ταῦτα τὰ μέτρα, ὁ Γιλβέρτης, ὡς ἀείποτε ἀκριβῆς, ἐπέστρεφεν εἰς Παρισίους, δύο ὥρας πρὸ τῆς ἀδείας, τὴν ὁποίαν εἶχε ζητήσει παρὰ τοῦ Ρουσώ.

Ἦδη ἐρωτᾷ ὁ ἀναγνώστης, διατί ὁ Γιλβέρτης νὰ ἐκλέξῃ τὴν μικρὰν πόλιν τῶν Βιλλέρ-Κοττερέτ ἀντὶ πάσης ἄλλης

Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, ὡς καὶ εἰς ἄλλας πολλές, ὁ Γιλβέρτης ὑπεχώρησεν εἰς ἐπιτροπὴν τινα προερχομένην ἐκ τοῦ Ρουσσώ.

Ὁ Ρουσσώ ἀνέφερε ποτὲ περὶ τῶν δασῶν τῶν Βιλλέρ Κοττερέτ, ὡς ὄντων ἐκ τῶν πλουσιωτέρας φύσεως, ἐξ ὧσων ὑπάρχουσιν εἰς Γαλλίαν, καὶ ὠνόμασε τρία ἢ τέσσαρα χωρία, κεκρυμμένα ἐντὸς αὐτῶν τῶν δασῶν, ὡς φωλεαὶ ἐντὸς τοῦ ἐνδοτέρου μέρους τοῦ φυλλώματος.

Ὅθεν, ἦτο ἀδύνατον ν' ἀνακαλύψωσι τὸ τέκνον τοῦ Γιλβέρτου εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν τῶν χωρίων.

Τὸ χωρίον Ἀραμόντ ἐπροξένει ἰδίως τόσῃ ἐντύπωσιν εἰς τὸν Ρουσσώ, ὥστε ὁ Ρουσσώ ὁ μιτάνθρωπος, ὁ Ρουσσώ ὁ φιλήρημος, ἐπανελάμβανε κατὰ πᾶσαν στιγμήν :

— Τὸ χωρίον Ἀραμόντ εἶνε ἡ ἄκρα τοῦ κόσμου· τὸ χωρίον Ἀραμόντ εἶνε ἡ ἔρημος· ἐκεῖ κανεὶς ἤμπορεῖ νὰ περάσῃ τὴν ζωὴν του, καὶ ν' ἀποθάνῃ ὡς τὸ πτηνόν, ἐπὶ τοῦ κλωνίου, εἰς τὸ ὁποῖον ζῇ· ὑπὸ τὸ φύλλον, τὸ ὁποῖον ἀποθνήσκει.

Προσέτι ὁ Γιλβέρτης ἤκουσε τὸν φιλόσοφον περιγράφοντα λεπτομερῶς τὸ ἐσωτερικόν οἰκίσκου τινὸς γεωργικοῦ, καὶ περιστῶντα μετ' ἐνθουσιασμοῦ πολλὰς τερπνότητας φυσικὰς ἀπὸ τοῦ μειδιάματος τῆς τροφῆς μέχρι τοῦ βελόσματος τῆς αἰγός· ἀπὸ τῆς ὀρεκτικῆς ὁσμῆς τοῦ μελανοῦ ζωμοῦ τῶν ὀσπρίων μέχρι τῆς εὐωδίας τῶν ἄγριων συκαμινεῶν καὶ τῶν ἰοειδῶν θάμνων.

— Ἐκεῖ, ἐκεῖ, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Γιλβέρτης· ἐκεῖ τὸ τέκνον μου θ' αὐξηθῇ· ὑπὸ τὰ σύσκια μέρη, ὅπου ὁ διδάσκαλος ἀνέδωκε καὶ εὐχὰς του καὶ στεναγμούς.

Διὰ τὸν Γιλβέρτην, πᾶσα ἰδέα ἦτο κανὼν ἀνυπέρθετος, ὁσάκις μάλιστα ἡ ἰδέα αὕτη παρουσιαζέτο ὡς ἀνάγκη ἠθικὴ. Διὰ τοῦτο, μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ χαρὰ του ὅταν ὁ κ. Νικέ, ἐλθὼν εἰς προϋπάντησιν τῆς ἐπιθυμίας του, τῷ ἀνέφερε τὸ χωρίον Ἀραμόντ ὡς χωρίον ἀρμοδιώτατον εἰς τὰς αἰτήσεις του.

Ἐπιστρέψας εἰς Παρισίους, ὁ Γιλβέρτης ἐφρόντισε περὶ τοῦ ὄχηματος.

Τὸ ὄχημα δὲν ἦτο ὥρατον, ἀλλὰ στερεόν· αὐτὸ ἐπεθύμει καὶ ὁ Γιλβέρτης. Ὁ ἀμαξηλάτης ὑπεσχέθη νὰ ἔχῃ τὸ ὄχημά του εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ νεανίου, ἥρκει μόνον νὰ εἰδοποιηθῇ δύο ὥρας πρότερον.

Ἐφθασε τέλος ἡ ἡμέρα ἡ ὀλεθρία, καὶ ἐφθασε μετὰ δέκα ἡμέρας, τὰς ὁποίας ὁ Γιλβέρτης εἶχε διέλθει ἐν ἀνυπομονησiais καὶ ἀϋπνίαις. Μ' ὅλην τὴν δριμύτητα τοῦ ψυχους, ἐκοιμάτο ἀφίνων τὸ παράθυρόν του ἠνεωγμένον, καὶ πᾶν κίνημα τῆς Ἀνδρεάδος ἢ τοῦ Φιλίππου ἀνταπεκρίνετο εἰς τὰς ἀκὰς του, ὡς ἀνταποκρίνεται ὁ κώδων μὲ τὴν χεῖρα, ἥτις σύρει τὸ σχοινίον.

Παρετήρησε κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὸν Φιλίππον καὶ τὴν Ἀνδρεάδα συνομιλοῦντας πλησίον τῆς ἐστίας των· εἶδε τὴν θεράπαινάν των ἀναχωροῦσαν μετὰ σπουδῆς εἰς Βερσαλλίας, λησμονοῦσαν νὰ κλείσῃ τὰ παράθυρα· ἔβρεξε λοιπὸν καὶ εἰδοποίησε τὸν ἀμαξηλάτην του, καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ ὄχηματος καὶ αὐτὸς ἦλθε μέχρι στενῆς τινος καὶ ἐρήμης ὁδοῦ, πλησίον τῆς Κοκκερῶνος, ἔνθα καὶ διέταξε νὰ σταθῇ τὸ ὄχημα καὶ νὰ περιμεῖνῃ.

Ἐπανῆλθεν εἰτα εἰς τοῦ Ρουσσώ, ἔγραψεν ἐπιστολὴν ἀποχαίρετῶν δι' αὐτῆς τὸν ἀγαθὸν φιλόσοφον καὶ ἀπονέμων εὐχαριστίας πρὸς τὴν Θερεσίαν, προφασίζόμενος ὅτι τὸν προσεκάλει εἰς τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας μικρὰ κληρονομία, τὴν ὁποίαν τῷ ἀφῆκε συγγενῆς τούτις· ὅτι ἐμελλε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Παρισίους... Τὰ πάντα ὁμῶς χωρὶς ὀρίσμούς. Ἐπειτα βα-

λὼν τὸ τραγύριόν του εἰς τοὺς κόλπους του καὶ μικρὰν μάχαιραν ἐντὸς τῆς χειρὶδος του, διηυθύνθη ἵνα καταβῇ διὰ τῆς ὑδρορροῆς εἰς τὸν κήπον, ὅτε ἰδέα τις τῷ ἀνέκοψε τὴν πορείαν του.

Ἡ χιών! ὡς περὶ πολλὰ ἄλλα οὐπωδέστερα ἀντικείμενα πρὸ τριῶν ἡμερῶν τυρβαζῶν, ὁ Γιλβέρτης δὲν εἶχε συλλαγισθῇ περὶ τούτου· ἐπὶ τῆς χιόνος ἐμελλόν νὰ φανῶσι τὰ ἴχνη του. Τὰ ἴχνη ταῦτα, ὡς ἀπολήγοντα εἰς τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου τοῦ Ρουσσώ, χωρὶς ἀμφιβολίαν ἠδύναντο νὰ παρέξωσι μαρτυρίαν εἰς τὸν Φίλιππον καὶ εἰς τὴν Ἀνδρεάδα· νὰ ἐξετασθῇ ὁ Ρουσσώ, καὶ τότε ἡ σύμπτωσης τῆς αἰφνιδίας φυγῆς τοῦ Γιλβέρτου, μὲ τὴν ἀρπαγὴν θὰ ἐπέφερε τὴν ἀνακάλυψιν ὅλου τοῦ μυστηρίου.

Ἐποσεπε λοιπόν, ἐξ ἀνάγκης, νὰ ποιήσῃ κύκλον διὰ τῆς ὁδοῦ Κοκκερῶνος, νὰ εἰσέλθῃ διὰ τῆς μικρᾶς θύρας τοῦ κήπου, τῆς ὁποίας ὁ Γιλβέρτης εὗρε ἀντικείμενα πρὸ ἐνὸς ἡδὴ μηνός. Ἐξῴθεν τῆς θύρας ταύτης ἦν πεπατημένη εἰς τὴν ὁδὸν ἡ χιών, καὶ δὲν ὤψηρχε κίνδυνος νὰ φανῶσιν ἐκεῖ τὰ ἴχνη του.

Δὲν ἀπώλετε στιγμήν· ἔφθασεν ἀκριβῶς τὴν ὥραν, καθ' ἣν εἰσῆρχετο διὰ τῆς μεγάλης θύρας ὁ δόκτωρ Λούης.

Ὁ Γιλβέρτης ἤνοιξε μετὰ προσφιλῆς τὴν θύραν τοῦ κήπου· δὲν εἶδε τινὰ· προχωρήσας λοιπὸν ἐκρύβη εἰς γωνίαν τινὰ ἐξωτερικὴν τοῦ οἴκου, πλησίον τοῦ ὑαλοφράκτου φυτοκομείου.

Ἡ οὖν αὕτη ὑπῆρξε τοιαυτὰ· ἤκουσεν ἐκείθεν τὰ πάντα· οἰαγωγὰς, ὠδίνας, τοκετοῦ· ἤκουσε καὶ αὐτοὺς τοὺς πρώτους κλυθμισμοὺς τοῦ υἱοῦ, ὅστις ἐγεννήθη.

Ἐντοσούτω, στηριζόμενος ἐπὶ τῶν ψυχρῶν λίθων, ἐδέχετο, χωρὶς νὰ αἰσθάνεται, ὅλην τὴν χιόνα, ἥτις ἐπιπτεν ἐκ τοῦ σκοτεινοῦ οὐρανοῦ. Ἡ καρδία του ἐπαλλεν ἐπὶ τῆς λαβῆς τῆς μαχαίρας, τὴν ὁποίαν ἐσφιγγεν ἐπὶ τοῦ στήθους του. Τὸ ἀπλανές του ὄμμα ἔλαβεν τὸ χρῶμα τοῦ αἵματος, τὴν λάμψιν τοῦ πυρός.

Τέλος ὁ ἱατρός ἐξῆλθεν· ὁ Φίλιππος ἀντήλλαξε τοὺς τελευταίους λόγους μετὰ τοῦ ἱατροῦ.

Τότε ὁ Γιλβέρτης ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον. Εἶδε τὴν Ἀνδρεάδα ἐξηπλωμένην ἐπὶ τῆς κλίνης της, τὴν Μαρσαρίταν ἐπὶ τῆς καθέδρας· ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὸ νεογνὸν πλησίον τῆς μητρός του, πλὴν δὲν τὸ εἶδε ποσῶς.

Ἐνόησεν αὐτῶς· διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν τοῦ οἴκου, τὴν ἀγούσαν πρὸς τὸν κήπον, τὴν ἠνοιξε, χωρὶς νὰ δυνῇ ν' ἀποφύγῃ κρότον, ὅστις καὶ τὸν κατεφόβισε, καί, ἐσχωρήσας μέχρι τῆς κλίνης, ἥτις ἦν ποτὲ ἡ κλίνη τῆς Σοφίας, ἐπέθετε ψηλαφητὶ τοὺς παγετώδεις δακτύλους του ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ταλαιπώρου νεογνοῦ, τὸ ὅποιον ἀφῆκε τότε ἐκ τοῦ πόνου τὰς κραυγὰς, αἱ ἤκουσεν ἡ Ἀνδρεάς.

Εἶτα, τυλίξας τὸ βρέφος ἐντὸς μαλλίνου ἐραπλώματος, τὸ ἔλαβεν, ἀφῆσας τὴν θύραν ἡμικλειστον ἵνα μὴ προξενήσῃ ἐκ νέου ἐπικίνδυνον ταραχὴν.

Μετὰ ἓν λεπτόν εὐρίσκετο ἐκτὸς τῆς θύρας τοῦ κήπου, εἰς τὴν ὁδὸν· ἔτρεξεν εἰς ἀνευρεσιν τοῦ ἀμαξίου, καὶ ἐξυπνίσας τὸν ἥνιοχον, ὅστις εἶχεν ἀποκοιμηθῇ ὑπὸ τὸν μακίδιον του, ἤνέθη καὶ ἐκλείσθη εἰς τὸ ὄχημα.

— Ὁ ἄ ἔχης ἡμῖς λουδοβίκιον, εἶπεν, ἂν ἐντὸς ντε τετάρτου εὐρίσκόμεθα ἐκτὸς τῶν Παρισίων.

Οἱ ἵπποι ἐβλήθησαν εἰς δρόμον καλπάζοντες.

ΕΔ'

Ἡ οἰκογένεια Πιτού.

Καθ' ὁδὸν τὰ πάντα ἐτρόμαζον τὸν Γιλβέρτην. Ὁ κρότος τῶν ἀμαξῶν, αἵτινες ἠκολούθουν ἡ ἐφθάνον τὴν ἰδικήν του, ὁ γόος τοῦ ἀνέμου εἰς τὰ ἀποσκελεθρωμένα δένδρα, τῷ ἐφαίνοντο καταδιώξεις διωργανωθεῖσα ἡ φωνὴ βαλλόμεναι ἐκ τῶν οἰκείων, ἐξ ὧν ἀφήρπασε τὸ βρέφος.

Μολταῦτα οὐδεὶς τὸν ἠπείλει. Ὁ ἀμαξηλάτης ἐπλήρωσεν ἐπαξίως τὸ χρέος του, καὶ οἱ δύο ἵπποι ἐφθασαν ἀφρίζοντες εἰς τὸ χωρίον Δαμμαρτέν κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Γιλβέρτου ὥραν, δηλαδὴ πρὸ τοῦ λυκαυγοῦς.

Ὁ Γιλβέρτης ἔδωκε τὸ ἥμισυ λουδοβίκιον, ἤλλαξεν ἵππους καὶ ἀμαξηλάτην, καὶ ἐπανελάβε τὸν δρόμον του.

Καθ' ὅλον τὸ πρῶτον διάστημα τοῦ δρόμου, τὸ βρέφος, ὡς καλῶς περιεττυλιγμένον διὰ τοῦ ἐφαπλώματος καὶ προσεχόμενον ὑπὸ τοῦ ἰδίου Γιλβέρτου, δὲν εἶχεν αἰσθανθῇ παντελῶς τὸ ψῦχος, καὶ δὲν ἐβάλε κραυγὴν. Ἀμα ἐξημέρωσεν, ἰδὼν μακρόθεν τὴν ἐξουχίαν, ὁ Γιλβέρτης ἀνέλαβε πλείοτερον θάρρος καὶ, ἵνα καλύψῃ τοὺς κλυθμυρισμούς, τοὺς ὁποίους τὸ παιδίον ἤρχιζε νὰ βᾷλλῃ, ἤρξατο ἄδων ἄσμα, τὸ ὅποιον ἐσυνήθιζεν ὅταν ἔμειεν εἰς Ταβερνεύ, ὅσκις ἐπέστρεφεν ἐκ τοῦ κυνηγίου.

Ὁ θόρυβος τῶν τροχῶν τῆς ἀμάξης καὶ οἱ κώδωνες τῶν ἵππων ἀπετέλουν μὲ τὴν φωνὴν του συμφωνίαν διαβολικὴν, τῇ ὁποίᾳ κῆρυξε τὴν ἔντασιν καὶ ὁ ἀμαξηλάτης, προσθέσας εἰς τὴν ἐμφρόν τοῦ Γιλβέρτου ἄσμα τι βουρβανικόν, οὐκ ὀλίγον στασιαστικόν.

Προέκυψε δ' ἐκ τούτων ὅτι ὁ ἡνίοχος οὐδ' ὑπωπτεύθη καθόλου τί περιπλέον ἔφερε μεθ' ἐαυτοῦ ὁ Γιλβέρτης ἐντὸς τοῦ ὀχήματος. Ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους του ἀπέναντι τοῦ χωρίου Βιλλέρ-Κοττερέτ, ἔλαβεν, ὡς εἶχε συμφωνήσει, τὴν τιμὴν τοῦ ἀγώνιου, περιπλέον ἓν ἐξάφραχτον, καὶ ὁ Γιλβέρτης, ἀναλαβὼν τὰ μετὰ προσοχὴν ἐκλεισμένον φορτίον του, καὶ ἐξακολουθήσας ὅσον τὸ δυνατόν ἐντονώτερον τὸ ἄσμα, ἀπεμακρύνθη τάχιστα, διεσκέλισε λάκκον τινα, καὶ ἠφανίσθη ἐκείνων ἀτραπὸν τινα ὀριζομένην ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν ἀπὸ φύλλα, καὶ καταβαίνουσας εἰς τὸ χωρίον Ἀραμόντ, ἀριστερόθεν τοῦ μεγάλου δρόμου.

Ὁ καιρὸς ἦν ψυχρότατος. Ἡ χιών ἔπαυσε νὰ πέτῃ, πρὸ τινων ὥρῶν περιπατεῖ εἰς γῆν σκληρὰν καὶ πλήρη θάμνων μακροκλῶνων καὶ ἀκανθωδῶν. Ὑπεράνω αὐτοῦ ὑπῆρχον ἀφυλλα καὶ κατηγῇ τὰ δένδρα τοῦ δάσους, διὰ τῶν κλάδων τῶν ὁποίων διεκρίνετο ἡ ὥχρὰ γλαυκότης τοῦ οὐρανοῦ, εἰσέτι ὀμιχλώδης.

Ὁ ζωηρὸς ἀήρ, αἱ ἀπόπνοια τοῦ ξύλου τῆς δρυός, αἱ κρυσταλλώδεις μαργαρίται τοῦ παγετοῦ, οἱ κρεμάμενοι εἰς τὰ ἄκρα τῶν κλάδων, ὅλη ἡ ἐλευθερία αὐτῇ, ὅλη ἡ ποίησις αὐτῇ, ἐπροξένησαν ἐντύπωσιν ζωηρὰν εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ νεανίου.

Διέβη διὰ βήματος ταχέος καὶ ὑπερηφάνου τὴν παραγγα, χωρὶς νὰ προσκόψῃ, χωρὶς νὰ ζητήσῃ, διότι ἠγνόει τὸν ἀληθῆ δρόμον, ἂν ἀναμέσον τῶν ὀμίλων διαφορῶν δένδρων ἐφαίνετο τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ χωρίου καὶ ὁ κυανοὺς καπνὸς τῶν γεωργικῶν οἰκίσκων, ὅστις ἀνεδίδετο ὀπισθεν τοῦ κυγκλι-

δωτοῦ πλέγματος, τὸ ὅποιον παρίστων οἱ φαιοειδεῖς κλῶνες. Μετὰ ἔν τε-
τάρτον διήραχεν ρυτίκιον καλυπτόμενον ἀπὸ κισσοῦ καὶ κιτρινοειδῆ σισύμ-
βρια, ἡρώτα δ' εἰς τὴν πρώτην καλύβην, τὰ παῖδια γεωργοῦ τινος, ποῦ μέ-
νει ἡ Μαγδαληνὴ Πιτοῦ.

Ἄφωνα καὶ προσεκτικά, ὄχι ὅμως ἐκίνητα καὶ ἐξιστάμενα ἡλιθίως, ὡς
οἱ ἄλλοι χωρικοί, τὰ παῖδια ταῦτα ἠνέβησαν, καί, παραρῆσαντα τὸν ξένον
εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, τὸν ὠδήγησαν, συγκρατούμενα διὰ χειρός, μέχρις οἰκί-
σκου τινός, ἄκετὰ εὐρυχωροῦ, καὶ εὐτήριμου, κειμένου ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ
ρυακίου, διαβρέχοντος τὰς πλείους οἰκίσμας τοῦ χωρίου.

Τὸ ρυτίκιον τοῦτο ἐκύλιε τὰ διαυγῆ του ὕδατα, ἐπαυξηθέντα ὀλίγον ἐκ
τῆς ἡδῆ ἀναλυσμένης χιόνος. Γέφυρα ξυλινὴ ἦτοι παχεῖα σανίς, ἐξεύγνυε
τὴν ὁδὸν μετὰ τῆς μικρᾶς ἀνωφερείας, ἥτις ἦγε πρὸς τὸν οἶκον.

Ἐν τῶν παιδίων, τῶν ὠδηγούντων τὸν Γιλβέρτην, ἔδειξε πρὸς αὐτὸν διὰ
νεύματος τῆς κεφαλῆς ὅτι ἡ Μαγδαληνὴ Πιτοῦ κατ'ἔκει ἐκεῖ.

— Ἐδῶ ἡρώτησεν ὁ Γιλβέρτης.

Τὸ παῖδιον ἐκύλιε τὴν σιαγόνα χωρὶς νὰ προσφέρῃ συλλαβὴν.

— Ἡ Μαγδαληνὴ Πιτοῦ; ἐπανελάθεν ὁ Γιλβέρτης πρὸς τὸ παῖδιον.

Ἐπαναλαβόντος δὲ τότε αὐτοῦ τὴν σιωπηλὴν κατάφασιν ὁ Γιλβέρτης
διέβη τὴν μικρὰν γέφυραν, καὶ πορευθεὶς ἔκρουσε τὴν θύραν τοῦ οἰκίσκου,
ἐνῷ τὰ παῖδια, ἅτινα ἐκρατήθησαν πάλιν διὰ χειρός, παρετήρουν ἐπιμύνας·
τί ἐπραττεν εἰς τῆς Μαγδαληνῆς ὁ ὥρατος αὐτὸς κύριος, ὁ φέρων ἐνδυμα εἰς
ἐριούχου καὶ πέδιλα με πόδας.

Ὁ Γιλβέρτης ἐν τούτοις δὲ ἀπήντησεν εἰς τὸ χωρίον ψυχὴν ζῶσαν, ἐκτὸς
τῶν παιδίων τούτων. Τῷ οὖν, τὸ χωρίον Ἀραμὸν ἦτο ὁ ἔρημος, τὴν ὁποίαν
ἐπεπόθει.

Ἄμα τῆς θύρας ἀνεωχθείσης, θέαμα θελξικάρδιον πρὸς ἅπαντας ἐν γένει
τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' ἰδίως πρὸς φιλόσοφον νεοδιδάκτον, ἐπληξεν τοὺς ὀφθαλ-
μούς τοῦ Γιλβέρτου.

Εὐρωστος χωρικὴ ἐγαλούχει ὥρατιον βρέφος, ὀλίγων μηνῶν, ἐνῷ γυνυκλι-
νὲς ἐνώπιόν τῆς ἑτέρον νήπιον, ρωμάλευ, βραστὸς τεσσαρῶν ἢ πέντε ἐτῶν,
ἀπήγγελεν ὑψηλῇ τῇ φωνῇ τὴν προσευχὴν αὐτοῦ.

Εἰς γωνίαν τινὰ τῆς ἐστίας, πλησίον παραθύρου τινός, ἡ μάλλον ὅπως
ἠνεωγμένη εἰς τὸν τοίχον καὶ προπεφυλαγμένη ἐκ μιᾶς μόνης ὑάλου, κα-
θημένη ἄλλη χωρικὴ ἡλικίας τριάκοντα πέντε ἢ τριακοντα εἰς ἐτῶν, ἐκλωθε
μαλλίον, ἔκειτο δὲ ὑπὸ τὸν πόδα αὐτῆς σκαμνίον, ὑπὸ τὸ ὅποιον ἐξηπλοῦτο
εὐμεγέθης κύων.

Ἰδὼν τὸν Γιλβέρτην ὁ κύων ἐγαύγισε, πλὴν μετὰ τρόπον φιλόξενον καὶ εὐ-
χαριν, ὅσον δηλαδὴ ἀπητεῖτο νὰ δείξῃ μόνον ὅτι ἦτο ἄγρυπνος. Τὸ προσει-
χόμενον παῖδιον ἐστράφη, διακόψαν τὴν φράσιν τοῦ «Πάτερ ἡμῶν», καὶ αἱ
δύο γυναῖκες ἔβαλον ἐπιφώνημα μετέχον ἀπορίας καὶ χαρᾶς.

Ὁ Γιλβέρτης πρῶτον ἐμειδίασεν πρὸς τὴν τροφόν.

— Τί κάμνεις, καλὴ μου κυρὰ Μαγδαληνῇ; εἶπεν.

Ἡ χωρικὴ ἀνετινάχθη.

— Γνωρίζει ὁ κύριος τ' ὀνομάμει; ἀπήντησε.

— Τὸ γνωρίζω πλὴν σὲ παρακαλῶ, καθήσε, καθὼς ἦσο, καθήσε· σοῦ
ἔφερα νὰ ἔχῃς δύο μικρὰ νὰ τρέφῃς· ὅντι ἑνός.

Καί ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς βαναύσου κοιτίδος τοῦ χωρικοῦ βρέφους, τὸ βρέφος τὸ ὁποῖον ἔφερεν.

— ὦ! τί μικρόν εἶνε! ἀνέκραξεν ἡ χωρική, ἥτις ἔκλωθεν ἀφήσασα ἐπὶ τῶν γονάτων της τὴν ἀδρακτον.

— Ναί, ἀδελφὴ Ἀγγελική, εἶδες τί μικρόν! εἶπεν ἡ Μαγδαληνή.

— Τοῦ λόγου της εἶνε ἡ ἀδελφὴ σου; ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης δεικνύων τὴν κλωθουσάν.

— Ἀδελφὴ μου, κύριε, μάλιστα, ὑπέλαθεν ἡ Μαγδαληνή· ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἀνδρός μου.

— Εἶνε ἡ θεία μου, ἡ θεία μου ἡ Γιελλή, ἐτραύλισεν εἰπὼν μέ φωνὴν βαρυτονου τὸ ἄλλο νήπιον, λαβὼν μέρος εἰς τὸν διάλογον ἀφ' ἐκυτοῦ.

— Σῶπα σύ, μικρὲ ἄγγελε, σῶπα, εἶπεν ἡ μήτηρ διακόπτεις τὸν κύριον.

— Ἀκουσε λοιπὸν, καλὴ μου κυρὰ Μαγδαληνή. Τὸ παιδί ὅπου βλέπεις εἶνε ἑνὸς ἀναστάτου, τὸν ὁποῖον ἔχει εἰς τὰ κτήματά του ὁ αὐθέντης μου... ἑνὸς ἀναστάτου ὁ ὁποῖος ἐδυστύχησε. Ὁ αὐθέντης μου, ὡς ἀνάδοχος αὐτοῦ τοῦ παιδίου, θέλει νὰ τὸ ἀναθρέψουν εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ νὰ γίνῃ καλὸς γεωργός... ὑγιαν καλὴν... ἦθη καλὰ... Τὸ κρατεῖς λοιπὸν;

— Ἀλλὰ, κύριε... εἶνε ὁποῦ...

— Ἐγεννήθη χθὲς καὶ δὲν ἐβύζασεν ἀκόμη καθόλου, ὑπέλαθεν ὁ Γιλβέρτης. Εἶνε αὐτὸ τὸ παιδί, διὰ τὸ ὁποῖον σοὺ εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος εἰς τὸ Βιλλέρ-Κοτερέτ.

Ἡ Μαγδαληνὴ ἤρπασε τότε εὐθὺς τὸ παιδίον καὶ τῷ ἔδωκε τὸν μαστόν της μὲ προθυμίαν τοσοῦτον γενναίαν, ὥστε ὁ Γιλβέρτης κατενύγη εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς.

— Καλὰ μοῦ τὸ εἶπαν, ὑπέλαθεν εἶσαι μία γυνὴ ἐξαίρετος. Ἀφίνω λοιπὸν τὸ παιδί καὶ τὸ ἐμπιστεύομαι εἰς τὰς χεῖράς σου ἀπὸ μέρους τοῦ αὐθέντου μου. Βλέπω ὅτι θὰ περάσῃ καλὰ, καὶ θέλω νὰ φέρῃ εἰς αὐτὴν τὴν καλύψῃ μίαν χαρὰν ἀνέλπιστον, εἰς ἀνταλλαγὴν τῆς τύχης τὴν ὁποίαν εὐρίσκει. Πόσα σοὺ ἔδιδε τὸν μῆνα ὁ κύριος Μικὲ διὰ τὰ παιδιὰ, τὰ ὁποῖα τοῦ ἀνέθρεψες;

— Δώδεκα φράγκα, κύριε. ὅμως ὁ κύριος Νικὲ εἶνε πλούσιος, καὶ ἐπρόσθετε κάπου-κάπου καὶ κἀνένα φράγκον παραπάνω διὰ τὴν ζάχαρην καὶ τὴν περιποίησιν.

— Κυρὰ Μαγδαληνὴ, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης μετὰ μεγαλοφροσύνης, τὸ παιδί αὐτὸ θὰ σοὺ πληρώῃ εἴκοσι φράγκα τὸν μῆνα, τὰ ὁποῖα κάμνουν τὸν χρόνον διακόσια σαράντα φράγκα.

— Πῶ! πῶ! ἀνέκραξεν ἡ Μαγδαληνὴ· εὐχαριστῶ, κύριε.

— Λάβε καὶ τὸν πρῶτον χρόνον, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης ἀποθέσας ἐπὶ τῆς τραπέζης δέκα ὥρατια λουδοβίκικα, εἰς τὴν θέαν τῶν ὁποίων ἐμειγθύνησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο γυναικῶν, καὶ πρὸς τὰ ὁποῖα ὁ μικρὸς ἄγγελος Πιτοῦ ἠπλώσεν εὐθὺς καταστρεπτικὴν χεῖρα.

— Ἀλλὰ, κύριε, ἂν τὸ παιδί δὲν ζήσῃ; ἠρώτησε δειλῶς ἡ τροφός.

— Ἄν δὲν ζήσῃ θὰ ἦτο δυστύχημα μέγα, πλὴν δυστύχημα, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ συμβῇ ποτέ, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης. Ἴδου λοιπὸν οἱ μῆνες πληρωμένοι· εἶσαι εὐχαριστημένη τοιουτοτρόπως.

— ὦ! βέβαια, κύριε. Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

— Ἄς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὴν πληρωμὴν διὰ τοὺς ἄλλους χρόνους, ἀφοῦ τοῦ ἀποκόψῃς τὸ γάλα.

— Πῶς! θὰ μείνῃ εἰς τὰς χεῖράς μου τὸ παιδί;

— Πιθανόν.

— Καὶ τότε λοιπὸν ἡμεῖς πλέον θὰ μείνωμεν πατέρας καὶ μητέρα του;

Ὁ Γιλβέρτης ὠχρίασε.

— Ναί, εἶπε διὰ πεπνιγμένης φωνῆς.

— Καὶ λοιπὸν, κύριε, τὸ παραίτησαν, τὸ ταλαίπωρον τὸ μικρόν, οἱ γονεῖς του;

Ὁ Γιλβέρτης δὲν περιέμενε νὰ τῷ ἀπευθυνθῶσι τοιαῦτα ἐρωτήσεις· ἡ καρδιά του συνετριβή, ἀλλ' ἴσχυσε νὰ κρύψῃ τὸ αἶσθημά του...

— Δὲν σὰς τὰ εἶπα ὅλα, προσέθεσεν ὁ πτωχὸς ὁ πατὴρ του ἀπέθανεν ἀπὸ τὴν λύπην του.

Αἱ δύο γυναῖκες συνήψαν τὰς χεῖρας μετ' οἵκου.

— Καὶ ἡ μητέρα;... ἠρώτησεν ἡ Ἀγγελικὴ.

— ὦ! ἡ μητέρα, ὑπέλαθεν ὁ Γιλβέρτης δυσκόλως ἀναπνέων... ποτὲ τὸ παιδί της, καὶ ἀφοῦ ἐγεννήθη, καὶ πρὶν νὰ γεννηθῇ, δὲν εἶχε νὰ ἐλπίσῃ ἀπὸ αὐτὴν τίποτε.

Ἐν τούτοις ἰδοὺ παρουσιάζεται καὶ ὁ πατὴρ Πιτοῦ ἐπιστρέφων ἐκ τῶν ἀγρῶν μὲ τὸ πρόσωπον γαλήνιον καὶ ἱλαρόν.

Ἦρκεσαν ὀλίγοι λόγοι ἵνα τὸν εἰσαγάγῃσιν εἰς τὴν ὀμιλίαν. Ἄλλως τε, ἡννόει τὰ πάντα ἐκ φιλοτιμίας, καὶ μάλιστα ἐκεῖνα ὅσα δὲν ἡννόει ποσῶς...

Ὁ Γιλβέρτης ἀνέφερεν ὅτι τὰ τροφεῖα τοῦ παιδιοῦ θὰ ἐπληρώναντο ἕως νὰ γίνῃ ἀνὴρ ἱκανὸς νὰ ζῇ μόνος διὰ τῆς φρονήσεώς του καὶ διὰ τοῦ ἰδρωτός του.

— Ἄς ᾔνῃ, εἶπεν ὁ Πιτοῦ· νομίζω ὅτι θ' ἀγαπῶμεν αὐτὸ τὸ παιδί, διότι τὸ βλέπω μικρόν μικρόν.

— Εἶδες! νᾶ, τὸ ἴδιον εἶπαμεν καὶ ἡμεῖς ὅταν τὸ ἴδαμεν μὲ τὴν Ἀγγελικὴν· μικρόν μικρόν, εἶπεν ἡ Μαγδαληνή.

— Ἐλα λοιπὸν μαζί μου, σὲ παρακαλῶ, εἰς τοῦ κυρίου Νικέ· νὰ παρακαταθέσω εἰς τὰς χεῖράς σου τὴν ἀναγκαίαν χρηματικὴν ποσότητα, ὥστε νὰ μείνετε εὐχαριστημένοι, καὶ νὰ περάσῃ τὸ παιδί καλὰ πλησίον σας.

— Πάμε, πάμε, ἀπήντησεν ὁ πατὴρ Πιτοῦ.

Καὶ ἠγέρθη.

Τότε ὁ Γιλβέρτης ἀπεχαιρέτισε τὰς ἀγαθὰς γυναῖκας, καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸ λίκνον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔθεσαν ἤδη τὸ νεογνόν, προτιμήσασαι αὐτὸ τοῦ ἰδικοῦ τῶν βρέφους.

Ἐκυψεν ἐπὶ τοῦ λίκνου σκυθρωπός, καὶ κατὰ πρώτην φορὰν θεωρήσας τὸ πρόσωπον τοῦ υἱοῦ του, παρετήρησεν ὅτι ὁμοιάζε τῆς Ἀνδρεᾶδος.

Ἡ θέα αὕτη ἐσπάραξε τὴν καρδίαν του, καὶ δάκρυ ἀφανὲς ἀνέβη εἰς τὰ βλέφαρά του.

Ἀπέθεσεν ἔν φέλημα δειλόν, τρέμον μάλιστα, ἐπὶ τῆς ἀπαλῆς καὶ δροσερᾶς τοῦ νεογνοῦ παρειᾶς, καὶ ἀπῆλθε μὲ παράφορον βῆμα.

Ἦδη ὁ πατὴρ Πιτοῦ εὐρίσκετο εἰς τὸ κατώφλιον, μὲ τὴν βακτηρίαν του τὴν μακρὰν εἰς τὰς χεῖρας καὶ μὲ τὸ ἐορτάσιμον φόρεμά του εἰς τὸν ὦμον.

Ὁ Γιλβέρτης ἔδωκεν ἡμισυ λουδοβίκιον εἰς τὸν χονδρὸν ἄγγελον Πιτοῦ, ὅστις περιεφέρετο μεταξὺ τῶν σκελῶν του, καὶ αἱ δύο γυναῖκες ἐζήτησαν

παρ' αὐτοῦ τὴν τιμὴν νὰ τὸν φιλήσωσι, μὲ τὴν θελξίνοα ἐκείνην οἰκειότητα τῶν ἀγρῶν.

Αἱ τσσαῦται συγκινήσεις, τόσον ἐμάλαξαν τὴν καρδίαν τοῦ δεκαοκταετοῦς τούτου πατρός, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἐκλείψουν αἱ δυνάμεις του. Ὡχρίασεν, ἐξηντλήθη.

— Πηγαίνωμεν, εἶπε πρὸς τὸν Πιτού.

— Πηγαίνωμεν, ὑπέλαβεν ὁ χωρικός ἀρχίσας τὸν βηματισμόν.

Καὶ ἐξεκίνησαν ἀμφοτέροι.

— Αἰφνὴς ἡ Μαγδαληνὴ ἐξέρχεται εἰς τὸ κατώφλιον καὶ φωνάζει :

— Αἰ, κύριε ! κύριε !

— Τί τρέχει ; εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Τ' ὄνομά του ! τ' ὄνομά του ! Πῶς θέλετε νὰ τὸ λέγωμεν ;

— Ὀνομάζεται Γιλβέρτης ! ἀπήντησεν ὁ νεανίας μὲ ἀρρενωπὴν ὑπερηφάνειαν.

ΞΕ'

Ἡ ἀναχώρησις.

Εἰς τοῦ συμβολαιογράφου ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐτακτοποιήθη ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ. Ὁ Γιλβέρτης κατέθεσεν, ὑπὸ τ' ὄνομά του, ποσότητα εἰκοσι χιλιάδων, πλὴν ὀλίγων ἑκατοντάδων φράγκων πρὸς ἀνατροφήν τοῦ παιδίου, καθὼς καὶ τὰ ἀναγκαῖα ἵνα συστηθῇ δι' αὐτὸ ἐν κατάστημα γεωργοῦ, ὅταν φθάσῃ εἰς ἀνδρικὴν ἡλικίαν. Νὰ δίδωνται εἰς τὸ διάστημα δεκαπέντε ἐτῶν πεντακόσια φράγκα κατ' ἔτος πρὸς ἐκθρεψιν καὶ ἀνατροφήν. τὰ δ' ἐπίλοιπα νὰ χορηγηθῶσιν εἰς ἀγορὰν γῆς, τὴν ὁποίαν ὁ υἱὸς τοῦ Γιλβέρτου νὰ ἔχῃ ἰδικὴν του καὶ νὰ καλλιεργῇ.

Φροντίσας οὕτω περὶ τοῦ παιδίου, ὁ Γιλβέρτης ἐφρόντισε καὶ περὶ τῶν ἀναθρεψόντων αὐτό. Ἡθέλησε νὰ δωθῶσιν εἰς τοὺς Πιτοὺ δύο χιλιάδες τετρακόσια φράγκα παρὰ τοῦ παιδὸς ὅταν φθάσῃ εἰς ἡλικίαν δεκαοκταετῆ· ὁ δὲ κύριος Νικὲ νὰ ἔχῃ ἀντὶ τῆς ἐπιστάσεως του τὸν τόκον τοῦ χρήματος.

Ἐλαβεν ὁ Γιλβέρτης τακτικὴν ἀπόδειξιν παρὰ τοῦ Νικὲ διὰ τὰ χρήματα, ἅτινα τῷ ἐνεπιστεύθη, ἐτέραν παρὰ τοῦ Πιτοῦ διὰ τὸ παιδίον, καὶ οὕτω περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀνεχώρησεν, ἀφήσας τὸν μὲν Νικὲ ἔκθαμβον διὰ τὴν πρῶτον φρόνησίν του, τὸν δὲ Πιτοῦ γοητευμένον διὰ τὴν εὐτυχίαν, ἣτις τῷ ἦλθε τοσοῦτον ἀπροσδοκῆτως.

Εἰς τὰ μεθόρια τοῦ χωρίου Ἀρχμόντ, ὁ Γιλβέρτης ἐνόμισεν ὅτι ἀπεχωρίζετο ἀπὸ τοῦ κόσμου ὁλοκλήρῳ· ἔστρεψε μίαν ἔτι φορὰν τὰ βλέμματά του ἐπὶ τοῦ ὕλοτομίου, αἱ ἐρυθροειδεῖς τοῦ ὁποίου κορυφαὶ ἤδη τῷ ἀπέκρυπτον ὅλον τὸ χωρίον, ἐκτὸς τοῦ κωδωνοστασίου. Ἡ τερπνὴ εἰκὼν αὕτη τὸν ἐβύθησεν εἰς σκέψεις πλήρεις μελαγχολίας καὶ τρυφῆς.

— Πόσον ἄφρων εἶμαι ! εἶπε καθ' ἑαυτόν· ποῦ ὑπάγω τώρα ; δὲν ἀποστρέφει ἄρ' γε τὸ πρόσωπόν του ἀπ' ἐμοῦ τὴν ὄραν ταύτην ὁ Θεὸς μὲ ὀργήν, ἀποκρυπτόμενος εἰς τὸ βάθος τοῦ οὐρανοῦ ! Ἐνῷ μού ἐνεπνεύσθη μία ἰδέα· ἐνῷ μία περίστασις συνέτρεξεν εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ἰδέας ταύτης· ἐνῷ ἄνθρωπος παρὰ Θεοῦ πεμφθεὶς νὰ γενῇ παραιτίος τοῦ ἀδικήματος, τὸ ὅποιον

ἔπραξα, συνήνεσε νὰ διορθώσω τὸ ἀδίκημα, καὶ τὴν σήμερον κατέχω ἕνα θησαυρόν καὶ τὸ τέκνον μου !.. Ἐγώ, μὲ δέκα χιλιάδας φράγκων—διότι αἱ ἄλλαι δέκα εἶνε διὰ τὸ παιδίον—δύναμαι νὰ ζήσω μεταξὺ τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν ἀγροτῶν, γεωπόνων εὐδαίμων καὶ ἐγώ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐφόρου καὶ λαμπρᾶς ταύτης φύσεως. . . Νὰ ἐνταριασθῶ διὰ παντός εἰς μίαν ἀκύμαντον γαλήνην· νὰ ἐργάζωμαι καὶ νὰ φιλοσοφῶ· νὰ λησμονήσω τὸν κόσμον, καὶ νὰ κατορθώσω νὰ λησμονηθῶ κ' ἐγὼ ὑπὸ τοῦ κόσμου· τέλος πάντων, τρυφὴ ἀπερίγραπτος, ν' ἀναθρέψω μόνος αὐτὸ τὸ παιδίον, καὶ νὰ εὐφρανθῶ τοιούτοτρόπως ἐκ τοῦ ἰδίου μου ἔργου. . . Διατί ὅχι; ὁ Θεὸς δὲν μοῦ ἀπέστειλε τὰς ἀγαθὰς προσδοκίας ταύτας; ὅν εἶνε αὐταὶ ἀμοιβὴ γλυκεῖα τῶν παρελθόντων μόχθων μου; "Ω! καί, δύναμαι νὰ ζήσω κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· καί, ἀφοῦ θὰ ἀναθρέψω τὸ παιδίον μόνος μου, ἀντὶ τῶν μισθωτῶν ἀνθρώπων, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ παραιτῶ. δύναμαι, τὰ χρήματα, τὰ ὅποια δίδω ὡς τροφὴν εἰς αὐτούς, νὰ τὰ διαχειρισθῶ ἐγώ. Λέγω τέλος πάντων εἰς τὸν κύριον Νικέ· ὅτι εἰμαι ἐγὼ ὁ πατήρ· τοῦτο γίνεται.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ καρδία του ἐνεπλήσθη ἀγαλλιᾶσεως ἀνεκφράστου καὶ ἐλπίδος, τὴν ὅποιαν δὲν ἀπεγέυθη οὐδ' εἰς τὰς γλυκυτέρας τῆς ζωῆς του ὀνειροπολήσεις.

Αἰφνης ὅμως, ὁ σκῶληξ ὅστις ἐκοιμάτο εἰς τὸ βάθος τῆς ὥρχιᾶς ὀπώρας ταύτης, ἐξύπνησε καὶ ἔδειξε τὴν βδελυρὰν αὐτοῦ κεφαλὴν· ὁ σκῶληξ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐλέγχου, ὁ σκῶληξ τῆς αἰδοῦς τῆς συμφορᾶς.

— Δὲν δύναμαι, εἶπε κατὰ διάνοιαν ὁ Γιλβέρτης ὠχρίων. Ἐγὼ ἔκλεψα τὸ παιδίον αὐτὸ παρὰ τῆς μητρός του, καθὼς ἔκλεψα παρὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου τὰ χρήματα, εἰπὼν ὅτι θὰ ἐπιφέρω διόρθωσιν τοῦ ἀδικήματος δι' αὐτῶν. Ἀ! δὲν ἔχω πλέον τὸ δικαίωμα νὰ περιποιητῶ διὰ τῶν χρημάτων αὐτῶν εὐτυχίαν εἰς ἐμέ· οὐδὲ τὸ παιδίον ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ κρατήσω ἐγὼ πλησίον μου, ἀφοῦ δὲν θὰ τὸ ἔχη ἡ μήτηρ του. Τὸ παιδίον αὐτὸ ἡ ἀνήκει καὶ εἰς τοὺς δύο μας, ἡ δὲν ἀνήκει εἰς κανένα.

Καὶ εἰς τοὺς λόγους τούτους, λόγους ἀλγεινοὺς ὡς εἰ ἦσαν πληγαί, ὁ Γιλβέρτης ἀνέστη ἀπηλπισμένος· καὶ ἡ μορφή του ἐμαρτύρει τότε ζοφερότητα ἰδεῶν καὶ ἐχθροπαθειαν.

— Ἔστω! εἶπε, θὰ εἰμαι δυστυχής· ἔστω! θὰ πάσχω· ἔστω! θὰ ζήσω στερημένος παντός πράγματος· ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ δοθῶ εἰς τὸ καλόν, εἰς τὸ κακόν· λοιπὸν θ' ἀποσιωθῶ. Τοῦ λοιποῦ ἡ μερίς μου εἶνε ταιαύτη· ἐκδίκησις καὶ δυστυχία. Μὴ φοβοῦ, Ἀνδρεᾶς, μὴ φοβοῦ· ὅ,τι καὶ σύ, αὐτὸ καὶ ἐγώ.

Ἔλαβε τὸν δρόμον δεξιόθεν, καὶ ἀφοῦ ἐστάθη ὀλίγον, ἵνα παρατηρήσῃ ποῦ εὐρίσκετο, ἐβυθίσθη εἰς τὰ δάσκη, ἐνθα ἐθαδισεν ὅλην τὴν ἡμέραν ἵνα ἐξέλθῃ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Νορμανδίας, τὴν ὅποιαν ὑπελόγησεν ὅτι θὰ ἀπήντα μετὰ ὁδοιπορίαν τεσσάρων ἡμερῶν.

Εἶχεν ἐννέα φράγκα καὶ τινα σολδία. Τὸ ἐξωτερικόν του ἐφαίνετο χρηστόν, ἡ μορφή του ἡμερος. Ὡς φέρων ὑπὸ μάλῃς βιβλίον, ὁμοίᾳζε νέον σπουδαστὴν καλῆς οἰκογενείας, ἐπιστρέφοντα εἰς τὸν πατρικὸν του οἶκον.

Ἔλαβε τὴν ἑξὶν νὰ περιπατῇ τὴν νύκτα εἰς τοὺς καλοὺς δρόμους, τὴν δὲ ἡμέραν νὰ κοιμάται ἐντὸς τῶν λειμώνων, ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Δις μόνον ἡ χειμερινὴ αὐρα τὸν ἠνάγκασε, διὰ τὸ ἀνυπόφορον τῆς ψυχρότητός της, νὰ εἰσέλθῃ εἰς οἰκίσκον τινὰ ἀγροτικόν, ἐνθα ἀπεκοιμήθη ἐπὶ

μιάς ἔδρας πλησίον τοῦ πυρός, καὶ τόσον γλυκέως, ὥστε ἐπῆλθεν ἡ νύξ καὶ αὐτὸς ἀκόμῃ κοιμᾶτο.

Πάντοτε εἶχε προφάσεις νὰ δίδῃ πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας τὰ κατ' αὐτόν. Πηγαίνω εἰς τὸ Ρουάν, ἔλεγεν, εἰς τὸν θεῖόν μου· ἔρχομαι ἀπὸ Βιλλέρ-Κοττερέτ· ἠθέλησα, ὡς νέος κ' ἐγώ, νὰ ὑπάγω πεζὸς πρὸς διασκέδασιν.

Οἱ χωρικοὶ δὲν ὑπωπτεύοντο τίποτε· τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον ὁ Γιλβέρτης ἐκράτει, ἐμαρτύρει ὑπὲρ τῶν λόγων του.

Παρήλθον κατ' αὐτόν τὸν τρόπον ὅκτὼ ἡμέραι, καθ' ἃς ὁ Γιλβέρτης ἐζησεν ὡς ἀγρότης. ἐξοδεύων δέκα σολδία τὴν ἡμέραν, καὶ περιπατῶν δέκα λευγῶν ἀπόστασιν. Ἐφθασε τῶντι εἰς τὴν πόλιν Ρουάν, ἐκεῖ δὲ πλέον δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἐρωτήσῃ πόθεν ἡ ὁδός.

Τὸ βιβλίον τὸ ὁποῖον ἐκράτει ἦτο ἀντίτυπον τῆς «Νέας Ἑλοσιᾶς», ὠραιότατα χρυσοδεμένον. Ὁ Ρουσσώ τὸ εἶχε δωρήσει εἰς αὐτόν γράψας καὶ τὸ ὄνομα του εἰς τὸ πρῶτον φύλλον.

Ὁ Γιλβέρτης, ὡς ἔχων μόνον τέσσαρα φράγκα καὶ δέκα σολδία, ἐξέσχισε τὸ φύλλον ἐκεῖνο, καὶ φυλάξας αὐτὸ εὐλαβῶς ἐπώλησε τὸ βιβλίον ἀντί τριῶν φράγκων.

Οὕτως ἡδυνήθη ὁ νεανίας νὰ ἴδῃ μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὴν Ἀβρην, τῆς ὁποίας παρετήρησε μακρόθεν τὴν θάλασσαν περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.

Τὰ πέδιλά του ἦσαν εἰς κακὴν κατάστασιν, τοῦλάχιστον δὲν ἐσυμφώνουν μὲ τὰς περικνημίδας του τὰς μεταξωτάς· ἐπώλησε λοιπὸν τὰς περικνημίδας, ἢ μᾶλλον τὰς ἡλλαξεν ἀντὶ ζεύγους πεδύλων ἐξαιρέτων ὡς πρὸς τὴν στερεότητα· ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν κομψότητα δὲν λέγομεν.

Διῆλθε τὴν τελευταίαν ταύτην νύκτα εἰς Ἀρφλῶρην, ἐπλήρωσε δὲ δεκαεξὶ σολδία διὰ τροφὴν καὶ καταλύμα. Ἐφαγεν ἐκεῖ ὅστροιδια κατὰ πρῶτον ἐπὶ ζωῆς του. Φαγητόν πλουσίον, εἶπε καθ' ἑαυτόν, τὸ τρώγει ὁ πτωχότερος τῶν ἀνθρώπων! τόσον εἶνε ἀληθές ὅτι ὁ Θεὸς τὸ καλὸν μόνον ἔδωκεν, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ἔκαμαν τὸ κακόν, καθὼς λέγει καὶ ὁ Ρουσσώ.

Τὴν δεκάτην ὥραν πρό μεσημβρίας, τῆς δεκάτης τρίτης Δεκεμβρίου, ὁ Γιλβέρτης εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἀβρην, καὶ ἐκ πρώτης ἀφετηρίας εἶδε τὸν «Ἀδωνιν», ὥρατον βρίκιον τριακοσίων τόνων, κυμαινόμενον ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγίζον μὲ τὴν ξηρὰν διὰ σανίδος.

Ὁ λιμὴν ἦτο ἔρημος. Ὁ Γιλβέρτης ἐτόλμησε ν' ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ πλοίου διὰ τῆς σανίδος ταύτης. Παρουσιάζεται εἰς αὐτόν παῖς τις ναύτης καὶ τὸν ἐρωτᾷ τί θέλει.

— Ὁ πλοίαρχος ;... ἐπέφερεν ὁ Γιλβέρτης.

Ὁ παῖς ἔνευσεν ἄνωθεν πρὸς τὰ ἐντὸς τοῦ σκάφους διὰ τοῦ ἀνωγμένου φεγγίτου τῆς πρύμνης, καὶ ἠκούσθη φωνὴ κραζούσα :

— Ἄς ἔλθῃ κάτω.

Ὁ Γιλβέρτης κατέβη. Τὸν ὠδήγησαν εἰς μικρὸν τινα θάλαμον ἐκ ξύλου μακωνίου κατεσκευασμένον, καὶ μεθ' ἀπλότητος νηὶ τρεπισμένον.

Τριακοντούτης ἀνὴρ, ὠχρός, νευρώδης, ζωηροῦς ἔχων καὶ ἀνησύχους τοὺς ὀφθαλμούς, ἀνεγίνωσκεν ἐφημερίδα ἐπὶ τραπέζης τινός, καὶ ταύτης ἐκ ξύλου μακωνίου.

— Τί θέλετε ; εἶπεν οὗτος πρὸς τὸν Γιλβέρτην.

Ὁ Γιλβέρτης ἔνευσε πρὸς τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον ν' ἀποπέμψῃ τὸν παῖδα· ὁ παῖς ἀμέσως ἀπῆλθεν.

- Εἶσθε ὁ πλοίαρχος τοῦ «Ἀδωνίδος», κύριε ; ἠρώτησεν ὁ Γιλβέρτης.
- Μάλιστα.
- Λοιπὸν αὐτὸ ἀπευθύνεται πρὸς ὑμᾶς ;
- Καὶ ὁ Γιλβέρτης ἔδειξεν εἰς τὸν πλοίαρχον τὸ γραμματίον τοῦ Βαλσάμου. Μόλις ὁ πλοίαρχος εἶδε τὴν ὑπογραφὴν. ἠγέρθη καὶ ἔσπευσε νὰ εἴπῃ πρὸς τὸν Γιλβέρτην μὲ μειδίαμα πλήρες εὐπροσηγορίας :
- Ἄ ! καὶ ὑμεῖς .. Τόσον νέος ! πολὺ καλὰ !
- Ὁ Γιλβέρτης ἔκλινε τὴν κεφαλὴν.
- Καὶ πηγαίνετε ; ... εἶπεν ὁ πλοίαρχος.
- Εἰς Ἀμερικὴν.
- Πότε ;
- Ὅταν θ' ἀναχωρήσετε.
- Καλὰ. Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας λοιπόν.
- Τι νὰ κάμω εἰς αὐτὸ τὸ μεταξύ, κύριε πλοίαρχε ;
- Ἐχετε διαβατήριον ;
- Ὁχι.
- Λοιπὸν τότε, νὰ ἔλθετε πάλιν ἀπόψε τὸ ἑσπέρας εἰς τὸ πλοῖον περιηγούμενος ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκτὸς τῆς πόλεως, εἰς τὴν Σαιντ-Ἀδρέσσην, παραδείγματος χάριν. Μὴ εἰπῇτε τίποτε εἰς κἀνένα.
- Ἀλλὰ θέλω νὰ φάγω καὶ τὰ χρήματά μου ἐτελείωσαν.
- Τρώγετε τώρα ἐδῶ καὶ ἀπόψε πάλιν δειπνᾶτε εἰς τὸ πλοῖον.
- Καὶ ἔπειτα ;
- Ἐπειτα, ἀφοῦ ἅπαξ ἐπιστρέψετε δὲν ἐξέρχεσθε πλέον εἰς τὴν ξηράν· θὰ μείνετε κεκρυμμένος ἐδῶ· θ' ἀναχωρήσετε χωρὶς νὰ ἐπαινίδητε τὸν οὐρανόν... Νὰ ἐξέλθωμεν ἅπαξ ἐκ τοῦ λιμένος, εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι λευγῶν, καὶ τότε εἶσθε ἐλεύθερος ὅσον θέλετε.
- Καλὰ !
- Κάμετε λοιπὸν σήμερον ὅ,τι ἔχετε νὰ κάμετε.
- Ἐχω μίαν ἐπιστολὴν νὰ γράψω.
- Γράψετε τὴν...
- Ποῦ ;
- Ἰδοῦ, εἰς αὐτὴν τὴν τράπεζαν καθήσατε... Ἰδοῦ κάλαμος, ἰδοῦ χαρτὶν· τὸ ταχυδρομεῖον εἶναι εἰς τὸ προάστειον, ὁ παῖς σᾶς ὁδηγεῖ.
- Εὐχαριστῶ, πλοίαρχε !
- Μεῖνας δὲ ὁ Γιλβέρτης μόνος, ἔγραψε σύντομον ἐπιστολὴν, τὴν ὁποίαν ἐπέγραψεν ὡς ἐξῆς :
- «Πρὸς τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα δὲ Ταβερνεῦ, εἰς Παρισίους, εἰς ὁδὸν Κοκκερῶνος. ἀριθ. 9».
- Εἶτα ἔθεσε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην εἰς τὸν κόλπον του, ἔφαγεν ὅ,τι τῷ παρέθεσαν ὁ ἴδιος πλοίαρχος, καὶ ἠκολούθησε τὸν παῖδα εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, εἰς ὃ καὶ ἔρριψε τὴν ἐπιστολὴν.
- Ὅλην τὴν ἡμέραν ὁ Γιλβέρτης παρητήρει τὴν θάλασσαν καθήμενος ἐπὶ τῶν βράχων τοῦ παραθαλασίου.
- Τὴν νύκτα ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πλοῖον. Ὁ πλοίαρχος τὸν περιέμενε καὶ τὸν εἰσήγαγεν ἐν τῷ ἅμα.

ΕΣΤ'

Ὁ τελευταῖος ἀποχαιρετισμὸς τοῦ Γιλδέρτου.

Ὁ Φίλιππος διήλθε νύκτα τρομεράν. Τὰ ἐπὶ τῆς χιόνος βήματα ἐκεῖνα ἐμαρτύρουν εἰς αὐτὸν ἐναργῶς ὅτι εἰσῆλθέ τις εἰς τὸν οἶκον πρὸς ἀρπαγὴν τοῦ παιδίου· ποῖον νὰ υποθέσῃ. Ἄλλο κανὲν σημεῖον δὲν εἶδεν, ὥστε νὰ ἐπιστήσῃ ἐπὶ τινος τὰς ὑποψίας του.

Ὁ Φίλιππος ἐγνώριζε τὸν πατέρα του, καὶ τόσον μάλιστα, ὥστε δὲν ἀμφέβαλλεν ὅτι βεβαίως θὰ ἦτο εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν συνεργός. Ὁ κ. δὲ Ταβερνέυ ἐνόμιζε τὸν Λουδοβίκον ΙΕ' πατέρα τοῦ παιδίου· ἴσως λοιπὸν ἠθέλησε νὰ λάβῃ αὐτό, ἵνα τὸ ἔχῃ ὡς δεῖγμα μιᾶς ἀπιστίας τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν κυρίαν Δουβαρρῦ. Ἐπομένως ὁ βαρόνος πρέπει ἐπίσης νὰ ἐπίστευεν ὅτι ἡ Ἀνδρεὰς θὰ ἀνελάμβανε τὴν βασιλικὴν εὐνοίαν, καὶ τότε τὸ βρέφος αὐτὸ θὰ ἦτο πολὺτιμος θησαυρὸς δι' ὅλην τὴν οἰκογένειαν τοῦ βαρόνου.

Αἱ σκέψεις αὗται ἐπαρηγόρησαν τὸν Φίλιππον ὅπως οὖν ἤλπισεν ὅτι ἤθελεν εὐκόλως ἀπαντήσῃ τὸ παιδίον, ἀφοῦ ἐγνώριζε τοὺς ἀρπάσαντας αὐτό.

Τὴν ὁγδόην τῆς πρωίας, ὅταν ὁ ἱατρὸς ἦλθεν, ὁ Φίλιππος τὸν προϋπάντησεν ἐντὸς τῆς ὁδοῦ καὶ τῷ διηγήθη τὸ συμβὰν τῆς νυκτός. Ὁ δόκτωρ Λούης ἐξήτασε τὰ ἴχνη τοῦ κήπου, καὶ μετὰ τινα σκέψιν, συνεπέρανε καὶ αὐτὸς τὰ πράγματα κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Φιλίππου.

— Γνωρίζω τὸν βαρόνον, εἶπεν· εἶνε ἱκανὸς τῶνόντι διὰ τὸ τοιοῦτον Ἐν τούτοις, ἀδύνατον ἄρ' ἄγε εἶνε νὰ ἐπραγματοποιήσῃ τὴν ἀρπαγὴν τοῦ παιδίου καὶ ἄλλο τι συμφέρον ἀμεσώτερον;

— Ποῖον, ἱατρέ;

— Τὸ τοῦ ἀληθοῦς πατρός;

— Ὡ! ἀνέκραζεν ὁ Φίλιππος· τὸ ἐφαντάσθην καὶ τοῦτο πρὸς στιγμὴν, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν ἔχει οὐδὲ ἄρτον νὰ φάγῃ· εἶνε ἓνας τρελλός· μία ἐξημμένη κεφαλὴ· ἐκεῖνος, τίς οἶδε τὴν ὥραν ταύτην ποῦ εὐρίσκεται; μακρὰν τῶν Παρισίων, βεβαίως... διότι θὰ φοβεῖται τώρα καὶ αὐτὴν τὴν σκιάν μου.

— Πιθανώτατον λοιπὸν νὰ ἦνε ὁ βαρόνος, εἶπεν ὁ ἱατρὸς.

— Σὺς παρακαλῶ μόνον, ἐξαίρετε φίλε, νὰ συναινέσετε εἰς ἓν τελευταῖον ψεῦδος· διότι εἶνε ἀνάγκη πρὸ πάντων τὴν Ἀνδρεάδα νὰ ἡσυχάσωμεν· νὰ τῆς εἰπῇτε ὅτι χθὲς εἰσθε ἀνήσυχος διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ παιδίου αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἐπεστρέψατε ἀπόψε τὴν νύκτα καὶ τὸ ἐλάβετε, διὰ νὰ τὸ φέρετε εἰς τὴν τροφὸν του. Εἶνε ὁ πρῶτος μῦθος, τὸν ὁποῖον ἐπενόησα καὶ εἶπα ἐξ ἀπροόπτου εἰς τὴν Ἀνδρεάδα.

— Πολὺ καλὰ, τὸ λέγω· ἀλλ' ἐντοσούτῳ τὸ παιδίον;

— Τὸ εὐρίσκω... Ἐγώ, ἱατρέ, ἀπεφάσισα ν' ἀναχωρήσω ἀπὸ τὴν Γαλλίαν· ἡ Ἀνδρεὰς θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ μοναστήριον Σαιν-Δενῆ· ἔχω σκοπὸν λοιπὸν νὰ εὕρω τὸν πατέρα μου· νὰ τοῦ εἰπῶ ὅτι γνωρίζω τὰ πάντα· θὰ τὸν ἀναγκάσω, ὡς νὰ ἦτο ξένος πρὸς ἐμέ καὶ ὄχι πατὴρ μου, νὰ μοῦ φανερῶσιν ποῦ ἔδωκε τὸ παιδίον. Ἄν ἀντίσταθῃ, θὰ νικήσω τὴν ἀντίστασίν του ἀπειλῶν αὐτὸν ὅτι τὰ πράγματα θὰ γνωστοποιηθοῦν, ὅτι θ' ἀποτανωθῶ περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης εἰς τὴν δέσποιναν Δελφίνην.

— Καὶ τί θὰ τὸ κάμετε τὸ παιδίον, ἀφοῦ ἡ ἀδελφή σας θὰ κλεισθῇ εἰς τὸ κοινόβιον ;

— Θὰ τὸ δώσω εἰς μίαν τροφόν, εἰς γυναῖκα τινά, τὴν ὁποίαν νὰ γνωρίζετε... ἔπειτα εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ὅταν ἡλικιωθῇ, καὶ ζήσω τὸ λαμβάννω πλησίον μου.

— Καὶ νομίζετε ὅτι ἡ μήτηρ θὰ συγκατατεθῇ ν' ἀφήσῃ τὴν σὰς ἢ τὸ τέκνον τῆς ;

— Ἡ Ἀνδρεᾶς τοῦ λοιποῦ συγκατατίθεται εἰς ὅ, τι θελήσω. Γνωρίζει ὅτι ὠμίλησα ἤδη εἰς τὴν δέσποιναν Δελφίνην, τῆς ὁποίας ἔλαβα τὴν ὑπόσχεσιν δὲν δύναται λοιπὸν νὰ λείψῃ ἀπὸ τοῦ σέβας τῆς πρὸς τὴν προστάτιδά μας.

— Ἄς εἰσέλθωμεν, σὰς παρακαλῶ, νὰ ἰδωμεν τὴν δυστυχῇ μητέρα, εἶπεν ὁ ἱατρός.

Καὶ εἰσῆλθον τῶντι εἰς τῆς Ἀνδρεᾶδος, ἣτις ἐκοιμάτο ἡσύχως, παρηγορημένη ἐκ τῶν φροντίδων τοῦ Φιλίππου.

Ἡ πρώτη αὐτῆς λέξις, μόλις ἐξύπνησεν, ἦτο ἐρώτησις, ἣν ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ἱατρόν, ὅστις τῇ ἀπήντησε διὰ μειδιάματος, τὸ ὅποτον τὴν καθυσάχασε κατὰ πάντα.

Ἐκτοτε ἡ ἀνάρρωσις τῆς προώδευσε ταχέως, ὥστε, μετὰ δέκα ἡμέρας, ἡγέρθη τῆς κλίνης καὶ ἡδυνήθη νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸ ὑαλοφρακτον φυτοκομεῖον, καθ' ἣν στιγμήν ὁ ἥλιος εἰσῆρχετο ἐκεῖ.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐγένετο ὁ πρῶτος αὐτὸς περίπατος, ὁ Φίλιππος, ὅστις ἀπουσίαζε πρὸ τινων ἡμερῶν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Κοκκερώνος τοσοῦτον σκυθρωπὸς καὶ σύννους, ὥστε ὁ δόκτωρ Λούης, ἀνοίξας αὐτῷ τὴν θύραν, ἐμάντευσε μέγα πάλιν δυστύχημα.

— Τί τρέχει ; ἠρώτησε, μήπως ὁ πατήρ σας δὲν στέργει ν' ἀποδώσῃ τὸ παιδίον ;

— Ὁ πατήρ, ἀπεκρίθη ὁ Φίλιππος, ὁ πατήρ ἀναχωρήσας ἐντεῦθεν ἡσθένησε καὶ ἔμεινε κλινῆρης τρεῖς ἡμέρας· τὸν ἥυχα λοιπὸν κατὰκοιτον. Κατ' ἀρχὰς ὑπέθεσα μήπως ἡ ἀσθένεια αὕτη ἦτο πλαστὴ καὶ ἐπομένως ἐθεώρησα τοῦτο ὡς ἀποδειξιν ὅτι ἦτο συναίτιος τῆς ἀρπαγῆς. Τὸν ἐβίασα νὰ μοῦ εἴπῃ, τὸν ἠπειλήσα, πλὴν ὤμοσεν εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον ὅτι δὲν ἤξευρε τί τῷ ἔλεγον.

Εἰς τρόπον ὥστε ἐπιστρέφετε χωρὶς νεώτερόν τι ;

Τίποτε δὲν κατωρθώσαμεν, ἱατρέ.

— Καὶ ἐπείσθητε λοιπὸν ὅτι τῶντι ὁ βαρόνος δὲν γνωρίζει τίποτε ;

— Σχεδὸν ἐπείσθην.

— Καὶ τώρα λοιπὸν ;...

— Καὶ τώρα... ἰδοὺ πάλιν εὐρίσκομαι εἰς ἀπελπισίαν, ἱατρέ μου.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ Φίλιππος ἤκουσε τὴν φωνὴν τῆς ἀδελφῆς του κράζουσας :

— Ὁ Φίλιππος, νομίζω, ἦλθε ;

— Ἰδοὺ αὕτη.. διὰ τὸν Θεόν, ἱατρέ ! τώρα τί νὰ τῆς εἴπω ; ἐψιθύρισεν ὁ Φίλιππος.

— Σιωπὴ ! εἶπεν ὁ ἱατρός.

Ἡ Ἀνδρεᾶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν θαλάμον καὶ ἡσπάσθη τὸν ἀδελφόν τῆς μετὰ περιχαρῇ στοργῇ πτοήσασαν τὴν καρδίαν τοῦ νεανίου.

- Αἶ! εἶπεν ἡ κόρη, πόθεν ἔρχεσαι;
- Ἐρχομαι πρῶτον ἀπὸ τοῦ πατρός· καθὼς γνωρίζεις.
- Εἶνε καλὰ ὁ κύριος βαρόνος;

— Καλὰ· ἐρχόμενος ἀπὸ τοῦ πατρός συνήντησα καὶ διαφόρους ἄλλους, μετὰ τῶν ὁποίων ὠμίησα περὶ τῆς εισόδου σου εἰς τὸ κοινόβιον. Χάρis τῷ Θεῷ τὰ πάντα πλέον ἡτοιμάσθησαν· τώρα πλέον ἡσυχάζεις· ἄλλο δὲν μένει παρὰ νὰ ἀνασχυληθῇς περὶ τοῦ μέλλοντός σου με φρόνησιν καὶ καρτερίαν.

Ἡ Ἀνδρεὰς ἐπλησίασε τὸν ἀδελφόν της, καὶ με μειδίᾳ τρυφερόν,

— Φίλιππε, τῷ εἶπε, τὸ μέλλον τὸ ἰδικόν μου πλέον δὲν με ἀπασχολεῖ, ἀλλ' οὐδ' ἄλλους πρέπει ν' ἀπασχολῇ τὸ ἰδικόν μου μέλλον... Τὸ μέλλον τοῦ τέκνου μου, ἰδοὺ τὸ πᾶν δι' ἐμέ· θὰ ἀφοσιωθῶ ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸν υἱόν, τὸν ὁποῖον μοῦ ἔδωκεν ὁ Θεός· εἰς αὐτὸν καὶ μόνον. Τηαύτη εἶνε ἡ ἀπόφασίς μου. ἀφ' οὗτοῦ ἐπανήλθον αἱ δυνάμεις μου καὶ ἡσθάνθην τὰ πνευμά μου υἱές. Ἄν θὰ ζήσω, θὰ ζήσω διὰ τὸν υἱόν μου, θὰ ὑποφέρω πάσαν ἄλλην στέρησιν. εἶμαι ἱκανὴ καὶ νὰ ἐργάζωμαι, ἂν ἀναγκασθῶ, ἀλλὰ νὰ μὴ ἀφήσω τὸ τέκνον μου ἀπὸ πλησίον μου οὔτε στιγμὴν. Δὲν θέλω πλέον μοναστήριον, θὰ ᾗτο ἐγωϊσμός· ἐγὼ σήμερον ἀνήκω εἰς ἄλλον· οὐδ' ὁ Θεός με θέλει πλέον.

Ὁ ἱατρός ἐστράφη καὶ εἶδε τὸν Φίλιππον ὡς εἰ τῷ ἔλεγε:

- Βλέπεις; τί σοὶ εἶχον εἶπῃ;
- Ἀδελφὴ μου, ἀνέκραξεν ὁ νεανίας, ἀδελφὴ μου, τί λέγεις;

— Συγχώρησόν με, Φίλιππε, δὲν εἶνε αὐτὸ φαντασιοπληξία γυναικὸς ἀσθενοῦς καὶ ματαιάς· δὲν θὰ σοὺ δώσω κἀνὲν βάρος, τὴν ἐλαχίστην θυσίαν δὲν θὰ σοὺ ἐπιβάλω.

— Ἀλλὰ... ἀλλ' Ἀνδρεὰς, ἐγὼ, ἐγὼ θὰ φύγω ἐκ τῆς Γαλλίας· ἐγὼ θ' ἀφήσω τὰ πάντα πλέον· περιουσίαν δὲν ἔχω· μέλλον... οὔτε· ἡδυνάμην νὰ σὲ ἀφήσω εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἱεροῦ τεμένου, ἀλλ' εἰς τὸν κόσμον, ἐντὸς τῆς ἐνδείας, καὶ ἀναγκαζομένη νὰ ἐργάζεσθαι... Ἀνδρεὰς, πρόσσεξε, πρόσσεξε.

— Προεῖδον τὰ πάντα... σὲ ἀγαπῶ ἀπὸ ψυχῆς, Φίλιππε· ἀλλ' ἂν φύγῃς καὶ με ἀφήσῃς, θὰ καταπίω τὰ δάκρυά μου, καὶ θὰ ὑπάγω νὰ καταφύγω πλησίον τῆς κοιτίδος τοῦ υἱοῦ μου.

Ὁ ἱατρός ἐπλησίασε.

— Μὴ τὰ λέγεις αὐτά, κόρη μου, δὲν εἶνε λόγοι φρόνιμοι.

— Ἀ! ἱατρέ, τί θέλετε... Τὸ νὰ ἦνέ τις μήτηρ εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ εὐρίσκεται εἰς ἀπόγνωσιν! ἀλλὰ τὴν ἀπόγνωσιν αὐτὴν μοῦ τὴν ἀπέστειλεν ὁ Θεός. Ἐνόσω τὸ παιδίον αὐτὸ θὰ ἔχῃ τὴν ἀνάγκην μου, ἡ ἀπόφασίς μου εἶνε ἀκλόνητος.

Ὁ Φίλιππος καὶ ὁ ἱατρός ἀντήλλαξαν αἰφνης βλέμμα.

— Παιδί μου, εἶπε πρῶτος ὁ ἱατρός, εἶπες ὅτι...

— Εἶπα, ἱατρέ μου, καὶ λέγω πάλιν, ὅτι τὸ παιδί μου δὲν θὰ τὸ ἀφήσω ποτέ.

— Ναι, ἐνόσω ἔχει τὴν ἀνάγκην σου, ὑπέλαβεν ἡρῆμα ὁ ἱατρός.

— Αἶ, ναι· πῶς! τί τρέχει, λέγετε, δι' ἀγάπην Θεοῦ! τὸ παιδί μου... συμβαίνει τίποτε;... Φίλιππε, λέγε μου σὺ...

— Προεῖξατε, ἐπιθύρῃσεν ὁ ἱατρός εἰς τοὺς τοῦ Φιλίππου· εἶνε ἀκόμη ἀσθενὴς καὶ δύναται νὰ πάθῃ

— Λέγε μου, Φίλιππε!

— Γνωρίζεις, ἀδελφή μου, ὅτι ἐπιστρέφων διέβην ἀπὸ τὸ χωρίον Ἀἰνυίου, ὅπου μένει ἡ τροφὸς τοῦ τέκνου σου.

— Ναί... λοιπόν;

— Λοιπόν, ἀδελφή μου, τὸ παιδί εἶνε ὀλίγον ἀδιάθετον.

— Ἀδιάθετον... τὸ παιδί μου! Γρήγορα, Μαργαρίτα... Μαργαρίτα... ὄχι! θέλω νὰ ἴδω τὸ τέκνον μου.

— Ἀδύνατον! ἀνέκραξεν ὁ ἱατρός, δὲν εἴσθε εἰς κατάστασιν ἀκόμῃ νὰ ἐξέλθετε.

— Καὶ τὸ πρῶτ' σήμερον μοῦ εἶπατε ὅτι εἶμαι εἰς κατάστασιν... ὅτι ἐπεὶ ἐπιστρέψῃ ὁ Φίλιππος ἡμπορῶ νὰ ὑπάγω νὰ ἴδω τὸ ταλαίπωρον τὸ τέκνον μου.

— Ναί, διότι σὰς ἐνόμιζον καλλήτερα.

— Μὲ ἡπατᾶτε;

— Ὁ ἱατρός ἐσιώπησε.

— Μαργαρίτα! ἐπανεῖλθεν ἡ Ἀνδρεάς, ἀκουσε τί σέ λέγω ἐγώ... ἐν ὄχῳ!

— Ἀλλ' ἀποθνήσκεις, διέκοψεν εἰπὼν ὁ Φίλιππος.

— Αἶ, καλὰ! ἄς ἀποθάνω!... ὀλίγον μὲ μέλει νὰ ζῶ!

Ἡ Μαργαρίτα περιέμενεν, ἔβλεπε ὅτε μὲν τὴν δέσποινάν της, ὅτε δὲ τὴν δεσπότην της, καὶ ἤδη τὸν ἱατρούν.

— Ὅταν διατάσσω πρέπει νὰ μὲ ἀκούουν!... ἀνέκραξεν ἡ Ἀνδρεάς, παρειαὶ τῆς ὁποίας ἠρυθρίασαν ἐν ἀκκαρεῖ.

— Ἀνδρεάς!

— Δὲν ἀκούω πλέον τίποτε, καὶ ἂν δὲν μὲ φέρουν ὄχιμα θὰ ὑπάγω.

— Ἀνδρεάς, εἶπεν αἰρνης ὁ Φίλιππος, λαβὼν αὐτὴν ἐκ τοῦ βραχίονος, δὲν θὰ ὑπάγῃς, ὄχι, δὲν ἔχεις ἀνάγκην νὰ ὑπάγῃς.

— Τὸ παιδί μου ἀπέθανε! ἐπρόφερε ψυχρῶς ἡ νεανίς ἀφήσασα τὰς λυμένας τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς καθέδρας, τὴν ὁποίαν ὁ Φίλιππος καὶ ὁ ἱατρός ἔφερον ἵνα ἀναπαυθῇ.

— Ὁ Φίλιππος δὲν ἀπεκρίθη εἰς τὴν κραυγὴν τῆς Ἀνδρεάδος, ἔλαβε τὰς ψυχὰς τῆς χεῖρας τὰς ἀδρανεῖς καὶ τὰς ἡσπασθη. Ὀλίγον μὲν ὀλίγον ὁ λαϊκὸς τῆς Ἀνδρεάδος ἀφῆκε τὴν ἔντασιν τοῦ ἀφῆκεν ἡ νεανίς τὴν κεφαλὴν νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς καὶ ἔχυσε δάκρυα ἀφθονά.

— Ὁ Θεὸς τὸ ἠθέλησεν, εἶπεν ὁ Φίλιππος, νὰ ὑποφέρωμεν καὶ νὰ ὑποφέρωμεν τὴν συμφορὰν ὁ Θεός, ὅστις εἶνε μέγας, ὅσον καὶ δυνάστης ὁ Θεός, ὅστις βουλεύεται ἄλλα ἴσως περὶ σοῦ ὁ Θεὸς τέλος πάντων, ἡσπασθη εἶδεν, ἴσως, ὅτι τὸ παιδίον αὐτὸ θὰ ἦτο πλησίον σου ἀδικος τιμωρία.

— Ἀλλὰ τέλος πάντων... ἐστέναξεν ἡ δυστυχὴς μήτηρ, διατὶ δὲ νὰ παιδεύσῃ ἐν ἀθῶον πλάσμα;

— Κόρη μου, ὁ Θεὸς δὲν τὸ ἐπαίδευσε καθόλου, ὑπέλαθεν ὁ ἱατρός, δυστυχὴς ἀπέθανε τὴν αὐτὴν ἐκείνην νύκτα, καθ' ἣν ἐγεννηθη... Ὑποθέτω ὅτι ἦτο σκιά καὶ παρήλθε.

— Ὅταν τὸ ἤκουσα καὶ ἐκλαίει.

— Ἀπεχαιρέτα τὴν ζωὴν.

Ἡ Ἀνδρεάς ἐκρυψε τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖρας τῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς ἄνδρες, συνάψαντες τὴν διάνοιαν αὐτῶν εἰς ἐν βλέμμα εὐγλωττον, συνήψαν σθησαν ἑλληλοὺς διὰ τὸ φιλόπθρωπον ψεῦδος τὸ ὅποτον ἐπενόησαν. Ἀπὸ τοῦ εἰσέρχεται ἡ Μαργαρίτα φέρουσα ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα. Ἡ ἐπιστολὴ γραφὴ τῆς ὁποίας ἦτο ὡς ἐξῆς:

«Πρὸς τὴν δεσποσύνην Ἀνδρεάδα δὲ Ταβερνέϋ, εἰς τὴν ὁδὸν Κοκκερῶνος, Ἀριθ. 9».

Ὁ Φίλιππος ἔδειξεν αὐτὴν εἰς τὸν ἱατρὸν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τῆς Ἀνδρεάδος, ἥτις εἶχε παύσει μὲν τοῦ νὰ θρηνῇ, ἀλλὰ διετέλει βεβουλισμένη εἰς μέγα πένθος.

— Τίς ἄρα γε γράφει πρὸς τὴν Ἀνδρεάδα; ἐσκέπτετο ὁ Φίλιππος· οὐδεὶς γνωρίζει τὴν διαμονὴν τῆς· ὁ χαρακτήρ δὲν εἶνε τοῦ πατρὸς μου.

— Δότε τὴν τὴν ἐπιστολὴν, ἐπέφερεν ὁ ἱατρός· τοῦτο θὰ τὴν διασκεδάσει, ἐπειδὴ μὲ ἀνησυχεῖ ἡ βαρεῖά της αὕτη κατῆφεια.

— Μίαν ἐπιστολὴν σοῦ ἔφεραν, Ἀνδρεάς, λαβε, εἶπεν ὁ Φίλιππος.

Χωρὶς νὰ προσέξῃ, οὐδὲ ν' ἀνανεύσῃ ἢ ν' ἀπορήσῃ, ἡ Ἀνδρεάς ἀπεσφράγισε τὴν ἐπιστολὴν, καὶ σπογγίσασα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξεδίπλωσε τὸ χαρτίον, ὅπως ἀναγνώσῃ· ἀλλὰ μόλις διέτρεξαν τὰ ὅμματά της τοὺς τρεῖς μόνους στίχους τῆς ἐπιστολῆς καὶ ἀρήσασα κραυγὴν δεινὴν ἠγέρθη ὡς παράφρων. εἶτα δ' ἔπεσε πᾶραυτᾶ, βαρυτάτη ὡς ἀχάλμα, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Μαργαρίτας σπενδάσῃς πρὸς αὐτήν.

Ὁ Φίλιππος ἔλαβεν ἐκ τοῦ ἐδάφους τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀνέγνωσεν:

«Ἐπὶ τῆς θαλάσσης, 15 Δεκεμβρίου 17...

«Ἀναχωρῶ! δεδιωγμένος ὑπὸ τοῦ καὶ πᾶν δὲν θὰ μὲ ἴδῃς· πλὴν φέρω μετ' ἐμοῦ τὸ τέκνον μου, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ σὲ ἀποκαλέσῃ μητέρα του ποτέ!»

«ΓΙΑΒΕΡΤΗΣ»

Ὁ Φίλιππος ἔσχισε τὸ χαρτίον μὲ λυσσῶδη βρυχηθμόν.

— ὦ! εἶπε! τρίζων τοὺς ὁδόντας, εἶχον συγχωρήσει σχεδὸν τὸ τυχαῖον ἀδίκημα, ἀλλὰ τὸ κατὰ θέλησιν ἀδίκημα θὰ τιμωρηθῇ... Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου τῆς νεκρᾶς σχεδόν, Ἀνδρεάς, ὁμνῶ, νὰ θυσιάσω αὐτὸν τὸν ἐπίβουλον ἅμα τὸν ἀπαντήσω κατὰ πρόωτον ἐνώπιόν μου, διότι ὑπερέβη τὸ μέτρον... Ἰατρέ, ἔχει ἐλπίδα ζωῆς ἡ Ἀνδρεάς;

— Ναί, ναί!

— Ἰατρέ, αὐριον ἡ Ἀνδρεάς πρέπει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ μοναστήριον τὴν ἐπομένην νὰ ἦμαι εἰς τὴν πλησιεστέραν παραθαλάσσιον πόλιν... (Ὁ οὗτος ἀνὴρ ἔφυγε... Θὰ τὸν ἀκολουθήσω... Ἐχει καὶ τὸ παιδίον μαζί του... Ἰατρέ, ἡ πλησιεστέρα παραθαλάσσιος πόλις ποία εἶνε;

— Ἡ Ἀβρην.

— Ἐντὺς τριάκοντα ἐξ ὥρων θά ῥημαι εἰς τὴν Ἀβρην, ἀπεκρίθη ὁ Φίλιππος.

ΕΖ'

Ἐπὶ τοῦ πλοίου.

Ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς, ὁ οἶκος τῆς Ἀνδρεάδος κατέστη σιωπηλὸς καὶ κενωμένος ὡς τάφος. Ἡ Ἀνδρεάς ἠδύνατο ἴσως νὰ παύσῃ τοῦ ζῆν ἐκ τῆς ἐλπίσεως τοῦ θανάτου τοῦ τέκνου της· ἡ εἰδησις αὕτη θὰ τῇ ἐπέφερε μαρμαρῆν βραδύν, ὀλίγον κατ'ὀλίγον φέροντα πρὸς τὰ χεῖλη τοῦ τάφου. Ἡ ἐπιστολὴ ὅμως τοῦ Γιλβέρτου τοσοῦτον σφυδρῶς τὴν διέσειπεν, ὥστε ἀνέστη νὰ ἀκαρτεῖ εἰς τὴν γενναίαν τῆς Ἀνδρεάδος ψυχὴν πᾶν ὑπόλοιπον ἰσχύος καὶ ἀγανακτήσεως.

Ἐπανελθοῦσα εἰς τὰς αἰσθήσεις της ἐζήτησε τὸν ἀδελφόν της, καὶ ἡ ὀργή, τὴν ὁποίαν ἀνέγνωσεν ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν του ὑπῆρξε πρὸς αὐτὴν νέα πηγὴ ἀνδρίας.

Περιέμενε πρῶτον ν' ἀναλάβῃ τὰς δυνάμεις τῆς ἐντελούς, ὥστε νὰ μὴ τρέμῃ ἡ φωνὴ τῆς πλέων, καὶ τότε λαβοῦσα τὴν χεῖρα τοῦ Φιλίππου,

— Φίλε μου, εἶπε, μοὶ ἔλεγες σήμερον τὸ πρῶτ' διὰ τὸ μοναστήριον Σκίν-Δενή, ὅτι ἡ δέσποινα Δελφίνη ἐμεσίτευσεν νὰ μοὶ δοθῇ ἐν κελεύειν

— Ναί, Ἀνδρεᾶς...

— Ἐλθέ, ὁδήγησέ με εὐθύς, σήμερον, σὲ παρακαλῶ.

— Εὐχαριστῶ, Ἀνδρεᾶς.

— Πρὸς σὰς, δέ, ἱατρέ, ὑπέλαβεν ἡ Ἀνδρεᾶς, τί νὰ εἰπῶ! Ἐντὶ τῆς τοσαύτης καλωσύνης σας, τῆς τοσαύτης ἀφοσίωσης καὶ φιλανθρωπίας, εὐχαριστία ἀπλὴ θὰ ἦτο ἀσήμαντος ἀνταμοιβή. Ἡ ἰδική σας ἀνταμοιβή, ἱατρέ, δὲν εὐοίσκεται ἐπὶ τῆς γῆς.

Καὶ προσελθούσα πρὸς τὸν ἱατρὸν τὸν ἠπαύσθη.

— Λαβετε τὸ ἀνάγλυρον τοῦτο, εἶπεν ὑπάρχει εἰς αὐτὸ ἐγκλειστος ἡ εἰκὼν μου, γραφεῖσα κατ' αἶτησιν τῆς μητρός μου, ὅτε ἤμην δύο ἐτῶν θὰ ὁμοιάζῃ τοῦ υἱοῦ μου· φύλαξέ την, ἱατρέ, πρὸς ἐνθύμησιν τοῦ παιδίου, τὸ ὅποιον αἱ χεῖρές σου ἔφερον εἰς τὸ φῶς καὶ τῆς μητρός, τὴν ὁποίαν ἐσώσατε διὰ τῶν φροντίδων σας.

Ταῦτα εἰπούσα ἀνευ ἄλλους ἡ Ἀνδρεᾶς, ἠτησίμασε τὰ τῆς ἀναχωρήσεώς της, καὶ τὸ ἑσπέρας, περὶ τὴν ἑκτὴν ὥραν, εἰσῆρχετο εἰς τὸ κοινόβιον, ἀφῆσασα τὸν Φιλίππον εἰς τὰς κιγκλίδας. Ἀλλ' αἶφνης ἐστράφη πρὸς τὸν ἀδελφόν της τρέχουσα καὶ μὲ ἀνοιχτὰς ἐγκάλας, καὶ διὰ τῶν ψυχρῶν ράβδων τοῦ φραγμοῦ ἤνωσαν τὰς πυλὰς τῶν παρεῖας καὶ τὰ δάκρυά των.

— Ὑγιάινε! ὑγιάινε! ἐψιθύρισεν ἡ Ἀνδρεᾶς, ἡ θλίψις τῆς ὁποίας ἐξερράγη εἰς λυγμούς.

— Ὑγιάινε! ἀπεκρίθη ὁ Φίλιππος πνίγων τὴν ὀδύνην του.

— Ἄν ποτε ἐπανεύρῃς τὸν υἱόν μου, εἶπεν ἡ Ἀνδρεᾶς χαμηλοφώνως, μὴ ἀφήσῃς ν' ἀποθάνω, πρὶν τὸν ἀσπασθῶ.

— Μείνε ἥσυχος... Ὑγιάινε! ὑγιάινε!

Ἡ Ἀνδρεᾶς ἀπεσπάρσθη ἀπὸ τὰς ἐγκάλας τοῦ ἀδελφοῦ της, καὶ στηριχθεῖσα ἐπὶ μίᾳς μοναχῆς, ἐπροχώρησε παρατηρούσα αὐτὸν πάντοτε ἐνδιθεὶς τῆς βαθείας σκιᾶς τοῦ μοναστηρίου.

Ἐνόσφ ὁ Φίλιππος τὴν ἔβλεπεν ἔνευε πρὸς αὐτὴν διὰ τῆς κεφαλῆς, εἴτα δὲ καὶ διὰ τοῦ μανδηλίου του, ὅπερ ἐκίνει εἰς τὸν ἀέρα. Τέλος, ἔλαβε τελευταῖον ἀποχαιρετισμόν, τὸν ὅποιον ἡ κόρη ἀπηύθυνεν ἐκ τοῦ βάθους τῆς σκοτεινῆς ὁδοῦ, καὶ τότε, σιδηρὰ θύρα ἔπεσε μεταξὺ αὐτῶν μὲ πάταγον πένθιμον, καὶ τὸ πᾶν τετέλεσται!...

Ὁ Φίλιππος ἵππευσεν εὐθύς, καὶ προσδέσας ἐπὶ τῶν γλουτῶν τοῦ ζώου τὸν μάρσιπόν του, ἔτρεξεν ὅλην τὴν νύκτα, ὅλην τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν Ἀθρην περὶ λύχνων ἄφας.

Ἐκοιμήθη εἰς τὸ πρῶτον ξενοδοχεῖον, ὅπερ ἀπῆντησε, καὶ τὴν πρωτὰν ἐξήλθεν, ἵνα πληροφορηθῇ ποῖον πλοῖον ἀναχωρεῖ δι' Ἀμερικὴν, ὅσον ταχίστα.

Τῷ εἶπον ὅτι τὸ βρῆκον «Ἀδωνις» θ' ἀπέπλεε τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν διὰ τὴν Νέαν-Ἑσθον. Ὁ Φίλιππος εὗρε τὸν πλοίαρχον ἀγοραζόμενον ζωτροφίας, καὶ κατεγράφη παρ' αὐτῷ ὡς ἐπιβάτης, πληρώσας καὶ τὸν ναῦλον· εἴτα, γράψας τὸ τελευταῖον πρὸς τὴν δέσποιναν Δελφίνην, ὅπως ἐκφράσῃ τὸ πρὸς αὐτὴν σέβας, τὴν ἀφοσίωσίν του καὶ εὐγνωμοσύνην, ἀπέστειλε τὰ ἐπιπλά του εἰς τὸ πλοῖον, ἐπέβη δ' εἴτα καὶ αὐτός.

Ἰσχυρίζετο εἰς τὸν πύργον Φραγκίσκου Α' ἡ τέταρτη, ὅτε ὁ «Ἀδωνις» ἐξῆλθε τοῦ πλωῦτος αὐλακος. Ἡ θάλασσα ἦτο γλαυκὴ, ὁ οὐρανὸς ἐρυθρὸς εἰς τὰ ἄμεινοντα. Στηριχθεὶς ὁ Φίλιππος ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ σκάφους, καὶ ὁ ἐχαιρέτισε τοὺς σπανίους ἐπιβάτας τοὺς συνοδοιπόρους του, παρετήρει αἱ καράβια τῆς Γαλλίας, καλυπτόμενα ὑπὸ ἰσχυρῶν ἀναθυμιάσεων, καθύσων τοὺς ἀνέμους ἐξήρχετο δι' ἀνέμου οὐρίου πρὸς τὸ πέλαγος.

Παραυτὰ ὁ Φίλιππος ἔχασεν ἐκ τῆς ὁράσεώς του καὶ γαλλικὰς ἀκτὰς, καὶ ἰσπανὸν, καὶ συνεπιβάτας. Ζυφώδης οὐζὺ κατεκάλυψε τὰ πάντα ὑπὸ τοῦ ἀελέως τῆς πτέρυγας, καὶ ὁ Φίλιππος κατέβη εἰς τὴν μικρὰν κλινὴν τοῦ βασιλίσκου του, ἐνθα κλεισθεὶς ἀνέγνωσε τὸ ἀντιγραφὸν τῆς ἐπιστολῆς, τὴν ὅποیان ἐγράψε πρὸς τὴν Δελφίνην :

«Υψηλοτάτη δέσποινα, εἶχε γράψει, ἀπομακρύνεται ἀπ' ὕμῶν ἀνὴρ στενοκαρδὸς ἀλπίδος καὶ στηρίγματος· λυπεῖται δὲ περιπλέον ὅτι οὐδεμίαν οὐκ εἶχε ὑπηρεσίαν δὲν ἔπραξε πρὸς τὴν μέλλουσαν Μεγαλειότητα Ὑμῶν. Ὁ ἀπαιτούμενος οὗτος ἀπέρχεται εἰς τὰς τρικυμίας, εἰς τὰς ποντίους θυέλλας, ἐνῷ Ὑμεῖς, διακείμετε εἰς τοὺς κινδύνους καὶ τὴν τύρβην τῆς κυβερνήσεως. Νέα, ὡς καὶ, περιστοιχισμένη ὑπὸ φίλων καὶ ἱκετῶν λατρευόντων Ὑμᾶς, θέλετε ἡγηγησέσθαι ἕνα, τὸν ὅποιον ἡ βασιλικὴ Ὑμῶν χεὶρ ἡξίωσε ν' ἀποσύρῃ ὑπερᾶνω τοῦ πλήθους· ἐγὼ, δὲν θέλω Σας λησμονήσῃ ποτέ· ἐγὼ, ἀπέρχομαι εἰς κόπῃν νέαν, ἵνα σπουδᾶσω πῶς νὰ Σας ὑπηρετήσω χρησιμώτερον ἐπὶ τοῦ πλοίου Ὑμῶν. Σας ἀφισπῶ τὴν ἀδελφὴν μου, δυστυχὲς ἄνθος ἐγκαταλείβον, τοῦ ὁποῖον ἥλιος ἄλλος δὲν ἔμεινεν εἰμὴ τὸ βλέμμα Σας. Ταπεινότης αὐτὸ ἐνίστε ἐπ' αὐτῆς, ὑψηλοτάτη, καθικετεύω Ὑμᾶς· οὕτως ἐν τῷ ῥυτίτι τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ κράτους Ὑμῶν πιστεύετε ὅτι θὰ ὑπάρχῃ ἀναγκαζομένη μετὰ τῶν εὐχῶν πάσης ψυχῆς καὶ ἡ εὐλογία ἐνὸς ἐξορίστου, τὸν ὅποιον δὲν θέλετε ἀκούει, ὁ ὅποιος δὲν θὰ ἀξιώθῃ νὰ Σας ἰδῇ πλέον ποτέ.»

Εἰς τὸ τέλος τῆς ἀναγνώσεως ἡ καρδία τοῦ Φιλίππου συνεπτώχθη· ὁ μετὰ γαλλικὸς γόος τοῦ πλοίου, ὁ ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ σκάφους πάταγος τῶν ἰσχυρῶν, συνέτεινον, ὥστε νὰ σκυθρωπάσῃ ἡ περιχαρεστέρα τῶν φαντασιῶν.

Ἡ οὐζὺ παρήλθε μακρὰ καὶ ἀγωνιώδης διὰ τὸν νεανίαν. Τὴν δὲ πρωτὰν ἔλπιον εἰς ἐπίσκεψίν του ὁ πλοίαρχος, τῷ εἶπεν ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ἐπιβατῶν προδύμενοι τὴν θάλασσαν, διέμενον εἰς τοὺς θαλάμους των, ὅτι ὁ πλοῖος θὰ ἦτο σύντομος, ἀλλὰ κοπιώδης, ἕνεκα τῆς σφοδρότητος τοῦ ἀνέμου.

Ἐνίστε ὁ Φίλιππος ἔλαβε τὴν ἔξιν νὰ συντρώγῃ μὲ τὸν πλοίαρχον, νὰ περὶ μακτιζῇ ἐντὸς τοῦ κοιτῶνός του, καὶ ὡς προσβαλλόμενος ὀλίγον ἐκ τῆς θανάσεως καὶ αὐτός, ἀνέβαινεν ὥρας ἱκανὰς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἵνα ἐπιπτεν ἐπὶ τοῦ πλατέος στρατιωτικοῦ κανδύου του. Τὸν ἐπίλοιπον χρόνον διενεκετο περὶ τοῦ μέλλοντος βίου του, ὅτι ὤφειλε νὰ ἐνισχύσῃ τὸ πνεῦμα του δι' ἀναγνώσεων ὑγιῶν. Ἐνίστε ἀπῆντα τοὺς συνεπιβάτας του· ἦσαν δὲ οὗτοι δύο κυρίαι ἀπερχόμεναι ἵνα λάθωσι μίαν κληρονομίαν εἰς τὴν βόρειον Ἀμερικὴν, καὶ τέσσαρες ἄνδρες, ὧν ὁ μὲν, ἡδὴ γέρων, εἶχε δύο υἱοὺς μετ' αὐτοῦ. Οὗτοι ἦσαν οἱ ἐπιβάται τῆς πρώτης θέσεως. Εἰς τὴν δευτέραν θέσιν, ὁ Φίλιππος εἶδεν ἅπαζ ἄνδρας τινάς, τοὺς ὁποίους ἔκρινεν ἐκ τοῦ εἴδους καὶ τῆς ἐνδυμασίας ὡς κατωτέρας τάξεως· παρ' ἐκείνοις δὲν ἀπῆντα οὐδὲν ἄξιον τῆς προσοχῆς του.

Καθύσων ἡ ἔξις ἡλάττου τὴν ἐκ τῆς θαλάσσης ἀσθένειαν τοῦ Φιλίππου, ἀνεπαύσαντο οἱ νεανίαις τὴν ἰλαρότητά του, ὡς καὶ ὁ οὐρανός. Ὁραταί τινες

καὶ γαλήναι ἡμέραι ἀνῆγγειλαν εἰς τοὺς ἐπιβάτας τὴν προσέγγισιν τῶν συγκερασμένων κλιμάτων. Τότε διέμενον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος πλειοτέρας ὥρας τότε, ἔτι καὶ τὴν νύκτα, ὁ Φίλιππος, ὅστις ἐπρόσχευε νὰ μὴ συγκοινωνήσῃ μὲ αὐθῆνα, καὶ ὅστις εἶχε κρύψει καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν πλοίαρχον τὸ ὄνομα του, νὰ μὴ συμπύσῃ λόγους περὶ τινος τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὅποια αὐτὸς ἀπέφευγεν, ἤκουεν ἐκ τοῦ κοιτῶνός του βήματα ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, ἤκουε δὲ καὶ τὴν φωνὴν αὐτὴν τοῦ πλοίαρχου περιφερομένου μέ τινα τῶν ἐπιβατῶν βεβαίως· Ἐνεκα τούτου δὲν ἀνέβαινε τότε, ἀλλ' ἤνοιγε μόνον τὸ ἐπὶ τῆς θαλάσσης θυρίδιόν του, ὅπως πνεύσῃ ὀλίγον ζέφυρον, καὶ περιέμενε τὴν ἐπιούσαν.

Ἀπ᾽ αὐτὸν μόνον, διὰ νυκτός, μὴ ἀκούων οὔτε συνομιλίας, οὔτε περιπάτους, ἀνέβη ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ἡ νύξ ἦν χλιαρά, ὁ οὐρανὸς νεφελοδης, καὶ, ὅπισθεν τοῦ πλοίου, εἰς τὸν ὠκεανὸν, ἐφαίνοντο ἀναπηθότες ἀναμέσον τῆς θίνης τῶν ὕδατων μυριάδες φωσφορικοὶ σπινθῆρες. Ἡ νύξ αὕτη ἐφανη, ἀναμφιβόλως, πολὺ σκοτεινὴ καὶ τρικυμιώδης πρὸς τοὺς ἐπιβάτας, διότι ὁ Φίλιππος δὲν εἶδε κανένα ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πυργώματος. Μόνον πρὸς τὴν πῦρραν, κεκλιμένος ἐπὶ τοῦ ἱστίου τοῦ δόλονος ἐκκείμενῳ ἢ ἀπλῶς ἐκκείμενῳ ὄνειροπολῶν, ἀνὴρ τις τὸν ὅποιον δυσκόλως διέκρινεν ὁ Φίλιππος ἐντὸς τῆς σκιᾶς· ἐπιβάτης τις βεβαίως τῆς δευτέρας θέσεως, πτωχὸς τις ἰσως ἐξόριστος, βλέπων πρὸς τὰ ἑμπρός, στεναζὼν διὰ τὸν λιμένα τῆς Ἀμερικής, ὡς ὁ Φίλιππος ἐστέναζε διὰ τὸν τῆς Γαλλίας.

Ὁ Φίλιππος παρετήρησε, ἐπὶ πολλὴν ὥραν τὸν ἀκίνητον καὶ ἐκστατικὸν θαλασσοπόρον τοῦτον· ἔπειτα, αἰσθανθεὶς τὸ ψῆχας τοῦ προσεγγίζοντος ὀρθρου, διηγήθουν ἵνα καταβῇ εἰς τὸν κοιτῶνα του... Ἐν ταύταις καὶ ὁ ἐπιβάτης ἐκεῖνος παρετήρει τὸν οὐρανόν, ὅστις ἤρχιζε νὰ ὑποφώσκη. Ἀκούσας τότε ὁ Φίλιππος τὸν πλοίαρχον πλησιάζοντα, ἐστράφη πρὸς αὐτόν·

— Ἀνέβητε εἰς τὴν δρόσον τῆς πρωίας, πλοίαρχε; εἶπε.

— Κυριέ μου, ἐγὼ ἡγέρθην πλέον τῆς κλίνης μου.

— Παρατηρεῖτε, πλοίαρχε, ὅτι σᾶς ἐπρόλαβαν οἱ ἐπιβάται σας.

— Ὑμεῖς δηλαδὴ; ἀλλ' οἱ ἀξιωματικοὶ ἐξυπνοῦν πρῶτ' ὡς οἱ καῦται.

— Ὡ! ὄχι ἐγὼ μόνος, εἶπεν ὁ Φίλιππος... Παρατηρήσατε ἐκεῖ, πρὸς τὴν πῦρραν, καὶ ἕνα ἄλλον ἐπιβατὴν σας... Καθῆτε βεβουλισμένος εἰς σκέψεις.

Ὁ πλοίαρχος ἠτένισε πρὸς τὸ ὑποδειχθέν μέρος καὶ ἐφάνη ὡς ἐκπλαγείς.

— Τίς εἶνε αὐτός; ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— Εἶνε ἕνας μικρέμπορος, εἶπεν ὁ πλοίαρχος τεταραγμένος.

— Θὰ τρέχῃ ἐπιδιωκτὸν τυχηρὸν... ἐψέθυρσεν ὁ Φίλιππος· ὦ! δι' αὐτὸν τὸ βρίκιον βραδυπορεῖ.

Ὁ πλοίαρχος ἀντὶ τ' ἀποκριθῇ, ἐπορεύθη ἀμέσως πρὸς τὸν ἐπιβατὴν ἐκεῖνον, πρὸς τὸν ὅποιον εἶπε λέξεις τινάς, καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ Φίλιππος καταβαίνοντα εὐθὺς ὑπὸ τὸ καταστρώμα.

— Διεταραζάτε τὰς ὄνειροπολήσεις του, εἶπεν ὁ Φίλιππος εἰς τὸν πλοίαρχον ὅταν αὐτὸς ἐπέστρεψε πλησίον του· ἐνομίσατε ὅτι μὲ ἠνώχλει ἰσως.

— Ὅχι, κύριε· τὸν ἐνουθέτησα νὰ καταβῇ, ἐπειδὴ εἰς αὐτὰ τὰ μέρη τὸ ψῆχος τῆς πρωίας εἶνε ἐπικίνδυνον· οἱ ἐπιβάται τῆς δευτέρας θέσεως δὲν ἔχουν, καθὼς ἔχετε ὑμεῖς, καλοὺς μανθῶνας.

— Ποῦ εὕρισκόμεθα, πλοίαρχε;

— Κύριέ μου, αὐριοὶν θὰ ἴδωμεν τὰς νήσους Ἀσόρας, εἰς μίαν τῶν ὁποίων

θὰ σταματήσωμεν διὰ νὰ λαβώμεν ὀλίγον ὕδωρ δροσερόν, ἐπειδὴ ὁ καύσων εἶνε πολὺς.

ΞΗ'

Αἱ νῆσοι Ἀσόραι.

Εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ πλοίαρχου ὁρισθεῖσαν ὥραν ἐφάνησαν μακράν, πρὸς τὸ βορειοανατολικόν μέρος, ἐντὸς φαινοτάτου ἡλίου, νῆσοι τινές· αἱ Ἀσόραι.

Ὁ ἄνεμος ὦθει πρὸς τὰ ἐκεῖ· τὸ βρῖκιον προὐχώρει ταχέως. Περὶ τὴν τρίτην μετὰ μεσημβρίαν, αἱ νῆσοι διεκρίθησαν πλησιέστατα.

Ὁ Φίλιππος εἶδε τοὺς παραδόξους τὸ σχῆμα καὶ σκυθρωπούς τὴν πρόοψιν λόφους ἐκείνους. Βράχους μελανούς, ὡς ὑπὸ πυρὸς ἡφαιστείου, προαγθέντας· διατομάς, φωταυγεῖς ἐπὶ τῆς κυβασίας αὐτῶν, ζοφώδεις πρὸς τὰς ἀβύσσους.

Πλησιάζσαντος τοῦ βρικίου εἰς ἀπόστασιν βολῆς ἐκ τῆς πρώτης νήσου, διετέθησαν τὰ πανία, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μείνῃ τὸ πλοῖον ἀκίνητον. καὶ οἱ ναῦται ἠτοίμασαν λέμβον, εἰς ἣν κατεβίβασαν βαρέλια, ἵνα τὰ πληρώσωσι δροσεροῦ ὕδατος, ὡς διέταξεν ὁ πλοίαρχος.

Ὅλοι οἱ ἐπιβάται ἐχάρησαν ὅτι ἐμελλον νὰ πατήσωσι πρὸς ὦραν εἰς γῆν. Τὴν ἡδονὴν τοῦ νὰ πατήσῃ τις τὸν πόδα ἐπὶ ἐδάφους ἀκινήτου, μετὰ εἰκοσιν ἡμερῶν καὶ εἰκοσι νυκτῶν θαλασσοπορεῖαν κοπιώδη, δύνανται νὰ ἐκτιμήσωσι μόνον ὅσοι διέτρεξαν μεγάλας παντοπορείας.

— Κύριοι, εἶπεν ὁ πλοίαρχος πρὸς τοὺς ἐπιβάτας, ἔχετε πέντε ὥρων ἄδειαν, ἂν θέλετε νὰ ἐξέλθετε. Δράξατε τὴν εὐκαιρίαν. Θὰ εὐρετε εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν νῆσον, ἥτις εἶνε ἀκατοίκητος, πηγὰς ὕδατος βράζοντος, καὶ πηγὰς ὕδατος ψυχρυτάτου, ὅσοι εἰσθε φυσιολόγοι· ὅσοι πάλιν εἰσθε κυνηγοί, θὰ ἀπαντήσετε λαγυνοὺς καὶ ἐρυθρὰς πέρδικας.

Ὁ Φίλιππος ἔλαβε τὸ τυφέκιόν του, καὶ :

— Σεῖς δέ, πλοίαρχε, εἶπε, μένετε εἰς τὸ πλοῖον. Δὲν ἐξέροχσθε μετ' ἡμῶν ;

— Ὅχι, διότι παρατηρῶ ἐκεῖ κάτω, ὑπέλαβεν ὁ πλοίαρχος δεικνύων πρὸς τὸ πέλαγος, ἔν πλοῖον ὑπόπτου συμπεριφορὰς ἐρχόμενον πρὸς τὰ ἐδῶ· πρὸ τεσσαρῶν ἡμερῶν τὸ βλέπω· καὶ πάντοτε μὲ ἀκολουθεῖ· θὰ μείνω λοιπὸν διὰ νὰ ἴδω τὸ ἀποθησόμενον.

Κατέβη τότε ὁ Φίλιππος εἰς τὴν λέμβον. Αἱ γυναῖκες καὶ τινες ἄνδρες ἐκ τῶν ἐπιβατῶν ἐπροτίμησαν νὰ μείνωσιν εἰς τὸ πλοῖον, ἢ περιέμειναν νὰ ἐπιστρέψῃ ἡ μία τῶν δύο ἐξερχομένων λεμβῶν, ὡς λίαν καταφόρτων ἀμφοτέρων.

Αἱ δύο λέμβοι ἀπεμακρύνθησαν· ἡ χαρὰ ἦτο ἐξωγραφημένη εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ναυτῶν, πολὺ δὲ μᾶλλον εἰς τὰ τῶν ἐπιβατῶν.

— Εἰς τὰς ὀκτώ, κύριοι, θὰ ἔλθῃ νὰ σὰς παραλάβῃ ἡ λέμβος· προσέξετε, διότι ὅσοι δὲν φρονῶσιν ἕως τότε θὰ μείνουν ἔξω.

Ἀφου ὅλοι, καὶ φυσιολόγοι καὶ κυνηγοί, ἐπέβησαν εἰς τὴν ξηράν, οἱ μὲν ναῦται εἰσῆλθον εὐθὺς εἰς σπήλαιον, κείμενον εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν βημάτων ἐκ τῆς παραλίας, σπήλαιον σχηματίζον ἐνδθεν ἀγκῶνα, ὡς ἵν' ἀποφεύγῃ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου.

Πηγὴ δροσερωτάτη ὕδατος διαυγοῦς καὶ ἐλαφροῦ ἀνέβλυζεν ὑπὸ τοῦς βρυώδεις λίθους· τὸ δὲ νῆμα διέρρεε χωρὶς νὰ ἐξέροχεται ποσὺς ἐκ τοῦ σπηλαίου, ἀπορροφώμενον ὑπὸ τῆς ἐκεῖσε λεπτῆς καὶ κινητῆς ἄμμου.

Οἱ ναῦται εἶπομεν ὅτι ἐστάθησαν ἐκεῖ καὶ ἐπλήρωσαν τὰ βαρέλια των, τὰ ὅποια καὶ ἤρchiσαν ἔπειτα νὰ κυλίωσι πληρῇ μέχρι τῆς παραλίας.

Ὁ Φίλιππος ἔστη παρατηρῶν αὐτούς. Ἐξίστατο θεωρῶν τὴν ὑπόγλυκον σκιάν τοῦ σπηλαίου ἐκείνου, τὴν δρόσον, τὸν γλυκὺν μορμυρισμὸν τοῦ ὕδατος πίπτοντος ἀπὸ καταρράκτου εἰς καταρράκτην ἡπείρι· ὅτι εὗρε κατ'ἀρχὰς μὲν τὸ ζοφερώτερον σκότος καὶ τὸ θοιμώτερον ψῆχος, ἐνῶ μετὰ τινα λεπτὰ ἡ θερμωτέρα κατέστη ἡπείρι καὶ ἡ σκιὰ διεσκεδάσθη ὑπὸ μαρμαρυγῶν γλυκειῶν καὶ μυκτηριωδῶν. Οὕτως ἤρχισε ν' ἀπολαύθῃ πρῶτον τοὺς ναύτα·, χωρὶς νὰ τοὺς βλέπῃ, ἔχων τὰς χεῖρας τεταμένας καὶ προσκρούων εἰς τὰς πλευράς τῶν βράχων ἔπειτα ὀλίγον κατ'ὀλίγον, πᾶσα μυρμή. πᾶν σχῆμα, διεκρίθη, ἐφωτίσθη· καὶ ὁ Φίλιππος ἐπρότιμα τὸ φῶς ἐκεῖνο τοῦ σπηλαίου, ὡς ἱλαρόν, παρὰ τὸ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς διαυγάζον τοῦτο πολὺ, καὶ σκαιὸν εἰς τὰ κλίματα ἐκεῖνα.

Ἐνταυτοῦ, ἤκουε τὰς φωνὰς τῶν συντρόφων τοῦ ἀπολλυμένας εἰς τὴν ἀπόστασιν. Ἠκούσθησαν οἱ αἱ δὲ ἐκπυρσοκροτήσεις πυροβόλου ὅπλου εἰς τὸ ὄρος, εἴτα ἔπαυσε πᾶς κρότος, καὶ ὁ Φίλιππος ἔμεινε καταμόνος.

Ἀφ' ἐτέρου, αἱ ναῦται ἐπλήρωσαν τὰ χρέος τῶν· οὐδ' ἔμελλον πλέον νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ σπῆλαιον.

Ὁ Φίλιππος ἐρεγκύσθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τοῦ θελητήρου τῆς μοναξίας ἐκείνης καὶ ἐκ τῆς δινης τῶν διασκέψεων τοῦ· ἠπλώσε τὰ μέλη τοῦ ἐπὶ τῆς ἀπαλῆς ἀμμου, ἐστήριξε τὴν σάκην εἰς τοὺς ὑπὸ χόρτων ἀρωματωδῶν ἐμπεπετασμένους βράχους, καὶ ἐβυθίσθη εἰς σκέψεις.

Αἱ ὥραι οὕτω παρήρχοντο. Εἶχε λησμονήσει τὸν κόσμον ὅλον. Πλησίον τοῦ ὑπᾶρχε τὸ τυφέκιόν του κενὸν ἐπὶ τοῦ λίθου, καὶ, ἴν' ἀναπαυθῇ καλλίτερον, ἐξήγαγεν ἐκ τῶν κόλπων τοῦ τὰ πιστόλια, τὰ ὅποια ἐκράτει πάντοτε καὶ ἔθεσε καὶ αὐτὰ ἐνώπιόν του.

Αἶφνης σκιὰ διασκαίνουσα ὡς ὑπὸ δειλίας, ἔφθασε μετὰ τοῦ φωτός καὶ τοῦ σπηλαίου, εἰς τὴν εἰσοδόν. Ὁ Φίλιππος παρετήρησέ τινα βαδίζοντα, ἐρχόμενον μὲ τὰς χεῖρας τεταμένας καὶ τὴν κεφαλὴν κύπτουσιν πρὸς τὸ μορμυρίζων ὕδωρ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐρχόμενος ἐγγίστρισεν ἐπὶ τῶν ὑγρῶν χόρτων καὶ ἔπεσε κτυπήσας εἰς τοὺς λίθους, ὁ Φίλιππος ἔτρεξε νὰ τὸν βοηθήσῃ ἵνα ἐγερθῇ, καὶ νὰ τὸν ὁδηγήσῃ.

— Ἀπ' ἐδῶ, εἶπε μὲ φιλοφροσύνην· ἀπ' ἐδῶ, κύριε· ἡ πηγὴ εἶνε ἀπ' ἐδῶ.

Εἰς τὸν ἦχον τῆς φωνῆς ἐκείνης· ὁ ἀγνωστος ἤγειρε πάραυτα τὴν κεφαλὴν, καὶ ἠτοιμάζετο ν' ἀποκριθῇ δεικνύων τὸ πρόσωπόν του εἰς τὸ σκιδόφως τοῦ σπηλαίου.

Ἀλλ' ὁ Φίλιππος, βαλὼν κραυγὴν ἀποστροφῆς, ἐπήδησε πρὸς τὰ ὀπίσω. Τὸ αὐτὸ ἔπραξε καὶ ὁ ἀγνωστος· ἀφῆκε φωνὴν καὶ ὠπισθοχώρησε περίφοβος.

— Ὁ Γιλβέρτης!

— Ὁ Φίλιππος!

Αἱ δύο αὗται λέξεις ἐξεργάγησαν αὐτοχρόνως ὡς ὑπόγειος βροντὴ.

Εἴτα δὲν ἠκούσθη ἄλλο τι εἰμὴ ὁ θόρυβος παλαιόντων. Ὁ Φίλιππος συνέσφιγξε δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὸν τράχηλον τοῦ ἐχθροῦ του, καὶ τὸν ἔσυρε πρὸς τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου.

Ὁ Γιλβέρτης ἐνέδιδεν εἰς τὸν ἔλκυσμὸν χωρὶς νὰ προφέρῃ λόγον.

— Ἀθλίε! εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ Φίλιππος, σὲ κρατῶ εἰς τὰς χεῖράς μου, τέλος πάντων!... Ὁ Θεὸς σὲ παραδίδει... ὁ Θεὸς εἶνε δίκαιος!

Ὁ Γιλβέρτης ἦτο πελιδνός· τὴν ὄψιν καὶ ἴστατο ἀκίνητος· ἐκρέμασε τοὺς δύο του βραχίονας καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος.

— ὦ! ὁ ἀνανδρὸς, ὁ ἀλιτήριος, εἶπεν ὁ Φίλιππος· τοῦλάχιστον δὲν

ἔχει τὸ ἔνστικτον τῶν θηρίων, τὸ ἔνστικτον τοῦ ν' ἀντιπαλαίωσιν, ὅταν ἡ ζωὴ τῶν κινδυνεύη.

Ἄλλ' ὁ Γιλβέρτης ἀπεκρίθη μὲ φωνὴν πλήρη ἠπιότητος :

— Ν' ἀντιπαλαίω ! διατί ;

— Τῶνόντι· γνωρίζεις βεβαίως, ὅτι εὐρίσκεσαι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, γνωρίζεις ὅτι εἶσαι ἔνοχος τῆς φρικτωτέρας τιμωρίας. Ὅλα σου τὰ ἐγκλήματα διετρανώθησαν. Ἐξουδένισες μίαν γυναῖκα διὰ τοῦ αἰσχύους, καὶ τὴν ἐφόβησες διὰ τῆς ἀπανθρωπίας. Δὲν σοὶ ἤρκεσεν ὅτι ἐμίανες μίαν παρθένον, ἀλλ' ἠθέλησες νὰ θυσιάσῃς καὶ μίαν μητέρα.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἀπεκρίνετο.

Ὁ Φίλιππος, ὅστις ἀνεπαισθήτως ἐκυριεύετο ὑπὸ αὐτοῦς ὀργῆς κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἐπέθεσεν ἐκ νέου τὰς ματωμένας χεῖράς του ἐπὶ τοῦ Γιλβέρτου.

Ὁ νεανίας δὲν ἀντέστη καθόλου.

— Ἀλλὰ δὲν εἶσαι ἄνθρωπος ; εἶπεν ὁ Φίλιππος σείων αὐτὸν μὲ λύσσαν, μόνον τὴν μορφήν ἀνθρώπου ἔχεις ; ... Οὔτε κἂν ἀνθίστασαι ! ... Ἄλλ' ἐγὼ σὲ ἐπνίξα, ἰδοὺ, σ' ἐπνίξα· παλαίσει ὑπερασπίσου... Ἄνδρε ἄνδρε, δολοφόνε ! ...

Ὁ Γιλβέρτης ἠσθάνθη τότε τοὺς ὀνυχὰς τοῦ ἐχθροῦ ἐμπηγομένους εἰς τὸν τράχηλόν του· ἀντέστη λοιπόν, καὶ ἀνδριστεῖς ὡς λέων ρωμαλέος, ἀπέτινάξε μακρὰν αὐτοῦ τὸν Φίλιππον δι' ἀπλῆς κινήσεως τῶν ὤμων του· εἶτα ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας.

— Βλέπεις, εἶπεν, ὅτι ἠμποροῦσα ν' ἀντιπαλαίω, ἂν ᾔθελα· ἀλλὰ ποία ἡ ὠφέλεια ; ἰδοὺ, τρέχεις καὶ λαμβάνεις τὸ τυφέκιόν σου· καλὰ· προτιμῶ νὰ μὲ θανατώσῃς διὰ μιᾶς βολῆς παρὰ νὰ μὲ σπαράξῃς μὲ τοὺς ὀνυχὰς σου, παρὰ νὰ λάβω ἀπὸ τὰς χεῖράς σου θάνατον αἰσχρόν.

Τῶνόντι, ὁ Φίλιππος εἶχε λάβει τὸ τυφέκιον, ἀλλ' εἰς τοὺς λόγους τούτους ἀφῆκεν αὐτό.

— Ὁχι, εἶπε καθ' ἑαυτόν.

Ἐπειτα, γεγυμνάσας τὴν φωνήν :

— Ποῦ πηγαίνεις ; ... πῶς εὐρέθης ἐδῶ ;

— Εἶμαι ἐπιβάνης εἰς τὸν « Ἀδωνιν ».

— Λοιπὸν ἐκρύπτεσο ; λοιπὸν μὲ εἶδες ;

— Οὔτε ἐγὼ ἐγνωρίζω ὅτι καὶ σὺ εὐρίσκεσαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πλοίου.

— Ψεύδεσαι.

— Δὲν ψεύδομαι.

— Πῶς γίνεται νὰ μὴ σὲ ἴδω :

— Ἐπειδὴ μόνον τὴν νύκτα ἀνέβαινα εἰς τὸ κατὰστρωμα.

— Βλέπεις ; βλέπεις ὅτι ἐκρύπτεσο ;

— Βεβαίως.

— Ἀπὸ ἐμέ ;

— Ὁχι, σοὶ λέγω, ὅχι· πηγαίνω εἰς Ἀμερικὴν, ἔχων ἀποστολὴν τινα, καὶ ὀφείλω νὰ μένω κεκρυμμένος. Δι' αὐτὸ τοῦτο ὁ πλοίαρχος μοι ἔδωκε θέσιν χωριστήν.

— Σοὶ λέγω, ἐκρύπτεσο, διὰ νὰ μὴ σὲ ἴδω ἐγὼ ... καὶ ὅχι σὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ παιδίον. τὸ ὅποιον ἔκλεψες.

— Τὸ παιδίον ! εἶπεν ὁ Γιλβέρτης.

— Ναι, ἔκλεψες τὸ παιδίον, καὶ τὸ ἔχεις διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῇς μίαν ἡμέραν πρὸς τοὺς ἰδιοτελεῖς σκοποὺς σου· τίς οἶδεν, ἄθλιε !

Ὁ Γιλβέρτης ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Τὸ παιδίον, εἶπε, τὸ ἔλαβα, ναί, διὰ νὰ μὴ τὸ μάθῃ κανεὶς νὰ κωλυφρονῇ ἢ νὰ ἀρνῆται τὸν πατέρα του.

Ὁ Φίλιππος ἀνέπνευσεν ἐπὶ στιγμὴν.

— Ἄν ἦτο τοῦτο ἀληθές, εἶπεν, ἂν ἠδυναμην νὰ τὸ πιστεύσω, θὰ ἦτο ὀλιγώτερον ἀλιτήριος, ἀφ' ὅσον σὲ ἐνόμιζον· ἀλλὰ, καθὼς εἶσαι κλέπτης, οὕτω δύνασαι νὰ ἦσαι καὶ ψεύστης.

— Κλέπτης! τί ἔκλεψα;

— Ἐκλεψες τὸ παιδίον.

— Τὸ παιδίον ἦτο τέκνον ἰδικόν μου! ἦτο κτῆμά μου! καὶ ὅταν κανεὶς λαμβάνῃ πρᾶγμα ἰδικόν του δὲν λέγεται κλέπτης, κύριε.

— Ἀκουσον, εἶπεν ὁ Φίλιππος, φρίσσω ἐκ τῆς ὀργῆς, πρὸ ὀλίγου μοὶ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ σοὶ ἀφαιρέσω τὴν ζωὴν· τὸ ὠρκίσθην, καὶ εἶχον καὶ δικαίωμα.

Ὁ Γιλβέρτης δὲν ἀπεκρίθη.

— Τώρα ὅμως λαμβάνω φῶς παρὰ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς σ' ἔρριψεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μου, ὡς νὰ μοὶ ἔλεγεν: «ἡ ἐκδίκησις εἶνε ἀνωφελής· τότε κανεὶς ἐκδικεῖται, ὅταν ἐγκαταλειφθῇ ἀπὸ τὸν Θεόν. . .» Δὲν σὲ φονεύω· θέλω μόνον νὰ καταστρέψω τὸ οἰκοδόμημα τῆς συμφορᾶς, τῆς ὁποίας σὺ ἦσο ὁ αἴτιος. Τὸ παιδίον αὐτὸ τὸ ἔλαβες διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῇς ἀκολούθως πρὸς τοὺς ἰδιοτελεῖς σου σκοποὺς· νὰ μοὺ δώσῃς ἀμέσως τὸ παιδίον.

— Ἀλλὰ δὲν τὸ ἔχω, εἶπεν ὁ Γιλβέρτης. Εἰς τὸ ταξίδιον ἤμπορεύσασθαι νὰ ἔχω μαζὺ μου ἓν παιδίον δεκαπέντε ἡμερῶν;

— Καλὰ, βέβαια θὰ τὸ ἔδωκες εἰς καμμίαν τροφόν· ἔχεις μαζὺ σου καὶ τὴν τροφόν.

— Σὲ λέγω δὲν ἔχω μαζὺ μου, τὸ παιδίον.

— Λοιπὸν τὸ ἀφῆκες εἰς τὴν Γαλλίαν; ποῦ τὸ ἀφῆκες;

Ὁ Γιλβέρτης ἐσιώπα.

— Ἀ ἄθλιε, μὲ περιφρονεῖς, εἶπεν ὁ Φίλιππος· δὲν φοβεῖσαι μήπως διεγείρῃς τὴν ὀργὴν μου... Θὰ μοὺ εἴπῃς ποῦ εἶνε τὸ τέκνον τῆς ἀδελφῆς μου; Θὰ μοὺ ἀποδώσῃς τὸ παιδίον;

— Τὸ παιδίον αὐτὸ εἶνε ἰδικόν μου, ἐπιθύρῃσεν ὁ Γιλβέρτης.

— Παμμίαρε! βλέπεις ὅτι μόνος σου ζητεῖς τὸν θάνατόν σου!

— Δὲν θέλω νὰ σὲ δώσω τὸ τέκνον μου

— Γιλβέρτη, ἀκουσε, σοὺ ὁμιλῶ ὡς ἀδελφός· Γιλβέρτη, θὰ προσπαθῇσω νὰ λησμονήσω τὰ παρελθόντα, νὰ σὲ συγχωρήσω, Γιλβέρτη, μ' ἐννοεῖς; ἐννοεῖς τὴν γενναιοτήτά μου!... Σὲ συγχωρῶ!... Σοὺ συγχωρῶ τὸ αἶσχος, τὸ ὅποῖον προσέτριψες εἰς τὴν οἰκογένειάν μου· τὴν συμφορὰν τῆς ὁποίας ἔγινες πρόξενος εἰς αὐτήν· σοὺ τὰ συγχωρῶ ὅλα· εἶνε θυσία μεγάλη... ἀλλ' ἔστω· ἀπόδος μοι μόνον τὸ παιδίον. Θέλεις καὶ περισσότερον;... Θέλεις νὰ πειραθῶ νὰ νικήσω τὴν κατὰ σοῦ δικαίαν ἀπέχθειαν τῆς Ἀνδρεᾶδος, θέλεις νὰ μεσιτεύσω ὑπὲρ σοῦ; Ἔστω... τὸ πράττω καὶ αὐτό... τὸ παιδίον μόνον δός μοι... Ἀκουσον... Ἡ Ἀνδρεᾶς ἀγαπᾷ τὸ τὸ τέκνον της... τὸ τέκνον σου... τὸ ἀγαπᾷ μέχρι μανίας· ἐπὶ τέλους θὰ καμθῇ ἡ καρδιά της ἐκ τῆς μετανοίας σου, σοὶ δίδω λόγον τιμῆς, ὑποχρεοῦμαι ἐγὼ πρὸς τοῦτο· ἀλλὰ δός μοι τὸ παιδίον, Γιλβέρτη, δός μοι τὸ παιδίον, Γιλβέρτη, δός μοι τὸ παιδίον.

Ὁ Γιλβέρτης ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας προσηλώσας ἐπὶ τοῦ Φίλιππου βλέμμα μεστὸν βλοσυροῦ πυρός.

— Σοὶ εἶπον τὴν ἀλήθειαν, δὲν μὲ ἐπίστευσας, δὲν ὅχι, διότι δὲν σὲ νομίζω ἀνθρώπον τίμιον, ἀλλ' ἐπειδὴ ὑποσχέσεις τῶν εὐγενῶν καὶ τὰς γνωρίζω. Μεταμέλεια δὲ χεὶ συγχώρησις. Εἴμεθα ἐχθροὶ θανάσιμοι... Ἐδῶ εἶσαι νικητὴς... Σοῦ ζητῶ ἐγὼ τὸ ὄπλον σου; ὅχι· μὴ μου ζκόν μου ὄπλον...

— Ὁμολογεῖς λοιπὸν ὅτι κρατεῖς ὡς ὄπλον τὸ παιδί;

— Ναί, ὄπλον, ναί, κατὰ τῆς καταφρονήσεως· καὶ ναί· κατὰ τῆς ὕβρεως!

— Γιλβέρτη, συλλογίσου καλῶς· ἐπαναλαμβάνω, εἰ γισμένος, συναίνεις;

— Ὅχι.

— Πρόσεξε.

— Ὅχι.

— Δὲν θὰ γίνω φανεὺς σου· θὰ παρέξω καὶ εἰς σὲ νὰ θανατώσῃς τὸν ἀδελφόν τῆς Ἀνδρεάδος. Νὰ πράξῃς ριπλέον!... Ἐλα! ἔλα! αὐτὸ θέλεις· λάβε αὐτὸ τὸ ἕτερον· ἔν, δύο, τρία, καὶ ἐκπυρσοκροτοῦμεν.

Καὶ ἔρριψεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Γιλβέρτου τὸ ἔν ἐκ Ὁ Γιλβέρτης ἔμεινεν ἀκίνητος.

— Μονομαχίαν; εἶπεν Ἰσα-Ἰσα ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δὲν

— Προτιμᾷς λοιπὸν νὰ σὲ φανεύσω! ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος γῆς λυσσώδους.

— Προτιμῶ μᾶλλον νὰ θανατωθῶ ὑπὸ σοῦ.

— Σκέψου... δὲν ἐξουσιάζω πλέον τὸ λογικόν μου.

— Ἐσκέφθην.

— Εἶμαι ἐντὸς τοῦ δικαίου μου, ὁ Θεὸς θὰ μὲ συγχ

— Τὸ γνωρίζω... θανάτωσέ με.

— Σὲ λέγω διὰ τελευταίαν φορὰν· λαμβάνεις καὶ σὺ

— Ὅχι.

— Δὲν θέλεις νὰ ὑπερασπισθῇς;

— Δὲν θέλω.

— Ἀπόθανε λοιπὸν, ἀλιτῆριε, ὡς βδέλυγμα, ἐκ τὴν γῆν· ἀπόθανε ὡς ἱερόσυλος, ἀπόθανε ὡς κακοῦργος.

Καὶ ὁ Φίλιππος ἐξεπυρσοκρότησεν, ἐπὶ τοῦ στήθους του ἐγγίσας τὸ στόμιον τοῦ πυροβόλου. Οὗτος ἤνοιξε πρῶτον πρὸς τὰ ὀπίσω, εἴτα πρὸς τὰ ἐμπρός, καὶ ἔπεσ βάλῃ τὴν ἐλαχίστην φωνήν. Ὁ Φίλιππος ἤσθάνθη τὴν ὑπὸ τὸν πόδα του ἐξ αἵματος χλιαροῦ· ἀπώλεσε τὰς ἐκτὸς τοῦ σπηλαίου.

Εἶδεν ἀπέναντι τὴν παραλίαν καὶ μίαν λέμβον, ἥτις τῆς ἀναχωρήσεως εἶχεν ὀρισθῇ ἡ ὁγδόη ὑπὸ τοῦ πλοία, ὁγδόη καὶ τινὰ λεπτά.

— Ἀ! ἰδοὺ... ἀνέκραξαν οἱ ναῦται· ἔλθετε, κύριε ταῖος... ὅλοι ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον... Τί ἐσκοτώσατε

Ὁ Φίλιππος εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπώλεσε τὰς μετέφεραν εἰς τὸ πλοῖον, ἤδη ἀνοίγον τοὺς ἱστούς.

— Ὅλοι ἐπέστρεψαν; ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος.

— Αὐτὸς εἶνε ὁ τελευταῖος ἐπιβάτης, τὸν ὅποιον φέρομεν, ἀπεκρίθησαν οἱ ναῦται. Πρέπει νὰ ἔπese καὶ ἐκτυπήθη, διότι πρὸ ὀλίγου ἐλιποθύμησε.

Ὁ πλοίαρχος διέταξε τὰ πρὸς ἀπόπλουν, καὶ τὸ βρίκιον ἀπεμακρύνθη ταχέως τῶν νήσων Ἀσώρων, ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν τὸ ἄγνωστον ἐκεῖνο ἄλλο πλοῖον, τὸ ὅποιον πρὸ τουσούτων ὥρῶν ἀνησύχει τὸν πλοίαρχον, εἰσ-
ήρχετο εἰς τὸν λιμένα ὑπὸ σημαίαν ἀμερικανικὴν.

Ὁ πλοίαρχος τοῦ «Ἀδωνίδος» ἀντήλλαξε σημεῖον μετὰ τοῦ πλοίου ἐκείνου, καὶ ἡσυχάσας, τοῦλάχιστον, καθὼς ἐφάνη, ἐξηκολούθησε τὸν πλοῦν τοῦ πρὸς δυσμὰς, καὶ ταχιστα ἐξηφανίσθη εἰς τὰς σκιάς τῆς νυκτός.

Μόνον τὴν ἐπιούσαν παρατήρησαν ὅτι τοῖς ἔλειπεν εἰς ἐπιβάτης.

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

Ἡ 9 Μαΐου.

Τῇ 9 Μαΐου τοῦ ἔτους 1774, περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν τῆς ἑσπέρας, τὰ ἀνακτορα τῶν Βερσαλλιῶν παρίσταν τὸ περιεργότερον καὶ σπουδαιότερον τῶν θεαμάτων.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ μηνός, ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΕ', προσ-
βληθεὶς ὑπὸ νόσου, τὴν βαρύτητα τῆς ὑπόας οἱ ἱατροὶ δὲν ἐτόλμων κατ'
ἀρχὰς νὰ ὁμολογήσωσιν, εὐρίσκετο κλινῆρης καὶ ἤρχιζε νὰ ζητῇ περὶ αὐτὸν τὴν ἀλήθειαν ἢ τὴν ἐλπίδα.

Ὁ ἱατρὸς Βορδεὼ διέγνω ὅτι ὁ βασιλεὺς ἡσθάνει ὑπὸ εὐφλογίας, καὶ ὑπὸ τὰς κακοήθεις μάλιστα· ὁ δὲ ἱατρὸς Λα-Μαρτινιέρ, ὅστις διέγνω ὡσαύτως τὴν νόσον, ἔλεγε νὰ εἰδοποιηθῇ περὶ τούτου ὁ βασιλεὺς, ὅπως λάβῃ πνευ-
ματικῶς καὶ ὕλικῶς, ὡς βασιλεὺς καὶ χριστιανός, τὰ μέτρα, ἅτινα ἀπη-
τοῦντο διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ τῆς ψυχῆς του καὶ τοῦ βασιλείου του.

— Ὁ χριστιανικώτατος βασιλεὺς, ἔλεγεν, ὀφείλει νὰ μεταλάβῃ τῶν ἀχράντων μυστηρίων.

Ὁ Λα-Μαρτινιέρ ἐξεπροσώπει ἀφ' ἐνός τὸ κόμμα τοῦ Δελφίνου, τὴν ἀντι-
πολίτευσιν. Ὁ Βορδεὼ διετείνεται ἀφ' ἐτέρου, ὅτι ἂν ἐδίδετο εἰς τὸν βασιλέα ἀπλὴ νύξις περὶ τῆς βαρύτητος τῆς ἀσθενείας του, τοῦτο ἤρκει νὰ τὸν θανατώσῃ· διὸ καὶ δὲν ἤθελε κατ' οὐδένα λόγον νὰ γίνῃ βασιλοκτόνος.

Ὁ Βορδεὼ ἐξεπροσώπει τὸ κόμμα τῆς Δουβαρρῦ.

Τῷ ὄντι, τὸ νὰ προσκληθῇ ἡ θρησκεία εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βασιλέως, ἦτο νὰ ἐξωσθῇ ἡ εὐνοουμένη τοῦ βασιλέως. Ὅταν ὁ Θεὸς εἰσέρχεται ἐκ μιᾶς θύρας, ἀναγκάζεται νὰ φύγῃ βεβαίως ἐκ τῆς ἄλλης ὁ Σατάν.

Ἐν ταῦτοις, ὁ βασιλεὺς ἐκοίτετο φιλοξενῶν τὴν δριμύτην νόσον ἐντὸς τοῦ γεροντικοῦ καὶ ἐκ τῶν καταχρήσεων ἐξησθενημένου καὶ καταβεβλημένου σώματός του· τόσῃ δὲ ἐπίτασιν ἔλαβεν ἡ νόσος του, ὥστε οὔτε ἱατρικὰ πλέον, οὔτε διαίτα ἰσχυρὸν ἵνα τὴν ἀποδιώξωσιν.

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀσθενείας του (λέγομεν δ' ἐν παρενθέσει ὅτι ὁ Λου-
δοβίκος ΙΕ' ἔλαβεν αὐτὴν ἐξ ἀπιστίας τινὸς ἐρωτικῆς, πρὸς ἣν εὐηρεστήθη νὰ δώσῃ χεῖρα ἡ κυρία Δουβαρρῦ) ἐξ ἀρχῆς τῆς ἀσθενείας του, ὁ βασιλεὺς εἶδε περὶ τὴν κλίνην του τὰς θυγατέρας του, τὴν εὐνοουμένην καὶ τοὺς οἰκειοτέρους τῶν αὐλικῶν. Ἐπαίζον εἰσέτι ἅπαντες τὸ μέρος των.

Αἰφνης παρουσιάσθη εἰς Βερσαλλίας ἡ αὐστηρὰ καὶ ἐπιβάλλουσα μορφή τῆς δεσποίνης Λουδοβίκης, τῆς πρεσβυτέρας θυγατρὸς του, ἥτις ἀφῆκε τὸ κοινόν, ἐν ᾧ διέμενε, ἵνα δράμῃ πρὸς τὸν πατέρα της καὶ παρέξῃ καὶ εἰς αὐτὸν τὰς παραμυθίας καὶ περιποιήσεις της.

Εἰσῆλθαν ὡρὰ καὶ κατηφής, ὡς τὸ ἄγαλμα τῆς Εἰμαρμένης. Δὲν ἦτο πλέον θυγάτηρ πρὸς πατέρα, ἀδελφὴ πρὸς ἀδελφάς· ὁμοίαζε τὰς ἀρχαίας ἐκείνας Σιβύλλας, αἵτινες ἐν ἡμέραις θλίψεων ἤρχοντο καὶ ἐκραύγαζον εἰς τοὺς ἐπτοημένους βασιλεῖς: «Οὐαί! οὐαί! οὐαί!»

Ἐφθανεν εἰς Βερσαλλίας, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Λουδοβίκος ἠσπάζετο τὰς χεῖρας τῆς κυρίας Δουβαρρὺ θέτων αὐτὰς ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς μετώπου του καὶ τῶν πυρεττουσῶν παρειῶν του.

Εἰς τὴν ἐμφάνισίν της πάντες ἐξῆλθον, αἱ ἀδελφαὶ προσέδραμον τρέμουσαι εἰς τὸν παρακείμενον θάλαμον· ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἐκλινε τὸ γόνυ καὶ ἔτρεξεν εἰς τὰ δωμάτιά της, οἱ στενωτέροι τῶν αὐλικῶν ἀπεσύρθησαν εἰς τοὺς ἀντιθαλάμους μόνοι δ' ἔμειναν εἰς γωνίαν τινά, πλησίον τῆς ἐστίας, οἱ δύο ἱατροί.

— Ἡ θυγάτηρ μου! ἐψιθύρισεν ὁ βασιλεὺς ἀνοίξας τοὺς ἐκ τῶν πόνων τοῦ πυρετοῦ κεκλεισμένους ὀφθαλμούς του.

— Ἡ θυγάτηρ ὤμων, ναί, Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ ἡγεμονίς.

— Ἐρχεσθαι δέ...

— Ἀπεσταλμένη παρὰ Θεοῦ!

Ὁ βασιλεὺς ἀνηγέρθη ὀλίγον, καὶ ὑπεμεδίασεν.

— Ἐπειδὴ ἐλησμονήσατε πλέον τὸν Θεόν, ὑπέλαβεν ἡ Λουδοβίκη.

— Ἐγὼ!...

— Ἠλθον νὰ σᾶς τὸν ἐνθυμίσω.

— Κόρη μου! δὲν ἔφθασα δὲ εἰς τόσον κίνδυνον, ἐλπίζω· δὲν εἶμαι τόσον σιμὰ τοῦ θανάτου, ὥστε νὰ ἔχω ἀνάγκην τῶν τοιούτων. Ἡ ἀσθένειά μου εἶνε ἐλαφρά· προέρχεται ἐκ τῶν πολυειδῶν μου κόπων· ὀλίγον πυρετὸν ἔχω.

— Ἡ ἀσθένειά σας, Μεγαλειότατε, διέκοψεν ἡ πριγκίπισσα εἶνε ἐξ ἐκείνων, αἵτινες κατὰ τὴν ἐθιμοταξίαν, ἐπικαλοῦνται περὶ τὴν κλίνην τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος τοὺς πνευματικούς πατέρας τοῦ βασιλείου. Ὅποταν μέλος τι τῆς βασιλικῆς ῥικογενείας πάσχῃ ὑπὸ εὐφλογίας, ὀφείλει εὐθὺς νὰ μεταλαμβάνῃ τῶν ἁγίων μυστηρίων.

— Κόρη μου!... ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς τεταραγμένος καὶ ὠχρός· τί λέγεις, κόρη μου!

— Δέσποινα! ἀνέκραξαν ἀμφότεροι οἱ ἱατροὶ μετὰ δέους.

— Λέγω, ἐξηκολούθησεν ἡ ἡγεμονίς, ὅτι πάσχετε, Μεγαλειότατε, ὑπὸ εὐλογίας.

Ὁ βασιλεὺς ἀφῆκε κραυγὴν.

— Κατὰ πρῶτον οἱ ἱατροὶ δὲν μοι εἶπον τὸ τοιοῦτον, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Δὲν τολμοῦν· ἐγὼ βλέπω διὰ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα ἄλλο βασιλεῖον παρὰ τὸ τῆς Γαλλίας. Πλησιάζατε πρὸς τὸν Θεόν, βασιλεῦ, καὶ ἀναθεωρήσατε ὅλα τὰ παρελθόντα Ὑμῶν ἔτη.

— Ὑπὸ εὐφλογίας πάσχω! ἐψιθύρισεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'... Καὶ αὐτὴ ἡ εὐφλογία εἶνε ἀσθένεια θανατηφόρος!... Βορδεώ! Λὰ-Μαρτινιέρ... εἶνε τῶνόντι;

Οἱ δύο ἀσκληπιᾶδαι ἔκλιναν τὴν κεφαλὴν.

— Ἀλλ' εἶμαι ἀπηλπισμένος λοιπόν, ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς παρὰ ποτὲ πεφοβισμένος.

— Ὅλαι αἱ νόσοι ἱατρεύονται, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Βορδεώ· πρὸ πάντων δὲ ὅταν τις διατηρῇ τὸ πνεῦμα ἥσυχον.

— Ὁ Θεὸς μόνον δίδει τὴν ἡσυχίαν τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σώματος, ἐπέφερεν ἡ δέσποινα Λουδοβίκη.

— Δέσποινα, εἶπεν εὐτόλμως ὁ Βορδεώ, καὶ τοι χαμηλῇ τῇ φωνῇ, φονεύετε τὸν βασιλέα.

Ἡ ἡγεμονίς δὲν κατεδέχθη ν' ἀπαντήσῃ. Ἐπλησίασε πρὸς τὸν ἀσθενῆ, καὶ λαβοῦσα τὴν χεῖρά του, ἦν καὶ κατησπάσθη.

— Ἀποδυθῆτε πλέον, Μεγαλειότατε, τὸ παρελθόν, εἶπε, καὶ δόσατε εἰς τοὺς λαοὺς σας τὸ παράδειγμα. Οὐδεὶς ἤρχετο νὰ σᾶς προειδοποιήσῃ, ἐκινδυνεύετε νὰ ἀπολεσθῆτε εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν. Ὑποσχεθῆτε νὰ ζήσητε ὡς χριστιανός, ἂν ὁ Θεὸς σᾶς ἀνακαλέσῃ.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἡσπάρθη πάλιν τὴν χεῖρα τὴν βασιλικὴν διηυθύνθη καὶ βραδέσι βήμασι πρὸς τοὺς ἀντιθαλάμους. Ἐκεῖ κατεβίβασεν ἐπὶ τοῦ προσώπου της ἐκ νέου τὸν μελανὸν πέπλον της, κατήλθε μετὰ μεγαλοπρεπείας τὰς βαθμίδας, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὄχημά της σκαρπίσασα ὀπισθεν αὐτῆς κατὰ πλῆξιν καὶ φόβον εἰς ἀπαντας ἀπερίγραπτον.

Ὁ βασιλεὺς συνῆλθεν ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς του, ἀφοῦ ἐπὶ τινα λεπτὰ συνωμίλησε μετὰ τῶν ἱατρῶν ἐπερωτῶν αὐτούς· ἀλλὰ οἱ λόγοι τῆς δεσποίνης Λουδοβίκης ἔλαβον εἰς τὸ πνεῦμά του ἐπιρροήν.

— Δὲν θέλω, εἶπε, ν' ἀνανεωθῶσιν αἱ εἰς τὸ Μέζον σκηναὶ ἐκεῖναι τῆς δουκίσσης Σιατωρῶ· ἅς κράζωσι τὴν κυρίαν Αἰγιλλῶνος, καὶ ἅς τὴν παρακαλέσωσι νὰ φέρῃ μετ' αὐτῆς τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ εἰς Ρυέλλ.

Ἡ διαταγὴ αὕτη ἦτο ἐξωαῖς. Ὁ Βορδεώ ἠθέλησε νὰ εἴπῃ λέξεις τινάς, ὁ βασιλεὺς ὅμως τῷ ἐπέβαλε σιωπὴν. Ἄλλως τε, ὁ Βορδεώ ἐβλεπε τὸν ἐκεῖσε ἱστάμενον συναδελφόν του ἑτοιμὸν νὰ διαβιβάσῃ τοὺς λόγους εἰς τὴν Δελφίνην. Ὁ Βορδεώ ἐγνώριζε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἀσθενείας τοῦ βασιλέως, καὶ δὲν ἀντέστη ἐπὶ πολὺ. Ἐξελθὼν τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος εἰδοποίησε τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ περὶ τῆς συμφασίας.

Ἡ κόμησσα, ὡς ἤδη μάλιστα παρρητήρησασα ὅτι οἱ περὶ αὐτὴν ἤρξαντο νὰ βλέπουν αὐτὴν μὲ ὄμμα περιφρονητικόν, ἔσπευσε ν' ἀπέλθῃ. Ἐντὸς μιᾶς ὥρας εὗρίσκετο ἐκτὸς τῶν ἀνακτόρων, καὶ ἡ δούκισσα Αἰγιλλῶνος, πιστὴ καὶ εὐγνώμων φίλη, συνώδευσε τὴν ἐκπεσοῦσαν τῆς βασιλικῆς εὐνοίας εἰς τὸν ἐξοχὴν τοῦ Ρυέλλ, ἥτις ἦτο ἰδιοκτησίᾳ της ἐκ κληρονομίας, ἀπὸ Ρισελιέ τοῦ μεγάλου.

Ὁ Βορδεώ, ἀφ' ἐτέρου, ἔκλεισε τὴν θύραν τοῦ βασιλέως πρὸς ἀπασαν τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ἡ νόσος ἦτο μiasματική. Τοιοῦτοτρόπως ὁ κοιτῶν τοῦ Λουδοβίκου ΙΒ' εὗρίσκετο τοῦ λοιποῦ ὡς περιτειχισμένος· οὐδεὶς ἄλλος θὰ εἰσῆρχετο πλέον ἐκτὸς τῆς θρησκείας καὶ τοῦ θανάτου.

Ὁ βασιλεὺς ἐξωμολογήθη καὶ μετέλαβε τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν τῶν ἀρχάντων μυστηρίων, καὶ ἡ εἰδησις αὕτη διεσκορπίσθη εἰς τοὺς Παρισίους, ἥδη δὲ ἐσχυλίζετο πολυειδῶς ἡ τῆς εὐνοουμένης ἐξωαῖς.

Ὅλη ἡ αὐλὴ ἐπορεύθη εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Δελφίνου, ἀλλ' αὐτὸς ἔκλεισε τὰς θύρας του καὶ οὐδὲν ἐδέχθη.

Τὴν ἐπιούσαν ὁ βασιλεὺς ἦτο καλῆτερον, καὶ ἔστειλε τὸν δοῦκα Αἰγιλλῶνος νὰ προσφέρῃ τοὺς ἀσπασμούς του εἰς τὴν κυρίαν Δουβαρρὺ.

Αὕτη ἡ ἐπιούσα ἦτο ἡ 9 Μαΐου 1774.

Ἡ αὐλὴ ἀφῆκε τὸ ἀνάκτορον τοῦ Δελφίνου, καὶ ἔσπευσε μετὰ συρροῆς γίστης εἰς Ρυέλλ, ἔνθα κατῴκει ἡ ἑταῖρα τοῦ βασιλέως, ὥστε ἀπὸ τῆς ἐρίας τοῦ κ. δὲ Σιουασώλ εἰς Καντελουπον δὲν εἶδον τοιαυτὴν σειρὰν ἀμαξῶν.

Εἰς τοῦτο συνίσταντο τὰ πάντα :

Θ' Ἀλέξη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἡ κυρία Δουβαρρὺ θὰ εἶνε πάντοτε ἡ βασιλίσσα.

Θ' ἀποθάνῃ ὁ βασιλεὺς, καὶ ἡ κυρία Δουβαρρὺ δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰ μὴ ἑταῖρα αἰσχυρὰ καὶ ἀποτρόπαιος ;

Ἰδοὺ διαποῖαν αἰτίαν τὰ ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιῶν τὴν ὁγδόην τῆς ἐποχῆς τῆς 9 Μαΐου 1774 παρίστανται περιεργότατον καὶ σπουδαιότατον θέαμα.

Ἐπὶ τῆς Πλατείας τῶν Ὀπλῶν, τῆς ἀπέναντι τῶν ἀνακτόρων παρερροῦντο διάφοροι ὄμιλοι περιέργων, ἵνα μαθῶσι νέα. Ἦσαν δ' οὗτοι ἀπὸ πολιτῶν τῶν Βερσαλλιῶν ἢ καὶ τῶν Παρισίων, ἐνίοτε πλησιάζοντες μετὰ μεγίστης συστολῆς πρὸς τοὺς σωματοφύλακας, οἵτινες περιφέροντο σιωπῇ εἰς τὴν αὐλὴν τῆς τιμῆς, καὶ ἡρώτων αὐτοὺς εὐγενῶς πῶς ἔχει ὁ βασιλεὺς.

Μετ' ὀλίγον οἱ ὄμιλοι διεσκορπίσθησαν, ἕκαστος ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια καὶ ὁ γιγάντειος κόσμος ὁ καλούμενος ἀνάκτορα Βερσαλλιῶν ἐβυθίσθη ὁ γυν κατ' ὀλίγον εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν σιγὴν, ὡς καὶ ὁ ἐν αὐτῷ κατοικοῦν ὁπωσοῦν μεγαλῆτερος αὐτοῦ κόσμος.

Εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἀπέναντι τῶν ἀνακτόρων ὑπὸ δένδρων ὀριζομένη ὁδοῦ, ἐπὶ λιθίνου ἐδωλίου καὶ ὑπὸ τὸ συνηρεφές ἤδη τοῦ φυλλώματος καστανεῶν, ἀνὴρ τις, ἡλικίας προκεχωρημένης, ἐκάθητο κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔσχατον ἔχων τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὰ ἀνάκτορα καὶ τὰς μὲν χεῖρας ἐστηριγμένας ἐπὶ τῆς βακτηρίας, τὴν δὲ κεφαλὴν, περίσκεπτον κεφαλὴν ποιητικὴν, ἐπὶ τῶν χειρῶν.

Ὁ γέρων οὗτος ἐφαίνετο καταβεβλημένος ἐκ τῆς ἡλικίας καὶ καχεκτικὸς ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀνέδιδον εἰσέτι φλόγα, καὶ ἡ διάνοια τοῦ ἐσπινθητόντι πλεῖστον τῶν ὀφθαλμῶν.

Ἦτο βεβυθισμένος εἰς τὰς σκέψεις του, καὶ δὲν παρετήρησεν ἄλλον τι ὄντας, ἀφοῦ παρετήρησε περιέργῳ πρὸς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἡρώτησε τοὺς σωματοφύλακας, διήλθε διαγωνίως τὴν πλατεῖαν καὶ διηυθύνθη ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸ λιθινὸν ἐδωλίον, σκοπεύων ν' ἀναπαυθῇ ἐπ' αὐτοῦ.

Οὗτος ἦτο νέος· εἶχε τὴν ρῖνα ἀετῶδη, τὸ μεῖδιμα σαρδονικόν, τὰ ὀφθαλμὰ παρὰ τὴν ἐξέχοντα, καὶ τὸ μέτωπον πεπλεγμένον· ἐνῶ δὲ ὤδανε πρὸς τὸ λιθινὸν ἐδωλίον ἐγέλα μνηστρυστικῶς, καὶ τοι καθ' ἑαυτόν, τίς οἶδε πῶς τῶν ἰδέων του.

Εἰς ἀπόστασιν τριῶν βηματικῶν ἀπὸ τοῦ ἐδωλίου, παρετήρησε τὸν γέροντα καὶ ἔσπευσε νὰ ἐξαλείψῃ ἐκ τοῦ προσώπου τὴν μνηστρυστικὴν ἐκείνην ἐμπίπτουσαν, φοβηθεὶς μήπως οὗτος μαντεύσῃ τὴν μυστικὴν τοῦ ἰδέαν.

— Ὁ κύριος καθύπαιται διὰ τὴν δρόσον ; εἶπε πλησιάζας ἀποτόμως.

Ὁ γέρων ἤγειρε τὴν κεφαλὴν.

— ὦ ! ἀνέκραξεν ὁ νεανίας, εἶνε ὁ περιδοξὸς μου διδάσκαλος !

— Καὶ ὑμεῖς ὁ νέος μου ἱατρός, εἶπεν ὁ γέρων.

— Μὲ συγχωρεῖτε νὰ καθήσω ὀλίγον πλησίον σας ;

— Μετὰ χαρᾶς, κύριέ μου. Καὶ ὁ γέρων ἔδωκε θέσιν εἰς τὸν προσελθόντα.

— Φαίνεται ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶνε καλλίτερος, εἶπεν ὁ νεανίας... βλέπετε τὰ πρόσωπα παιδρά. Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βεροῦνης

Καὶ ἀφῆκε νέον γέλωτα.

Ὁ γέρων δὲν ἀπεκρίθη.

— Ὅλην τὴν ἡμέραν σήμερον, ἐξηκολούθησεν ὁ νεανίας, τὰ ὀχήματα ἔτρεχον ἐπάνω κάτω, ἀπὸ Παρισίους εἰς Ρυέλλ καὶ ἀπὸ Ρυέλλ εἰς Βερσαλλίας... Ἡ κόμησσα Δουβαρρὺ θὰ στεφανωθῇ τὸν βασιλέα, εὐθὺς ὡς ὁ βασιλεὺς ἐγερθῇ τῆς κλίνης.

Καὶ ἐπέρανε τὴν φράσιν του διὰ νέου γέλωτος θορυβωδεστέρου τοῦ πρώτου.

Ὁ γέρων δὲν ἀπεκρίθη καὶ ἤδη.

— Μὲ συγχωρεῖτε ὅτι γελῶ τοιουτοτρόπως, ἐξηκολούθησεν ὁ νεανίας μετὰ νευρικοῦ ἐρεθισμού· ἀλλὰ πᾶς καλὸς Ἰάλλος, βλέπετε, ἀγαπᾷ τὸν βασιλέα του· ὁ βασιλεὺς μου ἔχει καλλίτερα εἰς τὴν ὑγείαν του, ἄρα χαίρομαι.

— Μὴ ἀστειεύσθε, κύριε, τοιουτοτρόπως ἐπὶ τοῦ προκειμένου, εἶπεν ὁ γέρων μετ' ἡπιότητος· ὁ θάνατος παντὸς ἀνθρώπου εἶνε πάντοτε συμφορὰ πρὸς τινά· ὁ θάνατος ἐνὸς βασιλέως πολλάκις εἶνε συμφορὰ μεγάλη πρὸς ἅπαντας ἐν γένει.

— Ἐνὸς βασιλέως, ἀλλὰ καὶ ὅταν ὁ βασιλεὺς ᾔην ἕνας Λουδοβίκος ΙΕ' καὶ τότε; διέκοψεν ὁ νεανίας εἰρωνικῶς. ὦ! φίλτατε διδάσκαλε, σὰς θαυμάζω! ὑμεῖς! φιλόσοφος τοσοῦτον διάσημος, ὑποστηρίζετε τοιοῦτον θέμα! ... ὦ γνωρίζω τὴν ἰσχύν καὶ ἐπιτηδειότητα τῶν παραδοξολογιῶν σας, αὐτὴν ὅμως δὲν σὰς τὴν συγχωρῶ.

Ὁ γέρων ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Ἐπειτα, ἐπρόσθεσεν ὁ νεανίας, διατί ν' ἀπελπιζώμεθα περὶ τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως; Ὁ βασιλεὺς πάσχει ἀπὸ εὐφλογίαν. Ὅλοι γνωρίζομεν τί ἐστὶ ἡ νόσος αὕτη. Ἐχει πλησίον του τὸν Βορδεῶ καὶ τὸν Λα-Μαρτινιέρ, ἱατροὺς ἐξαιρέτους... Στοιχηματίζω ὅτι ὁ πολυαγαπητὸς Λουδοβίκος θὰ τὴν γλυτώσῃ, καλὲ μου διδάσκαλε, θὰ τὴν γλυτώσῃ μόνον, αὐτὴν τὴν φορὰν, ὁ γαλλικὸς λαὸς δὲν στρυμόνεται εἰς τὰς ἐκκλησίας νὰ κάμνῃ δεήσεις ὑπὲρ υγείας τοῦ βασιλέως, καθὼς εἰς τὴν ἄλλην του ἐκείνην ἀσθένειαν... Βλέπετε, ὅλα τὰ πράγματα παλαιόνουν...

— Σιωπῇ, εἶπεν ὁ γέρων φρικιάσας. σιωπῇ! διότι, σὰς εἶπα, ὁμιλεῖτε περὶ ἀνθρώπου, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ὁποίου ὁ Θεὸς ἀπλόνει τὴν ὄραν ταύτην τὸν δάκτυλόν του...

Ἐκπλαγεὶς ὁ νεανίας ἐκ τῶν παραδόξων λόγων τούτων ἠτένισε πρὸς τὸν γέροντα, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ὁποίου ἦσαν προσηλωμένοι ἐπὶ τῆς προσόψεως τῶν ἀνακτόρων.

— Λοιπὸν γνωρίζετε τί θετικώτερον; ἠρώτησε.

— Παρατηρήσατε, εἶπεν ὁ γέρων δεικνύων πρὸς ἓν τῶν παραθύρων τῶν ἀνακτόρων· τί βλέπετε πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο;

— Ἐν παραθύρῳ φωτισμένον... αὐτό;

— Ναί... ἀλλὰ φωτισμένον τίνι τρόπῳ;

— Διὰ μικροῦ φανοῦ, τεθειμένου πλησίον τοῦ παραθύρου.

— Αὐτό, ναί.

— Αἶ, τί;

— Νέε, γνωρίζεις τί παριστᾷ τὸ φῶς ἐκεῖνο;

— Τί;

— Παριστᾷ τὴν ζωὴν τοῦ βασιλέως.

— Ὁ νέος παρετῆρει μετὰ πλειοτέρας προσοχῆς τὸν γέροντα, ὥς ἵνα βεβαιωθῇ ἂν εἶχε σώας τὰς φρένας.

— Εἰς τῶν φίλων μου, ὁ κ. Ἰουσσώ, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρων, ἔθεσεν ἐκεῖ τὸ φῶς ἐκεῖνο, νὰ μένῃ ἀναμμένον ἐνόςφ' ἡ ὁ βασιλεὺς.

— Λοιπὸν εἶνε σημεῖον;

— Σημεῖον, τὸ ὁποῖον ὁ Λουδοβίκος ΙΣΤ' θεωρεῖ ἀσκαρδαμυκτί, ὅπισθεν τίς οἶδε τίνος παραπετάσματος εἰς ἐκεῖνα τὰ παραθυρά... Ἐνῶ ἂν ἐνὸς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο θὰ ἀναγγεῖλλαι εἰς τοὺς φιλοδόξους τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἀρξεται ἡ βασιλεία των, ἀναγγεῖλλαι καὶ εἰς ἕνα πτωχὸν φιλόσοφον, ὡς ἐγώ, τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ὁ Θεὸς σβύνει διὰ τῆς πνοῆς του ἕνα αἰῶνα καὶ μίαν ὑπαρξιν.

Ἐφριξε τότε καὶ ὁ νεανίας καὶ ἐπλησίασε πλειότερον πρὸς τὸν γέροντα.

— ὦ! εἶπεν ὁ γέρων, παρατήρησε, νέε, καλῶς αὐτὴν τὴν νύκτα· παρατήρησε πόσας νεφέλας καὶ πόσους κλύδωνας περικλείει... Τὴν πρωίαν, ἥτις θὰ τὴν διαδεχθῇ, θὰ τὴν ἴδω, ἀναμφιβόλως, διότι δὲν εἶμαι τόσον γέρων, ὥστε νὰ μὴν ἐλπίσω ὅτι θὰ ἴδω τὴν αὐρίον ἡμέραν. Ἀλλ' ἴσως θὰ λάβῃ ἀρχὴν βασιλεία, τὴν ὁποίαν σὺ θὰ ἴδῃς μέχρι τέλους· βασιλείαν, ἥτις περικλείει, ὡς ἡ νύξ αὕτη... ἀπόρητα, τὰ ὅποια ἐγὼ δὲν θὰ ἴδω... Ἐννοεῖς λοιπὸν, ὅτι δὲν εἶνε πάντῃ ἀδιάφορον πρὸς τὸν ὀφθαλμὸν μου τὸ τρέμον ἐκεῖνο φῶς, τὸ ὁποῖον σοὶ ἐξήγησα.

— Τφόντι, ἐψιθύρισεν ὁ νεανίας, τφόντι, διδάσκαλε.

— Ὁ Λουδοβίκος ΙΔ', ἐξηκολούθησεν ὁ γέρων, ἐβασίλευσεν ἐβδομήκοντα καὶ τρία ἔτη· πόσα θὰ βασιλεύσῃ ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'?

— Ἀ! ἀνέκραξεν ὁ νεανίας, δεικνύων τὸ παράθυρον αἰφνης ἀποσκοπισθέν.

— Ὁ βασιλεὺς ἀπέθανεν! εἶπεν ὁ γέρων ἐγειρόμενος μετὰ δέους.

Καὶ ἀμφοτέροι ἐρρίγησαν ἐπὶ τινα λεπτά.

Τότε, ὄχημα ἐξευγμένον ἐξ ὀκτώ ἵππων, ἀνεχώρησε δρομαίως ἐκ τῆς αὐλῆς τῶν ἀνακτόρων. Προηγούντο αὐτοῦ δύο ἵππεῖς φέροντες ἕκαστος δᾶδ' ἀνημμένην.

Ἐντὸς τοῦ ὀχήματος ἐκάθηντο ὁ Δελφίνος, ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα καὶ ἡ δέσποινα Ἐλισάβετ, ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως.

Τὸ φῶς τῶν δᾶδων ἐφώτιζεν ἀπαισίως τὰς ὠχρὰς αὐτῶν μορφάς. Τὸ ὄχημα διέβη πλησίον τῶν δύο συνδιαλεγομένων ἀνδρῶν.

— Ζήτω ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΣΤ'! Ζήτω ἡ βασιλὶς! ἀνέκραξεν ὁ νεανίας μὲ φωνὴν συριγματώδη, ὡς εἰ κατεγέλασε τὴν πρόσφατον ταύτην μεγαλειότητα, ἀντὶ νὰ τὴν χαιρετίσῃ.

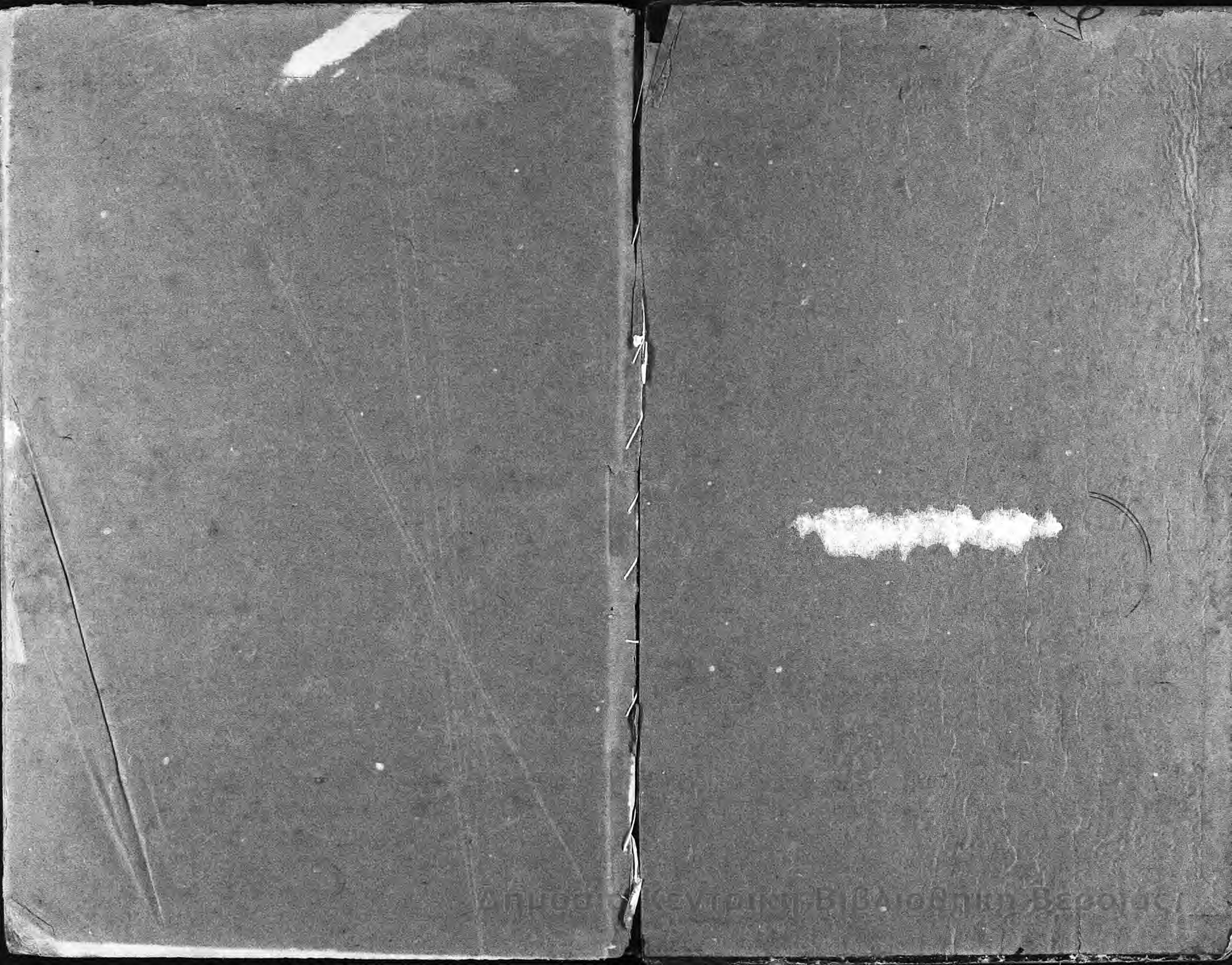
Ὁ Δελφίνος ἐχαιρέτισεν ἡ βασιλὶς ἔδειξε τὸ κεφάλαιον καὶ σοβαρὸν πρόσωπον της. Τὸ ὄχημα διήλθεν ὡς ἀστραπή.

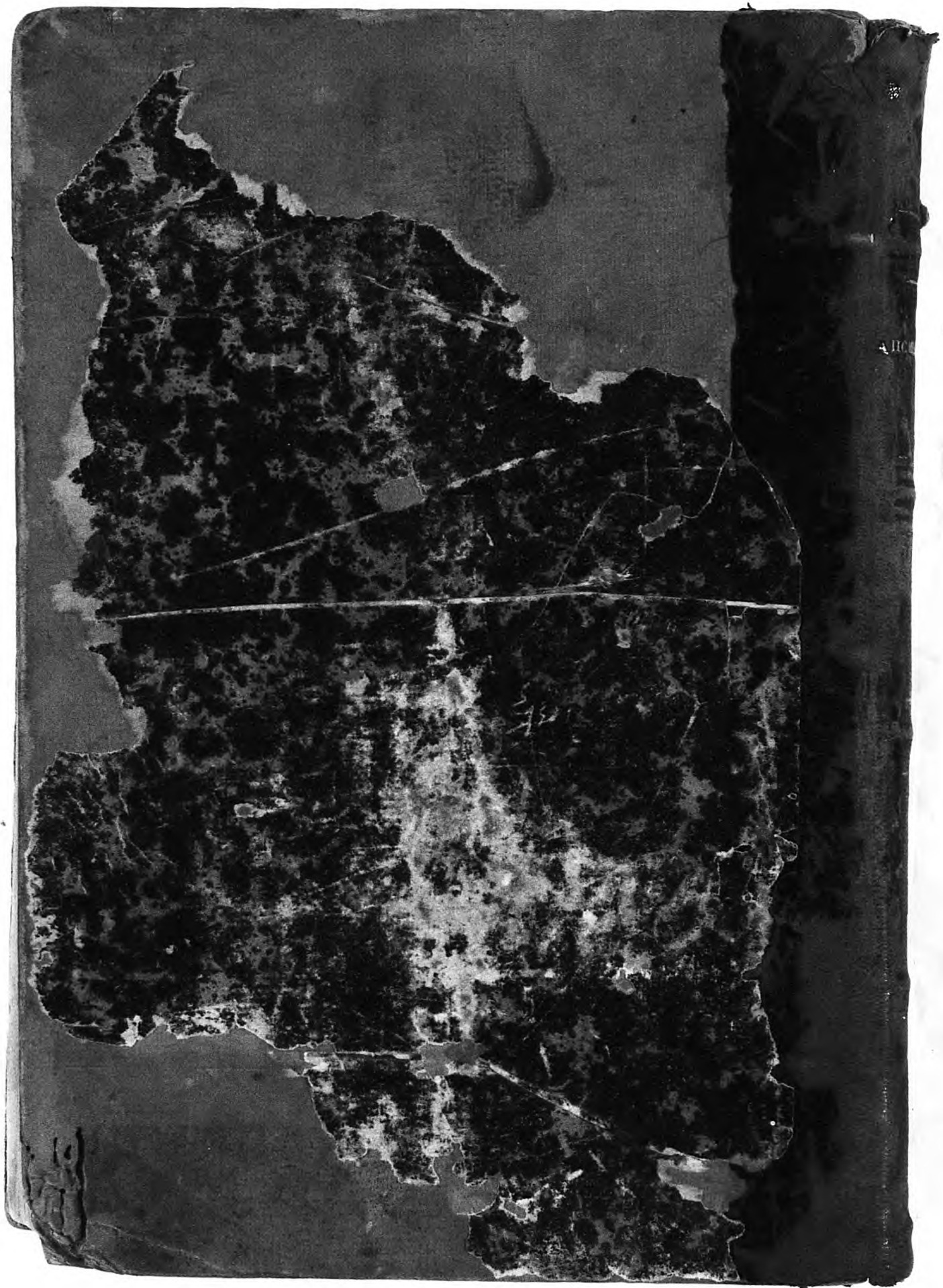
— Φίλτατέ μου, κύριε Ρουσσώ, εἶπε τότε ὁ νεανίας, ἴδοι ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἐγήρευσεν!

— Ὑριον θὰ ἐξορισθῇ, εἶπεν ὁ γέρων. Χαίρετε, κύριε Μαρία...

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ἸΩΣΗΦ ΒΑΛΣΑΜΟΥ.

(Ἔπεται συνέχεια τὸ «Περὶ δέρας τῆς Βασιλείσεως»).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας